»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wobdarić, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 1. | Sobotu 6. januara 1912. | Lětnik 71.

Sserbja w Rósborskim-Wojerowskim wólbnym wokrjeßu!

Pschichodny pjatk macże też wy rosßudźicź, schtó ma w pschichodże wasch sapóßłanz w němskim kněžorstwowym ßejmje bycź. **Koho budźeće wolicź?** Sozialdemokratu? **Nė,** nanihdy! Wy derje wěšće, so je tuta strona najnjepschecźelnischo smyßlena wschemu wobstejazemu porjadej, so chże wona **spowalecź trony a wutupicź Boze ßłowo** na semi. A kak njepschecźelnje je wona pschecźiwo ratarstwu. Budźeće wolicź ßwobodomyßlneho, Goldschmidta? **Nė,** teho też niz! Tón njeje khmańschi hacź jeho cźerwjeny bratr, a jeho strona, haj zyły liberalismuß, ßo dźeń a bóle pschisamkuje sozialdemokratiji. A runje cźile liberalni ßu najstraschnischi njepschecźeljo wscheho ratarstwa. Woni chzedźa naschu wupruhowanu a žohnowanu hospodarsku politiku sniczicź, **schkitowanske zła** (Schutzzölle), pschi kotrychž je ßo industrija runje tak derje kaž ratarstwo nanajkraßnischo wuwiła a seßylniła, **chzedźa liberalni sběhnycź.** A wasch kandidat Goldschmidt runje tak rěcźi a wustupuje, kaž wschitzy druzy liberalni. Jemu niz ani jedyn ßerbski hłóß! Waschemu kandidatej praweje strony pak,

knjesej krajnemu radźicźelej dr. iur. Hegenscheidtej we Wojerezach,

temu dajcże ßwój hłóß! Wón sastupuje jeniczy rosomnu a sa nasch wótzny kraj spomožnu politiku. Teho wy wschitzy derje snajecże a wěšće, so je wón sprawny a pschecźelny muž. To njeje wěrno, kaž ßo to wudawa, so wón wam nětkle jenož ruku tłóczi a s wami powjeda. Wy to ßami najlěpje snajecże, so ma wón stajnje wotewrjene wucho sa kóždeho próstwarja a miłosćiwu wutrobu. Też **ßerbskemu ludej** je knjes dr. **Hegenscheidt** stajnje derje smyßleny był. Wón to też sańdźenu póndźelu jenemu sastupjerjej Wjeßneho Wólbneho Towarstwa s nowa wobkrucźi. A hdyž jemu tón powjedasche wo skórźbach pruskich Sserbow, so ßo ßerbskim dźěćźom na pschikład se strony wucźerjow sakasuje, w pschestawkach a na schulskim pucźu mjes ßobu **ßerbszy** rěcźecź — to wón jako **wulku njesprawnosćź krucze saßudźowasche.** Tajkim njedostatkam wón wěšće rady wotpomha! Też na praschenje, schto wón wo rosschěrjenju Wjeßneho Wólbneho Towarstwa w pruskej Hornjej Łužizy myßli, knjes dr. Hegenscheidt wotmolwi, so wón pschecźiwo temu niczo nima a temu sadźěwkow pschihotowacź njebudźe. S teho, moji lubi Sserbja, też spósnawacże dosćź jaßuje, so je knjes dr. **Hegenscheidt nasch ßwěrny pschecźel!** My Sserbja njetrjebamy někajkeho Barlinskeho mudraczka k roswucźenju. Duž wolcże, lubi pruszy Sserbja, w starej ßwěrje wschitzy muž pschi mužu 12. januara pschecźela nascheho luda. **Sserbske hłoßy** njech jeniczy dostanje

knjes krajny radźicźel dr. iur. Hegenscheidt we Wojerezach.

Pucźowanje sakskeho krónprynza do Indiskeje.

Sswoje maturitatne pruhowanje ßrjedź haprieje skónczíwschi ßo sakski krónprynz Jurij na pucźowanje k Ceylonskej kupje nastaji. W Ceylonje ßo krónprynz se ßwojim pschecźelam s młodych lět, s Reußskim-Köstriczanskim prynzom Heinrichom setka. Do Draždźan ßo wón saßo w juliju wrócźi. 1. oktobra krónprynz do cźělneho grenaděrskeho regimenta cźišło 100 jako leutnant sastupi. W lěcźe 1914 krónprynz ßwoje akademiske studije sapoczne, kotrež chze w Lipsku skónczicź. Krónprynz je nětkole 19 lět stary.

Dwaj nowaj prozeßaj dla wobhonjerstwa.

Dwaj nowaj prozeßaj dla wobhonjerstwa w bliżschim cźaßu psched khěžorstwowy ßud w Lipsku pschińdźetaj. Najprjódzy ßo wo wuherskim reservnym offizěrje s Černo a jeho pomozniku, ruskim namórskim reservnym leutnantom s Winogradowom jedna. Wonaj staj ßebi tajne wojerske akty wobstarałoj a je Ruskej pschedałoj.

Dale budźa prjedawscheho polizajskeho komißara Reicha se Straßburga ßudźicź, dokelž je wojerske akty Jendźelskej pschedał. Wschitzy tśjo w Hamburgskim pschepytanskim jastwje pschebywaja.

Pomjenschenje plahowanja ßwini.

Hacźrunje ßu płacźisny sa ßwinje hłuboko spadke, ßo nětkole nadpadnje wjele ßwini na wiki k rěsu cźěri. Dokelž je dźěl ßwini njedorostłych a njewukormjenych, ßo s teho ßudźi, so ratarjo we wjele stronach nochzedźa ßwinje dale kormicź, a so dźerźenje ßwini wotebjera. Też dyrbi ßo s tym licźicź, so plahowanje ßwini popuschcźi. S tym ßo sa sastaranje wobydlerstwa s mjaßom hubjene wuhlady wotewrja.

Sawjedzenje khorwatskeje rěcze we wyschnosćach Dalmatiskeje.

W Dalmatiskej je ßo 1. januara pschi wschěch sjawnych wyschnosćach khorwatska (ßerbska) rěcź jako sarjadniska rěcź sawjedła. Hacź dotal tam sastojnizy pschi wyschnosćach jenož němski a italski rěcźachu, hacź runje je tam jenož mało Němzow a Italskich. Cźło-

wjek dyrbi ßo dźiwacź, so ßu ßebi Khorwatojo hakle nětko runoprawoscź ßwojeje rěcźe ſ němſkej a italſkej rěcźu wubědźili.

Franzowſki wobhonjeŕ hejtman Lux cźeknył.

Boźu nóz je franzowſki wobhonjeŕ hejtman Lux ſ twjerdźiſniſkeho arreſta w Kladſku cźeknył a pſches Awſtriſku ſboźownje do Franzowſkeje dojeł. Franzowſzy offizěrojo ßu Luxowe cźeknjenje pſchihotowali a ßo ſa to ſtarali, ſo je ßo wono poradźiło. Wón na ſnutskownym boku liſtowych kouvertow, kotreź ßo jemu ſcźelechu, wukaſanje ſa cźeknjenje, ſ njewidomnej tintu piſßane, kotraź bě hakle nad lampu ſhrěta widomna, namaka. Potom jemu we wobalkach wſchelakich knihow 500 hriwnow papjerjanych pjenjes, pilki a ſtónczńje ſ hromadami bórnizu, ſ kotrejź nowiny hromadu wjaſachu, ſcźelechu. S tejle bórnizu ßebi Lux powjaſowy rěbl wudźěła. S wonka měſta na wotrěczańym měſtnje automobil cźakaſche, ſ kotrymź ßo Lux do Cźech dowjeſe, hdźeź wón na jenym małym ſaſtaniſchcźu do żeleſniſkeho cźaha ſtupi. Lux njeje, kaź ßo ſ wopředka powjedaſche, jaty na cźeßne ßłowo był. W Kladſku je wón do iſtwy ſamknjeny był, kotraź w twjerdźiſninym ſnutskownym dworje leżeſche, w kotrymź ſtajnje jedyn wojeŕſki ſtraźnik ſ natykanej tſélbu tam a jom khodźeſche. So mohł ſ twjerdźiſny cźeknycź, dyrbjeſche ßo wón pſches dwoje ſnutskowne wrota pſchedobycź, potom pſches jene lěßyzy pſchelěſcź a wſchelake ſadźěwki pſchekroczicź, prjedy hacź k poßlednjemu żeleſnemu płotej, poltſecźa metra wyßokemu, dońdźe. Tón bě ſ płunowej lataŕnju wobßwětleny, pod kotrejź ſaßo jedyn wojeŕſki ſtraźnik ſtejeſche.

W Kladſku wſchak prěja, ſo je ßo Luxej cźeknjenje tak wołóżiło, kaź wón wudawa. Dwěluja na tym, ſo je wón telko bórnizy khowacź mohł, ſo mohł ſ njeje rěbl naßukacź. Wſchě pſchikhadźaze pakcźiki ßu ßo na komandanturje wocźinjake a ßo nanajdrobniſcho pſchepytake. Żenje njeißu ßo dohladali, ſo je Lux ſ brěmjenjemi wjele bórnizy doſtał. Kłonja ßo wjele bóle k měnjenju, ſo ßu jemu wojazy ſa komandantowym khribjetom bórnizu pſchitykli. Móżno je, ſo je Lux ſ jědźu pjenjeſy doſtał. Tola ßo w Kladſku na najwěſcźiſcho wobkrucźa, ſo ßu ßo wſchě ſa Luxa poſtajene wězy, teź jědź, na najdrobniſcho pſchepytake. Butru, khlěb, tykanz atd. ßu rosrěſali, tola pſchezo ßo to njeje ſtało, dokelź njeißu chzyli jatemu jědź ſkaſycź. Teź ßu měnili, ſo ßebi Lux jako cźeßny muż na cźeknjenje njepomyßli.

W Pariſu je Lux rosprawu wo ßwojim cźeknjenju wójnſkemu miniſtrej dał, kotryź je jemu k temu ſboże pſchał.

W Kladſku (Głotz) wulku ważnoſcź na to kładu, ſo je cźeknjeny hejtman Lux ſ woßebiteje ſtrony pomoz k cźeknjenju doſtał. Kedźbliwoſcź ßo nětkole woßebje na to ſkłożuje, ſo je ßo loni w dezembrje w Kladſku jedyn franzowſki rěcźny wucźeŕ ſaßydlił, kotryź chzyſche hromadźe ſ jenym Jendźelcźanom franzowſki wucźicź. Tutón franzowſki rěcźny wucźeŕ w tym ßamym hoſcźenzu bydleſche, ſ kotrehoź Lux jědź doſtawaſche. Prajſcha ßo, hacź je Lux wot tuteho rěcźneho wucźerja wjetſchi pjenjes doſtał. Nadpadne je, ſo je ßo tónle franzowſki wucźeŕ njedawno ſ Kladſka ſhubił, prajiwſchi, ſo je jeho Jendźelcźan w nuſy wopuſchcźił, a ſo ßo teho dla radſcho wucźenja w Kladſku woſtaji.

Seſtacźenje Warſchawſko-Winſkeje żeleſnizy.

Khěźorſtwowa duma je ſakonjowy namjet wo ſeſtacźenju Warſchawſko-Winſkeje żeleſnizy jenohłóßnje pſchijała. Tak bórſy hacź tale żeleſniza do wobßedźenſtwa ruſkeho ſtata pſcheńdźe, ßo ſchěrokoſcź jejneje kolije ruſkej normalnej koliji pſchiprawi. Ruſka ma nětkole doſcź pjenjes k kupjenju żeleſnizow a njetrjeba teho dla żadyn dołh cźinicź. Miniſterſtwowy pſchedßyda Kokowzew wuſběhowaſche, ſo je runje nětkole cźaß k kupjeuju żeleſnizy ſkładny, dokelź w ruſkej ſtatnej kaßy 528 milijonow rublow ſbytnych pjenjes leżi, a ſo po rosdawanju podpjeranſkich pjenjes ſa kraje, kotreź ßu ßo ſ njeporadźenjom żnjow potrjechiłe, pſchezo hiſchcźe 350 milijonow rublow ſbytnych woſtanje. Warſchawſko-Winſku żeleſnizu je ruſki ſtat woßebje wojeŕſkich pſchicźinow dla kupił. Tak bórſy hacź móżno ßo wſchě ſaſtojńſke měſtna ſ Rußami wobßadźa. Pólſkim ſaſtojnikam tuteje żeleſnizy ruſke knjeżeŕſtwo njewěri, a jich teho dla do ſnutskowneje Ruſkeje pſcheßadźi.

Italſko-turkowſka wójna.

Italſke wójſko w Tripoliżu a w Kyrenajzy hiſchcźe pſchezo pſchi brjoſy ßedźi. Do ſnutskowneho kraja ßo wono njeſwěri, dokelź ßo pſcheßłabe k temu cźuje. Duź dyrbi ßo pſchede wſchěm wójſko w Afriży poßylnicź. Pěſche regimenty cźińło 20, 30 a 60 ßu mobiliſaziſki wukas doſtałe. Teź dwaj regimentaj alpſkich honjerjow ßo mobiliſujetaj. Tele regimenty ßo do Tripoliża póſcźelu. Pſches ßwoju wójnu ſ Turkowſkej Italſka ſa trojoſwjaſk niczo wjazy hódna njeje. Hdy by nětkole k wójnje mjes Němſkej a Franzowſkej dóſchło, trjebała Franzowſka jenoź łkabe wojeŕſke mozy pſchi italſkej mjeſy poſtajicź a mohła ſkoro wſchěm ßwojim wójſkam k němſkim mjeſam cźahnycź dacź.

Rußojo a Jendźelcźenjo w Perſiſkej.

Rußojo ßu nětko ſ knjeſom w połnóznej Perſiſkej. Měſta Täbris, Reſcht a Enſeli ßu w jich ruzy. Roskaſowaŕ ruſkich wojakow w Täbrißu je mnohich Fidajow a druhich ludźi, kotriź ßu na ruſkich wojakow nadpady cźinili, ſajecź dał. Mjes nimi ßu mnoſy revoluzionaŕni Armenojo a Kawkaſzy, kotriź běchu ſ Ruſkeje do Perſiſkeje cźekli. Ruſka polizija pjecźa jich mjena znaje.

Wobydlerjo Täbrißa ßu jenotliwych ruſkich wojakow, kotrychź ßu w Täbrißu ſajeli, na hroſne waſchnje cźwilowali. Zakoßnje rosrubane cźěła tſjoch ruſkich wojakow a ſpalene ſbytki ruſkich wojakow ßu w khěźach w Täbrißu wußlědźili. Na dworje khěże perſiſkeho generalneho gouverněra ßu jeneho morweho ruſkeho wojaka wuhrjebali, kotrehoź ßu Perſiſzy po ſdacźu żiweho ſohrjebali. Na jeho cźěle njebě żanych ſnamjenjow ſranjenja abo ſadajenja widźecź. Do cźěłownje ruſkich wojakow ßu dźewjecź cźěłow grenaděrow ſe wſchelakich měſtowych dźělow pſchinjeßli. Tſi cźěła ßu ſ dworoweje ſtudnje perſiſkeho polizajſtwa, pódla twarjenja perſiſkeho generalneho gouverněra wucźahnyli.

Mjes tym ſo Rußojo w połnóznej Perſiſkej poſtupuja, je jendźelſki kſchiżak „Fox“ w połodniſchej Perſiſkej pſchi perſiſkim móŕſkim ſaliwje jedyn regiment indiſkich wojakow na brjoh wußadźił. Njedaloko Kaſeruna ßu Perſiſzy nadpad na jendźelſkeho konſula a jeho pſchewodnikow ſcźinili. Konſul je drje njeſranjeny woſtał, tola ſ jeho pſchewodnikow ßu pjecźo padnyli a dźeßacźo ßo ſranili. Tutón podawk jendźelſkemu knjeżeŕſtwu witanu ſkładnoſcź dawa, ſe ßwojim wójſkom porjad w połodniſchej Perſiſkej ſaßo poſtajicź, runjeż kaź to Rußojo w połnóznej Perſiſkej cźinja.

S politiſkej ßamoſtatnoſcźu Perſiſkeje je po ſdacźu nimo. Wona je pod ruſke a jendźelſke nadknjejſtwo ſtajena. Po żadanju ruſkeho kuježeŕſtwa je perſiſke knjeżeŕſtwo dawkoweho direktora Morgana Shuſtera ſe ßłużby puſchcźiło, dokelź bě tón pſchecźiwo jenemu ruſkemu konſulej na njepſchecźelſke waſchnje wuſtupował. Na to chzyſche perſiſke knjeżeŕſtwo Shuſteroweho prěnjeho ßobudźěłacźerja Cairnſa ſa dawkoweho direktora pomjenowacź. Jendźelſka a ruſki konſul pak ſtaj temu ſadźěwakoj, prajiwſchi, ſo njedowolitaj, ſo bychu ßo w pſchichodźe amerikanſzy do perſiſkeje ſtatneje ßłużby pſchijeli. Wſchitzy wukrajni perſiſzy ſaſtojnizy dyrbja pak Rußojo, pak Jendźelcźenjo bycź, pak mjeńſchim europiſkim ſtatam pſchißłuſchecź. Tuźi ſaſtojnizy dyrbja ßo po roskaſach ruſkeho abo jendźelſkeho póßłanza ſłożowacź.

Rußojo ßu ßo rosßudźili, revoluziju w Perſiſkej ſe wſchej raſnoſcźu potkóczicź. 1. januara je ßo wójnſki ßud poſtajił. Wón je hłowneho agitatora, ſchejcha Selima, jeneho wjeleſamożneho duchowneho, wjednika Ibrahima a pjecźoch druhich Perſiſkich dla nadpadow na ruſkich wojakow a dla ſkónzowanja ranjenych Rußow k ßmjercźi ſaßudźił. Tón ßamy dźeń ßu ſaßudźenych wotprawili.

Nětotre ruſke nowiny ßo na němſkeho konſula Schünemanna w Tabriſu hrěſcha, ſo je ſběźk pſchecźiwo Rußam naparał. Schünemann ma bawłmjane pſchadowanje w Tabriſu a pſchedawanje perſiſkich tepichow do Europy ſaradźuje. Schünemann je ßo pjecźa hižo pſchi prěnjej revoluziji pſchecźiwo wotehnatemu ſchachej wuſnamjenił, hdyż je ßam twar barrikadow nawjedował a perſiſkich ſběźkarjow ſ bróńjemi ſaſtaraŕ. Schünemann pjecźa teź ſa to dźěła, ſo by pſchi dźělenju Perſiſkeje dźěł Turkowſkej pſchipadnył. Turkowſka dyrbi połnóznu Perſiſku jako ſarunanje doſtacź, hdyż jej Italſka Tripoliż a Kyrenaiku wosmje. Schpak jenoź w tym tcźi, ſo je Turkowſka pſcheßłaba, ſo mohła Ruſkej w połnóznej Perſiſkej ſ mjecźom napſchecźo ſtupicź.

Schpaniſka w Marokkowſkej.

Pſchecźiwo ſchpaniſkemu wójſku, na marokkowſkim brjoſy pſchi wuliwje Kertſkeje rěki ſtejazemu, ßo ßylne wójſko Kabylow ſhromadźuje. Hižo nětkole ßu Kabylojo pjecźa 20000 muży ßylni. Woni ßu ſ dźěła ſ najnowſchimi tſélbami wobronjeni, kotreź wjedźa derje trjebacź. Hdyż woni pſched tydźenjom Schpaniſkich prěni krócź nadpadnychu, je pjecźa nějhdźe 60 Schpaniſkich padnyło. Mjes nimi ßu nětkoſi

offizěrojo. So by nastawazemu strachej napscheczo stupika, je Schpanisko k posbylnjenju 6000 muži k Kertskej rězy wotpósbkaka, 6000 bórsy sbleduja a dalsche 10000 muži sbo hotowych dzerži. We wójsku je pjecza wulke sahorjenje sa wójnu.

Sunjatsen, president chinesheje republiki.

Jednanje wo měr mjes sastupjerjemi revoluzionarnych a knjezerstwa je sbo sastajiko. Wjetschina na kongresbu je sa wuwolanje republiki a sa wuswolenje dr. Sunjatsena sa jejneho presidenta hkosbowala. Tutón je dolhe léta tajne nicze k swróczenju khézorstwa wodzik. Jeho nan bě bur w Heongschanje, s pokodnja Kantona, njedaloko portugalskeje kolonije Makaa. Sunjatsen, kotryž je nětkole 45lět stary, jako hólz k sbojemu bratrej w Honolulu pschińdze a sbo tam w jendzelskich, franzowskich a amerikanskich mißionskich schulach wocahny. Do Chiny sbo wróczíwschi wón w Hongkongu do chineskeje lékarskeje schule sastupi. Politiske a sozialne hubjenstwo sbojeho luda spósnawschi, sbo wón chineskim reformarjam pschisamkny. Hizo trójzy je sbo wón pschi sbézkarskim hibanju w pokodnischej Chinje wobdzélik. K pschihotam noweje revoluzije, wot pokodnja psches zyku Chinu sbo wupschestrjewazeje, bě wón pjenjezne srědki s zykeho sbweta sesběrak.

Wuczehnjenje chineskeje khézorskeje sbwójby s Charbina.

Revoluzija sbo s pokodnischeje Chiny k polnozy rosschérja, a wulki je strach, so revoluzionaram hkowne město Peking do ruki padnje. Khézorska sbwójba je sbo teho dla rossbudzíla, Peking wopuschczicz a do polnózneje Mandzurskeje wuczahnycz. Jako nowy pschebytk sa khézorsku sbwójbu je sbo Charbin postajik. Wobydlenje sa nju sbo tam hizo pschihotuje.

Mongolska sbo wot Chiny wottorhnyła.

Mongolszy wjerchojo, kotsiž sbo zenje njejßu pod chineskim knjejstwom sbozowni czuli, sbu nětczischi politiski pschewrót k temu wuzili, so bychu sbo wot Chiny njewotwißni sczinili. Woni sbu Mongolsku jako njewotwißne kralestwo wuwokali a sa krala wjercha Chutuchku wuswolili. Tez pokodnischa a wjeczorna Mongolska je sbo wot Chiny dzélika a sbebi sbojeho wjercha wuswoli.

Hypnotißowany bojasny muż.

Czornuchowski sklava bě pornjo Handrijej Bojasnikej woprawdze sbamomózny knjeżiczer; zenje njebě domjazeho klucza sawohladak, zaneje trubki njepokurik, s rědka schkleńzu piwa wupik, zenje njeßmědzesche wuńcz, khiba so by zona jeho sbobu wsaka, tola to bě hischcze najmjenische; hischcze wjele dziwnische wězy sbebi wo tutym mandzelstwje powjedachu. Pschesjenosczwschak w nim knjezesche, dokelz muż a zona — po prawom zona a muż — zenje wschelakeho měnjenja njeběschtaj. W jeju domje bě jeno jena wola, a to bě jeje wola. Posbledni krócz bě hischcze sbwoju wolu poměk, hdyż bě do teho swolik, so ma jeju wěrowanje psched stawnikom a psched duchownym bycz. Ale jeho najblischschi snaczi dwělowachu, hacz je tez tuto jeho rossbudzenje zyle sbwobodne byko. Hizom tehdom wón, kaz bě jim snate, pod njeju stejesche; khětro sbo strachujo wón psched posbledníschu wyschnosczstupi a jeho nadknjeni dyrbjesche krucze a knjesojcze na njeho pohladacz, so by na wěczne wjasaze „Haj" se sbwojeho rta, kiž sbo wobarasche, wudobyk. Tehodla wo nim wußměschejo powjedachu, so jeho swěrowanje njeje dobrowólne, ale zonowólne byko!

Jeho pschecželjo sbo Bojasnikej wěso sbmějachu a jeho wußměschachu, ale jeho zonu hidzachu. Hdy budzichu ji jeno jenicżki ras prawe schibalstwo sejhracz mohli. Hdy budzichu Bojasnika jeno jónu tak daloko samohli, so by sbo ji spschecziwik. Jeho sbobudzékacżer w pisbarni, pißmowjednik Honak, kiž mějesche něschto schibalskeho na sbebi a sbo — hewak wschak zyle dobrocziwje a dobromyßlnje stajnje posbměwasche, dawasche sbebi wulku prózu, tole wuwjescz. W tych hodzinach, w kotrychž w pisbarni dzékasche, wschak knjeni Wórscha sbwojeho sbwérneho sbkuzobnika wobkedzbowacz njemózesche, tehdom běsche wuliwej pschekepaneho Honaka zyle pschewostajeny. A dokelz — kaz sbo pola njeho sbamo rosymjesche — sbwoje mandzelstwo s zykeje dusche hidzesche a sa sbwoje sbwójbne wobstejenja sahorjeny njeběsche, pschihkosbowasche sbwojemu pschecželej a towarschej we wschěch wězach.

„Alle", by wón sbebi pschekkadujo pschistajik, „sczéhwki mojeho pschecziwjenja bychu sburowe byke. Wórscha by hnydom do womory padnyka."

„To niczo njewadzi."

„A potom=hm, schtó wě, schto by mi potom sworaka?"

„Ale na tebje tola, czlowjecze, muż sby tola ty!"

Handrij do hladadka tak pohladny, kaz by rjekk, so na tym dwěluje.

„Ale ja bych ju s tym tola mjersak", wón dobromyßlnje měnjesche.

„Nó, a njemjersa dha wona tebje? Je dha to prawje, so dyrbisch ty wschědnje po zakty khodzicz, khojej waricz a ji a sbwojej dzowzy Hańzi, kiž je sbo zyle po njej radzika, czrije rjedzicz?"

„Po prawym niz."

„Nó potajkim, hdy bych ja na twojim městnje byk."

A Honak s tajkim sapalom rěczesche, sbwojemu pschecželej tak jaßnje rosestajowasche, kak njedostojne jeho wobstejenja sbu, so sbo tón woprawdze sbobu storhnycz dasche a sbebi twjerdze wotmyßli, ton dzeń wjeczor hischcze zanjaze nadknjezstwo pschewinycz. Honak jeho po puczu duzy domoj pschewodzesche a schkriczku, kotruż bě sbozownje sabwěczik, dale mózne rosduwasche. Bojasnik sbo tez hizom wschón hrějesche a horjesche, wón sbwoju seschérjenu hkowu woprawdze wyßoko sasběhowasche, saczuwajo sbwoje wulke pschedewsacze — tola, bóle sbo k jeho wobydlenju bliżeschtaj a bóle sbo wbohi raws potulesche, plomjo sbo hacz na schkriczku dożehli a schkriczka haßny — a na kónzu wuliży wón njejabzy sasta a strachocziwje rjekny: „Ssnadz je lépje, Honako, so sbo tule rosendzemoj, moja zona mohła we woknje bycz. Ty wésch, so wona rada njewidzi, hdyż sbmój mój hromadze."

Honak sbo s hkosbom sabmja.

„To sbym sebi hnydom myßlik", wjeßele sawoka. Tón kusk kura je sbo hizo wukurik. Handrijo, pola tebje je tola wscha próza podarmo!"

„Tez mi sbo tak sda", tutón srudny pschikiwny. Potom sbo domoj dołaczi a sbwoje sbézkarske myßle s tym sapokuczesche, so sbo dwójzy hkubscho poniżi a podczißny.

Bórsy na to sbławny hypnotißer (saprajeř) James we Wonezach sbwoje wumjekstwo pschedstajowasche. Tez Honak bě mjes pschihladowarjemi, a hdyż bě njedzelu po pschedstajenju do „Czerwjeneho Jelenja" na rańschi karanczk pschischoł, sbo w hoscżenzu sbam s tutym spodziwnym mużom spósna. Tón sbo na pscheproschenje tez sbydze sa blido stajnych hoscżi; wón swólniwje na praschenje pschitomnych wotmolwjesche a tez maku pruhu sbwojeho wumjekstwa pokasa s tym, so wyschscheho pinczníka do spara pschewjedze a potom jemu tajkemu dasche wschelakore kußy wukonjecz.

Tu sbo Honak nadobo shkosbom sbwěru sabmja.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Sso satsélik.) Prjedawschi sbobuwobsbedzer tudomneje zelesolijerne Strohbach & Co. pschi Wjeleczanskej drósy 58 lět stary pschekupz E. B. Strohbach, je sbo w sbwojim wobydlenju s revolvrom satsélik. Strohbach bě prjedy s knihiwjednikom we Kużiskej maschinskej fabrizy (nětczischej waggonowej fabrizy) a psched 20 létami hromadze s dwěmaj mischtromaj mjenowaneje fabriki zelesolijernju sakoži. S woprědka nowa lijernja rjany dobytk wunoschowasche, hacz jedyn se sbobusakozerjow wumrje. Wot teho czasa mějesche sbo wona s wobczeżnosczemi bědzicz. Psched krótkim do lijernje sabo jedyn tsecži sbobumějeczel sastupi. S tutym pak sbo starschej mějeczelej njemózeschtaj snjesczas s wobkhoda wustupischtaj. Strohbach sbo na to sa jenym druhim żórkom sa żiwnosczroshladowasche, tola niczo pschihódne njenamaka. Na pschichodze sadwélowawschi wón sbwojemu żiwjenju kónz sczini. Prjedy teho bě wón sbwoje nalezhnosczje srjadowak a sbwojich pschiwusnych wo wodacze proßyk.

— (Njewuschnosczw nowolětnej nozy.) Njerosomny żort je něchtó w nowolětnej nozy na sbukelnskej haßy skuczik. Wón jedyn nimo měry sbylny kanonski wrjesk puschczi. Powětr sbo s wubnchom tak sbylnje satschaßny, so sbo w restaurantu „Tsjoch rapakow" a w snapschecżaležazej Wällnitzez khéżi schésczwoknowych schkleńzow pukny. Ssamo jena sczéna je sbo we Wällnitzez khéżi pukka. Tez wobydlerjo pschi żitnych wikach satraschny wrjesk saßkyschachu a měnjachu, so je semjerzenje. Njewuschnika hischcze njejßu wußlédzili.

— (Paduschstwo). Ssrjedu w nozy sbu sbo paduschi na twarje artilleriskich kasarmow do nékotrych twarskich budow dobyli a s nich dzékanski grat a wschelaku krastu kradnyli.

S Hněwsbez. S Delnjeje Hórki do Hněwsbez wjedzazy pucz sbo dla wuporjedzenja hacz do 1. měrza 1912 sawrje.

S Bělschez. Sylwestra w nozy je sbo tu khéża dzélaczerja Herbriga, we waggonowej fabrizy w Budyschinje dzélazeho, wotpalika.

S Mjeschiz. Po pschikkadze sbußodneho Rachlowa je sbo tez w naschej wsby sjednocżeństwo sa twar shromadneho wodowoda sako-

žiko. Do hód je žo wodowód, kotryž wodu se žórkow na kukomaj kublerja Scholty a mkynka Hermanna dostawa, dotwarił. K wodowodowemu sjednoczeństwu je 29 hospodarjow pschistupiło, 13 pak njeje žo wschelakich pschičinow dla pschi nim wobdźěliło. Hač dotal žu wschitzy k wodowodej pschisamknjeni jara sbožowni, so jim nětko čzista strowa woda do domu běži. Woni wobžaruja, so hižo pšched 50 lětami njejžu na myžl pschischli, sa wjeż shromadny wodowód natwaricz.

S Raschowa. Podobna „žylna“ liberalna shromadźizna, kaž w Dobruschi, bě tež sańdźenu žrjedu pola naž. Tež pola naž běchu žo žnano poł kopy pschipoškucharjow seschli. Budyschinszy mudraczkojo běchu k nam pschischli, naž wucźicz. Praschamy žo, czeho dla na žnjach k nam njepschińdu, pomhacz nam dźěłacz. Liberalnym ludžlepjerjam žo po sdaczu niczo wjaz ichlachczicz nochze.

S Korsymja. Tudomneho wucźerja Hillmanna žu sa kantora w Biskopizach wuswolili.

S Lichanja. Dźěłaczerskej žonje Hanje Marji Karichowej tu, kotraž je jene dźěczo žmjerczi tepjenja wukhowała, je wyschnoscz sa to pjenježne myto pschiswoliła.

S Klukscha. Na tudomnym knježim dworje je mjes howjasym skotom pokhroma wudyrika.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu, poźledni dźeń stareho lěta, popołdnju wokoło 2 hodźin je jedyn wukhowanz tudomneje wukhowarnje se schwabliczkami hrajkajo na łubi wukhowarnineje bróžnje woheń saparał. S pschebiwanjom swona žo wokolne wohnjowe wobory na pomoz wołachu a bórsy žykawy s Hodźija, Ssemichowa, Brěsy, Njesdaschez a Zicźenja na pomoz pschijědźechu. Dokelž bě bróžnina łubja s tołstym kurom sadymjena, bě jara cźežko, domkhowane žně s njeje wunožyczź.

S Hodźija. W naschej wožadźe je žo loni 139 dźěczi narodźiło, mjenujzy 74 hólczkow a 65 holczkow, mjes nimi 2 morwonarodźenej. Paczeŕskich dźěczi bě 91, pschipowjedanjow 62, wěrowanjow 45, spowjednych 5384, mjes nimi 143 domach woprawjenych. Semrěło je 76 wožadnych. Na swonkowne mišionstwo je žo 590 hriwnow wotwjedło, sa czož bu s wołtarneho mišionskeho kaschczika 212 hriwnow 35 pj. wsate, a czitarjo žerbskeho Mišionskeho Požoła žu 204 hr. 89 pj. snawdawali. Do klětkow pšched zyrkwinymi durjemi sa wožadnych khudych je žo 233 hr. 89 pj. położiło. Wysche teho dosta zyrkej 600 hr. a 300 hr. jako legataj, kotrejuž dań ma žo lětnje na swonkowne mišionstwo wotwjescz. Wožebje pak ma žo s džakom wusběhnycz, so je njebo Hańža Pjetraschez s Nowych Błohaschez 500 hr. a njebo Hertha Wiczasowa s Janez 2100 hr. Hodźiiskej zyrkwi wotkasała. Ta požleńscha je, schtož teho runja s wulkim wježelom pišamy, Maczizy Sserbskej 600 hr., Towarstwu Pomozy 600 hr. a žerbskemu evangelskemu knihownemu towarstwu 300 hr. wotkasała. Pschikasane zyrkwine kollekty wunjeżechu 504 hriwnow 50 pj. a kollekta sa wožadnu diakoniju 126 hr.

S Njeżwaczidła. Boži dźeń w žerbskej Božej žłužbje dźowka knjesa barona Vittinghoffa, knježna Dagmar, se schulskeho chora hodowny spěw s rjanym hłožom spěwasche. Kemscherjo tutón njewocźakany hodowny dar s wulkim džakom pschijachu.

S Njeżwaczidła. W lěcze 1911 bě 71 narodow, 35 hólczkow a 36 holczkow. 75 paczeŕskich dźěczi wobnowi žwój kschczeński žlub a dźěsche prěni ras k Božemu blidu. Pšched Božim wołtarjom bu 29 mandźelskich porow wěrowanych. Semrjetych bě 58. Spowjednych běsche 4067. Ssmilnych darow pschi krajnych zyrkwinskich kollektach běsche 749 hr. 92 pj., hewak hischcze sa mišionstwo mjes pohanami 564 hr. 25 pj. a sa wožadnu diakoniju 308 hr. 85 pj. Bóh wobarnuj a požohnuj dale Njeżwaczidlsku wožadu!

S Njeżwaczidła. Paducha, kotryž je poźlednju kermuschu w naschej farje kradnył, žu s pomozu jeho sawostajenych porstowych wotczischczow wužlědźili. Tehdy po paduschstwje žu wězy, kotrež je wón pschimał, fotografowali a žebi jeho porstowe wotczischcze s tym swěscźili. Hdyž wóndano w Němzach paducha wužlědźichu, kotryž bě žo do někotrych farow dobył, žo na njeho hrěschachu, so je wón tež w Njeżwaczidle pobył. S pomozu jeho fotografowanych porstowych wotczischczow bě mózno, jemu dopokasacz, so je wón tón žamy człowjek. Tukaju na njeho, so je wón tež w Khrósczanskej farje kradnycz spytał. Tam wón loni kónz oktobra ras njedźelu w czażu kemschow po proschenju pschińdźe. Hdyž jemu kucharka pjenježny dar da, ju wón wo pomasku proschesche. Kucharka teho dla do jědźneje komorki dźěsche, so by jeho próstwu dopjelniła. Prosche sa njej skoczyschi rucze durje jědźneje komory sankny. Potom žo w farskej stwje roshladowasche, schto by kradnył. Na sboże pak w tym czażu pschipadnje swóńk na faru po wino pschińdźe. Wón kucharku w jědźnej komorje wołacz a sa durje torhacz a do nich buchacz žłyschesche. Duž khwatasche, najprjódy kucharku s jejneje jatby wužwobodźicz. Swóńka pytnywschi bě žo paduch, prjedy hacz bě žebi mohł nješchto nakradnycz, s procha měł. Bjes dwěla je wón ta žama wožoba, kotraž je žo do Njeżwaczidliskeje fary łamała.

Wótra bitwa howri po domowinskej Łužizy. Tak wótra, kaž hacz dotal njesnajemy. Komu płaczi po prawom wójna? Nam ratarjam a nam ludźom, kotsiž žmy s czesczu žiwi w pocźe žwojeho woblicza. Pschetoz nam dyrbi žo msda a schpatne myto nascheho płota s rukow wudrěcz. Ale wy ratarjo a wy pschemyžlnizy a rjemjeżlnizy, wy dźěłaczerjo macźe jo w horschczi, hacz wam jo wudrěja. Dale měri žo tónle hołk a tołk tež pschecźiwo wěrjazemu kschesczijanstwu. A nasch žerbski lud nutrnje wěri do žiweho Boha. Tola, ludo žerbski, ty mózesch na 12. dnju tehole měžaza rosžudźicz, hacz žmědźa twoji najhórschi njepschecźeljo na twojej hospodarskej sahubje wyskacz. Kak chzedźa tebje sahubicz. Hlaj, ty drějesch žo wot schěreho ranja hacz do žlepeho wjeczora woprawdźe w pocźe žwojeho woblicza. Ty plahujesch žito. Ale po rěkach a żelesnizach pschiwožuje žo nam s hromadami žito s dalokich zusnych krajow sa tuni pjenjes, kiž by płaczisnu na nasche Boże dary jara ponižiło. Tehodla je nasch kraj na zuse žita schkitowanske zło położił. Tajke zło ma dwoji wužitk: S prěnja nam saruczi tajke płaczisny, so móže ratar někak wobstacz, s druha nam pjelni krajnu połkadnizu, so njetrjebamy hischcze wjetsche dawki płaczicz. Na to žu wulzy žitowi wikowarjo, s wjetscha židźa njembri. Tehodla wojuja sažakle pschecźiwo złam. Hdy bychmy njeměli złow, by pola naž ratarstwo runje tak žo saniczike kaž w Jendźelskej. Ratarjo bychu wostajili žwoje statoki a bychu dźěło w fabrikach pytali. S tym by był pschiwał dźěłaczerjow czim wjetschi a msda w fabrikach by tež spadowała. Widźicze, ratarjo a tež wy dźěłaczerjo, hdże nasch njepschecźel je. A hlajcze, hdźež ma jedyn schkodu, tam ma druhi wužitk. A schtó to je? Hlajcze, fabrikanczi a mjesnarodne wikowarstwo. To pak sjednoczuje žo w tak mjenowanych liberalnych stronach. Hlajcze, tehodla sastupjerjo liberalnych kałsaczinjerjow tež po Sserbach czahaja a kója sa tymi, kotsiž maja snatu pjeczzołowsku desku pšched wocźomaj. Móže bycz, so tam a žem tež druhdy někajkeho němskeho burika narěcza. Ale Sserbow hłoži na nihdy. Sserbjo, stańmy na dnju wólbow kaž jedyn muž a pokažmy Pudorej, hdże je cźežła dźěru wostajił. Na dnju wólbow, pjatk 12. januara t. l., nasche běłe papjerki njech naživpaja wyžoke naživpy. Liberalni žu najnowschi kałsaczinjerjo. Woni žu mjenujzy czi, kiž chzedźa kschesczijansku naboženu se schulow wumjetacz. Lubi Sserbjo, jeli tele žłowa czitacze, wy prajicze: „To žu tola hotowi sozialdemokracźi.“ Haj, to woni žu, jenož hischcze mjeno wot nich rosdźěluje. Teho dla na dnju wólby jenož sa konserwatiwnych sastupjerjow hłožujcze, woni žu stari snaczi sakitarjo nascheho hospodarskeho derjemęcza a nascheho lubeho kschesczijanstwa. Kandidaczi, kotrychž mamy w žerbskich stronach wolicz, žu:

sa 2. wokrjeż Förster w Spreinbergu,
sa 3. wokrjeż Gräfa w Biskopizach
a we Wojerowsko-Rósborskim wokrjeżu:
krajny radźicźel dr. Hegenschridt we Wojerezach.

S Dobrusche. Sańdźenu žrjedu wotmě žo pola naž jena liberalna tak mjenowana shromadźizna. We 8 hodźinach dyrbjesche žo sapoczecz, ale tehdy liberalny rěcznik w jenym kucze hischcze žam žedźesche. Wokoło 1/2 9 hodźin pschikhelpa liberalny wucźer Papperitz. Mjes tym bě žo žnano 20 muži, mjes nimi tež jena žona, seschło. Wokoło 3/4 9 hodźin wjeczor sapocza liberalny mudrowacz. Ale schto žo sta? Połojza ludźi staże a dźěsche jemerschko ně — s naschim sapóžłanzom knjesom Bartom won, wostajiwschi liberalnu bamboru s někajkimi mužikami, kotsiž mějachu sa jenym jenicźkim blidom doscz ruma.

S Budestez. Pschichodnu žrjedu 10. januara wjeczor 1/2 8 hodźin smeje žerbske towarstwo „Lubin“ tu pola Rösikez žwoje měžacźne poždźenje. Wschě žobustawy žo wutrobnje pscheproschuja. Hoscźo budźeja nam lubje witani.

S Maleschez. Sańdźenu wutoru mějachmy pola naž liberalnika Pudora. Syndźiz sala bě pschepjelnjena ale Pudorowych pschiwižowarjow njebě tam nimale žanych. Pudor bamborjesche s khładkimi žłowami nimale 1 1/2 hodźiny. Jenu wjetschu schczuwansku rěcz žmy lědom hdy žłyscheli. Wón schczuwasche wožebje pschecźiwo ratarstwu a khwalesche Židow, kotrychž dźě wschudze majka. S teho je měnjenje nastało, so je wón žnano potomnik někajkeho Lewyona. Sskawy njeżnějesche žaneje, khiba, so žo jemu se schpatneje czerwjeneje žrjedźiczki žkabuschzy pschikleskny. Czerwjeny Buk bě žam

pschihnał a rěčzešche hnydom po Pudoru. Mjes woběmaj rěčzomaj wulkeho rosdźěla njebě. Buk ßnano mjenje schčzuwaschе. Potom rěčzachu konserwatiwni rěčznizy: Gräfa ſ Budyschina, Rychtaŕ ſ Barta, sapóßkanz Bart a Pjecz ſ Bórka pod howrjazym pschihkoßowanjom shromadzenych. Pudor drje se ßwojej hładkej srěčzniwosczu snapschečziwjeschе, ale wjeschе ßo kaž žid. Wjele hłoßow pola naß njenaßěra.

S Pomorz. Ssrjedu w nozy wokoło 11 hodźinow je ßo na želeßnizy mjes Pomorzami a Wujeßdom psched Nětčzinßkim moßtom njeßnata žónska pschejěła. Jejny kłobuk, žaket a ruczna toschka pódla kolije leżachu.

S Bukez. Naßche pjerißnaŕßke towaŕßtwo ßwoju lětuschu wußtajeńzu wot 5. hacz 7. januara wotměje. Njedźelu 7. januara wjeczor w 6 hodźinach budże wuloßowanje.

S Khróßczig. Tu je ßo ßjednoczeństwo ßa pschiprawjenje wodowoda ßakožiko. Wono chze žórko na ßahonje czo. 106 w Prawoczijach wuwužicz. Schtóž ßo ſ wuwuźiwanjom mjenowaneho žórka ßa wodowód pschikrótßcheny widźi, ma to hacz do 12. januara Kamjeńßkemu hamtßkemu hejtmanßtwu k wjedźenju dacz.

S Kamjeńza. Nahku ßmjercz je pjatk wjeczor pschedawaŕ draßty Zobler wumrjeł. Wón ßo w korczmje ſ druhimi hoßczemi ßabawjeßche, hdyž jeho na dobo Boža ruczka ßaja.

S Wyßokej pola Kamjenza. Dźenßa tydźenja wotmě ßo tu jara bohacze wopytana wólbna ßhromadźißna, Knjes wucžeŕ Kral ſ Kamjenza rěčzeßche wo pschichodnych wólbach a poruczowaßche nam Gräßowu kandidaturu. Tež knjes inßpektor Zimmermann ſ Lěßkeje podobnje rěčzeßche. W ßwojich ßkónczných ßkowach napominaßche knjes Kral pschitomnych, tola jenož naßchemu Luźiczanej Gräßje, wupruhowanemu a ßaßkužbnemu mužej, ßwoje hłoßy dacz. — Po ßhromadźißnje ßpósna referent, ßo je we Wyßokej hißchcze wjele SSerbow. Czi a SSerbja ſ Lěßkeje jara wo to proßchachu, ßo bychu tež ras doßtali ßerbßku ßhromadźißnu. Zyle nowa perßpektiwa ßo nam wotewrja. Tam ßa Kamjenzom je hißchcze wjele wjazy SSerbow, hacz ßmy ßo nadźeli. A tym dyrbi ßo pomhacz!

S Laßa. Schtož je ßo hižo dołho pschihotowako, na poßlednim dnju ßańdźeneho lěta bu ſ teho ßtutk: **SSerbßke towaŕßtwo »Handrij Sejler« je ßałożene!** SSańdźenu njedźelu wotmě ßo w Schołczig ßali wulka ßwójbna ßhromadźißna. Knjes Wirt ſ Radßkeje ju wotewri a ßpomni na wuradźowanja rataŕßkeho towaŕßtwa dla ßerbßkeho towaŕßtwa. Wón roßwi ßwoje myßliczki wo nowym towaŕßtwje. Knjes wucžeŕ Kral ſ Kamjeńza roßeßtaja ßameŕ towaŕßtwa a winowatoßcze Laßowßkich SSerbow. W ßczěhowazej rosmołwje rěčzachu pódla hižo mjenowaneju knjeßow hißchcze kk. gmejnßki pschedßtejicžeŕ Błaža, pschekupz Hajeßch a kubleŕ Schneider ſ Laßa. Jenohłóßnje ßo wobßamknu, ßo ßo jako woßebita wotnožka rataŕßkeho towaŕßtwa ßakoži SSerbßke towaŕßtwo ßa Laßowßku wokolinu, ſ mjenom »Handrij Sejleŕ« — k wopomnjeczu wulkeho baßnika, kiž dźě je tudy jako faraŕ ßkutkował. Towaŕßtwo ßměje ßwoje woßebite poßedźenja a wuradźowanja a chze, krucze ßtejo na kßcheßczijanßkim a kraloßwěrnym ßakožku, hajicz a pěßtowacz ßerbßku rěcz, ßerbßki ßpěw a ßerbßke waßchnja. Tudomny kantor je — runjeż Němz — ßlubił, ßo chze ßerbßke ßpěwy wuwuczowacz. (SSkława! A wßchelazy ßerbßzy wucžerjo???) Woßebje chze towaŕßtwo tež wotroßczazu ßerbßku młodoßcz ßdźerżecz a ju ßerbßzy czitacz nawuczicz. Maja ßo w ßymßkim czaßu wßchelake ßkhadźowanki pak hólzow, pak holzow we wokolnych wßach ßarjadowacz, hdźež ßo ßerbßchczina wuczi. Kraßny to nadawk. Tež chze towaŕßtwo ßo wo ponowjenje † Sejlerjoweho pomnika ßtaracz, kiž je jara wobßchkodzeny. — Młode towaŕßtwo liczi hižo pßches **200** ßobußtawow. (A tu a druhdźe w SSerbach dozyła hißchcze ßerbßke towaŕßtwa nimaja!! Hdy ßkónczńje?) Pschedßtyda je knjes Wirt ſ Radßkeje, ßapißowaŕ knjes Hajeßch, pokładnik knjes Pjech, knihownik knjes Schneider. Wubjerkownik ßa Laß je knjes gmejnßki pschedßtejicžeŕ Błaža. Sa tamne wßy ßo hißchcze woßjewja. — Prěni pschednoßchk w nowym towaŕßtwje dźerżeßche nětko knjes wucžeŕ Kral wo naßchej ßwójbje, kotraż ma bycz ßchcheßczijanßka, ßerbßka a hoßpodaŕßka. Potom ßo mnoho ßerbßkich ßpěwow ßpěwaßche. Knjes Kral staraßche ßo ßa bjeßadu a poda wßchelake żorty. (Koßa — koßok. Pßched kwaßom atd.) SSerbßke knižki ßo pilnje kupowachu. Se ßławu na młode towaŕßtwo a ſ pschecžom do noweho lěta ßtónczi knjes Wirt wulkotnu a ßahorjazu ßhromadźißnu. Nětko tež pola naß młódne narodne žiwjenje wutucza.

S Laßa. Po ßtónczńej ßerbßkej ßhromadźißnje wotmě ßo tu ßańdźenu njedźelu hißchcze krótka wólbna ßhromadźißna, w kotrejż knjes wucžeŕ Kral wo žohnowanjach naßcheje nětczißcheje hoßpodaŕßkeje politiki rěčzeßche, pschecžiwo kotrejż liberalni a czeŕwjeni tak wojuja a kotruż chzedźa woni ßniczicz. Se ßahorjenymi ßłowami napominaßche wón k wólbje derje ßnateho knjeßa krajneho radźicžela dra. iur. Hegenßcheidta we Wojerezach. Pschitomni žiwje pschihłoßowachu.

Se SSßlepeho. Tudomny liberalny komitej je wobßamknył, we wßchěch wokolnych a tež w bliżßchich wßach ßuβodneho Wojerowßkeho wokrjeża pßchi bliżßchich wólbach do khěžorßtwoweho ßejma ßwojich agentow poßtajicz, ßo bychu buram liberalne wólbne papjerki ſ mjenom ßwojeho kandidata podtykowali a tak jich lepili. Duž ßo bjerczе na kedźbu pßched tajkimi kwaßarjemi!

Se SSßlepeho. Nowe lěto je tu liberalny kandidata druhi ras wólbnu ßhromadźißnu wotdźerżał, ßo by naßchim buram liberalnu mudroßcz ßaßchczěpił. Jedyn burik, roßßwětleny wot liberalnych idejow a hubjeneho palenza — mjeno mjenowacz njecham, wón by ßo hewak roßhněwał —, domoj czampaßche a jara ßwarjeßche, běßche ßebi mjenujzy napowßnycz dał, ßo jedyn knjeżk — burik mjeno mjenowaßche — jenož 4 hriwny dokhódneho dawka wob lěto płaczi, potajkim mjenje hacz wón; duž běßche Goldßchmied ßa njeho muż, kiž tajke wězy na ßwětko pßchinjeße; teho budże wolicz, tón ma prawje. Schto dha je nětko wěrnoßcz? — Tón knjeżk, kiž bu mjenowany, płaczi wob lěto woprawdźe na 1800 hr. dokhódnych dawkow; wón ßam ßa ßchulu płaczi, hacz runjeż żaneho dźeßcza nima, kóżde lěto 987,90 hr., mjes tym ßo zyła Dźěwinßka gmejna 281,66 hr., zyła Brěßanßka 510,26 hr. a zyła Lěßkowßka 510,26 hr. płacza. Na zyrkwinych dawkach ßamßny knjeżk lětnje 375,88 hr. płaczi. Pßchi twarje noweje ßchule w ßwojej gmejnje je wón wyßche 7000 hr. pßchidał. — Liberalny mużik je pßchi tych 4 něßchto ßapomnił, mjenujzy 3 nulle, ale wo te liberalnemu człowjekej czinicz njeje, jenož ßo móże niewěrnoßcz rěčzecz — tamny knjeżk płaczi niz 4, ale wyßche **4000** hr. kóżde lěto dawkow. Njeje to teho dla hańba, burow a wjeßny lud tak ßchczuwacz, kaž bychu knjeżki żanych dawkow njepłaczili! — Knjes hrabja Arnim płaczi ßa kóżde dźěczo ßwojich hólßkich dźěłaczerjow ßa lěto 171,94 hr. ßchulßkeho dawka, potajkim ßa 70 dźěłaczerßkich dźěczi 1203,55 hr., mjes tym ßo zyła Trjebinßka gmejna ßa 107 dźěczi lětnje 599,15 hr. nawda. — A nětko ßebi wobhladaj, ßchto wßchelazy dźěłaczerjo a mali ludźo, tež liberalni, ſ wulkej hubu płacza; na dźěczo wob lěto 20,30 pjenjeżkow, mało hdy wjaz hacz 1 hr. — S teho widźiſch, mój luby buriko, ßo ßy ßebi dał khětreho bara nawjaßacz; duž njewěŕ liberalnym wudawanjam. Woni měnja, SSßlepjenjo ßo dadźa ßlepicz, teho dla rěkaju SSßlepjenjo; tym móżeßch tołßto namaßacz. Dźiwał ßo pak tež njebych, hdy by něßkajki wußtupił a ludźom wěßchczik, ßo budźeja kormjene ßwinje kaž ßrake krußchki ße ßchtomow padacz a wßchelazy k temu hurrah wołali, tak ßawjercżany tón lud je. — Ale dopomń ßo, hdże liberalna myßl wjedże, hdyž ßebi na teho pomyßliſch, kiž dyrbjeßche ßebi tu krumu kupicz a potom w klěwku jenož zyle małke kóßlatko bjeczeßche. Tak daloko liberalna politika kóżdeho bura pßchinjeße. Duž ßo wot njeje wotwobrocz a daj zyle wěßczе ßwój hłóß dr. Hegenßcheidtej.

S Běleje Wody. Ssrjedu tydźenja ßu na Mużakowßkej dróßy njedaloko Běłkowßkeje złonownje dźěłaczerja Handrika nadpadli. Tjjo mużojo ßo jemu do pucża ßtupiwßchi jeho ſ jěßdneho koła ßtorhnychu a tak ßranichu, ßo leżo woßta. Ludźo, kotßiž po dróßy pßchińdźechu, jeho k lěkarjej dowjedźechu. To je hižo tßeczi nadpad, kotryż je ßo na tamnym měßtnje ßa dwaj měßazaj ßtał.

S Gubina. Tu je ßo Wolffez ßukelnja ſ wulkim tworowym ßkładom wotpalika.

Přilopk.

* Sajědojczenje khudakow w aßylu ßa bjeßhoßpodownikow w Barlinje je ßo nětko wußwětliło. Měnjenje, ßo ßu ßo woni ße ßkaženymi ßußchenymi rybami ßajědojczili, je ßo jako mylne wupokaßało. Mnoßy ſ tych, kotßiž ßu w aßylu na Fröbelßkej dróßy ßkhorili, njejßu żanych ßußchenych rybow jědli. Sa to pak ßu woni wßchitzy palenz pili. Tónle palenz ßu teho dla pßchepytali a namakali, ßo wón njeje ſ běrnazeho ßprita, ale ſ drjewoweho (methyleloweho) alkohola pßchihotowany, kotryż kaž najhórßchi jěd na człowjeka ßkutkuje. Jako fabrikanta jědojteho palenza ßu drogißta Juliuża Scharmacha wußlědźili a jeho ßajeli. W jeho pinzy 10 ballonow drjewoweho alkohola a pódla teho jědojty palenz pola ßchtyrjoch korczmarjow wußlědźichu, kotßiž ßu jón Scharmachej wotkupili, dokelž jim jón Scharmach 30 pjenjeżkow tuńßcho pßcheda, hacz hewak tajki palenz płaczi. Jich korczmy wßchě blißko aßyla leża. Scharmach ßo wußna, ßo je tež hižo dwaj ballonaj drjewoweho alko-

hola na wječorne dwórnischčo do Charlottenburga póßłał. Tam kriminalna polizija taj ballonaj sebra. Korčmy, w kotrychž je ßo drjewowy alkohol pod mjenom „Nordhäuser“ a „Himmelreich“ pschedawał, ßu ßo polizajszy sawrjekle. Hač do poßlednich dnjow je w asylu sa bjeshospodnikow 162 woßobow skhoriło a 71 wumrjeło.

Nětko je ßo też wujaßniło, so je punsch, na kotryž ßu hody w Lipsku destillateur Kehn a tsjo pólszy dźěłačerjo wumrjeli, s drjewoweho alkohola warjeny był. Něktore dny do hodow je Kehn na pruhu cžwizu „spiritußoweho narunanja“ s Barlina dostał. Tole „narunanje“ je Kehn k warjenju punscha wužił a s njewědomosczu ßebje a ßwojich hosczi sajědojcził.

* Sazyjeneje luboscże dla je ßo njedźelu rano w Barlinje 25lětna ßłużobna holza Marja Brandtez satsělika. Holza s jenym moleŕskim pomoznikom wobkhadźesche, kotryž w khěži na Bastionskej drósy 2 bydlesche. Tsecži dźeń hodow bě ßo moleŕ s Brandtez roskorił. Sso teho dla rudźo chzyschе wopuschczena lubemu žiwjenje wsacź. Wona rano do khěže, w kotrejž luby bydlesche, s natykanym revolwrom stupi a tam na njeho łakasche. Tutón wo tym shoniwschi po poliziju póßła. Hdyž na to jedyn polizist pschińdże, ßo na dobo na skhodach wutsěli. Polizist ßebi myßlesche, so je wutsěł na njeho wotměrjeny był, a teho runja tsěli. Hdyž potom po skhodach horje dźěchu, holzu na semi wupschestrjenu a s huby krwawjazu morwu namakachu. Kaž ßo pokasa, bě ßo holza do huby tsěliwschi morika.

* (Krwawna nowolětna nóz w Metzu.) W sylwesterskej nozy ßu jeneho kanoněra, kotrehož regiment w Sa'blonje w garnisonje leži, w Metzu sakkóli. Jeneho dźěłačerja ßu morweho na drósy namakali. Jeneho serżanta s 8. bajerskeho pěscheho regimenta, kotryž ßo do swady ziwilistow tykasche, do ruki tsělichu.

* (Automobil hólza pschejěł.) Njedźelu pschipoldnju pola Pirny dźeßačlětny ßyn pohonczа Klinnera a jedyn druhi hólz teje ßameje staroby jedyn ruczny wós po drósy psched ßobu wjeseschtaj. Sa nimaj jedyn automobil jědźesche. Hólzaj na prawym drósynym boku dźěschtaj, hdyž ßo automobil k nimaj pschibliži. Automobil na lěwu stronu jědźesche, hdyž hólzaj s wosom na dobo do jeneho kamjenja sawadźiwschi teho runja na lěwu stronu sjědźeschtaj. Wós ßo Klinnerez hólzej s rukow wutorhny a do automobila saběhnywschi ßo powali. Na njesboże automobilowe prědnje koło hólza podtorhny a jeho pschejědże. Schauffeur hólza k jenemu lěkarjej pschiwjese; tón pak móżesche jenož spósnacź, so je hólz na snutskowne wobschkodźenje wumrjeł.

* (Ssamomordaŕstwo.) Ssyn pschedßydy wyschscheho krajneho ßuda w Prasy, ßwobodneho knjesa s Wessely, kotryž jako leutnant 16. honjeŕskeho bataillona w Linzu ßłużesche, je ßo satsělił. Jeho s kojeŕskim listom pytachu, dokelž bě smënki (wechsle) falschowawschi cžeknył.

* (Straschnosc dźiwich swěrjatow.) Dźěcži ßo njemóża w swěrjenzach dosc psched dźiwimi swěrjatami warnowacź. W Urbachu nad Rheinom keklerjo schulskim dźěczom dźiwje swěrjata pokasowachu. Na dobo jedyn mjedwjedź (bar) jeneho hólza shrabny a jeho s prědnimaj pazomaj wobja. Wuczerjej a někotrym druhim woßobam ßo s najwjetschim napinanjom poradźi, dźěczo s pasorow worakawehо swěriska wutorhnycź. Dźěsczu bě ßo wobliczo a horni żiwot na żakoßne waschnje sranił.

* (Ssmjercź na żelesnizy.) Njedaloko Gummersdorfskeho żelesniskeho sastanischcża s jeneho wuléta domoj duzy ßo jedyn pachoł ßwojeje pschecżelnizy puschczi a so by ju nastróżił, na żelesniczne schěny skoczi, hdyž runje jedyn cžah pschijědże. Lohkomyßlny cžłowjek padże, pod lokomotiwine koła pschińdże a ßo psched woczomaj ßwojeje pschecżelnizy mori.

* (Hrabinka Montignoso ßo saßo woženi.) Hrabinka Montignoso, něhduscha sakska krónprynzeßa, kotraž je ßo njedawno wot pianisty Tosellia dźělika, chze ßo nětko s jenym mkodym Mailandskim twarzom woženicź. Kak dołho budże tole mandźelstwo tracź?

* (Cžeżke njesboże na elektriskej żelesnizy.) W Eichwaldże w Czechach ßo jedyn elektriski dróhowy wós s pschipowěschakom swróczi. Pschipowěschak ßo po brjosy dele wali a ßo rosbi. 7 woßobow je ßo cžeżko, 5 lohko sraniło.

* (Kóczka nowonarodżene dźěczo wobżrała.) Burowka Njebolina w Snajmom na łubi ßwojeho doma kóczku wohlada, kotraž s dźěczażeho cžełka mjaßo żerjesche. Sslědźachu sa tym, s wotkal je dźěczo, a namakachu, so bě jo ßłużobna dźowka porodźiła a jo na łubju położiła. Tam bě wumrjeło.

* (Płomjenjowa ßmjercź wuheŕskeje offizěŕskeje żony.) W Budapeschu je ßo w jenej hojeŕni roshorjazy podawk stał. Tam ßo mandźelska kavallerijskeho inspektora barona Hauera, kotraž wot meje dla cžeżkeho cžuwoweho cžerpjenja w hojeŕni pschebywa, s Franzjskim palenzom pola a potom ßwoju drastu sapali. Hdyž połstałětnu żonu namakachu, bě wona tak cžeżko wopalena, so bórsy po tym wumrje.

* (Saßonamakany nop wjerscha Alexandra Karadżordżewicża.) Sańdżenu njedżelu ßu w kerkach Maxskeho pohrjebnischcża pola Wina jedyn nop, do nowinskeje papjery sawaleny, namakali. Tutón nop ßu jako hłowu wjerscha Alexandra Karadżordżewicża spósnali, kotruž běchu s rowoweho wjelba rubili.

* (Sajědojczenje w podkopkach.) We wuhlowych podkopkach w Kladnu w Czechach je 10 hórnikow psches jědojte płuny w jamach ßwoju ßmjercź namakało.

* (Fabrika bjes wuhnja.) We Wuscżu nad Łobjom twarja fabriku bjes wuhenja. Wona ßo s najnowischimi kur a płun pschezyrowazymi pschiprawami po ameriskim waschnju wuhotuje. Na tsěchach ßo jeno make, muż wyßoke wuhenje natwarja.

* (Wurubjenje zyrkwje.) W Czorlowje pola Draždżan ßu ßo rubjeżnizy do stareje zyrkwje dobyli, drohotnu Božu martru s kschiża wottorhnyli, skoty krónojty ßwěczńik wotpowěßli a ßwěczńiki kradnyli. Potom ßu njekraßnizy zyrkej s petrolejom poleli, woporne kaschczіki rospaczili a je wurubili.

* (Rubjeżnizy żelesniski czah nadpadli.) Na Warschawsko-Winskej żelesnizy je 18 rubjeżnikow jedyn ludźazy czah nadpadło. Rubjeżnikam 20,000 rublow do rukow padny.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Hospodarski pomoznik Jurij Czemjera w Kamjenej bě lětża 31. julija w hacże rěsakoweho wobßedźerja Miklawscha Wicżasa powrjesika namaczał. Wicżasowy ßyn bě jeho pschi tym lepił a jeho k ßwojemu nanej dowjedł. Kaž Czemjera wudawa, je jeho Wicżas dwójzy k semi cżißnył, na nim kleczał a do njeho s pjascżu abo s kijom bił. Wicżas njepreŕesche, so je s Czemjeru ras padnył a jeho na sadk dyrił, tola hewak ßo jemu njeje niczo stako. Sswědczerka Böhmowa a dźěłacżer Wolf, kotrajž staj prjedy pola Czemjeriz dźěłakoj, wobßwědczischtaj, so je Wicżas Czemjeru dwójzy k semi cżißnył a na nim kleczał. Po Wolfowym wuprajenju je Wicżas pschi tym łatu w ruzy měł. Napschecżo temu dźěłacżerjej Bacher a Zur, kotrajž pola Sicżasa dźěłataj, wobßwědczischtaj, so je Wicżas Czemjeru sa lěwe ramjo wjedł a s nim padnył. Potom je jeho wón s ruku na sadk bił. Na to pak, so je Wicżas na nim kleczał a jenu łatu w ruzy měł, njemóżeschtaj ßo dopomnicź. Po tymle podawku běchu żiwnoscżerja Jana Jakuba Rjencża jako ßobustawa sanitetneje kolonny k Czemjerje sawołali. Tutemu bě Czemjera skorżił, so jeho w prawym boku kała. Czemjerowy nóß je sacżełky był, łohcź a tył staj wobodrjenaj byłoj a koschła je rostorhana była. Rjencź bě radźił, jeneho lěkarja sawołacź. Prjedy njeho bě tam hižo lěkaŕ dr. Lieber s Khrósta pobył. Sa tsi dny Rjencź Czemjeru ßaßo wopyta. Tón we kożu leżo skorżesche: „Jakubje, njemóżu wjazy wutracź, dyrbju wumrjecź“. Khory je pschi tym ßmjercź blědy był a schkleńczanej wocži měł. Dokelž bě Czemjera k wojakam wubrany, Rjencź po poruczнosczi jeho starscheju nasajtra najprjódzy na wokrjeßny komando do Budyschina dźěsche, a dokelž tam ßo sarjeknychu, khoreho jenemu wojeŕskemu lěkarjej lěkowacź dacź, Rjencź dr. med. Krala a dr. med. Hantuscha pytasche. Wobeju pak wón doma njenadeńdże, skónczнje pak tola jeneho lěkarja, dr. med. Rohra, setka, kotryž bě swólniwy, Czemjeru lěkowacź. Psched ßudom ßebi ßwědczeni dr. Liebera a dr. Rohra zyle napschecżo stejeschtej. Dr. Lieber praji, so njeje żanych spomjenja hódnych sranjenjow widźał a měnjesche, so Czemjera luda. Temu napschecżo dr. Rohr wobßwědczi, so je wón Czemjeru ßwědomicże pschepytawschi namakał, so je ßo Czemjerje jene rjebko nalemiko, a so je sranjeny teho dla tsi njedźele dołho gypsowu wobwalku noßycź dyrbjał. Posdźischo je dr. med. Wagner Czemjeru hischcże ras pschepytał a pola njeho nerwosnu roshorjenosc jako sczěhwk sranjenja, wobcżeżenje wutroby a pospěschene hrono namakał. Mjes dr. Rohrom a dr. Lieberom dla jeju wschelakeho spósnacża psched ßudom k wótremu wurěczowanju dóńdże. Ssudnizy mějachu jenož bicże s ruku sa dopokasane a Wicżasa k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 2 dnjej a k saplacżenju wschěch Czemjerowych wudawkow saßudźi.

× 17lětny Pawoł Jäckel s Lubanja bě ßwoju ßłużbu pola kublerja Ernsta Klugi w Zyżezach naßwarjenja dla wopuschcził. Někotre dny posdźischo ßo wón se ßwojim nanom wróczi. Pschi tym

ßo wón ſ Klugu do wurěčzowanja da. Kluga je pjecza Jäckelowemu nanej błěpz a bundak rěkał, Jäckel pak je Klusy błěpzow nawdał. Jöckel a Kluga jedyn druheho ſkſchiwdźenja dla wobſkoržiſchtaj. Budyſki kawniſki ßud wobeju wuwinowa a kóždej ſtronje pokojzu khóſtow napokłoži. Jäckel ßo pſcheczíwo wußudej powoła, tola ßo w druhej inſtanzy wotpokaſa.

Za fond »Raja« składowachu jako Bože dźěćo k spomoženju serbskich dźěći:

kk. kubleŕ Króna w Bukecach 2 hr., kubleŕ Hantuš w Bělčecach 1 hr., kofejownik Hajnca w Budyšinje 1 hr., kubleŕ Młyńk w Čemjercach 1 hr., kubleŕ Delan w Hornim Wunjowje 3 hr., kubleŕ Rjebiš w Baćonju 2 hr., faraŕ J. Křižan w Hodźiju 1 hr., »Serbowka« w Prazy 4 hr., mons. senior J. Skala w Budyšinje 1,50 hr., D. M. S. 3 hr., hoſćencaŕ Natuš w Kukowje 50 pj., moleŕ Jan Skala w Kukowje 50 pj., faraŕ P. Šołta w Hajnicach 2 hr., faraŕ J. Delan w Baćonju 5 hr., direktor tach. šule J. Nowak w Budyšinje 5 hr., cyrkw. wučeŕ J. Andricki w Radworju 4 hr., cyrkw. wučeŕ Ernst Holan w Budyšinku 2 hr., faraŕ Jurij Kral w Dubinje 10 hr., Lebza 2 hr., faraŕ a kanonik M. Zur w Budyšinje 5 hr., kapłan a red. Deleńk w Budyšinje 5 hr., zapósłanc kubleŕ Kokla w Khróſćicach 4,50 hr., kantor Hila w Khróſćicach 3 hr., kubleŕ Kral w Khróſćicach 3 hr., cyrkw. wučeŕ Jan Rachela w Różeńcze 3 hr., Hana Winklerowa w Radworju 3 hr., Hana Cyžec w Kluči 3 hr., kapłan Jan Cyž w Žitawje 2,30 hr., faraŕ J. Žur w Kamjencu 2 hr., faraŕ J. Nowak w Radworju 2 hr., kapłan M. Mič w Njebjelčicach 2 hr., gmejn. předstojiceŕ Jan Hantuš w Radworju 1 hr., M. S. B. 1 hr. — Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam!

Wutrobne zbožopřeća k nowomu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

po **11** hr.: gymnaſialny direktor Holan w Revelu;
po **5** hr.: kk. konrektor prof. dr. Muka w Freibergu, knjeni konrektorowa Mukowa w Freibergu, k. wučeŕ Jenč w Kluču; Marko Smoleŕ w Budyšinje;
po **4** hr.: E. Domanja w Riesy;
po **3** hr.: kk. faraŕ Křižan w Hodźiju, wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach; faraŕ Mikla w Maleśecach;
po **2** hr.: k. duchowny Voigt w Hodźiju; kubleŕ Króna w Bukecach.

Nadźija,

serbskich dźěći protyčka

1912

je wušła. (Płaći 20 pj.) Zhromadne skazanki njech so póſćelu na adressu: An die Zeitschrift »Raj«, Kamenz i. Sa., Nordstr. 4 II.

Subjazy lěkar Frey

w Budyšinje na Moltkowej dróſy 19

cźaha ſuby ſ měſtnej bjeſcźućiwoſcźu. Zuſe ſuby ſ porzlina abo ſe ſłota też ſa najwjazy ßebi žadazych patientow.

Drjewowa awkzija

na knježim Lutobcźanſkim revěrje.

Pónđelu 8. januara 1912 ma ßo něhđe
40 krutych dołhich hromadow,
50 mjehkich = =
20 rm. kuluchow a
40 hromadow hałoſow
ſ wuměnjenjom ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Sapoczatk awkzije wot 10 hodźin pſchi wuhlowej horje w Měrkowje.

W Lutobcźu, 2. januara 1912.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Hannſch.

S tutym ßebi dowolam woſjewicź, ſo ßym ßo w **Budyſchinje** jako

rěčznik

ſaßydlił a ſo ßym pſchi kral. hamtſkim ßudźe w Budyſchinje, pſchi kral. krajnym ßudźe w Budyſchinje a pſchi komorje ſa wikowanſke wězy w Zitawje pſchipuſchcźeny.

Praxis budu hromadźe ſ knjeſom rěčznikom Spitznerom w Budyſchinje w jeho pißarni na Bismarckſkej dróſy 18 po 1 ſkhodźe wukonjecź.

W Budyſchinje, w januarje 1912.

S poczeſcźowanjom
rěčznik Steude.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w **Budyſchinje** jako

rěčznik

ſaßydlił a ſo ßym pola kral. hamtſkeho a krajneho ßudniſtwa w Budyſchinje a pola komory ſa wikowanſke wězy w Žitawje pſchipuſchcźeny.

Praxis hromadźe ſ knjeſomaj rěčznikomaj **Weſſerom** a **Lehmannom w Budyſchinje** wukonjam.

Naſcha ſhromadna pißarnja je
pſchi nowych hrjebjach cźiſło 16 delka.

Rěčznik Hochheim.

Wotewrjenje klamow.

Cźeſcźenym Sserbam **w Budyſchinje a wokoluoſcźi** ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym

w Budyſchinje na bohatej haßy cźiſło 16

3. januara 1912 ſ firmu

Clemens Schmaler

pſchedawarńju żeleſnych a krótkich tworow
a dźełanſkeho grata

wotewrił. Mój bohaty ſkład wulki wubjerk wſchěch pomyßlnych żeleſnych wězow poſticźa. Duž cźeſcźenych Sserbow proſchu, ſo bychu moje młode pſchedewſacźe dobroćiwje podpjerali.

Sprawne a ſpěſchne poßłużenje po poměrnych płacźiſnach kóždemu, kotryž mje poczeſcźi, lubju a ßo pſchi potrěbnoſcźi najnaležniſcho poruczam.

S poczeſcźowanjom
Clemens Schmaler,
dotalny dołholětny ßobudźełacźeŕ a prokuriſt firmy **Paul Walther.**

Telefan 604.

W Budyſchinje, 2. januara 1912.

Łohki knježi

landawſki wós

ſteji na pſchedań pſchi lawſkich hrjebjach cźo. 4 p. **Hennersdorfa.**

Wina

wſchěch druźinow,
cźerwjene a běłe
krejne wino,
jara ſtrowe, bleſcha po 80 pj., pſchedawam, ſo bych je wotbył, po kupowanſkich płacźiſnach a tuńſcho.

J. G. Klingst nasl.
na bohatej haßy 16,
nutskhód na theaterſkej haßy.

Wós ſ plamu

ſady ßo wocźinjazy (jedyn- a dwajpſcheżny) a 1 koupé mam tunjo na pſchedań. S woběmaj woſomaj, kotrajž ſtaj w dobrym rjedźe, ßym hacź dotal jěźdźił.

Hunnius na ßwobodnym kuble w Jeſchizach.

Sjawne wólbne shromadźišny

sa saßowuswolenje knjesa Heinricha Gräfy,

pschedstejićerja měschćanskich sastupjerjow w Biskopizach:

Pjatk 5. januara 1912 wjeczor w 7 hodźinach w Fryczej hosćenzu w Zičenju.

Rěčnik: pschedstejićeŕ měschćanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Ssobotu 6. januara 1912 popołdnju 1/4 hodźin w Delankez hosćenzu w Radworju.

Rěčnik: pschedstejićeŕ měschćanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Ssobotu 6. januara 1912 wjeczor 1/2 7 hodźin w hosćenzu w Bělschezach.

Rěčnik: Kubkowy direktor **Richter** s Barta wo: **Wólby do khěžorstwoweho sejma.**

Njedźelu 7. januara 1912 popołdnju 1/4 hodźin w hosćenzu sakskeho doma w Rakezach.

Rěčnik: pschedstejićeŕ měschćanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe** w Biskopizach wo: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Wutoru 9. januara 1912 wjeczor 1/2 8 hodźin we Wolfez hosćenzu w Hućinje.

Rěčnik: knjes prof. dr. **Gräfe** s Budyschina: **Wo wólbach do khěžorstwoweho sejma.**

Sjawne ludowe shromadźišny

wotdźerži **wjeßne wólbne towarstwo**

Ssobotu 6. januara popołdnju w 3 hodźinach w **Freundez** hosćenzu w **Ssowrjezach.**

Njedźelu 7. januara popołdnju w 3 hodźinach w **Jsraelez** hosćenzu w **Bukezach.**

Póndźelu 8. januara wjeczor w 7 hodźinach w **Heringez** hosćenzu w **Nadźanezach.**

Wutoru 9. januara wjeczor w 7 hodźinach w **Tasseltez** hosćenzu w **Bělych Noßlizach.**

Ssrjedu 10. januara wjeczor w 7 hodźinach we **Weberez** hosćenzu w **Njeßwaczidle.**

Rěčeć budźe nasch ßejmski sapóßłanz **Bart** s Brěsynki wo **khěžorstwowych wólbach,** tu a tam s dobom wo najnowschej **petiziji wjeßneho wólbneho towarstwa dla hontwy.**

Sjawna wólbna shromadźišna we Lasu.

Póndźelu 8. januara wjeczor w 7 hodźinach ßo w **Scholcźiz hosćenzu we Lasu** kandidat khěžorstwowych wólbow,

knjes dr. Hegenscheidt,

wuswolerjam pschedstaji a swój politiski program roswije.

Wschitzy wuswolerjo ßo naležnje proscha, so bychu shromadźišnu wopytali.

Serbske tow. „Lubin“ w Budestecach

změje srjedu 10. januara wječor 1/2 8 hodź. swoje měsačne posedźenje. Hosćo su nam lubje witani. Wopyt wšěch sobustawow so wočakuje.

Předsydstwo.

Do Lasa!

Njedźelu 7. januara wulki

kóslopiwowy swjedźeń s rejemi.

Pschećelnje pschepróschuje

Khotla Scholta.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje, da-li Bóh, **njedźelu 7. januara** wěsteje přičiny dla hižo popołdnju w 3 hodź. pola Weberec swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Dokelž mamy nowowólby, so wo to prosy, zo bychu so wšitke sobustawy zešli. Štóž hišće njeje přinošk wotedał, chcył to w zhromadźiznje činić. Hosćo su nam lubjerad witani.

Předsydstwo.

Wulka sjawna wólbna shromadźišna w Ralbizach

njedźelu 7. januara 1912 wjeczor w 7 hodź. w hosćenzu herbskeje grychty.

Rěčnik: Knjes pschedstejićeŕ měschćanskich sastupjerjow **Heinrich Gräfe w Biskopizach.**

Thema: **Němski lud w bědźenju wo swój pschichod.**

Rěčnik: Fabriski wobßedźeŕ **Bürger** w Biskopizach wo **Liberalismus we wólbnym wojowanju.**

Po pschednoschkomaj rosrěčenje.

Wschitzy narodnje smyßleni kraloßwěrni mužojo ßo k tejle shromadźišnje pschepróscheja a ßo napominaju, so bychu ßo s hromadami seschli.

Wólbny wubjerk sjednoćenych narodnych stronow sa saßowuswolenje Heinricha Gräfy.

Schochert.

Wjeßele, strowe a shožowne nowe lěto

swojim cześćenym wotebjerarjam pschejetaj

Pawoł Kapleŕ a mandźelska w Rakezach.

Jstužobnu holzu,

18—19lětnu, pyta **Janaschowa** na hornčeŕskej haßy 9.

Kuchaŕki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, skrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske swójby pyta hnydom abo posdźišcho pschistajeŕka **Görlichowa** na skutelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pjekaŕskeho wuczobnika

k jutram pyta pjekaŕski mischtr **Stöba** w Budyschinje na Lubijskej dróhy.

Wuczobnika

pyta **Heinrich Mütterlein,** krawski mischtr pschi lawskich hrjebjach.

Młódscheho wustojneho

wojnaŕsk. pomoznika

do trajneho dźeła hnydom pyta **Schlenkrich,** wojnaŕski mischtr w Semizach-Tumizach w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

Pschiłoha k czišłu 1 Serbskich Nowin.

Sobotu 6. januara 1912

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

2. januara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	49—52	92—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	44—48	80—88
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—42	75—80
4. žnadnje pizowane łóžđeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46—50	83—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	40—45	75—82
3. starše, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	34—37	70—72
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—33	65—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	48—51	86—90
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	43—47	79—85
3. žnadnje pizowane	30—33	66—70
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58—62	97—100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	90—96
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—50	82—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćichiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	46—48	62—64
2. mjaßne	43—45	59—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroży	40—42	56—58

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšcinje:	W Budyšcinje. 30. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 28. dez. 1911. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńza . . . . . běła	—	—	—	—	9	85	10	10
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	60	9	80
" nowa	9	55	9	70	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	75	8	90	8	75	8	90
Jačmjeń . . . . . 50 kilogr.	10	50	11	—	9	75	10	75
Wows	9	70	9	80	8	90	9	20
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	20	3	—	3	20
Pšeńčna muka 50 " . . .	11	—	19	50	15	—	19	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	50	14	—	13	50	14	50
Sšyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	4	50	5	50
Sšloma . . 100 " . . .	4	66	5	34	4	34	5	80
Proßata 553 schtuk, schtuka . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pšeńčny gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyšcinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. — np., jačmjeń wot 9 hr. 20 np. hač 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 15 np. hač 9 hr. 50 np.

W Budyšcinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 90 np. hač 14 hr. 24 np., kórz jačmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hač 16 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

28. dez. 1911.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. 10 np., pšeńza wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 80 np. jačmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 60 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., šyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hač — hr. — np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 4. januara Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi śmeje na šwjedženju tśioch kralow rano w 7 hodźinach farat Räda šerbsku spowjedź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer šerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa mišionstwo mjes pohanami.

Prěnju njedźelu po tśioch kralach śmeje rano w 7 hodźinach duchowny Tischer šerbsku spowjedź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Khorla Probst, dźěłaćeŕ tn, s Johann Augustu dźělenej Kucharjowej rodź. Rakez tu.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Max, Bjedricha Hermanna Hübnera, žiwnosćerja a murjerja w Sslonej Borschći, š. — Hans Albert Papesch, kamjenjećeßarski šyn we Wurizach.

S druhich wośadow: Lejna Gertrud, Jana Ernsta Schuby, kublerja w Hornjej Borschći, dź. — Hermann, Jana Augusta Schëzy, žiwnosćerja w Hornim Wunjowje, š. — Elsa Johanna, Maxa Kubizy, korčmarja w Dreczinje, dź. — Frida Elsa, Gustava Emila Jeremiaša, dźěłaćerja w Hnaschezach, dź. — Mariana Margareta, Maxa Oty Marschnera, žiwnosćerja w Hunćericzach, dź. — Minna Elsbeth, Moriza Wylema Pakostnika, žiwnosćerja w Demjanach, dź. — Elsa Lisbeth, Khorle Augusta Natuschki, khěžerja w Khrósće, dź. — Helmut Pawoł, Pawoła Btuna Schustera, wyschscheho schwajzarja w Njechornju, š. — Martha Margareta, Hermana Sswèdoma, žiwnosćerja we Wichowach, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wośadze: 26. dźeń dezembra: Josef Heilmann, hosćenzaŕ w Sćijezach, 66 l. 1 m. 28 d. — Gerhard Arthur, Josefa Klingohra, blidarja na Zidowje, š. — Jan Bohuwěr Pawoł, khěžeŕ a dostawaŕ staroboneje renty na Zidowje, 81 l. 5 m. 18 d. — Emma Amalia Beckerez, Bjedricha Juliusa Beyera, khěžerja a barbjerja we Wurizach, mandźelska, 60 l. 4 m. 19 d. — 29. Khorla Hermann Rychtaŕ, tkalz a skalak s Wjednarjez, w sastaraśni na Zidowje, 37 l. 11 m. 18 d. — 30. Marja Mohauptez, njebo Jana Voigta, žiwnosćerja we Wownjowje, sawostajena wudowa, 83 l. 2 m. 7 d. — Kurt Jan, Kurta Theodora Mathesa, ryćerkublerja w Makšezach, š., 2 l. 7 m. 20 d. — 2. januara: Morwa narodźena dź. Maxa Kurta Franza, kublerja w Pschischezach.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Na tśioch kralow śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan šerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Kollekta sa mišionstwo.

1. njedźelu po tśioch kralach śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin šerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Na tśioch kralow śmeje farat Domaschka dopołdnja w 9 hodź. šerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa mišionstwo mjes pohanami sběra.

1. njedźelu po tśioch kralach śmeje farat Domaschka rano we 8 hodźinach šerbsku spowjedź, duchowny Bójz dop. w 9 hodź. šerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodźin śmeje kschesćijanske towarstwo žónskeje młodosće swoju shromadźiznu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješćel: J. Hanekamp

w Budyšcinje na šukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesćzinske wuhotowanja.

Najwjetšchi sklad woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wschoje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Přilopk.

* (104lětny pucžowař.) W khorowni w Terješče (Triest) tele dny stary muž wo pschiječe proschesche, dokelž bě ßkaby, sprózny a dokelž je zyle woßamoćeny na ßwěcže. S Krakowa bě do Wina po želesnizy jěł, s Wina do Tersta pak pěschi schoł. Jako wobßwědčenja pokasa paß, wot ruskeje wyschnoščze wustajeny, a rakuske wopißma; se wschěch tutych papjerow bě jaßne, so bě wón 104 léta stary. Kóždy móže ßebi myßlicž, so ßo lěkař dodžiwacž njemóžesche, kak je tak stary muž tajkile pucž mohł pěschi dokonjecž. Pschi tym je wón kruty a bě ßwoje wjasadło ßam na khribjecže njeßk. Jeho mjeno je Robert Ssrymanski.

* (S wojom ßo pscheschtapił.) Hdyž tele dny lěkař dr. Kaudewiz s Hohenfriedberga w Schlesynskej na koleßu k wjeßnemu khoremu jědžesche, jemu wós bjes ßwětka napscheczíwo pschijědže. Wós do njeho s tajkim wotmachom sajědže, so jeho wojo dospołnje pschekló. Lěkarja jeho sastojnszy kolegojo hischcže w nozy operowachu, ale wón na ßurowe bolosčze wumrje. Wósnikař je po njesbožu wotjěł.

* (Tsi ßotry ßebi sa jedyn tydźeń žiwjenje wsałe.) Pola Prahi ßebi tsi ßotry wot 19 hacž do 23 lět sa ßobu žiwjenje wsachu. Jena ßebi s jědom sawda, dwě ßo nadobo satsělischtej. Wina běchu ßwójbne pschekory. Ale tajke pschekory, kiž maja tak hrósbne scžěhwki, mózachu tola jeno nastacž, dokelž we ßwójbje ani wěry ani ßwědomnja ani kscheščžijanskeho žiwjenja njebě.

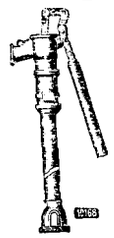
* (Pschi khartach mordarstwo.) W korčmje w Jenichowje pola Liberza ßo hajńk Schlamberka a hospodarski pomoznik Dwořak swadžischtaj. Njejabzy hajńk s kapßy pistoliju wuczahnywschi dwójzy ßwojemu napscheczníkej do hłowy tseli. Tutón, kiž bě nan scheseži džěži, sa krótke hodžiny semrje. — Sawěsčze bě wina jeno maličkosčž, ale ska nakhilnosčž čzłowjeka ßlepi. Potom je kacže a srudoba wulka, ale posdže!

* (Wětrowe sapusczenje.) S wichoroitym wětrom, kotryž ßo s njewjedrowym deschczom pschewodžesche, ßu ßo we Waldseeu we Württembergskej tsěchi wotkrykle, wuhenje ßo powalike a wjele schtomow ßo wuwróčziko. Wjeczor dyrbjachu fabriki džěkacž pschestacž, dokelž běchu ßo s wětrom elektriske groty skónzowake. — S dobom satraschny wichor w połnóznej Schwajzarskej sakhadžesche. W Baselu ßo tsěcha s historiskeho museja wottorhny. — W Boulogneskim pschistawje (w Franzowskej) ßo s wětrom dwaj rybaskaj čzołmaj powróčzischtaj. Tsinaczo mužojo a dwaj pachowaj, kotsiž schěsčz wudowow a pok sta ßyrotow sawostaja, ßu ßo tepili.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koseżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

„Skhoriwschi na saßaku
wumpjeru,
mam po naloženju 1 kusk **Zuckerowego patent. lěkarskeho mydła** zyle čzište wobliczo. Wasche mydło czaß žiwjenja trjebam. O. K."
Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mèrschez** naßléd., **Strauch a Koldy.**

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžina ch
w khosejowni.

Kolowe separatory
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucža
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dolholětne rukowanje.
Kózda maschina ßo wežywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Kosaze kože,
howjaze kože,
czelaze kože,
sajecže, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocze kože, wowczu kožu a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach 11
a pschi wowßnych wikach 4,

Lehmannez konditornja
na ßerbskej haßy 8.
— Telefon 118. —
Spezialnosčz: Torty.
Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby
k ßwjedženjam jako dar ßo pschihodžaze.
Roseßlanje na wßy.
Wschědnje czerstwe khosejowe a czajowe pjeczwo.
Ssamopjeczene mjedowe tykanczki.

ORIGINAL SINGER KAHMASCHINEN
SINGERowe schijaze maschiny
ßu jenož dostacž w klamach s pódlastejazym schkitom abo psches agentow.
Singer Co. akzijowe towarstwo schijazych maschinow
w Budyschinje na bohatej haßy 14.

Pschi
bjesappetitnosczi
ßłabym a skaženym žołdku, hubjenym pschetkaczu, wěsče pomha
China-Malaga
blescha po 1 mk. 25 pj. Pschi pschipóßłanju 1 mk. 60 pj. ßo franko pschipóscžele.
Jeniczzy woprawne dostacž
w kral. priv.
hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Liebosch,
ßudnisli aktuar sw. ßluzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißło 177. —
Wicheßadžowanje leżomnosczow.

Kakao
sarucženy czisty
punt po 75 pj.
porucža
Walther Arnold

Jako woßebitu spezialnosčz
poruczau
woprawne jejowe poliwkowe pschidawki, jejowe nudle
a wschě druzíny
maccaronow.
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Hypothekske pjenjesy
wupožczuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Snate najlěpsche a najtuńsche **jěsdne kola** kupuja ßo pola **W. Fuchsa** w Budyschinje na Draždžanskej drózy.

Wolerjo 3. sakskeho kejžorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeßa!

Khěžorstwowy ßejm je po pjeczlětnej bohatej dźěławosczi ßwoje wrota samknył. Němski lud dyrbi nětko 12. januara wo sestajenju noweho khěžorstwoweho ßejma a s tym wo pschichodnym wuwiczu němskich woßudow rosrißacź. **Napominamy wschitkich wolerjow, so bychu ßwoje wólbne prawo wužili.**

Schtoż je stary khěžorstwowy ßejm dokonjał, je ßo s horzym prózowanjom a husto krutym bědźenjom dozpiło. Sprawnje myßlazy mužojo dyrbja pak pschipósnacź, so je wón khěžorstwo wěsczisce salożił, derjeměcze Němskeje spěchował. Zana kritika njedyrbjała porokujo jemu khwalbu sarjez, so je ßo s jeho pschiswolenjemi nascha brónitosczź poßylniła, naschim kolonijam bjesstraschnosczź a spomožne postupowanje ßo saruczilo. S khěžorstwowym towarstwowym sakonjom ßu ßo towarstwowne należnosczе w ßwobodniskim duchu srjadowałe, pschede wschěm pak je stary khěžorstwowy ßejm cźwilnej finanznej nusy, naschemu ßwětowemu stejischczu hrožazej, kónz cźinił. Dlěje njeßmě wukraj bankrotnu Němsku wußměschecź; wotpłaczenje dołha w khěžorstwje je ßo sapoczało. Jenoż schtóż je ßwojeje hłowy, móże tajke wulke, positivne pokraczowanje sapręcź, jenoż maliczkostnosczź, sjednocźena s bjesßwědomosczu móże rjez, so nochze na wólbnym dnju ßobu cźinicź, dokelž njeje wscho po jejuej woli schło.

Koho dyrbimy wuswolicź? Łužiska ßwěrnosczź njemóże ßo dołho praschecź. Poruczamy jeneho Łužiczana, kotryż je hižo skoro 20 lět dołho w ßwěrnej wopornjwej dźěławosczi w khěžorstwowym ßejmje ßo dowěrjenja ßwojich wuswolerjow hódny sczinił,

knjesa pschedstejiczerja měschczańskich sastupjerjow Heinricha Gräfu w Biskopizach.

Njetrjebamy žaneho nowotarja s zusby. Dowěrjenje a dźakownosczź wuswolerjow k dotalnemu ßwěru wupruhowanemu sapóßłanzej pokasujetej.

Knjes Heinrich Gräfa je w cźeßnej ßłužbje ßwojeho wótzneho města ßwoju wustojnosczź dopokasał, wón potrěbnosczе łužiskich wßow a městow snaje a je dawno ßwědomy parlamentariskich dźełow; ženje ßo wón njeje w narodnych praschenjach sapowjedźił. Po naschej próstwje knjes **Heinrich Gräfa** ßwoje mozy a nashonjenja s nowa naschemu wólbnemu wokrjeßej do wole da.

Ani wón ani podpißany wubjerk njeje sawinował, hdyž je ßo tón króczź jena měschczańska strona, ßwobodomyßlna strona, wot porjadowych stronow wotschczěpiła; ßmy jej s cźaßom ruku k pschisamknjenju poskicźili. Móże 12. januara psched nadběhom sozialdemokratije jedyn s khutnosczu cźaßa napjelnjeny wótcźinski woleŕ pschi ßwojim rosßudźenju khabłacź? Wón ma jenoż wolicź mjes dotalnym, wólbny wokrjeß snajazym, se skutkami wupruhowanym dotalnym sapóßłanzom a mjes jenym ßwobodomyßlnym kandidatom, kotremuž je nascha Łužiza njesnata a kotryż chze ßo rucze s politiskej agitaziju snaty sczinicź. Sswobodomyßlna strona je pola naß najmjeńschemu dźělej k wutrobje srosczena. Wjele wona s rěczemi lubi, schtoż ßu jejne skutki hódne, wěmy s Bismarckowych cźaßow. Knjes Heinrich Gräfa chze naschej koło wokoło wohroženej Němskej bjes wuměnjenja ßylnu brónitosczź na kraju a na morju sakhowacź, runje w tymle kardinalnym dypku wólbne napominanje ßwobodomyßlneje ludoweje strony, hewak do wschěch stron s lubjenjemi pschekhadźaze, ßłabe a njejaßne wostawa.

Knjes Heinrich Gräfa sa runoprawosczź wschěch stawow wustupuje, niz najmjenje dźěłacźerskeho stawa, a steji na sałożku sozialneje reformy w smyßle khěžorskeje powjesczе s lěta 1881. Wón pak s rasnosczu stat podrywazej a wscho saprěwazej sozialdemokratiji napscheczo steji, byrnjež by ßo tež na khwilu skludna pokasowała. Sswobodomyßlna strona wě jenoż wo jeje „schkódnym wojowanskim waschnju“ rěcźecź, boji ßo jenoż, jeli so by ßo doprědka dobyła, so by ßo „reakzija“ bliżiła! **Tehodla žadyn hłóß njerosßudnej njewěstej ßwobodomyßlnej stronje!**

Móżemy wobkrucźicź, so knjes **Heinrich Gräfa** krucze na podłożku **khěžorstwoweje wustawy** steji a so je pscheßwědczeny pschiwißowaŕ powschitkowneho, runeho, tajneho a direktneho wólbneho prawa.

Tak napominamy wschitkich kscheścźijanskich a kraloßwěrnych mužow nascheje łužiskeje domowiny, so ßo njebychu dali s njemdrymi nadpadami a wohanjenjemi naschich pschecźiwnikow samylicź, ale so bychu 12. januara k wólbje khwatali a hłoßowali ßa

knjesa pschedstejiczerja měschczańskich sastupjerjow Heinricha Gräfu w Biskopizach.

Wuswolerjo! Wy wolicze s tym muża, kotryž se ßwěrnosczu k evangelskemu kscheścźijanstwu wyßokowaženje a snjeßliwosczź ßa naschich katholskich ßobuměschczanow, se ßamßnym woprawdże němskim waschnjom polne srosymjenje a sańcźměcze ßa ßerbsku woßebitosczź, w kraloßwěrnosczi husto wupruhowanu, sjednocźa, kotryž je stajnje khěžorej a khěžorstwu, kralej a wótcźinje ßwěrnosczź sakhował a kotrehož chzemy 12. januara saßo ßwěrni k dobyczu dowjesczź.

Sserbſzy wolerjo!

Rosſzudna hodźina je blisko. Pſchichodny pjatk 12. januara budźa **wólby.** Wólba budźe cźežka, ſznadź cźežſcha hacź hdy prjedy. Kóždy jenotliwy hłóſz budźe ważicź. Tehodla njech nichtó doma njewoſtanje! Njech je wjedro hroſne, pucź daloki, dźěło nuſne — **wolicź dyrbiſch hicź!** Ssy=li khorowaty, daj ſzo wjeſcź!

Koho budźeſch wolicź? Ssy drje ſzo hižo rosſzudźił.

Dyrbjał=li hiſchcźe něchtó dwělowacź, tón njech ſzo hiſchcźe ſzwědomicźe ras wopraſcha, kotry ſ kandidatow jeho najdrohotniſche kubła najlěpje ſchkita. Pſchi tym pak njech nichtó na to njedźiwa, ſchto ſzo nětkle pſchi wólbnej agitaziji ſzlubi, ale kajke ſaſzady jenotliwe ſtrony maja.

Twoje najdrohotniſche kubła ſzu: **wěra, wótzny kraj** a **twoje hoſpodarſtwo.**

Wěru, kſcheſcźijanſku wěru njeſchkita ani liberalny ani ſozialdemokrat. Nawopak. Chzedźa wěru, kaž ſzmy ju wot ſzwojich wótzow wukli, ſe ſjawneho žiwjenja, ſe ſchulow a ſe ſzwójbow **wukorjenicź.**

Schtóž wěru lubuje, njemóže **ani liberalneho ani ſozialdemokrata** wolicź!

Wótzny kraj by hubjenje ſkhowany był pola liberalnych a pola ſozialdemokratow. We wſchěch krajach, hdźež revoluzija ſtatny porjad powrócźa, ſzu ju liberalni a ſozialdemokracźi ſbudźili a pěſtonili. Tež pola naſz ſozialdemokratiſzy profecźa **ſjawuje njeſpokojnoſcź a ſbėžki** prěduja. By=li po ſozialdemokratach a wěſtych liberalnych, woſzebje ſzwobodomyſzlnych ſchło, njeby wótzny kraj **ani najnuſniſchich ſzrědkow měł,** ſo mohł ſzo pſched wonkownymi njepſchecźelemi ſchkitacź.

Schtóž ſzwój wótzny kraj lubuje, njemóže **ani liberalnoho ani ſozialdemokrata** wolicź!

Hoſpodarſke ſbožo, ſznadź namaka to něchtó pola liberalnych a ſozialdemokratow? Lubja dźě tak rady ludźom njebjeſza na ſemi, dokelž do wěcźnych wjazy njewěrja. S tym dźě łója ſzebi tež jeniczzy ſzwoje wowzki. K cźemu pak by woprawdźe jich knjejſtwo wjedło? Chzedźa **zła ſeſběhacź.** Hacž chzedźa to nadobo abo po něcźim cźinicź, ſcźěhwki budźa teſzame. Naſche zyłe hoſpodarſke žiwjenje **budźe powrócźene,** pſches 30 lět wono wotpocźuje **na zlach.** Pod nimi je ſzo **ratarſtwo** — niz drje bjes ſrudnych pſchetorhnjenjow a cźežkich wojowanjow — po něcźim **ſkrncźiło, induſtrija ſakcźěła, pſchekupſtwo ſzó rosmnožilo a dźěłacźerſtwo ſzo poſběhnyło.** By=li nadobo ſzo naſchemu hoſpodarſkemu žiwjenju tutón podłožk wſał, by w nim **revoluzija naſtała,** ſchkódniſcha hacž ſzurowa wójna.

Schtóž ſzwoje cźaſzne derjeměcźe lubuje, njemóže **ani liberalneho ani ſozialdemokratu** wolicź.

Sserbſzy wolerjo! Wy ſcźe **roſomni ludźo** a njebudźecźe ſzebi ſaſtupjerjow wolicź, kotſiž bychu Wam w najdróžſchich kublach **ſchkodźili.** Waſcha **ſzwěra** je ſnata, ſ kotrejž ſcźe kóždy cźaſz ſtali ſa ſzwoju **wěru, ſa ſzwój wótzny kraj** a ſa lěpſche **ſzwojeho naroda. To tež pſchi tutej wólbje hinak njebudź!** A tehodla budźa Waſchi kandidacźi, ſa kotrychž budźecźe muž pſchi mužu hłoſzowacź:

W 2. ſakſkim (Lubijſkim) wokrjeſzu:

Fabrikbesitzer Förster in Spremberg.

W 3. ſakſkim (Budyſchſkim) wólbnym wokrjeſzu:

Stadtverordnetenvorsteher Heinrich Gräfe in Bischofswerda.

W pruſkim wokrjeſzu Wojerezy=Rósbork:

Landrat Dr. iur. Hegenscheidt in Hoyerswerda.

Wjeſzne wólbne towarſtwo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjedźach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 2. Sobotu 13. januara 1912. Lětnik 71.

Rosmjerjatosćź mjes Němskej a Franzowskej.

Bjes kónza ßo w franzowskim senaće wo němsko-franzowskim marokkowskim wucźinjenju wadźa. Hižo wjele njedźel je saschło, so je ßo wono w Barlinje podpisało, tola w Parisu hischće njejßu k temu dóschli, jo sa dobre spósnaćź a jemu pschihłoßowaćź. Skamo w franzowskim ministerstwoje njejßu hischće wo nim pschesjene. W poßlednim ministerstwowym poßedźenju ßu ßo ministerjo jeho dla pscherěčeli. Waschnje, ś kotrymž w Franzowskej wo marokkowskim wucźinjenju jednaju, je njespokojnosćź w Barlinje sbudźiło. Khěžor chże pjecźa franzowskemu knježerstwu pokiw dać, so móža dalsche wotstorkanja wobkruceńja marokkowskeho wucźinjenja k nowej swadźe dowjesć. Sćerpnosćź němskeho knježerstwa a luda njeßměła ßo na najwyschschu pruhu stajić. Tole saćźuće maja po sdaću też w franzowskim ministerstwoje. Nowiny franzowskeho ministerstwa swonkownych naležnosćźow „Temps“ w pomałkim khodźe senatowych wuradźenjow wo marokkowskim wucźinjenju strach widźa, kotryž ßo njeßmě pscheniško ważić. Pódla teho ßu wschědne wupady franzowskich nowin na Němsku pschi składnosćźi cźeknjenja franzowskeho hejtmana Luxa w Němskej sły saćźischćź cźiniłe; w pschichodźe nochzedźa ßebi je w Barlinje wjazy lubić dać.

Też w politizy wobhonjeni Franzowsojo nimaju nětčźischće poměry mjes Němskej a Franzowskej sa bjesstraschne. Přjedawschi franzowski minister swonkownych naležnosćźow, Pichon, je wo nich prajił, so ßo nowe lěto njeje pod wobstejnosćźemi sapočźało, kotreż mohłe ßo rossßudźenym pschiwißowarjam měra směrowaze bycź sdać. Podnjebjo sda ßo pomročźene bycź, a bohužel ßo w dalokosćźi mnohe wobcźeżnosćźe, haj ßamo schmatańzy pokasuja. Wón pak ßo nadźija, so sjeßliwosćź, kotraž je sa knježerstwo a lud nusna, Franzowsam trěbnu móz da, so bychu wjetschemu skemu dowobarali.

Wotstupjenje franzowskeho ministerstwa.

Poměry mjes Franzowskej a Němskej ßu saßo napjate, kaž tehdy, hdyž Němska wójnsku łódź „Panther“ psched Agadir póßła. Franzowskemu ludej njeje marokkowske wucźinjenje hódź, dokelž dyrbi po nim Franzowska kruch ßwojeje kongskeje kolonije Němskej wotstupicź. Franzowsojo ßo praschachu, schtó je prěni Němskej kruch kongskeje kolonije jako sarunanje sa Marokkowsku posticźił. Skónczńje ßu w senaće wußlědźili, so je ministerstwowy pschedßyda Caillaux bjes wjedźenja ministra swonkownych naležnosćźow de Selvs w meji 1911 dołho psched Agadirom pśches hłowu druhich ministrow tajnje ś Němskej niz jenoż wo Marokkowskej, ale też wo kongskej koloniji jednał. Nowiny „Depêche de Toulouse“ pißaju, so tole wotkrycźe wupokasuje so njeje Němska tak njenadźizy, kaž je rěkało, ßwoju wójnsku łódź psched Agadir póßkała, haj, so je ßo to ś dorosumjenjom němskeho a franzowskeho knježerstwa stało. S teho je też spósnaćź, cźeho dla, hdyž jendźelski póßkanz franzowskemu knježerstwu namjetowasche, shromadnje wójnske łódźe do Agadira póßkaćź, ßo tutón namjet niz jenoż wotpokasa, ale so dyrbjesche ßo jendźelski póßkanz na to swjasaćź, so Jendźelska też ßama žanych łódźow do Agadira njepósćźele. Sadźerźenje Franzowskeje je ßo tehdy powschitkownje jako diplomatiski smylk wobhladało, wopramdźe pak je wono wotmyßlene a sręčźane było. To wscho je nětko hižo wěste. Hačź dotal je ßo wukopało, so wschě tele podawki ś planom powschitkowneje pschesjenosćźe a shromadneho skutkowanja mjes Němskej a Franzowskej swißuja. Plan franzowsko-němskeho shromadneho skutkowanja, kotreż je ßo se sręčźenjom wo Kongu a Marokkowskej sapočźało, měješche w smyßle ßwojich spočźinarjow k europiskemu wucźinjenju a woßebje k sawjedźenju němskich papjerow na Parišskej bursy dowjesćź.“

Nowiny „Depêche de Toulouse“, kotreż ś tymle nastawkom ministerstwowemu pschedßydźe Caillauxej porokuja, so je bjes wjedźenja ministra swonkownych naležnosćźow de Selves ś němskim knježerstwom tajnje jednał, ßu organ nětkotrych wjednikow radikalneje strony. Na Caillaux ßo hrěscha, so je spytał, Franzowsku k Němskej bliżicź a ś tym franzowsko-jendźelski swjask stschasćź. Teho dla je srosymicź, so jendźelske nowiny „Times“ nad padom Caillauxoweho ministerstwa wyskaju. Wone pißaju:

„Ani koloniolna cźesćźelakomnosćź, ani jara cźwilna operazija wotstupjenja kongskeho kraja njejima hłuboko franzowski lud a njepjelni jeho wupruhowanych a do prědka widźazych mužow ś njespokojnosćźu, ale ta wěź, so móże němsko-franzowske wucźinjenje krajne a hospodarske interesßy Franzowskeje a Němskeje do ßebje saplesćź, a to najprjedy we wjecźornej Afriźy, potom wschak, kaž ßo boja, wjele powschitkownischo.“

S padom ministra Caillauxa je potajkim němsko-pscheceźelna strona w franzowskim ßejmje podležała. Sa wěź sakhowanja europiskeho měra njeje tole roswicźe politiskich poměrow w Franzowskej spomožne.

Němskeho pscheradnika sajeli.

Polizista Gaußa běchu we Wilhelmshavenu w dezembrje sajeli, dokelž je Jendźelcźanam ważne potajnosćźe němskeho wójnskeho łódźstwa pscheradźił. Gaußej bě ßo poradźiło, ś jastwa cźeknyćź. Najprjódy bě do Franzowskeje schoł a tam někotre njedźele pschebywał. Wot tam je ßo wón do Londona podał a tam pod wopacźnym mjenom bydlił. Němske knježerstwo je na jendźelsku wyschnosćź žadanje stajiło, so by Gaußa, dokelž je w sastojstwje kradnył, Němskej wudała. Jendźelska wyschnosćź je nětko Gaußa sajała. Prascha pak ßo, hačź jeho też Němskej wuda; pschetoż se ßwojimi wobhonjerjemi ßo Jendźelska helcźi, a Gauß je tola se ßwojim pscheradnistwom Jendźelskej wulku ßłužbu wopokasał.

Jendźelska je pjecźa italsko-turkowsku wójnu naschkarała.

Italske sozialistiske nowiny „Avanti“ ßu scźěhowazu skoro njewěrjomnu powjesć rosschěrile. Loni w auguscźe banca di Roma, kotraž w Cyrenaizy a Tripolißu wjele leżomnosćźow wobßedźi, ś němskimi firmami dla pschedacźa tutych leżomnosćźow jednasche. Wo tym shoniwschi jendźelski póßkanz w Romje italskemu knježerstwu sdźěli, so Jendźelska pschi žanych wobstejnosćźach a pod žanej formje njepschidła, so by ßo Němska pschi brjohach ßrjedźoseńskeho morja saßydlika. Jendźelska je italskemu knježerstwu pschewostajiła, wuswolicź, pak so by italske wójsko Tripolitansku wobßadźiło, pak so by Jendźelska tutón kraj na ßebje scźahnyła. Mjes tym so ßo hischće teho dla mjes Londonom a Romom listy scźelechu, ßu italske narodne nowiny k wójnje pschecźiwo Turkowskej napominałe. Italske knježerstwo je ßo potom k wójnje rossßudźiło.

Italsko-turkowska wójna.

W Tripolišu, Ainzarje, Tadžurje a Homsu je wscho směrom. K wobhonjenju wupóšłane lětaki a jěsdni šu widželi, so šu wotdžělenja Arabskich w Biralturki, Suadi ben Adenje, Fonduc Benje, Gaschirje, Bortobrasu a Wadi Rubrje.

Myšl sa nowy šrědk je italskemu wójskowemu sarjadnistwu pschipadnyła, s kotrymž dyrbja šo Arabšzy sa italske knjejstwo dobycź. Lětadła, połne s arabskimi leczazymi kopjenami šu šo wupóšłake, kotrež šu lětarjo na semju smjetali. S teho wulki wuspěch wočakuja. S tymile kopjenami šo Arabšzy na skóšcze turkowskeho knjejstwa kedžbliwi cžinja a šo wo italskich dobrych wotmyšlenjach powucžeja. Arabšzy šo napominaju, so bychu Turkam šamym dali pschecžiwo Italskim wojowacź.

Njemčy w Turkowskej.

Po europiskej Turkowskej šo sašo we wschěch kónzach podtłocženy, cžwilowany kschescžijanski lud pschecźiwo šwojim turkowskim pschescžěharjam sběha. S kschescžijanskimi Mališorami w Albanskej Turkojo slě sakhadžeja. Loni, hdyž běchu Mališorojo pschecźiwo turkowskemu knjejstwu postanyli, jim Turkojo wscho móžne lubjachu, so bychu šo Turkam sašo podcžišli. Se šwojich šlubjenjow njejšu pak Turkojo žane jenicžke dopjelnili. Tele dny šu někotsi wjednizy Majišorow do Skutaria k tamnischemu awstriskemu konsulej pschischli a šo wobcžežowali, so turkowske wyschnoscze Mališorow pschescžěhaju. S dobom chzychu wjedžecź, kak by awstriske knježenstwo k nim stało, hdy bychu sašo pschecźiwo Turkam postanyli. Nowa revoluzija w Albanskej je potajkim blizka.

Tež w Mazedonskej šo sašo mucži. Sběžkarizy Bdłharjo šu tsi bomby do shromadžisny turkowskich a bałharskich wobydlerjow w Zilhowje cžišli, mjes tym so cži turkowskemu knježenstwu šwoje dowěrjenje wobšwědczichu. Schěscź winowatych Bołharow šn sajeli.

Turkowske hrosnoscze w Tripolitanskej.

W nozy 5. januara turkowszy wojazy a Arabszy w Gagareschskej oasy jenu wješ nadpadnychu, kotraž je italske knjejstwo pschipósnała. Mjes wobydlerstwom, spizy pscheškapjenym, šo žałošna rubańza naczini, pschi kotrejž šo šamo žony a dźěcźi njepschepuschczichu. Hdyž šo se strony Italskich jěsdni do Gagarescha póšłachu, Turkojo a Arabszy cžeknychu a njemóžachu šo wjazy doscžěhnycź. Wo wšy šo italskim wojakam hrósbny wobras psched wocži staji. Namakachu s bajonnetom zyle pschekłóte cžěła, kotrymž bě hłowa wot cžěła wotcžata; wocži běschtej wutorhnjenej. Jene jenož někotre měšazy stare dźěcźo bě šo s macžerńeju rukow wutorhnyło, šo sa nóžzy shrabło, a šo wo murju rěło. Satraschne hrosnoscze šu šo po sdaczu s wotpohladom skucźike, so bychu šo s tym drusy Arabszy wottraschili, šo Italskim podcžišnycź.

Ruššojo w Persiskej.

Njemčy w Persiskej njejšu s jenicžkej pschicžinu byke, so je ruske wójsko do połnózneje Persiskeje sacžahnyło. S hłownym pohnuwadkom je sa Ruššow strach byk, so mohli šo Turkojo połnózneje Persiskeje smozowacź. Hdyž šo Italska do Tripolisa nawali, Němska Turkowskej radžesche, so by Tripolisku Italskej pschewostajika a sa to w Persiskej šarunanje pytała. Turkowska je na tule radu pošluchała, tak daloko hacž Persisku nastupa, tola šo komdźi, Tripoliš Italskej wotstupicź. W Persiskej je turkowske wójsko kraj wokoło Urmiskeho jězora a tsi hórske pschekhody wobšadźiło. Tola hórske pschekhody turkowskim wójskam w Erzerumskim wokrješu móžnoscź dawaju, ruske wójsko wobstupicź, hdy by we wójnje na Erzerumsku twjerdźisnu cžahnyło. Wobšadženje krajiny Urmijskeho jězora budže Ruskej pschezo se strachom, hdyž budže Ruska šwoje kawkaske mjesy sakitacź dyrbjecź.

Jene awstriske nowiny šu nastawk wocźischczake, so šu Ruššojo w Täbrisu s persiskim wobydlerstwom šurowje sakhadželi. Ruske knježenstwowe nowiny „Roššija“ přeja, so šu ruszy wojazy w Persiskej někajke šurowoscze skucźili. Wone šo praschcja, cžeho dla šo we wukraju na to njehórschi, so šu sběžkarszy Fidajojo w Täbrisu ruskich wojakow na hrosne waschnje cžwilolali a morili. Se sajatych nawjedowarjow pschi hrosnoscžach w Täbrisu je šo 15 wotprawiło a 26 šo wuwinowało. Wobydlerstwo šame je wjetschi dźěl s nich ruskemu wójnskemu šudej pschepodało. Stawisny dopokasaju, so druhe europiske ludy worakawe nadpady wjele cžežscho khostaju. Tajke khostanje je srudne, tola niz jenož nusne, so by šo niz jenož pschelata ruska krej wjecźiła, ale so bychu šo tež straschni ludźo satraschili, kotsiž šo postajenju porjada w Persiskej spjecžuja. Persisizy a jich europiszy radudawarjo dyrbja wjedžecź, so šo rusti wojak nješmě bjes khostanja pschimacź, a so budže Ruska wótre naprawy nałožecź, so by w šušodnej Persiskej trěbny porjad sašo postajika.

Rospadnjenje Chiny.

Sběžkarjo šu jednanje s khěžorskim sastupjerjom Juanschikaiom wo podlějicheuje pschiměra pschetorhnyli. W bližschim cžašu šo sašo wojowanje mjes khěžorskim wójskom a sběžkarjemi sapocžnje. Mjes tym někotre wulkomozy pschi nětcžischim powrocze w Chinje šwój dobytk hladaju. Sjednocžene staty połnózneje Ameriki 8500 wojakow do Chiny póscželu. Tež Jendželska a Japanska šwoje wojerske mozy w Chinje pošylnja. Ruskej šo wotpadnjenje połnózneje Mongolskeje wot Chiny jara pschihodźi. Loni je chineske knježenstwo ruskim wikowarjam dalsche šwobodne wikowanje w Mongolskej sapowjedźiło. Skónczinje drje je wono, hdyž Ruska s wójnu hrožesche, do žadanja Ruskeje swoliło, tola ruskemu wikowanju po móžnoscži wjele wobcžežnoscžow cžiniło. Nětko nima China w Mongolskej niczo wjazy pytacź. Ruska je šo do spěcha měła, wotdžělenje Mongolskeje wot Chiny pschipósnacź a s dobom Mongolsku pod šwój schkit stajicź. Ruske knježenstwo je chineskemu sdžěliło, so China nješmě wjazy žanych wojakow do Mongolskeje šłacź a Chinesow w njej sašydlicź. So by šo w Mongolskej porjad sakhował, tam Ruska wojakow póscžele. Mongolojo šu rad ruske nadknjejstwo pschijeli, jenož so bychu šo wot knjejstwa hidženych Chinesow wušwobodźili a pola Ruššow pomoz pschecźiwo tutym namakali.

Kaž Ruska tež Jendželska a Japanska rospadnjenje hobrskeho chineskeho khěžorstwa po móžnoscži spěchujetej. Kóžda chze šebi s chineskeje kože rjemjenje wurěsacź. Chinesizy wyšozy sastojnizy Jendželsku a Japansku winuja, so sběžkarjow potajnje podpjerujetej a so pjenježnikam wobaratej, chineskemu knježenstwu pjenjesy požcžicź.

Revoluzija w Brasilskej.

W Bahiaskim stacze w Brasilskej šu njemčy wudyrike. S forta St. Marcel šu s kanonami do knježenskeho hroda tšeleli, kotryž je šo sapalił a šo wupuscźił. Tež dwě khěži w Chiliskej drósy stej šo wupuscźikej. Swjaskowe knježenstwo je jenu wójnsku łódź do Bahia póšłako.

Hypnotišowany bojasny muž.

(Skónczenje).

„Schto dha je k šměcham?“ šo jeho towarisch s džiwanjom woprascha.

„Dźěcźi“, pišmowjednik šo šmějo sawoła, „to by njewurjeknite wješele było, hdy by knjes James nascheho pschecźela Handrija Bojasnika saprajił — shypnotišował — a hdy by jemu w naprajenym spanju tu móz pschinadał, so by pschecźiwo šwojej mandželskej a roskošowarzy krucze wustupił.“

„Woprawdže, to je dobra myšliczka“, sawoła lěkarnik Walk.

„Hodźi šo něschto tajke wuwjesc?“, kowar Seležnik šo na hypnotišera wobrocźi.

„Cžehodła to niz, jeli šo hodźi, teho muža s zyła hypnotišowacź“, tón šo pošměwajo wotmolwi.

„Sa to wam rukuju, tón cžłowjek je hacž nanajbóle saprajomny“, Honak wotmolwi. „Tón dźě s zyła ani šwojeje wole nima. To wam zyle khutnje namjetuju, so by šo tutón žort wuwjedł. Schto šebi sa to žadacze, knjes Jamešo? To by zyle wužitna wěz była.“

A wón Jendželczanej wo podružnischim mandželstwje šwojeho pschecźela a wo wschelakich kušach powjedasche, kotrež běchu šo po měscze rosnošyke.

„To dźě cžłowjekej wkoši na hłowje stawaju“, tón wotmolwi, se šmjecźom šo tschašo.

„Sawěscze a — to je zyle bjes dwěla. Chzecze k temu skutkowacź, knjes Jamešo?“

„S najwjetschej radoscžu — a bjese wscheho šarunanja. Dobru wěz podpjerowacź, to je stajnje moje wješele było. Ale so mohł wuwjescź, schtož šebi pschejecze, dyrbicze mi teho knjesa šem wobstaracź.“

„Haj, to dźě je tón schpak“, haptykał měnjesche. „Jeho žona jemu to ženje njeby dowolika.“

„Ach, to wschak šo hodźi scžinicź“, Honak, wěz šebi pschemyšliwschi, do rěcze saja. „Wy drje tu jutsje hischcze budžecze, knjes Jameso, dokelž scze na wjecžor hischcze pschedstajenje wošjewili. Pschińdźcze tola popołdnju krótko do šwjatoka do nascheje pišarnje, ja waš pschedstaju, my waš wo pruhu wascheho wumjełstwa poprošymy, a Handrij

rad do teho swoli, pruhomna wożoba bycź, żebi myżło, so ma żo tam hnydom nješchto pospytow wuwjesćź."

„Dobre, wěź je wotrěčźena", hypnotižer pschihkożowasche.

Stajni hosćźo jemu potom hischćźe nješchto trěbnych wěźow pschispomnichu, wożebje ma bojasnemu mandźelskemu tu myżliźku saschćźěpić, so dyrbi wjećźor s domjazym kluczom do „Cźerwjeneho Jelenja pschińćź. So chzedźa tola też żami żwoje wieżele na tej wěźy měćź. Wschitko żo hacź do najmjeńschich drobnostkow rospowjeda a żo nasajtra też po naćźižnjenym programje wot Honaka a hypnotižera żwěru wuwjedźe. Sastojnizy w pižarni spodźiwneho naprajerja s najwjetschim sajimanjom pschijachu, dokelź běchu na to hižom pschihotowani, prósstwa wo nješchto pospytow żo wupraji, knjes James na dwěmaj knjesomaj jeno na sdaćźe żwoju wěź podarmo pospyta.

„Spytajćźe to jónu na knjesu Bojasniku", Honak namjetowasche, myżlu żeki, so żo tón k temu lěpje hodźi."

Bojasnik żo khmanje sapowjesćź njemóżesche, dokelź dźě běchu też drusy k temu swólniwi byli. Na to żebi też ani njepomyżli; nawopak jeho wućźipnosćź bě żo móznje rosbudźiła. A woprawdźe sa nješchto mjeńschinow bě magnetižer jeho do saprajeńskeho spara pschieżbadźił, pschieżwědcźi żo s nětkotrymi pospytami, so bě w dobrym Handriju woprawdźe wubjerneho cźlowjeka na żwoje pospyty namakał a napożledku jemu zyły rjad pschiporućźenjow naprajowasche, kiž żo na jeho sadźerźenje wjećźor pocźahowachu, na kotrež pak żo Handrij wěso, hdyž běchu jeho sażo wubudźili, ani s najmjeńscha dopomnićź njewjedźesche.

Ssebi dospoknje wědomy teho, schtoż bě doźiwił, żo domoj poda, so by żwojej żonje a dźowzy wo tym rosprawjał. Runje bě prěni dźeń měżaza a wón żwoju msdu w kapży domoj njeżesche. Tu bě hnydom wot prěnjeho dnja żwojeho mandźelstwa żwojej żonje dokładnje wotedawaćź dyrbjał, hdyžkuli bě z njeju domoj pschischoł, ale żenje żo jemu njepopscha, so żměł żo wopraschećź, na cźo żo pjenjesy nałożuja.

Też tón dźeń jeho Wórscha s krótkim, ale horliwym praschenjom powita: „Na, masch żwoje pjenjesy?"

„To żo wě."

„Ty ży dżeżaćź mjeńschinow posdźe pschischoł, hdźe dha ży tćźał?" wona, na cźażnik pohladnywschi, s hrubym hłożom na njeho wujędźe.

Hewak by żo w tajkim padźe bojasliwje a s połěkowazym hłożom samołwjał, dźenża pak, ani njewjedźo, kak bě na to pschischoł, zyle symny wotmołwi: „To tebje niczo njestara."

Jeho żona s wocźomaj wudźěrasche, jeho dźowzy schićźe s rukow wupadny, a wona ani żkowa njepikny.

„Schto dha je tebi na myżle pschischło?" Wórscha hrożo sawoła. „Hdźe dha ży ty tćźał, to chzu ja wjedźećź, schto dha ty tule cźinisch?"

Handrij bě mjenujzy njerěčźo ke kluczowemu korbej dóschoł, kiž na schijazym blidku stejesche, bě żebi s njeho domjazy klucź wumsał a żebi do kapży tyknył.

„Domjazy klucź żym żebi wsał", wón s krótka snapschećźiwi.

„Khěžny klucź?"

Bojasnikowa wscha njemdra na njeho wujędźe.

„Won s nim a żem s pjenjesami; budźesch ty hnydom poźkuchacź?"

Wón ji ruku, kotruż bě rossłobjena pschećźiwo njemu sasběhnyła, twjerdźe dźerżesche, ju se żwojej pscheżahowazej mozu na stółz wróćźo sćźeże, wosta pschi tym symny a stróćźi ju na njón.

„Jeno směrom, macźi, pjenjesy żym ja sażkużił a budu je pschichodnje też żam rjadowaćź. Tebi hospodarske pjenjesy postaju, rosymisch, kož je to we druhich mandźelstwach też waschnje. Wo tym porěčźimoj jutsje, nětkole chzu najprjódzy żwoje kroschki w kapży wobkhowaćź, so bych żo też żam trochu nad płodami żwojeje pilnosćźe sawjeżeliću mohł. Nětkole pónđu do „Jelenja", so bych żo sa żobustawa stajneho blida pschisjewił, kotreż mje wot mojeho woźenjenja wjazy wohladało njeje. Hańża, nó mi na hłowu moje schkórnje wotprósch:"

„Hańża, so ty to cźinićź njebudźesch!" macź s hněwom rejesche, so jeschćź wot njeje kapasche.

„Marsch, holza", nan sawoła, „hewak żno chzu cźi na nosy dopomhaćź!"

Wón krućźe k nijej pschikrocźi, nadźije sbudźaza dźowcźiczka k macźeri cźěkasche.

„Macźi, nan chze mje bićź!"

„Haj, a to tak prawje jara, jelisо hnydom njecźinisch, schtoż cźi ja kasam. S nětka budźemoj hinak se żobu rěčźećź. Kóżde ranje chzu ja żwoje schkórnje rjenje wucźeżane psched żwojim kożom widźećź, hewak żo mje hladaj — —"

Wón do duri stupasche.

„Ty tu wostanjesch", żona na njeho sakhadźesche. „Ty dyrbisch mi schaty wěschećź!"

„Te żebi jeno żama wěschej, to ma żwój kónz!"

Schto chzysche knjeni Wórscha pschi tajkimle sběžkaństwje, kotreż bě nimo teho dobyćźerske, cźinićź, khiba do womory padnyćź? A schto sbywasche też pożkuschnej Hańżzy druhe, khiba żo k ni pschitowarschićź?

„Ach — Ach — ja — ja mrěju", macź stonasche, a dźowka wschitko żwěru po njej cźinjesche. Plumps żo wobej na khonopej hromadźe plaznyschtej.

Ale Handrij, kotrehoż by tajki napohlad hewak do żmjercźe sastróżił, wjedźesche żebi pomhaćź. Bjes komdźenja s blida poknu wodowu bleschu hrabny a — klix — klix — klix krjepjesche móznje knjeni Wórschi a knjeżnje Hańżzy do wobliczа.

Każ s jeneho rta żo s dwojim hłożom sakschikny, ale wożiwjaza móz symneho a mokreho lěkarstwa bě spodźiwna. Dwě hłowje sa wokomik horje sleczeschtej, macź a dźowka żo każ womaczanaj pżaj wottschażowaschtej a potom hikajo jena druhej żo do rukow swjeseschtej.

Handrij ani s najmjeńscha teho kedźbu njemějo, tykny też klucź do jstwy hischćźe k żebi, bjes staroscźe żwoju wjeczeŕ jědźische, pohladny do nowin a potom s horda hłowu posběhujo do „Jelenja" dźěsche, hdźeż jeho pschikład s nahłożnym wyskazym hołkom powitachu.

„Handrijo, ży to ty, abo je to twój duch?"

„To żym ja żam, moje dźěćźi, a żym s tajkej lacźnosćźu pschischoł, kajkejež hischćźe widźeli njejsćźe. A to je bjes dźiwa, dokelź je wot dwanaćźi lět żem a sa tón cźaż żo njeje żenje salaka. Piwo jow, piwo jow abo po mni je!" A wón stejo karancźt dobreho wupi. To bě wieżely wjećźor a hdyž bě móz saprajenja żo minyła, pocźa jećźmjeń a khmjel skutkowaćź, tak so pscheczel Handrij hischćźe s krutej wolu domoj cźehnjesche. Żona a dźowka běschtej żo hižom lehnyłoj a nichtó njepikny, hdyž wón domoj dóńdźe. Duż też nasch rjek derje wużny a dołho spasche.

Hdyž rano wotućźi, wschak bě żo sakuskanje pominyło a jemu pocźa trochu tużno bycź. Ale wschitko wosta cźicho. Hewak by wón prěni stawał a khojej warił. Ale dźenża bě khojejowe blido hižom pschikryte a wonka psched durjemi Hańża pěknje schkórnje cźeżasche.

Hnydom na to Wórscha sastupiwschi se spodźiwnje zunim hłożom „Dobre ranje!" pschejesche. Potom trochu stulena pschistaji: „Kelko pjenjes na hospodarjenje dha chzesch mi dawaćź, Handrijo?"

Handrij lědma wocźomaj a wuschomaj wěrjesche. Bě dha to jeho Wórscha, kiž bě swuknyła dobywaćź a knjeżićź? Wěso, to wona běsche, ale jeho nadźonstwo bě nimo. Wona bě psched żwojim mużom dyrkotała. Handrijej ani jaśne njebě, so bě żo mohł tajkej żonje tak dołho satraschećź dacź. Wschako bě tak żnadna wěź, pschecźiwo njej żwoje prawa sastupowaćź, wjazy dźě wón nochzysche. Wón dźě bě zyle zuni a dobrocźiwy cźlowjek. Wěso druhdy by Wórscha hischćźe pospytała, żebi knjeżstwo s nowa dobyćź, ale wón by jeno trjebał prajićź: „Ty, ja żo hnydom sażo hypnotižowaćź dam, tón krócź pak na wschě cźaży", a hnydom by wona wocźichła a żo sczerpnje wschěm sprawnym żadanjam podcźiżka.

Tajkich Handrijow Bojasnikow je pjecźa hischćźe wjazy na żwěcźe, jim k wużitku je żo tónle zyle wěrny podawk wopisał.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Wotrjady Macźizy Sserbskeje.) Ssrjedu 3. januara wotměchu żo w Sserbskim Domje někotre wotrjady M. Ss. Wopyt bě jara spokojazy. Wodźeŕ bě k. farař Kschižan s Hodźija. Knjes konrektor prof. dr. Muka bě khorosćźe dla samołwjeny. Dopołdnja w 10 hodźinach bě pożedźenje paedagogiskeho wotrjada. (Pschedżyda k. kantor Hila-Khrósćźanski.) W tutym k. kantor Hancźka s Porschiz wo pschecźach żerbskich wucźerjow sa nowy schulski sakoń rěčźesche. My żmy s jeho myżlemi pschesjene, jeno s tym żadanjom, so maja starschi hnydom pschi sastupje dźěćźi do schule żo rossżudźićź, hacź ma dźěćźo żerbski wuknyćź abo niz, njemóżemy żo spscheczelićź. To pokasa też rosmołwa, w kotrejž wschelazy pscheczíwo temu rěčźachu. Wjele żo też wo wucźenju żerbskeho pižanja jednasche. Tola bě nimale wschěm wěste, so drje to do sakonja njedostanjemy. Duż żo namjetowasche, so bychu nasche schulske pschedstejicźeŕstwa dźiwajo też naważnosćź żerbskeho pižanja, wożebitu hodźinu postajiće, wěso niz jeno sa někotre dźěćźi, ale sa wschě żerbske. Wěź do skutka stajićź, je Macźiza pschilubika. W stawisniskim wotrjedźe wěnowasche k. farař Kschižan njebocźićźkemu pschedżydźe teho wotrjada, k. fararjej drej. Renczej-Wjelećanskemu rjany nekrolog. K cześcźi jemrěteho wschitzy postanychu. Popołdnju bě hudźbny wotrjad. Knjes kantor Ssymank s Baczonja pschednoschowasche wo żerbskej hymnologiji po

Leisentrittu hacź do nascheho cźaßa. Jednasche ßo wo nowym wudacźu „Towarschneho spěwnika“, kiž ma ßo trochu pschedźěłacź a bórsy wuńcź. Dale ßo jednasche wo wulkim spěwańskim ßwjedźenju, kiž ma ßo nasymu w Budyschinje wuhotowacź. W rěcźespytnym wotrjedźe podawasche k. farař em. Libsch kraßne drobnostki se ßerbskeho rěcźespyta. — Knjes musejownik bě někotre rjane dary sa nasch musej wupołožił. R.

— (Zyganjo.) Dwě zyganskej ßwójbje běschtej pónźelu do Budyschina pschischłej. Polizija jeju hnydom saja a jej s bliźschim żeleśnischim cźahom do jeju awstriskeje domisny wrócźo dowjesćź da, prjedy hacź móżeschtej w Budyschinje něschto skucźicź. — W Kumwałdźe ßu tele dny zyganjo wokoło cźahali. Zona źiwnoscźerja Golbja, kotraż bě ßama, ropot wo kheźi saßłyscha. Se jstwy stupiwschi wona widźesche, so chzyschtej runje dwě zyganskej źonje jědźny khamor wuprósdnicź. Wonej do jstwy pschińdźeschtej a ßebi pjenjesy a jedyn mech żadaschtej. S bojoscźu jimaj Golbsowa jeju żadanje dopjelni. Hdyž běschtej woteschłej, ßo Golbsowa dohlada, so běschtej mjaßo a tuk s jědźneho khamora kradnyłej.

— (Wuprósdnjenje wucźeŕskeho městna.) We Wulkej Dubrawje a Hajnizach stej ßo 2. wucźeŕskej městnje wuprósdniłej. Samolwjerjo dyrbja ßerbskeje rěcźe mózni bycź.

— (Sso ſranik.) Ssrjedu je ßebi wucźobnik Lißak w industrijowej dźěłarni ruku tak straschnje smjatk, so ßu jeho dyrbjeli do hojeŕnje dowjesćź.

— Ssněh, hižo dołho żadany, je ßo s tajkej hromadu po tśjoch kralach naschoł, so móże ßo se ßanjemi po drohach jěsdźicź. W bayerskim lěßu wón tak wyßoko leži, so je ßo s dźěła wobkhad po żeleśnizach sastajicź dyrbjał. Thermometer je hacź na 4 grady pod null spadnył. Duž ßu haty a rěki samjerśte, a piwarźy ßo wjeßela, so budźa ßo lětßa hischcźe móz s lodom sastaracź. Bojachu ßo hižo, so budźa dyrbjecź drohi wumjełiki lód kupowacź. Po powjesćźach s Ameriki móżemy hischcźe ßurowe mjerśnjenje wocźakacź. Tam ßu psched tydźenjom 15 gradow symy měli; dwanacźe cźłowjekow je smjerśło. W Minnesotaskim stacźe je ßo s wulkej symu jena żeleśnischa schěna roskocźiła. S tym je ßo jedyn żeleśniski cźah swróćźił, pschi cźimž je 20 cźłowjekow do schkody pschischło. Kaž horzota ßo teź husto syma s połnózneje Ameriki do Europy nawali. Po poßłednich powjesćźach je pak syma w Ameriźy popuschcźiła. S městnami je syma teź w Němskej hižo khětro duchaka. Tak s rańscheje Pruskeje pišaju, so ßu njedźelu 16—20 gradow symy měli.

Wólby do khěžorstwoweho ßejma.

12. januara je ßo w **Budysko-Kamjenskim** wokrjeßu wotedało sa dotalneho sapósłanza Heinricha Gräfu w Biskopizach 13308, sa Pudora w Makych Storkwizach 7837, sa sozialdemokrata Buka 11293 hłoßow. Duž budźa wukałanja mjes Gräfu a Bukom.

W Budyschinje Gr. 2028. P. 1772, B. 2038.

W Hrubjelcźizach je dostał Gräfa 27, Pudor 17, Buk 26, w Dobruschi G. 36, P. 66, B. 129, w Dźěźnikezach G. 27, P. 21, B. 48, w Ssowrjezach G. 28, P. —, B. 1, w Kubschizach G. 40, P. 28, B. 7, w Jenkezach G. 31, P. 6, B. 16, w Njeßwacźidle G. 156, P. 77, B. 27, we Wurizach G. 35, P. 21, B. 65, w Hlinje Gr. 25, P. 8, B. 11; w Huszy Gr. 54, P. 63, B. 44; w Dreczinje Gr. 29, P. 3, B. 2; w Pózkowach Gr. 107, P. 55, B. 117; w Nowej Wßy pola Huski Gr. 38, P. 6, B. 54; w Porschizach Gr. 91, P. 4, B. 1; w Demjanach Gr. 20, P. 8, B. 32; w Pschiwcźizach Gr. 43, P. 1, B. —; w Delnjej Hórzy Gr. 54, P. 13, B. 10; w Rachlowje Gr. 49, P. 4, B. 5; w Njesdaschezach Gr. 24, P. 11, B. 2; we Łahowje Gr. 76, P. 28, B. 14; w Nowej Wßy Gr. 5, P. 32, B. 10; w Dalizach Gr. 62, P. 7, B. 23; w Małym Wjelkowje Gr. 85, P. 38, B. 22; w Spytezach Gr. 22, P. 15, B. 2; w Krakezach Gr. 66, P. 4, B. —; w Delnjej Kinje; Gr. 52, P. 11, B. 13; w Bórku G. 48, P. 20, B. 39; w Klukschu G. 66, P. 35, B. 13, w Kamjenej p. Radw. Gr. 60, P. 4, B. 34, w Minakale G. 120, P. 67, B. 36, w Scźijezach G. 16, P. 34, B. 18, w Hodźiju G. 68, P. 53, B. 11, w Hnaschezach G. 50, P. 20, B. 18, we Luscźu G. 163, P. 25, B. 23, w Raschowje G. 15, P. 23, B. 26, w Myschezach G. 42, P. 1, B. —, w Posdezach G. 18, P. —, B. —, w Hornjej Kinje G. 23, P. 2, B. 23, w Bělschezach G. 22, P. 9, B. 33, w Běłych Noßlizach G. 13, P. 9, B. 7, w Zicźenju G. 31, P. 35, B. 2, w Pomorzach G. 49, P. 21, B. 8, w Debßezach G. 44, P. 45, B. 66, w Mjeschizach G. 32, P. 11, B. 9, w Połpizy G. 15, P. 8, B. 9, na Zidowje G. 126, P. 149, B. 381, w Kelnje G. 37, P. 14, B. 10, w Sskonej Borschcźi G. 42, P. 9, B. 7, we Wulkej Dubrawje G. 41, P. 51, B. 112, w Radworju G. 105, P. 12, B. 7, w Baczonju G. 48, P. 3, B. 2, w Boranezach Gr. 31, P. 7. B. 3, w Dźěchorezach Gr. 42, P. 2, B. 10, w Hrubjelcźizach Gr. 21, P. 17, B. 26, w Hornjej Borschcźi Gr. 41, P. 31, B. 23, w Błohaschezach Gr. 51, P. 16, B. 5, w Delnich Pózkowach Gr. 81, P. 50, B. 74, w Prěcźezach Gr. 22, P. 15, w Łahowje a Sarěcźu Gr. 76, P. 28, B. 14, w Nowej Wßy nad Spr. Gr. 5, P. 32, B. 10, w Halschtrowje Gr. 170, P. 105, B. 9[illegible] w Ssmochcźizach Gr. 45, P. 10, B. 5;

w Biskopizach a wokolnoscźi	G. 2417,	P. 1701,	B. 2757,
w Kamjenzu a wokolnoscźi	G. 4347,	P. 2664,	B. 4605,
w Połcźnizy	G. 264,	P. 422,	B. 932,
w Ohornje	G. 68,	P. 166,	B. 249,
w Großröhrsdorfje	G. 298,	P. 454,	B. 857,
w Brettnigu	G. 121,	P. 96,	B. 363.

Wuźschе wólby smědja ßo w dnjach wot 20. hacź 25. januara. Sa Budyski wokrjeß njeby ßo 20. dźeń januara derje pschihodźił, dokelź ßu ßobotu 20 januara wiki w Budyschinje. Duž drje knjeźerstwo wuźschu wólbu na jedyn druhi dźeń postaji.

Sserbjo, cźińcźe wólbny dźeń wschitzy ßwoju winowatoscź, so by ßo khwalba naschemu wokrjeßu sakhowała, so ßu jeho wobydlerjo kraloßwěrni kschesćźijenjo. Ssußod njech ßußoda k wólbje homi, żony njech mużow napominaju, so bychu k wólbje schli a ßwój hłoß sa nascheho dotalneho sastupjerja **Heinricha Gräfu** wotedali.

S **Żitawskim** wokrjeßu je ßo sozialdemokratiski kandidat s něhdźe 12000 hłoßami wuswolił. Kandidataj ßwobodomyßlnych a nationalliberalnych staj hromadźe jenoż něhdźe 7000 hłoßow dostałoj.

W **Lubijskim** wokrjeßu je ßo po sdaczu sozialdemokrat wuswolił.

We **Wojerowsko-Rósborskim wokrjeßu** je po dotalnych powjesćźach konserwatiwny radźicźel dr. Hegenscheidt 7660, ßwobodomyßlny Goldschmidt s Barlina 3156 a sozialdemokrat Neumann 4446 hłoßow dostał. Dr. Hegenscheidt je po tajkim s wjetschinu 58 hłoßow wuswolony.

Dale ßu ßo sozialdemokratoju w Lipscźanskim a Draźdźanskim wjeßnym, w Döbelnskim, Kamjenicźanskim (Chemnitz) a Mittweidaskim wokrjeßu wuswolili.

W Sakskej je ßo 17 sozialdemokratow wuswoliło, w 6 wokrjeßach woni do wuźschеje wólby pschińdu.

We wschěch 6 Barlinskich wokrjeßach, w Potsdamskim a w Shorjelskim wokrjeßu ßu ßo sozialdemokratoju wuswolili. Se ßwobodomyßlnych, kotsiž ßu po mózносcźi schcźuwali, njeje ßo hacź dotal żadyn jenicźki wuswolił; woni ßu se ßwojej schcźuwanzu jenoż sozialdemokratam rolu dźěłali. Po wschěm sdaczu budźa sozialdemokratoju w nowym khěžorstwowym ßejmje ßylnischi dyźli hdy prjedy

---

Se Żidowa. Ssrjedu popołdnju staj ßo psched garbarskimi wrotami konjej jeneho mlokoweho sapschaha, hdyž bě mlokowa holza do jeneje khěże stupiła, spłóschikoj, a k Żidowej dele hnałoj. Psched hoscźenzom „kolpja“ (schwana) ßo wós swróćźi, tola jón konjej hischcźe hacź k papjernikej sa ßobu cźehnjeschtaj, hdźež jeju sadżeržachu. Wós je ßo rosbił. Jedyn kóń bě ßebi scźehno jeneje sadnjeje nohi cźežko wobschkodźił.

S Cźichońz. Schěßnacźelětny pohoncź Kautz na tudomnym knjeżim dworje ßo tele dny s natyknjenej pistoliju parasche. Na dobo ßo wutsěli, a njewobhladniwy pachoł ßo na lěwej ruzy tak cźežko srani, so dyrbi ßo w Budyskej měschcźanskej hojeŕni lěkowacź dacź.

S Hrubjelcźizy. Njedźelu w nozy s wjeßela Hornjohórcźanskeje wohnjoweje wobory domoj duzy, je pohoncź J. A. Lozper s Budyschina na łuzy njedaloko tudomneje Zieglerez korcźmy s mosćźika, psches jedyn pschěrow wjedźazy, padnył a ßebi prawu nohu pschi kulzy slemił. S wosom ßu sjesboženeho do měschcźanskeje hojeŕnje dowjesli.

S Dźěźnikez. S tudomnym papjerniku je pónźelu 25 lětny dźěłacźer Brycźa na żołoßne waschnje do njesboża pschischoł. Maschina jeho shrabny a jemu lěwu ruku niże łokcźa nimale zyle wotwjertny a jemu jedyn porst lěweje ruki wutorhny. Wobżaromny cźłowjek je ßo hakle hody woženił.

S Hornjeje Hórki. Mjes někotrymi dźěłacźerkami tudomneho papjerńika dźiwne waschnje knjeżicź sapocźina. Kónz lěta wone, najskerje, dokelź hewak pschemało saßłużeja, pola ßwojich dohladowarjow po proschenju khodźa. A schto ßebi potom abo ßwojim lubym dźěcźatkam sa naprosčeny pjenjes kupja? Mjaßo? Khlěb? Haha! Do korcźmicźki ßo duschne mandźelske seßydaja. A tam pschepija jenu hriwnu po druhej s palenzom. Potom wěso najbóle njepschi-

ſtojny pſchikład poſkiczeja. Lětža bě to woprawdźity ſchkandal. Jedyn mandźelſki wſa ßebi ßwoju cźeſtnu žónku khětſje na khribjet a ju pſches pola domoj donješy, ſo by naſtawazej hanibje kónz cźinił. Bjecźazu Guſtiku pak dwě ßylnej žonje a zyła cźrjóda wješnych dźecźi, na harmonikach piſkajo po dróſy pſchewodźachu. To bě wujazy wobras ſa naſch cźaß. Hdyž hižo macźerje ßo tajkich njewuſchnoſcźow wjazy njehańbuja, kak potom tola ſ jich dźecźimi junu budże? We hajku, we hajku, ſchto cźini tam ta brěſyczka?

Wona kiwa ſ prucźikom.

Žónki, khodźcźe lěpje dom!

S Porſchiz. W naſchej nimale zyle ßerbſkej woßadże, kotraž 1560 evangelſkich kſcheſcźijanow licźi, je ßo loni 51 dźecźi narodźiło. Wěrowanjow bě 11 a wumrjeło je 23 woßobow. K Božemu blidu je 2517 woßobow pſchiſchło. 11 kollektow je 1139 hriwnow wunješło, mjes nimi ſa ſwonkowne mißionſtwo 599 hriwnow 25 pj. Pſchi lětuſchej kollekcźe na dnju ßwjedźenja tſjoch kralow je ßo 450 hriwnow 47 pj. nawdało.

S Maleſchcz. Pſchi 10. hłownej ſhromadźiſnje tudomneje dobrowólneje wohnjoweje woboru hejtman Ssykora dźeßacź ßobuſtawam ſa dźeßacźlětnu ßwěrnu ßłużbu wuſnamjenjenje, wot wokrjeßneho wubjerka łużiſkich wohnjowych woborow wuſtajene, wudźěli. Kóždemu wuſnamjenjenemu ßo piwowy karanczk ſ wěnowazymi ßłowami pſchepoda. S lětneje rosprawy ßo ſhoni, ſo je wohnjowa wobora pſchi dźeßacź wohnſach wo wßy a pſchi 44 ſwonka njeje płomjenjam wobarała. Mytow je wona pſchi tym 38 dobyła, a to 17 prěnich a 21 druhich. W tu khwilu je wohnjowa wobora 41 muži ßylna.

S Maleſchcz. Nowowólba tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja je ßo dla ſmyłka, kotryž bě ßo pſchi njej ſtał, wospjetowacź dyrbjała. Pſchi druhej wólbje ßo kubleŕ Żur ſ pjecź płoßami ſa gmejnſkeho pſchedſtejicźerja wuſwoli. Jedyn płóß doſta kubleŕ Senda a jedyn wulki ſahrodnik Meltka.

Se Sserbow do Sserbow. W prěnim cźißle naſcheho njedźelſkeho łopjena „Pomhaj Bóh“ je nam k. ſeminarſki wyſchſchi wucźeŕ Fiedleŕ ſajimawe roſeſtajenje poſkiczik wo: „Ja a mój dom chzemy temu Knjeſej ßłużicź“, w kotrymž nam wułkaduje, najprjedy na teho Knjeſa pohladacź, kotremuž chzemy ßłużicź, a potom na tu ßłużbu, kotruž chzemy temu Knjeſej wopokaſacź.

Je to ſawěſcźe něſchto wokſchewjaze, njedźelu popołdnju naſch „Pomhaj Bóh“ ſ nutrnoſcźu pſchecźitacź, ſa to wuprajam k. Fiedlerjej w mjenje wjele Sserbow wutrobny dźak, a radźu kóždemu dobremu Sserbej, kiž hiſchcźe naſche njedźelſke łopjeno njecźita, kotreż je tola tak tunje, ſo móże jo ßamo najkhudſchi ſapłacźicź, to cźinicź; pſchetož wono jenož 1 hriwnu 60 pjenjezkow na zyłe lěto płacźi.

My drje mamy tute ßłowa: „Ja a mój dom chzemy temu Knjeſej ßłużicź“ też w naſchich domach wó iſtwje na ſcźěnje wißajo, ale jenož w němſkej rěcźi. To drje je jara rjenje, ale rjeńſcho by hiſchcźe było, hdy bychmy naſche ſtwy ſ tajkimi rjanymi ſchpruchami w ßerbſkej rěcźi wudebili. So ßu wone w ßerbſkej rěcźi doſtacź, je pißarjej tutych rynczkow zyle njeſnate było a ßnadź też wjele druhim dobrym Sserbam. Jako pſchipadnje do ßwjatych dnjow w Budyſchinje po ßerbſkej haßy dźech, wuhladach njejapzy ſaſchkleńzowany wobras Michałſkeje zyrkwje a hižo naſpomnjene ßłowa „Ja a mój dom chzemy temu Knjeſej ßłużicź“ a hiſchcźe druhe podobne, a to w ßerbſkej rěcźi w klamach jeneho ſchkleńcźerja. Sso wě, ſo hnydom do klamow ſaſtupich a ßebi tutón wobras kupich, kotryž dyrbjeſche ſ dobom ßobu moje Boże dźecźo bycź a moju ſtwu debicź. Wobßedźeŕ klamow mi praji, ſo by rad wjazy tajkich a podobnych wězow ſhotowicź dał, hdy by praſchenje ſa nimi naſtało. Pißaŕ tutych rynczkow nětko kóždeho dobreho Sserba wutrobnje proßy, ßebi, jeli móżno, też tajke wobraſy ſhotowicź dacź, pſchetož do kóždeho ßerbſkeho doma ßłuſcha też ßerbſki wobras.

Jedyn ſe ßerbſkeje wßy.

S Hucźiny. Na tudomnym knjeżim dworje ßu konje na influenzu a ſ dobom howjada na pokhromu ſkhoriłe.

S Radworja. 1. pucźowanſki warny kurſus je ßo tu ſańdźenu wutoru pod pſchedßydſtwom k. komornika ſ Vietinghoff-Rieſch nad Njeßwacźidłom ſapocźał. K. ſarał Nowak we wotewrjazej na wěz ßo pocźahowazej rěcźi wucźobnizam ſaměr warneho kurſa roſkładowaſche. Prózowanjam k. komornika a hrabinkow ſ Einſiedel mamy ßo dźakowacź, ſo móże ßo tajki kurſus wotměcź. S powſchitkownym ſpodźiwanjom ßebi pſchitomni měſtnoſcźe wobhładowachu, w kotrejž ßo kurſus wotbywa. Tak bě ßo jena ſtwa jako jědźeŕnja a druha jako doſpołna kuchinja pſchiprawika, w kotrejž bě ßo noſchny pjezak poſtajił. Pjezak a wſcha kuchińſka a hoſpodarſka nadoba běchu ßo ſ pjenjeżnych ßrědkow wokrjeża Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa nakupike. Jena kuchaŕka, ſ Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwom poſtajena, kurſus nawjeduje. Wón budże 6—7 njedźel tracź a ßo wſchědnje dwójzy ſ wuwſacźom ßoboty a njedźele wotbywa. Pſchi tutym powſchitkownje wužitnym pſchedewſacźu ßo 28 wucźomnizow wobdźěli, hiſchcźe wjetſcha licźba ſamolwjenych je ßo bliżſchemu kurſej pſchipokaſała.

S Njeßwacźidła. Na poßledne ſkótne wiki je ßo 48 howjadłow, 52 běhakow a 150 proßatow pſchihnało. Kupowanje ßrěnjo dźěſche.

S Kolwaſy. Njedaloko naſcheje wßy pola Něcźinſkich moſtow namakachu ludźo ſchtwórtk pſched tydźenjom na żeleſnizy żónſke cźěło we wułkej łuži krwě leżo. Hłowa běſche wot cźěła wotjědźena a grawocźiwje pſchihotowana Na boku pſchi żeleſnizy leżeſche mały wacźok ſ 18 pjenjezkami, kłobuk a něſchto draſty. Też fotografija běſche we wacźoku, kiž běſche w Žitawje ſhotowana. Duż ßo Bukecźanſki żańdarm hnydom tam puſchcźi a pola fotografa naſhoni, ſo je holza na wobraſku wěſta Elſa Knoczik ſe Žitawy. Tudy też jeje ſtarſchi bydlitej, kiž na dźěło khodźitej. Wo pſchicźinje k ßmjercźi ßo wſchelake powjeda. Holza běſche w Žitawje ßłużiła. Wona rady we łožu pſched wußnjenjom cźitaſche. Pſchi tym běſche petroleowu lampu powaliła a ſkoro woheń ſamiſchkriła. Jejny hoſpodaŕ hrożeſche jej ſ wobſkorżenjom. Duż ſ bojoſcźu do Budyſchina cźekny. Tudy pſches nóż woſta. Jako běchu na druhi dźeń pjenjeſy pſchetrjebane, holza wjecźor 1/2 10 hodźin do Pomorz dojědże. Tudy ſ cźaha wuſtupi a dźeſche cźahej wot Lubija pſchikhadźazemu napſchecźiwo. Dokelż żanych pjenjes wjazy njemějeſche a dom ßo bojeſche, je ßo cźahej pſchejěcź dała. Holza běſche hakle 15 1/2 lěta ſtara.

S Wujeżka. Tudomny dźěkacźeŕ Höhna ſańdźenu ßobotu na tſjoch kralow ſe ßwojej mandźelſkej ſkoty kwaß ßwjecźeſche. Wot k. duchowneho Mjerwy doſtaſchtaj we naſchim Božim domje żohnowanje a rjanu bibliju, kotruž běſche konſiſtorſtwo w Dreżdżanach dariło.

S Hodźija. Tſecźi dźeń hodow tudomna dobrowólna wohnjowa wobora tſizecźilětny jubilej ßwojeho wobſtacźa ßwjecźeſche. Wjecźor ßo w hoſcźenzu „jelenja“ 126 woßobow k ßwjedźeńſkej hoſcźinje ſeńdże. S woborinych ſakożerjow ßu hiſchcźe tſjo aktivni, mjenujzy hejtman Eigner, rokowy wjednik Gegel a ſanitetnik Biermann. Kóždemu jubilarej ßo ßwjedźeńſki dar pſchepoda. Saßłużbneho wobornineho hejtmana Eignera, kotryž je ju 30 lět jako hejtman nawjedował, Hodźijſka gmejna ſa wopalneho miſchtra pomjenowa. Gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Bräuer jemu jako ſnamjenja noweje doſtojnoſcźe plecźene naramki ſ cźeſtnej liſcźinu pſchepoda. Knjes ſarał Kſchiżan wo wohnjowym żohnowanju a ſtrachu rěcźeſche a dopominaſche mjes druhim na ßwěru hladany wohniſchcźowy woheń w ſaſtarſku a na ſtaroßerbſku baju, po kotrejż ßo wohnjowe ſchkrě do ſkota pſcheměnja a wo tym, ſchto tale baja woſnamjenja. Wón woboru jako wójſko pſchecźiwo ſapuſcźazemu wohnjej wopißowaſche, pod kotrejż ſchkitom ßo wobydlerjo bjes ſtracha cźuja; wón jejnu wubjernu diſziplinu khwaleſche a ſkónczi ſ pſchecźom, ſo by pſchesjenoſcź mjes komandom a woboru kaž hacź dotal dale wobſtała. Knjes duchowny Voigt żortnu ßławu żonam wunješe. S wjeßeleje reju ßo ßwjedźeń ſkónczi.

S Jaßeńzy. Tudomna Katholſka Bjeßada ßwjecźeſche njedźelu ßwój 38. ſałożeńſki ßwjedźeń. Knjes ſarał Hizka ſ Khróſcźiż rěcźeſche wo ſtarej ßerbſkej pobożnoſcźi, wo ßerbſkim ſmyßlenju, wo ßerbſkej kraloßwěrnoſcźi a wunješe ßławu na ßwětnu a duchownu wyſchnoſcź. Knjes ßejmſki ſapóßłanz Kokla wukożowaſche ważnoſcź dźiwadła. Wo wólbach rěcźeſche dobre ßłowo k. gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Juſt ſ Jaßeńzy a napominaſche pſchitomnych muži, Gráju wolicź. Podobnje porěcźa k. wucźeŕ Kral ſ Kamjeńza. Potom ßo pſchedſtajeſche nowa hra „Dźěd Jakub“ (Sſejmſki ſapóßłanz M. Kokla). Hra je politiſkeho a narodneho wobßaha — a tohodla ju naſchim ßerbſkim towaŕſtwam należnje poruczujemy. (Knižku doſtanjecźe ſa 50 pj. pola Ssmolerjez.) Hrajerjo ßwoju wěz derje cźinjachu; duż ßo hra też ſpodobaſche. Żortnej běſchtej ſcźěhowazej hrě „Prěni wobjed“ a „Skażene wjeſelo“ (tehorunja cźiſchcźanej, poßlednja w ſběrzy „Klepotarjez mjeno“). Skónczńje ßo hiſchcźe żortna pantomima „Pola ſchewza Schidleſchka“ pſchida. — Wjeßela rejka wobſamkny bohacźe wopytany ßwjedźeń.

S Kamjenza. W Talgenbergu pota Halſchtrowa je w dworje cźißko 30 mjes howjaſym ſkotom pokhroma wudyrika.

S Lubija. Wutoru wjecźor na Budyſkej dróſy w ſadnim twarjenju rěmniſkeho miſchtra Conrada woheń wudyri. Wohnjowej woborje ßo poradźi, woheń na kólnju a hródź ſamjeſowacź.

S Kamjeńza. Dźěćźi tudomneje kat. schule a žobustawy Kasina wumjedu njedźelu 14. wulkeho rózka wječor w 6 hodź. w „Königstreue“ wulki dobroczerski žwjedźeń. Pschednjeseź budźa žo wschelake hodowne spěwy. Hracź budźe žo hodowna hra „Maczerizny wobras“, jara [illegible]ujaza hra. Sastup płaczi 50 pj. a 20 pj. Kóždy, kotrehoż sajimuje, je wutrobnje witany. Czisty wunoschk je sa dobru wěz postojeny.

S Lubija. W poślednim poźedźenju měschczańskich sastupjerjow žu wobsamkli, sa żelesniski twar ſ Kumwałda do Lubija knjezerstwu 25000 hriwnow do wole dacź. Sakske knjezerstwo je žo hacź dotal sapowjedźiło, tule Kumwałdsku żelesnizu do Lubija dotwaricź.

S Lubija. Schtwórtk tydźenja w nozy tu satraschny wětr sakhadźesche. Wjele schtomow je žo swuwalało, a mnohe tšěchi žu žo wobschkodźiše. S płota noweho hamtsko-hejtmanstwoweho twarjenja je wětr 15 kamjeńtnych stołpow, 25 zentimetrow w pscherěsku tołstych, wotlemił.

S Biskopiz. Ssrjedu popołdnju we wuhlowej pinzy Fichtez pjekarnje, w kotrejž něhdźe 300 zentnarjow wuhla leżachu, woheń wudyri. Sawołana wohnjowa wobora po wjazyhodźinskim dźele woheń poddušu.

S Wulkich Sdźarow. W Ssykoriz sali bě žobotu 6. januara wulka wólbna shomadźisna, drje wot 400 ludźi wopytana. A schtoż naš wožebje wjeżeli: To běsche žerbska politiska shromadźisna. S teho je widźecź, so też w Pruskej nasche Sserbstwo pokraczuje. Knjes gmejnski pschedstejiczer Hajńk ju se žłowu na krala wotewri a pschepoda žłowo k. wuczerjej Kralej ſ Kamjeńza, kiž wo pschichodnych wólbach rěczesche. Wón rosestaja nam doscź jaśnje, czehodla my ženje sozialdemokrata a liberalneho wolicź njemóżemy, niz jako kschesczijenjo ani jako ratarjo. A jako Sserbjo žmémy a móżemy žwój hłóš jenož k. krajnemu radźiczelej drej. Hegenscheidtej dacź, dokelž chze žo sa naš Sserbow staracź. Tamnaj kandidataj to ani njechataj ani njemóżetaj. Rěczník rosestaja nětko samery Wjeżneho Wólbneho Towarstwa. Pschipoškucharjo žiwje pschihłoškowachu. Knjes farař Schokta poruczowasche tehorunja se sahorjenymi žłowami wólbn k. dra. Hegenscheidta. Pschednoscherjej pak wunjeży žławu jako dźak sa pschednoschk. Na to k. pschekupz Hajesch krucze sa dra. Hegenscheidta wustupowasche, k. gmejnski pschedstejiczer Hajńk tehorunja. Se žławu na dra Hegenscheidta žo shromadźisna skónczi. — Po njej wotmě žo hischcze narodna shromadźisna. Knjes Kral rěczesche wo ważnosczi žerbskich towarstwow. Wobsamkny žo, so žo tu bórsy žerbske towarstwo sałoži. Też žadanje sa Wjeżnym Wólbnym Towarstwo bě žiwe. Sserbske knihi žo pilnje kupowachu. S naschej narodnej hymnu „Hischcze Sserbstwo njeshubjene“ žo imposantna shromadźisna skónczi. Se sałoženjom žerbskeho towarstwa we Łasu žmy skónczili 1911 a 1912 sapoczinamy se sałoženjom žerbskeho towarstwa we Wulkich Sdźarach. A druhdźe nam dyrbja a budźa sćěhowacź. Njech je tuto lěto prawje žohnowane sa nasche narodne prózowanja!

S Wochos. W naschej wožadźe je žo w lěcze 1911 narodźiło 38 dźěczi, mjes nimi 20 hólzow a 18 holzow; ſ nich pada do Wochos 10, do Cźělneho 16, do Sprjawjow 5, do Hamora 6, do Stareho Hata 1. Wěrowanjow běsche 11, ſ nich 8 njewjestow czežnych, 1 wudowa. Semrjetych 36, mjes nimi 3 morwe narody, 15 dźěczi niże lěta, 3 dźěczi wot 1—5 lět, 10 ludźi wysche 60 lět. Spowjednych je było 1166, paczerskich dźěczi 23 a to 17 žerbskich a 6 němskich. Zyrkwinych a domjazych kollektow je žo wotwjedło 180 mk. „Sserbske Nowiny“ a „Pomhaj Bóh“ czitachu 80 hospodarjow, „Mišionski Poslok“ 22, „Raj“ 20.

S Wochos. Dla Diftherije, kotraž je žo mjes schulskimi dźěczimi rosschěrika, je krajny radźiczel naschu schulu hacź do 20. januara samknył.

S Delnjeho Wujesda. S tudomnych knježich hatow běchu žo wospjet po nozach 13 puntowske kharpy a też liny kradnyke a žo na Shorjelskich wikach pschedawake. Jako paduchow Ernsta a Augusta Petrika w Bjerwaldze a nětczischeho pěschka w 154. regimencze w Jaworje, Roberta Rohaka, wušlědźichu. Tuczi žu pjecza kradnjene ryby po zentnarjach wikowarjej Augustej Frobelej we Kuczu pschedawali. Frobelez mandźelskaj běschtaj wulke dźělby kharpow a linow do Shorjelza na pschedań wosłoj a na tamnischim Draždźanskim torhoschczu pschedawakoj. Petrikez bratraj, Rohak a Frobelez mandźelskaj mějachu žo dla kradnjenja a pschekhowanja psched Shorjelskej khostanskej komoru samolwicź. Frobelez mandźelskaj přejeschtaj, so staj winowataj a wudawaschtaj, so staj ryby w Spreji, kotruž staj wotnajałoj, łopiłoj, kharpy pak pschikupiłoj, njewjedźo, so žu kradnjene. Rohak a Petrikez bratraj žo paduchstwa wusnachu. Petrikez bratrow a Frobelez mandźelskeju k jastwu po 9 měžazach a Rohaka k jastwu na dwě njedźeli sažudźichu. Statny rěczník bě khostarnju namjetował. Pschi žudniskim jednanju žo 18 žwědkow pscheběłyscha.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Spytaneho jebanstwa dla bě kawniski žud połlenka Matyja Spraatza k jastwu na 1 tydźeń sažudźił. Spraatz bě se Schweigez schkleńczerńje w Běłej Wodźe žyp wotwołył a bě 15 wjesbow napiłał, mjes tym so bě wón jenož dźesacź wjesbow wotwjesł. Jedyn sastojnik schkleńczerńje bě wjesby licził. Powołanski žud Spraatzowe khostanje wobkruczi.

Se Sslepeho. W naschej wožadźe je žo w sańdźenym lěcze 136 dźěczi narodźiło a to: 62 hólczkow a 74 holczkow; morwonarodźenej stej dwě. Kschczeński žlub je 77 paczerskich dźěczi wobnowiło. Wěrowanych je 32 porow. Wumrjelo a na wožadźinych pohrjebnischczach pokhowało je žo 71 wožobow. Spowjednych je było 4847 a to 4212 Sserbow a 635 Němzow; 2004 mužskich a 2843 žónskich. Doma woprawjenych je 100.

Přilopk.

* Pod lokomotivine koła je žrjedu rano na dwórnischczu w Edle Krone pola Tharandta żelesniski wothladar Maschka pschischoł. Snjesboženeho morweho namakachu.

* Sajědojczenje pschenozowarjow w Barlinskim asylu je žo, kaž je nětko wědomostnje dopokasane, ſ drjewowym alkoholom (methylowym alkoholom) stało. Wot teho czaża, so je polizija wschón drjewowy alkohol sebraka, je skhorjenje w asylu pschestało.

Też w Lipschczanskim asylu sa bjeshospodnikow žu někotre wožoby na sajědojczenje ſ drjewowym alkoholom wumrjeke. Pschi pschepytanju jeneho czěła lěkarjo w żołdku drjewowy alkohol namakachu. Dwě druhej wožobje czežko khorej leżitej. Polizija je korczmy sa drjewowym alkoholom pschepytajo w jenej korczmje palenz, kotryż je žo ſ drjeweweho alkohola dźěłał, wušlědźiła.

* (Symske njewjedro..) W Czechach a Bajerskej žu njedźelu symske njewjedro měli. W Oberbreitu błysk do pohrjebnischczoweje kapale dyri a kósła wobschkodźi. Wětr wjele rowowych pomnikow powali a wobschkodźi.

* (We wějenzy smjerska.) Pola Wrchlabi (Hohenelbe) w Czechach dźěsche wobstarna żona Rennerow ſ jeneje wožy do druheje. Duzy domoj je do žněhoweje mjeczele pschischła, psches to do womory padże a duż wbohu żonu rano na puczu smjersnjenu nańdźechu.

* (Wulka woda we wjeczornej Němskej a Franzowskej.) W Rheinskej krajinje je woda Rheina a jeho pobocznych rěkow daloke strony pócźrjeła a je njedźiwajzy mjersnjenja poślednje dny pschibjeraka. W Kölnje je Rhein na $5\frac{1}{2}$ metra wyżoko stupił. Delnje městowe dźěle žu žo hižo powodźike. W Siegenskej krajinje je napjata rěka Sieg se žwojimi pódlanskimi rěkami wulke sapuscźenje naczinika. W Fischbacherhütte žu mnohe žwójby žwoje domy wopuschczicź a dźěczi na bjesstraschne městno pschinjesez dyrbjake. Też wschón skót je žo dyrbjał wotehnacź. Wjele fabrikow je žo pócźrjeło. Też dźěłarni elektrizitety w Fischbacherhütte strach hrosy. Runje tak maja Moselska rěka, Ruwen, Sauer a Kyll wulku wodu. Po wjele puczach njehodźi žo wjazy khodźicź, tak so móże wjele ludźi jenož po wokolopuczach do žwojich wožow dóńcź.

Po zykej Franzowskej žu njewjedra se žněhowymi mjeczelemi a deschczowymi wětrami sakhadźake. Mnohe rěki žu psches brjohi stupike. Wone žu pola powodźike, wobkhad po puczach pschetorhnyke a żelesnizu podmlěke. Město Cahors je ſ wjetscheho dźěła pócźrjene. Město Perpignan je w nozy bjes wobžwětlenja, dokelž je wulka woda wobžwětleńsku pschiprawu skónzowała. Mnohy ludźo žu žo tepili. Rěka Seine w Parisu ſ mozu pschibywa. Boja žo, so woda sažo tak wyżoko stupi, kaž psched dwěmaj lětomaj.

* (Wulka woda.) Rěki Weser, Fulda, Eider a Lahn se žwojimi pódlanskimi rěkami žu psches brjohi stupike. Nizíny žu žo daloko pócźrjele, industrija a ratarstwo czežko schkodujetej. S městnami je žo wobkhad pschetorhnył. Pola Gelnhausena žu někotre żelesniske sastanischcza a kubła zyle ſ wodu wobdate.

Wužudzenja.

(Khostanska komora.) W Małej Borschczi narodźeneho agenta A. Lehmanna w Biskopizach bě kawniski žud dla skschiwdźenja tamnischeje měschczańskeje rady k jastwu na 5 dnjow sažudźił. Pschecźiwo tutemu wužudej žo Lehmann a też statny rěczník powołaschtaj. Khostanska komora Lehmannowe khostanje na 1 měžaz jastwa powyschi.

* (Nowe dwórnischczo.) Rakuske ministerstwo železnizow je wobsamkło dwórnischczo w Podmoklizach (Bodenbach), kotrehož też sakska statna železniza wužiwa, pschetwaricz, dokelž je njedožahaze. Na to budże 9 milijónow krónow nakoženych.

* (Sadużył so.) W Petersdorfje pola Hirschberka we Schlesyskej je so dwělětny żynk wudowy Ganżwindtoweje sadużył. Macz do nęscże woheń sakożiwschi, na póst woteńdże. Każ so sda, je so żkoma, kiż pschi khachlach leżesche, wot schkrow, s nęscże lětazych, sapalika. W kadże je so potom dżęczże sadużyło, — to je warnowanje. Podobnje lohkomyślnje so s wohnjom czasto wobkhadża.

* (Sajędojczenje s płunom.) W Czoplizach w Czechach je sandżenu żrjedu jedyn listonoscher puczowarja Michała Kulhanka, jeho tsilětneho żynka a tam bydlazu holzu Müllerez w jich wobydlenju morwych namakał. Kulhankowa mandżelska, kotraż bě teho runja wó jstwje, so se żmjercżu bědźi. Wschitzy schtyrjo běchu so s płunom (gasom) sajędojczili. Płun bě so s puknjenjom roły w pinzy do Kuhlankez wobydlenja dobył.

* (Paduchstwo na póscże.) Na dworje hłowneje pósty w Stuttgarcże su wutoru rano s jeneho póstskeho wosa 10 listow, 30 000 hriwnow wopschijazych, kradnyli. Durczka żelesneho kaschczika pod pohonczowym żydłom běchu s paczidłom wotpaczene. Hdyż je so paduchstwo wuwjedło, je na póstskim dworje wjele wobkhada było. Sa paduchom nimaju żaneho żłeda. Czežko też budże, jeho wušlědźicz, dokelž bě w nowolětnej nozy wjele wupomharjow na póscże, kotsiž njeběchu uniformu woblecżeni.

* (Rosbuchnjenje wjenej sizilskej schwablowej jamje.) W schwablowych podkopkach w Trobonello na Sizilskej su ske powětry rosbuchke. Pschi tym je 42 hórnikow żmjercz poczerpiło. Po rosbuchnjenju so podkopki sapalichu, tak so bě wschitkim dżěłaczerjam, kotsiž so w nich namakachu, wupucz s płomjenjemi salehnjeny. Też wschě pospyty, jich wukhowacz, běchu bjes wuspěcha. Wjeczor bě skónczenje mózno, so do palazych podkopkow dobycz a dweju czežko sranjeneju hórnikow wukhowacz. S wohnjom w podkopkach je 2000 dżěłaczerjow dżěło shubiło.

* (Móst pola Kasana so sażypnył.) S lodowymi schkrutami su so pola Kasana w pokodnischej Ruskej mostowe stołpy powalike. Zołmy móst sobu wsachu. Něhdże 200 dżěłaczerjow, kotsiž runje po mosce dżěchu, do wody padnychu. Hacz dotal su 5 czełkow wukhowali. Boja so, so je so wjele dżěłaczerjow, do rěki so czišnywschi, tepiło.

* (Njesboże na dróhowej železnizy w Oporto.) Jedyn wós elektriskeje dróhoweje železnizy je wutoru s kolije wuskocziwschi do rěki Duero sajěł. Pschi tym je so 16 wožobow morilo a 30 so sraniło. Deschcz bě pschi jenym wobłuku schěny s pěskom sanjeżł. To bě s pschiczinu, so tam wós s kolije wujědże. Wosowemu wjednikej duchapschitomnosez pobrachowasche. Strach spósnawschi wón s wosa skoczi a czekny.

* (Wotprawjenje amerikanskeho milijonara.) Henrya Cleya Beattie, amerikanskeho milijonara, kotrehož běchu pschiżażni k żmjercži sażudźili, dokelž je żwoju żonu na automobilowej jězbje skónzował, su na elektriskim stole wotprawili. Jeho próstwa wo wobhnadżenje je so saczisła.

* (Ssydom człowjekow so w New-Yorku spaliło.) Póndżelu je so w New-Yorku twarjenje żiwjenje sawěsczazeho towarstwa „Equitable" wotpaliło. Hacz runje wohnjowa wobora rucże sapschimny so woheń tak spěschnje rosschěri, so so we wyšokim twarjenju jězdne stoły njehodżachu wužicz, a so so khody-sakurichu. Po mechanischich rěblach so wjele ludźi wukhowa, żydom wožobow pak so spali. Twarjenje so do czista sniczi. Schkoda něhdże 20 milijonow dollarow wucżini.

Wotpaleny dom bě wjele posthodow wyšoki „mrócheleschkrabak", kajkež so w New-Yorku nětkole twarja. Wón w żrjedźischczu finanzneho městoweho dżěła leži. W jeho pjenježnych wjelbach mnohe banki a sjenoczenstwa pjenježnikow żwoje pjenježne papjery a pjenjesy khowaju. Hacz su so wone snicżike, hischcze njewjedża. Nětkole njeje mózno, so psches hromady železnych noscherjow, kotrež na wjelbach leża, pschedobycz. S wohnjom teho dla wobkhad na bursy czerpi.

Woheń 1/2 5 rano w jenej pinzy hłowneho jězdneho stoła wudyri. Nózni straznizy njemějachu woheń najpriedy sa straschny a sakombdżichu, hnydom pomoz sawołacz. Tola płomjenja so s njeżmérnej spěschnosczu rosschěrichu. Hdyż wohnjowa wobora pschikhwata, so hižo zyke twarjenje palesche.

Ssurowa syma, kotraż poślednje dny w New-Yorku knježesche, je haschenje hobrskeho wohnja jara poczežika. Wschelake parne żykawy samjersnychu, hacz runje so pod kótkami tepjesche a někotre maschinske dżěle so s lodom roskoczichu.

Hdyż woheń wudyri, bě w domje 60 wožobow pschitomnych. Tsi wožoby, kotrež so se scheseteho poskhoda njemóżschu s czażom wukhowacz, spytachu, so po powjasu s jeneho balkona dele puschczicz. We wokomiku, hdyż dwejo sa powjasom wiżaschtaj, pod nimaj s jenym woknom won płomjenja wużapnychu, kotrež powjas pschepalichu, tak so człowjekaj na pleństr dele padnyschtaj. Tsecži so bórsy w kurje shubi. Dwaj żłużobnikaj jeneje w domje so namakazeje khosejownje staj so teho runja spalikoj. Offizěr wohnjoweje wobory Walsh je, hdyż chzyische někotre wožoby wukhowacz, żwoju khroblosez se żmjerczu saplacżik. Hacz dotal hischcze njejżu żaneho żłeda sa nim namakacz mohli. Jedyn hascher je pschi wukhowanju wobkludnik. Mnosy drusy su so s dele padazymi rospadankami wobschkodźili.

* (33 człowjekow so morilo.) Dwaj czahaj Kanadiskeje pazifiskeje železnizy w połnóznej Ameriży stej pola Terre Bonne, dokelž pschespěschnje jědżeschtaj, do so srasyłoj. 33 człowjekow je pschi tym żiwjenje shubiło.

Serbski musej.

Dary za musej. (Pokračowanjo.)

21. Knj. zwud. kubl. Rjenčowa (Wićazowa) z Khróšćic: Dwě starej molowanej scénje: jenu (rjenje molowanu) stajachu wokoło łoža při khorosćach atd., druhu (jednorišu) trjebachu při młodych husach, »zo so jim stało njeby«.
22. Kn. kont. Jurij Hejduška z Budyšina: 1 ex. »Budissiner Nachrichten« z léta 1855 z dwěmaj basnjomaj, w kotrychž ryćeŕ Dučman swoju nuzu skorži, dokelž je ze studnje na radnicu přesadźeny; dale stary »Geburtschein« z Khróšćic z léta 1828.
23. Dwaj starej pjenjezaj wot dweju daricelow.
24. Knj. prof. dr. Muka: Dwaj podwjazkaj za młodoho pachoła (maćerna wowka k. prof. je jej wokoło l. 1780 jeje nawoženi wušiwała a dariła), dale: kabaćik, stałćik, kapičku a wulke rubiško wokoło hłowy z l. 1750—60 wot knj. zwud. kubl. Rezki Jaurichoweje rodź. Mukec z Jědlic wot maćerje jeje přichodneje maćerje. (Jena z najposlednišich zbytkow krasneje ludoweje drasty z Wujezdźanskeje wosady.)
25. Knj. kubleŕ a rěznik Mikławš Grofa z Khróšćic: Stare korčmarskerězniske napismo z něhdušeje Rebišec korčmy w Haslowje.

Wo dalše dary za naš musej prosy Wjerab, kustos.

Nadźija,

serbskich dźěći protyčka

1912

je wušła. (Płaći 20 pj.) Zhromadne skazanki njech so póscélu na adressu: An die Zeitschrift »Raj«, Kamenz i. Sa., Nordstr. 4 II.

Subjazy lěkar Frey

w Budyschinje na Moltkowej drózy 19

czaha suby s městnej bjesczucziwosczu. Zuse suby s porzlina abo se słota też sa najwjazy żebi żadazych patientow.

Rybowe jědże po kóždym pschihotowanju wožebity dobry żłód dostanu

s **MAGGI**owym korjenjenjom.

Jara spore, teho dla słutniwje nakoženy. Najlěpsche poručzataj

Schiechta a Rötschka na swonkownej lawskej drózy 42.

„Skhoriwschi na sażakku

wumpjeru,

mam po naloženju 1 kusk **Zuckerowego patent. lěkarskeho mydła** zyle czište wobliczo. Wasche mydło czaż żiwjenja trjebam. O. K." Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najżylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naślěd., **Strauch a Koldy.**

Mało samożiczi

s khorymi subami po poniżenych placżisnach

zuse suby, plomby

dostawaju. — Położene płaczenje so dowola

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haży, prjedy na theaterskej haży.

Na dyrbjenske pscheßadžowanje

pschińdže **wutoru 6. februara 1912** dopołdnja w 10 hodžinach psches kral. hamtske ßudnistwo w Budyschinje na ßudnistkim městnje **Panachez** ležomnosćz kat.=cžišćo 7 w Žiczenju, **sahrodnista ziwnosćz** ſ realnym prawom k klamarjenju a porjedženju khofeja.

Ležomnosćz je skoro 13 kórzow wulka, ſ 162 dawskimi jenosćemi wobcžežena a na 13950 mk. taksérowana.

Panach a woßebje jeho pschedwobßedžerjej Fietza a Hempel staj w ležomnosćzi bjesalkoholne napitki porjedželi.

Spróżniwym ludžom ßo tu składnosćz k sakoženju existenzy poskicža.

Wscho dalsche ßo radlubje wukasuje psches **prawniski bürow E. Kobana** pschi žitnych wikach 4, telefon 675.

Ležomnosćz móże ßo w kóždym cžaßu wobhladacź.

Klucź pola knjesa Hasche w Žiczenju 11B.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 17. januara 1912 ma ßo na **Njeßwaczidliskim** majoratnym revěrje scžěhowaze

palne drjewo

w lěßu sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacź:

10 rm	**jehl. a liscžowych schcžěpow,**	w drjewischcžu 23. wotdžěl. a jenotl. w 22. a 23. wotdžělenju a sady něhduscheje Scheschowskeje zyhelncže.
100 =	= = **kuluschkow,**	
100 =	**jehlinowych hałosow,**	
390 =	**jehlinoweje waleziny,**	
16	**jehl. a liscžowych dołhich hromadow,**	
150 rm	**pjeńkow,**	

Shromadžisna dopołdnja w 9 hodžinach w drjewischcžu 23. wotdžělenja pschi starej drósy.

Hrabinske ſ Rieschske majoratne hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija

na **Jaßeńczanskim** knježim revěrje pola Njeßwaczidła.

Wutoru 16. januara dopołdnja wot 9 hodžin ma ßo něhdže

400 kruchow khójnoweho wužitkoweho drjewa

jako schtomy (cžěła), klozy, ryhele a žerdže,

75 rm **kuluchow a pjeńkow** a

75 dołhich hromadow

w drjewischcžu ſ wuměnjenjemi na pscheßadžowanje pschedawacź.

Hajniske sarjadnistwo.
Met.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 16. januara 1912 dopołdnja 1/2**10 hodžin** budże ßo na **Cžichonjansko-Libuchowskim** revěrje scžěhowaze drjewo na pscheßadžowanje pschedawacź:

něhdže **80 twjerdych a mjechkich dołhich hromadow,**
6 mjechkich ßuschizowych wurubanych hromadow,
5 wusbytkowanych hromadow.

Sapoczatk pola Nowych Małßez pod pßowjej horu.

Na Cžichonjanskim knježim knježim dworje, 11. januara 1912.

Hajniske sarjadnistwo.
May.

Za fond »Raja«

składowachu jako Boże dźěćo k spomoženju serbskich dźěći:

kk. farař J. Šewčik w Kamjenicy 10 hr., wobsedźeŕ skałow J. Lebza w Nuknicy 10 hr., kubleŕ Lebza w Khróśćicach 2 hr., farař B. Hicka w Khróśćicach 3 hr., kapłan J. Rjeda Khróśćicach 3 hr., kapłan O. Otremba w Kulowje 2 hr., hajnik J. Lorenc w Lohbergu n. Rhynom 5 hr., L. K. 1 hr., knježna Marija Kurjec w Blazewicach 2,50 hr., dr. Jozef Vinař, wojeŕski lěkař we Wysokim Mytu 5 hr.

Wutrobne zbožopřeća k nowomu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

po 10 hr.: k. dr. A. Vozárik w Gracu;
po 3 hr.: kk. farař Šwjela we Wochozach, farař Jakub Šewčik w Kamjenicy;
po 1 hr.: k. Kruświca w Budyšinje.

Dr. Stroscher,

woßebity lěkař pschе kóżne ∴ a wocžne khorosćże, ∴

bydli nětko

w Budyschinje na Hoschiz haßy 33,
na rózku khěžorskeje dróhi.

Rěcžne hodžiny: 9—11, 2—3, 5—7.
Ssobotu: 9—2.
Njedželu: 1/2 10—11.

Sswětlowe a Röntgenowe lěkowanje.

— Telefon 127. —

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre**

a ſ pschihódnymi płacženskimi wuměnjenjemi porucža

Budyska zentrala kolowych ſeparatorow

mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wěžywuſtojnje staji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Hypothekske pjenjesy

wupožcžuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Wina

wschěch družinow,
cžerwjene a běle

krejne wino,

jara strowe, blescha po 80 pj., pschedawam, so bych je wotbył, po kupowanskich płacžisnach a tuńscho.

J. G. Klingst nasl.
na bohatej haßy 16,
nutskhód na theaterskej haßy.

Swosabjenje.

Žałba pschе bolaze swosabjenje,
tyła po 1 mk.

Balſam pschе njebolaze swosabjenje,
blescha po 50 pj.

Pschе schkropawu a kwěkazu kožu

leukodermakrème,

rołka 50 pj.,

leukodermamydło
kusk po 50 pj.

Roseßłanje na wßy.

Jeniczży woprawne dostacź **w kral. priv.**

hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Hacženje rěcže

a žłabosćz ßłyschenja wotstronja a duchownje sastatych a nerwosnych spěchuje ſ dobrym wuspěchom

R. Hentsch

na Jägerstraße 22 I na prawizy, něhduschi wocžehnjeć a rěcžny wucžeŕ Reußkeho wjerćha starscheje linije.

Lohki knježi

landawski wós

steji na pschedań pschi lawskich hrjebjach cžo. 4 p. **Hennersdorfa.**

Kuchańki, ſwinske a žłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ſwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacžeŕske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Młódscheho wustojneho

wojnańsk. pomoznika

do trajneho dźěła hnydom pyta **Schlenkrich,** wojnański mischtr w Semizach=Tumizach w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

Pjekańskeho wucžobnika

k jutram pyta pjekański mischtr **Stöba** w Budyschinje na Lubijskej drósy.

Pjekańskeho wucžobnika

k jutram pyta **Jan Spaul** na ßerbskej haßy.

Młódschu

žłużobnu holzu

hnydom abo posdźischo pyta **Rotherowa** w Kamjenzu, Oststraße na rózku sahrodneje dróhi.

Hosposa ßo pyta.

Starschu žónsku k wobstaranju domjazeho hospodarstwa sa dwě woßobje hnydom pyta **August Kilian,** khěžeŕ w Mjeschizach pola Pomorz.

Sslužbne knihi

ßu ßo 3. januara wot Jeńkez hacž do Budyschina shubiłe. Wone chcžyłe ßo sa myto we wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

(K temu cžišću pschiloha.)

Pschiłoha k čzišku 2 Serbskich Nowin.

Sobotu 13. januara 1912.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

8. januara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hač do 6 lět	49—51	92—97
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	44—48	81—88
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36—42	75—80
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	46—50	83—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hač do 7 lět	40—45	75—82
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	34—37	70—72
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—33	65—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	48—51	86—90
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	43—47	79—85
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Čzelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58—62	97—100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	90—96
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—50	82—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sšchižењow w staroбje hač do 1¼ léta	46—48	62—64
2. mjaßne	43—45	59 61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—45	55—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 5. jan. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 11. jan. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	70	9	90
" nowa	9	60	9	75	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	90	9	05	8	85	9	—
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	10	50	11	—	9	75	10	75
Wows	9	60	9	80	9	30	9	60
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	10	25	11	35
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	25	3	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	60	3	—	2	70	2	90
Pšeńčna muka 50 " . . .	11	—	19	50	15	—	19	—
Ržana muka . 50 " . . .	10	50	14	—	13	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	5	—	5	50	4	25	5	75
Ssłoma . . 100 " . . .	4	66	5	34	4	34	5	80
Proßata 388 schtuk, schtuka . . .	8	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	80	6	40	6	90
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	90	7	—	7	40
Pšeńčny gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 60 np. hač 9 hr. 85 np., rožka wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 15 np., ječmjeń wot 10 hr. 10 np. hač 11 hr. — np., wowß wot 9 hr. 60 np. hač 9 hr. 80 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 32 np. hač 16 hr. 57 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hač 14 hr. 48 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hač 16 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

11. jan. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 30 np., pšeńca wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. — np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hač hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilo gr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 11. januara: Pomročzene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 2. njedželu po tśjoch kralach rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjedź, ½9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Rjeczka, pohoncz tu, s Marthu Laserez, tkalczu tu. — Jan Ernst Krakowski, fabrikat tu, s Hanu Theresiu Krausez, schtrykowatku na Zidowje. — Ernst Pawoł Kóczka, murjer w Hrubočzizach, s Emmu Kubizez, žkužobnej dźowku na Ssokolzy.

W katholskej zyrkwi: Max Waltat, fabriski dźěłaczeć na Židowje, s Marju Bartez s Khelna.

S druhich wośadow: Jan Mrós, fabrikat w Dobruschi, s Helenu Paulinu Nasdalez w Schczeńzy. — Gustav Ernst Voigt, wuczeć w Pžowjach, s Johannu Gertrudu Krawzez w Minakale. — Khorla Hendrich Kozam, pschekupz w Adolfskej Hěcze, s Helenu Katharinu Karolußez we Wulkej Dubrawje. — Hermann Ota Leudolph, fabriski samkat we Wulkej Dubrawje, s Hanu Marthu Janaschez tam. — Jan August Hermann, młynowy wobžeđžeć w Mjeschizach, s Helenu Theresiju Bräuerez we Wuhanczizach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Gerhart, Khorle Augusta Fröđy, khěžerja a fabriskeho kowarja w Dobruschi, ž. — Khorla Ernst, Ernsta Pawoła Wünsche, cžěßle we Wurizach, ž. — Pawoł Hermann, njemandź. ž. w Nowych Małžezach. — Ota Herbert, Khorle Jana Sodana, fabrikarja na Židowje, ž. — Emma Luisa, Alwina Alfreda Huga Fabicha, murjerja na Židowje, dź. — Charlotta Anny, Jana Rachlowza, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Gustava Adolfa Czecha, dźěłaczerja w Tšelanach, dź. — Emma Martha, Khorle Christa, twarskeho dźěłaczerja we Wurizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Herta, Maxa Felixa, formarja w Budyschinje, dź.

S druhich wośadow: Max Gerhard, Bohuwěra Maxa Gruhla, kublerja w Hnaschezach, ž. — Kurt Willy, Gustava Wenzela, hoscżenzarja w Koßlowje, ž. — Erwin Horst, Oskara Maxa Hajdy, schwajzarja w Scheschowje, ž. — Klara Hana, Oswalda Maxa Schleya, schwajzarja w Bóschizach, dź. — Hana, Jana Pětschki, žiwnoscżerja w Scheschowje, dź. — Eksabeth Johanna, Jana Pawoła Henczela, knjeżeho pohonczа w Njeßwaczidle. — Richard Kurt, Khorle Augusta Goczje, žiwnoscżerja we Lupoji, ž. — Martha Emma, njemandź. dź. w Rakezach. — Klara Selma, Jana Schelle, knjeżeho hejtmana w Lutobczu, dź. — Jan August, njemandź. ž. w Dubrawzy. — Richard Hellmuth Adalbert, Alwina Maxa Sauera, monteura w Khrószce, ž. — Erna Anni, Khorle Augusta Hanuscha, porzlintoczerja w Khrószce, dź. — Martha Johanna, Ernsta Hermanna Kruparja, žiwnoscżerja w Krakezach, dź. — Jan Hendrich a Ernst Oskar Khěžnik, cžěßle w Wbohowje, dwójnikaj. — Marja Klara, wuczerja Kschižana w Stróži p. Barta, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wośadze: 4. dźeń januara: Khorla August Manjok, kublet w Jenkezach, 36 l. 1 m. 2 d. — 9. Hana Marja, Jana Augusta Rychtarja, murjerja w Małym Wjelkowje, dź., 1 m. 4 d.

W katholskej wośadze: 8. jan.: Khorla Braunbart, kral. sahrodn. inspektor sw. žl. w Delnich Poyrizach, 66 l. 4 m. 9 dn.

S druhich wośadow: Max, Jana Sběžneho, pohoncza w Cžerwjenych Noślizach, ž., 1 m. 27 d. — Frieda, njemandź. dź. w Blohaschezach, 2 m. 8 d. — Handrij Wirth, wumjenkat w Ssemichowje, 72 l. 5 m. 29 d. — Jan August Horst, wumjenkat w Scheschowje, 75 l. 6 m. 17 d. — Jan Khorla Winkler, wumjenkat w Njeßwaczidle, 73 l. 5 m. — Handrij Kruschwiza, schewz w Njeßwaczidle, 66 l. 1 m. 27 d. — Khorla Schołta, wumjenkat w Hermanezach n. Spr., 71 l. 3 m. — Augusta Klara Pětschkowa rodź. Heberez, žiwnoscżetka w Khwaczizach, 66 l. 3 m. 5 d. — Handrij Rjek, žiwnoscżet w Khrószce, 61 l. — Marja Jana Spiegela, khěžerja a dźěłaczerja w Pschiwczizach, mandźelska, 51 l. 1 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

2. njedželu po tśjoch kralach śmeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Badestez.

2. njedželu po tśjoch kralach śmeje duchowny Bójz rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, farat Domaschka dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodźin žerbske prědowanje. — Popołdnju śmeje kschesćzijanske towarstwo mužßeje młodoscże žwoju shromadźišnu.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** k dobroczżiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Tšihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowčzkami sa pschejěsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, żelezne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tšjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo cžo. 11.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na żukelnskej haży 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

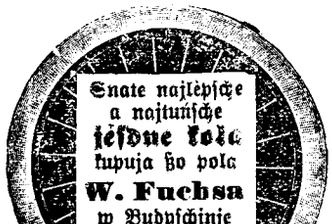
po wschěch placžišnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Kosaze kože,

howjase kože, czelaze kože, sajecže, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocže kože, wowczu kožu a wowczu wołmu

po najwyschschich placžišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi zitnych wikach 11 a pschi wowżnych wikach 4,

pschi żerbskej katholskej zyrkwi.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejownі.

Jako wożebitu spezialnosćz poruczau

woprawne jejowe

poliwkowe pschidawki, jejowe nudle

a wschě druziny

maccaronow.

Otto Sachse

na bohatej haży.

Liebsch,

žudnisti aktuar św. žłužby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, disnembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Ręczi żerbski.

— Telefon czisło 177. —

Pschesadżowanje leżomnosczow.

Kakao

saruczeny czisty

punt po **75** pj.

porucza

Walther Arnold

na bohatej haży 12.

Lehmannez konditornja

na żerbskej haży 8.

— Telefon 118. —

Spezialnosćz: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby

k żwjedżenjam jako dar żo pschihodżaze.

Roseżlanje na wży.

Wschědnje czerstwe khofejowe a czajowe pjeczwo.

Ssamopjeczene mjedowe tykanczki.

Wuporjedżenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła,** twarju jako wożebitosćz: **ruczne młóczaki, żelezne stistate młóczaki se żiomowym tschażakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate żynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

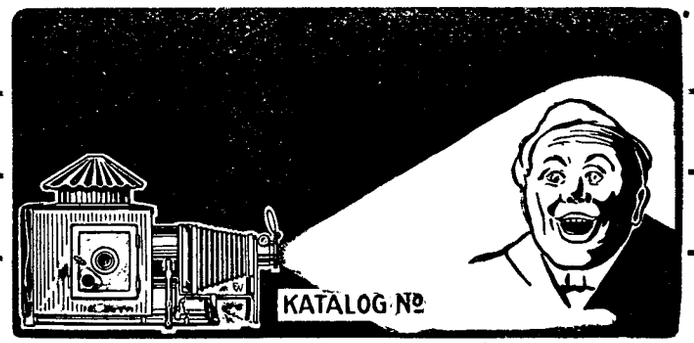
(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnskej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża żo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Richard Huth

1. spezialna pschedawarnja sa amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na żerbskej haży 13.

Ad. Rämsch naśl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czisło 415**

porucza żwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseżlanje w czwizach a bleschach.

Proschu żebi placžišnowy sapiż żadacz.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 3. | Sobotu 20. januara 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm

je ßo sańdźenu wutoru k nowej dźěławosći ješchoł. Nětkole po hodźoch a po wólbach knjezi wjeßelschi duch, duch horliwischeje dźěławoscże w ßejmje. Dźěła ßo woßebje w deputazijach. Wschě wuradźomne pschedmjety maja dobre wuhlady na nadrobne rospominanje.

W sjawnych ßejmowych poßedźenjach sańdźenu wutoru a ßrjedu a też pjatk ßo woßebje wo wschelake próstwy dla żeleśnizow a sastanischczow ſ wjetscha wotpokasachu, a jenoż ſ makeho dźěła mějachu sboże, ßo knjeżerstwu k dalschemu rospominanju pschipokasacź.

Wutoru dóńdże też k sajimawym rospominanjam dla wopalneje kaßy. W tym nastupauju ßebi nasch sapółkanz Bart żadasche, tak mjenowane městne strachowe rosdźělowanja (Ortsgefahrenklassen) wotstronicź. Te ßu njesprawne, dokelž ßu we wschelakich wßach pschinoschk k wopalnej kaßy hacź do 1 pjenjeżka sa jednoscź powyschiłe a to w tych wßach, kiž ßu ßo psched krótkim ſ wohnjowym njesbożom domapytałe. Knjes sapółkanz Bart dale měnjesche, so w tajkich wßach niz jenoż ſ wohnjom potrjecheny, ale wschitzy wjeßnjenjo ßobuczerpja, dokelž na wschelake waschnje wotpalenym ßobupschinoschkuja. Najbóle ßo ſ tajkim powyschenym pschinoschkom też mjenje samożiczi wobßedźerjo, mjenujzy wobßedźerjo starych se ßkomu krytych twarjenjow potrjecha. Pschetoż na tychle twarjenjach tak hižo wyßoke wopalne jednoscże leża, kiž ßu w běhu lětow wobstacza wopalneje kaßy wjele wjazy k wopalnej kaßy pschinoschowałe, hacź skónczńje sarunane dostanu, hdyž ßo jim statok wotpali. A wotpali ßo statok, dha ßo hischcże zyła wjeß na wjele ſ powyschenym pschinoschkom tak rjez khosta. To je njeprawda a dyrbi ßo skerje a lěpje wotstronicź. Kn. Bartowe żadanje konserwatiwnaj sapółkanzaj kk. dr. Hähnel a Schreiber horliwje podpjeraschtaj.

Schtwórtk sjawneho poßedźenja njebě; pschetoż wschě deputazije mějachu wjele hodźinow trajaze poßedźenja a dźěłachu jena pschemó druheje. Na nowy tydźeń wočzakuje ßo nacźisk noweho schulskeho sakonja.

Poraźenje liberalnych a ßwobodomyßlnych pschi wólbach do khěżorstwoweho ßejma.

Sswobodomyßlni a nationalliberalni ſ wulkimi nadźijemi do wólbneho wojowanja cźahnychu. So zentrumskich a konserwatiwnych ſ prochom a mochom snicża, na tym ßo po schcźuwanskim schmóranju a pó wołańzy liberalnych nowin njehodźesche wjazy dwělowacź. Cźim wjetschi je nětko śměch, hdyž ßu woßebje ßwobodomyßlnych wschudże sbili. 12. januara ßo po wschej Němskej ani jedyn ßwobodomyßlny kandidat njeje wuswolił. Jeli so dyrbjeli ßo někotsi ßwobodomyßlni pschi wużschej wólbje pschecźischczecź, mohło ßo to jenoż ſ pomozu konserwatiwnych stacź, kotrychž ßu po finanznej reformje wschěbnje hanili a wußměscheli. Nationalliberalnym njeje jich swjask se ßwobodomyßlnym tył. Pschi hłownej wólbje ßu ßebi jenoż ſ nusu schěsć mandatow wubědźili, mjes tym so ßu něhdże pjatnacże wokrjeßow shubili. Też woni ßu na wulkomyßlnu pomoz konserwatiwnych a zentrumskich pokasani, jeli so chzedźa ßo něhdże dwaj duzentaj ßylni do khěżorstwoweho ßejma wrócźicź.

„Schtóż wětr wußywa, budże wichor žnjecź.“ A tónle wichor, kotryž je se ßwobodomyßlneho wětra nastał, nětko sozialdemokratiske kłódże do khěżorstwoweho ßejma cźěri. Naschcźuwanemu ludej ßu ßwobodomyßlni a nationalliberalni hischcże pschesłudni, wón teho dla w ßwojej saßlepjenoscźi a njemudrym hněwje pola revoluzionarnych sozialdemokratow pomoz a wußwobodźenje wote wschěch cźežow tuteho żiwjenja pyta. Płody liberalneho a ßwobodomyßlneho wußywa sozialdemokratojo do ßwojich bróžnjow khowaja. Dołho doscź ßu liberalni a ßwobodomyßlni swjask „wot Bassermanna hacź k Bebelej“ prědowali, dołho doscź lud ſ drohotu schcźuwali a k wójnje pschecźiwo wěrjazemu kschesćijanstwu wołali. Schtoż ßu jim konserwatiwni do prědka prajili, je ßo stało, jich dotalne wobßedźenstwo je ſ wulkeho dźěła sozialdemokratam pschipadło. 66 sozialdemokratow je ßo w prěnim nadběhu 12. januara wuswolilo a w 120 wokrjeßach woni do wużscheje wólby pschińdu. Zentrumskej stronje njeje njepschecźelstwo niczo swadźiło, wona je 12. januara 87 se ßwojich kandidatow pschecźischczaka a ma hischcże wuhlady, ßebi w 29 wokrjeßach pschi wużschich wólbach khětru liczbu mandatow wubědźicź. Duż zentrumska strona pódła sozialdemokratow też w nowym ßejmje najßylnischa strona wostanje. S druhich stron ßu hacź dotal wuswolili: 27 konserwatiwnych, 1 se swjaska ratarjow, 5 ſ khěżorstwoweje strony, 4 ſ hospodarskeho sjednocźenstwa, 4 nationalliberalnych, 66 sozialdemokratow, 3 Elsaskich a Lothringskich, 14 Polakow, 1 Danu, 1 ſ burskeho swjaska. Do wużscheje wólby pschińdże 41 konserwatiwnych, 29 zentrumskich, 4 se swjaska ratarjow, 17 ſ khěżorstwoweje strony, 13 ſ hospodarskeho sjenocźenstwa, 64 nationalliberalnych, 53 ßwobodomyßlnych, 3 Elsaßy, 9 Polakow, 6 Welfow, 3 ſ burskeho swjaska, 3 bayerskich liberalnych a 120 sozialdemokratow.

Nowy khěżorstwowy ßejm

ßo pjecża w februaru swoła. Mjes druhim śměje ßo wón ſ powjetschenjom wójnskeho łódźstwa sabjeracź. S wulkich Dreadnoughtskich łódźow, kotrychž ßo kóżde lěto tśi natwarja, ma ßo tsecża łódźstwowa eskadra stworicź. Trěbne pjenjesy sa to ma ßejm pschiswolicź. Kak wulka summa budże ßo żadacź, njeje hischcże snate.

Pruski krajny ßejm

je ßo po hodownych próśdninach saßo k dalschemu dźěku shromadźił. Po finanznej rosprawje, kotruż je finanzny minister dr. Lentze podał, njebudźa statne dokhody wudawkam zyle wahu dźerżecź. Duż budże ßo 19 milijonow pożczicź dyrbjecź. Pschichodnje chze stat puste krajiny sa ratarstwo a pastwy wobdźěłacź dacź. Dźěłacźerjam statnych żeleśnizow je ßo msda połěpschiła. 6000 nowych sastojńskich městnow je ßo sałożiło, ſ dźěła, so mohli ßo sastojnizy na městno, ßwojej starobje pschimerjene, stajicź. S pschisporjenjom żeleśniskich wosow ßo skórżbam dla njedoßahazeje liczby żeleśniskich wosow wotpomha.

Puczowanje němskeho khěżora do Schwajzarskeje.

Sa pschichodnu nasymu je khěżor schwajzarskej swjaskowej radże ßwój wopyt w Schwajzarskej pschipowjedźił. Khěżor 3. septembra do Berna pschijědże. Wón budże dwaj dnjej manevram 5. a 6. diwisije pschihladowacź, kotreż ßo lětża wot 26. augusta hacź do 7. septembra wotměja. Po manevrach khěżor Bernske alpy wopyta.

Spytane ßamomordarſtwo jendźelſkeho kapitana Trencha.

Jendźelſki kapitan Trench, kotrehoż bě khěžorſtwowy ßud w Lipſku dla wobhonjeŕſtwa pſchi němſkim mórſkim brjoſy k twjerdźiſnje ziwjenje wſacź. Hdyż jaſtnik njedźelu rano k jeho jſtwje pſchińdże, Trencha pſchi khachlach wißajo namaka. Trench bě ßo hakle mjeńſchinu do teho powěßnył, ßnadź we wokomikn, hdyż jaſtnik na khodźe wonka duzy ßłyſchesche, ſo ßo ſtólz powali, na kotryż bě Trench ſtupił, ſo by ßwoje wotmyßlenje wuwjedł. Jaſtnik jateho hnydom ſ woka wußwobodźi. Nětko Trencha krucze ſtražuja. Lěkaŕ je ſpósnał, ſo jeho ſtrowoſcź ſ jeho cźinom njeje ſchkodowaka. Na wopraſchenje jaty praji, ſo jemu ziwjenje njeje niczo wjazy hódne wot teho cźaßa, ſo ßu jemu ſ Jendźelſkeje ſdźělili, ſo w jendźelſkim wójſku a we wójnſkim łódźſtwje žaneho měſtna wjazy njenamaka.

Powjeſcze wo wotſtupjenju awſtriſkeho miniſtra ſ Ährenthala.

Awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow hrabja Ährenthal chze pjecza wotſtupicź, dokelž jeho politika pſchihłoßowanje trónſkeho naßlědnika njenamaka. Hrabja Ährenthal na ſwjaſkowej ßwěrnoſczi Italſkeje njedwěluje a ma ſa politiſzy ſchkódne, ſo ßo nětkole ßylne awſtriſke wójſko pſchi italſkich mjeſach ſhromadźuje. Ährenthalowi pſchecźiwnizy pak ßu ſ najwjetſchim njedowěrjenjom pſchecźiwo Italſkej napjelnjeni. W ſhromadźiſnje katholſkeho burſkeho ſwjaſka je ßo ſapóßkanz baron Fuchs ſ wulkej wótroſczu do hrabje Ährenthala dał. Italſka je pſchi awſtriſkich mjeſach hacź do ſubow wobrónjena; pſchetoż tam je něhdże 300,000 italſkich wojakow mobiliſowanych. S Němſkej ßu ßo pſchecźelne poměry rostſchaßle. Poměry k Ruſkej ßo njeißu, każ by pſchecza hódne było, polépſchike. Baron Fuchs je wěrjenja hódnu powjeſcź doſtał wo njepſchesjenoſczi mjes Awſtriſkej a Němſkej. Na ſakožku tejele powjeſcże je ßebi wón w poßlednim poßedźenju delegazijow wo tym roſjaßnjenje žadał, hrabja Ährenthal pak je mjelczał. Kſchesczijanſko-ſozialna ſtrona njeje ſ politiku hrabje Ährenthala ſpokojom. W zyłej Awſtriſkej njeſpokojnoſcź knježi, dokelž cźuja a widźa, ſo je italſka ſe ßwojim łódźſtwom na druhe měſtno w trojoſwjaſku ſtupika. Skoro mohło ßo na nowiny hrabje Ährenthala hrěſchicź, ſo wone ſ tajkim pißanjom ſa powjetſchenje awſtriſkeho wójſka dźěkaju. A italſki nwwinaŕ Montegazza, kotrehoż je knježeŕſtwo ſe ſpožczenjom Mauritiuſkeho rjada wuſnamjeniło, hroſy, ſo Italſka, jeli ſo wulkomozy Turkowſku njenuſuja, měr cźinicź, jenoż trjeba wójnſki woheń na Balkanje ſakožicź, ſo by wulkomozy nuſowała, pſches hkowu a pſches ſchiju měr cźinicź. Se ßwojimi poſpytami, Italſku ſměrowacź, hrabja Ährenthal njeſpokojnoſcź w Němſkej ſbudźuje.

Italſko-turkowſka wójna.

Mórſka bitwicźka w Cźerwjenym morju.

W Cźerwjenym morju ßu tſi italſke wójnſke łódże „Piemonte“, „Garibaldi“ a „Artigliele“ ßydom tnrkowſkich kanonſkich cźołmow a jenu wobronjenu parnu łódź nadpadłe. Po krótkim wobaranju ßo kanonſke cźołmy ſniczichu, a wobrónjena łódź ßo ſaja. W Romje pſchijěſd turkowſkeje łódże, ſ italſkimi wójnſkimi łódźemi pſchewodźaneje, ſ dobytymi turkowſkimi kanonami, khorhojemi a druhimi wójnſkimi troſejemi wocźakuja.

Nowe miniſterſtwo w Franzowſkej.

S pſchedßydſtwom ſapóßkanza Poincarée je ßo nowe franzowſke miniſterſtwo ſeſtajało. Mužojo, kotſiž jemu pſchißłuſcheja, ßu wſchitzy nawjedźicźi politikojo. Snaty Delcaſſé, kotryż bě w poßlednim miniſterſtwje miniſter wójnſkeho łódźſtwa, je ſaßo tole ſaſtojńſtwo pſchewſał. Nowe miniſterſtwo chze ßo pſchede wſchěm wo to ſtaracź, ſo ßo němſko-franzowſke wucźinjenje wo Marokkowſkej w ſenacze a w deputěrtſkej komorje pſchiwoſmje. Miniſterſtwowy program też nowy wólbny ſakoń a nowy dokhodny dawk wopſchija. Pſches tutaj dypkaj móże nowe miniſterſtwo lohko padnycź.

Jebanſtwo italſkich liſrantow.

W Neaplu ßu ßo wulke wobſchudźenſtwa pſchi podawanju ſkota ſa wójſko wukopałe. Wikowarjo, kotſiž dyrbjachu ſkót do waženja 10 hodźin bjes pizy dźeržecź, dachu jemu wulke hromady ßele a ßucheho ßyna žracź a ßu jemu k haſchenju laczinoſcze wjele wody ßo napicź dawali. Ssamo kruchi wokoja ßu w žołdku ſarěſaneho ſkota namakali. Fiskus je ſ tym wo 200,000 frankow ſchkodował. Wójnſke miniſterſtwo je wěz ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodało.

Poměry mjes Turkowſkej a Bołharſkej

ßu ßo ſaßo napjałe. Turkowſke nowiny ßamo wo móżnoſczi wójny rěcźa. S debattow w bołharſkim ßejmje je ſpósnacź, ſo ßo Bołharſka ßamo, hdy by trjeba było, njeby wójny bojała. Wotpóßkanje wotdźělenja „Cźerwjeneho kſchiża“ pod dr. Sarafowom do Schtipa turkowſzy politikojo w ſmyßle wukožuja, ſo ßo Bołharſka do turkowſkich ſnutſkownych naležnoſczow tyka. Sarafow je ßo po žadanju turkowſkeho knježeŕſtwa ſe ßwojimi ludźimi do Bołharſkeje wróczicź dyrbjał. Tajke wuſtupowanje je w Bołharſkej wulzy roshoriło. Bołharſzy ſapóßkanzy prajichu, ſo ßo Bołharſka njeßmě ſ niczim wottraſchicź dacź a ſo dyrbi rjez: „Žadamy ßebi pſchecźelnu abo njepſchecźelnu politiku“.

Chineſki khěžor ßo tróna wotrjeknje.

Pſched dobycźeŕſkej revoluziju Mandźuſki khěžorſki dom padnje. Sběžkarjo ßu do teho ſwolili, ſo ßo młodemu khěžorej, tak dołho hacź budźe w Chineſkej pſchebywacź, cźeſcźowanje wopokaże. Lěcźny hród w Pekingu a hród w Ibſelu ßo jemu pſchewoſtaji a létnje dyrbi ßo jemu doßahaza penſija płacźicź. Prynzy a mandźuſzy ſemjenjo dyrbja dotalnu penſiju dale doſtawacź. Khěžorſke rowy a temple ßo na ſtatne khóſty w rjedźe ſdźerża. Mandźuſzy, Mongolojo, mohamedanſzy a Tibetanſzy dyrbja te ßame prawa kaž Chineſojo měcź. Hacź ßo ſ khěžorowym wotſtupjenjom ſnutſkowny měr w Chinje poſtaji, je hiſchcże jara dwělne, każ Juanſchikowe ßłowa ßame dopokaſuja, kotreż je wón dopißowarjej jendźelſkich nowin „Daily News“ prajił: „Njewojuju wo ſakhowanje khěžorſkeho doma, ale wo ſakhowanje porjada a ſakonja jako ſakožka kóždeho knježeŕſtwa. Njebudu ßo do republikanſkich dawacź, tola hdyż ßo njedźiwaizy teho dale wojuje, ßwojim generalam połnu ßwobodu dam. My w Pekingu mamy wjazy ßrědkow, hacź ßebi w połodniſchej Chinje dźecź dadźa. Każ ßo ſda, njebudże ßo dźělenje połodniſcheje wot połnózneje Chiny wotwobroczicź hodźicź.“

Cźißnjenje bomby do Juanſchikaja.

Hdyż ßo Juanſchikaj wutoru ſ wopyta w khěžorſkim hrodźe domoj wróczi, ßo do njeho jena bomba cźißny. Juanſchikaj njeſranjeny woſta. Dwaj poliziſtaj a dwaj wojakaj ßo ſraniſchtaj. Bombu jedyn Chineſa ſ jenych cźajowych klamow do Juanſchikajowych klamow cźißny, hdyż tutón pſches rańſche wrota khěžorſkeho měſta jědźeſche. Mjetarja bomby a tſjoch ßobuwinikow ßu ſajeli.

China chze Mongolſku Ruſkej pſchedacź.

Ruſke nowiny ßu ſ Pekinga powjeſcź doſtałe, ſo chze chineſke knježeŕſtwo Ruſkej Mongolſku ſa pożczenje 100 milijonow wotſtupicź. Ruſkej pak njeje trjeba, chineſke poſkicźenje pſchijecź, dokelž ßu ßo mongolſzy wjerchojo hižo pod ruſki ſchkit ſtajili.

Chineſke knježeŕſtwo pyta dalſchemu wotpadej Mongolow ſadźěwacź a teho dla wójſkowe wotdźělenja do Mongolſkeje ſcźele. Mongolojo ßu do Pekinga deputaziju póßłali. Wona dyrbi tam woſjewicź, ſo Mongolojo wot Chiny wotpaduja dokelž jim chineſzy ſaſtojnizy ſ njeprawom dawki wudrěwaju.

Braſilianſzy ſwjaſkowi wojazy měſto Bahia wobtſěleja.

Do měſta Bahia, kotrehoż wobßadka je ßo pſchecźiwo knježeŕſtwu ſpjecźiła, ßu knježeŕſtwowi wojazy ſ kanonow tſěleli. Pſchi bombardemencźe ßu ßo knježeŕſtwowe a někotre druhe twarjenja wupuſcźiłe. 22 woßobow je ßo morikło a něhdże 100 ßo ſraniło.

Też w ßußodnej Paraguyſkej republiziy je revoluzija wudyrika. Wjednik revoluzionarow je ſ pomozu polizije preſidenta republiki, Rejaſa, ſajał a jeho nuſował, wotſtupicź. Wojazy měſta Afunziona ßu ßo roſßudźili, ſo neutralni woſtanu. Měſto ßame je ſměrom.

Runje tak ßo na Kubaſkej kupje ſaßo ras mucźi. Sjednocźene ſtaty połnózneje Ameriki 6000 wojakow na Kubu póſcźelu, ſo bychu porjad poſtajili. W republikach ßrjedźneje a połodniſcheje Ameriki je pſchezo něhdże revoluzija.

Po nanowym pſchikładże.

To bě njelubosny wjeczor w měßazu hodowniku. Hacź runje bě hakle we woßmich, bě tola w njewulkej wßy Klonezach we mnohich ſtatokach ßwěża haßnjena. Lutowachu, woßebje w khudych khěžkach, też ßwětła.

W małej khěžzy pola Horjankez hiſchcże ßwěcźachu. Horjankowa bě runje cźežku khorokcź pſchětraka a trjebaſche hiſchcże wothladanja. Sedźeſche na ložu a pódla njeje bě ßo jeje muž popſchał, ſe ſtaroſczu

na nju ſhladujo. Wobaj běſchtaj ſarudźenaj. Schtož khoroſcź naſtupa, drje ßo hižom bojecź njetrjebaſchtaj, dokelž bě lěkat prajił, ſo je ſtrach nimo, ale druhe wězy běchu jimaj na ſtaroſczi. Horjank, na ſymu ßebi ſtajnje myßlo, prózowaſche ßo, ſo by ßebi w lěcze, hdyž by ßebi ſaßkužił, něſchto pjenjes wulutował, ale tón krócź běchu ßo wſchě pjenjesy ſa žoninu khoroſcź naložiłe. Duž ani ſkamaneho pjenjeſchka w domje njebě. Runje tón dźeń bě Horjank poßledńje pjenjesy wudał a nětkole ßebi podarmo pſchemyßlowaſche, hdźe ßo wo pomoz wobroczicź. S khudſchich ßußodow jemu nichtó pomhacź njemóžeſche, a k ſamóžniſchim hicź bě jeho ſatrach, dokelž ßo ſ nimi njeſnajeſche.

„Poproſchmoj Handrija“, Horjankowa rjekny. „Wón namaj ſawěſcze wupomha. Hdyž ſmějeſch ſaßo dźěło a ſaßkužbu, budźemoj hladacź, ſo jemu bórſy wróczimoj, ſchtož namaj požczi.“

Horjankowa ßwojeho bratra měnjeſche, kotryž w Bohatowje bydleſche. To bě rjana ſamožita wieß, něhdźe tſi hodźiny ſdalena. Wón drje runje bohaczk njebě, ale mějeſche ßwój rjany ſtatok ſ polom a to jemu telko wunoſcheſche, ſo ßo derje žiwjeſche.

„Ale to by ßo tam hnydom dyrbjało dóńcź, nano“, wotwoła ßo jeho ßyn Domaſch, kiž ſa blidom ßedźo w ſchulſkej knižzy cźitaſche. Wón bě tſinacze lět.

„To je daloko mój ßynko a nětkole ßu krótke dny“, nan ſnapſchecźiwi.

„Wſchako ßym tam hižom jónu pobył, nano“, Domaſch rjekny. „Woteńdu-li rano w ßedmej hodźinje, budu tam w dźeßaczich, potom wotpoczmu, a potom ßo ſaßo na pucź naſtaju. Sa ßwětkom tu hižom ſaßo budu.“

„Nó, hdyž ßebi myßliſch“, nan pſchiſwoleſche, duž tam dźi. Praj wujej, ſo jemu damy wjele dobreho prajicź, a ſo by był tak dobry a nam něſchto požcził. So budźemy hladacź, ſo jemu to bórſy ſaßo wotpłaczimy. A hdy by ßnadź hroſne wjedro pſchiſchło, tam radſcho pſches nóz woſtań.“

„O ně, nano, to radſcho hiſchcze popołdnju ſaßo domoj pſchińdu“, hólz wotmolwi. „Hdyž pjenjes nimamy, bychmy dyrbjeli na dołh kupowacź, bychmy-li něczeho trjebali, a ja wěm, ſo to rad njeczinicze.“

„Haj woprawdźe njerad, ßynko“, nan pſchihłoßowaſche. „Hdyž ßo teho pucza njebojiſch, pſchińdź jutſje wróczo, tak budźe lěpje. A nětkole dźi ſ cźaßom lehnycź, ſo móžeſch jutſje ſahe ſtanycź.“

Hólz poſthaſche. Pomodliwſchi ßo, woteńdźe do komory a wußny. Lědma bě woteſchoł, tu ßo pocza do thěžnych duri klapacź.

„Schtó też to k nam hiſchcze tak poſdźe dźe?“ Horjank rjekny a dźěſche wotewricź. Do pſchedkhěže muži ßrědneje wulkoſcze ſaſtupi. „To ßym ja, ßußodźe“, ſ pohłuſchenym hłoßom ßo wotmolwi. „Dobry wjeczor. Je waſcha žona hiſchcze khora?“

„Khora hiſchcze je, ale, Bohu dźakowano, lěpje ji hižom je. Pójcze dale ßem.“

Horjank ßo temu wopytej dźiwaſche, ale ſwjeßelił ßo runje njebě. Po rěczi bě w pſchikhadźazym ßußoda Kraßaka ſpósnał. Tón w khěžzy pódla njeho bydleſche. Bě ßo pſched hnědźe dwěmaj lětomaj ßem ſcžohnył, ale khwalbneho mjena wſchak njemějeſche. Nichtó njewjedźeſche ſwotkel bě pſchiſchoł. Rosnoſchował, kiž wob cźaß do Kłonez pſchikhadźeſche, bě wo nim k někomu prajił, ſo je wón paduch a ſo je ßo hižom ſ jaſtwom pokhoſtał. Wěſcze ſnate pak to njebě jeno temu ßo ludźo dźiwachu, ſo ßo Kraßak wo dźěło runje njetorhaſche, a tola bě ſnate, ſo pola njeho nuſy njebě.

„Njebudu waß dołho ſadźerżowacź, to móžemoj ßebi hnydom tule prajicź“, Kraßak namolwjenje wotpokaſa. „Du ßo waß wopraſchecź, hacź chzecze ßebi něſchto ſaßkužicź.“

„Saßkužicź? Cźehodła to niz. Wěſcze mi dźěło wupokaſacź?“ Horjank ßo wopraſcha.

„Haj“, Kraßak něhak bojaſnje rjekny, „na wěſte bych wam jo jutſje prajił. Hdy byſchcze ßnano jónu wjeczor dźeßaczich hodźinach chzyli dojěcź ſ karu k Wonezam — to je něhdźe poldra hodźiny daloko kaž dźě wěſcze. Tam byſchcze bliſko wßy cźakali doniž njebych hiſchcze ſ druhim mužom pſchiſchoł. To je mój dobry ſnamß, wikowar a je ßebi wotemnje žadał, ſo bych jemu pomhał někotre twory wotwjeſcź. Ale ja ßam to njedokonjam, bychmoj hromadźe jěkoj. Něſchto hriwnow byſchcze ßebi ſaßkužili. Jutſje bych wam prajił, kotry dźeń pojědźe.“

W nozy bychmoj tam jěkoj? Cźehodła niz wo dnjo?“ Horjank ßo njedowěriwje wopraſcha.

„Wón drje ſ poßlednim cźahom w jědnaczich pſchijědźe“, Kraßak wukložowaſche.

„Poſthajcze, Kraßako, njemějcze mje ſa hłupaka“, Horjank rjekny połny njedowěry. „Wikowar, kiž ma telko tworow woſycź, by pak ßwój ßamßny wós měł, pak by ßebi jón najał. A hdy by chzył ſo dyrbi jemu to něchtó ſ karu wotwjeſcź, by někoho ſ bliſkoſcze wo to poproßył, a k temu by waß a hiſchcze někoho wot tak daloko njetrjebał. Wo waß ßym hižo něſchtožkuli ßłyſchał a njeißym to wěrił, ale nětkole to wěrju. Waſch ſnamß je najſkerje też tajki wikowar, kajkiž wy ſcze. Jeno ßebi ſkhowajcze ßwoje pjenjesy a mi wjazy ſ tajkim něczim njepſchińdźcze.“

„Njeroſumnje rěczicze“, Kraßak ſaſkobjeny rjekny. „Nó hdyž nochzecze, nuſowacź waß njebudu. Ale ſo byſchcze někak na mnje tukali, to wam nochzył radźicź.“

Woteńdźe a ani njepoſtrowi, a Horjank ßo do iſtwy wróczi. Žonje powjedaſche, kajki wopyt bě měł a pſchiſtaji: „Wón wě, ſo tradamy a myßleſche ßebi ſo ßo tak ſkerje k njeſprawnoſczi ſawjeſcź dam. Ale to je ßo mylił.

Domaſch w komorje hiſchcze njewußnywſchi na powjedanje poſkaſche. Kraßaka po rěczi njeſpósna, dokelž pohłuſchenje powjedaſche, ale ſchtož nan rěczeſche, to derje roſymjeſche. Nano ßo nana hnydom woprascha, ſchtó bě to wjeczor k nim pſchiſchoł.

„To bě Kraßak“, nan wotmolwi, „ale radſcho mi na njeho njeſpominaj.“

Hdyž ßebi Domaſch nanowu wjeczornu rosmołwu ſ Kraßakom roſpomni, do teho pſchińdźe, ſo bě Kraßak jeho chzył k něczemu ſkemu ſawjeſcź, ale njepraſcheſche ßo na ta, hdyž widźeſche, ſo by to nanej njelube było.

Hiſchcze ßo ſchěrjeſche, hdyž ſ domu woteńdźe. S pódlanſkeho dwórczka bě rosmołwjenje ßłyſchecź. Domaſch Kraßakowy hłóß ſpósna, woſta bjes dźak ſtejo a poſłhaſche.

„Wonjeczanſki Semjak zyle wěſcze dźenßa wotjědźe, to ßym hižom ſhonił“, tak něchtó njeſnaty powědaſche.

„Duž tam pſchińdu wokoło na poł dwanaczi“, Kraßak ſ waha wotmolwjeſche, Domaſch pak to tola roſymjeſche.

Potom widźeſche, kak Kraßak njeſnateho mužſkeho pſches ſahrodu pſchewodźeſche. Tam jemu ſadnje durczka wotewri, ſ kotrymiž ßo na pólnu ſcžežku wukhadźeſche, kiž wokoło wßy wjedźeſche.

„Tón cźłowjek najſkerje po wßy hicź nochze“, Domaſch ßebi pomyßli a ſpěſchnje woteńdźe, ſo by ßo wotßalił, prjedy hacź by ßo Kraßak wrócził.

Pucź běſche doſcź pſchihodny. Sſněha drje bě mnoho, ale ſcžežki běchu wuteptane, po kotrychž ßo derje ſtupaſche. Domaſch doſcź khwatnje dźěſche. Hdyž bě do Wonez dóſchoł, cźaßnik na zyrkwinſkej wěži na poł dźewjeczich pokaſowaſche. Poł pucza mějeſche hižom ſady ßeble.

Kaž bě do prědka widźał, po dźeßaczich bě w Bohatowje. Pſchiwuſnych jeho pſchikhad pſchekwapi, ale widźachu jeho rady. Hdyž bě pawědał, ſo bě macź khora była, a hdyž bě próſtwu ſtarſcheju wuprajił, wobžarowachu jich ßwěru a wuj hnydom rad pſchilubi, ſo jim wupomha.

„Ale dźenßa tola domoj njepóndźeſch?“ Domaſcha ßo wopraſcha.

„Dyrbju, wujo“, hólz wotmolwi. „Sſym ßlubił, ſo pſchińdu, a nan a macź byſchtaj ßebi ſtaroſcź cźiniłoj, ſo je ßo mi něſchto ſtało. Wſchako to ßnadnje dokonjam.“

„Nó, pucź drje runje najhórſchi njeje“, wuj rjekny, „ale wróczo ujebudźeſch móz tak ſpěſchnje hicź, ßy ßo hižo pſchenapinał. Duž dyrbiſch ſ cźaßom woteńcź, ſ najmjeńſcha w jenej.

„Hacź do teho cźaßa doſcź wotpoczmu, wujo“, Domaſch měnjeſche.

Wuj jemu dwazyczi toleŕ da, a Domaſch ßebi je derje do ſnutſkowneje kapßy ſkhowa. Podźakowawſchi ßo pſchiwuſnym a ßo roſßohnowawſchi ßo ſaßo na pucź naſtaji. Hdyž bě něhdźe hodźinu wuſchoł, pocza ßo ßněh hicź. Runje ßo k lěßej bliżeſche, wokoło kotrehož ßo pucź wijeſche. Ludźo ſ wjetſcha po krótſchej ſcžežzy pſches lěß khodźachu, ſo bychu něſchto nakhwatali. Też Domaſch po njej pſchezo khodźeſche. Tón krócź pak by ſawěſcze lěpje ſcźinił, hdy bě po puczu wokoło ſchoł. Njepomyßli ßebi na to, ſo ßněh cźěł ſaßypa na ſcžežzy, tak ſo budźe pucź pſches lěß njewěſty a ſo by mohł ßo ſabkudźicź.

A woprawdźe, ſa maku khwilu bě hižo ſcžežku ſhubił. Njemóžeſche jeje wjazy roſpóſnacź a dźěſche jeno po ßwojim ſdaczu dale. Ale tehodła ßebi ſtaroſcze njeczinjeſche, dokelž pſches lěß dlěje ſchtwórez hodźiny hicź njemějeſche.

Hižo bě ßo ſchwarny cźaß minył, a Domaſch hiſchcze ſ lěßa njebě. Njewjedźeſche, kak njeßnadna wěz to je, w lěßu ßamßny ſaměr wobkedźbowacź a pſchezo do ßamßneho kónza poſtupowacź. Bórſy do teho pſchińdźe, ſo je w zyle njeſnatych ſtronach a hižo pocza jemu ſtyſkno bycź, ſo je ßebi pſchedaloko do teho kónza

ſaſchoł, do kotrehoż ßo lěß daloko, ßnadź na dwě hodźinje pucźa, cźehnjeſche.

Sawrócźiwſchi ßo naſtaji ßo do druheho kónza, myßlo ßebi, ſo ßnadź do teho boka Wonezy leża. Ale też ani tu wukhoda njenamaka. Hižo widźeſche, ſo je ßo ſabłudźił. Cźaß khwataſche nimo a ßo dale bóle cźmiſche. Domaſch bě hižo mucźny a kapy potu jemu na cźoło wuſtupowachu. Poſaſta, ſo by trochu wodychnył.

Nóź ßo khwataja bliżeſche. Nětkole Domaſch do teho pſchiúdźe, ſo bě lěpſchi był, hdy budźiſche pola wuja woſtał. Kak nětkole pſches njeſnatu krajinu domoj dozpěcź? Tola ſchtó bě ßo teho nadźał, ſo tak ſtraſchne wjedro naſtanje! Jeno ſ tym ßo tróſchtowaſche, ſo ſtarſchej wo njeho ſtaroſcźe njeſmějetaj. Pſchetoż nan bě jemu prajił, ſo dyrbi pola wuja woſtacź, budźe-li wjedro jara njepſchijomne.

Domaſch wſchak ani w tym ſtrachu dobreje myßle a wutrobitoſcźe njeſhubi. Wotmyßli ßebi, ſo do teho jeneho ßamßneho kónzo dale póndźe, ſo dźě tak wěſcźe ſ lěża wuńdźe, njech je hdźeźkuli by było.

Dźěſche a pſchedołho njetrajeſche a wón na pucź dóńdźe. Wěſo bě też ſe ßněhom khětro ſaßypany, ale bě wjeßeły, ſo bě jón namakał. Sawěſcźe do něka̍kjeje wßy wjedźeſche a wottam móżeſche ßo potom domoj dopraſchecź.

Wón doſcź ſpěſchnje kroczeſche, każ daloko bě jemu to pſchi ſpróżnoſcźi móżno. Tola trajeſche to hiſchcźe pſchezo pok hodźiny, prjedy dyżli ſ lěża dowuńdźe. Sa tón cźaß bě ßo hižo doſpołnje ſcźmiło. Ale ſradowa ßo, wuhladawſchi naſdala ßwězy. Tam bě ſawěſcźe wjeß.

Pucź bě nětko bóle wujěſdźeny a dźěſche ßo lěpje. Něhdźe ſa ſchtwórcź hodźiny Domaſch do wßy dóńdźe. Hnydom na ſpoczatku wßy bě wulke twarjenje ſ tſjomi roſßwětlenymi woknami, a wot nutſka bě rozmołwa ßłyſchecź. Hólz mějeſche ſa to, ſo je to korczma, a ßo njemyleſche.

Wón do iſtwy ſańdźe, hdźež bě něſchto hoſcźi, a ßo korczmarja woprascha, kak daloko je hiſchcźe do Klonez.

„Do Klonez? To ſtej hiſchcźe dwě dobrej hodźinje“, korczmaŕ wotmołwi. „A ſ wotkel ßy pſchiſchoł?“

„S Bohatowa“, Domaſch rjekny, „ale ßym ßo w lěßu ſabłudźił.“

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Budyſka waggonowa a maſchinſka fabrika.) Generalna ſhromadźiſna je wobſamkła, tón krócź 11 proz. dividendy wudźělicź a je żeleſniſkeho preſidenta Kirchbacha do dohladowarſkeje rady wuſwolika. Towarſtwowe pſchedßydſtwo ßo ſ Hamburga do Budyſchina pſchepoloži.

S Budyſchina. Wjetſche ſymſke pólne ſwuczowanje je ßo ßrjedu a ſchtwórtk ſ wjeczora Budyſchina wotmękło. Pſchi nim ßu ßo pěſchcy a huſarojo Budyſkeje garniſony, 500 muži Żitawſkeho pěſcheho regimenta a ßylne wotdźělenja Pirnaſkeho artilleriſkeho wotdźělenja cźißko 64 wobdźělili. Ssrjedu dopołdnja wójſkowe wotdźělenja pſches krónprynzowſki móſt njepſchecźelej napſchecźo wuczahnychu, kotryż ßo ſ Kamjeńſkich a Biſkopſkich ſtron bliżeſche. Pěſchcy njeběchu mantle wobleczeni, dokelż drje bychu jim na marſchu njedźiwajcy ſymy wobcźeżne byłe. Jěźdni na konjach běchu wſchitcy hacź do wuſchow ſababjeni. Wojacy ßu ßo ſ dźěła wjeczor do měſta wrócźili, ſ dźěła ßu ßebi na wßach kwartěr wſali.

— **(Pſchepołożenje wiczneho dnja w Budyſchinje.)** So njebychu wuſwolerjo dla Budyſkeho wiczneho dnja ßobotu 20. januara wólbn ſkomdźili, je Budyſka rada wobſamkła, tón tydźeń Budyſke tydźeńſke wiki hižo pjatk wotměcź. Duż ßo nichtó tydźeńſkich wikow dla wot wólby njewotdźerži.

— **Wužſcha wólba do khěżorſtwoweho ßejma w Lubijſkim a Budyſkim** wólbnym wokrjeżu budźe ßobotu, 20. januara, dopołdnja wot 10 hodźin hacź wjeczor do 7 hodźin.

— (Konſerwatiwni, zentrumſzy, nationalliberalni a ßwobodomyßlni pſchi wužſchej wólbje do khěżorſtwoweho ßejma.) Konſerwatiwni, nationalliberalni a zentrumſzy w Sakſkej ßu ßebi ſalubili, ſo budźa ßo mjes ßobu pſchi wužſchej wólbje pſchecźiwo ſozialdemokratam podpjeracź. Duż dyrbjake mjenowane ſtrony w Lubijſkim wokrjeżu duchowneho Wehrmanna, w Budyſkim wokrjeżu Heinricha Gräfu, w Draždźanſkim měſchcźanſkim nationalliberalneho dr. Heinzu, w Lipſcźanſkim wjeßnym wokrjeżu dr. Junka, w Bornaſkim generala ſ Liberta a w Plawnje ßwobodomyßlneho Günthera wuſwolicź. So by ßo w Sakſkej ſ najmjeńſcha jedyn ßwobodomyßlny (doprědkarſki) kandidat, Günther w Plawnje, wuſwolił, je ßo też ßwobodomyßlne krajne towarſtwo na to ſwjaſako, ſo ßwobodomyßlni w druhich wokrjeżach konſerwatiwnym a nationalliberalnym kandidatam ßwój hłóß dadźa. Hacź pak ßo tole ßlubjenje dopjelni? Wſchědnje nětkole jene Budyſke ßwobodomyßlne nowiny dopißy woſjewjeja, w kotrychż ßo Pudorowi pſchiwißowarjo napominaju, ſozialdemokrata wuſwolicź. Schtó tele dopißy piſche? Bjes dwěla ludźo ſozialdemokratiſkeho ſmyßlenja. S nimi woni wuſwolerjow ſa ſozialdemokrata Buka łoja, W měſtach ßnadź doſcź rosmjerſanych Pudorakow nałoja, na wßach pak wuſwolerjo njejßu tak lohkomyßlni a do ſozialdemokratiſkich ßyczkow njepóńdu. Naſch wjeßny lud wě, ſo ßu ſozialdemokratojo najßurowiſchi njepſchecźeljo wſcheho wobßedźenſtwa a ßamoſtatneho dźěła. Tak dołho hacź ratarjo ßwoje pola a ſtatoki wobßedźa, tak dołho hacź ßamoſtatni rjemjeßkniży hiſchcźe ßwoju ſaßkužbu namakaju, tak dołho njemóże ßo ſozialdemokratiſki ſtat poſtajicź. Teho dla ßo ſozialdemokratojo pſchede wſchěm na to měrja, ratarjam jich wobßedźenſtwo ſebracź a ßamoſtatnym rjemjeßkníkam dźěło a ſeźiwjenje poczeżicź. A tymle ßwojim dajerjam a rěſnikam dyrbjeli ßo ratarjo a rjemjeßkniży dowěricź? Jeneho ſozialdemokrata ſa ſaſtupjerja ßwojich należnoſcźow wuſwolicź? Ně, a hdy by Pudor ſ wohniwymi ßłowami w „Budyſkim dźeniku“ ſozialdemokratiſku kandidaturu poruczał, tak ßmjercź hłuvi njejßu naſchi Sserbjo. Wonk ßwojemu dotalnemu ßwěrnemu ſaſtupjerjej ßwěrni woſtanu, a cźi, kotſiż ßu ßo ſ Pudorowymi hładkimi rěczemi ſaßlepicź dali, 20. januara ſaßo Heinricha Gräfu wuſwola.

— **(Jebanſtwo pſchi wólbach.)** Kaiży ßu tola jebazy a falſchowarjo mjes pſchecźiwnikami naſcheho wólbneho kandidata Heinricha Gräfy-Biſkopſkeho! So bychu Gräfowych pſchiwißowarjow ſjebali, ßu jim tu a tam wólbne papjerki póßłake ſ mjenom „Heinrich Gräfe, Hoyerswerda“. Tajke papjerki wěſo niczo njepłacza. Dokelż Gräfa njebydli we Wojerezach, ale w **Biſkopizach.** Njech kóżdy ßwěru na to kedźbu ma, ſo papjerku pſchi wólbje woteda, kotraż je poczíſchcźana ſ mjenom: „Heinrich Gräfe, **Biſchofswerda**“.

Sserbſki bratſje!

Dźenßa maſch ßobu rosßudźicź, ſchtó budźe naſch dotal ſtajnje kraloßwěrny 3. wokrjeż pſchichodnje ſaſtupowucź, hacź ſaßo kraloßwěrny muż abo hacź revoluzionarny ſozialdemokrata! Ty maſch to ßobu rosßudźicź ſ Twojej wólbnej papjerku! Komu ju daſch? Dwělujeſch na tym? Njedwěluj, bratſje! Ty jako Sserb, kſcheſcźijan, ratař, Ty nihdy njemóżeſch wolicź ſozialdemokratu — hewak ßam ßebi row ryjeſch. Chżeſch, ſo by cźeŕwjene morjo ſaſtupjerjow hiſchcźe roſtko a ſ toho nam naſtał ſrudny cźaß? Njewěſch, ſchto chże ſozialdemokratija wſchitko ſniczicź, hdyż ſměje móz? **Wěru ſ wutrobow a ſe ßwěta, mandźelſtwa a pózcźiwoſcź ſ domow, burſtwo ſe ſtatokow, kralow a wſchu wyſchnoſcź ſ trónow, měr a ſbože ſe ßwěta!** To woni chżedźa! A to Ty tola njechaſch? Duż njewol ſozialdemokratu! Doſcź ßy wo tym cźitał, **kak derje je nam Sserbam naſch Gräfa ſmyßleny,** kak je ßo ſtajuje ſa naß ſtarał. Wo Buku ßo powjeda ſo je wón ßyn ßerbſkeju ſtarſcheju — ale ßerbſzy njemóże, wo ßwojim narodźe niczo njewě! A teho mohli Sserbja wolicź? Duż, bratſje, dźi a khwataj a wſmi ßußoda ßobu a woltaj w ſtarej ßwěrje naſcheho **Heinricha Gräfu w Biſkopizach!**

Twój ßerbſki pſcheczel.

— W Lubijſkim wólbnym wokrjeżu ßu pſchi wólbje do khěżorſtwoweho ßejma doſtali: nationalliberalny Wehrmann 5740, konſerwatiwny Förſter 3655, ßwobodomyßlny Rahn 3425 a ſozialdemokrat Kräżig 12,316 hłoßow. Duż budźe ßobotu 20. januara wużſcha wólba mjes Wehrmannom a Kräżigom.

S Porſchiz. Póndźelu je ßo tu w domſkim kubła, tajnemu radźicźelej Steigerej-Budyſchinſkemu ßłuſchazeho, warjenſka wucźba, wot wubjerka ſa powſchitkownje wużitne dźěło ſrjadowana, ſapocźa. Dla wulkeje licźby wucźobnizow dyrbi ßo wſchědnje dwójcy roswucźicź. Wubjerkowy pſchedßyda 5. wokrjeża, tajny radźicźel Steiger, wucźobniczy k pilnoſcźi a porjadnoſcźi napominaſche a ßebi pſchejeſche, ſo bychu wużitnu wucźbu w tudomnych ſtronach naložiłe, hdyż ßu ßo woporу na pjenjeſach, cźaßu a próży ſa dobrn wěz pſchinjeßłe. Farař Krygař wo ważnoſcźi warjenja ſa zyły dom, ſa cźełne poßylnjenje domjazych a ſa měrne a ſbożowne ßwójbne żiwjenje rěcźeſche.

Se Stróżow. Něłotſi burjo a rjemjeßkniży ſ jeneje wßy bliſko pruſkich mjeſow běchu wóndauo zyliczki dźeń lód rubali a jón ſa pſchichodne lěcźo do lodowych pinzow woſyli. Wětr ſymnje duchaſche a lód też njebě cźopky. Lubi ludźo běchu pak njedźiwajcy tebo do potu pſchiſchli, a laczny krk ſa piwkom żadaſche. Rucźe ßo rosßudźichu, żahu ſ kóſtowym piwom haſchecź. Jedyn ſ nich ßwojeju konjow do woſa ſapſchahny, kotryż ßo tolſto ſe ßłomu nakładże.

Wschě tele pschihoty žo ſ najwjetſchej cžichoſczu cžinjachu, ſo ſtaroſcžiwe žony njebychu wo wotmyßlenej jěſbje niczo pytke. Hdyž běchu žo wſchitzy na wós ſeßydali, do Mortkowa wotjědžechu. Tam wulkej woczi cžinjachu, hdyž žo hoſczo ſ daloka w kožanych ſchórzuchach, filzowych toflach a dźěratych ſchtrympach ſ durjemi nuts tłóczachu. Kajzy běchu to wjeßeli pacholjo. Sso ßtłódneho kóſkoweho piwka napiwſchi juſkachu a rejwachu, ſo zyła korczma rźeſche. Jich žony pak mjes tym ſtyſkniwje ſa ßwojimi mužikami pytachu. Jich ſtaroſcž žo hiſchcže powjetſchi, hdyž žo dohladachu, ſo ſtaj žo konjej ſhubiłoj. Chzychu mužow hižo ſ nóznym ſtražnikom pytacz dacz. hdyž žo wo polnozy wjeßeke towarſtwo na wosu w ßkomje na kopizy leżo ſ nózneho dyrdomdeja wróczi. Žony běchu žo njetrjebawſchi ſtarali — pschetož ſke ſelo žo tak lohko njeſhubi.

S Njebjelſchiz. W tudomnej ſkale žo na ſkakarja Wolſa kamjenje dele ßypnychu a jeho tak cžežko ſranichu, ſo dyrbjachu jeho do ßmilnoſtneho wuſtawa dowjeſcz, hdžež je na ßwoje rany wumrjeł.

S Kulowa. Pokhromy dla ßu žo tu ſkótne wiki ſa krowy, konje a ßwinje ſakaſake.

— Po poſdźiſchich powjeſczach ſ Wojerowſko-Róſborſkeho wólbneho wokrjeża ßu pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma krajny radźiczel dr. Hegenſcheidt 10,683 hłoßow, měſchczanſki ſaſtupjeł Goldſchmidt 5189 hł. a ſozialdemokrat Neumann 6541 hłoßow doſtali. Duž žadyn ſ nich njeje absolutnu wjetſchinu doſtał, to je jedyn hłóß pſches połozu wſchěch wotedatych hłoßow, teho dla budże žo mjes dr. Hegenſcheidtom a Neumannom wukalacz. Schczuwańza liberalnych nowin pſchecžiwo dr. Hegenſcheidtej a wukhwalowanje ßwobodomyßlneho Goldſchmidta njeje tutemu niczo pomhało. Goldſchmidt ani do wužſcheje wólby njepſchińdże. Dr. Hegenſcheidt trjeba ßebi jenož pſchi wužſchej wólbje nětydże 600 hłoßow pſchidobycz, ſo by ßwojeho ſozialdemokratiſkeho pſchecžiwnika porażył. Abo dyrbjało mózno bycz, ſo bychu naſchi ratarjo, kotſiż ßu, dokelž njewjedźachu, ſo ßu ßwobodomyßlni jenož ſaſtupjerjo burſy a bohatych wikowarjow, ßwój hłóß jenemu ſozialdemokratej dacz? Sozialdemokratojo ßu najwjetſchi njepſchecželjo wſcheho wobßedźenſtwa, po jich ſaßadach dyrbjał tež najmjeńſchi khěžkał ßwój ſtatok ſhubicz. Runje tak ſozialdemokratojo wſchěch ßamoſtatnych rjemjeßknikow hidża. Ssamoſtatne rjemjeßko dyrbjało ſańcz, a wſchitzy rjemjeßlnizy dyrbjeli do wulkich fabrikow na dźěło khodźicz. Tam by lohko było, wſchitkich rjemjeßlnikow do ſozialdemokratiſkeho lěhwa ſcžahnycz. Teho dla ſozialdemokratojo ßamoſtatnoſcz wſchěch ßamoſtatnych ratarjow, rjemjeßknikow a pſchekupzow ſniczicz pytaju. Hakle hdy bychu cži wotſtronjeni byli, mohł žo wobſtejazy porjad powalicz a žo ſozialdemokratiſki ſtat poſtajicz. A naſchi ratarjo, rjemjeßlnizy a wikowarjo dyrbjeli tak njenawjedźiczi bycz, ſo bychu na ſozialdemokratiſki klij ſalěſli!? Tak njerozumni woni njebudża. Duž drje ßměmy žo nadźecz, ſo dr. Htgenſcheidt jako dobyczeŕ ſ wužſcheje wólby wuńdże.

W ßerbſkich ſtronach ßu doſtali:

	dr. Hegenſcheidt.	Goldſchmidt.	Neumann
W Běłej Wodże	312	527	338
w Mużakowje	198	253	411
w Kobelinje	106	10	144
w Horje	67	16	104
w Sagorju	57	8	94
we Wuſkidźu	93	44	122
w Jabłońzu	66	34	115
w Dźěwinje	57	6	2
w Sslepom	114	51	25
w Rownom	74	10	21
w Trjebinje	57	19	10
w Mikoraſu a Mukkezach	125	10	3
w Sprejach a Tſchělnjom	65	15	—
we Wochoſach	88	6	7
w Hamorje a Wóßliczej Horje	57	22	9
w Klětnom, Dyrbachu, Jamnom, Koſchli a Kryngelezach	204	63	14
w Rychwałdże a Wunſchowje	171	41	41
w Schtyrjoch Dubach, Starej Lubolni, Napażu, Mocholzu	53	12	10
w Hamorſchczach	17	14	18
w Radſchowje	51	31	35
w Horn. Hbjelſku a Borſchczázy	61	17	14
w Dubom	42	11	2
w Zymplu a Turjom	37	11	10
w Blunju	100	1	2
we Wojerezach	500	493	167
w Kulowje	390	52	28
w Delnjej Borſchczázy a Subornizy	38	5	9
we Wokrancžizach	85	33	59
w Horach	74	1	1
w Nowej Łuzy	55	1	1
w Narczu	61	1	—
w Brětnej	86	20	26
w Cžornym Kholmzu	122	11	12
w Kinajchtu	32	5	3
m Židźinom	86	—	1
w Lubuſchu	76	3	9
w Lejnom	88	—	—
w Ptaczezach	85	7	7
w Bjesdołach	39	—	—
w Sabrodźe	73	1	—
w Běłym Kholmzu a Tſjoch Zonach	89	46	17
we Łaſu, Radſkej, Mortkowje a Nydeji	157	21	3
w Slyczinje, Drěwzu a Bjedrichezach	102	4	1
w Hermanezach a Wyßokej	61	7	9
w Schczeńzy a Kołbizach	57	3	1
w Sprejzach	60	—	—
w Nowej Wßy krl.	26	4	26
w Nowym Měſcze a Daſchkach	50	12	1
w Bórkamorje	31	7	40
w Bórku	41	8	5
w Roholnju a Schiboji	28	—	—
w Małej a Wulkej Nydeji	94	45	20
w Němzach, Nowej Wßy klóſchtr. a Michałkach	101	15	13
w Małym a Wulkim Cžiſku	66	9	4
w Muczowje	39	—	—
w Bukojnje	48	4	—
we Wulkich Sdźarach a Kołbizach	156	25	—
w Stróži	50	7	1
w Manjowje, Rudej, Lěſkej	79	2	21
w Spałach	85	3	—
w Delnim Wujeſdże, Tranjach, Lipinach	142	33	10
w Kocžinje	37	—	—
w Hóſku a Rachlowje	59	6	1
w Dubrjeńku a Lubhoſczu	47	3	2
w Ssałowje a Ssulſchezach	76	2	—
w Brěžkach a Kulowzu	59	1	—
w Cžißowje	64	11	48
w Drětwje	43	5	10

Pruſzy Sserbja!

Bohużel 12. wulki rózk njeje jaßnje rosßudźił, ſchtó ma Waſch ſaſtupjeł w khěžorſtwowym ßejmje bycz. Póndżelu macże hiſchcże ras we wukałanſkej wólbje wolicz. **Dżicże ſaßo wſchitzy muż pſchi muzu ſa łuieſa krajneho radu dr. iur. Hegenſcheidta we Wojerezach do bitwje.** Cžehodła dyrbi runje teho kóżdy Sserb wolicz, ßmy Wam pſched dwěmaj tydżenjomaj doſcz jaßnje roſeſtajeli. Chzecże Wy potajkim woprawdże, ſo też w Pruſkej Łużizy ßerbſkemu narodej ſaßwita młode ranje, dha wolcże wſchitzy knjeſa dr. Hegenſcheidta. Ale Wy też jako ſchcheſczijenjo a ratarjo ženje njemózecże a njeßměcże ßwój hłóß ſozialdemokracże dacz. Cži ludżo chzedża wěru ſe ßwěta wuhnacz, zyrkwje a wołtarje ſpowalecz, mandźelſtwo ſniczicz, wot Boha poſtajenu wyſchnoſcz wotßadźicz — a měr a pſchesjenoſcz cžłowjeſtwa ſahubicz. Chzeſch Ty, ßerbſki buro, ſo by w ßwěcże było tak, każ ſoziałdemokracża to chzedża? Chzeſch Ty ßwój luby wótzny kraj pſcheradźicz a dacz do mozy najhórſchim njepſchecželam? Ně, to Ty njechaſch! nihdy na nihdy niz! Duž moji Sserbja, wſmicże wólbnu papjerku do ruki a wuſwolcże póndżelu wſchitzy Waſcheho k. krajneho radu dr. iur. **Hegenſcheidta.**

Po wólbach bórſy ſapocžinamy organiſaziju naſcheho towarſtwa we Waſchich wokolinach. **Wjeßne Wólbne Towarſtwo.**

S Běkeje Wody. Kaž ßu rosomni ludźo do prědka prajili, tak je pschischko, mjenujźy liberalne praschenje w naschim wólbnym wokrjeßu. Wina teho ßameho ßu tudy wukhadźaze „najnowsche powjesče“ ſ jejnym redaktorom k. Rychtarjom. So maju demokratoju psches liberalnych wjetschinu, maju ßo jenicźźy tutemu knjesej dźakowacź. Na haßach ßebi powjedachu, kóźde cźißko tutych freisinnig nowin liberalnym 3 hłoßy wotcźěri. Hižo měßazy dołho běsche kóźdy dźeń cźitacź, kak na wschěch wßach kopate sale po tawsyntach k. Goldschmidtej jenu sahorjenu ßlawu po druhej wunoschuja, tak so mohł na myßl pschińcź, na ßwěcźe ßu jenoź liberalni wolerjo — konservativni sbicźi, demokratoju sbicźi, tak dźeń wote dnja klinczeſche —, a nětko ta blamaźa — ani do wuźschich wólbow njepschińdźe; hdźe dha ßu te tawsynty, kiž ßu kóźdy dźeń ßlawu wokali? — Zyły lud do freisinna žaneje dowěry nima. W zyłym němskim khěžorstwje ßo ani jenicźki freisinnig-kandidata wuswolił njeje; prjedy běsche jich 49. — Teź w naschim wokrjeßu je ſ liberalnymi do sady schło. Konservativni a liberalni ßu na hłoßach pschiběrali, freisinnig woteběrali. Dostali ßu: Hegenscheidt 10 683, Neumann 6550, Goldschmidt 5180 hłoßow. W lěcźe 1903 mějachu konservativni 8696, liberalni 5531, demokratoju 3491 hłoßow. S teho widźisch, so je liberalißm pschewinjeny a woteběra, a to by hischcźe lěpje do ßwětka stupiło, hdy budźichu tón ras nazionalliberalni ſ nim njejschli; potom by k. Goldschmidt ßnano 1000 hłoßow mjenje měł. — Najßměschnische pak je, so ßo powjeda, so je freisinn do wólby hižo cźischcźane lecźaze łopjena měł ſ napißmom: „Dobycźe na zyłej cźarje!“ — Jeli so je to wěrno, drje ßu je najſkerje hnydom spalili, dokelž je ßromoty tak hižo doscź.

S hole. Liberalni k wuźschim wólbam wo pjenjesy prosscha, dokelž ßu wólbne kaßy próśdne. A to je bjes dźiwa. K wěr podobne skoro njeje, schtož ßo tak powjeda, kak ßu liberalni luźom jich dźěło płacźili. Hólz, kiž je papjerki wokoło noßył, na dźeń 10 hriwnow dosta. Agitatoram ſ burskeho schtanta, kiž wokoło cźahachu a rěcźachu, je ßo pjecźa kóźdemu kóźdy dźeń 20 hriwnow płacźiło. Dale ßo powjeda, so je ßo jenemu polubiło, so, je-li ßo liberalny kandidata wuswoli, ßo jemu jeho zyłe hypotheki — mjenuje ßo 17000 hriwnow — sapłacźa. Saßo druhemu je ßo sastojństwo pschilubiło. Kak daloko tajke powjedanje na wěrnosći wotpocźuje, ßo prajicź njehodźi, ale mjes ludom ßo rosscherjuje. S tym ßebi wón wukožuje, so ßu ßebi liberalni tajku wulku prózu dawali, lud sawjesćź. — Na kóźdy pad pak je ßo se „skotym kowalikom“ wjele skotych nadźijow minyło.

Se Shorjelza. (Pschißažny ßud.) Skakał Jurij Kubsch se Židźineho bě loni 13. novembra jenu 14lětnu holzu se Steho Komorowa blisko Cźorneho Khołza nadpadnył, so by ju wumozował. Wón holzu na semju cźißny a satyka jej se schantkom hubu. Prjedy pak, hacź móżesche ßwoje ſke wotmyßlenje wuwjesćź, listynoscheŕ ſ jěsdnym kołom po pucźu pschijědźe, kotryž nadpadnjenu ſ njekraßnikowych rukow wumó. S pomozu polizajſkeho pßa Kubscha jako winika wußlědźichu. Pschißažni jeho sa winowateho spósnachu, na cźož jeho ßudnizy k jaſtwu na 1 lěto saßudźichu.

S Mużakowa. (Kamenski ßud.) Najenk wischnjoweje aleje w Dźěwinje bě do schkleńczerja G. a dźěłacźerja K. tſelił a jeju cźežko sranił, hdyž běschtaj ßebi wischnje schcźipakoi. Shorjelska khostanska komora bě na to najenka wischnjow cźělneho ranjenja dla k jaſtwu na 1 lěto saßudźiła. Tutón bě saßo sranjeneju wobskorźił, so staj jeho nadpadłoj a jeho nabiłoj. Hakle w nusnym wobaranju je do njeju tſelił. Najenkej psched ßudom njewěrichu a wobskorźeneju wuwinowachu.

× Khěžkaŕ M. w Rownom bě loni 16. oktobra domoj pjany pschischedschi ßwojej žonje polnu palenzowu bleschu do hłowy cźißnył. Hruby cźłowjek ma ſa to 3 njedźele jaſtwa wotpokucźicź.

S Jabłońza. Do nascheje wßy ßu tſjo liberalni rěcźnizy pschischli, so bychu w poßlednim wokomiknjenju liberalnu karu ſ njerjada wucźahnyli, mjez nimi kk. Hantscho a Trampe se Sslepeho. Ludźo ßu ßo ßmjeli, so ßu ßebi brjuch dźerżeli a rjekli, hdyž ßwoju wěz lěpje njemóża, njech doma wostanu. Napoßledk skoro puki padachu.

S Drětwy. Do nascheje wßy staj ßo kk. Hantscho a Trampe se Sslepeho dobyłoj, so byschtaj ludźi k liberalißmej wobrocźiłoj. Jedyn ſ nascheje wßy jimaj zyle prawje napschecźiwo stupi, hdyž dźesche: nascha wjeß trjeba schulu, ßykawu, trjeba podpjery k mostej; to wschitko ſ ruki nascheho knjesa krajneho radźicźela bjerjemy; tón nam pschezo pomha. Schto dha nam liberalni pomhaja? Hładke ßłowa, próśdne ßłowa, dale niczo. — My dyrbjeli tola zyle bjes rosoma bycź, hdy chzyli pschi wólbach ßwój hłóß zusemu cźłowjekej ſ Barlina dacź, kotrehoż njesnajemy a kiž ßo ženje wo naß njestara. — Wuspěch shromadźisny bě, so k. Goldschmidt 5 hłoßow dosta, bjes njeje ßnano by wjazy měł.

S Mikorasa. Wjele ßměcha je nam wólba pschinjeßła. Ludźo, kiž ßo hewak njejßu ženje wo Mikoras starali, ßu na ras k nam ſ kucźemi ßwój pucź namakali; ßamo k. Goldschmidt ſ Barlina je nam ßwoju mudrosćź sjewił. Na wólbnym dnju je liberalny agitator se Sslepeho w tschěſkatej symje k nam pschicźampał, so by wólbne žně dźerżał. A schto bu nětko ſ zyłeje wulkeje hary? — 4 hłoßy je liberalny dostał. — Běsche to nětko teje hary hódno? Kak wjele drje je jedyn hłóß płacźił? — Najſkerje staj ßo dwaj ſ pschehladanjom wotedałoj. — Jenicźkeho demokratu ßu, kaž ßo powjeda, wjecźor khětro namasali. — Agitator je pjecźa pschi wotjědźenju wolerjam wumjetował: „wy ßwinje, liberalny palenz scźe pili, ale žanych hłoßow dali.“

Dopiß.

We Budyſkim dźeniku
Druhdy wschelke schtucźki ßu,
Duž dźenß Sserbska Nowina
Krótke rynczki podawa.
Pschißłodnizy pola naß
Namkaja ßo kóźdy cźaß,
Je to jow we Rakojdach
Kaž ßnadź teź we druhich wßach.
Nasch knjes wucźeŕ dostojny
Tak na waschnje pschißłodne
W dźeniku ßo pschimaŕ je,
Schtoż nam njeje khwalobne.
Kom' by ſnata njebyła
Jeho próza wucźerſka,
Kak je pschinjeßł daloko
W ßwojej schuli wucźenjo.
Kajku prózu nałoži
Wón też w naschim towaŕſtwi,
Kotreż pokładnizu ma,
S pjenjesami saradźa.
Skótnu pizu, ßymjenja
Sa towaŕſtwo wobstara,
Khumschtne hnoje, brunizu,
Wschitko tuńscho kupuju.
Nascha zyła wokolnosćź
Spósnawa to derje dosćź,
So psches jeho wodźenjo
Doprědka je jara schło.
Skoro njeje k wěrjenju,
So tu tajzy ludźo ßu,
Kotsiž hewak, kaž ßo sda,
K niczemu ßo njehodźa.
Woni wok'ło jěchaja,
Ludźom něschto wurěcźa,
Tu ßnadź jenu hußyczku,
Tam pak jenu kokuschku.
Dokelž jara stonaja,
Bydła žanoh' nimaja,
Dha jich gmejna ßmilnje wſa
Skoro darmo do doma.
Woni gmejnje napscheczo
S njedźakom wschak płacźa wscho,
Haj, teź tajke dobroty,
Kiž ßu wuźiwali hdy.
Niczo wuschne njeje to,
Hacź teź hłowa prascha ßo,
Hdyž we ſwonknym žiwjenju
Pschißłodźenje lubuju.

Haj a to ßu kschesćźenjo,
Kotsiž sadźerża tak ßo,
Wbosy njejßu nawukli
Woßmu kasnju we schuli.

Wjele towaŕſtwowych ßobuſtawow.

Přilopk.

* Ssurowa ſyma je psched tydźenjom mike wjedro wuduchała. Njedźelu rano thermometer 16 gradow symy po Celſiju pokasowasche. Posdźische dny ßo syma w nozy wot 10 hacź na 15 pradow dźerżesche. W rańschej Pruſkej je thermometer ßamo hacź na 20 gradow symy spadnył. Se symu ßo wobrucźe żelesniſkich wosow pukachu, a cźahi ßo teho dla sakomdźichu. Mnosy ludźo ßu we wulkej symje smjersli. Pola Stuhma je 67lětny ßedłaŕski mischtr Slomski w tschěſkońzy ßmjercź namakał. Pola Landsberga nad Wartu knjeżeho pohoncźa Knospu, kotryž bě se ßanjemi do pschěrowa sajěł, ſ konjomaj smjersnjeneho namakachu.

Hischcźe wjetscha je syma w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki była. 30 gradow po Celſiju swonka New-Yorka wschědnje na thermometrje wotcźitachu. W New-Yorkſkich hojernjach psches 100 ludźi na swosabjene stawy leži. Pschi tym wjele stow ludźi žaneho dźěła a hospody nima. Wyschnosćź jim dawa w zyrkwjach pschenozowacź.

Nadźijomnje kruta syma bórsy popuschcźi. Nadpadne je, so maja w połodnischich Němzach hischcźe pschezo mału symu.

* Satraschny wichor je w ßrjedźoseměſkim morju sakhadźał. Parna łódź „San Georgio“, kotreż ſ 220 wojakami k Tripolißej jědźesche, dyrbjesche ßo do Syrakuſkeho pschistawa wrócźicź, dokelž njebudźische mohła wojakow na brjóh wußadźicź. Parna łódź „Besſiro“ je blisko Tripoliża na dno morja sajěła.

* (Schulſke twarjenje ßo saßypko.) W Golonogu w pruſkej hornjej Schleſyſkej je ßo stare schulſke twarjenje saßypko. Dwaj wucźerjej a schtyri schulſke dźěcźi ßu ßo sarasyli, wjele dźěcźi je ßo cźežko sraniło.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Rowowjeſczauſkim** hajniſkim revěrje budże ßo

póndżelu 22. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

ſczěhowaze palne drjewo na měſtnje ßamym ſ wumĕnjenjemi na pſcheßadżowanje pſchedawacź:

135½ twjerdeje dołheje hromady
69½ mjehkeje = =
2 mjehkej hałoſatej hromadże

} ſeſtajane w drjewiſchczach 3. a 20. wotdżĕlenja a we wurubach 8. wotdżĕlenja.

Shromadźiſna w drjewiſchczu kerkow 3. wotdżĕlenja (w tak mjenowanym ſchibjenczńym hacże) njedaloko Małoſuborniczańſkeje briketarnje.

Revěrſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 23. january 1912 ma ßo na **Drobjanſkim** revěrje

217 kłójnowych dołhich hromadow,
58 rm ßuſchizowych kłójnowych pjeńkow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi wowczim moſcze pola Lomſka.

W Minakale, 16. januara 1912. **Manke.**

Palne drjewo.

Ssuche kuluchi a pjeńki

ma wotedacź

hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

24 młodych ßylnych czornopißanych czehnitych wołow, 10 zentnarjow czeżkich,
2 na nowe dejazej kruwje,
5 ßuczelnych jałojzow

ſteji na pſchedań

na kujezim dworje w Lipiczu p. Minakala

w Sakſkej. — Żeleſniſke ſaſtaniſchczo w **Lutobczu.**

K dopomnjenju
na lětny ßmjertny dżeń

Marthy Benovſkez,

pſchekupza a żiwnoſczerja Benovſkeho w Dubom, mandżelſkeje ſtarſcheje dżowki, wumrje 19. januara 1911, 23 lět ſtara.

Hłóß: Kſcheſczijenjo, ach tu njej'.

W jenym lĕcze huſto naß
Setka wſchelke podeńdżenje,
Nam ßo minje hnadny cżaß,
Njewróczi ßo wjazy żenje,
Huſto ßmjercz jón wobſamknje,
Prjedy hacż to myßlachmy.
Tak też ſ waſchej dżowku je,
Wo kotruż tak żarowali
Hižo nětko lěto ſcże
A ſcże ju tak njerad dali,
Dla toh' jejnoh' czerpjenja
Waß 'ſchcże boli wutroba.
Běſche wſchak we młodoſczi
K wſchemu dobrom' wotczehnjena,
Sſłużeſche tehd' we měſczi,
Bě wot knjezich wukhwalena,
Tam ju nahle ſaboli
Jena noha w koleni.
Sſłużbu dyrbi wopuſchczicz,
Domach lěkowacz ßo chżyſche,
Lěkař pak ju wuſtrowicz
Podarmo ßo prózowaſche.
Duż wón ſtarſchim radżeſche,
Podacz ju do hojerńje.
Na to je ßo podała
Do hojerńje Shorjelſkeje,
Ale tam też njenam'ka
Sa tu nohu ſahojenje,
Boloſcz we njej pſchibjera
Wot jenoh' do druhoh' dnja.
Na to ſaß' ji radżachu
Do hojerńje naſchoh' měſta,
Skerje tam, tak prajachu,
Je ji tola pomoz wěſta.
Bohużel, tam naſhoni,
Cża' je k operaziji.

Hnydom wyſche kolena,
Tak te wukaſanja běchu,
Noha wotſtronicz ßo ma.
Stróżele wam pſche wſcho dżěchu,
A te ſrudne wuhlady,
Kumſchtna noha ſa nju bě.
Wona pſchezo ſczerpliwa
Snjeßła tak je wſchitko derje,
Wulka ſtyſknoſcz ſnutskowna,
Kiž tam cżlow'kej mozy bjerje,
Běſche tak ju pſchemohła,
So jej k ßmjerczi dopomha.
Huſto wſchak drje njetrjechi
Jenu ßwójbu tajka ſrudżba,
To pak tola ſawěſczi
Njech ſa kóżdeho je wuczba,
Kak to cżłowſke żiwjenje
Je tak jara ſachodne.
K Jeſußowej njewjeſczi
Wona běſche wuſwolena,
Teho dla we młodoſczi
Wot njoh' dom bu ſawołana,
Schtoż jej cżaßna ßmjercz prjecz
To jej wĕcznoſcz naruna. [wſa,
Do Wukrancziż khowana
Wona je na pohrjebniſchczo,
Hdżeż ju tamna młodżina
Pſchewodźi hacż na to měſto,
Kotreż cżaka na kóżdoh'
Prjedy abo poſdźiſcho.
Bóh tón Knjes chżył troſchtowacz
Nana, macżeŕ, bratrow, ßotry,
Wopomnicz to wſchitkim dacz,
So wſchak po tej ſemſkej próży
Sswĕrnym kiwa wĕcżna mſda,
To budź naß wſchĕch nadżija. F.

Wutrobne zbożopřeća k nowomu lětu wupraja wšĕm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

po 1 hr.: kubleŕ Cyž w Stróżišću.

Viſitne khartki

czíſchczi ſpĕſchnje a tunjo

Smolerjez knihicziſchczerńja.

Sofy
a
matrazy

we wulkim wubjerku

porucza

C. A. Pietsch,

ßedłarſki miſchtr

na kamjentnej haßy 18

(niże króny).

Czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wiedżenju dawamoj, ſo ßmój

hoſczenz ſkoteje hwĕſdy

wotnajałoj a pſchewſałoj.

Budżemoj ßo najhorliwiſcho prózowacz, ſo bychmoj hoſczi, naju poczeſczowazych, w kóżdym naſtupanju ſpokojiłoj.

S poczeſczowanjom

J. Kühn a mandżelſka.

Sserbjo
w Lubijskim 2. khčžorstwowym wólbnym wokrjeßu!

Pschi wužschej wólbje dajcże wschitzy ßwój hłóß knjesej duchownemu **Wehrmannej!** Nichtó njewostań doma, so by cžerwjena khorhoj nad Lubijskim wokrjeßu njesmahowała!

Wjeßne wólbne towarstwo.

Wosjewjenje.

Cžesčzenym Sserbam k wjedženju dawam, so ßym ßo na **Židowje cžißło 120** jako

domjazy rěsnik

saßydlił. Po skasanju do domu wschón skót rěsacž khodžu a lubju dobre džěło po tunim wobliczenju.

Jurij Jakubasch na Židowje cžo. 120.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi **lěčny semester** ßo **wutoru 16. haprleje 1912** sapočzne. Samolwjenje nowych wuczomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad swólniwy, dalsche wukasanja dawacž.

Prof. dr **Gräfe.**

Khěža

s wotnajatym polom a łuku je na pschedań w Scheschowje cžißło 50

Ptaczikwaß

je dostacž we wudawarni Serbskich Nowin.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 21. wulk. rózka** pop. w 4 hodź. w Hönčec hosćencu swoje hłowne posedźenje (rozprawy a nowowólby).

Ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Wumeblowana stwa

je na bohatej haßy cžißło 16 po 1 schodže na lěwizy, s nutskhodom na theaterskej haßy, na pschenajecže.

Kuchařki, swinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłacžerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Pjekařskeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Spank** na ßerbskej haßy.

Do ßłužby

ßo hólz, kotryž jutry schulu wukhodži, pyta. Dalsche je shonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Hospoša ßo pyta.

Starschu žónsku k wobstaranju domjazeho hospodarstwa sa dwě wosobje hnydom pyta **August Kilian,** khěžeŕ w Mjeschizach pola Pomorz.

Wróczenje czesczę.

Skschiwdźaze ßłowa, na knježnu Libiz sřěczane, sjawnje wróczo bjeru.

Adamowa w Khróscze.

(K temu cžißłu pschikoha.)

Czeßny wěnz njesapomniczkow

na sažny row

nascheje njesapomniteje lubeje džowki, ßotry a pscheczelnizy

czeßneje młodeje holzy

Emmy Berthy Wawrikez

se Scheschowa.

* 6. dezembra 1891. † 17. januara 1911.

Schtož je naß swjeßeliko rjenje
A wokschewiko wutrobu,
Wrjóß sahonow a róži kčenje,
Je wschitko sahinyko tu.
Pod lodom rěka stysknje běži,
We pustym lěßu cžischina;
Se ßurowosczu syma knježi,
Sso tyschi wboha wutroba.

Ach, luba Emka, tak nam běsche
S njewuprajomnej srudobu,
Hdyž ty tak sahe wot naß džěsche
A namakasche domisnu.
Nam swjadnyko bě wschitko kčenje
A zyły kraj bě pusczina;
Haj, połny troscht a wokschewjenje
Nam dadža hakle njebjeßa!

Kak pěkna džowczičža ßy była
Ty njeboh nanej drohemu,
A ßwoju macž ßy swjeßelika
Se ßkowami a s pomozu.
Je džiw, so horze ßylsy macža
Jej stajnje wóczko maczerne?
Je džiw, so bratraj, ßotry, płacža
A žaruja cže stysknjwje?

Hdžežkuliž dženża pohladamy,
Na starschiski, na schulski dom,
Na Božj dom, dha namakamy
Tež twoje mjeno s khwalenjom.
Ssy měka khwalbu knježoh' hroda,
A towarschow a towarschkow,
Cže wopłakuje ßyła młoda
Kaž tehdy wupyschi twój row.

Dwě njedźeli na khorokožu
Ty luba cžežzy cžerpjesche
A dosta nutrnje wjeczeŕ Božu
A, ach, tak wjele luboscže!
We luboscži ßy žiwa była,
Sso džělichmy we luboscži;
Se ßwěta jandželowa ßyła
Cže pschewodžesche k sbóžnoscži.

O, kajke cžeßne pschewodženje,
A ßmjertna pycha najrjeńscha!
Naß troschtowasche s Boha rjenje
Pjecźdžeßaty psalm Asapha.
A młodži kraßnje saspěwachu
„Hdže duscha statok namaka?"
Nam wschitzy k troschtej ruku dachu,
Hdyž džěchmy dom wot kerchowa.

Tak rady ßy we póstnym cžaßu
Te ßwjate khěrl'sche spěwała;
Nětk tam pschi jehnjecžowym kwaßu
Ty khwalisch ßwojoh' Jesuša.
A bě ty hižo w semskim kraju
Tak měrapołna, luboßna,
Schto kraßnoscžow we Božim raju
Tam hakle twoja duscha ma!

Nětk spisch ty hižo zyłe lěto,
Ty luba, njesapomnita,
A žnějesch Božej' hnady myto,
Masch sbóžny měr a njebjeßa.
Na sbóžne saßowohladanje
We radoscži a ßwjatoscži,
Hdyž jutrow nalěczowe ranje
Nasch Sbóžnik nam tež wobradži!

Pschiloha k czišku 3 Serbskich Nowin.

Sobotu 20. januara 1912.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

15. januara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	48—51	91—97
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	80—87
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—42	75—80
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	39—44	75—82
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	70—72
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	65—69
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	86—90
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	79—85
3. ßnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—60	97—100
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—57	91—96
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—50	82—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižen jow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	45—47	61—63
2. mjaßne	43—44	59 60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—45	55—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 13. jan. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. jan. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	10	—	10	20
"	žołta	—	—	—	—	9	70	9	90
" nowa		9	65	9	85	—	—	—	—
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	—	9	13	8	85	9	—
Jećmjeń	50 kilogr.	10	50	11	—	9	75	10	75
Wows		9	80	10	—	9	30	9	60
Hróch		12	50	18	—	10	—	10	50
Woka		—	—	—	—	10	25	11	35
Jahły		15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka		17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny		3	50	4	—	3	25	3	60
Butra	1 kilogr.	2	60	2	90	2	70	2	90
Pschenična muka	50 "	11	50	19	50	15	—	19	—
Ržana muka	50 "	11	—	14	50	13	50	14	50
Ssyno	50 "	4	60	4	80	4	25	5	75
Ssłoma	100 "	4	66	5	34	4	34	5	80
Proßata 388 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	80	6	40	6	90
Ržane wotruby		—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris		—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hacž 18 hr. 10 np., rožka wot 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 35 np., jećmjeń wot 10 hr. 50 np. hacž 11 hr. — np., wowß wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 5 np.

W Budyschinje płaćeschże: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hacž 15 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacž 16 hr. 80 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

11. jan. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 30 np., pschenża wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., ßyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. — np. hacž hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilo gr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 19. januara: Jara mokre.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje 3. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodźinach farar Răda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Zemrjeół:

W Michalskej wośadźe: 16. dźeń januara: Khorla Gustav Jursch, fabrikski wobßedźer s Herforda we Westfalskej, na Zidowje, 42 l. 3 m. — 17. Hermann Ernst, Jana Augusta Ssymanka, dźěłaćerja w Bobolzach, ß., 8 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

3. njedźelu po tśioch kralach směje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Schtwórtk 25. januara, jako na Pawoła, budźe rano $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budešez.

3. njedźelu po tśioch kralach směje farar Domaschka rano we 8 hodźinach ßerbsku spowjedź, duchowny Bójź dop. w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel Gustav Kloeppel

w Budyschinje

Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Subjazy lěkar Frey

w Budyschinje na Moltkowej drósy 19

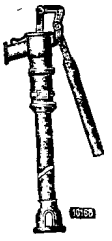
cžaha suby s městnej bjesczucziwosczu. Zuse suby s porzlina abo se słota tež sa najwjazy ßebi žadazych patientow.

Swosabjenje.

Žałba pšche bolaze swosabjenje,
tyša po 1 mk.
Balsam pšche njebolaze swosabjenje,
bleša po 50 pj.
Pšche schkropawu a kwěkazu kožu
leukodermakrème,
rolka 50 pj.,
leukodermamydło
kusk po 50 pj.
Roseßkanje na wšy.
Jeniczy woprawne dostacz
w kral. priv.
hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Kolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi
porucza
Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny
so do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maschina so wěżywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje **E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby so s městnym pohluschenjom cżahaju, cżuwżso mori, suby so cżiscza a plombuja.
Zuse suby kóżdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta n a swonkowneje lawskeje haßy,
prjedy na theaterskej haßy

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodżinach
w khosejowni.

Haczenje rěcze

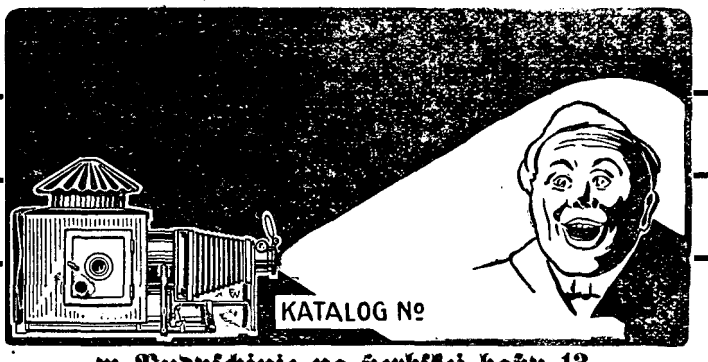
a słabosć słyschenja wotstronja a duchownje sastatych a nervosnych spěchuje s dobrym wuspěchom
R. Hentsch
na Jägerstraße 22 I na prawizy,
něhduschi wocżehnjeć a rěcżny wucżeŕ
Preußkeho miescha starscheje linije.

Spěwarske,

serbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cżelazeje koże
swjasane hižo po 6 hacż do 10 hr. su na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Richard Huth

1. spezialna pschedawarnja
sa amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na serbskej haßy 13.

Wuporjedżenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dżěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młóczaki, żelesne stiftate młóczaki se słomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**
Bubonate sżynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.
— Sastupjerjow pytam. —
Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na běleńskej drózy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składże, kotrez móża so bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

W nětczischim drohim cżaßu poruczam **Maggiowe poliwki**

w bohatym wubjerku rużinow (rajß, hróch, hwězdki, rumford atd.). Jena kóstka na 2—3 talerje płaczi jenoż 10 pj. Stajnje cżerstwe na składże pola **Franza Wölfla,** prjedy **Moritza Mjerwy** pschi mjaßowym torhoschczu.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
swój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedżbowanju porucza.
Hódna twora. Wisokme rukowanje. Tunje płaczizny.

Jako woßebitu spezialnosć poruczau
woprawne jejowe
poliwkowe pschidawki, jejowe nudle
a wschě druzziny
maccaronow.
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Liebsch,
hudnisti aktuar sw. sługby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon cżisło 177. —
Pschesadżowanje leżomnosczow.

Kosaze koże,

howjase koże,
cżelaze koże,
sajecże, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocże koże, wowczu kožu a wowczu wołmu
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach 11
a pschi wowßnych wikach 4,
pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Přilopk.

* (205,000 frankow ßo namakało.) Jedyn ratař pola Paua w Franzowskej bě płót ßwojeje sahrody pschi żelesnizy wuporjedżo listownju namakał, kotraż 205,000 frankow pjenjeżnych papjerow a wupłaczomnych kuponow wopschijesche. Krótke pschepytanje wupokasa, so běchu te pjenjesy psched krótkim jenemu bludnemu ßłuschake. Tón bě listownju s woknom żelesniskeho wosa won cżißnył.

* (Pokutny paduch.) Psched pjecż lětami jedyn pschekupz w Hradzu ßwojeho ßłużobnika Beringera se 40,000 krónami na póstu póßła. Ssłużobnik pak pjenjesy na póstu njedonjeße, ale s nimi do Ameriki cżekny. Pjenjeżna schkodowanka pschekupza njepschestawajcy w cżëßnje dżerżesche, kotrež bě runje lětßa najhórsche. Tele dny pschekupz njenadżizy wot ßwojeho prjedawscheho ßłużobnika dlëjschi list dosta, w kotrymż jeho wón proschesche, so by jemu wodał. Listej bě schek (pjenjeżna pokasanka) pschipolożeny, s kotrymż ßo te 40,000 krónow s danju a saßodanju wróczichu. Beringer pißasche, so je ßo jemu poradżiło, ßebi s drjewowym wikowanjom wulke samożenje saßłużicż.

* (Towarstwo sa wopacżne pschißahi.) W Hornjej Schlesynskej ßo woßebite towarstwo sałoży, kotrež na wikowarske waschnje ßwëdkow wobstarowasche, hdyż bě schtó we wuskosczach a hdyż móżesche derje sapłaczicż. „Minerva“ ßo tole towarstwo mjenowasche a jeho ßobustawy kóżdużkuli wopacżnu pschißahu pschißahachu. S nowa je ßo ßydom woßobow wokoło mësta Sabrsa dla wopacżneje pschißahi sajako. Hacż dotal je ßo psches 30 woßobow sajako. Hakle sa nëschto mëßazow budże ßo wo nich we woßebitym wobcżaßu pschißażneho ßuda ßudżicż. — Bjes wëry njeje ßwëry! To mëli derje wopominacż wschitzy, kiż maja ßo wo prawo, sprawnosczą a derjemëcże zykeho stata staracż. Hdyż pak je kóżdemu, tež najhłupischemu a najhórschemu dowolene, sjawnje pschecżiwo kschesczańskim wërnosczam a s tym pschecżiwo wschemu, schtoż ßwëdomje pschikasuje, rëcżecż, pißacż a schczuwacż hacż do ßyteje wole, kak chże ßo potom we wutrobje wëra, ßwëdomitosczą a ßwëra dodżerżecż. Schtóż dowola, so ßo schtomej korjenje podrubaja, ßo njeßmë dżiwacż, so schtom na poßledku padnje. Tež na tych móże padnycż, kiż ruży skożiwschi jenoż bjes staroscże pschihladuja. To njech cżi wopominaju, kiż pomhaja sakonje sestajowacż.

* (Pschiwëra.) K wobßedżerjej Skupinej w Boguschowizach pola Rybnika (w Schlesynskej) pschiińdże tele dny cżrjóda zyganow. Zyganjo jemu narëcżachu, so jemu sa krótki cżaß wulke njesboże hrosy a so jemu żona wumrje. Woni pak chzedża wschitke njesboże wot njeho darmo wotwobrocżicż, jelisо jim pjenjesy pokaże. Nastróżany bur hnydom ßwoju żonu pschiwjedże, kotraż k wotwobrocżenju njesboża 100 hriwnow na blido naßadża. Hdyż běchu zyganjo woteschli a bur saßo pjenjesy liczesche, pobrachowasche 50 hriwnow. Wón se ßwojej żonu sa zyganami bëżesche. Ale mużkemu zyganej ßo poradżi cżeknycż, żony a dżëcżi pak do khłódy wotwjedżechu.

* (Rybjaza wóń pola ßwini.) Mjaßo ßwini, kotrež ßo s mlëtymi rybami kormja, po sarësanju po rybach wonja a grawocżiwje ßłodżi. Tajke mjaßo ßo s zyła njehodżi pschedawacż. Hoscżenzarjo w Nürnbergu ßu teho dla wobsamkli, nëmske knjeżerstwo namołwicż, so by ßo sakoń na to waschnje pschemënił, so by rybjaza wóń ßwinjazeho mjaßa jako rukowanski njedostatk płaczika.

* (Spodżiwny ßón.) W Hradżu w Schtyrskej wikowarka Birchbauerowa herbam semrjeteho rentiera sdżëli, so je ßo jej dżako, so je semrjety 11000 krónow na jenym wëstym mëstnje sahrjebał. Żona mëstno zyle wëscże wosnamjeni, a woprawdże, te pjenjesy ßo tam namakachu. S teho pak sajimawy prozeß wo mamakanske myto nasta. Ssud namakanske myto njepschiswoli, sa to pak wón rosßudżi, so ma żona se spodżiwnym samożenjom wërneho ßona prawo na sarunanje sa „dokonjane dżëło“ we wyßokosczi 20 krónow. Spomnjenja hódne je pschi tym, so mëjesche ßud rosjaßnjenych wërny ßón sa woprawdżity podawk.

* (Rubjeżnizy w spëschnym cżahu.) Blisko Reddinga w Kalifornischej ßu rubjeżnizy wschë sapißane listy w spëschnym żelesniskim cżahu rubili. Woni jeneho bankoweho sastojnika morichu; pschi jeho cżële 100,000 dolarow namakachu.

* (Prynz Eugen.) Hdyż ßławny wójnski wjednik prynz Eugen Savojski mësto a twjerdżisnu Alessandriju w Italskej léta 1706 dobywschi ßo wokoło mësta pschekhodżowasche, setka psched wrotami sahrodnistwa mkodu holzu, kiż bjestroschtna hórzy płakasche.

„Schto ßy ty shubika, moja dżowka?“ ßo nawjednik wopraschа. „Wschitko, wschitko“, żakosczesche holza, „mój Jakub je satšëleny!“

„Dha wschak dyrbisch ßebi“, rjekny Eugen, „druheho Jakuba pytacż.“

„Temu knjesej ßo derje rëczi“, snapschecżiwi holza, „spytaj wón jeno, daj ßebi ßwoju żonu, jeli so ma ju lubo, satšëlicż, a potom chzu ja jeho tež na tute waschnje troschtowacż.“

Nadżijejo ßo, so ju smërnuje, jej prynz dwaj słotej poskicżi. Ale mësto, so by jej pschiwsaka, jemu ruku wokoschi a rjekny: „Ja jemu hischcże 98 słotych pschidam, jeli so mi mojeho Jakuba saßo wróczo wobstara.“ Skoteju wona njepschija.

Tak tu nëtko wulki wójnski wjednik, kotremuż běchu ßo tak cżeżke wëzy radżike, sazpëtej słotej w ruzy dżerżo, stejesche a, każ wbohej holzy, ßo tež jemu, tutemu smużitemu wojakej, ßylsy po lizomaj ronjachu, ale — ale morweho Jakuba jej wjazy wrócżicż njemóżesche.

Sawëscże cżista, ßwërna, wopornіwa luboscż! Pschi tym ßmë drje ßo spomnicż na „macż wótcżiny“, njesapomnitu kralowu Karolu. Hdyż bě jeje nadobny mandżelski, kral Albert, njeßmjertneho wopomnjecża, kiż je tež naschu rjanu ßerbsku rëcż jako mkody prynz wot nascheho Jana Ernsta Ssmolerja wuknył, w jeje wopornіwym luboscżiwym wothladanju spróznej wocżi sandżelik, poßwjecżi wona jemu jednory wënz na kaschcż. Ale woßebje napißmo na bancże pschi nim je mi w pomjatku wostało: „Jenicżży lubowanemu mużej!“ To chze wjazy prajicż, hacż ßo sda. Zyłku a wschitku luboscż ßwojeje cżistеje żónskeje wutroby bě wona jemu darika. A kral bě hódny jeje a kralowa bě hódna jeho! — Zyle podobne rjane smyßlenje nasch Sejler wopomina w pëßni: „Wuje, ruje s hrimotanjom bitwa w Jicżinje ...“ Schtó je tež hdy Sserbam wo prawej luboscżi a ßwërje na bóle hnujaze waschnje spëwał, dyżli nasch ßokobik we wëcżnje selenej holi, kiż se ßwojej stajnje jenakej barbu wobstajnosczą a ßwëru prëduje: Cżitaj a spëwaj Sejlerjowe pëßnje!

* (Ludżiżracżży.) Kongski kraj, kotryż je Franzowska Nëmskej wolstupika, je jenoż s nëhdże 600,000 cżłowjekami wobydleny. Domoródni s nich ßu ludżiżracżży. Jenotliwe małe ludy mjes ßobu woßebje teho dla wójnu wjedu, so mohli ßo cżłowjecżeho mjaßa nażracż. Sabicżi a sajecżi ßo po bitwje pschi shromadnej hoscżinje sezeru. Ssuchi jecżi ßo domoj wjesu. Tam jich we wuskich klëtkach tak dołho kormja, hacż ßu wotołstli. Ssamo cżëła domoródni żeru. Jenoż cżëła starscheju woni k ßamßnej żratwje njebjeru, ale je ßußodnemu ludej k sezracżu pschewostajeja. Sa to ßo tón pschi składnosczi saßo s cżëłami wotruna. Wëli, kotsiż ßo ßami do wotležanych stron swërja, ßo bjes ßlëda do żołdkow ludżiżracżkow shubja. Hewak ßo s domoródnymi derje wobkhadżecż hodżi, a nëmskemu knjeżerstwu ßnadż ßo poradżi, jim ludżiżracżstwo wotwucżicż.

Schiferowu tšëchu

s najlëpscheho materiala kryju s rukowanjom
□meter po 2 mk. 20 pj.

1500 □metrow franzowskeho a jendżelskeho schifra, kotryż je ßo hižo jako kryw wużił, □meter po 1 mk. 70 pj. porucżam.

Tež wschëch druhich k pschikryczu trëbnych wëzow mam wulki skład na wobhladanje.

Tšëchikryjerski mischtr Ernst Richter
na Tšëlanskej drósy 20.

Kóżdy, kotryż chze ßeb **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicż, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicż** dacż, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencż pschedawa a pojedżuje, sa ßwoje dżëło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wuołpożene, wobhladacż.**

Cżëpjach wot 3 lët na żołtu wumpjeru se żakoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowеho patent. lëkarskeho mydła ßym cżłwilu dospołnje wobył. H. S., polizajski serżant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucżnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mërschez** naßlëd., **Strauch a Koldy.**

K wólbje!

Wuſwolerjo 3. ſakſkeho wólbneho wokrjeża!

S wužſchej wólbu macże rosżudźicź, hacź ma jedyn wupruhowany, khěžorſtwu a kralej żwěrny muž też pſchichodnje jako wasch ſaſtupjeŕ w khěžorſtwowym żejmje wo wożudże Němſkeje żobu wuradźecź a wobſamknycź, abo jedyn wotpóżłanz powróćeŕſkeje ſtrony.

W **khutnym cżażu,** w **pożlednim wokomiku** wſchitkim wuſwolerjam naſcheho wokrjeża do żwědomnja wołamy, ſo bychu żwoje wólbne prawo wužili, ſo by wólbny wunoſchk **k ſchkitanju a rosmnoženju khěžorſtwoweho derjemęcża** żłużił. To pak móże żo jenož ſtacź, hdyž wſchě prawje ſmyżleni **muž pſchi mužu** wuſwola nětko jeniczkeho kandidata porjadowych ſtronow,

knjeſa pſchedſtejiczerja měſchcź. ſaſtupjerjow Heinricha Gräfu w Biſkopizach.

S dźakownymi ſaczućemi we wutrobje żo na tyżazy pſchiwiżowarjow dotalneho ſażłużbneho ſapóżłanza, kotſiż żu ſa njeho 12. januara a prjedawſche lěta hłożowali, wobroćamy. Prożymy jich, ſo njebychu dźeń wužſcheje wólby na żane waſchnje wothłożowacź ſakomdźili, ale ſo bychu wjele bóle **bjes wuwſacża żwoju żwěrnoſeź ſ nowa wobkruczili.** Nadźijamy drje żo dobycża, tola wono **njeje hiſchcże naſche! Duž żo hladajcże wěſtoſcże;** wona je cźlowjekow herbſke horjo.

Wſchitzy mužojo do fronty!

W dowěrjenju żo k mužam wótcźinſkeho ſmyżlenja wobroćamy, kotſiż żu 12. januara na druhim pucżu hacź my, khěžorſtwu, na kotrymž wſchitzy wiżamy, wužitni bycź chzyli. Ssmy roskoru ſprawnje wobżarowali, na dnju rosżudżenja dyrbi żo na nju ſabycź.

Wótzny kraj żebi żada,

ſo by kóżdy narodnje myżlazy a cżujazy wuſwoleŕ, runjeż by ſtejiſchcżo żwojeje politiſkeje ſtrony ſakhował, najwyſchſchej winowatoſcźi dobycź dał a teho dla ſa derjemęcże powſchitkownoſcże wuſtupił.

To wón cżini, hdyž nětko ſa

knjeſa Heinricha Gräfu

hłożuje. Nětkole żo nima wjazy wo jenej lěwej a prawej ſtronje rěcżecź, nětkole ma żo — njech je na lěwym abo na prawym kſchidle — żrjedź teho żameho wójſka wojowacź, pſched kotrymž żo khěžorſtwowa khorhoj ſmahuje.

Bjes Boha

wjednizy internationalneje ſozialdemokratije pſchecźiwo khěžorej a khěžorſtwu

pſchiczahnu. Woni wjele ludu żobu ſtorhnychu, żo jako wěrni a jeniczży ſaſtupjerjo dźěłaczeŕſkich intereżow wudawajo. A tola je tuta ludſajědojcźaza ſozialdemokratija pſchecźiwo wſchemu była, ſchtož je żo ſa derjemęcże a k ſchkitowanju dźěłaczerjow, małych pſchemyżlnikow a rjemjeżlnikow cźiniło. Wona poſlednje ſaczucża ſpokojnoſcże ſadużycź pyta, ſtaru żwjatu luboſcź k domowinje, k żwójbje, k wótznemu krajej wuhaſchecź a wěru do naſcheho Boha w njebjeżach ſ wutroby wutorhnycź. Wona nochze żwojim pſchiwiżowarjam to wjedźecź dacź, ſo je żo w Němſkej

poldra milijona narodnje ſmyżlenych dźěłaczerjow

namakało, kotſiż wěrja, ſo je jich derjemęcże pola porjadowych ſtronow lěpje ſakhowane. Też w naſchej Łużizy wjele dźěłaczerjow ſ nami hromadże muž pſchi mužu wojuje. Pſchi wužſchej wólbje ſażo na jich żwěrnu pomoz liczimy a nadźijamy żo, ſo żo jich liczba pſchiſpori. Jich dowěrjenje na dźěłaczerjam pſchecźelne ſmyżlenje

Heinricha Gräfy

jich njeſjeba.

Prjecź ſ podtlóczeŕſkim knjejſtwom ſozialdemokratije,

kotrejż khutnje wo to njeńdże, wobſtejnoſcże dźěłaczerjow w nětcźiſchim ſtatnym porjedże polěpſchicź, a kotraż njeſapſchija, ſo żwětomózne ſtejiſchcźo naſcheho kraja ſ tycźom wikowanja a induſtrije ſwiżuje. So pak naſchemu żwětowemu ſtejiſchcźu ſtrach hroſy, ſo żo cźorne mróczele po politiſkim njebju honja, ſo bychu żo njepſchecźelſke ludy koło wokoło ſchkodu pſchejo wjeżeliłe, hdy byſchtej ſnutskowna hida a rosmjerſatoſcź němſku móz żłabiłej, to tſchepjetajzy kóżda wutroba cźuje. Duž żo wo to jedna, mužow do khěžorſtwoweho żejma póżłacź, kotſiż ſ jażnym wóczkom cżażowe ſnamjenja widźa a maja krutu wolu, naſchej bróniteſcźi niz ſerſawicź dacź. Jedyn tajki muž je

Heinrich Gräfe.

Pſched cżežkoważazym rosżudżenjom prjecź **ſ wólbnej ſpróżnoſcźu** a ſe wſchej **lěnjoſcźu,** kotraż na dnju wukonjenja najwyſchſcheho ſtacźanſkeho prawa żo wotwlakuje, do wólbneje ſtwy hicź! Prjecź ſe wſchej rosmjerſatoſcźu, kotraż nochze wothłożowacź, dokelž lubuſchkemu kandidatej dobycże njekiwa!

Wuſwolerjo 3. wólbneho wokrjeża!

Zyła Němſka je ſwuczena na **Budyſki wólbny wokrjeż** jako na **twjerdźiſnu narodneho ſmyżlenja** ſhladowacź. Tón krócź jenož mało ſakſkich wokrjeżow kralożwěrneho wótcźinu lubowazeho ſaſtupjerja do khěžorſtwoweho żejma póſcźele. **Njedyrbi Budyſchin mjes nimi bycź,** wólbny wokrjeż, hdźež ma měſchcźanſki a burſki żrěni ſtaw, Bohu dźakowano hiſchcże pſchewahu?

Duž ſakhowajcże ſtaru żławu żwojeho wokrjeża, ſo żo hiſchcże żenje njeje w cźerwjenym morju potepił.

W jednocże do prědka,

k wužſchej wólbje naſche wołanje:

żława khěžorej a khěžorſtwu

żława derjemęczu němſkeho luda!

a ſ tymle heżłom, wuſwolimy **wſchitzy**

knjeſa pſchedſtejiczerja měſchczanſk. ſaſtupjerjow **Heinricha Gräfu w Biſkopizach.**

Wubjerk ſa ſażowuſwolenje Heinricha Gräfy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 4. | Sobotu 27. januara 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm.

Na sakski ßejm je ßo zyły měch nowych sakonjowych nacźiskow wußypnył, sakonjow nimoměry ważnych a do žiwjenja kraja wótrje pschimazych. Tak hižo póndźelu wo jenym tajkich ważnych nacźiskow w pschedkhodnym wuradźenju jednachmy, wo

sakonju, dokhody sararjow

sarjadowazym. To je jedyn nimoměry sawity nacźisk. Schtóž mjeno cźita, myßli ßebi, so ßo tu jedna wo jenym dokhody sararjow powyschazym sakonju. Temu pak tak njeje. Skerje ßo fararjo we wjele padach we ßwojich dokhodach pschikrótscheja. Tónle sakoń chze pschede wschěm starobne pschikohi sararjow srjadowacź a małym a khudym woßadam swjedźenje runje tychle pschikohow se staroscźe wsacź. K temu dyrbi ßo po prawom jena temule samerej ßkužaza sawěscźaza pokładniza sakožicź. Do tejele pokładnizy pak směja wschelazy fararjo, kiž maja ßboże, wunoschnu faru dostacź, w prěnich létach ßwojeho sastojnstwa pschinoschki, a to we wschelakich padach nimale wyßoke, płacźicź. K temu chze sakski stat hischcźe kóždolětnje 910000 hriwnow pschidacź. Tónle sakonjowy nacźisk ma pódla teho hischcźe daloko ßahazu ważnoscź. Wón chze sa evangelsku zyrkej we Sakskej podkožk pschichodneje ßamostatnoscźe stworicź. Pschetož cźaßy ßu struchłe. Schtó wě, Bóh chzyk to njedacź, hacź skónčnje ksches cźijanstwu njepschecźelska wjetschina teź w naschim lubym wótznym kraju wjedniſtwo do rukow njedostanje. Ta by potom wěso ksches cźijanskej zyrkwi kóždu statnu podpjeru sapowjedźika.

Sańdźenu wutoru stejachu hnydom tři sakonjowe nacźiski wo

sběranju gmejnskich, schulskich a zyrkwinskich dawkow

na dnjowym porjedźe. Kak jara tele nacźiski naß wschěch sajimuja, widźicźe ſ teho, so bě ßo wjazy hacź 25 rěcźnikow k ßkowu samolwiko. A druhich 25 rěcźnikow by ßnadno hischcźe k temu teź něschto pschidako, ale se wscheho spocźatka bě wěste, so tola wschitzy ßkowo njedostanu. W naschim ßejmje je nětko mjenujzy nakožk, so ßo ſ kóždeje frakzije (t. j. politiskeje strony) wěscźi rěcźnizy do prědka postaja, kiž potom w mjenje ßwojich politiskich pschecźelow rěcźa. Tak jenož wokoło 12 rěcźnikow temule pschedmjetej porěcźa. Pschetož po 5 hodźinskim rěcźenju ßo debata wjecźor wokoło 5 hodź. skónczi. Wschě tele nacźiski pschipokasachu ßo sakonje dawazej deputaziji. Trěbne budźa dołhe a napinaze wuradźowanja, prjedy hacź tele nacźiski sakońsku móz dostanu.

Dawki sběraze sarjadowanje pschinoschuje nam wschelake nowotarstwa, do kotrychž tak spěschnje njeswolimy. Tak jara hacź ßebi pschejemy, so bychu ßo dwójne zyrkwinske dawki naschich katholskich krajanow wotstroniłe, tak wótrje pak teź woßebje konservatiwni na tym wobsteja, so ſ teho ani evangelskim ani katholskim woßadam schkodowanje nastało njeby. Kóžde schkodowanje, kiž mohło žanej woßadźe ſ teho nastacź, dyrbi ßo se statneje pokładnizy sprawnje sarunacź. Wo drobnoscźach podamy pschezo krótku rosprawu.

Sańdźenu ßrjedu jednachmy teź wo

Drobjanskej honćwinskej petiziji.

Drobjenjo žadaja ßebi ßami ßwoju honćwu. Prósćwowa deputazija je jenohłóßnje wobsamkła, tule prósćwu knjeżerstwu dalschemu rospominanju pschedpokožicź. Ssnano smějemy ßamy wuspěch teź w połnym ßejmje.

Ssrjedu, schtwórtk a pjatk jednachmy wo wschelakich mjeńschich pschedmjetach, kaž prósćwach wo sastanischcźa atd. a teź wo wschelakich stawach statneho hospodarskeho srjadowanja (Etat). Pjatk ßo teź wo

ludowych schulach

jednasche. Frakzijony pak běchu mjes ßobu wucźiniłe, wo tymle pschedmjecźe tónle ras mjenje rěcźecź. Pschetož nacźisk noweho schulskeho sakonja je dóschok. Se wschěch stron hotujemy ßo nadróbnemu rospominanju w nastupanju ludowych schulow.

S wobžarowanjom prajimy, so ſ tymle nacźiskom po prawom žana strona spokojom njeje. S tehole nacźiska žadyn, woßebje naß kschescźijanszy cźujazych Sserbow spokojazy sakoń wurosć njemóże. Nam Sserbam wón njeße runjewon sanjechanje teź naschich najsprawnischich žadanjow. Wo wschěm pschichodnje nadrobnischo. Pschetož 6. makeho rózka a scźěhowaze dny wo nim w pschedkhadnym wuradźowanju jednamy. Potom nasche schulske hubjenstwo teź ßwětej sjewimy. Na struchłych pschikkadach mamy tola wjazy hacź na dosć.

We wschelakich nastupanjach stejimy pscheđ pscheßłapjenjemi.

E. B.

Nacźisk noweho schulskeho sakonja

je ßo sańdźeny tydźeń ßejmowym ßobustawam wudźělił. W nim ßo nimale wschě žadanja wucźerjow dopjelnja. Sakoń gmejnam pschewostaja, hacź chzedźa powschitkownu ludowu schulu abo něktore družiny — jednoru, ßrěnju a wyschschu ludowu schulu — sawjescź. Jeli so pak wobsteinoscźe dowoleja, dyrbi ßo niz jednora, ale ßrěnja ludowa schula se 4 rjadownjemi pschiprawicź. Teź ßmědźa gmejny wobsamknycź hacź chzedźa schulski pjenjes žadacź abo niz.

Rjadownje ludowych schulow njeßmědźa wjazy dyžli 40 dźěcźi wopschijecź. Hacź k pschewjedźenju tehole postajenja ßo gmejnam 5 lět cźaßa wostaji.

Lokalna schulska inspekzija psches duchownych ßo wotstroni. Pschichodnje budźa duchowni jenož hischcźe nabožensku wucźbu dohladowacź ßměcź.

Mako ßwjeßeleni budźa woßebje ratarjo, so budźa pschichodnje teź holzy někotre lěta do pokracźowanskeje schule khodźicź dyrbjecź.

Teź ßłužbne khostanske prawo ßo po žadanjach wucźerjow pschemêni. Disziplinarnej komorje, kotrejž matej wo wucźerskich pschestupjenjach ßudźicź, matej dwaj wucźerjej pschißłuschecź. Skónčnje měli po nowym sakonju wucźerjo prawo dostacź, ſ pschedßydu schulskeho pschedßydstwa bycź.

Mnohich wucźerjow nowy sakoń hischcźe njespokoja. Tak Lubijske wokrjeßne wucźerske towarstwo sa to wustupuje, so ma ßo nabožeńska wucźba ſ ludowych schulow zyle wusamknycź. W ßejmje wo nowy schulski sakon wótre wojowanje nastanje. Lědma je wocźakacź, so budźe jemu prěnja komora bjes wulkich pscheměnjenjow pschihkoßowacź.

Wuzsche wólby do khěžorstwoweho ßejma

ßu ßo schtwórtk skónczike. Po nich budźe nowy khěžorstwowy ßejm licźicź:

43 konserwatiwnych (dotal 59);
14 khěžorstwoweje strony (dotal 25);
3 reformskeje strony (dotal 3);
10 hospodarskeho sjednocźenstwa (dotal 18);
2 konserwatiwneju dźiwjeju;

3 bayerskeho burskeho swjaska;
1 burskeho swjaska;
45 nationalliberalnych (dotal 51);
41 žwobodomyßlneje ludoweje žrony (dotal 49);
93 zentrumskich (dotal 103);
110 sozialdemokratow (dotal 53);
5 Welsow (dotal 1);
1 bayerskeho liberalneho;
18 Polakow (dotal 20);
5 Elsaskich (dotal 5);
2 Lothrinskich (dotal 3);
1 Dana (dotal 1).

Pschi nowowólbach je žo sozialdemokratija s pomozu žwobodomyßlnych na schkodu wschěch dotalnych politiskich stronow seßylnika. W nowym žejmje směja sozialdemokratojo wjazy dyžli schtwórcźinu žydkow. Tak žylni sozialdemokratojo hischcźe ženje njejßu w khěžorstwowym žejmje byli. Liberalni, kotsiž žo nadžachu, so pschi nowowólbach wulke dobycźe sčinja, hdyž na konservativnych, zentrumskich a reformarjow schcźuwaju a žo se sozialdemokratami wujkuja, žu žo slě srěsali. Hdyž jim pschi wužschich wólbach njebudźichn we wjele wokrjeßach konservativni pschecźiwo sozialdemokratam na pomoz pschischli, budźichu liberalni wulke poraženje poczerpili. Se žwobodomyßlnych njeje žo w Saksej žadyn jenicźki wuswolił. Jich nawjedowarja Günthera w Plawnje je póndželu jedyn sozialdemokrat sbił. Hacž budźe knježerstwo s nowym žejmom dołho dźěłacź móz, njehodźi žo hižo nětkole rjez. Wscho wot teho wotwißuje, na kajku stronu nationalliberalni stupja. So budźa cźi se sozialdemokratami sa jenym postronkom cźahnycź chzycź, njeje wocźakacź. Hromadźe s nationalliberalnymi pak směja porjaddwe strony hischcźe pschezo wjetschinu.

Herbstwowy dawk žo saßo sjewja.

Knježerstwo budźe pjecźa wot noweho khěžorstwoweho žejma 75 milijonow hriwnow sa powjetschenje wójska a wójnskeho łódźstwa žadacź. Tale summa dyrbi žo s herbstwowym dawkom nawdacź, kotryž je poßledni žejm wotpokasał. Ssobustawam swjaskoweje rady je žo naczisk herbstwoweho sakonja pschedpołožił. Knježerstwo chze na łódźy pad na tym wobstacź, so žejm žadanki sa wójsko a łódźstwo bjes pschikrótschenja pschiswoli a herbskemu dawkej pschihłoßuje. Pscheměnjenje abo wotpokasanje by rospuschcźenje žejma sa žobu cźahnyło. Troschtujmy žo, so žo polimka tak horza njeje, kaž žo wari. Knježerstwo drje žebi wěz dwójzy pschemyßli, prjedy hacž žejm rospuschcźi. Lěpschi drje tež pschichodny žejm njebudźe, hacž nětcźischi.

Spionaža na wojerskej żelesnizy.

W Němskej žo po sdaczu se spionami mjerwi. Kóždy tydźeń někotrych wußlědźeja. Wo nowej spionaže s Barlina pißaju. Wutoru rano wokoło 4 hodźin do budy wojerskeje Barlinsko-Jutrobogskeje żelesnizy, něhdźe 2 kilometraj wot Jutroboga sdaleneje, jedyn pěschi offizěr pschińdźe, kotryž mějesche napadnje zusokrajny napohlad. Offizěr žo s wojakom, w budźe strażowazym, wo wschelakich žłužbnych należnoscźach sabawjesche, cźitasche kedźbliwje wschelake pißma, kotrež tam namaka a žo wožebje sa tym wobhonjesche, hdźe žo w nozy wukasy wojerskeje wyschnoscźe, na wobkhad po wojerskej żelesnizy žo poczahowaze, khowaju. Sa poł hodźiny žo offizěr wotžali a psches jenu pólnu mjesu k Jutrobogej dźěsche. Strażowazy wojak s nim s dobom s budy wuńdźe. Hdyž žo wón sa tsi hodźiny wrócźi, wón budźine durje wupaczene namaka, a wscho na to pokasowasche, so běchu žo knihi a akty pschejěždźiłe. Hakle nětko žebi wojak na ske myßlesche a wěz žwojim pschedstajenym wosjewi. Bjes dwěla je offizěr zusy spion był, kotryž je žo uniformu woblekł, so mohł lózo žwoje wotmyßlenje dozpicź.

Khěžor Wylem

dżenża žwoje narodniny žwjecźi. Bóh chzył jemu w nětcźischim njeměrnym cźażu, w kotrymž je žo němski lud s wulkeho dźěła powrócźerskej sozialdemokratiji sapißał, pschezo prawu knježerstu mudroscź spožcźicź. Njech wón Němsku pschese wschě strachi, wot snutska a wot wouka jej hrożaze, sbożownje wodźi, so by žo nam měr sakhował.

Po rosshorjenju poßlednich dnjow žo khěžor k wodychnjenju na jěsbu do žrjedźoseńskeho morja poda. Někotre dny budźe wón w San Remo pschi italskim brjosy, hdźež je žo jeho nan, khěžor Bjedrich III., krótko psched žwojej žmjercźu lěkował, pschebywacź. Wot tam wón psches Genua do Neapla pojědźe. Na žwojim puczowanju žo khěžor njebudźe zyle politiskich należnoscźow sdalowacź. W Neaplu žo wón s italskim kralom a na domojjěsbje na kupje Brioni s awstriskim trónskim naßlědnikom, arzywójwodu Ferdinandom, setka.

Awstriski trónski naßlědnik jako hósčź pola němskeho krónprynza.

Němski krónprynz je awstriskeho trónskeho naßlědnika arzywójwodu Franza Ferdinanda jako kmótra žwojeho młódscheho žyna pscheproßył. Trónski naßlědnik je pscheproschenje pschijał a 28. januara do Barlina pschijědźe. Powjeda žo, so mandželska trónskeho naßlědnika tuteho na puczowanju do Barlina pschewodźi.

Rosmnożenje franzowskich wojerskich lětadłow.

Techniski wubjerk franzowskeho wójnskeho ministerstwa je wobsamknył, wojerske powětrowe lětarstwo na zyle nowy sakožk stajicź. Po tymle wobsamknjenju žebi knježerstwo 22 milijonow k rosmnożenju lětadłow žada, a žejm bjes dwěla tule sumu pschiswoli. Liczba lětadłow žo hischcźe lětża na 322 powyschi. Wone žo do eskadronow dźěla, kotrež žo s dźěła twjerdźišnam, s dźěła armeckorpsam pschidźěla. Hłowny dźěl žo sa rańschu a połnóznu mjesu postaji, tola žo tež schpaniska a italska mjesa njesanjecha. Wójnski minister je žebi wotmyßlił, liczbu lětadłow rucże na 2000 hacž 3000 rosmnożicź, tak so směje Franzowska w tuttym nastupanju dołhi cźaż pschewahu.

Franzowsko-italska swada.

Italske wójnske łódże běchu psched tydźenjom dwě franzowskej parnej łódźi, „Chartage" a „Manoube", s Marseilles do Tunisa jědżazej, sadżerżake a pschepytake. Na „Manoubje" žo 29 turkowskich lěkarjow a wothladarjow khorych „cźerwjeneho połměßaza" a 250,000 frankow sa „cźerwjeny połměßaz" namakachu. „Manoubu" do Cagliari dowjesechu a ju saßo puschcźichu, hdyž běchu turkowskich lěkarjow a khorych wothladarjow na kraj wußadźili.

W franzowskim žejmje je žo tónle podawk k rěcźam pschinjeßł. S najwótrischimi žłowami žo sadżerżenje italskeho knježerstwa saßudźowasche. Ministerstwowy pschedsyda Poincaré praji, so je žebi wón hižo wot italskeho knježerstwa žadał, so by wono hnydom jatych Turkow puschcźiło. To wschak je žo tež sa jedyn dźeń stało, hdyž bě žo wupokasało, so njeběchu jecźi Turkojo offizěrojo, ale woprawdźe lekarjo a wothladarjo khorych. Franzowsojo běchu žo rosßudźili, wschě žrědki nałożicź, so by žo Italska franzowskim żadanjam podwolika. Najprjódzy dyrbja žo franzowske wójnske łódże k italskemu brjohej póßlacź.

S zosanjom italskeho knježerstwa je žo swada wujednała, tola jejne scźěhwki budźa žo hischcźe dołho sacźuwacź. W Parisu je na dobo Italskej njepscheczelske smyßlenje wudyriło a wótre žłowa žu žo rěcźake, kotrež žo tak lohko njesabudu. S pschicźinu tehole njepscheczelskeho smyßlenja pscheczźiwo Italskej je drje dopósnacźe, so Italska žwěrnje k Němskej džerži. Psched tydźenjom je němski statny sekretar s Kiderlen-Wächter w Romje pobył a tam italskeho ministra swonkownych należnoscźow di San Giuliana a italskeho krala wopytał. Sa někotre njedźele němski khěžor do Italskeje pschijědźe a žo tam s italskim kralom setka. Duž dyrbja Franzowsojo hacž na dalsche wschu nadźiju spuschcźicź, so Italsku wot trojoswjaska k žebi scźahnu. Bjes džiwa teho dla, so nětkole njejßu na Italsku derje k rěcźam.

Italsko-turkowska wójna.

Wot 6. januara njeje žo w Tripolißu wjazy wojowało. To pak žo njeje, kaž jedyn wyschschi wójnski offizěr pische, s woliwknjenjom skutkownoscźe italskeho wójska stako. Italske wójsko je najprjedy s nowa poßylnjenje dostacź dyrbjało; pschetož cźim wjetscha je wobžadźena krajina, cźim wjazy wojakow je trěbnych, a to wožebje teho dla, dokelž je wobydlerstwo njepscheczelszy smyßlene. Italske wójsko je nětkole 109,000 muži a 6000 offizěrow žylne. S wulkim sadźěwkom sa italske postupanje je wobcźežne sastaranje wójska s żyrobu, wodu a druhimi potrěbnoscźemi. Ssamo palne drjewo a woda dyrbitej žo s Italskeje do Tripoliskeje sa wójskom wosycź. Konje a mule žo pschi tym njehodźa jako cźežny skót wužicź, dokelž tele skocźata njemóża wjazy njesc, hacž sa krótki cźaż žame potrjebaju. Jako cźežny skót móża žo jenicźzy wjelbłudy trjebacź. Italszy maja jich nětkole něhdźe 1000. Jeli so dyrbja žo sa 6000 muži žylnym wójskom pschi 6- abo 8-dnjownej operaziji nusne

potrěbnoſcže noßycź, wobliczа ßo, ſo je k temu 4000 wjelbkudow nuſnych. Hdyž ßo pomyßli, ſo ßo w kraju, kotryž je ſ wjetſcheho dźěla hiſchcže w njepſcheczelowej ruzy, doßahaza liežba wjelbkudow cžežko wobſtaracź hodźi, ßo dopóſnaje, ſo ßo wjetſchich bitwow w bliżſchim cžaßu wocžakacź njehodźi. Turkowſke a arabſke wojeſke mozy ßu tak ßkabe, ſo ßo też wone njemóža do Italſkich ſ wuſpěchom dawacź.

Italſka dyrbi nětkole wſchědnje něhdže 2 milionaj hriwnow ſa wudźerženje wójſka w Afriży wudawacź. Pódla wójnſkeho kódźſtwa je ßo na wójnu hacź dotal 170 miljonow hriwnow wudało. Wójnſkeje potrjeby je ßo na wojownſchczo póßkało 42,000 tunow wuhla, 60,000 tunow muki, 7000 tunow wody, 30,000 tunow mjaßa w ßudach a 15,000 hektolitrow wina. Pſchi wſchědnych wulkich wudawkach ßo italſke ſtatne kaßy próſdnja. Italſka je ſpytała, ßebi na Parižſkej burſy pjenjeſy pożczicź. Franzowſzy pjenjeżnizy ßu pak jej pożczonku ſapowjedźili. Dokelž ma Italſka ſwjaſk ſ Němſkej a Awſtriſkej, je Franzowſam jara lubo, ſo je ßo wona ſ afrikanſkej wójnu do pjenjeżneho cžéßna ſahnała. Awſtriſka a Němſka pak Italſkej njemóżetej ſ pjenjeſami wupomhacź, dokelž wonej ßamej ßwoje pjenjeſy ſa wojeſke potrjebnoſcže trjebatej.

Mróczno nad Balkanom.

Pod konſtitutionalnym knjeżeſtwom w Turkowſkej ßo kſcheſcžijanam niczo lěpje njewjedźe, dyžli prjedy pod abſolutiſtiſkim. Schtóž je ßebi myßlił, ſo pod młodoturkowſkim knjeſſtwom kſcheſcžijenjo ſ Turkami runoprawoſcź, w konſtituziji jim ſaruczenu, doſtanu, njeſprawnoſcź a ſehłaćnoſcź Turkow njeſnaje. Nětkole kſcheſcžijenjo w Turkowſkej runje tak cžežku kwaklu njeßu, kaž w prjedawſchich cžaßach. Tole potkóczowanje kſcheſcžijanow je ſ pſchicžinu pſchezo nowych njeměrow a njewěſtoſcže na Balkanje. Bołharjo njemóża ſ měrom pſchihladowacź, hdyž Turkojo jich bratrow w Mozedonſkej pſcheſcžěhaju a kónzuja. W Bołharſkej ßu w tu khwilu jara pſchecžiwo Turkowſkej roshorjeni a k wójnje hotowi. Tole wójnſke ſmyßlenje je ßwój rěcžniwy wuras w nowolětnej rěczi bołharſkeho póßłanza w Peterburgu, generala Paprikowa, namakała, kotraž ßo w ſcžěhowazych ßadach ſkónczi: „Stejimy pſched ważnymi podawkami na Balkanje. Ssym pſcheßwědczeny, ſo budże bołharſki lud narodne intereßy Bołharſkeje na doſtojne waſchnje ſakitacź.“ W Bołharſkej potajkim ſ móżnoſcžu wójny licža. Też ſerbſki miniſter Milowanowicź je pſched krótkim na móżnoſcź wudyrjenja wójny na Balkanje pokaſał.

Kaž ßo ſda, ſtej ßo Ruſka a Italſka wo roskuſkowanju europiſkeje Turkowſkeje dorěcžałoj. Poměry mjes Italſkej a Ruſkej ßu poßlednje lěta jara wutrobne byłe, a pſchi poßlednim zarowym wopycže pola italſkeho krala je po ſdaczu italſko-ruſke pſcheczelſtwo wobkrucženje doſtało. Ruſka nochze Italſkej wobaracź, hdy by ßo wona Albanſkeje ſmozowała a by ßnadź Italſkej pomozna była, hdy by ßo ta Albanſkeje dla ſ Awſtriſkej do wójny ſapletła. Hižo pſchi ſpočatku nětcžiſcheje italſko-turkowſkeje wójny ßo italſke wójnſke kódże na podhladne waſchnje pſchi albanſkim brjoſy pokaſachu a Prevesu bombardowachu. Awſtriſka tehdy na najraſniſcho pſcheżiwo temu ſakrocži, ſo by ßo wójna na europiſku Turkowſku wupſcheſtrěła. Italſka, kotraž mějeſche polnej ruzy dźěła w Tripoliżu, je teho dla ßwoje wotmyßlenja na Albanſku ſpuſchcžiła, tola jenož na khwilu, hdyž budża politiſke wobſtejnoſcže pſchihódniſche, Italſka ßwoje wotpohlady na Albanſku do ſkutka ſtaji. Tón cžaß ßnadź njeje wjazy daloki. Wójna ſ Awſtriſkej njemohła ßo potom wobeńcź.

Wojowanje hacź do ßmjercže w Chinje.

Mandźuſki knjeżeſki dom nochze ßo dobrowólnje tróna wſdacź. Swudowjena khěžorka, kotraž knjeżeſtwo wjedże, chze nowe wójſko wuwuczicź dacź a hacź do poßlednjeho wodychnjenja ſe ſběžkarjemi wojowacź. Mandźuſzy prynzojo khěžorzy polnje pſchihłoßuja. Duż ßo k dalſchemu wojowanju brónja. Pſchecžiwo wotrjeknjenju ßo woßebje general Tſchanghuſung ſtaja. Wón je ſ roskaſowarjom khěžorſkeho wójſka ſ polnozy Nankinga. Wójſko 18,000 derje wuwuczenych muži jemu podſteji, kotreż móże ſ lohkoſczu na 100,000 muži rosmnożicź. Wón żenje wot republiki w Nankingu wukaſy njepſchiwoſmje a by na ßwoju ruku pſchecžiwo republizy wojował, hdy by ßo khěžorſki dom tróna wſdał.

W Pekingu ßo pſchi tychle wobſtejnoſcžach praſcheja, ſchto budże Juanſchikaj cžinicź? Wón je ßo pjecża wobcžežował, ſo khěžorſke wójſko nětkole njeje khmańſche, dyžli bě tehdy, hdyž bě ßo wón po radże zuſnych knjeżeſtwow, woßebje jendźelſkeho, roßudźił, ſe ſběžkarjemi pſchiměr ſcžinicź. Pſchi tym ßu jemu ſaſtupjerjo zuſnych ſtatow pjenjeżnu pożczonku ßlubili, tola ßwojeho ßlubjenja ßo nětko njedźerża.

Mandźuſzy prynzojo ßu Juanſchikajej njepſchecželſzy ſmyßleni, dokelž je też wón radźił, ſo by khěžor wotſtupił. Juanſchikajej ßamo ſa żiwjenjom ſteja. Wón je teho dla 4000 wojakam ßwojeho wójſka do Pekinga pſchińcź dał, ſo bychu jeho pſched nadpadami ſchkitali.

Po nanowym pſchikładże.

(Pokracžowanje.)

„To ßy ßebi khětro ſaběžał, luby hólcžko“, jedy ſ hoſcži rjekny. „Wotßal je hacź do Bohatowa na poltſecža hodźiny daloko. Nětkole hižom ani krocžele dale njekhodź, pſchetoż pó cžmje je cžežko pucža namakacź, woßebje hdyž ßy tu njeſnaty. S nowa by ty mohł ßo ſabłudźicź a ßnadź po zykej nozy wokoło khodźicź; ßněh ßo na ſtajnoſcži dże a njebudże cžerje. Radſcho woſtań tule Korczmarjez nan cže tu rady wobkhowa..“

„Kak daloko je do Wonez?“ Domaſch ßo hiſchcže wopraſcha.

„Do Wonez by měł hiſchcže hodźinu hicź a podarmo by tam poſpytał dóńcź. Rano póńdżeſch wotßal po krótſchim pucžu a na Wonezy njepſchińdżeſch. Jeno woſtań tu.“

Domaſch nětkole ßo praſchejo na korczmarja pohlada a tón rjekny: „Haj, woſtań tu pola naß, hólcžko. Tule ßo ßydń, a hdyž hoſcžo woteńdu, póſcželemy cži tu k leżenju ßkomu a damy cži cžopke wodżecže. Tak ßo wuſpiſch a rano póńdżeſch domoj ſ dobrej khwilu. A potajkimle pucžu ßy ſawěſcže hłódny, niż?“

Domaſch ſ hkowu pſchikiwny a dobrocžiwy korczmaŕ da jemu pomaſku. Ta wuhłodnjenemu hólzej wubjernje ßłodźeſche.

Skoro běſche ßydmich. Hoſcžo ßo dołho njeſadźerżachu; po woßmej hodźinje poczachu wotkhadźecź.

Po jich woteńdżenju korczmarez macź Domaſchej k leżenju póßła a wſchitzy ßo lehnycź hotowachu. Ale w tym wokomiku ßo wonka dachu cžežke krocžele ßłyſchecź a do iſtwy ſróſtny mużſki ſaſtupi, kiž bě jara pſchiſtojnje ſdraſcženy.

„Ale to je tam wjedro!“ rjekny, ßněh ſ draſty tſchaßo. „Dobry wjecžor wſchěm pſcheju.“

„Witajcže k nam, knjes Semjak“, poſtrowi jeho korczmaŕ. „Hdże dha pak ſcže tak dołho woſtali? Runje chzychmy hižom haßnycź, ale tak hiſchcže khwilku poßedźimy.“

„Jara dołho pak niz, knjes korczmaŕ“, pſchikhadnik wotmolwi. „Dopołdniſchi cžah ßym ßebi pſcheczakał a na wjecxorny nochzych cžakacź. Duż ßym ßo pěſchi na pucź podał. Schtó pak budźiſche ßo też nadźał, ſo tajkale mjeczel pſchińdże. Dyrbicže mje tu pſches nóż ſkhowacź. Boju ßo, ſo bych ßebi mohł něhdże do polow ſańcź a ßo ſabłudźicź.“

„A jara rad“, hoſczenzar wotmolwi, „hnydom wam dam we iſtwiczży ſatepicź.“

„A dajcže mi něſchto k wjecżeri“, hóſcź dopraji.

Hoſczenzaŕ woteńdże, ſo by żadanje wobſtaraŕ, a pſchikhadnik hakle nětkole na Domaſcha kedźbnoſcź ſkoži. „S wotkel ßy, hólcžko?“ wopraſcha ßo.

„Ssym ſ Kłonez, knjeże“, Domaſch wotmolwi. „Du ſ Bohatowa a ßym ßo w lěßu ſabłudźił. Knjes korczmaŕ mje tu pſches nóż ſdżerżi. — Ale njemějcže mi to ſa ſko, rad bych ßo waß na něczo woprašchał.“

„Czehodla dha chzył ßo hněwacź“, hóſcź ßo poßmja. Schto dha chzeſch wjedźecź?“

„Sſłyſchach, ſo wy Semjak rěkacże, a rady bych ſhonił, hacź ſcže wy ſ Wonez.“

„Ssym“, praſchany wotmolwi, „a cžehodla chzeſch to wedźecź?“

„Dokelž ßym dżeńża rano ßłyſchaj, kak dwaj mużaj wo waß powjedaſchtaj. Powjedaſchtaj, ſo wy něhdże wotjědżecże.“

„Nó, ſchto je wo to, ſo ſtaj ßebi wo tym powjedakoj?“ knjes Semjak rjekny. „Ja cžaſto wot domu jěſdżu a druhdy khětro daloko, to koło wokoło wjedża. Ja ſe żitom wikuju.“

„Alle tón jedyn cžłowjek bě zuſy a je dżeńża rano drje ſe ſamyßlom k nam jenemu mużej to pſchiſchoł prajicź, kotryż w khěżzy pódla naß bydli. Mi bě to tak, każ byſchtaj na něczo ſke myßle měkoj. Pſchetoż wo tuttym naſchim ßuſodże powjedaju, ſo je paduch. A powjedaſchtaj ßebi, ſo ßo něhdże do polnozy pola waß ſeńdżetaj.“

W tym wokomiku korczmaŕ ſaſtupi, ſo by knjeſej Semjakej wjecżeŕ pſchinjeßł.

„Poſkajcže jeno, ſchto mi tónle hólcżez powjeda“, knjes Semjak praji: „ke mnje ßo pjecża něſajki paduſchny nadpad hotuje. Njewěm, hacź mam to wěricź, ale to by mohło bycź. Chzych něhdże do ſdaleneho měſta na hermank wotjědź, ale hdyž w naſchim wokrjeßnym měſcže na

druhi cžah cžakach, wot jeneho pschekupza shonich, so je hermank wotstorcženy. Hdy budžich na hermank jěl, budžich tam dyrbjak psches nóz wostacz. Tak staj rubježnikaj mojeje njepschitomnoscže chzykoj wužicz!"

Domasch na praschenje wobeju mužow hischcže wschitko nadrobnje powjedasche a tež na to spomni, so bě Kraßak wjeczor k jeho nanej pschischoł a chzył jeho sawjesćz, so by žo na kradnjenju wobdželił.

„Ja bych tole wěrił knjes Semjak", korczmař rjekny. „Wascha knjeni mandželska je doma žama lutka s małym žynkom, cželadnik pódla konjemza w komori twjerdže spi — to je k wěrje podobne, so žu žebi słóstnizy cžaž wotkakali, doniž wy njewotjědžecže, a tak mohło žo jim paduschstwo derje radžicz."

„Duž dyrbju domoj", wikowař žo rožudži, „a ty hólczko, póndžesch se mnu. Dajcže tež jemu něschto jěsćz, knjes hoscženzař, so by žo na pucz pożylnił."

Hdyž běschtaj pojědkoj, Semjak precz khwatasche. „Smějemoj hubjene hicže, hólczko", Domaschej rjekny, ale schto žebi chzu. Ssy-li wěrnoscz rěczał, cži to ženje njesabudu."

Wuńdżeschtaj do schěreje nozy. Ssněh žo na stajnoscži dżěsche a schpatnje žo dżěsche. Knjes Semjak do prědka dżěsche a kedżbowasche derje, so njebyschtej pucža smylikoj. Hakle w dżeßatej hodżinje žo k Wonezam bliżeschtaj. We wßy hižom nihdże njeßwěcžachu, jeno w jenym domje a to běsche gola Semjakez. Stawasche žo njesrědka, so knjes Semjak hakle posdże wjeczor domoj pschikhadżesche a duž jeho mandżelska posdże lehnycz khodżesche.

Dopiß.

Jara „mudra hłójczka" žo knjes kamjenjoczišchczeŕ Klingst s Budyschina bycz sda. Na shromadżišnje, kiž žo pjatk pscheđ tydżenjom w hoscženzu „Alberthof" wotměwasche, ripasche a pschißkodżowasche žo na Gräfowych pschiwißnikow. Jenoż tucži wojowachu po jeho žłowach s njepschistojnymi žrědkami, mjes tym, so liberalnaj a cžerwjenaj bratraj cžistaj jako jandżelaj stejitaj. Gräfowa strona je měła wotpohlad, žwojich ludži s „hłuposcžu" žycžicz, a je-li žnadź dobudże, dha žo to stanje s „hłuposcžu". Schkoda tajkeho muża! Tón je hódny, so by w Franzowskej s ministrom był, w tym kraju, hdżež radikalni a sozialistojo knjeża a tola žwój "mudry" program ani njepschewjedu. Trjebaja mjenujzy „mudreje hłójczki", kiž by jim pokasała, kak žo sozialistišzy regiruje a temu žo k. Klingst najkhmańscho pschihodži. Jemu najskerje hischcže dżenża žerbske leczaze kopjeno w żołdku leži. To žo cžerwjenym wěso njelubi, hdyž žo sjawnje na to pokasuje, hdże jich nabożna kara jědże a wjedże. Hewak drje je nabożina „privatna wěz". Ale s nashonjenjow wěmy, kak tutu žadu wobkedżbuja, kak kóždeho cžwěluja a wußměschuja, kiž hischcže do Boha wěri, kemschi khodźi a jako wěriwy kschesćzijan žwojej zyrkwi žłuži. Schtóž to cžini, tón je pola nich „hłupy". Tón Budyski mudraczk je rosoma se žmjetanzu jědł. Hacž tež žo jemu něttko žwita, schto je w 3. sakskim khěžorstwožejmskim wokrjeżu dobyło? Wschón „kał" Sserbja njejědża, a byrnjež s Budyschina wukhadżał. Njech žebi jón k. Klingst žłodżecz da. Sserbja žwój najradscho jědża a žebi druzhiny wot njepowołaneje strony pschedpißowacz njedadża. Knjes Klingsto! Je-li sa pjecz lět lěpscheho „kału" njesmějecže, hacž lětża, dha Wam jón Sserbja saßo njewotkupuja, a dyrbicže žo s nim žam dajicz. Sa **sozialdemokratiske bludy** žu Sserbja hischcže pschehkupi. Do tych jenoż tajzy wěrja, kiž ženje njewotemrěja. Chze k. Klingst se žwojim „kałom" do nich žłuschecz?

.—.

Ze Serbow.

— (Pomozniske pruhowanje w Hornjej Łužizy.) S jutrami žo saßo cžaž pschibliża, hdżež wjetscha liczba rjemjeßlniskich wucžobnikow žwój wucžbny cžaž skónczi. Pschemyßlowe komory žu hižo wospjet na to kedżbliwe cžiniże, so ma kóżdy wucžobnik na kónzu wucžbneho cžaża pomozniske pruhowanje cžinicz. Složenje pomozniskeho pruhowanja je s wužitkom sa wucžobnika, dokelž wot jeho wobstacża posdżišcho dowolnoscz k wuwucženju wucžobnikow wotwißuje. Duž žo njemóże doscz husto na ważnoscz pomozniskeho pruhowanja pokasowacz. Wucžobnizy, kotrychž mischtrjo jenej jednocże pschißłuscheja, maja žwoju próstwu wo pschipuschczenje k pruhowanju jednocże podacz. Wucžobnizy, kotrychž mischtrjo jednocże njepschißłuscheja, njech žo pola pschemyßloweje komory w Zitawje skerje lěpje samolwja. K próstwje wo pschipuschczenje ma žo pschidacz: 1. Krótki žamoruczńje pißany žiwjenjoběh; 2. wucžbne wopißmo; 3. wopißmo pokracžowanskeje abo wotrjadoweje schule. S dobom se samolwjenjom ma žo jako pruhowanski dawk 10 hriwnow pschipóßlacz.

— **(Syma je popuschczika.)** Po nětcžischich wjedrowych wobstejnoscžach žmědża žo krótkorańsche abo pokodnische wětry woczakacz, kotrež włóżnische a milische powětrowe worschty do naschich stron pschinjeßu. Duž žo dlějscheho mjersnjenja najskerje njetrjebamy wjazy bojecz.

— (Meteor.) Pscheđ dwěmaj njedżelomaj wjeczor žu na mnohich městnach w Hornjej Łužizy jedyn na cžerwjeń błyschczaty meteor wot polnozy k pokodnju leczecz widżeli. Kaž s Czech pißaju, je wón tam pola Parnika njedaloko jeneho burskeho kubła na jenu łuku dele padnył a žo hłuboko do semje sarasył. Ssněh koło wokoło je s motorowej horzotu rostał a žo daloko koło wokoło se żołtym pěskom potruschił, kotryż je žo wot meteora wottschażł. Hacz dotal hischcže njeßu tón meteor wuryli. W žrjedżnej Europje njeje hižo dołhi cžaž żadyn meteor k semi padnył. Sa to poßlednje lěta s Ameriki pißachu, so je tam jedyn meteor na jenu farmu padnywschi někotrych ludži morił.

— **(Jedyn Sserb žo do semjanstwa pscheßadźił.)** Direktora gymnasija w Rewelu w Ruskej, knjesa Jana Holana, je ruski zar sa woprawdżiteho tajneho statneho radżicżela pomjenował a jeho a jeho potomnikow s tym do semjauństwa pscheßadźił. Knjes direktor Holan je žo jako žyn žerbskeho ratarja Michała Holana w Dreczinje narodźił. Wón je Budyski gymnasij pschekhodźiwschi w Lipsku filologiju studował a jako wucžeŕ grichiskeje a łacžanskeje rěcže do Ruskeje schoł. Dołhe lěta w Niżnim Nowgorodże pschi semjanskim gymnasiju s wucžerjom bywschi bě žo wón loni sa direktora Rewelskeho ruskeho gymnasija postajił. Se žwojej žerbskej domowinu je knjes Holan, runjež bě wot njeje daloko sdaleny, w stajnym swißu wostał. Wón porjadnje wschě žerbske cžaßopißy cžita a je wospjet do nich, mjes druhimi tež do „Serbskich Nowinow", dopißował. Wot studentskich lět je wón žobustaw Macżizy Sserbskeje, a jeho kóżde nowe léto mjes tymi Sserbami nawakamy, kotsiž žo s pjenjeżnym darom sa Macżizu Sserbsku wot nowolětnoho sbożopschecża wukupja. Duž žo s zykej wutrobu radujemy, so je tutón žwěrny žyn žerbskeho luda k tak wulkej cžesczi dóschoł. W naschim cžaßu je drje wón jenicżki Sserb, kotryż je žo do semjanstwa pscheßadźił. Pschejemy jemu mnohe lěta, njech strowy a cžiły žwojeho sastojństwa hlada, w kotrymż žo wón pschezo rad jako łużiski Sserb wusnawa.

— **Po wólbach.** Bitwa je žo dobědźiła, dobycże je nasche. Pschedstejicżeŕ měschczańskich sastupjerjow Heinrich Gräfa w Biskopizach je se 17,431 hłoßami dobył, jeho pschecżiwnik sozialdemokrat Buk je 15,094 hłoßow dostał. Woßebje žerbskemu ludej ma žo wuswoleny kandidat dżakowacz, so je dobył. A tola dyrbi žo cžłowjek dżiwacz, so woßebje wulkohubaty Pudor w někotrych wßach telko hłoßow dosta. We wschelakich naschich měschanych wßach žmy wěso wobkedżbowali, so woßebje cži, kotsiž hewak stajnje do naß Sserbow storkaja a na naß borkaja, sa Pudora wustupowachu. Ale tež w cžisćze žerbskich wßach běchu tam a žem naschi ludżo saßlepjeni. Ja na pschiklad snaju wjeß, w kotrejż jedyn žerbski rjemjeßlnik, kiž je wot žerbskeho burskeho ludu żiwy, sa najbórscheho njepschecżela ratarstwa hłoßy hromadżesche, wěso s małym wuspěchom. Tajke pady dyrbja žo krucże saßudżicz. So běchu někotsi „Sserbja" tak sahorjeni sa Pudora, to žo niedżiwamy, cži běchu to tehdy sa Wollmanna tež hižo. Tym je te žłowczko „liberalism" kaž harfow hracże.

— (Formulary sa wucżbne wucżinjenja.) K sestajenju wucżbnych wucżinjenjow pschemyßkowa komora w Zitawje formulary po 5 pjenjeżkach poskicża.

— Twar Lubijsko-Kumwałdskeje żelesnizy je knjeżerstwo žejmej k wuradżenju pschepodało. Wudawki sa twar żelesnizy s Hornjeho Kumwałda psches Dażin a Dażink do Lubija žu s wusamknjenjom kupjenja leżomnoscżow pschi dołhoscži 10,9 kilometra na 1,566,000 hriwnow wobliczene. Wudawki sa kupjenje leżomnoscżow, kotrež maja interessentojo njesćz, něhdże 189,000 hr. wucżinja.

S Małeho Wjelkowa. S twarom artilleriskeje składownje na jenym knjeżim polu njedaloko tudomneho żelesniskeho dwórnischcża hischcże lětża sapocznu.

S Njeßwaczidła. Sańdżenu njedżelu žo w knjeżim hoscženzu wuhotowanje wubjerka sa powschitkownje wużitne dżełko a hajenje młodżiny we 8. wokrjeżu wotmě. Prózowanjam knjesa komornika s Vietinghoffa-Riescha bě žo poradźiło, knjesa hejtmana s Funku w Draždżanach, žławneho snajerja a wjednika powětrojeśdżenja sa jedyn pschednoschk dobycz. Wón na sapocżatki powětrojeśdżenja w sastarstwje pokasowasche, hacz bě skónczńje jeśdżenje w powětsje s ballonom a motorowej powětrowej łódżu w nowschim cżaßu wulku dokonjanoscz dozpiło. Wón twar a pjelnjenje ballonow, wodżliwych

ballonow a lětadłow rozestajesche a ſwoje mnohe jěſby po powětſje na ſajimawe waſchnje wopiſowasche. Runje tak jaſne a rozumliwe bě wopiſanje lětadłow (aëroplanow). S pſchednoſchka móżesche kóżdy ważnoſcź powětrojěſdźenja woſebje ſa wojerſtwo dopóſnacź. Wulki a derje ſaſkuženy dźak knjes farar Waktar we wubjerkowym mjenje knjeſej pſchednoſcherjej wupraji.

S Budeſtez. Po wobſamknjenju zyrkwinſkeho pſchedſydſtwa ſo kemſchenja hižo wot 1. makeho róžka ſem ſaſo wo poł hodźiny prjedy, potajkim $^1/_2$9 hodźin ſapoczńu.

S Budeſtez. Schtwórtk 1. makeho róžka ſmėje tudomne ſerbſke towarſtwo „Lubin“ wječor w 7 hodźinach ſwoje 2. lětuſche poſchadźenje. Knjes farar Mjetwa ſ Bukez je wopyt a pſchednoſchk pſcheczelniwje pſchilubił. Towarſtwo ſo kaž hewak pola Röſika, a tón krócź hiſchcze na wſchědnym dnju ſeńdźe, najſkerje pak ſo po próſtwje wſchelakich pſcheczelow ſ dźěłaczerſkeho powołanja potom bliżſcha ſhromadźiſna ras na njedźelu popołdnju abo wječor powoła. Wo bohaty wopyt ſo proſhy. Hoſczo ſu nam lubje witani. Shromadźiſna je ważna, duż pſchińdźcze wſchitzy!

S Budeſtez. Kaž huſcziſcho w ſuſodnych woſadach ſo nětk tež tu pola naſ, a to w ſuſodnych Hajnizach, kurſus ſa warjenje wotměła. Dopołdnja wot $^1/_2$9 hodźin ſem dóſtawaju domjaze holzy, wječor wot $^1/_2$7 hodźin ſem pak fabrikſke dźěłaczerki wuczbu we warjenju. Wuczerka tu je knjeżna Triemerez ſ Eibawy, a ſo jeje dołkadna wuczba naſchej žónſkej młodźinje jara ſpodoba. Kak ważna tuta wuczba ſa kóżdy dom a ſa poſdźiſche mandźelſtwo je, kóżdy roſomny człowiek lohko póſnaje. Spodźiwne je, ſo je tu žadanje po tutej wuczbje mjes fabrikſkimi dźěłaczerkami wjele wjetſche hač mjes domjazymi holzami. Sa wječor je ſo ſ fabrikſeje młodźiny hižo ſaſo ſa pſchichodny kurſus zyła cźrjóda ſamolwiła, tak ſo by ſo mohło hnydom po dokonjanym prėnim jene druhe wotdźělenje pſchiſamknycź. Ssnano ſo tež hiſchcze ſa dopołdnje mjes domjazymi holzami abo młódſchimi żonami telko namaka, ſo mohł ſo hiſchcze druhi kurſus wotdźerżecź. Samolwjenja pak dyrbjake ſo hnydom ſtacź.

Wuczba knjeżny Triemerez ſo ſańdźenu wutoru ſapocźa. Knjes farar Domaſchka ſ Bndeſtez wuczerku rano do jeje powołanja mjes nami ſapokaſa, ſhromadźenu żónſku młodźinu na ważnoſcź warjenja ſa dom a ſwójbne żiwjenje pokaſa a ju k pilnemu wuknjenju a wjeſelemu dźěłu napominaſche, mjes tym ſo pſchi wotewrjenju wječorneho wotdźělenja knjes farar Schołta ſ Hajniz młodźinje ważnoſcź tuteje wuczby w ſwojej rěcźi roſeſtajowaſche.

Mjes nami ſo warjenje pſches woſebitu, k nam powołanu wuczerku hač dotal hiſchcze żenje wuczikło njeje. Schtóż chżyſche ſo w nim wudoſpołnjecź, jěſdźeſche do měſta, płaczeſche wjetſchi wuczbny pjenjes a mějeſche tójſchto wudawkow a wobcźežnoſczow. Nětk wuknje tu 24 holzow, płaczi jenoż kóżda nětotre hriwny, njewuknje jenoż dołkadnje waricź, tak kaž ſo ſa dom a ſwójbne żiwjenje trjeba, ale ſ dobom ſ Bożim darom ſlutniwje hoſpodaricź a wſchě wudawki wobliczicź. Bjes praſchenja pak je jene tak nuſne kaž druhe.

S Bukez. Jutry 1912 ma ſo 4. wuczerſke měſtno tudomneje ſchule wobſadźicź. Pódla wobydlenja a ſahrody dołhody 1500 hriwnow, 150 hriwnow ſa wuczbu w pokraczowanſkej ſchuli a ſnadź 160 hriwnow ſa ſchwadliſku wuczbu wuczerjoweje żony wuczinjeja.

S Kotez. Tudomne zyrkwinſke ſchulſke měſtno ſu wuprójſdni. Kollator Najwyſchſcha ſchulſka wyſchnoſcź. Dołhody wuczinjeja pódla darmotneho bydła a ſahrody 1500 hriwnow ſe ſchulſkeje a 450 hr. ſ zyrkwinſkeje ſłużby; 100 hr. ſa ſarjadniſke dźěła, 150 hr. ſa pokraczowanſku ſchulu a ſnadź 160 hr. ſa ſchwadliſku wuczbu wuczerjoweje żony.

S Lětonja. (Pſchepołożenje wojerſkeho ſwuczowaniſchcźa.) Tudomne wojerſke ſwuczowaniſchcźo dyrbi ſo ſa artilleriſki regiment, kotryż ſo ſ Pirny do Budyſchina pſcheſydli, powjetſchicź. Wobſedźerjo trėbnych leżomnoſczow pak ſebi ſa nje płaczińy żadaju, kotrež ſo wójnſkemu miniſtrej pſchewyſoke ſdadźa być. Wojerſke ſarjadniſtwo chże pjecźa, jeli ſo ſo płaczińy leżomnoſczow njeponiża, zyłe wojerſke ſwuczowaniſchcźo do druhich ſtron pſchepołożicź. Prjedy je ſo powjedało, ſo chzedźa ſa wojerſke ſwuczowaniſchcźo krajinu mjes Żidowom a Sſkonej Borſchcźu pſchiprawicź.

S Wotrowa. W poſledniej hłownej ſhromadźiſnje naſcheje nalutowańje ſo wobſamknu, pola naſ kurſuſ ſa rataŕſke knihiwjedniſtwo wotměcź. Běſche ſo nam k tomu knjes rataŕſki inſpektor Stuckmann ſ Erfurta porucził. Tuteho ſebi wuproſzychmy, a wón pſchijėdźe póndźelu, 22. t. m., k nam. Wuwuczowanje trajeſche tſi dny. 20 ſobuſtawow naſcheje nalutowańje wobdźěli ſo na kurſu. Běſche poſběhowazy napohlad, hdyż ſo korczmaŕſka ſtwa do wuczerńje pſchetwori — hdyż tam, hdźež hewak mużojo pſchi karanczku trubku a fajfu pachaja, — hdyż tam 19 lětny młodźenz pſchi 60 lětnym mużu ſedźo ſ wołojnikom a linealom dźěła! Wſchitzy ſo ſ jenakej prózu a pilnoſczu rano wot 9 hodźin hač do 7 hodźin wječor poczachu — doſtachu pſchi ſamym moſhle wot pišanja. Druſy ludźo ſebi myſłła, ſo jenoż widły a motyka ruzy wotcźiſchcźeja! — Nichtó njemóże prėcź, ſo dźeńſkniſchi dźeń ani bur do prėdka njekroczi, njecha-li pišacź a liczicź. Nadźijomnje je wuczba na płódnu rolu padnyła. Sapocźnu-li nėkotſi knihi wjeſcź, budźa ſawėſcze druſy ſcźěhowacź; naſche knihi ſu jara jednore a tola doſahaze pſched wyſchnoſczu.

S Komorowa pola Kluſcha. Budyſki kawniſki ſud je tudomneho wuczerja J. A. Schneidera dla hrubeho krjudowanja ſchulſkich dźěcźi k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 2 dnjej a k khoſtam ſaſudźił.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu popołdnju 25 minutow po 3 hodźinach ſo na polo tudomneho knježeho dwora jedyn powětrowy ballon Lipſczańſkeho powětrojěſdneho towarſtwa dele puſchcźi. W nim jena knjeni a tſjo mużojo ſedźachu. Ballon bě ſo dopołdnja w 9 hodźinach w Bitterfeldźe do powětra puſchcźił. Rakecźenjo ſ cźrjódami k ballonej khwatachu a pomhachu powětrojěſdnym ballon ſawalicź. S tudomneho dwórniſchcźa ſo wón do Lipſka dowjeſe.

S Ralbiz. (Hruba njekniczomnoſcź.) Hdyż minjenu njedźelu pſchiwuſni kublerja Jurja Zura pola tuteho ſa blidom ſedźachu, cźiżny ſazpėcźahódny njekhmanik wulki kamjeń ſ tajkim wotmachom pſches wokno, ſo dwė woknje rosbi a woknowy kſchiż ſłama. Schkleńzy lětachu hač na blido. Je to po ſdaczu ſkutk hrubeje wjecźiwoſcźe. Nadźijomnje ſo poliziji poradźi, njekraźnika wuſlėdźicź, ſo by derje ſaſkuženе khoſtanje doſtał — Sswėt je woprawdźe daloko pſchiſchoł! Ssamo wo jſtwje ſedźo njemóże ſo měrny człowiek hrubym nadpadam njehańbitych ſobucźłowjekow wjazy wukhowacź. —

S Kamjeńza. Do ſpodźiwneje należnoſcźe je ſo jena tudomna holza ſapletła, kaž je ſo hakle nėtko wuſlėdźiło. Loni 12. auguſta běſchtaj we Weidźe ſe żeleſniſkeho cźaha mużſki a żónſka wuſtupiloj a běſchtaj pſchi Gladicźſkej horje wotemrjete cźėło jeneho dźėſcźa położiłoj. Po wobſchėrnym pſchepytanju ſu 20lėtnu Linu Marthu Kühnez jako dźėſcźowu macź wuſlėdźili. Tuta a jejny 26-lėtny luby Richard Haſſelmann ſ Tieſthala ſtaj dźėcźo, kotrež bě nóż prjedy w Hofje (w Bajerſkej) wumrjeło, do Weidy pſchinjeſłoj. Hdyż běſchtaj w Draždźanach dźėcźo na ſtawniſtwje pſchipowjedźiłoj, běſchtaj ſo jako mandźelſkaj, Prizkow rėkazaj, wudawałoj. Kühnez ſu w Draždźanach ſajeli.

Se Shorjelza. W Shorjelſko-Lubańſkim wokrjeſu je ſo 20. oktobra pſchi wuſchſchej wólbje ſozialdemokratiſki redaktor Taubadel ſ 23,238 hłoſami wuſwolił. Dotalny ſaſtupjeŕ tudomneho wokrjeſa, ſwobodomyſlny dr. Mugdan, je 18,870 hłoſow dóſtał.

S Wochos. W Běkej Wodźe ſo jedyn cźeŕwjeny bura, kotryż bě jomu drjewo pſchiwjeſł, woprascha, koho je wuſwolił, a a jako ſhoni, ſo je Hegenſcheidtej hłóſ dał, dyrbjeſche ſwoje drjewo ſaſo na wós nakkaſcź a precź dowjeſcź; pſchetoż cźeŕwjeny rjekny, ſo jeho drjewo njerodźi; móże je Hegenſcheidtej pſchedacź. — Podobnje ſo Mikoraſkim żonam ſeńdźe, tym ſu cźeŕwjenych żónſke powjedake, ſo móżeja ſwoju butru ſami żracź, hdyż njechadźa ſ demokratami hicź. — Ssnano ſebi myſłachu, ſo butra ſe wſzy ſmjerdźi, hdźež ſu demokratu namaſali. — Demokratoju budźa bórſy żiwi bycź pſchеſtacź dyrbjecź, hdyż njebudźa wjazy chżycź khlėba, butry, zaktow, mjaſa atd. jėſcź a kupowacź, dokelż ſo ſ tym burja ſeżiwjeja. Schtó móże prajicź, hacź ſwėt tak daloko njepſchewobrocźa, ſo ſo w nowym ſwėcźe ludźo ſ kamuſchkami żiwja, a potom by ſo pſchiſłkowo dopjelnikło wo konju, kotrehoż ſebi khudy muż pſcheje a trjebacź móże: haj, tajkeho konja bych wſał, kiż by pėſk żrał a wowſ ſr—ł.

S Wjerbna. Ssobotu pſched 3. njedźelu adventa, 16. dez. 1911, je ſo tu doſtojna, ſkoro 600 lėt ſtara Wjerbnjanſka zyrkej ſ nowa wuſwjecźiła, po tym ſo bě ſo 8 mėżazow ſa ſobu pſchitwarjowała a kraźnje wupyſchała. Nowe ſwonowe paże ſe żeleſa, nowe piſchcźele, nowe ławki, ſchpundowanje, wjerch, tſėchu ſmy doſtali; draſtownja, kajkejeż hiſchcze njemėjachmy, a hiſchcze jena pódlanſka komora ſtej ſo pſchitwarikej a parne tepjenje ſmy tež pſchiprawili. Nėhdźe 70,000 hriwnow budźemy dyrbjecź ſa pſchitwarjenje a ponowjenje ſapłacźicź. K temu ſu ſtudowani molerjo naſch Boži dom rjenje po ſaſtarſkim waſchnju wudebili a wupyſchili. Naſch „huſchy promſcht“ — kaž my prajimy —, to je k. generalny ſuperintendent D. theol. Keßler w Barlinje, je naſchu zyrkej na wuſtojne waſchnje wuſwjecźił, k. promſcht ſuperintendent Kuhnert ſ Khocźebuża je tu prėnju liturgiju ſ Bożeho wołtarja wotmėł, a

* (Jebanſtwo pſchi wólbje do khěžorſtwoweho ßejma.) W Drażdżanach ßu pſchi wużſchej wólbje dweju dźěłaćerjow ſajeli, kotrajž ſtaj na mjeno ſemrjetych wuſwolicź ſpytałoj.

* (Do młynſkeje zyły pſchiſchoł.) Njedźelu rano je 40lětny młynk Alwin Klahre w Biſchheimje ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł, ſo je ßo, hdyž rjemjeń na transmißiju połwži, ßo ſ tutej ſhrabnył a ßo wjazy króćź wokoło ſwjertnył. Wón ßo pſchi tym tak do zyły ſtłóczi, ſo dyrbjeſche jeho ßyn hakle zyłu ſaſtajicź, prjedy hač móżeſche żałoßnje ſmjeczene nanowe cźěło ſ kołow wucźahnyćź. Snjeſboženy żonu a dźěćźi ſawoſtaji, kotrež ſ wjetſcha hiſchcźe do ſchule khodźa.

* (Młodoſtnaj pſchekſchiwjerjej.) Wuczobnikaj w pißarni jeneje mebloweje fabriki w Liegnizy ſtaj pjecź ſměnkow (wechſlow) wo 2000 hriwnow falſchowawſchi po ſdaczu do Barlina cźekloj.

* (Hróſbny njeſkutk.) W Gablonzu pola Kamjenizy bě 32lětny pſchekupź Gerhardt ſe ßwojej żonu w njemērje żiwy. Ssrjedu pſchipoldnju ßo ſ nowa ſ njej ſwadźi. Pſchi tym Gerhardt w kuchini ſ rubanſkim nożom wjazy króćź do żony rubny, kotraž ßo wobarajo ruku pſched hkowu dźerżeſche. S jenym rubnjenjom wón jej jedyn porſt ſkoro zyle pſcherubny. S druhim wón jejny nop cźeźko ſrani. S krwju polata żona na ſemju padźe, móżeſche pak hiſchcźe k durjam doléſcź, mjes tym ſo ßo muż do jſtwy ſamkny a ßo tam wobwēßny. Ludźo Gerhardtez dźěſcźi pod kuchińſkim blidom namakachu. Sawołany lěkaŕ cźeźko ſranjenu żonu do hojeŕnje dowjeſcź da. Njeſbożowna ſ cźeźka żiwa woſtanje. Żona je pjecźa pilnje dźěłała a zyłu ßwójbu ſeźiwiła. Muż bě bjes ſaßkużby a próſdny khodźeſche.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 47lětny najenk hatow a plahowaŕ rybow R. M. W. Klee w Lewiſchowje bě ßebi na Hucźinjanſkich leżomnoſcźach 450 kórzow wulke haty, hrabi Schall-Riaucourej ßkuſchaze, wotnajak. Morjenje a tſělenje rybam ſchkódnych ſwěrjatow bě ßo jemu we wotnajatych hatach ſakaſało. Hrabja ſchkódne ſwěrjata ßwojemu lěßnikej tſělecź dawa a ſa to wulke myta płaćźi. Dokelź ßo njedźiwajźy teho w hatach rybam ſchkódne ſwěrjata ßylnje pſchiſporjachu, je Klee tſělesche. Wón mějeſche ßo teho dla pſched ławniſkim ßudom dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja ſamolwicź. Klee ßo ßam wuſna, ſo je 60 wyßakow, jeneho robornaka a 5 łaſtojcźkow tſělił. Tele ptaki ßu ßo tak pſchiſporjake, ſo ßu jemu nēhdźe na 2000 hr. ſchkody naczińike. Ławniſki ßud drje ſpósna, ſo je wón hońtwinſki ſakoń pſcheſtupił a tola jemu § wo hładanju woprawnych intereßow pſchiźpi a jeho wuwinowa. Statne rěcźniſtwo ßo pſcheczźiwo wußudej powoła. Khoſtanſka komora prěni wußud powaliwſchi Klee dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja k 50 hr. khoſtanja ſaßudźi.

✕ Hižo woſpjet khoſtany 53lětny pohoncź R. Ulbrich a jeho teho runja hižo khoſtana 50lětna żona běſchtaj loni 2. oktobra do Kubſchiz łapy kupowacź jěkoj. Pola Jeńkez wonaj na polu żiwnoſcźerja Bergmanna měch běrnow wohładaſchtaj. Wonaj jón na ßwój wós donjeßeſchtaj a ſ nim na Kubſchińke dwórniſchcźo dojēdźeſchtaj. Wot tam jón po żeleſnizy do Budyſchina póßłaſchtaj. Bergmann bě ßo paduſchſtwa hnydom dohładak a ſa woſowej cźerju do Kubſchiz khwataſche. Wot tam Budyſkej poliziji powjeſcź da, kotraž měch, hdyž ßo do Budyſchina pſchiwjeſe, ſaßłapi. Ulbrichez manożelſkaj běſchtaj potom hiſchcźe w Trjebjeńzach 2 měchaj běrnow ſ polow kradnyłoj. Jeju k jaſtwu po 2 měßozomaj ſaßudźichu.

Wutrobne zbożopřeća k nowomu lětu wupraja wšēm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

po 3 hr.: k. dr. med. Rachel w Pančicach;
po 2 hr.: k. kantor Zarjenk w Budyšinje;

Schiferowu tſěchu

ſ najlěpſcheho materiala kryju ſ rukowanjom
□ meter po 2 mk. 20 pj.

1500 □ metrow franzowſkeho a jendźelſkeho ſchifra, kotryž je ßo hižo jako kryw wużił, □ meter po 1 mk. 70 pj. poručam.

Tež wſchēch druhich k pſchikryczu trēbnych wēzow mam wulki ſklad na wobhładanje.

Tſěchikryjerſki miſchtr Ernſt Richter
na Tſělanſkej dróſy 20.

Serbski musej.

Poſlednje dary z l. 1911;

22. Knj. stud. tech. Cyrill Wjeńka w Prazy: stare blido ze staroho knj. hroda, w barockskim stilu wuwjedźene.
23. Knj. J. Skala (Mulerk) z Khróśćic: 2 małej wobrazkaj (Daguerreotypie) † P. Alberika a † wučerja Haufu z Różanta předstajacej.
24. Knj. wučeŕ Jan Rječka z .B.: Wobraz stareje Radwoŕskeje cyrkwje.
25. Knj. kantor J. Symank z Baćonja: Stare dźěrkawe sudobjo njeznatoho wuźiwanja.

Horcy dźak za wšě dary w zańdźenym lěće! Zo bychu so k starym přećelam mnozy nowi dobroćerjo za naš musej namakali, přeje sebi a Maćicy Serbskej

M. Wjerab, musejownik.

Drjewowa awkzija.

Pōndźelu 29. januara 1912 ma ßo popołdnju wot **3** hodźin
w Herzogej reſtawraziji w Zokowje
ſcźěhowaze na
Mjedźoſſkim revěrje
w 30. wotdźělenju (drjewiſchcźu), w 34. wotdźělenju (we wurubje) a w parku tam ſeſtajene **palne drjewo** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

50 rm **twjerdych palnych klumpachow,**
190 = **mjehkich** = =
75 = **mjehkich repuchow,**
770 = **mjehkeje palneje walcźiny,**
35 mjehkich dołhich hromadow a
pjeńkowe łoßy w drjewiſchcźu.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo
w Huſzy, 19. januara 1912.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pōndźelu 29. januara budźe ßo

twjerde palne drjewo

na **Sřeſchinſkich** ſahonach pſchi Splóſcźanſkej mjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w 10 hodźinach.

Jan Kſchiżan we Wyßokej.

Nēhdźe 1500 zentnarjow
břeſowych prutow

kupuje
wokrjeßna dźěłarńja na Żidowje (w Ssmolizach).

Wopytajcze, proſchu Maggiowe bouillonowe kóſtki

5 kóſtkow 20 pj., jenotl. po 5 pj.

Nicźeho lěpſcheho njeje. Najpalezniſcho porucza **Rudolf Pötſchke** pſchi mjaßowych jědkach 7.

Subjazy lěkaŕ Frey
w Budyſchinje na Moltkowej dróſy 19

cźaha ſuby ſ měſtnej bjeſcźuczźiwoſcźu. Żuſe ſuby ſ porzlina abo ſe ſłota też ſa najwjazy ßebi żadazych patientow.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchi a pjeńki
ma wotedacź
hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo
w Dubom.

wožadny farař k. rycžeŕ Kruschwiza mějesche žwjedžeńskej prědowani, a to němske po žlowach Mark. 1, 15 a žerbske na saložku žlowow ſ 1. knihow kralow 8, 28—30.

Na žwjedžeńskim kemscheuju spěwachmy němski a žerbski. Wobſamknjenje žo sta psches k. D. Keßlera. Wyšoki k. duchowny wudžěli hnydom po skónczenych kemschach dwójnikomaj žwjatu kschczenizu, a potom wěrowasche žužodny duchowny, k. farař Riese ſ Bórkow jedyn czežny por. Potom džěchmy na hosczinu, na kotrejž žo 99 wožobow wobdžěli. Dwaj zyrkwinaj starschej, Gnil a Bramař, doſtaschtaj pschi tej skladnosczi wot krala czežnej ſnamjeni.

Sswojej wožadže je k. farař rycžeŕ Kruschwiza jako wopomnjeńſki dar ſa nasch narod a ſa pschichodne narody knižki spišak, w kotrychž žo tež husto na Sserbow a jich zyrkwine wobstejnosczе w nětczischim a sańdženym czažu pokasuje a to ſ czeſczu, ſ luboſczu a ſ wěrnosczu. Tón spiš ma napišmo: „Stawisny Wjerbnjanskeje zyrkwje. K sažowuwjeczenju zyrkwje w lěcze 1911 spišak Bjarnat Kruschwiza, farař we Wjerbnje. Wusbytk žo ſa zyrkwine tepjenje nakoži.“ Kóždy Sserb budze wěsczе tajke knihi rad czitacz. Placzisna 90 pj., ſ póstowym pschipóšlanjom 1 hriwnu. To roskladowanje džěli žo do 11 ſtawow: I. S Wjerbnjanskeho praſtareho czaža. II. Wjerbnjanſka zyrkej w žrjedžowěku. III. Pschemenjenja na twarje Wjerbnjanskeje zyrkwje po reformaziji. IV. Wožadne žiwjenje w žrjedžowěku. V. Wožadne žiwjenje po reformaziji. VI. Sserbſka a němſka rěcz w zyrkwinym ſkutkowanju we Wjerbnje. VII. Wjerbnjanſka zyrkej, schto je wot wožebarjow (ſektěrarjow) czerpika a kajke žohnowanje je wot bratrowskeje gmejny měka. VIII. Fararjo pschi Wjerbnjanskej zyrkwi. IX. Patrony Wjerbnjanskeje zyrkwje. X. Džělenje Bórkowow wot Wjerbnjanskeje zyrkwje. XI. Ponowjenje Wjerbnjanskeje zyrkwje w lěcze 1911. Wschitke ſtawy, ſ wuwſaczom dweju (III. a XI.) žu na powschitkownje ſajimazy podložk ſaložene; duž žebi myšlimy, ſo mózeja tež hornjoserbšzy duchowni, wucžerjo a starožitnosczerjo te knihi rodženeho hornjoserbskeho muža, kiž 33 lět delnjoserbsku wožadu duchownje ſaſtara, rad czitacz.

Wjerbnjanske ſtawisny žo tež we wudawarni „Serb. Nowin“ Budyſchinje po 90 pj. pschedawaju.

W Rósborſko-Wojerowſkim wokrjesu je pschi wužschej wólbje ſ 25 341 wuſwolerjow 21 944 žwój hłóš wotedało. S nich doſtaschtaj krajny radžicžel dr. Hegenſcheidt 13 217, ſozialdemokrat Neumann 8451 hłoſow, 276 hłoſow bě njepłacžazych.

Se Sslepeho. Njeſnaty pěšnjer je tu pschi poſlednjej wólbje wuſtupił, hdyž je w papjerzy, kotruž je do wólbneje urny ſatykał, liberalnych wojowarjow a jich rjekow wobſpěwał. Dokelž je tón spěw ſa naſchu wješ tak wulzy ſajimawy, njech ſchtucžki, tak kaž žu spišane, w němskej rěczi ſcžěhuja:

„O mein Goldſchmidt iſt weg,
O mein Neumann iſt weg,
Hantſcho und Richter liegen im Dreck.
Bohle und Lohr ſind jetzt ſehr froh,
Daß ſie nicht mehr zu laufen brauchen,
Für Goldſchmidt Stimmen einzukaufen.
Trampe und Kruſchwitz ſagen:
Nun, ihr Brüder, nicht verzagen,
Immer mutig für den Goldſchmidt jagen.
Fuchs und ſein Sohn
Spielen bei der Wahl den Clon.
Sie erzählen Reichstagsſachen,
Man muß wirklich drüber lachen.
Lutzens ſprach zum Brauer:
Wir ſind alle voller Trauer.
Drum faltet eure Hände
Und danket, daß die Wahl zu Ende.“

Schkoda, ſo ſpěwař žwojeho mjena njeje podpišał, czi knježa, kotrychž wobſpěwa a jich tak k wyšokej czeſczi pschinješe, bychu jemu wěsczе žrjedž wšy pomnik ſtajili.

S Džěwina. Pschi poſlednjej wužschej wólbje je žebi někajki khrobolak ſ wušłuženym ſchoktu žwój žort ſczinił, hdyž je papjerku ſ napišmom wotedał: „1000 hr. myta płaczi Džěwinſka gmejna temu, kiž je žymjenikoweho ſchoktu (Leinkuchen-Schulze) Wilhelma Nouſcha na wotpoczink pschinješe. Jedyn byrgarſki towarſch.“ — Myſche ſkakaju a rejwaju, hdyž je tóczka ſawrjena. Wſchelake žo powjeda, ale ſchtó wě, hacž je ſchto wěrno.

S pruſkich Sserbow. Wólba je khutna wěz, tola žo druhdy wſchelaki žort pschi njej ſtawa. Konſerwatiwni rěkaju „czorna“. Strowy žměch to je, ſo naſchi Sserbjo libcralnym rěkaju „žwětko“, czim wjazy, hdyž tudomny kandidata rěkaſche Goldſchmidt, wſchak žo ſkoto žwěczi a žortnje žo praſchachu: „Ssy dha žwětko wuſwolił?“ — Stary wuj ſaſtupi; něchtó žo jeho praſcha: „Nó, džědo, koho dha chzecze wy wolicz?“ — „Nó, demobratrow wſchak wolicz njebudu!“ Duž maja tež wone žwoje žortne pschimjeno „demobrat.“

— (Pokhroma.) W Kindiſchu je mjes ſkotom dwora czišło 27 pokhroma wudyrika.

S Draždžan. Shromadne tunje ſaſtaranje ſ mjažom po towarſtwowym pucžu je žo 17. januara w jenej ſhromadžiſnje w Draždžanach wobſamkko. Towarſtwo žo „Powſchitkowna mjažoſaſtaranja ſa Draždžany a wokolnosczе“ mjenuje a chze ſkót na žamžne ſlicžbowanje kupowacz a w žwojich pschedawarnjach pschedawacz. Pódla teho towarſtwo pomyje sběra, ſ kotrychž wſchědnje we wulkim měſcze wjele ſtow zentnarjow nahromadži. Na naſhonjenjach žo ſ tymile pomyjemi létnje někotre tyžazy žwini wukormicz hodža. Wobdžělenje pschi towarſtwje je jara žiwe, dokelž podžěl jenož 20 hriwnow wucžinja.

Za Serbski Dom w Budyšinje

dari:

Knjez konrektor dr. Muka w Freibergu k wopomnjeću swojeho lubeho přećela † knjeza fararja dr. Marćina Renča-Wjelećanskeho . . . . . 5 hr. — p

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Liſtownja.

Lubemu pschecželej ſ Noweje Wžy pola Njeżwaczidła, kiž je mi w rjanym žerbſkim liſcze žwoje hněwanja, kiž jemu džiwina naczini, wuſkorżił, tudy džak wupraju. Liſt, žo wě, w prawym czažu na prawym měſtnje wužiju. Bart, ſapóšłanz.

Přilopk.

„Nadžija“, žerbſkich džěczi protyczka na lěto 1912. — Tež lětža ſaž̌o je knižka kražnje wuhotowana. Na 64 ſtronach namakacze rjane powjedanczka, baženičzki a žorty. Wobraſow je tam wjele, wjele, mi žo ſda na 60. Nimo teho maſch doſpołnu protyku. Lětža žu tam tež narodne a žmjertne dny žerbſkich wótczinzow. A pschi wſchěm tym je knižka nimo měry tunja, płaczi jenož 20 pj. Doſtanjecze ju w Budyſchinje pola Ssmolerja. Schtóž jich něſchto wjazy ſkaſa, njech piša na tule adreżu: An die Zeitſchrift „Raj“, Kamenz i. Sa. Nordſtr. 5.

* (Ssamomordarſtwo.) W Bornje pola Kamjenizy je žo džowka kublerja Beckera, kotraž bě žo ſ wucžerjom Kurtom Hochmuthom w Kamjenizy žlubiła, w žwojim wobydlenju ſatſěliła. Mjes žlubjenymaj bě ſwada naſtała. Hochmutha běchu ſajeli, dokelž žo na njeho hrěſchachu, ſo je žwoju njewjeſtu ſatſělił. Dokelž pak žo tukanje njeje wobkrucziło, žu jeho ſ pſchepytanſkeho jaſtwa puſchczili.

* (S hrjadu žo ſaraſyk.) Se ſchtwórteho poſkhoda jeneho nowotwara w Budapeſtu wulka hrjada dele padnywſchi ſtatneho rěcžnika Ettera ſaraſy, kotryž runje ſ hodownego kupowanja domoj džěſche. Dwě wožobje žo czežko ſranſchtej.

* (Na ſkijomaj jěſdžo ſmjerſka.) W Rudnych horach je žo jena ſki-jěſdžerka ſabludžiła a ſmjerſka.

* (Pſchekſchiwjerja ſajeli.) Pokladnika Dippoldiswaldſkeje towarſtwoweje banki, Willkomma, kotryž je pſches milijon hriwnow pſchekſchiwił, žu w Freibergu ſajeli. Willkomm njedželu rano ½7 hodžin w Freibergu pſchi khěži blidarja Thiele ſaſwoni a jemu praji, ſo njeje někotre dny wjazy ſpał, ſo je ſmjercz ſprózny a ſo chzył wotpoczowacz. Thiel Willkomma do wobydlenja jeho maczerje puſchczi, kotraž w tu khwilu pola jeneho ſe žwojich žynow w Frankfurcze pſchebywa. Na to Thiel na hońtwu džěſche. Hdyž žo wjeczor domoj wróczi, wón poliziji woſjewi, ſo w jeho domje Willkomm pſchebywa. Kaž žo ſda, je Willkomm pſchekſchiwjene pjenjeſy na burſy pſchěhral.

* (Ssamomordarſtwo chineſkeho měſtokrala.) Szetſchuanſki měſtokral Tuanfang je ſkoto póžrjel a žebi na tajke waſchnje žiwjenje wſał. Póžeranje ſkota je mjes chineſkimi ſaſtojnikami woždebne waſchnje, žwojemu žiwjenju kónz ſinicz.

* (Sso ſpaliła.) Dwanaczelétna džowka jeneho majora w Kaſſelu wjeczor, hdyž bě w džěczazej ſtwje žama, hodowny ſchtomik w žwojej klankazej ſtwje ſažwěczi. Pschi tym žo holczzyna lohka draſta ſapali. Džěczo žo tak czežko wopali, ſo bórſy po tym wumrje.

Dźak.

Sańdźenu ßobotu je ßo pschi wužschej wólbje Budyski khěžorstwoßejnski wokrjeß ſ nowa jako twjerdy hród wótczinskeho ſmyßlenja wopokasał. Raß pohnuwa, wschěm wuſwolerjam narodneho kandidata Heinricha Gräfy, kotſiž ßu we wobeżeżnym czaßu na mnri ßwěrnje jako ſtražnizy ſtali, ßo ſa to wutrobnje podźakowacź. Woßebity dźak tym, kotſiž ßu nam wjele njedźel dolho pschi wólbnych pschihotach w czeßnym ſaſtojnſkim ſkutkowanju njewuſtawajzy k boku ſtali, też ßo na wólbnymaj dnjomaj jako pomozni wopokaſali. Najczoplischo ßo wſchitkim dźakujemy, kotſiž ßu wuſpěch naſcheho kandidata ſe ßwojimi pschinoſchkami k wólbnym khoſtam ſpěchowali.

Wſchitzy tuczi knjeża najrjeńſche myto we wědomnju namakaju, ſo ßu jako prawi ſtaczenjo wótczinje wužitni byli.

Wubjerk ſa ſaßowuſwolenje Heinricha Gräfy.

Woſſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo na **Židowje czißło 120** jako

domjazy rěſnik

ſaßydlił. Po ſkaſanju do domu wſchón ſkót rěſacź khodźu a lubju dobre dźěło po tunim wobliczenju.

Jurij Jakubaſch na Židowje czo. 120.

---

24 młodych ßylnych czornopißanych czehnitych wołow, 10 zentnarjow czeźkich,
2 na nowe dejazej kruwje,
5 ßuczelnych jałojzow
ſteji na pſchedań
na knjeżim dworje w Lipiczu p. Minakala
w Sakſkej. — Żeleſniſke ſaſtaniſchczo w **Lutobczu.**

Viſitne khartki

czißchczi ſpěſchnje a tunjo
Sſmolerjez knihiczißchczerńja.

Mała **żiwnoſcź** bliſko Budyſchina ßo kupicź abo wotnajecź pyta. Poſticzenja njech ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeńſke ßwójby pyta hnydom abo posdźiſcho pſchiſtajerka Görlichowa na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Khěża

ſ wotnajatym polom a łuku je na pſchedań w Scheſchowje czißło 50.

Rjana ſahrodniſka żiwnoſcź

ſ něhdże 30 kórzami pola a łuki, w jenym kruſche, najlěpſcheje pſcheńczneje role, je bjes twarjenjow, kotrež ßo po pſchecźu natwarja, na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź w hoſczenzu w Rakojdach pola Barta.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, jutſje njedźelu **28. januara** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſczenzu ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. W njej ßo ſlicźbowanja ſańdźeneho lěta pſchedpołoża.

Ważnych należnoſczow dla proßy wo bohaty wopyt

pſchedßydſtwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, **4. februara**, pop. w 4 hodź. swoje

měſačne posedźenje.

Knjez kantor Keŕk je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeproſuje

předsydstwo.

Serbske tow. „Lubin“ w Budeſtecach

změje **ſtwórtk 1. mał. rózka** wječor w 7 hodźinach pola Rösika swoju 2. zhromadźiznu. Wſitke sobustawy ſo do posedźenja z tutym wutrobnje přeproſuja

Předsydstwo.

Nowa natwarjena

khěża

ſ wułkej ſahrodu je na Židowje na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Židowje 247 I.

Sſłużobna holza

ßo do jeneho duchownego doma na wßach pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Starſcha pſchiſtojna **ßłużobna holza**, kotraż móże trochu waricź, ßo k 1. haprleji t. l. na Michałſku faru w Budyſchinje na jerjowej haßy pyta.

Pilna, ſwólniwa, młódſcha

ßłużobna holza

ſe wßow ßo hnydom abo posdźiſcho pyta Carolaſtraße 12 delka w Budyſchinje.

Hoſpoſa ßo pyta.

Starſchu żónſku k wobſtaranju domjazeho hoſpodarſtwa ſa dwě woßobje hnydom pyta **Auguſt Kilian,** khěżeŕ w Mjeſchizach pola Pomorz.

Do ßłużby

ßo hólz, kotryż jutry ſchulu wukhodźi, pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wuczobnik ßo pyta.

Do ßwojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow, tobaka, zigarow a ſpirituoſow

wuczobnika,

ßyna ſprawneju ſtarſcheju, pyta

Adolf Rämſch naſzlědnik
mějeczel **Max Kirſchner**
w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach 1.

Hólzow,

koteraż jutry ſchulu wukhodźitaj, do lohkeje ßłużby pyta knjeżi dwor w Czichońzach.

(K temu czißłu pſchikoha.)

Pschiloha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. januara 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

22. januara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 6 lět	48—52	91—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	80—87
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—42	75—80
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46—50	83—92
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 7 lět	39—44	75—82
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	70—72
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	65—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	58—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	86—90
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	79—85
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	58—60	97—100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—57	91—96
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—50	82—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	46—48	62—64
2. mjaßne	44—45	60—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	57—60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 19. jan. 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 25. jan. 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	10	20	10	30
" — žołta	—	—	—	—	9	70	9	90
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožła —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	05	9	25	9	10	9	25
Jeczmjeń	10	50	11	—	9	75	10	75
Wows	9	90	10	20	9	70	10	—
Hróch	12	50	18	—	10	—	10	50
Woka	—	—	—	—	10	25	11	35
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny (50 kilogr.)	3	50	4	—	3	25	3	60
Butra 1 kilogr.	2	80	2	90	2	70	2	90
Pschenična muka 50 "	11	50	19	50	15	—	19	—
Ržana muka 50 "	11	—	14	50	13	—	14	—
Ssyno 50 "	4	40	4	70	4	25	5	75
Ssloma 100 "	4	—	5	20	4	34	5	80
Prožata 147 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	80	6	40	6	90
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	90	7	—	7	40
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	7	50	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	7	90	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 85 np. hač 18 hr. 10 np., rožła wot 9 hr. 10 np. hač 9 hr. 35 np., jeczmjeń wot 10 hr. 50 np. hač 11 hr. — np., wowß wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 5 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hač 15 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hač 16 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

25. jan. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. 15 np. hač 9 hr. 40 np., pschenża wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 20 np. jeczmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. 50 np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. — np. hač — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wiedro w Londonje 26. januara: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedźelu po tsjoch kralach rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjedźnu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda žerbsce a w 10 hodźinach němske předowanje. — Ssrjedu popołdnju w 5 hodź. budże we Wulkowjelkowskej schuli biblisla hodźina.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Jan Trübenbach, kublet w Struppenje, s Johanu Madlenu Melcherez w Ssmolizach.

S druhich wožadow: Edmund Pawol Polan, fabrikat w Kamjenej p. Měrkowa, s Helenu Pětkez w Hornim Hunjowje. — Stanišlaw Teichert, wyschschi schwajzat w Kanezach, s Marju Selmu Neumannez tam. — Hermann Max Strauch, pomozny želesnisti wothladat w Franzendorfje w Cžěskej, s Emmu Huldu Schäferez w Budyschinku.

Křćeni:

S druhich wožadow: Emma Marja, Khorle Augusta Klimanta, kublerja w Rakezach, dź. — Pawol Kurt, Pawoka Mikela, pomozneho tepjerja w Rakezach, ž. — Pawol Richard, Bohuwěra Wjenka, dźěłaćerja w Rakezach, ž. — Pawol Marćin, Ernsta Augusta Schmidta, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ž. — Khorla Gustav, Khorle Zawnika, fahrodnistkeho žiwnoscźerja w Drobach, ž. — Jan Jurij, Ernsta Basche, dźěłaćerja w Bukezach, ž. — Kurt Erich, Pawoka Hermanna Greulicha, želesnistkeho dźěłaćerja w Kolwasy, ž. — Jan Ernst, Jana Augusta Herzoga, dźěłaćerja w Krakezach, ž. — Theresija, Khorle Hendricha Krügera w Hlinje, dź. — Max Hermann, Ernsta Augusta Hoffmanna, kowarja w Stróži p. Barta, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: 19. dźeń januara: Hana Rosina Burkhardtez, njebo Handrija Hanskeho, dźěłaćerja w Budyschinje, sawostajena wudowa w Bobolzach, 75 l. 4 m. 14 d. — 20. Morwa narodź. njemandźelska dźowka w Nadźanezach. — 21. Alfred Rudolf, Emila Schmidta, twarskeho dźěłaćerja we Wurizach, ž., 10 m. 6 d. — Johana Scholcźiz, njebo Jana Brindta, žiwnoscźerja w Dźěžnikezach, sawostajena wudowa, 74 l. 8 m. 3 d.

S druhich wožadow: Jan Bohuměr Böhma, khěžet w Nowych Błohaschezach, 70 l. 1 m. 15 d. — Marja swud. Schudakowa, wumjenkatka w Komorowje p. Rakez, 63 l. 2 m. 18 d. — Jan Bělusch, wumjenkat w Rachlowje, 65 l. 8 m. 19 d. (thowany w Rakezach). — Marja Augusta swud. Schubertowa rodź. Husakez w Khwaćizach, 64 l. 4 m. 12 d. — Frieda, Bjedricha Augusta Rößlera w Pšowjach, dź., 5 m. 14 d. — Khrystiana Wićasez, Jana Ernsta Förstera, dźěłaćerja w Cžorniowje, mandźelska, 60 l. 9 m. — Khrystiana swud. Krawzowa, wumjenkatka w Bukojnje, 68 l. — Madlena swud. Korkowa w Barcźe, 78 l. 8 m. — Hendrich Kurt Bobak, maschinskeho tepjerja w Stróži p. Barta, ž., 8 m. — August Zid, dźěłaćer w Hrodźischcźu, 45 l. 19 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

4. njedźelu po tsjoch kralach smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan žerbsce a w 10 hodźinach němske předowanje. Kollekta sa zyrkwiny twar w Kolmnizach.

Pjatk 3. februara, jako na Marje wuczišćenje, budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedźelu po tsjoch kralach smeje farat Domaschka rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Bójz dop. w 9 hodź. němske a $\frac{1}{2}$11 hodźin žerbske předowanje. — Psched zyrkw. durjemi žo kollekta sa twar zyrkwje w Kolmnizy p. Wulkeho Hojna sběra. — Popołdnju. $\frac{1}{2}$4 hodźin smeje khschesćijanske towarstwo žónskeje młodosće w paćeiskej stwje swoju shromadźiznu.

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 khowčzkami sa pscheježdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, želesne klinkerske, wodunjepschepuschczate połne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucża

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske farjadnistwo cžo. 11.

Přilopk.

* (Dźěsczi ßo tepikej.) Hdyž běchu ßo lědma prěnje dny sańdźeneho tydźenja haty ſ cźeńkim lodom pschikryke, ßu ßo ſwažliwi hólzy na njón ſwěrili. Na Pappenborfſkim hacże pola Halle tſjo hólzy na cźeńki lód dźěchu a ßo pschekamachu. Dwejo ſ nich ßo tepiſchtaj.

* (Nana ſkónzowak.) W Schuſſinze pola Glogowa w Hornjej Schleſyſkej je burſki ßyn Herkt ßo ſ nanom ſwadźił a tuteho ſaraſył. Potom je ſtatok ſapalił, pschi cźimž je ßmjercź w plomjenjach namakał.

* (Barlinſki rěcźnik ßo ſhubił.) Wutoru je ßo rěcźnik dr. Hailliant ſhubił. Jedyn żeleſniſki wothladaŕ je jeho w Grunewaldźe widźał, hdźež je ßo wußlěkał a potom nahi po ßněſy woteſchoł. Na to ßu zyły Grunewald ſa nim pschepytali, tola jeho njejßu tam namakali. Móżno tež je, ſo je Halliant něhdźe w Grunewaldźe druhu draſtu ſkhowanu měł, kotruż je ßo ſwoblekał a potom cźeknył. Powjeda ßo mjenujzy, ſo je jemu jena knjeni 50,000 hriwnow dowěrika, kotrež je chzyła póndźelu ſaßo měcź. Tež je wón poßledni cźaß w pjenjeżnym cźěßnje był. Draſtu je najſkerje ſ wotpohladom w lěßu woſtajił, ſo bychu ßebi myßlili, ſo je w lěßu ſmjerſuł abo ßebi tam żiwjenje wſał. Prjedu je dr. Hailliant w Hněſdnje bydlił. Tam je ßo wón huſto ßrjedź ſymy w ßwojej ſahrodźe cźělnahi do ßněha ßydnył. Wón je ßo w ſymje tež huſto w rěkach a jěſorach kumpał, a ßebi prjedy teho dźěru do loda wurubał. Nas je ßo tež w krutej ſymje nahi fotografowacź dał, pschi cźimž ſpomni, ſo je to najlěpſche dopokaſmo ſa to, ſo budże wón 100 lět ſtary.

* (Tſi dźěcźi ßo ſ jenym woſom ßmjertnje ſranile.) W Hněſdnom w Pósnańſkej ßo konjej woſa ratarja Körbera w Paulsdorfje ſplóſchiſchtaj. Wonaj do cźrjódy dźěcźi cźěrjeſchtaj a tſi dźěcźi ßmjertnje ſraniſchtaj.

* (Powodźenje w połnóznej Italſkej.) W zyłej połnóznej Italſkej ßu powodźenja wulku ſchkodu naczinike. W Como je ßo jene dźěcźo ſ wodu wotpławiło. W Apulſkej ßu wobſtejnoſcźe hrożaze, hdźež ßu po dołhej ßuchocźe ſlimki kraj wupuſcźike.

* (Naſtróżaze njeſkutki dweju anarchiſtow.) Dwaj młodaj cźłowjekaj, 18- abo 19lětnaj, běſchtaj w Odeßy do jeneho małeho hoſcźenza ſaſtupiłoj a na hoſcźenzarjowe praſchenje wotmołwiłoj, ſo żanych legitimaziſkich papjerow nimataj. Dokelż njeměcźe paßa w Ruſkej pſchezo tukanje ſbudźuje, hoſcźenzaŕ hnydom na poliziju khwatałſche. Hdyž chzyſchtaj na to dwaj poliziſtaj do ſtwy młodeju cźłowjekow ſtupicź a jeju ſajecź, taj do poliziſtow tſělеſchtaj a jeneho ſ njeju moriſchtaj, druhi poliziſt na polizajſtwo wo pomoc běżeſche, tola anarchiſt jeho doſcźěhny a jemu pschiwoła, ſo dyrbi ßo poddacź. Hdyž ßo poliziſt wobroczi, anarchiſt do njeho tſěli a jeho teho runja ſatſěli. Wuſtróżeny lud bě tutemu podawkej niczo cźiniz pſchihładował, dokelż ßebi nichtó njeſwěri, anarchiſta pſchimnycź, kotryż hrożeſche kóżdeho ſatſělicź. Slóſtnikaj na to do jeneho parka bliſko Odeßy cźeknyſchtaj. 30 poliziſtow park wobſtupi, tola ßebi tej nětko nichtó njeſwěri, do njeho ſeńcź, ſo by ſlóſtnikow ſajał, dokelż běſchtaj taj mjes tym hiſchcźe dweju poliziſtow morikoj a nětkotrych ſranikoj. Skónczńje ßo anarchiſtomaj poradźi, ſ leſcźu wupjerchnycź. Wonaj jedyn kłobuk a jedyn płaſchcź na jedyn ſchtom powěßnyſchtaj a cźeknyſchtaj, mjes tym ſo poliziſtojo do płaſchcźa tſělachu, mějeſchtaj ßo anarchiſtaj ſ prócha.

Wotſtronjenje ſubybolenja.

Suby ßo ſ měſtnym pohluſchenjom cźahaju, cźuw ßo mori, ſuby ßo cźiſcźa a plombuja.

Zuſe ſuby kóżdeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khoſejowni.

Sofy

a

matrazy

we wulkim wubjerku

porucza

C. A. Pietsch,

ßedłaŕſki miſchtr

na łamjeńtnej haßy 18

(niże króny).

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

pſchi nowych hrjebjach 5

piſańnja ſa kupowanſke, hypotheklſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěcźi ßerbſki.

— Telefon cźiſło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Lehmannez konditornja

na ßerbſkej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnoſcź: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby

k ßwjedźenjam jako dar ßo pſchihodźaze.

Roſeßłanje na wßy.

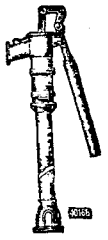
Wſchědnje cźerſtwe khoſejowe a cźajowe pjecźwo.

Ssamopjecźene mjedowe tykanecźki.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**

a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějecźelej:

J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płacźenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na łamjeńtnej haßy.

Snate najlěpſche a najtuńſche **jędne kola** kupuja ßo pola **W. Fuchsa** w Budyſchinje na Draždźańſkej dróſy.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Görlitzer Kaufhaus J. SCHAAF

Inventurske wupschedawanje

po nadpadnje tunich płaczišnach.

29. januara

Schórzuchi
Dźěczaze schórzuchi
wubjerneje hódnoscze
po 25 pj. — 95 pj.
Domjaze schórzuschki
35 pj. — 200.
Schtrymphy a soki
wo běrtl tuńscho.
Dźělba paßow
k wumolowanju
po 10, 25, 50, 95.

Płóczliwe ßuknje
po 1.50
Podschiwk-l ßuknjam
100 cm schěroki, meter 35 pj.
Podschiwk ša taille
2/stronski, meter po 35 pj.
Wolma, wjele barbow,
1/2 punta 95 pj.
Schaty,
we woknje ßo troschku ša-
próschike, 25, 50, 95, 1.75
Gardinowe vitraże
po płaczišnje ponižene.

Taffety,
cžorne, po 1.45.
Ia hódnoscž.
Chineska
a schottiska žida
meter po 1.50
Ssomot,
po płaczišnje jara poniženy.
Dźěczaze wobléczenja
po —.75, 1.50, 3.—
Schlewjery, schale
nimo měry tunjo.

Zankate tkaniny
běłe a pißane
50 pj. — 300 pj.
Zankate
ßaßadźenje
meter hižo po 5 pj.
Wuschiwanja
wjele ponižene.
Banty
něhdże 12 cm schěroke
3 metry po 95 pj.

Žonjaze klobuki
k wuběranju
po 25 pj. hacž 1.50.
Dźěczaze khapy
lodokožowy ßomot
po 95 pj.
Pjelsczowe boy
po połojzy płaczišny.
Automèzy
ša poł płaczišny
95 pj.

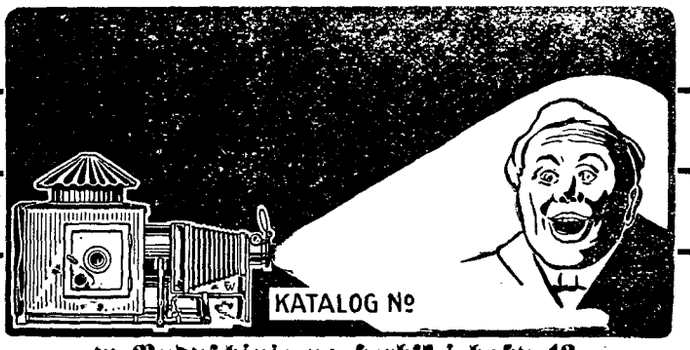
Shorjelska
pschedawarnja
w Budyschinje
na bohatej haßy 20.
Jan Schaaf.
— Žane samènjenje. —
Pschedawanje ša hotowe pjenjesy.

Swosabjenje.

Žalba pschе bolaze
swosabjenje,
tyša po 1 mk.
Balsam pschе njebolaze
swosabjenje,
blescha po 50 pj.
Pschе schkropawu a kwěkazu
kožu
leukodermakrème,
rolka 50 pj.,
leukodermamydło
kusk po 50 pj.
Rosešłanje na wšy.
Jeniczzy woprawne dostacź
w kral. priv.
hrodowskej haptyzy
Paul Leidler
w Budyschinje.

Hypothekske
pjenjesy
wupožczuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Richard Huth
1. spezialna pschedawarnja
ša amateurske fotografowanje a projekziju

w Budyschinje na ßerbskej haßy 13.

Pschedźenak.

Protyka ša Sserbow
na pschestupne lěto 1912
je ša **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Jako woßebitu spezialnoscź
poručam
woprawne jejowe
poliwkowe pschidawki,
jejowe nudle
a wschě druzziny
maccaronow.
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Kosaze koże,
howjaše koże,
czelaze koże,
sajecże, kaniklaze, kunjaze,
tkhórjaze a kocże koże,
wowczu kožu a wowczu
wołmu
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach 11
a pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Narodni wuſwolerjo 3. ſakſkeho wokrjeßa!

Bitwa je nimo!

Khěžorſtwowa bitwiſka khorhoj ſ nowa dobyczéríſzy nad naſchim ßławnym łužiſkim wólbnym wokrjeßom ſmahuje.

W horzym cżežkim bědżenju, we woporniwym wojowanju ſcże njepſcheczela pſchewinyli a domiſnje cżeſcż ſakhowali.

Naſche kraßne dobycże móżeſche pak ßo jenoż wubědżicż ſ krutym woporniwym dżełom, ſ cżahłej wutrajnoſczu a njepſchemóżnej khrobłoſczu we wojowanju ſ njeliczomnymi bjeßßwědomitymi njepſchecżelemi.

S wjeßelej wutrobu ſ nowa hordu winowatoſcż Waſcheho ſaſtupjenja pſched khěžorom a khěžorſtwom pſchewoſmu: Cżeſcż a ßwědomje budżetej mje wodżicż, naſch wokrjeß k derjemĕczu a ſbożu zyłeho luda, ſajmy wſchĕch ludowych worſchtow hladajo ſaſtupowacż.

Shromadnje pak ßebi ſalubmy, ſo chzemy dale twaricż na narodnym ſkutku w cżežkim woßudnym cżaßu naſcheho luda.

Jedna ßo wo to, ßyły ſabłudżenych nĕmſkich bratrow k kſcheſcżijanſkemu duchej, k ßwjatej wótcżinſkej luboſczi a k nĕmſkej kraloßwĕrnoſczi wróczo dowjeſcż. Tónle pucż je jenicżki, kotryż nam pſchichod naſcheho wólbneho wokrjeßa a zyłeje nĕmſkeje wótcżiny ſarucża.

Wſchitkim tym pak, kotſiż ßu ßwoje mozy naſchej ſhromadnej wulkej wĕzy wĕnowali, kotſiż dobycże pomhachu wubědżicż, kotrež w ſrudnym cżaßu tak błyſchczo do kraja ßwĕczi, wutrobny ſprawny dżak, kotremuż dam wuklinczecż k wſchĕm narodnym wuſwolerjam ſawołajo dżenßa a pſchezo

„Sswĕrnoſcż ſa ßwĕrnoſcż“.

W Biſkopizach, 21. januara 1912.

Heinrich Gräfe,
r. K. S. A. rjadu 1. kl.,
ßobuſtaw khěžorſtwoweho ßejma.

Wuporjedżenje ratarſkich maſchinow
derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchĕ **transmißijonſke dżĕła**, twarju jako woßebitoſcż: **ruczne młóczaki, żeleſne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a ſchidu, göple, juchowe plumpy, rĕpowe rĕſaki.**
Bubonate ßynowe wobroczaki, bĕrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.
— Saſtupjerjow pytam. —
Telefon 416. **Robert Hahn naſlĕdnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na bĕletnſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacż. ::

Franz Marſchner
cżaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobroczińwemu wobkedżbowanju porucża.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińy.

Th. A. Wällnitz naſlĕdnik
mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczińſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a łakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
każ tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchĕch płaczińach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druzhiny, każ tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawĕrſke ſtólczki atd.

Sserbſki muſej wotewrjeny kóżdu 1. a. 3. njedżelu mĕßaza wot ½11—12 hodżin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach šo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjećor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 5. | Sobotu 3. februara 1912. | Lětnik 71.

We šakšim ześmje

šaběrachu ześo nimale bjes wuwšaća zyły tydźeń pospochi se šakšimi železnizami. Pšechća a žadanja, kiž ześo wuprajachu, wukhadźachu ś wjetšcha se strony industrialnych. Industrialni pak ześu nimale wšchitzy wuroščeni liberalni. Džiwni to ludźičźkojo. Čzitarjo Serb. Nowin drje ześo hischće žiwje dopomnjuja, kak do poźlednich khěžorstwo-ześmšich wólbow liberalni po wšach čzahachu, wudawajo, kak jara ša šlutniwosćz w statnym hospodarstwje wustupuja. Schto čzinja nětko w ześmje?! Nasche knježerstwo namołwjeja, dołh napraškać! Liberalni žadaja ześebi, so by ześebi nasch stat ś nowa 50 milijonow hriwnow požčzik. S tymi pjenjesami dyrbjake ześo na hłowu a na schiju železnizy twaricz a želesniske wosy ześo woźebnischo wuhotowacz Město parneje mozy dyrbjake ześo na wschelakich železnizach wosy ś elektriškej mozu hnacz a t. d. Wo to pak ześo liberalni njepraščeja, so tola lokomotivy a tawšynty drje starych, ale pšchi tym hischće zyle trjebajomnych wosow njemóžemy do stareho želesa smjetacz. Ssmy tola wjeześeli, so tak rjenje dołh wotplaczujemy. Nasche knježerstwo a jeniczźy konservativni noweho dołha nochzedža. Knježerstwo drje ześyć naschich železnizow wutworjuje, ale na podložku tych ześrědkow, kiž mamy w statnym hospodarstwje sbytkne. Sańdźenu wutoru wupokaša ześo, so ma **dalewjedźenje połnozno-rańscheje železnizy wot Radworja ześem** najlěpšche wuhlady na dopjelnjenje. Wšchitzy rěčznizy k temule pšchedmjetej, běchu jich ześedmjo, ša dalewjedźenje wot Radworja ześem wustupowachu; šapóšłanzaj **Kokla** a **Bart** žadaschtaj, so njeby knježerstwo na tym wobstało, te ležomnosće darmo dostacz, pšches kotrež železnica póńdże. Knjes Bart ześebi tež žadasche, so by rańschi cźah wot Wósborka do Radworja w tajkim cźaźu jěźdźił, so mohli ś nim pšchikhadźazy pucźowarjo do Njeźwaczidła a Rakez bjes komdźenja dale jěcź. To bychu runje wopytowarjo Njeźwaczidliskich wikow jara witali. Ssrjedu jednachu ś nowa wo železnizach, ś pšchiczinu spiźa wo organisaziji železnizow, wudateho wot generalneje direkzije šakšlich železnizow. Liberalni wošpjetowachu šaźo ześwoje pšchepjate žadanki ša železnizy, kiž bychu šakši stat ś nowa do finanzneho hubjeństwa dowjedke a nam nowe dawki pšchinjeźke.

Schtwórtk a pjatk stejachu na dnjowym rjedźe wschelake namjety rosprawjazeje a finanzneje deputazije. Dokelž ześo też pšchi tym wo šarjadowanje naščheje policije jednašche, sozialdemokratojo khětro hubu drějachu. S niczim ześo naschi cźeŕwjeni cźežo špšchecźelicz njemóža, hacz ś policiju. Teho dla wuźija składnosćz, do njeje ripacz.

Šakške knježerstwo a cźwila automobilow.

Wobcźežowanška a prótstwowa deputazija šakšeho ześma je wo petiziji wo naprawach k wotstronjenju wobcźežnosćzow, ś automobilnym jěźdźenjom nastawazych, jednaka. Knježerstwowy šastupjeŕ pšchipósnawaše, so ześo wobcźežnosće automobiloweho jěźdźenja po zyłym kraju šacźuwaju. Pšchecźiwo bjeswobhladniwosći automobilnikow samóže pak knježerstwo mało wucźinicz. Tu jenoź wobstorženje pomha. Prochowej cźwili hodźi ześo jara cźežko wotpomhacz a k temu trěbne pjenjesy nawdacz. Pospytu se ześrědkami, proch wjaźazymi, njeźźu špokojazy wuspěch měte. Najlěpšchi ześrědk kamuschkaty pleśtr na wjeźnych dróhach wostawa. Tón šestajecz pak njeje statowa, ale gmejnow wěz. Stat pak budże gmejny po możnosći podpjeracz. Pšchisprawne by było, so bychu wobześedźerjo automobilow dźěl wudawkow ša plešrowanje šaplacźili. Ssnadź mohła ześo wěz ś powyschenjom khěžorstwoweho automobilneho dawka dopicz. Knježerstwo je ś zyła policiji poručźiło, pšchecźiwo pšchestupjenjam automobilnikow ś krutosćzu šakročicz.

Špionaža w Němskej.

Khěžorstwowy ześud w Lipšku tele dny jendźelskeho rěčznika Bertranda Stewarta špionaže dla ześudźeše. Stewart je wobškorženy, so je pšchi němskim połnóznomórskim brjoše pšchiprawy němskeho wójnskeho kódźstwa wobhonjak. Wobškorženy, kotryž je jěšdny offizěr reserwy, pšched ześudom wšchu winu přeješe.

Druhi prozeš dla wobhonjerstwa ześo w Essenje pšchecźiwo prjedawšchemu policajskemu komišarej Emilej Reichej wjedźe.

Dale budże Lipšcźanški khěžorstwowy ześud dla špytaneho pšcheradźenja wojeŕskich potajnosćzow italskeho pšchedawarja gypšowych figurow Egišta Parsentia ześudźicz.

Khěžorstwowy ześmj

ześo 7. februara šeńdźe. Liberalni a sozialdemokratojo ześu prěnje dny halekujo do ześwěta wokali, so je ześo cźornomódry blok ś nowowólbami rosbił. W ześwojim rosradowanju liberalni ś zyła njeśacźuchu, so ześu woni ześami pšchi wólbach poraženje poczerpili a so maja ześo jeniczźy sozialdemokratam a dobrocźiwosći konservativnych džakowacz, so njeźźu hischće hórsche puki na nich padake. Posdźišcho ześu liberalni hischće jene ześydło, kotrež hižo ša ześwoje liczichu, šhubili. W Salzwedelskim wokrjeźu njeje po wošpjetowanym liczenju liberalny swjaška dr. Böhme dobył, ale konservativny ś Kröcher. Tutón je 13,441, dr. Böhme pak 13,182 hłošow dostał. Duž móža liberalni tutón wokrjeź do wuhenja šapiśacz.

W nowym ześmje śmeja strony prawizy 198, lěwiza 89 a sozialdemokratojo 110 hłošow. Wjetschina liberalno-sozialistiškeho wulkobloka po tajkim jenoź jedyn jeniczki hłóš wucźinja. Tutón liberalno-sozialistiški blok se žiwjelow wobsteji, kotrež we wschědnym žiwjenju kaž woheń a woda do ześo šraźuja. Nationalliberalni ześo ženje njebudźa se sozialdemokratami dlěschi cźaś šnjesć móz, pšchetoż jich hospodarške interešy a politiške nahlady ześebi wschudźe napschecźo šteja. Hižo nětkole sozialdemokratojo ześwojim liberalnym pšchecźelam, kotšiž ześu, kaž w Budyšim wokrjeźu, pšchi wuźschej wólbje cźeŕwjenu wólbnu papjerku wotedali, jich šłužbu ś hanjenjom a wuśměšchenjom placźili. Tak sozialdemokratiške „Bremenške měschcźanške nowiny“ pišaju: „Liberalismus je politiške scherjenje, ša kotrehoż wuwiczom móže ześo hacz do błóta politiškeje khamornosće šhodźeńk wot šhodźeńka ślědźicz. Liberalismus je dźenśa na šhodźeńk šdernjenja dóschoł, so, mohł-li ześo wón tutón wokomik do hanibneho stołpa pšcheměnicz, bychu ześamo pšy wotwlakowake, ześo na nim wunjeschwarnicz. Bjes nadźije wón rospadnjenju a rospuschcźenju napschecźo khwata. We hłownej wólbnej bitwje njeje ześebi wón ani poł duzenta hłošow dobycz mohł, a pšchi wuźschej wólbje je ześo wón na pomoz druhich stron spuschcźecz dyrbjał, so mohł na podpjerach klazajo a stonajo do khěžorstwoweho ześma šalěschcz.“ — Schto naschi Pudorakojo k tutemu wucźeščźowanju rjeknu?

Na najwyschschich knježerstwowych městnach měnja, so budże ześo ś nětcźischim khěžorstwowym ześmom hischće dźělacz hodźicz.

Khěžor je žo drje ſ wuſwolenjom ſozialdemokratiſkeho wjednika Liebknechta w Potsdamje njelubje pſchekhwatał, tola žo wón pſchi nětčźiſchim ſeſtajenju politiſkich ſtronow w khěžorſtwowym žejmje ſozialdemokratow njeboji. Knjeżerſtwo budże nětkole njeſtroniſzy nad ſtronami ſtejecź móz. a njebudże jenickzy wot konſervativnych wotwißne. Sozialdemokratojo budźa w žejmje wobhladniwiſcho a ſkludniſcho wuſtupowacź dyrbjecź, ſo by k žejmowemu roſpuſchczenju njedóſchło. Wólby žebi pſchewjele pjenjes žadaju a po roſpuſchczenju khěžorſtwoweho žejma móhli ſozialdemokratojo ſaßo wjele mandatow ſhubicź, tak bórſy hacź bychu wuſwolerjo ſaßo k roſumej pſchiſchli.

Sozialdemokratojo w pſchedßydſtwje khěžorſtwoweho žejma.

Sozialdemokratojo žebi w žwojich nowinach ſa jeneho žwojich ſapóßkanzow měſtno prěnjeho měſtopſchedßydy w khěžorſtwowym žejmje žadaju. Jeli ſo ſozialdemokratojo do pſchedßydſtwa pſchińdu, žo wſchelake njeſpodobnoſcże njehodża wobeńcź. Jako republikanojo woni kózde poczeſczenje khěžo wotpokaſuja a pſchi žlawje na khěžora pak ſalu wopuſchcża, pak nadpadnje žedžo woſtawaju. Jich ſaſtupjeć też ženje k khěžorej njepóńdże. Sozialdemokratiſki měſtopſchedßyda budże wuradżowanje też hinak wodźicź, hacź budże porjadowym ſtronam lubo.

Sbliżenje Italſkeje a Awſtriſkeje.

Prjedawſcha politiſka napjatoſcź mjes Italſkej a Awſtriſkej je ſ poßrědniſtwom Němſkeje popuſchczika. Kaž italſke nowiny pißaju, je awſtriſki trónſki naßlědnik Franz Ferdinand dlějſche roſrěczenje ſ Turinſkim hrabju, wujom italſkeho krala, měł. Tutón bě žo k kſchczenizy žyna němſkeho krónprynza jako ſaſtupjeć italſkeje kralowy Heleny do Barlina podał. Italſke nowiny wuſběhuja, ſo je to prěni krócź, ſo je žo jedyn ſtaw italſkeje kralowſkeje žwójby ſ awſtriſkim trónſkim naßlědnikom ſetkał.

Italſko-turkowſka wójna.

Pſched Tripolißom žu poßledne dny jenoż někotre njewažne bitwiczki byke. Ssobotu w nozy Turkojo žłaby nadpad na Gagareſch ſczinichu, tola žo ſ lohkej prózu wotraſychu. W tym žamym cżaßu žo nadběh něhdże 3000 Turkow na Ainzarſke naßypy wotraſy. Na italſkej ſtronje ſtaj dwaj mużej padłoj a někotſi žo ſ wjetſcha lohko ſranili. Turkojo žu pjecża wjele ludźi ſhubili.

Italſzy žu pjecża wotmyßlenje ſpuſchczili, nětkole do ſnutskowneho tripoliſkeho kraja poſtupowacź. Tajke poſtupowanje by wjele ludźazych a pjenježnych woporow żadało. Sa to chzedża Italſzy zyły 1500 kilometrow dołhi mórſki brjoh wobßadźicź. S tym dyrbi žo wſchón pſchiwos ſ morja k njepſchecźelej wotſamknycź. W tu khwilu žo Turkojo njedźiwajzy italſkich ſtražowozych kódźow ſ morja ſ zyrobu a wójnſkej potrjebu ſaſtaraju. Jeli trjeba, dyrbi žo italſke wójſko wo 80,000 abo 100,000 muži poßylnicź. Italſkemu knjeżerſtwu wo to dże, ſo by Turkowſka ſ Italſkej bórſy měr cżinika. Jeli ſo by žo Turkowſka dale dlika, Tripolis Italſkej wotſtupicź a ſ njej měr cżinicź, by italſke wójnſke łodźſtwo Dardanelle wobſtupiło.

Rußoja a Polazy.

So bychu žo Rußojo w Chelmſkej guberniji njepſchepółſcżili, je w Ruſkej žyłne hibanje naſtało, ſo by žo tale gubernija wot něhduſcheho półſkeho kraleſtwa wotdźěliła. Ruſka duma je hižo woſpjet wo tymle namjecże jednała. Polazy žo pſchecźiwo njemu ſ nohomaj a rukomaj wobaraju. Półſki ſapóßkanz Sswieżynſki praji, ſo by wotdźělenje Chelmſkeje gubernije półſki lud ſtſchiwdźiło, mjes tym ſo wono njeby Rußam wużitka pſchinjeßło. Polak Parczewſki w dwěhodźinſkej rěczi roſeſtajeſche, ſo žo w 20. lětſtotku njehodźi żana narodnoſcź ſ naßylnoſcżu wutupicź. Wjednik ruſkich doprědkarjow, Law, žwoju rěcź ſe žłowami ſkónczi: „Njepſchikrótſchcże žwobodu žwědomnja chelmſkeho wobydleŕſtwa! Njerosſchlipajcże žymjo konſtituzije!“ Pjatk žo dokónczenje powſchitkowneje debatty wocżakuje.

Khěžorſtwowa rada je pſchedłohu pſchijała, ſ kotrejż žo ruſkim poddanam w Finſkej te žame prawa kaž finſkim poddanam dadża. Hacź dotal Rußojo w Rinſkej ſ zyła żanych prawow njemějachu, hacź runje Finſka hižo někotre ſta lět k Ruſkej pſchiſłuſcha.

Jendźelczenjo w Peterburgu.

Loni běchu žobuſtawy ruſkeje khěžorſtwoweje dumy Jendźelſku wopytali. So bychu tónle wopyt wotpłacźili, žu ſapóßkanzy jendźelſkeho parlamenta nětkoleż do Peterburga pſchijěli. S woboſtronſkim wopytanjom dyrbi žo ſtołětne njedoroſumjenje wotſtronicź, kotrež je hacź dotal Rußow a Jendźelczanow dźěliło.

Jendźelſkich hoſczi witajo je prjedawſchi pſchedßyda ruſkeje dumy, Chomjakow, prajił, ſo žo Rußojo a Jendźelczenjo ſeſnaju a žebi doroſumja, a ſo budże potom jich pſchecźelſtwo trajne, kaž bě jich woboſtronſka njedowěra trajna. Jendźelſka je lětſtotki w bojoſczi a njedowěrje k Ruſkej żiwa była. Legendy wo někajkim nawalu Rußow do Indiſkeje žu bjes ſakoźka byke. Nětcziſchi pſchijěſd woſnamjenja, ſo je žo tole njedoroſumjenje ſhubiło a ſo žebi nětko pſchecźelſke a dowěrne poměry pſcheja. A tajkich pomérow je niż jenoż Jendźelſkej a Ruſkej, ale měrej zyłeho žwěta trjeba.

Njemčry w Portugalſkej.

Wot teho cżaßa, ſo je žo w Portugalſkej monarchija do republiki pſchetworika, njeje tutón kraj wjazy k měrej dóſchoł. Nětkole je tam dźěłacżerſki ſtrajkowazy lud pſchecźiwo knjeżerſtwu poſtanył. Pſchecźiwo ſběžkarjam je žo zyłe wójſko na nohi ſtajiło. Zyły Liſſabon bě jene wulke wójſkowe łěhwo. Do měſta běchu žo wojazy wſchelakich garniſonow ſwołali. Zyłe eſkadrony žo do njemčrnikow ſahanjachu. Na prawizu a łěwizu žo lud ſ mjecżom roſhonjeſche, hacź do wſchěch bokow cżěkaſche. S woknami won bomby na nadběhowazych wojakow mjetachu, kotrež roſbuchnywſchi wjele cżłowjekow morichu abo ſranichu. Skónczńje wojazy lud do delnich měſtowych dźěłow ſehnachu, doniż nóz njepſchińdże. Ssrjedu žu 3000 njemčrnikow ſajeli a jich na mórſke kódże dowjeſli, hdżež jich jatych dżerża. Naſajtra dale zyły dżeń podhladnych jimachu. Wotdźělenja jěſdnych po měſcże cżahachu a ſběžkarjow ſajachu, kotſiż běchu dżeń prjedy twochli. W Setubalu, Coimbeja a Ballu Franku njemčry ſtrajkowarjow pſchibjeraju. Dźěłacżerſke towaŕſtwowe domy žu ſ artilleriju a pěſchkami wobſtupjene. Pola mnohich ludźi, kotſiż žu žo pſchi njemčrach wobdźělili, žu bomby namakali. Lud je žo nětko ſaßo trochu ſmčrował. Woſy dróhoweje żeleſnizy ſ nowa po měſcże honja.

Rosbuchnjenje bomby w Mazedonſkej.

W Radowiſchte w domje jeneho pſchekupza jenu bombu namakachu. Hdyż wojazy bombu pſchepytachu, wona rosbuchnywſchi polizajſkeho miſchtra, žudnika, żandarmerijneho wyſchka a dżeßacź wojakow mori. Woßmjo druſy žo cżężko ſranichu.

Tón žamy dżeń w Monaſtyru w filiali Saloniſkeje banki dwě bombje rosbuchnyſchtej. Dźěł ſkhodow žo wupuſczi. Druha ſchkoda njeje wulka.

Revolnzija w Chinje.

Njeporjad w Chinje je dżeń a hórſchi. Swudowjena khěžorka žo pſchecźiwja temu, ſo by žo khěžorſki dom tróna wotrjekł. Mandżuſzy prynzojo ju w jejnym pſchecźiwjenju podpjeraju. Woni chzedża Japanſku pſchecźiwo ſběžkarjam na pomoz ſawołacź. Knjeżerſtwo wſchědnje ludźi, na kotrychż žo hrěſcha, ſo žu pſchiwißowarjo revoluzionarow, jimacź a wotprawicź dawa.

Revoluzionarojo žu poßlednje dny na wyßokich ſaſtojnikow, kotſiż žo k knjeżerſtwu dżerża, nadpady ſ bombami cżinili. Do Tientſinſkeho komandeura, generala Cżunghuaicżia, jedyn młody Chineſa dwě bombje cżißny, hdyż general ſ woſom po dróſy jědżeſche. Wós žo wobſchkodźi, tola general njeſranjeny woſta. Nadpadnik ſpyta cżeknycź a do pſcheſcżěharjow tſělesche, mjes kotrymiż žo jedyn poliziſt ſrani. Skónczńje žo poradźi, cżěkarja ſajecź. — Pſchi druhim nadpadże w Pekingu žo nadpadnjeny cżężko ſrani a nadpadnik žam żiwjenje ſhubi. Do prjedawſcheho komandanta mandżuſkeho wójſka, Liangpia jedyn Chineſa w offizěrſkej uniformje bombu cżißny, hdyż Liangpi ſe žwojeje khěże do woſa ſtupi. Tutón žo cżężko ſrani; jenu nohu žu jemu dyrbjeli wotewjacź. Nadpadnik je žo ſ rosbuchnjenjom bomby žam morił.

Wotpad Mongolſkeje wot Chiny.

Mongolſzy wjerchojo žu žo na ruſkeho konſula w Urga ſ próſtwu wobrocżili, ſo by Ruſka ruſkich offizěrow k wuwuczenju ſtajneho mongolſkeho wójſka wotpóßłała.

Mjes tym žo Mongolojo prózuja, wſchě žłěby dotalneho chineſkeho knjeżſtwa ſniczicź. Tak žu w Urgu chineſki baſar a chineſke dźiwadło do cżiſta wottorhali. Chineſkich żeleſniſkich ſaſtojnikow žu napominali, ſo dyrbja wotcżahnycź.

Nowe revoluzije w Mexiku.

Kaž ſ El Paſo w Texaßu pißaju, žu žo w Ciudad Juarezu

knjeżerſtwowi wojazy ſpjeczili. Wokajo „Sskawa Zapata!“ woni po drohach cžahachu, do wſchěch ſtron tſělachu, klamy a korczmy wupuſtžichu, jatych wußwobodžichu, ſmozowachu ßo jeneho żeleſniſkeho cžaha a jene wotdžělenje k pokodnju pößkachu, ſo by żeleſnizu wupuſcžiko. Jeli ſo bychu knjeżerſtwowi wojazy ſpytali, ßo do měſta dobycz, chzedža ßo wobaracz. Jedyn italſki lěkař je w měſtowych drohach 16 cžěkow naliczik, mjes nimi ſtaj dwaj Amerikanſkaj. W ſcžěhowazej nozy ßo njemčry woſpjetowachu. Pjeni ſběžkarjo w korczmach, klamach a wobydlenjach kradnychu. General Oroczo ſe 600 wojakami ſ Chihuahua k Diudad Juarezej cžehnje.

Po nanowym pſchikładże.

(Skónczenje.)

Semjakowe hoſpodarſtwo njebě wulke, ale wón ßebi najwjazy ſ wikowanjom ſaßkużeſche a tak bu ſamózity muż. Nowu khěžku bě ßebi njedawno natwarik a derje pſchiprawik.

Knjeni Semjakowa bě wſcha pſcheßkapjena, dohladawſchi ßo muża, kiż ſ zuſym hólzom pſchikhadżeſche. Ale kak ßo ſaſtróži, hdyż wußkyſcha, ſchto jich w tej nozy cžaka.

Jeje muż hnydom cželadnika ſawoławſchi jeho k nětkotrym ßußodam pößka, ſo bychu k njemu na ſtražowanje pſchiſchli. Dołho njetrajeſche a ſchěſcż ßylnych mużſkich tu bě.

„A ty nětkole póńdżeſch lehnycz, hólczko“, Semjak Domaſchej praji. „Ssy ßo naſchoł a budżeſch rad wotpoczowacz. — A njeboj ßo“, dopraji hiſchcże widżo, kak je w ſtraſche, „tebi ßo niczo njeſtanje.“

Semjakowa hólzej łożo we jſtwje pódla kuchinje pſchihotowa. Domaſch, hacz runje jeho myßle na paduchow rosbudżowachu, tola ſ mucznoſczu bórſy wußny. Tež knjeni Semjakowa ßo na namołwjenje ßwojeho muża lehnycz poda, ale wot rosbudżenja njemóżeſche wußnycz.

Knjes Semjak měješche to ſdżacże, ſo budża ßo paduſchi chzycz do teje ſtwy dobywacz, kotraż ſ jednym woknom k ſahrodże ſtorkaſche, tam měješche pjenjeſy, draſtu a druhe drohe wězy ſkhowane. Wón daſche ßwězu haßnycz a ſe ßußodami w pſchedkhěži cžakaſche, pſchi durjach teje ſtwy, ſ kotrejež mózachu kóżdeho ſchudrowanje doßkyſchecz. Srěczachu ßebi, ſo ßo paduchaм hacz do jſtwy dobycz dadża, ſo bychu jich potom mohli pſchi ßamym ſkutku lepicz. Hewak bychu jim ſawěſcże twochnyli. Knjes Semjak chzyſche w ßamßnym cžaßu ſ dwěmaj mużſkimaj k woknu do ſahrody dóńcz, ſo by ſłóſtnikam njedak cžeknycz.

Po zykym twarjenju bě cžicho a nichtó njeby ßebi myßlik, ſo je w pſchedkhěži něſchto mużſkich na ſtražowanju.

To bě bórſy po połnozy, ſo ßo we jſtwje ſ waha ſe ſchkleńzu ſaklepota a ſazynka. Paduſchi běchu ſawěſcże wokno wutłóczili. Potom běſche ßkyſchecz ßłabe kſchipjenje, jako by něchtó ſ pilku do żelesa rěſał. We woknje mjenujzy bě żeleſna lěßyza.

Wſchitkich pſcheja najwjetſcha njedocžakliwoſcz. Nětotſi budżichu hižom najradſcho do jſtwy praßli, ale knjes Semjak jim ſnamjo dawaſche, ſo dyrbja ſměrom woſtacz a cžakacz, doniż paduſchi njebychu do jſtwy byli.

Skónczenje doßkyſchachu, kak ßo po jſtwje ſ cžicha khodżeſche a kak ßo kſchinje wotamkachu. Nětkole hakle Semjak ſpósna, ſo je cžaß, a kiwnywſchi mużſkimaj, wotewri mjelczo durje do khěže a krocżeſche ſ nimaj wobhladniwje do ſahrody, tſělbu w ruzy dżerżo. Lědma pak běchu do kónz twarjenja dóſchli a durczka do ſahrody wotewrili, tu ßo wótrje ſapiſkny a něchtó pſches ſahrodu do połow cžěkaſche.

Semjak wſchitko ſroſymi, paduſchi mějachu wěſcże towarſcha, kiż wonka kakaſche, ſo by jich nichtó njepſcheßkapik.

„Spěſchnje do wokna, ſo bychu nam njeczekli!“ ſawoła a do wokna pſchiſkoczi, ſ kotrymż chzyſche runje jedyn ſ paduchow cžeknycz. „Wróczo, hewak tſělu!“ Lědma bě to dowuprajik, wotewrichu ßo durje ſ khěže do jſtwy a nuts praßnychu ſchtyrjo mużſzy. Cželadnik jim ßwěczeſche. Paduchaj běſchtaj dwaj. Na kóżdeho ßo dwaj mużej waliſchtaj, tak ſo jeju ßnadnje pſchemochu a wuwjaſachu. Jedyn ſe ßußodom potom dóńdże po gmejnſkeho ſtražnika, ſo by na lepjeneju kedżbował, doniż rano njebychu poliziſtoju dóſchli.

Domaſch krucże hacz do ranja ſpaſche. Schto bě ßo w nozy ſtało, njewjedżeſche. Hdyż bě wotucżik a widżeſche, ſo je w zuſej měſtnoſczi, niemóżeſche na prěni wokomik dorospomnicz, ale potom ßo na wſchitko dopomni. Khwatnje ßo wumywſchi a ſhotowawſchi do kuchinje doběża. Poſtrowi knjeſa Semjaka a jeho mandżelſku a bě wſchón wcżipny, ſchto tola ſhoni.

„Hižom ßy ßo wuſpał?“ Semjak poßměwajo ßo wopraſcha. „Ty ani njewěſch, ſchto je ßo w nozy ſtało. Paduchow ßmy popadnyli. Pój pohladacz, hacz jeju ſpósnajeſch, prjedy dyżli poliziſtoju jeju wotwjedu.“

Domaſch trochu ſe ſtrachom ſa knjeſom Semjakom do komory dżeſche. Tam wobaj paduchaj wuwjaſanaj a wobkedżbowanaj wot ſtražnika ßedżeſchtaj.

„Snajeſch-li jeju?“ Semjak ßo woprascha.

„Snaju jeju“, Domaſch wotmołwi. „Tónle je Kraßak a druhi je tón cžłowjek, kiż je wczera rano ſ nim powjedał. Do wobliczа wſchak ßym jeho njewidżał, ale draſta je tajka ßamßna.“

Kraßak na Domaſcha jeno ſe ſłobami pohlada.

Sa krótku khwilu do domu poliziſtaj ſaſtupiſchtaj, kotrajż paduchow wotwjedżeſchtaj.

„To ßy naß pſched wulkej ſchkodu wukhował, hólczko“, Semjak Domaſchej rjekny. „Nětkole hakle ßebi popowjedamy. Czeji dha ßy a cžehodła dha ßy wczera w Bohatowje byk?“

Domaſch jemu wſchitko ßwěru wupowjeda.

„No, nětkole ßo naßnědaſch a potom póńdżeſch domoj“, knjes Semjak rjekny. „Nanej praj, ſo jemu dam wjele dobreho prajicz a ſo dyrbi ke mnje pſchińcz.“

„Wón njemóże, knjes Semjak“, Domaſch wotmołwi. „Wón budżiſche wczera ßam do Bohatowa ſchoł, ale ma hubjenej ſchkórni a pjenjes nima, ſo by ßebi jeju mohł dacz porjedżecz.“

„Duż jemu ſchkórnje póſcżelu, ſo by mohł ßem pſchińcz“, Semjak rjekny a wuſchedſchi ſ kuchinje pſchinjeße dobre ſchkórnje.“ Te donjeßeſch nanej.“ Tak wón rjekny.

Domaſch ßo podżakowawſchi ſa khwilu ßo na pucz naſtaji. Khwataſche, ſo by bórſy domoj byk a ſo by ſtarſchimaj mohł wjeßeku powjeſcz pſchinjeſcz. Ssněh hižom wjazy ßo njeńdżeſche a pucz bě hižom trochu wujeſdżeny.

To móżemy ßebi myßlicz, kak běchu Horjankezy pſcheßkapjeni, hdyż jich ßynk do jſtwy ſaſtupi, mějo na ruzy nowe ſchkórnje. A ſchto hakle, hdyż powjedaſche, ſchto bě duzy po puczu naſhonił.

„Tole ßu pucże Boże!“ Horjank ſawoła. „A tónle Kraßak — ludżo ßo njejßu w nim mylili.“

„Derje, ſo ßy to knjeſej Semjakej wupowjedał, Domaſcho“, macz ßyna khwaleſche. „Taj byſchtaj jemu ſchkody naczinitoj! Takle njewuńdżetaj ſaßkużenemu khoſtanju a ludżo ſměja na khwilu měr pſched nimaj.“

Horjank ßo ſa tón cžaß na pucz do Wonez pſchihotowa. Schkórnje jemu w hódż pſchińdżechu a wjeßeleſche ßo nad nimi.

Popołdnju do Wonez doſchedſchi, ßo na wobydlenje knjeſa Semjaka praſcheſche.

„Wy ſcże wěſcże Horjank ſ Honez“, tutón ßo poßměwajo praji, hdyż bě Horjank k njemu ſaſtupił. „Każ widżu ßu wam ſchkórnje prawe. Po nich waß póſnawam. Wěſcże je wam hólczez hižom powjedał, ſchto je ßo pola naß ſtało. Wón je jara mudry a wobhladniwy. Tež je powjedał, w kajkej ſcże cžěßnoſczi khoroſcże ßwojeje żony dła. Nochzu njedżakowny bycz a rad wam wupomożu. Hólzej njechach pjenjes dawacz, dokelż móżeſche ßo jemu něſchto ſtacz a duż ßym ßebi ſkaſał waß. Tule wſmicże ſto tolef ſa to, ſchtoż je mi waſch ßyn dobreho wopokaſał.“

Horjank ßo ſkoro ſtróži. „To njeje móżno, knjes Semjak“, rjekny, „telko pjenjes bracz njeßměm.“

„Jeno ßebi je wſmicże“, wikował namołwjeſche. „Hdy byſchcże byli ſamożity, bych ßo wam jeno ſe ßłowom podżakował. Tak pak dyrbju wam ſ nuſy wupomhacz. Paduſchi budżichu wěſcże mnoho wjazy ſebrali.“

Horjank duż pjenjeſy pſchija a ßo ſ wutrobnymi ßłowami dżakowaſche.

„Pſcheju wam, ſo by ßo wam derje wjedło, ale budżecże-li pomozy trjebacz, wobroczcże ßo jeno na mnje, budu wam rad k pomozy.“ Tak Semjak wotmołwi.

Wſchitko ßo polěpſchi, Horjankowa doſpołnje wotkhori a mějachu we wſchěm ſboże. Tež ſtrach, ſo by ßo Kraßak po wotßedżenju khoſtanja mohł wjeczicz, dżeſche nimo. Kraßak mjenujzy bu ſ Klonez wupokaſany a dyrbjeſche ßo do wßy wróczicz, ſ kotrejež bě pſchiſchoł a hdżež pſchißłuſcheſche.

Tak doſtachu ſli ßwoje khoſtanje a dobri ſaßkużene myto.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pſchijecże Sserbow do krajnoſtawſkeho ſeminara.) Mjes wucżomzami, kotſiż ßu pſchijimanſke pruhowanje ſa tudomny krajnoſtawſki ſeminar wobſtali, ßu ſcżěhowazy ſchtyrjo Sserbjo: Pětka a Pjech ſ Budyſchina, Pětrk ſ Hrodżiſchcża a Krowz ſ Minakała. Króna ſ Bukez je ßo do ſeminarſkeje präparandy pſchijał.

— (Na dróhowanju nahle wumrjeł.) Do hoſpody „domowiny“ bě wutoru 44lětny pſchekupz Hunger ſ Lengenfelda pſchiſchoł. Wjeczor wokoło 3/4 9 hodżin wón ſkhori a něktore mjeń-

schiny posdźischo wumrje. Hnydom sawołany lěkař spósna, so bě žo zusobnik s Božej ruczku sajał.

— **(Potuńschenje elektriskeje mozy.)** Měschczańska rada je wobsamkła, rabat sa wotběranje elektriskeje mozy powyschicź, a to pschi wotewsaczu 500 hacź 1000 kilowattow na 5 prozentow (hacź dotal 2 proz.), 1000 hacź 2500 kilowattow 10 proz., 2500 hacź 5000 kilowattow 15 proz. a 5000 kilowattow na 20 prozentow. Dale žo drohi czaš žwěczenja wo hodźinu pschikrótschi, tuni czaš žo potajkim w 9 hodźinach sapoczńje. W meji drohe žwěczenje s zyła njeje.

— **Projekt sa twar wyšokeje drohi,** wot swonkownych lawskich wrotow hacź k piwarni doššahazeje, je žo schtwórtk w poššedženju měschczańskich sastupjerjow wuradźowak. Twarske khóstny žo na 50 000 hriwnow wobliczeja. Wyšoka droha je dla pschiběrazeho wobkhada na tamnym městnje jara nusna.

— (Čeho dla je něktryžkuli pschi pošlednich wólbach do khěžorstwoweho žejma sozialdemokratej žwój hłóš dał?) Sajimawje je žłyschecź, kajkich pschiczinow dla žu tu a tam sa sozialdemokratiskeho kandidata hłošowali. Jedyn korczmaŕ, kotryž je s Němzow do Sserbow pschiczahnył, ma czrjódku dźěczi. Te wob lěto khětro wjele póduschow pscheczerchaju. Duž je też schewzowe sliczbowanje kónz lěta khětro wulke byko. Na to žo korczmaŕ jara roshněwa. Město pak, so by žo do wulke sliczbowanje pišazeho schewza dał, wón žwoje skoby na to waschnje wutschaše, so wólbnu papjerku sa Buka woteda. Runje tak czinjesche jedyn ratař. Wón je žebi pola pschikupował a je teho dla dyrbjał žwoje twarjenje powjetschicź. Pschi tym je wjele pjenjes wudał a do dołha saléšł. Nětko dyrbi wjele danicź. Jeho kóždy krócź mjersa, hdyž telko danje wěriczelam nježe. Duž je wón s nětczišchimi wobstejnosczemi njespokojom a pschi wólbach pola sozialdemokratow pomoz pytasche. Saže jedyn druhi woleŕ ma sku hubatu žonu. Jemu žu powjedali, so w sozialdemokratiskim statu žaneho mandźelstwa wjazy njebudźe, ale so budźe tam žwobodna luboscź knježicź. Hdy by žo sozialdemokratiski stat postajił, by s dobom žwojeho rjeczasnika wotbył. Sa to móžesche wón najlěpje s wólbnej papjerku dźěłacź. Tak a podobnje žu žebi ludźo po zyłych Němzach myšlili a na sozialdemokratiske wólby wulke nadźije stajeli. Tak nětko 110 sozialdemokratow w khěžorstwowym žejmje žedźi, woni žu tam najžylnischa strona. Budźa pak woni na nětczišchim statnym porjedźe něschto pscheměnicź móz? Ně, wscho pschi statym wostanje. Korczmaŕ budźe dale dyrbjecź schewzowe sliczbowanje płaczicź, ratař daň dawacź, a tsecźi žwoju hubatu žonu wobkhowa. Pohladajcże tola ras do Franzowskeje, hdźež sozialdemokratojo žamo w ministerstwje žedźa. Tam hischcże wscho to wobsteji, na czož žu žebi sozialdemokratojo a liberalni hubu torhali. S pschihłošowanjom sozialdemokratow žu žo w Franzowskej zła na wukrajne žita, wukrajny skót a mjažo pokožike. Tak bórsy hacź žu franzowszy sozialdemokratojo do knježerstwa pschischli, žu woni spósnali, so je ratarstwo twjerdy sakožk, na kotrymž Franzowska steji, a so bjes ratarstwa Franzowska njemohła dołho wobstacź. Ssamo wjele hidźeny dawk na schwabliczki, kotryž dyrbjał žo po pscheczu mnohich konserwatiwnych w Němskej saže wotstronicź, žebi sozialdemokratojo w Franzowskej rad lubicź dawaju. W Franzowskej pak je tutón dawk wjele wjetschi, dyžli w Němskej, tak so tam pakczik schwabliczkow niz 3, ale 8 pjenježkow płaczi. Też na tobakowy dawk žo franzowszy sozialdemokratojo njehórscha, hacź runje je wón pjecź krócź wyschschi dyžli němski. Schtóž chze w Franzowskej khmanu zigaru kuricź, dyrbi pschezo na nju 50 pjenježkow wažicź. S dawkami a złami njeby po tajkim w Němskej niczo lěpje byko, hdy bychu sozialdemokratojo na wjerschk knježerstwa pschischli. Hdyž na Franzowsku pohladamy, widźimy, so ma w tamnischej republizy lud wjele wjetschu dawkowu czežu njesecź, dyžli w němskim khěžorstwje. Schtóž potajkim méni, so bychmy žo w republizy pod sozialdemokratiskim knjejstwom lěpje měli, dyžli w khěžorstwje, žo myli, runje na wopak by byko. Nižschi sastojnizy a džełacźerjo na statnych želesnizach a nižschi sastojnizy na khěžorstwowej póscze žu pjecza s wulkeho džěła sozialdemokratej žwój hłóš dali. Myšla žebi žnadź woni, so bychu žo se žwojej mšdu w republizy polěpschili? Po strajkach franzowskich želesniskich džełacźerjow a póstikich sastojnikow dyrbjeli tola wjedźecź, so bychu žo jich franzowszy kollegojo hnydom s nimi měnili, a so žo hischcże dženža na franzowskich želesnizach a póscze tajka mšda a pensija njepłaczi, kaž w Němskej.

S Czichonz. W brózni tudomneho knježeho dwora je žona džełacźerja Neuendorfa s pschatra na huno padnywschi žebi jene hrabischczo hluboko do žiwota saschtapiła. Wobžaromnu žonu, macź 8 džěczi, žu do Budyskeje měschczańskeje hojeŕnje dowjesli, hdźež je ju žmjercź s jejnych wulkich bolosczow wumohła.

S Hodźija. W nozy wot sańdźeneje njedźele k pónděli běsche žo paduch, kiž žo najskerje woženbje na fary měri, do tudomneje fary a do kapłanstwa nutsłamał. Hdyž běsche najprjedy w farskej brózni sa rěblom pytał, tam pak žaneho njenamakał, běsche wokno farskeje paczeŕskeje stwy wutłócził a s nim do jstwy saléšł. Delkach bě wschě rumy pschekhodźił, kaschczíki s blidow a blidkow swuczahał a pschepytał. Pjenjes, kiž je měcź chył, nihdźe žanych namakał njeje a niczo druhe njeje rodźił. Jenož něschto žwěczkow, s kotrymiž je žebi žwěcził, něschto zigarow a něschto jědźnych powostankow je žebi pschižwojił. Też do hornjeho poskhoda je žebi swěril. Dokelž pak bě tam wscho krucże sesamkane, njeje tam do zyła niczo wsacź mohł. Najskerje je filzowe wobucże na nohomaj měł, so jeho stupanje nichtó w domje žłyschał njeje. Na to je na kapłanstwo schoł. Ssebi rěbl s kapłanskeje bróžnje wsawschi je jón k woknej prěnjeho poskhoda stajił a do studowanskeje stwy saléšł, durjny ryhel wot nutskach saždunył a nětko samki wschěch kaschczíkow wotpacził a kaschczíki pschepytał. Namakał też tu niczo njeje, jenož něschto zigarrow je wotnješł. Poš drje bě saschczowkał, dokelž pak psches kapłanstwo schczežka wjedże, po kotrejž też w nozy ludźo khodźa, njeběchu domjazy ludźo schczowkanje dale kedźbu měli. Tak je paduch prózdny saže hicź dyrbjał; pomhało wschak jemu też niczo njeby, hdy by žebi schtó wě schto nakradnył; pschetož paduchstwo žwłěka najbóle a najprjedy — paducha žameho.

S **Maleschez.** Sańdźenu njedźelu wjeczor žo sa naschu woždu w Sendźiž hoscźenzu woždny wjeczor wotbywasche. Knjes farař Mikla mějesche žerbsku a němsku rěcź. K temu žo pschednoschł se žwětkowymi wobrasami wo wudebjenym wudawku sakskich spěwarskich knihi pschisamknu.

S **Radworja.** Sańdźenu póndźelu wjeczor žo konjej Prěczowskeje piwarnje blisko želesniskeho pschejězda pola tudomneho dwórnischča psched czahom, s Budyschina pschijědźazym, spkóschischtaj a psches želesnizu czerjeschtaj. Prjedy hacź bě wós psches želesnizu pschejeł, pak lokomotiwa do njeho sawadźi a jón něhdźe 30 metrow daloko žobu wleczesche. Wós žo wschón rostorha a rosbi, a jeho nakład žo rosfunka. Drjewjane wulke tschěski běchu žo do lokomotiwy saschtapike, a dyrbjesche žo dléschi czaš czakacź, prjedy hacź bě žo lokomotiwa saže do rjada stajika. Něktsi žortni puczowarjo žebi wokokoležaze blesche sesběrachu a žebi s nich na strowoscź pschipiwachu. Hakle sa poł hodźiny móžesche czah dale jecź. Pohoncź a konjej žu pschi sraženju na žboże njewobschkodźeni wostali.

S **Radworja.** Sa twar želesnizy s Radworja do Kamjeńza žebi knježerstwo wot sakskeho žejma jako prěnju ratu 500,000 hriwnow žada. S Kamjeńza žo želesniza psches Kinsbórk a Pristewitz do Riesy natwari. Duž žo drje njetrjebamy dale bojecź, so by žo želesniza město s Radworja, pak s Makeho Wjelkowa, pak s Ratarjez do Kamjeńza twarika. Tutemu projektej je drje knježerstwo hižo spadnycź dało. W žejmje nima wón nimale žanych pschiwižowarjow.

S **Njeswaczidła.** W bližschim czaše budźe žo w sakskim žejmje wo schkodach jednacź, kotrež swěrina a woženbje džiwje kanikle naczinja. Jedna žo wo to, so žo woženbje pschecźiwo kaniklam wjele wobcźežowanjow nahromadźi. Tajke wobcźežowanje žmě kóždy napižacź, kotryž žo schkodowany wě, byrnjež by też jenož jene podpižmo na liscże byko. Lěpje je, hdyž ma list wjazy podpižmow. Ale, žane komdźenje: czim prjedy, czim lěpje. Adreža je: An die Beschwerdedeputation der II. Ständekammer in Dresden (Landtagshaus), abo, schtóž chze, žmě też na sapóžlanzow pižacź.

S **Njeswaczidła.** (Žandarma wobkradnyli.) Tudomny žandarm Wolf bě žebi žwinjo wukormił, kotrež dyrbjesche žo tele dny sarěsacź. Na wulku kołbažu běchu žo něktsi dobri pscheczeljo pscheproženyli. Hdyž w postajenym czaše rěsnik pschińdże, žwojeho džěła hladacź a khlěw woczini, jón wón — prózdny namaka. Hnydom wón k žandarmej s nastróžazej powjesczu běžesche, a tón nochzyshe žwojimaj wuschomaj wěricź, schtož rěsnik powjedasche. Wón žebi njemóžesche wukožicź, kak bě žebi něchtó swěricź mohł, tajkule slósczi strażowarjej sjawneho porjada skuczicź, psched kotrymž wschitzy paduschi s hrosu tschepotaja. Najspodźiwnische bě, so žandarmowy poš, kotryž bě blisko khlěwa pschiwjasany, ani saschczowkał njebě. A tola žo tónle hawak hižo dléschi czaš sa sastojnjstwo polizajskeho pža wuwuczowasche. Wón dyrbi junu se žwojej wuczenoscžu a wukhmanoscžu žkawneho Budyskeho polizajskeho pža pschetrjechicź, dokelž je tón hacź dotal skoro pschezo nimo nuchał a slóstnikow njewužlédźił. Bjes dwěla bě paduch někajke kuslaŕske czinki nałożił,

so bě hewak kedźbliwy poß ßwinjo wotwjesćź dał. Pscheproscheni hoscźo běchu ßo mjes tym seschli, tola ßu ßo se ßuchej hubu saßo wotßalicź dyrbjeli. Ow, to bě wulka srudoba! Zyła wokolina ßo sa ßwinjeczom pschepyta a pscheßlědźi, wscha próza pak bě podarmo. Tola czeho dla do dalokosćze khodźicź, hdyż dobre tak blisko leźi? Sslědźerjam myßliczka pschipadźe, bliske dwory sa kradnjenym ßwinjeczom pschepytacź. A hlej, pola ßußoda J. korczateho czeknjeńza nadeńdźechu. Ssußod ßo njemóżesche dodźiwacź, so bě zusy ßerschczak do jeho khlěwa pschischoł. Ssnadź ma ßo wěz tak wukoźicź, so je něchtó wo wotmyßlenym ßwinjereśanju shoniwschi w pschileźnym czaßu żandarmowe ßwinjo klubu ſ khlěwa wsał a ßußodej do khlěwa dowjedł. Schtó by mohł ßebi wumyßlicź, so lósysźy ludźo tajkele schibalstwo wuwjedu.

S **Wětrowa.** Sso wobwěßnywschi je ßebi póndźelu w nozy na tudomnym Pawlikez kuble jedyn nědźe 30lětny cźeladnik źiwjenje wsał. Pschiczźiny, kotreź ßu jeho k temu pohnuke, njeißu ßnate.

S **Wbohowa** pola Njeßwaczidłka. Wutoru wjecźor 1/2 11 hodźin je ßo domske tudomneho knjeźeho dwora wotpaliko. Woheń je pjecźa w kadźerni nastał. Najenk Schöna je ſ hornjeho poskhoda jara mało nadoby wukhował. Na haschenje Njeßwaczidliska wohnjowa wobora prěnja a Kuhowska druha pschijědźe.

S **Hornjeje Hórki.** 16lětny hólz Fiedler, kotryż na jenu nohu khromi, je ßo wobßunywschi ßebi druhu nohu slemił.

S **Hornjeje Hórki.** Dźěłacźer Krecźel ſ nascheje wßy je cźeźko ſ njesbożom bity. Wutoru rano na dźěło do Sstónczanskeje drjewoweje tocźerńje duzy ßo wón wobßuny. Padnywschi ßebi nohu a lěwu ruku skama. S prawej ruku bě psched něktorymi měßazami w fabrizy do transmißije pschischoł a ßebi ju dwójzy skamał. Sso lědma ſ hojerńje wrócźiwschi je jeho saßo njesboże podeschło.

Se **Sahorja.** Na ßankach hromadźe po Mnischonskej horje dele jědźo staj wojnař Jendryssek a jeho żona ſ Budyschina do njesboża pschischkoj. Pschi poßlednim sawinjenju wonaj do jeneho schtoma sawadźischtaj. Muż ßebi do liza dźěru wudrě, mjes tym so ßebi żona wutrobno a hłowu wobrasy. Krej bluwajo wona bjes wědomnja leźo wosta. Tudomny gmejnski pschedstejicźeŕ snjesboženeju se ßanjemi do wßy a wot tam ſ kuczu do Budyschina dowjese. Jendryssek we waggonowej fabrizy dźěła.

S **Wjeleczina.** Knjesa pomoznehu duchownehu Renczа we Wjeleczinje je konsistorstwo sa fararja Wjeleczanskeje woßady na měsło jeho semrjeteho nana wobkruczilo.

S **Khwaczizy.** Nasche ßerbske towarstwo njeje w sańdźenym měßazu żane poßedźenje wotměło. Duż chzemy w małym rózku saßo dźěłacź sapoczecź. Njedźelu 11. małeho rózka ßo lětßa prěni krócź seńdźemy. Wjeßelimy ßo na to, dokelż śměje tón krócź nasch wyßokocźesćźeny ßobustaw a sakoŕeŕ nascheho towarstwa, knjes ßejmski sapóßłanz Bart ſ Brěsynki, wulzy sajimazy pschednoschk, niż ßnadno wo něczim se stareho czaßa, ale wo něczim ſ noweho czaßa, schtoż kóżdeho sajimuje. Wschitzy ßwěrni Sserbjo nascheje wokoliny ßo na tónle pschednoschk pscheprosćeja. Duż pschińdźćze wschitzy, kotsiż hischćze ßwoju ßerbsku wótczinu a narodnosćź lubujecźe, Wam budźe ßo wěsćze lubicź, też knjenje mandźelske bychu nam lubje witane byłe.

S **Bukez.** Tudomne wojeńske towarstwo wotmě sańdźenu njebźelu w Heimrichez hosćenzu doßwjedźeń khěźorowych narodninow. Towarstwowy pschedßyda, knjes Dietrich, hosći a towarschow powitawschi khěźorej ßławu wunjeße a k ßwěrnosći k njemu napominasche. Po wuspěwanju wótczinskeho spěwa knjeźna Dietrichez prolog teho ßameho smyßła pschednjeße. Dwaj wustojnje hrataj dźiwadłowaj kruchaj: „Wopyt pola wyschscheho leutnanta“ a „Hurrah, dźewjaty hólz!“ a sćźěhowazy ball ßwjedźenjowe wjeßełe wutworjenje spěchowachu. — Kóżdy, kotryż je ßo pschi ßwjedźenju wobdźělił, je sacźuł, so luboscź k wótczinje njeje jenoż hołe ßkowo.

S **Kotez.** Tudomne zyrkwinske wucźerske městno je ßo ſ pscheßydlenjom wucźerja Menzera wuprósniło. W tu khwilu wucźerja seminarist Wjela sastupuje.

S **Rakez.** Sswoje prěnje porjadne poßedźenje wotmě sańdźeneho 21. januara tudomne ßerb. tow. „Lipa“. Knjes pschedßyda jo wotewri se spěwom: „Sskawna Sskowjanschczina nascha“ powitawschi pschitomnych 20 ßobustawow. Sapiß poßlednjeho poßedźenja ßo czitasche a ßo sa prawy spósna. Na to ßo hnydom wo sakoŕeńskim ßwjedźenju dojedna, kotrryż ßo wěsteje pschiczźiny dla hakle 11. mak. rózka ßwjeczi. Jako nowy ßobustaw ßo do towarstwa pschija jenohłóßnje knjes Pawoł Scholta ſ Rakez. Knjes dopißowař poda rosprawu wo skutkowanju „Lipy“ w sańdźenym lěcźe. Poßedźenjow je było 12 porjadnych a 2 wurjadnej poßedźeni. 6 ßobustawow je wustupiło a 7 nowych je sastupiło, tak so „Lipa“ kónz lěta 1911 57 ßobustawow liczesche. Na to rosprawjesche knjes pokładnik, wot kotrehoż shonichmy, so mamy 52 hr. 50 pj. samożenja. Pschi nowowólbach ßo zyłe pschedßydstwo na nowe lěto jenohłóßnje saßo wuswoli; wono też wólbu pschija. Jako póßelnik ßo knjes Rösler wuswoli. Po krótkej sabawje ßo roseńdźechmy se spěwom „Hdźe statok mój“. S Bohom doprědka lube ßobustawy „Lipy“ a na saßowidźenje 11. februara.

S **Lubijskeho wokrjeßa.** Każ je ßo hižo psched dwěmaj njedźelomaj wosjewiło, je pschi wuźschej wólbje do khěźorstwoweho ßejma nationalliberalny duchowny Wehrmann pschecźiwo sozialdemokratej Krätzigej podleżał. Wehrmann je 12,704, Krätzig 13,646 hłoßow dostał. Poßlednischi je potajkim jenoż ſ wjetschinu 942 hłoßow dobył. K tutemu dobycźu ßu jemu ßwobodomyßlni, abo, każ ßo nětkole saßo mjenuja, doprědkarjo dopomhali. Sswobodomyßlni ßu jemu ſ dźěła ßwój hłóß dali, ſ dźěła ßu jeho wólbu ſ tym podpjerali, so ßo njejßu pschi wólbje wobdźělili. W ßwojej saßlepjenosći ßu woni sozialdemokratisku wěz spěchowali, runje każ jich jenak smyßleni bratsja w Budyskim wokrjeßu. So woni ſ tym lud a kraj do njemérow, politiskich schmatańzow a ßnadź do hospodarskeho hubjenstwa wjedu, to woni njesapomnja.

S **Wochos.** Tudomne evang.-lutherske ßerbske towarstwo śměje jutsie njedźelu sa tydźeń, 11. februara, ßwój symski ßwjedźeń ſ dźiwadłom a rejemi. Njech ßo bohaty wopyt tutym poskiczenjam niż jenoż ſ Wochożanskeje woßady, ale też se ßußodstwa dostanje.

S **Rychbacha.** Na tudomnym wucźerskim seminarje ßu psched tydźenjom schtyrjo Sserbjo pruhowanje srakosćze wobstali. Ssu to: kk. Feister ſ Khaßowa, Löhnert ſ Rakez, Njencź se Stróże a Jäger ſ Noweje Luki. Pschejemy jim wjele sboża k wucźerskemu skutkowanju w pruskich Sserbach.

S **Draždźan.** Pschecźiwo płacźiwosći wólby sozialdemokrata dr. Gradnauera w Draždźanskim starym měsćze budźe ßo najskerje protestowacź. Něhdźe 1900 wólbnych papjerkow je ßo na mjeno dr. O. Heinze, město dr. R. Heinze wotedało, kotreź běchu njepłacźaze. S pschiliczenjom tychle hłoßow budźische dr. Heinze ſ khětrej wjetschinu dobył. Kak ßu tele falschowane papjerki do rukow rosdźělerjow wólbnych papjerkow pschischłke, njeje hischćze wujaßnjene. Najskerje ßu je sozialdemokratoju wudałe.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1912 dotal zaso nahromadźiło: 5 hr. — pj.

Dale darichu:

Knjez dr. med. N. Lašenko w Ch., sobustaw M. S. . . . . 10 hr. — pj.

Knjez dr. jur. Otokar Koutsky w P., sobustaw M. S. . . . . 2 hr. — pj.

Hromadźe: 17 hr. — pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Żiwa ßo spalika.) W Hartawje pola Żitawy ßo póńdźelu popołdnju wulke njesboże sta. Schtyrilětna dźowczicźka dźěłaczerja Hegenbartha spowrocźi, hdyż bě njewobkedźbowana, palazy ßo spiritußowy warjak. Palazy spirituß ßo na wbohe dźěczo wuliny. Prjedy hacź ßo pomhacź hodźesche, stejesche holczka hižo w płomjenjach. Sa wokomik ßo jeje drasta palesche; tak ßo wobżarujomne dźěczo po zyłym cźěle żałoßnje wopali. Hnydom pschiwołany lěkař drje ßo postara, so ßo dźěczo do Żitawskeje hojerńje pschewjese, ale tam holczka hischćze w ßamßnej nozy ßwojim cźeźkim ranam podleża.

* (Kóń ßo pokradnył.) W nozy k wutorje ßo w Hornim Ullersdorfje pola Żitawy do jeneho dwora paduch dobu a ſ konjemza konja, namódro-běłuscha, pokradny. Paducha hischćze njejßu wußlědźili.

* (Njesboże pschi ßankowanju.) Se ßankami po Geisingskej horje dele jědźo je ßebi pschekupz Weigel ſ Draždźan nohu skamał. Jedyn młody cźłowjek ßebi nop rosrasy. — Pola Großcitta jedyn młody cźłowjek se ßankow padźe a ßo do schtoma wrjeßny, pschi cźimż ßo jemu koleno rosbi.

W Karlowych Warach w Cźechach tsjo hólzy se ßankami psches jenu murju na dróhu dele padnychu. Jedyn hólz ßo hnydom sarasy, druhaj dwaj bjes nadźije w hojerni leźitaj.

* (Wotprawjenje.) Schtwórtk rano ßu w Draždźanach murjerja Göhlerta wotprawili. Göhlert bě ßwojeho pscheczela Todta

do ßwojeje ſahrody abiť, jeho ſkónzowaľ a jeho cźěko w ſahrodźe ſahrjebaľ. Naſajtra wón ſpyta ſkónzowaneho pjenjeſy ſ nalutowańnje wotewſacź, ſ tym tukanje pſcheczíwo ßebi ſbudźi. Kral bě ßo ſarjekł, mordarja wobhnadźicź. To ſhonimſchi Göhlert kaž dźiwi ſakhadźejo wokaſche: „Na ſemi njeje žaneje prawdy!“ Też pſched guillotinu wón wokaſche, ſo je njewinowaty. Podarmo ßo wón ſpyta katej wutorhnycź. Sa nětotre wokomiki bě wón pſchipaßany pod ßekeru ßunjeny, kotraž jemu hłowu wotcźa.

* (Nowy wyſchſchi lěkaŕ khorownje.) Sa noweho wyſchſcheho lěkarja w khorowni w Zitawje wuſwoli rada dotalneho univerſitneho profeßora dr. Klienebergera w Kralowzu (Königsberg) w Narańſchej Pruſkej. Wón ma mjeno jara wuſtojneho lěkarja. Ale dźiwacź ßo cźłowjek ßmě, ſo tak nahladnu ßłužbu jako profeßor a tak wulke měſto, kajkeż je Kralowez, wopuſchći a ßo ha tak małeho měſta pſcheßydli. Najſkerje ma tu wjetſchu mſdu ſaw. jenu, po ſdacźu ſ wulkeje fundazije něhdyſcheho ßkawneho wocźneho lekarja a ſenatora dr. Juſta.

* (Noſy a ruzy ßebi ſwoſabiť.) Dźěłacźeŕ Schmidt we Warnsdorfu bě w nozy, najſkerje pjany, pucźa ſmylił, a bě pſchi tym do rěki padnył. Dokelž je pſchi brjohu nahła murja, njemóžeſche ſ wody wulěſcź. Duž dyrbjeſche dlěſchi cźaß w lódſtmnej wodźe woſtacź, a hdyž ludźo jeho namakachu, běſchtej njeſbožownemu ruzy a noſy ſmjerſkej.

* (Żeleſniſki cźah ſapſchah ypſchejěł.) We Weſelu je jedyn cźah ſapſchah Rauteriz palenzowe:e fabriki w Eſſenje pſchejěł. Żeleſniſki wothladaŕ a wóſmk ſtaj ßo franikoj; jedyn pomozny wothladaŕ je ßo hnydom morił. Sapſchah je ßo rosraſył.

* (Spraßnjenje cźahow.) W Starej Paży w Cźechach woßobinſki cźah ſ nakładnym cźahom ſpraßny. Lokomotiva woßobinſkeho cźaha ßo doſpoknje rosmjecźe a ſchtyri woſy ßo wobſchkodźichu. Dźeßacź woßobow ßo frani.

* (Chzył ſmjerſnycź.) Pola Cźěſkich Kamjeniz nańdźechu njeſnateho muża ſmjerſnjeneho. Pſchi tym ßo wujaßni, ſo bě tutón zuſy, kiž po ßwojich papjerach ſ Turingſkeje pokhadźeſche, nimo pſchikhadźaznych. kotſiž chzychu jemu pomhacź, ſ tymi ßłowami wotpokaſaŕ, ſo chze wón ſmjerſnycź.

* (S automobilom ßo pſchejěł.) Njedaloko Plawna w Rudnych Horach je ßo ßobotu na kſchižnym pucźu ſ jenym automobilom ſ Plawna jedyn pucźowaŕ pſchejěł a ßo tak cźežko franił, ſo je bórſy po tym wumrjeł. Snjeſboženeho mjeno hiſchcźe njeſnaju.

* (Pod kola lokomotivy pſchiſchoł.) W Annabergu je ßo 63lětny liſtynoſcheŕ Groſchupf pſches koliju duzy ſ ranžérowazej lokomotivu ſhrabnył a ßo ſajěł.

* (Jedyn khoſtanz ſe żeleſniſkeho cźaha ſkocźił a cźeknył.) 37lětny khoſtanz Betzold, kotryž ma dołholětne khoſtanje we Waldheimſkej khoſtańni wotßedźecź, je, hdyž jeho k jenemu pſcheßkyſchenju do Wittenberga wjeſechu, ſ jědźazeho cźaha ſkocźił a cźeknył. Wón ma hiſchcźe 8 lět khoſtańnje wotpokucźicź.

* (Ssmjercź na żeleſnizy.) Wutoru rano 13 lětneho ſchulſkeho hólza jeneho wobydlerja w Oberlungwitz na żeleſniſkej koliji leżazeho namakachu. Hłowa bě ßo jemu wot cźěła wotjěła. S pißma, pola młodoſtneho ßamomordarja namakaneho, ſhonichu, ſo je wón khoſtanja ßo bojo ßebi żiwjenje wſak.

* (S běžitym żeleſom ßo ſpalili.) W Duisburgu je ßo nowa wyßoka pěź, w kotrejž ßo żeleſo ſchkřejeſche, pukła. Dźewjecź dźěłacerjow je ßo ſe żahłej żeleſowej żołmu ſpaliło. Dwaj dźěłacźerjej ſtaj ßo tak cźežko wopaliłoj, ſo ßo jimaj lědma żiwjenje ſakhowa. Jědnacźe dźěłacźerjow je ßo jenož lohko wopaliło.

* (Domojjěſba pjanych.) So by ßo ſamjedźenju k wopiłſtwu wobaraŕ, je Koppenhagenſkej poliziji mudra myßliczka pſchipadła. Kóždeho pjaneho, kotrehož na drózy nadeńdźe, ſ dróžku domoj dowjeſcź da. Khóſty ſa wjeſbu pak ßo niz pjanemu, ale korczmarjej napołoża, pola kotrehož je ßo hóſcź wopił.

* (Na kwaßny dźeń ſabyłoj.) W Stevenſu (w Jütlandſkej) bydlazaj mandźelſkaj ſtaj do zyła ßwój kwaßny dźeń ſabyłoj a ßo teho dla ſa nim pola duchowneho ßwojeje woßady wopraſcheſchtaj, měnjo, ſo ßo cźaß jeju ſkoteho kwaßa bórſy pſchigliži. Sswjedźeń ßlěborneho kwaßa njeběſchtaj ßwjecźiłoj, dokelž njeběſchtaj wjedźakoj, w kotrym lěcźe ſtaj ßo woženiłoj. Hdyž duchowny na to do zyrkwinych knihow pohlada, wón ſpósna, ſo běſchtaj ſtarej cźłowjekaj też hižo ßwój ſkoty kwaß pſchepaßłoj; pſchetož zyrkwine knihi dopokaſachu, ſo ſtaj wonaj hižo 55 lět woženjenaj.

* (Woda ßo pſchedobyła.) Blisko podkopkow „Jurij“ pola Myßlowiz we Schleſyſkej ßo woda ſ hłubiny na ſwjerch ſemje pſchedoby a na 2000 kwadratmetrow powodźi. Jedyn hórnik ßo pomuri jeho cźěko njemóžachu wjazy wukhowacź. Cźah podkopkoweje żeleſniży móžachu hiſchcźe w prawym cźaßu dodźerżecź.

* (Skóſtny ßyn.) 21lětny paßaŕſki pomoznik Dittmann we wßy pola Jablona w Cźechach ßo ſe ßwojej macźerju ſwadźiwſchi do njeje ſ revolverom tſěli. Na ſboże jeje njetrjechi. Na to ßo Dittmann wobwěßny. — Dyrbi dha kóždy cźłowjek, też najſłóſniſchi, najnjeroſomniſchi a najnjelepiſchi, wſchudźom tſělbu k ruzy měcź? W Saſkej ßo krucźiſchi ſakoń wo pſchedawanju a trjebanju tſělbow pſchihotuje.

* (Woſaj na milinowej żeleſnizy ßo ſraſyłoj.) Wós milinoweje żeleſnizy w Cźoplizach pocźa ßo na wotwißnym měſtnje ßuwacź a ſ druhim żeleſniczným woſom, kiž jemu napſchecźo pſchijědźe, ſpraßny. Wjazy woßobow ßo frani, jena ßo mori.

* (Wojeŕſki cźěkanz.) W Cźechach ſchtwórtk cźěkanza Žitawſkeho połka ſajachu. Wón bě w němſkej wojeŕſkej draſcźe, ſwjerha wojeŕſkeje ßuknje bě ßo pjeſł woblekł. Bajoneta pſchi nim njebě. Požadany, ſo ma ßo wo ßwojej woßobje wupokaſacź, rjekny, ſo je ſ Wrótßławja a ſo w połku pěſchkow w Zitawje ßłuži. Jeho teßak pola dwórniſchcźa nadeńdźechu.

* (Mjelcźity jaty.) Muż w jaſtwje we Waldenburgu we Schleſyſkej wjazy njedźeli dołho ßwojeho mjena prajicź nochzyſche. Na to jeho fotografiju wſchěm polizajſtwam po Schleſyſkej roſpóßłachu, a ſ tym ßo jeho mjeno wukopa. Wón je trubkodźěłaŕ Pjerek ſe Sswidnizy, a jeho żona jeho też hnydom ſpósna. Wón je wulki ſłóſtnik a je pſched 9 lětami ſ jaſtwa we Brżegu cźeknył.

* (Sadußyli ßo.) W hoſpodźe w Saborſeu pola Bytomja we Schleſyſkej 6 krowatiſkich hórnikow ſ wuhkowym płunom ſajědojcźenych nadeńdźechu. Schtyrjoch dyrbjachu lěkarjo ßmjertnemu woßudej pſchewoſtajicź, dweju hiſchcźe wukhowachu.

* (Cźahaj ſpraßnyłoj.) Woßobinſki cźah na nakładny cźah pola Ziechanowa na ruſkej mjeſy ſajědźe, 6 pucźowazych ßo mori, 9 ßo frani.

* Ssurowa ſyma w rańſchej Pruſkej knježi. Pola rěki Wißły thermometer njedźelu w nozy na 25 gradow pod null ſpadny. Pódla teho je ßo wulki ßněh naſchoł. Wjele pucźow je ſe ßněhom ſawětych. Swěrina w lěßach hłodu mrěje. Wſchě żeleſniſke cźahi ſe ſakomdźenjom jěſdźa.

Też w połnóznej Němſkej je lětża wurjadnje ſyma. Wot 19 lět je morjo mjes krajom a kupu Norderney ſaßo ras ſamjerſko. Póſtſki ſwjaſk mjes kupu a krajom ßo ſ poßelnikom wobſtaruje.

* (Nadpad na jeneho połkładnika.) Jedyn rubježnik ßo ßrjedu w Pariſu do połkładnika fabriki „Societée Celluloid“ da. Jemu pópjeŕ do wocźi cźißnywſchi jeho wón do żołdka a na hłowu dyri a jemu pjenjeżnu toſchu ſ něhdźe 150,000 hriwnami rubi. Rubježnik je cźeknył.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) Poßelnik Herrot banki Reichert & Co. w Katowizach je 80,000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi pſches ruſke mjeſy cźeknył.

* (Se ſpěſchneho cźaha ſkocźił.) Se ſpěſchneho D-cźaha wuſkocźił a do wulkeho njeſboża je pſchiſchoł muſketěr Kacźor, kiž w pěſchim regimencźe cźo. 19 w Shorjelzu ßłuži. Kacźor bě na hody dowolenzu (urlaub) doſtał a chzyſche ju w Koſtenju w Póſnańſkej pſchebycź. Wón do Koſtenja ſe ſpěſchnym cźahom jědźeſche, duzy po jěſbje pak ſhoni, ſo tutón cźah tam njeſaſtawa. Duž ßebi Kacźor wotmyßli, hdyž cźah pſches mjenowanu ſtaziju pojědźe, ſ woſa wuſkocźicź. Wón najprjódzy ßwoje brěmjeſchka ſ cźaha na żeleſniczną ſcźežku wucźißny a potom ßam wuſkocźi. Wón ſ tajkim wotmachom wo żeleſny ſtołp praßny, ſo ßo ßmjertnje ſrani..

* (Wulka woda we wjecźornych Němzach.) Mjes tym ſo w Saſkej a Schleſyſkej njedźiwajzy poßlednich deſchcźow woda w rěkach a rěcźkach nikka woſtała a ſ měſtnami hiſchcźe na njedoßahanje wody ſkorża, je wyßokoſcź wody Rheinſkeje rěki wo nimale meter pſchibyła. S Kaſſela pißaju, ſo maja Fulda, Eder a druhe rěk wulku wodu. W Kaſſelu je Fuldźina woda 1½ metra wyſche null ſtupika. Pola Gemündena je żeleſnizyny brjóh roſmokaŕ a ßo ßunył. Jěſdźenje po nim je ßo pſchetorhnyło.

* (Sprawne khoſtanje.) W Barlinje krawſki pomoznik Klonus ßwoje rjemjeßło ſłożiwſchi ßej wupożcźernju ſałoži a pjenjeſy na lichowańſku dań wupożcźowaſche. Woßebje mólczkich ludźi: khude płokańnicźe a ſchwalcźe, dźěłacźerjow, kiž běchu ſ khoroſcźu wobkhudli, lohkomyßlnych młodych ludźi, ßej tutón wuzyzowaŕ ſa ßwoje woporу wubjeraſche. Stóž bě ßej 50 hriwnow pożcźił, dyrbjeſche ſa ſchtwórcź lěta 80 hriwnow wróczo płacźicź. Wón ßo na dwě lěcźe do kłódy dźßwtoui a na pjecź lět cźeſtne prawa ſhubi.

* (Cžeźke njesboże w jenej Nürnbergskej maschinskej fabriży.) Hdyž wutoru w sjednoczenych Nürnbergsko-Augsburgskich maschinskich fabrikach jenu wolijowu tepjenstu maschinu sa łódże pruhowachu, woheń nasta. Wón koło wokoło notwarjene roschty shrabny a žo s wubeźazym wolijom poškylni. Maschina rosbuchny, pschi čimž žo s inženieurow a monteurow schtyrjo saraženychu a pjeczo žo straschnje sranichu.

* (S pjenjesami cźeknyk.) W Cźoplizach je pokładnik firmy Brettschneider po potajenju wulkich pjenjes do Němskeje cźeknyk.

* (Wopor žwojeho powołanja.) W Hannoverje pomozna lěkarka w dźěcźazej hojeńni, knježna dr. Luisa Brinkez, na scharlach shorjene dźěcži lěkowasche. Pschi tym je žo se scharlachom natykła a 27 lět stara wumrjeła. Lěkarka hakle pol lěta w dźěcźazej hojeńni skutkowasche.

* (Lynchowanje cźornochow.) W Hamiltonje w Georgiastim stacże běchu tsjoch cźornochow a jenu Cźornochowku, kotsiž běchu mordarstwa dla wobskorženi, do pschepytanskeho jastwa sawrjeli. Sto běłych jastwownika pschemó a cźornochow psched město dowjedże. Tam jich na schtomy powěšnychu a potom do wobwěšnjenych tsělachu, kotsiž hacž do poślednjeho dychnjenja wobkruczachu, so žu njewinowaczi. Lynchowani cźornochojo běchu jenu farmu wotnajeli, kotrejež wobžedźerja běchu psches wokno tsěliwschi morili.

* (Němskaj wobhonjerjej žo w Ruskej saždźiłoj.) Wójnski žud we Warschawje je dweju němskeju wobhonjerjow, hejtmana generalneho staba Wernera se Stütznera a pruskeho poddana Steinerta saždźił. Prěnschi je khostarnju na 3 lěta a druhi na 2 lěcze dostał.

* (Njesboże na želesnizy w połnócznej Ameriży.) Spěschny cźah Illinoiskeje zentralneje želesnizy s połnej paru wot sady do jeneho ludźazeho cźaha sawadźi, kotryž bě sastał, so by wodu pschijał. Prjedawschi president Illinoiskeje zentralneje želesnizy, Haraban, druhi městopresident Melcher, hłowny advokat Rock Islandskeje želesnizy Pieres a žyn prjedawscheho wójnskeho sekretara Wrighta, žo morichu. Sraniło je žo 20 wožobow. Schtyrjo morjeni w Melcherowym privatnym wosu spachu, kotryž bě ludźazemu cźahej pschipowěšnjeny.

Pschedžénak.

Protyka sa Sserbow

na pschestupne lěto 1912

je sa **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Schiferowu tsěchu

s najlěpscheho materiala kryju s rukowanjom
□meter po 2 mk. 20 pj.

1500 □metrow franzowskeho a jendželskeho schifra, kotryž je žo hižo jako kryw wužił, □meter po 1 mk. 70 pj. poručam.

Tež wschěch druhich k pschikrycu trěbnych wězow mam wulki skład na wobhladanje.

Tsěchikryjerski mischtr Ernst Richter
na Tsělanskej drózy 20.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 8. februara t. l. ma žo na **Njeżwaczidliskim** majoratnym hajnistim revěrje scžěhowaze palne drjewo w lěžu sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź:

17 rm.	**liszowych schczěpow,**	na haczenjach a pschi kromach Wbohowsko-Krónczanskeje mjesy.
10 =	= **kuluchow,**	
80 =	= **dołhich hromadow**	

Shromadźisna: Dopołdnja w 9 hodźinach pschi mostowym puczu pola Wbohowa.

Hrabinsko- s Rieschske majoratne hajnistwo w Njeżwaczidle.

W. Dreżler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pówdżelu 5. februara t. l. dopołdnja wot ½10 hodźin ma žo na wustawowym revěrje w **Pschiwczižach**

55 rm **twjerdych kuluchow,**
100 twjerdych dołhich a hałosowych hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pola knježeho dwora. **P. Toepfer.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara t. l. ma žo na **Minakalskim** revěrje

43 rm **hójnowych schczěpow,**
106 = = **kuluchow,**
8 = **brěsowych schczěpow,**
96 hójnowych dołhich hromadow,
74 rm **mjehkich pjeńkow**

sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk ½10 hodźin pschi Adolfskej Hěcze.

Hrabinske Helmsteinske hajnistwo w Minakale,
31. januara 1912.

Mauke.

24 młodych žylnych cźornopižanych cźehnitych wołow, 10 zentnarjow cźežkich, 2 na nowe dejazej kruwje, 5 žuczelnych jałojzow

steji na pschedań

na knježim dworje w Lipiczu p. Minakała
w Sakskej. — Želesniske sastanischczo w **Lutobežu.**

Dobru

pscheńczu muku

porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płacźenskimi wuměnjenjemi
porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny žo do płacźenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maschina žo wězwwustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haży.

Najlěpschi

zentrifugowy wolij, fosforokiżały pizowanski kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver

porucza tunjo
haptykař Hennig
Viktoria-drogownja
na žukelnskej haży 7.

Pscheżadźowanje.

Schtwórtk 8. februara dopołdnja w 10 hodź. budża žo w Scheschowje cźo. 50 **meble** a wschelaka druha nadoba sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Moritz Lange.

Sofy a matrazy

we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
žedkarski mischtr
na kamjentnej haży 18
(niže krony).

Rjana sahrodniska žiwnosćz

s něhdże 30 kórzami pola a łuki, w jenym krusche, najlěpscheje pscheńczneje role, je bjes twarjenjow, kotrež žo po pscheczu natwarja, na pschedań.

Dalsche je shonicź w hosćenzu w Rakojdach pola Barta.

(K temu cźišku pschikoha.)

Dźiwadło w Radworju

njedźelu 11. februara pola Delanec.

Hrać budźe so nimo druhich wěcow

wulki nowy kruch „Zasonamakana“

z jenož žónskimi rólemi.

Započatk z dypkom we 8 hodźinach.

Reje potom njebudźa.

Rakečanske towarstwo „Lipa“

smeje **njedźelu 11. februara 1912** wječor wot 7 hodźin w hosćenzu „Sakskeho doma“ w Rakezach swój

32. salożeński zwjedźeń

(spěwy, dźiwadło a bal).

Wschěch lubych Serbow a wosche serbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschuje **pschedsydstwo.**

Khartki su doprědka dostacz pola kk. Micžki, Rösslerja a Kruže.

Ev.-serbske towarstwo we Wochosach

smeje **njedźelu 11. februara t. l.** w Domaschkez hosćenzu

symski zwjedźeń.

Dźiwadło a spěwy, potom reje.

Sapoczatk wječor w 6 hodźinach. Sastup 20 pj.

Wo bohaty wopyt proszy **pschedsydstwo.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Blizschi **lěcny semester** so **wutoru 16. haprleje 1912** sapoczne. Samolwjenje nowych wuczomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad swólniwy, dalsche wukasanja dawacz.

Prof. dr **Gräse.**

Czesczenym Serbam **w Budyschinje** a wokolnosczi swoju nowu saloženu

Viktoria-drogownju

na zukelnskej hasy 7

najnaleznischo poruczam. Na swoje nashonjenje so poczahujo wo dowerjenje proschu. Wjele lět zym w haptykach dźěłak a hižo pscheds 20 lětami běch se sarjadnikom jeneje wjetscheje haptyki. S dobrymi tworami a poměrnymi placzisnami budu zebi spokojnosć swojich wotebjerarjow dobyć pytacz. Proschu moje pschedewsacze dobroczinje podpjerać a poruczam so s poczescowanjom

Oskar Hennig, haptykar.

Viktoria-drogownja

w Budyschinje na zukelnskej hasy 7.

Rumowanske wupschedawanje

holczazeje, zonjazeje, hólczazeje a muzazeje drasty.

Placzisny loňschich tworow s wulkim schkodowanjom ponižene.

Wozebje czinju kedźbliwe na wulke dźělby

holczazeje drasty, zaketow, kepow, mantlow, schórzuchow,

schulskich wobleczenjow a

hólczazych wobleczenjow

sa selenoschtwórtkowske dary a jutrownu potrjebu.

Zenje so sazowróczaza składnosć, spodźiwnje tunjo kupowacz.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 11. februara** swoje měsačne posedźenje pop. w 4 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Knjez sejmski zapósłanc Bart změje zajimawy přednošk, kotryž je dobroćiwje přilubił. Duž so wšě sobustawy wočakuja, tež hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Ssuczelna jalozja

abo krowa je hnydom na pschedań w Ralbizach czisło 21.

Mała **ziwnosć** blisko Budyschina so kupicz abo wotnajecz pyta. Posticzenja njech so we wudawarni Serb. Nowin wotedadza.

Nowa natwarjena

khěža

s wulkej sahrodu je na Židowje na pschedań. Dalsche je shonicz na Židowje 247 I.

Kuchańki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na zukelnskej hasy 1 na rózku zitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Pensionat Böhmez realneje schule

w **Draždźanach** na Ferdinandskej drósy 17. Schula wopismo sa jenoletnu dobrowólnu skužbu dawa. Hacz dotal je 1162 abiturientow wobstako.

Holza, kotraž chze

schicz

nawuknycz, wuczbu namaka pola **Jentschoweje** na lazaretskej drósy czisło 17 delka.

Sslužobna holza

so do jeneho duchownego doma na wsach pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Dźowku

k 1. měrzej abo 1. haprleji pyta kubleŕ **Kschižan** w Tielanach.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu, **4. februara,** pop. w 4 hodź. swoje

měsačne posedźenje.

Knjez kantor Keŕk je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Ssylnu holzu se wsow, 16 hacz 18 lětnu, jako

ökonomsku scholarku

pyta **Schmidtowa** na knježim dworje w Niederfriedersdorfje pola Neusalza-Spremberg w H. Lužizy.

Pilnu, czistu, ródnu niz pschemkodu dźěczi lubowazu

holzu

k 1. měrzej pyta **Bachowa** na Carolastraße 12 po 1 skhodźe.

Sslužobnu holzu,

pschecželnu a dowěrnu, kotraž chze wschě domjaze dźěła nawuknycz, pschi dobrym wobkhadźenju k 1. měrzej pyta twarski mischtr **Winkler** na Mužakowskej drósy 4.

Wuczobnik so pyta.

Do swojeje pschedawarnje kolonialnych tworow, tobaka, zigarow a spirituosow

wuczobnika,

swina sprawneju starscheju, pyta

Adolf Rämsch naslědnik

mějeczel **Max Kirschner**

w Budyschinje

pschi butrowych wikach 1.

Hólzow,

kotrajž jutry schulu wukhodźitaj, do lohkeje skužby pyta knjezi dwor w Czichońzach.

Dźak.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheho lubowaneho bratra, mandźelskeho, nana a swaka

Jana Wiczasa w Budyschinje

sa wschě wopokasma sobuželnosče, sa kwětkowu pychu a pschewodźenje k rowu **najwutrobnischi dźak** prajimy.

Njech je semja wusnjenemu czichi wotpocžink hacz na dźeń nascheho knjesa Jesom Khrysta.

W Budyschinje a Rychwałdźe, 26. jan. 1912.

Hłubokosrudźena **Marja** swud. **Wiczasowa**

w mjenje dźěczi a druhich sawostajenych.

Pschiloha k czißku 5 Serbskich Nowin.

Sobotu 3. februara 1912.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

29. januara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hač do 6 lět	48—51	91—97
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	42—46	79—86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—41	74—79
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	45—49	82—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hač do 7 lět	38—43	74—81
3. starše, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	32—36	69—71
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—32	65—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	47—50	85—90
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42—46	78—87
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	56—58	96—98
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—55	88—95
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w starobje hač do $1^1/_4$ lěta	49—51	65—67
2. mjaßne	46—48	62 - 65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—45	61—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 27. jan. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 1. febr. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica . . . . . běła	—	—	—	—	10	20	10	30
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	10	10	10
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	05	9	25	9	10	9	25
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	10	50	10	80	9	75	10	75
Wows	9	90	10	20	9	80	10	10
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	25	11	25
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	50	3	80
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	—	2	80	3	—
Pšeničžna muka 50 " . . .	11	50	19	50	15	—	19	—
Rjana muka . 50 " . . .	11	—	14	50	13	—	14	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	40	4	70	4	25	4	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	66	5	34	4	34	5	80
Prožata 536 schtuk, schtuka . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	7	20	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	50
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeniza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeniza (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 20 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 40 np., ječmjeń wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 80 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 40 np.

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšeniżny (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hač 15 hr. 50 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hač 16 hr. 80 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenicu.

1. febr. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 35 np., pšeniza wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hač — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 2. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu Septuagesima rano w 7 hodźinach farat Răda žerbšku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tischer žerbšce a w 10 hodźinach němšce předowanje.

Tydźeńšce sastojnšce dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

S druhich wozadow: Pawoł Gerhardt Martin, šlakat a khěžeł w Lutowcu, ſ Marju Theresiju Schewčikez ſ Brěmjenja. — Oskar Waltat Pawluſch, tepjet we Lupoji, ſ Marju Marthu Schröterez tam. — Khorla Bjedrich Häßler, fabrikat w Khwaczizach, ſ Pawlinu Hammerlingez tam. — Jan August Kubjenz, žiwnoscžeł w Rachlowje, ſ Hanu Augustu Ryczeriz w Schekezach.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Gustab Waltat, Gustava Kurta Libšche, formarja w Dobruschi, ž. — Hugo Erich, Gustava Pawoła Libšche manschinſkeho ſamkarja w Dobruschi, ž. — Hilžbjeta Frieda, njemandž. dź. w Nadźanezach. — Wylem Arthur Rudolf, Khorle Arthura Ernſta Grägera, friſeura w Dobruschi.

S druhich wozadow: Herta, Khorle Běrka, ſlakarja we Wjelkowach, dź. — Frieda, Jana Auguſta Wjazki, zyhelnſkeho dźěłaczerja w Hodźiju, dź. — Max Hermann, Khorle Ernſta Nemuty, žiwnoscžerja w Semichowje, ž. — Pawoł Alfred, Pawoła Richorda Herzoga, fabrikarja w Nowych Warnoczizach, ž. — Pawoł Richard, Bohuwěra Wenki, dźěłaczerja w Rakezach, ž. — Frieda, Handrija Wukaſcha, khěžkarja w Stróži pola Rakez, dź. — Max, Jana Bartuſcha, khěžkarja w Stróži p. Rakez, ž. — Pawoł Waltat Klimant, njem. ž. w Stróži p. Rakez. — Frieda Erna, Khorle Auguſta Schlozy, žiwnoscžerja w Pßowjach, dź. — Hana Lejna, Khorle Guſtava Kalaucha, dźěłaczerja w Delanach, dź. — Emma Martha, Ernſta Auguſta Mróſa, pom. želeſn. ſaſtojnika w Ssowrjezach, dź. — Pawoł Ota, njem. ž. w Pomorzach. — Pawoł Marczin, Ernſta Pawoła Němza, želeſn. dźěłaczerja w Kubschizach, ž. — Ernſt Max, Richarda Pawoła Wolki, dźěłaczerja w Koniezach, ž. — Max Hermann, Jana Pawoła Nowaka, krawza w Hlinje, ž. — Martha Marja Wiczaſez, njem. dź. w Sahłowje.

W katholſkej zyrkwi: Kurt, Khorle Rychtarja, tyſcherja w Budyſchinje, ž. — Bjarnat, Pawoła Barcza, dźěłaczerja w Budyſchinje, ž. — Mariana, Auguſta Sitſcha, murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze: 24. dźeń januara: Hana ſwud. Schäfrigowa ſ Raſchowa, we wothladatni na Židowje, 70 l. 4 m. 27 d. — 29. Bjedrich August Petſchel, dźěłaczer ſ Hornjeje Wjaſońzy, 61 l. 4 m. 11 d. — Marja Madlena Jakubez we Wulkim Wjelkowje, 75 l. 7 m. 20 d. — 30. Hana Neuendorffowa rodź. Kuſchkowez, dźěłaczerka w Czichońzach, 32 l. 9 m. 5 d. (ſemrje w měſchczańskej hojetni, žo khowaka w Czichońzach). — 31. Hilžbjeta Alma Willenbergez, Auguſta Willenberga, fabrikarja pod hrodom, dź., 16 l. 6 m. 29 d.

S druhich wozadow: Ernſt Auguſt, Joſefa Ssymanka, dźěłaczerja a khěžerja w Czornjowje, ž. — Khorla Ernſt Janaſch, želeſniſki wothladat we Huſzy, 32 l. — Max Werner w Počzaplizach, 7 m. 4 dn. — Jan. Reinhold Muka, žiwnoscžeł w Nowych Spytezach, 60 l. 1 m. 16 dn.

W katholſkej wozadze: 24. jan. Jurij Schramm, kowarſki wuczobnik w Budyſchinje (khowany w Huſzy), 14 l. 10 m. 8 dn.

Zyrkwinske powjesče ſ Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smeje rano $^1/_2$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$9 hodźin farat Kſchižan němše a $^3/_4$10 hodźin žerbšce předowanje.

Zyrkwinske powjesče ſ Budeſtez.

Njedźelu Septuagesima smeje duchowny Bójz rano $^1/_2$8 hodźin žerbsku spowjedź, farat Domaſchka dopołd. $^1/_2$9 hodźin žerbšce a w 10 hodźinach němše předowanje.

Subjazy lěkar Frey

w Budyschinje na Moltkowej drózy 19

cžaha ſuby ſ měſtnej bjeſczucziwoſczu. Zuſe ſuby ſ porzlina abo ſe ſłota tež ſa najwjazy žebi žadazych patientow.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchi a pjeńki

ma wotedacź

hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Lehmannez konditornja

na ßerbſkej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnoſcź: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby

k ßwjedźenjam jako dar ßo pſchihodźaze.

Roſeßłanje na wßy.

Wſchědnje cźerſtwe khofejowe a cźajowe pjecźwo.

Ssamopjecźene **mjedowe tykanczki.**

Ssobotu a ſcźěhowaze dny inventurſke wupſchedawanje.

Sbytki płatowych a bawłmjanych tworow, żonjazych ſchatow, kuchińſkich ſchatow, blidowych ſchatow, ſchórzuchow, gardinow atd.

po njeßměrnje tunich płacźiſnach.

Aug. Pawoł Hilger

na ſeminarſkej dróſy cźißło 2.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeźel **Max Kirschner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucźa ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacźiſnowy ſapiß žadacź.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelesne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a kſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeźel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běłeńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładźe, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Ńěhdźe 1500 zentnarjow brěſowych prutow

kupuje

wokrjeßna dźěłarńja na Židowje (w Ssmolizach).

Inventurske wupſchedawanje.

we wſchěch wotdźělenjach wjetſche dźělby po njeßměrnje tunich płacźiſnach:

Schórzuchi	**gardiny**	**zanki**
ſpódnje ßuknje	**dźěcźaze wobleczenja**	**wuſchiwanja**
rukajzy	**khapy**	**židźane tkaniny**
ſchtrympy	**wolmjane a židźane nahłowjaze ſhale**	**židźane banty**
ſoki	**ſpódnje taille**	**wobßadźenja**
krawatty	**ſchaty**	**błuſy**
ſchantka	**dźěcźaze wobleczenja**	**wolmjane łazy**
trikotaże		**wolma 1/2 punta 95 pj.**

Wulka dźělba **ručznych dźěłow,** tkaniny k pſchikrywam atd.

Helene Crucius

na bohatej haßy 9 **na žitnej haßy 10.**

Swoſabjenje.

Zalba pſche bolaze ſwoſabjenje,
tyſa po 1 mk.

Balſam pſche njebolaze ſwoſabjenje,
bleſcha po 50 pj.

Pſche ſchkropawu a kwěkazu kožu

leukodermakrème,
rołka 50 pj.,

leukodermamydło
kuſk po 50 pj.

Roſeßłanje na wßy.

Jeniczźy woprawne doſtacź **w kral. priv.**

hrodowſkej haptyzy
Paul Leidler
w Budyſchinje.

Moje lětuſche
wulke
inventurske wupředawanje
ſapoczinje ßo
ſchtwórtk 8. februara.
Jan Jurij Pahn.

Czorne, běle, pißane a kaſchczikate
drastne tkaniny
ſa ſeleny ſchtwórtk
w bohatym wubjerku po
najtuńſchich płaczißnach!
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Th. A. Wällnitz naslědnik
mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukeluſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczißnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy,
paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Moje lětuſche tunje
inventurſke wupſchedawanje
je ßo ſchtwórtk 1. februara ſapoczało.
Do dźńdźenja naletnich czrijow bych rad wſcho dospołnje wotbył. Pſchedawanſke płaczißny ßu tak niſke, ſo ßo kupjenje (dokelž ßu wſcho dobre druźiny) ſa kóždeho płaczi. Na pſchedań pſchińdu wulke dźělby **zonjazych ſchlórnjow, podſchitych muźazych ſchlórnjow, balſkich ſtupnjow, dźěczazych ſchlórnicżkow, dźěczazych niſkich ſtupnjow.**
Wſchě ſymſke tworу ßu jara ponižene. Pſchedawanje po hotowych pjenjeſach.
Heinrich Mohr, czrijownja pſchi žitnych wikach.

Leopold Posner na bohatej haßy

Inventurske wupředawanje

wot ſchtwórtka 1. februara.

Placžisny ſu we wſchěch wotdžělenjach jara ponižene.

Dźěcžaze žakety po mk. 5.75 hacž 2.75
dźěcžaze jeczki ſ filza po 45 pj.
jeczki ſ jehnjazeje kože po 75 pj.
lodokožowe khapy po mk. 1.25 hacž 60 pj.
dźěcžaze wobleczenja po mk. 2.75 hacž 75 pj.
Ruske blusy po $2^1/_2$ mk. hacž 95 pj.
Dźěcžaze wißaze ſchórzuchi, běle a pißane, hacž po 40 pj.
gumijowe paßy měſto 95 pj. nětkole 35 pj.

Žonjaze ploczliwe ſuknje mk. 1.25
Luſtrowe ſuknje měſto mk. 5.75 nětkole 3.25
žonjaze koſchle mk. 1.85
tehor. elegantne balſke koſchle mk. 1.95 a 1.75
Zuavſke jeczki mk. 1.65 hacž 95 pj.
Balſke ſhale mk. 2.50 hacž 50 pj.
Wupyſchene ſchórzuchi, běle a pißane, mk. 1.95 hacž —.40
ſchtalty mk. 1.95 hacž —.50
Barchentowe žonjaze koſchle mk. 1.95 hacž —.85

Barchentowe mužaze koſchle mk. 1.95 hacž —.95
Normalne mužaze koſchle mk. 1.95 hacž —.95
Normalne mužaze kholowy mk. 1.95 hacž —.95
Žonjaze ſpódnje jaki mk. 1.25 a —.95
Mužaze krawatty mk. —.95 hacž —.10
Zonjaze ſchtrympy, koleſkowane, cziſta wołma, měſto mk. 2.40 a 1.80 nětkole 1.50 a —.95

Dźělba blidowych pſchikrywow, gardinow, ſchtrykowanych koſchlow a hólczazych lazow, chenillowych rubiſchczow a ſhalow woßebje tunjo.

Žonjaze golſſke jaki hižo po mk. 2.50.

Apfelſiny

woßebje tunje poruczam duzend po 28 pj., wjetſche płody po 40 pj., wuběrane płody po 50 a 75 pj., teho runja najlěpſche **krejczetwjene oranže.**

Khorla Philipp
na rózku khěžorſkeje a Hoſchiz haßy.

Richard Huth

1. ſpezialna pſchedawarnja ſa amateurſke fotograſowanje a projekziju

w Budyſchinje na ſerbſkej haßy 13.

Kosaze koże,

howjaſe koże,
czelaze koże,
ſajerże, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocze koże, wowczu kožu a wowczu wołnu
po najwyſchſchich placžiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi zitnych wikach 11
a pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Hypotheſke pjenjeſy

wupožczuje **E. Koban**
pſchi zitnych wikach 4.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Spěmarſke,

ſerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ſu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotsedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 6. | Sobotu 10. februara 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm.

W sakskim ßejmje bě bjes dwěla najwažnišche poßedźenje tónle tydźeń. Na dnjowym rjedźe stejesche pschede wschěm **nacźisk nowehо schulskeho sakonja.** Póndźelu jednachmy wo wschelakich mjenje ważnych wězach, wo rosprawach a wschelakich stawach statneho hospodarskeho plana. Ale sańdźenu wutoru bě jedyn „wulki dźeń". Pschipoßkucharjow na sjawnych tribunach bě ßo po stach seschło. Psched ßejmownju wjele stow wo dowolnosć sastupa proschachu. Polizija jenoź w mjeńschich wotdźělenjach dowolowasche. 1/2 12 hodźin ßo poßedźenje wotewri. Kultußowy minister dr. Beck w jenohodźinskej rěči nacźisk poručowasche. Po nim ßlědowachu rěčnizy frakzijow. Konserwatiwni ßu hotowi na nacźiskowym podkoźku wo sakonju jednacź. Nationalliberalni njeißu s nim zyle spokojom, widźa pak móźnotu, we nim ßwoje nahlady wo schuli k płacźiwosći pschinjesć. Liberalni njeißu s nim spokojom, a sozialdemokracźi jón s zyła wotpokasuja. Poßlednimaj stronomaj ßo pschede wschěm njelubi, so konfesionalnosć ludowych schulow sawostanje. To tak wjele réka, wucźenje Božeho ßkowa dyrbjało ßo s ludowych schulow zyle wotstronicź. Liberalni a sozialdemokratojo woßebje wótrje pschecźiwo wěrjazemu kschesćijanstwu wustupowachu. Zykemu namjetej bě ßo słónčnje 46 rěčnikow samolwiło. Prěni dźeń jenoź 6 sapóßłanzow k ßkowu pschińdźe, byrnjeź poßedźenje hacź do 8 hodźin wječor trało. Na druhi dźeń, ßrjedu, sapočachu ßo wuradźowanja wot 10 hodź. dopoldnja a trajachu hacź do wječora 7 hodźin. Porěcźa jenoź 10 sapóßłanzow. Najsajimawsche bě, s kak wótrymi ßkowami ßo konserwatiwni pschecźiwo Zwickowskim thesam wobroćachu a kschesćijanstu wěru sakitowachu. Niz se swjerschnymi prósdnymi ßkowami, ale woprawdźe s hłubiny woprawnych wědomostnych saßadow konserwatiwni rěčnizy, kaž Opitz, dr. Böhme, roskuskujo wupady kschesćijanstwu njepschecźelnych lěwych stronow. Sskowa reformarja Bienera hłuboki sacźischcź sawostajichu, s jeho wusnacźom, so je teź wón něhdy s pschiwißowarjom Zwickowskich thesow był, so pak je bórsy k spósnacźu pschischoł, kak straschny njepschecźel kschesćijanskeje wucźby ßo w tychle ßadach khowa. Takle na to pokasowasche, so rudjewon schulski direktor Arnold w Kamjenizy, kiž je Zwickowske thesy pomhał ßobu wobdźělacź, je nětko njesbožowny w myßli, so ßu tele thesy wulki dźěl wucźerstwa do njepschecźelstwa pschecźiwo kschesćijanstwu dowjedle.

My sastupjerjo wjeßnych burskich wokrjeßow jara wobžarujemy, so s nascheje strony tutón ras nichtó k ßkowu njepschińdźe. Chzychmy woßebje rěčcź pschecźiwo wschelakim nacźiskowym njedostatkam w nastupanju schulskeho dołha, dawanja, pokracźowanskeje schule, liczby dźěcźi, nowych cźežow atd., ale pschedewschěm **pschecźiwo dyrbjeńskemu sawjedźenju pokracźowanskeje schule sa holzy.** Mój ßerbskaj sapóßłanzaj chzychmoj teź rěčcź woßebje, ßo ßamo wě, dla ßerbskich schulow. K temu wschemu porěcźimoj w bliźschich sjawnych wuradźowanjach, woßebje pak w deputazijach. Sakonjowy nacźisk hischcźe dwójzy k sjawnemu wuradźowanju psched ßejm pschińdźe.

My sastupjerjo wjeßnych burskich wokrjeßow pscheßłapichmy ßejm s jenym namjetom. W nim žadamy, so by msda wucźerjow na wßach a w městach jenaka była a ßo se statneje pokładnizy płacźiła. S tym by ßo wschelakim njedostatkam sadźěwało. Pschede wschěm by teź khudym schulskim gmejnam móźno było, ßwojich dobrych wucźerjow woßkhowacź. Nětkole nam jich města sebjeru. Minister deje nasche žadanja sa sprawne pschipósnawasche, měnjesche pak, so by ßo s tym statnej pokładnizy wulka cźeża napokoźiła, a so njeby bjes powyschenja dokhodneho dawka woteschło. To by był jenoź po sdaczu njedostatk, pschetoź we woprawdźitosći je wscho jene, hacź płacźimy wyschе dawanje sa schule a nižschi dokhodny dawk abo nawopak poniżene schulske dawanje a sa to wo něschto powyscheny dokhodny dawk, kiž by dźěłacźerjow a burski lud tola najmjenje potrjechił. W tymle nastupanju pschinjeßemy najskerje dalsche namjety.

Schtwórtk njemějachmy sjawnych poßedźenjow.

Pjatk jednasche ßo wo dwěmaj nowymaj sakonjowymaj nacźiskomaj, wo dawku na pschirostk hódnosćze leżomnosćzow a wo wokrjeßnych swjaskach. Wo poßlednim pschinjeßemy stschichodnje wjazy.

E. B.

Khěžorstwowy ßejm

je ßo ßrjedu s wulkej ßwjatocźuosću wotewrił. W trónskej rěči, kotruž khěžor cźitasche, ßo praji, so maja ßo sozialne sakonje dale wutworicź. S finanznej reformu ßu khěžorstwowe finanzy twjerdy sakoźk dostake, Sa krótki cźaß wone dospołnje wotkhorja. Dotalna złowna politika ßo pschichodnje pschi pschihotowanju a wotsamknjenju nowych wikowanskich wucźinjenjow njewopuschcźi; pschetoź rjemjeßko, pschemyßko, industrija a rataŕstwo ßu ßo pod jejnym schkitom w Němskej móźnje roswiłe. S nowym sakonjom dyrbi ßo němzowstwo we wukraju poßylnicź. Wón pschiłußnosć Němzow we wukraju k němskim statam s nowa na to waschnje srjaduje, so ßo němskim krajanam we wukraju polóži, so bychu poddanjo němskeho khěžorstwa wostali abo shubjene poddonstwo saßo dostali.

So mohła Němska ßwoju narodnu cźesć, ßwoje wobßedźeństwo a ßwoje woprawnjene interesy we ßwěcze sakhowacź, dyrbi wona móźna a ßylna bycź. Teho dla ßo khěžor stajnje wo to stara, so by ßo brónitosć němskeho luda sdźerżała a poßylniła. Na to ßo počahowaze sakonjowe nacźiski ßo pschihotuja, a ßo s namjetami wo nawdacźu khostow ßejmej pschedpołoża.

Jednanja dla wobßadźenja ßejmoweho pschedßydstwa ßu hacź dotal bjes wuspěcha wostałe. Konserwatiwni pschi tym wostawaja, so ßo pschi žanym pschedßydstwje njewobdźěła, kotremuž sozialdemokratojo pschiłußescheja. Połazy ßu wobsamkli, so ßo pschi wólbje pschedßydstwa wothoßowanja wostaja.

Pruski krajny ßejm

wo pscheměnjenju dokhodneho dawka a dawkoweho pschirażka wuradźuje. Knježerstwo chze s nowym dawkowym sakonjom wunoschć dokhodneho dawka powjetschicź. Se ßwojim wotmyßlenjom pak wono pola žaneje politiskeje strony pruskeho ßejma pschikhilnosćze njenamaka. Liberalni, sozialdemokratojo a konserwatiwni ßu w tym pschesjene, so njeje nowy dawk trěbny. Sapóßłanzy ßu cźim mjenje swólniwi, do powyschenja dokhodneho dawka swolicź, dokelž budźe sa powjetschenje wójska a łódźstwa 150 milijonow trěbnych. Khóšty sa to dyrbi nowy herbstwowy dawk wunjesć. S poßlednjej finanznej reformu je hižo lud dosć s nowymi dawkami počeżeny. Duž dyrbjało ßo knježerstwo hladacź, jemu powjetscheny dokhodny dawk napokoźicź.

Khěžor Wylem spěchuje twar lětadłow.

Schtóž budże w pschichodnej wójnje ſ knjesom w powětſje, budże też ſ knjesom na kraju. Khěžor Wylem je ważnoſcź lětadłow we wójnje spósnawschi, 50,000 hr. jako myto sa twar najlěpſcheho lětadła wustajił. Franzowſojo ßu ßo ſ powjeſczu wustróżiłe, ſo Němſka ſ wulkej spěſchnoſczu lětadła twari. Parižſke nowiny „Excelſior“ ßu pjecża plan němſkeho generalneho ſtaba wußlědźiłe, kotryż ßo na bombardement Pariſa pſches 300 němſkich lětadłow měri. Tónle plan ßo w mjenowanych nowinach ſ wobraſami ſatraſchenym Franzowſam pokaſuje. Po němſkim planje bychu we wokomiku pſchipowjedźenja wójny ſ Metza a Straßburga hromady němſkich lětadłow k Pariſej wuleczałe. Hdy bychu wone ſa hodźinu 160 kilometrow pſcheleczałe, bychu Metzſke lětadła ſa 2 hodźinje, Straßburgſke ſa 3½ hodźiny k Pariſej pſchileczałe. Sa poł hodźiny bychu potom na njeſbožowne město 10,000 kilogramow dynamita dele ſmjetałe a mohłe tónle nadawk dokonjawſchi ſa poł hodźiny belgiſke mjeſy pola Maubeuge doßahnycź. Nadawk ßo potajkim na to ſamjeſuje, ßydom hodźin pospochi w powětſje leczecź. Wězywuſtojni, kotrychž je ßo „Excelſior“ wopraſchał, ßu jemu wobkrucźiłe, ſo tak dołho trajaza jěſba njeje njemóżna. Wójnſki miniſter Millerand ßo pjecża hižo ſ tymle praſchenjom nakładuje, na kotrež ſtaj general Roques a hejtman Dirſchauer jeho kedźbliwoſcź wobrocźiłoj. Franzowſke wójnſke miniſterſtwo je ßebi po tych ßamych nowinach wotmyßliło, ſ wulkim nakupjenjom, pożczonkami a ſ powjetſchenej dźěławoſczu w dźěłarnjach franzowſke lětarſke łódźſtwo na trěbnu ßylnoſcź pſchinjeſcź. Millerand je pjecża 15. dźeń měrza jako poßlednju termiju ſa tele dźěła poſtajił. Tutón dźeń budża pjenjeſy, k temu date, pſchetrjebane, ſo by Franzowſka liczbu lětarjow a lětadłow měła, kotraż by wjetſcha dyżli liczba němſkich lětarjow była. Pódla teho dyrbja ßo lětarſke ſtraże ſ Pariſa hacź k mjeſy pola Maubeuge a hacź k Belfortej poſtajicź a ßo ſ bjesgrotowej telegrafiju mjes ßobu ſjednocźicź.

Powjetſchenje němſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

S poſtajenjom tſecźeje eſkadry němſkeho wójnſkeho łódźſtwa ma ßo jeho mużſtwo pſchichodne lěta wo 20,000 mużiwopoßlnicź, tak ſo budże wono ſ 80,000 muži wobſtejecź. Mużſtwo nowych hobrſkich łódżow bě ßo ſ wopředka na 950 muži wobliczilo. Nětko pak je ßo jako nuſne spósnało, ſo maja ßo Dreadnoughtſke łódże ſ 11,000 mużemi wobßadźicź. Pódla Dreadnoughtſkich łódżow ma ßo wjetſcha liczba podmórſkich łódżow natwaricź.

Lotterijowe wuczinjenje mjes Pruſkej, Badenſkej, Bayerſkej a Württembergſkej

je ßo pruſkemu ßejmej pſchepodało. Pſchi tymle wucźinjenju ßo wo to jedna, pruſku klaßowu lotteriju na pokodniſchu Němſku wupſcheſtrěcź. Shromadna pruſka a pokodnjoněmſka klaßowa lotterija ma lětża 1. julija do mozy ſtupicź. Pokodnjoněmſke ſtaty ſarunanje doſtanu. Nowa ſhromadna lotterija ßo jako ſapoczatk khěžorſtwoweje lotterije wobhladuje. Jeniczży Sakſka ſe ßwojej ßamßnej lotteriju ßo temule wotpohladej napſcheczo ſtaja.

Bayerſke zentrumſke nowiny pſchipowjedaja, ſo budże ßo zentrumſka ſtrona w ßejmje ſe wſchej mozu pruſko-bayerſkemu lotterijowemu wucźinjenju napſcheczo ſtajecź. Wone pißaju, ſo chże Pruſka ſ tutym wucźinjenjom Bayerſkej wocźi wutrěcź a ju hiſchcże bóle pſchepruſcźicź.

Jendźelſki wójnſki miniſter lord Haldane w Barlinje.

Jendźelſki wójnſki miniſter Haldane je ßrjedu ſ pſchepodom ßwojeho bratra, profeßora Haldana, njenadźizy do Barlina wotjěł. Nowiny ßebi hłowu łamaju, kajke pſchicźiny jeho do Barlina wjedu. Najbóle hudaju, ſo chże wón ſ khěžorom wo wotbrónjenju wójnſkeho łódźſtwa jednacź. Ssamo ſa Jendźelſku poczinaju dawkowe cźeże, kotrež ſ powjetſchenjom łódźſtwa njepſchestawajzy pſchibjeraju, njeſnjeßne bycź. Woprawdże pak nichtó ſ nowinarjow njemóże rjec, ſ kajkim wotpohladom jendźelſki wójnſki miniſter do Barlina pſchińdże. Prjedy hacź je ßo Haldane na pucź podał, je wón ſ jendźelſkim kralom rosrěcźenje měł.

Wo pruſkej politizy pſchecźiwo Polakam

je ßo mjes knjeżerſtwom a hakatiſtiſkim towarſtwom wurěcźowanje w nowinach rospſchadło, kotrež ſajimawe pſchinoſchki wo ſcźěhwkach pſcheněmzowazeje politiki w Pólſkej podawa. Waldemar Mitſcherlich, profeßor pſchi Pósnańſkej akademiji, dopokaſacź pyta, ſo poſtupanje Polakow njeje tak „ſtraſchne“, kaž to knjeżerſtwowi pſchecźiwnizy wudawaju. Napſcheczo temu jedyn hakatiſt w „Kölniſche Zeitung“ dopokaſuje, ſo ßu Polazy we wſchěch dźělach ludowoho hoſpodarſtwa na wobmyßlenje ſbudźaze waſchnje poſtupowali a hiſchcże pſchezo poſtupuja. Prěnje měſtna we wikowanju a induſtriji ßo pſchezo bóle a bóle Němzam bjeru, mjes privatnymi ſaſtojnikami Polazy pſchiběraju, a lěto wot lěta ßu Polazy něſkotre tyßazy hektarow ležomnoſczow pokupowali. Pſchecźiwo temu ßo Němzy ſkoro njemóża wobaracź, dokelž je dźěło němſkeje ſaßydlowazeje komißije dla ſpekulazije ſ ležomnoſczemi jara poczeżene. Jej ßo něhdże tak dże, kaž żeleſniſkemu towarſtwu, kotrež je pſchewſako, po planje żeleſnizy twaricź, kotremuż pak ßu prawo ſapowjedźili, trěbne ležomnoſcże wußwojicź, ſo je jemu njemóżne, ßwój nadawk dopjelnicź. Měſtna ſ 8 prozentow pſchemyßlnikow, kotrež ßu ßo ſ wucźehnjenjom żidow wuprózdnili, ßu ßo po nimale 11 prozentach ſ Polakami a jenoż po nimale 7 prozentach ſ evangelſkimi Němzami wobßadźiłe. W induſtriji pak ßu ßo Polazy nimale po 11 prozentach w měſtnach ſaßydlili, kotrež ßu ßo ſ wucźehnjenjom żidow a Němzow wuprózdniłe. Tak ſtatiſtika wo ſpěſchnym a trajnym poſtupowanju Polakow w induſtriji, wikowanju a wobkhodźe rěcźi. W kajkej měrje je ßo Polakam poradźiło, ßwoje wobßedźeńſtwo pſchiſporicź, hacź runje je jim to ſe ſakonjom jara poczeżene, je ſ teho spósnacź, ſo ßu Polazy w provinzach, w kotrychž ßo Němzy ſaßydluja, wot 1896 hacź 1904 pſches 58 000 hektarow pokupili, w lěcże 1904 wjazy dyżli 4000 hektarow, w lěcże 1906 wjazy dyżli 1200 hektarow, w lěcże 1908 něhdże 3000 hektarow, w lětomaj 1909 a 1910 10 000 hektarow. Schtoż wotběranje pólſkich rataſkich dźěłaczerjow naſtupa, Polazy wot 1895 wulki dźěł do ßrjedżneje a wjeczorneje Němſkeje ſcźelu. Tam ßebi pólſzy dźěłaczerjo pjenjeſy ſaßkužuja, kotrež ßo ſ wulkeho dźěła w pólſkich nalutowarnjach ſadanjeja.

Němſko-franzowſke marokkowſke wucźinjenje

ßo hiſchcże pſchezo njeje w franzowſkim ſenacże pſchijało. Konſervatiwny Lamarzelle radżeſche, wucźinjenje ſaczißnycź. Franzowſka w Marokkowſkej żanych pſchedprawow njedoſtanje, ale tam jenoż cźeżku ſamolwitoſcź a wulke cźeże pſchewoſmje. Sa to Němſka nowe hoſpodarſke intereßy ſaruczene doſtanje. Wotſtupjenje kruch kongſkeje kolonije Němſkej je nimo měry bolоſtny wopor. Wulki afrikanſki ßón Franzowſkeje ßo ſnicźi.

Sbliżenje mjes Ruſkej a Awſtriſkej.

Mjes Awſtriſkej a Ruſkej ßu poměry dla annexije Boßnije a Herzegowiny napjate byłe. Awſtriſki trónſki naßlědnik je ßebi pſchezo żadał, ßo ſ Ruſkej wujednacź. Jeho prózowanja njejßu bjes wuſpěcha byłe. Ruſki wulkowjerch Handrij Wladimirowicź je tele dny na domojpucźu ſe Sofije, hdżež je ßo pſchi ßwjedźenju poknolětnoſcże bołharſkeho kronprynza Boriża jako zarowy ſaſtupjer wobdźělił, awſtriſkeho khěžora wopytał. W Němſkej njebychu ſe ſpſcheczelenjom Ruſkeje ſ Awſtriſkej ſwjeżeleni byli. Wjerch Bismarck je pſchezo wjedżał, mjes Ruſkej a Awſtriſkej ſwadu a njedowěrjenje ſbudźicź. Němſka mějeſche ſ teho wużitk; Awſtriſka bě pſchezo na pomoz Němſkeje pokaſana a wot Němſkeje wotwißna.

Italſka a turkowſka wójna.

Italſke knjeżerſtwo chze wójnu ſ Turkowſkej ſkónczicź. S nětcźiſchej drobnej wójnu wójazy wuſtawaju, też lud mohł ßo jeho nabycź a mohł ßo knjeżerſtwo praſchecź, hacź je wono wobcźeżnoſcże ſnało, kotrymż je napſcheczo ſchło. Roskaſowarjej italſkeho wójſka w Tripolißu porokuja, ſo drje je wón huſto nadběhi Turkow na italſke naßypy wotraſył, ſo pak ßo wón njeje ſa zoſazym njepſcheczelom puſchcźił a jeho ſnicził. Wójnſki plan dyrbi ßo na to waſchnje pſchemenicź, ſo ßo turkowſke wójſko rosraſy. Italſka ßo na kromu ſtatneho bankrotta dowjedże, jeli ſo ßo wójnje bórſy kónz njeſcźini.

Njeměry w Perſiſkej.

Perſiſke knjeżerſtwo njemóże porjad w kraju ſdżerżecź. W Maſenderanſkej provinzy w połnózuej Perſiſkej njeje wjazy żaneho knjejſtwa. Wſchědnje ßo mordarſtwa a rubjeżne nadpady ſtawaju. Pſchiwißowarjo prjedawſcheho ſchaha a knjeżerſtwa ſe ßobu wojuja. Knjeżerſtwoji wojazy ßu we wulkim njeporjedże. Turkmenojo, pſchiwißowarjo wotehnateho ſchaha, po kraju rubja. Wikowanje je zyle ſaſtało. Ssmjercźe ßo bojo, mnoſy pſchekupſzy wukhow pola ruſkeho konſularſkeho agenta w Barferujchu pytachu. Dokelž żiwjenju a wobßedźeńſtwu ruſkich poddanow ſtrach hroſy,

ßebi ruski konsul, so bychu ßo ruszy wojazy w połnóznej Persiskej poßylnili. S dobom ßu Moskowske firmy, kotreż w Masenderanje wikuja, pola ministra swonkownych naležnoscžow wo pomoz proßyke. Knježerstwo je teho dla dwě kompagniji pěschkow, s dwěmaj maschinskomaj tšelbomaj a dwěmaj hórskimaj kanonomaj do Asterabada a jenu do Meschedisera póßkako.

Dobyčerska revoluzija w Chinje.

Khěžorske wójska ßu ßo wschudže sbike. Swudowjena khěžorka je teho dla do teho swolika, so ßo khěžorski dom tróna wotrjekneje. Khěžor ßwój titul wobkhowa a lětnje 8 milijonow hriwnow pensije dostanje. Wschě semjanske titule wostanu a khěžor ßmě nowych semjanow pomjenowacž. Juanschikaj s wjednikom sběžkarjow, dr. Sunjatsenom, wo tym jedna, hacž sběžkarjo tym wuměnjenjam pschihkoßuja. Čži pjecža jenož njewažne pscheměnjenja namjetuja.

Nowa revoluzija w Mexiku.

Po wuhnaczu presidenta Porfyria Diaza Mexiko wjazy k měrej njepschiňdže. W Chihuahua njehodži ßo wójskowa spjeczenza poločzicž. Zivilny gouverneur je wotstupił a generala Orocža sa wojerskeho diktatora poruczik. Tež khowne město je we wulkim njemerje. Wo rosßudženju presidenta Madera njeje hischče niczo snate.

Klamy w Chihuahua ßu ßo sawrjekle, wobydlenja ßo saraczike, zusy ßu khorhoj kraja, do kotrehož ßkuscheja, wupowěßli. Sběžkarjo chzedža pjecža generala Gomeza sa presidenta wuwolacž. Po powjesči s Cuernavaca ßu sběžkarjo amerikanskeho direktora tamnischeho hórnistwoweho towarstwa wotwjedli; chzedža jeho pjecža satšelicž.

Sjednoczene staty połnózneje Ameriki w Texaßu pschi amerikanskich mjesach wójsko shromadžeja. Hdy by ßo bjesknjejstwo po Mexiku dale rosschěrilo, bychu sjednoczene staty ßwojim wojakam do Mexika saczahnycž dake.

Žid.

I.

Jan Pawlak je jeniczki želesniczny sastojnik na naschim sastanischczu a bě wschón sbožowny, so běchu runje jeho do nascheho sanjeßeneho městaczka póßkali. Wón bě ßo se ßwojej žonu něhdže tydžeń prjedy ßem sczahnył, prjedy hacž bě prěni czah po nowej podlanskej czarje pschejeř, sarjadowa ßebi pißarnju, roskkadže ßebi czischczane pißma, pschehlada ßebi jěsdny porjad a ßo saßmja. Wón mějesche dobru khowu a bě na ßwojim polu jara wežy wustojny. So bě tajkeje nashonitoscže nabył, mějesche ßo žiwemu wobkhadej na dwórnischczu we khownym měscže dżakowacž, duž spósna, so ßo na naschej staziji s dżěłom njebudže trjebacž rostorhacž. Wschitko do hromady budže wob dżeń a nóz wóßom czahow — rano w ßedmich prěni a wjeczor we woßmich poßledni — jěsdzicž. Duž budže zyku nóz měr a ßam tu budže se ßwojim pomoznikom Dundakom. Roskory a žarliwoscže w sastojnistwje njebudže. Hdyž smeje Dundaka wuwuczeneho, hdyž jeho do wschěch potajnoscžow ßkužby sapokaže, s telefonom jeho ßwědomeho sczini, telegrafa tu na sboże njeje, hdyž jemu wschitke kuski a tryski ßkužby dorosßwětli, sa měßaz abo dwaj to Dundak zyku wež ßam powjedže. Pawlak ßam pak budže jeno czesine postajenje sastupowacž a dżěło dohladowacž. K czahej wustupi, sklad pschehlada, s czornidkowym wokojnikom nješto podpißmow nammyrnje, pokkadnizu ßebi powjedže a sastojnistwo budže w najlěpschim porjadku. Prósdneho czaßa wužijetaj s mandželsku tak, kaž staj ßebi to hižom rospowjedałoj. Jeju horza žadoscž ßo dopjelni. Želesniza, kiž je tu prěnja, ma do tuteho wotležaneho kónza hospodarske roskczěwanje pschinjesczž, wot njeje ßo woczakuje, so ßo po jeje kolijach kaž krew do czěła po žilach — prěnje wobkhody rjemjeßka pschiwala, so tu woßebje twornje na wobdžěkanja drjewa kaž hriby po czopkym deschczu wurostu. Na knjesa Pawlaka pak a na jeho knjeni mandželsku czaka tu druhe, tola niz mjenje ważne dżěło sa rosschěrjenje „kultury“, sdżěłanoscže. Haj sawěscže, wón budže w tymle sakomdżenju konservatiwnym wokrjeßu nowe ideje rosschěrjecž, nowe myßliczki a nahlady do tutych sabitych khowow saschczěpi, wotewri jim sahubnjene moshy a pschepowětri jim plěßniwu pschejara wěriwu duschu.....

Na nowym dwórnischczu wěso bě tež rjana restaurazija. Tu bě tež woßebita stwa sa woßebnischich hoscži. Kraßna sahroda s mkodymi schtomami ßo pódla wuwiwasche. Hoscženzar bě mudra khojczka a wjedžische ludži k ßebi wabicž. Pschede wschěm na to dżěkasche, so tež nahladni mužojo s města k njemu pschikhadżachu a to ßo jemu wubjernje poradži. Jeho piwo a druhe napoje běchu wubjerne a wo sabawu ßo na wschelakore waschnje staraschе. Duž buchu tuczi woßebnischi w městaczku bórsy jeho stajni hoscžo a jim ßo tak spodobasche, so ßebi husto prajichu: „Mamy tu tak rjenje, kaž we wulkim měscže!“ „W Draždżanach ßym kył a lěpje to ani tam njebě“, tak ßo skónczinje knjes doktor wupraji a jeho ßkowo wež rosßudži. Lěkar, schoßar, wuczerjo, póstowy sekretar, farar, hajńk a polizajski mischtr wot pradawnych czaßow wuczinjachu tu tak mjenowane “lěpsche towarstwo“, a tuto lěpsche towarstwo ßo nětkole se stareje korczmy w sanjeßenym kucže w měscže do noweje dwórnischczoweje restaurazije pscheßhdli. Tež nowy ßobustaw, kajkehož hischcže dotal měli njeběchu, ßo do tuteho wubraneho swjaska pschija, to bě knjes inspektor dwórnischcža.

„Takle widžicže, moji knježa, so tola do prědka postupujemy“, tak ßebi wschitzy mjes ßobu s horda prajichu. A mějachu dżěla prawje. Mějachu dżě tu ßwój woßebity derje powětrowany rum, wjerch bě wyßoki, scženy běchu wumolowane, wokna wulke s běłymi sawěschkami, czista hkadka podkoha, kraßne milinowe elektriske ßwětko tole wschitko jich wokuskowasche a jim pschebywanje jara pschijomne czinjesche. „Schtó budžische ßebi myßlik, so hischcže tole pola naß doczakamy“, tak schědžiwy knjes farar rjekny.

„Skónczinje, skónczinje ßo tež pola naß poczina hibacž“, ßebi knjes schulski direktor ruzy wjeßele jimasche.

„Tu ßwu ßebi hischcže ßami dowupyschimy, mam doma sbytkne rjane wobrasy, te damy ßem na scženy“, pschilubi knjes schoßar. Hajńk wutykane ßowy a druhe ptaki a nješchto ßornjazych rózkow pschinjeße, knjes inspektor dwórnischcža wulki jěsdny „Porjad czahow“ jako debu wobstara, knjes póstowy sekretar wulke pschisjewjenje „wustajeny“ w Draždżanach na scženu powßny a tak ßo jedyn kruch po druhim pschidawasche. W symje pak w kucže mózne najnowsche khachle rum hacž nanajlěpje roshrěwachu, tak so bě to woprawdże pschijomna městnoscž.

W tymle towarstwje potajkim inspektor Pawlak ßwoje „rosßwětlowaze“ dżěło sapocža. „Czmowi czmowakojo ßmy hischcže wschitzy“, tak s wulkej hubu powjedasche, hdyžkuli bě ßo po jědnaczich domoj wrócził a ßwojej žonje rosprawjak, kajke wulke ßkowo tam tam wjedže a kak ßo s nimi bědži, kak dobyčeršzy kama a powala jich plěßniwe nahlady, kak jich wědomostne, wumjelske, narodne, hospodarske a politiske pschedßudki pobiwa, kak s khowu kiwaja a kak ßebi nichtó s nich njewěri jemu snapschecziwicž, kak budže tu potom, hdyž tutych staruschkow wobdżěła, mózno wědomostne a hudžbne wieczory sarjadowacž. Potom wón klawěr požczi a wona — Hana — sahraje na nim wulku komposiziju, saspěwa pěßeń, pschednjeße baßeń, liczba hoscži ßo pschispori, pscheproscha ßo tež nahladnischi ratarjo, pokroczimy dale do ludži, dyß a dyß ßo zusy rěcznik powoła a to bychu tola dżiwne wežy byke, hdy by woda w telej stejatej kuži na poßledku njepoczała ßo hibacž.

„Proschu waß, knjes inspektoro“, skludżesche najczaßczischo hajńk Pawlakowe sahorjenje, „my tola w tymle městaczku pschi schkleńzy piwa njebudžemy móz wo sozialnych, hospodarskich, narodnostnych, nabožinskich a druhich praschenjach rosrißowacž. Ja ßo staram wo ßwoje ßorniki, knjes doktor wo ßwojich khorych, knjes direktor wo ßwoju schulu, kóždy wo ßwoju wež a ßem pschikhadżamy, so bychmy pobjeßadowali jako ludžo, njekażcže nam tule tak lubu khwilku wodychnjenja.“

Ale Pawlak njedžiwajo wschěch prósstwow a protestow do sabawy ßmolane ßwězy ßwojich nahladow a myßliczkow mjetasche. Ale w hajńku bě tu runje na praweho trjechik. Tón bě jimawy muž, roshori ßo ßnadnje a lizy ßo jemu s rosbudženjom czerwjenjeschtej, wocži ßo jemu ßwěczeschtej, jeho khóß poknje klinczesche a to woßebje dżenża, hdyž rěcže na židow dóndżechu. „To ßo mylicže“, rěczesche s dorasom, „to ßo mylicže, knjes inspektor, hdyž ßebi myßlicže, so te kschiwe noßy hidžu, mam jich rad kaž waß abo knjesa doktora tule — ale hidžu w nich a na nich jich brachi. S prěnja ßu to naschi njepschecželjo a hdyžkuli je jim mózno, kschescżanow jebaju a naschu wěru hanja a wußměwaja. To njech wam tule knjes farar, direktor a druzy knježa doroskkadu. Potom spósnajecže, hacž ßu židža lěpschi dyžli my“, dosahori ßo hajńk a napi ßo tak krucže, so s dnom horje wobroczi ßwoju próstnu schkleńzu. „Wostanu pschi ßwojim pscheßwědczenju dale“, inspektor ßo wußmja, „snaju židow derje, ßu tež dobri poddanojo a njeżinja nikomu kschiwdy.“

„To mje jara swjeßela, hdyž to se ßamßneho nashonjenja spósnaju, jara rad ßwoje měnjenje wo židach pschemjenju“, s nowym sahorjenjom hajnk pokraczowasch, „hacž dotal židow jeno s nascheho wokrjeßa snaju a czi ßu tajzy, kajkichž ßym jich wam wopißak. Tola to njeje hischcže wschitko. Woni nam tež hospdaósžy jeno schkodża. Wschitke wikowanje se žitom abo trejdu, s drjewom a ßynom, schtožkuli

ßo pola naß kupuje abo pschedawa, maja woni w ruzy. Pokasam wam na roskuskowane burske kubła, kotrychž nëhdyschi wobßedžerjo w Amerizy nëtko khudźi na dźëło khodźa a sa to mamy ßo židam dźakowacź."

„To je wascha wina", inspektor ßo saßmja.

„Nascha wina? Koz wy to mënicze?" wschitzy ßo praschachu.

„Duž chzu to porjedźicź a praju dokkadnischo: wascha khuposcź je na tym wina. Haj, moji knjeza, wina je niz tón, schtóž jeba, ale tón, kiž ßo da wojebacź a wobschudźicź. Njewjercźcźe jeno s khowu, knjes fararjo, wikowarstwo njesnaje moralki, wëdomoscze wo skym a dobrym — tam jeno płacźi prawidko: schtóž móże druheho pschelescźicź, njeczini kschiwdy. Czehodla dha na pschikład mje hischcźe ženje žadyn žid wobschudźik njeje? Jeno tehodla, dokelž ßo ja wobschudźicź njedam. Pscheklepanoscź a hibitoscź židow mam runje jara sańcź a bych ßebi pschał, so bychmy wschitzy tajzyle wobkhodnizy byli. Potom by pola naß na polu hospodarstwa a rjemjeßka zyle hinak byko. Tak saspany lud, kajkiž je tule w naschim kónzu, by potom bórzy hiuaschi a „inteligentnischi" (mudrischi) byk. Židow njedam hanicź, kupuju wot židow hižom dokhe lëta a stajnje ßym s tym spokojom" Takle ßo Pawlak s nowa roshori, dopi ßwoje piwo a dokelž hižom cźaßnik na jëdnacźe pokasowasche, wotßali ßo na ßwoje dwórnischcźo. Tež drusy knjeza s nim stanychu a ßo domoj nastajichu. Ale hischcźe wonka, jemu ruku dawajo, knjes hajńk rjekny: „Jutsje ßebi wo židach doreczimy."

„Tak na saßowidźenje", inspektor ßo saßmja, khwatajo dom, so by hnydom czopke ßwojej žonje wupowjedak, wo czim bë ßo s tutymi starymi muzemi, „kiž maja we khowje plëßniwe moshy", dyrbjak wadźicź.

II.

„Jutsje rano budźe deschczik", hajńk duzy po puczu do mëstaczka wëschczesche.

„Haj, budźe, mamy hižom nëschto dnjow wëtsik wot wjeczora", farar pschihkoßowasche.

„A potom hwëdy dźenßa ßwëcźa a tschepjetaju kaz rybiczki."

„Tež mëßaczk je do noweho schtwórcźa sastupik a to ßo wjedro rady mënja."

Tuto wëschczenje ßo zyle dopjelni. Po poknozy se sa lëßow schëre mróczele na njebjo wustupichu, pschikrychu wschitke hwëdy a na ranje ßo do husteho deschcźa da. S dobom bu tež wjele symnischo. W tej krajinje nasymu poczina njepschijomnje wkóżne bycź. Tajke wjedro ludźi na dźëko do bróżnje a pod tschi sahna a schtóż njetrjebasche, nohi psches proh njepschestaji.

„Kaz ßwinzy (Dachse) ßu", Pawlak w myßlach ßo ßmëjesche, hdyž psched wotjëdom prënjeho czaha rano ani jeneje khartki njepscheda, „hdyž na nje jeno kapnje a hižom do dźëry salësu a potom chze nam hajńk wo jich hospodarskej khmanoscźi a pilnoscźi wjele powjedacź! Ani dobroty, kotruž jim želesniza poskicźa, njewjedźa wuzicź. To je woprawdże hańba, kak mako tuteho ßrëdka k dowożowanju trjebaju. Njech jeno na židow pohladaju", takle ßo na rosmokwjenja sańdźeneho wjeczora dopomni, hdyž jedyn jeniczki czlowjek s czaha rano wustupi. Hižom na prënje pohladnjenje po zyłym swonkownym bë widźecź, so je to žid. Pschemoknył bë, jako budźichu jeho s wody wucźahnyli, schkórnje mëjesche s błótom saplazane a na ramjenjomaj wleczesche wulku toschu, samëscźe jara czëżku, dokelž ßo pod njeju tak tschebolesche. Pawlak s wulkim ßobuczuczom na njeho hladasche, kak po dwórnischczowej schczëżzy pschi deschczu do czakarnje khwatasche a pomyßli ßebi, „tule njech ßebi pschikład bjeru, pßa by czlowjek s domu njewuhnał a hlej žid — dże sa ßwojim wikowanjom, w tym tczi kusko a móz wuspëcha, a niz w jebanju a njesprawnoscźi — tónle židak je wëscźe rano tsi abo wjazy wßow se ßwojej toschu pscheběhał, mokry je kaz wodźana mysch ale na to njedźiwa, jeno so by ßebi nëschto ßkužił."

(Skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Morwa ßo namakała.) 70-lëtna Marja Lorenzez, w niskej khëžzy na zyhelnczej haßy bydloza, njebë ßo psched tydźenjom wjazy pola ßußodow pokasała. Dokelž bë jejne wobydlenje samknjene, je poliziji wocźinicź dachu. Wobydlerku morwu na semiležazu namakachu. Wona bë po sdaczu hižo psched nëkotrymi dnjemi wumrjela.

— Ssurowa syma je ßo tak rucze shubika, kaž bë pschischła. W Budyschinje póndźelu rano thermometer 16 gradow symy pokasowasche. Na horach pódlu Rheina bë syma ßamo hacź na 30 gradow pod null spadła. W połnóznej Italskej a na Balkanje je wulki ßnëh padnył, kajkiž wot 18 lët wjazy njepomnja.

— (Budyschin w khëžorstwowym wojerskim etacźe.) Do khëžorstwoweho ßejma je nowy khëžorstwowy etat sa 1912/13 dóschoł. Sa wójskowe žadanje je Budyschin se scźëhowazymi liczbami sastupjeny: 100,000 hriwnow (1. rata) sa powjetschenje garnisonskeho lazareta. Twar wobßaha: pavillon sa khorych s 25 kożemi, operazijskimi stwami, khód do hłowneho twarjenja a płokarnju. Dale ßo žadaju jako 1. rata: 362,000 hriwnow sa składownju pólnoartillerijskeje nadoby a munizije. Sa to maja ßo natwaricź: dwë artillerijskej składowni a dwë składowni sa pólne patrony, składownje sa sapalaki, kólnja sa nadobu, sarjadowarnja a strażowarnja.

— (Pokhroma.) Do Hornjeje Łužizy ßo pokhroma s zusym skotom pschezo s nowa sanoschuje. Sańdźeny tydźeń je wona mjes skotom Lipiczanskeho knjeżeho dwora, mjes skotom żiwnoscźerja Ernsta Lorenczka w Brëżynje a w Darinje mjes skotom rycźerkubkoweho najeńka Lipperta wudyrika.

— **Na konzert ßlepeho wumëlza na hußlach Gustava Probsta,** kotryž ßo pjatk 16. februara wjeczor we 8 hodźinach w sali Albertskeho dwora w Budyschinje wotmëje, ßo s tutym wożebje kedźbliwje czini. Sslepy wumëlz je se ßwojimi pschednoschkami pschipósnacze a żiwe pschikleskanje dobył. Billety ßu jenoż psches wokoło ßo dawaze sapißy dostacź.

S Rachlowa. Hižo dlëschi czaß bëschе nascha zyka luba Bukeczanska wożada we wulkim zyrkwinym njemërje, a hižo lëta dokho je ßo nasche zyrkwine prjódkstejerstwo s naschej zyrkwinej wyschnoscźu bëdźiko; pschetoż zyrkwina wyschnoscź mëjesche wotpohladanje, naschu hewak tak smërnu a k Bożemu domej ßo dźerżazu wożadu schczëpicź. Pjecź k wjeczoru wot Bukez leżazych wßow, mjenujaż Rachlow, Delany, Wyßoka, Ssowrjezy a Schekezy, dyrbjachu ßo wot Bukeczanskeje wożady dźëlicź, a ßo s nich nowa wożada stworicź. To pak ßebi wobydlerjo tutych wßow żenje njeißu żadali, ale ßu tutu myßl stajnje krucze wotpokasowali. Duž ßo woni s powjescźu pschekhwatachu, hdyž bë jich wokrießne hejtmanstwo, jako konsistorialna wyschnoscź, sańdźenu wutoru wjeczor w 6 hodź. bjese wscheho wjedźenja zyrkwineho prjódkstejerstwa a wożady na shromadźisnu domjazych wótzow tutych pjecź wßow do Rachlowskeje schule powołako. Tam dyrbjesche ßo wo tutej wëzy jednacź.

Knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel wschitkich pschitomnych powita, mjes nimi bë tež wjele zyrkwinych prjódkstejerjow a wobydlerjow tamnych wßow, nëhdże 50 wożobow, a wukkadowasche s dlëschej rëczu, so dyrbjake ßo tute wßy lëpje zyrkwinszy sastaracź. Wón rosestaja, so sakoženje noweje wożady abo postajenje pomoznеho duchownеho njeby pschewulke pjenjeżne woporу żadako. Skónczinje wón pschitomnych s mjenowanych pjecź wßow napominasche, ßo wo wëzy wuprajicź.

Jako prëni rëczinik ßo knjes Lubjenski s Rachlowa naschеho jara cześcźeneho a powschitkownje lubowaneho knjesa fararja Mjerwu praschesche, hacź chze wón ßwojich nëtczischich wożadnych w pschichodźe dale sastaracź kaz hacź dotal. Jako ßo nichtó k tutemu praschenju k ßkowu njesamolwi, dasche wyschschi zyrkwiny radźicźel knjesej fararjej Mjerwi hnydom wotmolwicź. Nasch wyßoko ßo ważazy knjes farar s rasnymi ßkowami wotmolwi, so je wón pschi nastupjenju ßwojeho sastojństwa, do kotrehoż je jeho wożada s wulkim dowërjenjom jenohłósnje powołała, ßlubik, so chze, tak wjele hacź w jeho mozach budźe, Bohu k czesczi a k lëpschemu zyłeje wożady skutkowacź, a tutón ßlub wón żenje njeskama. Na tole wuprajenje ßo jemu zyka shromadźisna s wulkej ßkawu dźakowasche. Tež wschitzy dalschi rëczniziy, kk. Michakk, Wirth a Dejka s Rachlowa, rasnje wuprajichu, so ßebi hischcźe njeje żenje nichtó żadał, ßo wot Bukeczanskeje wożady dźëlicź. Knjes kubler Schmidt se Schekez hischcźe pschispomni, so by sakoženje noweje wożady tola posdźischo sa nich s wjetschimi wudawkami swjasana wëz była.

Jako nëtko wschitzy pschecźiwo rëczachu, dha knjes wyschschi zyrkwiny radźicźel praji, so by chzył tež tych ßkyschecź, kotsiž bychu sa tu wëz byli, a hlaj, ani jeneho hłoża ßo njeda saßkyschecź, so by sa to byk.

Duž wyschschi zyrkwiny radźicźel praji, so nima żaneje pschicźiny wjazy, dale wo tutej wëzy rëczecź, a hnydom shromadźisnu skónczi. W njej ßmy widźeli, so chzedźa tute wożebje ßerbske a ßwërnje k Bożemu domej ßo dżerżaze wßy staru khwalbu bohabojoscźe nascheje Bukeczanskeje wożady na wschitke czaßy tež dale pomhacź w czesczi dżerżecź. To daj Bóh!

S Budestez. Schtwórtk, 1. mal. r., bë ßo tu Lubin, nasche lube ßerbske towarstwo, do ßwojeho 2. lëtuscheho poßedźenja seschko. Nowe lëto ßo sa nasche towarstwo s rjanymi wuhładami do pschi-

choda sapoczina. Tuta shromadźisna je dopokasaka: My njeńdźemy wróczo, ale doprědka. Lěto je towarstwo nětko stare. Najczežschi a naistraschnischi czaß ßnano je pschètraty. Pschi sakoženju ßo njepschecželstwo woczakowasche. My ßmy tu zyle na mjesach; ale mako ßmy wo pschecźiwjenju shonili. Towarstwo je ßo w mèrje shadźowacź a na mozach pschibjeracź mohło. A to je ßo stako. Schtyrjo Sserbja běchu, kiž ßo psched lětom do prěnjeho wuradźowanja seńdźechu, tón krócź pjecź a schěschdźeßacźo. Nasch Budyschczanski „Sserbski Dom“ nam poczina wusti a maky bycź. Ssedźachmy kaž w pjezy a czischczachmy a storkachmy ßo, kaž wowzy w stadle; ale Sserbjo ßu lětstotki dołho storkani a czischczeni byli, so wschak stónczńje kusk czischczenja sczerpliwje snjeßemy. Haj, wjeßelachmy ßo s wutroby, hdyž dyrbjesche ßo kóždy kuczik, hacź do duri sa městno nakožicź. Wonkach ßněh a syma a lód, ale tu nutskach czopke klapaze, ßerbske wutroby, kiž ßo hrěja a shrěja sa wótzow waschnja, sa maczerneje rěcze klink a synk, sa ßerbskeho luda narodnosczź a poboznosczź. Na dnjowym porjedźe woßebje pschednoschk k. fararja Mjerwy s Bukez stejesche. Hdyž też ma w ßwojej wulkej woßadźe dźěła doscź a nadoscź, bě wyßozydostojny knjes pschikhwatak, so by k nam rěczak wo bohatstwje a rjanosczi ßerbskeje rěcze. Wón wuczesche my poßłuchachmy. Wón nam sakonje nascheje rěcze rosskładowasche a bohatstwo padow a formow a twórbow s wjele pschikładami jaßnje dopokasowasche, my ßo spodźiwachmy a s napjatej kedźbliwosczu kedźbowachmy. Wutrobny dźak wschěch pschitomnych ßo k. farjej sa powuczazy a sajimawy pschednoschk psches knjesa pschedßydu wupraji, kotremuž ßo też żiwa rosmołwa pschisamknu. O njeprajcźe, so nasch lud sa ßwoje Sserbstwo żaneho sajimanja nima, o ně; je hischcźe jich Bohu dźak doscź, kiž ßu, kaž hłódni a laczni po Božim ßłowje, tak też sa kóžde rjane ßerbske powuczenje dźakowni. Wjeßele bě też sa naß, so bě s knjesom fararjom też pschedßyda Bukeczanskeho towarsta, k. Króna, k nam pschikhwatak, kiž pscheđ wotßalenjom lubje ßłowa pschecźelstwa a pohonjenja k nam porěcza. Na to sczěhowasche ßwjatoczne pschiwsacźe ßydom nowych ßobustawow, tak so towarstwo nětko na 85 woßobow liczi. Mjes tym bě kaž wschk ßwojich wojakow, k. pschedßyda ßwoje towarstwo ßebi wobhladak, a na to njesboże ßo dohladak, so tu někotsi pobrachuja a to hižo druhi krócź. S dobom ßo jeho wobliczo saczmi a smorschczi a sa khwilku ßo pocza s njeho błyskacź a hrimacź na naß, kiž bychmy skoro wjeßeli, so tola runje zyle wschitzy pschischli njeběchu, dokelž bychu tola jenoż hischcźe nam na klinje městaczko namakacź mohli. Dołho pak nasch Jupiter tonans hněw njedźerži a hněw wschak s zyła njeje, ale luta luboscź k Sserbowstwu. S dźakom ßo wot wschěch ßobustawow pscheproschenje bratrowskeho towarstwa „Lipy“ w Rakezach sa 11. mak. rózka na sakoženski ßwjedźeń pschiwsa. Nascha pschichodna shromadźisna je ßo po próstwje naschich ßobustawow s dźěłaczerskeho pokowanja ras na njedźelu pokożika a to na Reminiscere, 3. měrza, popołdnju 4 hodź. Pscheproschujcźe na nju! Pschiwjedźcźe pschecźelow ßobu! Sbudźujcźe sasparnych a shrějcźe symnym a liwkim wutrobu sa naschu narodnu wěz! Tu njetrjebamy tajicź. Jeje ßo nimamy hanibowacź! Nascha staroscź płaczi a ßłuži naschim domam, naschim dźěczom, naschej młodoscźi, naschej rěczi, naschemu ludej, naschej zyrkwi a naschej wěrje! Njejßu to wscho kubła, kiž ßu naschich prózowanjow hódne? Duž do dźěła! Ale w naschim czaßu ma muž pschi mužu stacź, jedyn druheho podpjeracź a to ßo stawa psches towarstwo. Tohodła sastup do njeho, schtóž je někak hischcźe Sserb a pschikhwataj poßłuchacź też tón, kiž je ßo ßwojeho luda nimale hižo wotrjekł; ßnano póśnaje, schto shubi. Kelko jich běchmy? 85? To njeje niczo! Sto, ně, dwě scźě chzemy bycź! Potom ßmy narodny sbudźeŕ sa zyłu woßadu a mamy prawo spěwacź:

Nasche Sserbstwo njeshubjene
Swój schkit we naß ma!

S Kanez pola Semiz. Tele dny je jena pólska ßłużobna dźowka, na Handrikez kuble ßłużaza, do njesboża pschischła. Wona w lěßu schtomy puschczecź pomhasche. Padajo jej jena khójna na hłowu padże. Czežko sranjena holza na semju ßo porasywschi bjes wědomnja leżo wosta. Snjesboženu ßu do Biskopskeje hojerńje bowjesli.

S Huski. Hacź dotal bě tudomny prjedawschi gmejnski pschedstejicźeŕ Pietsch Husku, Rynarńu, Wjasońzu, Demjany, Běłe Noßlizy, Holzu, Druzkezy, Hornju Borschcź, Maku Borschcź, Zicźeń a Zicźeńk w provinzialnym krajnym ßejmje sastupował. Na jeho město ßu sańdźeny tydźeń gmejnskeho pschedstejicźerja Gustava Löhnerta w Zicźeńku wuswolili.

S Luha. Sańdźenu ßobotu wjeczor 3/4 7 hodźin ßo powjesćź rosnjeße, so ßo na knjeźim dworje pali. W jenej kólni, kotraż ßo sa sahrodnistwo a piwarńju wužije, bě hacź na dotal njesnate waschnje woheń wuschoł. Kólnja ßo do czista wotpali, a płomjenja też hižo na piwarńju schwihachu a ju sapalachu. Piwarzowemu a młynkowemu hascheŕskemu dźěłu a mużstwam Njeßwaczidliskeje a Łuhowskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory a posdźischo pschikhwatazym ßykawam ßo poradźi, piwarńju wohnjej wobrócź.

Se Ssmjeczkez. Myßlisch ßebi, luby czitarjo, so czi něschto s naschich kupjel pischu. Temu tak njeje; skerje chzył ßwarjecź na schkerjedźenja, kotreż tudy a we wokolnosczi pjenjeżniży s jich hłodom sa wuhlom czinja. Kaž wokoło Kulowa, měrja ßo też tudy na burske kubła, so je sapuscźeja a po nich wostanje puscźina. Město wjeßneho ludu naczěri ßo tu sozialistow se wschěch stron semje. Sskyschimy, so też nasche knjeżeŕstwo ßo nastaja, so we Łużizy cźwaki burskeje semje hrabnje; proßymy pak naschich sapóßłanzow, so ßo temu s nohomaj a rukomaj stajeja: knjeżeŕstwo njeßmě ßo se spekulazijemi saběracź. Saksła je tak hižo jako „cźeŕwjene morjo“ a njerodźimy wo to, so ßo też nasch wokrjeß w nim satepi. Rosomne knjeżeŕstwo waži ßebi saßydleny lud a njeßmě jón nakhwilneho wużitka dla sahanjecź. — Něschto druhe: To je ßo tón, kiž ma w S. Paslizach hońtwu, na to słożił, so dźiwje kanikle s fretkom koji. To je czi wjeßelo, pschihladowacź. Hdźeż je jama, dźěry se ßaczkami sapowěßnje a do jeneho wutoka fretka puschczi. Tón pod semi jako brodaty pólzaj na kanikle sakhadźa, a tute, kaž s wutsělom satraschena cźrjóda wroblow, cźěrja k wukhodej a praßnu tam do ßaczkow. Popadnjene kanikle torhaja a pjeru kaž śli njedobri wokoło ßebje — tola wscho je podarmo. Paßliczański běrz pschińdźe, wosmje kanikla po kaniklu se ßaczka, wotyknje jemu jenu sa wuschi a puschczi jemu krej. Njedoczink je to saßłużił, schkody doscź je naczinił a małym a wulkim rożku wobżrał a selenu pizu kónzował. A schto měnisch, kelko tajkich schěrych rawßow druhdy w jenej jamje bydli? 10, 12, haj ßamo 15. To ßo dani! Psches 500 kaniklow je tutón fretk sa někotre njedźele s jich potajnych khowankow wuhnał. Hdyž pak ßo ludźo na to wobcźežuja, so kanikle schkodu naczinjeja, rěka: Zannych njeje. Haj, schtóž wo dnjo sa nimi khodźi, je njenadeńdźe, dokelž je kanikli nózny hawron. Sjawny dźak budź tutemu fretkej, so je pscheradźił, kak s tej wězu steji a kajka cźwila je ßo sa rataŕki lud w kraju nalahnyła. Winy doscź, so wschitzy, kotsiž s wjeßnym ludom sprawnje měnja, krucźe do koleßa sapschimnu, hdyž petizije pschecźiwo kaniklazej cźwili w ßejmje k wuradźenju pschińdu. — Druhdy pak fretk też kanikla popadnje! temu ßo derje njeńdźe. Fretk sakußnje ßo do njeho, wuzyza jemu krej a hdyž je ßo napił, lehnje ßo jako cźłowjek, kiž je ßo napił a najědł. Druhdy wostanje fretk někotre dny w jamje a hdyž je ßo wuspał, pschińdźe saßo na ßwětko. Namaka w jamje druhdy też njepschecźelow, kiž ßu jemu sroscźeni: kohliży a tkhóry. Hdyž ßo to stanje, pjeru ßo, hacź koßmy lětaju, fretk pak najbóle dobudźe. Tajki fretk płaczi 7—10 hriwnow. Sa wschěhnje żiwi ßo s mlokom a zaltu, druhdy pak dyrbi ßo krewje napicź — to leži w rubjeżnej naturje. Rataŕskemu ludej pak njemóżemy naležnje doscź radźicź: Hajcźe tola swěrjata, kotreż ßu wam s wużitkom, kaž kohliży, tkhóry w lěßu a woßebje jěże (jěż kónzuje smijizy a hady). Dźěcźom ma ßo doma a w schuli prajicź, so wużitne swěrjata njekónzuja a ptacże hnězda njewubjeraju.

S Konjez. Pjatk 2. mak. rózka mějachmy tu hłownu shromadźisnu Ralbiczańskeho burskeho towarstwa, kotraż běsche jara derje wopytana. Knjes prof. dr. Gräfa s Budyschina mějesche sajimawy a jara powuczazy pschednoschk wo rosomnym hajenju a hnojenju łukow. Potom sliczbowaŕ, knjes kantor Schewczik, pschehlad wobkhoda s minjeneho lěta poda

dokhodow běsche 25016.57 hr.,
wudawkow 23656.26 hr., potajkim
sbytk w pokkadniży 1360.31 hr.

Kublerjej Jak. Manjok s Ralbiz a Mich. Czornak sliczbowanje pschehladataj. Pschitomni jenohłóßnje wobsamknychu, so k Budyschskemu rataŕskemu wokrjeßnemu towarstwu pschistupja. Wschitke skasanki, kaž też pschinoschki njech ßo hnydom pola pokkadnika wotedadźa.

Se Sohland nad Sprewju. Jedyn roscźerczeny byk je kublerja Mehnerta w hródźi straschnje sbodł. Woßebje czežko stej ßo Mehnertej ruzy sraniłej. Wón dyrbi ßo lěkarjej hojicź dacź. Byk je ßo hnydom pschedał.

S Bejerez. W Liebscherez kamjenjetoczerni staj wutoru dopołdnja żiwnoscźeŕ Matthes a skałaŕ Emil Thomas s Hornjeje Wopakeje do njesboża pschischkoj. Hdyž chzyschtaj kamjeń nastajicź, ßo wijawa wobßuny a ßo powali. Matthes ßebi wobruczku skama, mjes tym so ßo Thomaßej mjaßo wot rukow wotrasy.

S Ruhlanda. Po żelesniży mjes Kohlfurtom a Ruhlandom żo w cžahu mjes druhimi pólska žona ſ 5 dźěcžimi wjesesche, kotraž chzyſche do Ameriki wucžahnycź. Starſchi 11lětny żyn ſa wosowe durje cžahasche. Na dobo żo te wocžinichu a hólz żo ſ nimi won kuli. Ssobupucžowarjo hnydom ſa ſpinadło w nuſy ſcžahnychu, a cžah saſta. Hólza ſ wobraženej krwawjazej hkowu w żnéſy namakachu. Póbla teho běſchtej hubje pſcheraženej a cžoko bě ſranjene. Snjesboženeho na bliſchim ſaſtaniſcheju ſawobalichu a ſ bliſchim cžahom ſa macźerju dowjesechu. Njesboże budźiſche mohło hórſche byc, njebudźiſche-li wulki żnéh padnjenje woſkabik.

S Delnjeje Wólſchiny. Na tudomnym knježim dworje je 14lětny pachol ſ ruku do jeneje ratarſkeje maſchiny ſajěł, pſchi cžimž je żo jemu jedyn porſtowy ſtawcžk wottorhnył a druhi żo ſmjatk. Młodeho cžłowjeka żu do Niſcžanſkeje hojerńje dowjeſli.

Dopiš ſ Khażowa żo ſa tydźeń wocžiſchcži.

Přilopk.

* (S automobila żo wjerhnył a wumrjeł.) Wobżedźeŕ twornje Heinrich ſ Woſtrowza żo ſchtwórtk tydźenja ſ automobila na dróſy pola Weigsdorfa wjerhny a cžežko na rjapje ſrani. Nětko je na żwoje ſranjenja w kliniży w Žitawje wumrjeł.

* (S khofejom żo wopariła.) Na ſparjenje ſ warjazym khofejom tſilětne dźěcžo dźěłacžerja Adlera w Sprembergu nad Sprewju żmjercź nańdże. Adlerowa chzyſche żwojej małej dźěſcži kupacź, pſchi tym bjerjeſche horzy khofej ſ nésce a ſ njedohladanjom ſtorcži ſ nim a rosla jón na dźěſcži. Mjeńſche żo mjenje wobſchkodźi, wjetſche pak na rany wumrje.

* (Hiſchcže ſ cžażom pomoz.) W Shorjelzu běſchtaj mandźelſkaj popołdnju w kuchini żo lehnykoj. Prjedy běſchtaj żebi hiſchcže krucže do tamniſchich khachli ſatepikoj, ale ſabykoj ſażuwak wotewricź. Duž wuhlowe płuny, kiž żo wuwiwachu, do kuchiny wuſtupichu a mandźelſkeju pohłuſchichu. Na ſboże hiſchcže żużodźa dożkyſchachu, kak żo jimaj ſe ſchije wari. Duž żo do kuchinje dobychu. Hižo běſchtaj cžłowjekaj wědomnje ſhubikoj. Hnydom pſchiwołany lěkaŕ wſcho trěbne wobſtara, tak ſo je ſtrach ſa žiwjenje wotwobroczeny. — Tajke podawki ke kedźbnoſcži napominaju.

* (Cžorne jětra w Ligniży.) W Ligniży w Schleſynſkej żu knjeżeŕſtwowy radźicźel Schmidt, tſjo dźěłacžerjo, jedyn invalid, jena diakoniża a žona jeneho żeleſniſkeho rjadowarja na cžorne jětra ſkhorili. Khoroſcź je żo pjecža ſ pjerjemi ſ Ruſkeje ſanjeżka.

* (Sajědojcźenje zyłeje żwójby.) W nozy na ſchtwórtk je żo w Hermsdorfu pola Waldenburga w Schleſyſkej zyła żwójba klampnaŕſkeho miſchtra Pauſta ſ płunom ſajědojcźika. Płun bě ſ pſchewoda, kiž nimo domu wjedźe, wuſtupił a żo pſches pinzu do wobydlenja dobył. Žona, dwě dźowzy a żyn żu morwi, muža drje hiſchcže žiweho nańdźechu, tola njeje nadźije, jeho žiweho ſdźeržecź.

* (Smjerſnył.) W pjanoſcži Wondrak, kiž żo ſ piſkanjom na harmoniży žiwjeſche, na polach pola Krazawy w Czechach ſmjerſny.

* (Sso ſadużyli.) W Praſy żo dwě holzy a żłużobnik w hoſcženzu ſadużychu. Do ſparneho ruma bě żo płun wuhloweho oxyda dobył.

* (S wuhlowym dymom żo ſajědojcźił.) 21lětny ſchauffeur jeneho lěkarja w Oſchatzu żobotu w nozy domoj pſchiſchedſchi żebi tehdomniſcheje wulkeje ſymy dla ſatepi. Na to ſpacź dźěſche. S wupadazym wuhlom żo wał briketow ſażehli. S tym żo ſtwa ſ jědojtym dymom napjelni, kotryż młodeho cžłowjeka mori.

* (Wuſnacže na żmjertnym łożu.) Jedyn żłowinſki ratař je do Argentinſkeje wucžahnywſchi do Awſtriſkeje napiſał, ſo je pſched 30 lětami měſchcžanoſtu w Kommenje ſkónzował. Tuteho njeſkutka dla běchu jeneho njewinowateho k żmjercźi ſażudźili. Khěžor bě pak jeho k 20lětnej khoſtańni wobhnadźił. Górzſki żud je wěz pſchepytał. Njewinowacže ſażudźeny je pjecža w khoſtańni wumrjeł.

* (Njecžłowſtwo.) We Vohwinkelu pola Barmena korcžmaŕ Lehmann jeneho pjaneho póſtſkeho póżelnika njedźelu w nozy w żurowej ſymje ſ korcžmy won ſtorcži a żo wo pjaneho dale njeſtaraſche. Tutón pod hołym njebjom leżo woſta a ſmjerſny. Korcžmarja żu ſajeli.

* (Poldra milijona hriwnow pſchekſchiwił.) Sarjadnik nalutowarńje a wupożcžeńje w Loburgu pola Magdeburga, pſchekupz Juſt, je poldra milijona hriwnow pſchekſchiwiwſchi cžeknył. Wożebje ratarjo ſchkoduja. Mnoſy pſchekupzy żo ſ pſchekſchiwjenjom tak potrjechja, ſo dyrbja bankrott pſchipowjedźicź.

* (Rubježny nadpad.) W Lichtenbergu pola Barlina żu wutoru wjecžor ½9 hodźin póżelnika jeneho njeſboże a wumrjecže ſawěſcžazeho towaŕſtwa, Wylema Scholtu, nodrodli. Na Traveſkim naměſcže jeho tſjo mużojo k ſemi poraſychu a dajichu, hacž żo jemu wědomnje ſhubi. Rubježnizy jemu pjenježnu móſchniczku ſe 76 hriwnami a aktowu mapu wſachu, w kotrejž běchu nětotre kwitowanki a ſawěſcženſke ſnamki.

* Lipſcžanſki khěžorſtwowy żud je jendźelſkeho rěcžnika a reſerwneho offižéra Stewarta, kotryż je pjecža wobtwjerdźenja němſkeho móſtkeho brjoha wobhonjał, k twjerdźiniſkemu arreſtej na 3½ lěta ſażudźił. Jendźelſke nowiny żu tuteho wużuda dla jara roſhorjene.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) Dołholětny póſtſki agent Almus w Zöſchingenje w Bayerſkej je 10000 hriwnow póſtſkich pjenjes pſchekſchiwiwſchi cžeknył.

* (Dźiwadło żo ſpaliło.) W Detmoldże we wjeŕchowſkim dźiwadle, hdyž żo hrajeſche, woheń wudyri. Dźiwadło żo do cžiſta wotpali. Do njeſboża njeje nichtó pſchiſchoł.

* (Inżenieur jako rubježnik na żeleſniży.) W Barlinje żu zivilneho inżenieura Dreyera ſajeli, kotryż w Großlichterfeldże ſe żwojej żwójbu w drohim wobydlenju bydleſche a ſ najwożebniſchimi ludźimi wobkhadźeſche. Wón huſto ſa żwój wobkhod pucžowaſche. Kaž je nětko żłyſchecź, żu wſchě Dreyerowe pucžowanja paduſchne jěſby byłe. Wón je na nich żobupucžowarjow wurubił. Wone běchu tak wunoſchne, ſo móżeſche wón żwojej żonje měżacžnje 750 hriwnow do hoſpodaŕſtwa dawacź. Jeho žona je pjecža jeho paduchſtwa ſnaka. Wona je pjecža drohotne debjenki, kotrež by jejny muż ſ „pucžowanja“ domoj pſchinjeżł, w Barlinſkich ſaſtajeŕnjach ſaſtajiła.

* (Żeleſniſkaj woſaj żo ſpalikoj.) Na namjeſnym dwórniſchcžu w Podmoklach (Bodenbachu) ſtaj żo dwaj ludźazaj woſaj prěnjeje a druheje klaży ſ płunowym rosbuchnjenjom ſapalikoj. Wonaj ſtaj żo hacž do żeleſnych dźělow ſniczikoj.

* (Cžeſcželakomny — ſchuleŕ żo wobwěżnył.) W Katowizach żo 11lětny ſchuleŕ w ſtarſchiſkim wobydlenju wobwěżny, dokelž żo na cžeſcži ranjeny cžujeſche. Nan bě temule hólzej pſchikaſał, ſo dyrbi na żwojeho młódſcheho bratſika kedźbowacź. Tola to wón njecžinjeſche, ſa to jeho nan ſ kſchudom ſpraſka. Na to hólz na hornju łubju doběżawſchi żebi kónz ſchatoweho powjaſa wotrěſny a żo do wokna wobwěżny. — Tak bjes ſtroweho lóſchta k žiwjenju je nježna młodoſcź!

* (Nowa żeńtwa knjeni Toſellioweje.) Knjeni Toſelli żo, kaž chzedźa jendźelſke nowiny wjedźecź, bliżſche dny ſażo woženi, a to ſ jenym italſkim offižérom. — Dźiwamy żo jenož, ſo żo po prjedawſchich naſhonjenjach pſchezo ſażo jedyn hłupy namaka.

* (Wojowanje w powětſje.) S Tripoliża piſżaju: Schtwórtk lětaŕ Roſſi ſe żwojim lětadłom, hejtmana Montua jako jěſdneho hoſcža żobu mějo, wulecža. Leczeſchtaj nad wupſcheſtrjenym turkowſkim a arabſkim lěhwom a ſ dobrym wuſpěchom bomby dele mjetaſchtaj. Njepſcheczeł do lětadła tſjeſche; ſchtyri kulki trjechichu. Hejtman Montu żo lohko ſrani.

* (W cžołmje ſmjerſkoj.) Pola Lincolnſhira pſchi jendźelſkim brjoſy wětr wcžera cžołm ſ dwěmaj mużomaj, kapitanom a jenym matroſu, němſkeje parneje łódże „Gertrud“ na brjóh cžiżny, kotraž bě żo na jěſbje ſ Weymoutha do Hulle potepika. Mużej w cžołmje běſchtaj k żwojemu żydku pſchimjerſkoj a ſmjerſkoj.

* (Powodźenje w Schpaniſkej.) Po zyłej Schpaniſkej żo wot nětkotrych dnjow ſliwkojte deſchcže dźeja. Rěży Guadalquivir a Manzanazos ſtej pſches brjohi ſtupikej a ſ powodźenjom wulku ſchkodu nacžiniłoj.

W Sevilla je powodźenje dźeń a ſtraſchniſche. Wobydleŕſtwo hacženja pſchecžiwo wulkej wodże twari. 15000 dźěłacžerjow je bjes dźěła. Hubjenſtwo je žałożne. Wulka woda pola a wżdy wupuſcža. Dźěl żandarmeriſkich kaſarmow w Sevilli je żo ſażypnył. Jedyn cžołm, ſ kotrehoż żo w Algabje zyroba mjes wobydlerjow rosdźělesche, je żo potepił. Tſjo mużojo żu pſchi tym žiwjenje ſhubili. Dwaj żeleſniſkaj cžahaj ſtaj we wulkej wodże tcžazy woſtałoj.

Wuſżudźenja.

Khoſtańſka komora. 41 lětny fotograf K. G. Schuſter ſ Ledźborez, njeżwěrnoſcže, jebanſtwa a pſcheſtupjenja dla hižo khoſtany, mějeſche żo dla kaženja domjazeho měra ſamolwicź. Wón bě loni w ſeptembru duchażłabu 19lětnu Hanu Sahrodnikez w Ssulſchezach fotografował a hdyž bě jej fotografije pſchinjeżł, ſ njej do jeneje ſpanſkeje komory ſchoł, hdźež njemějeſche niczo pytacź. Nětotre njedźele poſdźiſcho wón holzu ſ nowa wopyta. Schuſtera k jaſtwu na 6 njedźel ſażudźichu.

Běły tydźeń

sapoczynje ßo

ßobotu 10. febr. 1912.

Shorjelska kupowarńja

w Budyschinje

na bohatej haßy.

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na pschestupne lěto 1912

je sa **25 pj.** dostacź we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel Max Kirschner)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placźisnowy sapiß žadacź.

Drjewowe awkzije: Wutoru 13 februara dopołdnja w 9 hodź. w Radworju. — Schtwórtk 15. febr. dopołdnja w 9 hodźinach na Drožđźijskim revěrje.

Drjewowa awkzija.

Na hajnischim revěrje **Worzynskeho** knjejstwa ma ßo

pjatk 16. februara 1912 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

121 twjerdych dołhich hromadow,
9 krutych walczinowych hromadow,
29 rm **dubowych a brěsowych schczěpow a kuluchow,**
1 dubowy wužitkowy meter,
10 dubowych pjenkow,
9 dubowych } wužitkowych kruchow
10 brěsowych }

ſ wuměnjenjemi, pschedawkziju wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk w Njechornju pschi Roholnischim młynje.

W Běłej Horje, 7. februara 1912.

O. Beschow.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim** tachantskim hajnischim revěrje ma ßo **póndźelu 12. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin** něhdźe **40 khójn. krutych žerdźow,** 8/12 cm hornjeje tołstoscze,
60 rm **twjerdych, 40** rm **mjehlich kuluchow,**
55 twjerdych, 30 khojnowych dołhich hromadow,
40 rm **twjerdeje** a **150** rm **mjehleje khójn. walczinu,**
sestajenych pschi skotym hacze pola Sderje, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Sderjanskim hoscźenzu.

Tachantske hajnische sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Sstrjedu 14. februara t. l. ma ßo na **Njeßwaczidlischim** majoratnym hajnischim revěrje scźěhowaze

palne drjewo

w lěßu sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

3 rm	**schczěpow,**	w drjewischczu 26. wotdźělenja, jenotliwje w 20. hacź 22. wotdźělenju, 24. hacź 26. wotdźělenju.
218 =	**kuluchow,**	
93 =	**hakosow,**	
640 =	**jehlinoweje walcziny,**	
20	**dołhich hromadow,**	
20 rm	**pjenkow,**	

Shromadźisna: dopołdnja 1/2 10 hodźin w drjewischczu 26. wotdźělenja pschi Rakeczansko-Lupjanskim puczu.

Hrabinsko- ſ Rieschske majoratne hajnistwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyschschi hajnik.

---

w Draždźanach-A.
Kaiserstraße 27
schwajzarski dźěl,

Holczi pensionat Richter-Haufe.
Villa ſ khłódkojtej sahrodu.

Wschostronske hódne sdźělanje, staroscźiwe wothladanje, wutrobne ßwójbne zjawjenje.

— Prospekty ßo wobrótnje scźelu. —

Wschitkim tym, kotsiž ßu mi pschi poßlednich wólbach do khěžorstwoweho ßejma ßwój hłóß dali, moju wólbu podpjerali a spěchowali, praju s tutym

ßwój najsprawnischi a najwutrobnischi džak.

Njewustańmy sa to džełacz, so by ßo nasch II. sakski khěžorstwoßejmski wokrjeß saßo s jenym narodnjesmyßlenym mužom sastupował, kotryž na saložku sa khěžora a khěžorstwo, krala a wótzny kraj steji.

W Sprembergu, 3. februara 1912.

Carl Förster,
fabrikski wobßedžeŕ a kubleŕ.

Nótaze džaki
ßerbske a němske
ßu dostacz
we wudawarni
Serb. Nowin.

Listne marki,
stare něhduschich němskich statow Sakskeje, Pruskeje atd. w sběrkach a na zykych listach, tež jenotliwje, ßo po najwyschschich płaczisnach kupicz pytaju. Posticzenja chzyke ßo s podpißmom „Postlagernd 45 Bautzen“ na póscze wotedacz.

Rjana sahrodniska žiwnosćz
s něhdže 30 kórzami pola a łuki, w jenym krusche, najlěpscheje pscheńczneje role, je bjes twarjenjow, kotrež ßo po pscheczu natwarja, na pschedań.
Dalsche je shonicz w hosczenzu w Rakojdach pola Barta.

Pensionat
Böhmez realneje schule
w **Draždžanach** na Ferdinandskej drósy 17. Schula wopißmo sa jenolětnu dobrowólnu ßłužbu dawa. Hacz dotal je 1162 abiturientow wobstako.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Ssylnu **ßłužobnu holzu** k 1. měrzej pyta dr. **Roeberowa,** Germania-drogownja w Budyschinje na bohatej haßy.

Bukečanske serbske towarstwo
změje přichodny štwórtk, 15. mał. rózka, wječor z dypkom w 7 hodźinach w Heimrichec hosćencu swój lětuši
zwjeselenski wječor.
wobstejacy z dźiwadłowych hrow a rejow. Hrać budże so »Burska krew«, »Serbske braščenje«, »Na kwasnym pučowanju« a »Dundak«.
Wšě sobustawy z jich hosćemi, wosebje zastupjerjow serbskich bratrowskich towarstwow jenož z tutym najpřečelnišo přeprošuje **předsydstwo.**

Khwaćanske serbske towarstwo
změje, da-li Bóh, **njedźelu 11. februara** swoje měsačne posedźenje pop. w 4 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Knjez sejmski zapósłanc Bart změje zajimawy přednošk wo nowym šulskim zakonju. Duž so wšě sobustawy wočakuja, tež hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Dźiwadło w Radworju
njedźelu 11. februara pola Delanec.
Hrać budże so nimo druhich wěcow
wulki nowy kruch „Zasonamakana“
z jenož žónskimi rólemi.
Započatk z dypkom we 8 hodźinach.
Reje potom njebudža.

Rakeczanske towarstwo „Lipa“
smje **njedźelu 11. februara 1912** wječor wot 7 hodźin w hosczenzu „Sakskeho doma“ w Rakezach ßwój
32. salożeński ßwjedźeń
(spěwy, dźiwadło a bal).
Wschěch lubych Serbow a wschě ßerbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschuje **pschedßydstwo.**
Khartki ßu doprědka dostacz pola kk. Miczki, Röslerja a Kruže.

Ev.-ßerbske towarstwo we Wochosach
smje **njedźelu 11. februara t. l.** w Domaschkez hosczenzu
symski ßwjedźeń.
Dźiwadło a spěwy, potom reje.
Sapoczatk wječor w 6 hodźinach. Sastup 20 pj.
Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Albertski dwór.
Pjatk 16. februara t. l. wječor we 8 hodźinach
konzert
ßlepeho wumělza na hußlach **Gustava Probsta,** s dobroczinym ßobuskutkowanjom konzertneje spěwarki **Katy Nagloweje** a wumělza na klawěrje knjesa **Bernh. Freyera.**
Billety: czißłowane 3 mk. a 2 mk., njeczißłowane 1 mk. a 50 pj. ßu jenož pschi wječornej kaßy dostacz.

»Pčólnica« w Khróśćicach
změje přichodnu **póndźelu 12. februara 1912** wječor 1/2 8 hodźin pola překupca Zarjenka w Khróśćicach **posedźenjo.**
Předsydstwo.

Žiwnosćz
czißło 13 w Žiczenku je na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Mandželska hejtmana se Schaumburga w Draždžanach w nowym měsce Sängerstraße 8 k 1. měrzej abo posdźischo
lěpschu ßłužobnu holzu
pyta, kotraž móže waricz a platowacz.
Pschedstajicz ßo p. **s Harlingoweje** w Budyschinje na Paulidrósy 8 II.

Do kschesćijanskeho doma ßo džěczilubowaza
ßłužobna holza,
hacz do 16 lět stara, pyta. Pschedstajicz ßo pschi drjewowych wikach 25 po 1 skhodze.

Holza, kotraž chze
schicz
nawuknycz, wuczbu namaka pola **Jentschoweje** na lazaretskej drósy czißło 17 delka.

Ssylnu holzu se wßow, 16 hacz 18 lětnu, jako
ökonomsku scholarku
pyta **Schmidtowa** na knježim dworje w Niederfriedersdorfje pola Neusalza-Spremberg w H. Łužizy.

Wuczobnik ßo pyta.
Do ßwojeje pschedawarnje kolonialnych tworow, tobaka, zigarow a spirituosow
wuczobnika,
ßyna sprawneju starscheju, pyta
Adolf Rämsch nasłědnik
mějeczel **Max Kirschner**
w Budyschinje
pschi butrowych wikach 1.

Hólzow,
kotrajž jutry schulu wukhodźitaj, do lohkeje ßłužby pyta knježi dwor w Czichońzach.

Pschiloha k czišku 6 Serbskich Nowin.

Sobotu 10. februara 1912.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

5. februara 1912.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
.. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
l. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	79—86
l. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	74—79
l. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—34	70—74
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	38—43	74—81
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—35	69—71
l. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—32	65—69
l. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	85—89
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—46	78—84
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—57	94—97
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	86—92
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacž do 1¼ lěta	46—47	62—63
2. mjaßne	44—45	60—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—46	57—61

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 3. febr. 1912. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 8. febr. 1912. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	10	20	10	30
" . . . . žołta	—	—	—	—	10	—	10	05
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	05	9	25	9	10	9	25
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	50	10	80	9	75	10	75
Wows	10	10	10	40	10	—	10	20
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Wota	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	50	3	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	80	2	90	2	80	3	—
Pschenična muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Rjana muka . 50 "	11	—	14	50	13	50	14	50
Sšyno . . . 50 "	4	40	4	70	4	25	4	50
Skloma . . 100 "	4	82	5	54	4	34	5	80
Proßata 246 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	7	20	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	50
Pschenični gris	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 20 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 40 np., jećmjeń wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 80 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 40 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hacž 15 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacž 16 hr. 80 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

8. febr. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 40 np., pschenza wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., sšyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., sšloma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacž 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 9. februara: Deschcž.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje njedzelu Sexagesima rano w 7 hodzinach duchowny Tischer němsku spowjednu rěcž, ½9 hodzin farar Răda němske a w 10 hodzinach sserbske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Ty sy nasch Knjes a Bóh (wot Beckera). — Tydzeńske sastojnske dźěła smjeje farar Răda.

Wěrowanl:

W Michalskej zyrkwi: Khorla August Schkleńczet, skałarski dźěłaczet w Delnjej Kini, s Madlenu Wjazkez s Kobliz pola Wulkich Sdzar.

Sdruhich wožadow: Wylem Jäckel, pohončz w Běczizach, s Marju Henkez w Huszy. — Jan Mazka, žiwnoszczet w Mjeschizach, s Amaliu Augustu swud. Barowej rodz. Zyžez, tam. — Bjedrich Gustav Eleser, pošłužownik w Riesy, s Hedwigu Marthu Kremzez w Hornosyku. — Ernst Wiczas, czéžła w Drožd'žiju, s Helenu Marju Schołczíz w Njechornju.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Pawol August, Khorle Emila Schczěpanka, skotarja w Delnjej Kinje, ž. — Ernst Hermann, Wylema Hendricha Hoby, khežerja a kamjenjeczežarja we Wurizach, ž. — Martha Elsa, Maza Marczina Köhlera, piwarza w Sczijeczach, dź. — Augusta Hedwiga, Ernsta Bohuwěra Hillmanna, dźěłaczerja w Hněwßezach, dź. — Johanna Emmy, njemandź. dź. na Zidowje.

Sdruhich wožadow: Kurt Khorla, njemandź. ž. w Ssemichowje. — Elsa, Khorle Augusta Gärtnera, wobydlerja w Brěsy, dź. — Frieda, njemandź. dź. w Hodźiju. — Max Marczin, Maza Emila Geißlera, žiwnoszczerja we Wjelkowach, ž. — Pawol Jurij Herbert, Ernsta Emila Rychtarja, skałarja w Kožatni, ž. — Pawol Gerhard a Selma Gertrud, Hermanna Eisenhammera, dźěłaczerja we Warnoczizach, dwójnikaj. — Willi Alwin, njemandź. ž. w Mjedžojsu. — Khorla Wylem, Franza Mühldorfera, skałarja w Huszy, ž. — Hermann, Domascha Kempaża, khežerja w Jenschezach, ž. — Elsa Gertrud, Bjedricha Augusta Wuschika, rybaskeho mischtra w Coldicz, dź. — Hedwig Marianna, Khorle Emila Janascha we Wulkej Dubrawje, dź. — Waltar, Jurja Maza Němza we Wulkej Dubrawje, ž. — Elisa Johanna, Rudolfa Humela we Wulkej Dubrawje, dź. — Alfred Marczin, Ernsta Augusta Fiezy w Minakale, ž. — Richard Ernst, njemandź. ž. w Lipiczu. — Emma Martha, Khorle Ernsta Grosy, želesniskeho dźěłaczerja w Koporzach. — Helena Marja, Handrija Bohuwěra Böhmera, žiwnoszczerja we Wadezach, dź. — Klara Martha, Ernsta Gustava Reiniga, žiwnoszczerja we Wujezku, dź. — Helena Augusta, Handrija Urbana, žiwnoszczerja w Jatsjobju, dź. — Khorla August, Khorle Hermanna Petrika, dźěłaczerja w Komorowje p. Klukscha, ž.

Zemrjeół:

W Michalskej wožadze: 2. dżeń februara: Jan Wylem Stübner, dźěłaczet se Sderje, we wothładarni na Zidowje, 66 l. 27 d. — 4. Khorla Bohušław Hajna, hoscżenzar w Tšelanach, 50 l. 9 m. 6 d. — 5. Jan Sběžny, žiwnoszczet s Jenschez, we wothładarni na Zidowje, 50 l. 9 m. 13 d. (w Rakezach žo khował). — 7. Pomhajbóh Hendrich Gnauck, czeladnik s Praskowa, we wothładarni na Zidowje, 64 l. 8 m. 6 d.

Sdruhich wožadow: Jan Hendrich Scharf, žiwnoszczet w Ssmochczizach, 63 l. 8 m. — Selma, Augusta Schrama, žiwnoszczerja w Bolborzach, dź. 11 m. 16 d. — Frieda, njemandź. dź. w Brěsy, 1 m. 17 d. — Jan Ernst Wobad, pschekupz w Hodźiju, 43 l. 8 m. 12 d. — Johanna Biesoldez w Holzy, 71 l. 10 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesće w Hodźija.

Njedzelu Sexagesima smjeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt sserbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farar Kschižan sserbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedzelu Sexagesima budże rano ½8 hodzin němska spowjedź, dopołdnja ½9 hodzin smjeje duchowny Bójz němske a w 10 hodzinach sserbske prědowanje.

Něhdże 1500 zentnarjow

brěsowych prutow

kupuje

wokrjeßna dźěłarnja na Zidowje (w Ssmolizach).

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Phönixowe, Grützнerowe,
Viktoria- a

kaffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu
a rjemješło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel měješčel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. na seminarskej haßy 5. Telefon 435.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješčel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Czorne, běle, pißane a kaschczikate

drastne tkaniny

sa seleny schtwórtk
w bohatym wubjerku po
najtuńschich płaczisnach!

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Sałoż. 1870.

Schiferowu tšěchu

s najlěpscheho materiala kryju s rukowanjom
□meter po 2 mk. 20 pj.
1500 □metrow franzowskeho a jendźelskeho schifra, kotryž je ßo hižo jako kryw wužił, □meter po 1 mk. 70 pj. poruczam.
Tež wschěch druhich k pschikryczu trěbnych wězow mam wulki skład na wobhladanje.
Tšěchikryjerski mischtr **Ernst Richter**
na Tšělanskej dróży 20.

Subjazy lěkar **Frey**

w Budyschinje na Moltkowej dróży 19
cżaha suby s městnej bjesczucziwosczu. Zuse suby s porzlina abo se słota też sa najwjazy ßebi żadazych patientow.

Wot

15.—29. februara:

Tunje inventurske wupschedawanje

po ženje ßo wróczazych
s dźěla **hacž do polojzy**
:: poniženych płaczisnach. ::

Wobhladajcże ßebi nasch nawěschtk we wschědnych nowinach a spytajcże ras pola naju kupowacź. Ssamo najmjeńsche kupjenje ßo saplaczi.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Moje lětuſche
wulke
inventurske wupředawanje

traje wot

ſchtwórtka 8. hacž do ßoboty 17. febr.

Židźane tkaniny, cžorne draſtne tkaniny, běłe draſtne tkaniny, lěcžne draſtne tkaniny, jenobarbne draſtne tkaniny, płoczžliwe tkaniny, wołmjane muſzeliny, barchenty,

kaž tež

wulka dźĕlba žonjaceje draſty.

Jan Jurij Pahn

na hłownym torhoſchczu **w Budyſchinje,** rózk žitneje haßy.

Hypothekſke pjenjeſy
wupožčuje **E. Koban**
pſchi žitnych wikach 4.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Leopold Posner na bohatej haßy.

Inventurske wupředawanje

je ßo ſapoczało.

Placzißny ßu we wſchěch wotdżělenjach jara ponižene.

Dżěczaze żakety po mk. 5.75 hacž 2.75
dżěczaze jeczki ſ filza po 45 pj.
jeczki ſ jehnjazeje kože po 75 pj.
lodokožowe khapy po mk. 1.25 hacž 60 pj.
dżěczaze wobleczenja po mk. 2.75 hacž 75 pj.
Ruſke blußy po $2^1/_2$ mk. hacž 95 pj.
Dżěczaze wißaze ſchórzuchi, běle a pißane, hacž po 40 pj.
gumijowe paßy město 95 pj. nětkole 35 pj.

Żonjaze ploczliwe ßuknje mk. 1.25
Luſtrowe ßuknje město mk. 5.75 nětkole 3.25
żonjaze koſchle mk. 1.85
tehor. elegantne balſke koſchle mk. 1.95 a 1.75
Zuavſke jeczki mk. 1.65 hacž 95 pj.
Balſke ſhale mk. 2.50 hacž 50 pj.
Wupyſchene ſchórzuchi, běle a pißane, mk. 1.95 hacž —.40
ſchtalty mk. 1.95 hacž —.50
Barchentowe żonjaze koſchle mk. 1.95 hacž —.85

Barchentowe mnżaze koſchle mk. 1.95 hacž —.95
Normalne mnżaze koſchle mk. 1.95 hacž —.95
Normalne mnżaze khołowy mk. 1.95 hacž —.95
Żonjaze ſpódnje jaki mk. 1.25 a —.95
Mnżaze krawatty mk. —.95 hacž —.10
Żonjaze ſchtrympy, koleſkowane, cziſta wołma, město mk. 2.40 a 1.80 nětkole 1.50 a —.95

Dżělba blidowych pſchikrywow, gardinow, ſchtrykowanych koſchlow a hólczazych lazow, chenillowych rubiſchczow a ſhalow woßebje tunjo.

Żonjaze golfſke jaki hižo po mk. 2.50.

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodżinach w khoſejowni.

Dobru
pſcheńczinu muku
porucża
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Rolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi porucża
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wěżywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Teleſon czißło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſczow

Palne drjewo.

Ssuche kuluchi a pjeńki
ma wotedacź
hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Najlěpſchi
zentrifugowy wolij, ſoſforokißały pizowanſki kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver
porucża tunjo
haptykar Hennig
Viktoria-drogownja
na ßukelnſkej haßy 7.

Naju ſtajny ſkład
twarſkich materialijow
jako **kalka, zementa, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainěrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a żlobow, gipſowych ſchpundowanjow, płotowych żerdkow, ßyrych deſkow** wſchěch ſchěrjow, **ſch pundowanſkich deſkow** ßucheje drużiny, **ſchindźelowe paźenje, laty, ſchnórowanſke leiſty, tſěſchnu papu, ſeźinowe pleczenje** atd.
najnaležniſcho poruczamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje
twarſtwo a pſchedawarnja materialijow
na Schliebenſkej dróſy czißło 9. Teleſon 615.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 7. Sobotu 17. februara 1912. Lětnik 71.

W sakskim ßejmje

njejednasche ßo sańdźeny tydźeń wo niczim, schtož mohło nasch ßerbski burski wokrjeß woßebje sajimowacź. Póndźelu a wutoru jednachmy wo wschelakich stawach statneho hospodarskeho porjada a podachmy wschelake rosprawy wo statnym hospodarjenju. W powětsje leži wěsta napjatosćź. To widźachmy ſ nowa sańdźenu wutoru. Konſerwatiwni a nationalliberalni ſ wulkej rospalitosćźu do ßo ſrasychu. Pschiczina k temu bě, kaž pschezo, zyle ßnadna. Liberalni hórschachu ßo na knjeźerſtwo, ſo je ßo pschi poßlednich khěžorſtwowych wuſchich wólbach wolenje w Plawnſkim wokrjeßu na póndźelu postajiło. Hewak je ßo po zykej Sakskej ßobotu woliło. W Plawnje je mjenujzy poßledni liberalnik, ſnaty Günther, podležał. Pschi tym winowachu liberalne ſtrony konſerwatiwnych, ſo jich njejßu doſcź pschi wólbach podpjerali. Konſerwatiwnym bě lohko dopokasacź, ſo liberalni njejßu konſerwatiwnych niz jenoż njepodpjerali, ale ſjawnje ſa ſozialdemokratow wuſtupowali. Se ſajimawym ſcźěhwkom tehole wótreho a rosnjembrjeneho wurěčźowanja bě to, ſo ßo ßamo na ſtronje nationalliberalnych wěſte dwojenje pokaſuje. Runje kaž po zyłym němſkim khěžorſtwje, ßo mjes liberalnymi ſchcźěpjenje ſapoczina. My konſerwatiwni na to ſli njejßmy.

Ssrjedu jednachmy wo prawach ſaſtojnikow. Rěčźnizy wſchěch ſtron wuſtupowachu ſa jenake a dokładne ſarjadowanje ſaſtojniſkeho ſtawa.

Na wobcźežowanſku deputaziju je ſe ſtrony Bukeczańſkich woßadnikow wobcźežowanje pſchecźiwo tajnemu zyrkwinſkemu radźicźelej Rosenkranzej dóſchło. Naležnosćź pſchinjeße ßo pſched ſjawne poßedźenje. Dalſche dodamy.

Schtwórtk njebě poßedźenjow. Sa to dźěłachu deputazije wot ranja hacź do ßlepeho wjeczora.

W ſchulſkej deputaziji ßu ßo wuradźowanja ſapoczałe. W ſjawnych wuradźowanjach wo ſchulſkim ſakonju ſańdźeny tydźeń ßo pokaſowaſche, ſo liberalne ſtrony po prawom wróćźo ſtupaju. Wſchitzy ßu ſ tym pſchesjene, ſo je jich ſadźerźenje pſcheßłapiło. Woni ßu ßo dohladali, ſo lud na kraju hinak myßli hacź woni, a ſo ßo na pſchikład pſchecźiwja do pſchehnatych żadanjow měſchczańſkich wucźerjow ſwolicź. Se wſchěch kónczinow Sakskeje konſerwatiwni ſ hromadami dopißy, cźaſto hnujaze dopißy dźaka ſa ßwoje ſadźerźenje doſtawaju, ale ſ dobom też ſ namolwjenjom, ßo wſchěm pſchehnatym żadanjam napſchecźo ſtajicź.

E. B.

Nowy rybaſki ſakoń

ßo nětcźiſchemu ſakskemu ßejmej bórſy pſchedpokoži. Jeho poſtajenja ßo pſchede wſchěm na ſjawne wody pocźahuja. Po nich njeßmě rybaſtwo kóđźniſtwu a pławniſtwu w rěkach ſadźěwacź. Do rybaſtwa ßłuſcheja ryby, raki a paczerjate ſkorpawy. Hdyž ſjawne wody wuſtupja, ßmědźa prawo k rybyłojenju mějazy jenoż w rěčźniſchcźu łojicź. Wobßedźeŕ leżomnoſcźe ma prawo, ryby łojicź a ßebi je pſchißwojicź, kotrež ßu po wrócźenju wody ſ wonka rěčźniſchcźa na jeho leżomnoſcźi woſtałe. Sa to pak je kóžde pſchiprawjenje ſałaſane, ſ kotrymž mohło ßo wotběženju wody abo wrócźenju rybow do rěčźniſchcźa ſadźěwacź.

Khěžorſtwowy ßejm.

Pjatk je ßo pſchedßydſtwo ſa khěžorſtwowy ßejm wuſwoliło Po tſikrócźnym wothłoßowanju zentrumſki ſapóßłanz dr. Spahn ſ 195 hłoßami jako preſident ſ urny wuńdźe, mjes tym ſo Bebel ſe 175 hłoßami w mjeńſchinje woſta. Sa prěnjeho měſtopſchedßydu ſozialdemokrata Scheidemanna a ſa druheho nationalliberalneho dr. Paaſchu wuſwolichu. Hiſchcźe tónßamy dźeń dr. Spahn ßejmej ſdźěli, ſo wón pſchedßydſtwo njepſchiwoſmje. Pſchiczinu, kotrejež dla ßo wón wot pſchedßydſtwa wotwłakuje, wón njeje mjenował, najſkerje pak wón nochzyſche ſ jenym ſozialdemokratom w pſchedßydſtwje hromadźe ßedźecź. S tej ßamej pſchiczinu je póndźelu dr. Paaſche druhe měſtopſchedßydſtwo ſkožił.

Ssrjedu ßu na to na wuprózdnjene měſto prěnjeho pſchedßydy ßwobodomyßlneho doprědkarja Kämpfa a na měſto druheho měſtopſchedßydy ßwobodomyßlneho doprědkarja Dovu wuſwolili. Ssejmowe pſchedßydſtwo potajkim nětko ſ dweju doprědkarjow a jeneho ſozialdemokrata wobſteji. Druhi pſchedßyda Scheidemann je ßo ſe ßwojimi wótrymi rěčźemi pſchi poßlednjej wólbnej agitaziji wuſnamjenił. Pſched knjeźerſtwom ma wón jara mało reſpekta. Tak je wón 10. dezembra 1909 w khěžorſtwowym ßejmje prajił: „Snaju pruſke ſtawiſny doſcź derje, ſo bych wjedźał, ſo łamanje dateho ßłowa mohł rjez k najnadobniſchim tradizijam pruſkeho knjeźerſkeho doma ßłuſcha.“

Prěni ßejmowy pſchedßyda Kämpf je hižo po ßwojim powołanju na ſakitanje burſy pokaſany. Jako dohładowaŕ mnohich bankow a akzijowych towaŕſtwow ma wón létnje 150—180 000 hriwnow dokhodow. Też druhi měſtopſchedßyda Dova burſy jara bliſko ſteji. Wón je ſyndikus Barliſkeje wikowanſkeje komory a burſoweho pſchedßydſtwa. Sa ſchtyri njedźele ma ßo pſchedßydſtwo ſ nowa wolicź. Mjes tym ßnadź ßo nationalliberalna ſtrona, kotraž je pſchi wuſwolenju ſa doprědkarjow a ſ dźěła też ſa ſozialdemokratow hłoßowała, roſſchcźěpi. Wulki dźěł nationalliberalnych wuſwolerjow ßwojich ſaſtupjerjow napomina, ßo wot doprědkarjow dźělicź a ßo k konſerwatiwnym pſchiſamknycź. Jeli ſo by ßo to ſtało, by nowe pſchedßydſtwo ſe ſaſtupjerjow zentrumſkeje, konſerwatiwneje a nationalliberalneje ſtrony pſchichodnje wobſtało.

W prěnim poßedźenju po pſchedßydſtwowych wólbach ſekretar khěžorſtwoweho poklada, Wermuth, rosprawu wo khěžorſtwowych finanzach poda. W lěcźe 1909 mějeſche khěžorſtwo 2,7 milijardy dołha. Wſcho hromadźe je dołh khěžorſtwa a němſkich ſwjaſkowych ſtatow ſapoczatk 1910 něhdźe 19,2 milijardow hriwnow wucźinił, mjes tym pak je wón na něhdźe 20 milijardow (20,000 milijonow) ſłéł. Pſchi debacźe ßebi ſozialdemokrat Frank pſcheměnjenje wólbnych wokrjeßow żadaſche. Wulke měſta dyrbjake ßo do wjazy wokrjeßow dźělicź. Dale měło ßo wſchěm złam ua zyrobu ſpadnycź dacź. Najprjódzy dyrbjało ßo zło na běruy, ſmjerſnjene mjaßo a pizowadła wotſtronicź. Dale ßebi wón bydlenſku reformu, hłoßowanſke prawo ſa żony, direktne tajne wólby ſa pruſki krajny ßejm, a ſpuſchcźenje dawka na zokor, jéſdne khartki a ſapałki żadaſche. S tym naſtaty wupad dyrbjał ßo ſ herbſtwowym dawkom narunacź. Khěžorſtwowe finanzy dyrbjake ßo ſ direktnymi dawkami a ſ wulkimi khěžorſtwowymi monopolami polépſchicź.

Zentrumſki ſapóßłanz Speck pſchecźiwo herbſtwowemu dawkej dźěcźi rěčźeſche. Hrabja Weſtarp finanznu reformu ſakitowaſche,

bjes kotrejež nasche finanzy njebychu wotkhorike. Khěžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg na tu wo poměrach mjes Jendželſkej a Němſkej praji, ſo je jendželſki wójnſki miniſter Haldane w Barlinje pſchebywajo ſ khěžorſtwowym kanzlerom wo dypkach jednak, pſchi kotrychž ßo intereßy Jendželſkeje a Němſkeje dótkaju, ſo by ßo podložk ſa dowěrniwe poměry ſtworik. Rosrěčenje, kotrež je ßo w Barlinje žiwje powitako, je we wjazykróčnym nadrobnym a ſjawnym ſabawjenju wobſtako a ßo dale powjedže.

Pruſki krajny ßejm

je ßo ſe ſchkodu, ſ krupobičom we winizach načinjenej, ſaběrak a pruſko-pokodnjoněmſke lotterijowe wučinjenje wobkručik. Dale ßejm wo wobdželanju torfowych krajinow ſa rataſtwo jednaſche. Wot lěta 1857 je Pruſka hižo ſa to 400 milijonow hriwnow wudaka.

Wopytej jendželſkeho wójnſkeho miniſtra Haldane

w Barlinje ma ßo wulka politiſka ważnoſcź pſchipißacź. Kajkeje pſchičiny dla je wón do Barlina pſchiſchoł, ßo hiſchče nětkole tajne džerži. So jeho njejßu privatne naležnoſcže do Němſkeje pſchiwjedke, je hižo ſ teho ſpósnacź, ſo je wón ſ khěžorom a khěžorſtwowym kanzlerom rosrěčenje měł. Powſchitkownje maja ſa to, ſo je Haldane nadawk měł, ſ Němſkej dla ſamjeſowanja brónjenja na morju jednacź. S powjeſču, ſo Němſka ßwoje wójnſke ľódźſtwo powjetſchi, ßo Jendželſka traſchi. Wona je ßo hižo rosßudźika, ſa kóždu nowu němſku ľódź ſ najmjeńſcha dwě ľódźi natwaricź. Haldane je ßo dyrbjał ſ próſdnymaj rukomaj domoj wróčicź. Jeho ßu w Barlinje ſ wulkej ſdwórliwoſču pſchijeli, tola na ſamjeſowanje twarjenja nowych wójnſkich ľódźow njeje ßo khěžor ſwjaſacź dał. Tónle njewuſpěch ßwojeho wójnſkeho miniſtra Jendželčenjo krutže ſamjelčeja. Ssami wſchak njejßu wjele nadžije na jeho pučowanje do Barlina ſtajeli. Tola dokelž ſ roſčenjom němſkeho wójnſkeho ľódźſtwa wobſtače Jendželſkeje w ſtraſche widža, je Haldane ſ nowa ſpytacź dyrbjał, Němſku wot dalſcheho brónjenja na morju wotdžerżecź.

Mjes tym ſo Haldane ſ khěžorom w Barlinje jednaſche, je jeho kollega Winſton-Churchill, prěni namórſki lord, w Belfaſtu wo powjetſchenju němſkeho ľódźſtwa ſkórżbny khěrluſch ſanjeßł. Wón tam praji, ſo je Jendželſkej ßylne wójnſke ľódźſtwo nuſne ſa žiwjenje, ſa Němſku pak je wone jenož luxus. Jendželſke wójnſke ľódźſtwo dyrbi teho dla ſ najmjeńſcha hiſchče ras tak ßylne bycź kaž němſke. Churchillowa rěcź je drje dyrbjała Haldanej jeho čežki nadawk polóžicź. Tola wſcha próza je podarmo była, němſke wójnſke ľódźſtwo ßo ſ nowa powjetſchi. Roſčenje němſkeje mozy na morju Jendželčanam na nochcź pali a jim najwjetſchu staroſcź čini. Kral je Churchilla po jeho Belfaſkej rěči k ßebi ſwołał a ſ nim pokdra hodžiny dołho radu ſkładował. Tak dołhe rosrěčenje krala ſ jenym miniſtrom je pſchečiwo wſchemu dotalnemu jendželſkemu ſwučenju; wono je teho dla w Jendželſkej wulki njeměr načiniło. So by ßo Jendželſka ſtracha ſminyła, kotryž jej ſ Němſkej hroſy, budže wona nětko čim horliwiſcho ſa ſkładnoſču ßlědžicź, w Europje pſchečiwo Němſkej wójnu ſbudžicź.

Powjetſchenje franzowſkeho wójnſkeho ľódźſtwa.

Franzowſki ſenat je ſkónčnje do němſko-franzowſkeho wučinjenja wo Marokkowſkej ſwolił. Jara njerad je wón to činił a ſjawnje prajił, ſo jón jenož tehodla njeſačißnje, dokelž mohło hewak lohko hiſchče tehole hubjeneho wučinjenja dla k wójnje ſ Němſkej dońcź. Měr pak Franzoſojo hiſchče ſ tym nimaju ſawěſčeny. Tehodla ßo ſ čaßom na wójnu hotuja, kaž wſchě druhe europiſke wulkomozy. Po namječe namórſkeho miniſtra Delcaſſéa je ßejm wobſamknył, wójnſke ľódźſtwo po pſchikładže Němſkeje kóžde lěto wo něktore wulke ľódže powjetſchicź a pódla tež twar mjeńſchich ľódžow ſpěchowacź. Pſchi debače ßo na nuſnoſcź pokaſowaſche, powětrowe lětanje ſrjadowacź a lětadło wunamakacź, kotrež mohłe ßo na ľódže a na morjo puſchčecź. Namórſki miniſter Delcaſſé wotmolwi, ſo ßo tajke lětadło hač do 20. februara natwari. Franzowſke wójnſke ľódźſtwo dyrbi ßo tak wudoſpołnicź, ſo budže wono w ßrjedžoſeńſkim morju italſkemu a awſtriſkemu wójnſkemu ľódźſtwu móz wahu džerżecź.

Italſko-turkowſka wójna.

Turkojo a Arabſzy pſchezo ſ nowa nadpady na italſke ſtejiſchča činja. 13. februara Turkojo dwaj njemdrej nóznaj nadpadaj na italſku połodniſchu frontu pola Derny činjeſchtaj. Italſzy dyrbjachu njepſchečela ſ bajonnetom wróčo honicź. Italſzy ßo ſ wohnjom pječ fortow a ſ trjebanjom pßow, kotrež bliženje njepſchečelow pſcheradžachu, podpjerachu. Sswětkomjetaki mějachu wulki wuſpěch, wone ßo ſ měrom a wuſtojnje nałožachu, hač runje njepſcheče̊el do nich pospochi tšělesche. Pſched italſkimi naßypami 60 morwych Turkow, jeneho čežko franjeneho a wjele čłowſkich ſtawow namakachu. Na italſkej ſtronje ßu 3 wojazy padli a 22 ßo ranili. Na poſtupanje do ſnutſkowneho kraja ßebi hiſchče pſchezo Italſzy njemyßla.

Revoluzija w Mexiku.

Revoluzija w Mexiku ßo tež w městach rosſchěrja. W połnóznych ſtronach ßu ßo ſběžkarjo pječa želeſnizow ſmozowali. Preſident nětkole ſe ßurowoſču ſběžk potlóčicź pyta. Jatych ſběžkarjow po zyłym kraju ſ hromadami ſeſatšeleju. W bitwje ßo žaneho pardona njedawa. Na hłowu ſběžkarſkeho generala Zapata je ßo wulke pjenježne myto wuſtajiło.

Wjele Amerikanſkich je do města Mexika čekło, dokelž ßo na wßach ſběžkarjow boja. Knježerſtwo ſjednočenych ſtatow połnózneje Ameriki pſchihoty čini, ſo by, jeli trjeba, 100,000 mužam do Mexika ſačahnyčź dało. Miliży w Kaliforniſkej, Arizonje, Texaſu a Louiſianje ßo k brónjam ſwołaju.

Žid.

(Skónčenje.)

W čakarni tſečeje rjadownje zyle młody žid, kiž hiſchče doroſčeny njebě, ßwoju toſchu wotwjeraſche a wězy wukładowaſche. Dwórniſchčowy ßkužobnik pódla njeho ſtejo poßłuchaſche, kak ſ wulkej hubu hawtowaſche. „Kajki mače to porjad? Čehodla to njetepiče? Wſchudžom hižom na dwórniſchčach tepja.“

„Knjes inſpektor hiſchče njeje poručił.“ Dundak ßo derjemyßlnje ſamolwjeſche.

„Wot prěnjeho oktobra ma ßo w čakarnjach a we wosach tepicź. Ale to knjes inſpektor na pjenjeſach lutuje. Počiſchčuje khudych ludźi, ſo nimaja městna, hdžež mohli ßebi draſtu wußuſchicź a ßo wohrjecź. Hdže mače knihu k wobčežowanju, napißam tam wobčežowanje pſchečiwo wam na direkziju.“

Wot młodeho čłowjeka woprawdže hróſba wukhadžeſche, tak krutče rěčeſche, tak ßebjewědomje wuſtupowaſche. Pſchi tym ßo ſe ßwojej toſchu ſabjeraſche. Dundak bě hiſchče njenaſhonjeny a tſchepjetaſche, ſo njeby ßłużby ſhubił. Wón bě ßo naběhał a wjele proßył, prjedy hač bě tuto městno dostał a nětkole jemu židak hrožeſche, pola direkzije ßo na njeho wobčežowacź. Židej njeje wěra. Ma dołhej ruzy, dokonja, ſchtož nichtó druhi njedokonja. Duž ßo Dundak hnydom jara hłuboko pokorja a ßo poniżnje ſamolwja: „Proſchu, wodajče to, moja wina to njeje, hdy by knjes inſpektor poručił, ſatepju hnydom, ſo budža ßo khachle pukacź.“

Sa tón čaß bě žid ßwoju toſchu wukładł a Dundak móżeſche widžecź, ſchto bě w njej było. Protyki w njej běchu, lute protyki, čaß žiwjenja njebě telko protykow widżał, kaž tule.

„Nó, kupiče-li ßebi protyku. budu mjelčecź.“

„Proſchu, tu hakle ßebi kupuju kóždy ras poſdže naſymu, ale hdyž dyrbi to bycź, je to wſcho jedne.“

„To wy dyrbiče činicź, njechače-li, ſo ßo roshněwam — tule mam nimoměry rjanu protyku, ale ta je na waß jara droha, płaczi dwě hriwnje ſa waß.“

„Ale dwě hriwnje ſa protyku! Najwjazy ßym ſa nje pječdžeßacź nowych dawak, mače žanu tajku?“

„Phi, ſa pječdžeßacź nowych, kajka chze to tola protyka bycź, tule je jena jara rjana a dam wam ju ſa hriwnu, ßwojemu ßamßnemu bratrej bych jeje tuńſcho njedał, w njej je wjele ſabawneho a powučazeho čitanja, hermanki ßu w njej a mnoho žortnych wobraſow“, a pſchi tym ſ protyku wo blido dyri.

Wſchón ſatraſcheny wučeže dźełacźeŕ ſ kapßy hriwnu, położi ju na blido a pſchimny ſa protyku.

„Ale hdže dha pak je knjes inſpektor, póńdu jemu prajicź, čehodla njeda tepicź?“ Młody žid ßo nahle wobročži, bjerjo wał protykow pod pažu,“ wy mi mjes tym ſa to rukuječe, ſo ßo mi žana protyka njeſhubi.“

„To budźče bjes ſtaroſče, ſamknu čakarnju a ßem žiwa duſcha njeſaſtupi“, Dundak pſchilubi a ſamknу hnydom ſa židom.

„Mam čeſcź, knjes inſpektoro“, bórſy na to ßo młody židak w durjach kłonjeſche, „proſchu, knjes inſpektoro! jara poniżnje, njetrjebače žaneje protyki?“

Pawlak wot ſliczbowanjow, kiž na ſańdženy měßaz ſpißowaſche. hłowu ſběže, pohladawſchi do duri wuhlada žida ſ kónzom protykow,

„Ale so mi runje w takle wopaczným cžaßu khodźicže?“ ßo jemu dźiwasche.

„Proschu, khléb je khléb, hórsche wjedro je a lěpje ßo mi wikúje. Ludźo ſ najmjeńscha njejßu na polu, ale doma, ale hdyž ßkónczko saßwěczi, wschitko ßo rosběži na polo, ßycz, do běrnow, do lěßa ßkanje hrabacz — durje nańdu samknjene — a duž bych jara proßył, wodajcže mi, kupcže ßebi na sboże wote mnje protyku, mam rjane wězy, tule na pschikład se sajimawym wobßahom, chzyli dobroczíwje pohladacz, też rjany wobraſki ßu w njej“, wucżeże jenu a wotewri ju pſched Pawlakom.

„Wěscże, nimam runje khwile, dóńdźcże k mojej żonje, ta ßebi jenu wubjerje a kupi.“

„Proschu, proschu, knjeże, scże potajkim woženjeny, to njejßym wjedźał, myßlach ßebi, so protyku ſa ßwobodnych knjesow wotbudu, tola to niczo njewadźi, mam tu hiſchcże jenu lěpſchu — „Sswójba“ ßo mjenuje.“

„Każ ßym prajił, mojej żonje ju pokażcże“, inſpektor dorěcża, ſ nowa pjera ßo pſchimajo. Sa khwilu wikował hižom w prěnim poſkhodże dwórniſchczoweho twarjenja do duri do kuchinje kłapasche, kotrež bě jemu Dundak rady pokasał.

„Ponižnje ruczičku koſchu“, hižom w durjach ßo klonjesche, „mikoſczíwy knjes porucża, so byſchcże ßebi, mikoſczíwa knjeni, wote mnje protyku chzyła kupicz.“

„Protyku?“ knjeni inſpektorowa ßo dźiwasche, „k temu je tola hiſchcże doſcz cżaßa, wſchako je hakle winowz!“

„To niczo njewadźi, njeſhubi ßo — mikoſczíwy knjes rjekny.“

„Hdyž ßebi mój muż myßli — tak pokażcże, wubjeru ßebi jenu.“

Khwilu poſkiczane wězy pſchehrabowasche, pſchehladowasche wobraſy a wobßah, ale njemóżesche ßo ſa żanu rosßudźicz.

„Hdy bych ßměł radźicz, bych radźił „Sswójba“ — je drje najdróżſcha, płaczi dwě hriwnje, ale ſa to je w njej ßamej wſchitko to, ſchtož je w tamnych wſchěch w hromadźe, jara rjane cżitanje, wokuſlowaze wobraſy, ßwójbne ſapiſki.“

„A niczo njeſpuſchczícże? Na protykach ßo tola něſchto ſpuſchcża?“

„Ssmilcże ßo nad khudym żidom“, wikował nadobo ſrudnje pocża „a popſchejcże mi tych něſchto ßlěbornych dobytka. Wy ſcże prěnja kupowarka dżenßa a ſawěſcże też poßlednja, w tymle wjedru něſchto ſpytam, — duž mi nochzyli ſ tych mało prozentow wottorhowacz, kotrež na tych knižkach mam!“

Wutroba ßo młodej knjeni hnu, a ji běſche młodeho kudźerjaweho żida żel, wſawſchi protyku położi dwě ßwětkej běłej hriwnje ſe ßlěbora na maſanu dłóń.

„Ponižnje ruczičku koſchu, mějcże ßo rjenje, wěſcże budźecże na Adolfka lubje ſpominacz, ſo je wam derje wukaſał.“ Tak żid hiſchcże w durjach ſchkewrjesche a ßo poruczeſche.

W cżakarni ſbytkne do toſche ſtyka, jeno jenu protyku ßebi na bok położi. S tej jenej w ruzy a ſ druhimi na khribjecże ſaßo do pißarnje żeleſniczneho wurjada dźěſche. Knjes inſpektor runje pjenjeſy liczeſche.

„Tak, mikoſczíwa knjeni da ßo poruczicz“, Adolfk hnydom pocża, „ſo je ßebi ſe wſchitkich tule jako najrjeńſchu protyczku wubraka, płaczi, proſchu jeno dwě hriwnje.“

Pawlak na tołſtu protyku jeno ſ wóczkom mikny, a ßo wußmja.

„Tak je dobre“, rjekny, wſa ſ rynka dwě hriwnje, poda jej żidej a liczeſche dale, njepożłuchajo ani ßłowczka dźaka, kotrež żid poruczejo ßo rěczeſche.

Hakle popołdnju, hdyž ßwoju pißarnju ſamknywſchi k wobjedu woteńdże, wſa Pawlak ßwoju protyku a pſchinjeße ßebi ju domoj. Po jědźi jemu żona ſ njeje pſcheczita. Derje, ſo je ßebi ju ßama wubraka. Dha dyrbi ſ najmjeńſcha mjelczecz, budźa-li w njej někajke njerosomne wězy, kajkež w protykach bywaju. Dóńdże do kuchinje a lědma bě ju lubosnje poſtrowił, dohlada ßo wona w jeho ruzy něczeho a rjekny:

„Schto ßebi to njeßeſch?“

„Schtoż ßy ßebi wubrała: „Sswójbu“, protyku.“

„Wſchak ßy wſchón bjes roſoma, ja dźě ßym ßama —“

„Ja wěm, moja luba, ale to je protyka „Sswójba“ — ty dźě ßy mi daka prajicz, ſo dyrbju ju kupicz.“

„Ja a tebi prajicz daka? Schtó je cżi to tak donjeßł?“

„Nó, tón żid.“

„Pohladaj jeno ßem“, młoda knjeni ſakſchikny, wotewri durje do jědźerńje a tam pſchi jědźnym gracże knjeſa inſpektora też protyka „Sswójba“ leżeſche.

„Wſchako ßy ty mi dał pſchikaſacz, ſo dyrbju protyku kupicz. Hana bě pſchitomna a je to też ßłyſchała“, wobroczeſche ßo po ßłużobnej.

„Nó haj, ale tón żidak powjedaſche, ſo ßy ßebi tule protyku wubraka“, Pawlak wjaſowasche. W tym wokomiku wſchak ßo jemu moſhy roſßwětlichu a zyłe jebanje wujaßni, ſ kotrymż bě żid jeho pſcheleſcził.

„Na njekniczomneho żida. — Ale cżakaj jeno!“ ſakſchikny a wokno wotewri.

„Dundako“ na ßłużobnika ſawoła, kiż ßo pomału ſ dwórniſchcża domoj k wobjedu kolebasche. Wón w měſtaczku bydleſche. „Namakajcże tam něhdże teho żida, kiż je tu te protyki pſchedawał a pſchiwjedźcże jeho ßem!“ Tak inſpektor pſchikaſa.

„Wěſcże, knjes inſpektoro!“ Dundak kiwny a kelpasche dale.

„Ale na tajkule njekniczomnoſcz“, Pawlak ſa wobjedom ßo wußypa“, a ſchtó by ßebi to w nim pytał! Ma tak cżeſtne wobliczo! Tola pola mje je trjechił! Mje wſchak njeſmota! Hižom dokelž ßym ßo wczera tak ſa żidow wuprajił, njeßměm ßo temule pachołej dacz wobſchudźicz. To chzu jemu tola pokaſacz!“

„Ale hacz hiſchcże też w měſcże budże?“ knjeni měnjeſche.

„To je maliczkoſcz! Hdże dha chzył bycz? Deſchczik ßo dże każ by ſ kanami lako, pojědże ſawěſcże popołdnju ſ cżahom dale a Dundak jeho pſchiwjedże ßem.“

Po wobjedże ßebi trubku ſażehli a ßo na kanapej lehny, ale na cżitanje njebě myßlik. Jeno na żida dżěchu jemu wſchě myßle a jeho pſchekłepanoſcz ßo jemu pocża lubicz. Seſtajowasche ßebi ßłowa, ſ kotrymiż chzyſche ßo do pachoła dacz, hdyž jemu protyku wróczo pſchinjeße, a hdyž ſměje ßwojej dwě hriwnje ſaßo w kapßy, kak jeho ſa jeho wokrotnoſcz pokhwali a kak chze ju wjeczor w bjeßadże jako dopokas żidowſkeje wuſtojnoſcże wuſběhowacz.

Ruuje pocża ſ lohka drěmacz, tu ßo k njemu ſ kuchinje ſakſchikny. Hana ßo ſ zykeje ſchije woſchczerasche, żona ſe ſłobami kſchiczesche a Dundak něſchto njeſroſymliwe wjaſorjesche.

„Mużo, pój jow, to je hórje hacz ſlě!“ w tym wokomiku knjeni do duri praßny, „pohladaj jeno ßem, tón żid je Dundakej hiſchcże tſeczu protyku na ſchiju powßnył.“

Pawlak wuſkoczi w runym měrje, wuhlada w kuchini ſtejo ßwojeho ßłużobnika a w jeho rukomaj ſaßo protyku — „Sswójba.“

„Proschu, nochzyli ßo hněwacz, ßym teho żida hakle ſa měſtaczkom lepił. Wołach na njeho, ani njewohladny ßo. Dyrbjach běżecz, ſchtož mózach donóżkowacz, prjedy hacz ßym jeho doſczahnył, praju jemu, ſo ßebi knjes inſpektor żada, ſo dyrbi ßo wróczicz. „Aha“, żid powjeda, „je ßo knjes inſpektor ſe ßwojej knjeni dorěczał, ſo ßebi też protyku kupi, rjekny, ſo ßebi kupi „Sswójba“, — bědże-li to jeho knjeni prawje — tak proschu, ſalutujcże mi w tajkim wjedru tón pucz, dajcże mi dwě hriwnje a wſmicże tule „Sswójbu“ — to je hižom tak poßlednja, kotruż ßym ſe ſamyßłom waſchemu knjeſej ſkhował.“

„A wy ſcże jemu tej dwě hriwnje dali?“

„Proschu, knjeże, ßym dał, mi bě jeho żel.“

Knjes inſpektor ßo roshněwa a ſaßwari tak hroſnje, ſo wokna ſaſchczerczachu.

„Hdże tón żid tczi?“ ſareji ßurowje, jako by jeho chzył roſtorhacz.

„To nichtó njewě, bě hižom wſchitko roſpſchedał, dźěſche próſdny a khwataſche ſpěſchnje.“

„To je hróſbna khrobłoſcz! To je pſcheſe wſchitku měru!“ Tak knjeni ßapasche. — „Dundako, tu protyku ßebi ſdżerżcże ßam, my mamy hižom dwě!“

„Wſchako ßym ßebi ja hižom prjedy jenu wot njeho kupił — ſchto dha bych ſ tej chzył?“ Dundak ßo wobaraſche.

Pawlak bjes ſwuka cżerwjenu cżapku na hłowu ſtłóczi, wſa Dundaka, khwataſche do pißarnje.

„Tule macże dwě hriwnje“, durje ſawrjewſchi powjedaſche, „dajcże protyku ßem — ale to wam praju, ſo nikomu ani ßłowczka njepiknjecże, ſo je naß żid takle wobſchudźił.“

Wjeczor Pawlak, każ hewak do reſtaurazije na bjeßadu dźěſche. Hajńk tam hižom pachajo, ſawaleny do mróczeli kura, ßedżeſche, a ſchibale ßebi brodu majkajo ſ wocżomaj wjeßele mikaſche. Cżakaſche, doniż ßo bjeßada njebě ſeſchła, potom pak ßo da do powjedanja, każ by ßo ßněh ßypał: „Tak bě wam wczera pola mje tajkile żidowſki każak, kupuje wot naß ſajecże kože a ßlubi żonje protyku „Sswójba.“ Dżenßa pſchińdże a powjedaſche: „Njeſlobcże ßo na mnje, knjeni hajńkowa, njeßu wam jara rjanu protyku, ale knjes inſpektor na dwórniſchczu ßo na nju dohlada a wona ßo jemu ſalubi, ſo ßebi ju hnydom kupi, a jeho żona też jenu a ſa mnu hiſchcże Dundaka póßłachu po jenu.“

Pawlak poſkoczi, wupluny, woſtaji piwo njedopite a cżekny. Spósna, ſo dżenßa wo tym towarſtwje ani wón ani jeho wuhlady wo politizy wobſtałe njebychu.

Doma hižom na njeho żona cżakaſche. „Jano, pomyßl ßebi jeno,

tſi nowe protyki mamy, nichtó do nich njepohladnje — te dźe ßu wſchě na tole ſtare lěto, dyrbimy ßebi nowu kupicź."

Sa tydźeń knjes inſpektor proſchesche, ſo by direkzija jeho druhdźe pſcheßadźiła, dokelž wſchitzy ßo jeho praſchachu, kajki dźeń měßaza je a hdy žid ſaßo ſ protykami pſchińdźe.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Polěpſchenje jědźe w měſchczańſkej hojeŕni.) Měſchczańſkrada a je wobſamkla, ſkhorjenym w měſchczańſkej hojeŕni w pſchichodźe druhe ßnědanje, wſchědnje 35 gramow butry město dotalnych 25 gramow a wječor pódla poliwki tež hiſchcźe kołbaßu, twarožk, rybu abo něſchto podobne dawacź. Wjetſche wudawki ſa to létnje něhdźe 4000 hriwnow wucźinja. Měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu radźinemu wobſamknjenju pſchihłoßowali.

— (Duchakhory cźeknył.) S tudomneje hojeŕnje je pſchekuyz Lübbert, do kotrejež běchu jeho duchakhoroſcźe dla dali, cźeknył. Hacź dotal njeje móżno było, cźeknjenza wußlědźicź.

— (Sahnacźe dweju katholſkeju ßwjateju dnjow w Sakſkej.) Po biſkopſkim wukaſu budźetej ßo ßwjedźeń Marje pſchiſſewjenja (25. měrza) a Marje naroda (8. ſeptembra) w pſchichodźe jenoż w zyrkwi a pſchichodnu njedźelu ßwjecźicź. Wſchě druhe ßwjate dny dale placźa.

— (Pſchipowjedźenje pſche ſnjeſboženje ſawěſcźomnych dźěłaŕnjow a dźěłanja.) Po woſſewjenju khěžorſtwoweho ſawěſcźazeho hamta maja ßo hacź do 15. měrza t. l. wſchě pſchiprawjenja ſa twarſke a dekoratorſke dźěło, woženje ludźi a tworow, kamjenje rosdrobnjaze dźěłaŕnje, puſchcźenje drjewa, haptyki, garbaŕnje a kupaŕnje ſ pſchedpißanym formularom w dwěmaj eksemplaromaj ſa měſta pola měſchczańſkeje rady a ſa wßy pola hamtſkeho hejtmanſtwa woſſewicź.

Se Židowa. Na krjehkim lodźe pola „kulpy" bě ßo ſańdźenu njedźelu ſchulſki hólcźez Pachalek pſchepadnył. Hólz ſ kłoßom wo pomoz wołaſche, a jeho macź pſchiběża, ſo by ßwoje dźěcźo wukhowała. Pſchi tym pak ßo wona ßama pſchepadże a ßo w tſi metry hłubokej wodźe ſhubi. Podawk widźo młody pjekaŕſki miſchtr Golbs macźeri a dźěſcźu na pomoz khwataſche a ſ wulkej próżu a napinanjom wobej ſ hłubokeje wody wucźahny. Wonej běſchtej hižo bjes wědomnja, tola ßo bórſy ſaßo ſebraſchtej.

S Dobruſche. (Nadpad ſ revolvrom.) Konfirmand Sieber ſańdźeny ſchtwórtk wječor k tudomnemu klamarjej Bojerej dźěſche. Prjedy hacź wón do klamaŕ ſtupi, ßo na dobo wutſěli, a wón na ßmjercź ſranjeny na ſemju padny. Revolvrowa kulka bě jeho do delnjeho żiwota trjechiła. Hiſchcźe tón ßamy wječor je ßo żandarmej poradźiło, konfirmanda Helaßa w Dobruſchi jako nadpadnika wußlědźicź. Tutón je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał. Kajkeje pſchicźiny dla je wón do ßwojeho towaŕſcha tſělił, njeje hiſchcźe wujaßnjene.

S Małeje Borſchcźe. W bróżni tudomneho knjeżeho dwora je ſchěſcźlětny ßyn knjeżeho hetmana Schöniga ſ pſchatrow 6 metrow hłuboko padnywſchi ßebi nop rosbił a někotre hodźiny poſdźiſcho wumrjeł.

S Hodźija. Tudomne wojeŕſke towaŕſtwo pjatk pſched tydźenjom ßwój polſtałětny jubilej ßwjecźeſche.

S Brěſy. Sańdźenu ßobotu popołdnju ßo ſ wołanjom naſtróżichmy, ſo ßo pali, tola nihdźe njebě płomjo widźecź. Shonichmy, ſo ßo knježi hród ſnutſka pali. Woheń bě najſkerje ſ parnym tepjenjom naſtał. Hrjady pod ſchpundowanjom běchu ßo ſapalike. Duż dyrbjachu ſchpundowanje pſcherubacź a wukopacź, prjedy hacź móżachu woheń podußycź a ſalecź. S telefonow běchu Zicźenjanſku, Hodźijſku a Ssemichowſku ßykawu na pomoz ſawołali. S nich Zicźanſka a Ssemichowſka myto doſtanjetej, runjeż njejſtej trjebałej wjele haſchecź, dokelž bě wjeßna ßykawa hižo nimale woheń ſałała, prjedy hacź k wohniſchcźu pſchijědźeſchtej. Pſchi haſchenju je ßo wulka ſchkoda nacźinika.

Se Sſtónkez. Elektriſke groty pſcheſkrajneje zentrale napinajo je wutoru popołdnju tu monteur Schneider ſ Budyſkeje měſchczańſkeje elektrizitetneje dźěłaŕnje ſ jeneho ſcźežora padnył, hdyž chzyſche ßo k njemu runje pſchipaßacź. Wobżaromny cźłowjek bě ßebi rjap ſłamał a dyrbjeſche ßo do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſcź. Schneider je 31 lět ſtary a woženjeny. Hałle pſched někotrymi dnjemi bě ßo jemu jene dźěcźo narodźiło.

S Radworja. Pónd̄zelu popołdnju je ßebi tu ſamożity rentier Bohuwěr Lücka po ſdaczu khoroſcźe dla ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał. Wón bě ßo na Židowje narodźił a bě wokoło 50 lět ſtary. Pſched dwěmaj létomaj bě ßo wón do Budyſkeho mużazeho hoſpitala pſchijecź dał, tola jón bórſy ſaßo wopuſchcźił, dokelž mějeſche myßle, ßo woženicź.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 75 howjadow, 66 běhakow a 278 proßatow na pſchedań pſchihnało. Kupowanje ßrěnjo dźěſche.

Se Scheſchowa. Sańdźenu njedźelu tudomna powinowata wohnjowa wobora ßwoje prěnje létuſche ſwucźowanja wotmě. Pſchi tym gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Jan Mětk mużſtwo ſ ruzyſawdacźom do powinowatoſcźe wſa a je k porjadnoſcźi a poßkuſchnoſcźi napominaſche. Potom ßo ſwucźowanje wotbywaſche, kotrež Jan Mitaſch jako roskaſowaŕ nawjedowaſche. Jako roskaſowarjowy naměſtnik Richard Wicźas ſwucźowanja wuwjeſcź da. Wone ßo k ſpokojnoſcźi wuwjedźechu, dokelž bě tež nawjedowanje wubjerne.

S Khwaczicz. Poßedźenje naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa, wot jeho ſaßłużbneho pſchedßydy knjeſa Henki na ſańdźenu njedźelu popołdnju powołane a ſ wutrobnymi ßłowami wotewrjene, bě ſ wulzy ſajiwawym pſchednoſchkom naſcheho knjeſa ßeimſkeho ſapóßłanza Barta wuſnamjenjene. Najważniſche dypki nacźiſka ſchulſkeho ſakonja wuſběhujo wyßokocźeſcźeny rěcźnik ſe ſnatej wězywuſtojnoſcźu w dleſchej rěcźi namjetowane nowe poſtajenja po potrjebnoſcźach wjeßneje a woßebje ßerbſkeje krajiny pſchepytowaſche. Hacź runje je nacźiſt radikalnym njeprawym żadankam, n. pſch. w nabożinſkim naſtupanju (interkonfeſſionalna wucźba po Zwickowſkich theſach!) abo w methodiſkim naſtupanju (dźěłańſka ſchula) abo w hoſpodarſkim naſtupanju (pſchewſacźe w ſcheho ſchulſkeho dawanja na ſtatnu pokładnizu a duż na powyſcheny dokhodny dawk) ßo ſapowjedźił, dha tola tež na wſchelakim, ſchtož je w nacźiſku nowe, ſe ßwojeho ſtejiſchcźa żane wjeßele mécź njemóżemy. W tutej myßli knjes ſapóßłanz nam nadrobnje a dokładnje roſprawjeſche wo wotmyßlenym ſawjedźenju pokracźowanſkeje ſchule tež ſa holzy, wo wotſtronjenju duchownſkeje měſtneje nakedźby, wo poniżenju ſchuleŕſkeje liczby na wſcho hromadźe 80 tam, hdźež je jenoż jedyn wucźeŕ, wo ſawjedźenju woßebitych ßerbſkich rěcźnych hodźinow ſa ßerbſke dźěcźi a tak dale. Sa jaßny, kóżdemu ſroſymliwy pſchednoſchk, kotrehoż wjeleſtronſke wopſchijecźe w krótkich rynczkach ßo njehodźi dowucźerpacź, ßo knjeſej ſapóßłanzej ſ poſtanjenjom podźakowachmy.

Dokelž ßo ßwěrny towaŕſtwowy pokładnik knjes Schołta w bliżſchim cźaßu do Małeho Wjelkowa pſcheßydli a, hacź runje ßobuſtaw woſtanje, tola chze ßwoje ſaſtojnſtwo ſkłożicź, pſchedßyda tež jemu ſ nutrnymi ßłowami roszohnowanja dźak ſhromadźiſny wupraji.

Na to ßo poßedźenje, każ bě ßo ſ wuſpěwanjom narodneho ſpěwa ſapocźało, wokoło 8 hodźin na to ßame waſchnje ſkónczi.

S Baczonja. Na pohonjenje gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Delana-Hornjohunjowſkeho ßu tu njedźelu wojeŕſke towaŕſtwo ſakazili, kotremuż je hnydom 24 towaŕſchow pſchiſtupiło. Sa pſchedſtejicźerja k. kublerja Wrobla-Cźornecźanſkeho, ſa měſtopſchedßydu k. gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Delana wuſwolichu. Dale ßo wuſwolichu: kk. Miklawſch Ssmoka-Baczonjanſki jako pokładnik, żiwnoſcźeŕ Ernſt Bermich-Haßłowſki jako jeho naměſtnik, ſtawnik Jakub Měrcźink-Baczonjanſki jako ſapißowaŕ a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Michał Rjencź-Cźornecźanſki jako naměſtnik; dale jako pſchiſßydlazy: kk. żiwnoſcźeŕ Meſchgang-Luſcźanſki, kowaŕſki miſchtr Ernſt Pětſch-Wutołcźanſki a murjeŕ Miklawſch Młynk-Horjanſki. Nowoſałożene towaŕſtwo dyrbi ßo na Haßłow, Horu, Jaßońzu, Luſcź, Libon, Nuknizu, Horni Hunjow, Poſdezy, Cźornezy, Banezy, Wutołcźizy, Ssulſchezy, Baczoń, Stróżiſchcźo a Cźeſchkezy wupſcheſtrěcź.

S Rakez. Njedźiwajzy wulkeho błóta a ſatraſchneje cźmy Sserbja a Němzy ſ cźrjódami ſańdźenu njedźelu wjecźor khwatachu do hoſcźenza „Saſkeho doma", ßobu ßwjecźicź 32. narodniny ßerbſkeho towaŕſtwa „Lipy". Sala bě ßo hacź do poßlednjeho kucźika wobßadźiła, hdyž knjes pſchedßyda 3/4 8 hodźin ſ wutrobnymi ßłowami pſchitomnych witaſche a ßwoju rěcź ſe ßławu na krala ſkónczi.

Program, do tſjoch dźěłow dźěleny, 11 cźiſłow wopſchijeſche. Po dwojoſpěwje „Hdźe ßłónczko pruhi ſcźele" knjeżna Buſchez ſ Rakez wuſtojnje pěßeń deklamowaſche. „Hauſ a Pětr" na pſchemo ßwojej njewjeſcźe Suſu a Ruſu khwaleſchtaj. Żort „Na kwaßnym puczowanju" żiwy wothłóß namaka. Druhi dźěł wotewri dwojoſpěw „Sto lět każ mi dźenß je", na cźoż knjeżna Sokez ſ Kamjeneje ſopranowej ſoli „Ach ſpominaj na mnje" a „Ssrjedź ßerbſkoh' krajika" zunje a rjenje ſpěwaſche. Po dwojoſpěwje „Hólczik ßo rady khwaleſche" ßo knjes ſarar Gólcź ßłowa jimaſche. Wón jako towaŕſtwowy ßobuſtawoŕ pſched 32 létami wutrobu hnujaze ßłowa k pſchitomnym porěcźa a ſtónczi ßwoju rěcź ſe ßławu na „Lipu". Wjeßelohra „Petrolejowy kużok" wjele ßměchow ſbudźi. Tſeczi

dźěl wotewri dwojospěw „Hačrunje hory, doły“. Knjes Kruža pschednješe tenorowej soli „Bjes maćerje“ a „Něčeje horjo, něčeji žměch“. Na kónzu programa „měješe žo jedyn ženicź“. Starschi bratr Jakub dyrbješe sady stólza žedžo pschihladowacź, kak jemu mkódschi bratr Jurij s lescźu wot stareje cźety Hańže braschcźenu Hanku wotwjedže. S kajkej wuschiknoscźu žu wschitzy hrajerjo žwoje róle wobknježili, wo tym njepschestawaze plazanje žwědčeschе, a někotrehožkuli je na druhi dźeń brjuch bolak, tak je žo naßmjak. Tajke něschto žo sawěscźe njeje wočakowako. Spěwarjo a hrajerjo, někotsi hakle prěni krócź na jewischczu, a tajku žněja khwalbu?

Se wschitkich žerbskich towarstwow běchu jenož sastupjene Lasowske a Njeßwačidlske, s katholskich Serbow ani jeneje woßoby. O kak je naß to srudźiko, so žmy tak wot nich sastorczeni.

Knjes Petermann je spěwarjow s wulkej luboscźu a prózu wuwucžowak a na klavěrje pschewodžak, hač runje je Němz. Jemu budź žerbski džak a žkawa. Teho runja wutrobny džak knjesej fararjej sa kraßne žkowa, knježnam Buschez, Sokez a Mlynkez sa wulku prózu pschi spěwanju a hraczu, też sa to, so žu žo žerbsku narodnu drastu woblekke, dale Kruži, Sokej, Winklerjej, Sigismundej, Herrmanej a Buschej sa kraßne wuwjedženje hrow, a skónczńje wschitkim, kiž žu s bohatym wopytom „Lipu“ swjeßelili.

Pschi wjeßełych rejach žo mkodźi a stari hischcźe mnohe hodźiny sabawjachu. „Lipje“ pak pschejemy hischcźe „Na mnohe léta!“

S Ralbiz. Nasche skót sawěscźaze towarstwo měješe 11. makeho rózka žwoju hlownu shromadźisnu. We njej poda najprjedy towarstwowy sliczbowar, k. kantor Schewczik, pschehlad wo minjenym lécźe. S teho běsche widźecź, so běchu žobustawy sa kóždu krumu 2 hriwnje 50 pjenjeżkow pschinoschka placźicź dyrbjeli, mjes tym so bě žo 8 žobustawam podpjera placźicź dyrbjała, a to jenemu 132 hriwnow, jenemu 100 hriwnow a 6 po 50 hriwnach. Sliczbowanje pokasa:

772 hr. 50 pj. dokhodow a.
548 hr. 7 pj. wudawkow, tak so
224 hr. 43 pj. w pokładnizy sby.

Ssobustawaj k. Narczik s Ralbiz a k. Brěsan s Konjez sliczbowanje pschehladataj.

Wubjerkownizy sa Łask, Nowoßlizy, Hrajnzu, Pěskezy a Rózant žo na dalsche tsi léta jenohlóßnje czißami saßo wuswolichu.

Podpjery budże žo dale po 50 abo 40 hriwnach placźicź. Pschinoschka budże žo wot krumy 1,50 hr. sběhacź.

Duž w Božim mjenje do 16. léta!

W minjenych 15 létach je žo 8392 hr. podpjery žobustawam wuplaczilo.

S Wósborka. Pschichodny tydźeń žo tu puczowanski warjenski kursus snutskowneho mißionstwa sapocźnje. Holzy s wokolnych wßow, kotrez chzedźa žo pschi nim wobdźelicź, dyrbja žo hacź do pschichodneje wutory na Wósborskej sarje k temu samolwicź.

S Biskopiz. Tudomny nowy seminar žo druhi pjatk po jutrach, 19. haprleje, sa pschitomnoscź kultußowcho ministra dr. Becka poßwjeczi.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Pschi žwjeczenju khěžorowych narodninow w korczmje w Lubuschu žo dwaj hoscźej na žort wupschimowaschtaj. Skakać August Kulka žo do njeju tykasche, czehoż dla jeho s korczmy wustorkochu. Tam wón jeneho s bědźerjow s drjewjanzom nabi. Pschißażny žud bě Kulku, dokelž bě žwojeho pschecźiwnika khětro sranił, k jastwu na 2 měßazaj saßudźił. Powolanski žud khostanje s pschiliczenjom jeneho druheho hischcźe wotpokucźomneho khostanja, na měßaz jastwa poniżi.

× Hač dotal njekhostany dźěkacźeŕ Honko se Sslepeho bě trójzy pjenjesy kradnył. Prěni krócź bě 16, potom 10 a na poßled něhdże 120 hriwnow žobukasak. Wobskorżeny bě koffer a vertiko piwarza Wicźasa w Sslepom rospacził. Wón jastwo na 10 měßazow dosta.

S Kulowa. (Kantor Tiltsch †.) Tu semrje žobotu 10. makeho rózka na wokhromjenje wutroby wulzy saßkužbny muž, k. wucźeŕ a kantor Felix Tiltsch. Wón drje njebě rodźeny Serb, ale schtož je wón sa Kulowskich Serbow dźěkał, to je wjele, jara wjele. Někotryżkuli žerbski wucźeŕ, kiž žo se žerbskim khlěbom żiwi, dyrbi žo psched tutym Němzom skhowacź. Kantor Tiltsch je 14 lět dołho rysy žerbske spěwarske towarstwo „Bratrowstwo“ spěwacź wucźił, runjeż žerbsku rěcź njewobknježeschе. A s kajkim wuspěchom, to czi wjedźa powjedacź, kiž žu Kulowske žerbske žwjedźenje wopytali. Duž też wulka srudoba knježi mjes Kulowskimi Serbami. Schtó budże nětko s dirigentom spěwarskeho towarstwa? Serba tam nimaju. Njebocźiczkemu pak sawdamy najhorzyschi džak do khłódneho owa. Njech Bóh tón Knjes njebocźiczkemu bohacże mytuje wschitku luboscź a woporniwoscź! — Kantor Tiltsch bě na žmjertnym dnju runje žwoje 49. léto dozył. Sswoje studije we Wrótžkawje skoźiwschi bu hnydom (1. haprleje 1883) do Kulowa sa wucźerja powołany a tu je wón nimale 30 lět njewustawajzy a horliwje skutkował. Njech wotpocźuje w měrje! R.

S Kulowa. (Dźěczo žo žmjertnje wopaliko.) Tsilětna dźowczicźka gratmischtra Miklicha bě w njepschitomnoscźi starscheju žwoju klanku do khachli czißka. Jejna schtyrilětna žotra Gertrud pschiběża a chzyschе klanku s wohnja wucźahnycź. Pschi tym žo Gertrudźina drasta japali. Jedyn knihiwjednik płomjenja poddużu, tola dźěczo bě žo hižo tak cźeżko wopaliko, so sa- někotre hodźiny wumrje.

S Hóska pola Kulowa. Tudomny kubleŕ Schołta je žwoje 68 jutrow wulke kubło, na kotrymż je žo wjele wuhla namakało, wahlowemu towarstwu „Jednocźe“ w Nowej Wjelzej pschedał.

S Wochos. Tudomne „Evang. žerbske towarstwo“ měješe sońdźenu njedźelu symski žwjedźeń. Wulka žyła ludźi běsche žo k temu seschła; njedźiwajo hrosneho wjedra też někotsi s druhich woßadow. Městopschedžyda, bur Matschko, wotewri žwjedźeń se žkawu na khěžora a krala. Potom žo sjewi: „Sserbow jandźel“, widźenje njebo far. Domaschki. Pod nawjedowanjom k. kantora Fouchsa běchu žo schtyri ludowe spěwy nawukke, mjenujzy: „Stup dale“, „Pod hrodom“, „Sa Kamjeńzom“ a „Hanka dźěsche k hajnikezom“, wschitke s Krawzoweje sběrki „Khwatajcźe, ale spěwajcźe“. Spěwanje běsche cźiste a nježne a žwědčeschе wo wustojnoscźi dirigenta a pilnoscźi spěwarjow. Na naschich žwjedźenjach dyrbja też deklamazije žwoje městno měcź, pschetoż s tymi nawuknu mkodźi psched shromadźenymi rěczecź a rjane płody naschich pěßnjerjow do ludźi pscheńdu. Dwě holzy k. Waltarjowej pěßni „Sserbska hola“ a „Sserbskim maczerjam“ se sběrki „Sa duschu a wutrobu“ pschednjeßeschtej, dwaj hólzaj pěßni: „Postrow lubej“ a „Božemje lubej“ s „Luźiczana“. Zortny spěw: „Buriko, chzesch-li bycź knjes“ a duett „Pola lékarja“ buschtaj jara derje pschednjeßenaj. K temu pschistupischtaj dźiwadkowaj kruchaj: „Sserbske braschcźenje“ a „Prěni wobjed“. Hrajerki běchu žo žerbsku drastu woblekle, kaž žo tu prjedy noschesche, jena běsche w delnjokużiskej, jedna w katholskej drascźe, duž bě hižo swonkowny napohlad luboshy a wabjazy a to najlépsche bě: wschitzy běchu žwoju wěz na najpilnischo nawukli a žo do ducha woßobow, kotrychż pschedstajachu, wustojnje namakali, tak so bě wo zykym žwjedźenju jedyn hłóß, so je žo jara derje poradźił.

S Wojerez. Sańdźenu žobotu popołdnju žo czorne mróczele kura s hoscźenza „skoteje kótwizy“, Valtinez bratromaj žkuschażeho, walachu. W automobilowej kólni bě woheń nastał. Tam stejazy automobil, kotryż bě s dźěla rosebrany a pschе symu derje sawaleny, žo s płomjenjom palesche. Na sboże běschtej žo benzinowe a karbidowe žudobje prjedy wuprósdnikej. Woheń je najskerje s tym nastał, so je něchtó žo żehlazy kónczk zigary do kólnje czißnył, hdźeż je žo na semi leżoza žkoma sapalika. Woheń žo podużu, prjedy hač wohnjowa wobora pschijědże.

S Rychwałda. Njedźelu popołdnju jedyn powětrowy ballon tak nisko nad naschej wßu leczesche, so mózachu žo tudomni wobydlerjo zyle derje s powětrojěsdnymi rosrěczecź. Tuczi džeßacź khartow k semi dele czißnychu, kotrez žu žo tu na póst dake. Wo wßy bě runje jene wěrowanje. Mużojo s ballona, kotryż „Riesa“ rěkasche, wołachu: „Njech staj mkodaj mandźelskaj sbożownje żiwaj!“ a dake s winowej bleschu machajo: „Dźěczi, budźcze pěkni a njewopicze žo!“ Powětrojěsdni mějachu drje sbożownu jěsbu a běchu teho dla wjeßełeje myßle.

Se Sslepeho. Pschenajecze hońtwy naschеje gmejny létnje nětko 1610 hriwnow wunjeße. Město so bychu žo kaž hač dotal do tejele summy dźělili, žu wobžedźerjo wobsamkli, ju na plestrowanje wjeßneje dróhi nałożicź.

Se Sslepeho. Na żelesnizy mjes Sslepom a Hródkom je žo žrjedu rano 1/4 8 hodźin żelesniski wothladaŕ Krawz s Mukkez s ludźazym cźahom, s Barlina jědźazym, pschejeł. Krawz je žo wschón rosmjatł. Tołsteje mhły dla njebě žo wón bliżazeho cźaha dohladał. Wón je nimale na tym samym městnje żiwjenje shubił, na kotrymż je žo psched někotrymi létami wulke żelesniske njesboże stako. Krawz wudowu a 7 dźěczi po žebi sawostaji.

S Běkeje Wody. Sańdźenu njedźelu pschipołdnju bě 15lětny Scheibe se žwojimaj towarschomaj Hildebrandom a Vogtom do kubineje komory schoł, so by tam wuspytał, kak revolver tšela, kotryż bě žebi Hildebrandt kupił. Vogt revolver do ruki wsa, njewjedżo, so w nim patrony tcza. Na dobo žo wutsěli a Scheiba, do lěweho spanja s kulku trjecheny, na semju padże. Njesbożowny tšelz hny-

dom po lěkarja běžešče. Ranjeny bě hischcže žiwy a dyrbješče žo se spěšnym železnischim cžahom do Shorjelza dowjesć. Wón pak hižo na Běłkowskim dwórnischczu wumrje. Hildebrandt bě po njesbožu s revolvrom cžeknył, tola bórsy po tym jeho w hólczazej schuli wuslědžichu.

S Běłeje Wody. Akzijowe towarstwo sjednoczenych Łužiskich schkleńczerńjow, kotrež ma psches 1500 dźěłaczerjow, chze tudomnu Schweigez schkleńczerńju pokupicz.

S Mužakowa. Na łubi hródže Wjeczorkez žiwnoscze 21lětneho pohoncza Kuhna wobwěžnjeneho namakachu. Wón bě žo dyrbjał w jenej kliniży operěrowacz dacz, cžehož bě žo po sdaczu nabojak. Cžěło je schěscz njedźel na łubi wisako a bě žo we wulkej symje zyle do kule sczahnyło.

S Kija pola Mužakowa. Tudomny hajnik Wosch je schtwórtk jeneho hižo wospjet khostaneho paducha swěriny a wócžkapowleczerja s Wuskidže sasłapił, hdyž chzyschе tón na druhim revěrje popadnjenu žornu pschedacz.

Sapóžkane.

Daletwar železniży s Radworja do Kamjenza sažo sajimanje schěrschich worschtow nascheho wobhdlerstwa sbudžuje, hdyž je žo wo nim ras w krajnym žejmje porěczało. Duž mam tež ja sa pschihódne, so ras měnjenje wjele naschich wješnjanow na sjawne dam.

Powschitkowne měnjenja na to pokasuja, so dyrbi žo tale kolija na Radworskim dwórnischczu do połnózno-rańscheje cžary swjesc. K temule samerej pak je žo wona, kaž je snate, na tsjoch městnach wottykała a to s prěnja žo wona niže Łuhowsteje schule psches Budyško-Wojerowski schožej na Khažowske sastanischczo swjedże. Druhi projekt wjedże s połodnja Krónzy a Łuha psches Khažowsku winizu a dowjedże žo niže Khažowsko-Radworskeho pucza tehorunja kaž prěnischi na Budyško-Wojerowsku cžaru, a tsecži projekt na Cžorny Hodleŕ a Mikezy pokasuje. Pożleńschi by pola naš ratarjow žnano najwjazy pschihłożowanja namakał, hdy by žo, kaž je žo hižo žadało, wot Radworskeho dwórnischcza psches tak mjenowanu Łuhowsku winizu sady korczmy „Póstki rózk“ a potom dale na to žame městno, hdźež druhi projekt pokasuje, dowjedł. Teho runja prěnischi njeby pola naš pschewjele pschecżiwnikow namakał, s tym bychu jenož někotsi naschi ratarjo make kuski leżomnoscżow shubili, kotrež je prjedy Rakeczanska cžara wot jich sahonow wottorhnyła; sa to by žo nam nasche sastanischczo na wschě cžažy swěscżiło.

Sa to pak je druhi projekt nimo měry wjele ńjeměra naczinił; pschetož wón hrosy existenzy naschich ratarjow se sahubjenjom. To rěka, železniza by nasche najrjeńsche leżomnoscże pscherěska a naschi mali ratarjo bychu s tym wulzy schkodowali. Hižo nětkole žo pola naš sa kórz pola 30 hacž psches 40 hriwnow wotnajeńskeho pjenjesa placzi, a schtóž nasche hona snaje, tón wě, so hischcże dołho w Hłomaczu njeżmy. Teho dla žo drje tež džiwacz njetrjebamy, so žu tu někotsi we žwojim hospodarstwje na raczu cžěr pschischli. Pschi pschenajeczu tu khěžkarjo a žiwnoscżerjo na pschemoh žadżeja, pschi cžimž mjeńschi wjetschemu stajnje sawidźi, hacž runje dyrbi tón teho runja žwoje interežy hladacz. Jažne dopokasmo sa to, kak žadne pola tudy žu, je podawk, kotryž je žo tu psched něhdże dwěmaj lětomaj stał, hdyž dyrbjesche žo Khažowski a Łuhowski knježi dwór s nowa pschenajecz. Tehdy běchu naschi hospodarjo swólniwi, něhdże tsecżinu wulkeju dworow žami wotnajecz, ale nasche knjejstwo žo bojesche, so žo njebudża pjenjesy, kotrež wjeżnjenjo wjazy nawdadża, hacž najeńk, pschetrjebacz móz a dworaj žo s nowa jenemu najeńkej na wjele lět pschepodaschtaj.

Tudomni ratarjo žu s kerkow hižo dawno łuki sczinili a nimale žanych wjazy nimaju. Mohł hischcże wjazy pschikladow mjenowacz, kotrež na nasche hubjenstwo pokasuja, mam pak to sa doža-haze. Schtóž žo sa wěz sajimuje, njech žo k nam wobhonicz pschińdże, to budże jemu kóždy hospodar wobkruczicz. My teho dla s wěstej struchłoscżu do pschichoda hladamy a někotsi hižo w duchu cžorneho ra . . . . . ka po naschich rjanych honach stonajo a wrjeskotajo jěcz widża.

Ja bych teho dla te wožoby, kotrychž to nastupa, prožył, so bychu pschi składnoscżi tež na nasche sprawne interežy dźiwali, nascha wjeż by jim sa to wěscże jara dźakowna była.

Jedyn Khažowczan.

Přilopk.

* (Ssamomordarstwo.) W Draždżanach žo na wjerchowskej drósy žrjedu jena 19lětna žłužobna holza s druheho poschhoda do dwora dele cžižny a bjes wědomnja leżo mosta. Cżežkosranjenu holzu do hojerńje dowjesechu.

* (Nadpad na jenu pschedawarku.) Swažliwy nadpad je žo njedźelu dopołdnja na Landsbergskej drósy w Barlinje skucził. Pschedawarku tamnischeje Schröderez butroweje pschedawarnje, Augustu Ellertez, jedyn zusy muž nadpadny a jej pjenježnu móschen, psches 1500 hriwnow wopschijazu, rubi. Mkoda holza, kotraž je hakle krótki cžaž w klamach, žo stróżiwschi wědomnje shubi, tola žo jej wono bórsy saže wróczi. Rubježnik je cżeknył a njeje žo hacž dotal wuslědźił. Wón je muž žrěnich lět, kotryž bě cżémny swjerschnik wobleczeny. W Schröterez butrowej pschedawarni tsi pschedawarki dźěłaju. Wone wschitke w tsecżim poskhodże teje žameje khěže bydła. Hdyž běschtej dwě pschedawarży njedźelu dopołdnja we wobhdlenju, chzyschе Ellertez žobotu wuwikowane pjenjesy do hłownеje pschedawarnje donjesc. Wona 1570 hriwnow do płatoweho měschcha žypny a jón sawjasa a sasyglowa. Hdyž chzyschе wona potom krótko po 10 hodźinach s khěže wuńcz, ju njesnaty cżłowjek nadpadny. Měschk rubiwschi wón cżeknу. Hakle schtwórcz hodźiny po tym wo rubježnistwje shonichu, hdyž holzu wo khěži bjes wědomnja leżazu namakachu. Hnydom po lěkarja póžłachu a poliziju sawołachu. Lěkar holzy bórsy wědomnje wróczi a spósna, so běchu ju sa schiju dajili.

* (Spěchowanje lětadłow.) Ota a Khorla Henkel, fabrikantaj schampanskeho wina, staj khěžorej k twarej dalschich lětadłow sa němske wójsko 100,000 hriwnow pschepodałoj.

* (Njesboże w podkopkach.) W Thrarna pola Altenburga je žo w jamje „Kraft“ schěscz džěłaczerjow sažypko. Jedyn s nich je žo sadnžył, drusy žu pak bóle, pak mjenje sranjeni.

* (Wurjadna syma w Schwedskej a Norwegskej.) Se Stockholma pišaja: Poźlednje dny po zykej Skandinawiskej njeswuczena syma knježesche. W Tromsoe, w połnóznej Norwegskej, mějachu wutoru 52 gradow pod null po Celsiju. W zykej žrjedźnej Schwedskej a Norwegskej je w pscherěsku 30—40 gradow symy było. W połodnischej Schwedskej bě zyły mórski brjoh s lodowymi schkrutami saraczeny. Swonka Madmöa wutoru 27 wjetschich kódźi do schkitow satkużnjenych tczesche. — Po powěscżach s Omska w ruskej žrjedźnej Asiskej je tam w žněhowym mjeczelu wjele ludźi smjersko. Hacž dotal žu 36 cżełkow namakali.

* (Wulka woda we Wuherskej.) W Panyoli w Szatmarskim komitacże žu žo s powodżenjom mnohe khěže sažypke. Něhdże 10000 kur a wschelakich druhich domjazych skoczatow je žo tepiło. Wokolne wžy žu žo tehorunja powodźiłe.

* (Semjerženje w Mazedonskej.) Se Salonikia pišaja, so je wutoru semjerženje Starowu a wokolnoscż domapytało. Někotre khěže žu žo žylnje wobschkodźiłe. Wobhdlerjo pod holym njebjom pschebywaju a žebi wot knježerstwa stany žadaju. Pschi semjerženju njeje nichtó žiwjenje shubił.

* (Powodżenje w Schpanischej.) W měscże Sevilli w někotrych dźělach woda hacž do druheho poskhoda twarjenjow doža-ha. Zołmy po dróhach schucża a na kónzu dróhow žo s kużołkom wjercża. S cżołmom po powodżenych dróhach jěsdźicz je teho dla straschne. Pjatk jedyn pjany s cżołma do wody padny. Torhaza woda jeho žobu wsa, a wón žo w żołmach tepi. Płunowe a elektrizitetne dźěłarnje žu žo pócžrjeke, w měscże je teho dla wjeczor cżma. Fabrikży dźěłaczerjo žu bjes dźěła a hłodu mrěja. Wobkhod po železnizach a dróhach je žo pschetorhnył; duž wyschnoscż njewě, s wotkal by žyrobu k naždżenju khlěba tradazych braka. Hischcże hórsche žu wobstejnoscże w žužodnej Trianje. Tam žo rěka Guadalquivin rucże psches brjoh wula. Nózni strażnizy s revolvrow tšělachu, so bychu wobhdlerjow na strach kedźbliwi cżinili, swony žo pschebiwachu a se żołmami wobdaczi ludźo koschlazy na balkony wuběżachu a wo pomoz żałoscżachu. Wojazy a wohnjowi wobornizy někotre sta ludźi wukhowachu, tola wjele njesbožownych je w torhazych żołmach žmjercz namakało.

* (Wudyrjenje woheń bluwazeje hory Ätny.) Njedźelu dopołdnja je Ätna s nowa wudyrił. Nježmerne hromady popjeła žo wumjetachu; wone s jeneho noweho kratera wukhadżachu, kotryž bě sa krótki cžaž nastał. Město Taormina pod Ätnu je s pucżowarjemi napjelnjene, kotsiż žebi wschitzy dźiwne sjewjenje pschirody wobhladaju. Temperatura je tak wyžoko stupiła, so žo ludżom sda, so je hižo lěcżo.

* (Wulka syma a žněh w połnóznej Amerizy.) S New-Yorskeho stata žu sažo powjesce wo wurjadnje wulkej symje pschischłe. W Rochestrje je žobotu wulkeho žněha dla wschón wobkhad po železniży sastajicz dyrbjał. Tež mjes Syracusom a Oswegom njemóżachu cżahi jěsdźicz, dokelž bě železniza se žněhom wyžoko sawěta. Schtyri cżahi na New-Yorskej zentralnej

cžarje ßu w ßněßy tcžazy wostake. W Middletownje maja 37 gradow symy. Morjo je polne lodowych schkrutow. Franzowska póstska parna łódź „La Provence“ je w schkrutach tcžazy wostała a w nich samjerska. Někotre wlecžaze parne łódże ßu łódź se schkrutow wußwobodźike a do pschistawa dowjeske, hdźež ma ßo wuporjedźicź.

* (400 000 hriwnow sa ßlědźenje sa rakom.) Jedyn Němz w němskej Kiawcžawskej koloniji w Chinje, kotrehoż žona je na raka wumrjeła, je 400 000 hriwnow sa sałoženje wustawa k wußlědźenju raka wustajił.

Wußudźenja.

Pschißažny ßud. Loni 17. dezembra ßo fajma kublerja Wicžasa w Ssowrjezach wotpali. Hischcže tón ßamy dźeń 42létneho dźěłacžerja Pohla s Kuhnerna jako sapalerja sajachu. Pohla ßu sapalenja dla hižo ras k khostarni na 2 lěcže a potom na 6 lět saßudźili. 9. oktobra běchu jeho s khostarnje puschcžili. Wón dźěło w jenej skale namaka, hdyž pak shonichu, so je w khostarni pobył, jeho puschcžichu. Potom wón po proschenju po kraju cžahasche. 17. dezembra wón s Lubija pschińdże. Naproschene pjenjesy pschepiwschi ßo wón na Ssowrjecžanskich leżomnoscžach k jenej fajmje spacź lehny. Wotucźiwschi wón fajmu sapali a ßo na stronu k Budyschinej wotßali. Sa khwilu ßo sawróci a k palazej fajmje dźesche. Wón tam runje dońdże, hdyž žiwnoscžerjej Stübner a Měrcžin muzskeho sajeschtaj, kotrehoż mějeschtaj sa sapalerja, dokelž bě wokoło wohnja khodźił. Pohl jimaj napschecžo stupi, prajizy, so je wón fajmu sapalił a so dyrbitaj teho dla njewinowateho puschcžicź. Pohl ßebi, dokelž bě wjedro symne, saßo hospodu w khostarni żadasche. Wón budźische ßo něhdże do jeneho twarjenja dobył, hdy budźichu jeho w Ssowrjezach njesajeli. Jeho k khostarni na 4½ léta a k shubjenju cžeßnych prawow na 8 lět saßudźichu.

× Sskužobna dźowka Wocžkez w Mikocžizach bě loni 15. nowembra dźěcžo porodźiła. Sa dźěscžoweho nana wona skałarja Jakuba Rjecžku w Njebjelschizach mjenowasche. Hdyž dźěscžowy pschedporucžnik Rjecžku dla njesaplacženja alimentow wobskorži, Rjecžka wudawasche, so ßu sa cžaß podjecža wot 17. januara hacž do 18. meje 1911 tež hischcže drusy muzszy s Wocžkez wobkhadźeli, a to woßebje dźěłacžeŕ J. P. Rasch s Kamjenza. Rasch bě prjedy hromadże s Wocžkez w Mikocžizach pola žiwnoscžerja Nowotneho ßužił. Wocžkez bě tehdy Raschowa luba była a s nim wobkhadźała, kaž běschtaj to Nowotny a cželadnik Cžech widźałoj a psched ßudom wobßwědcžischtaj. Njedźiwajzy teho Rasch pschißahasche, so wón s Wocžkez njeje żaneho wobkhada měł a so staj Nowotny a Cžech wopak a s wjecźiwoscžu pschecźiwo njemu pschißahałoj. Hdyž bórsy po tym Rascha sajachu, ßo wón ßwojeje wopacźneje pschißahi wusna. Wón bě s njej chcył Wocžkez dźěscžu płacźenje alimentow wot Rjecžki pschiwobrocźicź. Psched pschißažnym ßudom wón ßwoje wusnacże wospjetowasche. Wón ma ßwoju lohkomyßlnoscź a bjesßwědomitoscź s pokdra lětom khostarnje a se shubjenjom cžeßnych prawow na 5 lět wotpokucźicź. Pódła teho jeho sa njekhmaneho spósnachu, so mohł ßo hdy jako wězywustojny abo ßwědk pod pschißahu wotßkyschecź.

× 45létny dźěłacžeŕ F. P. Pflaumann s Kamjenza, kotryž bě w Jěžowskej dźěłacžerni saměscźeny był, bě po ßwojim ßamßnym wusnaczu loni 31. novembra we Wotrowje žitowu fajmu sapalił, so by skerje lěpje do khostarnje pschischoł. Tole pschecże ßo jemu dopjelni; wón do khostarnje na 3 léta pschińdże a na 6 lět cžeßne prawa shubi.

Ssylne derjeßkłodźenje dostawaju poliwki a jědże

MA[illegible]owym korjenjenjom. Njech ßo stajnje hakle po swarjenju korjenjuje, **niz ßobu waricź.** Najlěpsche porucża **Ernst Scholta** na Moltkowej drósy 29.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo něhdże

200 tołstych dołhich hromadow a
10 łožow biteje walcźiny

s wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w hajńkowni.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. februara t. l. ma ßo popołdnju wot **3** hodźin
w Heldez restawraziji w Hunczerizach
scžěhowaze
w Huscžanskim hajniskim revěrje
we wotdźělenjach 3, 4 (pola Nowych Druźkez), 17, 18, 19 (w Huscžanskim lěßu), 27 (w Žicžanskim haju), 50 (na Demjanskej horje), pschi drósy s Huski do Noweje Huski a w parku sestajene drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź,

jako: **228 krutych żerdźow,** 8 cm tołstych,
1240 żerdkow, 2—7 cm tołstych,
200 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
110 = **mjehkich** = =
164 = **twjerdych repuchow,**
20 = **mjehkich** =
200 = **twjerdeje a mjehkeje palneje walcźiny.**

Huscžanske hajnistwo, 12. februara 1912.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Na hajniskim revěrje knjejstwa w **Rodezach** pola Pomorz ma ßo **wutoru 20. februara 1912** dopołdnja wot ½**10** hodźin
něhdże 84 **twjerdych dołhich hromadow**
s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Běłej Horje, 7. februara 1912. **O. Beschow.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 26. februara t. l. ma ßo dopołdnja wot **9** hodźin
w Hucźinjanskim hoscźenzu
scžěhowaze
na Maleschańskim revěrje
we wotdźělenjach 16 (w Hucźinjanskim lěsku), 20 (w Stróżanskej holi), w Dubinje, na Hlinjanskich łukach pola Pschiwcźiz a pschi Maleschanskim knježim dworje sestajane drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź, jako:

365 khójnowych krutych żerdźow,
50 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
170 = **mjehkich** = =
130 = **mjehkich repuchow,**
30 = **twjerdeje walcźiny,**
400 = **mjehkeje** =
15 stotnjow twjerdych walcźkow,
50 twjerdych dołhich hromadow.

Huscžanske hajnistwo, 13. februara 1912.

O. Mendte.

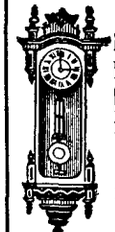
Schiferowu tšěchu

s najlěpscheho materiala kryju s rukowanjom
□ meter po 2 mk. 20 pj.

1500 □ metrow franzowskeho a jendźelskeho schifra, kotryž je ßo hižo jako kryw wužił, □ meter po 1 mk. 70 pj. porucžam.

Tež wschěch druhich k pschikryczu trěbnych wězow mam wulki skład na wobhładanje.

Tšěchikryjerski mischtr Ernst Richter
na Tšělanskej drósy 20.

Kóżdy, kotryž chze ßeb **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na swonk. lawskej haßy 5.
Jencź pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płacźisnami wupołożene, wobhładacź.**

Najlěpschi
zentrifugowy wolij,
fosforokißały
pizowanski kalk,
kormjazy pólver,
mlokowy pólver,
butrowy pólver
porucża tunjo
haptykar Hennig
Viktoria-drogownja
na ßukelnskej haßy 7.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. februara t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revérje ſcźéhowaze

palne drjewo

w léßu ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

105 rm **kuluchow,**
72 = **jehlinowych hromadow,**
408 = **jehl. walczíny,**
110 **liſczodrjew. dołhich hromadow,**
50 rm **pjeńkow,**

w drjewiſchczu 6. wotdźélenja a jenotliwje w 7.—13., 16.—19. a 42. wotdźélenju.

Shromadźíſna dopołdnja 1/2 10 hodźin w 16. wotdźélenju ſady Nowowjeſczańſkeje hornczéćnje.

Hrabinſke ſ Rieſchſke majoratne hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

---

w Draždźanach-A.
Kaiſerſtraße 27
ſchwajzarſki dźél,

Holczi penſionat
Richter-Hunte.
Villa ſ khłódkojtej ſahrodu.

Wſchoſtronſke hódne ſdźéłanje, ſtaroſcziwe wothladanje, wutrobne ßwójbne ziwjenje.
— Proſpekty ßo wobrótnje ſcźelu. —

Kupuju w kóždym cźaßu ſtare **liſtne, ſnamki** (marki) na kouwercźe a na khartach abo wotdrěte ſ létow 1840—80.

Albert Bannert
na kamjeńtnej haßy 25.

Liſtne marki,
ſtare něhduſchich němſkich ſtatow Sakſkeje, Pruſkeje atd. w ſběrkach a na zyłych liſtach, też jenotliwje, ßo po najwyſchſchich płaczíſnach kupicź pytaju. Poſkiczenja chzyłe ßo ſ podpißmom „Poſtlagernd 45 Bautzen“ na póſcźe wotedacź.

Hypothekſke pjenjesy
wupożczuje **E. Koban**
pſchi žitnych wikach 4.

Mótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Njana khéža
w Rakczach ſe ſahrodu a ſ 1 kórzom pola a kruchom kerkow je ſa 9500 hriwnow na pſchedań pſches **E. Kobana** pſchi žitnych wikach 4 w Budyſchinje.

Khéža
ſ něhdźe 3 kórzami pola a łuki je pſcheměnjenja dla na pſchedań w Zyßezach cźißko 7.

Žiwnoſcź
cźißko 13 w Žiczenku je na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Žiwnoſcź
cźißko 32 w Jiłozach p. Budeſtez, ſe 16 1/2 kórzom pola, łuki a léßa, maßiwnymi twarjenjemi a ſe wſchém inventarom je na pſchedań.

Žiwnoſcź
w Khróſcze p. Minakała ſ 10 1/2 kórzom pola a łuki je ſemrjecza dla na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja tam ſhonicź.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Schunowje cźo. 36 pola Rózanta.

Kſcheſcźijanſko-narodne dźełaczerſke ſhromadźiſny

wotměja ßo **w Njeßwaczidle** ßobotu 24. februara wjeczor we 8 hodźinach w knježim hoſcźenzu,

w Radworju njedźelu 25. februara popołdnju w 3 hodźinach w hoſcźenzu „jandźela“ (pola Domanje).

Pſchednoſchk wo themje: „Dyrbimy ßo ſozialdemokratiſkim abo kſcheſcźijanſko-narodnym dźełaczerſkim ſwjaſkam pſchiſamknycź?“

Wſchitzy dźełaczerjo a kóždy druhi ßo do ſhromadźiſny wutrobnje pſcheproſchuja.

Pſchiſtojna, róbna a ßylna **ßerbſka holczka,** 16 abo 17 lét ſtara, móże 1. měrza w Draždźanach, Silbermannſtr. 4, jako 2. domjaza holczka dobru ßłużbu dostacź. Wſcho dalſche je pola podpißaneho ſhonicź; też knj. Ssmolerjowa dobroczińwje wſchitko druhe ſdźéluje.

K. A. Fiedler.
ſ bydłom Moltkeſtr. 16.

K 1. měrzej ßo ſprawna a cźiſta

ßłużobna holza,

kotraž móże waricź, do małeho hoſpodarſtwa k 2 woßobomaj ſ wulkej miſdu pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na Sticherſkej dróſy 29.

Ssylnu **ßłużobnu holzu** k 1. měrzej pyta dr. **Roeberowa,** Germania-drogownja w Budyſchinje na bohatej haßy.

Młódſchu holzu
do ratarſtwa k 1. haprleji abo prjedy pyta kubler **Pawoł Kſchižan** w Tſélanach.

Kucharki, ſiwinſke a ißłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Penſionat
Böhmez realneje ſchule
w **Draždźanach** na Ferdinandſkej dróſy 17. Schula wopißmo ſa jenołétnu dobrowólnu ßłużbu dawa. Hacź dotal je 1162 abiturientow wobſtało.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.
zméje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 18. mał. rózka** pop. w 4 hodź. w Hönčec hoſcźencu ſwoje měſačne poſedźenje.
Wſě lube ſobuſtawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje
předsydſtwo.

Rjana dobra
ſchulerſka penſija
ſ klavérom a ſahrodu ßo tunjo poſkicza Dalſche je ſhonicź na Fichteſtraße 8 delka.

1—2 ſchulerjej
ßo do dobreje ßwójby pſchiwoſmjetaj. Schulſke dźéła ßo dohladuja, dobre ßwědomite wothladanje.
Dalſche je ſhonicź na Bleichenſtraße 4 I.

Pilnu, cźiſtu, róbnu niz pſchemkodu

holzu

pſchi wyßokej miſdze k 1. měrzej pyta **Bachowa**
na Carolaſtraße 12 po 1 ſchodźe.

Wuſtojnu hoſpoſu
a **domjazu holzu** pſchi dobrej miſdze pyta
ryczerſkubło w Małym Woßyku.

Wuczobnik ßo pyta.
Do ßwojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow, tobaka, zigarow a ſpirituſow
wuczobnika,
ßyna ſprawneju ſtarſcheju, pyta
Adolf Rämſch naſtlědnik
mějeczel **Max Kirſchner**
w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach 1.

Krawſkeho wuczobnika
do dobreje wuczby ſ pſchecźelnym wobkhadom pyta k jutram
krawſki miſchtr **P. Glauſch**
w Budyſchinje, Mättigſtraße 20.

Murjerſkeho wuczobnika
k jutram pyta
twarſki miſchtr **Schwiebus**
na Židowje.

Hólzow,
kotrajž jutry ſchulu wukhodźitaj, do lohkeje ßłużby pyta
knježi dwor w Czichońzach.
(K temu cźißku pſchiłoha.)

Schtóž nětkole kupuje, kupuje wurjadnje tunjo!

Rumowanſke pſchedawanje.

Wurjadnje ponižene płaczíſny, loúſche twory ßo
ſ wulkim ſchkodowanjom
pſchedawaju. Cźinju woßebje kedźbliwe na **wobleczenja** ſa **ſchulerjow** a **pachołow, holczaze wobleczenja, żakety, mantle, płaſchcze, żonjaze wobleczenja** atd.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Ernst Jenke.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Pschiłoha k cźišku 7 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. februara 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

12. februara 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	79—86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—41	74—79
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—47	81—89
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	37—42	73—80
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—34	68—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	85—89
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—46	78—84
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54—57	94—97
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	86—92
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—46	78—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhišenjow w starobje hacž do $1^1/_4$ léta	46—48	62—64
2. mjaßne	44—45	60—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—46	57—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 10. febr. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 15. febr. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	10	20	10	30
" . . . . žołta	—	—	—	—	10	—	10	15
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	05	9	25	9	10	9	25
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	50	10	80	9	75	10	75
Wows	10	10	10	35	10	—	10	20
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	50	4	—	3	60	4	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	80	3	20	2	80	3	—
Pschenična muka 50 "	11	—	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 "	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	4	40	4	70	4	25	4	60
Ssłoma . . 100 "	4	83	5	50	4	34	5	80
Proßata 366 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	20	6	50	7	10
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	7	70	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 20 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 40 np., jećmjeń wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 80 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 40 np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hacž 15 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hacž 16 hr. 80 np.

Wicžne płaczišny w Kamjenzu.

15. febr. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., pschenza wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 19 np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 20 np. hacž hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wiedro w Londonje 16. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach farat Răda žerbsku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wobrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Bohuwěr Kschižan, fabrikat w Budyschinje, s Hanu Kloßez w Hrubjelčźizach.

W katholskej zyrkwi: Miklawsch Rjelka, twarski dźěłaćer na Židowje, s Hanu Mejnez s Radworja.

S druhich wošadow: Bjedrich August Menzel, hródźny schwajzar w Njesdaschczach, s Marju Hamplez s Kažmierka. — Jan Meltka, hospodarski pomoznik w Nowej Wjesy, s Hańžu Schérez w Rakojdach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Fritz Arthur, Khorle Augusta Spahna, khěžerja a murjerja na Židowje, ž. — Khorla Alfred, Jana Khorle Käßlera, dźěłaćerja na Židowje, ž. — Alfred Max, njemandź. ž. we Wownjowje. — Hermann Kurt, njemandź. ž. w Jeńkezach. — Hermann Kurt, Hermanna Schlezy, khěžerja a fabrikarja w Hrubocźizach, ž. — Ernst Hermann, Jana Handrija Ernsta Lowki, khěžerja a dźěłaćerja w Małżezach, ž. — Gertrud Elsbeth, Ernsta Emila Lahody, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja, njebo Maxa Emila Krawza, dźěłaćerja we Wurizach, poßmjertna dź.

W katholskej zyrkwi: Marja Martha, Jakuba Frenzla, słakarja w Budyschinje, dź. — Khata, Oty Tiemanna, rěsniskeho mischtra w Budyschinje, dź.

S druhich wošadow: Ernst Willy, Hermanna Pawoła Gnaucka, słakarja w Spytezach, ž. — Elsa, njemandź. dź. w Ssemichowje. — Ernst Bohuwěr, Khorle Ernsta Halgascha, žiwnosćerja w Scheschowje, ž. — Alfred Ernst, Khorle Augusta Pětschki, pohončza w Bóschizach, ž. — Alma Johanna, Jana Augusta Scholty, želesniskeho sostojnika w Njeßwaczidle. — Lena Margareta, Khorle Schmiedla, twarza w Njeßwaczidle, dź. — Marja Theresija, Ernsta Probsta, knježeho pohončza we Lahowje, dź. — Marja Theresija, Khorle Augusta Ducźmana, wobydlerja we Łupjanskej Dubrawzy, dź. — Pawoł Hermann, njemandź. ž. we Łupjanskej Dubrawzy. — Pawoł Hermann, njemandźelski žyn w Khwaczizach. — Pawoł Max, njemandź. ž. w Minakale. — Kurt Marczin, Jana Augusta Kschižana, žiwnosćerja w Rodezach pola Pomorz. — Hana Martha, Jana Krawza, dźěłaćerja we Łusku p. Bukez, dź. — Hana Marja, Jana Ernsta Böhmera, kublerja w Hlinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wošadze: 10. dźeń febr.: Marja Martha, Hermanna Augusta Röthiga, zementěrarja w Sskonej Borschczi, dź., 7 m. 3 d. — 11. Pawoł Richard, Jana Urbana, murjerja na Židowje, ž., 2 m. 4 d. — 12. Handrij Bohuwěr Lućka, khěžet w Radworju, 56 l. 5 m. 8 d. (w Budyschinje na Michalskim pohrjebnischczu žo khował).

W katholskej wošadze: 11. febr.: Jan Wocźk, murjet na Židowje, 80 l. 11 m. 6 d.

S druhich wošadow: Marja Martha, Jana Kaschpora, žiwnosćerja w Ssmochczizach, dź., 14 l. 4 m. 4 d. — Jan Henczel, cźěßla w Małej Prasy, 89 l. 5 m. 24 d. (khowany w Biskopizach). — Max, Khorle Schöniga, hospodarskeho pomoznika w Małej Borschczi, ž., 8 l. 13 d. — Pětr August Brint, wumjeńkat w Hnaschczach, 76 l. 11 m. 19 d. — Marja swud. Wokaczowa we Lusy, 67 l. 3 m. — Marja swud. Rosjatowa w Scheschowje, 90 l. 5 m. 28 d. — Marja Madlena swud. Kóczyna w Nowych Boranezach, 69 l. 3 m. 25 d. — Handrij Zawnik, wumjeńkat w Drobach, 77 l. 6 m. — Marja swud. Ketkowa, wumjeńkatka w Cźornjowje, 75 l. 12 d. — Madlena swud. Israelowa, wumjeńkatka w Nowych Koporzach, 78 l. 8 m. — Frieda Hildegard, Maxa Lindnera, žiwnosćerja w Porschizach, dź., 3 m. 14 d. — Jan Ernst Khěžnik, kublet w Stróži p. Barta, 60 l. 3 m. — Amalia swud. Henczlez w Bukojni 83 l. 6 m. — Handrij Albinuß, dźěłaćet w Hrodźischczu, 54 l. 2 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesće w Hodźiju.

Njedźelu Estomihi smje rano $^1/_2$8 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, $^1/_2$9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pjatk 23. februara budźe $^1/_2$9 hodźin němska spowjedź a $^1/_2$10 hodźin němske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Estomihi smje duchowny Bójž rano $^1/_2$8 hodźin žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja $^1/_2$9 hodźin žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Subjazy lěkar Frey

w Budyschinje na Moltkowej dróży 19

cźaha suby s městnej bjesczucźiwosczu. Zuse suby s porzlina abo se słota tež sa najwjazy žebi žadazych patientow.

Běły tydźeń

ſapoča ſo

ſobotu 10. febr. 1912.

Shorjelſka kupowarnja

w Budyſchinje na bohatej haßy.

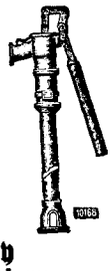
„Wot 3 lět na hrosnu wumpjern cźerpjach. Hižo po 3dnjowym naloženju **Zuckerowehopatent. lékatſkeho mydła** bě wuſpěch widźomny.

Jětſeſchka

ſkhnjachu. a nowe njenaſtawachu. Hižo po 2 kuſkomaj bě moja koža zyle cźiſta. P. N."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßléb., **Strauch a Koldy.**

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucža

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholétne rukowanje.

Kózda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazijſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźiſło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a kſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běleńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładźe, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Zuſe ſuby

plombowanje, wucźehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.

— Pomérne płaczíſny. —

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy

Naju ſtajny ſkład

twarſkich materialijow

jako **kalka, zementa, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainěrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a żłobow, gipſowych ſchpundowanjow, płotowych żerdkow, ßyrych deſkow** wſchěch ſchěrjow, **ſchpundowanſkich deſkow** ßucheje druźiny, **ſchindźelowe paźenje, laty, ſchnórowanſke leiſty, tſěſchnu papu, ſcźinowe pleczenje** atd.

najnaležniſcho poručźamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje

twarſtwo a pſchedawarnja materialijow

na Schliebenſkej dróſy eźißło 9. Telefon 615.

Lehmannez konditornja

na ſzerbſkej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnoſcź: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,

baby

k ßwjedźenjam jako dar ßo pſchihodźaze.

Roſeßlanje na wßy.

Wſchědnje cźerſtwe

khoſejowe a cźajowe pjecźwo.

Ssamopjecźene

mjedowe tykanecźki.

Cźorne, běle, pißane a kaſchecźikate

drastne tkaniny

ſa ſeleny ſchtwórtk

w bohatym wubjerku po

najtuńſchich placźiſnach!

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

neblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

vobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

enotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch placźiſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy,

janeele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Dobru

pſchenicźnu muku

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo

Smolerjez knihicźiſchczerńja.

Wot

15.—29. februara:

Tunje inventurske wupschedawanje

po ženje ßo wrócźazych
ſ dźěla **hacž do polojzy**
:: poniženych placźiſnach. ::

Wobhladajcźe ßebi naſch nawěſchtk we wſchědnych nowinach a ſpytajcźe ras pola naju kupowacź. Ssamo najmjeńſche kupjenje ßo ſaplacźi.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Wotewrjenje cžrijowych klamow.

Cžeſcženym Sserbam **w Budyſchinje a wokolnoſcži** ſ tutym k wjedženju dawam, ſo ßym dženßa

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy

ſ firmu

cžrijownja „Fortſchritt“

cžrijowu pſchedawarńnju wotewrił.

Budu ßo prózowacź, ſo bych cžeſcženym Sserbam po najtuńſchich płacžiſnach derje a tunjo poßłużał a proſchu moje pſchedewſacże pſchecželnje podpjeracź.

W Budyſchinje, 17. februara 1912.

S poczeſcžowanjom

Jurij Prākelt.

Pſchesjedne płacžiſny ſa **mużaze a żonjaze ſchkórnje**

mk. 6.75 8.75 10.75 12.75

Dwě njedźeli dołho po wotewrjenju klamow ßo na kóżdy por ſchkórnjow hiſchcże **por toflow** darmo pſchidawa.

W klamach ßo ßerbſki rěcži.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucża
C. A. Pietsch,
ßedłarſki miſchtr
na lamjeńtnej haßy 18
(niże króny).

Serbske blido
kóżdu wutoru w 5 hodźinach
w khofejowni.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarńi Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 8. Sobotu 24. februara 1912. Lětnik 71.

Sakski ßejm.

W sakskim ßejmje ßo też tónle tydźeń ſ jednanjom wo wschelakich żelesnizowych należnoscźach sapocža. Tola pjatk tydźenja mějachmy poßedźenje, kiž też naschich ratarjow sajimuje. Liberalny burski swjask bě mjenujzy petiziju sapodak, so bychu ßo na wßach tak mjenowani saniczerjo myschow postajili, kiž dyrbjeli na polach mysche łojicź. Kóždy ratař wě, so ßu mysche na polach cźwila. W ßuchich lětach, kaž loni, ßo żadkawje pschisporjachu. Wschě pschecźiwo nim nałożene ßrědki ßu podarmo byłe. Tola wěmy, so tak spěschnje, kaž ßo pschisporjeja, też sańdu, so psches pschipady w Bożej stwórbje ßamej sańdu. Schto bychu nam potom tajzy sastojnizy pomhali. Bychu zyle njetrjebawschi byli. Teho dla ßo tale petizija liberalneho burskeho swjaska ſ wußměschenjom saczißny. S něczim podobnym pschińdźechu sańdźenu wutoru sozialdemokratojo. Woni żadachu ßebi, kaž hižom w prjedawschich ßejmach, wotstronjenje cźeladneho sakonja. Burszy sastupjerjo wótrje pschecźiwo nim rěczachu. Se sajimawymi ßłowami sapóßłanz Schreiber sozialdemokratiski namjet roszyba. Ssamo Fräßdorfowe napschecźiwjenja njedótkachu ßo ani nasdala teho, schtož bě Schreiber na sakładze żiwych dopokasmow ſ woprawdźitoscze prajił. Cźasto pod howrjazym wußměschowanjom burskich sastupjerjow rěcźeschе Fräßdorf khětro rosmjersany, a jemu ßo wuprajenje wußuny: „Sozialdemokratojo ßo sa to postaraja, też hischcze poßledni sbytk spokojnoscze też na wßach podrycź!“ „To dawno wěmy“, wotpowjedowasche ßo ſ ławkow konservativnych.

Ssrjedu njemějachmy poßedźenjow. Sa to wotměwachu deputazije ßwoje poßedźenja. Na pschikład schulska. Tam pak dźěło khětro pomału postupuje. Ssu hakle pschi prěnich paragrafach. Nationalliberalny rosprawnik je tymle paragrafam zyle hinaschi ras dał, a to w tym nastupanju, so ſ hinaschimi ßłowami to ßame praji, schtož wyschnoscź. Potom pschińdu saßo druſy rěcźniży, cźi żadaju saßo druhe wurasy. Skónczńje saßo wyschnoscź pschińdźe, so by wobstała na ßwojich wurasach. Potajkim cźakańża dla ßłowow.

Schtwórtk jednachmy wo wschelakich ſtawach statneho hospodarſtwa a rosprawow. Dale pohrjebachmy někotre njewažne petizije.

Pjatk jednasche ßo teho runja wo petizijach. Na prěnim rjedźe stejesche petizija Drobjanow. K njej porěcźachmy ſ pschecźelom Koklu. **Petizija pschipokasa ßo jenohłóßnuje** knjeżerſtwu dalschemu rospominanju. Wo dalschich hońtwinſkich petizijach jednamy najſkerje w najbliżschim cźaßu.

Knjeżerſtwowe ſtejischczo napschecźo khěżorſtwowemu ßejmej.

Khěżorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg je ßobotu w khěżorſtwowym ßejmje knjeżerſtwo pschecźiwo porokam sakitował, kotreż ßo jemu dla finanzneje reformy cźinja. Knjeżerſtwo je ßebi herbſtwowy dawk żadało, tola konservativni a zentrum ßu ßo jemu pschecźiwjeli. A kajke scźěhwki je to měło? Tam na lěwizy ßedźa ßmějazy herbjo. So tak pschińdźe, bě wot spočzatka ſ rukomaj pschimacź. Cźaß pak pschińdźe, hdźež ßo porjadowe strony dohladaja a ßo pschecźiwo sozialdemokratiji ſjednocza. Ssmy spodźiwne cźaßy doczakali. Hdyż ßo psched pjecź lětami poradźi, sozialdemokratiju na położu jejnych ßydłow pomjeńschicź, konservativni a liberalni juſkachu. Sozialdemokratojo ßu 110 ßydłow dobyli, a saßo liberalni juſkaju. Ssu ßnadź ßo sozialdemokratojo mjes tym pschemėnili. Cźi knjeża bychu mi sa ſło wſali, hdy bych jich sa khmanych měł, so bychu dypk ſe ßwojich dogmow spuſchcźili, wot ßwojeho ßmjertneho njepschecźelſtwa pschecźiwo nětcźiſchemu porjadej a pschecźiwo monarchiſkemu statej. Duż ßo njemóże wobſamknjenje doprědkarſkeje a nationalliberalneje strony, ßo ſe sozialdemokratami ſjednocźicź, na měnjenje sałożicź, so ßu ßo sozialdemokratojo połěpschili. Schtoż je ßo pschemėniło, to je liberalismus. Tón je bóle na lěwizu schoł. S nationalliberalneje strony ßu ßo mnosy sapóßłanzy swólniwi pokasali, knjeſej Bebelej, kotryż je ßłowo wo ßmjertnym njepschecźelſtwje pschecźiwo wobstejazemu porjadej namakał, najwyſchſche sastojniſtwo dowěricź, kotreż móże němſki khěżorſtwowy ßejm wudźělicź. A potom, moji knjeża, je ßo sa městopschedßydu jedyn sozialdemokratiſki sapóßłanz wuſwolił, kotryż je ßłowa pschecźiwo khěżorſtwowemu ßejmej trjebał (scźěhowaze kanzlerowe ßłowa ßo w hołku a zychonje, kotryż mjes sozialdemokratami nastanje, ſhubja). Liberalni praja, so ßu wólby ßud nad politiku, kotruż ßu ſjednocźene knjeżerſtwa ſ dotalnej ßejmowej wjetſchinu wjedli. Nó, njech ßo jedyn wulki sakoń mjenuje, na kotrymż njejßu liberalni ßobu dźěłali. Dyrbi ßo knjeżerſtwowa politika hinak složicź dla 110 sozialdemokratiſkich mandatow? Ně, pschewjele njejednoty w ludu je k temu ßłuſchało, so je ßo telko sozialdemokratow wuſwoliło. Abo ßnadź dla $4\frac{1}{2}$ milijona sozialdemokratiſkich wólbnych hłoßow? Njech jenoż sozialdemokratojo ſ wulkich ßłowow k ſtraſchnym ſkutkam krocża, potom hižo sozialdemokratojo pschestanu, ßo ſ wulkej liczbu wólbnych hłoßow wupjeracź. Po nětcźiſchich wobſtejnoſcźach móżu ja jenoż k spósnaczu dóńcź, so dyrbi knjeżerſtwo twjerdże na ßamßnymaj nohomaj ſtejecź, a so njeßmě żaneho khabłanja bycź!

Sozialdemokratojo a jich liberalni pschecźeljo maja nětcźiſche njewěſte politiſke położenje ſa prawy cźaß, naſche demokratiſke wólbne prawo hiſchcze dale demokratiſowacź a ſ rosſchěrjenjom tak mjenowanych konſtitutionalnych rukowanjow naſchu khěżorſtwowu wuſtawu wot sałożka pschemėnicź. K dalſchemu demokratiſowanju naſcheho wólbneho prawa a k nadpadej na sałożki khěżorſtwoweje wuſtawy ruku njeposliczu. Potom chzedźa politiſku ſamolwitoſcź khěżorſtwoweho kanzlera pod dohladniſtwo khěżorſtwoweho ßejma ſtajicź. Praktiſku hódnoſcź mohła wěz jenoż jako etappa na puczu k parlamentſkemu knjejſtwu bycź. Ně, wot khěżora a pruſkeho krala njewotwißny kanzler je nuſne napſchecźne cźeżidło pschecźiwo najßwobodniſchemu wſchěch wólbnych prawow, kotreż je wjeſch Bismarck ſ pſchedměnjenjom dał, so ſwjaſkowa rada a khěżorſtwowy kanzleŕ ßwoju ßamoſtatnoſcź wobkhowataj.

Khěżor je ßo ſarjekł, khěżorſtwowe pſchedßydſtwo pſchijecź.

Hacź dotal bě waſchnje, ſo by ßo wólba zykeho pſchedßydſtwa khěżorſtwoweho ßejma khěżorej wosjewika, a ſo by pſchedßydſtwo potom pola khěżora wo audijenzu proßyło. Tón krócź běſchtaj ßo jenoż pſchedßyda Kämpf a druhi městopſchedßyda Dove pola khěżora ſamolwiłoj. Prěni městopſchedßyda, ſozialdemokrat Scheidemann, pak ßo njebě pſchewinycź mohł, k khěżorſkemu dworej hicź a ßo pſched khěżorom poklonicź. Nichtó njeje nad tym dwělował, ſo khěżor Scheidemanna, ani doprědkarſkeho Kämpfa a Dovu do audijenzy njepſchipuſchcźi. Doprědkarjo dźě ßu nětkole tołſcźi pſchecźeljo ſozialdemokratow. A tak je ßo ſtało. Khěżor je ßo ſapowjedźił, Kämpfej a Dovje audijenzu pſchiſwolicź.

Knjejſtwo doprědkarſko-ſozialdemokratiſkeho pſchedßydſtwa nje-

budże dołho tracz. Nationalliberalni ßu spósnali, so jich strona rospadnje, jeli so ßo dale k doprědkarjam a sozialdemokratam dźerża. Teho dla ßu ßo saßo k zentrumskim a k konservativnym pschiwobroczili a ßo s nimi wo wobßadzenju noweho trajneho pschedßydstwa khežorstwoweho ßejma srěczeli. Jedyn zentrumski sapóßłanz dyrbi pschedßyda, jedyn nationalliberalny prěni městopschedßyda a jedyn konservativny druhi městopschedßyda bycz. Jako kandidat sa pschedßydowe městno ßo s zentrumskeje strony hrabja Praschma mjenuje. Kandidat konservativnych sa druhe městopschedßydstwo budże drje sapóßłanz Dietrich. Nationalliberalni pschedwidomnje sapóßłanza Paaschu sa kandidata postaja.

Interpellazija dla drohoty w khežorstwowym ßejmje.

Sozialdemokratojo a doprědkarjo ßu ßo w khežorstwowym ßejmje khežorstwoweho kanzlera prascheli, hacz je wón dźiwajo na nětczischu drohotu swólniwy, nakhwilnje zło na majß a pizowanski jeczmjeń a dale zło na běrny, wot 15. februara sawjedżene, hacz do 1. meje spuschczicz.

Statny sekretar Delbrück na to wotmolwi, so ßo w nastupanju drohoty a praschenja pizowadkow njeje niczo wot sańdżeneje nasymy pscheměniko. Duż wón nakhwilne spuschczenje majßoweho a jeczmjenjoweho zła wotpokasa. Sa to je ßo knjeżerstwo rossßudźiło, na poßłki wukrajnych běrnow, kotrež ßo wot 15. februara hacz do 30. haprleje pschiwjesu, zło spuschczicz.

Nadźije Polakow na khežorstwowy ßejm.

Sapóßłanz Arendt s khežorstwoweje strony je pruske knjeżerstwo napominał, ßwoju politiku pschecziwo Polakam k poßłynjenju Němzow dale wjesc. S wulkim spokojom teho dla pólski sapóßłanz dr. Seyda na to spomni, so je khežorstwowa strona ßo tak seßłabiła a wot ßwojeje parlamentariskeje ważnosce shubiła. Druhy hłowni sastupjerjo hakatistow, nationalliberalni, ßu tajke spodźiwne srosymjenje sa sozialdemokratiju pokasali, so ßmědża ßo Polazy nadźijecz, so budża woni jako liberalna strona tež Polakow podpjeracz. Konservativnym s jich kscheschczijanskimi nahladami wón pschiwoła, so jena s prěnich kscheschczijanskich saßadow rěka: Schtoż nochżesch, so by ßo tebi stało, to njecziń nikomu druhemu! Kak pak ßmecze ßo na podczischczowanja Němzow we wukraju hórschicz, hdyż s Polakami w němskim khežorstwje tak wobkhadżecze? Tola swjeßelaze je, so je w tutym ßejmje wjetschina sa někajkeschkuliż politiske wuwsaczne sakonje wusamknjena.

K naschemu wulkemu swjeßelenju s namjetow lěwizy a zentra widźimy, so je w ßejmje rossßudźena wjetschina sa wotstronjenje wuwsaczných postajenjow towarstwoweho sakonja. Njedwělujemy na tym, so rěczeparagraf padnje a so mkodźinu k shromadźisnam pschipuschcza. W tyßazach wólbnych shromadźisnach je ßo pólszy, danszy a franzowszy rěczało. Je s tym statowa nahladnosc czerpika? Wuputanje njeněmskich rěczow swonka wólbneho czaßa je njesakkadżene pscheschczěhanje ßwobodnych staczánow. Njewěrjomne wězy ßu ßo pschi wólbach w Schwetzu stake. Tam ßu wólbu Polaka Saßa-Jaworskeho pschekasyli, dokelż ßu wjele wólbnych hłoßow sa njepłaczaze spósnali, kotrež zyle prawje rěkachu: Sapóßłanz Saß-Jaworski. Pschetoż knjes Saß-Jaworski je pruski ßejmski sapóßłanz. To je hamtske wólbne jebanstwo.

Pruski krajny ßejm

je ßo kónz sańdżeneho tydżenja s dokhodami a wudawkami (etatom) krajnych lěßow saběrał. Sozialdemokratiski sapóßłanz Ströbel pschi tym sa dźěłaczerjow w kralowskich lěßach prawo żadasche, so ßměli k spěchowanju ßwojich interesow mjes ßobu swjask cziniz. Ratarstwowy minister ßo sapowjedźi, lěßnym dźěłaczerjam tole prawo dacz. Hdyż běchu ßo na to sa polěpschenje mšdy hajnikow wuprajili, ßo lěßny etat pschiswoli.

Nowy wodowy sakoń je ßo póndźelu ßejmej pschedpokożił, wón je powschitkownje mało pschecziwjenja namakał. Jenoż se strony nationalliberalnych sapóßłanz dr. Beumer njesamjelcza, so ma jeho strona khětre pomyßlenja, fiskußej we wodże, pod njej a póbla njeje prawa dacz, kotrež ßebi naczisk noweho sakonja żada. Wón na to na żortne waschnje spominasche, so bě jeho pschecżel Schmieding ras prajił: „Schtoż je żrawiza w morju, to je fiskus na kraju". Wón kóżdemu nanej radżesche, so by ßwojemu ßynej rjekł: „Mój ßyno, budź mudry a hladaj ßo fiska", wo kotrymż je hižo najstarschi muż prajił: „Je hischcze tón rawß pschezo żiwy? Na njeho je ßo hižo moja wulka wowka hněwała."

Sapóßłanz Krause na to pokasowasche, so s Thüringskeje hižo husto sanjeschwarnjene rěki do Pruskeje pschińdu; pschecziwo temu mohł jenoż wodowy sakoń pomhacz, kotryż by sa zyle němske khežorstwo płacził.

Skónczinje ßo ßejm s namjetom zentrumskeho sapóßłanza Schmeddinga saběrasche. Po nim dyrbjake ßo dźěczi hižo do wukhowanskeho woczehnjenja dacz, hdyż ßo sa trěbne spósnaje, so by ßo hrożazemu sanjerodżenju sadźěwako.

Hrożazy strajk wuhlowych dźěłaczerjow w Němskej.

Mjes tym so w Jendżelskej pschedstejazy strajk wuhlowych dźěłaczerjow zyły jendżelski lud roshorja, ßo tež mjes němskimi wuhlowymi dźěłaczerjemi strajk pschihotuje. Ruhrszy hórnizy se żadanjemi wustupuja, kotrež ßo jim s cżeżka dobrowólnje pschiswola. Woni ßebi pjatnaczeprozentowske powyschenje mšdy a wotstronjenje rosdźěła mšdy mjes jenak starymi dźěłaczerjemi żadaju. Dale dyrbi ßo wotpłaczenje mšdy na 25. dżeń kóżdeho měßaza położicz, wósomhodźinske dźěło ßo sawjesc, kotrež ma ßo na horzych dźěłanskich městnach na ßydom abo schěsc hodźin pschikrótschicz.

Pscheměnjenje w awstriskim ministerstwje.

Awstriski minister swonkownych należnosczow, hrabja Ährenthal, je po cżeżkej khorosczi wumrjeł. Po żadanju awstriskeho khežora a trónskeho naßlědnika Ferdinanda je wón annexiju Boßnije a Herzegowiny psched dwěmaj lětomaj pschewjedł. S tym wón hnėw Ruskeje pschecziwo Awstriskej sbudźi. Sserbija, Bołharska a Czornohórska ßo k wójnje hotowachu, a tež Ruska chżyschе s mjeczom sakroczicz. Měr jenoż hischcze na nitzy wißasche. W tymle straschnym czaßu němski khežor Ruskej pschipowjedźi, so by ßo němske wójsko pscheciwo Ruskej nastajiło, hdy by Ruska Awstriskej wójnu pschipowjedźiła. Na wójnu s Němskej njebě Ruska pschihotowana, a teho dla dyrbjesche do annexije Boßnije a Herzegowiny swolicz. Wot teho czaßa mjes Awstriskej a Ruskej wulka napjatosc a stajny wójnski strach wobstejesche. Awstriska bě teho dla na pomoz Němskeje dale pokasana a s tym do pschewulkeje wotwißnosce wot njeje pschińdże. Na hrabju Ährenthala tele poměry cżeżko tłoczachu; duż ßo wón prózowasche, Awstrisku Ruskej sbliżicz. Najprjedy wulku njeswólniwosc w Ruskej nadeńdże, tola skónczinje ßo Ruska sdobricz da. Krótko do ßwojeje ßmjercze hischcze wón doczaka, so ruski wulkowjerch do Wina ke khežorej na wopyt pschijędże.

Sa naßlědnika hrabje Ährenthala je khežor hrabju Berchtholda pomjenował. Tutón je dołhe lěta s awstriskim pósłanzom w Peterburgu był. Wón chże němsko-awstrisko-italski trojosmjask dale sakhowacz, tola s dobom tež pscheczelstwo k Ruskej hajicz.

Czornohórski kral Mikławsch

je ßo se ßwojeho pucowanja s Ruskeje domoj wrócził. Wutrobne powitanje, kotrež je ßo jemu w Peterburgu dostało, je na Czornej Horje najlěpschi saczischcz cziniło. Tamnische nowiny „Gloß Zrnogoza" (Hłóß Czornohórza) wuras powschitkowneje radosce nad mnohimi czescemi dawaja, kotrež ßu ßo kralej wot ruskeho dwora a luda wopokasake. Wone wulkotne kralowe powitanje w Peterburgu sa pokraczowanje mnohich dotalnych dopokasmow derjemėnjenja a pschikhilnosce ruskich zarow wobhladuja, s kotrymiż je ßo kral Mikławsch wot mkodosce stajnje wusnamjenjak. Alexander II. je jemu mjecz Němanicza dał. Alexander II. je jeho jeniczkeho sprawneho pschecżela Ruskeje mjenował a zar Mikławsch je jemu żesko marschala ruskeho wójska, symbol pscheczelstwa rusko-czornohórskich brónjow, dał. Hakle po srakym wuważenju wscheho teho może ßo pokny wusnam ßkowow w pschipitku zara Mikławscha srosymicz, so Czorna Hora w nim a w Ruskej pomoz namaka, jeli so jeje potrjeba.

Wójnski minister Haldane wo jendżelskim wójsku.

Wójnski minister Haldane, kotryż je psched dwěmaj njedżelomaj w Barlinje s khežorstwowym kanzlerom a khežorom wo polěpschenju poměrow mjes Němskej a Jendżelskej jednał, ma wulke měnjenje wo jendżelskim wójsku. W semjanskim ßejmje je wón pschi jednanju wo pjenjeżnych wójskowych żadankach na wschelake wustajenja lorda Roberta, wjednika jendżelskeho wójska w burskej wójnje, wotmolwił, so je wón wot nawjedźitych mużow ßkyschał, so je jendżelske wójsko powschitkownje runje tak derje wuhotowane, każ kóżde druhe na ßwěcze. Jendżelske pólne kanony ßu lěpsche dyżli němske. Hacz ßo wone w kóżdym nastupanju po hódnosczi franzowskim runaju, wo tym hischcze wulki rosdźěł měnjenjow wobsteji. Jendżelske hubizy ßu

najlěpsche zykeho ßwěta. Haldane potom tšelbu, w jendźelskim wójsku sawjedźenu, sakitowasche.

Wo rusko-jendźelskim wucźinjenju w Persiskej

je jendźelski minister Grey w parlamencźe rosjaßnjenje dał. Ruski wliw njeje ßo k temu wužił, so by ßo strategiske położenje pschi indiskej mjezy sa Jendźelsku njepschihodnische scźiniło. Pschitomnosćź ruskich wojakow w połnócznej Persiskej je wschelakich pschicźinow dla nusna była. Poßlednje lěta ßu ßo ruszy wojazy hižo raz s Persiskeje wrócźili. To njech je s dopokasmom sa to, so ßo ruszy wojazy njeißu po srěcźenju mjes Jendźelskej a Ruskej do Persiskeje pósłali. Teź turkowszy wojazy w Persiskej steja. Woni ßu po něcźim pschezo dale postupali. Jeli so by ßo s tym strategiske położenje Ruskeje wohrosyło, a schkodowało, ma Ruska połnomóz, wschě naprawy cźinićź, kotreź ßu k sakitanju jejnych interesßow trěbne. Jendźelske knjeźerstwo je ßo sarjekło, prjedawscheho schaha jako knjeźerja pschipósnacź. Prjedawschemu schahej je ßo wosjewiło, so by lěpje było, hdy by wón Persisku wopuschcźił. Minister potom na požcźonku pschińdźe. Ruska a Jendźelska tule požcźonku Persiskej wobstaratej. Nadawk njeje lohki, knjeźerstwo w Persiskej sdźerźecź a w kraju porjad sakhowacź.

Hrožazy strajk wuhlowych dźěłacźerjow w Jendźelskej.

Wot 1. měrza hrosy něhdźe milijon wuhlowych dźěłacźerjow w Jendźelskej dźěło słožićź. Jich jednanja s wobßedźerjemi podkopkow ßu bjes wuspěcha wostałe. Hdy by k strajkej dóschło, bychu jeho scźěhwki njewobliczomne byłe. S najmjeńscha 5 milijonow dźěłacźerjow dyrbjało se strajkowarjemi ßwjecźićź, dokelź by fabrikam bórsy wuhlo wuschło. Schtóź ma pjenjesy w Jendźelskej, ßo nětkole po móżnosći s wuhlom sastaruje. Wobydlerstwa ßo woprawdźita hrosa mozuje. Ssamo hewak směrne nowiny ßo s bojosću a staroscźu trascha, a zyły lud je w hrosy psched njesbožom, kotreź by zyłu wulku jendźelsku industriju sahubiło. Jendźelszy wuhlowi dźěłacźerjo to widźo, wot ßwojich žadanjow niczo njepuschcźa. So by ßo strajkej sadźěwało, ßo knjeźerstwo prózuje, mjes dźěłacźerjemi a wobßedźerjemi wuhlowych podkopkow s poßrědnikom bycź.

Wójnske ministerstwo je rucźe telko wuhla, hacź je ßo hodźiło, sa wójnske łódźstwo pokupiło. Teź w Amerizy je ßo sa wójnske łódźstwo wuhlo skasało, kotreź ma ßo do wukrajnych wuhlowych sastanischcźow podawacź.

China jako republika.

W Chinje je ßo republika s khěžorowym pschihłoßowanjom wuwołała. Njedźiwajźy teho khěžorske wójska dale wojuja a ßu pjecźa w Iliskim kraju republikanske wójsko sbite.

Republiziny prěni presiident, Juanschikaj, je ßebi włoßowu wopusch, kotruż dyrbjachu hacź dotal wschitzy Chinesojo jako poddanjo Mandźuskeho khěžora noßycź, wotrěsacź dał. Republikanske kujeźerstwo je wobsamkło, so ma ßo lěto w Chinje wot nětka s 1. januarom sapoczećź.

Pschibjeraze schmatańzy w Mexiku.

W Mexiku ßo bjesknjejstwo pschezo bóle rosschěrja. Sběźkarjo ßu ßo někotrych městow smozowali. Pschi połodnischej mexikanskej mjezy ßu poßlednje dny knjeźerstwowi wojazy se sběźkarjemi wojowali. Pschi tym je 37 sběźkarjow a 11 muži krajneje milizy padło a ßo 9 sraniło. Sběźkarjo ßu zofali. Tucźi pjecźa woßebje amerikanskich poddanow wurubjeja. Amerikanszy teho dla s Mexika cźěkaju. Pschi tajkich wobstejnosćach je móżno, so sjednoczene staty s wójskom do Mexika sakrocźa.

Wudowiny ßlěbornik.

Jutry ßo bliża a studencźa a teź druhi ludźo, stari a młodźi, s khownehо města cźěkaju, pak k ßwojimaj starschimaj, pak k ßwojim dźěcźom, k wowzy a dźědej, abo k druhim pschiwuznym. Dwórnischcźa ßo s ludźimi mjerwja a kaž jerje jich do wosow tykaja. Na poßledku sdasche ßo, kaž by rjekł, so je wschitko s města roscźěkało. Na wulizach ludźi wotbywasche, schtóź chzyische wotjěcź, bě khwatał.

Ale schtó ßo tamle toka hischcźe po wuskej wuliczźy k dwórnischcźu cźeboli? To je pachoł, wucźobnik, kiž toschu na khribjecźe teź hischcźe do teho kónza spěcha, hdźeż je dwórnischcźo. Luby ßynko, to je podarmo, cźah cźi hižom wujěźe. Ale njedźiwajo mojich ßłowow, běži a běži a woprawdźe sbožownje na dwórnischcźo a k pokładnizy doběži.

— To je najwjetschi cźaß, — pokładnik ßo saßmja, — hižom chzych wokno sawrjecź. Nó potajkim hdźe?

Proschu do Wonez — a w tym wokomiku hižom hólz se stareje, tyßaz krócź wopschimaneje móschniczki pjenjesy wucźahuje a kładźe a k wosam khwata. Tu wyschschi konduktor hwižd hižom k hubomaj nastajuje, so by snamjo k wotjěcźu dał, — ale hischcźe ßo pachoła s toschu na khribjecźe dohlada. Pokhmurnje pohlada. Hólz móżesche lědma dycha dokojicź.

Hdźe dha?

Proschu, do Wonez, do Wonez. —

Masch najwjetschi cźaß, bjes maka běchmy cźi wujěli. Tak spěschnje, tule skocź nuts. A lědma bě konduktor to doprajił a hižom bě hólz na deßzy a we wosu. Bě ßo hałe prawje doßydnył a hnydom želesny kóń sahwisda a cźěrjesche preczku. Wucźobnik ßo po wotdźělu roshladowasche. Jeno po dwěmaj ßydadkomaj běsche po scźěnje. Na jenym stara žónska ßedźesche, kotraž ßo pachołej bórsy sespodoba. Powita jeho, poßměwajo ßo, a wěso wuwopraschowasche ßo na wschitko, hdźe jědźe, cźeji je, kak jemu rěka, kelko ma bratrow a ßotrow, ma-li hischcźe nana a macź, schto wuknje. Chzyische to dokładnje nasхonicź. Sa khwilu běschtaj najlěpschej snataj.

Ssy dha khłódny? — jeho ßo woprascha.

Proschu, njeißym khłódny, knjeni mischtrowa je schwarna. Jeno hdy by mischtr wjazy pjenjes měł. Tak runje do jutrow wobkhod hubjenje dźe.

Schto dha tola wuknjesch? — hischcźe jónu ßo jeho praschesche.

Proschu, khachle stajecź, khachleŕ.

Khachleŕstwo, ach to je tajke błócźane masane dźěło, radscho schewzowstwo.

Ale wowka na mnje mnoho placźicź njemóże, dyrbju darmo wuknycź, hewak pak mam ßo derje.

A spěwasch dha teź pacźerje?

O, to dyrbju, mischtrowa by mi hewak něschto druhe pokasała.

To je wot njeje wscheje khwalby hódne.

W tym wokomiku ßo na khódbje pódla stupanje saßkhyscha a woßebny knjes s lohkim kofrom sastupi, postrowi staruschku, hłowu pokkonjejo, a ßo s napschecźa pschi woknje ßydźe. Widźomnje bě s druheho wotdźěła pschischoł, hdźeż ßo jemu njebě lubiło. Tak woßebny knjes wěscźe w tsecźej rjadowni njejědźesche, ale tola chzyische ßo s tsecźej spokojicź. Wón ßo s nimaj do rěcźi njeda a naschej pucźowazaj jeho kedźbu njemějeschtaj. Hacź jeju rěcźe rosymjesche? Skónczńje wschak ßmědźesche wschitko sykyschecź, schtoż ßebi powjedaschtaj, wschako to niczo ske njebě.

Stara žona w wschědnej a pschistojnej drascźe ßo pachoła na wschě domjaze poměry wupraschowasche.

Naß wschitkich je pjecź: Karl, Handrij, Marka, Jank, Pětrk. Ja ßym se wschěch najstarschi. Ssym ßyrota. Nan je hižom dołho a macź loni wumrjeła. Wowka je ßo nětkole wo naß postaraka.

Bjerjesch dha jim teź něschto s města ßobu domoj?

O haj, Pětrkej, kiž do schule khodźi, wjesu knižku, Marzy nohajzy, Jankej a Handrijej wowka sa moje pjenjesy něschto kupi.

To wschak je dosć. Kelko pjenjes je cźi hischcźe sbyło?

Na to hólz s kapßy masanu móschniczku wucźeże, kiž drje mějesche mnoho wotdźělow, ale niczo w nich. Skónczńje dwojonował wucźahnywschi starej žonje pokasowasche, prajizy:

To je wschitko, schtoż mam.

To je tola jara mało. Sa to ßebi tola niczo kupicź njemóżesch.

Kłóschcźenkow wschak ßwój žiwy dźeń jědł njeißym.

Knjes snapschecźa pschi woknje ßo poßměwasche. Potom s kapßy wulku nowinu, kaž płachtu, wucźeże a pocźa cźitacź, ale skradźu na tuteju dźiwneju cźłowjeczkow s dźěrku hladasche, kotruż bě ßebi s nożikom wurěsnył, wo cźimż wěso wobaj niczo pytnyłoj njeběschtaj. Hdyż běschtaj ßebi nimale hodźinu powjedałoj, poczeschtaj jimaj hubje skhnycź, a małу khachleŕ podrěmowasche a sa khwilu wußny. Stara žona se spodobanjom na njeho hladasche. Jeho wobliczo bě wobras njewinosćże. A wona ßebi njemóżesche teho wjeßela sapowjesćź a pomajka jemu po lizomaj. Hólz ßo do kuta slehny. S praweje kapßy jemu prósdna móschniczka kukasche. Staruschka ßebi ju s kapßy wucźeże a ßebi ju wobhladowasche. W tym wokomiku woßebny knjes na nju hacź nanajbóle kedźbowasche. Běsche jara wcźipny, schto budźe s móschniczku cźinicź. Ssnadź jemu poßledni pjenjeźk s njeje wucźehnje. Wón wschak by ji sa to něschto wotkožił.

Na to staruschka ßwoju móschniczku wucźahnywschi s njeje módru papjerku wuwsa a ju hólzej do móschniczki tykny.

— Daka bych jemu hischcźe wjazy, — k ßebi s podychnjenjom rjekny, — to je mój poßledni ßlěbornik. Jeno něschto mało drobnych pjenjes mi tu sbywa.

Potom swoju móschniczku do taschki storczi a pachokowu staroschiwje sawi a jemu kedźbnje do kapby wróczo sunu.

(Pschich. skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Shromadźisna.) Dokelž nam psches nowy schulski sakoń sahnacze serbskeje rěcze w naschich schulach hrosy, budze jutsje (njedźelu) 25. februara t. l., popołdnju w 3 hodźinach w „Sserbskim Domje“ shromadźisna, na kotruž so wosebje kk. duchowni, wuczerjo, kaž tež pschedsydojo serbskich towarstwow a s zyła wschitzy interesenczi należnje pscheproschuja. Knjes sapósłanz Bart poda referat.

S Budyschina. Mjes wuczomzami tudomneho katholskeho seminara, kotsiž su sańdźeny tydźeń kandidatne pruhowanje wobstali, je jedyn Sserb, knjes Benno Zyž s Kaschez.

— Lětusche wuběranje kobłow a wobhladanje srěbjatow budze w Kamjenzu 12. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach, w Tšelanach 11. haprleje pop. 1/2 2 hodź. a w Moritzburgu 3. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach.

— Liczba motorskich kolow a automobilow je poslednje léta w Sakskej njesmérnje pschibéraka. W lécze 1907 so 1410 motorskich kolow naliczi, w lécze 1910 pak hižo 2570. Liczba automobilow je sa tón czas wot 805 na 2602 stupiła. Wona je so potajkim potrojiła. S nimi naczinjena schkoda so létnje w pscherésku na 72,450 hriwnow wobliczа. Hdyž liczba automobilow w tajkej mérje pschibéra, je bjes dźiwa, so so człowjek boji, so po schosejach wukhadźecz, kotrež su husto polne kura a smjerdźenja, wot automobilow so naczinjazeho.

— (Powróczenje 40 metrow wysokeho wuhenja.) W Droschiz zyhelnczi, w kotrejž je so létsa dźéło sastajiło, je so srjedu wjeczor 40 metrow wulki wuheń powroczik. Tole wobczežne dźéło bé twarski mischtr Beier pschewsak. Wysche sokla bé so wuhenjowa murja nimale na dwé tsecźinje jejneho wobsahaha wudźéłała a nastata prósdnosc bé so s drjewjanymi klinami wupjelnika. Dwaj murjerjej béschtaj 5 dnjow k temu dźéłu trjebałoj; pschetož wuhenjowa murja bé na tutym méstnje 1 meter tolsta. Mjes drjewjane kliny so, hdyž béschtaj murjerjej swoje dźéło dokonjałoj, s petrolejom namokane a s terom wobmasane tschésli stykachu a so sapalichu. Woheń wjesle praskotasche, posledni ras psches kadołb kur stupasche. Sa schtwórcz hodźiny, hdyž béchu so kliny pschepaliłe, pocza so wuheń khabłacz a khilecz, potom so wón do pjecz dźélow roskama, kotrež wrjeskotajo na semju padnychu a so do dołheje hromady rospadankow roswalichu. Sajimawemu podawkej wulka czrjóda ludźi pschihladowasche.

— (Njehornik.) Schtwórtk pschipołdnju su pod bórklinom 20-létneho człowieka sajeli, kotryž je so na 11létnych schulskich holzach na njepózczime waschnje pschepschimał.

— (Strajk.) Dźélacźerjo tudomneje želesolijerne firmy Strohbach a Co. su dźéło skožili, dokelž su se mjdu njespokojom.

— (Wobhladniwosc pschi kupowanju pizowadłow.) Krajna kulturna rada je sczéhowaze warnowanje wosjewiła: Poslednje mésazy su sakske firmy 6000 dwójnych zentnarjow rajsowych pluwow s Italskeje dostałe. Italszy tworu s prawym mjenom pschedawaju. Jara pak so prascha, hacz so rajsowe pluwy, kotrež njejsu jako piza niczo hódne, tež s prawym mjenom dale pschedawaju. Wjele bóle mózemy s wéstosczu wéricz, so so naléto rajsowe pluwy k falschowanju pizowadłow pschetrjebaju. S Italskeje so tež walzowane rajsowe pluwy, kotrež su na pschenczne bélisny jara podobne, kupuja a so najskerje k falschowanju pschenczných bélisnow wuziwaju. Dokelž su w tu khwilu wschě pizowadła jara drohe, dyrbjeli ratarjo pschi jich kupowanju wobhladniwi bycz; pschetož falschowanje czim bóle pschibéra, czim wjazy pizowadła płacza. Duž so ratarjam naležnje radźi, so bychu jenož pola towarstwow kupowali, dokelž tež pizowadła pschepytacz dawaju, abo pola firmow, kotrež su so kontrolli krajneje kulturneje rady podstajiłe.

S Hnaschez. Tudomny wuczer k. Mende so do Wulkeje Dubrawy pschesydli.

S Huczinу. Na jenym polu mjes Huczinu a Subornizu so tele dny dwaj do pluha sapschehnjenaj konjej s tudomneho knježeho dwora splóschischtaj. Na dróży jedyn s konjow pschi jenym wosu padnywschi ležo wosta, mjes tym so druhi dale k knježemu dworej czérjesche. Někotsi wutrobiczi mužojo, kotsiž pschi dróży schtomy puschczachu, konjej napscheczo stupichu a jeho sadźerżachu. Podawk je bjes wjetscheje schkody woteschoł, jenož popadnjeny kóń je so troschku wobodrél.

S Huczinу. Tudomnemu kublerjej, póstskemu agentej a wjesnemu sudnikej Kótwizy je justizne ministerstwo stawnistwo sa Huczinu, Nowu Wjesku, Brésynu, Lemischow a Hlinu pschepodało.

S Radworja. Tudomny wuczbny warny kursus je so skóncził. Schtwórtk psched tydźenjom dyrbjachu wobdźélnizy w sjawnym pruhowanju dopokasacz, hacz su néschto khmane nawukle. Pruhowanje so psched hamtskim hejtmanom, komornikom baronom s Vietinghoff-Rieschom a hrabinku s Einsiedel nad Radworjom wotmésawasche. Schulerki na žane praschenje wotmolwjenje winojte njewostachu. Jědže, kotrež běchu schulerki nawarike, běchu na blidže wustajene a so wschě jako słódne spósnachu. Po pruhowanju hamtski hejtman na to pokasowasche, so so we warnych kursach njeszmědźa méschczańske kucharki wuwuczicz, ale so dyrbja w nich wjesne žony a holzy jednore jědže słódne nawaricz a s hospodarskim pjenjesom slutniwje wobkhadźecz nawuknycz. Pruhowanje so po pschecźu knjesa barona s Vietinghoffa s wuspéwanjom serbskeho spéwa „Rjana Lužiza“ skónczi.

S Wětrowa. Loni bankowy direktor Buchner s Atherna wjetschi dźél ležomnosczow Wětrowa, Hory a Bóschiz pokupi. Wulka briketarnja dyrbjesche so natwaricz, so by wuhlo, kotrež so tu namaka, na brikety pschedźélała. Loni 15. dezembra dyrbjesche pjenježne towarstwo, kotrež direktor Buchner sastupowasche, mjenowane ležomnosce pschewsacz. Léto so minu, tola wobsedźerjo ležomnosce sa wuczinjenu placzisnu njewotbuchu. Pjenježnizy njebéchu dźé na kontrakt swjasani, woni nizschu placzisnu sadźachu a tež sa nju ležomnosce dostachu. Kup so ponowi a dyrbi hacz do srjedź lécza placzicz. Wo twarjenju briketarnje njeje pak niczo wjazy słyschecz. Pjenježnizy pjecza ležomnosce mjenowanych wsow sakskemu knježerstwu k kupjenju poskiczeja. To chze je pjecza kupicz, so by posdźischo tu ležaze wuhlo jako k dźélanju elektrizitety wuziło, s kotrejž maja so mésto pary něhdy czahi na statnych želesnizach honicz.

S Njeswaczidła. Kaž w druhich wosadach so tež tu warjenski wuczbny kursus wotméwa. Sańdźenu póndźelu je so wón s réczu knjesa fararja Waktarja wotewrił. Potom so knjes komornik swobodny knjes s Vietinghoff-Riesch słowa jimasche, so by jako pschedsyda wubjerka sa spěchowanje powschitkowneho dobroczelstwa nastacze a samery warjeńskeho kursa rosestajał. Pschi dopołdnischim kursu wot 8—12 hodźin so 17, pschi wjeczornym kursu wot 5—9 hodźin so 14 žonow a holzow wobdźéli.

S Margareczineje Hóty. 24. februara so w némskej porzelinowej industriji a tež w Margareczinej Hécze dźéłaczerjo s dźéła puschcza. 4. mérza móža so saso wschě k organisaziji swjasku porzelinowych dźéłaczerjow njeskuschazy dźéłaczerjo k dźélu samolwicz. Jim so msda posledniego tydźenja, kotryž su swjeczili, doplaczi. Organisowani dźéłaczerjo hacz na dalsche s dźéła wusamknjeni wostanu.

S Bukez. „Sserbstwo rosswinja so s nowoh' w kraznej Lužizy!“ tak smy schtwórtk 15. makeho rózka pschi dźiwadłowym wjeczorje nascheho lubeho serbskeho towarstwa spéwali. A najswjeselaze je, so je wérnosc, schtož smy spéwali: „Nowy duch wscho wosłabnjene sylnje posbéha!“ Nowe serbske towarstwa nastawaja pod módrymi južnymi horami, kaž tež w poknóznej selenej holi. A kak so narodne žiwjenje wschudźom hiba! Towarstwa wotbywaja swoje porjadne shromadźisny, pschednoschki so dźerża, lube serbske spéwy so sanoschuja, k swójbnym wjeczoram so skhadźuja stari a mlodźi a dźiwadłowe pschedstajenja nasz swjeseluja. Woprawdze, rjane to snamjenja serbskeho žiwjenja! Bohu dźak, so je tež tak w naschich lubych Bukezach. Krasny bé wjeczor, kiž béchu nam naschi mlodźi sahorjeni Sserbja wuhotowali. Pschedstajachu nam schtyri hry, kiž béchu pod nawjedowanjom nascheju mlodeju k. wuczerjow Lahody a Hokera s wulkej pilnosczu nawukli: „Burska krej“, „Sserbske brasczenje“, „Dundak“ a „Na kwasnym puczowanju“. Kaž smy to swuczeni, wschitke hrajerki (knježna Kalichez se Zornoszyk, kn. Pjechez s Blózan, kn. Króniz s Bukez, knježnje Marka a Selma Wjesarjez s Mjeschiz) a hrajerjo (knjeza wuczer Hoker s Bukez, Nowak, Husak a Schołta se Zornoszyk, Sahrodnik s Mjeschiz, Rencz s Koporz a Schołta s Wajiz) s wulkej wuschiknosczu hrajachu. Prěnje czišło, kiž wschak je khutne, ale ma hłuboku a dobru myšl sa wschěch mlodych Sserbow, je nasz hacz k sylsam gnuko. Pola tych druhich pak, kiž su polne žortow a tryskow, smy sebi se smjeczom brjuch dźerżeli. Dźak a khwalba so wschitkim sobuskutkowazym, k kotrymž tež knjes Paleŕ jako sufler sluscha, tež tudy hischcze raz wupraji. —

Sswjedźeński wjeczor wotewri psched wjazy hacz 300 wopyta-

rjemi naſch pſchedßyda, k. Króna. Wón powita lubych ßobuſtawow a hoſcźi a ſtóncźi ſe ßławu na lubowaneho krala. Potom ſpěwachmy wſchitzy ſe ſahorjenoſcźu: „Krala Bóh požohnuj“. Mjes lubymi hoſcźemi, kotſiž běchu ſ daloka a ſcěroka k nam pſchikhwatali witachmy woßebje lubje ßobuſtawy Budeſteczańſkeho ßerbſkeho towarſtwa. Jara ßo wjeßelachmy, jako knjes pſchedßyda Hajna ſe Splóſka k nam luboſcźiwe ßkowa poręcźa. $^1/_2$11 hodźin ſtóncźi ßo dźiwadło a reje ſa młodych ßo pſchiſamknychu. My ſtari pak ſeßydachmy ßo ſa blida, dachmy ßebi jenu ſchkleńzu piwa po druhej porjedźicź a powjedachmy ßebi wo tym, kak rjany wjecźor ßmy ßwjecźili. — —

S Wósborka. Žałoßne njeſboże je ßo w Nyczkej kožowej fabriży ſtało. 19lětny dźěłacźeŕ Günzel ſ prawej ruku do dźěrkowazeje maſchiny ſajędże. Młodemu cźłowjekej ßo ruka pſchi ſhibadle wutorhny.

S Wósborka. Na tudomne ſtótne wiki 26. februara t. l. njeßmě ßo ſchparaty ſkót ſ Pruſkeje pſchiwjeſcź.

S Połpizy. W nozy wot pjatka k ßobocźe je ßo bróžeń wjeßneho ßudnika Zwahra wotpalika.

S Rakez. K rosprawje wo ßwjedźenju Rakeczańſkeje „Lipy“ ma ßo dodacź, ſo ſtej Radworſke a teho runja Draždźanſke towarſtwo „Cźornobóh“ ſbožopſchejazy telegram pſchipóßłałoj, Kk. prof. dr. Muka w Freibergu, wucźeŕ Sſłodeńk w Panczizach a wucźeŕ Kral w Kamjeńzu ſ liſtom ſboże pſchejachu. Ralbicźanſke towarſtwo „Lilija“ bě ſaſtupjerjow wotpóßłało. Wſchitkim ſa to wutrobny dźak. Pſchedßydſtwo Rakeczańſkeje „Lipy“.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. Wutoru w nozy bě ßo pola klamarja Bodena jedyn paduch nuts dobył a ſa něhdźe 120 hriwn. tworow kradnył. Żandarmerija je ßo pod nawjedowanjom Kamjeńſkeho wyſchſcheho żandarma ſ pomozu Budyſkeho polizajſkeho pßa Flocka poradźiło, jeneho wukrajneho ſkakarja jako paducha wußlědźicź. Tuteho ßu do pſchepytańſkeho jaſtwa wotwjedli.

S Kamjeńza. Pſchedſtejicźerſtwo tudomneje katholſkeje měſchczańſkeje ſchule je knjeſa Franza Krala ſa druheho ſtatneho wucźerja wuſwoliło.

S Wojerez. Sa cźaß wuradźenjow w khěžorſtwowym ßejmje budźe knjeżerſtwowy aſſeſſor Scheffer krajneho radźicźela dr. Hegenſcheidta ſaſtupowacź. — Pſchecźiwo płacźiwoſcźi wólby dr. Hegenſcheidta ßu ſozialdemokratoju a liberalni proteſt ſapołožili.

Se Shorjelza. Krajny radźicźel dr. Hegenſcheidt bě pſchi wólbach w jenym lecźazym liſcźe nowinam „Berliner Tapeblatt“ bjeswótcźinſke ſmyßlenje porokował. S tutym wuraſom ßo hłowny redaktor „Berl. Tagebl.“, Th. Wolff, ſkſchiwdźeny cźujeſche a dr. Hegenſcheidta ſkſchiwdźenja dla wobſkorži. Dokelž ßo hamtſki ßud w Běłej Wodźe w tej wěży njeſtroniſki njewobhladowaſche, ßo ſkórżba pſchi Shorjelſkim ławniſkim ßudom wußudźi. Tón dr. Hegenſcheidta wuwinowa. Wobſkorżenemu je ßo ſchkit § 193 — hladanje woprawnjenych intereßow — pſchizpił, dokelž je ſkſchiwdźazy wuras „bjeswótcźinſke ſmyßlenje“ we wólbnym wojowanju padnył, w kotrymž je wobſkorżeny jako khěžorſtwoßejmſki kandidat ßwobodomyßlnym w Běłej Wodźe napſchecźo ſtał.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Kaž rapak je 35lětny pjekarſki pomoznik Robert Sikora kradnył. We Wojerezach, Kulowje, Budyſchinje, Lubiju atd. je wón wſchě móżne wěży ſebrał, mjes druhim też dwě jěſdnej kole. Sswojej hoſpoſy w Kulowje wón hoſpodu njeſaplacźi a ßo ſ draſtu jejneho njebo muża wuwobleka. Hižo prjedy pjecź krócź khoſtaneho paducha na $2^1/_2$ lěta khoſtarnje ſaßudźichu. Pódla teho ßo wón na 5 lět polizajſkej nadkedźbje podſtaji.

× Nózneho ſtražnika Sohlu w Parzowje bě tamniſchi hoſpodarſki pomoznik Khryſtian K. ſ kijom nabił. Lawniſki ßud bě K. wuwinował, dokelž bě ßo wón pjecźa jenož pſched ſtražnikowym pßom wobarał. Pſchecźiwo wußudej ßo ſtatny rěcźnik powoła, kotryž wobſkorżeneho k 200 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźi. Wobſkorżeny bě ſtražnika też hiſchcźe potom bił, hdyž tutón na ſemi leżeſche. Wo nuſnym wobaranju njehodźeſche ßo potajkim wjazy rěcźecź.

S Cźorneho Khołmza. Ssobotu pſched tydźenjom rano w 4 hodźinach ſ maßivneje hróże a kólnje tudomeho ratarja Kóſlika woheń wudyri. Hdyž ßo wohnja dohladachu, bě ßo wón hižo po zyłym twarjenju rosſchěrił. Bórſy po tym ßo kóſły ſaßypnychu. Wohnjowa wobora drje płomjenjam po móżnoſcźi wobaraſche, tola njemóżeſche jim ßußodne domſke wobrócź, kotrež ßo ſ dźěła ſłě wobſchkodźi. Jedyn drohi kóń je ßo tak ſtraſchnje wopalił, ſo ſ cźeżka żiwy woſtanje. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcźe ſnate.

Se Sslepeho. Tudomne wojeŕſke towarſtwo je ſańdźenu ßobotu we hłownej ſhromadźiſnje wobſamkło, wojeŕſki pomnik, kotryž ma ßo w naſchej wßy poſtajicź, ſ Boleßławſkeho (Bunzlawſkeho) pěſkowza wudźěłacź dacź. Firma Módrak a Schröder w Sſkomjenju je pomnik ſa 1025 hriwnow poſkicźika, Kleinſchmidt w Trjebulach ſa 1200 hr. a Kopka w Něcźizy ſa 1300 hr. Pola firmy Módraka a Schrödera ßo pomnik ſkaſa. Wſcho hromadźe wudawk ſa pomnik něhdźe 2000 hriwnow wucźinja.

S Hóſdnizy. Pſched tydźenjom je ßo tu khěża murjerja Augnſta Micźki wotpalika.

Se Sagorja. Khěżka ſ hródźu, kólnju ſ polom a łuku cźeßle Auguſta Wagnera, hromadźe 9466 qm wobßahaza, budźe ßo 16. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach na Mużakowſkim hamtſkim ßudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S Běłeje Wody. Kaž je ßo nětko naſhoniko, je ßo do ſatſělenja Walterja Scheiby na Joſefiſkej dróſy huſto tſělako. Jedyn ſ pachołkow ßo druheho wopraſcha, hacź jeho njeje pod woknami praſkacź łkyſchał. Po ſtóncźenju dźěła w fabrikach je ßo ßamo do holzow, ſ dźěła duzych, tſělako. Jenož wulkej dalokoſcźi, ſ kotrejež ßo tſělesche, ma ßo pſchipißacź, ſo ßo njeje żaneho njeſboża ſtako.

S Draždźan. (Wuſtajeńza němſkeho rjemjeßka.) W lěcźe 1914 wotměje ßo w Draždźanach wulka wuſtajeńza němſkeho rjemjeßka, ſjednocźena ſ wuſtajeńzu maſchinow. Wuſtajeńza dyrbi nětcźiſchi ſtaw moderneho rjemjeßka pſched wocźi ſtajicź a pokaſacź, na kajke waſchnje a w kajkim wobßahu ßo maſchiny w rjemjeßle wużiwaju. Pſchedßydſtwo dźěłanſkeho wubjerka je wyſchſchi měſchczańoſta dr. Beutler pſchewſał.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1912 dotal zaso nahromadźiło: 17 hr. — pj.

Dale darichu:

Marka Kirchschlagerowa rodź. Sejlerjec . . 6 hr. — pj.

Knjez prof. dr. Francew, sobustaw M. S., za dostate stare knihi . . . . . 20 hr. — pj.

Hromadźe: 43 hr. — pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

Se **Zitawy.** (Sajecźe wjelekrócźneho mordarja Trenklera.) Ssydomnateho wulkeho rózka tehole lěta ßo w Barlinje w klamach juweléra Schulzy wulke rubjeżniſtwo ſta a pſchi tym ßo tſi woßoby morichu. Dołho ſa ſłóſtnikom podarmo ßlědźachu. Njedźelu je ßo poradźiło, jeho w Žitawje ſajecź. Je to 28lětny ſamkaŕ Oswald Trenkler ſ Małeho Schunowa pola Žitawy. Wón je ßo njeſkutkow doſpołnje wuſnał. Wón je ßo pſchipołdnju do mjenowanych klamow podał, ſo by drohe pyſcheńki kradnył. Ale 44lětna Schulzowa żona jemu do pucźa pſchińdźe a wón ju ſ klepakom k ſemi poraſy. Na jeje wołanje jeje 18lětna dźowka pſchikhwata, kotruž runje tak paraſy. Něhdźe 50lětny Schulze ſ drohi do klamow ſaſtupi, niczo njewjedźo, ſchto bě ßo nutſkach ſtało. Też na teho Trenkler ſlecźa a runje tak mori. Wěſo wón wobkrucźa, ſo je jeno kradnycź chcył, ſo njeje nikoho moricź myßle měł. So je ſe ſtrachom woßoby, kiž jemu na prěki pſchińdźechu, jeno njeſchkódne ſcźinicź chcył. Tola nochzedźa jeho powjedanju wěricź. Wěżow je ßebi nabrał, ſchtož bě jeno móżno. Popołdnju bě hiſchcźe w Barlinje woſtał a ßo wjecźor pſches Shorjelz do Žitawy wrócźił. Wukopała je ßo ßurowa wěż ſ tym, ſo chcyſche Trenkler wurubki wikowarjej ſe ſtaroźitnoſcźemi Plowitzej w Draždźanach pſchedacź. Temu ßo wěży podhladne ſeſdachu a wón to poliziji woſjewi. A tak móżachu Trenklera ſajecź. Wón ßo ſtaji a revolver ſ kapßy wucźahnywſchi ßo do poliziſta ſaměri, ale tón jemu revolver ſ dłónje wuraſy. — S poſdźiſcheho wuſnacźa je ważne, ſo je mjes mordarjom a Schulzom horze bědźenje naſtało. Hdyž bě juweléŕ morwy k ſemi padnył, wucźeże Trenkler jemu klucź ſ kapßy a ſ pokładniży nalutowańſku knižku wo 1200 hriwnach pokradny. Hdyž bě ßebi kapßy ſ drohimi wězami wutykał, zyle w měrje ſ klamow na drohu wuńdźe. Dokelž bě ßo jemu draſta ſ krewju popluſkała, ßebi ßam do nalutowarnje njewěrjeſche. K temu nawabi zuſeho mużkeho, kiž na knižki 150 hr. ſběże a pjenjeſy a knižku jemu woteda. Wěży je potom domach ſkhował a knižku ſpalił. Skónczńje Trenkler ßam rjekny, ſo drje ženje nichtó na njeho njebudźiſche tukał, njebudźiſche-li ßebi ſ wikowarjom w Draždźanach ßam cźěŕ k wußlědźenju pſchihotował. — Trenkler je ßo hižom wot małoſcźe ſkaſył, bě w ſchuli njeknicźomny, je potom hižom wulkich paduchſtwow dla 6 lět w jaſtwje wotßedźał,

bě pschecźiwo ßwojim ßwójbnym hruby a jeho ßamßny stary nan ßo pschi nim wo ßwoje žiwjenje bojesche. — Wulke myto 3000 hr., kotreż je ßo na wušlědźenje mordarja wustajiło, dostanje Plowitz w Draždźanach. — Kaž rěka, ßo też ßa tym ßledźi, hacź ßnadź ßo Trenkler njeje też na morjenju drózkarja Winklera w Draždźanach wobdźělił. — Takle njeßměrnje hłuboko móže cźłowjek padnyć a ßo pschehrěschicź pschecźiwo Bohu, ßwojemu bližschemu, wschě Bóžske a cźłowjeske prawa a wschu luboscź ſ nohomaj poteptacź. — A pschi tym tudomne ßwobodnomyßlne njewěriwe nowiny pišaju, so je ßo „pschešchoł pschecźiwo cźłowjeskemu towarstwu, pschecźiwo sakonjej a moralzy“. A skóšcźe jeho prjedawschcho žiwjenja běchu jeno „pschecźiwo pschistojnoscźi“. Njeje ſ tajkimi ßłowami hižom na poł sumołwjene, schtoż dyrbi kóždy kschešcźijan jako najwjetschi do njebjeß wołazy hrěch saßudźicź a najwjetschcho khostanja hódny wupósnacź. Tajke cźaßopišy — też do Sserbow ßo rosschěrjeja — ßwědomnje tupja a tak nowemu skemu pucź rubaju.

* (Jandźel pěstoń.) W Rychnowje pola Žitawy ſ zyhelemi nakkadźeny wós, kiž spěschnje jědźeschе, schtyrilětneho hólcźka pschejědźe. Dźěcźo na spodźiwne waschnje ani najmjeńscheje schkody njeměješche.

* (Dźěcźo ßo spaliło.) W Buchwaldu pola Bóleßławja w Schlesyskej dwělětny hólcźeż, hdyž macź pschitomna njebě, durje do něscźe wotewri. Na njesboże ßo hólcźkej drasta sapopadny a prjedy hacź pomoz dokhwata, bě ßo dźěcźo spaliło.

* (Dźěcźo jako ßamomordaŕ.) W Hornjej Wjasońzy je ßo sańdźenu njedźelu 11lětny schulski hólz, ßyn želesniskeho dźěkacźerja Gürtlera, wobwěßnył. Wón je ßo pjecźa khostanja bojak.

* (Ssamomordaŕstwo.) W Naundorfje pola Großenhajna je ßo schewski mischtr Mannitz wobwěßnył. Jeho běchu do ßudniskeho pschepytanja wsali, dokelž bě njepózcźiwje se schulskimi holzami wobkhadźał.

* (S rejow do ßmjercźe.) Sańdźenu njedźelu ßo murjeŕ Ihla w Cźicźewiku pola Draždźan pschi rejach ſ Božej ruckźku saja a morwy na semju padźe. Wón žonu a 7 njesastaranych dźěcźi sawostaji.

* (Woheń w podkopkach.) W podkopkach pola Kraloweje Huty w Schlesyskej je 8 hewjerjow wo žiwjenje pschischło. Cźěła wukhowacź hacź dotal móžno njebě, dokelž bě ßo njesboże ſ wohnjom sawinyło; podkopki ßu połne dyma a dyrbi ßo pschecźiwo roschěrjenju wohnja hakle hacźenje natwaricź. Sapocźało je ßo ſ tym, sso ßu jamy počźerili, so bychu woheń wuhaßli. Njesboże staj dwaj dźěkacźerjej ſ njekedźbnoscźu sawinyłoj.

* (Wußlědźenje rubježnikow.) Na póscźe w Sswjentochlowizach w Schlesyskej rubichu psched něschto cźaßom sapišany list, w kotrymž běschtej smjenźy, kiž běschtej skoro 40000 hriwnow hódnej. Dweju rubježnikow ßu nětkole sajeli a też tsecźeho najskerje bórsy lepja.

* (Njesboże psches želesnizu.) Pola Lehnizy ßo piwowy wós wot cźaha pschejědźe na pschejěsdnym městnje bjes schlahow. Wós ßo rosrasy, konjej ßo morischtej a pohončej ßo wobej nosy rosmjecźeschtej, tak so wbohi bórsy wumrje.

* (Anarchistaj ßo jako póstskaj rubježnikaj sajałoj.) Düsseldorfska polizija je prjedawschcho dźěkacźerja Birkhahna a pišarja Adama Stöckera sajała, kotrajž staj na schtyri rasy w Düsseldorfje, Oberkasselu a w Neußu pjenjesy, psched póstskim woknjeschkom naliczene, rubiłoj. Pódla teho běschtaj psched někotrymi njedźelemi poßelnika Heinrichsa ſ Michaelisez butroweje pschedawarnje nadpadłoj a jemu 1525 hriwnow, ſ filialnych pschedawarnjow dostate, rubiłoj. Słóstnikaj staj politišzy jako anarchistaj snataj.

* (1049 łódźow ßa jene lěto ßo potepiło.) W lěcźe 1911 je ßo, tak daloko hacź je ßo nashoniło, 1049 łódźi zyle poshubiło a to 631 płachtatych a 418 parnych łódźow.

* (Žiwa ßo spaliła.) W Pschestizach pola Pilsnje ßo 88lětnej wudowje po twarskim mischtru Storku drasta sapali. Dokelž bě ßo staruschka do ßwojeje jstwy samknyła, poradźi ßo hakle ßa dleschu khwilu, jej na pomoz dokhwatacź. Duž njesbožownu hižom jako zyle swuhlene cźěło na podłosy leżo nadeńdźechu.

* (Pschedßyda ministrow jako jebak.) Jako zyle njeßwědomity wikowar ſ mlokom je ßo prjedawschi norwegiski pschedßyda ministrow, Löwenskjöld, wukopał. Po zyłych lětach je jara mnoho tuberkulosneho mloka pschedawał a teho dla směje ßo pscheđ ßudom samolwjecź.

* (Straschneho rubježnika sajeli.) Swónk Jakubskeje zyrkwje w Coesfeldźe w spowjednym stole podhladneho cźłowjeka wohlada. Wón zyrkej samknу a poliziju sawoła. Ta zuseho cźłowjeka jako rubježneho mordarja Eynka spósna, kotryž je wóndanjo w Harle jeneho bura nadpadnył a morił.

* (Skónzowanje cźornochow w Ameriźy.) W Texasu a Louisianje ßu poßlednje njedźele něhdźe 30 cźornochow skónzowali. Cźorne wobydlerstwo je połne bojoscźe. W Beaumontu ßu jemu cźornoschku, jejneho ßyna a dwě dźowzy se ßekeru sarubali. Mordarstwo tajnej sekcźe pschipišuja, kotraž cźłowjekow wopruja.

* (Kóń ßo sarubnył.) We Wittgendorfje pola Žitawy kubler Hartmann konja, kiž bě psches tyßaz hriwnow hódny, pschišadźi. Kóń bě ßo w konjemzu do wusdźineho rjecźaska sarubnył a tak njesbožownje padnył, so ßo jemu ßylna žiła na schiji sadźerny a satłócźi. Tak ßo wbohe skocźo sadušy.

* (Pschi pukach wócźko shubił.) We Wostrowzu ßo dźěkacźer Onischko se žonu swadźi a ju do hłowy dyri. Ta ßo ſ durinej klinku wobarasche a mužej lěwe wócźko tak cźěsko srani, so dyrbjachu jeho do kliniki do Žitawy dacź. Tam spósnachu, so je wócźko shubjene. — Bjeŕ ßo pschi swadźe na kedźbu, so wótrych a twjerdych wězow do ruki njebjerjesch! Srudoba a kacźe je potom posdźe a podarmo.

* (Pjenjesodźěkarjo.) W Sambkowjach w Ruskej pola Bytomja zwólbu pjenjesodźěkarjow sajachu, kotsiž wopacźne storublowki ſ papjery dźěkachu a skradźu psches pruske a awstriske mjesy pschešmykowachu. Po zyłych kistach wopacźnych pjenjes w jich wobydlenju namakachu.

* (Pßa dla žiwjenje shubił.) 19lětny gymnasiast Mußgenug, ßyn jeneje wudowy w Charlottenburgu, póndźelu se ßwojim pßom do Grunewalda dźěsche. Hdyž nimo Cźertoweho jězora pschińdźe, poß na khětro krjechki löd běžeše a ßo pschekłama. Njedźiwajcy wotradźenja ßo wukhodźowazych ludźi, młody cźłowjek sa pßom běžeše, so by jeho wukhował. Pschi tym ßo wón pschepadny a ßo w symnej wodźe shubi. Hdyž jeho sa khwilu wucźahnychu, bě ßo wón hižo tepił.

* Nowa wulka němska wójnssa łódź, kotraž je ßo k cźesći bayerskeho regenta Luitpolda „Prynzregent Luitpold“ pomjenowała, je ßo w Kielu w khěžorowej pschitomnoscźi na morjo puschcźiła.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Agent Rósborskeho, Barlinskeho a hollandskeho Lloydskeho sawěscźazeho towarstwa, 23lětny khachlestajeŕski pomoznik J. M. Wenzel se Židowa, na poßled w Budyschinje bydlazy, bě ſ falschowanymi polißami produktowemu wikowarjej Mehlej w Błohaschezach 7 hriwnow 10 pj., a swudowjenej Scholcźinej w Holzy 6 hriwnow wuwěschcźił. Pódla teho bě wón dwaj namjetaj na sawěscźenje Gustava Mehle w Błohaschezach a H. Pallmanna na Židowje falschował a woheń sawěscźaze towarstwo pohnuł, so ßo jemu ſ njeprawom provisija pschiliczi. Wenzela, kotryž je hižo prjedy khostany, k jastwu na 5 měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

✕ 23lětny dźěkacźeŕ M. E. Barthelt ſ Koßarnje bě ßebi loni w novembrje wot pschekupza Böhmy we Wurzenje jedyn kładźity zylindrowy klobuk, 7½ hr. hódny, pożcźił, prajizy, so jón sa jedyn kwoß trjeba. Klobuk dostawschi jón wón hnydom pscheda. Tón ßamy dźeń wón do Budyschina pschińdźe a ßebi wobydlenje pola krawza Mudry wotnaja, prajizy, so w papjerniku dźěła. Jeho dźěło pak w tym wobstejesche, so wón cźrijowemu wikowarjej Helmje por schkórnjow, powjasarjej Schäferej por drjewjanzow, krawzej Königej jedyn ſwjerschnik a samkarjej Scholcźe ſwjerschnik a kholowy kradny. Hižo prjedy khostany Barthelt ma sa to 9 měßazow jastwa wotßeđźicź a cźeßne prawa na tſt lěta shubi.

✕ 38lětny khachlestajeŕ H. L. Menzel ſ Langenöls w tu khwilu w Scźijezach bydlazy, bě loni naſymu w Margarecźinej Hěcźe po poruczności ßwojeho mischtra khachle stajał. Tehdy běchu tamnischi porzelintocźerjo dźěło složili. W hěcźe tsjoch hornczerjow ſ Rußla wohladawschi, kotsiž ßo pschi strajku njewobdźělichu, na nich nawoła, so dyrbjeli ßo hańbowacź, dźěkacź. Na nich wuplunywschi bě sawołał: Phi a hańba strajkowym łamarjam! Menzela dla pschestupjenja § 153 pschemyßkoweho porjada wobskorźichu, tola lawniski ßud jeho wuwinowa. Pschecźiwo wußudej ßo statny rěcźnik powoła. Khostanska komora Menzela sa winowateho spósna a jeho k jastwu na 3 dny saßudźi.

✕ 24lětny pohoncź E. J. Guda ſ Kóskow, hižo dwójcy khostany, pola hoscźenzarja Piecha w Hodźiju ßkuźesche. Tam wón 7. junija w holcźazej komorje jenej dźowzy 7 hriwnow kradny. Jeho k jastwu na 3 měßazy a k shubjenju cźeſtnych prawow na dwě lěcźe saßudźichu.

Pschisaźny ßud. Schwalcźu Marju Marthu Stübnerez, 1879 w Mjeschizach narodźenu a w Budyschinje bydlazu, wopacźneje pschisaźi dla ke khostarni na 1 lěto 4 měßazy a k shubjenju cźeſtnych

prawow na 5 lět saßudźichu. Stübnerez, kotraž ma 2 njemandźelskej dźěśći, ſ prjedawschim woženjenym poliziſtom Simonom lubkowasche. Hdyž Simona ſajachu, dokelž bě jenemu jatemu cźeknycź dak, Stübnerez Budyſkej radźe wosſewi, ſo je Simonej 500 hriwnow pſchepodaka, ſo by je na nalutowańnju donjeßł. Simon pak je tele pjenjeſy pſchekſchiwił. Poſdźiſcho Stübnerez pſched ßudom ſ pſchiſßahu pſcheczíwo wěrnoſczi wobßwědczi, ſo je wona te pjenjeſy Simonej darika.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 26. februara t. l. ma ßo dopołdnja wot **9** hodźin
w Huczinjanſkim hoſczenzu
ſczěhowaze
na Maleſchańſkim revěrje
we wotdźělenjach 16 (w Huczinjanſkim lěſku), 20 (w Stróżanſkej holi), w Dubinje, na Hlinjanſkich łukach pola Pſchiwczíz a pſchi Maleſchanſkim knježim dworje ſcſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

365 khójnowych krutych żerdźow,
50 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
170 = **mjehlich** = =
130 = **mjehlich repuchow,**
30 = **twjerdeje walczíny,**
400 = **mjehleje** =
15 ſtotnjow twjerdych walczkow,
50 twjerdych dołhich hromadow.

Huſczańſke hajniſtwo, 13. februara 1912.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 26. februara t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſczěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

150 rm **kuluchow,**
6 = **halosow,**
48 = **jehlinoweje walczíny,**
19 = **pjeńkow,**

} jenotliwje w 30.—34. wotdźělenju.

Shromadźíſna dopołdnja 1/2 10 hodźin w Czechez hoſczenzu we Lomſku.

Hrabinſke ſ Rieſchſke majoratne hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 26. februara dopołdnja 1/2 10 hodźin ma ßo w revěrſkim dźělu — Scheſchowſkej a Sarěczańſkej holi — figurje 285

23 rm **palnych ſchczěpow,**
112 = **palnych klumpachow a kuluchow**

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Shromadźíſna pſchi czornej hrjebi.

Sarjadniſtwo fideikommiſkeho knjejſtwa w Czornym Kholmzu.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodźinach
w khoſejowni.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
ſzedłarſki miſchtr
na kamjentnej haßy 18
(niże króny).

Hypothekſke pjenjeſy
wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

K wußywej
hroch,
woku,
ezerwjeny dźeczel,
wußywny wowß,
ſeradellu,
kolij,
ſadźenſki majß
najlěpſchich druźinow
porucza
Paul Schulze naßlědnik
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

(K temu cźißku pſchikoha.)

— **Jenoż hiſcheże něktore dny** —
— ſo bych ſrumował, prjedy hacź nowa twora dońdźe —
10 hacź 25 prozentow rabatta.
Wużiwajcże ſkładnoſcź, najlěpſchu tworu
po hiſcheże żenje poſkiczenej tunjoſczi nakupicź!
Wobleczenja ſa dźěczi, ſchulerjow a pachołow hacź do mużazeje wulkoſcże.
Holczaze wobleczenja, żakety, ſchórzuchi, żonjaze żaketowe wobleczenja atd.
Selenoſchtwórtkowſke dary.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

Naju ſtajny ſkład
twarſkich materialijow
jako **kalka, zemenia, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainěrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a żlobow, gipſowych ſchpundowanjow, plotowych żerdkow, ſyrych deſkow** wſchěch ſchěrjow, **ſchpundowanſkich deſkow** ſucheje druźiny, **ſchindźelowe paźenje, laty, ſchnórowanſke lejſty, tſěſchnu papu, ſczinowe pleczenje** atd.
najnaležniſcho poruczamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje
twarſtwo a pſchedawańnja materialijow
na Schliebenſkej dróſy cźißło 9. **Telefon 615.**

Kschesczijansko-narodne dźěłaczerske shromadźisny

wotměja so **w Rjeßwaczidle** sobotu 24. februara wječor we 8 hodźinach w knježim hosćenzu,

w Radworju njedźelu 25. februara popołdnju w 3 hodźinach w hosćenzu „jandźela" (pola Domanje).

Pschednoschk wo themje: „Dyrbimy so sozialdemokratiskim abo kschesczijansko-narodnym dźěłaczerskim swjaskam pschisamknyć?"

Wschitzy dźěłaczerjo a kóždy druhi so do shromadźisny wutrobnje pscheproschuja.

Burske towarstwo w Rakezach

smèje, da-li Bóh, jutsje njedźelu **25. februara** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu posedźenje.

Wo bohaty wopyt prošy naležnje **pschedsydstwo.**

Kundroß

je na pschedań.

3/4 lěta stary kundroß dobreje rasy je na pschedań pola žiwnosćerja **Heinr. Nowotnika** w **Schczeńzy** pola Łasa w Liegnitzskim wokrjeßu.

Czorny kóń,

dobry cžahaczer, walach, je na pschedad w Bukezach cžišło 9.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacz

we wudawarni

Serb. Nowin.

Bukečanske serb. tow.

zmèje njedźelu za tydźeń, 3. **nalětnika,** pop. z dypkom w 4 hodźinach swoje

hłowne posedźenje.

Knjez kaplan Deleńkz z Budyšina je přednošk wo swojim pućowanju do Bělohroda dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy a hosći kaž też sobustawy bratrowskich towarstwow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Pensionat Böhmez realneje schule

w **Draždźanach** na Ferdinandskej drósy 17. Schula wopißmo sa jenolětnu dobrowólnu ßłužbu dawa. Hacž dotal je 1162 abiturientow wobstało.

---

w Draždźanach-A.

Kaiserstraße 27

schwajzarski dźěl,

Holczi pensionat Richter-Hunte.

Villa s khłódkojtej sahrodu.

Wschostronske hódne sdźělanje, staroscziwe wothladanje, wutrobne ßwójbne žiwjenje.

— Prospekty so wobrótnje sčželu. —

Kedźbu! Do Rakez!

K konfirmaziji

poručam swój wulki skład wschěch družinow

wobuća sa hólzow a holzy

po wschěch placžisnach.

Do druhich wßow po žadanju do domu pschińdu.

S počesczowanjom

H. Zawnik.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsce 2

telefon 499

so sa

lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.

Pschimérne placžisny.

Rjana dobra

schulerska pensija

s klavěrom a sahrodu so tunjo poskicza Dalsche je shonicz na Fichtestraße 8 delka.

1—2 schulerjej

so do dobreje ßwójby pschiwosmjetaj. Schulske dźěła so dohladuja, dobre ßwědomite wothladanje.

Dalsche je shonicz na Bleichenstraße 4 I.

Khěža na pschedań.

W Njesdaschezach je khěža cžo. 22 se ßadźeńskej sahrodu, sa rjemjeßlnika so derje pschihodźaza, staroby dla hnydom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicz.

Žiwnosćz

cžišło 13 w Žicženku je na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Žiwnosćz

w Khrósczje p. Minakała s 10 1/2 korzom pola a łuki je semrjeczа dla na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam shonicz.

Khěža

w Rodezach p. Pomorz s polom, klamarnju a piwowym korczmarjenju je na pschedań. Dalsche je shonicz w korczmje w Něczinje.

Schtwórtk 29. febr. dopołdnja w 10 hodź. budże so w Pschiwczizach žiwnosć cžišło 33 s 10 korzami a 131 jenosczemi s morwym a žiwym inventarom na pscheßadźowanje pschedawacz.

Domjaza róla

najnowschoje konstrukzije, na wßy so hodźaza, je placžisny hódno na pschedań. Wobhladanje je rad dowolene.

Freude w Budyschinje na horncžerskej haßy 23 II.

Tej wudowje w Khrósczizach, kotraž je 8 lět pospochi moju žonu schczuwała a jej pschi pschecžahowanju s radu a skutkom pomhała, so s tutym džakuju. X.

Jedyn schuler

w jenej sastojnskej ßwójbje dobru pensiju dostanje w Budyschinje na Wettinskej drósy 38 po 1 skhodźe.

Kucharki, siwinske a ißłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotročkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Ssłužobnu holzu

po móžnosczi se wßow, niz młódschu dyžli 17 lět k 1. abo 15. měrzej pyta **Teichowa** w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 5.

Czista ßłužobna holza

so k 1. měrzej pyta. Wona móže tam też waricz nawuknyć. Shonicz na kamjeńtnej drósy cžišło 1 w Jägerhof.

Ssylnu **ßłužobnu holzu** k 1. měrzej pyta dr. **Roeberowa,** Germania-drogownja w Budyschinje na bohatej haßy.

Pschistojna, ródna a ßylna **serbska holczka,** 16 abo 17 lět stara, móže 1. měrza w **Draždźanach,** Silbermannstr. 4, jako 2. domjaza holczka **dobru ßłužbu** dostacz. Wscho dalsche je pola podpißaneho shonicz; też knj. Ssmolerjowa dobroćiwje wschitko druhe sdźěluje.

K. A. Fiedlek.

s bydłom Moltkestr. 16.

Domjazeho pachoła a ßłužobnu holzu

do dobreje ßłužby pyta

Jan Wacker w Albertskej sahrodźe.

Wustojnu hosposu

a **domjazu holzu** pschi dobrej msdźe pyta

ryczerkubło w Małym Wosßyku.

Murjerskeho wuczobnika

k jutram pyta

twarski mischtr **Schwiebus**

na Židowje.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheho lubeho nana, dźěda, pschichodneho nana a bratra

Handrija Zawnika w Drobach

wuprajamy s tutym **wutrobny dźak** wschitkim wjeßnym snatym a pschecželam sa wopokasanu luboscz, ßmjertnu pychu a pschewod k poßlednjemu wotpočinkej, wožebje pak wutrobny dźak knjesej fararjej Ssykorje w Minakale sa wopytowanje w khorosczi a wjele troschta, naschemu drohemu semrjetemu wopokasaneho, kaž też sa wutrobu posběhowaze předowanje pschi pohrjebje.

W Drobach, 15. februara 1912.

Srudźeni sawostajeni.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na ławkich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 9. Sobotu 2. měrcaa 1912. Lětnik 71.

Sakski ſejm.

Se ſakſkeho ſejma móžemy naſchim burſkim gmejnam něſchto wulke ſwjeſelaze ſdźělicź. Sańdźenu póndźelu ſaběraſche ſo deputazija ſ mnohimi hońtwinſkimi petizijemi łužiſkich gmejnow a woſebje ſerbſkich ratarjow. Rosprawu wo nich podawaſche ſ wulkej wuſtojnoſću konſervatiwny ſapóſłanz knjes Donath. Dwaj knjeźerſtwowaj ſaſtupjerjej běſchtaj pſchitomnaj. Wonaj ſjewiſchtaj, ſo w tu khwilu njeje móžno, na hońtwinſkim ſakonju něſchto pſcheměnicź. Nětko ſapoča ſo nimo měry wótre a raſne wuſtupowanje burſkich ſaſtupjerjow. Pokaſujo na njedoſtatki płacźazeho hońtwinſkeho ſakonja a na woprawdźitu cźwilu dźiwich kaniklow a njeźměrnu ſchkodu, kiž tele ſwěriſka ratarſtwu naczinjeja, hłuboki ſacźiſchcź cźinjachu. Skónczńje ſo wobſamkny, naſche petizije knjeźerſtwu **k wobkedźbowanju poruczicź.** To je najwótriſche wobſamknjenje, kiž móže deputazija ſ zyła pſchijecź. Pſchi ſkkadnoſći roſrěczowanja knjeźerſtwowi ſaſtupjerjo woſjewichu, ſo gmejny, kotrež pod cźwilu dźiwich kaniklow cźerpja, dyrbja ſo khróble na hamtſke hejtmanſtwa wobroczicź. Hamtſke hejtmanſtwa ſu nucźene, niz jerkoż w tejle gmejnje, ale też na honach ſuſodnych gmejnow a knjeźich dworow ſhromadne a ſyſtematiſke ſaniczenje dźiwich kaniklow pſchikaſacź. Knjeźerſtwo budźe hamtſkim hejtmanſtwam krucźe pſchikaſacź, ſo wo saniczenje tychle ſchkódnych rymſakow poſtaracź. Jeli ſo bychu hamtſke hejtmanſtwa ſnano tule pſchikaſnju ſchpatnje wukonjake, njech ſo ratarjo pola knjeźerſtwa wobcźežuja. Kak dźiwnje ſo hamtſke hejtmanſtwa pſchi wukonjenju hońtwinſkich należnoſćow ſadźerżeja, k temu konſervatiwnaj ſapóſłanzaj Schmidt a Greulich krute ſłowa poręczeſchtaj. Ja pak mjes druhim na to pokaſowach, ſo ſu naſche wobcźežowanja pſchezo bjeſe wſcheho wuſpěcha byłe, cźemuż pak pſchi tym ſyſtemje, każ nětko, hdyż je tón ſaſtojnik, na kotrehoż ſo wobcźežujeſch, ſam ſwój ſudnik, ſo dźiwacź njetrjebamy. (Pſchirunaj: Naſche wobcźežowanja dla naſchich ſchulow, tu poſłednje ſłowo njeje hiſchcźe ręczane.)

Wutoru pojednachmy też wo byki wuběrazym ſakonju. Dokelż knjeźerſtwo woſjewi, ſo ſo bórſy ſejmej naczińſk pſcheměnjenja tehole ſakonja pſchedpokoži, teho dla jenoż krótke woſjewjenja podachmy. Wocźakńmy, ſchto pſchinjeſe nam naczińſk.

Druhe pſchedmjety, wo kotrychż ſmy tónle tydźeń jednali, naſchich ſerbſkich ratarjow mjenje ſajimuja. Běchu to żeleſnizy w ſdalenych ſtronach naſcheje Sakſkeje, dale rosprawy a wſchelake ſtawy ſtatneho hoſpodarſkeho porjada.

Schtwórtk nazionalliberalni ſo knjeźerſtwo praſchachu, hacź nochce do hinaſcheho, bóle induſtrialneho (to dyrbi rękacź: bóle liberalneho) ſeſtajenja prěnjeje komory ſwolicź. Knjeźerſtwo wotmolwi, ſo nima cźaſ ſa pſchihódny, do tajkeho pſcheměnjenja ſwolicź. Konſervatiwni ſo podobnje wuprajichu. Sozialdemokratojo, ſo wě, bychu prěnju komoru najradſcho dożyła wotſtronili.

W ſchulſkej deputaziji njeje ſo jara pokrocziło. Jednaja hiſchcźe wo prěnich pjecźich ſtawach. E B.

Prěnja komora ſakſkeho ſejma je ſakoń pſchijała, kotryż pſcheměnjenje ſakonja wo gymnaſijach, realkach a ſeminarach, 22. auguſta 1876 wudateho, naſtupa. Po nowym ſakonju ma ſo ſeminarſke ſdźěłanje pohłubicź, ſo jena żiwa ręcź a wucźba wo ruczńym dźěle do wucźbneho plana pſchijecź a ſo też na ſtatnu a měſchcźanſku wědomoſcź dźiwacź. Dale ma ſo ſedme ſeminarſke lěto delka pſchiſtajicź. Łaczońſczina ma ſo pódla żiwych ręczow wobkhowacź, a ſo na ſeminarach ſa wucźerſki wuwucźeńſki cźaſ wot 5 na 6 lět powyſchicź.

Nahlady nětduſcheho miniſtra hrabje Poſadowſkeho wo ſozialdemokratiji, burſtwje a ſaſtojnikach.

Hrabja Poſadowſki je pſchi wuradźenju etata (wo khěżorſtwowych wudawkach a dokhodach) ſwoje nahlady wo Němſkej we ſajimawej ręczi roſeſtajak. Sozialdemokratam wón porokowaſche, ſo woni ſ pſchewulkej wótroſcźu wo roswiczu Němſkeje ſudźa. Wukraj pak wo tym hinak myſłi a nam naſch wuſpěch ſawidźi. Saſtojnizy dyrbjeli ſo kóždeho politiſkeho ſnjewužiwanja hladacź. W moderntym ſtacźe dyrbjak ſaſtojnik wſchěm dopomnjenjam moderneho ſtata kónz cźinicź. Sakonje dyrbjake ſo po piſmiku a po duchu wukoźicź. To ſo njeje pſchi khěżorſtwowym towarſtwowym ſakonju ſtało. Teho dla ſu wulke cźrjódy njeſpokojom. S nowymi dawkami njeſměmy pſchińcź. Lud je hižo pſchejara poczeżeny. Sa bjeſſwědomiteho agitatora njeje płódniſcheho pola, dyžli pſchezo a pſchezo ſaſo na tele dawkowe cźeże pokaſowacź. Najwjetſchi nadawk ſozialneje politiki je dźenża polépſchenje wobydleńſkich wobſtejnoſćow. Sa tónle ſamér je nuſne, herbſki twarſki ſakoń pſcheměnicź. Wulki kapital dyrbi ſo k temu wużicź. Ręcźnik potom na ſozialdemokratiſke nowinarſtwo pſcheńdźe. Po ſozialdemokratiſkim programje ma ſo privatne wobſtedźenſtwo wotſtronicź. (Pſchecźiwjenje pola ſozialdemokratow.) Hdyż měnicźe, ſo je ſo tónle program pſcheżiwił, potom budźcźe też tak khrobli, ſo to ludźom prajicźe. Budźecźe ſo pſchichodnje w zyle hinaſchej koliji hibacź dyrbjecź, hdyż chzecźe dźěłazy ſtaw měſchcźanſkeho towarſtwa a ſtata bycź. (Hołk pola ſozialdemokratow.) Praſchenje ſrěnjeho ſtawa je praſchenje burſtwa. Hrabja Poſadowſki ſo k prawizy wobroczi: S d ź e r ż e n j e b u r ſ t w a mam ſa jene ſ najważniſchich politiſkich prawnych praſchenjow. (Żiwy pſchikleſk na prawizy.) A ſa jedyn ſ najważniſchich nadawkow mam, b u r ſ t w o w e w ſ c h ě ch d ź ě ł a c h N ě m ſ k e j e ſ y l n i c ź a p ſ c h i ſ p o r j e c ź. (Żiwe pſchikleſkanje na lěwizy. „Jara prawje!“ na prawizy.) A dyrbju nětko něſchto rjez, ſchtoż mi hižo dołho na duſchi pali. Mam ſa **najwjetſche njeſboże,** ſo n j e p ſ c h e ſ t a w a j z y w u l k o l e ż o m n o ſ c ź e r j o, ſo bychu ſwoje w o b ſ e d ź e ń ſ t w o p ſ c h i ſ p o r i l i, b u r ſ k e ſ t a t o k i p o k u p u j a (wichorojte pſchikleſkanje na lěwizy), wſchědnje jeneho bura po druhim, haj zyłe wſy. Schtóż to cźini, tón njeſměe rjez, ſo je pſchecźel ſrěnjeho ſtawa. Praji ſo, ſo ſo dźowki ſrěnjeho ſtawa do pſchemyſłoweho żiwjenja cźerja. Haj, temu je we wſchěch towarſtwowych worſchtach tak, ſo ſo dźowki prózuja, něſchto wużitne w towarſtwje dokonjecź, a hdyż dźowki ſrěnjeho ſtawa do pſchemyſłoweho żiwjenja ſaſtupja, je to jenoż w rjedźe a wjele lěpje, hacź ſo romany cźitaju a na klawěrje piſkaju k cźwili ſuſodow. Sa poniżenje ſtarobineje mjeſy pola ſawěſcźenja pſche ſtarobu na 65 lět żadyn hoſpodarſki a humanitarny ſamyſł njenamakam. Schtóż chze ſ 65 lětami hiſchcźe dźěłacź, temu njech ſměrom dźěłacź dadźa. Na ſtrach, ſo něſchto njelube praju, dyrbju ſo pſchecźiwo waſchnju wuprajicź, po kotrymż ſo njepſcheſtawajzy powyſchenje mſdy ſaſtojnikow żada, niz ſe ſam-

ßnych potrěbnosćow, ale ſ wobstejnosćow druhich ſastojnikow. To dyrbi pſcheſtacź.

Powyſchenje wuhlowych płaćišnow a pruſke knježerſtwo.

W jednanjach khěžorſtwoweho ßejma zentrumſti ſapółłanz dr. Mayer pruſki fiskuß winowaſche, ſo je wón ſ tym, ſo je k rheinſko-weſtfalſkemu wuhlowemu ſyndikatej pſchiſtupił, wuhlowe płaćišny powyſchićź pomhał. Wuhlowy ſyndikat je na to hnydom wuhlowe płaćišny wo 25 pjenjezkow hać 1 hriwnu powyſchićź mohł. S tym ßo pruſkemu wobhdleŕſtwu wjetſchi wudawk ſa wuhlo wo ſ najmjeńſcha 22 milijonow hriwnow napokoži. To je poćzeźenje powſchitkownosćze, kotreź ßo wyßokemu konſumſkemu dawkej runa, drje bjes parlamentoweho pſchihkoßowanja, tola ſ knježerſtwowym pſchiſwolenjom. Němmſka ma pſches ſyndikat najdróžſche wuhlo zykeho ßwěta. Nětkole, hdyž induſtrija derje dźe, ßo płaćišny powyſcheja. So by ßo wěź ßkódna ſćiniła, ßo na powyſchenje mſdy pokaſuje, kotreź pak na žane waſchnje powyſchenju wuhlowych płaćišnow njewotpowjeda. Wuhlowy ſyndikat njebudźiſche ßebi ženje ſwěrił, płaćišny w tejle měrje powyſchićź, hdy budźiſche pruſki fiskuß ßobu njećźinił. Namjet zentrumſkeje ſtrony pſchećźiwo ſnjewužiwanju kartellow (induſtrijowych ſwjaſkow) je ßo w khěžorſtwowy ßejmje jenohłóßnje pſchijał, a nětko ßo pruſki miniſter ßam pſchi powyſchenju najważniſchich konſumſkich artiklow induſtrije wobdźěli, ſchtož njeby bjes jeho wobdźělenja móżne było. Khěžorſtwowy petrolejowy monopol by tehorunja petrolej podrożił.

Sozialdemokratoja w Rudolſtadtu.

W Rudolſtadtſkim wjerchowſtwje, kotreź 17 kóßnych mil wobßaha, je ſ roſcherjenjom induſtrije ſozialdemokratija k mozam pſchiſchła. W tamniſchim ßejmje maja ſozialdemokratoju wjetſchinu a ßu zyłe pſchedßydſtwo ſe ßwojimi pſchiwißowarjemi wobßadźili. Liczba ludowych ſaſtupjerjow wſchak njeje wulka, jenož 16 tam wo krajowym derjemećzu wuradźuja. Dawarjo najwjetſchich dawkow ſchtyrjoch wuſwoleja, dwanaćźo pak ßo ſ direktnej tajnej wólbu do ßejma ſćelu. Tućźi wſchitzy na cźerwjenu khorhoj pſchißahaju. Po prěnim namjećze ſozialdemokratiſkeje wjetſchiny dyrbja ßo wjerchej dokhody wo 32000 hriwnow pſchikrótſchićź, wo tu ßamu ſumu, wo kotruž je ßo jeho renta pſched 6 lětami powjetſchiła. Dale ßebi ſozialdemokratiſzy ſapółłanzy žadaju, ſo by ßo ſtat wot zyrkwje dźělił a ßo naboźina ſe ſchulow wuſamkła. Knježerſtwo je wſchě tele namjety ſaćißło a je ßejmej ſdźěliło, ſo ma myßle, ßejm rospuſchćźićź. Na to ßu ſozialdemokratoju ßo wuradźenja ßwojich namjetow wſdali. Też ßwoje hroźenje, ſo budźa ſtrajkowaćź, jeli ſo ßo jich wola njeſtanje njeißu do ſkutka ſtajili. Ludźo ßu wćźipni, ſchto hiſchćźe ſ teje wěźy budźe.

Njeměry w Khorwatſkej.

W Khorwatſkej, kotraž je ßo wot lěta 1867 pod wuherſke knjejſtwo ſtajiła, Madźarojo ſe wſchěmi ßrědkami pytaju, madźarſku rěcź na ſchkodu khorwatſkeje, ßerbſkeje a němſkeje roſcherjećź. Sſo wo ſtatne ſakonje njeſtarajo, ßu Madźarojo na żeleſnizach w Khorwatſkej wot někotrych lět jenož madźarſkich ſaſtojnikow poſtajeli. Mnohich politiſkich wjednikow khorwatſkeho a ßerbſkeho luda ßu do jaſtwow ſtykali a pſchi wólbach do krajneho ßejma ſ naßylnosću a ſ najhanibniſchimi ßrědkami wólbn khorwatſkich wotrodźenzow ſpěchowali. Njedźiwajźy teho je ßo wulka wjetſchina khorwatſkich wótćźinzow wuſwolika. Schto je na to nowy banuß (kralowy naměſtnik) Cźuwaj cźinił? Wón je nowowuſwoleny ßejm rospuſchćźił, prjedy hać bě ßo tón ſeńćź mohł. S dobom je wón někotrych khorwatſkich ſapółłanzow ſajećź dał. Lud ßo ſ teho cźaßa ſ njemdroſću pſchećźiwo madźarſkemu knjeiſtwu a jeho kreaturam pyri. W Sagrjebje (Agramje) ßo wſchědnje njepſchećźelnoſćze pſchećźiwo knježerſtwu ſtawaju. We wjećźornych hodźinach ßo teho dla dróhi ſ wojakami a żandarmami wobßadźeja. We wuherſkich hamtſkich twarjenjach je roshorjeny lud wſchě wokna wubił. Wuherſzy ſaſtojniźy, mjes nimi woßebje khorwatſzy wotrodźenzy, ßebi wjazy njeſwěrja, na dróhu ſtupićź, dokelž ßo tam njemóża wohanjenjow wobrócź. Se ßwojim pſcheſcźěhanjom Khorwatow a Sſerbow ßnadź Madźarojo revoluziju ſbudźa, kotraž ßo niz jenož na Khorwatſku, ale też na Dalmatiſku a Boßniſku wupſcheſtrje. Revoluziji, kotraž ßo nětkole w Mazedonſkej a Albanſkej pſchihotuje, bychu ßo njeměry mjes Khorwatami a Sſerbami runje pſchihodźiłe.

Pomnik jendźelſkeho krala Eduarda VII. w Franzowſkej.

Franzowſko-jendźelſke pſcheźelſtwo ßo w bliżſchim cźaßu ſ wulkotnym ßwjedźenjom wobßwědcźi. W měrzu ßo w Nizzy pomſa kralowu Viktoriju a w Cannes pomnik jejneho ßyna krala Eduarda VII. wotkryje. Pſchi tejle ſkładnoſćźi ßo franzowſke knježerſtwo ſ miniſterſtwowym pſchedßydu Poincareom, jendźelſke knježerſtwo pal ſ pósłanzom w Pariſu, ſirom Franciſom Bertieom ſaſtupi. Jen jendźelſka łódźſtwowa eſkadra ßo hromadźe ſ franzowſkim ßrjedſ ſeńſkim łódźſtwom pſched Villefrenche ſetka, a wulke ßwjedźenje ßo wuhotuja.

Ruſka duma pſcheźiwo němſkim ratarjam w Ruſkej.

W póndźelnym poßedźenju je ruſka duma wo namjećze jenaka, ſo bychu ßo naprawy pſcheźiwo ſaßydlenju němſkich ratarjow we Wolynſkej guberniji też na Podolſku a Kijewſku guberniju wupſcheſtrěłe. Buroj Antrajcźuk a Pachalcźuk ſa to rěcźeſchtaj, ſo ßo namjet hnydom ſakoń ſćinił. Pokaſowaſchtaj na to, ſo mj tym, ſo ßo duma ſ namjetom dołho ſabjera, němſzy ratarjo wul kubła wo trójnu płaćišnu pokupuja. Duma namjet komiſ pſchipokaſa.

Ruſke nowiny němſkich ßydlerjow winuja, ſo ßu wobhonjerj a ſo ßwoje nawjedźenja hłownemu ſarjadniſtwu wobhonjeſ ßłużby w Barlinje ſćelu. Najmjenje nadpadne ßu pjecza němſ pſchekupſzy pućźowarjo, teho dla ßo jako tajzy huſto němſzy offiſe rojo pſchewoblekaju. Ale też jednori němſzy koloniſtoju ßu taj wobhonjerjo Barlina, kotſiž niz jenož wojeŕſke powjeſćze, ale też powjeſćze wo ſmyßlenju a ſympathijach wobhdleŕſtwa podawaju.

Poßledni cźaß ßu prozeßy ſ wobhonjerjemi woßebje pſched Warſchawſkim wójnſkim ßudom pſchibjerałe. Tele prozeßy ßu ſławne pódła teho bywaju pak w twjerdźiſnach w Pólſkej też tajne, pſch kotrymiž ßo pſchißłuſchnizy ruſkeho wójſka ßudźa. Tutych ßu pſch podawanju wójſkowych potajnosćzow do wukraja ſaßłapili. Ruſk nowiny ßo na to hórſcha, ſo roskaſowarjo ruſkich twjerdźiſnow do wobhladniwi njejßu. Woni rady Němzam dźěło jako ſahrodnikam inſtallateuram, ryjerjam hriebjow atd. dawaju a na tajke waſchn němſkich wobhonjerjow do twjerdźiſnow wodźa a jim móżnoſć da waju, ſo bychu ßebi ſa dlějſche pobycźe w nich wſcho do drobn wobhladali, ſa cźoż ßo jim hiſchćźe mſda płaćźi. Runje tak njewobhladniwje Němzam łojenje rybow na rěkach, wokoło twjerdźiſnow běžazych, pſchenajeja. Pſchi tym Němzy niz jenož rěki, ale też brody a moſty pſcheſtuduja. (Wſchě wulkomozy nětkole wobſchěrne wobhonjerſtwo wudźeržuja.)

Ruſka a Polazy.

Polakam w Ruſkej je ßo cźěßnjaza cźeźa ſ wutroby wſala. Ruſke knježerſtwo bě po napominanju prawoßławneho duchownſtwa knježerſtwowej dumje ſakonjowy naćźiſk pſchepodało, po kotrymž dyrbjeſche ßo wulka Cholmſka gubernija wot pólſkeho kraleſtwa wotdźělićź. Po ſpoźćźenju konſtituzije bě mjenjzy něhdźe 100,00 prawoßławnych Rußow k romſko-katholſkej zyrkwi pſcheſtupiło. Tućźi Rußojo ßu burjo, woni ßu hoſpodarſzy wot pólſkich ſemjanow wotwißni, kotſiž w Cholmſkej guberniji wſchě wulke kubła wobßedźa. Pod jich wliwom ſtejo běchu ßo Rußojo pohnućź dali, ſ prawoßławneje zyrkwje wuſtupićź. Mjes prawoßławnym duchownym tónle podawk wulke roshorjenje ſbudźił. Cholmſki prawoßławny biſkop knježerſtwo nadběhaſche, ſo by Cholmſku guberniju wot pólſkeho kraleſtwa wotſchćźěpiło a ßo tak dalſchemu pſcheſtupowanju Rußow ſ prawoßławneje k romſko-katholſkej zyrkwi ſadźěwało. Na to ßo poczahowazy ſakonjowy naćźiſk ßo na to dumje pſchepoda. Ta je po dołhim jednanju ſaúdźeny tydźeń wo nim wothłoßowała. Pſch tym je wona namjetej ruſkeho ſapółłanza Anrepa pſchihłoßowała, po kotrymž Cholmſka gubernija w ſwjaſku pólſkeho zarſtwa woſtanje. Po ſaćißnjenju knježerſtwoweho namjeta budźe w pſchichodźe ſbliżenje a ſjednanje mjes Polakami a Rußami ſkerje móżne.

Italſko-turkowſka wójna.

Dobycźe Margheba.

Italſzy ßu po dołhej ſaſtawzy ſaßo małke dobycźe ſćinili. 27. měrza rano w 6 hodźinach woni ſ Lomſa ſ cźicha k Margheb wućahnychu. Prjedy hać ßo njepſchećźel dohlada, ßo Italſzy do njeho dachu. Turkojo a Arabſzy ßo khroble wobarachu, tola jim njebě móżno, njenadźity nadběh Italſkich wudźeržećź. Dweju offiźerow, kotrajž Turkow a Arabſkich nawjedowaſchtaj, Italſzy ſ bajonetom ſakłóchu. Tak Margheb 3/4 8 hodźin do ruki Italſkich padże. Wokoło 1/2 10 hodźin ßo njepſchećźel ſe ßylniſchimi mozami wrócźi.

Wón 5000 muži ßylny khrobłe nadběhi na Italſkich cźinjeſche. Tola mordarſka tſeleńza italſkich pěſchkow, maſchinſkich tſělbow a artillerije błiſko k Marghebej ſtupicź njeda. Něhdźe 500 muži ſhubiwſchi Turkojo a Arabſzy w nozy pſcheſtachu wojowacź a ßo ſawróćzichu. Italſzy ßu pjecźa jenoź 14 morwych, mjes nimi 2 offizěrow, a 100 ſranjenych, mjes nimi 11 offizěrow, měli.

Teź pſchi arabſkim brjoſy ßu italſke łódźe něſkotre měſta wobtſěleli, mjes druhim teź Moka. Tu ßo ſtare arabſke twarjenje potſěła, pſchi cźimź bohaty poklad abeßynſkich ſkotych pjenjes, ßadne ſmaragdy, paczerje a cźeźke kruchi ſkota ſ hebrejſkim pißmom na ſjawne pſchińdźechu. Tutón poklad je ßnadź wjele ſtow lět ſkowany leźał.

Etraſchne hibanje w Mazedonſkej.

S bliżenjom nałěcźa je nimale kóźde lěto wo ſběźkach a njeměrach ßkyſchecź. Temu hinak njebudźe, doniż ßo Turkojo ſ Europy njewucźerja. Pſcheſcźěhani kſcheſcźijenjo budźa pſchezo ſ nowa ſpytowacź, ßurowe turkowſke knjeſtwo wottſchaſcź. Lětßa ßo pjecźa powſchitkowny ſběźk w Mazedonſkej, Starej Sſerbiji a Albanſkej pſchihotuje. Revoluzionarne ſwjaſki ßu mjes ßobu měr k ſhromadnemu poſtupanju pſchecźiwo turkowſchemu knjeſtwu ſcźinikе. W Albanſkej ßu ßo *połnózne a połodniſche ſplahi wujednake; wone* ßu ßo ſarjekłe, Turkam dawki płacźicź a ßu wſchitkich turkowſkich běrzow wuhnake. Turkowſka woßudnym podawkam napſcheczo hlada. Revoluzionarojo ßu pſchi dźele, a kóźdy wokomik móże cźeźko wuhaßnjomny a po ßwojich ſcźěhwkach ſatraſchny woheń naſtacź. Albanſzy w Skoplu hižo derje wobronjeni na wudyrjenje ſběźka cźakaju, runje tak ßo mjes Maliżorami błiſko Skutariſkeho jězora hiba. Turkowſke wyſchnoſcźe njepſcheſtawaizy wo wojerſku pomoz żadaju, mjes tym ſo knjeżerſtwo na njedoßahanje wojakow ſkorźi. Powſchitkownje ßo měni, ſo na Balkanje bórſy k njemėram dóńdźe.

Teź na kupje Krecźe wobcźeżnoſcźe wſchědnje pſchibjeraju. Tele dny ßu tam tſjoch Turkow ſkónzowali. Krwawne njemėry hodźa ßo jenoź ſ wulkej próżu potkóczicź. We kłownym měſcźe Kaneji ßu mnohe klamy ſamknjene. Njepſchecźelſke hibanje kſcheſcźijanow pſchecźiwo Turkam a njewuſtawaza agitazija Kretiſkich ſa pſchiſamknjenje k Grichiſkej mohło Turkowſku k wójnje pſchecźiwo Grichiſkej pohnucź. Turkowſka by ßebi bjes wulkeje próży wojerſki wuſpěch dobyła, ſ kotrymż by ßo jejna nahladnoſcź powjetſchiła, europiſki měr pak by ßo do ſtracha ſtajił. Hdy bychu Turkojo do Grichiſkeje cźahnyli, bychu ßo Bolharjo do Mazedonſkeje nawalili. Tak by ßo woheń pſches zyły Balkan roſſchěrił. Duż je ſroſymicź, ſo nětcźiſche połoźenje wulkomozam ſtaroſcźe cźini.

Bombardement na Beirut.

W Tripoliżu a Cyrenajzy ßu Italſzy pſcheſtali, ſ mórſkeho *brjoha do ſnutskowneho kraja* cźahacź. *Woni* ßu pjecźa hiſchcźe pſcheßkabi, ſo mohli ßo do Turkow a fanatiſkich Arabſkich dawacź. Tola něſchto dyrbjeſche ßo pſchecźiwo Turkam ſtacź. Italſzy ßejmſzy ſapóßkanzy mohli ßo hewak ſarjez, hdyż dyrbja ſaßo ſta miliony frankow ſa wójnu pſchecźiwo Turkam pſchiſwolicź. Witanu ſkładnoſcź ßu italſke wójnſke łódźe pſched Beirutom pſchi ſyriſkim mórſkim brjoſy namakałe. W Beirutſkim pſchiſtawje jedyn turkowſki torpedowſki cźołm a jenu kanonſku łódź wuhładawſchi, dwaj italſkaj panzerowanaj kſchižakaj „Volturno“ a „Garibaldi“ pjatk rano pſched Beirut pſchijědźeſchtaj. W 7 hodźinach prěni ras ſ kanony wutſěliwſchi, Beirutſkeho gouverneuraj napominaſchtaj, jimaj hacź do 9 hodźin wobej łódźi pſchepodacź. W 9 hodźinach, hiſchcźe prjedy hacź móżeſche gouverneur wotmolwicź, ßo bombardement ſ dalokoſcźe 6000 metrow ſapocźa. Turkowſka kanonſka łódź ßo ſ měſtna njehibnywſchi ſ někotrymi wutſělemi wotmolwi. Wona ßo ſ italſkej bombu trjechi a ßo ſnutska ſapali. Torpedoſki cźołm, kotryż ßo teho runja trjechi, ßo mjenje wobſchkodźi. Wokoło 10 hodźin ßo italſkaj kſchižakaj k pſchiſtawowemu wujěſdej pſchibliżiſchtaj a potom ſ dalokoſcźe 600 metrow tſeleſchtaj. Teź ſchtyri torpedy kſchižakaj wottſělifchtaj. Wokoło $^1/_2$11 hodźin turkowſka kanonſka łódź „Ivn Illah“ do powětra buchny. Pſchi tſělenzy granaty teź do měſta padachu. Pjecź granatow frontu Ottomanſkeje banki, tſi Němſku Paläſtinſku banku, pjecź nowe twarjenje pſchiſtawoweho a kaiſkeho towarſtwa, jena Saloniкiſku banku trjechi. Wſchelake druhe twarjenja ßo bóle abo mjenje wobſchkodźichu. Pjecź abo ſchěſcź do měſchcźanſkeje hojerńje a wumjelſkeje ſchule ſlecźi. Granaty, kotreż do złonownje padnychu, wulku hromadu tworow ſniczichu. S wobßadki „Ivn Illah“ je ßo *něhdźe 50 muži morilo. Teź w měſcźe ßu ßo ludźo morili abo* ßo ſranili. Bombardement na Beirut je wſchudźe pſcheßłapił. Jendźelſke, ruſke a woßebje franzowſke nowiny pſchecźiwo njemu proteſtuja, dokelż ſ tym wikowanje jich krajow w Turkowſkej ſchkoduje. W Beirucźe je wyſchnoſcź ludowu njemdroſcź pſchecźiwo kſcheſcźijanam potłóczicź mohła. Schtó pak ſa to rukuje, ſo ßo fanatiſzy Turkojo do kſcheſcźijanow njedadźa, hdy bychu italſke łódźe ßwoje kule teź do druhich ſyriſkich pſchibrjóżnych městow mjetałe?

Woßebje Franzowſojo ßo na Beirutſku tſeleńzu hórſcha; pſchetoż woni Syriſku jako ßwoje pſchichodne wobßedźeńſtwo wobhładuja, dokelż je nehdy bamż ſyriſkich kſcheſcźijanow pod ſchkit Franzowſkeje ſtajił. Sa Italſkich ßamych śmeje bombardement ſłe ſcźěhwki. Turkowſke knjeżerſtwo je italſkich poddanow ſ zyleje Syriſkeje wupokaſało. To ßame móże ßo teź w druhich dźělach Turkowſkeje ſtacź. Hacź dotal je ßo turkowſke knjeżerſtwo ſ dźiwanjom na Němſku wot teho wotdźerżecź dało. Hiſchcźe pſchezo wjazy dyżli milijon Italſkich w Turkowſkej pſchebywa. Jich wupokaſanje by teź ſa Italſku ſ wulkim hoſpodarſkim ſchkodowanjom było, a na dobo mohło ßo ſ małeje wójny wo Tripoliß ßwětowa wójna roswicź.

Hobrſki ſtrajk wuhlowych dźěłaczerjow w Jendźelſkej.

W Jendźelſkej je ßo ſańdźeny tydźeń ſtrajk wuhlowych dźěłaczerjow ſapocźał. Nětkole ßnadź je hižo milijon dźěłaczerjow dźěło wopuſchcźiło. Schtwórtk bě hižo we wſchěch wuhlowych jamach wot Sonnenſeta hacź do Fiſe dźěło pſcheſtało. Jenoź ludźo, kotſiż ßu trěbni, ſo bychu jamy pſched ſatepjenjom wobarnowali, dale dźěłaja. W induſtrijowych ſtronach poczina hižo wuhło njedoßahacź. Wjele ſchkrějerńjow rudy je ßo hižo ſamkło, a wſchudźe ßu fabrikſzy direktorojo ßwojim dźěłaczerjam pſchipowjedźili, ſo ßo bliżſche dny wjazy dźěłacź njebudźe. Wobkhad cźahow na żeleſnizach ßo ſamjeſuje, perſonal lokomotivow je ßo ſ dźěła puſchcźił, a k ſtrażowanju żeleſnizow ßo ſtrażniży poſtajeja.

Strajk je ßo ſe 445 000 hłoßami pſchecźiwo 115 000 hłoßam wobſamknył. Strajkowi dźěłaczerjo ßebi wóßom-hodźinſke dźěło a wěſtu dnjowu mſdu wot 6 hacź 8 ſchilingow żadaju. Knjeżerſtwo ßo próżuje, mjes dźěłodawarjemi a dźěłaczerjemi ſaradźowacź. Wojazy ßo k potkóczenju njemėrow hotowi dźerża. Tak dołho hacź njebudźa ſtrajkowarjo měr kaſycź, jim knjeżerſtwo ßwobodnu wolu woſtaji.

Jendźelſke wójnſke łódźſtwo je ßo ſ cźaßom ſ wuhlom ſaſtarało a móże kónz ſtrajka bjes ſtaroſcźe wocźakacź.

Rooſevelt ßo ſ nowa wo preſidentſtwo próżuje.

Prjedawſchi preſident ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki, Rooſevelt, ßo pſchecźiwo nětcźiſchemu preſidentej Taftej jako kandidat poſtajicź da. Jeho pſchiwißowarjo ßo nadźijeja, ſo Rooſevelt ſkerje demokratow poraſy, dyżli Taft. W tu khwilu Rooſevelt po kraju wokoło puczujo w ſjawnych ſhromadźiſnach rěcźi. Rooſevelt je hižo 12 lět dołho ſ preſidentom był.

W ßwojich rěcźach wón ſa to wuſtupuje, ſo dyrbi lud prawo měcź, ßudnikow wotßadźecź a wuſtawu wukożicź, kotruż je wón cźinił.

Njemėry w Chinje.

S wuwołanjom republiki njejſtaj ßo měr a porjad w Chinje poſtajiłoj. Teź pod republikanſkim knjeżerſtwom njeje wójſko ſpokojom. Każ pod khěżorſtwom, teź w republizy ſ płacźenjom wojerſkeje mſdy klaza. W Pekingu je ßo 2000 wojakow, dokelż mſdy njedoſtachu, ſpjecźiło, wjele ſtow klamow wurubiło a khěże ſapaliło. Spjecźowarjo ßu ſe ßwojim rubjeńſtwom ſ měſta wucźahnyli. Saloźene wohnje ßu wulkich rosmėrow nabyłe a njejßu hiſchcźe ſ dźěła ſhaſchane. Wukrajenjo ßu ſ cźaßom do póßłanzſtwow cźekli. Jena granata ſběźkarjow je do leżomnoſcźe amerikanſkeho póßłanzſtwa padła, tola njeje na ſboże rosbuchła.

Revoluzija w Mexiku

je ßo hižo pſches zyły kraj rosſchěrika. Sběźkarjo ßu měſto Juarez, hdźež małeho pſchecźiwjenja nadeńdźechu, dobyli. Pódla teho ßu woni Ojinga wotßadźili. 800 ſběźkarjow je měſto Torraon wobleḥnyło; bitwa ßo tam kóżdu hodźinu wocźakuje. Woſtajiwſchi ßwojich farmow wukrajenjo cźěkaju; pſchetoż wſchudźe je rubjeżniſtwo a mordarſtwo na dnjowym rjedźe.

Wudowiny ßlěbornik.

(Skónczenje.)

Zuſemu knjeſej ßo nowiny w rukomaj tſchaßechu — po wſchěm ſdaczu ſ radoſczu nad tak rjanym ſkutkom.

Hdyž bě staruschka žwoju luboscź k zusemu hólczkej tak kražnje wopokasała, hladasche se sbožownym poßmĕwanjom na njeho, kak žo jemu sbóžnje spi.

Ale też na nju dóńdże drĕmanje. Hdyž tak žedżesche, pocża se schĕdżiwej hkowu pokiwowacź. Pódla žebje mĕjesche toschku — wotewrjenu a s wjercha na njej žwoju móschniczku. Wo tu žo njebojesche, bě dżě bjes maka próschdna.

A tón Knjes, widżo, so bě staruschka wußnyła, žo po ławzy mjelczo k njej pschißuwowasche dale bliže, doniž žebi s kapßy jeje móschniczku wuwsacź njemóżesche. Mĕjesche w njej woprawdże nĕschto mało drobnych. Na to wón se žwojej kapßy žwoju móscheń wucźeże a wuwsa s njeje wulku sawalenu bankowu papjeru, tykny ju staruschzy do móschniczki a žuny ju saßo do toschki. Potom stanywschi žo wotßali a saby nowinu žobu wsacź.

Wonezy! — konduktor pschisjewi. S tym žo pachoł satorże a też staruschka.

Ja tule wulĕsu, wón k njej rjekny.

Ja hakle na pschichodnej staziji wustupju, stara žona praji. — Tak žo jeno dżerż derje. To cźi praju, njesabudź na Boha. Knjesa mischtra a woßebje mischtrowu postrow. Praj jimaj, so žo mi jara lubi, so tebje k dobremu nawjedujetaj. Khodź w Božim mjenje.

* * *

We Wonezach žo wucźobnik roshladowasche, kaž by rjekł, so njewĕ, do kotreho kónza žo wobroczićź. K jich khĕżzy dwaj pucźej wjedżeschtaj, jedyn schĕrschi, ale dlĕjschi, druhi wuski, ale krótschi, wokoło plotu do delnjeho mĕstaczka. Wón žo rosßudźi hicź po powolnischim pucźu, psches to torhoschcźo. Rady budźische hischcźe nĕschto domoj kupił, ale sa cźo? Bjes dźak žo na maku ławku blisko dwórnischcza žydże a wucźeże s kapßy móschniczku, nadźijejo žo, so je tam sa tón cźaß nĕschto pjenjezkow pschibyło. Wjedżesche wschak derje, so temu tak njeje, ale tola ju wotewri, kaž by žo wĕstoscźe dla chzył pschepokasacź.

Aj, aj! sawoła dźiwajo žo, hdyž w njej módru papjerku wo dwazeczi hriwnach wuhlada. Schtó je mi tole jowle nuts tyknył? A wuwsawschi wobhladowasche žebi ju bliže. Pomĕł bě hižom tajku papjerku w ruzy, hdyž bě jeho mischtr pósskał, so dyrbi ju wumĕnicź, ale so by jeje žam też wobžedżał, teho sboża hischcźe njebě ženje sawoptał.

Dołho na nju shladowasche, pschi tym žo prózujo shudacź, kak potajnje bě žo wona jemu do jeho rostorhaneje a wopschimaneje móschniczki s zuseje móschnje dostała. Skónczńje doscź dołho žebi pschekładowawschi spósna, so bě jemu to ta stara dobra cźeta nuts tykła. Bóh ji to mytuj, budże žo sa nju modlicź. Na to poskoczźiwschi psches torhoschcźo k žwojej hubjenej khĕżcźiczźy dale khwatasche.

Klamy bĕchu wschudżom hischcźe pokne tworow a wotewrjene. Wotmyßli žebi nĕschto zaltow a nĕschto kołbaßow kupicź. Wschudżom jeho snajachu. Hdyž pola pjekarja papjeru wumĕnjesche, žo tón dźiwasche, to ma telko pjenjes.

To masch ty wĕscźe dobru žłużbu? žo jeho praschesche.

To žo wĕ, mały khachleŕ pschihłoßowasche. To sa žiwjenje prĕni krócź, so sa zuse pjenjesy druhim njeßele cźinjesche.

Toschu žebi poknu zaltow natyka, potom hischcźe nĕschto kołbaßow pschikupi, kóždemu po jenej. Cźi budża žo wobliśowacź! Wowka drje w zykym ercźe ani jeneho suba nima, ale wona žebi tola jenu kołbaßu smumli a žebi zaltu do khoseja nadrjebi. Tak poskakowasche domoj. Hižom žo cźmische. Do jstwiczki pschi semi bě widżecź. Widżesche, so wschitzy wokoło nĕcźeho stejo płakaju. Schto to je? Sa powjask na durjach sczahnywschi do khĕże sastupi a wotßal do jstwy. Lĕdma žo jeho dohladawschi jemu napscheczo bĕżachu a witachu jeho.

Takle hladaj, wowka rjekny, kajke my doma jutry žwjecźimy. Bóh je nam Pětrka wsak. Wcźera je wumrjeł a jutsje jeho pokhowamy. Rady bychmy jeho rjenje pokhowali, ale nimamy pjenjes na to. Sa kaschcźik žmy hischcźe dołżni. Cźĕko w kaschcźu wuhladawschi žo nasch pachoł do płakanja da. — Schto dha kaschcź płacźi? tak žo woprascha.

Dwaj tolerjej wschitko hromadże. Je dżě rjany bĕły wobarbjeny. A hólz do kapßy žahnywschi wucźeże pjenjesy a je wowzy do dłonje tykny.

S wotkel žy tola telko pjenjes wsak? — woprascha žo jeho. To je mi dobra stara žona na pucźu dała.

Je to móżno? — njejßy ji tola wsak?

Ale, wowka, wy mje wĕscźe njesnajecźe? — płacźo wotmolwi.

Wĕm wschak, so žy moje pĕkne dżĕcźo, — jeho troschtowasche. Mjes tym pocża žwoje dary rosdżĕlecź, prjedy hacź bě wowka khoseja nawariła, bě wschitko sjedżene. Se sbyteho pokłada da wowzy hiś jedyn žlĕborny pjenjes a, schtoż bě wostało, žebi na pucź wr schowa.

Też dobra zusa žona bě skoro domoj. Ta žebi w myßl liczesche, kelko je ji hischcźe sbyło, porokowasche žebi, cźehodła njeje nĕschto sdżeržała. Ssnadź bě doßahało, hdy budźische jeno nĕschto drobnych dała. Tola schtoż cźłowjek khudemu da, njeje shubjene, to nježe dań. Tón hólz bě žo ji tak saspodobał, budźische jemu poł wutroby dała. Kelko tola hischcźe ma?

Na to móschniczku s tosche wucźahnywschi ju wotewri a hižom žo napscheczo sabłyschcźa wulka sawalena papjera a na njej we wulk liczbnikach: 100.

— Aj, aj! — kaž dżĕcźo sawoła. — Schtó je mi tole žeh tyknył?

Hudasche a wĕso móżesche žnadnje shudacź. Schtó druhi bě to mohł pschityknycź, khiba tón woßebny knjes, kiž žebi nowinu psch wocźi dżerżo psches dżĕrku na nju bě pschihladował. Tak bě wsch widżał a žłyschał. Nowiny bě we wosu wostajił. Wsa je do ru a w nich žo dohlada wulkeje dżĕry a sbytkne bórsy shóda. Sapła jemu to Bóh! Te nowiny žebi wsa k wopomnjeczu. Hižom wjecźorjesche, hdyž domoj dojĕdże. Jeje wnucźka bě ji napschecź pschischła. Duzy s dwórnischcza žo wowka w cźmiczźy dohlada na sdala postawy tamneho knjesa.

Tamle je, widźisch jeho? Koho dha, žo wnucźka wopraschu A hižom chzyshe wowka pschikhwatacź, so by žo jemu podźakowała ale pokloniwschi žo s poßmĕwom shubi žo jimaj s wocźi.

Schtó to bĕsche? To cźi, lube dżĕcźo, powĕm posdżischo. Dżenž žym pscheßłapjena. so njewĕm, kak mi je. Ssnadź je wam schto p kradnył? — Tajkile knjes? Njeda ji to pokoja, woprascha žo kon duktora, tón mĕnjesche, so drje je to Jendżelczan był. Jendżelcza to był njeje, dokelż je rosymjał žerbsti. Wĕso bě radoscź w dom wulka, ale wowka bě mudra a hnydom wschitkich pjenjes wnucźatam na dobo njeda. „Wjeßelekho dawarja tón Knjes lubuje“, praji žw pißmo, „luboscź sa luboscź.“

Ze Serbow.

S Budyschina. Njedźelu popołdnju seńdże žo rjana cźrjódła žerbskich muži se wschĕch kónczinow žerbskeje Łużizy. Shromadźiznu wodżesche knjes Hajna se Splóska. Knjes Bart rosprawjesche wo napjatej dżĕławoscźi žejma, wo rybarskim nacźisku, psches kotryż žo jenoż knježim dworam wjetschich prawow dawa. Dokładnischo rĕcźesche wo namjetach sa nowy schulski sakoń, woßebje wo podlĕschenju pokracźowanskje schule sa hólzow na 8 mĕżazow (nĕtko jenoż 6 mĕża zow) a wupschestrjenje teje žameje schule na **holzy.** K temu pschecźita petiziju, kotraż žo s małej porjedżeńku jenohłóßnje pschi ja. Dale jednasche žo wo nałożowanje a trjebanje žerbskeje rĕcźe w naschich schulach. Wschelazy rĕcźnizy wotkrywachu tu nasche narodne hubjeńśtwo a dopokasowasche žo, so je schulski sakoń w mnohich padach žo wobeschoł. K tutej macźisnje žo też petizija pschedpołoži. Wona žebi — a to s dobrym prawom — žada, so žerbske dżĕcźi też **žerbski pißacź** nawuknu. Nowocźażna paedagogika słożuje žo na to, so žo pódla ducha też **ruka** wuwije, so potajkim žo žerbske žłowo też pißomnje pschedstaji. Schtoż je hewak po wschitkowne żadanje, njedyrbjało žo wono też napscheczo žerbskim dżĕcźom nałożowacź? Po § 20 noweho nacźiska maja žerbscy starschi pschi sastupje žwojich dżĕcźi do schule prajicź, hacź chzedża je žerbski wucźicź dacź. Też móża žwoje postajenja wróczo wsacź, hdyž chzedża. Sserbam dyrbjało žo sakońšzy jich wobstacże śwĕscźicź. Wschako žu sakszy kralojo žlubili, so chzedża žwoju ruku nad Sserbami dżerżecź.

Petizija žo też jenohłóßnje pschija. Jedyn knjes žo jenoż strachowasche, so budże nawucźenje pißanja žerbskeje rĕcźe wulka cźeża sa dżĕcźi. Deputazija, kiž ma žo hischcźe wuswolicź, kralej a knježerstwu žwoje pschecźa ertnje pschednjeże. Ssobotu dopołdnja w 10 hodźinach žo shotowjenej petiziji hischcźe ras pschehladatej. Wokoło 1/4 7 hodźin skónczi žo jara sajimawa shromadźisna.

— Tudomny mĕschczańśki radźicźel Möbius je žwoje sastojństwo dla khorosce skożił.

— **(Konjej žo spłóschikoj.)** Schtwórtk w nozy wokoło 1 hodźiny staj žo konjej ryczerkublerja Schołty s Jażońzy pola Ssokolzy na garbarskej haßy spłóschikoj, hdyž žo kucźine durje sa praßnychu. Pohoncź, kotryż pschi kucźi stejesche, žo k semi potorhny, a jene koło jemu nohu pschejĕdże, tola žo wón njewobschkodźi. Konjej s kucźu k Židowej dele cźĕrjeschtaj a staj potom bjes wjed nika wokoło hanjejo wokoło 2 hodźin na Flinzsku stronu pschihna-

koj. Tam staj žo wot kuče wottorhnykoj. Rano wokoło 5 hodźin žu jeneho konja na Mužakowskej drósy a druheho na Hoschiz haby sadžerželi. Wonaj žo njejstaj pschi dźiwjej hanjeńzy wobschkodźikoj. Kuča je žo khětro rosbika.

— Konjaze wiki w Eisenbergu-Moritzburgu směja žo wutoru 5. měrza. Prěni króć je tam też dowolene, proßata w korbach na wiki pschiwjesć.

S Budyschina. Wustajenzu sa schewstwo a kožowu industriju budže wot 10. hacź 13. auguśta swjask sakskich schewskich jednotow w Budyschinje wotměć. Wschelake wustajene maschiny žo s elektriskej mozu poćerja. Na wustajenzy žo niz jenož Němska, ale też Awstriska, Italska a Schwajzarska wobdźěli.

— Prěnje njewjedro žmy lětža wutoru popołdnju měli. Pschi žylnym deschću, kotryž je hischće pschezo žuchu semju troschku namaćak, bě nasdala hrimot saßkyschećź. W cźěskej a sakskej Schwizy je njewjedro khětro žylne byko. Telefonski wobkhad mjes Awstriskej a Sakskej bě na dlějschi cźaž pschetorhnjeny.

S Wulkeho Wjelkowa. Tu je žo wutoru rano warjeński kursuß wotewrił. Wón žo wschědnje dwójzy, a to dopołdnja wot 9 a popołdnju wot 3 hodźin w domje kublerja Jordana wotměwa. Pschi kursu žo 26 žonow a holzow wobdźěli.

S Budestez. Sserske towarstwo „Lubin" směje pschichodnu njedźelu, 3. měrza, popołdnju s dypkom 4 hodź. pola Rösikez žwoje tsecze lětusche poženjenje. Knjesej pschedžydže je žo poradźiło, sa rěčnika saßo k. žejmskeho sapóßkanza Barta s Brěsynki dobycź. Knjes rěčnik je zyły tydźeń w Draždźanach se žejmom sapschehnjeny a je tola swólny, nam tu njedźelu žkuzicź a wo žadanjach noweho schulskeho sakonja w nastupanju žerbskeje rěcze rosprawu podacź. Poženjenje budže ważne. Duž pschińdź kóždy! Sprawni Sserbja žu też jako hosczo witani.

S Hodźija. W nozy wot sańdźeneje póndźele k wutorje je žo njeduschne paduschne paßmo, kiž hižo zyły cźaž Hodźij a wokolnosć domachpyta, do nascheje schule dobyło. S pschitwarka žu k hornjemu sadnjemu woknu saléšli, jo rosbili a tak do jstwiczki pschischli, w kotrejž žo jedź khowa. S njeje žu žebi něschto jeji a mjaža pschižwojili a do pódlanskeje najstwy pscheschli. Tu žu wschě samki wotpacźiwschi khamory wocźinili a s jeneho wschě dobre damastowe schaty sebrali. Dokelž, sa pjenjesami pytajo, njejžu žanych namakali, žu žo roshněwali a we žwojich skobach kaž dźiwi sakhadźeli. Na rjanych nowych stokach a na sofje žu s wótrym nožom plüsch rosrěsali, runje tak žu wulki stwiny drohi pižany rub a wschě gardiny skónzowali. Nacźinjena schkoda s kradnjenymy schatami psches 1000 hr. wucźinja. Pytnył jich w nozy nichtó njeje, też polizajski poß žlěd namakacź njemóžesche. Nadźijomnje njekraßnizy bórsy žwoju saßkuženu msdu dostanu!

S Wulkeje Dubrawy. So žo s Margarecźineje Hěty wschitzy dźěłacźerjo puschcźa, kaž žo to tydźenja pižasche, je zyle wumyßlena wěz. Na to žebi tu nichtó njeje pomyßlił, kaž prjedy žo też nětkole tu dale dźěła. Jenož porzlintocźerjo žu loni w auguscze dobrowólnje žwoje dźěło skožili a hižo 7 měßazow prósdni khodźa. Tych dla pak žadyn khapon njesaspěwa, dokelž je cźrjóda młodych ludźi jich dźěło nawukła a jo runje tak derje dokonja kaž tamni. Duž strajkowarjo žanych wuhladow nimaju, so bychu tu saßo dźěło dostali. Dokelž žu s wjetscha wukrajenjo, budźa jedyn po druhim naschu Dubrawu wopuschcźicź pocźecź.

S Pomorz. Tudomnemu ratarskemu radźicźelej Weißflogej, kotryž je 28 lět s pschedžydu tudomneho ratarskeho towarstwa był, je žo žlěborna medailla sa saßkužby wo ratarstwo spožcźika.

S Kotez. Nasche zyrkwinske a schulske pschedstejicźerstwo je k. pomozneho wucźerja Hokera w Bukezach sa tudomneho zyrkwinskeho wucźerja wuswoliło. Tak nětko nascha woßada skónczńje saßo derje žerbski rěcźazeho a Sserbam pscheczelnje smyßleneho wucźerja dostanje. Wjele lět dołho je w naschej schuli se žerbskej wucźbu jara klazało. Nětko nadźijomnje lěpschi cźaž pschińdźe.

S Draždźan. Lětusche žerbske kemschenje w kschižnej zyrkwi wotměje žo njedźelu Lätare, 17. měrza,
3. njedźelu po žwj. trojizy, 23. junija,
15. njedźelu po žwj. trojizy, 15. septembra,
2. adventa, 8. dezembra.
Knjeza duchowni w žerbskich woßadach žo naležnje wo wjazykróćne wosjewjenje tutych Božich žkužbow prosca.

S Kißlizy. 17½ létneho pschirodneho žyna tudomneho blidarskeho mischtra Jurka žu póndźelu na najstwje satšeleneho namakali. S woprědka žebi myßlachu, so je žebi pachoł žiwjenje wsał, dokelž bě jemu nan sakasał, na reje hicź. Lěkarske pschepytanje pak je pjecza dopokasało, so žo wo žamomordarstwo njejedna, ale so je žo revolwer pschi njewobhladniwym wobkhadźe wot žamo spuschcźił.

S Łasa. Jutsje njedźelu nasche žerbske towarstwo „Handrij Seiler" prěni ras do sjawnosćze stupi, dokelž žwój prěni sakoženski žwjedźeń wotměwa. Budźemy žerbske dźiwadko hracź a nětotre mužike chory spěwacź. So žo pscheczźiwo nam bórsy njepscheczźeljo sběhnu, to žmy wocźakowali. To žmy tu pola naß swucźeni. W němskich nowinach žu hižo pscheczźiwo nam schczuwali, tola my žmy jim jaßnje doscź wotmolwili. Zykę schczuwanje je jenož k naschemu lěpschemu, dokelž naschi Sserbjo też pola naß runje psches tajke njepscheczelstwo dźeń a jaßnischo spósnawaju, so žkuscheja wschitzy do žerbskeho towarstwa. A tak móżemy pschezo saßo nowych žobustawow pschijimacź. Schtóž ma luboscź k žerbskemu narodej, tón njech jutsje pschińdźe k nam. Knjes wucźeŕ Kral s Kamjeńza směje pschednoschk. Duž pschińdźcze, žerbszy bratsja, s blíska a s daloka jutsje njedźelu k nam!

S Wojerez. Do tudomneje ville dr. Manna je žo wóndano w nozy jedyn paduch dobył a w njej khamory rospacźił a wschelake wězy, mjes druhim jedyn skoty cźaßnik, žobu wsak. Nasajtra polizajski poß wjazy króć po žlědźe hacź k żelesniskemu pschekhodźe Kulowskeje dróhi pschi Wulkonydźanskim pucźu běżesche, tola tam žo žlěd shubi.

S Roholuja. Gmejny, kotrež maja žamostatnu hońtwu, nětkole druhdy s njeje schwarny pjenjes dostawaju. Hońtwu lubowazy pjenjeżnizy žo na pschemo pscheßadźuja, hdźež je něhdźe dobra hońtwa na pschenajecźe. Tak je žo sa tudomnu gmejnsku hońtwu, kotraž je hacź dotal 46 hriwnow létnje wunjeßka, 410 hriwnow žadźiło. S tymile pjenjesami žo skoro wschě dawki nascheje makeje gmejny sapłacźa.

S Mikowa. Nowa dwojoklaßna schula žo po wobsamknjenju schulskeho swjaska na kupjenej leżomnoscźi pschi Horschowskej drósy natwari.

S Mužakowa. Ssobotu wjecźor po 8 hodźinach žo w schkleńcźerni „Silesia" jedyn expedient, kotryž pschipadnje hischće ras do njeje sastupi, kura, se składownje stupazeho, dohlada. Dokelž wón se žamżnej mozu njesamó, woheń podużycź, wón na woheń wutrubicź da. Bórsy wohnjowe wobory se žykawami pschijédźechu, njedoßahazeje wody dla móżachu žo jenož wo to prózowacź, so žo plomjenja na žużodne twarjenje njerosschěrichu. W schkleńcźerni žo po tajkim dale dźěłacź hodźi. Woheń je pjecza s krótkim samknjenjom elektrowoda na hrjedźe nastał, k kotrejž bě wód pschibity. Twarjenje bě se wschěm, schtož žo w nim khowasche, psche wohnjowu schkodu sawěscźene.

— (Sakasane skótne wiki.) Dla stracha, so mohła žo pokhroma sanjescź, žu žo skótne wiki 12. měrza w Sslepom, 12. měrza w Rychwałdźe, 16. měrza w Dubzu a 20. měrza w Mužakowje sa wschón schparaty skót sakasake.

S Běłeje Wody. Msdy dla je póndźelu něhdźe 250 schkleńcźerjow, tocźerjow a pomoznych dźěłacźerjow dźěło složiło. Woni běchu po postajenju nowych pschisławow wucźinjenje podpißali, po kotrymž žo jim msda wo 4 abo 5 prozentow poniži. Hdyž tole wucźinjenje do mozy stupi, swada dla poniženja msdy nasta. S dotalnym jednanjom njeje žo hodźiło, pschesjenosć dozpicź. Schkitazy swjask dźěłodawarjow je pjecza we khownej shromadźisnje wobsamknył, dźěłacźerjow s dźěła wusamknycź.

Přilopk.

* Sozialdemokratojo a dopředkarjo žu w druhej komorje sakskeho žejma knježerstwu žrědki k spožcźenju rjadow (ordenow) sapowjedźili. S pomozu konserwatiwnych a nationalliberalnych žo skónczńje žadana summa pschiswoli.

* (Ssudniskeho radźicźela sajeli.) W Draždźanach žu žudniskeho radźicźela dr. Snella jebanstwa dla sajeli. Wón je ludźom něhdźe 60,000 hriwnow wuklukał. Snell bě prjedy offizěr w cźělnym grenaděrskim regimencze w Draždźanach a krótki cźaž w diplomatiskej žkužbje. Se spěwarkami a pscheczinjerskimi ludźimi wobkhadźejo, je wón wulki dołh napraskał. Jenej Amerikanzy, kotraž je w Draždźanach wschelake jebanstwa skucźika, je wón do Ameriki cźeknycź pomhał.

* (S automobilom žo pschejeł.) Póndźelu wjecźor je žo na starym torhoschczu w Draždźanach jedyn žydomlětny hólz s automobilnej drožku pschejeł a žo tak cźežko sranił, so je na wjesbje do hojerńje wumrjeł.

* Fararja dr. Burcka w Auerbachu je Draždźanski kawniski žud k 250 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Farař dr. Burck bě

pschecźiwo sałożenju jeneje noweje korczmy we ßwojej woßadźe a pschecźiwo wopilstwu prědował a pißał. S tym ßo piwarzy a korczmarjo skschiwdźeni cźujachu a jeho wobskorźichu.

* (Sso samjatk.) Schtwórtk wjeczor je 11 létny ßyn klampnarja Pfeiffera ßmjertnje do njesboża pschischol. Wón jedyn rjeblowany wós do bróżnje cźischcźecź pomhasche a bě sa konizu pschimnył. Pschi tym ßo wón k sczénje stkóczi, so ßo jemu wutrobno rosmjecźe. Njesbożowny krótko po tym wumrje.

* (Ssmjertny pad jeneho wojeńskeho létarja.) Franzowski leutnant Ducourneau, kotryż w Pau s létadłom wulecźo, je s wyßokosce 150 metrow do bahnischcźa padnył, s kotrehoż jeho morweho wucźahnychu. Jene létadłowe wokschidło bě ßo skamało; to bě s pschicźinu njesboża.

* (50000 hriwnow pschekschiwił.) W jenej Barlinskej wulkej banzy ßu bankoweho sastojnika Webera sajeli, dokelż je piecźa sa 50000 hriwnow hódnostnych papjerow pschekschiwił. Pschepytowanskemu ßudnikej je ßo wón hacż dotal wusnał, so je wón sa 42000 hriwnow hódnostnych papjerow pschekschiwił. Sajaty je woženjeny nan tsjoch dźěcźi. Doma bě wón porjadnje żiwy, mějesche pak dołh a teho dla pschekschiwjenje skucźi.

* (Strajk němskich krawzow.) Němszy krawzy wot 1. měrza strajkuja. Strajk ßo na 31 městow wupschestrje. Pschi strajku ßo něhdźe 16000 krawzow a schwalcźow wobdźěli.

* (Do pinzy padnył.) W Bóleßlawje we Schlesyskej hudźbny wucźeŕ Benedix w hosćenzu na dwórnischcźu město druhich duri durje do pinzy wotewri a po skhodźe do pinzy padźe. Hnydom pschiwołany lékaŕ spósna, so bě ßebi njesbożowny nop rosrasył. Wón lédma se żiwjenjom woteńdźe.

* (Sapaleŕ ßo ßam ßobu spalił.) W wßy pola Trutnowa wjeczor dźěkacźeŕ Franz Kamiz domoj pschischedschi ßo se ßwojej macźerju a ßotru swadźi, kotrejż jemu jeho njerodne żiwjenje porokowaschtej. Na to ßo roshněwawschi wón hrożesche, so khěżu sapali a też woprawdźe pod krywom woheń satykny, kotryż pak żónskej pytnyschtej a haßnyschtej. We strasche wonej k ßußodam běżeschtej, so byschtej pschecźiwo hrożenjam ßwojeho ßyna a bratra pomoz pytałej. Hdyż ßo wrócźischtej, bě Kamiz s nowa woheń satyknył a zyła khěża ßo palesche. Hdyż nasajtra rano sbytki po wohnju rumowachu, pod nimi swuhlene cźěło sałożerja wohnja nańdźechu.

* (Ssurowa hrubosćź.) W Radworju w Schlesyskej rěsnik Morawiez se ßameje hrubosćze a wólnosćze 17 létneho wucźobnika do warjazeje wody w parnym kotole cźißny. Potom jeho sa falu hrabny a na kamjeńtnu dłosbu wjerhny, tak so ßo wbohi mkodźenz nimo wopalenjow też do woblicźa sbi, so krwawjesche. Jeho dyrbjachu do khorownje wotwjesćź. Wutoru hrubeho cźlowjeka w hosćenzu, hdźež dźěkasche, sajachu.

* (Wucźobnikaj s pjenjesami cźekłoj.) W Lěhnizy běschtaj wucźobnikaj w pißarni nadoboweje twornje 2000 hriwnow potajikoj a cźekkoj. Nětkole staj ßo dobrowólnje wrócźikoj a policija je jeju sajała. Pschi nimaj namakachu hischcźe dwanacźe stow hriwnow a nimo teho pschi kóżdym wótrje nabity revolver a tsélidło. — Nadźije sbudźaza mkodosćź!

* (Wyßoka staroba.) W Schönowje pola Frankfurta nad Wódru je żona, s mjenom Gillertowa, 13. februara ßwoje 102. narodniny ßwjecźiła, a je pschi tym hischcźe tak kruta, so po lěßu khodźi a so na tak stareho cźlowjeka sapodobna njeje.

* (Rubjeżnizy.) W Hruschczebredach w ruskej Pólskej wutoru wjeczor schescźo rubjeżnizy farsti statok nadpadnychu, hdyż faraŕ doma njebě. Cźeladnych wuwjasachu a wjele hotowych pjenjes rubichu. Hdyż wjeßny policista rubjeżnikow scźěhowasche, nasta wojowanje s revolwerami. Dweju rubjeżnikow morichu, sbytknych móżachu wuspinacź. Też ßo w ßußodnych khěżach mnoho wußlědźowanjow wuwjedźe, mnosy ßo sajachu.

* (Rubjeżni hońtwarjo hajnika satsélili.) Hajnika Lentzu s Neukirchena pola Halle ßu wutoru rano rubjeżni hońtwarjo wot sady satsélili, hdyż wón sa nimi błědźesche. Winikow hischcźe njesnaju.

* (Tsi dźěcźi ßo sadußłe.) Ssrjedu popołdnju ßu ßo w Köthenje tsi dźěcźi dźěkacźerja Walthera, pol léta hacż 6 lět stare, we wobydlenju samknjene sadußyłe. W njepschitomnosćźi starscheju ßo pschi khachlach wißaza drasta sapali. S nastawazym kurom ßo dźěcźi pohłuschichu. Hdyż ßo ßußodźo do bydła dobuchu, dźěcźi bjes wědomnja na semi leżachu. S pjecź dźěcźi běchu hižo tsjo hólzy morwi. Schtyrilétnej holcźzy ßo lédma żiwjenje sakhowa. Najmjenje je kur najmłódschemu dźěsću schkodźił.

* (Rosbuchnjenje płuna.) We Wilmersdorfje pola Barlina je ßo w kißlikowej akzijowej fabriży satraschne rosbuchnjenje stako. 25 metrow dołhe twarjenje ßo do powětra funknu, a we wokolnosćźi ßo wschě wokna rosbichu a tsěchi ßo wobschkodźichu. Dwaj dźěkacźerjej běschtaj jenu samjersnjenu rołu, město s horzej wodu, se schkrějazej (letowanskej) lampu rostacź spytałoj. S teje njewobhladniwosćźu je ßo rosbuchnjenje sawinowało. Jedyn s dźěkacźerjow je ßo do kruchow rostorhał, druhi ßo psches tsěchu do powětra cźißny a do jeneje ßußodneje sahrody padźe. Spodźiwne je, so ßo wón njeje swonkownje wobschkodźił, tola wón bě ßo tak wustróżał, so błudnje rěcźesche a njemóżesche wo rosbuchnjenju niczo rjeż.

* (Żelnosćź a wrócźenje pjenjes.) Pschekupz w Gliwizach w Schlesyskej dosta s Wrótßławja sapißany list, w kotrymż bě 50 hr a papjerka, na kotrejż bě napißane: „Tute pjenjesy ßu wasche; w tehdom dźěcźo do wohnja tykko njeje, ale ßu ßo hinak shubiłe ...“ Dostawaŕ ßo dopomni, so bě ßo jemu psched 22 létami pjecźdźeßacź hriwnow w papjerje wo jstwje s blida shubiło. Tehdom ßebi myßlachu, so bě schtyrilétne dźěcźo pjenjesy s druhimi papjerami wobschkodźiło a do nęscze cźißko. Na namołwjenje ßłużobneje holzy bě to dźěcźo też woprawdźe tak wuprajiło.

* (Wuhlowy płun sajědojcźił.) W Buchwaldźe w Schlesyskej dźěkacźerja Blau-a a jeho żonu morweju we jstwje nadeńdźechu, kotraż bě połna jědojteho wuhloweho płuna. Muż pschi wschěm prózowanju wjazy k ßebi njepschińdźe a wosta morwy. Też je mała nadźije, żonje żiwjenje sdźerżecź.

* (Kradnjenje w khostańskim ßudźe.) W Prasy ßo w nozy samkarski pomoznik Drahokoupil do twarjenja khostańskeho ßudu dobu a 40 cźaßnikow a mnoho pyscheńkow pokradny. Na haßy jeho sajachu.

* (Kradnjenje juwelow w spěschnym cźahu.) Juwelowy wikowaŕ Loevy, kotryż je ßrjedu s Parisa do Wina pschijeł, je poliziji wosjewił, so ßu jemu w spěschnym cźahu sa běrtlik milijona frankow parle a brillanty kradli, a pódla teho hischcźe sa 3800 frankow hotowych pjenjes. Wobkradnjeny juwele w ßwojej listowni w snutskownej wutrobnej toschi ßwojeje ßuknje khowasche.

* (Ssurowe njekhmanstwa w Parižskich khorownjach.) Wo tych wězach powjeda lékaŕ dr. Ikar: „Wothladaŕ khorych ßmjerci khoreho wosjewi a bjes teho, so by ßo schtó wo woprawdźite ßmjercźi pschesßwědcźił, wotnjeßu njebocźiczkeho do rosrěsowańskeje sale. W někotrych khorownjach wothladowarjo, so bychu ßebi dźěła salutowali, mrějazeho do komory sa morwych wotnjeßu. Lékaŕ Ikar ßo pola hólza pschesßwědcźi, so jeho wutroba hischcźe dwě hodźinje po tym pukotasche, hdyż běchu jeho do komory pschinjeßli. W druhej khorowni na kholeru semrjety saßo k żiwjenju wotucźi, hdyż jeho hižom rosrěsowachu. Pokhowaja morwych wjele prjedy, hacż sakoń to dowola. Po Ikarowych ßłowach 10 na sto njesbożownych pod rosrěsowazym nożom wumrje a 20 na sto khorych ßo hischcźe żiwych pohrjebuje, po prawom sahrjebuje. A ßamßny lékaŕ pschecźiwo tutym do njebjeß wołazym skóścźam njewě druheho ßrědka, khiba tón, so by ßo kóżdemu semrjetemu ßylna dźělba strichnina daka abo wutroba s dołhej jehłu pschekłoka. Swobodni murjerjo mikosćźiwe ßotry s khorownjow wuhnachu a nětkole tajkele hrósbne wobstejenja! — Schtó wě schto też druhdźe hrosy, dostanu-li ras njewěriwi, židźa, ßwobodni murjerjo a jich pschiwisk knjeźstwo do rukow!

* (Meteor.) W Reichenawje pola Žitawy w nozy wot wutory na ßrjedu wot napoł hacż do tsjoch schtwórcźi na dwě na wjecźornym njebju meteor spadowasche. Wón tak ßylne ßwětko rosschěrjesche, so khodźerjo na drosy stejo wostawachu.

* (Mordarjow sajeli.) Rěsniski pomoznik Koziolek, kiż je 6. nov. lońscheho léta hromadźe s rěsnikom Kaßym židowskeho pożczowarja pjenjes Chapera se Ssoßnowiz w Sawodźie-u morił a wurubił, ßo we wobydlenju ßwojeho ßwaka saja. Jeho ßwak ßam policiji jeho pschitomnosćź pschisjewi. Na to dwaj policajskaj sastojnikaj jeho sajeschtaj.

* (Sajecźe.) W Konizach we ßwojim cźaßu gymnasiasta Wintera morichu a dołho ßebi myßlachu, so ßu jeho żidźa morili. Nětkole ßo wěsty agent Greulich se Semianowiz jako podhladny skucźeŕ saja. S nowym pschesßkyschowanjom ßo tute dny wukopa, so bě wón też tele ßłowa wuprajił: „Hacż na khornaŕ drje mi tola njepóńdźe, w najhórschim padźe dostanu pjatnacźe lét jastwa.“

* (Wulki woheń.) Město Houston w Texaßu je ßo s wulkim wohnjom wupuscźiło. Psches 100 khěżow, něktore zyrkwje, dwě wulkej fabriży ßu ßo wotpaliłe. Mnohe składownje, w kotrychż ßo bawłma khowasche, ßo do cźista sniczichu. Wulki wětr wupschestrjenje wohnja spěchowasche.

* (Rosbuchnjenje lampy.) W Oswiczimje pola Katowiz ßo klampnarſki miſchtr Vogel a jeho doroſczenaj ßynaj ſpalichu pſches to, ſo bě petrolejowa lampa rosbuchła.

* (Ssněhowe mjeczele w Ssibirſkej.) Pſches wulki dźěl Ssibirſkeje ßu njeßmérne ßněhowe mjeczele ſakhadźałe. Kaž ßu nawjedźicź mohli, ſo je w mjeczelach 129 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło. — Też w ßrjedźnej Aſiſkej ßurowa ſyma knježi. Na puczu wot Kokczetowa do Petropawlowſka ßo wotdźělenje khoſtanzow ſe ßněhowym mjeczelom pſchekhwata. Dwaj wojakaj ſ pſchewodniſtwa ſtaj ſmjerſtoj, jedyn khoſtanz je ßo ſhubił.

* (Rubjeżne mordarſtwo w żeleſniſkim cźahu.) W jenym kupeju 3. klaßy Lyonſkeje żeleſnizy ßu wutoru w nozy krótko pſched cźahowym ſajéſdom do Chalons ſur Sanone 34 lětneho wojeŕſkeho *lifranta Martza* ſakkóteho namakali. 3000 hriwnow pjenjes ßu jemu rubili. Myßla ßebi, ſo ßu ßo tſi woßoby pſchi njeſkutku wobdźěliłe. Rubjeżnizy ßu cźekli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Gmejnſkeho expedienta Bretſchneidera w Herrnhućze, kotryž je wot 1907 hacź 1911 jako gmejnſki běrz a nalutowańniny kontrolleur 5092 hriwnow pſchekſchiwił, k jaſtwu na 1 lěto 8 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

× Prjedawſchi woženjeny poliziſt Albin Simon mějeſche ßo dla pſchekſchiwjenja w ſaſtojnſtwje ſamolwicź. Jena knjeni bě na tudomnym dwórniſchcźu ſloty žonjazy cźaßnik namakała, kotryž wona ßkužbu cźinjazemu poliziſtej pſchepoda. Po zdléſchim cźaßu ßo namakarka na polizajſtwje wobhoni, hacź je ßo ſhubjerka ſa cźaßnikom wopraſchała. Tam pak niczo wo tym njewjedźachu. Simon bě cźaßnik ßwojej lubzy, ſchwalczi Stübnerez, na khowanje dał, kotruž je poßledni pſchißażny ßud wopacźneje pſchißahi dla ſaßudźił. Poſdźiſcho je wón, kaž pſched ßudom wudawaſche, na tu wěz ſobu! Jeho k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Nowowjeſczanſkim** hajniſſim revěrje budże ßo

póndźelu 4. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

ſcźěhowaze palne drjewo na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

13 twjerdych dołhich hromadow, ⎫
56 mjehkich = = ⎭ ſeſtajanych we wurubach 7., 10. a 11. wotdźělenja.

Shromadźiſna w 11. wotdźělenju (wyſche Dubrawſkeje tonoweje jamy).

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. měrza 1912 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcźěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

60 rm **liſczowych a jehlinowych kuluchow,** ⎫
100 = **jehlinowych hakoſow,** ⎭ jenotliwje w 38. a 37. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja 1/2 10 hodźin we 38. wotdźělenju pſchi Koßlowſko-Jitkowſkim puczu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke majoratne hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. měrza t. l. ma ßo na **Bukowſkim** revěrje

132 khójnowych dołhich hromadow,
7 rm **kuluchow**

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi Lupjanſko-Pßowjanſkim puczu pſchi ſchcźerkowej jamje.

W Minakale, 28. februara 1912.

Hrabinſke Holnſteinſke ſarjadniſtwo.
Manke.

Subjazy lěkar Frey

w Budyſchinje na Moltkowej dróſy 19

cźaha ſuby ſ měſtnej bjeſczuczíwoſczu. Zuſe ſuby ſ porzlina abo ſe ſłota też ſa najwjazy ßebi žadazych patientow.

Fotografiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.

Pſchimérne płaczíſny.

Kedźbu! Do Rakez!

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład wſchěch družinow

wobucza ſa hólzow a holzy

po wſchěch płaczíſnach.

Do druhich wßow po žadanju do domu pſchińdu.

S poczeſczowanjom

H. Zawnik.

W Draždźanach-A.
Kaiſerſtraße 27
ſchwajzarſki dźěl,

Holczi penſionat Richter-Hunte.
Villa ſ khłódkojtej ſahrodu.

Wſchoſtronſke hódne ſdźělanje, ſtaroſcziwe wothladanje, wutrobne ßwójbne žiwjenje.
— Proſpekty ßo wobrótnje ſcźelu. —

Dobru

pſcheńczñu muku

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chze ßeb **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jenczˌ pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

„Wot 3 lět na hroſnu wumpjern cźerpjach. Hižo po 3dnjowym nałoženju **Zuckerowehopatent. lékarſkeho mydła** bě wuſpěch widźomny.

Jětſeſchka

ſchnyjachu. a nowe njenaſtawachu. Hižo po 2 kuſkomaj bě moja koža zyle cźiſta. P. N.“

Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a miłka) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Zuſe ſuby

plombowanje, wucźehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſuboboleńja.

— Pomérne płaczíſny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże

ßwjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacź

we wudawarni

Serb. Nowin.

»Meja« Radworska

(zap. tow.) změje njedźelu **10. 3. 1912** pop. w 4 hodź.

hłownu zhromadźiznu pola Delankec.

Porjad: zličbowanjo — wólby — namjety.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 10. nalětnika** swoje měsačne posedźenje pop. w 4 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Dla prječćehnjenja našeho dotalneho pokładnika, knj. Šołty, změje so nowy pokładnik wuzwolić. Duž so wšě sobustawy wutrobnje přeprošeja, tež hosćo su lubje witani.

Předsydstwo.

Hypothekske pjenjesy

wupožčuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Serbske tow. „Lubin“ w Budestecach

změje **njedźelu 3. měrca** pop. w 4 hodźinach pola Rösikec swoju 3. lětušu zhromadźiznu. Knjez sejmski zapósłanc Bart je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy so należnje přeprošuja

Předsydstwo.

Hajna.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **3. nalětnika** pop. z dypkom w 4 hodźinach swoje **hłowne posedźenje.**

Knjez kapłan Deleńk z Budyšina je přednošk wo swojim pućowanju do Bělohroda dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy a hosći kaž też sobustawy bratrowskich towarstwow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Cžorny kóń,

dobry cžahacžer, walach, je na pschedad w Bukezach cžišćo 9.

Dwě kosy

blisko kóslatam stej na pschedań w Brěsynzy cžišćo 2 pola Delnjeje Hórki.

Ssuczelna kruwa

k cžehnjenju je na pschedań w Kozłowje cžišćo 2.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**

a ſ pschihódnymi płacženskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych ſeparatorow

měješćelej:

J. Pötzig a Ernſt Falling.

Stare maſchiny ßo do płaćenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Njehdże 1500 zentnarjow brěſowych prutow

kupuje

wokrjeßna dźěłarnja na Židowje (w Ssmolizach).

Konfirmaziske khartki

we wulkim wubjerku

ßu dostacź

we wudawarni Serbskich Nowin.

Wukhowanje

Manjokez herbam ßłuſchaze **lubło** w Jeńkezach ſe 70 kórzami, nowymi twarjenjemi a elektriſkej pſchiprawu je ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Penſionat Böhmez realneje ſchule

w **Draždźanach** na Ferdinandſkej dróſy 17. Schula wopißmo ſa jenolětnu dobrowólnu ßłužbu dawa. Hacž dotal je 1162 abiturientow wobſtało.

Něktoſi ſchulerjo

abo młode knjeżny, kotrež dobru a tunju penſiju w Budyſchinje pytaju, namakaju ju na Lubijſkej dróſy cžišćo 6 po 1 ſkhodźe.

1—2 ſchulerjej

ßo do dobreje ßwójby pſchiwoſmjetaj. Schulſke dźěła ßo dohladuja, dobre ßwědomite wothladanje.

Dalſche je ſhonicź na Bleichenſtraße 4 I.

Kuchańki, ſtwinſke a ißłużobne holzy, młokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Holza,

kotraž jntry ſchulu wukhodźi, ßo 1. haprleji do domjazeho dźěła a k dźěćzom pyta na Hoſchiz haßy cžo. 25 po 3 ſkhodach na prawizy.

Domjazeho pachoła a ßłužobnu holzu

do dobreje ßłužby pyta

Jan Wacker w Albertſkej ſahrodźe.

Pohoncza,

woženjeneho abo njewoženjeneho, kotryž dyrbi też rataŕſke dźěła ßobu cžinicź, hnydom do ßłužby pyta **P. Stephan,** najeńk knježeho dwora w Debiſchkowje.

Woženjeny pohoncz

ßo hnydom abo 15. měrzej pyta

na knježim dworje w Sarečzu.

Dźěłaczerſka ßwójba

a **dźowka do kruwarnje**

ßo ſ dobrej mſdu pytatej

na förbark w Ssmolizach.

Wróczenje cześcze.

Skſchiwdźaze tukanje, na kublerku Marju Welſowu w Hněwšezach ſrěczane, je zyle bjes ſakožka. Skſchiwdźenje ſ wobžarowanjom wróczam.

Marja Eiſeltowa w Rózeńcze.

(K temu cžišću pſchikoha.)

Pschiłoha k cźišłu 9 Serbskich Nowin.

Sobotu 2. měrza 1912.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

26. februara 1912.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	78—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—40	73—78
4. ßnadnje pizowane kóźdeje staroby	28—34	70—74
Jałojźy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	45—48	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—43	73—81
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojźy	31—34	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojźy	27—30	65—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojźy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	47—50	85—89
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	77—83
3. ßnadnje pizowane	34—40	72—76
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—58	95—98
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—53	87—93
3. ßnadnje wuwite wot zyza	41—47	79—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	49—51	65—67
2. mjaßne	46—48	63—65
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—45	61—62

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. febr. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 29. febr. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	10	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	70	9	85
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	20	9	—	9	15
Ječmjeń . . . }	10	50	10	75	9	75	10	50
Wows . . . . } 50 kilogr.	10	25	10	40	9	80	10	20
Hróch . . . . }	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka . . . . }	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły . . . . }	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . . }	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny . . . . }	3	50	4	—	3	60	4	—
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	80	3	—	2	80	3	—
Pšeńczna muka 50 " . . .	11	50	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 " . . .	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 " . . .	4	40	4	70	4	25	4	60
Ssłoma . . 100 " . . .	4	83	5	50	4	34	5	40
Prošata 370 schtuk, schtuka . . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby }	—	—	7	20	6	60	7	10
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pšeńczny gris }	—	—	7	70	—	—	—	—
Ržany gris . . . . }	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 10 np., rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 20 np., ječmjeń wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 40 np.

W Budyschinje płaćeſche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hač 15 hr. 50 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 70 np. hač 16 hr. 80 np.

Wićzne płaćišny w Kamjenzu.

29. febr. 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. — np., pšeńca wot 9 hr. 70 np. hač 9 hr. 90 np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. 20 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 75 np. hač — hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 12 np.

Wjedro w Londonje 1. měrza: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodźinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Pokuiny dźeń smeje farat Rěda rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Kollekta ſa ſnutskowne mißionſtwo.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan August Senda, murjeć w Libuchowje, ſ Jdu Pawlinu Gnawkez ſ Noweje Jaßońzy p. Njeßwačidła. — Dr. ing. Alfred Tischer, architekt ſ Wina, ſ Gertrudu Friedu Emmu Jürgensez, ſ ryćzerkubła w Koschli pola Klětneho.

S druhich woßadow: Max Louis Röder, żelesniſki aſſiſtent w Žiczenju, ſ Jdu Helenu Margaretu Fiſcherez w Huſzy. — Jan Franz Heczik, żelesniſki dźěłaćeŕ w Rakezach, ſ Emmu Barschez ſ Noweje Schćzenzy. — Khorla August Schwiebs, rěſnik w Minakale, ſ Emmu Helenu Schmidtez tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Arthur Gerhard, Jana Hermanna Garbarja, khěžerja a fabrikarja Židowje, ß. — Waltaŕ Erich, Gustava Hermanna Müllera, cźeßle w Cźichońzach, ß. — Willy Kurt, njemandź. ß. w Hrubjelčižach. — Jurij Pawoł, njemandź. ß. w Nadźanezach. — Margareta, Augusta Latuſka, fabrikarja na Židowje, dź. — Willy Kurt, Bjedricha Khorle Hartmanna, fabrikarja na Židowje, ß. — Jan Pawoł, njemandź. ß. w Kelnje.

W katholſkej zyrkwi: Bjarnat, Jakuba Młynka, dźěłaćerja w Budyschinje, ß.

S druhich woßadow: Erika Gertrud, Jana Kurta Žura, kowarja w Běčžizach, dź. — Gerhard Ernſt, njemandź. ß. w Ssemichowje. — Hana Margareta, Jana Ernſta Khěžnika, živnoſćerja w Běčžizach, dź. — Ota Reinhold, Oty Emila Münznera, pjekarja w Běčžizach, ß. — Gertrud Charlotta, Pawoła Auguſta Drechſela, kowarja w Nowej Wßy p. Huſki. — Hana Elfrieda, Bjedricha Maxa Fichty, ſkakarja w Demjanach, dź. — Gertrud Elſa, Ernſta Hermanna Rychtarja, cźeßle w Nowej Wßy p. Huſki. — Hana Frieda, Jana Khorle Mikele, živnoſćerja w Rakezach, dź. — Martha Madlena, Oty Bomsdorfa, pohonca w Hermanezach p. Rakez, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. w Rakezach. — Jan Ernſt, Jana Kruže, dźěłaćerja w Trupinje, ß. — Elſa Gertrud, Ernſta Pilka, živnoſćerja w Hermanezach p. Rakez, dź. — Marja Dorotheja, Guſtava Alwina Mjetwy, fararja w Bukezach, dź. — Helena Martha, Guſtava Hermanna Bjenady w Kobjelnju, dź. — Khorla Waltaŕ Ota, Khorle Waltarja Oty Wenzela w Kluſchu, ß. — Max Waltaŕ, Maxa Pawola Karicha w Lichanju, ß. — Jan Waltaŕ, Jana Bohuwěra Wünſche w Kluſchu, ß. — Martha Marja Berta, njemandź. dź. w Lichanju. — Kurt Gerhard, Ernſta Hermanna Pětſchki, kowaſkeho miſchtra w Hucžinje, ß. — Pawoł Marczin, Auguſta Hermanna Schuſtera, živnoſćerja w Hlinje, ß. — Emil Erwin Gerhard, Bohuwěra Auguſta Krawczika, kublerja w Hucžinje, ß. — Jan Bohuwěr, Hermanna Guſtava Kerna, dźěłaćerja w Drožđžiju, ß.

Zemrjeł:

W Michałskej woßadźe: dźeń 23. febr.: Guſtav Hermann Lubjenſki, rataſſki dźěłaćeŕ we wothladatni na Židowje, ſ Berthelsdorfa, 44 l. 24 d. — Moritz Wylem Müller, dźěłaćeŕ na Židowje, 60 l. 1 m. 22 d. — 28. Jan Auguſt Hantuſch, wucžeŕ ſ Hodźija, we wothladatni na Židowje, 74 l. 9 m. — Max Erich, Maxa Brühla, kopornikeho dźěłaćerja na Židowje, ß., 1 l. 2 m.

W katholſkej woßadźe: Anton Pittner, pſchekupz w Budyschinje, 71 l. 10 m.

S druhich woßadow: Karolina, Hendricha Liſchki, khěžerja w Lutyjezach, mandźelſka, 67 l. 2 m. 14 d. — Khorla Hermann Klimant Krauſa, gm. pſchedſtejićeŕ we Wjelkowach, 57 l. 10 m. — Hańža, Jurja Naſtonza, živnoſćerja w Komorowje p. Rakez, mandźelſka, 62 l. 9 d. — Jan Jurij, Jurja Janaſcha, fahrodn. živnoſćerja w Nižej Wßy, ß., 1 l. 4 m. 24 d. — Auguſt Strympa, wumjenkaŕ w Pßowjach, 75 l. 3 m. — Jan Marczin, Khorle Auguſta Wićzaſa, živnoſćerja w Bóſchezach, ß., 10 m.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu Reminiſcere smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kſchižan němſke a w 10 hodźinach ßerbſke předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wucžba ſa ßerbſku žónſku młodźinu.

Pokutnu ßrjedu smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kſchižan ßerbſke a w 10 hodź. němſke předowanje. Kollekta ſa ſnutskowne mißionſtwo.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

Njedźelu Reminiſcere smeje farat Domaſchka rano $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójž dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbſke a w 10 hodźinach němſke předowanje.

Pokutnu ßrjedu smeje duchowny Bójž rano $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dop. $\frac{1}{2}$9 hodź. ßerbſke a w 10 hodź. němſke předowanje. — Pſched zyrkw. durjemi ßo kollekta ſa ſnutskowne mißionſtwo sběra.

Jěsdny plan železnizow.

płaćazy wot 1. oktobra 1911 hač do 30. haprleje 1912.

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Ze Chorjelza do Drajdźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Ze Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,58	11,17	2,11	2,20	4,24	6,58	8,55	9,07	11,52	
Rychbach	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48	
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14	
Budyschcina	2,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,37	10,26	1,36	
Bizenja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—	
Bistopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—	
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—	
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—	
Do Drajdźan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,05	7,01	9,45	10,24	11,56		

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Drajdźan do Chorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Drajdźan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,12	5,15	6,36	8,10	9,45	10,47	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18		
Bistopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29	
Bizenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43	
Budyschcina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	2,04	4,39	6,07	7,03	9,40	11,16	11,52	
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—	
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,29	7,40	10,18	11,51	—	
Rychbach	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,56	10,34	12,07	—	
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,18	10,56	12,28	—	

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenoż 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	S Kamjenza	→	7,36	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12,4	
6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Wotschnizy		7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07	
6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großröhrsdorfa		7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59	
6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	→ Do Arnsdorfa		6,54	10,38	1,20	3,57	6,15	8,11	11,44	

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfu 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Budyschcina do Bjelecyna.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschcina	4,52†	—	5,56*	7,20	10,47	1,18**	2,06	4,39	6,44	8,03	9,41	11,25§
Wotschnizy	5,00†	—	6,08*	7,28	10,55	1,30**	2,14	4,47	6,52	8,40	9,49	11,33§
Großröhrsdorfa	5,08†	—	6,17*	7,35	11,01	1,39**	2,21	4,53	6,58	8,47	9,55	11,40§
Rosswodez	5,12†	—	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,03	—	10,00	11,45§
Do Bjelecyna	5,19†	—	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,10	—	10,07	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a posledním dźěłanskim dnju w tydźenju.
* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
** Jěsdźi kóždu sobotu, njedźelu a ßwjate dny.
§ Jěsdźi jenož 31. oktobra, 19. nowembra, 26. decembra, 28. januara, 25. februara a 31. merza.

S Bjelecyna do Budyschcina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Bjelecyna	—	6,05†	8,25	—	12,03	—	3,03	5,25	—	7,25	—	10,24
Rosswodez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,35	—	7,31	—	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,42	—	7,36	7,49	10,35
Dejnitez	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,51	—	7,42	7,56	10,41
Do Budyschcina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	6,01	—	7,49	8,05	10,48

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.
† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a posledním dźěłanskim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a posledním dźěłanskim dnju w tydźenju.

Kamjenz-Halschtrow-Bistopiz. — **Bistopiz-Halschtrow-Kamjenz.**

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02	S Bistopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36	Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Bistopiz	7,03	12,44	3,21	8,27	Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Serbske spěwarske ła njejesty

we mułtim wubjerku ßu dostać we wudawarni Serb. Nowin.

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

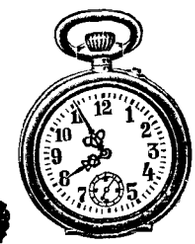
6,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebusa	do	8,50	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
4,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

A. & M. Neuhahn

w Budyschinje

na ßerbskej haßy 4. Telefon 449.

K konfirmaziji:

Saczne remontoirske czaßniki,

czaßnikowe rjeczaßy

ſ woprawneho ſkoteho dubla, ßlěbra, worzla a nikla.

Debjeńki

pschipowschaki — krawattowe jehły — medaillony — manschettowe kneſle — tyłowe a khornarjowe kneſle — chemiſettowe kneſle atd. —

Kraßne nowoſcze **broſchow, nawuſchnizow, kſchiżikow, napowſchakow, narucznizow, pjerſchczenjow** atd. ſ woprawneho ſkoteho doubla, woprawneho ßlěbra, ſtareho ßlěbra, ſimili, korallow a jetta. **Wokoloſchijaze rjeczaßy** ſ woprawnych a podražowanych paczerjow (parlow). 1—8rjadkate.

— Debjeńki do włoßow —

klobukowe jehły — ſchlitaki klobukowych jehłow.

Bohaty wubjerk! Tunje placziſny!

Sakoženе 1891.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

ſaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Doktadne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedżerńja.

Clemens Jäckel měješczel **Gustav Kloeppel**

w Budyschinje

Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(měješczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi placziſnowy ſapiß žadacz.

Swosabjenje.

Zalba pſche bolaze swosabjenje,
tyſa po 1 mk.
Balſam pſche njebolaze swosabjenje,
bleſcha po 50 pj.
Pſche ſchkropawu a kwěkazu kožu
leukodermakrème,
rolka 50 pj.,
leukodermamydło
kuſk po 50 pj.
Roſeßkanje na wßy.
Jenicžzy woprawne dostacź
w kral. priv.
hrodowſkej haptyzy
Paul Leidler
w Budyſchinje.

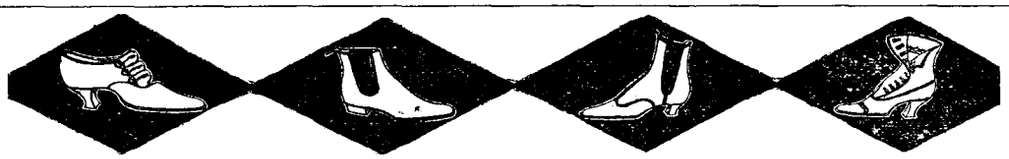
= Sofy, =

pjerate **matrazy,**
nakladzenſke matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Liebjeg,
ſtarſki altnar św. kžižby
pſchi nowych hriebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Něcži ſerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Vicheßadžowanie leżomnoſczow.

Najlěpſchi
zentrifugowy wolij,
foſforokißały pizowanſki kalk,
kormjazy pólver,
mlokowy pólver,
butrowy pólver
porucza tunjo
haptykař Hennig
Viktoria-drogowanja
na ſtukelnſkej haßy 7.

Koſaze koże,
howjaſe koże,
czelaze koże,
ſajecże, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocże koże, wowczu kožu a wowczu wolmu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach 11
a pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

derje ſo pſchihodžaze formy ſ rukowanjom ſa dżerżenje 5^{40} 6^{50} 7^{50} 8^{50} 9^{50} 10^{50}.

Dźěczaze ſchkórnje hižo po 1^{10}.

Schulſke ſchkórnje žylne a trajne 3^{40} 3^{90} 4^{40} 5^{50}.

Konfirmandſke ſchkórnje

we wullkim wubjerku woßebje tunje.

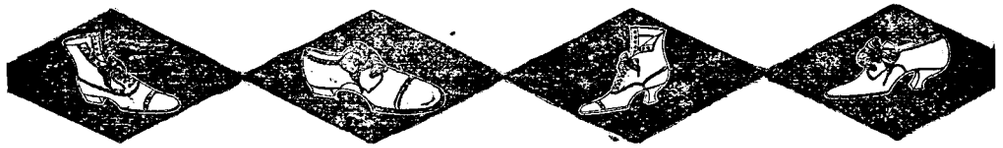
Jeniczke pſchedawanje ſwěto-ſkawnych a wſchudże lěpſchinu mějazych **Salamanderſkich ſchkórnjow.**

Kóždy ſyſtem najlěpſche ruczne dźěło.

Shorjelſka cžrijowa pſchedawaŕnja

A. Jacobsohn

w Budyſchinje **na bohatej haßy 7.**

Franz Marſchner

cżaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** k dobrocżiwemu wobkedžbowanju porucza.

Meblowe kattuny

— po tunich płaczíſnach —

gardiny

běle a na žołcź
w bohatym wubjerku
porucza

Émil Wehrle na jerjowej haſy 7. Założ. 1870.

Ruſki a ſchleſyſki
czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
ſchwedſki dźeczel,
žołty dźeczel,
Brockhornſki dźeczel,
inkarnatſki dźeczel,
luzerna,
timothejowu trawu,
ſazeliju
ſnateje dobroſcze
porucza
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Schulſke tity

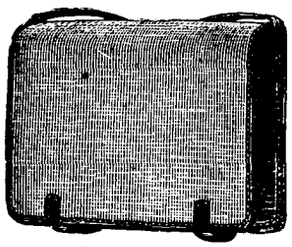
po wſchěch płaczíſnach
pjelnjene a njepjelnjene
porucza
Lehmannez konditornja
w Budyſchinje
na ſerbſkej haßy.

Schulske tornistry,

prěnjoklaßne wudźěłki,
ſa hólzow a holzy,
wſchelako ſhotowjene a po wſchěch
płaćiſnach.

Knihowe mapy,

knihowe noſchaki

atd.

poručataj

A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißionſke dźěła,** twarju jako woßebitoſć: **ručne młóčaki, żelezne ſtiſtate młóčaki ſe ßkomowym tſchaßakom a lſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroćaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějećel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běleńſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladać. ::

Jutrowne tity

porucza

Schokoladen-Schmidt

na theaterſkej haßy 4.

Hypothekſke pjenjeſy

wupožčuje **E. Koban**

pſchi žitnych wikach 4.

K wußywej

hroch,
woku,
čerwjeny dźećel,
wußywny wowß,
ſeradellu,
kolij,
ßadźenſki majß

najlěpſchich družinow

porucza

Paul Schulze naßlědnik

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

Viſitne khartki

čźiſchćźi ſpěſchnje a tunjo

Smolerjez knihiczilſchczerńja.

K ſelenemu ſchtwórtkej

torty

jako dar ßo pſchihodźaze ſ kóždym ßo žadazym napißmom wſchěch płaćiſnow.

Jutrowne mjedowe tykanczki

po 20 pj. hacz 4 mk.

Jutrowne wobraſy. Jutrowne zalty. Jutrowne jeja.

Lehmannez konditornja

prjedy Nawka

na ßerbſkej haßy w Budyſchinje. Tel. 118.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějećel: **J. Hanekamp**

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſćźinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaćiſnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólčki atd.

Naju ſtajny ſkład

twarſkich materialijow

jako **kalka, zementa, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainěrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a žlobow, gipſowych ſchpundowanjow, płotowych žerdkow, ßyrych deſkow** wſchěch ſchěrjow, **ſchpundowanſkich deſkow** ßucheje družiny, **ſchindźelowe paženje, laty, ſchnórowanſke leiſty, tſěſchnu papu, ſćźinowe plećenje** atd.

najnaležniſcho poručamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje

twarſtwo a pſchedawarńja materialijow

na Schliebenſkej drózy čźißko 9. Telefon 615.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 10. | Sobotu 9. měrca 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm.

W sakskim ßejmje staj ßo nam prěnjej dnjej tehole tydźenja shubiłoj. Sozialdemokratojo też tónle ras, kaž pschezo, kóžde wuspěšchne dźěło se wschelakimi prósdnymi namjetami a praschenjemi jenoż sadźerżuja. Nadběhuja ßejm ſ tajkimi prósdnoscźemi, wo kotrychž ßebi hižo doprědka praja, so wuspěcha njeſměja. Cźaß ßo jenoż pschebledźi a statej dźěłaja ßo njetrjebawsche wudawki.

Póndźelu žadachu ßebi sozialdemokratojo postajenje nowych saſtojnikow ſa pschehladowanje parnych kótłow a lěkarjow ſa fabriki a pschemyßłowe dźěłarnje. Po tajkim nowe wudawki, kiž dyrbja tola cźi płacźicź, kiž dawki dawaju.

Wutoru žadachu ßebi liberalni, so by ßo ßejm kóždolětnje skhadźowak. Sozialdemokratojo, ßo wě, jim žiwje pschihłoßowachu. S teho měł kraj ſ nowa wjazy dyžli 400 000 hriwnow wudawkow, a nusne by było, tsecźinu wyßokich saſtojnikow wjazy dyžli nětko postajicź. Potom ßebi sozialdemokratojo tajke wólbne prawo žadachu, so by nasch ßejm jenoż nimale dospołnje cźerwjeny był. Mamy pak na dotalnych 26 wjazy hacź na doscź.

Sańdźeny schtwórtk jednachmy jenoż wo żelesniſkich petizijach, ſ kotrychž žana naschu Łužizu njenastupa.

Pjatk dowuradźichmy sakoń dla saſtaranja duchakhorych we wusławach.

W schulſkej deputaziji dźěło pomału postupuje. W liberalnych nowinach ßo cźasto cźita, kaž by rjekł, so ßo schulſki sakoń jenoż dźěła po liberalnych rezeptach a so konſerwatiwni wschemu haj a hamjeń praja. K temu njeje na žane waschnje tak. Konſerwatiwne ßobuſtawy schulſkeje deputazije sakituja ſ wulkej rasnoscźu a roshladniwoscźu ßwoje stejiſchcźo. Sjednocźeni liberalni a sozialdemokratojo jich jenoż pschehłoßuja. Na podłožku tychle pschedběžnych niczo prajazych a nikoho na niczo wjasazych wobsamknjenjow do ßwěta trubja, so ßo nowy schulſki sakoń jenoż w jich smyßle twori. Kak njewěrne tele wudawanja ßu, to sańdźeny schtwórtk w poßedźenju deputazije widźachmy. Tón krócź běchu prěni ras kralowszy komißarojo pschitomni. Cźi ßo krucźe na knjeżerſtwowy sakonjowy nacźiſk sepjeraja, njeſwolo do žanych pschemeńenjenjow. W konſerwatiwnych nadeńdu ßylnu podpjeru. We wuſkoscźach ßu liberalni. Psched sjawnoscźu ßu ßo nětko njetrjebawschi na ßwoje stejiſchcźo swjasali, abo wjele lěpje w sjawnoscźi tajki nahlad sbudźili. Nětko rěka, pak wrócźo stupacź a pak, schtó wě kak schto wupadnje. E. B.

Schto khěžorſtwowy ßejm płacźi.

Khěžorſtwowemu ßejmej je ßo runje rosprawa wo jeho dokhodach a wudawkach podała. Ssejm ßebi trajnych wudawkow 2,143,213 hriwnow a jenokrócźnych wudawkow 21.000 hriwnow žada. Temu napschecźo jenoż 17,500 hriwnow dokhodow steji, kotrež ſ połojzy se saſtupnych pjenjes ſa wobhładanje ßejmownje a ſ druheje połojzy ſ danje fonda wobsteji, kotryž ßo se saſtupnych pjenjes twori a něhdźe 190,000 hriwnow wucźinja. Jenokrócźne wudawki ßo k wuporjedźenju ßejmownje na ſwonkownej ſtronje trjebaju, kotrež je ßo hižo w lěcźe 1911 sapocźało. Mnohe wěże a wudebjenja, kotrež ßejmowinu tłěchu debja, ßu ſ pěſkowza dźěłane a ßu ſ wjedrom ßylnje cźerpiłe.

Hrožaze ſtatne monopole.

Pschedłoha wo powjetſchenju němſkeho wójnſkeho łódźſtwa a wójſka ßo bliżſche dny khěžorſtwowemu ßejmej pschepoda. Łódźſtwo ma ßo ſ tſjomi bitwiſkimi łódźemi a dwěmaj ſchižakomaj poßylnicź. Trěbne pjenjesy k temu dyrbja ßo se sawjedźenjom ſtatnych monopolow swjesćź. Pschedawanje petroleja, kalija, ſpiritußa a schwabliczkow ma do ſtatneho monopola pscheńcź. Nationalliberalna a zentrumſka ſtrona ſtej pjecźa ſa mjenowane ſtatne monopole hižo dobytej. Nowe dawki ßebi knjeżerſtwo njeſwěri saßo ludej napołożicź, dokelž je ßwarjenje na poßlednju finanznu reformu doscź wulke.

Schwarzburgſko-Rudolſtadtſki ßejm ßo rospuſchcźił.

Lědma 100,000 wobydlerjow liczaze Schwarzburgſko-Rudolſtadtſke wjerchowſtwo bě sańdźenu nasymu mjes 16 ſapóßłanzami 9 ſozialdemokratow wuſwoliko. Sozialdemokratojo zyke pschedßydſtwo ſe ßwojich pschiwißowarjow wuſwolichu a namjetowachu knjeżerſtwu, zyrkej wot ſtata dźělicź, ſe ſchule naboźinu wotſtronicź a wjerchowu zywilnu liſtu wo 32,000 hriwnow pschikrótſchicź. Knjeżerſtwo ßo ſarjekny, wo ſozialdemokratiſkich namjetach wuradźecź dacź a ſ dobom ſakonjowy nacźiſk, pscheměnjenje wólbneho ſakonja nastupazy, ßejmej pschedpołoži. Sozialdemokratiſka wjetſchina jón sacźißny, dokelž ßo wón pschecźiwo sozialdemokratiji měrjeſche. Na to je knjeżerſtwo ßejm rospuſchcźiło.

Sajecze krajnych pſcheradnikow w Frankfurcze nad Mainom.

W Frankfurcze n. M. ßu tſjoch krajnych pſcheradnikow, 30lětneho wobßadźerja Hieronyma, wěſteho Haunerlanda a pinczníka Schellberga ſajeli. Poßlednje ßudniſke jednanja wo ſpionaži cźitajo, je Hieronymus na myßl pschiſchoł, ſo ßo ſ wobhonjeńſtwom wjele pjenjes ſaßłużicź hodźi. Wón je ßo na to franzowſkemu póßłanzſtwu w Barlinje poſkicźił a jemu sdźělił, ſo wulke wojeńſke potajnoscźe ſnaje. Na to je ßo wón ſ jenym franzowſkim agentom w Luxemburgu ſetkał. Schellberg na tutym pucźowanju Hieronyma pſchewodźeſche, tola posdźiſcho ßo měſto njeho Haunerland pſchija, kotryž bě prjedy pola Kruppa dźěłał, a kotrehož pſchiwuſni hiſchcźe tam dźěłaju. Hieronymus na to do Pariſa jědźeſche, ſo by ſ franzowſkim knjeżerſtwom direktnje jednał. Jemu tam wjele pjenjes njedachu, tola jemu 100 hriwnow ſa jedyn ſapałak, 500 hriwnow ſa jene kanonſke ſamkanje a 8000 hriwnow ſa wotryßowanje jeneje kanony ßlubichu. Hieronymus chzyſche ßo do twarjenjow, kotrež bychu ßo jemu pomjenowałe, dobycź a ſ nich ważne wojeńſke pißma sebracź. Wón bě ßebi wotmyßlił, je wotryßowacź a wotpißacź a je potom saßo na jich prjedawſche měſtno donjeſcź. Poßlednje dny bě ßo wón też na jendźelſke póßłanzſtwo wobrocził, tola ſe ßwojich potajnſtwow mało pſcheradźicź mohł, dokelž ßu jeho a jeho pomocznikow ſ cźaßom ſajeli.

Khěžor Wylem

na pucźu na kupu Korfu 23. měrza do Wina pſchijědźe, hdźež jeho awſtriſki khěžor Franz Josef na dwórniſchcźu powita. Khěžor Wylem budźe w Schönbrunnje bydlicź a ßo wot tam do Venediga poda. Tam ßo wón pjecźa ſ italſkim kralom ſetka.

Nasymu budźe khěžor do Schwajzarſkeje pucźowacź. 3. ſept. wón do Züricha pſchijědźe a budźe manevram 4. ſchwajzarſkeho

armeekorpsa pschihladowacź. 5. septembra wón swjaskowu radu w Bernje wopyta. Wot tam̆ ßo khěžor do Bernskich horow nastaji.

Wojerske lětanje w Franzowskej

ßo se wschej mozu spěchuje. Presídent Falieres je sakonjowy naczisk podpißak, s kotrymž ßo wojerske lětanje srjaduje. K wutworjenju lětarskeho regimenta budże ßo wot ßejma 16 milijonow frankow žadacź. Franzowski ßejm tule summu s wěstosczu pschiswoli. Tež Jendželska na wojerske lětanje wulku kedźbliwosczu složuje. Ssejmej je ßo sdźěliko, so dyrbi ßo 131 lětadłow sa wójsko wobstaracź, 71 je ßo hižo pokupiło, a twar druhich je ßo hižo skasak. Němska je nusowana, s najmjeńscha Franzowskej we wojerskim lětanju wahu dźerżecź. Khěžorstwowy ßejm budże ßo tehodła bórsy s tejle należnosczu sabjeracź dyrbjecź. Runje kaž wójnske kódźstwo, dyrbi ßo tež lětanje s lětadłami wutworjecź. Bjes njeho je nětkole skoro njemóżne, dobyczersku wójnu wjesczź.

Polazy a Rußojo.

Ruska duma po ßwojej wjetschinje Polakam pschecźelnje smyßlena wostawa. Psched tydźenjom bě duma knjeżerstwowy namjet, po kotrymž dyrbjesche ßo Cholmska gubernija wot pólskeho kralestwa wotdźělicź, sacźißka. We dalschim wuradźowanju wo sarjadnistwje w Cholmskej guberniji pólski sapóßłanz Parczewski pschecźiwo samjesowanju pólskeho wuwuczenja rěczesche. Wschě ludy maja prawo, so bychu ßo dźěczi w maczerinej rěczi wuwuczowałe. Namjetowane wobmjesowanje po sakonjowym nacźisku prěkuje ßo ßkowjanskej myßli, a to czim bóle, dokelž maja Němzy w Cholmskej guberniji prawo k wuwuczenju w maczerschczinje. — Sapóßłanzy Kowalewski (oktobrista), Rodiczew (kadet) a Maczewicz (Polak) ßo w mjenje swojich stron pschecźiwo kajkomużkuli dalschemu wobmjesowanju wuwuczowanja w pólskej rěczi wuprajichu. Pschecźiwo poruczowanju pomocznika ministra wuwuczenja na to duma s wulkej wjetschinu namjetowane wobmjesowane wucźenje w pólskej rěczi sacźißny.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow w Jendźelskej.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow nětko hižo tydźeń traje. Zyła Jendźelska pod nim czežko czerpi, a schtó wě, k kajkemu kónzej strajk dowjedże. Wjele stow fabrikow a privatnych dźěłarnjow we wschěch dźělach Jendźelskeje je dyrbjało dźěło sastajicź. Wobkhad kódźow je dźeń a njeporjadnischi. Pódla 1,300,000 wuhlowych dźěłaczerjow dyrbi 400,000 fabrikskich dźěłaczerjow ßwjeczicź. Po żelesnizach wschědnje 2600 czahow mjenje dyżli hewak jěsdźi. Jeli so budże strajk dłeje tracź, ßo nětkotre wuhlowe podkopki potepja, dokelž strajkowarjo druhim dźěłaczerjam wobaraju, wodu s jamow wuklumpacź. Dokelž pschiwożenje zyroby s wukraja wotebjera, ßo placźisny powyscheja. Jara czežko ßu se strajkom piekarjo potrjecheni. Mnosy s nich budża dla njedoßahanja wuhla pjez pschestacź. Khlěbowe placźisny teho dla hižo nětkole rucże do wyßokosczе stupaju. Schto pak budże potom, hdyž piekarjam wuhlo wuńdże? Tole praschenje jendźelskemu knjeżerstwu wulke staroscze czini, wono njewustawajzy se strajkowymi wjednikami jedna, hacź dotal pak zyle bjes wuspěcha. Wuhlowi dźěłaczerjo na wěstej wschědnej msdze wo 6 hacź 8 schillingow wobsteja, na druhej stronje ßo wobßedżerjo wuhlowych podkopkow komdża, do tehole wumënjenja swolicź, ßo nadźijejo, so budże hłód strajkowarjow bórsy saßo k dźěłu nusowacź. Němska sozialdemokratija je pjecza jendźelskim strajkowarjam pok milijona hriwnow k podpjerje póßłała, tola je to jenoż kapka na horzy kamjeń; s tejle summu ßo strajk ani wo jedyn dźeń podlějschicź njehodźi.

We wulkej shromadźisnje żelesniskich sastojnikow w Sheffieldże je ßo wobsamkło, strajkowazych wuhlowych dźěłaczerjow podpjeracź. Jeli so by nusne było, chzedża żelesnizarjo ßobu strajkowacź. Knjeżerstwo teho dla wojakow hotowych dźerżi, kotsiž bychu města strajkowazych żelesnizarjow sastupili. Mnosy żelesnizarjo wschak dyrbja njedobrowolnje ßwjeczicź, dokelž je wobkhad na żelesnizach samjesowany. Mużstwa wuhlowych kódźow ßo s dźěła puschczeja, dokelž kódże njemóża nakłada dostacź.

Jendźelski lud, kotryż je hacź dotal strajkowarjow w jich żadanjach podpjerał, ßo nětko, hdyž strajkowe scźěhwki widźi, strajkej pschecźiwja. Nowiny pißaju, so je wurywanje wuhla sa derjemęcze jendźelskeho luda njewobeńdźomnje nusne. Kaž ßebi wojazy a policistojo njeßmědża swažicź, strajkowacź, tak njeßměli to tež wuhlowi dźěłaczerjo cźinicź.

Wobkhad mjes Jendźelskej a Irskej, Franzowskej, Němskej, Hollandskej, Belgiskej, Schpanijskej a druhimi pschimórskimi krajemi je ßo na schtwórty dźěl pomjeńschił a ßnadź skoro zyle sastanje, jeli so by strajk dołho trał. Parne kódże nimaju wuhla k dźěłanju party a teho dla s měrom w pschistawach steja. Jenicźka wupomoc ßu nětkole płachtate kódże, kotrež dla ßwojeje pomałkosczе a tež dla ßwojeje ßnadneje licźby sa nětczische wobstejnosczе na żane waschnje njedoßahaju.

Mjes tym so ßnadź w Jendźelskej hłód wudyri, te kraje, kotrež ßu hacź dotal Jendźelsku s żyrobu sastarake, kaž Franzowska, Schpanijska a Ruska, wulku schkodu poczerpja. Tak ßu w Castellonje de la Plana parne kódże, kotrež oranże a seleninu do Jendźelskeje woża, dyrbjake wjesbu sastajicź. Nataŕstwo sa ßwoje wupłody hnydom nowych wotebjerarjow njenamaka a teho dla po ßwojich dochodach schkoduje. Nětkotre tyßazy dźěłaczerjow ßu bjes dźěła.

Scźěhwki strajka sa Němsku

ßo na njelube waschnje w Hamburgu pokasuja. Póndźelu ßu poßlednje pjecź wuhlowych kódźow do Hamburga pschijěle. Wuhlowa placźisna je ßo mjes tym w Hamburgu podwojika.

Ssamo Schwejdska s jendźelskim strajkom schkoduje. Tak je ßobotu direkzija fabriki Borregaarda w Sarpsborgu 2000 dźěłaczerjam dźěło wupowjedźiła, dokelž fabrika njemóże dla njedoßahanja wuhla dale dźěłacź dacź.

Rosschěrjenje strajka jendźelskich hórnikow na druhe kraje.

Sozialdemokratojo nochzedża hobrski jendźelski strajk sa ßwoje wotmyßlenje njewuwuźiwany wostajicź. W Němskej hórnizy tsjoch podkopkow pola Dortmunda a dźěl hórnikow w Ruhrskim rewěrje strajkuje. Dźěl hórnikow je drje ßo saßo k dźěłu wrócźił, tola jenoż teho dla, dokelž ßu jim nětkotsi radikalni wjednizy prajili, so dyrbjeli hischcze pjecź dnjow cźakacź a potom se wschěmi druhimi hórnikami na wojownischczo stupicź. Radikalni wjednizy wudawaju, so póndźelu powschitkowny strajk wudyri.

Hórnizy w Sakskej maja nětczischi cźaß sa składny, ßebi wjetschu msdu żadacź. We Luhowsko-Woleschniczanskim wuhlowym rewěrje ßebi wone na wóßomhodźinski dźěłanski cźaß 30 pjenjeżkow wjazy msdy żadaju.

Runjetak je w Czechach. Swjask awstriskich hórnikow je wobßedżerjam wschěch brunizowych podkopkow w Mostskim, Komotowskim a Czoplinskim wokrjeßu scźěhowaze żadanja pschepodał: 25-prozentowske powyschenje akkordskeje msdy sa hewjerjow, pschi czimž dyrbi kóżdy hewjer s najmjeńscha $4^1/_2$ króny sa dźeń saßłużicź. Dale ma ßo tež wschitkim druhim dźěłaczerjam msda wo 25 prozentow powyschicź.

Tež w Amerizy je jendźelski strajk mjes tamnischimi wuhlowymi dźěłaczerjemi požadanje sa wjetschej msdu sbudźił. Chikagoszy wuhlowi wikowarjo praja, so chzedża amerikanszy hórnizy 1. haprleje strajkowacź sapoczecź.

Italsko-turkowska wójna.

Krwawne wojowanje pola Derny.

Njedźelu ßo do jeneho bataillona, kotryż dyrbjesche dźěło pola małeho wobtwjerdźenja Lombardia schkitacź, s łakańzy Turkojo a Arabszy dachu. Po tsischtwórcź-hodźinskim wojowanju Italszy Turkow s wjazykrócźnym bajonnetowym nadběhom wotehnachu. Wokoło 11 hodźin njepscheczel ßwój nadběh wospjetowasche a spyta Italskich wobeńcź. Tutemu wotmyßlenju pak ßo s pschikhadom jeneho druheho poßylnjeneho bataillona sadźěwa. Wobaj bataillonaj njepscheczela s bajonnetowym nadběhdm hacź k dokej jeneje rěki cźerjeschtaj. Tam ßo jimaj tón s nowa napscheczo staji. Hakle hdyž general Trombi hischcze dwěmaj bataillonomaj do wojowanja stupicź da a njepscheczelowe prawe kschidło wobeńdże, tón zofasche. S wobeju stronow je ßo s wulkej saßakłosczu wojowało. Njepscheczel je na bitwischczu 260 cźołow wostajił, licźba ranjenych je pomërnje wjele wjetscha. Na italskej stronje je 8 offizërow a 22 muži padnyło, 13 offizërow a 164 muži je ßo franiło.

Revoluzija w Chinje.

Bjesknjejstwo ßo psches zyku Chinu wupschestrěwa. Khěžorszy wojazy kaž rubjeżnizy po kraju cźahajo ßmała, pala a rubja. K nim ßo cźrjódy paduchow a njekhmanikow pschidawaju. W Pekingu a Tientsinje ßu ßo mnohe domy wurubike a spalike. Wotdźělenje artillerije s hudźbu psched hród wójwody Kueia, nana swudowjeneje khěžorki, pschicźahny, wrota rostsěli a potom hród wurubi

ſapali. W Tientſinje ßu ſbĕžkarſzy wojazy najwoßebniſchi dźĕl ĕſta a bijerńju pjenjes ſpalili. Schkoda ßo na 100 milijonow ciwnow woblicza. Nĕhdźe 100 cłowjekow je w Tientſinje žiwjenje ubiło, mjes nimi je tež nĕmſki lĕkar dr. Schreyer. Hdyž wón do inejſkeho mĕſta dźĕjeſche, ſo by ßwójbu jeneho nĕmſkeho inżenieura ukhował, jeho chineſzy wojazy ſatſĕlichu. Pola Paotingfu ßu jenzelſkeho mißionara Frederica Daya ſaraſyli. Day chzyſche tam hroadźe ſ jenym druhim mißionarom chineſkich pſchecźelow pſched bĕžkarjemi ſchkitacź a pſchi tym ßam ßmjercź namaka. Druhi mißinar ßo wukhowa. Chineſki preſident Juanſchikaj je ßo ſ tutym nordakſtwom jara ſahorił, dokelž ßo ſakrocźenja Jendźelſkeje boji. Bón je ßo wo ſchkitowanje jendźelſkeho biſkopa Skotta a druhich mißionarow poſtarał. Chineſke pſchiſtawy ßo ſ wjetſchej liczbu wucajnych wojakow wobßadźa. Japanſka chze nĕkotre tyßazy na chineſki brjoh wußadźicź.

Naſtata ſchkoda ßo w Tientſinu na 100, w Pekingu na 70 milionow hriwnow woblicza. Pſchi wurubjenju ßo mĕjecźelio klanow ſ tſĕlenjom ſatraſchachu. Hdyž ßwoje wobßedźeńſtwo hnydom njewudachu, jich njeßmilnje ſatſĕlichu, abo jich ſ bajonnetom ſaklochu. Tež w Paotingfu a we wokolnoſcźi Tientſina wojazy rubjachu a apalachu. Rubjeżnych wojakow ſ dźĕla oſſizĕrojo nawjedowachu. Woſy polne rubjenych wĕzow ßo na dwórniſchcźo pſchiwjeſechu a ßo wot tam ſ dwĕmaj cźahomaj Honaua wotwjeſechu.

W Pekingu a Tientſinje ßu ſkónczńje japanſzy, amerikanſzy, endźelſzy a ruſzy wojazy, kotſiž ßo ſ wójnſkich kódźow na pomoz awolachu, porjad ſaßo poſtajili. W bliżſchim cźaßu ſ Port Artura 1000 japanſkich a ſ Filipinſkich kupow 200 amerikanſkich wojakow wocźakuja.

Wojazy ßu ßo pjecźa teho dla ſpjecźili, dokelž jim knjeżerſtwo njeje mſdu wupłacźiło. Statne kaßy pak ßu próſdne. Knjeżerſtwo pak ßo njebudźe prjedy móz na wójſko ſpuſchcźecź, prjedy hacź jemu njebudźe porjadnje mſdu płacźicź. Finanzny miniſter je ßo teho dla na ſaſtupjerjow jendźelſkich, nĕmſkich, franzowſkich, amerikanſkich, ruſkich a japanſkich bankow ſ próſtwu wobrocźił, ſo bychu knjeżerſtwu pjenjesy ſaradźiłe. Te ßu ſwólniwe, bliżſche dny 8 milijonow hriwnow knjeżerſtwu pożcźicź.

Revoluzija w Mexiku.

Schmatańzy w Mexiku ßu dźeń a hórſche. Knjeżerſtwo ſjednocźenych ſtatow je ßwojim poddanam poruczźiło, ſo bychu Mexiko wopuſchcźili. Nĕmſke knjeżerſtwo je tehorunja ßwojich poddanow napominało, ſo bychu ßo k mórſkemu brjohej podali, ſo mohłe jich tam nĕmſke wójnſke kódźe ſchkitacź. Tež Franzowſka k mexikanſkemu brjohej jenu wójnſku kódź ſ tym ßamym ſamĕrom póſcźele.

Preſident Madero je po ſdaczu kontrollu nad poknóznymi provinzami ſhubił. Sbĕžkarjo ßu generala Orozca w Chihunhua ſa ßwojeho wjednika wuwołali. Orozco je ßo na pucź k hlownemu mĕſtu naſtajił a ßwoje wójſko ſ wotdźĕlenjom generala Salazara ſjednocźi. Wón chze preſidenta Madera wotßadźicź, njerodźi pak ßam wo preſidentſtwo. Sjednocźene ſtaty wjazy wojakow k mexikanſkim mjeſam póſcźelu.

Wucźeŕ Handrij je bratra ſbożowneho ſcźiniŕ.

Po Roſſegeru.

To bĕ njeſbożowne ranje w lĕcźu! Hdźež bĕ Hordakez dwór ſtał, tam ßo huſty żołty kur k njebju ſnoſchowaſche. Pola koło wokoło bĕchu ſ domjazej nadobu, gratom, mĕchami a wołami ſaſtajane. Mjes nimi rujo ſkót ſtejeſche. Nad nim łaſtojcźki, ſpĕſchnje kaž błyſk, ſlĕtowachu. Na mokrym pucźu hiſchcźe ßykawy ſtejachu, wokoło kotrychž cźrjóda ludźi khodźeſche. Nĕkotſi jich dźĕle rjedźachu a do rjadu ſtajachu, druſy ßo jeno do koła wobhladowachu po wopalenych hrjadach, ſ kotrychž ſe ßaſami poczornjene murje wuſtupowachu. Hdyž a hdyž ſaduwaſche ſ wopaleniſchcźa wótry ßmjerd ſpjecźeneho tuka a mjaßa. Zyła dolina bĕ ſ blakami polna módreho dyma.

„Wbohi Hordak!“ bĕſche ſ khwilemi ſ cźrjódy ſaßkyſchecź. „Daloko je a hiſchcźe njewĕ, ſchto je jeho podeſchło. Hakle ſa tydźeń chze ßo domoj wrócźicź. Domoj! Wbohi!“

Ale hižom popołdnju bĕchu ßo pſchiwuſni na to ſrĕcźeli, ſo Hordakowy bratr, wucźeŕ Handrij, bjes komdźenja do kupjelow napſchecźo wotjĕdźe a ßwojemu bratrej na wobhladniwe waſchnje ſdźĕli, ſchto je ßo jemu ſtało. Wĕſtoſcźe dla na ſarjadniſtwo kupjelow telegram póßłachu, hacź tam Hordak ſ Praſchowa hiſchcźe pſchebywa; ale wotmołwa dóńdźe, ſo bĕ Hordak, lĕkowanje ſbożownje ſkóncziwſchi, dźeń prjedy do Lipſka wotjĕł.

Tak bĕ Hordak ſ najmjeńſcha jeneje cźwile wotbył, ßwojeje bołoſcźiweje wicźe. Jena bĕ nimo, druha bĕ pſchiſchła; tak to na ßwĕcźe bywa. Wucźeŕ Handrij potajkim do Lipſka wotjĕdźe. Wjedźeſche, ſo ßo jeho bratr tam w ſnatym hoſcźenzu ſadźerži, ſo by ßebi hiſchcźe njeſnate mĕſto wobhladał. Hdyž wjecźor bratr Handrij do hoſcźenza pſchińdźe, ſhoni, ſo jeho bratr we jſtwje cźiško ßydomnacźe bydli, ale durje bĕchu ſamknjene. Duž ßo wucźeŕ w pſchedſalu hoſcźenza ßydny a ßebi pſchekładowaſche, ſ kajkimi ßłowami by ßwojemu bratrej wulke njeſboże, kotrež bĕ jeho potrjechiło, ſdźĕlił. Pſchi poknokrejnym mužu, kotremuž bĕ wicź wutrobu ſeßłabika, bĕ kedźbnoſcźe trjeba. Lampa ßo pokhmurnje ßwĕcźeſche a durje ſamkał we wotewrjenej ſtwje ßedźo nygaſche a wob cźaß pobórcźa.

„Pak ßebi wſmicźe ſtwu abo dźicźe; zyku nóż tu ßedźecź njemóżecźe!“ tak ßo na poßledku wotwoła jaßnje.

„Wodajcźe, knjeże, dyrbju ßwojeho bratra docźakacź. Hiſchcźe dźenßa dyrbju ſ nim poręcźecź.“

Durje-ſamkał cźaßnik powolnje ſ kapßy cźahaſche.

„Dźenßa? Dźenßa budźe hiſchcźe dołho. Hakle na pol jednej je. Waſch knjes bratr ma nĕhdźe bjeßadu. Khiba ſo je hižo nĕhdźe we ßwojej ſtwje?“

W tym wokomiku ßo ſaſwoni. W ßwĕtle latarnje, ſ kotrejž durje-ſamkał ßwĕcźeſche na pſchikhadźazeho, ſpóſna Handrij ßwojeho bratra.

„Porjadny hóſcź, ſchto?“ Hordak ßo ßmĕjeſche a ſtłócźi durje-ſamkarjej ßlĕbornik do dłónje.

„A nĕtkole ßo wuſpimy.“ Jemu ßo jaſyk nĕkak hacźeſche a jeho ſtupanje bĕ trochu njewĕſte.

„Nĕchtó tu na waß cźaka“, durje-ſamkał podótkny. — Wobaj bratraj ßebi ſ napſchecźa ſtejeſchtaj.

„Ty? Handrijo? Kak ßy tola ty ßem pſchiſchoł?“ Hordak jemu napſcheczo wołaſche. „Tón Lipſk, to je cźi nĕſchto wulkotne. Hlej, to ßebi hiſchcźe na khoſej dóńdźemoj!“

„Dóńdu, bratſje, ſ tobu radſcho do twojeje jſtwy. Mam cźi nĕſchto ßobu dźĕlicź“, bratr ſnapſchecźiwi.

„Tak njech namaj pinczńik hiſchcźe bleſchu wina do jſtwy pſchinjeße. Ty tola tule w hoſcźenzu bydliſch?“

„Njenajał ßym jſtwy, dokelž ſ najbliżſchim cźahom wotjĕdźemoj. Wotjĕdźe w tſecźej hodźinje.“

Po koberzu (tepichu) po ſkhodźe poſtupowaſchtaj. Hordak w ruzy ßwĕcźnik ſe ßwĕzu dźerżeſche, dokelž bĕ na ſkhodach hižo druhe ßwĕtko haßnjene.

„Nĕ, nĕ, bratſje, tak to njepóńdźe. Ssobotu hromadźe pojĕdźemoj. Jutſje ßebi wobhladamoj ſchkleńczany hród, pomnik wo „bitwje ludow“ a druhe rjane wĕży. A wjecźor, to ßo roſymi na bjeßadu, hdźež móżemoj w macźerńej rĕcźi ſ naſchimi krajanami popowjedacź. Tule k lĕwizy ſkhód, kedźbuj! W Lipſku ßym hižo ſkoro kaž doma. Schkoda, ſo moju żonu njejßy ßobu pſchiwjedł. Ta by nĕſchto nowe widźała. A kajke je doma? Hakle dźenßa ßym liſt wot domu doſtał, ale pſches kupjele, hdyž bĕch hižo dawno wotpucźował. Bohu dźakowano, hižo je mi lĕpje. To ßebi njemóżeſch myßlicź, kak ßo cźłowjekej lohko dycha, hdyž ma tule cźwilu ſe ſchije.“ Wón mĕnjeſche ßwoju wicź. „Takle, bratſje! Tule bydlu, ſcźiń ßebi po woli, kaźkuli chzeſch. Ty ßo lehnjeſch do łoża. A to njecźiń jeno żaneje hary. Ja ßo na kanapej lehnu. A nĕtkole mi powjedaj, kak ßy tola ßem pſchiſchoł?“

Wucźeŕ, ſmĕrny muż, kotryż mĕjeſche hižo ſchĕru hłowu a brodu, móżeſche ßo lĕdma wobknjeźicź, ſo njeby ßebi pytnycź dał, kak je rosbudźeny.

„Ma lĕkaŕ w kupjelach“, rjekny, hdyž bĕ ßo ſ bratrom ſa blido ßydnył, „nĕkajki pleſtr ſa ſłamane ſtawy?“

„Słamane ja niczo mĕł njejßym!“ bratr ßo ßmĕjeſche.

„To wſchak niz, ale ſa dom a ßwójbu, tak ßebi myßlu.“

„Je dha ßo pola tebje nĕſchto ſtało?“ Hordak ßo wopraſcha.

„Twój poß na rjecźaſu ma jenu ſadnju nohu ſlemjenu“, wucźeŕ powjedaſche. „Dozyła ſlemjenu, wlecźe ju ſa ßobu, jako by ſ bjeńtuchom pſchiwjaſana była.“

„Mój lawdan? Kak dha je ßo to ſtało?“ — „Wós ſ wodu je jemu nohu pſchejĕł.“

„Wós ſ wodu? Kajki wós ſ wodu? — „Nó, hdyž je ßykawa pſchijĕła.“

Nĕtkole Hordak wuſchi naſtajowaſche; wocźi ßo jemu roſſchĕriſchtej a ſ dobom pocźa ſtróſbiſcho hładacź. „Bratſje, ſchto ty to powjedaſch? Sda ßo mi, ſo powjedaſch, kajke je pola naß doma. Schto dha ßu tam ſe ßykawu chzyli?“

„Brózeń je ßo cźi wczera wotpalika“, wucźeŕ wotmołwi.

„Schto to powjedasch? Brózeń, kiž pschi druhich twarjenjach steji abo pólna brózeń?"

„Haj, ta, kiž pschi druhich twarjenjach steji."

„A dale? Dale hewak niczo druhe?"

„Woheń wěžo też na tšěchi druhich twarjeni pscheskoczi. — Mój luby bratsje!" Wucžeŕ stany, wsa bratra sa wobej ruzy a s czicha rjekny: „Wobžaruju cže, so dyrbju czi prajicz, so žu žo tebi wschitke twoje twarjenja spališe, też se wschitkim, schtož bě w nich."

„O Božo Knježe!" Hordak sakschikny." A schto je žo se skotom stako? Se skotom?

„To njewěm, něschto žnadź je žo s wohnja wutorhnyko. Wětr běsche žylny. Sa dźeżacz mjeńschinow, ludźo powjedachu, je wschitko w płomjenjach stako. Statok žo s tsjoch stronow na dobo palesche."

Hdyž běchu žo tute žkowa wuprajiše, žo Hordak, kiž bě žylny muž, satorže a budźische žnadź padnyk, njebudźische-li wucžeŕ jeho popadnyk. „Mój dwór! Mój dwór! Mój dwór!"

Bratr jemu schkleńzu wody poda. „Napij žo, bratsje! Jeno jónu žrěbú!"

„Mój kražny dwór je žo spalił! Mój wulki dwór! To njeje mózno."

„Bratsje, budź smužity a krucź žo!"

Hordak ruzy hromadu splazny a nad hłowu tykny.

„Handrijo, ty hischcże něschto wěsch. Měj se mnu žmilnosczź!"

Wucžeŕ wotmolwi: „Směruj žo jeno, wo žiwjenje njeje nichtó pschischok!"

Hordak žo na kanapeju do kucźika slehny. Potom žo czižny prajizy: „Mój dwór! Mój kražny dwór!" — Bratr pocža žwoje wězy sběracz a je do koffra skadowacz. Potom saklinka, žadasche žebi sliczbowanje a wós, donucźi žwojeho bratra a s nim na dwórnischczo wotjěźe.

„Mój dwór! — Mój dwór — mój dwór!" Hordak stonasche, njewjedźo, schto žo s nim njeczini. We wosu žo do kuta žydnywschi khwilu tak žedźesche, kaž by drěmak, ale hdyž bě žo trochu rosžwětliko a dźeń žo bliżesche a hórki wokoło Łobja žo s nasdala pokasowachu, pohlada njerěczo s woknom won, so by žo roshladak, hdźe je a potom žo na žwojeho pschewodnika sahlada.

„Ssy ty to, Handrijo, žy ty to tola?" nahle sawoła a žebi czoło s dłónju trějesche.

„Je dha to woprawdźe wěrno, so žym žo wotpalił?"

„Masch dha sawěsczene?"

„Ani pokojzy njedostanu. Czi ludźo wschak człowjekej wjele njedadźa. Jeno premije žebi do kapży tykaja. Nětkole mózu žebi hnyoom proscherski kij do ruki wsacz." —

Posdźischo, hdyž pschi Łobju w rjanych płódnych dolinach kražne burske statoki widźesche, pocža wschón njeměrny bycz a žo bjes maka rosnjemdri.

„Tajkele rjane statoki wschudźom a na mnje doma czaka wupalene žadleschczo! Duž praj tola, hkupy człowjecże, so to wěrno njeje! A kak chze to jeno wěrno bycz, hdyž je žo człowjek czaž žiwjenja dreŕ a je žebi tola něschto lěpsche sažkužił, dyžli tajkule srudobu!" (Skónczenje pschichodnje.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Kandidatojo wucžeŕskeho sastojnstwa) W Budyskim krajnostawskim seminarje žu schtyrjo Sserbjo wucžerske pruhowanje wobstali, a to kk. Elter, Pětka, Pětschka a Kerk. Knjes Elter je žo do Porschiz, k. Pětka do Klukscha, k. Pětschka do Delnjeje Hórki a k. Kerk do Bukez powołał.

— Rekrutěrowanje w Budyskim hamtskim hejtmanstwje budźe žo wot 14. měrza hacz do 2. haprleje wotbywacz.

— Dohladowarska rada Lubijskeje banki je wobsamkła, generalnej shromadźisnje, na 21. dźeń měrza 1912 powołanej, namjetowacz, so by žo kaž loni, też létža 6% dividendy wudźěliko.

— (Njewjedra.) Hacžrunje žmy hakle w sapoczatku měrza, mějachmy sańdźeny tydźeń woprawne haprlejske wjedro. Pokhmurjene a žkónczne njebjo, deschcz a krupy žo husto wotměnjachu. Wutoru a žrjedu žu też we wjele stronach hrimanje měli. Nasymskim žitam nětczische wjedro wubjernje hoji. Wone tak huste steja, kaž s rědka hdy. Ratarjo žo žamo boja, so žu pschehuste a so žo se žylnischimi deschczemi powala, prjedy hacz dosrawja.

— Pokhroma mjes skotom swudowjeneje žiwnosczerki Mieżneroweje w Hucźinje, žiwnosczerja Lorenczka a na knježim dworje w Brěsynje je hażla.

— Zyrkuž Stražburger je do Budyschina pschijeł. Wón njeje stary wostał, ale je žo wschón womkodźił. Niz jenož so je personal wumělžo w ponowił, też zyrkužowe snutskowne a swonkowne wuhotowanje je žo k jeho porjenschenju pscheměniko. Liczba konjow je žo powjetschiła, skoro wschě kostumy a graty žu nowe.

Do Sserbow. Naschi njepscheczeljo žu žo sažo do dźeła dali. Hnydom maja połnej ruzy, hdyž ma žo sa wobstacże a derjemęcże žerbskeho a wjeżneho luda něschto stacz. Chzedźa mjenujzy petiziji na sakski žejm, kiž žo s tym sabjera, so žo njeby pokraczowała schula sa hólzow podlějschiła a so njeby žerbskej rěczi žo jeje dotalne prawo na žadyn pad pschikrótschiło, sadźěwacz. Schczuwaja ludźi, so njebychu tutej petiziji podpiżali, kiž je shromadźisna 25. februara w Budyschinje jenohłósnje wobsamkła. Smyślenosczź tuteje zwólby jene „Sapóżłane" w »Bautz. Tageblatt« s podpiżmom „Jedyn žerbski ratar" wotkrywa. Njeprawe podpiżmo dyrbi jenož lud žlepicz. Zyły czink wukhadźa s zyle druheje strony, niz wot žerbskich burow. Dopiżowarja mamy w tamnych worschtach pytacz, kiž s dawna žerbskemu ludej powjas k sahubje wjercża. Kak dopiżowaŕ s wěrnosczu wobkhadźuje, widźimy s teho, so w petiziji ani s jenym piżmikom njeje naspomnjene, so žo njeżmě wjazy němski wucźicz, so ma dozyła wupadnycz. Tajke něschto njeje žanemu człowjekej do moshow pschischko. Wbohi dopiżowaŕ najskerje němski czitacz njemóże. To jeho samołwja a duž jemu jeho njesdźěłanosczź rad wodamy. Ale teho dla pak njeżmě žwoju hkuposczź k tukanju a k pschiżłodźowanju na druhich nałożowacz. To jenož niszy ludźo bjese wscheho czucża czinja. Prózstwa chze, so by žo Sserbam jich rěcz w schulach swěsczika a žo też na pižanje wupschestrjeła. To žebi žadaja prosczi ludźo, kiž maja luboscz žwojej macżeŕnej rěczi. A najnowscha paedagogika dźe žebi wożebje wuwicże ruki žada, schtož duch wopschimuje, dyrbi žo hischcże widźomnje pschedstajicz. Potom je to skerje duchowne žwójstwo dźěsczа. Pschecziwo žerbskej rěczi maja žo wuwsacza czinicz. Potom žo czile wotpadnizy hischcże wupjeraja, kaž so bychu žo sa sboże žerbskeho luda sahorjeli. Jemu jeho rěcz pomaku sahubicz a podużycz, to czile „dobroczerjo" chzedźa. Ssmy cże spósnali, wjelko we wowczej koži.

Sserbski ludo! Njepożłuchaj na tajkich pscheradnikow a Judaschow. Sa klinczazy pjenjes pschedawaja nam drohu macżeŕnu rěcz s hokej, sekhaŕnej wurěczu, so mohła nam w naschim dalschim postupowanju schkodźecz. Pożłuchajcże na tych, kiž žo k wam dźerża, sa waż dźěkaja a s wami czerpja. A hdyž w bliżschich dnjach žama petizija do waschich domow pschińdźe, podpiżajcże ju muž pschi mužu! My njechamy a njeżadamy wucźiskanje němskeje rěcże. Njewěrne rosschěrjenje žo wot njepscheczelskeje strony jenož teho dla stawa, so bychu Němzow žlepili a pscheczźiwo nam naschczuwali.

Se sażlepjenym dopiżowarjom móżemy jenož žobużelnosczź měcz. Wbohi schulski sakoń njesnaje a 40 lět jeho wobstacża je pschespak. Pschistojny człowjek mjelczi, hdyž wězy njesnaje. Ale bjesžwědomicźi ludźo kża w pscheżwědczenju, so tola něschto wiżajo wostanje. A to je też jenicźzy saměr tamneho knota, kiž na zusej semi pscheczźiwo Sserbam storka a toczi. Wjele sboża!

S Delnjeje Kiny. Mjes konjemi tudomneho knježeho dwora je influenza wudyrika.

S Hornjeje Hórki. W nowotwarje tudomneho czěžke Dudy studnjerjejski mischtr Junk s Korsymja studnju ryjesche. Pschi tym dyrbjesche žo skała rostšelecz. Wutoru wjeczor po žwjatoku dyrbjesche žo tšelecz. Někotre wutšele žo spuschczichu, pożledni pak njewubuchny. Dźěkacżeŕ Haasa, kotryż pola Junka dźěła, chzyshe pohladacz, czehodla žo wutšel sapowjedźi. W tym wokomiku žo wutšeli a Haasy rostšelene kamjenje do hłowy slecźichu a jemu kósczź wot czoła a spanja wotrasychu. Wobžaromny człowjek pod lékarjowymaj rukomaj wumrje. Haasa je woženjeny. Hakle psched někotrymi dnjemi bě žo jemu dźěczo narodźiło.

S Hornjeje Hórki. Schtwórtk rano je w tudomnym papjerniku maschinski pomoznik Hoheisel do njesboża pschischok. Wón pschi papjerowej maschinje s rukur do walzow sajédże, kotraž žo pschi tym skama. Jeho žu do Budyskeje měschczańskeje hojeŕnje dowjesli.

S Maleschez. Njedźelu wokoło 1/2 11 hodźin bě w czeledźinej komorje tudomneho gmejńskeho pschedstejicźerja Żura woheń wudyrił. Dwě dźowzy, kotrejż w komorje spaschtej, dwaj posthodaj wyżoko na dwór dele skocźischtej, tola žo na sboże njesranischtej. Wobydlerjam Żuriz kubka a žužodam žo poradźi, woheń salecz, prjedy hacz Maleschanska dobrowólna wohnjowa wobora pschikhwata. Posdźischo też hischcże Hucźinjanska wohnjowa wobora na pomoz pschijédże.

S Plužnikez. Wobžedźeŕ tudomneho knježeho dwora, knjes Ernst Scheffel je na domojjébje na morju s Bożej ruczku žo sajawschi nimale 70 lět stary nahle wumrjeł. Wón bě žo hižo prjedy

dwójzy ſ Bożej ruczku ſajak a ßo wotkhorjenja dla na Madeiraſku kupu podak. Po ſdaczu cžiky a cžerſtwy bě ßo na domojpucź naſtajik. Łódź bě jeho hižo do poknózneho morja dowjeſka, hdyž ßo jeho žiwjenju nahle mjeſa ſtaji. Jeho wotemrjete cžełko je ßo do Scheffelez ßwójbneho wjelba na Maleſchanſkim pohrjebniſchczu khowako.

S pola. Mnohich Sserbow budże ſawěſcże ſajimowacź, ſo je ßo ryczerſkubler a knjes nad majoratom Wiederau pola Pegawy w Sakſej, von Hollenffer-Kypke, k pokraczowanſkej ſtronje pſchiſamknyk a do towarſtwa w Rüſſenje ſaſtupik, w kotrymž je nam derje ſnaty pſchekupz Pudor ſ pſchedßydu. Snajemy jeho ſe ßwojeho wuſtupowanja ſa ßwobodomyßlnu ſtronu a jeje kandidata w naſchim 3. wólbnym wokrjeßu. Skónczńje je tam doczahnyk, hdyž po ßwojich ſpodźiwnych politiſkich nahladach hižo dawno ßłuſchesche. Nam nochze do khowy, ſo jedyn wulkowobßedźeŕ, potajkim ratař, ßo k jenej ſtronje pſchikhiluje, kiž je dozyła pſchecźiwo rataŕſtwo ſchkitazemu zku, kiž pak ſa židow, pjenjeżnikow, banki a wulke pſchedawarnje ſtutkuje. To je a woſtanje unikum, kotreż ma lědma ßwojeho runjecża. Hdże ßy, Ben Akiba?

Dopominamy ßo hiſchcże derje, ſo ßwój „pſchednoſchk“ w ſjawnych ſhromadźiſnach wotcźitaſche. Byli ßo wón k konſervatiwnym ſ „cžorno-cžerwjeneho“ bloka pſchiſamknył, hnydom bychu liberalni hewrjekarjo, na jich cžole jena wěſta nowina, ſe wſchěmi jaſykami jako hłupaka wunoſchowali, kiž ani telko krupow w nopje nima, ſo mohł ßebi tych małych ßłowow ſpomjatkowacź, byrnjež na kóždej ſhromadźiſnje teßame byke. Teho dla pak płacźeſche jako „wujaßnjeny duch“. Pſchißłuſcha dźě k liberalnej ſtronje. A to doſcź praji. Ta ma jenož "wußwětlenych“ muži w ßwojich rjadach. A ſchtóž k tutej ſtronje pſchißłuſcha, je wot naroda ſ wurjadnymi duchownymi darami wobhnadźeny a politikus, — kaž ßo praji — kiž je mudroſcź ſe ßmjetanu jědź. Nadźijomnje ſmějemy w pſchichodze ſaßo pſchileżnoſcź, tajki njewſchědny unikum pola naß wohladacź. Ssnadź naß ſ hłuposczu bitych troſchku rosjaßni ſ pomozu ſnateje nowiny, kotrejež lubuſchk je ſtajnje byk a hiſchcże je.

Wobkedźbowař.

S Lichanja. Njedźelu 10. měrza popołdnju 1/2 3 hodźin ſměje Nowowjeßnjanſka nalutowarnja a wupożczerńja w tudomnym Rudolfez hoſczenzu ſhromadźiſnu. W njej ſměje knjes profeßor Neumann ſ Budyſkeje rataŕſkeje ſchule pſchednoſchk wo elektrizitecze w rataŕſtwowej ßłużbje.

S Budeſtez. Sańdźenu njedźelu wotmě tudomne ßerbſke towarſtwo „Lubin“ ßwoju tſeczu lětuſchu ſhromadźiſnu. Knjes ßejmſki ſapóßłanz Bart bě nam pſchecźelniwje pſchednoſchk wo žiwjenju a wuradźowanjach na krajnym ßejmje pſchilubik. Wón nam wulzy ſajimawe wobraſy wo dźěle a ſtutkowanju naſchich krajnych ſaſtupjerjow poda a roſkładowaſche nam ſakonje, wo kotrychž je ßo hacź dotal na ßejmje jednako. Wobſchěrniſcho knjes rěcźnik na kónzu woßebje žadanja noweho ſchulſkeho ſakonja a jeho ważnoſcź ſa naß Sserbow roſjaßni. S napjatej nutrnoſczu wſchitzy pſchitomni poßłuchachu, a hdyž tež knjes ſapóßłanz k nam ſ najmjeńſcha połdra hodźiny bjes wodychnjenja a ſ wulkej ſpěſchnoſczu rěcźeſche, ßo tola nihdże żana ſpróznoſcź njepokaſa. Wſchitzy mějachmy tón ſacźiſchcź: Muži, kaž knjes Bart, dyrbjał naſch lud wjele měcź, kiž maju ludowe ſhonjenje, ſrěcźniwy jaſyk, jaßne wóczko ſa wſchě potrjeby naſcheho luda, wótczińſkeho ducha a wopornjwu luboſcź. Knjes pſchedßyda Hajna wſchěm pſchitomnym ſ wutroby rěcźeſche, jako knjeſej ſapóßłanzej Bartej dźak wupraji a jemu ßłakwu wunjeße. Pſchichodna ſhromadźiſna ßo na tſeczi dźeń jutrow poſtaji. Woßebje pak bu ſ radoſczu powjeſcź witana, ſo chzedźa lubi hoſczo ſ Bukez, ßobuwawy tamniſcheho ßerbſkeho towarſtwa, njedźelu po jutrach tu pola naß ßerbſke dźiwadło pſchedſtajicź. Wſchо bliżſche ßo hiſchcże woſjewi. Tak na wjeßele ſaßowidźenje w towarſtwje tſeczi dźeń jutrow!

S Luha. W Něhdźezach wóndano jedyn hólczk k Młynkezom płakajo pſchińdże. Wón powjedaſche, ſo je mazoſche cžeknył. Wot jeneho hólza bě kołbaßu darjenu doſtał, kotruž bě hnydom ſjědł. Hdyž bě domoj pſchiſchoł, bě mazocha hnydom wucźuła, ſo ſa kołbaßu wonja. Shoniwſchi, ſo je doſtatu kołbaßu ſjědł, je jeho wona nabita a jemu hroſyła, ſo jeho tež hiſchcże nan pſchemłóczi. Sſo pukow bojo, hólczk k Młynkezom cžekny. Wjeczor hólzowy nan po njeho do młyna pſchińdże. Młynkezy pak hólza ſkhowachu. Na to nan k żandarmej dźěſche, ſo by ßebi hólza wot Młynkez żadał. Żandarm njebě k temu ſwólniwy a nana na gmejnſkeho pſchedſtejicźerja pokaſa. Tola tež tón podarmo pola Młynkez pobu. Nan ßo na to ſaßo k żandarmej naſtaji. Duž ßo tón naproßycź da a hromadże ſ gmejnſkim pſchedſtejicźerjom k Młynkezom khwataſche. Khěżne durje ßo jimaj hnydom wocźinichu, tola hacźrunje zyły dom pſcheſchtajchtaj, hólza nihdże njenamakaſchtaj. Hakle hdyž ßo wotßaliſchtaj, hólza na młynowej ſahrodże pſchi kužole ſrudnje ßedźazeho wohladaſchtaj. Dźěcźo ſamyßlene do walazeje wody wudźěraſche. Styſkniwe cžełke myßle ßnadź jemu pſches hłowu dźěchu.

S Draždźan. Saßo ßo nam ßerbſke kemſchenje bliži. Pſchichodnu njedźelu Lětare, to je 17. měrza, chzemy ßo, da-li Bóh, pſchipołdnju 1/2 12 hodź. w kſchižnej zyrkwi ſeńcź a to niz jenož Sserbjo ſ Draždźan, ale tež ſ dalſcheje wokoliny. Prědowanje ſměje wodźeŕ naſchich ßerbſkich kemſchenjow, k. farař Domaſchka ſ Budeſtez, ſpowjednu wucźbu pak k. duchowny Jencź ſ Kamjeńza. Lubi Sserbjo, pſchińdźmy, hdyž ßo durje kſchižneje zyrkwje ſa naß wotewrjeja, pſchińdźmy wſchitzy, ſ bliſka a ſ daloka! Wotſtroúmy wſchě ſadźěwki! Pſchewińmy je ſ krutej wolu! Seńdźmy ßo niz jeno ſnacźi ſtari, ßwěrni wopytowarjo a pſchecźeljo Bożeho ßłowa, ale tež naſch młody lud! Wopyt na naſchich kemſchach njeßmě wotběracź, ale dyrbi pſchiběracź. Nuſujmy ſdalenych! Sahońmy liwkich! Pſcheproſchujmy wſchitkich! Pytajmy ßamotnych a pſchinjeßmy jim powjeſcź wo Bożej ßłużbje! Wrócźmy błudźazych, kiž wěrje ßo wotrjekuja a macźerneje rěcźe ßo hańbuja.

Póſtny cžaß ßwjecźimy nětk. Njedźelu ßo ſa naß blido Bożeho wotkaſanja kryje. Hdyž hiſchcże domach běchmy, dźěchmy ſtajnje w póſtnym cžaßu k ßwjatej ſpowjedźi. Cžińmy tu tež tak! Nětkotryžkiliž Khryſta poßledniu próſtwu: „To cžińcże k mojemu wopomnjenju!“ ſazpiwa. Tych ſpowjednych je wſchudże a tež mjes nami pſchezo mjenje! O Sserbjo, lubi Sserbjo, ſawoſtańmy lud wěry a ßwěry a nakożmy ßebi drohe ßrědki Bożeje hnady!

S Běleje Wody. Tudomna katholſka woßada hižo nimale 3000 duſchow liczi. Po jejnym pſchecźu je wjerch-biſkop kardinal Kopp we Wró ß awju do teho ſwolik, ſo ßo ſa nich w Běłej Wodże fara ſakoži.

Wóndano běchu ßo roky tudomneho wodowoda pukke. Wſchě pinzy noweje radneje khěże běchu hižo połdra metra wyßoko pócźrjete, prjedy hacź bě ßo wußlědźiło, hdże ſchkoda tczi. S dwěmaj ßykawomaj, kotrejž hacź do wjeczora dźěłaſchtej, ßo pſches 200 kubiknych metrow wody wuklumpa. We Wochożanſkim wodowodże běchu ßobotu wjeczor w kótleſchczu pytli, ſo woda móżnje wotebjera a do Běleje Wody telefoniſku powjeſcź wo tym póßłali.

S Běleje Wody. Sańdźeny tydźeń ßu tu ſchkleńczeŕńſkeho miſchtra Schwinzenſchlägela ſajeli, kotryž je ſpytał, wſchelakich dźěłaczerjow Běłkowſkich ſchkleńczeŕnjow wobrěcźecź, ſo bychu jemu ſa pjenjeſy fabrikſke potajnoſcże pſcheradźili. Pódla teho je wón wjele ßwójbow tudomnych ſchkleńczeŕnjow ſ tym do nuſy a hubjenſtwa ſtorczik, ſo je jim wyßoku mſdu lubjo jich do Czech wabik. Tam pak ßu wboſy ſhonili, ſo bě jich bjesßwědomity człowjek wobełhał a ſjebał. Sańdźenu ßobotu tež direktor cžěſteje fabriki, w kotrejž Schwingſchlägel dźěła, w Běłej Wodże pſchebywaſche. Wón Joſef Ssuchy rěka a je awſtriſki reſerwny offizěr. Tež jeho ßu ſajeli a hakle ſaßo puſchczili, hdyž bě wyßoku kawziju ſtajił. Wón je, kaž jeho liſty dopokaſuja, te ßame pſcheſtupjenja, kaž jeho ſchkleńczeŕnſki miſchtr, ſkucźił.

S Laſa. To bě wulki dźeń ſa Laſowſkich Sserbow ſańdźena njedźela, hdyž tudomne mkode ßerbſke towarſtwo »Handrij Sejler« ßwój prěni ſakożeńſki ßwjedźeń ßwjecźeſche. Bě drje tu pſches 600 ludźi, pſchi ſcźěnach ſtejachu wopytowarjo kaž murje. W nahladnej liczbje bě woßebje Rakeczańſka »Lipa« pſchikhwataka, tež Wochożanſke ßerbſke towarſtwo bě ſaſtupjene. Poſtrowy běchu pózłali knjeni Marka Kirchſchlagerowa rodź. Sejlerjez, kk. farař Schwjela ſ Wochos a farař em. Urban ſ Khróſtawy (rjanu baßeń), redaktor kaplan Deleńk ſ Budyſchina, wucźeŕ Sſkodeńk ſ Panczig a kantor Schewczik ſ Ralbiz. Se ſahorjazej rěcźu wotewri knjes pſchedßyda aſſiſtenta Wirt wulkotny ßwjedźeń. Wón towarſtwowe ſaměry roſeſtaja, kiž ßu wěnowane hajenju a ſchkitanju naſcheje droheje macźerneje rěcźe, niz pak k njepſchecźelſtwu pſchecźiwo ßußodam. Wón ſkónczi ſe ßłakwu na krala, na cžoż ßo kralowſka hymna ſtejo wuſpěwa. Dalſchi program wopſchijeſche měſchane khory, deklamazije, żortne a khutne ſola a duetty a dźiwadło. Wſchitkich jenotliwych mjenowacź, to by mje pſchedaloko wjedło. To ßmě ßo ſ dobrym prawom rjez, ſo ßo wſchitzy jara próżowachu a ßu ßwoju wěz nanajlěpje wuwjedli. Měſchanych khorow ßo 4 ſpěwachu. Wucźił a dirigował je wſchitke ſpěwy knjes hudźbny dirigenta Saaler ſ Wojerez, a to ſ wulkej wuſtojnoſczu. (Woßadny zyrkwiny wucźeŕ — Němz — bě drje ſ wopręda pſchilubił, tola potom, hdyž bě towarſtwo ſakożene, ßo ſapowjedźi. Nucźicź jeho

nichtó njemóże a njecha. Wschako ßamo ßerbßzy wuczerjo tu luboßcź ßerbßkim towarßtwam njewopokaża!) Khor spěwarkow a spěwarjow bě mózny a ßylny — a schtoż woßebje ßwjeßeli: każ najrjeńßche kwětki ßo błyßchczachu luboßne spěwarki w rjanej narodnej drascźe (a bě jich to wjele). Sßława tajkemu postupej! Sola a duetty ßo spěwachu ſ pßchewodom makeho orchestra, a to jara wubjernje. Schtoż je tu we Kasu ßerbßka luboßcź sa krótki czaß wuskutkowała, to je wßcheje khwalby hódne. Mjes prěnim a druhim dźělom porěcża knjes wucźeŕ Kral ſ Kamjeńza, ſ wulkej radoßczu witany. Wón roskoži: Schtóż lubuje zyrkej a statok, tón je też ßtajnje ßwěrny poddan. A ßerbßke ßtawißny ßtarßcheho a najnowißcheho czaßa to jaßnje doßcź dopokaßuja. — Jako dźiwadło ßo pßchedßtajißchtej hrě: »Na kwaßnym puczowanju« a »Kak Pětr lěkari«, ßaßo ſ najlěpßchim wuspěchom. Dźiwadło je knjes gmejnßki pßchedßtejeŕ Błażij ſ wulkej horliwoßczu wucźił. Na kónzu ßwjedźenja jimasche ßo woßadny knjes faraŕ Krygaŕ ßkowa a ßkawjesche mkode towarßtwo, kiž chze bycź ßydlißchczo kruteho a ßwědomiteho prózowanja ßa ßerbßki narod. Nascha kraßna, wot Boha nam darjena rěcź je ſ najmjeńßcha runje tak rjana każ druhe. Ju hajicź a ßchkitacź, to je nasche ßwjate prawo. — Narodne ßahorjenje ßjednoczeßche dobrych Sßerbow hißchcze dołho, hacź do rańßchich hodźinow. — Zyły ßerbßki lud móże ßo ſ tutym Kasowßkim wuspěchom radowacź. Dokelž lědma bě towarßtwo ßakoženе, a hižo ßo ßjewichu njepßchecźeljo, kiž mkodu hałźku w němßkich nowinach pßchimachu a woßebje pßchedßydu jako ßaßtojnika ßpytachu wobßkorżowacź. A zyłkemu hibanju wěßchczachu blisku ßmjercź. A nětko tajke żiwjenje a ßahorjenje, kiž wßchěch njewěßtych a dwělowazych ſ elementarnej mozu ßobu ßtorhnje, to je porażenje ßa ßawißtnych ßchcźuwarjow. A tutón wożiwjazy duch je ßo rosnjeßł po zyłkej prußkej Hornjej Kużizy. Wßchudże żadoßcź ßkhadża ßa ßerbßkimi ßhromadźißnami, ßa ßerbßkimi towarßtwami. Duż do dźěła, ßerbßzy prózowarjo, tam w prußkej Kużizy namakacże dźakowne polo! R.

Sßwjedźeń wulzy żohnowany
Sßwjecźachmy tu we Kasu,
Bohacże bě wopytany
W naßchim wulkim hoßcźenzu,
So bě hkowa pßchi hkowi
Pola Schokcźiz na ßali.

Knjeżny ßerbßke wupyßchene
W rjanych běłych khapicźkach,
Běły pjeßk wobleczene,
W mußlinowych rubißchkach
Stejachu tu zyłe rynki,
Spěwachu nam kraßne ßynki

S rjanych Sejlerjowych ßpěwow
Horze ßkowa hnujaze,
A wot jeho wulkich dźěłow,
Kiž mjes nami cźinił je,
Dußchowpaßtyŕ prjedawßchi,
Luby pěßnjeŕ ßerbowßki.

Tak też nětk po jeho mjenje
Towarßtwo ßo mjenuje,
„Handrij Sejleŕ“ wono ßchcźene,
My pak wßchitzy kmótßja ßmy,
Pßches ßchěßcź ßtow tam ßwjeczeßche
Tele ßchcźißna ßerbowßke.

Bóh ßpożcź ßwoje żohnowanje
Tutom' ßkutkej ßtajnje ßam
A wßchěm dobre ßpodobanje,
Hdyż b'dźe hdy ßo ßwjecźicź nam,
A ßo naßchi potomni
Też bychu jón ßwjecźicźili. Hańża Budarka.

Přilopk.

* (Dwoje morduŕßtwo a ßamomorduŕßtwo.) We Waltersdorßje pola Żitawy je 18lětny fabrikßki tkalz Kraft mandźelßku tkalßkeho mißchtra Güttlera a jeho 18lětnu dźowku ßatßělił. Morduŕ, hdyż widźeßche, to jeho kója a ßo wjazy cźeknycź njemóże, je ßebi potom w kerkach ßam ße ßatßělenjom żiwjenje wßak. Pßchi nim nadeńdźechu pjenježnu móßcheń a hißchcze druhu lózßchu tßělbu, kiž ßo teßchink mjenuje. Statny rěcźnik dr. Schußter ſ Budyßchina ſ automobilom ßa krótki czaß na měßtno njeßkutka pßchikhwatawßchi wupóßna, ßo ßo tu wo ßkóßcź njekaßanßtwa a namozy jedna. — S cźeżko pruhowanym Güttlerom, kiž ma ße ßwojej ßwójbu wo wßu najlěpßche mjeno, maja wßchitzy hłuboke ßobucźucże. Hdyż wo wulkim njeßbożu prěnju powjeßcź ßaßłyßcha, wßchón do hromady padny. Też wjeczor jeho ſ nowa widlißchcża pßchejachu, tak ßo bě ßtrach wo jeho żiwjenje. S nim żaruje hißchcże jeho nětkole jenicźke dźěcźo, 15lětny ßyn. — Mordarja Krafta jako zyłe ßměromneho cźłowjeka wopißuja. Prjedy ßo niczeho ßkeho njeje dopußchcźił. Po wßchěm ßdacźu je jeho cźitanje ßchpatnych ßpißow dokaßyło. Powjeda ßo, ßo je 10pjenjeżkowßke njeknicżomne romany hacź do cźmoweje nozy cźitał. Móżno też, ßo je jeho to ßobu wabiło, ßo bě ßo mordaŕ Trenkler ſ blißkoßcże mohł tak dołhi cźaß pßched ruku ßwětneje ßprawnoßcże wukhowacź. — To je ſ nowa ßa krótki cźaß w tymle kónzu druhi dopokaß, ßo ßu **nětcźiße wobßtejenja w ßjawnym żiwjenju jara njeßtrowe a ßo ßo** tutón ßchpatny duch też na wßu a do ßwójbow ßpěßchnje dobywa. Runje tutón kónz Kużizy je w rukomaj ßozialdemokratow, doprědkarjow a liberalnych. — Zyłe ßame pak tajke ßrudne wěży njenadźiży pßchißchłe njejßu. Hdyż ßo na wyßchßichich ßchulach jeno njewěra wucźi, hdyż to nowiny po tyßazach dźeń jako dźeń rosnoßchuja a wukhwaleja, hdyż ludźo, kiž po prawom mjes nami niczo pytacź nimaju, ßo jeno ſ tym żiwja, ßo wěru do Boha a bojoßcź pßched jeho ßprawnym ßudom wußměßcheja a ße ßłowom a wobraßom jeno najnižßche żadoßcże rosbudźuja, potom je tola bjes dźiwa, ßo mkodoßcź zyłe bjes bojoßcże pßched Bohom a cźłowjekami, bjes luboßcże k bliżßchemu, haj bjes luboßcże k ßebi ßamemu, zyłe wotwjaßana, rospußchcźena a tak zyłe ßkóßtniwje ßmyßlena wotroßcże. Słě je hižo było, ale lědma hdy hórje hacź dźenża. — Ssnadnißcho je ßkemu wobaracź dyżli ßto plécź a wukorjenjecź. Teho dla ma ßo kóżdy dobry Sserb prózowacź, ßo by pomhał wot naßcheho ludu, mjes kotrymż ßu tola tajzy ßkóßtniży bjes maka zyłe żadne wuwßacża byke, podobne ßrudne wobßtejenja wotdżerżowacź. Teho dla ßo ßtarajmy, ßo bychu do ßerbßkich domow jeno ßerbßke ßpißy, cźaßopißy a knihi pßchißtup měłe. Te ßu dobre a wużitne a wěru a ßchcheßcźańße żiwjenje haja. Dale njeßměła ßo naßcha mkodoßcź tak ßahe a tak lohkomyßlnje ſ dobreho ßerbßkeho domu wotßalecź. Wjetßcha ßaßłużba w měßtach hußto ßchpatnu dań njeße, hdyż ßa to pßchißadźi wěru, pózcźiwoßcź a ßwoje ßboże —. Hdyż ßo ßużodowy dom pali, móże woheń też pßcheleczecź na twój ßamßny ßtatok!

* (Dźěcźo na żeleßniży.) W Hornjej Wódrjeńży bě wutoru woßebinßkn cźah lědma ſ dwórnißchcża wujěk a hižo dyrbjeßche ßaßtacź. 2 abo 3lětny hólcźk bě pßches ßpußchcźene ßchlahi pßcheléł a na kolije pßchißchoł. Hißchcże w poßlednim wokomiku jeho wotroßcźena woßoba ſ kolijow wutorże. Pßchede wßchěm ma ßo lokomotivnikej dźakowacź, ßo ßo njeje wjetßche njeßboże ßtało. Jemu ßo poradźi jeno mało metrow pßched dźěßcźom cźah ßaßtajicź.

* (S konjemi wo żiwjenje pßchißchoł.) Na knjeżim dworje we Wulkim Poricźn pola Żitawy ßłużazy pohoncź Mößa jěżdżeßche ßchtwórtk tydżenja po dróży ſ próßdnym wosom. Njejapzy ßo konjej ßpóßchißchtaj a cźeknyßchtaj. SSwědomity muż ßo prózowaßche jeju dodżerżecź, a dokelž ßo wotezkow njepußchcźi, wleczeßche ßo kruch ßobu a ßo cźeżko ßrani. Jeho wobßtejenje ßo ßhórßchi a nětko na ßażedojcźenje krewje wumrje.

* Wettinßki hród nad Ssolawu, ßydło prjedownikow ßakßkich kralow, ßo jako pßchebytk ßa ßtarych wojakow pßchetwari. Najprjódzy na Wettinßkim hrodże 30 invalidow ßaßtaranje namaka.

* (Dźěßcźi ßo ßpaliłej.) We Wrótßławju wndyri we jßtwje woheń. Wohnjowa wobora pßchikhwata, ale nandże dwě dźěßcźi kachlerja Kupki hižo ßadußchenej a zyłe ßwuhlenej we łożu leżo. Najßkerje ßtej dźěßcźi, ße ßapalkami hrajkajo, woheń ßamej naparałej. To je ßaßo warnowanje, kak maja ßo ßapalki pßched dźěcźimi zyłe wěßcże khowacź.

* (Po ßkhodże padnył.) Podwyßchk Gähler pßchi Żitawßkim pokku pěßchkow bě we ßwojej domißnje w Schleßyßkej po ßkhodże padnył a je nětkole na cźeżke ßranjenja wumrjeł.

* (Ssamomorduŕßtwo mjes mkodźinu.) W Altteßßenje ßo 12lětny hólz wobwěßny, kotrehoż chzychu do jeneje wukhowarnje dacź, ßchtoż běchu jemu jeho towarßchojo na dróży powjedali. — 16lětny gymnaßiaßt Blume w Frankenhaußenje je ßebi żiwjenje wßak. S pßchetjélenym ßpanjom jeho morweho w léßu namakachu. Dla jeneho poczeŕpjeneho ßchulßkeho khoßtanja bě wón do ßmjercże ßchoł.

* (Nowy podawk wobhonjeŕßtwa.) S Cuxhavena pißaja: Pónd̀żelu popołdnju jedyn ßtrażowaŕ wobtwjerdźenjow maku niz ßtajnje wobßadźenu brjohowu batteriju pßchi Łóbjowym wuliwje wobkedźbowaßche. Tutón wokomik jemu ſ wobtwjerdźenja dwaj woßebnje wobłekanaj mkódßchej cźłowjekaj napßchecźo pßchińdźeßchtaj, kotrajż chżyßchtaj ßkoku cźeknycź. SStrożnik pak jeneho ſ cźeknjenzow pßchimny, na cźoż tón revolwer wucźahnywßchi ßo do ßtrażnika ßaměri a jemu hrożeßche, ßo jeho ßatßěli, jeli ßo jeho njepußchcźi. Sßo wußtróżawßchi ßtrażnik zuseho pußchcźi, a wobaj na to k wßu Duhnen běżeßchtaj. Prjedy hacź móżeßche ßtrożnik podawk woßjewicź, ßo wjele droheho cźaßa ßhubi, ßa kotryż móżeßchtaj zuſaj wupjeŕchnycź. Wěż je woßebje teho dla ßajimawa, dokelž je khżor ßchtwórtk njedaloko Cuxhavena brjohowe wobtwjerdźenja wobhladował.

* (Wulka ßtaroba.) W měßtacżku Ssamocźinje w Póßnanßkej je ßchewż Saborowßki, kiž bě hacź do poßlednjeho cźaßa wubjernje ßtrowy, 105 lět ßtary wumrjeł. Wón bě najßtarßchi cźłowjek w zyłym kraju. K jeho ßtotym narodninam bě jemu khżor 300 hriwnow darił.

* (Rubježny nadpad.) W Čachwizach pola Draždžan žu žobotu wječor tšjo mužojo prjedawšcheho wučerja Schliesera w jeho wobydlenju nadpadli, jeho sa schiju dajili a jemu pjenježnu móšcheń, 10 hriwnow wopschijazu, rubili. Potom žu hischće zyke wobydlenje pschejeśdźili, tola ničžo žobuwšacża hódne njenamakali.

* Hróšbne mordarśtwo je žo póndźelu rano w Draždžanach na Konkordiskej dróšy skučźiło. Tam žu žonu knihiwjednika Böttchera morwu namakali. Se žekeru bě žo jej nop rosrasył a žo jejne cźełko rosrubało. Na jejneho muža, kotryż bě ś njej w roskorje žiwy, tukaja, so je ju skónzował. Wón je žo wot póndźele shubił.

* (Mordaŕ Trenkler.) Tsikróčny mordar Trenkler ś Makeho Schunowa pola Žitawy budże žo hižom bórsy a to 22. měrza w Barlinje pšched pschišaŕnym žudom samolwjecź dyrbjecź. Khwata žo tehodła, dokelž je jara khory na žuchocźinu a zyle stkaba wožooa, tak so žebi nichtó njeby myślił, so je mohł tšjoch strowych cźłowjekom na žmjercź porasyčź. Wón je žo dospołnje wusnał, so je dawno mordarśtwo wotmyślene a klepak a revolver na to pschihotowany měł. Duž budże jednanje žnadne. — Swojemu nanej je na jeho žadanje list póśłał, w kotrymž žo wusnawa a kaje, so je tak hłuboko padnył.

* (Cźełko žamomordarja naschli.) W tak mjenowanym hrodowskim hacźe w Žitawje njedźelu cźełko žamomordarja nańdźechu. Nětkole žu w nim 36 létneho zwornaŕskeho mischtra Tempela spósnali; kiž w nižšim Hojbinje bydlesche a ś noweje Eibawy pokhadża. Kaž jeho pschiwusni powjedaja, je žo wón hižom 6. tehole měžaza se žwojeho wobydlenja wotžalił. Ale wón žo njeje wjazy domoj wróćźił a je najskerje hischće tójdy w bliskosći wokoło dundał, doniž žo njeje pšched něhdże tydźeńjom w hacże tepił. Wón je to bjes dwěła w cźežkich myślach sčinił.

* (Jěśba k pokodischemu polej.) Pšched dwěmaj létomaj bě žebi hrabja Zeppelin wotmyślił, je žwojej powětrowej łódźu k poknóznemu polej leczecź. Wón pak je bórsy žwój wotpohlad spuschćźił, dokelž wschitzy, kotsiž běchu žo pschi jěsbje wobdźělicź žlubili, wotlětowachu. Runje kaž poknózny pol, njeje też hischće pokodnischi pol wužlědźeny. Tam je runje tak syma, kaž w poknozy. Snaty franzowski profesžor Jean Charcot je žo hacź do 125 jendźelskich mil k pokodnischemu polej dobył. Dale wón njeje mohł pschińcź, dokelž jemu hobrske lodowe hory pucź saraczichu. Nětko je žo jemu wuspěschny franzowski lětaŕ Jules Vedrines pschisamknył, kotryż chze jeho na žwojim lětadle k pokodnischemu polej dowjesćź. Vedrines praji, so móže na žwoje lětadło tši wožoby a zyrobu a benzin na dlějschi cźaž žobu wsacź.

* (Srudny kónz automobilneje jěsby.) W Fontainebeaukim lěžu w Franzowskej saŕdźenu njedźelu jedyn automobil do wróhoweho pschěrowa sajédże. Motor rosbuchny a jena žona žo hacź na koscże spali. Druhy schesczo pucźowarjo žo cźežko ranichu.

Zuse suby,
plombowanje
w khmanym wuwjedźenju.
Suby do stota žadżene.
schtapacże na suby, króny.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
a rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haby, prjedy na theaterskej haby.

(K temu cźišku pschikoha.)

Visitne khartki
cźischcźi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihicźischczerńja.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1912 dotal zaso nahromadźiło: 43 hr. — pj.

Dale dari:

Knjez farař Betlejewski w Jastrzembiu . . 8 hr. — pj.

Hromadże: 51 hr. — pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wušudźenja.

Khostanska komora. 10 létny džěłaczeŕ Josef Lapata w Adolfskej Hěcże žo 6. januara do Puschez klamow dobu a zigary a drjewjanzy, jene wobleczenje, žaket, koschle, spódnje kholowy atd. kradny. W Budyschinje wón 14. januara se schulskeho nowotwara dwaj gratowaj kaschczaj wotnjeże. S jenych klamow wón por cźrijow žobu kasasche. 1. februara žo wón do Nowakez mlokarnje samknycź da a pjenježny kaschcź rospaczi, tola pjenjes žanych njenamaka. Jeho k jastwu na 1 léto a k shubjenju cźežnych prawow na 2 lěcże saužudźichu.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so śmeju w žwojim dotalnym wobydlenju

pschi lawskich hrjebjach 18 w 2. poskhodże

komišionski skład

blusow a kostumskich žuknjow

a proschu, mje też dale se žwojimi cźesczenymi skasankami poczesczowacź. Lubju placźisny hódne sprawne poškuženje a budu žo stajnje wo **nowosczе,** cźažej pschimerjene, staracź.

S počesczowanjom

A. Khěžorka.

Njedosczehnjene po dobrosczi a dobrym žłodze žu

MAGGIowe bouillonowe kóstki

(5 kóstkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.).

Poručam je žwojim cźesczenym wotebjerarjam najnaležnischo.

C. F. Dietrich na jerjowej haby 3.

w Draždžanach-A.
Kaitzerstraße 27
schwajzarski dźěl,

Holczi pensionat
Richter-Hunte.
Villa ś khłódkojtej sahrodu.

Wschostronske hódne sdźěłanje, staroscźiwe wothladanje, wutrobne žwójbne žiwjenje.

— Prospekty žo wobrótnje scźelu. —

Spěwarske,

žerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wožebnje do cźelazeje koże swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. žu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wotewrjenje klamow.

Cześćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so tym

pschi kronprynzowskim mosće cźišło 4

pycharniske a modotworowe klamy

wotewrika.

Na dokholětne nashonjenje a dźěło so sepjerajo, je mi mózno, mje počeśćowaze knježny a knjenje w kóždym nastupanju spokojicź.

Żarowanske klobuki po kóždej placźisnje na skladze.

Modernisowanje noschenych klobukow sa najkrótschi cźaß.

S počeśćowanjom

Else Bartsch.

W Budyschinje. Pschi żitnych wikach.

Jenoż 5 dnjow.

Zirkuß Straßburger.

Wotewrjenske pschedstajenje

ßobotu 9. měrza

popołdnju w 4 a wjeczor 1/2 9 hodźin.

Njedźelu 10. měrza:

2 pschedstajeni

popołdnju w 4 a wjeczor 1/2 9 hodźin

ſ nowym hischcze żenje pokasanym **hobrskim programom.**

Najnowsche dreßury konjow. Nowa ßyła wumělzow.

Mjes druhim:

Carlos-trio. Leczazy cźlowjekojo.

Najlěpsche w tutym nastupanju.

Les Bertons, ßylnjenjo.

Reinsch a Hauptmann, originalnaj clownaj a Augustojo.

Trojoswjask. Historiska jězdna hra.

Terrero, afrikan. buffelske byki, w ßwobodźe.

Merkelez??? Bargold???

Erbherr, walach ſ khěžorskeje kobłarnje, na kotrymž we wschěch khodach moderneje wyßokeje schule jěcha knjes **H. Cossmye,** wupyscheny schulski jězdny.

Knjeni direktorka **Straßburgerowa** na **Padischahn, arabskim bělnschu.**

Knjes direktor Straßburger se ßwojimi we ßwobodze dreßèr. konjemi.

Leonhardez tsojazy pokajojo a 10 dalschich cźišłow.

Kóżde cźišło kapazitäta.

Ssamßna 14 muži ßylna hudźbna kapała (hußle).

Ssamßna elektriska ßwětkowa zentrala.

Tunje sastupne placźisny.

Galerija 40 pj., 3. městno 60 pj., 2. městno 1 mk. 1. městno 1 mk. 20 pj., sawrjene městno 1 mk. 75 pj., loża 2 1/2 mk.

Dźěcźi niże 10 lět na wschěch městnach sa połojzu.

Pschedpschedawanje billetow w zigarowych klamach **G. Hentschela** na seminarskej haßy.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Pensionat Böhmez realneje schule

w **Draždźanach** na Ferdinandskej drósy 17. Schula wopißmo sa jenolětnu dobrowólnu ßkužbu dawa. Hacź dotal je 1162 abiturientow wobstało.

Rolowe separatory

tunje a dobre

a ſ pschihódnymi płacźenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej:

J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Hypothekske pjenjesy

wupożcźuje **E. Koban**

pschi żitnych wikach 4.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach w khofejowni.

Dwojopschežny kupej, jenopschežny a dwajpschežny kryty wós,

ſ kotrymajż je ßo hacź dotal jěsdźiło, staj tunjo na pschedań. Też

la. wußywny wowß

(skoty deschcź, 1 wotßywk) pschedawam.

Hunnius,

ßwobod. kubler w Jeschizach.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi żitnych wikach.

Cźorny kóń,

dobry cźahacźer, walach, je na pschedad w Bukezach cźišło 9.

Żiwnosćz

ſ 10 kórzami, jara rjanym położenju, ſ rjanej ßadowej a ßadźenskej sahrodu je se żiwym a mortwym inventarom wobßedźerjowejo staroby dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinku cźišło 28.

Żiwnosćz

cźišło 25 w Trjebjenzach ſ 20 kórzami pola, łuki a nowymi twarjenjemi je na pschedań.

Někotsi schulerjo

abo mlode knježny, kotrez dobru a tunju pensiju w Budyschinje pytaju, namakaju ju na Lubijskej drósy cźišło 6 po 1 skhodze.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka Görlichowa na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijewni knjesa Heinr. Mohra.

Holza,

kotraż jntry schulu wukhodźi, ßo 1. haprleji do domjazeho dźěła a k dźěcźom pyta na Hoschiz haßy cźo. 25 po 3 skhodach na prawizy.

Schewskeho pomoznika

mlódscheho, pyta **Max Lischka,** schewski mischtr na Mużakowskej drósy 5.

Pohonicza,

woženjeneho abo njewoženjeneho, kotryż dyrbi też ratarske dźěła ßobu cźinicź, hnydom do ßkužby pyta **P. Stephan,** najeńk knježeho dwora w Debischkowje.

Wšěch našich Serbow

doma a w cuzbje należnje prosymy, zo bychu wosebje **časopisy a nowiny,** w kotrychž so **wo nas** piše, našej administraciji lubosćiwje **připósłali.** (Administration der »Łužica«, Kamenz i. Sa., Bautzenerstr.). Wudawki radlubje zarunamy.

Redakcija »Łužicy«.

Pschiloha k czišku 10 Serbskich Nowin.

Sobotu 9. měrza 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

4. měrza 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	77—84
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	34—39	73—77
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	45—48	82—90
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	37—43	73—81
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	31—34	68—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	47—50	85—89
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41—45	77—83
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—60	96—100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—55	88—95
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—47	79—85
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacž do 1¼ léta	49—50	65—66
2. mjaßne	45—47	62—64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—45	61—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . bela	—	—	—	—	10	10	10	20
" . . . žołta	—	—	—	—	9	70	9	80
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	90	9	05	9	—	9	05
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	—	10	50	9	80	10	—
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	60	4	20	3	60	4	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	90	3	—	2	80	3	—
Pšeničzna muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Rjana muka . 50 "	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	4	30	4	60	4	25	4	60
Ssloma . . 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Proßata 447 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	7	20	6	60	7	10
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pšeničzny gris 50 kilogr.	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 90 np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 20 np., jećmjeń wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 40 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 48 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

7. měrza 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 70 np. hacž 10 hr. — np. jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 20 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., utra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 8. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedźelu Okuli farat Räda rano w 7 hodź. němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske předowanje.

Wěrowani:

S druhich woßadow: Pawoł Jurij Marx, schoßar w Goldbach, Augustu Hobrakez w Njeßwacźidle. — Jan August Rychtar, khěžer a dźěłacźer w Cźornjowje p. Pomorz, s Marju Madlenu swud. Linkowej tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Herbert, Juliuża Wylema Böhmera, kowarja w Dobruschi, ž. — Marcźin Alfred, Khorle Augusta Schneidera, žiwnosćerja we Wownjowje, ž. — Erna Lisbeth, Bjedricha Wylema Jeremiaßa, pehonca na Židowje, dź. — Martha Hedwiga, Ernsta Augusta Mužika, żelesnikeho dźěłacźerja w Bórku, dź. — Mariana Herta, Gustava Emila Hermanna, fabrikarja na Židowje, dź. — Richard Erich, Jana Richarda Kruže, schewza we Wurizach, ž. — Martha Elsa, Ernsta Richarda Weißbacha, pekarja w Sajdowje, dź. — Emma Martha, Jana Augusta Kschižana, žiwnosćerja w Delnjej Kinje, dź. — Alma Elsa, Ernsta Augusta Wobsta, žiwnosćerja a schewza we Wulkim Wjelkowje, dź. — Wylem Jan, Bjedricha Jana Jakobia, famkarja w Tšelanach, ž.

S druhich woßadow: Elsa Erika, Erhardta Leopolda Deberitza, lěßneho dohladowarja w Hušzy, dź. — Marja, Jana Bohuwěra Bergera, dźěłacźerja w Banezach, dź. — Alfred Max, njemandźelski ž. w Rachlowje. — Martha Helena, njemandź. dź. w Porschizach. — Martha Frieda, Ernsta Bohuwěra Pětschki, žiwnosćerja w Budyschinku, dź. — Jurij Max, njemandź. ž. w Subornicźzy.

Zemrjeół:

W Michalskej woßadźe: dźeń 1. měrza: Willy Kurt, Bjedricha Khorle Hartmanna, fabrikarja na Židowje, ž., 1 m. — Alma Elsa, Ernsta Augusta Wobsta, žiwnosćerja a schewza we Wulkim Wjelkowje, dź., 7 d. — 3. Madlena Juschtenez, njebo Michała Haasy, khěžerja a fabrikarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 75 l. 11 m. 6 d. — Mórwy narodź. ž. Ernsta Alwina Schiffnera, fabrikanta zementowych tworow w Ratarjezach.

W katholskej woßadźe: 2. měrza: Adolf Rafelt w Budyschsnje, 66 l. 8 m. 16 d.

S druhich woßadow: Erich Marcźin Gruhl, pólverniskeho dźěłacźerja ž. w Hnaschezach, 2 m. 25 d. — Jan August Biesold, żelesnisti wothladat na wotpocźinku, w Brěsyschcźu, 80 l. 7 m. — Martha Frieda, Ernsta Bohuwěra Pětschki, žiwnosćerja w Budyschinku, dź., 8 d.

Cyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Okuli smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kschižan serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wucźba sa němsku mužsku mlodźinu.

Pjatk 15. měrza budże rano ½9 hodźin serbska spowjedź a ½10 hodźin serbske kemschenje.

Cyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Okuli smeje farat Domaschka rano ½8 hodźin němsku spowjedź, duchowny Bójz popołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske předowanje. — Popołdnju ¼4 hodźin zhromadźizna lichesćanskeho towarstwa žónskeje mlodosće w pacźerskej sstwi. — Wutoru dop. w 10 hodź. smeje farat Domaschka w Hórcźanskej schuli spowjedź w serbskej rěcźi. — Wutoru popołdnju w 4 hodź. pohrjebenje zyrkwineho pschedstejicźerstwa. — Schwórtk popołdnju w 4 hodźinach smeje farat Domaschka serbsku póstnu nutrnosćz w Cźornych Noßlizach. — Pjatk popołdnja w 9 hodź. smeje farat Domaschka serbsku póstnu Bożu sstužbu s wudźelenjom Božeho wotkasanja. — Kollekta na pokutnym dnju sa snutskowne mißionstwo je 184 hr. wunjesła.

Meblowe kattuny

— po tunich płaczišnach —

gardiny

bele a na žołcź w bohatym wubjerku

poruca

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Załoz. 1870.

Serbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Swosabjenje.

Zalba pſche bolaze swosabjenje,
tyſa po 1 mk.
Balſam pſche njebolaze swosabjenje,
bleſcha po 50 pj.
Pſche ſchkropawu a kwěkazu kožu
leukodermakrème,
rolka 50 pj.,
leukodermamydło
kuſk po 50 pj.
Roſeßkanje na wßy.
Jeniczzy woprawne dostacź
w kral. priv.
hrodowſkej haptyzy
Paul Leidler
w Budyſchinje.

Soſy,

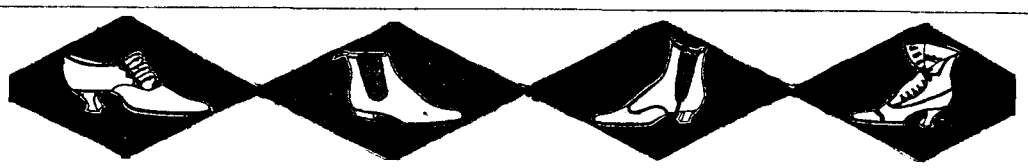
pjerate matrazy,
nakladźenſke matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Biebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßlužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Najlěpſchi
zentrifugowy wolij,
fosforokißały pizowanſki kalk,
kormjazy pólver,
mlokowy pólver,
butrowy pólver
porucza tunjo
haptykař Hennig
Viktoria-drogownja
na ßukelnſkej haßy 7.

Koſaze koże,

howjaſe koże,
czelaze koże,
ſajecze, kaniklaze, kunjaze, tkhórjaze a kocze koże, wowczu kožu a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczißnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach 11
a pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

derje ßo pſchihodźaze formy ſ rukowanjom ſa dźerżenje 5^{40} 6^{50} 7^{50} 8^{50} 9^{50} 10^{50}.

Dźěczaze ſchkórnje hižo po 1^{10}.

Schulſke ſchkórnje ßylne a trajne 3^{40} 3^{90} 4^{40} 5^{50}.

Konfirmandſke ſchkórnje

wě wullkim wubjerku woßebje tunje.

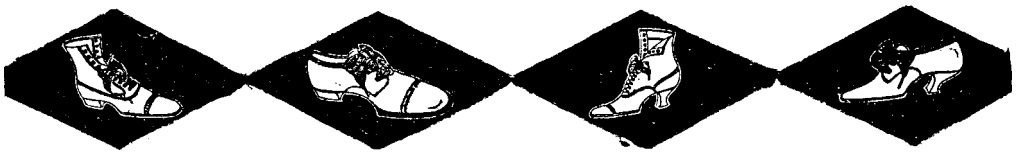
Jeniczke pſchedawanje ßwěto-ßkawnych a wſchudże lěpſchinu mějazych **Salamanderſkich ſchkórnjow.**

Kóždy ſyſtem najlěpſche ruczne dźěło.

Shorjelſka czrijowa pſchedawarnja

A. Jacobsohn

w Budyſchinje **na bohatej haßy 7.**

Nowe doſchle:

1 dźělba běłych płatowych ſchantkow
ſ małymi ſmylkami, jara tunjo.

1 dźělba běłych a na žołcź gardinowych ſbytkow
wot jeneho hacź do 4 woknow doßahazych.

1 dźělba elſaſkeho koſchlazeho ßukna
zyle woßebje płaczißny hódna.

1 dźělba ſbytkow ſa bluſy, jaki, dźěczaze wobleczenja, ſchórzuchi, koſchle atd.

Aug. Pawoł Hilger

na ſeminarſkej dróſy czißło 2.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**
porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczißnowy ſapiß žadacź.

Ruſki a ſchleſyſki
czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
ſchwedſki dźeczel,
žołty dźeczel,
Brockhorſki dźeczel,
inkarnatſki dźeczel,
luzerno,
timothejowu trawu,
ſazeliju
ſnateje dobroſcże
porucza
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Schulſke tity

po wſchěch płaczißnach
pjelnjene a ujepjelnjene
porucza
Lehmannez konditornja
w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Hižo wot 27 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

ßymjenja ſa nalětni a lěčny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi ſcželaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poručam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a cžerwjene hobrſkowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyjecžanske žołte ßymjo, najwjetſchu cžerwjenu **pizowanſku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaßneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaßneho, hollandſkeho cžěmnocžerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cžěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja w 10 pjenjezkatych pakcžikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždżanſkeje zyble k ſadzenju.**

Woßebje poručam wot hollandſkich plahowarjow ßo dostawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberoſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 27 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, **ßymjenjowa pſchedawarnja**
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručа.

Hódna twora. **Piſzomne rukowanje.** **Tunje płaczźiſny.**

K ſelenemu ſchtwórtkej

torty

jako dar ßo pſchihodźaze ſ kóždym ßo žadazym napißmom wſchěch płaczźiſnow.

Jutrowne mjedowe tykanczki

po 20 pj. hacž 4 mk.

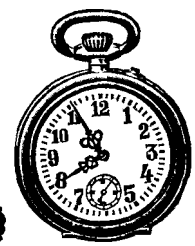
Jutrowne wobraſy. Jutrowne zalty. Jutrowne jeja.

Lehmannez konditornja
prjedy Nawka
na ßerbſkej haßy **w Budyſchinje.** **Tel. 118.**

A. & M. Neuhahn

w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 4. **Telefon 449.**

K konfirmaziji:

Saczne remontoirſke cžaßniki,

cžaßnikowe rjeczaſy
ſ woprawneho ſłoteho dubla, ßlěbra, worzla a nikla.

Debjeńki

pſchipowſchaki — krawattowe jehły — medaillony — manſchettowe knefle — tyłowe a khornarjowe knefle — chemiſettowe knefle atd. —

Kraßne nowoſcże **broſchow, nawuſchnizow, kſchižikow, napowſchakow, narucžnizow, pjerſchczenjow** atd. ſ woprawneho ſłoteho doubla, woprawneho ßlěbra, ſtareho ßlěbra, ſimili, korallow a jetta. **Wokołoſchijaze rjeczaſy** ſ woprawnych a podražowanych paczerjow (parlow). 1—8rjadkate.

— Debjeńki do włoßow —

klobukowe jehły — ſchlitaki klobukowych jehłow.

Bohaty wubjerk! Tunje płaczźiſny!

Sałożene 1891.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młócžaki, żeleſne ſtiſtate młócžaki ſe ßłomowym tſchaßakom a kſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běłeruſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móža ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Jotograſiſki atelier
Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje poručа.
Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.
Pſchimerne płaczźiſny.

K wußywej

hroch,
woku,
czerwjeny dżeczel,
wußywny wowß,
feradellu,
kolij,
ßadzenski majß
najlepschich druzinow
porucza
Paul Schulze naßlednik
w Budyschinje na Hoschiz haßy.

Jutrowne tity

porucza
Schokoladen-Schmidt
na theaterskej haßy 4.

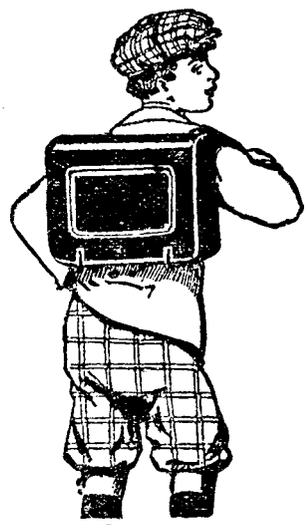
Dobru
pschenczinu muku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi zitnych wikach.

Sofy
a
matrazy

we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
ßedlarski mischtr
na lamjentnej haßy 18
(nize krony).

Schulske tornistry

ßa hólzow a holzy
we wschech wuwjedzenjach a płaczisnach.

Knihowe tosche,
knihowe noschaki,
ßnedanske tosche,
schifrowe tafle,
pjerowe kascheziki,
schifry s drjewjanym dzerzakom,
taflowe schwampy,
schwampowe tysy,
srjadowanske mapy,
wokojniki,
pjerowe dzerzaki,
worzlowe pjera,
raderowanski gummi, pißane pißaki,
barbowe kascheziki, tuschowe barbicze,
hosdziki ßa ryßowanske deski
w bohatym wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Gustav Thunig

na snutskownej lawskej haßy 6.
Sałożene 1865. Telefon 648.

Subjazy lekar Frey

w Budyschinje na Moltkowej drósy 19
czaha suby s mestnej bjesczuczliwosczu. Zuse suby s porzlina abo se slota tez ßa najwjazy ßebi zadazych patientow.

Najlepschi schlesynski
= rusk
= schtyrski

czerwjeny dżeczel

bjes zidy,
najlepschi schlesynski

bely dżeczel,

najlepschi schwedski
dżeczel,
zolty dżeczel —
inkarnat-dżeczel,
najlepschu woprawnu jendzelsku a italsku
rajsku trawu,
mjedowu trawu,
trawowe ßymjenja
ßa wlózne a ßuche luki,
najlepschu
timothejowu,
meschenja ßa
swerinsku sahrodu,
feradellu,
wußywny hroch
a woku,
woprawne
Eckendorfske a **Oberndorfske**
runklizowe ßymjo
kaz tez wsche druzinu
polnych a sahrodnych
ßymjenjow,
Draßdzanske
ßadzenske zyble
atd. porucza

H. Lolck

pschi mjaßowym torhoschczu.

Naju stajny skład
twarskich materialijow

jako **kalka, zemcnta, schamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainerowanskich rolow, skótnych kortow a zlobow, gipsowych schpundowanjow, plotowych zerdkow, ßyrych deskow** wschech schérjow, **schpundowanskich deskow** ßucheje druziny, **schindzelowe paßenje, laty, schnórowanske lejsty, tschschnu papu, sczinowe pleczenje** atd.
najnaleznischo poruczamoj.

Rocksch & Hauser w Budyschinje

twarstwo a pschedawarnja materialijow
na Schliebenskej drósy czißlo 9. **Telefon 615.**

„Naleznje ma ßo poruczicz **Zuckerowe patent. lekarske mydło** psche hrubosczu a schupisny koze,

jetseschka,

ßuczki, bakulki atd. Spezialny lekar M. W."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Merschez** naßled., **Strauch a Koldy.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 11. | Sobotu 16. měrca 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm.

W sakskim ßejmje mějachmy pjatk tydźenja sajimawu, nasche ratarśtwo jara jimazu należnosćz wuradźićz. Jednachmy wo byki (cźělzy) wuběrazym sakonju. Snate je, so je dotalny sakoń mjes sakskimi ratarjemi, woßebje małymi, mało pschecźelow nadeschoł, sa to pak wulku njespokojnosćz na wßach wubudźił. Na ßejm je wjele próstwow pschischło, so by ßo dotalny byki wuběrazy sakoń wotstronił a pak ßo na wschě byki, też na byki kublerjow a knjezich dworow wuschestrěł. Pódla teho pak dyrbjałe njedostatki dotalneho sakonja, cźehoż dla mali ratarjo tak jara skorża, dale wobstacź. Nětko pak ßo k tymle njespokojnym hischcźe naschi ßrěni a wjetschi ratarjo pschidadźa. Teho dla ßmój ſ Träberom-Arnsdorfskim sjawnje pschipowjedźikoj, so ßmój **pschecźiwo** kóždemu dyrbjełkemu wuběranju bykow.

Póndźelu a wutoru wuradźowachmy wo wschelakich mjenje ważnych pschednjetach.

Ssrjedu wschelake petizije w nastupanju pokhromy a druhich skótnych khorosćzow, w kotrychž ßo proßy, so bychu ßo wschelake postajenja, kiž ßu ratarjam pschi wudyrjenju tajkich khorosćzow wobcźeżne, pak wotstroniłe, pak wolóżiłe, knjeżerstwu dalschemu rospominanju pschipokasachmy. W tychle petizijach ßo proßy, też *praktiskim* skótnym lěkarjam dowolicź, tajke wopißma wustajicź, kajkež ßmědźa hacź dotal hamtsjy skótni lěkarjo wustajecź.

Sańdźenu wutoru wopytach se schulskej deputaziju jenu tak mjenowanu dźěkańsku schulu. To je druźina schule, w kotrejž ßo dźěcźi ſ pomozu ruczneho dźěkanja we wědomosćzach roswuczuja. Liberalni a sozialdemokratojo tule schulu hacź do njebjeß wusběhuja. Teho dla bychu rad tajke schule po zykym lubym wótznym kraju sakońsźy sawjedli. Ssym pak tón sacźischcź dostał, so pola naß w Sserbach pod naschimi dobrymi wuczerjemi, kiž tu a tam tola hischcźe mamy, nasche dźěcźi ſ najmjeńscha runje tak wjele nawuknu. Moji politisźy pschecźeljo ßu so muu ßamßneho měnjenja. Jedyn sozialdemokrat ßo mi woßobinsźy teho ßameho nahlada wusna.

W schulskej deputaziji ßu w kóždym poßedźenju kralowsźy komißarojo a kultußowy minister ßam pschitomni. Dźěko pak njedźiwajcy teho do prědka nochze. Skoro kóždy dźeń ßu poßedźenja. Schtwórtk pschedpokoži knjeżerstwo nowy namjet, kiž pak jenoż měschcźańske schule nastupa. W Sakskej maja ßo niz, kaž knjeżerstwo swoprědka chzyńsche, trojake, ale hdźež je móżno, dwojake ludowe schule sawjescź. We wyschschej ludowej schuli ßmě ßo w kóždej rjadowni, kiž ßmě hacź do 40 schulerjow wopschijecź, woßmy dźěl jenoż wobdarjenych dźěcźi njesamóżitych starschich bjes powyschenja schulskeho pjenjesa pschijecź. Politiske strony hakle ßo na *nowy tydźeń* wo tymle nowym knjeżerstwowym namjecźe wupraja. E. B.

Połoženje w sakskim wuhlowym rewěrje.

W sakskim krajnym ßejmje je ßo póndźelu móżny strajk sakskich hórnikow k rěcźam pschinjeßł. Ministerialny direktor dr. Wahl praji, so je wěrno, so je mšda w lěcźe 1909 něschto mjeńscha dyžli 1908 w lěcźe 1910 něschto nižscha hacź 1909 była. Wo 1911 hischcźe žana statistika njepschedleži. Hdy by k mšdowemu hibanju dóschło, by knjeżerstwo rad k poßrědnistwu swólniwe było. To je ßo mjes tym stało, tola bjes wuspěcha. Wobßedźerjo Zwikowskich wuhlowych jamow ßu ßo pjecźa sarjekli, žadanja hórnikow dopjelnicź. Duž je móżno, so ßo dźěko we wuhlowych podkopkach bórsy sastaji.

Nowe pschedßydstwo khěžorstwoweho ßejma

je ßo ſ nowa wuswoliło. Sa prěnjeho pschedßydu ßu ßwobodomyßlneho Kämpfa, sa druheho nationalliberalneho dr. Paaschu a sa druheho městopschedßydu ßwobodomyßlneho Dovu wuswolili. Nationalliberalni a ßwobodomyßlni w ßejmje jenoż pjecźinu wschěch ßydkow wobßedźa, njedźiwajcy teho zyke pschedßydstwo jim ßłuscha. Konserwatiwni a zentrumsźy ßu ßwój hłóß liberalnym a ßwobodomyßlnym dali, so njebychu saßo sozialdemokratojo do pschedßydstwa pschischli. Móżno je, so budźe ßo prěni pschedßyda hischcźe raz wuswolicź. Pschecźiwo płacźiwosći Kämpfoweho mandata ßu sozialdemokratojo protest sapołożili. Kämpf je jenoż ſ někotrymi hłoßami wjetschiny nad sozialdemokratiskim pschecźiwnikom dobył. Pschi wólbje ßu ßo pjecźa wschelake njeporjadnosćze stałe. Duž njeje móżnosćz wusamknjena, so ßo Kämpfowa wólba sacźißnje.

Khěžorstwowy ßejm

je ßo schtwórtk se strajkom němskich hórnikow sabjeral. Zentrumski sapóßłanz Schiffer ßo knjeżerstwo praschesche, hacź maja hórniźy pschicźinu k strajkowanju, hacź ma strajk wuhlady na wuspěch a hacź ßu ßo wschě měrne ßrědki bjes wuspěcha nałożiłe. Bjes dwěła maja hórniźy woprawnje pschicźinu na žadanje w nastupanju mšdy. Poniženje mšdy wot 1907 ßo ſ napohladom na drohotu cźim bóle sacźuwa. Wulki dźěl jamow je jara wunoschny. Też kschesćźijanske swjaski ßo se žadanjom njetaja, so ma ßo mšda powyschicź. Woni pak chzedźa cźakacź, dokelž ßu wobßedźerjo jamow powyschenje mšdy pschilubili. Žadanja druhich hórniskich swjaskow pschedaloko dźeja a ßo bjes horzeho wojowanja njedopjelnja. Teho dla njemóżachu kschesćźijanske swjaski ßobu hicź. K dźěłu swólniwi hórniźy dyrbjeli ßo psched strajkowarjemi schkitacź.

Statny sekretar dr. Delbrück wotmolwi, so ßo wobßedźerjo jamow njejßu žadanjam hórnikow napschecźo stajili. Njedźiwajcy teho je ßo 11. měrza strajk sapocźał. Hdyž je ßo wo poměrne powyschenje mšdy jednało, njeje strajk trěbny był. Wón je ßo sapocźał, prjedy hacź ßu ßo ßrědki a móżnosćze k měrnemu wujednanju wuwużiłe. Wuhlowe płacźiny 1911 ßu wo 5,5% nižsche hacź 1907 byłe, mšda pak jenoż wo 4 proz. nižscha. 15 prozentske powyschenje njejßu wobßedźerjo jamow pschiswolicź mohli, tola ßu lubili, so pschi wutrajnym polěpschenju płacźinow też mšdu powyscha. K schkitanju k dźěłu swólniwych je ßo 6000 policistow do Ruhrskeje krajiny póßłało.

Sozialdemokratiski sapóßłanz Sachse snapschecźiwi, so ßo lubjenjam jamowych wobßedźerjow njehodźi wěricź. Kschesćźijanske swjaski ßo jenoż politiskich pschicźinow dla strajka sdaluja. Njeměry ßu jenoż ſ postupowanjom policije nastałe. Pschecźiwo sakhadźenju policistow, pschecźiwo tutym krwawnym pßam. (Wulki njeměr a hołk. Městopschedßyda Dove ſ prózu měr postaji a rěcźnika k porjadej sawoła.) Sapóßłanz Sachse dale rěcźi: Wuhlowi baronojo se ßwojimi dźěłacźerjemi kaž ſ pßami wobkhadźeja. Maschinskim tšělbam dadźa pschińcź, tola dźěłacźerjo pod kij njepoleśu.

Nationalliberalny dr. Böttger praji, so je k strajkej politiskich pschicźinow dla dóschło. Knjeżerstwo dyrbi měr sakhowacź, potom

ßo strajk bórsy skónczi. Wobßedźerjo jamow ßu hižo ßlubili, so 1. haprleje mšdu powyscha. 15prozentske powyschenje mšdy wschak je wusamknjene. S njewoprawnjenym strajkom a satraschenjom ßo niczo njedozpije, ale s měrniwym dorosymjenjom.

Strajk wuhlowych dźěłaczerjow w Ruhrskim rewěrje.

Czehoż ßu ßo snajerjo dźěłaczerskeho hibanja bojeli, to je ßo stako. Dźěłaczerjo westfalskich wuhlowych jamow ßu, dokelž ßo jim njeje žadane powyschenje mšdy pschiswoliko, póndźelu dźěło skožili. 230000 dźěłaczerjow w tu khwilu tam strajkuje. Strajkowe wjednistwo je strajkowazych s leczazymi łopjenami k měrej a disziplinje napominako. Tola kak je móżno, telko tyßaz ludźi na wusdźe sdźerżecz. Hižo prózdnokhodźenje a njedoßahanje pjenjes człowjeka k wólniwosczam wabi. A tak tež njeje wuwostako, so ßu strajkowarjo s naßylnosczemi měr kasyli. W Bruckhausenje pola Hamborna běchu ßo wieczor hromady strajkowarjow seschli, so bychu s dźěła ßo wróczazych njestrajkowazych dźěłaczerjow wobczežowali. Polizija strajkowarjow rósno honjesche. Tuczi do polizistow s kamjenjemi mjetachu a s revolvrow tšělachu. Někotsi poliziștojo ßo sranichu. Na to ßo poliziștojo do njeměrnikow s teßakom dachu a mnohich srubachu. Někotrych sajachu.

W Recklinghausenje 400 strajkowarjo a poliziștojo do ßo srasychu. Ssedmjo hórnizy ßo s teßakom srubachu, schtyrjo ßo sajachu. Jenemu njestrajkowazemu strajkowarjo wóczko wurasychu.

W Herne mkodźi pacholjo do poliziștow kamjenje mjetachu a do nich tšělachu. Wjednik poliziștow teho dla poruczi, tšělby trjebacz. Jeneho njeměrnika kulka do khowy trjechi a jeho mori. Satšěleny je 17létny dźěłaczer Mathew. Wón je pjecza psches drohu po wuhlo schok a jenoż pschipadnje do ludoweje czrjódy pschischok. Każ drusy tež wón njebě na napominanje polizije, so bychu do ßwojich wobydlenjow schli, poßkuchak. Po wosjewjenju Bochumskeje polizajskeje direkzije je Mathew hižo wospjet ßudnischy khostany. Tež jeho bratsja ßu wschitzy dla rubjeżnistwa, czělneho sranjenja a druhich pschestupjenjow dla khostanje poczerpili.

Druhe człowske żiwjenje je ßebi strajk w Bueru jako wopor żadak. Tam jeneho k dźěłu swólniweho strajkowarjo wobczežowachu. Hdyž jich jedyn żandarm k měrej napominasche, do njeho s kamjenjemi mjetachu. Duż ßo żandarm do njeměrnikow saměri a hórnika Zapollu satšěli.

Dale je w Sevinghausenje jedyn żandarm dweju strajkowarjow satšělik. Tam schtwórtk wieczor strajkowarjo k dźěłu swólniwych wobczežowachu. Někotsi żandarmojo ßo wotpóßłachu, so bychu jich schkitali. Pschi tym strajkowarjo jeneho żandarma do wobliczа a sa wucho tšělichu. Żandarm ßo wobarajo dweju nadpadnikow satšěli.

Njeměry w Ruhrskim kraju revoluzionarny kharakter nabywaju. Knjeżerstwo je teho dla do strajkowanskich krajinow někotre regimenty pěschkow a někotre maschinskotělbne kompagnije póßłako.

W Bruckhausenje ßrjedu w nozy woprawny sběżk wudyri. Drohowe latarnje ßo powalichu, wukładne wokna ßo rosrasychu a do drohoweje żelesniży tšělachu. Wschón wobkhad dyrbjesche ßo sastajicz. Pschi popołdnischich njeměrach njeje skoro żadyn policist njesranjeny wostak.

Tež w Hammje a Hambornje ßu strajkowarjo do żandarmow a poliziștow, kotsiż k dźěłu swólniwych hórnikow schkitachu, kamjenje mjetali a do nich tšěleli. 30 njeměrnikow ßu tam sajeli.

Se sjednoczeństwa kschesczijanskich hórnikow, kotsiż ßu pschecziwo strajkej, ßu mnosy dźěłacz pschestali, dokelž ßo nadpadow a wobczežowanjow boja.

Strajk hórnikow w Lothringskej a Saarskim rewěrje.

Hórnizy w Lothringskej a Saarskim rewěrje ßu dźěłacz pschestali a ßebi tußamu mšdu, każ hórnizy w Ruhrskim rewěrje, żadaju. Direkzija jamy w Merlenbachu w Lothringskej je strajkowarjam powyschenje mšdy wo 10 prozentow wot 1. julija pschilubiła. Dokelž pak hórnizy na tym wobsteja, so ßo mšda hnydom wo 15 prozentow powyschi, ßu ßo rosßudźili, dale strajkowacz.

Sczěhwk njedoßahanja wuhla

ßo na wobkhodże parnych łódźow w Hamburgu pokasuje. Jěsby łódźow ßu ßo na pokoju pomjenschike. Tež wuhlo k tepjenju poczina żadne bycz.

Wobhonjerstwo w Němskej.

W Barlinje ßu njedawno jeneho wußkużeneho podoffizěra sajeli, kotryż wjele puczowasche a kotrehoż żona s woßebnym wustupowanjom a wulkimi pjenjeżnymi wudawkami nadpadowasche. Wobaj staj pjecza plany rańschich pruskich twjerdźisnow ruskemu knjeżerstwu pscheradźeloj. Polizajska wyschnosc wěz s wulkej mjelczliwosczu pschepytuje. Duż hischcze niczo nadrobnische do sjawnosczе pschischko njeje.

Nadrobnosczе wo powjetschenju wójska a łódźstwo.

Pschedkoha wo powjetschenju wójskeho łódźstwa a wójska ßo bliżsche dny khěżorstwowemu ßejmej pschedpokoży. Po njej dyrbjało ßo létnje něhdże 170 milijonow hriwnow sa wójsko a łódźstwo wjazy wudawacz. Wschě khósty hromadże 1000000 milijonow hriwnow = 1 milijardu hriwnow wuczinsa. Jena pjeczina s tuteje summy nałoži ßo na łódźstwo, schtyri pjeczliny na wójsko. Schtoż łódźstwo nastupa, dyrbja ßo tsi nowe wulke bitwiske łódże a dwaj kschižakaj, pódla teho podmórske czołmy a létadła, kotrež s łódźnych łubjow wulětaju, natwaricz. Wudawki sa pschisporjenje łódźstwa ßo s 15 milijonami w prěnim lěcze sapoczinu a na 43 milijonow w lěcze 1916 srostu, na czoż ßo saßo na 39 milijonow poniża. Mużstwo, sa nowe łódże trěbne, ßo na 6000 hłowow woblicza. Trěbne pjenjesy dyrbja ßo se sawjedźenjom statnych monopolow na petrolej atd. a s herbstwowym dawkom nawdacz. Te wězy, sa kotrež stat monopol dostanje, ßo ludej podroża. Po tajkim saßo nowe dawki.

Czěßzy hórnizy pšched strajkom.

Schtwórtk je ßo czaß minył, w kotrymż sozialdemokratiski hórniski swjask wotmolwjenje wobßedźerjow jamow woczakowasche. Hacz dotal ßu jenoż wobßedźerjo někotrych małych jamow ßnadne pschiswolenja czinili, mjes tym so wobßedźerjo wulkich jamow mjelcza. Duż je strach wulki, so na nowy tydźeń strajk w czěskich wuhlowych jamach wudyri.

Pšched kónzom strajka jendźelskich wuhlowych dźěłaczerjow.

Mnosy wobßedźerjo wuhlowych jamow ßu ßwojim dźěłaczerjam żadanu wěstu najnižschu mšdu pschiswolili. Na to ßo tež mjes strajkowarjemi pokhilnosc pokasuje, wo wuměnjenjach jednacz, pod kotrymiż ma ßo dźěło saßo sapoczecz. Strajkowarjo maja w ßwojej kaßy 60 milijonow hriwnow. Dokelž kóżdy tydźeń 20 milijonow hriwnow pschetrjebaju, by jich samoženje sa tsi njedźele pschetrjebane było.

Nadpad na italskeho krala.

Hdyž schtwórtk rano italski kral hromadże se ßwojej mandźelskej k wopomnjenju krala Humberta do Pantheona jědźesche, ßo njesnaty człowjek s revolvrom do krala saměri a wjazy krócz wutšěli. Krala kulki mißnychu, mjes tym so ßo roskasował kěraßerow, kotsiż krala pschewodźachu, sraui. Kralowskaj mandźelskaj do Pantheona dale jědźeschtaj, hdźež kral ministrej roswuczenja nadpad wopißa. Majora, kotryż bě s konja padnył, s wosom do hojerne dowjesechu. Sajaty nadpadnik na polizajstwje praji, so Antonio Dalba rěka, so je 21 lět stary a murjer w Romje. Hdyž ßo kralowskaj mandźelskaj wote msche s Pantheona wróczischtaj, jeju ludowe ßkły se sahorjenjom witachu a do kralowskeho hroda pschewodźichu. Lud pschezo s nowa wołasche: „Sslawa kralej! Sslawa kralowej!“ Bórsy po tym kral w automobilu k hojerni pschijědże, so by sranjeneho majora wopytał.

Italsko-turkowska wójna.

Bitwa pola Bengasi.

Italszy wojazy ßu ßo 12. měrza na dwě vasy s polnozy Fojata dali a jej dobyli. Turkojo a Arabszy ßo khroble wobarachu, tola Italszy jich skónczne s bajonnetom wuhnachu. Turkow schkodowanje bě wurjadnje wulke; w vasomaj ßamymaj Italszy 400 morwych a 91 s nich w jenej hromadże namakachu. Wschitzy běchu ßo s bajonetom morili. Wjele druhich człekow wokolo dobyteju vasow leżesche. Pódla teho běchu Turkojo zofajo mnohich sranjenych a morwych ßobu wsali.

Turkojo a Arabszy ßu wěsce wjazy dyżli 1000 muży shubili; liczba sranjenych je hischcze wjele wjetscha. Italska kavallerija ßo sa czékazymi Turkami puschczi. Italszy mějachu 29 morwych, mjes nimi 3 offizěrow, a 62 sranjenych, mjes nimi 7 offizěrow. S Turkow a Arabskich bě ßo psches 6000 muży s artilleriju pschi wojowanju wobdźěliło.

Wojowanje s powětra.

Italske létadła ßo 12. měrza na slět nad Zanzarom a Zaviu podachu. Wone wjele stanow a stadła wowzow a konjow wohla-

dachu. S lěhwa ßo do lětadłow wjele kulkow wutsěli, kotrež pak njetrjechichu. S lětadłow ßo ſ wyßokoſcže 1000 metrow 28 bombow na cžrjódu njepſcheczelowych wojakow dele cžißny, kotsiž ſkoku roscžękachu. Bomby, ſ rosbuchadłom po jenym kilogramje pjelnjene, na ſamĕrjene měſtno padżechu a njepſcheczela wulzy ſatraſchichu a roſehnachu. Dwě bombje hiſchcže do jeneje karawany 50 abo 60 wjelbłudow cžißnywſchi ßo lětadła do Tripoliża wrócžichu.

W italſkim ßejmje

wójnſki miniſter Spingardi na bitwu pola Homſa 27. februara ſpominaſche, hdżež ßu italſzy wojazy ſ rjekowſkej khrobloſczu Margeb dobyli a ſ bajonnetom njepſcheczelowe woſpjetne nadběhi wotrahyli. Tónle dżeń a w nozy 6. měrza ßu Italſzy njepſcheczelej khětru ſchkodu nacžinili. Dale wón na wojowanje 3. měrza pola Derny pokaſa, hdżež ßu Italſzy njepſcheczela ſ bajonnetom wotehnali. Pſchi tym ßu Italſzy ſ khrobłeho wobaranja k nadběhej pſcheſchli, hacž je ſe ſaßakloſczu wojowazy njepſcheczel nadběhej podležał. Miniſter potom wojowanje 11. měrza pola Tobruka naſpomni, hdżež je ßo nowy njepſcheczelowy nadběh wo italſke bajonnety ſłamał, na cžož ßu Italſzy hiſchcže njepſcheczela w ſjawnym lěhwje ſbili. Skónczńje mioiſter wo bitwje 12. měrza pola Bengaſi rěcžeſche, hdżež je ßo ßłonzo dobycża ſ nowa nad italſkimi brónjemi błyſchcžiło. Mjes tym ſo italſke lětadła pola Tripoliża a Bengaſia pod njebjom lětachu, ßu italzy wojazy połne dobycże ſcžinili. Tak je ßo italſke wobßedżenſtwo na wſchĕch brjohach Lybiſkeje ſ nowa ſ krwju italſkich rjekow a ſ dobyczom italſkich brónjow poßwjeczyło. „Położmy“, tak wójnſki miniſter ſkónczi, „nowy ławrjenz a wěnzy na rowy nadobnych a póſczelmy wojowarjam ßwój poſtrow a dżak. Zyła wótczina wě, ſo je jeje khorhoj, jeje ſboże a pſchichod w dobrych rukach.“ Zyły ßejm poſtanywſchi Spingardiowe ßłowa ſe ſahorjenym pſchihłoßowanjom powita. Wójſku ßo ßława wołaſche.

Sawrjenje Dardanellow w nozy.

Turkojo ßo boja, ſo mohłe italſke wójnſke łódże w nozy pſches Dardanelle do Marmaraſkeho morja ſajěcž a Konſtantinopel wobtſělecž. Dardanellſka móřſka dróha ßo teho dla w nozy ſa łódże ſawjera; do njeje ßu ßo miny kładle, kotrež rosbuchnu, hdyž jena łódź do nich ſtorcži.

Pſcheſcžĕhanje khcheſcžijanow w Turkowſkej

je tež pod młodoturkowſkim knjejſtwom runje tak ßurowe kaž prjedy. Dwaj bołharſkaj profeſſoraj chzetaj nětko knjeżerſtwam europiſkich wulkomozow wobżaromne wobſtejnoſcže khcheſcžijanow w Turkowſkej roſeſtajecž a wo ſawjedżenje reformow proßyczž, kotrež běchu ßo ſa prjedawſcheho ſultana wobſamkle. Wonaj najprjódzy do Peterburga pojĕdżetaj a wot tam do Londona, Pariſa a druhich hłownych měſtow.

Nowy wójnſki ſtrach.

Nětcžiſchi cžaß, hdżež je China ſ revoluziju ſeßłabjena a njemózna, ma Ruſka ſa pſchihódny, ſo by ßebi wot Turkowſkeje ſa ßwoje wójnſke łódże ßwobodny pſchejĕżd pſches Bosporus a Dardanelle wunuſowała. Po njeſbożownej krimſkej wójnje, w kotrejż Jendżelſka, Franzowſka a Turkowſka pſchecžiwo Ruſkej wojowachu, bě ßo Ruſkej tole prawo wſako. Wſchě prózowanja, jo ſaßo dostacž, běchu podarmo. Mjes tym ßu ßo wobſtejnoſcže w ßwětowej politizy pſcheměniłe. Jendżelſka a Ruſka ſtej politiſki ſwjaſk ſcžiniłej, tak ſo ßo Ruſka njetrjeba wjazy pſchecžiwjenja Jendżelſkeje bojecž. Turkowſka je drje ßo wóndano ſaßo ruſkemu żadanju ſapowjedżiła, tola tón krócž je ßo Ruſka roſßudżiła, ßebi prawo k pſchejĕżdej pſches Dardanelle, jeli trjeba, ſ mjeczom wſacž. Kaž ßo nowinam „Sſkowo Pólſte“ ſ Peterburga piſche, je ſańdżenu njedżelu w Moſkwje wulka wójnſka rada była. Wobſtejnoſcže, pod kotrymiž ßu ßo wyßozy generalojo k wójnſkej radże ſeſchli, wo tym ßwĕdcža, ſo je ßo wo jara ważne naležnoſcže jednało. Hacž dotal ßu ßo tajke wójnſke wuradżowanja jenoż dwójzy wotmĕłe a to kóżdy krócž w Moſkwje. Prĕni krócž pſched krimſkej wójnu w lĕcže 1858 a druhi ras pſched ruſko-turkowſkej wójnu w lĕcže 1877. Politiſzy nawjedżiczi ludżo chzedża wjedżecž, ſo je ßebi Ruſka wotmyßlika, krocžele cžinicž, ſo by ruſkim wójnſkim łódżam ßwobodny pſchejĕżd pſches Dardanelle wunuſowała. Rſuke knjeżerſtwo měni, ſo, hdyž je Turkowſka do annexije Boßnije a Herzegowiny ſwolika, a hdyž ßo Italſka Tripoliża mozuje, nětko Ruſka na rjad pſchińdże, ſo by ßebi pſchejĕżd pſches Dardanelle wubĕdżiła. Ruſke wójſko ßo pjecża hižo pola Karſa a Eriwana w Małej Aſiſkej ſhromadżuje. Turkowſke knjeżerſtwo je pſcheßwĕdczene, ſo ma Ruſka ſle wotpohlady pſchecžiwo Turkowſkej w myßlach. Ruſka by njewodajomny ſmył ſcžiniła, hdy by nětcžiſchi pſchihódny cžaß njewužity pſchepaßła.

So ßu poměry mjes Ruſkej a Turkowſkej napjate, hodži ßo tež ſ teho ßudżicž, ſo je ßo tele dny ruſki póßłanz Cžarykow ſ Konſtantinopla wotmołał. Wón bě ßebi ſa nadawk ſtajił, mjes Turkowſkej a baltiſkimi ſtatami ſwjaſk ſcžinicž. To bě poßledni pospyt, Turkowſku roſpadej ſakhowacž. Turkowſka pak je poſkicżenu ruku wotpokaſała. Ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow, Ssaſanow, je na to, ſo by ſamołwjenje ſa njeporadżeny plan wotpokaſał, prajił, ſo je Cžarykow po ßamßnym pohnuczu ſkutkował. Hižo tehdy bě ſjawne, ſo ßo Cžarykow w bliżſchim cžaßu ſ Konſtantinopla wotwoła.

To pak ſ jeniczkej pſchicžinu njeje, ſo ßo Ruſka k wójnje pſcheczіwo Turkowſkej hotuje. Ruſka najprjedy njemóże turkowſke wobßadżenje perſiſkeje provinzy Urmije, kotruż je Turkowſka w cžaßu perſiſkich njemĕrow na radu Němſkeje wobßadżiła, ſnjeſcž.

Druha móżnoſcž je, ſo chze Ruſka ſe ſhromadżenjom wójſka pſchi małoaſiſkej mjeży ßwojemu namjetej na měr mjes Turkowſkej a Italſkej doras dacž. Ruſke wikowanje ſ italſko-turkowſkej wójnu cżeżko ſchkoduje a teho dla Ruſka na ſkónczenje wójny honi. Měr je Italſkej bóle trjeba, dyżli Turkowſkej, teho je ta wědomna a teho dla je namjet Ruſkeje wotpokaſała. Hdy by ßo Italſka ſ bjeswußlĕdnej wójnu pſchejara ſeßłabiła, njeby to khcheſcžijanſkej Europje ſpomożne było; pſchetoż Turkowſka by ßwoju nahladnoſcž w mohamedanſkim ßwĕcże pſchejara powyſchika.

Kóżda ſwada mjes Ruſkej a Turkowſkej ßo Balkana dótka, a teho dla, dóńdże-li woprawdże k pſchipowjedżenym wulkim ſchmatańzam, balkanſke praſchenja do prĕdka ſtupja.

Twar ruſkeho wójnſkeho łódżſtwa.

Ruſke knjeżerſtwo je ßo roſßudżiło, ſchtyri bitwiſke łódże, 30,000 tunow wulke, w Filadelfiji a w Bairowe w Amerizy natwaricž dacž. Kóżda ſ tychle łódżow budże 48 milijonow hriwnow płacżicž.

Wucżeŕ Handrij je bratra ſbożowneho ſcžinił.

Po Roſſegeru.

(Skónczenje.)

„Tajke rěcże, luby bratſje! woſtaj! Schtoż je ßo ſpaliło, hodži ßo ſaßo natwaricž.“

„Tebi ßo derje rěcži, tebi ßo njeje niczo ſpaliło!“ Hordak ßo ſłobjo khchicżeſche.

„Mi ßo njemóże teho dla niczo ſpalicž, mój luby!“ wucżeŕ wotmołwi, „dokelż ja niczo nimam. Żenje njejßym żaneho kubła měł a tola ßym ſpokojom żiwy.“

„Dokelż to njeroſymiſch, ſchto ma to na ßebi, hdyž je cžłowjek tam nĕſchto wuſkutkował a dokonjał, hdżež prjedy niczo było njeje. Kak cžłowjek ſ tym ſroſcże! Tſizeczi lĕt prózy na to, to ani njedoßaha. A nětkole je to wſchitko hacž do poßlednjeho kuſka ſniczene. To njemóżu ſnjeſcž, to budże moja ßmjercž.“

„Wſchitko je ſhubjene a ſniczene?“ wucżeŕ ßo wopraſcha. „Ssu dha ßo cži tež twoje pola a łuki, twoje wulke lĕßy ſpaliłe? Stej dha ßo cži tež twojej ruzy, twoje mozy ſpaliłe? Ty ßy njedżakowny, jako by khcheſcžijan njebył! Ssy dha ty to wſchitko ßam dokonjał? Njejßu cži pſchi tym tež druſy pomhali? Pſchede wſchĕm Bóh ſe ßwojim żohnowanjom. Schtoż je Bóh dał, ßmě ßebi tež ſaßo wſacž.“

„Njepowjedaj mi tola wo tajkich wĕżach!“ Hordak ßwojemu bratrej do woczow ſakſchikny. „To ßebi ßwojim dżĕczom w ſchuli ſkhowaj! Powjedaſch kaž wikował ſ lapami (haderlump), kiž ani ſdacża wo tym nima, ſchto ma to na ßebi, na dobo wſchitko ſhubicž. To budże moja ßmjercž. Tak to nichtó wjazy njedokonja, kaž ßym ja to wuwjedł. Najkraßniſchi dwór daloko a ſchĕroko! Schto ßu mi to ſawidżeli! To je mi nĕchtó ſe ſawidżenjom ſcžinił. Ssamo wot ßebje ßo to ſapaliło njeje. Nĕchtó je mi ſtatok ſatyknył. A ty mi tatle hłupje hładaſch, kaž by mi njeroſymił!“

„Ale proſchu cże, luby bratſje, ja wſchak cži roſymju.“

„Niczo njeroſymiſch! Tebi ßo jeno rjenje pſchihładuje, kaž tež druhim, hdyž je cžłowjek wſchitko pſchiżadżił! A byrnje ßebi wkoßy ſ hłowy torhał, wy ßo jemu tola jeno ßmĕjecże, dokelż jemu wſchu ſchkodu popſchejecże. A je-li to cžłowjek ſcžerpnje ſnjeżł a jeli ßo na ſtary dżeń ſ nowa dręcž poczina, pſchińdże ſa to do waſcheje ſchulſkeje cžitanki! Ach na waß tola, wy ſcże mi ſchwarni ludżo!“

„Ale bratſje, ſchto ty tola rěcžiſch? —

„Ach mjelcz mi, nochzu wot tebje niczo wjazy ßłyschecz! — Ow, mój kraßny dwór!"

Tak Hordak rěczeſche, kaž by roſoma ſhubił. A hdyž cžah ſa Biſkopizami do rjaneje ßerbſkeje Łužizy jědżeſche, Hordak ſakſchikny: „To ja njepſchenjeßu, ſkoczu tule dele!" A hižo chzyſche ſ woknom wuſkoczicz. Wucžeŕ jeho popadny a ßo ſ nim bědżeſche, a dokelž jeho njemóżeſche pſchewinycz, pytaſche pſchiprawu ſtrachoweho ſnamjenja. Ale we woſu żana njebě. Hněw nad tym, ſo chzyſche bratr, kiž bě tola też nětko hiſchcże ſamożity muž, ſadwělowacz, bě jeho pſchewſak. Ale runje nětkole jemu dobra myßliczka pſchińdże. Hdyž je jemu hižo tole pſchewjele, dha „njech ma hiſchcże cžeżſchu pruhu pſchenjeſcz. Njech jeno ſawopta, kak to cžłowjekej je, hdyž je woprawdże wſchitko ſhubił. Dżeržeſche ßwojeho bratra ſa ruzy a rěczeſche jemu, ſo ßo njedyrbi pſchekhwatacz, doniž wſchitko ſhonił njeje. — „Sa to, ſchtož maſch, luby bratſje, maſch ßo dżakowacz niz jeno ßebi ßamemu, ale pſchede wſchěm Bohu, lubemu Knjeſej, a ßwojej ſchwarnej żonje. Schto hakle by ty prajił, hdy by też tu hiſchcże ſhubił?"

„To by mi hižo wſcho jedne było!" Hordak ſawoła.

„To je twoje ſboże, ſo ßebi takle myßliſch", jemu wucžeŕ wotmolwi. „Wjedżecz dyrbiſch, bratſje, ſo tebi hacž dotal njejßym hiſchcże wſchitko dopowjedał. Nadobo by ty to njepſchenjeßł. Mjeńſche njeſboże dyrbi cžłowjeka pſchihotowacz, ſo by wjetſche mohł ſnjeſcz."

Hordak wotmjelkny a praſchejo ßo na ßwojeho bratra hladaſche. Potom ſ mjehkim hłoßom, kiž bě ßo njenadżizy nětkak pſcheměnił, rjekny: „Ty ßy tola prajił, ſo nichtó wo żiwjenje pſchiſchoł njeje!"

„To ßym prajił", wucžeŕ wotmolwi. „Myßlach ßebi, ſo njeje trjeba cžłowjeka wobżarowacz, hdyž je żiwjenje hižo pſchetrał, w kotrymž je telko ſrudoby pſchecžerpił a tak jara wojebany był."

„Ty, bratſje!" Hordak ſ njewěſtym hłoßom rjekny, „kak dżiwnje ty powjedaſch! Schto ma to na ßebi?"

Tu wucžeŕ nahle ſe ßebje wupraßny: „Ně, njemóżu, bratſje! Njemóżeſch-li ßo ani troſchtowacz, ſo je ßo cží dwór ſahubił, kiž móże tola ſa lěto ſaßo natwarjeny bycz, kak chzu tebi potom hakle . . ." Pſchi tym woſta w rěczenju ſtejo.

Hordak poczа zyle hinak hladacz a wobliczo ßo jemu pſcheměni. Prjedy bě kulowate, nětkole poczа wótre bycz, kaž by kromy měło; prjedy bě hładke a cžerwjene kaž róża, nětkole kaž włóżna hlina. Woczi jemu powuſtupiſchtej, jako by jeho něchtó dußył; hubje jemu dyrkotaſchtej a po powětru lipotaſchtej. Tajki tu nětko ſtejeſche a ßo jeno ſ wuraſom ßwojeho wobliczа njerěczo praſcheſche: „Moja żona, moje dżěczi? — Wucžeŕ hłowu powßny a niczo njerjekny, ani ßłowczka. A Hordakej hižo běchu myßle na wuſkoczenje ſ woſa ſaſchkle. Wón ſroſymi, ſchto chzyſche bratr ſ mjelcženjom rjez. Tak bě potajkim wſchitko ſhubjene. Kaž pohłuſcheny we woſu w kucže leżeſche, ruzy ßebi do boka ſeprěwſchi a do daloka woczi napinajo wudżerajzy. Dyß a dyß jeno ſ waha ſaſcheptny, jako by ſ mjenom wokał ßwoju żonu, ßwoje dżěczi. Żałoßne ſarudżenje bě jeho ſmyliko.

Wucžerja pſchewſa njeßměrna ßobużelnoſcz. Wón cžujeſche, ſchto bě naczinił. Ssnadż to njebě ſkoro hinak, hacž hdy budżiſche bratrej żonu a dżěczi ſabił, hacž hdy budżiſche je pſched jeho woczomaj do wohnja ßobu ſmjetał? A hdyž tak na bratra pſchihladowaſche, njewjedżo, ſchto ma w najbliżſchim wokomiku ſcżinicz, dohlada ßo, ſo ßo bratr modli. — Modli ßo! To je derje, tak ßym derje trjechił. Duż chzu jeho hiſchcże na khwilu w cžwilach dwělowanja woſtajicz. Wobaj mużej njerěczo pódla ßebje ßedżeſchtaj. Hordak hižo wjazy krócz ert powotewrjeſche, ſo by ßo na nadrobniſche wobſtejenja wopraſchał, ale kóżdy krócz by jeho kuraża wopuſchczika. Pſchi dlějſchim ſaſtaczu w Něhdżezach woſta wucžeŕ we woſu ßedżo a ſ bratra woczi njeſpuſchczi. Prjedy bě wjednika cžaha proßył, ſo by jeju ßameju woſtajił, nětko ßebi pſchejeſche, ſo by něchtó hiſchcże k nimaj do wotdżěła pſchiſtupił, ſo by pſchitomnoſcz zuſpch ludźi bratra trochu roſpjerſchika. Jenoż jedyn cžłowjek chzyſche ſaſtupicz, ale tón ßo w durjach hnydom ſaßo ſawróczi. „Tam khory leži!" Tak wón wonka ßwojemu towarſchej wußwětleſche, měnjo Hordaka.

Wucžoŕ na ßwojeho bratra kedżbowaſche. Widżeſche, kak ſ nim boloſcz dżěła, ale myßleſche ßebi: ßnadż budże cži potom cżim lěpje. Hdyž pak bě cžah pſches lěß pſchejěł a naſdala ßo ſnaty ßerbſki kraj pokaſowaſche, poczа ßo Hordak klinki w durjach pſchimacz. Hdyž jemu to bratr wobaraſche, wotmolwi małomyßlnje: „Ně. To niz. Njeſcżinju ßebi niczo. Jeno niz domoj, jeno na żane waſchnje niz domoj."

Wucžeŕ ſroſymi. Njebě-li hacž dotal na ßamßnej wocži widżał, kajke ſapuſcżenje bě woheń naczinił, dha bě to w jeho myßlach hiſchcże wſchitko tajke, kajkež bě to pſched ſchěſcz njedżelemi wopuſchcził. Wbohi bratſje, kak ßy nětko ſkrudnył, kak móliczki nětko ßy! A nadobo Hordak pſched ßwojim bratrom ſpadny a rjekny: „Modl ßo ſe mnu, Handrijo, ſo by mi Bóh wodał, ſo ßym jeho takle hanił!"

Hordak hikajo pokracžowaſche: „Hdy by nětkole něchtó pſchiſchoł a mi prajił: ſtatok je ßo cži ſpalił, pola a łuki je cži woda wódrjeła a lěßy je cži wichor ſpowalał, ale twoja żona a dżěczi ßu ſtrowe, wěř mi, ſo by ſbożownifcheho cžłowjeka na ſemi njebyło!" .

„Ně, tak khwilku wocžakń, ßnadż cži Bóh ſaßo woda", wucžeŕ rjekny. „Swjaſaj ßebi rubiſchko a wſmi ßebi ßwój płaſchcz! Koſer woſmu ßam. Hnydom budżemy w Budyſchinje."

Hordak ßebi wobliczo ſ rukomaj pſchikry a dyrkotaſche.

„Shładkuj ßebi włoßy!" wucžeŕ napominaſche. „Myßlu ßebi, ſo ßu na dwórniſchcżu ludżo, a jeli ſo ßo njemylu, jara dobri ſnacżi."

Hładaſche ſ woknom. Cžah poſaſtawaſche. Hordak won pſches bratrowe ramjo hładaſche. Wſchitko bě we wokolinje k pokodnju, kajkež bě prjedy było. Hory, lěßy, wjeſki hiſchcże na ßamßnym měſtnje ſtejachu. Sſłónzo cžiſche ßwoje pruhi na krajinu ſcżeleſche a ßwět poſkoczeſche. Tu ſakſchikny. Hižo dohlada ßo pſches wokno. Na khódbje ſtejeſche jeho żona, jeho ßynaj a tſi dżowczicżki. Dżěczi, wuhladawſchi wuja ſ nanom we woknje, wjeßele ſ rukomaj kiwachu. Żona pak ſměromnje pſchikhadżazymaj mużomaj napſcheczo dżěſche.

„Witaj, luby Jano!" wona rjekny. „Strowy ßy, to je hłowna wěż. Schtož je ßo ſa tón cżaß ſtało, teho dla ßo njerudź! Też ja ßym to pſchětraka. Ludżo hižo roſpadanki rumuja a měſtno nowemu ſtatokej pſchiprawjeja. Nó, tak jeno mi daj ruku, mój luby Jano!"

Nětkole hakle poczа Hordak płakacz — płakacz ſ wjeßeloſcżu. Tak ſbożowny Hordak ſe żeleſnizy w Budyſchinje hiſchcże żenje njebě wuſtupił, kaž dżenża, pomyßli ßebi wucžeŕ, a ßo Bohu dżakowaſche, ſo bě to tak derje wuwjedł.

Ze Serbow.

S Budyſchina. „Kak dom a ſchula k domowinſkej luboſcżi a naturſkej wjeßeloſcżi woczehnjetaj?" Wo tutym naczaßnym themje mějeſche knjes wyſchſchi wucžeŕ F. Wilhelm w ſali měſchczańſkeje ſchule pſchi lawſkich hrjebjach prěni lětuſchi ſtarſchiſki wjeczor pſchednoſchk, ſ wulkim pſchihłoßowanjom pſchijaty, kotryż, kaž ßo ſe ſhromadżiſny ſ roßßudneje ſtrony wuſběhowaſche, wjele trajneho wobkedżbujomneho pohnuwanja ſa ſtarſcheju ſkicżeſche, na to ſkoženy, kak ßebi — ſchtož kóżdemu nanej a maczeri najbóle na wutrobje leži — ßwoje dżěczi k dobrym ſbożownym cžłowjekam woczehnjemy, tola też nětkotryżkuli ſajimawy pohlad do ſchulſkeje wucżby poſkicżi. Mnoſy njeběchu dla pſchepjelnjenja ſale a wſchěch pſchimjeſowazych měſtnoſczow tutón pſchednoſchk ßłyſchecz mohli a nětkotryżkuli ßebi pſchejeſche, ßebi bohatu maczińſnu hiſchcże ras pſchemyßlicz. Tehodla je ßo pſchednoſchk wocżiſchczał a je doſtacz ſa 25 pj. we Wellerez knihańni (mějeczel Walter Stark). — Cżiſty wunoſchk ſpißacżel towarſtwu „ludowe lěpſche" a „wucżerſkemu turnarſkemu towarſtwu" k ſpěchowanju pucżowanjow młodżiny pſchipokaże, kotrež ßo woßebje k temu pſchihodża, luboſcz k naſchej rjanej Łużizy a wjeßele nad domowinſkej pſchirodu ſbudżowacz. Dokelž ßo nakład najſkerje bórſy pokupi a ßo knižka ſ nowa njewocżiſchczi, wſchitkim, kotſiž ßo wo wěż ſajimuja, radżimy, ſo bychu ßebi mały ſajimawy ſpiß bórſy wobſtarali.

— **21. ſwjaſkowy ßwjedżeń ſakſkeho kołojeſdneho ſwjaſka** ßo lětßa wot 20. hacž 22. julija w Budyſchinje wotměje.

— Se ſkhorjeńjom ſkota na pokhromu ßu poßledńje lěta mnoſy ratarjo cżeżko ſchkodowali. Zentrumſka ſtrona je teho dla w khěżorſtwowym ßejmje namjetowała, ſo by ſtat ſchkodu, pſchrs pokhromu naſtatu, ſarunał, a ſo bychu ßo ſkotołěkarſke khóſty na ſtat pſchewſake. Khěżorſtwowy ßejm je tutemu namjetej pſchihłoßował.

— W poßlednim poßedżenju wokrjeßneho wubjerka ßo woſjewi, ſo budże ßo 1., 2. a 3. haprleje w Budyſchinje kurſus ſa wodżerjow hrow wotbywacz. Pſchi nim ßo 50 wucżerjow, 25 ßobuſtawow tiurnowanſkich towarſtwow a 25 druhich woßobow wobdżěli. Wobdżělnizy ßo najbóle lubowane hry nawucża. — W korczmarſkich naležnoſczach je ßo do próſtwow młynka Schneidera w Boſchezach a Maxa Webera w Hajnizach ſwoliko.

S Wucżlez. Ssobuſtawy Wujeſdżanſkeho ratarſkeho towarſtwa wóndano tudomne Mütterleinez kubło wopytachu, ſo bychu

ßebi tam dejazu maschinu „Revalo“ wobhladali. Maschina je ßo wot jeneje Draždźanskeje fabriki kupika. Jejny sastupjeŕ roskładowasche, kak ma ßo maschina trjebacź. Dołho njebudźe tracź, so budźa ratarjo ßwoje kruwy ſ maschinu dejicź, kotraž ßo ſ elektrizitetu cźěri.

S Radworja. Wulkeje pschirodźineje žadnosćze ßu ßo w Radworju dohladali. Na winowym pjeńku tudomneho pjekarskeho mischtra Domaschki je na lohko se ßkanjom sawodźetej hałosy wot novembra hacź do měrza jena kicź narostka, kčěka a dosrawika. Sa tydźeń ßo wona wotrěsa, jena kicź hischcźe kčěje, a 8 druhich bórsy sakčěja. So bychu w symje na winowym pjeńku, pschi khěži do ßkanja sawalenym, kicźe kčěke a srawike, je ßo w naschim kraju ſ cźěka hdy widźało.

S Darina. W tudomnej Tannertez fabriziy je wutoru dopołdnja blidaŕ Bischof se Ssemichowa ſ prawej ruku do kulojteje piły pschischoł a ßo cźežko sranił.

S Dreczina. Dla pschiběranja schulskich dźěcźi dyrbi ßo tu nowa schula natwaricź. Wona směje město nětcźischeju dweju schtyri klaßy. Też ßo druhi wucźeŕ postaji.

S Barta. Na Freibergskim gymnasiju je sańdźeny tydźeń ßyn tudomneho knjesa kantora Wesera abiturientne pruhowanje khwalobnje wobstoł. Wón je ßo rossudźił, bohawucźenosćź studowacź, so by, da-li Bóh, něhdy w Sserbach jako duchowny skutkowaŕ.

S Kamjenza. Pokhroma njeje po sdacźu wjazy w Němskej wutupicź. Wona je saßo mjes howjasym skotom na rycźerkuble w Obornje wudyrika.

S Wokrauczitz. W nozy wot póndźele k njedźeli je ßo statok tudomneho sahrodnika Kschižana wotpalił. Jenoź bróžeń a wosownja stej stejo wostałoj. Ssloma a ßyno a ratarske maschiny ßu ßo ſ wohnjom sniczike. Kak je woheń nastaŕ, njeje snate. Statok bě pschche wohnjowu schkodu sawěsćeny.

S Luwoczitz. Njedźelu ßu tu tsjoch khowanzow jeneje wukhowarnje sajeli, kotsiž ßu ßo w Kschischowje do jeneje zyhelńcźe dobyli a tamnischim dźěłacźerjam drastu kradnyli. Nutsdobywarjow ßu Lubijskemu hamtskemu ßudnistwu pschepodali.

S Lubija. Rubjeżny nadpad je ßo ßrjedu na Lubijsko-Shorjelskej drósy pola Ssobołśka na hospodu Linu Krausej sčinił. Rubjeżnik je 25—30 lět stary, schwižny, ma cźornu brodu, wurěsnjeny laz, běłu hoczkowanu pschedkoschliczku a bě żaket wobleczeny. Wón nadpadnjenej hrożesche, so ju sakole a jej 42 hriwnow rubi.

S Wochos. Tudomne evang. ßerbske towaŕstwo mózesche sańdźenu njedźelu ßwojim ßobustawam a hosćom woßobne duchowne wokschewjenje poskicźicź. Mjenujzy ßławny sběraŕ ßerbskich bajkow, knjes W. se Schulenburg, běsche kraßny pschednoschk nam pschepodak: „Jan Hanczo, ßerbski bur se Sslepeho.“ Na ßwojich pucźowanjach po ßerbskim kraju běsche knjes se Schulenburg 1880 Sslepjanskeho bura a rychtarja Jana Hancźa sesnak a skoro jeho jako wubjerneho snajerja ßerbskeje narodnosćze a naschoniteho muża cźesćicź nawuknył. Sswěrne pschecźelstwo swjasa wobeju, němskeho semjana a ßerbskeho bura, a k cźesćzi ßwěrneho Hancźa, kiž hižo 10 lět w semi wotpoczuje, ßo nam wobras jeho žiwjenja poda. Wjele mužow běsche ßo seschło, poßkuchacź, też ſ Rychwałda a ſ Łusćza, wschitzy ſ radosćzu ßo dźakowachu sa tute lubosne wokschewjenje. Pschednoschk ßo też wocźischcźi. — Tsi nowe ßobustawy towaŕstwu pschistupichu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Khěžkaŕka Marja Wěrikowa ſ Maleho Cźuka bě loni 4. septembra ßwojej ßußodźinje Holderowej hromadu ſtschiwdźazych wudmow nadała, dokelž bě měniła, so je Holderowa trawu ſ jejneje łuki wotžnjała. Dokelž je ßo Wěrikowa hižo wospjet khostała, bě jej prěnja instanza połóżaze wobstejnosćze sapowjedźiła a ju k jastwu na dlějschi cźaß saßudźiła, druha instanza khostanje na 3 měßazy jastwa poniži.

S Łasa. Rosprawje wo prěnim sałożeńskim ßwjedźenju naschcho ßerbskeho towaŕstwa »Handrij Sejleŕ« ma ßo hischcźe dodacź, so też knjes konrektor prof. dr. Muka postrow póßła a k temu hischcźe rjanu liczbu Sejlerjowych wobrasow dari, kiž maja ßo k lěpschemu knihownje pschedawacź. Wutrobny dźak też na tutym městnje! Prěni wuspěch naschcho skutkowanja je, so budźe ßo nětko pschi ßerbskich kemschach też na khorje saßo ßerbski spěwacź. S wulkej radosćzu poßkuchamy, hdyž nascha młodosćź na wjecźorach saßo ßerbske schtucźki sanoschuje. Nasch hudźbnik, knjes Saaler, naß hižo saßo nowe spěwy wucźi. Kajka je to powschitkowna radosćź pola naß, tele ßerbske narodne prózowanje!

S Krjebje. Khósty sa nowu dróhu ſ Krjebje do Mikowa 60,389 hriwnow wucźinja.

S Mikowa. Sa twar noweje dróhi ſ Mikowa do Borschcźe je ßo 25,275 hriwnow wudało.

Přilopk.

* (Dźěcźo ßo spaliło.) W Reichenawje pola Žitawy ßebi ßamopschewostajena połtsecźalětna holcźka pschi něsćzi parasche a ßebi drastu sapali. Hdyž ſ bolosczu wokacź pocźa, pschiběżachu ßobuwobydlerjo a shaschachu woheń na njej, ale wbohe dźěcźo na bolosćze tola wumrje. Wona bě, kaž ßo wukopa, do wohnja petrolej laka.

* (Khěžka padnyka.) W nozy k ßobocźe we Waltersdorfje pola Žitawy dodźeržana khěża tkalza Berndta ßama padże. Berndt, kiž tam ßamlutki bydlesche a też tu nóż we ßwojej komorje spasche, hischcźe jeno ſ wustróżenjom derje wucźeknu.

* (Wot cźaha ßo hrabnył.) W Žitawje 74 létny Bundesmann do rěsakoweho mkyna dźěsche. Pschi tym, so by ßebi pjelsczowe bunzle njewomacźał, dźěsche po zyle wuskej scźežzy pschi ßamych kolijach żelesnizy. Tu jeho żelesniza hrabny, jemu nohu skama a wutrobno satłóczi. Tak je sa wokomik ßmjercź nadeschoł.

* (Žałoßne njeßoże pschi rosbuchnjenju jeneho wuhenja.) Mużstwam Draždźanskeho pionérskeho bataiaillona bě ßo pschikasało, hobrski wuheń prjedawscheje Steinez zyhelncźe pschi Kesselsdorfskej dróßy w Löbtawskim pschedměsćze powalicź. W pschitomnosczi wulkeje cźrjódy ludźi dyrbjesche ßo ßrjedu dopołdnja rosbuchnjenje wumjesćź, hdyž běchu pionérojo hižo prjedy dźěry do wuhenja wumjercźeli. S rosbuchnjenjom ßo wulke njeßoże sta. Wulke kruchi zyhelow ßo do pschihladowarjow cźißnychu, kotsiž ßo se ßmjertnymi stróżelemi sajachu. Jedyn kruch zyhela 40létnu żonu dźěłacźerja Spangenberga trjechi, kotraž chzysche runje wobjed ßwojemu mużej na dźěłanischczo donjesćź. Żonje ßo hłowa cźežko srani. Bjes wědomnja wona na semju padże a na pucźu do Friedrichstadtskeje hojernje wumrje. Póstski póßelnik Freudental ßo teho runja cźežko srani. Też wón bjes wědomnja na semju padże a dyrbjesche ßo wotnjesćź. Twarski mischtr Herzog ſ Cotty, kotryž w bliskosczi dźěłasche, straschne sranjenje poczerpi. Dale ßo dwanacże druhich ludźi khětro srani; woni pak móżachu ßo, hdyž běchu jich swobalili, ßami na domojpucź nastajicź. Schtó je njeßoże sawinował, njeje ßo hischcźe mohło spósnacź. Statne rěcźnistwo je hnydom pschepytanje sapocźało.

* (Cźěkazeho majora sajeli.) Majora ſ Weigelta, kotryž bě w Draždźanach wjele jebanstwow skucźiwschi cźeknył, ßu w Bukarestu sajeli. Weigelt je ßo ßwojich jebanstwow wusnał.

* (Wußlèdźeny paduch.) S pomozu jeneho polizajskeho pßa je ßo poradźiło, w Aue jeneho paducha sajecź. S jeneje tamnischeje pißarnje bě ßo njedźelu 300 hriwnow kradnyło, kotrež běchu w jenej kaßecźe leżake. Polizajski poß sa ßlědom do bydła dźěłacźerja běżesche, kotryž w tamnischim wobkhodże dźěła. Wón pak bě wutoru wjecźor do ßwojeje domisny wotjěł. Hdyž ßo wón wutoru wjecźor wróczi, jeho sajachu.

* (Straschna namakanka.) Maschinista Wilhelm nadeńdże póndźelu wjecźor duzy domoj we Sawodziju pola Katowiz prědkowny dźěł cźłowjeskeje nohi. Mózna je, so tale namakanka se schulerjom twarskeje schule Brücknerom ſ Katowiz swißuje, kotryž je najskerje psches mordarsku ruku wumrjeł a wo kotrymž nichtó njewě, hdże je ßo shubił.

* (Wós do rěki padnył.) W Jaworniku pola Waldenburga w Schlesyskej padże wós ſ wuhlom tołsteje cźmy dla po nahłym brjohu do wjeßneje rěki. Pohoncź ſ mjenom Schubert, na kotrehoż ßo wós swróczi, ßo rosmjecźe a bě hnydom morwy.

* (Pólver rosbuchnył.) Spodźiwne a srudne njeßoże ßo w skale pola Sswódniziy sta. Hdyž tam skałarski mischtr Gläser, měch pólvera na khribjecźe njeßo, psches skału dźěsche, wotlecźa pschi klepanju kamjenja schkra a trjechi runje do pólveroweho měcha, tak so pólver rosbuchny. Gläsera to na wocźi porasy a wón ßo hnydom do żehliweho płomjenjateho stołpa pscheměni. Pschitomni, teho ßo dohladawschi, drje rucźe na pomoz khwatachu a jemu sapalene kruchi drasty ſ cźěła storhachu, ale wón bě ßo hižo po zykłym cźěle cźežko wopalił.

* (Žadne wusnamjenjenje.) Khěžor Franz Josef spożcźi wudowje po generalu ſ Lunzer Hilżbjecźiny rjad. Pschi tym je woßebje na to pokasał, so je to pschipósnacże sa to, so je wona wótcźinje ßydom ßynow wukubłała, ſ kotrychż scheseżo jako wyschzy we wójsku a jedyn jako profesor na gymnasiju w Hradzu w Schtyrskej a jako leutnant w krajnej woborje ßłuži.

* (Sebracźe schpatnych romanow.) We Warnsdorfje sajachu wikowarja se schpatnymi romanami, Richtera ſ Waltersdorfa

pola Žitawy. Wón spiży ſ zykym ruczným wosom roswožowasche. Skoro mohło žo tukacź na to, so je wón žurowe mordarſtwa, kiž žo ſ krótka hakle we Waltersdorfje stachu, žobu sawinyk.

* (Póſtſkeho paducha ſajeli.) Póſtskeho póželnika Höfera, kotryž bě w Plawnje 20000 hriwnow pschekschiwił, žu w Baselu sajeli. Höfer bě njedźelu w Lipsku pschebywał a bě wot tam w liscze 500 hriwnow žwojej w Zwikowje bydlazej žotsje póžkał. Dokelž pak bě žo na wschě Höferowe póſtſke poženki na jeho žonu a pschiwusnych póſtska sawjera położiła, póſt list a pjenjesy dosta. Nětko mějachu sa Höferom tež žlěd. Wot Lipska žo Höfer hischcze njedźelu do Basela poda, hdyž jeho póndźelu wjeczor w jenym tamnischim hosczenzu sajachu. Hdyž do hosczenza saſtupi, jeho dwaj tajnaj poliziſtaj spósnaschtaj. Höfer žebi stwu skasa a žo pschekupz Licht ſ Lipska mjenowasche. Poliziſtaj sa nim do jſtwy džěschtaj a jeho pschimnyschtaj. Pola Höfera skoro zyku kradnjenu summu a jedyn nabity revolver namakachu, ſ kotrymž je žo, kaž wudawa, satſělicź chcył, hdy bychu jeho wuzlědźili.

* (Porok ma druhdy ſrudny ſczěhwk.) W Kladnu pola Prahi bě žona dohladowarja Grünerta žwojej małej džěsczi na wokomik wo jſtwje žamej wostajiła. Džěsczi sapalischtej se sapalkami žkomnik. Kur jej pohłuschi. Nan to pytnywschi pschikhwata a džěsczi na czerſtwy powětr donjeże, hdyž bórsy saža k žebi pschiňdźeschtej. Ale žonje Grünert pschewótrje porokowasche, so bě njekedźbna była. Ta žebi to tak jara k wutrobje wsa, so žo, hdyž bě žo muż wozžalił, ſ petrolejom pola a žo žama sapali. Hdyž žo žužodźa dohladachu, bě hižo posdźe. Wona bjes nadźije w khorowni leži.

* (Morďarſtwo a tſojake ſpytane morďarſtwo.) W Obergermsdorfje je tam bydlazy drjewar Weiſt, kotryž bě žo hakle pſched tſjomi njedźelemi ſ Weſtfalſkeje wrócził, hdyž bě žebi jeho žona žiwjenje wsała, je žwoje schtyri džěczi, 2, 4, 9 a 11 lět stare, tepicź spytał. Wón žebi w Gottesbergu powjas kupi, swjasa džěczi ſ nim hromadźe, prajizy, so chze ſ nimi konje hracź, a ſ nimi k piwarńſkemu hatej džěsche. Tam wón dwělětne a schtyrilětne džěczo do wody czišny, tola prjedy hacź tež starschej džěsczi do wody storczi, ludźo pschiběžachu a jemu wobarachu. Dwělětne džěczo je žo tepiło, mjes tym so je žo schtyrilětne wukhowało. Weiſta žu sajeli a žudniſtwu pschepodali.

* (Sduchapschitomnoſczu žmjerczi wucżeknył.) Se žwojej duchapschitomnosczu je žebi w Rumbarku žrjedu twornik Wendig žiwjenje wukhował. Wendig se žwojim automobilom wjeczor po dróży ke Georgswaldźe jědźesche. Hdyž bě lědma hischcze dźesacź krocżeli wot pschekhoda psches żelesnizu sdaleny, pytny, so žu schlahidła spěschneho czaha, kotryž ma w tym czažu dojěcź, sawrjene. Wendig automobil hnydom do boka sleńkowa a tak do schlahi a do stołpa sajědźe, ſ tym drje žo schlahi rosłamachu, ale stołp automobil pol metra pſched kolijemi dosadźerża. W žamžnym wokomiku spěschny czah nimo schumjesche. Wendig ſ wuſtróženjom a ſ małym wobschkodźenjom na automobilu woteńdźe.

* (Nowy měschczanoſta w Žitawje.) Sa noweho wyschscheho měschczanoſtu žu w Žitawje žrjedu dr. Rotha, kiž bě dotal ſ měschczanoſtu w Burgſtädtu, wuſwolili. S 35 hłosow je wón 20 dostał, 15 dosta měschczanſki radźicżel dr. Dietrich w Plaunje. — Dr. Roth je žobuſtaw druheje ſakſkeje komory a žłuscha k doprědtaŕſkej stronje. To žo tudomnym radikalnym doprědtaŕſkim nowinam jara lubi. Kaž je tež ſ tuteje wólby widźecź, we Kužizy, kiž bě dołho konſerwatiwna, dale bóle liberalne a konſerwatiwnym njepschecźelſke smyślenje pschiběra. — Roth njeje Sakža, ale je žo 1. 1863 pola Nürnberga w Bajerſkej narodźił, wuwukny najprjódzy na wucżerja, sczini posdźiſcho maturitne pruhowanje na gymnaſiju w Nürnbergu a schtudowasche w filožofiju a prawa. Wón je doktor filožofije. Jeho pschekhadnikaj, měschczanoſtaj Örtel a wožebje dr. Haberkorn, kiž bě dołho pschedžyda druheje komory a khwalbnje znaty politik běschtaj konſerwatiwnaj a pokhadźeschtaj ſ Kamjenza.

* (Woheń w kinematografu.) W Bukareſtu w Rumunſkej w jenym kinematografiſkim dźiwadle pschi pschedſtajenju woheń wudyrł a žo rucże na pschihladowaniſchczo wupschestrě. Pschihladowarjow ſtróżele sajachu. Tſi džěczi žo sateptachu. Jena wucżerſka žona, kotrejež jeniczka dźowczicżka bě žiwjenje zhubiła, je ſ bolosczu wobłudniła. Dźiwadłowy wobžedźeŕ je žo po wohnjowym njeſbožu ſatſělił.

* (Rubjeżniſtwo.) Do hórſkeho reſtauranta w Oberoderwitzach žu žo paduſchi dobyli a wſcho rosbili, schtož ſamknjene namakachu. Durje žo ſe žekeru rosrubachu, ſ khamorow žo ſadnje czěny wotpaczichu, kaſchcże žo rosraſychu atd. Paducham je žo naczaynyło. Woni žu 3 wulke požleſchcża, 1 džěczaze požleſchczo, 3 ſahlwki, 13 kaſchczikow zigarow, 4 bleſche czerwjeneho wina a 10 hacź 12 hriwnow niklowych pjenjes žobuwſali.

* (Njeſbože na jěſbje powětroweje łódże.) Parſevalſka powětrowa łódź „Parſeval 6“ žo póndźelu w Johannisthalu pola Barlina na ſwuczowanſko jěſbu poda. Po jenohodźinſkej jěſbje žo wona wróczi a dyrbjesche žo runje do kólnje dowjesczź, hdyž na dobo wětrowy ſtork łódź tak njejabzy horje ſtorhny, so džěłaczerjo njesamochu łódź dodźerżecź. Dyrbjachu ju puſchczicź, wona žo sběhny a žo ſ wětrom wotwjedźe. W tutym wokomiku njemóżesche ballonſki miſchtr Nobbos, kotryž bě wleczenſki powjas pschimnył, jón doſczź rucże wotwicź; wón žo žobu horje sběhny a žo pſches powětr wotnjeże. Wožoboy w czołkmiku wu tym niczo njepytnychu. Njeſbožowny žo twjerdźe powjasa dżerżesche, tola jemu njebě możno, ludźom w czołkmiku horka powjesczź dacź. S wotſtajenymi motorami žo powětrowa łódź k Oberſchöneweide czerjesche, ſa wleczeńſkim powjasom wižazeho muża žobu wjedźo. Pola Biesdorfa žo łódź k semi dele puſchczi. Krótko prjedy teho bě ballonſki miſchtr, dokelž běchu jeho mozy na kónzuj powjas puſchcził a ſakſchiknywſchi na semju padnył. Hakle nětko ludźo w czołkmiku pytnychu, so bě ballon njeſbožowneho muża wyšoko w powětrje ſa powjasom wižazeho nad polemi, ſchtomami a twarjenjemi wotnjeżł. Ballonſki miſchtr bě žo ſaraſył; po ſdaczu bě žebi wón ſchiju swinył.

* Czeżke żeleſniſke njeſbože je žo žrjedu rano pola ſaſtaniſchcża Trjebinje w wjeczornej Galiziſkej ſtako. Jena ranżerowanſka lokomotiwa do jeneho džěłaczeŕſkeho czaha ſajědże, w kotrymž 1000 wucżaharjow do Pruſkeje žedźesche. Lokomotiwje a někotre wosy žo rosraſychu. Tak daloko hacź je nětkole ſnate, je žo 7 wožobow moriło, 15 czežko, 40 lohko žo ſraniło.

* (Rubjeżny nadpad.) Hdyž žrjedu w Genua jedyn bankier wot doma do žwojeho wobkhoda džěsche, jeho dwaj mużſkaj ſ revolvrom ſatſělischtaj. Czěku měschk ſ 20,000 lirami rubiſchtaj. Młoda holza, kotraż bě žo ſ tſělenjom pschiwabiła, žo teho runja czežko ſrani. Słóſtnikaj czeknyschtaj.

* (Ssmjertna jěſba na kważ.) Hdyž w Ssnarſowje w Pósnańſkej hoſczo jeneho burſkeho kważa do zyrkwje jědźechu wós pschi rospucżu do jeneho měſnika ſawadźi. Wós žo rosbi a ludźo w nim žo na kamjeńtnu dróhu czišnychu. Schtyrjo woždoby žo ſaraſychu.

* (Nadpad w żeleſniſkim wosu.) Wutoru w nozy je žo w ludźazym czahu mjes Budapeſtom a Debreczinom rubjeżny nadpad ſlucżił. W jenym wotdźělu 2. klaży jedyn žam pucżowazy pschekupz wo pok nozy na dobo ſe ſpanja wotucżi. Jedyn rubjeżnik bě jeho ſ jenej ruku ſa krk ſhrabnył a ſ druhej wón jemu liſtownju wucżahnycź spyta. Mjes rubjeżnikom a nadpadnikom njemdre wojowanje naſta, pschi czimž rubjeżnik pschekupza k wutrobje kló. Hdyž ſkónczńje druſy pucżowarjo k kupejej pschiňdźechu, rubjeżnik ſa ſtrachowy powjas ſczahny. Prjedy hacź czah zyle ſaſta, wón wotſkoczi a žo bjes žlěda w czmowej nozy ſhubi.

* (Nahła žmjercź jeneho rěcźnika.) —Pschi jenym jednanju Winſkeho wokrjeżneho žuda pschedžyda wužud wosjewjo praji: „W mjenje jeho majeſtoſcze!“. Rěcźnik dr. Eiſenſchütz pschi tychle žłowach sawoła a žo ſ Bożej ruczku ſajawschi morwy k semi padny. Winſke nowiny k temu pschiſpomnja: „Wón žo wschěch žwojich ſakitanzow tak horliwje jimasche, jako měł žwoju žamžnu naležnoſcź ſaſtupicź. Hdy bychu druhy rěcźnizy tež tajzy byli, bychu žo žudniſke ſale bórsy do czěłownjow pscheměnike a žmjercź měła bohate žně. Tychle dobroczelow potłóczeneho człowjeſtwa by woprawdźe schkoda było.“

* (Na hońtwje žo natſělił.) We Wulkej Sſłóńzy na hońtwje 13lětneho žyna džěłaczerja Antona Feiſtauera natſělichu. Jemu žo zyły wutſěł schróta do khribjeta wutſěli. Lěkarſka pomoz bě hnydom k ruzy.

* (Panamaſki kanal dla vulkanow w ſtraſche.) Pschi wurywanju kanala žu njedźěłazy vulkan doryli, kotryž na dobo džěłacź pocza. K wuſtróżenju džěłaczerjow ſe ſemje módry dym wuſtupuje, a na někotrych měſtnach je ſemja tak horza, so žo drjewo swuhli a žo papjera ſa minutu ſpali. Džěłaczerjo žo boja k rosbuchanju dynamit wužicź, dokelž mohła žo ſ tſělenjom vulkanowa czinoſcź poživlnicź. Twar žnadź žo njebudże móz dale wjeſcź. Miljony, kotrež žu žo ſa njón wudawale, bychu žo potom ſhubile.

* (Jedyn franzowſki lětaŕ žo ſaraſył.) Lětanje w powětrje je ſažo jedyn wopor w Franzowſkej žadało. Leutnant Sewelle žrjedu rano ſ jenym wojeŕſkim lětadłom w Pau wulecża a sto metrow wyšoko leczeſche. Na dobo lětadło na semju dele padże a žo rosraſy. Njeſbožowneho lětarja pod rospadankami wucżahnychu. Sra-

njenje bě pak tak straschne, so wón bórsy po padze wumrje. Leutnant Sewelle bě 26 lět stary a bě wot jeneho měßaza w Pariskej létarskej schuli.

* (Wußlědženje palnóžneho pola.) Franzowski létar Jules Vedrines bě ßebi wotmyßlił, hromadże s profeßorom Jeanom Charcotom k pokodnischemu polej doleczeć. Prjedy pak hacz je ßo wón na slět puschcził, staj Norwega Amundsen a Jendżelczan Skott k pokodnischemu polej dozpikej. Po Amundsenje namaka ßo pokodnischi pol na hkadkej wyßokej runinje, kotrejż je Amundsen mjeno „plateau kral Haakon" narjeknył. K pschejědżenju 1400 kilometrow dołheje pschestrjenje wot ßwojeho symskeho kwartěra hacz k pokodnischemu polej je wón 55 dnjow trjebał a je sa tutón czaß se ßwojimi 5 pschewodżerjemi a 55 pßami satrasche ßněhowe mjeczele pschětracz dyrbiał. Czim bliże ßo k pokodnischemu polej bliżachu, czim pschihodnische běchu lodowe wobstejnosce; pschi polu bě kraßne wjedro pschi temperaturje 25 gradow symy po Celsiju. Pschi polu je wscho lodżane a rune, napscheczo móznym hacz do 15000 stopow doßahazym ßněhowym a lodowym horam, kotrež dyrbjesche khrobku złědżeć, ßo do kraja wěczneho mjelczenja a hrósbneje rowneje czischiny dobywajo, pschewinycz. Wot pola hacz k symskim kwartěram ßo wón sa 39 dnjow wróczi. Postajenje norwegskeje khorhoje pschi pokodnischim polu ßu w Norwegskej jako ludowy ßwjedżeń ßwjeczili. Tola tež Amundsen dyrbi ßo sa ßwój złědżerski wuspěch mytowacz; norwegski krajny ßejm je khudemu złědżerjej wjetschu summu k sarunanju jeho wudowkow pschiswolił. Amundsenowi pschecželjo ßu expediziju k pokodnischemu polej se ßwojimi pjenjesami wuhotowali.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1912 dotal zaso nahromadźiło:	51 hr.	— pj.
Dale darichu:		
Knjez Dr. Fr. L. Scheichl w Pr.	169 hr.	73 pj.
Wučerka Eliška Sedmihradska, sobustaw M. S.	4 hr.	— pj.
Knjez Dr. phil. Henryk Ułaszyn, sobustaw M. S., za Łužicu	6 hr.	— pj.
Knjez Karl Knotek z Kozetina	2 hr.	— pj.
Knjez Jozef Čáp z Všetuly	6 hr.	— pj.
Hromadże:	238 hr.	73 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Wußudżenje stórżby dla kschiwdy żiwnosczerja E. Bartha w Hucżinje pschecżiwo Marji Mětaschowej rodż. Hoffmannez w Korsymju ßo wotstorczi.

✕ W Helexez restawraziji w Suborniczzy bě loni 15. novembra kubleŕ Khorla Eichler s Niskeje na żiwnosczerja Ernsta Pětschku se Suborniczki wospjet „lapak" a „ßwinjo" nawokał, mjes tym so bě Pětschka Eichlera jebak mjenował. Budyski kawniski ßud bě Eichlera k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudził, Pětschku pak wuwinował. Eichlerowe powołanje ßo sacżißny.

Nowe doschle:

1 dżělba bělych płatowych schantkow

s małymi smylkami, jara tunjo.

1 dżělba bělych a na żołcz gardinowych sbytkow

wot jeneho hacz do 4 woknow doßahazych.

1 dżělba elsaskeho koschlazeho ßukna

zyle woßebje płaczisny hódna.

1 dżělba sbytkow sa blusy, jaki, dżeczaze wobleczenja, schórzuchi, koschle atd.

Aug. Pawoł Hilger

na seminarskej drósy czißlo 2.

„Moja żona bě psches 50 lět s hrosnej

lischawu

wobczeżena. Wona njeuěješche żadyn strowy bleczk na cżele. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydlom** ßo lischawa sa 3 njedżele wotstroni. Tole mydło je tyßazy hódne.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Pensionat Böhmez realneje schule

w **Drażdżanach** na Ferdinandskej drósy 17. Schula wopißmo sa jenolětnu dobrowólnu ßłużbu dawa. Hacz dotal je 1162 abiturientow wobstało.

Hroch, woku, kolii, feradellu, maiß k ßadżenju, kuczny měschenzu

porucża

Khorla Kahrowe

pschi żitnych wikach.

Palma měra

na row cżeßneho mkodżenza

njebo **Jana Hausdinga,**

dżeßatnika 4. komp. pěschcho regimenta cżo. 19 w Shorjelzu, żelesniskeho pschedżěłacżerja Augusta Hausdinga w Radskej p. Łasa jeniczkeho ßyna,

k jeho lětnemu ßmjertnemu dnjej,

wumrje w Shorjelzu w lazarecze 16. měrza 1911, ßwojeje staroby 20 lět 2 měßazaj.

Ty rjana mkodosczcz kżějata
A dalschich cżaßow nadżija,
Sslyschi, ßmjercz tez tebje woka.
Hdyż dżeńß ßy strowa, cżerwjena,
Ssy jutsje khora, morjena
A dyrbisch hicz do rowa.

Wscho cżlowiske żiwjenje je mhła,
Każ mróczel, kiż wětr rosehna,
Tak tez ßo cżlowjek shubi.
Tez prjedy naß ßu woteschli
We mkodosczi a starobi
Tak, każ ßo Bohu lubi.

Tez lubiko ßo Bohu je,
So cżeßny mkodżenz woteńdże
Tu s meje hrěschnoh' ßwěta.
Joh' psched lětom ßmjercz wotwoła
A pscheßadźi joh' do njebja,
Tam, hdżeż je wěczna hěta.

Hdyż poßledni krócz pschińdże dom,
Dha witaschcże joh' s wjeßelom,
Macz jeho tak ßrjedz na dwori,
Hdżeż prajesche jej s luboscżu:
„Hlaj, macźi, ja cżi pomhacz du!"
Pak tola bórsy skhori.

Tak jědżesche wón khory tam
K tym ßwojim lubym towarscham,
Hdżeż lubowany běsche.
Pak ßłużbu cżinicz njem'żesche,
Wschak dyrbjesche do hojerńje,
Hdżeż psches ßmjercz k njebju dżěsche.

Po cżeżkej operaziji
We ßmjercźi wocźi sańdżeli
Wón měrza schěßnoteho.
Duż w kaschcżu cżěko stajichu
Na cżělny wós a wjesechu
Do starschej' domu jeho.

Wot towarschow bu njeßeny
A s wulkej cżesczu khowany
We Łasu na kerchowje.
Tez mnosy wyschzy pschińdżechu,
Dokelż joh' lubo mějachy.
Tak spi nětk w khłódnym rowje!

Nětk ßłuży kralej wěcznemu,
Tez noßy drastu kralowsku,
Każ tudy njeje w ßwěcźi.
Tam spěwa rjane khěrlusche,
Każ w żiwjenju rad cżinjesche,
Każ cżinja pěkne dżěcźi.

A nan a jeho luba macz
Sso njemóżetaj směrowacz,
Jom' na row płakacz dżetaj.
We srudobje a żałosczi,
We ßwojej wschědnej styskhosczi
Njech tola wopomnitaj:

So, schtoż Bóh cżini, dobre je,
Wón ßam najlěpje wschitko wě,
Joh' myßle njeißu nasche.
Każ njebjo wjele wysche je,
Hacz wschitke jeho kroßnosczе,
Tak ßu tez jeho pucze.

Waj' ßyn we cżesczi stejesche
P'la starschich ludźi, mkodosczе,
Każ tez we wójnskej ßłużbje.
To s teho wschitko widżicze:
Joh' pschewod, kaschcża pyschenje
Wot towarschow a hudżby.

Wón wamaj bě tez poßłuschny
A s luboscżu wschón poddany,
Duż je ßo Bohu lubił.
Ta ruka Bójskej' luboscże
Do njebja jeho dowjedże.
Psches ßmjercz njej' niczo shubił.

Wój starschej, nětk ßo troschtujtaj,
So junu tez tam pschińdżetaj,
Duż stajtaj wurudżenja.
Hdżeż waju luby ßyn nětk je,
Tam Bożu kraßnosczż widżicze
A sbożne swjeßelenje.

O, wjeßelmy ßo na tón cżaß,
Hdżeż Jesuß saßo sbudźi naß
Se ßmjertnoh' dołhoh' spanja.
Tehd' sjednocżeni saßo my
Tam k Bożom' trónej póńdżemy
Na dnju toh' wulkoh' ranja.

W mjenje hłubokosrudżeneju starscheju a tsjoch ßotrow

Hańża Budatka.

Hobrski wubjerk

konfirmaziskich khartow,

wopomnjenskich knihow, knihowych snamjeschkow, sčěnskich schpruchow.

Wulki wubjerk nowosčzow

konfirmaziskich & wobrasow, &

konfirmaziskich a jutrownych darow,

žohnowazy Khrystuß, jandžel pěstoń

atd.

A. & M. Neuhahn

na ßerbskej haßy 4.

Telefon 449.

Na wjelestronske žadanje

je 1. starschiski wječor dźeržany pschednoschk:

Kak wočehnjetej dom a schula k domowinskej luboschči a naturskej wješelosči?

wot wyschscheho wučerja F. Wilhelma w čzischčzu wuschoł. — Płačzisna 25 pj.

Wellerec kniharnja (Oscar Roesger).

Mějeczel Walter Stark.

Dostacź we wschěch kniharnjach a papjerowych pschedawarnjach. Čzisty wunoschk je sa pučzowanje młodźiny postajeny.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi **lečzny semester** ßo **wutoru 16. haprleje 1912** sapočznje. Samolwjenje nowych wučzomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryž je też rad swólniwy, dalsche wukasanja dawacź.

Prof. dr **Gräse.**

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 17. nalětnika** pop. w 4 hodź. w Hönčec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Knjez farar Nowak z Radworja je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Hypothekske pjenjesy

wupožčzuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Młoda kruwa

blisko k čzeleczu steji na pschedań w Ssowrjezach čzišło 7.

Žiwnosčź

ſ 10 kórzami, jara rjanym poło-ženju, ſ rjanej ßadowej a ßadźeńskej fahrodu je se žiwym a morwym inventarom wobßedźerjoweje staroby dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinku čzišło 28.

Dwojopschežny kupej, jenopschežny a dwajpschežny kryty wós,

ſ kotrymajź je ßo hacź dotal jěsdźiło, staj tunjo na pschedań. Też

la. wußywny wowß

(słoty deschcź, 1 wotßywk) pschedawam.

Hunnius,

ßwobod. kubler w Jeschizach.

Holčži pensionat Richter-Hunte.

Villa ſ khłódkojtej fahrodu.

Wschostronske hódne sdźełanje, staroščziwe wothladanje, wutrobne ßwójbne žiwjenje.

— Prospekty ßo wobrótnje sčzelu. —

W Draždźanach-A. Kaiserstraße 27

schwajzarski dźěl,

Ratarstwo w Rósborskim wokrjeßu, 30 jutrow wulke, ſ dobrymi polemi, łuku a lěßom, skoro nowymi twarjenjemi, je ſ inventarom sa 18000 hr. tunjo na pschedań pschi 6 hacź 8000 mk. napłačzenja. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wotewrjenje klamow.

Čzesčzenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosči k wjedźenju dawam, so ßym

pschi kronprynzowskim mosče čzišło 4

pycharniske a modotworowe klamy

wotewrika.

Na dolholětne nashonjenje a dźěło ßo sepjerajo, je mi mózno, mje počzesčzowaze knježny a knjenje w kóždym nastupanju spokojicź.

Žarowanske klobuki po kóždej placzisnje na skladže.

Moderniſowanje noschenych klobukow sa najkrótschi čzaß.

S počzesčzowanjom

Else Bartsch.

Jako pěstonča

ßo starscha žona k dwěmaj dźěsčzomaj pyta. Shonicź psched schuleńskimi wrotami čzišło 15 delka.

Ssylny młody muž ßo jako

pohonč

pschi wulkej msdže bórsy do ßłužby pyta.

Franz Richter,

piwowa pschedawarnja na wyßokej haßy 2.

Zylindrowy klobuk a čzaßnikowy rjeczas

staj tunjo na pschedań na Draždźanskej bróšy 6.

(K temu čzišku pschiłoha.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 18. | Sobotu 4. meje 1912. | Lětnik 71.

W sakskim ßejmje

mějachmy sańdźenu póndźelu wo petiziji khěžerja Jakuba Domaschki we Lahowje jednacź. Wón proßy wo dowolnosćź, so ßměŕ ßwoju holćźku do Bacźonja město do Sarěćźa do schule ßłacź. Sarěćźańske schulske pschedstejićeŕstwo pschećźiwo temu niczo nima, ale Budyska schulska inspekzija do teho njeswoli. Dźěćźi w druhich schulskich gmejnach maja tule dowolnosćź. Prószwarska deputazija njemóżeschе do Domaschkowеho żadanja swolićź. Knjes Kokla sa nju wustupowasche, ßejm pak ßo sa rossßud deputazije wupraji. Domaschka móże ßwoju próstwu ſ nowa sapodacź, potom směje lěpschi wuspěch.

Sańdźenu wutoru bě nimoměry dołhe poßedźenje. Wono wot pschipołdnja 1/2 12 hacź do wjećźora 9 hodźin trajeschе. Na dnjowym rjedźe stejeschе justizny etat. Tule składnosćź cźeŕwjeni wužiju w njeskónczných rěćźach knjeźeŕstwu njesakońske ßudźenje pschećźiwo dźěłacźerjam porokowachu. S dobom jednasche ßo teź wo wschelakich żelesniskich należnosćźach.

Ssrjedu bě dźeń bjes poßedźenjow. — Schtwórtk jednachmy wo podkopkach kamjeńtneho wuhla w Zaukerodźe. Tele wuhlowe składy ßo ßnano sa tsizyćźi lět doćźerpaja. Teho dla pokupuje nasch sakski stat nětko brunizowe podsemske składy. Wo tychle wotpohladach pschedpołoži nam knjeźeŕstwo pjatk tydźenja wobschěrne żadanja wo 27 milijonow. Sa brunizowe pola w Sserbach wot Pěskez hacź do Bóschiz a Wětrowa je ßo poltsecźa milijona hriwnow wucźišćko. Knjeźeŕstwo ma ſ tymle żadanjom dwoji saměr. S jeneje strony chże ßwoje lokomotiwy a ßwoje wustawy se ßwojej ßamßnej brunizu wutepicź, ſ druha chże brunizu a brunizowe brikety pschedawacź. S poßlednim saměrom chże pschedroženju wuhla a briketow sadźěwacź. Bychu-li mjenujzy podsemske brunizowe składy do rukow něktorych móznych pjenjeżniskich towaŕstwow pschischłe a pschescłe, bychu ßo bórzy doręćźeli, brunizu a brikety sa ßmjercź wyßoku płacźisnu pschedawacź. Tajkemu pschedroženju wuhla a wuklukanju pschetrjebarjow wuhla nasche knjeźeŕstwo nětko sadźěwuje. Teho dla ßo wschě politiske strony sa tajki wotpohlad naschеho knjeźeŕstwa jenomyßlnje wuprajichu.

W schulskej deputaziji dźěło spěschnje postupuje. Liberalni wustupuja sa najbóle pschehnate żadanja měschczańskich radikalnych wucźerjow. Liberalni ßo tak wuprajichu, każ by rjekł, so wjeßnych schulow a wjeßnych wucźerjow njeje. W nastupanju wucźeŕskich wobydlenjow liberalni żadaja: ſ najmjeńscha tsi stwy a dwě komorje, kiž ßo hodźa wutepicź, jedyn salon a kupjel. Konservatiwne ßobustawy wobaraja ßo ſ najwótrischej rasnosćźu pschećźiwo takim pschěhnatym żadanjam liberalnych a sozialdemokratow, ale cźi jich pschehłoßuja. W nowinach nětko cźasto cźitacźe, każ by rjekł, so ßu tajke żadanja hižo sakoń. K temu je hischcźe jara dołha noha. Wjele ßkowow ßo hischcźe poręćźi a kuże cźorniźy ßo pschepischu, prjedy hacź tajke pschěhnate namjety sakońsku móz dostanu. E. B.

Sańdźeny schtwórtk mějesche nasch łużiski ßejm ßwoje lětusche poßedźenje. Nascha Łużiza ma we wschelakim nastupanju hinasche prawa, dyžli druhe strony nascheje Sakskeje. Woßebje je nasche zyrkwinske sarjadowanje wjele hinasche. My Łużicźenjo, semjanstwo każ gmejny, njejßmy swólniwi, je puschcźicź. Pschetoż tu a tam a dyß a dyß ßu jenotliwi duchowni, ale niz Sserbjo, pospytali, tele nasche woßebite sarjadnistwo stischascź. Hacź dotal bjes wuspěcha. Nětko pschedležesche próstwa Žitawskeho zyrkwinskeho pschedstejićeŕstwa, duchownym dowolicź, w radże łużiskich městow w zyrkwinskich należnosćźach ßobu jednacź. Łużiske stawy, semjanstwo a gmejny do teho swolichu, tak daloko hacź je to bjes pschemĕnjenja łużiskeje wustawy móżno. Jenoż města wobsamknychu hinak. Wone po sdacźu radu duchownstwa teź w zyrkwinskich należnosćźach rad nimaju. Tola sa wobstacże woßebiteje łużiskeje wustawy města runje tak rasnje wustupuja, każ semjanstwo a gmejny. E. B.

Kralowski dekret, nastupajo żelesniski twar wot Radworja do Kamjeńża, je na ßejm dóschoł a ßo hižo póndźelu ßejmej pschedpołoži. Po knjeźeŕstwowym namjecże budźa sastanischcźa: w Nowym Khaßowje, Łusy, Sarěćźu, Łuscźu, Prawocźizach, Khróscźizach, Worklezach, Ssmjecźkezach, Pěskezach a Wěteńzy se Schpitalskim lěßom. E. B.

Pschemĕnjenje hońtwinskeho sakonja.

Deputazija sa wobcźežowauje a petizije w 2. komorje sakskeho ßejma je ßo ſ wjozorymi petizijemi, ßebi pschemĕnjenje nětcźischeho hońtwinskeho sakonja żadazymi, saběracź měła. Kralowszy komisarojo radżachu, tele petizije na ßebi leżo wostajicź, dokelž ma ßo ßejm nětkole ſ druhimi należnosćźemi saběracź. Deputazija njeje pak ßo po tejle radże skłoźiła, ale nětko namjetuje, ßejm chżył wobsamknycź: 1. Petizije, kotrež wo to proscha, so by kóżda politiska gmejna bjes dźiwanja na ßwoju wulkosćź, ßwój ßamßny hońtwinski rewěŕ tworika, knjeźeŕstwu k wobkedźbowanju pschipokasacź; 2. petizije, kotrež ßebi pschemĕnjenje postajenjow wo saniczenju dźiwich kaniklow żadaju, teho runja knjeźeŕstwu k wobkedźbowanju w tym smyßle poruczicź, so bychu ßo wschě po sakonju wot 25. junija 1902 dowolene naprawy k wutupjenju dźiwich kanikow w rosschĕrjenischej měrje nałożowake a ßo ſystematiske wutupjenje we wjetschich wokrjeßach pschewjedko; 3. knjeźeŕstwo napominacź, pschi pschemĕnjenju hońtwinskeho sakonja postajicź, so mĕlć ßo ßwĕrinska schkoda niz hamtskemu hejtmanstwu, ale gmejnskej wyschnosći wosjewicź.

Nowa bitwiska łódź „Kral Albert"

je ßo se Schichawskeje łódźerńje w Gdansku na morjo puschcźiła. Saski kral Biedrich August mějesche poßwjecźeńsku rěcź, potom jeho ßotra prynzeßa Mathilda łódź ſ mjenom „Kral Albert" wukschcźi. Nowa łódź 23,000 tunow wopschija a je najwjetscha ſ němskich bitwiskich łódźow.

Pschedłoha sa poßylnjenje němskeho wójska a łódźstwa

je ßo w budgetowej komißiji khěžorstwoweho ßejma pschijała. Jenoż sozialdemokratojo pschećźiwo njej hłoßowachu. W pschichodźe ma němske wójsko ſ 25 armeekorpsow wobstejecź. Bajerska tsi armeekorpsy, Sakska dwaj, Württembergska jedyn a Pruska hromadże ſ druhimi němskimi statami 19 armeekorpsow twori.

K wutunanju khóstow je komißija wobsamkła, so ma ßo k temu 25 milijonow hriwnow nałożicź, kotrež nowy spiritußowy dawk wunjeße. Namjet sozialdemokratow, so by ßo herbstwowy dawk sawjedł, je ßo ſ 15 pschećźiwo 13 hłoßam sacźißnył. Sozialdemokratojo ßu k ßwojemu namjetej scźěhowaze pschiſpomnjenje dali: My sozial-

Pschiloha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. měrza 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

11. měrza 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	77—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—39	73—77
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	82—90
2. poknomjašne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hač do 7 lět	37—43	73—81
3. starsche, wukormjene keuwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—34	63—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. poknomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	85—89
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	77—83
3. šnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—60	96—100
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—55	88—95
3. šnadnje wuwite wot zyza	44—48	82—86
Swinje:		
1. poknomjašne lěpschich rošow a jich schižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	50—51	66—67
2. mjašne	48—50	65—67
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	46—49	61—64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 9. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 14. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	10	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	70	9	80
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	90	9	05	8	90	9	—
Ječmjeń . . . }	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows . . . . } 50 kilogr.	10	—	10	40	9	80	10	—
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	60	4	20	3	60	4	—
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	90	3	20	2	80	3	10
Pschenična muka 50 " . . .	11	50	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 " . . .	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 " . . .	4	30	4	60	4	25	4	60
Ssloma . . 100 " . . .	4	83	5	50	4	50	5	55
Prožata 526 schtuk, schtuka . . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } . . .	—	—	7	20	6	60	7	10
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pschenični gris }	—	—	7	70	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np., rožka wot 9 hr. 05 np. hač 9 hr. 25 np., ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowš wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 45 np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hač 14 hr. 48 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

14. měrza 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. 10 np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowš wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., šyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hač — hr. — np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wiedro w Londonje 15. měrza: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Laetare rano w 7 hodź. duchowny Tischer šerbšku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże farar Räda němskich konfirmandow pruhowacź. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Waltar Reichenbach, lithograf w Draždźanach, s Emmu Marju Hempelez na Židowje. — Wylem Oskar Scheeler, měschčanski wučer, s Johanu Marthu Mjerwiz we Wownjowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Herbert Waltar, Khorle Augusta Schenka, klamarja we Wurizach, š. — Pawoł Alfred, Khorle Oty Papsta, wyschscheho hródźneho schwojzarja w Bórku, š. — Pawoł Hermann, Hermanna Bohuwěra Albinuša, wulkeho sahrodnika w Jeńkezach, š. — Hana Marja, Jana Schneidera, pohončza na Židowje, dź. — Khorla Alfred Rudi, njemandź. š. we Wulkim Wjelkowje. — Ernst Kurt, Khorle Schwiebša, fabrikarja w Dobruschi, š. — Pawoł Ernst Waltar, Jana Bohuwěra Brycze, khěžerja a fabrikarja na Židowje, š. — Martha Alma, Jana Augusta Nowaka, mlynka w Brěsowje, dź.

S druhich wosadow: Erna Martha, Ernsta Augusta Jslta, wučerja w Koblizach, dź. — Jurij Bjedrich, njemandź. š. w Dreczinje. — Max Hermann Gerhard, Maxa Alwina Marschnera w Demjanach, š. — Max Richard, Khorle Pawoła Schuraka, džełacerja w Rakezach, š. — Pawoł, Jana Dubskeho, khěžerja we Wyšołej, š. — Pawoł August, Khorle Augusta Janascha, žiwnoscerja w Trupinje, š. — Max Richard, njemandź. š. w Khwacźizach. — Augusta Martha, Augusta Schustera, žiwnoscerja w Minakale, dź. — Emma Hilžbjeta, njemandź. dź. w Minakale. — Alma, Handrija Wirtha, fabrikarja a khěžerja w Brěmjenju, dź. — Hedwig Alma, njemandź. dź. w Klukschu. — Emma Johanna, Jana Ernsta Nowaka, džełacerja w Hlinje, dź. — Horst Alfred, Alfreda Eugena Globischa w Droždźiju, š.

Zemrjeli:

W Michalskej wošadźe: dźeń 7. měrza: Jurij Pawoł, njemandź. š. na Židowje, 1 m. 7 d. — 11. Pawoł Ernst Waltar, Jana Bohuwěra Brycze, khěžerja a fabrikarja na Židowje, š., 3 d. — Pětr Bohuwěr Bar, privatier w Hornjej Kinje, 66 l. 3 m. 14 d. — 12. Johana Martha, njemandź. dź. na Židowje, 4 m. 24 d.

W katholskej wošadźe: Franz, Jakuba Hejduschki, pohončza w Budyschinje, š., 9 m. 20 d.

S druhich wošadow: Hendrich Kozor, skałak w Žiczenju, 48 l. 11 m. 9 d. († w Budyschinje), pohrjebany w Hodźiju. — Hańža swud. Jmmischowa w Rakezach, 74 l. 7 m. — Marja, Jana Khrystofa Janki, khěžerja w Budyschinku, mandželska, 60 l. 5 m. 10 d. — Jan Ernst, njemandź. š. w Budyschinku, 3 m. 23 d. — Jan Domasch, wumjeńkař w Sahłowje, 94 l. 6 m. 24 d. — Jurij Kraska w Dubrawzy, 62 l. 6 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedželu Laetare smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan šerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt šerbske a w 10 hodź. němske předowanje — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismušowa wučba sa němsku žónsku młodźinu. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Nošlicźanskej schuli němske předowanje a němska a šerbska spowjedź.

Pjatk 22. měrza budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin šerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin šerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Laetare budże rano $\frac{1}{2}$8 hodźin šerbska spowjedź, dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin smeje duchowny Bójz šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 4 hodźinach shromadźizna lschescźanskeho towaršstwa mužiskeje młodoscże. — Wutoru popołdnju w 4 hodźinach smeje farar Domaschka šerbsku póstnu nutrnoscź w Cźernych Nošlizach. — Schtwórtk rano wot $\frac{1}{2}$8 hodźin budża schulske pruhowanja w Hornjej Hórzy. — Schtwórtk wjecźor smeje duch. Bójz němske póstne kemschenje.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstiskim měsezje 2

telefon 499

šo sa

lěpsche a najwošebnische dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimérne płaczišny.

Swosabjenje.

Zalba pſche bolaze swosabjenje,
tyſa po 1 mk.
Balſam pſche njebolaze swosabjenje,
bleſcha po 50 pj.
Pſche ſchkropawu a kwĕkazu kožu
leukodermakrème,
rolka 50 pj.,
leukodermamydło
kuſk po 50 pj.
Roſeßkanje na wßy.
Jeniczzy woprawne dostacź
w kral. priv.
hrodowſkej haptyzy
Paul Leidler
w Budyſchinje.

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wumĕnjenjemi
porucza
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mĕjeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.
Stare maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dolholĕtne rukowanje.
Kóžda maſchina ßo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

derje ßo pſchihodźaze formy ſ rukowanjom ſa dźerżenje 5^{40} 6^{50} 7^{50} 8^{50} 9^{50} 10^{50}.

Dźĕczaze ſchkórnje hižo po 1^{10}.

Schulſke ſchkórnje ßylne a trajne 3^{40} 3^{90} 4^{40} 5^{50}.

Konfirmandſke ſchkórnje

we wullkim wubjerku woßebje tunje.

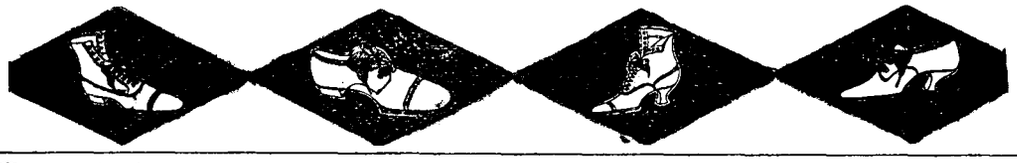
Jeniczke pſchedawanje ßwĕtoßławnych a wſchudże lĕpſchinu mĕjazych **Salamanderſkich ſchkórnjow.**

Kóżdy ſyſtem najlĕpſche ruczne dźĕło.

Shorjelſka czrijowa pſchedawaŕnja

A. Jacobsohn

w Budyſchinje **na bohatej haßy 7.**

Meblowe kattuny

— **po tunich płaczišnach** —

gardiny

bĕłe a na žołcź w bohatym wubjerku
porucza

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Saloż. 1870.

Ssuche khójnowe a ſchmrĕkowe deſki

wſchĕch ßo trjebazych rosmĕrow, wobrubjene, hĕblowane, ſchpundowane,
kaž tež **laty, blidarſke deſki**
a woßebje **ßuche tſĕſchne pſchikryczа**
porucza

Franz Br. Miriſch
rĕſak a hĕblowaŕnja w Halſchtrowje. Telefon čjo. 10.

Nĕhdże 1500 zentnarjow brĕſowych prutow

kupuje
wokrjeßna dźĕłaŕnja na Židowje (w Ssmolizach).

Wſchĕ 1. haprleje 1912 wupłaczomne

kupony

hižo wot 15. mĕrza bjes wotczehnjenja po najwyſchſchich kurſach ſ hotowymi pjenjeſami ſamĕnjamoj.

Schmidt & Gottſchalk
pjenjeżna banka
na theaterſkej haßy 6,
na rózku žitnych wikow (ſchulſkeje dróhi).

Njedoſczehnjene po dobroſczi a praktiſkim nałożenju je

MAGGIowe korjenjenje. Stajnje na ſkładzĕ we wſchĕch bleſchowulkoſczach pola
Arthura Wendlera, kolonialne twory na Bismarckſkej dróhy 10.

Kedźbu! Do Rakez!

K konfirmaziji
poručzam ßwój wulki ſkład wſchĕch druźinow
wobucza ſa hólzow a holzy
po wſchĕch płaczišnach.
Do druhich wßow po żadanju do domu pſchińdu.
S poczeſczowanjom
H. Zawnik.

Prjedy

hacz **wobleeženja ſa doroſcženych, ſchulerjow a mlodych mužow, konfirmandſke wobleženja a hóležaze wobleženja, paletoty** atd. po měrje dźěłacz dacże, pſcheßwědčcże ßo wo lěpſchinach, kotrež mój hobrſki ſkład hotoweje ſeſchiteje drasty poſkicża, hódne tkaniny, najlěpſche ſeſchicże, ſpodźiwnje tunjo!

Hotoweje drasty a žaketow ſa dźěćzi a mlode holzy, ßuknjow a bluſow wulki wubjerk! najtuńſcheje hacz do najwoßebniſcheje družiny a apartneho ßkoda, pſchi tym niz dróżſcho, hacz pſchi ßamßnym ſeſchiczu.

☛ Jara rjane a placźiſny hódne **ſelenoſchtwórtkowſke dary. Rukuju ſa najlěpſche a najſprawniſche poßkuženje!**

Ernst Jenke
w Budyſchinje
Pſchi hlownym torhoſchczu 9. Pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſkład woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a-pólſtrowanych tworow
po wſchěch placźiſnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Sofy,
pjerate matrazy, nakładzenſke matrazy, groczane matrazy
poruča
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Ruſki a ſchleſiſki
czerwjeny dźeczel,
bělcy dźeczel,
ſchwedſki dźeczel,
žolty dźeczel,
Brockhornſki dźeczel,
inkarnatſki dźeczel,
luzerna,
timothejowu trawu,
fazeliju
ſnateje dobroſcże
poruča
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Jutrowne fity
poruča
Schokoladen-Schmidt
na theaterſkej haßy 4.

Hižo wot 27 lět

pſchedawam na **Budyſkich wikach**

ßymjenja ſa nalětni a lěczny wußyw

wot firmy **J. C. Schmidta** w Erfurtu, kněžorſkeho a kralowſkeho podawarja, ßo mi ſczelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcz), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadża.

Teho dla ßwojim czeſczenym wotebjerarjam wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadżazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a czerwjene hobrſkowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyjeczanſke žołte ßymjo, najwjetſchu czerwjenu **pizowanſku zokrown rěpu,** dołhu běłu.

Kalowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho czěmnoczerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczojteho Braunſchweigſkeho a woprawneho czěſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcz: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja w 10pjenježkatych pakžikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždżanſkeje zyble k ſadżenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberoſow atd.

Moje ſtejiſchczo je hižo wot 27 lět na mjaßowym torhoſchczu.

Jan Bjedrich, **ßymjenjowa pſchedawarnja**
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Wuporjedzenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißionſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcz: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běletuſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Wſchě 31. měrza a 1. haprleje 1912 ſapłaczomne

kupony

hižo wot 15. měrza bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

Najlěpschi schlesyski
= rusky
= schtyrski

czerwjeny dźeczel

bjes židy,

najlěpschi schlesyski

běły dźeczel,

najlěpschi schwedski

dźeczel,

žołty dźeczel — inkarnat-dźeczel,

najlěpschu woprawnu jendźelsku a italsku

rajsku trawu, mjedowu trawu, trawowe ßymjenja

sa wlóžne a ßuche łuki,

najlěpschu timothejowu, měschenja sa swěrinsku sahrodu, seradellu, wußywny hroch a woku,

woprawne **Eckendorfske** a **Oberndorfske**

runklizowe ßymjo

kaž tež wschě druziny

pólnych a sahrodnych ßymjenjow,

Draždźanske ßadźenske zyble

atd. porucza

H. Lolck

pschi mjaßowym torhoschczu.

Wschě nalětnje nowoseże

prostych a mjehkich

kłobukow,

mužazych a hólczazych mězow

wschěch pomyßlnych formow, barbow a druzinow ßu hižo doschłe a je po spodźiwnje tunich płaczisnach poruczam,

mužaze a hólczaze sportske mězy

hižo po **40** pj.

Konfirmandske kłobuki

w njeßměrnym wubjerku po **1.50** hacz **2.50** mk.

Hugo Lehmann

kłobukowa a mězowa woßebita pschedawarnja

na bohatej haßy 22. w Budyschinje. na bohatej haßy 22.

K sapoczatkej noweho schulskeho lěta

poruczam we wulkim wubjerku, kaž je snate, derje a tunjo:

holczaze tornistry, holczaze schulske tosche, schulerske mapy, ßnědanske toschki, schifrowe tafle, schifrowe kascheziki,

drjewjane a kožane, atd.

T. Albert,

— měj. Khorla Bahla —

ßedlarski mischtr w Budyschinje.

Pschi lawskich hrjebjach 10. Pódla Serbskeho Doma.

Konfirmaziske khartki

we wulkim wubjerku

ßu dostacz

we wudawarni Serbskich Nowin.

Liebsch,
ßadniski aktnar św. Knježy
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe mězy atd.
Ręczi ßerbski.
— Telefon czisło 177. —
Pschedawanje leżomnoscżow.

Najlěpschi
zentrifugowy wolij, fosforokisały pizowanski kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver
porucza tunjo
haptykar Hennig
Viktoria-drogownja
na ßukelnskej haßy 7.

Dobru
pschenczny muku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Visitne khartki

czisczezi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihiczischczerenja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čłeč Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 12. Sobotu 23. měrca 1912. Lětnik 71.

Sakski ſejm

měješe tónle tydźeń jenož tři dny sjawne poſedźenje. W nich je ſo wo naležnoſćach jednako, kiž nasche burske a luźiske naležnoſće njenastupaja. Ssrjedu jednachmy wo dokhodach kralowſkeho dwora. Nasch kralowski dom je ſwoje kubła a druhe ležomnoſće w sańdźenym letstotku sakſkemu statej pschewostajił. Sa to dostawa sarunanje, tak mjenowanu zywilnu listu. To je w kóždym kraleſtwje a khěžorſtwje tak waschnje. Zywilna lista ſu kralowske dokhody. Nětko žadasche ſebi liberalnik Günther, so by kralowski dwór ſejmej rospramu podał, kak je tele dokhody nałożił abo na kajke waschnje pschetrjebał. Tu macże liberalnych. Hewak schkerjedźa a chzedźa ſwobodu ſa kóždeho, ale tu chzyli ſwobodu ſamo kralowſkeho dwora w jenej ſamo ſo rosumjazej naležnoſći wuputacź. Ssamo ſo wě, so ſejm tajke žadanja wotpokasa.

Schtož schulsku deputaziju nastupa, ſo wscho tak wuwiwa, kaž doprědka prajachmy. Sańdźenu wutoru ſo bjes maka wschě wuradźowanja rosrasychu. So ſu wuhlady ſa nowy schulski sakoń najlěpsche, kaž powjesće, ſ liberalneje strony wukhadźaze, wudawachu, wschak njeje wěrno. Woprawdźe je tak, so kóžda strona njewuspěch wuradźowanjow doprědka widźi. Tola kóžda strona ſo pscheď sjawnoſću samolwjenja ſa tónle njewuspěch boji. S tym ma po prawym knježerſtwo dobre ſtejischćo. Pschejemy ſebi jeno, so by na ſwojich sasadach wobstało. Sańdźenu wutoru ſebi knježerſtwo jasne rosſudźenje deputazije ſa ſwój nacźisk w nastupanju konfessionalnoſće schule žadasche, dokelž bychu hewak wschě dalsche wuradźowanja njetrjebawschi byłe. Pschi sćěhowazym wothłoſowanju tſjo nazionallliberalni konſerwatiwnym pschipadźechu a ſ tym knježerſtwowy nacźisk wjetschinu dosta. S teho spósnajecże, so wschitko to, schtož nationalliberalni pschi prjedawschich prěnich wothłoſowanjach jako wulki wuspěch do ſwěta trubjachu, tola dale niczo njebě hač prózdne wudawanje. Knježerſtwo ſebi žada, so by schulski sakoń ſo ſ najmjeńscha hač do ſwjatkow w druhej komorje dowuradźił! (?)

W rosprawjazej deputazij saběramy ſo se sozialdemokratiſkim nacźiſkom, kiž ſebi wotſtronjenje cźeladneho sakonja žada. Mjes druhim ſebi sozialdemokracźi dwěnjedźelſke wupowjedźenje ſłużby ſa cźeledź žadaja. Ssmy pak jim wo hubjeńſtwje, kiž ma ratać dźenſnischi dźeń ſ cźeledźu, tak napowjedali, so nam wjele snapschecźiwicź njemóża. Wobžarujemy jeno cźaſ, kiž ſ tajkim prózdnym rosrěčowanjom shubimy. E. B.

Strajk hórnikow w Sakſej.

Wobſedźerjo sakſkich wuhlowych jamow ſu ſo sapowjedźili, hórnikam mſdu wo 15 %, kaž ſebi tucźi žadachu, powyschicź. Hórnizy ſu teho dla dźěło ſłożili. W tu khwilu něhdźe 5500 hórnikow ſtrajkuje a jenož něhdźe 3000 hischcże dźěła. Powjesćź wo skónczenju strajka w Ruhrſkej krajinje je drje sakſkich hórnikow pschekhwataka, tola ſo ſ tym njedadźa wot strajka wottraschicź; nadźijeja ſo, so nětk ſkerje pjenjeżnu podpjeru ſ Ruhrſkeho rewěra dostanu. Strajkowarjo ſebi žadaju, so by ſo wschitkim hórnikam mſda wo jenaku ſumu powyschika. Njejenake ſapłaczenje hórnikow je po wuprajenju strajkowarjow nastork k strajkej dało. Rosdźěl mjes mſdami měſſaczńje hač do 50 hriwnow wucźinja. Pschicźina teho pjecża w tym leži, so wschelazy jamowi ſastojnizy po popschecźu du a hórnikow, kotrymž njejeſſu pschecźelni smyſſleni, na hubjene, a druhich saſſo na dobre městna sczelu. Teho dla dyrbi ſo najnižscha mſda ſa wschěch dźěłaczerjow postajicź.

Pschedſtydstwo khěžorſtwoweho ſejma pola khěžora.

Khěžor je nowe pschedſtydstwo khěžorſtwoweho ſejma pschijał. Sso ſ nim rosrěczujo ſo wón nadźijesche, so budże khěžorſtwowy ſejm powjetschenju wójſka a kóždſtwa pschihłoſowacź. Tež na rěcź jendźelſkeho ministra Churchilla khěžor spomni. Khěžor měnjesche, so je jenicźke prawe, hdyž ſo němſke kóždſtwo po móżnoſći rucże powjetschi.

Krisa w němſkim knježerſtwje.

Powjetschenje němſkeho wójſka a kóždſtwa budże po ſdacźu ſ pschicźinu wulkeho pscheměnjenja mjes wodźazymi woſſobami němſkeho khěžorſtwa. Statny sekretar khěžorſtwowych finanzow, Wermuth, je hižo nahle wotſtupicź dyrbjał. Jeho nahlad, so dyrbja ſo najprjedy trěbne pjenjesy wobstaracź, prjedy hač ſo wójſko a kóždſtwo saſſo powjetschi, njeje pjecża na rosſudnym městnje pschihłoſowanje namakało. Teho dla je wón hicź dyrbjał. Sa nim pjecża prjedy abo posdźischo khěžorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg a statny sekretar ſ Kiderlen-Wächter pódźetaj. Bethmann-Hollweg je pjecża, hdyž Jendźelſka pola Němſkeje dorosumjenje w nastupanju twarjenja nowych wójnſkich kóždow pytasche, ſwólniwy był, na jendźelſke pschecża pschi nowej kóždſtwowej pschedkosy dźiwacź. Tola admiral Tirpitz je ſo khěžorſtwowemu kanzlerej napscheczo ſtajił a khěžora pohnuł, ſo je ſo wón jendźelſkim namjetam ſarjekł. Kiderlen-Wächter ſkónczńje je pjecża ſa ſko wſał, ſo ſo jeho khěžorſtwowy kanzler njeje pschi jednanju ſ Jendźelſkej wo radu praschał, ale jeho zyle na bok ſunył W tu khwilu pak hischcże ani Bethmann-Hollweg ani Kiderlen-Wächter njewotſtupitaj. Hakle hdyž ſo khěžor ſe ſwojeho pucźowanja po ſrjedźoſeńſkim morju, na kotrež je ſo pjatk nastajił, wróczi, ſo wo tym rosſudźi.

Wótre wurěczowanje je w khěžorſtwowym a pruſkim ſejmje

dla strajka hórnikow dyło. Sozialdemokratiſzy rěcznizy, kotſiž ſo dla njeporadźenja strajka ſ hněwom pyrjachu, poliziſtow winowachu, so ſu kaž ſakrawjenzy ſakhadźeli. Poliziſtojo ſu ſo pjecża jako vagabundojo pschedrasczeni do luda měſcheli, so bychu jón roshorili a poliziji ſkładnoſć dali, ſakroczicź. Kſchescźijanſzy hórnizy ſu ſ revolwrami poliziji na pomoz pschiſchli. (Ssmjecże.) Na ſejmowe blido běchu ſozialdemokratojo revolwry położili, kotrež ſu ſo wjednikam kſchescźijanſkich dźěłaczerjow wotewſali.

Minister ſ Dallwitz kſchescźijanſkich hórnikow ſakitowasche. Woni ſu ſo dyrbjeli wobronicź, dokelž jich strajkowarjo nadpadowachu a jim ſe ſmjerczu hrožachu. Pschecźiwo wobydlenjam kſchescźijanſkich dźěłaczerjow ſu ſo bomby mjetałe. Pschi jenym tajkim bombowym attentacże je ſo sćěhowaza zedla namakała: „Ty njeknicźomny strajkowy łamarjo, dołho njetraje, so tebi twoje cźrjewa wulecża.“ Pola Dortmunda ſu ſo w nozy pschi tſjoch wobydlenjach k dźěłu ſwólniwych dźěłaczerjow rosbuchanſke patrony rosbuchłe. Na wschěch tſjoch městnach bě ſo prjedy do durjow łkapało, so bychu wobyerjo ſ durjemi wustupili a ſo ſranili. Cźi pak ſo njejeſſu na ſboże wuwabicź dali. Durje a wokna ſu ſo ſ rosbuchnjenjom wobschkodźile.

Strajk w Ruhrskim revěrje,

hdźež psched tydźenjom 230 000 hórnikow strajkowasche, je žo wutoru skónčił. Wot teho cžaža, so bě knježerstwo wojakow do strajkowanskeje krajiny póžkało, žo wschědnje wjazy hórnikow k dźěku wrócżesche. K dźěku swólni běchu, žo nažylnoscżow strajkowarjow bojo, wuwostali. Hdyž běchu wěscži, so jich wojazy schkituja, saža na dźěła khodźachu. Druhi žo saža k dźěku samolwichu, dokelž wjedźachu, so bychu strajkowanske kaže sa krótki cžaž próstne byle, a so žo potom strajkowarjam njeby žana podpjera wupkaczała. Wutoru bě liczba strajkowarjow žo wo 80 000 muži pomjeńschiła. Duž žo wjedniži rozžudźichu, bjeswuhladny strajk skónczicz. Ssobustawy kschescżijanskich sjednoczenstwow běchu wot wscheho spoczatka pschecżiwo strajkowanju byli, dokelž towarstwowe kaže dosez pjenjes k wuspěschnemu pschewjedźenju strajka nimaju. Tež w Lothringskej je žo strajk skóncził. Pola Dortmunda je wutoru wjeczor hischcże k wobžaromnemu podawkej dóschło. W Lünanje tšo strajkowarjo pschedžydu kschescżijanskeho sjednoczenstwa nadpadnychu, k semi porasychu a s kijemi do njeho pjerjechu. Nadpadnjeny wo pomoz wokasche a se žwojeho revolwra dwójzy wutsěli. Nadpadniži cžékachu, jedyn s nich pak s kulku trjecheny na semju padże.

Nowy herbstwowy sakoń a spiritužowy monopol

dyrbitaj po knježerstwowym planje trěbne pjenjesy sa wotmyžlene powjetschenje kódźstwa a wójska wunjesez. Se spiritužowym monopolom tež tak mjenowany luboscżiny dar spadnje, kotryž žu hacž dotal palerńje dostawale. Město 70 hriwnow dawka sa hektoliter spirituža trjebachu wone jenož 50 hriwnow dawka sa hektoliter dawacz. Pschi poslednich wólbach liberalni a sozialdemokratoju wudawachu, so žo woženje ratarske palerńje s luboscżinym darom wobohaczeja. Nětko, hdyž dyrbi žo luboscżiny dar wotstronicz, czižami liberalni, kotsiž prjedy na njón žwarjachu, jón sakhowacz pytaju. Woni žu mjenujzy sa tym pschischli, so najwjetsche palerńje niz ratarjam, ale liberalnym a doprědkarskim pjenježnikam žkuscheja.

Němski khěžor s hoscżom pola franzowskeho póžklanza.

W nětcżischim politiszy napjatym cžažu je powschitkownu kedźbliwosez sbudźiło, so je žo khěžor Wylem k franzowskemu póžklanzej Cambonej w Barlinje sa hoscża pscheproženy dał. Pódla khěžora žo pschi hoscżinje tež khěžorstwowy kanzler a statny sekretar swonkownych naležnoscżow s Kiderlen-Wächter wobdźělischtaj. Wo tym, kak je k tutemu wopytej dóschło, Parižske nowiny „Matin“ scżěhowaze pižaju: Pschi dwórskim pschijimanju wóndano póžklanz Cambon s prynzežu Viktoriu Luisu porěcża a žo nadžijesche, so khěžorowu dźowku bórsy pola žebje w póžklanzstwje wohlada. Prynzeža wobžarowasche, so njemóže pscheproschenje pschijecz, dokelž dyrbi žwojeje khorowatoscże dla do Schwajzarskeje pucżowacz. Khěžor bě rosmołwje pschipožkuchał a žo k Cambonej se žkowami wobroczi: „Chzeczże mje sa sastupjerja žwojeje dźowki pschijecz?“

Barlinski dopižowar Parižskich nowin „Excelsior“ je pjecża mjes wožobami pruskeho knježerstwa žkyschał, so žu khěžorowemu wopytej w franzowskim póžklanzstwje s wulkimi staroscżemi napschecżo hladali. Trójzy je khěžor w franzowskim póžklanzstwje s hoscżom był a pschezo je tajkemu wopytej politiska krisa pschedeschła. Tón krócz, dopižował praji, chzyschе khěžor knjesa Cambona wupožkuchacz, kak by žo Franzowska k temu stajiła, hdy bychu Italsžy k Konstantinoplej postupili, a hdy bychu Ružojo jich postup wot poknozy podpjerali.

Hórnisli strajk w Schlesyskej a Czechach.

Wjedniži dźěłacżerskich organisazijow wot strajka wotradźuja, jón łamanje disziplinу mjenuja a s tyžazami leczazych kopjenow hórnikow napominaju, so bychu žo k dźěku wróczili. Njedźiwajzy teho je žo strajk na 37 jamow w Czechach wupschestrěł. Wscho hromadže we wjeczoruych Czechach něhdže 11,000 hórnikow strajkuje. Woni žebi 30-prozentski pschidawk k msdže žadaju, a so by mjes najwjetschim a najnižischim wudźěłkom wjetschi rosdźěl dyžli 1 króna njebyła.

W Schlesyskej něhdže tsecži dźěl hórnikow strajkuje.

Strajk jendźelskich hórnikow

dale traje. Hórniži nochzedża prjedy dźěłacz sapoczecz, doniž žo njeje w parlamencże sakoń wo najnižischej hórniskej msdže dowuradźił. Po knježerstwowym namjecże dyrbi najnižischa msda 5 hriwnow na dżeń wucżinicz. Pschi prěnim wuradźenju je žo sakoń s wulkej wjetschinu pschijał.

W polnóznej Jendźelskej je žo zyły Westmoreland a polnózna Berkshirska s wulkim žněhom sawěła. S tym je žo ludowa nusa, kotraž bě hižo dla wuhloweho strajka dosez wulka, hischcże pohórschika. W Lancashiru, hdźež žaneho wuhla wjazy njeje žu žo dyrbjake schule samknycz, dokelž žo dźěczi w pschemaczanej drascże njeżmědźachu w njewutepjenych stwach wucżicz.

Jendźelska Němskeje dla žwoje wójnske kódźstwo powjetschi.

Jendźelski kral bě njedawno žwojeho wójnskeho ministra Haldana k němskemu khěžorej póžkał, so by s nim wo sastajenju abo tóla spomakschenju twarjenja wójnskich kódźow jednał. Haldane pak je w Barlinje runje tak mało srosymjenja sa to namakał, taž prjedy wotpóžlanzy semrjeteho jendźelskeho krala Eduarda VII. Khěžor njeje žebi wotmyžlene powjetschenje němskeho wójnskeho kódźstwa wurěczecz dał, a jeli so by khěžorstwowy žeim trěbne pjenjesy pschiswolił, mohło žo němske wójnske kódźstwo sa něktore léta s jendźelskim měricz. S jendźelskim nadknjejstwom na morju by potom nimo było. K tejle móžnoscżi nochzedża Jendźelczenjo dóńcz dacz. Jendźelski minister wójnskeho kódźstwa, Churchill, je plan sa pospěschenje powjetschenja jendźelskeho wójnskeho kódźstwa wudźěłał a jón sandźenu póndźelu parlamentej pschedpokožił Wón žo njetajesche rjez, so dyrbi Jendźelska Němskeje dla wjetsche woporу sa poždylnjenje wójnskeho kódźstwa pschinjesez. Jendźelska žebi jenož na žwoje sakitanje myžli. Na to njeje pomyžlicz, so by wona Němsku abo jedyn druhi europiski kraj nadpadła. Schto by to pomhało? Jendźelczenjo nimaju wojakow, so móhli, hdy by tajki nadpad wuspěschny był, jón wuwužicz a wójnu rucże skónczicz. Jendźelska je na sakitanje pokasana. Scżěhwki poraženja na morju bychu sa nju wjetsche dyžli sa Němsku a Franzowsku byle. Stejischczo Jendźelskeje je w mnohim nastupanju na zusbu pokasane. Sswoju zyrobu wona psches morjo dostawa. Wona ma jenož małe wójsko, kotrež njemohło njewotwižnoscżi a žiwjenjowym interežam jeneho europiskeho stata seschkodźicz abo žo do njeho nawalicz. Tychle wobstejnoscżow dla dyrbi Jendźelska nadknjejstwo na morju měcz. Wona njeżmě ženje k temu dończ dacz, so mohło kódźstwo jeneje mozy jendźelske kódźstwo s wuhladom na wuspěch nadpadnycz. Hdyž je to „insularna nasdatoscz“, dha je to s prěnim wuměnjenjom Jendźelskeje existenzy.“ Churchill namjetowasche, telko nowych kódźi natwaricz, so měła Jendźelska w padże mobilisazije 65 bitwiskich kódźow pornjo 38 němskim kódźam. Najwjazy pjenježnych wudawkow budże žebi rosmnoženje mužstwa žadacz.

Churchillowa rěcz je wschudże wulki saczischcz cżinika. Jeje wopschijecże shoniwschi je němski khěžor admirala s Tirpitza wopytał, kotrehož namjety žu pschi twarje němskeho wójnskeho kódźstwa pola khěžora rosžudne byle. Wón je pjecża s nim dołho Churchillowu rěcz rospominał.

Jendźelske nowiny s wjetscheho dźěła Churchillowemu kódźstwowemu planej pschihkožuja. Wone měnja, so wschě napinanja Němskeje, Jendźelsku pscheschcżěhnycz, dawkowu cżežu wobeju krajow powjetscha. Jendźelska móže ju derje snjesez, jeli so to Němska tež samóże. Hdy by žebi Němska myžlika, so móże žebi swěricz, na pschemo k wottyknjenemu kónzej bankrotta běžecz, njebudże žo Jendźelska na to wobcżežowacz.

Kónz schwajzarskeje neutralnoscże.

Franzowske a italske nowiny wospjet powjescz rosschěrjeja, so je žo Schwajzarska woprawdże žwojeje neutralnoscże mjes europiskimi statami wsdała. Wona je žo do wojerskich wucżinjenjow s Němskej a Awstriskej sapletła, kotrež žo pschecżiwo Franzowskej a Italskej měrja. Po tychle tajnych wucżinjenjach Schwajzarska we wójnje awstriskemu wójsku pucz do hornjeje Italskeje wocżini a němskemu wójsku psches poknóznu Schwajzarsku do franzowskeje Lothringskeje a Burgundskeje pschecżahnycz da. Blisko pschedstejaze pucżowanje khěžora Wylema do Schwajzarskeje a jeho pschitomnoscz pschi manevrach schwajzarskeho wójska maja franzowske a italske nowiny sa wobkrucżenje žwojich powjescżow.

Ruska mobilisazija.

Turkowske knježerstwo je žo w Peterburgu wopraschało, schto ma to rěkacz, so žo ruske wójsko pod Kawkasom pschi turkowskich mjesach shromadźuje. Ruske knježerstwo je wotmolwiło, so je to „mobilisazija na pruhu“ runje tajka, kajkuž je w tamnych stronach Turkowska pschewjedła, postajiwschi tam diwisiju wojakow.

S dobom žo na Cżornym Morju ruske wójnske kódźstwo

mobilisuje. Knjeżerstwo praji, so ßo wono na nalětnje manevry pschihotuje. Turkojo pak temu njewěrja, ßo boja, so mohko wono pschez Konstantinopel pschijěcź.

Wuwsaczny sakoń pschecźiwo ruskim židam.

W ruskej khěžorstwowej radże ßu reformu ßudnistwa wuradźujo namjet pschijeli, po kotrymž ßo židźi njeßmědźa sa směrzow wuswolicź. Justizny minister Schczeglowitow na njedowěrjenje ruskeho luda napschecźo židam pokasowasche a namjet poručowasche.

W Němskej njeje takeho sakonja, tola nihdże ßo hischcźe njeje w Němskej stako, so bychu ßebi tam jeneho žida sa směrza postajili.

Italske lětadła a powětrowe łódże

ßu pola Tripoliża nad njepschecźelskim wójskom pola Suana Benaden lětake a něhdże 30 bombow dele smjetake, kotrež s widomnym wuspěchom rosbuchnychu, hacźrunje Arabszy, italske lětadła wohladawschi, do wschěch stron roscźěkachu.

Też pola Bengasia je jedyn italski lětar s wuspěchom bomby do njepschecźelskeho lěhwa mjetał. Wón 700 metrow wyßoko lecźesche, a Turkojo do njeho s tšelbow a s kanonow tšelachu, tola jeho njetrjechichu.

Jako khrobły muž je ßo italski leutnant Canoniere pschi jenym wobhonjerskim slětu nad turkowskim lěhwom wopokasał. We wokomiku, hdyž wón bomby do lěhwa mjetasche, pschesta na dobo lětadłowy motor dźěłacź. Duž dyrbjesche Canoniere s wyßokosćze 1000 metrow hacź na 100 metrow dele lecźecź. Turkojo žiwje s tšelbow do lětadła tšelachu, a jena kulka lětarja do nohi trjechi. Leutnant Canoniere pak ßwoju symnokrejnosćź njeshubi; jemu ßo poradźi, motor saßo do rjada stajicź, rucźe saßo wyßoko sleczecź a ßo wukhowacź.

Sawjedźenje dokhodneho dawka w sjednoczenych statach połnócznoje Ameriki.

Sastupjerski ßejm je dokhodny dawk, prjedy wjazy krócź namjetowany, tola ženje njepschecźischczany, s 242 pschecźiwo 40 khoßam pschijał. 80 republikanskich se wschitkimi demokratami sa sakoń khoßowachu, schtož wulke pschekłapjenje sbudźi. Lud ßebi po sdaczu dokhodny dawk pscheje, s kotrymž bychu ßo wulke samoženja nusowake, poměrnje wjazy statej dawacź, dyžli dotal. Kak senat k tutej wěży steji, je dwělne.

New-Yorkska statna shromadźisna je sakoń wo žonjazym wólbnym prawje pschijała, kotrež pak je senat se ßkabej wjetschinu wotpokasał. Pokracźowanje pak je lětża tak wulke, so wólbne prawo žadaze žony wěste dobycze w pschichodnym lěcze wocźakuja. Pschi wschelakich gmejnskich wólbach, pschi kotrychž ßu žony prěni krócź ßobu khloßowake, ßu ßo pokupne gmejnske sastupjerstwa wotßadźike.

Rowy wuspěch mexikanskich sběžkarjow.

Mexikanszy sběžkarjo, kotsiž na Torreon postupuja, ßu město Parel woblehnyli. Pola města Baca ßu sběžkarjo knjeżerstwowe wójsko po wóßomnacźehodźinskim wojowanju sbili. General Orozco je pschipowjedźił, so de la Barasa sa presidenta wuwoła, jeli so revoluzija dobudże.

General Orozco je majora knjeżerstwowych wojakow Aldanu satšelicź dał. Aldana, kotrehoż běchu sběžkarjo sajeli, bě njedawno generalej Orozcej wosjewicź dał, so by jeho satšelił, hdy by do jeho ruki padnył.

Braschiwz.

Woneczanski blidar hotowasche kschcźisna. Mějesche schěsćź dźěcźi, tsjoch hólzow a tsi holzy.

We Wonezach ßo rjemjeßlnikam derje njecźinjesche; wjeß bě maka a bliske město jim dźěło a khlěb bjerjesche. Teho dla też blidar Mjelczak bóle ratarjesche dyžli blidarjesche a s cźaßami jeno ploty wokoło sahrodkow porjedźesche. Dyrbjesche ßebi wschelake dźěło pytacź, so by wulku ßwójbu sežiwił. Derje, so mějesche hischcźe srjadnu žonu a so starsche dźěcźi hižo pomhachu ßo sežiwicź. To jeho troschtowasche, so mějesche poradźene dźěcźi.

Teho dla ßo njemało stróži, hdyž jemu žona rjekny, so najmjeńschi hólczk pschi swukach a pschi ßkowach žaneho sacźucźa pytnycź njeda.

„O Božo, hdy by nasch Jank hłuchoněmy był!“ Mjelczak se strachom sawoła a hnydom s dźěsćźom wschelake pruhi pospytowasche. Hólczk bě cźiły a ßo wobroczesche, hladasche po ruzy, hdyž ju nan smahowasche, ale hdyž ßo powjedasche abo hdyž ßo buchasche, ßo njewobhladny. Ani ßkowcźka njewospjetowasche, njerěcźesche.

S wulkej srudobu Mjelczakezy po něcźim do teho pschińdźechu, so maju jene braschiwe dźěcźo, a to najmłódscheho hólczka. Też lěkar spósna, so je hłuchi. Starschej jeho do khorownje wjesešchtaj, woßebity lěkar jeho smyßły pruhowasche, ale też tón runje tak wußudźi. Lěkowanje njemóże niczo pomhacź, pak wbohemu hólczkej po cźaßu brachowazy smyßł ßam wotucźi, abo wón wostanje — hłuchoněmy.

Macź pschе njesbožowne dźěcźo płakasche. Mjelczak bě sarudźeny, ale po něcźim ßo do teho poda a woßud ßwojeho dźěsćźa Bohu poruczi. Sslyschenje dźěsćźu nichtó dacź njemóżesche. Jank běsche hewak dosćź strowy a hibity. Prózowasche ßo druhe dźěcźi ßwojeje ßwójby dosćźahnycź, kotrež jeho wodźachu, jemu pschedmjety pokasowachu a hladachu, so bychu ßo jemu srosymliwe sćźiniłe. Jeno jara mało starscha ßotsicźka njemóżesche ani wopschimnycź, so by Jank njeßłyschał, stajnje na njeho sarěcźowasche, a hdyž ji njerosymjesche, by ßo poczała na njeho huntoricź a ßwarjecź. Hdyž ma wuschi, cźemu dha to njeßłyschi? Hłuchoněmy hólczk ßo najwjazy wokoło nana w dźěłarni tłóczesche. Nan by jemu klozkow narěsał, kotrež ßebi składowasche, hrajkasche ßebi s tschěškami a s bělischkami a pschihładowasche nanej pschi dźěle. Mějesche ßwoju pißawku, na kotruž s krydu molowasche a noschesche ju k nanej, so by widźał, schto je hólczk naryßował. Wjeßelesche ßo, hdyžkuli by nan ßo pomjał abo pschikiwnył, so by jemu tak ßwoje pschihłoßowanje pokasał. A Jank najbóle to molowasche, schtož wokoło ßebje widźesche, schtož nan jako blidar dźěłasche. Druhe dźěcźi wsachu jeho ßobu na polo, do stwórby, tam ßo jemu lubjesche, ale tak ßo jemu schtomy a kwětki njelubjachu, kož kschinje a blida. S domjazymi a s dźěcźimi by ßo dorosymił, wustorkowasche swuki se ßebje, pospytowasche porěcźecź, ale njemóżesche, dokelž cźłowjecźich swukow njeßłyschesche.

Starschimaj bě tutón jeho brach stajna srudoba. Macź bě ßo nad nim wjele napłakała, nan husto na dźěcźo hladasche, kiž ßebi blisko njeho hrajkasche, a samyßli ßo. Schto s dźěsćźa budże? Kak ßebi něhdy ßwój wschědny khlěb saßłuži, kak we ßwěcźe wobsteji?

Mjelczakej wbosy hłuchoněmi ludźo na myßle pschińdźechu, kotrychž snajesche, kak dyrbjachu ßo s prosscherstwom žiwicź, kak ßo jim hubjenje wjedźesche, kak jich drusy sazpiwachu. Něschto podobne cźaka też na Janka a ßnadź budże jemu hischcźe hórje, hdyž wjazy pola starscheju njebudźe. Hacź budże ßo bratr abo ßotra wo njeho staracź, to nichtó wěscże prajicź njemóżesche.

„Braschiwz!“ njesbožownemu mužej psches myßle pschejědże, hdyž ßo wokoło njeho Jank w bělischkach a tschěškach tłóczesche.

„K wobcźežnosćźi budże ludźom“, macź sdychny, ßynka po hłójcźźy majkajo.

Hdyž bě Jank trochu wotrosił, radźachu starschimaj, ßo wo to postaracź, so bychu hólczka do wustawa sa hłuchoněmych pschijeli. Mjelczak wo to psches wjeßneho fararja proschesche, a jemu ßo wotmolwi, so na to lěto hižo městna njeje, ale sa lěto budże pschijaty. S dobom dyrbjesche hólczk něschto naryßowacź, so by ßo spósnako, hacź je k dalschemu roswucźenju khmany. Lěto scźerpnje cźakaschtaj a potom ßo se ßynkom roszohnowaschtaj. Nan jeho do wustawa dowjese, hdźež jeho hnydom pschijachu.

Wěscże njebudźischtaj starschej tak płakakoj, hdy budźischtaj dźěcźo se strowymi smyßłami do ßwěta wupóßłakoj, tak pak dyrbjeschtaj hólczka s tajkim brachom a njedostatkom zusym ludźom dowěricź.

Mischtr Mjelczak ßo cźasto sa ßobu wobhladowasche, hacź ßo dźěcźo sady njeho w tschěškach a bělischkach hrajka, hacź s wotrěskow ßebi khěžki a wrótka njetwari. Ale wón tu wjazy njebě. Mjelczak ßo sa nim do města sebra, so by jeho widźał a troschtował. Widźesche jeho, ale sarjadnistwo wustawa jemu dasche prajicź, so tajke wopyty khowanza jeno wutorhuja a měr każa, a so potom pschi wucźbje njeje tak kedźbny.

Ale Mjelczak bě zyle spokojom a doma powjedasche, so ßo Jankej derje wjedże, a so je strowy kaž ryba we wodże, so ma tam runje tak njesbožownych towarschow. S tymi ßo dorosymja, ßebi hraje a po sahrodże běha.

To doma žonje powjedasche a ju trochu stroschtowa, so ßo ji wjazy njeby tak styskało. S najmjeńscha maka nadźija starschimaj kiwasche, so ßo jeju hłuchoněme dźěcźo trochu swuwucźuje.

Jank prěni krócź na prósdniny domoj pschijědże a bě na nim pytnycź, so je hižo něschto nawuknył. Saßo bywasche najradscho s nanom w dźěłarni, hdźež hižo pomhasche, rěsasche, s błózkom dypasche a druhdy bě nanej k ruzy. Do dźěcźi s rědka pschikhadźesche, ani s bratromaj a ßotrami njewobkhadźesche jako bratr. Njerosy-

mjachu jemu, njewopschijachu jeho. Najlubscha bě jemu nanowa dźěłarnja.

Mjelčzak jemu to a tamne pokasowasche, wußwětlesche a Jank to bórsy sapschijesche. Hdyž bě čzitacz nawuknył, dorosymjowaschtaj žej psches pißmo. Nan spósnawasche, kajka dobrota žo dźěsčzu we wustawje dostawa.

Jene lěto po druhim žo miny, hólčzez žo wróčzesche kóždy ras s nowymi wědomosčzemi. Tež žkowa hižo se žebje wustorkowasche, powjedasche, ale njeßkyschesche, schtož drusy rěčzachu. Blidarskeho dźěła žebi hladasche, to bě jemu najlubsche, a wulku radosčz by pokasował, hdyžkuli by žo jemu kruch dźěła radźiło. We wustawje wuknjesche tež rěsbarstwo a shotowjesche tajke wězy, nad kotrymiž žo nan dodźiwacz njemóžesche; w tej wězy mjenujzy njebě žo wudokonjał.

Na poßledku žo Jank s wustawa dospołnje domoj wróčzi, tam bě płakajo žo roszohnował. A hnydom žo poda do nanoweje dźěłarnje a rjekny, so chze žam tež blidarstwo nawuknyčz. Ssylny bésche a rjemjeßko hižo s dźěła snajesche. Mjelčzak žyna sa wuwučzobnika w jednoczе dasche sapißacz. Runje bě jeneho dowučził a nětkole Jank na jeho město sastupi. Wobaj pódla žebje dźěłaschtaj, wobaj žej dorosymjowaschtaj, a žyn derje wuknjesche, runje tak derje, jako by měł wschě smyßły strowe.

Wěso bě njeßnadna wěz, žo s nim srosymicz, ale schtož bě nan žynej junu prajił, to žebi tón na wschitke cžaßy spomjatkowa. Mjelčzak hischcze ženje tak pilneho a kedźbliweho wučzobnika njebě měł. Khwalesche žebi jeho, bě s nim spokojom. Tež bě wjeßely, so jeho žyn tola tajki braschiwz njeje, so žo sežiwi a so žo cžestnje psches žwět pschebędźi. Mjes tym druhe dźěczi, jene po druhim, dom wopuschczachu, žynaj do města wotczehnjeschtaj, so byschtaj žebi něschto saßkužiłoj, a žo wjazy domoj njewróčzischtaj. Nowy statok žebi žamaj sakožischtaj. Sa nimaj tež dźowki na žłużbu woteńdźeschu, snajachu žo derje k starschimaj, ale na poßledku pißachu s města, so chzedźa žo wudacz. Nichtó jim to njewobarasche, jeno so běchu schwarneho muża namakałe.

„Takle zyle woßamoczimoj", sarudźi žo macz.

Mjelčzak na dźěłarnju pokasa, hdyž Jan pilnje dźěłasche. Hischcze bě žkyschecz rěsanje s piku.

„Tón namaj wostanje, hlej teho žym žebi wuwučził, tón mje tež potom sastupi."

A woprawdźe, naschemu mischtrej žo na žyna dobro sdasche. Tón bě hižo schwarny dźěłacžeŕ a wustojnje s hěblom wobkhadźesche. Ženje žo w tej dźěłarni njebě tak derje dźěłało, kaž nětkole; ženje žo telko dźěła njeskasowasche kaž runje nětko. Mjelčzak wjedźesche, so k dobremu mjenu jeho dźěłow woßebje Jan pschizpiwasche. Tón bě najbóle staroscziwy, a žamo do semjanskeho hrodu dźěłaschtaj. Knjes hrabja žam pschińdźe pohladacz, kak dźěłanje jeho nadoby postupuje, kotrež žebi dasche shotowjecz, sarěcza tež na pomoznika, ale wotmołwy njedosta.

„To je mój žyn", mischtr rjekny, „ale wot naroda je hłuchoněmy."

„A takle wustojnje dźěła?" hrabja žo dźiwasche.

„Ssam žym jeho wucźił, do rjemjeßka ma wot małoscze lóscht, je do dźěła."

Mjelčzak po něczim žkabnjesche, njemóžesche wjazy telko nadźěłacz, mozow jemu pobrachowasche. Ale w dźěłarni žo runje tak tež dale rjana nadoba dźěłasche, žyn nana sastupowasche. Mischtr jeno s ludźimi žo sřěczowasche, wujednawasche a wikowasche. Jan žwojeju starscheju na stary dźeń žiwjesche. Druhe dźěczi mějachu wo žwoju žamßnu žwójbu doscz staroscze, njedachu žo saßkyschecz, so bychu chzyłe wo sestarjenej starschej žo staracz. Tule ważnu a rjanu winowatosčz wsa na žebje — hłuchoněmy žyn, braschiwz.

Jan žebi rumnu dźěłarnju wobstara, nan wjedźesche jemu knihi a sliczbowanja, macz bě jemu hosposa. Mějachu žo nětkole lěpje dyžli hdy prjedy, lěpje dźěsche k pjenjesam. Nowy mischtr sa žebje žameho mnoho njetrjebasche, jemu bě dźěłarnja najlubscha, hdyž stajnje něschto žebi sa dźěło cžinjesche, tež hdy bychu žo pomoznizy a wučzobnizy roseschli.

„Tak žmy s Jankom tola žebi srudobu cžinili, braschiwz žmy jemu rěkali, mějachmy strach, kak žo sežiwi, a nětkole žo jemu se wschěch naschich dźěczi najlěpje wjedźe", Mjelčzak powjedasche.

Mandźelska jemu pschihkožowasche, spominajo, schto bě žo wboheho hłuchoněmeho dźěsča dla naplakała.

„A hlej, nětkole hischcze naju žiwi", s wjeßelosczu rěczesche.

„Takle je pózczizwy, slutniwy a dźěławy."

S dźěłarnje bě klepanje žłyschecz, doniž žo dźeń k wjeczoru njenakhilesche.

„Na žwojim dźěle ma žwoju radosčz, ta jemu wschě wjeßela a wokschewjenja žwěta sarunuje."

„Njeżedźi sa bjeßadowanjom, je žam sa žo žiwy, po žwěcze žo jemu njestyska."

„To je nasch luby braschiwz", tak by Mjelčzak rjekł, tola niz wjazy se srudnej hórkosczu, nawopak, s tymle žkowom wschitku žwoju wulku luboscz k hłuchoněmemu dźěsču wosnamjenjesche.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nalětnje njewjedra.) Wutoru popołdnju wokoło 4 hodźin žo nad Budyschinom sahrima, a potom žo deschczik nańdże. Dwě hodźinje prjedy bě žo w Žitawskich stronach žylne njewjedro rospuschcziło. Deschcz, kotryž žo s krupami pschewodźesche, žo kaž s bowami lijesche. — W tym žamym cžaßu žu pschi franzowskim polodnischim brjosy a w pschimjesowazej Riwierje cžežke njewjedra sakhadźake. Sliwkojty deschcz je wulku schkodu naczinił. Mała rěka Roya psches brjohi stupiwschi dwórnischczo w Ventimiglia póczrje.

— Pschi lětuschich khěžorskich manevrach budźe 3. a 12. armeekorps pscheczźiwo 4. a 19. wojowacz. Prěnjej armeekorpsaj budźe general s Bülow, poßlednjej sakski wójnski minister žwobodny knjes s Hausen nawjedowacz. Manewry žo pola Torgawy wotměja.

— (Lětanje s lětadłom w Budyschinje.) Lipscžanski lětaŕ Kahnt je žo Budyskej radże poskicził, žo w Budyschinje se žwojimi slětami na wobhladanje pokasowacz. Měschczańska rada je wobsamkła, tole poskiczenje pschijecz, tola prjedy hacz žu žo wumėnjenja dojednake, je Kahnt w Taunuskich horach do njesboża pschischoł. We wulkim wětrje leczo je žebi prawu ruku niže łokhcza skamał.

— S widlischczemi žo sajawschi je žrjedu dopołdnja na Mužakowskej drjósy pschi pólrowym magazinje jedyn kołojěždny s Delnjeje Hórki na dobo s koła padnył a na drosy leżo wostał, hacz žo jeho ludźo, nimo duzy, dohladachu. Sawołana polizija jeho najprjódzy na polizajsku strażowaŕnju a wot tam do Delnjeje Hórki dowjesch da.

Se Židowa. Žona tudomneho murjerja a khěžerja Keila, na hornim puczu cžiłko 90 bydlazeho, je žo saúdźeny schtwórtk sa durjowu hoku wobwěßka. Jejny muż w tu khwilu w jenej Shorjelskej klinizy dla jeneje operazije pschebywa. Keilowa je drje žo teho dla do cžežkich myßlow samyßlika a žebi w nich žiwjenje wsaka. Wona 5 dźěczi, 8—28 lět stare, po žebi sawostaji.

S Tšelan. Tšelany lětża 1. oktobra pschestanu, žamostatna wjeß bycz. Tutón dźeń maja žo wone s Budyschinom sjednoczicz.

S **Wuriz.** S zusymi dźěłacžerjemi žo husto do žerbskich wßow skażenje a njekasanstwo pschinjeße. Psched tydźenjom je jedyn 53lětny skakaŕ, kotryž je s druhich stron tu pschicžahnył, pjecžlětnu holczku tudomneho kowarja wumozowacz spytał. Njekraßmka, kotryž je woženjeny, žu sajeli a Budyskemu žudnistwu pschepodali.

S Mjeschiz. Žałoßny njeskutk je žo pola naß saúdźenu njedźelu, 17. měrza, popołdnju stał. Pola tudomneho khěžerja Pezolda běsche wěsta Diedelez na wopycze. Wona běsche psched cžaßom s podwyschkom Ssymankom s Budyschina žlubjena. Tola běsche holza, kiž je 26 lět stara, tutón žlub rospuschczika a bě jako pißarka pola Krausy, wobžedźerja zyhelncze w Brětni pola Wojerez, do žłużby stupiła. Krausa, hacz runje je woženjeny a nan 2 dźěczi (dźowka je 20 lět stara a žyn 9 lět), sapocza lubkowanje se žwojej pißarku a chzyschе žo wot žwojeje mandźelske dźělicz dacz, so mohł žo s Diedelez woženicz. Tola Ssymank žwoju něhduschu njewjestu sabycz njemóžesche, ale spytasche pschezo saßo, so by žebi jeje luboscz wróčził. Tež saúdźenu njedźelu dopołdnja wón s kołom do Mjeschiz pschijědże, dokelž běsche shonił, so tam Diedelez pschebywasche. Tudy nadeńdże tež Krausu, kotryž běsche s automobilom pschijeł. Jako Ssymank widźesche, so sa njeho žana nadźija ujeje, so by žebi holzynu luboscz saßo dobył, nasta we nim biesbóżne pschedewsacze, Krausu, holzu a žebje žameho moricz. Wón dojědże saßo do Budyschina po žwoju pistoliju a natyka ju s 3 kulkami. Wokoło 3 hodźin žo saßo do Mjeschiz wróczi. Jako wot Pezoldez shoni, so je Krausa se žwojej pschichodnej njewjestu w hornjej jstwi, dźěsche Ssymank sa nimaj. Horka nasta bórsy wótra swada. Ssymank kasasche Krausy a holzy, dele do bydlanskeje stwy hicz, hdyž chzyschе wón dale s nimaj jednacz. Jako Krausa s holzu po skhodze dele dźěsche, tšeli Ssymank dwójzy sa nimaj. Wobej kulzy trje-

chischtej Krausu psches khribjet do wutrobna, a wón swjese žo, žaneho žlowčka njeprajiwschi, morwy do khěže dele. Holza žo, žmjercź wustrózena, na njeho wali. S teho drje Ssymank žudźesche, so je tež wona morwa. Wón wutsěli nětko tsečzu kulku žam žebi do spanja a hnydom morwy k semi padźe. Wobej cźěle žo póndźelu do jeju domisny dowjeseschtej. Sańdźenu žrjedu žu Ssymanka w Budyschinje s polnej wojerskej cźesczu pohrjebali. Ptschi wotewrjenym rowje mějesche k. duchowny Eden niz w duchownym sastojństwje, ale jako privatny muž a pschecźel Ssymankez žwójby krótku rěcź a wo troscht sa sawostajenych a wodacźe sa morweho proschesche. Ssymankowi towarschojo, kotsiž žebi jeho jako pschecźela jara wažachu, žu jemu jeho žamžny mjecź žobu do rowa dali.

S Hornjeho Hunjowa. Tele dny je žo mandźelska jeneho tudomneho žiwnoscźerja s koždami žukanjoweje maschiny cźežko sranika. Sslužobna dźowka bě koždy na žmjetank położiła, a hdyž chzysche hospoda pó cźmje žmjetank pschestajicź, jej koždy dele na nohu padźechu a žo do njeje sarěsnychu. Hnydom sawolany lěkař krej sastaji a rany saschi.

S Mateho Holeschowa. Paduschi, kotsiž žu w Nježwacźidle žiwnoscźerjej Hajnzy połcze kradnyli, maja po sdacźu Kamjeńsku cźuchawu. Woni žu tež połcze pola tudomneho žiwnoscźerja Königa wucźuchali a žo k nim dobywschi je hromadźe se schinkami wotnjeßli. Duzu po pucźu žu wjetschi kruch schinki na luzy Njeżwacźidliskeho kublerja Horsta shubili.

S Njeżwacźidła. Poßlednje lěta je huscźischo hacź hewak wo paduchstwach na wžach žłyschecź. Tež do nascheje wžy žu pakostnizy hižo wospjet sacźahnyli. Psched tydźenjom je žo paduschna zwólba do pinzy tudomneho žiwnosliźerja Hajnzy dobyła a 11 rjanych połczow s kurnika kradnyła. Paduchstwo pytnywschi hnydom polizajskeho pža s Budyschina skasachu. Kaž druhdźe, pak tež wón tu njeje mohł žlěd sa paduchami namakacź.

S Njeżwacźidła. Na poßlednje skótne wiki bě žo 95 kruwow, 30 běhakow a 200 proßatow na pschedań pschiwjesko. Kupowanje žrěnjo dźěsche.

S Radworja. Spodźiwne wězy žo w tudomnej herbskej grychcźe zosachu. Sańdźenu wutoru tam žónske hkoży na pomoz khicźachu. Bórsy žo wulka cźrjóda psched hoscźenz sběża. Na drósy jena korcźmarźyna dźowka skiwlo leżesche, mjes tym so w korcźmje jedyn žiwnoscźeŕ kaž dźiwuch sakhadźesche. Kaž žo powjedasche, bě žo žiwnoscźeŕ, kotryž je woženjeny a nan cźrjódki dźěcźi, s holzu swadźił, ju nabił a psched khěžu cźißnył, pschi cźimž bě žebi wboha schěny žwojeje khoreje nohi skamała. Hdyž bě wjeßny strażnik pschecźiwo měrkażerej sakrocźił, ludźo nabitu holzu do jstwy donjeßechu. Tutón podawk je wo wžy wulke roshorjenje sbudźił.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu wotmě nasche žerbske towarstwo „Lipa“ žwoje tsecźe měßacźne poßedźenje. Knjes pschedßyda jo póstneho cźaßa dla bjes spěwa wotewri, powitawschi pschitomne žobustawy. Woßebje witasche wyßokodostojneho knjesa fararja Nowaka-Radworskeho, kiž bě nam pschednoschk pschilubił. Rosprawa wo poßlednim poßedźenju žo hacź na nětotre maliczkoscźe sa prawu spóina. Wucźini žo, so žo pschichodnu njedźelu po kemschach w Bjenschez hoscźenzu wubjerk sa rosdźělenje cźisteho wunoschka sabawneho wjecźora postaji. Knjes pschedßyda sliczbowanje sakoženskeho žwjedźenja pschedpołoži, kotrez kk. Mlynk, Lauschka a Schwurak pruhuja. Na to žo k. farař Nowak žkowa jimasche a rěcźesche wo žwojim pucźowanju do Jerusalema. Wón nam rosestaja wjesenje po želesnizy a po łódźi, a tež łódź žamu. Dale naž w duchu wjedźesche na wschě nam s biblije snate městna žlubjeneho kraja, kotrez je žam wohladał, wopiża nam wobydlerjow, jich waschnja, domy atd. Tež nam město Jerusalem wopiża wschitke te žwjate městna, hdźež je nasch Sbóžnik cźerpił. K wudospołnjenju žwojeho pschednoschka nam dwoje knihi s wobrasami a wjele dopiżnizow se žlubjeneho kraja pokasa. Sa tutón sajimawy, nimale poldra hodźiny trajazy pschednoschk žo jemu dźak s postanjenjom wobžwědcźi. Jako nowy žobustaw žo jenohlóżnje do towarstwa pschija k. Arnoscht Soka s Kamjeneje. Po wuradźenju hischcźe nětotrych drobnostkow žo poßedźenje skónczi, tola saßo bjes spěwa.

S Rakez. Strajkowy powětr s zusuch stron je tež do nascheje wžy duwacź počzał. Sańdźenu žrjedu žu mjenujzy tudomni rybasźy dźěłacźerjo dźěło skożili. Woni žebi 5 pjenjeźkow msdy wjazy na hodźinu žadachu, a dokelž žaneje wotmołwy njedostachu, dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin dźěło wopuschcźichu. Spěwajo do wžy pschińdźechu a nětko w měrje doma žedźo na wulku msdu cźakaja. Hacź ju dostanu, žo prascha.

S Rakez. Njerosomnu wěz je jedyn tudomny pohoncź sworal Wón na pucźu do Konjez jěźo stohriwnowsku pjenjeźnu papieru namaka. Město so by ju wotedał, žebi ju pachoł wobkhowa. Pola jeneje tudomneje wikowarki ju žebi wuměnicź da a bě, hdyž žo wěz pscheradźi, hižo 40 hriwnow wudał. Lohkomyßlny młodźenz smějesche žudniske khostanje wocźakacź. Wěz je sa njeho straschna, dokelž nasymu do wójska sastupi.

S Wjeleczina. Tudomneho kamjenjecźežarja Tiedricha žu póndźelu w kerkach wobwěßnjeneho namakali. Cźeho dla je žebi žiwjenje wsał, njeje snate. — Druheho žamomordarja, dźěłacźerja Richtera, žu na leżomnoscźach tudomneho ryczerkubła wobwěßnjeneho nadeschli.

S Lubija. Lubijskej polizíji je žo poradźiło, rubjeźnika sajecź, kotryž je wóndano pola Ssobokska jenu žonu nadpadnył a jej pjenjeźnu móschniczku s 42 hriwnami rubił. Sajaty je dźěłacźeŕ Rother s Lubija. Na njeho tukaju, so je žo wón poßledni cźaß na wjele městnach w Lubiju nuts dobywał a kradnył.

S Lubija. Psched tudomnym kawniskim žudom mějachu žo hoscźenzarjo Alberts, Heinrich a Schade samolwicź, dokelž běchu cźerpili, so běchu hoscźo w jich hoscźenzskich stwach kóstku wyßoko wo pjenjesy hrali. Alberta k 60 hr. a Schadu k 10 hr. pjenjeźneje pokuty saßudźichu. Heinrich žo wuwinowa.

S Lubija. Schwarneho wucźobnika ma jedyn tudomny pjekarski mischtr. Hólz, kotryž je žo s jeneje wukhowarnje wsał, je žo pola wyschnoscźe na žwojeho mischtra pschißłodźał, so je jeho wón njedawno tak nabił, so je krej s noża do dźěże běžała. Cźésto pak je žo njedźiwaizy teho k pjecźenju wužiwało. Tež je žo w maku, kotryž je žo k tykanzam brał, s cźeźwjemi mjeźwiko. Wyschnoscź pschepytuje, hacź je hólz wěrnoscź rěcźał abo niz.

S Lubija. Hkowna shromadźizna Lubijskeje banki je wobsamkła, 6 % dwidendy (loni 6 %) wudźělicź.

S Biskopiz. Tudomna měschcźanska rada žo wo to prózuju so bychu, hdy by žo němske wójsko powjetschiło, Biskopizy wojakow do garnisony dostałe. Ssrjedu tydźenja je tu wójnski minister pschebywał, so by žebi městna wobhladał, kotrez bychu žo po měnjenju měschcźanskeje rady sa twar kasarnow a sa swucźowanischcźo pschihodźiłe.

S Draždźan. Sańdźena njedźela bě dźeń wjeßela, jene duchowne Lätare, sa naž Sserbow. Saßo žo nam drohe Boże žkowo w lubej macźernej rěcźi pschipowjedasche. Přědowanje bě k. farař Domaschka s Budestez, spowjednu wucźbu pak k. duchowny Jencź s Kamjeńza na žo wsał. Kemscherjow bě 312, spowjednych 135. Zíwa rosmołwa knjeżesche wjecźor prjedy wo naschich žerbskich kemschenjach w towarstwje Cźornobóh. Powschitkownje žo pschejesche, so bychu žo žerbske Boże žłużby na njedźele położiłe, na kotrychž hermanki njejžu. 90 prozentow wopytowarjow pschińdźe s Draždźan žamych. Tucźi žu hermank husto sadźěwani, kemschi pschińcź. Wokolnych dla pak je nusne, so žerbske njedźele ani do bliskoscźe hermanka njepadnu. Wo wažnych naležnoscźach budźe žo posdźischo dale jednacź.

S Kulowa. Pódla nětcźischich želesniskich cźahow budźe wot 1. meje jedyn cźah rano w 5 hodźinach a popołdnju $\frac{1}{4}$7 hodźin s Wojerez do Kulowa a rano 5 hodź. 25 minutow a popołdnju $\frac{1}{2}$7 hodźin s Kulowa do Wojerez jěsdźicź.

S pruskich Sserbow. Kajke wjeßele je nam było, hdyž žo psched nětkotrymi lětami we Wojerezach präparanda saloži. Nadźijachmy žo, so s tym tola nětkotrych žerbskich wucźerjow dobudźemy. A nětko? Präparanda ma sańcź, a naschi młodźi žerbscy wucźerjo žedźa nětdźe na němskich městnach. Ani jenicźki Sserb nam njeje snaty, kiž by do žerbskeje žłużby pschischoł. Wjele wschak pschi tym leži w ruzy schulskeho pschedstejicźerstwa, kotrez ma prawo, wucźerja wuswolicź a kotrez dyrbjało žo w prawym cźaßu a naležnje na tutych knjesow wobrocźicź, so bychu do žerbskich schulow pschischli. So mohło žo to stacź, tudy adreży młodych wucźerjow podamy. Bjes žłużby hischcźe žu: Jan Möhn s Noweje Wży pola Rakez, Jäger s Noweho Města (Neustadt, Kreis Hoyerswerda), Karl Ziesche se Schprejz (Spreewitz bei Spremberg, Nied.-Lausitz), Feister s Khaßowa; žłużbu hižo maju: Lehnert s Rakez w Schwarzwaldau, Rjencź se Stróże w Dubzu (Daubitz Ob.-Lausitz). Dale žu hižo nětkotre lěta w žłużbje: Günther s Bórkow (Delnj. Łuż.) w Schwoitsch, Bez. Breslau, Slomke s Brjawosa D. K. we wokreisu Striegau, a hischcźe tsjo, kotrychž mjena pak nam njeju snate. To je jěnacźe młodych žerbskich wucźerjow, a žadyn s nich nje je w žerbskej wožadźe!

S Běłeje Wody. Mjes tudomnymi strajkowazymi schkleńcźerjemi a dźěłodawarjemi je žo dorosumjenje dozpiło. pschichodnu póndźelu

ßo ſtrajkowarjo k dźěku wrócźa, jeli ſo dźěłaczeŕſke ſwjaſki do wuczinjenjow, mjes ſtrajkowarjemi wobſamknjenymi, ſwola.

S Noweje Wßy pola Mužakowa. Tu je ßo póndźelu jedyn ſtatok, hrabi Arnimej ßkuſchazy, wotpalił. W nim hólny dźěłaczeŕ Czepl a něktoſi galiziſzy dźěłaczerjo bydlachu. Czepl bě wopilź, kotrehož bě žona wopuſchczíła. Duž ßebi ludźo myßla, ſo je woheń ſakožił, ſo by ßebi žiwjenje wſał. Jeho ſwuhlene cźěło naſajtra na rěſańzy namakachu. Dokelž woda njedoßahaſche, ßo dwě ßykawje, kotrejž běſchtej na pomoz pſchijěłej, na to ſamjeſowaſchtej, ſo Mikſchez žiwnoſcź płomjenjam wobróſchtej.

S Wokranczíz. Tudomny knježi dwór, leutnantej Wernerej Wulfej ßkuſchazy, 198 ha 10 a wulki, ma ßo 3. junija 1912 dopołdnja w 10 hodźinach wo jſtwje 12 w ßudniſtwje w Niſkej na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S Mikowa. Schtwórtk rano w 6 hodźinach je żeleſniſki dźěłaczeŕ Kloß ſ Mikowa 500 metrow wot Mikowſkeho żeleſniſkeho ſaſtaniſchcźa nowonarodźene dźěcźo namakał. Najſkerje ßu żeleſniſzy pucźowarjo dźěcźo ſ wosa won cźißli. Schtwórtk popołdnju je ßudniſka komißija namakane dźěcźo a měſtno, na kotrymž je leżało, wobhladała.

S Warnocźiz. (Ssmjertny podawk.) Schtwórtk wjecźor je 30 lětny ßyn tudomneho wósnika Libuſche ßmjertnje do njeſboža pſchiſchoł. Jeho nan bě jeho a jeneho pohoncźa ſ dwěmaj ſapſchahomaj do Žicźinja po pſchikupne hnoje póßłał. Sbožownje běſchtaj do Warnocźiz dojěłoj, tola tu młodeho Libuſchu njeſboże podeńdźe. Hdyž wón pola knježeho dwora po horje dele jědźeſche, je wón najſkerje k woſej pſcheblińſko pſchiſchoł. Wón je ßo k ſemi potorhnył, a kole cźeźkeho woſa ſtej jemu delni žiwot pſchejěłej. Pohoncź, kotryž ſa ſnjeſboženym pſchijědźe, jeho w pſchěrowje żałoſcźazeho wohlada. Cźeźko ſranjeneho hnydom domoj dowjeſechu, hdźež je wón hiſchcźe tón ßamy wjecźor na wukrawjenje wumrjeł.

Přilopk.

* (Njeſbožowna luboſcź.) W Eichenkranzu pola Draždźan ſtaj ßo w jenej khłódnizy woženjeny dźěłaczeŕ Groß a njewoženjena fabrikarka Markßez ſatſělikoj. Staj ßebi žiwjenje njeſbožowneje luboſcźe dla wſałoj. Prjedy běſchtaj liſty ßwojim ßwójbnym napiſałoj.

* (S milinu morjeny.) W Habrachcźizach jedyn blidaŕſki pomoznik w nowym twarjenju durje ſaßadźowaſche a chzyſche runje milinowy (elektriſki) pſchewod pſchiſpinycź. W ßamßnym wokomiku pak druheho blidaŕſkeho pomonika, kiž w pinzy dźěłaſche, milina dyri a jeho hnydom morweho k ſemi poraſy. Njeſbožowny bě nan tſjoch dźěcźi.

* (Schtom młodeho muža ſaraſył.) Wutoru dopołdnja je pſchi puſchcźenju drjewa 21lětny Franz Pol ſ Königswaldy pola Georgswaldy nahle wo žiwjenje pſchiſchoł. Njeſbožowny ſ druhim muſſkim w lěßu dwaj ſchtomaj narěſowaſche, ſo byſchtaj jej tak puſchcźiłoj. Hdyž pak hiſchcźe dalſchi ſchtom podrěſowaſchtaj, padźe wjerſchk, kiž bě ßo wotkamał, Polej do tyła, tak ſo wón hnydom morwy k ſemi padny.

* (Njeſbože pola wójſka.) Hdyž w Brjegu w Schleſyſkej podoffiźerojo ſ revolvrom tſělecź wuknychu, ßo ſ njekedźbliwoſcźu leutnant Tſchorn do žiwota tſěli a ßo ßmjertnje ſrani. — W Halberſtadtu offiźerojo Seydlitzſkeho kěraßerſkeho regimenta wutoru wujěchachu. Pſchi tym jedyn ßwobodnje běhazy kóń leutnanta Rußdorfa ſ tajkim wotmachom do wutrobna dyri, ſo offiźer ſa něktore hodźiny wumrje.

* (Strowomodleŕ a dźiwolěkaŕ.) W Kralowſkej Hücźe w Schleſkej ſajachu dźiwolěkarja Rurßy-he, kotryž mějeſche lětnje na 30,000 hriwnow dokhodow. Sswoje rosrěcźowanjo, na kotrež wſchědnje wokoło 80 woßobow pſchikhadźeſche, hižo rano w 4. hodź. ſapocźinaſche, ſo to polizija njeby pytka.

* (W truſkach ßo morili.) W nozy k njedźeli běchu ßo na ßep truſkow ſ podkopkow „Fizinus“ pola Laura-Hüty w Schleſynſkej tſjo młodźi pacholjo lehnyli a tam wußnychu, dokelž hoſpody njemějachu. Spadowaze żehliwe truſkowe kruchi jich cźeźko ſranichu. Jedyn ſ nich je hižo morwy, druhaj dwaj lědma žiwaj woſtanjetaj.

* (Sso ſpalił.) W Burkersdorfje pola Kamjenizy ßo wutoru rano jena pólna brózeń wotpali. Pod jejnymi roſpadankami ßu do zyła ſwuhlene cźěło njeſnateho muža namakali. W draſtowych ſbytkach 45 pjenjeźkow namakachu. Najſkerje je ſpaleny jedyn hantwjerſki był, kotryž je w bróżni pſchenozował.

* (Sajědojcźenje ſ methylowym alkoholom.) Cźłowjek dyrbi ßo nětkole bojecź, ſchkleńczku palenza wupicź, dokelž je ſ methylowym alkoholom panzany. W Starej Sucźzy w Bukowinje ßu palenz wupiwſchi tſi woßoby wumrjeke. Schtwórta woßoba ßo ſe ßmjercźu bědźi. Palenz je ſ methyloweho alkohola dźěłany byk. — Teź w Gelſenkirchenje ßu něktoſi ludźo, kotſiž ßu methylowy alkohol pili, na to wumrjeli.

* (Nowy ßrědk pſche kholeru.) Tuneſki lěkaŕ dr. Naam je wußlědźił, ſo ßo ſe ßrědkom adrenalinom kholera wulěkuje. Adrenalin je naczíſna, kotraž ßo ſ pódlanſkich jerchenjow dobywa. Wón je pola 20 cźłowjekow tutón ßrědk nakožił a wſchitzy 20 ßu ßo wot kholery wulěkowali. Pſchedſtejeŕ Pasteurſkeho wuſtawa w Tuniſu, dr. Sergent je wo dr Naamowych poſpytach jara pſchihódnu roſprawu podał a napomina, adrenalin dale wuſpytowacź, hdźež ßo k temu ſkładnoſcź poſkicźi.

* (Njehornik.) Ssud wójnſkeho łódźſtwa w Flensburgu bě jeneho podoffiźera Sonderburgſkeje garniſony dla njekaſanſtwa po § 175 k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźił. Po woſjewjenju wußuda podwyſchk revolver wucźahny, dwójzy do powětra tſěli a ßebi ſ tſeczim wutſěkom kulku do ſpanja tſěli. Wón hnydom wumrje.

* (Rubježnizy na amerikanſkich żeleſnizach.) Na żeleſniſkej cźarje ſ Mobilo do Ohio ſchtyrjo rubježnizy jedyn ludźazy cźah nuſowachu, ſaſtacź. Woni cźahowy pjenježny kaſchcź roſpacźichu a ſe 60,000 dollarami ezeknychu.

* (Sa tſizeczi lět ßo wobhnadźił.) W Inſterburgu w rańſchej Pruſkej je dźěłaczeŕ Sanknies tſizeczi lět w jaſtwje ßedźał. Mordaŕſtwa dla bě ßo na cźaß żiwjenja do jaſtwa wotßudźił, nětkole je ßo wobhnadźił a na ßwobodu puſchcźił.

* (Njeſboże w podkopkach.) W podkopkach pola Raczíbora w Schleſyſkej ßo ßebje ſ lohka wißazych kamjeni puſchcźichu a tſjoch hórnikow pohrjebachu. Prěni bě hnydom morwy, druhaj dwaj pak hiſchcźe wołajo ſnamjo wo ßebi dawaſchtaj, ſo ſtaj żiwaj. Runjež ßo ſe wſchej mozu pſchi cźeźkich wobſtejenjach na jeju wukhowanje dźěłaſche, ßo tola njeporadźi, jeju na ßwětko wuwjeſcź. Wobaj na rukomaj ßwojich wumożerjow ſa ßobu wumrjeſchtaj.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Skałaŕ J. Mjech ſ Wyßokeje pola Kamjeńza bě ßo w Kamjeńzu do pinzy wikowarja Hendricha Bodena dobył a tam 2 poraj cźrijow, 20 puntow kołbaßy, 20 puntow ßuſcheneho mjaßa a połcża, 30 jejow, 8 tykanzow, 10 bleſchow wina a 20 bleſchow limonady kradnył a do ßwojeho wobydlenja wotnjeßł. Pſchi tym bě wón něktore kuſki kołbaßy ſhubił a na tajke waſchnje ßlěd do ßwojeho bydła ſawoſtajił. Jeho k jaſtwu na 1 lěto a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

⚔ Dwaczílětny kamjenjecźiſchcźeŕ R. Fuchs w Budyſchinje bě ßo na dwěmaj ſchulſkimaj holzomaj na njepózcźiwe waſchnje pſchepſchimał. Wón ma ſa to 10 měßazow jaſtwa wotpokucźicź.

⚔ Khěžeŕ Guſtav Jurij Lukaſch w Pſchiwcźizach bě pjecża wo rěſniſkim miſchtrje Emilu Schuſteru w Klukſchu powjedał, ſo je jemu wón chzył jenu kruwu wuwěſchcźicź a ſo je wón jebał. Kawniſki ßud bě Lukaſcha wuwinował, a Schuſter bě ßo pſchecźiwo wußudej powołał. Pſched khoſtanſkej komoru ßo ſtórźbnik a wobſkorżeny wurunaſchtaj.

⚔ W jenej ſhromadźiſnje, w kotrejž mějeſche ßo wubjerk blidarjow Budyſkeje waggonſkeje fabriki ſ nowa wuſwolicź, bě blidaŕ J. G. Hoffmann ſ Wadez na blidarja Mitterja w Budyſchinje ſrěcźał, ſo je njecźeßnu wěz ſkucźił. Skſchiwdźenja dla bě kawniſki ßud Hoffmanna k 26 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Hoffmannowe powołanje pſchecźiwo temu ßo ſacźißny.

⚔ Jednanje w privatnej ſtórźbje kowaŕſkeho miſchtra Emila Oskara Greulicha w Budyſchinje pſchecźiwo klampnaŕſkemu miſchtrej Bertholdej na Židowje ßo wotſtorcźi. Wonaj běſchtaj ßo ſkſchiwdźenja dla wobſtorżiłoj, a kawniſki ßud bě Bertholdej 90 hriwnow a Greulichej 25 hr. khoſtanja napołożił. Pſchecźiwo temule wußudej ſtaj ßo wonaj powołałoj.

⚔ Dla pſcheńdźenja pſchecźiwo hońtwinſkemu ſakonjej bě Lubijſki kawniſki ßud hajniſkeho pomozníka Kahla, pola hrabje Breßlera we Luſku ßłużazeho, k 70 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Wobſkorżeny bě pjecża loni 15. dezembra na Luſcźanſkim revěrje jeneho ſajaza tſělił, kotryž bě na Cźornjowſki revěr bežał. Poß pak ſajaza ſaßo k Luſcźanſkej mjeſy cźerjeſche, tola prjedy hacź ſajaz ju pſcheběża, wón padny. Poß jeho ſběhny a k hajniſkemu donjeße. Tutón ſajaza, měſto ſo by jeho najenkej Bjenadże wotedał, domoj wſa. Dla dalſcheho pſchepytanja ßo lokalna termija poſtaji.

K ſelenemu ſchtwórtkej

forty

jako dar ßo pſchihodźaze ſ kóždym ßo žadazym napißmom wſchěch płaczíſnow.

Jutrowne mjedowe tykanczki

po 20 pj. hacž 4 mk.

Jutrowne wobraſy. Jutrowne zakty. Jutrowne jeja.

Lehmannez konditornja

prjedy Nawka

a ßerb ſkej haßy w Budyſchinje. Tel. 118.

Fotograſiſki atelier

Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany. — Sałożene 1899.

Pſchimérne płaczíſny.

Woprawdze wubjernje ßłodza

MAGGIowe poliwki

w kóſtkach po 10 np., ſa 2—3 talerje poliwki. Jenož ſ wodu ſa najkrótſchi czaß ſwaricz.

Poruczam je kóždemu najnaležniſcho.

Khorla Preißer jun. pſchi žitnych wikach 24.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 28. měrza ma ßo **dopołduja wot 9 hodźin**

w Hucźinjanſkim hoſćenzu

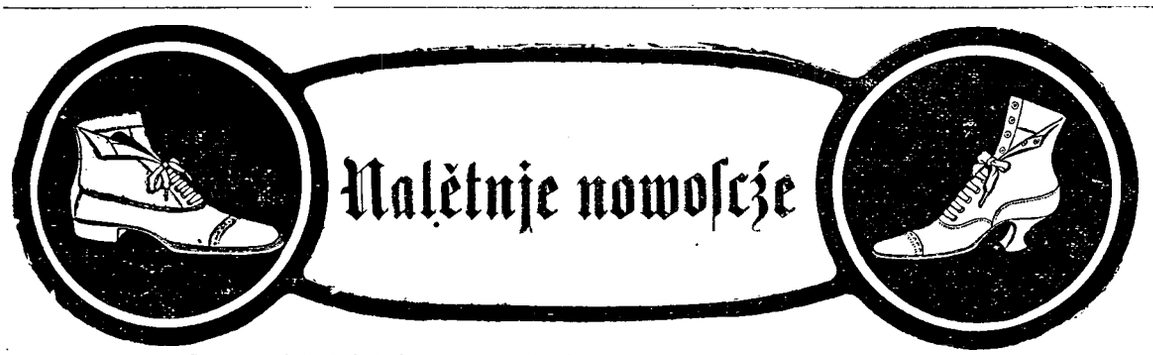
na Maleſchanſkim revěrje

w Hlinjanſkej holi, Stróžanſkej holi, Fleißigu a Hucźinjanſkim lěſku ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

60 khójnowych žerdźow,
8 rm. twjerdych palnych ſchćěpow,
40 = = = kuluchow,
180 = mjehkich = kuluchow,
26 = = repuchow,
198 = = pjenkow.

Huſćańſke hajniſtwo, 18. měrza 1912.

O. Mendte.

ßu w njedoſćehnjenym wubjerku faßonowźa druźinow doſchće.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho po kóždej płaczíſnje.

Dźěćźaze ſchkórnje we wulkim wubjerku.

Jeniczke pſchedawanje **G. Engelhardtowych** czrijow w Caſſelu.

Jeniczke pſchedawanje

woprawdźitych patentowanych **Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.**

Konfirmandske črije a škórnje

kaž tež wſchě jenož pomyßlne druźiny **czrijow a ſchkórnjow ſa žony, mužow a dźěći** po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje dźěłam pſchipóſnate wubjernje ßo pſchihodźaze wobucze ſa krótki czaß.

Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Heinrich Mohr, czrijownja pſchi žitnych wikach. Telefon 384.

Wobhladajcze ßebi moje pjecź wukładnych woknow.

Schulſke tity

po wſchěch płaczíſnach

pjelnjene a njepjelnjene

porucza

Lehmannez konditornja

w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy.

Hroch,
woku,
kolij,
feradellu,
majß k ßadźenju,
kuczny měſchenzu

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Viſitne khartki

czíſchczi ſpěſchnje a tunjo

Esmolerjez knihiczíſchczerńja.

Jutrowne tity

porucza

Schokoladen-Schmidt

na theaterſkej haßy 4.

S tutym cześczenym ßerbßkim krajanam k wjedźenju dawam, ßo ßym ßo ſ Wulkich Sdźar do **Budyßchina** pßcheßydlił a ßo na **Mużakowßkej drózy 4** w domje knjeſa Popy bydlu. Tu kaž prjedy we Wulkich Sdźarach ludźi runam a maßěruju.

Jan Scholta, maßeur.

Pßcheßadźowanje inventara.

Dla ſpuſchczenja wotnajecża budu **pjatk 29. měrza dopołdnja wot 10 hodźin**

na knježim dworje w Zyżezach

4 konje, 12 kruwow, 4 hoſpodarſke woſy, 2 pjerataj woſaj, 2 kuczowaj woſaj, 1 jenopßcheżny pizny wós, 1 juchowy ßud, 700 litrow wopſchijazy, **1 por żeleſnych brónow, 3 pory bronow ſ drjewjanej hrjadu, 1 Sackſku ßyjazu maſchinu,** 1¾ metr. ſchěroku, **1 běrny wumjetazu maſchinu, 1 běrnytłóczak, 1 ßynowobroczak, 1 żeleſny pług** (Sackſki), **1 wobroczny pług, 1 ſladrawu, 1 cziſczazu maſchinu, 2 poraj żnjowych rěblow, 1 hoſpodarſke ßanje, 2 rěpu ßykazej maſchinje, 1 ßykanjowu maſchinu, 1 hładku walzu, 5 rěblow, 1 ſchatowu rolu** atd. na dobrowólne waſchnje na pßcheßadźowanje pßchedawacź. Mjes konjemi je jena 9lětna orig oldenb. plahowanſka kobła, wyßokopſchiſrěbna; wſchě konje ßu ſkludne, w měſcże ßo njeſpłóſchaze. Kruwy ßu najlěpßche dejki (hač 25 litr.). Hródź bě a je zyle bjes khoroſczow.

Kurt Wällnitz,
pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny na pßcheßadźowanje pßchedawaŕ.

---

w Draždźanach-A.
Kaiżerſtraße 27
ſchwajzarſki dźěl,

Holczi penſionat
Richter-Hunte.
Villa ſ khłódkojtej ſahrodu.

Wſchoſtronſke hódne ſdźěłanje, ſtaroſczliwe wothladanje, wutrobne ßwójbne żiwjenje.
— Proſpekty ßo wobrótnje ſczelu. —

Kedźbu!

Sa wucżitanje kharaktera, wukładenje ruczných czarow je ßławna frenologina ßobotu 30., njedźelu 31. měrza a póndźelu 1. haprleja rano wot 10 hacź wjeczor do 10 hodźin k rěczam w hoſczenzu „ſłoteho ßłónza" w Budyſchinje.

Penſionat Böhmez realneje ſchule

w **Draždźanach** na Ferdinandſkej drózy 17. Schula wopißmo ſa jenolětnu dobrowólnu ßłużbu dawa. Hacź dotal je 1162 abiturientow wobſtako.

Rataŕſtwo w Lipoji w Rósborſkim wokrjeżu, 30 jutrow wulke, ſ dobrymi polemi, łuku a lěßom, ſkoro nowymi twarjenjemi, je ſ inventarom ſa 18000 hr. tunjo na pßchedań pßchi 6- hacź 8000 mk. napłaczenja. Dalſche je ſhonicź pola ratarja Holza tam.

Hłowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu ſrjedu 10. hapryla 1912** popołdnju ½3 hodźin w »Serbskim Domje« w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Namjety.

Wšěch sobuſtawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Towaŕſtwo ßerbſkich burow w Bukezach
ſměje **njedźelu 24. měrza** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin poßedźenje. Pßchednoſchk hłowneho pßpedßydy knjeſa ryczerkubleŕſkeho najenka Rjenczа ſ Worklez. Sliczbowanje. Nowowólby atd.

Wſchitke ßobuſtawy ßo najpßcheczelniſcho pßcheproſchuja. Hoſczo ßu lubje witani.

Pßchedßydſtwo.

Burſke towaŕſtwo w Rakezach
ſměje, da-li Bóh, jutſje njedźelu **24. měrza** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſczenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy naležnje **pßchedßydſtwo.**

Mótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu doſtacź
we wudawaŕni
Serb. Nowin.

»Serbska Pčólnica«
změje **póndźelu 25. nalětnika** wječor ½8 hodź. pola Zarjenkec w **Khróśćicach** swoju lětušu **hłownu zhromadźiznu.**

Wo bohaty wopyt proſy
předsydstwo.

Jěſdny grat
poruczа **Wähner**
pßchi żitnych wikach.

Wſcho wjedro wudźeržaze dobre jejanjeßerki ßu moje
żołte italſke kury.
Jeja k naßadźenju po 10 pj. pßchedawam.
Otto Linke, hoſczenzaŕ
w Cź chońzach p. Budyſchina.

Rjana maßiwna **khěża** ſe ßadowej ſahrodu a polom je na pßchedań w Běłych Noßlizach cżo. 20.

Najlepßchi czerſtwy
= łój =
ma na pßchedań
rěſniſki miſchtr **E. Stephan**
w Budyſchinje na ßerbſkich hrjebjach.

Trjebanu
12 konjazych mozow ßylnu pßchiprawu ſa płun zyzaty motor ſ elektr. ſapalenjom
ma tunjo ſ rukowanjom na pßchedań **Bruno Röntſch** w Holzy pola Huſki.

Dobre trjebane
twarſke drjewo
je na pßchedań pßchi brjohowym puczu (Uferweg) 1 po 1 ſkhodźe.

Dźěczazy wós
ſa 6 mk. a **ſportſki wós** tunjo na pßchedań na Moltkowej drózy cźißko 9.

Kuchaŕki, ſwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pßchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelniſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Tyſcheŕſkeho pomoznika
hnydom pyta **Hermann Scholta**
w Minakale.

Dźěłaczeŕſku ßwójbu
do zyhelnicze k 1. meji pytam. Wobydlenje w zyhelnczi ſ polom a ſahrodku darmo. Wobſtajne dźěło.
A. Schäfer
w Konjezach p. Kubſchiz.

Wutrobny dźak
wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Domaſchzy ſa wutroby hnujaze póſtne drědowanje, 19. měrza w Cźornych Noßlizach dźeržane, praja
nutrni kemſcherjo.

Spěwaŕſke,
ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pßchedań
we wudawaŕni Serb. Nowin.

(K temu cźißku pßchiłoha.)

Pschiloha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. měrza 1912.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

18. měrza 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	47—50	90—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—44	77—84
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—39	73—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene j. kojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	82—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	37—43	73—81
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—34	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	85—89
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	77—83
3. ßnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—60	96—100
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	50—55	88—95
3. ßnadnje wuwite wot zyza	44—48	82—86
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischižejnjow w staroby hacž do 1¼ léta	52—54	68—70
2. mjaßne	50—52	67—69
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	47—49	64—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 21. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenica . . . . . běła	—	—	—	—	10	10	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	70	9	80
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	13	8	90	9	—
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows . . . . "	10	—	10	40	9	80	10	—
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	60	4	20	3	60	4	—
Butra . . . . 1 kilogr.	3	—	3	30	3	10	3	20
Pschenična muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Rjana muka . 50 "	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	4	30	4	60	4	25	4	60
Ssłoma . . 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Proßata 440 schtuk, schtuka . . .	15	—	27	50	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	6	60	7	10
Rjane wotruby "	—	—	7	10	7	10	7	60
Pschenični gris "	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris "	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., rožka wot 9 hr. 05 np. hacž 9 hr. 25 np., ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 45 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 40 np. hacž 14 hr. 61 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

21. měrza 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np., pschenża wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np. ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 5 hr. — np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., utra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. 10 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wiedro w Londonje 22. měrza: Sso wujaßnjaze.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Judika rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże duchowny Tischer ßerbske paczelske dźěći pruhowacź. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Max Hajna, wobkhodny sarjadnik w Tšelanach, s Friedu Köckritzej s Draždžan.

Sdruhich wožadow: Hendrich Kurt Müller, serżant w Budyschinje, s Amaliu Helenu Keckez w Bukezach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Rudolf, Wylema Gustava Huhle, khěžerja a cźěßle w Dobruschi, ß. — Olga Irmgard, Khorle Maxa Scholty, fabrikarja w Sczijezach, dź. — Erna Johanna, Bjedricha Jurja Wuschika, kopornikarja na Zidowje, dź. — Elsa, njemandź. dź. we Wulkim Wjelkowje.

Sdruhich wožadow: Fryz Rudolf, Bjedricha Augusta Fiedlerja, skakarja we Wjelkowach, ß. — Frieda Johanna, Pawoła Ernsta Rodiga, skakarja w Carlsdorfje, dź. — Ida Gertrud, Oskara Pawoła Pětschki, kublerja w Dreczinje, dź. — Jan Ernst, Khorle Augusta Staruża, murjerja w Khwaczizach, ß. — Richard Emil, Ernsta Prosti, bětnarja w Khwaczizach, ß. — Joh. Hedwig, Jana Trylina, samkarja w Khwaczizach, dź. — Pawoł Max, Ernsta Gustava Förstera, murjerja we Wujezku, ß. — Emma Elsa, njemandź. dź. w Rodezach p. Pomorz. — Hana Hedwig, Gustava Hermanna Hajnzy, kowarja w Kubschizach, dź. — Marja Martha, Jana Moritza Teicherta, dźěłaczerja w Pschiwczizach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: dźeń 14. měrza: Hana Ernestina Wroblez, njebo Jana Augusta Pjecha, kublerja w Hrubocźizach, sawostajena wudowa tu, 55 l. 1 m. 17 d. (khowana na Michalskim pohrjebnischczu). — Hana Amalija Postoliz, njebo Bjedricha Wylema Dietzy, fórbarkarja a stawnika na Zidowje, sawostajena wudowa tu, 64 l. 2 m. 1 dź. (khowała so na Hrodźischku). — 17. Augusta Ida Bertha Klugiz, Jana Adolfa Duczmana, khežerja a cźěßle, nětkole invalidy na Zidowje, mandželska, 65 l. 1 m. 3 d. — 18. Martha Emma, Ernsta Augusta Biesolda, fabrikanta zementowych tworow w Sslonej Borschczi, dź., 9 m. 16 d.

Sdruhich wožadow: Helena, njebo Wylema Wicźasa, hoscźenzarja w Prěczezach, sawostajena wudowa tam, 78 l. 5 m. 21 d. — Jan August Ferdinand Mütza, mlynowy wobßedźer w Njesdaschezach, 48 l. 11 m. 20 d. — Oswald Bjarnat Karoluß, fabrikslt wjednik w Margareczinej Hěcze, 49 l. 5 m. 17 d. — Gertruda swud. Ackermannowa, wumjenkarka w Trjebjenzach, 88 l. 2 m. — Hana Helena, Ernsta Maxa Kobana, kowarja w Porschizach, dź., 11 m. 15 d. — Max Willy, Gustava Klimanta Berndta, murjerja w Porschizach, ß., 2 l. 4 m. 10 d. — Khorla Handrik w Bukojni, 85 l. 9 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedželu Judika smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschijan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach w schuli ßerbska spowjedź a ßerbske kemschenje.

Póndźelu 25. měrza, jako na pschipowjedanje Marje, budże rano ½9 hodźin ßerbska spowjedź a ½10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Judika smeje duchowny Bójz rano ½8 hodźin němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje duchowny Bójz pruhowanje ßerbskich a a popołdnju w 3 hodź. farar Domaschka pruhowanje němskich paczelskich dźěći. — Pjatk dopołdnja w 9 hodź. smeje farar Domaschka ßerbsku póstnu nutrnosć.

Sshmjenja!

Sa tudomne strony najlěpje wupruhowane družiny najnowschich žnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenske zyble

porucza we wulkim wubjerku a derje sthadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaczišnach

Khorla Preißer jun.

Kein Ausverkauf
keine Räumung u. doch
Billige Preise

Mužaze a žonjaze schkórnje
konfirmandske schkórnje
po mk. 6.75 8.75 10.75

Čžijownja „Modern“ w Budyschinje
na rózku Hoschiz a seminarskeje drohi.

Najlěpschi schlesyski
= rusky
= schtyrski
czerwjeny dźeczel
bjes židy,
najlěpschi schlesyski

běły dźeczel,
najlěpschi schwedski
dźeczel,
žołty dźeczel —
inkarnat-dźeczel,
najlěpschu woprawnu jendźelsku
a italsku
rajsku trawu,
mjedowu trawu,
trawowe žymjenja
sa wlóžne a žuche łuki,
najlěpschu
timothejowu,
měschenja sa
swěrinsku sahrodu,
seradellu,
wušywny hroch
a woku,
woprawne
Eckendorfske a Oberndorfske
runklizowe žymjo
kaž tež wschě druźiny
pólnych a sahrodnych
žymjenjow,
Drazdźanske
žadźenske zyble
atd. porucža
H. Lolck

Wschě nalětnje nowoseże
prostych a mjehkich kłobukow,
mužazych a hólczazych mězow
wschěch pomyslnych formow, barbow a druźinow žu hižo
doschle a je po spodźiwnje tunich płaczisnach poruczam,
mužaze a hólczaze sportske mězy
hižo po 40 pj.
Konfirmandske kłobuki
w njeßměrnym wubjerku po 1.50 hacž 2.50 mk.
Hugo Lehmann
kłobukowa a mězowa woßebita pschedawarnja
na bohatej haßy 22. **w Budyschinje.** na bohatej haßy 22.

Nalětnje krejczisczaze lěkowanje
s krejczisczazym czajom
se snamjenjom hrodowskeje haptyki
pakčik 1 mk.
Krejczisczaze pile
schleńza 50 pj.
Krejczisczaze kapki
blescha 75 pj.
Na wšy žo sczele. Jenož woprawdźite
w hrodowskej haptyzy.
Pawoł Leidler.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucža
C. A. Pietsch,
žedłarski mischtr
na kamjentnej haßy 18
(niže króny).

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſkuzby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czißlo 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Dobru
pſcheńczinu muku
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Zuſe ſuby,
plombowanje
w khmanym wuwjedženju.
Suby do ſkota ſadžene.
ſchtapacje na ſuby, krony.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haßy, prjedy na theaterſkej haßy.

Snate najlěpſche a najtuńſche
jéſdne kola
kupuja ſo pola
W. Fuchsa
w Budyſchinje
na Draždžanſkej dróſy.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

derje ſo pſchihodžaze formy ſ rukowanjom ſa dżerżenje 5^{40} 6^{50} 7^{50} 8^{50} 9^{50} 10^{50}.

Dźěczaze ſchkórnje hižo po 1^{10}.

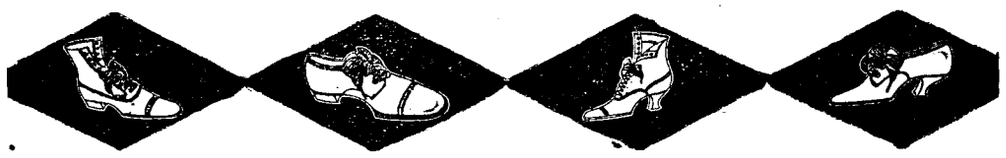
Schulſke ſchkórnje żylne a trajne 3^{40} 3^{90} 4^{40} 5^{50}.

Konfirmandſke ſchkórnje
we wulkim wubjerku woßebje tunje.

Jeniczke pſchedawanje żwěto-żlawnych a wſchudże lěpſchinu mějazych **Salamanderſkich ſchkórnjow.**

Kóżdy ſyſtem najlěpſche ruczne dźěło.

Shorjelſka czrijowa pſchedawaŕnja
A. Jacobsohn
w Budyſchinje **na bohatej haßy 7.**

Konfirmaziske khartki
we wulkim wubjerku
ſu doſtacź
we wudawaŕni Serbskich Nowin.

Nowe doſchle:

1 dźělba běłych platowych ſchantkow
ſ małymi ſmylkami, jara tunjo.

1 dźělba běłych a na žołcź gardinowych ſbytkow
wot jeneho hacź do 4 woknow doßahazych.

1 dźělba elſaſkeho koſchlazeho żukna
zyle woßebje płaczišny hódna.

1 dźělba ſbytkow ſa bluſy, jaki, dźěczaze wobleczenja, ſchórzuchi, koſchle atd.

Aug. Pawoł Hilger
na ſeminarſkej dróſy czißlo 2.

K ſapoczatkej noweho ſchulſkeho lěta

poruczam we wulkim wubjerku, kaž je ſnate, derje a tunjo:
holczaze torniſtry, holczaze ſchulſke toſche, ſchuleŕſke mapy, żnědanſke toſchki, ſchifrowe tafle, ſchifrowe kaſchcziki,
drjewjane a kožane, atd.

T. Albert,
měj. Khorla Bahla
żedłaŕſki miſchtr w Budyſchinje.
Pſchi lawſkich hrjebjach 10. **Pódla Serbſkeho Doma.**

Franz Marſchner
czaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
żwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczišwemu wobkedźbowanju poruczam.
Hódna twora. **Pißmne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Hobrski wubjerk

konfirmaziskich khartow,

wopomnjenskich knihow,

knihowych snamjeschkow,

sčěnskich schpruchow.

Wulki wubjerk nowosčzow

konfirmaziskich

& wobrasow, &

konfirmaziskich a

jutrownych darow,

žohnowazy Khrystuß,

jandžel pěstoń

atd.

A. & M. Neuhahn

na ßerbskej haßy 4.

Telefon 449.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měječzel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesčzinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poručzam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzhiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž tež **laty, blidarske deski**

a woßebje **ßuche tšěschne pschikryeza**

porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Hižo wot 27 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

ßymjenja sa nalětni a lěczny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi sčzelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitosčz), kotrež tole lěto woßebje derje skhadza.

Teho dla ßwojim czesčzenym wotebjerarjam wschě ßymjenja w dobrej skhadzazej tworje poručzam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a czerwjene hobrskowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyjeczanske žołte ßymjo, najwjetschu czerwjenu **pizowansku zołkowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho sažneho, Barlinskeho ßrěnjosažneho, hollandskeho czěmnoczerwjeneho, pósdneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho czěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitosčz: Erfurtske kwětkowe ßymjenja

w 10pjenjezkatych pakczikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždzanskeje zyble k ßadzenju.**

Woßebje poručzam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberosow atd.

Moje stejischczo je hižo wot 27 lět na mjaßowym torhoschczu.

Jan Bjedrich, **ßymjenjowa pschedawarnja**

w **Kotwasy** pola Pomorz.

Schulske schórzuchi kóždeje wulkosčze!

Poßleschczowe tkaniny, meter hižo po 35 pj.

Gardiny — meblowe kattuny.

Wuczobniske schórzuchi a blusy.

Jaki — ßlomniki.

Módroczischcz je runje doschoł.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Phönixowe, Grützerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel měječzel **Gustav Kloeppel**

w Budyschinje

Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach do. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 13. | Sobotu 30. měrca 1912. | Lětnik 71.

We sakskim sejmje

bě po krótkim poseděnju sańdźenu póndźelu scźěhowazu wutoru dlějšeho poseděnje, w kotrymž wo jenym nowym sakonju wothłosowachu. Tónle sakoń pschinješe wschelake pscheměnjenja sa porjad wjesnych gmejnow. Se wschelakimi postajenjemi njejsmy my konserwatiwni na žane waschnje pschesjene. Knjeżerstwowy nacźisk žadasche sebi mjenujzy, gmejnam pschewostajicź, kak chzedźa rjadownje sasydlenych tworicź (Klassenbildung der Ansässigen). Deputazija je nawopak wobsamkła, tele rjadownje tworicź jenož po pschinoschkach k gmejnskim cźežam. S tajkim postajenjom nam burskim gmejnam strach hrosy. Dotal dźělachmy nasche rjadownje do kublerjow, žiwnoscźerjow a khěžkarjow. To nam po postajenjach deputazije njeby wschudźom wjazy mózno było. Dale nam sakoń wjazy móznosć njedawa, we naschich małych wjeskach w rjadownjach sasydlenych shromadnje wolicź, kaž je so to tu a tam stawało. Dokelž ja tele postajenja sa nasche wjesne gmejny sa spomožne nimam, teho dla sym pschecźiwo nim rěcźał a hłosował. Ssam rosprawnik sa tónle sakoń mi pschidawasche, so skónčnje prěnja komora tymle mojim nahladam pschistupi. Pschecźiwo zyłkemu sakonjej hłosowachu sozialdemokraći shromadnje. Pschetoż woni žadaju sa nasche gmejny tajke wólbne prawo, kotrež jim smóžni knjeżerstwo w gmejnach na so storhnyć.

Ssrjedu pschihłosowachu jenomyślnje k wuwjedźeńskim postajenjam w nastupanju khěžorstwoweho sakonja sa dawk na wulki pschirostk leżomnostneje hódnosće. Tónle dawk, kiž móże cźasto wyšoki sthodźeńk dozpicź, po pokojzy do khěžorstwoweje pokładniny běži. 4 dźesatki pschipadnu gmejnam a jedyn dźesatk sakska pokładniza sa swoje, jej s teile sběrku nastawaze wudawki wobkhowa. S knjeżerstwoweje rosprawy shonichmy, so sakskej pokładniny poprawom junu wjetsche wudawki wurostu. Pschi tym chzemy cźitarjow Serb. Now. na to kedźbliwych cźinicź, so móža s tehole khěžorstwoweho sakonja ratarjam cźasto wulke njelubosnosće nastacź. Pola naš ratarjow je waschnje, swój statok jenemu dźesću sa cźasto jara nisku płacźisnu pschewostajicź. To so tehodła stawa, so by so pschi pschipisanju na wudawkach lutowało. Pschińdźe nětko po krótkich létach tajki statok na pschedań, dostanje pschedawaŕ wjele wjetšu płacźisnu hač je so we swojim cźasu do kupje sapisało. Nětko tónle sakoń do mozy stupi. Dawk cźasto wjele tysac hriwnow wucźini.

Sańdźeny schtwórtk bě sasso jene nimo měry dołhe poseděnje. Sapocźa so w 1 hodź. pschipołdnju. Jednasche so wo Elsterskich kupjelach w Vogtlandźe. S druha žadasche so, so by stat pschi wudźělenju skasankow sa swoje potrjebnosće na sprawne žadanje rjemjeźknikow dźiwał, swoje skasanki małym a srěnim rjemjeźknikam pschidźělił. Cźi pak dyrbja so sjednocźicź do swjaskow, kotrež jim smóžnja, sa stat dźěłacź.

We wjecźornych hodźinach hischcźe k sajimawym rosrěcźowanjam dla seminarow dóńdźe. We prěnjej komorje bě so exzellenza dr. Mehnert na to hórschik, so so we seminarach we wjele pschedmjetach to wucźi, schtož seminaristam jako posdźischim wucźerjam se žanym wužitkom njeje, sa to pak so trěbnische pschedmjety sanjechaju. Liberalni tehodła rěcźnika prěnjeje komory wótrje pschimachu. Rěcźnik konserwatiwnych, dr. Böhme, jim rasnje a nimo měry wustojnje wotmolwi. Kultusowy minister so wotmjelcźa! — Po krótkim poseděnju na wcźerawschim pjatku dźěsche sejm do jutrownych prózdninow. — Póndźelu 15. haprleje so wuradźowanje s nowa sapocźinaju.

W schulskej deputaziji je dźěło khětro postupało. Też wo paragrafje, serbsku narodnosć nastupazym, so pojedna. Zyła naležnosć směje hischcźe wschelake scźěhwki. Wo wschěm w prawym cźasu nadrobne powjesće.

E. B.

Straik hórnikow w Sakskej

je sańdźeny tydźeń nimale jenaki wostał. Dźěłacźerskej organisaziji je pjecza mózno, strajkowarjow dlějschi cźas podpjeracź. Konsumske towarstwa we Woleschnizy, Lusy, Hohndorfje a druhich wsach su wobsamkle, kóždemu strajkowazemu hórnikej wo tydźeń pokrutu khlěba dawacź. Wschelazy strajkowazy hórnizy, kotriž su murjerstwo abo cźěsliwo nawukli, snadź so s zyła wjazy do jamow njewrócźa. Nadpadny je wulki rosdźěl liczby strajkowarjow, kotruž hórnistwowe towarstwo a strajkowanski komitej wosjewjataj. Hórnistwowe towarstwo wudawa, so we Luhowsko-Woleschniczanskim rewěrje s 10816 hórnikow jenož 4130 a w Zwikowskim rewěrje s 11909 hórnikow jenož 5213 muži strajkuje, temu napscheczo strajkowanski komitej liczbu strajkowarjow na 16000 muži wobliczuje.

Wutoru bě w Zwikowje shromadźizna něhdźe 1000 strajkowazych hórnikow. W njej so hórnizy napominachu, so bychu w strajku wutrali.

Njedźiwajzy strajka njemóža w Meuselwitzskim rewěrje wobsedźerjo jamow wuhlo wotbycź. W mikej symje je so mało wuhla pschetrjebało. W jenej jamje je so tehodła dyrbjało 80 mužam dźěło wupowjedźicź.

Pruski krajny sejm

je sańdźeny tydźeń wo ludowych schulach jednał. Sa khude gmejny so wjazy statneje pomozy žadasche. S njej dyrbi so wosebje pschepjelnjenju rjadownjow wotpomhacź. Nětkole su hischcźe rjadownje se 100 hacź 170 dźěcźimi. Sapósłanz Hoff na to pokasowasche, so pschi statuych pschidawkach k schulskim cźežam burske gmejny mało dostawaju, mjes tym so maja kublowe wokrjesy lepschinu. Sozialdemokrat Borchardt sebi žadasche, so bychu so schulske dawki hinak rosdźělike. Rěcźnika tsi krócź k porjadej swołachu, na cźož jemu słowa wsachu. Nnamjet swobodomyślneje strony, so směli wucźerjo universitu wopytacź, so wotpokasa. Kultusowy minister njemějesche sa ludowu schulu sa spomožne, hdy by universitny studium. pschibjeral. Wucźerjo, kotriž chzedźa swoju wědomosć wudospolnicź, maja k temu składnosć w pokraczowanskich kursach. Potom so sejm s hajenjom młodźiny sabjerasche.

Dawk sa njeżenjenzow, kotryž dyrbjesche so s 3000 hriwnami dołhodow sapocźecź a dźesatcźinu dołhodneho dawka wucźinicź, je so w dawkowej komišiji sacźisnył.

Ssrjedu je sejm wo sakonju jednał, po kotrymž dyrbja so sjawne nalutowarnje nusowacź, sebi sa něhdźe schtwórty dźěl nalutowarskich pjenjes statne pjenjesy nakupicź. Sakoń je so pschijał.

Žony w Pruskej sebi po pschikładze swojich jendźelskich towarschkow wólbne prawo pschi wschěch politiskich wólbach žadaju. Na to so pocźahowazu petiziju su wone pruskemu krajnemu sejmej pschepodałe. Wona je so najprjódzy petiziskej komišiji k rosprawjenju

pschepodaka. So by ßo žónskim w Pruskej wólbne prawo dako, na to njeje hischcze nětkole žanych wuhladow.

S puczowanjom khěžora Wylema na kupu Korfu

je ßo ßylnosć a njekhabkatosć trojoswjaska ſ nowa psched ßwětom pokasaka. We Winje je khěžor Wylem ſ hosczom awstriskeho khěžora byk a w Venedigu je ßo ſ italskim kralom seschok. Jsalski lud jemu wschudże kaž wumožnikej ſ najwjetscheje nusy napscheczo wyskasche. Italske nowiny pißaju, so dżenßa w Italskej žaneje politiskeje strony njeje, kotraž njeby nusnosć spósnaka, so dyrbi ßo Italska k trojoswjaskej dżerżecz.

Khěžor Wylem njeje w Venedigu pschecželnych ßkowow lutowak a njeje ßo dlik, tež w rosmolwjenjach wo italsko-turkowskej wójnje porěczecz. Wón je ſ tym w zyłej Italskej sahorjenje a wulke nadżije sbudżik, tak so nětko tež něhduschi pschecziwnizy trojoswjaska jemu khwalbu spěwaju.

Woßebje ßo ßkowa wusběhuja, kotrež je khěžor pschi hosczinje na lubi kódże „Hohenzollern“ rěczak: „Wobdżiwuju ßo Italskej sa pschikkad ziwilisazije, wójnskeje ßylnoscze a jenomyßlnoscze zyłeho luda a dżiwam ßo wutrajnosczi a twjerdej woli, ſ kotrejż wobstawa na myßli dobycża Lybiskeje (Tripolitanskeje).“

Nowiny „Coriere della Sera“, kotrež pschi spoczatku italsko-turkowskeje wójny najbóle sa wustupjenjom Italskeje ſ trojoswjaska wokachu, ßwój kłud pschisnawaju a pischu, so ßu w Italskej něhduschi pschecziwnizy trojoswjaska wo jeho nusnosczi pscheßwědczeni a dny we Venedigu ßu dopokasake, kak hłuboko je ßo tole wědomje do wutroby zyłeho luda dobyło.

S Venedига ßo wotßaliwschi je ßo khěžor Wylem na awstriskej kupje Beroni ſ awstriskim trónskim naßlědnikom Franzom Ferdinandom setkał a potom dale k kupje Korfu jěł. Khěžorstwowy kanzler sa nim pojědże, so by jemu tam wo knježerstwowych naležnosczach rosprawjak.

Němska a politiski pschewrót w Chinje.

Pschi jednanju wo wudawkach sa Kiaučžou w khěžorstwowym ßejmje statny sekretar ſ Zimmermann praji, so je němske knježerstwo hromadże ſ druhimi statami saßadże pschihłoßowało, ßo do chineskich naležnosczow niz měschecz. Němska ßo wschěm pospytam napscheczo staji, so by ßo China rosdżěliła. Chineske khěžorstwo dyrbi ßo jako zyłk sdżerżecz a po hospodarskej stronje dyrbi saßada ßwobodneho wikowanja saruczena bycz. Njeměry njeßu ßo hischcze skónczike. S wjele stron Europjenjo wo pomoz wołaju. Teho dla je trjeba, so by ßo němske sakitanske wójsko w Chinje wo 500 na 2500 muži rosmnożiło. Khěžorstwowy ßejm 650,000 hriwnow sa rosmnoženje sakitanskeho wójska wo 500 muži pschiswoli. Tež nětkotsi sozialdemokratojo sa to hłoßowachu.

Němszy wulkoležomnosczerjo a ruszy dżełaczerjo.

W rańschej Pruskej lěto wot lěta 30000—40000 zuſnych ratarskich dżełaczerjow dżěła; ſ nich stej dwě tsecżinje ſ Ruskeje. Bjes tychle zuſnych dżełaczerjow rańscho-pruszy wulkoležomnosczerjo do zyła hospodaricz njemóża. Hacz runje je praschenje sa zuſnymi dżełaczerjemi wjetsche, dokelż ßo domjazy ratarski lud do městow czischczi, jim pruske knježerstwo pschebywanje w Němskej po móżnosczi poczežuje, ßo bojo, so mohli ßo trajnje w Pruskej saßydlicz a ju pscheßkowjanschczicz.

Każ chzedża nowiny „Goloß Moskwy“ (Hłóß Moskwy) wjedżecz, lětża jara mało ruskich dżełaczerjow do rańscheje Pruskeje pschińdże. Hewak hižo w haprleji pschikhadżeja, tola lětża ßo njejßu hischcze pola pruskich dżełodawarjow samolwili. Pschiczina leži w spěschnym hospodarskim sakczěczu ruskich namjesnych gubernijow, kotrež ßame dżełaczerskich rukow ſ hłubje leżazych gubernijow potrjebaju. Ale jena ſ najhłownischich pschiczinow, so ruszy dżełaczerjo nochzedża wjazy do Pruskeje khodżicz, je ta, so pruske wyschnosczе ſ nimi njelubje wobkhadżeja, schtoż ruski dżełaczer, doma na dospołnu ßwobodu pschi dżěle swuknywschi, snjesecz njemóże.

Wotpokasanje pjenjeżnych pschikłohow sa póstiskich sastojnikow w Pólskej.

W khěžorstwowym ßejmje ßu Polazy pschi jednanju wo wudawkach a dokhodach khěžorskeje póshty namjetowali, so by ßo woßebita pjenjeżna pschikłoha sa němskich póstiskich sastojnikow w Pólskej dale njepschiswolika. Tale pschikłoha je myto sa potkóczenje pólskeje rěcże w pruskich pálskich provinzach. Pólski sapóßłanz Klabovski ßo na to hórschesche, so ßo politiske skutkowanje sastojnikow kontroluje. Statny sekretar Krätke podarmo sastupjerjow lěwizy proschesche, so njebychu němskim sastojnikam w Pólskej mſdu pschikrótschili. Polazy, zentrum a sozialdemokratojo se 183 pschecżiwo 122 hłoßam woßebitu pschikłohu sa póstiskich sastojnikow w Pólskej sacżißnychu.

Wójna na Balkanje njehadżi ßo wobeńcz.

Bołharske nowiny „Wjeczorna Poczta“ dopokasuja, so je Turkowska w poßlednim sacżahowanju. Tak bórsy hacz italske wójsko brjoh egejskeho morja póczinje bombardowacz, budża interesßy Bołharskeje, Sserbije a Grichiskeje tak wohrożene, so jim njebudże móżno, měr sakhowacz. Tola tež hdyż italske wójnske łódże psched Konstantinopel a Saloniki njepschijědu, budża ßo balkanske staty do Turkowskeje dacz dyrbjecz a ju dobicz, każ straschne swěrjo. Tak bórsy hacz smeje Turkowska saßo wólnu ruku, nowu morjenzu mjes kschesczijanami na Balkanje sapoczinje. Temu dyrbja balkanske staty symnokrejnje pschedeńcz a sapoczatk k wulkemu stawisniskemu czinicz, kotrež ßo na to saměri, so by ßo Turkowska ſ europiskeje khartу wumaska.

Strajk hórnikow w Jendżelskej

ßo k ßwojemu kónzej bliži. Jendżelski parlament je sakoń wo najnižschej mſdże ſ 326 pschecżiwo 82 hłoßam pschijak. Dokelż ßo najnižscha mſda powschitkownje na 5 a 2 schillingaj na dżeń njepostaji, ale ßo sa kóżdu krajinu woßebje wuměri, sastupjerjo dżełaczerskeje strony pschecżiwo sakonjej hłoßowachu. Nětko budża ßo wschitzy strajkowazy hórnizy wopraschecz, hacz sa sakoń wo najnižschej mſdże pschihłoßuja, a jeli so ßo wjetschina sa to wupraji, ßo strajk hnydom skónczi. Wjele tyßaz hórnikow je ßo hižo k dżełu wrócziło. Nusa mjes nimi je jara wulka. Pódla milijona hórnikow dyrbi něhdże milijon fabriskich dżełaczerjow njedobrowólnje ßwjeczicz. Fabriki ßo samkaju, dokelż je ßo wuhło pschetrjebako. Sa wuhlowe wokrjeßy je knježerstwo wójsko mobilisowako.

Marokkowska.

Marokkowski sultan, kotryż loni Franzowskej sahorjenu dżakownosczi sa to wobßwědczeschе, so bě jemu żiwjenje a trón sakhowała, ßo nětkole w zyłym ßwojim dotalnym njesapschimnym ludanstwje pokasuje. Wón ßo wotwlakuje franzowski protektorat (nadknjejstwo) podpißacz. Wón je ßwój hród wopuschczik a ßo do lěczneho hroda pschecżahnyk, kotryż bě sa sastupjerja franzowskeje republiki Regnaulta postajeny. So by w ßwojim hrodże pschebykk snjemóżnik, je ſ njeho schpundowanje a wschě durje swutorhacz dak. Regnault je ßebi sultanowy hród wuporjedżicz a wyprawicz dak a budże w nim bydlicz, schtoż wulke spodżiwanje sbudżuje.

Kaliowe składy w Amerizy.

Hacz dotal dyrbjachu wobhydlerjo Ameriki kali ſ Europy kupowacz. Nětko ßu tež w sjednoczenych statach kaliowe składy namakali. So bychu ßo jich pjenjeżnizy njesmozowali a je na schkodu powschitkownosczе jenicżzy k ßwojemu wobohaczenju njewuwużiwali, je president Taft kongreßej sakoń pschipowjedżik, po kotrymż knježerstwo wuwużiwanje kaliowych składow pschewosmje. Dale smeje kongreß wo powyschenju zła na bawłmu wuradżecz.

Revoluzija w Mexiku.

Czim dale, czim hrosnischo ßo w Mexiku mjes sběżkarjemi a knježerstwowymi wojakami wojuje. W Jimenezu je 4000 sběżkarjow 2000 knježerstwowych wojakow wobstupiko. Sběżkarjo ßu dwě tsělbnej maschinje dobyli a jedyn panzerowany czah rosbuchli. Woni jenu lohku lokomotivu ſ dynamitom natykachu a jej ſ wotmachom po nahłej horje wojakam knježerstwoweho wójska napscheczo běżecz dachu. Srażenje bě żakoßne. Mnosy ludżo w żelesniskim czahu ßo morichu.

Druhu bitwu ßu sběżkarjo pola Torreona dobyli. Knježerstwowe wójsko 400 muži shubi. Jich nawjedowar, general Salas, ßebi żiwjenje wsa, dokelż njemóżesche porażenje snjesecz. Wobstejnosczе w Mexiku ßu jara njewěste. We hłownym měscze je wikowanje zyle sastako.

Wěsch ty tón kraj?

„Jutsje ßo dżeń a nóz runatej. Syma a nalěcze ßo setkatej“, rjeknych, hladajo na czaßnik, na kotrymż pokasowak na jědnatu dżěsche. To je straschna khwilka, w kotrejż ßo stysłne dopomnjeńki a wußnjene nadżije saßo sbudżuja. Póczinjesch ßebi pschekładowacz, schto běsche

loni w tym cžaßu, schto budże k lětu, schto budże sa dwě lěcże, a stysk njewěsteho pschichoda ma cże hižo we ßwojich pasorach. Duž ßebi radscho něschto powjedajmoj, wujo! Telko ßy hižo widżak a błyschak . . ."

Wuj hłowu, kotraż bě hižo se schedźiwymi włoßami pschikryta, posběże, roshladnywschi ßo do koła, seprje woczi na klavěr, kotrehoż tasty ßo w cžmiczzy błabje rosßwětleneje jstwy błyschczachu.

Běchmoj lutkej ßamaj.

„Dyrbju cži něschto powjedacź?" samyßleny rjekny. „Dobre. Chzu cži zyle spodźiwnu wěz powjedacź, kotraż je ßo dżenßa psched někotrymi lětami podała a na kotruż mje móznje běłe tasty klavěra dopominaju. Tola njewěm, hacž ßo njebudżesch trochu bojecź."

„Po tajkim něschto jara scherjaze a hrósbne? Wěsch, na tajke wězy ßmjercź rad poskam."

„Scherjaze? To nochzu prajicź. Ludźo tajke podawki wschelako wukładuja. Jeni maju to sa spodźiwne wězy, drusy saßo sa wupkody rosbudżenych cžukow. Njewěm, schtó ma prawje."

Khwilku mjelczawschi ßebi kurjawku saźehli a pocža powjedacź: „Njewěm ßo dopomnicź, hacž ßym tebi hižo hdy wo ßwojim pscheczelu Handriju powjedał. Myßlu ßebi, so niz. To je jena ſ najbolosczźiwschich dopomnjeńkow mojeho žiwjenja. To bě kraßny muž. A jeho mandźelska bě runje tak kraßna. Hdźeźkuli byschtaj schkoj, kóždy by ßo sa nimaj wobhladował. Bě, kaž by jeju jena duscha sjednocżała. Ty by prajił, so staj na ßebje podobnaj, woßebje po woczomaj, w kotrymajź zyłe morjo srudoby a stysknosce leżesche. To bě stysk, kajkiž widźimy we woczomaj ludźi, kiž w khorosczi blisku ßmjercź woczakujo ßo hižo se wschitkim roszohnuja, czehoźkuli ßo dohladaju. Wobaj běschtaj woprawdże khoraj. Handrij na brach wutroby czerpjesche, jej pak hrożesche ßuchocźina hižo tehdom, hdyż ßo bjerjeschtaj. Wobaj hudźbu żadosczźiwje lubowaschtaj.

Hdyźkuli ßym jeju wopytał, bywasche pola njeju hotowy konzert. Po zyłych hodźinach ßym jimaj pschipoßłuchał, tak staj ßebi ßonjo na hudźbnych nastrojach hrałoj. Wón na hußle, wona na klavěr piskasche. Wobaj běschtaj tak mkodaj, tak sbożownaj, so jeju hudźba kaž baßeń, kaž rjane wumjekske dźěło połne kuska a wokschewjenja klinczesche.

Ale ani lěto njetrajesche a Handrij bě nusowany, ßwoju lubowanu mandźelsku do měrnischeho połodnischeho powětra w Italskej wotwjesc. Ale wottam ßo bórsy ßamlutki wrócži, se żarowanskim bantom wokoło rukawy a tak nimoměry blědy, so bě mi stysknо, hdyż jeho prěni ras setkach.

Wón ludźom po móznosczi ſ pucża khodźesche; jeno mi ßo sa to dwójzy tak jara pschikhili. W měsce mje wopytowasche, tola wo tym, schtoż bě ſ wulkej bolosczu shubił, njerěczesche. Hußle do zyła na bok połoži.

Jeno jónu ßo se ßwojeho ßonjenja wutorże; to bě tehdom, hdyż ßerbßzy kwaßni herzy pod jeho woknami sapiskachu hłóß: „Wěsch ty tón kraj, hdźeż błěborni ßo Sprewja?..." Tehdom ßo kaž porażeny na kanapej cžißny a sapschimny ßebi wuschi a płakasche kaž dźěczo. S dźěła snajach winu, czeho dla jeho tak nahle bolosczź pschewsa: jeho njebocżiczka mandźelska tule pěßeń nimo měry lubowasche. Ale njewjedżach, kajka druha mnoho ßylnischa dopomnjeńka ſ tutej pěßnju swißowasche.

Tu mi Handrij powjedasche, hdyż bě ßo smérował.

To běsche tamny nalětni wjeczor we wili tam w južnym kraju. Tam bě jemu wotßudżene, daloko wot wótzneje semje ßwoje sboże do rowa tak sahe położicź. Bě to měßaczna jaßnosczź a Handrijowa mandźelska dołho tónle hłóß hrajesche, kaž by wesce wjedżała, so ju poßledni krócź hraje. Tón wjeczor czujesche, jako by jej było trochu lózscho; tasty ßo mohł rjez pschimachu a lěpjachu jeje hubjenych wusthnutych porsczikow. Handrij dyrbjesche ju napominacź, so ßo njedyrbi pschejara napinacź. Skónczńje ruzy na klin skożiwschi a hłowu muzej na ramjo skhilejo rjekny:

„Wěm, so ßym na semi hižo dohraka; ale spomjatkuj ßebi, luby Handrijo, budźe-li ßo mi w tamnym ßwecze po tebi stykacź, pschińdu na tymle ßamßnym dnju saßo k tebi a sahraju cži tule pěßeń kaž dżenßa. Budźesch-li mje na hußlach pschi tym pschewodźecź, spósnaju ſ teho, so je też tebi na semi srudno bjese mnje."

Pschedczucze ju njesjeba, sa dwaj dnaj semrje, klavěra ßo wjazy njedótkny. To wschak njebě niczo napadne. Mrějazy maju czasto tajke sdacża, kotreż ßo dopjelnja. Ale to bě zyle něschto woßebite, so Handrij ſ krutej wěru też wocżakowasche, so ßo jeje ßlub też woprawdże dopjelni.

Tola dwě lěcże ßo minyschtej a niczo ßo njesta. A schtóż bě chzył jeno po ßwonkownym ßudźicź, budźische ßebi mohł myßlicź, so bě Handrij na ßwoju mandźelsku hižo sabył. Też ßo ludźo namakachu, kotsiž chzychu jeho k nowej żeńtwje donucźicź. Wón pak ani haj ani ně njerjekny; běsche stajnje cžichi, starasche ßo wo ßwoje kubło a samoženje a hdys a hdys by wsak hußle a ßebi sapiskał. Na jutry mje na ßwoje kubło pscheproßy. Něschto dnjow, dowěrnje ßebi rosmołwjejo, pscheżiwichmoj a wopytachmoj też statoki, hdźeż běchu jeho dźowki wudate.

Jutry běchmoj też hischcże hromadże. Po wjeczeri do Handrijoweje jstwy dóńdźechmoj a kurjachmoj. Pschinjeßechu namaj wino a wostajichu naju ßameju.

Běsche to cžicha, jaßna nóz, do kotrejeż měßaczk ßwoje ßlěborne ßwětło wuliwasche. Wot salona naju dwě jstwje dźěleschtej, kotrejź běschtej, kaž wschitke druhe, njerosßwětlenej.

Wo wschelakich wězach ßebi powjedachmoj a kak ßo to druhdy sczini, na khwilu wotmjelknychmoj, kóždy ponurjeny do ßwojich myßli.

„Jutrowna nóz, kaž ßy derje naspomnił, k rospominanju pohnuwa."

Handrij mi ſ napschecża ßedżesche a ſ khwilemi mróczakku kura ſ erta puschczesche. Jeho plěchata hłowa bě do sady nakhilena a na ßomocże kanapejoweho wobkoženja wotpocżowasche, wot kotrehoż jeho blěde wobliczo czim wótrischo wotestawasche. Takle schwarna khwila sańdże.

Njejabzy mój pscheczel saderkota, a jeho woczi běschtej ßo do czicheho czěmneho ruma pódlanskeje jstwy ſ wotewrjenymi durjemi krucże sahladałej. Widżecź bě, so kedźbnje ßkucha. Pytnych to a syma mi po czěle pschebeża a czujach, kak mi w skrónjomaj żiła pukota.

Handrij stany, postupi do ßrjedź jstwy a pokasa ſ ruku do wotewrjenych duri:

„Sskyschisch?" ſ pohkuschenym hłoßom rjekny.

„Schto?" wotmolwich a stanywschi też k njemu pschistupich.

„Sskyschisch?" Handrij wospjetowasche. „Hraje!"

Woczi mějesche schěroko wotewrjenej a po zyłym wobliczu bě ßněhběły.

Pschimnych jeho sa lodosymnu ruku.

„Boźedla, Handrijo, budź tola rosomny. Schto ßo tebi sda?"

Khwatnje mje ſ ruku na bok storczi.

„Czicho", saschepta, „njemył ju!"

Potom porokujo dorjekny:

„Ty mi ju woteczěrisch!"

Tak hischcże dołho stejesche, kedźbnje poßkuchajo, mjes tym so ja, ſ dźiwnej bojosczu pschewsaty, ßebi njeswěrich ßo hibnycź. Też mojej woczi do czmoweje hłubokeje czmy hladaschtej; tam poderkotowachu czeńke pruhi měßaczkoweho ßwětka, kiž ßo psches wokeńzy dobywasche.

Mojeho pscheczela to se spodźiwnej mozu tam czehnjesche, ſ wotkelź mohł rjez nadpschirodny dych potajnstwa sawěwasche. Njeßłyschach ani swuka a tola bě mi, jako by ßo psches powětr czichi bolostny hłóß snoschował. To bě ßnadź jebanje roshibaneje wobrasnosczе, kotrejź bě wěsce Handrij wjele bóle dyźli ja podležał. Bórsy ßo jemu czoło wujaßni, położiwschi porst na hubje a ßo njewobhladnywschi se jstwy wuńdże.

Sczěhowach jeho.

Salon bě ſ měßaczkowym ßwětkom zyle rosßwětleny. Pohladach na klavěr a dźiw bě, so mi włoßy na hłowje njestawachu.

Klavěr, kiž bě wot knjenineje ßmjercze sawrjeny był, nětkole wotewrjeny stejesche. Běła klavijatura, kiž ßo w měßaczkowym ßwětle błyschczesche, hladasche ſ czorneho drjewa kaž scherjaza błěda postawa. Běch chzył na to pschißahacź, so ßo tasty posběhuja a spaduja, ale swuka ßym njesaßkyschał.

Handrij ßwoje krocżele runje k hußlam saměri, wuwsa je a sa khwilku psches salon ßkódki hłóß synczesche, w kotrymź ßo telko styska a żedżenja khowasche: „Wěsch ty tón kraj, hdźeż błěborni ßo Sprjewja a rěczki mjeńsche schwórcża po boku?" . . .

Njeje mi móżno wopißacź, kajki saczischcź tutón hłóß na mnje czinjesche.

Kaž pschimjersnjeny, dych potkoczejo pschi durjach salona stejach, njewěrjo ßebi pschistupicź ani k piskarjej ani k klavěrej, kotryż ßo mi w tym wokomiku kaž żiwa fantastiska bytosc psched wocži stajesche.

A saßo budźich mohł na to pschißahacź, so na stólzu pschi klavěrje ßedżesche ßwětka bytosc, hacźrunje jeje nichtó njewidżesche. Wotbłyschcź běłeho wujawa wotrażesche ßo na wjerchu a w mołhojtych wobryßach psched mojimaj woczomaj tschepjetasche.

Schtóż Handrija wobkedźbowasche, dyrbjesche ßebi myßlicź, so ma wón tole wschitko sa woprawdźitosc.

S khwilemi jeho hußle synczachu a pschewodźachu, s khwilemi saßo mjelczachu. A Handrij do rosßwětleneho prósdneho ruma nad stólzom hladasche a hłowu nakhilejo ßo jeno voßměwasche a ßłuchasche. Potom by saßo s hudźenzom do hußli sajěł a na wobdźiwanja hódne waschnje bjes notow hacz nanajnutrnischo sahrał. Ow, kak piskasche! ... Kaz pschetorhowane sdychowanja jeho swuki klinczachu, kaz ßylsy ßo druhdy lijachu, so bychu ßo pschemjeniše do njeßměrneho stysknja a so bychu ßo wrócźiše k nowej bolosczi a k nowemu żedźenju.

A klawěr? ... Tez klawěr piskasche. Psches hnujaze synki hußli ßo tez jeho truny satschaßowachu a dawachu wothłóß, kotryż bě lědma ßkyschecź, kaz by rjekł, so s druheho ßwěta pschikhadźeju.

A nahle, jako by to było snamjo skónczenja, pocza cżaßnik na scżénje dwanatu hodźinu wotbiwacź. Hnydom pschi prěnim dyrjenju ßo Handrij kaz naměßaczny sawjertny, hdyż teho něchtó s mjenom sawoła. Ssmyk jemu s dłónje wupadny, Handrij padasche a hußle saswuczejo na něktore kruchi rosleczachu.

Mjes tym, so ßwojemu pschecźelej na pomoz khwatach, saßkyschach jaßnje, kak s klawěra, kiž ßo s dwojim padnjenjom satschaße, hłuboki hłóß wupraßny a ßo s bolostnym sdychnjenjom hußli, kiž wotmjelkowachu, do jeneho zykka sjednoczachu. Běsche tutón hłóß snamjo sboża, kotrez ßydli nad naschim ßwětom? A bě sakschikńenje hußli wothłóß bolosczе tuteho ßwěta? W tymle poßlednim akordu ßo duschi mandżelskeho a mandżelskeje sjednocźischtej. Pschetoż prjedy hacz mózach se ßkużownikowej pomozu ßwojeho pschecźela hacz na łożo pschenjesczź, bě jemu wutroba hižo pschestała pukotacź."

* * *

Mój wuj ßo wotmjelcża a powßny hłowu. Tez na mnje bě powjedanje wulki saczischcź sczinisko a mjelczach runje tak. Czischina naju wobja a bě namaj, jako by naju czwilowała.

Dźiwnje czężno mi běsche, stanych, pschikaczich ßo k klawěrej a spěschnje spuschczich wěko na jeho klavijaturu, kaz bych ßo bojak, so by s njeho hischcze saßo sasynczecź mohł hłóß: „Wěsch ty tón kraj, hdźež ßleborni ßo Sprjewja a rěczki mjeńsche schwórcża po boku?"

Čestne myta.

Z **Gagarinoweho zakłada** so z tutym z nowa **čestne myta** wupisuja, kiž so jutry 1913 na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje wozjewja a wupłaća **serbskim spisowaćelam** za spisanje **ludowych knižkow** pak zabawjaceho, pak powučaceho wobsaha, pak z jenym wobšěrnym, pak z wjacorymi jenotliwymi powjedańčkami, pak ze serbskeho ludoweho žiwjenja abo ze serbskeho kraja, pak ze serbskeje zańdźenosće abo z našeje serbskeje přitomnosće, njech w pěšej abo tež we wjazanej rěči, kotrež by Maćica Serbska ze swojim nakładom wudać mohła.

Prěnje myto je nanajwyšše **120 hr.**

Druhe myto je nanajwyšše **80 hr.**

Wšitke rukopisy maju so hač do **15. jannara 1913** podpisanemu kuratorej zakłada zapósłać z hesłom na čole a ze samsnym hesłom na připołożenym lisće, w kotrymž ma być napisana a zawrjena adressa spisaćela.

Freiberg, 15. III. 1912.

Dr. Ernst Muka,
zarjadnik Gagarin. zakłada.

Čestne myto za našich młódšich spisaćelow.

Naš luby krajan a horliwy přećel pilneje a swěrneje serbskeje młodźiny, knjez **J. Klučanski,** wupisuje tež lětsa přeze mnje dwě **čestnej myće** serbskim w našim pismowstwje so zwučowacym młodźencam wobeju Łužicow, wuknjacych na gymnasijach, seminarach, realkach, ratařskich šulach abo tež na universitach atd. za dwaj najlěpšej **samsnje** pak hornjoserbscy, pak delnjoserbscy spisanaj dlějšej nastawkaj po temaće: **Lěco we Łužicach,** a to:

a) **13 hr.** za najlěpši,
b) **7 hr.** za druhi lěpši nastawk.

Zapósłane nastawki budźa **wšitke** khowane, mytowanaj pak budźetaj tež hišće w čišću wozjewjenaj. Rukopisy maju so z přidatej adressu spisaćela w lisćiku pódla zawrjenej hač do **31. decembra 1912** na moju adressu pósłać.

Freiberg, 20. III. 1912.

Hainichenerstr. 6I. **Prof. Dr. Ernst Muka.**

40 hriwnow čestneho myta

dostanje, štóž nam z našeho serbskeho pismowstwa zestaja najlěpšu:

Narodno-wótčinsku čitanku

za serbsku młodźinu a serbske towarstwa.

Nic jenož pěsnje a basnje, ale tež hrónčka a wubjerne kruchi z pěšeje rěče maju so podać. Najważniše předmjety při tom su: serbski kraj a lud w starym a nowym času.

Rukopisy njech so hač do **30. januara 1913** póscźelu na moju adressu.

Freiberg, 25. III. 1912.

Prof. Dr. Ernst Muka.

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu po jutrach, 10. haprleje, popołdnju $^1/_2$3 hodźin smeje w „Sserbskim Domje" Macźiza Sserbska ßwoju lětuschu hłownu shromadźisnu. Jednanja a rosprawy, s kotrychż ßo dźěławosćź tuteho nascheho ßerbskeho towarstwa spósnawa, budźa tez lětża saßo jara sajimawe. Wschitzy dobri Sserbjo Hornjeje a Delnjeje Łużizy ßo na shromadźisnu Macźizy prosscha, so bychu ßo, schtóż to hischcze njeje, jako jeje ßobustawy sapißacź dali. Schtóż ßo ßobustaw sczini, trjeba lětnje jenoż 4 hriwny sapłacźicź, dostawa potom wschě Macźiczne spißy darmo a podpjera s tym Macźiczne dobre kschesczijanske wotpohlady. Macźiczne dźěło je woprawdźe dobre a kschesczijanske, dokelż ßo towarstwo wo czischcź a rosschěrjenje jenoż w kschesczijanskim duchu spißanych abo wědomostnych knihi stara. Nadźijomnje tez lětża saßo rjana liczba Sserbow towarstwu pschistupi!

S Budyschina. (Ssmjercź psches sajědojczenje krwe.) Dwazecźilětny moleŕski pomoznik Kurt Mikanja w Budyschinje mějesche na brodźe male jětseschko. Wóndano jemu, hdyż s nohazym bulom hrajesche, bul do woblicza slecza a jětseschko rostkóczi. Pschi tym ßu jědojte bakterije do rany pschischłe a krej sajědojcziše. Po wóßomdnjowskej khoroscźi, w kotrejż dyrbjesche Mikanja wulke bolosczе wutracź, je wón pjatk tydźenja wumrjeł.

— (Spěschnische jěsdźenje na Budysko-Wikowskej żelesnizy.) Żelesniska direkzija je ßo rosßudźiła, wot 1. meje cźahaм na Budysko-Wikowskej (Petersheinskej) żelesnizy spěschnischo jěsdźicź dacź. Na někotrych żelesniskich pschekhodach budźa ßo teho dla sawjery pschiprawicź dyrbjecź.

— Nowaj spěschnaj cźahaj mjes Wrótßławom, Shorjelzom, Draždźanami a Mnichowom budźetaj wot 1. meje jěsdźicź. W Lubiju a Budyschinje njebudźetaj wonaj sastawacź.

— Schewska wotrjadowa wustajeńza w Budyschinje smeje ßo wot 10. hacź 13. augusta. Wójnske ministerstwo je k temu wojeńsku swuczowarnju nowych kasarnow pschi Lubijskej dróhi pschewostajiło. 3000 kóßnych metrow wulka swuczowarnja budźe po dotalnych samokwjenjach hižo pschepjelnjena. Wustajeńza ma jenoż posběhnjenju schewskeho rjemjeßła, niz pak fabriskeho dźěła ßłużicź. Jenoż maschiny sa schewske rjemjeßlniske dźěło ßo wustaja.

— Kak móże ßo wjedro do prědka wobliczicź? Knjes Profeßor Guidy Lamprecht wo tym w Lipscźanskich nowinach pische: „Hamtska metereologija ßo hischcze pschezo saßady dźerži, so ßo jutschische wjedro s dźenßnischeho wuwiwa, hacź runje wschě pschepytanja dopokasuja, so ma ßo s tym runje na wopak. Druhe ménjenje je, so je wjedro runje tak njepschemeńliwym sakonjam podczińjene, kaz někajkeżkuli druhe njebjeske sjewjenje. Tele sakonje hodźa ßo namakacź a po ßwojej naturje s periodow wjedra wobsteja. Wußłědźiło je ßo, so wjedrowe periody ßo trjechja s měßaczkowymi njeporjadnymi periodami a se seminym létnym běhom a so ßo s periodami semineho magnetisma setkuja. Ssłónczkowe blaki s wjedrom njeswißuja." Na sakożku wobkedźbowanja móżesche ßo do prědka rjez, so budźe 28. a 29. měrza wuwsaczńje wjedro ßylnje zychnowacź: po wschěm sdaczu budźe tole wjedro w ßrjedźnej Němskej a potom wot Schlesynskeje psches Saksku a Thüringsku k Rheinej poczehnje. — Do prědka prajenje k. profeßora Lamprechta je ßo nimale jako prawe wopokasało. Ssrjedu po wurjadnej cźopłocze ßylne njewjedro s móznym deschczom pschicźahny, a po tym je wjedro wokłódło. S wěschczenymi smjerskami ßo nadźijomnje pschepuschczimy.

— Nalětnje kontrolske shromadźisny w Budyskim wokrjeßnym komandże budźa wutoru 2. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach a 9^{15} hodźin w **Hodźiju** w hosczenzu „jelenja"; ßrjedu 3. haprleje dopołdnja 10^{5} a 10^{45} hodźin w **Njeßwacźidle**

w hoſczenzu; wutoru 16. haprleje dopołdnja 8, 9^{30}, 10^{30}, 11^{30}, ſrjedu 17. haprleje dopołd. 8, 9, 10^{30}, 11^{30}, ſchtwórtk 18. haprleje dopołd. 8, 9, 10, pjatk 19. haprl. dop. 8, a 9^{30} hodź. w **Budyſchinje** na tſĕleńi; ſobotu 20. haprl. dopołdnja 8^{40} w **Drosdżiju** w hoſczenzu; póndźelu 22. haprleje dop. 9^{30} a 10^{45} w **Kluſchu** w hoſczenzu; wutoru 23. haprl. dopołd. 7^{45} a 8^{50} w **Budeſtezach** w hajńkowni; ſchtwórtk 25. haprl. dop. 8^{30}, 9^{30}, 10^{30} w Sohlandże; pjatk 26. haprleje dop. 8^{20}, 9^{15}, 10^{15} w Schĕrachowje; ſobotu 27. haprl. dop. 8^{45} a 10 hodź. w Hornjej Wjaſońzy; póndźelu 29. haprl. dop. 10, 11^{20}, popołd. 12^{30}, wutoru 30. haprl. dopołd. 10, 11^{20}, popołdnju 12^{30} w Biſkopizach na tſĕleńi.

W Budyſchinje maja do kontrole pſchińcź wutoru 16. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach muźſtwa lětnika 1899, dop. 9^{30} muźſtwa lětnika 1900, dop. 10^{30} muźſtwa lětnika 1901, dop. 11^{30} muźſtwa lětnika 1902; ſrjedu 17. haprl. dop. we 8 hodźin. muźſtwa lětnika 1903, dop. w 9 hodź. muźſtwa lětnika 1904; dop. 10^{30} muźſtwa lětnika 1905, dop. 11^{30} muźſtwa lětnika 1906; ſchtwórtk 18. haprl. dop. we 8 hodźinach muźſtwa lětnika 1907, dop. w 9 hodź. muźſtwa lětnika 1908, dop. w 10 hodź. muźſtwa lětnika 1909 hacź 1911.

— (Wójnſka ſchula do Budyſchina pſchińdże.) Budyſchin ſměje bórſy tſi regimenty wojakow. Nětko naſche měſto teź hiſchcźe wójnſku ſchulu doſtanje, kotraź ma ſo ſa Sakſku ſałoźicź. Teź wo jedyn ſchtwórty pěſchi regiment ſo hiſchcźe pódla Biſkopiz Budyſchin prózuje. Wójnſki miniſter je ſebi niz jenoź w Biſkopizach, ale teź w Budyſchinje měſtno, kotreź ſo ſa nowe kaſarny poſkicźa, wobhladak.

— Remontſke wiki budźa lětſa ſchtwórtk 11. haprleje dopołnja $^1/_2 9$ hodźin w Lubiju, ſchtwórtk 11. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w Budyſchinje a pjatk 12. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w Kamjeńzu.

S Tſĕlan. Jene towaŕſtwo w Budyſchinje je Tſĕlanſki lĕſk, tudomnemu kublerjej Hermannej ſłuſchazy, ſ pſchibĕžazej rĕcźku a łuki kupił, ſo by ſo tam naturſki park ſe ſportſkim hrajniſchcźom, hat k cźołmowanju, w ſymje cźĕŕ ſa woźenje po ſankach a ſmykaczach ſałoźiła. Dale chzedźa tam khofejowu a mlokowu ſahrodu natwaricź, ſo by ſo pſchirodu a ſport lubowazym Budyſkim wobydlerjam riane wukhodźowaniſchcźo poſkicźiło.

S Hrubjelcźiz. Tudomny młynk F. W. Preibiſch je wutoru 72 lět ſtary wumrjeł. Wón bĕ daloko jako wjedrowĕſchcźeŕ ſnaty a bĕ wo doprĕdka ſpósnaczu wjedra knihu ſpiſał. Jako wojak je wón 1866 a 1870 na wójnu wucźahnył a ſo njeſtraſeny ſ njeje wróciłł.

S Kubſchiz. Tele dny k tudomnemu rĕſnikej Dietrichej nĕhdźe 25 lětna źónſka pſchińdże. Wona wudawaſche, ſo pola zyhelnzarja Wowcźerja w Konjezach ſłuži. Sa tuteho je ſo na Kubſchiſke dwórniſchcźo ſkót pſchiwjeſł, ſa kotrehoź ſapłacźenje Wowcźeŕ hiſchcźe 360 hriwnow trjeba. Wón teho dla dźowku k Ditrichej ſ próſtwu ſcźele, ſo by jemu ſ holzu te pobrachowaze 360 hr. na nĕkotre dny požcźił. Dokelź ſo rĕſnikej wĕz dowĕrjenja hódna bycź njeſdaſche, ſo wón ſapowjedźi, pjenjeſy požcźicź. Na to je ta ſama źónſka k kublerjej Wjeli a potom kublerjej Lanſy w Boſchezach ſchła a tutymaj ſ tej ſamej łžu 320 hriwnow wuwĕſchcźicź ſpytała, wudawajo, ſo ju kubleŕ Guda po pjenjeſy ſcźele. Kubleŕ Wjela bĕ ſo hižo narĕcźecź dał, jebaŕzy pjenjeſy dacź, tola jeho žona jemu to wurĕcźa. Teź w Pluſnikezach je ta źónſka podarmo ſpytała, ludźi wobſchudźicź. Po wopiſanju je wona ta ſama woſoba, kotraź je loni rĕſnikej Schuſterej w Kluſchu ſ podobnym manevrom 100 hr. wuklukała. Schuſterej bĕ wona nałhała, ſo chze jemu bur, pola kotrehoź wona ſłuži, tucźnu jakojzu pſchedacź a ſo wo 100 hriwnow do prĕdka proſby. Hdyž na to Schuſter po jakojzu pſchińdże, ſhoni wón, ſo bĕ jeho pſcheklepana jebaŕka pſchelesćźiła.

S Bukez. Tudomne towaŕſtwo ſerbſkich burow ſańdźenu njedźelu 24. měrza po dlĕſchej pſcheſtawzy ſhromadźiſnu wotmě. Knjes Króna ſobuſtawy, kotreź bĕchu ſo ſ nahladnej ſłuku ſeſchłe, powitawſchi pſchicźiny roſeſtaji, kotrychźo dla njeje móźno było, ſhromadźiſny wotmĕwacź. Spominajo na ſemrjeteho knjeſa Sobu, kotryž bĕ poſłednje lĕta ſwojeho źiwjenja ſ pſchedſtawu, a na knjeſa měſto-pſchedſtawu Redu, pſchejeſche jimaj cźichi wotpocźink w khłódnym rowje. Na to mějeſche knjes ryczerſkubkowy najenk Rencź ſ Worklez jara ſajimawy a powucźazy pſchednoſchk wo plahowanju a wuwuźiwanju bĕrnow. Wón nam ſe ſwojeho ſamſneho naſhonjenja roſeſtaja, łak ſo bĕrny ſchiźuja, woſebje ſaźne a póſdne, dale kelko wſchelake druźiny njeźu a kelko muki (ſchterki) wopſchijeja atd. Na to ſłĕdowaza debatta bĕ jara wobſchĕrna a źiwa. Pſchi njej ſo kk. Króna a Wujanz ſ Bukez, Skop a Rychtaŕ ſ Kołwaſy, Hejnźka ſ Pomorz, Wicźas ſe Zornoſyk, Wicźas ſ Mjeſchiz, Wicźas ſ Koporz a wſchelazy druſy wobdźĕlichu. Kn. pſchednoſcheŕ Rencź pſchezo ſaſo wujaſnjenje dawaſche, mjes druhim wón radźeſche, ſkót niz ſ bĕrnazymi ſuſcheńkami pizowacź, dokelź ſu wone pornjo wowſej, majſej a druhim pizowadkam pſchedrohe. Po ſkóncźenju roſmołwy ſo pſchitomni knjeſej Rencźej ſa jeho pſchednoſchk poſtanywſchi dźakowachu.

Knjes Króna na to roſprawu wo towaŕſtwowym hoſpodarjenju a jeho ſamoźenju poda. Towaŕſtwo je w lĕcźe 1911 wobrocźiło 12094 zentnarjow tworow ſa 45956 hriwnow 63 pj. Cźiſth wunoſchk lĕta 1911 wucźinja 217 hr. 75 pj. Samoźenje je 31. dez. 1911 na 3218 hr. 22 pf. ſroſtko. Ssobuſtawy maju hiſchcźe ſa wotewſate twory 11557 hr. 14 pj. doſapłacźecź.

Pſchi wólbach ſo ſłĕdowazy knjeźa do pſchedźydſtwa wuſwolichu: kubleŕ Jan Rychtaŕ w Kołwaſy ſa pſchedźydu, kubleŕ Auguſt Wicźas ſe Zornoſyk ſa měſtopſchedźydu, wicźeźny kubleŕ Skop w Kołwaſy ſa pismawjedźerja, Króna w Bukezach ſa towaŕſtwoweho pokładnika a ſarjadowarja.

S Bukez. Naſche ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo je ſańdźenu ſrjedu knjeſa Jurja Schĕźu, dotal pomozneho wucźerja w Maleſchezach, ſa 3. ſtatneho wucźerja tudy wuſwoliło. Wón 15. haprleje ſwoje nowe ſaſtojniſtwo pola naſ naſtupi. My ſo naſchim ſerbſkim pſchedſtejicźerjam wutrobnje dźakujemy, ſo ſu tak muźiwje ſa Sserba wuſtupili. Dźakowano Bohu, ſmějemy nětko ſaſo ſerbſkich wucźerjow.

S Koporz. Wobſedźeŕ tudomneho knjeźeho dwora, tajny rataŕſki radźicźel dr. Hähnel, je ſwoje kubło, na kotrymž je wjele lětdźeſatkow hoſpodaril, wĕſtemu knjeſej Krauſy pſchenajał.

S Budeſtez. Pjatnacźelětnu ſłużobnu holzu Friedu Löpertez ſ Budeſtez, kotraź nětkole w Neugersdorfje ſłuži, bĕchu ſchtwórtk tydźenja wjecźor bliſko Bjedrichſko-Auguſtſkich kupjelow po ſdacźu ſa morwu namakali. Schija bĕ jej ſ bórnizu ſadźernjena. Sawołanemu lĕkarjej ſo poradźi, bórſy na ſdacźe morwu k źiwjenju ſbudźicź. Wona powjedaſche, ſo je ju jedyn muźſki ſ pjaſcźu k ſemi poraſył a jej pjenjeźnu móſchniczku ſe $7^1/_2$ hriwnu rubił. Hdyž ſo holzu nadrobnje wuwopraſchachu, ſo wona ſe ſwojimi wudawanjemi napſchecźo rĕcźeſche a ſo ſkóncźnje wuſna, ſo je ſebi zyku wĕz wumyſlika. Jeneho cźĕſkeho dźĕłacźerju, na kotrehoź tukachu, ſo je rubjeźny nadpad ſkucźił, ſu na to hnydom puſchcźili. Cźeho dla je holza nadpad ludała, njeje hiſchcźe wujaſnjene. Wona ſměje ſo wo tym pſched ſudom ſamolwicź.

S Woſtaſchez. Ssobotu rano w 1 hodźinje je ſo ſe ſłomu kryte domſke ſchcźĕtkarja Schmidta wotpaliło. Wono bĕ poſłedni cźaſ próſdne ſtało, tola chzyſche do njeho Schmidtowy ſyn, kotryž bĕ jo pſchewſał, ſacźahnycź. We wóſy hakle ſo wohnja dohladachu, hdyž ſykawa Korſymſkeje dobrowólneje wobory k haſchenju pſchijĕdźe. Ssamo nózny ſtražnik njebĕ niczo pytnył.

S Khróſcźiz. Naſche ſerbſke muźſke towaŕſtwo „Sserboſławˮ ſabjeraſche ſo ſańdźenu póndźelu ſe ſałoźenjom towaŕſtwa ſa młodźinu. Knjes faraŕ Hizka pſchednoſchowaſche wo tutej macźiſnje a roſłożowaſche młodym ludźom, kak maja ſebi hajicź naboźnoſcź a narodnoſcź a ſwoje ſawjeſelenja we wĕſtych mjeſach wotmĕwacź. Rjane ſaſtarſke cźaſy na wſach, wo kotrychźo němſki baſnik Schiller ſ cźeſcźownoſcźu ſpĕwaſche, ſu nimo. Teź tu naſchej młodźinje ſtrachi hroźa. Rĕcźnik wopiſowaſche cźahanje naſcheje młodźiny do měſta a jich podeńdźenja tam, a pokaſaſche to woſebje na jenym hróſbnym pſchikładźe. Naſch młody lud ma ſo k luboſcźi k domiſnje wocźahnycź a ſo nawucźicź, ſwobodny cźaſ prawje wuźiwacź. Namołwjeſche jón, naſche ſerbſke knihi a cźaſopiſy cźitacź, a ſhromadźenych k woporniwemu dźĕłu ſa naſch lud a kraj. Dale hiſchcźe rĕcźachu kk. kantor Hila a kubleŕ Pjech-Mikocźanſki. Rjana cźrjódka młodych ludźi ſo do towaŕſtwa ſapiſa. A tak je ſo ſ tym ſapocźatk ſtał w naſchej woſadźe. Njech młode towaŕſtwo mnohich dobrych płodow wuźywa ſa zyku woſadu.

S Marjineje Hwĕſdy. Pſchichodne jutry kral Bjedrich Auguſt ſ prynzami a prynzeſami nojſterje popołdnju w 2 hodźinomaj klóſchtr Marjineje Hwĕſdy wopyta, ſo by ſebi jutrowne jĕchanje khiżerjow wobhladał.

S Njebjelcźiz. Tu bĕ ſańdźenu póndźelu (Marje pſchiſſjewjenja) prĕnja woſadna ſhromadźiſna towaŕſtwa ſſ. Zyrilla a Methoda, kotruž knjes kapłan Micź wotewri. Wo naſchich narodnych a naboźnych winowatoſcźach pſchednoſchowaſche knjes faraŕ Zur ſ Kamjenza. Knjes wucźeŕ Kral ſ Kamjenza rĕcźeſche wo wulkich ſerbſkich organiſazijach a wo ſerbſkim towaŕſtwje, kotreź ma ſo bórſy w Njebjelcźizach ſałoźicź. Myſliczka namaka teź tu źiwy wothłós. Nadźijamy ſo, ſo ſo lĕtſa hiſchcźe teź tu ſałoźi ſerbſke towaŕſtwo.

— Podobna shromadźisna bě njedźelu tydźenja też we Worklezach, hdźež knjes kanonik a farař Zur s Budyschina pschednoschowasche.

S Njechornja. W naschej wěsy žu žo do jeneje njewobydleneje khěže, knježnje Braunholdez w Barlinje žkuschazej, paduschi dobyli a khamory, komody a kschinje rospaczili a wobschkodźili. Hacž je žo něschto kradnyko, drje žo wupokaže, tak bórsy hacž wobžedźerka, kotrejž je žo powjesćz pósłkala, pschijědźe.

S Wichowow. W tudomnej konserwowej fabrizy je žo sa krótki czaž hižo druhi krócz palilo. Wulke hromady pluwow, kotrež blisko wuhenja leżachu, běchu žo sapalike. Plomjenja wyšoko schwihajo tsěchu sapalichu, a zyke kósla žo wupalichu. Mužstwam Wichowskeje žykawy žo poradźi, žužodne twarjenja wohnjej wobrócz. W konserwowej fabrizy je žo wulki skład konserwow sniczik. Wósborska žykawa druha k wohnischczu pschijědźe, hdyž bě hižo wschón strach nimo.

S Komorowa pola Rakez. Hdyž sańdźeny tydźeń tudomny žiwnoszćer Jurij Wróbl wowž žyjesche, žo wón s Bożej ruczku saja a na semju padnywschi sa morwy leżo wosta. Jeho domoj donjeżechu, hdźež žo jemu wědomje sažo wróczi.

S Lupoje. Lupjanska woždada je po dołhim czakanju sažo duchowneho dostaka. Knjes kandidat Handrik je žo sańdźenu njedźelu jako vikar sarskeho města žwjedźeńšzy sapokasał.

S Kamjeńza. Jedyn wojak tudomneho regimenta je njedźelu spytał, žo s praskatej patronu satšelicz, tola je žo jenož sranik. Jemu je žo pjecza sa domom stysklo.

S Hornjeje Wjasońzy. S Bożej ruczku žo sajawschi je póndźelu tudomny hoszczenzar Tausch nahle wumrjek. S puczowanja do Draždźan žo domoj wróczíwschi wón se sofa padny, na kotryž bě žo runje žynył.

S Lubija. Tudomny samkař Robert Brückner wutoru wjeczor s autogenym schkrějakom jedyn wobluk hromadu schkrějesche, azetylenowy plun a kißlik, k temu žo wužiwazaj, rosbuchnyschtaj. Pschi tym žo Brücknerej lěwa ruka wottorhny. S krwawjazym ruzynym kuschkom wón k lěkarjej czěrjesche, kotryž jeho swobala. Potom žo Brückner do měschczańskeje hojerńje poda. Wot schkrějaka, kotryž žo njebě dlějschi czaž wjazy trjebał, je jenož kruch blacha sbytny wostał.

S Hornich Bružow. W druhej instanzy w Shorjelzu žu tudomnu swudowjenu Marju R. wuwinowali, kotruž bě Niszaństi kawniski žud dla kranjenja běrnow k jastwu na 6 dnjow sažudźił. Hacž dotal hischcze njekhostana žona bě pjecza s běrnazeje jamy kublerja Knoota w Kamjeńtnej Wólschinzy khětro wjele běrnow nakradnyła a 10 zentnarjow s nich žwojemu žynej do Zitawy póslała. Powołanski žud wobskorženu wuwinowa, dokelž njemějesche sa dopokasane, so wona njeje te běrny se žwojeho pola khowała.

S Hródka. Ssobotu popołdnju je žo W. Swetaschez žukelnja do czista wotpaliła. Weheń je w 5. poskhodże w pschedżenowym stkadże wuschoł. Wohnja žo hakle dohlodachu, hdyž na haschenje žaneje myšle wjazy njebě. Schkoda 500,000 hriwnow wuczinja a žo se sawěsczenjom saruna. S wohnjom je 90 dźěłaczerjow sažužbu shubiło.

Nalětne kontrolske shromadźisny w Mužakowskim wokrjeżu budža w **Mužakowje** I a II žrjedu 10. haprleje popołdnju w 2 a popołdnju w 5 hodź.; w **Sslepom** schtwórtk 11. haprl. dopołdnja w 11 hodź.; w **Běłej Wodze** III schtwórtk 11. haprl. dopołd. $^1/_2$12 hodź.; we Wuskidźu schtwórtk 11. haprl. popołd. $^1/_2$4 hodź.; w Niskej I póndźelu 15. haprl. dopołd. sa Wuhelz, Wódrjenzu, Hósdnizu, Sprojzy, Horschow a Jěsor; w Niskej II póndźelu 15. haprl. popołd. w 5 hodź.; we Wokrancźizach žrjedu 17. haprl. dopołdnja w 9 hodź.; w **Rychwałdze** I žrjedu 17. haprl. popołd. w 2 hodź. a w Rychwałdze II žrjedu 17. haprl. popołd. $^1/_2$5 hodź.; we **Wochosach** schtwórtk 18. haprl. dopołd. $^1/_2$9 hodź.; w Mužakowje I schtwórtk 18. haprl. popołd. w 3 hodź., w Mužakowje II pjatk 19. haprl. dopołd. $^1/_2$9 hodź., w Mužakowje III pjatk 19. haprl. dop. w 11 hodźinach.

S Krjebje. Wudawki nascheje gmejny stajnje rostu a teho dla dyrbja žo dawki powyschicz a nowe dawki žo sawjesćz. W žwojim poślednim poseđźenju žu gmejnszy sastupjerjo wobsamkli, piwowy dawk po 1 hriwnje na hektoliter a dawk sa pžy po 2 hriwnomaj, s wuwsaczom czehnitych pžow, sawjesćz. Dawk na swjeżelenja, hacž dotal 1$^1/_2$ hriwny wuczinjazy, žo na 3 hriwny na czaž hacž do poknozy, na 3$^1/_2$ hr. hacž do 1 hodźiny a na 4 hr. na posdźischi czaž powyschi. Kóždy karuželnik budże pschichodnje 50 pj. na dźeń płaczicz dyrbjecz. Dale žo namjetowasche, gmejnske dawki wo 20 prozentow, potajkim na 220 prozentow powyschicz.

Přilopk.

* (Rubježny nadpad na želesnizy.) Wutoru wjeczor je hacž dotal njesnaty stóstnik na Barlinskej měschczańskej želesnizy jenu 18létnu kontoristku nadpadnył, jej ruczny toschu rubił a po sadwělnym wobaranju s czaha storcził. Jedyn želesniski assistent k žwojej žkužbje duzy holzu namaka. Wona bě žo jenož rosdrapała a dajika, tola žo hewak njebě sranika. Rubjene wězy žo w czahu namakachu. S pjenježneje móschnje bě rubježnik 4 hriwny, klucze a jedyn list wsał.

* (Sajědojczenje s methylowym alkoholom pšched žudom.) W Barlinje žu žo drogist Julius Scharmach se Charlottenburga, essenzowy fabrikant Zastrow se Charlottenburga, a pschekupszy pucźowarjo Meyen, Redomski a Dahlen s Barlina dla sajědojczenja mnohich ludźi s methylowym alkoholom pšched žud stajili. Scharmach je wobskorženy, so je s methyloweho alkohola palenz dźěłał a jón schtyrjom druhim wobskorženym pschedawacz dawał. Se Scharmachowej bjesžwědomitoszu žu 89 pschenozowarjo w Barlinskim měschczańskim asylu sa bjestšěschnikow a dale mnohy ludźo w Barlinskich pschedměstach, w Lipsku, we wschelakich městach we Westfalskej, w Ruskej a Wuherskej, wscho hromadże psches 200 wožobow, czwilnu žmjercz poczerpili. Pjecz wožobow je psches wužiwanje methyloweho alkohola wožlepiło.

* (100,000 hriwnow pschekschiwił.) W Shorjelzu žu pschedstejiczerja jeneje rěczniskeje pižarnje, Molitora, sajeli. Molitor měješche nalutowarske knizki něktorych herbstwowych prozežow khowacz. Jebawy człowjek je žebi pjenjesy s knizkow wupłaczicz dał. Pschekschiwjenje je s tym na sjawne pschischko, so dyrbjesche žo jene herbstwo herbam, kotsiž běchu polnolětnosczu dozpili, wupłaczicz.

* (Njesbože s lětadłom.) Pola Düsseldorfa je póndźelu lětał Kleinle s Mnichowa-Gladbacha se žwojim lětadłom s wyšokosczе 100 metrow na semju padnył. Wón žo pod lětadło czižny, kotrehoż motor jemu hłowu rosrasy. Wón na pucžu do hojerńje wumrje. Pschi njesbožu běschtej jeho žona a jeho dźěczo pschitomnej.

* W Cadolzburgu pola Nürnberga je dwanacze ludźi na trichinosu skhoriło. Woni běchu žuschenu kołbažu jědli, kotraž bě s trichinateho žwinjazeho mjaža dźěłana. W Bayerskej njeje hischcze dyrbjenske pschepytanje žwinjazeho mjaža sa trichinami sawjedźene.

* (Namakanka w automobilu.) W žwojej automobilne dróżży tele dny schauffeur Duzik w Barlinje toschu se 36000 krónami namaka. Wón ju poliziji pschepoda, kotraž hacž dotal njeje mohła shubjerja wužłědźicz.

* (Strowosczć wjerńcha Eulenburga.) Skandalosny prozeż wjerńcha Eulenburga hischcze njeje zyle do sabycza pschischoł. Kaž je snate, je spižaczel Maximilian Harden w žwojich nowinach „Zukunft“ něktorych tajnych radźiczelow a wyschkow s khěžoroweje wokolinу winował, so maja s mužemi njekasanski wobkhad. Winowani wyšozy knježa žo pšched žudom s najwjetschischimi pschižahami saroczachu, so je Harden njewěrnosczć pižał. Jeneho czołmarja, kotrehoż bě Harden s Bajerskeje jako žwědka skasał, žudnistwo wotpokasa. Hardena sažudźichu, tola tón žo pschecźiwo wužudej powoła. Potom wón spomnjeneho czołmarja pola jeneho bajerskeho žuda wobskorži. Pšched bayerskim žudom žo czołmar wusna, kajke njeschwarnosczе je wjerch Bülow s nim skucził. Pruski žud dyrbjesche po tymle prozeżu wjerńcha Eulenburga wopaczneje pschižahi dla wobskorżicz. Ssudniske jednanje pak žo wospjet wotstorczi, dokelž bě wjerch Eulenburg pjecza žmjercz khory. Wjerch Eulenburg mjes tym na žwojim hrodże w Liebenbergu pschebywa. Tam žo s khwilemi jedyn žudniski lěkař sa jeho khorosczu wobhonja. Lěkarjo žu pjecza statnemu rěcznistwu wobžwědczili, so wjerchowy czělny staw njebě dlějsche žudniske jednanje wutrał. Wón pjecza na skałkowanje žiłow czerpi. Sozialdemokratiske nowiny žo prascheja, hacž bychu s jenym druhim wopaczným pschižaharjom też tak kahodnje wobkhadżeli.

* (Hobrski woheń w Japanskej.) W Tokio je žo žrjedu 700 khěžow a twornjow wotpaliło.

* (Rubježnizy w automobilu.) W Franzowskej na drósy pola Villneuve schtyrjo rubježnizy jedyn automobil sadżerżachu a chauffeura satšelichu. Młody knjes, kotryž w automobilu žedźesche, czekny; rubježnizy sa nim tšelejo jeho czežko sranichu, so sa morwy leżo wosta. Potom rubježnizy s automobilom do Chantilly jědżechu. Tam woni do banki „Société Générale“ sastupichu a do sastojnikow s revolwra tšelachu. Jedyn pokładnik žo hnydom satšeli, jedyn druhi sastojnik sa 10 minutow wumrje, jedyn tsezi žo

cžežko srani, jedyn schtwórty žo skhili a žo tak kulkow sminy. Něhdže 80 000 frankow rubiwschi woni do wschěch stron tšělejo s automobilom wotjědžechu. Woni žu žo bjes žleda shubili.

* (Straschna namakanka.) Na njewježeleku namakanku we skale pola Warnsdorfa w Czechach pschiňdžechu. Pod wulkim kamjenjom skhowane nańdžechu nabity revolwer, tyšku s patronami, wótry natoczeny pěschkowski kałacz (bajonnet) a czornu larvu. Jara dobrych wotmyšlenjow wobžedžeŕ tak hrósbnych pschedmjetow sawěsce měl njeje.

* (Młyn žo spalił.) W Rožmidalu w Czechach je žo wulki parny młyn, kiž kardinalej arzybiskopej Skrbenskemu w Prasy žlušeše, spalił. Schulerja Bradacža padaza murja mori, dwaj schěžnacželětnaj pachołkaj žo czežko sranischtaj.

* (Se žněhowej lawinu žo sažypli.) Na wyšokej Ssněhowej horje w awstriskich Alpach je žo njedželu wulke njesboże stało. Dwanacže wožobow na žněhowych žmykaczach bě Ssněhowu horu wopytało. Na domojpuczu žo wone se žněhowej lawinu pschekhwatachu. Knježna Blankatez samó žo se žněha tak daloko wudobycz, so móžesche žo s hłowu žwobodnje hibacz. Po dołhim wołanju dwaj czeladnikaj pschińdžeschtaj, kotrajž ju wukhowaschtaj. Dale ryjo žu 11 czełow namakali.

* (Sajecže skóstnika.) 6. měrza bě žo w Barlinje na wudowu Schellowu rubježne mordarstwo spytało. Nětkole žu w Lubanju 18lětneho žlužobnika Pittlika sajeli, kiž je žo tuteho njeskutka wusnał. Schellowa je nadpadnika dokładnje wopisała a po tutym wopisanju je polizija sa nim žledźiła. Teho dla sajatemu na poliajskej straži nizy runje do woczow prajachu, so je skóscz wuwjedł. Najprjedy prějesche, ale potom k temu stejesche, so bě rubježne mordarstwo spytał wuwjescz. Psched žudnikom wusna, so je žebi myšlił, so bě wudowu woprawdže morił. Wón bě ju porasył, do pinzy dowlekł a potom wurubił. Po njeskutku je po Barlinje wokoło błudźił a do Charlottenburga pschischoł. Tam bě s nowin spósnał, so na njeho tukaju. Potom je do Lipska wotjěł, tam pak žo njeje wěsty czuł a tohodla do Schlesynskeje wotjěł. Pjenjesy jemu lědma hischcže dožahachu, so by do Lubanja dojěł. Jeno 28 hriwnow bě pschi rubjenju dozpił. Sswoju žuknju chzysche w Lubauju pschedacz, ale nichtó jemu ju njewotkupi. Tuž dyrbjesche wonka pschenozowacz a tak drje žnadnje poliziji do rukow padže. Žel jemu njebě, ale bě wježely, so móžesche žo skónczinje saždo derje najěscz.

* (Czežke njesboże pschi twarje jeneho kanala.) W Budapestu je žo, hdyž tam nowy pjecz metrow hłuboki kanal ryjachu, tutón na jenym kruschе saždypnył. Schtyrjo dźěłaczerjo žo saždypnychu a žo sadužnychu. Hdyž komižija wyschnoscže městno njesboża wobhladowasche, žo wona s tym žamym wožudom podeńdže. Jedyn dalschi kruch kanala žo saždypny, tola žo komižiji schlaczeli, žo wukhowacz.

* (100 hórnikam žo wupucz saracził.) W Bluefieldže w połnóznej Amerizy je žo s rosbuchnjenjom skeho powětra něhdže 100 hórnikam wupucz saraczik. Hacz dotal je žo jenož 10 hórnikow wukhowało; druhich maja hižo sa morwych.

* (Njeskutk amerikanskich strajkowarjow.) Strajkowazy želesnizarjo w Mexiku běchu poka Round House do jeneje lokomotiwy dynamitowe patrony smjetali. Hdyž k dźěłu swólniwi dźěłaczerjo do lokomotiwy satepichu, dynamit rosbuchny. 25 dźěłaczerjow žo na měsce mori.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1912 dotal zaso nahromadźiło: 238 hr. 73 pj.

Dale darichu:

Knjez kapłan Alois Dumek	4 hr. 24 pj.
Knjez Dr. med. N. Lašenko w Ch., sobustaw Maćicy Serbskeje	10 hr. 75 pj.
Hromadże:	253 hr. 72 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wužudženja.

Khostanska komora. Kubleŕ Mitasch bě loni 23. septembra s Budyschina duzy na Ssokolzy do Försterez hoscženza sastupił. Tam bě žo wón, dokelž dźěłaczeŕ Pjech do njeho ripasche, swadźił, a pschi nastawazej pschimanży Mitascha k semi storžechu. Padajo wón blida a stoły žobu storhny a žebi lěwu ruku s ramjenja wuwali. Dokelž žo njemóžesche dale wobaracz, žo Mitasch s korczmy wotžali, žwoje koło psched žobu wjedžo. Hdyž bě žo wón s drohi na łuczny schczežku, do Hrubocžiz wjedžazu, sawinył, jeho dwaj muzskaj doscžěhnyschtaj. Wjetschi s njeju, kotrehoż Mitasch jako kublerja H. Wjelu s Hruboczig spósna, jeho k semi czižny, bjesche a dajesche jeho a do njeho kopasche. Hdyž Mitasch wo pomoz wołasche, muzskaj ke korczmje wróczo běžeschtaj. Mitasch dyrbjesche hischcže tu žamu nóz lekarsku pomoz pytacz. Muzskaj, kotrajž běschtaj sa Mitaschom s korczmy schłoj a žo posdźischo saždo do njeje wróczikoj, běschtaj kubleŕ Wjela s Hruboczig a twarski dźěłaczeŕ Krecžmaŕ se Ssokolzy bykoj a běschtaj žo dla straschneho czělneho sranjenja wobskorzikoj. Mjes tym so běchu Krecžmarja wuwinowali, běchu Wjelu k jastwu na 6 njedžel saždudźili. Wjelowe powołanje pschecziwo wužudej žo saczižny.

⚔ K wojerstwu powinowacži H. J. Büttner s Budyschina, Jan Jurij Haschka s Rakez, A. Kluga s Falkenawa, J. E. Mitasch s Kolwasy, O. P. Wunderlich s Delnich Kundracžiz, L. O. Kunza s Jenschez žu po sdaczu s Němskeje wucžahnyli a njejžu žo tu k wojerskej skužbje samolwili. W jich njepschitomnoscži je jich žud teho dla k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 50 dnjow saždudźił. Najprjedy pak dyrbja winikow saždapicz, prjedy hacz móża jim pjenjesy wotewsacz.

⚔ Skakaŕ G. A. Kuhne we Wurizach, kotryž je s Hołbina žem pschicžahnył, bě žo lětža na schulskej holzy kowarja Hultscha na njekasanske waschnje pschepschimał. Kuhna, kotryž je s 33lětnej žonu woženjeny k jastwu na 8 měžazow a k shubjenju cžežnych prawow na 3 léta saždudźichu.

Sshnjeńtne běrny

magnum bonum, Woltmann, Brocken Industrie

ma na pschedań zentnaŕ po **4 mk. 50 pj.** a **4 mk.**

knježi dwór w Klinje p. Hucžiny.

F. Sachse.

w Draždžanach-A. Kaitzerstraße 27

schwajzarski dźěl,

Wschostronske hódne sdźěłanje, staroscžiwe wothładanje, wutrobne žwójbne žiwjenje.

— Prospekty žo wobrótnje sczelu. —

Holczi pensionat Richter-Hunte.

Villa s khłódkojtej sahrodu.

„Moja žona bě psches 50 lět s hrosnej

lischawu

wobcžežena. Wona njeuběješche žadyn strowy bleczk na cžěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** žo lischawa sa 3 njedžele wotstroni. Tole mydło je tyžazy hódne. Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naslěd., **Strauch a Koldy.**

Sklad Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cžižko 5.

Gardiny, vitraže, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płacžisnach.

Pensionat Böhmez realneje schule

w **Draždžanach** na Ferdinandskej dróhy 17. Schula wopismo sa jenolětnu dobrowólnu skužbu dawa. Hacz dotal je 1162 abiturientow wobstało.

Kedžbu!

Sa wucžitanje kharaktera, wukoženje ruczných czarow je slawna frenologina žobotu 30., njedželu 31. měrza a pondželu 1. haprleje rano wot 10 hacz wjeczor do 10 hodžin k rěczam w hoiczenzu „słoteho słónza“ w Budyschinje.

Kuchańki, swinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hrobzne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

(K temu cžižku pschikoha.)

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo je ßebi wotmyßliło, też w tutym lěcże pschede wschěm ßylne wojeńske konje w Sakskej jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki smëja ßo:

schtwórtk 11. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodźin w **Lubiju** na łuzy sady turnowańje 2. měschczańskeje schule pschi Moltkowej a Götheskej drósy.
schtwórtk 11. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w **Budyschinje** na městnje psched tśeleńju,
pjatk 12. haprleje dopołdnja we 9 hodźinach w **Kamjenzu** na Albertskim naměsće.

Kupowanske wuměnjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lět stare bycź. Wone ßo hnydom wotwosmu a ßo po kwitowanju s hotowymi pjenjesami saplacźa. Srěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje s pschirubnjenej wopuschu ßo njekupuja.
2. Konje s njedostatkami, kotrež po sakonju kup wróćeja, dyrbi pschedawaŕ po sarunanju kupneje plaćišny a khostow wróćo wsacź, teho runja konje, kotrež ßu ßo sa 28 dnjow, wot dnja pschiwjedźenja do depota jako klepzy wupokasake. Sakoństi rukowanski cźaß ßo sa periodiske sahorjenje woćzow (snutskowne sahorjenje woćzow, měßaćzkowu ßleposćź) na 28 dnjow po dnju pschiwjedźenja do depota podlěischi, sa hikanje ßo rukowanski cźaß wo 10 dnjow wot mjenowaneho cźaßa pschikrótschi.
3. Pschedawarjo, kotsiž konje pschedwjedu, kotrež jim njeßkuscheja, dyrbja ßo na doßahaze waschnje wupokasacź móz.
4. Pschedawaŕ dyrbi kóždemu pschedatemu konjej nowu tokstu wusdu s howjaseje koże s hładkim ßylnym ryßadkom (ßanu saczahowansku wusdu) a nowu kożanu abo konopjanu hłowojzu s dwěmaj s najmjeńscha 2 metraj dołhimaj powjasomaj darmo ßobu dacź.
5. K spósnaczu wotkhada konja ßu pschipuschczne a srěbcze wopißma ßobu pschinjesćź. Dokelź ßo snacźe wotkhada se strony macźerje woßebje pscheje, maja ßo plahowanske wopißma a druhe wupokasy wo macźeri remonty tak daloko hacź móźno, teho runja ßobu pschinjesćź.
6. Też ßo pschedawarjo napominaju, so njebychu wopusche konjow pschejora pschitsihali.
7. Pschedstejaze kupowanske wuměnjenja też sa njesjawne wiki płacźa.

Wójnske ministerstwo.

Hłowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu srjedu 10. hapryla 1912** popołdnju 1/2 3 hodźin w »Serbskim Domje« w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Namjety.

Wšěch sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Nalětna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodźiny

budźe **jutrownu srjedu, 10. hapryla,** w »Serbskim Domje« w Budyšinje. Započatk w 10 hodź.

Studowacych a přećelow serbskeje studowaceje młodźiny najnaležnišo přeprošuje

Jurij Šołta, stud. cam.,
t. č. hłowny starši.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**
pschi żitnych wikach.

Wscho wjedro wudźerżaze dobre jejanjeßerki ßu moje

żołte italske kury.

Jeja k naßadźenju po 10 pj. pschedawam.

Otto Linke, hosćenzaŕ
w Cźichońzach p. Budyschina.

Bukećanske serb. tow.

zmëje třeći dźeń jutrow, 9. haprleje, popołdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje.

Přednošk z ważneje strony je dobroćiwje přilubjeny.

Bohaty wopyt sobustawow so wočakuje. Hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Visitne khartki

cźischcźi spěschnje a tunjo

Esmolerjez knihicźischczerńja.

S tutym cześćenym ßerbskim krajanam k wjedźenju dawam, so ßym ßo do **Budyschina** pscheßydlił a so na **Mużakowskej drósy 4** w domje knjesa Popy bydlu.

Rěcźne hodźiny: Póndźelu, wutoru, schtwórtk a ßobotu dopołdnja 8—12 hodź. a popołdnju 2—6 hodź.

Jan Scholta, maßeur.

Khëża

we Łusy cźišćko 46 s 1 1/2 kórzom pola je na pschedań.

Khëża

w Běłej Horje cźo. 15 se sahrodu je na pschedań. Dalsche je shonicź pola H. Matzka we Worzbnje.

Sso wróćiwschi wot rowa nascheje lubeje macźerje a wowki

Hany Jawrichoweje
w Khaßowje

s tutym wutrobny dźak wschitkim ßußodam, snatym a pschećelam sa pschewod a wupyschenje kaschcźa prajimy. Woßebje ßo dźakujemy knjesej ryćerkubkowemu najeńkej Müllerej we Łusy sa wjele wopokasaneje luboscźe a knjesej fararjej Waktarjej sa troschtowanske ßkowa a wschu luboscź, naschej lubej semrjetej wopokasanu.

W Budyschinje, 22. měrza 1912.

Srudźeni sawostajeni.

Sa mnohe wopokasma wutrobneho dźělbracźa pschi cźeźkej khoroscźi, ßmjercźi a khowanju nascheje horzolubowaneje jeniczkeje dźowki a ßotry

Hany Augusty Mětez
se Schcźeńzy

we 18. lěcze żiwjenja semrjeteje, wuprajamoj ßwój najwutrobnischi dźak. Woßebje ßo dźakujemoj cźeßnej młodźinje sa nimoměrny bohacze wopokasanu cześcź a pschewod, każ też knjesej fararjej Gólcźej sa troschtowaze ßkowa.

W Schcźeńzy a Rakezach, 25. měrza 1912.

Hłubokosrudźena macź
Lejna swud. Mětowa
a ßyn.

Prènja pschikloha k czißku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. měrza 1912.

Płaczißny rěsneho ſkotu na Draždżanſkich ſkótnych wikach.

18. měrza 1912.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	48—51	91—97
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	41—45	78—85
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	34—39	73—77
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	46—49	83—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	37—43	73—81
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	31—34	68—70
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	48—51	87—90
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	41—45	77—83
3. ßnadnje pizowane	34—40	72—76
Czélata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	64—68	104—108
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—63	96—103
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—58	88—94
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	55—57	70—73
2. mjaßne	53—54	70—71
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	51—52	67—69

Płaczißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 23. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża běła	—	—	—	—	10	10	10	20
" žołta	—	—	—	—	9	70	9	80
" nowa	9	70	10	—	—	—	—	—
Rožka nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	—	9	13	8	90	9	—
Jećmjeń	10	13	10	75	9	75	10	50
Wows 50 kilogr.	10	—	10	40	9	80	10	—
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	60	4	20	3	60	4	—
Hutra 1 kilogr.	3	—	3	30	3	10	3	20
Pſchenična muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Rjana muka 50 "	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno 50 "	4	30	4	50	4	25	4	60
Sskoma 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Proßata 506 ſchtuk, ſchtuka	12	—	26	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	6	60	7	10
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pſchenični gris 50 kilogr.	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	10	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 10 hr. 10 np. hacž 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 30 np., jećmjeń wot 10 hr. 15 np. hacž 10 hr. 65 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacž 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 40 np. hacž 14 hr. 61 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 18 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

28. měrza 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 20 np., pſchenża wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np. jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž — hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., utra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 29. měrza Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje njedźelu Palmarum rano w 7 hodź. farat Räda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin je konfirmazija ßerbſkich paczerſkich dźěćzi pſches duchownyho Tiſchera, ½11 hodźin konfirmazija němſkich paczerſkich dźěćzi pſches fararja Rädu. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje duchowny Tiſcher.

Seleny ſchtwórtk rano we 8 hodź. budże ſpowjedź w ßerbſkej rěcźi pſches duchownyho Tiſchera a dopołdnja w 10 hodź. w němſkej rěcźi pſches fararja Rädu.

Czíchi pjatk ſměje rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Kollekta ſa wožadźinych khudych.

Wěrowani:]

W Michalſkej zyrkwi: Hans Waruſch ſ Mikorafa, fabrikar na Židowje, ſ Berthu Amaliu Prochnez na Židowje. — Hermann Max Scholka, formar w Ratarjezach, ſ Klaru Hedwigu Stahnez w Ssmolizach.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Kurt Alfred, Bjedricha Guſtava Harnapa, khěžerja a formarja w Hrubjelčźizach, ß. — Ernſt Reinhold, Khorle Ernſta Mikle, murjerja we Wurizach, ß. — Johana Gertrud Margareta, njemandź. dź. w Hrubjelčźizach.

W katholſkej zyrkwi: Pawoł, Jana Michała Měrčźinka, hoſcźerzarja w Bělſchezach, ß. — Hedwig, Michała Glawſcha, dźěłaczerja w Budyſchinje, dź. — Rudolf Hendrich Pawoł, Hendricha Pietſchmanna, vizefeldwebla w Budyſchinje, ß.

S druhich wožadow: Elſa Marja, Maxa Hendricha Urbana, cźeßliſkeho połéra w Tſjoch Hwěſdach, dź. — Johanna Eliſabeth, Hermanna Guſtava Förſtera, žiwnoſczerja w Nowej Wßy p. Huſki, dź. — Emma Auguſta, Ernſta Richarda Wjazki, žiwnoſczerja w Huſzy, dź. — Hana Martha, Jana Auguſta Běluſcha, kubłerja w Rakezach, dź. — Jan Hermann, Auguſta Kaſpera, kowatſkeho miſchtra w Stróži p. Rakez, ß. — Johana Auguſta, Ernſta Bjenady, młynſkeho miſchtra w Rakezach, dź. — Kurt Waltat, Jana Ernſta Hurbanka, murjerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Pawoł Waltat, Maxa Auguſta Rychtarja, lěßneho dźěłaczerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Frieda Meta, njemandź. dź. we Wulkej Dubrawje. — Marcźin Gerhard, Khorle Auguſta Winklera, cźeßle we Minakale, ß. — Khorla Jan, Jana Auguſta Wyrgacża, žiwnoſcźerja we Wießlu, ß. — Pawoł Max, Ernſta Guſtava Förſtera, murjerja we Wujeżku, ß., † 26. měrza. — Hana Marja, Jana Khorle Frenzla, žiwnoſczerja w Porſchizach, dź. — Albert Max, Alwina Maxa Teicha, ~~poh~~onczża w Lichanju, ß. — Khorla Auguſt Kolpa, dźěłaczerja w Bukojni, ß. — Jurij Waltat Nowak, khěžerja w Barcze, ß. — Martha Helena, Jana Pawoła Nowaka w Njechornju, dź.

Zemrjeli:

W Michalſkej wožadże: dźeń 20. měrza: Kurt Herbert, Wylema Juliußa Böhmerta, fabrikſkeho kowarja w Dobruſchi, ß., 3 m. 27 d. — 21. Helena Luiſa Horňkej, Khorle Guſtava Keila, khěžerja a murjerja na Židowje, mandźelſka, 48 l. 11 m. 6 d. (rom.-kath., khowała ßo na Hrodźiſchku). — Khorla Guſtav Hultſch, tkalz ſ Hornjeje Wjaſońzy, we wothladarni na Židowje, 64 l. 9 m. — 24. Jan Frenzel, ratarſki dźěłaczer pod hrodom, 66 l. 7 m. 9 d. — Helena Auguſta Schrěcźiz, njebo Jana Micźki, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ſawoſtajena wudowa tam, 60 l. 5 m. 4 d. — Morwa narodź. njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — 25. Kurt Alfred, Bjedricha Guſtava Harnapa, formarja a khěžerja w Hrubjelčźizach, ß., 2 d. — 26. Martha Marja Rychtarjez, Eugena Willia Sittnera, ſamkarja w Dobruſchi, mandźelſka, 32 l. 2 m. 17 d. — Morwy narodźeny ß. Khorle Auguſta Hajny, blidarſkeho miſchtra w Dobruſchi. — Ernſt Bjedrich Wylem Preibiſch, młynowy wobſedźer w Hrubjelčźizach, 71 l.

S druhich wožadow: Frieda, njemandź. dź. w Hornjej Borſchczi, 4 m. — Helena, njebo Jana Kreńza, žiwnoſczerja w Cźetwjenych Noßlizach, ſaw. wudowa tam, 72 l. 14 d. — Jan Auguſt Schattel, wumjenkat w Spytezach, 72 l. 9 m. 15 d. — Auguſta Wylemina ſwud. Fuhrmannowa w Rakezach, 72 l. 6 m. 23 d. — Jan Auguſt Wirth w Stróži p. Rakez, 25 l. 9 m. 14 d. — Jan Auguſt Guda, murjer w Khwaczizach, 38 l. 2 m. 20 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Njedźelu Palmarum je rano ¾8 hodźin ſpowjedź ſa ſtarſchich němſkich paczerſkich dźěczi, we 8 hodź. němſka a w 10 hodźinach ßerbſka konfirmazija.

Seleny ſchtwórtk je rano ½9 hodźin ßerbſka ſpowjedź a ½10 hodźin ßerbſke prědowanje.

Czíchi pjatk ſměje rano ½8 hodźin farat Kſchižan němſku ſpowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němſke a ¾10 hodźin ßerbſke prědowanje. — Popołdnju w 3 hodź. budże ßerbſka liturgiſka Boża ßłużba.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

Njedźelu Palmarum ſměje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach konfirmaziju ßerbſkich paczerſkich dźěczi, farar Domaſchka dopołdnja ¾10 hodźin konfirmaziju němſkich paczerſkich dźěczi. Kollekta ſa ludowu wožadnu knihownju. — Popołdnju ½4 hodźin ſhromadźiſna tow. žónſkeje młodoſcże. — W 4 hodź. ſhromadźiſna tow. mużſkeje młodoſcże. — W 4 hodź. ſhromadźenje paczerſkich dźěczi.

Seleny ſchtwórtk rano we 8 hodź. ſměje farat Domaſchka ßerbſku a ½10 hodźin němſku ſpowjedź.

Czíchi pjatk rano w 7 hodźinach ſměje farat Domaſchka ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodźinach ßerbſke a ½10 hodźin němſke prědowanje. — Pop. w 2 hodź. ſměje farat Domaſchka liturgiſke póſtne kemſchenje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi
porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ſo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maſchina ſo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Sſobotu na kamjeńtnej haßy.

Najlĕpſchi
zentrifugowy wolij, ſoſforokißały pizowanſki kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver
porucza tunjo
haptykař Hennig
Viktoria=drogownja
na ßukelnſkej haßy 7.

Soſy,

pjerate matrazy, nakladzenſke matrazy, groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Kóſłaze koże,

kaž tež **wſchĕ druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczińſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko=katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecża „ſkoteje hwĕzdy".

Hroch,
woku,
ſolij,
leradellu,
maßß k ßadzenju,
kuczmu mĕſchenzu
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chze ßeb **dobry** a **tuni czaßaik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. ławſkej haßy 5.
Jenčj pſchedawa a pojedžuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińſnami wupołożene, wobhladacz.**

Nalĕtnje nowoſcze

ßu w njedoſczehnjenym wubjerku faßonow a druzinow doſchle.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

wot najjednoriſcheho hacz do najwoßebniſcheho po kóždej płaczińſnje.

Dźĕczaze ſchkórnje we wulkim wubjerku.

Jeniczke pſchedawanje **G. Engelhardtowych czrijow w Caſſelu.**
Jeniczke pſchedawanje
woprawdžitych patentowanych **Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.**

Konfirmandske črije a škórnje

kaž tež wſchĕzjenoż pomyßlne druzinу **czrijow a ſchkórnjow ſa zony, mužow a dźĕczi** po ſnatych tunich płaczińſnach.
Po mĕrje dźĕłam pſchipóſnate wubjernje ßo pſchihodzoze wobucze ſa krótki czaß.
Wuporjedzenje ſpĕſchnje a tunjo.

Heinrich Mohr, czrijownja pſchi žitnych wikach.
Telefon 384.

Wobhladajcze ßebi moje pjecź wukładnych woknow.

MAGGI owe bouillonowe kóſtki
5 kóſtkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.
ßu najlĕpſche! Stajnje czerſtwe pola **Ernſta Lehmanna**
na kamjeńtnej haßy 45.

Najlĕpſchi czerſtwy
lój

punt po 50 np. ma na pſchedań rĕſniſki miſchtr **E. Stephan**
w Budyſchinje na ßerbſkich hrjebjach

Naju ſtajny ſkład
twarſkich materialijow

jako **kalka, zementa, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainĕrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a žlobow, gipſowych ſchpundowanjow, plotowych ſerdkow, ßyrych deſkow** wſchĕch ſchĕrjow **ſchpundowanſkich deſkow** ßucheje druzinу, **ſchindźelowe paženje, laty, ſchnórowanſke lejſty, tſĕſchnu papu, ſczinowe pleczenje** atd.
najnaležniſcho poruczamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje

twarſtwo a pſchedawarnja materialijow
na Schliebenſkej dróſy cźiſło 9. **Telefon 615.**

Spódnja drasta, schtrympy, soki, pótniki, schenillowe rubischcza

na hłowu,

schenillowe schale

— po wschelakich płaćišnach a najnowšich mustrach —
kupuja šo tunjo a dobre pola

Ernsta Jordanoweje wud.

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5, na šnutsk. lawšlej haßy 8.

Pschischtrykowanšle wězy šo hnydom tunjo pschischtrykuja.

Th. A. Wällnitz´ naslědnik

měješćel: J. Hanekamp

w Budyschinje na šukelnšej haßy 9,

meblowy dom ša njewješčinske wuhotowanja.

Najwjetšchi šklad woprawnych a lakowanych

wobydlenškich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólštrowanych tworow

po wschěch płaćišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiške dary

debjaze meble

wscheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólčzki atd.

Naletnje krejčziščzaze lěkowanje

ſ krejčziščzazym čzajom

se šnamjenjom hrodowškeje haptyki

pakčzik **1 mk.**

Krejčziščzaze pile

schleńza **50 pj.**

Krejčziščzaze kapki

blescha **75 pj.**

Na wßy šo sčzele. Jenož woprawdźite

w hrodowškej haptyzy.

Pawoł Leidler.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch šo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
kaž tež **laty, blidarske deski**
a woßebje **šuche tšěšchne pschikryzeža**
porucza

Franz Br. Mirisch

rěšak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon čzo. 10.

Otto Preuß

měješćel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

K jutram poručam w hobrškim wulkim wubjerku

mužaze a pacholaze wobleščenja

najnowšich mustrow a tak derje šedźaze, so njejßu wot wobleščenjow po měrje džěłanych, rosešnacź.

Dźěčzaze wobleščenja

wot najjednorišcheho hacź do najwoßebnijcheho,

jenotliwe kholowy, kraßnych mustrow, šwětle a čzěmne fantasijowe lazy, lěčzne paletoty a elegantne ulštry

kaž tež

peleriny.

Wschě nowošcze

žonjazych žaketow, čzornych a pißanych,

wschěch dołhošćow a schěrjow šu tehorunja doschke a šu w hobrškim wubjerku po tunich płaćišnach na šklade.

Kóždy pospyt k trajnemu kupowanju dowjedže.

Sprawne poßłužnje. Tunje płaćišny.

Najlěpšche je najtuńšche.

Max Schückel,

schewški mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy 18

šwoje šnate **solidne** a **płaćišny hódne**

wobuće

w bohatym wubjerku se šklada a po měrje porucza.

Wuporjedźenja ša jedyn dźeń.

Torty

jako jutrowny dar šo pschihodźaze ſ kóždym šo žadazym napißmom wschěch płaćišnow.

Schulske tity,

jutrowne jeja

porucza

Lehmannez konditornja

prjedy Nawka

na šerbšlej haßy w Budyschinje. Tel. 118.

Hižo wot 27 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

ßymjenja ſa nalětni a lěčźny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kněžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi ſcźelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitoſcź), kotrež tole lěto woßebje derje ſkhadźa.

Teho dla ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam wſchě ßymjenja w dobrej ſkhadźazej tworje poruczam:

runklizowe, Eckendorfſke žołte a cźerwjene hobrſkowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyjecźanſke žołte ßymjo, najwjetſchu cźerwjenu **pizowanſku zokrowu rěpu,** dołhu běku.

Kałowe ßymjo, Erfurtſkeho ſaźneho, Barlinſkeho ßrěnjoſaźneho, hollandſkeho cźěnnocźerwjeneho, póſdneho, Zitawſkeho hobrſkeho a ßerbſkeho burſkeho kała, běłeho kała a Winnigſtetterſkeho, kónczjoteho Braunſchweigſkeho a woprawneho cźeſkeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanſkeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitoſcź: Erfurtſke kwětkowe ßymjenja w 10pjenjezkatych pakcźikach ſ wukaſanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanſkeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poruczam wot hollandſkich plahowarjow ßo doſtawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberoſow atd.

Moje ſtejiſchcźo je hižo wot 27 lět na mjaßowym torhoſchcźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pſchedawarńja
w **Kołwaſy** pola Pomorz.

Schulſke ſchórzuchi kóždeje wulkoſcźe!

Poßleſchcźowe tkaniny, meter hižo po 35 pj.

Gardiny — meblowe kattuny.

Wucźobniſke ſchórzuchi a bluſy.

Jaki — ßłomniki.

Módrocźiſchcź je runje doſchoł.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Sſymjenja!

Sa tudomne ſtrony najlěpje wupruhowane družiny najnowſchich žnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenſke zyble

poruczа we wulkim wubjerku a derje ſkhadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaczińnach

Khorla Preißer jun.

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty

ßu po tunich płaczińnach na pſchedań we **wudawarni Serbskich Nowin.**

Fotografiſki atelier

Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcźe 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje poruczа.

Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.

Pſchimerne płaczińny.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißionſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczeł Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běłeńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Pſchińdźemoj tón raz do **Budyſchina** na hermank ſ wulkim ſkładom

cźeßaneho ſcheviota a cźornych ff. ßuknjanych a cźeßanopſchedźenowych tkaninow

k **wobleczenjam** a **paletotam** ßo pſchihodźazych.

Sbytki k jenotliwym **mużazym** a **hólczazym wobleczenjam kholowam, jupam** a **paletotam** atd.

Żonjaze ßukno a tkaniny k koſtumam

jenoż najlěpſchich družinow w hobrſkim wubjerku po **ſnatych tunich płaczińnach.**

Wubrakowane a wuležane twory nimamoj.

S dopokaſmom ſa noſchu ſprawnoſcź je, ſo liczba naju woteběrarjow lěto wot lěta pſchiběra.

L. Wolff & Co. ſ Khocźebuſa (w Delnjej Łużizy).

Ssmój jeniczkaj, kotrajž ſe ßławneho ßukelnſkeho měſta Khocźebuſa do Budyſchina pſchińdźemoj.

Stejiſchcźo: na hłownym torhoſchcźu, ſ napſchecźa knjeſa pſchekupza Pahna.

Luba ſuſodźina, dźicze hermank do

cźrijoweje pſchedawarńje

„Modern“

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje drohi.

Hdyž tam

žonjaze, mužaze

abo **konfirmandſke cźrije**

kupicze, 1 por toflow darjeny doſtanjecze, njedźiwajzy tunjeje płaczišny

mk. 6.75 8.75 10.75.

Wſchě nalětnje nowoſcze

proſtych a mjehkich kłobukow,

mužazych a hólczazych mězow

wſchěch pomyſlnych formow, barbow a druźinow ſu hižo doſchle a je po ſpodźiwnje tunich płaczišnach poruczam,

mužaze a hólczaze ſportſke mězy

hižo po **40** pj.

Konfirmandſke kłobuki

w njeßměrnym wubjerku po **1.50** hacž **2.50** mk.

Hugo Lehmann

kłobukowa a mězowa woßebita pſchedawarńja

na bohatej haßy 22. **w Budyſchinje.** na bohatej haßy 22.

Jutrowne ſity

porucza

Schokoladen-Schmidt

na theaterſkej haßy 4.

Najlěpſchi ſchleſyſki
" ruſki
" ſchtyrſki

cźerwjeny dźeczel

bjes židy,

najlěpſchi ſchleſyſki

běły dźeczel,

najlěpſchi ſchwedſki

dźeczel,

žołty dźeczel —

inkarnat-dźeczel,

najlěpſchu woprawnu jendźelſku a italſku

rajſku trawu,
mjedowu trawu,
trawowe ßymjenja

ſa włóžne a ßuche łuki,

najlěpſchu

timothejowu,
měſchenja ſa ſwěrinſku ſahrodu,
ſeradellu,
wußywny hroch a woku,

woprawne

Eckendorfſke a **Oberndorfſke**

runklizowe ßymjo

kaž tež wſchě druźiny

pólnych a ſahrodnych ßymjenjow,

Draždźanſke

ßadźenſke zyble

atd. porucza

H. Lolck

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do słota ſzadźene.
ſchtapacźe na suby, króny.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje
na rózku kronpryncowſkeho mosta
n a ſwonkowneje lawſkeje haßy,
prjedy na theaterſkej haßy.

Dobru

pſcheńczinu muku

porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſtužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarńja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon cźißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow

Mužaze a žonjaze ſchkórnje

derje ſo pſchihodźaze formy
ſ rukowanjom ſa dźerźenje 5^{40} 6^{50} 7^{50} 8^{50} 9^{50} 10^{50}.

Dźěczaze ſchkórnje hižo po 1^{10}.

Schulſke ſchkórnje ſtylne a trajne 3^{40} 3^{90} 4^{40} 5^{50}.

Konfirmandſke ſchkórnje

we wulkim wubjerku woßebje tunje.

Jeniczke pſchedawanje ſtwěto-ſtawnych a wſchudźe lěpſchinu mějazych **Salamanderſkich ſchkórnjow.**

Kóždy ſyſtem najlěpſche ruczne dźěło.

Shorjelſka czrijowa pſchedawańnja

A. Jacobsohn

w Budyſchinje **na bohatej haßy 7.**

Konfirmaziske khartki

we wulkim wubjerku
ſtu dostacź
we wudawańni Serbskich Nowin.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſtwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißmne rukowanje. Tunje płaczißny.

Prjedy

hacź **wobleczenja ſa doroſczenych, ſchulerjow a mlodych mužow, konfirmandſke wobleczenja a hólczaze wobleczenja, paletoty** atd.
po mèrje dźěłacź dacźe, pſcheßwědczźe ſtu wo lěpſchinach, kotrež mój hobrſki ſklad hotoweje ſeſchiteje draſty poſkicźa, hódne tkaniny, najlěpſche ſeſchicźe, ſpodźiwnje tunjo!

Hotoweje draſty a żaketow ſa dźěczi a mlode holzy, ſtuknjow a bluſow wulki wubjerk!
najtuńſcheje hacź do najwoßebniſcheje družiny a apartneho ſtłoda, pſchi tym niz dróżſcho, hacź pſchi ſtamßnym ſeſchicźu.

Jara rjane a płaczißny hódne **ſelenoſchtwórtkowſke dary.**
Rukuju ſa najlěpſche a najſprawniſche poßłuženje!

Ernst Jenke

w Budyſchinje
Pſchi hlownym torhoſchczu 9. Pſchi hlownym torhoſchczu 9.

K ſapoczatkej noweho ſchulſkeho lěta

porucam we wulkim wubjerku, kaž je ſnate, derje a tunjo:
holczaze tornißtry, holczaze ſchulſke toſche, ſchulerſke mapy, ſtnědanſke toſchki, ſchifrowe tafle, ſchifrowe kaſchczíki,
drjewjane a kožane, atd.

T. Albert,

měj. Khorla Bahla
ſtedłarſki miſchtr w Budyſchinje.
Pſchi lawſkich hrjebjach 10. Pódla Serbſkeho Doma.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleń..

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich nrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 14. Sobotu 6. haprleje 1912. Lětnik 71.

Jutrowny spěw.

Cón Knjes, tón Knjes je moja móz,
Mój khěrluſch płaczi jemu;
Nětk ſahnata je ßmjertna nóz,
Mje móznje cžehnje k njemu;
Wón pokny blusnow ſ bitwy dźe
A njeße kraßne dobycźe,
O pójcźe jeho witacź!

We hětach prawych spěwa ßo
Dźenß ſ wulkej wjeßekoſczu,
A jeho ßwjate kraleſtwo
Sso cžeſczi ſ pokornoſczu;
Duž pójcźe, kralej naſchemu
Dźenß ſaſpěwajcźe ſ wutrobu,
So klinczi po wſchej ſemi!

Ach, duſcha jeho tyſchena
Bu jara poniżena,
Nětk prawiza pak Knjeſowa
Je pſche wſcho powyſchena,
Haj, wyſche Božich njebjeßow
A wyſche wſchitkich jandźelow,
Kiž jeho cžeſcźa ſ nami.

Nětk wěm, ſo ja tež njewumru,
S nim ßobu budu żiwy
A pſchipowjedacź ßwětej chzu
Wſchě jeho mózne dźiwy.
Tón Knjes mje derje pokhoſta,
Wón ßmjercźi pak mje njepoda,
Wſchak ſtupił ßam je ſa mnje.

Mi nětko wrota wotewŕcźe,
Wſchak pucź je pſchekamany!
Naſch wumóżnik ßam w prědku dźe,
Wſchón ſ cžeſczu krónowany;
A wſchitzy jeho ſa nim du
Po najpoßlednim dobyczu
Do Božich kraßnych njebjeß.

Kak rjenje ſhotowany je
Naſch kraßny nawoženja,
Kiž ßwojim po jich ſrudobje
Sso ſjewi ſ potajenja!
Sso ſradujmy, ßo wjeßelmy,
So jeho wumóżeni ßmy!
Nětk, nětk ßmy w jeho ruzy.

Kiž ſ Knjeſoweho doma ſcźe,
Waß wſchitkich żohnujemy;
Kiž róczny cžaß nětk ßwjeczicźe,
My ſ wami na njón dźemy.
Budź, Jeſom Khryſchcźe, khwaleny,
So ſe ßmjercźe nam ſtanył ßy
A knjeżiſch do wěcznoſcźe.

Sakſka krajna kulturna rada

dyrbjeſche ßo po wobſamknjenju druheje komory po liczbje ßwojich ßobuſtawow pſchiſporicź. Wólbne wokrjeßy dyrbjachu ßo pomjeńſchicź a ßo wuſwolenje mužow ſ niżſchich ludowych worſchtow položicź. Deputazija prěnjeje komory je pak wobſamknjenje druheje komory ſacźißka. Na to je knjeżerſtwo ſakonjowy naczißk, na pſchetworjenje krajneje kulturneje rady ßo poczahowazy, wróczikło.

Strajk Zwikowſkich a Luhowſko-Woleſchniczanſkich hórnikow

hiſchcźe njepſcheměnjeny dale traje. Dźěl młódſchich ſtrajkowazych dźěłacźerjow je do druhich ſtron woteſchoł, druſy ßu dźěło w fabrikach abo w ßwojim prjedawſchim rjemjeßle namakali, tak ſo je ßo ſ tym liczba ſtrajkowazych pomjeńſchika, tola niż liczba dźěłacźerjow w jamach pſchiběraka. W tu khwilu pſches pokojzu wſchěch hórnikow ſtrajkuje. Ani wobßedźerjo jamow, ani dźěłacźerjo nochzedźa něſchto ſpuſchczicź, tak ſo ſtrajkowy kónz hiſchcźe njeje dowidźecź. Samjelczecź ßo njedyrbjało, ſo je ßo mſda hórnikow poßlednje lěta njepſchestawajzy ponižika, mjes tym ſo je ßo żiwjenje woßebje ſ nowymi khěżorſtwowymi dawkami podrożiło.

Sběrki ſa němſke wojerſke lětadła.

Po wſchej Němſkej ßo w poßlednim cžaßu dobrowólne dary ſa twar wojerſkich lětadłow ſkładuje. Někotre milijony hriwnow ßu ßo hižo nahromadźike. Pruſke wójnſke miniſterſtwo je hižo ſe ſakſkim wójnſkim miniſterſtwom wucźiniło, ſo ſakſki kral nahromadźene pjenjeſy wosmje a je potom němſkemu khěżorej jako najwyſchſchemu wójnſkemu knjeſej do wole da. Lětadła, kotrež ßo ſ nahromadźenymi pjenjeſami natwarja, dyrbja ßo ſ mjenami pomjenicź, kajkež ßebi dawacźeljo pſcheja. S wuměnjenjom jenoż je, ſo wójnſke miniſterſtwo drużinu lětadłow poſtaji.

Pruſki prynz Heinrich je ßo pſchi wotewrjenju powſchitkowneje wuſtajeńzy ſa powětrowe jěſdźenje ſa to wuprajił, ſo je Němſkej wutworjenje powětroweho lětanja jara nuſne. Němſzy wótczinzy rad wulke pjenjeżne wopory na to waża, a tež najniżſchi ßwój pſchinoſchk woteda.

Póſtſzy ſaſtojnizy a oſtmarkſka pſchikoha.

Każ je ſnate, njeje ßo pjenjeżna pſchikoha, kotraż je ßo dołhe lěta póſtſkim ſaſtojnikam płaczika, ſo bychu pruſku Pólſku pſcheněmczicź pomhali, w khěżorſtwowym ßejmje ſ nowa pſchiſwoliła. Po namjecźe Polakow ßu ju ſozialdemokratojo a zentrumſzy ſapóßłanzy ſapowjedżili. Statny ſekretar khěżorſkeho póſtſkeho ſarjadniſtwa je

teho dla porucził, so ßo ostmarkska pschikoha njeßmě nakhwilnje dale płaczicz.

Kónz hórniskeho strajka w Czechach.

Czěskim hórnikam bě ßo poßlednje lěta msda khětro ponižika. S generalnym strajkom ßu woni dozpili, so je ßo jim wóßomprozentske powyschenje msdy pschiswoliko. Sozialdemokratiszy sastupjerjo hórnikow ßu ßo s tejle posticzenku spokojili. Druhy organisowani hórnizy ßnadz hromadze se sozialdemokratami dźěłacz sapocznu.

Schwajzarszy sozialdemokratojo a němski khěžor.

Sozialistojo w Neuenburgu w Schwajzarskej běchu wobsamkli, s plakatami pschecziwo wopytej němskeho khěžora protestowacz. Komitej sozialdemokratiskeje strony w Schwajzarskej pak ßo rossudźi, ßo wschěch protestow pschecziwo khěžorowemu wopytej wostajicz.

Schmatańzy na Balkanje.

Njeměry, kotrez běchu na Balkanje tele naléczo do prědka widzecz, ßu ßo hižo sapocżake. Mjes tym so wo pschipowjedźenym albanskim sběžku hischcze niczo njeje pytnycz, pschezo wjazy powjesczow wo srażkach bolharskich, ßerbskich a grichiskich czrjódow s turkowskimi wojakami w Starej Sserbiji, Mazedońskej a pschi grichisko-turkowskich mjeshach pschikhadża. W bolharskim khownym měsczе Sofiji ßo hižo někotre dny w potajnosczi kongreß snutskownych mazedonskich organisazijow wotměwa. Tam ßu wotpóßłanzy s zyleje Bołharskeje a s wjele městow Mazedonskeje shromadźeni. Wjetschina ßobustawow je měnjenja, so dyrbi ßo s něczeho powschitkowny sběžk pschihotowacz. Belgradske nowiny ßu se Sofije powjesczа woczischczake, so ßo do Schtipskeje krajiny něhdże 100 muži ßylna czrjóda pósczele. Czrjóda, kotraż je jenoż s ruczнymi bombami wobronjena, ßo do małych wotdźělenjow dźěli a budża żelesnizu, mosty a tunele rostsělecz. Wot teho czaßa, so staj wotpóßłanzaj, do Peterburga póßłanaj, sdźělikoj, so Bołharjo w Mazedonskej wot żaneje europiskeje mozy żaneje pomozy nimaja wocżakacz, je ßo revoluzionarne skutkowanje organisazije hischcze poßylniko. Duż ßmědża ßo bórsy skutki wocżakacz, kotrez je jich khowny wjednik Hristo Metov do prědka prajił. S nadpadami a s wupuscżenjom żelesnizow chzedża kedźbliwosczу Europy na wobstejnosczе w Turkowskej wobroczicz. Tez mjes bołharskej studentskej młodźinu ßo ßylne revoluzionarne hibanje pokasuje. Wjele studentow je swólniwych, ßo sběžkarskim czrjódam w Mazedonskej pschisamknycz.

Khorwatska pod madżarskej knutu.

Awstriski khěžor je jako wuherski kral ßwojehn naměstnika w Khorwatskej, bana Cuvaja, sa ßwojeho komißara postajił a jemu połnomóz dał, wschě wustawowe prawa hacz na dalsche sběhnycz. Nowiny a druhe czaßopiße ßo njeßmědża prjedy wudawacz, hacz njeßu Cuvajowi sastojnizy jich wopschijecze sa prawe spósnali. Czischczerska ßwoboda je s tymle postajenjom snjemóżnjena, tajke potłoczenje w Europje żaneho runjecza nima, khiba w Turkowskej.

S woßebitym wukasom je ßo shromadźowanske prawo sběhnyło. Wschě shromadźisny ßu ßo sakasake. S tym ßu ßo huby wschěm protestam sawrjeke. So bychu ßo demonstrazije na dróhach snjemóżnike, je ßo żandarmerija w Sagrjebje wo 200 muži poßylnika.

Italsko-turkowska wójna.

Poßledni czaß njeje żaneho rěczow hódneho wojowanja byko. Turkojo a Arabszy ßu ßo nabyli, pschezo s nowa nadběhi na italske naßypy czinicz. Teho dla pak ßo Italszy njeßmědża nadzecz, so ßo jim nětko Tripolitanska a Cyrenajka pschewostajitej. W Afriży ßo Muhamedanojo k ßwjatej wójnje napominaju. S Egiptowskeje je 2000 Egipczanow, kotsiż k reserwy sudanskeho wójska pschißłuscheja, do Tripolitanskeje wucżahnyko. Jendźelske knjeżerstwo ßebi njeswěri, Egipczanam wobaracz, ßo pschi wójnje pschecziwo Italskej wobdźelicz. Wono je hižo spokojom, hdyż ßebi Egipczenjo jendźelske nadknjejstwo lubicz dadża. Runje hakle je ßo egiptowske spschißahanstwo pschaczіwo Jendźelskej wotkryko.

Pschipósnacze franzowskeho nadknjejstwa w Marokkowskej.

Marokkowski sultan je bórsy spósnał, so ßo njebudże móz dołho franzowskemu nadknjejstwu pschecziwiecz. Duż je ßo franzowskemu knjejstwu podczißnył a ßo po sdaczu rucże do njeho namakał. Wón je sastupjerja Franzowskeje, Regnaulta, na hońtwu se ßokołami pscheproßył. Pschi hońtwje je franzowskeho póßłanza ßamoruczнje fotografował. Se ßwojej poddanosczu sultan ßamo tak daloko dże, so chze wucżinjenje s Franzowskej wschěm splahaм ßwojeho kraja wosjewicz.

Jendźelske statne dołhody

ßu sańdżene lěto jara wunoschne byke. Statne wudawki ßu s dołhodami wo 130 milijonow hriwnami pscheßahnyke. Finanzny minister Lloyd Georges w ßwojej rosprawje praji, so stej ßo wikowanje a industrija na wschě wocżakanje pschetrjechjaze waschnje roswike. Hłowne dawki ßu pschihódny wunoschk podake, hacz runje ßu ßo se strajkom dołhody wo 8 milijonow pomjeńschike. Finanzny minister wobżarowasche, so dyrbi ßo wusbytk statneje kaßy na powjetschenje wójnskeho łódźstwa nałożicz. Summy, kotrez bychu ßo hewak k polepschenju sozialnych dźěłacźerskich wobstejnosczow nałożike, ßo s epileptiskimi nadpadami wojerstwa sebjeru, kotrez s khwilemi ziwilisowany ßwět jimaju.

Jendźelska je sbożownischa, dyżli Němska. Wona móże ßwoje wójnske łódźstwo bjes sawjedźenja nowych abo powyschenja dotalnych dawkow powjetschicz, mjes tym so Němska hischcze nětkole njewě, hdże dyrbja ßo hobrske summy k poßylnjenju łódźstwa a wójska nabracz.

Wothłoßowanje jendźelskich hórnikow.

Sakoń wo najnižischej msdże, kotryż je ßo psched tydźenjom w jendźelskim parlamencze pschijał, njeje wjetschinu strajkowazych hórnikow namakał. Sa sakoń 98639 hórnikow hłoßowasche, pschecziwo njemu 100193. W połodnischej Waleskej, s kotrejez je strajk wuschoł, ßo pomërnje najwjazy hórnikow sa to wupraji, so by ßo saßo dźěłacz sapocżako. Njedźiwajzy teho je ßo 30,000 hórnikow k dźělu wrócziło.

Rußojo wo powjetschenju němskeho wójska.

S dweju armeekorpsow, wo kotrejż ma ßo němske wójsko poßylnicz, ßo jedyn k ruskim mjesam położy. Ruske nowiny „Nowoje Wremja“ wo tym pischu: Nowa němska wojerska pschedkoha jedyn siaw wopschija, kotryż njepoßrědnje tez Rusku nastupa. Wón ßo na tworjenje noweho armeekorpsa w Allensteinje, njedaloko ruskich mjesow, pocżahuje. Hdyż Němska na to pokasuje, so dyrbi ßwoje wójsko dla wójnskeje wokanzy w Franzowskej powjetschicz, njemóże ßo nješchto podobne wo Ruskej rjez. Ruska je w Potsdamskim dojednanju tajke dopokasy ßwojeje měrluboscze daka, so na Němskej njemóże żaneho dwěla bycz. Dokelż pak ßo němske garnisony w rańschej Pruskej a awstriske w rańschej Galizіskej poßylnjeja, móże ßo teho jenoż ßudzicz, so chze Němska w pschichodże nadpadowazu politiku wjesczi.

Ruska chze na wschě móżnosczе pschihotowana bycz. Psched kawkaslimi horami a w Kijowskej guberniji wona, każ polske nowiny pischu, pschezo wjazy wojakow shromadźuje.

Revoluzija w Mexiku

njepschestawajzy dobyczerszy postupuje. General Zapata, wjednik sběžkarjow, je druhemu sběžkarskemu wjednikej Orozkej wojsewik, so wón pschikhad Orozkowych wojakow wocżakuje, prjedy hacz do hłowneho města sacżehnje. Wón je Orozkej namjetował, so byschtaj hromadże s hesłom „reformy, ßwoboda a prawda“ presidenta Madera wotehnali. Orozko je wotmołwił, so je swólniwy, ßo Zapacze pschisamknycz, hacz runje wón ßamostatnje sa tele saßady wojuje. Dny Maderoweho knjejstwa ßo pjecza k kónzej bliża.

Knjeżerstwo sjednoczenych statow połnózneje Ameriki je po móżnosczi sběžkarjam wojowanje poczeżiło. Franzowske aeroplany (lětadła), kotrez dyrbjachu ßo psches Texasku do Mexika sawjesczi, je wono pschi mjesach sadżerżecz dało a jako kontrebandu sebrało. Wono ßo ßamo hotuje, do Mexika wójsko póßłacz, so by tam porjad postajiło. Ludowemu sastupjerstwu ßo s tymle wotpohladom sakonjowy nacżisk pschedpołoży, po kotrymż by knjeżerstwu dowolene było, wójsko do wukraja póßłacz.

To dźeczom njeßłuscha!

Dźěłacżer Horak bě schwarny człowjek. Wo ßwoju ßwójbu ßo derje starasche a pschichod ßwojich dźeczi mějesche stajnje na myßlach. Tsi mějesche; najstarschi ßyn Jan bě jědnacze, Leńka wóßom a Jurk pjecz lět.

Horak na wschelake dźěło khodźesche, kajkeżkuli ßo jemu runje posticzi. W lěcze husto pschi twarjenju na pschipodawanje khodźesche, a pschi tym ßkyschesche wschelake rěcze. Mjes murjerjemi bywasche pschezo nješchto sozialdemokratow, kiż chzychu najradscho zyły ßwět spowroczecz a s njeho wschitku nusu wotehnacz. Po jich měnjenju

bě wobšbedźeństwo po prawym kradnjenje a měješche šo do khudych rosdźělicź. Wschitzy cźlowjekojo šu šebi pjecźa runja a cźeho dla po tajkim ma jedyn měcź mnoho a druhi pak niczo pak jeno jara mako! Drusy sašo jim napscheczźiwo rěcźachu, powjedajo, so šo wobstejenja na hkowu pscheměnicź njehodźa, a so dyrbi kóždy spokojom bycź s tym, schtoź ma. Hdy by teź woprawdźe hacź na to dóschko, so by šo wobšbedźeństwo rosdźěliko, so tajka „runoscź“ tola sašo dokho traka njeby. Lohkomyšlni a pschecźinjazy bychu to bórsy sašo shubili a bychu šo s nowa chzyli dźělicź.

Horak šo dźerźeše k tutym rosomnischim, widźeše dźě, so runje cźi, kiž na nusu najbóle skorźachu, šami najwjazy pscheczźinjachu.

Sozialdemokratojo w prósdnych khwilach s kapšy sozialistiske cźašopišy cźahachu, s kotrychž šwoju mudroscź cźerpachu, a je teź druhim donuczźowachu. Tak so bychu, kaž jim powjedachu, šo mohli lěpje roswuczźicź a schěrscheho roshlada po šwěcźe nabycź. Cźlowjek nješmě wěricź to, schtož šo na klětzy wuczźi, so by šo lud w njewědomoscźi a w cźmje sdźerźak.

Rosomni dźěłacźerjo jim wotmolwjachu, so je kóždeho cźerwjeneho pjenježka schkoda na tajke nowiny, ale sozialdemokratojo šo njedachu tak wotbycź. Radźi šo k temu swólniwi pokasowachu, so chzedźa jim cźašopišy pozcźowacź. Teź Horakej tajku nowinu donucźichu.

„Nó, cźeho dla bych šebi to njepscheczźitak“, Horak měnješe; „ale njemyšlicze šebi, so budu do tak njerosomnych wězow wěricź. Ja wschak šo wam na to njepopadnu.“

Hdyž doma cźašopiš cźitasche, šo něschto krócź hkuposczam sašmja, kiž šo tam cźitarjam poskiczźachu, ale s dobom šo teź sastróži nad hanjenjom, kotrež demokratiszy redaktorojo a jich šobudźěłacźerjo wustorkowachu, a pschi tym ani psched najšwjeczźischimi wězami stejo njewostawachu.

„Nětkole wschak šo wjazy njedźiwam, so šu cźile ludźo takle hrubi a so na stajnoscźi sakliwaju“, Horak rjekny.

„To masch prawje, šym tam teź do teho pohladała“, žona praji. „To radscho wjazy domoj njenosch!“

Horak cźašopiš na wokno cźišny. Jank, kiž bě pilny cźitar šo bórsy mjelczo k woknu dokacźi a šebi nowiny do ruki wsa.

„Wostaj to, to sa tebje niczo njeje!“ nan jemu wótrje sakasa.

Hólczej wěso poškuchasche, ale dokelž te nowiny sa dźěcźi njeběchu, chzyshe s wcźipnoscźu runje rady shonicź, schto w nich steji.

Hrěschna wcźipnoscź je hižo něktorožkuli skasyła. To je kóždemu straschne, wošebje pak dźěcźom.

Hdyž bě Jank nasajtra se schule pschischoł, běschtaj starschej hischcze na dźěle. Wušlědźi šebi cźašopiš a pocza cźitacź a kedźbowasche na kóžde škowo.

Dlěje cźitasche a wcźipnischi bywasche, ale teź cźim wjetscha hrósba jeho jimasche. W cźašopišu šo wyschnoscze a duchowni hanjachu. Temu šo Jank dźiwasche, dokelž jich duchowny, kotrehož wón derje snajesche, bě pscheczźelny a dobroczźiwy. Ale schtož šo Jankej lubjesche, to bě dźělenje wobšbedźeństwa. To šo teź jemu sprawna wěz bycź sdasche, so bychu wschitzy ludźo jenak wjele měli.

Dźěcźi pjecźa to njepraja, schtož njewjedźa. Teź na Janku šo to pokasa. Hnydom něktrym hólzam wupowjeda, kajke nowiny bě nan domoj pschinješł, a schto šo w nich pisa.

Sa něschto dnjow šo w schuli něschto zyle wurjadne sta. Hólz se samoziteje šwójby bě šebi do schule móschniczku s pjenjesami šobu pschinješł a ta šo jemu shubi. Druhe dźěcźi wobšwědczachu, so bě ju jim psched wuczźbu pokasował a so bě ju po tajkim wěscze měł. A dokelž šo se schulskeje stwy wotšalił njebě, bě wěste, so bě ju jemu něchtó wsał. Něschto podobne šo w schuli hischcze ženje stało njebě. Po wuczźbje dźěcźi w schuli wostachu a šo pschepytowasche a pschehladowasche. Móschniczku pola Jana namakachu, kotryž pódla tamneho hólza šydasche.

Wuczźerjej šo to ani wěricź nochzyshe, dokelž Jan hischcze ženje niczo podobne skucźił njebě. Ale tón ras bě hnydom na prěni pohlad spósnał, so bě wón winowaty; wón bě potrjecheny a se sahańbjenjom ani rěcźecź njemózesche.

„Hólcze, hólcze“, stary wuczźer šwarjo rjekny, „kak šy šo mohł takle skasycź! Twojej starschej staj cźestnaj cźlowjekaj a ty šy šebi a jimaj nětkole tajkeje haněby naczinił. A na Boha šy sabył.“

Jan wocźi pschisandźeli a mjelczesche.

„Schto je tebje jeno k temu sawjedło? Ssy dha nahrabny abo šy šebi sa te pjenjesy khłóschcźeńki kupicź chzył? Wusnaj šo tola.“

„Myšlach šebi, so tola temu hólzej niczo schkodźicź njebudźe, dokelž staj jeho starschej bohataj“, Jan wotmolwi.

„Tak? Na tajke waschnje šy šwoje šwědomnje chzył pohkuschicź? Bóh kóžde kradnjenje sakasuje. Teź hdyž cźlowjek samožitemu něschto wosmje, je to hrěch. To šy tola drje wjedźał.“

„W nowinach šym cźitał, so to njeje sprawnoscź, hdyž šu jeni ludźo bohacźi a drusy khudźi“, šo hólz samokwjesche.

„Aj, teź ty hižo nowiny cźitasch?“ wuczźer šo dźiwasche. „To šu mi schwarne nowiny; kajke nowiny dha to běchu?“

Jan mjeno nowin praji a wuczźer rjekny: „Dha wschak šo njedźiwam, so je tam něschto tajke stało. A s wotkel dha šy je dostał?“

„Nan je s dźěła je domoj pschinješł“, hólczej powjedasche.

Stary wuczźer s hkowu wijesche. „A to je nan je teź tebi dał cźitacź?“ wopraschа šo.

„Dał mi jich njeje, ale ja šam šym šebi je wsał a šebi mjelczo pscheczźitał, so by nan njeshonił.“

„Duž praj nanej, so by ke mni pschischoł, so dyrbju s nim porěcźecź“, wuczźer rjekny. „Ale to mi wěscze wobstaraj, hewak budu dyrbjecź někomu druhemu wěz pschepodacź.“

Hdyž bě Horak domoj s dźěła pschischoł, jemu šyn bojasliwje rjekny, so dyrbi na schulu pschińcź.

„To drje šy něschto skucźił?“ nan praji. A hdyž wot šyna wotmolwjenja wuczźakacź njemózesche, dopraji: „Nó, wschako to na schuli shonju, a potom běda tebi. Ty wěsch, so šu mi wschě tryski pscheczźiwne.“

Hižo duzy na schulu Horak shoni, schto bě Jan swórał. To wupowjedachu jemu dźěcźi, s kotrymiž šo setka. Bjes dźiwa, so wschitkón rosbudźeny do schulskeho domu pschińdźe.

Knjes wuczźer we wošadźe hižo mnoho lět skutkowasche, a teź Horak bě jeho schuler był.

„Hižo wěm, schto je mój hólz swórał“, knjes wuczźerjo, „pocza šam powjedacź. „Ale njewěm, schto je jemu to na myšle pschischło. Doma jeho k dobremu nawjedujemy a napominamy. Sa tole jeho krucze pokhostam.“

„Luby Horako“, wuczźer rjekny, „prawje sczinicze, hdyž jeho pokhostacze, ale dyrbju wam prajicź, wschitka wina njeje na nim. Teź wy scze wina a šnadź hischcze bóle dyžli wón šam.“

„Ja, knjes wuczźerjo?“ sastróži šo Horak. „Kak jeno mohło to bycź?“

„Wy dźě, kaž šłyschu, sozialdemokratiski cźašopiš domoj noszycze“, wuczźer pokroczźowasche, „a hólzej je do rukow pschischoł. Widźicze, Horako, mam na wschěch šwojich schwarnych schulerjach spodobanje a teź na waš je šo mi derje sdało — a nětkole šym wot waschеho šamšneho dźěscza shonił, so scze wy sozialdemokrat. Teho njebudźich šo nihdy na nihdy nadźał.“

„Schto? — Tole je wo mni tutón hólz prajił?“ Horak rosshorjeny sawoła.

„Runje takle rjekł njeje, ale myšlicź šebi to dyrbju, dokelž sozialistiske cźašopišy šobu dźerźicze.“

„Nó, na tajkele wězy tola, ja sozialdemokrat njejšym a teź ženje njebudu, knjes wuczźerjo“, Horak wotmolwi. Teź tajkeho cźašopiša njedźerźu, na to ani słamaneho pjenježka njewudam. Ale jedyn murjeł je mi to donucźił a šym to wsał. Tola hólzej šym sakasał, so to nješmě cźitacź, ma dźě rosom.“

„Ale wón je šebi to tola pscheczźitał, hdyž doma byli njejscze“, wuczźer dale rěcźesche.

„To budźich radscho měł spalicź“, Horak rjekny. „To bě wote mnje njekedźbnoscź. To šo druhi krócź wjazy njestanje.“

„To je dobre, so šwój smylk pschisposnawacze“, wuczźer rjekny, „ale wukasam wam něschto druhe. Niz to chzu prajicź, so dyrbicze to psched dźěsczom khowacź, ale njenoschcze tajkich wězow s zyła wjazy domoj. To scze nětkole spósnali, kak nješnadna wěz je dźěcźi dopascź, a wone šo tola skerje na ske dyžli na dobre popadnu. Kak tajka nowina na dźěcźi skutkuje, to scze nětkole šam nashonili. Ale njemyšlicze šebi, so to jeno na dźěcźi šame skutkuje, to skutkuje na kóždeho, schtóž to cźita, teź na dorosczeneho. Něchtóžkuli praji: „Ja mózu cźitacź wschitko, mje to njeskasy“, ale to njeje wěrno. Teź wuczźeni šu šo dali s cźitanjom wopacźnych spišow sawjesczź a šu sašo druhich sawjedli. Ska wěz jeno sašo slě skutkuje. Teho dla šwjate pišmo derje praji: Schtóž stejі, njech šo hlada, so njepadnje. — Pola dźěcźi šłowa mało płacźa, hdyž schpatny pschikład widźa. Schto budźe šebi wasch šyn myšlicź, hdyž jemu sakasacze, tajkich nowin cźitacź, tola pak je šami cźitacze? Sawěscze šebi pomyšli: To je po tajkim jeno sa wulkich ludźi. Hdyž budu ja wulki, budu šebi to teź kupowacź a cźitacź. Potom mi to njebudźe nichtó móz wobaracź, ani nan niz, wschako to šam teź cźita. — A to šebi wy sawěscze njepschejecze?“

„Teho mje Bóh swarnuj!“ Horak rjekny. „Wy macže dospołnje prawje, knjes wučerjo, pschispósnawam to, ale njejßym ßebi to tak pschekkadk.“

„Teho dla je to też ſ hrěchom“, wučeŕ dale rěčeſche, „rosſcherjowacź njewěriwe a njekhmane knihi a cžaßopißy. S tym ßo wjazy skósče a hrěchow do wutroby naßyje hacź ſe rtnym ßkowom. Schtoż je cžischcžane, cžlowjek ßnadnischo wěri hacź schtoż je jeno ertnje prajene. Teho dla maja Sserbjo ßerbſke cžaßopißy wotebjeracź a towarſtwo, kiž je wudawa, podpjerowacź. To je zyle nuſne, ſo by ßo nasch lud kſchesćijanski, pózcžiwy a ßerbſki ſdźerżał.“

„Nó, wo tym chzu hólza derje roswučicź a ſa paduschſtwo krucže pokhoſtacź“, Horak pschilubi, „a sawěſcže to wjazy njeſcžini. Wón dźe je tola wote mnje ßkyſchak, kak ßym na tute nowiny ßwarjeł.“

„Tak to hižo je, luby pscheczelo“, wučeŕ rjekny. „Dźěcži ßo pschima ſkerje ſke dyżli dobre a też ſky duch żenje njeſpi. Duż je trjeba ßo pſched nimi jara na kedźbu bracź, ſo by ßo jim pohorſchka njedawako.“

Horak ßo wučerjej ſa powučenje podźakowawſchi dom khwatasche. Ssynka derje roswučzi a krucže pokhoſta, ſo by jemu ſozialdemokratiſke myßle ſ hłowy wuhnał. Ssam pak bě ſ teho cžaßa kedźbnischi a żenje wjazy ſchpatnych nowin domoj njenoſcheſche.

Ze Serbow.

300 hriwnow khoſtanja.

Loni bě ßo w 24. cžißle „Serbskich Nowin“ ſcžěhowazy dopiß ſ Lichanja wocžiſchcžał:

„**S Lichanja.** Sserbſzy ſtarſchi w Komorowje ßo ſchulſkich dźěcži dla hibaja. Mamy to ſa zyle prawe. W tamnischej ſchuli njewuknychu dźěcži ani Božich ßwjatych kaſnjow, ani artiklow, ani ſchpruchow, ani khěrluſchow. W Komorowſkej ſchuli njemějachu dźěcži ani katechisma, ani ßerbſkich biblijſkich ſtawiſnow. S tymi dźěcžimi, kotrychž ſtarſchi ßebi ſakońſku ßerbſku wucžbu żadachu, wučeŕ tak wobkhadźeſche, ſo bu dźěcžom ſtyſkno. Na Boże dla ſtarſchich proſchachu, ſo tola njetrjebale ßerbſki wuknycź. Schtoż ßerbſku rěcź naſtupa, knjeża w Klukſchanſkej ſchuli podobne wobſtejnoſcže. Sserbſka rěcź ßo na ßamßne waſchnje ſ mozu potlócžuje. Wſchelazy ſtarſchi Kluksſchanſkeje ſchulſkeje gmejny hotuja ßo teho runja, ßo na knjeſa ßejmſkeho ſapóßkanza Barta wobrocžicź, ſo by też tu jenu ſhromadźiſnu wotdźerżał, a ſo by ßo też wo tamnischim ſchulſkim hubjenſtwje protokoll napißał a miniſterſtwu pſchepodał.“

Naſtawk ßo pſcheczíwo wučerjej Schneiderej w Komorowje měrjeſche a wokrjeßny ſchulſki inſpektor ſchulſki radźicźel Bach, jako pſchedſtajeny wučerja Schneidera, ſamolwiteho redaktora „Serbskich Nowin“, Marka Ssmolerja, pola ſtatneho rěcžniſtwa ſſchiwdźenja dla wobſkorżi. Mjes tym běchu ßo někotre ſhromadźiſny ßobuſtawow Komorowſkeje ſchule wotmękle. W nich ßo wopſchijecže wocžiſchcžaneho dopiße jako wěrne wobßwědcži, a ſtarſchi krjudowanych dźěcži wučerja Krawza pola ſtatneho rěcžnika wobſkorżichu. Kriminalny żandarm Zenker poručnoſcź doſta, wobſtejnoſcže Komorowſkeje ſchule pſchepytacź. Tón bě, każ bě ßejmſkemu ſapóßkanzej Bartej w Brěſynzy w dowěrjenju rjekł, wobſtejnoſcže ſ dźěła jara ſke namakał. Wón powjedaſche, ſo ßo wo njepſcheſtawaze hrube krjudowanje dźěcži jedna. Pſchi pſcheßkyſchenju někotrych dźěcži Komorowſkeje ſchule njebě żane jeniczke ſ nich kaſnje ſ Lutherowym wukożenjom prajicź mohło. Jenej holzy bě pjecża wučeŕ Schneider ßamo wucho pſchi wuchowym korjenju natorhnył! Wučerja Schneidera pſched ßud ſtajichu. Jeho winowachu, ſo je tſjoch hólzow tak ßurowje pliſtował, ſo bě ßo jim krej ſ noßa kinyła!! Nadpadne bě, ſo kawniſki ßud ſ wobſkorżenym jara łahodnje wobkhadźeſche. Pliſty, kotreż bě hólzam wotkożował, tych ſ zyła bolałe njeběchu, hacź runje běſche hólzam nóß krwawił! Pad wo natorhnjenju wucha pak ſ zyła k jednanju njepſchińdźe, a Schneidera jenoż k 10 hriwnam khoſtanja ſaßudźichu. Po Schneiderje Ssmolerja pſched kawniſki ßud żadachu. Wučeŕ Schneider jako pódlanſki ſkórżbnik wo ßwojim wučenju roſprawjeſche. Sserbſku wucžbu bě wón ſwonka wucžbneho plana położił, ſo by, każ wón praji, němſka wucžba njeſchkodowała. Se ßerbſkim cžitanjom wón hakle w tſeczim ſchulſkim lěcže ſapocžina. Po jeho wukładowanju ßerbſke dźěcži, byrnjeż ani ßkowa němſki njeroſymile, němſki cžitacź lóžo nawuknu, dyżli ßerbſki. Sserbſke dźěcži piecża wſchelake ßkowa, każ na pſchikład „pſchikaſnja“ njeroſymja a teho dla dyrbi jim wón je ſ němſkej (!!) rěczu wukożież. Sskowo „kaſnja“ ßerbſke dźěcži roſymja, tola ſchto je „pſchikaſnja“ wone njewjedźa!!

Jako lokalny ſchulſki inſpektor Schneiderowy pſchichodny nam. farař Běrnich ſ Kluksscha, Schneiderowej roſprawje we wſchěm pſchikłoßowaſche. Sswědzy, kotrychž bě Schneider ſkaſał, prajichu, ſo běchu po wocžiſchcženju horka ſtejazeho naſtawka pſchi reviſiji w Komorowſkej ſchuli wſcho w rjedźe namakali. Jenoż ſchulſki pſchedſtejicźeŕ Adam jako ßwědk wupraji, ſo je, hdyż ßu ßo 21. junija 1911 pſchi reviſiji **ſchpruchi pruhowałe, jara hubjenje ſchło. Kaſnje dźěcži do zyła mohłe njejßu.** Zyle naléczo 1911, woßebje njedźelu, je ßo w korczmje wo tym rěcžało, ſo **dźěcži w ßerbſkej wucžbje niczo njenawuknu.** W poßedźenju ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa w lěcu 1911 je ßebi Adam żadał, ſo dyrbjake dźěcži wjazy ßerbſki wuknycź. Wucžeŕ Schneider je ſnapſchecźiwił, ſo dźěcži ßerbſki cžežko ſapſchijeja.

Zjwnoſcžeŕ Strauch ſ Jatſobja wobßwědcži: Pſched dwěma lětomaj dyrbjach ſa jeneho mojich hólzow biblijſke ſtawiſny wobſtaracź, ja pak chzych jene w němſkej a ßerbſkej rěcži měcź. Dźěch teho dla k Iſraelowej. Ta mi na wopraſchenje wotmolwi, tajkich njeje wjazy, a wone ßo po wučerjowej pſchikaſni njedyrbjake wjazy kupowacź. Ssym ßo potom Schneidera ßam wopraſchał, hacź ßerbſke knihi doſtacź njemóżu. Schneider wotmolwi, ſo ßerbſkich knihow wjazy njeje.

Tele wobßwědcženja dyrbjake cžłowjekej bjes pſchedßudkow k dopokaſanju wěrnoſcže wopſchijecża Lichanjanſkeho dopißa doßahaja. Někotre ßerbſko-němſke knihi drje ßu ßo pola dźěcži Komorowſkeje ſchule namakałe, tola hdyż ßo w dopißu praji, ſo tam żanych ßerbſkich knihi njeje, dha ma Schneider teho dla ßam ßebje wobſkorżicź. Wón dźe je żiwnoſcžerjej Strauchej ſ Jatſobja ßam rjekł, w Komorowſkej ſchuli żanych ßerbſkich knihi wjazy njeje. Cžim ſpodźiwniſcho teho dla bě, ſo ßebi ſtatny rěcžnik pokhoſtanje redaktora Ssmolerja żadaſche a ſo jeho ławniſki ßud na to k 150 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 15 dnjow ſaßudźi.

Tole khoſtanje bě pak ſtatnemu rěcžniſtwu pſcheniſke. Wono ßo teho dla pſcheczíwo wußudej powoła, runje każ redaktor Ssmoleŕ, kotryż mějeſche wußud ſa njeprawy. Ssrjedu 3. haprleje ßo w tej wězy pſched khoſtanſkej komoru jednaſche. Ta po namjecže ſtatneho rěcžnika khoſtanje na 300 hriwnow abo na 30 dnjow jaſtwa powyſchi. Ssmoleŕ pſched ßudom poſtajenja ſchulſkeho ſakonja w naſtupanju ßerbſkeje rěcže roſeſtaja. Ssamo ßudowy pſchedßyda dyrbjeſche pſchipósnacź, ſo je po nětcžiſchim ſchulſkim ſakonju ßerbſka rěcź w ßerbſkich ſchulach obligatoriſka, to rěka, ſo dyrbja we wobcžadach, w kotrychž ßo hiſchcže porjadnje ßerbſki prěduje, dźěcži dokładnje ßerbſki cžitacź nawuknycź a ſo ma ßo jim naboženſka wucžba w ßerbſkej rěcži podawacź. Po ſakonju njeßmě ßo żane ßerbſke dźěcžo wot ßerbſkeje wucžby wuſamknycź. So ßmě ßo ßerbſke cžitanje hakle w tſeczim lěcže wucžicź, wo tym w ſakonju niczo njeſteji, a teho dla dyrbja dźěcži hižo w prěnimaj lětomaj ßerbſki cžitacź wuknycź. Schneider bě pſched ławniſkim ßudom prajił, ſo ma ßerſka rěcź wjazy pißmikow, dyżli němſka, a ſo ßerbſke dźěcži teho dla ßerbſki cžitacź cžežko nawuknu. So by wopacżnoſcź tehole nahladka dopokaſał, Ssmoleŕ ſnapſchecźiwi, ſo ma łacżanſki alphabet mjenje pißmikow, dyżli němſki. Po Schneiderowym nahladże dyrbjachu po tajkim w němſkich ſchulach dźěcži prěnjej dwě lěcže łacżanſki cžitacź, a hdy bychu jene němſke ßkowo njeſroſymike, dyrbjał je jim wučeŕ po Schneiderowym ſyſtemje ſ łacżanſkimi ßkowami wukożicź. Němzy bychu wſchak potom ſpósnali, na kak njeroſomne waſchnje ßo w naſchich ßerbſkich ſchulach nětkole wucži. Byrnjeż by ſchulſki radźicźel Bach tónle ſyſtem ſa ßerbſke ſchule poručał, dha wón tola pſchezo njeſakońſki woſtanje, a Bach wučerjow njemóże nuſowacź, ſo bychu po nim wucžili. Bachowy ſyſtem jenoż na to dźe, ſo bychu ßerbſke dźěcži w ſchuli po móżnoſcži mało ßerbſki ßkyſchale cžitałe a wukłe. Pſched ławniſkim ßudom je ſchulſki pſchedſtejicźeŕ Němz ſ Łuſka wobßwědcžicź chzył, ſo je jemu pſched někotrymi ſtami ſchulſki radźicźel Bach rjekł, ſo drje ßo ßerbſka rěcź njehodźi na dobo ſe ſchulow wotſtronicź, tola ſo ma ßo to po něcžim ſtacź, tak ſo by ßo ſa něhdże 15 lět ßerbſki wjazy njewucžiło. Na pſchenje ßudoweho pſchedßyby, cžeho dla potom Sserbjo Bacha nje pſchimaju, Ssmoleŕ wotmolwi, ſo je Wjeßne wólbne towarſtwo hižo dwě wobcžeżowani dla Bachoweho potłóczenja ßerbſkeje rěcže knjeſtwu podało, tola ſo njejſtej żaneho wuſpěcha mělej. „Dha byſchcha ßo dyrbjeli ſ tym ſpokojicź!“ měnjeſche ßudowy pſchedßyda. „Nicžłowjek dyrbi ßo wobaracź, tak dołho hacź to ſamóże“, wotmolwi Ssmoleŕ. „Potom ßo njeßmécže dźiwacź, hdyż Waß pokhoſtaju“, ßudowy pſchedßyda praji.

Ssudniſke khoſtanje też w pſchichodże redaktora Ssmolerja njewotdźerżi, ſa ſakońſke prawa ßerbſkeje rěcže w ſchuli a zyrkwi njebojaſnje wojowacź. Khrobły wojak ßo do bitwy njeboji, byrnjež

byl jeho njepschećel druhdy franik. Jenož so Sserbja nadžiju njespuschcža, so žo sažo lěpsche cžasy wrócža. Nětkole chzedža Sserbstwo do rowa pokožicz, tola mamy wěstoscz, so też Sserbstwu bórzy jutrowne ranje saźwita. Kamjeń, kotryž nětkole na njo waleja, žo potom s hrimotom wotwali a puta žo rostorhnu, s kotrymiž žerbsku rěcz daja.

S Budyschina. (Wukładne wokno žo rosbiło.) Sańdženu póndželu w nozy žo na žerbskich hrjebjach konjej jeneho Wobstez sapschaha spłóschischtaj a s wojom wulke wukładne wokno „Němskeje cžrijownje“ satłóczischtaj.

— (Njesboże na nowotwarje.) Na nowotwarje Kellingez barbjerńje je twarsti dźěłacžeŕ Jerschel, hdyž kalk njeżesche, žo wobžunywschi žebi prawu nohu pschi kulzy skamał. Wón žo w měschcžańskej hojerni hoji.

— (Njekasanstwo.) Dla pschestupjenja pschecžiwo § 175 khěžorstwowych khostanskich knihow žu dweju tudomneju dźěłacžerjow sajeli.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Po starych wjedrospytniskich knihach žu dny wot 18. hacž 26. měrza bjes wuwsacža sa wjedro pschichodneho schtwórcžłěcža hacž do 6. junija rosžudžaze. Wětr a žněh dataj symne a mokre, rańschi wětr a mjersnjenje žuche a jěre naléczo woczakacz. S kotrejež strony je wětr tele dny dul, wón powschitkownje dale duje. Po tymle prawidle měli pschimokowaze a mile naléczo woczakacz. Kónz měrza a sapoczatk haprleje wschak wjedro wulke dowěrjenje do tehole doprědkaprajenja njesbudźuje. Hižo sańdženu njedželu běchu hory se žněhom pschikryte, a wutoru w nozy bě žo też nižina běły schat woblekka. Nóz posdźischo pschi dwěmaj gradomaj symy krucze mjersnjesche a też wodnjo žněh na horach leżo wosta. K temu symny wětr s dołheho ranja duchasche. W Thüringskej žu žamo 4 a w Schwajzarskej 5 gradow symy měli.

Knjes professor dr. Lamprecht, kotryž je w Lipsczanskich nowinach deschczowe wjedro wot 28. hacž do 29. měrza nadpadnje prawje do prědka prajił, w tych žamych nowinach wo pschichodnym wjedrje pische: Nětczischne njelubosne wjedro njebudże wjele dléje hacž do 4. haprleje tracz, potom tši pokne njedżele zyle bjes deschczow hacž do 25. haprleje žłéduja. S tutym dnjom žo saźo tši deschczowe njedżele sapoczinu. Hdy by žo knjes prof. dr. Lamprecht njemylił, žměli jutry rjane wjedro woczakacz. Spuschczecz wschak žo na to njemóżemy; wjedro žo husto po žanych prawidłach njeskožuje.

Se Židowa. Schtóż sańdženu njedżelu popołdnju psches móst, wot Hrodźischcka na Homlu wjedżazy, pschińdże, tam s wulkim spodźiwanjom powróczeny wós wohlada. Wokoło njeho wschelake rospuknjene tity leżachu, s kotrychž běchu žo jahły, krupy a wschelake druhe warjenja wužypake. Ssylny wětr bě wós powalił, pschi cžimž bě žo tón wobschkodźił. Duž bě jeho wobžedźeŕ, jedyn Hunjowski kubleŕ, konja wupschahnył a s nim bjes wosa domoj khwatał. Na sboże bě wós, hdyž bě žo powrócził, žrjedź mosta jěł. Dokelž je mostowe wobloženje pscheniske, budźische žo, hdy by wós bóle na boku jěł, stacz mohło, so by žo wón dele do hłubiny cžišnył. Wschitzy, kotsiž dyrbja po tymle mosczе jěsdźicz, dyrbjeli žo teho dla wo to prózowacz, so by žo mostowe wobkoženje powyschiło.

S Budestez. Tseczi dżeń jutrow s dypkom 7 hodźin wjeczor smeje nasche žerbske towarstwo „Lubin“ po wobsamknjenju w Rósikez hosczenzu žwoju shromadźisnu. Wschě žobustawy žo lubje pscheproschuja. Hosczo žu wutrobnje witani. S wježelom wosjewjamy, so je k. wucžeŕ Kral s Kamjeńza nam pschednoschk pschecželnje pschilubił. Tak žměmy žo na rjanu hodźinku w narodnym duchu a w žerbskej luboscži a pschecželnoscži do prědka sradowacz.

S Budestez. Wschěch Sserbow s bliska a daloka budże sajimowacz, so smějemy młode jutry, 14. haprleje, tu wulki, žerbski, dźiwadłowy wjeczor. Lube žobustawy Bukeczanskeho towarstwa chzedža k nam pschikhwatacz a nam nětkotre žerbske dźiwadła khutneho a žortneho wopschijecza pschedstajicz. Sabawa žo wjeczor w 7 hodźinach sapocznje, ale s dypkom. Sastup do Vogtez lubje płaczi po 30 abo 50 pj. Wěsczе žo nichtó wopyta kacz njebudże. Pschedstajecz budże žo wožebje też khutna hra se žiwjenja „Burska krew.“ Też sa narěcze je žo postarało; wótczinske spěwy žo pożkucharjam do ruki dadża, so bychu žo shromadnje sanjesc a spěwacz mohłe. Tak hotujcze žo, lubi Sserbja, na tutón wjeczor, so by dom polny był.

S Budestez. Jara spodobało a drje powschitkowne pschipósnacze namakało je tu žwjedżeńske shromadżenje naschich paczerskich dźěczi sańdženu njedżelu popołdnju w 4 hodźinach. Hdyž běchu dopołdnja na žwjatym městnje psched wulkej shromadżenej wožadu žwój kschczeński žlub wobtwjerdźike, sjednoczichu žo popołdnju hischcze rasa a nimale wschě 121 dźěczi bě pschischło, s wjetscha s pschewodom nana abo maczerje. Jako kschescźijanske towarstwo młodych knježnow sastupi, bě Vogtez sala hižo nimale hacž do poślednjeho městacžka wobžadżena a móżesche towarstwo jenož hischcze na jewischczu městno namakacz. Běsche žo drje na pok tyžaza ludźi najschło. Hodźiny běchu sa starych a młodych natwarjaze a poskicźichu wožebje młodym kschescźijanam khutne napominanja, tak so cžasto žylsu žo sybolecz widżachmy we wóczku poškucharjow. Pobožne, shromadnje spěwane kherlusche žo wotměnjachu s khutnymi deklamazijemi dźěczi a młodoscze, s narěczemi kk. duchowneju kaž sastupjerjow młodźiny. Nětkotre rasne a njebojasne wusnacze k Bożemu žłowu a domu žłyschachmy tu, nětkotre rjane žłowo se rta też młodych kschescźijanow, žłowa pscheżwědczenja wo kražnoscźi nascheje wěry. Bóh spožcz, so bychu też tute popołdnische hodźiny palmowu njedżelu k temu pomhake, so by wulki a ważny dżeń žwjatych žlubjenjow naschim dźěczom njesapomnity wostał.

S Njeżwaczidła. Na poślednje skótne wiki bě žo 105 howjadow, 36 běhakow a 240 prożatow na pschedań pschiwjedło. Kupowanje žrěnjo dźěsche.

S Khwaczicz. Njedżelu po jutrach smjeje nasche žerbske towarstwo pożedżenje. Knjes žejmski sapółłanz Bart je nam dobroczinje pschilubił, so chze nam saźo něschto wo žejmskich należnoscżach pschednoschecz. Duž njech kóżdy pschińdże, kotryž žo wo to sajimuje. Jeho pośledni pschednoschk wo nowym schulskim sakonju je hischcze w najlepschim wopomnjenju. Ssmy poroki žkyscheli, so njeżu wo pschednoschku s cžażom shonili. My pak njeżmy na tym wina; wschak žmy pschednoschk dwójcy w „Serb. Nowinach“ woczischczeli. Njech žebi tola w žwojim domje „Serbske Nowiny“ dżerża, dha wscho shonja, schtož žo w Sserbach stawa. J. H.

S Nowoźliz pola Rózanta. Schtwórtk rano w 5 hodźinach je žo tu domske kubleŕja Winkelmanna wotpaliło. Pod rospadankami žu swuhlene cžełko cželadnika Jakuba Mětki namakali. Tutón je pola Winkelmanna žkużił a žo lětża 21. januara bjes žłéda shubił. Winkelmanna žu na wopalnischczu sajeli, dokelž na njeho tukaju, so je woheń sakożił. Psched dléjschim cžażom bě Winkelmann wobžedżeŕ „herbskeje grychty“ w Radworju. Tehdy žo hosczenz wotpali, tola žo psched žudom njehodżesche Winkelmannej dopokasacz, so je woheń sakożił. Też na druhich městnach, hdżež je Winkelmann bydlił, je žo paliło.

60 létny Jakub Meltka bě žo 20. januara trochu wopojeny do kubła žwojeho hospodarja wrócził a do žwojeje na kubi domskeho žo namakazeje komory schol, pschi cžimž bě wótsje spěwał. Wot teho cžaża bě žo bjes žłéda shubił. Schtwórtk rano w 5 hodźinach na kubi maźiwneho domskeho woheń wudyri. Hdyž běchu woheń potłóczili a spalene drjewo wotnoschachu, w hromadże žykanja wopalene Meltkowe cžełko namakachu. Hacž žu Meltku skónzowali abo hacž je w pjanoscži w žykanju pschenozował a žo sadużył, njeje žo hischcze wujażniło.

S Wotrowa. Wotrowska nalutowańnja wotmě njedżelu, 31. měrza žwoju prěnju lětuschu hłownu shromadżisnu. Tam žo nam poda rosprawa wo sańdżenym lěcze. Pjenjeżna nusa žo pola naž runje tak pokasowasche, kaž druhdże. Na dań je žo pschinjeżło jenož 47,974 hr. 2 pj., mjes tym so bu saźy wotsběhnjenych 45,646 hr. 78 pj. S wupożczenych pjenjes bu wróczo płaczenych 9513 hr. 97 pj., ale nowych pożczonkow bu žadanych 48,195 hr. 90 pj. W konsumje žmy wobroczili 23,858 hr. 94 pj.

Dozyła mějachmy dokhodow: 188,554 hr. 21 pj.
wudawkow: 187,896 hr. 10 pj.
potajkim: 658 hr. 11 pj. spytka w pokładniży. Na dani leži pola naž 275,476 hr. 75 pj.
Wupożczenych mamy dozyła: 256,940 hr. 85 pj.

Wschě aktiva wucžinjeja: 298,610 hr, 33 pj.
„ passiva „ 297,717 hr. 95 pj.
tak so mamy dobytka: 892 hr. 38 pj.

Dalscha rosmołwa wjercżesche žo wokoło nałożenja dobytka. Wo tym rosprawimy posdźischo, so njeby žo žnadź niczo njewužitnje pscheradźiło. — Skónczinje mějachmy nětkotre towarstwowe należnoscże wuradźicz. — Bóh daj, so by nam běżaze lěto pschinjeżło dalsche roswicze nascheje wjeżneje banki!

S Kukowa. Póndželu — 1. haprleje — rosbuchmy w tudomnej piwarni koprowy kotoł, kiž 40,000 litrow wopschijesche. Warjaza woda wuliny žo s dźěła do lodoweje pinzy, s dźěła do rěki. W pinzy

rosta nimale zyły lód. A jeli w běhu měßaza haty wjazy njesamjersnu, budże piwarnja lětßa bjes lodu. Nimale 800 fórow je rostało. Kajka schkoda! A w rězy płuwachu swarjene ryby, kotrež ßebi ludżo ſ widłami a ſ hrabjemi łojachu. K póſtnemu cżaßej bě to zyle witana pojědź a pſchi tym tež tunja. Ssamo raki w cżerwjenych khabatach ßo pokasachu. Derje, ſo njeje pſchi tym nĕchtó do njesboża pſchiſchoł. Pſchiczina rosbuchnjenja njeje hacź dotal wußlĕdżena. Wĕzywuſtojni mĕnja, ſo je najſkerje lódſymna kapka, ſ wjercha do kotoła padnywſchi, ßo pſches warjazu wodu hacź na dno pſchedobyła a pſches ßwoju ſymnoſcź rosbuchnjenje ſawinowała. Mózno to je. Pſchetoż pſches njerunu cżopłotu żelesne a koprowe kotołe roslĕtuja. Tajke je ßo druhdże tež hižo ſtało.

S **Wósborka.** Ssobotu wjecżor je ßo tu 28lětna dżowka hornczerſkeje wudowy Großeroweje tepika. Ssußodża ßo dohladachu, kak holza ſkoku k kótleſchczu cżĕrjeſche a do wody ſkoczi. S dobom ßo wo pomoz ſchicżeſche. Widżachu hiſchcże, kak holza wo pomoz żadajo ruzy ſ wody tykaſche, tola hdyż k wodże pſchibĕżachu, bě ßo wona hižo ſhubiła. Hnydom ſawołana wohnjowa wobora holzyne cżĕło hakle njedżelu dopołdnja namaka. Holza je ßebi pjecża njeſbożowneje luboſcże dla żiwjenje wſaka.

S **Lubija.** W kwĕtkowej fabrizy Herzoga a Weißbroda bě wutoru wjecżor woheń wudyrił. S palazej papjeru a tkaninu huſty kur naſta, kotryż ſhód ſadymni, duż ßo ludżo, w hornich poſkhodach bydlazy, njemózachu hinak wukhowacź, hacź ſo ßo ſ powjaſami dele na drohu puſchczachu. Sa hodżinu ßo wohnjowej woborje poradźi, woheń ſamjeſowacź. Fabriſka dźĕłarnja je ßo wupaliła. Naſtata ſchkoda je khĕtro wulka.

Nalĕtne kontrolſke ſhromadźiſny w Lubijſkim wokrjeżu śmĕja ßo ßrjedu 10. a ſchtwórtk 11. haprleje w **Lubiju,** pónd̆żelu 22. haprleje dopołdnja 1/4 10 hodżin w **Bukezach** ſa Bukezy, Wujeſd, Kołwaſu, Koporzy, Nĕczin, Błózany, Rodezy, Schpikaky, Cżornjow a Lejn: lětniki 1899 hacź ßobu ſ 1911. — Pónd̆żelu 22. haprleje popołdnju 3/4 2 hodżin we **Wósborku** ſa Wósbork, Krapow, Malecżizy, Kotezy, Łuſk, Żarki, Noßacżizy ſ Trußezami a Jamu, Łuwocżizy, Hłuſchinu a Mucżnizu bjes Hoſcżinez.

S **Kocżiny.** Wutoru ßo tu kóń jeneje Budyſkeje wikowarki ſ jejemi ſpkóſchi. Wós ßo ſwróczi a wſchĕ jeja ßo rosbichu. Pohonczej, kotryż pod koła pſchińdże, je ßo hłowa cżĕżko ſranika.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) S hatow Rakeczanſkeho knjejſtwa bě ßo w nozy 10. ſeptembra 1911 20 kharpow kradnyło. Rybhſtrażowaŕ Nowotny w mjenowanej nozy jako mĕnliweho paducha ſchewza Maxa Brecka ſ Wulkich Sdżar ſaßkapi, hdyż ßo tón ſ wuhornjenymi kholowami kradnjenym rybam bliżeſche. Wojerowſki ławniſki ßud Brecka k jaſtwu na 4 njedżele ſaßudźi. Pſched powołanſkim ßudom wón prĕjeſche, ſo je ryby kradnył, tola ßud jemu njewĕrjeſche a powołanje ſacźißny.

Přilopk.

* (Njesboże w ſkale.) Wulke njesboże ßo w Żitawſkej mĕſchczańſkej ſkale ſta. Tſjo dźĕłacżerjo, Wiedemut, Müller a Hardička, ſtejachu na kamjenjowej ſczĕnje, kotraż pak ßo njenadźizy puſchczi a ſ nimi do hłubiny ßo ſwjeſe. S tym ßo 40lětny Wiedemut na hłowje tak cżĕżko wobſchkodźi, ſo bórſy na to w khorowni ſemrje. Jeho towarſch Müller ßo runje tak na hłowje ſrani a ßebi noſy ſłama, tola je nĕtkole wĕſta nadźija, ſo ſe żiwjenjom woteńdże. Tež wón je w khorowni. Tſeczi ßo jeno ſ lohka ſrani. Każ je ßo wußlĕdźiło, njebĕchu dźĕłacżerjo po pſchedpißach twjerdże pſchiwjaſani, hewak ßo njebudźiſche njesboże ſtało.

* (Se żelesniży padnyła.) Na drohowej żelesniży we Wrótßławju wós ſ kolijow wujĕdże a do wobłożenja na moſcże praßny. Żónſka, kiż na placże wosa ſtejeſche, ßo pſchi tym pſches hłowu pſchecżißny a pſches wobłożenje ſ moſta do rĕki Wódry padże a ßo ſatepi.

* (Widżenje ſaßo doſtał.) W Silberbachu w Czechach je 79lětny ſtarz, kiż dołhe lĕta khory leży, a kiż bě pſched ßydmi lĕtami tež woßlepił, widżenje ſaßo doſtał.

* (Ssamomordaŕſtwo dla poczerpjeneje kſchiwdy.) W Mnichowje je ßo jedyn młody kanonĕr ſ 1. pĕſcheho artilleriſkeho regimenta, kotrehoż bĕchu k jaſtwu na 2 dnjej ſaßudźili, dokelż bě pjecża 2 hriwnje kradnył, ſatſĕlił. Wón ßo ſ popołdniſcheho appella wotßali, prajiwſchi, ſo je njewinowaty a ſo tule hańbu njeſnjeße. Pok hodżiny poſdźiſcho jeho ſatſĕleneho namakachu.

* (Rosbuchnjenje pólvroweje wĕże.) W Billy-Berklonoyu je njedżelu pólvrowa wĕża do powĕtra ſleczika. 5 dźĕłacżerjow je ßo wopaliło, dwejo ſtaj hižo na ßwoje rany wumrjeloj. Rosbuchnjenje bě wjele mil daloko ßłyſchecź. Pſched 6 mĕßazami je ßo podobne njesboże ſtało, pſchi cżimż je ßo 6 dźĕłacżerjow franiło. Pólver franzowſkeho wójſka ßo po ſdacżu wot ßamo ſapali, hdyż je nĕkotre lĕta leżał.

* (Wjednik lokomotivy ßej wußnył.) Lokomotivnik Heinrich mĕjeſche ſ Rumburka woßobinſki cżah wjeſcź. Wón pak bě niż jeno do maſchiny derje ſatepił, ale ßo tež ßam ſe ſpiritußom pſchejara ſhrĕł. Hižo pjany ßo lĕdma na ßwoje mĕſtno dodrapa, a potom ſe wſchej mozu jĕdźeſche. Pſches prĕnju ſtaziju ſ horda pſchejĕdże a hakle na druhej ſaſta. Tu ſaſtojnik, kiż mĕjeſche ßłużbu, na lokomotivu pſchiſtupi a hacź do Sſkanknowa ßobu jĕdźeſche. Tam wopiłeho wjednika ſ mozu ſ jeho ßydła wotewſachu a na ſtaziji ſkhowachu. Cżah pak dyrbjeſche tak dołho cżakacź, doniż druhi wjednik lokomotivy ſ Rumburka pſchikhwatał njebĕ. Tež ſ Prahi pſchikhadźazy ſpĕſchnik dyrbjeſche pok hodżiny cżakacź. Wĕſo śmĕje tajka njeßwĕdomitoſcź ſa lokomotivnika ſłe ſczĕhwki, dokelż by ßo mohło wulke njesboże ſtacź.

* (Kozor dźĕcżo ſkußał.) Żałoßny podawk je ßo w Maxleinsdorfje pola Wina ſtał. Sswojeho 4lĕtneho ßynka Franza ßameho doma woſtajiwſchi bĕ żona privatneho ſaſtojnika Naglera wuſchła, ßebi wſchelake wĕzy nakupicź. Sso domoj wróczíwſchi wona ßwoje dźĕcżo w krwi płuwaze nadeńdże. Kozor bĕ ſa cżaß jejneje njepſchitomnoſcże na hólczka ſkocżił a jemu na żałoßne waſchnje wobliczo roskußał a potom ſ woknom wucżeknył. Cżeżkoſranjene dźĕcżo ßu dyrbjeli do hojeŕnje dowjeſcź. Jemu ßo ſ cżeżka żiwjenje ſdżerżi.

* (Woheńbluwaza hora w Japanſkej.) Vulkan Mikaragara na kupje Ajimje, kotryż je lĕtdżeßatki dołho ſ mĕrom był, na dobo ſaßo woheń, żahły popjeł a horze błóto wublujuje. Wjele wßow, kotrež ßu ßo pod nim natwariłe, je ßo wupuſcźiło. Wobydlerjo ßu ßo ſ rybaſkimi cżołmami na ßußodne kupy wukhowali.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja mĕjeſchtaj ßo 48lětny we Wjeleczinje narodźeny wumjelz na jĕſdnym kole a pſchedawaŕ jĕſdnych kołow Guſtav Marſchner a jeho wuj, 29lětny Max Kurt Böhm ſ Loſchwitz, ſamolwicź. Marſchnera winowachu, ſo je pſched hodami w lĕcże 1908 na Winizowym lĕßu na Makoborſchczańſkim knjeżim revĕrje ſ tſélbu a pßom, prawo k temu njemĕjo, honił. Pſchi tym je wón pjecża jeneho ſajaza ſatſĕlił. Dale je Marſchner pjecża hromadże ſ Böhmu loni w novembrje po Makoborſchczańſkim revĕrje khodźił a ſo by ſwĕrinu wuſcherił, tſélił. Skónczńje bě wón pjecża hromadże ſ Böhmu we Winizowym lĕſku ſ fretkom kanikle honił. S tychle tſjoch wobſkórżbow ßo jenoż prĕnja napſchecżo Marſchnerej ſdżerżecź hodżeſche. Jeho dla honjenja na zuſym revĕrje k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 1 tydźeń a wotewſaczu tſélby a pßa ſaßudźichu. Böhmu wuwinowachu.

× Fabrikarka Ssedlacżekez w Hajnizach bě pjecża na fabrikarku Schubertowu ſrĕczała, ſo je ſ zuſym mużom we kożu leżała. Ssedlacżekez ſkſchiwdżenja dla k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu.

× 19lětny cżeladnik P. Rietſchel bě pola ßwojeho prjedawſcheho hoſpodarja kublerja Cżornaka we Wotrowje do domſkeho ſalĕſt a ſ komory ßłużobneje dżowki Schpitankez wokokoſchijaze rubiſchko a 10 pakczikow ſchwabliczkow kradnył. Woknowu ſchkleńzu wurĕſawſchi ßo wón 10. mĕrza ſ nowa do domſkeho dobu a por ſchkórnjow, 1 nakhribjetny mĕch a cżaßnik wotnjeßy. Pſchi poßlednim paduchſtwje bĕchu jeho pytli a ſpósnali. Jeho k jaſtwu na 9 mĕßazow a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 3 lĕta ſaßudźichu. Pſchi ßudniſkim jednanju ßo Rietſchel hiſchcże wuſna, ſo je w Panczizach pſched hoſcźenzom ſtejaze jĕſdne kolo kradnył.

Lawniſki ßud. Gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Kĕta we Wjeßelu bě ratarjej Handrijej Kobeli tam khoſtanſki wukas wo 10 hriwnach póßłał, dokelż tutón njebě 20. februara pſchi jenym wohnju pſchi wjeßnej ßykawje njedźiwajzy kaſanja dźĕłał. Kobjela ßebi ßudniſke roſrißanje żadaſche. Pſched ßudom wón wudawaſche, ſo je dwě hodżinje pſchi ßykawje dźĕłał, tola ſo je ſkónczńje tak woßłabnył, ſo je dyrbjał do korczmy hicź, ſo by ſaßo nowych mozow nabył. Jednanje ßo na 6. dżen haprleje wotſtorczi.

× We wólbnych nowinach, kotrež doprĕdkarſki kandidat Pudor pſchi poßlednich wólbach do khĕżorſtwoweho ßejma wudawaſche, bě ßo na kublerja Ducżmana w Khróſcźizach ſkſchiwdżazy naſtawk woczíſchczał. Pudora teho dla k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měječel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Sserbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu měßaza wot ½11—12 hodžin.

Sshmjeńtne běrny

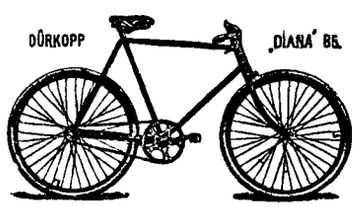
magnum bonum, Woltmann, Brocken

Industrie

ma na pschedań zentnar po **4 mk. 50 pj.** a **4 mk.**

knježi dwór w Klinje p. Huczinh.

F. Sachse.

G. Urban w Krjebi w Hornjej Luzizy poručza swoje najnowsche modelle sczěhowazych druzinow jězdnych kołow:

Dürkopp „Diana", Neckarulmski „Schip N. S. U.", „Phänomen", „Eminent", „Molto", „Bonitas" a **„Sulm"** jězdne kola.

Zonjaze kola se swobodnym běhom hižo po **70** mk.

Wulku dželbu prěnjoklaßnych **jězdnokołowych mantlow** po 5½ mk. s rukowanjom na 1 lěto pschedawam, tak dołho hacž skład doßaha.

Luba swußodzina, dzicze do

czrijoweje

pschedawarnje

„Modern"

na rózku Hoschiz a seminarskeje drohi.

Hdyž tam

zonjaze, mužaze

abo **dźěczaze czrije**

kupicze, 1 por toflow darjeny dostanjecze, njedźiwajzy tunjeje placzisny

mk. **6.**75 **8.**75 **10.**75.

Kóslaze koze,

kaž tež **wschě druhe koze,**

howjase koze

a wowczu wolnu

po najwyschschich placzisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbsko-katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11

s napschecza „skoteje hwězdy".

Hypothekske pjenjezy

wupožczuje **E. Koban**

pschi zitnych wikach 4.

Ssuschene

kalifornijske aprikosy,

italske prünelle,

běłene kruschwy,

italske brěžki,

kulojte suschenki,

franzowske kathar. ßlowki,

boßnijske ßlowki,

schipki,

figi,

datle,

měschany ßad

po wschelakich placzisnach poručza

Khorla Preisser jun.

Naju stajny skład

twarskich materialijow

jako **kalka, zementa, schamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainěrowanskich rolow, skótnych kortow a zlobow, gipsowych schpundowanjow, plotowych zerdkow, ßyrych deskow** wschěch schěrjow, **schpundowanskich deskow** ßucheje druziny, **schindzelowe paženje, laty, schnórowanske leisty, tšěschnu papu, sczinowe pleczenje** atd.

najnaležnischo poručzamoj.

Rocksch & Hauser w Budyschinje

twarstwo a pschedawarnja materialijow

na Schliebenskej drózy czißlo 9. **Telefon 615.**

Jězdny grat

poručza **Wähner**

pschi zitnych wikach.

Khěža

we Lusy czißko 46 s 1½ kórzom pola je na pschedań.

Knihiwjedniski kursus.

Ssobotu 11. hacž žobu do žoboty 18. meje 1912 budže žo pschi ratarskej schuli w Budyschinje **knihiwjedniski kursus sa praktiskich žamostatnych ratarjow** wotmětwacž.

Samolwjenje ma žo hacž nanajposdžischo do 28. haprleje pola direkzije ratarskeje schule stacž, kotraž tež wschě druhe wuměnjenja w nastupanju wobdželenja radlubje wukasuje.

W Budyschinje, 6. haprleje 1912.

Direkzija ratarskeje schule.
Prof. dr. **Gräse.**

Babiska taxa
sa sakske kralestwo,
wot ministerstwa smutskownych naležnoscžow
5. februara 1912 wudata.

1. Sa pomoz hacž do 12 hodžin trajazu, pschi naturskim porodže . . . . . 6—20 hr.
2. Tehorunja pschi někotrodžěcžnym porodže, hacž do 12 hodžin trajazym . . . . . 7—25 hr.
3. Sa naturski, ale žo dlijazy porod, pschi kotrymž je baba dlěje dyžli 12 hodžin pschebyła . . . . . 8—30 hr.
   a hdyž je baba dlěje dyžli 24 hodžin pschebyła . . 12—40 hr.
4. Sa porod, kotryž je žo s kaseńkom skóncził, jelisо ziffra 2 abo 3 do teho nješkuscha . . . . . 7—20 hr.
5. Sa pschepytanje žamodruheje abo niz žamodruheje woženby, hromadže s pižomnym wobžwědczenjom wo tym . 1—3 hr.
6. Sa nakoženje jeneho klistéra a sažknjenje do spkažnych dželow abo wottoczenje mocža s kathetrom pola njedželniczow . . . . . 50 pj. hacž 2 mk.

Pschispomnjenje: Tole dželo žo pola porodžazych woženbje njeplaczi.

7. Sa kóždy wopyt, w nawuczenej knisy pschedpižany a sa kóždy pódla teho žadany wopyt pola jeneje njedželnicže, a sa wobwicže, kupanje a wumycže dželsca
   a) wo dnjo . . . . . 60 pj. hacž 2 hr.
   b) w nozy (wot 10 hodžin wjeczor a 6 hodžin rano . . . . . 1.20 hacž 3 hr.
8. Sa stražowanje wo dnjo . . . . . 2—5 hr.
   Sa stražowanje w nozy . . . . . 4—10 hr.

S tutym czesczenym serbskim krajanam k wjedženju dawam, so sym žo do **Budyschina** pscheženydlił a so na **Mužakowskej drósy 4** w domje knjesa Popy bydlu.

Ręczne hodžiny: Póndželu, wutoru, schtwórtk a žobotu dopołdnja 8—12 hodž. a popołdnju 2—6 hodž.

Jan Scholta, maßeur.

Awkzija palneho drjewa.

W hrabinsko-Lippeskim hajnistim **Bartsko-Nowowjesczanskim** revěrje ma žo

wutoru 9. haprleje t. l. dopołdnja wot 9 hodžin

sczěhowaze **palne drjewo:**

143 mjehkich halosowych hromadow,
18½ = dołhich hromadow

s wuměnjenjemi na městnje žamym na pscheženadžowanje pschedawacž.

Shromadžisna w drjewischczu 11. wotdželenja (w Czichokzu).

Hajniske sarjadnistwo.
Aust.

Poliwki a jědže derje a žylnje žkodža, hdyž žo jim **MAGGI**owe **korjenjenje** pschidawa. Njech žo hakle krótko prjedy jědženje korjenja, **niz žobu waricz dacz.** Najlěpsche porucza **Ernst Scholta** na Moltkowej drósy 29.

Hłowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

budže **jutrownu srjedu 10. hapryla 1912** popołdnju ½3 hodźin w »Serbskim Domje« w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Namjety.

Wšěch sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Nalětna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodźiny

budže **jutrownu srjedu, 10. hapryla,** w »Serbskim Domje« w Budyšinje. Započatk w 10 hodź.

Studowacych a přećelow serbskeje studowaceje młodźiny najnaležnišo přeprošuje

Jurij Šołta, stud. cam.,
t. č. hłowny starši.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 14. hapleje** (młode jutry) pop. w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Knjez sejmski zapósłanc Bart je přednošk wo sejmowych dźěłach dobroćiwje přilubił. Duž njech so wěsće wšě sobustawy zeńdu a sebi swoje spěwniki sobu přinjesu. Też hosćo su nam lubje witani a jich w bohatej ličbje wočakujemy.

Předsydstwo.

Žiwnosćz

2—12 kórzow wulku, kupicz pytam. Posticzenja chzyke žo we wudawarni Serb. Nowin s napisžmom 4340 wotedacz.

W Ledžborezach p. Biskopiz je **kubło** czižko 10 se 24 akrami leżomnoscże a 250 dawskimi jenoszemi dla dželenja herbstwa se wschěm inventarom na pschedań.

Wulka **sahrodniska žiwnosćz** czižko 2 w Dubrawzy p. Maleschez je na pschedań. Dalsche je shonicz w Delnjej Hórzy czižko 40.

Wutoru 9. haprleje dopołdnja w 10 hodź. budže žo **sahrodniska žiwnosćz** czižko 9 w Kschiwej Worschczi se 36 kórzami a 275 jenoszemi se žiwym a morwym inventarom w Bleylez korczmje tam na pscheženadžowanje pschedawacz.

Wscho wjedro wudžeržaze dobre jejanježenki žu moje

žołte italske kury.

Jeja k naženadženju po 10 pj. pschedawam.

Otto Linke, hoszczenzar w Czichońzach p. Budyschina.

Skład Vogtlandskich gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi czižko 5.

Gardiny, vitraže, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich placzisnach.

Bukečanske serb. tow.

změje **třeći dźeń jutrow,** 9. haprleje, popołdnju w 4 hodźinach swoje **posedźenje.**

Přednošk z važneje strony je dobroćiwje přilubjeny.

Bohaty wopyt sobustawow so wočakuje. Hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Jutrnica,
serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje 2. dźeń jutrow, 8. haprl., popołdnju w 4 hodź. posedźenje. Luby, sobustaw knjez Helas je přednošk wo „drohich časach“ přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći přeprošuje **předsydstwo.**

Khěža

czižko 48 w Porschizach se 4½ kórzom pola a łuki je na pschedań.

Dźěczazy wós

žylny a derje sdžerżany ma tunjo na pschedań **Webšowa** na Lubijskej drósy czižko 27 I.

Kuchańki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdžischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haži 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Starschu wustojnu
žkužobnu holzu

pschi dobrej msdže k 1. meji pyta

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

(K temu czižku pschiłoha.)

Pschikoha k czišku 14 Serbskich Nowin.

Sobotu 6. haprleje 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

1. haprleje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjažne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	48—51	91—97
awstriske	—	—
2. młode, mjažne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	78—85
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—39	73—77
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	28—34	70—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjažne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	46—49	83—91
2. połnomjažne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—43	73—81
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—34	68—70
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	65—77
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	23—26	60—63
Byki:		
1. połnomjažne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	48—51	86—90
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—45	77—83
3. žnadnje pizowane	34—40	72—76
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	63—67	103—107
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	56—60	94—100
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—54	86—92
Swinje:		
1. połnomjažne lěpšich rażow a jich schižењow w starobje hač do 1¼ léta	52—54	68—70
2. mjažne	50—51	67—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	45—48	62—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. měrza 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 3. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	10	10	10	20
" — žołta	—	—	—	—	9	90	10	—
" — nowa	9	85	10	15	—	—	—	—
Rožka —	—	—	—	—	—	—	—	—
" — nowa	9	—	9	13	8	90	9	—
Ječmjeń — 50 kilogr.	10	25	10	50	9	75	10	50
Wows — 50 kilogr.	10	19	10	50	9	80	10	—
Hróch — 50 kilogr.	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka — 50 kilogr.	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły — 50 kilogr.	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka — 50 kilogr.	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny — 50 kilogr.	3	70	4	30	3	80	4	30
Butra — 1 kilogr.	3	—	3	30	3	10	3	20
Pschenična muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Rjana muka 50 "	11	—	14	50	13	50	15	50
Ssyno 50 "	4	30	4	50	4	25	4	60
Ssłoma 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Prožata 568 schtuk, schtuka	12	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	7	10	6	60	7	10
Rjane wotruby — 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	7	70	—	—	—	—
Rjany gris — 50 kilogr.	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 50 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 40 np., ječmjeń wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 75 np. hač 17 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. 40 np. hač 14 hr. 61 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 85 np. hač 14 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

3. haprleje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 20 np., pschenża wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np. ječmjeń wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np., wowß wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hač — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hač 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 5. haprleje. Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje jutrownicžku rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Tón Knjes je z rowa stanył", wot Kaplerja a „Schěroko, wrota, wotewtcże žo", wot Glucka.

Druhi dźeń jutrow rano w 7 hodźinach smje farar Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. Wobaj žwjataj dnjej budże kollekta za sakske khowne biblijske tow.

Tśeći dźeń jutrow dopołdnja w 9 hodź. smje duchowny Tischer žerbske prědowanje za dźěći.

Wěrowani:

S druhich wožadow: Khorla Richard Janez, skałar w Nowej Wžy p. Huski, z Marju Katharinu Klimantez w Huszy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Helena Lisbeth, Jana Bohuwěra Hanuscha, hródźneho schwajzarja w Bobolzach, dź.

W katholskej zyrkwi: Marscha, Franza Laßmanna, tyscherja w Budyschinje, dź. — Hańža, Hendricha Roty, krawza w Budyschinje, dź.

S druhich wožadow: Jan Jurij, Jana Augusta Hermanna, młynoweho wobžedźerja w Mješchizach, ž. — Erich Alfred, Augusta Hermanna Gärtnera, khěžerja w Bukezach, ž. — Jan Ernst, Jana Ernsta Mětracha, khěžerja w Krakezach, ž. — Emma Margaretha, Jana Augusta Penthera, kublerja we Wichowach, dź. — Ernst Hermann, njemandź. ž. w Drožđžiju.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: dźeń 28. měrza: August Hermann Richter, dźěłaćer z Rynatnje, w fastaratni na Zidowje, 32 l. 1 m. 27 d. — 30. Martha Alwina Zenkerez, Ernsta Augusta Barta, kublerja w Toronzy, mandźelska, 28 l. 5 m. 14 d. — 31. Marja Ernestina Pětschkez, Bjedricha Gustava Harnapa, khěžerja a metallformarja w Hrubjelčzicach, mandźelska, 27 l. 4 m. 16 d. — 1. haprleje: Jan Bohuwěr Wjela, kublet w Sčžijezach, 64 l. 1 m. — Emil Alfred Wiczas, dźěłaćer we Wulkim Wjelkowje, 21 l. — 2. Johana Theresia, Jana Ernsta Kocha, kublerja w Brěsowje, dź., 3 l. 7 m. 8 d.

W katholskej zyrkwi: Emilia, Jana Pecza, dźěłaćerja w Budyschinje, mandźelska, 63 l. 16 dn.

S druhich wožadow: Frieda, Ernsta Budarja, skałarja w Vogelges. dź., 4 dn. — Hana Ida, Maxa Alwina Hänchena, wulkofahrodnika w Nowej Wžy p. Huski, mandźelska, 34 l. 8 m. 13 dn. — Richard Ernst, njemandź. ž. w Lipiczu, 2 m. 9 dn. — Jurij Rósik, žiwnosćer w Pžowjach, 88 l. — Martha Marja, Jana Bohuwěra Panacha, rěsnika a hosćenzarja w Mješchizach, dź., 1 l. 6 m. — Katharina Kamilla, Khorle Hermanna Wjele, kublerja w Kubschizach, dź., 5 l. 11 m. 3 dn. — Helena Frieda, Jana Kolbina, fabrikarja w Sdźeri, dź.. 9 m. 9 dn. — Alfred Ernst, njemandź. ž. w Barcze, 5 m.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

Jutrownicžku smje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Druhi dźeń jutrow smje rano ½8 hodźin farar Kschižan němsku spowjednu wucžbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin žerbske prědowanje. Kollekta za sakske khowne biblijske towarstwo.

Tśeći dźeń jutrow smje rano w 9 hodźinach farar Kschižan žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

Jutrownicžku smje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodźinach žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

2. dźeń jutrow smje farar Domaschka rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodźin žerbske prědowanje. Kollekta za sakske khowne biblijske towarstwo.

Nałětnje krejczišćzaze lěkowanje

z krejczišćzazym čzajom

se znamjenjom hrodowskeje haptyki

pakćžik **1 mk.**

Krejczišćzaze pile

schkleńza **50 pj.**

Krejczišćzaze kapki

bleschа **75 pj.**

Na wžy žo sćžele. Jenož woprawdźite

w hrodowskej haptyzy.

Pawoł Leidler.

Jěsdny plan železnizow.

płaczazy **wot 1. oktobra 1911 hacz do 30. haprleje 1912.**

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†	—	5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,44	8,03	9,41	11,25§
Pazlicy	5,00†	—	6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,52	8,40	9,49	11,33§
Budestez	5,08†	—	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,58	8,47	9,55	11,40§
Roswodez	5,12†	—	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,03	—	10,00	11,45§
Do Wjeleczina	5,19†	—	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,10	—	10,07	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poſledninm dźěłanſkim dnju w tydźenju.
* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na kóždu ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.
§ Jěsdźi jenož 31. oktobra, 19. novembra, 26. dezembra, 28. januara, 25. februara a 31. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	3-4.	2. 4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	—	12,03	—	3,03	5,25	—	7,25	—	10,24
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,35	—	7,31	—	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,42	—	7,36	7,49	10,35
Pazlicy	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,51	—	7,42	7,56	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	6,01	—	7,49	8,05	10,48

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poſledninm dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

Kamjenz-Hauſchtrow-Biſkopitz.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Hauſchtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biſkopitz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biſkopitz-Hauſchtrow-Kamjenz.

S Biſkopitz	7,25	1,40	4,20	9,12
Hauſchtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Khoczebuſa-Petershajna-Wojerez.

6,50	7,50	1,00	6,08	S Khoczebuſa	do	8,50	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
4,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

Serbſke ſpěwarſke ſa njemjeſky
a němſke ſpěwarſke ſa wendiſch
we wulkim wubjerku ſu doſtacź **we nudatwarni Serb. Nowin.**

S Budyschina do Khoczebuſa.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2. 4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Budyschina	2,00	—	4,17	—	—	7,48	8,28	11,17	2,11	2,20	4,24	6,28	8,55	9,07	11,52
Ruchbacha	—	—	4,40	—	—	8,12	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,32	9,23	11,44	2,36	3,06	5,07	7,43	9,17	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	—	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Wudyschina	2,46	3,54	5,34	6,49	7,07*	9,07	9,44	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,37	10,26	1,36
Bjerjenja	—	4,05	5,46	7,00	—	9,19	—	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopitz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,39	—	12,54	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	9,59	—	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,37	7,56	—	10,07	—	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drježdżan	3,39	5,16	6,55	8,20	—	10,24	10,35	1,44	3,51	5,05	7,01	9,45	10,24	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Drježdżan do Khoczebuſa.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,59	3,12	6,15	5,36	8,10	9,45	10,47
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,09	8,45	10,18	—
Biskopitz	1,35	—	—	7,14	8,18	9,31	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,43	11,29
Bjerjenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	10,59	11,43
Wudyschina	1,59	2,36	4,25	7,46	8,43	9,48	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,07	7,03	9,40	11,16	11,52
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,29	7,40	10,18	11,51	—
Ruchbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	5,30	—	7,56	10,34	12,07	—
Do Khoczebuſa	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,18	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Tu jenoż 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,15	9,24	S Kamjenza	7,35	11,19	1,59	4,36	6,52	8,51	12, 4
6,03	8,59	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Wotrjenzy	7,18	11,01	1,42	4,19	6,37	8,34	12,07
6,11	9,07	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großröhrsdorfa	7,09	10,53	1,34	4,11	6,29	8,26	11,59
6,24	9,20	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,20	3,57	6,15	8,11	11,44

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	6,52	8,51	12, 4					
Großröhrsdorfa	6,37	8,34	12,07					
Wotrjenzy	6,29	8,26	11,59					
Do Kamjenza	6,15	8,11	11,44					

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuſchiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,54	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodiſchcza	4,52	9,33	1,02	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,19	—	6,40	—	8,51*	—
Hucziny	5,27	10,01	1,30	—	6,51	—	9,01*	—
Kluſcha	5,38	10,12	1,41	—	7,03	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,55	—	7,17	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,01	—	7,24	—	9,29*	—
Radworja ſaſt.	6,04	10,38	2,08	—	7,30	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,14	—	7,37	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara, 3. měrza a 8. haprleje.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny ſa cźaſ oktobra.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,18	—	4,38	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,25	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,32	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,39	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Kluſcha	—	—	9,01	12,50	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucziny	—	—	9,12	1,00	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*	
Maleczíz	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—	
Luwoczíz	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—	
Hłuſchiny	7,47	10,47	2,00	4,30	—	6,54	—	10,34†	—	
Radměriz	7,53	10,52	2,05	4,36	—	7,01	—	10,39†	—	
Ketliz	8,06	11,03	2,16	4,48	—	7,14	—	10,50†	—	
do Lubija	8,18	11,15	2,28	5,00	—	7,26	—	11,02†	—	

† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny ſa cźaſ oktobra.
* Jěsdźi jenož w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,48	2,10	4,05	7,15	8,26	10,52	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,55	2,17	4,12	7,22	8,33	10,59	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,59	2,21	4,16	7,27	8,37	11,04	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	12,07	2,30	4,24	7,35	8,44	11,12	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,18	2,40	4,38	7,46	9,01	11,25	11,49
Khażowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,31	
Njeżwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,43	
Scheſchowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,51	
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóſka	6,33		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poſledniego dźěłanſkego dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož w nozy 15./16. oktobra, 5./6. novembra, 26./27. dezembra, 7./8. januara, 4./5. februara, 3./4. měrza a 8./9. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17	7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25	7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóſka	†4,32	7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39	7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46	7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	†5,05	7,50		10,59		3,17		8,27	
Scheſchowa	5,13	7,57		11,06		3,24		8,35	
Njeżwaczidła	5,23	8,05		11,14		3,32		8,42	
Khażowa	5,33	8,14		11,22		3,40		8,51	
Radworja	5,44	6,15	8,21	10,51	11,28	2,17	3,46	7,44	8,57	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,31	11,01	11,38	2,28	3,56	7,54	9,07	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,38	11,08	11,45	2,36	4,03	8,01	9,14	
Ratarjez	6,08	6,37	8,43	11,13	11,50	2,40	4,08	8,06	9,19	
do Budyschina	6,15	6,44	8,50	11,20	11,57	2,47	4,15	8,13	9,26	10,07

S Wojerez			4,45 wot Wósborka		8,34 wot Lubija		11,56 wot Lubija		O 7,44 wot Lubija
Němzow								5,18 wot Lubija	
Kulowa									
Hóſka									
Sdźarow									
Komorowa									
Rakez									
Scheſchowa									
Njeżwaczidła									
Khażowa									
Radworja									
Mak. Wjelkowa									
Židowa									
Ratarjez									
do Budyschina									

† Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož w nozy 15. oktobra, 5. novembra, 26. dezembra, 7. januara, 4. februara. 3. měrza a 8. haprleje.

Franz Marschner

cźaſnikat w Budyschinje

na bohatej haſby 9

ſwój ſtład **cźaſnikow** a **cźaſnikowych rjeſcźazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißmne rukowanje.** **Tunje płaczißny.**

Najlepsche je najtunsche.

Max Schlückel,

schewski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy 18

swoje znate **solidne** a **płaczišny hódne**

wohnuce

w bohatym wubjerku je składa a po měrje poruča.

Wuporjedzenja sa jedyn dzeń.

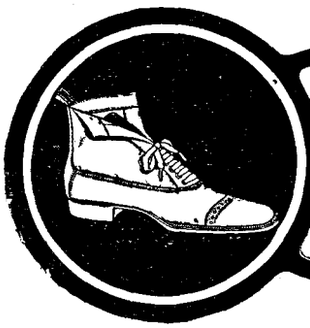
Dobru

pscheńčznu muku

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Nalětnje nowosče

sču w njedosčehnjenym wubjerku faßonow a druźinow doschle.

Mužaze a žonjaze schkórnje

wot najjednorischeho hacź do najwoßebnischeho po kóždej płaczišnje.

Dźěčzaze schkórnje we wulkim wubjerku.

Jeniczke pschedawanje **G. Engelhardtowych** czrijow w Casselu.

Jeniczke pschedawanje

woprawdźitych patěntowanych Chasallaskich normalnych schkórnjow,

kaž tež wschě jenoź pomyßlne druźiny **czrijow a schkórnjow sa žony, mužow a dźěći** po snatych tunich płaczišnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje sco pschihodźaze wobuce sa krótki czaß.

Wuporjedzenje spěschnje a tunjo.

Heinrich Mohr, czrijownja pschi žitnych wikach.

Telefon 384.

Wobhladajce sebi moje pjecź wukładnych woknow.

Lehmannez konditornja

na zerbskej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnosćz: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,

baby

k zwjedzenjam jako dar sco pschihodźaze.

Rosełanje na wšy.

Wschědnje czerstwe

khofejowe a czajowe pjeczwo.

Ssamopjeczene

mjedowe tykanczki.

Otto Preuß

mějeczel Khorla König

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** na zituej haßy 4.

K **jutram** poruczam w hobrskim wulkim wubjerku

mužaze a pacholaze wobleczenja

najnowschich mustrow a tak derje zedźaze, so njejßu wot wobleczenjow po měrje dźěłanych, rosesnacź.

Dźěczaze wobleczenja

wot najjednorischeho hacź do najwoßebnischeho,

jenotliwe kholowy, kraßnych mustrow, **zwětle a czěmne fantasijowe lazy, lěczne paletoty** a elegantne **ulstry**

kaž tež

pelerinу.

Wschě nowosče

žonjazych zaketow, czornych a pißanych,

wschěch dołhosczow a schěrjow zu tehorunja doschle a zu w hobrskim wubjerku po tunich płaczišnach na składze.

Kóždy pospyt k trajnemu knpowanju dowjedze.

Sprawne poßkuzenje. **Tunje płaczišny.**

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch sco trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž tež **laty, blidarske deski**

a woßebje **zuche tšěschne pschikryeza**

porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Hižo wot 27 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

ßymjenja sa nalětni a lěčźny wußyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, kěžorskeho a kralowskeho podawarja, ßo mi sčelaze, woßebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe ßymjo** (woßebitosćź), kotrež tole lěto woßebje derje skhadźa.

Teho dla ßwojim česćenym wotebjerarjam wschě ßymjenja w dobrej skhadźazej tworje poručam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a čerwjene hobrskowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyječanske žołte ßymjo, najwjetschu čerwjenu **pizowansku zokrowu rěpu,** dołhu běłu.

Kałowe ßymjo, Erfurtskeho sažneho, Barlinskeho ßrěnjosažneho, hollandskeho čźěmnočerwjeneho, póstneho, Zitawskeho hobrskeho a ßerbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónčojteho Braunschweigskeho a woprawneho čźěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk ßymjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Woßebitosćź: Erfurtske kwětkowe ßymjenja w 10pjenjeźkatych pakčźikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanskeje zyble k ßadźenju.**

Woßebje poručam wot hollandskich plahowarjow ßo dostawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberosow atd.

Moje stejischčźo je hižo wot 27 lět na mjaßowym torhoschčźu.

Jan Bjedrich, ßymjenjowa pschedawarnja
w **Kołwasy** pola Pomorz.

Schulske schórzuchi kóždeje wulkosće!

Poßleschčźowe tkaniny, meter hižo po 35 pj.

Gardiny — meblowe kattuny.

Wuczobniske schórzuchi a blusy.

Jaki — ßłomniki.

Módroczišchčź je runje doschoł.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Ssymjenja!

Sa tudomne strony najlěpje wupruhowane družiny najnowschich žnjow:

pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
ßadźenske zyble

porucźa we wulkim wubjerku a derje skhadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaćišnach

Khorla Preißer jun.

K sapoczatkej noweho schulskeho lěta

poručam we wulkim wubjerku, kaž je snate, derje a tunjo:

holčźaze tornistry, holčźaze schulske tosche, schulerske mapy, ßnědanske toschki, schifrowe tafle, schifrowe kaschčźiki,

drjewjane a kožane, atd.

T. Albert,

měj. **Khorla Bahla**

ßedlarski mischtr w Budyschinje.

Pschi lawskich hrjebjach 10. Pódla Serbskeho Doma.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstiskim měsčze 2

telefon 499

ßo sa

lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucźa.

Wjazy króčź mytowany. — Sałožene 1899.

Pschimerne płaćišny.

Spódnja drasta, schtrympy, soki, pótniki, schenillowe rubischčźa

na hłowu,

schenillowe schale

— po wschelakich płaćišnach a najnowschich mustrach —

kupuja ßo tunjo a dobre pola

Ernsta Jordanoweje wud.

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5, na snutsk. lawskej haßy 8.

Pschischtrykowanske wězy ßo hnydom tunjo pschischtrykuja.

Hroch,
woku,
kolij,
feradellu,
majß k ßadźenju,
kuczny měschenzu

porucźa
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěčźi ßerbski.
— Telefon čźißło 177. —
Pschešadźowanje lěžomnosćźow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawakich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 15. | Sobotu 13. haprleje 1912. | Lětnik 71.

Strajk wuhlowych hórnikow w Sakskej

hischcźe pschezo dale traje. Po wudawanju strajkowarjow je hischcźe wjele pjenjes w swjaskowej pokładnizy. Pódla tydźeńskeje podpjery ßu ßobotu do jutrow strajkowarjo, kotsiž maja dźěcźi, 3 abo 4 hriwny wupłaczene dostali. S 11617 dźěłaczerjow 4575 dale dźěła.

Wotstupjenje statneho sekretara ſ Kiderlena-Wächtera.

W běhu tuteho měßaza statny sekretar swonkownych naležnoscźow ſ Kiderlen-Wächter wot ßwojeho sastojństwa wotstupi. Wón je pjecźa w nastupanju dorosymjenja ſ Jendźelskej hinaschcheho měnjenja, dyžli khěžorstwowy kanzleŕ a statny sekretar wójnskeho łódźstwa.

Pschedloha sa poßylnjenje němskeho wójska a łódźstwa

ma ßo hacź do ßwjatkow w khěžorstwowym ßejmje dowuradźicź. Runjeź bychu ßo sozialdemokratojo pschecźiwo njej ſ nohomaj a rukomaj wobarali, ßo wona tola ſ wěstoscźu sakoń scźini. 1874 bě němske wójsko 401 659 muži ßylne. Wot teho cźaßa je ßo wono wo 133 000 muži pschisporiło, a hdyž nowe poßylnjenje pschisworiło, budźe *aktivne wójsko* wscho hromadźe 655 000 hłowow liczicź. Hdyž Němska 1870 na wójnu do Franzowskeje cźehnjesche, wona wójnu ſ 447 000 mužimi sapocźa. Hdy by wona nětkole ſ tajkej ßnadnej cźrjódu wójnu sapocźała, njetrjebała wona žanych reserwistow a krajnych wobornikow pod khorhoj swołacź. Haj, wona hischcźe zyłe aktivne wójsko njetrjebała, ale mohła ſ njeho hischcźe 208 000 doma wostajicź. Franzowsojo mějachu 1870 ßamo jenož 250 000 muži. S tychle liczbow je spósnacź, kak je ßo wobrónjeny měr roswił. Temu wotpowjedajo ßu ßo wudawki sa wójsko powjetschało. W lěcźe 1872 wono 316 milijonow hriwnow trjebasche, po tworjenju noweju armeekorpsow ßo wudawki na 950 milijonow hriwnow powyscha. Dołho njebudźe tracź, so wójsko sa lěto 1 milijardu hr. sežerje. S wotkal ßo tak hobrska suma sebjerje, wo tym ßebi hischcźe njejßu němske knježerństwa pschesjene.

Schto Franzowsojo k powjetschenju němskeho wójska a łódźstwa praja? Woni ſ teho wulki strach sa Franzowsku widźa. General Bomal je teho dla sa nusne měł, jich směrowacź. Wón měni, so budźe sastaranje powjetscheneho němskeho wójska ſ zyrobu jara pocźežene. Po jeho nahladźe w Němskej kowrotnosći liczby sakhadźa. Franzowsojo pak ßo teho dla njetrjebaju do njeměra dacź, sajimawe je sa nich jenož, so ßo jim ſ tym pokiw wo duchownym stawje němskich wodźazych kruhow dawa. Franzowsojo dyrbja widźecź, so ßo sa Rheinom wójna pschihotuje; wona sa jene, dwě abo tři lěta wudyri. Njech Franzowsojo tónle pokiw wobkedźbuja, njech ßo na njewobendźomne pschihotuja a njech ßo ſ khrobłosczu bronja. — General Bomal, kotryž Franzowsam trěbnu radu dawa, je psched někotrymi lětami ſ hosczom němskeho khěžora pschi wulkich naletnich paradach był.

Strajk winizarjow a wupuscźenje winizow w Rheinskim kraju.

Winizarjo w Rheinskim kraju ßebi wot wobßedźerjow winizow wjetschu mšdu žadaju a to 3 hriwny hacź $3\frac{1}{2}$ hriwny na dźeń. Hdyž ßo pomyßli, so ßu w Rheinskim kraju wobydlenja a zyroba ßobu najdróžsche w Němskej, mohle ßo žadanja winizarjow sa prawe pschipósnacź. Wobßedźerjo winizow pak ßo sapowjedźichu, do žadanjow winizarjow swolicź. Na to ßu cźi dźěło wopuschcźili a w nozy winizy sapuscźili. W Rüdesheimskich stronach ßu woni něhdźe 400 winowych pjenkow ſ dźěła swutorhali abo swotrěsali. Po žadanju wobßedźerjow winizow knježerstwo winizy žandarmam a wojakam strażowacź dawa.

Strajk w Cźechach.

Mnohi hórnizy w Cźechach njejßu ſ pschiswolenym polěpschenjom mšdy spokojeni. Teho dla dale strajkuja. W Mentowje pola Pilsna je 700 dźěłaczerjow ſ nowa dźěło složiło.

Awstrisko na Balkanje.

Na Balkanje ſ wulkim njeměrom wocźakuja, so w bliżschim cźaßu w Albanskej Malißorojo ſ nowa postanu. Tucźi ßu ßlubili, so njebudźa twarej żelesnizy ſ Dunaja k adriatiskemu morju sadźěwacź. Tola woni ßu ßwoje ßkowo skamali, ſ lakańzy turkowskich wojakow mjes Prisornom a Skadrom nadpadnyli, kotsiž twar żelesnizy wobkedźbowachu. Pschi tym je ßo 40 dźěłaczerjow morilo a ßo twar żelesnizy hacź na dalsche sastajił. Awstriski konsul je pjecźa Malißorow naschcźuwał, so bychu żelesniski twar pschekasyli, so Sserbija njeby ſ tejle żelesnizu wupucź do Adriatiskeho morja dostała. S dobom je pjecźa katholski biskop w Skutariu mjes Malißorow póßkow ſ napominanjom wotpóßłał, so bychu wot awstriskeho knježerstwa awstriskich wojakow na pomoz žadali.

Mjes Mazedonskimi revoluzionarami ßo pjecźa teho runja wulki njeměr pokasuje. Revoluzionarojo, kotrychž turkowske wyschnoscźe pschescźěhuja, pola awstriskich konsulatow wucźek pytaju. Turkojo teho dla na Awstrisku ſ njedowěrjenjom hladaju.

W Kratowje je dynamitowa bomba rosbuchła. Turkojo ßu ßo na to do kschescźijanow dali a schěßnacźoch skónzowali. W Kratowje ßu skład bombow a dynamita wußlědźili, runje tak w Kumanowje.

Albanscy wjednizy po radźe awstriskich schkerjednikow zyłu Staru Sserbiju sa albanski kraj žadaju a ßu do Konstantinopla wopomjeńske pißmo póßłali, w kotrymž žadaju: so by ßo w Starej Sserbiji we wschěch schulach albanska rěcź pschikasała, a so bychu wyschnoscźe kacźanske pißmo jako albanske pißmo pschipósnale. Dale dyrbjeli albanscy wojacy prawo dostacź, so trjebali jenoż w Albanskej ßłužicź, a knježerstwo dyrbjało dróhi natwaricź a wschě ßluby dopjelnicź, kotrež je loni sběžkarjam dało. Jeli so knježerstwo tole žadanje njedopjelni, Albanscy se sběžkom hroża. Njedawno ßu Albanscy pscheš Kataro 10,000 Mannlicherowych tšélbow, ſ kajkimiž je awstriske wójsko wobronjene, dostali.

Turkowske knježerstwo je Albanskim ſ wotpóßłanjom dalschich wojakow do Albanskeje wotmolwiło.

Khorwatsko pod madźarskej knutu.

Khorwatske nowiny njemóża po sběhnjenju wustawnych prawow ſ zyła žanych powjescźow ſ Khorwatskeje podawacź. Khěžorski naměstnik, banuß Cuwaj, chże nětko też hischcźe někotre kulturne towarstwa, kaž „towarstwo khorwatskich spißacźelow“ a „Macźizu khorwatsku“ rospuschcźicź a jeju samoženje konfiskowacź. Dopißowarska ßwoboda a listne potajństwo stej zyłe wotstronjenej, tak so ßu prawe powjescźe wo politiskich wobstejnoscźach w Khorwatskej cźežko do-

ſtacź. Na póſtach poliziſtojo wſchě liſty pſchehladuja a wſchě ujepſchihódne powjeſcźe wo Khorwatſkej ſadźerźuja. S dobobom je ßo wſchitkim franzowſkim a jendźelſkim nowinſkim dopißowarjam pſchebywanje w Khorwatſkej ſakaſako. Kaž je widźecź, chzedźa tónle jeniczki w Europje bjes wuſtawnych prawow wobknjeźeny kraj wot kulturneho ßwěta wotſamknycź. S tutym potkóczeriſkim ſyſtemom nahladnoſcź Awſtriſko-Wuherſkeje pſched zykym ßwětom cźežko cźerpi.

Stejiſchcźa franzowſkich lětadłow.

Hejtman Hirſchauer, nowy ſchef wojerſkeho lětanja, je ſaſtupjerjej nowin „Matin“ prajił, kak chze ßkužbu ſrjadowacź. Wojerſke lětadła ßo po móżnoſczi pſchi rańſchich mjeſach poſtaja. Wotdźelenja lětarjow ßo armeekorpſam pſchidźěla, a kóżdy korpſowy komandant ſměje lětadła k ßwojej ßkužbje, runje kaž wón nad trainom a artilleriju roskaſuje. Sskužba lětarjow ßo wot powětrojeſdneho kódźſtwa zyle wotdźěli.

Pſchipowjedźenje noweho ſtrajka w Jendźelſkej.

Strajkowazy hórnizy ßo ſ dźěła hiſchcźe njejßu k dźěłu wróczili, a hižo ſaßo ßo nowy ſtrajk pſchihotuje. Pſchichodny ſtrajk dyrbi zyłu induſtriju a wikowanje ſaſtajicź. Hórnizy ßo tón krócź ſe żeleſniſkimi dźěłacźerjemi a transportſkimi dźěłacźerjemi ſjednocźa. Saſtupjerjo transportſkich dźěłacźerjow ßu hižo poßlednje njedźele ßlubili, ſo budźa hórnikow pſchi ſtrajku podpjeracź.

Se ſtrajkom jendźelſkich hórnikow ßu dźěłacźerjo a induſtrija wo něhdźe 1 milijardu (100,000 milijonow) hriwnow ſchkodowali.

Marokkowſki ſultan Mulay Hafid

ßo w Fezzu wjazy wěſty pſched revoluzionarami njecźuje a ßo teho dla do Rabata pſcheßybli. Tam pſchi móriſkim brjoſy móża jeho kanony franzowſkich wójnſkich kódźow ſchkitacź. Prjedy ßwojeho wotpucźowanja je ſultan we wulkej moſcheji w Fezu liſt cźitacź dał. W nim ßo wón pſchecźiwo nadpadam wobrocźa, kotrež ßu ßo poßledni cźaß pſchecźiwo Europjanam ſkucźile. Wjazy krócź ßu ßo franzowſzy podwyſchzy nadpadli. Wobydleŕſtwo njedyrbjało ßo fanatikam naſchcźuwacź dacź; pſchetoż Franzowſojo maja nětko nadknjejſtwo w Marokkowſkej.

Spalenje Moſkwy.

Pſched ſto lětami, woßrjedź ſeptembra 1812, daſche roskaſowaŕ hłownehо ruſkeho měſta Moſkwy, wjerch Rostopcźin, tute měſto ſapalicź, ſo Napoleon njeby w nim pſchesymowacź mohł. Wón bě porucził, wſchitke cźołmy na rězy ſapalicź, ſ kotrymiž ßo wjazy njehodźachu żito a druhe twory wotwjeſcź. Njeßměrmu ßyku woſow, ſ kotrychž běchu ßebi franzowſzy wyſchzy hižo najpſchihodniſche wupytali a ſ papjerkami polěpili, jich wobßedźerjo ſatyknychu, ſo tak njeby njepſchecźeł ſ nich wužitka měł.

A na wſchěch kónzach měſta ßo woheń płomjeni, jako bychu ßo żórka ſe ſemje wudobywake. Nětko ßo rosnjeße, ſo ßo też Kitaigorod, tón dźěł měſta, pali, w kotrymž Chineſojo ßwoje twory pſchedawachu. Pſchi tutej powjeſczi cźrjódy, kotrež kradnychu a rubjachu, ßurowy ſtrach pſchewſa. Na tyßaz budow ſtejeſche bórſy w płomjenjach. Wſchitko cźerjeſche haſchecź a wěży pſched ſpalenjom wukhowacź. Se wſchěch ſtron ßo wołoſche: „Sſykawy! Sſykawy ßem! Woheń dyrbi ßo pſchewinycź, to je najhłódniſchi ſe wſchěch njepſcheczelow!“ Ale zyku wohnjowu woboru bě Rostopcźin hižo do cźaßa ſ měſta wotpółkał ...

Jako bychu khodojte rejwali, tak woheń po zykym měſcźe poſkakowaſche. Tu leżi żehliwa tſchěſka wucźka a miſchkri ßo w koberzu dale, druhdźe tobakowe dymki do pjerja padnu, tam warja a pjeku, ſo ſchkrě ſ wuhenjemi na ßkomjane tſěchi lětaju, tu ſaßo ßo drjewjane kólnje ſ biwakowym wohnjom ſapala. Burſa ßo ſapopadnje. Wohnjowa bomba je na hród wjercha Tubezkeho padnyła. W khěžach koło wokoło khachle rosbuchuja, dokelž běchu w nich pólver a podobne pſchedmjety nakopjene. Ruſzy polizajſzy wojazy ſ dołhej hlebiju woheń hiſchcźe rosſchkaruja.

Kejżor Napoleon ßwojemu generalej Mortierej pſchikaſa, ſo ma woheń podußycź. Na kóżde waſchnje! Jemu ßo we hłowje póczńje mucźicź a njewjeßeke wuhłady do pſchichoda poczinaju jemu mozy rosbudźecź. Kajki ſłóſtnik tutón roskaſowazy gouverneur tola je! Je dha wón wowrótnik? Chze dha ßam ßwój kraj ſahubicź? Chze dha Ruſka ßamomordarſtwo wobeńcź? Ssamo wo tym je rěcź, ſo je Rostopcźin njeßměrny ballon (powětroń) dał ſhotowicź, kotryż ma ßo ſ granatami a ſ helſkim wohnjom napjelnicź, a tajki nad franzowſke wójſko pſchiwjeſcź, ſo by ßo potom ſ rosbuchnjenjom ſniczilo. Tón muż dyrbi pſchemyßleny bycź!

We wulkotnym hrodźe ruſkeho kejżora ßo general Mortier po woli ſaßydli. Zyle w měrje ßebi kóżdy krócź ſchcźipku tobaka bjerje, hdyżkuli jemu nowu rosprawu a ſapiſk wo wójnſkim materialu a wo ſkładach pſchinjeßechu, kotrež běchu njewobſchkodźene namakali.

Tónle Rostopcźin tola njeje khwile měł, wſchitko ßobu wotnoßycź. Sto a ſchěſcź a pjecźdźeßacź kanonow je dobytych. Rucźnych tſělbow na ſtotyßaz. Wóßomtyßaz zentnarjow pólvera, na tſizycźi tyßaz kulow a granatow, khorhojow a wójnſkich dobycźerſkich ſnamjeni zyła kopiza. Składy a twory, kotrež ßu ßo wukhowake, a zyrobiſny, kotrež ßu po zykym měſcźe rosbrojene, maja ßo po ßwojej hódnoſcźi na milijony wotwažecź.

To je nahladna dobytwa. Hłowna wěż je, ju też nětko pſched nahrabnymi płomjenjemi ſakitacź. Bu-li ßo Moſkwa ſpaliła, by wſchitko ſhubjene było. General Mortier dźěła, jako by wo jeho ßamßne żiwjenje ſchło. Najwótriſcho je roskaſał, ſo ßo njeßmě ſ wohnjom njekedźbliwje wobkhadźecź. Kejżor Napoleon ßam wokolo jěſdźi, ſo by k haſchazym dźěłam pohonjał a ſo by poruczał, kak ma ßo hacź nanajbóle na diſziplinu a poßkuſchnoſcź dźiwacź. Na wjeczor ßo ſda, ſo je woheń na najwjazy měſtnach poduſcheny.

Ale w nozy ßo mózny wichor ſ dołheho wjeczora ſběże a płomjenja ſ nowa rosduwa. Kejżor ßo njemóże do nózneho měra podacź. Na pol roshotowany wot koża do woknow khwata, hdyżkuli wohnjowy ſcźin ßylniſcho do cźmowych kutow ſaßwěcźi. W jeho rumnoſcźi ßwěży njebě. Wichor ſ wuhenjom dele howri a w kulowatych khachlach wuje. Snak leżo, we kożu wupſcheſtrjeny, Napoleon na poſkakowazu hru płomjenjow pſchihladuje, kotrež ßo na wjelbowych paßach ſtwineho wjercha wotražuja, a ßo ſ tym ſměrnuje, ſo pomału pohaſchuja. - Ale hnydom na to ſaßo wot nowoty ſapaleja a poſkakuja. Haež do khoroſtneho ſahorjenja rosbudźeny wón leżo ſakliwa a pſched ßebje ſchelawje hlada, da njeroſomnje wjele ludźi k ßebi nuts wołacź, wotpółła wußlědźerjow na konju a żada ßebi rosprawy, jako by woßrjedź bitwy pſchebywał.

Hdyż je general Mortier ßam ſaſtupił, jemu napſchecźiwo ſahrima: „Nó, ſchto to nětkole ſ zyleje wěży budźe? Chzecźe wy abo nochzecźe wy?“

Ale Mortier ſymnje a ßuchoparnje wotmolwi: „Majeſtoſcź, my wojujemy podarmo. Sa kóżdu khěżu, kotruż ßmy haßnyli, ßo woheń w dźeßacź druhich ſatyknje.“

„Pſcheſtańcźe mi takle bledźicź! Moji wojazy tola ſapalerjo njejßu.“

„Majeſtoſcź, wy tola wěſcźe, ſo je woheń ſałożeny, a to na Rostopcźinowy roskaz.“

„To je njemóżna wěż. Wón tola njeje kaž romſki kejżor Nero, kiž je dał Rom ſapalicź.“

„Woheń je ſałożeny, Majeſtoſcź! Kóżdy wokomik naſche patrulije ſapalerjow popaduja, kotſiž ſapalomne pſchedmjety do domow mjetaju. Ssamo ſtatne twarjenja a njepſchiſtupne hrody ßo ſatykuja. Khorownje ſ ranjenymi ßo pala. Se ſto kónzow woheń pſchikhadźa.“

„Duż dyrbi ßo też na ſto kónzach haſchecź.“

„Chzecźe wy, Majeſtoſcź, pſchikaſacź, ſo by ßo wichor ſlehnył?“

Kejżor k woknej khwata. Wětſik hrymſa a pilkuje na ramach. Dyß a dyß jemu ſadychnjenje do wobliczа praßnje — ßyczazy dych wohnja jemu po mjeſwoczu myra.

Tak bě njeſboże jeho tola pſchetrjechiło a jemu najżałoßniſche pſchekwapjenje pſchihotowało. Najbóle ſamotauy ßonjeź njebudźiſche ßebi to mohł wumyßlicź, ſo budźe ßo tak wulkotne měſto, kaž Moſkwa, ßome płomjenjam woprowacź, ſo ßo Ruſka radſcho ßama ſahubi, dyżli ſo by ſchto wo měrje chżyła wjedźecź.

S kóżdej khěżu, kotraż ßo delka we wulizach ſpali, ßo też jene ſ jeho wobliczenjow ßobu ſaniczi, na kotrež ßwoje nadźije twarjeſche. Tyßaz kanonowych tlamow, kiž ßmjercź wuwjerhuja, njejßu niczo pornjo temule njeßměrnemu morju żołmow, kotrež ſtajnje roſcźe a ßo pſchecźiwo poßlednjemu wucźekej pſchiwaluje, w kotrymż mohłe ßo jeho wójſko w ßurowej tſchěſkazej ſymje wukhowacź, a kotrež też poßlednju tſěchu nad jeho ßamßnej hłowu do popjeła pſchewobrocźicź hroſy.

Sa krótke wokomiki poſdźiſcho Napoleon ruſki khěżorſki hród, ſtaroßławny Kremel, wopuſchczi a ßo na jenym ſ wopalniſchczow pokaſa. Wón ßam roskaſuje, na próſdnych pſchihladowarjow hrrma, ſo ßo jim ſeznje, wołajo: „Khwatajcźe! Nochzecźe-li tule haſchecź, je ßo po naß wſchitkich ſtako. Rußojo chzedźa naß na ſchcźěpowzu wopjez. Haſchejcźe, a byrnjež dyrbjeli ſe ßwojimaj ßamßnymaj rukomaj haſchecź. Wodu jow, byrnjež ju dyrbjeli ſe ßwojim nahłownikom cźerpacź.“

Ludźo dźĕłaja ſ khwatnje pſchiprawjenym gratom: ſ picźelemi a ſtudami a ſ dóńzami, ſamo ſ kótkami a ſ kuchińſkej nadobu. Mĕchi, koberzy a płachty ſo ſ wodu poliwaja a do wohnja mjetaja. Krocźel ſa krocźelu ſo prózuja woheń wupſchimacź a jón ſ wlóżnym wobjimanjom ſadułżycź.

Napoleon ſaſo ſ wopalniſchcźa dale jĕdźe. Sda ſo, ſo ſo wichor ſlehnje a ſ nim tež woheń. Hakle poſdźe w nozy ſo do hrodu Kremela wróćźi a njerosſłĕkany ſo na ſwoje pjerjowe łožo cźiſtny, ſo by na nĕſchto wokomikow wotpocźinka pytał.

Rano wón ſaſo wotucźeny a wocźerſtwjeny we ſwojim ſalonje ſteji, ruzy do ſłónza wupſcheſtrjewajo. W cźopłych pruhach ſo jeho ruzy kupatej a woźiwjatej, tak ſo ſo kónczki porſtow ſ krwju cźerwjenjeja. To je ſłóncźna kupjel, kotruż ma wón rad, hacź jeho ſaźne ſtawanje poſtrowja abo póſdni ſpar wokſchewja.

Sſtónzo knjeźi nad wyſokim cźichim njebjom. Ale hłuboko delka po ſemi kur ſwoje cźorne wijate mrócźele wala, a woheń ſo kaź wichor, hdyż ſo kozory honja, ſawjertuje a ſ mjaſſocźerwjenymi płomjenjemi do wyſoka wuſtupuje. Jich barba po nĕcźim dale bóle woſłabnjo, doniż płomjenja do cźeńkich, żołtych kónczkow njewuběhaju, kotreż ſo napoſledku kaź wottorhnjene mjetelki ſnĕha w rańſchej módrinje ſhubiwaja.

Ženje njeje żaneho nawopaka widźał, kiż by tak njewjeſełe był; tu nad kupolemi a wĕźemi wulkotneho Kremela zunje rańſche ſłónzo, kotreż nad bĕłym pjerju ſpódka kſchidleſchkow kaſtojcźkow, kiż k cźopliſchemu połodnju lecźa, pobłyſkotuje. A tam delka tele ſurowe wohnje, kotreż kur bluwajo a ſchkrĕ dawajo, kaź ſchtyrirózſne twórby wojakow, poſtupuja, kaź bychu chżyłe ſłónzo ſame ſacźiſchcźecź a tón hród dobycź, w kotrymż wón ſteji. Sſtónzo delka po mrócźelach kura, kiż ſo naduwaju, ſejhrawa a jim barbu dawa, a ſcźin cźerwjenych ſchcźĕpowzow ſo lĕdma pytnjeny pſches powĕtr, kotryż je ſe ſłóncźnym ſwĕtłom napjelnjeny, pſchedobywa, ſo by potom kaź ſpĕſchne cźerwjene ſcherjenja ſady po njeźmĕrnje wulkich ſalach hrodu Kremela wokoło ſanił.

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pjekarnju ſ parnym cźĕrjenjom je Budyſke konſumſke towarſtwo wobſamkło natwaricź.

— *Na remontſke wiki* w Budyſchinje bĕ ſo ſchtwórtk 20 koni pſchiwjedło. S nich ſtaj ſo dwaj kupiłoj a to jedyn ſa 1150 hriwnow wot póſtownika Moritza Wobſta a druhi ſa 1200 hr. wot kublerja Wicźaſa w Delnjej Hórzy.

— Na pucźu k kaſarmſkemu nowotwarje ſo ſchtwórtk popołdnju dwaj ſapſchahaj ſetkaſchtaj. Jedyn wóſnikej Panachej ſłuſcheſche a bĕ prózdny, druhi ratarjej Błażijej (Błäźi) ſłuſcheſche a bĕ ſ hrjadami nakkadźeny. Hdyż chżyſchtaj ſebi ſ pucźa ſjĕcź, Błażijowy wós do hromady klepanych kamjenjow ſajĕdźe a ſo powróćźiwſchi na konjej Panachoweho ſapſchaha padźe. Konjej ſo ſ hrjadami ſaźypnyſchtaj. Pohoncź a dźĕłacźerjo ſ bliſkoſcźe konjow ſ jeju cźeże wuźwobodźichu. Spodźiwne bĕ, ſo bĕ jedyn kóń zyle njeſranjeny woſtał, mjes tym ſo bĕ ſebi druhi jenoż jenu nohu njeſtraſchnje wobodrĕł.

— *Powĕtrowy ballon* ſrjedu popołdnju nad Budyſchinom wot poknozy k połodnju lecźeſche. Ballonowe mjeno njeje ſo mohło ſpósnacź.

— Rosprawu wo hłownej ſhromadźiſnje Macźizy Sſerbſkeje podamy ſa tydźeń.

— *Lód a ſnĕh ſrjedź haprleje!* Cźim dale ſo meji bliźimy, cźim ſurowiſcho ſ połnozy ducha. Schtwórtk w nozy bĕchu 3 grady ſymy. Wokoło hód ſmy huſto cźopliſche wjedro mĕli. Na wulke ſboże hiſchcźe wiſchnje njekcźĕja, hewak bychu lĕtża żadne byłe. Selene kopjeſchka, kotreż poczachu ſ hałoſow kukacź, ſu ſo w nóznej tſchĕſkańzy rucźe ſaſo ſawaliłe. Nałĕtnja ſyma nimale pſcheſe wſchĕ europiſke kraje dźe. We wjecźornej Nĕmſkej w Eifelſkich horach a Weſterwaldźe ſu pſchi 4 gradach ſymy wſchĕ kcźenja ſmjerſke a winowe pjeńki ſ wulkeho dźĕła hacź k korjenjam ſo ſniczíke. Na Maifeldźe pola Triera ſu nĕkotre dny ſyłne ſnĕhowe mjecźele ſakhadźałe. Hory ſu ſ wyſokim ſnĕhom pſchikryte.

Tež do Galiziiſkeje je ſo ſyma ſ nowa wróćźiła. Tam ſu w Grodſkim pſchedmĕſcźe na jenej ſnĕhowej hromadźe cźĕłe dweju muźſkeju *namakali*. Na dróſy pola Uhnowa ſtaj jedyn ratař a jeho żona na domojpucźu teho runja ſmjerſkoj.

W Norwegſkej a Schwedſkej je ſe ſymu hiſchcźe hórje. Na dróhach ſchwedſkeho hłowneho mĕſta Stockholma ſnĕh meter **wyſoko** leźi. **Wobkhod po żeleſnizy je ſo ſaſtajił, dokelź ſu żeleſnizy wyſoko** ſe ſnĕhom ſawĕte. Tež ſyłne wĕtry ſu na ſkandinaviſkej połkupje ſakhadźałe. W Linköpingu ſu ſo 4 dźĕcźi, 7 hacź 11 lĕt ſtare, ſ wĕtrom ſhrabłe a ſo do morja cźiſłe.

— (*Wichor.*) Ssobotu a ſrjedu w nozy je w Saſſkej a pſchimjeſowazných krajach wichor zychnował, kajkehoż poſłednje lĕta njepomnja. Wón je wjele ſchtomow ſwuwałał a ſłamał. W Jiſorſkich horach, w Hobrſkich a Waldenburgſkich horach a we Łobjowym dole je wón w lĕſach njeźmĕrnu ſchkodu naczinił. Njeliczomne ſchtomy ſu ſo ſwuwałałe abo ſo ſłamałe. — Na morju ſu ſo mnohe łódźe potepiłe abo ſo na brjóh cźiſłe. — Pódła Wallwitz njedałoko Halle wĕtr dwaju kołojĕſdneju ſhrabny a jeju na żeleſnizyny pſchekhod cźĕrjeſche, hdyż ſo runje jedyn ſpĕſchny cźah bliżeſche. Jedyn ſ kołojĕſdneju pod lokomotiwine koła pſchińdźe a ſo rosmjecźe. Druhi kołojĕſdny ſo ſ koła cźiſtny, tola njeſranjeny woſta. — W pſchiſtawje mĕſta Tangera pſchi marokkowſkim brjoſu powróćźi wichor cźołm franzowſkeho kſchižaka „Du Chaila“, w kotrymż ruſki miniſterſki reſident Botkin a franzowſki póſłanz Beaumarchais, jeho żona, dźĕcźi a nĕkotſi ſłużobniży ſedźachu. Jene dźĕcźo franzowſkeho póſłanza a tſo ſłużobniży ſu ſo tepili. Dwaj matroſaj ſ kſchižaka ſtaj ſo ſhubiłoj. Jene druhe dźĕcźo franzowſkeho póſłanza, kotreż bĕchu wukhowali, bórſy po tym na roshorjenje wumrje. Beaumarchaiſej ſamemu ſu ſ wulkej próżu żiwjenje wrócźili.

Jedyn offizĕr Bartenſteinſkeje garniſony ſo ſ jenym wucźomzom tamniſcheje podoffizĕrſkeje ſchule ſ cźołmom po Kuriſkim jĕſorje woźeſche. Jedyn wĕtrowy ſtork cźołm na dobo powróćźi. Wucźomz ſo tepi. Offizĕra poſłedni wokomik wukhowachu. — Jedyn telegram ſ Eſſena praji: Pſchi ſyłnym wĕtrje ſo jedyn cźołm na Ruhrſkej rĕźy powróćźi. Jedyn gymnaſiaſt ſo tepi, dwaj druhaj ſo wukhowaſchtaj.

— W ſwojej *rosprawje* wo ſywach krajna kulturna rada praji, ſo je wjedro poſłednjeje ſymy roswiczu naſymſkich ſywow hojiło. Naſymſka pſcheńza, kotraż bĕ ſ wulkeho dźĕła ſkabuſchka do ſymy pſchiſchła, je ſo na dźiwne waſchnje ſeſyłniła. Jenoż tam, hdźeż je wĕtr ſnĕh wotwĕł, je ſmjerſk trochu ſeſchkodźał. Naſymſka rożka je ſo ſkoro pſcheſyłnje roswiła a nĕtkole pſchetucźna a huſta ſteji. Mjenje wjeſela dźecźel ratarjam cźini. Dokelź je łońſchi ſ wjetſcha wuſkhnył, móże ſo jenoż wo dwojolĕtnym rĕcźecź. S pſchihódnym nałĕtnim wjedrom je ſo wón trochu ſhrabał, budźe pak ſo ſ dźĕła tola horje woracź dyrbjecź. Pſchi ſuchim a cźopłym mĕrzſkim wjedrje je ſo nałĕtnje żito ſ wjetſcha woſyło, tež na wyſchſche leżazych ſtronach je wuźywy pornjo druhim lĕtam ſa nĕtcźiſchi cźaſ daloko pokrocził. Wo njedoſahajez wkóſy a niſke ſtejenje wody ſo hiſchcźe pſchezo ſ mĕſtnami ſkorźi; ſtudnje ſu tu a tam hiſchcźe próſdne a wjele deſchcźa budźe trjeba, prjedy hacź ſo woda ſaſo naruna, kotruż je łońſcha ſuchota ſe ſemje wucźahnyła.

— (*Prozeß redaktora Ssmolerja a Budyſke nĕmſke nowiny.*) „Bautzner Nachrichten“ a „Bautzner Tageblatt“ bĕchu wo prozeßu wucźerja Schneidera pſchecźiwo redaktorej Ssmolerjej rosprawu ſ pjera k. nowinſkeho dopiſarja Kretſchmara wocźiſchcźałe, kotraż bĕ jara njedoſpołna a wuprajenja ſwĕdkow pſched kawniſkim ſudom zyle ſamjelcźa. S njej ſo wo prozeßu wopacźny wobras podawa, a ſchtoż ju cźita, dyrbi ſebi myſlicź, ſo ſu wobſtejnoſcźe w Komorowſkej ſchuli zyle w rjedźe byłe. Redaktor Ssmoleŕ bĕ teho dla, ſo by ſo wĕrnoſcź njepotłócźiła, wobĕmaj nĕmſkimaj nowinomaj wuporjedźenje poſłał. Żana ſ njeju pak njeje hacź dotal wuporjedźenje wocźiſchcźała. Redaktor Ssmoleŕ chze jej teho dla ſ pomocu § 11 nowinſkeho ſakonja k temu nuſowacź ſpytacź. Hacź pak wón ſe ſakonjom ſwoje wotmyſlenje dozpije, je druhe praſchenje. W ſerbſkich należnoſcźach je nĕtkole jara cźeżko, prawdoſcź namakacź. Schulſki ſakoń ſo, tak daloko hacź ſerbſku rĕcź naſtupa, wſchĕdnje pſcheſtupuje, wobcźeżuja-li pak ſo Sserbjo pola wyſchnoſcźe na tele njeſakonoſcźe, ſo jim ſ tym jara ſ rĕdka wotpomha. So by pak ſo wobcźeżowanjam ras kónz cźiniło, chze knjeżerſtwo w nowym ſchulſkim ſakonju ſerbſku wucźbu tak pſchikrótſchicź, ſo Sserbjo wo nju ſami wjazy njebudźa rodźicź. Po nowym ſakonju mĕła ſo po knjeżerſtwowym naczilku ſerbſka wucźba hakle po ſkónczenju porjadneje wucźby wotmĕwacź, to rĕka, te dźĕcźi, kotreż chżyłe ſo na ſerbſkej wucźbje wobdźĕlicź, dyrbjałe hodźinu ſa porjadnej ſchulu woſtacź. Knjeżerſtwo derje wĕ, ſo bychu ſo Sserbjo do tajkeje wucźby wohladali. To je myło, ſ kotrymż knjeżerſtwo Sserbam jich kraloſwĕrnoſcź ſaplacźi. Na to, ſo ſu w revoluziji 1849, hdyż ſo zyły kraj pſchecźiwo monarchiji ſbĕhaſche, kralowſkemu domej ſwĕrni woſtali a ſo ſu ſo pſchi wólbach a wſchĕch druhich ſkładnoſcźach ſa **knjeżerſtwu jako najwĕſcźiſcha ſepjera wupruhowali, je ſo ſabyło.**

— (Naschim ßerbſkim towarſtwam!) W nakładze konrektora prof. dra. Muki wuńdże tele dny jako 16 czo. jeho dźiwadkoweje ſběrki nowa ßerbſka knižka: Kraßne wobraſy a druhej žortnej hrě. Knižka wobßahuje tſi hry, a to: Kraßne wobraſy (J. N. H.), Pſchedate kholowy (J. N. H.), Žona dyrbi do dwora. († Mikławſch Andrizki). Wſchě tſi hry ßu jara žortne a budža ßo, derje pſchedſtajane, ſawěſcże tež derje ſpodobacź a wulke ßměchi wubudźecź. K wudaczu knižki je Pančiczanſke ßerb. ſpěw. towarſtwo „Lipa Sserbſka“ wěſty pſchinoſchk pſchiſwoliko, ſo by na to waſchnje ßerbſke pißmowſtwo podpjeralo. To mohłe druhe towarſtwa tež czinicź. Tajke pſchinoſchki nakładnik knjes prof. dr. Muka w kóždym rady pſchijima. Knižka płaczi 40 pj. Poruczujemy ju naležnje naſchim towarſtwam!

— **(Nowe ſnamjenja ſa pßy w Pruſkej.)** 1. meje nowy ſakoń pſche ſkótne khoroſcże do mozy ſtupi. Po nim dyrbja tež w Pruſkej ßwobodnje wokoło běhaze pßy paſk noßycź, na kotrymž ſtej mjeno a bydliſchczo jeho wobßedźerja woſnamjenjenej abo ke kotremuž je dawkowa ſnamka ſ naſpomnjenjom dawkidawanſkeho měſtna a pßykoweho czißka pſchiczinjena.

S **Raboz.** Tudomna khěža ſ 1 hektarom 10,2 arom leżomnoſcże, ſe 47,47 dawſkimi jenoſczemi poczežena, hromadże ſ inventarom na 5302 hr. takſěrowana a murjerjej J. A. Hehrgottej ßkuſchaza, ma ßo 31. meje dopołdnja w 10 hodźinach na Budyſkim ßudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S **Njeßwaczidła.** Naſcha „Jutrniza“ wotmě druhi dźeń jutrow derje wopytanu měßaczku ſhromadźiſnu, kotruž pſchedßyda ſ narodnym ſpěwom wotewri. Naſch luby ßobuſtaw knjes Helaß ſ Njeßwaczidła pſchednoſchowaſche wo czežkich czaßach robotow a wo wußwobodźenju rataŕſtwa ſ roboty. Sajimawy pſchednoſchk ßwědczeſche wo pilnym dźěle, runje kaž tež tón ſ poßlednjeje ſhromadźiſny, hdyž knjes Helaß wo ſtawiſnach Njeßwaczidła a jeho ſtareho a noweho hrodu rěczeſche. „Jutrniza“ ma wotmyßlenje, tuto Helaßowe dźěło nakładowacź a w cziſchczu wudacź.

Dale ßo ßkowa jimaſche, wot wſchitkich radoſtnje witany, knjes wucžeŕ Kral ſ Kamjeńza. Spomniwſchi najprjedy na ßwjedźeń jutrow a na bliżaze ßo naléczo rěczeſche wo Sserbow ßmjertnym rowje a wo jich ſ mórtwych ſtawanju — wo narodnych jutrach. Mjes naſchimi narodnymi nadawkami wuſběhowaſche wón woßebje wutworjenje narodneho hoſpodaŕſkeho ßrjedźiſchcza, podobneho, kaž ßu ßebi je Skowazy njedawno ſakožili.

Potom ßo jednaſche wo ſakoženſkim ßwjedźenju, kiž budże ßo 28. haprleje ſ konzertom a dźiwadłom ßwjeczicź. — Pſchichodna ſhromadźiſna budże 5. meje. — Se ſpěwami ßo ſajimawa ſkhadźowanka ſkónczi.

S **Budeſtez.** Tu ßo wjele mjes ludom powjeda wo bliſkim ßerbſkim wjeczoru. Ja ßym wſchě ßerbſke ſabawjenja ſ poßlednich lět tu w Budeſtezach wopytał a na jenym ßo ſwjeſelił: Wopyt bywaſche pſchezo bohatſchi. Pſchi prěnim wuhotowanju narodneho wjeczora ſa Sserbow běſche Vogtez łubja połprózdna; ale naſchi narodni dźełacźerjo nadźiju njeſpuſchczichu a nadźija jich ſahanibiła njeje. Pſchi poßlednim ßerbſkim wjeczorje bě łubja hižo do czaßa ſ ludom napjelnjena, pſchepjelnjena. Czíſchczachmy a ſtorkachmy ßo a wjeßelachmy ßo tola, ſo jich hiſchcże telko ßmy. Sa pſchichodnu njedźelu, młode jutry, ßo nam woßebite ſwjeßelenje lubi. Dźak do prědka ſ wjele ſlow rtow naſchim prózowarjam a zyłkemu towarſtwu Lubinej ſa rjane, wótczinſke wjeczory, kiž nam pſchezo ſ nowa hotuje. Bohaty wopyt budź naſchim wótczinzam mſda, a kóžde wußyte ſornješchko narodneho ſmyßlenja njeß bohate płody ſa naſche domy. Sserb woſtań Sserb!

S **Budeſtez.** Jutſje, młode jutry, wuhotuje tu w Vogtez hoſczenzu tudomne ßerbſke towarſtwo „Lubin“ wjeczor ſ dypkom 7 hodźin wulki narodny wjeczor ſa naſch ßerbſki lud. Hry khutneho a žortneho wopſchijecża ßo poßłucharjam poſkicża. Wuſtojni hrajerjo chzedża pſched nami wuſtupicź. Ssobuſtawy Bukeczanſkeho towarſtwa ßu hracże dźiwadła pſchecźelniwje pſchewſaſe. Program wjeczora je jara bohaty. Dźiwadło, kiž ßo na jewiſchczu wuwjedże, njeje ßo tu hiſchcże ženje hrało. Tak poſkicża ßo nam jutſje něſchto zyle nowe, njewſchědne, hacž dotała tu mjes nami njeßłyſchane. Shromadnje chzemy narodne ſpěwy ſpěwacź, kiž budża ßo ſ hudźbu pſchewodźecź. Někotre wótczinſke ßkowo ßo k nam porěczi. Poſdźiſcho ſaſtupi ſawjeßelenje ſa młodźinu a ßerbſka bjeßada. Pſchi wyßokich woporach, kiž dyrbja ßo pſchinjeſcź, je ſaſtup tola tuni. Ma ßo płaczicź po 50 aba 30 pj. Programy ßu tež do prědka doſtacź. Pſchińdźcże ſ cźrjódami, lubi Sserbjo! Pſchiwjedźcże ßobu ßußodow, pſchecźelow! Budźcże tu w poſtajenym czaßu, ſapoczatk je ſ dypkom! Dołho doſcź ßmy tu parowali ßerbſkeho ſtowarſchenja. Nětko jo mamy. Waźmy jo ßebi! Wjeczor budże wjeßely. Narodny duch dyrbi naß ſapſchimnycź a wótczinſka luboſcź nam wutroby ſhrěcź!

S **Budeſtez.** Tſeczi dźeń jutrow wotmě tudomne ßerbſke towarſtwo „Lubin“ ßwoje měßaczne poßedźenje. Knjes wucžeŕ Kral ſ Kamjeńza, kotrehož mjeno póczńje bóle a bóle jako mjeno pilneho, narodneho ſkutkowarja po wſchěch Sserbach ſnate bycź, běſche pſchednoſchk pſchilubił; my pak njemějachmy jenož jeho witacź, ale tež ſ měſta Rewala w Ruſkej knjeſa rektora a ryczerja Holana, excellenzu, wodźerja najſtarſcheho ruſkeho gymnaſija, kiž je tež ßyn naſcheho ßerbſkeho luda a kiž w tu khwilu ſe ßwojej mandźelſkej w naſchej woßadże pſchebywa. Tež bě k nam pſchiſchoł naſch ſnaty pſchecźel duchowny Deleńk ſ Budyſchina, kiž, hdyž pſchińdże, tež ženje próſdny njepſchińdże. Na pſchednoſchk knjeſa Krala ſ napjatej nutrnoſczu poßłuchachmy. Knydom jeho ſawodne ßkowa wo jutrownym ßwjedźenju jako wuſnacże wěrjazeho ſchcheſczijana naß woſchewichu. Kaž jutry ſe ßmjercże žiwjenje ſkhadża, tak je něšk wonkach w ſtwórbje, tak je w žiwjenju ludow. Tež Sserbjo mějachu ßwoje jutry pſched 60 létami, hdyž tamni wótczinzy, kiž nětk dawno w rowach ſpja, jako budźerjo ſe ßmjercże pſches naſch lud dźěchu, mózni w ßkowach, mózniſchi w ſkutkach. Jich pak bě mało. Tu a tam ſtejeſche jedyn, a wón bě ßam. Nětk pak wotucża ſkónczńje tež lud. Narodne hibanje w Pruſkej, woßebje tež we Łaſu, to dopokaże. Wjele nam pak hiſchcże pobrachuje, ſchtož ma ßo dozpiz. Rěczńik wuſběhny woßebje tſi ideale ſa dźěło w pſchichodże: Sserbſke hoſpodaŕſke ßrjedźiſchczo, ſo ßo nam njeby žadyn hruſlik ßerbſkeje ſemje wjazy ſhubił; ßerbſki dźenik, czaßopiß, kiž by wſchědnje ßo do domu noßył, a ſkónczńje ßerbſki ſekretariat, kiž by w ßebi ſjednocźował wſcho narodne prózowanje. Rěczńik dobu ßebi radoſtne pſchipósnacże a dźakne pſchihłoßowanje.

Runje tak rad poßłuchachmy na jadriwe ßkowa knjeſa duchownego Deleńka, kiž nam ważne pokiwy ſa wuwjedźenje tamnych idealow ſa naſch lud poda.

Hłuboko ſapſchimnychu naß ſkónczńje ważne ßkowa, kiž wo bohatſtwje naſcheje rěcże a wo ßwěrje k naſchemu Sserbowſtwu excellenza Holan k nam porěcża. Wón je 34 lět wonkach w zuſbje, hdyž je luby dom a wulke a ważne powołanje namakał, ale ßerbſzy ſabył njeje, a žadyn dźeń njeſańdże, hdyž njeby ßo ſ najmjeńſcha ßerbſki Wótczenaſch w jeho domje ſpěwał. Schtóž ßo jako Sserb njepoſtara, ſo tež bychu jeho dźěczi ßerbſke woſtałe, tón czini ßwoje dźěczi khude a pſchikrótſcha jim jich ſtarſchiſke herbſtwo. Sswojeje rěcże ßo wotrjez, je njedźak pſchecźiwo Bohu a tež pſchecźiwo ßwojim ſemrjetym wótzam.

Wſchěm ßkowam ßo pſchiſamkny žiwa rosmołwa, na kotrejž ßo niz jenož hoſczo a pſchedbydſtwo, ale tež ßobuſtawy wobdźělichu. Poſdźiſcho ßłyſchachmy hiſchcże ßwjaty Wótczenaſch w ruſkej, cźeſkej a južnoßerbſkej rěczi, a ſpósnachmy, kak bliſko ßebi tola naſche ßkowjanſke rěcże ſteja. Hdyžkuli Sserb pſchińdże, wón ßo pſchedacź njeda. W ßwojej macźernej rěczi ma wón klucz k dźeßacź druhim rěczam a namaka ßo pſches ßwět. Sserbjo, ſpósnajcże to ſkónczńje a ważcże ßebi bohaty, rjany pokład, kiž je nam Bóh dał.

Hiſchcże ſaklincża tón a tamny ſpěw. Roſeńdźechmy ßo ſ ruku ſawdacźom a ſ pſchecźelnym: Na ſaßowidźenje njedźelu rano w Božim domje a wjeczor pſchi ßwójbnym ßwjedźenju!

S **Klulſcha.** Na poln tudomneho kubjerja Wicźaſa, pſchi pucźu, ſe Sdźar k Minakałej wjedźazym, je něhdy pohanſke pohrjebniſchczo było. Pſched někotrymi létami ßu tam bronſowu nadobu wuworali, a tele dny ſaßo wſchelake małe a wulke popjelnizy namakali, w kotrychž ſpalene koſcże leżachu.

S **Bartſkeje woßady.** Hdyž nětkole czitamy a ßłyſchimy, kak tu a tam ßerbſku rěcź w Sserbach w ſchulach ſe wſchěmi ßrědkami pocźežuja a potłóczuja, ſ czim wjetſchim dźakom pſchipósnawamy, ſo w naſchej Bartſkej ſchuli tajkeho ſchulſkeho hubjenſtwa njeje. W naſchej ſchuli ßo po ſakonju ßerbſki wucźi a naſche dźěczi ßo w ſchcheſczijanſkej wucźbje derje roswucźuja. Bóh chzył naſchim ſchcheſczijanſzy ſmyßlenym wucźerjam ſtrowoſcź a dołhe žiwjenje dacź, ſo mohli jim hiſchcże dołhe lěta ßwoje dźěczi dowěricź.

Někotſi Bukojnjenjo.

S **Barta.** W nozy wot póndźele k wutorje wokoło 1/2 1 hodźiny je ßo njedaloko dwórniſchcza leżazy ſtatok žiwnoſczerja Handrija Hajnzki wotpalił. Woheń je pjecża w bróżni naſtał a ßo wot tam na domſke roſſchěrił. W domſkim wumjenkarka Hajnzzyna a cźełkowa žona bydleſchtej. Wobydlerzy ßo wohnja tak naſtróżiſchtej, ſo ſe ſtróżelemi ſajatej ßo hibacź njemóżeſchtej. Wonej budźiſchtej ßo

spalikej, hdy bužiſche jej perſonal żeleſniſkeho cžaha, kotryž do Barta pſchijéđže, ſ woknom won njewukhował. Twarjenja běchu ſe ſtkomu kryte a teho dla ſo pkomjenja tak rucže rosſchěrichu, ſo njebě mózno, jim domjazu nadobu wutorhnycź, jenoż poſleſchcža ſu ſo wunjeſtke. Pódla Bartſkeje ſtykawy prěnja Rakojdžanſka, druha Bukojnjanſka a tſecža Kortniczanſka na pomoz pſchijédžechu. Ssuſodne domſke blidarſkeho miſchtra Vogla bě we wulkim ſtraſche, tola ſo ſtykawam poradźi, jo pkomjenjam wobrócź.

S klóſchtra Marijneje Hwězdy. Pſchitomnoſcź krala Bjedricha Auguſta a jeho ſtynow a dźowkow pſchi kſchižerſkim jěchanju bě jutrowniczku ſtyky ludźi do naſchich ſtron ſwabiko. S Draždžan a Lipſka bě na 40 automobilow pſchijéko. Kral ſ prynzami, prynzeſami a prynzeſu Mathildu ſ auromobilom popołdnju 1/2 3 hodźin do klóſchtrſkeho dwora ſajédže. Tam jich klóſchtrſki hejtman, knjes ſ Poſern, a probſt powitaſchtaj. Na to ſo kralowſka ſtwójba k abtiſtynje na khoſej poda a ſ woknow rózkneje wéže jěchanju kſchižerjow pſchihladowaſche. Hdyž bě wjednik ſchižerjow kralowſku ſtwójbu powitał a ſo kralewſka hymna ſerbſki wuſpěwaka, kral po froncže kſchižerjow krocžeſche, ſo ſ nimi pſchecželnje rosrěcžeſche a někotre gruppy fotografowaſche. Wokoło 5 hodźin ſo kralowſka ſtwójba ſaſo wotſtali.

S **Kamjenza.** Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny we Kamjenſkim wokrjeſu ſměja ſo ſchtwórtk 18. hapr. we Połcžnizy; pjatk 19. hapr. w Kmsbórku a Krakowje; ſobotu 20. hapr. w Ssepizach; póndźelu 22. hapr. w Großröhrsdorfje; wutoru 23. haprleje dopołd. w 9 a 1/2 10 hodźin a pſchipołdnju 12 hodźin w **Kamjenzu** w tſeleŕni; ſtrjedu 24. haprleje dopołd. w 9 hodź. w **Kamjenzu** w tſeleŕni a pſchipołdnju w 1 hodźinje w **Jitru** w Mlynkez hoſcženzu; ſchtwórtk 25. haprleje dopołd. w 11 a popołdnju 1/4 1 hodź. w **Khróſcžizach** we Wjenkez hoſcženzu a pop. 1/2 4 hodźin w Halſchtrowje w tſeleŕni.

S Woſtaſchez. Pſched tydźenjom ſu tudomneho ſchcžétkarja Schmidta ſajeli, dokelž na njeho tukaju, ſo je ſtwój dom, kotryž je ſo 23. měrza wotpalił, ſam ſapalił.

S Rakez. Se ſpokojenjom ſhonimy, ſo ſo tudomne pomozne wucžeŕſke měſtno ſe Sserbom wobſtadźi. Pſchichodnu wutoru knjes lokalny ſchulſki inſpektor farař Golcž knjeſa pomozneho wucžerja Urbana ſ Budyſchina ſtwjedźeńſzy do ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Pſchejemy knjeſej Urbanej wjele ſboža k jeho tudomnemu ſkutkowanju. Nadźijamy ſo, ſo budže wón ſ duchom prawdoſcže napjelnjeny a ſo budže wón jako wſdźěkany muž tež prawa ſerbſkeho naroda pſchipóſnacź.

S Kulowa. Druhi dźeń jutrow je w Kleczkez mlynje pſchi mlynſkim kole tamniſchi pohoncž wjetſchu zigarowu kiſtu namakał, w kotrejž cžéko nowonarodźeneho dźěcža leżeſche. Po ſdacžu njeje cžéko hiſchcže dołho na tamnym měſtnje leżało.

Se **Zitawy.** Budyſke wokrjeſne hejtmanſtwo njeje wólbu Burgſtädtſkeho měſchcžanoſty dr. Rotha ſa Žitawſkeho wyſchſcheho měſchcžanoſtu pjecža politiſkich pſchicžinow dla wobkrucźiło. Dr. Roth ſo k ſtwobodomyſlnej ſtronje džerži. Po ſtwojej wólbje je wón dwěhodźinſke rosrěcženje ſ wokrjeſnym hejtmanom měł. Tehdy ſo hižo dr. Rothej praji, ſo jeho wólba žanych wuhladow na wobkrucźenje nima. Rosrěcženje ſo na politiſke podawki a woſebje na ſtejiſchcžo ſtwobodomyſlneje ſtrony pſchi wólbach poczahowaſche. Wokrjeſny hejtman je měſchcžanoſcže woſpjet bliſko położił, ſtwoje ſaſtojnſtwo w Žitawje ſkožicź, a je na to pokaſał, ſo je na Žitawſkim politiſzy horzym měſtnje — wobydleŕſtwo je liberalnje ſmyſlene — politiſzy na prawizy ſtejazy muž khmańſchi, hacž jedyn ſaſtupjeŕ ſtwobodomyſlneje ſtrony. Wokrjeſne hejtmanſtwo pak pjecža njewobkrucźenje wólby na politiſki prozeſ dla kſchiwdy ſakožuje, kotryž je dr. Roth po poſlednich wólbach we ſtwojim wokrjeſu pſcheczíwo ſpiſzarjej jeneho lecžazeho liſta ſ wuſpěchom wjedł, ſo ſu wobſkorženeho k 1500 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaſudźili.

S Biſkopiz. Tudomny nowonatwarjeny ſeminar ſo 23. haprleje poſwjecźi.

S Lubija. Lubij ſaſo wojakow do garniſony doſtanje. Wójnſke miniſterſtwo je ſo roſſudźiło, 12. honjeŕſki bataillon cžišło 12 ſ Freiberga do Lubija położicź. Kaſarny ſo ſady elektrizitetneje džěkańje na tak mjenowanej bayerſkej łuzy natwarja. S manevrow ſo wrócźiwſchi ſo bataillon do měſchcžanſkich kwartěrow położi, doniž ſo kaſarny njedotwarja.

S Wulkich Sdžar. Wjeſeła powjeſcź je wóndano k nam doſchła. Njedźelu 5. meje wotměwa ſo w tudomnym Ssykoriz hoſcženzu „ſerbſki wjeczor“. Budźemy ſerbſke ſpěwy ſłyſchecź a rjane ſerbſke džiwadło widźecź. Tež ſměje k. wucžeŕ Kral ſ Kamjenza wulzy ważny pſchednoſchk. Tutón „ſerbſki wjeczor“ dyrbi Sserbow Sdžarowſkeje woſady pohnucź, ſerbſke towarſtwo ſa Sdžary a wokolnoſcź ſakožicź. Ssmy pſcheſwědčeni, ſo hiſchcže narodny ſerbſki wětſik pſches naſchu woſadu duwa, a duž drje ſo njebudže nichtó kondźicź, tutón „ſerbſki wjeczor“ wopytacź, ſo bychmy po tym ſwěrni ſobuſtawy noweho ſerbſkeho towarſtwa w pruſkich Sserbach byli, kotrež budže ſo prózowaeź, hajicź a ſchkitacź Sserbow rěcź a ſerbſke prawa.

Se Shorjelza. Jutrowniczku ſo pjecź mkodźenzow ſ cžołmom po Nyſzy woženſche. Cžołm ſo powróćźi a mkodźi ludźo do wody padźechu. Dźewjatnacželětny ſamkař Otto ſo tepi. Druſy ſo ſ wulkej prózu wukhowachu. — Ssobotu dźěkacźeŕ Kubillos do ſtwojeje žony ſ revolvra tſěli. Kulka pak mišny. Poſdźiſcho chzyſche ſebi Kubillos w jenej korcžmje žiwjenje wſacź. Jemu pak jeho wotmyſlenje ſadźěwachu. Dla ſpytaneho mordarſtwa je jeho polizija ſajaka.

— Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny we Wojerowſkim wokrjeſu budźa w **Delnim Wujeſdže** 22. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach ſa Bjerwałd, Treo, Lěſku, Lipiny, Lucžo, Manjow, Rudu, Ssepſchezy a Wujeſd; — we **Laſu** 22. haprleje dopołdnja 1/2 11 hodźin ſa Tſi Žany, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Koblizy, Stycžin, Las, Mortkow, Nydu p. Laſa, Radſku ſ Kołpinom, Kißyłk, Schcžeńzu ſ Kołbizami, Wyſoku, Běły Khołmz ſ Tyhelkom; — we **Wojerezach** IV póndźelu 22. haprleje popołdnju w 4 hodź. w towarſtwowym domje ſa Hory, Brětnju, Kinajcht, Lubuſch, Michałk, Narcź, Wulku Nydu, Nowu Luku, Cžorny Khołmz ſ Nowym Khołmzom, Zidźiuo, Ptacžezy, Wulki a Mały Cžiſk.

S Miužakowa. Jedyn pſchekupſki wucžobnik na hrodowſkej haſzy bě ſebi jedyn teſching kupił a ſ nim k ſtwojemu pſchecželej, telegrafowemu dźěkacźerjej Seifertej, dźěſche, kotryž runje w dworje dźěkałſche. Njewjedźo, ſo w teſchingu kulka tcži, ſo wón do Seiferta ſaměri, wołajo: „Dyrbju tſělicź?“ Hiſchcže prjedy hacž Seifert wotmolwi, ſo wutſěli, a kulka jeho do khribjeta trjechi a jemu jěrcheń ſrani.

S Draždžan. (Wójnſki ſud.) Dla njedoſahanja kaſarnow jena eſkadrona Ojchatzſkich ulanow w privatnych kwartěrach leži. W Berndtez kwartěrje ſo 8 metrow dołha a 4 metry ſchěroka ſtwa, w kotrejž wojazy pſchebywachu, ſchpatnje tepjeſche, dokelž ſo wſchědnje jenoż 11 połbrikettow k tepjenju pſchetrjebaſche. Pódla teho wokna njeſamkachu, tak ſo wojazy huſto ſymu mrějachu. Wſcho wobcžežowanje pola pſchedſtajenych niczo njepomhaſche. Teho dla ſebi ulanaj Fiſcher a Uhlig na to waſchnje pomhaſchtaj, ſo ſ měſchcžanſkeje plunarnje něſchto kamjeńtneho wuhla kradnyſchtaj. 1. februara Fiſchera ſaſłapichu, hdyž bě pſches plunarninu płót pſcheléſł, ſo by wuhlo kradnył, mjes tym ſo Uhlig k pſchijecžu wuhla pſchi płocže ſtejeſche. S pſcheléſenjom płota bě ſo cžežke paduchſtwo ſawinowało. Wójnſki ſud kóždeho ſ wobſkorženeju k jaſtwu na 3 měſazy 1 dźeń ſaſudźi, hacž runje běſchtaj wojakaj jenoż ſ nuſu kradnykoj. Ssud próſtwu wo wobhnadźenje ſapoda. (Nětkole dyrbjeli ſo też hiſchcže cži khoſtacź, kotſiž ſu dali wojakam ſymu mrěcź.)

Přilopk.

* Pſchi jutrownym tſělenju je w Sprembergu 16lětny dźěkacźeŕ Müller ſ tym do njeſboža pſchiſchoł, ſo ſo do cžaſa ſ piſtolije wutſěli a ſo jemu ſ tym dwaj porſtaj lěweje ruki wottorhnyſchtej.

* Wichory a ſtněhowe mjecźele ſu poſlednje dny w połnóznych ſtronach wulke ſapuſcženje nacžinili. Jéſdźenje łódźow po morju je zyle ſaſtało. Wjele łódźow ſe ſtwojim mužſtwom je ſo potepiło. Wukhowanſke ſtazije we Wangeroogu, Dranſku, Nemerku a Legangu ſu wjele łódźow wukhowałe. S mnohich łódźow, kotrež ſu ſa kupu Neumerkow wucžeł pytałe, ſu ſo někotre — běchu to hollandſke łódże — bjes ſtléda ſhubiłe. Boja ſo, ſo je ſo jenoż w połnóznym morju poſlednje dny wjazy dyžli 30 łódźow potepiło.

* (Ssmjertne padnjenje w ſakſkej Schwizy.) Barlinſki profeſor dr. Dimmling bě na jutrowne próſdniny do ſakſkeje Schwizy pucžował. S deſchcžom běchu pucže roſmokłe a pjelſke. Pjatk wjecžor ſo profeſor Dimmling ſ wulkim wětrom ſ pucža ſtorhny a pół ſta metrow hłuboko dele padny. Jeho pſchewodźerjo ſo podarmo prózowachu, jeho wukhowacź. Teho dla pomoznej ſtaziji w Schandawje powjeſcź wo njeſbožu dachu. Pytanje ſa ſnjeſboženym bě ſ cžmu jara pocžežene. Hakle ſa někotre hodźiny profeſora Dimmlinga cžežko ſranjeneho namakachu. Wón bě ſebi wobej ſcžehnje ſłamał a ſebi rjap cžežko wobſchkodźił. Hdyž běchu jeho ſ noſzydłami do hojeŕnje donjeſli, wón bórſy po tym wumrje.

* (Ssmjertny pad schěßnacźe-lětneje holzy.) W Mnichowje bě jena schěßnacźe-lětna holza pakosćźika. Sso khostanja bojo, wona schtyri poskhody dele skoczi a ßo sarasy.

* (Kónz krawskeho strajka.) Po nimale schěsćź-njedźelskim bědźenju, pschi kotrymž ßo nimale 20000 krawskich pomoznikow wobdźěli, ßu strajkowazy krawzy sańdźeny schtwórtk w Barlinje saßo dźěkacź sapoczeli. Pomoznikam ßo msda wo 10 hacź 12 prozentow powyschi.

* (Sso tepika.) Jena wuczećka, kotraž chzyschе jutrowne próschniny w Neumarktu pola ßwojeho nana, jeneho sliczbowarskeho radźiczela, pschebycź, je ßo pola měschczańskeho mkyna se ßamomorderskim wotpohladom do wody czißka a ßo tepika.

* (Toselliowеje skórźba.) W Florenzu je ßo sańdźeny tydźeń prozeß wußudźił, kotryž bě Toselliowa (prjedawscha sakska krónprynzeßa) pschecźiwo ßwojemu mužej dla wudacza dźěsćźa sapoczała. Wußud na schkodu Toselliowеje wupadny. Mjes druhim Toselli jedyn list ßwojeje žony ßudej pschedpokoži, kotryž dyrbjesche jako dopokasmo sa Toselliowеje wopaczny wocźehnjeńsku methodu skužicź. W tymle liscźe Toselliowa wo kupjenju pßowjeho kschuda k nabiczu dźěsćźa pißa. Dale Toselli lěkarjowe wobßwědczenje pschepoda, w kotrymž ßo wobßwědczi, so je ßo dźěczo po cźěle a duchu polěpschiło wot teho czaßa, so pola nana pschebywa, mjes tym so je ßo wono pola macźerje sanjerodźiło.

* (Saßudźenje jeneho offizěra.) W Torunje bě leutnant Witt s 61. pěscheho regimenta jeneho strażowazeho wojaka, kotryž na sawołanje rucźe doscź njepschiběża, wohanił a ßo s pistoliju jemu k cźołu samerił. Skónczńje wón tšeli, tola kulka strażnika njesrani. Po ßudowym měnjenju ßo wo skutkny nadpad njejedna, ale jenoż wo wohroženje a skschiwdźenje. Wobskorżeneho k jatbje na twjerdźisnje na 5 měßazow saßudźichu. Jednanje ßo s wusamknjejom sjawnosćźe sta.

* (Franzowskich powětrojěsdnych sajeli.) Blisko Nürnberga jedyn ballon k semi pschijěde. Mużskaj, kotrajž w korbje ßedźeschtaj, prajischtaj, so staj ßobustawaj jeneho Parižskeho powětrojěsdneho kluba. Jedyn je pjecza krawz a druhi sastojnik na jenej banzy. Dokelž mějeschtaj wjele pjenjes a fotografiske apparaty pschi ßebi, jeju sajachu. Móżno je, so staj franzowskaj offizěraj.

* Wohnjowu kulu ßu jutrowniczku wieczor krótko po 7 hodźinach po njebju leczecź widźeli. Direktor hwězdarnje w Treptowje, dr. Archenhold, wo tym pische, so ßo tu wo wohnjowu kulu jedna. Tajke wohnjowe kule ßu wobstatki jeneho rospadnjeneho planeta; wone se żelesa a druhich mineralijow wobsteja a ßo pisches powětr leczo hacź do běkeje żahkoty sażehla, tak so ßo nam jako błyschcźate kule pokasuja, pschi cźimž ßo rosdymaze dźěle ßwěcźaty płunowy prut pokasuja.

* Satraschny wichor je psched tydźenjom w Jendźelskej sakhadźał. W Manchestrje wón jenu murju powali, kotraž na schěsćź hólzow padże. Jedyn s nich ßo sarasy. W Gatesheadu wětr tšechu jeneho burskeho statoka wotsběhny a jej na jedyn sapschah padnycź da. Pohoncź a konjej ßo sarasychu. W Boeadleyu zyhele s jeneje tšechi padnywschi jenu żonu sarasychu. W Gleepatricku wětr jenu dodźeržanu khěżu wuwali. S rospadankami ßo jedyn muż s tsjomi dźěcźimi, kotryž bě psched wětrom w khěži wucźek pytał, sarasy.

* (Rubjeżnistwo.) Na dwórnischczu w Marcecleve (w Franzowskej) ßu rubjeżniży skużbu cźinjazeho signalneho wothladarja se ßekeru sarasyli a potom pschedstejicźerjowu pißańnju wurubili.

* (Swoju lubu sakkoł.) Na Ferdinandskej drósy w Prasy je rěsniski pomoznik Turek ßwoju lubu, pinczniżu Kotabez, se żarliwosczu sakkoł. Prjedy hacź mózachu ludźo jemu wobaracź, ßo na to Turek ßam něhdże dwazecźi krócź na ßmjertne waschnje skała.

* (Pjecź dźěcźi ßo sadußyło.) W mecklenburgskej wsy Arndtwalde bě hródźny schwajzar w khachlach ßylnje satepił a khachle saschrubował, prjedy hacź bě ßo wuhlo dopaliło. Posdźischo schwajzar sa ßwojej żonu do krumarnje dźěsche, ßwoje pjecź dźěcźi, wot schěsćź njedźel hacź do 6 lět starych, ßame we wobydlenju wostajiwschi. Hdyž ßo starschej sa hodźinu wrócźischtaj, ßmjercź wustróżenaj widźeschtaj, so běchu ßo khachle rosbuchke a so běchu ßo dźěcźi w sakurjenej stwje sadußke.

* (Powodźenje w Mississippiskim dole.) W sjednoczenych statach połnocznеje Ameriki je w Mississippiskim dole wulka woda hacźenje pschedrěka. Něhdże 2000 kóßnych mil je ßo powodźiło a wjazy dyžli 2000 cźłowjekow je bjes bydła. S połdnja Memphisa ßu ßo tsi hacźenja pschedrěke, tak so je ßo żelesniski wobkhad do wjeczorneje strony pschetorhnył. Město Cairo jako kupa s wody tcźi. Woda s dźěla 5 kohczi wyßoko psches dróhi běži. S městom móża jenoż po cźołmach wobkhadźecź; teho dla je sastaranje s żyrobu jara poczeżene. Tež pola Goldenlake w Arkansaßu je ßo jene wulke hacźenje pschedrěko. Tam je ßo 45 wßow a městow pócźrjeło. Skoro po zykym Mississippiskim dole je woda tak wyßoko stupika, so jenoż hornje poskhody mnohich twarjenjow s wody tcźa. Tyßazy cźłowjekow njemóża teho dla ßwoje wobydlenje wopuschcźicź. Hacź dotal je něhdże 50 cźłowjekow we wulkej wodze żiwjenje shubiło.

* (Najecźi mordarjo a wudrěwarjo.) W Cźoplizach w Czechach bě jedyn wobydler s tsjomi dundakami pißomnje wucźinił, so dyrbjachu cźi sa 2500 krónow jeho bohateho pschichodneho ßyna skónzowacź. Najecźi mordarjo pak pschichodneho ßyna njeskónzowachu, ale jeho pschichodnemu nanej njepschestawajzy pjenjesy wudrěwachu, jemu hrożo, so jeho hewak wyschnoscźi pscheradża. W ßwojej nusy pschichodny nan pola polizije pomoz pytasche. Ta je na to jeho a wudrěwarjow sajaka.

* (S konjomaj ßo pschejěł.) Piwowy pohoncź Friedrich w cźěskim Zwikowje do wulkeho njesboża pschińdże. Wón prědu na wós lěso pod kolesa padny, ßo pschejědże a hischcże kruch pucza ßobu wleczesche. Wón ßo něschto kroczeli dale hicź prózowasche, ale potom k semi padny. Nichtó to pytnył njebě a duż konjej ßamaj s wosom w měrje dale běżeschtaj, najprjedy psches město a potom hischcże na dwaj kilometraj hacź k piwarni a potom psched konjemzom sastaschtaj. Nětkole hakle parowachu pohoncza. W hrjebi pschi dróży jeho cźeżzy ranjeneho leżo namakachu a do khorownje dowjesechu.

* (W ßelenej kusy ßo satepił.) We Sskanknowje dźěkacźeŕ Entrich do kotoła, w kotrymž bě ßel rostworjena, padże, a prjedy hacź schtó k njemu dóńdże, bě wón morwy.

* (Sso spalił.) W Hermanstalu w Cźechach ßo Hübnerez statok wotpali. Hübner, kiž bě po poknozy domoj pschischoł a woheń najskerje ßam sawinył, we płomjenjach ßwoju ßmjercź nańdże. Rano jeho jako swuhlene cźěło namakachu.

* (Sso sajědojcźił.) Njemjeßkoweho pomoznika Künzela s Niederreuta pola Ascha w Cźechach nańdźechu w Hornjej Pfalzy w Bayerskej s hischcże druhim towarschom morweju. Tsecźi towarsch pschi nimaj běsche cźeżzy khory. Wschitzy tsjo běchu jědojteje rostliny wużiwali.

* (Gymnasijast jako rjek.) W ruskim měscze Rjasanju ßo na gymnasiju schulerjej schtwórteje rjadownje, Uspenskemu, psched wschitkimi schulerjemi a profeßorami medalija na bancze ßwjateho Wladimira „Sa wukhowanje hinjazych“ ßwjatocznje pschipiny. 14. julija 1910 ßo Uspenski s direktorom Moskowskeho gymnasija, Adolfom, a se schulerjom tuteho gymnasia w lěßu pola města Rigi pschekhodźowasche. Pschi tym gymnasijastu, s mjenom Strjelzow, jědojty had do nohi kußny. Uspenski bjes komdźenja nohu nad ranjenym městnom se ßwojim dybßacznym rubjeschkom twjerdże pschewjasa, ranu rosrěsny a s hubomaj wuzyza. Profeßor Spionarny, kotryž hólza lěkowasche, wupraji, so ma ßo saßkużbo, so je ßo jemu żiwjenje wukhowało, jenicźży Uspenskemu pschipißacź. Teho dla je ruski khěżor tuto rjekowske smyßlenje schwarneho mkodźenza na wurjadne waschnje cześcźił a jeho wusnamjenił. — Podobne njesboże móże ßo też w naschich kónzach stacź. Duż je ważne, so cźłowjek wě, schto ma cźinicź a so to też hnydom a prawje sćźini! Spěschna pomoz je husto jeniczka pomoz!

* (Lóß w kaschczu.) W Bilinje w Czechach bydlazy murjeŕ dosta powjescź, so je na jeho lóß kłowny dobytk padnył. Ale wón ßwojeho loża njemóże nihdże namakacź a myßla ßebi khětro wěscze, so je lóß w kaschczu jeho macźerje, kiž je s krótka wumrjeła. Stara żona ßebi pschejesche, so by ßo jej do kaschcza stara modleńska knižka pschipokożiła, a w tej knižzy je ßo lóß najskerje khował. Dokelž je dobytk nahladny, je murjeŕ proßył, so by ßo kaschcź saßo ßmél wurycź.

* (Wojeński ballon ßo wottorhnył.) W Straßburgu w Elsaßu ßo wutoru pschi jenym swucźowanju twjerdźisniskeho telegrafoweho wotdźělenja groczany powjas rostorhny, k kotremuż bě smijojty ballon pschiwjasany. Se ßylnym krótkowjeczornym wětrom ßo ballon k Bischheimej cźerjesche. Ssobu ßo wleczazy powjas ßo tam elektriskich grotow dótkny, tak so ßo dla krótkosamknjenja ballon sapali a s khětreje wyßokosćźe na semju dele padże a ßo spali. Dwaj offizěraj, kotrajž w jeho korbje ßedźeschtaj, ßo cźeżko wobschkodźischtaj. Wyschschi leutnant Clorer ßebi nohu skama a moshy stschaßy, a wyschschi leutnant Römer ßebi ruku skama.

* (Ssamomordarſtwa.) Kóždy dźeń wo nich cźitamy, tola weſcźe ani ſabawne ani wužitne njeje, wo tak ſrudnych wězach mnoho cźitacź. — To ßebi khwalu ſtare cźaßy, ſtare waſchnja, ſtarych poboßnych Sserbow. Tak w burſkej wßy pola Kulowa bě 94 létna ßerbſka maćerka ßiwa, dźeń wote dnja rano ſtanywſchiſ pěwaſche ßebi ßwój poboßny khěrluſch, pſchezo jenak wjeßeła, kaž w kcźějazej młodoſcźi. Teź poßledni dźeń ßwojeho dołheho ßiwjenja ßwój khěźluſch ſaſpěwa a potom rjekny, ſo dyrbja ji po knjeſa duchowneho póßłacź, ſo tón dźeń hiſchcźe wumrje. A tak ßo wobſtara na poßledni pucź a ſpokojna a pokna wjeßełeje nadźije ßamßny dźeń hiſchcźe cźiſche wußny. Snaju ßerbſkeho bura ſe ſtareje ſchule a po ſtarym waſchnju. Hdyž ßadźa khlěb abo tykanzy do pjezy, ſanjeße ßebi ßwój rjany khěrluſch, woßebje radoſtny pſched rócźnym cźaßom, kaž pſched hodami, jutrami a ßwjatkami. Sa to pak w jeho domje teź měr, wjeßełoſcź, pózcźiwoſcź a Boże žohnowanje knježi a wſchitkim pod jeho hoſpodliwej tſěchu pſchebywazym radoſcź nad ßiwjenjom ſ kóždym młodym ranjom ſ nowa ſakcźěwa. Tehodła ſchkoda, jara ſchkoda, ſo je wjeßeły ßerbſki ſpěw bjes maka zyle wotmjelknył na polu, łuzy, w holi a w domje. „Schtóž ßo ſa ſpěw ſhrěje, luboſcź k Sserbſtwu ßněje.“ To maja cźi wobkedźbowacź, kiž chzedźa radoſcź nad ßiwjenjom, luboſcź k dobrym ßerbſkim waſchnjam młodoſcźi do wutroby ſaſchcźěpjecź.

* (Wudrěwanje.) W Jablonzu w Cźechach doſta ßona liſt, w kotrymž ßo wot njeje ßadaſche, ſo dyrbi wěſtej woßobje 300 krónow na bliže wopißanym měſtnje pſchepodacź, hewak ſo by ßo morika. Byli pak to poliziji woſiewiwa, njeby wjecźenju teho cźłowjeka wucźekła, kiž je liſt napißał. Ale ßona ßo ſ tutym hroženjom njedaſche ſatraſchicź; wona poliziji pſchiſjewi, kotraž pißarja runje w tym wokomiku ſaja, hdyž jemu ßona kuwert pſchepodawaſche, w kotrymž ßo tamnych pjenjes nadźijeſche. Wudrěwař je 20 lět ſtary.

* (Na kwaßu ßo ſ Bożej ruczku ſajała.) Se ſrudnym podawkom je ßo wutoru jedyn kwaß w Barlinje ſtóncził. Na nim ßo 48létna ſwudowjena Langerowa ſe ßwojej dźewjatnacźełétnej gluchoněmej dźowku wobdźěli. Jako wutrajna rejwałka wona hacź do ranja rejwaſche. Ssrjedź reje ßo wona ſ Bożej ruczku ſaja a njemózna jenej pſchecźelnizy do rukow padże. Podawk wohladawſchi ßo jejna dźowka ſe ſtróżelemi ſaja a ßo ſ womoru ſaja. Mjes tym ſo ßo holza ſaßo ſhraba, macź jako morwu wotnjeßechu.

* (S konja padnył.) Regimentſki konjazy lěkař Krauſe wot karabinierſkeho regimenta w Bornje je na ſwucźowaniſchcźo jěchajo ſ konjom padnył a ßebi pſchi tym moſhy ſtſchaßk. Kak je ßo njeſboże ſtało, nichtó njeje widźał. Krauſu ßu ſ woſom do jeho wobydleuja dowjeſli.

* (Jedyn muſketěr ßwojeho hejtmana ſatſělił.) S Oſterode w rańſchej Pruſkej pißaju: Muſketěr Ehnersleben tudomneho pěſcheho regimenta cźißko 18 je ſchtwórtk hejtmana Reetſcha, ſchefa 11. kompagnije, ſatſělił a potom ſ druhim wutſělom ßam ßebje morił. Ehnersleben bě ßo jako khory ſamołwił. Mjes tym ſo hejtman w dworje ßwoju kompagniju wobhladowaſche, Ehnersleben ſ kaſarnow do njeho tſěli. Tutón k wutrobje tſělený hnydom morwy k ſemi padże. Hejtman Reetſch je pjecza jara kruty pſchecźiwo ßwojim podſtajenym był. Teź ſ Ehnerslebenom je wón pjecza ſlě ſakhadźał. Ehnersleben je loni do wójſka ſaſtupił a jako rekrut a wojak ßwoju poknu winowatoſcź dopjelnił. Hacź dotal hiſchcźe jeho njeběchu khoſtali.

* (Notar jako pſchekſchiwjeł.) Juſtizneho radźicźela dr. Munkela w Barlinje ßu ſajeli, dokelž je něhdźe 30000 hriwnow pſchekſchiwił. Tule ſummu běchu jemu ludźo pſchi wotſamknjenju notarialnych wucźinjenjow ſa khěžorſtwowy ſchtemplowanſki dawk pſchepodali. Munkel pak bě tule ſummu wobkhował. Hdyž dawkowi ſaſtojnizy jeho kaßu pſchepytachu, pſchekſchiwjenje na ſjawne pſchińdże. Munkela je 10. januara Boża ruczka ſajaka a wot teho cźaßa wón khory we kožu leżeſche. Njedźiwajzy teho jeho ſajachu a do jaſtwa dowjeſechu. Munkel je pjecza lichowarjam do ruwok padnył.

* (Ssamomordarſtwo.) Operazije ßlepeho cźrjewa ßo bojo je ßo ßobotu dźěłacźeŕ Fiedler w Neugersdorfje w ßwojim wobydlenju wobwěßnył. Wón žonu a dwě dźěſcźi ſawoſtaji.

* (Nowy wopor horow.) Dwaj ßobuſtawaj ſkiowego kluba w St. Moritzu chzyſchtaj pſches Julierſki pſchekhod pſchejěcź. Satraſchny ßněhowy mjecźel jeju pſchekhwata. Rěſbař Weber wuſtawſchi na wyßokoſcźi pſchekhoda leżo woſta, mjes tym ſo jeho towaríſch Thoma po pomoz khwataſche. Dwě wotdźěleni woteńdźeſchtej, tola niczo njedozpiwſchi dyrbjeſchtej ßo wrócźicź. Poſdźiſcho ßu Weberowe cźěło namakali. Pſched létom je Weberowy bratr w tych ßamych ſtronach ßmjercź namakał.

* (Jědojty palenz.) W Szetmarje we Wuheŕſkej ßu w jenej korczmje hoſczom palenz, ſ methyloweho (drjewoweho) alkohola dźěłany, porjedźili. Jědnacźo burjo ßu ßmjertnje ſkhorili. Dwejo ſ nich ſtaj hižo wumrjełoj, druſy ßo ſe žałoßnymi boloſcźemi cźwiluja. Wyſchnoſcź je hacź dotal ſa pſchihotowarjom jědojteho palenza podarmo ßlědźiła.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1912 dotal zaso nahromadźiło: 253 hr. 72 pj.

Dale darichu:

Zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 10. haprleje 1912 . . . . . 54 hr. 25 pj.

Knjez kantor Šwjela w Šorbusu . . . . . 1 hr. — pj.

Hromadźe: 308 hr. 97 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Induſtrijowa a pſchemyßłowa ſchula
w Budyſchinje
pſchi ßerbſkich hrjebjach 1.

Nowi ſchulerjo ßo póndźelu 15. haprleje 1912 ſamołwja a pſchijimaja, a to wot 9 hacź do 1 hodźiny a wot 3 hacź do 6 hodźin; rěſnizy: ßrjedu 17. haprleje popołdnju w 1 hodźinje; pjekarjo, barběrojo, friſeurojo: ſchtwórtk 18. haprleje popołdnju w 1 hodźinje.

Schulſke wotkhadne wopißmo a pſchepokaſanſke pißmo matej ßo ßobu pſchinjeſcź. Pſchijimanſki pjenjes 1 hr. 50 pj. Pokna wucźba 8 hr. Sa rěſnikow a pjekarjow 6 hr., jenož ryßowanje 4 hr. létnje.

Wopytanje induſtrijoweje a pſchemyßłoweje ſchule wot wopyta powſchitkowneje pokraczowanſkeje ſchule wußwobodźa.

W Budyſchinje, 1. haprleje 1912.

Mittag, direktor.

Bjes drohego ſaczinka ßkóbnje waricź ſmóżni

MAGGIowe korjenjenje. Njech ßo kedźbuje na wukaſanje, kóždej woprawnej bleſchzy pſchidate. Dóſtacź w pſchedawarńjach kolonialnych tworow.

Nowoſcźe chenillowych rubiſchczow

ßu dóſchke. Twora je jara rjana a płacźiſny hódna.

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Jako najlěpſchu pizu ſa

proßata a ßwinje

czerſtwy waffłowy ſlamk

porucza

Pawoł Scholta naßlědnik

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

Hroch, woku, kolij, ſeradellu, majß k ßadźenju, kuczny měſchenzu

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.

Sklad Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje

na rózku rózoweje a Mółtkoweje dróhi cźißko 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, kozowe pſchikrywy, wuſchiwanja, kozowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuniſchich płacźiſnach.

Kóſlaze koże,

kaž teź **wſchě druhe koże,**

howjaſe koże a wowczu wołnu

po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11

ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy“.

Wſcho wjedro wudźeržaze dobre jejanjeßerki ßu moje

žołte italſke kury.

Jeja k naßadźenju po 10 pj. pſchedawam.

Otto Linke, hoſcźenzař w Cźichońzach p. Budyſchina.

Wot 21. haprleje hacź do 2. meje 1912
w měšczańskim dźiwadle w Budyschinje.

Pschedstajenje ſwjedźeńskeje hry

kral. sakſk. towarſtwa cźeßnje wußłużenych wojakow w Budyschinje.

Němſkeje wotucźenje, poſtanjenje a ſjednocźenje.

Hiſtoriſka ſwjedźeńſka hra ſ cźaſa wußwobodźeńſkich wójnow 1806/15 a němſko-franzowſkeje wójny 1870/71

ſ woßebitym dźiwanjom na

ſławne ſkutki 12. armeekorpſa.

Wulkotne pißano-kraßne wuhotowanje. Wodźenje: **Direktor Pawoł Werning ſ Barlina.**

Pschedstajenje w cźinohrě ſjednocźene ſ něhdźe 35 żiwymi wobraſami.

Wuwjedźene wot 150 knjenjow a knjeſow ſe ßobuſkutkowanjom Budyſkeje měſchcźańskeje kapały.

Cźiſty wunoſchk je ſa dobroczelſke a wótcźinſke ſaměry poſtajeny.

Wulke wotewrjeńſke pschedstajenje: njedźelu 21. haprleje popołdnju w 4 hodź. a wjecźor we 8 hodź. Wot 21. haprleje wſchědnje wjecźor we 8 hodźinach. Pódla teho njedźelu, ſrjedu a ßobotu popołdnju w 4 hodźinach woßebite pschedstajenje.

Płacźiſny měſtnow: Loźowe měſtno: 2.50 a 2.—. Reſerv. měſtno cźißkowane: 1.50, 1.— a —.50. Gallerija: —.30. Wojazy, ſchulerjo a dźěcźi płacźa popołdnju jenoż —.50 a —. 25.

Pschedkupowanſke měſtno: Zigarowa pschedawarnja **Ernſta Hentſchela** na ſeminarſkej dróſy.

Wobkhodny wubjerk.
W. Seifert, pschedßyda.

Wobkhodne měſtno w Budyſchinje na dwórniſchcźowej dróſy 17 delka. Telefon 344.

Żiwnoſcź
2—12 kórzow wulku, kupicź pytam. Poſkicźenja chźyke ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom 4340 wotedacź.

Starſchu wuſtojnu
kłużobnu holzu
pſchi dobrej mſdźe k 1. meji pyta
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach.

Woženjeneho pohoncźa

hnydom pyta
knjeźi dwór w Sarěcźu.

Dźak.

Sa wudjernu ſerbſku paczerſku wucźbu a ſa kraßnu natwarjazu konfirmaziſku rěcź knjeſej pomoznemu duchownemu Kſchiżanej najwutrobniſchi dźak prajimy.

Starſchi ſerbſkich paczerſkich dźěcźi w Huczinjanſkej woßadźe.

Wutrobny dźak

knjeſej fararjej Sſykorje w Minakale ſa jeho njedźelu palmarum pſchi konfirmaziji a ſeleny ſchtwórtk dźerżane rjane natwarjaze a napominaze prědowanje praja

někotſi ſtarſchi konfirmandow.

Wulki narodny wjecźor

ſa ſerbſki lud
wuhotuje ßo **w Vogtez hoſcźenzu**
w Budeſtezach
jutſje, njedźelu 14. haprleje, wjecźor ſ dyplom 7 hodźin.

Porjad:

Burſka krew. Hra w 4 jednanjach.
Sſerbſke braſchcźenje. Wobras ſe żiwjenja.
Dundak a Na kwaßnym puczowanju. Żortaj.
Bjeßada a reje.

Narodne ſpěwy, ſ hudźbu pſchewodźane, budźa ßo ſpěwacź.

Wótcźinſke ßkowa budźa ßo k nam rěcźecź.

Saſtup płacźi pſchi wſchěch wudawkach jenoż 50 pj. ſa 1. a 30 pj. ſa 2. měſtno.

Programy ßu w Vogtez hoſcźenzu hižo doprědka doſtacź.

Sſerbjo ſ bliſka a ſ daloka, pſchińdźcźe! Wopyta ßo kacź njebudźecźe. Wjecźor budźe wjeßeły. Narodny duch naßſtowarſchi, ſjednocźi.

Na wjecźor wutrobnje pſcheproſchuje

Budeſcźanſke ſerbſke towarſtwo.

Wjesne wólbne towarſtwo

zmèje njedźelu 21. hapryla popołdnju z dypkom 4 hodźin w salu Serbskoho Domu w Budyšinje

wubjerkownisku zhromadźiznu,

na kotruż pak su też druzy sobustawy přeprošeni.

Rozprawnikaj:

k. kapłan Deleńk a k. sejmski zapósłanc Bart.

Należnje so prosy, zo bychu so po móżnoſći wšitcy wubjerkownicy wobdźělili. Hoſćo su witani.

Dźěłanski wubjerk.
Króna.

Trjebany **dźěcźazy wós** je tunjo na pſchedań w Budyſchinje na Jägerſtr. 27 delka na prawizy.

Wulka **ſahrodniſka żiwnoſcź** cźißko 2 w Dubrawzy p. Maleſchez je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Delnjej Hórzy cźißko 40.

Jěſdny grat

porucza **Wähner**
pſchi żitnych wikach.

(K temu cźißku pſchikłoha.)

Dźěcźazy wós

ßylny a derje ſdźeržany ma tunjo na pſchedań **Webjowa** na Lubijſkej dróſy cźißko 27 I.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka Görlichowa na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sa dopokaſma luboſcźe a pſchiwißnoſcźe pſchi wumrjecźu naju droheho **ßyna** ſe ſtrony naju ſaſtojnikow, dźěłacźerjow, młodźiny a cźeledźe w bohatej měrje wobßwědcźene, woßebje ſa nimoměry kraßnu kwětkowu pychu a rjane ſpěwy, ſ tutym

najwutrobniſchi dźak

prajimoj.

We Worzynje, 9. haprleje 1912.

Ratarſki radźiczel Zſchucke a mandźelſka.

Pschiloha k czißlu 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. haprleje 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

9. haprleje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	49—52	92—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	43—47	80—87
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	35—40	74—78
4. žnadnje pizowane łóžđeje staroby	30—34	72—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	48—51	85—93
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	40—45	76—83
3. starše, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódšche kruwy a jałojzy	33—37	70—73
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—32	66—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	49—52	87—91
2. žrěnjo pizowane, młódšche a derje pizowane starše	43—47	80—85
3. žnadnje pizowane	38—42	76—80
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	60—64	100—104
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—58	91—98
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—51	83—89
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižiženjow w starobje hacž do 1¼ leta	66—68	72—74
2. mjaßne	53—55	70 73
3. žnadnje *wuwite, tež ranzy a kundroßy*	62—64	69—71

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 6. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 3. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	10	10	10	20
" . . . . žołta	—	—	—	—	9	90	10	—
" nowa	14	85	10	30	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	13	9	25	8	90	9	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	20	10	50	9	80	10	—
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	3	75	4	30	3	80	4	30
Butra . . . . 1 kilogr.	3	20	3	40	3	10	3	20
Pschenična muka 50 "	11	75	19	75	15	50	19	50
Ržana muka . 50 "	11	25	14	50	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	4	30	4	50	4	25	4	60
Ssłoma . . 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Proßata 267 schtuk, schtuka	13	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	7	10	6	60	7	10
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	10	7	10	7	60
Pschenični gris	—	—	7	70	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	8	10	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 40 np., jeczmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 17 hr. — np. hacž 17 hr. 51 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 61 np. hacž 14 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 85 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

11 haprleje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 40 np., pschenza wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 60 np. jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., wowß wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 40 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. 10 np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 12. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. farar Răda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbske predowanje. W 10 hodźinach rosrěcženje z němskej konfirmowanej mlodźinu.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Rudolf Jenka, fabrikat w Budyschinje, z Augustu Selmu Brodźiz na Zidowje. — Handrij Hülsa, hoscźenzowy žkužobnik w Draždžanach, z Lenku Renczej w Hrubjelczizach. — Pawoł Handrij Wojnar, cźěßla we Wulkim Wjelkowje, z Hanu Berthu Wunderlichez w Sohlandze. — Jan Cžech, fabrikat w Kelnje, z Almu Marthu Nowakez w Małym Wjelkowje. — Ernst Hermann Gocź, murjer w Draždžanach, z Theresiu Hanu Hładkez pod hrodom. — Jan Lowka, cželadnik w Hrubjelczizach, z Helenu Augustu Hanskez w Kelnje. — Khorla Max Porscha, džěłaczer w Nadžanezach, z Hanu Marju Sodanez w Budyschinje. — Jan Ernst Wyrgacź, pomozny džěłaczer w Dobruschi, z Augustu Hedwigu Kilianez tam.

S druhich wožadow: Khorla August Ssedlik, wotroczk w Budestezach, z Emmu Selmu Brěsakez tam. — Miklawsch Kilian, fabrikat w Khrósczże, z Hanu Marthu Delankez tam. — Bjedrich Bjarnat Hesse, kamjenjeczeßar w Ssmilnej, z Hanu Rjelkez w Lipiczu. — Ernst Ota Rietschel, cźeßla w Draždžanach, z Emiliu Helenu Pachertez w Bukezach. — Jan Bohuwěr Scholta, schkrějer we Wulkej Dubrawje, z Emiliu Marju Cžechez w Bresowje. — Jan Ernst Kraska, fabrikat w Budyschinje, z Marju Theresiju Hanczkez w Rakojdach. — Ernst Hermann Mißbach, džěłaczer w Suborniczzy, z Hanu Marju Junkerez w Hrodźischczu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Gerhard, Ernsta Pawoła Kóczki, murjerja na Ssokolzy, ž. — Marja Luisa Juliana Madlena, Jana Max Schwiebusa, twarskeho mischtra na Zidowje, dź. — Ernst Kurt, Khorle Schnibsa, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Meta Margareta, Max Richarda Henki, kublerja w Sczijezach, dź. — Ernestina Johana Erika, Max Richarda Wojnarja, fabrikarja we Wurizach, dź. — Martha Frieda, njemandź. dź. na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Jurij, Josefa Wawrika, džěłaczerja w Budyschinje, ž. — Hermann, Bjedricha Kusche, schewza w Budyschinje, ž. — Rudolf, Max Bernhardta, agenta w Budyschinje, ž. — Emilia, Bjedricha Studniczneho, kowarja w Budyschinje, dź. — Klara, Franza Siegla, žwětlerja w Budyschinje, dź.

S druhich wožadow: Hana Marja, Handrija Hillmanna, džěłaczerja w Deberkezach, dź. — Lotta, Jana Gustava Schütze, cźeßle w Hornim Hunjowje, dź. — Pawoł Waltat, Bjedricha Hermanna Schöny, skałarja w Carlsdorfje. ž. — Alfred Kurt, Klimanta Richarda Helaßa, pohonca w Małej Borschczi, ž. — Helmut Waltat, Augusta Pawoła Käpplera, skałarja we Wjelkowach, ž. — Hana Frieda, Hendricha Kurta Gnauka, wojnarja w Hodźiju, ž. — Elly Frieda, Ewalda Oskara Holtscha, žiwnoscźerja w Demjanach, dź. — Ernst Kurt, Khorle Ernsta Biesolda, žiwnoscźerja w Brěsyschczu, ž. — Alma Johana, Khorle Wicźasa, kublerja w Dreczinje, dź. — Pawoł Marczin, Jana Augusta Gruhla, džěłaczerja w Sslónkezach, ž. — Ella Elsa Martha, Kurta Božidara Wustmanna, kublerja w Dreczinje, dź. — Hana Frieda, Ernsta Hendricha Rychtarja, khěžerja w Hunczerizach, dź. — Bruno Kurt, Ernsta Bruna Hancza, skałarja w Brěsyschczu, ž. — Marczin, Jana Bohuwěra Měrscha, żelesnischkeho sastojnika w Njeßwaczidle, ž. — Erna Elsbeth, Jana Augusta Scholty, kublerja w Holeschowskej Dubrawzy, dź. — Ida Hana, Jana Wylema Lamperta, pohonca we Luschu p. Njeßwaczidła, dź. — Kurt Waltar, Ernsta Emila Wenzela, žiwnoscźerja we Wětrowje, ž. — Hana Margareta, Ernsta Jenki, pohonca w Scheschowje, dź. — Johana Margareta, Ernsta Bohuwěra Hanczki, listynoscherja w Radworju, dź. — Marja, Jana Ernsta Schenka, porzlintoczerja w Khwaczizach, dź. — Elsa Frieda, Khorle Augusta Günthera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Kurt Waltat, Khorle Marczina Krempela, porzlintoczerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Elsa Hedwig, Jana Augusta Běrki, žiwnoscźerja w Drobach, dź. — Emma Helena, Khorle Augusta Schneidera, khěžerja w Pßowjach, dź. — Hedwig Erna, Pawoła Alwina Hensela, murjeskeho poléra w Minakale, dź. — Pawoł Ota, Ernsta Kißeza, žiwnoscźerja we Lomschu, ž. — Elsa Hedwig, Hendricha Förstera, fabrikarja we Lomschu, dź. — Kurt Ota, Gustava Běkeho, žiwnoscźerja w Rodezach p. Pomorz, ž. — Meta Liesbeth, Jana Bohuwěra Schlenkera, żelesnischkeho wothladarja w Trjebjenzach, dź. — Johana, Jana Ernsta Mikana, żelesnischkeho sastojnika w Pomorzach, dź. — Margareta Martha, Khorle Antona Fieki, sahrodnika w Kupoji, dź. — Herbert Arthur, Hermanna Hetmanna, žiwnoscźerja w Kobjelnju, ž. — Pawoł Herbert, Roberta Hermanna Wylema, khěžerja w Jatschobju, ž. — Emma Elsa, Jurja Khorle Měrscha, žiwnoscźerja w Jatschobju, dź. — Alfred Kurt, Jana Janaka w Nowej Wsy p. Kluksche, ž. — Erika, Jana Augusta Schneidera, wuczerja w Komorowje p. Kluksche, dź. — Max Richard, Khorle Bohuwěra Stangi, žiwnoscźerja we Wichowach, ž. — Jan Ota, Jana Junkera, džěłaczerja w Hrodźischczu, ž. — Jurij Felix, Ludwiga Richarda Kunzy, piwarza w Hrodźischczu, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: 6. dźeń haprleje: Khorla August Keiling, měschczan a krawski mischtr w Budyschinje, 58 l. 20 d. (žo na Hrodźischku khował). — 7. Morwy narodź. ž. Khorle Augusta Sporki, džěłaczerja na Zidowje.

W katholskej wožadźe: Hana swud. Biesoltowa rodź. Wawrikez, khěžetka w Buoyschinje, 77 l. 6 m. 7 dn.

Zyrkwinske powjesèze s Hodźija.

Njedźelu Quasimodogeniti smèje rano 1/2 7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, 1/2 8 hodźin farar Kschižan němske a 3/4 9 hodźin serbske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budźa katechismušowa wučba sa serbsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesèze s Budestez.

Njedźelu Quasimodogenitu smèie duchowny Bójž rano w 7 hodźinach serbsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja we 8 hodźinach serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. smèje duchowny Bójž wučbu se serbskej mužskej a žónskej młodoscu. — Pop. 1/2 4 hodźin shromadźisna tschesczijanskeho towarstwa mužskeje młodosce w paczerskej jstwi. — Kollekta sa sakske hłowne biblijske towarstwo je wunjesła 160 hr.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měsečzel: J. Hanekamp

w Budyschinje na serbskej hasy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzyny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Hižo wot 27 lět

pschedawam na **Budyskich wikach**

symjenja sa nalětni a lěczny wusyw

wot firmy **J. E. Schmidta** w Erfurtu, khěžorskeho a kralowskeho podawarja, so mi sczelaze, wosebje wot tejele firmy plahowane **runklizowe symjo** (wosebitosc), kotrež tole lěto wosebje derje skhadźa.

Teho dla swojim czescenym wotebjerarjam wschě symjenja w dobrej skhadźazej tworje poručam:

runklizowe, Eckendorfske žołte a czerwjene hobrskowalzojte, punt po 1,20 hr., zentnar po 110,50 hriwnach. Lutyjeczanske žołte symjo, najwjetschu czerwjenu **pizowansku zokrown rěpu,** dołhu běku.

Kałowe symjo, Erfurtskeho sazneho, Barlinskeho srěnjosazneho, hollandskeho czěmnoczerwjeneho, pósdneho, Zitawskeho hobrskeho a serbskeho burskeho kała, běłeho kała a Winnigstetterskeho, kónczojteho Braunschweigskeho a woprawneho czěskeho hłubateho kała.

Wulki wubjerk symjenja, karottow, morcheje, pizowanskeje morcheje, bunow, gurkow atd.

Wosebitosc: Erfurtske kwětkowe symjenja w 10 pjenjezkatych pakczikach s wukasanjom k plahowanju.

Wulki wubjerk **Draždźanskeje zyble k sadzenju.**

Wosebje poručam wot hollaudskich plahowarjow so dostawaze **kwětkowe kulki** gladiolow, begoniow, lilijow, tuberosow atd.

Moje stejischczo je hižo wot 27 lět na mjasowym torhoschczu.

Jan Bjedrich, symjenjowa pschedawarnja

w **Kolwasy** pola Pomorz.

Lehmannez konditornja

na serbskej hasy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnosc: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby

k swjedźenjam jako dar so pschihodźaze.

Rosesłanje na wsy.

Wschědnje czerstwe khofejowe a czajowe pjeczwo.

Ssamopjeczene mjedowe tykanczki.

Nalětnje krejczisczaze lěkowanje

s krejczisczazym czajom

se snamjenjom hrodowskeje haptyki

pakczik **1 mk.**

Krejczisczaze pile

schkleńza **50 pj.**

Krejczisczaze kapki

blescha **75 pj.**

Na wsy so sczele. Jenož woprawdźite

w hrodowskej haptyzy.

Pawoł Leidler.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsczé 2

telefon 499

so sa

lepsche a najwosebnische dźěła najlěpje poručza.

Wjazy króczy mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimerne placzisny.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch so trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, blidarske deski** a wosebje **suche tsěschne pschikryeza** poručza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Serbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měsaza wot 1/2 11—12 hodźin.

Sserbske a němske

spěwarske

za njewjesty

ßu po tunich płaczißnach na pschedań we wudawarni Serbskich Nowin.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosćz: **ruczne młóczaki, żelesne stistate młóczaki se ßłomowym tschaßakom a lschidu, göple, jnchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416

(mějeczel Hermann Wulk)

w Budyschinje na běletuskej drósy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

hódna twora. Pißmne rukowanje. Tunje płaczißny.

Ssuschene
kalifornische aprikosy, italske prünelle, bělene kruschwy, italske brěžki, kulojte ßuschenki, franzowske kathar. ßłowki, boßnische ßłowki, schipki, ßigi, datle, měschany ßad
po wschelakich płaczißnach porucza
Khorla Preisser jun.

Hypothekske pjenjesy

wupożczuje **E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do słota ßadzene.
schtapacze na suby, króny.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta n a swonkowneje lawskeje haßy, prjedy na theaterskej haßy.

Dobru
pschenczznu muku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Liebsch,
tuduischi aktuar sw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißło 177. —
Pschebadźowanje leżomnosczow.

Najlěpsche je najtuńsche.

Max Schückel,
schewski mischtr
w Budyschinje na bohatej haßy 18
ßwoje znate **solidne** a **płaczißny hódne**

wobuże

w bohatym wubjerku se składa a po měrje porucza.
Wuporjedźenja za jedyn dźeń.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

za domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Ssymjenja!

Sa tudomne strony najlěpje wupruhowane druźiny najnowschich żnjow:

pólne ßymjenja, warjenjowe ßymjenja, kwětkaze ßymjenja, trawowe ßymjenja, ßadzenske zyble

porucza we wulkim wubjerku a derje skhadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaczißnach

Khorla Preißer jun.

Spódnja drasta, schtrympy, soki, pótniki, schenillowe rubischcza

na hłowu,

schenillowe schale

— po wschelakich płaczißnach a najnowschich mustrach —
kupuja ßo tunjo a dobre pola

Ernsta Jordanoweje wud.

w Budyschinje

na jerjowej haßy 5, na ßuntsk. lawskej haßy 8.

Pschischtrykowanske wězy ßo hnydom tunjo pschischtrykuja.

Kolowe ſeparatory

tunje a dobre

a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mĕjeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

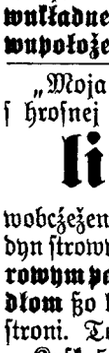
Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholĕtne rukowanje.

Kózda maſchina ßo wĕzywuſtojnje ſtaji.

Sobotu na kamjeńtnej haßy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupić, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińſnami wupołożene, wobhladacź.**

„Moja žona bĕ pſches 50 lĕt ſ hroſnej

liſchawu

wobcźeżena. Wona njewĕjeſche žadyn ſtrowy bleczk na cźĕle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ßo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne. Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Mĕrſchez** naßlĕd., **Strauch a Koldy.**

Sofy a matrazy

we wulkim wubjerku porucza

C. A. Pietsch,
ßedłaŕſki miſchtr
na kamjeńtnej haßy 18
(nize krony).

Luba ßußodźina, dźicźe do

cźrijoweje pſchedawaŕnje

„Modern"

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje drohi.

Hdyž tam

žonjaze, mužaze
abo **dźĕcźaze cźrije**

kupicźe, 1 por toſlow darjeny doſtanjecźe, njedźiwajcy tunjeje płaczińſny

mk. **6.**75 **8.**75 **10.**75.

Naju ſtajny ſkład

twarſkich materialijow

jako **kalka, zemento, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow, drainĕrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a żlobow, gipſowych ſchpundowanjow, płotowych żerdkow, ßyrych deſkow** wſchĕch ſchĕrjow, **ſchpundowanſkich deſkow** ßucheje druźiny, **ſchindźelowe pażenje, laty, ſchnórowanſke leiſty, tſĕſchnu papu, ſcźinowe pleczenje** atd.

najnaležniſcho poruczamoj.

Rocksch & Hauser w Budyſchinje

twarſtwo a pſchedawaŕnja materialijow

na Schliebenſkej dróſy cźiſło 9. **Teleſon 615.**

Sſymjeńtne bĕrny

magnum bonum, Woltmann, Brocken Induſtrie

ma na pſchedań zentnaŕ po **4 mk. 50 pj.** a **4 mk.**

knježi dwór w Hlinje p. Hucźiny.

F. Sachse.

G. Urban w Krjebi

w Hornjej Łužizy

porucza ßwoje najnowſche modelle ſcźĕhowazych druźinow jĕſdnych kołow:

Dürkopp „Diana", Neckarulmſki „Schip N. S. U.", „Phänomen", „Eminent", „Molto", „Bonitas" a **„Sulm"** jĕſdne kola.

Zonjaze kola ſe ßwobodnym bĕhom hižo po **70** mk.

Wulku dźĕlbu prĕnjoklaßnych **jĕſdnokołowych mantlow** po $5^1/_2$ mk. ſ rukowanjom na 1 lĕto pſchedawam, tak dołho hacź ſkład doßaha.

Najlĕpſchi

zentrifugowy wolij, ſosforokiſały pizowanſki kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver

porucza tunjo

haptykaŕ Hennig
Viktoria-drogowanja
na ßukelnſkej haßy 7.

Sofy, pjerate matrazy, nakładźenſke matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner
pſchi żitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamołwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 16. Sobotu 20. haprleje 1912. Lětnik 71.

Sakski ßejm

je sańdźenu póndźelu ßwoju dźěławosćź ſ nowa sapoczał. W tymle prěnim poßedźenju jednasche ßo wo ratarſkim a lěßnym powołanſkim ſjednoczeńſtwu. W kněžorſtwowym ßejmje je ßo tónle ſakoń we wſchelakim nastupanju pſcheměnił. Nowe budźe w tymle ſakonju to, ſo ßo pſchinoſchki ſa tejule ſjednoczeńſtwje niz wjazy bjes wuwſacźa po jenoſcźach ſběraju. Pſchi ſběranju po jenoſcźach wulkoležomnoſcźerjo wjele lěpje woteńdu, dyžli ßrěni. Je=li temu tak, bychmy ſa tónle nacźiſk kłoßowali. W ſakonjedawazej deputaziji dyrbi ßo nacźiſk nadrobnje rospominacź. Sozialdemokratojo porokowachu, ſo ratarjo mało na ſchkitanſke pſchiprawy pſchi maſchinach dźiwaja. Tola burſzy ſaſtupjerjo raſnje na to pokaſowachu, ſo cźaſto cźeledź ßama tele pſchiprawy wotſtronjuje.

Wntoru jednasche ßo wo namjecźe ſapóßłanza Singera, naſche ſpěwaze ptacźki w haju a na polu ſe ſakonjom lěpje ſchkitacź, hacź je to dotal móżno. Pokaſowaſche ßo woßebje, kak cźaſto woßebne knjenje ßo njehańbuja, na ßwojich klobukach pyſchnu pjerinu żadnych ptacźkow noßyć. S tym pſchinoſchuja k powſchitkownemu wutupjenju najpyſchniſcheje a ſ dobom najwużitniſcheje ptacźiny. Też w Italſkej ßo kóždołětnje ſtatyßazy naſchich ptacźkow pſchi ßwojim pſchecźahowanju do južnych krajinow łoja, ßo kónzuja a ßo jěďża. Tajkemu wutupjenju dyrbjało ßo ſ mjesnarodnymi wucźinjenjemi sadźěwacź. Ssejm Singerowym namjetam jenohłóßnje pſchihłoßowaſche, mjes tym ſo najprjedy rěcźnizy wſchěch ſtron ſa nje rěcźachu.

Skónczńje huntorjachu ßo ſozialdemokratojo też na to, ſo bě polizija jeneho ſ jich ſapóßłanzow, wěſteho Winklera, ſajaka. Tón bě w Plawnje na łakańzy pobył a ſa tym ßlědźił, hacź ßo w jenej fabrizy, hdźež ßo ſtrajkowaſche, ſchto dźěła. To je w Plawnje ſakaſane, teho dla jeho tamniſcha polizija ſaja. Runje kaž knjeżeŕſtwo, tak też rěcźnizy wſchěch ſtron ſa ſchkit k dźěłu ſwólniwych dźěłacźerjow wuſtupowachu.

Ssrjedu wuradźowaſche ßo wo wſchelakich żeleſnizowych należnoſcźach. Schtwórtk mějachu jeno deputazije poßedźenja.

We ſchulſkej deputaziji wotedach w mjenje pſchecźela Kokle woſjewjenje, ſo w Sserbach żaneje ſwady mjes narodnoſcźemi a konfeßijemi njeſnajemy. Pſchetoż jedyn rosprawnik bě do jutrow do němſkich nowin powjeſcź ſapodał, kaž by rjekł, ſo mjes Sserbami a Němzami w naſchej domowinje ſwada wudyri. Kóžde dźěcźo pola naß to wě, ſo k temu tak njeje. My Sserbjo wobaramy ßo jenoż pſchecźiwo naſchu macźerńu rěcź wutupjazym wukaſam jeneho ſchulſkeho inſpektora. Tu ßo njeje poßledńje ßkowo hiſchcźe dołho rěcźało. Też naſche knjeżeŕſtwo ßo ſtónczńje dohlada, ſo tak dale hicź njemóże. W ſchulſkej deputaziji běchu ſnowa dołhe wuradźowanja. Liberalni namjetowachu, wſchu nadkedźbu direktora nad wucźerjemi wotſtronicź. Woßebje njeßměł direktor prawo měcź, pſchi wucźenju jeneho wucźerja pſchitomny bycź. Tele namjety ßo też pſchecźiwo konſerwatiwnym kłoßam pſchijachu, byrnjež wyſchnoſcź pſchecźiwo nim była. Wo tejle bóle měſchcźańſkej należuoſcźi jednasche deputazija dwaj dnjej. Dźeńßa pjatk ſacźißnychu ßo wſchě namjety, we naſtupanju nadkedźby nad nabożińſkej wucźbu. Sozialdemokratojo chżychu tule nadkedźbu zyle wotſtronicź, liberalni ſamjeſowacź a knjeżeŕſtwo chżyſche ju duchownym pſchewoſtajicź. S teho widźicźe, kajka měſcheńza we ſchulſkich praſchenjach knježi. Pſchi wotewrjenju ſjawneho poßedźenja pjatk ſpominaſche preſident na żałoßne njeſboże, kotreż je jendźelſku łódź „Titanic“ potrjechiło. Sapóßłanzy wobßwědcźichu ßwoje ßobuźelenje ſ poſtanjenjom.

Strajk ſalſkich hórnikow.

Saſſke knjeżeŕſtwo je po próſtwje ſtrajkowazych hórnikow ſpytało, wobßedźerjow wuhlowych jamow namołwjecź, ſo bychu żadanjam ſtrajkowarjow troſchku napſcheczo pſchiſchli. Tucźi ßu pak ßo ſapowjedźili, nětkole mſdu powyſchicź. Hakle hdy by móżno było, wuhlowu płacźiſnu powyſchicź, bychu woni ſwólniwi byli, hórnikam wjetſchu mſdu płacźicź. Knjeżeŕſtwo je na to jednanja ſ wobßedźerjemi wuhlowych jamow ſkónczіło.

Pſchedkoha wo powjetſchenju němſkeje brónitoſcźe a wo ſehnaczu trěbnych pjenjes

je ßo kněžorſtwowemu ßejmej pſchepodała. Też ſakonjowy nacźiſk wo wotſtronjenju tak mjenowaneho palenzoweho luboſtneho dara ſ poßylnjenjom wójſkoweje brónitoſcźe ſwißuje. Sa wójſko ßo 17 bataillonow pěſchkow, 6 eſkadronow jěſdnych, 41 pólnych artilleriſkich batterijow, 6 bataillonow pioněrow, wojakow ſa wobkhad a train, dale 106 maſchinſko=tſělbnych kompagnijow a pódła teho pſchiſporjenje mużſtwa a wjedniſtwa wójſka żada.

Němſke wójnſke łódźſtwo dyrbi ßo ſ tſecźej aktivnej eſkadru poßylnicź a ßo teho dla tſi wulke bitwiſke łódźe, dwaj mjeńſchej kſchižakaj a podmórſke łódźe natwaricź. Dale ßo wobßadka ſa tele łódźe a twar něſotrych powětrowych łódźow żada.

Trěbne pjenjeſy měłe ßo ſ wunoſchkow poßlednjeje finanzneje reformy a ſ noweho palenzoweho ſakonja bracź, runjež chże knjeżeŕſtwo wot julija pſchichodneho lěta zokrowy dawk ponižicź. Knjeżeŕſtwo pſchi tym wocźakuje, ſo njebudźe wunoſchk dawkow a złow wotebjeracź, hewak dyrbjałe ßo nowe dawki ſawjeſcź.

Pola ſozialdemokratow wójſkowa pſchedkoha w kněžorſtwowym ßejmje ßylne pſchecźiwjenje namaka. Po jich měnjenju ſbytne dochody ſ dawkow njebudźa daloko doßahacź.

Němſki kněžorſtwowy ßejm

je ſańdźeny tydźeń wo kněžorſtwowych żeleſnizach jednał. Nationalliberalni a doprědkarſzy ſapóßłanzy ßebi pſchejachu, ſo bychu wſchě němſke żeleſnizy do kněžorſtwoweho wobßedźeńſtwa pſcheſchłe. Sapóßłanz Gothein ßo na to wobcźežowaſche, ſo ßo pſchi niſkoležazych żeleſniſkich pſchekhodach pſche mało wo wěſtoſcź żiwjenja ludźi dźiwa. Na mnohich měſtach je cźežko, pſchibliżenje cźaha widźecź. Tam dyrbjał ßo żeleſniſki wothladaŕ poſtajicź a ßo ſawjera pſchiprawicź.

Pſchi wuradźenju juſtizneho etata ßebi ſapóßłanz Bradys (Polak) pſchejeſche, ſo bychu ßo ławnikam a pſchiſßażnym dnjowe pjenjeſy płacźiłe. Sozialdemokrat Stadthagen krute khoſtanje ßnadnych pſcheſtupjenjow k rěcźam pſchinjeße. Dwě ſchulſkej holzy ſtej ſ jeneje kamjeńtneje hromady wuhło sběrałoj. Sa to wot Eſſenſkeje khoſtanſkeje komory jaſtwo po ſchěſcź měßazach, macź dla pſchekhowanja pjecź měßazow, nan ßamo lěto khoſtarńje doſta. Pſchi wężach, kotreż ßu 10 pjenjeżkow hódne, ßo jaſtwowe khoſtanje nakładuje. Nawopak ßo ßudniſka wyſchnoſcź ſarjekuje, pſchecźiwo duellej ſakročicź. Poliziſt, kotryż je dźěłacźerja Hermanna ſkónzował, njeje hiſchcźe dźeńßa pokhoſtany, ſrjadowany polizajſki ſtat njemóże prajicź, kotry ſaſtojnik je na tamnym měſtnje ßłużbu cźinił. Pola němſkich ßudnikow je klaßowa

justiza ſa parolu poſběhnjena. Na ſawołanje ßłowa „Strajkowy łamak“ a „phi“ je ßo wjele měßazow jaſtwa napołožiło. Jena žona ſ wóßom dźěćźimi je tydźeń jaſtwa dostała. Wona je pjecża „phi“ wołała. Nichtó njeje to widźał, tola ßud ſpósna, ſo je ßo jejne hornje cźěło ſahibnyło, hdyž je wona „phi“ wołała. Tale juſtiza dźěłacźerjej žanych cźłowſkich prawow njedawa. Bjes dźiwanja na ſkutk ßo ßudźi, jenož po woßobje. Lud dyrbi ßudnikow ſ luda wuſwolicź. Nětcźiſchi ßudniźy njejßu kłmani, ſo bychu mjes prawom a njeprawom rosßudźili. Ludowe dowěrjenje do juſtiźy je ßo do zyła ſhubiło.

Doprědkarſki ſapóßłanz Dove Stadthagenej ſnapſchecźiwi, ſo ßudniźy njebychu prawje ßudźili, też hdy bychu ßo ſ luda wuſwolili. Też tucźi bychu wot ßwojich klaßowych nahladow wotwißni byli a jich wußudy bychu ßo po nich ſkožowałe.

Turkowſko-italſka wójna.

Turkowſka je ßo žadanju europiſkich wulkomozow, ſo by Tripolitanſku a Cyrenaiku Italſkej wotſtupiła, ſapowjedźiła. Italſka je ßo na to rosßudźiła, niz jenož turkowſke měſta a wobtwjerdźenja pſchi afrikanſkim, ale też nětko pſchi europiſkim brjoſy wobtſělecź. Schtwórtk je 27 italſkich wójnſkich łódźow pſched Dardanelle, kotreż ſajěſd k Konſtantinoplej ſakitaju, pſchijěło a twjerdźiſnje Kumkale a Sidi el Bar wobtſělało. Kajku ſchkodu je bombardement nacźinił, njeje hiſchcże ſnate. Turkojo na italſke tſělenje wotmolwjachu, a kaž ſ Konſtantinopla pißaju, je jena turkowſka kula jenu italſku łódź tak cźěžko wobſchkodźiła, ſo je ßo wona potepiła. Tale powjeſcź njeje pak ßo hacź dotal jako wěrna wobkrucźiła. Móžno je też, ſo je italſka łódź do podmórſkeje miny ſawadźiła a ßo ſ jejnym rosbuchnjenjom ſniczźiła. Bombardement wot ranja hacź do 2 hodźinow popołdnju trajeſche. Pſchi nim je ßo 185 kulow ſwutſělało. Na to je italſke łódźſtwo ſaßo wotpłuwało. Podmórſke miny w mórſkej wuſcźinje mjes Dardanellemi ßu ßo ſpuſchcźiłe. Teho dla je ßo Dardanellſka wuſcźina ſa jěſdźenje łódźow ſawrjekła. Ruſka je pſchecźiwo ſawrjecźu Dardanellow proteſtowała.

Pódla Dardanellow ßu italſke łódźe też turkowſke kaſarmy a ſkładownju munizije na Samoſkej kupje wobtſělałe.

Wojerſki ſběžk w Marokkowſkej.

We hłownym marokkowſkim měſcźe Fezu ßu ßo marokkowſzy wojazy ſpjecźili. Franzowſzy wojazy ßu ßo do měſta dobyli a někotre měſtowe dźěle wobßadźili. Sběžkarjo ßu na to do měſtoweho dźěła cźahnyli, w kotrymž ſultanowi telegrafowi ſaſtojniźy bydła, a ßu tſjoch ſ nich morili. Wſchelaki prak je ßo ſběžkarjam pſchidał a ſ nimi klamy a někotre domy Europjanow wurubił. Pſchi wojowanju je pjecża ſultanowy wulkoweſir El Mokri padnył.

Njeměry w Chinje.

Pódla Mongolow też Tibetanſzy chineſke knjejſtwo wottſchaſcź pytaju. W Lhaſſe, we hłownym tibetanſkim měſcźe, ßu wobydlerjo pſchecźiwo Chineſam poſtanyli, mnohich ſ nich morili abo jich ſ jich kněžemi ſpalili.

Mongolojo ßebi mjes tym wójſko wuwucźeja a ßu ßebi tſělby a kanony w Europje ſkaſali.

Spalenje Moſkwy.

(Skónczenje.)

Napoleon ßebi hubje pſchikußujo ſ jeneje jſtwy do druheje, ſ jeneho poſthoda do druheho thodźi, kaž by rjekł, ſo chze ßwojeho noweho hrózbneho njepſchecźela wußlědźowacź, wotměrjecź, na kak dołhej cźarje prědku ſteji, kak ßylny je. Kaž naměßacźny ßonjo po rumnoſcźach dunda: wot ranja k wjecźoru a wot wjecźora k ranju. Durje ſa nim wotewrjene woſtawaju. Wón nikoho po ßwojim pucźowanju duzy njewidźi, na žadyn poſtrow njewotmołwja, a nichtó ßebi njeměri, ßo jeho na něcźo praſchecź. Wocźi ma jeno na ßwojeho cźeŕwjeneho njepſchecźela tam wonka. Tón pak, kaž daloko ßo to pſchewidźecź hodźi, w móznym połwobłuku město wobjimuje a na někotrych městnach hižo pſchecźiwo Kremelej poſtupuje.

Wón widźi, kak ßo njepſchecźel ſ reſervami, kiž ſe wſchěch kónzow wunórjeja, ſeßyłnjuje. Kad pſchedwójſka hižo ſ njewjeßelymi mróczźelemi wuſtupuje. Woheń ſ tſěchi na tſěchu kaž ſchwižna rubjeżna kócźka połětuje, kotraž njejabzy do wyßoka tſěli a ßwoje žehliwe paſory wobnaża.

Kejžor ßo nadobo póczńje prózowacź, ſo by ßo na bołoſcźiwe waſchnje pſchewinył. Wón chze ßwoje wědomje a ßwoju wolu pſchemėnicź. Wón ßo wobara, ſo njemohłe tak ßylne, haj hobrſke ſacźucźe, kajkež tónle woheń w nim ſbudźuje, jemu do duſche ſaſtupicź. Sa to ßo na druhim boku prózuje, ſo bychu zyle druhe nowe pſchedſtajenja jeho myßle pſchewſake a jeho wobknjeżiłe.

„Dobre; nětkole potajkim wěmy, moji knjeża, ſo ßo pali. Pali ßo hacź na ſahubjenje. Pſchewoſtajmy haſchenje zyle hinaſchim mozam. My ßo teho ſdamy. My mamy něſchto druhe ſa dźěło, dyžli ſa wohnjemi běhacź, kaž dźěcźi a ſtare žony. Duž do dźěła, moji knjeża! Sswět na naß cźaka!“

Wón ßo ſa wulke dźěławe blido ßydnje a poczźina diktowacź. To je liſt ruſkemu kejžorej. Kajki je to nowy ſpoczątk!

„Kraßneho a wulkotneho měſta Moſkwy wjazy njeje! Rostopcźin je jo ſpalił. Tute poczźinanje je runje tak barbariſke kaž bjeſmyßłowe . . .“ To dyrbi na njeho ſawěſcźe ſacźiſchcź cźinicź.

„Schto dha je, mój luby pſchecźelo Fainje? Scźin wohnja drje je wam na puczu? Konſtanto, ſpuſchcź ſawěſchki dele!“

Ale njedźiwajo teho, ſo ßu wokna ſawrjene a ſapowßßnjene, ßo tola njemóże ſměrowacź. Njewjedźo ßej rady pſchеſtawa diktowacź a pospytuje wſchelakore druhe wězy. Jeho ſekretar Fain tu hižo ſ pjecźimi ſpoczątkami liſta ßedźi. Kejžor je wotmjelknył. Wón ßeŕ nowych cźaßopißow a nowinow, kotreż ßu pſchiſchłe, pſchemjetuje. Wón Konſtantej nowy roman w módrej wobalzy pſchicźißnje prajo: „Rosrěſaj!“ Wón ßej žada naczińſk k prawidłam ſa dźiwadło Commedie francaiſe (Franzowſka wjeßelohra). Potom ßo lehny na ßwój kanapej, a wotwobroczźiwſchi ßo ſ wobliczźom, ßo do ſpěwa ponóri, kiž je ßo k cźeſcźi ßławneho wojowanja pola měſta Witebſka ſeſtajał.

Ale wohnjowy ſcźin tu pſchezo hiſchcże woſtawa, wón papjeru žołtu barbi. Jeho wócźko do boka ſhładuje, a jeho moſhy ani jeneho wukhwalowazeho ßłowa zyłeje baßnje njepſchijimaju. Tuto cźitanje jemu jeno wócźko mucźne cźini, wón ſeſchiwk na bok wjerhnywſchi na khwilu drěmnje.

Sskónzo je dawno haßko. Mróczźele kura njebjo pſchikrywaju, jako by ßo wulka ßycź cźěmnoſcźe na njo lehnyła. Ssamo ßkónzo je ßo ſacźmiło. Woheń je ßo nad zyłym wulkim měſtom ſamknył kož hobrſki wjelb, pſches kotryż ßo njebjeſka módrina wjazy pſchedobycź njemóże. Wohnjowy wobłuk ßo dale a wuzſcho wokoło wulkeho hrodu Kremela ſcźahuja. Płomjenja też pſches rěku poczźinaju ßwoje pruhi kož móſt wupſcheſcźeracź. Woheń je horkach w ſchtomach a delka na ſnutſkownym brjohu rěki. Liſcźe wokoło horzych hałžkow do hromady ſběhuje, kad ßo podobnje kaž hady ſ wjerſchkow do powětra wije . . .

S tutym ßurowym napohładom je kejžorej ſpodźiwna nutrnoſcź, njebojaſliwa ßwjatoczńoſcź do wutroby pſchiſchła. Symna žołma krewje jemu po žikach pſcheběhuje. Schkrě jemu do wobliczа a na ruzy padaju. Woheń jeho lika kaž liſchcźaty ßo poß.

Kaž pſches cźeŕwjeny ſawěſchk wón pſched ßwojimaj nohomaj kleczźazych cźłowjekow widźi, kotſiž ſdychujo, proſcho ſa žałoſczo ßwojej ruzy k njemu wupſcheſtrěwaju. Wón jich ßłowow njeßłyſchi, jich wobliczа njeroſeſnawa. Woni zybaju ſa jeho porczma, ßahaju ſa jeho rukomaj. Wón pak ruzy na wutrobnje ſtyknywſchi cźuje, kak jeho ſaßakkoſcź roſcźe. Wón widźi, kak woni won pokaſuja, pſches kromu wutwarka won, na dołhe cźorne ßyły njelepych nakładnych woſow. Delka woni hawtuja a wołaju. Garda na woponу woſow wodu lije. Woni je ſ kožanymi pſchikrywami a ſ měchami wodźewaju. Woni ſchkitaju, kaž by rjekł, ſo je w nich pomoz ſa zyłe wójſko. Jeno ſchkricźka trjeba do pólvra ſleczźecź, kiž ßo na nich wjeſe, a zyły hród Kremel rosbuchnje do powětra. Kak ſ rukomaj machaju a wſchitźy wotwobaruja a roskaſuja. Alle wokoło njeho hołk a hara roſcźe. We Kremelu je woheń. We Kremelu je woheń. Minu pod połnóznymi wrotami naŕdźechu. Zyły Kremel je podminowany. Wſchudźe ſapalerjow popaduja. Wěże brónjeńnje padaju. Moſtej pſches rěku Moſkwu hroſy ſahubjenje. We Kremelu ßo pali. Sa wokomik hród do powětra rosbuchnje . . .

Tu ſkónczńje ßo general Berthier rosßudźi. Wón ßwoju ſhibnjenu poſtawu ſruna, a k kejžorej pſchiſtupi. Wón jeho ſa ruku njepſchimuje, wón ßo njepoklaknje, kaž druſy, wón też njeproßy. Wón jeno ſ rěſnej ſymnoſczu rjeknje:

„Majeſtoſcź, wy ſcźe wot wójſkowych korpſow ſ wonka měſta wotrěſnjeny. Pſchimnu-li nětkole Rußojo, wam njeje móżno, k ßwojemu wójſku dozpěcź. Woſtanjecźe-li tule, njeſmějecźe wjazy wójſka, nad kotrymž byſchcźe roskaſowali.“

Sa wokomik wón wotucźi. Klobuk jemu hižo na hłowje ſteji, płaſchcź jemu na ramjenjomaj wißa — ſyma ſ nim ſatſchaßuje, hdyž cźuje, ſo je płaſchcź ſ wodu pſchemaczany. Wón njewě, hdźe jeho njeßetej noſy — wón jeno prjecź khwata — jeno jeniczki kónz

hischcze sbywa, do kotrehoż ßo hicź hodźi. To je, jako by jeho jena ruka druhej podawała woßrjedźa tych, kotsiž ßu jemu wupucź s wohnja pschiprawili. S nich wschitkich woda woprawdźe cźecze, sćahuja ßebi pkaschcź nad ert horje a klobuk na wocźi dele. Po skhodźe „strelizow' (tsélzow) dźe to won do ßwobodneho powětra — ně, to je zyle tak, jako by do pjezy dyrbjał. Nětko khelpa po naměscze woßrjedź mjes nakkadnymi wosami. Dele! S hórki dele, kotraž ßo hižo s dychom wohnja ßmaži. Potom nimo pódlu murje, kotraž na wokomik schkita, potom dale psches wukhodne wrota, kiž ßu do skały ßameje wurubane; tam cźlowjek horzy powětr do ßo ßrěba, kaž wětsik pschi helskich durjach. Móst psches rěku Moskwu je se żehliwym wuhlom poßypany; tu je jako by cźlowjek na lavu s woheńpluwazeje hory dyrbjał stupacź — njemóżna wěz, po nim pscheńcź — a wón wjedźe runje do ßrjedź morja płomjeni. Jeho pschewodnizy du s pucźu a scźahnu jeho do wuskeje wuliczki. Tśěchi spaduja, żehlaze ßo hrjady wot murje k muri do hromady praskaju. Drjewjane khěże płomjenjeju runje horje a też runje dele. Cźrjóda swißkow wrjeskotajo na stołpy pada. Hdźeż palaze ßo do hromady spadane ßepje pjerschcźe zyku wulizu dospołnje samkuja, tam dyrbi ßo cźlowjek prózowacź, so by s pódlanskimi durjemi, psches sadnje dwory, kotreż ßu pokne kadu, psches saschmjatane, sakhowane kuty woheń wobeschoł a na wotewrjeny pucź wncźeknył.

Smyßkły shubiwschi khěżor ßwojich wjednikow scźěhuje. Wohnjowy deschcź dale huscźischi pada. Na dobo wjedniży sastanu. Nichtó wjazy pucźa rospósnacź njemóże. Woheń se wschitkich stron praskota. Wětsik płomjo na jich hłowy dele honi. Sda ßo, so tu żana cźěř wjazy won njewjedźe.

Něschto mjeńschinow Napoleon ßamlutki steji, wobej dłóni ßebi do wobliczа posběhujo, na ßasojtu murju, kotraž ßo s płomjenjemi pschikrywa, ßo sepjerajo.

Tu někotsi franzowszy wumucźnjeni wojazy wuskocźa, ßwojeho khěżora spósnaja a ßwoje wnrubki s ruki puschcźa a prózuja ßo najdrohotnischu dobytwu, ßwojeho khěżora, wukhowacź. Dale dźe cźěkonje s wohnjoweho morja, doniż khěżor skónczńje njeje hacź k rězy a po cźołmowym moście hacź na druhi brjóh dozpěł. Wón ßwojej pobolowazej dłóni do rěki ponórja a ßebi jej na wopalene wobliczo kładźe.

Khěżor do wosa ßo ßydnywschi do Pětrowskeho dojědźe. Po pucźu leża sbytki wurubkow rosmjetane. Koleßa winowe blesche rosmjecźuja, kotreż ßu wojazy wuprósdnjeli.

Ale khěżor Napoleon ani do boka ani do sady njehlada. W palazym ßo měscze njeměješche ßo ßobu spalicź.

Khěżor ßam drje ßo njeje spalił, tola wěscze njeje żana pschěhrata bitwa telko a tak móznje k temu ßobu skutkowała, so by jeho trón ßo do procha ßypnył, kaž spalenje Moskwy.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Hłowna shromadźisna Macźizy Sserbskeje jutrownu ßrjedu, 10. haprleje 1912.) Psched hłownej shromadźisnu ßamej měješche pschedßydstwo a wubjerk ßwoje poßedźenje. Jednasche ßo wo „Łužicy" a wo powjedańczku „Šibakec nan", kotreż budźe jako knižka cźischcźane. Sekretar Łasowskeho ßerbskeho towarstwa, knjes Hajesch, dostanje skład ludowych Macźicźnych spißow. Knjes farař Kubiza je pschedßydstwo Macźicźneho wubjerka stožił; na jeho městno namjetuje ßo rěcźnik dr. Herrman. Skónczńje namjetuje hischcze knjes Rjeczka do komiteja sa pschihotowanje ßerbskeho konzerta scźěhowazych knjesow: Kschižana, Zyża, Ssmolerja, Deleńka, Kaplerja, Polana, Wjeraba a Rjeczku.

Hłownu shromadźisnu wotewri pschedßyda Macźizy Sserbskeje, knjes farař Kschižan s Hodźija, spominajo na dobrocźelow Sserbow, Macźizy Sserbskeje atd., samołwja knjesa konrektora Muku, kotryż khorowatosćze dla pschitomny njeje, a wita s woßebitej radosću excellenzu knjesa Holana s Revala w Ruskej, rodźeneho Sserba.

Nětko podawaja ßo rosprawy. Sekretar Macźizy Sserbskeje, knjes kanonik Żur, poda ju wo dźěławosći towarstwa, spominajo na nowe wudacze „Tow. Spěwnika" a łopjeno se „Sserbskeho requia" wot Kozora. Dale sdźěli rosprawnik swjeßelazu powjesć, so je Macźiza Sserbska 600 hr. herbowała wot Herty Wicźasej, a 5000 hr. dostała wot Jeho Jaßnosćze wjerćha Gagarina. Sarjadnik Sserbskeho Domu, knjes just. radźicźel Zyż, wosjewi hospodarjenje s domom, kotreż je 3180 hr. wunoschka pschinjeßko. Temu pschisamknje ßo pokkadnik knižneje pokkadnizy, knjes Cźecź, wosjewjejo, so ma 104 hr. sbytka s léta 1911. Dale dawaja ßwoje dokkadne rosprawy knjes farař Kubiza wo wubjerku, knjes Wjerab wo museju, kk. Fiedler a Kapler wo knihowni a knihiskkadu. Wschém rosprawnikam ßo sa mnohe a derje dokonjane dźěło dźak towarstwa wupraji. Dokkadne rosprawy wschěch rosprawnikow ßo w „Časopisu" Macźizy Sserbskeje wosjewja.

Potom scźěhuja nekrologi, kotreż buchu podate wot knjesa fararja Domaschki wo † fararju Měrcźinu Rjencźu we Wjelecźinje, a knjesa wucźerja Bajera s Bolborz wo † wucźerju Kubizy.

Knjes wucźeř Jordan s Gołbina w Delnjej Łužizy rosprawjesche k naschemu wjeßelu, kak ßo w Delnjej Łužizy narodnje dźěła a kak ßo knihi rosschěrjeja. Pschedßyda poda jemu postrow hornjołużiskeje Macźizy ßobu.

Dale pschija ßo 7 knjesow jako nowi ßobustawy Macźizy Sserbskeje. Potom wosjewi ßo wudźělenje mytow sa sapóßłane literarne dźěła, kotreż dostachu: Jakubasch I., Hajna-Konjecźanski II., Skłodeńk III.

Shromadźisnu skónczichu namjety. Knjes konrektor Muka je pißomnje namjetował cźitanske hodźiny sa doroscźenych. Macźiza budźe ßo s tym hischcze sabjeracź. Knjes dr. Rěsak s Draždźan wosjewja, so je nowy němsko-ßerbski ßłownik hotowy a namjetuje, so bychu ßo sa cźischcź akzije po 100 hriwnach wudawake. Kak budźe ßo cźinicź, hischcze wěste njeje, ale Macźiza je wobsamknyła, so létnje 200 hriwnow na to waži.

Po pruhowanju sliczbowanjow, wußwobodźenju pokkadnikow a pscheczitanju protokola ßo rjane a płódne poßedźenje, kotreż bě wot 77 woßobow wopytane, skónczi.

S Budyschina. (Rosprawa 36. nalětneje skhadźowanki ßerbskeje studowazeje młodźiny.) Kaž kóżde léto, seńdźe ßo też létßa ßerbska studowaza młodźina jutrownu ßrjedu w ßerbskim domje, so by wo ßwojich naležnosćach jednała. Běchmy jenoż mała cźrjódka, pschetoż na jutrownych prósdninach wschak kóżdemu móżno njeje, so by do Budyschina pschikhwatał, haj wjetschina s zyła doma njeje. Abo klaza pola teho abo tamneho ßnadź s prawej ßerbskej sahorjenosću? To by srudnje było!

Hłowny starschi, k. stud. cam. Jurij Schołta-Wotrowski, wotewri skhadźowanku se spěwom: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene", a powita cześcźenych hosczi a ßobustudowazych. S jeho rěcze ßapasche woßebje sahorjenosćz sa sozialne praschenje w Sserbach. Namołwjesche ßobustudowazych, so bychu ßo hižo sa młode léta se sajimom wobdźělili na sozialnym dźele, kiž w nowschim cźaßu woßebje też w Sserbach nusne bycź poczina.

Potom scźěhowachu rosprawy towarstwow. „Sserbowka" njemóżesche pschitomna bycź a bě póßłała list. Wo jeje dźěławosczi ßmy pscheßwědczeni. Kaž pschezo, je też nětko pilnje dale dźěłała po ßwojim snatym dobrym programje. „Societas" je měła 21 hodźinow se 14 ßobustawami. Też woni ßo pilnje prózuja w rěcźnizy, deklamowanju a cźitanju ßerbskich spißowacźelow. „Włada" je měła 15 ßobustawow. Kaž bě s rosprawy ßłyschecź, tam s dźěławosczu khětro klaza. Nadźijamy ßo rjeńschich cźaßow. „Sorabicum" njeje mohło shromadne hodźiny wotměwacź, dokelž ßobustawy, kiž ßu na wschě fakulty rosdźěleni, k porjadnemu skhadźowanju cźaßa njenamakachu.

Namjetaj, so měłe ßo hodowne skhadźowanki pscheßłabeho wopyta dła saßo spuschcźicź, a so dyrbjało ßo towarstwo „Sorabicum" dospołnje wotwjasacź wot towarstwa „Sorabija", ßo k posdźischemu wuradźowanju wotstorczischtaj.

Sa pschichodneho hłowneho starscheho ßo namjetowasche knjes stud. iur. Benno Ssymank-Baczońśki. Wo prěnim podstarschim ma ßo „Sserbowka" wuprajicź. Jako městno 37. hłowneje skhadźowanki 1913 ßo namjetowachu Njebjelczańy. Knjes wucźeř Nawka pscheje ßebi, so bychu studowazy wobrasy ßerbskich wótczinzow w ßerbskim domje fotografowacź a wumjelske dopißniży shotowicź dali.

Skónczńje porěcza hischcze tón abo tamón s cześcźenych hosczi k nam. Knjes ßejmski sapóßłanz Bart pschimny ßo sozialneho praschenja, k cźemuż bě, kaž hižo spomnich, hłowny starschi nastork dał. Pokasowasche, so pola naß sozialne praschenje njeje dźěławcźerske praschenje, ale so pschichod ßerbskeho luda leži w rataŕstwje. Strowe rataŕstwo w pschichodźe budźe nasche sbożo a derjemęcze. Tola so by ßo wono na wschě strony njewotwißnje sakhowacź móhło, bychmy trjebali finanzielne ßrjedźischczo s rysy ßerbskim podkładkom. Nasche ßerbske nalutowarnje maja s wjetscha ßwoje pokłady w zusbje, cźasto doscź niz k naschemu sbożu. To mělo ßo pscheměnicź. K temu pak je saßo nusna najwjetscha slutniwosćz kóżdeho jenotliwza. Kóżdy dyrbi ßo prózowacź, so by dozpěł woßobinsku a rataŕsku ßamostatnosćz. Schkoda je, so njejßu nasche burske towarstwa k żanemu kcźělu dóschłe. Nimamy njewotwißnych, ßamostatnych muži, kiž bychu

wěz zyle do ßwojich rukow wsali. Też wulki dźěl naschego wucżerstwa njecha se sahorjenymi Sserbami sa jedyn postronk cżahnycź. Rěcżnik skónczi ßwoju sajimawu rěcź s wutrobnym pschecżom, so bychu ßo tola wucżerjo, tuta hłowna móz naschego wuwicża, wschitzy na nasch bok wobrocżili a sa nasch narod dźěłali a namołwjesche studowazych, so bychu ßwoje młodostne ideale na to skożili, so by ßo w tym duchu, każ je to pokasał, sozialnje w Sserbach dźěłało a potom budże sboże naschego naroda a wótzneho kraja wěste.

Knjes wucżeŕ Sslodeńk pokasowasche na to, so wucżeni, kiž ßu sa młode lěta husto spěwali: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene", naß cżasto wopuschcżuja a němzuja. Lud je hischcże dobry ßerbski, ale sdźěłani Sserbja ßu cżasto doscź narodnje skażeni. Woßebje srudne je, hdyż ßamo sdźěłany njemóże dobru ßerbsku ßadu wupracjicź. Móżemy ßo potom dźiwacź, so lud „měscha", hdyż lěpscheho pschikłada njedostawa? Potajkim hajmy ßwoju drohn ßerbsku rěcź a rěczmy cźistu ßerbschcźinu!

Knjes farař Kschižan naß saßo troschtowasche. Lud wschak ani njewě, kajki strach jemu hrosy a wucżeni dyrbja jón na to kedźbliwy cźinicź a jón schkitacź pomhacź. So pak wjele wucżenych naß wopuschcżuje, njeßmě naß porasycź, dyrbimy pschezo saßo s nowa sapoczecź dźěłacź, wjele jich tola naschich wostawa. Dyrbimy bycź optimistojo a ženje spuschcżicź „nadźiju rjanu".

Knjes sapóßłanz Bart wupraji hischcże pschecźo, so mohła ßo ßerbskim studowazym na prósdninach mała ßerbska akademija posskicźicź, hdźeż móhli ßo w ßerbskej rěcźi wudospołnjecź.

Se sajimawymi rěcźemi bě ßo cżaß pschełhětsje pominył a se spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa" skónczi hłowny starschi skhadźowanku.

— Sacźmicże ßłónza je ßo sańdźenu ßrjedu pschi zyle jaßnym njebju wobkedźbowacź mohło. 8 mjeńschinow po 12 hodźinach měßacźk psched ßłónczko stupacź poczа a ßo pschezo dale po nim wupschestrje wasche. Na ßłónczko ßo bórsy hladasche, każ na poßledni měßacźkowy běrtlik. Sslónczko ßo ßerpikej runasche, kotryż hacź do $^1/_2$2 hodźin popołd. pschezo bóle wotebjerasche, tak so na poßled wjazy dyźli 11 prozentow ßłónczkoweje tarczele njewucżinjesche. Sslónczkowe ßwětło błědnysche a $^1/_2$2 hodźin bě tak cźemno, każ nětkole wjeczor wokoło 7 hodźin.

Spomnjenja hódne je, so cźopłota sa sacźmicże ßłónczka wot 21 gradow po Celsiju w ßłónczku $^1/_2$2 hodźin na 12 gradow po Celsiju spadny. Połdra hodźiny posdźischo bě ßo temperatura saßo na 21 gradow po Celsiju powyschika.

Sajimawe je, so je ßo po wobliczenju hwězdarjow psched 1912 lětami pschi Jesußowym kschižowanju ßłónczko teho runja s měßacźkom sacźmiko. S dobom je też semjerżenje byko. Duż ßwjaty Lukasch zyle po wěrnosczi pische: „A ßłónzo ßo sacźmi a templowy sawěschk ßo na pół rostorhny."

Někotryżkuli je ßebi, hdyż je pschi sacźmiczu ßłónza do njeho hladał, widżenje ßwojeju wocżow skasył. Powschitkownje je njesnate, so je hladanje do ßłónza wocżomaj jara straschne. To ßu hižo w sastarsku derje wjedżeli a ludżom, kotsiž ßu k woßlepjenju saßudżeni byli, nusowali, do ßłónczka hladacź. Cźłowjek hižo woßlepi, hdyż 10 mjeńschinow (minutow) sa ßobu do ßłónczka hlada. Tak je psched někotrymi lětami jedyn lěkař w Budyschinje, kotryż bě ßłónczko fotografował, pschi tym ßwoje widżenje dospołnje shubił. Jenoż hdyż ßo psches ßasnu schkleńzu do ßłónczka hlada, njeje wono wocżomaj schódne. Tyßazy ludźi pak ßu ßrjedu s njeschkitanymaj wocżomaj do ßłónczka hladali. W Boschezach je pschi tym jedyn młodżenz nimale woßlepił. Hakle nasaitra ßo jemu widżenje saßo něschto polěpschi. Hdyż pola wocżneho lěkarja w Budyschinje pomoz pytasche, tón spósna, so je ßo widżenje wo połojzu pomjenschiło. Tónßamy dźeń hischcże někotre druhe woßoby, kotreż běchu ßebi teho runja pschi sacźmiczu ßłónza wocźi skasyłe, k lěkowanju pschińdźechu.

W Portugalskej je ßo, każ wot tam pißaju, wobydleŕstwo, kotreż wo sacźmiczu ßłónza niczo njewjedźesche, s nim do wulkeje bojosce sahnało. Na wßach ludźo s domow khwatachu a kleczo ßo modlachu, dokelż ßo bojachu, so je ßo kónz ßwěta pschibližił. Ptaczki do hnězdow leczachu a też druhe swěrjata ßo skhowachu, so bychu spałe. Sa ßłónczkowe sacźmicże temperatura wostudny, w Lissabonje bě ßamo khětro syma.

— Lětaŕ Kahnt s Lipska budże wot 12. hacź 14. meje na prjedawschim Budyskim wojeŕskim swucżowanischczu mjes Scźijezami a Hrubjelczizami se ßwojim lětadłom na wobhładanje lětacź. Wón je hižo wjazy krócź daloke slěty dokonjał, mjes druhim je wón nad Draždżanami pscheleczał, wot Pirny do Draždżan a wot Draždżan do Lipska leczał.

Se Židowa. Ssrjedu popołdnju je dwělětny ßynk dźěłacźerja Rjencża, pod hrodom bydlazeho, pschi Sprewi hrajkajo do wody padnył a ßo s njej něhdże 100 metrow daloko wotnjeßł. Wohładawschi dźěcźo we wodże płuwacź, mandźelska tśěchikrynjerja Stachowskeho hnydom sa nim skocźi. Wona jo něhdże 30 metrow psched warom doßahny a sbożownje k brjohej pschinjeße. Hólczk bě hischcże żiwy a ßo jeho wowzy pschepoda, kotraż ßo se stróżelemi tak saja, so jej wschě stawy hrajachu.

S Maleho Wjelkowa. Póndźelu je tu ßyn prědarja Fliegela s woknom prěnjeho poskhoda na semju dele padnywschi ßebi jenu ruku słamał.

S Radworja. Ssobotu 14. haprleje kschesczijanskży narodni dźěłacźerjo pola Domaniz ßwoju ßobustawsku shromadźisnu wotměchu. Popołdnju w 4 hodźinach k. Rychtaŕ s Budyschina shromadźisnu, na kotruż běchu ßo mnohe ßobustawy seschłe, wotewriwschi a woßebje druheho pschedßydu, k. Schmidta s Barlina, a k. Scheffela s Wostrowza powitawschi, ßłowo k. referentej Schmidtej da, kotryż mějesche powucżazy pschednoschk wo roswiczu naschego hospodaŕskeho żiwjenja. Potom běchu wólby. Sa pschedßydu cźeßlu k. Micźku, sa pokładnika k. Schołtu a sa revisorow kk. Pana a Rencża wuswolichu. Hdyż bě k. Rychtaŕ s Budyschina hischcże někotre ßłowa k ßobustawam poręczał a jich napominał, so bychu pschezo dobri Sserbjo wostali, ßo shromadźisna w 7 hodźinach skónczi. Njech ßo też hischcże drusy, kotsiž na kschesczijansko-narodnym polu steja, dobrej wězy pschisamknu. M. Micźka w Radworju, cźiżło 43b.

S Budestez. Nasch narodny wjeczor, na kotryż ßo wjeßelachmy, kiž se żadanjom wocżakowachmy, je saschoł a leži sady naß. Sańdźenu njedźelu ßmy jón ßwjeczili. Wjedro njehojesche. Deschcź bě pucże namaczał, so bě lědma pschelěsczź, a tola bě ßo łubja we Vogtez hosczenzu s ludom napjelnika, pschepjelnika. Na 500 Sserbow bě ßo seschko. Widżachmy tu lube, snate wobliczа s bliska a s daloka, młodych a starych, evangelskich a katholskich Sserbow. Saksa hymna „Krala Bóh požohnuj" saklincża. Sserb w njeměrach naschego cżaßa w njepowalnej ßwěrnosczi k ßwojemu kralej steji. Knjes pschedßyda Hajna, hdyż też khory, so móżesche lědma rěcźecź, wustupi, powita hosczi a wschěch wopytowarjow naschego wjeczora, pokasa na wschelake pschecźiwnosczе, s kotrymiż ßo bědźimy, kotreż pak s Bohom pschewinjemy, a wunjeßy hrimotozu ßławu naschemu sakskemu wótzej a kralej. Woßebity postrow bě ßo mjes druhim bratrowskemu Bukecźanskemu towaŕstwu dostał, s kotrehoż bě zyła cźrjóda k nam pschikhwataka a kotrehoż hrajerjo nam tutón rjany wjeczor wuhotowachu. Hnydom ßo teho dla pschedßyda jich towaŕstwa, knjes Króna s Bukez, ßłowa jimasche, dźakowawschi ßo sa luby, pschecźelny postrow, rosjaßni, kak rady ßu Bukecźenjo k nam pschischli, a kak mamy muż pschi mużu sa schkit naschego Sserbowstwa stacź. Scźěhowachu dźiwadła. W schtyrjoch jednanjach ßo nam hra se żiwjenja: „Burska krew", pschedstaji. Zortny je sapoczatk, ale struchła, khutna je hra, jara napominaza sa naß Sserbow. Wjazy krócź ßym „Bursku krew" pschedstajecź widżał, ale pschezo běchu mjes poßłucharjemi też tajzy, kotrymż je wscho ßměschne, kotsiž potajkim khutnu tendenzu hry srosymili njeßu. Nasch lud je hischcże mało sa dźiwadło wocżehnjeny. Tola jenoż nasch lud? Njestawa ßo podobne też pschi najkhutnischich pschedstajenjach ßamo we wulkich městach? Schtoż widżachmy, bě srudna hra se żiwjenja. Ssyn pobożneho ßerbskeho kublerja wotrjekuje ßo ßwojemu ludej, sazpiwa ßwěrnych wótzow waschnja, wotpadnje wot wěry, sjewi ßo jako cźłowjek hordeho ducha, pyta wobkhad knjesyczkow a měschczanow, a jeho njewjesta — njeje niczo lěpscha, holza, khadka każ had, ale bjes wěry a dusche. Kónz pak tuteje tragódije? Stara, sazpjena, wußměschana biblija ma a wobkhowa tola prawo: Hrěch je ludźi skażenje, a hordy duch wjedże do pada. — O ludo ßerbski, hdy ty wotischaßesch wscho zuse waschnje! Hdy ßo wróczisch k kraßnym poczinkam ßwojich wótzow, kotsiž běchu drje jednory, ale sprawny lud, ponižny w smyßlenju a w ßłowach, ale wulki w skutkach! Horde, knjesske, měschczańske waschnja sa naß Sserbow njeju, a schtóż sa nimi honi, s tym dże w żiwjenju a w hospodaŕstwje do khudoby dele. To ßu stare wěrnosczе, kotreż pak husto doscź słyschecź njemóżemy. Powschitkowne pschipósnacże ßo teho dla lubym a wulzy wustojnym hrajerjam sa jich ważne pschedstajenje dosta. Schtoż pak ßmy widżeli a słyscheli, to wopomńmy, sakhowajmy! To ßu shniłe hakosy na schtomje naschego Sserbowstwa, cźi, kotsiž wotpaduja. To ßu pscheradnizy na ßwjatym, cźi, kotsiž ßu se ßerbskeho rodu a tola naschich wótzow waschnja hanja

a ßwojeje maczerſchczíny ßo hanibuja. Na tych pěknych Sserbowkach horkach na jewiſchczu mohła ßebi nětkotra hłupa gigawa dobry pſchikład wſacź, kotraž nóß wyßoko noßy, a hdyž też ji Sserb na hubu bije, tola czíni, kaž njeby ßerbſzy mohła.

Wyßoko ßo żołmy narodneho ſahorjenja żołmjachu, jako bě „Burſka krew“ dohrata, ſpěw: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“ ſ wjele ſtow rtow ſaklincża. Sczěhowaſche „Sserbſke braſchczenje“, wobras ſe żiwjenja naſcheho luda. Mjes naſchimi dźiwadłkami je tuto pſchedſtajenje jena parla, hra zyle ſ luda wſata, ſwjeßelaza doſcź żortna a wot naſchich lubych hoſczi nam kraßnje pſchedſtajena. Podobnje bu poßłuchařſtwo ſwjeßelene pſches żortaj: „Na kwaßnym puczowanju“ a „Dundak“, kiž bě, ßo wě, ſ Bukez a niz něhdźe ſ Budeſtez, ale tola ras ßerbſki dundak, mjes tym ſo hewak pſchezo němſzy dundazy, rostorhani abo też woßobnje ſdraſczeni, wo naſche durje kłapaju.

Hiſchcże ſaklinczachu nětkotre ſpěwy a porěczachu ßo k nam narodne ßłowa. Woſpjet wupraji ßo dźak wopornje ſmyßlenym hoſczam ſ Bukez ſa jich wulkotne pſchedſtajenja. Bjeßada ſa naſchu młodoſcź ſaſtupi a żadaſche ßwoje prawo. Tak ſańdźe wjeczor, rjany, lubosny, wjeßely. Wróczichmy ßo dom. Hacź ßu tute hodźiny pomhałe mjes nami Sserbſtwo ſdźerżecź, narodneho ducha budźicź, wótczińſku luboſcź pſchiſporjecź? Budźe ßo pſches nje towarſtwo „Lubin“ ßylnicź, na ßobuſtawach roſcź, ſa dalſche dźěło ßo dacź pohonjecź? Pſchichod to pokaże! **Tracź dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtacź!**

S Budeſtez. Sańdźenu póndźelu bu tu pſched ßwojimi wuczomzami k. Otta Alfred Franz ſ Goldbacha, kiž bě hacź dotal ſ wuczerjom we Wulkej Dubrawje, pſches k. ſararja Domaſchku jako ſchuliſkeho nahladowarja do ßwojeho ſaſtojńſtwa jako pomozny wuczeŕ ſapokaſany. Knjes wuczeŕ Franz ßerbſkeje rěcze mózny njeje.

S Njeßwaczidła. Snaty ßobuſtaw naſcheho ßerbſkeho towarſtwa „Jutrnizy“, k. Ernſt Helaß, ſańdźenu póndźelu ßwój pokſtałětny dźěłanſki jubilej jako cźeßła pola tudomneho majoratneho knjeſtwa ßwjeczeſche. Knjeſtwo a knježi ſaſtojnizy jeho ſ pſchiczinu tehole żadneho ßwjedźenja ſ rjanymi darami bohacze wobdarichu. Dźěłaczerjo a ßußodna Mehnertez ßwójba ſ rjanym wěnzom a guirlandu jeho dźěłanſke měſtno wupyſchichu, też ßußodźa a ſnacźi jeho ſe ſbożopiſcheczemi poczeſczichu. Jubilar tu hižo pjatemu majoratnemu knjeſtwu ßłuži.

S **Leſchawy.** Tudomny kheżeŕ Frenzel je na ßwojej leżomnoſczi hornz ſ něhdźe 130 ßłěbornymi pjenjeſami namakał.

S Brěſyny pola Hucźiny. Póndźelu wjeczor je ßo tu njewobydlene domſke cźißko 33 wotpaliło.

S Baczonja. (Nowe ßerbſke towarſtwo.) Tu bu njedawno katholſke ßerbſke towarſtwo ſa Baczońſku woßadu ſakoženе. Pſchedßyda je k. kubleŕ Pětr Rebiſch ſ Baczonja. Duchowny radnik młodeho towarſtwa je k. farař Delan, kiž ma też najwjetſchu ſaßłużbu wo ſakoženje towarſtwa. Jako woßebitej wotdźělej ßo ßobuſakoźiſchtej towarſtwje młodźenzow a knjeżnow, wěſo też ßerbſkej. Nětko je jenoż jena kath. ßerbſka woßada, kiž nima ßerbſk. towarſtwa, Njebjelczańſka. Tola też tam ßo żiwe pſchihoty k ſakoženju ßerbſkeho towarſtwa ſtawaju. Hdy potom ſczěhuja evangelſke ßerbſke woßady, ſ kotrychž hakle ma mały dźěl narodne towarſtwa? Hdy ſkończnje ſpaduje tale narodna liwkoſcź??

S Kotez. Ssrjedu rano wokolo 8 hodźin je ßo ſtatok tudomneho kowarja Merka, ſ domſkeho, kowarńje a hródźe wobſtejazy, wotpaliŀ. Skót a nimale wſchu nadobu ßu wukhowali, jenoż něſchto ßłomy a ßyna je ßo ſpaliko. Twarjenja běchu ſe ßłomu kryte. Duż je mózno, ſo je ßo ßłomjana tſěcha ſe ſchkrami, ſ wuhenja lětazymi, ſapaliła. Na pomoz bě ſcheſcź ßykawow pſchijěło. S nich je ßebi Wichowſka prěnje a Żarkowſka druhe myto dobyła.

S Komorowa pola Rakez. Tu bě tele dny Elliz hólz teſching ßobu wſawſchi ſ jěſdnym kolom wotjěł. Po puczu ßo ſ teſchinga kulka wutjěli a hólza tak ſtraſchnje ſrani, ſo ßu jeho dyrbjeli do Budyſkeje měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſcź.

S Lubija. Honjeŕſki bataillon cźißko 12 ßo hakle w lěcze 1914 ſ Freiberga do Lubija pſchepoloži, hdyž budźa kaſarny ſa njón dotwarjene. Biſkopizam, kotreż ßu ßo teho runja wo jedyn bataillon pěſchkow prózowałe, je ßo dopjelnjenje jich próſtwy ſapowjedźiło.

Se Zitawy. Tudomna měſchczańſka rada a měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu pſchecźiwo njewobkrucźenju wólby dr. Rotha ſa Zitawſkeho wyſchſcheho měſchczańoſtu pola knjeżerſtwa wobcźeżowanje podali. — Doprědkaŕſka ludowa ſtrona je ßo w druhej komorje ſakſkeho ßejma wopraſchała, hacź je Budyſki wokrjeßny hejtman dr. Rothowej wólbje ſ knjeżerſtwowym pſchihłoßowanjom wobkrucźenje ſapowjedźił. Knjeżerſtwo njeje hiſchcże na tole praſchenje wotmolwiło. Budyſke wokrjeßne hejtmanſtwo njeje pjecża dr. Rothowu wólbu wobkrucźiło, dokelž je wón pjecża wo pjenjeſy wyßoko hrał a pſchi tym jenej ßo njepſchihodźazej kharcże pod blido padnycź dał. Tale njeſprawnoſcź pak ßo njeje mohła pſched ßudom dr. Rothej dopokaſacź a wěſteho Winklera, kotryž bě jemu ju w jenym wólbnym kopjenje porokował, ßu teho dla k 1500 hriwnam khoſtanja ſaßudźili.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt je ßo wutoru k poßwjecźenju noweho wuczeŕſkeho ſeminara do Zwikowa podał a ßo tón ßamy dźeń popołdnju ſaßo do Draždźan wrócził. Poßwjecźazu rěcź mějeſche juſtizny miniſter.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Skałarjej bratraj Matěj a Khryſtian Kubſch ſ Brětnja běſchtaj każ dźiwuchaj w korczmje w Brětnej ſakhadźakoj. Skónczńje běſchtaj ßo ſ pukami do korczmarja dakoj a jemu pjeſl ſ cźěka ſdrěkoj. Wojerowſki ßud bě jeju k jaſtwu na 2 njedźeli a poczeżnje na 3 njedźele 4 dny ſaßudźił. Jeju powołanje pſchecźiwo wußudej ßo ſaczißny.

Skałař Ota D. ſ Małeje Nydeje bě ſa jenym kołoješdnym ſ Cźorneho Khołmza jěł, bě do njeho bił a jeho roskopał. Bity bě nětkotre njedźele khory leżał. Wojerowſki ławniſki ßud bě wobſkorżeneho k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźił. Khoſtany wo poniżenje khoſtanja proſchesche, dokelž je tamny dźeń pjany był. Ssud pak mějeſche khoſtanje prěnjeje inſtanzy ſa prawje pſchimérjene.

S Njedźichowa. Ssobotu w nozy ſtej ßo ſchkleńczerńja a ſawaleŕnja firmy J. H. Dudkowi ßynoju wotpaliłej. Naſtata ſchkoda ßo na něhdźe 150,000 hriwnow wobliczi a ßo jenoż ſ dźěła ſe ſawěſczenjom ſaruna.

S Wulkeho Dažina. Tudomny 54lětny żiwnoſczeŕ Wylem Knjeżk je ßo njeſnatych pſchiczinow dla ſatſělił.

S Narcźa. Na drózy mjes Narcźom a Lubuſchom je druhi dźeń jutrow jedyn kołoješdny njeżenjenu M. Sch. nadpadnył a wumozował. Poliziji je ßo poradźiło, kowarja Wylema Schützu w Parzowje jako nadpadnika wußlědźicź. Wachtmiſchtr Kränzel je jeho wutoru rano do Wojerowſkeho jaſtwa wotwjedł, hdźeż njehornik na ßudniſke khoſtanje cźaka.

S Ptacźez. Sańdźenu ßobotu bě tudomny murjeŕ M. Schkórnja we Wulkim Koſchinje pobył. Na domojpucźu jeho jedyn dundak wot ſady nadpadny a jeho, hdyž ßo wobroczi, ſ nożom k lěwemu wócźku kłó. Nadpadnika ßu ſajeli a jeho pſched ßud ſtaja, ſo by tam ſaßłużene khoſtanje doſtał.

S Rowneho. Pſchi tudomnej wudowje Mětowej ßu ßo demokratoju ſahnješdźili; maja tam ßwój turnowanſki grat; ſ njedźeliſkimi ranjemi ßu wokolo twarjenja wſchón wrjóß wukopali a ßebi měſtno k hram wutworili. S jenym demokratom, ſchewſkim, kotryž pola mjenowaneje wudowy bydleſche, je ſke naſhonjenja ſcźinika, hdyž je ji, każ ßo pißaſche, tójſchto roſpſchedał n. pſch. żito a t. d. a potom ßo ſ pjenjeſami do dalokoſcźe ſhubił. — Też w gmejnje ßo demokratoju prózuja, ſo bychu knjeżſtwo na ßo ſcźahnyli, a cźaß daloko njeje, hdźeż wjeß wobknjeża. Tak budźe ßo pola naß bórſy móz pokaſacź, hacź potom, hdyž demokratija knježi, ßlubjene ſłote cźaßy pſchińdu.

Se Sslepeho. Tſeczi dźeń jutrow ßu na wßy něſchto ſchtomow ſpuſchczeli. Droha, kotraž ma ßo wutwaricź, dyrbi ſchěrſcha bycź. Duż je nětkajki bledźak do Bělkowſkich nowin napißał, ſo je ßo ſchmrěł kradnył; wo tym ſ zyła żane ßłowczko wěrno njeje. Lěpje by było, hdy by tajki bledźak město teho, ſo ßromotu gmejny do ßwěta trubi, ßam na ßebje ſpominał a pſched ßwojimi durjemi mjetł.

Se Sslepeho. We ßwojim cźaßu je naſche gmejnſke ſaſtupjerſtwo wobſamkło, ſo wſchitke ſchtomy, kiž na gmejnſkim ſteja, do gmejny ßłuſcheja, njech je je ßadźał, ſchtóž je chcył. Nětko pſchi roſſchěrjenju drohi ßo wupokaſa, ſo też topoły k. hamtſkeho pſchedſtejicźerja na gmejnſkim ſteja, potajkim do gmejny ßłuſcheja, pſchetoż mjenowany knjes běſche ßam prjedy ſa tuto wobſamknjenje dźěłał. Liberalni pak w ſaſtupjerſtwje běchu ſa to, ſo móże ßebi wobßedźeŕ ßwoje topoły ßam ſbicź. — Ssamo na ßebi ßo pſchecźiwo temu niczo prajicź njehodźi, ale potom pak też dyrbja kóždemu druhemu te topoły ßłuſchecź, kotreż je ßebi w ſaſtarſku na gmejnſke ßadźił, njech też jeho nan abo dźěd. Schtoż je jenemu prawo, to też druhemu płacźi. Hdyž ßu Rojowe topoły na gmejnſkim Rojowe, dha też dyrbi Kranzowy topol bycź Kranzowy. To ßo njehodźi, jenemu dacź a druhemu prjecź wſacź. Hewak bychu ßebi ludźo myßlili, ſo Sslepo njeleži w Pruſkej, ale w nětkajkej cźornej republiźy ßrjedź Afriki.

S Běleje Wody. Tudomne liberalne nowiny na prozeß knjeſa redaktora Serb. Nowin ſpominaju a pſchi tym do njeho rubnu, ſo je ſa cźaß wólbow njewěrnje pißał, ſo je k. Hantſcho ſe Slepeho

w Drětwje pobył, hdyž tam tola do zyła njeje pschischoł, a so njeje jeho snapschečźiwjenje pschijał. To je wscho njewěrne. Wěz je žo tak měła, žerbske nowiny žu ſ Drětwy dopiß dostałe, jich redaktor, žo žamo rosymi, tam był njeje a też nima cźeſcź. k. Hantscha snacź. Tydźeń posdźiſcho je žo sawěſcźe powjeſcź pschinjeßła, so žu žo ludźo w Parzowje k. H. mylili. Wón je tam posdźiſcho pobył, ale wuſkutkował niczo njeje. S teho pak widźiſch, so Bělkowſke powjeſcźe njetrjebaju nikomu njewěrnoſcź wutykowacź; njech žo lubje žame sa žwój nóß zybaju. — Hdyž pak je jim tak wjele wo wožobu k. H. cźinicź, bych jim namjetował, so bychu mjenowaneho knjeſa dałe fotografowacź a jeho podobiſnu na leczaze kopjena a liſtna wotcźiſchcźeli abo też ju w ſhromadźiſnje pokaſowali, tak so žo žana ſmylka, ſchtož parſchonu naſtupa, wjazy ſtacź njemohła.

S Běłeje Wody. Na tudomnym dwórniſchcźu je ſańdźenu žobotu rano 1/4 6 hodźin lokomotiva Shorjelſkeho cźaha 18lětneho żeleſniſkeho dźěłacźerja Rumplacha, hdyž tón żeleſniſke kolije pſchekrocźi, ſhrabła a jeho něhdźe 15 metrow daloko na bok na żeleſniſku khódbu cźißła. Rumplach morwy na ſemju padźe.

S Běłeje Wody. Tudomne hamtſke žudniſtwo je žo hižo ras póczrjeło. W pinzach woda nimale pol metra wyßoko ſtejeſche. Hakle po wjazyhodźinſkim dźěle bě wohnjowej woborje mózno, ju wuplumpacź. Powodźenje je žo pjecźa ſ tym ſawinowało, ſo je něchtó jedyn wodowodowy honacź wocźinjeny wostajił. — Na tudomnym dwórniſchcźu žu žo wutoru ſchtyri wosy jeneho ranżěrowanſkeho cźaha ſwrócźiłe. Njeſboże je pjecźa ſe ſpinadłom, na koliji leżazym, naſtało.

— Nałětnje kontrolſke ſhromadźiſny we Wojerowſkim wokrjeßu budźa w **'Delnim Wujeſdźe** 22. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach ſa Bjerwałd, Treo, Lěſku, Lipiny, Łuczo, Manjow, Rudu, Ssepſchezy a Wujeſd; — we **Łaſu** 22. haprleje dopołdnja 1/2 11 hodźin ſa Tſi Żony, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Kobliży, Słyczin, Łas, Mortkow, Nydu p. Łaſa, Radſku ſ Kołpinom, Kißyłk, Schczeńzu ſ Kołbizami, Wyßoku, Běły Khołmz ſ Tyhełkom; — we **Wojerezach** IV póndźelu 22. haprleje popołdnju w 4 hodź. w towarſtwowym domje ſa Hory, Brětnju, Kinajcht, Łubuſch, Michałk, Narcź, Wułku Nydu, Nowu Łuku, Cźorny Khołmz ſ Nowym Khołmzom, Żidźiuo, Ptacźezy, Wułki a Mały Cźiſk. — We **Wojerezach** I 23. haprleje dop. we 8 hodźinach ſa lětniki 1907—1911, we **Wojerezach** II wutoru 23. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach ſa lětniki 1904—1906; we **Wojerezach** III wutoru 23. haprleje popołdnju w 3 hodź. ſa lětniki 1899—1903; w **Knłowje** ſrjedu 24. haprleje dop. we 8 hodź. ſa Brěźki, Bukojnu, Němzy, Hóſk, Kułowz, Kocźinu, Mucźow, Nowu Wjeß kłóſchtr, Rachłow, Ssałow, Wułke Sdźary, Ssólſchezy, Spał, Stróżu a Kułow; — w **Cźißowje** ſrjedu 24. haprleje popołdnju w 2 hodź. ſa Dubrjenk, Łubhoſcź a Cźißowu; — w **Njedźichowje** ſchtwórtk 25. haprleje dopołdnja w 9 hodź.; — w **Hóſni** ſchtwórtk 25. haprleje popołd. 1/2 2 hodźin; — w **Burkersdorfje** pjatk 26. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin; — w **Ruhłandźe** pjatk 26. haprleje popołdnju w 3 hodź.; — w **Błunju** žobotu 27. haprleje ſa Błuń, Lejno, Parzow, Bjesdoły, Sabrod; — w **Bórkhamorje** žobotu 27. haprleje popołd. w 2 hodź. ſa Deſchki, Kißyłk, Roholń, Schiboj, Sprejzy, Cźorny Łuh a Drětwju.

Wußudźenja.

Khoſtauſka komora. Dla ſkſchiwdźenja ſubjazeho lěkarja Bomtena bě ławniſki žud ryczeřkubkoweho najeńka Schewcźika k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Schewcźik, kotryż bě žo pſchecźiwo wußudej powołał, žo ſe ſkórźbnikom rosruna a žo na to ſwjaſa, ſo něhdźe 200 hriwnow ſa khóſty ſkórźbnikoweho rěcźnika ſapołoži.

× Kowařſki miſchtr E. O. Greulich na Żidowje bě klampnařſkeho miſchtra E. G. Bertholda na Żidowje wobſkorźił, dokelż bě tón Greulicha pjecźa „łapaka“ a „kharłu“ mjenował a rjekł, ſo chze jeho do khoſtańnje pſchinjeſcź. Berthold bě Greulicha ſaßo wobſkorźił. Tutón bě w jenej zibilnej termiji Bertholdej pſchiwołał: „Jeli ſo ſcźe cźeßny muż!“ a jemu porokował, ſo ſa ſłowami koji. Ławniſki žud bě Bertholda k 90 hriwnam a Greulicha k 25 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Wobaj žo pſchecźiwo wußudej powołaſchtaj. Bertholda wuwinowachu, dokelż Greulichowych žwědkow ſa dowěrjomnje hódnych njemějachu. Greulichej žo khoſtanje ſpuſchcźi, dokelż bě wón ſe žwojimi ſkſchiwdźazymi žłowami hnydom na Bertholdowe ſkſchiwdźenja wotmołwił. Tola ma wón wſchě khóſty wobeju inſtanzow ſapłacźicź.

× Hólz ſe ſłymi pſchikhilnoſcźemi je 14lětny Zöllner ſ Kamjeńza. W lěcźe 1910 bě jeho Kamjeńſki ławniſki žud paduchſtwa dla k jaſtwu na 5 njedźeł ſaßudźił. Młodoſtneho paducha do Hodźijſkeje wukhowańnje k polěpſchenju dachu. Tu žebi wón ſ poßłuſchnoſcźu a pilnoſcźu ſpokojnoſcź domjazeho nana Voigta dobu. Skónczńje pak wón ſaßo jenu ſłóſcź ſkucźi. Loni 21. dezembra wón, hdyž bě do bróżnje po pizu ſa krumy ſchoł, tam žyno a žłomu ſapali. Woheń drje ſalachu. prjedy hacź žo zyłe twarjenje wotpali, tola bě pſchezo ſa něhdźe 800 hriwnow ſchkody naſtako. Ssudnizy běchu žebi myßlili, ſo je Zöllner duchakhory a jeho wobkedźbowacź dali. Medizinalny radźicźel dr. Sauer a dr. med. Göbel w Hodźiju běſchtaj pak jeho ſa duchownje zyje normalneho ſpóſnałoj. Duż žud młodoſtneho ſapalerja k jaſtwu na 1 lěto 2 měßazaj ſaßudźi.

Přilopk.

* (Paduchſtwo w Lipſcźanſkim hłownym póſtſkim twarjenju.) Hdyž bě wutoru póßelnik jeneje Lipſcźanſkeje lotterijoweje kollekty na hłownym ſchekowym hamcźe 5200 hriwnow wuplacźene dostał a pjenjeſy prědku do ſaka žwojeho ſwjerſchnika tyknył, žo pſchi hłownych durjach nětkoſi ludźo k njemu cźiſchcźachu. Bórſy po tym póßelnik pytny, ſo bě žo jemu toſcha ſ pjenjeſami kradnyła. Hacź dotal hiſchcźe njeißu paduchow wußlědźili.

* Cźeźke wohnjowe njeſboże je žo w Remſcheidu ſtało. Tam we wobydlenju wothładarja měſchcźańſkeje rěſańnje woheń wudyri. Wothładarjowy ſchtyrnacźelětny žyn ſchtyrjoch bratrow wukhowa a potom do ſpańſkeje komory ſtarſcheju běżeſche, ſo by też teju płomjenjam wutorhnył. Jeho nadobne wotmyßlenje pak žo njeporadźi. Starſcheju a žyna cźeźko wopalenych morwych namakachu.

* (Njekaſanſtwo.) Barlin je měſtno najhórſcheho njekaſanſtwa. Tam žu na Nollendorfſkej dróſy molerja Fahrendorffa ſajeli. W jeho bydle žu mużojo ſ hólzami njekaſanſki wobkhad měli. Mjes tymi, kotſiż žu do maſaneje wězy ſaſchmatani, je też jedyn wyßoki ſaſtojnik jeneho němſkeho ſwjaſkoweho ſtata. Jedyn wußłuženy wyſchſchi wucźeř je žo ſ tym ſajecźa ſminył, ſo je ſkoku cźeknył.)

* (Wotpad wucźerjow wot evangelſkeje zyrkwje. W Hamburgu je wjazy dyżli 20 ludowych wucźerjow pod wjedniſtwom rektora Guſtawa Höfta ſ evangelſkeje zyrkwje wuſtupiło. Won žanej zyrkwi wjazy njepſchißłuſcheja.

* (Dźiwja jěſba powětroweho ballona „Gotthard“.) W Daillenſu w Schwajzarſkej bě žo ballon „Gotthard“, hdyž běchu chzyli ſ nim do powětra wotjěcź, ſ wětrowym ſtorkom do jeneho ſchtoma a wo ſemju wrjeßnył, pſchi cźimż běſchtaj žo ſ tſjoch jěſdnych dwaj ſ korba cźißkoj a žo jenoż inżenieur Jenny w nim ſdźerżał a žo do powětra žobu wſak. Jedyn jěſdny bě na ſchtomje ſ roſłamanej wobrucźku a ſe ſranjenej ruku w hałoſach wißajo woſtał, jedyn druhi bě tak ſbożownje na ſemju padnył, ſo bě mohł bjes zuſeje pomozy do bliżſcheje wßy hicź. Inżenieur Jenny wo žwojej jěſbje piſche: „Ballon žo wot ſchtoma wotwjertny a žo k ſemi cźißny, pſchi cźimż žo korb powrócźi a wſchě žobu wſate wězy ſ njeho wupadnychu. Potom „Gotthard“ na dobo do wyßoka leczeſche. Hakle nětkole žo dohładach, ſo žam w korbje žedźach. Saczucźe bojoſcźe pak žo bórſy pſched ſaczucźom ſymy miny, kotrež bě we wyßokoſcźi 6000 hacź 7000 metrow ſkoro njeſmießne. Temu žo žylne kłapanje wutroby pſchida a mje nuſowaſche, ſ měrom bycź. Skoro tſi hodźiny dołho žo „Gotthard“ w tejle wyßokoſcźi dźerżeſche, hacź ſkónczńje pomału ſpadowacź pocźa. Chzych něſchto pojeſcź, tola njenamakach niczo. Pſchi ſraženju do ſchtoma bě žo wſchón proviant ſ korba cźißnył. Nad Savoyſkej ballon hacź do 3500 metrow padny a potom dale ſ njemdrej ſpěſchnoſcźu k ſemi dele leczeſche. Wón na ſboże do tſjoch worjeſchinow padźe, ſ kotrychż jenu 6 metrow nad ſemju ſłama. Korb w hałoſach druheho ſchtoma wißajo woſta.“ Jenny žo k ſchtomowemu cźełu ſłócźi a žo po nim dele puſchcźi. Na ſemi ſtejo wón ſpóſna, ſo bě žebi jenoż kožu troſchku wobodrěł, hewak pak njeſranjeny woſtał. Ssamo ballon njebě wjetſchich wobſchkodźenjow poczerpił. Franzowſka wyſchnoſcź Jennya pſchecźelnje powita, a žamo zkonizy ſabuchu, žwojeho ſaſtojńſtwa hładacź.

* (Jendźelſki łětaŕ Cody do njeſboża pſchiſchoł.) Snaty jendźelſki łětaŕ Cody chzyſche póndźelu wjeczor w Aldershotu jako paßaźěr w žwojim pjecźßydłatym łětadle, kotrež jeho ſchuleř leutnant Fledcher wodźeſche, wuleczecź. Hdyž łětadło po dróſy k ſłětej jěźeſche, jedyn automobil ſkoku wokoło rózka ſjěźe. So by žo ſraženja ſminył, bě offizěr nuſowany, do někotrych ſchtomow ſajećź a ſ tajkej mozu do nich ſawadźi, ſo žo łětadło do kruchow roſraſy. Cody žo

30 metrow daloko pſches kanal cźišny; wón je žo ſnutska cźežko pſcherafyk a žebi rjebka a noſy ſlamak. Fledcher žebi jenož moſhy ſtſchaže a žebi cźélko wobodrě. Codyowy žyn, kotryž ſ jéſdnym kolom njedaloko jédźeſche, rucźe domoj khwataſche, ſo by powjeſcź wo njeſbožu pſchinjeſł. Po puczu wón pſchi ſawinjenju pucźa padnywſchi žo tak cźežko wobſchkodźi, ſo bjes wědomnja ležo woſta.

* (Powodźenje pſchi Wolſy.) Wolga je w Ssamarſkej guberniji pſches brjohi ſtupiła a wjele twarjenjow ſwottorhaka. Pſches rěku jědźo je žo pjecź cźlowjekow tepiło. W Ssamarje žu rěžyne lodowe ſchkruty wulku ſchkodu naczinike. Schěžnacźe łódźow je žo na brjóh cźišło.

* **(1500 cźlowjekow žo tepiło.)** Najwjetſcha a najrjeńſcha parna łódź žwěta, jendźelſka parna łódź „Titanic“ je žo na jéſbje ſ Jendźelſkeje do Kanady potepiła. S 2358 woſobow, kotſiž žo ſ hordym hobrſkim twarom wjeſechu, je žo jenož něhdźe 700 wukhowało. „Titanic“ je pola Neufundlandſkeje kupy do jeneje lodoweje hory ſakožiła, kotraž ſ połnóżneho lodowego morja k połodnju płuwaſche. Pſchi ſraženju žo łódź nimale na dwě połojzy roſſchcźěpi. Zyły łódźiny prědk žo roſmjecźe. Łubje žo natorhnychu a roſtſchěſkachu, runje tak bokaj. Deſchcź roſpadankow na łubje praſkaſche. Roſmjecźeny prědk ſ wody ſtawaſche a hobrſka łódź žo na jedyn bok lehny. „Titanic“ bě do podmórſkeje wotnohi jeneje lodoweje hory ſakožiła. Pſchi tym bě žo wjele dnowych worzłowych platow žrjedža hacź do łódźineho prědka roſdrěło. Duž žo wſchě wotdźělenja wot žrjedža hacź do prědka rucźe ſ wodu napjelnichu. Woda žo ſ mozu do łódźe waleſche a bórſy žo łódź pocźa podnóricź. Hobrſke kruchi lodu běchu pſchi ſraženju ſ lodoweje hory na łódź padnyłe a běchu wulke ſapuſcźenje naczinike. Wotmach ſraženja bě tak žylny, ſo žo hobrſka łódź wot prědka hacź do ſadka we wſchěch dźělach tak ſatſchaže, ſo žo zyła nadoba roſbi. Kóždy ſ mużſtwa na žwoje měſtno khwataſche. Kapitan Smith žwoje roſkaſy pſches rěcźnu trubu wołaſche. Najwjazy wukhowanſkich cźołkmow žo na morjo puſchcźi. Njedźiwajzy ſraženja běchu ſkoro wſchě njewobſchkodźene woſtałe. Žonam a dźěcźom žo najprjódzy měſtna we wukhowanſkich cźołkmach pſchewoſtajichu. Wutrobu łamaze bě, hdyž žo nanojo, maczerje, žotry, njewjeſty wot žwojich lubych dźělichu a žo na měſtna, w cźołkmach jim pſchipokaſane, podachu. Hdyž žo „Titanic“ hłubje ponóri, žo něktore cźołmy ſatłócźichu, prjedy hacź móžachu žo na morjo puſchcźicź. Něktore žo powrócźichu, prjedy hacź žo ludźo do nich ſeźydachu. Sa krótki cźaž žo maſchinownje powodźichu. Maſchiny, ſ kotrymiž žo elektriſke žwětło dźěłaſche, ſtejachu ſměrom. Na łódźi cźma knježeſche, jenož žwětło něktorych latarnjow a žmólnizow žo pſches cźmu pſchedobywaſche.

Hdyž „Titanic“ do lodoweje hory ſraſy, pažažérojo we łožach ležachu. Jenož najnuſniſchu draſtu žo ſwoblekawſchi woni na łubju cźerjachu. Strach žo hnydom jako wulki ſpóſna, tak ſo žo žony a dźěcźi, prjedy hacź móžachu žo cźoplischo ſwoblekacź, do wukhowanſkich cźołkmow nuſowachu. Woni mějachu pod łodojtej ſymu cźežko cźerpicź. Pſchicźiſchcźaze lodowe ſchkruty žo mjes cźołmy, łócźachu a je dźělachu, tak ſo jich łódź „Carpathia“ we wulkej ſdalenoſcźi mjes žobu nadźeńdźe. Mnoſy ſ wukhowanych žu widźeli, kak žo „Titanik“ pokepi.

Horda hobrſta łódź ſ něhdźe 1500 cźłowſkimi woporami w žałoſnej łubinje tſjoch tyſaz metrow na mórſkim dnje leži. Žanej cźłowſkej mozy njeje móžno, ſ tajkeje łubiny něſchto horje pſchinjeſcź; pſchetož nórjak móže žo dla wodoweho cźiſchcźa jenož hacź do hłubiny 60—80 metrow dele puſchcźicź. Wěcźna nóz budźe po tajkim roſpadanki njeſbožowneje łódźe pſchikrywacź.

Łódź „Carpathiu“, kotraž je wukhowanych ſ cźołkmow pſchijaka, je žo pjatk w New-Yorku wocźakała. Hakle ſa něktore dny žo dalſche powjeſcźe wocźakuja.

Jendźelſke łódźne towarſtwo „White Star-Linie“, kotremuž „Titonic“ žłuſcha, bě woſjewicź dało, ſo žo tale łódź tež pſchi najcźežſchim wobſchkodźenju njepotepi, a ſo žu puczowarjo na njej w kóždym pſchipadźe bjes ſtracha. Al nětko tale łódź na mórſkim dnje leži, a dwě tſecźinje jejnych pažažérow je žo tepiło. Mjes tepjenymi žu tež něktórſi amerikanſzy milijonarojo, wyſchk Alſter ſe 600 milijonami, Iſidor Straus ſ 200 milijonami, Jurij de Widener ſ 200 milijonami, Benjami Guggenheim ſ 380 milijonami, Waſhington Roeblineg ſe 100 milijonami.

S łódźu „Titanic“, kotraž 30 milijonow hriwnow płacźeſche, je žo ſa 100 milijonow diamantow žobu potepiło. Jena Amerikanka měješche pychu ſa 3 milijony hriwnow žobu. Pódla teho bě na łódźi 50 000 měchow khoſeja a runje telko kaſchcźow cźaja a 3418 póſtſkich měchow ſ liſtami.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmiſijonſke dźěła,** twarju jako woželbitoſcź: **ruczne młócźaki, żeleſne ſtiſtate młócźaki ſe žłomowym tſchaſakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějecźel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běleńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładźe, kotrež móža žo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Franz Marſchner

cźažnikar w Budyſchinje

na bohatej haży 9

žwój ſklad **cźažnikow** a **cźažnikowych rjecźaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pišmne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějecźel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza žwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu žebi płacźiſnowy ſapiš žadacź.

Sklad Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cźišło 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mużaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuniſchich płacźiſnach.

Hroch, woku, kolij, feradellu, majß k žadźenju, łuczny měſchenzu

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**

a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějecźelej:

J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny žo do płaczenja bjeru.

Dołholétne rukowanje.

Kóżda maſchina žo wężywuſtojnje ſtaji.

Sobotu na kamjentnej haży.

Sofy, pjerate matrazy, nakładźenſke matrazy, grocźane matrazy

porucza

Wähner

pſchi żitnych wikach.

Jéſdny grat

porucza **Wähner**

pſchi żitnych wikach.

W Brěſynje pola Hucźiny je **khěża** cźišło 25 ſe ſahrodu a polom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wikowarja Schimanka w Ssmochcźizach.

Żiwnoſcź

2—12 kórzow wulku, kupicź pytam. Poſkicźenja chżyle žo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom 4340 wotedacź.

Khěża

ſ rjanej wulkej běleńju (blejchu), hdyž wjele měſchcźanow płoka, ſ małej hródźu, kruchom pola je dla wobžedźerjoweje ſtaroby hnydom jara płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na běleńſkej dróſy (Bleichenſtraße) cźišło 4 pola Scholcźicź.

Wot 21. haprleje hacž do 2. meje 1912
w měschczańskim dźiwadle w Budyschinje.

Pschedstajenje ßwjedźeńskeje hry

kral. sakſk. towarſtwa cžeßnje wußłużenych wojakow w Budyschinje.

Němskeje wotuczenje, postanjenje a sjednoczenje.

Historiska ßwjedźeńska hra ſ cžasa wußwobodźerſkich wójnow 1806/15 a němsko-franzowskeje wójny 1870/71

ſ woßebitym dźiwanjom na

ßławne skutki 12. armeekorpsa.

Wulkotne pißano-kraßne wuhotowanje. Wodźenje: **Direktor Pawoł Werning ſ Barlina.**

Pschedstajenje w cžinohrě sjednoczene ſ něhdže 35 żiwymi wobrasami.

Wuwjedźene wot 150 knjenjow a knjesow ſe ßobuskutkowanjom Budyskeje měschczańskeje kapały.

Cžisty wunoschk je sa dobroczelske a wótczinske samery postajeny.

Wulke wotewrjeńske pschedstajenje: njedźelu 21. haprleje popołdnju w 4 hodź. a wjeczor we 8 hodź. Wot 21. haprleje wschědnje wjeczor we 8 hodźinach. Pódla teho njedźelu, ßrjedu a ßobotu popołdnju w 4 hodźinach woßebite pschedstajenje.

Płaczisny městnow: Ložowe městno: 2.50 a 2.—. Reserv. městno cžißkowane: 1.50, 1.— a —.50. Gallerija: —.30. Wojazy, schulerjo a dźěcži płacża popołdnju jenoż —.50 a —. 25.

Pschedkupowanske městno: Zigarowa pschedawarnja **Ernsta Hentschela** na seminarskej drósy.

Wobkhodny wubjerk.
W. Seifert, pschedßyda.

Wobkhodne městno w Budyschinje na dwórnischczowej drósy 17 delka. Telefon 344.

Po żadanju maja ßo leżomnoscże. sawostajenſtwu żiwnoscżerja **Handrija Recka w Khróscże** ßłuschaze, jako:

1. **Khěžkatska żiwnoscż cžißko 6** wopalneho katastra na kopjenje 6 leżomnostnych knihow ſa **Khróſt** pola Minakała, wopschijaza sahony cžißko 11 a 13 sahonskich knihow ſa Khróſt,
2. lěßnu a pólnu leżomnoscż na kopjenje 36 tych ßamych leżomnostnych knihow, wopschijazu sahony cžißko 113, 208a a 360b tych ßamych leżomnostnych knihow,
3. łucżnu leżomnoscż na kopjenje 44 tych ßamych leżomnostnych knihow, wopschijazu sahon cžißko 158c sahonskich knihow ſa Lomſk,
4. pólnu leżomnoscż na kopjenje 84 sahonskich knihow ſa Lomſk pola Minakała, wopschijazu sahony cžißko 113, 114 a 115 sahonskich knihow ſa Lomſk, hromadże 2 hektaraj 83,7 ar wulka a ſ 58,41 dawskimi jenoscżemi wobcżeżena,

29. haprleje 1912, popołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w **Khróscże** pola Minakała ſ tam ßo namakazym żiwym a morwym inventarom na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacż.

Leżomnoscże, pod 1—4 mjenowane, ßo jako jena żiwnoscż wobdźěłaju a ßu hromadże ſ inventarom wot wjeßnych grychtow na 6549 hriwnow takſěrowane. Krajna wopalna kaßa leżomnoscże, pod 1 mjenowaneje, 3830 mk. wucżinja.

Woßebite pscheßadźowanske wuměnjenja, wopißma wopalneje kaßy, wobßedźeńſtwowe ſapißy, wucżahi leżomnostnych knihow a inventarowy ſapiß móża ßo pola kral. hamtskeho ßudniſtwa w Budyschinje, wo jſtwje cžißko 146 wobhladacż. Też ßo wotpißy ſa ſapłacżenje pißanskeje płacżisny dawaju.

W Budyschinje, 17. haprleje 1912.

Kralowski hamtski ßud.

Wscho wjedro wudżerżaze dobre jejanjeßerki ßu moje

żołte italske kury.

Jeja k naßadźenju po 10 pj. pschedawam.

Otto Linke, hoscżenzar w Cžichońzach p. Budyschina.

Khěża

w Bóschizach cžißko 33 ſ 1½ kórzom pola, zyle pschi khěži leżazym, ſ 18 dawskimi jenoscżemi, je ſe ſahrodu ſa 3500 hriwnow na pschedań. Twarjenje je nowe.

(K temu cžißku pschikoha.)

Kundros,

mkody a jara rjany, je na pschedań w Njeßwacżidle cžißko 57.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 21. jutrownika** pop. w 5 hodź. w Hönčec hoscżencu swoje měsačne posedźenje.

Ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hoscí w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Łasa!

Njedźelu 21. haprleje 1912

reje.

Pscheczelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wołazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Woženjeneho pohoncža

hnydom pyta

knježi dwór w Sarěczu.

Krsnojty ßwěcżnik ſa petrolej ſe 4 lampami k dele a horje cżahanju je tunjo na pschedań na wulkej bratrowskej haßy 6.

Njedźelu 28. haprleje 1912 wjeczor ½8 hodźin

ſměje

ßerbſke towarſtwo „Jutrniza“

pola **Weberez w Njeßwacżidle**

ßwój

4. ſakładźeńſki ßwjedźeń.

Na njón najwutrobnischo pscheproschuje

pschedßydstwo.

Wutrobny dźak a ßława

cżeſcżenym **ßobuſtawam Bukecżanskeho ßerbskeho towarſtwa,** kotſiž ßu ſańdźenu njedźelu, mkode jutry, ſ pschedstajenjom ßerbſkich dźiwadkow nam lubosny, narodny, wjeßely wjeczor tu wuhotowali. Pschedstajenja rěcżachu wo wulkej wustojnoscżi, woporniwym ſmyßlenju a narodnej luboscżi.

W Budeſtezach, 17. haprleje 1912.

Sserbſke towarſtwo „Lubin“.

Wutrobny dźak.

Sa wjele wopokasaneho poczeſcżowanja a luboscże pschi mojim **połstalětnym dźěłanſkim cžeßliſlim jubileju** pola wyßokeho majoratneho knjeiſtwa w Njeßwacżidle woßebje hnadnym knjeżim ſa bohaty dar a pschipósnacże, teho runja knjeżim wyschſchim ſaſtojnikam, jako mojim pschedstajenym, ſa rjany dar, knjeżim dźěłacżerjam a ßußodnej Mehnertez ßwójbje ſa wupyschenje mojeho dźěłanſkeho městna, a wſchitkim, kotſiž mje ſ darami a pscheczemi poczeſcżichu, wuprajam ſ tutym ßwój **najwutrobniſchi dźak.**

W Njeßwacżidle, 15. haprleje 1912.

Ernſt Helaß, knježi cžeßła.

Pschiloha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. haprleje 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

15. haprleje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	50—53	93—99
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	80—87
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—40	74—78
4. žnadnje pizowane kóžbeje starohy	30—34	72—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	85—93
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	40—45	76—83
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	70—73
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—32	66—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—52	87—91
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—47	80—85
3. žnadnje pizowane	38—42	76—80
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	61—64	101—104
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—59	92—99
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—51	83—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	57—58	74—75
2. mjaßne	54—56	71 73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	69—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 13. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 18. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	10	60	10	75
" žołta	—	—	—	—	10	30	10	50
" nowa	10	30	10	50	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	25	9	33	9	10	9	40
Jećmjeń	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows (50 kilogr.)	10	50	11	—	9	95	10	15
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Boka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	—	4	50	4	—	4	50
Butra (1 kilogr.)	3	20	3	40	3	10	3	20
Pschenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka 50 "	11	50	14	70	14	—	16	—
Ssyno 50 "	4	30	4	50	4	15	4	50
Ssłoma 100 "	4	83	5	50	4	50	5	55
Prožata 323 schtuk, schtuka	15	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	7	30	6	85	7	35
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	7	30	7	15	7	65
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	7	90	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	8	30	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 70 np. hacž 10 hr. 90 np., rožka wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 65 np., jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 45 np. hacž 10 hr. 90 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 17 hr. 51 np. hacž 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 80 np. hacž 14 hr. 93 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

18. haprleje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 60 np. hacž 10 hr. 80 np. jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 3 hr. 20 np., jeja (mandl) hr. 97 np.

Wjedro w Londonje 19. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Miserikord. Dom. rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Dopołdnja w 10 hodź. rosrěčenje s konfirměrowanej žerbskej młodźinu w konfirmandskej sali. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wórowani:

W katholskej zyrkwi: Michał Schołta, kowar w Budyschinje, s Paulinu rodź. Müllerez mjen. Eignerez w Budyschinje.

S druhich wožadow: Robert Rychtar, dźěłaćer w Mjedźojsu, s Hanu Schüßez w Brěsy. — Pawoł Laser, hotowy wothladar w Khaßowje, s Paulinu Burnčźkez s Albershof. — Eduard Franz, friseur w Draždźanach, s Elsu Neuez w Scheschowje. — Khorla Hermann Schöna, hospodarski wjednik w Dobranezach, s Marju Marthu Schneiderez w Rakezach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Frieda Elsa, Roberta Juliusa Hückmanna, schwajzarja na Zidowje, dź. — Hedwig Martha, Gustava Sebastiana, rěsbarja na Zidowje, dź. — Kurt Rudolf, Ernsta Pawoła Rychtarja, fabrikarja na Zidowje, ß. — Johanna Gertrud, Khorle Oty Jakuba, leżomnoscerja na Zidowje, dź. — Hana Martha, Ernsta Bjedricha Mužika, žiwnoscerja w Cźichońzach, dź. — Frieda Martha, Bjedricha Augusta Förstera, žiwnoscerja w Sajdowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Martha, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelcźizach, dź. — Madlena, Wylema Adlera, molerja w Budyschinje, dź. — Erna, Bjedricha Hofmanna, bělerja na Zidowje, dź.

S druhich wožadow: Gerhard Pawoł, njemandź. ß. w Dźěchorjezach. — Johanna Elisabeth, Jana Augusta Ssmoka, žiwnoscerja w Cźetwjenych Noßlizach, dź. — Hedwig Alma, Khorle Klimanza Märza, skakarja w Počzaplizach, dź. — Sieglinda Margot, Bohuměra Hermanna Hänsela, wucerja w Nowej Wßy p. Huski, dź. — Mina Meta Ilsa, Maxa Goltza, palerskeho mischtra w Rakezach, dź. — Pawoł Richard, Jana Buscha, khěžerja w Rakezach, ß. — Kurt Gerhard, Khorle Augusta Müllera, fahrodnistcheho žiwnoscerja w Rakezach, ß. — Oswald, Jana Hermanna Pfeiffera, želesnistcheho dźěłaćerja w Rakezach, ß. (wumrjeł 1 hodźinu stary). — Gertrud Marja, Gustava Adolfa Pieschela, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Jan Willy, Jana Nowaka, khěžerja w Pßowjach, ß. — Kurt Jurij Urban, hospodarskeho hejtmana w Barcze, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 16. dźeń haprleje: Jan Sieber, žiwnoscer a wósnik w Dobruschi, 61 l. 2 m. 23 d. († w Cźornych Noßlizach, thowany w Dobruschi). — 17. Khrystiana Karolina, swud. Rößlerowa rodź. Eckhardtez se Sohlanda n. Spr., we wothladarni na Zidowje, 75 l. 3 m.

W katholskej wožadze: 11. haprleje: Johanna Kauzez, domjoza dź. w Budyschinje, 15 l. 9 m. 14 d. — 16. Marja Donatowa rodź. Papaliz w Budyschinje, 41 l. 7 m. 16 d. — Khorla Mildner, wuhnjet na Zidowje, 59 l. 1 m. 3 dn.

S druhich wožadow: Kurt, Richarda Helaßa, pohonca w Malej Borschczi, ß., 23 d. — Jurij Kubiza, wumjenkar w Stróži p. Rakez, 65 l. 7 m. 25 d. — Marja swud. Khěžnikowa, wumjenkarka w Nowej Schcźenży, 79 l. 21 d. — Hendrich Pataky, bětnar we Wulkej Dubrawje, 63 l. 4 m. 6 d. — Marja swud. Hanczowa rodź. Kruzig w Khróscze, 66 l. 7 m. 13 d. — Hana swud. Bornakowa w Minakale, 62 l. — Hana swud. Hofmannowa we Wadezach, 72 l. 4 m. — Jan Nedo, khěžeł we Wujezlu, 75 l. 3 m. — Kschescźijan Khorsa Nowak, wumjenkar w Mjeschizach, 74 l. 6 m. — Ernst Robert Schuba, želesnisti wothladar w Cźornjowje p. Pomorz, 50 l. 11 m. — Emma Elsa, Khorle Mérscha, žiwnoscerja w Jatsjobju, dź., 26 d. — Kurt Fleuti, wyschscheho schwajzarja w Lichanju, ß., 8 m. 5 d. — Marja, Bohuwěra Kreczmarja w Kóslach, mandźelska, 65 l.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedželu Miserikord. Dom. smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźa katechismußowa wucźba sa žerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Badestez.

Njedželu Miserikord. Dom. smeje rano w 7 hodźinach farat Domaschka žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach duchowny Bójz žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje farat Domaschka wucźbu s němskej mužskej młodoscu. — Pop. $\frac{1}{2}$4 hodźin smeje kschescźijanske towarstwo žónskeje młodoscze žwoju shromadźiznu w paczerskej jstwi. Tu je wołebje tež žerbska žónska młodosć witana, so by žo žerbske wotdźělenje towarstwa załožiło hodźiło.

Ssrjedu dopołdnja $\frac{1}{2}$12 hodźin je w zyrkwi němska spowjedź.

Praktiske, tunje a pschihodne žu

MAGGIowe poliwki w kóstkach po 10 pj., sa 2—3 talerje poliwki.

Bjes dalscheho sačźinka jenoż s wodu sa krótki czaß swaricź. Najnaležnischo je porucza

S. Sarjenk w Khróscźizach.

Sprattowu
pizu ſa kurjatka

a **crissel**
najlěpſche k plahowanju,
ſtajnje cžerſtwe na ſkładze porucža
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Mantle
a ſchlawchi
ſa jěſdne kola
dobreje hódnoſcže, hižo po 2½ mk.
kaž wſchě druhe **kolojěſdne wězy**
najtuńſcho porucža
Otto Büttner
(mějeczel S. Laſkowſki),
pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Ssuſchene
kaliforniſke aprikoſy,
italſke prünelle,
bělene kruſchwy,
italſke brěžki,
kulojte ſuſchenki,
franzowſke kathar.
ſłowki,
boſniſke ſłowki,
ſchipki,
ſigi,
datle,
měſchany ſad
po wſchelakich płacžiſnach porucža
Khorla Preisser jun.

Jako najlěpſchu pizu ſa
proſata a ſwinje
cžerſtwy
waſſlowy ſtamk
porucža
Pawoł Scholta naßlědnik
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

Nowoſcže
chenillowych
rubiſchczow
ſu dóſchke. Twora je jara rjana
a płacžiſny hódna.
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Lehmannez konditornja

na ſerbſkej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnoſcž: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,
baby
k ßwjedženjam jako dar ßo pſchihodžaze.
Roſeßlanje na wßy.
Wſchědnje cžerſtwe
khofejowe a cžajowe pjecžwo.
Ssamopjecžene
mjedowe tykanečki.

Nalětnje krejcžiſcžaze lěkowanje

ſ krejcžiſcžazym cžajom
ſe ſnamjenjom hrodowſkeje haptyki
pakcžik **1 mk.**
Krejcžiſcžaze pile
ſchleńza **50 pj.**
Krejcžiſcžaze kapki
bleſcha **75 pj.**
Na wßy ßo ſcžele. Jenož woprawdžite
w hrodowſkej haptyzy.
Pawoł Leidler.

Jotograſiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcže 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucža.
Wjazy krócž mytowany. — Saložene 1899.
Pſchimérne płacžiſny.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,
kaž tež **laty, blidarſke deſki**
a woßebje **ſuche tſěſchne pſchikrycža**
porucža
Franz Br. Miriſch
rěſak a hěblowarnja w Halſchtrowje. Telefon cžo. 10.

Sſerbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu měßaza wot ½11—12 hodžin.

Sprattowe
tykanzy ſa pßy

ſa wſchě raßy ßo pſchihodžaze,
pſchezo cžerſtwe porucža
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Skład
drainěrowanſkich
rolow
w Lětonju
porucža
drainěrowanſke, wónzuchowe a
wodowodowe roły,
nille žłoby,
kruwjaze, ßwinjaze
a proßaze korta,
ſ prěkuſchkom a bjes njeho,
zementowe platy
wſchelakich wulkoſcžow a muſtrow,
ſcžinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wſchelakich tołſtoſcžow,
tſěſchne namaſanje „optimus“
a kamjentnowuhlowy teer.
Teerowe kótły ſ pſchiſłuſchkom
ßo pſchepožcžuja.
Groczane,
ſcžinowe a papowe hoſdże,
hornczane ßudobje.
Brockmannowy
pizowanſki kalk
ſnamjenja A a B
po fabrikſkich płacžiſnach.
Emil Dietrich
w hoſcženzu w Lětonju.

Najlěpſchi
zentrifugowy wolij,
foſforokiſały
pizowanſki kalk,
kormjazy pólver,
mlokowy pólver,
butrowy pólver
porucža tunjo
haptykař Hennig
Viktoria-drogowanja
na ſuſelnſkej haßy 7.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčzi ßerbſki.
— Telefon čzißło 177. —
Vicheßadźowanie leżomnoſczow

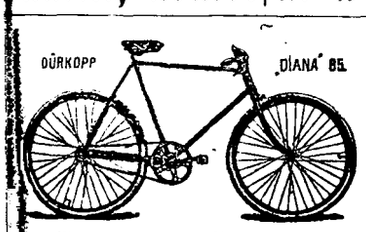
Dobru
pſcheńczną muku
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze koże,
kaž tež **wſchě druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wolnu
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a
pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecza „ſkoteje hwězdy".

Naju ſtajny ſkład
twarſkich materialijow
jako **kalka, zementa, ſchamottowych zyhelow, tonowych rolow,**
drainěrowanſkich rolow, ſkótnych kortow a žłobow,
gipſowych ſchpundowanjow, płotowych žerdkow, ßyrych deſkow wſchěch ſchěrjow,
ſchpundowanſkich deſkow ßucheje družiny, **ſchindźelowe paženje, laty,**
ſchnórowanſke lejſty, tſěſchnu papu, ſčzinowe pleczenje atd.
najnaležniſcho poruczamoj.
Rocksch & Hauser w Budyſchinje
twarſtwo a pſchedawarnja materialijow
na Schliebenſkej dróſy čzißło 9. Telefon 615.

Ssymjeńtne běrny
magnum bonum, Woltmann, Brocken
Induſtrie
ma na pſchedań zentnar po **4 mk. 50 pj.** a **4 mk.**
knježi dwór w Klinje p. Huczinach.
F. Sachse.

Th. A. Wällnitz naſlědnik
mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobhdlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczišnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary:
debjaze meble
wſcheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy,
paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

G. Urban w Kriebi w Hornjej Łužizy
poruczа ßwoje najnowſche modelle
ſczěhowazych družinow jěſdnych
kołow:
Dürkopp „Diana", Neckarulmſki
„Schip N. S. U.", „Phänomen",
„Eminent", „Molto", „Bonitas" a „Sulm" jěſdne kola.
Zonjaze kola ſe ßwobodnym běhom hižo po **70 mk.**
Wulku dźělbu prěnjoklaßnych **jěſdnokołowych mantlow** po $5^1/_2$ mk.
ſ rukowanjom na 1 lěto pſchedawam, tak dołho hacž ſklad doßaha.

I[a] **czěrjeńſke rjemjenje ſ jadriweje koże**
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchě
techniſke gumijowe a aſbeſtowe wězy
najtuńſcho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych czěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Ssymjenja!
Sa tudomne ſtrony najlěpje wupruhowane družiny
najnowſchich žnjow:
pólne ßymjenja,
warjenjowe ßymjenja,
kwětkaze ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
hadźenſke zyble
poruczа we wulkim wubjerku a derje
ſthadźazej tworje po kóždej dźělbje a po tunich płaczišnach
Khorla Preißer jun.

Prima motorſki, zylinderſki
a zentrifugſki wolij,
kaž tež kolmas a maſchinſki tuk
a wſchě techniſke tuki a potrjebu
poruczа po najtuńſchich płaczišnach
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych czěrjeńſkich rjemjenjow
a techniſkich wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Zyrkuß
E. Blumenfeld wudowa
w Guhrawje
najstarschi!

Napschemobĕženje, kotrež nĕkotre zyrkußy w nowschim cžaßu w nowinskich nastawkach a bjesliczomnych kopjenach se wschelakimi dopokasmami cžinja, direkziju zyrkußa E. Blumenfeld wud. w Guhrawje nusuje, ßwoju dotalnu reservu spuschczicz a na to pokasacz, so je mjes zyrkußowymi pschedewsaczemi ßwĕta zyrkuß E. Blumenfeld wud. najstarschi.

Zyrkuß E. Blumenfeld, kotryž ßu prjedownizy jeho dżenßnischich wobßedżerjow sałożili, je ßo poßlednje mĕßazy njeßmĕrnje powjetschik.

Wobdżiwanja hódny konjenz ma pódla wulkeje liczby

najnadobnischich raßnych konjow

tež wulku hromadu druhich drohotnych skludżenych skoczatow, mjes nimi

6 indiskich elefantow, 10 wjelbludow, nilske konje, lawy, känguruhi, zebry, zebusy, mjedwjedże, antilopy, lamy, pßy atd. atd.

Wobschĕrny stan w pschereßku 42 metrow mĕrjazy, wjele tyßaz pschihladowarjow wopschija a je pschę wschĕ njespodobnoscże ßłonza, wĕtra a deschcża schkitany.

Lĕtuschi program staroßławneho zyrkußoweho towarstwa raußche a wjeczorne kraje sjednocża. Tak wjele znamjenitych jimazych wobhladanja hódnych wĕzow njeje hischcże żadyn zyrkuß poskiczał. **Schtoż ßo wo tym rĕczi, njeje niczo, cžłowjek dyrbi to widżecz.**

Hacz do najwyschscheho skhodżenka wutworjena móz muskulow, pschekwapjaza duchapschitomnoscz, kruta disziplina, khrobłoscz, żelesny mĕr a groteskny humor w lĕtuschim programje zyrkuß E. Blumenfeld wud. najwyschsche triumfy ßwjeczi.

Genialni skludżerjo, khrobli jĕsdni, lubosne jĕcharki, khrobolazy kellerjo, njebojasni skłudżerjo a pusorni żortowarjo, wumĕlżzy a kumĕlniży, kotsiż we wschelakim nastupanju njepschetrjechomne dokonjeja, s krótka, schtoż jenoż na hladanje najwumyßlenischi cžłowjek k ßwojemu spokojenju ßebi żada, je direkzija ßławneho pschedewsacża w błyschczatym wobłuku do jeneho programa sjednocżika, kotryž po hódnoscżi, bohatoscżi a wotmĕnjenju njemóżnje pschetrjechomny rekord postaja.

Zyrkuß E. Blumenfeld wud.

wotmĕje **jenoż tsidnjowne pschedstajenje**

w Budyschinje

na żitnych wikach.

Pónd̄żelu, 22. haprleje 1/4 9 hodżin:

Gala pschedstajenje.

Wubjerk najnadobnischich poskiczenjow moderneho manežneho wumĕlstwa.

Billety ßo do prĕdka po poniżenych płacżisnach pschedawaju pola **Ernsta Hentschela** pschi theaterskim mĕstnje.

Powschitkowna sahorjenoscz, kotraż dobyczerski cżah zyrkußa E. Blumenfeld wud. w tukraju a wukraju pola młodych a starych, khudych a bohatych wot spoczatka pschewodżesche, jemu nadżijomnje tež w tutym lĕcże wschudże ßwĕrna wostanje, hdyż ßo jeho błyschczate zyrkußowe stany natwarja. Żadyn zyrkuß na ßwĕcże njemóże na tak ßławnu sańdżenoscz wróczohladacz, każ zyrkuß E. Blumenfeld wud., a direkzija ßo jenicżzy prózuje, so by tule ßławu dale sakhowała a pschisporjała, so by pschezo rĕkało:

Zyrkuß E. Blumenfeld wud.
w Guhrawje
najlĕpschi!

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjeczor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 17. | Sobotu 27. haprleje 1912. | Lětnik 71.

W sakskim ześmje

dóńdże pjatk tydźenja k wótremu wustupjenju konservativnych pscheczźiwo knjeżerstwu. Rěczńik konservativnych, dr. Mangler, knjeżerstwu pscheławodne sakroczowanje pscheczźiwo wschěm powróczerskim napinanjam porokowasche.

Sańdźenu póndźelu rospominasche ześo dźěławosczź nětczźischeho ześma. Jemu pschedležuja nimo měry ważne sakonje. Skoro połtsecza tyśaza petizijow je ześo ześmej pschipóśłako. Druhe lěta jenoż wokoło tyśaz. Też druhe dźěła śu nimo měry wobschěrne a sa lud ważne. Pschi najpilnischej dźěławosczi czaka na ześm hischcze wulke dźěło.

Sańdźenu wutoru stejachu na dnjowym rjedźe naschu Łužizu mjenje jimaze pschedmjety.

We rosprawjazej deputaziji wotpokasachmy s wulkej wjetschinu žadanja sozialdemokratow, so by ześo cźeladny sakoń w jich smyśle pschedźěłak.

Wo Drobjanskej hontwinskej należnosczi bě prěnja komora próstwu Drobjanow saczišła. Deputazija druheje komory pak na śwojim wobsamknjenju, so ma ześo Drobjanam pomhacź, jenomyślnje wobsteji, cźim bóle, dokelž je też sarjadniske śudnistwo Drobjanam prawo dało.

So mohłe deputazije dźěłacź, njebě sańdźenu śrjedu a schtwórtk žanych sjawnych poześedźenjow.

W schulskej deputaziji je dźěło tehodla khětro postupiło. Jednasche ześo wo pokracźowanskej schuli. Byrnjež konservativne śobustawy deputazije se wschej rasnosczu pscheczźiwo sawjedźenju pokracźowanskeje schule sa holzy rěczachu, ześo tola pscheczźiwo khłośam konservativnych sawjedźenje tejele schule wobsamkny. Nationalliberalni, śwobodomyślni a sozialdemokratojo rěczachu a khłośowachu sa holczazu pokracźowansku schulu, też sa powjetschenje hólczazeje pokracźowanskeje schule na wśach. Njech ześo tola naschi ratarjo prawje roshladuja, schtó śu jich śwěrni pscheczźeljo.

Wczera pjatk pschimasche śwobodomyślny Günther sakske ratarstwo. Sso skoźujo na spiś jeneho sastojnika ratarskeje pruhowarnje w Mökernje blisko Lipska, porokowasche sakskim, woześebje kužiskim ratarjam, so maja khory skót a so khripawosczź jich skota hischcze pschibjera. Knjeżerstwowy sastupjeŕ dr. Roscher Güntherej snapschczźiwi, so je tónle spiś jedyn hischcze jara mkody sastojnik spišak, liž Saksku a sakske ratarstwo mako snaje. Też dr. Hähnel tele poroki wotpokasawschi na to pokasowasche, so śu podkožki, na kotrež tónle sastojnik śwój spiś skoźuje, wopacźne. Teho dla njeśmě ześo jemu žaneje ważnosczе pschizpěcź.

Sekretariat kschesczźijansko-narodnych dźěłaczerskich swjazkow w Sakskej

je lětnu rosprawu wudał, s kotrejež je sczěhowaze wjedźenja hódne: W sakskim kraleśtwje śu kschesczźijansko-narodne dźěłaczerske swjazki pschewinywschi wulke sadźěwki jenoż pomału sakožk namakale. W tu khwilu runje pokoja wschěch sakskich pschemyślowych dźěłaczerjow śwobodnym (sozialdemokratiskim) swjazkam pschiśłuscha. W hospodarskim, prawnym a sozialnym nastupanju ześo sakszy dźěłaczerjo najnjepschihódnischo steja. Woześebje w sakskim khłownym pschemyśle, w khjeźnjach a śukelnjach (textilnej industriji) ma ześo temu tak. W pscherěsku je lětna msda sakskich textilnych dźěłaczerjow wo 150 hacź 200 hriwnow nižscha, hacź w Rheinlandskej a Westfalskej, tola je dźěłanski cźaś w Sakskej dlějschi. Hischcze bóle rosdźěl pola metallowych dźěłaczerjow wustupuje. W saksko-thüringskej metallowej industriji je lětna msda w pscherěsku 1008 hacź 1137 hriwnow, w Rheinlandsko-Westfalskej 1462 hriwnow wucźinika.

Pschi hibanju dla msdy śu ześo kschesczźijansko-narodne dźěłaczerske swjazki wospjet wobdźělike, mjes druhim śu ześo wone też s wusamknjenjom 35,000 metallowych dźěłaczerjow w Lipsku, Kamjenizy a Draždźanach potrjechike. Sozialdemokratija w Sakskej pscheczźiwo kschesczźijansko-narodnym dźěłaczerskim swjazkam se śłowom a a pišmom dźěła. Njeschczerpliwosczź na dźěłanischczu ma ześo najbóle sabudźicź. So je runje sakske knjeżerstwo sa nusne mělo, pschecźiwo traschidłam sozialdemokratije sakroczicź, doscź jasnje praji, so najwjetschi strach sa dźěłaczerske prawa a dźěłaczersku śwobodu w sozialdemokratiji leži.

Sakski stat wuhlowe składy kupuje.

Sakske statne żelesnizy dyrbja ześo prjedy abo posdźischo s elektriskej mozu cźericź. Teho dla je śebi sakske knjeżerstwo wotmyślilo, w kraju po mózność wjele wuhlowych składow nakupicź, so ześo njetrjebake posdźischo powyschenja płacźisnow a njedosahanja wuhla bojecź. Sswoje hižo wjele rospominane a s napjatosczu wocźakane projekty je knjeżerstwo nětko do pschedkohi sjednocźiło, kotraž je ześo runje śejmej pschepodała. Po njej chze knjeżerstwo wscho hromadźe wuhlowe składy sa $54^1/_5$ milijonow hriwnow pokupicź. Tele składy $949^1/_3$ milijona tunow wuhla wopschijeja a bychu sa potrjebu statnych żelesnizow na 500 lět dosahale. Tele składy leża w Bóschisko-Pěskecźanskich, Turchowskich, Großhermsdorfskich, Elstertrebnitzkich, Hennersdorfskich, Radschowskich, Hain-Kleinzoßenskich, Breitingenskich, Regiskich a Medewitzschikich stronach. 27 milijonow hriwnow kupneje płacźisny měle ześo sa dospołnjazy etat lěta 1912/13 pschiswolicź. Naš Serbow woześebje sajimuje, so chze stat też wuhlowe składy, wot Wětrowa a Bóschicz hacź do Pěskez dośahaze, pokupicź. Byrnjež bychu tele leżomnosczе do statoweho wobsedźenstwa pscheschkle, by śnadź tola hischcze dołho trało, prjedy hacź by stat tamnische wuhlowe składy wuwuźił. Stat by tele leżomnosczе najskerje hacź na dalsche ratarjam pschenajał.

Poźylnjenje němskeho wójska a łódźstwa

je ześo sańdźeny tydźeń w khežorstwowym śejmje rospominało. Khežorstwowy kanzler s Bethmann-Hollweg pschisna, so w nětczischim europiskim położenju žanu pschicźinu k njepokojenju njewidźi. Njedźiwajcy teho bychmy bjesśwědomicźi byli, hdy bychmy brónitosczź śwojeho wójska a łódźstwa po śwojich mozach njewobměrili. Němska je k wójnje hotowa, hdyž ześo jej wójna pschinusuje, tola swadu wona njepyta. Trjebamy śylne wobronjenje k sakhowanju měra, k swěicźenju śwojeho derjemęcza. Schtoż pjenježnu należnosczź poźylnjenja wójska a łódźstwa nastupa, njeśmě ześo se žanym wuměnjenjom wot sašadow stroweje finanzneje politiki woteńcź; pschetož žane wójsko njemóże bjes sakožka dobreho finanzneho hospodarstwa wobstacź, ale s dobom je śylne wójsko najśylnischi sakład dobrych finanzow. Skoźujemy ześo po sašadźe: Žane wudawki bjes sarunanja. Woześebje s lěweje strony je ześo knjeżerstwu husto porokowało, so je wono herbski dawk spuschczźiło a so je na jeho město wotstronjenje kontin-

genta palenzoweho dawka ſtajiło. Tu ßo wo rosdźěl něhdźe 20—30 milijonow hriwnow jedna, kotrež pſchi miliardnym etaczе pſchewjele do wahi njepada. Potom ßmy ßo wokſtajili, herbſki dawk namjetowacź, dokelž nochzemy měſchczańſke ſtrony hiſchcze bóle roskoricź. Proſchu tež ßobuſtawy najſwonkowniſcheje lěwizy ſe ßwojim pſchihłoßowanjom pſchedkohu podpjeracź.

Pruſki wójnſki miniſter ſ Herringen a admiral Tirpitz na to pſchiczińy poßylnjenja wójſka a łódźſtwa roskładowaſchtej. Konſerwatiwny ſ Putlitz na tym dwělowaſche, hacź je žadane poßylnjenje dwělowaze, a pſchecźiwo temu proteſtowaſche, ſo bychu ßo jenoſtronſzy ratarſtwu cźeże napołożiłe. S wotſtronjenjom palenzoweho kontingenta by połnózno-němſke ratarſtwo cźežko ſchkodowało.

Sćěhowazy rěčnizy nationalliberalny Baſſermann, ßwobodomyßlny Müller-Meiningiſki, ſ Gamp ſ khěžorſtwoweje ſtrony a Erzberger ſ zentrumſkeje ſtrony ßwoju ſwólniwoſcź k poßylnjenju wójſka a łódźſtwa wuprajichu. Jenicźzy ſozialdemokratoju ßo temu ſapowjedźa. S wotkal maja ßo trěbne pjenjeſy nabracź wo tym njeßu jenotliwe ſtrony hiſchcze pſchesjene. Tale wožna należnoſcź ßo jenej komißiji k wuradźenju pſchipokaſa.

Konflikt mjes pruſkim wójnſkim miniſtrom a zentrumſkej ſtronu.

Pſched někotrym cźaßom běchu wěſteho dr. Sambetha, leutnanta reſerwy, dokelž bě ßo naboženſkich pſchicźinow dla ſarjekł, jeneho druheho lěkarja ſkſchiwdźenja dla na duell žadacź, nuſowali, ſ offizěrſkeho korpſa wuſtupicź. Zentrumſki ſapóßłanz Erzberger tule należnoſcź pſchi wuradźenju noweje wojeńſkeje pſchedkohi w khěžorſtwowym ßejmje k rěcźam pſchinjeße. Wón khěžorowu kabinetſku ordru w Sambethowym padźe haańbu ſa kſcheſcźijanſki lud mjenowaſche. Pruſki wójnſki miniſter ſ Heeringen na to wotmolwi:

„Knjes Erzberger je rjekł, ſo je khěžorowa kabinetſka ordra w Sambethowym padźe haańbo, kotraž je ßo kſcheſcźijanſkemu ludej cźiniła. W tejle kabinetſkej ordrje pak ßo wuraſnje praji, ſo ßo cźeſtnoßudniſke pſchepytanje njehodźi, hdyž něchtó naboženſkich pſchicźinow dla duell wotpokaſuje. **Tola tajki muž njeßłuſcha do towarſchnych kruhow offizěrſkeho korpſa.**“

Tele ßłowa pola zentrumſkeje ſtrony a na zyłej lěwizy wichor roshorjenja ſbudźichu. Sapóßłanzy na wójnſkeho miniſtra roſpyrjeni wokachu, tola w zychonje njeběchu jenotliwe ßłowa kłyſchecź. Wójnſki miniſter hiſchcze khwilu mjelcźizy pſchi rěčniſkim pulcźe ſtejeſche a, hdyž jemu ſapóßłanz Gröber ßylne „Njeßłyſchane!“ napſchecźo cźißny, wotſtupi. Druhi ßejmowy pſchedßyda Paaſche potom pſchihłoßowanje nimale zyłeho parlamenta namaka, hdyž wójnſkemu miniſtrej ſ wótrymi ßłowami roſeſtaja, kak mało ſroſymjenja ma wón ſa ludowe ſacźucźa.

W bliźſchim ßejmowym poßedźenju zentrumſki wjednik Spahn w mjenje ßwojeje ſtrony pſchecźiwo ßłowam wójnſkeho miniſtra proteſtowaſche. Wón mjes druhim praji:

„Wo naboźnych pſchicźinach nochzu ßo wuprajicź. Němſke khěžorſtwo katholſku zyrkej pſchipóſnawa. Katholik njeßmě ßo w khěžorſtwje ſe žaneho ſaſtojúſtwa a ſe žaneho ſtatneho ſwjaſka wuſamknycź, dokelž wón nahlady wobßwědcza, kotrež jeho naboźnemu wuſnaczu wotpowjedaju. Tutón prawy ſchkit wójnſki miniſter katholikam wotrjeknje, a potom tež ſapſchijiecźe cźeſcźe, kotrež ßebi wón ſa offizěrſtwo žada. Wójnſki miniſter ßebi offizěrſtwo ſ wonka ſakonja ſtaji. Statny a wojeńſki khoſtanſki ſakoń duell ſakaſujetaj, wójnſki miniſter pak ſ offizěrſtwa teho wuſamkuje, kotryž je ſakonjej poßłuſchny.“

Wójnſki miniſter k temu mjelcźeſche a jenož ſ hłowu kiwny, hdyž ſapóßłanz Spahn ſe ßłubjenjom ſkónczi: „W komißiji budźemy ßo dale roſrěcźecź!“

Katholſke nowiny „Germania“ ßebi wotſtupjenje wójnſkeho miniſtra žadaju. Naſtawk pſchecźiwo njemu wone ſe ßadami ſapoczinaju:

Tole ßłowo, kotrež je pruſki wójnſki miniſter ſ Heeringen offizěram a reſerwnym offizěram do woblicza cźißnył, kotſiž naboźnje ſacźuwaju a teho dla nochzedźa duellſke mordarſtwo, ſe ſakonjom, naboźinu, nałożkom a prawom jenak jara ſaßudźene, ſkucźicź, dyrbi ßo jeho wuprajenje na tuteho knjeſa ßameho nałożicź. Jedyn muž, kotryž móže tajkule ſaßadu w khěžorſtwowym ßejmje ſaſtupicź, nima na cźole naſcheho wójſkoweho ſarjadniſtwa niczo wjazy pytacź.

Italſzy ßo na kupach ägäiſkeho morja ſaßydleja.

Italſke wójnſke łódźſtwo je kupu Aſtropolia wobßadźiło a tam měſtno k ſaſtaranju łódźſtwa pſchiprawiło. Wobßadźenje tejele kupy, kotraž ma wulke a bjeſſtraſchne pſchiſtawy w połnozy a połodnju, wuſpěſchne ßłědźenje a ſebracze łódźow, kotrež maju wójnſku kontrebandu, połóži.

Kſcheſcźijanſke wobydlerſtwo kupy Samos je pſchikhad italſkich łódźow ſ wulkim ſohorjenjom witało. Hdyž tam jedyn italſki torpedowſki ſaniczak pſched pſchiſtaw Vathy pſchijědźe, ßo wobßadła tamniſcheje turkowſkeje łódże „Iskamieh“ tak ſaſtróži, ſo wona hnydom łódźine podwodne ventile woczini, ſo by ßo łódź podnórika. Torpedowſki ſaniczak potom do „Iskamieh“ kulu a torpedo wutſěli, ſ cźimž ßo „Iskamieh“ do powětra buchny. Na to hiſchcze jedyn wutſěł ſcźežor turkowſkeje khorhoje, kotryž ſ wody tcźeſche, trjechi. Wobydlerſtwo pſchikhad italſkich łódźow witajo wokaſche: „Sława Italſkej!“ Italſzy ſ cźapkami machajo wotmolwichu. Na to italſka łódź „Filiberto“ 64 kulow do turkowſkich kaſarnow tſěli a jeny khorhojowy ſcźežor ſ turkowſkej khorhoju roſtſěli. Schtyri kanony, kotrež běchu loni Turkojo k podtłóczenju ſběžka kſcheſcźijanow wužili, ßo k trjebanju njeſchkódne ſcźinichu.

Italſki komandant ßebi potom wot wotpóßłanzow, kotrychž bě Samoſki wjerch k italſkej łódźi póßłał, žadaſche, ſo by ßo turkowſka khorhoj dele puſchcźiła a ßo jemu pſchepodała. Potom ßo hiſchcze wojſjewi, ſo budźe ßo bombardement woſpjetowacź, jeli ſo by ßo kſcheſcźijanſke wobydlerſtwo na nětajke waſchnje pſcheſcźěhało.

Dwě italſkej łódźi ſtej tež turkowſki pſchiſtaw Alatſate bombardowałej a tamniſchu ſchkrowu ſtaziju wupuſcźiłej.

Dardanellſka mórſka dróha

njeje ßo po bombrdementu italſkich wójnſkich łódźow hiſchcze pſchekupſkim łódźam wotewrika. S nim wuwożenje ruſkeho žita ſ połodniſcheje Ruſkeje cźežko cźerpi. Wuwożenje ruſkeho žita je dla ſawrjecźa Dardanellſkeje mórſkeje dróhi zyle ſaſtako. S tym ruſzy ratarjo, wikowarjo a kraje, kotrež ßu na pſchiwos ruſkeho žita pokaſane, jenak jara ſchkoduja. Žadanje Ruſkeje, ſo by Turkowſka Dardanellſku mórſku dróhu łódźam ſaßo wotewrika, njeje ßo hacź dotal dopjelniło. Turkojo ßo pjecźa boja, ſo mohli Italſzy tež ſ pomozu pſchekupſkich łódźow něſchto ſe pſchecźiwo Turkowſkej wuwjeſcź. Turkowſke knjeżerſtwo tež Ruſkej a Awſtriſkej njewěri. W połodniſchej Boßniji ßo nětkole awſtriſke wójſko ſhromadźuje. Tale powjeſcź je w Konſtantinoplu naſtróżiła. Po druhej powjeſcźi Ruſka ſ nowa ſ połodniſcheje Ruſkeje k turkowſkim małoaſiſkim mjeſam wójſko ſcźele. Tež pjecźa Ruſka a Italſka ſběžł mjes Bołharami w Mazedonſkej ſbudźicź pytatej.

Ruſke wojeńſke lětarſtwo.

Sa ruſke wójſko je ßo w Sſewaſtopolu wojeńſka lětarſka ſchula ſałożiła. W njej ßo 102 offizěrow a 200 podoffizěrow ſ 55 lětadłami wuwucźuje. Sa dwě lěcźe je ßo 77 lětadłow we wukraju nakupiło, ſ dźěła pak ßo tež w Ruſkej ßamej natwariło. Pſchedßyda powětrołódźſtwoweho komiteja, wulkowjerch Alexander Michailowicź, je napominanje ſa ruſki lud wudał, w kotrymž ßo praji, ſo nětcźiſcha liczba lětadłow ſa ſakitanje kraja njedoßaha. Kaž w Němſkej khěžorowy bratr Hendrich, tak nětko tež ruſki wulkowjerch Alexander lud napomina, ſo by pjenjeſy ſa wojeńſke lětarſtwo woprował, hewak by Ruſka druhe měſtno we wojeńſkim lětarſtwje ſhubiła.

Dźělenje zyrkwje wot ſtata w Jendźelſkej.

W Franzowſkej a Portugalſkej ßu demokratoju zyrkej wot ſtata dźělili a zyrkwi zyłe ſamoženje, haj ßamo zyrkwje ſebrali. W Jendźelſkej chze Waleſke wjerchowſtwo teho runja zyrkej wot ſtata dźělicź, tole dźělenje pak je zyle hinaſche, dyžli w Franzowſkej a Portugalſkej. We Waleſkim wjerchowſtwje zyrkej wſchě Boże domy, kapały, hrody atd. wobkhowa. Tež wſchě farſke ležomnoſcze zyrkwi ſawoſtanu. Parlamentej je ßo ſakoń wo dźělenju zyrkwje Waleſkeho wjerchowſtwa wot ſtata pſchepodał a drje tež wjetſchinu namaka.

Sběžk Marokkowſkich wojakow w Fezu

je ßo porazył. Prjedy hacź ßu Franzowſojo Fez ſaßo do ßwojeje mozy doſtali, ßu tam ſběžkarjo kaž dźiwje ſwěriſka ſakhadźeli. Wojazy ßu ßo pjecźa ſpjecźili, dokelž jim njeßu franzowſzy offizěrojo zyłu mſdu wupłacźili. Jich wobcźežowanje pola ſultana njeje žaneho wuſpěcha mělo. Wojazy ßwojeho hejtmana a něktrych druhich franzowſkich offizěrow morichu a ßo potom hromadźe ſ wobydlerjemi do domow Franzowſow a do židowſkich klamow dobywachu. Pſchi tym je ßo pjecźa něhdźe 1000 židow moriło. Franzowſojo ßo rjekowſzy wobarachu. Tſjo telegrafiſzy ſaſtojnizy ßa wot 2 hacź

6 hodź. wječor pschečźiwo 60 Marokkowskim sakitachu, tola skónczńje jich pschemochu a skónzowachu. Kaž krejlaczne tigry marokkowske žony franjenych offizěrow na žadkawe waschnje cźwilowachu, prjedy hacź jich domorichu. Sswojich mužow a bratrow napominachu, so bychu jim pschi draczinje pomhali. Cźi s hrosnoscźemi sa žónskimi njewostachu, franjenych wojakow tak dołho krjudowachu, doniž njewudychachu. W jenej franzowskej korczmje wschě wožoby skónzowachu, kotrež žo njeběchu s cźažom wukhowake. Sběžkarjo khěže, w kotrychž běchu offizěrojo bydlili, sapalichu a wobydlerjow teho runja morichu. Sběžkarjo na kónczkach žwojich hlebijow hkowy a cźrjewa Europjanow njeżechu.

Bórsy žo w pokodnischim měscze wutjěle tjělbow a kanonow franzowskich wojakow žkyschecź dachu, kotsiž běchu žo do města dobyli. Po něczim franzowszy wojazy Franzowsow, w domach wohlehnjenych, wužwobodźichu. Franzowske wopory sběžka žo 18. hapreje khowachu. Pschipoldnju Franzowsojo kanonadu do połnózneho městoweho dźěla sapoczachu a sběžkarjow rosehnachu. Tuczi běchu domy Franzowsow se snamjenjemi wosnamjenili, tak so žo jenož Franzowsojo morichu.

Poślednje powjesczе s Marokkowskeje dawaju spósnacź, so je spieczeńza w Fezu jenož sapoczatk dawno pschihotowaneho sběžka byka, kotryž dźrbjesche hakle po wotjěldźe sultana a sastupjerja franzowskeho knježerstwa, Regnaulta, s Feza wudyricź, kotryž pak dla njeszčerpnoscze někotrych wjednikow do cźaža wupražny. Sultana a Regnaulta chzychu na puczu do Rabata sajecź a skónzowacź. W Marokkowskej je mjenujzy rosschěrjene, so je sultan Marokkowsku Franzowsam pschedał, so žo wón jenož trjeba wotstronicź, so by žo krajej sažo jeho njewotwižnoscź daka. Dokelž žo sběžkarjo pschesahe spjeczkichu, sultan a Regnault w Fezu wostaschtaj a samóżeschtaj sběžk porasycź. S tym žu žo splahi swonka Feza wottraschike, žo sběžkej pschisamknycź.

Po powjesczach, kotrež žu do Schpanskeje dóschke, žo splahi na Rifskich horach k sběžkej hotuja. Na horach žu žo wohnje sapalike, so bychu žo Kabylojo w shromadźisnach seschli. Jena cźrjóda Kabylow chze žo pjecza do Franzowsow pschi Mulajaskej rěki dacź.

Revolnzija w Mexiku.

S Mexika je 46 měschczanow sjednoczenych statow połnózneje Ameriki do Texasa cźekko. Woni žu s Veracruza do Galvestona pschischli a wjele wo cźwilowanju a morjenju amerikanskich měschczanow powjedaju. Wostajiwschi žwojeho zykleho samoženja žu žo do Texasa pschecźahnyli. Sjednoczene staty budźa žnadź nusowane, s wójskom do Mexika sakroczicź, so by žo tam porjad postajił.

Powjedańczko s prěnich kschesczijanskich cźažow.

Na hórkach, kiž žo w Małej Asiji k městu Cesareji cźahnu, schtomy a kerki saschumichu a žo w cźerwjenych serjach sabłyschczichu, kotrež žo na njebju k wieczoru pokasowachu. Wot ranja cźopły wětr saduwasche a wužuschowasche pódu, kiž bě prjedy žo deschcźa napika, stschažujo s liscza a se kczeni kapy, kiž běchu žo na žłónzu kaž parle s morja žwětlike.

W tym cźažu žo s huscźiny postawa starza wunóri a žo k nahlemu swisskej bliżesche. Wottam bě na zyły kražny kraj a na romsku drohu widźecź, kotraž žo tu a tam kaž wulki had wijesche. Tu drohu běchu Romjenjo twarili, so bychu žebi knjejstwo nad makoasijskimi ludami wobkhowali a sawěscźili, kotrež žo wožebje wokoło krajiny Kappadozije rokoczachu.

Starz stanywschi do dala hladasche, jako by tu na někoho cźakał a tu hakle bě jeho zykleho widźecź, dokelž niskich kerkow w tym kónzu njeběsche. Jeho postawa bě mohł rjez hobrska a jeno trochu do prědka nakhilena, wobliczo wurasne, runjeż s brodu porosczene a niz bjes morschczenjow, žwědczeschе tola wo nadobnym duchu. Jeno dołhe włoży, kiž hacź do tyła wuběhowachu, srunane, ale žo kaž žłębro błyschczachu a wócźko žo starzej zyle hischcze s mjenom „toga", kotraž wot schije hacź do pjaty spadowasche a kotraž bě wokoło paża s jednorym rjemjenjom swjasana.

Dwěla njebě, so bě tónle mužski, po prawym schědźiwz, we žwojim cźažu wojak był, pschetoż żelesny pjerschczeń se žmjertnej hkowu sa to žwědczeschе. Taki pjerschczeń měwachu romszy prawidłowni wojazy a wožebje hejtmanjo, kotsiž běchu s najmjeńscha jónu w bitwje stali, wojujo pod khěžorowej thorhowju.

Na wožamoczenej drósy žo dwaj hibitej dypkaj pokasaschtej, pschikhadźazej wot Antijochije k Cesareji, a taj žo dale bliże a bóle do žiweju postawow pschewutworjeschtej. To běschtaj jěsdnikaj, kiž na srósnymaj konjomaj kołžaschtaj a po boku žo jimaj dołhi mjecz a na hkowje nahkownik błyskotasche. Hižo žo k temu městnu bliżeschtaj, nad kotrymž starz stejesche, kiž jeju wuhladawschi wschitkón wożiwny.

„Paulinje, Nikeforje!" radostnje sawoła a hkóż jemu s wjeżekoscźu dyrkotasche.

Jězdnikaj s dobom sastaschtaj a žo wobhladnyschtaj.

„Paulinje, Nikeforje!" radostnje sawoła a hkóż jemu s wjeżekoscźu dyrkotasche.

Jězdnikaj s dobom sastaschtaj a žo wobhladnyschtaj.

„Paulinje, Nikeforje!" žamżny hkóż wospjetowasche.

„Sskyschisch? Něchtó naż woła, ale schtó mohł naż tule znacź?" starschi wojak mkódschemu rjekny a pschi tym tón ras tež žlědźo horje pohladny.

„Ja to žym, Longinus, waju prjedawschi hejtman, a wocźakuju waju! Njesnajetaj mje wjazy?" S nowa starz sawoła a jeho hkowa žo pschi tych žłowach runje nad nimaj pokasa.

„Ty žam, knjeże, tole žy? Abo je to jeno twój duch, kiž je namaj s rowa napscheczo wuschoł?" tón ras mkódschi wojak wotmolwi, a na wobliczu wobeju towarschow bě widźecź, kak žo dźiwataj.

„Haj ja to žym s cźełom a s krwju a nihdy jako duch!" tak starz wotmolwi, „a witam waju dźenża jako žwojeju bratrow! Woeżakútaj jeno khwilku a hnydom po schcźeżzy k wamaj pschińdu, a chzetaj-li, dowjedu waju do žwojeho pschebytka. Wschako žo tak dołho wjazy widźeli njejżmy!"

„Knjeże, žy-li to ty, dha je to zyle wożbite sboże. Ale hdże dha bydlisch? A kak žy tola do tejele krajiny pschischoł?" tamny mkódschi, kiž Nikefor rěkasche, žo wopraschа.

„Wschitko wamaj powěm", starz Longin wotmolwi a nastaji žo do doliny, kotraż žo k drósy cźehnjesche. A hižo sa khwilku psched wojakomaj stejesche, kotrajż s konja skoczischtaj każ na roskas.

„Hejtmanje, naju knjeże a lubowany Longinje!" wobaj s dobom wupražnyschtaj a starzej napscheczo khwataschtaj, kotryż jeju k wutrobje pschiwiny jako žwojeju žynow. „Haj, ty to žy, zyły a njepschemėnjeny, runjeż žu cźi wkożby seschėdźike, runjeż je cźi wobliczo s brodu sarosiło!" starschi wojak Paulinus sawyska a jeho towarsch wospjetowasche: „Haj, ty to žy, mój knjeże, ale schtó je tebi prajił, so mój po tymle puczu pschijěchamoj? Ty žy na naju cźakał . . ."

„Haj cźakał žym, a to s wěstoscźu, ani, schtož hodźinu nastupa, žo njejžym mylił", Longin wotmolwjesche, dźerżo stajnje wobej towarschow sa ruzy a jimaj radostnje do wobliczа hladajo." Ale wo tym porěczimy, hdyż budźemy na hórzy w mojej khěżzy tule nad swiskom. Pójtaj, hnydom waju tam dowjedu. Mataj spuschcźomneju konjow? Schcźeżka njeje najkhmańscha . . ."

„Kaž wowzy staj. Ale cźeho dla žy žo do tejele žamoty wotżalił", Nikefor žo praschesche, a wjedże konja sa wusdu, scźeżowasche hejtmano, a dasche towarschej sady žebje hicź.

„Schto, njewěstaj dha, so je Cesareja moje narodne město a hacź tam je lědma pjecź honow* daloko?" Longinus žwojimaj hoscźomaj wukożowasche.

„A tam na hórzy je sawěscźe twój dwór?" Nikefor žo napraschowasche.

„Niz dwór, jeno khěżka, se sdonkow sestajana, pschetoż žym khudy każ wój."

„Kak temu tak? Ty žy tola bohaty byk . . ."

„Ale běch we žwojej duschi prosceł, nimajo teho bohatstwa, kotrež žebi tón Knjes żada, a teho dla žym wschitko rosdawak a žebi khude żiwjenje wuswolił."

„Wěmy, ty žy kschesczan. Tež mój žmój tutej wěrje pschikhilenaj. Ta je tebje s wójska wotehnała a ji k woli žy žo hejtmanskeje žłużby wsdał a do žamoty woteschoł . . ."

„Haj, tak je, Bohu budź sa to dźak!" Longin khutnje dopraji, hkowu powjeżnywschi na wutrobno. „A wěstaj, schto je mi moje nutskowne takle pscheměnikо?" Pomnitaj hischcze, kak žmy my tsjo runje pod žamym kschižom stali, hdyż na nim Khrystuż, Ssyn Boži, mrějesche? Tehdy, kak semja rjesche, skały žo pukachu, žłónzo žo pod mróczelemi skhowa, hdyż wón s wulkim hłożom sawoła: Dokonjane je, do twojeju rukow, Wótcże, poruczam žwojeho ducha.

„Haj, runje tak to bě̀sche", Nikefor dowobkrucżesche, tež Paulinus, s hkowu kiwajo, njerěczo pschihłożowasche.

„A ja žam žym na pschikas bohota Pilata jemu prawu stronu pschekłok, ale jeno hischcze něschto kapkow krwě a wody žo wuroni. Njehodźesche žo dwělowacź, wón bě wumrjeł, tutón wulki a lubosczе polny . . . A tola žym jeho sažo widźak żiweho, kaž žu jeho

* hono (stadium) = 125 krocżelow.

widżeli naschi, kotsiż stejachu pschi jeho rowje na straži. Wój tehdom to njejstaj wěrikoj, kaž tež nochzyschtaj wěricź, so žu pschi jeho žmjerczi morwi s rowa stawali, hačžrunje to tež mnosy Židża wobkrucżachu. Ale ja žym jeho na horje Tabor wot woblicża k wobliczu widżak. Sskyschach jeho hłóß a widżach, kak žo se žwojimi wucżobnikami dźělesche a bě mi we wutrobje tak žłódzy, kaž ženje prjedy, wožebje hdyž žwojim japoschtołam rjekny: „Data je mi wschitka móz na njebju a na semi. Dźicże teho dla a wucżże wschitke ludy, kschcżijcże jich w mjenje Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha; a wucżże jich wschitko džeržecź, schtožkuli žym wam pschikasak. A hlej, ja žym s wami wschitke dny hač do skónczenja žwěta.“ Haj, tak wón tehdy rěczesche. Pomnju derje, so bě to schtyrzyty dźeń po jeho s morwych stanjenju. A potom žwojej ruzy k njebju posběže a njebjo žo wotewri a wulka žwětkosć žo pokasa. Rossžwětleny a žohnujo žo nam s wocži shubi. S teho wokomika moja duscha jeno jemu žłuscha, a teho dla žym žo wot Pětra dak kschcżicź, kiž je jeho japoschtoł.“ Longin wotmjelkny a sasta na hórzy pscheď žwojej khěžku.

„Tež mój, knjeże, žmój husto wa nim powjedakoj“, Nikefor tež sa žwojeho towarscha wotmolwi, kotryž njerěczo na tamne žłowa posžłuchasche. Dwělowanja njeje, to bě profeta, abo hischcże wjazy, ale kajke by to potom s naschimi „bohami“ na horje Olympje było?“

„To je hola bajka! Njeje wjazy bohow, khiba jeno jedyn, a Khrystuß je jeho Ssyn!“ Longinus sawoka a ruku sasběže kaž na pschižahanje.

„Proschu tebje, knjeże, njerěcź takle, njewěsch dha, so je nasch khěžor Nero na podobne rěcże khostanje se žmjerczu dak wosjewicź, a so žu to hižo tyžazy w Romje se žwojim žiwjenjom saplacżili?“ Paulinus napominasche, a hnydom kaž by žwoje žłowa wobžarowak, žo hejtmana woprascha: „Tole, knjeże, je twoja khěžka?“

„Haj, mojej bratraj“, Longinus pschihłoßowasche. „Tule pod kólnju žwojeju konjow pschiwjasajtaj, ja žam jej napoju a naßyczu a wój pod moju tšěchu dóńdźetaj. A wamaj žym něschto pschihotowak: mam doscź swěriny a khlěba a něschto wina žu mi wczera s města Cesareje pschinjeßli. Tule je kožo s wrjóßa wamaj woběmaj“, starz doda, hdyž do jednoreje stwy sastupichu, a hnydom jimaj jěscź kasasche. Ale žam žo hotowasche won wuńcź.

„Hdże chzesch hicź, knjeże?“ Nikefor žo woprascha.

„Njeißym dha wamaj prajił, so wamaj konjow wobstaram?“ hejtman wotmolwi, na prosy stejo.

„Ty chzesch namaj žłużicź, naju knjeże a roskasowarjo?“

„Nihdy niz knjes, jeno waju bratr žym! Wój staj mojej hoscźej a ja waju žłużobnik!“

„To drje je wulke žłowo, ale knjeże, to by pschewjele było . . .“

„Niz pschewjele. Tež kwój staj mi něhdy žłużikoj. Jeno wostańtaj a jěstaj, proschu waju“, hejtman wotmolwi a wuńdże won. — Wobaj wojakaj na žo shladowaschtaj. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Namakane dźěczo.) Blisko husarskich kasarnow žu wutoru jenu něhdże schtěrilětnu holczku nadeschli, kotraž ani žwoje mjeno rjez njemóżesche, ani njewjedżesche, s wotkal je pschischka. Polizijaje dźěczo jenej žwojbje k wothladanju pschepodała. Holzynej starschej staj nasajtra dźěczo pytałoj. Běschtaj žebi myßlikoj, so je jo wowka pschi žebi sthowała.

— **(Budyschin jako kwartěr divisionskeho staba.)** Stab 3. divisije cżißko 23 žo prjedy abo posdźischo s Draždżan do Budyschina pschepokoži. Wěsty cżaß njeje hischcże postajeny. Wo tuttym wotpohladże je žo hižo pscheď nětotrymi lětami rěczało, runje kaž wo pokoženju jeneho jěsdneho a artillerischeho regimenta do Budyschina.

— Kaž je snate, žo we Wuriskim lěsku restawrazija natwari a žo hat k cżołmowanju pschiprawi. Tele dny žu tam sapocżeli dźěłacź a sakožk k jenej verandże pokożili.

— Po rosprawje Zitawskeje wikowanskeje komory je Weigangez lithografowarnja sańdżene léto mało spokojazy wunoschk měła. Wotwos do Ameriki je s wyßokimi złami tak poczeženy, so je nimale zyle pschestał. S wjetschim wuspěchom je Budyska waggonowa a maschinska fabrika dźěłała. Wona je 644,000 hriwnow cżisteho dobytka wunjeßła, tak so je 16 prozentow (1910: 14 proz.) dividendy wudźělicź mohła.

— (Njewinowacże saßudżeny.) Skoro njewěrjomny cżertowski njeskutk stóstniskeho dźěsćza pscheczźiwo žamžnemu nanej je žo sa 22 lět wukopak. W lěcże 1890 dźowka nětko 63lětneho prjedawscheho polizista Henki se Spremberga pola Nowosalza tuteho winoawsche, so je ju wumozował a pscheď žudom žwoje wuprajenja s pschißahu wobkrucżi. Henku k khostańi na 2 lěcże saßudźichu, a wón dyrbjesche žwoje khostanje we Waldheimje wotpokucźicź, hačrunje njepschestawajzy wobkrucżesche, so je bjes winy. Pscheď něhdże 7 lětami, hdyž bě Henka hižo 15 lět s khostańe puschczeny, dźowka skhori a žo na žmjertnym kožu wusna, so je žwojeho nana s falschnej pschißahu do khostańe pschinjeßka. Stóstniska dźowka wumrje, tola jejni pschiwusni, kotsiż běchu žo wot Henki wotrjekli, jejne wusnacże samjelczachu. Hakle něhdże pscheď lětom njesbožowny nan wo dźowżynym wusnaczu shoni. Henka bě žo s dźowku semrjeteho rěsniskeho mischtra Thiemana w Budyschinje, kotryž mějesche žwoje rěsnistwo pschi mjaßowym torhoschczu, woženik. Sswój kwaß mějesche wón tónžamy dźeń, na kotrymž žo jeho pschichodny nan druhi krócź woženi. Po žmjerczi žwojeho pschichodneho nana jemu wjetsche samoženje pschipadny. Wón teho dla žwoju žłużbu spuschczi a žebi korczmu „Lusatiu“ w Budyschinje kupi. Wot tam žo wón posdźischo do Draždżanskich stron pschecżahny a žo wot žwojeje žony dźěli. Wjes dwěla žu jeho dźowku k wopacżnej wobstórżbje wobrěczeli.

— Ssuche njepłódne wětsiki hižo dwě njedżeli njepschestawajzy s ranja a poknozy duja. Stysknimje ratarjo a sahrodnizy sa deschczom shladuja. Wětsiki žu semju tak wußuschiłe, so je s městnami hižo woda w studnjach saprahnyła. Tež w rękach a rěczkach woda dźeń wote dnja wotebjera. Měrzłe deschczíki njeběchu hischcże dołho wußuschenu semju pschemokałe, a teho dla je žo swjerschna wloha se semje bórsy poshubiła. Ssuchoty a nózneje symy dla žo rostliny jenož jara mało roswiwaju, a tu a tam žu luki hischcże schěre. Nastata schkoda móże žo jenož s wutrajnymi deschczemi wurunacź. Tež w lěžach žu liscże, trawa a žłanje hižo saßo wusthle. Wohnjowy strach teho dla saßo lěžam hrosy. Hižo žu powjescże wo lěžnych wohnjach dóschke. Pola Croßena nad Wódru je žo 1200 jutrow wjerchowskeho hohenzollernskeho lěża s wohnjom sniczíło. Pola Essena je žo wutoru 500 jutrow schmrěkow spalilo. Tež se Solingskich a Duisburgskich stron žu powjescże wo lěžnych wohnjach dóschke.

— Na Budysko-Wojerowskej želesniskej cżarje žo w nowym jěsdnym planje wot 1. meje wulke pscheměnjenje s tym stanje, so budża cżahi na tejle cżarje pschichodnje se spěschnoscżu 40 kilometrow město dotalnych 30 sa hodżinu jěsdźicź. Cżahi něschto sažo (hačž 9 minutow) do Budyschina pschijědżuja a do Wojerez něschto posdźischo wotjědżeja. Pjatk žo nózny cżah hakle 1/4 11 hodżin s Budyschina puschczi, s cżimž wón hischcże pschisamknjenje wot cżaha dostanje, kotryž s Draždżanskeho hłowneho dwórnischcża 9 hodżin 34 minutow wotjědże.

Se Sskonkez. Wutoru dopołdnja staj žo tu konjej jeneho wosa, Budyskemu regimentej žłuschazeho, spłóschikoj. Na městnje, hdżež žo pucź do Hnaschez wotdźěli, jedyn kóń padże, a s dobom wós do jeneho płota sawadźi, kotryž žo rosbi, potom žo wo telegrafowu žerdź s takim wotmachom wrjeßny, so žo telegrafowe groty rostorhnychu. Dokelž bě žo tež wós cżežko wobschkodźił, žo konjej wupschahnyschtaj a do Budyschina dowjedżeschtaj. Posdźischo žo wobschkodżeny wós trochu saßo hromadu stwari, žo k jenemu druhemu sapschahej husarskeho regimenta pschipowßny a žo do Budyschina dowjese.

S Budestez. W Budestezach žu žrjedu rano wokoło 4 hodżin blisko Müllerez drogowych klamow jeneho wo pomoz wołazeho muża sběhnyli. Wón bě s koła padnywschi žebi jene wóczko rosrasyk a žebi snutska cżěło tak wobschkodźił, so njemóżesche žam stanycź. Zuseho, kotryž je wikował, najprjódzy do putniskeje korczmy donjeßechu. Wot tam žu jeho dźeń posdźischo do Budyskeje měschczańskeje hojernje dowjesli.

S Korsymja. W pschadowni Friesez bratrow je 21lětny dźěłacźeŕ Düring cżežko do njesboża pschischok. Wón žo s jenym cżérjeńskim rjemjenjom shrabnywschi někotre krócź wo wjerch cżißny. Wbohi cżłowjek je žebi nosy a ruzy wjazy krócź skamał.

Se Zicżenja. Sańdżenu wutoru rano žu sady Zicżenja na želesnizowej cżarje, hdżež bě žo pschejěcź dak, Hendricha Khorlu Gunczu, dźěłacżerja pola mebloweho transporteura w Draždżanach, morweho namakali. Wón bě 63 lět stary a žo w Biskopizach pola Lubija narodźił a sawostaji wudowu, tola žanych dźěczi. Ssrjedu tydżenja bě wot domu woteschoł a njedżelu se Shorjelza žwojej žonje list pósłał, kotryž na to pokasowasche, so ma myßle, žo žameho skónzowacź. Pjatk žu jeho cżěło w Hodżiju khowali.

S Jaßenzy pola Njeßwacżidła. Tele dny bě žo 16lětny žyn tudomneho knjeżeho wowczerja s jenej žłużobnej holzu pschi

dźěle pscherěčžak. W nahłym hněwje wón holzu straschnje skaka. Wo tym shoniwschi wowčzeŕ ßwojeho ßyna nabi. Wot teho cžaßa je ßo hólz shubił.

S **Baczonja.** W nozy wot schtwórtka k pjatkej ßu ßo paduschi do domu tudomneho pjekarja Gabela ſ woknom nuts dobyli a ſe jstwy žonjazy skoty cžaßnik a něschto pjenjes kradnyli. Dale ßu ßo woni spytali do fary a do domskeho kublerjow Delana, Rebischa a Ssmoły nutskamacž, tola ßu ßo tam wotehnali. W Cžornezach ßu pola kublerja Wrobla pißanske blidko rospacžili. Ssu pak ßo podarmo prózowali; pschetoż pytanych pjenjes njejßu tam namakali. Ssnadź ßu paduschi cži ßami, kotśiž ßu wośpjet w Hodźiju a druhdże pobyli, kotśiž pak ßu ßo pschezo bjes ßlěda shubili.

S **Maleschez.** Wótre wojowanje dla žónki staj wóndano dwaj bacžonaj na wuhenju tudomneje paleŕnje wubědźikoj. Ssylnischi ſ njeju druheho ſ tajkej mozu ſ pyskom rubny, so wón do wuhenja nuts padny. Dokelž ßo wot ßrjedź haprleje w paleŕni wjazy njetepjesche, sbity drje ßasaty, tola hischcže žiwy dele pschilecža. Palerjo jeho tam ſ dźěru, ſ kotrejž ßo ßasy won bjeru, wucžahnychu. Pol hodźiny wodychnywschi bacžon wotlecža, so by ßebi druhdże statok pytał.

S **Maleschez.** Njedźelu popołdnju je tu inspektor wo skotoplahowanju Dietrich ſ Budyschina pschednoschk wo plahowanju kosow měł. Po jeho namjecže ßo kosyplahowanske sjednoczenstwo sałoži, k kotremuž 33 wobydlerjow pschistupi. Sa pschedßydu gmejnskeho pschedstejiczerja Žura, sa městopschedßydu kantora Polaka, sa pokładnika pjekarskeho mischtra Czecha, sa sapißarja schewskeho mischtra Ssykoru, sa jeho naměstnika hoscženzarja Lipicža, sa saradźerja kosow a kósłatkow Ernsta Kulku a sa dźerżerja kósła žiwnoscżerja Paulya wuwolichu. Do wubjerka ßo Pólnik a Schmidt sa Maleschezy a J. Barsch sa Plußnikezy wubrachu.

Se **Suborniczli.** Sańdźenu njedźelu pschipołdnju bě w brunizowej jamje „Olba“ woheń nastał. Něhdże 100 dźěłacżerjow ſ pomozu schtyrjoch ßykawow woheń saliwachu, hacž bě po pjecžhodźinskim dźěle strach nimo. Na pomoz sawołana parna ßykawa Budyskeje waggonoweje fabriki hakle k wopalnischczu pschijědże, hdyž bě woheń shaschany.

S **Hucžiny.** Tudomnemu zyrkwinskemu wucžerjej Hajnikej je ßo kantorski titul spožcził.

Se **Sderje.** Nasche wucžeŕske město, kotrež bě ßo ſ pschesßydlenjom knjesa wucžerja Scholtу do Budyschina wuprósdniko, je ßo ſ knjesom wucžerjom Hajnu ſ Rózanta wobßadźiło.

S **Rakez.** „Lipa“ wotmě sańdźenu njedźelu ßwoje schtwórte poßedźenje. Knjes pschedßyda jo w pschitomnoscži 22 ßobustawow wotewri ſe spěwom: „Sskawna Sskowjanschczina nascha.“ Sapiß poßlednjeho poßedźenja ßo sa prawo spósna. Jako nowe ßobustawy ßo pschijachu jenohłóßnje Khorla Schczěpank ſe Scheschowa, Handrij Kruža a Arnoscht Nycža ſ Trupina. Dopißy běchu dóschłe wot knjesa kapłana Deleńka, towarstwa „Czornobóh“, knjesa wucžerja Nawki ſ Radworja, kaž też pscheproschenja wot „Jutrnizy“ a „Lipy Sserbskeje“ na jich sakoženske ßwjedźenje. Dale ßo lěcžneho ßwjedźenja podótknychmy, schtož pak w pschichodnym poßedźenju dowuradźimy. Też ßo wulět do Wulkich Sdźar dojedna a ßo tam $^1/_2$4 hodźin popołdnju pojědże. Ssobustawy, kiž maja myßle ßobujécž, chzyke ßo pola k. pschedßydy do 1. meje samolwicž, hdźež móża ßebi też sastupnu khartku wotewsacž. Pó krótkej sabawje ßo poßedźenje skónczi w pschitomnoscži 20 ßobustawow se spěwom: „Nasche Sserbstwo ſ procha stawa.“ Na saßowidźenje 5. meje we Wulkich Sdźarach.

W Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje wobydleŕstwo po wěrywusnacžu wobsteji: se 67,301 evangelskich, 8506 romsko-katholskich, 228 druhich kscheścžijanow, 8 židow, 27 bjes wěrywusnacża.

S **Biskopiz.** Kultußowy minister dr. Beck je wutoru tudomny seminar w pschitomnoscži sastupjerjow sakskich seminarow a tudomnych schulow ſ rěcžu poßwjecził.

S **Rjechanja.** W tudomnych stronach ßu ßo schtwórtk w nozy paduschi na někotrych městnach nutsdobywali. S domskeho tudomneho kublerja Nutniczanskeho ßu 20 hriwnow kradnyli. Też gmejnskeho pschedstejiczerja Petricha wopytachu a khamory a kschinje pscherychu, tola pjenjesy njenamakachu. Też pola hoscženzarja Mikana w Njesnarowach a kublerja Schneidera w Stwěschinje ßu ßo paduschi nutskamali, tola njejßu pjenjesy namakali, sa kotrymiž jeniczży błědźachu.

S **Krjebje.** S jenym hospodarskim wosom ßo sabjerajo je ßo dwaczecżilětny strowy jeniczki ßyn tudomneje swudowjeneje Krausoweje, kotrež bě loni žiwnoscž ßwojeho nana namrjeł, ßmjertnje pschemohł. Dokelž měješche mkody cžłowjek njewuprajne bolosce w žiwocže, hnydom po lěkarja póßłachu. Tón poruczi, jeho hnydom do kliniki dr. Boetera do Shorjelza dowjesc. Snjesboženemu bě ßo cžrjewo pukko, cžehoż dla bě operazija nusna. Ta drje je ßo poradźiła, tola bórsy po tym je mkody Krausa wumrjeł. Jeho jeniczki bratr je ßo psched někotrymi lětami w jenym tudomnym hacže tepił.

S **Mikowa.** Ssrjedu 24. haprleje ßu dźěłacżerjo tudomneho Mehlingez rěsaka na Zymplanskim puczu pola deskoweje sahrody morweho muża namakali. Hamtski pschedstejiczeŕ je jeho jako dźěłacżerja Augusta Neumanna ſ Turjeho spósnał, kotrež je ßrjedu dopołdnja do Běleje Wody na ßudnisku termiju skasany był. Najskerje je wón na želesniski cžah khwatał a ßo pschi tym ſ Bożej ruczku sajał.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Žonu ratarja Bredemanna w Bulerizach bě Wojerowski kawniski ßud k 50 hriwnam khostanja sańudźił, dokelž bě w Njedźichowje wodźanu butru pschedawała. Pschi chemiskim pschepytanju bě ßo wupokasało, so jejna butra 28 prozentow wody wopschijesche, mjes tym so je jenož 16 prozentow dowolenych. Bredemannowa ßo pschecžiwo wußudej powoła a dozpi, so ßo jejne khostanje na 10 hriwnow poniži.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Wóßomnacželětny schkleńczeŕ G. P. Behr ſ Kóstow bě ßo na jenej schěsczlětnej holzy na njepózcžiwe waschnje pschepschimał. Jeho k jastwu na 8 měßazow sańudźichu.

× 24lětnu ßłużobnu dźowku Donatez ſ Pschiwcžiz, hižo wośpjet khostanu, winowachu, so je w Langenwolmsdorfje ßłużobnej dźowozy Greczelez ßuknju kradnyła. Njedoßahazych dopokasmow dla Donatez wuwinowachu.

× We Worzynje 1850 narodźeny dźěłacżeŕ P. Schönberg a 1890 w Budyschinje narodźeny dźěłacżeŕ Fr. A. Schneider staj na njenaturske waschnje se ßobu wobkhadźałoj. Schönberga k jastwu na 1 lěto a Schneidera k jastwu na 3 měßazy sańudźichu.

× Schěßnacželětny K. Haufe ſ Budyschina a pjekarski wucžobnik M. T. Sommer ſ Kubschiz běschtaj ſ wukhowarnje w Obercunnersdorje cžełkoj a wot tam do Budyschina pucžowałoj. Tu ßo wonej do wobydlenja Haufoweju starscheju dobyschtaj a swoblekaschtaj ßo drastu Haufoweho nana. Durje jeneho khamora rospacžischtaj a ſ jeneho kaschcža samknjeny kaschczik wsaschtaj a jón rospacžischtaj. Do 12 hriwnow, kotrež w nim namakaschtaj ßo dźělischtaj. Někotre nalutowarńske knižki Haufa ßobu wsa a je ßwojej ßotsje w Draždźanach pschepoda. Haufu w Draždźanach a Sommera w Budyschinje sańapichu. Pschiliczżiwschi 3 dny jastwa, k kotrymž bě kawniski ßud Haufu sańudźił, Haufa 4 měßazy 2 dnjej a Sommer 4 měßazy jastwa dosta.

× Fabrikskeho dźěłacżerja Gustava Hanuscha ſ Klukscha běchu loni dka straschneho cžělneho franjenja k 20 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na jedyn tydźeń sańudźili. So by ßo khostanja sminył, ßo wón rosßudźi, cžeknycž. Trěbne pjenjesy chzyschе ßebi wón ſ paduchstwom wobstaracž. Wón ßo teho dla w nozy 26. januara w Hucžinje do sastanischczoweho twarjenja statnych želesnizow dobu, pjenjes pak tam žanych njenamaka. Duž jedyn tłóczнik, někotre wokolniki a jene nowe jěsdne koło, kotrež bě ßo po želesnizy ſ Kamjenizy pschiwjesło, ßobu wsa. Koło wón posdźischo pola Noweje Wśy do Sprewje cžißny. Hanuscha k jastwu na 8 měßazow sańudźichu.

Přilopk.

* Nahłu ßmjercž je w Sohlandże nad Spr. w tamnischim Grumbtez rěsaku 21lětny dźěłacżeŕ Richter póndźelu wumrjeł. Prósdne drjewowe lowrije prjecž storkajo Richter mjes storkacżej pschiińdże, kotrajž jemu wutrobno smjecżeschtaj.

* (Sapaleŕ ßo wusnał.) Něhdże 10 sapalenjow je ßoschwajzaŕ Kother ſe Žitawy wusnał. Napadne bě, so bě skoro wschudźom, hdźežkuli bě wón poßłużił, woheń wudyrił. Nětkole jeho sajachu. Dołho prějo je nětko tola pschidał, so je sapałał, mjes druhim też lěß na ležomnoscži klóschtra Marijneho Doła pola Žitawy, kotrež loni pschi wulkej ßuchocže wulku schkodu nacžini. Też w Pósnańskim je satykował, wscho hromadże je na wjazy stow tyßaz schkody nacžinił.

* (Sso spałika.) Dźowzy wikowanskeho pomoznika Erby w Žitawje bě ßo pschi satepjenju do nęscže jeje bluſa sapałika, prjedy hacž mózachu pomhacž, bě ßo cžežko wobschkodźika a je nětkole w khorowni ßwojim ranam podležała.

* (Wjazy króczne njesboże na želesnizy.) Pola Częskeho Broda ßo dohladowaŕ Flaschik do straźnika Doubrawy da a jeho se ßwojim nožom pschimasche. Doubrawa na kolije cžekny. W tym

wokomiku Winsko-Draždžanski spěschnik pschihna. Doubrawowa žona to wušłyscha a pschiběža, so by žwojeho muža ſ kolijow wutorhnyła. Tola to bě posdźe. Ju žamu cžah hrabny a rosmjecže a na pjecź a dwazeczi metrow daloko žobu wleczeſche. Doubrawu pak lokomotiva cžežko srani a na bok cžišny, tak so jara wobschkodźeny leža wosta. Tež Flaschikowu žonu, kotraž žwojemu mužej na pomoz pschikhwata, lokomotiva popadže a cžežko srani. Flaschika sajachu.

* (Mjes storkačžomaj žo satkóčžił.) Na rjadowazym dwórnischczu w Schlauroithu pola Shorjelza rjadował Petzold mjes storkačžej dweju wosow pschiúdže a žo tak žylnje rosmjecže, so hnydom wumrje. Wón chzyſche ſa dwě njedźeli žwój kwaß měcź.

* (Wješeły kuß na želesniznu.) Pucźowazym na želesniznu ſe Sprotawy do Grünberga žo wóndano prawje natorže. W Hermsdorfje dyrbjeſche cžah tež nakkadne wosy do Grünberga žobu wſacź. Tute nakkadne wosy wſachu žobu, ale ſa to wostajichu woßobinſke wosy na staziji ſtejo. Duž w Hermsdorfje cžakazy pucźowarjo njemóžachu saſtupicź. Teho dla dyrbjeſche žo cžah wróczicź, so by ſabyte wosy pschiwjeſł. Ale ta wěz saßo do boka dźeſche. Město woßobinſkich wosow pschipowßnychu saßo nakkadne wosy. Tak dyrbjachu ſ nowa žo po prawe wosy wróczicź a potom hakle mózachu ludźi žobu wſacź.

* (Swoje žiwjenje woprował.) We Wolfſteinu w Rudnych Horach tſilětna holczka do pschepkawjeneje rěki padny. Želesniczny straznik Uhlig žo do žołmow wjerhny, dźěczo drje wutorže, ale žam žo podnóri.

* (S lěkarſtwom žo ſajědojcźiłe.) Pola Katowiz dźěczi lěkarſtwo wupichu, kotreż bě ſ morfijom naměſchane po pschedpißu a jich maczeri wukaſane. Tſi dźěczi žu na to hižo wumrjeke, ſchtwórte je bjes nadźije khore.

* (Wotprawjenje mordarja.) W Pytemju w Hornjej Schleſyſkej žrjedu rano montera Valeruža, kotrehož bě loni nasymu žud tſi krócź k žmjercźi wotßudźił, wotprawichu. Wón bě žobuſtaw Kowolloweje zwólby mordarjow a ſapalerjow, kiž bě poliziſtu Pnicka moriła. Kowolla žameho tehdom pschi ſajimanju ſatſělichu, Valeruža pak ſajachu. Kat bě tón krócź Schwietz ſ Wrótžlawja.

* (Pschekſchiwjerjowy kónz.) Něhdže milijon hriwnow pschekſchiwiwſchi bě pschekupz Juſt ſ Lohburga w ſakſkej provinzy cžeknył. Jeho cžěło žu tele dny pola Magdeburga ſ Łobja wucźahnyli. Juſt je pschekſchiwjenja jako pschedſtejicźeŕ Lohburgſkeje nalutowarnje a wupožcźernje ſkucźił.

* (S njekedźbliwoſcźu hólza ſatſělił.) W Eſſenje je jedyn 16lětny pschekupſki wucźobnik na dróſy ſ njekedźbliwoſcźu jeneho dwanaczelětneho hólza ſatſělił.

* (Bratr bratra ſatſělił.) Sswojeho bratra je tſinaczelětny žyn straznego miſchtra Poſſarta w Sswientochlowizach ſatſělił. Pschi hrajkanju ſ nanowym žkužbnym revolverom žo jemu tſělba žama wot žo wutſěli a dwanaczelětneho bratra trjechi.

* (Nježkyſchane wotrěczenje.) Samožity privatuž Lohſa we Weißkirchlizach pola Czopliz bě žebi pißomnje zyle krucźe ſ dźiwadłowym žkužobnikom Pfeiferom w Turnu wucźinił, so dyrbi Pfeifer jeho pschichodneho žyna ſa pjenjeſy moricź. Sa 2500 krónow mějeſche Pfeifer jeho pschichodneho žyna, ſ mjenom Ludwiga, ſatſělicź. Hnydom jako ſawdak pschichodny nan najatemu mordarjej 250 krónow ſapłaczi. Pißomne wucźinjenje wo morjenju ſ podpißmom pschichodneho nana bě najaty mordaŕ hižom dostał a tuteje ſtraſchneje brónje nětko na to wuźiwaſche, so by wot njeho hiſchcźe wjazy pjenjes wudrjewał. So by žo Lohſa ſ jeho paſorow wuſžwobodźił, žo rosžudźi, žam hrósbnu wěz poliziji woſjewicź. Duž polizija wobeju a tež žobuwjedźazych ſaja.

* (Dźiwne pscheměnjenje.) Pola Glogawy doſta wěſta žwójba wot ſdaleneje wyſchnoſcźe powjeſcź, so běchu jich nana na drosy ſmjerſnjeneho naſchli a ſo žu jeho nětko pokhowali, dokelž běchu žlědźenja ſa tym, ſchtó wón bě, podarmo byłe. Nimo teho dyrbjeſche wudowa hiſchcźe pokſta hriwnow ſa pokhowanje ſapłaczicź, ſchtož wona tež ſcźini. Tak zyła žwójba wo žwojeho ſeźiwjerja žarowaſche, ale w tychle dnjach žo wón zyle ſtrowy a cźiły do žwojeho domu wróczi. Ta wěz mějeſche žo takle. Wón bě w bliſkoſcźi dźěło doſtał, ale žwojim žwójbnym to njebě k wjedźenju dał. Prjedy pak bě jemu něchtó jeho papjery, kotreż běchu wěſo jeno na jeho mjeno wuſtajene, pokradnył, to pak wón njebě wyſchnoſcźi woſjewił. Hdyž bě nětkole tutón paduch jeho papjerow na drosy wumrjeł, jeho na mjeno wobbkradnjeneho pokhowachu.

* S njekedźbliwoſcźu je w Filehnje w Pósnańſkej jedyn 19lětny piwarſki pomoznik 20lětnu njewjeſtu telegrafiſta Löchnera ſatſělił. Lohkomyßlneho tſělza žu ſajeli.

* (Smjerſnył.) Na pucźu ſ Cermmenaua do Voigtsdorfa (w Hobrſkich Horach) žu jenu ſ poßlednich nozow dźěłacźerja Wolfa morweho namakali. Na kromu pucźa žo žydnywſchi, bě wón wušnył a ſmjerſnył.

* (Sabyte nalutowanſke pjenjeſy.) Wſchelazy ludźo maju pjenjeſy w nalutowarnjach leżo, tola žebi na to njepomyßła, ſo mohłe tele pjenjeſy ſpadnycź, hdyž žo žana dań njepſchipißuje. W Barlinſkej měſchcźanſkej nalutowarni žo na pſchikład wot 91 nalutowanſkich knižkow ſa 38 lět njeje nicžo wróczo žadało, tak ſo žadanja na tele pjenjeſy ſa pſchichodne ſchěſcź měßazow ſpadnu. Wjele wjetſcha je liczba lutowariow, kotſiž žo njejßu ſa 30 lět pola nalutowarnje ſamolwili, a kotrychž kapital žo nětko wjazy njedani. Hiſchcźe wjetſcha je liczba nalutowarniſkich knižkow, kotrychž wobßedźerjo njejßu žo ſa poßlednje 25 lět wo žwój kapital poſtarake.

* Wjelewukhwaleny eugoform, kotryž dyrbjeſche pokhromu ſa dwaj dnjej ſahojicź, njeje nadźije dopjelnił, kotreż žu žo na njón ſtajake. Skótni lěkarjo žu tutón nowy žrědk w Badenſkej na wjele městnach nałożili, tola nihdźe njeje žo poradźiło, pokhromu ſa dwaj dnjej wulěkowacź. Knježeŕſtwo je teho dla pſchikaſało, ſo dyrbja žo poſtajenja, k potlóczenju pokhromy wudate, krucźe pſchewjeſcź.

* Dla pſchekſchiwjenja želoweho dawka žu kublerjej Lenzej w Schönbachu 60 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napokożili. Po jeho poruczności běchu w jeho hoſpodarſtwje k warjenju a pjecźenju ſkótnu žel trjebali.

* (Saßudźenje jeneho ſchulerja.) W Magdeburgu žu ſchulerja Kocha, kotryž je loni w oktobrje wyſchſcheho wucźerja Ismera a potom žebje žameho ſatſělicź ſpytał, dło ſpytaneho ſaraženja k jaſtwu na 4 lěta ſaßudźili.

* (Njeſbože ſ lětadłami.) W Johannisthalu pola Barlina ſtaj lětaŕ Schade a jeho wucźomz Badowſki 5 metrow wyßoko do žo ſraſnyloj. Lětadle žo rosbiſchtej. Badowſki žebi ruku, nohu a hłowu srani. — Mjes Zehlendorfom a Wannſeeom ſtaj wojeńkaj lětarjej leutnantaj Engwer a Solmitz ſ wyßokoſcźe 300 metrow dele padłoj. Pſchi tym je žo leutnant Engwer žmjercź ſtraſchnje ſranił. Leutnant Solmitz, kotryž pſchi nim na lětadle žedźeſche, ſe žnadnym wobſchkodźenjom woteńdźe.

* (Elektriſka moriła.) W Katowizach motorowy wós elektriſkeje želesniznu dwělětnu holczku, hdyž chzyſche naboczku khódbu wopuſchczźiwſchi pſches drohu pscheběžecź, hrabny a hnydom mori.

* (Kak žu w městach wulizy rosßwětleli.) W Lipſku prěnje rosßwětlenje ſ wolijowymi lampami hody 1701 dostachu. Prjedy běchu pónojczki ſe žmoku a wucźlane tſchěſki k temu trebali. Netko ſhotowichu žedmjo klampnarjo 700 latarniczkow a wolijowych lampkow. K ſaßwěcźenju małe rěbliki a žužohowe kijeſchki nałożachu. K wopomnjeczu na tónle wulki poſtup we rasßwětlenju bijachu w Lipſku woßebite „Wopomujeńſke pjenjeſy“. Tak žo cžaß měnja. — 11. auguſta 1801 w Pariſu prěni krócź płón žwěcźeſche. Ale to ſaßo na bok wosta. W Londonje žo 1804, w Barlinje 1826, w Draždźanach 1828, w Lipſku 1838, w Žitawje 1858, płón ſawjedźe. — A dźenża budźemy ſkoro pytacź dyrbjecź tu thěžku, hdźež njeby elektriſkeho a ſchtómě kajkeho wumjelſkeho žwetła było! — A pſchi wſchitkim ſwonkownym žwětle haſcha žwětło ſ njebjeß we hłowje a we wutrobje!

* (Wjelekrócźneho ſapalerja ſajeli.) Na dworje pola Krazawy w Czechach bě ſ krółta wulki woheń był. Tukachu na Schwajzarja Kothera ſe Žitawy kiž bě tam ſłužił, žo bórſy po wohnju ſ procha měł a ſhubił. Sa tón cžaß polizija wußlědźi, ſo bě w Altenburgſkej a we Krotoſchinje we Schleſyſkej tež woheń wuſchoł, hdyž bě tam Kother žłużił. Runje tak je podhladne, ſo je žo w Žitawſkej tworni a na kuble pola Žitawy paliło. Hdyž tam Kother dźěłaſche. Dźiwajo na tnte žylne podhlady žu Kothera ſajeli.

* (Na rukomaj ſmjerſnył.) Wowczeŕ w Schotiſkej, kiž bě žebi ſe žwojim žynkom w měſcze wěży wobſtarał, pschińdże duzy domoj do žněhoweho mjeczela. Nan wumucźnjeneho hólczka na ruzy wſa, ale hdyž bě ſ nim takle jeho njeżo hodźinu ſchoł, žo na dobo dohlada, ſo bě dźěczo ſmjerſło. Wón žo mało njewuſtróži. Ssam mozow ſhubiwſchi ſkhowa dźěſcźowe cźěło pod ſchtomom do žněha a potom dale domoj dźěſche. Naſajtra, hdyž bě žo wuwjedriło, po cźěłko dóńdźechu.

* (Semjerženje.) S wudyrjenjom woheńbluwazeje hory Chiriqui na kupje Boca del Toro je žo wjele indianſkich wžow wupuſcźiło, a tyßazy cźłowjekow žu žmjercź namakake. — Boca del Toro je kupa bliſko Panamy. Hižo dawno žo ſemjuſpytnizy wo Panamaſki kanal dla vulkanſkeje formazije tamniſcheho kraja boja.

Satrafchna katastrofa, kotraž je žo nětkole njedaloko kanala staka, te wobojenja wobkrucza.

* (S automobila padnył.) Schulet David bě pola Budžejowiz na póstowy automobil je sady salěšł, ale padny ſ njeho duzy pschi jěsdže a žo tak czežko srani, so na to semrje. Jeho macž je, sadwělowawschi nad žmjercžu žwojcho žyna, žebi nětkole ſ jědom sawdaka a je spytaka tež žwojej druhej dźěšczi sajědojczicz. Macž je morwa, hólczezomaj žitadź žo žiwjenje sdžerži.

* (Prěni slět ſ Jendželskeje do Irlandskeje.) Lětaŕ Wilson je ſ lětadkom ſ Jendželskeje nad morjom do Irlandskeje pscheleczał. Slět nad morjom derje dźěsche. Hdyž žo lětadko pola Enniscorthy na kraj puschczi, motor wulkeho deschcza dla dźěkacz pschesta. Wilson dyrbjesche rucze na jenym makym polu k semi slecz a do jeneho płota sawadźi, pschi czimž lětadkowe wokschidka na kruchi dźěchu. Lětaŕ njesranjeny wosta.

* (Schpanisti kral tsi milijony frankow namrěł.) 29. oktobra 1911 je w jenej bludnizy w Fraquevilli w Franzowskej bohaty franzowski kubleŕ Albert Sapane wumrjeł. Hdyž jeho testament wocžinichu, ſ wulkim spodźiwanjom widžachu, so bě wón žwoje zyle samoženje, tsi milijony frankow wuczinjoze, schpaniskemu kralej wotkasak. Spodźiwanje bě czim wjetsche, dokelž Sapane njebě ženje niczo se Schpanskej abo jejnym kralom czinicz měŕ, a dokelž czetku sawostaji, kotraž mózesche te tsi milijony lěpje trjebacz, hacz kral Alfons XIII. Wschitzy žebi myžlachu, so žo kral wulkomyžlnje herbstwa k lěpschemu czetki wotrjeknje. Tola běchu žo mylili. Też ša kralow je žiwjenje pschezo drózsche, a Alfons žebi myžli, so dyrbi milijony bracz, hdyžkuli žo wone jemu poskicza. Wón je žudnistwu w Saint Gaudensu wosjewił, so herbstwo nastupi, dokelž je žo testament czinił, hdyž je wotkasaŕ hischcze duchownje strowy byk. Sapanowa czetka je pschecziwo testamentowej płacziwosczi skórzbu sapodaka. Tak k prozeżej mjes schpanistim kralom a czetku dóńdże.

* (Satrafchne sczěhwki dynamitoweho rosbuchnjenja.) W płuwazym magazinje w Bombayu (w jendželskej Indiskej) je 30 zentnarjow dynamita rosbuchko. Pschi tym je žo 9 matrosow, kotsiž na jenym czołmje jědžechu, do powětra funknyło a žo ſ czołmom shubiło. Wjele mil daloko koło wokoło žu žo wschě woknowe schkleńzy wutłóczile.

* (Anarchistiski njeskutk.) W Sevilli (w Schpanskej) je jedyn anarchist ša pschedstajenja w dźiwadle jenu bombu czižnył, kotraž se satrafchnym wrjeskom rosbuchny. Někotre wožoby žo morichu, 20 žo czežko srani. W nastatej czischczenzy žo mnosy ludžo wobschkodźichu.

* (Na rěžy Nilu dwě łódźi do žo srasyłej.) Dwě parnej łódźi, ſ kotrymaj žo wjele wulětnikow wjesesche, stej na Nilu do žo srasyłej. Jena ſ łódžow ſ 300 wožobami žo potepi. Ludžo žo ſ druhimi łódźemi a czołkmami wukhowachu. 17 czełow je žo ſ wody wucżahnyło. Wscho hromadže je žo něhdże 50 wulětnikow tepiło.

* (Woheń na łódźi.) Na parnej łódźi „Ontario", ſ Baltimory do Bostona wjedżazej, woheń nasta. Pola Montauk Printe łódź na brjoh sczahnychu. Na njej bě 90 puczowarjow. Wukhowanske łódże žu žo jej na pomoz wotpóslałe. Wschitzy puczowarjo žu žo wukhowali. Posdźischo je žo woheń na łódžiny prědni dźěl samjesował.

* Wo tepjenju łódże „Titanic" žu žo, hdyž bě pjatk łódź „Carpathia" wukhowanych do New-Yorka dowjesła, nadrobnische powjesczе w nowinach wocżischczake. Jedyn tepjeŕ łódże „Titanic", kotryž ſ kapitanom Smithom we wokomiku potepjenja na mostowej łubi stejesche, powjedasche: Hdyž bě žo pośledni wukhowanski czołm na morjo puschcził, žo woda psches móst pschiwali. Kapitan, kotryž hižo hacz do kolenow we wodże stejesche, sawoła: „Hólzy, žwoju winowatosczi sczе czinili, njeżadam niczo wjazy wot was. Njech žo kóždy žam sa žebje stara. Bóh žohnuj was!" Potom wón płakaze dźěczo, kotrež na mosczе pódla njeho stejesche, na ruku wsa a ſ nim do morja skoczi. Jedyn wukhowany Jendželczan tepjerjowe wuprajenje wobkrucżi. Wón praji, so je kapitana ſ dźěsczom pod paža płuwacz widżał. Kapitan Smith je dźěczo do jeneho czołma sběhnył, žam pak žo sapowjedźił, do czołma stupicz.

Thomas Cormic, jedyn młody Irski, praji, so je do morja skocził, hdyž je žo „Titanic" ponórika. Hdyž wón k jenemu wukhowanskemu czołmej pschipłuwa, žu jeho ludžo w nim prjecz storkali. Runje tak je žo jemu pola jeneho druheho czołma seschko, hacz stej jeho dwě irskej holzy do jeneho czołma sczahnyłej. Hdyž je pośledni czołm wot łódże wotjěł, žu hischcze sta mužow, žonow a dźěczi płakajo, žałosczo a žo modlo pschi wobkoženju delnjeje łubje stałe. Jenož někotsi mějachu wukhowanski paž, kaž žo sda, dokelž njeběchu žaneho dostacz mohli.

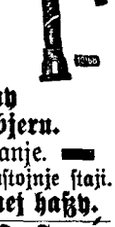
Pschi sražanju łódże do lodowoje hory mužojo ſ wjetscha ſ khartami hrajachu, mjes tym so žony musikalischim pschednoschkam pschipožkuchachu. Puczowarjo njemějachu sražanje sa straschne a žo komdžachu, žo swoblekacz a žo ſ wukhowanskim pažom wopažacz. Na hobrszy dołhej łódźi žamo hischcze na łubju pschischedschi strach njespósnachu a žo žamo sarjeknychu, do wukhowanskich czołmow stupicz. To je też pschiczina, kotrejež dla staj milijardar Astor a jeho mandželska žydko, w prěnim czołmje jimaj poskiczeny, wotpokasakoj. Posdźischo, hdyž strach wschitkim jažnje psched wocżomaj stejesche, žo wutrobu jimaze a hnujaze podawki stawachu. Mnosy puczowarjo žo rjekowsy sadżerżachu. Isidora Strauža, kotryž žwoju žonu pschi pschewjedżenju na wukhowanski czołm podpjerasche a kotryž chzyschе potom sa njej pschińcz, matrosojo wróczo storczichu, dokelž dyrbjachu žo jenoż žony a dźěczi do czołma puschczicz. Na to žo też jeho mandželska sawróczi a muža wobjimajo praji: „Bjes tebje njeńdu". Thaussigowa dyrbjesche žo ſ mozu wot jejneho muža wottorhnycz a žo do czołma dowjesez. Adjutant Butt dwanacże puczowarjow satsěli, kotsiž chzychu žo psches žony do czołma pschecżischczecz.

Robert Daniels ſ Philadelphia powjedasche: Wužlękach žo runje, hdyž łódź do lodowoje hory sawadźi. Połnahi na łubju khwatach, hdżež bě wulka měschenza, dokelž bě elektriske žwětło haslo. Mužstwa kapitanej poželuchachu, tola puczowarjo žo kužachu a žo drapachu kaž wrótni. Pschi tym bě njepschestawajzy hrósbny ropot žłyschecz, ſ kotrymž lód wo łódžinu sczénu tschipjesche. Žony běchu ſ džěla w nóznej drascze, ſ džěla ſ hudžbnych salow w pyschnej drascze ſ brillantami debjeni pschińdźechu. Czołmy žo w najlěpschim rjedże pjelnjachu. Žony, kotrež žo komdžachu, žo do czołmow czižnychu. Prěni czołm $^3/_4$12 hodżin wotjědże. Widżachmy hnydom, so bě łódź shubjena. S mužstwa žu žo mnosy w žwojich kojach pschi sražanju do lodowoje hory rosmjatli, teho runja mnosy puczowarjo prěnjeje klažy, kotrychž kabiny daloko prědku leżachu. Mnosy běchu mjes rosbitki satkużnjeni a žo ſ łódžu potepichu.

Ia **czěrjeńske rjemjenje ſ jadriweje koże**
wschěch schěrjow,
konopjane a gumijowe schlawchi,
kaž też wschě
techniske gumijowe a asbestowe wězy
najtuńscho porucża
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych czěrjeńskich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Liebsch,
žudniski aktuar św. žłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Něcži žerbski.
— Telefon czižko 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscžow.

„Skhoriwschi na saßaku
wumpjeru,
mam po naloženju 1 kuska **Zuckerowеho patent. lěkarskeho mydła** zyle czište wobliczo. Wasche mydło czaž žiwjenja trjebam. O. K."
Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najžylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naślěd., **Strauch a Koldy.**

Kolowe separatory
tunje a **dobre**
a ſ pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucża

Budyska zentrala kolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.
Stare maschiny
žo do płaczenja bjeru.
— Dołholětne rukowanje. —
Kóžda maschina žo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haży.

Trjebany sofa
— a wschě **nowe meble** —
mataj tunjo na pschedań
C. Kubasch & Co.
w Budyschinje na Scharfenweg czo.1
pódla kronprynzowskeho mosta.
Sofy a **matrazy** doma a swonka doma pschepólstrujemoj.

Dowolam ßebi wosjewicz, so wot 1. meje ßem ßwoje rěčnistwo niz-wjazy hromadże s knjesomaj rěčnikomaj Wesserom a Hochheimom, ale **ßam** wukonjam.

Moja pißarnja je **w Budyschinje na Wallskej drósy cźißko 12 delka.**

—— Telefonowe cźißko 765. ——

Rěčnik Waltaŕ Lehmann.

Rěcźu ßerbsti.

Burske towaŕstwo w Rakezach

śměje, da-li Bóh, jutsje, njedźelu **28. haprleje,** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gäblerez hosćenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy naležnje **pschedßydstwo.**

Wot ßoboty 27. haprleje
a pschichodne dny
transport ßucźelnych kruwow
blisko k wocźelenju pschedawam.
Jan Krjenz we Wokrancźizach.

Po žadanju maja ßo ležomnosće, sawostajenstwu žiwnosćerja **Handrija Recka** w **Khróśće** ßluschaze, jako:

1. **Khěžkatska žiwnosć cźißko 6** wopalneho katastra na kopjenje 6 ležomnostnych knihow sa **Khróst** pola Minakaka, wopschijaza sahony cźißko 11 a 13 sahonskich knihow sa Khróst,
2. lěßnu a pólnu ležomnosć na kopjenje 36 tych ßamych ležomnostnych knihow, wopschijazu sahony cźißko 113, 208a a 360b tych ßamych ležomnostnych knihow,
3. łucźnu ležomnosć na kopjenje 44 tych ßamych ležomnostnych knihow, wopschijazu sahon cźißko 158c sahonskich knihow sa Komsk,
4. pólnu ležomnosć na kopjenje 84 sahonskich knihow sa Komsk pola Minakaka, wopschijazu sahony cźißko 113, 114 a 115 sahonskich knihow sa Komsk, hromadże 2 hektaraj 83,7 ar wulka a s 58.41 dawskimi jenosćemi wobcźeżena,

29. haprleje 1912, popołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w **Khróśće** pola Minakaka s tam ßo namakazym žiwym a morwym inventarom na dobrowólne waschnje na pschedawacź.

Ležomnosće, pod 1—4 mjenowane, ßo jako jena žiwnosć wobdźełaju a ßu hromadże s inventarom wot wjeßnych grychtow na 6549 hriwnow taksěrowane. Krajna wopalna kaßa ležomnosće, pod 1 mjenowaneje, 3830 mk. wucźinja.

Woßebite pschedßadźowanske wumĕnjenja, wopißma wopalneje kaßy, wobdźedźeństwowe sapißy, wucźahi ležomnostnych knihow a inventarowy sapiß móża ßo pola kral. hamtskeho ßudnistwa w Budyschinje, wo jstwje cźißko 146 wobhladacź. Też ßo wotpißy sa saplacźenje pißanskeje placźišny dawaju.

W Budyschinje, 17. haprleje 1912.

Kralowski hamtski ßud.

Sosy,
pjerate matrazy,
nakładźenske matrazy,
grocźane matrazy
porucźa
Wähner
pschi žitnych wikach.

(K temu cźißku pschikoha.)

Wscho wjedro wudźerżaze dobre jejanjeßerki ßu moje
žołte italske kury.
Jeja k nałaźenju po 10 pj. pschedawam.
Otto Linke, hosćenzaŕ
w Cźichońzach p. Budyschina.

Wisitne khartki
cźischcźi spěschnje a tunjo
Ssmolerjez knihicźischcźerńa.

Ralbičanska »Lilija«

wuhotuje

njedźelu 5. meje 1912 w Ralbicach

zabawny wječor.

Započatk ½8 hodźin.

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

SSerbski wjeczor we Wulkich Sdźarach

njedźelu 5. meje 1912 w Ssykoriz hosćenzu

wjeczor wot ½8 hodźin.

— Spěwy, dźiwadło a bal. —

Wschĕch lubych Sserbow a wschě ßerbske towaŕstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschujetaj

Ssykora, hosćenzaŕ. **Rakeczanska „Lipa".**

Sostupne khartki po 30 pj. ßu pola kk. Ssykory kaž też pschekupza Hajescha doprědka dostacź.

Njedźelu 28. haprleje 1912 wjeczor ½8 hodźin

śměje

ßerbske towaŕstwo „Jutrniza"

pola **Wcherez w Njeßwaczidle**

ßwój

4. ßałożeńśki ßwjedźeń.

Na njón najwutrobnischo pscheproschuje

pschedßydstwo.

Bruny wallach,
podßobnik, je, dokelž je wysche, na pschedań w Ssemichowje cźo. 9.

Khěža
s rjanej wulkej bělernju (blejchu), hdźež wjele měschcźanow płoko, s makej hródźu, kruchom pola je dla wobßedźerjowje staroby hnydom jara płacźišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawaŕni Serb. Nowin abo na bělernskej drósy (Bleichenstraße) cźißko 4 pola Schołcźicź.

W Brěsynje pola Hucźiny je **khěža** cźißko 25 se sahrodu a polom na pschedań. Dalsche je shonicź pola wikowarja Schimanka w Ssmochcźizach.

Žiwnosć
2—12 kórzow wulku, kupicź pytam. Posćiżenja chzyke ßo we wudawaŕni Serb. Nowin s napißmom 4340 wotedacź.

Krónojty ßwěcźnik sa petrolej se 4 lampami k dele a horje cźahanju je tunjo na pschedań na wulkej bratrowskej hoßy 6.

Kruwa
s cźeleczom je na pschedań we Wjeßelu cźißko 23a p. Minakaka.

Młoda podßobna
kruwa
je na pschedań we Worzynje cźo. 23.

Khěža
w Bóschizach cźißko 33 s 1½ kórzom pola, zyle pschi khěži leżazym, s 18 dawskimi jenosćemi, je se sahrodu sa 3500 hriwnow na pschedań. Twarjenje je nowe.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczom, wolazych a dźełacźeŕske ßwójby pyta hnydom abo pozdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźišćiowni knjesa Heinr. Mohra.

Strowy hólczez, kotryž chze
pjekaŕstwo
nawuknycź, hnydom wucźbu namaka pola
Handrija Ketka, pjekaŕsk. mischtra w Drozdźiju.
Dybsacźny pjenjes ßo dawa.

Dźak.

Hana Khrystiana swudowjena Mikanowa rodź. Frenzelez w Porschizach je naschemu mißionstwu

300 hriwnow

wotkasała.

Njebocźiczkej ßmy sa wopornjwu luboscź k naschemu mißionstwu psches row s wutrobu džakowni.

W Lipsku 19. haprleje 1912.

Evangelsko-lutherske mißionstwo.
Prof. D. Paul, mißionstwowy direktor.

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. haprleje 1912.

Placzißny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

22. haprleje 1912.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	48—51	91—97
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—46	79—86
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—40	74—78
4. žnadnje pizowane tóžeje staroby	30—34	72—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—49	83—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	40—44	76—82
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—37	70—73
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—32	66—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—50	75—79
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—46	79—84
3. žnadnje pizowane	37—40	75—78
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	85—90	115—120
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—57	95—97
3. žnadnje wuwite wot zyza	49—53	89—93
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schschižењow w starobje hacz do 1¼ léta	58—60	75—77
2. mjaßne	56—57	73—74
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	69—72

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 20. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 25. haprleje 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	10	75	11	—
„ . . . . žołta	—	—	—	—	10	50	10	75
„ nowa	10	45	10	60	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	9	25	9	38	9	25	9	50
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	—	10	50	9	75	10	50
Wows	10	50	10	60	9	95	10	15
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Boka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	—	19	—	18	—	20	—
Berny	4	—	4	50	4	—	4	50
Butra . . . . 1 kilogr.	3	—	3	20	3	10	3	20
Pschenična muka 50 „	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 „	11	50	14	70	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 „	4	30	4	50	4	15	4	50
Ssłoma . . 100 „	4	83	5	50	4	50	5	55
Prošata 573 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	30	6	85	7	35
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	30	7	15	7	65
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	7	90	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	30	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 70 np. hacz 10 hr. 90 np., rožka wot 9 hr. 35 np. hacz 9 hr. 65 np., jećmjeń wot 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 75 np., wowß wot 10 hr. 45 np. hacz 10 hr. 90 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 17 hr. 77 np. hacz 18 hr. 02 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 14 hr. 80 np. hacz 15 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

25. haprleje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacz 10 hr. 80 np. jećmjeń wot 10 hr. 70 np. hacz 11 hr. — np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 50 np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hacz — hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., utra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. 10 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 26. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedzelu Jubilate rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske predowanje. ½12 hodźin budże rosrěczenje s konfirměrowanej němskej młodźinu. — Tydźenske sastojnske dźeła smeje duchowny Tischer. — Wutoru popołdnju w 3 hodź. smeje žónske towarstwowni.

Wórowani:

W katholskej zyrkwi: Pawoł Wittig, kamjenjeczischczeł w Budyschinje, s Bertu Heklez w Budyschinje. — Alfred Weichel, dźełaczeł w Budyschinje, s Hańžu Džißlawkez s Nowodwora.

S druhich wosadow: Ernst Höhna, tyscheł w Myschezach, s Johanu Ryczeriz w Ssulschezach. — Alwin Garten, „skałar w Semizach, s Almu Wjenkez w Spytezach. — Ernst Pětschka, samkar na Židowje, s Außußu Gruhlez w Bolborzach. — Ernst Bartusch, fabrikar w Ssemichowje, s Marju Leschawiz tam. — Gustav Emil Ritter, hospodarski pomocznik we Luscu p. Pomorz, s Helenu Augustu Ssykoriz tam. — August Wylem Hansky, pohonc w Draždźanach, s Hanu Helenu Hubjenzez w Cžornjowje p. Pomorz. — Jan Pawoł Zähr, žiwnosczeł w Delnjej Hórzy, s Hanu Marju Schwarzez w Boschezach. — Khorla August Lowka, klamar w Maleschezach, s Hedwigu Arnoldez w Hrodźischczu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Herbert Hans Edgar, Jurja Alberta Härtmanna, dźełaczerja pod hrodom, ž. — Helena Hedwiga, Jana Kruže, cżeßle w Dobruschi, dź. — Wanda Elli, Khorle Gustawa Dejti, pjekarja w Dobruschi, dź. — Khorla Alfred, Gustawa Alwina Steglicha, žedkarja w Dobruschi, ž. — Martha Marja Margareta, Ernsta Hermanna Oskara Sswory, wobžedżerja rybastwa w Jenkezach, dź. — Erwin Kurt, Jana Augusta Rychtarja, žiwnosczerja we Wulkim Wjelkowje, ž.

W katholskej zyrkwi: Hilžbjeta, Josefa Josifka, krawza w Budyschinje, dź. — Benno, Jurja Schenkera, dźełaczerja w Budyschinje, ž.

S druhich wosadow: Waktar Oswald, Hendricha Oswalda Gänslera, listynoscherja w Zicženju, ž. — Emil Gerhard, Jana Augusta Lipki, gratmischtra w Lupoji, ž. — Herta Frieda, Jana Juliuža Bergmanna, fabrikarja w Měrkowje, dź. — Ernst Gustav, Klimanta Rosjata, skałarja w Kubschizach, ž. — Martha Elsa, Jana Ernsta Michałka, dźełaczerja w Kubschizach, dź. — Kurt Herbert, Gustawa Adolfa Wjele, kublerja w Kubschizach, ž. — Charlotta Margareta, Jana Moza Schiewarta, murjerja w Lichanju, dź. — Erich Gustav, Jana Jurja Domascha, žiwnosczerja w Sderi, ž. — Pawoł Richard, Pawoła Klimanta w Brěmjenju, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 19. dżeń haprleje: Pětr Matsk, žiwnosczeł s Mjeschiz, we wothladarni na Židowje, 81 l. 1 m. 24 d. (khowany w Bukezach). — 21. Hana Khrystiana Böhmerez, njebo Jana Bohuwěra Hempela, khežerja, polana a murjerja w Brěsowje, sawostajena wudowa. 66 l. 8 m. 5 d. — 23. Jurij Pawoł, njemandź. ž. w Nadžanezach, 2 m. 18 d. — Hana Erna, Augusta Krausy, pólwerniskeho dźełaczerja w Sskonej Borschczi, dź. (japoschtolskokatholska), 1 l. 3 m. 7 d. (khowana w Sskonej Borschczi).

W katholskej wosadze: 18. haprleje: Charlotta, Alfreda Roty, krawza w Budyschinje, dź., 1 měsoz. — 21. Kurt Weinhold, molet w Budyschinje, 30 l. 5 m. 7 d. — 23. Berta Brokowa rodź. Wernerez w Budyschinje, 26 l. 9 m. 22 d.

S druhich wosadow: Herbert, Richarda Hausy, žiwnosczerja w Lutyjezach, ž., 6 m. 17 d. — Hana Marja, Khorle Augusta Augsta, žiwnosczerja w Prakowje, mandźelska, 66 l. 4 m. 17 d. — Khorla August Müller, wumjenkar w Džiwocžizach, 79 l. 9 m. 4 d. — Marja Urbanez, Handrija Micżki, dźełaczerja w Bolborzach, mandźelska, 60 l. 6 m. 7 d. — Johana Khrystiana, njebo Jana Hagera w Spytezach, saw. wudowa, 80 l. 5 m. 5 d.

Zurkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Jubilate smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske predowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wucżba sa němsku mužsku młodźinu.

Ssrjedu 1. meje, jako na Filipa a Jakuba, budże rano ½8 hodźin žerbska spowjedź a ½9 hodźin žerbske kemschenje.

Zurkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Jubilate smeje rano w 7 hodźinach farar Domaschka němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach duchowny Bójž němske a ½10 hodźin žerbske predowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje farar Domaschka wucżbu s němskej žónskej młodoscżu. — Popołdnju w 4 hodź. shromadźisna kschesczetowarstwa mužskeje młodoscże (wulet).

Jesdny grat

porucża **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Dobru

pschenicznu muku

porucża

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Jěsdny plan želesnizow.

płaczazy **wot 1. meje 1912 hacž do 30. septembra 1912.**

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,42†	5,00	5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,41	8,28	8,50§	9,41
Dźěžnitza	5,00†	5,08	6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,49	8,40	|	9,49
Budestez	5,08†	5,14	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,02§	9,55
Roswodez	5,12†	5,19	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—	|	10,00
Do Wjeleczina	5,19†	5,26	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	9,13§	10,07

† Jěsdźi jenož na tóždym prěnim a poſlednim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
○ • Jěsdźi jenož na tóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na tóždym poboćnu, njedźelu a ſwjate dny.
§ Jěsdźi njedźelu a ſwjate dny jenož wot 26. meje hacž do 25. auguſta.
S Budyschina rano 5,58, ſ Budeſtez 6,10, ſ Wjeleczina 6,21 jenož w cźaſu wot 26. meje hacž do 25. auguſta.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,26	—	12,03	—	3,08	5,25	7,25	—	8,05	10,24
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—	|	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,37	7,36	7,48	8,13	10,35
Dźěžnitz	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,43	7,42	7,58	|	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	5,50	7,49	8,09	8,22	10,48

* Jěsdźi jenož na tóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož na tóždym prěnim a poſlednim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož poboćnu, njedźelu a ſwjate dny.
Wjeleczina rano 5,02, ſ Budeſtez 5,14 jěsdźi jenož wot 26. meje hacž do 25. auguſta.
S Wjeleczina 5,55, ſ Roswodez 6,04, ſ Budeſtez 6,09, ſ Dźěžnitz 6,15 jěsdźi jenož na dnju 26. a 27. meje.
○ Jěsdźi jenož na dnju 26. a 27. meje.

Kamjenz-Halſchtrow-Biſkopizy. | **Biſkopizy-Halſchtrow-Kamjenz.**

S Kamjenza	5,45	7,43	11,30	2,03	7,02	S Biſkopizy	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12
Halſchtrowa	6,17	8,09	11,58	2,30	7,36	Halſchtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00
Do Biſkopizy	7,03	8,54	12,44	3,21	8,27	Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoczebusa do	9,04	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2-3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,08	11,21	4,10	4,24	6,58	8,53	9,07	11,52	
Rychbacha	—	—	4,40	—	—	8,10	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36
Zičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9 40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Draždżan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56	

* Jěsdźi jenož tóždu ſobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,36	3,14	5,25	8,10	9,45	10,47	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	8,37	—	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	8,45	10,18	—	
Biskopiz	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	1,34	4,10	—	9,11	10,45	11,29	
Zičenja	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	1,50	4,25	—	9,27	11,01	11,43	
Budyschina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	10,46	11,27	2,04	4,39	6,14	7 03	9,40	11,16	11,52
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—
Pychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,16	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,15	S Kamjenza	9,24	7,35	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	12 24
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	Połčnizy	9,46	7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12 37
6,11	9,09	12,39	3,26	5,47	7,45	Großröhrsdorfa	9,55	7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	Do Arnsdorfa	10,08	6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12,14

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuschiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Łuwočźiz	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczźiz	—	9,12	12,36	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcźa	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hučźiny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcźa	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja ſaſt.	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 27. meje, 9. junija, 7. julija, 4. auguſta a 1. ſeptembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48*
Radworja ſaſt.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcźa	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hučźiny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcźa	*†	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	0,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczźiz	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwočźiz	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

*† Jěsdźi jenož ſchtwórtk, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, dźeń prjedy, hacž do kónz auguſta.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.
* Jěsdźi jenož w nozy 27./28. meje, 9./10. junija, 7./8. julija, 4./5. auguſta a 1./2. ſeptembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,20	7,46	9,20	11,5-	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9,26	12,02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,31	2,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mak. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khażowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeżwačźidła	5,57		10,00		2,56		8,03		12,08
Scheſchowa	6,04		10 07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa	6,19		10 22		3,22		8,32		12,36†
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,43†
Hóſka	6,33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

abſahi. 11,15 do Rakez 2,27 abſahi. do Wósb. 6,08 abſahi. do Wósb. 10,06

† Jěsdźi jenož w nozy poſlednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hóſka	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	†5,05		7 48		10,58		3,17		8,26
Scheſchowa	5,13		7,54		11,04		3,24		8,32
Njeżwačźidła	5,23		8,01		11,11		3,31		8,39
Khażowa	5,33		8,09		11,19		3,39		8,46
Radworja	5,44	6,15	8 16	10,51	11,25	2.16	3,45	7,45	8,54	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11.35	2,31	3,55	7,55	9,04	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

abſahi. 4,45 wot Wósborka 8,32 wot Lubija. 11,54 wot Lubija. 5,18 wot Lubija. 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož tóždy poſledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.
○ Jěsdźi jenož w nozy 27. meje, 9. junija, 7. julija, 4. auguſta a 1. ſept.

Franz Marschner

cźaſnikat w Budyschinje
na bohatej haſy 9

ſwój ſklad **cźaſnikow** a **cźaſnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

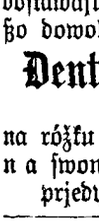
Hódna twora. **Pißmne rukowanje.** **Tunje płaczißny.**

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
ſzedkarſki miſchtr
na kamjeńtnej haſzy 18
(niže króny).

Mantle
a ſchlawchi
ſa jěſdne kola
dobreje hódnoſcže, hižo po $2^1/_2$ mk. kož wſchě druhe **kolojěſdne wězy** najtuńſcho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**),
pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Jako najlěpſchu pizu ſa
proſzata a ſzwinje
cžerſtwy
wafflowy ſlamk
porucza
Pawoł Scholta naſzlědnik
w Budyſchinje na Hoſchiz haſzy.

Mało ſamoziczi
ſ khorymi ſubami
po poniženych płacžiſnach
zuſe ſuby, plomby
dóſtawaju. — Połožene płacženje ſzo dowola.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haſzy, prjedy na theaterſkej haſzy.

Kóždy, kotryž chze ſzebi **dobry** a **tuni cžaſznik** kupicz, abo kotryž chze ſzebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k cžaſznikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haſzy 5.
Jenčj pſchedawa a pojedžuje, ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſzebi moje wulkadne wokno, ſ płacžiſnami wupołożene, wobhladacz.**

Hypothekſke pjenjeſy
wupožcžuje **E. Koban**
pſchi žitnych wikach 4.

T. Albert
(mějeczel Khorla Bahla)
ſzedkarſki miſchtr
w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 10 pódla Sſerbſkeho Doma
porucza
pucžowanſke toſche, pucžowanſke koffry, žonjaze toſche, paſzy, wobalki ſa khěrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudžbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ſzlě, holcžaze ſchulſke toſche, hólcžaze torniſtry, ſchulerſke mapy, ſzněbanſke toſche, wicžne a podlěſchne toſche, nakhribjetne měchi, gamaſche.
Kucžowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.

Fotografiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcže 2
telefon 499
ſzo ſa
lěpſche a najwoſzebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.
Pſchimérne płacžiſny.

Nalětnje krejcžiſcžaze lěkowanje
ſ krejcžiſcžazym cžajom
ſe ſnamjenjom hrodowſkeje haptyki
pakcžik **1 mk.**
Krejcžiſcžaze pile
ſchleńza **50 pj.**
Krejcžiſcžaze kapki
bleſcha **75 pj.**
Na wšy ſzo ſcžele. Jenož woprawdźite
w hrodowſkej haptyzy.
Pawoł Leidler.

Lehmannez konditornja
na ſzerbſkej haſzy 8.
— Telefon 118. —
Spezialnoſcž: Torty.
Tykanzy, wěnzojte tykanzy, baby
k ſzwjedženjam jako dar ſzo pſchihodžaze.
Roſeſzlanje na wšy.
Wſchědnje cžerſtwe
khoſejowe a cžajowe pjecžwo.
Ssamopjecžene
mjedowe tykancžki.

Sprattowu
pizu ſa kurjatka

a **criſſel**
najlěpſche k plahowanju,
ſtajnje cžerſtwe na ſkładze porucza.
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Skład drainěrowanſkich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanſke, wónzuchowe a wodowodowe roły, nikle žłoby, kruwjaze, ſzwinjaze a proſzaze korta,
ſ prěkuſchkom a bjes njeho,
zementowe platy
wſchelakich wulkoſcžow a muſtrow,
ſcžinowe plecženje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wſchelakich tołſtoſcžow,
tſěſchne namaſanje „optimus“ a kamjeńtnowuhlowy teer.
Teerowe kótły ſ pſchiſzłuſchkom ſzo pſchepožcžuja.
Groczane, ſcžinowe a papowe hoſdże, hornczane ſzudobje.
Brockmannowy.
— pizowanſki kalk —
ſnamjenja A a B
po fabrikſtich płacžiſnach.
Emil Dietrich
w hoſcženzu w Lětonju.

Nowoſcže chenillowych rubiſchczow
ſzu dóſchłe. Twora je jara rjana a płacžiſny hódna.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haſzy 7.

Kóslaze koże,

kaž tež **wschě druhe koże,**

howjase koże

a wowczu wolmu

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11

ſ napschecża „skoteje hwězdy".

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi čišło 5.

Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płaczišnach.

Naju stajny skład

twarskich materialijow

jako **kalka, zementa, schamottowych zyhelow, tonowych rołow, drainěrowanskich rołow, skótnych kortow a žłobow, gipsowych schpundowanjow, płotowych žerdkow, ßyrych deskow** wschěch schěrjow, **schpundowanskich deskow** ßucheje družiny, **schindźelowe paženje, laty, schnórowanske leisty, tšěschnu papu, sčinowe pleženje** atd.

najnaležnischo poručamoj.

Rocksch & Hauser w Budyschinje

twarstwo a pschedawarnja materialijow

na Schliebenskej dróhy čišło 9. Telefon 615.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješčel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom ša njewjesčzinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary:

debjaze meble

wscheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólčzki atd.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmišijonske dźěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młóčzaki, želesne stiftate młóčzaki se ßkomowym tschaßakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(měješčel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běletnskej dróhy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składže, kotrež móža ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(měješčel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 telefon čišło 415

porucża ßwoje baloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w čžwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczišnowy sapiß žadacź.

Čzeho dla?

Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty ša wulke składownje areklamu njesaplaczicże.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, płaty ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—

pschißłuschki a naruuanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaßowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej dróhy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Ssuche khójnowe a schnurěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, héblowane, schpundowane, kaž tež **laty, blidarske deski** a woßebje **ßuche tšěschne pschikryeża** porucża

Franz Br. Mirisch

rězak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon ezo. 10.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,

kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě technijske tuki a potrjebu

porucża po najtuńschich płaczišnach

Otto Büttner

(měješčel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kožanych cžěrjeńskich rjemjenjow a technijskich wězow

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Sserbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 18. | Sobotu 4. meje 1912. | Lětnik 71.

W sakskim ßejmje

mějachmy sańdźenu póndźelu wo petiziji khěžerja Jakuba Domaschki we Lahowje jednacź. Wón proßy wo dowolnosćź, so ßmĕł ßwoju holčźku do Bačźonja město do Sarĕčźa do schule ßłacź. Sarĕčźanske schulske pschedstejičźerstwo pschečźiwo temu ničźo nima, ale Budyska schulska inspekźija do teho njeswoli. Dźĕčźi w druhich schulskich gmejnach maja tule dowolnosćź. Prósťwarska deputazija njemóžesche do Domaschkoweho žadanja swolicź. Knjes Kokla sa nju wustupowasche, ßejm pak ßo sa rosßud deputazije wupraji. Domaschka móże ßwoju prósťwu ſ nowa sapodacź, potom směje lěpschi wuspĕch.

Sańdźenu wutoru bě nimoměry dołhe poßedźenje. Wono wot pschipołdnja 1/2 12 hač do wječora 9 hodźin trajesche. Na dnjowym rjedźe stejesche justizny etat. Tule składnosćź čźerńwjeni wužiju w njeskónčźnych rĕčźach knjeźerstwu njesakońske ßudźenje pschečźiwo dźĕłačźerjam porokowachu. S dobom jednasche ßo też wo wschelakich želesniskich należnosćźach.

Ssrjedu bě dźeń bjes poßedźenjow. — Schtwórtk jednachmy wo podkopkach kamjeńtneho wuhla w Zaukerodźe. Tele wuhlowe składy ßo ßnauo sa tsizyćźi lět docźerpaja. Teho dla pokupuje nasch sakski stat nětko brunizowe podsemske składy. Wo tychle wotpohladach pschedpokłoži nam knjeźerstwo pjatk tydźenja wobschĕrne žadanja wo 27 milijonow. Sa brunizowe pola w Sserbach wot Pěskez hač do Bóschiz a Wětrowa je ßo połtsecźa milijona hriwnow wucźišłko. Knjeźerstwo ma ſ tymle žadanjom dwoji samĕr. S jeneje strony chze ßwoje lokomotivy a ßwoje wustawy se ßwojej ßamßnej brunizu wutepicź, ſ druha chze brunizu a brunizowe brikety pschedawacź. S poßlednim samĕrom chze pschedroženju wuhla a briketow sadźĕwacź. Bychu-li mjenujzy podsemske brunizowe składy do rukow nĕkotrych móznych pjenježniskich towarstwow pschischke a pschestke, bychu ßo bórzy dorĕčźeli, brunizu a brikety sa ßmjercź wyßoku płacźisnu pschedawacź. Tajkemu pschedroženju wuhla a wuklukanju pschetrjebarjow wuhla nasche knjeźerstwo nětko sadźĕwuje. Teho dla ßo wschĕ politiske strony sa tajki wotpohlad nascheho knjeźerstwa jenomyßlnje wuprajichu.

W schulskej deputaziji dźĕło spĕschnje postupuje. Liberalni wustupuja sa najbóle pschehnate žadanja měschčźanskich radikalnych wučźerjow. Liberalni ßo tak wuprajichu, kaž by rjekł, so wjeßnych schulow a wjeßnych wučźerjow njeje. W nastupanju wučźerskich wobydlenjow liberalni žadaja: ſ najmjeńscha tsi stwy a dwĕ komorje, kiž ßo hodźa wutepicź, jedyn salon a kupjel. Konserwatiwne ßobustawy wobaraja ßo ſ najwótrischej rasnosćźu pschečźiwo tajkim pschĕhnatym žadanjam liberalnych a sozialdemokratow, ale cźi jich pschehłoßuja. W nowinach nětko cźasto cźitacźe, kaž by rjekł, so ßu tajke žadanja hižo sakoń. K temu je hischcźe jara dołha noha. Wjele ßłowow ßo hischcźe porĕčźi a łuže cźorniźy ßo pschepischu, prjedy hač tajke pschĕhnate namjety sakońsku móz dostanu. E. B.

Sańdźeny schtwórtk mějesche nasch łužiski ßejm ßwoje lětusche poßedźenje. Nascha Łužiza ma we wschelakim nastupanju hinasche prawa, dyžli druhe strony nascheje Sakskeje. Woßebje je nasche zyrkwinske sarjadowanje wjele hinasche. My Łužiczenjo, semjanstwo kaž gmejny, njejßmy swólniwi, je puschczźicź. Pschetoż tu a tam a dyß a dyß ßu jenotliwi duchowni, ale niz Sserbjo, „pospytali„ tele nasche woßebite sarjadnistwo stschasćź. Hacź dotal bjes wuspĕcha. Nětko pschedležesche prósťwa Žitawskeho zyrkwinskeho pschedstejičźerstwa, duchownym dowolicź, w radźe łužiskich městow w zyrkwinskich należnosćźach ßobu jednacź. Łužiske stawy, semjanstwo a gmejny do teho swolichu, tak daloko hacź je to bjes pschemĕnjenja łužiskeje wustawy móżno. Jenoź města wobsamknychu hinak. Wone po sdacźu radu duchownstwa też w zyrkwinskich należnosćźach rad nimaju. Tola sa wobstacźe woßebiteje łužiskeje wustawy města runje tak rasnje wustupuja, kaž semjanstwo a gmejny. E. B.

Kralowski dekret, nastupajo želesniski twar wot Radworja do Kamjeńza, je na ßejm dóschoł a ßo hižo póndźelu ßejmej pschedpokłoži. Po knjeźerstwowym namjecźe budźa sastanischcźa: w Nowym Khaßowje, Łusy, Sarĕčźu, Łuscźu, Prawocźizach, Khróscźizach, Worklezach, Ssmjecźkezach, Pěskezach a Wětenźy se Schpitalskim lěßom. E. B.

Pschemĕnjenje hońtwinskeho sakonja.

Deputazija sa wobcźežowauje a petizije w 2. komorje sakskeho ßejma je ßo ſ wjozorymi petizijemi, ßebi pschemĕnjenje nětcźischeho hońtwinskeho sakonja žadazymi, sabĕracź měła. Kralowszy komisarojo radźachu, tele petizije na ßebi ležo wostajicź, dokelž ma ßo ßejm nětkole ſ druhimi należnosćźemi sabĕracź. Deputazija njeje pak ßo po tejle radźe skłožiła, ale nětko namjetuje, ßejm chzył wobsamknycź: 1. Petizije, kotrež wo to prosscha, so by kóžda politiska gmejna bjes dźiwanja na ßwoju wulkosćź, ßwój ßamßny hońtwinski rewĕr tworiła, knjeźerstwu k wobkedźbowanju pschipokasacź; 2. petizije, kotrež ßebi pschemĕnjenje postajenjow wo saniczenju dźiwich kaniklow žadaju, teho runja knjeźerstwu k wobkedźbowanju w tym smyßle poručźicź, so bychu ßo wschĕ po sakonju wot 25. junija 1902 dowolene naprawy k wutupjenju dźiwich kanikow w rosschĕrjenischej měrje nałožowałe a ßo systematiske wutupjenje we wjetschich wokrjeßach pschewjedło; 3. knjeźerstwo napominacź, pschi pschemĕnjenju hońtwinskeho sakonja postajicź, so mĕłć ßo swĕrinska schkoda niz hamtskemu hejtmanstwu, ale gmejnskej wyschnosći wosjewicź.

Nowa bitwiska łódź „Kral Albert"

je ßo se Schichawskeje łódźernje w Gdansku na morjo puschczźiła. Sakski kral Biedrich August mějesche poßwjeczeńsku rĕcź, potom jeho ßotra prynzeßa Mathilda łódź ſ mjenom „Kral Albert" wukschcźi. Nowa łódź 23,000 tunow wopschija a je najwjetscha ſ němskich bitwiskich łódźow.

Pschedkoha sa poßylnjenje němskeho wójska a łódźstwa

je ßo w budgetowej komißiji khěžorstwoweho ßejma pschijała. Jenoź sozialdemokratojo pschečźiwo njej hłoßowachu. W pschichodźe ma němske wójsko ſ 25 armeekorpsow wobstejecź. Bajerska tsi armeekorpsy, Sakska dwaj, Württembergska jedyn a Pruska hromadźe ſ druhimi němskimi statami 19 armeekorpsow twori.

K wukunanju khóstow je komißija wobsamkła, so ma ßo k temu 25 milijonow hriwnow nałožicź, kotrež nowy spiritußowy dawk wunjeße. Namjet sozialdemokratow, so by ßo herbstwowy dawk sawjedł, ie ßo ſ 15 pschečźiwo 13 hłoßam sacźißnył. Sozialdemokratojo ßu k ßwojemu namjetej sćěhowaze pschisspomnjenje dali: My sozial-

demokratojo ſa wojerſtwo, tak też ſa wójſkowu a kłódźſtwowu pſchedkohu, kotrejeż pſchijeczu njemóżemy ſadźewacź, żaneho muża a kroſcha njepſchiſwolimy. Hdyż pak móżemy, każ pſchi nětcziſchich wobſtejnoſczach, dozpicź, ſo mohł żo jedyn indirektny dawk ſ jenym direktnym narunacź, żmy ſwólniwi, ſa tajki direktny dawk, na pſchikład herbſtwowy dawk, hłożowacź.

Pruſki wójnſki miniſter chze żo ſ zentrumſkej ſtronu ſażo ſdobricź.

So by ſ wójſkowej pſchedkohu njeſwróćił, je pruſki wójnſki miniſter ſ Heeringen w budgetowej komiżiji kħěžorſtwoweho żejma kħětro żo wijazu rěcź měł, kotraż móże jako ſamjeſowanje jeho żłowow wot 24. haprleje płaćicź. Wotpokaſanje duella dla nabożinſkich pſchicźinow wón wjazy jako njeczeſtny ſkutk njewobhladuje, tola wón woprawdże knježazym nahladam we wójſku wótrje napſchecźo ſteji, tak ſo jedyn duellowy pſchecźiwnik żo ſakładnemu pſcheżwědčenju druhich offizěrow napſchecźo ſtaji. Wójnſki miniſter nochze na cżeżnoſczi duelloweho pſchecźiwnika dwělowacź, tola offizěrojo jeho w żwojich rjadach njeczeŕpja. Po zentrumſkich nowinach „Germanija“ żo zentrumſka ſtrona njeżměła ſ tutym wuprajenjom wójnſkeho miniſtra ſpokojicź. Też offizěrojo dyrbjeli żo po Božich a ſtatnych ſakonjach ſložowacź.

Pruſki krajny żejm

je namjet pſchijał, po kotrymż żmě żo ſapóżłanzam cżaż rěczenja na hodźinu ſamjeſowacź. Tónle namjet żo pſchecźiwo ſcheſcźom ſozialdemokratiſkim ſapóżłanzam měri, kotſiż nětko w pruſkim krajnym żejmje huſto ſe żwojimi bjeſkónczнymi rěczemi wuradżenja wupjelnjuja.

Dokelż żu we wjeczornej Pruſkej zyganjo woſpjet rubjeżne nadpady, haj żamo mordarſtwa ſkucźili, żo zyganſka cżwila w żejmje k rěczam pſchinjeże. Najwjazy rěcźnikow mějeſche ſa to, ſo nětcźiſchi ſakoń pſchecźiwo zyganam, woſebje pſchecźiwo tym, kotſiż ſ wukraja pſchikhadźeja, njedoſaha. Jako jeniczki pomhazy żrědk żo namjetowaſche, tukrajnych zyganow żydlazych ſcźinicź a wukrajnym mjeſy ſawrjecź. Miniſter Dallwiż nochzyſche pſchiſnacź, ſo ſe zyganſka cżwila pſchibjeraka. Zyganow żydlazych ſcźinicź, żu drje w druhich krajach ſpytali, tola tónle poſpyt njeje żo nihdże poradźił, zyganjo żu a woſtawaju wokolo cżahazy lud.

Sbytki jeſuitſkeho ſakonja

żo w jenotliwych němſkich ſtatach wſchelako nałożuja. Bayerſke knježerſtwo je w nowſchim cżaſu jeſuitſkemu ſakonjej woſebje mike wukożenje dało. W kħěžorſtwowym żejmje żo teho dla kħěžorſtwowy kanzler napominaſche, wěz wujaźnicź. Tutón mějeſche ſa to, ſo ma żo ſakoń we wſchěch němſkich ſtatach jenak wukożicź. Wón je żebi wot Bayerſkeje żadał, ſo by jemu wukas wo jeſuitſkim ſakonju ſdźěliła. Ta je na to pola ſwjaſkoweje rady jako pſchiżłuſchneho měſtna namjetowała, ſo by żo wſcho to poſtajiło, ſchtoż żo na ſakaſane ſkutkowanje jeſuitſkeho rjada poczahuje. Doniż ſwjaſkowa rada to njeczini, wſcho pſchi ſtarym woſtanje. Pſchi debacźe żo pokaſa, ſo wjetſchina kħěžorſtwoweho żejma jeſuitſki ſakoń wjazy ſa nuſny nima. Duż ma ſ nowa ſapodaty namjet zentrumſkeje ſtrony, ſo by żo jeſuitſki ſakoń wotſtronił, wſchě wuhlady na pſchijecźe.

Mejſki żwjedżeń

je żo po zyłej Němſkej w najlěpſchim měrje żwjecźił. Nětkole, hdyż wyſchnoſcź mejſkemu żwjedżenjej żanych ſadźěwkow wjazy napſchecźo nieſtaja, żo ſozialdemokratojo jenoż hiſchcźe mako ſa njón ſajimuja. We wjetſchich němſkich měſtach żu żo ludowe ſhromadźiſny wotměle, w kotrychż ſozialdemokratiſzy wjedniży rěcźachu. Wulka ſahorjenoſcź pak njebě nihdże pytnycź. Pożłucharjow njebě pſchewjele, w nětkotrych ſalach bě wjele próſdnych měſtnow. S najwjetſcheho dźěła běchu żo żónſke ſeſchke. S zyła je wobdźělenje pſchi mejſkim żwjedżeuju lěto wot lěta żłabſche.

Němſkeho wobhonjerja w Ruſkej ſajeli.

We Wěrbalowje pſchi ruſko-pruſkich mjeſach żu pſched tydźenjom pruſkeho komiżara Dreżlera ſajeli. Na Dreżlera żo hrěſcha, ſo je wón wobhonjeŕ. Stab Wilenſkeho wojeŕſkeho wokrjeża je jeho teho dla ſajecź dał. Dreżler je hižo nětkotre lěta komiżar w Eydkunenje był. Wón by cżaſto do Ruſkeje ſe wſchelakim wudawanjom pſchijěł, a tele potajne wopyty ſkónczнje tukanje ruſkeje wyſchnoſcże ſbudźichu. Jeho wobkedźbowachu a nawjedźichu, ſo je ſtraſchny wobhonjeŕ, kotrył wot zyłeje cźŕjódy agentow powjeſcże doſtawaſche. Ruſka wyſchnoſcź ma, każ ruſke nowiny piżaju, niż jenoż pſchecźiwo Dreżlerej, ale też pſchecźiwo jeho agentam dopokaſy w ruzy. Mjes tym żu w Kownje ſchěſcź jeho agentow, bjes wuwſacża żidow, ſajeli.

Franzowſojo w Marokkowſkej.

Pſchepytanje ſběżka marokkowſkich wojakow je pjecża dopokaſako, ſo żu żo wojazy jenoż teho dla ſpjecźili, dokelż je żo jim jich mſda pſchikrótſchika. Se ſběżkarſkim hibanjom w kraju jich ſpjecźeńża njeſwiżuje. Pſchezo pak je franzowſke knježerſtwo k poſtajenju porjada ſa trěbne měło, generala Liauteya ſa generalneho reſidenta w Marokkowſkej poſtajicź a jemu konſula Gaillarda w Fezu ſa generalneho ſekretara pſchidacź. Wobaj ſtaj żo w kolonialnych wójnach jako raſnaj mużej wuſnamjenikoj. Mjes tym ſo knježerſtwo wudawa, ſo je k ſběżkej w Fezu jenoż dóſchło, dokelż żu wojazy ſe mſdu njeſpokojom byli, je jich po druhich powjeſcźach ſultan Muley Hafid k ſběżkej pſchecźiwo Franzowſam naſchcźuwał. Franzowſojo jeho teho dla ſkradżu wobkedźbuja. Marokkowſka żo runje tak franzowſki vaſalſki ſtat ſcźini, każ Tunis.

Wojowanje ſ powětra.

Italſkej powětrowej łódźi „P. 2.“ a „P. 3“ 1. meje rano pódlu dróhi Tokar-Azizia na wobhonjenje wuleczišchtej. Hdyż wonej nad njepſcheczelſkimi lěhwami leczeſchtej, do njeju ſ tšélbow a kanonow tšélachu. Wokoło 10 hodźin powětrowa łódź „P. 2“ nad lěhwom pola Azizia leczeſche a do njeho dele ſ wulkim wuſpěchom 30 bombow ſmjeta. S dobom „P. 3“ dwanacże wulkich bombow do lěhwow pola Suani a Benaden ſmjeta a njepſcheczelej wulku ſchkodu naczini, dokelż wſchě bomby rosbuchnychu. Po tſihodźinſkej jěſbje żo powětrowej łódźi do kólnje wróczišchtej.

Italſka panzerowana łódź żo potepiła?

Turkowſke nowiny „Sabah“ żu powjeſcź pſchinjeżke, ſo je italſka bitwiſka łódź „Re Umberto“ ſ wjeczora Tripoliża pſchi wuſadźenju wojakow na Sidi-Said do jeneje ſkały ſraſyła a żo potepiła. „Re Umberto“ je bitwiſka łódź prěnjeje klaży.

Měr lubowaza Ruſka.

W kħěžorſtwowej dumje je miniſter ſwonkownych naležnoſczow, Ssaſanow, w dleſchej rěczi wo ruſkej ſwonkownej politizu rosprawił. Ruſka politika żo dale na ſwjaſk ſ Franzowſkej, kotrył żwětowy měr ſarucża, ſakożuje. Wucźinjenje ſ Jendźelſkej ſ lěta 1907 je najlěpſche płody pſchinjeżko. Schtoż Němſku naſtupa, żo Ruſka ſtareho tradizinalneho pſcheczelſtwa dżerži. S Awſtriſkej żu żo prjedawſche pſcheczelne poměry, kotrež běchu żo ſ anexiju Bożnije a Herzegowiny pſchetorhnyke, wobnowiłe. Wójnſkim powjeſcźam, kotrež żo nětkole roſſchěrjeja, njeżměło żo wěricź. Měrej mjes ludami w bliżſchim cżaſu żadyn ſtrach njehroſy, a Ruſka móże żo ſ měrom ſe ſtworjazym dźełom w ſnutſkownym kraju ſabjeracź.

Na dumine żobuſtawy njeje Ssaſanowa rěcź wjele ſacźiſchcźa cźiniła. Runjeż by miniſter wobkruczał, ſo wójna njehroſy, ſapóżłanzy tola njewěrja, ſo měr na twjerdym ſakożku ſteji. Też do ruſko-japanſkeje wójny zar praji, ſo k żanej wójnje dóńcź njemóże, dokelż chze Ruſka měr měcź, a tola bórſy po tym Japanſka Ruſkej wójnu pſchipowjedźi. Tak móże żo Ruſka w bliżſchim cżaſu pſchecziwo żwojej woli ſażo do wójny ſapleſcź. Sapóżłanz Miljukow żebi roſtażnjenje wo ruſko-awſtriſkich poměrach żadaſche. S prjedawſchimi wucźinjenjemi njeje Awſtriſka daka wotdźerżecź, Bożniju a Herzegowinu k żwojemu wobżedźenſtwu pſchiſamknycź a pſchi ſkladnoſczi żo wona dale pſches Balkan hacź do Salonikia wupſcheſtrje. Měr lubowaza Ruſka budże żo potom ſażo ſ proteſtami ſpokojicź dyrbjecź, kotrymż żo Awſtriſka tola jenoż wużměje.

Dardanellſka mótſka dróha ſażo żo wotewrika.

Po wjazykrócźnym krutym żadanju Ruſkeje je Turkowſka żlubika, ſo Dardanelle ſażo pſchekupſkim łódźam wotewri. Pſched Konſtantinoplom 130 parnych łódźow na dowolnoſcź k pſchejeŕſkej do ägäiſkeho morja cżaka.

Pſchi ſakótwizowanju bojow, kotrež łódźam pucź pſches Dardanellſku wuſcźinu pokaſuja, je turkowſka parna łódź „Semendria“ do jeneje podmórſkeje miny ſawadźika a żo ſ njej do powětra buchła. Kapitan a dwanacżo mużojo żu żo tepili.

Potepjenje parneje łódźe „Texas“.

S měſta Smirny pſchi małoaſiſkim brjoſy wujeżżo je żo łódź „Texas“ njedaloko brjoha potepika. Po prěnjej powjeſcźi rěkaſche,

so je wona do jeneje podmótſkeje miny ſawadźika a ßo ſ jeje rosbuchnjenjom ſniczilo. Po druhej powjeſczi njeje ßo kódź ſ jenej minu, ale ſ jenej turkowſkej granatu trjechika. Wona njeje pjecza po pſchedpißanej czarje jéka. Teho dla ßu ſ brjohowych wobtwjerdźenjow do njeje ſchtyri granaty tſélili. Schtwórta granata je kódź trjechika a jejny parny kotoł pſcherasyła, kotryż je ſ dobom rosbuchnył. Na kódźi „Texas ßo 111 puczowarjow wjeſeſche. Jejna wobßadka bé 25 muži ßylna. Hacz dotal je ßo 67 woßobow wulkowolo, ſ kotrychż ßu mnohe ſranjene. 69 woßobow maja ſa ſhubjenych.

Jendźelſka ßebi na dalſche poßylnjenje ßwojeho wójnſkeho kódźſtwa pſchihotnje.

Mjes tym ſo w Němſkej hiſchcze ſa pjenjeżnymi ßrédkami ßlédża, ſ kotrymiż dyrbja ßo khóſty ſa powjetſchenje wójſka a kódźſtwa ſarunacz, móża Jendźelczenjo pſchesbytk ſtatnych finanzow na ßwoje wójnſke kódźſtwo nałożicz. Tónle pſchesbytk ßwojeho hoſpodarſtwa, kotryż létża 130 milijonow hriwnow wuczinja, měł ßo po prawom a po ſwuczenju k wotplaczenju ſtatneho dołha nałożicz. Tola knjeżerſtwo a parlament ſtaj ßo tón krócz rosßudźiłoj, tule ſummu do reſervy wſacz, ſo mohła ßo, hdy by trjeba było, ſa twar nowych wójnſkich kódźow wużicz. K ſakhowanju ßwojeho nadknjejſtwa na morju njetrjeba Jendźelſka wulke pjenjeżne napinanje cżinicz.

Powjedańczko ſ prénich kſcheſczijanſkich czaßow.

(Skónczenje.)

„Schto do wſcheho teho prajiſch?“ Nikefor ßo towarſcha woprascha. „Woprawdże, donadźiwacz ßo njemóżu“, Paulinus ſamyßleny wotmolwi. „Kak ſpodźiwne je to, ſo ßo takle ſaßo widźimy! Tule w puſczinje ßmój jeho naſchkoj — ßwojeho néhduſcheho hejtmana. Kož powjeda, je naju czakał, ale ſchtó je jemu powéł, ſo po tymle puczu pojéchamoj a do tehole kónza pſchijéchamoj? A kajke je w tej wézy hudańczko! Hižo ßaßo wo tamnym Nazaretſkim profecze powjeda, każ by rjekł, ſo ani ſdacza, nima ſo je naſch khéżor wójnu pſchecziwo wſchitkim pſchipowéł, kotſiż ßu jeho wuczbu pſchijeli. Hižo chżuch Longina warnowacz, ale ßebi njewérjach, bojo ßo, ſo mohł jeho ranicz. Hdy by tola wjedżał, ſo ßmój khéżorowy pſchikas runje jeho naméſtnikej provinzy Antijochije do rukow pſchepodałoj. S tym ßo wſchém kſcheſczanam ßmjercz a najhórſcha cżiwila pſchiſjewuje. Wérno je, nad tym ßo njewjeßelu, ale ßym jeno jednory wojak, kotremuż niczo druhe njeſbywa, khiba poßłuchacz. Kſcheſczanow je mi żel, pſchetoż ßym mjes nimi najßwérniſchich a najpózcziwiſchich cłowjekow pod ßłónzom naſchok ...“

„A tola dyrbimoj jeho warnowacz. Ale czeho dla je tule jako puſtnik żiwy?“ ſ nowa ßo Nikefor praſcheſche. „Tež, każ praji, ßwoje ſamożenje je rosdawał. A je ßej dobrowólnje khudobu wuſwolił. Sda ßo, ſo je ſa Khryſtußa a jeho wuczbu ſahorjeny. A jeho wuczobnikom, kotſiż ßu do njeho, do galileiſkeho profety, wérili, naſch hejtman ſczéhuje. Hacz tež woni bohotſtwa njeſazpéwaju a ßwoje ſamożenje njerosdźéleja? Jedneho ſ nich ßym ſnał, tón je ßamo ßwojich ſchklowow pnſchcził a jim ßwobodu daril.“

„Tak woni wſchitzy cżinja, pſchetoż maja ßebje ſa bratrow a ßotry a ßwojeho wótza mjenuja Boha w njebjeßach.“

„Ach, kak je to kraßne, ale ſchto to wſchitko pomha, hdyż krajny ſakoń to njeczérpi? W Romje kſcheſczanow hižo kſchižuja a na khéżorowe poruczenje dźiwim ſwérjatam pſchedmjetuja a najſkerje budża jich po zyłym kraju pſcheſczéhacz.“

„Hacz tež w tym pſchikaſu, kotryż ßmój do rukow pſchepodałoj, njebé poruczene, haj, krutu wukas Neronowy, kiż je boham pſchißahał, ſo wſchéch kſcheſczanow ſahubi? Żel mi jich je, ale njejßu ßnadź tež ßami wina? Wſchitkón dotalny porjad ßu na ruby bok ſwobroczeli a ſda ßo, ſo nochżedża wjedżecz, ſchto je poßłuſchnoſcz.“

„Tež mi ßo tak ſda. Ale njedźiwajo wſcheho teho budźich pſchikas najradſcho ſacżißnył, hdy by wot njeho zyły naju pſchichod wotwißował. Pſchetoż naſtajnoſczi widżu tamneho Nazaretſkeho — druhdy tež we ßnje, kak je ſ wulkim hłoßom wołał, ſ zyłeje duſche tym wodawajo, kotſiż béchu jeho na kſchiż pſchibili: „Wótcze, wodaj jim, pſchetoż njewjedża, ſchto cżinja!“

„Tež mi ßo tak ſtawa a jara cżaſto je mi, jako bych jeho ſchwikaneho a ſ cżérnjemi krónowaneho a po hłowje ſ krwju polateho widżał. Schwikachu jeho, ßym to w Pilatowym domje widżał, ale wón ſabywſchi, ſo by ſakſchiknył, ani njehanjeſche, njeproſcheſche, ale nawopak tak luboſczepołny hladaſche, ſo ßym pſche njeho ſapłakał. Ty wéſch, ſo ßym ſtary biczł, ale ſ teho wokomika nikoho wjazy dyricz njemóżu, pſchetoż kóżdy krócz, hdyż chżu ßwoju ruku ſaſbéhnycz, wuhladam ſaßo jeho wobliczo a mi je tak, jako bych dyrbjał jeho ßameho dyricz, byrnjež po prawym ßwojeho najhórſcheho njepſcheczela pſched ßobu měł.“

„Haj, haj! néſchto wulke béſche w nim, tola, czehodla pſchipuſchcził ſo jeho wuczobnikow pſcheſczéhaju, hdyż je, każ mnohi praja, ſaßo ſ morwych ſtanył a hdyż je Bóh ßam, kiż wſchitko wjedże? Ale runje to je, ſchtoż je khétro dwélomne a ſchtoż ßo ſ mojim roſomom njeſnjeße.“ Paulinus dopraji, khutnje ßo ſamyßliwſchi.“ Tola njedźiwajo wſcheho teho bych ßnadź tež ja do njeho wérił, hdy bych ßo pſcheßwédcził, ſo je ſ morwych ſtanył. Ani jeho ßmjerczi bych ßo njedźiwał, pſchetoż je, każ praja, k temu na ßwét pſchiſchoł, ſo by cłowjekam pſchikład dał a ſe ßwojej krwju a ßmjerczu Bohu wopor pſchinjeßł.“

„Tež ja bych do njeho wérił, hdy bych jeho żiweho widżał, ale do jeho ſ morwych-ſtanjenja njewérju“, Nikefor ßwojemu towarſchej pſchihłoßowaſche.

„A tola je ſ morwych ſtanył!“ wot duri ßem ßo Longinus wotwoła, kotryż do iſtwy pſchińdże a bé poßlednje ßłowa ſaßłyſchał. „Tež wój, mojej bratraj, budźetaj jeho widżecz, pſchetoż wón je mi to ſjewił.“

„Schto to? Khryſtuß Nazaretſki?“ wobaj wojakaj ſawołaſchtaj.

„Haj, tak je! Poßłuchajtaj, ſchto wamaj powjem, tež tak ſtaj ßej żadałoj, to wjedżecz. Dżenßa rano je ßo mi Knjes ſjewił, hdyż pſchi ſkhadżenju ßłónza ßo dołho pſched khéżku modlach. Hdyż bé mje pożohnował, mi ſ hłoßom, poknym néżnoſcze, rjekny, ſo mi zyła duſcha ſadyrkota: »Dżenßa w nowej ſchtyrnatej hodźinje cżakaj na dweju wuczobnikow. To ſtaj taj, kotrajż ſtaj ſ tobu pod mojim kſchiżom ſtałoj. Wuńdź jimoj napſchecżo a pſchiwoſmi jeju jako bratrow. A ja twoju duſchu pſchiwoſmu a wonaj ßo pſches tu krej, kotruż ty ſa mnje pſchelijeſch, ſ nowa narodźitaj.«“

„Takle ke mni Knjes réczeſche, a nétkole wéſtaj wſchitko“, Longinus ßwjatoczńje pſchednoſcheſche a jemu wéſta ſnutſkowna ſbóżnoſcz wobliczo pſchikry.

„Tole je wón tebi pſchiſjewił?“ wobaj wojakaj, ſ hróſbu zyle pſchewſataj, ſawołaſchtaj.

„Tak je, mojej drohaj bratraj w Jeſußu, naſchim Knjeſu. Teho dla ßym zyle wéſcze waju wocżakował. Nétkole roſymitaj, czehoż prjedy wopſchijecz njemóżeſchtaj. Wém tež, ſchto ſtaj do Antijochije noßyłoj ... To bé khéżorowy pſchikas, kotryż tež w tymle kraju kſcheſczijanam ßmjercz pſchiſjewja. A ja budu préni, kiż jako martrał ßwoju krej pſcheliju. Njebojtaj ßo, njepraju to, ſo bych waju wottraſchił. Knjes to dopuſchczi, ſo by wéru ßwojeho ſtadła pruhował, kotreż ßym jemu tu w Céſareji ſhromadźił“, Longinus rjekny a jemu ßo wobliczo hiſchcze bóle ßwécżeſche.

„Schto, knjeże, tež tole ty wéſch? A ty ßy jeho wuczbu tule prédował?“ Nikefor ßo woprascha.

„Tak je, mojej bratraj. Dżeßacz lét hižom tule Khryſtußa, a to jako kſchižowaneho, prédują, a tute ßymjo njeße hižom ſtotore płód. A dżenßa je Knjes tež waju mi pſchipóßłał, ſo bych waju k jeho wérje wobrocził“, Longinus rjekny a pocża wobſchérnje wo Khryſtußu powjedacz a jeho wuczbu wukładowacz.

Tu nóz ani hejtman, ani jeho hoſczej njepoſpaſchtaj. Hdyż ßłónzo ſkhadżeſche, woni kleczachu, ruzy k njebju ſtykujo. Njebé dwélowanja, tež Nikefor a Paulinus béſchtaj ßo kſcheſczijanaj ſtałoj.

Roskas, kotryż béſchtaj naméſtnikej do Antijochije donjeßłoj, bé ßo tež ſa njedołhi cżaß w Céſareji woſjewił. So by ßo romſkemu knjeżerſtwu prawje ſalubił, daſche prefekt na torhoſchczu woktał najwyſchſchemu pſchibohej Jupitrej poſtajicz; wſchitzy, kotſiż w méſcze béchu, dyrbjachu jemu ſapalny wopor pſchinjeſcz. Wot ranja tam wojazy na ſtraži ſtejachu a pohanſzy woprowarjo ſ pſchihotowanym kadźidłom cżakachu, ale nichtó tam njepſchińdże, khiba jeno zuſobnizy. Prefekt pſchikaſa, ſ nowa woſjewjecz, a zyłu ßyłu ludźi ſ mozu pſchiwjeſcz daſche, tu ßo Longinus pſched wołtarjom pokaſa.

„Njeßłuſcha ßo pſchiboham woprowacz!“ tak prédowacz pocża, a jeho hłóß bé hacz do dróhow ßłyſchecz. „Jedyn Bóh jeno je, kotryż je ßwojeho ßyna, Jeſuſa Khryſtuſa kſchižowaneho, na ßwét póßłał. Temu ßo modlicze, wſchitke narody ſemje!“

„Takle ty récziſch, Longinje, néhdyſchi hejtmanje ßławnych romſkich legijonow?“ wſchitkón roshnéwany Céſarejſki prefekt ſakſchikny a ßwój mjecz wucżeże.

„Haj, tak ja réczu, kiż ßym pod kſchižom Ssyna Bożeho ſtał a ßym niz jeno jeho poniżenje, jeho boloſcze a ßmjercz, ale tež jeho ſ morwych-ſtacze a jeho hordoſnoſcz we wotewrjenych mrócżelach widżał, hdyż ßo tute wotewrichu, tak ſo bé do njebjeß widżecz.

hdyž jeho khory jandźelow witachu!" wuswolenỳ Khrystußowy wučownik a jeho smužity wusnawar dale rěčeć počza.

„Wotrubńćże jemu hkowu!" prefekt, wschón roshněwany, wojakam poruczi, ale nichtó ßo mjecża njepschimny.

„Duž sahiń pśches moju ruku!" sastupnik romskeho knježerstwa sawoła a ßwój ßamßny mjecž Longinej do wutrobna fary. Krej martrarjej s wutrobna ßyczesche, ale njedźiwajo teho tón dale stejo wosta a hakle sa khwilu na kolenje padnywschi s wulkim hłoßom wokać počza: „Saßo widźu njebjeßa wotewrjene a Ssyna Božeho, kak mi napscheczo pschikhadźa! Knjeże, wodaj jemu a wsmi moju duschu!"

W tym wokomiku też jedyn s wojakow Longina druhi ras s mjeczom pschekkó a jeho potom też do hkowy rubny.

Khrystußowy martrař ßo swjertny a padże na semju a wudychny ßwoju duschu.

„Dźiw!" s cźrjódy ßo sawoła.

„Sstyschisch?" Paulinus Nikeforej rjekny, wobaj mjenuizy njedaloko woltarja stejeschtaj. „Też woni ßu to widźeli, schtož ßmój też mój widźakoj: Jesuša Khrystuša sestupujo s njebja a Longinowu duschu žohnujo, kotraž ßo k njemu horje snoschowasche w podobje běłeho hołbja. Haj, Khrystuß to běsche."

„Tak je, Khrystuß to běsche!" Nikefor, wschitkón sahorjeny, wotmołwi. „Ssym jeho pschekraßnjeneho a s jandźelemi wobdateho widźał. Nětkole wěm, so je Knjes wschitkich knjesow s morwych stanył. Wón je też mój Knjes a Bóh!"

A tute ßkowa prajiwschi stupi na wotprawjenischczo, pódla woltarja.

„Hdże dźesch?" ßo Paulinus ßwojeho towarscha woprascha.

„Du wumrjecź s luboscże k njemu!"

„Pójmoj w mjenje Knjesowym!" Paulinus doda a sa Nikeferom na s krewju pokrjepjene skhodźeńki wustupi w tej krutej wěrje, so wot tam w runym měrje do njebjeß póńdże sa wulkim ßwjatym — — — Longinom.

— Kónz. —

Čestne myta.

Z **Gagarinoweho zakłada** so z tutym z nowa čestne myta wupisuja, kiž so jutry 1913 na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje wozjewja a wupłaća serbskim spisowaćelam za spisanje ludowych knižkow pak zabawjaceho, pak powučaceho wobsaha, pak z jenym wobšěrnym, pak z wjacorymi jenotliwymi powjedańčkami, pak ze serbskeho ludoweho žiwjenja abo ze serbskeho kraja, pak ze serbskeje zańdźenosće abo z našeje serbskeje přitomnosće, njech w pěšej abo też we wjazanej rěči, kotrež by Maćica Serbska ze swojim nakładom wudać mohła.

Prěnje myto je nanajwyšše **120 hr.**
Druhe myto je nanajwyšše **80 hr.**

Wšitke rukopisy maju so hač do **15. januara 1913** podpisanemu kuratorej zakłada zapósłać z hesłom na čole a ze samsnym hesłom na připołożenym lisće, w kotrymž ma być napisana a zawrjena adressa spisaćela.

Freiberg, 15. III. 1912.

Dr. Ernst Muka,
zarjadnik Gagarin. zakłada.

Cestne myto za našich młódšich spisaćelow.

Naš luby krajan a horliwy přećel pilneje a swěrneje serbskeje młodźiny, knjez **J. Klučanski,** wupisuje też lětsa přeze mnje dwě čestnej myće serbskim w našim pismowstwje so zwučowacym młodźencam wobeju Łužicow, wuknjacym na gymnasijach, seminarach, realkach, ratarskich šulach abo też na universitach atd. za dwaj najlěpšej samsnje pak hornjoserbscy, pak delnjoserbscy spisanaj dlějšej nastawkaj po temaće: **Lěco we Łužicach,** a to:

a) **13 hr.** za najlěpši,
b) **7 hr.** za druhi lěpši nastawk.

Zapósłane nastawki budźa wšitke khowane, mytowanaj pak budźetaj też hišće w čišću wozjewjenaj. Rukopisy maju so z přidatej adressu spisaćela w lisćiku pódla zawrjenej hač do **31. decembra 1912** na moju adressu pósłać.

Freiberg, 20. III. 1912.

Hainichenerstr. 61. **Prof. Dr. Ernst Muka.**

40 hriwnow čestneho myta

dostanje, štóž nam z našeho serbskeho pismowstwa zostaja najlěpšu:

Narodno-wótčinsku čitanku

za serbsku młodźinu a serbske towarstwa.

Nic jenož pěsnje a basnje, ale też hrónčka a wubjerne kruchi z pěšeje rěče maju so podać. Najwažniše předmjety při tom su: serbski kraj a lud w starym a nowym času.

Rukopisy njech so hač do **30. januara 1913** póscelu na moju adressu.

Freiberg, 25. III. 1912.

Prof. Dr. Ernst Muka.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa lětanje s lětadłom, kotrež ßo 12., 13. a 14. meje na starym wojerskim swuczowanischczu pola waggonoweje fabriki wotměje, je měschczańska rada na město snjesboženeho lětarja Kahnta lětarja Schalla s Rostoka dobyła.

— Hižo tsi njedźele bjes deschcza! Ratarjo s bojoscźu a hrosu do pschichoda hladaju. Njepschestawajcy symny ßuschaty wětsik pak s ranja, pak s poknozy dujesche a wlohu, s kotrejž ßu měrzke deschcże loni wußuschenu semju namaczake, wuzuzachu. Dokelž žito poměrnje huste steji, ßu jo s městnami wotßuknli a jo skotej sdawali, ßo nadźějo, so ßo po deschczach s korjenjow saßo nowe stwjelza wuczerja. Jeli so by pak deschcź hischcże dołho wuwostał, by strach nastał, so by poßuczene žito wuskhło. S městnami je wono s dołhej ßuchotu hižo jara czerpiko a worědko. Schtož ßuschaty wětsik njedokónzuje, to pyta nózne mjerśnjenje moricź. Prěni dźeń meje rano thermometer dwaj gradaj symy pokasowasche. W poknóznej Němskej je thermometer 1. meje ßamo 4 grady pod null padnył. W Schwarzwaldźe, Rhönskich horach a rańschej a wjeczornej Pruskej je ßo khětry ßněh naschoł a selene pola pschikrył. Ratarjam je wón witany; nadźijeja ßo, so ßo s nim ßywy psched smjerśnjenjom wobarnuja. Dla njedoßahanja pizy je kóždy ratař skót, kotryž njetrjeba, rěsnikej pschedał. Scźěhwki ßo nětko pokasuja. Rěsny skót počzina žadny bycź, a płaczisny njepschestawajcy wyschsche stupaju. Rěsniczy w Budyschinje ßu teho dla mjaßowe płaczisny saßo powyschili a ßebi na pschikład sa punt howjaseho mjaßa 90 pjenjezkow žadaju. Jeli so bórsy płódnische wjedro njedostanjemy, ßnadź ßo mjaßowe płaczisny hischcże dale podroża. — Na wiele městnach hižo woda brachowacź počzina. Tak w Žitawje, Mužakowje a druhdże wyschnoscź wobydlerjow napomina, so bychu s wodu lutowali.

Hdy by ßo na měnjenje wjedrowustojnych, kotsiž wschak ßo husto myla, dźiwało, dyrbjeli ßo lětża najhórscheho bojecź. W jenym nastawku, kotryž je profesßor dr. Halbfaß w Jenaskich nowinach wosjewił, wón k měnjenju pschińdźe, so w ßrjedźnej Němskej lětża hischcże wjetschej ßuchocze hacź lońschej napscheczo dźemy. Psched tym naß Bóh swarnuj, hewak by hischcże wjetscha nusa a drohota na naß czakała.

Pjatk 3. meje je ßo skónczńje wjedro saßo sczopliło a wjeczor ßo dołho wuproschcny deschcź miholicź počza. Nětko dyrbjał ßo zyłu meju dźeń wote dnja deschcź hicź, so mohła ßo wußuschena semja napicź.

— (Jubilej.) Nasch wjelesaßkužbny ßerbski sapósłanz knjes Michał Kokla w Khróscźizach ßwój 25 létny sapóßłanzski jubilej ßwjeczi. Psched dwěmaj lětomaj pschi wólbnym bědźenju chżychu jemu pschecźiwniży Sserbow a ßerbscy wotrodźency hižo se ßmjertnym swonom swonicź. Bóh luby Knjes, kotryž je jemu pschi wólbje dobycź dał, je jemu s dobom cźikoscź a cźerstwoscź spożcźił, so móże s młodostnej mozu ßwojeho dźěła w ßejmje hladacź a nětkole w najlěpschej strowoscźi ßwój 25 létny sapóßłanzski jubilej ßwjeczicź. Knjes Kokla je ßebi sa ßwoju dołhu dźěławoscź w ßejmje nahladnoscź a cześczowanje wschěch politiskich stronow dobył. Jemu teho dla niz jenož Sserbjo, ale też Němzy, konserwatiwni, liberalni haj ßamo sozialdemokratoju s wutrobu sboże pscheja.

Se Židowa. Tudomnemu želesotoczerjej Brühlej, kotryž je jeneho schulskeho hólza w Schpreji ßmjercźi tepjenja se ßamßnym ßmjertnym strachom wukhował, je knježerstwo pjenježne myto pschiswoliło.

S Hornjeje Hórki. Nowy wobßedźeŕ tudomneho knježeho dwora bě wschě ßwoje leżomnoscże saschlahował a na wschelakich městnach tafle postajił, s kotrymiž ßo tym, kotsiž na jeho leżomnoscże stupja, s khostanjom hrosy. Tele tafle a schlahi ßo wschelakim ßwo-

bodu lubowazym ludźom njespodobachu a běchu jim ſ pohórſchkom. Wóndano w nozy ßu wſchě ſchlahi a tafle ſpowaleli a żerdźe roslamali.

S Hornjeje Hórki. W nowym dźělu tudomneho papjeŕnika nětkole ſchkleńczeŕ Herzog ſ Budyſchina tſěchu ſe ſchlleńzu pſchikrywa. Sſrjedu dopołdnja Herzogowy pomoznik pſchi tutym dźěle mißnywſchi ßo pſches jenu ſchkleńczanu taflu pſchekama a dele na pleſtr padźe, hdźež ſa morwy ležo wosta. Kaž ßo ſda, je ßo wón ſnntska ſtraſchnje pſcheraſył; pódla teho je ßebi hłowu żałoßnje rosrěſał. Jeho ßu hnydom ſ automobilom do Budyſkeje měſchczańskeje hojeŕnje dowjeſli.

S Wjeleczina. Sańdźenu njedźelu bu dotalny knjes farſki vikar Rencź we Wjeleczinje ßwjatoczńje jako faraŕ Wjeleczańſkeje woßady sapokasany. W němſkim kemſchenju jeho knjes ſuperintendenta Khěžor do ſaſtojńſtwa sapokaſa a w ßerbſkim kemſchenju jeho knjes faraŕ lic. theol. Rencź ſ Ketliz ßerbſkej woßadźe pſchedſtaji. Bóh luby Knjes żohnuj ſkutkowanje noweho duſchowpaſtyrja Wjeleczańſkeje woßady, kaž je ßwoje bohate żohnowanje kładł na duſchowne ſkutkowanje jeho njebocźiczkeho lubeho nana.

S Njeßwaczidła. Naſche ßerbſke towaŕſtwo „Jutrniza“ ſańdźenu njedźelu we Weberez hoſcźenzu ßwój 4. ſakoŕeńſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Rjane wjedro jemu howjeſche, a bórſy ßo Weberez ſala pjelnjeſche, haj pſchepjelni. Wjazy dyžli 500 Sſerbow a Sſerbowkow bě ßo ſeſchko, też někotrych němſkich pſcheczelow wohladachmy. Wjele lubych ſnatych wobliczow ſ bliſka a ſ daloka, młodych a ſtarych, evangelſkich a katholſkich, Sſerbowki w narodnej draſcźe, toſchto ſdźěłanych a wuczenych Sſerbow ſ radoſczu witachmy. S narodnym ſpěwom: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ ßo ßwjedźeń ſapocźa. Pſchedßyda, knjes Cžech, hoſcźi a wopytarjow ßwjedźenja powita, ßwoju radoſcź nad wulkotnym wopycźe wupraji a na wſchelake ſadźěwki ſpomni, kiž nam pſchi ſakoŕenju towaŕſtwa napſcheczo ſtejachu, kotrež pak ßu nětko ſ Bożej pomozu pſchewinjene. Towaŕſtwo je drje pomału, ale ſtajnje roſło, tak ſo ma nětko 75 ßobuſtawow, a nadźijomnje jemu dźeńßniſchi ßwjedźeń nowych ßobuſtawow dobudźe. Po powitanſkej rěczi knjeżna Wirtez ſe Scheſchowa w ßerbſkej droſcźe na jewiſchczo ſtupi a rjany prolog (wot njebo Cžiſchinſkeho) pſchednjeße.

Knjes faraŕ Waltaŕ mějeſche ſajimawu ßwjedźeńſku rěcź a wuložowaſche nam mjeno „Jutrniza“, pſchejo, ſo by „Jutrniza“ niz 4 lěta, ale 40 lět a hiſchcźe dalſche lěta wobſtała Bohu k cźeſczi a Sſerbam k wužitku. Sſwoju rěcź ſe ßławu na naſcheho lubowaneho krala Bjedricha Auguſta ſkónczi, kotraż mózny wothłoß namaka. Pſchitomni ſtejo ſakſku hymnu wuſpěwachu.

Na jewiſchczu ßo na to naſche cźeßne młode holzy a hólzy ſeſtupachu a pod nawjedowanjom knjeſa wuczerja Rauſendorfa ſchtyrihłóßny narodny ſpěw „Serja ßo ſchěrja“ ſaſpěwachu. Mózne plazanje poßluchariow jich mytowaſche. K ſpěwej ßo dźiwadłowa hra „Cźeßny bóncźk abo Hornjowóßliczanſzy wotpóßłanzy“ pſchiſamknu. S zyłej wutrobu ßo tu naßmjachmy. Po małej pſcheſtawzy naß ſaßo naſche cźeßne młode holzy a hólzy ſe ſpěwom „Hale ßy-li mi moja lubka“ ſwjeßelichu. Knjes Michałk ſ Bóſchiz, naſch żortowaŕ, powſchitkownu wjeßeloſcź ſ pſchednoſchkom khoſejowego ſpěwa powyſchi. Pſchi tym ſchalku khoſeja pijeſche a khoſejowy młynczk wiercźeſche. Po ſpěwje „Hanka, ty ßy moja“ ßo żortna hra „Nahrabnoſcźe mſda abo něcźeje horjo, něcźeji ßměch“ pſchedſtaji. Mózne plazanje pſches ſalu dźěſche, hdyž ßo ſawěſchk na kónzu hry dele puſchczi. Skónczńje ßo hiſchcźe „Dołha kołbaßa“ pſchi ßylnym ßmjeczu ſpěwaſche a ſ tym ßo ſabawny dźěł ſkónczi. Wuſkocźne nózki ßebi hižo dawno ßwoje prawo żadachu, a bórſy ßo reje ſapocźachu, kotrež hacź do 3 hodźin trajachu.

Dobre poradźenje ſ telegramom běchu nam pſcheli kk. ſtudent Fähle ſ Franzowſkeje, wuczeŕ Kral ſ Kamjeńza a towaŕſtwo „Cźornobóh“ ſ Draždźan. So je ßo tole pſcheczo dopjelniło, mamy ßo knjeſej wuczerjej Rauſendorfej ſa nawuczenje ßerbſkich ſpěwow, knjeſej wuczerjej Kózkarjej ſa napißanje notow, a woßebje knjeſej wuczerjej Nawzy-Radworſkemu ſa wuwuczenje naſchich hrajerjow a hrajerkow dźakowacź. Pſchi dźiwadłowym pſchedſtajenju wabdźělichu ßo kk. Henka ſ Wbohowa, Faltink ſ Njeßwaczidła, Lukaſch a Němz ſe Scheſchowa, Miſchnaŕ ſ Krónzy, Kroſchk ſ Liſcheje Hory, knjeżnje ßotſje Berganez ſ Wbohowa a żortny ſpěwaŕ Michałk ſ Bóſchiz. S radoſczu ſpominamy na naſch 4. ſakoŕeńſki ßwjedźeń.

S Khróſcziz. Pſched někotrym cźaßom ßu tu ſ jeneje bróżnje ſa něhdże 100 hriwnow cźerjeńſkeho kożaneho paßa kradnyli. Żandarm je pjecźa ßłěd ſa paduchom namakał.

S Pancźiz. Sańdźenu njedźelu wuhotowa ßebi „Lipa Sſerbſka“ ſpěwny a dźiwadłowy wjecźor, kiž bě jara derje wopytany. Wjeßelimy ßo jara nad narodnym ſkutkowanjom tuteho towaŕſtwa w kónczinje, hdźež ßo zuſbaŕſtwo khětro haji a je-li niz wot domoródnych ßamych, dha k temu dopomhaja druſy a zuſy. Wo tym ßo tam mnoho hrěſchi a tola je poſtup widźomny, byrnjež był mały a ßnadny. Sſerbſke ßwjedźenje tam na waźnoſczi bóle a bóle pſchibjeraja k mjerſanju tajnych a ſjawnych njepſcheczelow. „Lipa“ ßama je na ßobuſtawach nadobyła. A ſwjeßelaze je, cźrjódu tajkich ſahorjenych Sſerbow ſa narod a wótczinu dźěłacź a ſpěwacź widźecź. Pſchejemy jej ſ wutroby, ſo by dale roſtła a kcźeła. W tamnej wokolinje je njekhabłaze a krute towaŕſtwo jara trěbne a nuſne.

Pódla muźſkich wuſtupi też żónſki khor. A ſe ſjednoczenymi mozami pſchednjeßechu 5hłóßnaj khoraj: „Schołta chże mi dźowku dacź“ a „Chzył něhdy w holi Muźakez“.

Se ßlěbrojaßnym hłoßom, kajkehoż na wßach ſ rědka nadeńdźeſch, ſpěwaſche knjeżna Glawſchez ſ Pancźiz ſoli „Ha ßmjaka ßo ßkónczńita łuczka je“ a żortny ſpěwczk: „Sſłyſch. Leńka, ſchto cźi prajicź chzu“. Pſchewod wuwjedźe orcheſter Kamjenſkeho wojeŕſkeho połka, kaž też pſchi muźſkimaj khoromaj: „Njeſpuſchczejmy nadźej rjanu“ a „Naſchi hólzy ſ wójny jědu“. Mnohe pſchihłoßowanje namakaſchtaj też khor „Sſwjaty Jurij pſchińdźe k łuźi“ a kraßny Kozorowy ſolokwartett ſe ſymy: „Różu chzu ßej płodźicź“.

Po pſcheſtawzy hrajeſche ßo żortny kruch „Kral Herodes w Pancźizach“. Hra połna tryſkow a ßměchow, tak ſo bě ſe ßmjeczom zyła ſala napjelnjena. Kaž tuczi ſtudentojo ſ Budyſchina ßameho Pancźiczańſkeho Herodeża wuhotowachu a wudebichu, nima ßwojeho runjecźa na ßwěcźe. A wubjernje ßo hrajeſche, wěſcźe a pilnje. To cźini dobry ſacźiſchcź na pſchipoßłuchaŕſtwo a pohnuje naß, ſaßo do Pancźiz hicź, hdyž „Lipa“ tam ßwoje hudźbne kcźěnja k kwěcźelej ſwjaſuje a je hoſcźom tak rjane a cźerſtwa poſkicźa. Tam ſa pjenjeſy něſchto widźiſch a ßłyſchiſch. Hdźež ßo wutrajnje dźěła, tam kiwa też wuſpěch, kotryż wjeßeloſcź a lóſcht k dalſchemu prózowanju na narodnym polu dawa. Teho dla ſawdawamy wſchěm horliwym ſpěwarkam a ſpěwarjam a woßebje też duchownemu a hudźbnemu wodźerjej hiſchcźe też na tutym měſtnje horzy dźak. Krocźcźe dale tak, wy Sſerbjo Pancźiczańſkeje wokoliny. Spěwajcźe a dźěłajcźe, ſo nam tam naſche lube Sſerbſtwo njeſańdźe. Hdyž ßo to poradźi, na cźimż njedwělujemy, potom ſměje „Lipa Sſerbſka“, wot mnohich hidźena, tola niz doſcźěhnjena, najwjetſchi podźěł na wobſtaczu ßerbſkeho mjena. Hdźež ßo měſcha, tam hižo klaza. Njech ßu a woſtanu waſche ßwjedźenje ryſy ßerbſke. To je waſcha pycha a cźeſcź. P.

S Nakez. Cźoh, kotryż ßrjedu popołdnju 20 minutow po 3 hodźinach k Budyſchinej wotjědże, na dobo mjes Nakezami a Scheſchowom ſaſta. Cźahowy wjednik a rjadowarjo ßebi najpjódzy myßlachu, ſo je něchtó ſe ſtrachom ſpinadło ſcźahnył. Temu pak tak njebě. S pſchevytanjom ßo wupokaſa, ſo bě ßo ſchlawch powětrocźiſchcźneho ſpinadła puknył.

S Komorowa pola Nakez. Tu je ßo domſke żiwnoſcźerja Pawlika wotpaliło. Woheń je pjecźa ſ dodźeržanym wuhnjom naſtał.

S Hornjeje Wjaſońzy. Tu je ßo rěſnik Guſtav Thomaß ßobuwobßedźeŕ kołbaßaŕnje, ſatſělik. Pjenjeżna nuſa je jeho pjecźa k temu pohnuła.

S Kamjeńza. Dźěłacźerjo w tudomnych tkaſeŕnjach ſtraikuja. Woni ßebi pſchikrótſchenje dźěłańſkeho cźaßa a powyſchenje mſdy wo 15 prozentow żadaju.

S Kamjeńza. Cźeźke njeſboże ßo ßobotu w Halbachez ſkale ſta. Dźěłacźeŕ Hauſa ſ jeneje pſchewrócźneje lowrije padźe a ßo pſchejěde. Wobżaromny muż je ßo pſchi tym ßmjercź ſtraſchnje ſranił.

S Zitra. W tudomnym Müllerez hoſcźenzu běchu ßo tele dny wukrajni dźěłacźerjo napili a ßo potom do pukow dali. Jeneho pſchi tym ſ nożom ſlě ſkałachu. Njedźiwajzy ßwojich ranow ßo tón na domojpucź do Wyßokeje naſtaji. Duzy po pucźu pak woßłabnywſchi padny a bjes wědomnja leżo wosta. Sa nim pytajo jeho namakachu a do Kamjeńſkeho ßmilnoſtneho wuſtawa dowjeſechu. Jeho ßu ſchěſcź krócź, mjes druhim też do płuzow, kłóli.

S Hornjeho Hbjelſka. W nozy wot njedźele k póndźeli w domſkim tudomneho żiwnoſcźerja Kſchiżana woheń wudyri. Plomjenja domſke a pſchitwarjenu bróżeń do procha a popjeła pſchewobrocźichu. Wumjeńk ſtejo wosta.

S pruſkich Sſerbow. Njedawno ſtejeſche we nowinach, ſo

11 mlodych ßerbſkich wuczerjow w němſkich woßadach ſkutkuje. Na to je ßo ſe ßerbſkeje ſtrony na jedneho knjeſa krajneho ſchulſkeho inſpektora wobroczilo. S tuteje ſtrony je ßo wotmolwilo, ſo wyſchnoſcź rad ßerbſkich wuczerjow do ßerbſkich ſchulow ſczele, hdyž wone wo to proſcha, wona pak njemóże wjedźecź, kotry kandidata ßerbſzy ꝛoſymi a też njemóże nikoho nuſowacź. Wot tom mjenowanych mlodych wuczerjow ſtaj dwaj tajku próſtwu wuprajikoj, knjes Rencź ſe Stróże, kiž bě prjedy do Dubza póßłany, a k. Möhn ſ Noweho Dwora pola Rakez. Prěniſchi je na ßwoju próſtwu jako 3 wuczeŕ do Klětneho pſchiſchoł, druhi teho runja jako tſeczi do Sahorja (Sagorja), Mużakowſkeje woßady. — Po tajkim je woßebna pſchißłuſchnoſcź naſchiſch wjednikow, ſo ßo mlody doroſtk na ſeminarach a też na gymnaſijach ſ luboſczu k Sserbſtwu napjelni, ſo bychu ſ radoſczu do ßerbſkeje woßady ſchli. Też w Pruſkej móże wuczeŕ, kiž to chze, tola něſchto na ßerbſku rěcź ßwojich ſchulſkich dźěczi kedźbowacź. ſchtoż hakle njedawno w jednej derlnjoßerbſkej wßy widźachmy, hdźež dźěczi w prěnim ſchulſkim lětcze nabożnu wuczbu nimale jenoż w ßerbſkej rěczi doſtawaju a hdźež ßu ßo loni ßamo knjeża ſ miniſterſtwa pſcheßwědčili, ſo wuczerjo nabożinu na nižſchim ſkhodźeńku w ßerbſkej rěczi wucża.

S Kulowa. Dla ſtracha, ſo mohła ßo pokhroma dale roſſchěricź, je ßo ſakaſako 6. meje na ſkótne wiki w Kulowje a 7. meje na wiki we Wojerezach howjaſy ſtót pſchiwjeſcź.

S Wunſchowa. Tudomnemu ziwnoſcźerjej Kubinej bě ßo hižo wjazy krócź rólny grat na polu rosbił. 25. haprleje ßo ſaßo jedyn płuh ſkónzowa. Kubin teho dla Niſczanſki hamtſki ßud proſcheſche, ſo by ſ polizajſkim pßom ſa njedoczinkom pytacź dał. Polizajſki ſerżant ßo 26. haprleje ſ polizajſkim pßom „Luchſom“ do Wunſchowa poda. Poß rosrażeny płuh wobczucha a po ßlědźe k Henſchelez ſtatokej běżeſche, hdźež pſched khěżnymi durjemi ſaſta. Po Henſchelez, kotſiž běchu na polu, póßłachu, a „Luchs“ na doroſczeneho ßyna Auguſta ſaſchczowka. Poß potom do bróżnje, w kotrejż Henſchel ſpi, běżeſche a jeho kłobuk a czrije wo khěži ſběhny. Kubinez a Henſchelez ßu ßo hižo pſched dołhim czaßom ſwadźili. Rosbicźe rólneho grata ßo jako ſkutk wjeczenja wobhladuje, dokelž je Kubin Henſchela winował, ſo je woheń ſakoźił.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Wurjadnu wuſtojnoſcź na pakoſczenje je jedyn 15létny kowarſki wuczobnik w Blunju pokaſał. Jeli ſo wón ſ czaßom pucź ſprawnoſcźe njenamaka, móże ßo wón hiſchcźe jako wuſchikny nutsdobywaŕ roswicź. So mohł tamniſchu klamaŕnju wukradnycź, bě wón najprjódzy ſ woknom nuts do kólnje ſaléſł, wot tam bě do mukoweje komory, kuchinje, bydlanſkeje ſtwy a ſkónczńje do klamow pſchiſchoł a tam 23 hriwnow kradnył. Njedoczink pjenjeſy pſchepi. Na druhim paduſchnym wopycźe jeho klamaŕ ſaßkapi. Młodoſtneho hrěſchnika dla czeżkeho a jednoreho paduchſtwa k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźichu, tola jeho k wotſtorczenju khoſtanja poruczichu.

S Wulkeho Cziſka. Tudomny wumjeńkaŕ Jurij Kólnja a jeho mandźelſka 2. meje ßwój dejmantowy kwaß ßwjeczeſchtaj. Wonaj ſtaj ßo 2. meje 1852 wěrowałoj.

S Lubuſcha. Sańdźenu póndźelu pſchipołdnju je ßo ſtatok tudomneho khěżkarja Birnicha wotpalił.

S Mikowa. Schtwórtk dopołdnja je 24létny tſěchikryjeŕ Matyj Kopka ſ Mikowa we Wódrjeńzy ſ tſěchi padnył a ßo tak ſtraſchnje pſcheraſył, ſo je popołdnju $^1/_2$5 hodźin wumrjeł.

S Běłeje Wody. Dla ſjawneho ſkſchiwdźenja muczerkublerja generalneho leutnanta ſ Altrocka w Zymplu je kawniſki ßud w Běłej Wodźe tamniſcheho redaktora Richtera k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Richter bě w jenej wólbnej ſhromadźiſnje prajił, ſo je general ſ Altrock ßwojich dźěłaczerjow k dołholětnemu wucźinjenju ſwjaſacź chzył, po kotrymż dyrbjeli jemu ſa 15 pjenjeżkow mſdy na hodźinu dźěłacź.

S Mużakowa. Po ſdaczu w czeżkich myßlach je żebi pohoncź tudomneje unionſkeje piwaŕnje, Emil Buda, mjenowany Bibaz, ſ wobwěßnjenjom ziwjenje wſał.

S Lipſka. Tudomne nowe żeleſniſke dwórniſchczo je najwjetſche na ßwěcze. Jeho połoja na pruſkej ſtronje je ßo ßrjedu wobkhadej pſchepodaka. Druha połoja na ſakſkej ſtronje dyrbi w naléczu 1915 dotworjena bycź. Twarſki pjenjes je na 135 miljonow hriwnow wobliczeny.

Přilopk.

* (Jeneho hólza dla lohkomyßlneho morjenja ſaßudźili.) Schtyrnaczełétny ßyn twarza Kowala w Zylowje pola Khoczebuſa tſjoch ſchulſkich towarſchow do wobydlenja ßwojeju ſtarſcheju ßobu wſa, hdyž taj njeběſchtaj doma. Wón jim we wobydlenju wſchelake pokaſowaſche, mjes druhim też dwě tſělbje ßwojeho nana, kotrejż na ſczěnje wißaſchtej. Na to chzyſche jim wón tſirokatu tſělbu pokaſacź, kotraż ßo w ſpanſkej komorje w ſamknjenym khamorje khowaſche. Hdyž ßo wón ſ tejle tſělbu, kotraż bě na njeſboże nabita, ſabjeraſche a ßo ſ njej ſaměri, ßo na dobo wutſěli a kulka hólza Hermanna Regela do wutrobna trjechi. Tſělený na měſcze wumrje. Mjes tym ſo taj druhaj hólzaj ſ bojoſczu czeknyſchtaj, njewobhladniwy tſělz czěło ſa hródź donjeße a jo tam do pěſka ſahrjeba. Tam ßu jo bórſy po tym namakali. Khoczebuſka khoſtanſka komora je hólza dla lohkomyßlneho morjenja k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźiła. Nana, kotryż mějeſche ßo teho runja lohkomyßlneho morjenja dla ſamolwicź, wuwinowachu. Wón klucź khamora, w kotrymż ßo nabita tſělba khowaſche, pſchi żebi noſcheſche. Hólz bě khamor ſ zuſym kluczom woczinił.

* (Spytane mordaŕſtwo.) W Nowym Hamorje pola Shorjelza ßo na wudowu Kuterowu rubjeżne mordaŕſtwo pospyta. Skuczeŕ w nozy do jeje ſtwy ßo dobywſchi ju ſadajicź ſpyta. Ale żonje ßo poradźi, jemu hiſchcźe czeknycź. Zuſy njekhmanik a ſłóſtnik pſches tyßaz hriwnow pjenjes rubi.

* (Rosbuchnjenje płuna.) We Weißkirchlizach pola Czopliz płun rosbuchny; ſchéſcź woßobow ßo czeżko frani.

* (Rubjeżniſke nadpadnjenje.) Khěżkarja Eichlera pola Cheba (Eger) duzy po puczu dundazy nadpadżechu, ßurowje ranichu a wo ßnadne hotowe pjenjeſy wurubichu. Hdyž bě do womory padnył, jemu draſtu ſe ſapalomnej mokrinu polachu a ſapalichu. Hiſchcźe drje ziweho, ale hróſbnje pſchihotowaneho wboheho człowjeka nadeńdźechu.

* (Strajk na Hamburgſkej Vulkanowej łódźerni.) Sſrjedu rano ßu nimale wſchitzy dźěłacźerjo — něſkotre ſta muži — na łódźerni Vulkan dźěło ſkożili, dokelž je ßo jedyn dźěłacźeŕ, kotryż bě ſe ſwjaſkowym dowěrnikom, ſ dźěła puſchcził. Dźěłacźeŕ bě ßo ſa dźěłanſki czaß ſe ſwjaſkowymi należnoſczemi ſabjeral, ſchtoż je po dźěłowym porjedże ſakaſane. Jeho miſchtr jeho teho dla naßwari, a direkzija jeho puſchczi. Nimale wſchitzy dźěłacźerjo na to dźěło wopuſchczichu.

* (Němſki khěżor a prjedawſchi ſtatny ſekretar Dernburg dalokaj wujej.) Snaty wuczeńz dr. Kekule ſe Stradoniz je ſe ſtarych liſczinow dopokaſał, ſo ſtaj khěżor Wylem a prjedawſchi ſtatny ſekretar kolonijow, Dernburg, dalokoj wujej.

* (Rosmjeczeny.) Ssobotu popołdnju w zyhelniży pola Kunowa w Schleſyſkej 24létny dźěłacźeŕ Schulz wo ziwjenje pſchińdże. Na njewujaßnjene waſchnje bě do hłowneje walki pſchiſchoł. Njenadźizy druſy dźěłacźerjo wótry praſk ſaßkyſchachu. Hnydom pſchikhwatawſchi wuhladachu wboheho człowjeka w ßurowym położenju, ale pomhacź jemu njemóżachu. Draſta ßo jemu woprawdże ſ czeła wotwjertowaſche. Potom do hłubiny ſpadny, czrjewa jemu ſe ziwota wuſtupowachu a pſches hłowu bě ſranjeny. Hiſchcźe bě ziwy a mějeſche wědomje; prawa noha bě jemu ßo rosmjatka. Wón ßebi hiſchcźe picź żadaſche a wobżarowaſche hróſbne njeſboże, kotreż bě ßo ſ jeho ßmjerczu też jeho ßotromaj ſtako, kotrejż wón ſ dźěłom ziwjeſche. Sa poł hodźiny ßmjercź jeho ſ wulkich boloſczow wumó.

* (Prěnja lokomotiva w Sakſkej.) 24. haprleje je ßo 75 lět minyło, ſo je w Sakſkej ſ Lipſka do Altena prěni krócź lokomotiva jěła. Na tej jěſbje ßo też prynz, poſdźiſchi kral Jan, ßławneho wopomnjecźa, wobdźěli. Lokomotiva, kotrejż „Komet“ rěkaſche, płaczeſche 26 000 hriwnow. — A dżenßniſchi dźeń jěſdża dawno ſ elektriſkej — milinowej — żeleſnizu a lětaja bjeſ ſchidłow. Schtó wě ſchto ſa 75 lět ßebi „mudri“ wumyßla. Ssnadź njebudże nichtó wjazy khodźicź wuknycź, ale lětacź!?

* (Zyrkej ſtraſchena.) W Hornjej Schleſyſkej bě 15. haprleje ſemjerżenje tak ßylne, ſo je ßo zyrkej na horje pola półſkeje wßy „Němſke Pjekary“ tak jara wobſchkodźiła, ſo dyrbjeſche ßo ſamknycź.

* (Rěſniſki ſtrajk.) W Pirmaſenſu w rheinſkej pfalzy rěſniſzy pomozniży ſtrajkuja. W měſcze, kotreż ma 50,000 wobydlerjow, ßu ßo wſchě rěſniſke klamy ſ wuwſaczom tſjoch ſawrjeke. Jedyn ſwonkowny wikowaŕ měſto ſ mjaßom ſaſtaruje.

* (Wopory potepjeneje łódże „Titanic“.) Hacź dotal je ßo ſ 1601 woßobow, kotreż ßu pſchi potepjenju łódże „Titanic“ ziwjenje ſhubili, 319 ſ morja wukojiło. S wuwſaczom jeneho dwěłétneho dźěſcźa běchu wſchitzy morwi ſ wukhowanſkimi paßami wopaßani.

* (Bědźenje ſ Parižſkimi rubježnikami [apachami].) Pſched někotrymi njedźelemi w Pariſu něhdźe ſcheſczo rubježnizy jedyn automobil ſadźeržachu a knjeſa, w nim ſedźazeho, ſ revolvrom ſatſělichu. S tutym automobilom wokoło jěſdźo, woni ludźi nadpadowachu a wurubjachu. Pſched jenu pjenježnu banku pſchijěwſchi, do banki ſaſtupichu, tſjoch bankowych ſaſtojnikow ſatſělichu a potom kaſu wurubichu. Pſched tydźenjom polizija někotrych rubježnikow w Parižſkim pſchedměſcze Ivry wußlědźi. Dom ſo wobſtupi, a poliziſtojo do njeho ſaſtupichu. Jedyn polizajſki ſaſtojnik ſo do wjednika rubježnikow, Bonnota, da. Tutón revolver wuczahnywſchi ſaſtojnika ſatſěli a cźekny. Njepſcheſtawazemu ſlědźenju polizije ſo poradźi, Bonnota a jeneho druheho rubježnika w Choiſy le Roi pola Pariſa wußlědźicź. Tam bě wón w automobilowej kólni wěſteho Duboiſa khowanku namakał. Duboiſowy dom ſo rucže ſ poliziſtami, wojakami a wohnjowej woboru wobſtupi. Hdyž dwaj polizajſkaj ſaſtojnikaj wo kólnine wrota klapajo ſebi žadaſchtaj, ſo bychu ſo jimaj wocźinike, rubježnikaj ſ revolvrow tſělejo wotmolwiſchtaj. Jeneho tſecźeho poliziſta do žiwota tſěliſchtaj a cźežko ſraniſchtaj. Na to ſo polizija roſſudźi, žane dalſche žiwjenje wjazy na hraczki njeſtajicź a kólnju ſ dynamitom wupuſcźicź. S Vincenesa ſo wotdźělenje pioněrow ſawoła. Jedyn rjeblowany wós, wyſoko ſe ſkomu nakładźeny, ſo k kólni dowjeſe. Někotſi poliziſtojo a jedyn leutnant běchu do ſkomy ſalěſli a jenu dynamitowu patronu do kólnineje murje położili. Patrona rosbuchny, tola mało ſchkody naczini. Tež druha patrona njemějeſche wjele wuſpěcha. Na to leutnant do kólnje ſalěſe a tam patronu położi. Na to ſo žałoſne rosbuchnjenje ſta, położa kólnje ſo ſaſypny a ſ rospodankow kómjenja ſapachu. Leutnant, kotryž bě patronu położił a někotſi poliziſtojo ſo do Duboiſoweho doma dobuchu. Na drjewjanym ſchodźe Duboiſowe cźěło namakachu. W jenej ſtwje we kožu jeneho muža wohladachu, kotryž pod matrazu ſkowany ležeſche. To běſche Bonnot, jenož jeho hłowa won tcźeſche. Wón na ſaſtupjazych ſareji a chžyſche do nich tſělicź. Tón ſamy wokomik pak ſo zyła ſalwa do njeho wutſěli. Bonnot ſ hłowy a wutrobna krwawjeſche. Jeho cźěło bě ſ kulkami pſchetſělane. Hdyž jeho ſ doma wunjeſechu, chžyſche ſo rosnjemdrjeny lud do rubježnikow dacź, tola žandarmoju a wojazy do luda ſ tſělbami ſtorkajo jón wotcźiſchcźachu. Dwajeczi mjeńſchinow poſdźiſcho bě Bonnot wudychał. Sa dwěmaj Bonnotowymaj kumpanomaj hiſchcźe polizija ſlědźi.

* (Wuki woheń w Damaſkuſu.) Dźěl Damaſkuſa, w kotrymž ſo wiki wotbywaju, je ſo ſ wohnjom ſnicził. Dwě tſecźinje hamidieſkeho baſara a druhe baſary ſu ſo wotpaliłe. Najhórje ſu ſo wikowarjo ſe ſuknom, židu, bałmjanymi a ſlotymi twarami potrjechiłe. Schkoda ſo na 15 milijonow hriwnow woblicža. Někotre ſta bohatych pſchekupzow ſu ſo ſ wohnjom na proſcheńſki kij pſchinjeſłe.

* (Njeſboże w podkopkach.) W jenych podkopkach na japanſkej kupje Yeſſo je ſły powětr rosbuchnył. 283 hórnikam je ſo wupucź k ſwonkownemu ſwětej ſalehnył. Jich wukhowanje ſda ſo njemóžne byc.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. Dla ſtſchiwdźenja krajneho radźicźela dr. Hegenſcheidta ſu redaktora „Bautzener Tageblatt", Nicku, k 100 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 2 njedźeli ſaßudźili.

Drjewowa awkzija.

Pónđzelu 13. meje t. l. ma ſo popołdnju wot 3 hodźin

w Heldez reſtawraziji w Hunczerizach

ſcźěhowaze na

Huſczańſkim hajniſkim revěrje

we wotdźělenjach 1) wowczeńi, 2) w cźornym lěſu, 3) na Winizy, 4) pola Nowych Druźkez, 5 a 6) pola Kocźiczańſkeho haja, 16) w ſkałowym lěſu, 18—23) w Huſczańſkim lěſu a w Jěſorje ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

40 krutych żerdźow, 8—14 cm delka tołſtych,
2000 żerdkow, 2—7 cm delka tołſtych,
70 rm twjerdych palnych kuluchow,
320 = mjehkich = =
40 = = repuchow,
780 = palneje walczíny.

W Huſczańſkim hajniſtwje, 3. meje 1912.

O. Mendte.

Żeleſniſki jěſdny plan

ſa Běłu Wodu,

płacźazy wot 1. meje 1911.

S Barlina-Khocźebuſa do Běłeje Wody

520, 733, 1036, **1123**, 1214, **113**, 223, 417, **557**, 703, **1054**, 1115, **238**

S Běłeje Wody do Khocźebuſa-Barlina

214, 518, **656**, 740, 848, **1211**, 221, **455**, 530, **627**, 716, 1026, 1236.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

213, 513, **655**, 847, **1210**, 220, **454**, **626**, 711, 1023, 1235.

S Běłeje Wody do Shorjelza

524, 736, 1038, **1124**, 1219, **114**, 419, **558**, 707, **1055**, 1117, **259**.

Se Sslepeho do Hródka

527, 751, 857, 230, 543, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

510, 723, 1027, 1202, 210, 408, 653, 1106.

S Cźorneje Wody do Wrótßławja.

S Cźorneje Wody		6,30	9,03	11,35		4,27	7,32	10,13
Bukowa		6,39	9,19	11,44	10,17	4,36	7,50	10,22
Cźorny Kholmz		6,50	9,34	11,56		4,48	8,05	10,33
Wojerezy	4,50	7,01	9,49	12,20	10,36	5,00	8,15	10,45
Las	5,05	7,14	10,06			5,15		10,59
Delni Wujeſd	5,16	7,24	10,17			5,26		11,09
Klětno	5,25	7,32	10,28			5,35		11,17
do Hórki	6,03	8,06	11,06		11,19	6,11		11,51
wot Hórki	6,08	8,18	11,24			6,26		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32		11,20	6,16		12,01
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06		11,43	6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,02	3,14		1,47	9,30		5,50

S Wrótßławja do Cźorneje Wody.

S Wrótßławja	11,08		6,11	6,28	10,45	3,45	3,45	6,16
Kohlfurta	4,00		8,30	10 30	1,07	6,07	7,05	11,25
do Hórki	4,32		9,01	11,03	1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11		1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,03	11,20	1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,12		9,35	11,50	2,34	—	8,31	12,26
Delni Wujeſd	5,21		9,43	11,58	2,45	—	8,42	12,36
Las	5,31		9,52	12,07	2,58	—	8,53	12,45
Wojerezy	5,49	7,12	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,01
Cźorny Kholmz	5,58	7,22		12,29	3,40	—	9,24	1,09
Bukow	6,09	7,36		12,42	3,53	7,34	9,38	1,19
do Cźorneje Wody	6,17	7,44		12,49	4,00	—	9,46	1,26

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ſo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,

kaž tež **laty, blidarſke deſki**

a wołebje **ſuche tſěſchne pſchikryeźa**

porucza

Franz Kr. Miriſch

rěſak a hěblowarńa w Halſchtrowie. Telefon ezo. 10.

Wſcho wjedro wudźerżaze dobre jejanjeßerki ſu moje

żołte italſke kury.

Jeja k naßadźenju po 10 pj. pſchedawam.

Otto Linke, hoſczenzar w Cźichońzach p. Budyſchina.

Trjebany ſofa

a wſchě **nowe meble**

mataj tunjo na pſchedań

C. Kubasch & Co.

w Budyſchinje na Scharfenweg cźo. 1 pódla kronprynzowſkeho moſta.

Sofy a **matrazy** doma a ſwonka doma pſchepólſtrujemoj.

Sofy,

pjerate matrazy, nakładźenſke matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner

pſchi żitnych wikach.

Żiwnoſcź

2—12 kórzow wulku, kupicź pytam. Poſkicźenja chžyłe ſo we wudawańi Serb. Nowin ſ napißmom 4340 wotedacź.

Rjane kubło

46 kórzow wulke, je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań w Rabozach cźißko 5.

Čzeſčenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi ſ tutym najpodwolniſcho k wjeđženju dawam, ſo ßym ßwoju

pſchedawańnju kolonialnych tworow a zigarow

40 lět pod firmu **Ginzel & Ritscher** wobſtejazu, knjeſej **Maxej Rosy** pſchepodał.

Sa dowěrjenje, kotrež je ßo mi ſpožčiło, ſ tutym ßwój najwutrobniſchi đžak praju a proſchu, jo na mojeho knjeſa naßlědnika pſchenjeſcz.

S počeſczowanjom

August Ritscher.

S đženßniſchim dnjom ßym

pſchedawańnju kolonialnych tworow a zigarow

pod firmu **Ginzel & Ritscher** wobſtejazu, pſchewſał. Mojemu knjeſej pſchedkhadnikej je ßo ſa jeho dołhu đžěławoſcz wjele dowěrjenja ſpožčiło; ja proſchu, ſo by ßo wono na mnje pſchenjeßło. S kedžbliwym poßłużenjom budu ßo prózowacz, ſo bych firmine dobre mjeno ſakhował.

W Budyſchinje, 1. meje 1912.

S počeſczowanjom

Max Rose.

Dowolam ßebi woſjewicz, ſo wot 1. meje ßem ßwoje rěčznińſtwo niz wjazy hromadže ſ knjeſomaj rěčznikomaj Weſſerom a Hochheimom, ale **ßam** wukonjam.

Moja pißarńja je **w Budyſchinje**
na Wallſkej drózy čzißło 12 delka.

—— Telefonowe čzißło 765. ——

Rěčznik Waltař Lehmann.

Rěčzu ßerbſki.

Khěža

ſ rjanej wulkej běleŕnju (blejchu), hđžeż wjele měſchczanow pkoka, ſ makej hróđžu, kruchom pola je dla wobßedžerjoweje ſtaroby hnydom jara płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawańi Serb. Nowin abo na běleŕnſkej drózy (Bleichenſtraße) čzißło 2 pola Scholczicz.

Khěža .

w Bóſchizach čzißło 33 ſ 1½ kórzom pola, zyle pſchi khěži leżazym, ſ 18 dawſkimi jenoſczemi, je ſe ſahrodu ſa 3700 hriwnow na pſchedań. Twarjenje je nowe. Wopalna kaßa 4575 hr.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje jutře njedźelu, 5. meje, popołdnju w 4 hodź. we Weberec hoſćencu posedźenje.

Wo přećelny wopyt sobustawow a lubych přećelow prosy

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 12. **rózownika**, pop. w 4 hodź. swoje **posedźenje.**

Přednošk z ważneje strony je dobroćiwje přilubjeny.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy

Předsydstwo.

Kuchańki, ſtwińſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžriowni knjeſa Heinr. Mohra.

Młódſcha holza

ßo k 1. junijej abo julijej do lohkeho domjazeho dźěła pyta na Lubijſkej drózy 22.

Strowy hólczeż, kotryż chce

pjekaŕſtwo

nawuknycz, hnydom wuczbu namaka pola

Handrija Ketka, pjekaŕſk. miſchtra w Drožđžiju.

Dybſaczny pjenjes ßo dawa.

Tyſcherſkeho pomoznika

hnydom pyta

Aug. Schubert w Njeßwaczidle.

Wuſtojny

rólny pohoncz

ßo pyta na **knjezim dworje we Łuſy** pola Radworja.

Wuſtojneho ródneho

pohoncza

k 1. junijej pyta

dr. Langer w Rakezach.

Ralbičanska »Lilija«

wuhotuje

njedźelu 5. meje 1912 w Ralbicach

zabawny wječor.

Započatk ½8 hodźin.

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

W Brěſynje pola Hucźiny je **khěža** čzißło 25 ſe ſahrodu a polom na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wikowarja Schimanka w Ssmochczizach.

(K temu čzißłu pſchikoha.)

Khěža

w dobrym rjedže ſ hróđžu a wulkej ſahrodu, na Židowje, je wobſtejenoſczow dla hnydom płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawańi Serb. Nowin.

Dźěłaczerjow a dźěłaczeŕki

do trajneho dźěła ſ dobrej mſdu pyta

porzlinowa fabrika H. Schomburga a ßynow
w Margareczinej hěcze pola Budyſchina.

Póſt: Wulka Dubrawa.

Serbſki wječzor we Wulkich Sdźarach

njedźelu 5. meje 1912 w Ssykoriz hoſczenzu

wječzor wot ½8 hodźin.

— Spěwy, dźiwadło a bal. —

Wſchěch lubych Sserbow a wſchě ßerbſke towaŕſtwa ſ bliſka a ſ daloka wutrobnje pſcheproſchujetaj

Ssykora, hoſczenzaŕ. **Rakeczanſka „Lipa“.**

Sostupne khartki po 30 pj. ßu pola kk. Ssykory kaž tež pſchekupza Hajeſcha doprědka dostacz.

Pschiloha k czišku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. meje 1912.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

29. haprleje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	48—51	91—97
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	42—46	79—86
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	35—40	74—78
4. ßnadnje pizowane kóžbeje ſtaroby	30—34	72—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	45—49	83—91
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	40—44	76—82
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	33—37	70—73
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—32	66—69
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	47—50	85—89
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	42—46	79—84
3. ßnadnje pizowane	37—40	75—78
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	85—90	115—120
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	54—56	94—96
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—52	88—92
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchižењow w ſtarobje hacž do $1^1/_4$ léta	54—56	71—73
2. mjaßne	52—53	69—70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—53	67—70

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 27. haprleje 1912. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 2. meje 1912. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pſchenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	11	25
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	75	11	—
" nowa	10	83	11	—	—	—	—	—
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	33	9	50	9	30	9	60
Jačmjeń . . . } 50 kilogr.	10	—	10	50	9	75	10	50
Wows . . . . }	10	50	10	80	10	—	10	20
Hróch . . . . }	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka . . . . }	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły . . . . }	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka . . }	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny . . . . }	4	—	4	50	4	—	4	50
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	—	3	30	3	10	3	20
Pſchenična muka 50 " . . .	12	25	20	25	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	11	50	14	75	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	30	4	50	4	15	4	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	83	5	50	4	50	5	55
Prošata 600 ſchtuk, ſchtuka . . .	15	—	26	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby }	—	—	7	30	6	95	7	45
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	30	7	25	7	75
Pſchenični gris }	—	—	7	90	—	—	—	—
Rjany gris . . . . }	—	—	8	30	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 40 np., rožła wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 65 np., jačmjeń wot 9 hr. 65 np. hacž 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 55 np. hacž 10 hr. 80 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr. 25 np. hacž 18 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 02 np. hacž 15 hr. 20 np., kórz jačmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wičzne płaczišny w Kamjenzu.

2. meje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 80 np., pſchenża wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 25 np. jačmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hacž — hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wiedro w Londonje 3. meje: Pomrocžene.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje njedźelu Cantate rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcž, $^1/_2$9 hodźin farat Róda ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. $^1/_2$12 hodźin budże zyrkwinſke rosrěčenje ſ konfirmérowanej němſtej mužſkej młodźinu. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje farat Róda.

Wórowani:

W Michalſkej zyrkwi: Ernſt Pawoł Zenker, rjadowař drohoweje želeſnizy w Draždźanach, ſ Hanu Hilžbjetu Kſchižankez na Židowje. — Bjedrich Wylem Čzech, murjet w Kelnje, ſ Marju Martu Zyžez w Nowych Čzichońzach.

W katholſkej zyrkwi: Khorla Běłk, wucžeř w Draždźanach, ſ Hilžu rodź. Mitaſchez w Budyſchinje.

Sdruhich wožadow: Ernſt Ota Köckritz, ſkałař w Trjechowach, ſ Emmu Bertu Schubertez w Kožatni. — Max Alwin Nyčza, tyſcheř w Nowych Demjanach, ſ Hanu Makačez w Bóſchizach. — Ernſt Ducžman, cžeßla we Wulkim Pſchěſdrjenju, ſ Hanu Marju Kružiz we Wulkich Sdźarach. — Jan Ernſt Buhl, ſchewſki miſchtr w Rakezach, ſ Hanu Müllerez tam. — Jan Guſtav Wicžaß, kublet w Klukſchu, ſ Hanu Marthu Kunatez tam. — Khorla Auguſt Müller, murjet w Boſchezach, ſ Hanu Helenu Krawzez w Drožđžiju.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Lydia Hilda, Wylema Khorle Rothera, pohončza na Židowje, dź. — Kurt Richard, njemandź. ß. na Zidowje. — Max, Ernſta Guſtava Hermanna Kießlicha, khěžerja a kamjenjecźeßarja w Jeńkezach, ß. — Emma Charlotta Hedwig, Pawoła Richarda Bergera, fabrikarja w Dobruſchi, dź.

W katholſkej zyrkwi: Hilža, Richarda Kerniga, tyſcherja na Židowje, dź. — Jan, Miklawſcha Hajny, fabrikarja w Budyſchinje, ß.

Sdruhich wožadow: Hona Hańža, Jana Borſcha, žiwnoſcźerja we Lupjanſkej Dubrawzy, dź. — Max Waklař, Jana Wünſche, dźěłacźerja w Rakezach, ß. — Martha Erna, Khorle Auguſta Teicha, ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Max, Jana Ernſta Markſa, dźěłacźerja w Rakezach, ß. — Gerhard Kurt, njemandź. ß. w Rakezach — Frieda Emma, Guſtava Ernſta Schmidta, murjerja w Dubrawje, dź. — Pawoł Arno, Pawoła Auguſta Micžki, kowařſkeho miſchtra w Womorzach, ß. — Paulina Emilia, Jana Ruppina, fabriſkeho tyſcherja w Ssowrjezach, dź. — Marja Martha, Ernſta Auguſta Pětſchki, žiwnoſcźerja w Zyžezach, dź.

Zemrjeli:

W Michalſkej wožadźe: 26. dźeń haprleje: Filippina Kienowa, bywſcha ſwud. Klotzowa, rodź. Henneſez, pod hrodom, 58 l. 11 m. 18 d

W kathołſkej wožadźe: 29. haprleje: Marja ſwud. Brodlowa rodź. Waklarjez, privata w Budyſchinje, 81 l. 4 m. 20 d. — 30. Pětr Pawoł Schicht we wokrjeßnym wuſtawje na Židowje, 50 l. 9 m. 7 d.

Sdruhich wožadow: Elſa Martha Wobadez w Rakezach, 16 l. 5 m. 29 d. — Jurij Neumann, khěžeř w Stróži p. Rakez, 72 l. 6 m. — Ernſt Khorla, Ernſta Auguſta Bjenady, mlynſkeho miſchtra w Rakezach, ß., 4 l. 14 d. — Helena, Handrija Pjetſchika, ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja w Stróži p. Rakez, dź., 1 l. 1 m. — Hendrich Marko, wumjenkař w Komorowje p. Rakez, 80 l. 4 d. — Madlena Tobiaßowa, wumjenkařka w Nowych Koporzach, 79 l. 6 m. — Marja ſwud. Winklerowa rodź. Kirſchnerez, wumjenkařka w Lejnje p. Bukez, 69 l. 11 m.

Žyrkwinſke powjeſcże ſ Hodźija.

Njedźelu Cantate ſměje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wucžbu, $^1/_2$8 hodźin farat Kſchižan němſke a $^3/_4$9 hodźin ßerbſke prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wucžba ſa němſku žónſku młodźinu.

Žyrkwinſke powjeſcże ſ Budeſtez.

Njedźelu Cantate ſměje duchowny Bójž rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dopołdnja we 8 hodźinach ßerbſke a $^1/_2$10 hodźin němſke prědowanje.

Naležnje krejcžiſcźaze lěkowanje

ſ krejcžiſcźazym cžajom

ſe ſnamjenjom hrodowſkeje haptyki

pakcžik **1 mk.**

Krejcžiſcźaze pile

ſchkleńża **50 pj.**

Krejcžiſcźaze kapki

bleſcha **75 pj.**

Na wšy žo ſcźele. Jenož woprawdźite

w hrodowſkej haptyzy.

Pawoł Leidler.

Prima **motorski, zylinderski**
a zentrifugski wolij,
kaž tež kolmas a maschinski tuk
a wschě techniske tuki a potrjebu
porucža po najtuńschich płaczišnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych czerjeńskich rjemjenjow
a techniskich wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanžow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże schnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże schnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbicže wschěch družin,
schablony za **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo na składže po najtunischich płaczišnach

Emil Měrsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Czeho dla?

Ulowe jězdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty za wulke składowanje reklamu njezaplaczicże.
38 45 52 mk. z gumijom.

Jankowe jězdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njezkónzujomne
z dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maschiny, ręczne apparaty,
platy z jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pschißłuschki a narunanske dźele tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczakowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jězdnych kolow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje z rukowanjom.

Sstódun jědź hosposa dozpiwa
z **MAGGI**owym korjenjenjom.
Wulka korjenjeńska móz, **teho dla jara spore.**
Najlěpsche porucža **Hermann Kuschk** na schuleriskej haßy 5,
w filiali na rybowej haßy 5.

Ia czerjeńske rjemjenje z jadriweje kože
wschěch schěrjow,
konopjane a gumijowe schlawchi,
kaž tež wschě
techniske gumijowe a asbestowe wězy
najtuńscho porucža

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych czerjeńskich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Lehmannez konditornja

na zerbskej haßy 8.
— Telefon 118. —

Spezialnosćz: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,
baby
k zwjedźenjam jako dar zo pschihodźaze.
Rozeßlanje na wzy.
Wschědnje czerstwe
khofejowe a czajowe pjeczwo.
Ssamopjeczene
mjedowe tykanczki.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na zukelnskej haßy 9,
meblowy dom za njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczišnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wumjeduju. Wobstaram wschě **transmißionske dźěła,**
twarju jako woßebitosćz: **ruczne młóczaki, želesne stistate młóczaki**
se zkomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy,
rěpowe rězaki.
Bubonate zynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.
— Zastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel **Hermann Wulf**),
w Budyschinje na běletuskej drózy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składže, kotrež móža
zo bjes nuzowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi hutrowych wilach 1 **telefon czißło 415**
porucža zwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Rozeßlanje w czwizach a bleschach.
Proschu zebi płaczišnowy zapiß žadacz.

Najlěpsche franzowske Katharinske ßlowki, kalifornijske a boßnijske ßlowki, kalifornijske aprikosy, brěschki a kruschwy, kulojte ßuschenki, italske prünelle, měschany ßad
po wschelakich płaćišnach
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Skład drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske, wénzuchowe a wodowodowe roły, nikle złoby, kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta,
ſ prěkuschkom a bjes njeho,
zementowe płaty
wschelakich wulkosćow a muſtrow,
ſćinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchnu papu
wschelakich tolſtosćow,
tſěſchne namaſanje „optimus“ a kamjeńtnowuhlowy teer.
Teerowe kótły ſ pſchißkuſchkom
ßo pſchepožćuja.
Groczane, ſćinowe a papowe hoſdje, horuczane ßudobje.
Brockmannowy
— pizowanſki kalk —
ſnamjenja A a B
po fabrikſkich płaćišnach.
Emil Dietrich
w hoſćenzu w Lětonju.

Mantle a ſchlawchi ſa jěſdne kola
dobreje hódnoſće, hižo po 2½ mk.
kaž wſchě druhe **kołojěſdne wězy**
najtuńſcho pokucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**),
pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hlownym torhoſcheću 9.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßluzby
pſchi nowych hrjebjach 5
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Teleſon cžißło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſćow.

Paul Kristeller

najwjetſchi cžrijowy ſklad w Budyſchinje
telefon 168 — na bohatej haßy 29
ßwój wulki ſklad wſchěch družinow

cžrijowych tworow

ſa mužſkich, žónſke a dźěcži

po zyle woßebje tunich płaćišnach dobrocžiwej kedźbliwoſcži porucza.
Jeniczke pſchedawanje ßwětoßławneje cžrijoweje družiny

„Mercedes“

po jenotnych płaćišnach **ſa mužſkich a žónſke** po **12½ mk.**,
kaž też ßławnych
dr. Diehlowych ſchkórnjow
ſa khipre a khore nohi.
Woßebity ſklad trajnych a modernych
mužazych a žonjazych ſchkórnjow
po płaćišnach 4.50, 5.75, 6.75, 7.75, 8.75, 9.75.
Wuporjedźenje rucże, derje a tunjo. Sſerbſki ßo rěči.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29.

Fotografiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy krócž mytowany. — Sałożene 1899.
Pſchimérne płaczišny.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)
ßedlarſki miſchtr
w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 10 pódla Sſerbſkeho Doma
porucza
puczowanſke toſche, puczowanſke koffry, žonjaze toſche, paßy, wobalki ſa khěrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze ſchulſke toſche, hóležaze torniſtry, ſchuleŕſke mapy, ßnědanſke toſche, wiczne a podlěſchne toſche, nakhribjetne měchi, gamaſche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.

Najlěpſchi jědźny raiß, wulke ßwětłe ßoki, krupiczki, jahły, buny, běleny a njeběleny hroch.
Dale **k pizowanju kurjatkow**
łamany raiß, pizowanſke jahły, hcjduſchku ſa kurjatka, Sprattowu pizu ſa kurjatka, Sprattowe pßyczże tykanczki
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Kóſlaze koże,

kaž też **wſchě druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wolmu
po najwyſchſchich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecża „ſkoteje hwězdy“.

Skład Vogtlandſkich gardinow
Martha Bräuer
w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cžißło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, kožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, kožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuńſchich płaćišnach.

Kolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi
porucza

Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.
Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
— Dołholětne rukowanje. —
Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Narodny dar sa lětadło.

Wschudże počinaju spósnawacź, so maja lětadła wulku ważnosćź. Němski lud dyrbjał też w nastupanju lětadłow na wjerschku stejecź. Temu hischcże tak njeje. So by ßo tónle saměr dozpěł, dźěło wobdźělenych industrijow a swažliwosćź khroblych lětarjow skutkneje podpjery zykeho wobydleŕstwa potrjebatej.

To spósnawschi chzemy pjenjesy hromadźicź sa twar lětadłow a sa spěchowanje lětarstwa. So Łužiza nochze w tym wróčo stejecź, to sběrki sa lětadło „Budyschin“ a lětadło „Hornja Łužiza“ dopokasuja. Poßlednje dny je ßo k temu tsecże napominanje khěžorstwoweho komiteja, pod protektoratom jeho kralowskeje wyßokosćze prynzom Hendrichom stejazeho, sa

narodny dar sa lětadła

pschidało.

Byrnjež žaneho dwěla njebyło, so maja wschě sběrki tón ßamy saměr, dha tola strach rospjerschenja wobsteji.

Podpißany je teho dla po namolwjenju se wschelakich stron s někotrymi knjesami tudomneho sarjadniskeho-wokrjeßa w pschesjenosći s dotalnymi sběrkami dojednał, so ßo **dotal nasběrane a pschichodnje ßo nasběraze pschinoschli narodnemu darej** pschipokasaja.

W sćěhowazych wßach hamtskohejtmanstwoweho wokrjeßa ßo lokalne komiteje k pschijimanju darow sendu. Na čzole tychle komitejow pódla naspomnjeni knježa steja. Jeli so bychu ßo na druhich městnach sběranske komiteje saložile, by ßo to s wjeßelosćzu powitało. Jenož ßo wutrobnje proßy, so tele komiteje na tym ßamym dnje steja a podpißanemu wo ßwojim sestupjenju powjesćź dadźa.

Sa podobne organisazije s tym ßamym saměrom je ßo w Žitawskim, Lubijskim a Kamjenskim hamtskim wokrjeßu a w revidowanych městach Budyskeho wokrjeßneho hejtmanstwa nastork dał.

Pjenjesy, kotrež ßo w lokalnych komitejach nasběraju, ßo do kaßy hamtskeho hejtmanstwa wotwjedu a ßo po skónczenju sběrki kaßy wokrjeßneho hejtmanstwa pschipokasaju, so bychu ßo zentralnemu městnu wotedałe.

Jeli so by skónczny wunoschk k wobstaranju lětadła doßahał, ßo pschi pschipokasanju shromadneho dara namjet staji a ßo wěsćze też dopjelni, so jene s lětadłow, s narodneho dara ßo twarjomnych, mjeno „Hornja Łužiza“ dostanje.

Wschě worschty wobydleŕstwa ßo wutrobnje prosća, so bychu pschi narodnym skutku ßobu skutkowali. **Też najmjeńschi dar njeje paromny!**

W Budyschinje, 26. haprleje 1912.

v. Pflugk,
hamtski hejtman.

Lokalny komitej sa narodny dar sa lětadła:

1. **Bart** a wokolnosćź: k. kubłowy direktor Richter.
2. **Pßowje** a wokolnosćź: k. ryćzerkubłowy najeńk Heger.
3. **Nowa Wjeß** nad Sprewju a wokolnosćź: k. fabrikski direktor Ssymank.
4. **Radźanezy** a wokolnosćź: k. mlyńk Lehmann.
5. **Židow** a wokolnosćź: k. inspektor Gietzelt.
6. **Rjeßwaczidło** a wokolnosćź: k. komornik ßwobod. k. s Vieting-hoff-Riesch.
7. **Hodźij** a wokolnosćź: k. kubleŕ Klemm.
8. **Semizy-Tumizy** a wokolnosćź: k. prokurist gm. starschi Rodig.
9. **Hajnizy** a wokolnosćź: k. prokurist Zuckerriedel.
10. **Korsyń** a wokolnosćź: k. fabrikski direktor Rau.
11. **Hornja Wjasońza** a wokolnosćź: k. gm. pschedst. Stiebitz.
12. **Sohland** (Spr.) a wokolnosćź: k. gm. pschedst. Hauptmann.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
ßedłarski mischtr
na kamjentnej haßy 18
(niże króny).

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a
faffowe schijaze maschiny
sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.
Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.
Clemens Jäckel měješčzel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Sprattowu
pizu sa kurjatka

a **crissel**
najlěpsche k plahowanju,
stajnje čzerstwe na składze porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Jěsdny grat
porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Serbski muzej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měšaza wot ½11—12 hodźin.

Wisitne khartki
čzischczi spěschnje a tunjo
Ssmolerjez knihičzischczernja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóžde sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawĕtki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 19. | Sobotu 11. meje 1912. | Lĕtnik 71.

Sakski ßejm

je ßo sańdźenu póndźelu se wschej mozu do ßwojeho dźĕła dał. Na dnjowym rjedźe stejesche 23 dypkow, a wuradźowanja trajachu hač do 2 hodźinow w nozy. Jednasche ßo wo fiskaliske drohi. Pschi tym wobcźežowachmy ßo pschecźiwo dźiwjenu jĕdźenju automobilow. Ja žadach ßebi wjetschi pschinoschk sa ßnĕh-ßypanje tym gmejnam, kiž ßu na tychle drohach tajkemu dźĕłu nusowane. Knježerstwo do teho swoli.

Dale jednachmy wo twarje Radwoŕsko-Kamjeńskeje želesnizy. Knjes Kokla a ja proschachmoj knježerstwo, so nochzyło na žadanju darmotneho pschewostajenja ležomnoscźow, kotrež želesniza pscherĕsnje, wobstacź. Knježerstwo po sdacźu ßwoje žadanje spuschcźicź nochze. W deputaziji ßu wuradźowanja wo tejle želesnizy nimale skónczene, tak mamy wĕstu nadźiju, so ßo na nowy tydźeń we wobsamkazym wuradźowanju pschiswoli.

Blisko Kubschicźanskeho sastanischcźa je straschny drohowy pschekhod. Teho dla žadach ßebi, so by ßo pak sa drohu, pak sa želesnizu móst natwarił.

Wutoru jednachmy saßo w dołhim poßedźenju wo wschelakich pschedmjetach. W nastupanju „Dresdner Journal“ žadach ßebi, so ßo gmejny njebychu nusowałe, tule nowinu wotebjeracź. Jeli so pak ßebi knježerstwo to žada, dha njech ju gmejnam darmo scźele. Popołdnju w schtyrjoch hodźinach president hrožesche, poßedźenje hač do 9 hodźin pschetorhnycź a potom dale wuradźowacź. Teho dla ßo wobsamknu, ſ kóždeje strony jenoż jenemu rěcźnikej ßłowo spožcźicź. Běch se strony konservatiwnych přeni k ßłowu sapißany. Na próstwu dr. Böhmy jemu moje prawo wotstupich, kiž w mojim mjenje sa wjetschu pschipomoz k twarej pucźow sa gmejny wustupi, pokasujo na to, kak na pschikład maja gmejny Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa 1300 km pucźow porjedźecź, ale jenoż 27000 hr. se statneje pokładnizy dostanu. Ssejm wobsamknu, město 700000 hr. po knježerstwowym namjecźe 800000 hr. k pucźam pschiswolicź.

Sańdźenu ßrjedu bě saßo njeskónczne poßedźenje. Rěcźesche ßo wo dokhodnym dawku. Sozialdemokratojo ßebi žadachu, so njetrjebało ßo hacź do 600 hr. lětneho dokhoda žaneho dawka płacźicź. S tym bychu ßo nježenjeni ludźo kaž cźeledź wscheho dawka sminyli, mjes tym so bychu sa to drusy cźim wjetschi dawk płacźili. Pschetoż někak dyrbja ßo pjenjesy nawdacź. Bě wjecźor wokoło 10 hodźin. Porjadowe strony njeběchu tak ßylne sastupjene, so mĕte wjetschinu. Bě strach, so sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni, kotsiž mějachu runje wjetschinu, pschehnate žadanja wobsamknu, do kotrychž prěnja komora ženje njeswoli. S teho by nastało njetrjebawsche dźĕło, wospjetne wuradźowanje w deputazijach. So bychmy ßo teho sminyli, dwělowasche jedyn sapóßłanz na ßejmowej wobsamknjenja kymanoscźi. Jako ßo tele praschenje pruhowasche, wopuschcźichmy scheseźo konservatiwni salu. Tak so bě jenoż 43 sapóßłanzow pschitomnych. K dospołnoscźi ßłuscha pak 46 sapóßłanzow. Sozialdemokratojo, widźo ßwoje saměry pschekażene, hawtowachu a halekowachu. Jich to cźim bóle mjersasche, dokelž ßo ſ tym 3. dypk dnjoweho porjada, jedyn sozialdemokratiski namjet, shubi. Pschetoż tak rucźe hacź ßo njedospołnoscź pschitomnych sapóßłanzow spósna, president poßedźenje stónczi. Sozialdemokratojo mjenujzy ßebi žadachu, so by knježerstwo sa statne pjenjesy w městach tunje wobydlenja sa dźĕłacźerjow twariło. Njech tola lud radscho na wßach wostanje, tu je sa kóždeho khlĕba a dźĕła dosć a na dosć.

Schtwórtk dowuradźichmy sakoń sa sastaranje ßyrotow a wudowow sastojnikow, wucźerjow a duchownych. Sozialdemokratojo, jako wuroscźeni japoschtoljo runoprawoscźe, hłoßowachu pschecźiwo sastaranju ßyrotow a wudowow duchownych. Sa to žadachu ßebi pak podpjeru sa wudowy sastojnikow też tehdom, hdyž njerodne žiwjenje wjedu. Jich namjet wĕsa ßo sacźißny. E. B.

Saksla krajna wjedrowobkedźbowarnja

je loni 1600 hriwnow dokhodow a 72,655 hriwnow wudawkow měła. Prěnja komora sakskeho ßejma je tónle kapital schtwórtk pschiswoliła. Pschi debacźe wo tym ryczerkubleŕ dr. ſ Hübel wusběhowasche, so je loni wjedrowobkedźbowarnja 132 krócź wopak do prědka prajiła, potajkim je wjazy dyžli tsecźina wopacźna była. Sa praktiske dźĕło, woßebje sa rataŕstwo, njeje doprědkaprajenje wjedra niczo hódne, dokelž ßo njemóżemy jemu dowĕricź. W nowschim cźaßu jo też sa powĕtrolĕtanje wužija, tola tu też wjele njepomha. Psched dwĕmaj njedźelomaj, hdyž bě w Draždźanach Gordonsko-Bennetske wuhanjenje, je krajna wjedrowobkedźbowarnja runje na wopak wjedro doprědka prajiła, hacź je ßo mĕło.

Poßylnjenje němskeho wójska a łódźstwa

ßo w khĕžorstwowym ßejmje ſ wulkej wjetschinu pschiswoli. Jenoż sozialdemokratojo budźa pschecźiwo njemu hłoßowacź. Mjes tym je slicźbowanski wubjerk powjetschene wudawki sa artilleriju, powĕtrowe lĕtanje a sa schkrowu telegrafiju pschiswolił. Mjes druhim matej kompagniju sa schkrowu telegrafiju a wotdźĕlenje sa powĕtrolĕtanje Bayerska a Saksa dostacź; runje tak Württembergska a Pruska. Po žadanju sakskeho wójnskeho ministra ßo sa Saksku woßebity inspektor sa krajnu woboru pomjenuje. Inspekzija sa krajnu woboru we Württembergskej pak ßo njeje sa nusnu spósnała a ßo sacźißła.

Roshorjazy podawk w pruskim ßejmje.

W pruskim krajnym ßejmje w ßrjeduschim poßedźenju sozialdemokratiski sapóßłanz Borchardt se ßwojeho městna se sawołanjom rěcźe druhich sapóßłanzow pschetorhowasche. Ssejmowy pschedßyda jemu to wospjet bjes wuspěcha sakasa a teho dla Borchardta ſ poßedźenja wusamknu. Borchardt pak ßo temu njepodcźißny a praji, so by ßo tón pschecźiwo khostanskemu sakonjej pscheschoł, kotryż by jeho wot jeho městna wotwjedł. Dokelž ßo Borchardt njewotßali, ßo ſ wulkim hołkom poßedźenje na pół hodźiny wotstorcźi. Hdyž bě ßo poßedźenje saßo sapocźało, ßo Borchardt ſ nowa sarjekny, se ßwojeho městna woteńcź. Na to jedyn polizajski leutnant a schtyrjo polizistojo pschińdźechu a Borchardta, kotryż ßo se wschej mozu sapjerasche, ſ poßedźerńje wuwjedźechu. Bórsy po tym ßo Borchardt do poßedźerńje wrócźi. Dokelž ßo ſ nowa pschedßydowemu poručenju, so by ßo wotßalił, njepodwoli, jeho polizistojo ſ nowa ſ mozu se sale wuwjedźechu. Wot sozialdemokratiskich sapóßłanzow móże knježerstwo hischcźe hinasche wězy docźakacź.

Nowa němska pschedłoha pscheczźiwo Polakam.

K pokupjenju pólskich kubłow je pruski ßejm hižo prjedawsche lĕta 400 milijonow pschiswolił. S pjenjesami, kotrež ßu sa ßwoje

kubła dostali, žu žebi Polazy kubła w Schlesyskej nakupowali. W někotrych stronach Schlesyskeje je žo ſ tym wot lěta 1900 hacž 1910 liczba pólskich wobžedžerjow podwojiła. So by žo dalschemu rosschěrjenju Polakow w Schlesyskej sadžěwało, žebi knježerstwo wot žejma 100 milijonow hriwnow žada. S nimi dyrbja žo němszy hospodarjo, kotsiž žu w pjenježnej nusy, podpjeracž, so njetrjebali žwoje wobžedženstwo Polakam pschedacž. Hacž runje ma žo Pruska bědžicž, so někak runowahu mjes dokhodami a wudawkami sdžerži, dha tola njeje dwělowacž, so žejm k potkóczenju Polakow tež tón króczž žadane pjenjesy pschiswoli.

Nowe wobžadženje němskeho póžłanzstwa w Londonje.

Němski póžłanz w Londonje, hrabja Wolff-Metternich, je wotstupił. Pschi marokkowskej swadže njeje žo wón pjecža doscz wobhonity pokasał a njeje zyle bjes winy, so je Němska spytała, žo we wjeczornej Marokkowskej sažydlicz, pschi czimž je pschecziwjenje Jendželskeje a Franzowskeje nadeschła. Sa naślědnika hrabje Metternicha je žo žwobodny knjes ſ Marschall pomjenował, kotryž je Němsku dokhe lěta w Konstantinoplu sastupował. Knjes ſ Marschall žnadž nětkole jara rad Konstantinopel wopuschczi; pschetož Němska je drje ſ Turkowskej jara wusko spschecželena, tola pschecziwo Italskej, Ruskej, a Jendželskej njemóže jej wona žaneje pomozy dacz.

Bołharska deputazija pola ruskeho zara.

W žwojim lěcznym hrodže Livadiji pschi Czornym morju je zar 8. meje bołharske poslanstwo pschijał. Ssobustawy poslanstwa žo k hosczinje pscheproszychu. Pschi njej žo pódla zara minister swonkownych naležnosczow Ssasanow a wójnski minister Ssuchomlinow wobdželischtaj.

Nowiny „Nowoje Wrjemja“ chzedža wjedžecz, so bołharske poslanstwo nima žadyn politiski samer dozpicz, ale žo jenož sa posledni wopyt ruskeho wulkowjercha Boriža, jako zaroweho sastupjerja, pola bołharskeho krala podžakowacz. Tutemu měnjenju pak napschecžo steji, so je pschi pschijeczu poslanstwa minister Ssasanow pschitomny był, kotryž je ſ bołharskimi wotpóžłanzami rosrěczowanje wo politiskich praschenjach, wosebje wo sbězkarskim hibanju mazedonskich Bołharow, měł. Poslanstwowy wjednik, pschedžyda bołharskeho žejma, Danew, je zara pjecža pscheproszył, so by k poswjeczenju Alexandersko-Newskeje zyrkwje, kónz lěta 1913 žo smějazemu, bołharske hłowne město Sofiju wopytał. K temu žamemu žwjedženjej tež pjecža žerbski kral Pětr a czornohórski kral Miklawsch do Sofije pschińdžetaj. Pschi tejle składnosczi ma žo skónczne bołharsko-žerbsko-czornohórski swjask pod schkitom Ruskeje wobsamknycz. Tele trochu wulke nadžije, kotrež žo na bołharske poslanstwo w Livadiji stajeja, sdadža drje žo trochu pschepjate byczi, něschto pak žo tola sda wěrne byczi.

Bołharska politika je pjecža hacž dotal zyle w awstriskej koliji jěła. Hakle potkóczenje Sslowjanow w Bosniji a Herzegowinje, njepschecželske plecziny awstriskeho knježerstwa napschecžo Sserbiji a napoźled njeskłyschane pschesczěhanje Khorwatow žu Bołharam potajne wotmyślenja awstriskeho knježerstwa wotkryke. Psched krótkim je žo w Sofiji protestowanska ludowa shromadžisna pschecziwo madžarsko-awstriskemu potkóczenju wschěch politiskich prawow khorwatskeho luda wotměła. Awstrisku tam winowachu, so stajnje anarchistiske wobstejnosczе w Turkowskej, wosebje w Mazedonskej, podpjeruje a tamnischim revoluzionaram pjenjesy dawa. Prjedawschi pschedžyda mazedonskeje revoluzionarneje organisazije, Schczěpan Michajlowski, tam praji: „Wěsczе žnadž, czeho dla žym ſ mazedonskeje organisazije wustupił? Dokelž žym žo pscheswědcził, so žmy ſ njewědomnymi agentami Awstriskeje.“ Michajlowski dopokasowasche dale, so mazedonszy sbězkarjo jenož Awstriskej pucz do Salonikia rubaju, a so budže Mazedonska něhdy awstriska provinza. Tamnischi Bołharjo budža potom se stysknosczu na kražne czažby turkowskeho knjejstwa spominacz.

Mjažowi lichowarjo we Warschawje.

Njedawno žo mjažowi pschemyślnizy w Warschawje srěczachu, mjažowe płaczisny hacž do najwjetscheje mózneje wyšokosczе sleschrubowacz. So žo Warschawa njemohła se wžow ſ mjažom sastaracz, mjažowi wikowarjo se strażemi psched wrotami stejachu a sadžerżachu kóždeho mjažoweho wikowarja, kotryž mjažo do města pschiwjese, lubjachu jemu spěschne wobohatnjenje, jeli so žo jim pschisamknje. So njemohli wježni wikowarjo ſ druhimi ludźimi wobkhadžecz, jich žobu domoj bjerjechu a jim hospodu dawachu.

Generalny gubernator Skakon je pschecziwo tutemu wulichowarskemu swjaskej rasnje sakrocził. Wón je porucził, domy wschěch swjaskowych žobustawow pschepytacz a knihi a listowaanja sebracz. Swjask ma něhdže tyžaz žobustawow. Pschepytanje je ſ tym poczežene, so je zyke listowanje w němsko-židowskej narěczi pižane.

Politiske žamomordarstwo w Ruskej.

Jena studentka ſ nahladneje Peterburgskeje žwójby je spytała, žebi w dróżży jědžo ſ jědom sawdacz. Kaž je pschepytanje dopokasało, bě žo wona jako žobustaw jeneje revoluzionarneje organisazije ſ loźom postajika, jeneho ministra skónzowacz, wona pak je žo rosžudźika, radscho žebi ſ jědom sawdacz. Na sakožku pižmow, kotrež pola njeje namakachu, scheschczoch studentow sajachu.

Wotewrjenje Dardanellow.

Po wospjetnym sakroczenju ruskeho a jendželskeho knježerstwa žu žo Dardanelle sažo pschekupskim łódžam wotewrike. Mjes tym běchu žo někotre sta ſ wjetscha ruskich łódžow se žitom psched Konstantinoplom nahromadžike a žadosczіwje na dowolnosczi k pschejesdej psches Dardanelle do ägäiskeho morja czakachu. Wotewrjenje je žo wožebje na naležne napominanja jendželskeho póžłanza w Konstantinoplu stało, kotryž turkowskemu knježerstwu srosymicz da, so bychu žo, hdy by to trjeba było, Dardanelle ſ jendželskimi wójnskimi łódžemi wotewrike, hdy by žo Turkowska spjeczowała.

Namjet sa sawjedženje republiki w Schwejdskej.

Tele dny žu w schwejdskim žejmje žobustawy nationalneho tschidła žejmskeje frakzije, Lindhagen, Sendler a Winberg, namjet na wotstronjenje kralestwa a sawjedženje republikanskeje statneje formy podali. Druha komora je se 126 hłosami pschecziwo 59 konserwatiwnym hłosam namjet k rospominanju wubjerkej pschiwobroczika, hacž runje wón nima wuhladow, so žo sa njón wjetschina namaka. Lindhagen, wjednik radikalneje kralestwu njepschecželneje strony, je se Stockholmskim měschczanostu. Hdyž zar w lěcze 1909 Stockholm wopyta, je žo wón sapowjedźił, na radnizy khorhoj wupowěžnycz.

Sbězkarske hibanje w Marokkowskej.

W zykej Marokkowskej žo tamnische ludy pschecziwo franzowskemu nadknjejstwu sběhaju. Franzowske knježerstwo teho dla 40000 wojakow do Marokkowskeje póscžele. Prěnje wotdželenja žu hižo ſ Franzowskeje wotjěke. Jeli so Franzowsojo marokkowskim ludam se žylnosczu a mozu napschecžo njestupja, mohle žo rosnosczе wospjetowacz, kajkež žu žo njedawno w Fezu stałe.

We wjeczornej Marokkowskej je 150 marokkowskich wojakow němsku farmu Astrt w Ulad Bessemje, firmje Renschhausen w Kötzschenbrodže žluschazu, nadpadło a wurubiło. Wojazy žu dželaczerjow bili a jatych wotwjedli. Nastata schkoda njeje hischczе snata. Němski póžłanz je žo hnydom pola franzowskeho póžłanzstwa wobczežował. Franzowska wyschnosczi je žlubiła, wež pschepytacz a winowatych pokhostacz.

Italsko-turkowska wójna.

Italszy žu 3. meje kupu Rhodos njedaloko małoasiskeho brjoha wobžadźili. Něhdže 5000 turkowskich wojakow je pšched Italskimi do snutskowneho kraja zofało a žo mjes horomaj Elie a Atonaro ſ nažypami wobdało. Grichiske nowiny „Amerolyptos“ žu scžehowaze podrobnosczе wo wojowanju na kupje Rhodos pschinjeske: Hdyž bě žo něhdže 8000 italskich wojakow ſ łódžow na brjoh wužadźiło, Italszy, podpjerani ſ artilleriju wójnskich łódžow město Rhodos ſ tsjoch bokow nadběhowachu. Turkojo žo khroble wobarachu a dwaj italskaj nadběhaj wotrasychu. Potom Turkojo na hórki sady města zofachu.

S wobžadženjom Rhodoskeje kupy je Italska žylne stejischczo sa žwoje łódźstwo w ägäiskim morju dostała. Wot tam móže wona wschón turkowski wikowanski porjad pschi małoasiskim a syriskim brjohu podwjasacz. Italszy hroża, so hischczе wjazy kupow wobžadża, jeli so Turkowska Tripoliž a Cyrenajka Italskej njewotstupi. Rhodos je 1460 kóžnych mil wulka, a ma nětko jenož 32,000 wobydlerjow. S nich je 22,000 Grichow, 7000 Turkow a 2500 Židow. Prjedy hacž Turkojo kupu ryczerskemu rjadej Johanitow wotdobuchu, bě Rhodos ſ 300,000 człowjekami wobydleny.

Na lěcznym pschebytku.

Assessor Pschenicžka hłódny k wobjedu pschińdže. Se žwojeho sastojnstwa hacž do kónz města mějesche dobre poł hodžiny pucza, a

duž bě bjes maka hižom w tśjoch hodźinach, hdyž do ßwojeho wobydlenja saklinka.

Mjerśazy na wowschědnjene pokkonjenje ßkužobneje Hany wotmolwiwschi, do jśtwy khwatasche, wotpokoži swjerschnik a kkobuk a nastaji ßo hnydom k blidu ...

Tam jeho hižom něschto pscheßkapi. Na blidźe bě jeno jenicźki jědźny grat ...

„Hana“, sakschikny do kuchnje, „hdźe je knjeni?“

„Knježe, woprawdźe, skoro budźich sabyła. Mam wam prajicź, so byschcźe ßami wobjedowali. Knjeni je na wopyt schła.“

„Tak?“ assessor sareji. „A wy njewěscźe, ke komu?“

„Ow haj, knježe. Ke knjeni wyschschej radźicźelowej ... Kak ßo tutón ...

Assessor hižom doscź wjedźesche. Jeho mandźelska mějesche mjes ßwojimi snatymi jeno jenu wyschschu radźicźelowu, a to bě žona wyschscheho ßudniskeho radźicźela Witaka — bě to ta knjeni, kotrejež assessor jeje nadutoscźe a khwaleńskeho waschnja dla wustacź njemóžesche. Teho dla te dny, na kotrychž jeho žona pola wyschscheje radźicźeloweje na bjeßadźe pschebywasche, s cźornymi pißmikami do protyki sapißowasche.

A wón derje wjedźesche, cźeho dla. Jeho žona by ßebi s tam kóždy ras něschto pschinjeßka, schtož bycź „dyrbjesche“ a schtož by kóždy ras jemu móscheń žałostnje wolóžiko.

Junu by to był larwowy bal, druhi ras abonement w dźiwadle, potom saßo wudawk sa ßwjedźeń khudych ...

Tón dźeń ßo assessor s tej myßliczku cźwilowasche: Schto pak ßebi dźenßa saßo wot teje khodojty domoj pschinjeße?

Wjecźor to shoni.

To běsche lěcźny pschebytk ... A to hnydom w Druhdźezach, najwoßebnischim ßydle prěnich měschcźanskich worschtow a bohatych ludźi ...

Wyschschi radźicźelizy ßu tam loni byli a ßu zyle sahorjeni, tak rjenje bě tam było ... Wschitko tam je: kupanje, tenißowa hra, hra s balemi, lěß, reje, dźiwadło, haj ßamo žónska, kiž kharty kładże. A wubjerne jěsdźenje do města. Knjes mandźelski móže rano na poł pjecźich do města jěsdźicź a popołdnju wokoło scheścźich je saßo wonka.

Assessorej wkoßy na hkowje stejachu, kaž lěß dubow ... Na poł pjecźich dźeń jako dźeń, to by dyrbjak rano w schtyrjoch stawacź, a nětkole hižom sdychuje, hdyž dyrbimy na poł ßedmich s pjerja ... A w scheścźich, so budźe doma? Schto by potom s zyłeho lěcźneho pschebytka po prawym wužik?

A te pjenjesy ...

Ale knjeni assessorowa ßo wscha palesche ...

Wyschschi radźicźelizy budźichu tam lětßa hnydom saßo jěli, ale hižom běchu knjeni baronzy Naducźkowej ßlubili, so s njeju lětßa do móńskich kupjeli pojědu. Hewak bychu wěscźe saßo do Druhdźez jěli. Mějachu tam woßebnu villu, wulku khłódnizu runje nad rěku, hnydom sa sahrodu bě lěß, towarstwo bě zyle wubrane, ßami dwórsay radźicźelojo, ßame ezzellenzy. A s jenym ßkowom, hdyž bě knjeni assessorowa tak něhdźe poł hodźiny rěcźała, też bórsy krucźe wotrěsny:

„Pak smějemy w Druhdźezach lěcźny pschebytk abo pak budźe wójna ...“

„Ale Wórschulinka“, wbohi assessor ßo pospyta, njesboże hischcźe wotwobroczicź, „schtó dha chzył ßebi hižom nětkole pschebytka najimacź? Wschako je hischcźe skoro syma ...“

„Proschu, s prěnja je hižom měrz a s druha to ty njerosymisch. Knjeni wyschscha radźicźelowa je prajiła, so, schtóž ßebi to w měrzu hižom njewobstara, w Druhdźezach s zyła niczo njedostanje. A s zyła, ty Handrijo, to cźi praju: pak pojědźemoj njedźelu do Druhdźez, wobydlenje najecź, abo budźe, kaž ßym hižom wotrěcźała ...“

Hdyžkuli knjeni Wórscha ßwojemu mužej Handrij rěkasche — běsche slě ... To assessor derje wjedźesche. Wschědnje jeho „Handrijko“ wołasche, a hdyž bě s nim woßebje spokojom, počźeścźowasche jeho s titulom „knjes Handrij“.

A so bě pschipowjedźenje wójny woprawdźe krucźe měnjene, wo tym ßo assessor hnydom nasajtra w tseczej hodźinje pschepokasa. K wobjedu na blido pschińdźe sagowa polowka, mjaßo s pónczemi a jahkowy wußmuž.

Sago, pónczе a jahły — to assessora ßamo wo ßnje scherjesche ...

Na druhi dźeń bě sa wobjedom pschedměr, ale tseczi dźeń ßo saßo sago, pónczе a jahły pokasachu.

Schtwórty dźeń ßo assessor poda a pjaty dźeń — njedźelu — pschipołdnju s knjeni do Druhdźez jědźesche. Knjeni assessorowa bě hacź do Druhdźez ßamy „knjes Handrij“. Wschitko bě lubosne, romantiske, sajimowaze: dołhe pucźowanje s cźahom, błóto bjes dna po pucźu se želesnizy hacź do wßy, masane dźěcźi pschi kóždej khěžży, hórke piwo w korcźmje. Wschitko to sa „wjeßnym powětrom“ wonjesche.

Na hórzy pod lěßom rjad rjanych villow stejesche. Rěka schtó wě hdźe běžesche. Ssnadź něhdźe w lěßu.

Assessor widźo tajkule „kraßnoscź“ pschi ßebi mjelczo wodychny a nowa nadźija jemu we wutrobje seskhadża.

Nětkole hakle ßo wobcźežne dźěło sapocza, hdyž počźeschtaj bydło pytacź. Knjeni assessorowa ßo wěso k najwjetschej villi saměri. To ßnadź ta budźe, w kotrejž ßu wyschschi radźicźelzy bydlili, tam je terrassa ...

Pschi wrotkach bě swónczk, ale najskerje njeswonjesche. S najmjeńscha po saklinkanju skoro sa poł hodźiny nichtó njewuńdźe. Druha villa běsche, jako by tam wschitko wotemrjeło było, pschi tseczej wuběża s hěty poß. Tón psches lěßyzy sa drastu knjeni assessorowеje kojesche a hakle, hdyž s domu něchtó na njeho sakschikny, ßo sdali. Ale tutón něchtó ßo, njedźiwajo wołanja knjeni assessorowеje, njepokasa. We schtwórtej villi něchtó na harmoniku piskasche a bě ßo do ßwojeje hudźby tak jara ponórił, so njeßkyschesche, kak jara ßnadź jemu nad hkowu swónczk brinczesche. Psched pjatej villu stary muž stejesche, kiž ßwoju dymku zomasche. Hdyž ßo knjeni Hana wopraschа, hacź tu njeby wobydlenja na lěcźe było, ßo wón jeno ßmějesche.

„Ale schto wam to tola na myßle pschińdźe, tule ßebi kóždy ßwoju villu ßam twari. Haj, tu ßu jeno bohaczi ludźo a ta drapa s Wonez, kiž powětr koja, wěscźe, cźi bydla tam deleka, w khěžkach“, tak wukkadowasche derje.

Knjeni assessorowu syma woběża.

„Handrijko“, ßuchoparnje rjekny, „njeje hižom cźaß na želesnizu?“

Assessor we wutrobje wyskasche. „Knjeni“ assessorowa bě pscheхraka, myßl jej spadowasche. A dopadnje-li dźenßa hischcźe hacź na „Handrija“, budźe assessor zyle dobycźeć ...

„Dobra žónka“, s khładkej nježnoscźu rjekny, „duž s cźahom w jědnaczich wotjědźemoj wróczo a móžemoj na dwórnischcźu hischcźe po woli powobjedowacź. Budźe-li rjenje, móžemoj hischcźe na Běkobóh dóńcź, tam je kraßny roshlad, a wjecźor dojědźemoj hacź domoj, kak ßebi myßlisch?“ horliwje rěcźesche a s dźakownoscźu pschejaty, staremu mužej hriwnu da, jako by jemu prajicź chzył: „Mój skoty pomozniko ...“

A duž saßo dele k dwórnischcźu ßo nastajischtaj, wokoło khěžkow stupajo.

S jeneje khěžki wuběża maka sesknyta žónka.

„Hnadny knježe, hnadny knježe, njepytacźe-li bydło na lěcźe?“ wjasorjesche.

S radoscźu ßo assessorej woczy błyschcźeschtej.

„Žónka, kak dha, chzemoj ßebi s tej žonu na wobydlenje pohladacź hicź ... Ssnadź by ßo namaj tu něschto pschihódne natorhło ...“

„Ale Handrijo! Schto masch tola myßle?“ wscha ranjena knjeni wotmolwi.

A nékajki hłóß snutska assessorej rjekny: „Dobył ßy ...“

„Jeno dowolcźe, hnadna knjeni“, staruschka pschirěcźowasche. „Mam rjanu stwu. W jenej bydlu ja s podruźnikomaj, w druhej byschcźe mohli wy bydlicź. W symje mam tam běrny a kał, ale nałeto to potom wupowětruju. Ja mam stajnje woßebne ßwójby s městow. Loni je tule pschebywał wyschschi radźicźel Witak se ßwojej knjeni a s knježniczkomaj, a kak jara je ßo jim pola naß lubiło. Ssama ßym jim wariła, jenoż tak jednorje, ale ßkodźako jim to je. Tola je mi ta knjeni na poßledku sa butru a sa jeja dołżna wostała ...“

Knjeni assessorowa sprostny kaž kamjeń. „Schto scźe wy to powjedała, luba cźeta? Schtó je pola waß bydlił?“

„Nó, wyschschi radźicźel Witak ... Wón ma tajki wulki plěch a cźerwjeny nóß, knjeni ma cźerwjene wkoßy a knježniczky wobej żelhawitej ... Snajecźe trasch jich? I to byschcźe, skota knjeni, mohli tu knjeni dopomnicź na te pjenjesy sa butru a sa jeja“, tak ßo žónka swjeßeli.

„Njesnaju jich, luba cźeta, njesnaju. Pój, Handrijo, hewak namaj cźah wujědźe ...“

A sa wobjedom na dwórnischcźu assessorej ßkodźesche, kaž hižom

dawno wjazy byko njebě. Nětkole wěsće wjedźesche, so sagowa polimka, póncze a jahły tak bórsy saßo na blido njepschińdu.

„A tole jej nihdy njewodam, tej njekniczomnej żonje!“ wotmyßli ßebi knjeni Wórscha. „Pschi najbliżschim wopytce jej to pschede wschitkimi rjeknu, so bych tam, hdźeż je wona w Druhdźezach bydlika, ja ani po ßmjercźi bycź nochzyła ... Ta wschak ßo saczerwjeni, ta naduta pawa ... Daj ßebi hischcze jenu schkleńzu porjedźicź, Handrijko, ja wěm, so ty rady piwo pijesch ...“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětanje na wobhladanje na něhduschim wojeŕskim swuczowanischczu pola Sczijez budże ßo njedźelu 12., pónděelu 13. a wutoru 14. meje popołdnju wot 3 hodźin wotbywacź. Lětaŕ Schall ſ Rostoka budże se ßwojim jenotseschnikom do wyßokoscze a w ßeklach lětacź. Pschihladowarjo směja płaczicź na startowanskim městnje 2 hriwnje, na 1. městnje 1 hriwnu, na 2. městnje 50 pjenjezkow a na 3. městnje swonka sawrjecza 10 pj.

Pschi lětanju budża Nowoměsczańska dróha, tak daloko hacź wona na Budyschich honach leži, a pucź, ſ bělerńskeje dróhi pșches stare wojeŕske swuczowaniscźo do Hrubjelczicź wjedźazy, teho runja, tak daloko hacź na Budyschich ležomnoscźach leži, pschi lětanju sa sjawny pschekhódny wobkhad sawrjene.

— (Ssamomordaŕstwo.) S kronprynzowskeho mosta dele skoczíwschi je ßo pjatk pșched tydźenjom wieczor w 10 hodźinach 26lětny referendar Hoffmann, ßyn tudomneho pschekupza Jana Hoffmanna, w Sprewi tepił. Roshorjeny po mosce pokhodźiwschi wón na dobo na wobkoženje saléšy a ſ njeho dele do khubiny skoczi. Hdyż wón na wodu kleßny, ßo sawuſkny, jako by ßo tšéliko. Jedyn w rybowej haßy bydlazy gratmischtr widźesche cźlowjeka we wodże pkuwacź, kotryż tši krócź „na pomoz!“ sawoła a ßo potom ponóri. Hacź runje hnydom sa tepjenym pytachu, cźélo hakle $^1/_2$12 hodźin namakachu. Ssamomordaŕ bě po sdaczu ſ brjuchom na wodu padnył a ßebi pschi tym cźrjewa puknył; pschetoż jeho delni żiwot bě żałoßnje nabubnył. Kajkeje pschicźiny dla je ßebi Hoffmann żiwjenje wsak, je njesnate. Wón chzyșche w bliżschim cźaßu doktorske pruhowanje cźinicź a je drje ßo duchownje pschedźěłał. S Rychnowa, hdźeż bě wón pschi ßudniſtwje jako referendar postajeny, bě wón woßebje do Budyschina pschijeł a bě ſ dwórniſchcźa w runej měrje na kronprynzowski móſt schoł, so by tu ßwojemu żiwjenju kónz cźinił. — Pola tepjeneho list namakachu, ſ kotrymż ßo se starschimaj a bratrami a ßotrami rozżohnuje. Po jeho pschecźu je ßo jeho cźélo w Draždźańskej cźélowej paleŕni spaliło.

— (Woheń.) Ssobotu pschipołdnju po 12 hodźinach pod tšéchu khéże rjemjenjeŕskeho mischtra Bahla na lawskich hrjebjach woheń wudyri. Hdyż něhdże schtwórcź hodźiny posdźischo ßykawy pschijéżechu, bě ßo woheń hižo po zylej kubi rosschěrił. Płomjenja ßu sa něhdże 6000 hriwnow schkody nacźinike. Bahli ßu ßo wschě sofowe stejadła, hotowe sofy, mnohe patentowane matrazy, kóża a stoły atd. sniczike. Jeho ßłużobnej holzy, kotraż bě 1. meje ßłużbu nastupika, je ßo wscha drasta spalika. Też dwaj wucżobnikaj, kotrajż runje każ holza pod tšéchu léhaschtaj, staj ßwoju drastu shubikoj. Bahla ma ßwoje twory jenoż ſ dźéła sawěsczene a teho dla khętro cźéżko schkoduje.

— (Wojeŕski cźeknjenz.) S kojeŕskim listom wojaka Glasera ſ 10. kompagnije tudomneho 103. regimenta pytaju. Wón je k ßwojimaj starschimaj do Holbina schoł a ßo tam zibilnu drastu swoblekawschi bjes ßłéda shubił. Glaser je ßo mjes tym k ßwojimaj starschimaj do Holbina wrócźił. Tam ßu jeho sajeli a do Budyschina wotwjedli.

— (Nahła ßmjercź.) Wosy jeneho żeleźniskeho cźaha hromadu wjasajo je pónděelu na tudomnym dwórnischczu 26lětny żeleźniski dźěłaczeŕ Kóczka mjes storkaczej pschischoł, kotrajż jemu wutrobno satkóczischtaj. Kóczka, kotryż je ſ Kumwalda pschicźahnył, na měsce wumrje.

— (Wotwołanje żeleźniskich cźahow w Sakskej.) 2. deputazija sakskeje 1. komory je wobsamkła, knjeżeŕstwo napominacź, so by ßo wotjěźd cźahow saßo na dwórnischczach a sastanischczach wuwołał, hdźeż ßo cźahi kschižuja, abo hdźeż někotre żeleźniży hromadu běża, dale, hdźeż je żeleźniza dla ludźazeho wobkhada podryta abo hdźeż ßu cźakarnje ſ korczmu sjednoczene. Dale měło ßo wuważicź, hacź ßo njeby hodźiło, město wuwołanja psches sastojnikow mechaniske pschiprawy sawjescź. Skónczńje dyrbjake ßo na dwórnischczach a ſnutska a ſwonka cźakarnjow prawje pokasowaze cźaßniki namakacź.

Dopiß.

Pschede mnu wobscherna rosprawa leži, w kotrejż ßo wo wobcźeżach, ſe wschelakich stron na deputaziju ßejma póßłane, dla hońtwy a woßebje dźiwich karniklow jedna. Wěży steja tak, so je deputazija dokładnje schkodowanje rosestajika, kotruż swérina po kraju nacźinja a sahubjenje, kotreż ßo sa karniklemi plecze, hdźeż ßu ßo salahnyke — a to skoro po zyłej Łużizy a też ſ tamneje strony Łobja. Mnohim ßu żita wot swériny tak pokußane, so ani żnjow njeſměja, runje tak je piza wotpaßena — dawki pak ßo teho dla njespuschczeja. Pschi wschém tym staja ßo knjeżeŕstwo a njecha niczo wo tym wjedźecź, so by ßo hońtwinski sakoń pschemėnił; powołuje ßo woßebje na to, so njeißu na ministerstwo żane wobcźeże dóschke. Lubi drje, so chze hejtmanſtwam poruczicź, so ßo karniklam kruczischo na kożu dże; po tym, schtoż ßmy dotal wot léta 1902 naſhonili, njeje wjele nadźije, so ßo cźwila podußy. Makemu je pschezo cźeżko, pschecźiwo knjeżim, kotsiż maja hońtwu a wot kotrychż je cźasto doscź ſ dźélom wotwißny, wustupicź, a ßwoje prawo pytacź.

Deputazija je ſ knjeżeŕstwom pschesjene pschischka: 1. so w nowym hońtwinskim sakonju kóżda wjeß ßwoju hońtwu dostanje (hdy to budże, nichtó njewě); 2. so maja ßo karnikle bóle tšélecź (hdyż pak ßo hajnikam njecha — schto ßo jim dale skeho stanje?); 3. so směja wjeßni schkodu takſirowacź (mohło hižo bycź, dokelż je dotalne waschnje doscź drohe a ſ rědka hdy wobschkodźenym pomha).

Schto nětko! Praju: njech ßo pschezo na poruczność dźiwa, kotreż knjeżeŕstwo hejtmanſtwam scźele, dha je hižo telko karniklow, so ßo na léta dołho schkodowanje ßywow psches nje wotwobroczicź njehodźi; schtoż ßo wotsěla, saruna karnikl bórsy ſ danju na mkodych, kotrychż sa léto na 100 naßadża. Njewostanje nam dha nicżo, jako so pschichodnje wschě wobcźeże na ministerstwo (M. des Innern) scźelemy, so ßo to njemóże pschichodnje na to powołacź: nichtó njeje ßo wobcźeżował. Njech jeno ministerstwo tute wobcźeże na hejtmanſtwo scźele, so ßo tutym wocźi wocźinjeja a na tym ßo wobsteji, so ma ßo njerodź pokónzowacź.

Sa druhe myßlu: Pódła wobcźežow budże wużitne, so na wßach, hdźeż karnikle schkodu nacźinja, jedyn wjeßny psches rěcźnika skórżbu sapołoży a to pódła ßudniſtwa. Sakoń (Bürg. Geſ. B.) postaji § 833: Je-li skocźo abo swérjo żanu wěz wobschkodźi, ma schkodu tón sarunacź, kotremuż wono ßłuſcha. Po postajenjach w Sakskej ßłuscha karnikl pak hońtwinskej wsajomnoscźi, (Jagdgenoſſenſchaft), pak ryczeŕkublerjej a d. Hdy je temu tak, ma ßo też schkoda sarunacź, kotruż karnikle nacźinja. Ssudnik njemóże hinak wußudźicź, jako „Bürg. G.-B.“ postaji a nima ßo sa tym praschecź, schto wyschnoscźe myßla a měnja. Sakska njemóże też postajenja wuwalicź, kotreż je khéżorſtwowy ßejm postajił. Tajka skórżba njeje droha, a hdyż kóżdy wjeßny nješchto da, nikoho njecźischcźi. Jedna ßo nětko wo to, kak ßo wußudźi. Dobudże-li ßo skórżba, dha móża wschitzy wjeßni taju sapołożicź a runje tak dobudu. Njedobudże-li ßo, dha ma ßo petizija na khéżorſtwowy ßejm pósłacź, so ßo w Sakskej po „Bürg. G.-B.“ njeßudźi. Khéżorſtwowy ßejm ßo hižo wo to postara, so prawo k mozy pschińdże. Duż njepodajcźe ßo wy w Drobach abo w Pßowjach a druhdże! Njepomha-li nam nichtó, dyrbimy ßebi ßami pomhacź. — Je cźi dźiwne prawo na ßwécźe: popadnje-li maly sajaza abo karnikla, ßadża jeho na tši méßazy do khłódy a to dla 60 pj., kotreż je karnikl hódny. Seżerje-li pak karnikl zyłe sahony żita a sapuscźi-li zyłe młodźiny, to niczo njecźini. Město, so wobßedźerja abo wotnajerja hońtwy wotßudża, cźißnje ßo na njeho płaschcź, kotryż hrěch a njeprawdu pokryje. Tak bě hacź dotal; schto ßudniſtwo postaji, dyrbi ßo wocźaknycź. Cźinja moje ßwinje abo hußy někomu schkodu a wón mje wobskorżi, dyrbju schkodu sarunacź hacź na poßledni pjenjezk; so měł karnikl jenicźke swérjo bycź, kotreż po § 833 njekhostane hona a léßy kónzuje, tola prawje k wěrje njeje.

Duż spytajcźe na ßudniſtwach; schtoż poßledni ßudnik w kraju postaji, waži a płaczi wjazy, jako ménjenje żaneho ministerstwa.

Egiptowska mějesche ßwoje 10 cźwilow; my jenu cźwilu po 10 létach. Hdy saßwita dźeń, so sa ratarja wumoženje pschikhadża wot karniklazeje cźwile?

Karnikl ma ßwój wucźek a ßwoje jamy w huſtych młodźinach; do tych nichtó ſ tšélbu njemóże: tak njepomha, so ßo poruczność k tšélenju dawa. Wotkoji-li ßo karnikl w żanym reviérje ſ fretkom, pschicźahnu nowe karnikle ſ druhich; tak wostawa wscho pschi starym a poßlednje wěży ßu hórsche jako prénje.

S Dźěžnikez. Dźěłaćerjej Groschi w tudomnym papjerniku žu ſ laza, kotryž bě žo wußlekł, ſańdźeny ſchtwórtk 140 hriwnow kradnyli. Żandarm je jeneho 15lětneho pachoła, teho runja w papjerniku dźěłazeho, na kotrehož tukaju, ſo je paduſchſtwo ſkucził, ſajał a do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedł.

S Wulkich Debžez. Hdyž ſańdźenu njedźelu w nozy tudomny dźěłaćer Steglich ſ jěſdnym kołom wo wžy po horje dele jědźeſche, žo wón ſ koła cžižny. Wón tak njeſbožownje padźe, ſo žebi wobliczo rosraſy a žebi cžěło ſnutſka straſchnje pſcheraſy. Ludźo, kotſiž jeho na ſemi leżazeho namakachu, jeho domoj donjeżechu a po lěkarja póſłachu.

S Radworja. Powjeſcź, ſo ma žo żeleſniza ſ Radworja do Kamjeńza natwaricź, je drje powſchitkowne wjeżele ſbudźiła, tola žo do tuteho wjeżela hórka kapka měſcha. Knjeżerſtwo mjenujzy twar wot teho wotwißny cžini, ſo intereſſentojo leżomnoſcże ſa twar żeleſnizy ſtatej darmo pſchewoſtaja. Knjeżerſtwo měnjenje ſaſtupuje, ſo ſtat nima żaneje intereży na twarje Radworſko-Kamjeńſkeje żeleſnizy, ale ſo žo wona jenoż ſa wobydlerjow, pſchi njej bydlazych, twari. Teho dla dyrbjeli cžł ſa twar woporу pſchinjeſcź. Knjeſaj ſapóſłkanzaj Bart a Kokla ſtaj hižo w żejmje na to pokaſowałoj, ſo žo tale żeleſniza k wołóżenju Draždźanſko-Shorjelſkeje żeleſnizy twari, tola knjeżerſtwo cžini, kaž ſo by jimaj njerośymiło. Sſnadź žo naſchimaj żerbſkimaj ſapóſłkanzomaj tola hiſchcże poradźi, knjeżerſtwo pohnucź, ſo trěbne leżomnoſcże ſapłaczi.

S Khwaczicz. Tu je žo pſched tydźenjom dźěłaćer Nuß w cžeżkich myßlach w żwojim wobydlenju wobwěżnył. Wón żonu a pjecź małych dźěczi ſawoſtaji.

S Pomorz. Tu je Kubſchiſki żandarm dweju pachołow ſajał, kotrajž žo na nadpadne waſchnje pola żeleſnizy wokoło brucżeſchtaj. Staj to rěſniſkaj wucżobnikaj Krumbiegel a Pohl, kotrajž ſtaj żwojemu miſchtrej w Draždźanach pjenjeſy pſchekſchiwiłoj a jědź a jedyn měch žobuwſawſchi cžełkoj. Pjenjeſy ſtaj bórſy ſwudawałoj a żebi teho dla wotmyßlikoj, žo żeleſniſkemu cžahej pſchejěcź dacź.

K wobhladniwoſczi.

Druhdy wſchelke njeſboże
Tajkich ludźi nadeńdże,
Kotſiž tudy po żwěcźi
Wjele jěſdźa ſ kołami.
Tak ta baba Kortnjanſka
Sswój hamt derje ſaſtara,
So by rucże wſchitko ſchło,
Ssydnje žo na koleżo.
Prěnjej' meje wſchak to bě,
Do Bukojny wujědźe,
So by, kaž to waſchnje ma,
Mólczke dźěczo kumpała.
A hdyž runje pſchijědźe,
Hdźež tam pucź žo ſawinje,
Cžini wulku kſchiwiſnu,
Do prědka njej' k widźenju.

Runje tam dha pſchileczi
Jedyn jěſdny na koli,
A to běſche polizaj,
Hromadźe tam ſraſyſchtaj.
Pożledniſchi wotlecża
Hnydom ſ koła do pucża,
Jeho zyke koleżo
Seſhibnjene běſche wſcho.
Sſkawna baba, wożoba
Nimale wſchak kulojta,
K muri tam žo pſchitkóczi,
So żej ruku wobſchkodźi.
Wina tajkoh' ſrażenja
Drje je, ſo žo njeklinka
Nimo rózka tamneho,
Koleżarjam ſtraſchneho.

Wěrne tamne żkowa žu,
So też pſchi tym njeſbožu
Sboże hiſchcże wjetſche bě,
To je ſpósnacź ſawěſcże.

F.

S Kamjeńza. Ssrjedu pſchipołdnju je Boże njewjedro do wěże tudomneje hkowneje zyrkwje dyrko a żaneje ſchkody njenacżiniwſchi k ſemi ſjěło.

S Pózkow. Wutoru wjeczor je tu pſchi njewjedrje błyſk wjazy krócź do elektriſkich grotow dyrił a wſchelaku ſchkodu nacżinił. W hoſcżenzu „Hübelſchenke“ błyſk w hoſcżenſkej ſtwje do jeneje elektriſkeje lampy dyri, pod kotrejž jedyn hóſcź a dwě korczmarjowej dźěſcźi żedźachu. Na ſboże woni ſe ſtróżelemi woteńdźechu. Pola żiwnoſcżerja Bara a w Rößlerez korczmje žo ſ błyſkom něktore elektriſke lampy rosbichu.

S Kamjeńza. Tu budże ſa tſi njedźele, wot 1. hacź do 3. junija 2. polkowy dźeń 103. pěſcheho regimenta, kiž leži w Budyſchinje w garniſonje (prjedy też ras w Kamjeńzu). Ssobotu 1. junija budże wulke powitanje wobdźělnikow a żwjatoczny komers w ſali „Stadt Dresden“ ſ wótcżinſkim pſchednoſchkom. Njedźelu dopołdnja je wulka zyrkwinſka parada, popołdnju w 3 hodź. wulki żwjedżeńſki cżah, potom konzert a bal. Póndźelu žu wſchelake wuléty wotmyßlene. Czeſcżenych cżitarjow „Serb. Nowin“, kotſiž žu pola tehole regimenta ſłużili, budże powjeſcź ſawěſcże ſajimowacź. Schtóž chze žo wobdźělicź, njech žo we żwojim wojerſkim towarſtwje ſamołwi abo direktnje w Kamjeńzu pola pſchedżydy wojerſkeho towarſtwa 103. regimenta, k. Hohlfelda, Carolaſtr. Kwartěry budża darmo doſtacź. Jeli žo to pſcheje, pak ma žo to wożebje naſpomnicź, hewak žo pſchenozowanje płaczi.

S Kulowa. Někotſi Kulowczenjo běchu wóndano w żużodnych Czechach pobyli a żebi tam tunje awſtriſke ſchwabliczki nakupili. Hdyž žo pſches ſakſku mjeſu wróczichu, jich ſakſzy zkoniży ſadżerżachu a jich pſchepytachu. Pola dweju ſchwabliczki wußlědźichu a jenemu ſ njeju 35 a druhemu 38 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napokożichu. To žu drohe ſchwabliczki. Njech żebi ludźo tónle podawk ſa wuſchi ſapiżaju.

S Wulkich Sdźarow. Rakeczanſka „Lipa“ witaſche ſańdźenu njedźelu na żwojim żerbſkim wjeczoru pſchepjelnjenu ſalu, też wjele Sſerbow ſ druhich wokolin. „Handrij Sejler“ a „Jutrniza“ běſchtej ſ zykej żyku żobuſtawow pſchikhwatałoj. Mjes hoſcżemi witachmy też wożadneho k. fararja Scholtu, k. archidiakona Dobruzkeho ſ Wojerez, k. ſapóſłkanza Barta a k. hoſcżenzarja Valtina ſ Wojerez. Wſchitzy běchu pſchikhwatali mohł rjez jako kmótſja ke kolebzy młódneho dźěczatka, kiž žo tu njedźelu narodźi. Dawne żadanje tudomnych Sſerbow žo dopjelni: **Sſerbſke towarſtwo ſa Wulke Sdźary a wokolinu bu ſałożene.** Hižo popołdnju bě pod nawjedowanjom k. wucżerja Krala ſ Kamjeńza wożebite pożedżenje, w kotrymž žo pſchihotowanſki wubjerk jako nakhwilne wjedniſtwo noweho towarſtwa wuſwoli. Pſchedżydu towarſtwa a wubjerka je wo ſałożenje wjeleżażkużbny gmejnſki pſchedſtejiczeř k. kubleř Hajnk we Wulkich Sdźarach. Dale żłuſcheja do wubjerka ſe Sdźarow: kk. Jan Jurk, Jan Sulk, Guſta Pawlik, Khryſtian Sswětoſch, Jan Kun, Jan Hajeſch (pißmawjedźeř), Jan Macź; ſ Bukojny: Guſta Kral, Guſta Lapſtich; ſ Kobliz: Jan Pjeczka, Jan Sulk. Młode towarſtwo ma hižo pſches 80 żobuſtawow. Dżenża traſch je prěnje 100 hižo pſchekroczene, dokelž žo pſchezo nowi ſamołwjeja. — Sſerbſki wjeczor wotewri pſchedżydu Rakeczanſkeje „Lipy“, k. Micżka, ſ wutrobnymi żkowami a ſkónczi ſe żkawu żwětnej wyſchnoſczi. Nětko wotměnjachu žo jednore khory, ſola a duetty ſe żortnymi wuſtupami ſa jenu a dwě wożobje. Jara pěknje žo pſchedſtajichu tſi hry: „Pſchedate kholowy“, „Sſerbſke braſchczenje“ a „Cżłowjek móże žo mylicź“. Program bě ſkoro pſchebohaty. Po ſawodnych ſpěwach jimaſche žo k. wucżeř Kral ſ Kamjeńza żkowa a rěczeſche wo naſchej rjanej maczernej rěczi a wo żerbſkich towarſtwach, kiž ju pěſtuja. Poſdźiſcho porěcża k. farař Scholta, kiž młode żerbſke towarſtwo najwutrobniſcho witaſche. Wón pokaſowaſche na naſche wot Boha nam date prawo, żiwi bycź jako Sſerbja. Skónczńje wupraji wożadny knjeż farař horze pſchecże, ſo. by nětko měſto němſkich wojerſkich cżaſto doſcź njepſchiſtojnych ſpěwow też w Sdźarach ſażo ſaklinczaka pózcżiwa żerbſka pěżeń. Też wjazy żerbſkich konfirmandow žo wón pſches towarſtwo nadźija. Bóh dopjelń tute rjane pſchecża! Knjeż żejmſki ſapóſłkanz Bart khwaleſche żerbſku kralożwěrnoſcź a pokaſa, kak cżi, kiž dżenża ſ boka na Sſerbow ſhladuja, żwojemu kralowſkemu domej żwěru ſłamachu; Sſerbja pak też tehdy, kaž ſtajnje, krucże ſtejachu ſa wótzny kraj. Pruſkim żerbſkim towarſtwam, kiž ſteja pod ſchkitom móznych pruſkich ſemjanow, pſchejeſche rěcznik dale a rjeńſche ſakcżěwanje. — Zyky wjeczor žo ſhromadżenym wulzy jara ſpodobaſche. Sahorjenoſcź bě wulka. Wſcho je žo nam lubiko, jeno niz harowanje Němzow a druhich hoſcżi, kotſiž w korczmarſkej ſtwi pódla ſale pſchebywachu. Wſchelake poſkicżenja žo ſ tym kažachu. — Pſchi rejach naž potom Laſowſke ſpěwarki ſe wſchelakimi narodnymi pěżnjemi ſwjeżelichu. Dopokaš, ſchto žo ſa krótki cżaž hodźi dozpicź, hdyž dobra wola a żerbſka luboſcź ſkutkujetej. Kotra wożada nětko ſcżěhuje ſe ſałożenjom żerbſkeho towarſtwa? Powjeda žo żylnje wo Hodźiju! Bóh dał! R.

S Wojerez. Pſched tydźenjom je žo pola Wětrnizy něhdże 1000 jutrow hole, ſ wjetſcha młodźiny, wotpaliło. W ſtarſchich khójnach žo poradźi, woheń ſhaſchecź. Wjele ſtow wcżipnych ludźi ſe wſchěch ſtron njedźelu k wopalniſchczu khwataſche, ſo bychu żebi jo wobhladali. Mnoſy běchu ſe ſażehlenej zigaru pſchiſchli. Jich wſchitkich żandarmojo ſapiżachu a jim hnydom khětro wyżoki khoſtanſki wukas pſchepodachu.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Żeleſniſkeho dźěłaćerja Mat. K. ſ Wulkeho Cżiſka bě hatowy ſtražowař lepił, hdyž bě wón ſe ſeſpinaneho hata 15 ſchczukow a jeneho ſchtyripuntowſkeho kharpa w měſche wotnjeżł. K. wudawaſche, ſo njeje ryby ſe ſawrjeneje wody, ale ſ wotewrjeneje „cżorneje hrjebje“ nałojił, a Wojerowſki lawniſki żud bě jeho teho dla wuwinował. Statny rěcznik bě žo pſchecżiwo temu powołał a pſched khoſtanſkej komoru namjetowaſche, K. dla łojenja rybow bjes prawa k jaſtwu na dwě njedźelł ſażudźicź.

Ssudnizy wobskorženeho k 75 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźichu.

Se Sprejow. W lětuschej nalětnej ßuchocze ßmy my holenjo psches jelenje, ßorny, kanikle atd. wjele cźerpicź měli. Swěrina je nam na polach a lukach wjele wotžraka. A pódla swěriny też wschelake žónske s polow domoj noschachu, schtož jim njeßkuschesche. Tak bě wóndano na ßměrkach jena holza na Horeńkez łuku wuschła a bě, so by ßo bojecź njetrjebała, ßwojeho ßwěrneho pßa ßobu wsała. Pßej pak ßo bórsy pola ßwojeje wobßedźerki wostudźi a teho dla po wokolnosczi běhasche. Pschi tym wón k Horjeńkez hospodarskemu pomoznikej pschiběža, kotryż hischcze posdźe wjeczor běrny wobkopowasche. Pßa psched ßobu wohladawschi, ßo mkody cźlowjek khětro wustróži. Sa khwilu wón ßerp wótsicź saßłyscha. Duž wón do tamneje strony dźěsche a žónsku na polu spósna. Wona drje njeje prěni krócź do zusych polow sacźahnyła. Kaž ßo sda, je holza w nusy, dokelž je jej baczon někotre dźěczi pschinjeßł, tola žaneho muža.

S Dubeho. W tudomnym knježim lěßu ßu ßo pjatk 3. meje 4 jutry lěßa spaliłe. Kaž ßo powjeda, ßu žony, kotreż w lěßu dźěłachu, ßebi woheń sadźěłałe a ßebi pschi nim ßwój khosej hrěłe. Hacź runje bě jim hajnik kasał, so dyrbja woheń sateptacź, njeißu wone to cźinile. W tehdomnischej ßuchocze je ßo woheń pod ßłanjom dale žehlił a lěß sapalił.

S Běłeje Wody. Wóndano ßu tu dźěłacźerja Jurka sajeli, hdyž po proschenju khodźesche. Jeho drastu pschepytajo w njej 1000 hriwnow namakachu. Prosches praji, so je ßebi te pjenjesy hakle pshed krótkim w Budyschej nalutowarni wupłacźicź dał. Na telefonisłe wopraschenje w Budyschinje ßo tam Jurkowe wuprajenje jako wěrne wobkrucźi.

S Hory pola Mužakowa. Do domu tudomneho khěžkarja Pegusy je ßo jedyn paduch dobył a psches 100 hriwnow, jedyn sacźny cźaßnik a druhe wězy kradnył. Dokelž je ßo tónßamy dźeń piekarski pomoznik Sagitz se wßy shubił, maja jeho sa paducha. Jeho ßu pola Zarowa sajeli.

S Draždźan. (Nikka woda na Łobju.) Kaž loni w lěcźu, je lětßa hižo w nalécźu woda we Łobju tak spadnyła, so s njeje hłobowe kamjenje wustupuja, kotreż ßo hewak jenož w naißuschischich létach pokasuja. Jeli so ßo wschědnje dosez deschcza njepóńdźe, budźe ßo jěsdźenje łódźow po Łobju sakasacź dyrbjecź.

S Draždźan. Po žadanju wjetschiny druheje komory ßo ßejmowe poßedźenja 22. meje skónsza. Nasymu ßo ßejm s nowa seńdźe, so by te wězy dowuradźił, kotreż hischcze njejßu do wuradźenja pschischłe.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1912 dotal zaso nahromadźiło: 308 hr. 97 pj.

Dale dari:

Knjez wučeŕ Jenč-Klučanski . . . . . 10 hr. — pj.

Hromadźe: 318 hr. 97 pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 13lětny schulski hólz Max Stachowski na Židowje bě 27. januara a 13. februara sa ßwojeho nana hromadźe 50 hriwnow do Budyskeje měschczańskeje nalutowarnje donjesez dyrbjał. Hólczisko pak pjenjesy pschekłóschczi a w nalutowarskich knižkach sapisk falschowasche. Dla falschowanja lisczíny mkodostny pschekschiwjeŕ tydźeń jastwa dosta.

⚔ Loni nasymu běschtaj ßo na Draždźanskej drósy w Budyschinje 37lětny barbjeŕ Kern a dźěłacźeŕ J. M. Barto se Židowa nabiłoj. Kern bě jědźny bowik a Barto kholowowy paß s moßasnym samkom k biczu trjebał. Cźělneho ranjenja dla běchu Kerna k jastwu na 2 a Bartoa na 3 njedźele saßudźili. Kern ßo pschecźiwo wußudej powoła, kotreż pak ßo sacźißny.

⚔ Dźěłacźeŕ K. A. Mucha w Nowej Wßy bě ßwojeho pschedporucźnika Mejna w nozy trójzy do dróhoweho pschěrowa storcził a do njeho kopał. Po wußudźe kawniskeho ßuda dyrbi wón teho dla na měßaz do khłódy. Jeho powołanje pschecźiwo temu njemějesche wuspěcha.

⚔ 22lětny mlokowy pohonc P. Wicźezk s Rakez bě ßo w konjenzu Łuhowskeho knježeho dwora na jenej 10lětnej holzy na njepózcźiwe waschnje pschepschimał. Jeho k jastwu na 8 měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

⚔ Dla panzanja běchu loni hosczenzarku Hanu Marthu Pfützenerowu w Rückersdorfje se 600 hriwnami khostali. S tym pak ßo wona njeda wotdźerżecź, mloku, kotreż wona Pfundez bratram do Draždźan sczelesche, tsecźinu a wjazy wody pschiliwacź. Njepolěpschomnu panzarku k 1200 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźichu.

⚔ Njepolěpschomny njedoczink je tsěchikrjeŕ J. M. Jung, kotryż je hižo 8 lět w khostarni a 11 krócź w jastwach pobył. Do Budyschina duzy wón do korczmy w Sdźeru sastupi. Tam bě jedyn hósez tak dobroczliwy, so jeho ßobu domoj wsa a jeho psches nóz hospodowasche. Njedźakowny hósez mějesche ßo rano s cźaßom s procha, schkórnje a druhe hospodarjowe wězy ßobu wsawschi. Jung $1\frac{1}{2}$ léta khostarnje dosta, pódla teho ßo jemu cźestne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

⚔ Murjeŕ Franz Eduard Jung w Korsymju a jeho ßyn Pawoł Jung s Korsymja běschtaj wobskorżenaj, so staj sakoń wo rosbuchadkach pschestupikoj. Wot lęta 1907 Franz Jung studnje twarjesche, a hamtske hejmanstwo je jemu teho dla dowolił, so ßmě 5 puntow rosbuchadkow na dobo wotewsacź, so by je ßam hnydom trjebał. W měrzn mějesche Jung nadobo w Hornjej Hórzy a w Kallenbergu jenu studnju natwaricź, k cźemuž dyrbjesche rosbuchadła nałożicź. W Hornjej Hórzy bě wón ßwojemu ßynej dohladowanje nad dźěłami porucził, wón ßam ßebi wschědnje wězy wobhlada. 5. měrza ßo njesboże sta, so ßo Jungowy dźěłacźeŕ Hasa pschi rostsalenju skały ßmjertnje srani. Junga k jastwu na 3 měßazy saßudźichu, dokelž njebě rosbnchadko ßam nałożił.

⚔ Hižo 6 krócź khostany dźěłacźeŕ Ernst Michałk ßebi w februarje we Wulkej Dubrawje pola wikowarja s jěsdnymi kołami Oberhoffa jěsdne koło, 55 hriwnow hódne, pożczi, tola je njewrócźi, ale jo w Krakezach stejo wostaji. 8. haprleje wón s hródźnych komorow Krakecźanskeho ryczeŕkubła, hdźež bě ras dźěłał, jěsdne koło, 50 hr. hódne, kradny a s nim do Budyschina dojědże. Na Sprejinej terrassy ßebi wón jědź a picze kasasche a sapłacźi. Potom wón hischcze worcźisnu sa 22 hriwnow nacźini a praji, so ßobotu, hdyž msdu dostanje, sapłacźi. Korczmaŕ pak sa nim dźěsche a jemu jěsdne koło wotewsa. 12. haprleje wón do Dybina pschińdże a tam s jeneje korczmy zigary kradny. 15. haprleje wón saßo do Budyskich stron pschińdże a se skałarskeje budy w Bórku wschelake wězy, $3\frac{1}{2}$ hriwny hódne, pokradny. Tónßamy dźeń wón s budy Bieſoldez skały w Dreczinje wschelaku jědź kradny. Michałka k jastwu na 2 lěcze a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Pschißażny ßud. Hižo 30 krócź khostany 34lětny woženjeny dźěłacźeŕ Roder s Wrótßławja, na poßledk w Lubiju bydlazy, mějesche ßo dla rubježneho wudrěcza samolwicź. Roder bě hacź do 12. měrza 1912 w Kloßez kamjenjetocźerni w Lubiju dźěłał a dobrowólnje s dźěła schoł. Dźeń posdźischo bě wón na statnej drósy do Rychbacha 34lětnu hosposu Linu Idu Krausez se Sserbskich Kundracźiz pschesczěhnył. Dokelž bě derje swoblekana, ßebi wón myßlesche, so mohła pjenjesy pschi ßebi měcź. Swój sacźinjazy nóż wocźinniwschi wón s nim Krausez hrożesche: „Knježna, pjenjesy abo žiwjenje!“ Sso ßmjercź wustróżawschi Krausez se ßwojeje rucźneje tosche pjenježnu móscheń s 35 hriwnami hotowych pjenjes a kuponom wo $7\frac{1}{2}$ hriwny na dróhu wußypny a cźekny. Pjenježnu móscheń sběhnywschi Roder k Lubijskej horje běžesche a ßo wot tam do Lubija wrócźi. Tu ßebi wón nowu mězu kupi, ßwojej žonje 20 hriwnow da a hromadźe s towarschemi 10 hriwnow pschepi. S tym wón tukanje pschecźiwo ßebi sbudźi. Rodera k khostarni na 5 lět a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Přilopk.

* (Ssmjertne khostanje w Sakskej.) Pschi muradźenju justižneho etata je ßo justizny minister s Otto sa to wuprajił, so by ßmjertne khostanje wostało, dokelž je wono sa prawu khostansku justizu nusne.

* (Powodźenje.) Dołho wocźakowane deschcze, s kotrymiž je ßo zyła se ßuchotu hinjaza pschiroba s nowa woživika, ßu w Bayerskej a Tirolskej tak ßylne byłe, so je tam wulke powodźenje nastało. W Mnichowje je rěka Isar 2 metraj wyschsche stupiła, jeli so wona hischcze 2 zentimetraj pschibudże, ßo pschedměsto Talkirchen powodźi. Pola Rosenheima je rěka Inn 4 metry wyßoko stupika. Pola Tölza je wulka woda sa 10000 hriwnow drjewa wotwjedła. Po rězy dele pluwajo je drjewo wjele mostow sniczilo a brjohi wobschkodźiło. W Augsburgu je rěka Loch hacźenja noweho wara wottorhnyła. Na wjele městnach je ßo wobkhad po żelesniznj pschetorhnył. Móst statneje żelesniznj pola St. Johanna w Tirolskej je ßo saßypnył.

W połnócnej Tirolskej žu wschě réki psches brjohi wustupike. Drohi žu žo powodźike, wjele khěžow je žo sažypko a mnohe mosty žu žo wottorhnyke. W Schwazu a Höttingbachu žu wobydlerjo žwoje domy wopuschczicź dyrbjeli. Nastata schkoda wjele milijonow krónow wuczinja.

* (Se żelesniskim cžahom žo pschejěk.) Pola Großharthauskeho sastanischcža je žo tamnischi pjekarski mischtr Hanfa s cžahom pschejěk. Hacž je žebi žam žiwjenje wsał, abo hacž je s njesbožownym pschipadom pod lokomotivu pschischoł, njeje wusażnjene.

* (Mandżelstwokamarka.) W Grottawje w połnócnych Czechach je wutoru rano 36lětna mandżelska molerja Heidricha se žwojej tsilětnej dżowczicźku do mlynskeje hrjebje skoczika. Dźěczo je žo tepiło, mjes tym so žona saža na brjoh wuléšy, hdźež bjes wědomnja leżo wosta. Heidrich bě rano stanywschi jedyn list namakał, w kotrymž žo jeho žona wusnawasche, so je mandżelstwo kamaka, a so dźěczo, kotrež žobu do žmjercze hjerje, jeho njeje. Wona žebi žiwjenje wosmje, dokelž jej žwědomnje měra njewostaji.

* (Satsělenje.) We žwójbje ratarja a korczmarja Leglera w Einsiedelu pola Friedlanda w Czechach žo žyn Alfred, kiž je s wuczerjom pola Liberza, na wotjěcze hotowasche. Pucź s Liberza do Friedrichswalda pak psches lěž wjedźe. Duž nan hischcze sa žynom, kiž bě žo hižo wotžalił, khwatasche a jeho na to dopomni, hacž ma tola žadyn revolver pschi žebi. Hdyž bě to žyn wobkrucził, nan hischcze požada, so by jemu tola revolver pokasał; žyn jón s kapży wuczeże. Na nanowe praschenje, hacž je tsělba swěscźena, žyn „haj" wotmolwi. Ale hižo w tym wokomiku žo wutsěli a wutsěł nana trjechi. Tón drje žo žurowje sastróži, mózesche pak hischcze do žwojeje korczmarskeje stwy podacź, tam druhemu žynej, kiž je doma pomozny, rjekny: „Mi žo niczo stako njeje, to je mje najskerje jeno miknyło." Też mózesche po skhodże dele hicź, so by žo s antomobilom do Liberza podał. Tam pak je wutoru semrjeł. Kulka bě jemu do żiwota sajěła. — To žu srudne wobstejnosćze, hdyž žebi cžłowjek psches kuž lěža wjazy bjes brónje swěricź njemóże. Tola je s tuteho a mnohich podobnych padow widźecź, so móże tsělba husto wobžedźerjej schkódnischa bycź, dyžli njepschecźelej. Na tajke strachi je kruty žylny kij wużitnischi hacž straschna tsělba.

* (Saža k żiwjenju pschischła.) W Kunnersdorfje pola Zwikowa w Czechach tsilětna holczka do réki padny. Hdyž ju wucźejechu, bě hižo zyle morwa. Na sboże bě we wžy runje lěkar s města pschitomny. Runjeż bě mało nadźije, prózowasche žo tola dźěczo saža do żiwjenja wrócźicź a sa dwě hodźinje po wulkim napinanju žo jemu to dospołnje poradźi.

* (Ssebi krk pscherěsnył.) Wucźeŕ Bachmann w Stelkelhausenje dyrbjesche dla sthorjenja na cžuwy na wotpoczink hicź. Hdyž psched schulu meblowy wós pschijědże, kotryž dyrbjesche jeho nadobu wotwjesćz, žebi Bachmann krk a wulkej žile na rukomaj pscherěsny. Wón bórsy po tym wumrje.

* (Njedostatk wobydlenjow w Barlinje.) W Barlinje 600000 cžłowjekow w tajkich wobydlenjach bydli, w kotrychž kóždu jenotliwu jstwu pjecź a wjazy wožobow wobydla. 353000 schulskich dźěczi nima tam blecźka, hdźež mohke žo wuběhacź a wuharowacź. Nětkole hakle chzedża se sakonjom pomhacź. A pschi tym, kaž w žwojim cžażu loni pižachu, steji w Barlinje 46000 wobydlenjow prósdnych, sawěscźe jeno teho dla, dokelž žu pschedrohe. — Też w druhich městach njeje wjele lěpje. Nima žo to na wžach lud jara wjele lěpje, hdźež ma skoro kóždy žwój dom a domcźk žam. Njechako to też wożebje žerbskich wjeżnjanow wottraschecź, so žo njebychu bjes ważneje winy do městow cžischcželi, hdźež nimo teho też druhe strachi sa strowotu, pózcźiwosćz a derjeměcze hroża.

* S pożlednim žłónczkowym sacźmiczom je widżenje mnohich ludźi, kotsiž žu do žłónczka bjes žasnych schkleńzow hladali, schkodowało. Pola Jutroschina je jena dźěłacźerka wožłepika, a jenemu fotografej a jenej mkodej holzy je žo widżenje jara pożkabiło.

* (Rubjeżny nadpad w Barlinje.) We Wasservaglez mydkowej pschedawarni jedyn dźěłacźeŕ s cźeźkim hamorom pschedawarku wjazy krócź do hkowy dyri a ju potom s nożom do wóczka kló. Nadpadnika žu sajeli. Wón je jedyn pohoncź, kotryž je piecza w pjenjeżnej nusy był a je teho dla mydkowe klamy wurubicź chzył.

* (Sażudżenje dźěłarja jědojteho palenza.) Psched nětkotrymi mężazami w Barlinje nědże 50 pschenozowarjow w asylu s wulkimi bolosczemi wumrje. Lěkarjam žo poradźi wużlědźicź, so běchu nahle semrjeczi palenz pili, kotryž bě s drjewoweho kižaka (methyloweho alkohola) dźěłany. Drogista Scharmacha, kotryž bě drjewowe kižako jako spirituž pschedawał, žu nětko k jastwu na 5 lět a 2040 hriwnam pjenjeżneho khostanja sażudźili. Jedyn korczmaŕ, kotryž bě s drjewoweho kižaka palenz dźěłał, pjecź mężazow jastwa dosta.

* (Wulka pschedawarnja w płomjenjach.) W Altweddingenje pola Magdeburga bě w Kirstenez wulkej pschedawarni woheń nastał. Pschi haschenju žo kamjeńtny wjelb wulkeho wukkadneho wokna sażypny a wóżom hascherjow pod žobu pohrjeba. Tsjo žo hnydom sarasychu. Pjecźo drusy žu žo tak cźeźko franili, so je mało nadźije, jim żiwjenje sakhowacź.

* (Njesboże w žwójbje.) S mużom žo swadźiwschi je žo żona cźeźle Müncha w Fürstenwaldże s petrolejom polaka a potom drastu sapalika. Zonu do měschczańskeje hojeŕnje dowjesechu, hdźež wona, hdyž bě morwe dźěcźo porodźika, wumrje. Jejny muż je žo teho runja cźeźko franił. hdyž spyta płomjenja shaschecź.

* (Rubjeżne mordarstwo.) Mkodźi hólzy w hrodowskim lěžu pola Nachoda cźěło něhdże 50lětneho samożicźiskeho muża nadeńdźechu, kotremuž bě do praweho spanja rana snatjělena. Cźěło s wocźomaj k semi leżesche, a dokelž tsělby pschi nim njenamakachu a kapży běchu swucźahane a hacź na něhdże dwě krónje drobnych pjenjes wuprósdnjene, maja sa to, so je žo rubjeżne mordarstwo wuwjedło.

* (Potepjenje hobrskeje jendżelskeje łódże „Titanic".) Pschepytanje wo potepjenju łódże „Titanic", kotrež žo psched senatowej komižiju we Washingtonje wjedże, je scźěhowaze podało: Łódź s poknej paru jědżesche, hacź runje bě powjescź dostała, so po morju wjele lodowych horow płuwa. Jenoż mało matrosow žo na to wustejesche, wukhowanske cźołmy na morjo puschcźicź. Mechanismus k samkanju woknow a durjow žo dospołnje sarjekny. Matrosojo, kotsiž mějachu morjo wobkedźbowacź, žanych dalokowidow njemějachu, tak so žo njemóżachu lodoweje hory, do kotrejeż „Titanic" sawadźi, s cźażom dohladacź.

Pschi pschepytanju cźěłow, kotrež žu s morja wukojike, je žo pokasało, so žu žo s wožobow, kotrež běchu žo, s wukhowanskim pażom wobpażawschi, do morja skoczike, jenoż nětkotre tepike. Wschě druhe žu w łódsymnej wodże płuwajo smjerske.

Łódź „Titanic" 3300 metrow hłuboko na morjowym dnje leži. W tejle hłubinje wěczna cźma a cźischina knježi. Cźłowjek móże žo jenoż nanajhłubscho 60 metrow podnóricź, dokelž we wjetschej hłubinje woda pschejara na njeho cźischcźi. Wodźiny cźischcź s kóždym metrom pschiběra, tak so ma we hłubinje 3000 metrow 10 kóžnych zentimetrow 400 zentnarjow njescź. Na cźłowjeka potajkim w tejle hłubinje cźeża tłóczi, kotraž žo cźeźkosczi 20 cźeźkonakkadżenych żelesniskich cźahow hromadże s lokomotivami tłóczi, wón žo potajkim na cźeńkosczź listna papjery rostłóczi. Pod tejle satraschnej cźežu je žo łódź „Titanic" kaž papjera hromadu stłóczika.

* (Swróczenje ludźazeho cźaha w połnóznej Ameriży.) Wožebity żelesniski cźah, kotryž veteranow s Texasa do Macon-Georgia k skhadźowanzy veteranow wjesesche, je žo blisko Hattiesburga swróczik. Dżežacź wožobow je žo morikło, 26 žo sraniko.

* (Powodżenje w połnóznej Ameriży.) S njepschestawazym deschczowym wjedrom je hobrska réka Mississippi w žwojich nižinach psches brjohi stupika. Wot Nieksburga hacź do New-Orleansa je kraj powodżeny. Wjele městow a wžow je žo powodźiko a nětkotre sta ludźi žu žo tepike. Pola Torresa je žo hacźenje pschedréko, a woda je daloke strony póczrjeka. Wobydlerjo na tsěchi cźěkaju abo na pławidła, kotrež žu žo shotowike. Kelko cźłowjekow je žmjercź we wodże namakało, njehodźi žo rjez. Motorske cźołmy psches réku khwataju, tola jich pomoz husto pschepośdże pschińdże, dokelž je žo w powschitkownej měschańzy wjele žwójbow rosshubiło. Město Melvelle, pola kotrehoż je žo teho runja hacźenje pschedréko, žo zyle póczrje. Żelesniske cźahi njemóża wjazy jěsdźicź, dokelž žu kolije podmlěte. Něhdże 100,000 cźłowjekow je bjes bydła. W Point Coupee réka tak rucże psches brjohi stupi, so móżachu žebi wobydlerjo jenoż nahe żiwjenje wukhowacź. Woni też khwile njemějachu, žužodnym wokrjeżam telefonisku powjescź wo hrożazym powodżenju dacź. Tsizecźi ludźi je žo tam tepiło. Tyžazy ludźi hacźenje twari, žyno a bawłmowe wały žo k temu wużija. Zyke Mississippiske delta je žo póczrjeko.

Nastata schkoda žo na 200 milijonow hriwnow wobliczа. Knjeżerstwo w tu khwilu 117,000 nusucźerpjazych s jědżu a drastu sastaruje.

Gustav-Adolffki ßwjedźeń w Khwaczizach.

Lětny ßwjedźeń Budyskeho pobocźneho towarstwa Gustav-Adolfskeho wustawa ßo

Boże ſtpicze, dźeń 16. meje t. l.

popołdnju w Khwaczizach wotměje. W ßerbskej Božej ßłużbje w 2 hodź. směje knjes farař **Mrósak-Budyschinski,** a w němskej Božej ßłużbje w 4 hodźinach knjes duchowny **Berg-Budyski** ßwjedźeńske prědowanje.

S pschisamknjenjom k zyrkwinskemu ßwjedźenjej budże lětuscha **hłowna ſhromadźisna.** — Dnjowy porjad: Narěcź pschedßydy; lětna rosprawa; lětne sliczbowanje; wólby.

Ssobustawy a wschitzy pschecźeljo ſ Boha žohnowaneho dźěła luboscze na evangelskich wěrybratrach w rospróschenju ßo wutrobnje pschepróscheja.

Zyrkwinske pschedstejiczerſtwo w Khwaczizach.
Farař Sarjeńk.

Gustav-Adolfske poboczne tow. ſa Budyschin a wokolnoscź.
Wyschschi zyrkw. radź. Rosenkranz.

Sjawna ſhromadźisna

kſcheſczijanskeho narodneho dźěłaczerſkeho ſwjaſka

ſa Khróſczizy a wokolnoscź

budże ßo **16. meje (Boże ſtpicze)** popołdnju wot 4 hodźin **w herbſkej grychcze** w Khróſczizach wotbywacź.

Pschednoschk wo **„Kſcheſczijanski abo ſozialdemokratiſki dźěłaczerſki ſwjaſk“.**

Do tejele ſhromadźisny ßo wschě powołanja najwutrobnischo pschepróscheja.

Powołak.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,

kaž tež **laty, blidarſke deſki**

a wožebje **ßuche tſěſchne pſchikrycza**

porucza

Franz Br. Mirisch

rěſak a hěblowárnja w Halſchtrowje. Telefon cźo. 10.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 13. meje t. l. ma ßo popołdnju wot 3 hodźin **w Heldez réſtawraziji w Hunczerizach** ſcźěhowaze na

Huſezanſkim hajniſkim revěrje

we wotdźělenjach 1) wowczeźni, 2) w cźornym lěßu, 3) na Winizy, 4) pola Nowych Druźkez, 5 a 6) pola Kocźiczanskeho haja, 16) w ſkałowym lěßu, 18—23) w Huſczanskim lěßu a w Jěſorje ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pschedawacź:

40 krutych žerdźow, 8—14 cm delka tolſtych,
2000 žerdkow, 2—7 cm delka tolſtych,
70 rm twjerdych palnych kuluchow,
320 = mjehkich = =
40 = = repuchow,
780 = palneje walczíny.

W Huſczanskim hajniſtwje, 3. meje 1912.

O. Mendte.

Najlěpſchi

zentrifugowy wolij, fosforokißały pizowanſki kalk, kormjazy pólver, mlokowy pólver, butrowy pólver

porucza tunjo

haptykař Hennig

na ßukelnſkej haßy 7.

Wotſtronjenje ſubybolenja.

Suby ßo ſ měſtnym pohłuſchenjom cźahaju, cźuw ßo mori, suby ßo cźiſcza a plombuja.

Zuſe suby kóždeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowſkeho moſta n a ſwonkowneje lawſkeje haßy,

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki

do trajneho dźěła ſ dobrej mſdu pyta

porzlinowa fabrika H. Schomburga a ßynow

w Margareczinej hěcze pola Budyschina.

Póſt: Wulka Dubrawa.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 12. **rózownika,** pop. w 4 hódź. swoje **posedźenje.**

Přednošk z ważneje strony je dobroćiwje přilubjeny.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy

Předsydstwo.

Khěža

w Bóschizach cźišćko 33 ſ 1½ kórzom pola, zyle pschi khěži leżazym, ſ 18 dawſkimi jenoſczemi, je ſe ſahrodu ſa 3700 hriwnow na pschedań. Twarjenje je nowe. Wopalna kaßa 4575 hr.

Rjane kubło

46 kórzow wulke, bjes wumjeńka a hoſpody, je ſe žiwym a morwym inventarom na pschedań w Rabozach cźišćko 5.

Žiwnoſcź

2—12 kórzow wulku, kupicź pytam. Poſkiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin ſ napißmom 4340 wotedacź.

15000 hriwnow

ßo na nowonatwarjenu wulku jara wunoschnu khěžu w najlěpſchim położenju na 2. měſtnje ſ nutſka wopalenſkeje kaßy ſkerje lěpje pyta.

Poſkiczenja chzyke ßo pola tyſcherſkeho miſchtra Hoffmanna pſched ſchulerſkimi wrotami cźo. 7 wotedacź.

Ruczna mlócźaza maſchina

je na pschedań we Luſczu cźo. 11 pola Njeßwacźidła.

Kóń,

3½ lětny, 1,65 wyßoki, kobła Oldenburgſkeje raßy, zyle ſkludny, dowěrny jenopſchežny, je na pſchedań w Lipinkach cźišćko 4 pola Borſchcźe.

Wunoſchne měſtno ſa pilneho kowarja.

Kowarnja pschi hłownej dróſy we Wojerezach, wot lěta 1842 ſ dobrym wobkhadom wobſtejaza, ma ßo ſ nowa pschenajecź. Woßebje wjele koni ßo tam kowa, a tež hewak je měſchaneho a ratarſkeho dźěła doſcź. Pschenaja ßo wot 1. julija t. l. ſa 350 hriwnow wob lěto ſ wobydlenjom. Samoženja ſa grat a ſklad je 700—1000 hriwnow trěbnych. Cźi, kotſiž ßo wo to ſajimuja, njech ßo wopraſcheja pod adreßu

Georg Valtin senior
in Hoyerswerda.

Khěža

w dobrym rjedźe ſ hródźu a wulkej ſahrodu, na Zidowje, je wobſtejnoſczow dla hnydom płaczišny hódno na pschedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kucharki, ſwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownji knjesa Heinr. Mobra.

Strowy hólczeź, kotryž chze

pjekarſtwo

nawuknycź, hnydom wuczbu namaka pola

Handrija Kerka, pjekarſk. miſchtra w Drožďžiju.

Dybſaczny pjenjes ßo dawa.

Wuſtojny

rólny pohonczź

ßo pyta na **kujezim dworje we Luſy** pola Radworja.

Dowěrneho muža jako

rosnoſcherja knihow

pyta ßerbſke lutherſke knihowne towarſtwo. Dalſche je ſhonicź w Rakezach na farje.

Pschi lěßowym wohnju, kotryž je naß 3. meje potrjechił, ßu nam wſchě ludowe worſchty pomhałe, płomjenja podußycź. Jenoż woporniwemu, napinazemu dźěłu wſchitkich tych, kotſiž ßo pschi haſchenju wobdźělichu, ma ßo dźakowacź, ſo je ßo woheń ſamjeſował.

Kóždemu woßebje ßo dźakowacź, njeje móżno. My ßo teho dla kóždemu ſ tutym ſa jeho pomoz najwutrobnischo dźakujemy.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Pschiloha k czißku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. meje 1912.

Płaczißny rěsneho ſkotu na Draždżanſkich ſkótnych wikach.

6. meje 1912.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa | rěsna waha	hr.	hr.
Woły:			
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 6 lět		48—50	91—96
awſtriſke		—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene		42—45	79—85
3. ßrénjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche		35—40	74—78
4. ßnadnje pizowane tóżdeje ſtaroby		30—34	72—74
Jałojzy a kruwy:			
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże		46—48	83—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 7 lět		40—43	76—81
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy		33—37	70—73
4. ßrénjo pizowane kruwy a jałojzy		28—32	66—69
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy		24—27	61—64
Byki:			
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże		47—49	85—88
2. ßrénjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche		42—45	79—83
3. ßnadnje pizowane		37—40	75—78
Cźelata:			
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza		85—90	115—120
2. ßrénje kormjene abo tež dobre wot zyza		50—54	90—94
3. ßnadnje wuwite wot zyza		40—46	78—84
Sswinje:			
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchiżenjow w ſtarobje hacz do $1^1/_4$ leta		57—58	74—75
2. mjaßne		54—55	71—73
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy		52—55	69—72

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 4. meje 1912. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 9. meje 1912. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pſchenża	běła	—	—	—	—	11	—	11	25
"	żołta	—	—	—	—	10	75	11	—
" nowa		11	—	11	10	—	—	—	—
Rožła		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	38	9	55	9	30	9	60
Jećmjeń	50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows		10	60	10	80	10	—	10	20
Hróch		12	50	18	—	15	—	17	—
Woka		—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły		15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka		17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny		4	25	5	—	4	—	4	50
Butra	1 kilogr.	3	10	3	30	2	90	3	20
Pſchenična muka	50 "	12	25	20	25	16	—	20	—
Rżana muka	50 "	11	50	14	75	14	—	16	—
Sźyno	50 "	4	30	4	50	4	15	4	50
Sźkoma	100 "	4	83	5	50	5	—	6	—
Prożata	618 ſchtuk, ſchtuka	12	—	28	50	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	7	55	6	95	7	45
Rżane wotruby		—	—	7	55	7	25	7	75
Pſchenični gris		—	—	8	—	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	8	40	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 40 np., rožła wot 9 hr. 35 np. hacz 9 hr. 65 np., jećmjeń wot 9 hr. 65 np. hacz 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 55 np. hacz 10 hr. 80 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr. 70 np. hacz 19 hr. — np., kórz rožki po 150 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr. 62 np. hacz 15 hr. 23 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

9. meje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 70 np., pſchenża wot 10 hr. 70 np. hacz 11 hr. — np. jećmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) 4 hr. 75 np. (nowe) — hr. — np., běrny 4 hr. 75 np. hacz hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 10. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi śmeje njedźelu Rogate rano w 7 hodźinach farař Răda němſku ſpowjednu rěcź, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tiſcher němſke a w 10 hodźinach ßerbſke prědowanje. Zyrkwiny khor ſpěwa: „Pój, zwjaty ducho", wot Bortnjanſkeho. Kollekta ſa mißionſtwo mjes pohanami. Dopołdnja w 10 hodźinach rosrěcźenje ſ němſkej młodźinu na farje.

Bože ſtipicźe śmeje rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, $^1/_2$9 hodźin farař Răda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Rosrěcźenje ſe ßerbſkej młodźinu dopołdnja w 10 hodźinach na farje.

Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła śmeje duchowny Tiſcher. — Wutoru popołdnju w 3 hodźinach źónſke towarſtwo.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Khorla Hermann Jencź, ſchewz w Małym Wjelkowje, ſ Marthu Marju Elſu Schöniz we Wulkim Wjelkowje.

W katholſkej zyrkwi: Jan Schwarz, dźěłaczeŕ w Budyſchinje, ſ Marju Handrikez tu. — Max Blankenheim, dźiwadłohrajeŕ w Budyſchinje, ſ Hedwigu Jěrchez tu.

S druhich woładow: Jan Auguſt Ssmoła, tyſcheńſki miſchtr w Boſchezach, ſ Helenu Auguſtu Mittaſchez w Krakezach.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Meta Wally, Khorle Bjarnata Tromplera, fabrikarja na Zidowje, dź. — Alfred Erich, Guſtava Emila Rencża, dźěłaczeŕa na Zidowje, ß. — Emma Wally, njemandź. dź. na Zidowje. — Luiſa Henrietta, Ernſta Oty Domſchki, pjekarja w Kelnje, dź. — Willy Waltař, Maxa Melchera, dźěłaczeŕa na Zidowje, ß. — Martha Jda, Jana Auguſta Scherbela, khěžtarja a kamjenjecźeßarja w Małßezach, dź. — Hilżbjeta Gertrud, Jana Auguſta Melchera, pohonczja na Zidowje, dź. — Alwin Gerhard, Pawoła Auguſta Kſchiżana, wyſchſcheho ſchwajzarja w Scźijezach, ß. — Richard Bohuwěr, Ernſta Richarda Sommera, gratmiſchtra na Zidowje, ß.

W katholſkej zyrkwi: Anaſtaſija, Hendricha Büchela, kamjenjecźiſchcźerja w Budyſchinje, dź.

S druhich woładow: Emma Frieda, Jana Hermanna Michałka, ſkałarja w Hodźiju, dź. — Hana Dora, Hendricha Pawoła Krujaza, ſahrodnika w Dźěchorjezach, dź. — Pawoł Herbert, Pawoła Richarda Hendricha, liſtynoſcherja w Hodźiju, ß. — Martha Hilżbjeta, Pětra Bohuwěra Rejdy, żiwnoſcźerja w Hnaſchezach, dź. — Ernſt Alfred, Hermanna Vogela, khěžerja w Sſłónkezach, ß. — Kurt Gerhard, Bjedricha Emila Bara, ſamkarja w Sſłónkezach, ß. — Frieda Erna, Ernſta Hermanna Reichela, tſěchikryjerja w Kſchiwej Borſchcźi, dź. — Hana Martha, Khorle Schramma, fabrikarja w Minakale, dź. — Ota Erich, Khorle Auguſta Czecha, żiwnoſcźerja w Lipiczu, ß. — Johanna Frieda, njemandź. dź. we Wjeßlu. — Erich Waltař, Handrija Schołty, ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja w Koporzach, ß. — Jan Erich, Auguſta Maxa Freunda, hoſpodarſkeho pomoznika w Ssowrjezach, ß. — Frieda Elſa, Khorle Greulicha, dźěłaczerja w Pomorzach, dź. — Marja Martha, njemandź. dź w Mjeſchizach. — Hana Thereſija, njemandź. dź. w Porſchizach. — Robert Gerhard a Jenny Liesbeth, Auguſta Oty Schuſtera, hoſcźenzarja a rěſnika w Komorowje pola Klukſcha, dwójnikaj — Martha Helena, Guſtava Roberta Miczki, piwarnſkeho najeńka w Hucźinje, dź. — Martha Margaretha Nikez, żiwnoſcźerja w Bukojni, dź.

Zemrjeli:

W Michalſkej woładźe: 4. dźeń meje: Khorla Auguſt Voigt, ratař ſ Hunczeriz, we wothładarni na Zidowje, 62 l. 6 m. 26 d. — 6. Marja Elſa, Pawoła Wylema Vogela, dźěłaczerja na Zidowje, dź., 6 m. 5 d. — 7. Hana Marja Czornakez, Jana Auguſta Schera, fabrikarja w Dobruſchi, mandźelſka, 40 l. 6 m. 25 d.

W katholſkej woładźe: 3. meje: Franz Hoffmann, referendar w Reichenawje († w Budyſchinje), 25 l. 10 m. 27 d. — 5. Franz Zekert, młynk w Budyſchinje, 39 l. 1 m. 17 d. — 7. Marja Madlena, Joſefa Seſule, krawſkeho miſchtra w Budyſchinje, mandźelſka, 61 l. 18 d.

S druhich woładow: Khryſtiana Karolina ſwud. Mucźerjowa rodź. Domſchkez, w Ziczenju, 79 l. 5 m. 28 d. — Jan Willenberg, ſkałař w Ziczenku, 42 l. 6 m. — Jan Rabowſky, wumjenkař w Lipiczu, 80 l. — Hadam Felſa, khěžeŕ w Kołaſy, 73 l. 1 m. — Pětr Voigt, khěžeŕ a cźěßla w Porſchizach, 72 l. 23 d. — Marja, njebo Jurja Urbana, żiwnoſcźerja w Jatſjobju, ſawoſtajena wudowa tam, 70 l. — Ota Ernſt, Khorle Auguſta Pohonczja, żiwnoſcźerja w Kobjelnju, ß., 12 l. 7 m. 16 d. — Auguſt Junker we Wujeźku, 86 l. 2 m. 8 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Njedźelu Rogate śmeje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, $^1/_2$8 hodźin farař Kſchiżan ßerbſke a w 9 hodźinach němſke prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba ſa ßerbſku mużſku młodźinu.

Bože ſtipicźe śmeje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, $^1/_2$8 hodźin farař Kſchiżan ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe ßerbſka mißionſka hodźina.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

Njedźelu Rogate śmeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach němſku ſpowjedź, farař Domaſchka dopołdnja we 8 hodźinach němſke a $^1/_2$10 hodźin ßerbſke prědowanje. Kollekta ſa mißionſtwo mjes pohanami. — Popołdnju w 2 hodź. śmeje farař Domaſchka wucźbu ſ němſkej mużſkej młodoſcźu.

Boże stpicze smeje farat Domaschka rano w 7 hodźinach serbstu spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodźinach serbske a 1/2 10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje farat Domaschka wuczbu s němskej žónskej młodoscu. — Popołdnju w 3 hodź. shromadźisna kschesez. towarstwa žónskeje młodosce. Wulet.

Paul Kristeller

najwjetschi cžrijowy sklad w Budyschinje

telefon 168 — na bohatej haszy 29

swój wulki sklad wschěch družinow

cžrijowych tworow

sa muzskich, žónske a dźěcźi

po zyle wozebje tunich placźisnach dobroczinwej kedźbliwosczi porucza

Jeniczke pschedawanje swětoznamneje cžrijoweje družiny

„Mercedes"

po jenotnych placźisnach **sa muzskich a žónske** po **12 1/2 mk.**,

kaz tez slawnych

dr. Diehlowych schkórnjow

sa khipre a khore nohi.

Wozebity sklad trajnych a modernych

muzazych a žonjazych schkórnjow

po placźisnach 4.50, 5.75, 6.75, 7.75, 8.75, 9.75.

Wuporjedzenje rucze, derje a tunjo. Sserbski so rěcźi.

Paul Kristeller

na bohatej haszy 29.

Nalětnje krejcźiscźaze lěkowanje

s krejcźiscźazym cžajom

se snamjenjom hrodowskeje haptyki

pakcźik **1 mk.**

Krejcźiscźaze pile

schkleńza **50 pj.**

Krejcźiscźaze kapki

blescha **75 pj.**

Na wsy so sczele. Jenoz woprawdźite

w hrodowskej haptyzy.

Pawoł Leidler.

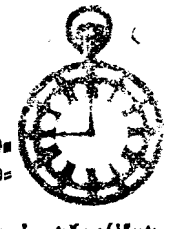

Franz Marschner

cžasnikar w Budyschinje

na bohatej haszy 9

swój sklad **cžasnikow** a **cžasnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pisemne rukowanje. Tunje placźisny.

Czeho dla?

Nowe jesdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke skladownje areklamu njesaplacźicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jesdne koła

najlepsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne

s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty,

platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschisłuschki a narunanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jesdnych kolow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.

Telefon 406. Wuporjedzenje s rukowanjom.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na sukelnskej haszy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaz tez

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placźisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje družiny, kaz tez

teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)

sedlarski mischtr

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma

porucza

puczowanske tosche, puczowanske koffry, žonjaze tosche, paszy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, sklě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, snědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.

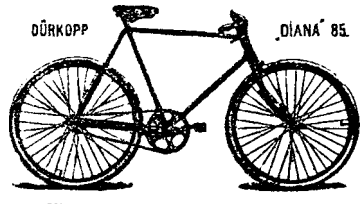
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadowych patentnych**

matrazow s worzlowego grota.

Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

G. Urban

w Krjeb w Hornjej Łužizy

porucza swoje najnowsche modelle scźěhowazych družinow jesdnych kołow:

Dürkopp „Diana", Neckarulmski „Schij N. S. U.", „Phänomen", „Eminent", „Molto", „Bonitas" a **„Sulm"** jesdne kola.

Žonjaze koła se swobodnym běhom hižo po **70** mk.

Wulku dźělbu prěnjoklasnych **jesdnokołowych mantlow** po 5 1/2 mk. rukowanjom na 1 lěto pschedawam, tak dołho hacz sklad doszaha.

Najlěpschi jěđźny rajß,
wulke ßwětłe ßoki,
krupiczki, jahły, buny,
běleny a njeběleny hroch.

Dale k **pizowanju kurjatkow**
lamany rajß,
pizowanske jahły,
hejduschku ſa kurjatka,
Sprattowu pizu
ſa kurjatka,
Sprattowe
pßyczeże tykanczki
porucza

Otto Sachse
na bohatej haßy.

Czerpjach wot 3 lět na żoltu wumpjeru ſe żakoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuſkom Zuckerowcho patent. lěkarſkeho mydła ßym czwilu doſpołnje wobył. H. S., polizajſki ſerżant.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niż tuczinjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Visitne khartki
czińſchczi ſpěſchnje a tunjo
Smolerjez knihiczińſchczerńja.

Ssuſchene
kaliforniſke aprikoſy,
italſke prünelle,
bělene kruſchwy,
italſke brěżki,
kulojte ßuſchenki,
franzowſke kathar.
ßłowki,
boßniſke ßłowki,
ſchipki,
ſigi,
datle,
měſchany ßad
po wſchelakich płaczińſnach porucża

Khorla Preisser jun.

Lehmannez konditornja

na ßerbſkej haßy 8.

— Telefon 118. —

Spezialnoſcz: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,
baby

k ßwjedżenjam jako dar ßo pſchihodżaze.

Roſeßłanje na wßy.

Wſchědnje czerſtwe
khofejowe a czajowe pjeczwo.
Ssamopjeczene
mjedowe tykanczki.

Wuporjedżenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wumjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcz: **ruczne młóczaki, żeleſne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a kſchidu, göple, juchowe plumpy, répowe réſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, bérny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běletuſlej dróſy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładże, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon czińło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczińſnowy ſapiß żadacz.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni** czaßnik kupicz, abo kotryż chze ßebijón **porjedżicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jenčz pſchedawa a porjedżuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińſnami wupołożene, wobhladacz.**

Hypothekſke
pjenjeſy
wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Sprattowu
pizu ſa kurjatka

a **criſſel**
najlěpſche k plahowanju,
ſtajnje czerſtwe na ſkładże porucża

Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Najlěpſche
franzowſke Katharinſke
ßłowki,
kaliforniſke a boßniſke
ßłowki,
kaliforniſke aprikoſy,
brěſchki a kruſchwy,
kulojte ßuſchenki,
italſke prünelle,
měſchany ßad
po wſchelakich płaczińſnach
porucża

Otto Sachse
na bohatej haßy.

Skład
drainěrowanſkich
rołow
w Lětonju
porucża
drainěrowanſke, wónzuchowe a wodowodowe roły,
nikle żłoby,
kruwjaze, ßwinjaze
a proßaze korta,
ſ prěkuſchkom a bjes njeho,
zementowe płaty
wſchelakich wulkoſczow a muſtrow,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynowanym grotom,
tſěſchun papu
wſchelakich tołſtoſczow,
tſěſchne namaſanje „optimus“
a kamjentnowuhlowy teer.
Teerowe kótły ſ pſchißkuſchkom
ßo pſchepożczuja.
Groczane,
ſczinowe a papowe hoſdże,
horncżane ßudobje,
Brockmannowy
pizowanſki kalk
ſnamjenja A a B
po fabrikſkich płaczińſnach.

Emil Dietrich
w hoſcżenzu w Lětonju.

Mantle
a ſchlawchi
ſa jeſdne kola
dobreje hódnoſcże, hižo po $2\frac{1}{2}$ mk.
każ wſchě druhe **kołojeſdne wězy**
najtuńſcho porucża

Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**),
pſchedawarnja kożanych cżerjenſkich
rjemjenjow a gumijowych wężow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Liebich,
ſudniſki aktuar ſw. ßłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czińło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

I[a] **cźěrjeńske rjemjenje ſ jadriweje kože**
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchě
techniſke gumijowe a aſbeſtowe wězy
– najtuńſcho porucza

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych cźěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſcheu 9.

Prima motorſki, zylinderſki
a zentrifugſki wolij,
kaž tež kolmas a maſchinſki tuk
a wſchě techniſke tuki a potrjebu
porucza po najtuńſchich placźiſnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych cźěrjeńſkich rjemjenjow
a techniſkich wězow
w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Rolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi
porucza
Budyſka zentrala
rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny
ſo do płaczenja bjeru.
– Dołholětne rukowanje. –
Kóžda maſchina ſo wězywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjentnej haſy.

Wſcho wjedro wudźerżaze dobre
jejanjeſerki ſu moje
žołte italſke kury.
Jeja k naſadzenju po 10 pj.
pſchedawam.
Otto Linke, hoſczenzar
w Czichońzach p. Budyſchina.

Serbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty

ſu po tunich płaczińſnach na pſchedań
we wudawarni Serbskich Nowin.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
ſedłarſki miſchtr
na kamjentnej haſy 18
(niže króny).

= Sofy, =
pjerate matrazy,
nakładzenſke matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Phönixowe, Grützнerowe,
Viktoria- a
kaffowe ſchijaze maſchiny
ſa domjazu potrjebu
a rjemjeſło.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.
Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyſchinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haſy 5.** Telefon 435.

Kóſlaze koże,
kaž tež **wſchě druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wołnu
po najwyſchſchich placźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi a
pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy".

Sklad Vogtlandſkich
gardinow
= Martha Bräuer =
w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje
dróhi cźišło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe
pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe
ſchath, mužaze ſchaty, krawaty,
ſchantka a wjazy wězow
po najtuniſchich placźiſnach.

Trjebany ſofa
– a wſchě **nowe meble** –
mataj tunjo na pſchedań
C. Kubasch & Co.
w Budyſchinje na Scharfenweg cźo. 1
pódla kronprynzowſkeho moſta.
Sofy a **matrazy** doma a ſwonka
doma pſchepólſtrujemoj.

Schkleńzu, porzlin, kamjenin,
domjazu a kuchińſku nadobu
porucza
O. Purfürſt
na Moltkowej dróſy 5.

Njedoſcźehnjene po dobroſczi a ſkłodze ſu
MAGGIowe poliwki **w kóſtkach** po 10 pj. ſa
2—3 talerje poliwki.
Jenož ſ wodu ſa najkrótſchi cźaß ſwaricz.
We wſchelakich družinach ſtajnje cźerſtwe doſtacź pola
Hanſa Lindnera, kolonialn. twor. na ſerbſkej haſy 1.

Fotograſiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcźe 2
telefon 499
ſo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy krócź mytowany. — Saložene 1899.
Pſchimérne placźiſny.

Serbſki muſej wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu
měßaza wot ½11—12 hodźin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 20. | Sobotu 18. meje 1912. | Lětnik 71.

Sakski ßejm

hotuje ßo, ßwoju tukhwilnu dźěławosć ßrjedu do ßwjatkow pśetorhnyć. Nasymu budźe ßo w ßejmowych dźěłach pykraćowaś. Mjes tym směja deputazije ßwoje poßedźenja. Tak směje ßejm potom wo pśihotowanych dźěłach rosßudźiś. Nětkole dowuradźuje ßo etat, to je statny hospodarski porjad. Tón dyrbi ßo haś do 22. meje, do dnja nakhwilneho pśestaća wuradźenjow dokóńčiś. Pódla pśisłuša ßo w deputazijach dowuradźene sakonje. S wjetśa ßu to mjeńše naćiski. Mjes tym, so ważne naćiski, kaž te wo schulskim sakonju, wo gmejnskim, zyrkwinskim a schulskim dawkowym sakonju ßebi hiśće wjele prózy a pśemyßlowanja žadaja.

Sańdźeny pjatk pśihija ßo pśeměnjeny sakoń wo ratarskim a lěßnym powołanskim sakonju. Ważne w nim je to, so ßo pśihinoschki po druhim nakóžku dyžli dotal, potajkim niz jenož wjazy po leżomnostnych jednośćach, sběraju. Hinaśe waschnje sběranja je khěžorstwowy ßejm wobsamknył. Swjaskowe staty, kaž nascha Sakska, maja ßo jenož wo wuwjedźenje postaraś. Sběranje pśihinoschkow srjaduje kóžde sjednoćeństwo, potajkim pola naß sa zyłku Sakisku, ßame sa ßo. Jeli ßo tak srjaduje, kaž ßo powjeda, směja mali ratarjo pśihiźinu, spokojom być. Sa leżomnosć hač do 15 kórzow měło ßo létnje jenož 2 hriwnje sběraś, potom sa wjetśe leżomnośće s dźěła po jednośćach, s dźěła po potrjebnych dźěławych mozach.

Sańdźenu póndźelu pśihiswolichmy wschelake etatowe kapitle.

Wutoru s nowa liberalne a konserwatiwne strony do ßo srasychu. Jednaśe ßo wo pśihiłohach sa wobydlenje sastojnikow. Sozialdemokrat Keimling wustupi s powjetśenymi žadanjemi sa tónle pśedmjet. Po jeho namjetach bychu statej tśiśchtwórćiny milijona hriwnow wudawkow wjazy wurostłe. Ani knježerstwo ani konserwativni a k jich stronje ßo nakhilowazy nationalliberalni njeběchu swólniwi, do tajkich pśehnatych žadanjow swoliś. Po jenym se strony ßwobodomyßlnych wukhadźazym namjećże ßo zyły pśedmjet s 44 pśećiwo 42 hłoßam k wospjetnemu wuradźowanju do deputazije wróćo pokasa. W běhu dalschich wuradźowanjow jednaśe ßo wo wschelake żelesnizy a druhe nusne statne wudawki.

Tónßamy dnjowy porjad bě ßrjedu.

W schulskej deputaziji je schulski sakoń w prěnim cźitanju dowuradźeny. Jena wurjadna deputazija ßo s nim nětko w próśdninach saběra. Kajki woßud na njón cźaka, dźenża nichtó njewě. Tak wjele je wěste, so konserwativni do žanych wot liberalneje wjetśiny pśihijatych pśeměnjenjow njeswola a prěnja komora tehorunja niz

E. B.

Sańdźenu póndźelu ßwjećachmy w Starodraždźanskej radnej pinzy jubilej sapółłanzow Kokle a Horsta, kotrajž dlěje 25 lět sakskemu ßejmej pśihißłuschataj. Wschě stawy konserwatiwneje frakzije běchu ßo leschke, tehorunja knježa s prěnjeje komory, mjes druhimi Sserbow ßwěrny pśećeźel ezzellenza dr. Mehnert. Sapółłanz Schreiber, ratař a sastupjer Hłomaczskeje krajiny, bě tśi spěwy spěßnik, kiž ßo sa blidom spěwachu. W spěwje, nascheho Koklu ßkawjazym, ßo też luboscźiwje na naß Sserbow a ßerbsku semju spomina. Wyschschi justizny radźićel dr. Spieß-Pirnaski ßkawjeśe jeho jako ßyna „stareho, ßwěrneho, ßkawneho ßerbskeho rodu". Kóždemu jubilarej pśepoda ßo album, wopschijazy wobrasy wschěch nětcźischich ßobustawow konserwatiwneje frakzije. Knjes Kokla dźakowasche ßo s rjanymi ßkowami, wusběhujo, so wón jako jeniczki katolik njeje ženje sałkyschał ani najsdaleniscźeho ßkowcźka se strony ßwojich konserwatiwnych pśećeźelow, kiž mohło hdy jeho w jeho konfeßionalnych sacźuwanjach ranicź. Se sahoritosću pśihikłoßowachmy jeho nutrnym ßkowam, kak mamy w tychle struchłych dnjach pśihibjerazeje njewěry wschitzy wěrjazy kscheśćijenjo ßo skowaś do ßylneho zykka, k shromadnemu schkitej naschich najdróžschich kscheśćijanskich kubkow. S pśehnjeßeneho pśehlada shonichmy, so je jubilar Kokla 11. nasymnika 1885 do ßejma sastupił jako sapółłanz 8. wjeßneho wokrjeża. S lěta 1891/92 je ßobustaw finanzneje deputazije B. W tymle cźaßu je podał 41 rosprawow. W finanznej deputaziji B je ßo wo tón cźaß wotmęło 447 poßedźenjow, na kotrychž je bjes mało wuwsaća ßo pilnje wobdźělował. W tychle 25 létach je było 13 porjadnych a 4 wurjadnych ßejmow. S 1216 sjawnymi poßedźenjemi, na kotrychž knjes jubilar jenož 39 króć njeje mohł pśitomny być, dokelž je s wjetśa w mjenje deputazije wschelake dźěła wobstarował. W tychle sjawnych poßedźenjach je ßo knjes Kokla 133 rasow ßkowa jimał. Bóh luby Knjes spožć jemu hiśće mnohe léta!

E. B.

Khěžor Wylem Elsaskej a Lothringskej hrosy.

Psches 40 lět stej nětko Elsaska a Lothringska s němskim khěžorstwom sjednoćenej. Tola kaž po němsko-franzowskej wójnje tamnische wobydlerstwo hiśće dźenża Němskej njepscheźelszy smyßlene a na cźaß cźaka, so by saßo Franzowskej pschipadło. Loni je khěžor Elsaskej a Lothringskej wustawu spožćił, ßo nadźějo, so ßo s tym sacźućże pśihißłuschnosće tamnischich wobydlerjow k němskemu khěžorstwu poßylnja. Elsaska a Lothringska njejstej pak ßo sa tónle dar dźakownej wopokasałej, nawopak, wobsamknjenje elsasko-lothringskeho ßejma ßame njepscheźelstwo pśećiwo Němskej wukožuje. W elsasko-lothringskim ßejmje ßu ßo w sliczbowanskej komißiji namjety sozialdemokratow pschijate. Po nich dyrbjesche ßo khěžorej wuźiwanje hońtwy pschikrótschicź, dale dyrbjesche ßo w krajnych wudawkach 100,000 hriwnow dispośiczneho fonda sa dary s mikosće a 130,000 hriwnow dispośiczneho fonda khěžorskeho naměstnika wumasnyć. Tale suma mějesche ßo jako drohotny pśidawk mjeńšim sastojnikam dać. Potom ßo kontrola wo nakoženju wobeju fondow žadasche a ßo dispośiczny fond sa politisku poliziju sapowjedźi. Tele wobsamknjenja ßu pak saßo spadke, dokelž je polny ßejm wschě tele knježerstwowe žadanki do sliczbowanja stajił.

Wobkedźbowanja hódny bě też porok, kotryž je ßejm krajnemu knježerstwu dla jeho sakrocźenja do dźěła maschinskeje fabriki w Grafenstadach cźinił. Tale fabrika skasanki sa pruske statne żelesnizy dostawasche, tola te ßo jej wsachu a ßo jej srosymicź da, so by ßwojeho direktora, Heglera, dla jeho pśihikhilenja k Franzowskej, spuschcźiła, jeli so by w pśichodźe skasanki sa pruske krajne żelesnizy dostawać chcyła. Ssejm teho dla krajnemu knježerstwu ßwoje pohórschenje wosjewi a jeho sakrocźenje njewoprawnjene pruske sapschimanje do elsasko-lothringskich należnosćow mjenowasche.

Wschě tele podawki ßu na khěžora njeluby sacźischcź cźinike a jeho pśećiwo elsasko-lothringskemu ßejmej roshorike. Hdyž wón sańdźeny tydźeń s kupy Korfu ßo wróćiwschi do Straßburga pschijeźe, je wón ßwój hnėw wurasył. Pschi ßnědanju pola statneho sekretara Zora s Bulacha je wón s měschcźanostu doktrom Schwanderom wo politiskich wobstejnosćach rěcźo rjekł:

„Pónđže=li to tak dale, Waschu wustawu na cžrjopy rosbiju. Hacž dotal scže mje s dobreje strony snali. Jeli so žo to njepschemẽni, Elsasku=Lothringsku prusku provinzu sczinju."

Khẽžor tele žkowa tak wótsje a dorasnje praji, so mózachu je tež druhe w bliskoscži pschebywoze woßoby žkyschecž. Wone žu w Elsaskej a Lothringskej runje kaž w zykej Nẽmskej jara pscheßkapike a žo nẽtk w nowinach žiwje rospominaju. Mjes tym so nẽkotre Barlinske wschonẽmske nowiny khẽžorej pschihloßuja, žo w elsasko=lothringskich, w pokodnjonẽmskich a liberalnych nowinach napscheczo nim wusbẽhuje, so khẽžor nima prawo a móz, elsasko=lothringsku wustawu snicžicž abo Elsasku a Lothringsku prusku provinzu sczinicž. Jenoz s wobsamknjenjom nẽmskeje swjaskoweje rady a khẽžorstwoweho žejma by to mózno byko. Dokelž pak žo s cžeżka hdy w khẽžorstwowym žejmje wjetschina sa to namaka, njetrjebatej žo hacž na dalsche Elsaska a Lothringska bojecž, so žo jimaj jich nẽtczische politiske prawa pschikrótscha.

Khẽžorstwowy žejm wo duellu.

Khẽžorstwowy žejm je wobsamknył, khẽžorstwoweho kanzlera napominacž, so by pschihódne krocžele cžinił, so by žo duell we wójsku potkócžił a so by žo nusowanju k duellej napscheczo stupako. Woßebje dyrbja žo nusne krocžele cžinicž, so by žo offizẽr, kotryž by duell wotpokasał, na žane waschnje s wójska njepuschcził. Nawopak dyrbi žo žadanje na duell s puschczenjom s wójska khostacž. Pschi debacže sozialdemokrat Ledebour wójnskeho ministra pschimasche, dokelž žebi pschedprawo k łamanju sakonja žada. Duellowy jẽdojty schtom dyrbi žo wotstronicž a zyły sakoń wo khostanju sschiwdženja žo tak pschemẽnicž, so žo jenoz sschiwdženje abo skutkne pschimanje khosta. Zentrumski sapóžłanz Gröber praji: Jedna žo wo to, so bychu prawo, sakoń a rosum dobyke a so by žo wopacžne srosumjenje cžesce mjes offizẽrami a mjes ludžimi, kotsiž po nim wopicža, wotstroniko. Offizẽrojo maja žwoje žiwjenje sa wótcžinu woprowacž, niz sa žwoje woßobinske swady. — Wójnski minister s Heeringen spyta s nowa duell sakitacž. Wyßoko napjata cžescželuboscž offizẽrskeho korpsa je nẽmski offizẽrski korps wukhmaniła, nẽmski lud psches wulke wójny sańdżeneho lẽtstotka pschewjescž. — Sswobodomyßlny Heyn temu snapschecžiwi so offizẽr druhu cžescž nima hacž drusy ludžo. Duell łapaka, jebaka, mandżelstwołamarja a falschowarja cžeßneho cžini. W Nẽmskej je dwojaka cžescž a dwojake prawo.

Powjetschenje nẽmskeho wójska a łódżstwa

je žo w khẽžorstwowym žejmje pschecžiwo hłoßam sozialdemokratow Polakow a Danow bjes debatty pschiswoliko. Nẽtko ma žo hischcže wažne praschenje rosrißacž, s wotkal dyrbja žo pjenježne žrẽdki, sa powjetschenje wójska a łódżstwa trẽbne, nabracž.

Pruske knjeżerstwo pschecžiwo sozialdemokratiskim sapóžłanzam.

Sozialdemokratiskeho sapóžłanza Borchardta w pruskim krajnym žejmje njedawno žejmowy pschedßyda dwójzy poliziştam s poßedżerje wuwjescž da, dokelž bẽ Borchardt se sawołanjom rẽcže druhich sapóžłanzow pschetorhował. Tónle roshorjazy podawk je žo w nẽmskich nowinach wjele rospominał. Pruski krajny žejm je posdżischo s wuwsacžom sozialdemokratiskich a danskich sapóžłanzow sakrocženje žejmoweho pschedßydy pschecžiwo Borchardtej sa prawe spósnał. Pruske knjeżerstwo je žebi na to wot pruskeho žejma dowolnoscž żadało, so žmẽło niz jenoz sapóžłanza Borchardta, ale tež sozialdemokratiskeho sapóžłanza Leinerta, kotryž bẽ pschi roshorjazym wuwjedżenju Borchardta w žejmowni mẽr kasył, dla spjecžowanja a dla kaženja mẽra wobskorzicž a pokhostacž. Ssejm je knjeżerstwowe żadanje komißiji wobkhadoweho porjada pschipokasał.

W pruskim krajnym žejmje

je komißija sa nalutowarnski sakoń wobsamkła, so maja nalutowarnje, hdyž je žo jim 5 milijonow hriwnow na dań dako, 10 prozentow, hdyž wobstatk na dań datych pjenjes 10 milijonow wucžinja, 15 prozentow, a pschi wjetschim wobstatku 20 prozentow w pruskich statnych abo nẽmskich khẽžorstwowych dołżnych papjerach sakożicž.

Danski kral †.

Na wopycže w Hamburgu je danski kral Bjedrich VIII. wutoru dopołdnja nahle wumrjeł. Rano cžiły a cžerstwy stanywschi bẽ wón bjes pschewoda na krótke wukhodżowanje wuschoł. Njedaloko hoscženza, w kotrymž wón s kralowej bydlesche, krala na dobo Boża ruczka saja. Bjes wẽdomnja na semju padnywschi wón sa krótki cžaß wudycha. Dokelž krala njesnajachu, jeho cžẽło s automobilom do jeneje Hamburgskeje hojernje dowjesechu. Hdyž žo kral do hoscženza njewróczi, kralowy pschewod a hoscženzar sa nim pytachu. Hischcže w nozy kralowe cžẽło do hoscženza a wot tam posdżischo do Danskeje dowjesechu. — Kral Bjedrich je žo 3. junija 1843 narodził. W lẽcže 1906 wón po žmjerczi žwojeho nana, krala Kschescžijana IX., na danski trón stupi. S jeho naßlẽdnikom je krónprynz Kschescžijan, kotryž je žo 26. septembra 1870 narodził.

Kralowe wotemrjete cžẽło je žo s kralowskej łódżu „Danebrog" do Danskeje dowjesło.

Tak bórsy hacž bẽ powjescž wo kralowym wumrjecžu do Kopenhagena dóschła, je ministerstwowy pschedßyda Berntsen w Kopenhagenje s balkona Amalienborgskeho hroda krónprynza Kischescžijana sa noweho krala wuwołał. Ludowa cžrjóda nẽhdże 40,000 woßobow hura wołajo noweho krala witasche. Kral Kschescžijan na to w generalskej uniformje s módrym bantom elefantskeho rjada na balkon stupi a mẽjesche scžẽhowazu rẽcž:

„Srudna powjescž je wschẽch Danow potrjechiła. Kral, mój wyßokolubowany nan, kotryž žo nadżijesche, so žo strowy a cžerstwy domoj wróczi, je nahle wumrjeł. Hłuboka srudnoscž je moju lubowanu macž, jeho dżẽczi a kóżdeho Danu napjelnika. Cžežke samolwjenje je žo nẽtko na mojej ramjeni pokożiło, tola žo nadżeju, so žo toßame dowẽrjenje, kotrež je žo mojemu wjelelubowanemu nanej wopokasało, tež mi nẽtko wopokaže. Danskeje žboże, žwobodu a njewotwißnoscž chzu sakhowacž, a wschitzy danszy mużajo, kotsiž chzedża toßame, njech žebi na to ruku sawdadża. Bóh schkituj a żohnuj nasch stary wótzny kraj! Sskawa Danskej!"

Ludowa cžrjóda wjazy krócž je sahorjenym žkawawołanjom kralowu rẽcž pschetorhny.

Wójna mjes Italskej a Turkowskej.

Na afriskim wojownischczu je sańdżeny tydżeń wscho cžicho wostało. Mjes tym žu Italszy w ägäiskim morju tsi dalsche kupy, Kalimnos, Laros a Patenos, wobžadżili. Małe turkowske wobžadki žu žo poddake a žo s turkowskimi wyschnoscžemi do Italskeje wot-Italskeje wotwjeske. Italszy nẽtkole zyke ägäiske morjo wobknjeża. Turkam njeje wjazy mózno, łódże do Afriki póßlacž.

Shromadżowanje ruskeho wójska

w Kawkasu, wokoło Odeßy a Sebastopola Turkojo=s wulkim njedowẽrjenjom wobhladuja. Poßlednja turkowska ministrowa rada je žo se stajnym wjetschim shromadżowanjom ruskeho wójska bliško turkowskich mjesow sabjeraka. Tež ruske wójnske łódżstwo na Cžornym Morju žo pjecža na wójnske podawki pschihotuje. Konstantinopelske nowiny „Sabaj" žu shoniże, so žu reserwistojo ruskeho cžornomórskeho łódżstwa pschikas dostali, so dyrbja žo k mobilisaziji hotowi mẽcž.

Wojowanje mjes Chinesami a Tibetskimi.

Kaž Mongolska chze žo tež Tibet wot Chiny wottorhnycž. W tibetskim hlownym mẽscže Lhasy Tibetszy s tamnischim chinesim wójskom wojuja. 800 Chinesow žo w jenym klóschtrje sakituje; munizija jim poczina na kónz hicž.

Porażenje mexikanskich sbẽżkarjow.

Mjes knjeżerstwowym wójskom a sbẽżkarjemi je žo pola mẽsta Conejos rosžudna bitwa bika. Wona hacž do khowanja žkónza trajesche. Sbẽżkarjo 10 kanonow shubichu a dyrbjachu zofacž. Knjeżerstwowe wójsko je woßebje s pomozu žwojeje dobreje artillerije dobyko. President Madero žo nadżija, so tež wójsko sbẽżkarskeho generala Orozca bórsy sbije a so mẽscže Chiuhaua a Juarez sbẽżkarjam wotdobudże. Dwẽ scžẽ amerikanskich cžeknjeżow je s Mexika s łódżu do Matlazane pschijẽko. Njeporjad w Mexiku je po jich powjedanju hischcže jara wulki.

Sbẽżkarjo žu pjecža pola Conejos 600 muży shubili. Zofajo woni sady žebje wschẽ mosty sapaleja. W Chinhaua staj dwaj njesnataj mużej finanzneho agenta generala Orozca, Gonzela, sakkoloj.

Najprjedy Bóh, potom cžłowjek.

Powjedańczko s Napoleonskich wójnow.

Na starym wuskim pohrjebnischczu w franzowskim mẽscže Lyonu steji hacž dotal niski pomnik s pẽskowza, na kotrymž je s kónza mały, nẽhdże pół metra wyßoki kschiż postajeny. Na cžornej marmorowej tabuli je napißane:

„Janej Durandej, smužitemu wojowarjej Napoleonskeho wójska, poßwjeczichu Lyonszy s dźakownosczje a s luboscze lěta 1864. Njech wotpočuje w měrje!“

A hdyž ßo stareho rowarja wopraschecze, schto je tutón Jan Durand był a s czim je ßo wusnamjenił, so ßu jemu jeho ßußodźa na row na ßwoje wudawki pomnik postajili, budże wam scźěhowazu stawisnu powjedacź.

»Ach, wy ßo na knjesa Duranda praschecze? Jara derje ßym jeho snak. Wón je pod Napoleonom ßkužił, bu wjazy krócź w bitwach ranjeny, a je potom tule pola naß na pensijonje dobrych tsizyczi lět žiwy był, a mějesche runje tu w pschedměsczje ßwoju khěžku se fahrodku. Dokelž derje pißasche, spißowasche khudym ludźom próstwy, wjedźesche w prawniskich wězach radu dawacź, ale ženje sa to ani słamaneho pjenježka njebjerjesche. Chzysche-li pak schtó skorźicź a by-li potom k njemu pschischoł, to by rjenje trjechił. „Schto, skorźicź chzecze se ßwojim ßußodom a ja mam wam pschi tej njekniczomnosczi hischcze pomhacź?“ tak ßo s wjetscha nahle wottorže. „Njewěscze wy, schto ßwjate pißmo praji, hdźež pißane steji: Sskónzo ßo nad waschim hněwom njekhowaj! Abo njemodlicze ßnadź ßo, schtož je naß tola nasch Sbóžnik wucźił: Wodaj nam nasche winy, kaž tež my wodawamy ßwojim winikam? Nó, duž tola widźicze! So bych waß sjednał, to bych wam rad poßkužił, ale so bych wam we słym hischcze pomhał, to ani sa zyły ßwět njesczinju.“ A tak knjes Durand mjes ßußodami czasto swady a najwótrische pschekory shładkowa, a na to waschnje bywasche ßwojim ßobuměschczanam dobry radźicźel a ßwěrny pschecźel. Wožebje pak nade wschitko mkodosczź lubowasche a ju k dobremu nawjedowasche a wucźesche ju pschistojne hry a woßebje jej husto wschelake podawki se ßwojeho wojeńskeho žiwjenja powjedasche. Hacź dotal ßo hischcze na jedyn s nich dopomnicź wěm, w kotrymž ßo Durand zyle tajki, kajkiž běsche, pokasuje. Chzu jón wam powjedacź. Hlej, runje tule blisko jeho rowa je ßydko pod khłódkowym schtomom. Tu naju nichtó mylicź njebudże. Je-li wam prawje, budu tak powjedacź, jako by to wón ßam powjedał, pschetož hdyž běch hischcze hólczez, ßym tónle podawk wjazy krócź s jeho erta ßkyschał.“

„Sa moje mkode lěta“, tak powjedasche knjes Durand, „budźichmy ßo my franzowszy wojazy hańbowali, se ßwojimi ßobustacźanami na drósy s brónju w ruzy ßo bicź, ale dźenßnischi dźeń ßo to huscźischo stawa. Hdyž pak ßmy ßo my brónje pschimali, ßmy to jeno na czesczź a ßkawu Franzowskeje czinili. Wěso tehdom pak tež na czole naschego wójska stejesche Napoleon Bonaparte, s kotrymž ßym tež do ruskeje wójny ßobu czahnył. To bě 6. novembra lěta 1812, bórsy po bitwje pola Wiasama. Naschi bubnarjo poczachu bubnowacź, dawajo nam snamjo k zofanju, a my wróczachmy ßo czim dlěje, czim bóle, tola niz se strachom psched njepschecźelom, pschetož tón ßo stajnje nasdala dżerżesche. To, schtož naß wróczo czěrjesche, bě straschna syma, njewopißajomna syma, so ßo bojachmy, so mohli něhdże na schěrokej runinje smjersnycź. Nihdże njebě městna, hdźež mohli ßo wokschewicź, dokelž Rußojo běchu wschitko psched nami spalili. Naschi wyschzy drje naß troschtowachu, so, hdyž do Ssmolenska dozpijemy, smějemy nadosczź zyrobisnow, palenza, drjewa a wobucza, ale schto nam to pomhasche, hdyž stajnje po ßněhu a po lodże krocźachmy, jako bychmy byli njedaloko poknózneho czopa semje ... Nimo wscheho teho naß wo dnjo a w nozy kosakske czrjódy snjemërnjowachu, so ani drëmnycź njemóżachmy. Symny, po prawym mrósowy wětr nam s zykymi kruchami ßněha do wocźi mjetasche, tak so, budźichmy-li sastali, budźichmy smjersli kaž lodżane truby.

Tak běchmy hižom něschto hodźinow kaž duchojo schli, kotsiž po ßwěcźe błudźa. Rosmokwa wjasny, pěßeń na hubomaj wotemrje, a to bě wěso ske snamjo. Ja dźěch sa ßwojej kompaniju poßledni, ale schto tu wuhladach: Mój hejtman, kotrehož běchu w bitwje pola Wiasama do nohi s kosakskej hlebiju s lohka ranili, na dobo blědnje a kiwka ßo kaž pjany, a běły blidny rub, kotryž bě ßebi wokoło nohi swił, běsche pokny krwě. Hejtmanjo tehdom hischcze konja njemějachu. Mój hejtman bě ßylny strowy muž, a wojazy mějachu jeho rady, jeno so ßebi se ßwojich roskasow niczo wotproßycź njedasche. Schtož bě porucził, to dyrbjesche człowjek tež na kóżde waschnje wuwjesczź, pschetož żaneje wurěcze njesnajesche ... „Punktum!“ (Kónz), to bywasche jeho poßlednje ßkowo, a hdy by człowjek hischcze ßkowo pikнył, bě hižom w khostanju. Teho dla jemu narjeknychmy „hejtman Punktum“.

Mjes tym ßo saßo sawjertny, hdyž tak na njeho hladach, hischcze bóle a kaž kruch drjewa na semju padny.

„Knjes hejtmano!“ jemu powjedam, „wam je slě. Schto czinicze? Wdczakńcze, hnydom wam na nosy dopomham!“ A hižom jeho sběhach, ale hdże potom s nim! Saßo padny a mje ßobu k semi storże. „To ßu mi rjane wězy“, ja rjeknych. Božedla, schto je ßo wam po prawom stało?“

Njerěczo mi na ßwoju prawu nohu pokasa, a potom hakle sa khwilku praji: „Jano, hižom widźu, so se mnu na kónz khwata. Duž mje tu ležo wostaj, a dźi w božemje, so by ßo czi nasch pokk njeshubił. Pohladaj, kak daloko hižom je. Podarmo ßo se mnu sadżerżujesch. Běž spěschnje, pokhwataj, ja poruczam, ßkyschisch? Tola pryedy hacź ßo roseńdźemoj, czi hischcze něschto ßkowow praju. Pschińdźesch-li wróczo do Franzowskeje, dóńcź do města Grenobla. Tam njedaloko torhoschcza stara, dwajawóßomdźeßacźlětna knjeni bydli — to je moja macź. Tu pytaj, postrow ju sa mnje, a wotedaj jej tónle mój czestny kschiž, kotryž ßym na smužitosczź dostał. A potom jej praj — praj — hm — praj jej ßnadź, schtož chzesch ... W božemje, a nětkole hižom dźi!“

„A hewak ßebi niczo dale wjazy njepschejecze?“

„Niczo! Do prědka! poruczam.“

„A schto budże s wami?“

„Tule wumrju!“

Haj, takle wón se mnu powjedasche. Tehdom běch hischcze mkodźenz, ale hacź runje wschitko snjeßech, tole mje tola hnu. Pohladach na ßuknju, a hlej, tam ßo dwě wulkej ßylsy błyschczitej. Schto sapoczecź? Hejtman poruczesche, mi jako wojakej niczo druhe njesbywasche, khiba poßkuchacź. Ale hlej! W tym wokomiku ßo dopomnich, so ßym pryedy hischcze, dyżli ßym do wojakow pschischoł, był człowjek. A w myßlach ßo mi hubjena postawa stareho duchowneho sjewi, kiž je naß w schuli naboźinu wucźił. „Hólzy!“ by nam powjedał, „hdy byschcze junu dwělowali, schto czinicź, a hdy byschcze njewjedźeli, kotru s dweju abo s tsjoch winowatosczow dyrbicze najpryedy dopjelnicź, chzecze-li hrěchej abo s najmjeńscha porokam ßwědomja wucźeknycź, potom wolcze pschede wschitkimi kóżdy ras tu winowatosczź najpryedy, kotraž je najnusnischa. Njedacze-li ßo ßwětej skasycź, praji wam to, niz-li ßwědomje, tola sawěscze wutroba.“

A woprawdźe, moja wutroba ßo mi tehdom wotwoła, a to khětro wótsje, wschak ßylsy ronjach. Dwěl bě rosßudźeny ...

„Knjes hejtmano“, praju, „ja waß tule sa zyły ßwět njewostaju! Chzecze-li, waß ponjeßu.“

„Ssy dha ty blasn?“ hejtman Punktum sawoła a hněwny na mnje pohlada. „Njewěsch dha, schto je poßkuschnosczź a nimo teho hischcze we wójnje? Halo!“

„Ale tón krócź njebudu poßkuchacź, dokelž dwěmaj knjesomaj na dobo ßkužicź njeje móżno!“

„Schto to powjedasch, bledżako? Kajkimaj dwěmaj knjesomaj? Tule ßym tola jeno ja ßam!“

„A tež Bóh! A runje tón mi něschto druhe poruczа: Wukhowaj macźeri ßyna, wójsku hejtmana, wótczinje Franzowsu, kajkiž scze wy. Duž, hup na khribjet!“

„Ty twjerda heja! Jeli so ßebi to swěrisch, budże to twoje njesboże! Njewěsch dha, schto ma roskas na ßebi? Chzesch dha smjersnycź, wumrjecź kaž ja?“

„A byrnjež tež! A niz-li, s najmjeńscha pospytam, hacź njemóżemoj na bjesstraschne městno dozpicź.“

„Radźi-li ßo czi to, dam cźe s najmjeńscha dwaj mëßazaj do arresta sawrjecź.“

„I mojedla tež na dwě lěcze, knjes hejtmano, takle, takle!“ powjedam a hižom jeho na khribjecze njeßu, hdyž běch s njeho torniſter wotczißnył. Czežki wón bě, to je wërno, ale dźěsche to tola. Nosy drje ßo wobßuwaschtej, ale tehdom, schto budźich to njedokonjak! Khwatach, schtožkuli ßo hodżesche, ale pokk ßo mi tola s wocźow shubi, a ja jeno powyscheny kruch lodoweje pusczźiny widźach. W tym wokomiku ßo dwaj jěsdnikaj, kosakaj, pokasaschtaj, wupóßkanaj sawěscze, so byschtaj prenje pschedstraże wußlědźakoj. A hižom na naju jěchaschtaj. Khwatnje ßo k semi shibnych a hejtmana do ßněha sahrjebach, wón bě hižom wědomje shubił. Sastaju tsělbu k lizu a ßo měrju. Jedyn s teju dźiwochow tsěli do mnje, a tu masch! Hižom mějach kulku w rukawje! Ale hnydom ßo saßo shubischtaj, jako byschtaj ßo do semje pschepadnyłoj.

„Tole je mi wohidna wěz!“ ßebi pomyßlu, dokelž krej poczа mi s rukawy kapacź. Ale tak slě to njebě. Ranu hnydom se ßněhom wotmych, s lapu wobwjasach a saßo hejtmana se ßněha wuhrabach. Žiwy drje hischcze běsche, tola bě mało nadźije, jeho sakhowacź. Schto czinicź? „I nó, schtož běch sapoczał, dokónczu“,

ßebi prajich. A ſo by to lěpje do prědka ſchko, ßebi jako general ßam poručam: „Kedźbu! Marſch!“

Tak ſaßo dźěch, tola też mi ßo khłowa wjercźecź počza. W tym mi na myßle pſchińdźe: „Wěſch, ſchto je tebje twoja dobra macź wučźika? Njeje tebi huſto prajika: Budźeſch-li wjnuſy abo w ſtraſche, njeſabudź, moje dźěčźo, ßo k Bohu modlicź! Jeho ſakitej tebje, moje ſkote dźěčźo, poručam.“

„Haj, pomodlu ßo, Bóh mi pomoże!“ ßebi w tej khwili pomyßlich a počzach ßo ſkoro wótſje a nutrnje modlicź: „Wótcže naſch .... ale wumoź naß wot ſkeho!“

A woprawdźe hnydom bě mi lěpje, modlitwa cźłowjekej pſchezo derje cźini. Wěm to a do teho hacź na dźenßniſchi dźeń, hdyž ßym zyle ſtary, hiſchcźe wěrju, pſchetoż ſchto ßo ſta? Njewěm, ſ wotkel ßo wſa, pſchede mnu na dobo Napoleon ßam ſe ßwojim generalnym ſtabom ſteji.

„Cźeho dla ſe ßwojim polkom njeńdźeſch?“ krucźe ßo mje wopraſcha, hladajo na moje ſaßněžene brěmjo.

„Majeſtoſcź! Wodajcźe, ßym ßo ſakomdźił. Njeßu na khribjecźe ßwojeho hejtmana, je do nohi ranjeny a teho dla hicź njemóże. Wón by ſmjerſnył. Rad bych jeho wukhował, ale namaj ßo hubjenje cźini. Hižom ßo ßam motam, womory na mnje khodźa“, khěžorej wujaßnjach.

Tón dźiwajo ßo na mnje pohlada a hnydom hłóß ßwojeje rěcźe ſměrnjowa.

„Khwalbnje, mój wojako! Ty ßy ſchwarny a ſmužity hólz!“ pokhwali mje a hnydom doda: „Ale ſchto to widźu, ty dźě ßam krwawiſch!“

„I nó, do mnje je runje pſched khwilu kosak tſělił. Hejtmana ßym ſ tym ſakitał, ſo ßym jeho ſpěſchnje do ßněha ſahrjebał.“

„A njejßy cźeknył?“

„Nihdy, jeno kosakaj cźeknyſchtaj. Prawy Franzowſa ženje njecźeknje. Ssym woſtał.“

Lědma běch to doprajił, hižom khěžor ßwój ßamßny rjadny kſchiž cźeſtneje legije wotpiny, kotryž mějeſche na wutrobnu, a jón mi na ßuknju pſchipowěßnje. Potom najbliſchemu wyſchkej poruczi: „Wobeju wojakow, hejtmana a korporala, połožcźe tamle do woſa ſa khorych a ſaſtarajcźe jeju ſ lěkarſkej pomozu!“

Tak ßo ſta. Běch wukhowany, też mój hejtman. Ale moju dobrocźiwoſcź je mi ſlě wotpłacźił, pſchetoż lědma běchmy ßo do Franzowſkeje wrócźili, daſche mje ſa njepoßkuſchnoſcź do kłódy ſawrjecź. Pſchipadnje je to we ßwojim cźaßu też Napoleon ſhonił, a kaž ßym ßkyſchał, je ßo tej wězy ßmjał, ſo mohł ßo kulecź. Na jeho pſchikaſanje buch ſ kłódy puſchcźeny a na khorhownika powyſcheny. Sa tón mały penſijon ßym žiwy. Bóh jemu to w njebjeßach mytuj!» —

„A takle ßym ßwoju ſtawiſnu dopowjedał. Abo chzecźe hiſchcźe něſchto wjedźecź? Ach tak! Radźi byſchcźe ſhonili, ſchto je ßo ſ mojim hejtmanom ſtało? Tón hiſchcźe ßwoju macź ſbožownje žiwu nańdźe, kotraž też hiſchcźe doczaka, kak ßo jeje ßyn bórſy na generala powyſchi. A ja ßym ßo hiſchcźe dołho pola wójſka dreł, doniž mje na wumjeńk njedachu. Ale ſchto ſcźe ßo na moje wutrobno ſahladali? Pytacźe ßnadź tam mój rjadny kſchiž? Też tón ßym ßebi wukhował, abo njewidźicźe cźerwjeny bant na mojej ßukni? Ale kſchiž na njej njenoſchu, tón noſchu na ßwojej wutrobje ....“

A ſtary wojak na ßwoje wutrobno ßahny a wuwſa ßwoje wuſnamjenjenje, kotreż mějeſche wokoło ſchije na cźerwjenej ſchnórje pſchipowßnjene. Na wutrobje ßnadź teho dla wißaſche, dokelž bě dobra a ſmužita wutroba jemu k temu dopomhaka, a na cźerwjenej ſchnórje mějeſche jo ßnadź teho dla, dokelž bě ſa ßwojeho bližſcheho też krej pſcheliwał ....

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Lětanje ſ lětadłom.) Wot njedźele hacź do ſchtwórtka ßu wobydlerjo Budyſchina a wokolnoſcźe woſpjet ſkładnoſcź měli, ßebi lětanje ſ lětadłom ſ najwjetſcheje bliſkoſcźe wobhladacź. To, ſchtoż ßu w ſańdźenych lětſtotkach podarmo ſpytali wunamakacź, je w naſchim cźaßu cźłowjek ſkónczńje dozpił, wón móże jako ptak po powětſje po ßwojej woli tam a ßem lětacź. Woprawdźe dźiwny bě napohlad, hdyž lětał Schall ſe ßwojim lětadłom nad naſchim měſtom kaž hobrſki ptak leczeſche. Prěni dźeń, njedźelu popołdnju, wſchak mějeſche ßo wón ſ pſcheßylnym wětrom bědźicź a dyrbjeſche njedobrowólnje w Makej Borſchcźi k ſemi dele ſlecźicź, dokelž bě ßo ſ pſchewulkim napinanjom motor jeho lětadła wobſchkodźił. Tola ſchkoda bě ßo bórſy ſaßo wuporjedźika, a wutoru, hdyž bě wětr wocźichnył, mějeſche lětać Schall pſchileżnoſcź, ßwoju lětaſku wuſtojnoſcź pokaſowacź. Wot ſtareho wojeńſkeho ſwučźowaniſchcźa pola Scźijez wón wótſje ſchwórczo nimale hacź k měſchcźańſkej hojeńni a wot tam wokolo hroda a nimo Michałſkeje zyrkwje wrócźo k Scźijezam ſaßo na ſwučźowaniſchcźo leczeſche. Zyły ſlět něhdźe 4 minuty trajeſche. Schtwórtk popołdnju wón ſ nowa nad měſtom połěta a potom nadſtarym wojeńſkim ſwučźowaniſchźom dlěſchi cźaß po kołach a ßeklach lětaſche. Sajimawy bě napohlad, hdy by ßo wón ſe ßwojim lětadłom do powětra ſběhnył a hdy by motor wotſtajiwſchi na koßu dele k ſemi leczał.

S Budyſchina. (250 lětny jubilej.) Budyſka knihiwjazarſka jednota wutoru 250-lětny jubilej ßwojeho wobſtacźa ßwjecźeſche.

— (Wobhladanje huſarſkeho regimenta.) Wutoru a ßrjedu ſańdźeneho tydźenja je kral Bjedrich Auguſt na wojeńſkim ſwučźowaniſchcźu pola Lětonja huſarſki regiment cźißło 20 wobhladował. Kral ſ automobilom pſchijědźe a ßo w Lětonju na konja ßydny. Krala wójnſki miniſter ſ Hauſen a jeho poboczńikaj pſchewodźachu. Pſchi jěchanju pſches ſawjery a pſchěrowy ßo wobžaromne njeſkoże ſta. Pſches ſchěroki pſchěrow ſkocźiwſchi huſarſki wyſchſchi leutnant Hänichen ſ konjom padźe a ßebi nohu ſkama. Huſaraj, kotrajž ſa nim jěchaſchtaj, teho runja ſ konja padnyſchtaj, tola do ſchkody njepſchińdźeſchtaj. Snjeſboženemu offizěrej dyrbjachu ſchkórnju ſ nohi wotprócź, dokelž hewak njebě móżno, nohu ſwobalicź. Na to jeho ſ kuczu do Budyſchina dowjeſechu.

— (Ssamomordarſtwo.) Tu je ßebi tele dny 15lětna ßkužobna holza H. ſ Wulkeje Dubrawy na lubi ßwojeho hoſpodarja ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſaka. Holzy je ßo pjecza jara ſa domom ſtyſkało, tola jej ſtarſchej njeſtaj domoj dałoj.

— Njewjedra ſańdźeneho tydźenja ßu ſe ßwojimi cźopłymi deſchcźemi roſcźenju na polach, łukach a ſahrodach nimo měry hojiłe. Bóh luby Knjes je ſ nimi woprawne dźiwy cźinił. Schtoż ßu prjedy ſymne ßuſchate wětry a mjerſnjenja ſchkody naczinike, je ßo wſcho ſaßo ſa jedyn tydźeń wuporjedźiło a nakhwatało. W połnóznych ſtronach ßerbſkeje Łužizy a też w ßrjedźnych a wjecźornych Němzach ßu wětry, wichory a krupobicźe ſ měſtnami pola a ſahrody wupuſcźike. Wjeß Sehlis pola Lipſka je ßo ſ wichorom nimale wſcha wupuſcźiła. — W Schopnizach w Hornjej Schleſyſkej ßo ſ wětrom żeleſna tſěcha jeneje zynkoweje ſchkrějeńnje wotſběhny a ßo na ßußodnu zynkowu ſchkrějeńnju cźißny. Někotſi dźěkacźerjo ßo ſranichu, druſy ßo ſaraſychu.

S Kamjeńſkich ſtron, a to ſ Neukircha, Ssepiz, Seleneje Hrabowki, Rowneho, Borowa atd. pißaju, ſo ßu ßo žitne ßyły **ſ krupami zyle ſnicźike.** Stwjelza ßu ßo niz jenoż ſłamake, ale ßo do cźiſta wotbike. Ratarjo, kotſiž běchu po poßlednich deſchcźach ſaßo polni nadźije, ſe ſtyſknoſcźu žnjam napſcheczo hladaju. Jenoż mało ſ nich ma žně ſawěſcźene. W ßadowych ſchtomach ßu krupy teho runja ſlě ſakhadźake. Kcźenja a młode pruczíki ßu ßo wotbike. Też twarjenja ßu cźežko cźerpike. S krupobicźom ßu ßo zyhele na tſěchach a wokna roſraſyke. Hiſchcźe naſajtra bě ſemja ſ khětro wulkimi lodowymi dulemi pſchikryta.

Se Seleneje Hrabowki je ſcźěhowaza roſprawa wo krupobicźu dóſchła: Njedźelu w nozy 1/2 12 hodźin je ßo naſcha wjeß ſ něhdźe 20 minutow trajazym krupobicźom domapytała, kajkež najſtarſchi ludźo njepomnja. Najmjeńſche krupy mějachu wulkoſcź kołbjazeho a wjetſche wulkoſcź kurjazeho jeja; jich forma bě tſirózkatai. Niz jenoż woknowe ſchkleńzy a ſchifrowe tſěchi, ale też zyhelowe tſěchi ßu ßo ſ wjecźorneje ſtrony tak roſbike a roſtſchěſkale, ſo dyrbja ßo ſ dźěła ſ nowa krycź. S najmjeńſcha połoja žita je ßo roſbika. Naſtata ſchkoda je njeßměrnje wulka. Krupowa mróczel ſ dołheho wjecźora k krótkemu ranju cźehnjeſche.

Se ſaſtarſła. Hdyž naſymu lěta 1680 mór na ſatraſchaze waſchnje w Biſkopizach ſakhadźeſche, bě ßo ßerbſkim wßam Stołynjanſkeho ßuda doraſnje pſchikaſało, ßo wſcheho wobkhada ſ nakażenym měſtom woſtajicź. Knjeżerſtwo ßo nadźijeſche, ſadźěwacź, ſo ßo khoroſcź do Sserbow ſanjeße, ſchtoż ßo jemu też powſchitkownje poradźi. Jenoż wjeß Dobranezy ßo, dokelž tam jedyn wobydleŕ njebě pſchikaſni poßkuſchny, ſe ſtrachom a bojoſcźu ſajachu. Tamniſchi bur Jurij Hocker chzyſche w Biſkopizach jenu pjenježnu žadanku ſehnacź. Teho dla wón ßwojeho ßyna w nozy tam póßła. Hdyž bě ßo tón ſ Biſkopiz wrócźił, w Dobranezach hnydom mór wudyri. Hacź do 13. ſeptembra 1680 pjecź woßobow na njón wumrje. Mjes nimi bě bur Jurij Hocker, kotryž bě njeſboże ſawinował, ßam, mjes tym ſo jeho ßyn ſe ßamym mjaknjenjom, boloſcźu we hłowje a ßłaboſcźu w ſtawach woteńdźe. Tutón khory dyrbjeſche ßo ſ nanowſkeho kubła

wotßalicź a w jenej kheżzy ſwonka wßy pſchebywacź. Też hewak wyſchnoſcź krute wukaſy pſchecźiwo mórowemu rosſchěrjenju wuda. Dobranezy ßo wote wſchěch ßußodnych wßow wotſamknychu. S druhich ſtron njeßmědźiſche nichtó ſ Dobrancźanami wobkhadźecź. Dobrancźenjo, kotſiź běchu ſtrowi woſtali, ſ dźěla cźeknychu. Cźi, kotſiź běchu wo wßy woſtali, wulkoſcź ſtracha ſpósnachu a ßo wukaſam Stolpnjanſkeho ßuda podwolichu, woßebje ßo ſawoſtajeneje draſty a nadoby woßobow, na mór ſemrjetych, njedótknychu. Tak móżeſche hamtman hižo 18. dezembra 1680 rosprawu podacź, ſo w Dobranezach njeje wjazy żanych khorych.

W tamnym ſtraſchnym cźaßu bě w Biſkopizach jenoż ſ wulkimi wobcźeżnoſcźemi móżno, żyrobu doſtacź. Nichtó tam na wiki niczo njepſchinjeße. Duż ßo měſto w ßwojej nuſy na Stolpnjanſki ßud ſ próſtwu wobrocźi, ſo bychu nětkotre ßerbſke wßy, ſ najmjeńſcha dwójzy wob tydźeń, póndźelu a pjatk, żyrobu do měſta pſchinoſchałe. Sa měſtno k temu ßo wyßokoleżaze powětrne měſtno „ſ kótka wyſche wulkeho hata, ſ boka Ssmilneje pſchi lěßu“ poſtaji. Tam dyrbjachu nětkotſi ſtrowi ludźo żyrobu nakupowacź. Jeli ſo bychu ßo wjeßnjenjo bojeli, ſo móhli ßnadź ßo ſ pjenjeſami Biſkopcźenjow natyknycź, běchu tucźi ſwólniwi, je ſ wohnjom abo wodu njeſchkódne cźinicź. Njewěmy, hacź ßu wßy Horni Wujeſd, Spytezy, Wulki Woßyk, Lutyjezy, Jělza, Palow, Cźerwjene Noßliży, Kanezy, Kobliży, Hodźij, Dobranezy, Běcźiży, Darin, Maka Praha a Njeſdaſchezy, wot Biſkopcźanow uamolwjene, ſe ßmilnoſcźu měſchcźanam k woli byke, abo hacź ßu wěſtoſcźe dla radſcho doma woſtake. Hódamy pſchi tym, ſo ſtara ſnata ludowa powjedańża, kak je butrowa hora ßwoje mjeno doſtała, tola ſornjatko wěrnoſcźe wopſchija. Powjedaju ßebi, ſo ßu tam wjeßnjenjo ſa Biſkopcźanow, hdyż běchu na mór khori, butru ſkożowali a pjenjeſy na tym ßamym měſtnje namakali, ßo ſ měſchcźanami ſ zyła njeſetkawſchi. Po pſchedležazej ſtawiſniſkej powjeſcźi njeby tajke waſchnje njemóżne było. (Khowny ſtatny archiw loc. 99 61 „Vol. II Contagion“ 1680, 1681.) P.

S Hnaſchcz. Póndźelu w nozy ßu ßo do ſtatoka tudomneho kublerja Langi paduſchi dobyli. Wokno w domſkim wutlócźiwſchi ßu paduſchi do iſtwy ſaléſli, 2 ßwinjazej plezy a něhdźe 6 hriwnow pjenjes kradnyli a bleſchu piwa wupili. Hnydom ſkasany polizajſki poß ſ Tſélan ſa ßlědom hacź do Hrubjelcźiz běżeſche, hdźež ßo ßlěd ſhubi.

S Makeje Borſchcze. Wo naſchej wohnjowej woborje je ſnate, ſo wona wſchudźe, hdźež ju trjebaja, khroble do wohnja dźe. Duż je bjes dźiwa, ſo ßu nětkotſi ſ jejnych haſcherjow pſchezo pokni wohnja. Pſchi poßlednim ſwucźowanju ßo dwaj tajkaj ßapakaj nětkajeje maliczkoſcźe dla pſchekoriſchtaj. Sſo ſapyriwſchi ßo haſcher N. do haſcherja U. da. Pliſtowaſchtaj ßo, ſo jenoż tak ſchkrě ſ wocźow ſalětowachu. Derje jenoż bě, ſo bórſy hlowny haſcher pſchihna a ſymnu wodu do wadźakow ßykny a jeju rosdźěli, prjedy hacź ßo wjetſche njeſboże ſta. Jedyn roszychnowany helm a jene ſkónzowane kolo hiſchcźe naſajtra na bitwiſchcźu leżo wo horzej bitwje ßwědcźeſchtej.

S Wulkeje Subornizy. Njewjedrowy wětr je ſańdźenu njedźelu tu jenu nowu bróżeń żiwnoſcźerja Elgera powalił a wjele ſchtomow ſwuwalał.

S Wbohowa pola Njeßwacźidła. S wichorom je ßo tele dny na tudomnym knjeżim dworje ſtara ßwißłowa murja powalika. Tſjo dźěłacźerjo, kotſiź na pſchimjeſowazym nowotwarje dźěłachu, ßu ßo pſchi tym ſranili.

S Delnjeho Wujeſda. Tudomna młodźina bě pſched tſjomi njedźelemi na jenej łuzy kublerja Goſchmanna meju ſtajika. Na 23 metrow wyßokej żerdźi ßo rubiſchcźata meja ſmahowaſche. Sańdźenu njedźelu dyrbjeſche ßo meja puſchcźicź. Młodźina w ßwjedźeńſkim cźahu k njej cźehnjeſche. Holzy běchu ßo běku draſtu woblekłe a ßo ſ kwětkami a ſelenymi ſcherpami wudebiłe. Pacholjo běchu ßo ſ kwěcźelom wupyſchili a holzy běchu k njemu żidźane rubiſchko pſchikykle. S herzami na cźole wjeßely cźah k meji, ſe ſelenymi brěſami wobßadźenej, cźehnjeſche. Jedyn pachol tam nětkotre na meju ßo pocźahowaze ſchtucźki cźitaſche, a potom ßo wjeßele reje wokoło meje ſapocźachu. Mjes tym běchu tſjo ſababjeni mużojo pſchiſchli, kotſiź wſchelake prylle cźinjo meju wukopachu, kotraż ßo mejinemu kralej pſchepoda. Holzy ſe ßwojimi pachołami ßo do cźaha ſeſtupawſchi ſ meju najprjedy po wßy a potom do Ssmochcźiz do Blankenſteinez hoſcźenza cźehnjechu. Tu meju ßrjedź ſala ſtajiwſchi ßo wokoło njeje ſe ſpěſchnej nóżku wjercźachu. Wokoło 10 hodźin mejine rubiſchcźa na pſcheßadźowanje pſchedawachu, a potom ßebi hiſchcźe pacholjo hacź do ranja ßwoje rjanki k rejam wodźachu.

S Rakojdow. Wichor, kotryż pſchi njewjedrje ſańdźenu njedźelu po naſchej wßy zychnowaſche, je jedyn ſ najſtarſchich ſchtomow na knjeżich leżomnoſcźach, něhdźe 2 metraj w pſcherěſku tołſty dub, powalił.

S Kocźiny. Wobßedźerjo 244 hektarow leżomnoſcźow, to je wjazy dyżli pokoja wobßedźeńſtwa naſcheje wßy, ßu ßo pola wyſchnoſcźe namjetowali, leżomnoſcźe hromadu pokożicź. Sańdźenu njedźelu ßo w tudomnym hoſcźenzu w pſchitomnoſcźi jeneho knjeżerſkeho radźicźela ſhromadźiſna wotmě, w kotrejż wo hromadu kładźenju wjeßnych leżomnoſcźow jednachu. Nětko dyrbi hiſchcźe wokrjeßna ſhromadźiſna k temu pſchihłoßowacź, ſchtož ßo ſ wěſtoſcźu ſtanje. W ßußodnym Rachlowje je ßo hižo hromadu kładźenje leżomnoſcźow pſchewjedło. Hoſpodarjenje na nich ßo ſ tym jara połóża.

S Hajniz. Schtwórtk tydźenja je ßo tu ſakkadny kamjeń ſa nowu ſchulſku gmejnu, do kotrejż ßu Hajniży, Raſchow, Bělſchezy, Dźenikezy, Wulke Debßezy a Lejn ſaſchulowane, położił. Sswjedźeńſku rěcź mějeſche knjes Domaſchka. Tudomny twarz Kſchižan ſchulſke twarjenje po planje architekta Kempy w Budyſchinje twari. Schulſke pſchedſtejiczerſtwo ſ kk. mkynka Juraka we Wulkich Debßezach jako pſchedßydy, kheżerja Kſchižana w Bělſchezach, żiwnoſcźerja Janaſcha w Raſchowje, kublerja Dreßlera w Dźenikezach, korcźmarja Marſchnera w Lejnje a twarza Kſchižana w Hajnizach wobſteji. Sa 1. ſtatneho wucźerja noweje ſchule ßu k. wucźerja Domaſchku w Budeſtezach wuſwolili. Hižo 1. julija dyrbi ſchulſke twarjenje ſeſběhane a Michała dotwarjene bycź.

S Wósvorka. Na ſkótne wiki, kotreż ßo tu 20. meje ſměja, ßmě ßo ſchparaty ſkót ſ Pruſkeje ſaßo pſchiwjeſcź.

S Hbjelſka. Njedźelu wjecźor w 9 hodźinach ßo nad naſchej wßu njewjedro roſpuſchcźi, kotreż hacź do 1. rańſcheje hodźiny trajeſche. S noweje ſchule a ſkoro ſe wſchěch druhich twarjenjow ßu ßo ponoſchki ſwottorhake. Do żyrkwje je wětr wulku dźěru wudrěł.

S Minakała. Satraſchne krupobicźe, kajkeż nichtó ſ tudomnych wobydlerjow njepomni, je ſańdźenu njedźelu w nozy po 11 hodźinach ſniczenje a ſapuſcźenje na naſchu krajinu pſchinjeßko. Krupy hacź do wulkoſcźe kurjazych jejow ßu tſi běrtlki żitowych żnjow ſniczili, ßamo wowßy ßu cźeżko cźerpike; też wone ßu ßo do ſemje ſbike. Se ſchtomow je ßo uimale wſcho kcźenje a wjele hałoſow wotraſyło. S tajkej mozu krupy padachu, ſo ßo niz jenoż wokna, ale też ſchifrowe a zyhelowe tſěchi rosbichu. W knjeżej ſahrodźe běchu wokna ſażnych woßrědkow ſe ßkomjanymi pſchikrywami ſwodźete, njedźiwajcy teho je ßo tam něhdźe 1000 woknowych ſchkleńzow rosbiło. Jenoż ßywy na knjeżich polach ßu ßo pſche krupowu ſchkodu ſawěſcźike, naſchi ratarjo njejßu tajke ſawěſcźenje ſa trěbne měli, dokelż ßu ßo tu ſrědka hdy ſ krupami ſbike.

S Noweje Wßy nad Spr. Wětr a krupobicźe ſtaj njedźelu w nozy w naſchej wßy ſlě ſakhadźakoj. Krupy we wulkoſcźi kurjazych jejow padachu a ßu woknowe ſchkleńzy a zyhele tſěchi rosbike. W Schlerethez papowej fabriży je ßo wjelc ſtow woknow rosraſyło. Na ſahrodach je ßo wſcho ſniczilo, ſchtož bě po poßlednich deſchcźach naroſtło.

S Noweje Wßy nad Spr. W tudomnej Schlerathez papowej fabriży ſtaj ſawaleŕ Jan Schröter 35 lět a ſortěraŕka Helena Jurſchikez 34 lět njepſcheſtawajcy ßwěru dźěłakoj. S pſchipósnacźom jeju ßwěrneho dźěła je ßo jimaj cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpożczilo, kotreż je jimaj ſańdźenu wutoru knjeżerſtwowy radźicźel ßwobodny knjes ſ Könneritz na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał.

S Rakez. Wokno wutlócźiwſchi je ßo ßobotu w nozy jedyn paduch do pißańnje tudomneho dwórniſchcźa dobył a tam něhdźe 11 hriwnow kradnył. Polizajſki poß ſ Tſélan je njedźelu rano hnydom ſa ßlědom pytał, kotryż do polow dźěſche a ßo tam ſhubi.

S Wjeßela. Njedźelu w nozy je naſchu wjeß ſatraſchne krupobicźe domapytało. Njewjedro, kotreż wokoło 1/2 12 hodźin nad naſchej ſtronu cźehnjeſche, ßo ſ krupami pſchewodźeſche, kotreż ſ dźěła we wulkoſcźi włóſkich worjechow padachu. Na wjecźornej ſtronje ßu ßo mnohe woknowe ſchkleńzy a zyhelowe a ſchifrowe tſěchi rosbike. Najcźeżſcho ßu naſche pola a łuki ſchkodowake. Wjazy dyżli pokoja żitowych ſtwjelzow je ßo rosraſyła a trawa na łukach je każ by ſteptana była. Schtóż nima ßwoje ßyły pſche krupobicźe ſawěſcźene, budźe lětßa cźeżko bity. We ſahrodach ßu ßo wſchě runje ſeſkhadźane młode roſtliny rosbike. Sa krótku khwilu ßu ßo wſchě nadźije ſniczile, kotreż běchu ßo po poßlednich deſchcźach ſbudźile.

Se Sſeho Komorowa. Njewjedrowy wichor, kotryż je njedźelu w nozy tudomne ſtrony domapytał, je woßebje Mały Koſchin ſapuſcźił. Nětkotre kheże ßu ßo zyle wotkryke. S hoſcźenzoweje kólnineje noweje tſěchi hrjady a deſki wokoło lětachu. Pſched

pjeczimi lětami natwarjena 28 metrow dołha brózeń kublerja Augusta Wiczasa je ßo saßypka. W zykej wßy njeje ani jeneho twarjenja njewobschkodzeneho wostako. Sapuscenje ßo semjerzenjowemu runa. Na puczu do Bukojny je ßo pódla druhich schtomow schésczy tołstych brésow, kotrez pódla ßebje stejachu, wuwaliło.

S **Khróscziz.** Shromadzisnu kschesczijanskeho dzélaczerskeho swjasła, kotraz ßo tu 16. meje popołdnju w 4 hodzinach wotmě, je psches 100 woßobow wopytało. Swjaskowy sekretar mějesche pschednoschk wo praschenju: „Dyrbimy ßo my sozialdemokratiszy abo kschesczijanszy organisowacz?“ Pschednoschk ßo s powschitkownym pschihłoßowanjom pschija. 20 muzi hnydom k kschesczijanskemu swjaskej pschistupi. W sczéhowazym rosrécženju ßo wschitzy récznizy sa kschesczijanskodzélaczerski swjask wuprajichu a ßlubichu, na jeho wutwarjenju ßobu skutkowacz. Se ßlawu na kschesczijanskodzélaczerski swjask ßo shromadzisna skónczi.

S **Kamjenza.** Pschichodnu njedzelu ßo tu khorhoj wojerskeho towarstwa kavallerije, artillerije a traina poßwjeczi. Swoje wobdzélenje na ßwjedzenskim czahu, kiž ßo 1/2 3 hodzin sapocznje, je jara wjele towarstwow pschilubiło.

S **Kamjenza.** Kož hižo pißachmy, wotměwa ßo tu tydzeń po ßwjatkach, wot 1.—3. junija, 2. połkowy dzeń 103. regimenta. Swjedzeński porjad je sczéhowazy: Ssobotu 6 52 hodzin ßo swonkowne towarstwa na dwórnischczu ßwjatocznje powitaja. Wjeczor 1/2 9 hodzin je we wulkej sali hotela „Stadt Dresden“ wulki ßwjedzeński komers, s réczemi, spéwami a bjeßadu. Njedzelu rano w 7 hodz. je rańscha hudźba. 1/2 9 hodzin ßo na torhoschczu k zyrkwinskej paradze hromadzi a to s khorhojemi. Po kemschach ßo wénzy położa k pomnikam krala Alberta, Bismarcka a wójnskich wobdzélnikow. Dopołdnja ßo tez saßo na dwórnischczu wobdzélnizy witaja. Wot 1—2 hodzin ßo w sali hotela „Skoteje hwésdy“ shromadnje wobjeduje. (Woßoba po 1,25 hr. hacz 1,75.) 1/2 3 hodzin ßo na Albertowym naméscze ßwjedzeński czah sestupa, kiž potom po Wjerchowskej, Wojerowskej, Budyskej drósy na torhoschcz, hdzez je postrowjenje, a wot tam do sahrody hoscenza „Schüßenhaus“ poczehnje, hdzez je wulki sahrodny konzert. Wjeczor je w „Skotej hwésdze“ ßwjedzeński bal. Pónd zelu 1/2 9 hodzin ßo wobdzélnizy w hotelu „Lehmann“ seńdu, so bychu ßebi město wobhladali. Hacz do 12 hodzin je potom konzert na Hutbergu. Popołdnjn staj wulétaj pak do Porchowskeje wokoliny, pak do Połczniczanskeje. — Hdze ßo jednotliwe kompanije w Kamjenzu skhadźuja, to wobdzélnizy psches ßwoje ßwjedzenske kharty shonja. Protektor regimentskeho dnja je knjes hamtski hejtman von Erdmannsdorf.

S **Draždżan.** Druha saksa komora je namjet pschijała, knjezerstwo napominacz, so by sakonjowy naczisk pschedpołożicz dało, po kotrymz bychu dokhody niże 600 hriwnow wot statneho dokhodneho dawka wußwobodzene byłe, bjes teho sd bychu czi, kotrychz to nastupa, wólbne prawo s tym shubili. Knjezerstwo je ßo pschecziwo namjetej wuprajiło.

S **Niskeje.** Tudomnej klamarzy Kretschmerowej na Hórczanskej drósy je jedyn hantwjerski néhdze 200 hriwnow kradnył.

S **Wyßokeje** pola Łasa. W holi w Jésorskim revérje bé 7. meje wjetschi woheń nastał, kotryz ßo s pomozu ludzi se ßußodnych wßow podußy. Mjes hascherjemi bé tez gmejnski pschedstejiczer Panasch s Hermanez. Tola mjes tym so wón pomhasche woheń w holi potłóczicz, ßo jeho dom a jeho brózeń sapali a ßo do czista spali, prjedy hacz ßo wón s hole domoj wróczi. Kaž ßo sda, je ßo woheń s hole se schkrjemi na bróżnju pschenjeßł.

S **Hory** pola Wojerez. Sandzenu ßobotu je ßo na Draždżanskej drósy sady hoscenza „Hodlerja“ wobżaromne njesboże stało. Kóń sapschaha tudomneho hoscenzarja Pilopa ßo psched automobilom strachowasche, kotryz jemu napschecžo jédzesche. Pilop teho dla s wosa stupi a konja sdzerzecz spyta. Bojasne skocžo pak saskoczíwschi Pilopa wo automobil, wéstemu Seydelej s Pósnanja ßłuschazy, czißny. Automobil hnydom sasta, a jeho wobßedzer ßo wo to postara, so Pilopa, kotryz bjes wédomnja na semi leżesche, do Wojerowskeje wokrjeßneje khorownje dowjesechu. Wo automobil ßo wjerhnywschi je ßebi Pilop hkuboku ranu do hkowy wurasył.

S **Wojerez.** Wusbéhanje rekrutow budże ßo 22. a 23. meje we Wojerezach wotbywacz.

S **Wojerez.** Ssobotu je ßo do domu ratarja Czerczika na Wulkoczískowskej drósy jedyn paduch dobył a 240 hriwnow kradnył.

S **Wojerez.** Kardinal wjerchbiskop Kopp je dowolnosczk twarej katholskeje zyrkwje we Wojerezach dał.

S **Zympla.** Sandzenu njedzelu w nozy je Boże njewjedro do domskeho khéżkarja Wujza dyriko, tola njeje sapaliło. Tsécha je ßo ßylnje wobschkodzika a w jenej stwje je ßo wobmjet se scżénow dele sbił. Wujez ßwójba se ßamymi stróżelemi woteńdże.

S **Wulkeje Nydeje.** Sandzenu njedzelu w nozy je ßo pschi ßylnym njewjedrje ßkomjana fajma tudomneho ratarja Ernsta Grundmanna wotpalika.

S **Mikowa.** Sandzenu ßobotu popołdnju napoł pjeczich hodzin je jedyn paduschny kołojéżdny s woknom do domu tudomneje Hilże Eichleroweje salést a 7 hriwnow pjenjes, 3 jeja a 2 poraj mużazych kholowow ßobu kasak. Njedzelu popołdnju je polizajsti poß s Niskeje ßlédb pytak, tola żaneho namakak.

S **Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża.** Redaktora Shorjelskich sozialdemokratiskich nowin, Oswalda, bechu wobskorżili, so bé pschi poßlednich wólbach do khéżorstwoweho ßejma s nastawkomaj, kotrajż béschtaj ßo jemu s Béleje Wody a Njedzichowa pschipóßkalej, krajneho radżiczela dr. Hegenscheidta skschiwdżik. Kawniski ßud bé Oswalda wuwinowak, dokelż ßo jemu schkitanje § 193 pschizpi a s formy njebé wotmyßlene skschiwdżenje spósnacz. Statny récznik ßo pscheczíwo wuwinowazemu wußudej powoła, na czoż khostanska komora wobskorżeneho redaktora k 45 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 9 dnjow saßudźi.

Se **Sslepeho.** Ssrjedu tydżenja ßu tu sakkadny kamjeń sa wojerski pomnik położili. Do sakkadneho kamjenja ßu ßo pißma, wschelake pjenjesy, towarstwowe snamjenja atd. samurjowake.

Se **Sslepjanskich stron.** Pschi njewjedrje, kotrez sandzenu njedzelu nad tudomnej krajinu sakhadżesche, błysk do kólnje, tudomnemu dwórnischczu ßłuschazeje, dyri, jejnu tsechu khétro roszychnowa a murju wobschkodzi. Dale w tak mjenowanym makym haczíku błysk do hromady khójnowych hakosow dyri a je sapali. Na druhich méstnach je błysk do schtomow sajél, tola wjetscheje schkody njenaczinik. Tu a tam ßu tez krupy padake.

Pruskim Sserbam!

Hdyż ßo ßrjedu 8. meje w pruskim krajnym ßejmje wo sakonju pscheczíwo Polakam (wobkrucżenje némskeho wobßedżenstwa) wuradżowasche, praji pruski minister ratarstwa **von Schorlemer** (po powjesczi némskich hamtskich nowin) tole: **„Masurojo, Litwjenjo a Sserbja czuja ßo w Némskej jara derje, a my pscheczíwo wuziwanju jich maczerneje récze niz te najmjenésche nimamy.“**

Pscheczítajcze ßebi, Sserbja w pruskej Łużizy, horni a delni — dokelż Waß to nastupa — tele ßłowa s ministerskeho erta dwójzy, trójzy, haj dżeßacz ras! A potom prajcze, hacz to we woprawdżitosczi pola Waß se ßwobodu maczerneje récze tak kraßnje steji, hacz Wascha ßerbska récz czasto dosez njeje teptana a tamana! Poßledni czaß, tón je psched sjawuosczu wotkrył, kajki system ßo pola Waß w schulach k potłóczowanju ßerbskeje récze nałożuje. Dżéczom je ßo sakasało, w schulskich pschestawkach, na schulskim puczu mjes ßobu ßerbszy réczecz; haj njedawno nam ßamo starschi sforżachu, so ßo w jenej wßy schulskim dżéczom sakasuje, **doma**, w starschiskim domje, se starschimaj ßerbszy réczecz. Knjes krajny radżiczel dr. iur. Hegenscheidt mjenowasche tajke wukasy wulku njesprawnosczk. Knjes minister wéso wo tajkich wobstejnosczach njewé, dokelż wo tym njeshoni. Hdy bychu pruszy Sserbja w krajnym ßejmje ßwojich ßerbskich sastupjerjow méli, dha mohli czi to pschi tajkej składnosczi psched schéroku sjawnosczk pschinjesczk. So to nétczischi sastupjerjo pruskich Sserbow njejßu czinili, ßo jim njeßmé sa sto méczk, woni to sawéscze tez njewjedżu. Derje pak budże, so sto wschitke tajkele pady, kiž ßo tola s ministerowym wuprajenjom, kiž sastupuje knjezerstwo, na żane waschnje njesnjeßu, hromadża a pschi datej składnosczi wosjewja. S ministrowych ßkowow je spósnacz, so je knjezerstwo Sserbam derje smyßlene — a wono mózr to tez bycz, dokelż tak ßwérnych podanow trasch nihdże wjazy w Pruskej nimasch. Ale to tez spósnawacze s podawka se wschej jaßnosczu, so do pruskeho krajneho ßejma ßłuscha s najmjenésicha jedyn ßerbski sapóßłanz! A to dozpicz budże nadawk a dżélo Wjeßneho Wólbneho Towarstwa, kiž drje tola bórsy ßwoju organisaziju rospschestrje tez na prusku Hornju a Delnju Łużizu.

R.

Přilopk.

* (Pschepósnaty kral.) Hdyż ßo sandzenu ßrjedu tsi schwadrony husarow po wobhladanju na Létonjanskim swuczowanischczu do Budyschina wróczichu, na jich czole jedyn offizér w uniformje Wulkohajnskich husarow jechasche. Kaž ßo sda, mějachu jeho ludzo sa krala, a s woknow wobydlenjow ßo jemu wonjaze kwéczele

pschimjetachu, a pschewodżazy lud ßkawa wokajo k klobukami machasche. Mjes tym so mózachu sežéhowazy offizérojo lědma ßmjecże potlóczicź, jich towarsch na cżole, knjes major k ßł. Walter-Jeschki-Běczanski, ludowe holdowanje mikoscźiwje s pschecźelnym ßmějkotanjom pschijimowasche, s cżimż ßo lud w ßwojim měnjenju hischcże wobkruczi.

* (Pschi duellu ßo sekundantej dłóń wotrubka.) We Wulkim Waradżinje ßebi woßebnaj knjesaj jako pschecźiwnikaj s mjecżom w ruzy napschecżo stejeschtaj. Rubanje s mjecżom ßo zyle cżicho w pinzy jeneho hoscźenza wotměwasche. Duell njeskónczi ßo se sranjenjom pschecźiwnikow, ale s cżežkim sranjenjom jeneho — sekundanta. Hdyż duellantaj na komando „sapocżcże!“ do ßo rubaschtaj, na dobo móznu cżuru krwě wuskocżicź widżachu, a hdyż duellowy wjednik „sastacź!“ pschikasa, se spodźiwanjom widżachu, so na semi prawa dłóń jeneho sekundanta leżesche. Na hacź dotal njewujaßnjene waschnje bě sekundant pscheblisko k mjecżomoj duellantow pschischoł, pschi cżimż jemu jedyn s pschecźiwnikow prawu dłóń w shibadle wotrubny. Duell ßo hnydom skónczi a cżežkosranjeneho do jeho wobydlenja dowjesechu.

* (Zyła wjeß ßo wotpalika.) W cżěskej wßy Hlistowizach je ßo 15 kubkow, s 49 twarjenjow wobstejazych, wotpalilo. Jena stara žona je woheń saparaka, kotraż sa ßonowymi knižkami pytajo se ßwězu poßleschczo sapali.

* Njewjedra a wětry, kotrež njedźelu we Westfalskej a pschirheinskej krajinje sakhadżachu, ßu khěże a schtomy cżežko wobschkodźiłe. W Kreseldże wichor jedyn 2000 woßobow wopschijazy zyrkuß pschi derje wopytanym pschedstajenju shrabny. Stan ßo se żelesnych kolikow wutorhny, ßo wusběhny a ßo rosrasy. Wopytarjo ßo s wulkej nusu wukhowachu. 20 woßobow je ßo s rospadankami wobschkodźiło. Jenemu konjej je ßo jena noha wottorhnyła. Jedyn zyrkußowy ßkužobnik je jene wóczko shubił.

* (Hladajcże ßo tšélbow!) W Gladbecku je 11lětny hólz jeneho hórnika s njesbożownym pschipadom ßwoju macź s Floubertskej tšélbu, kotruż bě jemu macź darika, satšélił.

* (Byk cżłowjeka sabodł.) Kubleŕ Dienst we Wulkich Dobrizach pola Wulkeho Hajna chżysche ßwojeho hewak měrniweho byka na druhe městno dowjescź. Hdyż wón skoczo pschiwjasa, ßo wono na dobo splóschi; ßo wottorhnywschi, wono Diensta s rohomaj k muri pschipře a hdyż bě ßo cżežko sranjeny na semju swjesł, na nim teptajo jemu někotre rjebła skama. Cżežkosranjeny bórsy po tym wumrje.

* (Wulki lěßny woheń.) S Braunschweigskeje pißaju: Pola Ülzena je ßo 1500 jutrow gmejnskeho a 250 jutrow kralowskeho lěża wotpaliło. Woheń njeje hischcże poduscheny. Braunschweigski pěschi regiment je ßo k haschenju wotpóßłał.

* (Wichor we Wuheŕskej.) Satraschny wichor je po zyłej Wuheŕskej wulku schkodu naczinił. We Varali w Ssedmohórskej ßo někotre khěże saßypnychu. Pschi tym woheń nasta; mnosy ludźo ßu żiwjenje shubili.

* (Cżeścźenje ruskeho rjeka.) Woßebitu cżescź je ruski khěžor jenemu wojakej wopokasał. Na jeho roskas je semrjety bombardowaŕ Agaton Nikitin „na wschitke cżaßy“ do sapiska schesteje batterije 21. artilleriskeje brigady pschiliczeny. Tutón jednory wojak bě wulki rjek. Hdyż Rußojo twjerdźišnu Geog-Tepe w Asiji wobłěhowachu, njepschecźelszy Tekinzojo pschi nóznym wupadnjenju bombardowarja Agatona Nikitina sajachu. Woni jeho ke kanonje dowjedżechu, kotruż běchu krótko prjedy Rußam wotdobyli. Ssami pak njerosymjachu s tutej kanonu wobkhadżecź, duż chżychu Nikitina donusowacź, s njeju do Rußow tšélecź. Ale ani lubjenja pjenjes, ani hroženja niczo njepomhachu — wojak wosta njepowalnje kruty a ßo sapowje, na ßwojich ruskich towarschow tšélecź. Tekinzojo ßo na poßledku rosnjembrichu a poczachu jeho na barbariske waschnje cżwilowacź. Wotrěsachu jemu wobej wuschi a nóß, wurěsowachu jemu s khribjeta wulke kruchi mjaßa — pražachu njesbożowneho na wohnju, ale niczo njemóżesche jeho k temu pschemóz, so by ßwoju wojeŕsku pschisßahu skamał. Wón wumrje najßurowischu, cżwilow najpoknischu ßmjercź sa ßwoju wojeŕsku cżescź. Rußojo ßławnje dobuchu a ßu jemu nětkole na naßypach tuteje twjerdźišny Geog-Tepe, s napschecża kasarnow 6. batterije 21. brigady pomnik stajili. Nětko je khěžor porucził, so ma ßo kóżdy dżeń wjeczor pschi wuwołanju mjenow najprěni wuwołacź: Agaton Nikitin. Potom na to rózkownik (narózkny muż) s poknym hłoßom wotmołwja: „Je padnył na ßławu ruskeho wójska we wójnje pschecźiwo Achalskim Tekinzam.“ Cżescź, komuż cżescź ßkuscha.

* (Pschi hrajkanju njesboże.) W Grotawje w Czechach 9lětny hólczk pschi „wojaki-hraczu“ do njesboża pschińdże. Jenak stary hólczez jeho pschi tym se ßwojim drjewjanym „teßakom“ do praweho wóczka kkó. Ranjeneho dyrbjachu do kliniki do Zitawy dacź. — Podobne njesboża hischcże bóle hroża, hdyż dżěczi — też wjetsche — s tak mjenowanymi „tšélbami“ tšéleja. Wěso ßo to s rědka stanje, ale schtó chze tón bycź, komuż ßo to potom stanje?! Warnowanje do cżaßa je wużitnische, dyżli nadrobne wopißanje njesboża na morju. Wcżipnosćź njeje hischcże mudrosćź!

* (Żidowske ludanja.) Barlinska polizija dosta powjescź, so direktor Borsigwaldskeho towarstwa, żid Hempel, kiż bu w małym rózku jako morwy pohrjebany, w Parisu pschebywa, hdżež je jedyn jeho snamß njedawno s nim schampanske wino pił. Do kaschcża, w kotrymż mějesche po wudawanju Hempelowe cżěło bycź, běchu jeno cżelaze mjaßo dali. Wopißmo wo wumrjecżu bě żidowski lěkaŕ wustajił, kotryż cżěła ani sawohladał njebě. Hempelowa žona je ßo po pohrjebanju bórsy s Barlina shubiła a njeje móżno, jeje namakacź. Wyschnoscże ßu wurycże kaschcża pschiporucżili. Po Hempelowej „ßmjercźi“ towarstwo, kotrehoż direktor „semrjety“ běsche, na to pschińdże, so w pokładnizy milijon hriwnow pobrachuje. Podobnych wężow drje ßwět hischcże wjele ßłyschał njeje.

* (Sajědojcżenje.) Na knježim dworje w Blumenrody pola Wrózßławja bě ßebi jena wukrajna ßwójba na wutupjenje rubjeżneje směriny macżisnu, kotraż bě na syrop podobna, pschiprawiła. Hdyż starschej pódła njeběschtej, jeju tši dżěczi s tuteje jědojteje macżisny jědżachu a bórsy na to pschi wulkich bolosczach semrjechu.

* (S prudom ßo morik.) W tworni w Beneschowje we Czechach dżěłacźeŕ Grunert ßo wobßunywschi ßo grotu ßylneho pruda pschimny, ale 500 voltow ßylny prud jeho hnydom mori.

* (Wuklukanje.) W Altehrenbergu pola Rumburga je ßo pjekarska žona dała wojebacź, a to na khětro ßměschne waschnje. Tam dżěłasche pjekarski, kiż ßo Otta Kraft s Halle mjenowasche. Wón ßo sa bohateho cżłowjeka wudawasche a pschepoda mischtrzy safyglowany list, w kotrymż bě, każ wón ßam jej wobkrucźesche, 80000 hriwnow pjenjes. Na to lohkowěriwa žona jemu 174 krónow požczi. Bórsy na to ßo wón shubi. Ale w posdatnym hódnostnym liscże njebě niczo hacź kuski a schlebjerdki papjery.

* (S cżaha skoczika.) Pola Ratibora w Schlesynskej młódscha žona se spěschneho cżaha s woknom wuskoczi a jako cżěło wosta. Wona běsche duchakhora.

* (Se schtoma padnyk.) Dżěłacźeŕ Böttcher bě pola Borschcże we Łużizy na wyßoku khójnu salěł, so by s wrónjazych hnězdow jeja wubjerał. Wón tsizecźi metrow wyßoko spadny a ßebi schiju swiny. Njesbożowny hischcże tónßamy wjeczor wumrje.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Rycźerkubkoweho najeńka J. Ssmoku a jeho mandżelsku Rosu w Schwosdorfje winowachu, so staj do Kamjeńza dobre mloko pschedawakoj, kotrež je s wotběranym mlokom směschane było. Najeńk Ssmoka prějesche, so ßo w jeho hospodarstwje dobre mloko s wotběranym poczeńschuje. Jeho žona jenoż pschida, so je loni ras pschi lěßnym ßwjedżenju a do hód, dokelż njeje mohła s mlokom ßwojich kruwow wschitkich wotebjerarjow spokojicź, ßmjetanu s wotběranym mlokom směschała a tule měscheńzu jako dobre mloko pschedawała. Mjes tym so Ssmoku wuwinowachu, jeho žonu jako winowatu spósnachu a ju k 1000 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżichu.

× 1893 w Cżornjowje narodżeny wojnaŕ J. A. Förster w Budyschinje bě 13., 15. a 27. měrza ßwojemu ßobubydlerjej pjenjesy kradnyli. Poßledni krócź bě wón s zusym kluczom jedyn koffer wocźinił. Jeho k jastwu na 3 měßazy 4 dny a k shubjenju cżeßnych prawow na 2 lěcże saßudżichu.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
każ też **laty, blidarske deski**
a woßebje **ßuche tšěschne pschikrycża**
porucża
Franz Br. Mirisch
rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cżo. 10.

Wotewrjenje klamow.

Cześcźenym Sserbam **w Budyschinje a wokolnosczi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

w Budyschinje na bohatej haßy 16

(snutskhodom na theaterskej haßy)

pschedawańnju kolonialnych tworow a munizije

wotewrił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, so bych wschitkich, kotsiž mje se ßwojim wopytom poczesczą, w kóżdym nastupanju spokojił.

W Budyschinje, 15. meje 1912.

S poczesczowanjom

Khorla Rösner.

Maßiwna khěża
se sahródu w Lětonju cźißko 9 je prjeczźcźehnjenja dla na pschedań.

Mloda kruwa
blisko k cźelenju je na pschedań w Bukojnje cźißko 20 p. Barta.

Liebsch,
hudniski aktuar sw. ßtużby
pschi nowych hrjebjach 5
pißańnja sa kupowanske, hypothekske dismembrazniske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Ręczi ßerbski.
— Telefon cźißko 177. —
Pscheßadżowanje leżomnosczow

Trjebany sofa
a wschě **nowe meble**
mataj tunjo na pschedań
C. Kubasch & Co.
w Budyschinje na Scharfenweg cźo. 1
pódla kronprynzowskeho mosta.
Sofy a **matrazy** doma a swonka doma pschepólstrujemoj.
Najlěpscha kupowańnja
barbjenych meblow.

Jěsdny grat
porucza **Wähner**
pschi żitnych wikach.

Wotstronjenje subybolenja.
Suby ßo s męstnym pohłuschenjom cźahaju, cźuw ßo mori, suby ßo cźisesa a plombuja.
Zuse suby kóżdeho systema.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy,

Sserbske a němske

spěwańske

sa njewjesty

ßu po tunich płaczisnach na pschedań
we wudawańni Serbskich Nowin.

15000 hriwnow
ßo na nowonatwarjenu wulku jara wunoschnu khěżu w najlěpschim położenju na 2. męstnje s nutska wopalenskeje kaßy skerje lěpje pyta.
Poskiczenja chżyłe ßo pola tyscherskeho mischtra Hoffmanna psched schulerskimi wrotami cźo. 7 wotedacź.

Draždżanske zyble k ßadżenju
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi żitnych wikach.

Kuchańki, stwinske a skużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dżowki, holzy k swinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżełaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na żukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Khěża
na Židowje cźißko 133 na Sskonoborschczańskej dróży s pjeczimi wobydlenjemi a ßadowej sahrodu je hnydom na pschedań.

Dżełaczerjow a dżełaczerki
do trajneho dżěła s dobrej msdu pyta
porzlinowa fabrika H. Schomburga a ßynow
w Margareczinej hěcze pola Budyschina.
Póst: Wulka Dubrawa.

Wunoschne męstno sa pilneho kowarja.
Kowańnja pschi hlownej dróży we Wojerezach, wot lěta 1842 s dobrym wobkhadom wobstejaza, ma ßo s nowa pschenajecź. Woßebje wjele koni ßo tam kowa, a tež hewak je męschaneho a ratarskeho dżěła doscź. Pschenaja ßo wot 1. julija t. l. sa 350 hriwnow wob lěto s wobydlenjom. Samożenja sa grat a sklad je 700—1000 hriwnow trěbnych. Cźi, kotsiž ßo wo to sajimuja, njech ßo wopraschcja pod adreßu
Georg Valtin senior
in Hoyerswerda.

Strowy hólczej, kotryż chze
pjekarstwo
nawuknycź, hnydom wuczbu namaka pola
Handrija Kerla, pjekarsk. mischtra w Droždżiju.
Dybsaczny pjenjes ßo dawa.

Wustojnych
murjerjow a cźeßłow
do trajneho dżěła pytataj
Pawlik a Schmiedel
w Njeßwaczidle.

Wustojneho różneho
pohonca
k 1. junijej pyta
dr. Langer w Ralezach.

Wustojny
rólny pohonecź
ßo pyta na **kujezim dworje we Łusy** pola Radworja.

(K temu cźißku pschikoha.)

Pschiloha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Sobotu 18. meje 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13. meje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	48—50	91—96
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—44	79—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—39	74—77
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	29—33	71—73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	46—48	83—90
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе hač do 7 lět	40—42	76—80
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	70—72
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—31	66—68
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	47—49	85—88
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—44	79—82
3. žnadnje pizowane	37—39	75—77
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	85—90	115—120
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51—55	91—95
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—47	79—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich rožow a jich schižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	57—58	74—75
2. mjaßne	54—55	71—73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	52—55	69—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 11. meje 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 15. meje 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	10	90	11	15
"	žołta	—	—	—	—	10	65	10	90
" nowa		10	88	11	05	—	—	—	—
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		9	38	9	55	9	30	9	60
Ječmjeń	50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows		10	40	10	40	10	—	10	20
Hróch		12	50	18	—	15	—	17	—
Woka		—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły		15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka		17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny		4	40	5	—	4	—	4	50
Butra	1 kilogr.	3	—	3	20	2	80	3	—
Pschenična muka	50 "	12	25	20	25	16	—	20	—
Rjana muka	50 "	11	50	14	75	14	—	16	—
Ssyno	50 "	4	30	4	50	4	15	4	50
Ssłoma	100 "	4	83	5	50	5	—	6	—
Prošata 800 schtuk, schtuka		14	50	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	7	40	6	95	7	45
Rjane wotruby		—	—	7	40	7	25	7	75
Pschenčny gris		—	—	8	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 40 np., rožka wot 9 hr. 35 np. hač 9 hr. 65 np., ječmjeń wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 55 np. hač 10 hr. 80 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 18 hr. 50 np. hač 18 hr. 90 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 62 np. hač 15 hr. 23 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

15. meje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 70 np. hač 10 hr. 90 np. ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 75 np. hač — hr. — np., ssłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. 20 np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wjedro w Londonje 17. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje njedźelu Exaudi rano w 7 hodźinach farat Räda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Bohuwěr Wiczas, wobžedźeŕ hoscźenza w Jenkezach, s Friedn Elsu Berndtez w Hrubočizach.

S druhich wožadow: Pawoł Wěrik we Wulkich Sdźarach, s Hanu Marju Pjelchez w Pßowjach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marianna Hilžbjeta, Khorle Hermanna Schimanka, želesotočerja w Dobruschi, dź. — Ernst Pawoł, Jana Ernsta Spanka, hejtmana w Dobruschi, ž. — Hermann Erich, Jana Ernsta Gustava Meltki, pohonca na Židowje, ž. — Hana Emma, Ernsta Gustava Hejny, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Elsa Elfrieda, Bjedricha Hermanna Fietzy, fabrikarja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Cäcilia, Jakuba Statnika, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Erich, Michała Rjedy, pohonca w Budyschinje, ž.

S druhich wožadow: Jurij Waltat, Pawoła Edmunda Libsche, skakarja w Brěsyschcźu, ž. — Ernst Hermann, Pawoła Hendricha Kloža, sahrodniskeho žiwnoscźerja w Kamjenej p. Rakez, ž. — Rudi Gerhard, Pawoła Ernsta Kaspera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ž. — Martha Helena, Marja Willenberga, fabrikarja w Khrósće, dź. — Helena Marja, Augusta Hempela, khěžerja a fabrikarja w Trjebjenzach, dź. — Erich Waltat, Jana Augusta Gödana, kowarskeho mischtra w Krakezach, ž. — Khorla August Rennhak, tepjerja w Subornicžzy, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: 15. dźeń meje: Hana Nowakez, njebo Khorle Augusta Asserta, zlonika w Fugawje, sawostajena wudowa tu, 83 l. 5 m. (khowana na Michalskim pohrjebnischcźu).

W katholskej wožadźe: 8. meje: Pawoł, Jana Hollmanna, formarja w Budyschinje, ž., 8 l. 8 m. — 10. Hieronymus Jung, krawz na Židowje (we wokrjeßnym wustawje), 56 l. 7 m. 9 d. — 12. Hana Petermannez se Sderje, † na Židowje (we wokrjeßnym wustawje), 53 l. 8 m. 9 d. — 13. Jakub Bjarsch, dźěłaćeŕ w Budyschinje, 57 l. 9 m. 19 d.

S druhich wožadow: Johanna Khrystiana, njebo Jana Helaßa, dźěłaćerja w Makej Borschcźi, saw. wudowa tam, 69 l. 7 m. 18 d. — Khorla Schmidt, wumjenkaŕ w Ssemichowje, 72 l. 2 m. 26 d. — Marja Khrystiana, Handrija Schimana, wumjenkarja w Běčzijach, mandźelska, 65 l. 10 m. 21 d. — Martha, Hermanna Pětki, pohonca w Prěčzezach, dź., 1 l. 1 m. 15 d. — Khorla Lukasch, khěžeŕ w Hermanezach n Spr., 74 l. 3 m. 10 d. — Johanna Augusta swud. Donothowa w Rakezach, 69 l. 7 m. 23 d. — Frieda, Handrija Wukacża, cźěßle w Stróži p. Rakez, dź., 9 l. 1 m. 25 d. — Handrij Krujaz, wumjenkaŕ w Porschizach, 80 l. 6 m. 1 d. — Hana Khrystiana swudowjena Hejduschzyna w Budyschinku, 81 l. 7 m. 24 d. — Ota Ernst, Khorle Augusta Pohonca, sahrodniskeho žiwnoscźerja w Kobjelnju, ž, 12 l. 7 m. 20 d. — Handrij Rjencź, wumjenkaŕ w Jatsjobju, 77 l. 5 m. 19 d. — Hana swud. Urbanowa w Lichanju, 69 l. 1 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Exaudi smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa žerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće z Radeschez.

Njedźelu Exaudi smje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodźinach žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smjeje duchowny Bójz wuczbu se žerbskej młodoscźu.

Nałětnje krejczišcźaze lěkowanje

s krejczišcźazym cźajom

se znamjenjom hrodowskeje haptyki

pakcźik **1 mk.**

Krejczišcźaze pile

schleńza **50 pj.**

Krejczišcźaze kapki

blescha **75 pj.**

Na wšy žo scźele. Jenož woprawdźite

w hrodowskej haptyzy.

Pawoł Leidler.

Jěsdny plan železnizow.

płaczazy wot 1. meje 1912 hacź do 30. septembra 1912.

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Budyschina do Wjeleczina.

| Wosowa klaſa | | |

Czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
schwedski dźeczel,
žołty dźeczel,
inkarnatski dźeczel,
luzerne,
timothejowu trawu,
najlěpje skhadźaza
porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Sklad Vogtlandskich
gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje
dróhi cžišćko 5.
Gardiny, vitraże, story, łožowe
schikrywy, wuschiwanja, łožowe
schaty, mužaze schaty, krawaty,
schantka a wjazy wězow
po najtunischich płaćišnach.

Kóslaze koże,
kaž tež **wschě druhe koże,**
howjase koże
a wowczu wołnu
po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi šerbsko-katholskej zyrkwi a
pschi žitnych wikach 11
s napschecža „skoteje hwězdy".

Seradellu,
majš k šadźenju,
hejduschk,
kolij,
lupiny,
hroch,
woku,
žonop
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Hypothekske
pjenjesy
wupožčuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Paul Kristeller

najwjetschi cžrijowy sklad w Budyschinje
telefon 168 — na bohatej haßy 29
šwój wulki sklad wschěch družinow

cžrijowych tworow

sa mužskich, žónske a dźěcži

po zyle wožebje tunich płaćišnach dobroćiwej kedźbliwosći porucza
Jeniczke pschedawanje šwětošławneje cžrijoweje družiny

„Mercedes"

po jenotnych płaćišnach **sa mužskich a žónske** po 12½ mk.,
kaž tež šławnych
dr. Diehlowych schkórnjow
sa khipre a khore nohi.
Wožebity sklad trajnych a modernych
mužazych a žonjazych schkórnjow
po płaćišnach 4.50, 5.75, 6.75, 7.75, 8.75, 9.75.
Wuporjedzenje rueže, derje a tunjo. Serbski šo rěcži.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)
šedlarski mischtr
w Budyschinje
pschi lawschich hrjebjach 10 pódla Serbskeho Doma
porucza
puczowanske tosche, puczowanske koffry, žonjaze
tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe
mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a
zigaretowe etwije, portmoneje, šlě, holczaze
schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy,
šnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche,
nakhribjetne měchi, gamasche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**
matrazow s worzlowelio grota.
Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Schkleńzu, porzlin, kamjeninu,
domjazu a kuchińsku nadobu

porucza
O. Purfürst
na Moltkowej dróšy 5.

Najlěpschi jědźny raiß,
wulke šwětke šoki,
krupiczki, jahły, buny,
běleny a njeběleny hroch.
Dale **k pizowanju kurjatkow**
łamany raiß,
pizowanske jahły,
hejduschku sa kurjatka,
Sprattowu pizu
sa kurjatka,
Sprattowe
pšyeže tykanczki
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Ssuschene
kalifornske aprikosy,
italske prünelle,
běłene kruschwy,
italske brěžki,
kulojte šuschenki,
franzowske kathar.
šlowki,
boßnjske šlowki,
schipki,
šigi,
datle,
měschany šad
po wschelakich płaćišnach porucza
Khorla Preisser jun.

Mantle
a schlawchi
sa jězdne kola

dobreje hódnosćze, hižo po 2½ mk.
kaž wschě druhe **kolojězdne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(mějeczel S. Laskowski),
pschedawarnja kožanych cžerjenskich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Najlěpsche
franzowske Katharinske
šlowki,
kalifornske a boßnjske
šlowki,
kalifornske aprikosy,
brěschki a kruschwy,
kulojte šuschenki,
italske prünelle,
měschany šad
po wschelakich płaćišnach
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,
kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu
porucža po najtuńschich płaćišnach

Otto Büttner

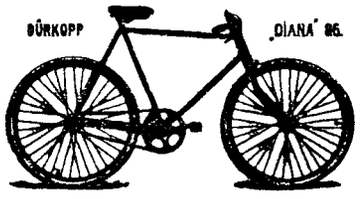
(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawaŕnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow
a techniskich wěžow
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Wolijowe barby

wschěch šnatych nuanžow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže schnyjaze,
moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniž, jara derje a twjerdže schnyjaty
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjeŕski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbicže wschěch družin,
schablony za **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo na składže po najtuńschich płaćišnach

Emil Měrsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haži 24.

G. Urban w Krjebi

w Hornjej Łužizy
porucža swoje najnowschе modelle
schžehowazych družinow jěsdnych
kołow:
Dürkopp „Diana", Neckarulmski „Schip N. S. U.", „Phänomen", „Eminent", „Molto", „Bonitas" a **„Sulm"** jěsdne koła.
Zonjaze koła se swobodnym běhom hižo po **70** mk.
Wulku dželbu prěnjoklažnych **jěsdnokołowych mantlow** po $5^1/_2$ mk.
rukowanjom na 1 lěto pschedawam, tak dołho hač skład dožaha.

Jotografiski atelier
Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstiskim měsce 2
telefon 499
žo sa
lěpsche a najwožebnische dželka najlěpje porucža.
Wjazy króc mytowany. — Sałożene 1899.
Pschimerne płaćišny.

Ia cžerjeńske rjemjenje s jadriweje kože
wschěch schěrjow,
konopjane a gumijowe schlawchi,
kaž tež wschě
techniske gumijowe a asbestowe wězy
najtuńscho porucža

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawaŕnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Lehmannez konditornja

na serbskej haži 8.
— Telefon 118. —

Spezialnosc: Torty.

Tykanzy, wěnzojte tykanzy,
baby
k swjedženjam jako dar so pschihodžaze.
Rosełanje na wězy.
Wschědnje cžerstwe
khofejowe a cžajowe pjeczwo.
Samopjeczene
mjedowe tykanczki.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na šukelnskej haži 9,
meblowy dom za njewjesczinske wuhotowanja
Najwjetschi skład wosprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaćišnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Czeho dla?

Nowe jěsdne koła spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty za wulke składowanje reklamu njeplaćicže.
38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dželo, lohki běh, njeskónzujomne
s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maschiny, ręczne apparaty,
platy s jenołětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pschiwłuschki a narunanske dźele tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczazowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedženje s rukowanjom.

Jeniczke po dobroszczi za

MAGGIowe bouillonowe kóstki

(5 kóstkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.)
rospuschcza so w kropje hnydom na słódnu
mjažowu juschku. Niczeho lěpscheho njeje.
Dostacz **we wschěch pschedawarnjach kolonialnych tworow.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 21. | Sobotu 25. meje 1912. | Lětnik 71.

Na ßwjatki.

Čzicho běža rěki
Dele do doła
Wschezo dlu a prěki
Pucź ßwój do morja;
Rěka pak je jena,
S teje chzemy picź.
Wschak je postajena,
Naß wschěch wokschewicź!

Wětry poduwaja
S waha do kraja
A ßo njesastaja
Khiba s wječora;
Wětr pak jedyn duje
Dele k cźłowjestwu
A jo pohonjuje
K konzej sbóžnemu.

Woheń husto skasy
Kubła wschelake;
Hacź ßu też pok nasy,
Wón wscho sebjerje;
Woheń jedyn snaju,
Teho płomjenja
Ssapaju po kraju,
Ale njeskaża.

Wohnjo Boži ßwjaty,
Ssapaj s njebjeßow!
Wětro poduwaty,
Duj do wutrobow!
Rěka, twoje wody
Na naß wuliwaj!
Płodź 'noż radne płody
Nam sa Boži raj!

D.

Sakski ßejm

je nětko ßwoju dźěławosću pschetorhnył. Nasymu ßo k dalschim wuradźowanjam seńdźe.

Sańdźenu ßobotu jednachmy hischće wo żelesniźy wot Radworja do Kamjenza. Sapółkanz Kokla mějesche rosprawu. Wona póńdźe k połnozy nimo Khróśćiz la ßo po knježerstwowym pschecźu k Pěskezam winywschi, ßo s pokodnja do Kamjenza powjedźe.

Póndźelu ßo jenohłóßnje 500 000 hriwnow jako prěni podźěł pschiswolichu.

Sańdźenu ßrjedu ßo też prěnja komora jeuohłóßnje k tutemu wobsamknjenju pschisamkny. Potajkim ßo żelesniza s Radworja do Kamjenza nětko natwari.

Byki wubjerazy sakoń je ßo sańdźenu póndźelu pschijak. Träber a ja ßmój też **pschecźiwo** temule sakonjej rěcźałoj a hłoßowałoj. Rosprawnik, konserwatiwny sapółkanz Donath-Oppelsdorfski, je pak tola nimo měry ważne postajenja wubědźił. Nětko směja mali ratarjo wjazy ßwobody dyźli prjedy. Mali ratarjo ßmědźa ßo po nowym sakonju k druhemu, kiž ma cźělza, pschisamknycź. Tajke sjednoczeństwo je dowolene. Pschetoż nětko dyrbi ßo kóżdy cźělz, kiž ßo pschipuschcźuje, wubjeracź a ßo sa praweho spósnacź. Mały ratar ma nětko móżnoscź, je-li wjetschi, kiž ma cźělza, do teho swoli, s nim hromadźe ßwobodne sjednoczeństwo w smyßle sakonja tworicź. Na to njech naschi ratarjo kedźbuja a njech krucźe wobsteja na ßwojich žadanjach.

Gmejnski dawkowy sakoń pschińdźe póndźelu k druhemu wuradźowanju psched ßejm. Nowe a ważne we nim je to, so wot lěta 1920 dawk po hłowach spadnje.

Wutoru jednasche ßo wo wodach, kiž ßu ßo dotal we Freibergskich ßlěbrowych podkopkach trjebałe. Tele něhdy ßkawne, sta lět stare podkopki, kiž ßu sakskemu statej něhdy s wulkim wužitkom byłe, ßo nětko spuschcźa, dokelž njejßu wjazy wunoschne. Dostanjemy tón cźaß ßlěbro s zusnych krajow tuńscho, dyźli te, kotrež ßo pola naß ryje. Dalsche prawo na wodach a hatach sa podkopkowe dźěło nowy sakoń srjaduje. Ssejm jón pschecźiwo 7 hłoßam pschija.

Ssrjedu a schtwórtk dokónczichmy wschě pschihotowane dźěła. Wo sjednoczeńskim dowuradźenju w nastupanju porjada wjeßnych gmejnow wupraji ßo ßejm skónczńje sa te žadanja, kiž se sapółkanzom Schönfeldom w deputazijowych a sjawnych poßedźenjach sastupowachmoj. Wólbne wotrjady saßydlenych ßmědźa ßo też tworicź po wulkoscźi leżomnoscźow. Druha komora bě s wopřědka hinak wobsamkła. Přenja do teho njeswoli, ale namaj pschipadny, a nětko ßo tak wobsamknu.

Nasymu 15. novembra ßo ßejm na schtyri njedźele s nowa seńdźe, so by njedokónczene dźěła dowuradźił. Pódla wschelakich petizijow jedna ßo tu wo schulski, gmejnski, zyrkwinski a schulski dawkowy a wokrjeßny swjaskowy sakoń (Bezirksverband-Gesetz). Mjes tym wot 15. septembra wurjadne deputazije tele sakonjowe nacźiski pscheddowuradźuja. Do jeneje s nich też mje swolichu. Tak rucźe hacź ßo ßejm seńdźe, nasche hońtwinske petizije jako jene s prěnich pschedmjetow na dnjowy porjad pschińdu. E. B.

Hołk a hara w khěžorstwowym ßejmje.

Sozialdemokratojo ßu ßkowa, s kotrymiž bě khěžor w Straßburgu hrosył, elsasko-lothringsku wustawu na cźrjopy sbicź a Elsaß-Lothringsku prusku provinzu sćinicź w khěžorstwowym ßejmje k nadpadam na khěžora wuwužili. Sozialdemokratiski sapółkanz Scheidemann, snaty se ßwojim Hohenzollernsku skschiwdźazym wuprajenjom, so łamanje ßkowa k najnadobnischim tradizijam Hohenzollernskich ßkuscha, najhórsche nadpady na khěžorstwoweho kanzlera a woßebje na Prusku cźinjesche. Se ßwojim rěcźenjom w Straßburgu je khěžor pschisnał, so je pschisamknjenje jeneho kraja k Pruskej najhórsche khostanje; pschetoż to je tak wjele kaž shubjenje měschcźanskich cźeßnych prawow; pschisamknjenje k Pruskej je pscheßadźenje do druheje klaßy wojerstwa.

Pschi tychle ßkowach w ßejmowni satraschny zychoń nasta, khěžorstwowy kanzler a ßobustawy swjaskoweje rady nadpadnje s poßedźerńje wuńdźechu. Scheidemann mjes tym dale rěcźesche. We wschoněmskich nowinach „Post“ je hižo 8. meje cźitacź było, schtoż je khěžor tydźeń posdźischo w Straßburgu prajił. „Post“ je tehdy wo Elsaßu-Lothringskej pißała: Jenicźka móżnoscź wostawa spěschne skutkowanje, powalenje wustawy a pschisamknjenje spjecźiweho kraja

k mozy a khostanju pruskeho stata. Sozialdemokratojo nochzedża, so by Pruska dlěje pruska Ssibirska wostała.

Ssejmowy pschedßyda dr. Kämpf wospjet Scheidemanna k porjadej sawoła, tola tón mějesche sawołanje k porjadej sa njewoprawnjene a pschipowjedźi, so budże ßo teho dla wobczežowacz. Wón potom na pruski ßejm pscheńdże, s kotrehoż ßu njedawno poliziſtojo dweju sozialdemokratiſkeju sapóßłanzow s mozu wuwjedli. To je Pruska, wo kotrejż je jedyn zentrumski sapóßłanz rjekł, so dyrbi ßo cžłowjek hańbowacz, Prußak bycz.

Hischcże hórje hacz Scheidemann je sozialdemokrat Ledebour khežora a knjeżerſtwo pschimał. Sso na ßłowa sapóßłanza van Calkera powołajo, so w Jendżelskej żanych ſkschiwdżenjow majestoscże njeje, dokelż ßu Jendżelczenjo pschenadobnje smyßleni, ßo Ledebour praſchesche, schto by ßo w Jendżelskej stało, hdy by tam jedyn kral tak rěczał? Pak bychu trón na cžrjopy sbili (żiwy njeměr), pak bychu ßo wo to postarali, so dyrbjał taiki kral w Balmoralu (wulki njeměr) abo w jenym cžichim hrodże, ßnadż pschi Starnbergskim jězorje, cžiche, ßamotne żiwjenje wjedł (wulki njeměr). W Jendżelskej je njemóżno, so ßebi mějeczel tróna tajke něschto dowoli. (Wulki njeměr a wołanje: Njeßkyschane!)

Khěżorſtwowy kanzler s Bethmann-Hollweg khěżora pschecżiwo ſkschiwdżenjam sozialdemokratow sakitujo praji, so „němski lud wo sozialdemokratiſke knjejſtwo njerodźi. Němski lud ßo ßwojeho khěżora, ßwojeje wustawy dżerży. Němski lud ßo franjeny cžuje, hdyż ßo tu wo khěżorje ßudźi, każ je to sapóßłanz Ledebour cžinił. (Hołk a pschihłoßowanje.) Němski lud Wam — dżeń hischcże pschińdże — na nadpady na khěżora a khěżorſtwo wotmolwi."

Khěżorſtwowy ßejm

je ßrjedu ßwoje poßedżenja do 26. nowembra wotſtorcził. Poßledni tydżeń je ßejm pilnje dżełał. Wón je żadanki sa powjetſchenje wójſka a łódźſtwa pschecżiwo hłoßam sozialdemokratow, Polakow, Elſaſkich a Welfow pschiſwolił. K sarunanju wjetſchich wudawkow sa wójſko a łódźſtwo je ßejm knjeżerſtwo napominał, hacz do 13. haprleje 1913 ſakonjowy nacziſk sa wobßedżenſtwowy dawk pschedpołożicz. Zokrowy dawk ma ßo, każ bě ßo wo ſakonju wo finanznej reformje łěta 1909 postajiło, 6 měßazow po ſawjedżenju wobßedżenſtwoweho dawka ponižicz, tola niz prjedy 1. oktobra 1916. Dale je ßo ßejm se 184 pschecżiwo 169 hłoßam sa to wuprajił, so by ßo jemu ſakoń wo nowym herbſtwowym dawku, kajkiż je hižo 1909 ßejmej pschedležał, s nowa pschedpołożił. Sa nowy herbſtwowy dawk też ſaſtupjeł Budyſko-Kamjeńſkeho wólbneho wokrjeża, Heinrich Gräſa, hłoßowaſche. Nowy dawk dyrbi hižo 1. haprleje 1913 do mozy ſtupicz.

Prynz Jurij Wylem Cumberlandſki ßo pschi automobilowym njeſbożu ſaraſył.

Jedyn wnuk wotehnateho hannoverſkeho krala, prynz Jurij Wylem Cumberlandſki, je wutoru na jěſbje s automobilom nahłu ßmjercz namakał, hdyż na pohrjeb ßwojeho wuja, teho runja nahle semrjeteho danſkeho krala, jědżeſche. Prynz ßam automobil wjedżeſche a jemu sady Frieſacka 90 abo 100 kilometrow sa hodżinu běżecz daſche. Něhdże 10 kilometrow sady Frieſacka dróhu wuporjedżeja. Automobil ſe wſchěm khwatkom do s nowa poßypaneje, tola hischcże niz ſwalzowaneje dróhi sajědże a ßo tu ßuwaſche a ſaſkakowaſche. Prynzej ßo tu wodżidło s rukow wußuny. S jeneho boka do druheho ſkakajo, automobil po nahłym brjoſy do młodeho łěża sjědże. S kajkej ſpěſchnoſczu je wós hnał, je s teho ſpósnacz, ſo wón jedyn ſchmrěk wotlemi a jón ßobu ſtorhny. Prynz ßo ſe ßwojeho ßydka cžißny a ßo s hłowu wo motorowy blachowy kryw wrjeßny. Jeho hłowa ßo wſcha rosraſy. Wodżiło bě prynzej wutrobno ſatłóczyło. Prynzowy komornik Greae s automobila padnywſchi ßebi ſchiju ſwiny. Prynz a jeho komornik běſchtaj na měſcże morwaj. Chauffeur, kotryż nutſka we wosu ßedżeſche, bě ßo s njeho teho runja wjerhnył, tola bě ßo jenoż lohko ſranił.

Prynz Jurij Wylem bě ſtarſchi ßyn Cumberlandſkeho wójwody Ernſta Auguſta, ßyna 1866 wotehnateho hannoverſkeho krala. Jena prynzowa ßotra je ßo s badenſkim prhnzom Maxom a druha s mecklenburgſkim wulkowójwodu woženiła. Prynz bě hejtman w jenym awſtriſkim regimencze a je poßlednje łěta, dokelż cżaſto na pluza ſkhori, po radże lěkarjow do Egiptowſkeje puczował a ßo tam pjecża wuhojił. Jeho nan ßo nadżeſche, ſo prynz Jurij Wylem hiſchcże ras na braunſchweigſki trón ſtupi. So by ſwonkownje ſwólniwoſcz k wujednanju s němſkim khěżorom pokaſał, bě prynz Ernſt Auguſt do jeneho bayerſkeho jěſdneho regimenta ſaſtupił. Nadżije na braunſchweigſki trón pak ßo njemóżachu dopjelnicz, dokelż ßo Cumberlandſki wójwoda ßwojich prawow na hannoverſki trón njewotrjekny. Se żiwjenja nahle ſtorhnjeny prynz Jurij Wylem bě ſahorjeny pschiwißował automobiloweho ſporta a s automobilom huſto pschiwuſne dwory w Karlsruhe, Schwerinje a Mnichowje wopyta. Pschi khowanju ſnjeſbożeneho prynza w Gmundenſkim mauſoleju ßo welfiſzy ſapóßłanzy s Hannoverſkeje wobdżěła.

Pruſki krajny ßejm

je ßo ßaßo ras s porjedżenjom tſiklaßneho wólbneho ſakonja ſaběrał. Sozialdemokratojo namjetowachu rune, direktne a tajne wólbne prawo, kajkeż pschi wólbach do khěżorſtwoweho ßejma płaczi, też sa wólby do pruſkeho krajneho ßejma ſawjeſcz. Sswobodomyßlni, nationalliberalni a zentrumſzy ſapóßłanzy teho runja namjetu k pscheměnjenju nětczišcheho wólbneho ſakonja cžinjachu. Konſerwatiwni pak wſchě tele namjety ſe 188 pschecżiwo 158 hłoßam ſacżißnychu. Na pscheměnjenje wólbneho ſakonja w tu khwilu w Pruſkej żanych wuhładow njeje. Bjes ſemjanſkeho ßejma ßo njehodżi wólbny ſakoń pscheměnicz, a tón k temu żenje njebudże pschihłoßowacz, dokelż by potom ſtrach byk, ſo bychu ſkónczńje ſozialdemokratojo pschewahu w pruſkim ßejmje doſtali.

Pschidawk k mſdże němſkich póſtſkich ſaſtojnikow w pruſkej Pólſkej je ßejm s pomozu zentrumſkeje ſtrony pschi tſeczim wuradżenju pschiſwolił. Saſtojnizy, kotſiż ßu ßo hakle 1. haprleje w pólſkich ſtronach postajili, pak pschidawk njedoſtanu, a cżi, kotrymż je ßo wón w lěcże 1911 płacził, tſi bértlki ſummy doſtanu. Sozialdemokratojo běchu namjetowali, ſo by ßo wſchitkim póſtſkim ſaſtojnikam mſda powyſchiła, niz jenoż tym w pólſkich ſtronach.

Druhe puczowanje jendżelſkeho miniſtra Haldana do Němſkeje.

Jendżelſki łódźſtwowy miniſter Haldane je ßo tele dny na puczowanje do Němſkeje naſtajił. Tón krócz wón nima politiſke nadawki dopjelnicz. Psched dwěmaj měßazomaj wón hižo raz w Barlinje pobu a tehdy ſpyta, Němſku sa wucżinjenje dobycz, po kotrymż dyrbjeſchtej Němſka a Jendżelſka twarjenje wójnſkich łódźow na khwilu ſaſtajicz. Haldane njeje tehdy ſe ßwojim poßołſtwom wjele ſboża měł. Po jeho wotßalenju je Němſka na ſjawne daka, ſo ßwoje wójnſke łódźſtwo s nowa powjetſchi, a jendżelſki miniſter je parlamentej tele dny pschipowjedźił, ſo Jendżelſka na kóżdu nowu němſku wójnſku łódź dwě nowej łódźi natwari. Franzowſke nowiny, kotrymż je kóżde ſbliżenje mjes Němſkej a Jendżelſkej njelube, ßo s poßměchom praſcheja, ſchto ma Haldane po prawom w Němſkej wucżinicz. Praſchenje dla ſamjeſowanja twarjenja wójnſkich łódźow je rosrißane. Nětkole ßo mjes Němſkej a Jendżelſkej wo ſaměnjenju kolonijow, wo ſprawjenju mjeſow a wo hoſpodarſkich wucżinjenjach jedna. Poßledniſche rosrěczenja ßu ßo mjes wotrjadnikami w kolonialnym ſarjadniſtwje wjedle. Sroſymicz njeje, kak mohł Haldane, kotryż w w praſchenjach ſwonkowneje a kolonialneje politiki njeje nawjedżity, něſchto hódne wo tym wucżinicz.

Poßylnjenje němſkeho wójſka a Franzowſojo.

Wo poßylnjenju němſkeho wójſka je ßo jedyn redaktor Pariżſkich nowin „Matin" někotrych wußłużenych generalow wuwopraſchał. Někotſi měnjachu, ſo w pschichodnych bitwach liczba wojakow njewucżini, ale wuſtojnoſcz wjedniſtwa. General Delacroix měnjeſche, ſo němſke wójſko ſe ßwojim powjetſcheujom wjetſchu nadběhanſku móz doſtanje. Namjeſne bataillony a 123 druhich bataillonow bychu mjenje reſerwiſtow měli a teho dla mohłe wone prěnje napinanje wójny ſkerje ſnjeſcz. General Bazaines-Hayter praji: Strach njeleži w poßylnjenju němſkeho wójſka, ale w njedoßahazym wuwucżenju franzowſkich wojakow. Hejtmanojo a majorojo, kotſiż ßu ßwoje mużſtwa we wójnſkej ßylnoſczi wjedli, mohli ßo po porſtach wotliczicz. Dżeńßniſche tſélniki ßu teßame, kajkeż ßu pſched 500 lětami byłe, hdżeż tſélby jenoż 200 metrow daloko trjechichu. Jedyn franzowſki pěſchk ſa dwělětnu ßłużbu mjenje kulkow ſwutſěła, dyżli ſchwajzarſki miliżſki wojak. Temu dyrbi ßo wotpomhacz, tola w Franzowſkej ßebi myßła, ſo ſa wojeŕſke wuwucżenje hižo wojeŕſke piſkanje doßaha.

Krwawne njeměry w Budapeſtu.

Wuheŕſke hłowne město Budapeſt ßo ſchtwórtk wulkemu wojeŕſkemu łěhwu runaſche. Po zyłym měſcże běchu na drohach wotdżělenja wojakow a poliziſtow poſtajene. Dokelż bě wuheŕſki ßejm reformu feſtarjeneho wólbneho ſakonja ſpuſchcził, běchu ſozialdemokratojo powſchitkowny ſtrajk pschikaſali a ludowu ſhromadżiſnu pſched

ßejmownju powołali. Nowy ßejmowy pschedßyda, hrabja Tisza, kotryż je pschecźiwnik reformy wólbneho ſakonja, bě ſjawnu ſhromadźiznu ſakaſak a měſtno pſched ßejmownju ſ wojakami wobßadźicź dak. Hdyž ſchtwórtk rano ſtrajkowazy dźěłacźerjo ſ cźrjódami ſe wſchěch ſtron k ßejmowni cźehnjechu, jim poliziſtojo a wojazy pucź ſaſtupichu. Na Wazowſkej dróſy rano w 9 hodźinach dźěłacźerjo a poliziſtojo do ßo ſraſychu. Dźěłacźerjo ſ jeneho twara kamjenje do poliziſtow mjetachu a do nich poliziſtojo ßwoje revolvry trjebachu a ſ teßakami do dźěłacźerjow rubachu. Jeneho dźěłacźerja ſatſělichu a dźewjecźoch cźeźko ſrubachu. Bórſy něhdźe 50,000 dźěłacźerjow po zyłym měſcźe ſ poliziſtami a wojakami wojowaſche. Wójſko w Budapeſce k potłócźenju njeměrow njedoßahaſche. Duž ßo ſ Wazowa, Komarna a Stoliczneho Bělehroda wojazy na pomoz ſawołachu. Na Wazowſkej dróſy dźěłacźerjo ter roslachu a jón ſapalichu. Płomjeuja do domow ſchwihachu. Wohnjowa wobora pod ſchkitom wojakow woheń haſcheſche.

Wjecźor njeměrnizy nadpady na woſy dróhowеje żeleſnizy cźinjachu a je rosbichu. Wjele woſow ßo ſ petrolejom a benzinom pola a ßo ſapali. Schkoda, na dróhowej żeleſnizy naczinjena, do milijonow dźe. Na dwórniſchcźu, na kotrymž ßo żeleſniſke cźahi ſrjaduja, njeměrnizy kolije wutorhachu, ſo ßo njemohli na dwórniſchcźo wojazy dowjeſcź, kotſiž běchu ßo ſ druhich měſtow na pomoz ſawołali.

Dźěłacźerjo w płunaŕnjach (gaſometrach) ßu ſapoczeli ſtrajkowacź. Byrnjež woni njeſtrajkowali, mohło jenoż mało dróhowych latarnjow ßwěcźicź, pſchetoż dopołdnja je ßo něhdźe 2000 płunowych latarnjow a wjele latarnjowych ſtołpow rosbiło, ſ kotrychž ßo wjele płuna dobywa, tak ſo je ſtraſchno, ſ płunom ßwěcźicź.

W nozy na Wazowej dróſy, kotraž ßo dla rosbicźa płunowych latarnjow njehodźeſche wobßwětlicź, barrikady natwarichu.

Na Hermininſkej dróſy njeměrnizy nadběhi na jedyn żonjazy klóſchtr cźinjachu. Wotdźělenje wojakow a poliziſtow ßo pſchecźiwo ludowej cźrjódźe poſtaji a jej wobaraſche, ßo do klóſchtra dobycź. Na dobo njeměrnizy wojakow a poliziſtow wobſtupichu a ſpytachu jim tſělby wutorhnycź. Mjes tym klóſchtrowa pſchedſtejerka pſchi woknje ruzy łamajo wojakow napominaſche, ſo bychu klóſchtr ſchkitali. Pſched klóſchtrom ßo bitwicźka roswi, pſchi kotrejž ßo pſches 100 kulkow ſwutſěła. Wjele ludźi je ßo ſraniko. Hakle hdyž běchu wojazy poßylnjenje doſtali, ſamochu njeměrnikom wotehnacź.

Njeměrnizy ßu ßo do wjele łamow dobyli a je wurubili. Na Khorlowym torhoſchcźu ßu ßo do jeneje ſaſtajeŕnje dobyli a ſaſtajene wěży wotnjeßli. Do domu ſapóßłanża Wojnicſa dynamitowu bombu cźißnychu, kotraž ſkhody w khěži wupuſcźi. Dale njeměrnizy Nicholtonowu maſchinſku fabriku nadpadnychu. Pißaŕnju a dźěl fabriki wupuſcźiwſchi fabriku ſapalichu. Runje tak ßu jenu asfaltowu fabriku ſapalili, kotraž je ßo ſ dźěła wotpaliła.

Njepſchesjenoſcź Ruſkeje a Franzowſkeje dla italſko-turkowſkeje wójny.

W Krimſkej wójnje je ßo ruſkim wójnſkim łódźam pſchejěźd ſ Cźorneho Morja pſches Bosporus a Dardanelle do ßrjedźoſeḿſkeho morja ſawrjeł. Wotſpjet je Ruſka ſpytała, ßwojemu wójnſkemu łódźſtwu ſaßo pucź do ßrjedźoſeḿſkeho morja dobycź. Pſchi nětcźiſchej wójnje mjes Italſkej a Turkowſkej ruſke knjeżeŕſtwo ſaßo pſchiležny cźaß tehole wotmyßlenja widźi. Franzowſki póßłanz w Peterburgu, Luis, je pak pjecźa wſchě na to ßo poczahowaze krocźele Ruſkeje poczeżował. Ruſke knjeżeŕſtwo je ßo teho dla w Pariſu wobcźeżowało a ßebi żadało, ſo by ßo Louis ſ Peterburga wotwołał. Tola franzowſke knjeżeŕſtwo ßo tón krócź komdźi, Rußam k woli bycź. Wono ßo boji, ſo mohła ßo Ruſka ſ Turkowſkej a Awſtriſkej do wójny ſaſchmatacź. Potom měła Franzowſka nawal němſkeho wójſka ßama wudżerżecź, dokelž mělo ruſke wójſko doſcź dźěła ſ Awſtriſkej a Turkowſkej. Na pomoz jendżelſkeho wójſka, kotrež bě mělo ßo na europiſki brjoh wußadźicź, franzowſzy generalojo pſchi wudźěłanju ßwojich wójnſkich planow njedźiwaju. Franzowſki miniſter ſwonkownych należnoſcźow, Poincaré, je teho dla ruſkemu knjeżeŕſtwu roſeſtajał, ſo je póßłanz Louis jenoż po jeho inſtrukzijach ſkutkował a ſo dyrbi wón dale w Peterburgu na ßwojim měſtnje woſtacź.

Franzowſka ßo ſaßo wójny boji, a tež Jendżelſka ßo pyta po móżnoſcźi dołho wójny ſ Němſkej ſminycź. Teho dla ßo Franzowſka a Jendżelſka prózujetej, ſhromadnemu ruſko-italſkemu poſtupanju pſchecźiwo Turkowſkej a ſ tym wudyrjenju wulkeje wójny ſadźěwacź. Němſka je tutym planam polékujo ßwojeho póßłanza marſchalla ſ Bieberſteina ſ Konſtantinopla do Londona póßłała, ſo by tam měſto mjenje khmaneho póßłanza Metternicha němſke intereßy ſaſtupował.

Nětcźiſche pſcheměnjenja w diplomatiſkim ßwěcźe hižo dopokaſuja, ſo ßu politiſke wobſtejnoſcźe w Europje ſaßo jara napjate. S teho ßu pſchicźiny ſroſymicź. kotrychž dla je němſki khěżorſtwowy ßejm tak rucźe a bjeſe wſcheho hołka do powjetſchenja němſkeho wójſka a łódźſtwa ſwolił. Ssamo ſozialdemokratojo ßu ßo jenoż na ſdacźe temu pſchecźiwili. W politizy je tużno każ pſched bliſkim njewjedrom. Też ſpadowanje khěżorſtwowych a krajnych ſtatnych papjerow na njewěſtoſcź politiſkich wobſtejnoſcźow pokaſuje. Nawjedźicźi wobknjeżerjo burſow a bankow, kotſiž nochzedźa żaneje wójny, ßwoje njedowěrjenje ſ tym na ſjawne dawaju, ſo na kurſy khěżorſtwowych a krajnych papjerow tłócźa. Wulzy pjenjeżnizy móża drje druhdy wójnu naſchkaracź, tola woni njeſamóża njewobeńdźliwej a nuſneſ rosßudnej wójnje ſadźěwacź.

Wupokaſanje Italſkich ſ Turkowſkeje.

Wóßom měßazow pſchezo ſ nowa wupokaſanje Italſkich ſ Turkowſkeje wotſtorkawſchi je ßo turkowſke knjeżeŕſtwo roſßudźiło, nětko wſchitkich Italſkich ſ Turkowſkeje wupokaſacź. Wudowy, dźěłacźerjo a wothladarjo khorych ßo wot teho wuſamknu. Liczba Italſkich ßo w Turkowſkej na 70000 woblicźa. Něhdźe 24000 ſ nich w Konſtantinoplu a w Salonikiju bydli, ſ wjetſcheho dźěła ßu woni wikowarjo. Wupokaſanym je ßo dwě njedźeli cźaßa k wucźehnjenju woſtajiło.

Turkowſke knjeżeŕſtwo je pſchi ßwojim wobjamknjenju ſabyło wopomnicź, ſo móże Italſka ſa wupokaſanje ßwojich poddanow ſ Turkowſkeje ſ wupokaſanjom Turkow ſ kupy Rhodos a ſ druhich wobßadżenych kupow w ägäiſkim morju wotmolwicź.

Italſko-turkowſka wójna.

Turkowſka wobßadka na kupje Rhodos je ßo Italſkim poddała. Italſzy běchu Turkow ſ tſjoch ſtron wobſtupili, ſo njemóżachu twochnycź. 2300 muži ßylni Turkojo ſpytachu ßo ſakitacź, tola pſched italſkej pſchemozu dyrbjachu podležecź. Italſzy ßu ſajatym Turkam wojeŕſku cźeſcź wopokaſali a ßu jich offiźeram dowolili, ſo ßmědźa w jatbje mjecź noßycź.

Mjes tym ßo Italſzy hotuja, ßo hiſchcźe wjazy kupow w ägäiſkim morju ſmozowacź. Nowy armeekorps ßo wuhotuje, kotryż ma kupy Chios, Mytelena, Samos a Lemnos wobßadźicź.

Wokoło kupy Chios hižo italſke wójnſke łódże kſchižuja, ſ cźimž ßo pſchihoty na nowe nadběhi pſchecźiwo Dardanellam cźinja. Hdy bychu Italſzy kupu Lemnos wobßadźili, bychu twjerde ſepjeraniſchcźo, jenoż 65 kilometrow wot ſajěſda do Dardanelliſkeje dróhi ſdalene, doſtali, ſchtoż mohło k nowym ſapletkam mjes europiſkimi wulkomozami dowjeſcź.

Mórſka dróha pſches Dardanelle

je ßo pſchekupſkim łódźam ſaßo wotewrika. Njedźelu je wjazy dyżli 200 łódźow pſches Dardanelle pſchejěło. Turkowſke knjeżeŕſtwo ßo boji, ſo mohłe ruſke wójnſke łódże ſ Cźorneho Morja pſches Bosporus pſched Konſtantinopel pſchijěcź. Wono teho dla wobaj Bosporußowaj brjohaj wobtwjerdźuje a ſ wojakami wobßadźuje. Ssamo Němſkej Turkojo wjazy njewěrja. Boja ßo, ſo mohli ßo Němzy ſ Ruſkej ſrěcźecź a ßo do Turkowſkeje dźělicź.

Bóh wjedźe.

W prěnim poſkhodźe wulkeje a rjeneje kamjeńtneje khěże, we woßebnej a pyſchnje wumeblowanej ſtwě, ßedźeſche młoda holza, cźitajo knižki. S khwilemi wona ſ woknom wuhladny, ſ wonka kotrehoż ßo ßněhowe mjecźele wjercźachu. Potom ßo hiſchcźe powolniſcho na kanapeju ßydźe a ßo ſ nowa do cźitanja da.

Wotdźěl powjedańcźka, kotrež runje cźitaſche, wopißowaſche ſrudny woßud khudeje ßwójby. Běda, nuſa a njedoſtatk ßo tam ſ jara cźornymi barbami pſchedſtajeſche. Hana, każ młodej holzy rěkaſche, běſche dźowka bohateho pſchemysłnika, kotraž bě ßo ſe wſchej nježnoſcźu a powolnoſcźu wukubłała. Tola njedźiwajo mnohich liſchcźerjow, kotrychž je wokoło ſamożitych ludźi ſtajnje doſcź a kotſiž młodoſcźi jara cźaſto ſchkodźa, njebě ani ſ najmjeńſcha dobroczińwoſcze wutroby, kiž bě jej pſchinarodźena, ani cźiſtoſcźe knjeżniſkeje duſche ſhubiła.

Nětkole, hdyž wo tak njeßměrnym hubjenſtwu khudych ludźi cźitaſche, ſacźuwaſche cźim wjetſchu dźakownoſcź napſcheczo Bohu ſa to, ſo bě ßo jej w tak ſbożownych wobſtejenjach narodźicź dał; ſ dobom pak ßo jej też ſkradźu nješchto ßylſow wěrneho ßobucźucźa po rjanym wobliczu wuroni.

Kak jeno mózachu na ßwěcźe takle ſrudne wězy bycź? Ně, hdy bychu ßo na nju wo pomoz wobrocźili, by teź bjes kombźenja pomhaka. Cźinjo ßebi tak khwalobne wotmyßlenje, Hana hižom do cźaßa ſbožowne hnucźe ſacźuwaſche, kajkeź by potom měka, hdy by ßo jej woprawdźe poradźiło, njeſbožownemu cźlowjekej ßylſy wotrěcź, abo jemu ſtaroſcź a nuſu do radoſcźe a bohatſtwa pſcheměnicź.

Khwilu cźitaſche dale a po něcźim cźěmne wobraſy ßo ſhubjowachu pſched jaßniſchimi wopißami, w duſchi pak Hanje ſa krótki cźaß pohnucźe luboſcźe k bliźſchemu druhe myßle a ſacźiſchcźe ſahnachu. Nahle ßo do duri ſakkapa a do iſtwy ſaſtupi abo lěpje ſaběża runje tak woßebnje wuhotowana młoda knjeżna. To běſche Hanina pſcheceźelniza wot małoſcźe. Radoſtnje a wutrobnje ßo powitawſchi, ßo wobej na kanapej ßydźeſchtej a poceźeſchtej wo wězy, kiž bě jimaj jara ważna, powjedacź; to bě bal, kiž mějeſche ßo ſa něſchto dnjow wotbywacź. Draſty a kwětki běchu hkowna wěz pſchi jeju roſmołwjenju, a woběmaj holzomaj ßo ſ niczim njemylena radoſcź ſ wocźi błyſchcźeſche.

Ale po něcźim ßo Hanje cźoło, kotreź bě hewak ſ wjetſcha jaßne, połhmurjeſche, dokelź ßo na dobo dopomni, ſo jej ſchwalcźa hiſchcźe draſty, kotraź bě na tutón bal poſtajena, pſchinjeßła njebě, a tola njebě mnoho cźaßa wjazy na ſbytk.

„Ach, tak to pſchezo bywa. Hdyż ßo hižom khudym ludźom někajke dźěło dowěri, kotſiž měli ßo tola woßebje wo to ſtaracź, ſo bórſy ſapkacźene doſtanu, dha to ſ tajkej wězu ſlě wupadnje“, ſe ſjawnej njeſpokojnoſcźu rjekny. „Cźeho dla teź ßym tak njeroſomna było, ſo ßym na próſtwy ßwojeje ſtwinſkeje holzy poßłuchała, kotraź mi na ſtajnoſcźi radźeſche, ſo dyrbju to dźěło Widakez Hańźi dacź? Tola dyrbjach tak ſcźinicź, dokelź tehdom mějachu wſchitke ſchwalcźe telko dźěłacź, ſo žana mojeho ſkaſanja pſchijecź nochzyſche. Po prawym wſchak Hańźa w tſeczim poſkhodźe w naſchej khěži bydli, tola hacź dotal jeje hiſchcźe njeſnaju, dokelź ßym jej jeno ßwoju měru a ßwój módowy cźaßopiß ſ wobraſami draſty pſches naſchu ſtwinſku holzu horje póßłała. Ssama k njej horje dóńcź njemóžach, dokelź běch ßebi runje tehdom nohu hnuła a dyrbjach něſchto dnjow we łožu leżecź. Něſchto krócź wſchak tam Hertu póßłach, ale nětkole dyrbju tam ßama dóńcź pohladacź, ſo bych ßo pſchepokaſała, ſchto ßo ſ mojej draſtu cźini. Donucźu Hańźu k ſpěſchnemu dźěku, hdyż jej dobre napominanje dam.“

Tak twjerdźe a njemiłoſcźiwje ßo wuprajiwſchi, Hana ſ nowa po pſchetorhnjenju pocźa dale ßo wjeßele a žiwje roſmołwjecź. Tola to dołho wjazy njetrajeſche, dokelź ßo knjeżna, kiž ju wopytowaſche, bórſy roſžohnowa.

Hdyż běſchtej ßebi tyßaz krócź bożemje prajiłej a ßo tak wutrobnje roſžohnowałej, kaž by rjekł, ſo chzetej ßo na mnoho lět roſeńcź, ßo Hana roſßudźi, Hańźu Widakez hnydom wopytacź, ſo by ju, kaž rjekny, dokładnje naßwariła.

S cźopłym płaſchcźom ßo pſchikrywſchi, kotryż bě hiſchcźe po někotrych ſymnych khódbach a někotrych ſkhodach woprawdźe trěbny, Hana na poßledku ſtwicźku khudeje ſchwalcźe nańdźe. Na łahodne ſabuchnjenje ßłaby hłóß wotmołwi, proſcho, ſo by ſaſtupiła, a Hana teź hnydom tak ſcźini. Ale ſchto tam nańdźe? Nimo měry khudobnje wumeblowanu ſtwicźku, w kotrejź bě cźeźki a duſchazy powětr. Schkleńzy we woknach běchu doſpołnje ſeſchěźiłe, we iſtwě pak bě cźucź krutu ſymu. Pſchi ſchijazej maſchinje ßedźeſche holza, kiž bě wěſcźe hiſchcźe jara młoda, ale teź tak błěda, ßucha a hubjena, ſo dyrbjeſche kóždeho, ſchtóž ju wuhlada, ßobuželnoſcź pſchewſacź.

Hdyż bě Hańźa pſchi Haninym ſaſtupje ſ měſtna ſtanywſchi ju ſ hłubokim połkonjenjom powitała, bohata knjeżna pſches napohlad, kiž ßo jeju wocźomaj poſkicźeſche, khětro hnuta, ßwojeho prjedawſcheho wotmyßlenja ſpuſchcźi a wbohej ſchwalcźi niczo njeporokowaſche. S mutneju wocźow ßylſy ronjo Hańźa ßwojeho hoſcźa proſcheſche wo wodacźe, ſo bě ßo Hana, dokelź draſtu nuſnje trjeba, dyrbjała tak wyßoko horje napinacź; na ßwoje wuſprawnjenje pak na khudobne łožo pokaſa, kotreź we iſtwě w kucźe ſtejeſche. Hana dyrbjeſche wocźi jara napinacź, ſo by ſpóſnała, ſchto tam je, na poßledku woßrjedź ſawkow ßo dohlada wobliča ſtareje, kaž ßo ſdaſche, žony, kotreź bě hiſchcźe bóle ſeſkhnyło a błędźiſche, dyžli wobliczo wboheje ſchwalcźe Hańźe.

Hdyż Hana, jako by ßo praſchała, na nju ſhladowaſche, Hańźa ſ njetajenej ſrudobu pocźa powjedacź na tele waſchnje:

„Tamle w kucźe leži moja wboha macź, kiž je hižo wjeßmy měßaz khora. Dokelź ßo ſ njeju nochze porjedźecź, njewěm, kajki kónz to woſmje. Dokelź pak žaneje cźłowſkeje pomozy nad ßobu njewidźu, ßym ßo zyle do rukow Wſchehomózneho podała. Njech wón po ßwojim ſpodobanju, kažkuli chze, naju njeſbožu kónz ſcźini Moja jeniczka pomoz je hiſchcźe Herta, waſcha ſtwinſka knjeżna, ta je moja jeniczka pſcheceźelniza, kotraź mi kóždu ßwoju próſdnu thwilu wopruje. Ta ſchwarna holza mi pak pſchi dźěle pomha, kotrehoż mi, Bohu dźakowano, njepobrachuje, abo mje w nozy ſaſtupuje a wbohu khoru ſtražuje. Ani njewěm, kak ßo tej cźeſcźe hódnej woßobje ſa to wotrunacź. Hacźrunje bjes wodychnjenja ſtajnje dźěłam, namaj tola niz ſ rědka ßamo na najnuſniſche wězy pjenjes pobrachuje, dokelź je teź haptyka jara droha. Nětkole wot něſchto dnjow ßo moja wboha macź dale hubjenſcha cźuje a teho dla njemóžach teź tele dny telko dźěłacź, kaž budźich ßebi to pſchała. Nětkole pak ßo ſ wjetſchej horliwoſcźu, hacź hdy prjedy, do dźěła dam, ſo bych na poſtajeny dźeń wam, cźeſcźena knjeżna, waſchu draſtu dodźěłała. Proſchu teho dla, proſchu jara, ſo nochzyli ßo, knjeżna, na mnje hněwacź!“

Njerěcźo Hana na tute powjedanje poßłuchaſche a ſe ßobucźucźom pytny, ſo ßo Hańźa, tak dołho hacź rěcźeſche, napinaſche, ſo by ßo ßylſow dowobaraka, kotreź ßo jej tola kóždu khwilku we wocźomaj błyſchcźachu. Duż ßo na poł wótſje, na łožo pokaſujo, woprascha:

„Spi wboha khora nětkole?“

Hańźa, po porſtach hacź k łožu ßo dowleczjiwſchi, ſa khwilu ßo ſaßo wot tam wróczi a runje tak mjelczo rjekny:

„Haj, Bohu dźakowano. Kóždy roſ ßym wjeßeła, hdyż macź ſpi, pſchetoż hdyż njeſpi, ſtara ßo bjes pſcheſtacźa wo mnje, runjeż ßo prózuju, ju w tej wězy ſměrowacź. Dowolicźe, knjeżna, ſo bych wam nětkole nowu draſtu pſchipoſpytała?“

Hańźa rada do teho ſwoli a ßo pocźa hacź nanajcźiſchiſcho pſchihotowacź, ſo by wbohej khorej ſpanja, dokelź doſpołneho měra trjebaſche, njemyliła. Draſta ßo wupokaſa hacź nanajwubjerniſcho ſeſchita, a knjeżna Hana ßo jara khwalobnje wupraji, to Hańźu wulzy ſwjeßeli.

„Kak ſcźe wy tola wſchitko tak rjenje a ßwědomicźe mohli dokonjecź, hdyż ſcźe w domje tola telko ſtaroſcźow a harų měli?“ ſ dźiwanjom ßo Hana praſcheſche. „Też najbóle pytana ſchwalcźa zyłeho měſta njeby ßwojeje wězy mohła lěpje dokonjecź. Hiſchcźe dźenßa Hertu ßem póſcźelu, ſo by wam dodźěłacź pomhała. Ach, na tu holzu tola, ſo mi njeje wo waß wſchitko wupowjedała! Ale nětkole ßo to hiſchcźe hodźi ſarunacź. Bożemje! Jutſje budźemoj ßo ſaßo widźecź.“ (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Naſch lubowany kral Bjedrich Auguſt dźenßa ßwoje narodniny ßwjeczi. Bóh chzył jemu hiſchcźe mnohe lěta w ſtrowoſcźi a cźerſtwoſcźi k ſbožu ſakſkeho luda doczakacź dacź.

— Knjeſej fararjej kanonikej Żurej w Budyſchinje je ßo ryczeriſki kſchiž 1. rjadownje Albrechtſkeho rjada ſpożczik.

— Sſerbſke pobożne towaŕſtwo ſa ſwonkowne miſſionſtwo ſměje ßwój lětuſchi miſſionſki ßwjedźeń ſchtwórtk 13. junija t. l. w Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje popołdnju w 2 hodź. ſe ſerbſkej Bożej ßkužbu, ſa kotruż je knjes faraŕ Kſchižan-Hodźijſki, redaktor „Miſſionſkeho póßła“, a w 4 hodź. ſ němſkej Bożej ßkužbu, ſa kotruż je knjes duchowny dr. Heber pſchi Kſchižnej zyrkwi w Draždźanach, kiž běſche něſchto lět w Budyſchinje, ßwjedźeńſke prědowanje pſcheceźelniwje na ßo wſak. —

— (Ssamomordaŕſtwo.) Żona tudomneho tſěchikryjerja Scholtty, na wyßokej haßy bydlazeho, bě ſ khwilemi duchakhora a cźeźkomyßlna a dyrbjeſche ßo teho dla doma ſtražowacź. Sańdźeny pjatk bě ßo wona ſaßo do cźeźkich myßlow ſamyßlika. Hdyż běchu ju na wokomik ßamu woſtajili, je ßebi wobžaromna žona ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſaka.

— Bjes ßlěda je ßo ſawěſcźeńſki agent Ernſt Mudra ſ Budyſchina ſhubił. Prjedy hacź je cźeknył, je rentierzy ſwndowjenej Oehmowej nalutowaŕſke knižki wo 950 hriwnach wurěcźał; Oehmowa bě jemu dowolika, ſo ßmě ßebi ſ knižkow 400 hriwnow wupkacźicź dacź. Mudra pak dowěrjenje, kotreź bě ßo jemu ſpożczilo, ſnjewuži. Ssebi zzke 950 hriwnow na banzy žadawſchi mějeſche ßo ſ pjenjeſami ſ procha.

— (Sso ſajěła.) Sańdźenu wutoru popołdnju 14lětna dźowka pſchedawarja jěſdnych kołow Pawoła Preibiſcha na ſwonkownej lawſkej haßy w Budyſchinje ſ jěſdnym kołom ſkoku po dwórniſchczowej dróſy k dwórniſchczu jědźeſche. Tón ßamy cźaß ſ Bismarckſkeje drohi teho runja ſkoku omnibus hoſcźenza „Běłeho konja“ pſchijědże. Preibiſchowa dźowka, kotraź ßo wuninycź njemóžeſche, do konjow ſajědże. Konjej drje pſches holzu ſkocźiſchtej, tola woſowe

koła pśches nju dźěchu a jej žiwot straschnje smjeczechu. Hacž runje žo holzy hnydom lěkarska pomoz dosta a žo franjenje njesdasche s wopředka straschne bycź, je wona tola wjeczor wumrjeła.

S Budyschina. (Nowa haptyka.) Knjeżerstwo je do wotewrjenja tśeczeje haptyki w Budyschinje a to pschi nowym žudnistwje abo w jeho bliskoszći swoliko. Tale haptyka njebudże žo pschedacź abo pscheherbowacź móz. Haptykarjo maja žo wo nju hacž do 10. junija sawolwicź.

— (Spožčenje titulow a rjadow.) Kral Bjedrich August je profeżorej dr. Legesej w Pomorzach titul dwórskeho radźiczela, krajnemu postajenzej komornikej žwobodn. k. s Vietinghoff-Rieschej nad Njeżwacźidłom ryczerski kschiž 1. rjadownje Albrechtskeho rjada, žandarmej Wolfej w Njeżwacźidle, dróhowemu wothladarjej Khěžnikej w Błohaschezach, žiwnoszćerjej a bywschemu gmejnskemu pschedstejićerjej Janej Kokli w Tzelchowje, žobustawej wojerskeho towarstwa Handrijej Pawlikej w Hrodźischću, sapižarjej Hodźijskeho wojerskeho towarstwa E. Wehnerej žlěborna Bjedrichowu Augustowu medaillu, dale dźěkacźerjej J. A. Njeczźy w Dobruschi bronsowu Bjedrichowu Augustowu medaillu spožčźił.

— (Pokhroma.) W Königswoldże pola Spremberga je pokhroma wudyrika a žo tam rucże na někotre dwory rosschěrika, žamo kosy žu na nju skhorike. So by žo wona dale njerosnjeżka, je žo wobydlerjam pschikasako, so dyrbja pžy, kóczki, kury a druhu pjerisnu doma dźerźecź.

15. meje je žo pokhroma w Sakskej w 15 gmejnach se 17 dworami nadeschła. 30. haprleje bě jenož 11 gmejnow s 11 dworami nakażenych. Pokhroma po tajkim sažo pschibjera.

S Pschischez. Hdyž žrjedu na tudomnym Wiczasez kuble tśěchi terowachu, žo na dworje stejazy wulki terowy žud sapali. S tym tajki mózny kur nasta, so žebi w žužodnej Dobruschi myžlachu, so žo w Pschischezach pali. Duž skoku Dobruschanska wohnjowa wobora se žykawu wujěde. Tola tu njemózachu k haschenju trjebacź, ale dyrbjachu sa kopaczemi pytacź a s pěskom woheń samjetacź.

S Bórka. Tudomnemu wjeżnemu žudnikej J. A. Hilbjenzej je žo cźeżny kschiž spožčźił.

S Bělczez. Nasche žerbske burske towarstwo wuhotuje 9. junija wjeczor w 7 hodźinach w Raschowje žerbski wjeczor.

S Budestez. Tudomne žerbske towarstwo směje 5. junija, žrjedu po žwjatej Trojizy, wjeczor 1/28 hodźin pola Rösikez žwoju bliżschu shromadźisnu. Pschednoschk je knjes farar Domaschka pschilubił. Wschě žobustawy a hosczo budźeja wutrobnje witani.

S Radworja. Dolholětnemu sapižowarjej tudomneho wojerskeho towarstwa, hrodowskemu sahrodnikej Rochorej je žo žlěborna medailla Bjedricha Augusta spožčźika.

S Wětrowa. Rosthorjazy podawk, kajkiž w Sserbach žwojeho runjecza nima, je žo sańdźenu njedźelu w naschej wžy stał. Mjes tym so běschtej tudomny kubler Piwarz a jeho mandźelska ke mschi do Njeżwacźidła schloj, jeju dwělětna džowczicźka Lydia, strowe cźerwjenolicźkate lubosne dźěczo, nahle slhori a wjeczor w 6 hodźinach wumrje. Sawolany lěkar spósna, so dźěczo njeje naturskeje žmjercźe wumrjeło a wěz wyschnoszći wosjewi. Póndźelu statny rěcźnik, jedyn sastojnik krajneje kriminalneje polizije a žandarm Wolf do Piwarzez doma pschiodźechu. Sekzija dźěsczowego cźěłka pokasa, so bě žo dźěsczu s jědom sawdało. Tukanje bě žo hnydom na 14lětnu pěstończu Hanu Susannu Gawantkez, džowku krawza a rowarja Gawantka w Njeżwacźidle wobrocźiło. Wona bě žo hakle dwaj dnjej do jutrow pola Piwarzez sa pěstończu pschistajika. Hacž runje Piwarzezy s njej pschecźelnje wobkhadźachu a jej na wscho mózne waschnje holdowachu, wona hižo sa někotre dny domoj cźekny. Kaž žo sda, žo jej žłużicź nochzyschce a teho dla jej na žłużbje niczo prawe njebě. Jejny hospodar prěni ras žam po nju do starschiskeho doma dźěsche a hdyž potom pschezo s nowa cźěkasche, ju wón ras gmejnskemu pschedstejicźerjej do žłużby wróczo dowjesć da. W liscze, kotryž žu w jejnej drascze namakali, wona žwojimaj starschimaj pische, so žebi žiwjenje wosmje, abo so žo něschto druhe stanje, jeli so dyrbi na žłużbje wostacź. A słóstniska holza je woprawdże žwoje hroženje do skutka stajika. Hdyž ju do pscheżłyschenja wsachu, najprjódzy prějesche, so je dźěsczu s jědom sawdała. Skónczńje pak, hdyž jej žandarm lubjesche, so ju domoj puschcza, jeli so wěrnosć rjekńje, žo wona wusna, so je žebi wotmyžlika, jenemu s Piwarzez dźěcźi s jědom sawdacź. Njedźelu dopołdnja je wona žwoje wotmyžlenje wuwjedła. W Piwarzez domje je wona bleschku namakała, kotraž je s papjerku se žmjertnej polěpjena była. S plěžniweje židkoszće, kotraž je w bleschzy była, je wona dwělětnej Lydeji kžizu jěda wupicź daka. Potom je bleschku rosteptała a do juchoweje dźěry cźišła. Hdyž dźěru wuprósdnichu, w njej schleńczane cźrjopy namakachu. Na jenym cźrjopje bě papjerka s napižmom „Jěd“ nalěpjena. Swojeho njeskutka žo wusnawschi, bě njekražniza wjeżeła, so budże nětko domoj móz hicź. Hdyž pak ju na wós žadźichu a jej prajichu, so žo do jastwa wotwjedże, žo wona do płakanja da.

Se Sserbskich Pasliz. Sserbska pczólniza mějesche tu schtwórtk 23. meje shromadźisnu, kotraž bě bohacze wopytano. Knjes kapłan Räda s Khróscźiz mějesche sajimawy pschednoschk wo sastarskim pczókarjenju. Dale žo wo nusnym pczókarjenju w naléczu wuradźowasche.

S Khwacźiz. Swjedźeń Božeho knjebjuspěcza pschinjeże naschej woždże prěni krócź žwjedźeń sa podpjeranje wěrybratrow w rosprószchenju abo Gustav-Adolfski žwjedźeń. Wot woždy, pschede wschém zyrkwinskeho pschedstejicźerstwa derje pschihotowany žo wón pod Božej hnadu derje poradźi, też huscźischo pschikhadźaze deschcźiki njemózachu jemu seschkodźicź. W 2 hodźinomaj popołdnju žo žwjedźeński cźah mkodźiny, nawjedowany wot naschich posaunistow a knjeżnow zyrkwineho khora, sa kotrymiž něschto kk. duchownych krocźesche, do Božeho doma poda, kotryž žo s nutrnymi žwjedźeńskimi hoscźemi s woždy a se žužodstwa hacž do poślednjeho města napjelni. Posběhowaze, wot naschich posaunistow pschewodźane khěrluschr, rjany pod nawjedowanjom k. zyrkw. wucźerja Fischera spěwany měschany khor: „Khwal teho Knjesa, moja duscha“, kaž pschede wschém žwědcźenje žwjedźeńskeho prědarja, k. fararja Mrósaka s Budyschinka, ducha sa žwjaty skutk zyrkwinskeje luboscze nad wěrybratrami sahorjowasche. Sserbski prědar po psalmje 26, 6 woždże pschiwoka: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a to město, hdyž twoja cźesć bydli“ nasch žwjedźeński khěrlusch, kiž my spěwamy s džakom sa žwój Boži dom, s dopomnjeczom na nusu wěrybratrow a jako napominanje jim pomhacź. Pśches prědarjowe skkadne, rjane žkowa buchu poškucharjow wutroby mózne s luboscźu sa nasch rjany Boži dom napjelnjowane kaž też k modlenju a woprowanju sa tych wbohich pohnuwane, kiž Božich domow, Božich žkužbow, pohrjebnischczow hischcze paruja.

Na němskej Božej žkužbje, kotraž žo w 4 hodźinach sapocza, k. duchowny Berg s Budyschina, rasny sastnpowar evangelskeje wězy s mjeczom ducha dobru, bójsku wěz Gustav-Adolfskeho towarstwa sastupowasche a pšched jara bohatym poškucharstwom se wschécch worschtow woždy prědowasche po Mat. 28, 18—20, kak je Jesužowe poślednje žkowo na horje knjebjuspěcza sbudźenje sa tule žwjatu wěz. Sawodnu woktarnu Božu žkužbu k. farar Mikela-Maleschanski a Ssykora-Minakatiski wobstarastchaj a skónczńu liturgiju k. farar Räda-Budyschski a k. wyschschi zyrkwiny radźiczel Rosenkranz. Pschi wukhodże bu sa Gustav-Adolfske towarstwo 150 hriwnow naskkadowanych.

Hischcze žo hkowna shromadźisna Budyschskeho pobocźneho Gustav-Adolfskeho towarstwa, wot knjesa pschedžydy zyrkw. radźiczela Rosenkranza wodźena, w Hustez hoscźenzu wotmě, na kotruž bésche hischcze žyka hoscźi žo shromadźika. Knjes pschedžyda, na to pokasawschi, kak je Khwacźanska woždza s rosprószchenych wěrybratrow wuschka hischcze ras wocźi a wutroby do dźěka tuteho towarstwa wjedźesche a sbudźowasche, pschi wschém pscheměnjenju, kiž wone pokasuje, tola nad tym starym evangeliju žwěru wostacź. Knjes pišmawjedźer farar Räda na to wobrasy s minjeneho lěta zykeho wulkeho towarstwa pokasowasche kaž najwažnische s naschego pobocźneho wusběhny. Skónczńje k. pokkadnik Tschentscher pschehlad dokhodow s tuteho lěta poda a sdźeli, schto je žo wudało. Hdyž běchu wustupaze žobustawy pschedžydstwa žo jenohkóžnje saža wuswolike, žo žwjedźeń w nastawazym wjeczorje wobsamkny. Skutk luboscze wěrybratrow žam žaneho wjeczora njesnaje, kaž s teho žkyschachmy, so ma 45 hkownych towarstwow, pśches 700 žónskich towarstwow a kózde lěto pśches 2000 woždow s nimale 2 milionomaj hriwnow podpjeruje. Njech też w naschej woždże nowe ranje sahorjenja sa skutk, kotremuž mamy žo też žami sa podpjery džakowacź, nastanje.

S Wjeleczina. Zyrkwinski wucźer G. Häser je žo sa kantora pomjenował.

S Błózan. Tudomny 50 lět stary mlynski žiwnoszćer August Broda bě sańdźenu njedźelu popołdnju hkownu shromadźisnu Bukeczanskeje nalutowaruje a wopožczerńje wopytawschi, hischcze wschelake wězy wobstarał. Pschi tym bě žo khětro sapośdźił, tak so bě hižo cźma, hdyž žo na dompucź nastaji. Ssrjedź Nowych Koporz a Błózan jeho jedyn automobil, kotremuž njebě s pucża schck, pscheježe. Brodże žo hkowa rosmjecze, tak so bě wón na měsce morwy. Automobil skótnemu lěkarjej Kahnej se Shorjelza žkuschesche. Jeho žana wina njetrjechi; morjeny bě, kaž jedyn wocźity žwědk wobžwědczi, runje pšched automobil stupił, hdyž chaž sche tón jemu s pu

cźa wujěcź. Automobilowy wobšedźeŕ podawk hnydom gmejnskemu pschedstejiczerjej w Błózanach wosjewi. Broda wudowu a šyna sawostaji, kiž w Draždźanach we wójsku šłuži.

S Demjan. Ssobotu wjeczor je šo tu stara dodźeržana khěžka, Huscźanskemu knjejstwu šłuschaza, wotpalika. Prjedy w njej jena dźěłaczerska šwójba bydlesche, pośledni cźaš rospadane twarjenje prósdne stejesche.

S Klukscha. Pjatk tydźenja w nozy wokolo 11 hodźin je šo tu Wernerez se šłomu kryta khěža wotpalika. Pódla wjeßneje šo pschi haschenju Maleschanska wießna a knježa a Huczinjanska šykawa wobdźělichu.

S Rakez. Tudomnemu praktiskemu lěkarjej dr. Langerej je šo titul sanitetneho radźicźela spožcził.

S Walowow pola Kamjenza. W knjeźim Walowskim lěšu šu 82-lětneho wumjeńkarja Sch. s Wjelkowa wobwěßnjeneho namakali.

S Lubija. Pschi jenym sastojnskim wobhladanju na Lubijskej horje je šo šrjedu tudomny měschczanosta Mücklich s Božej ruczku sajal a wumrjeł. Wón je wot lěta 1891 w naschim měsczе šwoje sastojnstwo sastawak a by lětša w juniju šwoje 60. lěto dokonjak.

S Kulowa. Druhe kapłanske městno, kotrež je wot šmjercze k. kapłana Wowczeŕka wot 1880 wuprósdnjene bylo, šo pjecza šrjedź junija s jenym mkodym duchownym wobšadźi.

S Kulowa. Po $2^1/_4$-lětnym pschetorhnjenju budźa šo tu 28. meje saßo skótne wiki wotbywacź. Dla pokhromy mjes schparatym skotom w pruskej a sakskej hornjej Łužizy a šußodnych krajinach njejšu šo w naschim měsczа mjenowany cźaš skótne wiki wotměcź šměłe. Tudomni skótni wikowarjo, korczmarjo a pschekupzy šu s tym cźežko schkodowali.

Se Shorjelza. Ssrjedu w nozy šu w Shorjelzu a wokolnosczi šylne njewjedra sakhadźake. Deschcź šo s cźurami s njebješ lijesche. W Shorjelzu woda po dróhach kaž s réku běžesche a bórsy běchu na wschelakich městnach woprawdźite jězory nastałe. Wotwjery dróhowych kanalow njemóžachu pschiběžazu wodu doßrěbacź. Duž woda do khěžow a do pinzow běžesche a tam wjele schkody naczini.

S Wojerez. Provinzialna rada schlesyskeje provinzy je dowolika, so šmědźa šo we Wojerezach kóždy tydźeń hromadże s tydźeńskimi wikami šwinjaze wiki wotbywacź.

S Łasa. Straschneho slósłnika šu tele dny w naschej wšy wšy sajeli. S Bjedrichez bě do Łasa powjesćź pschischła, so je tam jedyn dundak jenu 11lětnu holzu do hole šobu wsał a tam spytał, ju wumozowacź, tola so je šwój wopor, dokelž šo wobarasche, saßo puschcził. S Bjedrichez njekraßnik do Łasa pschińdźe, Po wopißanju, kotrež běchu wo nim dostali, jeho hnydom spósnachu a jeho sajachu. Hdyž jeho drastu pschepytachu, spyta wón 305 hriwnow 7 pjenjeżkow na njenadpadne waschnje prjecź cźißnycź. Pschi pschešłyschenju šo wón wusna, so je 245 hriwnow we Wulkim Cźisku kradnył, hdźež bě šo do jeneho doma nutsdobył. S wotkal je sbytne pjenjesy wsał, njeje šebi wón wuskuschowacź dał. Dale je šo wukopało, so je wón se Ssepiz duzy jenu holzu wumozował a so je šo w Njedźichowje a Mucźowje nutskłamał. Pschestupnik wudawa, so Emil Günther réka. Wón w tu khwilu we Wojerowskim šudniskim jastwje w pschepytanju šedźi.

S Wochos. Tudomne tšelske towarstwo druhi a tseczi dźeń šwjatkow šwoje létusche kralowske tšelenje s ludowym swjeßelenjom wotměje.

S Wochos. Ssobotu popołdnju do jeneho tudomneho dwora pachoł pschińdźe a dźeda, kotryž bě šam doma, wo jehku a zwjern proschesche, so by šebi knesł k kholowam pschischichł. Mjes tym so dźěd sa jehku pytasche, zusy pjenjeżnu mósceń s něhdźe 5 hriwnami kradny. W šußodnym dworje je po sdaczu tón šamy pachoł skhowany khěžny klucz namakał. Khěžne durje wocźiniwschi wón wschě khamory a kschinje pschejěsdźi, tola pódla jeneho saczneho cźaßnika a jědźe niczo šobuwsacźa hódne njenamaka. W jenym tseczim statoku wón psches njesamknjeny rěsak na łubju soléšy a tam do jstwy pschińdźe. Tam wón 500 hriwnow hotowych pjenjes namaka a pódla teho jedyn nowy pjesł šobu kasasche. Paduch je pjecza 18lětny pjekarski pomoznik Sagitz, kotryž je šobotu s Mužakowskeho jastwa twochnył.

S Wochos. W naschej wšy je šo dobrowólna wohnjowa wobora sałoźika, k kotrejž je 30 wošobow pschistupiło. Sa wopalneho mischtra šu k. pschekupza Trojku wuswolili. Uniformy šo s gmejnskeje kaßy sapłacźa.

S Dažinka. Na njewěrjomnje hrube waschnje je w tudomnym rěsaku šłužazy pohonc Richter jeneho konja krjudował. Dokelž bě skoczo njemerne, jo wón nješmilnje bijesche a jo potom hischcze s nožom niže łopatki 12 zentimetrow hłuboko kłó. Kóń je šo tak cźežko franił, so šo prascha, hacź žiwy wostanje. Hrubeho cźłowjeka šu sajeli.

S Trebina. S jenym teschingom šo sabjerajo je šo tudomny khěžkaŕ Jan S. do nohi tšelił. Sranjeny dyrbjesche šo k lěkarjej do Běleje Wody podacź. tola tón njeje kulku s rany wucźahnycź mohł.

S Hródka. Hdyž tele dny w Sakreizu na jenej kuzy dźěry sa płotowe koliki ryjachu, jene hornczane šudobje wurychu. Wone 240 šlěbornych pjenjes, Prażske krosche, sakske pjenjesy a 4 słote wopschijesche, kotrež běchu wschě derje sdźeržane a njewobrěsane. Lětša šu też w Łojowje hornz s wjele Prażskimi kroschami namakali. Najskerje šu šo wone w Hušytskich wójnach sahrjebałe.

Se Sslepeho. Tudomny murjeŕ J. M. bě loni w dezembrje někotre kruchi jeneje sarěsaneje khoreje kruwy wotnjeßł a někotre dźěle pßej žracź dał, hacź runje bě skótny lěkaŕ wobšwědcził, so je kruwine mjaßo k jědźi njekhmane. Wobskorženeho k jastwu na jedyn dźeń saßudźichu.

S Krjebje. Sańdźenu njedźelu hajnik Hermann w hrabinskim Einsidelskim lěšu jeneho hižo ras khostaneho paduschneho hońtwjerja s Kósła pscheßłapi. — Tudomna wohnjowa wobora je sa wuspěschne haschenje w Dubjenskim lěšu 20 hriwnow myta dostała.

S Běleje Wody. Jedyn jebak je tu někotrych rěsnikow wuklukał. Wudawajo, so ma doma korme šwinjo na pschedań, šebi na njo 30 hriwnow naplacźicź da. Hdyž rěsniży po kupjene šwinjo pschijědźechu, shonichu, so šu šo jenemu wobschudźerjej pschelescźicź dali.

S Mikowa. Tudomny dźěłaczeŕ Ernst Pawlik bě sańdźenu njedźelu do jeneho hoscźenza sastupił, šwoje jězdne koło do hoscźenzoweho dwora stajiwschi. Hdyž chzyschе šo na domojpucź podacź, bě šo koło shubiło. Tak dołho hacź bě karanczk piwa pił, bě jedyn paduch s kołom wujěł. Wono mějesche snamjo „Deutschland“.

S Brěsowki pola Sslepeho. Najcuży tudomneje hońtwy šo njedźelu rano s paduschnymi hońtwarjemi setkachu. Tucźi pak šo njedachu pschimnycź a cźeknychu. Někotre hodźiny posdźischo šo polizajski poš sa jich šlědom puschczi a po nim do statoka bura K. běžesche. Dokelž pak tón s zyła do praschenja njepschińdźe, sda šo, so je jedyn paduschny hońtwer psches jeho dwór cźeknył.

S Mužakowa. Pjekarski pomocznik Ota Sagitz bě šo w Horje do domu bura Pegusa dobył a 200 hriwnow kradnywschi šo s nimi shubił. Bórsy po tym polizija paducha saja a tudomnemu šudej pschepoda. Dolelž je šo Sagitz hižo wospjet khostał, mějesche wón cźežische khostanje wocźakacź. Wón teho dla na to myßlesche cźeknycź. Ssobotu šo jemu składnosczź k temu poskiczi. Mjes tym so bě jastnik woteschoł, Sagitz durjowu šuwanku, s kotrejž šo hewak jědź do zele nuts šuwa, s mozu wotšuny a potom też durjowu saßuhu wotšuny. Wo khěži na wjerchu zivilna drasta jatych wißa. Sagitz šwoju dele wsa a ju s zelinym woknom na dwór dele cźißny. Wón šam do delnjeho nusnika dźěsche a šo psches roku do hnojowеje jamy pschecźischcza, lěsesche psches hnój hacź k městnu, hdźež je jama s tramami swodźeta, wusběhny te a s jamy do dwora wulěsy. Sswoju zivilnu drastu šobuwsawschi wón psches murju salěsy a wonka sabrudźenu šmjerdźatu jastwowu drastu s zivilnej samèni a cźekny. Sagitz je boßy wupjerchnył. Bórsy po tym pytnychu, so je cźeknył a hnydom šo sa nim s polizajskim pßom, telegrafiszy se Shorjelza skasanym, puschczichu. Poš sa wonjazym šlědom hacź do Kobjelnja běžesche, tola jón pschi mosce shubi. Sagitz je drje šo tam wumył, s cźimž je šo pßej šlěd wsał. Njedźelu w nozy je šo Sagitz, kotryž ma w Hamorje w 3 domach pschiwusnych w Wochosach na někotrych městnach nutskłamał pschi cźimž je šebi někotre sta hriwnow nakradnył. Posdźischo šu jeho w Běłej Wodze na tšelekni widźeli, hdźež wjeßely s mkodymi ludźimi pijesche. Wón je tam pjecza šwoje mjeno mjenował. Tamnischa polizija pak po sdaczu hischcze njeje wjedźała, so je wón s jastwa cźeknył. W nozy je wón potom, nichtó njewě, hdze, po želesniży wotjěł.

Sagitz je šo bórsy njeschkódny sczinił. Sańdźenu šrjedu šu jeho w Žahanje saßłapili a wjeczor do Mužakowskeho jastwa wróczo póßłali. Tam wón nětko derje sesamkany na saßudźenje cźaka. Nakradnjene pjenjesy wón hromadże s dwěmaj njerodnymaj žónskimaj w Žahanje pscheczini.

Se Sslepeho. 3. dźeń šwjatkow wjeczor w 7 hodź. směje šo w tudomnym Eschenbachez hoscźenzu létuscha nałetnja generalna shromadźisna Raiffeisenskeho towarstwa. Kaž šłyschimy, je bohaty program sa tutón wjeczor pschihotowany a směje šo wschelake nowe

a wažne, schtož wo žiwjenju towarstwa žwědczi, wobsamknycz. — Swjatu Trojizu popołdnju chzedża žo pola naš sastupjerjo wschitkich Raiffeisenskich towarstwow Wojerowskeho a Rósborskeho wokrjeża seńcz. Pschedžyda podswjaska, k. farar Krygar Lasowski, chze tu podswjatkowy dżeń wotdżerżecz. Duż žo wjele hosczi s blíska a daloka woczakuje.

S **Minakala.** Psched dwěmaj njedżelomaj se žałożnym krupobiczom sapuscżene gmejny Pžowje, Lipicz, Hatk, Minakał, Wjeżel, Kißliza a Nowa Wjeż běchu žo psches žwojich pschedstejiczerjow na sapółkanza Barta wobroczili. Tón naležnoscz ministerstwu pschednjeże, pschi czimž jeho tajny radżiczel Steiger nad Budyschinkom a sapółkanz Kokla podpjeraschtaj. Hižo sańdżenu žrjedu nasch knjes hamtski hejtman dr. s Pflugk w pschewodże komornika žwobodneho knjesa s Vietinghoff-Riesch-Njeżwaczidliskeho, jako sastupjerja wokrjeżneho wubjerka, potrjechene gmejny wopyta a žebi žałożnje sapuscżene hona wobhlada. Hižo sańdżeny schtwórtk wotmě žo pożedżenje w Minakale s gmejnskimi pschedstejiczerjemi gmejnow, w kotrymž žo wo praschenju jednasche, kak mohło a měko žo potrjechenym pomhacz.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1912 dotal zaso nahromadźiło: 318 hr. 97 pj.

Dale dari:

Knjez Ing. Ludwik Stehlik, k. k. kontrol. techn. financ. kontroly w Kelčanach (na Morawje) . . . . . 4 hr. — pj.

Hromadźe: 322 hr. 97 pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

S **Brěsynki** pola Husći. Sańdżenu žobotu popołdnja s brózńje żiwnoscżerja Klingera woheń wudyri. Brózeń a jene pódlanke twarjenje žo wotpalischtej. Se žykawow, kotrež běchu na pomoz pschijěke, Dżěchorowska prenje a Huscżanska knjeża 2. myto dosta. Haschenje bě s tym jara poczežene, so žo Klingerowe pbžoły se 40 kołczow do hascherjow dawachu a jich slě roskałachu. 15lětna Hilžbjeta Zyżez je, kaž je žo żandarmej wusnała, woheń se samyžkom wjese wscheje pschiczinu założika.

* (Schuleŕ — žamomordaŕ.) W Lubanje žo 13lětny schuleŕ Wieczorek, hdyž starschej pschitomnaj njeběschtaj, wobwěžny. Wjazy pschestupjenjow dla měješche žo hólz poliziji pschepodacz.

* (Wulki woheń.) W nozy k 13. meji we wži Dražowizach pola Ssuschiz (Schüttenhofen) w Czechach wulki woheń wudyri, kotrymž žo sa krótku khwilu 40 hospodarskich twarjenjow sahubi. Mnoho pizy a tež skotu je žo žobu spaliło.

* (82 kołczow žo spaliło.) Ssobotu w nozy je njematy njedoczink w Hornich Kundraczizach pola Lubija mlynkej Domschej 82 kołczow spalił, kotrež žu 4000 hriwnow hódne byke.

* (Czežke njesboże s automobilom.) 18lětny žyn winowcho wikowarja Engmanna w Oppenheimje wutoru popołdnju s jenym chauffeurom a dwěmaj knjenjomaj s automobilom do Majnza jědżeche. Po puczu žo automobil pschecżižny a Engmann žo tak czežko rani, so bórsy po tym wumrje. Chauffeur je žo teho runja czežko ranił. Tej knjeni stej žebi jenož wobliczo wobodrěkej.

* (Skhorjenje pschi 12. sakskim pěschim artillerijskim regimencże w Metzu.) Sańdżeny pjatk mužstwa 1 bataillona z wobjedu rybowe kotelletty dostachu. Dwě hodżinje po wobjedże wulki dżěl mužstwa skhori. Lěkaŕ na to skhorjenych pschepyta a 104 muži do reverskeho lěkowanja wsa, mjes tym so žo 58 czežkoskhorjenych do lazareta dowjese. Khorym žo žrědki k wróczenju dawachu a hižo njedżelu móżesche žo 48 muži s lazareta puschczicz. Tež wschitzy druhi khori žu někotre dny posdżijscho wotkhorili.

* (Sajědojczenje s mloczom.) Wóžomlětna holczka jeneho wucżerja w Lugawje we wjeczornej Sakskej bě mloczowe kijechki k ducżu mydlisnowych pucherjow trjebała a žebi pschi tym krej sajědojczika. Po wulkich bolosczach je dżěczo wumrjeło.

* (Dżěczo žo spaliło.) W Lipsku małe dżěczi s jenym spiritužowym warjakom hrajachu. Do njeho spirituž linywschi jón sapalichu. Pkomjo žo drasty jeneje schěsczlětneje holczki popadny; dżěczo žo tak czežko wopali, so w hojeńni wumrje.

* (Tsjo żelesniży dżěłaczerjo žo pschejeli.) Póndżelu popołdnja žu žo pola Zantocha w pruskej Pólskej tsjo dżěłaczerjo, po żelesniży na žwoje dżěło duzy, se spěschnym czahom pschejeli a žo morili.

* (Czežke twarske njesboże.) Pschi twarje Lobjoweje zentrale w Pirnje je žo jena hluboka hrjebja sažypka. Dżěłaczerjej Schuster a Klemm žo s deskami a pjerschczu pohrjebaschtaj. Pioněrojo žu po dołhim sprózniwym dżěle dżěłaczerja Klemma morweho wuryli. Po lěkarjowym spósnaczu je žo wón pschi saženypnjenju sadużył. Sa Schusterom hischcże ryja; nadjiju žu spuschczili, so mohł wón hischcże żiwy bycz. Tsjo dżěłaczerjo žu žo lohko wobschkodżili.

* (Ssurowe njekhmanstwo.) Straschneho njeskutka, kiž je na žurowoscz dżiwich swěrjatow sapodobny, žu žebi strajkowazy dżěłaczerjo na żelesniży w Texażu w Amerizy dopuschczili. Woni bjes porokow žwědomnja žwojich dżěłazych towarschow s dynamitom do powětra wjerhnychu. Mjelczo do kótka lokomotivy dynamita natykachu. Maschinu do kólnje sczežechu, w kotrejž dżěłazy towarschojo s wjetscha pschebywachu, tam dachu lokowotivje rosbuchnycz, tak so móżnje sakuskny a so bě na milu daloko žkyschecz. Kólnja s dżěłaczerjemi do powětra slecża. Hnydom bě 25 dżěłaczerjow morjenych a sbytkni hrosnje swohidżeni. Nad tymle djabolskim skutkom žu žo po zykej Amerizy rosbudżili.

* (Japanske wótczinstwo.) Japanszy žu žlepje podaczi žwojemu khěżorej. To druhdy mjesow njesnaje. Tak dyrbjesche na staziji Modżiji psches pschehladanje pschedstajeneho stazije khěżorski czah pol hodżiny czakacz. Pschedstejiczeŕ, so by žo psched khěżorom samolwił, žo mori s tym, so žebi żiwot rospró. A khěżor žo na jeho pohrjebje psches wulkeho dwórskeho knjesa da sastupicz. — W japanskim měsczе Obazy wudyri woheń a psches 5000 khěżow, mjes nimi tež jena schula, žo spali. Schulerjo, žwoje žamžne żiwjenje na to wažo, žo prózowachu, khěżorowe podobizny s wohnja wutorhnycz. A ani jedna jeho podobizna žo njespali, sa to pak — — dwaczeczi schulerjow. Na to měješche žo tutym rjekam pomnik stajicz. Rektor Kinžinskeje universitty napiža nastawk, w kotrymž poczinanje schulerjow a skutk żelesniskeho pschedstejiczerja mjenuje byzantinismus, to rěka pschehnate žo pokorjenje. Ale na to žo njeżměrna hara sebra. Wschitke nowiny žo do rektora dachu a studencza žo jeho wotrjeknychu (jeho bojkotowachu), žebi žadajo, so by do pensijona žo dak. To žo tež sta.

Wužudżenja.

Khostanska komora. Prjedawscha feldwebelska żona Emma Antonia dżělena Büttnerez rodż. Illnerez s Budyschina měješche žo dla pschekschiwjenja a dla falschowanja liszciny samolwicz. Jejny prjedawschi muż je žo loni wot njeje dżělicz dak. Tehdy je žebi wona żiwjenje wsacz spytała, žo s petrolejom polawschi a žo potom sapaliwschi. Wona žo wusna, so bě žebi wot żony samkarja Bobaka w Budyschinje cżažnik s rjeczasom pożczika a jón hnydom sa 7 hriwnow sastajika. Hdyž žebi Bobakowa žwój cżažnik wróczo żadasche, jej wobskorżena list wot žwojeje žotry Kschižanoweje pschinježy, w kotrymž ta wobžwědczi, so je jej wobskorżena cżažnik na khowanje dała. Kaž Bobakowa posdżijscho shoni, bě wobskorżena tónle list žama napiżała. Büttnerowu k jastwu na 5 dnjow sažudżichu.

⨯ Czeladnikaj Quanter a Lätsch na knježim dworje we Hluschinje běschtaj měch wowža pschekschiwiloj. Dżěłaczeŕ K. E. Lukasch s Wujerja žo jimaj podtykny, sa podżěl wuwikowaneho pjenjesa wowž pschedacz. Wón jón konjazemu wikowarjej Menzelej w Lubiju sa 7 hriwnow poskicżi. Temu žo wěz podhladna sesda a wón ju teho dla poliziji k wjedżenju da. Lubijski kawniski žud Quantera k 20 hriwnam a Lätscha k 25 hriwnam pjenježneho khostanja a Lukascha dla pschekhowanja k jastwu na 1 tydżeń sažudżi. Jenož Lukasch žo pschecżiwo wužudej powoła, tola žo jeho powołanje saczižny.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstskim měsczе 2

telefon 499

žo sa

lěpsche a najwožebnische dżěła najlěpje porucża.

Wjazy króczo mytowany. — Saložene 1899.

Pschimerne placzižny.

Sbuczelna kruwa
blisko k czelenju je na pschedań w Komorowje cziško 12 pola Klukscha.

Kruwa
blisko k czelenju je na pschedań w Holeschowje cziško 14.

Sofy,
pjerate matrazy,
nakladżenske matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pschi žitnych wikach.

Trjebany sofa
— a wschě **nowe meble** —
mataj tunjo na pschedań
C. Kubasch & Co.
w Budyschinje na Scharfenweg czo. 1
pódla kronprynzowskeho mosta.
Sofy a **matrazy** doma a swonka doma pschepólstrujemoj.
Najlepscha kupowarnja
barbjenych meblow.

Sofy
a
matrazy
we wulkim wubjerku
porucza
C. A. Pietsch,
žedlarski mischtr
na lamjentnej haży 18
(niže krony).

Awkzija.
Tsecži dżeń žwjatkow dopołdnja wot 10 hodżin budże žo w Njeżwaczidle czo. 59 njedaloko dwórnischcza 1 kóń lohkeje wuherskeje raży, 1 lohki wós k wujesdżenju, 4 lohke khomoty, pschikrywy a wschelaki druhi konjazy grat se sawostajenstwa k. Schöny na pscheżadżowanje pschedawacz.

W Raschowje je nowa **khěża** cziško 19 na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Khěża
na Židowje cziško 133 na Szkonoborschczańskej drósy s pjeczimi wobydlenjemi a żadowej sahrodu je hnydom na pschedań.

1911
Dürkheimske
wino žo nětko jako tsecza druzina tuteho dobreho lětnika toczi a pschedawa.
Pawoł Giebner,
winowa pschedawarnja
winowa korczma
na bohatej haży 18,
s nutskhodom na theaterskej haży.

Piza a žlanje pschedawa žo
29., 30. a 31. meje.
Skasanja žo hižo tež prjedy pschijimaju. Jenož mjenowane tsi dny žo pschedawa.
Knježi dwór w Borauezach.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski
wschěch žo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
kaž tež **laty, blidarske deski**
a wożebje **žuche tšeschne pschikryeża**
porucża
Franz Br. Mirisch
rězak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Wożebje wubjerne
kolane koży
žo derje a tunjo kupuja pola
Clemensa Ssmolerja (Schmaler)
w żelesowych klamach na bohatej haży 16.

Towarstwo Pomocy
za studowacych Serbow
zmeje srjedu po swjatkach, 29. meje 1912, swoju lětušu
hłownu zhromadźiznu
w Serbskim Domje w Budyšinje. Započatk pop. w 3 hodź.
Předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach.
Dokelž nasche požedženje na žwjatki padnje, žo teho dla tu njedželu ujewotdżerži, ale **23. junija** žo, da-li Bóh, saže poženje wotdżerži, na kotrež žo wschitke towarstwowe žobustawy wutrobnje pscheprosheja.
Pschedžydstwo.

Žiwnosez na pschedań.
Žiwnosez, něhdże 12 jutrow wulka, je w Dżěwinku na pschedań. 3. dżeń žwjatkow žo morwy a żiwy inventar pschedawa. Wscho dalsche je shonicz pola wudowy Marje Kulkoweje w Dżěwinku.

Wunoschne městno sa pilneho kowarja.
Kowarnja pschi hłownej drósy we Wojerezach, wot lěta 1842 s dobrym wobkhadom wobstejaza, ma žo s nowa pschenajecz. Wożebje wjele koni žo tam kowa, a tež hewak je měschaneho a ratarskeho dżěła dosez. Pschenaja žo wot 1. julija t. l. sa 350 hriwnow wob lěto s wobydlenjom. Samożenja sa grat a sklad je 700—1000 hriwnow trěbnych. Czi, kotsiž žo wo to sajimuja, njech žo wopraschcheja pod adreżu
Georg Valtin senior
in Hoyerswerda.
Wobžedżerka je mloda wudowa prjedawscheho wobžedżerja. Żeństwo njeje wusamknjena.

Kóń na pschedań.

Rjanu brunu belgisku kobłu ma na pschedań kubler **Schäfer**
w Semizach.

Trjebany wós,
sa kruwy žo pschihodżazy, je na pschedań w Bóschizach cziško 18.

Kuchatki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżełaczerske žwójby pyta hnydom abo posdżischo pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haży 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Mloda holza
sprawna a spěschna, žo do mlekeje žwójby pyta. Dalsche je shonicz pola **Marje Hennigoweje** we Wjeleczinje pschi torhoschczu.

Wustojny
rólny pohonez
žo pyta na **kujezim dworje we Kusy** pola Radworja.

Dżełaczerjow a dżełaczerki
do trajneho dżěła s dobrej mzdu pyta
porzlinowa fabrika H. Schomburga a žynow
w Margareczinej hěcże pola Budyschina.
Póst: Wulka Dubrawa.

Dżak.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheje horzolubowaneje dżowczicżki **Lydiki,** kotraż je žo nam tak sahe s tuteje czažnosze s mordarskej ruku wutorhnyka, hnuje naž, wschitkim tym, kotsiž žu nam pschi nahłym skhorjenju a wumrjecżu lubowaneho dżěsża s pomozu a troschtom k boku stali, žwój **najwutrobnischi dżak** prajimy, tež na tutym městnje dżakujemy žo s zykej wutrobu knjesej fararjej Waktarjej sa troschta połne prědowanje a wschitkim, kotsiž žu kaschcz nascheje lubeje dżowczicżki s kwětkami wupyschili a ju k rowu pschewodżeli, dżakujemy.

We Wětrowje, 23. meje 1912.

Hłubokosrudżena Piwarzez žwójba.

Pschiloha k czišku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. meje 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

20. meje 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	48—51	91—97
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	72—87
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—40	74—78
4. ßnadnje pizowane łóžđeje staroby	29—33	71—73
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	47—49	84—91
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	41—43	77—81
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	34—37	71—73
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—31	66—68
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—50	86—89
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—46	80—84
3. ßnadnje pizowane	37—40	75—78
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	62—65	109—115
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	56—61	96—100
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—54	90—94
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	57—58	74—75
2. mjaßne	54—56	71—73
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	69—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. meje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 24. meje 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	90	11	15
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	65	10	90
" nowa	10	75	10	88	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	38	9	50	9	30	9	60
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	30	10	50	10	—	10	20
Hróch	12	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	30	5	—	4	—	4	50
Butra . . . . 1 kilogr.	3	—	3	20	2	80	3	—
Pschenična muka 50 "	12	25	20	25	16	—	20	—
Ržana muka . 50 "	11	50	14	75	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 "	4	25	4	50	4	15	4	50
Ssloma . . 100 "	4	83	5	50	5	—	6	—
Prožata 1000 schtuk, schtuka . .	15	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	7	40	6	95	7	45
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	40	7	25	7	75
Pschenični gris	—	—	8	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 90 np. hacž 11 hr. 05 np., rožka wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 65 np., jeczmjeń wot 9 hr. 65 np. hacž 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 45 np. hacž 10 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr. 15 np. hacž 18 hr. 35 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 02 np. hacž 15 hr. 23 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

24. meje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 60 np. hacž 10 hr. 75 np. jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 50 np. hacž — hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 3 hr. — np. hacž 3 hr. 30 np., jeja (mandl)— hr. 98 np.

Wjedro w Londonje 24. meje: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje ßwjatkownicžku rano w 7 hodžinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin farar Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

2. dźeń ßwjatkow smeje rano w 7 hodžinach farar Räda němsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer němske a w 10 hodžinach ßerbske předowanje. Wobaj dnjej kollekta sa powschitkowny zyrkwiny fond.

Wěrowani:

S druhich wožadow: Ernst Emil Ducžka, kubleŕ w Malecžizach, s Marju Theresiju Langez w Bukojnje. — Hermann Bart, žiwnoscžeŕ w Porschizach, s Marju Marthu Thomaßez w Běłej Horje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Alma Elsa, Gustava Emila Venusa, mlynka w Hrubjelcžizach, dź. — Erich Alfred, Louisa Bjarnata Pawoła Jurscha, domjazeho rěsnika na Židowje, ß. — Selma Helena, Khorle Emila Wolki, fabrikarja w Hrubjelcžizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Hilžbjeta, Hermanna Kreczmarja, wucžerja w Budyschinje, dź. — Herbert, Franza Zitzmanna, kamjenjecžischcžerja w Budyschinje, dź.

S druhich wožadow: Hedwig Alma, Jana Augusta Scholty, žiwnoscžerja w Ssmochcžizach, dź. — Khorla August, Handrija Jurjenza, pohoncža we Łupoji, ß. — Pawoł Richard, Jana Augusta Klimanta, khěžerja w Nižej Wßy, ß. — Elsa Martha, njemandź. dź. w Rakezach. — Ernst August, Handrija Lejnerta, murjerja w Rakezach, ß. — Johanna Frieda, Hendricha Tittmanna, póstskeho póßelnika w Rakezach, dź. — Kurt Waltaŕ, Hermanna Hockera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, ß. — Gustav Erich, Augusta Helaßa, žiwnoscžerja w Pßowjach, ß. — Marja Johanna, Ernsta Augusta Wicžaßa, hospodarskeho pomoznika w Mjeschizach, dź. — Max Kurt, njemandź. ß. w Pomorzach. — Frieda Elsa, njemandź. dź. w Pomorzach. — Marja Martha, Bjedricha Hermanna Wicžaßa, žiwnoscžerja w Pschiwcžizach, dź. — Susanna Martha, Marczina Rudolfa Kleea, hatoweho najenka w Lemischowje, dź. — Hana Marja, Khorle Maxa Hajnka, wyschscheho schwajzarja w Hucžinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 17. dźeń meje: Alfred Ota, Khorle Augusta Rychtarja, żelesniskeho wothladarja w Tšélanach, ß., 5 l. 3 m. 28 d. — 19. Hana Marja Henczez, plokatncža pod hrodom, 68 l. 4 m. 3 d. — 21. Richard Alfred, Pawoła Alberta Bětnarja, dźěłacžerja na Židowje, ß., 5 m. 20 d. — 21. Henrietta Khristosez, rentu dostawatka pod hrodom, 65 l. 6 m. 20 d.

W katholskej wožadźe: 15. meje: Hanža swudowjena Madlencžowa w Budyschinje, 64 l. 4 m. 21 d. — 19. Mikkawsch Rjeczka, wumjenkat w Dźěžnikezach, 68 l. 6 m. 7 d. — 18. Augusta Hilžbjeta Engelkowa rodź. s Jeschki, wyschkowa wudowa w Gautzsch pola Lipska, 64 l. 11 m. 9 dn.

S druhich wožadow: Frieda, Handrija Wukascha, cžěßle w Stróži p. Rakez, dź., 4 m. — Pawoł Hermann Taffelt, tyschet w Rakezach, 29 l. 10 m. 27 d. — Ernst August, Handrija Lejnerta, murjerja w Rakezach, ß., 4 d. — Ernst Gustav Kielmorgen w Bukezach, 22 l. 3 m. — Bjedrich Hermann Broda, žiwnoscžeŕ w Błožanach, 50 l. 11 m. — August Jeremias, khěžeŕ w Budyschinku, 56 l. 5 m. 16 d. — Jan Bohumèr Behnisch, khěžeŕ w Klukschu, 73 l. 9 m. — Karolina Ernestina Miesnerowa w Hucžinje, 45 l. 7 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

Sswjatkownicžku smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin farar Kschižan ßerbske a w 9 hodžinach němske předowanje.

2. dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodžin farar Kschižan němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$9 hodžin ßerbske předowanje. Prěni a druhi dźeń kollekta sa powschitkowny zyrkwiny poklad.

3. dźeń budże rano we 8 hodžinach ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Sswjatkownicžku smeje duchowny Bójz rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodžinach ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske předowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam." Prěni a druhi dźeń kollekta sa powschitkowny zyrkwiny poklad.

2. dźeń ßwjatkow budże rano w 7 hodžinach němska spowjedź, duchowny Bójz smeje dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodžin ßerbske předowanje.

Ad. Räm sch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczišnowy sapiß žadacź.

Czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
schwedski dźeczel,
žołty dźeczel,
inkarnatski dźeczel,
luzerne,
timothejowu trawu,
najlěpje skhadźaza
porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Skład Vogtlandskich
gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje
dróhi cžišćo 5.
Gardiny, vitraže, story, kožowe pschikrywy, wuschiwanja, kožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow
po najtunischich płaczišnach. –

Kóslaze kože,

kaž tež **wschě druhe koże,**
howjase koże
a wowczu wołnu
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi serbsko-katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11
s napschećza „skoteje hwězdy".

Seradellu,
majß k sadźenju,
hejduschk,
kolij,
lupiny,
hroch,
woku,
žonop
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Hypothekske pjenjezy
wupožčuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Paul Kristeller

najwjetschi cžrijowy skład w Budyschinje
telefon 168 — na bohatej haßy 29
swój wulki skład wschěch družinow

cžrijowych tworow

sa mužskich, žónske a dźěczi

po zyle wołebje tunich płaczišnach dobrocžiwej kedźbliwosći porucza
Jeniczke pschedawanje swětoßławneje cžrijoweje družiny

„Mercedes"

po jenotnych płaczišnach **sa mužskich a žónske** po **12½ mk.**,
kaž tež ßławnych
dr. Diehlowych schkórnjow
sa khipre a khore nohi.
Wołebity skład trajnych a modernych
mužazych a žonjazych schkórnjow
po płaczišnach 4.50, 5.75, 6.75, 7.75, 8.75, 9.75.
Wuporjedzenje rucze, derje a tunjo. Serbski so rěcži.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)
ßedlarski mischtr
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 10 pódla Serbskeho Doma
porucza
pucžowanske tosche, pucžowanske koffry, žonjaze tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holežaze schulske tosche, hólčaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wicžne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.
Kucžowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**
matrazow s worzlowego grota.
Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Schkleńzu, porzlin, kamjeninu,

domjazu a kuchińsku nadobu

porucza
O. Purfürst
na Moltkowej dróhi 5.

Najlěpschi jědźny raj,
wulke ßwětłe ßoki,
krupiczki, jahły, buny,
běleny a njeběleny hroch.
Dale **k pizowanju kurjatkow**
łamany raj,
pizowanske jahły,
hejduschku sa kurjatka,
Sprattowu pizu
sa kurjatka,
Sprattowe
pßyczě tykanczki
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Ssuschene
kalifornske aprikosy,
italske prünelle,
běłene kruschwy,
italske brěžki,
kulojte ßuschenki,
franzowske kathar. ßlowki,
boßnjske ßlowki,
schipki,
figi,
datle,
měschany ßad
po wschelakich płaczišnach porucza
Khorla Preisser jun.

Mantle
a schlawchi
sa jězdne kola

dobreje hódnosćze, hižo po 2½ mk.
kaž wschě druhe **kolojězdne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**),
pschedawarnja kožanych cžerjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Najlěpsche franzowske Katharinske ßlowki,
kalifornske a boßnjske ßlowki,
kalifornske aprikosy,
brěschki a kruschwy,
kulojte ßuschenki,
italske prünelle,
měschany ßad
po wschelakich płaczišnach
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješčel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzhiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Czeho dla?

Nowe jěsdne koła spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschißłuschki a naruuanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Jeniczke po dobroszczi ßu

MAGGIowe bouillonowe kóstki

(5 kóstkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.)

rospuschcza ßo w kropje hnydom na ßłódnu mjaßowu juschku. Niczeho lěpscheho njeje.

Dostacz **we wschěch pschedawarnjach kolonialnych tworow.**

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,

kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu

porucza po najtuńschich płaczišnach

Otto Büttner

(měješčel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow a technischich wězow

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Restitutionski fluid

hoji rheumatismus, khromoscz konjow, najlěpschi poßylnjazy ßrědk pschi pschenapinanju.

Wschě

Kloßowe słótne lěkarske ßrědki.

Hrodowska haptyka w Budyschinje.

(Měješčel **P. Leidler.**)

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Załoz. 1870.

Módroczischcz, bluzowe tkaniny, koschle, trikotowe koschle, spódnje taille, spódnje ßukuje

po najtunischich płaczišnach.

Ia cžerjeńske rjemjenje s jadriweje kože

wschěch schěrjow,

konopjane a gumijowe schlawchi,

kaž tež wschě

techniske gumijowe a asbestowe wězy

najtuńscho porucza

Otto Büttner

(měješčel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow a gumijowych wězow

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Skład drainěrowanskich rołow

w Lětonju

porucza

drainěrowanske, wónzuchowe a wodowodowe roły, nilke žłoby, kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta,

s prěkuschkom a bjes njeho,

zementowe platy

wschelakich wulkosczow a mustrow,

sczinowe pleczenje

se sazynowanym grotom,

tšěschnu papu

wschelakich tołstosczow,

tšěschne namasanje „optimus“ a kamjentnowuhlowy teer.

Teerowe kótły s pschißłuschkom ßo pschepožczuja.

Groczane, sczinowe a papowe hosdze, hornczane ßudobje.

Brockmannowy pizowanski kalk

snamjenja A a B

po fabrikskich płaczišnach.

Emil Dietrich

w hosczenzu w Lětonju.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a pojedžuje, sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Pizowanski kalk

snateje wubjerneje druzhiny a **wschě druhe słótne lěkarstwa**

porucza

hrodowska haptyka

měješčel P. Leidler

w Budyschinje.

Rołowe separatory

tunje a dobre

a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi

porucza

Budyska zentrala rołowych separatorow

měješčelej:

J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Zieysch,

znduisti aktuar sw. ßkuzby

pschi nowych hriebjach 5

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeńskowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cžißło 177. —

Pschešadžowanje lezomnoscžow.

Visitne khartki

cžischczi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihicžischczerenja.

Jésdny plan železnizow.

platczazy wot 1. meje 1912 hacz do 30. septembra 1912.

Njedzelu a swjate dny tez 4. wosowa klaßa jésdzi.

Se Chorjelza do Drazdzan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,38	11,21	2,11	2,20	4,24	6,58	8,53	9,07	11,52
Rychbacha	—	—	4,40	—	—	8,10	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Nomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36
Bicjenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drazdzan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56	—

* Jésdzi jenoz kózdu sobotu.

S Drazdzan do Chorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Drazdzan .	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,25	5,31	8,10	9,45	10,47
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	6,01	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	—
Bistopiz .	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,45	11,29
Bicjenja .	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,43
Budyschina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	10,46	11,27	2,04	4,39	6,14	7,03	9,40	11,16	11,52
Nomorz .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija . .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,16	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa.

						Zu jenoj 2., 3. a 4. wosowa klaßa jésdzi.								
5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	S Kamjenza	7,35	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	12,04
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Pazinizy	7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12,37
6,11	9,09	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großröhrsdorfa	7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12,14

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Budyschina do Wjelezina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†	5,00○	5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,41	8,28	8,50§			9,41
Dészanikez	5,00†	5,08○	6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,49	8,40		§		9,49
Budestez	5,08†	5,14○	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,02§			9,55
Roswodez	5,12†	5,19○	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—		§		10,00
Do Wjelezina	5,19†	5,26○	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	9,13§			10,07

† Jésdzi jenoz na kózdym pschnim a poßlednim dzélanskim dnju w tydzenju.
○ Jésdzi jenoz na dnju 26. a 27. meje.
• Jésdzi jenoz na kózdym pschnim dzélanskim dnju w tydzenju.
†* Jésdzi kózdu sobotu, brjedu, njedzelu a swjate dny.
§ Jésdzi njedzelu a swjate dny jenoz wot 26. meje hacz do 25. augusta.
S Budyschina rano 5,58, ſ Budestez 6,10, ſ Wjelezina 6,21 jenoz w czasu wot 26. meje hacz do 25. augusta.

S Wjelezina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Wjelezina	—	6,05†	8,26	—	12,03	—	3,03	5,25	7,25	—	8,05	10,24
Roswodez .	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—		10,30
Budestez .	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,37	7,36	7,48	8,13	10,35
Dészanikez .	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,43	7,42	7,58		10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	6,50	7,49	8,09	8,22	10,48

* Jésdzi jenoz na kózdym pschnim dzélanskim dnju w tydzenju.
† Jésdzi jenoz na kózdym pschnim a poßlednim dzélanskim dnju w tydzenju.
†* Jésdzi jenoz kózdu sobotu, njedzelu a swjate dny.
S Wjelezina rano 5,02, ſ Budestez 5,14 jésdzi jenoz wot 26. meje hacz do 25. augusta.
S Wjelezina 5,55, ſ Roswodez 6,04, ſ Budestez 6,09, ſ Dészanikez 6,15 jésdzi jenoz na dnju 26. a 27. meje.
○ Jésdzi jenoz na dnju 26. a 27. meje.

Kamjenz-Halschtrow-Bistopiz.

S Kamjenza	5,45	7,43	11,30	2,03	7,02	
Halschtrowa	6,17	8,09	11,58	2,30	7,36	
Do Bistopiz	7,03	8,54	12,44	3,21	8,27	

Bistopiz-Halschtrow-Kamjenz.

S Bistopiz	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoczebusa do	9,01	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radmériz	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwocziz	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,12	12,36	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodischcza	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hucziny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja fast. . . .	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn. . .	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jésdzi jenoz 27. meje, 9. junija, 7. julija, 4. augusta a 1. septembra.
† Jésdzi jenoz njedzelu a swjate dny.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48*
Radworja fast.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza . .	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha . .	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucziny . . .	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodzischcza .	*†	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka . .	5,35	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz . .	5,42	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwocziz . .	5,49	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny . .	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radmériz . .	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz . . .	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija . . .	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

*† Jésdzi jenoz schtwórtk, abo hdyz je tehdy swjaty dzeń, dzeń przedy, hacz do konza augusta.
† Jésdzi jenoz njedzelu a swjate dny.
* Jésdzi jenoz w nozy 27./28. meje, 9./10. junija, 7./8. julija, 4./5. augusta a 1./2. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina . . .	5,20	7,46	9,20	11,55	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez . . .	5,26	7,53	9,26	12,02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Zidowa	5,30	8,58	9,31	12,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mal. Wjelkowa .	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja . . .	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khaßowa . . .	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeßwaczidla .	5,57		10,00		2,56		8,03		12,08
Scheschowa . .	6,04		10,07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa . . .	6,19		10,22		3,22		8,32		12,36†
Sdzarow . . .	6,26		10,29		3,29		8,39		12,43†
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Nemzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez . .	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóžda sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach do. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 22. | Sobotu 1. junija 1912. | Lětnik 71.

Reforma sakskich wučerskich seminarow.

Sakonje dawaza deputazija sakskeho žejma je žo, prjedy hač je do žwjatkow žwoje wuradźowanja pschetorhnyła, ſ reformu sakskich wučerskich seminarow saběrała. Po knježerstwowym wobsamknjenju měł žo wučbny khód wo jene lěto podlěschicź. Seminarska wučba dyrbjała po tajkim žydom lět tracź. Přenje pjecź lět dyrbja zhromadnemu wědomostnemu wuwučenju złużicź, kotrež žo ſ ryžowanjom, hudźbu atd. wudospołnja. W schestym a žedmym lěcźe dyrbja žo potom wučomzy wo wunoschku pruhowanjow po žwojej wobdarjenoscźi do wotdźělenjow, do rěčnisko-stawisniskeho, pschirodomathematiskeho, do zusorěčneho a techniskeho wotdźělenja dźělicź a žo we wobmjesowanym wobžahu do eksaktneho wědomostneho myślenja a dźěłanja sawjescź. Sa wschitkich wučomzow dyrbi wučba w němskej rěči a literaturje zhromadna bycź.

Sakoń k potłóčenju pčołazych khorosczow

je do swjatkoweje rady doschoł. Jedna žo wožebje w přenim rjedźe wo naprawy psche hnicźe czerwja, ſ kotrymž němske pčołarstwo czežko schkoduje. Hdyž žo jedyn kołcź ſ 20 hriwnami wobliczi, by w Němskej w kołczach 5 milijonow hriwnow sakoženych było. Wunoschk pčołarstwa w němskim khěžorstwje něhdźe 3 milijony hriwnow wob lěto wucźinja. Dla njepschihódneho wjedra a njedožahajoseje pastwy sa pčołow je pčołarjenje poslednje lěta khětro woteběrako.

Nowe powětrowe łódźe sa němske wójsko.

Němska pyta na pschemo ſ Franzowskej powětrojěsdźenje we wójsku spěchowacź. Jena Zeppelinska łódź, 140 metrow dołha, a jena Parsevalska łódź, 80 metrow dołha, budźetej žo w juniju pruhowacź a žo potom pschewosmjetej. Němska ma nětkole 10 kólnjow sa powětrowe łódźe, mjes nimi tśi wojerske dwójne kólnje w Metzu, Kólnje a Königsbergu. Pódła teho žu w Hamburgu, Johannisthalu a Friedrichshafenje dwójne kólnje k hospodowanju powětrowych łódźow pschiprawjene. Jednore kólnje namakaju žo w Düsseldorfje, Frankfurcźe nad Mainom, Badenje a Gotha.

Wotmyślenje pschecźiwo Elsaskej a Lothringskej.

Hač dotal je žo měniło, so je hroženje khěžora Wylema wo pschisamknjenju khěžorstwoweju krajow Elsaža a Lothringskeje k Pruskej jenož wuras rosmjersatoscźe był. Nowiny „Elsässer“ pak nětko pišaju, so žu psched tym w swjatkowej radźe wuradźowanja byłe, w kotrychž je žo nadrobnje praschenje pscheměnjenja Elsaskeje a Lothringsteje do pruskeju provinzow rospominał.

Bayerska je pjecza ſ tym wuměnjenjom do teho swolicź chcyło, so by žo jej powinoscź na nakłady sa Straßburgsku universitu spuschczika a so žměła žwojich wojakow, kotrychž w Lothringskej wudźerżuje, domoj swołacź. Te žame lěpschiny žu žo tež Badenskej, Saskej a Württembergskej pschilubike, tak so bě wscho pschihotowane: Elsaska a Lothringska byschtej dwě pruskej provinzy tworikej, ſ kotrejuž by kóžda na czole wyschscheho presidenta měła. Wuradźowanja žu w tym czażu byłe, hdyž sliczbowanska komišija elsasko-lothringskeje 2. komory rossudźi, 100,000 hriwnow sa khěžorski fond sapowjedźicź. Tehdy žu w Barlinje rjekli: „Chzedźa-li w Elsaskej a Lothringskej powalenje konstituzije, móża dale tak cźinicź, kaž cźinja, a do schěsćź njedźel budźe to hotowe.“

„Elsässer“ dodawa, so žu někotsi elsasko-lothringscy sapósłanzy powjesćź wo tym dostali, schtož žo pschihotuje.

Sympathije elsasko-lothringskich hudźbnych towarstwow sa Franzowsku.

Internationalny hudźbny žwjedźeń w Parisu je Elsasko-Lothringskim sažo ras składnoscź dał, žwoje franzowske smyślenje wobžwědczicź. Ssobustawy elsasko-lothringskich hudźbnych towarstwow běchu w paradnej uniformje a se žwojimi khorhojemi do Parisa pschischłe. Pschi jich konzercźe Parišske wobydleŕstwo jich pschednoschkam se jahorjenjom plazasche. W Tuilleriskej jahrodźe Elsasko-Lothringscy do cźaha sastupichu, kotryž nimo presidenta Fallieresa cźehnjesche. Na cźahu žo 45,000 woßobow wobdźěli. Wjele khorhojow žo žobu wjedźesche. Elsasko-lothringske towarstwa sa žobu dźěchu, a president republiki žo pšched kóždej elsasko-lothringskej khorhoju pokloni, schtož kóždy krócź wopraw-dźity wichor jahorjenja sbudźi. Njepschestawajcy wołachu: „Sdawa Elsaßej a Lothringskej!“ Elsasko-Lothringscy wotmolwichu: „Sdawa Franzowskej!“ Najwyschsche juskanje nasta, hdyž Rosheimska kapała nimo cźehnjesche. S njej jena něhdźe dźeßaczlětna holza w elsaskej narodnej drascźe dźěsche a pódła njeje jedyn offizěr ſ nahim mjeczom krocźesche. Najnadpadniscze bě wusnamjenjenje, kotrež president republiki Elsaskim a Lothringskim wopokasa.

Nowe žadanki sa italiske wójsko.

Italski wójnski minister 60 milijonow frankow k sawjedźenju noweje tśělby, minister wójnskeho łódźstwa 21½ milijona sa twar torpedowych cźołmow a powyšenjenje mužstwa wot 31 000 na 33 000 muži žadataj.

Pschescźěhanje Italskich w Turkowskej.

S łódźu žo wupokasani Italszy po nječim psches Brindisi a Neapel do žwojeje wótcźiny wrócźeja. Turkojo žu jich zyle wurubili. S hroženjom turkowskich sastojnikow žu dyrbjeli žwoje poslednje nalutowane pjenjesy wudacź.

Po italskich nowinach žu Turkojo wupokasanych Italskich pschescźěhali. Pschi asiskim brjosy žu tśjoch italskich dźěłacźerjow skónzowali.

Hdyž je franzowska łódź „Caucase“ se Smyrnaskeho pschistawa se 60 wupokasanymi Italskimi wujeła, je žo ſ wobtwjerdźenjow dwójzy do njeje tśeliło. Kuli stej psches łódźine scźežory leczo tśizeczi metrow dale łódźe do morja padnykej. Łódźiny kapitan je wo tymle podawku franzowskemu pósłanzej rosprawu podał, kotryž je pschecźiwo temu pola turkowskeje wyschnoscźe protestował. Pšched nětkotrymi njedźelemi žu Turkojo w Ssmyrnje hižo do łódźe „Texas“ bjese wscheje pschicźiny tśeleli a ju tak wobschkodźili, so je žo potepika. Pschi tym je žo wjetscha liczba pucźowarjow tepika.

Sbězk w Albanskej

je ſ nowa wudyrił. Albanszy, kotrychž žu italszy a awstrisźy agentojo ſ brónjemi wuhotowali, žu pschecźiwo turkowskemu knjejstwu postanyli, dokelž turkowske knježerstwo njeje žwoje žlubjenja dopjelniło. Ssydom splahow Miriditow je žo k sbězkej pschisamkło. Wulka cźrjóda sbězkarjow je serbsku wjeß Debar nadpadła a wurubiła.

Rosdžělenje Turkowskeje.

Setkanje tšjoch wyßokich jendželskich knjeżerstwowych sastojnikow, egiptowskeho hłownyho komandanta lorda Kitchenera, ministra wójnskeho łódźnistwa lorda Churchilla a ministerstwoweho pschedßydy lorda Asquitha, na kupje Malcze je kedźbliwosć politiskeho ßwěta na ßo wobrocziło. Italske a franzowske nowiny w puczowanju tšjoch jendželskich lordow do Malty wuras khutnych wójnskich pschihotow pschecziwo Němskej widźa. Franzowske nowiny „Echo de Paris“ praja, so budżetaj ßebi jendželski ministerstwowy pschedßyda Asquith a łódźstwowy minister Churchill na ßwojej jěsbje po ßrjedźoseńskim morju też tuniski brjoh a wołebje tamnischi franzowski wójnski pschistaw Biserta wobhladacź, ho byschtaj s franzowskim knjeżerstwom hromadże skutkowanje jendželskeho a franzowskeho wójnskeho łódźstwa w ßrjedźoseńskim morju studowałoj.

Turkojo ßo saßo na Asquitha a Churchilla hrěscha, so staj ßebi wotmyßlikoj, kupu Kretu wobßadźicź. Wo tym je ßo s Italskej a Ruskej pjecza pschesjednosć dozpika. Italskej je ßo sa to pjecza wobßedżeństwo kupy Rhodos a Ruskej ßwobodny pschejěsd ruskeho wójnskeho łódźstwa psches Dardanelle pschilubiło. Woprawdże na Malcze hižo schtyri jendželske bataillony hotowe steja, so bychu ßo na kretiski brjoh wußadźiłe. Pschiczina k temu by ßo lohko namakała, dokelž chze kretiski eksekutiwny komitej sjednoczenje Krety s Grichiskej hnydom pschewjesć. Awstriska a Němska njebudżetej pschecziwo tajkim wuczinjenjam niczo czinicź chzyć, a Franzowska ßo do tych wězow nochze tykacź, dokelž nochze s Němskej hromadże hicź, a dokelž ma w Marokkowskej dosć dźěła, so by ßo tam njepschecželow wobróła.

Turkowska ßo Ruskeje boji.

W Konstantinoplu ßo bóle Ruskeje dyžli Italskeje boja. Turkowske knjeżerstwo měrniwym ßłowam ruskich diplomatow njewěri a teho dla je wschě pschihoty pschecziwo nadpadej ruskeho wójnskeho łódźstwa na Konstantinopel czinilo. Hdyž ßrjedu w nozy někotre płachtate łódże s Czornego morja do Bosporuża sajědżechu, ßo mużstwa bajohowych wobtwjerdżenjow alarmowachu, dokelž ßebi komandant myßlesche, so ßo ruske łódźstwo bliži. Hdyž běchu Turkojo wjazy krócź s kanonow wutsělili, ßo smylka dohladachu.

Bojosć Turkow psched Ruskej njeje zyle bjes pschiczinow. Pschi poßlednim wopycze ruskeho zara w Italskej ßu ßo wschě praschenja balkanskeje politiki rospominałe a ßo spósnało, so ßebi tam ruske a italske interesy napscheczo njesteja. Na wopak bě jaßne, so interesy Ruskeje a Italskeje wotmyßlenjam Awstriskeje a Němskeje napscheczo běża. Pod tutymi wobstejnosczemi stej Ruska a Italska pschesjene pschischłej, ßebi ßwoje interesy na Balkanje pschecziwo kóždemu schkodowanju psches Němsku a Awstrisku saruczicź. Psches tule pschesjenosć je k ruskemu pschecželstwu mjes zarom a italskim kralom dóschło, hdyž staj spósnałoj, so mataj hromadże wjele sympathijow a też někotre antipathije.

Wojowanje w měsczе Fezu.

Marokkowszy sběžkarjo ßu ßwjatki psched Fez pschiczahnyli a murju roskamawschi ßo do města dobyli. Franzowsojo jim napscheczo stupichu a jich wróczo honjachu. Dwě moscheji, do kotrejuż běchu sběžkarjo czekli, ßo bombarděrowaschtej a ßo wupusczischtej. Sběžkarjo ßu wjele ludźi shubili. Liczba padnjenych na franzowskej stronje je pjecza ßnadnischa, tola njeje hischcze snata. Po żadanju roskasowarja nad franzowskim wójskom, generala Lyauteya, ßo franzowske wójsko w Marokkowskej na 48,000 muži poßulni.

Fez ßu koło wokoło sběžkarjo wobstupili. Woni ßu pjecza 15000 muži ßylni a ßu ßo rosßudźili, Feza na kóždy pad ßo smozowacź, a dokelž je ßo jim pschi poßlednim nadběhu schlacheczіło, ßo psches murju do města dobycź, Franzowsojo pschichodnemu wojowanju se staroscżu napscheczo hladaju. General Lyautey ma we Fezu něhdże 6000 muži pod ßobu. Tole wójsko drje doßaha, město dżerżecź, tola wono je pschemałe, so mohł s nim wupady pschecziwo wobléharjam czinicź.

Wo ßwjatkownym wojowanju ßu póßli do Tangera mjes tym nadrobnische powjesce pschinjeßli. Po nich ßu tydżeń do ßwjatkow ßo sběžkarjo wokoło Feza shromadźili, so bychu ßo do njeho dobyli. So by ßo jich wotmyßlenju sadźěwało, ßobotu do ßwjatkow po pschikasni generala Lyauteya general Moinier s tšjomi bataillonami pschecziwo sběžkarjam wuczahny. Tola Franzowsojo běchu hižo pschihódny czaß pschepaßli. Njepschecżel hižo ßobotu wjeczor do Fetuskich wrotow tšélesche. Bórzy běchu salwy na stronje schtwórteho bataillona ßłyschecź, kotryż wot někotrych dnjow pod roskasowarstwom hejtmana Fallerta na hórzy Ben Honar, tsi kilometry s ranja města, stejesche. W tym ßamym czaßu sběžkarske czrjódy pschi wrotach Bab Gissa k městu postupowachu. W 11 hodźinach bě w tychle tšjoch stronach mózna tšélenza, a bubot kanonow praskotanje Lebellskich a Groskich tšélbow wobknjeżesche. Wo pok nozy na tšěchu khěże stupich, s kotrejež bě město pschewidżecź. Jez w měßaczkowym ßwětle leżesche. Koło wokoło njepschestawaze ßapotanje tšélbow a tšélenje kanonow napohlad wohnjoweho wěnza dawasche. Město je dla nahkosczе městnosczе pschi wrotach Fetu a Sidi-Budjida wurjadnje czeżko sakitacź. Sběžkarjo to wuwużiwajo s kopaczemi a kilopami murju pschekopachu a ßo psches nju do města dobuchu. Horze bědżenje mjes nimi a wojakami, tam strażowazymi, nasta. Sběžkarjo ßo po zykłym delnim měsczе wupschestrěchu, woni ßo w jenej moscheji saraczichu a wot tam derje kryczi do franzowskich wojakow tšélachu. Też někotre domy ßu woni wurubili. Bataillon zusobneje legije a kolonialni wojazy s kanonow tšélejo sběžkarjow s moscheje wuhnachu a ßo potom sa nimi hacź psches rěku Sebu puschczichu.

Pschi wojowanju w Fezu ßu Franzowsojo 43 morwych a 70 sranjenych měli.

Wulke manevry w Grichiskej.

W poknóżnej Grichiskej blisko turkowskich mjesow 40,000 muži grichiskeho wójska manevry wotmëwa. Grichiske wójnske łódźstwo, wobstejoze s dweju panzerowaneju kschižakow, tšjoch saniczakow torpedowych czołkmow a tšjoch transportskich łódżow, je hižo do theßaliskich wodow wotjěło, so by s krajnym wójskom sjednoczene manevry wuwjedło. Mórske manevry budża někotre njedżele tracź. Hdy by ßo mjes tym Ruska do wójny s Turkowskej sapletła, by grichiske wójsko hnydom hotowe k wójnje pschecziwo Turkowskej było.

Strajk pschistawnych dźełaczerjow w Londonje.

Dla někotrych dźełaczerjow, kotsiž nochzychu do dźełaczerskeje organisazije sastupicź, 150,000 pschistawnych dźełaczerjow w Londonje strajkuje. Loni pschi jich strajku Londonske wobydlerstwo do wulkeje nusy pschińdże, dokelž njemóżesche żaneje zyroby s łódżow dostacź. Tón krócź ßo wosy, kotrež mjaßo a druhu zyrobu s łódżow do města woża, s polizistami pschewodżeja. Na tajke waschnje njeje ßo sastaranje Londona s zyrobu pschetorhnyło, a płaczisny njeßu ßo hacź dotal powyschike. Strajkowarjo ßu hižo nadźiju spuschczili, so tón krócź ßwoje żadanja pscheczischcza. Czrjóda strajkowarjow je do polizistow, kotsiž jedyn zyrobowy transport pschewodżachu, blesche a kamjenje mjetała. Polizistojo ßu dwanacże woßobow sajeli.

Poßylnjenje ruskeho wójnskeho łódźstwa.

502 milijonow rublow ma khěżorstwowa duma sa ruske wójnske łódźstwo pschiswolicź. Ruske knjeżerstwo je se ßwojej żadanku wjele pschecziwjenja namakało. W nowinach „Nowoje Wremjo“ ßo praschenje rospomina, hacź budże ßo natwarjomne łódźstwo też s němskim měricź móz, a na tole praschenje ßo ně wotmolwi. Městoadmiral, wulkowjerch Alexander Michajlowicź, khěżorowy ßwak, a spěchowar ruskeho powětrojěsdżenja, ßo pschecziwo twarej hobrskich bitwiskich łódżow Dreadnoughtskeho typa wupraji, kotrež ßo njebudża wjazy sa dżeßacź lět trjebacź móz. Pschi nětczischich manevrach jendželskeho łódźstwa je ßo jenemu lětarjej poradźiło, jedyn paket na łubju hobrskeje wójnskeje łódże „Orion“ czißnycź se żortnym napißmom: „Sczelu postrowy a 300 puntow dynamita; nadźiju ßo, so „Orion“ njebudże dołhi czaß wjazy k wojowanju kymany.“

W dumje ßu też wo krajnym sakitanju wótrje ßudźili. Wobtwjerdżenja pschi narańschim morju ßu sestarjene, generalojo jenoż sa wulkej mšdu hladaju, a dwaczeczi lět stare, w dwěmaj wójnomaj pschetrjebane tšélby njeißu dawno wjazy k służbje kymane. Artillerija nima dosć granatow, wójnske ministerstwo a generalny stab njejsstej wjele hódnej, a wójsko njeje hischcze dołho sa wójnu kymane.

Presidentiske wólby sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki.

Nětczischi president sjednoczenych statow, Taft, ma czeżke bědżenje s priedawschim presidentom Rooseveltom wo presidentstwo wubědźicź. Pschi wuswolenju wólbnych mużow, kotsiž presidenta wola, je Roosevelt poßlednje njedżele wschudże s wulkej wjetschinu nad Taftom dobył.

Revoluzija w Mexiku.

Knjeżerstwowe wójsko je pola Rellano wulke dobycze sczinilo. Sběžkarski general Orozco je se ßwojimi 8000 muži 4000 muži shubił. 2000 muži je ßo rospjerschiło a czeka. Sběžkarjo ßu wjele

mostow a żelesnizow wupuszili. General knjezerstwoweho wójska Huerta je inżenieurow wupóßłał, so bychu je s nowa natwarili. Sa cżękazymi sbężkarjemi je żo kavallerija póßłała.

Sbężk Czornochow na Kubje.

Czornochojo na Kubje żu pschecżiwo knjejstwu běkeho wobydlerstwa postanywschi republiku czornochow wuwołali. Woni żu derje wobronjeni a jich liczba stajnje pschibjera. Wobżedżerjow zokrowych plantażow w provinzy Oriente żu napominali, so bychu dżękacż pschestali, dokelż bychu hewak fabriki spalili a plantaże sapuszili. Sbężkarjo żu na wschelakich městnach żelesnizy a telegrafy wupuszili. Běli w rańschej provinzy żu do městow roszcżękali. Dokelż wobżedżerjo amerikanskich plantażow njeiżu żaneje pomozy pola kubaskeje wyschnoszcże namakali, żu komandanta amerikanskeho łódżstwoweho sastanischcża w Guantanamo proßyli, so by namórskich wojakow na brjóh wußadżił. Jenu amerikansku fabriku żu sbężkarjo wupuszili a maschiny skónzowali. Pola Parrala żu sbężkarjo do knjezerstwowych wojakow srasyli a pschi tym wjele ludzi shubili. Wjednik sbężkarjow, Estenoz, je żo pjecża sa präsidenta noweje republiki wuwołał.

Bóh wjedże.

(Pokraczowanje.)

To prajiwschi żo Hana sa durjemi shubi, prjedy hacż bě żo Hańża s njeju roszżohnowacż mohła.

Lědma bě żo Hana do żwojeje wożebnoje a wubjernje wutepjeneje stwy wróczika, a hnydom sawoła k żebi żwoju stwinsku holzu a wuhladawschi ju na prosy tak krucże na nju pohlada, so wboha Herta sblědny.

„Poßkuchaj, Herta", Hana wotrěcża, „czemu mi njeiży żama dokkadnje wupowjedała, kak żo wbohej Hańzi wjedże?"

„Ach, tule schpak tczi!" żebi Herta pomyßli a żo trochu směrowa.

„Knjeżna", wona bojasliwje wotmolwi, „njemóżach wo tym powjedacż, dokelż je mi to Hańża krucże sakasała, runjeż budżich to jara rad scziniła. Dokelż pak scże wy, knjeżna, każ żo sda, wot njeje żameje hižom nęschto shonili, żmém ja to dopowjedacż a wam powschitkownje nimo měry hubjene wobstejenja spósnacż dacż, w kotrychż ta wboha holza nętkole je."

„Tak, Herta, pschebywajo nętkole pola njeje horjeka żym s najmjenscha nękotre najważnische węży shonika. Tola kak je żo to stało, so stej njesbożownej żónskej do tak wulkeho njedostatka pschischkej. Se wschitkich kutow jeju hubjeneho wobydlenja wudżera żurowa nusa. Nimatej żnadż s prjedawschich lěpschich cżażow niczo, schtoż byschtej mohkej sastajicż, so byschtej sa tak nabyte pjenjesy lěkarjej lěkarstwa wbohej khorej sapłacżiłej. Powjedaj mi wschitko żwěru a nadrobnje."

Duż Herta knjeżnje Hanje powjedasche, so bě knjeni Widakowa żona pschekupza była, kiż bě w njewulkim krajinskim mészcże pschebywał. Nimo Hańże běchu hischcże żyna, s mjenom Handrij, měli, kiż bě jara njeduschny hólz był. Dokelż bęschtaj starschej jara bohataj, wukubkowachu żo dżęczi hacż nanajstaroszcżiwscho. Herta żama bęsche wudowa po wucżerju a bě żo hischcże w schuli j Hańżu spscheczeliła, posdżischo pak żo psches nękotry cżaż żamo j Widakez dżęczimi shromadnje roswucżesche. Runjeż s wopręddka mało na to dżiwasche, żo posdżischo tola wo tym pscheżwędczi, so Handrij pschi wschitkej wobdarjenoszczi tola doszcż mało wuknjesche; jemu dżę myßle stajnje na zyle druhe węży dżęchu, kotrež ju, kiż drje bě młoda, ale doszcż rosomna a khutna holza, pscheżkapjachu a j hrósbu napjelnjachu. Posdżischo wschak żo pokasa, so mějesche jeje bojoszcż woprawdże dobru winu.

Hdyż bě Handrij, kiż żo pschekupstwu pschiwobroczi, dwazyte lěto a Hańża wożomnate lěto dopjelnika, nan jara cżeżzy skhori. Khoroszcż żo wuhojicż njehodżesche, a duż njemóżesche żwojeho dżęka wjazy sastacż. Teho dla dyrbjesche zyke wikowanje Handrij na żo wsacż, Hańża pak pocża wjele bóle, dyżli do teho cżaża, maczeri we wschelakich wobstaranjach w domje a w sahrodże pomhacż. Na dobo wschak Widakez pschekupstwo, kotrež bě pschezo jara derje żo cżiniło, njejabzy do boka dżęsche. Handrij żo po możnoszczi swucżeneho městna żwojeho dżęka sdalowasche, a hladasche radscho próżdnych wężow, so by, każ by prajił, se żwojimi najlěpschimi towarschemi, do kotrychż najwjetschi lěnjochojo żkuschachu, po hkupych a wostudkych staroszcżach wotpocżował. Wo tym pak, so bě pschi tym nanowa pokkadniza khětro jara cżerpika, sa zyły cżaż nichtó niczo shonił njebě.

Dokelż nan dżeń a hubjenschi bywasche a do sliczbowańskich knihi hladacż njemóżesche, dokelż pak mějesche pschi tym njerosomna macż njewobmjesowanu dowěru k żwojemu rospleńczenemu żynej, móżesche Handrij njekhostany s pjenjesami brojicż, hacż runje jeho njeběchu.

Tak żo nęschto męßazow miny, tu żo khoroszcż stareho Widaka nahle shórschi s tym, so njesbożowny nan njenadżizy shoni, kak żo s jeho wobkhadom woprawdże ma.

Żane lěkarske wumjekstwo njemóżesche wbohemu khoremu ani strowoty wróczicż, ani żiwjenje podlějschicż. Hdyż bě Bóh jeho k żebi wsak, dóńdże na sawostajencj żónskej, jeho żonu a dżowku, hischcże druhe njepschedwidżane njesboże.

Schtoż běchu węży wustojni ludżo hižom dawno do cżaża wjedżeli, żo na poßledku sta. Klamy, kotrež běchu żo pod nawjedowanjom stareho schwarneho a cżestneho Widaka mnoho lět niz jeno derje dżerżake, ale tež dale sbożownischo wuwiwake, żo nętkole bankrota dla samknychu. Hdyż bě njesbożowna wudowa wo njeknicżomnym postupowanju żwojeho żyna shonika, bě hižom posdże, hacż so budżische hischcże dospoknemu materielnemu sahubjenju mohła wotpomhacż.

Ale schto nętkole Handrij sczini, kiż bě jenicżki tole sawinował? Njedżiwajo ani na srudobu żwojeje macżerje a żotry, ale jeno na żebje żameho hladajo a njemějo żaneje nadżije, so mohł żo jeho pschichod polěpschicż, żebi żam żiwjenje wsa.

„Wěso knjeni Widakowej żo njeżmědżesche porokowacż, so njebě żwojich dżęczi nabożniszy a kschesczijanszy wukubkała", Herta dale powjedasche, „ale w żamżnym mészcże bě mnoho druhich żonow, kotrež pschi kubkanju żwojich żynow mało na nabożnistwo dżiwachu. A runje s tajkimi hólzami Handrij najradscho wobkhadżesche a sorno njewěry w jeho wutrobje pschejara płódnu rolu nańdże.

„Duż Handrij na tak srudne waschnje wumrje, so by tak s pomozu kulki żo żwětneho żudnika a khostanja wußwobodżił; jeho macż pak a żotra běschtej nętkole na dobo w nusy a w hubjenstwje, mjes tym so běschtej prjedy poknemu bohatstwu a powolnoszczi pschiwukkej. Njenaproscheni wěriczeljo sebrachu wschitko, schtożkuli żo sebracż hodżesche, a runjeż mějachu prawo na to, mózachu tola trochu żmilnischi bycż napschecżo wbohimaj njesbożownymaj żónskimaj, kotrymajż jenicżzy telko sby, schtoż bě na najpokornische a najjednorische żeżiwjenje nusnje trěbne."

Hańża pschija rad, haj jara rad, Hercżiny a jeje macżerny namjet, kotrejż żlubischtej, jej ruczne dżęka wobstaracż, dokelż bě żo młoda holza w nich hižom dawno jara wudospokníka.

Tež knjeni Widakowa, schtoż mózesche, żwojej dżowzy pschi dżęle pomhasche; wěso běchu pschetrate njesboża jeje mozy bjes maka zyle dowucżerpake, a to cżim bóle, dokelż hižom młodostneje wutrajnoszcże a wutrobitoszcże wjazy njemějesche, kotraż żo kóżdeje, żamo najżłabschejе nadżije pschimnje.

Na poßledku, każ żo to s wjetscha stawa, namakachu żo tež tajzy ludżo, kiż żo s hanjenjom a s njedowěrjenjom tež wo to starachu, wbohimaj njesbożownymaj żónskimaj jeju cżerpjenje hischcże pschisporjecż. Jich lescże běchu tak wuschiknje powleczene, so s nimi żamo hischcże lěpje smyßlenych k temu nawabicż wjedżachu, so khudżinkomaj dżęko sapowjedżichu. Hdyż bě jimaj nętko lóscht najbóle saschoł, żo knjeni Widakowa rossżudżi, żo do hkowneho města pscheżydlicż, myßlesche żebi mjenujzy, so tam wobej skerje dżęko namakatej, dokelż jeju tam nichtó njesnajesche. Woprawdże żo tež s wopręddka sdasche, so żo nętko jeju nadżije dospołnje dopjelnja.

Lědma mjenujzy běschtej wopuschczenej żónskej do żydkoweho města dozpękej a żo do żwojeho wobydlenja w małej drje, ale pschistojnej khęży sczahnykej, a hižom hnydom żo jimaj mnoho dżęka dosta. Duż żo sta, so żo woprawdże żamo zyle spokojom czujeschtej se żwojim dóńtom, kotrehoż bęschtej na tute waschnje w zusbje dozpikej.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche żrjedu po żwjatkach w „Sserbskim Domje" żwoju lětuschu hłownu shromadżisnu, na kotruż bě żo 22 żobustawow sjeschło. Knjes pschedsydа farat Räda shromadżisnu po 3 hodżinach wotewri. S rosprawy pißmawjedżerja, knjesa seniora Skale, tuto sdżělujemy. Towarstwo je 32 lět żwojeho wobstacża dokonjało. S małych spocżatkow nastate je s Bożej pomozu pschibywało a rostło a je w tutych lětach drje cżische, tola wobstajnje a żwěrnje skutkowało. To móże żo s pschehlada spósnacż, kotryż pißmawjedżer poda. Samożenje Towarstwa je 25 000 hr. **pschesczahnyło, a podobnu summu je Towarstwo sa te lěta na**

studowazych wudźěliko. Shromaźisnje pißmawjedźeŕ sapiß pschedpołoži, w kotrymž je ſ zyłkych towarſtwowych aktow wuczehnjene a wopſchijate, ſchtó je wot Towarſtwa pomoz dostał, dale, ſchtó a kdy. Se sapißa je widźecź, so je sa 32 lět hromadźe 138 studowazych Sserbow podpjeru dostako. Wudźělena pomoz wuczinja hacź do teho lěta 20580 hr.; wysche teho je ßo někotrym studowazym, hdyž mózachu rukowanje abo wěſtoſcź podacź, hromadźe 5000 hr. požčiło. Se sapißa ßo dale spósnawa, ſo ßu wſchelazy podpjerani dostatu pomoz pak zyłu, pak ſ dźěła Towarſtwu wróćili, tak ſo mózeſche ßo saßo druhim potrjebnym poſkiczicź, někotſi ßu sapłaczíwſchi 100 hr. jako ßobustawy na czaß żiwjenja Towarſtwu pſchiſtupili. S požčenych 5000 hr. je 2000 hr. saßo wróčo sapłaczenych. Liczba nětcziſchich ßobuſtawow — 120 — dyrbi ßo dźiwajo na ważnoſcź Towarſtwa a jeho saměra jara ßnadna mjenowacź. Kóždy Sserb, kiž ſe ßwojim narodom derje měni, dyrbjał ßobuſtaw bycź a móże to też, dokelž je jeno jena hriwna pſchinoſchka na zyłe lěto!

Loni je Towarſtwo 600 hr. ſe sawoſtajeńſtwa njebo wudowy Wicźaſowcje w Janezach dostako, kotrež ßo k lětu wupłaczá. Pomozy je loni 20 studowazym 740 hr. pſchiſwolicź mohło.

Rosprawa pokładnika, knjeſa wuczerja Polana, ſdźěli, ſo je Towarſtwo 1419 hr. 6 pj. dokhodow a 110 hr. 97 pj. wudawkow měło, tak ſo je w pokładnizy 308 hr. 9 pj. wostako. Samoženje wuczinja 25135 hr. 20 pj. Sliczbowanje, wot dweju ßobuſtawow wubjerka pruhowane a pſchipósnate, shromadźisna sa dobre spósna.

S pſchecźow, kotrež ßo wuprajichu, spominamy na te, ſo mohło ßo pſchichodnje kóžde lěto nęſchto wjazy kapitaliżowacź, a ſo maja ßo tajzy Sserbja, kotſiž ßu prjedy pomoz dostawali a maja nětko ſ wonka Sserbow wunoſchne saſtojńſtwo, na wróczopłaczenje ßwojeje pomozy pominacź; też měko ßo huſczíſcho w nowinach na nasche Towarſtwo pokasowacź.

Po 4 hodźinach ßo shromadźisna skónczi.

S Budyſchina. (Napoleon pſched 100 lětami w Budyſchinje.) Sańdźenu ßrjedu je ßo 100 lět minyło, ſo je kněžor Napoleon I. na ßwojim czahu do Ruſkeje w Budyſchinje saſtał. Wobydlerjo Budyſchina jeho ſ wulkim sahorjenjom, piſkanjom a ſwonjenjom wſchěch ſwonow witachu. Na ſnutskownej lawſkej haßy měſchczańſzy grenaděrojo ſe ſmahowazymi khorhojemi, piſkanjom a bubnjowanjom pſched kněžorom paraděrowachu. Biſkop, kapitularojo, krajny ſtarſchi a druſy ßobuſtawy hornjołużiſkich ſtawow Napoleona postrowichu. W Pauliez (posdźiſcho Grützneręz) kněži běchu ſa njeho a jeho pſchewod ſtwy k pſchebywanju pſchihotowane. Napoleon pak, hdyž běchu ßo nowe konje pſched jeho wós pſchedpſchahnyli, dale jědźeſche. — Po ludowej powjedańzy je tehdy pod hrodom żona, czorna Hana rěkaza, bydliła, kotraž je ſ kſchidy pſchichod wěſchczíła. Ju je ßo Napoleon pjecza ſa ßwojim pſchichodom praſchał. Czorna Hana je jemu wotradźiła, do Ruſkeje czahnycź, dokelž by to ſa njeho ſ njeſbožom było. Napoleon pak njeje na wěſchczerzynu radu poßłuchał, ale ßo po Lubiſſkej dróſy na dalepucź podał. Każ bě ßo jemu wěſchczíło, tak ßo ſta. Rußojo Moſkwu ſapaliwſchi Napoleona a jeho wójſko ſ kraja wuhnachu. W nozy wot 13. do 14. dezembra 1812 kněžor w ßanjach pſches Budyſchin do Draždźan jědźeſche. Srudne ſbytki jeho wójſka hakle dwaj měßazaj posdźiſcho k ſakſkim mjeſam pſchicźahnychu. Bórſy ſa nimi Rußojo pſchińdźechu.

S Budyſchina. (Nowe pomjenjenje haßy.) Haßy pſchi lawſkej wěži, kotraž je hacź dotal „k ßerbſkemu kerchowej“ rěkała, ßu mjeno „młynſka wrotowa haßa“ dali.

— Tudomny pěſchi regiment cźiſło 103 je wutoru rano po żeleſnizy k tſělenju do Königsbrücka wotjěł.

— (Sajecźe jeneho njehornika.) Tele dny bě jedyn zuſy na Hrodźiſchku ßo na dźěczoch na njehorne waſchnje pſchepſchimał. Pjatk tuteho njekraßnika dźěczi na rybowej haßy wohladachu. Hdyž chzyſche jedyn poliziſt, kotrehož běchu na njeho kedźbliweho seźinili, jeho ſajecź, ßo wón do cźekanja da a bliſko walki do młynſkeje hrjebje skoczi. S pomozu druhich ludźi ßo poliziſtej poradźi, cźeknjenzo ſ młynſkeje hrjebje wuhnacź a ſajecź. Wón je 62lětny ſamkaŕ ſ zuſby, kotrehož ßu hižo dla njekaſanſtwa khostali.

— (Pólſki komitej ſa Łużizu.) Każ pólſke nowiny „Wiarus Polſki“ pißaju, je ßo njedawno pólſki politiſki komitej ſa hornju a delnju Łużizu a ßußodne provinzy ſałożił. Komitej ſ dwanacźe ßobuſtawow wobſteji. Tónle komitej ma drje nadawk, ßo wo to prózowacź, ſo bychu Polazy po Němzach rosproſcheni, ßwoju narodnoſcź njeſhubili. Nam Sserbam, kotrychž w ſchuli runje tak każ Polakow poßlednje lěta podtłóczeja, bychu tajke komiteje też jara wużitne było.

— Nasche knihowne towarſtwo je jara rjanu knihu ſ napißmom: „Se Sserbow ſańdźenoſcźe“ wudało. Spißał je ju k. farař Kſchiżan w Kotezach. Kniha nam powjeda, kotry lud je jako tón pěrni w naſchim kraju bydlił, kak ßu naſchi wótzojo do naſcheho kraja saczahnyli, ſchto ßu tu dźěłali, kak ßo żiwili a kak je ßo tutemu naſchemu ludej hacź do dźenßnjſcheho dnja ſeſchło. Ta kniha je jara ſajimawa, powjeda nam wjele, ſchtož hiſchcźe w żanych druhich ßerbſkich knihach njeje a budźe ßo wſchěm lubicź. Nadrobniſchu rosprawu hiſchcźe pſchinjeßemy. W pruſkich Sserbach je k. rosnoſchowař Sswětoſch sapoczał, ju rosnoſchowacź, a w bliżſchich dnjach ßo to też w ſakſkich Sserbach ſtanje. Ssobuſtawy knihowneho towarſtwa dostanu knihu darmo. Schtóż dotal hiſchcźe ßobuſtaw njeje, móże ßo pola rosnoſchowarja knihi ſa tajkeho ſamolwicź. Lětnje ma potom jenoż 1 hriwnu ſapłaczicź.

— (Łużiſki hudźbny ßwjedźeń.) We wojeŕſkej ſwuczowarni na Lubijſſkej droſy ßo ßobotu 1. a njedźelu 2. junija łużiſki hudźbny ßwjedźeń wotměje. Ssobotu popołdnju jón ſakſki prynz Jan Jurij ſ mandźelſkej wopyta.

— (Wo bliżſchim wjedrje.) Włóżne wjedro, kotrež je wſchěm roſtlinam jara hojiło a ſchkodu, ſ prjedawſchej ßuchotu naſtatu, wurunało, je po ſdaczu nimo. Po měnjenju wjedroſpytnikow maja ßo nětkole ßłóncźne czopke dny wocźakacź.

— (Ssněh.) Na hobrſkich horach w Schleſyſkej je ßo wutoru khětry ßněh pſchi 1 gradźe ſymy naſchoł.

— Pokhroma, kotraž bě pſched měßazom po ſdaczu we Łużizy je ſaſchła, ßo pſchezo saßo do dworow ſanjeßła, tak bórſy hacź ßo ſtótne wiki wotměwaju. Tak je pokhroma saßo mjes ſkotom ſtótneho wikowarja Magera w Ruſchizy a w Kamjeńzu w jenym dworje klóſchtrſkeje dróhi wudyrika. Skhorjeny ſtót ßo ſarěſa. Do Kamjeńza njeßmědźa ßo hacź na dalſche na tydźeńſke wiki ßwinje a proßata na pſchedań pſchiwjeſcź.

Każ ßo ſda, njeje pokhroma wjazy wutupicź. Duż měła ßo ſ wulkim wjeßelom powjeſcź powitacź, ſo je ßo präparatorej pſchi Roſtokſkim hygienſkim wuſtawje, Gruglej, poradźiło, wubudźerja pokhromy a ßrědk k jeho ſaniczenju wußłědźicź. Roſtokſzy ſtótni lěkarjo ßu Grugelowy ßrědk ſ najlěpſchim wuſpěchom wupruhowali. Howjada, kotrež ßu ßo ſ Gruglowym ßrědkom ſchczěpiłe, njeßu na pokhromu ſkhoriłe. Tak je najeńk knjeżeŕſtwoweho kubła, Brebs w Elmenhorſcźe, woſjewił, ſo ßu do jeneje hródźe, ſ pokhromu natyknjeneje, ſchtyri howjada ſtajili, kotrež běchu ßo ſ Gruglowym ßrědkom ſchczěpiłe. Ssu ßo na wſchelake waſchnje próżowali, tele ſkocźata ſ pokhromu natyknycź. Ssu jim ßlěny ſkhorjenych ſkocźatow do khlamy maſali, a tola njeje żane ſe ſchczěpjenych ſkocźatow ſkhoriło.

Hódnoſcź Gruglowehо ßrědka njebudźe drje nichtó ſapręcź móz. Wupruhowane wſchak njeje. kak dołho ſchkitanſke woſchczěpjenje pſche pokhromu ſkutkuje. Na tole praſchenje budźe ßo hakle po dokładnych ßwědomitych wobkedźbowanjach wotmołwicź móz. Wußłědźeŕ Grugel ßo ſapowjedźa rjez, ſ czeho jeho ßrědk wobſteji. Grugel njeje na wyßokich ſchulach ſtudował. S woprědka je ſ wothladarjom khorych był a wot něhdźe 20 lět ßo wón ſ baktereologiju ſabjera. Sswój ßrědk je wón hižo pſched lětom wußłědźił a mjes tym we wſchej cźichoſczi wupruhował. Mózno je, ſo wón ſa krótki czaß zyłu maczíſnu ſ wědomoſtnym roskładźenjom ſjawnoſczi pſchepoda. So mohła ßo wěz prawje poßudźicź, budźe ßo tole woſjewjenje wocźakacź dyrbjecź. Někotre podobne wußłědźenja njeißu nadźije dopjelniłe, kotrež ßo na nje ſtajachu.

— **(Kak Polazy prawo pólſkeje rěcźe w zyrkwi ſakituja.)** S Cźornogołaßa „Dźenikej Bydgoſkemu“ pißaju, ſo je tamniſchi duchowny poßlednju njedźelu woſjewił, ſo ßo liczba ńěmſkich Božich ßkužbow na ſchkodu pólſkich pſchiſpori a ſo je woßadnych napominał, ſo bychu ßo ſ tym ſpokojili a ſo njebychu na ßwarjenje pólſkich nowinow poßkuchali. Tola woßadni pſchi tejle powjeſczi hnydom ſtanychu a płaczo a żałoſczejo zyrkej wopuſchczichu. Němſku Božu ßkužbu njeje nichtó ſ nich wopytał. Nowinſki dopiß ſe ßkowami ſkónczi: „Bożo, ow Bożo, ſchto ßo pola naß ſtawa!“

S Budeſtez. Pſchichodny ſchtwórtk, to je 6. junija, wieczor 1/2 8 hodźin śmeje naſche ßerbſke towarſtwo „Lubin“ pola Röſikez ßwoju bliżſchu ſhromadźisnu. Każ ßłyſchimy, je ßo wot ßobuſtawow ſhromadźisna jara wocźakowała; duż ßmémy bohateho wopyta wěſczi bycź. Knjes farař Domaſchka je pſchednoſchk pſchilubił. Wſchě ßobuſtawy ßo należnje pſcheproſchuja. Też hoſczo ßu nam pſchichodny ſchtwórtk lubje witani.

S Porſchiz. Wubjerk ſa powſchitkowne wużitne dźěło w 5. wokrjeßu je 30. meje ßwoje ſchtwórte poßedźenje měło. W nim je ßo

wobsamkło, lětša w novembrje warjeńsći kursuš w Drožďžiju wotbywacź a sa njón tež samolwjenja se žušodnych wšow Lubijskeho hejtmanstwa pschijecź. Džowka jeneho Porschischkeho rjemješkника ma žo ke kursej sa wješkych wothladarkow pósškacź, kotryž žo nasymu w Lipsku wotměje. Hanauska wjerchowka nad Drožďžijom chže m pscheczelne waschnje žwoju wothladarku tež Kumschizam, Konjezam, Pomorzam a Wawizam pschewostajicź. W septembrje smèje kujes dr. Petrenz-Maleschanski w Porschizach pschednoschk wo strachach alkoholoweho wužiwanja. Na to žo wobsamkny, žo wo to postaracź, so žo schulskemu hólčezej Hennigej, kotrehož lěwa ruka je žo se snjesboženjom k dźěku njekhmana sčiniła, móžnosćz da, so by žebi posdźischo ras šam žwój khlěb sašlužił.

S **Bojšwez.** Druhi dźeń žwjatkow chzychu někotsi pucźowarjo s Draždźan w tudomnej skali pokasacź, kak žo na kaženje wusteja. Pschi tym jedyn mkody cźlowjek dele padny a žebi hłowu a nosy srani. Jeho dyrbjachu s wosom do Kallenbergskeje hojerńje dowjesćź.

S **Wětrowa.** Wo sajědojczenju jeneho dźěšcza na tudomnym Piwarzez kuble ma žo hischcże dodacź, so žnadź mkodostna mordarka Susana Gawantkez njeje pokny wěrnosćz prajiła, hdyž je wudawaka, so je bleschu jěda něhdże w Piwarzez domje namakała. S Piwarzez žwójbnych a s cźeledže njeje nichtó ženje taiku bleschku w domje wohladał. Duž žo měni, so je žebi skóstniska holza jěd wot něhdże druhdże wobstarała. S pschepytanjom drje žo tale wěz wujašni.

S **Hory** pola Njeżwacźidła. Druhi dźeń žwjatkow popoldnju wokoło 3 hodźin jedyn powětrowy ballon s napišmom „Elbe" nad naschej wšu k ranju leczesche. Kaž žo sda, je žo ballon w Draždźanach do powětra puschczik. Hdže je k semi dele slecźał, njeje žo hischcże nashonikło.

S **Baczonja.** Tudomne wojeńske towarstwo měješe wóndano žwoju měšaczinu shromadźisnu. W njej žo sašo někotsi towarschojo jako žobustawy samolwichu, tak so towarstwo nětko psches 70 žobustawow liczi. Po wotbyczu towarstwowych należnosczow žo žwjedźeńsći kralowych narodninow pschisamkny. Knjes kantor Ssymank bě žwjedźeński pschednoschk pschewsał, w kotrymž važnosćz wojeńskich towarstwow wusběhowasche. Posdźischo Baczońske spěwarske towarstwo nětkotre spěwy pschednješe.

S **Barta.** Nasch wjelesašlužbny a czesczeny kantor Wesak, kotryž je wot 39 lět s wucźerjom a wot 34 lět w naschej wožadže s kantorom byk, je pschipósnacże sa žwoje dolholětne a žohnowane skutkowanje dostał. Sandźeny pjatk je jemu w pschitomnosczi zyrkwineho a schulineho pschedstejiczerstwa, džeczi 1. schulskeje rjadownje a a sastupjerjow Maleschanskeje pobocźneje wucźerskeje konferenzy knjes schulski radźiczel Bach po poruczenju ministerstwa sašlužbny kschiž na žwjedźeńske waschnje pschepodał. Zyla Bartska wožada žo žobu wježeli nad wusnamjenjenjom, kotrež je žo jejnemu lubowanemu žwěrnemu knjesej kantorej Wesarjej dostało.

S **Rožaczizy.** W naschej wšy žo wjele wo podawku powjeda, kotryž je žo wóndano w naschej zyrkwi stał. Tam běsche wulke wěrowanje pschipowjedźene, a w zyrkwi žo wscho na to pschihotowa. Hdyž pak dwanacże kuczow pscheď Božji dom pschijědže, žo dwěmaj žonomaj s naschejе wožady sesda, so městnosćz pscheď woktarjom njebudže sa kwašarjow dožahacź. Sso dołho njepschemyšlowschi žo žonje teho dla rosžudźischtej, dupu rucže na bok žunycź. Sa tónle nadawk pak jeju mozy njedožahachu. Hdyž sa dupu cźahaschtej, žo wona — ow, kak žo žonje wustróžischtej — na nětkotre kruchi roswali. Placźo a žałosćzejo žonje jenotliwe kruchi pod klětku snosche-schtej. Sa kwašarjow drje nětko městnosćz dožahasche, ale žwjatki nascha zyrkej žaneje dupy njemějesche. Jedyn žwójbny nan, kotryž chzyschе žwjatki žwoje dźeczatko wukschczicź dacź, je teho dla kschczisna wotstorczicź dyrbjał. Haj, pschekhwatanki cźinja mjersanki.

S **Kalbiz.** K žwjatkam dostachmy do naschejе nětk do zyla wobnowjeneje farskeje zyrkwje nowe pischczele. Jehmlichez bratraj w Draždźanach staj je natwarikoj; wone maja 12 klinczatych hłožow a 4 kople. Minjenu wutoru je je k. prof. R. Plewka hacź nanajdokładnischo pschehladował a wupruhował. Tutón s radosczu wusna, so je žo twar s jara wulkej žwědomitosczu wuwjedł a so je zyla intonazija jara wubjerna. Bóh žohnuj wožadu, kotraž je tež tutón wopor jemu šamemu radlubje pschinješka!

S **Delnjeho Wujesda.** Ryczerkubleŕ Rössing je žwoje Bjerwaldske ryczerkubko dwórskemu radźiczelej Wehe w Barlinje sa 350,000 hriwnow pschedał.

S **Brěsnje** pola Kamjenza. W Gierischez skale je žo wišata wožerńja natwarika, kotraž dyrbjesche žo tele dny k wužiwanju pschepodacź. Sandźenu žrjedu mějesche 22lětny monteur Gersdorf jejne powjasy namasacź. Teho dla wón po njej s tak mjenowanym jěsdnym podestom jědžesche. Njesnateje pschicźiny dla žo tón sacźumpa, žo wuhokny a s monteurom 14 metrow hluboko na semju padže. Se satraschnym sraženjom na semju žo Gersdorf tak cźežko srani, so bórsy po tym wumrje.

S **Draždźan.** Pschi składnosczi žwojich narodninow je kral Bjedrich August žwoje wobhnadźeńske prawo wužijo, 31 khostanzam dalsche wotpokucźenje jich khostanja spuschczik.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Žona schewza Měrczinka w Tsjoch Žonach bě žwojej džeżaczletnej džowzy kasaka, jenej žonje, pola kotrejež bě na wopycże, wowž s bróžnje kradnycź. Měrczinkowu, kotraž je hižo paduchstwa dla khostana, k jastwu na 3 měžazy sašudźichu.

S **Wylemojz.** Hižo wjazy krócź khostany khěžkaŕ Jan Sperling s Wylemojz bě rěsnikej Muzy w Niskej jeneho 14zentnarskeho wola k kupjenju sa 360 hriwnow poskiczik a žebi na njeho napaczenje žadak. Rěsnikej žo njesda wěz zyle jažna bycź, dokelž bě žadana placźisna pschenіska. Skónczнje rěsnik, prjedy hacź napaczi, shoni, so bě muž, kotryž bě žo Schmidt mjenowak, wjele krócź khostany jebak. Dla spytaneho jebanstwa Sperlinga k jastwu na 4 měžazy sašudźichu.

Se **Eslepeho.** Do Bělkowskich najnowschich liberalnych nowin něchtó wo naschej zyrkwi huscźischo rosprawy podawa, kotrež žu swjetscha zyle njewěrne. Tak njedawno pišachu, so stej k. hrabja Arnim, patron naschejе zyrkwje, a jedyn žobustaw kralowskeho konsistorstwa žebi zyrkej wobhladakoj, wjedźenaj wot zyrkwineje rady atd., so je pjecza k. hrabja sa wutwar 16,000 hr. pschiswolił, potajkim měka gmejna 32,000 hr. pschidacź; pschetož kaž je snate, ma zyrkwina gmejna $^2/_3$, patron $^1/_3$ wudawkow njesćz; prjedy bě nawopak: knjestwo $^2/_3$, burja $^1/_3$ placźachu; po tym běsche tež poměrnosćz hłožow; w žwojim cźažu žu žo cźeže sa burow podwojiłe, poměrnosćz hłožow pak je wostała; sa 48,000 hriwnow mohła poprawom hižo nowa zyrkej bycź. — Na tutym zyłym pišanju niczo wěrne njeje hacź jeno to, so je žebi k. hrabja zyrkej wobhladał. Wona je jara stara a je twarjena, hdyž mějesche wožada žnadno 1500 duschow. Zyrkej ma tón njedostatk, so ma pschemało wukhodow, delekach staj jenož dwaj a horjekach sa 4 mužske kubje jedyn jeniczki sady byrglow. To žu wobsteinosćze, kotrež žo po naschich nětczischich sakonjach dźeržecź njehodža. Tehodla je žebi k. patron provinzialneho konservatora kralowskeho twarskeho radźiczela k. prof. dra. Burgemeistera s Wrótžlawja skasał, so by žebi wot njeho radźicź dał, kak měko žo tutemu njedostatkej wotpomhacź. — Wschitko druhe, schtož je žo tam pišało, to žu wunamakane hołe blady. Wo 48,000 hr. žadyn cźlowjek niczo prajił a žłyschał njeje, ani wo tym, kelko chze k. hrabja pschidacź. Tež to je njewěrne, so je něhdy patron $^2/_3$, gmejna $^1/_3$ płacźiła. Pschinoschki žu wot lětstotkow wucźinjene a poměrnosćz hłožow je psches sakoń postajena. To dyrbjał dopišowaŕ liberalnych nowinow tež wjedźecź; ale schto je jemu wo wěrnosczi cźinicź? Najskerje chzedža tajke njewěrnosćze wužicź, so bychu njespokojnosćz sbudźiłe a pschecźiwo naschemu cźesczenemu k. patronej schcźuwali. — Schtóž pak chze šam žebje a druhich narěcźecź, so móže žo sa 48,000 hriwnow nowa zyrkej natwaricź sa wožadu, 4300 duschow liczazu, tón dyrbi wožoł bycź, kiž ma wuschi tajkej wyšokej a schěrokej kaž Sslepjanski tórm.

Přilopk.

* (Žałožne žamomordarstwo.) Na žałožne waschnje je žebi žwjatki w Draždźanach 35lětna žona molerja Ahlicha žiwjenje wsała. Žona, kotraž je na wobej nosy wokhromika, žo se spiritužom pola a potom drastu sapali. Wona žo žałožnje wopali a sa krótki cźaž wumrje.

* (Snjesboženje Parsevalskeje powětroweje łódže w Lipsku.) Sandźenu žobotu bě jena Parsevalska powětrowa łódź na sportske městno w Lipsku pschijěła a žo tam s powjasami k semi pschiwjasała. 75 wojakow a 30 zwilistow bě žo k powjasam rosdźěliło, so bychu powětrowu łódź dźerželi. Wětrowe storki drje pschezo žylnischo saduwachu, tola ballon 3 hodźiny w tejle bědženzy wutra. Wokoło 11 hodźin žo na dobo něktore žylne wětrowe storki do ballona sahnachu. Kótwizowy rjeczas žo rostorhny a se satorhowanjom stawazeho ballona žo tež hischcże tołsty wleczazy powjas rostorhny. Teho dla muzej, w cźołmiku žedźazaj, ballonowy kryw rosdrěschtaj. S wětrowej mozu žo łódź wyšoko sběhny, žo w powětrje njeješche a potom žrjedža žo sašhibnywschi na semju padže. Cźołmik žo hischcże něhdże 100 metrow po semi wleczeschе, hacź sa jenym želesnym wobłożenjom wišajo wosta. S nahłym žylnym satorhnjenjom bě žo dźěl mužstwa žobu horje sběhnył.

Jedyn wojak ßo khětro wyßoko horje ſtorhny a hdyž powjas puſchczíwſchi na ſemju padże ßebi nohu ſwiny. Hewak njeje ßo žaneho njeſboža ſtako. Popołdnju ßo kódź roſebra a ßo na tſjoch cżežitych automobilach do Bitterfelda dowjeſy, hdźež ßo ſ nowa natwari.

* (Cżeżke njeſboże ſ automobilom pola Draždżan.) Wutoru w nozy ßo fabrikant ßkomjanych kłobukow Köckritz ſ Draždżan ſe ßwojej mandżelſkej a doroſcżenym ßynom ſ Hobrſkich Horow pſches Shorjelz ſ automobilom do Draždżan wrócżeſche. Pola Wyßokeje ßo jedyn ßornik ſ automobilom pſchejèdże. Pſchi tym mkody Köckritz, kotryž automobil wodżeſche, wodżadko puſchczi a automobil ſ zykej ſpěſchnoſcżu do jeneho ſchtoma ſawadźi. Köckritz a jeho žona ßo 20 metrow daloko na jene dżecżelowe polo cżißnyſchtaj a cżežko ſranjenaj leżo woſtaſchtaj, mjes tym ſo bě automobil na mkodeho Köckritza a ſchauffeura padnył a jeju cżežko ſranił. Wſchě ſchtyri ſranjene woßoby ßo do Draždżanſkeho diakonyßynſkeho doma dowjeſechu. Staremu Köckritzej ßo ſ cżežka żiwjenje ſakhowa.

* (Nadpad w Draždżanach.) Sańdżenu ßobotu wjecżor 1/2 10 hodźin je jedyn něhdże 25létny mkody cżłowjek w jenych pjekarńſkich klamach tamniſchu pſchedawarku nadpadnył. Hdyž holza wo pomoz wołaſche, a ludźo do klamow pſchiběžachu, wón tym praji, ſo je ßo holza na ſemju ſwjeſła a ſo chze wón khorobny wós ſkaſacź. Ludźo pak jemu njewěrjachu a ßo ſa nim puſchczichu. W huſtej ludowej cżiſchcżenzy na póſtſkim torhoſchcżu ßo nadpadnikej poradźi, wupjerchnycź.

* 50,000 hriwnow dołha ſawoſtajiwſchi je ſe Shorjelza tamniſchi khěžeŕ a konjazy wikowaŕ Ernſt Hoffmann cżeknył. S khartyhraczom a njeſbožownym wikowanjom je Hoffmann, kotryž je wożenjeny a nan nětkotrych dźěcźi, ßwoje prjedawſche wulke ſamoženje roſporkał. —. Teho runja je ßo ſańdżeny tydżeń rěſnik Dehmel ſe Shorjelza ſhubił, ſ najmjeńſcha 30,000 hriwnow dołha napraſkawſchi. Tež wón je požadliwje khartý hrał a ßo ſ tym ſahubił.

* (Rubježniſtwo na dróſy w Barlinje.) Hdyž ßrjedu rano jena mkoda holza ſ hłowneho twarjenja diſkontoſke banki na Charlottenburgſkej dróſy ſtupi, jej jedyn muźſki pjenježnu móſcheń ſe 600 hriwnami rubi. Hacžrunje ßo hnydom ſa paduchom puſchcżichu, wón tola wupjerchny.

* (S lětadłom ßo ſaraſył.) Pola Johannistala njedaloko Barlina ſańdżenu ßobotu Hollandżan Fokker ſe ßwojim jenotſějchnikom lětaſche. Pſched wjecżorom wón leutnanta ſe Schlichtinga jako hoſcża ßobu wſa. Wón rucże dwě ſcżi metrow wyßoko ſleczi a ßo ſawrócżiwſchi nahle dele k ſemi leczeſche a ſpyta 15 metrow nad ſemju lětadło na bok ſtorhnycź. Pſchi tym drje je cżiſchcź na jene kſchidło pſche ßylny był; wono ßo wotlemi a lětadło ßo na bok pſchecżißny. Fokker bě k ſemi padnywſchi ßebi jenož hłowu wobraſył a bě hnydom ſaßo na nohomaj; jeho pſchewodnikej, leutnantej ſe Schlichtingej, pak bě motor wutrobno roſmjatk. Sawołany lěkaŕ móżeſche jenož rjez, ſo je ſe Schlichting morwy.

* (Pokhroma w Barlinje.) W Barlinſkej zentralnej ſkotowni je pokhroma wudyrika. So by ßo khoroſcź njeroſnjeßka, ßo wſchón ſkót w ſkotowni ſarěſa.

* (Strajkowy wopor.) W Lützelbuchu pola Koburga ßu pſchi pukach mjes k dźěłu ſwólnymi a ſtrajkowazymi murjerjemi jeneho k dźěłu ſwólniweho ſaraſyli a jeneho druheho cżežko ſranili.

* (Nadpad na żeleſniſki cżah.) Khrobły nadpad je ßo njedźelu popołdnju na ſpěſchny cżah, ſ Pariſa do Monte Carlo jědźazy, ſkucżił. Hdyž mjes Nizzu a Monacom cżah na horu jědżeſche, dwaj rubježnikaj na póſtſki wós ſkocżiſchtaj a połkne póſtſke měchi rubiſchtaj.

* (Ważne wuſudźenje.) Po dwělětnej ſkórżbje je Hirſchbergſki ßud jedyn prozeß dla rukowanja wuſudźił. W ſymje 1909 na woſchkrocże pſched gmejnſkej khěžu w Oberſchmiedebergu jedyn broduſtruhaŕ padny. Wón tak wokhromi, ſo njemóżeſche wjazy ßwoje rjemjeßło dokonjecź. Ssud je Oberſchmiedebergſku gmejnu ſaßudźił, ſnjeſboženemu trajnu rentu płaczicź a to k 60. lětu lětnje po 1000 hriwnach, wot 60. hacž do 70. lěta lětnje po 800 hr. a wot 70. lěta po 600 hr.

* (Pjecźlětnu dźěłaczerku ſatſělił.) Pjecźlětny ßynk lěßneho dohladowarja Schmidta w Plotnizach pola Frankenſteina w Schleſyſkej nańdże, njewobkedźbowany, w kruwjazej hródźi nanowu tſělbu a toſchu ſ wótrymi patronami, kiž běchu tam ſkhowane. Dźěſcżu ßo radźi, patronu do rokki tyknycź, a ſ hródże won wón do cżrjódy żónſkich, kiž njedaloko dźěłachu, wutſěli. Pjecźdźeßaczlětna żona hnydom, cżežko ranjena, padny a ſa mało hodźinow wumrje.

* (S woſom ßo pſchejèł.) Wobßedżeŕ Haſſe w Birkenbrücku pola Bóleßławja w Schleſyſkej ßo na njeſbożowne waſchnje ſ woſom pſchejèdże a na ſranjenja wumrje.

* (Móſt ßo pſchełamał.) Pſchi khowanju cżełka w hórſkej wßy Rudolfswaldawje pola Sswidnizy dyrbjachu ludźo pſches móſt, kiž pſches rěku wjedże. Hdyž ßo żarowazy na moſcże cżiſchcżachu, ßo móſt pſchełama a pſches 50 woßobow padże do hłubiny. Mnoſy ßo wobſchkodźichu.

* (Njeſboże pſchi tſělenju ſ kanonu.) Pſchi ſwuczowańſkim tſělenju ſ kanonami ßo pola Bydgeſchcża (Bromberga) pſcheſahe wutſěli a do ſchtyrjoch koni trjechi; tſi konje běchu hnydom morwe, ſchtwórteho dyrbjachu dorěſacź. Dwaj kanoněraj ßo ſraniſchtaj.

* (Sso żiwy ſpalił.) W Liebenthalu pola Trutnowa ßo Kadanikez khěża ſapali a ſa krótki cżaß ßo do popjeła pſchewobroczi. Wobßedżerjej, ſtaraj cżłowjekaj, hiſchcże twjerdże ſpaſchtaj. Żonje, kiž je 82 lět ſtara, ßo poradźi, płomjenjam hiſchcże wucżekнycź, ale jeje muż ßo ßobu ſpali. Rano ſwuhlene cżěło nańdżechu.

* (Ziankali měſto ßele.) Dżewjatnaczelětny pomozny dźěłaczeŕ Hula w Kolinje, kiž w laboratoriju „kalijowych twornjow“ dźěłaſche, chżyſche ßebi ßwoju butrowu pomaſku ſ cżiſcżenej ßelu poßypacź, ale wón ßo pſchehrabny a wſa měſto ßele — ziankali. Sa poł hodźiny bě mkody cżłowjek morwy.

* (Tiger ſaſtojnikow ranił.) Fiſcherez dreßura dźiwich ſwěrjatow mějeſche ßo ſ Greiffenberga w Schleſyſkej do Sakſkeje pſchewjeſcź. K temu ßu woßebite woſy, kotrež maja „powětrowe wokna“, kiž ßu ſe żeleſnymi ſtycżkami ſwěſcżene. Wcżipnoſcź wabjeſche ſaſtojnikow, hacž do tych woknjeſchkow po woſu horje lěſcź. Najprjedy dyrbjeſche piſaŕ Bernd to ſ tym ſapokucżicź, ſo jemu tiger ſ paſorami khětſje jara hubje ſrani. Runje tak ßamßne ſwěriſko wuhibarja Schulza a rjadowarja woſow Niczku na hłowje hroſnje wobdźěła. Wſchitzy tſjo dyrbjachu lěkaŕſku pomoz pytacź.

* (Sso bjes ßlěda ſhubiła.) Zyle ſhubiła je ßo ſe Shorjelza ßłużobna Elſa Engwichtez ſ Friedeberga w Schleſyſkej. Wſchitke ßlědżenja ſa njeju běchu hacž dotal bjes wuſpěcha. — So jeno holcżeza żidowſkim wikowarjam ſ holzami do paſorow padnyła njeje! We hłownym měſcże Wuheŕſkeje, Budapeſtu, hdźež żidża mohł rjez doſpołnje knjeża, je ßo ſa jedyn tydżeń pſches 50 mkodych holzow ſhubiło, jeno dwě ßu ſaßo wußlědźili. To ßu wobſtejenja, kajkež ßo tež bliże pola naß pſchihotuja. Wot Shorjelza do naſcheho kraja pucź daloki njeje.

* (Pręnja a poßlednja jěſda.) Burowka Anderſowa jědżeſche ſe ßwojimi pſchiwuſnymi ſ Glogawy do Ruſchwiz domoj. Duzy po puczu ßo konjej ſpłóſchiſchtaj. Pſchi tym pak padże wo ſemju a ßo ſ tajkim wotmachom do hłowy dyri, ſo ßebi jara cżežko moſhy ſtſchaße a na to ſa mało hodźinow wumrje. Sa lětdżeßatki ju k temu pohnucź njemóżachu, ſo by ßo ſ woſom wjeſła, a nětkole pſchi prěnjej jěździe ßwoje żiwjenje ſhubi.

* (Tſjoch a ßebje ßameho morił.) W nozy k njedźeli je w Liberzu pſchekupz Horn ßwoju żonu, ßwoju 18létneho ßyna a ßwoju 11létnu dźowczicżku ſatſělił, na poßledku też ßebje ßameho. Nichtó w domje njebě niczo wo tym pytnył. Sskużobna, kiž w poſkhodże wyſche ſpaſche, rano we ßwojej jſtwě 30 krónow a mjeńſchi pjenjes nańdże, pódla pjenjes běſchtej zedulzy ſe ßkowami „pjenjeſy ſa Marju“ a „pjenjeſy ſa mloko“ a dźeſche dele do wobydlenja ßwojeho knjeſa, ani ſdacża njemějo wo ſrudnym podawku. Tu hakle na to pſchińdże. Hornowa, jeje dźowka a ßyn a też Horn ßam leżachu we wobydlenju ſ roſtſělenym nopom. Holza ßo wuſtróża a poliziji woſjewi, ſchto bě ßo ſtako. Najſkerje bě wón na ducha ſkhorił, ſ najmjeńſcha ſa to rěcżi to, ſo je ßo jedyn jeho bratr ſatſělił, druhi ßebi ſ jědom ſawdał a jeho nan je w khorowni ſa pſchemyßlenych wumrjeł. Wón bě ſamożity muż, duż to khudoby dla wěſcże cżinił njeje.

* (Żiwy pohrjebany.) W Jurawizy w Galizijſkej bohateho wobßedżerja leżomnoſcżow żiweho pohrjebachu. Hdyž chżychu kaſchcź ſ pjerſchczu ſaßypacź, bě ßkyſchecź, ſo ßo wótſje wo pomoz woła, po ſdacżu bě morwy ſe ſproſtnjenja ſaßo wotucżił a nětkole móżeſche ſe żarowazymi ßo ſ pohrjebniſchcża wotßalicź.

* (Wotebjeranje franzowſkeho wobydleŕſtwa.) Njedźiwajzy wſcheho prózowanja franzowſkeho knjeżeŕſtwa wobydleŕſtwo Franzowſkeje wotebjera, měſto ſo by pſchibjerało. Loni je ßo w Franzowſkej 742,114 dźěcźi narodźiło a 776,983 woßobow wumrjeło; potajkim je wobydleŕſtwo wo 34,809 woßobow loni wotebjeralo. Hiſchcże żenje njeje w Franzowſkej ſa poßlednje 50 lět tak mało narodżenjow było każ loni.

* (Powodźenje we Wuherśkej.) Połodnischa Wuherśka je ßo ſ nowa ſ powodźenjom potrjechiła. Měśta Lugos, Karanſebis a Reſiczabanya ßu zyle póčŕjene. Kĥěže zyłych dŕóhow ßu ßo ſaßypłe. Žně w tamnych ſtronach ßu do zyła ſniczene. W Lugoſu je ßo 289 kĥěžow ſaßypło a 12 człowjekow ßo tepiło. W Reſiczabanya je ßo 8 człowjekow tepiło. Pěſchzy a pionĕrojo ßo ſ wulkim napinanjom pſchi wukhowanſkim dźěle wobdźěluja. Dwaj offizěraj ßo ſe žołmami ßobu ſtorhnyſchtaj, móżeſchtaj pak ßo ſ nuſu wukhowacź a ßo potom cźežko ſranjenaj do hojeńnje dowjeſeſchtaj. 5000 człowjekow je bjes bydła. Hubjenſtwo mjes wobydleŕſtwom, kotrež je tež wſchón ſkót ſhubiło, žanych mjeſow nima. — W Ssedmohórſkej je wulka woda ſa nĕkotre milijony ſchkody naczińiło. Nĕkotre moſty ßu ßo wotpławiłe, żeleſnizyne naßypy ßu ßo podmłełe, wobkhad je ßo na wjele měſtnach pſchetorhnył. Temeſchſka rĕka je pola Nagy-Bezskerek pſches brjohi ſtupiła a Cſebſa a druhe wßy powodźiła. Wjele kĥěžow je ßo ſaßypło.

Po dalſchich powjeſczach je ßo ſ wulkej wodu 14 měſtow a wßow do zyła wupuſcziło. Tež Torontalſki komitat je cźežko cźeŕpił. Wjeß Cſebza ſ 300 kĥěžemi je ßo wot ſemje ſhubiła. Wjazy dyžli 100,000 jutrow polow je powodźenych. Kelko człowjekow je ſ powodźenjom žiwjenje ſhubiło, njeje hiſchcźe ſnate. We wßach Cſebzy, Mazedoniji a Kanaku je ßo hacź do ſchtwórtka dopołdnja 130 tepjenych człowjekow namakało.

* (Powodźenja w Galiziſkej.) Zyła wjeczorna Galiziſka je ſ wulkim powodźenjom doma pytana. W nĕkotrych wßach we wokolnoſczi Krakowa ßo hacźenja pſchedrĕchu, ſ czimž ßo bliſke wßy póčŕjechu. Jeli ſo by woda dale pſchibywała, by tež Krakow do ſtracha pſchiſchoł. W powodźenych wßach wobydlerjo hłodu mrěja.

* (Hŕóſbny njeſkutk.) 17lětnu dźowku inżenieura Kuſzowa w Sewaſtopolu ſ wobydlenja jejneju ſtarſcheju rubichu. Poſdźiſcho wotrĕſnjenu hłowu młodeje holzy namakachu.

Wolijowe barby

wſchĕch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (nĕmſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe ſkhnyjaty
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki kalk, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlĕpſchi karbolineum, barbicze** wſchĕch druźin, **ſchablony** ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczińach

Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na lamjentnej haßy 24.

Franz Marſchner
czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißmne rukowanje. Tunje płaczińy.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirſchner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon czińło 415**
porucza ßwoje daloko a ſchĕroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczińowy ſapiß žadacź.

Czerwjeny dźeczel, bĕły dźeczel, ſchwedſki dźeczel, żołty dźeczel, inkarnatſki dźeczel, luzerne, timothejowu trawu,
najlĕpje ſkhadźaza
porucza
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Kóſłaze koże,
kaž tež **wſchĕ druhe koże,**
howjaſe koże
a wowczu wołnu
po najwyſchſchich płaczińach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy".

Skład Vogtlandſkich gardinow
Martha Bräuer
w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi czińło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, kożowe pſchikrywy, wuſchiwanja, kożowe ſchaty, mużaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wężow
po najtuniſchich płaczińach.

Sofy,
pjerate matrazy,
nakładźenſke matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

„Na zyłym cźele běch
ſ liſchawu
pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowaſche. Sa lĕdma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lekarſke mydło** khoroſcź do zyła wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."
Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucźnjaza a miła) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlĕd., **Stranch a Koldy.**

Sſerbſki muſej
wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu
měßaza wot ½11—12 hodźin.

Najlĕpſchi jědźny raiß,
wulke ßwětłe ßoki,
krupiczki, jahły, buny,
bĕleny a njebĕleny hroch.
Dale **k pizowanju kurjatkow**
łamany raiß,
pizowanſke jahły,
hejduſchku ſa kurjatka,
Sprattowu pizu
ſa kurjatka,
Sprattowe
pßyczje tykanczki
porucza
Otto Sachſe
na bohatej haßy.

Kołowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi
porucza
Budyſka zentrala kołowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wężywuſtojnje ſtaji.
Sſobotu na lamjentnej haßy.

Kóżdy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jencź pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińami wupołożene, wobhladacź.**

Trjebany ſofa
a wſchĕ **nowe meble**
mataj tunjo na pſchedań
C. Kubaſch & Co.
w Budyſchinje na Scharfenweg cźo. 1
pódla kronprynzowſkeho moſta.
Sofy a **matrazy** doma a ſwonka doma pſchepółſtrujemoj.
Najlĕpſcha kupowańnja
barbjenych meblow.

Jĕſdny grat
porucza **Wähner**
pſchi žitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßinzby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißańnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamenſke a ſawoſtajenſtwowe wěcy atd.
Měcźi Ŝerbſki.
— Telefon czińło 177. —
Pſcheſadźowanje cźeſomnoſcow.

Wožebje wubjerne

kowane koždy

žo derje a tunjo kupuja pola

Clemensa Ssmolerja (Schmaler)

w želesowych klamach na bohatej haždy 16.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch žo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž tež **laty, blidarske deski**

a wožebje **žuche tšěschne pschikryeža**

porucža

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon čo. 10.

Wuporjedženje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmižijonske dźěła,** twarju jako wožebitosć: **ruczne młóczaki, želesne stistate młóczaki se žłomowym tschažałom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na bělerinskej drózy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móža žo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Restitutionski fluid

hoji rheumatismus, khromosez konjow, najlěpschi požynjazy žrědk pschi pschenapinanju.

Wschě

Kložowe slótne lěkarske žrědki.

Hrodowska haptyka w Budyschinje.

(Mějeczel P. Leidler.)

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,

kaž tež, kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu

porucža po najtuńschich placžisnach

Otto Büttner

(mějeczel S. Laskowski)

pschedawarnja kožanych czerjeńskich rjemjenjow a technischich wězow

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsczе 2

telefon 499

žo sa

lěpsche a najwožebnische dźěła najlěpje porucža.

Wjazy krócz mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimerne placžisny.

Trawowa awkzija.

Njedzelu 2. junija pschipołdnju w 12 hodzinach ma žo

trawjenje

na **Lětonjanskim wojetskim swuczowanischczu** po sahonach na pschežadžowanje pschenajecz.

Shromadžisna w Lětonjanskim hosczenzu.

Khěža

s rjanej wulkej bělerinju (blejchu), hdzež wjele měschczanow płoka, s makej hródzu, kruchom pola je dla wobžedžerjoweje staroby hnydom jara placžisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin abo na bělerinskej drózy (Bleichenstraße) czišło 2 pola Schołczicz.

Bruny wallach,

podžobnik, je, dokelž je wysche, na pschedań w Ssemichowje czišło 9.

Jara tunjo

dostanjecze nětkole

we

wupschedawanju

nowe a trjebane

hońtwinske tšelby, teschingi a pistolije

jenoż na žukelnskej haždy 30

w klamach.

Hischcze ženje

njebě tak tunje **wino**

wschěch druzinow, kaž

połodnische wino, běle wino, czerwjene wino

kaž **nětkole**

we wupschedawanju

jenoż na žukelnskej haždy 30.

Pizowanski kalk

snateje wubjerneje druziny a **wschě druhe slótne lěkarstwa**

porucža

hrodowska haptyka

mějeczel P. Leidler

w Budyschinje.

Wisitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihiczischczernja.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

zmeje njedzelu **2. junija** pop. w 4 hodź. we Weberec hosczencu w Njeswačidle posedzenje.

Sobustawy a hosći přečelnje přeprošuje

předsydstwo.

Mažiwna khěža

se sahrodu w Lětonju czišło 9 je prjeczczehnjenja dla na pschedań.

Khěža

na Židowje czišło 133 na Sskonoborschczanskej drózy se žadowej sahrodu je hnydom na pschedań.

Wunoschne městno sa pilneho kowarja.

Kowarnja pschi hłownej drózy we Wojerezach, wot léta 1842 s dobrym wobkhadom wobstejaza, ma žo s nowa pschenajecz. Wožebje wjele koni žo tam kowa, a tež hewak je měschaneho a ratarskeho dźěła dosez. Pschenaja žo wot 1. julija t. l. sa 350 hriwnow wob léto s wobydlenjom. Samoženja sa grat a skład je 700—1000 hriwnow trěbnych. Czi. kotsiž žo wo to sajimuja, njech žo woprascheja pod adrežu

Georg Valtin senior

in Hoyerswerda.

Wobžedžerka je młoda wudowa prjedawscheho wobžedžerja. Zeńtwa njeje wusamknjena.

Kuchatki, swinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeńka **Görlichowa** na žukelnskej haždy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sa holzu, kotraž jutry schulu wukhodźi, žo na wšach w jenej zimnosczi **žłužba pyta.** Dalsche je shonicz na Židowje czišło 263 pola gmejnskeho pschedstejiczerjo.

Holza,

15—17létna žo k 15. julijej do jeneje fary pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Pohoncz,

woženjeny abo njewoženjeny, kotryž ma knježe woženje žobu wobstaracz, žo k 15. julijej pyta **na knjezim dworje w Boranezach.**

(K temu czišlu pschikoha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. junija 1912.

Placzišny rěsneho skotu na Drazdzanskich skótnych wikach.

28. meje 1912.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	49—52	92—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—46	72—87
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—40	74—78
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	29—33	71—73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—50	85—92
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	41—43	77—81
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	34—37	71—73
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—31	66—68
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—27	61—64
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—51	87—90
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—46	80—84
3. ßnadnje pizowane	37—40	75—78
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	68—70	100—118
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	62—65	102—105
3. ßnadnje wuwite wot zyza	57—60	97—100
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchižењow w starobje hacz do 1¼ léta	59—60	76—77
2. mjaßne	56—58	73—75
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—55	70—72

Placzišna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. meje 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 30. meje 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	75	11	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	05	10	75
" nowa	10	60	10	75	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	38	9	50	9	20	9	50
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	40	10	70	9	70	10	—
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	—	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	10	4	50	4	—	4	40
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	90	3	10	2	70	2	80
Pschenična muka 50 " . . .	12	25	20	25	16	—	20	—
Rzana muka . 50 " . . .	11	50	14	75	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	25	4	50	4	—	4	25
Ssloma . . 100 " . . .	4	83	5	70	5	—	6	—
Proßata 886 schtuk, schtuka . .	15	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	7	40	6	95	7	45
Rzane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	40	7	25	7	75
Pschenični gris	—	—	8	—	—	—	—	—
Rzany gris	—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 90 np. hacz 11 hr. 05 np., rožka wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 65 np., jeczmjeń wot 9 hr. 65 np. hacz 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 45 np. hacz 10 hr. 60 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 18 hr. 02 np. hacz 18 hr. 15 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr. 02 np. hacz 15 hr. 23 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiežne placzišny w Kamjenzu.

24. meje 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 50 np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacz 10 hr. 75 np. jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 50 np. hacz — hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. — np., jeja (mandl) — hr. 98 np.

Wiedro w Londonje 31. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje ßwjedzeń ßwjateje Trojizy rano w 7 hodzinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu réc, ½9 hodzin farat Räda ßerbske a w 10 hodzinach němske predowanje. — ½10 hodzin rosrěczenje ſ konfirmérowanej muzskej młodzinu. — Tydzeńske sastojnske dźeła smeje farat Räda. — Wutoru popołdnju w 3 hodzinach zónske towarstwo.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Bohuwér Fröhlich, kamjenjeczeßat na Zidowje, ſ Marju Augustu Mettkez ſ Brěsowa. — Ota William Reichel, pohonc w Budyschinje, ſ Marju Helenu Pětschez se Srěschina. — Eduard August Dießner, dźełaczeŕ w Budyschinje, ſ Marthu Ernestinu Pjechez w Zyżezach. — Bruno Erich Teich, samkar w Dobruschi, ſ Helenu Henczelez tam.

W katholskej zyrkwi: Bjarnat Hendrich, dźełaczeŕ w Budyschinje, ſ Hanžu Ledźborez w Kamjenej. — Max Domschka, wucžer w Zitawje, ſ Josefu Kotulez tam.

Sdruhich woładow: Hermann Ota Erb, skałar w Semizach, ſ Hanu Bartuschez w Debischkowje. — Pawoł Herden, kowar na Zidowje, ſ Hilžbjetu Schusterez tam. — Bjedrich Gustav Franz Winkler, murjeŕ we Wulkej Dubrawje, ſ Huldu Helenu Schmidtez tam. — Ernst Hermann Korluß, fabrikar w Dubrawzy, ſ Hanu Augustu Korlußez w Khwaczizach. — Jan August Herrmann, kubler w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła, ſ Wrleminu Elsu Hendrichez ſ Lahowa. — Jan Oskar Klingst, krawski mischtr w Hodźiju, ſ Marju Bertu Schusterez w Jaßeńzy p. Njeßwaczidła. — Khorla Richard Weiß, gratmischtr w Mohornje, ſ Helenu Emmu Wjenkez w Wbohowje. — Alfed Khorla Jan Lehmann, pjekarski mischtr w Budyschinje, ſ Margaretu Sendźiz w Njeßwaczidle. — Bjedrich Hermann Jukl, skałar w Nowej Wßy p. Rakez, ſ Hanu Emmu Scholcźiz w Rakezach. — Ernst Khorla Pawlik, cżełła w Stróži p. Rakez, ſ Hanu Augustu Schwurakez w Jenschezach. — Pawoł Hermann Mérsch w Holeschowskej Dubrawzy, ſ Hanu Augustu Bartez w Pßowjach. — Albert Alfred Warnacz, ſ Marju Helenu Schramiz w Kluschu. — Jan August Pětka w Brěsowje, ſ Marju Schusterez w Sahłowje. — Jan Pawoł Damaschk, murjeŕ na Zidowje, ſ Friedu Berndtez w Drożdźiju. — Pawoł Willy Mitka, schleńczeŕ w Semizach, ſ Marju Madlenu Stangiz we Wichowach. — Wylem Jurij Merbeth, murjeŕ w Budyschinje, ſ Ernestinu Mužikez w Pomorzach. — Khorla Jan Neumann, zyrkwiny wucžer w Leuba, ſ Hanu Marthu Fiebigerez w Bukezach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Martha, Khorle Augusta Scholty, khěžerja a dźełaczerja w Brěsowje, dź. — Jan Rudolf, Jana Hórenza, dźełaczerja na Zidowje, ß. — Erna Liesbeth, Khorle Reinholda Rychtarja, khěžerja a zigarnika na Zidowje, dź. — Johanna Margareta, Khorle Augusta Běrka khěžerja a murjerja na Zidowje, dź. — Erich Erdmann, Jana Augusta Neubusa, skałarja w Jenkezach, ß. — Horst Hugo Waltaŕ, Khorle Bjedricha Franz Nebela, wojnarja w Dobruschi, ß. — Max Pawoł, Emila Maxa Hanczże żelesniskeho dźełaczerja w Dźéżnikezach, ß. — Emil Gerhard, Khorle Kurt Urbana, żelesotoczerja na Zidowje, ß. — Johanna Matgareta, Jana Petrik skałarja w Hněwßezach, dź. — Frida Alma, Gustava Emila Tischera, dźełaczerja w Brěsowje, dź. — Ernst Pawoł, Ernsta Pětra Rostoka, fabrikarja w Małym Wjelkowje, ß. — Hana Frida, Jana Khorle Horna, khěžkarja a murjerja w Sskonej Borschczi, dź. — Marja Emma, Ernsta Moriza Freihausa, dźełaczerja na Zidowje, dź.

Sdruhich woładow: Kurt Max, Jana Augusta Schlenkera, murjeŕ w Hodźiju, ß. — Jurij Helmut, Jurja Hockera, wucžerja w Myschezach, ß. — Pawoł Gerhard, Pawoła Jurja Nowaka, fabrikarja w Khwaczizach, ß. — M Hermann, Jana Förstera, żiwnoscerja w Khaßowje, ß. — Kurt, Augusta Klok żiwnoscerja w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła, ß. — Erich Khorla, Khor Müllera, dźełaczerja na Horje, ß. — Emma Martha, Ernsta Jurja Hawsk żiwnoscerja w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła. — August Waltaŕ, Augu Miczki, żiwnoscerja w Niżej Wßy, ß. — Franz, Franza Heczila, żelesniske dźełaczerja w Rakezach, ß. — Pawoł Hermann, Khorle Hermanna Arnoli żiwnoscerja w Pßowjach, ß. — Gustav Erich, Bohuwéra Ssykory, żiwnoscże w Minakale, ß — Richard Pawoł, Jana Ernsta Simona w Minakale, ß. Hana Marja, Jana Bohuwéra Schlenkera, żelesniskeho dźełaczerja w Hrodźischc dź. — Kurt Herbert, Jana Augusta Stangi, żiwnoscerja we Wichowach, ß. Marja Helena, Jana Ernsta Poldraka, żiwnoscerja w Skanezach, dź. — He Elsa, Hermanna Mikanje, listynoscherja w Bukezach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej woładże: 26. dźeń meje: Khorla Sola, pepjern dźełaczeŕ na Zidowje, 59 l. 4 m. 19 d. — 27. Wally Charlotta, Maxa Bo wéra Wojnarja, blidarja w Małym Wjelkowje, dź., 8 m. 3 d.

W katholskej woładże: 26. meje: Michał Hejduschka, khěžeŕ a dź czeŕ w Budyschinje, 59 l. 9 m. 6 d. — Max Weiß, barbjeŕ w Budyschi 21 l. 9 m 2 d.

Sdruhich woładow: Edmund Božidar Voigt, rentier w Njeß czidle, 69 l. 5 m. 22 d. — Ernst Wylem Schöna, rentier w Njeßwacz 71 l. 6 m. 13 d. — Liddy Helena Bräuerez we Wětrowje, 2 l. 7 d. — M Scholcźiz w Nowej Wßy p. Njeßwaczidła, 68 l. 15 d.

Kyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Sswjatu Trojizu smeje rano ½7 hodzin duchowny Voigt němsku spowj wuczbu, ½8 hodzin farat Kschižan němske a ¾9 hodzin ßerbske predow — Popołdnju w 2 hodź. katechismußowa wuczba ſa němsku muzsku młodź

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

Swjatu Trojizu ſmĕje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach ſzerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dopołdnja we 8 hodźinach ſzerbſke a 1/2 10 hodźin nĕmſke prĕdowanje. Na nĕmſkim kemſchenju ſmĕja woſadne wojeſke towarſtwa ſhromadny kemſchikhód.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Módroczíſchcź,
bluſowe tkaniny,
koſchle, trikotowe koſchle,
ſpódnje taille, ſpódnje ſzuknje
po najtuniſchich płaczíſnach.

Ia czĕrjeńſke rjemjenje ſ jadriweje kože
wſchĕch ſchĕrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchĕ
techniſke gumijowe a aſbeſtowe wĕzy
najtuńſcho porucza

Otto Büttner
(mĕjeczel S. Laſkowſki)
pſchedawarnja kožanych czĕrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wĕzow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Th. A. Wällnitz naſlĕdnik
mĕjeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ſzukeluſkej haſy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
enotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchĕch płaczíſnach.
Porucżam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy,
aneele, kontorſke a klavĕrſke ſtólczki atd.

Czeho dla?
lowe jĕſdne koła ſpodźiwnje tunjo!
Wy tu žane khoſty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſaplaczíczeje.
38 45 52 mk. ſ gumijom.
Jankowe jĕſdne koła
najlĕpſche dźĕło, lohki bĕh, njeſkónzujomne
ſ dwĕlĕtnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maſchiny, rĕczne apparaty,
platy ſ jenolĕtnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pſchiſzłuſchki a narunanſke dźĕle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe koła** wot 15 pj.
ſtarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.
Induſtrija Janko-jĕſdnych kołow a maſchinow
w Budyſchinje na Mużakowſkej dróſy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

T. Albert (mĕjeczel Khorla Bahla)
ſzedlarſki miſchtr
w Budyſchinje
pſchi lawſlich hrjebjach 10 pódla Sſerbſkeho Doma
porucza
puczowanſke toſche, puczowanſke koffry, żonjaze
toſche, paſzy, wobalki ſa khĕrluſchowe knihi, aktowe
mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a
zigaretowe etwije, portmoneje, ſzlĕ, holczaze
ſchulſke toſche, hólczaze torniſtry, ſchuleŕſke mapy,
ſznĕdanſke toſche, wiczne a podlĕſchne toſche,
nakhrĕbjetne mĕchi, gamaſche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.
Polſtrowane meble.
Mam ſaſtupjerſtwo **prĕnjorjadownych patentnych**
matrazow ſ worzlowelio grota.
Pſchedźĕlam trjebane polſtrowane meble.

Phönixowe, Grützнerowe,
Viktoria- a
faffowe ſchijaze maſchiny
ſa domjazu potrjebu
a rjemjeſło.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźeŕnja.
Clemens Jäckel mĕjeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyſchinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haſy 5.** Telefon 435.

Najlĕpſche
franzowſke Katharinſke
ſzlowki,
kaliforniſke a boźniſke
ſzlowki,
kaliforniſke aprikoſy,
brĕſchki a kruſchwy,
kulojte ſzuſchenki,
italſke prünelle,
mĕſchany ſzad
po wſchelakich płaczíſnach
porucza
Otto Sachse
na bohatej haſzy.

Mantle
a ſchlawchi
ſa jĕſdne koła
dobreje hódnoſcze, hižo po 2 1/2 mk.
kož wſchĕ druhe **kołojĕſdne wĕzy**
najtuńſcho porucza
Otto Büttner
(mĕjeczel S. Laſkowſki),
pſchedawarnja kožanych czĕrjenſkich
rjemjenjow a gumijowych wĕzow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Seradellu,
majß k ſzadźenju,
hejduſch,
kolij,
lupiny,
hroch,
woku,
żonop
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pſchi żitnych wikach.

Hypothekſke
pjenjeſy
wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 23. | Sobotu 8. junija 1912. | Lětnik 71.

Paduschstwo w artilleriskej składowni w Spandawje.

Ssobotu w nozy ßu ßo paduschi do artilleriskeje składownje w Spandawje dobyli a ſ njeje něhdże 100 ryßowankow ſ ważnymi konstrukzijemi jenotliwych dźělow kanonow kradnyli.

S tutym paduschstwom po sdaczu ßamomordaŕstwo jeneho spiona swißuje. W Kölnje chzyschе wutoru kriminalna polizija hejtmana swonk. ßłużby Cyriazi-Sendrova ſ Barlina dla spionaże sajecź. Sajaty policistow proschesche, so bychu jemu dowolili, na wokomik wotstupicź. Bórsy po tym ßo wutŕeli; jaty bě ßo satŕelił. Wón je 50 lět stary. Jeho ßyn jako wyschschi leutnant w němskim wójsku ßłuži.

Wumozowanje opposizije we wuherskim ßejmje.

Madźarojo ßu naßylny lud. Wo prawo a sakoń ßo woni njestaraju, a jeli so ßo hinak njehodźi, ßo woni wottraschicź njedadźa, sakoń a prawo łamacź a kschiwicź. Tak je nětkole wuherske knjeżerstwo Khorwatam wschě konstitutionalne prawa wsako, a sańdżeny tydźeń je knjeżerstwo se sapóßłanzami pschecźiwnych stron, radikalnymi a sozialdemokratiskimi, sakhadźako, kaž so by we Wuherskej sa pschecźiwnych sapóßłanzow žanych sakonjow wjazy njepłacźiło. Pschi wuradźenju wo nowym wójskowym sakonju njeje ßejmowy pschedßyda Tisza sapóßłanzam radikalneje strony ſ zyła rěčeć dał. Na date snamjo sapóßłanzy knjeżerstwoweje strony stanychu a nowy sakoń ſ tym pschijachu. Hdyž na to ßobustawy pschecźiwnych stron piskajo, bubnujo a herjekajo wuradźenje pschetorhnyć spytachu, Tisza cźrjódu policistow a wojakow do ßejmownje sawoła a spjecźiwych sapóßłanzow jeneho po druhim se ßejmownje wuwjesć da. Radikalni na Tiszu wołachu: „Schubijako, pscheradniko wótcźiny, skóstniko“, tola tón ßo njeda ſ tym wottraschicź, sakoń łamacź, kotryž sapóßłanzam w ßejmje njesranliwosć sarucza. Hdyž policistojo hrabju Michała Karolyja jako prěnjeho sa ruzy pschimnychu a jeho se ßejmownje wjedźechu, pohłuschazy zychoń nasta. Jako druheho sapóßłanza Jana Justha wuwjedźechu. Wón na policistow sawoła: „To je njekniczomnistwo! Wy scże policajske pßy.“ Druzy kschicźachu: „Scże ſ Winskimi pjenjesami pokupjeni!“ Reformerćski duchowny Kowacs wołasche: „Něhdy ßłaknjecże, kaž pßy!“ Sapóßłanz Szmrjecsanyi wołasche: „Sswinje! To budźecże dyrbjecź wotpokucźicź, to je njehańbicźiwy skutk.“

Hdyž chzychu policistojo sapóßłanza Julija Kowacsa se ßejmownje wuwjesć, ßo tutón ſ roshorjenosću pschemó. Revolwer wucźahnywschi wón wospjet do hrabje Tiszy tŕeli, tola jeho mißny, potom wón dwě kulzy do ßebje tŕeli. Kowacs bórsy po tym wumrje.

So bychu ſ nowa krwawne njeměry njewudyrike, policistojo a wojazy hotowi stejachu, so bychu kóždeho njeměrnika sajeli a wotwjedli. Wokolo ßejmownje běchu ßo maschinske tŕelby swjesle. Hród hrabje Tiszy běchu policistojo se wschěch stron wobstupili, dokelž ßo nadpadow na hrabju Tiszu bojachu. Wschitke hłowne dróhi ßu ſ wojakami a żandarmami wobßadźene. Też najmjeńsche sběżenje luda ßo na drósy rosehna. Wojazy mějachu poruczność, do kóždeho tŕelicź, kotryž by ßo jim spjecźował.

Bołharski kral awstriskeho a němskeho kheżora wopyta.

Po wopytach w Peterburgu, Parisu a Konstantinoplu je kral Ferdinand sańdżeny tydźeń awstriskeho kheżora wopytał a bliżsche dny też k němskemu kheżorej na wopyt pschińdże. Jeho wopyty ßu jenoż wěz sdwórliwosćże, někajku politisku ważnosć jim nichtó njepschipische.

Powjetschenje franzowskeho wójnskeho łódźstwa.

Jendźelska je ßwoje wójnske łódże se ßrjedźozemskeho morja do połnóżneho morja dowjesła, dokelž budże je pschecźiwo Němskej trjebacź, jeli so by wójna wudyrika. Schkitanje ßrjedźozemskeho morja ßu Jendźelcźenjo Franzowsam pschewostajili. Franzowske knjeżerstwo je ßo teho dla rosßudźiło, ßwoje wójnske łódźstwo tak powjetschicź, so budże wono ßylnische hacź italske a awstriske hromadże.

Agitazija irskich revoluzionarow.

Irscy revoluzionarojo ßo saßo hibaju a sjawnje na wotpad Irskeje wot Jendźelskeje dźełaju. We Wexforcże, we hłownym měscże irskeho Wexfordskeho hrabinstwa, ßu woni na rózki dróhow „napominanje sa lud“ nalěpili, w kotrymž ßo praji, so dyrbja ßo na wulki pschewrót pschihotowacź. Jendźelska ßo w bliżschim cźaßu do wulkeje wójny ſ Němskej saplecże, a cźaß irskeje revolucije lěta 1798 ßo saßo wrócźi. Kóždy wótcźinz je winowaty, ßo na wojowanje pschecźiwo jendźelskim potkóczowanjam pschihotowacź. „Dźeń wjecźenja ßo bliźi!“ ßo napominanje skónczi. Policija je plakaty wotstroniła.

Wólbne njeměry w Belgiskej.

Pschi nowowólbach do belgiskeho ßejma je zyrkwinska strona saßo dobyła. W prjedawschim ßejmje jejna wjetschina jenoż 6 ßydłow wucźinjesche; nětkole je wona na 16 ßydłow srostła. Sozialdemokratojo a liberalni, kotziż běchu ßebi pschi wólbach ßwojeho dobycźa wěscźi byli, po wosjewjenju wólbneho wunoschka w Brüsselu herjekajo po dróhach cźahachu. Skoro we wschěch zyrkwjach a wjele domach ßu woni woknowe schkleńzy wubili a w dwěmaj zyrkwjomaj ßamo woheń sakoźili. Měschcźanska garda a żandarmojo pschecźiwo njeměrnikam sakrocźichu a běchu nusowani, do nich tŕelecź. Schtyri wołobow ßu ßo morike a pjatnacże je ßo cźeżko franiło.

Hdyž w Verviersu dźełacźerjo njedźiwajcy wyschnoscźineje sakasnje po měscże cźahachu, jim policistojo a żandarmojo pucź sastupichu. Jeneho dźełacźerja morichu a někotrych sranichu. Też w měscże Brügge je k njeměram dóschło. Hórnizy w Seraingskich jamach dla podleżenja jich wólbnych kandidatow strajkuja. K potkóczenju njeměrow je wójnski minister 40,000 reserwistow pod brónje swołał.

Turkowska Ruskej njewěri.

Turkowska ßo k wójnje ſ Ruskej w Małej Asiskej pschihotuje. Wot tam wona, dokelž by na Balkanje Rumunska ruskemu wójsku pucź salehnyła, nadpad Ruskeje wocźakuje.

Sa hłowneho roskasowarja turkowskich wójskow w Małej Asiskej je Mahmud Schefket pascha postajeny. Wójnska rada ma wójnski strach hižo sa jara bliski a je teho dla poruczika, so maja ßo w Małej Asiskej sa wójsko khlěbowe składy sałożicź. Němskim fabrikam je ßo telegrafowało, so bychu skasane pschewosne pólne ku-

chinje, piekarnje, wosy a strowotniski train skerje lěpje podake. Tež žo sapiśy měješelow automobilow, kuchow, konjow, wjelbkudow, mulow a wóškow cinja, so by je we wójnje wójsko trjebacz mohło. Budże li trjeba, knjeżerstwo wschě parne młyny do žwojeje žłužby wosmje. Tele pschiprawy sa to žwědcza, se žo Turkojo k ważnym podawkam pschihotuja.

W Turkowskej žo tajna požczonka sa wójnske samery sběra. Prynzojo žu 7 milijonow hriwnow podpiśali.

Sběžk w Albanskej.

Turkowske knjeżerstwo je žo podarmo prózowało, Albanskich, kotsiž tež Arnawtojo rěkaju, se žlubjenjemi a pjenjesami wot sběžka wotdżerżecz. Arnawtojo wjazy turkowskim žlubam njewěrja, kotrež žo njeśu hacz dotal żenje dopjelnike. Njedżelu žu žo Arnawtojo s cyrjódami pola Ipeka shromadżili, žo psches swonkowne stejischczo turkowskeho wójska pschedrěli a někotre wotdżělenja wobstupili. Woni s Turkami hacz do ranja njembrje wojowachu, hacz žo Turkam poradży, sběžkarjow do sady sczischczecz a Ipek wukhowacz. Fadil pascha bě nusowany, s najwjetschim khwatkom do Ipeka dwaj bataillonaj póśkacz, so bychu tam Turkojo njepodleželi.

Shromadżenje wójska w Smyrnaskim kraju.

Turkowske knjeżerstwo žo boji, so móhli Italscy wójsko na makoasiski brjoh pola Smyrny wuśadżicz. Teho dla žo w Smyrnaskim kraju tsi divisije shromadża, kotrež maja armeekorps tworicz, s kotrehoż roskasowarjom ma prjedawschi kódżstwowy minister brigadnik Mahmud Mugdar pascha bycz. Powjeda žo, so je žo tež jena makoasiska divisija reserwistow mobilisowała.

Porażenje sběžkarjow w Marokkowskej.

Nadběhi sběžkarjow na Fez wotrasywschi njeśu Franzowsojo dalsche njepschecželske nadpady wocakali, ale žo žami do njepschecżela dali. Schtwórtk tydżenja general Liautey wjetschemu dżělej žwojich wojakow pod roskasowarstwom wyschka Gourauda pschecziwo njepschecželej wucżahnycz do. Gouraud žo w runej měrje k rězy Sebu nastaji, hdyż bě njepschecželske wójsko shromadżene. Hdyż sběžkarjo widżachu, so žu jich Franzowsojo pschekhwatali, žo sa žwojimi stanami na wobaranje postajichu. Franzowsojo žo pak bórsy psches nich pschedrěchu a sběžkarjow psches rěku sehnachu. Sběžkarske lěhwo sapaliwschi žo sa njepschecželom puschczichu. Tutón je pjecża wjele ludźi shubik. Sa nim cżerjo Franzowsojo hromady po 10 hacz 20 cżełow padnjenych sběžkarjow wohladachu. Sběžkarjow rospjerschiwschi žo Gouraud se žwojim wójskom do Feza wróczi. Generalojo Liautey, Moinier a wulkowesir El Mokri dobycżerskemu wójsku napschecżo jěchachu. Na franzowskej stronje je pjecża jenoż 12 muži padnyło a 31 žo sraniło. Wuspěch franzowskeho wupada je na Marokkowskich wulki saczischcz cżinik. Po poraženju sběžka žo nětko sultan Muley Hafid s Feza do Rata poda. General Liautey hakle pschecziwo njepschecželskim splaham poczehnje, hdyż nowe posylnjenja s Franzowskeje dóńdu.

Pjenjeżna nusa w Chinje.

Schmatańża w Chinje pschezo bóle pschibjera. Tibetscy žu chineskich wojakow a sastojnikow wuhnali a žwoju njewotwisnosc wot Chiny pschipowjedżili. Runje tak žu žo Mongolojo wot Chiny wottorhnyli. S Ruskeje žebi brónje wobstarawschi žu žo do Chinesow dali a jich sbili. Sa pjenjeżnu pomoz kotruż žu s Ruskeje dostali, žu Mongolojo žwój kraj ruskim wikowarjam wotewrili. Chinesam budże s cżežka móżno, žebi Mongolsku sažo podcżisnycz. Ruskej na tym leži, so by žo China posłabika, a teho dla budże wona tajnje Mongolow, tak daloko hacz móżno, pschecziwo Chinesam podpjeracz.

Mjes tym žebi chineske knjeżerstwo s pjenjeżneje nusy żadyn wupucz njenamaka. Lud žo pschecziwo požczonkam we wukraju wobara, dokelż žebi wukrajne mozy sa to finanznu kontrolu żadaju. S zyła je nětkole žylne hibanje pschecziwo wschém wukrajanam.

W Hankawje je wulka shromadżisna była. W njej žebi wusamknjenje wschěch wukrajnych tworow żadachu, kotrež Chinesojo njeżměli kupowacz. Někotsi rěcznizy žo do tajkeje roshorjenosczе a sasłobjenosczе sarěczachu, so žebi do porstow kušachu a s krwju na murje napiśachu, so dyrbi China zusym tworam žwoje mjesy samknycz. Finanzny minister a mnosy drusy wyšozy sastojnizy, kotsiž wjedża, so China bjes pomozy wukrajneho kapitala njemóże wobstacz, chzedża žwoje sastojnstwo skożicz.

Revoluzija w Mexiku.

Njemery w Mexiku nimaju żaneho kónza. Sběžkarjo, kotrychž bě knjeżerstwowe wójsko sbiło, žu město Tres Marias wurubili a mužow, żony a dżěcži na schcżěpowzach spalili. Město Chihuahua je hischcże w ruzy sběžkarjow. W měscże San Miguel žu revoluzionarojo samożiteho pschekupza Beela wurubili a morili.

Sběžk cżornochow na Kubje

je žo dale rosschěrił. Sběžkarsży cżornochojo plantaże amerikanskich wobžedżerjow wupuscżeja a wurubjeja. Jena wójnska kódż sjednoczenych statow poknóżneje Ameriki je na Kubaski brjoh 500 wojakow wuśadżika, so bychu Amerikanskich psched sběžkarjemi schkitali. Dalsche schtyri wójnske kódże s 1000 namórskimi wojakami a 2000 matrosami žu žo k Kubje wotpósłkale. Sběžkarjo powschitkowny nadpad na amerikanske wobžedżeństwa pschihotuja. Woni żelesniske cżahi sadżerżuja. Sjednoczene staty tež hischcże jěsdnych na Kubu póscżelu.

Bóh wjedże.

(Skónczenje.)

A tola žo pruhowanja a cżerpjenja wboheju žónskeju hischcże njeběchu skónczike. To žo bórsy jažnje pokasa. Khěża, w kotrejž žo jimaj jara spodobasche a derje bydlesche, žo do druheju rukow pscheda, a nowy wobžedżer wbohimaj cżłowjekomaj dotalne wobydlenje wupowje. Wón mějesche s tym wobydlenjom zyle druhe samyślky. Duż dyrbjesche žebi knjeni Widakowa s nowa druhi kucżik pytacz. Lědma běschtej skónczenje po dokhim pytanju někajke wobydleńczko wuślědżikej a žo do njeho pschecżahnyłej, a hižom žebi Hańża na hkowu wotmyślli, žo s nowym žuzodstwom bjes kondżenja spósnacz a dobrych ludźi wo to prožycz, so bychu jimaj dżěło wobstarali. Jako dobra dżowka žebi nanajbóle żadasche, zyle sprózenje dżěkacz, so njeby jeje nimo měry lubowanej macżeri niczo njepobrachowało. Woprawdże žo jej tež pschilubi, so žo wschitko w poknej měrje stanje, schtožkuli by někak móżno było. S tajkejle nadżiju žo wobej żónskej potajkim w nowym wobydlenju sažydlischtej, w kotrymž žmy jeju na spočatku powjedańczka naschli. Wěso to wulka stwiczka njeběsche, ale tež płacżisna sa najecże njebje wulka. Runje tole běsche pak wina była, so běschtej žebi tele wobydlenje wubrałej, kotrež mějesche hischcże tež tu wobcżežnosc, so bě jara wyšoko, w tsecżim poskhodże.

Kelko krócz dyrbjesche wboha Hańża skhody pscheběhacz, hdyžkuli by, zyły dżeń po měscże khodżiwschi, so by žebi dżěło pytała, wjeczor wurubżena a smucżnjena, žo sažo k macżeri domoj wróczika!

Někotre knjeni, kotrež běchu wbohej holzy žlubike, so jej dżěło wobstaraju, tež woprawdże žkowo dżerżachu, a dyž a dyž by žo něchtó pokasak, so by žuknju, drastu abo něschto podobneho skasak. Skoro wschitzy bywachu s jeje dżěłom jara spokojom. Wěso běsche to nimo měry spore žórko dokhodow, s kotrymiž dyrbjeschtej žo macz a dżowka sežiwicz. Tola njedżiwajo teho žo Bohu horzo dżakowaschtej, so bě jeju dóńt tak nawjedował a wołożił. Bórsy wobej wbohej wošamocżenej żónskej nowy troscht dostaschtej. Wožoba, s kotrejž mějeschtej hižom s dawnych cżažow pschecżelske poměry, chzysche jeju wopytacz.

W tym cżažu mjenujzy bě runje Hercżina macz wumrjeła; dokelż njesbožowna žyrota nochzysche žamalutka wostacz, pschija pola Hanineju starscheju pokornu žłužbu stwinskeje holzy. So bě žo tak rosžudżika, k temu bě wožebje tež ta pschicżina dopomhała, so w žamžnym domje Hańża bydlesche, po kotrejž žo Hercże jara stysкasche.

Bórsy, hdyž bě tam pschischła, spósna Herta jara mnoho ludźi, kotsiž k jeje knjeżstwu pschikhadżachu; duż wona žwojej pschecżelnizy dżeń a wjazy dżěła wobstarowacz pocża. To bě tej wulka pomoz a wjeżele.

Ale njenadżizy žo wobstejenja wobeju nam snateju żónskeju na hórschi bok wobroczichu. Knjeni Widakowa skhori; jeje wothladanje pak Hańži telko cżaża bjerjesche, so dyrbjesche wboha holza, chzyjo wschitke dowěrjene dżěła we žwojim cżažu dokonjecz, druhdy po zyłych nozach wotucżena wostacz, hacz runje dale wjazy wotpocżinka a wodychnjenja trjebasche. Tež bě nusowana, schtožkuli mozy dožahachu, dżěkacz, so by žwojej hubjenej macżeri lěkarsku pomoz a lěkarstwa sažkużika. Tak dyrbjesche žo prózowacz, so by wobeju sežiwiła.

Macżerna khoroscz bywasche dale straschnischa, tola dobra, luboscżiwa dżowka dyrbjesche, schtož móżesche, žwoju srudobu potajicz a potkóczowacz teho dla, so by mohła pilnje dżěkacz. A tola jeno

ſ pſchecźiwjenjom a ſ wotwlakowanjom Hercźinu pomoz pſchija, dokelž am ſ najmjeńſcha nochzyſche, ſo by jeje dla ßwěrna pſchecźelniza cźaßa nózneho wotpocźinka parowaka, hdy by jej pſchi dźěle abo pſchi wothladowanju khoreje pomhaka. Też pjenjeżneje pomozy Hańža na żane waſchnje bracź njechaſche a hakle, hdyž woprawdże ßebi wjazy hinak pomhacź njewjedźeſche, ßo k temu podwoli, wot ſchwarneje Herty ßebi něſchto pożcźicź.

Po zyłych dnjach potajkim wboha holza pſchi dźěle ßydaſche, pohibowanja a cźerſtweho powětra pak jeno potom wużiwaſche, hdyž dyrbjeſche zyle nuſnje do měſta wukhadźecź, ſo by ßebi něſchto wężow wobſtaraka. Teho dla bě tak błěda a hubjena, ſo to kóždeho k ßobucźuczu pohnuwaſche.

Duž bě tutón woßud jara ſrudny a cźeżki a zyle na te wopißanje ſapodobny, kotrež bě Hana dźenßa w knižzy cźitaka, jeno ſ tym rosdźělom, ſo bě tule cźiſta woprawdźitoſcź. tamna powjeſcź pak móżeſche też wumyßlena bycź. Kak boloſtnje to ſchwarna, hacź runje rospleńcźena, holza ſacźuwaſche, ſo w ßamßnym domje, w kotrymž jej lěta mkodoſcźe tak ſpokojne a tak ſbożowne běżachu, ſ dobom tak ſrudne a wopkakanja hódne wobſtejenja knjeżachu!

Hana ßebi bórſy pſchekkadowaſche, ſchto měko ßo cźinicź, a ßebi ſ Hertu radu ſkkadowaſche, kajke ßrědki nakożecź, ſo byſchtej na kedźbliwe waſchnje, ſ kotrymž byſchtej njeſbożowneju cźłowjekow njeramiłej, ſkutk miłoſcźe dokonjałej.

Hdyž poſdźiſcho Hana wo tej wězy nanej powjedaſche, wſchitko jemu najdokładniſcho wopißujo, ßo tón trochu ſamyßli, Widakowe mjeno ſaßkyſchawſchi, ale dźowku ſ powjedanja njewutorże. Hakle hdyž bě Hana dopowjedała, wón ſ widźomnym ßobucźuczom rjekny:

„Ach, to je tón wbohi Widak takle ſrudny kónz wſak! Snajach tu ßwójbu, hdyž mějachu hiſchcźe wſcheho doſcź a ßo jim derje wjedźeſche. Derje potajkim, ſo móżu jimaj hiſchcźe pomhacź, wěſo bych radſcho widźał, ſo bych jeju mohł ſa telko lět w lěpſchich wobſtejenjach ſaßo widźecź. Ach, ſchtó by ßebi to jeno myßlił, ſo ſtej tutej hubjenej ſchwalcźi żona a dźowka tamneho Widaka! Njecźiń ßebi, moje lube dźěcźo, jeju dla hižom ſtaroſcźow, ja ßam wſchitko hacź nanajlěpje wobſtaram. Chzeſch-li pak jeju dyß a dyß wopytacź, njeſměju niczo pſchecźiwo temu, pſchetož jara wużitna a ſpomożna wěz je, druhdy pohladacź na hórſche a ſrudniſche wobſtejenja żiwjenja, dyžli naſche ßu.“

Sa něſchto dnjow Hana wot ßwojeho nana k ßwojej wulkej radoſcźi ſhoni, ſo bě wón khoru wopytał a ſo bě wona jeho pjenjeżnu pomoz rad a ſ wulkej wjeßełoſcźu pſchijała.

Nadobnje ſmyßleny pſchekupz ßwoje ßkowo dopjelni a wobej żónſkej, kotrejž běſchtej telko njeſboża měłej, podpjerowaſche też dale, ſchtożkuli ßo jemu hodźeſche. Wo knjeni Widakowu ßamu ßo poſtara, ſo ßo jej ſtajna pomoz wot wubjerneho lěkarja doſtawaſche, kiž ju ſa njedołhi cźaß doſpołnje wulékowa. Hańžu pak Hana cźaſto k ßebi na wopyt pſcheproſchowaſche, ſo by ſ njeju bjeßadowała, a hdyž bě ßo wboha holza po něcźim ſe ßwojeho ſrudneho ſamyßlenja dźeń a bóle ſhrabaka, ßo Hana pſcheßwědcźi, ſo lěpſcheje towaŕſchki, dyžli Hana je, namakacź njemóże.

S pomozu Bożej a ſ podpjeranjom dobrych ludźi ßo wobſtejenja knjeni Widakoweje a jeje dźowki hladajźy porjedźichu; Hana pak ßo nimo měry radowaſche, ſo bě mohła něſchto jara dobreho dokonjecź.

Tak kóždy, ſchtóżkuli je ßwěru na to ſmyßleny, ſo by ßwojemu bliżſchemu pomhał, ßo jeno trjeba wokoło ßebje roshladowacź, a namaka k temu wjazy hacź jenu pſchileżnoſcź. Wſchehomózny wě też najßnadniſchi dobry pohib cźłowſkeje wutroby tak derje wjeſcź, ſo měwaja Jeho druhe dźěcźi, kiž ßo prawje na Njeho dowěrjeja, ſ teho ßwój wużitk.

Widźo potajkim, ſo běſchtej żónſkej, kotrejuž bě woßud tak cźeżko pruhował, Jemu tola, njedźiwajo wſchitkich cźerpjenjow a njeſbożow, ßwěrnej woſtałej, rjadowaſche Bóh nětkole jeju dóńt tak miłoſcźiwje, ſo byſchtej jaßnje ſpóſnałej, ſo ßo we ßwojej njewobmjeſowanej nadźiji njeběſchtej ſjebałej, kotruż běſchtej na Boha ßameho twarikej.

Hdyž ßebi poſdźiſcho Hańža ſchwarneho mkodeho pſchekupza ſa mandźelſkeho wſa, nańdże jeje macź na ſtary dźeń doſpołny wotpocźink a ſaſtaranje; żónſkej pak nětkole też na cźeſcźe hódnu Hertu, kiž bě w cźaßu jeje hubjenſtwa ßo luboſcźiwje wo njeju poſtaraka, njeſabyſchtej, a hdźeżkuli bě móżno, jej ßwoju dźakownoſcź wopokaſowaſchtej.

Schtož Hanu naſtupa, bu wona Hańžina najlěpſcha pſchecźelniza, jeje nan pak ſ wulkej radoſcźu widźeſche, kak ßo jeho dźowcźicźka, na kotruż měwaſche ſtarſcha a jara roßudna a ſchwarna towaŕſchka dźeń a wjetſchi wliw, też we ßwojej powaſy dale ſpomożniſcho wuwiwaſche a rjeńſchich ßamownoſcźow pſchijimaſche.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. 3. łużiſki hudźbny ßwjedźeń je wulki wuſpěch měł. Na nim je ßo 750 ſpěwarjow a inſtrumentaliſtow wobdźěliło. Wulki, wurjadny, wuſtojny khor ſ 250 ſopranow, 150 altow, 110 tenorow a 130 baßow wobſtejeſche. Sa ſoli běchu ßo wurjadne mozy dobyke. Zyrkwinſki hudźbny direktor Biehle ßo ſa ßwoje měßazy dokhe wuſpěſchne prózowanje ſ kawrjenzowymi wěnzami mytowaſche. Na ßwjedźenju je ßo dramatiſki oratorium Quo vadis wot Felixa Nowowjeſkeho, direktora Krakowſkeho hudźbneho towaŕſtwa, pſchedwjedł. Komponiſt bě pſchi pſchedwjedźenju pſchitomny a ßo ſe ſahorjenjom ßkawjeſche.

— Powětrowy ballon „Elbe“, kotryž druhi dźeń ßwjatkow nad Łużizu k ranju leczeſche, je rúſke mjeſy pſcheleczał a ßo w ruſkej Pólſkej pola měſtacźka Kraßnoſtawa na ſemju dele puſchcźił. K tejle jěſbje je wón' 19 hodźin trjebał. Tam ßu powětrojeſdnych ſajeli, tola ſ nimi ſdwórliwje wo5khadźeli. Hdyž běchu ßo pſcheßwědcźili, ſo nimaju żanych ſpionow pſched ßobu, jich puſchcźichu a jich do Kraßnoſtawſkeho kaſina pſcheproßychu. W towaŕſtwje wokrjeßneho hejtmana Lewizkeho a někotrych nahladnych ßwójbow woni pſchijomy wjecźor pſchebychu.

— (Sſrěnjoněmſki leżomnoſtny kreditny wuſtaw w Greizu a w Frankfurcźe nad M.). Po nawěſchtku, w dźenßniſchim cźißle wosjewjenym, ßo ßobotu 15. junija 2000000 hriwnow 4 % leżomnoſtnych rentſkich liſtow V. rjada ſ kurſom po 98 % k podpißanju wupokoži. Leżomnoſtnym rentſkim liſtam je ßo ſa Reußſke wjerchowſtwo ſtarſch. linije wěſtoſcź ßyrotnych pjenjes ſpożcźika. Samolwjenje k podpißanju w Budyſchinje filiala Lubijſkeje banki pſchijimuje.

— (Shubjenje dweju holzow.) Njedawno Draždźanſke nowiny powjeſcź wocźiſchcźachu, ſo ſtej ßo dwě mkodej holzy, 15lětna Bertha Wildez ſ Loſchwitz a 17lětna Charlotta Kellingez ſ Budyſchina, ſ Draždźan ſhubikej. Starſchi teju holzow ſa nimaj ßlědźichu a też Jahnkez detektivnemu bürowej ſa nimaj pytacź dachu. Holzy běſchtej pjecźa pod hypnotiſkim wliwom ßo wotßaliłej. Móżno też bě, ſo bě jej jedyn pſchedawaŕ holzow wotwjedł. Holzy, kotrejž ßo w jenym Draždźanſkim penſionacźe namakaſchtej, běſchtej pjecźa ſe ßwojimaj ſtarſchimaj w dźiwadle bykej a w jenej pſchedſtawzy na żenje ſaßowidźenje woteſchkej. Jena ſ teju holzow ßwojemu nawożeni pißaſche, ſo je ßo wona wliwej wjeſcź daka, kotremuž njeje mohła napſchecźo ſtejecź. Tónle liſt bě ßo w Abazziji na póſtu dał a poliziji prěni ßlěd namakacź da. Woprawdże ßo też wupokaſa, ſo běſchtej holzy pſches Awſtriſku puczowałej a w Fiumje ſ łódźu do Ameriki wotjěłej. Jena ßlědźeŕka Jankez bürowa ßo ſa nimaj puſchcźi a ßo ſe Sardinſkeje ſ pomozu bjesgrotoweje telegrafije na łódźach w ßrjedźoſeńſkim morju, kotrež běchu ſ Fiume wotjěłe, ſa ſhubjenymaj wobhonjeſche. Łódź „Panonia“ wotmolwi, ſo ſtej pytanej holzy w towaŕſtwje jeneho mkodeho cźłowjeka mjes jejnymi puczowarjemi. Duž ßo łódźi poruczi, holzy w Gibraltarje na kraj wußadźicź. To ßo 1. junija ſta. Tamniſchi němſki konſul holzy do hladanja pſchewſa. Mkodeho cźłowjeka, ſ kotrymž holzy puczowaſchtej, njeißu ſajecź mohli, dokelž je wón pjecźa na cźeknjenju holzow njewinowaty.

— (Ssamomordaŕſtwo.) Ssrjedu pſchipołdnju je ßo njedaloko żeleſniſkeho mosta pola Tſélan 17lětna dźowka krawſkeho miſchtra Wegerdta, na garbarſkej haßy bydlazeho, żeleſniſkemu tworowemu cźahej pſchejěcź dała. Njeſbożownu holzu hižo w prěnich lětach jejneho żiwjenja cźeżki woßud potrjechi; wona ßebi jako dźěcźo ſ nożizami do jeneho wócźka kłó, tak ſo wono wuběża; poſdźiſcho je ßo wono ſ wumjekſkim wócźkom narunało. Nětko je jej cźmowy woßud pſches ßamomordaŕſtwo wumrjecź dał. Holza pola pſchekupza Neumanna na Lubijſkej dróſy ßłużeſche. Wona je tam pſchezo jara pſchiſtojna była a njeje ani najmjeńſche ſawinowała. K ßwojemu njeſbożu bě ßo wona ſ jenym huſarom tudomneho regimenta ſeſnała. Tutón ju na eſkadronſki ball huſarſkeho regimenta, kotryž ßo wutoru w „Albertſkej ſahrodże“ wotbywaſche, pſcheproßy. Wona je też w balſkim wobleczenju bal wopytała, tola jejny luby je ßo tam bóle wo jenu druhu holzu hacź wo nju ſajimował. Sso teho dla roshněwawſchi je ßo wona ſ poſkicźenych napitkow wjazy napiła, hacź je jej ßłużobne było. Sswojeje wole njemózna je ßo wona pjecźa potom huſaram do kaſarmow dowjeſcź dała, kotrež je hakle

ſrjedu dopołdnja wopuſchczíła. Najſkerje je ſo hańbowała, ſo domoj wróczícz a je w ſadwělowanju na myſl pſchiſchła, ſwěbi žiwjenje wſacz. Pſchipołdnju ſu holzu dlěſchi czaſ pſchi želeſniſkim moſcze khodźicz widźeli. Hdyž w 1 hodźinje ſo jedyn czah bliżeſche, wona po wyſokim želeſniſkim naſypje horje běżeſche a ſo pod lokomotivu czíſny. Lokomotiva pak ju njepſchejeđże, ale rumowak ju kruch ſobu wleczeſche, pſchi czímž ſo jej noſy a delni żiwot żałoſnje roszychnowachn. Podawk ſo na dwórniſchczu woſjewi a wjednik ſanitätneje kolonny, Beutner, czežkoſranjenu, kotraž mějeſche połne wědomnje a na wſchelake praſchenja wotmolwjeſche, na noſyđłach do měſchczańſkeje hojerńje donjeſcz da. Wjeczor w 10 hodźinach je wobžaromna holza wumrjeła.

— **(Sajecze w offizěrſkej ſahrodze.)** Jedyn młody blidaŕſki pomoznik, kotryž bě dlěſchi czaſ prjeczku był, bě ſo ſaſo do Budyſchina wróczík. Sswoju prjedawſchu lubu ſobu do offizěrſkeje ſahrody ſkaſa, měnjo, ſo jeju tam nichtó njemyli. Hdyž pak tam blidař na ſwoju lubu czakaſche, jeho wojeŕſki ſtražnik ſaja. Myſlachu ſobu, ſo je wón nękajki ſpion a luboſcze laczny blidař ſo, hacz runje ſwoju njewinowatoſcz wobkrucżeſche, na nękotre dny do jatby wſa. Hamtſki rěcznik pak blidarja ſa tak ſtraſchneho człowjeka njeſpósna a jeho ſobotu ſ jatby puſchczí. Něſchto dobre pak je jatba ſa blidarja tola měko; polizija ſo jeho mjenujzy praſcheſche, hacz je wón nan dźeſcza ſwojeje njewjeſty. Tola wo tym njebě ſo blidaŕkemu ani wo ſnje dźako, ſo bě ſa jeho njepſchitomnoſcz baczon jeho lubu wopytał. Jeho ſtara luboſcz je drje ſ tym na dobo wuſtudła.

S Małeje Borſchcze. Pſchi ſylnym njewjedrje je błyſk do twarjenja tudomneho żiwnoſczerja Berndta dyrił, tola njeſapalił. W Huſzy je błyſk do jeneho ſtareho duba dyrił.

Se Žiczenja. Pjatk thoženja w nozy je ſo do tudomneho Fryczez hoſczenza jedyn paduch dobył. Dokelž bě hoſczenzaŕ wulke pjenjeſy wjeczor ſobu do wobydlenja wſał, je paduch jenož 3 abo 4 hriwny nikowych pjenjes namakał. Pódla teho je wón nękotre tyſki zigaretow ſobu kaſał. Pißanſki khamor wón njeje wocżinicz mohł.

S Małeſchez. Tudomna nalutowaŕnja a wupożczeŕnja ſańdźenu njedźelu ſwoju 18. porjadnu hłownu ſhromadźiſnu wotmě. S rospravwy ſo ſhoni, ſo ſu liczba ſobuſtawow, wobwrót a dobytk ſtajnje pſchiběraše. Liczba nalutowarjow je na 840 ſtupika. Pſchi nowowólbach ſo kk. Ssykora ſ Brěſez a Panach ſ Brěſyny do pſchedſydſtwa a Domaſchk w Małeſchezach a Ssykora ſ Pluſznikez do dohladowaŕſkeje rady ſ nowa wuſwolichu. Kubleŕ Ssykora w Delnjej Hórzy namjetowaſche, ſo by towaŕſtwo pizu, pſchikupne hnoje a wuhlo ſhromadnje kupowało. Wo tymle namjecże ſo we wurjadnej hłownej ſhromadźiſnje wobſamknje.

S **Pſchiwczíz.** Żona jeneho tudomneho pohoncza je ſwebi w duchownym błudże krk pſcherešła. Hacżrunje dych ſ rany dźeſche, je ſo poradźiło, ſamomordaŕzy żiwjenje ſakhowacz. W tu khwilu ſo wona w Budyſkej měſchczańſkej hojerni lěkuje.

S Njeſwaczidła. Sradowny tydźeń ſa naſchu zyku woſadu běſche minjeny, w kotrymž naſch wulzy lubowany a czeſczeny knjes, wyſokodoſtojny faraŕ Waktaŕ, ſwój 25lětny ſaſtojńſki jubilej ſwjeczeſche. Jubilar, nětko 6 lět w naſchej woſadże ſkutkowazy, kaž prjedy 19 lět we Wóſlinczanſkej, je ſwebi ſe ſwojim luboſczíwym, ſwěrnym duſchepaſtyŕſtwom luboſcz wſchitkich dobył, ſo wſcho powſchitkownje na jeho ſ Boha jemu wobradźenym wjeſelym dnju ſobu dźělbjerjeſche. Woſebje tež Sserbjo, kotrymž je, nědy ſwerbſzy nawuknywſchi, ſ poknym podaczom ſ wobknježenjom jich rěcze ſłużił. A wo tym, ſchto je czeſczeny jubilar ſo dalſchemu wokrjeżej ſczinił jako woſebity rjany, hłuboki ſpěwaŕ, kiž je na pſchikład tež wěruwuſnawaŕſkaj khěrluſchej ſa Boże ſłużby nam podał, wo tym tudy rěczecz njemózemy.

Hižo ſańdźenu njedźelu poſtrowi knjeſa farara ſyła k Bożej ſłużbje w Saryczańſkej kapale ſhromadźena — tele Boże ſłużby wſchak je wón ſapoczał dźerżecz. Zyrkwinſke ſaſtupjerſtwo jeho pſches knjeſa Patoka poſtrowi a jemu kraſny ſtoł k wotpoczowanju pſchepoda. Jubilar bě wulzy pſcheſłapjeny a ſwój dźak na Bożej ſłużbje wupraji. Wutoru wjeczor jemu Njeſwaczidłſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo ſwjatoczny pſalm ſanjeſy. Ssrjedu, jako na jubjelſkim wopomnjeńſkim dnju, ſaſtupjerjo zyrkwje do fary, pſches luboſcz młodźiny ſ czeſnymi wrotami wudebjeneje, ſaſtupichu, ſ nimi knjes kollator dwórſki komornik ſwobodny knjes ſ Vietinghoff-Rieſch. Sboże pſchejo ſłěborny kraſny pißak pſchepodachu. Teho runja ſ knjeſom wokrjeſnym ſchulſkim inſpektorom ſchulſzy pſchedſtejiczerjo Njeſwaczidłſkeje ſchule, kaž tež wuczerjo woſady. Poſłeńſchi knjeſej duchownemu jako lokalnemu ſchulſkemu nahladowarjej a pſchecżelej ſchule — je wſchak tež ſam ſe ſchulſkeho doma wuſchoł — tſi drohotne porzlinowe talerje na ſczénu darichu. Woſadne ſtawy pſches tſjoch gmejnſkich pſchedſtejiczerjow ſwoje pſchecża ſjednoczene ſ kraſnym ſłěbornym darom ſa blido podachu. Tež ſbożepſchecżo zyrkwinſkeje wyſchnoſcze běſche dóſchło. Ssobu najſwjatoczniſcha hodźina běſche, jako nimale ſkoro wſchitzy ſakſzy ſwerbſzy duchowni pod wjedźenjom ſwojeho konferenzneho pſchedſydy, k. farara Mrósaka-Hrodźiſchczańſkeho, ſ khěrluſchom a rěczu ſwjedźeńſki dźeń pſched Bożim wobliczom ſwjeczachu, ſpominajo, kajke je jubilar Boże žohnowanje bohacze wužiwał a wudźělował a jemu na dalſche je pſcheja. Spěw, wot knjeſa farara em. Urbana ſeſtajany, kaž wopomnjeńſka tafla ſ mjenami duchownych, rjane knihi, kaž ſkónczńje wot Budyſchſkeje konferenzy pſchepodate pyſchne dźerżadło ſa blidowe płody wopokaſachu luboſcz a czeſcz, kotruž ſ bliſka a ſ dala na ſwjedźeń pſchinjeſechu. Knjes jubilar ſ dźakownym pohladanjom do wyſokoſcze Božu hnadu poſběhowaſche a jeho pſchepomhanje, kiž je ſam naſhonił pſchi boku ſwojeje lubeje, we woſadże czeſczeneje ſotry, a ſ wutrobnymi ſłowami, kaž běchu ſo jemu prajiłe, dźakowny wotmolwi.

Naſpomnicz je, ſo běchu tež ſ Laſa, hdyž je ſwój duchownſki běh ſapoczał, a ſ Wóſlinka pſchecża a dary pſchiſchłe. Hiſchcze nękotre rjane ſłowo ſo pſchi ſwjedźeńſkej hoſczinje na farje rěczeſche a na rjany ſwjaſk, kiž Njeſwaczidłſku woſadu wot prjedawſcheho, pſchede wſchém knjeſa farara Jakuboweho czaſu, a jejneho duchowneho ſwjaſa, ſpominaſche.

Njech ſwěrny duſchepaſtyŕ dale lubujo a wuczo, wabjo a honjo k wěrnoſczi pod Božim ſchkitom we ſwojim czežkim ſaſtojńſtwje ſkutkuje, kaž bohacze wobdarjeny, tak bohacze wobdarjejo ſ duchownym kubłom. Njech luboſcz, dźakownoſcz a dowěrjenje woſady, tež woſebje Sserbow, ſobu dże pſches jaſne a czémne dny.

S **Njeſwaczidła.** Saſkſke wotdźělenje ſwjaſka ratarjow ſměje ſwój-lětuſchi lěczny ſwjedźeń w tudomnym knježim parku. Sswjedźeńſku rěcz ſměje khěžorſtwoſejmſki ſapóſłanz dr. Oertel.

S **Njeſwaczidła.** Tudomne towaŕſtwo „Jutrniza“ mějeſche ſańdźenu njedźelu měſacżne poſedźenje. W nim ſapißowaŕ Helaſ wo naſtaczu ſakſkeho kraja a jeho nětkuſchich wobydlerjow pſchednoſcheſche. W czaſu Khryſtuſowego naroda běchu w nim Hermunduſojo, wokoło czahazy němſki paſtyŕſki lud, kotryž ſo pſchi pſchecżahowanju ludow bjes ſłěda ſhubi. Po nim do kraja Sserbjo, ſłowjanſki lud, pſchiczahnychu a ſo w nim ſaſydlichu. Woni wſy a měſta twarjachu a ſ druhimi ludami wikowachu. Potom pſchednoſcheŕ wobſah Sakſkeje prjedy a nětko wopißowaſche a nękotre ſpěwy, kaž: „Wěſch ty tón kraj, hdyž dźaknu bróſdu wora“ a „Ow mój ludo lubſchi ſerbſki“ wot njebo Sejlerja czitaſche. W poſedźenju ſo jedyn nowy ſobuſtaw pſchija. Njech „Jutrniza“ dale roſcze a kczéje. —

S **Radworja.** W herbſtej grychcze w Radworju mějachu ſańdźenu njedźelu ſozialdemokratiſzy twarſzy dźěłacżerjo ſhromadźiſnu. Do njeje běchu ſo tež twarſzy dźěłacżerjo kſchesczijanſko narodneho twarkeho ſwjaſka pſcheproſzyli a běchu ſe ſwojim ſekretarom Schmidtom-Barlinſkim pſchiſchli. Rosprawnik ſozialdemokratiſkho ſwjaſka bě ſwebi thema wuſwolił: Dyrbimy ſo němſkemu twarkemu ſwjaſkej pſchiſamknycz, abo kſchesczijanſko-narodnemu? Jemu pak ſo jara czežko rěczeſche, dokelž ſamo jeho ſozialdemokratiſzy towaŕſchojo ſ durjemi praſkachu a ſ nohomaj teptachu. Sekretaŕ Schmidt ſo na to ſłowa jimaſche a ſozialdemokratam jich ſwobodu a bratrowſtwo wobſwětli. Skónczńje jich wón ſa tydźeń na ſhromadźiſnu kſchesczijanſko-narodneho ſwjaſka do Radworja pſcheproſzy. Ssmy wczipni, hacz po pſcheproſchenju do Radworja pſchiźdu, hdyž ſu ſaſo pjecz ſwěrnych ſobuſtawow ſhubili. J.

Se **Sahorja.** Tudomny dźěłacżeŕ Herzog bě ſańdźenu ſrjedu na lětni pſchebytk pſchijěđżazym ludźom w Budeſtezach domjazu nadobu na wós nakłaſcz pomhał. Pſched wosom ſ jěſdnym kokom do Sahorja jědżo wón ſ koła tak njeſbożownje padny, ſo ſwebi lěwu ruku ſłama.

S **Bukez.** Njedźelu 2. junija mějeſche kralowſke ſakſke wojeŕſke towaŕſtwo w Bukezach doſwjedźeń kralowych narodninow. Njedźiwajzy njepſchihódneho wjedra bě ſo wjele ſobuſtawow w towaŕſtwowym łokalu ſeſchło. Pſchedſydu towaŕſcha Dietricha ſaſtupujo naměſtnik towaŕſch Engelmann ſ Bukez czeſczenych hoſczi a towaŕſchow powita a jich napominaſche, ſ tſikróczneje ſławu kralej dalſchu ſwěru ſlubicz. Dwě dźiwadłowej hrě, kotrejž ſo wuſtojnje pſchedſtajeſchtej, a ſczéhowazy bal, hacz do rańſchich hodźin trajazy, ſwjedźeń po-

rjeńschichu. Kóždy wopytać je drje ßo ſ dobrym ſaćišchćom luboſće a pſchećelſtwa towaršchow domoj wróćił.

S Koporz. Sa wjazy dyžli 30lětnu ßłužbu na tudomnym knjeźim dworje ßu ßo ſćěhowazy dźěłaćerjo a dźěłaćerki ſ ćeßnym ſnamjenjom wuſnamjenili: Koch w Bukezach, Auguſt Kwawka w Nowych Koporzach, Bjedrich Ernſt Stolla w Koporzach, Hana Pokleńkowa w Nowych Koporzach, Hana Khryſtiana Lehnerowa w Koporzach a ſwudowjena Hoffmannowa w Koporzach.

S Hrodźiſchća. 5. junija je naſch knjes farar Mrósak ßwój 40lětny ſaſtojńſki jubilej ßwjećił. Sswoje duchownſke pruhowanje wobſtawſchi ßo wón 1872 ſa fararja w Khołmje pola Niſkeje wuſwoli, 1874 jeho ſa fararja do Maleſchez powołachu a 1877 do Hrodźiſchća. Wot lěta 1898 je wón ſ wodźerjom ßerbſkeho prědarſkeho ſeminara. Jako pſchedßyda ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy a jako wodźeŕ podkrjeßneje konferenzy a jako ßobuſtaw krajneje ſynody je wón tež pſches mjeſy ßwojeje woßady pſchipóſnaće namakał. Konſiſtorialna wyſchnoſćź je we woßebitym powitanſkim pißmje jubilarowe wuſpěſchne ſkutkowanje na ćeſćaze waſchnje pſchipóſnała. Njech wón hiſchće mnohe lěta w dotalnej ćělnej a duchownej ćerſtwoſći k ſbožu naſcheje woßady ſkutkuje.

S Lubija. Tudomny archidiakonus k. Guda ßo 1. ſeptembra na wotpočink poda. Wón je Lubijſkej woßadźe 44 lět dołho ßwěru ßłużił. W lěće 1868 jeho ſa diakona a ßerbſkeho prědarja wuſwolichu a 1872 ßo wón na archidiakonowe městno powyſchi.

Se Stróže pola Rakez. Sańdźenu njedźelu popołdnju je Boże njewjedro do ſtareje lipy, pſchi Rakećanſkej dróſy ſtejazeje, dyrił a ju ſapalił. Bórſy ſe ſchtomowych dźěrow płomjenja ßapachu a ludźo ßo bojachu, ſo ſchtom ſ wohnjom ſniczi. Tolu ßo wón jenož ſ nutſka wupali, ſchtož jeho dalſchemu ſróſtej nadźijomnje pſchewjele njeſeſchkodźi. Stara lipa ßo hižo w jeoej khróniży ſ lěta 1300 mjenuje a je hač dotal wjeßele a ſrudne čaßy ſbožownje pſchětraka.

S **Wjeßela.** Sańdźeny tydźeń ßu, hdyž tu pucź měrjachu, na mjeſy ßrjedź Korčźmarjez a Maſulez pola jedyn pohanſki row namakali. W pſchitomnoſći ßerbſkeho muſejnika k. wučerja Wjeraba a k. žiwnoſćerja Kěty je ßo potom row dowotewrił. S njeho dwě wulkej popjelnizy a wokoło njeju něktore mjeńſche a jenu rjanu tokſtu bronſowu jehłu wurychu. Namakane ſtarožitnoſće ßu ßo do Sſerbſkeho muſeja dałe.

S **Kamjenza.** W poßlednim ſjawnym poßedźenju podkrjeßneho wubjerka ßu ßo mjes druhim hoſćenzarjej Jurjej Eiſeltej pſchenjeßenje korčźmarſkich prawow ſ wotpaleneho hoſćenza na nowonatwarjeny hoſćenz a klamarjej K. W. Měrſchej w Pißanym Dole prawo k wikowanju ſ palenzom we ſamknjenych bleſchach w ležomnoſći čißko 48 D ſa Wóßlink pſchiſwoliło. Próſtwje Wylema Stady ſ Rieſy, ſo by ßo wſchón padnjeny ſkót ſ Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa draćžowni, na Jěžowſkich ležomnoſćach ßo natwarjazej, pſchepodawał, je ßo podkrjeßny wubjerk ſarjeknył.

— (Nadpad.) Sańdźenu wutoru popołdoju nadpadny na tudomnej horje dźěłaćeŕ Richter 10lětnu holzu a wumozowa ju. Tola ßo poradźi, njekraßnika hnydom ſajećź.

S Kamjeńza. Tudomneho fotografa P. Hahna ßu wutoru dopołdnja w jeho wobydlenju morweho namakali. Wón je ßebi pjećza ßwěćzazy płun dychajo žiwjenje wſał. Poßledni čaß je wón na čeźke myßle čerpił, kotreż ßu drje jeho k ßamomordarſtwu pohnuke.

— Pokhroma mjes ſchparatym ſkotom ßo ſ nowa roſſchěrja. Pſched tydźenjom je wona w dwěmaj dworomaj w Großröhrsdorfie wudyrika. Wyſchnoſćź je teho dla ſkótne wiki w Kamjeńzu, Połčniziy a Kinsbórku ſakaſała.

W Sakſkej bě 1. junija 24 gmejnow a 38 dworow ſ pokhromu natyknjenych. 15. junija bě ßo pokhroma jenož w 15 gmejnach a 17 dworach namakała.

S **Brěſnje** pola Kamjenza. S docžaßnym ſpuſchćenjom jeneho roſbuchanſkeho wutſěła w Brěſnjanſkej baſaltowej ſkale ßu ßebi ſkakarſki miſchtr a dwaj ſkakarjej ruzy, wutrobno a wobličžo ſtraſchnje wopalili a ſranili. Woni ßu ßo do Kamjenſkeho ßmilnoſtneho wuſtawa pſchepodali.

S Biſkopiz. S njeſbožownym pſchipadom je tudomna ſjednoćeńſka piwarnja dweju konjow ſhubiła. Jena roła lód dźěłazeje maſchiny bě ßo pukła a amoniakowy dym, kotryž ſ njeje ſtupaſche, ßo do konjeńza dobu a tam konjej pohluſchi. Hdyž pohonćź do konjeńza ſtupi, bě ßo jedyn kóń hižo ſadußył a druhi bórſy po nim kónz wſa.

S **Kinsbórka.** (Wulki woheń.) Ssrjedu pſchipołdnju w pakowarni fabriki emaillowanych tworow Reuterez bratrow woheń wudyri. Bórſy zyła fabrika w płomjenjach ſtejeſche. Ssykawy, kotreż na pomoz pſchijědźechu, móžachu jenož kotołnju, płunarnju a pißarnju wohnjej wobróćź. Wſcho druhe pak je ßo ſniczilo abo w roſpadankach leži. Naſtata ſchkoda ßo na 600000 hriwnow wobliča. 300 dźěłaćerjow a dźěłaćerkow, kotſiž w fabriży ſaßłużbu namakachu, ßu bjes dźěła. Wulki dźěl ſ nich budźe ßebi druhdźe dźěło pytać dyrbjećź.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt je na Zeitheinſkim wójſkowym ſwučžowaniſchću do njeſboża pſchiſchoł. 20. jěſdnu brigadu wobhladujo wón ſ konja padny a ßebi pſchi tym ßuche žiwy praweho ſćehna naćahny. Wón budźe ßo teho dla něktore dny ćělnych napinanjow woſtajicź dyrbjećź.

S Lipſka. Tudomny ſuperintendent a farar pſchi Domaſchſkej zyrkwi, tajny zyrkwinſki radźićel D. Pank, je pjatk na wotpočink ſchoł. Wón je ßo 2. meje 1838 w Lutolu w Delnjej Łužizy jako ßyn ßerbſkeju ſtarſcheju narodźił. Jako prědar ßebi wón ßławne mjeno dobu a bu teho dla do Lipſka jako ſuperintendenta powołany. Zenje wón pſcheſtał njeje, ßo jako Sſerba čžućź a ſ džakom Sſerbje pſchipóſnawaju, ſo je wón jako ßobuſtaw prěnjeje komory ſa prawa Sſerbow w zyrkwi wuſtupował.

S Běleje Wody. Ske čaßy ßu nětkle w Běłej Wodźe. Něhdźe 500 dawkidawarjow je wyſchnoſćź dyrbjała čaſaćź, dokelž njejßu dawki ſapłaćili. Ludźo njemóža po ſdaču teho dla ßwoje dawki wotedaćź, dokelž jej w ſchkleńčerńjach mało dźěła tak ſo mſda njedoßahaza.

Se Sſłanknowa. Někotremu khoremu a ćerpjazemu budźe ta powjeſćź ſrudźaza a želniwa, ſo je tudomny ſnaty lěkaŕ dr. Emil Riſſinger wutoru, 28. meje, w Karlowych Warach wumrjeł a ßo pjatk na to w Praſy pohrjebał. Jeho mjeno bě woßebje w Sakſkej daloko a ſchěroko ſnate, a tež ſe ßerbſkeho luda je jich wjele jeho pomoz pytało a namakało.

Přilopk.

* (Snaty wučženz Moſchkau wumrjeł.) Komißijonſki radźićel Moſchkau, rodźeny ſ Lubija, je we wßy Hołbinje pola Žitawy wumrjeł. Jeho mjeno bě daloko ſnate; wón woßebje derje ſtawiſny hrodu, klóſchtra a wokoliny hory Hołbina ſnajeſche, mnoho wo tym pißaſche a w roſpadankach něhduſcheho klóſchtra na horje ſajimawe muſeum ſakoži. Na tute waſchnje je woßebje tež mnohich ſamožitych ludźi ſ zuſby ßem wabił a wjeß a krajinu ſchěroko a daloko ſnatu činił. — Na horje Hołbinje něhdy hród ſtejeſche a ßławny čěſki kral a ſ dobom němſko-romſki khěžor Khorla ſchtwórty tu rjany klóſchtr ſakoži. Tón ßo poſdźiſcho na njeſbožowne waſchnje ſpali a wulke ležomnoſće doſtachu ßo do wobßedźeńſtwa města Žitawy. Schtož mjeno Hołbin naſtupa, ßym pſcheßwědčeny, ſo ßo njeßmě ſ pißmikom ł pißacź. Tež w najſtarſchich pißmach a liſćinach nihdźe ł njeje. Čžita ßo tam wſchelako: Hojowin, Hoyobin a podobnje. Na to, ſo mohło ßo wot ßłowa hołb wotwodźećź, myßle njejßu. Skerje mohło ßo na ßerbſke ßłowo „heja“ abo „jejo“ myßlicź. Tež w Čžechach je hora, kiž rěka Mały Hójbin. Němzy wěſo pißaju po ßwojim waſchnju Oybin, tola němſke ßłowo to ſawěſće njeje. K pſchirunanju a k wujaßnjenju mohło ßo na podobne městna a hory pokaſaćź, kaž je južnoßłowjanſke „Jajze“. Stara powjeſćź to zyle džiwnje wukožuje, kak je mjeno Hójbin naſtało. Khěžor Khorla ßam pſchiwjedźe dweju franzowſkeju mnichow do tudomneje kraßneje krajiny, ſo byſchtaj ßebi ßamaj městno k ſakoženju klóſchtra wupytałoj. Hdyž ßo jeju wopraſcha, hač ßo jimaj tute městno ſpodoba, wotmolwiſchtaj w franzowſkej rěčži: „Oui Bien!“ (uj bijeng). To rěka: „Haj derje!“ — Tola temu tak bycź njemóže, dokelž hora Hójbin bě hižom dawno prjedy ſ tutym ßwojim mjenom ſnata; ſa to ßwědča ſtare pißma.

Ssnadź ßo wo tymle pſchedmjećze, kiž naß tež na wjeß Hołbin, němſki Taubenheim, dopomina, w druhim čaßopißu něſchto wjazy napiša. Tu khwilu nimam ſpiša naſcheho krajana Imiſcha — wuja ßławneho ßerbſkeho wótčžinza Jaroměra Imiſcha —, kotryž bě dołho profeßor na Žitawſkim gymnaſiju, ł ruzy; wón je ſawěſće we ßwojim ſpißu, w kotrymž praßerbſke abo tola ßłowjanſke mjena tudomneho kónza Łužizy wußwětla, tež na mjeno Hójbin pſchiſchoł.

* (Spytane rubjeżne mordarſtwo w Draždźanach. Hdyž ſchtwórtk rano wokoło 3 hodźin pjekarſki miſchtr Schütza na Kiefernſkej dróſy w Draždźanach do ßwojeje pjekarńje dźěſche, jeho jedyn ſ jeho wučžobnikow ſ tokſtym ßochorom dyri. Wotmach dyrjenja

ßo ſ tym woßkabi, ſo nadpadnjeny k ſakitanju ruku nad hłowu ſběhny, hewak drje budźiſche ßo jemu nop rosraſyk. Polizija hnydom wučobnika, jeneho prjedawſcheho wučomza jeneje wukhowarnje, ſaja. S pſcheßłyſchowanjom ßo naſhoni, ſo bě wučobnik hromadże ſ jenym druhim wučobnikom, kotryž bě ßo teho runja w jenej wukhowarni wukubkał, ſrěčzał, pjekarſkeho miſchtra a jeho ßwójbnych ſkónzowacz a ſ rubjenymi pjenjeſami do Ameriki czeknyczˊ. Wſchě pſchihoty běchu ßo hižo ſtake, mjes druhim bě ßo ſchatowy powjas wobſtarał, ſ kotrymž dyrbjachu ßo pohkuſchene woporˊy ſadajicz. Po njeporadźenym njeſkutku bě ßobuwinik ſajateho wučobnika jene jěſdne koło kradnył a ſ Draždźan czeknył. Sſlěd ſa nim do Radeberga a potom wróczo do Draždźan dźěſche, hdźež je ßo ſhubił. — Njeſkutk je ßo hižo wot wjele njedźel pſchihotował. Tak ßu plakat namakali ſ napißmom: „Dla ſemrjecza ſamknjene“, kotreż dyrbjeſche ßo wupowěßnyczˊ, hdy by ßo mordarſki nadpad poradźił.

* (Spytane mordarſtwo w mandźelſtwo dźěłazej termiji.) W Döbelnje je prjedawſchi pjekaŕ Eduard Kunze na hamtſkim ßudniſtwie po mandźelſtwo dźěłazej termiji ßwoju żonu ſatſělicz ſpytał. Kulka żonu mißnywſchi jeneho wojaka Döbelnſkeho pěſcheho regimenta ſrani. Kunza njebě ſe ßwojej żonu hromadże żiwy a na poßled w Kamjenizy bydleſche. Jeho żona je 36 lět ſtara. Wona je ßo wot ßwojeho muża dźělicz dała, dokelž je ju wón wo ßwojich ſamoženjowych wobſtejnoſczach wobełhał a ju nabił. Hižo w prěnjej ſjednanſkej termiji bě Kunza ßwojej żonje hroſył, a też pſchi poßlednjej ſjednanſkej termiji mějeſche Kunza hrożaze rěcze, ſo ßo jeho żona wo ßwoje żiwjenje bojeſche. Hdyž wona krótko do 12 hodźin ſe ßudniſtwa ſtupi, a runje jedyn wojak tam nimo dźěſche, wona tuteho proſcheſche, ſo by ju ſchkitał. Hnydom na to Kunza ſe ßudniſtwa ſtupiwſchi někotre króczˊ ſ revolwra ſa ßwojej żonu tſěli. Jena kulka ſchtrychny żoniny cźrij a druha jejnu kożanu ruczˊnu toſchu, tſecza kulka wojaka do khribjeta trjechi a we wutrobnje tężazy woſta. Ssudniſzy ſaſtojniży Kunzu pſchimnychu. Cźężko ſranjeneho wojaka do ßudniſtwa dowjedźechu. Tam jemu wyſchſchi ſtabowy lěkaŕ, kotryž runje nimo pſchińdże, ranu wobali a jeho potom do garniſonſkeho lazareta dowjeſcz da. Wojakowe ſranjenje njeje na ſboże ßmjercz ſtraſchne.

* (Offizěr ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł.) Hdyž tele dny w Döbelnje leutnant Lindner ſe 139. pěſcheho regimenta na konju po dróſy jěchaſche, ßo kóń ſpłóſchi a jeho wotczíżny. Sſo wo ſemju rěſnywſchi ßebi offizěr nop rosraſy a bórſy po tym w lazaretu wumrje.

* (Dobry ßrědk pſche zyganow.) Lubinſki wokrjeß w Delnjej Łużizy ma cźężko pod pſcheczahowazymi zyganami cźerpicz. Wuſpěſchny pſche nich bě ßrědk, kotryž je hamtſki pſchedſtejicźeŕ w Cźěmnizach nakožił. Blisko wulkeje pěſkoweje jamy bě ßo cźrjóda zyganow ſaßydliła, ſo bychu wot tam wokolne wßy doma pytali. Hamtſki pſchedſtejicźeŕ haſcherjow ſe ßykawu k zyganſkemu lěhwu póßła a je hódnje naßykacz da. Herjekajo a kſchiczo zyganjo ßwoje drabˊy ſebrachu a wotßal khwatachu.

* (Macz ßo ſ dźěſczomaj ſatepiła.) W Bertelsdorfu pola Lubana moleŕſka żona ſ Lubana ßwojej dwě dźěſczi do rěki Kwißa cźißny a potom też ßama ſa nimaj ſkoczi a wſchitzy tſjo ßo ſatepichu. Dołho trajaza khoroſcz a ſtaroſcze wo ſeżiwjenje ßu wbohu, hakle 25-lětnu żonu k temu donucźiłe. — — Tajke a podobne powjeſcze też ſ wokolnych kónzow Němſkeje njeporědko cźitamy. Staroſcz wo ſeżiwjenje? To je dźiwne ßkowo. Dyrbja ßo pjenjeſy dźeń a bóle wſchitke do jeneje jenicźkeje ruki ſhromadźecz a ſ tym tyßazam też poßledni pjenjeżk ſ ruki wudrěcz! Hdźe dha tajzy bohaczzy, kiž maja po dźeßaczich a wjazy milijonach, ßami telko ſaßo pſchetrjebuja, kaž bychu to ſta druhich cźinicz dyrbjeli, hdy bychu tele mnohe milijony po prawej měrje do ſto a wjaz wobßedźerjow rosdźělene woſtake. Kaßow a ſawěſczenjow je doſcz, ale ſkoro ßo ſda, ſo ßu tute kaßy trochu wina, ſo ßo tajkele wobſtejenja dale rosſcherjeja. Ssußod ßo ſpuſchcza, ſo ßußodej w nuſy kaßa dopomha a ſo wón ßam pomhacz njetrjeba. Ale prjedy hacz kaßa ſchto pſchiſwoli, móża ßo njeſbożowni ludźo do ßyteje wole naczakacz. Na poßledku hiſchcze tak mało pſchiſwoli, ſo ßo wudowa a ßyroty ſeżiwicz njemóża. Pſchewjele kaßow cźini liwkich hiſchcze bóle liwkich a ſdaluja bliſcheho hiſchcze bóle wot bliſcheho, doniż wutroba wjazy wutrobje njeroſymi. Najprjedy ßebi ludźo dźěkaja ſakonje a potom tute ſakonje ludźi po ßwojim morwym pißmiku pſchetworjeja. Pißmik mori — — duch hakle woźiwja.“ Tute ßkowo ßwjateho pißma ßo też na polu naſchich tak jara wukhwalowanych ſozialnych ſakonjow pokaſuje. Wěſo chżyſche dawaŕ ſakonja pſchede wſchěm njeßwědomiteho pjenjeżnika k temu donuſowacz, ſo by ſa ßwojich potrjebnych dźěłaczerjow něſchto cźinił, ſo dźěłaczeŕ njeby trjebał jeho wo pomoz proßycz. Ale ſo runje pſches tule wunuſowanu „ſprawnoſcz“ prawa luboſcz k bliſchemu, kiž ßo ſ wutroby wo bliſcheho ſtara, po něczim zyle woliwka, to je ßobu ſczěhywk tutych jeno ſwonkownje nucżazych ſymnych ſakonjow. „Luboſcz (móżnje) nucźi“, praji pißmo. Hdy je prjedy w Sſerbach byko ßkyſchecz, ſo je ſchtó hłodu wumrjeł abo ſo je ßebi teho dla, ſo ßu jemu wſchitku pomoz w nuſy ſapowjeli, żadyn cźłowjek żiwjenje wſaŕ! Tehdom knježeſche ſakoń luboſcza a — — ſprawnoſcze!

* (Wotprawjenje.) Pohonczej Kliemannej w Lipſku ßu ſchtwórtk rano w 7 hodźinach hłowu wotcźeli. Wón bě zigaroweho pſchedawarja Benga w Lipſku ſkónzował a wurubił.

* (Khoſtanz khoſtanza ſaraſyk.) W khoſtarni Pankrazu w Cźechach khoſtanz Seman pſchi ſwadże zyle ßnadneje wěży dla ßwojeho ßobukhoſtanza Belonia, kiž bě ſ nim w ßamßnym pſchebytku, ſ kruchom drjewa ſaraſy. Saraźeny mějeſche ßo bórſy ſ jaſtwa puſchczicz. Seman ßo ßam moricz poſpyta.

* (Njewjedźizy pjenjeſy ſpaliła.) W Praſy bě ßo pſched krótkim najimanſki wóſkaŕ pſchecźahnył a bě w draſtnym khamorje 700 krónow w papjerje a 10 krónow we ſkotu pſchi pſchecźahanju ſkhował. Bankowki a ſkoty běchu do ſtareje nowinſkeje papjery ſawalene, jeho żona mějeſche to ſa njehódnu wěz a cźißny papjeru ſ wobßahom do khachlow, a tam ßo wſcho ſpali; jeno ſkoty hiſchcze w popjekowym kaſchcźiku namakachu. Muż, wulku ſchkodu pytnywſchi, wſa ſkoty a jón hacz do poßlednjeho halerja ſ hněwom a ſ mjerſanjom pſchepi. Sapiteho dyrbjachu jeho wjecźor domoj donjeſcz.

* (Mordarſtwo.) W Kladnu w Cźechach mandźelſka wokrjeßneho komißara Sikudy njeſnateje winy dla ßwojeju ßynkow, kotraj běſchtaj 6 a 8 lět ſtaraj, ſatſěli a ßo potom ßama moricz ſpyta. Wobej dźěſczi ſtej morwej, też żónſka wěſcze wumrje. — — Tajke pady ßo poczˊnu jara wospjetowacz, a napadne je, ſo ßo też w tak mjenowanych lěpſchich ßwójbach tajke prjedy ſkoro nießkyſchane njeſkutki ſtawaju. Pjenjeżna nuſa tola ßama pſchicżina bycz njemóże, ſkerje ßmě ßo na njewěriwe, lohkomyßlne a njekhmane żiwjenje myßlicz.

* (Cźłowjek a kóń ßo ſatepił.) Prěni ßwjaty dźeń ßwjatkow wjecźor chżyſche wobßedźeŕ Effenberger w Neundorfu pola Krazawy w Cźechach napjatu rěku ſ woſom pſchebrodźicz. Njedźiwajo wſchitkich wotradźowanjow ſe ßwojim woſom do wody ſajěde. Smohi konja a wós ßobu ſtorżechu. Tſjo mużſzy ſ bliſkeje korczmy na pomoz pſchikhwatachu, móżachu pak jeno ſadk woſa ſ wody wutorhnycz. Jeneho hiſchcze kóń do nohi dyri. Konja ſ prědkownym dźělom pſchi ſpuſchczadle ſatepjeneho naŕdźechu. Effenbergerowe cźěło, pſchi kotrymž bě na 400 krónow pjenjes, njejßu hiſchcze namakali.

* (Sſo pſchejěła.) We Fellhammeru w Schleſyſkej pocza cźah jěcź, 18-lětna holza chżyſche hiſchcze na wós doſkocźicz. Wona ßo wobßuny a padże tak njeſbożownje mjes kolije, ſo ju wós we woprawdźitoſczi na dwě pokojzy po dołhoſczi roſjědże. Schtó je była, ßo njehodźeſche wujaßnicz, dokelž papjerow pſchi njej njebě.

* (Tſoje mordarſtwo.) We wßy Sſoßawje pola Chomuta w Cźechach mějeſche burowka Hegerowa ſkoro wſchědnje ſe ßwojim pſchichodnym nanom ſwadu. Pſchi tajkej ſwadże żona hornz hrabny a ſ nim do nana pjerjeſche. Bjes wědomja ſtary muż k ſemi padny. Hegerowa ßebi myßleſche, ſo je wón morwy. Se ſtrachom ßebje a ßwoje dwělětne dźěcźo we wjeßnym hacze ſatepi. — Hněw żenje dobre njeczˊini!

* Na Fuchsbüttelſkim lětaniſchczu pola Hamburga je ſchtwórtk lětaŕ Roſt ſe ßwojim lětadłom ſ wyßokoſcze 150 metrow na ſemju padnywſchi ßo ſaraſyk. Njeſboże ßo w pſchitomnoſczi Roſtoweho nana a bratra ſta.

* (Wulki ßněh w połodniſchej Ameriży.) S Buenos Ayres ßo piſche: W Cordillerach (wyßokich horach), kotreż Argentinſku wot Chile dźěła, ßu wjele dnjow ßněhowe mjecźele ſakhadźake. S měſtnami ßněh 10 metrow wyßoko leži. Wſcho hromadże je ßo 6 żeleſniſkich cźahow ſawěko, pódla teho je ßo wulka licźba wikowanſkich karawanow ſhubiła, kotreż ſ mulemi ßwoje twory noßycz dawaju.

* (Satraſchny ßněhowy mjecźel.) W Mongolſkej je ßo ſ dwajdnjownym ßněhowym mjecźelom wjele ſtadkow ſkota a konjow moriło. Mongolojo wobliczeja, ſo je 20000 konjow kónz wſako.

* (Pokutny pjenjes ſa ſkónzowanje Němzow.) Ssobotu je mexikanſke knježeŕſtwo rólowanſkemu miſchtrej Böerej w Lubanju pſches kralowſku wokrjeßnu kaßu 50,000 hriwnow

jako pokutny pjenjes sa skónzowanje jeho ßyna Alfreda w Covadonga w Mexiku wupkaczilo. Alfred Böer bě pola Gebauerez firmy w Charlottenburgu dźěłał. Tale firma bě, dokelž do Mexika wjele tworow wuwožowasche, jenu pschadownju w Covadonga pola Puebla natwariła. Alfred Böer bě ßo tam jako appreteur na někotre lěta pschistajicz dał a bě 12. auguśta 1910 hromadźe se ßwojej žonu se Charlottenburga do Ameriki wotjěł. Pschi revoluziji 13. julija 1911 ßo pschiwißowarjo nětczischeho mexikanskeho presidenta Madera do Gebauerez pschadownje w Covadonga dobuchu a bjese wscheje pschiczíny monteurow Kuhlmanna a Schnütza a appreteura Böera a tuteho žonu na hrosne waschnje skónzowachu. Němski pósklanz w Mexiku je ßebi khostanje mordarjow a pokutny pjenjes sa sawostajenych žadał. Mordarjow ßu drje sajeli, tola je ßo jim poradźiło, s jastwa czeknycz. Maczeri Böeroweje žony, swudowjenej Wildowej w Rawiczu, je ßo 46,000 hriwnow pokutneho pjenjesa wupkaczilo.

* (Pschi rowje ßo s błyskom sarasyła.) Na jenym pohrjebnischczu pola Warschawy je njedźelu błysk jenu pschi jenym rowje kleczazu žonu sarasył a pjecz mkodych holzow a jene dźěczo czežko sranił.

W Schappachtalu we Württembergskej błysk do czrjódy drjewarjow sajędźe. Jedyn dźěłaczeŕ ßo sarasy, drusy ßo s dźěła sranichu, s dźěła wokhromichu.

* (Njesboże pschi kupanju konjow.) Hdyž ßo we wojeŕskim lěhwje w Aldershotu (w Jendźelskej) konje do rěki czěrjachu, jedyn kóń s jenym husarom 19. regimenta pótkny. Jedyn druhi husar jemu na pomoz płuwasche. Splóscheny kóń wobeju skopa, so ßo ponórischtaj. Jedyn serżant, kotryž chzyische husaromaj pomhacz, ßo teho runja tepi. Jedyn leutnant, kotryž ßo sa tepjenymi ponórjesche, ßo bjes wuspěcha prózowasche. Hdyž wón saßo na swjeŕch wody pschińdźe, jeho womora wobja, a hakle hdyž běchu jemu lěkarjo dychanje pospěschili, ßo wón saßo shraba.

* (Wulki woheń w Konstantinoplu.) W Konstantinoplu je saßo wulki woheń sakhadźał. Něhdźe 2300 domow, s wjetscha drjewjanych, je ßo spaliło. So by ßo woheń samjesował, wojazy zyke drohi khěžow potorhachu. Njedoßahanje wody haschenje poczežowasche. Justizne ministerstwo bě khwilu we wulkim strasche. Wschě woknowe schkleńzy na stronje wohnja ßo rospukachu a woknowe wobkuki ßo sapalachu, tola bě hischcze mózno, twarjenja płomjenjam wobrócz.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 29lětny kowaŕ Heinrich s Kamjenizy bě ßo pola kublerja Sserbina w Kocźinje jako dźěłaczeŕ pschistajił a 9. haprleje 1912 ßkužbu wopuschcził a jedyn pjesl, Sserbinowemu ßynej ßkuschazy, ßobu wsał. Dwaj dnjej posdźischo bě ßo wón do tonoweje praßowarnje w Mikoczizach dobył a tam por schkórnjow a jenu mězu kradnył. S jeneje dźěłaczeŕskeje budy blisko Jěžowa wón durje wotpaczíwschi jene jěsdne koło, 60 hriwnow hódne, kradny a jo w Njebjelczizach hnydom sa 18 hriwnow pscheda. Dale duzy wón s pißarnje jeneje skały pola Dubrjeńka jenu 45 hriwnow hódnu tselbu ßobu wsa. Heinricha, kotryž je hižo wospjet paduchstwa dla khostany, k jastwu na 10 měßazow a k shubjenju czeßnych prawow na tsi lěta saßudźichu.

× 36lětneho wucźerja Hoffmanna w Žitawje, kotryž je ßo poßlednjej lěcze wospjet na 10 schulskich holzach na njepózczíwe waschnje pschepschimał, k jastwu na 2½ lěta saßudźichu a jemu czeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

× Lawniski ßud bě 2. haprleje t. l. wumělskeho jěsdźerja a pschedawarja jěsdnych kołow Marschnera w Budyschinje dla bjesprawneho honjenja na Małoborschczańskim knježim revěrje k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił, jeho ßobuwobskorżeneho wuja, pschedawarja jěsdnych kołow M. K. Böhmu w Budyschinje pak wuwinował. Pschecźiwo wußudej bě ßo niz jenoż Marschner, ale tež statny rěcznik powołał. Poßlednischi sa Marschnera czežische khostanje żadasche. Prěni wußud powaliwschi khostanska komora Marschnera dla pschestupjenja hońtwinskeho sakonja w 2 padomaj k 175 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 1 měßaz, Böhmu dla teho ßameho pschestupjenja w jenym padże k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 5 dnjow saßudźi.

× 28lětny dźěłaczeŕ Josef Wojdarek w Jitru bě ßo do pukow saschmatał a śmeje ßo dla czělneho sranjenja se ßmjertnym scżěhwkom psched pschißażnym ßudom samolwicz. Hdyž jeho sajachu, ßo wón psched Kamjeńskim ßudom Wylem Albert Karka s Myßlowiz mjenowasche. Dla intelektualneho falschowanja liscżiuy wón 6 njejastwa dosta.

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosćz: **ruczne mlóczaki, żelesne stiftate mlóczaki se ßkomowym tschaßakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyschinje na běleńskej dróhy (Bleichenstraße) 4.

Mam stajnje maschiny na składze, kotrez móża ßo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacz. ::

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, blidarske deski** a woßebje **ßuche tšěschne pschikryczá** porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)

ßedlarski mischtr

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma

porucza

puczowanske tosche, puczowanske koffry, żonjaze tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schuleŕske mapy, ßnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.

Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadowuych patentnych**

matrazow s worzlowego grota.

Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Porzlin, schkleńzu,

kryschall, kamjeninu, starożitnoscze

w najwjetschim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Poruczam wulku dźělbu **schkleńczanych vasow** po kóżdej płaczisnje.

J. G. Schneider

pschi lawskim tórmje.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Pomérne płaczisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje

na rózku kronprynzowskeho mosta a swonkowneje lawskeje haßy,

Sklad Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi czišło 5.

Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schath, mużaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płaczisnach.

4% ležomnostne rentske listy 5. rjad.

Rjedžoněmskeho ležomnostn. kreditn. wustawa

(Mitteldeutsche Bodenkredit-Anstalt)

w **Greizu** a w **Frankfurcze nad M.**

Sapisanje na nom. mk. 2000000

hornich ležomnostnych rentskich listow so

sobotu 15. junija 1912 s kursom po 98% stanje.

Samolwjenje k temu **wot nětka**

w filiali **Lubijskeje banki w Budyschinje** pschijimaju, pola kotrejež je tež prospekt k wobhladanju wupoloženy.

W Greizu a Frankfurcze nad M., 7. junija 1912.

Rjedžoněmski ležomnostny kreditny wustaw.

Runklizowe rostliny

po lóžnej dźělbje pyta kupicź

knježi dwór w Luschczu p. Njeßwaczidła

w Sakskej.

Poskiczenja chzyke so tamnischemu sarjadnistwu knježeho dwora pósłacź.

K trjebanju njekhmane a skamane

zuse suby

kaž tež jenotliwe suby so po najwyschschich płaczisnach kupuja w hoschczenzu skoteje króny wó jstwje cźišło 2.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 13. junija t. l. ma so popołdnju wot 3 hodźin

w Herzogej restawraziji w Zokowje

schźěhowaze

na Mjedźojskim revěrskim dźělu

we wotdźělenjach 28 hacź 35 Huschczanskeho hajnischkeho revěra sestajane drjewo na pschesadźowanje pschedawacź, jako:

130 krutych žerdźow, 8—14 cm delnjeje tołstoschce,
90 žerdźow, 4—7 cm " "
160 rm **palnych kuluchow** a
7 = **repuchow.**

Huschczanske hajnistwo, 4. junija 1912.

O. Mendte.

Towarstwo Serbskich Burow w Bělczezach

směje **jutře, njedźelu 9. junija,** swój

20. załoženski zwjedźeń

wobstejazy s dźiwadła, spěwow a rejow

w sali Wyrgaezej hoschczenza w Raschowje.

K temu so wschitzy Serbja a woßebje serbske towarstwa wutrobnje pscheproschuja.

Sapoczatk wjeczor s dypkom 7 hodźin.

Pschedsydstwo.

Kuchařki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na zukelnskej haßy 1 na rózku zitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Khěža

cźišło 8 w Brěsowje s poldra kórzom pola je se swobodneje ruki na pschedań. Na kupjenje smyßleni chzyli so tam njedźelu 9. junija seńcź.

Khěža

cźišło 56 w Nowych Bóschizach, Jaßeńczanskej gmejnje skuschaza, s rjanej sadowej sahrodu a polom je se swobodneje ruki staroby dla se wschém pschißkuschkom hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja w Jaßeńzy pola Njeßwaczidła shonicź.

Žiwnosćz,

pol hodźiny wot Budyschina sdalena, s $9\frac{1}{2}$ kórzom pola je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Hdźe? je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

na Židowje cźišło 133 na Sskonoborschczanskej drósy se sadowej sahrodu je hnydom na pschedań.

Bukečanske serb. tow. a serb. burske tow. w Bukecach

změjetej jutře, njedźelu 9. jun. zhromadny **wulět** do Budyšina a Rašowa přez Bělčecy. Wotjězd z Pomorc w 12 hodźinach. $\frac{1}{2}$1 hodźiny wopyt serbskeho museja atd. Bělčanske towarstwo je wobej towarstwje na swój załoženski swjedźeń přeprosyło. Wšě sobustawy so k temu nanajpřećelnišo přeprošeja. **Předsydstwje.**

Holza,

15—17 létna so k 15. julijej do jeneje fary pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sslužobnu holzu,

porjadnu, sprawnu a pschecźelnu s dobrymi wopißmami, po móżnosći se wßow k 1. julijej pyta mandźelska rěsnikeho mischtra **Neumanna** na schuleŕskej haßy 6.

Pschecźelnu holzu

hacź 17 lět staru, k 2 dźěsćzomaj pyta **Herzogowa** w Budyschinje pschi lawschich hrjebjach 14

Knježeho pohonca,

dwě

dźěłaczerskej swójbje a dweju sapschaharjow

w statnych létach pyta hnydom

Sarěczanski knježi dwór.

Maßivna khěža

se sahrodu w Lětonju cźišło 9 je prjecźcźehnjenja dla na pschedań.

Trjebany wós,

sa kruwy so pschihodźazy, je na pschedań w Bóschizach cźišło 18

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjern cźerpjach. Hižo po 3dnjowym nałożenju **Zuckerowehopatent. lékařskeho mydła** bě wuspěch widźomny.

Jětseschka

skhnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja koža zyle cźista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßléd., **Strauch a Koldy.**

Khěža

s rjanej wulkej běleŕnju (blejchu), hdźež wjele měschczanow płoka, s makej hródźu, kruchom pola je dla wobßedźerjowеje staroby hnydom jara płaczisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na běleŕnskej drósy (Bleichenstraße) cźišło 2 pola Scholczicź.

Trjebany sofa

a wschě **nowe meble**

mataj tunjo na pschedań

C. Kubasch & Co.

w Budyschinje na Scharfenweg cźo. 1 pódla kronprynzowskeho mosta.

Sofy a **matrazy** doma a swonka doma pschepólstrujemoj.

Najlépscha kupowarnja **barbjenych meblow.**

(K temu cźišku pschiłoha.)

Wutrobny dźak a žohnowany postrow!

Pschi mojim 25 létnym sastojnskim jubileju, 5. t. m., sym s bliska a s daloka pschemożaze wopokasma dobroty a swěry, pschecźelnosćze a lubosćze we wutrobnych słowach a synkach, s lubosnymi róžiczkami a drohotnymi krasnymi darami dostał, kotrež su mje hłuboko hnuke a njewuprajomnje wobsbožike. Wschitkim a kóždemu s mojeje najhlubscheje wutroby: Sapłacź Bóh!, kiž nětko a pschezo wuklincza w słowje bibliskeho pucźnika mojeho jubilejskeho dnja:

Knježe, ja cźe njepuschczu, khiba so **jich** požohnujesch!

W Njeßwaczidle, 7. smažnika 1912.

Farař **Kh. J. Waltař.**

Pschiloha k czišlu 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. junija 1912.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

3. junija 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	51—54	94-100
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—47	83—88
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	36—41	75—79
4. žnadnje pizowane kóždeje starosby	30—33	72—74
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	50—52	89—94
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	43—45	79—83
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—39	73—75
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	30—33	68—70
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	50—52	88—91
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	44—47	81—85
3. žnadnje pizowane	38—41	76—79
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	66—68	106—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	60—63	100—103
3. žnadnje wuwite wot zyza	55—58	95—98
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ léta	56—57	73—74
2. mjaßne	53—55	70—73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	67—71

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 1. junija 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 6. junija 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . bela	—	—	—	—	10	75	11	—
" . . . žołta	—	—	—	—	10	50	10	75
" nowa	10	60	10	75	—	—	—	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	38	9	50	9	20	9	50
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	40	10	50	9	70	10	—
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Wota	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	4	20	4	50	4	—	4	40
Butra . . . 1 kilogr.	2	90	3	10	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	12	25	20	25	16	—	20	—
Rzana muka . 50 "	11	50	14	75	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 "	4	25	4	50	4	—	4	25
Ssloma . . 100 "	4	83	5	70	5	—	6	—
Prožata 660 schtuk, schtuka	16	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	40	6	95	7	45
Rzane wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	40	7	25	7	75
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	8	—	—	—	—	—
Rzany gris } 50 kilogr.	—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 80 np. hacž 10 hr. 85 np., rožka wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 55 np., jećmjeń wot 9 hr. 65 np. hacž 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 40 np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr. 02 np. hacž 18 hr. 15 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 02 np. hacž 15 hr. 23 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

6. junija 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 60 np. hacž 10 hr. 75 np. jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 60 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., synno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 50 np. hacž — hr. — np., sloma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 05 np.

Wiedro w Londonje 7. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće..

W Michalskej zyrkwi smeje 1. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodžin duchowny Tischer němske a w 10 hodžinach žerbske prědowanje. Popołdnju w 2 hodž. rosrěčenje s němskej młodžinu. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Schtwórtk 13. junija smeje pschi lětnym žwjedženju žerbskeho pobočneho towarstwa sa mišionstwo mjes pohanami popołdnju w 2 hodž. farat Kschižan s Hodžija žerbske a pop. w 4 hodž. duchowny dr. Heber s Draždžan němske žwjedženske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa mišionstwo mjes pohanami.

Wěrowani:

S druhich woßadow: Pawoł Lowka, pólverniski dźěłaćer we Běłych Noßližach, s Bertu Augustu Rötzlerez w Nowych Demjanach. — Kurt Hermann Lischa, wulkosahrodnisti žiwnosćer w Delnjej Hórzy, s Marju Helenu Pětschlez w Dubrawje. — Khorla Alfred Scholta, pschekupz w Luckawje, s Olgu Fanny Kschižanez w Kubschizach. — Gustav Pawoł Jeremias, fabrikat w Cžornych Noßližach, s Marju Augustu Knježkez w Rakoidach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Herbert Kurt, Ernsta Augusta Knospy, žiwnosćerja w Dobruschi, ž. — Ernst Altwin, Hermanna Oty Schlettiga, fabrikarja na Zidowje, ž. — Hedwig, Hilžbjeta, Maxa Kurta Poldraka, ležomnosćerja a pjekalskeho mischtra na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Jan, Hermanna Piskarja, dźěłaćerja w Budyschinje, ž.

S druhich woßadow: Kurt Albert, Jana Bohuměra Günthera, rěsnika we Worzynje, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej woßadze: 4. dżeń junija: Jan Mrósk, khěžeŕ a maschinski wjednik na Zidowje, 52 l. 11 m. 11 d. — 5. Charlotta Elfrieda, Emila Rudolfa Näthera, maschinskeho pomoznika na Zidowje, dź., 1 dź. — 6. August Strauch, bywschi murjetski mischtr na Zidowje, 68 l. 6 m. 12 d.

W katholskej woßadze: 1. junija: Herta, Maxa Feliza, formarja w Budyschinje, dź., 5 m. 8 d. — Hana Gabertez, fabrikarka w Hajnizach († w thorowni w Budyschinje), 25 l. 3 m. 20 d.

S druhich woßadow: Juliana, Emila Rölliga, žiwnosćerja w Nowych Blohaschezach, mandželska, 56 l. 10 m. 7 d. — Emil Wujanz, žedlarski mischtr w Czetwjenych Noßližach, 62 l. 9 m. 11 d. — Jurij Winkler w Hodžiju, 85 l. 5 m. 3 d. — Pětr Mütterlein, schewz w Myschezach, 71 l. 8 m. 15 d. — Elsa Frieda, Khorle Augusta Günthera, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź., 2 m. 10 d. — Khrystiana Klara Taffelowa w Minakale, 73 l. 11 m. 19 d. — Jan Döring, khěžeŕ w Pschiwčizach, 79 l. 1 m. 22 d. — Pawoł Adolf, Ernsta Bibaßa, dźěłaćerja w Budyschinku, ž., 8 m. 18 d. — Marja Ernestina Weickertowa w Bukezach, 53 l. 3 m. — Juliana Paulina swud. Schönfeldowa w Kolwasy, 73 l. 11 m. — Khorla Ernst Waltař, želesniski wothladaŕ w Kubschizach, 77 l. 5 m. — Arthur Hermann, Hermanna Hejtmana, žiwnosćerja w Kobjelnju, ž., 3 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesće s Essdžija.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodžin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodžinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. katechismußowa wuczba sa němsku žónsku młodžinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodžinach němsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja we 8 hodžinach němske a ½10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. wuczba s němskej mužiskej młodoscžu. Pop. ½4 hodžin smeje kschescž tow. mužiske młodoscże shromadžišnu.

Cžeho dla?

Nowe jěsdne kola spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesapłaćižiće.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne kola

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, rěčne apparaty, platy s jenołětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschišłuschki a narunanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe kola** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedženje s rukowanjom.

Restitutionski fluid

hoji rheumatismus, khromosć konjow, najlěpschi pożywnjazy žrědk pschi pschenapinanju.

Wschě **Kložowe słótne lěkatske žrědki.**

Hrodowska haptyka w Budyschinje.
(Mějeczel **P. Leidler.**)

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,
kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu
porucza po najtuńschich płaczisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych cžěrjeńskich rjemjenjow
a technischich wězow
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Mantle a schlawchi

sa jěsdne kola
dobreje hódnosce, hižo po $2\frac{1}{2}$ mk.
kaž wschě druhe **kolojěsdne wězy**
najtuńscho porucza

Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**),
pschedawarnja kožanych cžěrjenskich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Pizowanski kalk
snateje wubjerneje druźiny
a **wschě druhe słótne lěkarstwa**
porucza
hrodowska haptyka
mějeczel P. Leidler
w Budyschinje.

Najlěpschi jědźny rajß,

wulke žwětłe žoki,
krupiczki, jahły, buny,
běleny a njeběleny hroch.

Dale **k pizowanju kurjatkow**
lamany rajß,
pizowanske jahły,
hejduschku sa kurjatka,
Sprattowu pizu
sa kurjatka,
Sprattowe
pßyczje tykanczki
porucza

Otto Sachse
na bohatej haßy.

Najlěpsche
franzowske Katharinske
žłowki,
kalifornske a boßnske
žłowki,
kalifornske aprikosy,
brěschki a kruschwy,
knlojte žuschenki,
italske prünelle,
měschany žad
po wschelakich płaczisnach
porucza

Otto Sachse
na bohatej haßy.

Liebsch,
žudniski aktuar św. žłužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske
dismembrazijske, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon cžißlo 177. —
Pscheßadźowanje lezomnosczow.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7. Założ. 1870.

Módroczischcz, bluſowe tkaniny, koſchle, trikotowe koſchle, ſpódnje taille, ſpódnje ſukńje

po najtuniſchich płaczisnach.

Ia cžěrjeńske rjemjenje ſ jadriweje kože
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchě
techniſke gumijowe a asbeſtowe wězy
najtuńſcho porucza

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych cžěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Jotograſtiski atelier Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2
telefon 499
žo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy króczy mytowany. — Sałożene 1899.
Pſchimerne płaczisny.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na žukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczisnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy,
paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Franz Marſchner

cžaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
žwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczliwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißmne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihiščerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjobjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 24. Sobotu 15. junija 1912. Lětnik 71.

Kschesćijanske dźěłaćerske swjazki pschećiwo katholskim dźěłaćerskim swjazkam.

Psched krótkim ßu sastupjerjo Barlinskeho katholskeho dźěłaćerskeho swjazka bamžej w Romje hołdowali. Pschi tejle składnosći je bamž katholski dźěłaćerski swjazk pokhwalił a dźěłaćerjam radźił, so bychu ßo jemu pschisamkli. S tym ßo kschesćijanski dźěłaćerski swjazk, kotryž ma ßwoje ßrjedźischćo w Kelnje a też evangelskich dźěłaćerjow pschijimuje, nasad stajeny cžuje. Nowiny kschesćijanskeho swjazka winuja Barlinski swjazk, so je ßo w Romje na kschesćijanski swjazk pschißkodźak a bamžej njewěrnu rosprawu wo nim podał. Wone ßo na to powołaju, so ßu jemu wyßozy kschesćijanszy duchowni wobeju wěrywusnaćzow pschihłoßowali a k njemu pohonjeli.

Namjet wo prusko-bayerskej lotteriji

je ßo w finanznym wubjerku bayerskeho ßejma s wulkej wjetschinu sacžißnył. Bayerszy sapóßłanzy měnja, so móže Bayerska ßwoju ßamßnu lotteriju měcź a by s njeje wjazy dobytka měła, dyžli s prusko-bayerskeje. Woßebje Bayerskej wo to dźe, so njeby s prusko-bayerskej lotteriju saßo kruch ßwojeje statneje ßamostatnosćze shubiła.

Cžeska žona sa sapóßłanczku do ßejma ßo wuswolika.

W Młodoboleßławsko-Nymburskim wokrjeßu w Cžechach ßu schtwórtk pschi wudospołnjazych wólbach do krajneho ßejma jenu žonu, knjeni Wikowu-Kunětizku, sa sapóßłanczku wuswolili. Hacź tale wólba płacźi, wo tym krajny ßejm rosßudźi. Sakoń jaßnje njcpraji, hacź ßmědźa ßo žony jako ludowe sastupjerki do ßejma wolicź. Lědma ßmě ßo wocžakacź, so wjetschina cžeskeho ßejma wólbcchmanosćź žonow sa krajne sapóßłanczki pschipósnaje.

Nadpad na khorwatskeho banuša Cuwaja.

We Wuherskej nětkole knjeżerstwo s njewobmjesowanej mozu knježi. W Khorwatskej ßu ßo wschě politiske prawa, kotreż je lud s konstituziju dostał, sběhnyłe. Nowiny ßmědźa jenoż to wocźischcźecź, schtoż je polizija sa dobre spósnała. Nowowuswoleny khorwatski ßejm ßo hischcże teho dla njeje swołał, so mohł banuß Cuwaj mjes tym khorwatskich sapóßłanzow do jastwow sawjeracź. Tole podtłóczenje a pschesćěhanje je jeneho duchownje pschepjateho mkodźenza pohnuło, na banuša Cuwaja nadpad sćinicź.

Hdyž ßo Cuwaj ßobotu pschipołdnju w pschewodźe ßwojeje žony, wodźerja wuwuczowanskeho wotdźělenja krajneho knjeżerstwa Horwojcza a jeho sekretara Pawlicza s jeneje hosćiny s automobilom wróćesche, na rěsnitej dróšy jedyn student se ßrjedź luda do Cuwaja wjazy krócź s revolwra tśěli. Jena kulka Herwojcza do krka trjechi a jeho ßmjertnje srani, Cuwajej ßo niczo njesta. Nadpadnik ßo do cžékanja da, a někotsi polizistojo a ludźo ßo sa nim puschcźichu. Cžékajo wón jeneho polizista satśěli. Na dalschej cžékanzy hischcże dweju żandarmow sraniwschi wón do snutskowneho města cžerjesche, hdyž jeho ludźo sadźerżachu.

Nadpadnik ßo Lukasch Jukicź mjenuje. Wón je ßo w Boßniji narodźił, je 20 lět stary a na Sahrjebskej universicze prawa studowasche. Pschi pschełkyschenju ßo wón ßwojeho njeskutka wusna. Wón bě tak roshorjeny, so ßo pschełkyschenje njehodźesche do kónza swjesć. Pschi dalschim pschełkyschenju Jukicź praji, so nima žanych ßobuwinikow a so je ßo k nadpadej se ßamßneho pohnucźa rosßudźił.

Hacź runje ani najßnadnischeho ßłěda na to njepokasuje, so so by Jukicź ßobuwinikow měł, Cuwaj nadpad jako witanu pschileżnosćź wužije, ßwojich politiskich pschećiwnikow a mnohich studentow s podhładom, so ßu do nadpada saschmatani, sajecź. Rektor universitу je ßo podarmo wo to prózował, so bychu ßo sajecźi studentojo s jastwa puschcźili. Cuwaj je ßamo też poliziju we Winje, Schtyrskim Hradzu a Prasy napominał, so by pilnje sa tym ßłědźiła, hacź mjes tamnischimi južnoßłowjanskimi studentami nichtó njeje, ktoryż by sa Jukicża sympathije na sjawne dał.

Mjes druhimi ßu też khorwatskeho spißacźela Mirka Pißacźicza sajeli. Pißacźicza běchu zyle bjes prawa s Khorwatskeje wupokasali, dokelž ßo wón madźarskemu tyranstwu pschećiwjesche a s Krajna pschećiwo potłóczenju khorwatskeho luda psches Cuwaja protestowasche.

Nowa franzowska maschinska tśělba.

S roskładliwej maschinskej tśělbu, kotrejež jenotliwe dźěle ßo na jěsdnych kołach wjesu, ßo w tu khwilu pola Besançona a Belforta pospyty cžinja. S jenym jěsdnym kołom ßo roła, s druhim lafetta a s tśecźim tśinohak wjese. Wjetscha hromada munizije ßo s dwěmaj dalschimaj jěsdnymaj kołomaj ßobu wjese. Wscho hromadźe je sa wotdźělenje schtyrjoch maschinskich tśělbow 21 jěsdnych kołow trěbnych.

Pucźowanje franzowskeho ministerstwoweho pschedßydy do Ruskeje.

Po skónczenju parlamentskich wuradźenjow pschedßyda franzowskeho ministerstwa, Poincaré, pjecza s jenej wójnskej łódźu do poknóżneho a rańscheho morja pojědże. Wokoło 20. junija wón do Kronstadta pola Peterburga pschijědże a śmeje w Zarskim Sselu s zarom Mikławschom rosrěcźenje. Posdźischo ßo wón s ruskim ministerstwowym pschedßydu Kokowzewom, s ministrom swonkownych naležnosćzow Ssasanowom a druhimi ruskimi snamjenitymi wołobami setka.

Potepjenje franzowskeho podmórskeho cžołma.

Franzowske wójnske łódźstwo je ßo saßo s njesbožom podeschło. Pschi swucźowanju wójnskich łódźow pola Cherbourga w poknóżnym morju je bitwiska łódź „Saint Louis“ do podmórskeho cžołma „Vendémiaire“ sawadźiła. Pod wodu płuwajo bě ßo podmórski cžołm na dobo tak blisko psched bitwiskej łódźu na swjerch wody sběhnył, so ßo sawadźenje wotwobroćicź njehodźesche. Cžołm bě ßo pscherěsnył a 25 muži jeho mužstwa pod roskasowarstwom leutnanta Priouła ßo tepi. Někotre wokomiki po sražnju ßo na morju tucźne łuże wupschestrjechu, kotreż s rospuknjenych wolijowych a petrolejowych ßudobjow wuńdźechu.

Roskasować łódże „Saint Louis“ je psched wotjěsdom do Cherbourga jenemu pschecźelej rjeknył: „Swucźowanja, kotreż nam pschedsteja, ßu jara straschne. Ani na wokomik roskasowarski móst njewopuschcźu, tak jara ßo njesboża boju.“

Wschě franzowske nowiny s wuraßom žarowanja a bołostneho pschekhwatanja wo potepjenju „Vendémiaire“ pißaju. Franzowska

ma 50 podmórskich czołmow, kotrež ßu poßlednje lěta 6000 podnórowanskich swuczowanjow měle. Pschi telko podnórowanskich swuczowanjach ßo wobeńcź njehodźi, so ßo njesboże stanje. S podmórskimi czołmami, runje kaž tež s létadłami ma Franzowska pschewahu psched druhimi europiskimi statami. Jim pak runje kaž tutym stajnje strachi hroża.

Politiske plany Bołharskeje.

Bołharskeho krala Ferdinanda ßu we Winje a Barlinje s wulkimi cześcźemi witali. Pschi czestnych hoscźinach, kotrež ßu ßo jemu wuhotowałe, wón wobkruczesche, so budże ßo Bołharska prózowacź, so by ßo měr na Balkanje sakhował. Kaž pak ruskim nowinam „Hłóß Moskwy" s bołharskeho hłowneho města pißaju, ßo pschi blidnych rěczach a pschipitkach pschezo wěrnosćź njerěczi. Kral Ferdinand je ßo pjecza s tymle planom na rosdźělenje Mazedonskeje na pucź do Awstriskeje a Němskeje podał.

Bołharska s Awstrisko-Wuherskej wuczinjenje wobsamknje, s kotrymž ßo swasa, so Awstriskej njesadźewa, hdyž ßo ta k egeiskemu morju puschći, so by kraj na Balkanje po rěkomaj Strumizy a Strumje do Dedragacza a Drinopola wobßadźika. Awstriska směje prawo, dwě tsecźinje tuteho kraja s městom Salonikiom wobkhowacź, tsecźinu pak Bołharskej wuda.

Tajke dźělenje budże snamjo sa Rusku, so by Bospor, Konstantinopel a Dardanelle wobßadźika. W Barlinje je kral Ferdinand pjecza wo tym jednak, so by Němska pschecźiwo bołharsko-awstriskim planam njeprotestowała. Wot druhich statow ßo wocźakuje, so pschecźiwo nim njesakrocza. Ruska ßo sa to hischcze njeje dobyła, tola Bołharjo ßebi myßla, so ßo sa płaczisnu Konstantinopla, Bospora a Dardanellow njeby temu pschecźiwjała.

Bitwiczka mjes Bołharami a Turkami.

Njedźelu je ßo na bołharsko-turkowskej mjesy bitwa mjes turkowskimi a bołharskimi wojakami roswinyła. Na woběmaj stronomaj je mnoho ludźi padło. Po turkowskej powjesczi je ßo něhdże 2000 bołharskich wojakow pschi wojowanju wobdźěliło. Tsělenza je s tym nastała, so Turkojo jeneho straźnika na měscze, nad bołharskimi strażemi leżazym, postajichu, kotrež ßo wot tam wobknjeżachu. Bołharjo wobkruczeja, so kraj, na kotrymž ßu Turkojo straźu postajił, Bołharskej ßkuscha. Druhi dźeń po wojowanju bě měrny, tola nopjatosćź njepschesta.

Poroki italskich nowin pschecźiwo Němskej.

Po wudyrjenju italsko-turkowskeje wójny bě Němska sakitanje italskich poddanow w Turkowskej pschewsała. Psched dwěmaj njedźelomaj je Turkowska nimale wschitkich Italskich wupokasała, jenož na němskej żelesniży w Małej Asiskej dźěłazy Italszy ßmědźa dale w Turkowskej wostacź. Tele dny ßu ßo wjetsche czrjódy wupokasanych Italskich, s dźěła we wulkej khudobje, do Italskeje wrócźili. Dopißowarjo italskich nowin ßu ßo wupokasanych wuwoprascheli a nětko tamnische nowiny Němsku wobskorżuja, so njeje Italskich w Turkowskej na doßahaze waschnje schkitowała. Tak Giornale d' Italia pische:

„Schkit Němskeje bě sa wupokasanych ßměschny, njedoßahazy schwindel. W żanym jeniczkim padże njeje němske póßłanzstwo ßwoju winowatosćź cźiniło, wone je jenož pschezo na to pokasowało, so wono żaneje druheje pschißłuschnosćze nima, hacź żiwjenje a strowosćź wupokasanych schlitowacź. A tež teho ßo njeje dźerżała, kaž skónzowanje italskich dźěłacźerjow w Małej Asiskej dopokasuje. Jenož sa italskich dźěłacźerjow, pola małoasiskeje żelesniży postajenych, je ßo Němska postarała, dokelž ßo tam wo němske interesßy a pschedewsacźa jedna.

Italszy poddanjo ßo na dyrbjenske waschnje s Turkowskeje honja. W Salonikiu je polizija jich na łódże, do Grichiskeje jědźaze, dowjedła. Whosy ludźo dyrbjachu ßwoju nadobu pschedacź, so bychu pucźowanski pjenjes hromadu dostali.

Italsko-turkowska wójna.

Po dlěschej pschestawzy je ßo w Tripolitanskej wjetscha bitwa bika. Italszy ßu ßobotu wulki wuspěschny nadpad na Zanzursku oasu sczinili. Tale oasa s wjeczora města Tripoliża pschi mórskim brjosy leži a bě s ważnym sepjeranischczom Turkow. Italszy s połdra diwisiju wjeczorny dźěl Zanzura nadběhachu. Postupanje Italskich ßo s kanonami wójnskich łódźow, wobłehnjenskich kanonow, 2 hórskimaj batterijomaj a 4 pólnymi batterijemi podpjerasche. Lěwe kschidło turkowskich wojakow dyrbjesche dla ßylneho bombardementa italskich wójnskich łódźow ßwoje stejischczo wopuschczicź, Turkojo w ßrjedźischczu a na prawym kschidle pak ßo khroble wobarachu, hacź jim munizija wuńdże. Potom k jara krwawnemu wojowanju mjes mużom pschecźiwo mużej pschenńdże. Turkojo ßu wjazy dyźli 1000 muży shubili, s Italskich je 150 muży padło a něhdże 300 ßo sraniło.

Wojazy, kotsiž ßu ßo pschi bitwje pola Zanzura wobdźělili a ßo do Italskeje wrócźili, powjedaju, so ßu Italszy 800 Turkow a Arabskich sajeli a jim 2 kanonje wotewsali.

Druha bitwa je ßo pola Homsa bika. Tam wutoru w nozy Turkojo a Arabszy njewocźakany nadpad na Italskich, na hórkach pola Lebda stejazych, cźinichu. Wojowanje bě njemdre. Italski general Reisoli njepschecźela s boka a wot sadu pschimasche. Rano 1/4 8 hodźin běchu ßo Arabszy a Turkojo pschewinyli. Woni skoku cźekachu, a Italszy ßo sa nimi puschczichu, mjes tym so italska artillerija do njepschecźela s wuspěchom tsělesche. Dźěl njepschecźela ßo w oasy pola Homsa wobstupi a sniczi. Arabszy ßo se 4 kanonami a turkowskim wójskom podpjerachu. Woni ßu wjele ludźi shubili. Oasa a krajina we wokolnosczi bě s padnjenymi njepschecźelemi poßyta. Pola Lebdaskich hórkow ßo 421 cźełow namaka, s kotrychź je ßo 219 khowało. Wjele druhich bě njepschecźel pschi bitwje wotnjeßł. Italszy mnohe tsělby a wulku hromadu munizije dobuchu. 2 italskaj offizěraj a 29 muży je padnyło, 2 offizěraj a 57 muży je ßo sraniło.

Pjenjezna nusa w Turkowskej.

S wójnu je wikowanje Turkowskeje s wukrajom jara poczeżene. Dokhody s pschiwożnych zkow, kotrež běchu hłowne pjenjezne żórko sa Turkowsku, dźeń a bóle wotebjeraju W pjenjeżnych wusłosczach chze ßebi knjeżerstwo pola pensionskeje kaßy statnych sastojnikow a pola rataŕstwowych kaßow pjenjesy pożczicź. Sastojnizy ßo boja, so ßo jim bliżscha měßaczna msda pschikrótschi. Najprjódży je knjeżerstwo wukas wudało, s kotrymž ßo dawk s leżomnosczow wo schtwórczinu powyschi.

Nowotwar ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Wubjerk lhěżorstwoweje dumy je sa nowotwar noweho wójnskeho łódźstwa 502 milijonow rublow pschiswolik. Wobmyßlenje, kotrehoż dla ßo hacź dotal sapóßłanzy pschecźiwo twarej wójnskeho łódźstwa pschecźiwjachu, je minister swonkownych należnosczow porasył, na to pokasawschi, so je Ruska se swjaskom s Jendźelskej nusowana, nowe wójnske łódźstwo natwaricź.

Pucźowanje Marokkowskeho sultana.

Marokkowska je ßo saßo směrowała. Sultan Muley Hafid je ßo teho dla na dawno wotmyßlene pucźowanje s Feza do Tangera podał. Wot tam chze wón Europu a mjes druhim tež Barlin na nětkotre njedźele wopytacź.

Dopjelnjeny ßlub.

„Jano, hdże tak khwatasch?"

„Do korczmy, chzu ßo piwa napicź."

„Aha, kaž pschezo, łóżdu njedźelu."

„To tebje niczo njestara, pjenjesy ßu moje a s tymi ßměm ja cźinicź, schtożkuli ja chzu. Njech pódla tež palenza trochu ßrébnu, schto to wadźi", Jan nahle wotrěsny.

„Haj, haj, trochu! To wschak wěmy, domoj hakle ßo potom wrócźisch, hdyż ßy ßo dospoknje wopił. To wschak cźi hischcze k rukomaj pschińdże, so cźe sa to njesboże potrjechi!" tak jeho Handrij warnowasche.

Jan teho kedźbu njemějo do korczmy khwatasche.

Tam pod lěßom Janowa khěżka s klinom pola stejesche. Kosa a dwě kokoschi, to běsche jeho zyke skót. Zona bě prjedy na dźěło khodźiła, nětkole pak, hdyż mějeschtaj dźěczi, mějesche w domje runje dosc sa dźěło.

Sa ßwoje młode lěta běsche Jan pilny a slutniwy dźěłacźer był, a se żonu bě maku pomoz ßobu dostał, tak so móżeschtaj ßebi khěżku pod lěßom kupicź, sbytkne pjenjesy pak Jan wobßedźerjej korczmy na skhowanje pschepoda.

S teho cźaßa pak Jan, kotryż do schkleńczki prjedy pohladał njebě, pocza w korczmje dale huscźischo ßydacź. Tam mnoho tajkich bywasche, kiż ßo jemu jeho pjenjes dla lischcźachu, a to ßo jemu njemało lubjesche. Druży saßo jeho namołwjachu, so dyrbi s khartami hracź, pschetoż, bychu prajili, so jim schtwórteho muża pobrachuje. Jan pijesche, hrajesche, a tež dobywasche. Ale sboże jemu ßwěrne njewostawasche, bórsy pocza pschehrawacź a s mjersanjom a s hněwom pocza dale bóle picź. Cźasto ßo, sakliwajo,

domoj wróćeśche, proschenja sarudźeneje żony a napominanja ẓwěrneho duchowneho pastyrja njemějachu najmjeńscheho wuspěcha. A pschi tym wobžarujomny cłowjek njebě nihdy sbožowny, nawopak, po zyłych dnjach khodźeśche abo stejeśche samyßleny, hněwasche so na zyły ẓwět, a myßleśche ẓebi jeno na to, kak mohł bliźschu njedźelu pschehrate pjenjesy ẓebi saßo dobycź. Pschi tym dźěło sanjerodźeśche. Pjenjesy, kotrež bě pola korczmarja skhowane měł, bě hižom dawno na palenz a piwo a na hracze s khartami rosmjetał, haj, bě so hižom hacź do schije sadołżił, a tola nochzyśche so lohkomyßlneho żiwjenja wostajicź.

Hdyż bě na tute waschnje też hižom kosa na pschedań pschischła a w khěžczicżzy ani dórtka khleba wjazy njebě, pschińdźe wieczor posdźe junu njedźelu jeho dźowczicżka Hanka k nanej, hdyż tón saßo w korczmje ẓedźeśche, a proschesche jeho:

„Nanko, daj mi něschto ẓlěbornych na khléb, my ẓmy domach wschitzy tak jara hłódni!“

„Schto!“ nan roshněwany sawoła, „ty chzesch pjenjesy na khléb měcź, na nóz njetrjebacze jěscź, dźicze radscho lehnycź.“

Wbohe dźěczo so s hłoßom do płakanja da a woteńdźe. Macź pak so prózowasche, hłódne dźěczi tak derje, każ móżno, troschtowacź a spokojicź, a praji jim, so sa to dostanu cźim lěpsche ẓnědanje. So jim tute Bóh luby Knjes, kiż je Wótz khudych, sawěscze njesapowje. Modlesche so s dźěczimi sa nana a proschesche, so by so nad nimi ẓmilił. Hłód dźěczi cźwilowasche a ẓylsy ronjo dźěchu wbohe kurjata lehnycź, macź pak hischcze dołho kleczo so wokasche k Bohu a płakasche hórzy we ẓwojim hubjenstwje. Pschetoż w pißmje je napißane: „We ẓwojim horju so wołaj ke mni a ja tebje wußłyschu.“

Wo połnozy chzyśche so Jan pjany, każ bě to swuknył, domoj wróćicź. To běsche nasymu, cźeżka mhła bě so nad semju lehnyła.

„Jano“, korczmař jemu rjekny, „dam tebi latarnju, pschetoż dźenża je jara cźma.“

„Schto, latarnju“, jeho schwarni towaršchojo rejachu, „wón dźě je dźenża ẓam hižom każ latarnja.“

Jan potajkim bjes latarnje woteńdźe a duzy po puczu pschi ẓebi bórczesche, każ to pjani husto cźinja: „A takle ẓu wschitke pjenjesy saßo shubjene! Ale ẓym dha ja na tym wina? To tola ẓwět błyschak njeje, so by cźłowjek klanku měł a potom hischcze pschehrał! — A na tule cźmu dźenża, so mohł cźłowjek motyku do njeje powßnycź, tak tołsta je cźma; ani krocżela dale noża njeje widźecź! — Cźakajcze jeno, pschecźelkojo, wotrunam wam to na pschichodnu njedźelu, wschitko dyrbju wam saßo wothracź a wotdobycź! Ja wam to pokasam! — Ale ja dźě ẓym pucza smylił, njewěm woprawdźe, hdźe nětkole ẓym .... to dźě so mi semja pod nohomaj rospacza .... Bożo! pomhaj, ja so tepju!“

Pjany Jan bě do hata pschischoł, po kotrymż dwaj hromadu swjasanaj sdonkaj płowaschtaj. S jenym kónzom bě kóżdy sdonk k brjohu pschiwjasany, druhi kónz pak po wodźe płuwasche. Tu płokarnicze s wjetscha schaty płokachu. Jan dźěła s rukomaj a s nohomaj, ale sapaduje so dale hłubscho.

„Pomhajcze“, woła, „hewak je po mni!“ Hižom so tepjesche, tu wosta sa pjeńk wißajo a drapasche so na njón horje, ale schto to: jedyn kónz so s nim dale a hłubscho do wody ponórja. Woda so jemu hižom do schije lije.

„Bożo, pomhaj, wot nětka moja noha wjazy do korczmy njestupi!“

Sadwělowaze sakschiknjenja saßłyscha wobßedźeć, kiż njedaloko bydlesche, a wuskocziwschi s koża na pomoz běżesche. Janej so hižom pomjatk shubjowasche, tu jeho popadźe ẓußod sa porczma jeho ẓuknje a wucżeże jeho s wody. Hdyż bě jeho saßo do wědomja wróćił, dowjedźe jeho domoj.

Ale doma Jan cźeżko skhori a dosta sahorjenje płuzow. Jeho żiwjenje dołho na nitzy wißasche. Na poßledku, hdyż so saßo na wschitko dopomnicź wjedźesche, proschesche knjesa duchowneho, so by jeho wopytał. Dołho so khory a duchowny rosmołwjeschtaj. Wothadźejo duchowny hnutej żonje ruku sitkóżi a s dźěczimi so lubocźiwje roszohnowa. Te běchu nanej nakasanje wot Boha wuproßyłe. Kunje tak bě jich prósstwu Bóh wußłyschał, hdyż so nodlachu, so by nan strowy domoj pschischoł. Kunje tehdom posdźe wieczor, hdyż so nan s wodu bědźesche, so nutrnje k Bohu nodlachu. A móżesche ẓnadź so Bóh njewinowatym dźěczom sasmjesćź? A tak so dopjelnichu ẓłowa ẓwjateho pißma: „We ẓwojim horju so ke mni wołaj, a wußłyschu tebje!“

Potom khory k żonje takle porěcza: „Lubowana żona, lube dźěczi, schtoż ẓym Bohu, temu Knjesej, w hacze ẓlubił, to ẓym knjesej fararjej psched khwilku s nowa ẓlubił: »Moja noha wot nětka żenje wjazy psches proh korczmy njepschestupi.« Wodajcze mi, każ so nadźijam, też Bóh mi woda!“

Wón chzyśche hischcze dale rěczecź, ale bě tak roshnuty, so wjazy njemóżesche. Żona jeho wobja, wodaka bě jemu dawno hižom. Dźěczi nana sa ruzy dźerżachu, jako by jim nan saßo wróćo daty był.

Jan ẓwój ẓlub też dźerżesche. Hacź runje bě hischcze woßomnacze lět żiwy, k staremu skemu nakożkej so wjazy njewróćí. Wón běsche saßo pilny a slutniwy Jan, każ hdy prjedy. Pokoj a radoscź so saßo do ẓwójby wróćischtej, a Bóh, luby Knjes, żohnowasche, każ prjedy. Dołh w korczmje so sapłaczi, ale s pjenjesami k wotpłaczenju scżelesche Jan kóżdy ras ẓwoju żonu, pschetoż ẓam ẓwojeho ẓluba, żenje wjazy do korczmy njesastupicź, nochzyśche skamacź. Swoje dźowczicżki derje a bohabojasnje kubkowaschtaj. Hacź runje běchu to jeno dźowki khudeho khěžkarja, ważachu ẓebi je tola po zyłej wokolinje, dokelż běchu dźěławe a so derje a pózcźiwje żiwjachu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Mißionski ẓwjedźeń.) Kraßny zyrkwinski ẓwjedźeń běsche mißionski ẓwjedźeń, kotryż ẓerbske mißionske towarstwo w tymle lěcze w Michalskej zyrkwi w Budyschinje ẓwjecźesche a to sańdźeny schtwórtk popołdnju. Na ẓerbskim, jara bohacze wopytanym kemschenju knjes farař Kschižan-Hodźijski, ẓyn Michalskeje wosady a wudawař „Mißionskeho Pósła“, wo Luk. 5, 18—26 prědowasche. Sahojenje jichtneho, tak wón wukożowasche, je snamjo mißionskeho skutkowanja: my widźimy 1. żałoßnu khorosć póhanow, 2. cźeżke dźěło mißionarow, 3. kraßnu pomoz Khrystuża. Němski prědař, k. dr. Heber s Draždźan (prjedy w Budyschinje), Jesußowe hnujaze pschirunanje wo ẓmilnim Samaritskim trjebasche, so by nasche mißionske dźěło jako samaritski skutk wopißał a proßył: 1. Knjeże, scźiń naß bohatych na njeßebicźiwej luboscźi! 2. Knjeże, scźiń naß hotowych k woporniwemu, wjeßelemu skutkej! Wobaj prědarjej na hnujaze waschnje póhanow cźěmnosć a duchownu nusu, każ mißionstwo a mißionsku woporniwosć wopißowaschtaj. Mnohy Sserbja woboje kemschenje wopytachu. Wożada bě widomnje wulzy wjeßeła a posběhnjena. K temu njemało zyrkwiny chor pomhasche. Jaßne akkordy lubosneje arije wot Herzoga: „Wjeßel so, kscheścźanstwo!“ psches Bożi dom klinczachu, na najkraßnischo sanjeßene. Na Bożim wołtarju pschi ẓerbskim kemschenju k. farař Handrik-Huscźanski a k. farař Mrósak-Hrodźischcźanski, na němskim kemschenju potom k. duchowny Bójz s Budestez a k. wyschschi zyrkwiny radźicźel Rosenkranz wotspěwachu. Sserbskich duchownych běsche so 16 sescho, a na němskej Bożej ẓłużbje 26 duchownych naliczichmy. Potom na farje wożadny farař, k. Räda, wschitkich s rěcżu powita a wożebje zyrkwinych prjódkstejerjow ẓławjesche. Farski dom bě połny wjeßela, so bě kolleta w zyrkwi po ẓerbskej Bożej ẓłużbje 366 hriwnow, po němskej pak 364 hriwnow pschinjeßka a so běchu so k njej hischcze wot někotrych mißionskich pschecźelow 100 hr. do fararjoweje ruki pschidale. Napoßledk jedyn knjes s wożady, kiż njeje chzył ẓwój wulki dar widomnje na taleŕ położicź, potajnje stohriwnowsku papjeru woprowa. Tak je darow wscho hromadźe 930 hriwnow. Pschedbyda ẓerbskeho mißionskeho towarstwa, k. farař Mrósak-Hrodźischcźanski, na ẓwjedźeńskeju prědarjow rěcżesche a k. farař Kschižan na wożadu. Michalska wożada budże dołho tutón rjany dźeń we wutrobje wobkhowacź. Mjes tym, so ẓwětko k rosßwěcźenju póhanow so tak lubosnje w ẓwjedźeńskim Bożim domje ẓwěcźesche, ẓylne njewjedro wokoko pjeczich hodźinow pschicźahny a Bożu ẓwjatnizu saczmi, ale Boża móz bě w błyskach każ w mißionskim duchu, kiż wschitkich k luboscźi sahorjowasche.

— Ssylne sliwkojte deschcźe ẓu so schtwórtk wieczor a wożebje w nozy wot 11 hacź pjatk rano do 2 hodźin w Budyschinje a wokolnoscźi schke. Rano bě we Spreji sa dołhi cźaß wulka woda. W njej wulke kruchi njerjada płuwachu. W krajinje wot Brěsynki hacź do Klukscha ẓu so pschisprejne luki powodźike a so s błótom womasake. Dokelż hischcze njeje trawa na lukach poßyczena a ẓyno domoj khowane, wobßedźerjo tychle lukow cźeżko schkoduja. Wowßy, kotrež khětro tucżne stejachu, ẓu so s wulkeho dźěła sléhake a s cźeżka saßo sestawaju. Rożki ẓu mjenje pod deschczom cźerpike, dokelż ẓu nětkole jich stwjelza krucźische. Boże njewjedro je we Wulkej Dubrawje do jeneho topola njedaloko Kalt-

schmidtez doma a w Dobroschezach do jeneho schtoma blisko tamnischeje skaky dyriło.

— (Sserbski spěwanski zwjedzeń w Budyschinje.) Po dołhich lětach dyrbi zo lětża sazo ras wulki zerbski spěwanski zwjedzeń wotměcź. Nasymu (wokoło zwj. Michała) ma zo wón w Budyschinje wuhotowacź a wobstacź s wulkeho konzerta a zo pschisamkowazeho bala. Konzert ma schěrschej sjawnoscźi nješto poskiczicź s krazneho poklada zerbskeje hudźby, schtoż zo wschědnje w naschich towarstwach wuwjesćź njemóże. Pschednjesćź budźa zo někotre khory a wozebje tez zerbska opereta wot dr. Pilka. K temu zu dobre spěwanske mozy trěbne. Duź zo wschitzy spěwa wustojni Sserbjo a Sserbowki napominaju, so bychu pschi konzercze zołu spěwali. Wuwuczowacź budźe zo wot 15. junija zem kóždu zobotu popołdnju wot 2—4 hodźin w sali Sserbskeho Domu. Sa tych, kotrymž by tamny czaz njepschihódny był, zo wuwuczowanske hodźiny sjednocźa se spěwanskimi hodźinami Budyskeje „Jednoty“ kóždu wutoru wjeczor 1/2 9 hodźin w towarschni (Gesellenhaus) na garbarskej hazy w Budyschinje. Njech saklinczi rjany zerbski spěw a „Sserbow khwalbu a zerbske mjeno“ njeze won daloko do nascheho zuzodstwa.

— Sakske wojerske ziwjenje sawěscźaze towarstwo w Drazdźanach pod protektoratom jeho majestosćze krala stejaze, je we zwojim poslednim wobkhodnym lěcze 7508 namjetow wo 4,497,730 hriwnow sawěscźeuskeje sumy wotbycź mělo. Pschibywk 7307 sawěscźenjow wo 4,131,200 hr. wuczini. Wotbywk bě normalny. S pschirosczenjom 4561 sawěscźenjow s 3,220,269 hr. wobstatka na 87,374 sawěscźenjow s 28,704,246 hr. sawěscźeuskeje sumy stupi. Na sawěscźenje je zo loni 417,922 hr. wupkaczika. Wot towarstwoweho wobstacźa je zo 408552 hr. wupkaczika. Towarstwowe samozenje je zo wo 682508 hr. na 6103804 hr. powyschika. Wono je na najwěscźische waschnje w prěnich hypothekach, pozczonkach na zyrkwinske gmejny atd. sakozene.

S **Raschowa.** S dołholětneho spara potkóczene Sserbowstwo w Budesczanskej wozadze wotucza. Bolostne puki, kotrez na njo poslednje léta padachu, zu jo s dremanja wubudźike. W zyrkwi Sserbam prawa załoznje wobrěsachu a se schulow zerbsku rěcź nimale swustorkachu. Tola hdyż zo truna pschejara napina, zo puknje. Tez Sserbow dobroczinowosćź a jehnjaza sczerpnosćź k kónzej dóńdze. Wótczinszy smyzleni muzojo njemózachu potkóczowanju zerbskeje rěcze dleje s měrom pschihladowacź. Teho dla k sakitanju Sserbowstwa zerbske towarstwo w Budestezach sałożichu. Tole towarstwo je sa krótki czaz wjele sa sbudzenje a shromadzenje Sserbow dokonjało. To widźachmy sańdzenu njedźelu w Raschowje. Bělczanske zerbske burske towarstwo, kotrez zo hacź dotal jenoż s hospodarskimi naleznosczemi saběrasche, je zebi Budesczanske towarstwo sa pschikład wsako. Tez wono je sańdzenu njedźelu na sjawnosćź stupiło a w Raschowje s dźiwadłowym pschedstajenjom wustupiło. Schtó budźische hdy swěrił, zebi myzlicź, so zo Bělczenjo na tajki czezki nadawk sważa. A s kajkej pilnosczu a sprózniwosczu zu woni wukli a zo wuwuczowali! Běsche woprawdźite wjeżele, jich hraczu pschihladowacź. Pozłucharjo sa zyły wjeczor se zmjecźa njepschińdźechu a zu zo sczěhowaze dny hischcze pschezo s nowa zmjecź dyrbjeli, hdyż zo na Raschowski wjeczor dopomnichu. Schtyri żortne kruchi zo nam pschedstajichu: „Hwisdaj, ale na buboncźk kedźbuj“, „Człowjek móże zo mylicź“, „Kukeczanski kaseńk“ a „Krazne wobrazy“. Jara bohaty program, skoro pschebohaty, ale pozłucharjam zo njewostudźi. Hacź do kónza s wulkim sajimanjom hru sczěhowachu. Do sapoczatka pschedstajenja pschedzyda Bělczanskeho towarstwa, knjes kubler Rěsak, wo skutkowanju Bělczanskeho towarstwa rosprawjesche, kotrez je zebi pódla zwojeje hospodarskeje dźełkawosczе sa nadawk stajiło, Sserbstwo hajicź. W pschestawkach knjes zimnosczeŕ Hajna se Splóska, pschedzyda Budesczanskeho zerbskeho towarstwa, někotre zerbske spěwy pschednoschesche, mjes druhim tez Sejlerjowy spěw: „Aj, aj, ludźiczki aj, nóz němski, zerbski tón kraj“. Tónle spěw zo runje sa Budesczanskich Sserbow pschihodźi. Wschо mózne je zo mjes nimi spytało, Sserbstwo potkóczicź a wutupicź. Ssamo Czechojo zu pschenemczenje Budesczanskeje wozady spěchowali. Lohko je Czechej, sa krótki czaz zerbski nawuknycź. Tola mało Czechow w naschich stronach snajemy, kotriz zu zerbski nawukli, wulka hromada s nich se Sserbami a se zwojimi dźeczimi němski rěczi a tak pomha, zerbske wzy pschenemczicź. To dyrbjało zo pschichodnje pscheměnicź, Sserbjo dyrbjeli Czechow napominacź, so bychu w Sserbach pěknje se Sserbami zerbski rěczeli. Na to njech zobustawy Budesczanskeho a Bělczanskeho zerbskeho towarstwa njesabudu. Pschede wschěm pak njech zwoju kedźbliwosćź na zerbsku młodźinu složuja. Tej zo nětkole w naschej wozadze jenoż němska sabawa poskicza, zamo se strony zyrkwje zo to stawa. To zu jara srudne wobstejnosczе. Sserbstwo w Budesczanskej wozadze je nětkole hischcze zylne, tola wono budze dyrbjecź horzo wojowacź, jeli so budze zebi nětczische stejischczo sdźerzecź chzycź.

S **Budestez.** Jutsje popołdnju 1/2 3 zo tu s wokoliny kischczijanske towarstwa muzikeje młodosczе do shromadźizny seńdu. Sswjedzeńske prědowanje směje duchowny Kóczka se Zitawy. Wschitzy s bliska a s daloka, kiż naschu młodosćź lubuja, zu na zwjedzeń pscheprosceni a budźa lubje witani.

S **Wulkeje Dubrawy.** Na tudomnym póstskim sarjadnistwje zo telegrafowarnja naprawi.

S **Huczіny.** Na lubi prjedawscheje kowarnje, nětko piwarni złuschazeje, je pjatk tydzenja něduschi kubler P. Hatnik s wobwěznjenjom zwojemu ziwjenju kónz czinił.

S **Rachlowa.** Hacź runje je nasch pucź do Bożeho doma daloki a druhdy zamo wobczeżny, dha zo tola bohacze sarunani saczuwamy, hdyż zmy na duchapołne prědowanje k. fararja Mjerwy-Bukeczanskeho pozłuchali. Runjez je młody, mamy jeho sa „zwěrneho wajchtarja na muri“. Bóh sapłacź jemu jeho prózu bohacze a zohnuj jeho prědowanje nad nami.

S **Wjeleczina.** W nozy wot wutory k zrjedze je w tudomnym farskim domje jedyn paduch pobył. Po rěblu wón do studowanskeje stwy, w druhim poskhodze leżazeje, salěse, tam wschě khamory a kaschcze pschejeschdźi, tola jenoż mało wězow k zobu wsaczu namaka. S Budyschina skasany polizajski poz zrjedu sa zlědom psches pohrjebnischczo a torhoschczo do Wostaschez hacź k Rychtarjez restawraziji běżesche, hdyż zo zled shubi.

Se **Schěrachowa.** Póndźelu w nozy je tudomny farski dom njeproscheny wopyt dostał. S rěblom, kantorej Rohdze zluschazym, je jedyn njesnaty paduch do fary salěsł, tola je s prósdnymaj rukomoj wotczahnycź dyrbjał.

S **Rakojdow.** Jedyn hantwjerski bě zo tele dny wo dnjo s poslednizu do wobydlenjow dźełaczerkow Hanczzynеje a Handrikoweje dobył. Hanczzynej je wón s blidoweho kaschczika a s jeneje schalki 9 hriwnow kradnył. Pola Handrikoweje je wón jenu kschinu rospacził, w kotrejz 17 hriwnow namaka. Bartski zandarm Beier zo hnydom sa paduchom puschczi a jeho w Hrodźischczu sazlapi. Najprjódzy zu hantwjerskeho do Bartskeho arresta sawrjeli a potom zudnistwu pschepodali.

S **Nèhdźez** pola Kamjeneje. Dźiwna wězka zo jenemu tudomnemu hospodarjej sejhra. Wón běsche zebi zud wody pschihotował, so by ju rěpowym zadźenkam pschiliwał. Pok spizy zo sakopujo s krumiczkomaj na polo dojędze, pschiprawi zebi wschitko a hdyż czop wutorze — ow pzejskobanezy, schto to? Se zyda żaneje wody njeběži, wón hlada a wocźi wuwaluje, ale wscho niczo njepomha. Je tam tola wody do zuda nałak. Najskerje je jemu někajki schibak tryzk sejhrał. Ale — ale, njeje dha wón sa tym pschischoł, so je zud prósdny był, hdyż s nim won jędźesche, abo je znadź se zwojimi myzlemi pschi wólbach do gmejnskeje rady był a zebi rosmyzlał, kak by zebi wěz sawjedł, so bychu po jeho woli wupadłe a zo jenoż tajzy wuswolili, kotriż jemu njebychu żanych prěkuschow pod nosy mjetali, każ to nětkole jedyn czini?

S **Wyzokeje** pola Rakez. W meji 1913 budze sto lět, so je zo pola Wyzokeje wulka bitwa bika. Duź zo tu k létu wopomnieński kamjeń staji, a to pola nascheje wzy na hórzy, knjesej leutnantej Libje złuschazej. Jeli so znadź tón njeby městna k temu dał, by zo pomnik na leżomnosćź jeneho kublerja stajił. Nasch knjes wuczeŕ w Hermanezach zo hižo léta dołho wo postajenje pomnika prózuje. Nětko je skónczenje wot wójnskeho ministerstwa, tak daloko hacź zu znate, mjena wschěch wojakow, kotriż zu pola Wyzokeje padnyli, shonił. Wone zo na pomniku do kamjeńtneje tafle wudypaju.

S **Biskopiz.** Skótne wiki njezmědźa zo hacź na dalsche w Biskopizach wotbywacź.

S **Drazdźan.** Nasche zerbske kemschenja w kschižnej zyrkwi zo sazo bliża. Sa tydzeń, 23. junija, chzemy zo wschitzy Sserbjo s Drazdźan a wokoliny do Bożeje złużby sećź, so bychmy Boże złowo w maczernej rěczi złyscheli. Kóżdy Sserb je wutrobnje pscheproscheny a pohonjej tez druhich k wopytej. Kemschenje směje zo, każ hewak, pokodnjo 1/2 12 hodź. w kschižnej zyrkwi. Spowjednu wuczbu směje k. farar Domaschka s Budestez, prědowanje pak k. farar Räda s Michalskeje wozady w Budyschinje.

S **Drazdźan.** Kral Bjedrich August je zebi wotmyzlił, czaz

wulkich prósdninow w kupjelach Juistu pschi poknóznym morju pschebyćź.

Se Schërachowa. Wutoru dopołdnja žu 39létnu Hanu Zeilerez, kotraž na padawu khorosćź cźerpjesche, ſ pscherëšnjenymi wulkimi žilami morwu we kožu namakali. S woprëdka mënjachu, so je Zeilerez žebi žama žiwjenje wsaka, posdźischo žo pak na morweje schiji rany wohladachu, kotreź žebi njeje mohła žama naczinicź. Na 78létnu macź, kotraž bë wutoru rano se žamomordarskim wotpohladom do Sprewje skoczika, tola kotruž bëchu sažo wukhowali, tukachu, so je dźowku skónzowała. Zónskej bëschtej w najlëpschej pschesjenosczi žiwej. Maczeri je pjecża jejneje dźowki dla jejneje njesahojneje khorosćże żel było a teho dla je žo rosžudźika, ſ dźowku hromadże wumrjecź. Dla wobkedźbowanja duchowneho stawa stareje żony žu ju do Budyskeje mëschczanskeje hojeŕnje dali.

S Bischopiz. 13létnu dźowku tudomneho sastojnika Schiebricha bë domjazy pož wokoło huby lisał, hdźeż bë holza małe jëtseschko mëła. Dokelž bë pož prjedy teho skażene mjažo jëdł, bë žo psches jëtseschko holzyna krej sajëdojczika. Wulke bolosćże pschëtrawschi je póndźelu holza w klinizy jeneho Budyskeho lëkarja wumrjeła.

S Wojerez. W pëskowej jamje pódła restawrazije „worjoła“ žu popjelnizy a schklu ſ popjełom a wopalenymi kosczemi wuryli. Pódła popjelnizow mjeńsche žudobja stejachu, do kotrychž w pohanskich cźažach jëdź a napoje sa semrjetych pjelnjachu. Namakane wëzy žu žo starožitnemu musejej pschewostajike.

S Rychwałda. Krajne radźiczelstwo je dowoliko, so žmëdźa žo tu 18. junija stótne wiki wotbywacź. Wocźakuje žo, so budźa žo pschedawarjo a kupzy wscheho hladacź, ſ cźimž mohła žo pokhroma do tudomneho wokrježa, w kotrymž žanych stótnych khorosczow njeje, sanjescź.

S Mikowa, Schtwórtk wjeczor 1/2 6 hodźin cźežke njewjedro nad naschej wžu czehnjesche a je na wjazy mëstnach nuts dyriko. Khrystofej Kasperej je wono 2 žwinjeczi sarasyło. Pola želesnistkeho dźëkacźerja Bohušława Mirle je wono do khëže, hakle loni nowonatwarjeneje, se žwižlemi nuts dyriko, jene wokno rosrasyło, w žwižlach zyku tšëchu wotkryło, wschë stwy pschejëšdźiło a kalkowy wobmjet se sczënow wothiko.

S Bëleje Wody. Tu je žo wutoru žydomlëtna holza Greta Zangez bjes žlëda shubika.

S Kija pola Bëleje Wody. Póndźelu rano žu w schožejowym pschërowje blisko hornjeho mlyna pola Bëleje Wody schkleńczerja Wanka ſ Wuskidźa cźežko franjeneho namakali a jeho do Mužakowskeje hojeŕnje dowjesli. Tsjoch dźëkacźerjow, na kotrychž žo hrëschachu, so žu žo ſ Wankom bili, žu sajeli a Mužakowskemu žudnistwu pschepodali. Wschitzy tsjo pak prëjachu, so žu Wanka nabili. Wyschnosczź nëtko žama k mënjenju kloni, so je Wank na nëkajke waschnje do njesboża pschischoł. Mózno je, so je jemu jedyn automobil hłowu pschejël, dokelž bë nop rosmjeczeny. Sajatych tsjoch dźëkacźerjaw žu ſ jastwa puschczili.

Se Sslepeho. Sandźenu njedźelu bëchu žo tu wotpóžłanzy Raiffeisenskich towarstwow ſ Rósborskeho a Wojerowskeho wokrježa seschli. Pschedžyda, k. farar Krygar-Kasowski shromadźisnu se žlawu na khëžora wotewri. Na to wyschschi revisor ſ Wrótžławja rosprawu poda. S njeje shonichmy, so je liczba towarstwow wot 9 na 15 srostła. Nowe towarstwa žu žo we Wochosach, Jabłońzu, Mikowje, Klëtnom, Kodersdorfje a Sänizach sałożike. Wschë 15 towarstwow žu sa 2,300,000 hriwnow wobróta mële. Wyschschi revisor na wschelake waschnje lutowanja pokasowasche. Tak je na pschiklad Kasowske towarstwo 160 domjazych lutowanskich tysow wudało, do kotrychž je žo sa krótki cźaž 4000 hriwnow nalutowało. Podswjask je psches 1 milijon hriwnow žwojim žobustawam wupožczik. Wobrót tworow je pornjo prjedawschemu lëtu mjes druhimi pola Sslepjanskeho towarstwa wo 80,000 hr., pola Rychwaldskeho wo 81,000 hr. a pola Mikowskeho wo 80,000 hr. pschibył. Czisty wunoschk je pola Kasowskeho towarstwa 1400 hr., pola Sslepjanskeho 1300 hr., pola Mikowskeho a Rychwaldskeho nëhdże po 1000 hr. wuczinił. Jenož towarstwo w Sänizach je wo 17 hr. schkodowało. Po rëczniskowym mënjenju dyrbjake towarstwa na dań date pjenjesy ſ 3 1/2 % danicź. Pschi rosrëczenju wo praschenju, schtó ma kwitowanski dawk saplacźicź, wyschschi revisor rosestaja, so je dostawał pjenjes k temu winowaty. Na to mëjesche k. farar Wanka pschednoschk wo warjenskich kursach po žwojich žamžnych nashonjenjach a ſ tym wjele pschihłožowanja nadeńdże. Sapóžłanzow bë 114 pschitomnych, mjes nimi 60 se swonkownych stron a 54 se Sslepjanskeho towarstwa. Sa podswjaskoweho pschedžydu k. farara Krygarja a sa jeho sastupjerja k. farara Wanku ſ nowa wuswolichu. Knjes farar Krygar žo potom hischcże ras k shromadnemu kupowanju wróczi. Wndawki sa knihiwjednistwo žu jara žnadne byłe, duž žu žo pizowadka a hnojidka jara tunjo wotedacź mohłe. Kasowske towarstwo je žebi sa 500 hriwnow žamžnu składownju natwariko. Shromadna organisazija je sa 1 milijardu 200 milijonow wobrota 850,000 hr. wusbytka mëła. S tuteho je žo 250,000 hr. wróczo płaczika a 475,000 hr. czistego dobytka wostako. Na sapižane akzije ma žo 8 1/2 % dividendy wudźelicź. Skónczże žo po namjecże k. farara Malinga wobsamknu, k lëtu podswjaskowu shromadźisnu w Klëtnom wotmëczź.

S Rowneho pola Sslepeho. S wohnjowym piskanjom žo žobotu rano 1/4 4 hodźin nahle se spanja wubudźichmy. W žkanjowej kólni tudomneho pokleńka H. Pawlika žo palesche. Dokelž bë w kólni mako žkanjo, njehodźi žo wujažnicź, ſ czim je woheń nastał. S wulkej prózu samochu dwë žwinjeczi ſ pschittwarjeneho khlëwa pschi kólni hischcże ſ cźažom wucźahnycź. Wjele hospodarskeho grata, desti, laty a jedyn wós, w kólni žo namakaze, žu žo žobu spalike.

Se Sslepeho. Tseczi dźeń žwjatkow mëjesche nasche Raiffeisenske towarstwo žwoju nalëtnju generalnu shromadźisnu, kotruž žobustawy derje wopytachu. Pschedžydstwowy pschedžyda, pokbur M. Schimko, ju wotewri, pschitomnych hosczi powitajo a potom žkowo dohladowarstwowemu pschedžydže pschepoda. W njej žo na to pokasa, kak je towarstwo w sandźenym lëcże sažo rjenje rostko a žo roswiko. Ssobustawow mëjesche 120, poželženjow w pschedžydstwje 11, w dohladowarstwje 8 a 2 generalnej shromadźisnje. — Dokhodow bëše 160 356 hr. 6 pj., wudawkow 157 836 hr. 97 pj., potajkim je žo 318 192 hr. wobrorocźiło. — Woželbje swježelaze je, so dowërjenje k pokkadniży mjes wobydlerjemi dżeń a bóle pschibjera; to žo najlëpje pokasuje w pjenjesach, kotreź žo jej dowërjeja a žo na dań pschinoscźeja, tajkich bëše na 180 000 hr. Tworow je žo sa 13 432 hr. 86 pj. kupowało. — Wunoschk bëše 1327 hr. 10 pj., potajkim zyły reserwny fond wucźini 4723 hr. 53 pj., kotryż je žo sa 6 lët ſ czistych wunoschkow nahromadźił. — S namjetow njech žu tele wusbëhnjene: Najprjedy ma žo wobsamknycź, so žmëdźa žo pjenjesy hacź do 400 000 hr. na dań bracź. Prëni ras bëše žo postajiło, so žmë tuta suma 100 000 hr. wucźinicź. Jako ludźo tehdy to žkyschachu, žebi žadyn cźłowjek myšlił njeje, so žo to hdy dozpëje; ſ najmjeńscha to w žiwjenju njedoczakaja. Po 4 létnym wobstaczu bëše wona pokna a dyrbjesche žo na 200 000 hr. powyschicź. Tež ta je nëtko pschekrocźena a tehodla bëše naspomnjeny namjet nusny. Bóh dał, so by sa 1 abo 2 lëcże pokna była a potom mohło rëkacź: Nëtko na **pół** milijona dźemy. To je sa jenu wješ a wožadu jara dobra khwalba, hdyž žo w njej wjele slutniwych ludźi namaka. — Dale žo pohrjebna pokkadniza sałoži, so sawostajeni semrjeteho žobustawa 30 hr. dostanu; wona ma płaczitwosczź wot 1. januara 1912. — Tež žo wobsamknu, so ma žo žyjaza maschina sa žobustawow wot wunoschkow kupicź, a žmëdźa ju darmo wužiwacź. — W dohladowarstwje mëjachu žo nowowólby wotmëczź. Czaž bëše wotbëžał sa Panoschu-Sslepjanskeho, Badarja-Brësanskeho a ſ ložom wustupi Hanusch-Brësanski. Mjenowani mužojo žo jenohłóžnje saže wuswolichu. — Napóžledk mëješche inspektor Unger pschednoschk wo tym, kak dyrbja žo burja pscheczitwo rukowanskej schkodże sawëscźicź. Pschednoscher žebi pschipósnacże dobu a wjele wobžedźerjow žo sawëscźicź dasche. To je jara nusne a wužitne, dokelž maja žobustawy Raiffeisenskich towarstwow tu wëz žmëschnje tunjo.

S Hródła. W fabriży w Chusej žu žo tsjo dźëkacźerjo, kotsiž roschty stajachu, ſ dele padazym žahłym popjełom žmjercź straschnje wopalili. Woni žu žo do Hródkowskeje hojeŕnje dowjesli.

Přilopk.

* Wo hoizomaj, 15létnej Wildez ſ Drażdżan a 17létnej Kellingez ſ Budyschina, kotrejž bëschtej žo na pucźowanje do Ameriki nastajikej, Drażdżanske nowiny pišaju, so stej žebi holzy tam chżykej bohateho nawożenju pytacź. Bëschtej žo nadźijakej, so žo tam do njeju jedyn bohaty jendżelski semjan abo milijonar salubuje. S Drażdżan psches Win a Budapest do Fiume pucźowaschtej. Tu žo k nimaj dwaj mužej, Blau a Karfunkel žo mjenowazaj, pschidaschtaj a jeju na wukhodach pschewodżeschtaj. Polizija žo na młodej knjeżni a jeju pschewodżerjow kedźbliwa sczini a žo sa nimi w hosczenzu wobhoni. Blau žo bórsy po tym shubi, tola Karfunkel holzy hacź do Neapla pschewodżesche, hdżeż tež wón wróczo wosta. Na wulke

ſboże ßo poradźi ßlěd ſa holzomaj namakacź a jej w Gibraltarje na kraj wußadźicź dacź. Hdyž ßo ſ Gibraltara wróćźischtaj, mějeschtaj jenoź hischćże 60 hriwnow w ſamoženju. Duž byschtej w Amerizy bórsy do pjenjeżneje nuſy pſchiſchkej.

* (Nowy měſchćanoſta.) Rada a měſchćanſzy ſaſtupjerjo w Žitawje ßu ſa noweho wyſchſcheho měſchćanoſtu doktora Külza wuſwolili, kiž bě dotal wyſchſchi měſchćanoſta w Bückeburgu we wjerchowſtwje Lippe; prjedy je tež wyſchſchi měſchćanſki pißař hižom w Žitawje pobył. Wokrjeżne hejtmanſtwo dra. Rotha, kotrehož běchu prjedy hižo wuſwolili, njeje wobkrućźiło.

* (Pſchekſchiwjenje w jenym ſakſkim offiżěrſkim kaſinje.) W offiżěrſkim kaſinje pěſcheho regimenta čźißło 177 w Draždźanach ßu ßo pſched krótkim cźaßom pſchekſchiwjenja wotkryłe, kotrež hacź do 60,000 hriwnow doßahaju a ßo ſ lětom 1904 ſapočźeja. Kaſinowy ſliczbowař, vizefeldwebel Robert Merkel, bě ſa nje ſamolwity a měješche ßo dla jebanſtwa, pſchekſchiwjenja, falſchowanja liſćinow a wopacźneho wosjewjenja ſamolwicź. Merkel wſchu winu přejeſche a praji, ſo je wopor wobſtejnoſćow. Kaſino je wote wſcheho ſapočźatka ſadołżeny był a njeje nicźo wunjeßł. Wopacźne roſprawy wo kaßy je wón teho dla podał, ſo njetrjebał kaſinowemu pſchedßydźe, hejtmanej Löbenej, kaſinowy dołh, 30,000 hriwnow wucźinjazy, wotkrycź. Kak njerodnje je ßo w kaſinje hoſpodariło, je ſ teho ſpóſnacź, ſo je ßo ſa $2^1/_2$ lěta 1600 bleſchow wina a ſekta, 30,000 bleſchow piwa, 12,000 zigarow a 24,000 zigaretow bjes ßlěda ſhubiło. Merkela k jaſtwu na 7 wěßazow a k degradaziji ſaßudźichu.

* (Tſjo cźłowjekojo ßo ſpalili.) We Wiedemarje pola Delitzſcha ſ jeneje kólnje woheń wudyri. Płomjenja ßo rucźe na někotre bróžnje a khěžki wupſcheſtrjechu. Hdyž ßo wobydlerjo prózowachu, ßwoju nadobu a ſkłady wukhowacź, ßo na dobo jena tſěcha ſaßypny a wóßom cźłowjekow pod ßobu pohrjeba, ſ kotrychž pak ßo pjecźom poradźi, ßo wukhowacź. Ssedlařſki miſchtr Rackwitz ßo ſpali, gmejnſki pſchedſtejicźeř Müller a kowař Wuſt ßo ßmjertnje wopalichu.

* (S błyſkom ßo ſaraſyli.) Pſchi ßylnym njewjedrje wutoru błyſk do ruſkeje namjeſneje ſtražowarnje w Ssloniczizach pola Stralkoweho dyri. Dwaj offiżěraj ßo moriſchtaj, tſeczi offiżěr ßo pohłuſchi. — W Altjerwizach pola Wrótßławja błyſk do dweju ſ pola ßo wróćźazeju holzow dyri, jena ſ njeju ßo ſaraſy, druha ßo pohłuſchi. — W Porembje błyſk jeneho dźěłacźerja, jeneho konja a jeneho byka ſaraſy.

* (Automobilne njeſboże pola Draždźan.) Po jenej hoſcźinje w tſeleřni w Miſchnje chzychu ßo privatier Körner a jeho pſchecźelej privatier Hencź a rěſbař Förſter ſ automobilom ſahe rano wujěſdźicź. Pola Niederaua chzyſche Körner jedyn póſtſki wós wobjěcź, pſchi cźimž automobil do jeneho ſchtoma ſraſy a ßo wſchón rosbi. Wſchitzy tſjo jěſdni ßo ſ njeho cźißnychu. Körner a Hencź ßo ſaraſyſchtaj. Körnerej ßo, hdyž ßo wo ſemju wrjeßny, wutrobno ſatkóczi. Tſeczi jěſdny, rěſbař Förſter, cźežko ſranjeny leżo woſta. Jeho do Miſchnjanſkeje hojerńje donjeßechu.

* (Njeſbożowne mandźelſtwo.) Sso ſwadźiwſchi moleř Lind w Kirchhainje do ßwojeje pſchichodneje macźerje tſi kulki ſ revolvra tſěli a ju mori. Potom wón ßwoju žonu ſe ſchtwórtej kulku ſrani a ßebi ſkónczńje ßam kulku do hkowy tſěli. Hischćże živeho mordarja ſajachu.

* (Żeleſniſkaj cźahaj do ßo ſraſyłoj.) Na żeleſnizy, ſe Schandawy do Kirniczkeho dola wjedźazej ſtaj dwaj cźahaj do ßo ſraſyłoj. Lokomotivnikaj ßo cźežko ſraniſchtaj. Pucźowarjo njejßu do ſchkody pſchiſchli.

* (59 dźěłacźerjow ßo ſpaliło.) Na jenym kuble hrabje Orlowa Danydowa pola Tambowa je ßo 59 dźěłacźerjow, kotſiž w jenej žitowej ßuſcheřni ſpachu, ſpaliło.

* Satraſchne krupobicźe je daloke ſtrony w Póſnanſkej potrjechiło. Pola Hnězdna ßu ßo žně do cźiſta ſniczile. Bliſko ruſkeje namjeſneje wſy Broſeßna ßu ßo dwaj młodoſtnaj hußarjej a zyke wulke ſtadło huß ſ pjaſcźwulkimi lodowymi krupami ſaraſyli.

* (Żonu ſakłoł.) W Marcźinſkej zyrkwi w Kaſſelu dźěłacźeř Liebesinz na ßwoju žonu, kotraž je wot njeho dźělena žiwa, łakaſche a ju tſi krócź ſ łakaczom kłó. Žonu mrějazu wotnjeßechu. Mordarja ßu ſajeli.

* (Rosbuchnjenje.) Na dwórniſchcźu w Liberzu ßo ſ rosbuchnjenjom wulke njeſbożo ſta. Na kolijach wós ſ benzinom ſtejeſche. Wjecźor w dźewjatej hodźinje ßo k njemu pſchehladowazy ſamkař Holub poda, ſo by jón pſchepytał. Hdyž bě Holub ſe ſaßwěcźenej azetilowej lampu k benzinowemu kótkej dozpěł, ſpóſna, ſo ſamkowazy cźop njebě wjazy doſcź krucźe pſchiſchrubowany. Duž wuſtupowachu płuny. Pſchi tym ſe ßwěžu pſcheblisko pſchiňdźe, wuběhowazy płun ßo ſapopadny a ſe ßurowym ſahrimanjom rosbuchny, tak ſo bě wjazy mil daloko ßłyſchecź. Holub ßo do wobliczа, na kolenje praweje nohi a na prawej ruzy cźežko ſpali. Wotmach rosbuchnjenja twory ſ woſow na pódla běžazych kolijach wotmjeta a na kruchi rosmjecźe. Holubowe wobſchkodźenja ßu wulke, tola maja ſa to, ſo jeho živjenju ſtrach njehroſy.

* (Spjecźiwoſcź belgiſkich wojakow.) W Gentu ßo 40 wojakow, kotſiž běchu jenu politiſku ſhromadźiſnu wopytali, ſapowjedźichu, na ſwucźowaniſchcźo ßobu wucźahnyncź. Brónje prjecź cźißnywſchi revoluziju ßławjachu. Wojeřſka wyſchnoſcź ſpjecźeńzu potkóczi a 6 nawjednikow ſaja.

* (Pomnik pola Jicźina.) Pola Jicźina, hdźež bě pſched 46 lětami krwawna bitwa, ßo na dnju tuteje bitwy, 29. junija, pomnik padnjenym wojakam rakuſkeho połka poſtaji. Tež ßerbſzy wojazy ßo tam ßławnje wuſnamjenjachu. Na tu bitwu dopomina tež hnujaza kraßna pěßeń naſcheho wulkeho baßnika Handrija Sejlerja: „Ruje, wuje ſ hrimotanjom bitwa w Jicźinje atd.“ Tež ſpominamy na wutrobnu a nutrnu baßeń, kotruž hakle hody tele nowiny ſ pjera naſcheho miſchtrſkeho pěßnjerja a horliweho wótcźinza knjeſa Fiedlerja pſchinjeßechu. To ſtej dwě parli ßerbſkeho pißmowſtwa.

* (Hórnizy wo žiwjenje pſchiſchli.) W nozy na njedźelu w podkopkach pola Radźinkowa dźěłacźerjo pytnychu, ſo ßo ßmudźi, a cźeknychu. Tſjo hórnizy pak tola, hacź runje jich ſaßo woživicź ſpytachu, na ſajědojcźenje ſe ſkymi płunami wumrjechu.

* (Pſchekſchiwjenje w nalutowańi.) Pſchi reviſiji nalutowańje a wupožcźeńje w Mühlſeifenje pola Löwenberga w Schleſynſkej bě reviſor Wrótßławſkeje provinzialneje ſjednocźenſkeje kaßy 11,000 hriwnow njedoſtatka wußlědźił. Sliczbowař, wucźeř Schreiber, bě tule ſummu pſchekſchiwił. Jeho ßu nětko k jaſtwu na dwě lécźe ſaßudźili a jemu cźeßne prawa na tſi lěta wotrjekli. Dohladowařſtwo a pſchedßydſtwo ſtej dźěł pſchekſchiwjeneje ſummy ſarunałoj. Pódla teho pak hiſchćże kóždy ſ 30 ßobuſtawow wo 300 hriwnow ſchkoduje.

* (Sajědojcźenje ſ mjaßom.) W cźěſkej wßy Haju pſchi pruſkich mjeſach khoru kruwu ſarěſachu, tola jeje mjaßo pſchiňdźe hiſchćże na pſchedań. Bórſy na to 76 wobydlerjow teje wßy po wužiwanju tuteho mjaßa na ßylne ſajědojcźenje ſkhori. Dwaj doroſcźenaj a dwě dźěſcźi ßu hižo wumrjeli.

* („Köpenikſki hejtman“ wumrjeł.) Schewz Wilhelm Voigt je w jenej khorowni w Londonje wumrjeł. Wón bě ßebi pſched nękotrymi lětami ſtaru uniformu jeneho pruſkeho offiżěra pola jeneho pſchekupowarja kupił a ßo ju woblekł. Jenu patrouillu dźewjecź wojakow 4. gardowehо regimenta ſetkawſchi wón wojakam pſchikaſa, ſ nim do Köpenika hicź a tamniſchu radnu khěžu wobßadźicź. Wojazy tež woprawdźe Voigta poßłuchachu. Bajonnet na tſělbu tyknywſchi wſchě durje Köpenikſkeje radneje khěže wobßadźichu. Na to Voigt ſ pſchewodom dweju wojakow Köpenikſkeho měſchćanoſtu Langerhanſa a měſchćanſkeho rendanta, ßo na měnliwu khěžorowu depeſchu powołajo, ſaja a wſchě hotowe pjenjeſy ſ měſchćanſkeje kaßy, něhdźe 4000 hriwnow, ſebra. Jara raſny hejtman jenoź krótku khwilu měſchćanoſcźe woſtaji, ſo by ßwoje wězy ſrjadował. Potom ßo jataj kotrymajž ßmědźiſche ßo měſchćanoſtowa mandźelſka na ßwoju naležnu próſtwu pſchiſamknycź, w tſjoch kucźach do Potsdamſkeho khěžorſkeho hroda dowjeſechu. Hnydom ſawołany Potsdamſki měſchćanſki komandant, poſdźiſcho wjele mjenowany hrabja Moltke, pſchecźeł wjerćha Eulenburga, bórſy ſpóſna, ſo běchu ßo ſaſtojnizy Köpenikſkeje radneje khěže jenemu pſcheklepanemu jebakej ſabłaſnicź dali. Dlěje dyžli tydźeń ßo wokoło woßoby njeſnateho hejtmana ßława romantiſkeho bandita pſchedźeſche. Hdyž pak dźeßacź dnjow po khroblym pſcheßłapnjenju Köpenikſkeje radneje khěže ſchibałeho jebaka wußlědźichu, ßo wulka napjatoſcź, kotraž bě ßwět ſajała, do powſchitkowneho woſchcźerjenja roſpuſchcźi. Jedyn wobſtarny dudławy ſchewz, kotryž bě 25 lět dołho w khoſtarńjach ßydał, bě w ſabrudźenej offiżěrſkej uniformje wojeřſku patrouillu ßwojej woli podcźißnył a Köpenikſku wyſchnoſcź ſatraſchił. Na poliziji ßo wón hiſchćże khwaleſche, ſo budźiſche ſe ßwojimi wojakami ßamo Barlinſkeho polizajſkeho preſidenta ſajecź mohł. Voigta k khoſtarni na ſchtyri lěta ſaßudźichu; poßlednje lěto ßo jemu ſ kralowej hnadu ſpuſchcźi.

* (Sso ſatkócził.) W Rumbarku pſchiňdźe 23lětny piwarzowy ßyn Franz Löw pod piwowe ſběhadło a bu ſatkóczeny, tak ſo bě hnydom morwy.

* (Rosbuchnjenje kótka.) W Düßeldorfskej walzowakni 13. junija jedyn kotok rosbuchny. Pschi tym žo dwaj džěłacžerjej moriſchtaj a dwejo žo cžežko ſraniſchtaj. Kótkownina tſěcha žo wottorhny a kotok žo 50 metrow daloko cžišny.

* (Błyſk do kapały dyrił.) Kaž ſ Krakowa pišaja, je błyſk do jeneje kapały w jenej wšy blisko Krakowa na kemſchach dyrił. Schtyri woßoby žu žo ſaraſyke, ſchěſcž je žo cžežko a dwanacže lohko raniko.

* Cžežke njewjedra žu pſched tydženjom pschi pruſko-cžeſkich mjeſach, woßebje w Iiſerſkich horach, ſakhadžake. Nad měſtom Seidenbergom a wokolnej krajinu ſliwk padže. W Seidenbergu žo zyke delnje měſto powodži. S wodu žo ſchtomy, płoty, drjewjane mosty, kólnje atd. žobu wjedžechu, žamo jedyn žornik pſches měſto pluwaſche, kotrehož bě wulka woda pſchekhwataka. Woda je ſ měſtnami wjele ſchkody naczinika. Pola a luki žu žo ſ błótom ſamaſake a žo ſ pěſkom a kamjenjemi ſanjeßke. Schkoda by hiſchcže wjele wjetſcha była, hdy budžiſche žo ſ dowołej ſawjeru pſched měſtom Marklisſa woda njeſadžerżała.

* (Amerikanſke měſto žo ſe ſliwkom ſniczyło.) W ſjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki je žo měſto Buffalo, kotrež we wuſtim dole leži, ſe ſliwkom do zyła ſniczyło. S 2600 wobydlerjow je žo wjetſchi dźěl ſ cžaßom wukhowacž mohł.

Wußudženja.

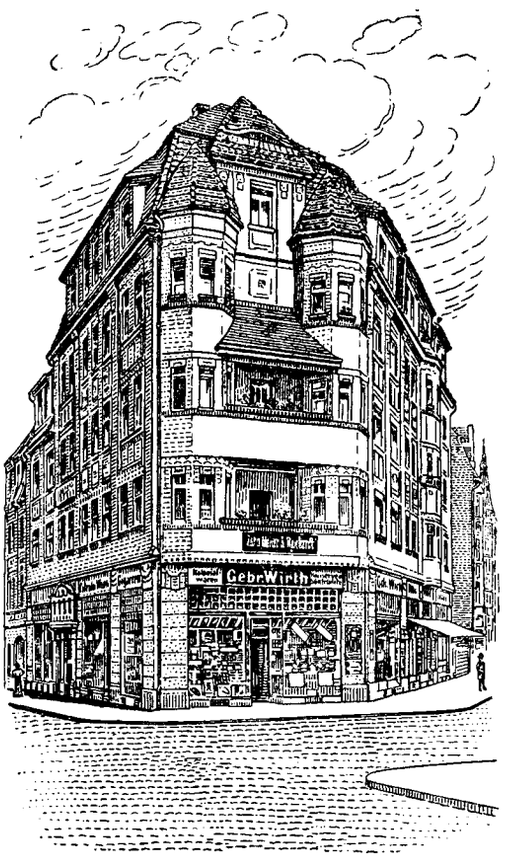
Khoſtanſka komora. Schcžětkař Ernſt Guſtav Schmidt bě žwojemu nanej dodžerżany ſtatok cžišlo 14 we Woſtaſchezach wotkupił. Lětža 15. měrza bě jeho nan wucžahnył a 23. měrza žo próſdny ſtejazy ſtatok wotpali. Na Schmidta žo hrěſchachu, ſo je wón ſtatok ſapalił, tola jemu njemóžachu winu dopokaſacž. Sa to pak žo wukopa, ſo bě wón džěłacžerja J. H. Paula na Sdžaru, na kotrehož žu ras tukali, ſo je ſapalił, napominał, ſo dyrbjał jeho ſtatok we Woſtaſchezach ſapalicž. 10. měrza bě žo wón ſ Paulom w Lehmanez hoſcženzu na Sdžaru ſetkał a jemu w hródži rjekł: „Chzemy twaricž, tón tydžeń hiſchcže niz, mój nan tele dny wucžehnje. Dži do Woſtaſchez ſady kólnje a potom rucže do kerkow, ſo nichtó niczo njepytnje. Njepraj nikomu niczo. Wupijemoj potom běrtłk palenza." Paul Schmidtej wotmołwi, ſo dyrbi žam ſapalicž, na cžož Schmidt praji, ſo žo to njehodži, dokelž dyrbi doma bycž. 17. měrza Schmidt Paula na „hajńkowni" ſetka a jeho domoj duzy napominaſche, ſo dyrbjeſche tón dźeń do Woſtaſchez hicž a ſapalicž. Paul pak žo Schmidtej ſapowjedži a móżeſche pſchi pſchepytanju dopokaſacž, ſo njebě woheń ſałożił. Schmidta dła napominanju k ſapalenju k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudžichu a jemu cžeßne prawa na tſi lěta wotrjeknychu.

× Hródżny ſchwajzař R. Wöllnizer bě 14. haprleje žwoju žłužbu na knježim dworje we Małym Woßyku wopuſchcžił a pſchi tym pohončej Krujazej jěſdne kołe por ſokow a kholowy kradnył. Hižo woſpjet khoſtany wobſtorżeny jaſtwo na 6 měßazow 2 njedželi doſta a cžeßne prawo na 3 lěta ſhubi.

× Pſchi wudyrjenju ſtrajka porzlintocžerjow w Margarecžinej Hěcže bě direktor Schomburg ſtrajkowarjam ſakaſał, fabrikſku kantinu wopytacž. Njedžiwajzy teho běchu porzlintocžerjo Förſter, Lepitre, Auſchner, Schenk, Hummel ſ Wnlkeje Dubrawy, Němz a Neumann ſ Khwacžiz a Brückner ſe Sondershauſena kantinu wopytali. Budyſki ławniſki žud bě jich dła kaženja domjazeho měra po 20 hriwnach abo ſ jaſtwom po 4 dnjach khoſtak. Jich powołanje pſchecžiwo tutemu wußudej žo ſacžišny.

× Lětža 18. meje žo brózeń žiwnoſcžerja Klingera w Brěſynzy pola Huſki ſe wſchěm, ſchtož žo w njej khowaſche, wotpali. Wobžedžeŕ wo 4000 hriwnow ſchkodowaſche. Woheń bě žo ſałożił a jako ſapalerku žłużobnu dżowku Idu Eliſabethu Zyżez ſ Wjeleczina, kotraž bě hakle tſi dny prjedy k Klingerej na žłużbu pſchicžahnyła, wußlědžichu. Zyżez bě žo jutry 1911 w Huſzy konfirmowała, bě potom khwilu pola kublerja Nycže w Hnaſchezach poßłużiwſchi doma kwětki dźełała. Pſchi pſcheßłyſchenju žo wuſna, ſo je woheń ſałożiła, dokelž žo jej njeje chzyło žłużicž. Wona bě w brózni walcžk žłomy ſapalika. Dokelž žo woheń we walcžku jenoż bajeſche, holza na njo drobnu žłomu cžišny, na cžož žo ſ płomjenjom paleſche a žo rucže roſſcheŕi. Wobſtorżenu k jaſtwu na 1 lěto ſaßudžichu.

× Dła wotcžěŕjenja cžělneho płoda doſta 17lětna maſchinſka pišarka Mariana Elsbetha Henkez w Budyſchinje 4 měßazy, dła pſchipomhanja 20lětny pſchekupſki R. Ain 2 měßazaj, 19lětny pucžowař Stephan 1 měßaz, 52lětna Hedwiga Pawlina Henkowa 1 měßaz, 45lětny murjeŕ a khěžeŕ O. E. J. Marx w Budyſchinje 5 měßazow jaſtwa.

Bratraj Wirthaj
na khěžorſkej dróſy
na rózku žukelnſkeje haßy
poručataj
zigary
we wulkim wubjerku
po 4 pj.,
po 5 a 6 pj. zyle
woßebite družiny
dobreho mikeho žłoda.
Wino
wſchěch płacžiſnow.
Dobre **běłe wino**
bleſchu hižo po 90 pj.

Sofy, pjerate matrazy, nakładženſke matrazy, groczane matrazy
porucža
Wähner
pſchi žitnych wikach.

Trjebany ſofa
a wſchě **nowe meble**
mataj tunjo na pſchedań
C. Kubasch & Co.
w Budyſchinje na Scharfenweg cžo. 1
pódła kronprynzowſkeho mosta.
Sofy a **matrazy** doma a ſwonka doma pſchepólſtrujemoj.
Najlěpſcha kupowarnja
barbjenych meblow.

Zuſe ſuby, plombowanje
w khmanym wuwjedženju.
Suby do ſtota žadžene.
ſchtapacze na ſuby, krómy.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho mosta
a ſwonkowneje lawſkeje haßy.

Liebſch,
žudniſki aktuar ſw. žłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pišarnja ſa kupowanſke, hypotheſke
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěcži žerbſki.
— Teleſon cžišlo 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſcžow.

„Naležnje ma žo porucžicž **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** pſche hruboſcž a ſchupiſny koże,
jětſeſchka,
žuczki, bakulki atd. Spezialny lěkař M. W."
Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najžylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płacženſkimi wuměnjenjemi
porucža
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny žo do płaczenja bjeru.
— Dołholětne rukowanje. —
Kóżda maſchina žo wězywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjentnej haßy.

Skład Vogtlandſkich gardinow
Martha Bräuer
w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cžišło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, kožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, kožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuniſchich płacžiſnach.

Awkzija.

Pónjelu 17. junija 1912 dopołdnja ½10 hodźin budże so **w Budyschinku**

mała sahrodniska žiwnosćz čzo. 28,

10 kórzow wulka, se wschěm žiwym a morwym inventarom na dobrowólne waschnje na pschedawanje pschedawacź.

Pola su jara dobre, 155 dawskich jenosćzow.

Wobžedźer.

Pizowanske běrny

něhdże 100 zentnarjow sbytknych žymjeńczkow **zentnar po 2 mk. 50 pj.** pschedawa **knježi dwór we Luscžu p. Njeswaczidła.**

Ryczeŕkublowe sarjadnistwo.

Inspektor Dietze.

K trjebanju njekhmane a skamane

zuse suby

kaž tež jenotliwe suby so po najwyschschich płaczisnach kupuja w hosćenzu sloteje króny wó jstwje czišku 2.

Sakske wojeŕske žiwjenje sawěsczaze towaŕstwo w Draždźanach.

Protektor: **Jeho majestosć kral.**

Žiwjenje sawěsčenje s lěkaŕskim pschepytanjom a bjes njeho.

Sawěsčenje wuhotowanja. Nalutowanske sawěsčenje.

Prospekty a wukasanja darmo psches **direkziju w Draždźanach-A., Schulgutstraße 7.**

Wustojni sastupjerjo so hischcze pytaju. Dalsche psches direkziju.

Czeho dla?

Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschišłuschki a narunanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban** pschi žitnych wikach 4.

Jěsdny grat

porucza **Wähner** pschi žitnych wikach.

(K temu czišku pschikoha.)

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry** a **tuni czažnik** kupicź, abo kotryž chce žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czažnikarjej **Kurtej Jenčej** na swonk. lawskej haśy 5. **Jencz** pschedawa a porjedźuje, sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Khwaćanske serbske towaŕstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu za tydźeń, **23. junija,** popołdnju w 5 hodźinach swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Jedyn sobustaw je přednošk přilubił. Duž njech tola wšě sobustawy z wěstosću přińdu. Hosćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Mała žiwnostka, 3 jutry wulka, s khěžu a sahrodu, je se wschěm žiwym a morwym inventarom na pschedań w Muczowje czo. 4.

Rjana **žiwnosćz,** 43 kórzow wulka, s maśiwnymi twarjenjemi, je s połnymi žnjemi a inventarom na pschedań w Dubrawzy czo. 20 pola Barta.

Korczma s khěžkaŕskej žiwnosczu, Johannje Sommerowej rodź. Bergez w Bjerwałdźe žłuschaza, ma so 29. julija 1912 dop. w 11 hodź. w Bjerwałdźe na městnje samym na pschedawanje pschedawacź.

Sahrodniska žiwnosćz w Běłym Khołmzu, tamnischemu G. Zyžej žłuschaza, ma so 31. julija 1912 dopołdnja w 10 hodź. na sudnistwje we Wojerezach wo jstwje czišku 4 na dyrbjenske waschnje na pschedawanje pschedawacź.

Wurěsane łschinje, zynowe talerje, karany, žwěcznili so kupuja w Budyschinje na Caroladrósy 3.

Nowe polnojerje

su zyle czerstwe doschke a je poruczamoj.

Bratraj Wirthaj

na khěžorskej drósy.

Pizowanski kalk

snateje wubjerneje druźiny a **wschě druhe słótne lěkarstwa** poruczа

hrodowska haptyka

měješczeł P. Leidler **w Budyschinje.**

Wisitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo **Esmolerjez knihicziłschczerna.**

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, dali Bóh, jutře **njedźelu 16. smažnika** popołd. w 5 hodź. w Hönčec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Žiwnosćz P. Pjecha w Rachlowje pola Kulowa s nowym domskim a nowej kruwaŕnju, 10 jutrami pola, 2 jutromaj łuki a wulkej žadowej sahrodu je se žiwym a morwym inventarom a žnjemi sa 7400 hr. hnydom na pschedań. 10 mješchinow wot żelesnisk. sastanischcza.

Mała žiwnosćz,

7 kórzow wulka, je se žiwym a morwym inventarom semrjecza dla na pschedań w Bónezach czišku 3.

Maśiwna khěža

dwajschośna s dobrej plumpu czo. 18 w Hněwśezach je hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejicźerja tam.

Rjane

burske kublo

czišku 14 we Wóślinku je dla wobžedźerjoweje starosty a dla bjesdźěčneho mandźelstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobžedźerja žameho shonicź. Wukutlerjo su wusamknjeni.

Kuchaŕki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolaźych a dźěłaczeŕske žwójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajeŕka **Görlichowa** na žukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobnu holzu,

15 lětnu, k 1. julijej abo posdźischo pyta duchowny Mrósak w Ketlizach.

Sslužobna holza,

17 lětna, evangelska, so do trajneje žłužby pschi 15 mk. msdy na měsaz k 1. augustej pyta. Hdże? je shonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Sakski žwjedźeń

30. junija w Draždźanach.

Nasche žerbske towaŕstwo je pschilubiło, žobu skutkowacź.

Prožymy teho dla žwojich lubych krajanow w domisnje, so bychu nam **žerbsku draštu pożeźili.**

Sserbske towaŕstwo „Czornobóh" w Draždźanach.

Schtóž je k temu swólniwy, njech hnydom piša na adresu:

Karl Pötsche, Dresden-N., Melanchthonstr. 12, H.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawakich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 25. | Sobotu 22. junija 1912. | Lětnik 71.

Prozeßy dla špionaže

ßo pschezo czaßczischo psched khěžorstwowym ßudom w Lipsku wuhudźeja. Jedyn tajki prozeß ßo pschecźiwo ruskemu poddanej Barbierej wjedźeschе. Tutón běschе po rańschej Pruskej pucźowak. Duž běchu ßebi myßlili, so je wón ruski wobhonjeŕ a jeho sajachu. Jemu pak njemóžachu žaneje winy dopokasacź, duž jeho wuwinowachu.

Druhi wobskorżeny bě rěsbař Anton Nicolas s Metza. Wón bě spytał, pißma a ryßowanki wobtwjerdźenjow Metza franzowskemu knjeżerstwu pscheradźicź. Nicolas bě ßo s jenym wojakom spscheczelił a jeho napominał, so by jemu pißma a ryßowanki wobstarał. Wojak bě na sdaczе jemu k woli a jemu s njewědomosczu ßwojich pschedstajenych plan wobstara, kotryž pak žanych potajnosczow njewopschijeschе. Nicolasa k khostańi na 5 lět saßudźichu a jemu czeßne prawa na 10 lět wotrjeknychu.

Khěžor Wylem wo saßadach němskeje kolonialneje politiki.

Kaž hewak je też khěžor Wylem lětßa regacze (wuhonjenju czołmow) w Hamburgu pschihladował. Pschi sczěhowazej hosczinje wón na rěcź Hamburgskeho měschczanosty Burchardta wotmolwjejo praji: „Němska khorhoj dyrbi s czeßczu smahowacź, wona ßo njeßmě lohkomyßlnje wupowěßnycź, hdźeż njejßmy wěsczi, so móżemy ju sakitacź. Budźecze srosymicź, czeho dla ßym ßo wróczo dźeržał pschi wupschestrjenju němskeje khorhoje, hdźeż je ßebi ju někotryżkuli pschał a żadał.“

S tymile rosomnymi ßkowami je drje khěžor hischcze ras na prawosczź ßwojeje marokkowskeje politiki pokasacź chcył.

Setkanje němskeho khěžora s ruskim carom.

Khěžor Wylem ßo prěnje dny julija s carom na morju pschi finskim brjosy setka. Dokelż budże khěžora khěžorstwowy kanzler pschewodźecź, ßo setkanju móznarjow wulka politiska ważnosczź pschipißuje. Myßla ßebi, so budźetaj wo ßrědkach, kak mohł ßo italsko-turkowskej wójnje kónz czinicź, radu skkadowacź, a nadźijeja ßo, so jeju jednanje europiskemu měrej wužitk pschinjeße.

Měr mjes katholskimaj ßwjaskomaj Barlinskeje a Kölnskeje strony.

Bamžowy pósłanz w Mnichowje je sczěhowaze wosjewjenje do nowinow dał:

Dokelż schkódne wadźenje w nastupanju dźěłaczeŕskich organisazijow w Němskej dale traje, ßebi ßwjaty wótz pscheje, so wobej stronje kóžde rospominanje, woßebje w nowinach, skónczitej a ßwjatemu stołej pschewostajitej, tole ważne praschenje w pschesjenosczi s biskopami pruhowacź a dalsche poruczicź. Sswjaty wótz ma najwjetsche dowěrjenje do njeßebiczíwosczе ßynow zyrkwje w Němskej, so budźa po tymle pschecźu czinicź.

Powyschenje płaczisny sapałkow.

Swjask fabrikantow sapałkow (schtrychwanczkow) je wobsamknył, płaczisny sapałkow powyschicź, dokelż ßo nětkole wjele mjenje sapałkow dyżli prjedy trjeba. Ale schtó je na tym wina? Fabrikantojo ßami, dokelż ßu pschi sawjedźenju sapałkoweho dawka dawk dwójzy na dotalne płaczisny dyrili, potajkim lud wuklukali. Hdy bychu ßo płaczisny sapałkow powyschiłe, by ßo jich pschetrjebanje hischcze bóle pomjeńschiło. Najlěpje by było, hdy by stat dźěłanje sapałkow ßam pschewsał.

Nowe tšělby ša němske wójsko.

W němskim wójsku ma ßo nowa tšělba sawjesczź. Khěžorstwowy ßejm budże, hdyż ßo w novembrje saßo shromadźi, trěbne pjenjesy k temu pschiswolicź. Němskim brónjowym fabrikam w Barlinje ßo wuhłady na wulke skasanki tšělbow a munizije czinja.

Lětnjsche ßłowjanske sjěźdy w Prazy.

W Prazy ßo 28.—30. junija a 1. julija tśi ważne ßłowjanske sjěźdy pschiprawuja: Schtwórty sjěźd czěskeho ßokolskeho (turnaŕskeho) swjaska, sjěźd ßłowjanskich nowinarjow a wotkrycze pomnika czěskeho stawisnarja Palazkeho.

Schtwórty wschoßokolski sjěźd w Prazy budże s dobom sjěźd swjaska ßłowjanskeho ßokolstwa. S Czechami budża ßo tu Polazy, Rußojo, Bołharjo, južni Sserbjo, Khorwatojo a Sskowinzy stowarschecź. Jenoż Sskowakojo a łužiśzy Sserbjo tam njebudu. Tucźi nimaju hischcze žanych ßokolskich swjaskow. Też bychu Madźarojo Sskowakam a Němzy Sserbam jara sa ßo wsali a jich pschesczěhali, hdy bychu ßo chzyli pschi Prazskich ßłowjanskich ßwjedźenjach wobdźělicź. S teje ßameje pschicźiny ßo na sjěźdze ßłowjanskich nowinarjow žadyn łužiśki Sserb njewobdźěli. Runjeż budże tam wscha politika wusamknjena a budże ßo jenoż wo dobrej organisaziji wschěch ßłowjanskich nowinarjow a powołanskich praschenjach jednacź, njeby tola Němzam lubo było, hdy bychu mjes ßłowjanskimi nowinarjemi jeneho łužiśkeho Sserba widźeli.

Hižo nětkole ßo němske nowiny wo bliske ßłowjanske sjěźdy w Prazy sajimuja. W 135. czišle „Sächsische Volkszeitung“, organje katholskich Němzow w Saksej, jedyn „snajeŕ“ czěskich wobstejnosczow pod napißmom „Ein interessanter Kongreß“ ßwoje nashonjenja rosestaja. Piša: „Polazy ßu „verschnupft“ a teho dla na sjěźd njepschińdu.“ To pak njeje wěrno. Prawda drje je, so ßo Polazy offizielnje na tutym ßwjedźenju njewobdźěła, ale sastupjerjow tu tola pósczelu. Ssu dźe ßo też na wotkrycze Palazkeho pomnika pscheproßyli a też pschilubili, so pschińdu. „Snajeŕ“ pische dale, so je Prazski magistrat Polakow proßył, so njebychu s khorhojemi a druhimi narodnymi znamjeschkami pschischli. Też to njeje wěrno. A skónczńje hischcze chze wjedźecź, so je ßo Prazski magistrat na senat němskeje universitу s prósstwu wobrocził, so by studentam sakasał, w czaßu ßokolskeho ßwjedźenja czapki noßycź. Kaž pak je znate, maja němszy studentojo tu w Prazy ßwoje swjaski, kotrychž saßady je Prazska měschczańska rada tola ßama sa dobre spósnała. Potajkim ji dozyła njeby móżno było, ßebi tajke něschto žadacź a potom tu tola žana pschicźina k temu njeje. Też njeje knjesej „snajerjej“ znate, so ßu hižo Prazske nowiny wo tutej njewěrnosczi pißake abo, njeje traż wón ta spósnacź chcył?! Pische też hischcze, so nochzedźa Polazy tola se ßwojim „najwjetschim“ njepschecźelom Rußom w bratrowstwje ramjo pschi ramju stacź. Tola, je Rußa najwjetschi njepschecźel Polakow?! Rußojo nochzedźa pólsku rěcź wutupicź. W Ruskej dyrbi ßo kóždemu pólskemu dźěsczu w schulach nabožina w macźeŕnej rěczi dawacź. Nihdźe ßo w pólskich zyrkwjach hinak hacź pólski njeprěduje. Duž s njepschecźelstwom mjes Rußami a

Polakami njeje tak sło, a pólšzy žokoljo žo teho dla Rußow njestrachuja.

Powjetschenje awstrisko-wuherskeho wójska

je žo we wuherskim a tež w awstriskim žejmje pschiswolilo. W awstriskim žejmje je to jenož mózno było, dokelž tež makoruszy sapóžłanzy sa njo hłoßowachu. Khěžor je teho dla makoruskim sapóžłanzam žwój džak wuprajicž dał. Pólšzy sapóžłanzy, kotsiž žu najwjetschi njepschecželjo Makorußow, žu žo khěžoroweho džaka dla hłuboko roshorili, a to cžim bóle, dokelž je ministerstwowy radžiczel dr. Heinold khěžorowy džak bjes wjedženja pólskeju ministrow Dlugascha a Saleskeho wossjewik. Pólskaj ministraj staj tuteho wobeńdženja dla žwoje sastojństwo složikoj, tola tež baron Heinold je khěžora proßył, so by jeho se sastojństwa puschcžił. Khěžor njeje pak ani Dlugascha a Saleska ani barona Heinolda se sastojnstwa puschcžił, ale je Polakow s baronom Heinoldom sjednał.

Cžorni wojazy sa franzowske wójsko.

Hdyž žo w komorje wudawki sa franzowske wójsko rospominachu, wójnski minister Millerand praji, so jemu pschisporjenje němskeho wójska tak wulke hłowułamanje njeczini, kaž mobilisaziska khmanosc̆ němskeho wójska, s pschisporjenjom liczby wojakow powjetschena. Powschitkowne politiske położenje njeje nětkole runje straschne, tola dyrbi Franzowska stajnje na wójnu derje pschihotowana byc̆. Wójnski minister ménjesche, so mohłe žo w Afrizy nětotre regimenty s cžornochow tworicž.

Njeporadženy generalny strajk w Jendželskej.

Generalny strajk transportskich džełacžerjow w Jendželskej njeje žo schlachcžił. Tež strajk džełacžerjow w Londonskim pschistawje je žo s njewuspěchom skóncził. Na města strajkowarjow je žo telko džełacžerjow namakało, so žo w Londonskim pschistawje nětkole hižo na porjadne waschnje džěła. Mjes strajkowarjemi wulka poražonosc̆ a hłód knježi.

Sserbska deputazija w Ruskej.

Sserbija je, kaž Bołharska, k wotkrycžu pomnika zara Alexandra III. wožebitu deputaziju s wjednistwom Mikławscha Paschicža do Moskwy pósłała. Paschicž je snaty bywschi žerbski minister a pscheczel Ruskeje, kotraž je jeho hospodowała, hdyž je sa krala Milana dyrbjał se Sserbije cžeknyc̆. S Moskwy je žerbska deputazija do Peterburga pucžowała. Paschicž je tam ruskim ministram wo balkanskich wobstejnosc̆ach rosprawjak. Wón ma nětcžiske politiske położenje sa jara straschne.

Powjetschenje ruskeho wójnskeho łódžstwa.

Khěžorstwowa duma je milijardu hriwnow sa nowotwar ruskeho wójnskeho łódžstwa pschiswolika. S tejle summu nochze žo knježerstwo hischcže spokojicž. Łódžstwowe ministerstwo nowu pschedłohu wudžěła, kotraž twarski program sa łódžstwo w baltiskim (rańschim) morju wopschija. Po tymle programje dyrbi baltiske łódžstwo s dweju eskadrow s 24 wulkimi bitwiskimi łódžemi, džewjec̆ łschižakow, 72 torpedoskich cžołmow a 24 podmórskich cžołmow wobstejec̆. Kontreadmiral wjerch Lieven je sapóžłanzam khěžorstwoweje dumy rjekł, so Ruska njeßmě na twarje wójnskeho łódžstwa pod žanym wuměnjenjom sady Němskeje wostacž.

W poßedženjach komißije, kotraž je žadanki sa łódžstwo wuradžała, je wójnski minister rosesłajał, so dyrbi Ruska mózne wójnske łódžstwo natwaricž, dokelž je strach, so Němska w bliščhej wójnje s pomozu žwojeho łódžstwa Peterburg a zyły brjoh baltiskeho morja wobßadźi. Finanzny minister Kokowzew wobkrucžesche, so Ruska dla twara wójnskeho łódžstwa njebudže trjebacž dawki powyschicž abo žebi pjenjesy pożczicž. Zar dżěl duminych sapóžłanzow bliščhe dny k žebi do Zarskeho Ssela pscheproßy, so by žo jim sa pschiswolenje pjenjes sa twar wójnskeho łódžstwa podžakował.

Turkowska je pjenjes potrěbna.

Sle powjesc̆e s Konstantinopla pschikhadžeja. Sastojnizy a offizěrojo jenož wotplacženje na žwoju mšdu dostawaju. Dla wulkeje próšdnosc̆e w statnych kaßach dyrbi žo dawk na ležomnosc̆e a rjemjeßło wo schtwórczinu powyschicž a žo mšda sastojnikow wo tři prozenty ponižicž. Dale ma taxa wo wußwobodženju s wojerskeje žłužby wot 1000 hriwnow na 1200 hriwnow stupicž a žo wjetschi dawk na žel a spirituosy położicž. Pschekupzy a wikowarjo žu we wulkich staroscžach, dokelž s powjetschenych dawkow niczo dobre njewocžakuja.

Wójnski minister Mehmut Schewfet pascha je generalnu mobilisaziju pschikasał a s wulkimi pjenjeżnymi wudawkami hromady wojakow na městnach postajił, kotrež Italszy wobßadžicž hroża. Wón hischcže pschezo s tym licži, so Italszy pschipowjedženy wulki ras wuwjedu a w bliščhim cžaßu Smyrnu, Chios, Mytelene, Lemnos a Dedeagacž s dobom nadpadnu. Hdy by žo tole wotmyßlenje do skutka stajiło, bychu turkowske finanzy žmjertnu ranu dostałe. Turkojo město Mytelene na kupje Lesbos se wschěm spěchom wobtwjerdžuja, a wokoło Smyrny, hłowneho wikowanskeho města na małoasiskim brjosy, 100,000 muži hromadżeja. Sa to w Małej Asiskej daloke strony puste a wopuschcžene leża. Pólne džěło je tam skoro wscho pschestało, dokelž žu žo wschitzy bróniczi mużzy pod khorhoj swołali. We wjele wßach žo jeniczzy džěczi, žony a schědźiwzy namakaju. Prěnja divisija 1. armeekorpsa w Albanskej steji, druha je žo do Smyrny pósłała. Tež Mahmut Schewket pascha pjenjesy trjeba, tola nichtó njewě, s wotkal mohłe žo bracž. Wschě prózowanja wo pożczonki we wukraju njejßu wuspěcha měłe. Pjenjeżnizy do pschichoda Turkowskeje wjazy njewěrja a jej teho dla niczo njepożcža, tež Němska banka niz wjazy. Milijony, s kotrymiž je loni Turkowskej wupomhał,a wona s cžežka hdy saßo we žwojej pokładnizy wohlada. Ottomanska banka je drje hischcže sańdżeny tydżeń 20 milijonow hriwnow podała, tola tuta suma je kaž kapka na żahły kamjeń. Turkowske knježerstwo s wulkimi staroscžemi do pschichoda hlada. Ssnadž bórsy njewjedro pschicžehnje, kotrehož rasy khamornu Turkowsku rosbija.

Italsko-turkowska wójna.

Italszy po nječzim zyły tripolitanski mórski brjoh wobßadżeja. Sańdżeny tydżeń žu Italszy pola Bushaify wojakow na brjoh wußadżili a s Misretaskeje oasy Turkow a Arabskich wuhnali a ju teho runja wobßadżili. Wjetschich bitwow njeje poßlednje dny žanych było.

Angola sa židowskich wucžaharjow.

Poßlednje lěta je wjele židow do Palästiny wucžahnyło a tam židowske žydleschcža sałożiło. Zionistiski swjask na to dźěła, so by po nječzim Palästina saßo do wobßedženstwa židow pscheschła, a wucžahanje židow do žłubjeneho kraja se wschěmi mozami spěchuje. W nowschim cžaßu pak turkowske knježerstwo poczina židowskemu cžahanju do Palästiny wobcžežnosc̆e cžinicž. Židzi žu teho dla sa druhim žydleschcžom hladali. W portugalskej republizy žu woni k wulkej mozy dóschli a žu tamniske knježerstwo nucžili, sakoń žejmej pschedłożicž, s kotrymž žo portugalska kolonija Angola we wjecžornej Afrizy židam k saßydlenju pschewostaji. Portugalski žejm je tutemu sakonjej pschihłoßował.

China w pjenjeżnej nusy.

Chinieske republikanske knježerstwo je we wulkich pjenjeżnych staroscžach. Statne dokhody žu tak małe, so žo ani wojakam njehodzi msda wupłacžicž. Wotdźělenje mandżuskich wojakow je w nozy do Pekinga pschicžahnyło, so by tam msdu wot knježerstwa žadało. Wojazy presidenta Juanschikaja žo jim napschecžo stajichu a tak spjecžeńzu potłóczichu. Tež w druhich provinzach žo wojazy spjecžuja, dokelž žaneje msdy njedostawaju. Knježerstwo je žo teho dla na sjednocžeństwo wukrajnych bankow wobrocžiło, kotrež žu 60 milijonow hriwnow pożczile. China pak s najmjeńscha nětkole k postajenju porjada 1200 milijonow hriwnow trjeba. Wukrajne banki bychu jej tule sumu pożczile, hdy by jim China kontrollu nad žwojimi finanzami pschiswolika. Tajkej kontrolli pak žo nochze chineski lud podwolicž, žo bojo, so s tym žwoju politisku njewotwißnosc̆ słubi.

Cžim bóle pjenjeżna nusa pschibjera, cžim bóle žo wschón porjad w kraju rostschaßuje. Knježerstwo nima skoro žanych dowěrnych sastojnikow. Wscha disziplina je žo na nastróżaze waschnje rospuschcžika. Hdyž prjedy jedyn khěžor abo minister wukas wuda, žebi nichtó njeswěri, žo temu spjecžowacž. Nětkole žadyn minister tajkeje nahladnosc̆e wjazy nima, tež Juanschikaj niz.

Sańdżenu žrjedu je žo w Mukdenje jena zyła brigada spjecžika. Zyłu nóz je žo tšełako. Nětotre banki a słótniske klamy žu žo wurubike a žo spalike. Nětotre sta khěžow žu žo wupuscžike. Na žiwjenje a wobßedženstwo zusnych pak njeměrnizy njejßu ruku složili. Nětko je w měsc̆e saßo měr. Ssylne chineske wotdźělenje měschczanske wrota strażuje. Tola kak dołho budże měr tracž? Po powjesc̆ach s Zizikara Mandżurszy, kotsiž žu žo s poßlednjej

revoluziju ſ knježerſtwa wuhnali, ſa wotpad wot Chiny dźěkaju. Ruſku chzedźa proſyć, ſo by nadknjejſtwo nad Zizikarſkim krajom pſchewzała. Chineſke knježerſtwo ſo hotuje, tole hibanje potłóčicź.

Wobſchudźeni.

(Ssměſchk.)

Mužſki, kotryž we woſamoćenym woknje khoſejownje we Winje ſedźeſche, wſa próſdnu wodowu ſchkleńzu ſ blida, kiž pſched nim ſtejeſche, a ſ njeju wo próſdnu ſchkleńzu ſaklinkny. Sbytkni hoſćo ſo po nim wobroćichu, tola ſo ſdaſche, ſo to jeho ani ſ najmjeńſcha njemyli. Wón tak dołho klinkaſche, doniž pinčźnizy, ſerwijety pod paźu dźeržo, wuſtróżeni njepſchikhwatachu, pſchede wſchěmi „Jan“, wyſchſchi abo płaćny pinčźnik; we Winje wſchěch wyſchſchich pinčźnikow na „Jana“ pſchemjeneja. Nichtó Janej ſa ſko měcź njemóże, ſo ſo njedoczakliwemu knjeſej ſe ſkowom a ſ wuraſom woblicza k poſkłuženju nanajbóle hotowy wopokaſowaſche. Pſchetoż ſ prěnja tutón hóſcź jeho khoſejownju prěni raz wopytowaſche, a ſ druha bě nětkole waźna wěź, jeho ſ dowolenymi a tež njedowolenymi ſrědkami ſebi ſwěrneho dodźerźećź, doniž njeby ſa nowolětne pſchecźa ſwoje pſchepitne pinčźnikam ſapłaćźik. Nimo teho je tam waſchnje, runje tajkim hoſćom, kotſiž wodowe ſchkleńzy k ſwojim ſnamjenjam nałožuja, nanajlěpje poſkłužowacź.

„Wy, pinčźniko“, naduty ſ tajkim hłoſom rjekny, ſ kajkimž ludźo rěcźa, kiž ſu ſwukli roskaſowacź, „ja mam rady, hdyž mi trochu kedźbniſcho ſkuźa, a je-li wam něſchto wo to, ſo bych ja ſ nětka prawidłownje k wam pſchikhadźał“ — Janej ſo pſchi tutych poſlednich ſkowach ſamo ſměješeſche —, „dha mějcźe na to kedźbu. A nětkole mi pſchinjeſcźe cźaj, zyku porziju, ſ dwěmaj ſchkleńzomaj ruma a k temu wſchelakore roskrate (aufſchnitt). To móžu tola dóſtacź, njewěrno?“

„Ow, proſchu jara, proſchu, — hnydom ſo to pſchinjeſe.“

„To je moja wſchědna ſwaćźina, to ſebi ſpomjatkujcźe a mi kóždy raz pſchinjeſcźe, hdyžkuli ſem pſchińdu, mje ſo ani njepraſchejcźe, ſchto ſebi pſcheju.“

Staroſcźiwje Jan wotkhwata, ſkaſacź, ſchtož bě žadane. To bě dobry popad, woſebny hóſcź. — Kak móže ſo cźłowjek mylicź. Tón knjes njebě na woſebneho ſapodobny — jeno ſo ſo jara měrniwje ſadźerźeſche, po kotrymž bě hnydom hotowy ſemjan ſpósnacź. Haj, w jeho draſcźe bě wěſta njeroda ſpósnacź. Sa krótke mjeńſchiny ſo cźaj pſched hoſćom kurjeſche, a deſka ſe ſchunku a ſ woſebnymi kołbaſami pódła ſtejeſche.

Jan poſdźiſcho ſbytki hoſćiny ſamorucźnje wotrumowa a ſo ſdwórliwje wopraſcha, hacź ſebi tón knjes hewak hiſchcźe ſchto pſcheje. Woprašany khwilku do powětra powudźerawſchi wotmolwi: „Móžecźe mi hiſchcźe ſchkleńzu konjaka pſchinjeſcź, to rěka, jeli ſo ſ zyka khmaneho macźe.“

Jan pokaſowarjej a palzaj ſapſchimny, kaž by rjekł, ſo chze ſebi ſ kóždej ruku ſchcźipku tobaka wſacź, a ſwój konjak wulkotnje wukhwalowaſche.

„Dobre tak, a k temu tež trubku.“

Ssamo ſo roſymi, ſo Jan njepſchesta zuſemu wſchu ſdwórliwu kedźbnoſcź pſchiwobroćicź. So by jemu pokaſał, ſo ma jeho ſa něſchto zyle woſebite, wſchitke zuſorěcźne nowiny, ruſke, pólſke, cźeſke, franzowſke, jendźelſke, pſchinoſchesche. Nadobo hóſcź jeho ſaſo pſchikimny. Pinčźnikej napadny, ſo ſo jeho wěſte rosbudźenje, kotreź wſchak derje potajeſche, ſmozowa. S pohłuſchenym hłoſom ſo k Janej pſchiwobroćźi a ſo woprašcha: „Prajcźe mi, ſnajecźe-li teho knjeſa tamle?“

Wón ſ ruku do tamneho kónza tak njejaſnje pokaſa, ſo pinčźnik dwělowaſche, koho wón po prawom měni.

„Tón knjes ſ tym płěchom? To je rukajźał.“

„Ně wſchak, teho cźeſcźomneho knjeſa njeměnju ...“

„Ssnadź měnicźe teho knjeſa, kiž ma ſkote bryle a cźornu brodu po lizomaj? Teho mjena woprawdźe njeſnaju, to jara wobžaruju; tón hakle mało dnjow k nam pſchikhadźa a ſ nikim njerěcźi.“

„Hm, prajcźe mi, njeje ſa tute krótke dny ſo niczo ſtako, njeje ſo ſnadź żadyn ſymſki pſchewoblek pokradnył?“

Jan ſblědny. „Hakle ſa wcźerawſchim a runje tak pſched tſjomi njedźelemi jedyn, ale, hnadny knježe!*) móžecźe zyle bjes ſtaroſcźe bycź, my nětkole derje kedźbu dawamy.“

„To dźě mohło naſchemu domej nimo měry ſchkodźicź, hdy by ſo ſaſo něſchto tajke ſtako.“

„To ſo na to ſpuſchcźcźe, to ſo ſaſo ſtanje“, woſebny knjes měrnje ſnapſchecźiwi. „Pſchetož tamónle cźłowjek ſe ſkotymi brylemi je jedyn ſ najſtraſchniſchich pakoſcźerjow ſymſkich pſchewoblekow w zyłym Winje.“

Hdyž bě tole ſłyſchał, ſo Jan tak jara rosbudźi, ſo ſa ſchwarnu khwilu wjazy ani rěcźecź njemóżeſche.

„Na, temu hižom to wotwucźimy!“ potom rosſkobjeny tak nahle ſawoła, ſo dyrbjeſche jeho tón woſebny knjes napominacź, ſo by ſo na kedźbu brał.

„Nadźijomnje ſo tola poradźi, tehole wuſtojneho pakoſcźerja pſchi ſamym ſkutku lepicź. Tež mi je wo to jara wjele cźinicź, pſchetož loni je mi ſpódy nowy ſymſki pſchewoblek, kotryž běch runje hakle ſamſny dźeń wot krawza dóſtał, pokradnył. Wěm to zyle wěſcźe, ſo je wón to był, ale cźinicź ſo niczo njehodźeſche.“

„Tón ma tež na ſebi něſchto, ſchtož mohło ſo polizajej pſchecźiwjecź!“ wyſchſchi pinčźnik wołaſche, kotryž ſebi pſchi tym pakoſcźerja pſchewoblekow ſ boka wobhładowaſche.

„To kóždeho do woczi kole“, hóſcź wobkrucźeſche. „Duž jeho potajkim ſ woczow njeſpuſchcźcźe, ja ſym waš warnował. Na kóžde waſchnje pak mi na mój pſchewoblek kedźbujcźe, na tónle cźorno-bruny tamle w kucźe. Sswój wyſoki kłobuk ſym na njón połožył.“

Wyſchſchi pinčźnik wěſo niczo nuſniſche ſa dźěło njemějeſche, dyžli khoſejownika a wſchitkich ſwojich poddatych wo tym roswucźicź, ſchtož bě runje ſhonił. A na pakoſcźerja hnydom wjazy hacź ſcheſcźo kedźbu dawachu a na kóždy jeho pohib hladachu. Schtwórcź hodźiny, tež poł hodźiny ſo miny, ale „poliziji pſchecźiwny“ niczo njeſkucźi, ſchtož by khoſtańſki ſakoń ſakaſował. Potom płaćeſche, ale njewotcúdźe. Wón ſebi nowe wjecźorne nowiny żadaſche a dale cźitaſche. To bě ſebi wěſo jeno tak na ſdacźe wumyſlik; to bě wěſo bjeſe wſcheho dwěla wěſta wěź, ſo jeno na prawy wokomik łakaſche, ſo mohł ſo zuſy a prawje dobry a ſwoje pjenjeſy hódny ſymſki pſchewoblek woblez a ſo by ſo potom, ſwój pſchewoblek, kotryž ſawěſcźe na niczo wjazy motany njebě, wißajo woſtajiwſchi ſ procha měł.

Woprawdźe! Janej pocźa wutroba pukotacź, hdyž ſo na to dohlada. Tak bě. Jebak w runej měrje k cźěmno-brunemu pſchewoblekej woſebneho hoſcźa dźěſche. Pomaku a ſtajnje ſo wobhladujo bjerjeſche jón ſ hoſdźa a woblekaſche ſo jón zyle w měrje. Lědma pak bě ſ jenej ruku do rukawy, tu hižom hrabny Jan jeho ſa khornał.

„Wy ſcźe trochu njelepy, luby pſchecźelo, — kuſk ſdwórliwiſcho, ſměm-li proſyć!“

Jana tajkale ſymnokrejna khrobkoſcź poraſy. K temu tola woprawdźe wjele pſchitomnoſcźe ducha ſkuſcha; tón nětkole tak cźinjeſche, jako by ſebi wot wyſchſcheho pinčźnika chzył dacź pomhacź pſchi woblekanju — pſchi woblekanju zyle zuſeho pſchewobleka!

„Ja chzu wam hižom pokaſacź, ſchto ma „dobry pſchecźel“ rěkacź“, Jan roshněwany, ale ſ pohłuſchenym hłoſom rjekny. Wón chzyſche tu wěź, ſchtož móżno, bjes hary do rjadu ſtajicź.

„Ja chzu wam něſchto prajicź: dacźe-li ſo ſ dobrym na poliſajſki komiſarijat dowjeſcź, njedyrbi ſo wam hewak niczo dale ſtacź, jeli ſo pak ſo jeno ſ najmjeńſcha ſpjecźicźe, budźecźe tule hiſchcźe prjedy hacź na planz rosbity.“

So bychu temule hroženju praweho doraſa dodali, běchu ſo wſchitzy pinčźnizy wokoło ſwojeho nawjednika Jana ſhromadźili, kotremuž ſ tym wěſo hiſchcźe kuraże pſchibywaſche, hdyž ſa ſobu hiſchcźe tajku reſervu widźeſche.

Knjes ſe ſkotymi brylemi khwilku, ſproſtnjeny a ſo dźiwajo, na njeho hladaſche. Na to ſo jemu njejabzy wutorže a ſ hłoſom ſawoła: „Tón cźłowjek dźě je wowrótnik!“

Ale Jan pſchimny jeho hnydom ſaſo ſa khornał. Naſta tajka hara, ſo ſ zyłeje khoſejownje hoſcźo pſchiběžachu, ſo bychu widźeli, ſchto je ſo tola ſebrało.

„Schto dha je? Schto dha je ſo ſtało?“

„Roſom je ſhubił!“ knjes ſe ſkotymi brylemi wołaſche, podarmo ſo prózujo, ſo by ſo wuſwobodźił; wſchitzy pinčźnizy a tež domownik na nim wißachu kaž kléſchcźe.

„Tónle ſymſki pſchewoblek je chzył pokradnycź.

„Na, nětkole je mi ta wěź tola pſcheſe wſchu měru wrótna!“ brylaty njemdrje wołaſche. „Ja ſym poliziajſki komiſar Wótrak, tydźeń dołho poliziajſkemu komiſarijatej tehole wokrjeża pſchidźělany,

*) We Winje ſo rady kóždemu, tež mjenje woſebnemu, praji „hnadny knježe“.

sawokajcze prěnjeho lěpscheho straznika zem, so by moje wuprajenja wobkrucził."

S tutym namjetom, kotryž wschitzy sa pschijomny wuprajichu, zurowu haru trochu směrnowa. Někotsi knjeza zo wotzalichu, so bychu straznika pschiwjedli, kotryž na rózku dróhow, kiž zo njedaloko khofejownje setkujetej, strazujo tam a zem khodzesche.

„Hdze dha tón knjes je, kotremuž pjecza tónle mój symski swjerschnik zkuscha?"

„Tamle!" Jan s ruku do wokna pokasowasche. Ale »tamle« nětkole nichtó wjazy njezedzesche. „Hdze je tón knjes, kotryž je czaj s dwěmaj rumomaj wupił a wozebne »nakrate« sjědł?"

Nichtó zo njewotwoka.

„Luby Jano", nětkole s kule ludzi hłuboki hłós sarěcza, „mi zo sda, so pak scze junu sazo prawu hłuposcz sejhrali. Tón knjes s wozebnym nakratym je zyku haru najskerje k temu naparak, so by nam mohł s worczisnu czeknycz."

Hłuboki hłós bě prawje shudak; wozebny zusy zo wjazy njepokasa a pschiwołany straznik wobkruczi, so je knjes se skotymi brylemi, kotrehoz, njemózo zo dodziwacz, w tajkich wobstejenjach nandze, jedyn s jeho pschedstajenych komizarow. Wo dziwnym podawku wěso hacz nanajzíwischo zo rosmołwjachu. Wschěch rěcze na to dzěchu, so je tón, kiž bě s worczisnu twochnył, pscheklepany pachoł, ale so bě po prawom tola hischcze ponizny hólczk.

„Jeneje zwaczíny dla po prawom hódno njebě, tajkule haru sehnacz, to je tola wěrno", stary knjes wuzudzi, kotryž s dwěmaj druhimaj zwoju pschijomnu hru s khartami hrajesche. To wopraw-dze hódno njebě", wón wospjetowasche, hdyž napozledku płaczesche a jenemu pinczníkej poruczi, so by jemu jeho kozuch pschinjezł.

„Hdze scze, knjeze s Rěkowskich zwój kozuch powzynyli?" pinczník zo wopraschа. Jeno mało hosczi tu běsche, a duz bě znadna wez, liczbu kozuchow spěschnje pschewidzecz.

„Nó, tamle, hdzez jón kózdy ras wěscham", knjes s Rěkowskich bórczesche. Ale hnydom pschesta bórczecz, hdyž zo dohlada, so jeho kozuch na swuczenym městnje njeje.

„A mój nowy menczíkow? Aw, mój nowy menczíkow?" druhi zakoszczesche.

Tez jara dobry bazník by lědma wjedzał wopisacz, kak zakoszczaze spěwy knjes s Rěkowskich se zwojim towarschom w nusy nětkole sanoschowasche nad njesbozom, so bě zo jimaj kozuch a menczíkow zuknja shubika. Schtóz chzył to jeno tak trochu zebi pschedstajicz, njech zebi jeno pschedstaji zakoszczenje, hdyž semja rži a zo ludzom pod nohomaj dno shubjuje.

Hara, kotruž bě „wozebny hószcz" naparak, bě zo potajkim tola wupłaczíła! Wón bě teho satorhnjenja wuził, so bě zebi dwě s najlěpschich symskich zuknjow swubjerak a zo s nimaj sa tón czaz, so zo Jan, kotryž bě zo zakostnje sazlepicz dał, s polizajskim komizarom Wótrakom bědzesche, zyle powolnje kaz złaby płat stupił.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Budyske měschczanske tselenje (Schießbleiche(budze lětza wot 30. junija hacz do 7. julija tracz.

— K rosprawje wo mizionskim zwjedzenju w Budyskej Michalskej zyrkwi 13. jun. ma zo pschispomnicz, so zu zo ke kollekcze, sa mizionstwoźmjes pohanami psched zyrkwinymi durjemi sběranej, hischcze wschelke dary dodake, tak so je zo jako wunoschk zwjedzenja wscho hromadze 1001 hr. (tyzaz a jena hriwna) na mizionsku pokładnizu wotedacz mohł. Wschitzy pschecželjo zwjateho mizionstwa budza zo teho wěscze swjezelicz. Bóh tón Knjes zohnuj dary a daricželow.

— Dołholětny sazkuzbny farar knjes kanonikus Zur pschi serbskej katholskej wozadze w Budyschinje je zo sa scholastika wuswolił. Na jeho město je zo knjes farar Jurij Hejduschka, kotryž je dzewjecz lět w Rychnowje duchownske sastojnstwo sastawał, powołał.

— Dwaj njesnataj powětrowaj ballonaj staj njedzelu nad Budyschinom k ranju leczałoj. Tez we Werdawje, Zwikowje, Kamjenizy a Drazdzanach zu jej widzeli. Dokelz se Sakskeje a wokolnych krajow njeje zanych powjescżow wo spuschczenju ballonow dóschło, zo měni, so staj ballonaj s Franzowskeje a so chzetaj hakle w Ruskej k semi slecżecz.

— (Khežorska parada w Zeithajnje.) Parada sakskeju armeekorpsow psched němskim khežorom směje zo schtwórtk 29. auguśta t. l., dopołdnja w 10 hodzinach na wojerskim swuczowanischczu w Zeithajnje. Tale parada budze drje, schtoz liczbu wojakow na stupa, najwjetscha, kotraz je hdy w Němskej była.

Se Zidowa. W tudomnej Hilbjenzez restawraziji je zo pónd-zelu warjeński kursus wotewrił. Pschi nim zo 20 wucżomnizow wobdzěli. Nawarjena jedz budze zo jako wobjed po 50 pjenjezkach pschedawacz.

S Delnjeje Hórki. Boži woheń a wulka woda trascheschе naz sandzeny schtwórtk. Pschi zylnym njewjedrje, kiž popołdnju 1/2 4 hodzin psches naschu krajinu czehnjesche, dyri błysk do tudomneje Frejdźiz khěžki a sapali. Frejdźina s khěže wustupiwschi wo-prascha zo runje nimo duzeho kublerja Schoktu: „Hdze dha to bu?" Schokta na nastawazy woheń zo dohladawschi wotmolwi: „To zo tola pola Waz kuri." S jeho pomozu zo kruwa a druhi drobny skót a nješchto nadoby s palazeho twarjenja wukhowachu. Pódla Delnjohórczanskeje gmejnskeje a knjezeje zykawy k wohnju hischcze Khwaczanska wohnjowa wobora jako prěnja a Maleschanska jako druha k wohnjej pschikhwataschtej. Frejdowa dwaj poskhodaj wyzoka, s zyhelemi kryta khěza zo dozyła s wohnjom sniczi. Pschi njewjedrje lijesche zo zylny deschcz. Frejda ma sawěscżene. Nješchto dnjow prjedy je zo Frejda s czestnym snamjenjom sa tsizyczi-létne zwérne dzěło na Delnjohórczanskim knjezim dworje wusnamjenił. Knjezeřstwowy radzicżel s Könneritz pschepoda jemu w pschitomnoscżi hrabje s Wolwitz czestne snamjo. Hrabja s Wolwitz, Delnjo-hórczanski knjes, jeho schczedriwje wobdari.

W czaźu wohnja dóndze depesch, so zo w běhu nozy wulka woda nawali, w horach bě sliwk padnył. Luki w nizinach Sprewje njezzu hischcze s pschedtydzeńscheje wody wuskhle, haj zamo s městnami hischcze woda tak wyzoko steji, so wjerschki trawy s njeje lědma kukaja. Sta kórzow tucznеje trawy na Brěsynczanskich, Czelchowskich, Maleschanskich, Sakhowskich, Klukschanskich a Lichanskich łukach zu zo tak womasake, so dyrbi zo trawa do hnoja smjetacz. S nowa Sprewja zwoje mutne zołmy se zwojich rěcznischczow na nasche łuki wala. Czi, kotsiz mějachu pozyczene, dzěłachu hacz do zlepeje czmy, wunoschujo trawu se Sprewinych łukow na druhe pólne łuki a pak na dzeczelnischcza. Pjatk na ranje woda Sprewje s nowa psches brjohi stupi. S haprlejskimi smjerskami je zo roscżenje trawy pornjo druhim létam khětro satorhnyło. Tak je s městnami na naschich Sprewinych łukach mało trawy narostło. To, schtoz tu je, pak woda womasa, a je-li pozyczene, dha bjerje zobu. Schkoda je wulka a wucżinja statyzazy hriwnow.

S Delnjeje Hórki. Tudomny dzěkacżer Pětr Fröda wóndano zwój 30létny dzěkanski jubilej zwjeczesche. Pschi tejle składnoscżi je jemu jeho dzěkodawar 240 kózbnych metrow wulke polo, s jeho sahrodu mjesowaze, darił.

S Nowych Błohaschez. Hdyž sandzenu njedzelu wjeczor dzěkacżerka Marja Rabowa s Budyschina po Drazdzanskej drózy do Budyschina s jěsdnym kokom domoj jědzesche, sa njej jena kucza pschihna a ju na městnje, hdzez Makoborschczanski pucz do dróhi wjedze, pschescżěhny a pschejědze. Rabowa bjes wědomnja na drózy leżo wosta, mjes tym so kucza dale cżerjesche. Hnydom na to jedyn knjes s drózku po drózy s Hodzija pschijědze. Tón zonu sběhnywschi zo sa kuczu puschczi a shoni, so wona kublerjej Waldze w Tsjoch Hwězdach zkusha. Mjes tym bě zo Rabowej sazo wědomnje wróczíło, tak so mózesche zo s nusu do Budyschina wróczicz, hacz runje bě zo zylnje wobschkodzika, hdyž bě pod koła pschischła. Czěło bě zo jej tak smjatko, so běchu zo někotre rjebła zlamake, a so je koza hischcze dzenza s krwju podbězana. Jene kolo bě psches Raboweje hlowu schło a jej hubje wobodrěło a dwaj subaj wukamało.

S Czerwjenych Rozliz. Ssrjedu wjeczor 1/2 10 hodzin s kólnje statoka tudomneho skakarja Gneuza woheń wudyri. Płomjenja zo rucze na domske a brózeń wupscheschrěchu, kotrejz zo do czista wotpalischtej. Ssykawy s Mjedzojssa, Kanez, Kozarnje a Semiz na pomoz pschijědzechu. Mjedzojssa prěnje a Kaneczanska druhe myto dostanje.

Se Sahorja. Tudomna něhdze 40létna wobydlerka Emilia Ssymankez, kotraz do Hajniskeje pschadownje na dzěło khodzesche, psched dwěmaj njedzelomaj s dzěła wuwosta a zo wot teho czaza wjazy nihdze njepokasa. Durje jejneho wobydlenja w domje swud. Freischlagoweje samknjene wostachu. Freischlagowa teho dla sandzenu njedzelu tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja proschesche, so by do bydła jejneje podruznizy pohladak. Na to rěbl k woknu Ssymankez bydła stajichu a do komory hladajo widzachu, so Ssymankez po sdaczu morwa we kozu leži. Wokno wutłóczíwschi do bydła salěsechu a zo pschezwědzichu, so bě Ssymankez wumrjela. Pódla koza bleschka Salmiaka a bleschka palenza stejesche. Najskerje je jej

Ssymankez w khoroscźi trjebaka. Sawołany lěkař njemóžesche rjez, psched kelko dnjemi bě wona wudychaka. Nasajtra ßu jejne cźěło na Budesczanskim pohrjebnischczu khowali.

S Druzkez. Sańdźenu njedźelu w nozy je blisko tudomneho żelesniskeho mosta fabrikski dźěłacźeŕ Pawoł Wawor ſ Brěsynki ſ kołom tak njesbożownje padnył, so je bjes wědomnja leżo wostał. S rejow domoj duzy jeho mkodźi pacholjo namakachu a jeho do starschiskeho bydła donjeßechu. Sawołany lěkař spósna, so bě ßebi wobruczku skamał a ßebi wobliczo cźežko wobodrěł. Dokelž ßo Waworowy nan w tu khwilu dla ßuchocźiny w Görbersdorfje lěkuje, dyrbjesche snjesboženy pódla ßwojeho dźěła w fabrizy maku żiwnosćz wobdźěłacź. Duž ßo Waworez ßwójba ſ njesbożownym podawkom cźežko potrjechi.

S Huski. Pschi njewjedrje, kotrež sańdźenu njedźelu nad tudomnej krajinu cźehnjesche, błysk do wjeßneje rěczki dyri, ſ cźimž ßo wjele rybow mori, kotrež ſ hromadami ſ wjerćha wody pluwachu. — Druhi błysk do elektriskich grotow sajědże. Żona cźěßliskeho polěra Dittricha, kotraž blisko elektriskeho pschestajaka stejesche, ßo pohłuschi. Tež ßo jej włoßy na hłowje wobßmudźichu. Pola gratmischtra Teicha je błysk tšěchu wobschkodźił a w Hunczerizach do jeneho duba sajěł.

S Njeßwaczidła. Tšjo schulšzy hólzy nascheje wßy, kotsiž běchu husto ßami ßebi pschewostajeni, ßu na wotpucźe pschischli a wjele njekhmanistwow skucźili. Ludźom ßu jeja kradnyli a je, hdyž je njejßu mohli ßami sjěsć, rospschedali. W schuli je jedyn ſ nich w dwěmaj schulskimaj stwomaj wucźerjowy pult rospacził. S jeneho pulta je něhdźe 4 a ſ druheho něhdźe 3 hriwny kradnył. Tež pola klamarja ßu woni pakoscźili a woßebje khłóschczeńki sebrali. Najhórscheho ſ mkodostnych paduchow ßu do jeneje polěpscheŕnje dali.

Se Stróże pola Hucźiny. Njedźelu rano wokoło $^1/_2$3 hodźin ßu ßo do tudomneje korczmy paduschi nutskamali a tam kaž dźiwi sakhadźeli. Pinzyne muchaze wokno rosrěsnywschi ßu woni do pinzy salěsli. Tam ßu wschě jeja na planz rosbili a na nje pěsk a popieł namjetali. Podobnje ßu ſ butru a schmakzom cźinili. Ssu jej na semju smjetali a jej rosteptali. Potom ßu do hoscźowskeje jstwy schli, wschě piwowe a palenzowe honacźe wotwjertnyli a palenzej a piwu do jstwy wuběżecź dali, so bórsy wo jstwje wscho pluwasche. Někotre blesche kognaka a něhdźe 10 puntow kołbaßy ßobu wsawschi, ßu ßo bjes ßlěda shubili. Korczmaŕ, kotrehoż żona je ßo dla cźeżkeje operazije do jeneje Draždźanskeje hojeŕnje podała, w nozy jara twjerdźe spasche. Jeho maka dźowcźiczka bě ropot saßłyschawschi nana wołała, tola jeho njebě dowołacź mohła. Polizajski poß, po kotrehoż póßłachu, hacź do Subornicźki po ßlědźe dźěsche, tam pak ßo ßlěd shubi.

S Wotrowa. Schtwórtk dopołdnja něhdźe $^1/_2$10 hodź. pola khěžkarja Michała Krawza woheń wudyri. Ludźo chżychu khlěb pjez, pschi pyrjenju je ßo psches wuheń něhdźe nješchto sapopadnyło. Skót a nješchto mało nadoby je ßo wukhowało; khěžka a pódlanske twarjeńczko ßo dozyła spalichu. Wobßedźeŕ, kotryż stare twarjenja njemějesche sawěscźene, poczerpi khětro schkodu.

S Wotrowa. Knjes kantor Jan Rěsak pocześcźi ßo sańdźenu njedźelu na woßebite waschnje. Bě ßo tónle dźeń 25 lět minyło, so bu tu ſa wucźerja sapokasany. Dźeczi běchu schulu a pult kraßnje wudebili. Schulšzy pschedstejicźerjo běchu ßo ſ mnohimi woßadnymi po kemschach shromadźili. Holza a hólz dźakowaschtaj ßo w mjenje dźeczi jubilarej. Knjes farař Knjeźk pokasa na ważnosćz schule a na wulke saßłużby knjesa kantora wo schulu, pschepoda dźakowaze pschipißma wot najdostojnischeho konsistorija a wot kralowskeje schulskeje inspekzije a pschepoda jako dopokas luboscźe skoty cźaßnik a cźaßnik na scźěnu w mjenje schule a woßady. Hłuboko hnuty dźakowasche ßo knjes kantor. Ad multos annos!

S Khróscźiz. Tu je ßo w pschitomnoscźi někotrych ßobustawow swjatka sakskich wojeńskich towarstwow wojeńske towarstwo sakoźiło, k kotremuż je 35 něhduschich wojakow pschistupiło. Sa pschedßydu ßu kublerja Ducźmanna wuswolili.

S Wósborka. Na skótne wiki, kotrež ßo tu 24. junija smeja, njeßmě ßo schparaty skót ſ Pruskeje pschiwjescź.

S Hornjeho Wujesda. Rubjeżny nadpad je ßobotu popołdnju w Tuchorju mjes Porchowom a Wujesdom jedyn něhdźe 30-létny mužski na póßelniczu Augustu Schäferowu ſ Wujesda scźinik. Rubjeżnik żonu do huscźiny wleczesche, hdyż ju ſa schiju dajesche a jej spyta hubu satykacź. Na sboże jena żona se sapschahom ſ Porchowa nimo tamneho městna pschijědże a rubjeżnika ſ jeho woporom wohlada. Teho dla njekraßnik cźekny, tola so njeby zyle próżdny woteschoł, ſ póßelniczeje korba dwaj puntaj ßuchich drożdżow ßobu wsa. Rubjeżnik je krótko prjedy teho hižo jenu żonu, ſ Wujesda ſ pßowim sapschahom jědźazym, nadpadnył. Najskerje je ßo wón jenoż ſ pßom wot nadpada wotdźerżecź dał.

S Rakez. Se spěwom „Hory módre, ja waß snaju“ wotewri knjes pschedßyda sańdźenu njedźelu scheste měßacźne poßedźenje „Lipy“, powitawschi pschitomnych 21 ßobustawow. Sapiß poßlednjeho poßedźenja ßo cźitasche a ßo sa prawy spósna. Dopiß bě dóschoł wot knjesa wucźerja Krala ſ Kamjeńza, kotryż ßobustawy na cźitanje „Raja“ napominasche, tež ßo hnydom někotre cźißka „Raja“ rosdźělichu. Knjes pschedßyda poda sliczbowanje wo Sdźarowskim ßerbskim wjeczorje, kotrež kk. Kruża a Schokta II. pruhujetaj. Jako nowy ßobustaw ßo jenohłóßnje do towarstwa knjes Pawoł Noak ſ Kamjeneje pschija. Dale ßo ßwójbny ßwjedźeń dowuradźi. Hdyż bě naß pschedßyda „Burskeho Towarstwa“, knjes Klimant, na poßedźenje ßwojeho towarstwa pscheproßył, ßo poßedźenje skónczi se spěwom „Hischcze Sserbstwo njeshubjene“. Na saßowidźenje 30. junija na ßwójbnym ßwjedźenju.

S Rakez. Hižo někotre lěta tudy „Dźěłacźeńske kołojędne Towarstwo“ wobsteji, kotrež pak ßo bóle ſ politiskimi praschenjemi, dyżli se ſwjeßelenjom sabjera. So by ßo poßlednischemu dypkej wjazy kedźbliwosćze pschiwobroczilo, je ßo na jutsje njedźelu popołdnju w 3 hodźinach do tudomneho Winterez hoscźenza shromadźisna powołała. W tutej shromadźisnje ma ßo „Wótcźinske kołojędne Towarstwo“ sałożicź, ke kotremuż ma kóżdy pschistup. Wodźicź budże ju k. samkarski pomoznik Fandrak. To je tež sa naß Sserbow ważne, dokelž je mjenowany knjes rysy Sserb. Duž ßo njekomdźcze, Sserbjo, kiž ſ kołom jędźicze, wopytajcze shromadźisnu a sastupcze tež do towarstwa, kotrež hischcze tute lěto wumjekske pokaski kołojędźenja pschedstaji. Tak na saßowidźenje njedźelu popołdnju w 3 hodźinach pola Winterez w Rakezach.

S Lubija. Prjedawschi lokomotivnik M. je ßo wutoru wjeczor spytał satsělicź, tola je ßebi jenoż wutrobno sranił a je ßo do měschczańskeje hojeŕnje pschiwjesł. M. je nimale 60 lět stary a je poßledni cźaß wospjet snamjenja duchakhorosćze pokasował; tak ßo wón njemóżesche dla ßmjercze měschczańosty Mücklicha směrowacź.

S Wokrancźiz. Tudomne ryczeŕkubło, leutnantej Wernerej Wulfej w Crossenje ßłuschaze, budże ßo 19. augusta 1912 dopołdnja w 10 hodźinach w hamtskim ßudnistwje w Niskej wo jstwje cźißko 12 na dyrbjeńske waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź. Wono je 193 ha. 10 arow 86 qm. wulke, ſ 582,83 toleŕ cźisteho wunoschka a 970 hriwnami wużitkoweje hódnosćze.

S Draždźan. Wospjet njech ßo na to dopomni, so ßo **jutsje** njedźelu, 23. junija, pschipołdnju $^1/_2$12 hodźin tu w kschiżnej zyrkwi **ßerbske kemschenje** sa naß Sserbow ſ Draždźan a ſ wokoliny wotměje. Spowjednu wucźbu smeje knjes farař Domaschka ſ Budestez, prědowanje pak knjes Räda ſ Budyschina. Kóżdy Sserb ßo do nascheje Bożeje ßłużby pscheproschuje a budże kóżdy ſ blisha a ſ daloka wutrobnje witany.

S Draždźan. Draždźany ßo wo to prózuja, so by ßo w Draždźanach universita sałożiła. Jedyn Draždźanski měschczan je hižo ßlubił, so by k sałożenju Draždźanskeje universitty milijonu hriwnow wustajił. Też druhe wulke pschinoschki ßo pschilubjeja.

S Draždźan. W Draždźanach ßo wot 29. junija hacź ßobu do 1. julija dobroczelski ßwjedźeń wuhotuje. Na wulkim wustajeńskim městnje smeje ßo 30. junija draſtny ßwjedźeń. Mjes druhim ßo jutrowne jěchanje ßerbskich kschiżerjow pschedwjedże, dale dyrbja ßo ßerbske reje poskiczicź, kajkeż ßu ßo loni w Barcze psched kralom pschedwjedle. Sserbske towarstwo „Czornobóh“ je ßlubiło, ßobuskutkowacź. Wono teho dla ßwojich krajanow we Łużizy proßy, so bychu jemu ßerbsku drastu poczili. Towarstwowy pschedßyda, k. Khorla Pětschka w Draždźanach N. na Melanchthonskej dróży 12 proßy, so bychu czi, kotsiž bychu k temu swólniwi byli, jemu ßwoju adreßu póßłali.

Pódla Sserbow Vogtlandšzy, Rudnohorazy a Altenburgšzy wschelake hry a cźahi pschedstaja.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Krajny radźicźel dr. Fritz Hegenscheidt we Wojerezach bě pschi poßlednich wólbach do khěžorstwoweho ßejma jako kandidat konservatiwneje strony leczaze kopjeno rosschěricź dał, w kotrymż bě ßo mjes druhim prajiło, so je bjeswótcźinske smyßlenje „Barlinskeho dźenika“ dźě doscź snate. Tychle ßłowow dla bě hłowny redaktor „Barlinskeho dźenika“ krajneho radźicźela dr. Hegenscheidta wobskorżił. Shorjelski ławniski ßud dr. Hegenscheidtej schkit § 193, hladanje woprawnjenych interesow, pschizpi a jeho wuwinowa. Pschecźiwo tutemu wußudej ßo hłowny redaktor „Barlinskeho dźenika“ powoła. Powołanski ßud mějesche ſa

to, so je dr. Hegenscheidt psches dowolenu měru schol a jeho k 300 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźi.

Se Shorjelza. Wulki dźěl dźěłaćerjow tuoomneje waggonoweje fabriki hižo wot 14 njedźel strajkuje. Městna strajkowarjow ßu ßo s dźěła s druhimi dźěłaćerjemi wobßadźili. Hižo wospjet je mjes k dźěłu swólniwymi a strajkowarjemi k pukam doschło. Ssjedu wječor ßo cźrjóda strajkowarjow psched waggonowu fabriku sběża. Kaž ßo sda, chzychu ßo do k dźěłu swólniwych s pukami dacź. Sawołana polizija pak strajkowarjow a jich pschiwiß rosehna a spjecźowarjow saja. W 11 hodźinach ßo powjesćź rosnjeßy, so s cźahom w nozy 1/2 1 hodźiny nowa cźrjóda k dźěłu swólniwych pschijědźe. Cźrjódy dźěłaćerjow na to k dwórnischcźu cźehnjechu. Wo pol nozy něhdźe 1000 woßobow dwórnischcźo wobléhasche. Dla hrožazeho wustupanja, kotrež ludowe cźrjódy pokasowachu, polizija wjednikam wjesby k dźěłu swólniwych dźěłaćerjow powjesćź póßła, so dyrbja na sastanischcźu psched Shorjelzom s cźaha wustupicź. To shoniwschi ßo cźakazy lud rosnjemdri a wjazy króćź do polizistow srasy. Tuczi teßaki wuczahnywschi pschecźiwo herjekarjam postupowachu, kotsiź do polizistow kamjenje mjetachu a s kijemi do nich pjerjechu. Schešćź hłownych herjekarjow ßu sajeli a statnemu rěcźnistwu dla łamanja krajneho měra pschepodali.

S Mikowa. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo w pschitomnosczi k. superintendenta Froboeßa s Běleje Wody sakładny kamjeń k dwěrjadownskej ludowej schuli położił. Poßwjecźazu rěcź měješche k. wokrjeßny schulski inspektor farar Handka s Krjebje.

S Drobow. Nascha gmejna je někotre lětdźeßatki wo ßamostatny hońtwinski revěr skorźika. Hacź runje ma wona po sakonju doßahazu liczbu akrow leżomnosćze, jej wyschnosćź ßamostatne hońtwinske prawo njeda, dokelź dróha psches Drobjanske leżomnosćze dźe. Nětko je ßo skónczńje naschimaj ßerbskimaj sapółkanzomaj Bartej a Kokli porádźiło, pola knjeżerstwa Drobjanam hońtwinske prawo wubědźicź. W pschichodźe budźe mózno, wulkej schkodźe sadźěwacź, kotruž je hacź dotal swěrina na naschich leżomnosczach naczinjała. Dołho dosćź ßmy pod njej cźeżko cźerpili. Sapółkanzomaj Bartej a Kokli njech ßo sa jeju wuspěschne wustupowanje sa naschu gmejnu na tutym městnje wutrobny dźak praji.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Ssmjercź woparił je ßo 14-měßacźny Kijankez ßynk. Dźěcźo se schcźětku hrajkasche, kotraž do ßudobja s horzej wodu padźe. Dźěcźo chzysche ju wucźahnycź a pschi tym ßebi rucźay hacź do kohcźa wopari. Bórsy po tym je wono we wulkich bolosczach wumrjeło.

S Cźorneho Khołmza. W naschej wßy dla pschibywanja liczby schulskich dźěcźi nowu schulu natwarja. S dobom ßo drnhi wucźer postaji

S Mikoraša. S wulkimi myßlemi ßo w naschej wßy ludźo noscha, pschetoż kaž Běłkowske liberalne najnowsche powěsćze pißaju, chzedźa Mikoraszy na konsistorstwo próstwu póßkacź, so by ßo w Mikorasu nowa zyrkej a nowa woßada saložiła, do kotrejež dyrbjałej Nowe Město a Mułkezy ßłuschecź. Tola tajkim liberalnym nowinam wjele wěricź njeje, dokelź wjele bledźa a mało wjedźa. Hdyž pak chzyli ßo naschi ludźo woprawdźe s tajkimi myßlemi noßycź, tehdy dyrbjeli ßebi też pschemyßlicź, schto cźinja. Nowu woßadu w naschim cźaßu saložicź, to njeje niczo lohke, a też jena wjeß to ßama njemóże. — Wot 20 lět ßem ßo hižo rospomina, hacź njedyrbjała ßo we wulkej a daloko rospschestrjenej Sslepjanskej woßadźe jena druha zyrkej natwaricź, a je ßo wo tym hižo wjele pißało. Stajnje pak je ßo na to pokasało a też pschipósnało, hdyž ßo druha nowa zyrkej natwari, dyrbi ßo s rasom nowe farske městno saložicź, so by ßo wulka, psches měru rosschěrjena woßada do dweju dźěliła. A jako wjeß sa nowu zyrkej ßu ßo Mułkezy wuswoliłe. Hdy bychu ßo Rowno s 500, Mułkezy s 325, Mikoras s 425 a Nowe Město s 225 duschemi sjednocźiłe, by nowa woßada na 1500 duschow měła a w Sslepjanskej by jich pschezo hischcźe na 3000 wostało. A ßrjedźischczo tuteje noweje woßady ßu Mułkezy. Nowe Město a Rowno njebyschtej nihdy do teho swolikej, do Mikoraša ke mschi khodźicź. A Mikoras ßam niczo cźinicź njemóże, dokelź nusnych ßrědkow k twarjenju a saloženju nima a dale też tam na leżomnosczach pobrachuje. Njedawno je tu knjeżstwo rolu pschedawało; wo tu ßu ßo dreli a nimale bili. Hdże dha dyrbjała potom leżomnosćź sa zyrkej a faru ßem pschińcź? Na schtom kaž klětka sa schkórzy ßo tola powßnycź njehodźitej? — A wysche teho dyrbi ßo też wopomnicź, schto to réka, nowu woßadu saložicź. Jedyn knjeżk běsche konsistorstwu napißał, so by rad we ßwojej wßy zyrkej a fararja měł. Na to jemu konsistorstwo wotmolwi: Zyrkej płaczi 70000 hr., fara 30000 hr., nowe farske městno saložicź 100000 hr.; wucźer jako kantor ma kóżde léto 4—500 hr. wjazy mśdy dostacź. Schto chzecźe pschidacź? — Toßame praschenje ßo też na naschich Mikoraskich próstwarjow staji; a jeli so nimaja něhdźe 150000 hr. skhowanych pjenjes, kotrež hischcźe njeißu spłěßnjene, tehdy je tajka próstwa njetrjebawschi, dokelź, kaž hižo prajach, dobrowólnje s druhich wßow nichtó do Mikoraša njepschistupi. Duž by lěpje było, hdy by liberalny bledźak tajke njerosumne wěży s Mikoraša do ßwěta njetrubił.

S Rowneho pola Sslepeho. S wobdźělenjom mnohich hosczi, 14 swonkownych towarstwow a tudomneho turnowanskeho a wukhowanskeho towarstwa tudomne wojerske towarstwo ßwoju khorhoj poßwjeczi. Wokrjeßny pschedßyda wojerskeho swjaska Röder se Shorjelza měješche poßwjecźazu rěcź. Jako dary towarstwo jedyn khorhojny bant, jedyn schkit sa khorhojnika a 18 khorhojnych hosdźow dosta. Na to ßo knjes farar Räda se Sprejz ßłowa k skónczenju jimasche. W nim wón naboźne smyßlenje, wótczinstwo a kralosßwěrnosćź Sserbow wusběhowasche. Sswjedźeń ßo s cźahom po wßy a paradnym marschom psched cźeßnymi hosczemi skónczi.

Se Ssmilneje. W njewobkedźbowanym wokomiku je dwělětny ßynk tudomneho skakoweho poléra Hänsela do hrjebje padnył a ßo tepił.

Přilopk.

* (Cźeźke żelesniske njesboże pola Lipska.) Ssrjedu wječor 1/2 8 hodźin ludźazy cźah, kotryż bě 1/4 8 hodźin s Lipska wujěł, pola Gaschwitz do boka jeneho druheho cźaha, s Borny jědźazeho, sajědźe. Tak daloko, kaž je snate, je ßo 5 woßobow morikło a něhdźe 24 ßo cźeźko sraniło. Njesboże je ßo s tym sawinowało, so je s Borny pschijědźazy cźah sastawanske snamjo pschejěł. Mjes morwymi je cźahowy wjednik Erler s Bornaskeho cźaha. Cźeźkosranjeni ßu ßo s khorobnymi automobilemi, telefonischy s Lipska skasanymi, do Lipsczanskich hojeńnjow dowjesli. Lokomotiwje s wulkim wrjeskom do ßo srasyschtej. Woßebje cźeźko je ßo Bornaski cźah wobschkodźił. Prěnje schtyri wosy ßo s kolijow wutorhnychu, a dwaj wosaj ßo do zyła rosbischtaj. Brěmjenjowy wós Lipsczanskeho cźaha bě do wosa 4. klaßy Bornaskeho cźaha sajěł a bě jón hromadu rospadankow sczinił. Kschiki snjesboženych sastojnikow Gaschwitzskeho sastanischcźa na pomoz wołachu. S pikami a ßekerami dyrbjachu ßo snjesboženi s jich žałoßneho cźeßna wußwobodźicź. Jedyn muż bě mjes dwaj storkaczej pschischoł a so bychu jeho wußwobodźili, dyrbjeschtaj ßo jeho jenoż sa někotrymi mjaßowymi schlebjerdami wißazej nosy wotrubnycź. Jedyn lěkarski wukhowanski cźah, kotryż bě w 10 hodźinach s Lipska pschijěł, 5 morwych, 4 mużow a 1 żonu, a 24 sranjenych do Lipska pschiwjese. Na bayerskim dwórnischcźu w Lipsku bě ßo se wschěm khwatkom wukhowanska straża pschiprawiła, kotraž pschijědźazych sranjenych hnydom sawobali a do Lipsczanskich hojernjow dowjesćź da. Lokomotiwnika Lipsczanskeho cźaha, kotryż je njesboże sawinował, ßu hnydom sajeli.

* (Sso sajědojcźiła.) Schwabloweho dyma ßo naßrěbawschi bě w Stołpnje 21lětna ßłużobna dźowka Userez s Lauterbacha skhorika. Ju hnydom do hojeńnje dowjesechu, hdźež pak je wona na scźěhwkach sajědojcźenja wumrjeła.

* (Sajědojcźenje zyłeje ßwóiby.) Pjatk wječor je wucźer Rechendorfer w Rodaunje (w Awstriskej) wulkeje pjenježneje nusy dla ßebi, ßwojej żonje a ßwojim schtyrjom dźěcźom s zyankalijom sawdał. Też jeho kanarikaj běschtaj ßo s jědom morikoj. Wucźer drje njeje ptaczkow ßameju wostajicź chzył.

* (80 cźłowjekow ßo saßypło.) W Bühlu pola Gebweilera ßo wutoru horni posthod a kóska pschadownje Eduarda Rogeleta saßypnychu. Něhdźe 80 cźłowjekow je ßo pod rospadankami pohrjebało a ßo hakle po spróżninym dźěle wukhowało. Schtyrjo dźěłaćerjo ßu ßo sarasyli a 25 ßo cźeźko sranili. Někotsi dźěłaćerjo po sdaczu hischcźe pod rospadankami leża.

* (Sso spalił.) Żałoßnu ßmjercź je 33lětny klampnar Ernst Hermann w Bukowje poczerpił. Wón bě schkrěiazu (lejtowansku) lampu s benzinom nalał, pschi cźimž bě ßo něschto benzina na jeho kholowy roslało. Hdyž wón potom pschi lejtowanju lampu pschebliśko ßwojeho cźěła dźerżeschе, ßo jeho drasta sapali. Herman sa někotre hodźiny wumrje.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Děcźinje pschi sakisko-cźeskich mjesach ßu pschezkupskeho pucźowarja Franza Garkischa s wuwjasanymaj rukomaj a zyle wurubjeneho s Łobja wucźahnyli. Wschо na to pokasuje, so ßu Harkischa wurubili a potom do Łobja cźißli.

* (Nadpad s revolvrom w schulskej stwje.) W Lwowje w Galiziskej w realzy na wucźbje schulerka 4. rjadownje, 16lětny

Franz Stach, ſ revolwra do profeßora mathematiki Jana Schadena tſěli a potom w měſcheńzy, kotraž bě ſ wutſělom naſtaka, cžekny. Profeßorej ßo hłowa lohko ſrani. Młody Stach bě khětro dobry wucžomz, tola bě wóndano hubjenu zenſuru w mathematizy doſtał a bě wot teho cžaßa jara roshorjeny.

* (Wojowanje ſ rubjeżnymi hońtwarjemi.) W lěßu pola Fiſchenicha w Kölnſkim wokrjeßu k tſěleńzy mjes ßynom hońtwineho wobßedźerja ſ Kempinga, lěßnikom a rubjeżnymi hońtwarjemi dóńdże. Tuczi Kempingoweho ßyna ſ tſělbu k ſemi poraſychu a ßo do lěßnika ſamërichu. Tón pak prjedy tſěli a 30lětneho woženjeneho Summera ſatſěli. Druſy rubjeżni hońtwarjo cžeknychu.

* (Němſki wobhonjeŕ w Ruſkej.) We Warſchawje ßu muża ſajeli, kotrehoż ßu gymnaſiaſtojo wobkedźbowali, hdyż wón Warſchawſke wobtwjerdźenja fotografowaſche. Wón wudawaſche, ſo je puczowaŕ Zeißez firmy w Jenje.

* (Hróſbny ſkutk błudneje żony.) We Winje je ßo wczera załoßny podawk ſtał. 43lětna żona młynka Gale njejabzy wobłudniwſchi na ßwojeho muża kißakowu kißalinu liny a jeho ſ tym cžežko ſrani. Potom ßo błudna żona ſ druheho poſkhoda na dróhu dele cžißny, hdyż ſ rosraženymi ſtawami leżo woſta.

* Ssylne krupobicže je ſańdżeny tydżeń wulki dźěl ßywow we wjecžornej Sserbiji ſniczíko. Boja ßo, ſo tam nuſa mjes ludom wudyri.

* Satraſchne wichory, kotreż ßo ſe ſlimkami pſchewodżachu, ßu w Kanſaſkim a Ohioſkim ſtatu w połnóżnej Amerizy wulku ſchkodu naczinike. Wjazy dyżli 30 woßobow je w njewjedrje żiwjenje ſhubiło. W Zanesville w Ohioſkim ſtatu je wětr na kemſchach wěżu katholſkeje zyrkwje powalił. Wſchitzy kemſcherjo ßo ſ zyrkwje tłóczachu, ßo bojo, ſo ßo zyła zyrkej ſaßypuje. Dwě woßobje ßo ſacžiſchcžeſchtej.

Wětr je tež w Peterburgu a wokolnoſczi wjele ſapuſczenja naczinił. Schtomy ßu ßo ſ hromadami ſwuwalawe. Na rězy Newje je ßo wjele cžołmow potepiło. Woßebje cžežko je zarſki park w Kraßnym Sſelu cžerpił. Na hrodźinej tſěſche je ßo żeleſny blach ſwottorhał. Někotre ſta lět ſtare duby ßu ßo bliſko zarſkeho hroda ſ wětrom wuwalile.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. (Sodom a Gomorha.) Schěßnacže njeſchwarnikow ſe Žitawy ßo pjatk dla pſcheńdźenja pſchecžiwo § 175 ßudźachu. Woni běchu mjes ßobu njenaturſki wobkhad měli. Mjes nimi běchu 20 lětni pacholjo a mużojo hacž do 60. lěta. Cžłowjek njeby wěrił, ſo je njekaſanſtwo, kotrehoż dla ma ßo ſnaty Eulenburg hiſchcže khoſtacź, lud hižo tak jara nakaſyko, a ſo je ßo ſkaženje tež w Žitawſkich ſtronach hłuboko ſažrało. Shnike wupkody moderneje kultury! Wobſkorżeni ßo k jaſtwu na 1 hacž do 10 měßazow ſaßudźichu.

Żana praſchiwoſcź, żane tkhi

njeßmědźa naſtacź, wone pßy ſkónzuja. Cžaſcžiſche mycže ſ **„Juntu“**, mydłom ſa pßy, doßaha, ſo ßo ſkocžo cžiſte dźerži. Kruch po 50 pjenježkach pola **Oty Engerta** na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Czeho dla?

Nowe jěſdne kola ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu żane khoſty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſapłacžicže.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne kola

najlěpſche dźěło, lohki běh, njeſkónzujomne
ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maſchiny, rěcžne apparaty,
płaty ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—
pſchißłuſchli a narunanſke dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe kola** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jěſdnych kolow a maſchinow
w Budyſchinje na Mużakowſkej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmiſijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruežne młócžaki, żeleſne ſtiftate młócžaki ſe ßłomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěſaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.
(mějecžel Hermann Wulf)
w Budyſchinje na běletnſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.
Mam ſtajnje maſchiny na ſkładże, kotreż móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Ia cźěrjeńſke rjemjenje ſ jadriweje kože

wſcheċh ſcheŕjow,

konopjane a gumijowe ſchlawchi,

każ tež wſchě

techniſke gumijowe a aſbeſtowe wěży

najtuńſcho porucża

Otto Büttner

(mějecžel **S. Laſkowſki**)
pſchedawaŕnja kożanych cźěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wężow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſcheżu 9.
Spytajcže, proſchu,

MAGGIowe poliwkowe kóſtki

(5 kóſtkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.).
Niczo lěpſcheho njeje. Doſtacź we wſchěch pſchedawaŕnjach kolonialnych tworow a delikateſſow.

Trjebany ſofa

a wſchě **nowe meble**
mataj tunjo na pſchedań
C. Kubasch & Co.
w Budyſchinje na Scharfenweg cžo. 1
pódla kronprynzowſkeho moſta.
Sofy a **matrazy** doma a ſwonka doma pſchepólſtrujemoj.
Najlěpſcha kupowaŕnja
barbjenych meblow.

Malo ſamożiczi

ſ khorymi ſubami
po poniżenych płacźiſnach
zuſe ſuby, plomby
doſtawaju. — Położene płacźenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta
a ſwonkowneje lawſkeje haßy,

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi
porucża
Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějecželej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.
Stare maſchiny
ßo do płacźenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wężywuſtojnje ſtaji.
Sobotu na kamjeńtnej haßy.

„Moja żona bě pſches 50 lět ſ hroſnej

liſchawu

wobcžežena. Wona njeuměješche żadyn ſtrowy bleczk na cžěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ßo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyßazy hódne.

Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Hypothekſke pjenjeſy

wupożczuje **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Pizowanſki kalk

ſnateje wubjerneje drużiny
a **wſchě druhe ſłótne lětaſtwa**
porucża
hrodowſka haptyka
mějecžel P. Leidler
w Budyſchinje.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty

ßu po tunich płaczišnach na pschedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Pizowanske běrny

něhdże 100 zentnarjow sbytknych ßymjeńczkow **zentnar po 2 mk. 50 pj.**
pschedawa **knježi dwór we Luscžu p. Njeßwaczidła.**
Ryczerkublowe sarjadnistwo.
Inspektor Dietze.

K trjebanju njekhmane a skamane

ßuse suby

kaž tež jenotliwe suby ßo po najwyschschich płaczišnach kupuja w hosćenzu skoteje krony wó jstwje cziško 2.

Restitutionski fluid

hoji rheumatismus, khromosć konjow, najlěpschi poßylnjazy ßrědk pschi pschenapinanju.
Wschě
Kloßowe slótne lekarske ßrědki.
Hrodowska haptyka w Budyschinje.
(Mějeczel P. Leidler.)

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cziško 5.
Gardiny, vitraże, story, kozowe pschikrywy, wuschiwanja, kozowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtuńschich płaczišnach.

Nowe polnojerje

ßu zyle czerstwe doschke a je poruczamoj.
Bratraj Wirthaj
na khěžorskej dróhy.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Mantle a schlawchi sa jěsdne koła

dobreje hódnosće, hižo po 2½ mk.
kaž wschě druhe **kołojěsdne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(mějeczel S. Laskowski),
pschedawarnja kožanych czerjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Sakski ßwjedżeń

30. junija w Draždżanach.

Nasche ßerbske towarstwo je pschilubiło, ßobu skutkowacź.
Proßymy teho dla ßwojich lubych krajanow w domisnje, so bychu nam **ßerbsku drastu poczili.**

Sserbske towarstwo „Czornobóh" w Draždżanach.
Schtóž je k temu swólniwy, njech hnydom pisa na adreßu:
Karl Pötsche, Dresden-N., Melanchthonstr. 12, H.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **23. junija,** popołdnju w 5 hodźinach swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Jedyn sobustaw je přednošk přilubił. Duž njech tola wšě sobustawy z wěstosću přińdu. Hosćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach.

smě je, dali Bóh, **jutsje, njedźelu 23. junija,** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gáblerez hosćenzu **poßedźenje.** Knjez wucžeŕ Berger je pschednoschk dobroczinje pschilubił. Wo bohaty wopyt proßy naležnje **pschedßydstwo.**

Sserbski pschekupz,

kiž je sprózniwy a ma něschto tyßaz hriwnow samoženja, móże tak rucže hacž chze, jene wulkotnje sakoženе a derje wunoschne **wikowarstwo pschewsacz.** Wuměnjenje budże nimo měry pschihódne. Schtóž ma koho se ßwojeho pscheczelstwa abo snajomstwa w zusbje, sa kotrehož ßo tale žadna posticzeńka pschihodźi, njech jemu to sdźeli. Adreßu njech ßo we wudawarni Serb. Nowin sapokoża.

Khěża

cziško 48 w Bukezach s polom a luku je hnydom na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Mała žiwnosć,

7 kórzow wulka, je se žiwym a morwym inventarom semjecża dla na pschedań w Bónezach cziško 3.

Maßiwna khěża

dwajschoßna s dobrej plumpu czo. 18 w Hněwßezach je hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam.

Trawowa awkzija.

Trawjenje na gmejnskich łukach w Hněwßezach ma ßo njedźelu 23. junija popołdnju w 4 hodź. po sahonach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.
Gmejnski pschedstejiczer.

Sosy, pjerate matrazy, nakładżenske matrazy, groczane matrazy

porucza
Wähner
pschi žitnych wikach.

Liebsch,
kudniski aktuar sw. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cziško 177. —
Pscheßadźowanje ležomnosczow.

Rjane

burske kublo

cziško 14 we **Wóßlinku** je dla wobßedźerjoweje staroby a dla bjesdźěczneho mandźelstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja ßameho shonicz. Wukutlerjo ßu wusamknjeni.

Kublo

45 kórzow wulke je s morwym a žiwym inventarom na pschedań w Rabozach cziško 5.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocžkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo posdźišcho pschistajerka Görlichowa na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Murjerjow

do **Ssmjeczkez** pyta twarski mischtr **Mirisch** w Halschtrowje.

Rólny pohonez,

woženjeny abo njewoženjeny, ßo pyta k 1. julijej na **knježi dwór w Minakale** pola Budyschina.

Wróczenje czesczе.

Wschě skschiwdźaze rěcze, na Hanu Pawluschez w Schczenzy wunjeßene, s tutym roskata wróczam.
W Schczenzy, 8. junija 1912.
Wylemina Hermannez.

(K temu czišku pschikoha.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 26. Sobotu 29. junija 1912. Lětnik 71.

250 miljonow pšchesbytka.

Khěžorstwowa hłowna pokładniza je kónz lěta 1911 něhdźe 250 miljonow hriwnow pšchesbytka měła. Khěžorstwowe finanzy žu po tajkim kónz sańdźeneho lěta lěpje hač hdy prjedy w jenym lěće wot załoženja němskeho khěžorstwa skónčiłe. Bychmy žo teho dla nadźecź žměli, so žo němski lud ſ nowymi dawkami pšichodnje na pokoj wostaji. Tola ně, knježerstwo hižo saže na nowe dawki myžli, dokelž wójsko a wójnske łódźstwo pšchesbytk sežerjetej.

Pruski wukas pšchećiwo zyganskej cźwili.

Pruske knježerstwo je wukas wudało, po kotrymž žo zyganam a po zyganskim waschnju wokołoćahazym ludźom sakasuje, shromadnje ſ cźrjódami po sjawnych pućach, drohach a městnach pućowacź. Jako cźrjóda wobhladuje žo sjednoćeństwo někotrych žwójbow, abo sjednoćeństwo někotrych ludźi ſ jenej žwójbu, kotrejž njepšchiłuschejo, khiba so žo wo ludźi jedna, kotrychž žobuwjedźenje je ſ naspomnjenjom w pućowanskim pšchemyślowym wopiśmje wurasnje dowoliko. Pšchećiwjenje pšchećiwo wukasej žo ſ pjenježnym khostanjom hač do 60 hriwnow abo ſ arrestom hač do 2 njedźel khosta.

Sajecze ruskeho hejtmana Kostewicza dla špionaže.

W Barlinje žu ruskeho hejtmana Kostewicza sajeli, dokelž žo na njeho hrěscha, so wón potajństwa němskeho wójska wobhonjuje. Kostewicz je pjecza ſ wušłuženym ruskim wyschschim leutnantom Nikolskim w Düsseldorfje listował, kotryž je w tamnischej Ehrhardtez brónjowej fabriziy wot pjecź lět jako ruski listowaŕ postajeny. Też tukanje wobsteji, so hejtman Kostewicz ſ kradnjenjom dokumentow se Spandowskeje artilleriskeje składownje swižuje.

W Ruskej je powjescź wo sajeczu hejtmana Kostewicza khětre roshorjenje sbudźiła. Knježerstwowe nowiny pišaju, so je hłowne artilleriske sarjadnistwo hejtmana Kostewicza do Barlina k chemiskim studijam wotpósłało, hdyž bě ruske ministerstwo swonkownych należnoscźow to němskemu knježerstwu sdźěliło. Próstwje ruskeho knježerstwa, so by žo Kostewiczej dowoliło, němske statne fabriki wopytacź, w kotrychž žo chemija nałožuje, je žo sdwórliwje ale wěsće sapowjedźiło. Dokelž je ruske knježerstwo němskemu Kostewiczowe pšchebywanje a jeho pšchiczinu wosjewiło, je žebi ruske knježerstwo žadało, so bychu Kostewicza hnydom puschćźili a žebi dale žadało, so by žo němske knježerstwo samolwiło, jeli so wono njesamóże Kostewiczej wobhonjerstwo dopokasacź. Skónčnje ruske knježerstwo Kostewiczej pšchewostaji, němske knježerstwo dla sarunanja schkody po ludowym prawje wobskorźicź. Někotsi ruszy offizěrojo w nowinach namjetuja, jako wotmolwjenje na Kostewiczowe sajecze někotrych němskich offizěrow, ſ kotrychž pšchezo někotsi dla nawuknjenja ruskeje rěcze w Ruskej pšchebywaja, sajecź a jim w pšchichodze najwjetsche wobcźežnoscze cźinicź.

Franzowsam je sajecze hejtmana Kostewicza jara witany podawk. Wjeżela žo nad nim, žo nadźejo, so žo ſ nim němsko-ruske poměry pohubjeńscha. Barlinszy sastupjerjo wschelakich franzowskich nowin wěz tak pšchedstajeja, kaž so je ruski offizěr do powlecźenych paślow schow. W jenej Peterburgskej depeschi žo praji, so smeje wěz „jara khutne scźěhwki“ a žo jara saplecze, jeli so Němska njepowalne dopokasma sa hejtmanowu winu njesměje.

Jedyn Němz dla wobhonjerstwa žo saźudźił.

Khostanska komora w franzowskej twjerdźišnje Belforcze je 19-lětneho Němza Artura Kippe špionaže dla k jastwu na 2 lěcze a k 1000 frankam pjenježneho khostanja saźudźił. Strażowazy wojak bě Kippa lepił, hdyž tón wobtwjerdźenja forta „Justice“ do žwojich sapiśowanskich knižkow wotryžowasche. Franzowske nowiny chzedźa wjedźecź, so je Kippe prjedy němski Großlichterfeldski kadetski wustaw wopytał; napośled je wón na Lipscźanskej universicze studował.

Njedostatk muki w Franzowskej.

Hižo dlěschi cźaž pjekarjo w Franzowskej na njedožahanje muki skorža. Jenož w Parisu po sdaczu hischcze dosćź muki w składownjach leži. We wjele městach pak, kaž w Toulousu, Tarbeju atd. žu pjekarjo wosjewili, so dyrbja pjez pschestacź, dokelž žu wschu muku pschepjekli a žaneje druheje dostacź njemóža. Se strajkom franzowskich pschistawnych dźěłacźerjow je žo njedostatk muki hischcze pohórschił, dokelž je ſ nim pschiwos jara pocźeženy. Knježerstwo je žlubiło, so chze pjekarjam trěbnu muku wobstaracź. Spodźiwne je, so franzowske nowiny wo tym mjelcza, kajkich pschiczinow dla je njedostatk muki nastał.

S njedožahanjom muki a žita žo ſ dobom khlěbowe płacźisny powyscheja. Schtyripuntowska pokruta hižo 80 pjenježkow płacźi. Toulouski měschcźanosta je žo na wojerskej pjekarni w Tarbesu a Albi a na sjednoćeństwowej pjekarni w Limogesu a Bordeauxu wobroćił. Nadźijeja žo, so budźa te města wschědnje žo trjebazych 140,000 puntow ſ najmjeńscha 70,000 puntow khlěba Toulouskemu wobydlerstwu podawacź.

Gmejnske sastupjerstwo w Bordeauxu je wobsamkło, knježerstwo napominacź, so by 6 milijonow puntow žita hnydom bjes zka do kraja puschćźiło.

Khlěbowa nusa je žo też w žejmje k rěczam pschinjeła. Wikowanski minister David wobkrucźesche, so budże bórsy kónz nusy. Wjele łódźow se žitom je hižo do wschelakich pschistawow pschijěło a druhe hischcze pschijědźa. Wot 10 lět njeje žo telko žita do Franzowskeje pschiwjesło. Minister žejm napominasche, so by scźerynoscź měł a ſ měrom kónz wobcźežnoscźow wocźakał, kotrež njemóža wjazy dołho tracź. — W ministerstwowej radze je wikowanski minister prajił, so je žo 40,000 tunow pschenźy w Dünkirchenje a Le Havre na kraj pschinjeło a žo pschetrjebanju pschepodadźa. 100,000 tunow žo ſ łódźemi wocźakuje. Po żelesnizy žo wone ſ najwjetschej spěschnoscźu po kraju roswoża.

Njespokojnoscź mjes madźarskimi regimentami awstriskeho wójska.

Madźarojo njejžu ſ konzežijemi spokojom, kotrež je awstriske knježerstwo ſ powjetschenjom awstrisko-wuherskeho wójska madźarskej rěczi pschiswoliło. Tale njespokojnoscź sda žo knježerstwu straschna byc. Wójnski minister je poručił, so mataj žo dwaj madźarskaj regimentaj, w tu khwilu w Budapeschu stejazaj, do druhich stron pschepołożicź a so dyrbja žo na jeju město do Budapesta dwaj němskaj awstriskaj regimentaj, jedyn žkowakski a jedyn rumunski regiment pósłacź. S dobom je žo Budapest do pjecź wojerskich wokrježow dźěli, w kotrychž maja nastupni roskasowarjo, a to jedyn pólny marschalski leutnant a pjeczo wyschzy, njewobmjesowane poručeńske prawo.

Jeneho němskeho offizěra w Ruskej sajeli.

Pruskeho leutnanta Dahma se 46. artilleriskeho regimenta je ruska polizija w Alexandrowom w ruskej Pólskej sajaka a do Warschawy dowjesła. Tam ßu jeho do wojerskeho jastwa sawrjeli.

Nalutowarnje ruskeho luda.

Dołho hischcze temu njeje, so běchu nalutowarnje w Ruskej žadne. Nětkole ßo nimale we wschěch městach nalutowarnje namakaju a we schtwórtym dźělu wßow, psches 1000 wobydlerjow liczazych. Saložowanje nowych nalutowarnjow rucze do prědka dże. Tak je jich w lěcze 1910 nastało 347. Na dań dawarjo wobsteja s hłowneho dźěła s ratarskeho a pschemyßloweho wobydlerstwa. Liczba ratarskich na dań dawarjow może ßo na 3 milijony woßobow wothudacz. 1. januara 1911 je ßo 1397 milijonow hriwnow na dań dało.

Rosdźělenje europiskeje Turkowskeje.

Njedawno běchu ruske nowiny „Hłóß Moskwy“ dopiß s bołharskeho hłowneho města Sofije pschinjeßke, po kotrymž stej Awstriska a Bołharska swjask wo wójnskim postupanju pschecziwo Turkowskej tak cźinikej, so byschtej po dobyczerskej wójnje dwě tsecźinje Mazedonskeje se Salonikiom Awstriskej pschipadkej a tsecźina s Adrianoplom Bołharskej. So by ßo Němska sa tutón plan dobyła, je kral Ferdinand pjecza do Barlina jěł, a Ruskej chzetaj swjaskarjej sa pschihłoßowanje Konstantinopel s Bosporom a Dardanellemi pschewostajicz.

Tón ßamy dopißowar saßo pische, so ßo powjescz wo rosdźělenju Mazedonskeje mjes Awstriskej a Bołharskej we wschěch bołharskich politiskich kruhach rospomina. Dowuradźiło je ßo wo tym hižo w měrzu. Nětko ma jo we Winje bołharski minister Geschow podpißacz. Ale tónle plan ßo Ruskej njelubi, kotraž chze jemu sadźěwacz. S tutym wotmyßlenjom je ßo pjecza do Wina Bołhar Danew pósłał. Wón ma jako sahorjeny pschecźel Ruskeje a jako pschecźiwnik kóždeje pschesjenoscze s Awstriskej tole wucźinjenje sniczicz. Tola wucźinjenje ßo njedźiwajzy teho podpißa, pschecźeljo Ruskeje s Geschowoweho ministerstwa wustupja, dokelž ßu s Ruskej pschesjene. Geschow pak budże nusowany, ßo s jenej politiskej stronu swjasacz, kotraž rosdźělenju Mazedonskeje mjes Awstrisku a Bołharsku pschihłoßuje.

Spjeczenza na turkowskich wójnskich łódźach.

Offizěram a muźstwam ßłabeho turkowskeho wójnskeho łódźstwa, kotrež ßebi njemóże swěricz, pschecźiwo italskim łódźam wujěcz, je ßo niczoczinjenje wostudźiło. Dźeßaczoch offizěrow, kotsiž ßu pschecźiwo sakasni spytali, psches Dardanelle wujěcz, je wójnski ßud k ßmjerczi saßudźił. Wußud pak ßo pjecza njeje wobkrucźił, dokelž ßo knježerstwo boji, jón wuwjesc.

Revoluzija na kupje Samos.

Grichiske wobydlerstwo Samoskeje kupy je pschecźiwo turkowskemu knježerstwu postanyło a 200 turkowskim wojakam brónje sebrało. 30 000 Samoskich Grichow ßo na marsch k hłownemu městu Vathy hotuje.

Sběžkarske hibanje w Albanskej

s nowa woziwja. Ssamo na albanskich wojakow njemóże ßo turkowske knježerstwo wjazy spuschczecz. Hacz dotal je knježerstwo wschě powjesćze wo albanskim sběžku potłóczowało a samjelczało. Nětko pak ßo njeje wjazy saprěcz mohło, so je w Albanskej wjazy dyżli 230 albanskich wojakow s někotrymi offizěrami cźekło. Najstarschi mjes cźeknjenymi offizěrami je hejtman Tajer baj, wón je teho runja jedyn Albanski. Cźeknjenzy, kotsiž ßu pjecza też někotre maschinske tšélby ßobu wsali, pjecza w hórskich stronach pola Demir Hissa pschebywaju. Knježerstwo ßo boji, so hischcze wjazy wojakow cźeknje. Tajer baj je pißmo sawostajił, w kotrymž praji, so ßo sběžk pschecźiwo Turkowskej njemèri, ale pschecźiwo nětczischemu komitejowemu knježerstwu.

Albanski senator Akif w Konstantinoplu je telegram s Monastyra w Albanskej dostał, po kotrejž ßu albanszy sběžkarjo komandanta w Ischtinje sajeli. Wojerska spjeczenza, kotrejež ßrjedźisna je w Monastyrje, Debrje a Perlipje, je ßo hižo daloko rosschěrika. W Monastyrje je ßo hižo dwanacze bataillonow sběžkej pschisamkło. Jedyn turkowski statnik je prajił, so ma revoluzija w Albanskej wulku podobnoscz se sběžkom pschecźiwo wotehnatemu sultanej Abdulej Hamidej. Kaž ßo sda, chze revoluzionarna strona wulke wójsko shromadźicz, kotrež by wo ßwobodu wojowało. Boja ßo, so ßo sběžkarske hibanje do hłowneho města pschenjeße.

Lord Roberts wo Jendźelskej ßwětowej mozy.

Pólny marschal lord Roberts je schtwórtk na lětnej shromadźisnje jendźelskeho wojerskeho swjaska prajił, so dyrbi Jendźelska, jeli so chze wulki lud wostacz, ßylne wójnske łódźstwo saßo do ßrjedźozemskeho morja pósłacz. Hdyż je ßo łódźstwo se ßrjedźozemskeho morja sczahnyło, je ßo to woßebje teho dla stało, dokelž wojazy w domisnje njedoßahachu. Na kóżdy pad pak dyrbi tam wona saßo bycz, hewak budże nahladnoscz na njesarunliwe waschnje w Egiptowskej a Indiskej schkodowacz. W tutymaj krajomaj móże Jendźelska jenoż knježicz se ßwojej nahladnosczu; hdyż ßo to shubi, potom je wscho shubjene.

Presidentske wólby w sjednoczenych statach połnócznje Ameriki.

Narodny konvent w Chikago je ßobotu dotalneho presidenta Tafta s nowa sa kandidata sa presidentstwo s 561 hłoßami postajił. Taftowy pschecźiwny kandidat, Roosevelt, budźische 450 hłoßow dostał, hdy budźichu ßo wschitzy jeho pschihłoßowarjo pschi wólbje wobdźělili. S nich pak jenoż 107 ßwój hłóß woteda, mjes tym so ßo 344 wólby wostaji.

Roosevelt nochze ßo se ßwojim poraźenjom pschi pomjenowanju presidentskeho kandidata směrowacz. Wón ßo wot republikanskeje strony wotdźěli a se ßwojimi pschiwißowarjemi doprědkarsku stronu sałoži. Jako kandidat tejele noweje strony ßo wón nadźije, s pomozu demokratiskeje strony pschi presidentskej wólbje nad Taftom dobycz.

List njebo maczerzy.

S krótka po nowym lěcze sastupi listonoscher pschi jenym s pódlanskich póstownjow hłowneho města, hdyż bě ßwoju popołdnischu ßłużbu dokonjał, do pißarnje ßwojeho pschedstajeneho, knjesa póstoweho direktora Dokładnika. Tutón powschitkownje cześczeny wyßoki póstowy sastojnik Dokładnik ßedźesche, hłuboko samyßleny, sa ßwojim pißnym blidom. Wón mějesche mjenujzy połnej ruzy dźěłacz, a wón ani kusk dobreje myßle njebě, runje hdyż listonoscher k njemu sastupi a jeho cześcźownje postrowi.

„Mam wschědny list, knjes direktoro“, wón ßo wotwlakujo rjekny, „tuteho lista na prawu adreßu wotedacz njewěm. A tehodla chzych ßo praschecz — —.“

„Schto?“ pschedstajeny jeho pschetorże, „njeje dha na nim ani dróha, ani bydło napißane?“

„To wschak niczo wadźiło njeby, knjes direktoro, pschetoż to bych też po mjenje ßamym wußłědźił, ale —“

Knjes direktor Dokładnik pjero wotpokoźiwschi pscheßłapjeny na listonoscherja hladasche, kotryż mały schtyrirózkaty liscźik w rukomaj dźerżesche.

„Schto dha s tym listom po prawom je?“

„Wón je do tajkeho kónza adreßowany, kiž je mi njesnaty!“

„Hdże dha to?“

„Do — tamneho ßwěta!“

„Pokażcze mi tón list!“

Listonoscher k blidu pschistupi a list ßwojemu pschedstajenemu pschepoda.

Póstowy direktor ßebi ßwoje schczipawe bryle pschitykny a adreßu lista pruhowasche. Ta bě krótka, jeno dwaj rjadkaj, ale bě tak spodźiwna, so dyrbjesche też doscz kruty sastojnik ßo poßměwacz.

„To je mi dźiwnuschka adreßa!“ wón sawoła, list ßebi se wscheěch bokow wobhladujo.

„Tak je, knjes direktoro!“

„A tak schikowany lubosny liscźik! Wobalki tu njeje; wón je schtyri krócz sawaleny a woßrjedźa stemplowany.“

„Pißmo ßo sda wot żonjazeje ruki bycz.“

„Woprawdże: mólczke pißmiki, łahodne snamjeschka, njerune cźary. Po wschěm sdaczu je dyrkotaza ruka to pißała.“

„Njeskażena duscha!“

„Hischcze mloda a njenashonita.“

„Ssnadź hischcze dźěczo?“

„Jara k wěrje podobne. Hdyż ßo na adreßy ßudźi, je to dźěczo pißało: »Mojej lubej maczeri w tamnym ßwěcze.«“

„Pschi wschej ßwojej krótkosczi je to tola hnujaze. Njewěrno, knjes direktoro?„

„Macze wy żane dźěczi, Pilarjo?“

„Haj, knjes direktoro, Bóh je namaj ſ mojej žonu pjecź dźěćźi wobradźił“, listonoſcheŕ wotmolwi, pſchi cźimž ßo jemu wobliczo ſ wjeßelom błyſchcźeſche.

Jeho pſchedſtajenemu pak ßo pſchi tych ßłowach wobliczo pokhmuri, a wón na ßwojeho roswjeßeleneho poddateho bjes maka ſe ſawiſcźu hladaſche. Tutón niſki ſaſtojnik, kotryž mějeſche lědma ſto hriwnow mſdy na měßaz, bě hižom pjecź dźěćźi k dupje donjeſcź dał — wón pak, kotryž wjazy krócź telko na měßaz doſtawaſche, ani jeneho dźěſcźa njemějeſche! Tuta myßliczka póſtowemu direktorej do hkowy ſaſtupi, hdyž na liſtonoſcherja hladaſche, a hiſchcźe ženje njebě jeho tak jara bolało, ſo žaneho dźěſcźa nima, kaž runje nětkole.

„Poruczecźe hiſchcźe něſchto, knjes direktoro?“ ßo liſtonoſcheŕ ſa khwilku wopraſcha.

„Ně, niczo dale njetrjebam“, knjes po makej pſchеſtawzy ſabórbota; pomału pak ßwoju ſrudnu myßl pſchewiny a ſa póſtowym ßkužobnikom, kiž ßo poruczejo wotßaleſche, ſawoła:

„Hiſchcźe jene ßłowo, Pilarjo! Chzemy liſt wotewricź k temu, ſo mohł ßo dale wobſtaracź, a potom jón dokładnje pſchecźitamoj. Wobßah ßo też na waß poczahuje. Wy ſcźe jón naſchli, ja jón jeno pſchepytam.“

„Knjes direktoro, wy ſcźe jara dobrocźiwy“, liſtonoſcheŕ rjekny a k pißnemu blidu poniżnje pſchiſtupi.

„Wy macźe pjecź dźěćźi!“

„Haj, knjes direktoro!“

„To je rjenje a derje, ſawěſcźe, wy ſnajecźe radoſcź ſbożownego nana ſe ßwojeho ßamßneho naſhonjenja“, knjes Dokładnik hnuty rjekny.

„Nimacźe wy, knjes direktoro, žaneje ßwójby?“ ßo Pilaŕ, bjes maka ßobuželnje, wopraſcha.

„Njepraſchejecźe ßo mje, pſchetož wy ßo ſ tym jara boloſcźiweje ſtrony w mojej wutrobje dótknjecźe“, Dokładnik khwatnje wotmolwi.

S wězywuſtojnej ruku, ale luboſcźiwje a kedźbnje, wón liſcźik wotewri a najprjódy ſ wěſtotnym, poſdźiſcho pak ſ dyrkotazym hłoßom cźitaſche, ſchtož w nim ſtejeſche a ſchtož mějeſche ßo takle:

„Moja dobra, ßłódka, droha macźerka!

S teho cźaßa, ſo ßy ty do njebjeß wotcźahnyła, je twoja wboha dźowcźiczka jara wopuſchcźena. Ja bych jara rad k tebi pſchiſchła. Knjeni Khata je mi jara dobra, ale wona dołho tak pſchecźelna a luboſcźiwa njeje, kaž ty běſche. Też jej ßo hubjenje wjedźe. Jeje muż je jej ſańdźeny tydźeń wumrjeł. Ty ßy jeho ſawěſcźe ſetkała. Też ßmy ſ wobydlenja na dołhej dróſy wucźahnycź dyrbjeli, a nětkole my jara hubjenje bydlimy, a to nimo teho hiſchcźe we wohidnej, maſanej a ſanjeßenej haßzy. Se ſtareho wobydlenja ßmy ßebi kóczku, tu mizku, ßměli ßobu wſacź. Pokaſaj tola, luba macźerka! mój liſt Bohu lubemu Knjeſej a proſch jeho, ſo by mje k ßebi wſał. Kak rad bych ja pſchi tebi była. Njewěrno, tam je rjenje, tam horka w njebjeßach. Hdy by to tak njebyło, ty by ſawěſcźe hižom ſaßo wróczo pſchiſchła. Prawa ruka mje jara boli. Njedawno dyrbjach po cźeźki korb drjewa do klamow hicź a jón njeſcź. Hdyž ßy ty hiſchcźe na ſemi była, to ženje cźinicź njeißym trjebała. Poßłuchaj na moje hórke żałoſcźenje a wſmi mje tola bórſy k ßebi!

Tebje ſtrowi a tyßaz krócź wokoſcha twoja tebje nutrnje

lubowaza dźowcźiczka

Hanka.

Pſchipißnu: Chzeſch-li mi wotmolwicź ſ liſtom, moja adreßa je: Kſchiwa ſcźeźka cźißko 12, ale praj temu jandźelej, kiž liſt ponjeße, ſo dyrbi na cźißko na durjach derje kedźbowacź, dokelž my we dworje bydlimy. Hiſchcźe dale tebje ſto krócź wokoſcham.“

Liſtonoſcheŕ wótſje hikaſche, hdyž póſtowy direktor tónle liſt cźitaſche, tola ani tón ßo ßylſow dowobaracź njemóżeſche a wocźi ßo jemu ſe ßylſami ſaleſchtej.

„Njepłakajcźe tola, Pilarjo! Cźińcźe ßo kruty! Ssylſy mużej njepſchiſteja!“

„Ale też wy, knjes direktoro! ßylſujecźe!“

„Ja ßym jeno ſdychował, to je wulki rosdźěł. Nimo teho je to moja wěc, kotraż nikoho niczo njenaſtupa.“

„Ja dźě to też ani prajił njeißym, knjes direktoro!“ liſtonoſcheŕ ſ waha rjekny.

„Nó, njech je to dobre, nochzu wam to ſa ſko bracź. — Tola ſo bychmoj ſaßo na ßwój liſt pſchiſchłoj, budźe trjeba, ſo bychmoj jeho ſpißacźelku ſpóſnałoj. Dóńdźcźe hnydom na Kſchiwu ſcźeźku a pſchiwjedźcźe mi maku Hanku. Prajcźe jej, ſo je po póſcźe liſt na nju pſchiſchoł, po kotryž pak dyrbi ßebi wona ßama pſchińcź. Sſłyſchicźe?“

„Haj, derje, knjes direktoro!“ Pilaŕ rjekny a wopuſchcźi khwatajzy ſaſtojńſku ſtwu ßwojeho pſchedſtajeneho.

Hdyž bě knjes Dokładnik ſaßo ßam, ßydźe ßo ſ nowa do ßwojeho ſtólza. Wutroba jemu pukotaſche, ſo bě ßłyſchecź, ſo mohła ßo bjes maka puknycź.

Wón mějeſche luboſcźiwu młodu żonu, kotruż nutrnje lubowaſche a kotraż też jeho runje tak lubowaſche. Wón mějeſche jara dobru mſdu a khětro wulke ſamóżenje; jeno jene jenicźke k jeho ſbożu pobrachowaſche: dźěczo, kiž by jemu dom roswjeßełało. A nětkole je jemu Boża pſchedwidźiwoſcź maku holczku do rukow pſchiwjedła, kotruż — to hižom do cźaßa cźujeſche — ſ hłuboko ſapſchijatej luboſcźu pſchiwoſmje a wobkhowa.

Wulke ſchkleńczane durje ßo ſa khwilu wotewrichu, a holczka, kiž bě do wulkeho bruneho rubjeſchka ſawalena, kedźbnje a ſaſtróżena pſches proh ſaſtupi. Sa njeju ßo też Pilaŕ wujewi.

„Knjes direktoro, tule je ta móliczka“, liſtonoſcheŕ roswjeßeleny ſawoła.

Hdyž Dokładnik nětkole to, ſchtož bě w myßlach widźał, też we woprawdźitoſcźi pſched ßobu wuhlada, njemóżeſche ßo we ßwojej radoſcźi dodźerżecź, ale poſkoczi ſe ßwojeho ſtólza, wobja holczku ſ rukomaj a ßadźi ju na blido.

Khudobnje, ale cźiſcźe ſdraſcźena holczka hladaſche, dźiwajo ßo a ſaſtróżena, na to, ſchtož ßo pſched jeje woczomaj ſtawaſche. Jeje błędе, ale kraßne wobliczko bě na wulke praſchaze ſnamjo ſapodobne. Po ſdaczu bě wokoło woßom lět a w jeje wuraſu ßo zunjoſcź a dobrocźiwoſcź, ale też cźerpjenje wuprajeſche. Póſtowy direktor ßo na móliczku njemóżeſche nahladacź; wón bě kaž pſcheměnjeny — kruteho ſaſtojnika, kajkiž bě runje hiſchcźe był, njebě wjazy póſnacź.

Liſtonoſcheŕ napoßledku mjelczenje pſchetorże.

„Knjes direktoro, maka Hanka je ßebi po wotmolwu na ßwój liſcźik pſchiſchła. Wona je jara wcźipna na to, ſchto jej macźerka ſ tamneho ßwěta piße. Duzy po pucźu njeje pſchеſtała ßo mje ſtajnje praſchecź, ale njemóżach jej wujaßnjenja dacź, dokelž je liſt na knjeſa direktora pißany.“

„Je to wěrno, luby knjeże, ſo je wam moja macźerka pißała?“ ßo dźěczo ſe ßłabym, ale luboſnje klinczażym hłoßom wopraſcha.

„Haj, ſawěſcźe, mój lubuſchko“, póſtowy direktor ſ njewěſtotnym hłoßom wotmolwi.

„A ſchto macź piße? Ow, powjedajcźe! Njewoſmje ßebi wona mje k ßebi? Sa tym tak żadam!“

„Ně, moje ßłódke dźěczo, macźerka tebje k ßebi njewoſmje; wona w liſcźe piße, ſo ßu njebjeßa hižom tak pokne jandźelkow, ſo tam żaneho próſdneho měſtna wjazy njeje“, póſtny direktor powjedaſche.

Holczka khwilku niczo njewotmolwi, pſchetož njemóżeſche ßylſow, kiž ßo jej ronjachu, dowotrjewacź, potom pak ſ dyrkotazym hłoßom ſcheptaſche:

„Ow mój Bożo, kak ßym ja tola njeſbożowne dźěczo!“

„Ow ně, ty budźeſch ſbożowna! Twoja macźerka piße, ſo dyrbiſch tak dołho pola mje woſtacź, doniż w tamnym ßwěcźe měſtno próſdne njebudźe. Ja ani jeneho jandźelka nimam, hačźrunje ſ zyłym ſahorjenjom ßwojeje duſche ſa tym żedźu. Chzeſch ty pola mje woſtacź, moje lube dźěcźatko?“

„Hdyž to macźerka tak piße, dha ja chzu, luby knjeże!“

„Haj, wona to tak piße, a Bóh ßam je to wobkrucził.“

A póſtowy direktor pſchija to dźěczo k najwjetſchej radoſcźi ßwojeje żony do ßwojeho domu. A wono bě jemu wěrny jandźel jeho domu, kotreż jemu żiwjenje a luboſcź pſchekraßnjeſche.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wulku wodu mějeſche ſańdźenu ßrjedu lětßa hižo druhi krócź naſcha Sprewja. Pſchi Sprewinym moſcźe niże hoſcźenza „tſjoch lipow“ woda 32 zentimetrow nad null ſtupi. W Budyſchinje a wokolnoſcźi njeje wulka woda żaneje ſchkody naczińiła.

— Sſydom ſpanzow njeje deſchcź ſchoł. Po ſtarym ludowym prajidmje mohli nětko na to liczicź, ſo budźe ßydom njedźel ßuche wjedro. Ratarſtwu by ßuchota hojiła, pſchetož ſemja je ßo deſchcźa napiła, a żita a běrny na dlějſchi cźaß żaneho deſchcźa wjazy njepotrjebaju.

— (W lawowych paforach.) Tele dny ßo na tudomne tworowe dwórniſchczo jena menażerija pſchiwjeſy. Jedyn żeleſniſki dźěłaczer ſ wczipnoſczu pſches lěßyzy do jeneho woſa hłowu tykny, ſo by ßebi dźiwje ſwěrjo wobhladał. Prjedy pak hacz bě hłowu pſches lěßyzy ßunył, ſatraſchnje ſaruwſchi jedyn law ſ kuta wuſkoczi a dźěłaczerjej ſe ßwojimi wótrymi paſorami ſa ſadnju hłowu ſhrabny. Dźěłaczer na ſboże tón ßamy wokomik hłowu wróczo ſczahny a ßo tak wěſteje ßmjercze ſminy. Law pak bě jemu hižo zyłe kruchi koże ſ hłowy ſdrěł, tak ſo bě ſranjeny wſchón ſ krwju polaty.

— **(Powětrowa jězba jeneho Budyſkeho offizěra.)** Leutnant Bernhard ſ pěſcheho regimenta cziško 103 a leutnant Berger ſ pěſcheho regimenta cziško 104 ſtaj tele dny ſ lětadłom ſ Lindenthala pola Lipſka do Döberitz pola Barlina leczakoj. Na ßwojim ſlecze wonaj pola Wittenberga do ßylneho njewjedra pſchińdźeſchtaj. Do wyßokoſcze 600 metrow ſleczíwſchi, pytaſchtaj jemu wucžekłyczy. Wjazy krócz jeju wětrowe ſtorki ſhrabnychu, ſ kotrymiž mějeſchtaj ßo ſadwělnje bědźicz. Skónczńje ßo lětarjomaj ſchlachczi, ſe ſtraſchneho njewjedra wujěcz. Wjeczor we 8 hodźinach hižo Barlin widżachu a 3/4 9 hodźin pola Döberitz k ſemi dele ſleczeſchtaj.

— (Wo pſchichodnym wjedrje.) Ratarjo poßlednje njedźele ſtaroſczíwje k njebjeßam ſhladowachu. Wſchědnje ßo mróczele po njebju honjachu a ſ czurami ßo deſchcz lijeſche. Deſchcze drje ßu woßebje ſa běruy a rěpu jara płódne byłe, tola ßo wone k dźěkanju ßyna njepſchihodźachu. S wulkej prózu je ßo prěnje poßyczene ßyno domoj khowało, a hdyž ßo wutoru ſaßo do deſchcza da ßo najhórſcheho bojachu. Schtwórtk pak je ßo wuwjedriko a ßkónczko ßo poßlednje dny njepſchestawajzy na ſemju ßměješche. Na wjedro ßo wuſtejazy ludźo chzedża wjedźecz, ſo je někto deſchczowy czaß nimo a ſo wobſtajne wjedro doſtanjemy. Też po ßerbſkej protyzy „Pſchedźenaku“ ßměmy dłęſche rjane wjedro wočzakacz. Sſwěrni „Pſchedźenakowi“ pſchecżeljo, kotſiž jeho wjedro po ſtolětnej protyzy wobkedźbuja, ßu pytli, ſo ßo wjedro „Pſchedźenakoweje“ ſtolětneje protyki lětuſchemu wjedrej nadpadnje runa.

— (Błak na ßkónzu.) Wot někotrych dnjow ßo na ßkónzu czorny błak pokaſuje. Po wobliczenju hwězdarjow je wón tak wulki, ſo mohła ßo naſcha ſemja na njón pokoźicz. Błak ßo pjecza bórſy ſaßo ſhubi.

— (Bankrot.) Nad ſamoženjom pſchekupza O. Kuntzy w Budyſchinje, jenicžkeho naßlědnika firmy Otto Peemüller naßlědnika, pſchedawarńje meblow na Hoſchiz haßy, je ßo konkurs wotewrił.

S Hornjeje Hórki. S wobžaromnym njeſbožom je ßo tſelenſke wjeßele, kotrež tudomne tſelenſke towarſtwo njedźelu a póndźelu wotměwaſche, pſchetorhnyło. Hdyž chzychu póndźelu tſelecz ſapoczecz, wutſelepokaſował Ludik tarczu hiſchcze kruch dale ſtorczi, dokelž po jeho měnjenju prawje njeſtejeſche. W tym ßamym czaßu pak bě ßo hižo tudomny brodutruhaŕ do tarcże ſamerił a wutſelił. Na njeſbože wón tarczu mißnywſchi Ludika do ſczehna praweje nohi tſeli. Sawołany lěkaŕ mějeſche ranu ſa tak ſtraſchnu, ſo dyrbjeſche ßo po jeho wukaſanju ſranjeny do Budyſkeje měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſcz.

S Radworja. Schtwórtk rano wokoło 3/4 7 hodźin je ßo żeleſniſki miſchtr Klinger ſatſelił. Wón do teho czaßa ſ měrom ßwoju ßłużbu ſaſtawaſche. Wokoło 3/4 7 hodźin ßo wón domoj poda, ſo by ßebi jedyn cziſty khornaŕ dacz dał. Hdyž pak bě żona lědma ſe jſtwy wuſchła, ßo Klinger ſatſeli. Wón je pjecza pjenjes dla w czěßnje był.

S Njeßwaczidła. Swjaſk ratarjow wotměje 30. junija popołdnju w 3 hodźinach w tudomnym hrodowſkim parku ßwój lěczny ßwjedźeń. Sſwjedźeń budże po hłownym dźěle ſ konzerta w parku, rěczow knjeſa ſ Vietinghoffa, knjeſa krajneho wotpóßłanza, khěžorſtwoßejmſkeho ſapóßłanza Gräfy, khěžorſtwoßejmſkeho ſapóßłanza dr. Oertela, ßwjedźeńſkeho poſtrowa, prajeneho wot ßwobodneje knjeżny ſ Vietinghoffez, dalſchich rěczow, ſhromadneho ſpěwanja wſchelakich ſpěwow, ßwjedźeńſkeho czaha a rejow w Njeßwaczidliſkim hoſczenzu. Jeli ſo by wjedro njepſchihodne było, ßo ßwjedźeń w hobrſtej oranżeriji noweho hroda wotměje. S darowym templom ßo wobdźělnikam ſkładnoſcz poſkicži, ßebi ſa mało pjenjes rjane trjebanſke wěży dobycz.

S Njeßwaczidła. Powjeſcz wo pakoſczenju někotrych hólzow, pſched tydźenjom wocžiſchczana, zyle wěrnoſczi njewotpowjeda. Jedyn ſ tych hólzow njeje ßo w ſchuli do pultow kamał, ale jenoż jedyn njeſamknjeny pult wocžinił a ſ njeho něſchto pſches jenu hriwnu pjenjes wſał. Dale też njeje wěrno, ſo ßu ßebi hólzy kradnjene jeja pjekli a je pſchedawali. Jedyn ſ tych hólzow je pjecza jenoż gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej ſchěſcz jejow kradnył. Tón pak bě paduchſtwo hnydom pytnył a hólzowej maczeri to wojjewił. Ta je ßo wo to poſtaraka, ſo je gmejnſki pſchedſtejiczer jeja ſaßo doſtał. Skónczńje njeje ßo hólz, kotryž je wuczerjej ſ pulta pjenjeſy wſał, do jeneje polěpſcheŕnje dał. To drje je ßo roſpominało, tola ßo to hiſchcze njeje ſtało, dokelž ßo hiſchcze hólzowaj ſtarſchej njejſtaj k temu roſßudźiłoj.

S Łahowa. Po ſeſtajenju ſliczbowanja ſa lěto 1911 móże Łahowſka nalutowarńja roſprawu wo ßwojej dźěławoſczi w prěnich 20 lětach ßwojeho wobſtacża podacz. Kónz lěta 1891 ſałożena mějeſche ſ woprědka 14 ßobuſtawow; 5 tworjachu pſchedßydſtwo, 9 dohladowarſtwo. Nětko ma 155 ßobuſtawow. S zyła je 253 woßobow ſaſtupiło a 98 wuſtupiło, prjeczczahnyło abo wumrjeło. Hłowna wěz běſche ſhromadne kupowanje ſkótneje pizy a łohke wobſtaranje tunich pjenjes ſa ßobuſtawow. Towarſtwo żadaſche ßebi ſa wupożczene pjenjeſy 4 % a dawaſche ſa nalutowańki pſchi ſapoczatku 3 1/4, poſdźiſcho 3 1/2 %.

Na dań pſchinjeßko je ßo ſe tute 20 lěta 460 tyßaz hriwnow, wróczo płaczíło je ßo 245 tyßaz hriwnow; 215 tyßaz hriwnow nalutowanſkich pjenjes je tu khwilu naſchemu towarſtwu dowěrjenych.

Wupożczíło je ßo ſa tutón czaß 300 woßobam ſ dźěła na hypotheki, ſ dźěła na woßobinſke rukowanje 340 tyßaz hriwnow, wotpłaczíło je ßo 155 tyßaz hriwnow, tak ſo mamy nětko 185 tyßaz hriwnow wupożczenych. Pódła teho je 25 tyßaz hriwnow ſ wuměnjenjom dnjoweho wupowjedżenja wupożczenych pjenjes.

Sa czaß ßwojeho wobſtacża je towarſtwo ſhromadnje kupiło na 200 tyßaz zentnarjow, a to něhdże 100 tyßaz zentnarjow wuhla abo briketow, 64 tyßaz zentnarjow ſkótneje pizy, 33 tyßaz zentnarjow hnojidłow a tyßaz zentnarjow ßymjenjow. To je tyßaz żeleſniſkich woſow. Sa tajki czaj bychu pſchichodne kolije ſ Radworja do Sarěcza runje doßahake.

S zyła je ßo nam rurje połdra milijona hriwnow pſchinjeßko a nimale runje telko wot naß ſaßo wupłaczíło. Pſchi tym je towarſtwo, kotrež je ſtajnje bóle na wużitk ßobuſtawow hacz na wulki dobytk dźiwało, tak w nalutowarni, każ też pſchi ſhromadnym kupjenju, 8 tyßaz hriwnow nahromadźiło na pad ſchkody abo njeſboża a na 1300 hriwnow wotpalenym, ſnjeſbożenym a ſawoſtajenym ßobuſtawow roſdawało.

50 krócz je ßo hłowna ſhromadźiſna ſeſchła, 250 krócz dohladowarſtwo a 700 krócz (měßaczńje junkrócz) pſchedßydſtwo ßo ſhromadźiło. To woſnamjenjuje wjele luboſcze k wězy, a jenicžzy ſradowaza myßl, ſo dźěło njeje podarmo, ſ dobrym poradźenjom żohnowane a bliżſchemu ſpomóżne było, je ßwěrnych muži wěſo kraßne myto. Mamy w pſchedßydſtwje każ w dohladowarſtwje woßoby, kotrež njeběchu jeno mjes ſałożerjemi towarſtwa, ale też ßwoje ſamołwjenjapołne ſaſtojnſtwo w nim wot ſpoczatka towarſtwa njeżebiczíwje wukonjeja.

Njech ßo wużitne towarſtwo też w pſchichodże pſched ſchkodu wukhowa a ßo ſ Bożej pomozu dale pěknje roſwiwa, ſo mohłe ważne nadawki, kotrež pſchichod naſchim wjeßnym nalutowarńjam pſchinjeße, k ſbożu naſcheho wjeßneho ludu dopjelnicz. K temu pak też ßłuſcha ßobudźeławoſcz kóżdeho jenotliweho wjeßnjana, a to w tym wobſteji, ſo dale pilnje lutuje a potom ßwoje nalutowańki ßwojej nalutowarni dowěri, kotraż je jemu tak derje ſkhowa, każ żadyn druhi wuſtaw, runje tak ßwěru wo nich mjelczi, je jemu derje ſadani a ſkónczńje dobytk też k jeho ßamßnemu ſbożu a k ſbożu ßwojeho bliżſcheho nałożuje.

S Hucżiny. Nad ſamoženjom pſchedawarja wuhla, pizowadkow a hnojidłow, Khorle Bukana w Hucżinje, je ßo konkurs wotewrił.

S Brěſyny pola Hucżiny. Sa někotre dny je ßydom dźěczi jeneje tudomneje khudeje ßwójby ſtarſcheju ſhubiło. Tudomny něhdże 40 lět ſtary pohonczk Teichert bě wutoru rano na widliſcheza wumrjeł. Dwaj dnjej poſdźiſcho też jeho żona ſkonja, kotraż bě dłęſchi czaß na wódnizu khora leżała. W najwjetſchej khudobje ſawoſtajene 7 dźěczi ßu 1—18 lět ſtare.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu ßwjeczeſche tudomne wojerſke towarſtwo 50lětny jubilej ßwojeho wobſtacża a poßwjeczi ſ dobom ßwoju nowu khorhoj. Tuto towarſtwo je najſtarſche w zyłej wokolinje. W lěcze 1862, a to 6. małeho rózka, běſche ßo tehdomniſchi ſchoßejnik Ohma w Spytezach na wſchěch ſtarych wojakow w ßerbſkim kraju ſ próſtwu wobrocził, ſo bychu tam wojerſke towarſtwo ſałożili, kiž by woßebje khorych ßobuſtawow podpjerało. Towarſtwo ßo ſałoži a mějeſche kónz lěta hižo 255 ßobuſtawow a doßahaſche wot Palowa hacz do Ketliz a wot Huſki hacz do Nje-

ßwaczidła. Dokelž bě towarstwo tak wulke, ßo do 5 divisijow dźělesche. Ssobustawy ßo najprjedy ſ rjanymi kužiſkimi (ßerbſkimi) barbami (módro-ſkoto-czerwjenej) debjachu, poſdźiſcho pſchijachu pak ſakſke. Bórſy ßo wot Hodźijſkeho towarſtwa ſ Budyſchinom też wſchelake wßy wotſchczěpichu a ßame ſa ßo towarſtwo ſakožichu, na poßledku, pſched 2 lětomaj, też Prěczezy. Tu khwilu ma towarſtwo 130 ßobuſtawow, mjes nimi 4 veteranow a 1 China-wojowarja. Nětcziſchi pſchedßyda, blidař Micz, wodźi towarſtwo hižo 22. léto. Hacz dotal je ßo na khorych ßobuſtawow a ſa pohrjeby 12000 hr. ſwudawało. Sswoju ſtaru khorhoj bě towarſtwo w lěcze 1863 wot Budyſſich towarſchow doſtało a tehdy je ju njebo k. farař Imiſch poßwjecził.

Sswjedźeń bě jara bohacze wopytany. Runje 47 wojerſkich towarſtwow ſ 33 khorhojemi a 11 hudźbnymi kapałkami bě ßo ſeſchło. Popołdnju 1/2 3 hodźin ſeſtupachu ßo teßame ſ Hodźijſkej žónſkej mkodźinu do cžaha. S fary pſchiſtupichu do njeho proſcheni hoſczo a na farſkej luzy wotmě ßo ßwjedźeń. Po wuſpěwanym ſpěwje powita pſchedßyda Micz wſchěch ſ jara rjanymi a wutrobnymi ßłowami, na cžož knježna Müllerez ſ Hodźija nowu khorhoj pſchepoda. Ta je we Woleſchnizy w Vogtlandze dźěłana, ma ßerbſke barby a pißmo: „S Bohom ſa krala a wótzny kraj, ſa khěžora a khěžorſtwo!“ Potom měješe k. farař Kſchižan poßwjeczazu rěcz, w kotrejž wukožowaſche, ſo chze khorhoj towarſtwo napominacz: k bratrowſkej luboſczi, k luboſczi k wótznemu krajej, k ßwérje pſchecziwo kralej a k bohabojoſczi. A ſa to a na to ju ßwjeczeſche. Nětko pſchepoda ßobuſtaw ſakſkeho wojerſkeho ſwjaſka, Zemiſch ſ Drježdżan, kralowy dar, ßłěbornu rynku, wojerſki hejtman Klemm ſ Budyſchina wot khěžora darjenu ßeklu, Meviußowa ſ Hodźija ſcherpu ſa pſchedßydu, knježna Strjeliz ſ Błohaſchez ßeklu ſa khorhoj a ſcherpy, knjeni ſ Jeſchzyna ſ Běczíz ßłěbornu rynku, veteran Pjech ſ Hornjeho Wujeſda ſtote hoſdźiki atd. Hdyž bě ßo w mjenje towarſtwa 2. pſchedßyda, Pjeczka ſ Bolborz, ſa wſchě dary podźakował, ßo ßwjatocznoſcz ſe ſhromadnym ſpěwom: „Krala Bóh požohnuj!“ ſkónczi. Cžah ßo ſaßo ſeſtupa a cžehnjeſche pſches jara rjenje wupyſchenu wieß. Wſchudźom wo wßy ßo ſ zuſymi a hoſczemi mjerwjeſche. Pſchi rjanym ßłónczným wjedrje bě ßo ßwjedźeń jara derje poradźił.

Naſajtra położi ßo wot towarſtwa wěnz ſ dubowego liſcza pſched pomnikom padnjenych wojakow, pſchi czimž měješe duchowny Voigt narěcz.

Stara khorhoj, kiž wſchak też, kaž nowa, ſe židy njeje, ale ſ wokmy, je nětko dodźeržana a do boka ſtajena. Něſchto ſajimawe pak na njej wohladaſch, mjenujzy małe běłe hwězki. W prěnich lětach towarſtwa bě waſchnje a pſchikaſnja, ſo ſawoſtajeni ſemrjeteho towarſcha do khorhoje tajku hwězku wuſchichu, k dopomnjeczu na njeho ſa wjeßele a ſrudne cžaßy.

Njech towarſtwo też pod ßwojej rjanej nowej khorhoju žołmam njewěry, kiž ßo też do naſcheje krajiny waleja, napſchecziwo ſteji, kaž njepowalna ſkała!

S Rakez. Sańdżenu njedźelu 23. junija měješe Rakeczanſke ßerbſke ratarſke towarſtwo w Gäblerez hoſczenzu měßacznu ſhromadźiſnu. W njej k. wucžeŕ Bergař wo hnojenju polow a łukow pſchednoſcheſche a ſe wſchelakimi wobraſami ßwój pſchednoſchk lěpje ſroſymliwy cžinjeſche. W ſchkleńzach nam wſchelake hnojidła pokaſowaſche, a to tajke, kajkež ßo ſe ſemje dobywaja a też hotowe hnojidła, a wukładowaſche, kelko ma ßo ſ kóždeje druzíny na górz mjetacz. Też naſch knježi inſpektor bě pſchitomny a nam wſchelake ważne pokiwy wo hnojenju poda. Sa powuczazaj pſchednoſchkaj ßo mjenowanymaj knjeſomaj dźak ſ poſtanjenjom doſta. Hdyž běchu ßo hiſchcze wſchelake małe wězki wotbyłe a wucžiniłe, k. pſchedßyda ſhromadźiſnu ſkónczi.

S Kamjenza. Towarſtwo ſa Němzowſtwo we wukraju ßebi ſańdżenu ßobotu (23. junija) ſpißowacžela Krjeczmarja ſ Draždżan ſkaſa, ſo by pſched małej cžrjódku pſchipoßkucharjow ſkorżił, kak ſlě ßo tola Němzam we wukraju dźe. Pſchi tym ſpominaſche na naſche město a Halſchtrow, kotrejž běſchtej pſched 200 létami hiſchcze krucze wot Sserbow koło wokoło wobydlenej. Tutu ßłowjanſku „wobrucz“ pak ßu němſka rěcz, kultura a jeje nałožki dźenßa hacz do cžiſta pukke. Po jeho měnjenju ßo to njeje ſtako pſches terorismus, bojkot a hruboſcz. Ssnadź je w tutych krajinach tak było. Kak hrubje, haj njeczłowjeſzy ßu Němzy ſe Sserbami ſakhadżeli, chzu jenož na jenym pſchikładze dopokaſacz. Markhrabja Gero, kiž w ßußodnej Braniborſkej knježeſche, dowoli ßebi pſcheczíwo Sserbam tajke ßurowoſcze, ſo je ſrudno na njo pomyßlicz. So by Sserbow ſkerje a lěpje ſbił a ſnicził, pſcheproßy k ßebi tſizeczoch wokolnych ßłowjanſkich knjeſow (ßerbſkich nawjednikow) a po dobrej hoſczinje daſche jich na worakawe waſchnje moricz. Jenož jedyn ſ nich wucžeknu. W Sakſkej je ßo pſched lětſtotkami pſchi ßmjertnym khoſtanju ſakaſało, ßerbſki rěczecz. W Zitawje na pſchikład njeßmědźiſche žadyn rjemješlnik ßerbſkeho hólza do wucžby wſacz.

Na tajke a druhe waſchnje ſpytachu Němzy Sserbow podczíſchczowacz. A dokelž Sserbja po cžaßu ſemjanjow a měſchczanow njemějachu, dźěſche ſe Sserbſtwom bóle a bóle wróczo. Njecham ſpominacz na wſchelke a ſpodźiwne podtłóczenja Sserbow hacz do ſańdżeneho lětſtotka — w delnjej Luzizy njeßmědźachu ßo Sserbja wěrowacz, hdyž němſki njemóžachu. —, dźenßa ſtawa ßo tona „njenadpadne“ waſchnjo. Pſches żeńtwy ßo narodnje měſcheja a tu ßerbſki dźěl ſ wěſtoſežu podleži. Němzy kupuja ßerbſke ſtatoki a hdyž ßu ßo ras ſaßydlici, tam też ſ wjetſcha woſtanu. Měſchanych towarſtwow, w kotrychž ma jenož němſka rěcz offizielnych prawow, mamy mjes Sserbami doſcz a hiſchcze ßo wjazy ſakožuja. Wſchelazy Sserbja, kiž dyrbjeli hižo pſches ßwoje ſaſtojnſtwo ſa ſdźerżenje ßerbſkeje rěcze a narodnoſcze ſkutkowacz, ßu liwzy, haj Sserbſtwu ßamo njepſchecželſzy ſmyßleni a njedźiwaja na 4. Božu kaſnju. Saſtojnizy, ßerbſkeje rěcze njemózni, tykaja ßo do Sserbow. Ryczerkubka ßu pſches wobßedźerjow a ſaſtojnikow ßrjedźiſchcza Němzowſtwa. W ſchuli a zyrkwi ßo ſe wſchěmi ßrědkami němzuje. A hiſchcze mnohe pſchicžiny tupja a każa „měrnje“ Sserbſkoſcz a naſchu macžerńu rěcz. Kak chze potom hinak bycz, ſo ſe Sserbſtwom wróczo dże. A mnoſy Sserbja ßu hižo tak daloko moralnje a narodnje ſkaženi, ſo je jim jich ßwjata, wot Boha darjena rěcz jenož proch a pluwy.

S Lubija. Nětdże 500 hriwnow w ſaſtojńſtwje pſchekſchiwiwſchi bě pſched tydźenjom tudomny polizajſki ſekretar Kretzſchmann cžeknył. Pondźelu je ßo wón na ſtatnym rěcznißtwje w Budyſchinje ſtajił. Nětdże 400 hriwnow pſchekſchiwjenych pjenjes je ßo pjecza ſarunało. — Hobrſki wół, kajkiž ſ rědka do Lubija pſchińdże, je ßo w tudomnej rězarni ſarěſał. Wón 21 zentnarjow ważeſche. Rěſniſki miſchtr Dreſcher bě jón ſa 1000 hriwnow w Huſzy kupił.

S Drażdżan. Niz zyle tſi ſta Sserbow bě ßo ſańdżenu njedźelu w kſchižnej zyrkwi ſeſchło. Schtóż pak tu bě, wěſcze wobżarował njeje, ſo bě pſchiſchoł, ale je bohate żohnowanje ſ naſcheje ßerbſkeje Božeje błużby ßobu domoj wſał. Spowjednych běſche 116. Bóh żohnuj dale Sserbow w zuſbje a w domiſnje!

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) 24lětny kowař Wylem Schütza ſ Parzowa, ras paduchſtwa dla khoſtany, bě druhi dźeń jutrow jenu 18lětnu holzu, kotraž pſched kwaßom ſtejeſche, nadpadnył a wumozował. Jeho k jaſtwu na połdra léta ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na 3 léta wotrjeknychu.

× Wumjeńkař Jurij W. ſ Noweho Lubuſcha bě pjecza jenej ßußodźinje jenu kokoſch ſatſělił, dokelž wona jeho pjerińſnje pizu prjecz żerjeſche. Wojerowſki ławniſki ßud bě wobſtorżeneho wuwinował, tola ſtatny rěcznik bě ßo pſchecziwo wußudej powołał. Pſched powołanſkim ßudom 8lětny wnuczk wobßwědczi, ſo bě dźěd kokoſch ſatſělił. W. ma 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja ſaplaczicz.

S Klětneho. Njedźelu popołdnju měješe tudomna Raiffeiſenſka nalutowańja ßwoju nałětnu hłownu ſhromadźiſnu. Po ſliczbowarjowej rosprawje ßu dokhody 72 402,18 hr., wudawki 71 903,31 hr. wucžiniłe, tak ſo 498,87 hr. dobytka woſta. W lěcze 1911 je ßo 3016 zentnarjow hnojidłow ſa 4755,76 hr., wuhla a briketow 2300 zentnarjow ſa 1455 hr. kupiło.

S Běłeje Wody. W tudomnej ſchkleńczeŕni „Germania“ bě njedźelu rano woheń wudyrił, ſ kotrymż ßo zyła ſkładownja a ſawaleŕnja do procha a popjeła pſchewobrocźiſchtej. Jedyn ſtrażnik ſtrażowazeho a ſamkazeho towarſtwa bě runje ſchkleńczeŕnju pſcheſchoł, njebě pak niczo podhladneho pytnył. Hdyž bě ßo někotre ſta metrow wot ſchkleńczeŕnje wotßalił, na dobo płomjenja ſ někotrych měſtnow ßapachu, kotrež w ßłomowym ſkładze wjele zyroby namakachu. Woheń je ßo po wſchěm ſdaczu ſe ſłóſtniſkej ruku ſakożił. Naſtata ſchkoda něhdże 70,000 hriwnow wucžinja, dokelž je ßo zyły ſklad ſchkleńzy ſnicził.

S Běłeje Wody. W żehlidłowej fabrizy Ulricha a Müllera je ßo ßobotu rano jena parna rola pukła. Miſchtr Poeſch a maſchiniſt Ssydlik, kotrajž pſchi kótle dźěłaſchtaj, ſtaj ßo ſ wuſtupazej paru żałoßnje woparikoj. Poeſch je ſa tſi hodźiny na ßwoje ſranjenje wumrjeł. Maſchiniſta Ssydlika ßu po żeleſnizy do Shorjelza dowjeſli, ſo bychu tam jeho ſtraſchne woparjenje hojili. Ssmjercz pak je jeho bórſy wot jeho boloſczow wumohła. — Jedyn 16lětny noſcheŕ w jenej tudomnej ſchkleńczeŕni ſ prawej nohu do żeleźniſkeho wuhibadła ſtupi. Pſchi tym ßo jemu ſtopa do zyła roſmjecze.

Přilopk.

* (S 260,000 hriwnami cžeknył.) Hižo saßo je jedyn bankowy póßelnik hobrsku summu pschekschiwił. Póßelnik Draždžanskeje banki, Bruning, je ßo s 260,000 hriwnami s procha měł. Ssrjedu dopoldnja Draždžanska banka na khěžorstwowu banku po pjenjesy póßla, kotrež dyrbjachu ßo bližšche hodžiny wupłaczicz. Běschtaj to dwaj milijonaj hriwnow w skocze, ßlěbrje a bankowkach. Po tule summu 12 póßelnikow pschińdże. Dokelž pokładnik njemóże tak wulku summu ßam pscheliczicz, bankowi póßelniky summu, kotruž ßu wotsběhnyli, ßami pschelicža a na pschikł. na pakczik bankowkow ßwoje snamjo sczinja, schtož dyrbi rjez, so je summa pscheliczena a so trjechi. Potom summu pokładniky pschepodadža. Hdyž bě ßo summa 2 milijonaj hriwnow pokładnikej pschepodała, 260,000 hriwnow pobrachowasche. Hnydom ßo wěz pschepyta a ßo wukopa, so bě ßo jedyn póßelnik wotßalił. Tutón, Bruning rěkazy, bě ßo pschi liczenju na njenadpadne waschnje shubił. Bruning je ßo w Holsteinskej narodźił, ma cžežku rěcz s holsteinskej narěczu, něschto X-nosy a je njewoženjeny.

Draždžanska banka je na sajecże pschekschiwjerja Bruninga a saßodostacże pschekschiwjenych pjenjes 10,000 hriwnow myta wustajiła.

* (Sso tepił.) We Łobju ßo kupajo je ßo pola Riesy jedyn wojak 139. pěscheho regimenta tepił.

* W pohłuschenju wumrjeła je w Draždžanach 36lětna žona hórnika Petermanna. Subjazy lěkař ju w pschitomnosczi jeneho lěkarja dr. med. pohłuschi. Hdyž bě wón na to patientzy někotre suby wucžahnył, žona na dobo wudycha.

* (Rubjeżne mordarstwo w jenej villi.) S napschecża kralowskeho hroda w Pilnizach w lěßu villa 71lětneje rentierki knjeżny Hanczeż steji. Stara knjeżna njeby husto ßwoje bydło wopuschczińła. Kónz sańdżeneho tydżenja bě pak wona s Draždžan wujeła, so by ßebi pola měschczańskeje nalutowarnje wjetschu sumu wupłaczicz dała. Wo tym je někajka woßoba shonika; pschetoż ßobotu rano wokoło 8 hodźin je jedyn hacz dotal njeznaty muż staru žonu nadpadnył, skónzował a wurubił. Hischcże rano wokoło 7 hodźin bě bě skónzowana wot mlokopschedawatki mloko dostała. Hdyž pak wokoło $^1/_2$9 hodźin listynoscheŕ pschińdże, tón pschi khěžnych durjach papjeru s napißmom: „Ssym na tsi dny sapuczowała!“ namaka. To listynoscherjej nadpadny; pschetoż stara knjeżna njeby ženje sapuczowała. Wón ßo wo to postara, so ßo khěžne durje wocžinichu. Do wobydlenja sastupiwschi, staru knjeżnu w kuchini skónzowanu namakachu. Na krejnych ßlědach mózachu spósnacz, so bě ßo rubjeżny nadpad w khěži stał. Mordaŕ bě potom ßwój wopor do kuchinje sczahnył. Cžełko mějesche wysche praweho wócžka tolstu kulu. Mordaŕ je ßwój wopor najprjedy k semi porasył, potom dajił a napoßled nahłowjaze rubischczo wokoło schije swjasał, tak so ßo s woprědka sdasche, so je ßo nadpadnjena sadajika. Hnydom sawołana polizija ßo s polizajskimi pßami sa mordarjom puschczi. Pßy sa ßlědom hacz k Łobjowemu brjohej běżachu, tola tam sastachu. Po wschěm sdaczu je mordaŕ do Łobja skocził a k prawemu brjohej płuwał. Potom ßnadź je psches cžěske mjesy cžeknył.

* (Mandżelstwo łamaŕstwo a mordaŕstwo.) Hakle sańdżeny tydżeń s jastwa puschczeny wikowaŕ Koch w Plawnje w Vogtlandskej je ßwoju žonu a konjazeho wikowarja Mauckscha, pola njeje bydlazeho, s revolvrom satřělił. Mauckscha s Kochowej žonu lubkowasche a chzyschce s njej do Ameriki wucžahnycz. K temu trěbne pjenjesy bě ßebi wón hižo wobstarał. Sswoju žonu a jejneho lubeho moriwschi Koch cžekny. Psched ludźimi, kotrež běchu ßo sa nim puschczili, wón na dwórnischczo cžekny a ßebi psched wocžomaj policistow s revolvrom kulku do hłowy tšeli, kotraž jeho hnydom mori.

* (Lěßny woheń.) W bliskosczi dwórnischcża Blankenheima pola Bonna je ßo 3000 kubiknych metrow spuschczanych schmrěkowych schtomow, 70,000 hriwnow hódnych, spaliło.

* (Wulka woda.) Mjes tym so je w Hornjej Łužizy Sprewja po poßlednich sliwkojtych deschczach jenož psches brjohi stupiła a pschimjesowaze łuki powodźika, je wulka woda pod Hobrskimi Horami (Kerkonoschemi) njeßmérnu schkodu naczinika. Boberröhrsdorf, Lähn a druhe wßy ßu ßo s poßlednimi sliwkami cžežscho potrjechiłe, dyžli s powodźenjom w lěcże 1907. Jara ske powjesczę ßu se Schwerty pola Marklißy dóschłe, woßebje też s Probsthaina a Pilgramsdorfa. Tu woda s dźěła hacz do schtomowych wjerschkow doßahasche. Wjele skotu je ßo tepiło, schtomy ßu ßo wumlěłe a pjerschcz se sahrodow ßo wotpławiła a pólne płody ßo s wjetscha sniczike. Najwjazy mostow je ßo swotorhało, tak móst pola Pilgramsdorfa psches rychłu Deichsu, na kotrejž schtyrnaczelětny ßyn jeneho ratarja stejesche, kotryž ßo se žołmami ßobu storhny a ßo tepi.

* (S błyskom saraženi.) W Menkendorfje pola Lübecka je błysk jenu 14lětnu holzu saraszył. W Schwarzenbecku je ßo jena 54lětna žona s błyskom morika.

* (Rubjeżny nadpad.) W Regisu běchu w nozy 11. meje tšjo njesnaczi mużšzy jeneho 76lětneho kublerja, kotryž w ßwojim kuble ßam bydlesche, nadpadli. Stareho muża běchu dajili a jemu hrosyli, so jeho sakolu a sadaja, jeli so njepraji, hdże ßwoje pjenjesy khowa. Skónczńje běchu jemu 36 hriwnow rubili a ßo wotßalili. Wobliczo běchu ßebi s rubischczom sababili. Jako rubjeżniky ßu ßo nětko wotroczkaj Holze a Neuhaus a pohonc Schurig wußlědźił, kotsiž w Regisu ßłużachu a běchu po nadpadże cžekli. Nětko je ßo schlachcżiło, wschitkich tsjoch sajecz.

* (Poniżenje mlokoweje płaczisny.) W Eibawje a wokolnosczi ßu ratarjo mlokowu płaczisnu ponizili. Liter dobreho mloka ßo saßo, kaž psched powyschenjom loni w oktobrje, po 16 pjenjezkach pschedawa, schtož domjaze hosposy s wulkim wjeßelom powitachu.

* Cžežke krupobicże je Elsaß domapytało. Krupy we wulkosczi hołbjazych jejow padachu. W Minstrje (Straßburgskej zyrkwi) je ßo 90 woknow rosbiło, mjs nimi wjele drohotnych molowanych. — W ßrjedźnym Elsaßu ßu ßo běrnowe a žitne žně swjetscha sniżika.

* (Sajecże dokho pytaneho słóstnika.) W Shorjelzu sajachu italskeho dźěłaczerja Catrienija. Na njeho tukachu, so bě w Kaufungu někoho cžežko sranił abo po prawym morił. To pak je ßo hižo psched pjecz létami stało. Wyschnosczś w Shorjelzu shoni, so tam jedyn Italjan pod wopaczńym mjenom dźěła. Kriminalni policistojo ßo na městno dźěła podawschi dźěłaczerja wußlědźichu a jeho sajachu. Wón praji, so wón tón njeje, kotrehoż pytaja, pokasowasche też papjery, tola ßo wupokasa, so běchu te na jeho woßobu falschowane. Pschi pschepytowanju skónczńje jeho prawe papjery namakachu a jeho do jastwa wotwjedźechu.

* (Automobil do sapschaha sawadźił.) Na Weimarsko-Erfurtskej dróšy wutoru w nozy jedyn se 6 woßobami wobßadżeny automobil do jeneho rěsniskeho sapschaha srasy. Sraženje bě tak ßylne, so ßo sapschahowaj konjej hnydom morischtaj. Automobil ßo pschecżißny a w nim ßedżazy ludźo ßo na dróhu cżißnychu, hdźež jich jedyn Erfurtski automobilist namaka a do Weimara dowjese. Tsi woßoby ßu ßo ßmjercz straschnje sranike, druhe ßu ßo lohko wobschkodźike.

* Se spłóschenjom konjow ßo w Blankenburgu w Thüringskej dr. Weißensteinowa s Peterburga s wosa cżißny a ßo saraszy, dwě druhej ruskej knjeni, kotrejž ju pschewodźeschtej, ßo cżežko sranischtej. Pohonc ßebi nohu slama.

* (Dźělenje mandżelstwa hrabinki Montignoso.) Toselliowa mandżelstwowa komedija je k kónzej dóschła. Toselli se ßwojej mandżelskej w najrjeńschim měrje na ßudnistwo do Florenza pschińdże, hdźež hrabinka wosjewi, so nětko do dźělenja wot Tosellia swoli. Wona do protokolla da, so niczo pschecżiwo temu nima, so starschej jejneho muża jejne dźěcżo wukublatej. Jenož ßebi wona wumėnjenje wucżini, so ßmė dźěcżo wopytacz, hdyžkuli ßo jej spodoba. Hdyž běchu ßo wschě jenotliwosczę postajiłe, ßo dźělenje wupraji. K powschitkownemu spodźiwanju ßo hrabinka potom s Tosselliom na najwutrobnische waschnje dźěli.

* (Cžežke żelesniske njesboże w Schwedskej.) Pola sastanischcża Malmsblätta spěschny cżah dla wopaczneho wuhibanja kolije do jeneho tworoweho cżaha srasy. Prěnje wosy spěschneho cżaha a spanski wós ßo do zyła rosrasychu. Dwaj druhaj wosaj ßo wobschkodźischtaj. Pschi sraženju je ßo 13 woßobow morilo a 14 ßo sraniło. Wosy běchu tak do ßo sestorkane, so ßo cżežkosranjeni a lohko wobschkodźeni jenož s najwjetschimi wobcżežnosczemi s rosbitkow wucżahnycz hodżachu. Se ßekerami a kilopami dyrbjachu ßo rospadanki rosbicz.

* (Rubjeżnistwo.) Na dróšy pola Weltruża w Czechach nańdżechu woßomdźeßaczlětneho proscherja Pariska, kiž bě na hłowje cżežko ranjeny, a wobstarachu jeho bjeswědomeho do khorownje w Mjelniku. Wukopa ßo, so bě wboheho proscherja 23lětny cżłowjek s motyku porasył a jemu schtyri króny, kiž pschi ßebi mějesche, rubił.

* (S automobilom żiwjenje shubił.) Pola Pilsnje jědżesche hrabja Kolowrat se ßwojim hajńkom do Czernikowiz. Na dobo ßo automobil powróczi. Hajńk bě morwy, hrabja swaha ranjeny.

* (Sražḙnje dwéju lětadłkow.) Nad lětanischczom pola Brayella we Franzowskej dwě wojeńskej lětadle we wulkej mhli do sobu srasyschtej a s wyšokosczе 25 metrow na semju dele padnyschtej. Leutnant Prignian žebi nop rosbi a žebi ruku skama; wón bě hnydom morwy. Artilleriski hejtman Dubois žebi nop rosrasy a žebi někotre rjebła skama. Tež wón bórsy na swoje sranjenja wumrje.

* (Njesbože na franzowskej wójnskej łódźi.) Pschi swuczowanskim tělenju na bitwiskej łódźi „Jules Michelet“ je so njesboże stało, kotrež je žebi někotrych cłowjekow sa wopor žadało. Pschi tšělenju je so pjecza jena kanona pukła, a so něhdże dwaczi muži sranili.

Hdyž bě na to admiral Sourrier pschi tšělenju pschitomny, so nowe njesboże s tym sta, so płomjo wróczo prażny. S tym so dalschich 10 muži srani, mjes nimi jedyn leutnant a dwaj druhaj offiźeraj. Woni žebi na žałosne waschnje ruzy a wobliczo wopalichu. Jenemu so ruka wottorhny.

W ministerstwowej radże je łódźstwowy minister Delcassé sczěhowaze rosjaśnjenje wo njesbožu dał: Kartusche se žłabym pjelnjenjom sa swuczowanske tšělenje su so hakle psched krótkim s pólvra nadźěłane, kotryž njeje na žane waschnje podhladny. Kartusche su so s nasaddyrjenjom płomjenja sapalike. To je so se sahorjenjom kanonoweje roły stało, s kotrejež je so 50. krócz wutšeliło. Sa minutu so 6 abo 7 krócz wutšěli. Jena kartuscha do czaża rosbuchny, runje we wokomiku, hdyž chzychu ju do roły tyknyć. Dwaczi artilleriskich wuczomzow so s rosbuchnjenjom k semi czišny. Tež na łódźi so wulka schkoda naczini. Hdyž druhe muzstwa pschiběžachu, wschitkich dwaczi muži, mjes nimi dweju offiźerow, w krwi płuwajo namakachu. Wopalne a druhe rany su žałosne. Skoro wschitzy maja ruzy a wobliczo wopalene a su widźenje shubili. Někotrym su nosy a ruzy wutorhnjene. Czežko sranjeny Guillot je wumrjeł, adjutant Hamelin je na smjercz sranjeny. Tež kanoněr Gall swojim sranjenjam podleži. Jemu stej so jena ruka a jena noha wottorhnyłej.

* (Bratr bratra satšělił. We wsy Neusorge w Schlesyskej nazaj wobsedźerja Menzela s teschingom hrajkaschtaj, kiž bě na njesboże hischcze nabity wostał. Njejabzy so tšělba wutšěli a młódschi s dźešczi, do wutroby trjecheny, padże k semi. — Dyrbi w kóždym domje tšělba bycz?

Wuśudźenja.

Khostanska komora. 20lětny blidar Josef Franz Scholz s Grunawy pola Žitawy bě w nozy 1. junija spytał, pola hosczenzarja Fryczе w Žiczenju jedyn pult rospaczicz. Dokelž so jemu to njeporadźi, so wón se 4 hriwnami niklowych pjenjes, kotrež w jenym woczinjenym kaschczíku namaka, a s tsjomi tyskami zigaretow spokoji. Scholz 3 měžazy jastwa dosta a czežne prawa na 3 lěta shubi.

⨯ Njekedźbliwje jědźo, bě 21. meje 20lětny pohonc Rother s hosczenza „běłeho konja“ w Budyschinje sawinował, so na dwórnischczowym pschedměsczе 13lětna Hedwig Preibischez s Budyschina do woja jeho sapschaha srasy. Pschi tym dźěczo tak czežko do schkody pschińdże, so hižo sa dwě hodźinje wumrje. Rothera dla lohkomyślneho morjenja k jastwu na 3 měžazy saśudźichu.

Pschišażny śud budże wot 1. hacz do 6. julija tracz. Pjatk 5. julija dopołdnja wot $^3/_4$10 hodźin budże so žiwnosczer Winkelmann s Nowoźliz dla sapalenja a sobotu 6. julija dopołdnja $^3/_4$10 hodźin knježi dźěłaczer F. A. Arnhold s Nowych Demjan teho runja dla sapalenja śudźicz.

Se Shorjelza. (Pschišażny śud.) 23lětny dźěłaczer Emil Günther se Schiebera pola Neuseulza na jenym puczu pola Njedźichowa 8. meje jenu 8ydomlětnu holczku setka, wsa ju sobu do lěsa, sawjasa dźěsczu woczi a dajesche jo, so njemohło wołacz. Dwaj dnjej posdźischo wón na puczu s Bjedrichez do Schczeńzy wón jenu 12lětnu holzu, kotraž do schule dźěsche, do lěsa wabjesche, swjasa dźěsczu powjas wokolo schije, wuczahny nóž a hrožesche, dźěczo skónzowacz, hdy by wołało. Wón dźěczo nusowasche so modlicz a jemu skónczнje schórzuch psches hłowu sczahny. Dźěsczi sebi myślеschtaj, so chze jeju zusy muž skónzowacz. Dzeń mjes tutymaj njeskutkomaj so njekrażnik we Wulkim Czisku do bydła želesniskeho dźěłaczerja Czerczika dobu a tam 245 hriwnow kradny. Na sboże so poradźi, straschneho cłowjeka we Łasu sajecz. Pschi nim hischcze něhdże 300 hriwnow namakachu. Günthera k khostarni na 8 lět a k shubjenju czežnych prawow na 10 lět saśudźichu.

Czeho dla?

Nowe jěsdne koła spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesapłaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěko, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.— **pschišłuschki a narunanske dźěle** tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Zychi, běłe a pišane, wupjerki.
Trjenja, ruby, schantka.
Ložowe kattuny, meblowe kattuny.
Prima módroczischcz, mußliny, satiny
atd.
Wróczo stajene **mustry** a **sbytki** zyle wołebje tunje.

Aug. Pawoł Hilger w Budyschinje
na seminarskej haży 2.

Pizowanski kalk
snateje wubjerneje družiny
a **wschě druhe słótne lěkarstwa**
porucza
hrodowska haptyka
měješczel P. Leidler
w Budyschinje.

Dobru
pschenjczu muku,
hróch, woku, kolij, hejdusch
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Hypothekske pjenjesy
wupožczuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Mantle a schlawchi sa jěsdne koła
dobreje hódnosczе, hižo po $2^1/_2$ mk.
kaž wschě druhe **kolojěsdne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(měješczel **S. Laskowski**),
pschedawarnja kožanych czerjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Jěsdny grat
porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Rolowe separatory
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucza
Budyska zentrala rolowych separatorow
měješczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny so do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maschina so wężywustojnje staji.
Sobotu na kamjentnej haży.

Visitne khartki
czischczi spěschnje a tunjo
Esmolerjez knihiczischczerńa.

Tow. młodźenzow w Radworju

śmeje **njedźelu 14. julija** śwój

I. załoženski śwjedźeń

— ſ wulkim dźiwadłom „Na hrodźiſchczu“ a balom —

w Delanej hoſćenzu. Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Wſchěch lubych Serbow jenoż ſ tutym najwutrobniſcho pſcheproſchujemy. **Pſchedśydstwo.**

Skótny lěkař Bierig

bydli **w Budyſchinje**

na ſeminarſkej dróſy 13I.

Telefon. ſarjadniſtwo w Budyſchinje cźišło 780.

Na pſcheśadźowanje pſchedawanje.

Mała žiwnoſcź

cźišło 15 **w Drobach** pola Minakała ſe 4 kórzami pola, 1 1/2 kórzom łęża a łuki, wulkej śadowej a trawowej ſahrodu budże śo

póndźelu 8. julija

na pſcheśadźowanje pſchedawacź. **Herbjo.**

Nowoſcźe

tkaninow ſa lěcźo

k ploczliwym wobleczenjam, bluſam, dźěcźazym wobleczenjam a ſchórzuchaм

w najwjetſchim wubjerku

porucźa

M. Gottwald

pſchi mjaśowym torhoſchczu 1.

Wulke wupſchedawanje.

Sa cźaś měſchczańſkeho tſělenja

po wurjadnje tunich płaczińnach

pacholaze wobleczenja, hólcźaze wobleczenja, holcźaze wobleczenja

ſ wołmy a ploczliwych tkaninow.

Běłe wobleczenja, něſchto ſaprójſchene, ſ wulkej ſchkodu.

Wulka dźělba **wobleczenjow ſa 5 lětne dźěcźi** wjele niże ſhotowanſkeje hódnoſcze,

żakety, ſwjetſchniki, mantle, bluſy, ſchórzuchi, ſchaty, śłomjane klobuki ſa hólzow, holzy, knjenje atd.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** **Pſchi hłownym torhoſchczu 9.**

Liebſch,

śuduiſki aktuar ſw. śłužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pišarnja ſa kupowanſke, hypothekſke dismembrazińſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěcźi śerbſki.

— Telefon cźišło 177. —

Pſcheśadźowanje leżomnoſcźow.

Sofy, pjerate matrazy, nakładźenske matrazy, groczane matrazy

porucźa

Wähner

pſchi žitnych wikach.

Śwjaſk ratarjow.

Lěcźny śwjedźeń

w hrodowſkim parku w Njeśwacźidle

njedźelu 30. junija 1912 popołdnju w 3 hodźinach.

Wſchě śobuſtawy a doroſcźeni śwójbni śu wutrobnje witani.

Woźebity cźah:

Do Njeśwacźidła:		**Wrócźo:**	
ſ Budyſchina pſchipołdnju	12,35	ſ Njeśwacźidła wjecźor	9,30
= Ratarjez	12,41	= Khaźowa	9,37
= Židowa	12,46	= Radworja	9,43
= Małeho. Wjelkowa	12,53	= Małeho Wjelkowa	9,53
= Radworja	1,02	= Židowa	9,59
= Khaźowa	1,07	= Ratarjez	10,04
do Njeśwacźidła	1,13	do Budyſchina	10,10

Sarjadniſtwo ſa ſakſke kraleſtwo.

Sſym śo ſaśo domoj wrócźił.

Juſtizny radźicźel M. Cyž, kral. notar.

Sſerbſki pſchekupz,

kiž je ſprózniwy a ma něſchto tyśaz hriwnow ſamoženja, móże tak rucźe hacź chce, jene wulkotnje ſakoženе a derje wunoſchne **wikowarſtwo pſchewſacź.** Wuměnjenje budże nimo měry pſchihódne. Schtóž ma koho ſe śwojeho pſchecźelſtwa abo ſnajomſtwa w zuſbje, ſa kotrehož śo tale žadna poſkicźeńka pſchihodźi, njech jemu to ſdźěli. Adreſy njech śo we wudawarni Serb. Nowin ſapokoża.

Rjane

burſke kubło

cźišło 14 we Wóſłinku je dla wobſtedźerjowеje ſtaroby a dla bjesdźěcźneho mandźelſtwa hnydom na pſchedań. Dalſche je pola wobſtedźerja ſameho ſhonicź. Wukutlerjo śu wuſamknjeni.

Žiwnoſcź

cźišło 4 w Brěſezach pola Hrodźiſchcza, 24 kórzow dobreho pola a łukow, na dwěmaj kruchomaj, je wobſtedźerjowеje khorowatoſcze dla hnydom na pſchedań.

Maśivna khěża

cźišło 34 w Bóſchizach pola Njeśwacźidła ſ 5 kórzami pola a łuki je ſ połnymi rjanymi žnjemi ſ morwym a žiwym inventarom na pſchedań. Dalſche je pola wobſtedźerja ſhonicź.

Trjebany, tola jara derje ſdźeržany ſchtyriśydłaty wotkryty

hońtwinſki wós,

jenopſcheżnje abo dwajpſcheżny śo jěſdźazy, pruſkeje kolije, ma tunjo na pſchedań **Hunnius** na śwobodnym kuble w Jeſchizach.

Ssucźelna ranza

je w Lipinach pola Kaſa cźo. 20 na pſchedań.

Kuchańki, ſtwinſke a śłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k świnjom, wotrocźkow, śrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke śwójby pyta hnydom abo poſdźiſcho pſchiſtajerka **Görlichowa** na śukelnſkej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobna holza,

kotraž śo troſchku na warjenje wuſteji, śo hnydom abo poſdźiſcho pyta na Caroladróſy cźo. 12 delka w Budyſchinje.

Murjerjow

do **Ssmjeczkez** pyta twarſki miſchtr **Miriſch** w Halſchtrowje.

Rólny pohonež,

woženjeny abo njewoženjeny, śo pyta k 1. julijej na **knježi dwór w Minakale** pola Budyſchina.

Napominanje.

Ta ſpóſnata woźoba, kotraž je ſańdźeny tydźeń pola Henkerez zyle dobry pſchedeſchcźnik k śebi wſaka, śo napomina, jón hnydom ſaźo na to śamśne měſtno donjeſcź, jeli ſo chce śo śudniſtwa ſminycź.

(K temu cźišku pſchiłoha.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawakich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 27. | Sobotu 6. julija 1912. | Lětnik 71.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1912

do prědka płaczicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" placza na póśće **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Setkanje khěžora Wylema s ruskim zarom w Baltiskim Porcźe.

W Baltiskim Porcźe pschi brjoh rańscheho morja staj žo němski khěžor a ruski zar se žwojim pschewodom na žwojimaj ľódźomaj powitałoj. Hdyž němski khěžor s „Hohenzollern" psched Baltiski Port pschijědźe, jemu zar napscheczo jědźesche. Monarchaj žo na „Hohenzollern" powitaschtaj, žebi ruku sawdawschi a žo wokoschiwschi. Khěžor Wylem s pschewodom žwojeho žyna prynza Adalberta zarej wopyt na zarowej ľódźi „Standart", hdźež jeho zar s zarowej a žwojimi schtyrjomi dźěćźimi postrowi. Posdźischo bě na „Standarcźe" žnědanje sa 50 woźobow. Pschi nim žo pódla khěžora a zara prynz Adalbert a zarowe schtyri dźowki wobdźělichu. Pschi posdźischej paradnej hosćźinje prynz Adalbert pódla zaroweje najstarscheje dźowki, 18lětneje wulkowjerchowki Olgi, žedźesche. Hižo psched tydźenjom jene Barlinske nowiny pišachu, so žo prynz Adalbert s wulkowjerchowku Olgu žlubi. Duž je srosymicź, so maja tule powjesćź nětko po wopycźe w Baltiskim Porcźe sa wěrnu. Hlowny wunoschk wopyta monarcheju budźe drje žlub a žeńtwa jeju dźěśćźow.

Tola tež politiske scźěhwki žo wot wopyta němskeho khěžora w Baltiskim Porcźe wocźakuja. Khěžorstwowy kanzler Bethmann-Hollweg, kotryž khěžora pschewodźa, je s ruskim ministerstwowym pschedžydu Kokowzewom a ministrom swonkownych naležnosćźow Saźmowom pokdra hodźiny dołho rosrěčźenje měł. Blisko myžl leži, so je žo pschi tejle składnosćźi wo tym jednało, kak mohke žo strachi wotwobroćźicź, s kotrymiž italsko-turkowska wójna europiskemu měrej hrosy. Na wobstejazych politiskich swjoskach mjes europiskimi wulkomozami pak setkanje monarchow drje niczo njepscheměni.

Ruske nowiny bjes wuwsacźa nusnosćź spósnawaju, so bychu žo dobre poměry mjes Ruskej a Němskej sakhowałe. Tola mjes tym so konserwatiwne nowiny žebi po móžnosćźi wuski rusko-němski swjask pscheja, žo liberalne nowiny sa to wuprajeja, so rusko-němske sbliženje njeźmě rusko-franzowsko-jendźelski swjask pschetorhnyćź. Tak liberalne nowiny „Ruske Sskowo" pischu: Mjes Rużami a Němzami njeje žaneho ludowego njepscheczelstwa. Lětža je temu połdra sta lět, so je žo měr mjes Ruskej a Pruskej wobsamknył. Nimamy žo s Němzami do niczeho dźělicź, žmy hospodarśzy wusko swjasani. „Ruske Sskowo" spomina na wužadaze sadźerženje pschi anexiji Boźnije a Herzogowiny w naléczu 1909 a praji, so je němska politika w Konstantinoplu Ruskej njepscheczelska. Pokasuje na położenje noweho němskeho armeekorpsa k ruskim mjesam a na němske wójnske ľódźstwo w baltiskim morju, kaž tež na wobhonjerske podawki. Potsdamske setkanje je jenož s pschiměrom było, nětko by woprawdźity měr nusny był.

Jena spionka psched khěžorstwowym žudom.

S njewschědnym wobhonjerstwom žo sańdźeny tydźeń khěžorstwowy žud w Lipsku sabjerasche. Na wobskorźbnej lawje 23lětna holza, knihiwjedźerka Ella Pfitznerez s Forsta žedźesche. Wona je dźowka jeneho pschekupza a dyrbjesche, dokelž je jejny nan khudy, žebi žama žwój khleb saźkužicź. W Pósnanju bě wona městno jako knihiwjedźerka namakała a žo tam s feldweblom twjerdźišniskeho twarjenja sesnąła. Bórsy žo s nim žlubi. Loni nasymu Pfitznerez žwoje městno shubi a do wulkeje nusy pschińdźe. Hodowny cźaž žo bliżesche, a dokelž žo wona hańbowasche, žo wusnacź, s kajkej nusu mějesche žo wona bědźicź, žo wona rossudźi, někotre twjerdźišniske plany a ryžowanki, kotrež wona we wobydlenju žwojeho žlubjeneho leżo widźesche, sebracź a ruskemu knježerstwu pschedacź. Swojemu lubemu niczo njeprajiwschi wona žwoje wotmyślenje wuwjedźe. Pola wschěch móžnych ludźi w Pósnanju žo wobhonjesche, na kajke waschnje mohła twjerdźišniske plany do Ruskeje pschedacź. S tym wona kedźbliwosćź polizije sbudźi a hdyž chzyšche 26. nov. wotpucźowacź, ju na Pósnańskim hlownym dwórnischcźu sajachu. Tež jejneho nawoženju do pschepytanja wsachu. Holza žo wusna, so je chzyła te plany ruskemu knježerstwu pschedacź, tola wobkrucźesche, so jejny nawoženja niczo wo tym njewě. Plany, kotrež pola holzy namakachu, žu s lěta 1891, a jaźne bě, so je feldwebel Schröder, kotryž dźě je wězywustojny, wjedźecź dyrbjał, so žu zyle šestarjene, a so njejžu sa zuse knježerstwo niczo hódne. Duž feldwebla bórsy s arresta puschcźichu. K wuźudźenju žo wón jako žwědk skasa. Dale dyrbjachu někotši kriminalni sastojnizy a Pósnańszy měschcźenjo a žony žwědźicź. Pfitznerez k jastwu na $1\frac{1}{4}$ lěta, k podstajenju pod polizajsku nadkedźbu a k shubjenju cźežnych prawow na 12 lět saźudźichu.

Druha spionaža je žo w Kielu wuślědźika. Tam žu technika Ewalda s Rheinlandskeje sajeli, hdyž je žo chzył signalnych knihow němskeho wójnskeho ľódźstwa smozowacź. Ewaldowy dom pschepytajo pižma nadeńdźechu, s kotrychž je widźecź, so je Ewald jako wobhonjeŕ w jendźelskej a franzowskej žkužbje stał.

Ruski hejtman Kostewicź,

kotrehož žu dla wobhonjerstwa sajeli, žo pjecza s jatby njepuschcźi. Jeho chzedźa pjecza Lipscźanskemu khěžorstwowemu žudej žudźicź dacź.

Druheho ruskeho wobhonjerja, wěsteho Alizyna, kotryž je pjecza s agentom wobhonjerskeho wotdźělenja ruskeho generalneho staba, žu w Brichu w Schlesyskej saźkapli. Pola njeho žu pjecza wažne sapiski wo mobilisaźiji němskeho wójska w Schlesyskej namakali. S dobrym snamjenjom to njeje, hdyž Němska a Ruska wobhonjerjow žebi psches mjesy scźeletej Tajke wobhonjenje je žo hewak psched bliskej wójnu stawało.

[illegible] je žo [illegible] o cźežko wopalika. Hewa.

Nowe dobyeze doprědkańskeje strony.

Wólba konserwatiwneho sapósłanza Paulia w Hagenowskim wokrjeżu njebě žo w khěžorstwowym žejmje jako placžaza pschipósnaka, dokelž běchu žo pschi njej njesakonoscze stake. Pschi nowowólbje je Pauli se 6970 hłožami pschecžiwo kandidatej doprědkańskeje strony Sivkowichej, kotryž 9423 hłožow dosta, podležak. Tutón wólbny resultat bě do prědka wocžakacž, dokelž běchu žo sozialdemokratojo na to swjasali, so budža pschi wuzschej wólbje sa doprědkańskeho kandidata hłožowacž. W khěžorstwowym žejmje maja konserwatiwni jenož hischcze 42 žobustawow a dweju hoscžow, mjes tym so žu doprědkarjo 41 žobustawow žylni.

Slět Ssokołow do Prahi.

Hobrske rosschěrjenje a wuwicze žokołstwa (turnaństwa) mjes žłowjanskimi ludami sa poslednje lěta je slět Ssokołow do Prahi pokasał. Něhdže 30000 žłowjanskich Ssokołow a Ssokołkow bě do Prahi pschijěło. Zyle Czechi pod móznym sacžischczom žokołskeho slěta stejachu. 5600 žónskich a 11340 muzskich je žo pschi sjawnych swuczowanjach wobdželiło. Hischcze ženje drje njeje Praha telko ludu w žwojich murjach widzała, kaž sandženu žobotu a njedželu. Hdyž Ssokoljo njedželu po měscze czehnechu, běchu wschě tschi, haj žamo wuhenje s pschihladowarjemi wobžadžene. Czah wot 9 hacž do $^1/_2$12 hodžin trajesche. Wobžarowacž jenož je, so, hdyž žo czah k kónzej bliżesche, mjes ludom a němskimi studentami k pukam dońdże. Němszy studentojo žo psches huste ludowe rjady czischczachu a drějachu a pschj tym puki na nich padachu, tola do schkody njeje nichtó pschischoł. Póndželu žo, mjes tym so žo žokołski žwjedženi wotměwasche, pomnik žkawneho czěskeho stawisnarja Palazkeho wotkry, kotryž je se žwojim spisacželskim dźełom a politiskim skutkowanjom czěski lud s prjedawscheje politiskeje žłaboscze k nětczischej politiskej mozy a k kulturnemu sakčěczu dowjedł.

Awstriske knježerstwo, kotrež je žo hewak žokołskim žwjedženjam pschecžiwjako, je lětuschi slět s 10000 krónami podpjerało a žo žamo s dwěmaj ministromaj pschi nim sastupicž dało.

Revoluzionarne hibanje w turkowskim wójsku.

Nětczische turkowske knježerstwo je žo s revoluziju turkowskich offizěrow sałożiło, kotsiž žu sultana Abdula Hamida s tróna wuhnali. Tola tež s nětczischim knježerstwom njeje wulki dźěl offizěrow spokojom a chze jo teho dla powróczicž. So by žo revoluzionarne hibanje potłóczilo, je po knježerstwowym namjecze turkowski žejm sakoń pschijał, po kotrymž je offizěram sakasane, žo s politiku sabjeracž a politiskim swjaskam a towarstwam pschiščkuschecž. Hacž pak žo s tym knježerstwo powróta sminje? S Turkowskeje khutne powjesče pschikhadžeja, kotrež praja, so je njespokojnoscž mjes offizěrami wjetscha, hacž knježerstwo pschisnawa. Hdyž tele dny knježerstwo Abdulahej paschi, kotryž w Aidinskim wokrjeżu roskasuje, pschikasa, so by hnydom s 30,000 muzemi po želesnizy k Konstantinoplej pschijěł, s wotkal dyrbjachu žo wojazy do Albanskeje k podtłóczenju sběžka pósłacž, je Abdulah telegrafiszy wotmolwił, so *njemóže žadanych wojakow póslacž*, dokelž je dyrbjał žwojim offizěram pschiščahacž, so njebudže knježerstwo pschi wojowanju pschecžiwo wojerskim sběžkarjam w Albanskej podpjeracž. Abdulaha žu na to wotwołali a na jeho městno prjedawscheho polizajskeho mischtra Alia paschu do Aidina póslali. Tola s tym žo spjecžerski duch s offizěrow njewucžěri, s kotrymž je nimale zyle offizěrstwo napjelnjene. Po pschikasni wójnskeho ministra dyrbjesche komandant w Koia s reservistami pschecžiwo albanskim sběžkarjam wucžahnycž. Wón wotmolwi, so njemóže po tejle pschikasni cžinicž, dokelž žu žo offizěrojo sarjekli, pschecžiwo Albanskim a sběžkańskim wojakam wojowacž. Komandant Schahab bej, kotryž do Salonikia pucžowasche, chzysche mnohich offizěrow žobu wsacž, kotsiž dyrbjachu žo na wuprósdnjene městna cžeknjenych offizěrow postajicž. S 42 offizěrow žo pak 30 sapowjedži, poskicžene městno pschijecž. To je na Schahaba beja tajki porażazy sacžischcž cžiniło, so žo boja, so wón žam k sběžkarjam pscheńdże. Po dalschich powjesczach žu offizěrojo a muzstwa wójnskeho łódźstwa sběžkarjam na nadpadne waschnje žwoje sympathije wobžwědcžili. Knježerstwu pjecża offizěrska organisazija napscheczo steji, kotraž 80 prozentow wschěch aktiwnych offizěrow wopschija. Tónle offizěrski swjask je žadanja Albanskich sa prawe pschipósnał a žada žebi, so by nětczische ministerstwo wotstupiło, a so bychu žo pschiwiżowarjo młodoturkowskeho komiteja se wschěch wyschschich městnow wotžadžili. W knježerstwie a we wójnskim ministerstwje teho dla hrn

Směrowanje w Marokkowskej.

W Marokkowskej je žo Franzowsam poradźiło, spjecžiwoscž wobydlerjow pschewinycž a s dźěla porjad w kraju postajicž. General Lyeuthay je teho dla woblehnjeństwo we hłownym měscze Fezu sběhnył. W rańschej Marokkowskej žu žo žylnische splahi Franzowsam podcžiżke, a žlubike, so jim žwoje brónje wudadža.

Presidentowy kandidat demokratiskeje strony w połnóznej Amerizy.

Po 46 wothłožowanjach je skónczńje demokratiski konwent w Baltimore Woodrowa Wilsona sa kandidata sa presidentske wólby postajił. Woodrow Wilson bě hacž do léta 1909 s profesorom stawisnow a statnych wědomoscžow a presidentom universitty w Princetonje. Psched dwěmaj létomaj jeho sa guverneura New-Jersejskeho stata wuswolichu. Wilson, kotryž je žo 1865 narodźił, je sprawny kharakter. S demokratami žebi wón reformu tarisa a wupschestrjenje direktneho dźělbracža luda pschi wukonjenju statneho knježerstwa. Wilson ma lěpsche wuhlady na wuswolenje dyžli republikanski Taft, dokelž chzedża Roseveltowi pschiwiżowarjo nětko sa Wilsona hłożowacž. Demokratojo a Roseveltowi pschiwiżowarjo Tastej a republikanskej stronje porokuja, so wulkim bohacžkam pschi wulichowanju luda polěkuja, město so bychu jim cžežke khostanje napokožili, kož žebi to sakoń žada.

Pokuta po žmjercži.

To bě žudniski dżeń. Wonka bě žylna kurjawa, kotraž wohidnu khěžu se wschěch stronow wobdawasche a žo po sdacžu woknow lěpjesche. W žudniskej sali bě duschaty cžežki powětr a tužno. W njej sa palenzom žmjerdżesche a sa wuparjenjom shromadženych wjeżnjanow, a wětrownik (ventilator), kiž bě w jenym s hornych woknow pschicžinjeny, wjerćżesche žo jeno jara pomaku. Ssudnizy do žwojich stólzow njekedźbujo slehnjeni žedżachu. Pschedžyda žebi nawocži hłubscho do woblicža scžahnywschi žebi pót s cžoła trějesche. Jeho symnej schěrej wocži žo kedźbliwje do duri sahladaschtej.

„Je wonka hischcze schtó?“ s njelubosnym hłožom žo wrótnika woprascha.

„Jena holza“, tón wotmolwi.

„Duž jej dajcze sastupicž.“

Durje žo wotewrichu a holza sastupi. Wona wulkej cžmowej wocži do semje skoži a mějesche jara lubosny a pscheczelny napohlad.

„Schto ty chzesch, moje dźěcžo?“ pschedžyda žo liwzy woprascha.

Holza s hłuboka sdychnywschi a cžoko žebi trějo rjekny: „Moja wěz je srudna, jara srudna.“

Jeje kahodny zuni žakoscžazy hłóž žo kaž lubosna hudźba do wutroby dobywasche, kotraž po sdacžu hischcze psches powětr tschepota. Pschi tym žudnizy wjazy tak mjersazeho wuraša njemějachu.

„Tule je to napižane“, wona rjekny, „tu je to wjele lěpje wopižane, dyžli bych ja to mohła powjedacž.“

Pschedžyda žwoje njenaproschne starzowske wobliczo do boka wobrocziwschi žwoju ruku sa tej papjeru wupschestrje. „Powołanje psched žud“, wón bórbota, mjes tym so jeho wótrej wocži wopižmo pscheleczitej. „Herta Rjetez bu požadana, so ma dženża psched žudnistwo pschińcž, so by žwoje poklětne khostanje w jastwje nastupiła.“

Młoda holza srudna hłowu powžny a nakhili žo s hłowu tak hłuboko, so žo jej rubjeschko na khribjet žuny, a kražna pletwa cžornych włožow jej wobliczo pschikrywasche. To pak bě jara derje. Pschetož runje hakle bě była běła kaž lilija, a nětkole žo cžerwjenjesche se sahańbjenjom kaž płomjo.

„My žmy to wopižmo tydženja dostali“, wona se slemjenym hłožom mjekotasche. „Knjes domownik je jo žam pschinjeł a nam wukkadował, schto ma wono na žebi. A nascha wboha macž je prajiła: »Dži, moja dźowka, sakoń je sakoń, s tym žo njehodži žortowacž!« Tehodla žym pschischła, so bych schěscž měžazow khostanja nastupiła.“

Pschedžyda žebi dwójzy bryle cžischči, jeho symne, njespokojne wóczko po wobliczu jeho sastojnischich towarschow pohladnje k woknu, k wjerćhej, a bjes dźak wón wospjetuje: „Sakoń je sakoń!“

Na to wón powołanje na žud s nowa pscheczita, — samyrane pižmiki na běłej papjerje; ale wone zyle jažnje wuprajeja, so je Herta Rjetez na schěscž měžazow do kłódy sažudżena — sa to, so bě pokradnjene wězy khowała.

Pschedßyda ßudnistwa ſa wrótnikom ſaklinka. Wón jemu rjekny: „Wotwjedźcże Hertu Rjetez do klódy k inſpektorej!“

Wrótnik wopißmo do ruki wſa, holza ßo njerěčžo ſawróćźi, ale jeje hubje dyrkotaſchtej jej, kaž by podarmo po ßkowach pytaka.

„Macže ßnadź wy hiſchcże nĕſchto prajicź?“ ßo ßudnik wopraſcha.

„Nĕ .... niczo .... jeno to, ſo ja rĕkam Khata, Khata Rjetez; pſchetoż .... wĕſcże wy .... je=li to dowolene, mój knježe .... Herta to je moja ßotra. Tydźenja ßmy ju pohrjebali; tu wbohu holzu.“

„Ale dha dźĕ wy ſ zyka ani ta njejſcże, kotraž je ßo wotßudźika?“

„Ja? Na žane waſchnje niz! Cžehodla tež to? Ja dźĕ cžaß žiwjenja nikomu žaneje ſchiwdy cžiniła njejßym?“

„Ale cžehodla ſcże to potom hakle ßem pſchiſchła, wy njerosomna holza?“

„Dobre .... dha chzu .... to powjedacź .... To je ßo ſtako, dokelž je wona wumrjeła, mjes tym ſo bĕ ta wĕž hiſchcże w ſtórźbje. Hdyž wona, ſ kwĕtkami poßypana, morwa w kaſchcżu na marach ſtejeſche, dóńdże tale papjera, ſ kotrejež bĕ widźecź, ſo bĕchu ju na ſchĕſćź mĕßazow do klódy wotßudźili. Ow, kak derje, ſo njeje tak dołho žiwa woſtała, ſo bĕ mohła tajkeho wußudźenja doczakacź!“

Ssylſy holzy do wocži ſtupichu, a jeno napinajo ßo pokraczowaſche: „Hdyž tu wona tajka leżeſche, wocži ſańdźeliwſchi, nĕma a hłucha, ßmój mój ſ naſchej macźerju ßlubikoj, ſo wſchitku ſchiwdu ſa nju ſaßo ſarunamoj, kotruž bĕ ßwojemu nawoženi k woli ſcżiniła, pſchetoż wona mĕjeſche jeho nutrnje lubo. So je wona ſhrĕſchiła, je ßo jeno tehodla ſtako, ſo bĕ jemu zyle pſchikhilena. A duž ßmój ßebi myßlikoj ....“

„Schto ſtaj ßebi myßlikoj, moje dźĕcžo?“

„So chzemoj wſchitko, wſchitko ſaßo ſarunacź, ſo by jeje duſcha pokoj mĕła we wĕcžnoſcźi a ſo by nichtó njemohł prajicź, ſo je wona ßwĕtej nĕſchto dołžna woſtała. Naſcha macź ſapłacźi pjenježne khoſtanje a ja mĕſto njeje do klódy póńdu.“

Ssudnizy jedyn na druheho hladachu. Kajka to jednoroſcź a ßwĕrne pſchinarodźene waſchnje! Wobliczo ßudniſkeho pſchedßydy njemĕjeſche wjazy prjedyſcheho krutego wuraſa, ſ kotrymž bĕ tak ſymny na nju hladał. Saßo wucżeże ßwoje žołte židźane rubjeſchko, tola nĕtkole to njeje jeho cžoko, kotrež ßebi trĕje, — nĕſchto hłubſcho ſ nim ſakoži.

„To je wſchitko dobre, moja luba dźowka“, wón ſ waha a zunje rjekny. „Tola pohladajmy junu do ſapißow ſa tejle wĕzu, jeli ſo ßo prawje dopomnicź wĕm ....“

Wón hłowu do dłónje ſkoži a ſda ßo, ſo je ßo do teje wĕzy ſamyßlił.

„Haj“, ſkónczńje rjekny, „w tejle wĕzy je ßo k wobžarowanju jara wulki ſmylk ſtał. My ßmy wam wopaczne pißmo póßłali“, wón nĕtkole praji.

Holza ßwojej wulkej ſarudźenej wocži k ſtaremu mužej na wyßokim ſtólzu ſkoži a khwatnje jemu do rĕcże ſajĕ: „Ow Bożo, je to móżno?“

Wón, kiž bĕ hewak njenaproſchny a kruty, ßo k holzy bliži a ſkoźiwſchi jej ßwoju ruku na jeje cžorne włoßy rjekny: „Pſchedwidźiwoſcź tam horka je hinak wußudźika. Dźi domoj, moje dźĕcžo, poſtrow ßwoju macź wote mnje a praj jej, ſo je twoja ßotra Hana zjewinowata była.“

„To ßmy ßebi tola tež ßami hnydom myßlili“, Khata ſ cżicha ſcheptaſche, ruku ßebi na wutrobno kładżo. A wocži do ſemje ſkoźiwſchi ßo ſe ßudniſkeje ſale wotßali, ſo by ſ radoſtnej wutrobu tu wjeßeku powjeſcź macźeri donjeßka.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pſchihoty ſa konzert.) Prĕnje pſchihoty ſa naſymſki **ßerbſki ſpĕwanſki ßwjedżeń** ßu ßo ſtake. Rjana liczba knjeżnow a knjeſow hižo nowe khory wukńje, ſ dźĕła ßami mjes ßobu na wßach, a po zykych Sserbach ſnate wurjadne mozy ßu ßwoje ſkutkowanje ſa ßwjedżeń pſchilubike.

W Budyſchinje ßo wuwucżuje kóżdu ßobotu popołdnju wot 2 hacź do 4 hodźin na ſali Sserbſkeho Domu.

Tež ſpĕwanje, kotrež dotal w towaŕſchni (Geſellenhaus) bĕ, je **pſchichodnu wutoru** (9. julija) **wjecżor po 8 hodźinach w Sserbſkim Domje.** Dotalna ſtwa poczinaſche ſa trĕbne hodźiny pſchemaka bycź.

S K S Budyſchina. (Cżeßny mĕſchczan Weigang wumrjeł.) Ssobuſakožeŕ tudomneje wulkeje lithografowańje, Eduard Weigang, cżeßny mĕſchczan mĕſta Budyſchina, je na puczowanju do Mnichowa ſ Bożej ruczku ßo ſajawſchi wumrjeł. Wón je ſtarobu 70 lĕt dożył.

— Wokrjeßny wubjerk ſmĕje wutoru dopołdnja 1/4 10 hodź. poßedźenje.

— Pokhroma mjes ſchparatym ſkotom na ſwjeßelaze waſchnje ſaßo wotebjera. 15. junija bĕ 27 gmejnow a 50 dworow ſ njej nakażenych, 30. junija bĕ ßo liczba na 18 gmejnow ſe 27 dworami ſamjeſowała. Nadźijomnje khoroſcź bórſy zyle ſańdże.

— **Wjeßne wólbne towaŕſtwo** hotuje ßo, ßwoju organiſaziju, krutu, żeleſnu, dokónczicź. Njewoſtanjemy jenož w Saksſej, póńdżemy tež do pruſkeje Hornjeje a Delnjeje Łužizy. Hižo wotpowjednje Delnja Łužiza naſchim prózowanjam. W hornjej pruſkej Łužizy ßu downo hižo pucże pſchihotowane ſa naſch poſtup. Hdżeż bĕ prjedy morwa rola, tam nĕtko žiwjenje mlódne cżecże. Poſtupowacź chzemy jako kſcheſcźijenjo, jako naſchich wjerćhow najßwĕrniſcha garda, jako wótcźinzy.

Wyſchſchi krajny ßud je k. redakt. Ssmolerjowe powołanje pſchecźiwo wußudej we ßwojim prożeßu, kiž je Budyſka ſchulſka inſpekzija dla wucżerja Krawza pſchecźiwo njemu wjedła, ſacźißnył. Knjes Ssmoleŕ njech ßo boźedła ſ tym njeſpokoji, ale njech ßo we ſakſkim ßejmje pſchecźiwo temule wußudej wobcżeżuje.

Schcź. w ...ſchu.

— Sſerbſke kemſchenje w Draždżanach. Spſchecźelnymi ßkowami nĕmſke ſnate nowiny „Dresdner Nachrichten“ njedawno na naß Sserbow a woßebje na ßerbſke kemſchenje w kſchižnej zyrkwi ſpominachu. Spißacźel je, kaž je ſe wſchelakeho ſpósnacź, drje Nĕmz, je pak Sserbam pſchikhileny a cżeſcźi jich zyrkwinſke ſmyßlenje a ßwĕrne ſawoſtacże pſchi wótzow waſchnjach. Wón je njedźelu Lätare w kſchižnej zyrkwi mjes Sserbami ke mſchi był abo je, kaž to ſtajnje wſchelazy Nĕmzy abo zuſy Sſkowjenjo cżinja, pſchi khownych durjach ſtejo, khwilu na ßerbſkeho prĕdarja poßkuchał a je nĕtk ſacźiſchcź wo tutym kewſchenju ſchtwórcź lĕta poſdźiſcho wopißał, kaž k powitanju Sserbow, hdyž ßo njedawno ſaßo hromadu ſeńdżechu. Naſtawk je dlĕjſchi a rĕcźi wo wſchelakim a ſkónczi ſe ſpominanjom na naß Sserbow tak:

„Mjes ſmyßlenjom žónſkich, kiž w naſchim cżaßu wſchĕ móżne a njemóżne prawa ſa ßebje a ßwój ſplah žadaju, a žony, kiž w ßwójbje ſpokojenje namakaja, je nimale tón ßamy rosdźĕł, kaž mjes žonu, kiž ßo wſchĕdnje po najnowiſchej modże draſcźi a Sserbowku, kiž je wot wowki ßem ßebi ßwoju rjanu draſtu ſakhowała. Ale tež ßwoje waſchnja a ßwoje zyrkwinſke ſmyßlenje ßu ßebi Sserbjo ſdżerżeli. Dżenża dopołdnja ßo woni, kaž kóżde ſchtwórcźlĕto, w kſchižnej zyrkwi do Bożeje ßkużby ſeńdu; pſchetoż 17. mĕrza bu tym nutrnym poßlucharjam, kiž bĕchu ßo po ſtach k prĕdowanju k. fararja Damaſchki ſ Budeſtez ſhromadźili, na kónzu woſjewjene: 254. evangelſku ßerbſku Bożu ßkużbu w kſchižnej zyrkwi chzemy, da=li Bóh, 3. njedźelu po ßwj. Trojizy wotdźerżecź. Dżenża je tuta njedźela. Tak ßo Sserbjo w diasporje ſe wſchĕch wßow Draždżanſkeje wokoliny dżenża ſaßo bohacże ſeńdu, mužojo a žony ſ brunym, ſe ßkónzom woßmalenym wobliczom, ſo bychu na pſchipowjedanje w lubej macźernej rĕcźi ſ nutrnoſcźu poßłuchali a ſ hnutej kedźbliwoſcźu ßkyſcheli, hdyž jim jich wodźeŕ kemſchom, k. faraŕ Domaſchka, evangelij prĕduje. Tež temu, kiž njeje ßerbſkeje rĕcże mózny, je tuta hodźina poſbĕhnjenje, niz jeno rĕcżeſpytnikej, ale ſ zyka kóżdemu kſcheſcźijanej, kiž chże ßo na wĕrje a ßwĕrnoſcźi ßwojich ßerbſkich ßobubratrow a ßotrow natwaricź.“

Tak daloko tamny ſpißacźel, kotrehoż njeſnajemy. My ßmy jemu pak ſa jeho lube ſpominanje na naſche kemſchenje dźakowni a hdyž njebychmy wjedźeli, ſchto na nim mamy, bychmy to ſ jeho ßkowow ſhonili. Hdyž pak zuſy tak pſcheczelnje we wulkich nĕmſkich nowinach wo naß ßudża, njedyrbjało to nam ſ pohonjenjom bycź, ſo woſtanjemy wĕriwi, ßwĕrni Sserbjo!

S Wulkeho Wjelkowa. Schtwórtk popołdnju je tudomny gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Pĕtſchka ſe ßwojim ſchtyrilĕtnym ßynkom a ßwojej ßotru do wulkeho ßmjertneho ſtracha pſchiſchoł. Mjes tym ſo wón na łuzy pola Wulkeho Pſchĕſdrjenja ßyno dźĕłaſche, cżeżke njewjedro pſchicżahny. Pĕtſchka ſe ßynkom a ßotru wukhow pod jenym topołom pytaſche. Do tuteho błyſk dyri a wożoby pod topołom k ſemi poraſy, hdżeż bjes wĕdomnja leżo woſtachu. Ludźo hnydom na pomoz khwatachu a poraženych domoj dowjeſechu. Tam je ßo jim wĕdomje ſaßo wrócźiło. Najcżeżſcho je ßo hólczk ſ błyſkom trjechił, jena ruka je ßo jemu khĕtro cżeżko wopaliła. Hewak

drje podawk ſa potrjechenych nadžijomnje ſłych ſćěhwkow njeſměje. Njech je wón ſ nowa ſ warnowanjom, ſo ßo nichtó pſchi njewjedrje njeßmě pod ſchtom ſtajicź. Lěpje je, ſ deſchćom hacź do koſćow ſmoknycź, dyžli ßo ſ błyſkom ſarasycź dacź.

— Doſynki k Njeßwačilſkemu ſjěſdej „Swjaſka ratarjow“. Po tyßazach bě ßo w Njeßwačidle 30. junija luda ſeſchło. Widžachmy ſnamjenitych wjednikow ratarjow. Se wſchěch kónčinow Sakſkeje tu běchu. Pſchewahu tu mějachu dźěł knježa a knjeſyčkojo a němſzy kublerjo ſ daloka. Maleho a ßrěnjeho burſtwa tu njebě, tak kaž ſe ſtrony ſwjaſka ßo wočakowaſche. Rěčało je ßo mnoho! Wjele mózemy podpißacź. Mnoho je ßo nam woßebje ſpodobało. Słote ſornjatka běchu ßłowa khěžorſtwoßejmſkeho ſapóßłanza dr. Örtela ſ Barlina. Dr. Örtel je ſprawny, ßwěrny wótčinz a pſcheczeł ßerbſkeho luda. Ma dźě žonu ſe ßerbſkeho Huſczanſkeho farſkeho domu. Kak wuſběhowaſche Sſerbow ßwěru a wěru. Rěčeſche wo jednocze mjes katholikami a evangelſkimi. Runje tele jeho ßłowa, kiž žnějachu woßebite pſchipóſnacze, ſpodobachu ßo nam woßebje w Njeßwačidle. Tam ma ſabłuſnicź mnoha rana, kiž je ßo pſched lětami w mjenje ßameho ſwjaſka ratarjow bika. Wo jeho ßłowach, wuſběhujo Sſerbow a honjo k jednocze mjes evangelſkimi katholikami, „Bautzener Nachrichten“ ani ßłowczka njepißaju. Teßame nowiny pak, po ſdaczu ſ wulkej radoſczu, pißachu wo Ssmolerjowym ſaßudženju. Pißachu tak, ſo knjes redaktor Ssmoleŕ bě nuſowany, porjedźeńku žadacź, kiž wone njewotczíſchczachu. Njewjedźa „B. N.“, ſo ßerbſki lud w tymle prozeßu ſteji powſchitkownje na Ssmolerjowej ſtronje? Dr. Örtel je ſprawny muž, kaž wón rěczi, tak też cźuje. Jeho rěcź bě powſchitkowna ſkórźba, Jeremiaßowy khěrluſch na pſchichod ßwojeho němſkeho luda. Spadowanje wěry, ſpadowanje ßwěrny, ſwjerſchnoſcź, naſdatoſcź, próſdne žiwjenje, hrěſchne lóſchty a bohaſabyczíwoſcź ßu ſnamjenja naſcheho cźaßa. To je ta ßławna kultura, kiž ßo ſe wſchěch rózkow do naſchich ponižnych wjeſkow cźiſchczi. Tola ta pſchewyßoka kultura je ſnamjo mjehkeje ßłaboſcze, tak rěczi naſch Sejleŕ. Tola cźi, kiž měli ſtražowacź jako ßłużobniży kſcheſczijanſkeho ſtata, ßu po ſdaczu ßłepi. W bliſchich cźißłach „Sſerbſkich Nowin“ pſchinjeßemy wſchelake woſjewjenja, kak ma ßo też pola naß w Sſerbach na měſto kſcheſczijanſtwa póhanſtwo, ſtarogermaniſke (ſtaroněmſke) póhanſtwo ſtajicź.

S Hrubjelczíz. Tudomnemu ratarſkemu radźiczelej Schwarzej je morawſke markhrabinſtwo ſkotu medaillu ſpožčzíło.

S Budeſtez. Tworowe woſy Kumwaldſkeho cźaha ranžěrujo je njedźelu popoldnju želeſniſki dźěłacźeŕ Dejka ſ prawej ruku ſ bóka mjes dwaj ſtorkacźej pſchiſchoł. Ruka je ßo cźežko ſranika, tola ßo njeje rosmjatka.

S Budeſtez. Tudomnemu ćkajerſkemu miſchtrej Stupzy bě ßo póndźelu w nozy dźewjecź kaniklow ſ khlěwa kradnyło. Wutoru rano je ßo polizajſkemu pßej poradźiło, paduchow wußlědźicź. Sſlěd wuczuchnywſchi wón do Wulkich Debßez běžeſche, hdźež wón pſched bydłom dweju fabrikarjow, w Hajniczanſkej fabriży dźěłazych, ſaſta. Hdyž bě ßo khěža wočiniła, poß pſched jenym woſom ſaſchczowka. Dom pſchepytajo kradnjene kanikle, kotrež běchu hižo ſarěſane, namakachu. Paduchaj běſchtaj mjes tym woſtajiwſchi wſcheho cźekloj a njejſtaj ßo hiſchcze ſaßo domoj wróczíłoj.

S Budeſtez. S radoſczu ßłyſchimy, ſo je lětuſcha ſthndžowanka ßerbſkaje ſtudowazeje młodoſcze w Budeſtezach a to njedźelu 11. auguſta abo žnjeńza. Hdyž też nam naſcha luba ßerbſka ſtudowaza młodoſcź pſches wſchelake poſkiczenja pſchi ſkładnoſczach naſchich ßerbſkich wjeczorow žana njeſnata njeje, ſkhadźowanku tu tola dołhe léta wjazy měli ujejßmy. Naſche wjeßele je teho dla cźim wjetſche a ſ luboſczu chzemy naſchu ßerbſku ſtudowazu młodźinu mjes nami witacź, ſo by lětuſcha ſthadźowanka jena ſ tych była, ſ kotrejež bohate žohnowanje ſa lud a młodoſcź wukhadźa.

S Budeſtez. Wſchěm lubym ßobuſtawam tudomneho ßerbſkeho towarſtwa ßo ſ tutym ſjewi, ſo ſmějemy, da-li Bóh, jutſje ſa tydźeń, potajkim 14. julija, wjeczor 1/2 8 hodźin bliżſchu ſhromadźiſnu. Dźeńſki porjad je ważny, teho dla ßo wopyt wſchěch ßobuſtawow wočakuje. Woßebje mamy rěczecź wo ßerbſkej ſkhadźowanzy, kiž ßo k naſchemu wulkemu wjeßelu lětża w Budeſtezach wotměje. Duž pſchiúdźcze wſchitzy a pſchiwjedźcze lubych hoſczi ßobu;

Do Radworja. Schtóž je tu rosprawu wo jubileju wojerſkeho towarſtwa do »Bautzener Tageblatt« pißał, ßebi ſ tym ſkutkom žaneje cźeſcze dobył njeje. Naſtawk je ſa zyke Sſerbſtwo jara ranjazy. Wo ßerbſkich wězach takle pißacź, to je dźěło naſchich njepſcheczelow, niz pak naſche. Tu wěrnoſcź, ſo je ßerbſka druzcza draſta pſcheßwjata ſa tajke ßwjedźenje, to žadyn cźłowjek ſe ßwěta wotſtronicź njemóże. Pſchecźiwo tajkemu njewužiwanju narodneje draſty pißacź a proteſtowacź, to je ßwjata winowatoſcź naſcheho nowinarſtwa, byrnjež ßo tajke ſapoczinanje ßamo ſ wyſchſcheje ſtrony ſchkitało. Duž, lubi ludźo, budźcze roſomni a njeteptajcze ßwjate wězy do błóta. Krucze ſaßudźicź pak dyrbi ßo ranjazy naſtawk w němſkich nowinach, jeli je ſe ßerbſkeje ſtrony pißany! — Něſchto ſ njeho pak wabi k ßměchaм: Dopißowaŕ piſche, ſo ßu ßobotu do ßwjedźenja nowinu (Katolski Posoł), redaktora a ſapóßłarja hłubſcho wěſcheli. Hacź dha ſtaj ßebi to poßlednjej dwaj tak bjeſe wſcheho lubicź dałoj? — Radworczenjo, dopomńcze ßo na ßwoje narodne winowatoſcze!!

S Radworja. Tudomne wojerſke towarſtwo je ſańdźenu njedźelu 25lětny jubilej ßwojeje khorhoje ßwjecźiło. Druhich towarſtwow je ßo 24 ſ 13 khorhojemi pſchi tym wobdźěliło. Po ſhromadźiſnje pſchedßydow ßo cźeßny cźah ſrjadowa a ſ hudźbu do knježeho parka cźehnjeſche. Tam ßo pod wodźenjom k. wuczerja Scholty ſ Budyſchina ſ jewiſchcza poſtrowjazy ſpěw wuſpěwa. Knježna Heſſez ſpěw wo khorhojinym ßlěbornym błyſchczu pſchednjeße. K. ſarař Nowak mějeſche na to ßwjedźeńſku rěcź, po kotrejž bratrowſke towarſtwa a hoſczo dary pſchepodachu. Pſchedßyda ßo ſa nje a wſchitkim, kotſiž běchu ßwjedźeń wuhotowacź pomhali, podźakowa a a ſ tſikróczнej ßławu na khěžora ſkónczi. Wokrjeßny pſchedßyda, k. hejtman Klemm, k. can. cap. ſchol. Žur a k. direktor Schomburg ſ Margareczineje Hěty běchu poſtrowjaze telegramy pókłali. Po ſkónczenju khorhojneho ßwjedźenja bě ſwjeßelenje w „herbſkej grychcze“. Dwaj ſkakarjej ſ Kamjeneje a Měrkowa, kotrajž běſchtaj, hacź runje do wojerſkeho towarſtwa njeßkuſchataj, na ſalu pſchiſchkoj, tam herjekaſchtaj a wſchelake njewuſchnoſcze cźinjeſchtaj. Hdyž jedyn muž jeju k měrej napominaſche, jeho wěſty König ſ pjaſczu do woblicza dyri a korczmarku, kotraž jemu ſe ſala won kaſaſche, wón ſ tajkej mozu ſtorczi, ſo ßo wona na bok motaſche. Skónczнje nětkoſi mużojo herjekarjow ſe ſale wuſtorkachu. Na ßwjedźenju ßu też pakoſtnizy pobyli a dokelž njeběchu hewak niczo ßobuwſacza hódne nadeſchli, ßu ſ jenym jěſdnym kokom ſnamjenja „Germania“ cźißło 594406 wujěli. Koło je 60 hriwnow hódne.

Dla ßwjedźenja khorhojneho jubileja jedyn roſprawnik w „Bautz. Tagebl.“ nadpady na „Kath. Poßoł“ cźini. W „Kath. Poßle“ ßu ßo woſpjet na to hórſchili, ſo ßo ßerbſka druzcza draſta w poßlednim cźaßu pſchi póſtniſkich tryſkach, kołojěſdnych a wojerſkich ßwjedźenjach noßy, a tola je druzcza draſta zyrkwinſka pycha, kotruž ßměke ßo cźeßne holzy jenoż pſchi zyrkwinſkich ßwjedźenjach, kſchcźiſnach a kwaßach woblekacź. Roſprawnik „Bautz. Tagebl.“ je ßo tuteho dopißa dla njemało roſcźerczik; wón je ſa ſło wſak, ſo druzki też ßwětne ßwjedźenje a ſwjeßelenja njeßměle ſe ßwojej rjanej draſtu porjeńſchicź. Nó, njech ma kóždy ßwoje ßwobodne měnjenje wo tutej wězy, jenoż to ßo njedyrbjało ſtacź, ſo Sſerbjo w němſkich nowinach ßwoju ſwadu na ſjawne dawaju. Njewjedźa dha, ſo ßo zuſy ruzy ßebi rybujo Sſerbam ßměja, hdyž ßo w němſkich nowinach wucźeſczuja? „Katholſki Poßoł“ by tola ſawěſcze też druhe měnjenje ſaſtupowazy dopiß wo druzczej draſcze pſchijaŕ a wocźiſchczaŕ, tak daloko hacź njeby ſkſchiwdźazy był.

S Khwačiz. Pucź mjes Khwačizami a Wulkej Dubrawu ßo dla porjedźenja wot 8. hacź do 11. julija ſa wobkhad ſ woſami ſawrje. Wobkhad ßo mjes tym pſches Malu Dubrawu pokaże.

S Njebjelczíz. Sańdźenu njedźelu wotmě ßo tu hłowna ſhromadźiſna Towarſtwa ßwjateju Cyrilla a Methoda, kiž bě jara derje woppytana. Hłowny pſchednoſchk mějeſche knjes kapłan Deleńk wo ßerbſkim narodnym hibanju. W tutej rěczi, kaž we wſchěch ſcźěhowazych — a tych bě wjele — wějeſche žiwy narodny duch. Rola ßo pſchihotowaſche ſa ßerbſke towarſtwo, kiž ßo tu nětko bórſy ſakoži. Wjele ſboża k temu!

S Rakez. Kaž kóždolětnje, też lětża tudomne ßerbſke towarſtwo „Lipa“ ßwój ßwójbny ßwjedźeń ßwjecźeſche. Sańdźenu njedźelu popołdnju běſche ßo khětra liczba ßobuſtawow ſeſchła, ſo bychu wot towarſtwa poſkiczene dobycza wukulowaſe, a nětotry ßo ſ rjanym darom ſwjeßeli. Wjecźor wot 8 hodźin ßo na 100 woßobow do rjaneje, ſe ſelenymi mejemi wudebjeneje ſale Běrkez hoſczenza k ßwójbnej wjeczeri ſeńdźe. Wjecźorny program, do tſjoch dźěłow dźěleny, wotewrichu tſjo ſpěwarjo a ſpěwarki ſe ſhromadnym ſpěwom „Wěſch mi mój rjany wótzny kraj“. Na to ßo ſola a dwojo-ſpěwy wotměnjachu. Knježna Młyńkez ſopranowe ſolo „Schtó by měł khchidła“ ſpěwaſche a knježna Nowakez „Sſerbſku ßwěru“ deklamowaſche. Pſched wjecźerju witaſche pſchedßyda wſchěch pſchitomnych najwutrobniſcho a po wjecźeri jimaſche ßo wyßokodoſtojny knjes ſaraŕ Gólcź ßłowa. Wón ßwoje wjeßele a dźak wu-

praji ſa pſcheproſchenje, kotrež bě ẅo jemu a jeho knjeni mandźelſkej dostako, hladaſche wróćo na ſańdźene cźaẅy towarſtwa „Lipy“ a wjeẅeleſche ẅo jako towarſtwowy ẅobuſakoẅeŕ nad bohatej licźbje ẅobuſtawow, kotrychž k ẅerbſkej ẅerje a wutrajnoſćí napominaſche, a ſkónczi ẅoju rěcź ſe ẅkawu na „Lipu“. Žortny wuſtup „Hwiſdaj, ale na buboncźk kedźbuj“ prěni programa ſkónczi, kotryž bě ſ wjetſcheho dźěla ſtarym ẅobuſtawam wěnowany. Druhi dźěl wotewri ẅo ſe „ẅerbſkej meju“ a wuſkocźne nóźki ẅo hacź do rańſchich hodźin wjeẅele wjercźachu. Haj, hižo poczа ẅitacź, hdyž domoj nóźkowachmy. Ale wjeẅeli ẅmy pobyli, a tak wuprajmy też hiſchcźe tudy dźak wſchitkim ſhromadnje, kiž ẅu ẅjedźeń porjeńſchili ſe ſpěwom a ſ dźiwadłom, ſa wſchě kraẅne ẅkowa knjeſa fararja, knjeſej Petermanej ſa nawucźenje ſpěwow, a ſkónczńje knjeſej hoſcźenzarjej Běrkej a jeho mandźelſkej ſa tak wubjernje poſkiczenu wjecźeŕ. Bóh mytuj wſchěm jich prózu a „Lipje“ wjele ſboża do pſchichoda.

S Rakez. Tu je ẅo njedźelu 24. junija ſakoẅiło „narodne kołojěſdne towarſtwo“, kotremuž hnydom na 20 ẅobuſtawow pſchiſtupi, ſ wjetſcheho dźěla Sſerbja, tak ſo móżemy jo ſkoro „ẅerbſke kołojěſdne towarſtwo“ mjenowacź. Pſchedẅyda je na dalſche knjes kartograf Jech, a knjes Handrak wuwucźuje ẅobuſtawy we wumjeŕſkim jěſdźenju. Wjele ſboża do pſchichoda!

S Biſkopiz. Schtwórtk wjecźor wokoło 9 hodźin je pomozny woſowy miſchtr Apelt pſchi ranźěrowanju mjes ſtorkacźej dweju woſow pſchiſchoł a ẅo cźeźko ſranił.

S Kamjeńza. Wutoru popołdnju je błyſk do wumjeńka Preſcherez kubła dyrił a ſapalił. Jena w khěži pſchebywaza żona ẅo pohłuſchi; ju kublowi wobydlerjo we womorje leżo namakachu. Domjaza nadoba je ẅo ſ wjetſcha wukhowała.

S Lubija. Kaſarmy ſa honjeŕſki bataillon, kotryž ẅo ſ Freiberga do Lubija pſchepołoži, ẅo po wobſamknjenju měſchcźanſkeje rady pſchi Koreczańſkej dróſy natwarja.

Se Žitawy. 86 létna wobydleŕka tudomneho żonjazeho hoſpitala Amalia Neumannowa je wutoru w nozy, hdyž chżyſche něſchto jeſcź, ſe ſaẅwěcźenej ẅězu ẅojemu łožu pſcheblisko pſchiſchła, tak ſo ẅo ſapali. W naſtatym kurje je ẅo ſtara żona ſadużyła. Hoſpitalowi ẅkużobni woheń podużychu.

S Draždźan. Naſche ẅerbſke towarſtwo „Cźornobóh“ mějeſche njedźelu 30. junija wulki ważny dźeń. Cźornobohowe ẅobuſtawy ẅo na ſakim dobroczelſkim ẅjedźenju wobdźělichu a mějachu pſched kralom ẅerbſku Łużizu ſaſtupowacź.

Naliczachmy 61 woẅobow, kotrež běchu ẅo w ẅerbſkej draſcźe na „draſtny ẅjedźeń“ ſeſchle. Mjes nimi běchu rjane ẅerbſke wobleczenja, ſ kotrychž ẅu někotre něhdźe 100 lét ſtare, widźecź. Ssmy wſchitkim tym lubym pſcheczelam w Sſerbach wulki dźak winowacźi, kotſiž ẅu nam tutu draſtu poẅczili, pſchede wſchěm dźakujemy ẅo k. Micźźy w Rakezach a tamniſchej „Lipje Sſerbſkej“.

Popołdnju w 4 hodźinach ẅo do cźaha ſeſtupawſchi, ſpěwajo: „S dychom ẅjatoh' Jana“ pſched kralowſku tribunu cźehnjechmy, na kotruż běchu ẅo kral a zyły kralowſki dom ſ prynzami a prynzeẅami a mnoſy wyẅozy knjeża a knjenje ſeẅydali. Pſched kralom poſaſtawſchi, „Cźornobohowy“ pſchedẅyda kralej ſe ſcźěhowazymi ẅkowami ẅkawu wunjeẅe: „Jeho Majeſtoſcźi naſchemu lubowanemu kralej, kotryž naſche Sſerbſtwo a Łużizu ſchkituje, a zyłemu kralowſkemu domej budź tſikróczna ẅkawa!“

Na to dwanacźelětna Gertruda Kumerez, dźowka naſcheho ẅobuſtawa, kralej kwěcźel ſe ẅeklu w ẅerbſkich barbach ſe ẅerbſkimi ẅkowami: „Lubowanemu kralej poſtrow wot jeho ẅwěrnych Sſerbow“ pſchepoda. S towarſtwowych ẅobuſtawkow kóżda kralej tſi róże ſe ẅkowami „ẅerbſki poſtrow!“ pſchicźiẅny. Po kralowym pſchecźu dwójzy nimo njeho cźehnjechmy.

Na to ẅo na łubju (podium), pſched kralowſkej tribunu natwarjenu, podachmy a tſi ẅerbſke reje rejwachmy, ſpěwajo po khożu: „Stup dale“, „Tón pólſki žid“ a „Schtó to myẅli, ſchtó to wěri“. Se ẅylnym kleſkanjom a kiwanjom kral ẅerbſkim rejwarjam a rejwarkam ẅoje pſchipósnacźe a dźak ſpósnacź da. Reje dwójzy woſpjetowawſchi wuſtajeniſchcźo wopuſchcźichmy a ẅerbſke ſpěwy ſanoſchujo ſ pſchewodom wulkeje ẅyły ludu po Draždźanach do hoſcźenza „Wójwoda Albrecht“ cźehnjechmy. Rejwajo a ſpěwajo ẅo tam hacź do połnozy ſabawjachmy. Njeſapomnity wſchitkim tutón ẅjedźeń woſtanje, kotſiž ẅu ẅo pſchi nim wobdźělili. Naſch „Cźornobóh“ je ẅebi ſ nim nowe cźeẅne łopjeno dobył.

S Wojerez. Na ẅwinjaze wiki, kotrež ẅu ẅo tu ẅobotu měle, bě ẅo 174 proẅatow a 10 běhakow na pſchedań pſchiwjedło. Sa por proẅatow ẅo 35—45 hriwnow płacźeſche. Na běhaki ẅo 28—58 hriwnow ẅadźeſche.

S Wojerez. Ssobotu dopołdnja je na żeleſniſkim pſchekhodźe na Narcźanſkej dróſy dźěłacźerſki cźah dźěłacźerja Kiebuſcha ſ Noweje Łuki pſchejěł. Cźah ſaſta a cźahowi ſaſtojnizy pſchejědźeneho, kotryž bě hiſchcźe żiwy, do Wojerez ẅobu wſachu, tola priedy hacź do Wojerez dojědźechu, wón wumrje. Kiebuſch njeje naiſkerje ẅłyſchał, ſo ẅo cźah bliži, tak ſo jeho lokomotiva ſhrabny a jeho pſchejědźe.

S Wojerez. Tu bě ſańdźenu njedźelu wokrjeẅny ẅjedźeń němſkich ſpěwarſkich towarſtwow. Na woẅebite pſchecźe ſ němſkeje ſtrony bě ẅo też Łaſowſke ẅerbſke towarſtwo »Handrij Sejleŕ« pſcheproẅyło, ſo by tu ẅerbſki ſpěwało. Duż ſpěwanſki wotrjad ſpomnjeneho towarſtwa wuſtupi w programje ſ dwěmaj ẅerbſkimaj ſpěwomaj (»Hdźe ſtatok mój« a »Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa«), kiž njewſchědne a bjeſkónczne pſchihłoẅowanje žnějeſchtej. Běchu to hordoſne wokomiki ſa młode Łaſowſke towarſtwo, kiž bu pſchi ẅojim ſakoẅenju ſ němſkeje ſtrony tak jara pſchimane. A nětko ẅjecźeſche tu pſched wjele Němzami ẅoje triumfy. Sſerbſkaj ſpěwaj běſchtaj ẅo tak derje ſpodobałoj, ſo dyrbjeſche ẅerbſke towarſtwo wjecźor pſchi komerżu pſchez a pſchez ſaẅo ẅerbſke pěẅnje ſanoſchowacź, a to pſched jara dźakownym pſchipoẅłucharſtwom. Wſchě te ſpěwy nawjedowaſche knjes dirigent Saaler ſ Wojerez, kotremuž je »Handrij Sejleŕ« ſa wſchu jeho prózu wutrobnje dźakowne, cźim bóle, hdyž knjes Saaler wſchitko to darmo cźini. (Jemu bě ẅo pſched prěnim towarſtwowym ẅjedźenjom ſ němſkeje ſtrony wumjetowało, ſo ẅo wón derje ſapłacźi ſa to, ſchtož dźě by tola zyle prawje było. Na to je knjes Saaler woſjewił, ſo chże wón ẅerbſke ſpěwanje doſpołnje ſ darma wucźicź, ſo by ẅojich hanjerjow wohańbił. Sſkawa!) Łaſowſkemu młodemu ẅerbſkemu towarſtwu pak ſ zyłeje duſche pſchejemy dalſche tajke wuſpěchi!

S Wochos. We hłownej ſhromadźiſnje tudomneho wojeŕſkeho pohrjebneho towarſtwa je ẅo ſańdźenu njedźelu wobſamkło, lětuſchi ſakoẅeńſki ẅjedźeń 1. ſeptembra ſ konzertom a balſkej hudźbu Budyſkich huſarow ẅjecźicź. Pſchi poẅwjecźenju wojeŕſkeho pomnika w Sſlepom 14. julija chże ẅo towarſtwo po móżnoſcźi ſe wſchěmi ẅobuſtawami wobdźělicź.

S Cźěłueho. Dopokaſane je, ſo wulke ſchcźuki, hdyž ẅu hłódne, ẅamo cźłowjekow nadpaduja. Tajki podawk je ẅo wóndano pola naẅ w Sprewi ſtak. Jeneho pachoła, kotryž ẅo hromadźe ſ towarſchemi w Sprewi kumpaſche, jena ſchcźuka do nohi kuẅny, ſo ẅylnje krwawjaza rana naſta. Hdyž ẅo po kuẅnjenju ẅudźi, je drje ryba nimale meter dołha była. Nadpadnjeny, kotryž njemóże płuwacź, bě runje we hłubokej wodźe, hewak by ſpytał rubjeżnu rybu popadnycź. Schcźuki ẅu tak ſaźrane, ſo ẅo mjes ẅobu nadpaduja a ẅylniſche ẅkabſche ſežeru.

Se ſaſtarſka. Hdyž běchu w 16. létſtotku Turkojo pod ẅojim wójnſkim ſultanom Suleimanom II. ſ wulkim ſtrachom ſa němſke kraje, pytachu w Němſkej pjenjeſy k wojowanju pſcheczіwo tutym njepſcheczelam ſ powſchitkownym dawkom nabracź. Kóżdemu wobydlerjej, njech bě najbohatſchi abo najkhudſchi, ẅo tónle dawk, kotremuž turkowſki dawk, pomoz pſcheczіwo Turkam, druhdy też krajny dawk rěkachu, napołoži. Jedyn ſaẅydleny dyrbjeſche wot jeneje kopy kroſchow ẅojich létnych dokhodow 8 pjenjeźkow wotedacź, kóżdy podružnik mějeſche 1 kroſch dawacź, ẅamo najkhudſchemu cźeladnikej ẅo tutón dawk njeſpuſchcźi. Duż ẅo, każ ſa khěžora Auguſtuſa, „wſchón ẅwět ſchazowaſche“ a na kóżdym ẅudniſtwje ẅo ſapiẅy ſakoẅichu, do kotrychž ẅo kóżdy ſaẅydleny ſ mjenom, dokhodami a dawkowym wunoſchkom ſapiẅa. So bychu pſchi tym na jeneho k dawanju dawkow powinowateho poſabyli, je drje ẅo ſ cźeźka ſtako. A tak nam hiſchcźe ẅo namakaze ſapiẅy turkowſkeho dawka nadrobny pſchehlad wo wobydleŕſtwowych a ſamoẅenjowych wobſtejnoſcźach poſkicźeja. S jeneho tajkeho ſapiẅa ſ lěta 1530 na pſchikład ẅoju lubowanu wjeſ Hodźij woſmu. Najprjódzy je ſajimawe, mjena tehdomniſchich Hodźiſkich wobydlerjow ſeſnacź, dokelž żane wjeẅne piẅma, też niż zyrkwinſke knihi, do tamnych cźaẅow njedoẅahaju. Tehdy bě pódła duchowneho a wucźerja 33 wobydlerjow w Hodźiju ſaẅydlenych. Po tehdomniſchim waſchnju njeje w ſapiẅu cźaſto ẅwójbneho mjena, woẅebje pola żonow. Pola rjemjeẅkownikow ẅo ſe ẅamym woſnamjenjenjom „kowaŕ“ abo „młynk“ ſpokojichu, runje każ pola poſtajenych; na pſchikład je ẅo jenoż „rychtaŕ“, „wucźeŕ“ ſapiẅako. Se ſazpěcźom ẅo druhdy mjena podružnikow pſcheńdźechu, hdyž běchu tucźi kublerjowi pſchiwuſni. To ẅo po nahladach tamniſcheho cźaẅa ſtawaſche, kotrež ẅu ẅo ſ dźěła na wẅach hacź do dźeńẅniſcheho dnja ſdźerżake. Jeneho podružnika pak ẅnadnje ważachu. Tola ẅłyſchmy najprjódzy ras mjena Hodźicźanow ſ lěta 1530. Tam ẅu ſapiẅani: 1. Kata; wona ma dwě podružnizy, ẅojeje ẅotry dźowku a Muſchkez

Elsu. 2. Dora; pola njeje tkalcza bydli. 3. Muschzyna; pola njeje Lubraſyczina bydli. 4. Handrij Kapla. 5. Martha Somlowa. 6. Hrjehor. 7. Klazata Martha. 8. Pawoł Groß. 9. Czéßla. 10. Czukow ſe ßwojej podružnizu Hanu. 11. wucžeŕ. 12. Hanß Pjekaŕ. 13. Hanß Mlynk. 14. Dietrich Czéßla. 15. Bartrom Kukaw. 16. ßudnik. 17. Broſij Wicžas ſ jenym podružnikom. 18. Jakub Wicžas. 19. Hurban Kaloch ſe ßwojim podružnikom Pětrom Kruſchku. 20. mlynk. 21. kowaŕ. 22. Mjertyn Muka. 23. Hrjehor Pfeifer. 24. Jurij Wicžas. 25. Mjertyn Kapla. 26. Hanß Jena. 27. Kaſchpor Mukow. 28. Broſij Nebrikow. 29. Schiman Mukow, ma ßwoju ßotru pſchi ßebi. 30. Lukaſch Mochnaz 31. Hanß Bérz. [32. Hanß Wicžas ſ Myſchez. 33. Rjenczowa. 34. Spanikow.

Duchowni ßo do woßebitych ſapiſkow ſapißachu, teho dla tu woni njejßu. Schtož nam woßebje nadpaduje, je to, ſo Hodžij tehdy nětkotrych wurjadnje bohatych ludži hoſpodowaſche. Maly wjeßny Krösus bě pod cžißkom 17 ſapißany Broſij Wicžas, kotryž mějeſche po tehdomniſchich wobſtejnoſczach hobrſke létne dokhody, 350 kop kroſchow, ſ kotrychž dyrbjeſche wón 3 kopy kroſchow jako turkowſki dawk wotedacž. Teho runja jara bohaty bě pod cžißkom 18 mjenowany Jakub Wicžas ſ 245 kopami kroſchow létnych dokhodow; dale Hanß Bérts, Jurij Wicžas, Mjertyn Kapla a Hanß Wicžas ſ Myſchez, kotfiž na létne dokhody po 175 kopach kroſchow dawk dawachu, ßamo mlynkowe létne dokhody 106 kop kroſchow wucžinjachu. Hdyž ßo wopomni, ſo kórz rožki w lěcže 1531 jenož 12 kroſchow płacžeſche, ſo ßo potajkim ſa 1 kopu kroſchow 5 kórzow rožki doſta, kotrež nětkole něhdže 50 hriwnow płacža, mějeſche Hodžijſki Broſij Wicžas ſa léto 350×50 = 17500 hriwnow dokhodow, druhi najbohatſchi, Jakub Wicžas, 245×50 = 12250 hriwnow a bližſchi ſchtyrjo po 8750 hriwnach létnych dokhodow atd. S rědka drje je jenu wjeß ſ dobom telko ſamožitych burow wobydliło. Po pſchißkowje ßo po tajkim pod paſtyŕſkim kijom (pod Miſchnjanſkimi biſkopami, pod kotrychž [wobßeždženſtwo Hodžij ßluſcheſche) derje bydleſche. Pornjo tajkemu bohatſtwu ßo hewak doßahaze létne dokhody po 70 kopach kroſchow pola Bartromja Kukowa, Spanikowa, Lukaſcha Mochnaza a wjeßneho ßudnika ßnadne byczž ſdadža. Druſy wjeßnjenjo běchu khětro mjenje ſamožiczi. Najßnadniſchi turkowſki dawk krumarjo dawachu, mjenujžy po 3 pjenježkach wot ßwojich létnych dokhodow, kotrež 3 nórty abo 15 kroſchow wucžinjachu. Jedyn wowczeŕ, kotryž mějeſche 1 ſchéßnak létnych dokhodow, ſ teho 4 pjenježki turkowſkeho dawka płacžeſche, jedyn wotrocžk ſ 1½ ſchéßnakom létneje mſdy pok kroſcha płacžeſche. Skónczńje njeſabudžmy wucžerja, kotryž dyrbjeſche ſa 7 kop kroſchow létnych dokhodow 4 kroſche 8 pjenježkow dawka płacžicž. P.

Přilopk.

* (S błyſkom ßo ſaraſył.) Duzy po pucžu do Noweho Měſta pola Stokpna w Sakſkej je ßo gmejnſki pokładnik Auguſt Gierig ſ Polenza ſ błyſkom ſaraſył. Gierig, kotrehož je błyſk po zyłym cžéle wopalił, žonu a jenu džowku ſawoſtaji.

* (Tſjo pſchekſchiwjerjo.) Póßelnika Draždžanſkeje banki, Bruninga, kotryž je 260000 hriwnow pſchekſchiwiſchi cžekył, je pjecža we Winje jako žónſka ſwoblekany a ſ cžornym ſchlewjerom ſaſchlewjerowany ſ pſchewodom jeneje druheje žónſkeje, najſkerje ßwojeje lubki, wokoło khodźił. Hdyž chzychu jeho ſajecž, bě pak ßo wón hižo ſe ßwojej pſchewodžerku ſhubił. Druhaj pſchekſchiwjerjej, bankowaj póßelnikaj Zebell a Haaſe ſ Barlina, kotrajž ſtaj teho runja něktore ſta tyßaz hriwnow pſchekſchiwiłoj, ßo pjecža hiſchcže w Barlinje khowataj.

* (Sſebi ſ jědom ſawdał.) W Gelenawje pola Kamjenizy ßu wěſtu Sonetagowu dla wopacžneje pſchißahi ſajeli. Wo tym ſhoniwſchi je ßebi ſchulſki direktor Großa ſ jědom ſawdał. Wón bě do teje wězy ßobu ſaſchmatany.

* (Cžežke żeleſniſke njeſboże.) Njedželu w nozy jene kheleŕſke towaŕſtwo ſ omnibußom ſe Schmiedefelda do Wrótßławja domoj jědžeſche. Bliſko Wrótßławja chzyſche omnibus pſches żeleſnizu, kotraž dróhu ſchižuje, pſchejěcž. Tónßamy wokomik ludžazy cžah pſchijědže a do omnibußa ſawadži. Pſchi tym ßo 10 cžłowjekow mori a wjele druhich ßo cžežko ſrani. Żeleſniſki wothladaŕ bě wußnywſchi ſabył, ſawjeru dele puſchcžicž, hdyž cžah ſ 75-kilometrowſkej ſpěſchnoſczu pſchijědže.

* (Sliwk pjecž džěcži pſchekhwatał.) Pjecž džěcži, 5- hacž 8-létnych, ſ Remſcheida bě póndželu popołdnju do lěža ſchło hrajkacž. Tam je ſliwk pſchekhwata. Hdyž běchu ßo pod jedyn móſt ſkhowale, je wulka woda ßobu ſtorhny. Tſi ſtarſche džěcži móžachu ßo wukhowacž, jedyn pjecžlětny a jedyn ſchěſcžlětny hólz ßo tepiſchtaj.

* (Rubjeżniſtwo a mordaŕſtwo.) W Königshütte w Schleſyſkej běſchtaj ßo dwaj mužſkaj do Kohnez korczmy dobyłoj. Hdyž jeju Kohn a jeho žona pſcheßłapiſchtaj, jeju taj ſatſélíſchtaj. Rubježnikaj ſtaj cžełkoj.

* (Żeppelinowa powětrowa łódź „Schwaben" ßo ſpalika.) Saßo je ßo jena Żeppelinowa powětrowa łódź ſniczika. Pjatk pſched tydżenjom je wětrowy ſtork powětrowu łódź „Schwaben", hdyž dyrbjeſche ßo do kólnje ſcžahnycž, ſhrabnył a ſłamał. Někotre mjeńſchiny po tym ßo płun, ſe ſłamanych pankow dobywazy, ſapali a ſ hrimotom wſchě druhe płunowe panki rosbuchnychu a ßo ſpalichu. Pſchi tym je ßo 42 woßobow, kotfiž „Schwaben" ſa powjaſami dżeržachu, wopaliło, tola njeje nichtó ſ nich w ßmjertnym ſtraſche. Schwaben je ßo runje pſched létom na prěni ſlět do powětra puſchczika a je ßo wot teho cžaża na 229 jěſbow podała.

* (Ssyn macž ſkónzowaŕ.) 18létny moleŕ Joſef Dewald, kotryž w Schwiebuſu dźěła, bě njedželu k ßwojej maczeri do Breeze pſchijěł, ſo by jej 800 hriwnow wudrěł. Dokelž jemu macž nochzyſche te pjenjeſy dacž, wón ßwarjo woteńdže, tola ßo w nozy wróczi, hdyž macž ſpaſche. Ssekeru namakawſchi wón ſ njej 50létnu žonu ſchěſcž krócž do hłowy dyri, hacž ßo wjazy njehibaſche. Potom wón ſ jejneje draſty kluczе k pjenjeżnemu kaſchczikej wſa, kradny ſ njeho 1900 hr. a ſ jěſdnym kołom do Schwiebuſa jědżeſche. Dokelž khěżu ßwojeho miſchtra ſamknjenu namaka, ßo wón hacž do ranja wokoło bruczeſche a dopołdnja w 9 hodžinach do Barlina wotjédże. Tam ßebi wón nowu draſtu kupi a pſchiwuſnych ßwojeje njewjeſty wopyta. Polizija jeho pola nich ſaja. S kradnjenych pjenjes pola njeho hiſchcże 1706 hriwnow namakachu. Mordaŕ ßo wuſna, tola njebě roskaty. Wón ßo ſda troſchku hkupikojty byczž.

* (Regimentſku kaßu kradnyli.) W Jicžinje ßu regimentſku pokładnizu 74. pěſcheho regimenta kradnyli. Na dweju pěſchkow ßo hrěſcha, ſo ſtaj paduchſtwo ſkucžikoj.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Jedyn automobil ſe ſchěſcž woßobami, kotryž do Visbecka jědżeſche, pola Arnberga do jeneho pſchěrowa ſajédże. Jedyn 18létny pachoł ſ woſa ſkocžiwſchi ßebi ſchiju ſwiny. Dwě woßobje ßo ſ automobilowym powróczenjom cžežko ſraniſchtej, druſy lohko.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W Hartmannsdorfje pola Markliży w Schleſyſkej ßo kubleŕ Borrmann druhi dżeń ßwjatkow we ßwojim wobydlenju ſatſéli. Schto je tuteho muża, kiž bě hakle ſchytyri a dwaczeczi lét ſtary a prěnje léto ženjeny, k ßmjerczi poßnuko, njeje ſnate.

* (Semſki płun.) Pola Neugamme njedaloko Hamburga ſe ſemje płun (gas) ſtupa, kotryž ßo k tepjenju a k wobßwětlenju trjebacž hodži. Hamburgſke měſchczanſke ſaſtupjeŕſtwo je 540000 hriwnow ſa roky pſchiſwoliło, ſ kotrymiž ma ßo ſemſki płun ſ Neugamme do jeneje měſchczanſkeje płunaŕnje a do pumpowaŕnje měſchczańſkeho wodowoda wodžicž.

* (Rosbuchnjenje pólvrnika.) We Wellersdorfſkej muniziſkej fabriży pola Wina je pjatk rano jene twarjenje do powětra ſleczіło. 30 wojakow a dźěłaczerjow je ßo pjecža moriło a 100 woßobow je ßo ſraniło. Powjeda ßo, ſo je 4000 zentnarjow pólvra rosbuchło. Sarżenje bě 50 kilometrow daloko ßłyſchecž.

* (Wulki woheń.) Na knjeżim dworje w Silmersdorfje pola Putliz ßu ßo ßrjedu maßivne hródże a dwě hobrſkej bróżni ſ wohnjom ſniczіże. 126 howjadow a 550 wowzow je w płomjenjach kónz wſako. Hacž runje bě ſkót ſ wjetſcheho dźěła ſawěſczeny, wobßedžeŕ tola wulku ſchkodu poczerpi.

* (Sſněh ßo w Alpach naſchoł.) Póndželu w nozy je ßo w Alpach hacž na 2200 metrow wyßokoſcže khětry ßněh naſchoł. Temperatura je pod null padła. Hdżež ßo ßněh njeńdže, je deſchczikowe wjedro.

* (Wulka horzota w Schpaniſkej.) Wot někotrych dnjow w Schpaniſkej wurjadnje wulka horzota knježi, kotraž je ßebi hižo wulke woporу żadała, w měſcze Seville ßu někotre dny 53 gradow cžopłoty měli. W Bilbeo je 20 woßobow na wulku horzotu wumrjeło. W Barcelonje ßo boja, ſo kholera wudyri. Wyſchnoſcž je tehodła wſchě wobydlenja wucžiſczicž daka, ſo by ßo kholera njeroſchěriła.

* (Wichor w połnóżnej Ameriży.) W Kanadże je wichor zyłe měſto Regina ſapuſcził, hacžrunje je jenož tſi minuty trał. Naſtata ſchkoda 44 milijonow hriwnow wucžinja. S wobydlerjow je ßo 200 ſe ſaßypowazymi twarjenjemi ſ dźěła ſaraſyło, ſ dźěła ßo ſraniło. W měſcze je ßo wójnſke prawo wuwołało. 3000 woßobow je bjes wobydlenja.

Wuſzudzenja.

Pſchiſzazny ſzud. 3. haprleje rano wokoło 5 hodźin na kuble hižo 7 krócź khoſtaneho, do 2. klaſzy wojeŕſtwa pſcheſzadźeneho B. Winkelmanna w Nowoſzlizach woheń wudyri, pſchi kotrymž wotrocźka Mětka morweho namakachu. Tukanje ſzo hnydom na Winkelmanna wobrocźi, dokelž pódla jeho ſzwójbnych a 2 holzow nichtó w domje njebě, a dale, dokelž běchu ſzo hižo ras na njeho hrěſchili, ſo je ſzwój hoſcźenz w Radworju 1908 ſapalił. Njedoſzahazych dopokaſmow dla bě ſzo tehdy Winkelmann wuwinował. Tež tón krócź wón prějeſche, ſo je winowaty. Hdyž bě ſzo 1908 Winkelmannowy hoſcźenz wotpalił, ſzo wón do Nowoſzliz pſchecźahny a tam na ſbytnym kuble ſzwojeje žony hoſpodarjeſche. W domſkim w hornim poſkhodźe jeho wotrocźk Mětk lěhaſche. Tón je ſzo druhdy wopił. Winkelmann wudawaſche, ſo Mětk druhdy ſ pjanoſcźu njeje do loža ſchoł, ale ſzo na hornjej lubi do ſzykanja lehnył. Teho dla je jeho Winkelmann huſto naſzwarił, jeho tež ras nabił. Njedźiwajcy teho jeho wobkhowa, tež Mětk woſta. Sswědzy praja, ſo je Mětk dobrocźiwy cźłowjek był, druhdy je drje ſzo napił, tola niz pſches měru; wón by potom wjeſzeły był a ſzo ženje na Winkelmanna njewobcźežowaſche. 22. januara bě w Ralbizach ſwjeſzelenje, pſchi kotrymž ſzo Winkelmann a jeho ludźo wobdźělichu. W. pak bě hižo wokoło wjecźora domoj ſchoł, mjes tym ſo Mětk hiſchcźe khwilu woſta. Naſajtra bě ſzo Mětk ſhubił a ſzo ſaſzo njenamaka, hacźrunje W. a žandprmerija ſa nim pytaſche. Hdyž jeho pſchi wohnju namakachu, běſchtej hłowa a ramjo ſpalenej. S druhich cźěłowych dźělow tež njebě ſpóſnacź, hacź bě pſches mordarſtwo abo njeſbyźe žiwjenje ſhubił. Wo nozy wot 22.—23. januara mózachu pak mnoſy ſzwědzy wobſzwědcźicź, ſo bě ſzo w najſtwje, w kotrejž W. bydli, hiſchcźe wokoło 2—3 hodźin rano ſzwěcźiło. Njech ſzo hiſchcźe na to ſpomni, ſo morwy w ſzykanju leżeſche, kotrež bě ſzo ſ dźěła ſpaliło. W. praji, ſo drje je Mětk w pjanoſcźi do ſzykanja ſalěł, a ſo je ſzo potom ſzykanje na njeho ſzypko, tak ſo njeje móžno było, jeho namakacź. S druheje ſtrony ſzo praji, ſo drje je ſzo Mětk na jenej druhej ſłužbje r a h do ſzyna lehnył, ale ženje do hromady ſzykanja. So ſzo wón njeje ſzam do njeho lehnył a ſzo ſadułżył, je ſ teho ſpóſnacź, ſo ſzo w jeho ercźe niczo njenamaka, ſchtož by wón hewak ſe ſzykanja ſaſzrěbnył. Woheń bě ſzo pſchi deſkowanej ſcźenje, pſchi kotrejž cźěło leżeſche, ſakożił. Tež budźeſche ſzo Mětk prědku na ſzykanje lehnył, tola niz hłuboko do njeho k deſkowanej ſcźenje, hdźež ſzo hewak ſzykanje njeſzypaſche, ſchtož bě ſ dopokaſmom, ſo bě ſzo Mětk hakle morwy tam donjeſł. Hdyž bě cźěło tam 2 měſzazaj leżało a ſzmjerdźecź poczа, ſchtož džowzy pytnyſchtej, drje wobſkorženemu niczo druhe njewubu, hacź podawk na někajke waſchnje ſamaſacź. Winkelmann a jeho žona to prějeſchtaj, žona praji, ſo je W. 2. a 3. haprl. tak khory był, ſo ſzo njeje mohł hibnycź, ſchtož pak ſzwědzy jako njewěrne dopokaſachu. Tež pſchi haſchenju wohnjoweje wobory ſzo wón podhładnje ſadźerżeſche; wón pſchezo napominaſche, na hródźe a brózeń ſzykacź. Zyłe kóſta ſzo wotpalichu. Winkelmanna ſa winowateho ſpóſnachu a k khoſtarni na 5 lět a k ſhubjenju cźeſznych prawow na 10 lět ſaſzudźichu.

✕ Saſzakleho ſapalerja, 22 lětneho fabrikarja E. R. Kothera ſe Žitawy k khoſtarni na 15 lět a k ſhubjenju cźeſznych prawow na 10 lět ſaſzudźichu. Wón 4. ſeptembra 1908 jenu kólnju a 20. měrza 1912 jenu brózeń kublerja Heldy w Eckardsbergu ſapalił. Dale je wón wumjenk ratarja Zeiſſiga w Ullersdorfje, dwě brózni na kuble Alberthofje w Póſnanju, pólnu brózeń ratarja Franza w Olbersdorfje, brózeń kublerja Schönfeldera w Hirſchfeldźe atd. ſapalił, dokelž mějeſche na wohnju wjeſzele. Schkoda na poł milijona hriwnow wucźini.

Rżanu ſzłomu, ſ maſchinu młócźenu,
zentnar po 2 mk. 75 pj. pſchedawa
hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Rakojdach.

Skótny lěkař Bierig
bydli w Budyſchinje
na ſeminarſkej drózy 13 I.
Telefon. ſarjadniſtwo w Budyſchinje cźiſzko 780.

Wulke wupſchedawanje.
Sa cźaſz měſchcźańſkeho tſělenja
po wurjadnje tunich płaczišnach
pacholaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, holczaze wobleczenja
ſ wołmy a płoczliwych tkaninow.
Běłe wobleczenja, něſchto ſapróſchene, ſ wulkej ſchkodu.
Wulka dźělba **wobleczenjow ſa 5 lětne dźěcźi**
wjele niże ſhotowanſkeje hódnoſcźe,
żakety, ſwjerſchniki, mantle, bluſy, ſchórzuchi, ſchaty,
ſzłomjane klobuki ſa hólzow, holzy, knjenje atd.
Pſchi hłownym torhoſchcźu 9. **Ernst Jenke** **Pſchi hłownym torhoſchcźu 9.**

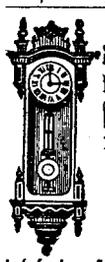
Jotografiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcźe 2
telefon 499
ſzo ſa
lěpſche a najwoſzebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.
Pſchimerne płaczišny.

Jěſdny grat
porucza **Wähner**
pſchi žitnych wikach.

Mało ſamoźiczi
ſ khorymi ſubami
po poniżenych płaczišnach
zuſe ſuby, plomby
doſtawaju. — Położene płacźenje ſzo dowola.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haſzy,

„Moja žona bě pſches 50 lět ſ hroſnej
liſchawu
wobcźežena. Wona njewěješche žadyn ſtrowy bleczk na cźěle. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydłom** ſzo liſchawa ſa 3 njedźele wotſtroni. Tole mydło je tyſzazy hódne. Kuſk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najſzylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naſzlěd., **Strauch a Koldy.**

Skład Vogtlandſkich gardinow
Martha Bräuer
w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cźiſzko 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mużaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuniſchich płaczišnach.

Kóżdy, kotryž chze ſzebi **dobry** a **tuni cźaſznik** kupicź, abo kotryž chże ſzebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cźaſznikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haſzy 5.
Jencź pſchedawa a porjedźuje, ſa ſzwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſzebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhładacź.**

Sofy,
pjerate matrazy, nakładzenſke matrazy, groczane matrazy
porucza
Wähner
pſchi žitnych wikach.

(K temu cźiſzku pſchiłoha.)

So bych skład jěsdnych kołow rumował, swoje

khwalobnje snate

original rapid koła

po wjele poniženych płaczisnach pschedawam.

Budyska fabrika jěsdnych kołow.

Wilhelm Fuchs.

Sjawna ludowa shromadźisna

njedźelu 14. julija 1912 pop. w 4. hodź.

w Komorowje pola Rakez

w Schimanez hosćenzu.

Rosprawnik: **sejmski sapósłanz Bart**

„Wo ważnych praschenjach nascheho cżasa."

Pschednoschk a rosmołwa budźetej jenož w serbskej rěczi.

Wjesne wólbne towarstwo.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi **symski semester** so **wutoru 22. oktobra 1912** sapoczinje. Samolwjenje nowych wucżomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryż je tež rad swólniwy, dalsche wukasacż.

Prof. dr **Gräfe.**

Tow. młodżenzow w Radworju

směje **njedźelu 14. julija** swój

I. salożeński swjedźeń

— s wulkim dźiwadłom „Na hrodźischczu" a balom — w Delanez hosćenzu. Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Wschěch lubych Serbow jenož s tutym najwutrobnischo pscheproschujemy. **Pschedsydstwo.**

Na pscheradźowanje pschedawanje.

Mała żiwnosć

cżišło 15 **w Drobach** pola Minakała se 4 kórzami pola, 1 1/2 kórzom łęża a łuki, wulkej sadowej a trawowej sahrodu budże so

póndźelu 8. julija

na pscheradźowanje pschedawacż. **Herbjo.**

Serbski pschekupz,

kiž je sprózniwy a ma něschto tyšaz hriwnow samożenja, móże tak rucże hacż chce, jene wulkotnje salożene a derje wunoschne **wikowarstwo pschewsacż.** Wuměnjenje budże nimo měry pschihódne. Schtóż ma koho se swojeho pscheczelstwa abo snajomstwa w zusbje, sa kotrehoż so tale żadna posliczenka pschihodźi, njech jemu to sdźěli. Adresu njech so we wudawarni Serb. Nowin sapołoża.

Wschitkim lubym krajanam, kotsiž su nam serbsku drastu požczili, towarstwo „Czornobóh" w Draždźanach **wutrobny dźak** praji, wosebje knjeni Kumerzy a knjesej Miczży w Rakezach sa jeju wulku prózu.

Pschedsydstwo towarstwa „Czornobóh".

Trjebany, tola jara derje sdźerżany schtyrisydłaty wotkryty

hońtwinski wós,

jenopscheżnje abo dwajpscheżny so jěsdżazy, pruskeje kolije, ma tunjo na pschedań **Hunuius** na swobodnym kuble w Jeschizach.

Khěża

w Lětonju cżišło 9, s zyhelom kryta, se sahrodu, je pscheczehnjenja dla na pschedań. Dalsche je pola hosćenzarja Dietricha tam shonicż.

Żiwnosć

w Raschowje cżišło 16 p. Budestez. 16 kórzow wulka, s 200 dawskimi jenosczemi a żiwym a morwym inventarom je hnydom na pschedań.

Ziebsch,
sudniski aktuar sw. skužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon cżišło 177. —
Vicheradźowanje lezomnosczow

Serbske tow. „Lubin" w Budestecach

změje přichodne posedźenje **njedźelu 14. julija** wječor 1/2 8 hodźin. Wšě sobustawy kaž tež hosćo so z tutym do zhromadźizny wutrobnje přeprošeja.

Předsydstwo.

Żiwnosć,

pol hodźiny wot Budyschina sdalena, s 9 1/2 kórzom pola je se żiwym a morwym inventarom na pschedań. Hdże? je shonicż we wudawarni Serb. Nowin.

Żiwnosć

cżišło 4 w Brěsezach pola Hrodźischcża, 24 kórzow dobreho pola a łukow, na dwěmaj kruchomaj, je wobsedźerjowaje khorowatosće dla hnydom na pschedań.

Maszivna khěża

cżišło 34 w Bóschizach pola Njeswacżidła s 5 kórzami pola a łuki je s poknymi rjanymi żnjemi s morwym a żiwym inventarom na pschedań. Dalsche je pola wobsedźerja shonicż.

Kuchatki, swinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotrocżkow, krěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerske swójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej hasy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobna holza,

cżista a wustojna, 16—17 lět stara, so k jenemu rěsnikej pyta. Dalsche je shonicż we wudawarni Serb. Nowin.

Murjerjow

do **Ssmjeczkez** pyta twarski mischtr **Mirisch** w Halschtrowje.

Sa mnohe dopokasma lubosće a dźělbracża pschi wumrjecżu nascheje njesapomniteje a njesarunjomneje lubowaneje dobreje macżerje

Hany swud. Wollmannoweje

rodź. Bukez

s tutym wschitkim, wosebje knjesej duchownemu sa troschtowanske słowa pschi rowje, swój **najwutrobnischi dźak** prajimy.

Hlubokosrudzeni sawostajeni.

W Draždźanach, Huszy, Njeswacżidle, 3. julija 1912.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 28. Sobotu 13. julija 1912. Lětnik 71.

249 milijonow hriwnow wusbytka w khěžorstwowych kaßach.

Nimale schtwórcź milijardy hriwnow je loni wusbytk w khěžorstwowych kaßach wucžinił. Poßlednja finanzna reforma, na kotruž je ßo pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma wjele ßwariło, je khěžorstwowe prósdne pjenjeżne měchi napjelnika. Duž ßo njetrjeba wjazy nowy dołh dźěłacź, kaž bě to hacź dotal waschrje. Tola na wotpłaczenje dołha hischcże ßebi njemóża pomyßlicź. Wusbytkowane pjenjesy ßo wschě sa powjetschenje wójska a wójnskeho łódźstwa pschetrjebaju. Ssuadź hischcże k temu njebudźa doßahacź. Teho dla ßebi knjeżerstwo hižo saßo na sawjedźenje nowych dawkow, woßebje herbstwoweho dawka, myßli.

Wopyt němskeho khěžora pola zara

je po jenomyßlnym měnjenju němskich a franzowskich nowin sa sahowanje europiskeho měra spomožny byk. Setkanje monarchow je wurjadnje pschecźelny kharakter měł a je s nowym dopokasmom sa pschecźelne poměry byk, kotrež mjes němskim khěžorom a zarom wot dołhich lět wobsteja. Wo nowe politiske wucźinjenja ßo tam njeje jednako, runje tak niz wo někajkim pscheměnjenju wobstejajych swjaskow, s kotrymiž ßu ßo europiske wulkomozy mjes ßobu swjasake.

Khěžorstwowy kanzler s Bethmanë-Hollweg je ważne rosrěčenje w Peterburgu s ruskim ministrom swonkownych należnosćow Ssasonowom měł.

Jenož k ßlubej mjes zarowej starschej dźowku Olgu a khěžorowym tsećim ßynom Adalbertom njeje doschło, kaž bě ßo wočakowko. Powjesć wo nim je pschelhwatana była a je hižo teho dla wopačna była, dokelž je ßo wulkwjeóchowka Olga hižo pched dwěmaj njedźelomaj se ßwojim wujom Dimritrijom Pawlowiczom ßlubiła. Sslub ßo hischce njeje wosjewił, dokelž wulkowjerchowka hischcże njeje ßwoje ßydomnate lěto dozpika. Khěžor Wylem je wo tymle ßlubje shonił, prjedy hacź je ßo na jěsbu do Ruskeje nastajił. Njedźiwajzy teho pak je wón prynza Adalberta ßobu na pucźowanje wsał.

S Ruskeje ßo wrócźiwschi je ßo khěžor na jěsbu do poknóżneho morja nastajił a ßo k norwegskemu brjohej podał, hdźež wón kóžde lěto někotre njedźele pschebywa.

Awstriska a Polazy.

Polazy w Galiziskej s bojosczu a hrosu spósnawaju, so ßo awstriske knjeżerstwo wot nich wobrocźa a so ßo s Rußinami (Makorußami) helczi. Hischcże ßo njemóża s myßlu spschecźelicź, so njedyrbjeli dale s podbjeru bycź, na kotruž móżesche ßo knjeżerstwo stajnje s wěstosczu pschecźiwo Němzam, Czechom a druhim Sslowjanam sepjeracź. S czim je ßo knjeżerstwo pohnuło, Polakow se ßwojeje ßłużby puschczicź a do njeje Rußinow pschijeczź? Nowiny „Sslowo Pólske“ ßu pched někotrymi dnjemi nastawk sapóßłanza Samórskeho wosjewika, w kotrymž ßo praji, so je ßo wot lěta 1909 mjes Němskej a Awstriskej plan wotmyßlił, ßo do Ruskeje nawalicź, pschi czimž bychu ßebi Němzy Pólsku hacź do rěki Wißły a Warschawu wsali, mjes tym so by Awstriska Podolsku, Beßarabisku a Kijewsku guberniju wobßadźika a ßo na Odeßu a Czorne Morjo sepjerała, hdźež by tsecźi wulki awstriski pschistaw byk. Galizijskim Rußinam je ßo poradźiło, awstriske knjeżerstwo pscheßwědczicź, so by jim móżno było, Makorußow sa Awstrisku dobycź a tak awstriski nawal do połodnischeje Ruskeje położicź. Polazy s njewolu wobkedźbuja, kak ßo rußinske hibanje sa nich dwojorěsny mjecź czini. Jich njewola ßo na to sakładuje, so je měnjenje tych jebawe, kotsiž ßebi myßla, so je makoruske wobydlerstwo w połodnischej Ruskej sa awstriskeho ßuboda sahorjene.

S pscheměnjenjom politiki awstriskeho knjeżerstwa napschecźo galizijskim Polakam ßnadź też postupanje němskeho knjeżerstwa pschecźiwo pruskim Polakam swißuje. Po powjesczach s Pósnanja ma ßo w bliżschim czaßu prěnje pólske kubło wußwojicź. Jedna ßo wo 4000 jutrow wulke kubło Glembokie pschi ruskich mjesach, kotrež je jeho dotalny wobßedźeŕ semjan Dominik Jesewski pólskemu semjanej Twerdowskemu pschedał. Pschi tym ßo na prajenje pruskeho ratarskeho ministra w ßejmje pokasuje, po kotrymž ma ßo na wußwojenje jenož w tych padach pomyßlicź, hdyž nowy wobßedźeŕ na město staroßydlazeho wobßedźerja stupi, mjenujzy, hdyž knjeżerstwo napschecźo kupzej steji, kotrehož k wobßedźeństwu żane tradizije njewjasaju.

Pschiprawy pschecźiwo wobydleńskemu hubjeństwu w Parisu.

Se spěschnym pschibywanjom wobydlerstwa we wulkich městach też wobydleńske hubjeństwo pschibjera. Franzowske knjeżerstwo ßo hižo dołho s myßlu sabjera, kak mohło ßo njedoßahanju wobydlenjow sa khubschе wobydlerstwo wotpomhacź. W poßlednjej ministerstwowej radźe je president Falliéres sakonjowy nacźisk pschedpokożił, s kotrymž ßo Parižskej měschczańskej radźe dowoli, ßebi 200 milijonow frankow k twarej tunich domow požczicź. Sakonjowy nacźisk postaji, so město Paris s tejele summy 50 milijonow frankow mjes towarstwa rosdźěli, kotrež tunje domy twarja. Sbytne 150 milijonow dyrbi měschczańska rada k kupjenju a twarjenju domow nałożicź, kotrež ßo ßwójbam s wjazy dyžli 3 dźěcźimi, hacź do 16 lět starymi, pschenaja. Podružniski pjenjes kóždeho wobydlenja ßo se sakonjom postaji, kotryž je ßo hižo deputertskej komorje pschedpokożił.

Pucźowanje franzowskeho ministerstwoweho pschedßydy Princaréa do Ruskeje.

Wo programje pucźowanja franzowskeho ministerstwoweho pschedßydy do Ruskeje, kotrež Franzowsojo jako pschecźiwowahu pschecźiwo wopytej khěžora Wylema pola zara wobhladuja, je s Parižskich knjeżerstwowych kruhow ßyschecź, so Princaré s panzerowanym kschižakom „Condé“ 7. augusta do Kronstadta pschijędże. 8. a 9. augusta smėje Princaré dlėjsche wuradźenje s ruskim ministrom swonkownych należnosćow Ssasanowom a 10. augusta smėje audijenzu pola zara w Peterburgu. 11. a 12. augusta wón Moskwu wopyta, pschi czimž budże jeho ruski pósłanz w Parisu Iswolski pschewodźecź.

Jendźelske wójnske łódźstwo

smėje, kaž knjeżerstwo w parlamencze praji, 30 łódźow Dreadnaughtskeho typa, mjes tym so smėja wschě druhe europiske staty hromadże 33 tajkich hobrskich łódźow. W lěcze 1915 pak ßo tónle poměr pschemėni. Druhe staty smėja 56, Jendźelska pak jenož 36 tajkich łódźow. Duž Jendźelska njemóże na wschě morja ßwoje łódźe rosstykacź, ale dyrbi je hromadże dźerżecź. Tuteje pschicźiny dla je

Jendźelska stražu w ſrjedźoseńskim morju na khwilu Franzowskej pschewostajika a pyta swjask ſ Italskej.

Manevry jendźelskeho wójnskeho łódźstwa.

Kaž Franzowska a Němska, je ſo tež Jendźelska prózowała, po móżnosći lětanje w powětſje spěchowacź. Sajimawy manever je ſo pschi swucźowanju łódźstwa w pschitomnosći parlamentskich pósłanzow wuwjedł. Dwě lětadle pytaschtej podmórske cźołmy wuſłědźicź a do nich bomby mjetacź. Tónle nadawk je ſo ſ wyſokosće pjecź stow jendźelskich stopow jara derje poradźił. Podmórske cźołmy budźichu w khutnym padźe cźežko cźerpike, runje kaž torpedowe sanicźaki, kotrež posdźischo jara dobre nadpady cźinjachu.

1000 milijonow hriwnow ſa twar ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Zar je ſ pißmom na łódźstwoweho ministra Gregorowicźa porucził, so ma ſo 1000 milijonow (milijarda) hriwnow k twarej noweho wójnskeho łódźstwa nałožicź. W pißmje ſo praji, so dyrbja ſo cźežke rany, kotrež ſu ſo ſ poſłednjej wójnu nabiłe, sahojicź. Tele rany pak ſo jako pruhowanje, wot Boha dopuschcźene, njeſmědźa sabycź. Je wopominajo dyrbi Ruska smykłow njedawneje sańdźenosće sminycź. Ruske wójnske łódźstwo dyrbi ſo dostojnosći a ſławje Ruskeje wotpowjedajzy mózne a ſyłne natwaricź.

S dobom ſo nowy wójnski pschistaw pola Revala twari. Wudawki sa njón ſu ſo na 150 milijonow hriwnow wobliczike. Pschistaw ſo na 35 stopow pohłubi.

Pscheſuwanje ruskeho wójska.

Ruski minister swonkownych naležnosćow je póndźelu połdra hodźiny na franzowskim pósłanzstwje pschebywał. Parišske nowiny „Matin“ pišaju, so ſo ſ pschihłoſowanjom franzowskeho wulkeho generalneho staba dwaj ruskaj armeekorpsaj a diwisija jěſdnych ſ Pólskej k Moskwje a k Kasanej pschepołoża. Franzowski generalny stab je spósnał, so budźe Ruska, dokelž staj Awstriska a Turkowska wojerſkej swjaskarzy Němskeje, niz jenož pschecźiwo wjecźornej, ale tež pschecźiwo krótkemu wjecźorej wójsko postajicź dyrbjecź.

Nowe dobyće Italskich w Tripolitanskej.

Po schtyrinjedźelskej pschestawzy je ſo w Tripolitanskej saſo ras wjetscha bitwa biła. General Camerana je scźěhowazu powjescź do Roma pósłał:

Po dobycźerskim wojowanju ſu ſo Italscy njedźelu Mesuratasa smozowali. Popołdnju 1/4 hodźin je ſo ſ wyſkanjom italskich wojakow nascha khorhoj nad Mesuratsku moscheju scźahnyła. Njepschecźel, kotryž bě w ſyłnje wobtwjerdźenym stejischcźu na ranschej kromje Mesuratskeje oasy, ſo khroble wobarasche. Hakle hdyž běchu Italscy wjeſ Zuruck ſ bajonnetom dobyli, mózachu woni k Mesurata postupicź a ju wobſtadźicź. Turkojo a Arabscy na to pscheſ hłowu a pscheſ schiju do ſnutskowneho kraja cźěkachu, morwych na bitwischcźu wostajiwschi. Liczba padnjenych a ſranjenych njeje hischcźe ſnata, tola wona wjele stow pschekrocźi. Italscy mějachu 9 morwych a 121 ſranjenych.

Napjate wobstejnosće w Turkowskej.

Wójnski minister Mahmud Schefket pascha je ſwoje ſastojńſtwo słožił. Jeho wotstupjenje se spjecźenzu offizěrow turkowskeho wójska w Albanskej swißuje. Mahmud Schefket pascha je drje wuſtojny wojak, tola wón pscheſurowje se ſwojimi podstajenymi wobkhadźesche, a teho dla běchu ſ nim njespokojom. Knjeżerſtwo drje wudawa, so ſo po wotstupjenju Mahmuda Smefketa pasche žane dalsche pscheměnjenje w ministerſtwje njestanje. Wobkrucźenjam młodoturkowskeho knjeżerſtwa pak ſo njewěri, pschecźiwo njemu ſo bórsy revoluzija wocźakuje. Schtyrjo wyſozy offizěrojo, kotſiž maju wulki wliw we wójſku, ſu se Salonikia wupjerchli a ſu ſo albanskim ſběžkarjam pschidali.

Mjes tym ſo ſběžk w Albanskej pschezo dale rosſchěrja. Najwjazy albanskich wjednikow je ſo ſ pschißahu sjednocźiło. Sběžkarjo ſu hłowne město połnóżneje Albanskeje, Skutari, wobstupili a jemu pucź do Turkowskeje salehnyli. Po morju njemóże knjeżerſtwo žanych poſłylnjenjow do Albanskeje pósłacź, dokelž italske wójnske łódże adriatiske morjo wobknjeża. Italska se wschěmi mozami albanski ſběžk podpjera. Tſělby a munizija ſo ſ italskimi łódźemi do Albanskeje wosy. Tež ſ zyrobu Italscy ſběžkarjow saſtaraju. Tele dny je ſo pjecźa 2000 měchow rajſa k ſběžkarjam pschiwjesło.

Nowe njeměry w Marokkowskej.

Franzowsojo ſu ſo ſ myßliczku spschecźelili, so ſo hischcźe dołhi cźaſ pominje, prjedy hacź ſo w Marokkowskej měr a porjad trajnje postajitaj. Nětkole ſo saſo ſběžk we wjecźornej Marokkowskej rosſchěrja. Franzowski hłowny roskasowaŕ, general Lyauthey, ſo pak nadźija, so wschě ſběžki se ſwojimi nětcźiſchimi wojerſkimi mozami porasy. General Gaurand je njedźelu pola Mulaya Buschty ſběžkarjow ſbił.

Revoluzija w połnóżnej Portugalskej.

Pschiwißowarjo monarchije w Portugalskej ſu pschecźiwo republikanskemu knjeżerſtwu postanyli. W měscźe Cibriceiros je ſo monarchija wuwołała. Jedyn wjednik monarchistow, hejtman Couceiro, schěſcź kanonow ſobu wjedźe. Republikanſzy wojazy ſu pola Chaves monarchistow ſbili a jim jenu kanonu wsali. Brónje ſu monarchistojo pscheſ schpaniske mjesy dostali. Knjeżerſtwo pschecźiwo ſběžkarjam zyłe wójſko mobiliſuje. Monarchistojo njeiſu po ſdaczu doscź ſyłni, so móhli republiku powalicź.

Schtwórtk ſu monarchistojo pola Chaves ſ nowa postupicź spytali. Republikanſzy ſo ſ tſjoch ſtron do nich ſ pěschkami, jěſdnymi a maschinſkimi tſělbami dachu a jich nuſowachu, k schpaniſkim mjesam zofacź. 62 monarchistow je padnyło, 97 ſo ſraniło a 217 ſo ſajało. Roskasowaŕ republikanſkich wojakow schtyri eskadrony hlebijatych jěſdnych ſa cźeknjeńzami pósłka, so bychu jich ſajeli.

Ja ſebi myßlach, so je wón tak ſchwarny!

Jan Schwiz bě ſawěſcźe najſwažliwiſchi a najſbožowniſchi hońtwjeŕ na kamſyki*) w schwajzarskej dolinje, kotraž Goldawa rěka.

Hdyž by ſo, dołho po horach ſo dundawschi, wjecźor do wſy domoj wrócźił, hladachu holzy ſa tutym ſróſtnym horjanom, džiwachu ſo, kak pružnje khodźi, kak rjane ma wobliczo, na kotrymž poßměwanje ſtajnje ſejhrawasche.

Młodźi hólzy napodobnjowachu jeho cźinki a draſcźachu ſo po jeho waschnju, noschachu tyrolski kłobuk a tſělbu prěki pscheſ ramjeni. Ale mało bě tajkich, kiž mózachu po nim tež prajicź: „Worjokſke pjerje, kotrež na ſwojim kłobuku noschu, ſym ſebi ſam na horje wudobył“, pschetoż schtó ſmědźesche na ſwoju tſělbu saklepacź a prajicź: „Tale tſělba hischcźe ženje nimo trjechika njeje.“

Ale po něcźim Jan Schwiz na ſwoju wobrotnosćź a pscheſ wukhwalowanja ſhordny, kotrež ſo wo nim wuprajachu; džiwa doscź, so to hižom ſa ranjenje njemějesche, hdyž ſo wutſěł pschiſpósnawasche, kotryž bě něchtó druhi derje dokonjał.

Džiwajo na tutu jeho powahu je bjes džiwa, so jeho njemało palesche, hdyž do wſy druhi pachoł, Jurij Wald, pschińdźe, kiž bě runje tak ſróſtny a niz mjenje ſwažliwy dyžli wón. Na wjerſchkach njebjoßahatych alpſkich horow ſo ſ worjokami bědźesche, jich hnězda wubjerasche, a jich žiwe młodźata do doka dele pschinoſchesche. Schwiza pschewſa žarliwosćź, a duž bórsy pytny, so jeho wjazy tak jara kedźbu nimaju, hdyž by ſo ſ kamſykom na ramjenjomaj nimo ſtudnje domoj wrócźił, hdźež ſo holzy wjecźor po wodu a na krótku bjeßadu ſkhadźowachu.

Ale junu w małym rózku, hdyž ſo domoj wrócźeſche, widźeſche, so je wjeſ, jako by wotemrjeła. Pschi ſtudni žiweje dusche njebě, dwórſke wrota běchu ſeſawjerane, ani ſ kowaŕnje ſ kónz wſy njebě klepanja ſłyſchecź.

Schwiz wcźipny do duri tajkeje khěžki ſakkapa, w kotrejž ſo nadźijeſche, so zyle wot ludźi wopuſchcźena njeje. W njej ſtarz ſe ſwojej wnucźku Hanku bydleſche, kiž bě jena ſ najrjeńſchich holzow zyłeje wſy.

„Schto dha je ſo ſtało?“ wopraſcha ſo. „Wjeß dźě je, kaž by wotemrjeła.“

„Njeſboże je w horach.“

„Pucźowarjo ſnadź? Ale nětkole tola jich cźaſ njeje.“

„Ně, hońtwjeŕ.“

„Kotry dha to?“

„Jan Wald.“

Schwiz měješe cźinicź, so by poßměw potłócźił, dokelž ſo nad ſchkodu ſwojeho wuběhowarja wjeßeleſche.

„Do kotreho kónza je ſchoł?“

„Drjewarjo ſu w tſeczej hodźinje wrjeſkot lawiny ſaßłyſcheli do teho kónza, hdźež je Nowe Měſto (Neuville) ... Bórsy potom běchu wuſkoſtliwe a ſtyſkne ſakſchiki ſłyſchecź.“

„Do kónza k nowemu Měſtu? Po tym swiſku, kotryž je

*) Gemſe, cźěſki: kamſyk.

k połodnju pschiwobroczeny? Je dha to rosom, nětkole tam khodźicź, hdyž poczina ßněh tacź?"

„To bě njerosomnje", starz wotmolwi. „Ale, Jano, njemyßlisch ßebi dha, so by mudrischo byko, ludźi do hromady swokacź a spytacź jeho wukhowacź, dyžli cžaß s rěczenjom kónzowacź?"

Horjan ßo wotwlakowasche. Zarliwosćz jeho jimasche.

„Schto ßo drožisch? Sawidźisch ßnadź jemu jeho wuspěchi?"

Młody muźski ßo saczerwjeni. „Hdže tez to! Pohladam, schto ßo cžinicź hodźi. Wostaju wam dobytwu hońtwy a ßwoju tšělbu tule. Nimacže žadyn hórski kij?"

„Haj, wsmi ßebi jón."

Jan Schwiz ßo wobroni s kijom, kiž je na kónzu wótrje sashibnjeny; bjes tajkeho ßo horjan na pucź njenastaji, hdyž chze na wyschische hory hicź. Hdźež jeho sakschiki wokachu, do teho kónza dźěsche; sćin horow a cžmowa barba khójnow jemu pokasowachu, so ßo nóz bliži. Psched ßobu widźesche wulku ßyku ludźi, kotsiž se žoktymi ßwětkami dale krocžachu. Wón ßo sa nimi puschczi a mjes cžěmnymi skaliskami po kromach kamjeni a spěschnych rěczkow dale postupowasche, kotrež khójnowy lěß wobrubjachu.

Dyß a dyß Jurjowe sawokanja s powětrom pschilětowachu, wokasche wo pomoz a na pomoz khwataczym cžěř wosnamjenjesche.

Zyle prědku gmejński prjódkstejeŕ krocžesche. Tež woßadny duchowny bě ßobu. Wobaj k mjelczenju napominaschtaj, prajizy:

„Njepowjedajcže niczo sbytkne; jenož potom ßwojeho pschecźela namakamy, budźe-li naß jeho hłóß nawjedowacź."

Sa horjanami scźěhowachu žony a holzy, kotrež powjasy a saßwěczene latarnje njeßechu. Nětotsi ludźo běchu jenož pschischli, dokelž běchu wcžipni.

Na kolenje scźežki Jurjowy hłóß wótsischo klinczesche. Njesbožowny bě ßo ßwojich pomoznikow dohladak.

„Tule, tule!" wokasche.

„Hdže dha ßy?"

„Nad bjesdnom, Miklawscho."

We ßwětle latarnjow bě na njesbožowneho widźecź, kiž bě s tamneho boka spěschnje cžeczazeje rěki. Wón wißasche nad bjesdnom a dźerżesche ßo widlischcžojcže s poßlednimi mozami khójny, kotraž bě ßo hižo na pok se semje wuwalika.

Njemějesche niczo, na cžož by ßo mohł s nohomaj sepręcź. A schtom, kotrehož ßo dźerżesche, pocža hižo straschnje pikotacź. Kóždy wokomik móżesche ßo s pjerschcže, kotraž na wyßokich horach jara nikka leži, wutorhnycź a Jurjej do njeßměrneje hłubiny padnycź dacź.

Jurij bě potajkim lědma hischcže hodźinu wot ßmjercže sdaleny.

Ale kak k njemu dozpěcź? Wjeßnjenjo jedyn na druheho ßo praschejo hladachu a ßebi s woczow cžitachu, so ßo njesbožownemu wjazy pomhacź njehodźi. Wón na tajkim městnje wißasche, ke kotremuž bě pschistup zyle njemóżny.

Stary duchowny ßo poklakny a s nim wschitzy pschitomni, so bychu Boha wo pomoz proßyli. „Hdźež je nusa najwjetscha, je pomoz Boża najbližscha." A woni ßo podarmo Bohu njedowěrjachu. Wěso njesbožownemu Jurjej ßo ßmjertny stysk s mozu bliżesche.

„Moja macź!" wón žałoscźesche.

„Wo tu ßo postaramy!" prjódkstejeŕ wotmolwi.

„Mějcže dźak! Nětko móżu wumrjecź."

„Porucź ßo Bohu!" duchowny wokasche.

„Njech mi woda, kaž tez ja wschitkim wodawam."

W tymle wokomiku bě Jan Schwiz na wyschinu dozpěł. A hnydom sa nim dóńdźe tez stara žona, hubjenje sdrascźena, a s khłoßom hikajo wokasche:

„Hdže jeŕ Hdže je Jurij? Chzu jeho widźecź."

To běsche macź hońtwjerja na worjoky.

Wjeßnjenjo chzychu ji srudobu salutowacź, so njeby widźała, kak jeje ßyn mrěje, a duż ßo prózowachu ji wobaracź, so njeby dale schła, a chzychu ju wotwjesćz. Ale wona ßo temu se wschěmi mozami sepjerasche a wutorhnywschi ßo jim hacź k bjesdnu doběża, ale lědma bě ßyna nad bjesdnom wißajo wuhladała, tu žałoscźizy sakschikny a we womorje ßo k semi swjese.

„Wukhowajcže mi moje dźěczo!"

A druhi, mnoho młódschi hłóß po njej sawoła:

„Njeje tu nichtó, schtóž mohł jeho wukhowacź?"

K wobžarowanju bě njemóżna wěz, jemu pomhacź. A hdy by ßo tez někomu s tutych horjanow poradźiło, psches bjesdno dozpěcź, kotrež bě dwazyczi metrow schěroke a kotrež njesbožowneho wot njeho dźělesche, kak by tež hacź k njemu mohł dolěscź?

A hdy bychmy tež pschidali, so je to móżno, schtó by telko mozy měł, so by jeho popadnył a njeßł, hdyž by tola ßam dyrbjał na skalnym wuběżku wißacź?

Jan Schwiz sahlada ßo na holzu, kotraž s tajkejle nutrnosczu Jurjej spomožerja pytasche.

S nowa chzyschе žarliwosćz jeho pschewsacź, tu sa nim runje tak młody hłóß sawoła:

„Schwiz tu je! Tón wschak budże ßebi pomhacź wjedźecź!"

Hońtwjeŕ s hłowu satschaße.

„Ssmilcže ßo! ... Ssmilcže ßo!" njesbožowny žałoscźesche, hdyž ßo jemu mozy hladajzy shubjowachu.

Tole wokanje pschi miholatym ßwětle faklow a w hórskej cžischinje woprawdże srudnje klinczesche.

Gmejnski pschedstejicźeŕ a faraŕ k hońtwjerjej pschistupischtaj.

„Njeje dha na žane waschnje móżno, jeho wukhowacź? Njeby móżno byko, jemu powjas pschicźißnycź?" pschedstajeny rjekny a pokasowasche na rózk skały, kotryž psches bjesdno doßahasche.

„To je podarmo", Schwiz hrubje wotmolwi

„Schto, nimasch dha ßobuczucza se ßwojim pschecźelom?" ßo faraŕ woprascha.

„S pschecźelom!" sawoła Schwiz, ßo wotwobroczejo ... „Jurij mój pschecźeł njeje, hidźu jeho."

„Bjesbóżny cžłowjecže! Psched ßmjercźu ma kóżda hida wotmjelknycź. Je-li cže Jurij ranił ..."

Młody muźki spominasche na schkodu, kotruž bě jeho khwalba wsała s Jurjowym pschikhadom a luboscź holzy, kotruž bě hakle runje wusnał, jeho žarliwosćz pschisporjesche.

„Haj ... cžim hórje sa njeho!"

Tak ßo na pok wótsje rosmołwjeschtaj.

Ale holza to tola ßkyschesche, wona bě najrjeńscha w zykej wßy, jej Schwiz kóżdy wjeczor richel s hór pschinjeße a jeje poßměw jeho nade wschitko sbožowneho cžinjesche.

A njemóże potkóczicź bolosczе, kotrež jeho hrube ßkowa jej we wutrobje sbudźichu, holza sawoła: „A j a ßebi myßlach, s o j e wón t a k ſchwarny!"

Cžehož njebudźesche žane namołwjenje dozpěko, to nětkole Hanzyne poßrědne porokowanje dokonja. Janej běsche, jako by ßo jemu ßwět wotewrił. Rad na tebje hladasche, dokelž bě sróstny a swažliwy, ale lubo směje tebje jeno potom, hdyž ßo pscheßwědczi, so ßy tež schwarny. Schwiz ßo spěschnje rosßudźi

„Nanoschcže haksow a sadźěkajcže wulki woheń!"

Potom k někotrym horjanam ßo wobroczíwschi rjekny: „Hórske kije a powjasy ßem!"

A hischcže saßo roskasa: „Kije a powjasy ßem!"

A młody muźki ßo shubi mjes khójnami, kiž na nahłym swisku roscźechu.

Hromada drjewa ßo palesche a scźěnu rosßwětlowasche, na kotrejž wbohi Jurij wißasche a ßo s napinanjom dźerżesche.

Něhdże na schtwórcź hodźiny, kiž ßo wěcžnosćz bycź sdasche, ßo wukhowarjo na wjerschku njeßměrneje skały pokasachu, kiž ßo nad bjesdnom wupinasche. Po zyle kschiwych scźežkach běchu ßo tam dostali, kotrež jeno Schwiz ßam snajesche. Ale Schwiza mjes nimi widźecź njebě. Delka Jurjowa macź, biž bě s womory saßo k ßebi pschischka, na semi kleczesche a ßo modlesche. Druhe žony, jeje pschikkad scźěhujo, to tež cžinjachu.

Na wuskim rózku ßo skónczńje kraßny młody Schwiz pokasa njedaloko Jurja. Powjas, kotryž bě ßebi wokoło paßa swjasał, jeho towarschojo dźerżachu, kotsiž něhdże pieczdźeßacź metrow nad nim stejachu. Wuběżk skały bywasche dale wuzschi. Schwiz hischcže dale postupowasche, potom něhdże meter psched Jurjom sasta.

Woheń s drjewowoeje hromady tutón wujaw rosßwětlesche. Syma wschěm po khribjecže pscheběhowasche. Schtó wě, hacź ßo njebudże dyrbjecź podarmo wrócźicź?

Na žane waschnje. Wón hižo powjas rospuschczowasche.

„Mózesch ßo s jenej ruku dodźerżecź?" na Jurja wokasche.

„Haj!" ßkaby hłóß wotmolwi.

„Kedźbu!"

Jurij ßwobodnu ruku sasběże. Nawity powjas, kotryž Jan Jurjej pschicźißny, ßo rosmota a Jurij kónz popadże.

„Spěschnje wsmi druhu ruku!"

Jurij druhi powjas s druhej ruku popadże.

„Cžehńcže!"

Powjaſy ßo napinychu. Jurja, kiž ßo ſ rukomaj powjaſow dźerżeſche, nad bjesdnom horje cźehnjechu.

W tymle wokomiku ßo khójna, kotraž bě ßo ſtutym ſatſchaßnjenjom ſaczumpaka, ſ korjeni wutorże a ſ pohkuſchazym wrjeſkotom do bjesdna padaſche.

Cźrjóda ludźi ſ hróſbu a ſ radoſczu ſakſchikny.

„Dopſchicźehńcźe!“ Schwiz ſawoka.

Horjenjo Jurja k wuſtupkej doczahnychu, na kotrymž ßo Schwiz dźerżeſche. Tak rucże kaž bě ßo Jurij hacž na doßahnjenje pſchiblížił, ſapopadźe Jeho Schwiz ſe ßylnej ruku a doczeże jeho k ßebi. Jurij nohu na ſkaku ſtaji, ale lědma ßo na nju ſepjeraſche.

„Dźi něſchto krocźeli, potom cźe ponjeßu!“

* * *

Sa hodźinu Wald, ſepjerajo ßo na Schwizowe ramjo, do wßy dźěſche, wſchitzy wukhowarjej ſboże pſchejachu k jeho wutrobitemu nadobnemu ſtutkej. Potom pak bjes maka ſrudny ſa Waldom hladaſche, kiž ßo ſdalowaſche a mjes ßwojej maczerju a njewjeſtu

Pomaku Schwiz k domczkej dźěſche, hdźež bě ßwoju dobytwu ſ hońtwy a tſělbu leżo woſtajił.

„Druhich cźinju ſbożownych, ale ſchtó ßo wo mnje ſtara?“ poſdychny.

Ale hdyž bě hacž k durjam ßwojeho ſtareho pſchecźela dozpěł, cźerſtwy hłóß jemu do wucha ſaſwucza. Tutón hłóß derje ſnajeſche; powjedaſche wſchitko, ſchtož bě ßo nad bjesdnom ſtako.

„Ach, dźědko, hacž dotal ßym Jana wobdźiwaka, dokelž je rjany, ſróſtny a wutrobity; ale nětkole jeho też lubuju, dokelž je ſchwarny.“

Młody hońtwjeŕ khwatnje durje wotewri a ſaſtupi: „Nihdy, ja njeběch dobry. Hanka je mje hakle nawucźika, dobry bycź. Budu-li jeje, budu ſtajnje dobry a ſchwarny.“

„Pſchijimam twój ßlub“, ſtarz rjekny, hdyž ßo jemu po njenadźitym pſchekwapjenju ſaßo myßle wrócźichu. „Tule je twoja njewjeſta, wokoſch ju!“ (Kónz.)

Ze Serbow.

Pohanſtwo abo ſchto ma to rěkacź!?

Najſnamjenicźiſchi ſakſki politikaŕ, woprawdźity dwórſki radźicźel excellenza dr. Mehnert mějeſche 22. meje t. l. w prěnjej komorje ſakſkeho ßejma ſcźěhowazu rěcź:

„Dokelž je we pſchedłożenym dekrecże też naſpomnjeńka ſa kap. 96 ludowe ſchule naſtupazy, jimazu ßo pſchileżnoſcź na něſchto pokaſacź, ſchtož ſchěroke worſchty naſcheho kraja w nowiſchim cźaßu njepokoji. W něktorych wokrjeßach wuſtupuja ſjednocźeńſtwa wucźerjow, ßo ſłożujo na jedyn w Barlinje wukhadźazy cźaßopiß „Der Volkserzieher“, ſe ſamérom doſnacźa wucźenja.

Tele „ßwobodne ſjednocźeńſtwa wucźerjow“, ßwoje ſkhadźowanki jako ſhromadźiſny ludowych wukubłarjow wotměwaju. Wudawaju ßo, ſo ßo tele ſhromadźiſny ſ dalſchim ſdźěłanjom wucźerjow ſaſabraja. Sda ßo, kaž by nahlad był — a teho dla chzył ja nětko warnowacź —, ſo ßo ſ tymile ludowymi wukubłarjemi ßnano wo ſjednocźeńſtwo, na kſchesćźijanſkim podłożku ſtejaze, jedna. Dyrbju teho dla, ſo bych ßwoje warnowanje nětkak wobkrucźił, ßo ſ nětkotrymi ßłowami ſ tym ſabjeracź — maczíſnu doſtach hakle dźeńża dopołdnja — ſo cźaßopiß „Der Volkserzieher“ njeje na żane waſchnje cźaßopiß ſa doſnacże wucźenja, a ſo wuras „ludowy wukubłaŕ“ w tymle padźe niczo pſchesjene nima ſ pomjenowanjom „wucźeŕ.“ Cźaßopiß „Der Volkserzieher“ njeje niczo druhe hacž ſkutkowaza nowina ſa jenu hižo lěta dołho w tajnym, w nowiſchim cźaßu też ſjawnje ſkutkowazu nabożnu ſektu„ kiž ßo wſchelako pomjenuje: „Němſko-nabożne gmjeńſtwo“, „Ludowy wukubłaŕ“, „Hermannowy ſwjaſk“ „Uplandſzy“, „Eomenſky ſwjaſk“, „Arminſtwo“. „Cźi wot hoczkateho kſchiża“. Tale organiſazija je ſakłożena kaž rjad (orden) podobnje łoži (ßwobodnych murjerjow), wone dźěła we wuſkim ſjednocźeńſtwje ſ tam mjenowanym „němſkim rjadom“ (ordenom). **Saméŕ tehole ſjednocźeńſtwa je: wotſtronjenje bibliſko-kſchesćźijanſkeje wěry, ſaßoſawjedźenje ſtaro-germaniſkeho pſchibóſtwa, myſterijow (tajnych cźinkow), wutwarjenje tak mjenowaneje němſkeje naboźiny, Wodanſtwo (woda to bě hłowny pſchibóh ſtarych Němzow), a to na podłożku ſtarogermaniſkich bajow a rjekowſkich knihow,** teho dla **ßo tale naboźina też eddiſka němſka wěra mjenuje. Jako ßwjate knihi ßo trjebaja ſtare bajowe knihi, pſchede wſchěm Edda a Nibelungiſki a Gudrunſke ſpěwy. Pódla teho, wěſo je też germaniſka biblija. Jako modleŕnje a ſjednocźeńſke domy dyrbja ßo germaniſke temple a germaniſke ßwjatniży natwaricź. Jako ßwjate ſnamjenja dyrbja ßo pſchi dalſchim ſeßylnjenju ſekty ſhromadne nałětnje a ſymſke ßłónzowe ßwjedźenje na wěſtych horach ßwjecźicź.** S tucźaßnych ſekcźinych duchownych wjednikow chzetaj Ludwik Pohrenkrog a Ota Siegfried Reuter, ſo dyrbi ßo tón, kiž chze tejle (germaniſkej) ſekcże pſchißłuſchecź, kóždeje druheje wěry wotrjez.

Jako wuſnawarſke ßady ßo namjetuja (to rěka: jich wěruwuſnacże):

1. Ssym cźělnje a duchownje jenoż wotdźělenje ſhromadnoſcże.
2. Ssym też tón druhi.
3. Mam wěrnoſcź pytacź, pſchipóſnacź a ſpěchowacź.
4. Moje naturſke podkożki ßu moji wótzojo.
5. Ssym pſchitomnoſcź, tu mam dopjelnicź.
6. Moje naturſke dalſche bycże ßu moje dźěcźi.

Nětko hiſchcże jedne. We jenym jich ſpißow rěka:

Żadamy: dźělenje ſtata wot zyrkwje, dale ſchule wot zyrkwje, wotſtronjenje tucźaßneje Němzam pſchecźiwneje żidowſkeje nabożneje wucźby, wutworjenje jeneho nabożno-ſtawiſniſkeho wotrjada, ßměmy runje won prajicź jeneje němſkeje nabożneje wucźby. **Wo naſchim Sbóżniku Jeſom Khryſtu ßo praji, ſo je wón rohowany Siegfried** (mjenujzy jena ſtarogermaniſka bajowa woßoba).

Ssym, kaž hižo wuſběhnych; hakle prjedy tule maczíſnu doſtał.

Tale ſekta ßo ßyluje we Łużizy roſſchěrja, a wucźerjo ßo ſa nju ßyluje ſajimuja. We ſchuliſkich knihownjach ßo hižo ſpißy tejele ſekty nadeńdu. Ssym ßłyſchał, ſo je ßamo wyſchnoſcź (mjenujzy kultußowe miniſterſtwo) ßo wuprajiło, ſo ßo tu woprawdźe wo cźaßopiß jedna, kiž na dobrym kſchesćźijanſkim ſtejiſchcźu ſteji.

Mam teho dla ſa ßwoju winowatoſcź we poßlednim wokomiku tehole nětko do próſdninow wotkhadźazeho ßejma na to kedźbliwoſcź ſłożicź, ſo by najwyſchſcha ſchulſka wyſchnoſcź ſkładnoſcź měła, ßo wo zyłej należnoſcźi ſ najmjeńſcha wobhonicź.“

Tak daloko ßłowa excellenzy dr. Mehnerta.

Schto nětko na tym je:

Na miniſterſtwje bě ßo ſapóßłanz Bart wobcźeżował, ſo też w Budyſchinje tajke ſjednocźeńſtwo wucźerjow wobſteji a je ßebi wujaßnjenje żadał. Kultußowe miniſterſtwo wotmolwi: So tajke ſjednocźeńſtwo wucźerjow wo Budyſchinje wobſteji, ßo ſabjerajo ſ filoſofiſkimi praſchenjemi. Wone ſeſtupuje ßo wokoło cźaßopißa „Der Volkserzieher“, kiž Schwaner w Barlinje wudawa. Wo tymle cźaßopißu kultußowe miniſterſtwo praji, ſo je wón dobry němſki a derje kſchesćźijanſki, a wono dale woſjewi, ſo je pſchedßyda tehole ſjednocźeńſtwa wucźeŕ Schneider w Komorowje pola Kluſcha. To je tónßamy, kotrehoż dla je Budyſke ßudniſtwo redaktora Ssmolerja k 300 hriwnam khoſtanja ſaßudźiło. Redaktor Ssmoleŕ bě mjenujzy w Serb. Nowinach piſał, ſo tónle wucźeŕ Schneider Boże ßłowo tak njewucźi, kaž ßebi kſchesćźijanſki dom a ſakoń to żadataj.

S tejle wotmołwu kultußoweho miniſterſtwa ßo ſapóßłanz Bart njeſpokoji. Bě wón tola hižom ſe ßwojim pſchecźelom Koklu pſchi ſkładnoſcźi jednanja we kultußowym miniſterſtwje wuraſył, ſo ßo ßamo na tule wyßoku wyſchnoſcź ſ wotpohladom wopacźne roſprawy ſcźelu.

Sapóßłanz Bart wobrocźi ßo na zyrkwinſkich wucźenych. S tejele ſtrony ſhoni, ſo cźaßopiß „Der Volkserzieher“ je runje nawopak ſpiß, kiž wuſtupuje ſa wutupjenje kſchesćźijanſtwa. Wo zyłej należnoſcźi ſhoni excellenza dr. Mehnert a ßo w prěnjej komorje ſ horka woczíſchcźanymi ßłowami wupraji, dokelž bě wo ßamej należnoſcźi nadrobnu maczíſnu doſtał. Jeho ßłowa wubudźichu podźiwanje. Nětko ßo należnoſcź w Budyſchinje ſ nowa pſchepytuje

---

S Budyſchina. (Domojwrót huſarſkeho regimenta.) Tudomny huſarſki regiment je ßo po pjecźnjedźelſkim ſwucźowanju w Zeithajnje ßrjedu do Budyſchina wrócźił.

— (Bjes ßłěda ßo ſhubił.) Tudomny droguriſt Aktoris je ßo pſched tydźenjom bjes ßłěda ſhubił. Wón je pjecża ſ Barlina powjeſcź wo ßebi dał, tola ßo njeje hiſchcże wot tam wrócźił.

— (Njehornika ſajeli.) Tele dny ßu jeneho tudomneho wobſtarneho cźaßnikarja ſajeli a do pſchepytanja wſali, kotrehoż winuja, ſo je jenu pjecźlětnu holcźku ſ khłóſchcźeńkami k ßebi wabił a ju potom ſpytał wumozowacź.

— (Kónz ſrudneho podawka.) W měſchcźańſkej hojeŕni je ſwudowjena Zeilerowa ſe Schěrachowa na ſmjehcźenje moſhow wumrjeła. Wona bě lětża w nozy 11. junija ßwojej na padawu khoroſcź cźeŕpjazej cźecże ſ kuchińſkim nożom ſchiju roſrěſła. Stara żona, kotraž je ßo w lěcże 1835 narodźiła, bě na to do

Sprewje skoczika, tola ju s wody wukhowachu. Dla wobkedźbowanja jejneho duchowneho stawa ju najprjódzy do Budyskeje měschczańskeje hojerńje dachu a wot tam ju do pschepytowanskeho jastwa dowjesechu. Tam pak wona tak cżežko skhorje, so dyrbjesche žo s nowa do hojerńje wróczicz, hdyž je nětko psches žmjercz wschěm dalschim cżěžnosczam wuschka.

S Błohaschez. S Błohaschez do Deberkez wjedźazy gmejnski pucz budże hacz do 15. julija sawrjeny.

S Boschez. Wutoru dopołdnja je pschi njewjedrje błysk do bróžnje Kschižanez kubła dyrił. Maßiwne twarjenje hnydom w płomjenjach stejesche, tola žo wopalnych žwißlow dla jenoż rańschi dźěl hacz do murjow wotpali. 4 konje a 14 žwini, kotrež w delnim dźělu wotpaleneho twarjenja stejachu, móżachu žo wukhowacz, tola 4 proßata běchu žo pak sadußyke, pak žo s błyskom sarasyke. Se skladow žo 275 zentnarjow žyna spali. Nastata schkoda žo se sawěscżenjom saruna. Jeńkecżauska žykawa prěnja k wohnjej pschijědże.

S Hornjeje Hórli. Schtwórtk rano wokoło $^3/_4$3 hodźin s hródże tudomneho žiwnoscżerja Wjeńka woheń wudyri, kotryž žo na bróżeń a domske wupschestrje. Zyty statok žo hacz na murje spali. Pschi wukhowauju piekarskemu mischtrej Rößlerej, kotryž pola Wjeńkez bydlesche, kruch palazeho drjewa na ramjo padże a jeho srani. Wulkodebžeczańska žykawa prěnja k wohnju pschijědże. Sa njej žykawy s Hajniz, Cżornych Noßliz, Dźěžnikez a s tudomneho papjeruika pschikhwatachu. Nastata schkoda je khětro wulka. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Wullich Debžez. W tudomnym młynje sańdźeny schtwórtk na wulke wódne koło wobrucże bijachu. Pschi tym jena tschěska wotlecża a jenemu dźěłacżerjej wulku žilu pschi spanju sraui. Wón žo s womoru wobja, tola je žo jemu wědomje saßo posdźischo wróczilo.

S Budestez. Jutsje, njedźelu, wjecżor $^1/_2$8 hodź. směje nasche žerbske towarstwo na swuczenym městnje pola Rösika žwoju shromadźisnu. Skhadźowanka žo bliži. Wo pschihotach na nju ma žo rěcżeć. Duž žo wopyt wschěch lubych žobustawow wocżakuje. Narodnje a kschescżijanszy smyßleni Sserbjo žu jako hosczo lubje witani.

— Sserbjo s Budesczańskeje wožady! Skhadźowanka je blisko. Wona žo lětża w Budestezach wotměła a to 10. a 11. žnjenża. Wjecżor maja žo w ludowej shromadźisnje mjes druhim žerbske spěwy sanjescź. Schtó ma dobry hłóß a spěwa žobu? Mužske a žónske hłoßy žo trjebaju. Hospodarjo a cżeladni žu do khora witani. Cżaß je krótki, duž, proschu, wuprajcże hnydom žwoju swólniwoscź, so chzecże žobu spěwacź a wotedajcże žwoju adreßu pola Rösika w Budestezach.

— Skhadźowanka studowazeje młodoscże. Pschihoty na skhadźowanku žerbske towarstwo Lubin w Budestezach pschewosmje. Tehodla žo proßy, so bychu žo wschě praschenja a skasanja dla skhadźowanki na towarstwo stake. Listy maju žo na knjesa žiwnoscżerja Heynu w Splósku (Pielitz bei Bautzen) pósłacź.

S Koporz. Blisko nascheje wsy sańdźenu njedźelu motor jeneho cżežiteho automobila rosbuchny, s kotrymž bě žo Radebergske młodźeuske towarstwo na wulět na Dybin podało. Automobil na dobo w płomjenjach stejesche a žo cżežko wobschkodźi. Pucżowarjo, kotsiž běchu hižo na domojpucżu, s cżaßom wuskakachu, so nichtó s nich do schkody njepschińdże. Wot naß žo woni do Pomorz po želesniży na dalschi domojpucź nastajichu.

S Budyschinka. Pjatk tydźenja je 2lětna holczka tudomneho wyschscheho hródźneho schwajzarja do młynskeje hrjebje padnyła a žo tepika. Wona bě hromadże se žwojim 4lětnym bratsikom a 3lětnej žotsiczku pschi hrjebi hrajkała. Hdyž žo macz popołdnju sa njej praschesche, bratsik praji, so je do wody padła. Sa dźěsczom hnydom pytajo, paleński mischtr Brycża sa někotre hodźiny jeho cżěło s wody wucżahny.

S Noweje Wjeski pola Barta. Tudomneho dźěłacżerja Kurjawa je sańdźenu žobotu wjecżor jedyn kołojěsdny w Suborniczy pschejěł a cżežko sranił. Winowaty kołojěsdny, kotryž mějesche žo skoku s procha, je pjecża dźěłacżeŕ Schneider se Stróże.

S Hrodźischcża. — Tudomne wojerske towarstwo sańdźenu njedźelu žwój 25lětny khorhojny jubilej žwjecżesche. Sswjedźeński cżah wot Jurkez hosczenza do hroda po cżežnych hosczi a wot tam na žwjedźeńske městno cżehnjesche. Towarstwowy pschedbyda, gmejnski pschedstejicżeŕ Ducżman cżežnych hosczi a wschitkich druhich žwjedźenjowych wobdźělnikow powita. Potom generol Kraus, kotryž bě s Draždżan na žwjedźeń pschischoł, kralej a khěžorej žławu wunjeże. Sswjedźeńsku rěcż mějesche knjes farar Mrósak, kotryž bě pscheđ 25 lětami khorhoj s rěcżu poßwjecżił. Po tym Hrodźischczańske měschane spěwanske towarstwo khorhojny spěw spěwasche. S wuspěwanjom khěrluscha „Njech Bohu džakuje" žo derje poradżeny žwjedźeń skónczi. Sswjedźenjowy žwobodny dźěł žo sapocża. W scżénje worjeschinow pschi schkleńzy khłódneho piwa na synki konzertowazeje kapały poßłuchachu. Wjecżor $^1/_2$8 hodźin se žwjedźeńskeho městna do Jurkez hosczenza cżehnjechu, hdyž žo wuskocżni rejwarjo se žwojimi rjankami hacz do žwitazeho ranja wjercżachu.

S Wósborka. Nahłu žmjercz je tu Hana Winklerowa rodź. Hauffiz, sa hospodu pola dźěłacżerja Krausy žłużaza, wumrjeła. Hdyž wona wutoru popołdnju do Krebsez basaltoweje skały wobjed njeżesche, wona na dobo na semju padże a wumrje. Sawołany lěkaŕ spóźna, so bě žo s Bożej ruczku sajała. Wona dwě dźesczi sawostaji, s kotrejuž je jene 5 lět a druhe hakle 3 měżazy stare.

S Noßaczicz. Sańdźenu wutoru, 9. julija, žwjecżesche knjes farar Wicżas-Noßacżanki 25lětny jubilej žwojeho skutkowanja jako duchowny. K tutej dostojnej a huujazej žwjatocżnosczi běsche žo nahladna liczba jeho sastojńskich bratrow, žerbskich kaž němskich, s bliska a s daloka, se Sakskeje kaž s Pruskeje, seschła. Hdyž běsche žo hižom w sańdźenym dezembru, w kotrymž by žo tónle po prawom hižom dyrbjał žwjecżicź, někotrezkuli sbožopschecże jubilarej pschipósłało, běchu žo sańdźenu wutoru dopołdnja zyrkwini prjódkstejerjo na farje seschli, so bychu žwěrnemu a derje saßłużbnemu prědarjej a duschowpastyrjej Noßacżanskeje wožady, kiž nèhdże 20 lět w cżichim duchu, ale se sprawuej a horzej luboscżu teile wožadże słuži, žwoje pschipósnacże a sbožopschecża wuprajili. Snaty kschescżijanski wobras (12lětny Jesuß w templu) běsche widomne snamjo cżesczowanja se strony wožady. — Po tym běchu žo pschikhadźazy duchowni k nutrnej a cżesczowazej žwjatocżnosczi shromadźili, w kotrejž žo saßłużby jubilara, s cżichim duchom skutkowazeho, prawje wobžwětlichu. Knjes farar Mrósak-Hrodźischczański, jako pschedbyda konferenzy žerbskich duchownych, kotsiž běchu žo w bohatej liczbje sešchli, wuběhowasche jubilara, někotrejezkuli staroscże a cżerpjenja na pucżu jeho žiwjenja, ale tež bohateho žohnowanja jeho skutkowanja a rjaneje pschiwißliwoscże jeho pscheczelow k njemu spominajo. Jubilar je wožebje rosymił, žiweho ducha mißiounstwa we žwojej wožadże žebi sdźerżecź a pschisporjecź, tak so Noßacżanska wožada w nastupanju woprowanja sa žwj. mißionstwo žwojeho runjecża pyta niz jenoż w zyłej sakskej krajnej zyrkwi, ale drje też w zyłej Němskej. Jako žwjedźeński dar běsche žerbska konferenza tepich pschepodaka. Potom knjes pastor primarius Wallenstein k. jubilarej sbožopschecża Lubijskeje prědarskeje konferenzy wupraji, w kotrejž je wón žwěrne pscheczelstwo se sastojúskimi bratrami hajił. S darjenjom scżénskeho cżaßnika běsche tale konferenza žwoju kedźbliwoscź wopokasała. Knjesaj duchownaj, farar Waltar-Njeżwacżidliki a farar Hauffa-Wósporski běschtaj spěwaj, vrěni w žerbskej, druhi w němskej rěcži na jubilara wunjeßłoj. Hłuboko hnuty žo tutón sa wschě cżesczowanja dźakowasche, kotrež móża jemu bycź uastork k dalschemu žwěrnemu a scżerpliwemu skutkowanju w Knjesowej winiży. Do žwojeho skutkowanja w Noßacżizach je knjes duch. Wicżas 7 lět Hbjelscżauskej wožadże jako duschowpastyŕ (1 lěto jako praedikant, 1 lěto jako vikar a 5 lět jako farar) žłużił. Kak njesapomnita je jeho luboscź a spróżniwoscź tam była, njewidźisch jenoż s někotrychżkuli pocżahow jeho prjedawscheje wožady k njemu, ale też s teje pschiwißliwoscże, s kotrejž žu jeho prjedawschi kollator a jeho prjedawschi pruszy sastojńszy bratsja k njemu na žwjedźeń pschischli. Knjes superintendent Häßler-Radschowski jubilara žławjesche jako sprawneho pschipowjedarja cżisteho evangelija. Hischcże někotrażkuli wubjerna rěcź pschi žwjedźeńskej hosczinje na farje wusběhowasche jubilara sprawne smyßlenje, jeduore waschnje a jeho scżerpliwoscź pschi skutkowanju. Hischcże běsche kollator Noßacżanskeje wožady dar pschipósłał: Schtyri scżenja s wobrasami po italskim, uěmskim a hollaudskim molowanju 14.—16. lětstotka. — Njech knjes farar Wicżas, tutón žwěrny pastyŕ, hischcże dołhe lěta žwoju lubu wožadu paße a wokschewja. Tón Knjes spožcź jemu a jeho s nim žwěrnje swjasanej žotsje wjele strowych lět!

S Hórkow. Wurjadny žwjedźeń žo wutoru 2. julija w tak mjenowanej Leopoldez korczmje we Worklezach wotmě. Knjes Jakub Lebsa bě žo sa to postarał, so by žwojich pilnych a žwěrnych dźěłacżerjow, kotsiž žu psches 30 lět w jeho skałach w Hórkach a Nuknizy njepschestawajzy dźěłali, s wožebitym wusnamjenjenjom swjeżelił. Po jeho namołwjenju je žo łamarskemu mischtrej Pětrej Zilakej s Hórkow, łamarskemu polérej Jakubej Hendrichej s Khróscżiz, łamarskemu polérej Hendrichej Böhmje a skałarjej Waldże s Posdez

ßkěbornu medaillu na selenym banczíku spožczika, kotruž je jim knjes assessor Neumann ſ Kamjenza na ßwjedźeńske waschnje pschepodał. W ßwojej rěczi ßwěru a pschesjenosćz mjes mischtrom a dźěłacźerjemi khwalesche. Knjes Lebsa a jeho luba mandźelska běschtaj ßo ſa dobry wobjed postarałoj, na kotrymž ßo wschitzy horka mjenowani a też gmejnski pschedstejicźeŕ Glawsch wobdźělichu. Sa wobjedom ßo mnohe pschipitki wunjeßechu. Wusnamjenjeni ſa wopokasanu luboscź a nahladny pjenježny dar knjesej a knjeni Lebsynej ßwój najwutrobnischi dźak praja a dalschu ßwěru a pschiwißnosćz k ßwojemu mischtrej a mischtrzy lnbja.

S Lejna pola Bukez. Žonu tudomneho khěžerja Geißlera je tele dny jena mucha kłoła. Mucha je najskerje prjedy teho na shnilym mjaßu ßedźała a czělny jěd na žonu pschenjeßka. Městno, hdźež bě mucha kałnyła, pocźa bórsy saczekacź, a žona dyrbjesche na sajědojczenje krwě wumrjecź.

S Njechanja. Skótny lěkaŕ Münzenberger ſ Großschönawy chzyſche ßo ſańdźenu ßobotu wjeczor wokolo 6 hodźin tu na drósy jenemu sapschahej se ßwojim automobilom wuwinycź. Pschi tym ßo automobil ßuwasche a do dróhoweho pschěrowa sajědźe. Münzberger a jeho jěsdny hóscź, rěsbaŕ Pětschka ſ Budyschina, ßo ſ automobila czißnyschtaj. Münzberger ßo sarasy, mjes tym so ßo Pětschka czežko srani. Jedyn tsecźi jěsdny hóscź njesranjeny wosta.

S Lubija. Wutoru ßu tu póstskeho assistenta Thyma sajeli, dokelž je w Düsseldorfje w sastojnstwje wjazy dyžli 7000 hriwnow pschekschiwił a ſ nimi czeknył. Pola jebaka hischcźe 4000 hriwnow namakachu.

Se Spal. Tudomne wojeŕske towaŕstwo sańdźenu njedźelu ßwoje pjeczadwazecźilětne wobstacźe ßwjecźesche. Pschi nim ßo ßobustawy towaŕstwa w Kulowje, Horach, Narcźe, Lubuschu, Wulkich Sdźarach, Słym Komorowje, Rakezach, Čzornym Khołmzu, Sabrodźe, Łasu, Wulkim Czisku, Kinajchtu, Židźinom, Běłym Kholmzu, Blunju, Bórku, Brětnej, Wóßlinku, Wulkej Nydźe, Nowej Luzy a tsi Wojerowske towaŕstwa ſ 23 khorhojemi wobdźělichu. Knjeźerstwowy assessor Scheffer khorhojny bant, wot khěžora towaŕstwu spožczeny, pschepoda.

S Wojerez. Krajny radźicźel dr. Hegenscheidt je ßo ſ dowoleńzy wrócził a je sastojńske dźěło saßo pschewsał.

S Niskeje. Njedźelu popołdnju staj ßo w Jěsorje dwaj hólzaj, 8 a 10 lět staraj, tepiłoj. Wonaj ßo w hacźe kumpaschtaj, kotryž je ſ tsi metry hłubokim kanalom pschecźehnjeny. Na dobo jedyn ſ njeju do tejele hłubokosćze pschińdźe a w nusy ßwojeho towaŕscha na pomoz sawoła. Tutón k njemu khwatasche. Tepjazy jeho tak twjerdźe sa ruku pschimny, so ßo njemóżesche wutorhnycź. Duž ßo wobaj tepischtaj. Někotsi hólzy, kotsiž ßo teho runja w hacźe kumpachu, ſ bojosczu czeknychu. Hdyž pomoz pschińdźe, bě hižo pschepośdźe. Jedyn ſ tepjeneju hólzow je jenicźki ßyn ßwojeju starscheju.

S Łasa. Tele dny někotre schulske dźěcźi do hata pola Łasa ßo kumpacź dźěchu. Pschi tym dźěsćzi pschekupza Jana Hajescha do jeneje hłubokeje dźěry sańdźeschtej. Wonej byschtej ßo tepikej, hdy budźischе Alma Hansez ſ Łasa, kotraž móże pkuwacź, sa nimaj skocźiwschi jej sa drastu njeshrabka a jej do nikeje wody njesczahnyła.

S Krjebje. Jena smijiza je jědnacźelětneho Pawoła Mechelka ſ Krjebje kußka, hdyž wón w lěßu paprjósch žnějesche. Hólzej je ßo hnydom lěkaŕska pomoz dostała.

— **Mnischcze hußańzy** ßo po milijonach w holach Khocźebuskeho a Hródkowskeho wokrjeża pokasuja. Też w Mużakowskich stronach ßu hußańzy wschu jehlinu se schtomow sežrake, tak so dyrbja ßo schtomy puschczecź. Sa něhdźe dwě njedźeli ßo mjetele ſ dutkow wuroja. Duž je strach, so wone saßo do hornjołużiskich lěßow pschilecźa, hdźež ßu mnischcze hußańzy psched někotrymi lětami njeßměrnu schkodu nacźinike.

Přilopk.

* (Sso tepik.) S Niży pola Žitawy wucźežechu cźełko 45lětneho krawza Haupta se Žitawy, kotrehoż běchu hižo wot wutory tydźenja parowali. Hischcźe krótko psched tym, hacź bě ßo shubił, bě pschi tšělenju do tarcźe pokasował. Kak a cźehodła je wo žiwjenje pschischoł, njeje snate a ßo njehodźi wußlědźicź, dokelž nichtó žanych pschicźinow njesnaje.

* (Wischnje ßmjercź sawinyke.) We Wostrowzu bě wěsta Firkowa na wopycźe pola ßwojeje dźowki. W Shorjelzu bě ßebi wischnje kupiła a jědła. Najskerje je póczki ßobu pózerała. Wona pocźa njepschestawajzy wot ßo dowacź. Lěkaŕ spósna sawicźe cźrjewow a postara ßo, so ju hnydom do Žitawy do kliniki pschewjesechu. Ale hižo duzy po pucźu žona wumrje. — To budź ſ warnowanjom so ßo njeßmjedźa póczki pózeracź abo so ßo njeßmje na ßad hnydom picź.

* (Do hrabjow padnył. W Olbersdorfje pola Žitawy ßo kubleŕ Riedel ſ wjesby ßkomy ßuny a na drjewjane hrabje padny; pschi tym ßo jemu rózk hrabi do tyła saschtapi, lěkaŕ dyrbjesche jón wucźahnycź. Rana bě schtyri zentimetry hłuboka. — Podobne njesboża ßo wożebje wo žnje huscźischo stanu.

* (Wulki schulski ßwjedźeń.) W Žitawje ßo wutoru wulki schulski ßwjedźeń wotbywasche; na nim ßo psches pjecź tyßaz dźěcźi wobdźělesche. Tajki ßwjedźeń je tam kóżde tsecźe lěto. Wudawki sa njón ßo ſ fundazije placźa, kotruž je tamnischi měschcźan Grohmann sałożił.

* (Rubježny nadpad.) W Sohlandźe nad Sprewju pón-dźelu dopołdnja młody cźłowjek do jstwy swudowjeneje Neitschoweje sastupiwschi, žonu sa schiju shrabny a ßo ſ revolvrom do njeje saměri, prajizy: „Pjenjesy abo žiwjenje!“ Žona, kotraž bě ßama doma, drje ßo do ßmjercźe wustróża, tola bě hischcźe tak lhrobła, so revolver rubježnikej ſ ruki wurasy a potom ſ durjemi won cźeknywschi ſ hłoßom wo pomoz wołasche. Rubježnik na stronu do Cźech cźěkasche. Neitschowa bě jeho sa wěsteho Kindermanna ſ Fugawy spósnała Żandarmeriji je ßo poradźiło, nadpadnika a jeho dweju bratrow w Schunowje w Cźechach sajecź. Woni ßu ßo wusnali, so ßu ßo njedawno do Steinez kneflowaŕnje w Sohlandźe nutsdobywali.

* (Jebaŕska zwólba.) W Draždźanach ßu ßobustawy jebaŕskeje zwólby wußlědźili, kotraž wopacźne legitimatiske papjery dźěłasche. S zwólbinym wjednikom je 29lětna žónska Ulrichowa ſ Woltina, kotraž je lěta dołho wyschnosćze zykeje Europy, wożebje konsulaty, podpjeranske towaŕstwa, židowske zyrkwinske gmejny atd. jebała. Pola njeje wulku hromadu falschowanych, na wschelake mjena wustajenych domowinskich, narodnych, wěrowanskich a ßmjertnych wopißmow, lěkaŕskich wobßwěcźenjow, falschowanych stemplow a cźischcźeŕsku maschinu namakachu.

* (Njeßboże w podkopkach w Jendźelskej.) W podkopkach w Cadeby w Jendźelskej je ßo ſ rosbuchnjenjom słych powětrow 40 hórnikow morilo. 36 muži, kotsiž spytachu jich wukhowacź, ßu ßo ſ jědojtymi dymami sadußyli. Njeßboże je ßo runje w tym cźaßu stało, hdyž jendźelskaj kralowskaj mandźelskaj tamnische podkopki wopytaschtaj. Hdy budźichu hórnizy k powitanju kralowskeju mandźelskeju pschihoty njecźinili, hdyž sće powětry w podkopkach rosbuchnychu, by hischcźe wjazy cźłowjekow žiwjenje shubiło.

* Satraschna horzota w tu khwilu nad połnóznej Ameriku leži. Wona je ßebi hižo wjele woporow żadała. W New-Yorku je ßo schěsćz, w Philadelphiji schtyrnacźe, w Postonje pjecź a w Pitsburgu teho runja pjecź wożobow se ßłónzom sežahało a wumrjeło. — Horzota husto ſ połnóżneje Ameriki do Europy pschińdźe.

Wutoru bě w New-Yorku horzota na 43 gradow po Celsiju stupiła. Komuž je móżno, ſ města k móŕskemu brjohej cźehnje.

* (Njeßboże ſ automobilom.) S automobilom wujědźo, schpanisti kral Alfons blisko Villalby rosbity automobil Osunaskeho wójwody wohlada. Wójwoda a jeho automobilowy wjednik bjes wědomnja pod wosowymi rosbitkami leżeschtaj. Běschtaj ßebi ruzy a nosy słamałoj a druhe sranjenja poczerpiłoj. Kral jeju hnydom do ßwojeho wosa wsa a jeju do Madrida dowjesy, hdźež jeju do doma macźerje snjesboženeho wójwody donjesćz da.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Tudomny ławniski ßud bě 3. měrza kublerja Ernsta Jana Wjelu, 1846 w Boschezach narodźeneho a tam bydlazeho dla jebanstwa a dla pschenźdźenja pschecźiwo zyrobnemu sakonjej k jastwu na 6 njedźel a k 500 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na dalsche 50 dnjow saßudźichu. Jeho winowachu, so je sa cźaß wot měrza hacź do sept. 1911 mloko, kotreż do tudomneho Nowakez mlokaŕnje podawasche, wudu lak. Wobskorżeny ßo pschecźiwo wußudej powoła a prějeiche, so je ſ mlokom panzak. Wot nasymy 1910 wón mloko wot 30 krumow Nowakej sczele, a njeje pjecźa żenje pódla byk, hdyž je ßo dejiło a hdyž ßu ßo karany k wotpóßkanju pjelnike, hacź runje někotsi cźeladnizy a hródźni schwajzarjo pod pschißahu wobßwědcźichu, so je wobskorżeny pschitomny byk a stajnje ſ cźerpawu wodu do karanow lak. Khostanski ßud prěni wußud powaliwschi wobskorżeneho k 1200 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 80 dnjow saßudźi.

Cžeho dla?

Uowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesapłaczicže.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne
s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, rěčne apparaty,
platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pschißłuschki a narunanske dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Ia **cžěrjeńske rjemjenje s jadriweje kože**
wschěch schěrjow,
konopjane a gumijowe schlawchi,
kaž tež wschě
technifke gumijowe a asbestowe wězy
najtuńscho porucža

Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych cžěrjeńskich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.
Spytajcze, proschu,

Wuporjedźenje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmißijonske dźěła,** twarju jako woßebitosć: **ruczne młócžaki, żelesne stistate młócžaki se łomowym tschaßakom a lschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate łynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.
— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na běłetuskej drósy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża
ło bjes nusowanja k kupjenju wobhladacž. ::

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ło trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
kaž tež **laty, blidarske deski**
a woßebje **łuche tšěschne pschikrycža**
porucža

Franz Br. Mirisch
rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cžo. 10.

Sa lěcžny cžaß ło woßebje porucžeja
MAGGI owe poliwki w kóstkach
po 10 pj., sa **2—3 talerje sa nekotre minuty** we wodże swaricž. We wjele druzinach a stajnje w cžerstwej tworje dostacž we wschěch pschedawarnjach kolonialnych tworow a delikatessow.

Skótny lěkar Bierig
bydli **w Budyschinje**
na seminarskej drósy 13 I.
Telefon. sarjadnistwo w Budyschinje cžißko 780.

Wisitne khartki
cžischcži spěschnje a tunjo
Ssmolerjez knihicžischczernja.

Awkzija.

Njedźelu 14. julija popołdnju w 3 hodź. budźa ło w leżomnosczi cžißko 5 w Dźěchorezach sczěhowaze wězy na pscheßadźowanje pschedawacž:

1 selenu pizu rosßłykazu maschinu, 1 zito cžisczaza maschina, 1 dezimalna waha s puntami, 1 pluh s kolesami, 1 radło, 1 kara, 1 kaschczikata kara, 1 walza, 1 juchowy łud, 1 juchowa plumpa, 1 rucžne sahrabowaze hrabje a wschelake druhe. **Wobßedzet.**

Kwaßny wěnczk

sa cžeßnu njewjestu
Marthu Króniz
a jejneho cžeßneho nawoženju
Pawoka Kliema w Bukezach,
wěrowanski dźeń 15. julija 1912.

O cžeßnaj ßlubjenaj, dha džitaj
Do Knjesowych nětk pschitwarkow,
Psched Božim wobliczom tam wsmi-
Kij pucžowarski do rukow, [taj
Bóh woła Waj', duž poßkuchajtaj,
Schto wón łam s Wamaj rěčeczcž chze,
Wój w jeho domje proßycž mataj
Ssej žohnowanje njebjeske.

Wot ßwěrnych kmótrow wobstupje-
Tu ßwjatu kupjel dostaschtaj [naj
A w kschesczijanstwje roswucženaj
Tež ßlub ßwój kschczeński snowischtaj
Pschi woltarju, hdžež Khrysta hnada
Wam w khlěbje, winje sliczа ło,
Dženß ßwjaty ßlub Bóh wot Waj'
A sakožtaj jón na njeho! [žada,

Haj, s dowěru na Khrysta hnadu
To ßwjate haj nětk wuprajtaj,
Wo jeho pomoz, schkit a radu
A rosßwětlenje sdychujtaj,
A potom džitaj swjeßelenaj
Pucž, po kotrymž Waj' powjedže
We wěrje a se spokojnosczu!
Wón Wamaj dawa schkitanje.

Dha džitaj sjednoczenaj nětko
Pucž luboscže psches žiwjenje
A s pucža Waju cžißńtaj wschitko,
Schtož mohło rubicž ßwěrnoscže,
Na Boha njesabudžtaj ženje
Pschi wjeßelu a srudobje
A cžińtaj wschitko w Khrysta mjenje,
Wón poradženje wobradži.

Waju braschka **H. Kielmorgen.**

So bych skład jěsdnych kołow rumował, ßwoje

khwalobnje snate

original rapid koła

po wjele poniženych płaczisnach pschedawam.

Budyska fabrika jěsdnych kołow.

Wilhelm Fuchs.

Wotewrjenje klamarſtwa.

Czeſczenym Sserbam **we Wurizach** a wokolnych wſach podwólnje k wjedżenju dawam, ſo 15. julija

we Wurizach czißło 15

pſchedawańnju kolonialnych tworow a produktow

wotewrju. — Proſchu moje pſchedewſacze dobroczíwje podpjeracz; lubju, ſo budu ſwojim wotebjerarjam jenoż dobru a hódnu tworu pſchedawacz.

S poczeſczowanjom

Richard Klingst.

Sjawna ludowa ſhromadźiſna

njedżelu 14. julija 1912 poy. w 4. hodź.

w Komorowje pola Rakez

w Schimanez hoſczenzu.

Rosprawnik: ſzejmſki ſapóßłanz Bart

„Wo ważnych praſchenjach naſcheho czaßa.“

Pſchednoſchk a rosmołwa budżetej jenoż w ſzerbſkej rěczi.

Wjeßne wólbne towarſtwo.

Hrodowſki park w Njeßwaczidle.

Njedżelu 21. julija popołdnju wot 3/4 4 hodźin

wulki wojerſki konzert

wuwjedżeny ſ **kapału huſarſkeho regimenta w Budyſchinje.**

Pſcheczelnje na to pſcheproſchuje

Wojerſke towarſtwo w Njeßwaczidle.

Tow. młodżenzow w Radworju

ſmeje **njedżelu 14. julija** ſwój

I. ſaloženſki ſwjedżeń

— ſ wulkim dźiwadłom „Na hrodźiſchczu“ a balom — w Delanez hoſczenzu. Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Wſchěch lubych Sserbow jenoż ſ tuthym najwutrobniſcho pſcheproſchujemy.

Pſchedßydſtwo.

Liebſch,

ſudniſki aktuar ſw. ſtużby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke

dismembraziſke, teſtamentſke a

ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi ſerbſki.

— Teleſon czißło 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſczow

(K temu czißłu pſchiłoha.)

Kobliczku

(ſrěbjo), 4 měßacznu, brunu, rjenje twarjenu, mam na pſchedań.

Jan Schloda,

Ebersbach w Sakſkej czißło 128.

Khěża

w Lětonju czißło 9, ſ zyhelom kryta, ſe ſahrodu, je pſcheczehnjenja dla na pſchedań. Dalſche je pola hoſczenzarja Dietricha tam ſhonicz.

Żiwnoſcz

15 hacz 20 górzow wulka ßo ſe žnjemi a inventarom kupicz pyta. Poſkiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin. woſjewicz.

Żiwnoſcz,

9 górzow wulka, je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań we Wichowach czißło 19.

Żiwnoſcz Khorle Bukana w Klukſchu ſ 9,59 ha a 240 dawſtimi jenoſczemi, 11730 mk. wopalneje kaßy je pſches rěcznika dr. Naumanna w Budyſchinje na pſchedań. Wjeße grychty ßu ju na 28,300 mk. takſérowake.

Khěża

w Koporzach czißło 4 p. Pomorz ſ dwěmaj wobydlenjomaj a ſ zyle nowej brózńju a hródźu je na pſchedań.

Khěża

w Krakezach czißło 17 ſ rjanej ßadowej ſahrodu je na pſchedań Dalſche je tam ſhonicz.

Serbske tow. „Lubin“ w Budeſtecach

změje jutře njedźelu 14. julija wjecor 1/2 8 hodźin pola Rösika zhromadźiznu. Sobuſtawy każ hoſco ſo wutrobnje přeproſeja.

Predsydſtwo.

Do Laſa!

Njedźelu 21. julija 1912 budża

reje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

Żiwnoſcz

w Raſchowje czißło 16 p. Budeſtez, 16 górzow wulka, ſ 200 dawſtimi jenoſczemi a żiwym a morwym inventarom je hnydom na pſchedań.

Sſłużobna holza,

mloda cziſta ßo k 1. auguſtej pyta w Libſchiz pjekarni na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sa ßwoje male hoſpodarſtwo mkódſchu, ßylnu, ſprawnu holzu, ßerbſkeje rěcze mózu, kotraż móże ßo też w mojich kolonialtworowych klamach jako pſchedawarka wuwucznicz, pyta

Khorla Rösner (Klingſt naßl.)

na bohatej haßy.

Kucharki, ſwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow. w czrijowni knieia Heinr. Mohra.

Tyſcherſkeho powoznika

pyta **Auguſt Schubert**

w Njeßwaczidle.

Murjerjow

do **Ssmjeczkez** pyta

twarſki miſchtr **Miriſch**

w Halſchtrowje.

Dźak.

Sa wſchě dopokaſma luboſcze a dźělbracza, kotrez ßu ßo nam pſchi khoroſczi a wotßalhiczu naſcheje lubowaneje, w ſtarobje nimale 90 lět wumrjeteje wowki

Marje Mudroweje

ſ wuphſchenjom kaſcheza a ſ pſchewodom k poßlednjemu wotpocznikej doſtake, pſchede wſchěm pak knjeſej fararjej Sſykorje ſa dołholětne wopytanje w dołhej khorowatoſczi ſ tuthym **najwutrobniſchi dźak** prajimy.

W Hatku pola Minakala

a w Budyſchinje.

Srudzeni ſawoſtajeni.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerk.

Čłóš Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 29. | Sobotu 20. julija 1912. | Lětnik 71.

Ruski hejtman Kostewicz w Lipsku.

Ruski hejtman Kostewicz ßo dla wobhonjerstwa w bliźšchim cźaßu psched khěžorstwowy ßud w Lipsku staji. Tam jeho njebudźe jeho žona wjazy wopytacź ßměcź, schtož bě jej w Barlinje dowolene. Sswojej žonje je Kostewicz na stajnoscźi wobkrucźał, so wón njeje niczo skucźił, schtož by psched sakonjom sakasane byko. Jeli so by jeho khěžorstwowy ßud wuwinował, by ßebi wón wjetsche pjenjeźne sarunanje žadał.

Wotpokasanje pruskeje lotterije w Bayerskej.

Bayerski ßejm je s wulkej wjetschinu prusku lotteriju sa Bayersku, kotruž finanzny minister poruczowasche, sacźißnył. Pschecźiwo njej zentrum, sozialdemokratojo, dźěl liberalnych a burszy swjasłarjo khłoßowachu. Mnosy sapóßkanzy běchu pschecźiwo kóždej lotteriji, dokelž ßo s njej ludej jenoż pjenjesy na leßne waschnje se saka wuwěschcźeja.

Revoluzionarne hibanje w Schwajzarskej.

Statne rěcźnistwo w Zürichu je pschedßydu dźěłacźerskeje jednoty, wucźerja Böschensteina, a tsjoch sekretarow dźěłacźerskeje jednoty sajecź dało. Jich winuja, so ßu statnu revoluziju pschihotowali. Do teje wězy ßu też wukrajenjo, we Schwajzarskej bublazy, sapleczeni. Wjazy dyžli 100 wukrajanow ßu teho dla se Schwajzarskeje wupokasali.

Wojowanje pschi cźornohórsko-turkowskich mjesach.

Pschi Skutariskim jězorje je k krwawnemu srażenju mjez turkowskimi wojakami a Cźornohórzami doschło. Bjese wschelke [illegible] turkowszy wojazy do dweju na polu dźěłazeju Cźornohórzy a tsělachu a jeju sranichu. Hdyž někotsi Cźornohórzy na pomoz kmahachu, ßo dźewjecźo s nich se salvami Turkow satsělichu a pjecź ßo cźežko sranichu. Hdyž běchu ßo Cźornohórzy, kotsiž běchu bjes bónjow, sawrócźili, Turkojo mjesu pschekrocźichu a se ßwojimi bajonnetami cźěła roskakachu. Tychle hrosnoscźow dla je ßo cźornohórski lud do wulkeho roshorjenja dał.

Wotstupjenje turkowskeho ministerstwa.

Hischcźe poßlednje dny bě turkowske ministerstwo powjescźe wudawało, so je lědma dźeßacźina offizěrow s knjeżerstwowej politiku njespokojom, a so je jemu wulka wjetschina offizěrow ßwěrna. Tale kźa je krótke nohi měła. Hdyž ßo sa nowym wójnskim ministrom pytasche, ßo žadyn wyschschi offizěr njenamaka, kotryž by pschecźiwo spjecźiwym offizěram sakrocźicź chcył. Kódźstwowy minister Mahmud Mukter bě skóncźnje swólniwy, wójnske ministerstwo jenoż potom pschiwsacź, hdy by ßo se spjecźiwymi offizěrami pschecźelnje jednało a ßo wschitzy politiszy pschestupniźy wobhnadźili. Ministerstwo nětko spósna, so nimale zyke offizěrstwo sady spjecźiwymi offizěrami steji. Też s Albanskeje ßu ske powjescźe dóschke. Tamnische wójsko je ßo sarjekło, se sběžkarjemi wojowacź. Młodoturkowskemu ministerstwu po zykej Turkowskej pschecźiwnoscźe nastawaju. Albansku ßu ßebi snjepschecźelili, dokelž chzychu Albanskim turkowske pißma a po móžnoscźi turkowsku rěcź nanusowacź. We wjěcźornej Arabskej ßu sběžkarjo turkowske wójsko sbili a dobycźerszy postupuja. Tele njelube wobstejnoscźe ßu ministerstwo pohnuke, wotstupicź. Po sultanowej próstwje je turkowski póßłanz w Londonje, Tewfik pascha, pschilubił, nowe ministerstwo sestajecź a wulkowesirat pschewsacź.

Nowe dobycze Italskich.

W Tripolitanskej je ßo pola Sidi Ali nowa bitwa bila. Italszy ßu Turkow a Arabskich, kotsiž něhdźe 6000 muži ßylni Sidi Ali wobßadźene dźerżachu, sbili a wotehnali. Cźękajo Turkojo do kschižneho wohnja italskeje artillerije a pěschkow pschińdźechu. Italszy sa nimi ßo puschcźiwschi ßo s bajonnetami do nich dachu, tak so ßo zyle rospjerschichu. Na italskej stronje je 16 muži padnyło a 73 muži je ßo sraniło. Hdyž Italszy bitwischcźo pscheheladowachu, na nim něhdźe 300 cźękow turkowskich wojakow namakachu. Mnosy Turkojo ßu ßo sajeli. Italszy ßu Sidi Ali wobtwjerdźili.

Nadpad Italskich na Dardanelle.

Zyle njenadźizy ßu Italszy na Dardanellske wobtwjerdźenja, kotrež sajěsd k Konstantinoplej schkitaju, nowy nadpad scźinili. Kaž ßo s Konstantinopla telegrafuje, je pjatk rano ½2 hodźin 8 italskich torpedoskich cźołmow Dardanellske wobtwjerdźenja wobtsělało. S twjerdźisnow ßo s tsělenjom wotmolwi. Po turkowskej powjescźi staj ßo dwaj torpedowej cźołmaj potepikoj a schěscź je ßo wobschkodźiło. Ministerska rada je hnydom wobsamkła, Dardanelle nětko s nowa loschemu wobkhadej sawrjecź. Pschecźiwo temu budźe Ruska saßo protestowacź, dokelž by ßo tej saßo s tym njemóžne scźiniło, po morju ßwoje žito do wjecźorneje Europy ßłacź. Pod sawrjecźom Dardanellow by zyła Europa cźerpiła. Hdyž ßo psched dwěmaj měßazomaj Dardanelle sawrjechu, ßo hnydom žitne płacźisny powyschichu. To ßnadź budźe ßo nětko wospjetowacź.

Liczba jatych Turkow.

Italske knjeżerstwo je mjena jatych Turkow a Arabskich wosjewiło. Po tym je ßo wot spocźatka wójny 88 offizěrow, 57 podoffizěrow, 160 korporalow a 1436 wojakow, wscho hromadźe 1741 Turkow a Arabskich sajało.

Jedyn turkowski offizěr, kotryž je s lěhwa Envera beja psched Dernu cźeknył, praji, so ßu w turkowskim lěhwje tsjo něhduschi němszy offizěrojo, s kotrychž ma jedyn pjecźa wjednistwo artillerije w ßwojej ruzy.

Powjetschenje jendźelskeho wójnskeho kódźstwa.

Jendźelska bě, so mohła ßwoje wulke wójnske kódźstwo stajnje k wójnje pschecźiwo Němskej w połnóznym morju sjenocźene měcź, strażowanje w ßriedźoseńskim morju zyle franzowskemu wójnskemu kódźstwu pschewostajiła. W parlamencźe ßo na to pokasowasche, so ßo s tym stejischcźo a nahladnoscź w Egiptowskej a Indiskej ßłabi. Tamne ludy maja Jendźelsku tak dołho sańcź, kaž dołho ßo wone s jendźelskimi wójnskimi kódźemi na móz Jendźelskeje dopominaju. Jenoż tak dołho wone Jendźelske knjejstwo pschipósnawaju, kaž dołho wone wjedźa, so móże Jendźelska kóždy sběžk se ßylnej ruku porasycź. Jendźelska dyrbjała też teho dla do ßriedźoseńskeho morja wjetschu licźbu wulkich bitwiskich kódźow pósłacź, dokelž franzowske kódźstwo njemohło tam sjednocźenemu italskemu a

awstriſkemn łódźſtwu wahu dźerżećź. Jendźelſke knježerſtwo je ſwólniwe wucho ſa tele warnowaze hłoßy měko. Wone je ßo do ſpěcha měko, ſo by ſtrachoćźiwych ludźi ſměrowało, a je ßo rosßudźiło, w ßrjedźoſeńſkim morju ſaßo ßylne łódźſtwo wudźerżećź. Sswoje łódźſtwo w połnóznym morju pak Jendźelſka ani wo jenu łódź nochze poßlabićź. Teho dla maja ßo rucźe tſi wulke bitwiſke łódźe natwaricź. Lětßa budźa k temu 80 a k lětu 100 milijonow hriwnow trěbnych. Pódla twara bitwiſkich łódźow budźe ßo liczba podmórſkich a torpedoſkich cźołkmow, muńſtwo atd. powjetſchićź dyrbjećź. Parlament tele ſumy rad pſchiſwoli, dokelź ßo jendźelſki lud niczeho tak njeboji, kaž nawala němſkeho wójſka do Jendźelſkeje.

Hroſnoſcźe w Peru.

Jendźelſke knježerſtwo je njewěrjomne hroſnoſcźe na ßwětko pſchinjeßło, kotrež ßu ſaſtojniźy jeneho kawcźuk dobywazeho towarſtwa w Putwayowſkim wokrjeßu w Peru ſkuczili. Jendźelſke knježerſtwo je hakle tele hroſnoſcźe na ſjawnoſcź dało, hdyž bě woſpjet peruſke knježerſtwo, tola pſchezo bjes wuſpěcha, napominało, pſcheczíwo kawcźuk dobywazemu towarſtwu ſakroczićź. Towarſtwo ma drje ßwoje ßydło w Londonje, tola jeho ßobuſtawy njeßu Jendźelczenjo. Jeho ſaſtojniźy ßu ludźo ſ pokodniſcheje Ameriki, kotſiž ßu ſ domoródnymi Indianami hórje hacź ſe ſkotom ſakhadźeli. Hdyž wboſy Indianojo doſcź kawcźuka njepſchinjeßechu, woni jich żony a dźěczi do ßmjercźe bijachu. Po roſprawje jendźelſkeho konſula je ßo dźěczom nop roſraſył. Ssywy domoródnych ßu ßo wupuſczíle, ſo bychu wobydlerjo zyłych wßow pomaku hłodu wumrjeli. Po pijenzach ßo ſ dźěłaczerſtich jaſtwow Indianojo pſchiwjedźechu a do nich ſ revolwra tſělachu. Druhim k ßwojemu ſawjeßelenju wuſchi wotrěſachu. Starym żonam, kotrež běchu na ſchtomy ſpowěſcheli, ßu ſtopu wupalili a muźow ſ powjaſami k wjerſchkej ſchtomow horje ſczahnyli a wbohim na ſemju dele kleßnycź dali. Sa 12 lět je ßo ſ tajkim ßurowjenjom něhdźe 30000 cźłowjekow morilo.

Poßłuſchne a njepoßłuſchne dźěczi.

K Mudrakowej pſchińdźe Lenjakowa na wopyt, ſo by ßo ſ najmjeńſcha pół hodźiny ſ njeju rosmołwjała. „Mój muż“, wona powjedaſche, „ma dźenßa próſdny dźeń a pěſtoni dźěczi; to ßym też wjeßeła, ſo junu trochu wodychnu wot cźwilow, kiž mam ſ dźěczimi. Zyły dźeń ma cźłowjek ſ nimi haru a dźěło; hdy bychu hiſchcźe chzyłe poßłuchacź, to by jeno poł telko hubjenſt a ſ nimi było.

„To je mi jara lubo, ſo mje wopytacźe“, Mudrakowa rjekny, „ale hnydom chzu ßwojim dźěczom něſchto ſa dźěło dacź. Małka, ty póńdźeſch do ſahrody běrnow narycź; Pětr ma drjewo narubacź a potom njech pſchinjeße wuhło; Jan njech wuklepa dobru draſtu, a Hana ma hnydom khoſej pſchihotowacź; knjeni Lenkowa je dźenßa popołdnju naſch hóſcź a budźe ſ nami ſchalku khoſeja picź.“

„Ale ſ zyłej wěrnoſcźu prajicź, dołho woſtacź njemóżu, tola ſchalku khoſeja rad wupiju. Powjedajcźe mi jeno, cźeta Mudrakez, kak ſcźe to cźiniła, ſo waſche dźěczi na ßłowo a takle rad poßłuchaju? Niczo podobneho ja hiſchcźe ſe ßwojimi dźěczimi żenje njejßym dozpěła a byrnjez budźech je chzyła ſabicź. Hdyž prěnjemu kaſam, ſo dyrbi něſchto cźinicź, to mi hnydom wotmołwi: to móże Jank cźinicź, cźehodła dha dyrbju pſchezo jeno ja poßłuchacź! Ale Jan wotmołwi runje tak a ſwada je hotowa. To potom dźěło radſcho ßama ſdźěłam, dyžli ſo bych ßo ſ dźěczimi wurěczowała. Tola na tym je mój muż wina, wón je dźěczi ſkaſył. Lubo wſchak je ſawěſcźe ma, ale njedokonja, je rucźe pokhoſtacź. Sa to je pſcheczíwo mi doſcź huſto jara hruby, woßebje, hdyž ßo trochu wopije. Tehdom dyrbju jemu ſchkórnje cźeßacź, draſtu wuklepacź, kóždy ras jěſcź ſ cźaßom ſwaricź, hdyž ſ dźěła domoj pſchińdźe, a pſchi tym dyrbju hiſchcźe pſcheczelna bycź. Ale jeli ſo chze to tak cźinjene měcź, dha by ßebi dyrbjał druhu żonu wſacź, to wam praju, cźeta Mudrakez.“

„Chzecźe-li wjedźecź, kak ßym to ja cźiniła, ſo mi moje dźěczi tak rad a hnydom na ßłowo poßłuchaja, dyrbju wuſnacź, ſo ſcźe wy ßama hižom prjedy to, ſchtož je jadro wězy, wuprajiła: to je mój muż. Tajki, kajkiž je waſch muż, cźeta Lenkez, tajki bě na ſpoczatku naju mandźelſkeho żiwjenja też mój muż. Ale ja ßym jeho pſcheměniła.“

„To ſcźe, cźeta Mudrakez, zyle prawje ſcźiniła, pſchetoż my żony ßmy tola runje tak cźłowjekoju kaž muźſzy, a to niczo njeſchkodźi, hdyž ßebi żona ßwojeho ſtareho pod ßwoju wolu podcźißnje, kaž wy, cźeta. Ow, hdy bych tola też ja to hiſchcźe mohła dozpěcź.“

„Ně, cźeta Lenkez“, wotmołwjeſche Mudrakowa“, to ßo jara mylicźe, myßlicźe-li ßebi, ſo je mój muż mój wotrocźk a ſo ja knjeſa hraju! To by mje hańba było, a nimo teho tola też we ßwjatym pißmje cźitamy, ſo ma żónſka mużej porjadowana bycź.“

„Ale ſchto to powjedacźe wo tajkich wězach, cźeta Mudrakez! Wſchako ſcźe runje hakle ßama prajiła, ſo ſcźe ßwojeho muża pſchewobrocźiła; to ſcźe jemu dyrbjała krucźe ſtok ſtajicź, hewak je to zyle njemóżna wěz.“

„Ale ja wam praju, ſo je to na zyle hinaſche waſchnje móżno“, powjedaſche Mudrakowa dale, „wupowjedam wam, kak ßym to wuwjedła. Pſched ßwojim wożenjenjom bě muż lohki cźłowjek. Wón ßebi rjany pjenjes ſaßłużeſche, ale też wjele rosmjetowaſche, a wobkhadźachu ſ nim, jako by wulki knjes był. Hdyž mějeſche próſdny cźaß, ßydaſche rad w korcźmje. Tak rospleńcźeneho a ſkaźeneho ßebi jeho ſa muża wſach. Prěnje njedźele naju ſhromadneho żiwjenja pěknje doma woſtawaſche a pomhaſche mi pſchi dźěle. Ale bórſy bě ßo jemu ßamemu woſtudźiło a cźujeſche ßo wopuſchcźeny, duż wotkhadźeſche k ßwojim kumpanam ſa piwnym blidom a pſchikhadźeſche ſkurjeny domoj.“

„A ſchto ſcźe wy tehdom prajiła?“

„Niczo njeißym prajiła, ani hnydom, ani naſajtra. Dźěłach po ſwucźenym waſchnju, kaž hewak. Hdyž by potom rano muż był khory a ßwoje pjenjeſy licził, bychu jemu ſke myßle pſchiſchkle, a huſto by był tyranſki a niczo njeby dźěłał, jeno roskaſował by ſ wótrym hłoßom, kaž by rjekł, ſo běch ja wina była, ſo je jemu hubjenje.“

„Aj, cźeta Mudrakowa, hdy bych ja na waſchim měſtnje była, to bych jemu tak krucźe wotpiſkała, ſo by ßo jemu pſched wocźomaj pißaniko. Takle, takle bych ja to ſcźiniła, mój muż móże wam to wobkrucźicź.“

„Ně, cźeta Lenkez, to njeby pſchiſtojne było, też njeby to dobry ßrědk był, jeho polěpſchicź. Ja ßym hinak ſcźiniła a ßym doſpołnje dozpěła, ſchtož ßym ßebi wotmyßliła; ale wy njeſcźe dozpěła, cźehož ſcźe doſcźahnycź chzyła. To dźě ßama wuſnawacźe. Cźinjach mużej wſchitko po woli, ſchtożkuli ßebi żadaſche, a mjelcźach, hacźrunje mi kſchiwdu cźinjeſche. Tak to doſcź dołho dale cźinjeſche. Junu, dwaj abo tſi dny pſched wupłacźenjom mſdy ßaßo do korcźmy woteńdźe a ßo doſpołnje pjany domoj wrócźi. Naſajtra rano, a to bě runje ſchtwórtk, ßydźe ßo, pſchecźiwo ßwojemu waſchnju njerěcźo, ſa blido a ſbytk ßwojich pjenjes licźeſche; jeno mało pjenjeźkow hiſchcźe bě ſbyło.

»Żona“, wón ſ waha pocźa, „maſch ty hiſchcźe żane pjenjeſy?«

„Haj“, wotmołwich“, „ale jeno hiſchcźe něſchto ßłěbornych, ſa te tři něſchto mjaßa k wobjedu kupju. Duż woſtaj pjenjeſy mi a njepſchepiwaj jich.“

SSo tych ßłowach ßo muż ſatſchaße a rěcźeſche dale: »Pſchepicź, pſchepicź też ja tych pjenjes nochzu, praſcham ßo jeno, hacź maſch hiſchcźe żanych pjenjes na zyrobiſny. Ale cźehodła chzeſch jeno mi, niz pak ty ßebi mjaßa kupicź?«

„Moje pjenjeſy na naju wobeju njedoßahaju. Ty dyrbiſch cźeźzy dźěłacź a tehodła też derje jěſcź. Ja móżu ßo ſ warjenjom a ſ khlěbom ſpokojicź.“

S nowa ßo muż na khwilku wotmjelcźa a hladaſche pſched ßebje. Potom ſtany, pohlada wohańbjeny na mnje a ſe ßylſu we wócźku ſe jſtwy wuńdźe.“

„Ale, cźeta Mudrakez, nětkole běſche tola najwjetſchi cźaß, jemu do ßwědomja rěcźecź?“

„Ně, cźeta, nětkole runje hakle tak prawje niz. Wěſo mnohe żony ßebi myßla, ſo ßmědźa ßo w tajkim wokomiku nad ßwojim mużom wjecźicź, tehodła kſchicźa, hawtuja a ſakhadźeja, ſo je hroſno. Ale na to ßebi njemyßla, ſo ſ tym ßwojeho muża njepolěpſcha, ſo dyrbi polěpſchenje wot njeho ßameho wukhadźecź a ſo dyrbi bycź wobſtajne a trajaze. Żonine poroki muża jeno roscźerćźuja a muż poczina ßwoju żonu hidźicź, dokelź ßebi myßli, ſo żaneje wutroby nima, a tak pada ſaßo do ßwojeho ſtareho nakożka. Woprawdźe kſcheſcźijanſka żona wě, ſo dyrbi żelnoſcź ſnutſkowna bycź a wot hrěſchnika ßameho pſchikhadźecź, pſchetoż hewak je njemóżna wěz, ßebi też krute wotmyßlenje nakaſanja cźinicź. A tajkule żelnoſcź mój muż na tamnym dnju ſaczu; wón ſpóſna, ſo bě mi huſto kſchiwdu cźinił a ſo bě mi ſe ßwojim njeßměrnym picźom ßamo to, ſchtož bě k ſeźiwjenju zyle nuſne, brał; widźeſche, ſo ßym to wſchitko ſcźerpnje ſnjeßka, ſo ßym jeho njedźiwajo teho tola lubo měła a ſo ßym ßo wo njeho bóle ſtaraka, dyžli wo ßebje ßamu. Tute myßle a roſpominanja jemu wutrobu rosmjehcźichu a ßylſu do wócźka ſtkóczichu.“

„A ſchto běſche potom k wobjedu?“

„Pokožich jemu cžastku mjaßa na talerˊ a ßama jědžach ßuche běrny. Ale to wón pschenjescź njemóžesche, roskra mjaßo na dwaj kruchaj a też mi pokojzu da, prajizy: »Schtoż ja jěm, to dyrbisch też ty jěscź.« Potom ßo wotmjelcža a napoßledku saßo poca: »Poßkuchaj, moja lubowana, husto ßym ßłyschak, so žony picža ßwojeho muža njemóža pschenjechacź. Na tebi pak hacź dotal niczo podobneho pytnył njejßym.« To ßo lubowany mužo jara mylisch", ja wotmolwich, „myßlisch-li ßebi, so mi twoje picže na staroscźi njeje. To mje hłuboko do dusche boli, niz tehodla, dokelž mam ßama psches to cźerpjecź, ale dokelž ßebi ßamemu s tym na cźaß a wěcźnoscź schkodźisch a njemóžne cźinisch, so bychu ßo dźěcźi derje wukubłowake."

„Ale, cźeta Mudrakez, to budźeschcże jemu měła krucźischo dorěcźecź."

„Ně, cźeta Lenkez, nihdy niz! To měke ßebi wschitke žony spomjatkowacź. Wutrobne ßobuczucże, kotreż žona nad sabłudźenjom ßwojeho muža ma, ßo jemu hacź do hłubiny wutroby pschedobywa a wjazy pomha, dyžli porokowanja a wadźenja."

„Ale mi by wón dyrbjał twjerdźischo pschilubicź, so ßo nakasa."

„A schto byschcże wy s tym dobyła? Niczo hacź hoke pschilubjenja, kotreż by muž sto krócź dał jeno k temu, so by pokoj měł. Wjele lěpje je, so ßebi žona tajkeho pschißlubjenja njeżada, ale ßo wo to stara, so by ßebi muž to ßam porokował, so by ßam spósnał, dokelž spósnacże ßebje ßameho je spočatk polěpschenja. Tak ßym pola ßwojeho muža cźiniła, a to je pomhało. S teho dnja njeje ženje wjazy w korczmje dołho ßydał, njeje mi wjazy hrubje roskasował a w mnohich wězach je ßo mje wo radu praschał a dospołnje ßmój ßebi dorosymjałoj. A tajka wutrobna pschesjenoscź mandźelskeju ma najwjetschi wliw na wukubłanje dźěcźi, woßebje na wukubłanje k poßłuschnoscźi."

„Ach takle, cźeta Mudrakez, dźenßa scże mi dobru wuczbu daka, na kotruž sabycź nochzu. Jeno to ßym wcźipna, kak scże to s dźěcźimi cźiniła. Nimacże-li niczo pschecźiwo temu, chzu cźascźischo k wam pschikhadźecź."

„To budże mi zyle prawje. Wo kubłanju dźěcźi měke ßebi žony cźascźischo radu składowacź."

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Artilleriski regiment ßo město 1. oktobra hižo 1. julija 1913 s Pirny do Budyschina pschepołoži.

— Žitne płacźisny ßo pomérnje wyßoko dźerża, hacźrunje wjedro žnjam hoji, a hacź runje ßu ßo w Europje a Amerizy nimale we wschěch žitoplahowazych krajach žně poradźiłe. Žitowi wikowarjo, kotsiž ßu žito droho nakupili, pytaju spadnjenju płacźisnow sadźěłacź. Jeli so by Turkowska Dardanelle s nowa ruskim žitowym łódźam sawrjeła, bychu ßnadź ßo žitowe płacźisny s nowa do wyßoka sehnake.

— Snaty wjedrosppytnik profeßor Lamprecht w Budyschinje je wjedrowu protyku, wot julija 1912 hacź do dezembra 1913 doßahazu, w nowinach wosjewił. Po njej dyrbjesche sańdźenu wutoru hrosue wjedro bycź. Po njebju drje khwilu lohke mróczele cźahachu, tola ßłónczko zyły dźeń ßwěcźesche. Sa poßlednju pokojzu julija wón jenoż rjane wjedro do prědka praji. Hakle wot 6. hacź do 10. augusta měli deschcże wocźakacź. Na hrosne wjedro też 18., 27., 30. a 31. dźeń augusta pokasuje. Sa to by zyły september s wuwsacźom 22. dnja rjane wjedro měł. Też oktober by ßłónczny a ßuchi był. Hakle november w ßwojej prěnjej a poßlednjej tsecźinje deschcże pschinjeße. Po měnjenju profeßora Lamprechta dyrbjake wjedro hacź do novembra bóle ßuche hacź włóżne bycź. Wocźakajmy, hacź smèje wón prawo. Wěrno pak pschezo wostawa: Bóh dźěła wjedro, ludźo pak protyki.

— (Wojak 103. pěscheho regimenta ßo tepił.) S dweju offizěrskeju ßkużobnikow, kotrajž běschtaj wutoru ßwojeju knjesow k kupanju we Łobju pschewodźałoj, je ßo ßkużobnik leutnanta Kästnera we Łobju tepił. Kästner bě ßo 1. julija na Königsteinsku twjerdźisnu komandował. Tepjeny, kotrehoż cźěło ßo hischcże njeje namakało, pola 4. kompagnije 103. regimenta ßkużesche a je ßo w Zwikawje narodźił.

— (W alpach ßmjercź namakał.) Prjedawschi direktor Budyskeje realki, profeßor dr. Olbricht, kotryż bě wot lěta 1906 s rektorom wyschscheje realki w Kamjenizy, je w tirolskich horach na horje Krottenkopfu s jeneje skały padnył a ßo sarasył.

— (Kak ßo butra cźerstwa dźerži.) Snata wěz je, so ßo butra, na kotruž ßo łód kładże, bórsy skase. Wschudże nimaju sa nju khłódnu pinzu. Pschemjehka butra khětro po dobroßkodże shubi. Duž dyrbi ßebi cźłowjek pomhacź wjedźecź, jeli so nochze pschejara schkodowacź. Schtóż chze ßebi w horzym cźaßu butru cźerstwu sdźerżecź, położ ju do jeneje kschinzy, staj tu do schklě a pschikryj kschinzu s běłym płatowym rubischkom, kotrehoż schtyri rózki na dno schklě doßahaju. Do schklě ßo potom symna woda linje a wscho ßo ßebi ßamemu pschewostaji. Woda ßo po rubjeschku horje cźehnje, ßo rosdymi a pschi tym cźopkotu seßrěba. Tule cźopkotu woda s kschinzy bjerje, tak so butra cźerstwa, haj ßamo twjerda wostanje.

— (Ssrědki pschе kuntworjazy jěd.) Cźaß, w kotrymž kuntwory a muchi cźłowjekow s kakanjom cźwiluja, je ßo pschibliżił. Jako ßrědki pschecźiwo bolosczam, s kaknjenjom nastatym, ßo cźisty alkohol (spiritus) a amoniak poruczataj. Najsnacźischi ßrědk pschе kuntwory ßo nalikowy wolij nałożuje, na žołcź ßylnje wonjazy wolij, kotryż pola kiprych ludźi hłowubolenje sbudźuje. Najlěpje ßo nalikowy wolij jako żalba nałożuje, kotraż ßo se sarybowanjom nalikoweho wolija do lanolina a gluzerina dostawa. Tale żalba ßo teho dla poruca, dokelž wona pomaku do koże cźehnje a bolosczе bórsy poßłabi. Dale je dobry ßrědk pschе kaknjenje kuntworow spiritus, do kotrehoż je ßo insektowy pólver rospuschcził. Hdyż je pólver něktore hodźiny w spiritußu mokał, ßo wón wotzydźi. Tak pschihotowany spirituß ßo na kožu maże a hnydom bolosczе prjecź bjerje. Też kamphor a kobołk dobru ßłużbu cźinitej, tola staj cźłowjekej khětro wobcźežnaj.

— Pokhroma mjes schparatym skotom w Sakskej je poßledni cźaß na swjeßelaze waschnje wotebjeraka. 30. junija ßo wona bischcże we 18 gmejnach a 27 dworach nadeńdże. 15. julija je ßo wona jenoż bischcże w 5 gmejnach a 5 dworach namakała.

— (Wulka syma w Afriży.) Komuż je nětkole w Europje pscheborzo, njech do němskeje krótkowjeczorneje Afriki dże. Tam je nětkole po tamnischim klimacże jara syma. W Omaruru ßu kónz junija 8 gradow symy a we Windhuku 2 gradaj symy měli. Haty ßo s lodom pschikrychu.

Se Židowa. W tudomnej wokrjeßnej dźěłacźerni je 63lětny tkalz Wenzel se Sohlanda nad Sprewju wumrjeł. Jeho běchu tydźeń prjedy w lědma wopißomnych wobstejnoscźach na hromadże kamjenjow w Hornjej Hórzy namakali. Jeho drasta bě pok shnika, pjata jeho lěweje nohi pok shnika a s cźerwjemi pschetoczena. Porsty jeho nohow běchu se ßyrym mjaßom wobroscźene. Ludźo, wot kotrychž wón prěnju pomoz dosta, dyrbjachu ßo s grawowanjom wotwobrocźicź. We wokrjeßnym wustawje je jeho ßmjercź wot semskeje hubjenoscże wumohła.

S Hornjeje Borschcże. Ssobotu rano wokoło 8 hodźin s maßiwneje bróżnje żiwnoscźerja Ernsta Bergana woheń wudyri. Płomjenja ßo na hródź rosschěrichu, kotrejež kósła ßo sniczichu, prjedy hacź bě wohnjowym woboram mózno, woheń salecź. Spalike ßu ßo wschelake ratarske maschiny, jedyn motor a zyle ßyno. Na Berganoweho cźeladnika ßo hrěscha, so je woheń sałożił. Jeho ßu teho dla sajeli a do pschepytanja wotwjedli. Sajaty cźeladnik je ßo w Konjezach pola Kubschiz narodźił. Jeho bratra, kotryż bě jako hródźny schwajzar jenu hosposu skónzował, ßu wotprawili. Dźěchorowska ßykawa prěnja a Ratarowsko-Scźijecźanska druha k wohnischczu pschijědże. Pschi wukhowanju nadoby ßo jedyn hascheŕ a jena holza s dele padazymi rospadankami cźežko sranischtaj. Schewski mischtr Kschižan s Praskowa jimaj jako wuwuczeny hojeŕ rany sawobali.

S Kubschiz. Sańdźenu ßobotu wjecźor wokoło 1/2 8 hodźin je ßo rjana maßiwna bróżeń tndomneho kublerja Bohuwěra Wicźasa wotpolika. Płomjenja ßu jedyn rjeblowany wós, mlócźazu maschinu, něschto ßlomy a ßyna sežrake. Kak je woheń nastał, njeje ßo hischcże wußlědźiło. Najprjedy na jeneho proscherja tukachu, so je woheń sałożił, tola temu ßo njeje żana wina dopokasacź hodźika. Potom rěkasche, so je woheń s elektrowodom nastał, tola też sa to njeje żanych dopokasow.

S Budestez. Sajimawu shromadźisnu wotmě nasche lube ßerbske towarstwo sańdźenu njedźelu. Runje běchu ßynowe žně nękak dokonjane. Naschi ratarjo běchu sprózni wot wobcźežneho dźěła sańdźeneho tydźenja, ale do ßerbskeho towarstwa běchu ßo tola seschli. Do njeho radźi pschińdu. Do njeho jich luboscź k Sserbstwu cźehnje a wjedże. Stari a też mlodźi tu běchu, mużojo s brunym, seßmahnjenym wobliczom, na kotrymž bě widźecź: „Nasche žiżiwjenje, hdyż je kraßne było, dha je próza a kschiwda było." Na dnjowym porjedże stejesche woßebje rosmołwa dla skhadźowanki ßerb-

ſkeje ſtudow. mlodźiny. Kaž wjele na naß je, chzemy rad a ſwólniwje pſchihoty ſa ſkhadźowanku pſchewſacź. Naſche wjeßele je ſprawne a wulke, ſo ßmëmy ſkónčnje ſaßo ras ßerbſku ſtudowazu mlodźinu tu mjes nami witacź. Mlodźina je kóždeho luda nadźija, je pſchichod luda, je też naſch pſchichod. Nima mlodźina cźopku wutrobu a hluboke ſahorjenje ſa naſche ideale, potom je ßerbſki lud ſhubjeny a bëda a horjo je jeho woßud. Ale hiſchcźe mlodźina krucźe k ßerbſkej khorhoji ſteji, ſ najmjeńſcha ſtudowaza mlodźina. To nam ſkhadźowanka ſ nowa ſjewi. Nadźijamy ßo bohateho wopyta ſe wſchëch kónčinow ßerbſkeho kraja. Dźakowni bychmy byli, hdy buchmy hižo nëtk pſches ſtudentſke towaŕſtwa ſhonili, kelko hoſpodow je ſa pſchenozowanje nuſne. Cźim wjazy mlodych hoſcźi pſchińdźe, cźim rjeńſcho budźe a cźim lubſcho je nam. Też wo wupyſchenje ſala, wo wjecźornej ſabawje porëcźachmy. Wſcho nam naleži. Njechamy rad na pſchihotach nëſchto ſkomdźicź, teho dla je pſchede wſchëm nuſne, ſo pſchecźa a žadanja ſtudentow ſhonimy. Wo to teho dla proßymy. Saſpëwachmy hiſchcźe nëkotre ſpëwy a — cźaß bë ſaſchol, pſcherucźe.

S Wadej. Tudomni wobydlerjo chzedźa ßebi po pſchikładźe Rachlowcźanow a Mjeſchicźanow wodowód pſchiwrawicź. Trëbna woda ma ßo ſe žórka, na Trjebjecźanſkim ſahonje cźißko 88 leżazeho, bracź. Nëkajkeźkuli pſchecźiwjenja pſchecźiwo temu maja ßo hamtſkemu heitmanſtwu ſa jedyn tydźeń woſjewicź.

S Hodźija. Swiaſkowa ſkhadźowanka łužiſkich wohnjowych woborow, kotraž ßo ßobotu a njedźelu w Berthelsdorfje pola Herrnhuta wotmë, je ſ 50 hłoßami wobſamkła, bliżſchu ſwjaſkowu ſkhadźowanku w Hodźiju wotbywacź. 29 hłoßow na Maleſchez padźe.

S Radworja. Hdyž je ſtary wojak khrobły a njebojaſny, ßo mi to lubi. Do tajkich ſtarych khrobłych wojakow też jedyn tudomny wobydleŕ ßluſcha. Ma-li nëchtó druhe mënjenje, hacź wón wo ßwjedźenjach wojeŕſkich towaŕſtwow a wo druźcźej draſcźe, potom ßo jeho khrobloſcź hnydom ſapyri a wupraßnje kaž bomba ſ wulkeje Kruppſkeje kanony. Bëda temu, kotryž jemu napſchecźiwo ſtupi. Jena tudomna žona bë ßebi wóndano ſwërika, jemu rjez, ſo je to tola prawo, ſchtož je „Katholſki Poßoł" wo druźcźej draſcźe piſał. Ale to byſchcźe dyrbjeli widźecź, kak ßo naſch ſtary wojak roſcźercźi. Kaž ſke njewjedro wón ſakhadźeſche a na žonu puki padachu, kaž pola Sedana a Gravelotta. Schtó wë, hacź njeby žona ſe ßwojim mënjenjom pod moſlatymaj pjaſcźomaj khrobłeho wojaka wudychała, njebudźiſche-li jej ſtara Hańža na pomoz pſchiſchła. Haj, tajkej wojeŕſkej khroblocźi a ſmužitoſcźi ßo dźiwamy, woßebje, hdyž ßo wona na ßamlutku wbohu ßkabu žonu wutſchaße. Ale też ſtarej Hańži ßkawa, kotraž ßo njebojaſnje do horzeje bitwy puſchcźi a ßwoju twaŕſchku ſ rukow khrobłeho wojaka wukhowa.

S Radworja. Tudomne towaŕſtwo mlodźenzow je ſańdźenu njedźelu pod wodźenjom knjeſa kapłana Dórnika cźinohru „Na hrodźiſchcźu" wot Cźiſchinſkeho wubjernje pſchedſtajiło. Wſchitzy hrajerjo ſ połnym ſroſymjenjom ßwojeho nadawka wuſtupichu, bëchu ßo do njeho zyle ſamyßlili. Wopyta bë wjele. Sala bë pſchepjelnjena, ſo dalſchi poßłucharjo njebychu mëſtna namakali. Tónle wuſpëch njech je towaŕſtwu mlodźenzow k dalſchemu prózowanju.

S Noweje Wßy pola Njeßwacźidła. Njedźelu wjecźor wokoło 6 hodźin je ßo njedaloko naſcheje wßy cźeźke njeſboże ſtako. Se ſcźeźki, kotraž ſ Holeſchowſkeje Dubrawy ſady tudomneje hornczeŕnje na drohu wjedźe, 16lëtny pachoł Schwurak ſ Holeſchowſkeje Dubrawy ſ jëdnym kokom pſchijëdźe. W tym ßamym wokomiku k temule mëſtnu jedyn automobil, ſe ſcheſcźimi woßobami wobßadźeny, ſ najwjetſchim khwatkom pſchihna. Schwurak do automobila ſawadźi a ßo cźeźko ſrani. Hdyž bë wot Njeßwacźidliſkeho lëkarja prënju pomoz doſtał, jeho domoj dowjeſechu. Hacź je automobilowy wjednik njeſboże ſawinował, ßo ſ pſchepytanjom dopokaže.

S Brëſyny pola Hucźiny. Sańdźenu póndźelu wokoło $^1/_2$2 hodźin popołdnju ſ próſdnoſtejazeje bróźnje blidarja Schindlera woheń wudyri, kotryž ßo też na ßußodny ſtatok Heinricha Meltki wupſchestrje. Twarjenja ßo do cźiſta wótpalichu. Jenož mało nadoby je ßo wukhowało. Pódla Hucźinjanſkeje ſwjaſkoweje ßykawy Maleſchanſka dobrowólna, gmejnſka a ryczeŕkubłowa ßykawa na pomoz pſchijëdźechu. Jenož mało nadoby je ßo wukhowało.

S Noweje Wßy pola Rakez. Wëtſik, kotryž hižo dléſchi cźaß ſ ranja duje, ma tola też ßwoje dobre ſcźëhwki. Hižo dawno pytnychmy, ſo je, hdyž wëtfik wot Jenſchez duje, pſchezo lubośna wóń w Nowej Wßy ſacźucź. Potom tak ſpodźiwnje ſa ſajecźemi a ßornjazymi pieczenjemi wonjeſche. Tele dny je ßo wëz wujaßnika. Najenk Nowowjeßnjanſkeho hońtwinſkeho revëra bë ßorniki tſëlecź wuſchoł. Tola ſa dokhe hodźiny jemu žadyn ßornik na wocźi njepſchińdźe. Na dobo ßo hakoſy łamachu a pikotachu, a ſ lëża nahladny ßornik ſtupi, ale në, kajke bëchu to ſtrózele! To njebë ßornik, ale muž ſ tſëlbu. Hońtwiny najenk ßo rucźe roſßudźiwſchi pachoła ſaja. Wſcho proſchenje niczo njepomha, wón ßo ßudniſtwu pſchepoda. Wón je też khoſtanje pjecźa ſaßkužił. Swojich ßobucźlowjekow pliſtowacź, njeje rjenje a ßo też khoſta, tola na ßorniki łakacź a je tſëlecź, to ßo hiſchcźe cźeźko khoſta. Nëkotrыźkuli ßebi ſdacźe dawa, kaž ſo njemohł hacź do 3 liczicź, a ma tola ſa wuſchomaj, kaž koſa łój.

S Komorowa pola Rakez. We wulkej ſali tudomneho Schimanez hoſcźenza bë ßo ſańdźenu njedźelu nahladna liczba Serbow ſ naſcheje a wokolnych wßow ſeſchła. Wießne wólbne towaŕſtwo bë jich do ſhromadźiſny pſcheproßyło. Knjes ſapółłanz Bart chzyſche tam wo „ważnych praſchenjach cźaßa" rëcźecź. Po wotewrjenju ſhromadźiſny pſches knjeſa kublerja Schudaka ßo knjes Bart ßkowa jimaſche. Wón dwë hodźinje dołho rëcźeſche, tola na tak ſajimałe waſchnje, ſo ßo poßłucharjam pſche krótko bycź ſdaſche. Swojeho kollegu knjeſa ſapółłanza Koklu ſamolwiwſchi, kotryž bë wotdźerżany pſchińcź, dokelž bë jeho ßyn na ßmjercź ſkhorił, knjes Bart najprjódzy roſprawu wo ſkutkowanju poßledńjeho ßejma poda. Knjeżeŕſtwo je ßejmej zyku kopizu ſakonjow k wuradźenju pſchedpołożiło, kotrež budźichu nëkotre mohłe wuwoſtacź. Jedyn tychle ſakonjow ßamoſarjadniſtwo gmejnow naſtupa a ßo bóle na induſtrialne dyżli burſke wßy poczahuje. Po knjeżeŕſtwowym namjecźe dyrbjachu ßo kłaßy ſa gmejnſke wólby pſcheměnicź. Mjes tym ſo ßo wolerjo nëtkole po kublerjach, żiwnoſcźerjach a khëżerjach dźëlachu, dyrbjachu ßo wone pſchichodnje po dokhodach ſarjadowacź, tak ſo bychu wſchelazy ſaſtojniży do prënjeje kłaßy pſchiſchli. Burſzy ſaſtupjerjo ßu pſchecźiwo tutemu poſtajenju hłoßowali.

Jara ważny nowy ſakoń wo gmejnſkim a zyrkwinſkim ſbëranju dawkow jednaſche. Wón hiſchcźe njeje dowuradźeny. Tola je hižo wëſte, ſo budźa ßo dawki po hłowach jenoż hiſchcźe hacź do lëta 1920 ſbëracź ßmëcź. Też praſchenje, hdźe ma druhowërjazy zyrkwinſki dawk płacźicź, njeje hiſchcźe roſrißane. Nëtkole dyrbi kóždy do teje woßady dawk dawacź, w kotrejż bydli, njedźiwajzy na to, hacź je katholſki abo evangelſki. Knjeżeŕſtwo namjetuje, ſo njeby pſchichodnje katholſki wobßedźeŕ do evangelſkeje a evangelſki do katholſkeje woßady zyrkwinſki dawk płacźił, ale katholſki do bliżſcheje katholſkeje a evangelſki do bliżſcheje evangelſkeje woßady. Hdy by tole poſtajenje do mozy ſtupiło, by jena woßada druhdy ſ pſchemënjenjom wobßedźerja na wulkim ryczeŕkuble cźeźko na ßwojich dokhodach ſchkodowała a to by mjes wëruwuſnacźemi k njepſchecźelnoſcźam dowjedło. Abo kak by było, hdy by ßo wobßedźeŕ ani k evangelſkej, ani k katholſkej zyrkwi njepſchiſłuſchał? Mnohy ſapółłanz chzedźa teho dla jenoż ſ tym wumënjenjom do knjeżeŕſtwoweho nacźiſka ſwolicź, jeli ſo wono ſond ſakoži, ſ kotrehoż by ßo woßadam ſchkoda, kotraž by jim ſ pſcheměnjenjom wërywuſnacźa wobßedźerjow naſtała, ſarunała.

Hońtwinſke petizije ſa Serbow ßu tón krócź w ßejmje derje pobyłe. Kralowſzy komißarojo ßu drje ßo jim ſaßo pſchecźiwili, tola deputazije ßu jim najlëpſchu zenſuru dałe. Wone ßu wobſamkłe, ſo mëło knjeżeŕſtwo na tele deputazije dźiwacź. W naſtupanju kaniklow je ßo to hižo ſtało. Knjeżeŕſtwo je hamtſkim heitmanſtwam krucźe poruczíło, ſo dyrbja ßo wo ſaniczenju dźiwich kaniklow poſtaracź. Też ßo gmejnam njeßmë prawo na doſtacźe ßamßneho hońtwinſkeho revëra pocźeżicź, hdyž mohłe wone to ſe ſamënjenjom leżomnoſcźow, w druhim revërje leżazych (enklawow), dozpicź.

Nowy rybaſki ſakoń khoſty ſa regulaziju a cźiſcźenje rëcźniſchcźow hinak ſrjaduje hacź dotal. Po nim 60 % khoſtow ſa regulaziju ſtat njeße, 40 prozentow pak cźi, kotſiż maja ſ rëki wużitk, na pſchikład młynzy a ryczeŕkublerjo.

Nowe byki wuběrazy ſakoń je wjele lëpſchi dyżli prjedawſchi. Nëtko budźe ßo kóždy byk, kotryž ßo pſchipuſchcźa, wuběracź dyrbjecź. Mjeńſchi ratarjo, kotſiż byka nimaju, njetrjebaju mjes ßobu woßebite byka dżeržaze ſjednocźeńſtwa ſakożicź, ale móża tajke ſjednocźeńſtwo ſ bliżſchim ratarjom, kotryż wuběraneho byka dżerżi, tworicź. Rëcźnik (k. Bart) a ſapółłanz Treber ſtaj pſchecźiwo byki wuběrazemu ſakonjej hłoßowałoj, dokelž mataj tónle ſakoń ſa zyle njetrëbny.

Nowy ſchulſki ſakoń je ßo w deputaziji, w kotrejż mëjachu liberalni a ſozialdemokratojo wjetſchinu, nimale dowuradźił. Nichtó pak njewëŕ, ſo deputazijine wobſamknjenja ſakońſku płacźiwoſcź doſtanu. Na to żaneje myßle njeje, ſo by jim prënja komora pſchi-

hłoßowaka. W nastupanju paragrafa wo ßerbskej wuczbje hischcże ßo njeje niczo wobsamkło.

Knjes sapóßłanz Bart potom na towarstwo „Der Volserzieher“ pscheńdże, kotrež chze w Němskej město nascheje droheje kschesczijanskeje wěry staru pohansku germansku wěru sawjesczć. Nasch Bóh ma ßo s Wodenom a Jesuß Khrystuß s rozwanym Siegfriedom saměnicź. Wěz ßo w Budyschinje pschepytuje. Tola schtóż nasche wobstejnosczże snaje, na tym njewěluje, so ßo s nim wjele njedozpije.

Hischcże pokraczowansku schuln sa holzy a nětczischu staroscziwosczć sa młodzinu wobßwětliwischi knjes Bart na saměry Wjeßneho wólbneho towarstwa a na bórsy sakoženy kreditny wustaw pokasowasche. S tutym kreditnym wustawom dyrbi ßo dźěczom naschich małych ratarjow smóžnicź, so ßebi posdźischo jedyn statok na wßach kupja. Na tajke waschnje mohło ßo sahnaczu mjeńschich statokow trochu sadźěwacź a ßo ßrěni ratarski lud na wßach sdźerżeczź. Sskawa wołajo ßo pschitomni knjesej Bartej sa jeho pschednoschk, na kotryż běchu wot spoczatka hacź do kónza s napjatej kedźbliwosczu poßłuchali, dźakowachu. Pschi scźěhowazym rosrěczenju knjes Bart hischcże hodźinu dołho na wschelake praschenja na dokładne waschnje wotmolwjesche. Dźakowni poßłucharjo jeho proschachu, so by tola kóżde lěto Rakeczanskim stronam tajki pschednoschk poskicził. Wjeßnemu wólbnemu towarstwu ßo 26 nowych ßobustawow samolwi. Se ßkawu na nascheho lubeho krala Bjedricha Augusta ßo shromadźisna skónczi.

S Ralbiz. Shromadźisna „Towarstwa Sserbskich Burow“, kotrož bě ßo s khwatkom dźeń 2. julija tu powołała, běsche bohużel jara ßłabje wopytana. Je to cźim bóle k wobżarowanju, dokelż běsche knjes wyschschi komiśar Dilger s Budyschina k nam pschischoł, so by nam jara ważny pschednoschk wo „nowym wódnym sakonju“, każ też wo rjedźenju rěkow a hrjebjow poskicził. Jaßny a lohko srosymliwy pschednoschk běsche wulzy sajimawy a powuczazy. —

Ssymjenja a hnoje k nasymje njech ßebi ßobustawy hnydom pola wubjerkownikow skasaja.

S Biskopiz. Na skótne wiki běchu sańdźenu póndźelu 51 howjadow, 46 proßatow, 4 běhaki a 8 konjow pschiwjedli. Sa por proßatow ßo 52 hacź 60 hriwnow płaczesche.

Se Zitawy. (Wulki woheń.) Ssrjedu pschipołdnju w Zitawje straschny woheń wudyri a sahubi spediterske składy, w kotrychż ßo jara lohko spalomne wězy namakachu, sako balma, ßkoma, drjewjane kaschcże atd. Schkoda wuczinja na 150000 hriwnow. Wulke sboże bě, so wětsika njebě, hewak budźische ßo wěscże wjazy ßußodnych khěžow ßobu spaliło. Tsjo wohnjowi wobornizy ßo wopalichu abo wobschkodźichu.

S Kasa. Hdy mohł njeboh Sejler roswicże a dźěławoscź tudomneho ßerbskeho towarstwa, kotrehoż ßkawne a czestne mjeno wono noßy, ßam widźecź a ßłyschecź, dha by ßo radowała jeho wótczinska wutroba, każ ßo też wjeßeli kóżdy woprawdźity, ßwěrny Sserb nad cźikoscźu młodeje hałoźki na narodnym schtomje. Schtó by ßo tola nadźał, tejkole luda na porjadnym poßedźenju nadeńcź! Nimale połnu salu witasche sańdźenu njedźelu horliwy pschedßyda, k. Wirt, woßebje mnohe żony a holzy. S zyła pschewaži młodźina wo wjele ßrěnju starobu w towarstwje, schtož je psche wschu měru swjeßelaze. Młodźina dźěn je nasch pschichod a nascha nadźija.

Pschedßydstwo bě ßebi k. fararja Nowaka s Radworja k pschednoschkej pscheproßyło, kiż pschitomnym wo ßwojej jěsbje do ßlubjeneho kraja (Paläśtinje) jara wobschěrnje a dokładnje rěczesche. Schtož ßkowo njedocźini, to wudospołnichu wobrasy, kiż ßo mjes shromadźenymi na pokasku wokoło dawachu. S napjatej kedźbliwosczu pschewodźachu pschipoßłucharjo rěcźnika w duchu do dalokeho kraja, hdźež je něhdy nasch Sbóźnik żiwy był, cźerpił a wumrjeł. Jeho bycże naschi moderni mudraczkojo prěja a bychu radscho na jeho trón jeneho germaniskeho Wodana ßadźili. Sswjata cźischina wotpoczowasche nad salu, hdyż njesnate, sajimawe powjesce ßłyschachmy s rta knjesa, kiż je se ßwojimaj wocźomaj widźał kraj a městna, hdźež je Ssyn Boži — mnohim k pohórschkej — w cźłowjeskej schtaltnosczi khodźił.

Wutrobny dźak pschedßyda rěcźnikej sa jeho wopórniwosczź a narodnu luboscź wěnowaiche.

Do wscheho pleczechu ßo jenohłóßne a wjazorohłóßne spěwy spěwneho wotrjada pod wustojnym a energiskim nawjedowanjom knjesa musikalneho dirigenta Saalera s Wojerez, kiż ßo s tajkej horliwosczu a luboscźu wo towarstwo wopruje, każ njemóże to lěpje żadyn Sserb cźinicź. S zyła k. Saaler, hacźrunjež je Němz, towarstwu hakle tak prawje ßerbski ras dawa. Njeby-li schumił a knjeżił tajki rjany ßerbski spěw w towarstwje, by duscha pobrachowała, kiż hakle dawa towarstwowemu cźěku ducha a żiwjenje, haj, dha drje by khětro klazało. Sa to pak je k. Saaler wot ßwojich ródnych bratrow s wopředka hidu żnjał, tukachu na njeho a schczuwachu pschecźiwo njemu. A hdyż je towarstwo na spěwanskim ßwjedźenju we Wojerezach psched schěrokej sjawnosczu „wohnjowu“ kschczenizu dostało a tam dopokasało, so móże też psched zusej kritiku wobstacź, dha ßu ßo poměry wo wjele połěpschike. Sserbja ßami, kiż hischcże dwělomnje nasdala stejo pschihladowachu, ßu ßo wobrocźili a sa tym pschischli, so Sserba jeho rěcź a narod hłupischeho njeczini, byrnjež tam a ßem hłupazy tajke něschto bledźili.

Nimale 4 hodźiny trajachu wuradźowanja. Sejlerjowy wobras, kiż bě knjes prorektor profeßor dr. Muka w 300 exemplarach towarstwu darił, a knihe ßo vilnje pschedawachu. Jedyn hósch s Horinow, kiż bě pschi kolebzy towarstwa stał a jemu kmótsił, pschińdże drje khětro posdźe, dokelż s druheje ßerbskeje shromadźisny k nam pschikhwata, ale porěcźa hischcże sahorjaze ßkowa, każ też k. kantor Schołta s Livina. Nasymu pschihotuje ßo wjetschi towarstwowy ßwjedźeń. Pschi nim budźe ßo nam żiwjenjoběh a narodne skutkowanje nascheho lubeho baßnika Handrija Sejlerja nadrobnischo rospowjedacź. Potom pschińdźcże, lubi Sserbja, w prawje bohatej liczbje. —

Bórsy po poßedźenju sapoczinachu ßo sjawne reje. Njebychmy hewak na nje spominali, dokelż tajke něschto niczo woßebite njeje. Tola kak dźiwachmy ßo, hdyż mjes sastawkami Kasowike młode hólzy a holicźa a s nimi też horoscźeni ßerbske spěwy sanjeßechu. Hewak je něsko bóle a bóle waschnje nastało, so naschi hólzy ßwoje němske wojerske kusli — druhdy prawje dwělomneho wobßaha — pschednoschuja. Sserbski spěw je ßo khětro shubił, tu pak saßo ßo s nowa narodźił. To pak je saßo saßłużba k. Saalera, kiż cźrjódku se ßwojich spěwarjow a spěwarkow do ßrjedź sala kiwny a tam na dobo wjazyhłóßne ßerbske spěwy sanjeße a też ßerbske melodije do rejow pleczesche.

To njech je tym Sserbam s pschikładom, kiż ßebi něschto na to bycź sdadźa. hdyż ßerbski spěw se sjawnych reji wuhonjeja. We Kasowskej woładże knježi cźerstwy narodny duch, byrnjež tajni a sjawni njepschecźelja bóle se subami kschipili.

S Hornjeho Hbjelska. W rězy pola Nydeje ßo kumpajo stej ßo wuczerka Dreßlerez a schtyrnaczelětna dźowka duchowneho Harsticka w Hornim Hbjelsku tepikej. Poßlednischa pola ßwojeje pschecźelnizy, dźowki kantora Warka, na wopycże pschebywasche. Wulkeje horzoty dla wona se ßwojej pschecźelnizu a wuczerku ßo kumpacź dźesche. W rězy wschě tsi holzy do hłubiny sańdźechu. Mjes tym so ßo poradźi, dźowku kantora Warka wukhowacź a jej saßo żiwjenje sbudźicź, ßo podarmo prózowachu, też tej druhej dwě knjeżnje woživicź.

S Wjeski pola Mużakowa. W tudomnej Lehmannez wuhlowej jamje bě ßo wutoru popołdnju saßo ras sapaliło. Wjeczor wokoło 8 hodźin dyrbjesche ßo tudomna wohnjowa wobora na pomoz sawołacź. Tej ßo bórsy poradźi, woheń samjesowacź a salecź.

S Klětneho. Schtwórtk tydźenja ßo schulske dźěcźi w jenym tudomnym hacźe kumpachu. Pschi tym 12létny ßyn żelesniskeho wothladarja Wenzela do hłubokeho pschěrowa sańdże a by ßo tepił, njebudźische-li 13létny Max Hotaß sa nim skocźił a jeho se ßmjertnym strachom sa ßwoje ßamßne żiwjenje s wody wucźahnył. Se ßynomaj twarza Krausy ßo jemu poradźi, polmorwemu saßo wědomnje wrócźicź. Tónle khwalobny skutk smużiteho hólza ßebi najwjetsche pschipósnacze saßłuži.

S Cźorneho Kholmza. Wóndano bě ßo skakał Taube shubił. Myßlachu ßebi, so je na někajke waschnje do njesboża pschischoł, abo so je ßebi żiwjenjo wsał. Tele dny ßu shubjeneho w lěßu w jenej jamje namakali, w kotrejż bě ßebi lěhwo s mocha a schczudra pschihotował. Pschebywanje pod hołym njebjom njeje pak Taubje hojiło; pschetoż wón bě tak cźeżko skhorił, so ßu jeho do Wojerowskeje hojerńje dowjesczź dyrbjeli.

S Daschkow. Na leżomnosczach Pawoka Wawricha ßu pohanske pohrjebnischcżo wotkryli. Hacź dotal ßu 16 popjelnizow a jedyn bronsowy pjerschczeń namakali. Namakane wězy ßu ßo s wjetscha derje sakhował.

S Běteje Wody. Psched twarjenjom, w kotrymż je něthole póstske sarjadnistwo samèscźene, 5 metrow schěroka schlebjerdka kraja leži, kotryż gmejnje ßłuscha. Twarjenjowy wobßedźeŕ dyrbjesche ja tónle kruch kraja gmejnje něktre hriwny danje sapłaczicź. Dokelż

ßo wón temu ſapowjedźi, gmejna nutskhód do jeho twarjenja ſ deſkami ſabicź da. Wobßedźeŕ ßo na ßudniſtwo wo pomoz wobrocźi. To je poruczźiło, ſo ßo hacź na dalſche njeßmě nutskhód do twarjenja ſabicź.

S Běłeje Wody. Tudomna briketownja a żehlidłkowa fabrika firmje Ulrich a Müller ßłuſchaza, je ßo ſchtwórtk tydźenja w nozy wotpaliła. Naſtata ſchkoda ßo na 70000 hriwnow woblicza. Dźěło dyrbi drje ßo na 3 měßazy ſaſtajicź, tola ſkładownje ßu tak połne, ſo ſa wſchě ſkasanki doßahaju.

S Kulowa. Nad ſamoženjom konjazeho wikowarja Huga Popelle je ßo konkurs wotewrił. Sa konkurſoweho ſarjadnika ßu pſchekupza Tießa w Shorjelzu pomjenowali. Konkurſowe żadanki maja ßo hacź do 24. julija 1912 pola hamtſkeho ßudniſtwa we Wojerezach woſſjewicź.

S Mużakowa. W holach hrabje Arnima w Sslepjanſkich ſtronach ßo lětßa mniſchki ſaßo ſ hromadami namakaju. Hižo pſched někotrymi létami ßo tele ſchkódniki tam ſ tajkimi hromadami pokaſachu a wſchu jehlinu ſe ſchtomow wotźrachu, ſo dyrbjeſche ßo wjele ſtow jutrow hole ſpuſchczećź. Naſchej Hornjej Łużizy tónßamy ſtrach hroſy.

S Mułkez. Tſinaczełętny Matej H. boßy na ſtupadło jěſdneho koła ßwojeho pſcheczela ſtupi. Wón ſ palzom do rjeczaſa ſajěde, tak ſo ßo palz roſmjecźe. Njech je tutón ſrudny podawk druhim ſ warnowanjom.

Se **Sslepeho.** Njedźelu ßo tu 29. ſkhadźowanka wotpółkanzow delnjoſchleſyſko-łużiſkeho wokrjeßneho wojeŕſkeho ſwjaſka wotbywaſche. S nim bě ſ dobom 25lětny ſakoŕeńſki ßwjedźeń Sslepjanſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa a wotkrycźe noweho wojeŕſkeho pomnika ſjednoczene. K tutemu tſojakemu ßwjedźenjej bě ßo 40 towaŕſtwow ſeſchło. Sswjedźeń ßo ßobotu wjeczor ſe ßmólnizowym cźahom wotewri, k kotremuż ßo piwna ſabawa pſchiſamknu. Njedźelu ßo ſkhadźowanka wojeŕſkeho ſwjaſka wotmě. Pſchedßydła tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa, gmejnſki a hamtſki pſchedſtejicźeŕ Horn, wotpółkanzow (něhdźe 200) powita. Na to ſwjaſkowy pſchedßydła, pſchekupz Röder ſe Shorjelza, kheżorej ßławu wunjeße. Pſchi nowowólbje pſchedßydły ßo pſchekupz Röder ſ nowa wuſwoli. Delnjoſchleſyſko-łużiſki wokrjeßny wojeŕſki ſwjaſk licźi 151 towaŕſtwow ſ 18660 ßobuſtawami. S pſchedßydłoweje roſprawy ßo ſhoni, ſo tſi towaŕſtwa, mjenujzy Radſchowſke, Hóidniczańſke a Horſchowſke wot tſjoch lět njejßu pſchinoſchki płaczíłe. W ſchtyrjoch ßyrotownjach ßo ſtajnje 500 ßyrotow wudźeržuje, pjata ßyrotownja ßo w Samterje ſakoži. Na ßobuſtawow Kijowſkeho towaŕſtwa ßo ſkorżeſche, ſo ßu pſchi poßlednich wólbach do kheżorſtwoweho ßejma ſozialdemokratiſzy hłoßowali. Jedyn ßobuſtaw ſ pſchedßydſtwa je ßo ßamo jako ßobuſtaw ſozialdemokratiſkeje ſtrony wuſnał. To prózowanjam němſkeho wojeŕſkeho ſwjaſka napſcheczo ſteji, a teho dla ßo Kijowſke towaŕſtwo ſe ſwjaſka wuſamknje. Pſchi nowowólbje wokrjeßneho pſchedßydſtwa ßo tutón ſ wuwſaczom Joſefa Schweiza w Běłej Wodźe, na kotrehoż město Adolf Hirſch w Běłej Wodźe ſtupi, ſ nowa wuſwoli. Bliżſcha wokrjeßna ſwjaſkowa ſkhadźowanka dyrbi w Rósborku bycź.

Popołdnju 1/2 4 hodźin ßo ßwjedźeńſki cźah k poßwjecźenju pomnika ſrjadowa. Pſchi pomniku měješe prěnju rěcź hamtſki pſchedſtejicźeŕ Horn. Po wuſpěwanju khěrluſcha jena wjeßna cźeßna holza prolog praji. Na to k. farař Handrik ſ jadriwymi ßłowami pomnik poßwjecźi. W ßwojej rěcźi wón na to ſpominaſche, ſo ſtaj hrabja Arnim a kheżorſtwoßejmſki ſapółkanz dr. Hegenſcheidt pomnikowy twar ſpěchowałoj. Mjes druhimi potom krajny radźicźeŕ ſ Lucke jako ſaſtupjeŕ kralowſkeho ſtatneho knjeżeŕſtwa jubilejſkemu towaŕſtwu ſbožo pſchejo khorhojny bant, wot krala wuſtajeny, pſchepoda. Też Sslepjanſke holzy khorhojny bant darichu. S paradnym marſchom pſched cźeßnymi hoſcźemi a ſ cźehnjenjom pſches wjeß ßo ßwjedźeń ſkónczi. Pomnik wobſteji ſe ſchtyrirózkateho kamjenja, na kotryż je wyßoki obelisk ſtajeny. Tutón je ſ hronſowym worjołom krónowany. Obelisk ma napißmo: „Wěnowało Sslepjanſke wojeŕſke towaŕſtwo k 25lětnemu jubilejej.“ a „K wopomnjenju na ßławne dobycze 1870/71.“

Přilopk.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Na Lipſcźanſkej dróſy w Draždźanach je ßo jedyn ſchtyrilětny hólcźk ſ jenym cźeżitym automobilom pſchejěł a něktore dny poſdźiſcho na to wumrjeł.

* („Köpeniſki hejtman“ w Żitawje.) Dźiwnje ßławny „Köpeniſki hejtman“, kiž je po prawom ſchewz ſ mjenom Voigt, pogy też w Żitawje, pſchedawaſche wobraſkowe dopißniży a nowiny; wo jeho pſchikhadźe a pobyczu pißachu, jako by tu ßławny wójnſki wjednik pobył. To bóle wocźi cźini a jemu wjazy pjenjes wunjeße, dyżli — cźeſtne ſpróżne dźěło ſe ſchewſkim ſchidleſchkom. Też ßu jeho hnydom tu fotograforwali, to bě hakle nuſne a jemu też wużitne. Na to budźech ſ khwatkom bjes maka ſabył. „Sswět chze bycź nabjebany, duż njech ßo wojeba!“ praji kaczańſke pſchißkowo.

* Němſki offizěŕ ſ lětadłom padnył.) Leutnant Preußer měješe ſchtwórtk rano na Lindenthalſkim lětaniſchczu pola Lipſka ßwoje prohowanje jako lětadłowy wjednik wotpołożicź. Hdyż chzyſche wón leczo jenu wóßomku wſacź, ßo lětadło powróczi. Na ſemju hadnywſchi ßo Preußer ſaraſył. Hdyż k njemu pſchiběżachu, wón wudycha.

* (Morduŕſtwo.) Sſrjedu rano ßu pola Kólna ßyzzy cźěło jeneje 27lětneje holzy namakali. Każ ßo ſda, je něchtó holzu wumozował a potom ſabajił. Cźěło je tam hižo něktore dny leżało.

* Hrabinka Montignoſo, priedawſcha ſakſka krónprynzeßa, je cźeżko na ſahorjenje pobrjuſchnizy ſkhoriła, kotreż ßebi operaziju żada. Hrabinka hiſchcźe w Italiji pſchebywa a je ſe ßwojim małym automobilom do Fieſole pſchijěła. Dokelż automobil na horu horje ſjěcź njemóżeſche, khoru ſ noßydłami horje donjeßechu. Jejny dźěleny mandźelſki, Toſelli, je ju wutoru wopytał.

* (Student lěkaŕſtwa jako wudrěwaŕ.) Żona jeneho Barlinſkeho kommerzijſkeho radźicźela wóndano liſt doſta, w kotrymż ßo wona ſe wſchelakim hrożenjom napominaſche, 10000 hriwnow pola domowníka ßwojeje ßamßneje khěże wotedacź; tam dyrbjachu ßo wone wotewſacź. Kriminalnej poliziji je ßo poradźiło, jeneho ſtudenta lěkaŕſtwa jako pißarja wudrěwanſkeho liſta ſajecź. Student chzyſche te pjenjeſy k ſapłaczenju ßwojeho dołha wużicź. Pſchi ßamym budźiſche wón wupjerchnył, dokelż ßo wón, hdyż chzyſche jeho kriminalna polizija ſajecź, do jeneho automobila ßyny a ſ najwjetſchim khwatkom wotjědże. Po roſhorjazej jěſbje ßo poliziji ſchlachcźi, jeho ſaßłapicź.

* (Pſchekſchiwjeŕ ßo poliziji ſtajił.) Póßelnik firmy American-Expreß-Company, wěſty Haaſe, bě pſched něktorymi njedźelemi 100,000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cźeknył. Pſched tydźenjom je ßo wón poliziji ſtajił, wudawajo, ſo je jemu jena żónſka 94000 hriwnow kradnyła. Polizija pak Haaſy njewěrjeſche a je ßo jeho tak dołho wuwopraſchowała, hacź je ſ njeho wuſkuſchowała, ſo je kradnjene pjenjeſy we wokolnoſcźi Barlina ſahrjebał. Ssudniſka komißija ßo k měſtnu, wot Haaſy woſnamjenjenemu, poda a tam te pjenjeſy pod łohcza pod ſemju woprawdźe namaka. — Sa póßelnikom Droždźanſkeje banki, Bruningom, kotryż je 260000 hriwnow pſchekſchiwił, nimaju hiſchcźe żaneho ßlěda.

* Franzowſki lětaŕ Latham je nahle wumrjeł, niż ſ lětadłom, ale na hońtwje w Afriży. Wón je prěni był, kotryż je ſpytał mórſki kanal mjes Jendźelſkej a Franzowſkej pſcheleczecź. Tola prěni krócź ßo jemu to njeporadźi a wón do morja padny. Jeho towaŕſch Bleriot měješe wjazy ſboża; jemu ßo poradźi, kanal mjes Doverom a Calaiſom pſcheleczecź, ſchtoż po nim też Latham dokonja. Lětanja ßo woſtajiwſchi, ßo Latham poßledni cźaß ſ twarom nowych lětadłow ſabjeraſche. W naléczu wón do franzowſkeho kongſkeho kraja dźěſche, ſo by tamniſchu krajinu ſtudował. Dokelż bě wón ſahorjeny hońtwaŕ, wón huſto na hońtwu khodźeſche, pſchi cźimż je jeho jedyn dźiwi byk (büffel) ſabodł.

* (Jedyn franzowſki lětaŕ ßo ſaraſył.) Lětaŕ Bebel bě ßo wutoru rano ſahe w St. Lyru ſe ßwojim lětadłom do powětra puſchcził. 1/2 8 hodźin chzyſche wón w Bouy-Aviation k ſemi dele ſleczecź. Semja bě do huſteje mkhy ſawalena, tak ſo krajina njebě ſpóſnacź. Bebel ſ lětadłom do jeneho ſchtoma ſawadźi, lětadło ßo pſcheczißny a na ſemju padże. Bebel pod motor padże. Hdyż jeho pod nim po wulkim prózowanju wucźahnychu, bě wón hižo morwy.

* (Pſchekſchiwjerja ſaßłapili.) 35000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi je póßelnik Braunſchweigſkeje rataŕſkeje zentralneje wupożczerńje cźeknył. Naſajtra pak ßu hižo pſchekſchiwjerja ſajeli. Hdyż chzyſche ßebi w Peine pola jeneho wikowarja nowu draſtu kupicź, tutemu jeho njeměrne waſchnje nadpadże. Wón poliziji powjeſcź da, kotraż cźeknjeńża ſaja.

* (S błyſkom ßo ſaraſyła.) Sſrjedu popołdnju je ßo we Waltersdorfje w Schleſyſkej jena holza na polu ſ błyſkom ſaraſyła. Holzyna pſchecźelniza wokhromi, mjes tym ſo ßo tſi woßoby pohłuſchichu.

* (Sſyn nana ſkónzował.) Kublerja Birgla w Altſtadtu w połodniſchich Czechach je jeho ßyn ſkónzował, dokelż ßo nan ſapowjedźi, jemu ßwoje nalutowane pjenjeſy wudacź. Mordaŕ ßo potom ſatſěli. Jeho bratra a macź ßu jako ßobuwinikow ſajeli.

* (Sarunanje.) Rolowazy mischtr Böer w Lubanju je wot wokrjeßneje kralowskeje kaßy 50000 hriwnow jako pokuczenje wot mexikanskeho knjeżerstwa w Amerizy sa ßwojeho ßyna Alfreda, kotrehoż tam lěta 1911 morichu, wurkaczene dostał. Macz morjeneje knjeni Böeroweje, wudowa Wildeowa w Rawiczu, je runje tak 46000 hriwnow dostała.

* (Samożity prosched.) W Běłej Wodze dundaka sajachu, kiż bě hižom wjazy dnjow tam po proschenju khodźił. W nim ßo se Sakskeje pokhadźazy dźěłaczer Jurka wukopa. Hdyż jeho nadrobnischo pschepytachu, nańdźechu pola njeho tyßaz hriwnow. Prosched rjekny, so bě tute pjenjesy hakle s krótka na Budyschinskej nalutowarni sběhnył. Na telefoniske wopraschenje Budyschinska nalutowarnja tute wuprajenje wobkruczi.

* (W tymjeschczu ßo sadußyłoj.) W Beczu w Pósnańskej ßo ßynaj póstskeho sarjadnika w Scharzigskim jězorje kumpaschtaj. Pschi tym do jeneho tymjeschcza sańdźeschtaj a ßo sadußyschtaj. Cźěle stej ßo namakałej.

* (Sso tepikej.) W rańschomórskich kupjelach pola Großmöllena stej ßo dźowzy pschekupza Littena a měschczańskeho radźiczela Gütnera s Köslina tepikoj. Wonej běschtej psches postajenu mjesu do morja pkuwakej a běschtej tam wustałej. Ssotru tepjeneje knjeżny Littenez ßu wukhowali, wona pak je posdźischo na scźěhwkach wustróżenja a roshorjenja wumrjeła.

* (Tyfus w Draždźanach.) Něhdźe 80 woßobow je w Draždźanach a wokolnosczi na tyfus skhoriło. W měschczańskimaj hojeńnjomaj 53 ludźi na tyfus khorych leži. Też w něktorych druhich sakskich městach je tyfus wudyrił. Schto je s pschiczinu skhorjenja, njeje ßo hischcze spósnało.

* (Powětrojěsdni pschi němskich khěžorskich manevrach.) Pschi lětnschich khěžorskich manevrach sakskeho 12. armeekorpsa ßo jena Zeppelinowa a jena Parsevallska powětrowa łódź wobhonjenja dla wobdźělitej. Pódla łóżda strona 10 lětarjow dostanje.

* (Rubježny nadpad.) Njedźelu wjeczor bě 19lětny składnostny dźěłaczer Schöna s Wjednarez (Wehrsdorf) do klamow tamnischeje pschedawarki seleniny Vetteroweje stupił, so by ßebi maliczkoscze kupił. Pschi tym wón 70lětnu pschedawarku nadpadny a ju dajesche, hacz wona wědomnja sbu. Potom khěžu sa pjenjesami pschepyta, tola jenoż mało namaka, dokelž bě pjenjeżny kaschczik samknjeny. Najskerje sa klulczikom pytajo, ßo wón do klamow wroczi, a tam żonu wuhlada, kotraż pak bě ßo mjes tym shrabała. Duż jej wón hubu s rubischkom satyka a jej wokoło schije powjas sadźerny. Dokelž pak ßo wjazy wěsty njeczujesche, wón s poßleńzu woteńdże. W tym ßamym czaßu chzysche jena holza do klamow sastupicz, kotrychż durje samknjeny namaka. Na něschto ske hudajo wóna ludźi sawoła. Czi ßo do klamow dobywschi Vetterowu po sdaczu morjenu na semi leżazu wohladachu. Sawołanemu lekarjej ßo poradźi, jej żiwjenje saßo wroczicz. Na Schönu, kotrehoż běchu s khěže wuncz widźeli, hnydom tukachu. Jeho sajachu a po dołhim pschebłyschenju ßo wón skónczńje njeskutka wusna. Hischcze tón ßamy dźeń ßu jeho Schěrachowskemu ßudnistwu pschepodali.

* (S błyskom saražený.) W Žatzu (Saaz) w Czechach bě ßo 18lětny mużski ke klonowemu schtomej seprjeł, so by psched hrimanjom skhow namakał. Ale runje tam jeho błysk trjechi, tak so hnydom morwy padże. Na jeho cźěle pak żaneho znamjenja błyska njenamakachu; jeno na póduschi praweho cźrija bě widźecz, hdże bě błysk s cźěła wuschoł. — Njepytaj pschi hrimanju pod schtomom skhow a schkit!

* (Żiwa ßo spaliła.) We Waldowje pola Shorjelza ßo dźěłaczerska żona Müllerowa żiwa spali. Wona khora wo jstwi leżesche. W sahorjenju je najskerje stanyła a ßebi ßwězu saßwěczika. Hdyż muż na jeje żakoscźenje wozuczi, ßo wona hižo s płomjenjom palesche. Jemu drje ßo poradźi, woheń haßuycz, ale wona bě ßo hižom tak wopaliła, so bórsy wumrje.

* (Młody paduch a ßamomordaŕ.) W Frauństadtu w Schlesyskej 15lětny hólz ßwojemu nanej nalutowańsku knižku pokradny, s njeje sto hriwnow sběże a ßo potom s bojoscźu psched khostanjom w żitnym poln satsěli. — Schwarna młodosczj!

* (Polizistojo a rubježnizy w swjasku.) W New-Yorku měješche wěsty Rosenthal pjenježnu hrajeńnju. So by jeho polizija na pokoj wostajiła, wón wyschschich policistow s pjenjesami pschekłó. Njedźiwajzy teho dyrbjesche pak tola polizija jeho hrajeńnju samknycz. Rosenthal bě njemudry, so sjawnje powjedasche, so ßo New-Yorkska polizija pokupicz dawa. So bychu jeho njeschkódneho sczinili, jeho tele dny w nozy s jeneho hoscźenza na drohu sawołacz dachn a jeho tam satsělichu. Mordarjo s automobilom cźeknychu.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1912 dotal zaso nahromadźiło: 322 hr. 97 pj.

Dale darichu:

Na Hanskec-Křižanec kwasu 16. julija 1912 w Serbskim Domje nahromadźene . .	29	hr. 10	pj.
Knjez farař Jakub Šewčik w Kamjenicy . .	1	„ —	„
Knježna wučerka El. Sedmihradska . . .	84	„ 80	„
Knjez katechet Flor. Fencl	—	„ 48	„
Knjez prof. Bj. Konvalinka	5	„ —	„
Knjez ingen. Ludwik Stehlik w Kelčanach .	4	„ —	„
Nahromadźene na farje we Wilimowje . .	10	„ —	„

Hromadźe: 457 hr. 35 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Khostańska komora. Hižo schtyri krócz khostany 18lětny pohoncz Jan August Wroblik s Daliz bě na Dźěchorowskim knježim dworje, hdźež je prjedy ras ßłużił, lětża w nozy 15. junija s deleńzy něschto drasty, schkórnje a jedyn nakhribjetnik kradnył. Wón sa to jastwo na jene lěto dostanje a cźeßne prawa na 3 lěta shubi.

× Schwalczu Marthu Stübnerez s Budyschina bě tudomny pschißażny ßud lětża 17. februara k khostańi na 1 lěto 4 měßazy a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźił, dokelž bě wona w jenym prozeßu k lěpschemu ßwojeho prjedawscheho lubeho, policista Alwina Simona, wopak pschißahała. Simon a pschistajerka Marja Richterowa w Budyschinje běschtaj ju k wopaczńej pschißasy nadpjerakoj. Poßledni Budyski pschißażny ßud bě teho dla Simona k khostańi na 3 lěta 2 měßazaj a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět, Richterowu pak k khostańi na 1½ lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta saßudźił. Do wußudźenja 17. februara bě Stübnerez s jastwa psches ßwoju ßotru Helenu Stübnerez Simonej a Richterowej papjerki pósłała, s kotrymiż bě teju namołwjała, k jejnemu lěpschemu wopak ßwědczicz. Taj běschtaj k temu swólniwaj, tola ßud jimaj njebě pschißahacz dał. Dla spytaneho sawjedźenja k wopaczńej pschißasy khostanje Marthy Stübnerez wo 6 měßazow powyschichu a Helenu Stübnerez dla pschipomhanja k jastwu na 6 měßazow saßudźichu a Richteroweje khostanju dla pschipomhanja w nastupanju Simona 4 měßazy khostańje pschistajichu.

Schkleńzy

k kładźenju płodow,

se samknjenjom a bjes njeho,

do prědka warjaki „Rex“

sa ßad, warjenja a mjaßo,

schkleńzy sa měd, żelejowe schkleńzy

porucza tunjo

Hermann Gläsel,

pschedawarnja porzlinowych a schkleńczanych tworow,

pschi lawskich hrjebjach 4

w Sserbskim Domje.

— Telefon cźißko 728. —

K wußywej!

hroch,
woku,
ßrěni kolij,
hobrski kolij,
peluschki,
lane ßymjo,
facelin,
żonop

najlěpje skhadźaze

porucza

Khorla Preisser jun.

w Budyschinje pschi żitnych wikach

Żana praschiwosczj, żane tkhi

nießmědźa nastacz, wone pßy skónzuja. Czaszcźische mycze s **„Juntu“**, mydłom sa pßy, doßaha, so ßo skoczo cźiste dźerżi. Kruch po 50 pjenježkach pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Wschě druzziny woheń wudźerżazeho

kuchińskeho ßudobja

po fabrikskich płaczisnach pschedawa

Schuba w Zslonej Borschczi.

Katařska schula w Budyschinje.

Bližschi **symski semester** žo **wutoru 22. oktobra 1912** sapočžuje Samolwjenje nowych wučžomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Prof. dr **Gräfe.**

Swoju praxis kaž prjedy dale w Bukezach wukonjam.

Telefon: póstske sarjadnistwo w Pomorzach cźišło 16.

Gelbke,
praktiski słótny lěkar.

Sserbski pschekupz,

kiž je sprózniwy a ma něschto tyžaz hriwnow samoženja, móže tak rucže hacź chze, jene wulkotnje sakožene a derje wunoschne **wikowarstwo pschewsacź.** Wuměnjenje budźe nimo měry pschihódne. Schtóž ma koho se žwojeho pschecźelstwa abo snajomstwa w zusbje, sa kotrehož žo tale žadna posticźenka pschihodźi, njech jemu to sdźěli. Adreźy njech žo we wudawarni Serb. Nowin sapokoža.

Pschedawanje rožki na stwjelzu.

Něhdźe 47 jutrow rožki na stwjelzu budźe žo **21. julija** popołdnju w 2 hodźinomaj na knježim dworje we Wylemozach pola Klětneho na pscheźadźowanje pschedawacź.

Wobžredźeć.

Chenillowe
rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haźy 7.

Wisitne khartki

cźischcźi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihicźischczernja.

Woschtot,

nowy, ma na pschedań **Pětka** w Dźiwocźizach pola Zicźenja.

Tsidźelaty sosa

derje sdźeržany, je na pschedań w Budyschinje na garbarskej haźy cźišło 18.

Liebsch,
hudniski aktuar sw. žkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcźi žerbski.
— Telefon cźišło 177. —
Vscheźadźowanje leżomnoscźow

Wot nětka wulke poniženje płaczisny

na wulku dźělbu lěcźnych tworow
na lońsche s wulkim schkodowanjom.

Wolmjana drasta,
płoczliwe wobleczenja,
bele wobleczenja.
Hólczaze a pacholaze wobleczenja.
Sstomniki sa hólzow, holzy, žony
wožebje tunjo.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke** **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Njedźelu 21. julija popołdnju wot 3/4 4 hodźin

wulki wojeński konzert

wuwjedźeny s **kapału husarskeho regimenta w Budyschinje.**

Pschecźelnje na to pscheproschuje

Wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.

Khwacanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu **28. julija,** popołdnju w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Předsyda Henka budźe wo Wjerbnjanskej wosadźe přednošeć. Dužnjech so tola wšě sobustawy zeńdu, tež hosćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Žiwnoscź

w Raschowje cźišło 16 p. Budestez, 16 kórzow wulka, s 200 dawskimi jenoscźemi a žiwym a morwym inventarom je hnydom na pschedań.

Žiwnoscź

15 hacź 20 kórzow wulka žo se žnjemi a inventarom kupicź pyta. Posticźenja chcyke žo we wudawarni Serb. Nowin. wosjewicź.

Khěža

w Lětonju cźišło 9, s zyhelom kryta, se sahrodu, je pscheźehnjenja dla na pschedań. Dalsche je pola hosćenzarja Dietricha tam shonicź.

Khěža

w Krakezach cźišło 17 s rjanej žadowej sahrodu je na pschedań Dalsche je tam shonicź.

Khěža

dwajschožna maźiwna w Hněwžezach cźišło 10, sa krawza abo schewza žo pschihodźaza, je na pschedań.

Kobliczku

(srěbjo), 4 měžacźnu, brunu, rjenje twarjenu, mam na pschedań.

Jan Schloda,
Ebersbach w Sakskej cźišło 128.

Želesne, derje sdźeržane

kurjeńske žuschenske khachle,

sa mjeńsche rěsnistwo abo klamarnju žo pschihodźaze, ma płaczisny hódno na pschedań **C. Rößner** w Budyschinje na bohatej haźy 16 s nutskhodom na theaterskej haźy.

Kuchark, jawinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne ožowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske žwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haźy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Serb. tow. „Lipa“
za Rakecy a wokoln.

změje, dali Bóh, jutře **njedźelu 21. pražnika** popołd. w 5 hodź. w Hönčec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Kasa!

Njedźelu 21. julija 1912 budźa

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje
Khorla Scholta.

Do Klětneho!

Khěžorska sala w Klětnom.
Njedźelu 21. julija
wulke sjawne reje.
Pschecźelnje pscheproschuje
G. Fuder.

Khěža

w Koporzach cźišło 4 p. Pomorz s dwěmaj wobydlenjomaj a s zyle nowej bróžnju a hródžu je na pschedań.

Dźěłacźerska žwójba

žo pyta
na kuble cźišło 1 w Tšělanach.

Murjerjow

do **Ssmjecźkez** pyta
twarski mischtr **Mirisch**
w Halschtrowje.

Wróczenje cześcze.

Cźežko sschiwdźaze njewěrne napowjedanje, kotrež žym 29. junija 1912 wo knjesu pjekarskim mischtrje Ritterje w Sarěcźu srěcźała, najhlubscho wobžaruju a teho dla roskata wrócźam. Warnuju kóždeho, jo dale rosschěrjecź.

Marja Nowakowa
we Luscźu p. Njeßwaczidła.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißłu 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. julija 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

15. julija 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	52—54	95-100
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	45—49	85—91
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—42	77—81
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	33—36	73—77
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	50—53	90—96
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	46—49	84—87
3. starsche, wukormjene kěuwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	40—44	78—82
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	73—76
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	52—54	92—97
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	47—50	85—88
3. žnadnje pizowane	42—46	80—84
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—57	94—95
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—52	88—92
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—45	81—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	58—59	76—77
2. mjaßne	56—57	74—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	66—70

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 13. julija 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 18. julija 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	90	11	40
„ . . . . . žołta	—	—	—	—	10	80	11	15
„ nowa	10	75	10	80	—	—	—	—
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	9	70	10	—	9	70	10	—
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows	10	—	10	30	9	70	10	—
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Wika	—	—	—	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	25	19	—	18	—	20	—
Berny	4	—	4	40	4	—	4	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 „	12	50	20	50	16	—	20	—
Rjana muka . 50 „	12	25	15	50	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 „	4	—	4	25	4	—	4	25
Ssłoma . . 100 „	4	80	5	80	5	—	6	—
Prošata 634 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	—	6	95	7	45
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	50	7	25	7	75
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	8	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. 05 np. hacž 11 hr. 15 np., rožła wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., jećmjeń wot 9 hr. 65 np. hacž 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 18 hr. 27 np. hacž 18 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 30 np. hacž 15 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

18. julija 1912.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 75 np. jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny 4 hr. 50 np. hacž 5 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 13 np.

Wiedro w Londonje 19. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 7. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Jurij Neumann, fabrikat na Židowje, s Marju Wjenkez w Czornjowje p. Bukez. — Herman Ernst Hanska, kublet w Lejnje, s Marju Kschižanez w Budyschinje.

S druhich wožadow: Klimant Richard Hermsdorf, ßwětlet w Glashütte, s Marthu Hobrakez w Njeßwačidle. — Khorla Gano, dźěłaćer w Scheschowje, se Selmu Wiederwachez tam. — Erwin Max Petermann, ryćzelkubkowy najeńk w Czetwjenych Noßlizach, s Marju Helenu Schołcžiz we Wětrowje. — Jan Mersch, pomozny żelesniski sastojnik w Wojerezach, s Hanu Kschiženkez w Stróži pola Rakez. — Hendrich Alfred Husty, hospodarski pomoznik w Khwaczizach, s Marju Nowakez tam. — Max Ota Božidar Jäckel, kublet w Libuchowje, s Marju Lydiu Müllerez w Měrkowje. — Hermann Pawoł Kliem, wulkofahrodniski žiwnoscžet w Bukezach, s Marthu Marju Króniz tam. — Ernst Hermann Lowka, młynowy wobsedźet we Wujesdże, s Helenu, Hedwigu Redźiz w Błózanach. — Franz Božidar Bernich, wucžet w Zeithainje s Emiliu Georgez w Budyschinje. — Jan Mengner, hospodarski pomoznik w Suborniczzy, s Theresiju Patokez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Elsa, Pawoła Klimanta Springera, wyschscheho schwajzarja w Delnjej Kinje, dź. — Khorla Max Marczin, Bjedricha Augusta Wuschika, žiwnoscžerja w Czichońzach, ß. — Ida Margareta, Khorle Marx Rěpki, dźěłaćerja w Czichońzach, dź. — Hildegard Hana, Khorle Ernsta Pakostnika, dźěłaćerja pod hrodom, dź. — Jurij Hellmut, Jurja Blažija, fabrikarja pod hrodom, ß. — Fany Elsbeth, Gustava Hendricha Schneidera, pohonca w Hornjej Kinje, dź. — Bjedrich Waktat, njemandź. ß. we Wownjowje. — Jurij Alfred, njemandź. ß. na Židowje. — Gerhard Willy, Pawoła Syndy, dźěłaćer w Ratarjezach, ß.

S druhich wožadow: Martha Emma, Hermanna Klimanta Baumanna, žiwnoscžerja w Ssemichowje, dź. — Khorla Alfred Alwin, Khorle Augusta Gäblera, fabrikarja w Hornjej Borschći, ß. — Ernst Pawoł, Gustava Emila Knoblocha, pohonca w Brěsy, ß. — Fryž Jan, Roberta Böhmy, žiwnoscžerja w Nowych Spytezach, ß. — Linda Gertrud, Handrija Mikela, pohonca w Prěczezach, dź. — Hana Elsa, Ernsta Ducžmanna, cžěßle w Mikkezach, dź. — Emma Martha, Jana Augusta Němza, khěžerja w Njeßwačidle, dź. — Jan Reinhold, Richarda Hempela, skótneho wikowurja w Njeßwačidle, ß. — Ernst Gerhard, Khorle Ernsta Nowaka, murjerja w Rakezach, ß. — Elsa Helena, Emila Khorle Jannascha, fabrikarja w Khwaczizach, dź. — Hana Emilia, Jana Strympy, khěžerja w Pßowjach, dź. — Alfred Richard, Ernsta Schlezy, žiwnoscžerja w Rakojdach, ß. — Hana Marja, Ernsta Gudy, žiwnoscžerja w Rakojdach, dź. —

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 9. dźeń julija: Khorla Juliuß Wenzel, w sastaratni na Židowje, 62 l. 9 m. 28 d. — 15. Marja Madlena Libschiz, schwalcža w Czichańzach, 73 l. 3 m. 21 d. — 16. Oßwald Božidar Kreßschmar, kublet w Ssłonej Borschći, 64 l. 10 m. 15 d. — Hermann Ota Kittner, w sastaratni na Židowje, 45 l. 8 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

7. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin ßerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

Schtwórtk 25. julija, jako na Jakuba, budże $\frac{1}{2}$8 hodžin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$9 hodžin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

7. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodžinach ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske prědowanje. — Popołdnju $\frac{3}{4}$2 hodžin smeje ev. tow. mužßkeje młodoscże swoju shromadźišnu. — Pop. w 4 hodžinach smeje tschescž. towarstwa žónßkeje młodoscże swoju shromadźišnu. — Wutoru wjeczor w 7 hodž. smeje zyrkwine pschedstejiczetstwo poßedźenje. — Ssrjedu wjeczor we 8 hodž. shromadźenje mužßkeje młodoscże. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodž. shromadźišna žónßkeje młodoscże.

Zychi, běłe a pißane, wupjerki.
Trjenja, ruby, schantka.
Ložowe kattuny, meblowe kattuny.
Prima módroczišchez, mußliny, satiny
atd.
Wróczo stajene **mustry** a **sbytki** zyle wožebje tunje.

Aug. Pawoł Hilger w Budyschinje
na seminarskej haßy 2.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pſchi ßutrowych wilach 1 **telefon cźißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczíſnowy ſapiß żadacź.

Prima motorſki, zylinderſki a zentrifugſki wolij, każ tež kolmas a maſchinſki tuk a wſchě techniſke tuki a potrjebu

porucza po najtuńſchich płaczíſnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)

pſchedawaŕnja kożanych cźěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich wěžow

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Reſtitutionſki fluid

hoji rheumatismus, khromoſcź konjow, najlěpſchi poßylnjazy ßrědk pſchi pſchenapinanju.

Wſchě **Kloßowe ſtótne lěkarſke ßrědki.**

Hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

(Mějeczel **P. Leidler.**)

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)

ßedlarſki miſchtr

w Budyſchinje

pſchi lawſlich hrjebjach 10 pódla Sserbſkeho Doma

porucza

pucźowanſke toſche, pucźowanſke koffry, żonjaze toſche, paßy, wobalki ſa khěrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze ſchulſke toſche, hólczaze tornińtry, ſchulerſke mapy, ßnědanſke toſche, wiczne a podlěſchne toſche, nakhribjetne měchi, gamaſche.

Kucźowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.

Polſtrowane meble.

Mam ſaſtupjerſtwo **prěnjorjadownych patentnych**

matrazow ſ worzlowehо grota.

Pſchedźělam trjebane polſtrowane meble.

Wuporjedźenje ratarſkich maſchinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobſtaram wſchě **transmißijonſke dźěła,** twarju jako woßebitoſcź: **ruczne młóczaki, żelezne ſtiſtate młóczaki ſe ßłomowym tſchaßakom a łſchidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rězaki.**

Bubonate ßynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Saſtupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naſlědnik** Telefon 416.

(mějeczel Hermann Wulf)

w Budyſchinje na běletnſkej drózy (Bleichenſtraße) 4.

Mam ſtajnje maſchiny na ſkładze, kotrež móża ßo bjes nuſowanja k kupjenju wobhladacź. ::

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

kaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Doktadne roswucźenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźeŕnja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**

w Budyſchinje

Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9, meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

każ tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczíſnach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, każ tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Sa lěczny czaß:

lohke pſchepuſchczate ſpódne tkaniny jako ſoki, ſpódnje khołowy.

Trikotowe ſwjerſchne koſchle ſ pißanymi pikejowymi prědkami ſ hładkich a pſchepuſchczatych tkaninow.

Pucźowarſke koſchle ſ wotbjernym khornarjom.

Dźěczaze ſoki, czorne a pißane, rjane nowoſcze.

Pſchełamane ſoki, czorne, kożane a druhich modernych barbow.

Mużaze ſoki, bawłmjane, połwołmjane a wołmjane jenobarbne a wuſchiwane.

Turiſtiſke ſtulyy.

Pótniki.

Bohaty wubjerk! Krażne muſtry! Tunje płaczíſny!

Ernsta Jordanowa wudowa

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 5 **na ſnutskownej lawſkej haßy 8.**

Rżanu ßłomu, ſ maſchiny młóczenu,

zentnar po **2** mk. **75** pj. pſchedawa

hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Rakojdach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach šo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk haš do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 30. Sobotu 27. julija 1912. Lětnik 71.

Njesboże w němskim wójnskim łódźstwje.

Pschi lěćnych swuczowanjach němskeho wójnskeho łódźstwa je žo cźežke njesboże stało. Pschi nóznym nadpadze bitwiska łódź „Hessen“ do torpedowskeho cźołma G 112 sawadźi. Tśjo mužojo wobžadki žu bohužel pschi tym žiwjenje shubili. Ssu to maschinist Schattschneider, matrosa Böschen a tepjer Pfeiffer. Bitwiska łódź cźołmej zyły sadni dźěl wotrěsny. S dwanacze wotdźělenjow sražene cźołma žo tśi s wodu póczrjechu. Maschinist a jedyn s morjeneju běschtaj hižo spacź schłoj, hdyž žo njesboże sta. Torpedowski cźołm žo hnydom po sraženju podnórjecź pocza. Dokelž žo wobžadka bojesche, so žo cźołm rucze podnóri, wjetschi dźěl s wobžadki do morja skoczi, tola žo wschitzy s nich wukhowachu. Offizěrojo njemóžachu se žwojich wězow, w komorach w sadnim cźołmowym dźělu leżazych, niczo wukhowacź. Dwaj torpedowaj cźołmaj wobschkodźeny cźołm s powjasom k žebi swjasaschtaj a jón k wuporjedźenju do Kiela dowjesechtaj.

Druhe wjetsche njesboże je němske wójnske łódźstwo pschi Kurišim pschedmorjom podeschło. Druha eskadra wójnskeho łódźstwa bě tam łódże sakótwizowała. Hdyž chzychu žo offizěrojo, kotsiž běchu na kraj schli, na łódże wrócźicź, žo cźołm w rosbiwanju žołmow pschi brjosy powróczi, a offizěrojo do morja padnychu. Cźi, kotsiž běchu na brjosy wostali, žwojich se žołmami žo bědźazych towarschow wukhowachu. Woni běchu hižo jara wustali a wožłabli. Woživjenske pospyty mějachu jenož pola schtyrjoch wuspěch. Jedyn wyschschi maschinist žo cźežko khory do hojerne pschinježe. Cźěle jeneho wupłacźerja a jeneho offizěra žo posdźischo k brjohej spkawischtej.

Ruski hejtman Kostewicź w Lipsku.

Ruski hejtman Kostewicź, kotrehož žu dla wobhonjerstwa sajeli, žo nětkole w Lipsku psched khěžorstwowym žudom pscheżkyschuje. Ssrjedu žu prjedawscheho ruskeho hejtmana Nikolskeho s Düsseldorfa do Lipska pschiwjesli. Nikolski je hižo nětkotre lěta w brónjowej fabrizy w Düsseldorfje jako pschekožowar postajeny byk. Wot njeho je Kostewicź spytał shonicź, kak žo munizija sa kanony w Erhardtez fabrizy dźěła. Kostewiczowej mandźelskej njejžu hischcze w Lipsku dowolili, so žměła žwojeho muža wopytacź. Hłowne jednanje pschecźiwo Kostewiczej a jeho žobuwobskorženym směje žo hakle kónz septembra abo sapoczatk oktobra, dokelž ma žo prjedy teho wulki prozeß wo Pósnańskej spionaži wužudźicź.

Saždźenje němskeho wobhonjerja w Jendźelskej.

Edinburghski najwyschschi žud je Němza Gravesa dla spionaže k jastwu na 18 měžazow saždźił. Tajny polizist French je Gravesa w Glasgowje sajał. Pola njeho lěkarske sapižne knižki a nětkotre jědy namakachu. Sapižne knižki na prěnje pohladnjenje niczo njewschědneho njewopschijachu, pschi nadrobnischim pschepytanju pak žo dohladachu, so běschtej dwě stronje hromadu slěpjenej, a hdyž jej wocźinichu, widźachu, so běschtej s němskimi žadami a licźbami popižanej. Dale pola jateho jendźelske wojerske patrony najnowscheho wudźěłka a ryžowanki kanonow wužłědźichu, kajkež žo nětkole w Glasgowje dźěłaju. Generalny rěcźnik we wobskóržbnej rěcźi praji, so mohłe žo s Gravesowych sapiskow we wójnje jara wažne powjesćze njepschecźelej žłacź.

Bojosćź psched wójnu w Jendźelskej.

Jendźelcźenjo žo wójny s Němskej boja. Pola Lloyda žo pschekupske łódże pscheje wudyrjenje wójny sawěsćźuja. Wjele sawěsćźenjow je žo pscheje wójnu mjes Němskej, Jendźelskej a Franzowskej wobsamkło. S wotkal tale bojosćź? W jendźelskim parlamencze je minister wójnskeho łódźstwa, Churchill, na wójnski strach pokasał, kotryž Jendźelskej s Němskeje hrosy. Po pschiswolenjach poślednjeho němskeho khěžorstwoweho žejma je Němska mužstwo žwojich wójnskich łódźow tak poširiło, so žo schtyri pjecźiny wscheho němskeho wójnskeho łódźstwa w stajnej žkužbje dźerża a to w połnej wójnskej hotowosći. Tajka hotowosćź k wójnje je wobkedźbowanja hódna. Jendźelska dyrbi wot žwojich němskich žužodow wuknycź, pola kotrychž žo namórska politika njekhabkajcy k žwojemu sawěrej měri. Rosmnoženje němskeho łódźstwa Jendźelsku nusuje, so žwoje łódźstwo reorganisuje. Teho dla žo namjetuje, so by žo licźba k wojowanju pschiprawjenych łódźow wot 28 na 33 powyschika. Druhe podobnje pschihotowane łódźstwo by s 8 łódźow wobstało, so by tak w lěcze 1914 Jendźelska 41 stajnje hotowych wójnskich łódźow s połnej wobžadku měła.

Churchill potom kedźbliwosćź sapóžłanzow na žrjedźoseńske morjo wobrocźi. Tam Italska a na pokiw Němskeje tež Awstriska žwoje wójnske łódźstwo powjetschujetej. Sa nětkotre njedźele žo prěnja italska hobrska bitwiska łódź Dreadnoughtskeho typa na morjo puschcźi. Hižo w lěcze 1915 směje Awstriska 4 a Italska 5 wulkich bitwiskich łódźow w žrjedźoseńskim morju. Hacź runje ma Awstriska jenož 300 mil mótskeho brjoha, žo wona hotuje, do rjada žylnych wojerskich mozow stupicź.

W jendźelskim semjanskim parlamencze hrabja Selborne, žo na rěcź lorda Churchille pocźahuje rjekny, so klucź k nětcźischim wobstejnosćam w tym leži, so směje Němska bórsy w połnóznym morju łódźstwo, kotrež je k hnydomnej wójnje pschihotowane a to tak, kaž to hacź dotal žane wójnske łódźstwo njeje było. Formalnosćź pschipowjedźenja wójny žo tak wěz hoteje sdwórliwosćze sćźini, dokelž móže žo s łódźstwom tajkeje hotowosćze s dobom s pschipowjedźenjom wójny Jendźelska machnycź. Pódla teho budże w bliżschim cźažu łódźstwo bitwiskich łódźow w žrjedźoseńskim morju, kotrež budże swjasarjomaj Němskeje žkuschecź. Knježerstwowe wotmyślenje, tśi wulke bitwiske łódże do žrjedźoseńskeho morja póžłacź, wón powita, tola wón je jenož jako wupomhanje w nusy wobhladuje; wone dopokasuje, so ma Jendźelska zyłu eskadru wójnskich łódźow pschemało.

Tež pschewinjeł połodnjoafriskich Burow, lord Roberts, wójnskeho cźerta na sćźěnu moluje, so by jendźelski lud pohnuł, po pschikładze druhich europiskich statow powschitkownu wojerisku powinosćź sawjesćź. Tele dny je lord Roberts psched londonskimi bankierami a wulkopschekupzami rěcź měł. W njej wón praji: „Hdyž rospominam, so nam wulka wójna pschedsteji, kotruž njemóžemy wobeńcź a kotraž je k nam najskerje jara blisko žunjena, a hdyž rospominam wožudne scźěhwki, kotrež dyrbja ju pschewodźecź, dźiwam žo, so žo lud wo strasche w cźěmnym wostaji.“

Hdyž ministerjo a wójskowi wjedniży tajke hrožaze žłowa rěcźa, nježdměmy žo dźiwacź, so je žo jendźelski lud do stracha dał. Bojosćź psched wójnu je dźenža tak wulka, kaž loni, hdyž wona dla Marokkowskeje wschědnje mjes Němskej a Franzowskej wudyricź hro-

žesche. Pschekupske ƚóďže pak žo tehdy w Londonje hischcže tak wyžoko psche wójnski strach njesawěscžachu, kaž dženža.

W žejmje sapóžłanzy wójnsku roshorjenoscž se žwojimi rěčemi naduwaju. Liberalny sapóžłanz Sir Compton Richatt mějesche požłynjenje jendželskeho wójnskeho ƚóďžstwa sa njedožahaze. Knježerstwo žo nježmě s myžłu směrowacž, so Jendželska njebudže trjebacž sjednoczenemu ƚóďžstwu Italskeje a Awstriskeje w žrjedžoseńskim morju napscheczo stupicž. Tajle krajej k trojoswjaskej pschiščužchataj, a Němska budže na njej cžischczecž, so by Jendželska nusowana byƚa, dželž žwojeho ƚóďžstwa s poƚnóžneho morja pscheczíwo nimaj do žrjedžoseńskeho morja póžłacž. Jendželska dyrbi podawkam do prědka pschińcž, psched kotrymiž budže žnadž w nasymje abo w pschichodnym naleczu stejecž. Němska je Jendželskej wužadanje póžłaƚa, a Jendželska dyrbi jo rosžudžena a města pschijecž.

Dželaczetske njemery w Londonje.

Pschistawni dželaczerjo w Londonje žu se žwojim strajkom pschěhrali. Jich města žu žo s druhimi k dželu swólniwymi dželaczerjemi wobžadžili. Strajkowarjo a jich žwójbni žu s tym do najwjetscheje nusy pschischli. Ssrjedu žo něhdže 2000 sahłódnjenych strajkowarjow pschi Wappinzskim pschistawje sběža a spyta, samknjene wrota rospaczicž a psches lěžyzy pschelěscž, so bychu w pschistawje k dželu swólniwych dželaczerjow nusowali, dželo sastajicž. Mjes strajkowarjemi a k dželu swólniwymi k wobłěhanskej bitwje dóńdže, w kotrejž žo s wobeju stronow kamjenje mjetachu. Mnohi žo sranichu a krwawjachu; žónske žo poteptachu. Mjes tym so měješche polizija ruzy połnej dželа, so žo do strajkowarjow s gumijowymi žochorami dawasche a jich wotdžerža, pschistaw wupuscžicž, druha 5000 muži žylna cžrjóda strajkowarjow po dróhach snutskowneho města cžehnjesche a ƚóžďy cžežity wós powróczi, kotryž setka. Polizistojo běchu pscheczíwo wulkej cžrjódže njeměrnikow njemózni. W kanadskej ƚóďžełni firmy Surry Commercielle žu strajkowarjo wulke drjewowe składy, někotre twarjenja a wjazore pkachtate ƚóďže sapalili.

Dobyczе albanskich sběžkarjow.

Sběžkarjo žu nětkole s knjesom w Albanskej. Turkowszy sastojnizy tam nětkole nimaju wjazy wjele roskasowacž. W Kožowskim a Skutariskim wokrježu žu sběžkarjo tsi bataillony turkowskich wojakow wobstupili. Wojazy dyrbjachu žo se 400 tsělbami, 3 kanonami a 14 mitrailleusami podacž. Jeneho majora sběžkarjo wobwěžnychu.

Druhdže je turkowske wójsko w krwawnym wojowanju se sběžkarjemi tyžazy padnjenych a sranjenych wojakow shubiƚo. Na někotrych městnach žu wojazy a offizěrojo k sběžkarjam pscheschli a žo s nimi sbratsili. Garnisona w Djakowje je žadanja sběžkarjow pschipósnaƚa, na cžož žu žo njepscheczelnoscže sastajiƚe. Djakowski kaimakan (sastupjeŕ sultanoweho naměstnika) je cžeknył, a wjednik Ulbanskich, Riza bej, je do města sacžahnył.

20. julija je žo krwawne wojowanje pola Cžornoljewy wotmękło. Garnisona je hacž do jeneho bataillona k sběžkarjam pscheschła. Gouverneur, kotryž dyrbjesche žwoje sastojństwo složicž, je w zitadelli wostał, dokelž žo wo žwoje žiwjenje boji.

19. julija je žo mjes wojakami a sběžkarjemi pola Bardowzy nad Drinom wojowako. 520 wojakow a 80 žandarmow žo skónczinje sběžkarjam podda. Na dwěmaj městnomaj žu žandarmam bróńje sebrali a jich nabili, tak so dyrbjachu cžeknycž.

Sběžkarjo žu 27 wosow munizije sebrali a 80 wojakow, transport pschewodžazych, sajeli.

W Prischtionje žu žo jeczi s jastwow dobyli. Prischtinski gouverneur je žwoje sastojństwo složił. Druhdže žu sběžkarjo turkowskich sastojnikow wuhnali.

Albanska žo wo žamostatnoscž prózuje.

Turkam je satrach, so Albanszy žamostatnoscž Albanskeje wuwołaju. Albanszy žu skoro se wschěch městow knježerstwowych sastojnikow wuhnali, tak daloko hacž njejžu žami cžekli. Jeli so bychu žo Albanszy wot Turkowskeje wottorhnyli a Janinaski, Skutariski, Monastirski a Kožowski kraj s Albanskej sjednoczili, njemohła Cžorna Hora, Sserbija, Bołharska a Grichiska temu s měrom pschihładowacž; pschetož wone maja na tele krajiny historiske prawa. Wójnske pschihoty w Bołharskej, Cžornej Horje, Sserbiji a Grichiskej a pschežuwanje wójska k mjesam žu teho dla najwjetscheje kedžbliwoscže hódne. Sserbske wójnske ministerstwo je poruczіło, schěscž regimentow pěschkow a jězdnych mobilisowacž.

Dobyczе revoluzije w Turkowskej.

Młodoturkojo žu dohospodarili. Nimale wschitzy wyschschi offizěrojo žu žo sarjekli, pschecžiwo sběžkaŕskim Albanskim wojowacž a žu žo žadanjam sběžkaŕskich offizěrow pschisamkli. Spósnawschi, so nima žancho pschiwiža mjes wójskom, je młodoturkowske ministerstwo wotstupiło. Po dołhim prózowanju bě žo poradžiło, turkowskeho póžłanza w Londonje, Tewfika paschu, pohnucž, so by pschedžydstwo noweho ministerstwa pschijał. Wón te žame žadanja, kaž sběžkaŕšzy offizěrojo stajesche, a dokelž žo jemu w Konstantinoplu pscheczíwjachu, žo wón sapowjedži, do noweho knježerstwa sastupicž. Skónczinje je žo wóžomdžeżatlětny Achmed Muktar pascha namołwjecž dał, nowe ministerstwo sestajecž. Wón žo prózuje, sběžkarjam k woli bycž a jich sdobricž. W Konstantinoplu je žo wobłehnjeński staw, hižo tsi lěta trajazy, sběhnył, powschitkowna amnestija (wobhnadženje) je žo wosjewika a postupanje pscheczíwo albanskim sběžkarjam je žo sastajiło. Skutki noweho knježerstwa žu w kraju dobry saczischcž cžinike, tola wone hischcže njejžu sběžkarjow spokojike. Tuczi žebi pschede wschěm žadaju, so by žo nětczischi žejm, do kotrehož je młodoturkowske knježerstwo s njesakońskimi žrědkami žwojich pschiwiżowarjow wuswolicž dało, rospuscžik. Albanszy žu žamo hrosyli, so do Konstantinopla pschiczahnu, jeli so žo tole žadanje njedopjelni.

Njepscheczelnoscže pscheczíwo Młodoturkam.

Młodoturkojo žu žebi sa cžaž žwojeho tsiłětneho knjejstwa po zyłej Turkowskej wjele njepscheczełstwa sbudžili. Tak bórzy hacž žu dyrbjeli wot knježerstwa wotstupicž, jim cži, kotrychž žu potłóczeli, wotpłacžuja. Twarjenje młodoturkowskeho kluba w Beglerbegkoi na asiskim brjosy Bospora žu spalili. W Salonikiju žu grichiskeho lěkarja Andonakisa, kotryž bě žobustaw młodoturkowskeho komiteja, na dróšy sakłoli.

W Konstantinoplu je žo cžrjóda offizěrow do twarjenja generalneje direkzije polizajstwa dobyła a generalneho direktora polizajstwa a jeho komižara w mjenje ministerstwoweje rady wotžadžiła. Wschě pižma žu žo sebrake. Też wschón personal pschistawoweje polizije je žo wotžadžił.

Dardanelska mórska dróha hischcze wotewrjena.

Turkowske knježerstwo njeje po jězbje italskich motorskich cžołmow do Dardanellow sa nusne měło, Dardanelsku dróhu pschekupskim ƚóďžam sawrjecž. Wono žebi hižo to njeje swěriło, dokelž by Ruska hnydom pscheczíwo temu protestowała. Ruska budže teho dla bjes sadžewka wjecžornu a połodnischu Europu, wožebje Italsku a Franzowsku se žitom sastaracž móz.

Sajězd italskich torpedowskich cžołmow do Dardanellow

je žo po rosprawje italskeho městoadmirala Viala na scžěhowaze waschnje stało:

18. julija wo połnozy žo małej eskadrje torpedowskich cžołmow poradži, do Dardanellow sajecž. Hacž runje běchu je turkowske torpedowske cžołmy pytke a batterije na brjosy do nich tsělachu, cžołmy pschi europiskim brjosy dale jědžechu. Torpedowski cžołm „Spica" pola Kilid Bahr dwójzy do želelneho powjasa storcži, tola móžesche žo pschezo sažo wužwobodžicž. Dale Kilid Bahr a Tysanad žo italske cžołmy se žwětkomjetakami žylnje wobžwětlichu a s kraja a s ƚóďžow žo do nich žylnje tsělesche, tak so njebě móžno, turkowske ƚóďže spósnacž a žo wobhonicž. Komandant Milla mějesche nadpad na ƚóďže sa njewužitny a wobhonjerstu jězbu sa poradženu. Duž poruczi, žo sawróczicž. Hacž runje bywasche woheń turkowskich batterijow žrlnischi, žo wróczojěsba w najwjetschim rjedže pschewjedže. Torpedowske cžołmy žu žo jenož mało wobschkodžiłe. Po turkowskej powjeszi běschtaj žo dwaj italskaj cžołmaj potepikoj. Italska rosprawa pak wo tym niczo njewě·

Nowe dobyczе Italskich.

W Tripolitanskej je pola Mesurata k nowej bitwje doschło. Turkojo žu žo sbili a žu na bitwischczu 300 morwych sawostajili.

Setkanje zara se schwedskim kralom.

Schwedska je žo lěta dołho Ruskeje bojała. Schwedojo běchu žo na myžł swuczili, so chże Ruska na Schwedsku ras žwoju ruku położicž. Kaž žo sda, je Ruska nětko Schwedow pscheżwědczika, so pscheczíwo nim žanych słych wotmyžlenjow nima. So žu žo poměry mjes Ruskej a Schwedskej połěpschike a so je žo dotalne njedowěrjenje shubiło, žo setkanje zara se schwedskim kralom na ƚóďži

w finiskim morju wobhladuje. Schwedski kral je po wopytcze pola zara ruskim ministram najwyschsche schwedske rjady spožčił, mjes tym so je zar schwedskeho ministra swonkownych należnosćow s Alexandersko-Newskim rjadom wusnamjenił.

Japanski khežor skhorił.

Japanski khežor je na hkowjazu khorosćz (tyfus) cžežko skhorił. Jeho cželne mozy žu zyle woškabke; teho dla žo najhórscheho boja.

Revoluzija w Mexiku

je drje poražena, tola sbežkarske cžrjódy hischcze pschezo po kraju rubja a ludźi trascha. 500 pschiwižowarjow sbežkarskeho generala Zapale je želesniski cžah, do Cuernava jědžazy, nadpadko a jón s bombami rostšelako. Pschi tym je žo 30 knježerstwowych wojakow, kotsiž cžah pschewodžachu, a 9 pucžowarjow morilo. Dalschi dwaceco pucžowarjo, kotsiž běchu žo sranili, w pkomjenjach sapaleneho cžaha srudnu žmjercz namakachu.

Hdyž žo hodźi, wobydlerjo Mexika rubježnych sbežkarjow njeschkódnych cžinja. Tak žu poldźiwi Javuiszy Indianojo, kotsiž žo k presidentej Maderej dźerža, wjetsche wotdželenje sbežkarskeho generala Roje do horow wabili a jo wobstupiwschi 400 s nich sarubali. Indianojo běchu něhdže 1000 muži žylni.

Hana.

Powjedańczko s wójny lěta 1871.

„Schto dha?“ wuj Jan na mnje sawoka, hdyž jemu skoržach, so bych rad powjedańczko napisał, ale so mi niczo prawje sajimaweho na myžle njepschińdže. „Ty drje chzesch žebi kžě wumyžlicz a potom wopisacz? A sa wscho to by žebi hischcze chzył dacz sapkaczicz? ... Masch dha, cžlowjecže, stroweho rosoma? Twój njebocziczki nan a dźěd běschtaj cžestnaj pjekarjej a staj cži dobre mjeno sawostajiłoj; a ty chzesch žebi žwój khleb s tajenjom a s jebanjom sažkužicz?“

„Luby wujo“, s nježnym hkožom naspomnich, s kajkimž žo s tymi rěczi, wot kotrychž žo žnadź wjetsche herbstwa nadźijamy, „myžlisch dha žebi, so žu wschitke bažnje a powjedańczka, kotrež žu žo hdy napisake, woprawdže wěrne?“

„I bažnje, bažnje! ...“ wuj snapschecziwi, „to je něschto druhe; tajki bažnik trjeba jeno wjedžecz, so je »meja cžaž luboscže«, so to njeje rjane bažniske, hdyž žo něchtó wopije, a so hischcze nichtó wot žameho sahorjenja wumrjeł njeje. Ale to kóždy wě, so žu bažnizy trochu sbkasnjeni ludźo, a so niczo wo to njeje, wo czim žo bažni, ale so žo jeno rymuje. Hewak pak powjedańczko, kotrež wěrne njeje, ani teje papjery hódne njeje, na kotruž je czischczane.“

„Luby wujo“, hacž nanajsdwórliwischo rjeknych, dźiwajo na to, so chzych žebi wot njeho jara trěbne pjenjesy požczicz, „potom niczo druhe njesbywa, dyžli so by mi ty něschto woprawdźite se žwojeho žiwjenja powjedał a ja to tak někak napisam.“

„Njeporadźeny hólcže, schto, dyrbisch dha ty pisacz?“ wuj bórczecz pocža. „Njemóžesch dha radscho pjez wuknycz? To tola hižom kózde dźěczo wě, so je cžlowjekej dobry žydrowy tykanz lubschi hacž někajke wostudke powjedańczko.“

„Ale wopomń jeno, luby wujo“, na to rjeknych, „s tykanzami je cžlowjesti splah dżenžnischi dżeń doscz wobstarany a pjekarjow je po tyžazach.“

Po tymle snapschecziwjenju wuj hkowu skhili a žo trochu samyžli, kak wulke a njekniczomne je nětkole wuběhowanje žamo też w jeho rjemjeżku.

„Na druhej stronje“, s widźomnej khrobkosczu pokraczowach, „dobrych spižowaczelow mamy pschemako. Duž by ty, luby wujo, mi a naschemu pižomstwu mohł dobru žkužbu wopokasacz ...“

„Wobžaruju jara“, wuj wotmolwi, njedowěrliwje na mnje hladajo, „so czi njemóžu pomhacz. Ženje niczo woženitebiho žobu pscheživił njejžym, jeno so žym cžasto — chzesch-li wo tym pisacz — tobakowu tyska abo móschnicžku sabył a so je mi hkupy krawz krótke kholowy a dołhe rukawy pschi žukni seschił.“

„A cžehodla žo ty, wujo, po prawym woženił njejžy?“ wuskuschowach dale, njepopuschczejo.

„To też dale woženita stawisna njeje“, wuj wotmolwi, bě wjele směromnischi a žo samyžli ... Potom žo do stoła pschi woknje žydže, wón bydlesche we žwojej villi w Elsažu s teho cžaža, so bě žo žwojeho wobkhoda wsdał, ale do tehole wobydlenja žo wón pschihodźesche kaž stary molowany wobras do nowych ramow, kiž žu po naschej módže wurěsane. Na niczo žebi njemyžlo ptaczkej w klětzy sornjatkow naždypa, jeho jažnej módrej wocži pak po kuskokražnej krajinje błudźeschtej, psches kotruž po dole rěka Ill běži. Wjeczorny wětsik s waha po žokmiczkach rěki sejhrawasche ...

* * *

„Hdyž běch mkody“, wuj dale powjedasche, jako by se žona wotucžił, „myžlach žebi też na žentwu, haj napoždledku běch hižom pomaku po žlubje — s Hanu Merletez.“

„S njesbožownej Hanu, kotraž je psched něktrymi létami wumrjeła?“ njemako pscheždapjeny sawokach.

„Haj, s njesbožownej Hanu“, wuj srudny rjekny. „Ale tehdom wona njebě njesbožowna. To bě mkoda kražna holza, kajkaž móže jeno měschczanska dźowka se Straždburga bycz, kiž je bohata, schtož nastupa rjanoscz cžeka a dusche a mnohoscz pjenjes. Hižom wot schule žo snajachmoj, też posdźischo žo tu a tam widźachmoj a, njeprajiwschi žebi drje to, wjedźachmoj tola, so mamoj žo lubo.

Hdyž poknolětnoscže dozpěch, žo s njeju žlubich. Mojimaj starschimaj žo njewjesta lubjesche, a Hanina macz, kiž s druhej dźowku Hańžu w cžichim pokornym kucžiku bydlesche, bě so mnu spokojom.

Ale tu pschińdže njesbožowne lěto 1870, s nim wudyri němsko-franzowska wójna a mje do wojakow wotwołachu ...

Njepschižahachmoj žebi žwěru hacž »do cžemneho rowa«, pschetož nichtó s naju žebi njemyžlesche, so mohł jedyn druhemu nježdwěrny bycz, hewak pak hischcze žwojej njeběchmoj. Myžlach žebi tehdom, so by, hdy bych ja we wójnje padnył, sa Hanu lepje byko, hdy by žwobodna holza wostaka, dyžli so by wudowa se slemjenej wutrobu była.

Nasch nan bě hižom prjedy na to dźiwak, so bych žwoju wojerisku žkužbu delka w Burgundskej wotbył, so bych tak žnadnischi wobkhad se žwojimi pschiwusnymi sdźerżał. A tak dyrbjach też nětkole do Burgundskeje wotjěcz, daloko tam, hdyž powjesce wot domu jeno s rědka pschikhadźachu.

Junu žo se žwojim žobuschulerjom setkach a wot njeho shonich, so žu Němzy Straždburg dobyli a žo tam po woli sažydlili.

„Tón wschak bórsy sažo wróczo dadża“, naspomnich.

„Móžno, so haj, móžno pak też, so ženje wjazy“, mój towarsch dwělujo wotmolwi. „Wójna je pschipadowa hra, pschi tej dyrbi jedyn s hraczkow zyle nusnje to shubicz, schtož druhi dobywa. Dam-li žo s někim do hracža s khartami, dyrbju do cžaža wjedźecz, so, njedobudu-li ja, dobudże sawěscze druhi.“

Nochżych žo do jeho filosofiskich wuwjedowanjow dale samyžlicz, dokelž mějach žwojich žwójbnych jara na staroscži.

„Nanej a maczeri žo derje wjedźesche“, mi mój towarsch swólniwje dale sdźělowasche, „a twoja žotra Khata je žo sažo do města Nancy-a wróczika, pschetož tehdom žebi nichtó njemyžlesche, so móhli Němzy hacž tam dozpěcz.“

„A schto Hana? ... Njewěsch wo njej niczo?“ praschach žo žedźiwje.

„Hana Merletez? ... Tu tola měnisch?“ prascheschе žo a žebi s dłónju po cžole sjědże, jako by na něczo žo dopomnicz chzył. „Njebě to twoja njewjesta? ...“

„To wona też hischcze je“, ja wotmolwich. „Wěso, jeli so žebi s teho cžaža njeje hinak pschemyžlika, abo njeje-li žo jej někajke njesboże stako.“

„To niz, to bych něschto wjedźak“, na to pschecžel swjerschnje wotmolwi a hladasche něhdže do njewěsteho kónza.

Ja wschak bórsy pytnych, so mi zykeje wěrnoscže prajił njeje a so bě žo něschto stako.

Ale schto bě to mohko bycz? So budźesche wumrjeła, to žo mi wěricz nochżysche, a hdy budźesche woprawdže wumrjeła, to mi mój pschecžel njebudźesche potajik. A hewak? ...

Njeprascha žo jeho na niczo dale, dokelž mi tola wěrnoscz prajił njebě. K czemu też kžu se kžu pschikrywacz? ...

Potom teho towarscha wjazy njewuhladach, pschetož nasch połk dosta roskas, dale k Parisej cžahnycz. Docžežechmy tam też hischcze psched woblehnjenjom a wostachmy tam też hacž do kónza wójny.

Mnoho mojich towarschow žo potom po wójnje w Parisu na pschezo sažydli. Ja pak jako rodženy Elsažan po njesbožownej bitwje pola Sedana cžim bóle po žwojej lubowanej domisnje žedźach.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Mjena sa nowe dróhi.) Měschczańska rada je wobsamkła, we wjeczornym městowym dźělu dróhy 5b Otto Wei-

gangska dróha a drósy 19b Troskiska dróha narjeknycz. Rycźerkubleŕ s Troski nad Dobruschu bě, kaž je snate, žwoje sawostajeństwo městu Budyschinej wotkasał. Město je s teho něhdźe 70,000 hriwnow cźisteho wunoschka měko.

— Bliźschi wucźbny kursus hornjokužiskeje wucźenskeje kowarnje žo 15. augusta sapocźnje. Wucźbny pjenjes 18 hriwnow wucźinja. Samolwjenja wucźenski kowaŕ Bärisch w Budyschinje na hornczerskej haŕy 39 pschijimuje.

— **(Mkodostneho pakostnika sajeli.)** Wóndano je Budyska polizija 13lětneho njedocźinka sajaka, kotryž je s wukhowarnje we Wopakej cźeknył. Njekhmanik bě žo zyły tydźeń po Budyschinje brucził a žo do někotrych wobydlenjow dobył a kradnył. Na jenym městnje je wón s woknom nutssalešk, mloko w kuchni wupił a dwě hriwnje žobu kasał. Pschi nim cźažnik s rjeczasom nadeńdźechu, kotrajž je wón pjecźa na hornczerskej drósy kradnył.

— (Pczoły na kubi.) W jenym domje w Dornschnablu žu na kubi w žwižlach dwaj rojej pczołow wužlědźili. Pilne swerjatka běchu telko mjedu nanjeżli, so móžesche khěžiny wobžedźeŕ dwě plascźe mjedu s jeju hnězda wumsacź. Wón žo nadźija, so jemu pczoły tez dale hospodu s mjedom sapłacźa.

— Rožkowe žně žo we wakolnoscźi Budyschina bliźsche dny skóncźa, jeli so wjedro rjane wostanje. Znjowe dźěło je lětža wobcźežne, dokelž je žo rožka we wulkich deschcźach s wjetscheho dźěla pschesahe lehnyła. Kop drje je wjele, tola žo boja, so budźe rožka mało dawacź. Pschi kromach polow, hdźež stwjelza stejachu, žu kłoży rjane wulke a połne, snutska polow pak žu wone makke a žnadne. Kluchich kłožow je telko, kaž s rědka druhe lěta. Duž drje wunoschk njebudźe spokojazy. Wulki dźěl rožki je žo pschesahe požyłk, hdyž sorno hischcźe njebě dosrawiło. Ratarjo pak njemóžachu se žyczenjom dlěje cźakacź, dokelž trawa psches leżazu rožku roscźesche, a sorno s tym schkodowasche. Sorno sahe požyczeneho žita pak husto sesłhnje a žo scźehnje. Na pěskach žu lětža rožki jara rjane a bohaty wunoschk lubja.

Pschenźy, wowžej a jecźmjenjej žu deschcźe bóle hojiłe hacź schkodźiłe. Tele žitne druźiny žnadź teho dla wupad sarunaja, kotryž ratarjo s rožku pocźerpja. Něpa a běrny w tu khwilu s wjetscha jara rjane steja. Jenoż s makeho dźěla běrny na skruženje cźerpja. Kaž žo sda, žu žymjeńcźka njestrowe byłe.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) W Alpach, w Tyrolskej a Schwajzarskej je sańdźeny tydźeń wjele žněha naschło. Hory běchu hacź do 1600 metrow dele s nowym žněhom pschikryte a w nozy mjersnjesche. W žrjedźnej a połnóznej Němskej je w tym cźažu wjedro cźopłe wostało, a poślednje dny je žo tez w połodnischim dźělu Europy saźo scźopliło. Wjedrowustojni chzedźa wjedźecź, so rjane wjedro hischcźe dlějschi cźaž wutraje. Móžno je, so kaž loni, psched periodu horzeho wjedra stejimy.

— (Wo nasymskich manevrach.) Pschi lětuschich nasymskich manevrach ma žo k sapschahanju k 104 połnym kuchińskim wosam 208 sgratowanych žylnych konjow (bjes pohonczow) na cźaž wot 29. augusta hacź 16. septembra wotnajecź. Poskicźenja maja žo hacź k 2. augustej t. l. s napiśmom: „Vorspann betreffend“ na trainski bataillon cźiśko 12 do Kamjeńza póśłacź, hdźež žu tez nadróbnje wuměnjenja shonicź.

— (Khěžor pschi manevrach.) Pschi lětuschich wulkich manevrach budźe khěžor w Oschatzskich stronach wot 10. hacź do 14. septembra pschebywacź. Khěžor budźe w njesapalnej barazy bydlicź, kotraž žo mjes Lampertsdorfom a Bertnizami pola Mogilna postaji.

— Mnischki žo s połnozy saźo k Sakskej bliża. Draždźanske hamtske hejtmanstwo je wukas wudało, jo dyrbja žo mnischcźe mjetele kaž prjedawsche lěta hromadźicź a moricź.

— (Powyschenje placźišnow sa žwinje.) Placźišny žwini žu žo na Barlinskich skótnych wikach khětro powyschiłe. Pornjo sańdźenej žobocźe žu wschě druźiny wo 4 hacź 7 hriwnow do wyšoka schłe.

— (Licźenje skota.) Po wobsamknjenju swjatkoweje rady budźe žo lětža 2. septembra po zyłej Němskej skót licźicź. Pschi tym ma žo tez skót, wot 1. dezembra 1911 hacź 30. novembra 1912 sarešany, licźicź, kotryž njeje hamtskemu mjažowobhladanju podcźišnjeny byk.

S Tšelan. Njedźelu rano wokoło 6 hodźin je mjes Hrubocźonskim pucźom a Nowosalzskej drósy powětrowy ballon, „Bröckelmann“ pomjenowany, k semi dele pschijeł. Wón bě žobotu wjecźor w 7 hodźinach s dwěmaj muźskimaj a jenej žónsku s Barlina wotjeł. Tucźi běchu w mhli roshlad shubili a běchu měnili, so hižo nad wjecźornej pruskej provinzu lecźa. Duž žo jara dźiwachu, shoniwschi, so žu blisko Budyschina. S pomozu někotrych muźow žo ballon sawali a žo s Budyschina po želesnizy do Barlina póśła.

Se Židowa. Sańdźeny schtwórtk dopołdnja jedyn bankowy poželnik s Budyschina s motorskim kołom, ke kotremuž bě hischcźe pódlanski wós pschipowěžnjeny, po drósy k Homli jědźesche. Psched mostom blisko něhduscheje zyhelnicze žo dróha po žylnym spadźe sawinje. Tu kołojěsdny, kotryž žo njebě s cźažom sawinył, do nakromneho kamjenja sawadźi a žo s koła s wotmachom wo mostowe želesne wobkłoženje cźišny. Jeho cźapka drje do hłubiny slecźa, tola wón žo na sboże na wobkłoženju sdźerža. Motorske koło a pschipowěžnjeny wós běschtaj žo pschi sraženju rosbiłoj.

S Jenkez. Jedyn njedocźink je s wjecźiwoscźu schtwórtk wjecźor wokoło 9 hodźin jězdne koło jeneho wucźerja, na khwilu psched stwine durje tudomneje korcźmy stajene, na njekniczomne waschnje wobschkodźił. Wón je mantl sadnjeho koła schtyri krócź prěki pscherěsnył a schtyri krócź pscheklok, tak so je žo tez schlawch wobschkodźił.

S Roswodez. Schtwórtk pschipołdnju žo někotre dźěcźi w Sprewi kumpachu, kotraž psches naschu wjeż běži. Dźewjecźlětny žyn tudomneho kamjenjetocźerja Rittera do hłubiny sańdźe a žo podnóri. Město so bychu spytali, jeho wukhowacź, jeho towaŕschojo cźeknychu. Hakle popołdnju wokoło schtyrjoch žu cźełko s wody wucźahnyli.

S Libonja. Tudomneho 78 lět stareho kublerja Pjecha je tele dny, hdyž w sahrodźe dźełasche, Boża rucźka sajaka. Bjes wědomnja jeho tam leżazeho nadeńdźechu. Hacź dotal žo jemu hischcźe njeje wědomnje wrócźiło.

S Hrodźischcza. Tudomna zyrkwina wěża žo w tu khwilu wuporjedźa. Tšeschiny delni dźěl žo s koprom kryje, a horni žo s nowa wobarbi. Dale stej žo kula a wjertawka s nowa poskocźiłej. Kula je we wjedrje cźerpika, tak so je žo jejne wopschijecźe s wjetscha skasyło. Se starych pišmow, kotrež žo w njej khowachu, běchu žo jenoż dwě starej žerbskej knihy s lěta 1818 k wopomnjecźu na jubilejski žwjedźeń reformazije a někotre kopjena jeho spiża s lěta 1860 sakhowake. Pjenjesam — něhdźe 40 kruchам — njebě wjedro wěso niczo swadźiło. Pódla někotrych lutherowych wopomnjeńskich pjenjesow a někotrych jubilejskich pjenjesow 50lětneho knjeżenja sakskeho krala Bjedricha Augusta I. s lěta 1818 žo sakske a němske pjenjesy s lětow 1676 hacź 1892 namakachu.

S Habracheźiz. Na sajědojcźenje krwě je 44lětny fabriski barbjeŕ Gustav Reichelt wumrjeł. Wón bě žebi lěwu ruku lohko sranił, na cźoż njekedźbowasche. Bórsy po tym ruka tak sacźěkasche a žo shórschi, so bě wscha pomoz podarmo.

S Lubija. Po wosjewjenju wyschnoscźe bě w hosćenzu „pólneho hrodźika“ mjes žwinjemi skótneho wikowarja Zschiedricha jene žwinjo na pokhromu skhorilo. Lubij bě žo teho dla sa wobkhad se schparatym skotom sawrjeł. Kaž pak je žo nětko wukopało, njeje tamne žwinjo na pokhromu khore było. Duž žo wocźakuje, so žo skótna sawjera bórsy sběhnje.

S Lubija. W tudomnym jastwje je žo dźěłacźeŕ K. W. Gutsche wobwěžnył. Budyska khostanska komora bě jeho njekasanstwa dla (§ 175) k jastwu na schtyri měžazy sažudźiła.

S Draždźan. Bjedrich August žo 3. augusta s mórskich kupjelow w Juistu do Draždźan wrócźi.

Se Ssulschez pola Kulowa. Tudomne Polkez sbytne kubło, 98 jutrow wulke, je žo s inventarom, skotom a žnjemi hosćenzarjej Schäferej w Kamjeńzu sa 32000 hriwnow pschedało.

S Wojerez. Na žrjedźnej drósy je žo žrjedu khěża Richarda Herbera wotpaliła. Ssužodna Temmertez khěża je žo wobschkodźiła.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Pjany s kósłopiwa domoj duzy bě sahrodnik Ernst Nowotnik s Klětneho pjecza do žwojeje žony tšělił, so by ju nastróżił, dokelž žo s nim wadźesche. Dla wohroženja sjawneje wěstoscze bě Wojerowski ławniski žud Nowotnika k 20 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźił. Nowotnik žo pschecźiwo temu powoła, a psched khostanskej komoru wón prějesche, so je tamnu nóz tšělił. Dla skasanja žwědkow žo wužudźenje wotstorcźi.

S Rydeje. Njedźelu je žo 12lětny žyn gmejnskeho pschedstejicźerja Matizy pschi kumpanju tepił. Po wjazyhodźinskim pytanju a podnórjenju je bětnaŕski mischtr Lipicź cźełko namakał.

Se Sslepeho. Mjes Sslepom a Běłej Wodu bě žo sańdźenu njedźelu rano na želesnizy se schkrjemi s lokomotivy jedyn se žłomu nakładźeny wós sapalił. Wón žo hnydom wot druhich wosow wotdźěli a Trjebinska wohnjowa wobora płomjenja shascha.

S Kocžiny. Wojerowska wokrjeßna ſhromadźiſna je do teho ſwoliła, ſo ßo leżomnoſcże tudomnych wobßedźerjow hromadźe poloża.

Přilopk.

* (Żeleſniſki cžah ßo ſwrócžił.) Ssrjedu wjecžor wokoło 8 hodźin je ßo w Neugersdorfje lokomotiva ludźazeho cžaha, ſe Žitawy do Biſkopiz jědźazeho, ſ tenderom, wosom pakowanſkeho miſchtra a ſ brěmjenjowym wosom dla ſkamanja ſchěny ſ kolijow wujeła. Kaž ßo ſda, njeje nichtó do wjetſcheje ſchkody pſchiſchoł.

* (S rosbuchnjenjom tſěliwa ſemrjeł. Njedźelu wjecžor ßo wojak Heinrich, kiž pſchi pěſchim polku w Žitawje ßłużeſche, ſ towarſchomaj po ſwucžowaniſchcžu pola Kinsbórka pſchekhodźowaſche a tam kanonſku kulu naúdźe, kotraž bě — kaž to mjenuja — ßlepa a ßo njebě rostſěliła, ale hdyž ju pſchimny, rosbuchny wona. Heinrich ßo ßurowje rosmjecže a na ſranjenja bórſy ſemrje, druhaj dwaj ßo ßnadnje wobſchkodźiſchtaj, jedyn ßo wopali.

* (Podawiſna ſ proßatami.) Jedyn bur bě na wikach na jenym ſ poßlednich horzych dnjow dwě proßeczi kupił, kwicžakow do měcha tyknył a ßo potom na domojpucž naſtajił. Duzy po puczu chžyſche w jenej wßy powotpocžnycž a ſa ßwojimaj proßatomaj pohladacž; pſchetož tej běſchtej, ſchtož ßo jemu njelubjeſche, wocžichłoj. Sso ßydnywſchi měch wocžini. Do njeho pohladnywſchi ßo njemało njeſtróži; pſchetož po jeho měnjenju běſchtej proßeczi morwej. So njeměł k ſchkodže tež hiſchcže ßměchi a ßwary, ßo wón rosßudźi, jej do bliżſcheho hata cžißnycž. Hdyž pak proßeczi do wody padnyſchtej, na dobo woživiſchtej a wo pomoz kſchicžeſchtej. Tola pßej ſkobanezy! Hat bě pſchehłuboki, a tež žaneho cžołma tam njebě. Duž dyrbjeſchtaj ßo kwicžakaj pſched wocžomaj dwójzy ſrudźeneho burika tepicž.

* (Słoty jubilej Žitawſkeho wojeńſkeho towarſtwa.) Na tón ßwjedźeń woßebje jenož teho dla ſpominamy, dokelž je pſchi ßwjedźeńſkej hoſcžinje, na kotrejž ßo pſches 300 hoſcži, tež ſ daloka a ſ wyſchſchich worſchtow, wobdźělesche, naſch ßerbſki krajan, k. kapłan Zyž, kiž je jako ſpißowacžel a baßnik nam derje ſnaty, ſahorjazu rěcž měł. Tudomne konſervatiwne nowiny pißaju, ſo je „wón ſ jadriwymi ßłowami pſchi živym pſchihłoßowanju wſchěch pſchitomnych rěcžał"; ale doprědkarſka „Morgenzeitung" wo zyłej hoſcžinje, ſabywſchi hakle wo tutej rěcži, ani ſłóžki pißała njeje. To běchu pſchejara kſcheſcžanſke a monarchiſzy ſahorjaze ßłowa a tajkich doprědkarſkej wuſchi ßłyſchecž njechatej. Duž ßo tež rosprawa wo nich dawacž njedyrbi. S tajkich pſchikładow je prawe ſmyßlenje tuteje ſtrony jaßnje ſpóſnacž.

* (Mordarſtwo.) W Nowym Měſcže pola Lipſka wopiłż dźěłacžeŕ Claaß ſchtwórtk k ßwojej žonje, kotraž je jeho wopiłoſcže dla wot njeho dźělena živa, pſchińdże a ju namołwjeſche, ſo by ſaßo ſ nim hromadźe živa była. Temu pak ßo žona ſapowjedźi. Sso teho dla roshněwawſchi ßo Claaß do njeje ſ nožom da a jej krk pſcherěſny. Potom na polizajſtwo dźěſche a praji, ſo je ßwoju žonu ſkónzował.

* (Hadźizu porjedźejo živjenje ſhubił.) Ssrjedu wjecžor chžyſche w Shorjelzu pſchi dźěle w kanalach podkopſki miſchtr Chüngier na wjercžazej maſchinje hadźizu, kiž wjazy njedźerżeſche, něſchto porjedźicž. Pſchi tym ßo hadźiza pukny a jeho tak ßylnje do ſchije praßny, ſo ßo jemu tołſta žiła rostorže a nimo teho krk cžežzy wobſchkodźi, ſo wón ſa krótke wokomiki ſemrje.

* (Živjenja ßo nabywſchi cžeknył.) Mjes ſtazijomaj Rózantom a Hronowom pola Hirſchfeldy chžyſche ßo młody muzſki cžahej pſchejěcž dacž. Ale wjednik cžaha bě pytnył, kak bě wón ſ lěßa pſchiſchedſchi ßo na kolije lehnył, duž cžah hiſchcže ſ cžaßom ſadźerża. Hdyž cžah ſaſta, živjenja ßyty poſkocži a njeſpóſnaty wotběža.

[3] (Schtyrjoch bratrow dla podhlada mordarſtwa ſajeli.) W Aulingu w Bayerſkej wobßedźerja Boxleitnera 15. julija morweho namakachu. Ludźo ßebi myßlachu, ſo je ßebi živjenje wſał. Tydźeń poſdźiſcho mějachu ßo ſchtyrjo bratſja Burgſtahlerjo pſched ßudom dla podwodźenja dawkow ſamolwicž. Pſchi pſcheßłyſchenju ßebi w ßwojich wuprajenjach napſchecžo rěcžachu, a ßudniſka komißija ſkónczńje k pſcheßwědczenju dóńdże, ſo běchu ſchtyrjo bratſja, kotſiž běchu ßebi wot Boxleitnera pola wotnajeli, tuteho ſkónzowali. Cžěło ßu do jeneje bróżnje donjeßli a tu potom ſapalili. Bjes dwěła chžychu ſ tym měnjenju naſtacž dacž, ſo je ßebi ſtary muž živjenje wſał, abo ſo je ſnjeſbożił. Boxleitnera ſpaleneho w bróżni namakachu.

* (Woblehnjenje jeneho kubła ſ zyganami.) Prażſke nowiny pißaju, ſo ßu zyganjo knjeże kubło we Woleſchowje pola Sswětkeje woblehnyli. Schoßaŕ Zimmermann bě na ßudniſtwo ſchoł, mjes tym ſo jeho žona a tſi dźowki ßame doma woſtachu. Bórſy po tym pſched dwór cžrjóda zyganow pſchicžahny a chžyſche ßo ſ mozu do njeho dobycž. Zimmermannowa žona a dźowka wrota ſamknychu a durje a wokna ſaracžichu. Hdyž ßo zyganjo nuts dobywachu, žónſke něktore krócž do nich tſělichu. Hakle hdyž ßo roboczenjo ſ polow wrócžichu, zyganjo cžeknychu.

* (Macž dwěmaj dźěſcžomaj ſ jědom ſawdała.) Na Sebnitzſkej dróſy w Draždźanach je 38lětna wobßedźerka winoweje korczmy, Klara Pirlowa, ßwojimaj dźowkomaj, ßydom a dźewjecž lět ſtarymaj, ſ jědom ſawdała a potom ßwěcžny płun ſadychajo ßebi živjenje wſała. Žona bě w pjenježnym cžěßnje, pódła teho bě do ſkórżby dla wopacžneje pſchißahi ſapleczena. Jejny muž, jedyn priedawſchi wyſchſchi póſtſki aſſiſtent, bě ßo loni wobwěßnył. Wohnjowa wobora dyrbjeſche ßo ſ pomozu rěblow do Pirloweje wobydlenja w prěnim poſkhodże dobycž.

* (Ssudźenje rubjeżnikow.) Hłownym wjednikam rubjeżniſkeje zwólby „Kowol-Waleruß" ßu ſkónczńje hłowu wotrubali. Wſchelake ważne ßobuſtawy tuteje zwólby pak ßu hiſchcže žive a njejßu jich hiſchcže ſajeli. Jim wſchelake njeſkutki, kiž ßu ßo w poßlednim cžaßu w Hornjej Schleſyſkej ſtake, pſchißpěwaju. Tónle tydźeń mějeſche ßo w Katowizach poßedźenje ławniſkeho ßuda wotbywacž, w kotrymž dyrbjeſchtaj ßo ßobuſtawaj zwólby, Grywoz a Waleruß, pſchedwjeſcž. To pak bě ßo mjes druhimi ßobuſtawami tuteje drapy, kotſiž ßu hiſchcže na ßwobodże, rosnjeßko. Hamtſki ßudnik Schön bjesmjenowe ſdźělenje doſta, ſo jeho pſchi poßedźenju ławniſkeho ßuda ſatſěła. Tehodła ßudniſtwo poliziſtojo a żandarmojo wobſtupichu, kotſiž běchu ſ Browningſkimi piſtolijemi wobróńjeni. Jeno tajzy, kiž mějachu woßebite dowolenje, ßměđźachu pſchi poßedźenju pſchitomni bycž. Grywoza a Walerußa pak njepſchedwjedźechu, dokelž ßo bojachu, ſo jeju pſchiwißniży poſpytaju, jeju wußwobodźicž.

* (Mudry ſtatny rěcžnik.) Wóndano chžyſche jedyn ſahrodniſki pomoznik w Regnizach pola Hradza ßwojemu živjenju kónz cžinicž a ßo w lěßu ſa jedyn ſchtom powěßny. Cželadnik Franz Kötſchler, kotryž pſchipadnje nimo pſchińdże, powjas pſcherěſny, a živjenja ßyty ſahrodnik na ſemju padże. Wón na jedyn ſchtomowy korjeń padże a ßo ſ lohka ſrani. Powjeſcž wo podawku ßo rosnjeße a tež ſtatnemu rěcžnikej k wuchomaj pſchińdże. Kötſchler ßo na ßudniſtwo ſkaſa, a dokelž hiſchcže wón priedy ženje njebě niczo ſe ſtatnym rěcžniſtwom cžinicž měł, ßo wón wjeßeleſche, ſo ſa wukhowanje cžłowſkeho živjenja myto doſtanje. Kak pak ßo wón dźiwaſche, ſaßłyſchawſchi, ſo ßu jeho po paragrafje 431 wobſkorżili, dokelž je ſ tym, ſo je ßamomordarja wotrěſnył, jeho ſranjenje ſawinował. Wobſkórżba ſtatneho rěcžnika mjes poßłucharjemi wulke ßmjecże ſbudźi. Wukhowarja wſchak wuwinowachu, tola tón ßo po tymle ſpodźiwnym prozeßu ſarocžowaſche, ſo wón ženje wjazy žaneho wobwěſcheńza njewotrěſnje.)

* (Hladajcże ßo w horzym wjedrje njedobreho mjaßa! Hubjene mjaßo ſjědſchi je żeleſniſki dźěłacžeŕ Radeck w Barlinje njejabzy woßlepił. Wón bě w Mittenwaldże pola ſnatych kruch ßwinjazeho pleza ſjědł, kotreż njebě wjazy cžerſtwe. Jeho do jeneje hojeńnje dowjeſechu, hdźež je wón zyle woßlepił. Tež Radeckowi ßwójbni ßu wot ßwinjazeho pleza jědſchi cžežko ſkhorili, tola njejßu w ßmjertnym ſtraſche.

* (Wójnſki veteran hłodu wumrjeł.) Na jenym dźěcžazym hrajniſchcžu w Barlinje je jedyn wobſtarny veteran hłodu wumrjeł. 70lětny muž, wěſty Franz Wylem Dux, je ßo w franzowſkej wójnje wuſnamjenił. Hižo wot něktorych lět bě ſchědźiwz khorowaty a njemóżeſche wjazy dźěłacž. Wón do wulkeje nuſy pſchińdże a bě poßledni cžaß tež bjes bydła. Wyſchſchi leutnant ſ Hagen runje nimo duzy muża ſ rukomaj popadny a jemu pomoz da. Dux pak ſa něktore minuty wumrje. Sawołany lěkaŕ ſpóſna, ſo je ſchědźiwz na hłód a doſpołne wuſtacże wumrjeł. (Tak ßo Němſka ßwojim ßynam, kotſiž ßu ſa nju wojowali, dźakuje.)

* (Cžwilowaŕ wojakow.) Serżant Fuchs ſ 12. huſarſkeho regimenta w Torgawje mějeſche ßo dla krjudowanja jeneho wojaka pſched wójnſkim ßudom ſamolwicž. Krjudowany, huſar Querengeſſer ſ Halle, praji, ſo je jeho ſerżant huſto pliſtował a cžežko ſkſchiwdźił. Ras, hdyž bě wopak ſ konja ſlęſł, jemu ſerżant ſ mjecžowym jabłukom do woblicża ſajědże, ſo hubje krwawiſchtej a ſacžękaſchtej. Tón ßamy dźeń ſerżant Querengeſſerej, hdyž tón pſchi pěſchim ſwucžowanju ſ hlebiju pſchedaloko do prědka pſchińdże, mjecžowe nóżnje ſ tajkej mozu do života ſtorczi, ſo dyrbjachu huſara ſa morweho ſe ſwucžowaniſchcža do lazareta dowjeſcž. Tam ßo jemu ſa něktore

hodźiny wědomnje wróći, tola bórsy wón saßo do bjeswědomosćże padże, kotraž někotre hodźiny trajesche. Lěkarjo spósnachu, so bě ßo krjudowanemu husarej krej do żołdka wulinyła. Njedźiwajcy teho njeczłowjskeho wobkhadźenja serżant jenoż 4 njedźele ßrjedźneho arresta dosta. Wón ßmě potom dale rekrutow pschesćěhacź.

* (Se sadwělowanjom dźěsćźi tepika.) We Winje cźißny, sadwělowawschi dla nusy, dźěłacźerska żona ßwojej dźěsćźi do Dunaja. Potom ßo ßama psched wyschnosću wusna, so je to sćźinika, dokelž niczo wjazy k jědźi njemějesche a njedźiwajo wscheho pytanja żaneho wobydlenja njenamaka. Zyle podobny, ale hischcże hórschi podawk ßo tele dny w Barlinje sta. — Tajke něschto je ßo na wßach, woßebje pak w Sserbach, lědma hdy stako. Kajki je to njerosom, so ßo ludźo, też pola naß, se wßow, hdźež je jěsćź a dźěłacź, stajnje do městow, cźim wjetschich cźim lubscho, tłócźa. Kusk měschczańskeho rospjerschenja a sawjeßelenja husto se strachotu, se sbożom a se źiwjenjom saplacźa!

* (Daloki slět.) Zyku Rusku wot poldnja hacź k polnozy je ruski leutnant Andreadi s lětadłom pscheleczał. W Ssebastopolu je ßo wón 15. junija na slět puschcźił a je ßrjedu do Kraßneho Ssela pschileczał.

* (S błyskom ßo sarasyli.) Pola Toblacha w Tirolskej je błysk do jeneho schtoma dyrił, pod kotrymž běchu schtyri woßoby wukhow psched njewjedrom pytałe. S nich ßo jedyn bur, jena burowka a jedyn cźeladnik sarasychu. Jenej ßkużobnej dźowzy ßo ruka wopali.

* (Macź a dźěcźo ßo s cźahom pschejěłej.) Mjes Nowym Schcźecźinom a Stolpom tsilětny ßynk żelesniskeho wothladarja Kanta psches kolije lěsesche, hdyž cźah pschejědźe. Macź spyta, hólczka s kolije scźahnyć, tola lokomotiva macź shrabny a ju a dźěcźo pschejědźe.

* (Pschi kupowanju.) Pschedawaŕ ßymjenjow: „Dźecźelowe ßymjo! To dyrbicźe pola mje kupicź. Rukuju Wam sa to, so pola mje żadyn njerjad njeskhadźa!“ — Bur: „To wěrju, pola Waß niz, ale pola mje!“

* (Saßo jedyn pschekschiwjeł.) Bankowy sastojnik Schröder w filiali khěžorstwoweje banki w Viersenje je 12000 hriwnow pschekschiwiwschi cźeknył.

* (Sajědojcźenje.) Pschepytowanja wo sajědojcźenju s arsenikom ßu winu palerja Liebiga w Schweidnizy w Schlesyskej swěsćźile. Dwě cźěle wurychu, rosrěsachu a mózachu zyle jaßnje dopokasacź, so je ßo woběmaj cźłowjekomaj s arsenikom sawdako. Duż je zyle wěste, so je Liebig mordarstwo sawinył. — Jara dwělomne je, hacź ßo na kóżdym cźěle tak spěschnje a ßnadnje spósnacź hodźi, kak je cźłowjek wumrjeł. Jeli pak cźěło spalene, potom je zyle njemóżna wěz, winu ßmjerceże na tajke abo podobne waschnje hischcże wupósnacź. To je jara ważna pschicźina, kiž dosćź frosymliwje pschecźiwo spalenju cźěłow rěcźi.

* (Njesboże psches koprowy sapalnik.) W Kerzdorfje pola Lubanja chzbysche schulski hólz koprowy sapalnik s klepakom rosklepacź. Pschi tym jemu do sapalnika nabity pólver do wócźka wupraßny, tak so dyrbjachu jemu wócźko wutwsacź, so by s najmjeńscha na jene wócźko widźenje sdźerżał. — Ale dyrbja dha też tajke straschne hrajki na pschedań bycź! Te njejßu wjele mjenje straschne hacź jědy.

* (Dźěcźo ßo spaliko.) Pola Hajdy w Czechach dźěcźi se sapałkami hrajkachu. Pschi tym ßo tsilětnej holcźzy drasta sapali, ju dyrbjachu do khorownje dowjesćź, hdźež pak je po wulkich bolosćźach semrjeła.

* (Bohate herbstwo.) Rakuski konsulat w Neuyorku je ßo na poliziju w Prasy s próstwu wobrocźił, so by sa herbami Prażskeho pschekupza Meraweka ßlědźiła, kiž je ßo pschi podnórjenju łódże „Titanic“ satepił a wjazy stow tyßaz dolarow sawostajił.

* (Scźěhwki swady w korcźmje.) Blidarski pomoznik Vollbrecht w Prasy ßo póndźelu w korcźmje s wokolonosćerjom Modrizkim swadźi a ßo do njeho s revolvrom saměri. Modrizki sa poliziju wołajo psched Vollbrechtom cźěkasche. Na dróży ßokol Spacźek Vollbrechtej do pucźa stupi. Tón pak do Spacźeka a Modrizkeho tsěli a wobeju jenoż lohko srani. Vollbrecht ßo potom ßam satsěli. Mjes ludowej cźrjódu, kotraž bě ßo s tsělenjom sběżała, bě ßo powjesćź rosschěrika, so je jedyn němski student jeneho ßokola (cźěskeho turnarja) satsělił. Lud ßo s tym jara roshori, tola wěrnosćź shoniwschi ßo bórsy směrowa.

* Psches rój pczołow je póndźelu popoldnju dźeßacźlětny hólz Hans Stahl w Charlottenburgu żiwjenje shubił. Hólz s towarschemi hrajesche, kotsiž w prósdnym schtomje rój pczołow wußlědźichu. Dokelž hólzy do schtoma s kijemi a żerdźemi schkarachu, ßo pczoły rosczerczichu a ßo do hólzow dachu. Mały Stahl, kotryž ßo s pczołami wschón wobßadźi, skoczi, so by ßo cźwilowazeho kalanja wobrokł, do Sprewje. Hólz ßo tepi.

* (Wopomnjecźe generala Skobelewa.) Lětßa je 30 lět, so je „běły general“, ßławny ruski wjednik Skobelew, wumrjeł. W Moskwje ßu jemu kraßny pomnik stajili. Wón bě wschěm Rußam snamjo mozy a ßławy a hischcże dźenßa ßo lud k njemu s njeshinitej luboscźu pschikhila. Wón snajesche a lubowasche ßwojich wojakow, bě jim s nanom, kiž s nimi symu mrějesche a ßo poczesche, s nimi jědźesche a rady wobkhadźesche a ßo żenje nad nimi njepschesběhowasche. Ruski spißowaczeł pißa: „Wukopa ßo jama tak wyßoka, każ cźłowjek. Tam ßo blido, łożo a make żelesne khachliczki stajichu. To bě generalowe bydło we wójnje. Wón ßebi měra njepopschewasche. Hdyž ßo na Turkow njenadběhowasche, cźitasche, studowasche plany. Wón njebě każ druhy generalojo, kiž dyrbja po woli bydlicź a zyle bjes stracha skhowani bycź.“

* (Póstski wós ßo wurubił.) Njedaloko rumunskeho města Kuestendile ßu wobronjeni mużojo póstski wós nadpadli, s kotrymž ßo něhdźe 10000 hriwnow póstskich pjenjes ßobu wjesesche. Postillona a pschewodźazych żandarmow moriwschi, woni póstski wós wurubichu a ßo bjes ßleda shubichu.

* (Automobil dźěcźi pschejěł.) Jena 22lětna żónska chzysche se ßwojim schtyrilětnym dźěsćźom a se ßwojimaj młódschimaj ßotromaj we Winje dróhu pschekrocźicź. Schtyrilětna a jena wóßmilětna holcźka pschi tym pod koła pschińdźeschtej. Jene dźěcźo je ßo samjatko, druhe ßo cźeżko sraniko. Lud ßo do automobilowego wjednika s pukami da, hacź jeho jedyn polizist njesaja.

* (Błysk do wojakow dyrił.) Pola Lomże w ruskej Pólskej je błysk do wojerskeho lěhwa dyriwschi jeneho podoffizěra morił a 45 wojakow sranił. S nich ßu 22 do lazareta dowjesli.

* (Kak ßo macźisna s wobdźěłanjom podroża.) Jene s najlěpschich spodobnjenjow żidy, kotraž ßo woßebje na żónske płaschcże trjeba, ßo s aluminija dźěła. Ssamo na ßebi ßo mjedź (metal) aluminium wěso na drastu njehodźi, ale je jara khmane a kraßne, hdyž ßo na żidu pschedźěła. Płacźisna aluminija, na żidu pschetworjeneho, je skoro tyßaz krócź wjetscha. Druha spodobnjena żida ßo s drjewa dźěła. Tajkale żida ßo, schtoż rjanosćź a krutosćź nastupa, woprawdźitej żidże zyle runa. Bjes maka ßo nochze cźłowjekej wěricź, tola je wěste, so je wjetschi dźěł tak mjenowaneje żidy s drjewa dźěłaneje. S drjewa ßo też papjera a — schtoż je mało znate — też konjaze włoßanki do matrazow dźěłaju. Kruch drjewa, na papjeru pschedźěłany, płacźi sto hriwnow, włoßanki pak se ßamßneho krucha bychu 2500—3000 hriwnow płacźike. Ale hdyž ßo s tajkeho krucha drjewa, kiž je runje tak wulki, żida dźěła, pschedawa ßo ta sa 7000 hriwnow. Tak ßo płacźisna macźisny pschisporja.

* (Offizěra skónzowali.) Pola Titela we Wuherskej ßu na jenym polu cźěło wyschscheho leutnanta Khorle Bindera namakali. Każ ßo sda, je jedyn pěschk offizěra skónzował.

* (Załoßne wohnjowe njesboże w Londonje.) Wobydlerstwo Londonskeho ßrjedźneho města je ßo wutoru popoldnju se satraschnym wohnjom nastróżiło. Ssrjedź města blisko jendźelskeje banki bě ßo wulka fabrika papjerjanych a zelluloidowych tworow sapalika. Hacź runje ßykawy sa krótki cźaß pschijědźechu, njebě wjazy móżno, ludźi s płomjenjow wukhowacź. Schěsćź w fabrizy dźěłazych holzow je ßo żiwych spaliko, mnohe druhe dźěłacźerki móżachu drje ßo wukhowacź, tola běchu ßo straschnje wopalike. Cźischcźenża we wuskich dróhach a dwórcźkach dźěło wohnjoweje wobory jara poczeżowasche. Skhody běchu, hdyž wohnjowa wobora pschijědże, tak polne kura, so ßo wohnjowi wobornizy też s kurowym helmom po skhodże horje dobycź njemóżachu. S njesbożownych holzow ßebi mnohe swěrichu, se schestehо poskhoda dele skocźicź; płomjenjam drje ßo wukhowachu, tola delka s rosrażenymi stawami leżo wostachu. Woheń je s tym nastał, so je ßo jedyn klijowy tył powalił. Woheń ßo s hrósbnej spěschnosću po dźěłarni rosschěri.

* (W podkopkach ßo tepili.) W Pennsylwanskej w połnóznej Amerizy ßu ßo Superba-wuhlowe podkopki pócźrjele; 40 hórnikow je ßo tepiło. Woda je s horow pschischła, hdźež je ßo posdacźu wulke wodowe kótleschcźo pukło.

* (Sliwki w Pennsylwanskej.) We wjecźornej Pennsylwanskej, w rańschim Ohio a we wjecźornej Virginskej (w połnóznej Amerizy) ßu sliwki a ßylne deschcże wulke sapuscźenje nacźinike. Se wschěch stron pschikhadźeja powjesćże, so je wulka woda khěże a

mlyny swotorhaka, želesnizu podmlěwa a žně wupuszčika. Mnohe wožoby žu žo tepike, drohi žu ſ rospadankami twarjenjow požypane. Mnohe žiwójby žu bjes wobhdlenja.

* (Semjerženje w Peru.) Dźěl Peruskeje w połodnischej Amerizy je žo ſe semjerženjom wupuszčił. Město Piura je zyle wupuszčene. Někotre wožoby žu žo morike abo žo sranike.

* (Njewjedra w Mexiku.) Po poślednich powjeszćach je pschi wóndańschich powodženjach w Mexiku něhdże 2250 człowjekow žiwjenje shubiło. Gouverneur w Guanajuato nastatu schkodu na 60 milijonow hriwnow wobliczi. Hórnischej měszće Mazuna a Seventoughs w Nevadaskim stacże stej žo ſe sliwkami a wichorami skoro zyle sniczikej. Wjele stow ludźi je žmjercź namakało, wjele stow je žo sraniko. Pschikhad k městowym roswalinam je jara wobczežny. Wokolne města a wžy žu zyrobu a wothladarki khorych póžkale. Czi, kotsiž žu žiwi wostali, žu w njewopižomnej nusy.

* (Kelko wschelakorych swěrjatow na semi je?) Sskawny znajer pschirody Linne znajesche lěta 1758 hakle 4236 druzinow swěrjatow. Po najnowschim liczenju profeżora Pratta w Amerizy je žo nětko 522400 druzinow naliczilo. Tak je na psch. psches 13000 druzinow rybow, runje tak tež telko ptakow, wschelakorych pawkow pak na 16000, tyžaznóżkow 2000, waczkow 4000.

Wužudženja.

Khostanska komora. Hižo khostany dwaczecźilětny zyhelnik Pawoł Hanusch ſ Noweje Wžy nad Sprewju dźěko shubiwschi po kraju dundasche, město so by žo sa nowej sažkužbu roshladował. W nozy 1. junija wón w Komorowje w domje pjekarskeho mischtra Israela wokno rosbiwschi do klamow salěsy a w pjenježnym kaschcziku něhdże 3 hriwny namaka. Lěpje žo jemu w Deobach naczahny. Tam wón we Wilhelmez žiwnoszći nikoho doma njenadeńdże. Wokno wutłóczíwschi wón do domu salěsy a tam khamory a kschinje sa pjenjesami pschepytajo w jenym Wilhelmez khamorje něhdże 100 hriwnow a w kschini žkužobneje holzy Eckartez 17 hriwnow wužlědźi, kotrež wón do žwojeje kapsy tykny. Do Duczmanez korczmy w Stróži žo wón w nozy 18. junija dobu. Tam wón něhdże 70 hriwnow pjenjes, kołbažu, zigary a likeur sebra a jenu towarstwowu sběransku tysu rospaczi, w kotrejž 1 hriwnu 30 pjenježkow nadeńdże. Tsi dny posdźischo žo Hanusch w Nowym Sdźaru do Kschižanez korczmy nutskamasche, tola tam dyrbjesche žo jenož ſ butru a druhej jědźu spokojicź. Hdyž žo wón 21. junija do domu žiwnoszćerja Domschka dobu a pjenježnu móscheń ſ 92 pjenježkami kradny, jeho sažkapichu. Swažliweho paducha k jastwu na 1 lěto 10 měžazow a k shubjenju czežnych prawow na 3 lěta sažudźichu.

Žana praschiwoscź, žane tkhi

njeżmědźa nastacź, wone pžy skónzuja. Czaszćischce mycże ſ **„Juntu“**, mydkom sa pžy, dožaha, so žo skoczo czíste dźerži. Kruch po 50 pjenježkach pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haży.

Restitutionski fluid

hoji rheumatismus, khromoscź konjow, najlěpschi pożhylnjazy žrědk pschi pschenapinanju.

Wschě **Kložowe słótne lěkarske žrědki.**

Hrodowska haptyka w Budyschinje.
(Mějeczel **P. Leidler.**)

Wuporjedženje ratarskich maschinow

derje a tunjo wuwjeduju. Wobstaram wschě **transmisijonske dźěła**, twarju jako wožebitoscź: **ruczne młóczaki, żelesne stistate młóczaki se žłomowym tschażakom a kschidu, göple, juchowe plumpy, rěpowe rěsaki.**

Bubonate žynowe wobroczaki, běrny wuhrjebaki, konjaze hrabje.

— Sastupjerjow pytam. —

Telefon 416. **Robert Hahn naslědnik** Telefon 416.
(mějeczel Hermann Wulf)
w Budyschinje na běletuskej drohy (Bleichenstraße) 4.
Mam stajnje maschiny na składze, kotrež móża žo bjes nusowanja k kupjenju wobhladacź. ::

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)
žedkarski mischtr
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma
porucza
puczowanske tosche, puczowanske koffry, żonjaze tosche, paszy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, žlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, žnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**
matrazow ſ worzloweho grota.
Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na žukelnskej haży 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych
wobhdlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch placżisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Zychi, běle a pižane, wupjerki. Trjenja, ruby, schantka. Ložowe kattuny, meblowe kattuny. Prima módroczischcź, mużliny, satiny atd.
Wróczo stajene **mustry** a **schytki** zyle wožebje tunje.

Aug. Pawoł Hilger w Budyschinje

na seminarskej haży 2.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czażnik** kupicź, abo kotryž chże žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czażnikarjej **Kurtej Jenčej** na swonk. lawskej haży 5. **Jenčz** pschedawa a pojedźuje, sa žwoje dźěko sprawnje rukuje. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, ſ placżisnami wupołożene, wobhladacź.**

Chenillowe rubischcża
rjanych nowych mustrow
placżisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haży 7.

Hoscženz w Haßlowje!

Njedźelu 28. julija

wustupjenje najwjetschich kolojěsdnych wumělzow.

— 1000 hriwnow je ßo konkurrenzy wustajiło. —

Dobyezetska jězba w ßmjertnym kole ſ motorſkim .olomk

Sapoczatk wjeczor 1/2 8 hodźin.

Po pschedstajenju **reje ſ balſkej hudźbu.**

Pschecźelnje pscheproschuje

kołojěsdny wumělz **Piddali.**

Ssym ßo w **Bukezach** jako

praktiſki ſkótny lěkař

ſaßydlił.

Jurij Wünsche,

ſkótny lěkař.

Bydlu pola k. Dietricha cźißło 19

„Pola stareho Fryzy".

Telefon: ſjawna telefonowatnja w Bukezach.

Fotograſtiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócź mytowany. — Sakoženе 1899.

Pschimérne placźiſny.

Žiwnoſcź

w Raschowje cźißło 16 p. Budeſtez, 16 kórzow wulka, ſ 200 dawſkimi jenoſcźemi a žiwym a morwym inventarom je hnydom na pschedań.

Dobru

pſcheńcźnu muku,

hróch, woku, kolij, hejduſch

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi žitnych wikach.

Majßowy ſchrót, jeczmjenjowy ſchrót

tunjo porucza

hornı młyn w Vrěſowje.

Hypothekſke pjenjeſy

wupožcźuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Khěža

w Koporzach cźißło 4 p. Pomorz ſ dwěmaj wobydlenjomaj a ſ zyle nowej bróžnju a hródźu je na pschedań.

Khěža

w Krakezach cźißło 17 ſ rjanej ßadowej ſahrodu je na pschedań Dalſche je tam ſhonicź.

K žnjam

poruczam

žitne měchi

wſchěch druźinow a najlěpſcheje hódnoſcże.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach,

ſ napſchecźa ſkoteje hwězdy.

XXXVIII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodoſće

w Budestecach

10., 11. a 12. augusta 1912.

Sobotu 10. augusta 1/2 4 hodźin **posedźenjo wubjerka w Rösikec hoſćencu.** Wſitcy studowacy so naležnje proša, ważnych wuradźowanjow dla na posedźenju so wobdźělić. Po tym serbski komers. Přećeljo studowacych su lubje witani. — Njezabudźće spěwniki! —

Njedźelu 11. augusta w 3 hodź. hłowna zhromadźizna w Vogtec hoſćencu. — Wječor z dypkom 1/2 8 hodźin **koncert — dźiwadło — bal.**

Póndźelu je **wulět.**

Wſitkich Serbow a přećelow studowaceje młodoſće z Budestec, z blizka a z daloka z tutym najnaležnišo w mjenje studowaceje młodoſće přeprošuje

Jurij Brusk,

t. č. I. podstarši.

Burſke towarſtwo w Rakezach.

ſmėje, dali Bóh, **jutſje, ujedźelu 28. julija,** popołdnju ſ dypkom 5 hodźin w Gáblerez hoſćenzu **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Khwaćanske serbske towarſtwo

zmėje, da-li Bóh, njedźelu **28. julija,** popołdnju w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. Předsyda Henka budźe wo Wjerbnjanskej wosadźe přednošeć. Dužnjech so tola wšě sobustawy zeńdu, też hoſćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Khěža

nowa, něhdže 20 minutow wot Budyschina pſchi Lubijſkej dróſy leżaza, je na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola knjeſa Kſchižanka.

Khěža

cźißło 4c w Boranezach je ſ polom na pschedań.

Korczma

w Hornim Hunjowje ſ wulkej ſahrodu je k 1. oktobrej na pschenajecze. Dalſche je pola Wyrgacźa tam ſhonicź.

Sakſko-ßwjedźenjowa lotterija

k podpjerje potrěbnych w Salſkej.

Cźehnjenje wot 27. auguſta.

8898 dobyczow

w hódnoſcźi

136050 hr.

3 × 10000
3 × 5000
3 × 3000
6 × 1000

atd.

Lóß po **3** hr. pſches

Invalidendank

w Drazdźanach.

Porto a liſcźina 30 pj. woßebje.

Pſchedawatnja loßow je pſches plakaty ſpóſnacź.

Khěža

cźißło 11 w Cźichońzach pola Budyſchina je dla wobßedźerjoweho ſemrjecźa na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola k. gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Libſche.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaczeńſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na **rózku** žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Džowku

k wupłokowanju mlokowych ßudobjow dla woženjenja nětcźiſcheje k 1. oktobrej pyta

knježi dwór w Drožďžiju

pola Pomorz.

Murjerjow

ſa dom „Artilleriſki depot w Małym Wjelkowje" tam pſchijimuje poléř Friſch.

C. Schneider,

twarſki miſchtr

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta

E. Holland w Małym Wjelkowje.

Sserbſke běle **kmótſaze rubiſchło** je ßo namakało. Wono je ſaßo dostacź w Nowej Wjeſzy cźißło 18.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 30 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. julija 1912.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

22. julija 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	52—54	95-100
awstriske	—	—
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	45—49	85—91
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38—42	77—81
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	33—36	73—77
Jałowzy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałowzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	50—53	90—96
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	46—49	84—87
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałowzy	40—44	78—82
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałowzy	34—38	73—76
5. žnadnje pizowane kruwy a jałowzy	—	—
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	52—54	92—97
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	47—50	85—88
3. žnadnje pizowane	42—46	80—84
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	55—57	95—97
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51—54	91—94
3. žnadnje wuwite wot zyza	45—48	85—88
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich stšiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	60—62	80—82
2. mjašne	58—59	78—70
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	53—57	73—77

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 20. julija 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 25. julija 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica . . . běła	—	—	—	—	10	75	11	20
" . . . žołta	—	—	—	—	10	65	11	—
" nowa	10	50	10	77	—	—	—	—
Rožla . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	50	9	70	9	25	9	50
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	9	75	10	50
Wows . . .	10	—	10	30	9	30	10	—
Hróch . . .	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka . . .	12	50	13	—	10	50	10	75
Jahły . . .	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny . . .	4	—	4	60	4	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	80
Pšenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	11	50	14	50	14	—	16	—
Ssyno . . . 50 "	4	60	5	80	4	—	4	25
Ssloma . . 100 "	4	80	5	80	5	—	6	—
Proßata 774 schtuk, schtuka	18	—	28	—	—	—	—	—
Pšenične wotruby 50 kilogr.	—	—	7	—	6	80	7	30
Rjane wotruby	—	—	7	50	7	20	7	70
Pšeničny gris	—	—	8	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 10 hr. 85 np. hač 10 hr. 90 np., rožla wot 9 hr. 60 np. hač 9 hr. 75 np., ječmjeń wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 85 np., wowß wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 15 np.

W Budyšinje płaczeše: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 17 hr. 85 np. hač 18 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 20 np. hač 15 hr. 52 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenicu.

25. julija 1912.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 50 np., pšenica wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np. ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 50 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ssyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny — hr. — np. hač 5 hr. — np., ssloma (100 kilogr.) 5 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 13 np.

Wjedro w Londonje 26. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 8. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. — Tydženske sakramentske dźěła smeje farat Räda.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Ernst Henčel, dźěłačer w Nadžanezach, z Bertu Marju Pobigej tam. — Emil Max Wjela, pschedrybßowar w Budyschinje, z Hanu Sahrodnikej w Maleschezach. — Ernst Pawoł Michałk, murjer w Budyschinje, z Johanu Emmu Mjetwiz pod hrodom.

W katholskej zyrkwi: Michał Zyž, fabrikat w Budyschinje, z Marju Madlenu Bukez tu. — Josef Khorla Prausa, wojnat w Budyschinje, z Klaru Jenny Moserez tu.

S druhich wošadow: Jan Ernst Mikan, pohonč w Małej Prasy, z Hanu Marju Helaßez w Spytezach. — Khorla Ernst Lehmann, schewz we Wachawje p. Radeberga, z Minu Bertu Dreßlerez w Karlsdorfje. — Khorla Bjedrich Dittebrandt, format w Omsewitz p. Draždžan, z Jdu Marthu Dreßlerez w Karlsdorfje. — Handrij Běrka, khěžer w Nižej Wßy, z Augustu Ernestinu Hančez w Nowej Wßy p. Njeßwačidła. — Erwin Oskar Krečmar, pohonč w Družlezach, z Helenu Leinertez w Nowej Jaßońzy. — Jan Pawoł Simm, porzlintočer we Wulkej Dubrawje, z Theresiju Hanu Zochez tam. — Ernst Gustav Reichel, tšechikrjer w Budyschinku, z Hanu Marthu Sachsez ze Stauchiz pola Riesy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Rudi, Jurja Pawoła Töpfera, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Martha Milka, Jana Junkera, fabrikarja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Hana Martha, Jurja Hajny, maschinisty w Budyschinje, dź. — Luzija Marja, Ernsta Bena Kubizy, pschedawarja swěrjny w Budyschinje, dź. — Margareta, Pětra Pawoła Krawza, žiwnosćerja w Dźěžnikezach, dź.

S druhich wošadow: Margareta Gertrud, Ernsta Augusta Soby, wothladarja słotu w Małej Borschczi, dź. — Martha Ella, Pawoła Maxa Voigta, cěßle w Hodžiju, dź. — Marja Martha, Augusta Holana, žiwnosćerja w Janezach, dź. — Erwin Jurij, Jurja Hejny, dźěłačerja w Bóschizach, ß. — Elsa Frieda, Alwina Klimanta Förstera, stakarja w Njeßwačidle, dź. — Frieda Alma, Jana Wróbla, žiwnosćerja w Nowej Wßy p. Njeßwačidła, dź. — Martha Emilija, Pawoła Pawlika, kublerja we Wětrowje, dź. — Waltat Herbert, Oskara Waltarja Pawluscha, fabrikarja we Łupoji, ß. — Hedwig Frieda, Jana Augusta Kroschka, khěžerja w Pßowjach, dź. — Margaretha Martha, Franza Klahry, mlynoweho wobßedžerja w Kolwasy. — Emilia Charlotta, Adolfa Augusta Scholty, privatiera w Porschizach, dź. — Max Alfred a Helena Martha, Jana Wylema Prochnowa, žiwnosćerja w Rakojdach, dwójnikaj.

Zemrjeli:

W Michalskej wošadže: 18. dżeń julija: Marja Augusta Bartez na Židowje, 46 l. 1 m. 17 d. — 19. Ernst Nyčka z Plußnikez, we wothladatni na Židowje, 59 l. 1 m. — Marja Melcherez, njebo Jana Lukascha, žiwnosćerja w Lichanju, sawostajena wudowa na Židowje, 81 l. 3 m. 26 d. — 21. Marja Madlena Jurjenzez, Jana Adolfa Hausera, khěžerja na Židowje, mandželska, 72 l. 10 m. 1 d.

S druhich wošadow: Selma Augusta Kramerez, njebo Bjedricha Gustava Kramera w Hodžiju, sawost. dź., 36 l. 3 m. 7 d. — Pawoł Hermann, Jana Augusta Jannascha w Bronju, ß., 3 d. — Hana swud. Roscherowa, wumjenkatka w Hermanezach n. Spr., 59 l. 8 m. 10 d. — Erich Waltat, Handrija Scholty, zahrodnikeho žiwnosćerja w Koporzach, ß., 3 m. 6 d. — Madlena Jeremiaßez, Jana Bjedricha Měrčina we Worzynje, mandželska, 56 l. 17 dnjow.

Zyrkwinske powjesče z Hodžija.

8. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin ßerbske a w 9 hodž. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesče z Budestez.

8. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodžinach němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodžinach němske a $\frac{1}{2}$10 hodžin ßerbske předowanje.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij, kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu

porucza po najtuńschich płaczišnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich wěžow

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

K wuſzywej!

hroch,
woku,
ßrěni kolij,
hobrſki kolij,
peluſchki,
lane ßymjo,
facelin,
prawu rěpu,
dołhu a kulojtu,
raps Ia.
žonop
najlěpje ſkhadźaze
porucža
Khorla Preisser jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Schkleńzy

k kładženju płodow,
ſe ſamknjenjom a bjes njeho,
do prědka warjaki „Rex"
ſa ßad, warjenja a mjaßo,
ſchkleńzy ſa měd, želejowe ſchkleńzy
porucža tunjo
Hermann Gläsel,
pſchedawarnja porzlinowych a ſchkleńczanych tworow,
pſchi lawſkich hrjebjach 4
w Sſerbſkim Domje.
— Telefon cźišło 728. —

Mało ſamoźiczi

ſ khorymi ſubami
po poniženych płaczišnach
zuſe ſuby, plomby
dóſtawaju. — Połožene płaczenje ßo dowola.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
na rózku kronprynzowſkeho moſta a ſwonkowneje lawſkeje haßy.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo
Esmoleriez knihicźiſchczerńja.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe ſkhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želeſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum, barbicze wſchěch družin,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pſchezo na ſkładze po najtuńſchich płaczišnach
Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjeńtnej haßy 24.

Czeho dla?

Ulowe jěſdne koła ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khoſty ſa wulke ſkkadownje areklamu njeſaplaczicze.
38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne koła

najlěpſche dźěło, lohki běh, njeſkónzujomne
ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maſchiny, ręczne apparaty,
płaty ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—
pſchißłuſchki a narunanſke dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jěſdnych kołow a maſchinow
w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Ia czěrjeńſke rjemjenje ſ jadriweje kože
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchě
techniſke gumijowe a aſbeſtowe wězy
najtuńſcho porucža

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych czěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu 9.
Spytajcze, proſchu,

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow**
k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,
kaž tež **laty, blidarſke deſki**
a woßebje **ßuche tſěſchne pſchikryeza**
porucža

Franz Br. Miriſch

rěſak a hěblowarnja w Halſchtrowje. Telefon ezo. 10.

Pizowanſki kalk

ſnateje wubjerneje družiny
a **wſchě druhe ſłótne lěkarſtwa**
porucža
hrodowſka haptyka
mějeczel P. Leidler
w Budyſchinje.

Jěſdny grat

porucža **Wähner**
pſchi žitnych wikach.

Skład Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje
na rózku róžoweje a Móltkoweje dróhi cźišło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuńſchich płaczišnach.

Kolowe ſeparatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi
porucža
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Mantle a ſchlawchi ſa jěſdne koła

dobreje hódnoſcze, hižo po $2\frac{1}{2}$ mk.
kaž wſchě druhe **kołojěſdne wězy**
najtuńſcho porucža

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**),
pſchedawarnja kožanych czěrjeńſkich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßłužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Měcźi ßerbſki.
— Telefon cźišło 177. —
Pſcheßadźowanje ležomnoſczow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich pôstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 31. Sobotu 3. augusta 1912. Lětnik 71.

Automobile a powětrowe łódże pschi khěžorskich manevrach.

Pschi lětuschich khěžorskich manevrach budże so wjazy automobilow wužiwać. Ličba automobilow sa woženje ludźi so na 40 powyschi. S nich je 12 sa khěžorowych hosćži postajenych. Tež ličba motorskich kołow k ßłanju powjesćow so rosmnoži. Ćežite automobile so k woženju zyroby, pólnych kuchinjow. wuporjedźerńjow, płunowych a benzinowych wosow a sa wobkedźbowanje wjedra wužija. Dale budźa w manevrach automobile sa bjesgrotnu telegrafiju, automobile sa manevrowe ballony atd. Wójskowe ćežite ćahi budźa s dweju wosow wobstejećz, kotrež 60 zentnarjow nakłada wopschijeja. Kóžda divisija schešćz tajkich ćahow dostanje. Pódla teho so dwě wodźliwej powětrowej łódźi a mnohe lětadła do ßłužby staja. Duž budźa khěžorske manevry techniszy wyßoko stejećz; želesnizy njebudźa so skoro žane wužiwać.

Sa měr mjes kschesćzijanskimi wěrywusnaćzemi

nowy Bambergski biskop dr. Hauk wustupuje. Wón praji: „Nochzemy so jenoz s druhimi wěrywusnaćzemi snjesćz, ale so s nimi bratrowszy lubować, kaž nam to Jesuß Khrystuß pschikasuje. Duž so wjeßelimy, hdyž so tež druhe kschesćzijanske wěrywusnacza wěry do Jesom Khrysta krućze dźerża. A s najsnutskownischeje dusche powitamy, hdyž móżemy s nimi sjednoćzeni sa sakhowanje kschesćzijanskeho ducha, kschesćzijanskeho wocźehnjenja a waschnjow mjes naschim ludom wustupić. Jenoz jena swada dyrbi a ßmě bycź, měrne napschemo prózowanje w skutkowanju kschesćzijanskeje lubosće."

Po tymle napominanju k snjeßliwosći mjes kschesćzijanskimi wěrywusnaćzemi dyrbjeli katholszy a evangelszy duchowni ćinić a so w pschichodźe wscheho njepschećzelskeho wustupowanja, hanjenja a ßebje ßameha khwalazeho pschirunanja wostajić. Nětkole, hdyž wotpad wot zyrkwje dźeń a bóle pschibywa a so ßamo na to dźěło, so by so stare němske pohanstwo na město kschesćzijanstwa saßo sawjedło, je jednota a snjeßliwosćz mjes wěrywusnaćzemi jara trěbna.

Hódnosćz Noweho Kameruna.

Němska je loni nadknjejstwo w Marokkowskej Franzowskej pschewostajiła. Sa to běchu Franzowsojo Němskej w Afrizy někotre kruchi Kongskeje, s Kamerunom mjesowazeje, wotstupili. Němska je temule krajej Nowy Kamerun narjekła. Po wudawanju knjeżerstwowych sastupjerjow bě s Nowym Kamerunom połnje wjeczorna Marokkowska sarunana, kotruž bě s wopřědka Němska chzyła wobßadźić. Hižo tehdy běchu hłoßy ßłyschećz, so je Nowy Kamerun njestrowy kraj. Nětko je knjeżerstwowe kolonialne sarjadnistwo rosprawu wo tamnym kraju podało. S njej so njedobre měnjenje wo nim wobkruci. Franzowsojo su s nimi Němskej wocźi wutrěli. Němska budźe so s cźežka hdy nad tutym wobßedźeństwom wjeßelić móz. Po tym, schtoż so wo tak mjenowanymaj Kongskomaj rózkomaj praji, sdadźa so tamne strony woprawdźita hela na semi bycź. Zadyn běły cźłowjek njemóże tam dlěschi cźaß żiwy bycź, haj tuž krótke pschebywanje dyrbi mordarske bycź. Kuntworjaza cźwila je tam hórscha dyźli hdźe druhdźe. Psches zyły kraj je spanska khorosćz rosschěrjena. Tale khorosćz je njesahojna a k wěstej ßmjercźi dowjedźe. Pódla teho su tam Tsetseske muchi, kotrychž dla njeje możno, skót plahować. Najhórsche khorosćze, spanska khorosćz, jětra, wußad a spłažne khorosćze, so tam towarscheja. Nad praléßom a bahnischćzemi włóżny, njestrowy powětr leži, w kotrymž so běłemu cźłowjekej cźežko dycha. Kawcźukowe schtomy su sahinyle, dokelž su franzowske towarstwa wschu brěcźku s nich wutocźić dale. Skónczńje su Franzowsojo domoródnych, kotsiž tam bydlachu, ponucźili, so su so do franzowskeho wobßedźenstwa pscheßydlili. Duž Němzy prósdne wßy namakaju a nikoho njesměja, schtóž by jim w Nowej Kamerunskej dźěłał.

Bamž a kschesćzijanske dźěłacźerske swjazki.

Bamž je sastupnika kschesćzijanskeho dźěłacźerskeho swjazka, prälata Heinera, w privatnej audijenzy pschijał a jemu ßlubił, so japoschtolski stoł kaž hacź dotal kschesćzijanskemu dźěłacźerskemu swjazkej w jeho skutkowanju bjes sadźewkow dale wobstacź dawa. S dobom bamž praji, so ma wón tež połne dowěrjenje k katholskim dźěłacźerskim towarstwam.

Kschesćzijanski dźěłacźerski swjazk, kotremuž tež wjele evangelskich dźěłacźerjow pschißłuscha, ma ßwoje hłowne ßydło w Kölnje. Wón teho dla tež Kölnski swjazk rěka, mjes tym so ma katholski dźěłacźerski swjazk ßwoje ßydło w Barlinje. S njewěrnymi rosprawami samyleny bě bamž pscheð někotrymi měßazami wotpóßłanzam Barlinskeho swjazka rjekł, so ma wón jich swjazk sa jenicźki prawy. Mjes tym pak je tele dny semrjety Kölnski kardinalny arzybiskop dr. Fischer bamžej jeho smyłk rosjaßnił. Kölnski dźěłacźerski swjazk nětko pola bamża runje telko kaž Bariinski swjazk płacźi.

Jeneho Němza w Marokkowskej skónzowali.

W Marrakeschu w Marokkowskej ßu pjecża Němza Wolfganga Opitza skónzowali. Wón je 20. julija bjes pschewoda se ßwojeho doma wuschoł a njeje so wot ßwojeho wukhoda wróćźił. Domoródni a sekretar němskeho konsulatstwa ßu jeho warnowali, tola wón njeje na tole warnowanje kedźbował, pokasujo na ßwojej revolwraj, kotrajž mějesche pschi ßebi. Wyschnosćz je hnydom wojakam sa nim ßlědźić dała, so by wěz wujaßnika. S tuteho mordarstwa pak so njeßmělo na marokkowske wobstejnosćze ßudźić. Położenje je so tam směrowało. Wobydlerjo franzowskeje, runje kaž němskeje kolonije ßu so rosßudźili, w Marokkowskej wostacź.

Opitzoweho mula ßu w jenej wßy pscheð Marrakeschom nadeschli. Wyschnosćz sa jeho cźełom pyta. Możno tež je, so jeho něhdźe jateho dźerża.

Njeměry dla drohoty w Galizijskej.

W Brodach w Galizijskej je na wikach dla drohoty zyroby njeměr wudyrił. Dokelž so, kaž druhdźe, płacźisny sa mjaßo, jeja, butru, khleb atd. powyscheja, běchu so dźěłacźerjo roshněwali a s njembroscźu wicźne budy a wosy burow rosbichu. Hakle ßylne wotdźělenje żandarmow możesche měr postajić. Nětko pak so burja boja, skót a zyrobu do města pschiwjesćz, jeli so so jim wěstosćz a bjesstraschnosćz njesawěscźi.

Spjecźenża a revoluzionarne hibanje mjes ruskimi wojakami.

Psched ßudom wójnskeho łódźstwa je so póndźelu w Peterburgu wußudźenje pschecźiwo revoluzionarnej organisaziji matrosow schulskeje

łódże „Dwina“ sapoczało, kotraż je ꝑo na bitwiske łódże „Zesarjewicz“ „Andrej Perwoswanyi“, „Imperator Pawoł I.“, a kschižaki „Rurik“, „Pallada“, „Bogatyr“, „Admiral Makarew“ a na bitwisku łódź „Sslawa“ pschi jejnym wuporjedženju w Toulonskim pschistawje wupschestrjela. Wobskorženych je 69 matrosow.

Dale ruske nowiny powjesćze wo spodźiwnej spjećeńzy wójska, daloko w pokodnju w ꝑrjedźnej Asiskej, w Taschkencze pišaju. S powjesćzow ꝑo njeshoni, schto je s pschičinu spjećowanja było. Sda pak ꝑo, so w lěhwje pioněrow, hdźež spjećenza wudyri, njeje dosć kruta dišziplina była. Někotre dny do wudyrjenja spjećeńzy bě wo wotmyślenych njeměrach ꝑłyschećz, tola wjednistwo pioněrskeho lěhwa žanych naprawow pschećziwo temu njećzinjesche, tak so ꝑo wono s woprawnej spjećeńzu, wjećzor 14. julija wudyrjenej, pschesłapi. Wjećzor w 10 hodźinach 14. julija ꝑo cźrjóda wojakow prěnjeho bataillona turkestanskich pioněrow „hura!“ wokajo a tšělejo s piskanjom wojerskeje hudźby do ꝑuꝑodneho bataillona wali a chzyschе ꝑo hejtmanoweje khorhoje a regimentskeje pokładnizy smozowacź, tola ꝑo wona s wojerskimi straźnikami wotrasy. Na to ꝑo cźrjóda k lěhwu druheho bataillona wobrocźi a na towarschow wokasche, so bychu ꝑo k njemu pschisamkli Tu ꝑo někotrym offizěram poradźi, wokoło ꝑebje něschto wojakow sebracź a s nimi poczachu do spjećowarjow tšělecź, kotsiž ꝑo s tym nusowachu zofacź, hdyž pschećziwo nim tež hischcze ꝑuꝑodne bataillony tšělzow wucźahnychu. Spjećeńza ꝑo potłócźi, a něhdźe 350 muži ꝑo saja. Satjeleni buchu 3 offizěrojo a 3 wschědni wojazy, sranjeni 2 offizěraj a 10 wschědnych wojakow. Zyły podawk budźi njeměr w ruskej sjawnosći, dokelž je s dopokasmom, so njeje we wójsku wscho w rjedźe.

Wobhonjerstwo w Ruskej.

We Wilnje w ruskej Pólskej ꝑu pjecź wožobow dla pscheradźenja tajneho mobilisaziskeho plana Němskej k hostarni na 5 hacź 8 lět sasudźili. Pruskeho namjesneho komišara Dreßlera běchu njedawno sajeli, dokelž bě pjecza se sasudźenymi wobkhadźak.

Albanska revoluzija.

Sso sběźkarskich Albanskich bojo je ꝑo nowe ministerstwo rossudźiło, ꝑejm rospuschćźicź. Po wobstejazej wustawje dyrbi k temu ꝑejm ꝑwoju dowolnosć dacź. Ministerstwo je teho dla ꝑejmej nowy sakoń pschedpołożiło, po kotrymź ꝑměł sultan s pschihłosowanjom senata ꝑejm rospuschćźicź. Hacź dotal pak hischcze ꝑejm njeje do tuteho sakonja swolił. Mjes tym je ꝑo revoluzija „psches zyłu Albansku rosschěrika. 40,000 albanskich sběźkarjow k Üskübej cźehnje, W Preschtinje knjeżerstwowi wotpóslanzy s wjednikami sběźarjow jednaju. Tucźi ꝑebi pschede wschěm žadaju, so by ꝑo ꝑejm, kotrehoż ꝑobustawy ꝑu ꝑo pod młodoturkowskim kujejstwom na njesakońske waschnje wusmolike, rospuschćźił. Jeli so ꝑo ꝑejm sa 24 hodźin njerospuschćźi, chzedźa ꝑo sběźkarjo na marsch do Konstantinopla nastajicź.

K sběźkej ꝑu ꝑo tež kschescźijanszy Albanszy, Milißorojo a Miriditojo pschisamkli. Mjes nim a turkowskimi wojakami je pola Selemie k wojowanju dójschło, pschi kotrumź je na woběmaj stronomaj wjele ludźi padnyło. Wobcźeżna wěz je, sběźkarske cźrjódy seźiwicź. Sběźkarjo ꝑu nusowani, s boka drohow, po kotrychž cźahnu, nusnu zyrobu buram sebracź. Psched někotrymi dnjemi ꝑu Albanszy wschě sastanischcza żelesniży mjes Üskübom a Mitrowizu wobꝑadźili. Sběźkarjo ꝑu tež Werißowicź dobyli, wschěch jatych s jastwow puschcźili a knjeżerstwowe twarjenja wobꝑadźili. Po połodnischej Albanskej agitatorjo, woꝑebje studentojo cźahaju a k sběźkej napominaju.

Bołharske sběźkarske cźrjódy w Mazedonskej maja njeměry w Albanskej sa składnostny cźaꝑ k wojowanju s Turkami. W Dinowje w Strumicźanskim wokrjeżu ꝑu bołharske cźrjódy s Turkami wojowali. Bołharjo běchu ꝑo we wjeżnych khěżach skowali a do wojakow a żandarmow bomby mjetachu. Wojowanje zyłu nóz trajesche, pschi cźimž turkowska artillerija tši khěże rostsěła. S Bołharow ꝑu ꝑo schtyrjo mužojo morili a schtyrjo ꝑo sranili.

Pschičziny albanskeho sběźka.

Dopišowar ruskich nowin „Bursowe Wědomosće“ je njedawno składnosć měł, se snatym wjednikom albanskich sběźkarjow, Jsu Boletinazom, porěcźecź. Jsa Boletinaz ꝑo na turkowske ꝑurowosće wobcźeżowasche. „Pohladajće, schto ꝑo w Kosowje a połnóznej Albanskej stawa: żony a dźěcźi ꝑo satjeleja, wsy ꝑo sapaleja, duchowni ꝑo sabijeja, w městach ꝑu schibjeńzy postajene; njeje ani ꝑuda, ani schkitanja. Turkojo ꝑebi myśla, so je to jich kraj, so ꝑu woni knjeża, Sserbja a Albanszy jich ꝑłużobniży. My njemóżemy dale tak żiwi bycź a teho dla ꝑmy ꝑo rosꝑudźili, pschećziwo Młodoturkam wojowacź. Prjedawschi sběźk je nam dopokasał, so je najwjetscha wopacźnosć njejednota była; teho dla ꝑmy ꝑebi ꝑwjatu pschiꝑahu dali, so budźa wschitzy albanszy wjedniży shromadnje dźěłacź. Měrny protest albanskich městow je dobra wěz s moralneje strony, dokelž je sawrjenje klamow a wikow wěsty sacźišchcź cźiniło, ale na Turkow móże jenoż wójna skutkowacź. Tola Albanszy nimaju dosć brónjow. Pola naꝑ by chzyło wjele ludźi wojowacź, tola nimamy brónjow a munizije, a cźežko ꝑu wone dostacź, dokelž je Sserbija ꝑwoje mjesy sawrjeła, a Awstriszy, kotsiž ꝑu nam je prjedy ꝑlubili, ꝑu s Turkami pschesjene a je pschećziwo nam naschtykaju,“

Khěżor Mutsuhito †.

Jedyn s najwjetschich japanskich knjeżerjow, khěżor Mutsuhito, je póndźelu wumrjeł. Roswicże Japanskeje se sastarjeneho semjanskeho stata k jeho nětcźischemu móznemu stejischcźu w ꝑwěcże je dźěło semrjeteho khěżora. Knjesstwo wschomóżnych schongunow, khěżorowych naměstnikow, slemiwschi, je wón w Japanskej konstituziju a pschiprawjenje europiskeje kultury sawjedł. Wot teho dnja w lěcże 1869, kotryż Mutsuhito pópłanzow zusnych statow w Tokio psched ꝑwój trón puschcźi, je ꝑo sa Japansku nowy cźaꝑ sapoczał. Ministerstwo po europiskim pschikładże nasta, ludowe dźělenje po stawach ꝑo wotstroni, semjanstwu ꝑo pschedprawa pschikrótschichu a niskemu ludej ꝑo stacźanske prawa dachu. Potom ꝑebi Japanska s wulkej pilnosću nadobycże zuseje kultury pschißwoji, żelesniży a parne łódże ꝑo twarjachu, kraj ꝑo s telegrafowymi a telefonowymi grotami pschecźaha, schule ꝑo po zyłym kraju sakożichu a wucźenzy s Europy ꝑo do kraja powołachu. Potom knjeżerstwo wobdarjenych ꝑynow japanskeho luda do europiskich wojerskich schulow pósłka a japanske wójsko wożebje němskim offizěram wuwucźicź da. Potom ꝑo mózne wójnske łódźstwo natwari, a jendźelšzy offizěrojo Japanskich tež sa wójnu na morju pschihotowachu. We wójnje s Chinu Japanska hódnosć ꝑwojeho wójska a łódźstwa wupruhowa. Po dobycźerskej wójnje s Chinu ꝑo Japanska wo swjask s Ruskej prózowasche. W njemudrosći Ruska wo tajki swjask njerodźesche, tak so Japanska w Jendźelskej swjaskarja pytasche a tež namaka. Na pomoz Jendźelskeje ꝑo sepjerajo Japanska njepschihotowanej Ruskej wójnu pschipowjedźi. Nad Ruskej dobywschi wona dozpi, schtož bě ꝑo jej prjedy sarjekło, Ruska s njej swjask sćzini a ꝑo s njej do rańscheje Asiskeje dźěli.

Na wuprósdnjeny khěżorowy trón je Mutsuhitowy jenicźki ꝑyn Jotshihito stupił. Wón je ꝑo w lěcże 1879 jako ꝑyn jeneje pschikożniży norodźił a je ꝑo zyle po europiskim smyśle wocźahnył. Jendźelsku, franzowsku a němsku rěcź wón pjecza derje wobknjeźi. S woprědka bě wón żiweho waschnja, tola po jeho skhorjenju ꝑo jeho prjedawscha żiwosć do struchliwosćze pschemėni. Lěkarjo měnjachu, so na ꝑuchocźinu cźerpi. Skónczńje ꝑo němskemu profeżorej pschi japanskej universicźe, tajnemu radźicźelej Baelzej, poradźi, jenu hewak jara żadnu, wot njeho hakle wußlědźenu khorosć w trónskim naßlědniku spósnacź a jeho wot njeje wuhojicź. Wo nowym khěżorje ꝑo praji, so je pschecźelneho waschnja a s dźakownosću ꝑo wón pjecza sa kóždu maku ꝑłużbu, jemu wopokasanu, wotnamaka. Sswoju struchliwosć pschi sjawnym wustupjenju pak hischcze wón njeje mohł pschewinycź.

Revoluzija w Mexikanskej a sjednoczene staty połnóżneje Ameriki.

Wot teho cźaꝑa so ꝑu prjedawscheho dołholětneho presidenta Porfiria Diaza s kraja wuhnali, Mexiko wjazy k měrej njepschińdże. Nětcźischi president Madero njeje muż, kotryż mohł rubježnych sběźkarjow, ꝑwojich něhduschich pschiwißowarjow, pschewinycź a njeschkódnych sćzinicź. Sa Mexiko s teho strach nastawa, so budźa ꝑo ꝑuꝑodne staty połnóżneje Ameriki do jeho snutskownych naležnosćzow tykacź. Poßlednische ꝑu mohł rjez nusowane k temu. Sběźkarske cźrjódy wukrajanow kónzuja a wurubjeja. Sběźkarski wjednik Alezar je wosjewił, so maja wschitzy wukrajenjo Mexiko wopuschćźicź, a so jich samoženje jemu pschipadnje. Kóżde spjećenje pscheczźiwo temu ma ꝑo se ꝑmjercźu khostacź. Wukrajenjo ꝑu ꝑwoje ꝑwójby psches mjesy dowjedli, tola ꝑami w Mexikanskej wostanu a ꝑu ꝑo rosꝑudźili, ꝑo pschecźiwo sběźkarjam wobaracź. W El Pasi w Texaßu pschi brjosy Rio Grande je ꝑo město stanow k hospodowanju amerikanskich a jendźelskich cźeknjeńzow natwarilo. W stanach hižo 500 żonow a dźěcźi bydli, 2500 je jich duży po pucźu. Tajkim wobstejnosćam njeßmědźa sjednoczene staty połnóżneje Ameriki směrom

pschihladowacź, hdyž žo jeje staczenjo w žußodnym kraju pscheschczěhuja. Statny sekretar sjednoczenych statow, Knox, je też hižo presidenta Madera napominał, so dyrbi amerikanskich wobydlerjow w Mexikanskej psched rubježniskimi sběžkarjemi schkitacź. To drje žo lohko pschikaže, tola czežko žo dokonja. Jeli so dyrbja žo amerikanszy staczenjo w Mexikanskej schkitacź, dyrbja sjednoczene staty žwoje wójska do Mexikanskeje póßlacź a zyku Mexikansku se sjednoczenymi statami sjednoczicź. Prjedy njebudże tam žaneho porjada.

Poßlednje dny je wótra bitwa mjes 2000 sběžkarjemi pod generalom Orozcom a 500 knjeżerstwowymi wojakami pod generalom Blancom była. Knjeżerstwowi wojazy se sadwělowanjom spytachu, žo k druhim knjeżerstwowym wojakam, pod generalom Sanjinesom stejazym, pschedobycź. Sběžkarjo pak jich sbichu a zyle rospjerschichu.

Hana.

Powjedańczko s wójny lěta 1871.

(Skónczenje.)

To běsche rjany dżeń w mejskim měßazu, tu nadobo stejach na prosy žwojeho wótzneho domu ... Hdyž běchu czežke wrota sa mnu sapadnyke, sabych też hnydom na wschitke strachi a hrósby žuroweje wójny.

Nastajich žo nětko do wobschěrneho dwora, hdżež wulki kruch granaty nańdżech, kotraż bě murju rostorhła, kiž nasch dom wobdawasche. Myßle mi pschi tymle wobrasu nahle stejo wostachu a dyrbjach žebi hakle najprjedy wschitko rosmyßlicź. Schto, žu dha tule Němzy woprawdże pobyli a kak žu jeno žo žem dostali? ... Stara worjeschina na naschim dworje žo hižom młódna selenjesche a na czopłym žłónzu lubosnu wóń wudychowasche, kiž powětr koło wokoło naßyczesche.

Wutroba mi žylnje pukotasche, hdyž skónczenje psches proh nascheje stwiczki pschestupich. Macź samyßlena we woknje žedżesche, hdżež bě też prjedy žydała. Mi běsche, jako by nahle wotucźiła. ... Sahlada žo na mnje, a styknywschi ruzy, sakschikny: „Janko!“ swjese žo sažo wróczo do stoła, jako budżesche žo nětkajkeho scherjenja wustrózała. Potom žo do płakanja da, a hdyž bě žo směrnika, pocza mi hikajo bjes swiska a žo pschetorhujo powjedacź, so žebi nihdy njemóże myßlicź, so by mje hdy sažo mohła wuhladacź, a so bych mohł žiwy a strowy psches proh žwojeje žwójbneje stwy sastupicź.

A hižom tu bě, kaž by žo tšeliło, dobroczinwy nan, a njemózu czi dżenża ani nadrobnje wopißacź, kak žmy žo sažo widżeli a witali. Hnydom žo wina, chlěba a twarożka nanoßy, nan, kaž s nowa narodżeny po jstwje tam a žem khodżesche, dyß a dyß mi na ramjeni klepajo. Też macź mi nježnje wkoßy majkasche a mi ruku stkóczowasche, shladujo na mnje staroscźiwje, kaž psched wójnu. Bórsy drje do teho pschińdżech, so je jej nješchto na wutrobje. Sa khwilu žo nan se jstwy shubi a, kaž rjekny, woteńdże, so by twojej starscheju na mój njenadżity pschikhad pschiprawił. Twoja macź bě tehdom runje hakle po czežkej khoroscźi. A pschi tejle składnoscźi žo skónczenje macźerje wopraschach, schtoż mje snutska njeßměrnje palesche.

„Schto, Hanka?“ ... wupraßny se mnje. „Njeje žo sa tón czaß, so žym ja we wójnje był, wudaka?“

„Ale, schto to tola prajisch, so je žo wudaka?“ macź, dźiwajo žo, sawoła a jejnej woczi pschiwsaschtej zyle žadny wuras. „Myßlisch dha žebi ty, so žmy tule w domisnje, hdyž tu krej žo rosliwasche, móhli kwažowacź? Wbohu Hanku je žurowe njesboże potrjechiło, njesboże, kotrehoż sawinyła njeje a kotrehoż dla dyrbi ju kóždy wobžarowacź, a to czim bóle, dokelž žama wschitke wopokasy žobużelnoscże wotpokasuje.“ ...

„Poßłuchaj, droha macźerka“, poczach proßycź, so bych skónczenje hórku wěrnoscź shonił.

„Wěm, luby žyno, schto chzesch ty wjedżesch“, macź s hłubokim sdychnjenjom pokraczowasche a pocza wschitko spěschnischo powjedacź, jako by žebi chzyła wutrobu wolóżicź, kotruż jej ta wěz saduży-wasche.

„Nó, potajkim nochzu czi wschitkich hrósbow wopißowacź, kiž žmy pschetrali, hdyž žo njepscheczel bliżesche. To dżě žam wschitko derje snajesch. Ale so bych czi s krótka prajiła, schtoż twoju njewjestu nastupa, ma žo wěz takle: Junu rano, hdyž žo na nasche město s wótrym pocza tšelecź, dżesche Hana do lěhazeje komory wokeńzy sesawjeracź. Schtó wě, czehodla ... Tšelenje bě straschne, a mjes tym, so drusy ludźo w pinzach a hinak skhowani wostachu, běsche pola Merletez wschitko po starym waschnju a swuczenju. Nadobo žo do khěže granata sary, spowala a sniczi wschitko a wbohu Hanu pschi rosbuchnjenju tak sbraschiwi, so wjazy na człowjeka sapodobna njeběsche. Wobej ruzy pschißadźi a mnohe druhe rany ju tak pscheměnichu, so jeje wjazy spósnacź njebě. Wbohu Hanu nańdżechu, kak žo we žwojej žamßnej krwě tepjesche a žo se žiwjenjom a žmjerczu bědżesche, so žo wschitkim sezny.“

Lědma bě macź tole dopowjedała, žahnych po czapzy, njewjedżo žam, czehodla mam na tak wurjadnym dnju nadobo žwojej starschej wopuschczicź.

Macź žo wustróża a sblědny, hdyž žo dohlada, kak bě powjesć wo njesbożownej Hanzy na mnje skutkowała a mje zyle pscheměnika. W tym wokomiku wschak žo shraba kaž młoda žónska a mje sadżeržawschi rjekny:

„Luby žyno, njerosbudźuj žo, jej žo wjazy pomhacź njehodźi, a njeje trjeba, jeneho njesboża hischcże s druhim wjetschim pohórschicź. Ja žama žym jej prěnja pomozna była a žym też nětkole jeniczka, s kotrejž chze Hana rěczecź. Wulękowała žo je kaž s dźiwom Božim, ale wbohej žu rosmjeczenej ruzy bjes maka wot ramjenja wotewsacź dyrbjeli. S teho czaża psched ludźimi czěka, nichtó, khiba ja, k njej njeżmě a najmjenje ty. Dyrbjach jej mohł rjez pschißahacź, so ani tebje, a hdy by žo ty s wójny domoj wrócził, k njej njepschiwjedu. Nochze, wboha, so by to schtó widżał, so ani žwojemu nawoženi ruki dacź njemóże, nichtó njeżmě widżecź, kak dyrbju jej se žwojimaj žamßnymaj rukomaj žylsy s woblicza trěcź, jej jěsćz dawacź, haj ani to njeczeřpi, hdyž chzu ju po blědymaj lizomaj majkacź. Hłucha, dobra Herta ju wothladuje a derje wobstaruje, s tym je skónczenje prawy nadawk žiwjenja naschła, kajkiž je žebi hižom dawno pschała.“

„Luby Jano, pschewostaj wschitko Bohu a sabywaj“, mje macź, žylsy ronjo, njepschestawajzy proschesche. „Hana žnadź žo posdźischo, da-li Bóh, směrnjuje, nětkole pak dyrbi žo na kóžde waschnje pscheluto-wacź. Wucźeřpika je jara mnoho, w khoroscźi jej nahle macź wumrje — haj, woprawdżita to matrarka —, kiž je žebi njebjesku radoscź dawno saßłużiła ...“

Njerěczo wuńdżech won s pok wotemrjeteho wótzneho domu do domisniskeje krajiny, do Božeje stwórby, žwoju boloscź módro-běžitej pluskotatej rězy Illej dowěrjach, s kotrejž žebi hacź tam powjedach, hdżež žwoju wodu wulkotnemu Rynej pschepodawa ... Wjeczor posdże žo sažo domoj wróczich, na žmjercź mucźny. Bóh wschak mje swarnowa, so njejžym roskhorił. — Sa jara dołhi czaß žo s nowa do žněhběłych moschkowych sawkow lehnych, kotrež bě žynej, kiž je žo s wójny wrócził, hromadu snoßyła — — lubowaza macź.

Rano k nam žußodża na wopyt pschińdżechu, so bychu mi ruku sawdali, chzychu mi s wjeßelosczu sboże pschecź, so žym žo s bitwow strowy k nanej a macźeri domoj wrócził, ale nikomu njechasche žłowo radoscże psches jasyk.

Móżesche dha mi schtó sboże pschecź, hdyž bě tola moja lubowana Hanka takle njesbożowna? Pschißłkowo praji, so žo po něczim wschitko wuhoji. Schtoż mje nastupa, pschiwuknych tola tej myßlicźzy, so je Hana we žwojim woßamoczenju a se žwojim woßudom spokojom, woßebje hdyž jej hłucha Herta hižom rano sahe k rjanemu wuhladej na kraßnu krajinu wokeńzy wotwjera — a ju s prawej kschescźanskej luboscźu wothladuje. Hewak pak žo nadźijach, so budże žebi Hana žama junu mje sawokacź dacź a so žebi potom po takle czežkich a srudnych czaßach saßo do woblicza a do žwěrneho wóczka pohladamoj.

Ale Bóh bě to hinak wußudźił.

Sa krótki czaß žo rosnjeße, so je wboha Hanka s nowa jara straschnje skhorika. Nětkole njedach žebi nikomu wjazy wobaracź, ale khwatach žam do jeje wobydlenja. To bě sahe rano, žłónzo žo na rjanu krajinu poßměwasche, tu mje psched durjemi Hanineje lěhazeje komory hłucha Herta sadżerża. Kiwny s ruku, jako by mi chzyła poruczicź, so dyrbju žo wróczicź a potom sabórbota:

„Hana je w nozy wumrjeła, Jano! ..... Bóh troschtuj tebje! Posdże pschikhadżesch. Hanka je žebi tak czasto pschała, so by ty k njej pschischoł, abo so by tebje s najmjenscha nasdala mohła wuhladacź ...“

Hacź do dżenßnischeho dnja njewěm, kak žym žo domoj dokhabłak ... Wěm jeno, so žym droheje lubowaneje Hanki wot wotkhada na wójnu ženje wjazy njewohladał, so jeje po žmjercźi nochzych widżecź a so jej też na pschewodżenje schoł njeżym. Twochnych do Parisa, tam woßrjedź hołka a hary žiwjenja s najmjenscha trochu na nju posabych. A dżenß, hdyž w lubej domisnje

na wotpočinku pschebywam, na sańdźenosć hladam jako na žón, hačrunje njebě lubosny ..."

* * *

Dobry pěkny wuj dopowjeda a sažo žo sahlada tam, hdźež rěka Ill běži, hač tam k Rynej. A potom žo samyžli ..,

Wobjach lubowaneho wuja wokoło schije.

„A tole je twój žiwjenjopiš zyky, luby wujo?" woprašach žo.

„Je a njeje. Njeje drje to wschitko, schtož žym w žiwjenju nasphonił. Ale njeje to tež ani wumyšlene powjedańčko, ani łža ..."

A ja na to wotmolwich:

„Dobre, wujko! Njeje to ani powjedańčko, ani łža, ale napišanja je to hódno ..."

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Poswjeczenje khorhoše.) Sańdźenu njedźelu je tudomne towarstwo pjekarskich pomoznikow „Sahe stanycz" žwoju khorhoj poswjeczilo. Popołdnju žwjedźeński cżah po měsczе k hosczenzej „Tsjoch lipow" czehnjesche. Poswjeczazu rěcz mějesche duchowny Eder. Bratrowske towarstwa se Zitawy, Sebnizy, Radeberga, Draždźan, Kötzschenbrody, Mischna, Freiberga atd. žo pschi žwjedźenju wobdźělichu a khorhoj wobdarichu.

— **(W Budyschinje je žo nowe létadło žo wunamakało.)** Tudomny moleř Max Wenzel je létadło natwarił, kotrež je po swonkownym napohladze ptakej podobne. Pódla teho je wón pschiprawu wunamakał, kotraž létadłu sadźewa, na semju dele padnycz. Po Wenzelowym měnjenju jeho wunamakanje nětczischu létadłowu techniku zyle powróczi! Wón chze žwoje wunamakanje sakskemu wójnskemu ministerstwu k kupjenju poskiczicz.

— (Pczołarska wustajeńza w Budyschinje.) Sakske khowne pczołarske towarstwo je w žwojej sastupjerskej shromadźisnje w Lichtenstein-Callenbergu wobsamkło, so ma žo pschichodna wustajeńza khowneho pczołarskeho towarstwa w lěcze 1914 w Budyschinje wotměcz.

— (Sažo jedyn komet.) Sapoczatk léta 1913 do bliskosczе nascheje semje komet pschińdźe, kotryž je hwězdař Tuttle w lěcze 1790 wuzlědźił. Wón budźe, kaž hižo 1871, 1885, a 1899, někotre měžazy dołho widźecz.

— **(Wo pschichodnym wjedrje.)** Wjedra wustojni praja, so budźe wjedro w auguscze powschitkownje rjane. Po wjedrje měžaczkowych běrtlow mamy 6. augusta (posledni běrtlik) hrosne wjedro wočakacz. — Mkody měžaczk 12. augusta rjane wjedro, prěni běrtlik 19. augusta teho runja rjane wjedro pschinježe. Mkody měžaczk 27. augusta na njewobstajne wjedro pokasuje.

— Lotterija sakskeho žwjedźenja, kotrejež wunoschk je sa podpjeranje pomozy potrěbnych a khorych po zykej Sakskej postajeny, mjes druhim tsi khowne dobytki po 1000 hriwnach wopschija, jedyn automobil (katalogska płaczisna 1800 hriwnow), domjazu nadobu sa jenu stwu a jene rentske wopiżmo kral. sakskeje rentskeje banki wo 10000 hriwn. Dobyczeŕ tuteho rentskeho wopiżma hnydom wužiwanje létneje renty nastupi, kotrejež wyšokosczе žo po žiwjenjowej starobje složuje. Tež móża žo polne 10,000 hriwnow po wumumrjeczu rentskeho mějeczela jeho herbam wupłaczicz. Loży sakskeho žwjedźenja žu po 3 hriwnach hischcze pola Invalidendanka w Draždźanach a we wschěch ložowych pschedawarnjach dostacz.

S **Budestez.** Sa tydźeń žo tu, da-li Bóh, studowaza mkodosczе do khowneje skhadźowanki seńdźe. Jara žo wježelimy, so žmémy skónczne ras sažo naschu lubu mkodosczе, tutu kczejazu nadźiju nascheho pschichoda, mjes nami witacz. Njedźelu 11. augusta popołdnju w 3 hodźinach žu khowne wuradźowanja. Tež pschi tutych naschi studencza nochzedźa žami bycz, ale bohate wobdźělenje žerbskeho luda žo wočakuje. Stari a mkodźi, mužojo a žony, wschitzy žu witani. Kóždy ma popołdnju darmo pschistup. Pschińdźcze s cžrjódami hižo popołdnju. Jednacz ma žo na skhadźowanzy wo należnosczach studowazeje mkodosczе. Koho pak tute nochzyke sajimowacz? Schtož mkodosczе nastupa, nastupa lud. Tu je ras skkadnosczе, shonicz, pósnacz, žkyschecz, kajki duch w naschej stud. mkodosczi bydli, hač duch symny a liwki abo duch lubosczе a sahorjenja sa Serbow lud a kraj. Seńdźmy žo a žkyschmy, schto nascha mkodosczе chze a kelko je w sańdźenym lěcze se žwojich idealow k sbožu Serbowstwa do skutka stajika a schto je dokonjaka? Nadźijamy žo, so na skhadźowanzy wohladamy studentow s Lipska a s Prahi abo hdźežkuli hewak studuja, wucżomzow s gymnasijow a seminarow, s realkow a s ratarskeje schule. Kóždy studowazy na skhadźowanku žkuscha! Zadyn ju njeskomdź! Zadyn njepytaj sa někajkim samolwjenjom, ale pschińdź a pokaž žo žwojemu ludej! Czim wjazy lubych mkodych hosczi žo tu w Budestezach seńdźe, czim wjetsche budźe nasche wježelе.

Skhadźowanka pak njeje jenož radny dźeń studowazeje mkodosczе; wona nima tež jenož ważnosczе sa tu wožadu, w kotrejž žo wotdžerżuje. Ně, skhadźowanka je dźeń sa žerbski lud. Teho dla žo wožebje tež bohateho wopyta wschěch žerbskich towarstwow nadźijamy. Na wschelakich městnach a pod wjele czežkotami nasche towarstwa Serbowstwo haja a žwěru k wótczinskej khorhoji steja. Sskawne žu jich mjena a nadobne jich prózowanja. Na skhadźowanzy chzyke wschě žerbske towarstwa bohacze sastupjene bycz. Na njej mohke žo mjes žobu sesnacz, žo stowarschicz, sa shromadne dźěło žo poživnicz a k dalschemu skutku žo pohonjecz.

Wjeczor s dypkom ½8 hodźin je sabawa. Poskiczicz budźa žo spěwy a dźiwadło. Dźiwadło wuhotuje studowaza mkodosczе, spěwy pak wožadny khor. Někotre sahorjaze žkowo žo pożkucharjam porěczi. Skónczńje žu sa wopytowarjow konzerta a dźiwadła reje. Schtož chze městno měcz, budź tu s cžažom. S dypkom žo sapoczńje.

S **Wuhanczizu** pola Kumwałda. Na żelesnisskim pschekhodze pschi Wuhanczanskim knježim dworje je wutoru popołdnja żelesniski cżah automobil prokurista Müllera s Draždźan pschejeł a rosraspł. W automobilu dwaj mužskaj, dwě žónskej a jedyn hólz žedźachu. Woni žo pschi sraženju s automobila cżižnychu. Mjes tym so stej žebi žónskej nosy skamałej, žu mužskaj a hólz bjes wjetscheho wobschkodźenja woteschli. Snjesbożeni žu w knježim dworje wothladanje a lěkarsku pomoz namakali. Żelesniske pschekhody žo w Kumwałdze pschi bliženju cżaha njesawjeraju.

S **Hucżinu.** Nasch czesczeny a lubowany knjes sarař Matek je žebi wotmyšlił, czežkeje khorosczе dla na wotpočink hicz, jeli so njewotkhori.

S **Worklez.** We wobydlenju tudomneho pohonczа Jakuba Czuschki žobotu popołdnja woheň wudyri. Sa njepschitomnosczе starscheju bě dwanaczelětna holza dla swarjenja wobjeda satepiła. Mjes tym so bě holza po wodu schła, běchu drje někotre schkrě s khachlow wuleczake a žuchu walczinu sapalike. Hdyž žo holza wróczi, žo hižo domjaza nadoba palesche. Na jejne wołanje wo pomoz žušodźa pschiběžachu a płomjenja salachu. Nastata schkoda něhdźe 100 hriwnow wucżinja a žo se sawěsczenjom saruna.

S **Njebjelczizu.** Panczicżanska „Lipa" njedźelu 18. augusta k nam na wopyt pschińdźe a czisczе žerbski konzert wuwjedźe. To drje budźe prěni krócz, so budźemy w naschej wži w jenym konzercze jenož žerbski spěwacz žkyschecz. Najrjeńsche hłoży žu žo k temu wubrake.

S **Noweje Wži** nad Sprewju. W naschej wži žo nowa schula natwari, dokelž nětczischa sa pschibjerazu liczbu schulskich dźeczi wjazy njedostaha. Tež w Hucżinje ma žo teje žameje pschiczinу dła nowa schula natwaricz. S dobom žo we woběmaj schulomaj tseczi wucżeŕ postaji.

S **Delnjeho Wujesda.** Tudomnemu ryczerkublerjej Rössingej je žo rjad czeŕwjeneho worjoła 4. rjadownje spożczik.

S **Lubija.** Wo městno, se žmjerczu měschczanosty Mücklicha wuprósdnjene, bě 52 samolwjenjow dóschło. Wuswolili žu měschczanostu dr. Schaarschmidta s Mylawy, kotryž s 20 hłożow 15 dosta.

S **Lubija.** Tudomna měschczańska gmejna kasarny sa honjeŕski bataillon, kotryž žo s Freiberga do Lubija pschepokoži, žama natwari. Pjenjesy dła sapkaczenja twarskich khostow žo pożcza. Pożczonka dyrbi žo sa 34 lět dowotpłaczicz. Wojeŕski fiskus pożczonku se 6 prozentami sadani, tola ma měschczańska gmejna posdźische wuporjedźenja w kasarnach žama sapłaczicz.

S **Wochos.** Psched někotrymi měžazami bě 17létny khłopz Sagitz s Mużakowa žo do domow někotrych tudomnych wobydlerjow dobył a s nich pódla jejow, butry a schmalza dwaj cżažnikaj, jenu pjenjeżnu móscheń s pjenjesami a s jeneho samknjeneho khamora, kotryž bě rospacził, 480 hriwnow kradnył. S nakradnjenymi pjenjesami bě wón do Żahana wotjeł a s nich sa krótki cżaž 380 hriwnow pschejuskał. Hdyž njedoczinka sajachu, pschi nim jenož hischcze 10 hriwnow namakachu. S Mużakowskeho jastwa bě Sagitz, kaž je snate, psches hnojowu jamu czeknył, tola jeho bórsy sažo sažłapichu. Jeho k jastwu na 11 měžazow sažudźichu.

S **Wojerez.** Ssobotu wjeczor wokoło 7 hodźin we wuhlowej a kalkowej kólni spediteura Khorle Schustera woheň wudyri, kotryž žo na pschimjesowazu wulku maživnu brózeń a na wosownju a gratownju wupschestrje. Wschě tele twarjenja žo do procha a popjeła pschewobrocźichu. Wohnjowe wobory domske a hródże płomjenjam wobrochu.

S Wojerez. Cžežke njesboże je žo žrjedu na schulskim nowotwarje stako. Na hlowu 70létneho džełacžerja Naha jedyn kamjeń padź a jemu nop rosrasy. Na žmjercź sranjeneho, kotremuž bě žo hnydom wědomnje shubiło, do wokrjeżneje khorownje dowjesechu. Tam spósnachu, so bě žo kosczowa tschěska do moshow saschtapika, s czimž bě snjesboženeho lěwa strona wokhromika.

Se Shorjelza. Njedźelu popołdnju 1/2 6 hodźi próśdna lokomotiwo do Shorjelsko-Barlinskeho spěschneho czaha, na dwórnischczu stejazeho, sawadźi. Lokomotiwnik bě hnydom napschecznu paru dał, tola sraženja žo njehodźesche sminycź. 13 woźobow je žo lohko sranilo, tola mózachu žo na dalejšibu nastajicź.

S Běłeho Khołmza. Wot někotrych njedźel žo tu Fiedlerowe płomjenjadła wupruhuja. Wone žo wubjernje sa twjerdźisnisku wójnu pschihodźeja; pschetoż wone njepschecźelej wobaraju, žo dale hacź na 50 krocźel pschibliżicź. Pschi tym njeżu wone wot wonka widźecź. S jenym wodźenjom žo kižlikowe płomjenja do jeneje strony sczelu. Płomjenja jědojte płuny roswijeja, s kotrymiž žo pschibliżenje snjemózni. Ssobotu tu wojerska swuczowanska komišija pschebywasche, kotraž s něhdźe 20 offizěrow wójnskeho ministerstwa wobstejesche. K dopokasanju skutkowanja płomjenjadłow žo pschěrowy wurychu a twjerdźisniske nażypy nażypachu, kotrež žo s kižlowym płomjenjom zyle seżmudźichu. Pospyty žu žo wubjernje poradźiłe. Hejtman Müller pospyty wodźesche.

S Běłeje Wody. Schěžnaczelětna dźowka tudomneho schkleńczerskeho mischtra Hellmanna je žo w Janskim hacże tepika. Sswojemu lubemu je list sawostajiła, w kotrymž pische, so žebi žiwjenje wosmje, dokelž jejny nan njeczerpi, so by se žwojim lubym wobkhadźała. Jejny nan bě pieczа kij na njej rosbił, hdyž bě žo tele dny wjeczor wot žwojeho lubeho domoj wróczika.

S Draždźan. Tudomne žerbske towarstwo „Czornobóh" hižo dleschi czaž pjenjesy sa towarstwowu khorhoj hromadźa. Nahladny dar sa tole wotmyślenje je wono tele dny dostało. Knjes farar em. lic. theol. Jakub w Budyschinje a knjes dwórski radźicźel proreżor dr. Jakub w Draždźanach staj sa khorhoj 100 hriwnow pschepodałoj.

S Draždźan. Saksti minister justizy dr. s Otto je pjatk tydźenja popołdnju w Draždźanach 60 lět stary wumrjeł. Wón bě žo jako žyn jeneho makeho pschekupza 1852 w Großenhajnje narodźił. W lěcze 1902 bě jeho kral sa justizneho ministra pomjenował a 1907 do semjanstwa posběhnył.

S Draždźan. (Naślědnik Köpenikskeho hejtmana.) Na wjeczornych žmerkach tele dny do kasarnow jeneho Draždźanskeho regimenta jedyn leutnant pschińdże, najprjódy do pišarnje dźesche a da žebi, dokelž tam runje rjedźachu, pucź k muzstwowym stwam pokasacź. Tu žebi wón sdacze revidirowazeho offizěra da, žo sa jědźu wobhonjesche a druhe njewažne praschenja stajesche. Jenemu feldweblej, kotryž mějesche kasarnsku skužbu, žo wěz podhladna bycź sesda, a žo tehodła zuseho wopytarja woprascha, hacź ma prawo, stwy pschehladowacź. Dokelž žo njesnaty njemózesche wupokasacź, kriminalnu poliziju sawołachu. Měnliwy leutnant, kotryž žo Jan Zyrill s Besedow mjenowasche, žo pschi wuwopraschenju wusna, so je dekoraziski molerr Jan Skala. Wón bě žebi w jenej wupožczerni maskow leutnanstku uniformn požczik. Dokelž žo sda, so sajaty po žwojim wustupjenju njeje zyle strowych moshow, žu jeho poliziji sa powschitkowne derjemęcze pschepodali.

Přilopk.

* (Na kłócze muchi wumrjeł.) Na sajędojczenje krewje w Habrachczizach 77létny wobžedźeŕ domu Hempel wumrje. Psched nękotrymi dnjemi bě jeho mucha do ruki kłóka. Ruka jara spěschnje saczekasche. Hempel po njewurjeknitych bolosczach wumrje. — K wotwobroczenju sczěhwkow podobnych ranjenjow žo wschelake žrědki wukasuja, na psch. salmijak.

* (S wokna skocziwschi žmjercź naschoł.) Czěło burskeho kublerja a twornika Frenzela w rězy pola Wulkeje Sswónzy namakachu. Frenzel bě žo do tamnischeje hojerne dał pschijecź, běsche pak w nozy k póndźeli s woknom w druhim poskhodże wulěsł a psches sahrodnu murju czeknył. W nozy w jenej bě wothladał jeho czeknjenje pytnył. Hacź je s njesbožom wo žiwjenje pschischoł abo žam žmjercź pytał, njeje wěste.

* Trojokróczny mordaŕ Trenkler w Kleinschirnawje pola Zitawy žo, dokelž žo s jeho strowosczu polěpschuje, 23. septembra druhi krócź psched Barlinsku khostansku komoru staji. Prěni krócź běchu dyrbjeli wužudźenje wotstorczicź, dokelž bě Trenkler czežko skhorił.

* (Wjeczenje puschczeneho knihiwjednika.) Hdyž žrjedu žona tšělbarja Anschütza w Mehlisu w Gothaskej s wikow domoj džěsche, sa njej prjedawschi knihiwjednik jejneho muža, Muth, pschińdże. Hdyž bě Anschützowa hacź k žwojej villi dóschła, Muth do njeje wjazy krócź s revolwra tšěli. Žona na žmjercź ranjena k semi padże. Do huby žo tšělíwschi žo Muth žam mori. Anschütz bě Mutha dla njespokojazeho džěła puschczik. Wón je, kaž je na papjerku napisał, mordarstwo s wjecziwosczu skuczik.

* (24 wožobow žo pschi saždypnjenju roschtow morilo.) W Lwowje w Galizinskej je pschi saždypnjenju roschtow 24 wožobow žiwjenje shubiło. Pschi sběhanskim žwjedźenju jeneho noweho doma běchu žo na roschty blida a stoły sa džěłaczerjow sestajake. Na dobo žo roschty sakhabłachu a žo žypnychu. Pjeczoch džěłaczerjow a dźewjatnacze džěłaczerkow jako žałožnje sranjene czěła wotnjeżechu. Druhi dele padnjeni žu žo bóle abo mjenje czežko sranili.

* (Mordarstwo.) W Hamburgu žu žrjedu w pisarni pschenajerńje łódźow firmy Behnke a Mewes w klóschtrskej drósy 57létneho prokurista Jana Menzela sadajeneho namakali. Mordarjo žu bjes dwěła msdu, kotraž dyrbjesche žo 1. augusta wupłaczicź, rubicź chzyli, kotruž mějesche prokurist sastawacź. Pjenjesy pak njeżu namakali; pschetoż wone žo w pjenjeżnym khamorje njekhowachu, ale w jenym pisanskim blidku. Mordarstwo je žo po sdaczu w nozy w 12 hodźinach stako. Menzel bě swuczeny, wjeczor posdże a hacź do nozy džěłacź. Sa mordarjom nimaju hacź dotal žaneho žłěda. Mordarstwa žu žo schtwórtk rano, hdyž pisarnju wocźinichu, dohladali. Schto žu mordarjo s pjenjeżneho khamora rubili, njeje hischcze snate. Zyły khamor je pscherity. Na saprószchenej placże, kotruž žu rubjeżnizy wucźahnyli, je wjele wotczischczow porstow widźecź. W pisarni žu nóż namakali, kotryž je po nawjedźenju polizije psched tšiomi njedźelemi jedyn nęhdże 20létny człowjek pola jeneho nożerja kupił. Pódła teho žu jeun pol polnu palenzowu bleschu namakali. Do žwojeje žmjercże je žo prokurist se žwojimi mordarjemi njemdrje bědźił. Morwy w ruzy swjasczik žołtych włożow džerżesche. Na sajecże mordarjow je žo 1000 hriwnow myta wustajiło.

* (Hobrska skalina žo swjesła.) Pola Agnetendorfa w Schlesyskej žo nęhdże 200 zentnarjow czežki kruch skały wot hórskeho wotwisa puschczi a do hłubiny sjędże. Na sboże žo duzy s hory do semje twjerdże sary, hewak budźische pod horu stejazu khežu rosmjatł.

* (W kokżowej pjezy žo spalił.) Spalene częko galizijskeho džełacżerja Malinicza, kotrehoż wjazy dnjow parowachu, namakachu w kokżowej pjezy pola Sswientychlowiz w Schlesyskej. Ssylnje tukajo, so je jeho morił, sajachu kokżoweho mischira Potkawu. Potkawa bě žebi wot Malinicza 500 hriwnow požcził. Dokelž pak tutych pjenjes wróczicź njemózesche, kotrež žebi Malinicz pschi wotkhadże do domisny žadasche, je jara k wěrje podobne, so je wón wobczežneho pominarja a wěriczela chzył wotbycź.

* (S wosa padnyli.) Hdyž chzysche pschedawał maschinow Nitezki a jeho žona se žwojej pschichodnej maczerju Rummlerowej, po kotruž běschtaj do Neurody pola Wrótžkawja na dwórnischczo jełoj, domoj jecź, žo konjej spłoschischtej. Tsjo, kotsiž we wosu žedźachu, s njeho padźechu. Rummlerowa hnydom morwa leżo druhaj žo na žmjercź sranischtaj.

* (22 džełacżerjow žo sarasyło.) We Frankenje w Bayerskej žu žo pschi twarje milinarńje (džełarńje elektrizitety) żelesne roschty maschinownje sarasyłe. Pod rospadankami 22 sarażenych a 70 czežkosranjenych džełacżerjow namakali.

* (Sliwki w sakskej Schwizy.) W hornim Kirniczskim dole psched tydźenjom czežke njewjedro sakhadźesche. Popołdnju wokoło 3 hodźin žo czežki sliwk nad Lichtenhainskim wodopadom a wokolnymi wžami rospuschczi. Woda žo woženbje pola Lichtenhainskeho wodopada sběża a žo se skałow na twarjenja lijesche. Wjele stow tubikmetrow pjerschcze a male a wulke kamjenje žo k dołej walachu, tak so žo sa krótki czaž dół wupuscźi. Na drósy meter wyżoko pschiplawjena pjerschcź leżesche. Wodopadowe sadnje twarjenja žo hnydom saždypnychu. S wulkej prózu žo skót wukhowa. Wschě snutskowne městnosce žo hacź k wjerchej s pjerschczu a kamjenjemi sanjeżechu. Hudźbne instrumenty a nadoba rosbite na pucźach leżachu. Sa nęhdże 400 hriwnow pstruhow (forellow) je žo s wodu wotplawiło.

* (Granaty naschli.) Pola Rożniz pola Kraloweje Hradza pschi wotrumowanju stareje drohi 50 granatow nańdźechu, kiž běchu hischcze nabite. Wone žu tam s bitwy lěto 1866 leżo wostałe.

* (14 ludźi w morju žo tepiło.) Na kupje Ranje we rańšchim morju w Binzu něhdže 1000 wožobow na mosče cžakaſche, ſ kotrehož žo na łódź pſchekhadźa. Hdyž łódź „Prynz Wilhelm“ k mostej pſchijěwſchi do tuteho ſawadźi, žo móſt ſkama a něhdže 100 wožobow do morja padže. Mužſtwa němſkich wójnſkich łódźow, kotrež njedaloko Binza ſtejachu, rucže ſ cžołmami na pomoz khwatachu a mnohich wukhowachu. Hacž dotal žu matroſojo ſchtyrnacže cžěkow we hłubinje namakali. Sa pſchicžinu njeſboža pytajo žu namakali, ſo je moſtowa noſchaza hrjada polna hałoſowych dźěrow była a žo teho dla ſkamała, hdyž je łódź do moſta ſawadźiła.

* (9 cžłowjekow žo tepiło.) Po Einfeldſkim jěſorje žo ſ 13 wožobow wobſtejaze towaŕſtwo baptiſtow ſ płachtatym cžołmom wjeſeſche. S wětrowym ſtorkom žo cžołm powrócži. Wſchě 13 wožobow do wody padže. Na brjoſy wo pomoz wołacź žłyſchachu. Dwaj gymnaſiaſtaj, kotrajž běſchtaj ſe žwojim płachtatym cžołmom teho runja na jěſorje, na pomoz khwataſchtaj. Jimaj žo poradźi, krawſkeho miſchtra Haſendanka, jeho žonu a ſchulſkeho hólza Gieſecku wukhowacź. Tepili žu žo jedyn Haſendankowy žyn a džowka, rentier Geweke ſ tſjomi dźěcźimi, baptiſtiſki prědaŕ Schlaſen ſ Kiela ſ dwěmaj dźěſcźomaj.

* (Macź 7 dźěcźi ſatſělena.) W Arnswaldže pola Landsberga je dźěłacžeŕ Drebel žonu dźěłacžerja Welka ſ njekedźbliwoſcźu ſatſělił. Drebel chžyſche ſ teſchingom jenu khoſejowu ſchulku roſtſělicź. Welkowa 7 małych dźěcźi ſawoſtaji.

* (Jědojte zyrobiſny.) Na burſkim kuble w Kacźkowje pola Hory we Schleſyſkej žwójbni a cželadni ſkhorjechu, hdyž běchu kakawa a hrochoweje kołbažy wuživali. Ssyn a žłužołna holza žo hnydom do khorownje daſchtaj, hdźež žyn hnydom ſemrje a holza bjes nadźije khora leži.

* (20,000 hriwnow žo ſhubiło.) Pjenježny liſt, w kotrymž bě ſa 20000 hriwnow papjerjanych pjenjes, žo we Shorjelzu na póſt da, ſo by žo do Barlina póſłał, ale je žo ſhubił. Wón bě pola wohnjoſawěcźazeho towaŕſtwa ſawěžcźeny, kotrež je na jeho wužłědženje 2000 hriwnow myta wupiłało.

* (Ssmjercź zyłeje žwójby.) We Wieſenthalu pola Jabłonza w Cžechach naŭdźechu Watſelez mandźelſkeju a 12 lětnu džowku we łožach morwych. Kak žu wumrjeli, njeje jaſne, najſkerje ſe jaježbojcženjom. Dokelž bě měrniwa žwójba bjes ſtaroſcže wo ježiwjenje žiwa, myłła žej, ſo je žonina khorowatoſcź njeſbože ſawinyła.

* Wojowanje ſ rubježnikomaj.) Na dwórniſchcžu pola Krakowa chžyſche poliżija dwě podhladnej woſobje ſajecź. Tej pak žo wutoržeſchtaj a cžěkajodo žwojich kojerjow tſěleſchtaj. Polizajſki wyſchk žo cžežko ſrani. Na poſledku rubježnikaj do žebje žameju tſěleſchtaj. Jedyn bě hnydom morwy. Najſkerje ſtaj ſkoſtnikaj, kotrajž ſtaj w Hornej Schleſyſkej mnoho mordaŕſtwow a rubježniſtwow ſkucźiłoj.

* (Dźěcźi pjenjeſy ſpalike.) Kubleŕ w Salnawje w Cžechach chžyſche leżomnoſcź kupicź, ſběže k temu 1000 krónow pjenjes na nalutowaŕni, tykny hódnoſtnu papjeru do nalutowańſkich knižkow a woſtaji to na blidže leżo. Jeho dźěſcźi na knižku trjechiſchtej, mějeſchtej na wobraſu na papjerje žwoje wjeżele, dokelž pak žo njemóžeſchtej wo to ſjednacź, cžeji ma wobras bycź, rutorže hólcźk žotſicžży papjeru ſ ruczkow a cžiżny ju do něſcže, hdźež žo ſpali.

* (Jebak a ſapaleŕ.) W Georgswaldže ſajachu cžłowjeka ſmjenom Theuera. Tón bě wudawaŕ, ſo běchu jemu na dwórniſchcžu w Rumburku 1180 krónow kradnyli. Dokelž poliżija najeho wuprajenju dwělowaſche, žlědźachu w lěžu pola Sſkankowa, hdźež bě Theuer pod ſchtomom pjenjeſy khowaŕ. Woprawdže 420 krónow namakachu. Pſchi tej ſkładnoſcźi jebaka też wo tym pſchepokaſachu, ſo bě woheń ſatyknył.

* (Kryjeŕ ſ tſěchi padnył.) Pola Frankenſteina we Schleſyſkej kryjeŕ tſěchu kryjo nimo miżny, ſpadny a na ſranjenja ſemrje.

* (S woſa padnywſchi wumrjeł.) 16lětny gymnaſiaſt Rademacher ſ Wrótžławja pſchebywaſche na próſdninach na wžy. Wotkładujo žłomu ſ woſa wón tak njeſbožownje na huno padny, ſo bě hnydom morwy.

* (Wojak žo tepił.) Dźežatnik (geſreiter) ulanſkeho regimenta w Gliwizy (Gleiwitz) jědžeſche ſ jenym pioněrom w cžołmje na Wódrje. Pſchi nahłym ſawrócźenju cžołma ulan wupadny a žo tepi.

* (Se ſkały padnył.) S tak mjenowaneje wowcžeŕſkeje ſcžěny pola Podmokliz padže 49lětny ſaſtojnik tamniſchich podkopkow a woſta ſaeosraženej hłowu morwy leżo.

* (Se ſchpakom žebi krej ſajědojcźił.) W Zobtenu w Schleſyſkej žebi 12lětny hólz drjewjany ſchpak do ſtopy ſakło. Wón na žnadnu ranu njedźiwaſche. Ale bórſy žo ſajědojcźenje krewje pſchida a pſchi njewurjeknitych boloſcźach wbohi hólz wumrje.

* (S pěſkom žo ſažypli.) W Jinonizach pola Prahi žo ſ njewobhladniwym wotrywanjom pěſka kamjeńtna ſcžěna ſwjeſe. Schtyri woſoby a ſapſchah koni žo ſažypnychu. Jeneho muža cžežko ſranjeneho wukhowachu, tſjo druſy žu morwi. Też konjej ſtaj morwej.

* (Nadpad na jenu ruſku regimentſku kaſu.) Bliſko měſta Rowneho w ruſkej Pólſkej rubježnizy jedyn wós nadpadnychu, ſ kotrymž žo ſ pſchewodom jeneho offizěra regimentſka kaſa ſ 200,000 rublemi do garniſonſkeho měſta wjeſeſche. Rubježnizy pohoncža ſatſělichu. Offizěr ſ woſa ſkocži a kaſžynemu póželnikej poruczi, rucže wotjěcź. Revolver wucźahnywſchi wón wjazy krócź do rubježnikow tſěli. Hdyž pak bě žwoje patrony ſwutſělał, žo rubježnizy do njeho dachu a k ſatraſchnej bědženży dóńdže, pſchi kotrejž offizěra ſatſělichu. Skónzowanemu 5000 rublow a ſkoty cžaſžnik rubichu. Kaſžyny pokładnik bě mjes tym wojakow na pomoz ſawołał. Cžì drje žu žo hnydom ſa rubježnikami puſcźili, tola jich njejžu hiſchcže ſaſžkapicź mohli. Offizěrowe cžełko je žo do garniſony dowjeſko.

* (25 veteranow ſ lěta 1812.) Zyła Ruſka žo hotuje, ſo by ſtołětnė wopomnjecže wótcžinſkeje wójny lěta 1812 woſžwjecźiła. Hiſchcže je 25 wojakow žiwych, liž žu žo na tutej wójnje wobdźělili. S nich je najſtarſchi hižo 126 lět, najmłódſchi pak 117 lět. Jim a jich pſchiſłuſchnym žu žo pſchi jubileju 25. a 26. auguſta woſžebite měſtna wobkhowake.

* (Struchłohra žarliweju žonow.) Ssrjedu je w Pariſu 35lětna ſpiſžacźelka Blochowa žwoju pſchecźiwnizu Bridgemannowu ſatſělika. Blochoweje muž ma hižo dołhi cžaſ karu ſ Bridgemannowej, a woſpjet bě Blochowa žwoju porunizu proſžyła, ſo by jej jeneho muža wrócźiła. Schtwórtk wona ſaſžo do Bridgemannoweje wobydlenja pſchińdže; žonje žo do wurěcžowanja daſchtej, pſchi cžimž Bridgemannowa ſymnje praji: „Mam Waſcheho muža a jeho njewudam.“ Hdyž bě lědma tele žłowa doręcžała, Blochowa revolver wucźahny a eo žwojeje pſchecźiwnizy dwójzy tſěli. Potom žo poliziji ſtaji.

* (Błyſk do 19 wojakow dyrił.) Pſchi wulkich manevrach jendźelſkeho wójſka w Oſtlandcaſhire je błyſk do cžrjódy wojakow dyrił kotſiž běchu pod jenym ſchtomom wucźek pytali. Błyſk jeneho korporala ſaraſy, tſjo wojazy žo žmjertnje ſranichu. Schtyrnacže muži lóžſche ſranjenje poczerpi.

* (Automobile w němſkim khěžorſtwje.) W němſkim khěžorſtwje je žo 1. januaru 1912 wſcho hromadže 70,006 automobilow a automobilnych kołow naliczíło, ſ kotrychž 63162 k woženju wožobow, a 6844 k woženju cžežow žłużeſche. Pornjo prjedawſchemu lětu bě žo liczba automobilow ſa woženje wožobow na 10 prozentow a liczba automobilow ſa woženje cžežowdt, wo 58 prozentow powjetſchika. Liczba automobilnych kołow je na nimale 900 wotběrało Swjeżelenſkim a ſportſkim ſaměram 23350 automobilow žłużeſche. 22642 žo wikowanſkim a druhim pſchemyžłowym dźěłam trjebaſche, 7084 ſa powołanſke jěſdźenje (lěkarjow, polo měrjerjow td.) Automobilnych drózkow, kotrež žu žo rucže pſchiſporike, bě liczenſki dźeń 5265 w žłużbje. Wo ſnjeżſboženjach ſautomobilami je žo minjene lěto 8431 padow wyſchnoſcźam wojſjewiło. Pſchi tym je žo 426 wožobow ſranikо 341 wožobow žo moriko. Mjes ſranjenymi bě 311 automobilnych wjednikow, 702 jěſdnych pucźowarjow a 3549 pſchejedženych wožobow. Mjes morjenymi bě 24 wjednikow, 49 jěſdnych pucźowarjow a 270 wožobow, kotſiž po dróſy dźěchu. Naſtata ſchkoda žo na 1778000 hriwnow wobliczа. Pſchi ſnjeſbožženjach je žo poradźiło 92 prozentow automobilnych wjednikow wulědźicź, 2 prozentow ſpytaſchta cžeknycź a nimale 6 prozentam žo poradźi wupjerchnycź. Poſdźiſcho pak je žo hiſchcže poradźiło pokojzu ſ nich wužłědźicź a pokhoſtacź.

* (Kruwa jako wumóžerka.) Jendźelſki wojeŕſki lětaŕ ma žo jenej kruwje ſa to džakowacź, ſo je žo wěſtej žmjercźi wukhował. Cody njedaloko Londona ſ wulkeje wyžokoſcže ſe žwojim lětadłom k ſemi padže a w runej měrje do jeneje kruwy ſraſy. S tym žo pad tak poſžkabi, ſo lětaŕ ſe ſtróżelemi wotendže, mjes tym ſo žo kruwa ſaraſy a ětdako žo rosbiſche.

* Powjeſcže wo wulkej ſymje žu poſžlednje dny ſ někotrych ſtronow Ruſkeje dóſchke. We wulkim žněży je žo 900 wowzow ſadużyło. Ssad a ſelenina ſtej žo w tychle ſtronach ſniczíłej.

* (Żeleſniſke njeſboże w Braſilſkej.) Bliſko měſta Rio de Janeiro ſtaj dwaj ludźazaj cžahaj do žo ſraſyłoj. Něhdže 100 wožobow je žo moriko abo ſraniko.

* (Saßypnjenje doma.) W Villesawary w Franzowskej je ßo ßrjedu w nozy jena kheza saßypnyła a wschitkich wobydlerjow po ßwojimi rospadankami sahrejbała. Dwě žonje a dwě dźěśći ßu ßo saraśyle, a schtyri woßoby ßu ßo cźežko sranike.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Podawk, kotryž bě wobydlerstwo zykeje Łužizy do roshorjenja stajił, je ßo schtwórtk psched khostanskej komoru wußudźił. Lětßa 19. meje bě dwělětna dźowcźiczka kublerja kublerja Ernsta Augusta Piwarza we Wotrowje nahle wumrjeła. Po lěkarskim spósnaczu bě ßo dźěśću s jědom sawdało. Tukanje ßo na schtyrnaczelětnu pěstońću Hanu Susannu Gawantkez, 1897 w Radworju narodźenu, kotrejež starschej w Njeßwaczidle bydlitaj, wobrocźi. Hacź do 10. léta je Gawantkez do Łupoje a potom w Njeßwaczidle do schule khodźiła. Se ßwojim spodźiwnym sadźerżenjom pschi dźěśćowej ßmjercźi bě wona ludźom nadpadła. Najprjedy dołho prěwschi, bě ßo wona żandarmej wusnała, so je dźěśću jěd dała, so by se ßłużby ßo mohła domoj wrócźicź. Wona wudawasche, so njeje chzyła dźěcźo moricź, ale jenož jo khore scźinicź. Pola Piwarzez je wona tśi dźěcźi hladacź měła, tśilětnu Milku, dwělětnu Liddy a jenolětneho Marcźina. Dźěcźi njeběchu njepěkne, tež Piwarzez niz. Jědź bě dobra. Jej pak je ßo po domje styskało a je chzyła radscho w Njeßwaczidle ßłużicź. Ssobotu 18. meje je wona dyrbjała po rulowowe kije hicź a je we kubinej komorje w jenej mjedowej schkleńzy jenu bleschu namakała. Hdyž je njedźelu 19. meje saßo na kubju po schaty schła, je ßo dohladała, so bě na bleschi papjerka s napißmom „Jěd“ nalěpjena. Wona je ßebi myßliła, so ßu Piwarzezy s tym wulkim myscham sawdali. Wokoło $^1/_2$9 hodźin je Liddy sa njej na kubju pschischła. Na dobo je ßebi Gawantkez na bleschu pomyßlika a ju do ruki wsała. W njej je hischcźe jěd był, pschikrynty s tolstym plěßnawzom. Wona je bleschu prjecź stajiła, tola hnydom saßo do ruki wsała a do njeje nuchała. S njeje je sa ßłódkim wonjało. Saßo wona bleschu prjecź staji, ale s nowa sa njej pschimny a s njeje dźěśću picź da. Dźěcźo je hubu wocźiniło a jěd pózrjeło. Liddi je potom do dwora schła. Gawantkez je bleschu rosbiła a do jeneho pschikrynteho wónzucha cźißka. Bórsy, hdyž starschej wote mschi domoj pschińdźeschtej, dźěcźo wrócźeśche, skhori a $^1/_4$7 hodźin wumrje. Hacź runje ßo starschimaj sdasche, so je dźěcźo něschto wopaczne sjědło, ßebi wonaj tola na tajku slósćz njemyßleschtaj, a nasajtra mějesche Gawantkez jenolětneho hólza hladacź. Hdyž jena dźowka do jstwy pschińdźe, bě Gawantkez gumijowy wusoł, prjedy hacź jón hólczkej da, do schwablicźkow pokoźika. Dźowka ßo na to roshněwa, wucźiscźi wusoł a jón hólczkej da. Hdyž wona posdźischo saßo do jstwy pschińdźe, wusoł saßo w schwablicźkach leżesche. Napscheczo wuprajenju wobskorżeneje kubleŕ Piwarz wobßwědcźi, so wón njewěri, so je wobskorżena jěd we kubinej komorje namakała. Wón je prjedy ras wot skótneho lěkarja Hartiga lěkarstwo sa konje dostał, na bleschi je papjerka s napißmom „jěd“ slěpjena była. Tole lěkarstwo je ßo zyle pschetrjebało. Na druhu bleschu je wón s wón s wobhladniwoscźu ßam „jěd“ napißał. Tale blescha pak tu hischcźe je. Hdyž je ßo tscha pschekryła, je wón ßam komoru wurumował, tola mjedowa schkleńza a blescha s jědom ßo tam njejstej namakałej. — Kantor Kalich, prjedawschi wucźeŕ wobskorżeneje, praji, so je wona jena s jeho najlěpschich schulerkow a duchownje normalna była, tola je pschi skucźenju njeskutka duchownje khora bycź dyrbjała. Temu pak wokrjeßny lěkaŕ njedasche płacźicź. Po pschepytanju ßudniskeho chemika dr. Haupta je blescha 1% arsenika wopschijała. Dokelž je wobskorżena pod wliwom styskanja stała, jej polóżaze wobstejnoscźe pschizwichu a ju jenož k jastwu na 3 léta saßudźichu. Pschepytowanska jatba ßo jej wotliczi.

Berteldorfske

sarybowanje psche njerosćeńenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerosćeńenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědk pola ßłabuschkich dźěcźi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěcźi. Blescha 1.50 a 2.50.

Roseßłanje na wßy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow płacźisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Sofy,

pjerate matrazy, nakladźenske matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner

pschi žitnych wikach.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßłużby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěcźi ßerbski.

— Telefon cźißło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnoscźow

„Moja žona bě psches 50 lět s hrosnej

lischawu

wobcźežena. Wona njeuměješche žadyn strowy bleczk na cźele. S **Zuckerowym patent. medizinalnym mydlom** ßo lischawa sa 3 njedźele wotstroni. Tole mydło je tyßazy hódne. Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Wisitne khartki

cźischcźi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźischczerstwo.

Schkleńzy

k kładźenju płodow,

se samknjenjom a bjes njeho,

do prědka warjaki „Rex“

sa ßad, warjenja a mjaßo,

schkleńzy sa měd, żelejowe schkleńzy

porucza tunjo

Hermann Gläsel,

pschedawarnja porzlinowych a schkleńczanych tworow,

pschi lawskich hrjebjach 4

w Sserbskim Domje.

— Telefon cźißło 728. —

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku różoweje a Móltkoweje dróhi cźißło 5.

Gardiny, witraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schath, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtuńschich płacźisnach.

Dobru

pscheńcźnu muku, hróch, woku, kolij, hejdusch

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót, jecźmjenjowy schrót

tunjo porucza

horni młyn w Wrěsowje.

Hypothekske pjenjesy

wupožcźuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

K žnjam

poručam

žitne měchi

wschěch družinow a najlěpscheje hódnoscźe.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach,

s napschecza skoteje hwězdy.

(K temu cźißku pschikoła

Wustajenza plahowanskeho skota

— s mytowanjom se statnych žrědkow. —

Hornjołužiske ratarske towarstwo je žebi wotmyßliło

pjatk 13. septembra t. l. w Klukschu a

póndźelu 16. septembra t. l. w Halschtrowje

wustajenzu plahowanskeho skota s mytowanjom se statnych žrědkow wotměcź.

K mytowanju pschińdu:

1. **Howjada** cźornopißanych nižinskich raßow a s kschiženjow s jich wuprajenym typom a to: a) bykow, kotrež žo sjawnje pschipuschcźeja (jeli so žo privatne byki k próźowanju wo myto samolwja, ma žo dopokasacź, so žu žo wone lěto prjedy woprawdźe sjawnje pschipuschcźake); b) krowy, niz starsche dyžli 4 lěta; c) starsche krowy, jeli so žu widźomnje žucźelne abo jeli so žo s cźeleczom pschedwjedu; d) kócźene jałojzy; e) žamowocźehnjene cźehnite woły; f) młode howjada, kotrež žu žo w tukraju wocźahnyke a s najmjeńscha 6 měßazow stare. Swonka Sakskeje narodźene młode howjada móża žo jenoź mytowacź, jeli so žo dopokaże, so wot howjadow stadkowych knihow wotkhadźeja.

2. **Kosy** Saanenskeje raßy kaž tež skschiženje s wuprajenym typom tejele raßy a to kósły, kotrež žo sjawnje pschipuschcźeja a žu s najmjeńscha 10 měßazow stare; b) plahowanske kosy s kósłatkami abo bjes nich, kotrež žo hischcźe k plahowanju wužija.

Samolwjenja k póßkanju na tule wustajeńzu maja žo hacź do 24. augusta 1912 podpißanemu direktoriju wosjewicź, w kotrehoż pißarni móża žo samolwjenske formulary wotewsacź.

W Budyschinje, 29. julija 1912.

Direktorij ratarskeho wokrjeżneho towarstwa za kralowske sakske hornjołužiske markhrabinstwo.

Ssym žo w **Bukezach** jako

praktiski skótny lěkař

sałydlił.

Jurij Wünsche,
skótny lěkař.

Bydlu pola k. Dietricha cźißło 19
„Pola stareho Fryzy".
Telefon: sjawna telefonowatnja w Bukezach.

Žana praschiwosćź, žane tkhi

njeßměrźa nastacź, wone pßy skónzuja. Cźasćźischce mycźe s **„Juntu"**, mydłom sa pßy, doßaha, so žo skocźo cźiste dźerźi. Kruch po 50 pjenieźkach pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Richard Rosner w Budyschinje

(prjedawscha Streckfußez schcźětkarnja)

nětkole na žukelnskej haßy 1, s napschecźa khěžorsk. drohi

porucza žwój wulki sklad

s wulkeho dźěła žamodźěłanych

schcźětkow, mjecźawkow, khoschcźow, barbicźow (pinslow)

atd. sa domjazu potrjebu a sa wužiwanje w industriji a ratarstwje.

Wožebje sa **ratarjow wulki wubjerk**

kardecźow, schofow, konjazych cźeßakow atd.

po jara poniženych płacźišnach.

Włožanki kóždeje dźěłby žo po najwyschschich dnjowych płacźišnach kupuja. ::

Wožebite schotowjenje po kóždej pokasy.

Wuporjedźenje w žamßnej dźěłarni.

XXXVIII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

w Budestecach

10., 11. a 12. augusta 1912.

Sobotu 10. augusta 1/2 4 hodźin posedźenjo wubjerka w Rösikec hosćencu. Wšitcy studowacy so należnje proša, ważnych wuradźowanjow dla na posedźenju so wobdźělić. Po tym serbski komers. Přećeljo studowacych su lubje witani. — Njezabudźće spěwniki! —

Njedźelu 11. augusta w 3 hodź. hłowna zhromadźizna w Vogtec hosćencu. — Wječor z dypkom 1/2 8 hodźin **koncert — dźiwadło — bal.**

Póndźelu je **wulět.**

Wšitkich Serbow a přećelow studowaceje młodosće z Budestec, z blizka a z daloka z tutym najnależnišo w mjenje studowaceje młodosće přeprošuje

Jurij Brusk,
t. č. I. podstarši.

Saksko-žwjedźenjowa lotterija

k podpjerje potrěbnych w Sakskej.

Cźehnjenje wot 27. augusta.

8898 dobyczow

w hódnosćži

136050 hr.

3 × 10000
3 × 5000
3 × 3000
6 × 1000

atd.

Lóß po **3** hr. psches

Invalidendank
w Draždźanach.

Porto a lisćzina 30 pj. wožebje.

Pschedawarnja loßow je psches plakaty spósnacź.

Khěža

w Krakezach cźißło 17 s rjanej žadowej sahrodu je na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Khěža

cźißło 4c w Boranezach je s polom na pschedań.

Kuchatki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k žwinjom, wotrocźkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske žwójby pyto hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Khěža s brózniu

w Rakecźanskich stronach je tunjo na pschedań psches **Alfreda Brachmanna,** hornczeŕskeho mischtra w Bóschizach.

Dźowku

k wupłokowanju mlokowych žudobjow dla woženjenja nětcźischeje k 1. oktobrej pyta

knježi dwór w Drožđžiju
pola Pomorz.

Murjerjow

sa dom „Artilleriski depot w Małym Wjelkowje" tam pschijimuje polěr Frisch.

C. Schneider,
twarski mischtr

Tyscheŕskeho pomoznika

pyta

E. Holland w Małym Wjelkowje.

---

1 abo 2 wustojneju tyscheŕskeju pomoznikow

hnydom s dobrej mšdu pyta

Clemens Walde,
tyscheŕski mischtr w Korsymju.

W kóždej wsy žo cźežna wožoba k rosdawanju skasankow sa wyšoku provisiju pyta. Wěz je jako nałhwilna pódlanska sašłužba myßlena, potajkim bjes spuschcźenja powołanja w prózdnym cźasu.

Posłicźenja pod R. K. 100 tychle nowin.

Dźak.

Wjeledostojnemu knjezej fararjej em. lic. theol. Jakubej w Budyšinje a wjelećesćenemu knjezej dwórskemu radźićelej professorej dr. Jakubej w Draždźanach za přepodaće nahladneho dara za swoju towarstwowu khorhoj najwutrobniši dźak praji

serbske towarstwo „Čornobóh"
w Draždźanach.

»Serbske Nowiny« wuchadźeja so kóždu sobotu. — Štwórtletne předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerjo.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěski, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich brjohach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 32. **Sobotu 10. augusta 1912.** **Lětnik 71.**

Němska a Ruska.

Hdyž lětša němski kněžor z pschewodom kněžorskeho kanzlera zara w Baltiskim Portu wopyta, bě w knježerstwowych nowinach čitacz, so je žo Němska sašo k Ruskej sbližika. Kněžorstwowy kanzler bě pjecza diplomatiski wuspěch dozpił, kajkehož žo ženje njebě nadźak. Powschitkownje žo měnjesche, so je rusko-franzowski swjask najdlěje wobstak. Němska njetrjebasche žo pjecza Ruskeje bojecz, hdy by žo z Franzowskej roskorika. Schkoda, schkoda, so žu tele rjane powjesćze wo němskich diplomatiskich wuspěchach bórzy jako módry dym rospuchnyke. Na rospuschćenje rusko-franzowskeho swjaska njeje žanych myšlow. Runje na wopak, mjes tym so žo zar a němski kněžor wokoscheschtaj, a kněžorstwowy kanzler z ruskimi ministrami wo sakhowanju žwětoweho měra wuradźesche, schef ruskeho wójnskeho łódźstwa, wjerch Liewen, w Parisu wo poćhylnjenju rusko-franzowskeho swjaska jednasche. Wuczinjenje, po kotrymž dyrbi ruske wójsko franzowskemu we wójnje pomhacz, měło žo tež na wójnske łódźstwo wupschestrjecz. Franzowsam je tónle namjet jara witany był. Tele dny je žo franzowski ministerstwowy pschedsyda Poincaré z wójnskej łódźu „Condé“ na jěsbu do Peterburga podał, so by wobschěrnische wuczinjenja rusko-franzowskeho swjaska podpisał. Runjež je wěrno, so žo ruske wójnske łódźstwo hakle twari, dha tola wono hižo 4 nowe wulke bitwiske łódźe liczi, a w lěcze 1917 budźe wono tak žylne, so by Němska, hdy by k wójnje dóschło, žwoje łódźstwo dźělicz dyrbjała, kaž by wona nětkole wjetschi dźěl žwojeho wójska k ruskim mjesam póśłacz dyrbjała.

W Jendźelskej žu powjesćz wo łódźstwowym wuczinjenju mjes Ruskej a Franzowskej z wulkej wjeselkosću sašłyscheli, dokelž žo z tym rusko-franzowsko-jendźelski trojoswjask poćhylni. W nim dale dalschu krocžel w politizy wobstupjenja Němskeje, kotruž je kral Eduard sapoczał a kotraž žo po nim dale wjedźe, widźa.

Stolětne wobstacze Kruppez dźěłarnjow w Essenje.

W Essenje žu sańdźeny tydźeń Kruppez dźěłarnje žwoje stolětne wobstacze žwjeczike. S cžrjódki dźěłacžerjow, kotrychž Bjedrich Krupp psched sto lětami wokoło žebje shromadźi a kotruž mózesche wón hacž k žwojej žmjercži w lěcze 1826 lědma rosmnožicz, je 71 000 dźěłacžerjow nastało. Essen je žo jako wulke město z pschedměstami rosrostło. Pódla worzlolijernjow w Essenje Kruppizom mnohe wuhlowe a rudne jamyschkrějernje pola Neuwieda, Engersa, Sazna a Rheinhausenje, worzlolijernje w Annenje, Grusonske dźěłarnje w Bukowje a Germania-łódźernja w Kielu žłuscheja. Sałožk k wulkosći Kruppez dźěłarnjow je Alfred Krupp z dźěłanjom cžehnjenych kanonow położił. Pschezo pak njeje žłónzo wjeselkosće a sboža Kruppezom žwěcžiło. Bjedrich Krupp je wospjet, a to hischcże podarmo, knježerstwo wo požczonku prošył. Hischcże w lěcze 1873 Alfred Krupp pisasche: „Njech žo kóždeho z naschich dźěłacžerjow horjo sdaluje, kotrež je sakoženje tejele fabriki na naš pschinjesło.“ A wón sam je žebi nětkotre lěta posdźischo z jara cžežkimi wumělnjenjemi pjenjesy požczicz dyrbjał, so mohła fabrika dale wobstacz.

Jako pschecžel Kruppez žwójby je němski kněžor žwjedźeń w Essenje se žwojim wopytom poczeschcził. Sso se žwojeje jěsbje po norwegskim brjohu wrócziwschi je wón schtwórtk do Essena pschijeł. Sa powitanskej rěczi Essenskeho měschczanosty a Kruppa z Bohlen a Halbach wotmolwjejo wón praji, so wón jako krajow knjes a domowy pschecžel njeje žměł pschi žwjedźenju njepschitomny byczź. Na dźěło Alfreda Kruppa shladujo, jo wón žwjedźeń a triumf dźěła mjenowasche. Alfred Krupp je z makeje kowarnje najwjetschu dźěłarnju želesoweje industrije žwěta stworił.

Sa hosczinu žedžo bě kněžor wo njesbožu w njedalokej wuhlowej jamje „Lothringen“ shonił, hdźež bě psches sto hórnikow žiwjenje shubiło. Kněžor na srudny podawk spominajo hórnikow armeekorps wuhla mjenowasche, kotryž žo se semju bědźi, se strachami a njewjedrami wobdaty. Sašo je žo khrobka žyła se stym njewjedrom shrabła. Spominamy na nich z dźakownosću. Woni žu na polu cžesćze padnyli a we wutrobje provinzy, z kotrejež žu wuschli a w kotrejž žu dźěłali.

Hejtman Kostewicz njeje žo z jastwa puschcził.

Psched nětkotrymi dnjemi nowiny powjesć pschinjeżechu, so ruskeho hejtmana Kostewicza, wobhonjerstwa dla sajateho, z pschepytanskeho jastwa po sapłacženju 30,000 hriwnow rukowanja puschcża. Tale powjesć njesda žo wěrna byczź; pschetoż hacž dotal Kostewicz hischcże w jastwje žedźi. Sa to žu žobuwobskorženeho ruskeho majora Nikolskeho, kotryž bě w Ehrhardtez brónjerni w Düsseldorfje jako pschekožer postajeny, sa 5000 hriwnow rukowanja z jastwa puschczili.

Sajecze wobhonjerjow w Metzu.

W Metzu žu wojerskeho gratmischtra Maacka a vizefeldwebla Wolfa dla spionaže sajeli. Wonaj staj na wobtwjerdźenjach dźěłacz měloj. Psched nětkotrymi dnjemi žu dale dweju ziwilistow sajeli, kotrajž běschtaj žebi w kniharnjach wjele khartow generalneho staba a wojerskich knihow nakupili.

Pjecz jendźelskich wobhonjerjow sajeli.

We Eckernfördze žu pjeczoch Jendźelczanow, kotsiž žu dlějschi czas z makej łódźu pódlu holsteinskeho brjoha jěsdźili, sajeli. Pola nich fotografije wschěch pschistawow a saliwow holsteinskeho brjoha, Kielskeho pschistawa a mnohich němskich wójnskich łódźow nadeńdźechu. Sajecži žu samožiczi ludźo, kotsiž žu žo jenoż k žwojej sabawje na wobhonjenje podali.

Hdyž jatych w Kielu pscheżkyschachu, žo wupokasa, so běchu jenoż njewažne wěży fotografowali. Duž žu jich sašo puschczili.

Bołharsko-žerbski sakitanski swjask.

Mjes Bołharskej a Sserbiju je žo tajny sakitanski swjask sczinił, kotremuž žnadź tež Czorna Hora pschižłuscha. Sskowjanske ludy na Balkanje žu nusnosću spósnali, so dyrbja žo sjednoczicz, so njemohkej jim, hdy by Turkowska rospadła, Awstriska a Rumunska žwój pschah napokožicz.

Krwawne wojowanje pschi czornohórskich mjesach.

Psched dwěmaj njedźelomaj žu turkowszy wojazy nětkotrych Czornohórzow, kotsiž njedaloko turkowskich mjesow na polu dźěłachu a žanych brónjow pschi žebi njemějachu, sesatšeleli a mjesu pschekroczíwschi jich czěło swohidźili. Tón tydźeń žu Turkojo hižo sašo czornohórske mjesy pola Majkowaz pschekroczili a do Czornohórzow

tšeleli. Na to je mjes Turkami a Cžornohórzami k bitwje dóschło. 1000 Cžornohórzow žu pjecža 1000 Turkam napschecžo stali. Cžornohórzy žu pjecža Turkow sbili a Majkowaz sažo wobžadźili a nětko pjecža na turkowskej stronje steja.

Turkowski póžłanz je wot cžornohórskeho knjeżerstwa doscžinjenje žadał a hrosył, jeliso žo jemu to njedostanje, Cžornohórsku sa 24 hodźin wopuschczi a diplomatiski wobkhad ſ Cžornohórskej pschetorhnje.

Turkowskemu knjeżerstwu žu njeměry pschi cžornohórskich mjesach jara njesłkadne pschischłe. Hdy by k wójnje dóschło, mohła Cžorna Hora Italskej wulku žkužbu pschecźiwo Turkowskej wopokasacź. Turkowske knjeżerstwo je teho dla cžornohórskemu póžłanzej w Konstantinopju žlubiło, so žwojim wojakam pschi cžornohórskich mjesach sakaže, pšches mjesy tšelecź a so žwojich wojakow ſ tamnych strouow wróczi.

Rospuschczenje turkowskeho žejma.

Po knjeżerstwowym namjecže je turkowski senat póndźelu wobsamknył, žejm rospuschczicź. Prjedy hacž móżesche žo tole wobsamknjenje žejmej wosjewicź, je žejm na njewěsty cžaž žwoje pożedźenja wotstorcził. Na tajke waschnje je žo sadźěwako, so je na senatowe wobsamknjenje pożłuchacź dyrbjał. Młodoturkowska strona chže žo w Adrianoplu jako parlament sažydlicź. Tole wotmyślenje pak budże žo cžežko pschewjesćź hodźicź. Mjes ludom a wójskom ma młodoturkowska strona jenož hischcže mało pschiwižowarjow. W Konstantinoplu je lud pschi powjesczi wo rospuschczenju žejma zyle směrom wostał. Też se sastojnikow, kotsiž žu k młodoturkowskej stronje pschižłuscheli, njeje žo nichtó hibnył. Někotrych je knjeżerstwo wotžadźiło. Mjes nimi je Ismael Hakki, wójskowy generalny leutnant. Wón je pjecža wjele pschekschiwjenjow skucził. Mjes druhim je wón wjele wojerskich konjow sa njekymanych wosnamjenił, je potom jenemu židowskemu wikowarjej sa tuni pjenjes pschedał a je je posdźischo tutemu sažo sa wójsko wotkupił. Na tajke waschnje je žebi wón nětkże 600000 hriwnow najebał. Wjele dalschich skandalow we wójnskim ministerstwje žo pschipowjedźa. S teho je srosymicź, cžeho dla žu offižerojo pschecźiwo młodoturkowskemu knjeżstwu postanyli.

Na sběžkarskich Albanskich je rospuschczenje žejma, do kotrehož běchu Młodoturkojo jenož žwojich pschiwižowarjow ſ njesakońskimi žrědkami pschecźischczeli, najlěpschi saczischcź cžinilo. Albanszy pak žo ſ tym njeżu wotdźerżecź dali, žwój marsch na Üskúb sadźerżecź. Woni žu turkowske wójsko sbiwschi do Üskúba saczahnyli a tam žamosarjadnistwo sa Albansku wuwokali.

Italsko-turkowska wójna.

Dobycže oasy Suaru.

Italszy žu Turkam oasu Suaru wotdobyli. Suara leži njedaloko mórskeho brjoha. Hdyž běchu wójnske łódże Suaru wobtšełake, italszy pěschzy do Suary saczahnychu. Pschecźiwjenja nimale žaneho njenadeńdźechu, dokelž běchu wobydlerjo ſ města cžekli. Na italskej stronje žu žo jenož někotsi wojazy lohko sranili. Turkojo žo ſ zyła njeżu wobarali, ale zosali, hdyž žo Italszy bliżachu.

Rosbuchnjenje bombow w Mazedonskej.

Pšched tydźenjom w Kocženje w Mazedonskej dwě bombje rosbuchnyschtej, pschi cžimž žo někotre wožoby morichu a sranichu. Sso na bołharskich sběžkarjow hrěscho, so žu bombje położili, žu žo Turkojo do bołharskich wobydlerjow dali a nětkże 40 ſ nich skónzowali. Bołharski póžłanz w Konstantinoplu je hnydom pola turkowskeho knjeżerstwa pschecźiwo pschescžěhanju njewinowatych Bołharow protestował. Sběžkarske hibanje w Mazedonskej ſ turkowskimi žurowoscźemi nowe mozy dostawa. Wjednizy mazedonskich Bołharow žu wobsamkli, pschichodnu njedźelu w pschitomnoscźi sastupjerjow wschěch nowin protestowanske shromadźisny we wschěch městach a wjetschich wžach wotměcź.

Bamž jako sakitał Indianow.

W jendźelskim parlamencže žu žo žurowoscže na sjawne pschinježke, ſ kotrymiž sastojnizy jeneho kawczuk dobywazeho towarstwa Indianow pschi Amazonskej rěży w pokodnischej Amerizy pschescžěhaju. Tele hrosnoscže žu bamžej ſ wulkim pohórschkom byke. Wón je teho dla wokolnik wudał, ſ kotrymž biskopow žrjedźneje a pokodnischeje Ameriki napomina, so bychu žo prózowali, so by žo hrosnoscžam pschecźiwo Indianam wobarało. Knjeżerstwa žo proscha, so bychu sa to wustupiłe, so by žo dóńt Indianow polěpschił.

Kak wulki dźěd na jědlu cžekny.

S polom nascheho nana mjesowasche lěž, kotryž žo k połnozy daloko do wyschinow cžehnjesche a tam hacž do lěża na alpiskich horach storkasche. Hdyž běch hischcže dźěczo, žahasche pšches khójny tuteho lěża koscžowz mózncje žucheje jědle; na tej bě pšched wjazy stami lětami, hdyž hischcže Turkojo w kraju sakhadźachu, połměžaz wutykњeny a pod njeju je žo mnoho kschescžanskeje krwje pschelało.

Kóżdy ras by mje syma woběžała, hdyžkuli bych žo ſ pola abo ſ pastwischcža na tónle schtom sahladał. Wón žo nad lěž wyžoko posběhowasche a scžahowasche žwoje nahe, dźiwje seshibowane ramjenja na tak scherjaze waschnje, so hrósba wot nich dźěsche. Jeno na jeniczkej hakły hischcže bě nješchto cžornoseleneje kocže a nad nju žahasche do wyžoka wótry sdonk, pschikamany kruch něhdyscheho wjerschka. Wjerschk bě wichor abo błysk wotrasył. Ani najstarschi ludźo žo na njón wjazy dopomnicź njewjedźachu.

S daloka, hdyž wowzy abo krowy na polu paždech, na jědlu rady hladach. Hdyž ju žkónzo na cžerwjeń rossžwětlesche, wotražesche žo rjenje wot seleneho lěża a wot cžistseho módreho njebja. Sa to pak na pokhmurnych dnjach abo hdyž žo hrimanje bliżesche, sprostnjena a sarudźena na žwojim městnje stejesche. W lěžu schumjachu hakły a ſ wichorom žo wjerschki schtomow shibowachu, ale jědla stejesche njehibita, khutna a saczěmnjena.

Rěkachu jej turkowska abo schědźiwa jědla. Cžeho dla tute mjeno mějesche, powjedasche nan něhdy w symje, hdyž w khachlach woheń wjeżele praskasche.

„To je hižo pšches wóžomdźeżat lět, so je žebi twój wulki dźěd moju wowku brał. Wón bě jara bohaty a rjany sróstny, a też dźowku najsamożnischeho bura budźesche sa žonu žnadnje dostał. Ale woženi žo ſ khudej holzu, kiž bě schwarna a hospodarska. To bě woždrjedź měžaza augusta, hdyž běchu tołsche žně hižo domoj skhowane, tu wulki dźěd dźěsche wo nju žo samolwicź. Wona běsche ſ horow, tu sa lěžami. Jeje nan, kiž wuhlerjam a drjewjerjam schkórnje porjedźesche, piły a žekery tocžesche a ſ cžažami też na wjelki pažle stajesche, puschczi dźěko ſ ruki, hdyž wulkeho dźěda na prohu wuhlada."

„Ale, Handrijo, to tola sawěsče khutnje njeměnisch", wón rjekny, „so chzesch Hanu sa žonu měcź! To tola žwět žłyschak njeje. Takle bohaty nawoženja, a takle khude dźěczo!"

„Runje na to žym tak daloki pucź hacž k wam ważił", wulki dźěd wotmolwi. „A nima-li Hana niczo pschecźiwo temu a chze-li se mnu do žwjateho mandźelstwa stupicź, sręczimy žebi to dźenža wschitko a jutsje dóńdźemy na žudnistwo a na faru a dam Hanje žwoje kubko sapiżacź, kaž žo žkuscha a prawje je."

Holza mějesche wulkeho dźěda lubo a wusna, so chze jeho žona a jemu poškuschna a žwěrna bycź we wschitkim, schtož je cžežne. Potom khwilu pożedźachu, powjecžerjachu a hdyž žo pocža cžmicź, nastaji žo nawoženja na pucź domoj.

Wón pschenđże pšches kuku, dźěsche pšches wopuschczene lěžne městno, sańdźe do lěża a spěwasche žebi duzy po pucźu. Jemu bě tak derje we wutrobje. So bě cžma a so nasdala milina hrajesche, to mějesche mało kedźbu, dokelž to pola naž po horzym dnju niczo žadne njeje. „To je tak na cžažy!" Tak ludźo pola naž praja.

Ale nadobo saškyscha ſ napschecžneho lěża ſ daloka schcžowkanje. Dopomni žo na wjelki, kotrež w naschich lěžach ſ cžrjódami niz ſ rědka běhachu; žwój žukaty kij krucźischo sapschimny a da žo do spěschnischeho hicža. Potom tójhdy niczo njesažkyscha, khiba tu a tam schkrjekot nózneho ptaka, njewidźesche niczo hacž cžmowe sdonki schtomow, mjes kotrymiž žo schcžežka wijesche, kotruž dys a dys daloki błysk rossžwětlesche. Ale nadobo bě saso sawucže žkyschecź, nětkole pak wjele bliže. Wulki dźěd žo da do běženja a cžerjesche, schtož mozy doždahachu. Nětko hižo krakanja ptakow njeżkyschesche, nětko jeno straschne wucže žkyschesche, kiž jemu hižo sa pjatomaj swucžesche. Hdyž žo wohladny, wuhlada sa khribjetom w selenych hakšach błyskaze žo wocži. Też dychanje rubjeżnych swěriskow sa žobu žkyschesche a ſ hrósbu žebi pomyżli: „Po jutsischim žlubje je žo stako."

Tola tu runje pšched nim steji turkowska jědla. Druheho wucženjenja njebě. Dźěd spěschnje skoczi na najnižschu hakšu, a hnydom sa nim běchu tu też wjelki. Sastachu a cžuchachu. Pytnychu jeho na schtomje, nadżerachu žo a kładżechu prědkowne pasory na nižsche hakły. Dźěd wyschscho salěse a žo na žylnu hakšu žydże. Nětkole bě strachej wucženknył. Delka wjelki wujachu a njemdre skoru hrymsachu. Jara mnoho jich běsche, zyła cžrjóda. W lěcže žo ſ rědka stanje, so wjelki cžłowjeka nadpadnu; druha žratwa je wotwjedźe. Twój wulki dźěd na hakły dołho žedźesche. Nadźijesche žo, so žo wjelki naczakaju a woteńdu.

Tež do wokanja žo da; ale hdže budźesche chžył w nozy jeho schtó žłyschecź. A cźma bě tołsta, so mohł cźłowjek motyku powžnycź. Jeno milina dale hrajesche.

Dźěd widźesche, so jemu niczo druhe do rukow njehlada, hacź do ranja na schtomje pschedlicź, salěše hischcźe wyschscho, tam, hdźež ma jědła hischcźe dźenža něschto łocźe, a tam žo žydže, tak derje, kaž žo trochu hodźesche.

Deleka bywasche po něcźim cźischischo, ale ja to žo dale bóle błyskasche a wot nawjecźorneje strony žo nasdala hrimasche.

„Hdy bych žebi prawje žylnu hakšu wotkamał, dele śleśt, dźiwje sakschiknył a poczał wokoło žebje pracź, bych drje tym swěriskam wucźeknył“, dźěd žebi myślesche, ale ś wobhladniwosczu wosta radscho na schtomje. Dopomni žo na wjazy padow, so běchu wjelki njedźiwajo wscheho wobaranja cźłowjeka tola pschewinyke.

Hrimanje žo bliżesche, hwěsdy žo ja mróczelemi shubjowachu a cźma bywasche dale tołscha. Jeno delka pod schtomom žo wjelcźe wóczka selenje žwětlachu. A njejabzy žo w hakšach sahrima, a po zyłym lěžu žo praskanje shibowanych schtomow žłyschecź dasche.

„To hrosne hrimanje cźehnje“, wulki dźěd žebi pomyślł a hischcźe hłubscho do łocźe salěše. Pschi tym jemu kłobuk na semju wupadże, a hnydom žłyschesche, kak žo wjelki wo njón torhaju. Sabłyskny žo, na khwilku žo zyły lěž rossžwětli a potom hrimot sawrjeskota a dołho žo žylne bubnjenje w mróczelach dale walesche.

A ś nowa žo wichor sebra a schtomy žo k jědli khilachu a do njeje se žwojimi hakšami cźepjechu. Sažo žo sabłyśny a wulki ptak, kotrehož kschible na semju scźin pschi błysku mjetaschtej, k jědli pschilecźa a žo runje nad dźěd owej hłowu skhowa. To bě jatsjob, kotryž mějesche na jědli žwoje hnězdo.“ —

„Kak bě to dale?“ wopraschach žo njedocźakliwy, hdyž bě žo nan na khwilu wotmjelcźał.

„Potom žo hakle tak prawje sapocźa. Jene sahrimanje po druhim rjesche a po kóždym sabłyśknjenju bě hromada krupow widźecź, kotrež do schtomow praskachu, na semju dopadowachu a wot semje wyšoko wotlětowachu. Hdyžkuli bychu krupy do sdonka jědle dorasyke, kóždy krócź by to po zyłym schtomje sarzało. Hrimanje pschicźeże tež ś druheje strony, tak so bě njebjo w jenicźkim njepschetorhnjenym płomjenju.

A turkowska jědła tu runa stejesche, kaž sprostnjena, a wulki dźěd pod wjerschkom w jeje hałosach žedźesche.

Njedaloko dyri błysk do khójny, kotraž žo sapali. A hdyž žo žwětko płomjenjesche, běsche widźecź, so je lěž wschitkón běły wodźety, kak sawjeschk padazych krupow rědnje, kak město schtomowych hakšow běłe drjewo wotkamanych wjerschkow žo žwěcźesche a na pośledku pak krupy do žylneho deschcźa pscheńdźechu.

Hrimanje hižo bóle ś rědka swucźesche a žłabnjesche. Jeno błyski hischcźe bjes pschestacźa slětowachu.

Pschi korjenjach schtoma hižo žwětkych wocźi wjazy njebě a wucźa njebě žłyschecź. Njewjedro bě wjelki rosehnało. A wulki dźěd ś hakšy na hakšu slěsowasche, dostupi na semju a wuńdże ś lěža a nastaji žo w runym měrje k žwojemu statokej.

To bě hižo połnóz nimo. Nasajtra rano zyły lěž sa žiwizu wonjesche, hdyž dźě jeho schtomy ś tyžaz ranow krwawjachu. A njeżnadnje bě po tołstej worschcźe krupow khodźicź, wot kotrychž syma kaž wot lodoweje pinzy wějesche.

Hdyž bě nawoženja dom dóschoł a wo jstwje žwězu njewuhlada, dźiwasche žo, so běchu domjazy ludźo w tajkejle nozy mohli spacź. Ale woni njespachu. Běchu wschitzy wo jstwje a modlachu žo. Wot wonka žwězy njebě widźecź, dokelž bě wokno, ś kotrehož běchu wschě schleńzy wubite, pschikryte a ś rubjeschkom sapowžnjene.

„Ssy dha horka pola njewjesćineho nana wostał?“ woprascha žo twoja wulka prawowka.

„Ně, macźi njejžym wostał“, wulki dźěd jeno ś krótka wotmolwi.

Hdyž žo potom ludźo njedźelu po pucźu psches tule sapuscźenu krajinu dobywachu, nańdźechu w lěžu mnoho wotkamanych hakšow, wuwalenych schtomow, wjele saraženych ptakow a druhich swěrjatow. Pod wotraženej hakšu morwy wjelk leżesche.

Twój wulki dźěd žo na tutym pucźu duzy kemschi khutnje sadźerżesche. Nadobo Hana sawoła: „Knjeże Bożo, ty dźe masch schědźiwe włoży, Handrijo!“

Posdźischo hakle je wulki dźěd wschitko nadrobnje powjedał a wot teho cźaża narjeknychu jědli, na kotrejž bě twój wulki dźěd seschědźiwił, schědźiwa jědła.

* * *

Běch hižo doroslł, tu mje něhdy nan sawoła se spanja a rjekny: Chżesch-li widźecź, kak žo schědźiwa khójna pali, wuńdź psched dwór.“

A hdyž běch won wuschoł, wuhladach, kak w lěžu płomjo wyšoko žapasche, ś kotrehož žo kur k mróczelam snoschowasche. Nóz bě hwězdna. Sslyschachmy, kak płomjenja praskachu a hakšy padachu, potom dźěchmy saž lehnycź. Nasajtra w lěžu jeno wopalený sdonk stejesche, kiž mějesche jeno někotre ramjenja, a nad nim slětowasche jatsjob!

Njewjedźachmy žebi wumyślicź, kak bě žo w cźichej jažnej nozy schtom mohł sapopadnycź. A hischcźe dźenža to nichtó njewě. Wo tym žo we wokolinje wschelako powjedasche, a wukkadowachu to jako něschto potajne. Hischcźe někotre lěta žo tam cźorny wopalený sdonk wupinasche, potom žo powróczi a na jeho sprochnjenym pjeńku nětko schědźiwy moch roscźe.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowy farař zyrkwje „Nascheje Lubeje Knjenje“ w Budyschinje, knjes Jurij Hejduschka, kotryž bě napośled ś sararjom w Rychnowje, je žo sańdźenu njedźelu do žwojeho noweho sastojństwa sapokasał.

S Budyschina. (Wopyt ś Ameriki.) Tele dny jedyn Sserb ś Texaża, knjes Handrij Ssymank ś Thornedala, Milam county, redakziju „Sserbskich Nowin“ wopyta. Jako jenolětne dźěczo je wón se žwojimaj starschimaj pod wjednistwom duchowneho Kiliana do Texaża wucźahnył. Wón je hižo druhi krócź Sserby wopytał, hdźež ma wjele pscheczelstwa. Tón ras bě jeho mórska jěsba jara straschna. Lodowe hory, ś kotrychž je jena jendźelsku hobrsku łódź „Titanic“ sniczika, tež jemu se sahubjenjom hrožachu. Łódź „Frankfurt“, ś kotrejž žo Ssymank do Europy wjesesche, žo ś zyłej cźrjódu lodowych horow setka a dyrbjesche žo wjele mil daloko psches lodowe schkruty pscheběhnycź. Hdyž „Titanic“ do lodoweje hory srasy, bě „Frankfurt“ wot njeje 400 mil sdalena. S bjesgrotowej depeschu wona powjesćź wo njesbožu dosta. Dla pschewulkeje dalokosćze pak „Frankfurt“ njemóżesche łódźi „Titanic“ na pomoz dojěcź, tola wona žwoju jěsbu sastaji, doniž powjesćź dóńdże, so je žo „Titanic“ potepika. — Kaž je žo hižo prajiło, je žo knjes Ssymank hižo druhi ras do žerbskeje Łužizy podał. Prěni krócź wón psched 6 lětami w Sserbach pschebywasche. Tehdy je žo jeho na pucźu mjes Kotezami a Pomorzami jena žona sa wěstym Jeremiażom w Texażu praschała. Wón je jej tehdy, dokelž njeje lěpje wjedźał, rjekł, so drje je Jeremiaž wumrjeł. Do Texaża žo wróczíwschi, pak je shonił, so je Jeremiaž hischcźe żiwy a so je njeżenjeny. Jeho pschiwusni w Sserbach budża po jeho žmjercźi ras hischcźe něschto samoženja namrěcź móz.

— (Woheń.) Rěsniski mischtr Kobanja na garbařskej haży sańdźenu žrjedu popołdnju se sapalenym wěschczom žłomy hromady muchow se žwojeho konjeńza wukadźesche. Pschi tym žu po sdaczu schkrě do žyna a žłomy pschimjesowazeje kólnje sleczíle a sapalile. Dokelž Kobanja a jeho ludźo njesamochu woheń žami shascheć, žo wohnjowa wobora na pomoz sawoła. Ta ś khwatkom k wohnischczu pschihna a sa krótki cźaž płomjenja sala.

— **(Paduschi na hermanku.)** Sańdźenu žobotu žu na hermanku někotrym żonam pjenježnu móscheń kradnyli. Paduchow njejžu wušlědźili.

— Horze dny žu nimo. Symny wětsik psche schczernischcźa ś poknozy duje. Hischcźe pscheď někotrymi dnjemi ludźo na horzotu skorżachu a nětkole hižo se symu dyrkotaju. Wětr symu ś Jendźelskeje nježe, hdźež je na dobo symne wjedro sastupiło. Na wyšokich horach je žo tam wulki žněh naschoł a leżo wostał. W nozy je žylnje mjersko. W někotrych dźělach Jendźelskeje, na pschikład na kupje Wright, je temperatura na 3 hacź 4 grady pod null spadła. W Derbyshiru žu žo wschě haty a jězory ś lodom pschikryte. We Westmorelandże njejžu žo wyšokeho žněha dla žně domoj khowacź mohke. W Londonje je žo sliwkojty deschcź schoł, podobnje kaž žrjedu wjecźor a w nozy we Łužizy. Schtwórtk bě na Sprewi khětro wulka woda, kotraž schucźo psches wary běžesche. W Maleschanskich a Klukschanskich stronach je Sprewja ś rěcźnischcźa stupiwschi łuki powodźika.

— (Mjažowa drohota.) Mjažowe placźiny njepschestawajzy do wyšoka stupaju. Punt howjaseho mjaža w Budyschinje hižo 1 hriwnu placźi. W Barlinje žu na wikach placźiny žwini tak wyšoko schke, kajkež žo hacź dotal tam njejžu płacźile. Sa druhu druzinu dyrbjesche žo 82 hriwnow placźicź, prěnja druzina tam ś zyła njebě.

— (Ssywy w němskim khěžorstwje.) W němskim khěžorstwje běchu sapocźatk augusta, hdyž 1 jara derje, 2 derje, 3 žrěnjo a 4 žnadnje wosnamjenja, symska pscheńza 2,4, jerza 2,4, jecźmjeń 2,2, wowž 2,7, běrny 2,8, powodźliwe łuki 2, druhe łuki 2,6.

Najrjeńſche žně ßu lětßa w Schleſyſkej. S nich ßo lětßa jara wulki wunoſcht wočakuje.

W Sakſkej ßu žně ſapočatk auguſta ſčěhowaze zenſury doſtałe: naſymſka pſcheńza 1,8, nalětnja pſcheńza 2, naſymſka roža 1,8, jerza 2,1, ječmjeń 1,9, wowß 1,9, len 2,3, běruy 2,5, runkliza 1,8, zokrowa rěpa 1,9, dźečźel ſ trawu 2,7, luzerna 2,4, powodźlíwe łuki 1,8, druhe łuki 2,2.

W połnóznej Amerizy ßu tak bohate žně, kajkež hiſchčże tam njepomnja. Też w Ruſkej ßu ßo lětßa žně derje poradźíłe. Sa to ßu pječża w Italſkej žně lětßa jenož ßnadne. Italſka dyrbi teho dla žito ſ wukraja pſchikupowacź. W Franzowſkej ßu žně pječża pod deſchčźom jara čźerpiłe. S měſtnami je pſcheńza ſ dźěła wuroſtka. Też Franzowſka budże wupad ſ wukrajnym žitom wurunacź dyrbjecź.

S Bóſchiz. Schtwórtk wječor 1/2 10 hodźin ſ domſkeho knjeżeje žiwnoſcże, w kotrejž knježi pohoncź Pětſcha bydli, woheń wudyri. Płomjenja ßo na ßußodnu Běliz žiwnoſcź wupſcheſtrěchu a wobaj ſtatokaj ßo do čźiſta ſniczišchtaj. Pětſchzy je ßo wſcha domjaza nadoba, 1 koſa, 5 huß a kury ſpaliko. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Budeſtez. Skhadźowanka ßerbſkeje ſtudowazeje mkodoſcże ßo ßobotu a woßebje njedźelu tu wotměła. Skhadźowanka, — to ßkowo ma luboſny ſynk a klink ſa narodnje ſmyßlene wutroby. Wjele Sſerbow ßo na nju wjeßeli. Dołho tu wjazy była njeje. Druſy pak ßo praſcheja: „Schto je a ſchto chze ſkhadźowanka?“ Schto wona je? Sjednoczenje ßerbſkeho ſtudentſtwa. A ſchto wona chze? Wſchěch ſtudowazych, kiž ßu hewak rosproſcheni na wſchelakich ſchulach, univerſitach a gymnaſijach, ſeminarach a realkach, rataŕſkich abo wikowanſkich ſchulach, kiž ßo bjes ſkhadźowanki ani mjes ßobu ſnali njeběchu, ſa ſhromadne dźěło ſjednoczicź, mjes ßobu ſtowaŕſchicź, ſo bychu ßo wſchitzy ßerbſzy ſtudowazy ſ Lipſka, ſ Prahi, ſ Budyſchina a hdźežkuli hewak ſtuduja, ſjednoczili a bratrowſtwo ßej ſawdawali we wótczinſkich tych wutrobach. „Viribus unitis“ rěka też tu; jenož ſe ſjednoczenymi mozami ßo nješchto prawe a ſdobne dokonjecź hodźi. Schto ſkhadźowanka dale chze? Studentow ludej a lud ſtudentam ſbližicź. Skhadźowanka je w zyłym lěcże jenicźka ſkładnoſcź, hdźež ßo tón ſaměr dozpicź hodźi, ale też wulkotnje dozpicź hodźi. Lud ma prawo, ſo widźi a ſhoni, ſchto na ßwojej ſtudowazej mkodoſcźi ma, kajki duch w njej bydli a kajki po tym junu pſchichod Sſerbowſtwa budże.

Dyrbi li ſkhadźowanka ßwój wótczinſki ſaměr dopjelnicź, je bohaty wopyt wſchěch ſtudowazych nuſny. Nichtó ßo njedaj wodźerżecź. Wy mkodźi pſchecźeljo, pſchiińdźcże wſchitzy a powjedajcże nam wo ßwojim dźěle, a my chzemy poßłuchacź, ſ wami radu ſkładowacź, ſ wami ßo wjeßelicź, waß witacź a na waſchich ſhromadźiſnach njedźelu popołdnju a wjeczor ßo wobdźělecź tak, ſo ſpósnajecże, tu mjes Čźornobohom a Mniſchonzom, Lubinom a Běłobohom zyle na połońſchich mjeſach ßerbſkeho kraja też hiſchčże Sſerbjo bydla, kiž rěcź a waſchnja ßwojich wótzow ßebi waża a mrěcźu Sſerbowſtwa ſe ſymnej wutrobu pſchihladowacź nochzedźa. Hiſchčże Sſerbſtwo njeſhubjene! Tracź dyrbi Sſerbſtwo, ſawoſtacź! —

S Budeſtez. Na ſkhadźowanku je ſtudowaza mkodoſcź pſchecźelnje pſcheproßyła. Tutej próſtwje ßo ſ wutrobu pſchiſamkuje też tudomne ßerbſke towaŕſtwo „Lubin“. Nadźijamy ßo bohateho wopyta. S radoſcźu chzemy do naſcheje wokoliny witacź wſchěch ſnatych ßerbſkich wótczinzow, kiž ßu tak huſto hižo ſe ßkowom a ſe ſkutkom, ertnje a pißnje ſa naſch lud wuſtupowali, ßwój čźaß a ßwoje kubło jemu ſa wopor pſchinjeßli. Runje tak ſ wjeßelom mjes nami witacź pak budźemy też te ßkawne ßerbſke towaŕſtwa ſe wſchěch ſtron, kotrychž je kóžde lěto wjazy, a kiž ſ pſchezo wjetſchej ſahorjenoſcźu ſa Sſerbow ſboże a kčźěw dźěłaju. Naſche wjeßele budże čźim wjetſche, čźim wjazy narodnje-ſmyßlenych Sſerbow ßo tu njedźelu ſeńdże. Tak na ſaßowidźenje a Bóh daj wſchemu ſboże a žohnowanje!

Se Semiz. Knjeżeŕſtwo w naſchej wßy, kotraž ma 2000 wobydlerjow, haptyku wotewri.

S **Klukſcha.** „Palenz je walenz!“ ſtare pſchißkowo praji, Wón pak ludźi niz jenož powała, ale jim też wědomnje bjerje. Tele dny bě ßo w jenej tudomnej korczmje jedyn mkodźenz ſchczipaka naßrěbał, ſo njewjedźeſche, čźeji je. Druſy hoſczo mějachu ſ nim ßwoje pryſle, a jenemu ſchibałzej myßliczka pſchipadże, ſkurjenemu draſtu wußlez. To ßo hnydom do ſkutka ſtaji. Mjes tym ſo ßo pachoł potom koſchlaty domoj motaſche, jeho draſtu w korczmje ſe ßkomu a kijemi wutykachu a jako ſcherjenje pſched khěžne durje ſtajichu. **Tak na dobo dwě ſcherjeni ludźi wo wßy, kotſiž běchu poſdże w nozy** duzy po puczu, traſcheſchtej. A naſcheho pachoła je drje naſajtra we hkowje ſcheriko, hdyž je wotuczíwſchi ßo dopomnił, kak je ludźom w ßwojej pianoſczi k ßměcham byk.

S Wósbórka. (Kral jako kmótr.) Kral Bjedrich Auguſt je pſchi 10. dźeſczu, 9. hólza, tudomneho żeleſniſkeho rjadowarja Auguſta Böhmera kmótſtwo pſchijał a jemu 50 hriwnow jako kmótſtſki dar pſchipokaſacź dał.

S Wjeleczina. Tſjo wukrajni dźěłaczerjo, kotſiž w tudomnej zyhelnczi dźěłaju, ßu jeneho ßobudźěłaczerja nadpadli a wurubili. Shoniwſchi, ſo ma wón wjetſchu ſummu pjenjes pſchi ßebi, jeho w korczmje wopojichu. Domoj duzy jeho bliſko dwórniſcheża nadpadnychu; dajachu a bijachu jeho a jemu 205 hriwnow rubichu. Skóſtnikow ßu ſajeli a Schěrachowſkemu hamtſkemu ßudniſtwu pſchepodali.

S Wjeleczina. Pjatk popołdnju w 2 hodźinomaj je ßo ſórhark „na forbrichu“ wotpalił. W nim 4 dźěłaczerſke ßwójby bydlachu. Nětydy bě w ſórbarku wowczeŕnja. S 11 ßykawow, kotrež běchu na pomoz pſchijěłe, bě Schěrachowſka prěnja a Korſyńſka druha.

S Wotrowa. Naſch nowy farař, knjes Jurij Kſchižank, je ßo ſańdźenu njedźelu do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaſał.

S Lubija. Kral Bjedrich Auguſt ßrjedu 14. auguſta popołdnju w 3 hodźinach do Lubija Wettinſke ſwjaſkowe tſělenje wopytacź pſchińdźe a hižo w 5 hodźinach do Žitawy dale pojědże.

S Lubija. Jedyn wós k lokomotivje pſchipowßnywſchi ßo ßobotu popołdnju na tudomnym dwórniſchczu pomozny gratmiſchtr Fietza na bok czißny. Wón na koliju pſched lokomotiviny popjelowy kaſchcź padże a ßo kruch ßobu wleczeſche. Fietza je ßo czežko ſranił.

S Lubija. W krajinje ſ połodnja Lubija paduſchi po wßach czahaju. W Schönawje nad E. ßu kublerjej Scholcże 300 hriwnow kradnyli. Pola kublerja Eiſlera w Bjarnaczizach ßu pißanſke blido roſpaczili a ſ njeho debjeńki kradnyli. Na rjeczas pſchiwjaſaneho pßa ßu woni wjedźeli, tak dołho hacź ßu kradnyli, na bok dowjeſcź. Poſdźiſcho ßu jeho ſaßo k rjeczaſej pſchiwjaſali.

S Kamjeńza. Schtwórtk popołdnju je ßo na żeleſniſkim pſchekhodże pola Połczniſkeje drohi ſwudowjena kublerka Freudenbergowa ſ Jelenjowa ſe żeleſniſkim czahom pſchejěła a morika. Wona chzyſche pſched bliżazym czahom koliju pſchekroczicź, tola prjedy hacź bě koliju pſcheſchka, ju lokomotiva ſhrabny a ju něhdże 6 metrow ßobu wleczeſche. Njeſbožownej ßo pſchi tym nop roſmjecże a jena ruka ßo jej wotjědże. Wona bě 50 lět ſtara a 4 dźěczi ſa ßobu ſawoſtaji.

S Kamjeńza. Wojak Thiele, kotryž bě hakle loni naſymu pola tudomneho pěſcheho regimenta do wojeŕſkeje ßłużby ſtupił, bě ßo w januaru dla czeknjenja wot khorhoje ſe 6 měßazami jaſtwa pokhoſtał. Sswoje khoſtanje lědma wotpokuczíwſchi wón ſaßo czekny. Ssrjedu jeho w Großröhrsdorfje ſajachu. Thiela ßo ſ revolvrom wobaraſche a do poliziſtow, ſa jiu czerjazym, tſeleſche tola nikoho njetrjechi.

S Pißaneho Dołá. Ssobotu popołdnju je njedaloko naſcheje wßy jedyn automobil jeneho mkodeho człowjeka ſ Kamjeńza k ſemi potorhnył. Automobil je njejabzy ſ jeneho lěßneho pucza wujěł, tak ſo ßo jeho mkody człowjek, kotryž ſ jědnym kołom jědżeſche, njemóżeſche ſ czaßom dohladacź. Automobilowy wodźer ßo wo na ſemi bjes wědomnja leżazeho njeſtarajo ſkoku dale jědżeſche. Hdyž bě ßo ſranjenemu wědomnje ſa khwilu ſaßo wrółźiło, móżeſche ßo wón wſchě mozy napinajo, k lěkarjej podacź. Jeho jědne koło bě pſchi ſraženju zyłe woſtało.

S Wochoz. Wulke wjeßele ßo nam poßlednju njedźelu poſkiczi ſ tym, ſo jara ſaßłużbny ßejmſki ſapóßłanz knjes Bart tudy w ßerbſkim towaŕſtwje rěczeſche. Wón wſchak je naſchim Wochožanam hižo wot mkodoſcże ſnaty; pſchetoż w jeho hoſpodliwym domje woni pſchenozuja, hdyž do Delnjeje Hórki na ßyno jěſdźa. Teho dla běſche też jeho knjeni mandźelſka ßobu pſchiſchła, ſo by tudy k ſnatym żónſkim pohladała. S radoſcźu a luboſcźu wobeju witachmy. A tak kaž ßo knjeſej Bartej naſcha czicha wjeß lubjeſche, tak ßo ſpodobaſche nam jeho horliwa rěcź. Schtoż je nam Sſerbam w narodnym a hoſpodaŕſkim-żiwjenju trěbne, kak dyrbimy poſtupowacź a ßo poléppſchowacź, to nam tak jaßnje a kraßnje wupraji, ſo jeho ßkowa kóždemu do wutroby dźěchu. Saweſcże płody pſchinjeßu. Knjeſej Bartej pak a jeho wulzy czeſczenej knjeni mandźelſkej wutrobny dźak, ſo ſtaj njedźiwajo dalokeho pucza k nam dojěłoj.

S Krjebje. (Kupjenje leżomnoſcże.) Pſchekupz G. Urban je tudomnej Margarecże Gebauerez khěžu a ſahrodu a holu, ſ jeho leżomnoſczu mjeſowazu, wotkupił. Wobej leżomnoſczi ſtej nětko jedyn zyłk.

S Wulkich Sdžar. Sswjedžeń pohanskeho mißionstwa ßwjecžesche ßo sańdženu njedželu w naschej woßadže. Woßada běsche ßwjedžeń nanajrjeńscho pschihotowała. Cžeßne wrota a brěhy běchu na pucž k Božemu domej sestajane a Boži dom kraßnje wupyscheny. Dopołdnja mějesche knjes mißionar Liczewiz s džěczimi mißionsku Božu ßłużbu, kotraž běsche derje wopytana. Popołdnju po 3 hodź. sestupa ßo ßwjedženski cžah psched faru. Mkode holzy se selenymi wěnczkami a zyrkwinska rada a sa nimi knjeza duchowni, kotrychž běsche rjana liczba pschischła, cžehnichu pod swonjenjom swonow do Božeho doma k ßerbskej ßwjedženskej Božej ßłużbje. Boži dom běsche na ßerbskim kemschenju hacž na poßledńje město napjelnjeny. Knjes farař Domaschka s Budestez mějesche hnujaze, wutrobu jimaze mißionske prědowanje wo tekscže 1. Mójs. 12, 1. 2. Wón wułoži: „Sswjate mißionstwo je pucžowarka. 1. Jeje pucž wjedže psches ßylsy a cžeßnoscže, 2. dokonja ßo w mozy wěry a 3. dostanje bohate žohnowanje.“ Wołtarnu B. žu ßłużbu mějesche na ßerbskim kemschenju woßadny knjes farař Schottař a archidiakonus Dobruzky s Wojerez. Na němskim ßwjedženskim kemschenju prědowanje na saložku 98. psalma knjes mißionar Liczewiz džeržesche a dawasche powjescž wo ßwojim skutkowanju jako mißionar w Chinje. S napjatej nutrnoscžu kedžbowachu poßłucharjo na jeho nasłonjenja, kotrež powjedasche. Po prědowanju mějesche knjes superintendent Dahlmann krótku rěcž na mißionsku woßadu, ju napominajo, ßwoju darniwu ruku wotewricž sa ßwjaty skutk mißionstwa. Kak běchu ßo wutroby sahorike, wo tym dawasche jaßne ßwědcženje bohata mißionska kollekta. Na ßerbskim kemschenju nawda ßo 223,03 hr., na němskim 93,35 hr., na dopołdnischim kemschenju sa džěczi 32,43 hr. a sa pschedate mißionske spisy 10 hr. Wscho hromadże 358,81 hr. Sswjedžeń je ßo kraßnje poradźił. Nutrny džak Wulko-Sdžarowskej woßadże a jeje duschowpastyrjej.

S Hródka. Płacžisny na ßwinjazych wikach ßu sańdženu ßrjedu khětro do wyßoka stupiłe. Sa małe proßata ßo psches 20 a sa wjetsche 25 hacž 30 hriwnow płacžesche. Małe běhaki płacžachu 40 hacž 45 hriwnow, wulke 55 hacž 60 hriwnow, dokelž bě ßo mało na wiki pschiwjesło.

S Draždžan. Na Lipscžanskej universicže ßo wo radu wopraschawschi je kral Bjedrich August khěžorstwoweho rěcžnika dr. Nagela w Lipsku sa justizneho ministra pomjenował. Nowy justizny minister je ßo jako ßyn prjedawscheho dołholětneho profeßora pschi Draždžanskej technisker wyßokej schuli semrjeteho tajneho radźiczela Nagela w lěcže 1856 narodźił.

Přilopk.

* (Spjecženza na wikach.) W Neusalzu ßo sańdženu ßobotu žony na butrowych wikach spjecžowachu, wyßoku płacžisnu sa butru sapłacžicž. Kaž so budźichu ßo srěcželi, běchu mnohe žony s pschewodom ßwojeho muža na wiki pschischli a hnydom na wyßoke butrowe płacžisny ßwarjachu. Wone ßo po stach sběžachu a niz jenož so pschedawarjow butry hanjachu, torhachu jim butru s rukow a jim sa pok khany 1 hriwnu 20 pjenježkow do ruki tłóczichu a potom cžeknychu. Na někotrych městnach ßo do pukow dachu. Najwjazy pschedawarjow butry, kotsiž ßebi sa pok khany 1 hriwnu 60 hacž 1 hriwnu 70 pjenj. žadachu, s butru wiki wopuschczichu. Hižo na prjedawschich wikach běchu ßo kupzy s pschedawarjemi dla wyßokich butrowych płacžisnow wurěcžowali.

* (Smijizy.) Wokoło Cžopliz je mnoho smijizow. Wina je najskerje ta, so je tam wjele cžopłych kužołkow, na cžož hižo ßame mjeno tutych snatych kupjeli pokasuje. Wokoło a nad cžopłymi žórkami hady rad pschebywaju. Sa krótke dny smijizy tsioch cžłowjekow skußachu. Jena žona hižo ranam podleža, druhej woßobje cžežko khorej leżitej. — K temu tule wjazy hacž džiwnu wěz pschidawamy. Žona s Wuscža (Aussig) nad Łobjom wunđže na pschekhodženje. Wuhlada hada a tykny jeho njedžiwajo na niczo do taschki. Sswój popad na měschczańsku strażuizu pschinjeße. Polizistojo ßo dodźiwacž njemóżachu, widžo, so je tutón had — smijiza. Na wulke sbožo njebě ju straschne swěrjo skußało.

* (Sso spaliła.) Pola Jawory w Schlesyskej bě wóskař ßmjecže na hromadu nawosył a sapalił. So by woheń rosschkaraka, pschistupi k hromadże holczka, kiž pódla kłóski sběrasche, ale pschi tym ßo jej drasta sapopadże a sa wokomik ßo holczka do wohnjoweho stołpa pschemėni. Ssurowje spalene wbohe jědnacželětne dźěczo k semi padże, dowjesechu ju do Jawory, ale hižo duzy po pucžu kruchi mjaßa s njeje padachu. Pschi njewurjeknitych bolosczach w khorowni wumrje.

* (Wojowanje s džiwimaj hońtwierjomaj.) Na hońtwiskim wokrjeßu wjerćha Lichnowskeho pola Raczibora w Schlesyskej hajński pomoznik dweju mużskeju pschi rubjeżnym hońtwjerjenju saßkapi. Jedyn s hońtwjerjow tsělbu k ramjenju storže, ale hajński bě spěschnischi a rubjeżnika s wutsělom mori. Trjecheny bě hnydom morwy.

* (Wojowanje s poliziju.) W Rybniku w Hornjej Schlesyskej ßo tsjo pacholjo do poliziſty dachu, jeho na semju cžißnywschi jeho s kijemi a s pjeńkami schkórnjow wobdźełachu. Poliziſtej pak ßo na poßledku tola poradźi, ßwój teßak wucžahnycž a jeneho s nadpadnikow na hłowje sranicž. Sbytknaj dwaj ßo nětko s cžim wjetschej njemdroscžu do poliziſty daschtaj, tón pak ßwoju browningsku pistoliju wucžahny a jeneho s njeju satřěli. Tsecžemu ßo poradźi cžeknycž, ale wob džeń jeho sajachu.

* (Njeßboże s automobilom.) Pola Sskankowa automobil s nahłete hory tak spěschnje jědżesche, so ßo wós pschecžißny. Pschi tym ßo 12lětny ßyn wobßedžerja automobila satłócži. Wjednik, kiž je po sdaczu njewobschkodženy wostał, wostajiwschi automobila cžekny.

* (Wulke njeßboże we wuhlowych podkopkach w Bochumje.) W jamje „Lothringen“ pola Essena ßu ske powětry rosbuchłe. Hacž dotal ßu 103 cžełow a 25 sranjenych s jamy wuwjesli. Cžełła ßu s džěła zyle swuhlene a njespósnajomne. Sranjeni žałostne rany pokasuja, a wulki džěl s nich ßo ßmjercže njesminje. Psched wrotami jamy cžrjóda žałoscžazych žonow, džěczi a pschiwusnych snjeßbożenych hórnikow steji, kotsiž ßo sa nanom, ßynami a bratrami, kotsiž w jamje džěłachu, praschcheja.

Njeßboże je ßo najskerje pschi rostsělenju wuhla stało. S tym ßu ßo płuny sapaliłe, kotrež běchu ßo w kutach nahromadźiłe.

Powjescž wo njeßbožu w jamje „Lothringen“ hakle posdże popołdnju do Essena dóńdże, hdyž ßo stołětne wobstacže Kruppez džełarnje ßwjecžesche. Powjeda ßo, so je ßo s wotmyßlenjom sadżerżała, so by ßo ßwjedžeń njepschetorhnył. W tej ßamej hodźinje, hdyž w Essenje wyschischi měschczanosta psched twarjenjom hórnistwoweho towarstwa khěžora powita a hdyž tyßazy khěžorej ßkawu pschiwołachu, je ßmjercž jenož pół hodźiny daloko wot ßwjedženskeho města bohate žně měła. Powjescž wo njeßbožu do Essena dóńdże, hdyž tam runje pschi hoscžinje ßedżachu. Khěžor a druhi hoscžo ßo s powjescžu hłuboko srudźichu. Po khěžorowym namołwjenju wikowanski minister Sydow hnydom s automobilom do Bochuma dpjěże a ßebi wo njeßbožu a wukhowanskim džěle rosprawicž da. Po wjazyhodźinskim pschebywanju w jamje „Lothringen“ ßo minister na ßmerkach do Essena wróczi a khěžorej rosprawu poda. W Bochumskej hojerni je minister Sydow ranjenym khěžorowu ßobuželnoscž wuprajił.

((Cžorne jětra w Dortmundże.) Džowka jeneho pincžnika, kotryž ju jako pschecžiwnik jětraschcžěpjenja hacž dotal njeje schcžěpicž dał, je w Dortmundże na cžorne jětra skhorika.

* (Sso sakłóła.) 15lětna džowka jeneho korczmarja w Draždžanach w kuchini s nohu sa linoleum wißajo wostawschi tak njeßbożownje padny, so ßebi rěsniski nóż, kotryž w ruzy džeržesche, do delnjeho żiwota schtapi. Hacž runje ßo hnydom lěkarska pomoz dosta, je wona tola wumrjeła.

* (Nahła ßmjercž.) W żelesniskim spěschnym cžahu mjes Gießenom a Limburgom je ßrjedu wjecžor generalny superintendent Rogge s Koblenza nahle wumrjeł. Prjedy hacž bě ßo na pucžowanje nastajił, bě wón wschelake jědże jědł, kotrež ßnadź ßu skażene byłe. Myßla ßebi, so je Rogge na sajědojcženje wumrjeł.

* Hracžk ßo satřělił.) Barlinski rěcžnik justizny radźiczel Michaelis je ßo w Parisu satřělił. Wón bě tam ßwoje zyle samoženje a stotyßazy ßwojich pschecželow pschěhrał. Hižo psched někotrymi lětami wón psched bankrottom stejesche, hacž runje mějesche jako nasłonity a wustojny rěcžnik wjele saßkłużby. Pschecželjo jemu tehdy wupomhachu, hdyž bě jim ßlubił, so ßo w pschichodże hracža wostaji. Tehole ßluba ßo wón někotre lěta džeržesche, hacž jeho požadliwoscž k hraczu saja. W hraczu mějesche wón skord pschezo njeßboże. Jedyn s jeho pschecželow je jemu 120,000 hriwnow požcził.

* (Ssam do ßmjercže schoł.) W Żitawje ßobuwobßedžer speditersker firmy, Lindner, kotremuż ßo psched tsjomi njedželemi jeho sklady spalichu, se staroscžu, dokelž mějesche mało sawěscžene, se ßwojeho wobydlenja s wokna na dwór skoczi a ßo tak cžežko srani, so sa někotre dny wumrje.

* (Se skały padnył.) We skałach pola Lindy pola Shorjelza chżysche džěłacžer Klemmt po ßwój grat dóńcž, pschi tym se skalneje scženy, kiž je wjele metrow wyßoka, dele padny a s rosraženej hłowu

lezo wosta. Wón bě žo tak cžežko sranił, so wjazy k žebi njepschischedschi bórsy wumrje.

* Nowa Zeppelinowa powětrowa łódź „Hansa“ je žo žobotu na prěni wulki slět s Friedrichshafena do Hamburga puschczíła. 800 kilometrow dołhi pucz je wona sa 14 hodźin pscheleczała, po tajkim sa hodźinu 60 kilometrow leczała.

* (Kormjenje schlinkow.) Nowu žiwnosć je wěsty Sander do Lengenfelda pschinjeßł: kormjenje schlinkow. Se wschelakich wžow žo hromady schlinkow do Lengefelda noscha. Sběrarjam tole pschedewsacze rjanu saßkužbu pschinjeße. Bjes dwěla ma pschedewsacźel rjany wužitk. Wón dawa schlinki na wobhrodźene polo donjesć, hdźež žo wone kormja. Nasymu, hdyž žu žo wukormike, žo wone do Franzowskeje sczelu, hdźež žo jako khłóschczeńki jěda.

* (Sa 17½ hodźiny s Barlina do Peterburga leczał.) Lětar Abramowicz, kotryž je wutoru do Peterburga pschileczał, je wosjewił, so je 1600 kilometrow dołhi pucz s Barlina do Peterburga sa 17½ hodźiny pscheleczał, pschi tym pak njeje czaß liczeny, w kotrymž wón njeje leczał. Wschо hromadže je wón 24 hodźin po puczu był. Jenož dwójzy je žo wón sabkudźił. Wodnjo wón husto 1000 metrow nad semju leczesche. Najwobczežnischi je pucz, kaž wón powjeda, s Rigi do Pleskowa był, dokelž mróczele nisko czahnychu a žo žylnje deschcz dźěsche. Na dlějschich pschestawkach bě njewupruhowany motor wina, kotryž jara njeporjadnje dźěłasche. Lětadło žo pola Pleskowa wobschkodźi, dokelž dla pschihladowazeho luda khmane městno k deleslecźenju njenamaka.

Na slět s Barlina do Peterburga chze žo hischcze w auguscze snaty lětar Hirsch puschczicz. Jeho lětadło, kotrež směje 200 konjazych mozow žylny motor, je žo po formje hołbja w Rumplerskej fabrizy po planje Rußy Boriša Luzskeho natwarikło. Luzkoj žo pschi slěcze jako hóscz wobdźěli. Do tehole „hołbja“ staj dwaj motoraj satwarjenaj, s kotrejuž kóždy 100 konjazych mozow dokonja. Wobaj motoraj mózetaj tež s dobom dźěłacz a wobej wokschidle honicz. S nowym hołbjom je Hirsch sa hodźinu hižo 150 kilometrow leczał.

* (Protest žonow pschecźiwo drohocźe.) Něhdźe 500 žonow je w Eisenachu tele dny shromadźisnu wotměło a wo drohocze zyroby wuradźałe. Jenohłósnje žo wobsamknu, najprjódzy na mlokowu płacźisnu czischczecz a wot 5. augusta žane mloko kupowacz, sa kotrež žo wjazy dyžli 20 pjenježkow po litrje žada. Dale žo komišija wuswoli, kotraž ma w nastupanju druheje zyroby, warjenja, seleniny, žada, mjaßa atd. namjety czinicz.

* (Ssamomordarstwo.) Młody człowjek, kotrehož mjeno žo hischcze njeje nasłoniło, w Zürichu s czołmom na jězor wujědże a žebi, na czołmje stejo, kulku do hłowy tšeli. Potom žo wón psched wocžomaj wjele ludźi we wodze podnóri.

* (Hrósbne mordarstwo.) W Galacu w Rumunskej je ordonanzny wojak Lucu mandźelsku majora Ciornei skónzował, mjes tym so bě tón w žłużbnych należnosczach do Bukaresta wotjěł. Njeczłowski wojak žo w nozy do spanskeje komory majoroweje žony dobu a njesbožownu žonu, hdyž s łoża stany, s mjeczom jejneho mandźelskeho saruba. Hdyž žo žona po prěnich rubnjenjach s womoru wobja, jej mordař s wótrym nožom hłowu wot czěła wotrěsny. Jedyn nóž jej wón k wutrobje a druhi do žołdka storczi. Nožej wón w czěle tczazy wostaji. Na to wón pißanske blido rospaczi, wschě hotowe pjenjesy, statne papjery a debjeńki rubi a žo wotßali, tola jeho bórsy wußlědźichu. Hdyž chzychu jeho sajecz, wón polizajskeho komißara Apostolesca s dwěmaj kulkomaj s revolvra mori. Ordonanzny wojak je pjecza teho dla majorowu žonu morił, dokelž wona w žwojim wobydlenju wojakowu lubu njeczerpjesche. Mordař bě czěło do jeneje studnje czißnył.

* (Wulki woheń w Peterburgu.) Póndźelu popołdnju w drjewowni na Pětrowskej kupje w Peterburgu woheń wudyri, hdźež běchu dźěłaczerjo tobak kurjo žehlaze schwabliczki na bok czißli. Wot tam žo woheń, prjedy hacz mózachu wohnjowe wobory na pomoz pschijěcz, na žužodne drjewownje rosscheri. Woheń tajkich rosmérow nabu, so bě dwazeczi parnych žykawow pschecźiwo njemu njemóznych. Psched žužodne khěže žo schkrě kaž deschcz žypachu. Hdyž žo wětsik wobroczi, muzstwa někotrych žykawow do stracha spalenja pschińdźechu. Hakle hdyž bě žo 15 parnych žykawow na pomoz pschiwjesło, mózesche žo woheń samjesowacz. Něhduschi lěczny hród Pětra Wulkeho, tsizeczi drjewjanych khěžow, hobrska drjewownja, kasarnje, brónjownja namjesnych straznikow a Pětrowska woheń hascherska składownja žu žo do procha a popjeła pschewobroczike. W Pětrskim hrodze žo wjele sawostankow s Pětrowskeho czaża khowasche, mjes nimi žamoruczne dźěła zara Pětra, tak jene rjenje wurěsane dźěłanske blido, jedyn stoł, někotre drohotne ryžowanki atd. W brónjownі namjesnych straznikow žo jedyn straznik spali. Wón žwoje městno njewopuschczi, hdyž žo hižo jeho drasta palesche. W jenym žužodnym drjewowym domje žo jena macz se žydom dźěczimi spali. Wupalene městno poltsecza kóžneho kilometra wobžaha. Schkoda žo na 5 milijonow hriwnow woblicza. Hakle w rańschich hodźinach mózesche žo woheń shaschecz.

* (Kholera w Ruskej.) We Witebsku je wóžom wožobow na kholeru skhoriło. Wyschnosć je wosjewiła, so kholera žylej guberniji hrosy.

* (Se spěschneho czaha skocźił.) Tele dny rano bě žo jedyn wožobny ruski něhdźe 30 lět stary pschekupz, kotryž w kupeju 1. klaßy s Berlina do Münchna jědźesche, s czaha shubił. Jeho drastu w spanskim wosu, kotrehož wokno bě rosbite namakachu. S woprědka žebi na jedyn njeskutk myßlachu. 5. julija žu nětko młodeho mužase žola wucżahnyli. Wón bě njedalko Naumburga s waggona w runje měrje do rěki skocźił. Jeho pschiwusni s Ruskeje po njeho jědu.

* (Łódź na wjelrybje žo rosbiła.) Po powjesczi se St Johna na Neufundlandskej kupje je muzstwo rosbiteje płachtateje łódże „Empire“ pola kapa Boyle na kraj stupiło. 30. junija bě łódź do jeneje wjelryby srasyła a žo pschi tym tak wobschkodźiła žo dyrbjesche muzstwo schtyri dny posdźischo rospadanu łódź w wukhowanskich czołmach wopuschczicz. Jena nimo jedżaza parna łódź je muzstwo s rosbiteje łódże pschijěła, hdyž běchu tsi dny we wukhowanskich czołmach po morju jěsdźiłe.

* Satraschne krupobicze je wutoru w Badenje pola Wina było. Na winizach a sahrodach je žo njeżmérna schkoda naczinika. Krupy na polach konje porasychu. Pódla teho žo deschcz s czurami lijesche. — W Debreczinje we Wuherskej je sliwk padnył. Wjele wobydlenjow je žo powodźiło.

* (Czežke njesboże s czołmom.) Ssobotu w nozy na Wanskim jězorje pola Barlina jena parna łódź do jeneho motorskeho czołma srasy. Sawadżenje bě tak žylne, so žo motorski czołm hnydom rosschczěpi. S motorskim czołmom žo něhdźe 25 abo 30 wožobow wjesesche. Wone wschitzy do wody padżechu. Muzstwa parneje łódże a někotsi kjědźni hosczo žo prózowachu, do wody padnjenych wucżahnycz. Wschitzy žo wukhowachu, khiba jedyn muż a jena žónska niz, kotrajž staj žo wobaj tepiłoj. Wjednik motorskeho czołma je njesboże sawinował. Kapitan parneje łódże bě wospjet signal nusy dawał. Njedźiwajzy teho motorski czołm wospjet žwój běh pscheměni, tak so žo dyrbjesche njesboże stacz. Wjednik motorskeho czołma njemózesche wot žwojeho stejischcza jězor pschewidźecz, dokelž bě czołm sady a prědku se saßwěczenymi papjerjanami latarnjemi pyscheny.

* (Krwawne strajkowe njeměry.) We wieczornej Virginiji w Sjednoczenych Statach połnózneje Ameriki je žo mjes strajkowazymi hórnikami a polizistami, kotsiž wuhlowe jamy strażowachu, krwawna bitwa bika. Strajkowarjo do polizistow a jamowych sastojnikow dynamitowe bomby mjetachu, a polizistojo na to se salvami tšelbow wotmolwjachu. Pschi wojowanju je žo 60 wožobow moriło, mjes nimi je schef polizistow a někotsi nizschi sastojnizy. Psched wojakami, kotsiž s mitrolleusami na pomoz pschicżahnychu, strajkowarjo do hór roscżěkachu.

* (Skónzowanje dweju Němzow w Mexikanskej.) Němz Robert Hillburn je žo se Sonorje w Mexikanskej s powjesczu wrócził, so žu rubježni sběžkarjo Němzow Hertlinga a Schuberta skónzowali. Hertlinga je wón sa jedyn schtom wobwěžnjeneho namakał. Schubert je s wokoło schije sadżernjenym powjasom na semi leżał. Hillburn je czěle pohrjebał a knježerstwo namołwił, so je dweju podhladneju sajoło.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Hižo dwójzy khostany, 1880 w Maleschezach narodźeny czeladnik K. E. Bijkop bě, hdyž bě žwoju žłużbu pola kublerja Hänsela na Židowje wopuschcził, wotroczkej Meinholdej jedyn schórzuch kradnył. Wón sa to měßaz jastwa dosta.

✕ Wospjetneho paduschstwa a pschekhowanja dla běchu hižo 5 krócz khostany, w lěcze 1888 w Krakezach narodźeny barbjer W. Kubiza w Budyschinje, hižo 8 krócz khostana ratarska dźěłaczerka Selma Knopfowa rodź. Kubizez w Budyschinje, 1882 w Krakezach narodźena a jejnu mandźelski, dwójzy khostany dźěłaczer Knopf samołwicz. Kubiza bě murjerjej Hartwigej na Židowje sastawne wopißmo wo jenej schijazej maschinje, 120 hriwnow hódnej, kradnył a žwojej žotsje sa dołh dał, wo czimž tež Knopf wjedźesche. Tutón

jo saßo Schlenkerej pscheda. Dale Kubizu winowachu, so je twarskemu dźěłaćerjej Spindlerej por cźrijow a jedyn klucź kradnyk. Kubizu k khostarni na 1 lěto 3 měßazy a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta, Knopsez mandźelskeju k jastwu po 4 měßazach saßudźichu.

× Cźeladnik P. Kunza s Hermsdorfa pola Shorjelza bě, hdyž w Dalizach ßłużesche, ßwoje wopißmo falschowak. S tym chzyschesche wón dozpicź, so by pokladnik městneje khorobneje kaßy na kharcźe sawěscźenje invalidnosćze na 3 njedźele wjazy kwitowanskich snamkow slěpik. Kunzu teho dla k jastwu na 1 tydźeń saßudźichu.

× Lědma ßo jastwa puschcźiwschi bě hižo 6 krócź khostany cźeladnik E. H. Kasper s Niederkunnersdorfa na garbarskej haßy w Budyschinje jěsdne koło, fabrikarjej Měrschej ßkuschaze a jedyn nakhribjetny měch, cźěßli Deckwartej ßkuschazy, kradnyk. Kasper ma sa to 1 lěto 3 měßazy jastwa wotßedźecź a cźeßne prawa na tsi lěta shubi.

× Wucźomz wyschscheje primy tudomneho gymnasija Fr. M. J. Gottschling, ßyn jeneho duchownecho w Draždźanach, a wucźomz hornjeje sekundy tudomneje wyschscheje realki E. G. Wolf, ßyn polizajskeho wachmischtra w Riesy, běschtaj w Budyschinje s Philippez pschedawarnje kolonialnych tworow sa 56 hriwnow zigarow, zigaretow a tobaka, s Buchthalez zigarowych klamow sa 5 hr. zigaretow, s Rychtarjez papjeroweje pschedawarnje 5 pjelnitych pjerow, pola ßedkarja Bala dwaj etwijej, pola nožerja Hajny 2 nožizy a 1 nóž, a pola draschlerja Branda tsi wukhodźowanske kije, 2 dołhej tobakowej dymzy a 5 zigarowych hubnizow kradnykoj. Starschi ßu kradnjene wězy saphkacźili. Wobskorźenaj ßo k jastwu po 6 měßazach saßudźischtaj.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**
porucza ßwoje daloko a schěroko snate
palenzy a likeury.
Roseßlanje w cźwizach a bleschach.
Proschu ßebi placźisnowy sapiß žadacź.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski
wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
kaž tež **laty, blidarske deski**
a woßebje **ßuche tšěschne pschikryeza**
porucza
Franz Br. Mirisch
rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cźo. 10.

Wolijowe barby
wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdźe schknyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe schknyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbicze wschěch družin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich placźisnach
Emil Měrsch, drogowe klamy
24 na kamjentnej haßy 24.

T. Albert (mějeczel Khorla Bahla)
ßedlarski mischtr
w Budyschinje
pschi lawschlich hrjebjach 10 pódla Serbskeho Doma
porucza
pucźowanske tosche, pucźowanske koffry, žonjaze tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holcźaze schulske tosche, hólcźaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wicźne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.
Kucźowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.
Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**
matrazow s worzloweho grota.
Pschedźěłam trjebane polstrowane meble.

Cźeho dla?
Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!
Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesapłacźicźe.
38 45 52 mk. s gumijom.
Jankowe jěsdne koła
najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne
s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maschiny, ręcźne apparaty,
platy s jenołětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pschißłuschki a narunanske dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.
Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Žana praschiwosćz, žane tkhi
njeßmědźa nastacź, wone pßy skónzuja. Cźasćźische mycźe s **„Juntu“**, mydkom sa pßy, doßaha, so ßo skocźo cźiste dźerźi. Kruch po 50 pjenježkach pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Mantle a schlawchi sa jěsdne koła
dobreje hódnosćze, hižo po 2½ mk.
kaž wschě druhe **kołojěsdne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**),
pschedawarnja kožanych cźerjenskich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschcźu 9.

„Skhoriwschi na saßaku
wumpjeru,
mam po naloženju 1 kuska **Zuckeroweho patent. lěkarskeho mydła** zyle cźiste wobliczo. Wasche mydło cźaß žiwjenja trjebam. O. K.“
Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog., **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Hypothekske pjenjesy
wupožcźuje **E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.

Rolowe separatory
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi placźenskimi wuměnjenjemi
porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falling.
Stare maschiny ßo do placźenja bjeru.
Dołhołětne rukowanje.
Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

(K temu cźißłu pschikoha.)

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty

ſu po tunich płaczišnach na pſchedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Th. A. Wällnitz naslědnik

měješčel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ſukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczišnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

= debjaze meble =

wſcheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Zychi, běle a pißane, wupjerki. Trjenja, ruby, ſchantka. Ložowe kattuny, meblowe kattuny. Prima módroczišchcž, mußliny, ſatiny

atd.

Wróczo ſtajene **muſtry** a **ſbytki** zyle woßebje tunje.

Aug. Pawoł Hilger w Budyſchinje

na ſeminarſkej haßy 2.

Jotografiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany.. — Saložene 1899.

Pſchimérne płaczišny.

XXXVIII. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

w Budestecach

10., 11. a 12. augusta 1912.

Sobotu 10. augusta 1/2 4 hodźin posedźenjo wubjerka w Rösikec hosćencu. Wšitcy studowacy so naležnje proša, ważnych wuradźowanjow dla na posedźenju so wobdźělić. Po tym serbski komers. Přećeljo studowacych su lubje witani. — Njezabudźće spěwniki! —

Njedźelu 11. augusta w 3 hodź. hłowna zhromadźizna w Vogtec hosćencu. — Wječor z dypkom 1/2 8 hodźin **koncert — dźiwadło — bal.**

Póndźelu je **wulět.**

Wšitkich Serbow a přećelow studowaceje młodosće z Budestec, z blizka a z daloka z tutym najnaležnišo w mjenje studowaceje młodosće přeprošuje

Jurij Brusk,
t. č. I. podstarši.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajeńa **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownı knjeza Heinr. Mohra.

Khěža ſ brózinju

w Rakeczanſkich ſtronach je tunjo na pſchedań pſches **Alfreda Barchmanna,** hornczeŕſkeho miſchtra w Bóſchizach.

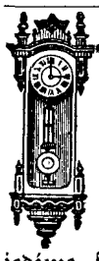
Žiwnoſcž

ſ 8 kórzami pola a łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicž we Kožarni cžißko 17.

Murjerjow

ſa dom „Artilleriſki depot w Małym Wjelkowje“ tam pſchijimuje polěr Friſch.

C. Schneider,
twarſki miſchtr

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chže ßebi jón **porjedźicž** dacž, njech dže k cžaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5. **Jencž** pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje cukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacž.**

Wutrobny džak!

Wutrobny džak knjeſej farařej Domaſchzy w Budeſtezach ſa jeho kraßne, woprawdźe wutrobu ſahorjaze prědowanje, ſańdźenu njedźelu pſchi miſſionſkim ßwjedźenju we Wulko-Sdźarowſkim Božim domje dźeržane, praja

mnoſy džakowni poßlucharjo.

Sſłužobna holza,

kotraž tež něſchto dźěła na polu ßobu wobſtara, ßo hnydom abo k 1. ſept. na hornczeŕſkej haßy cžißko 34 pyta.

Sſłužobna holza,

ſtarſcha, k 1. ſeptembrej abo poſdźiſcho, pyta **Wackerowa** w Albertſkej ſahrodźe pola Tšélan.

Džowku

k wupłokowanju mlokowych ßudobjow dla woženjenja nětcžiſcheje k 1. oktobrej pyta

knježi dwór w Droždžiju
pola Pomorz.

Sa pěſtonczu

k 15. ſeptembrej ßerbſku holzu w ßerbſkej draſće pytam.

von Zeschau
w Budyſchinje na Paulidróſy 28 I.

Jedyn abo dwaj khmanaj

rólnaj pohonczej

ſ wulkej mſdu hnydom ßłužbu namakataj

na knježim dworje w Sarěczu.

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki

do trajneho dźěła pyta

fabrika rjedźerſkeje wołmy
A. W. Altmanna w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wuńdźawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóźki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich krjesbjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjećor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 33. Sobotu 17. augusta 1912. Lětnik 71.

Prozeß dla nadpada na khorwatskeho banuża Cuvaja

je ßo póndźelu pscheð ßudom w Sahrjebje skóncził. Khowneho wobskorżeneho, studenta Jukicza, ßu k ßmjerczi na schibjeńzy, ßobuwobskorżeneho studenta Horwata k khostarni na schěsć lět, pjeć druhich wobskorżenych k khostarni po pjeczich létach a wobskorżeneho Sarcnicza k khostarni na schěsć měßazow saßudźili. Druhy wobskorżeni ßo wuwinowachu. Po wosjewjenju wußuda saßudźeni khorwatsku ludowu hymnu sanjeßechu a potom wołachu: „Prejcz s banußom! Prejcz s wuheŕskim tyranstwom!“

Banuß Cuvaj je jako sastupjeŕ wuheŕskeho knjeżeŕstwa khorwatski ßejm rospuschcził, dokelż ßo tón żadanjam wuheŕskeho knjeżeŕstwa njepodwoli. Knjeżerstwo Khorwatam a Sserbam wustawne prawa bjerje a jim w zyrkwjach a schulach madżarsku rěcz pschinuzowacz pyta. So mohł lěpje ßwoje wotmyßlenje dozpicz, je banuß Cuvaj wustawne prawa sběhnywschi na Khorwatsku woblehnjeństwo pokožił. Tamnische nowiny ßmědża jenoż cźischczecz, schtoż jim knjeżeŕstwo dowola. Wschě ludowe shromadźisny ßu sakasane. Tole potłóczenje khorwatskeho luda je s pschiczinu było, so ßu někotŕi młodostni studentojo na njesbożownu myßl pschischli, ßurowza Cuvaja skónzowacz. Kulka Cuvaja mißnywschi jeneho s jeho sastojnikow srani, kotryż je na ranu wumrjeł. Jukiczowy nadpad na Cuvaja je wuheŕskemu knjeżeŕstwu witanu pschiczinu dał, khorwatski lud hischcze bóle podczischczowacz.

Spiony na samĕnjenje.

Ruskeho hejtmana Kostewicza ßu skónczńje sa 30,000 hriwnow rukowanja w Lipsku s jastwa puschczili. Tón ßamy dźeń ßu we Warschawje pruskemu leutnantej Dahmje teho runja po sapłaczenju 30,000 hriwnow rukowanja ßwobodu dali. Wón bě pjeza do Ruskeje pschischoł, so by tam rusku rěcz dowuknył. Rußojo pak jemu njewěrjachu a jeho jako wobhonjerja potajnosczow ruskeho wójska sajachu a do Warschawskeho woješkeho jastwa dowjesechu. Wobaj puschczenaj staj ßo s cźeßnym ßkowom na to swjasałoj, so k wußudźenju w postajenym cźaßu pschińdźetaj. Najskerje pak k wußudźenju s zyła njedóńdźe.

Rosrĕczenje s wjerchom Lievenom.

Nowiny „Echo de Paris“ ßu rosrĕczenje se schefom ruskeho generalneho staba, wjerchom Lievenom, wocźischczake. Na praschenje, schto by Ruska s Dardanellemi cźinika, wón wotmolwi: „Schto pomhaju tajke wucźinjenja na papjerje? Tón, kotryż ma mórsku dróhu w ßwojej mozy, budźe w rosßudnym wokomiku pschezo po ßwojich interesßach cźinicz a jenoż s naßylnosczu mohł ßo wón k druhemu skutkowanju nucźicz. Pschispomnicz ma ßo, so ludowe interesßy w naschim cźaßu pschi swjaskach a pschecźelstwach rosßudźeja a so tele interesßy sa sprawne nałożenje swjaskowych postajenjow rukuja. Franzowsko-ruska allianßa nětkole wot 20 lět wobsteji a je wschě pschecźiwnosczе pschewinyła, dokelż wona napscheczńu wahu němsko-awstrisko-italskemu swjaskej a jeho nadknjejstwje w Europje dźerżi. Jendźelska njeje ßo s politiskeho pschecźelstwa s Franzowskej a Ruskej swjasała, ale ßwojich interesßow dla a s bojosczu pscheð Němskej. Ssym pscheßwědczeny, so mjes Franzowskej a Jendźelskej woßebitych swjaskowych wucźinjenjow njeje. A tola njeje nikomu potajne, so w tym wokomiku, hdyż ßo do Franzowskeje njepschecźel da, Jendźelska se wschej ßwojej łódźstwowej mozu do skutka stupi. Sa Jendźelsku je dźenßa praschenje żiwjenja, so ßo Franzowska njesnicźi. Hdyż my nětkole ßwoje łódźstwo w baltiskim morju ponowimy, njetrjeba ßo nichtó njepokojicz. Měrniwe wotmyßlenja Němskeje ßu inate. Se ßwojim němskim ßußodom mamy najlěpsche wobkhadźenje a chzemy dale tak żiwi bycz. Pschezo mamy, hdyż ßwoje łódźstwo s nowa twarimy, sacźucze, so s tym najlěpje wěstym spytowanjam wucźeknjemy.“

Franzowski ministerstwowy pschedßyda Poincaré w Ruskej.

Wotpóßłanza franzowskeho knjeżeŕstwa ministra Poincaréa ßu w Ruskej s wulkimi cźesczemi witali. Ruske Peterburgske nowiny franzowskemu hosczej s nastawkami w franzowskej rěczi hołdowachu. S wunoschkom ßwojich wuradźenjow je Poincaré, każ je ßo wuprajił, połnje spokojeny. Ruske a franzowske knjeżeŕstwo stej we wschěch praschenjach swonkowneje politiki wobeju krajow pschesjene. Swjaski, kotrez Rusku a Franzowsku hromadże dźerża, ßu ßylnische hacz hdy prjedy. Franzowsko-ruska allianßa budźe ßwój derje skutkowazy wliw we wschěch dźělach Europy, Asiskeje a Afriki wukonjecz. Franzowska je swólniwa, hdźez budźe trjeba, wschudże ruske interesßy schkitacz, a to woßebje w praschenju chineskeje poczonki, balkanskeje politiki a makoasiskich żelesnizow. Franzowska temu pschihłoßuje, so ma Ruska chineske finanzy kontrolowacz. Chineska njeßmě pjenjesy, kotrez ßebi w Europje poczi, k brónjenju pschecźiwo Ruskej wużicz. Dale chze Franzowska prózowanje Ruskeje, so by ßo wójna mjes Turkowskej a Italskej skerje lěpje skónczika. W nastupanju makoasiskich żelesnizow budźe Franzowska na to cźischczecz, so ßo wone pschebliško ruskich mjesow njenatwarja, dokelż bychu ßo s tym wójnske pschihoty Turkowskeje pschecźiwo Ruskej połóżike. Skónczńje je ßo tez wo tym połna pschesjenosc wo woješkich należnosczach dozpika. Frauzowske a ruske wójsko dyrbitej pschezo tak ßylnej bycz, so wójskam Němskeje, Awstriskeje a Italskeje wahu dźerżitej.

Jendźelske roshorjenje dla sakonja sa Panamaski kanal.

Panamaski kanal ßo bórsy dotwari. Ssejm a senat sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki w tu khwilu sakoń wuradźujetaj, kotryż płaczisny sa pschejesd pscheß kanal postaji. Dokelż sjednoczene staty kanal twarja, ßebi wone prawo wumĕnjeja, so jich łódże njebychu pschejesdny pjenjes płaczike, kotryż budźe ßo wot łódżow druhich statow żadacz. Sakoń, kotryż hischcze njeje dowuradźeny a wobsamknjeny, je w Jendźelskej, a woßebje w jendźelskej koloniji Kanadże wulke roshorjenje sbudźił. Jendźelska pschecźiwo temu protestuje, so by ßo łódźam sjednoczenych statow někajka lěpschina pscheð łódźemi druhich krajow dała. To by pschecźiwo Panncefotaskemu wucźinjenju było, w kotrymż ßu ßo sjednoczene staty na to swjasałe, so ßo sa wschě łódże jenaka pschejesdna płaczisna postaji.

Ruske nahlady wo schmatanzach w Turkowskej.

Sar a ruski minister swonkownych należnosczow staj w Peterburgu s franzowskim ministerstwowym pschedßydu tez wobstejnosczе na Balkanje rospominałoj. Kajke mĕnjenje je ßo pschi tym sastupowało, njeje snate, tola wĕmy, so ruszy politikojo na nětczische wobstejnosczе w Turkowskej se staroscźiwosczu shladuja. Wjednik ruskich

liberalnych, Gučkow, je w rosrěčenju ſ redaktorom „Ruſkeho ranja“ prajił, ſo ßo hižo lětßa naſymu na Balkanje wubuch ſtanje, kotryž móże zyłu Europu do wójny ſtorhnyčz, woßebje Ruſku, jeli ſo ßo Turkowſkej njeporadži, wójnu ſ Italſkej ſkónčičz a ſběžkej w Arabiji a Albanſkej kónz čjinič. Bołharſka, Grichiſka a Sſerbija turkowſke wobčežnoſcże wuwuživaju, dokelž ßo jim ženje tajka ſkładnoſcž k rosrißanju jich ſaměrow njepoſkičži, kaž runje nětkole. Sapletu-li ßo tele tſi ſtaty do wójny, Romunſka a Awſtriſka ſměrom njewoſtanjetej. Romunſka ßo pjecża do Bołharſkeje wali a Awſtriſka, ßnadž na khwilu, Sſerbiju wobßadži. Pſchi tajkich wobſtejnoſcžach njebudże Ruſka neutralnje pſchihladowacž móz. A hdy by ßo Ruſka direktnje do wójny njeſcžahnyła, budże wona jejne ſcžěhwki njelubje ſ tym ſačuwacž, ſo Turkowſka Dardanellſku mórſku dróhu ſawrje, a ſo ßo ruſke žitne wikowanje runje w čaßu najwjetſcheho wuwoſa žita ſahačži.

Nowſche powjeſcże ſ balkanſkich krajow wobojenja Gučkowa wobkručzeja. Na Čzornej Horje a w Bołharſkej lud ſa wójnu ſ Turkami žada. Hdyž ßo kral Mikławſch tele dny po Zetyni wukhadžeſche, jeho wótſje poſtrowjachu a ſ ludowych čžrjódow běchu hłoßy ßłyſchečž, hdy ßo Čzornohórzam dowoli, ßo ſa turkowſke wužadanja pſchi mjeſach wječžič. Tele wuſjewjenja ßu čžim ſtraſchniſche, dokelž njedžiwajzy wotradženja Ruſkeje zyła Čzorna Hora ſa wójnu pſchečžiwo Turkowſkej žada, a to niz jenož lud, ale tež knjeżerſtwowe kruhi. Čzorna Hora by tež na dołhu wójnu pſchihotowana była. Praji ßo, ſo pſchi najbliſchim turkowſkim wužadanju Čzorna Hora njemóże ſa ſakhowanje měra rukowacž. Tole wójnſke ſmyßlenje ßo ſe ſběžkom ſchеſčžijanſkich albanſkich Maliſorow pſchečžiwo Turkowſkej ßylni. We Wukowiču ßu albanſzy ſběžkarjo pjecża 1000 turkowſkich wojakow wobſtupili a jeneho po druhim ſarubaju. Roskaſowaŕ turkowſkeho wójſka w Skutari je ſadwělowawſchi arzybiſkopa Scheretku namołwjał, ſo by jatych Turkow wußwobodžił, hačž runje ßo praji, ſo ßo arzybiſkop njeje na pučž podał. Wón drje je ßlubił, ſo ßo turkowſke wójſko ſ zyłeho Maliſorſkeho kraja wróčži. Maliſorojo pak jeho ßlubam njewěrju. Podawki, kotreż ßu ßo ſańdženy tydżeń w Maliſorſkej podałe, na wójnu pokaſuja, woßebje tež teho dła, dokelž na čzole čzornohórſkeho knjeżerſtwa Martinowič, jara wupruhowany a roſomny muž, ſteji, kotryž ßo ſe ßwojimi roſßudženjemi njewróčži. Jeli ſo ßo Čzorna Hora k wójnje pſchečžiwo Turkowſkej roſßudži, ßo ſ albanſkimi ſchmatańzami europiſki měr do ſtracha ſtaji.

Kaž na Čzornej Horje, tež w Bołharſkej lud ſa wójnu pſchečžiwo Turkowſkej woła. Sarubanje 180 Bołharow w Kočzanje (w Mazedonſkej) je Bołharow najhłubſcho roshoriło. Pónd̆elu je ßo w Sofiji ſhromadžiſna wotměła, pſchi kotrejž ßo wjazy dyžli 30,000 woßobow wobdžěli. Mnohe towaŕſtwa běchu ßo na ſhromadžiſnu podałe, na jich čzole ßo žarowanſke khorhoje njeßechu. Klamy běchu ſawrjene. Wobſamknjenje ßo pſchija, w kotrymž ßo na njepſchestawaze wužadanja Turkow pſchi mjeſach a na komdžazu taktiku Turkowſkeje pſchečžiwo wſchěm kročzelam Bołharſkeje pokaſuje. Dale ßo na to pokaſuje, ſo ßu ßo mjes muhamedanſke wobydleŕſtwo bróńje roſdawałe runje tehdy, hdyž ßu ßo Bołharam w Mazedonſkej bróńje ſebrałe. S pohladom na hłuboke roshorjenje mjes ludom, by nječžinoſcž bołharſkeho knjeżerſtwa porjad a měr do ſtracha ſtajiło. Knjeżerſtwo ßo teho dła napomina, ſo by Mazedonſku a adrianopelſki wokrjeß ſ turkowſkeho pſchaha wußwobodžiło, zyły lud budże jo podpjeračž.

Bołharſki kral, kotryž runje tele dny dwazety jubilej ßwojeho knjeżenja w Bołharſkej ßwjačži, ßo prózuje, ludowu roshorjenoſcž ſměrowacž. Jeli ſo pak ßo turkowſke knjeżerſtwo do ſpěcha njeſměje, ſo by Bołharam ſa rubańzu w Kočzenje doßahaze doſčžinjenje dało, bołharſki lud ßwoje knjeżerſtwo ßobu do wójnſkeho hibanja ſtorhnje.

Ruſko-japanſke wuczinjenje.

Japanſka a Ruſka ſtej ßo, kaž chzedža jendželſke nowiny wjedžecž, do wikowanja w połnóznej Chinje dželikej. Mongolſka ßo ruſkemu wikowanju pſchewoſtaji, mjes tym ſo połodniſcha Mandžurſka wikowanju Japanſkeje pſchipadnje. W połnóznej Mandžurſkej Ruſka ßwoje wobknjeżaze ſtejiſchčžo dale wobkhowa. Druhim krajam je ſ tym wikowanje w tychle krajach jara wobčežene.

Spſchißahanſtwo w ruſkim łódžſtwje.

Na jenej wójnſkej łódži w Sebaſtopolu ßu njedawno jeneho offizéra a 16 matroſow dla ſpſchißahanſtwa pſchečžiwo zarej ſajeli. W tajnym ßudženju ßu džeßačzoch k ßmjerči ſaßudžili a hižo ſatſělili. Spſchißahanzy běchu ßebi wotmyßlili, zarowu łódž „Standart“ pſchеßłapič a zarſku ßwójbu na njej ſajecž. Zar dyrajeſche ßo nuſowacž, ßo pak tróna wotrjez, pak ßwoju ßamoknjeżerſku móz ſpuſchčžič a konſtituzionalne knjeżerſtwo ſawjeſcž. Sajecże zarſkeje ßwójby dyrbjeſche baltiſkemu wójnſkemu łódžſtwu ſe ſnamjenjom bycž, wſchitkich offižerow ſajecž a Kronſtadt a Petersburg wobtſělecž.

Čzorna Hora a Turkowſka.

S poßlednimi nadpadami turkowſkich wojakow na Čzornohórzow je čzornohórſkemu knjeżerſtwu ſčžerpnoſcž wuſchła. Čzornohórſki ſaſtupjeŕ w Konſtantinoplu je turkowſkemu knjeżerſtwu pißmo pſchepodał, w kotrymž ßo żada, ſo by turkowſke knjeżerſtwo hižo dawno ſa prawy ſpósnaty protokol wo poſtajenju mjeſow wobkručžiło. Tutón protokol Čzornohórſkej ereßniſku krajinu pſchiſnawa. Jeli ſo by ßo turkowſke knjeżerſtwo dlijiło, protokol wobkručžič, budże Čzorna Hora nuſowana, ßama mjeſy po protokollu poſtajičž. Schtwórtk popołdnju je čzornohórſki ſaſtupjeŕ ſaßo roſrěčženje ſ turkowſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſčzow měŕ. Tón je prajił, ſo nětčžiſchi wokomik njeje ſkładny k wobkručženju protokola, dokelž mohł ßo ſ tym nowy ſběžk Maliſorow ſbudžič, hdy by ßo kruch jich kraja Čzornej Horje wotſtupił.

Mjes tym je ßo hižo čzornohórſke wójſko mobiliſowało. So by ßo wójnſki ſtrach hiſchče powjetſchił, ßu Arnawtojo (Albanſzy) ſchtwórtk rano ßerbſke wßy na prawym brjoſy réki Lima nadpadli. Tſělenje njepſcheſtawa. Wobßadku turkowſkeje małeje twjerdžiſny ßu Arnawtojo wuſnali. Pſchi wopuſchčženju twjerdžiſny ſtej ßo dwě bombje do bliſkeho čzornohórſkeho naßypa čžißkej. Wjetſcheje ſchkody njeje ßo ſ tym načziniło. Wot 8 hodžin rano ßo pſches čzornohórſke mjeſy tſělesche.

Runje kaž Čzorna Hora tež Bołharſka ßwoje wójſko mobiliſuje. Turkowſka njeje ſwólniwa, žadanja Čzornohórſkeje a Bołharſkeje dopjelničž. Wona je ſa to do wſchěch žadanjow ſběžkarſkich Albanſkich ſwoliła. Jich wona, jeli ſo by k wójnje doſchło, pſchečžiwo Čzornej Horje a Bołharſkej póſčžele.

Nowy ſułtan w Marokkowſkej.

Knjeżenja w njeměrnej Marokkowſkej ßo nabywſchi je ſułtan Muley Hafid ßwój kraj wopuſchčžił a ßo do Franzowſkeje podał. Prjedy hačž je wón na łódž ſtupił, kotraž je jeho ſ Marokkowſkeje wotwjeſła, je wón ßwojemu miniſtrej liſt póßłał, w kotrymž wón trón ßwojemu bratrej, Muleyej Juſſufej, pſchewoſtaji. Tutón je ßo hižo ſa noweho ſułtana wuwołał. Marokkowſki lud ßo wo pſcheměnjenja na trónje wjele njeſajimuje. Nowy ſułtan budże dž̌ě runje tak Franzowſam poßłuchacž dyrbjecž, kaž hačž dotal jeho bratr Muley Hafid.

Hroſnoſcże ſběžkarjow w Mexikanſkej.

Sběžkarjo, 1000 muži ßylni, ßu pod generalom Zapatu měſtačzko Ixtapu dobyli a 100 muži garniſony a něhdže 100 měſchčzanow moriwſchi ßu Ixtapu wurubili a ſapalili. Sběžkarjo w Mexikanſkej podobnje ſakhadžeja kaž Schwedojo w tſizečžilětnej wójnje w Němſkej. W Ixtapje ßu ßo hróſbne ßurowoſcże ſtałe. Sběžkarjo měſchčzanow čžwilowachu, hačž prajichu, hdže maja ßwoje pjenjeſy ſkhowane. Žónſke ßo wumozowachu a džěčži ßo pſched wočzomaj jich maczerjow do ßo palazych khěžow mjetachu. Wjazy dyžli 300 woßobow je ßo pſchi rubańzy ſtónzowało. Knjeżerſtwowych wojakow, kotſiž na pomoz pſchikhwatachu, ſběžkarjo ſbichu. Tež měſtow Coatepec a Harinaſa ßu ßo ſběžkarjo ſmozowali.

Sańdženy tydżeń ßu ſběžkarjo ſaßo ras jedyn żeleſniſki čžah bliſko Cuantla nadpadli. 35 wojakow a 20 ziwiliſtow, kotſiž ßo ſ čžahom wjeſechu, ßu woni morili. Jenož mało pučžowarjow je wucżekło. Pučžowarjow ßu čžwilowali a jich wurubiwſchi jich ſpolili. Mjes morwymi je tež konſularny agent ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki Strauß, kotryž ſ Uruguaya jědžeſche. Powjeda ßo, ſo ßu ſběžkarjo porſty wotrubali, ſo bychu jich pjerſchčženje doſtali. — S Londona je wo nadpadże ſčžěhowaza nadrobniſcha powjeſcž dóſchła:

Wjazy dyžli 100 pſchiwißowarjow generala Zapaty na ludžazy čžah interoceanſkeje żeleſnizy bliſko Tucumana łakaſche. Zyła ſchkitowanſka wobßadka bu morjena. Wona ſe 36 wojakow wobſtejeſche. Tež pučžowarjow ſtónzowachu. Mjes morjenymi bě tež konſularny agent ſjednoczenych ſtatow Strauß. Ziwych a morwych wurubiwſchi banditojo čžah ſpalichu, w kotrymž hiſchče nětkotſi čžežkoſranjeni ludžo leżachu. Čžah bě ßobotu rano ſ měſta Mexika wotjěł. Sběžkarjo jón we hłubokej wudrjeńzy wočzakowachu. Shromadnje do njeho tſělichu, a hnydom pſchi prěnjej ſalwje ßo woßom

wojakow satšëli. Wojowanje schtyrzeczi minutow trajesche. Na to rubjeżnizy do wosow, ſ kulkami pschetšëlanych, stupichu. Konsularny agent Strauß proschesche, so bychu jemu žiwjenje wostajili, a na to pokasowasche, so k wojakam njepschißluscha. Tola njenadžizy wscheho proschenja jemu ſ *tšëlbinym toporom hkowu rosbichu*. Wschitzy kotsiž žu žiwi wostali, běchu sranjeni. Woni něhdže 10 jendželskich mil daloko do bližšeje wžy lëšechu, ſ wotkal žu jich póndželu do Mexika dowjesli. Jena žona mëjesche, hdyž do hkowneho mësta pschijëdže, w rukomaj hischcze cžëko žwojeho džëscža, kotrež bě žo ſ kulkami rubjeżnikow morilo. S cžahom je pjecza schëscz pucžowarjow prënjeje klažy a 40 woßobow druheje klažy jëko; ſ nich je žo jenož 11 wrócžiko.

Jeno wyschsche horje!

„Tak, hdže dha, luby towarscho?“ ſ tym žkowom sarëcža pschistojnje sdrasczeny mkodženz, kiž bě po wschëm sdaczu rjemjeßlnisky pomoznik, na druheho pucžowazeho, kiž žo tež sdasche do rjemjeßlnikow žkuschecz.

Praschany žo na mkodženza wobhladny, kiž bě jeho runje doscžahnył, podžakowa žo sa postrow a wotmolwi: „Do Draždžan žym žo nastajił.“

„Do Draždžan? To je mi lubo, to póndžemoj hromadže, a stystacz žo namaj njebudže. Ssym krawz a rëkam Nitka. Hacz dotal žym w makym mëstaczku džëkał a nëtkole bych rady dale do žwëta pohladał. A schto scže wy?“

„Ja žym schewz“, druhi mkodženz wotmolwi. Tež ja bych w Draždžanach rady mëstno namakał. Tam bych wjetschu msdu mël, hewak budžech na dotalnym mëstnje wostał, pschetož po wulkim mëscže runje nježelu. Ale potrjebuju wjazy dokhodow, dokelž mam njemake staroscže.“

„Wy — staroscže? Takle mkody cžlowjek?“ Nitka žo džiwasche. „Ale hischcze mi njejscže prajił, kak wam rëkaja a ſ wotkal scže?“

„Rëkam Hosdžik a pokhadžam ſ Nëhdžez“, schewz powjedasche. Starschej mataj tam maku khëžku, nëtkole žo jimaj hubjenje wjedže. Nan staroby dla wjazy džëkacz njemóže a w symje ſ zyka žaneho džëka nima, je murjeł. A nascha macz je hižo jara dokho khorowata. Hižo teho dla dyrbi nan stajnje doma bycz. Mój se žotru jimaj pomhamoj, žotra je lëto mkódscha dyžli ja a žkuži na knježim dworje. Wona chze starschimaj blisko wostacz a to ma wona prawje. Hacz dotal wschak žym ja jimaj mako mohł pomhacz, a teho dla du do Draždžan, hdžež žnadž žebi wjazy sažkužu a žnadž budu potom jimaj móz lëpje pomhacz.“

„Takle to potajkim je!“ Nitka rjekny. „Në, to je wërno, wy scže dobry žyn, — ale wëscže, mój towarscho, cžlowjek dyrbi žebi tež na pschichod a na žebje žameho myßlicz. Takle pak njebudžecže žebi niczo móz nalutowacz.“

Hosdžik na njeho skoro ſ wustróženjom pohlada. „Myßlu žebi“, powjedasche, „so staj mojej starschej žebi stajnje na pschichod a na naß, žwoje džëczi, myßlikoj, a so je tehodla nascha winowatoscz, so bychmy tež my žebi na njeju myßlili. Tale winowatoscz je mi waznischa dyžli wschë druhe, luby pschecželo. Kajki nasch pschichod budže, kak dokho budžemy žiwi, kak dokho nam Bóh starscheju wostaji, to njewëmy, ale so tu wonaj hacz do nëtka staj, a kajku mamy napschecžo nimaj winowatoscz, to wëmy a to mamy stajnje na myßlach mëcz. To bych ani njedokonjał, so bych žebi jeno na žebje žameho myßlił a so bych žo wo starscheju njestarał, hdyž wonaj mojeje pomozy trjebataj.“

„Sso wë, to dže wam dospokhnje pschihkoßuju“, Nitka žo samolwjesche, „jeno to chzu prajicz, so ma cžlowjek tajki pschichod, kajkiž žebi žam pschiprawi.“

„To žnadž žo pschezo njetrjechi“, Hosdžik wotmolwi. „Druhdy cžlowjeka njesboże potrjechi, kotrehož sawinył njeje.“

„To wschak je wërno, ale myßlu žebi, kak žo to ſ wjetscha stawa. A teho dla žebi stajnje na pschichod myßlu. Moje hrónczko je: „Jeno wyschsche!“ Bjes pjenjes, luby bratsje, cžlowjek niczo njedokonja a bjes maka niczo njeje. Duž ja kóždy pjenjezk lutuju.“

„To wschak tež ja cžinju“, Hosdžik wotmolwi, „a hdy bych tež starschimaj njetrjebał pomhacz, bych tola niczo njepschecžinjał. Do Draždžan bych mohł dojëcz, tola du radscho pëschi, so bych salutował, schtož by jësda płaczika.“

„Ja runje tak cžinju“, Nitka rjekny. „W tej wëzy žmój žebi potajkim podobnaj. Jeno lutowacz! Ssnadž žo namaj radži, w Draždžanach džëko namakacz.“

Khwataschtaj spëschnje do prëdka. Hosdžik, kiž bě prjedy pomaku schoł, dyrbjesche nëtko spëschnischo stupacz, so by ſ towarschom žobu pschischoł.

Wonaj bëschtaj jara wschelakaj. Hosdžik bě mjeńscheje postawy pschecželny, ſ jeho lubosneho woblicža a ſ módreju wocžow hladasche dobrocžiwoscz. Na Nitkowym wobliczu bě rasnoscz a rosßudnoscz pósnacz.

S wjeczora do korczmy sańdžeschtaj, hdžež psches nóz wostaschtaj. Rano mëjeschtaj do Draždžan jeno hischcze tsi njezyke hodžiny hicz. Nasajtra ſ cžaßom wuńdžeschtaj, so byschtaj tam prjedy dozpiłoj a hischcze žamßny džeń žnadž džëko dostałoj.

Hdyž bëschtaj do pschedmësta dóschkoj, žo Hosdžik hnydom po firmowych napißmach wobhladowasche, džëko pola schewza pytajo.

„Chzecže dha wy hnydom něhdže tule wostacz?“ Nitka rjekny. „Ja dale do mësta póndu, tam žu wjetsche wobkhody. Hdy bych tule nëschto pschiwsacz chzył, to budžech hnydom na wßach wostacz mohł.“

„Ja bych kajkežkuli džëko pschijał“, Hosdžik wusna. „Se spoczatka žnadž budže dobre, hdyž žo ſ džëkom w makej džëkarni spokoju, hdyž žo potom tu roshladam, bych žebi we wjetschim wobkhodže džëko pytał, bych-li ſ teho wužitka mël.“

„Ssnadž žebi srëczimoj, hdže žo seńdžemoj“, Nitka mënjesche, „so bychmoj žebi wupowjedałoj, kak žo namaj wjedže, schto mënicže? Ale hdy a hdže?“

„To budže mi lubo, hdyž žo saßo wuhladamoj“, Hosdžik pschikloßowasche. „Potajkim žnadž tamle pola tejele zyrkwje wokoło jëdnateje hodžiny njedželu. Tam wobaj pucz namakamoj.“

Nitka bě ſ tym pschesjene, poda Hosdžikej ruku a roseńdžeschtaj žo.

Hosdžik do makych klamow sastupi, hdžež bě we wokńje wobucže wupokożene, a wjazy njewuńdže.

Njedželu we wotrëczanym cžaßu Hosdžik pola zyrkwje cžakasche, a woprawdže, sa khwilu tež Nitka dóńdže, ſ nasdala žo na njeho poßmëwajo.

„Nó, scže dha džëko dostali?“ woprascha žo.

„Hnydom, hdyž žmój žo roseschkoj“, Hosdžik wotmolwi, „a schto wy?“

„Ja tež“, Nitka rjekny, „a hdže dha scže?“

„Tamle njedaloko. Mischtr ma jenož jeneho wucžobnika a mje. Tež k jëdži žu mje pschijeli a to žym wjeżeky. Tu je, kaž praja, jara drohe. Na tydžeń mam tsi hriwny msdy wjazy dyžli žym na wßy mël, a to mi doßaha. Ow, te mózu starschimaj žkacz a hischcze nëschto pschidawacz.“

„Ale ja žym žožo mël“, Nitka žo khwalesche. „Ssym mëstno we wulkim wobkhodže dostał a mam na tydžeń dwaczi hriwnow. K jëdži khodžicz wschak dyrbju na žwoje pjenjesy, ale sa to žmëm žebi kupowacz, schtož žam chzu. Hdyž mischtr spósnaje, so žo na džëko wusteju, mi sawëscže pschida, hižo je mi žlubił.“

„To wam ſ zykeje wutroby pscheju“, Hosdžik rjekny. „Ale wy mi hischcze ani prajili njejscže, ſ wotkel scže? Macže daloko domoj?“

„Ssym ſ Hronowa“, Nitka wotmolwi. „Tón je wot Nëhdžez žnadž na tsi hodžiny sdaleny.“

„Duž žmój ſ bliskoscže, ſ jeneho kónza“, Hosdžik rjekny, „njewëm wschak, hdže Hronow leži, ženje tam hischcze był njejžym.“

Khwilku hischcze popowjedaschtaj a potom žo roseńdžeschtaj, ale njeßlubischtaj žebi, so žo saßo nëhdže seńdžetaj. Ani w Draždžanach žo wjazy njewohladaschtaj.

* * *

Poł lëta žo miny. Hosdžik dosta se žwojeje domisny powjescz, so je jeho macz na žmjercz khora; chze-li ju hischcze žiwu widžecz, dyrbi hnydom domoj pschijecz. Mischtr a mischtrowa jeho wutrobnje wobžarowaschtaj.

Hnydom žo na pucz nastaji. Mischtr jemu msdu na tydžeń do cžaża da, to bě Hosdžikej jara lubo.

Wón macz hischcze žiwu nańdže a bě pschitomny, hdyž wona mrëjesche. Wón mischtrej pißasche, so hischcze nëschto dnjow doma žo sadžerži a po pokhowanju saßo pschijëdže.

Hdyž pschewodžerjo ſ pohrjebnischcza džëchu, stejesche na wrotach stary muž, kiž wo dar mikoscže proschesche. Dyrkotasche se symu, pschetož bě wkóžny nasymski džeń.

„Troschtuj waß Bóh, luby Knjes“, na stareho Hosdžika sarëcža. „Popschejcže jej lohkeho wotpocžinka, pschetož schto dha stary khudy cžlowjek na semi ma, kaž ja tule! Hdy by žebi Bóh tola tež mje k žebi wsak.“

„Tón cžlowjek waß snaje, nano?“ mkody Hosdžik žo woprascha.

„Tež k nam je po proschenju khodžił“, nan rjekny. „Je nëhdže ſ Hronowa a pschezo skorži, so žo jemu hubjenje wjedže.“

„Wy sćże ſ Hronowa, nano?“ młody Hosdźik ßo k prosćerjej wobroćźi. „Njesnajećże tam nĕkajkeho Nitku?“

„Hač Nitku ſnaju, ßo wy, młody knjeże, prasćećże?“ prosćeŕ wotmolwi. „Tón dźĕ ßym ja ßam. Kak dha sćże wo mni ſhonili?“

„Nimaćże trasćh w Draždźanach ßyna?“ młodźenz psćeßłapjeny ßo wopraſcha.

„Ssyna w Draždźanach? Haj mam, ale na nana je ſabył. Mĕjach dźowku a ßyna, druhe dźĕćźi ßu mi ſemrjeće. Doniž bĕ doroſćena dźowka hiſchćże źiwa, to hiſchćże dźĕſche, njedaſche mi hłodu tradać. Ale nĕtko je lĕto, ſo je mi wumrjeła, a mój pſchichodny ßyn je ßo ſaßo woženił. A to ßami wĕſćże, kajke to potom je. To ßu zuſy ludźo, a kuſka jĕdźe, kotryž mĕli mi dać, je jim ſchkoda. Wulke ſboże, ſo mje hiſchćże w tej komorzy woſtaja, ale najĕſćź, to — mĕnja woni — njech ßebi naproſchu. Ssyn je wuwućeny krawz, je w Draždźanach; kaž ßłyſchach, ßo jemu derje wjedźe, ale na mnje ßo ani njedopomni. Pſchichodny ßyn je jemu njedawno pißał, ale wón ma ßame wurĕćże, ſo ßu pjećza hubjene cźaßy, ſo dyrbi ßebi, kaž praji, na ßwój pſchichod myßlić, a ſchtó wĕ ſchto hewak. Dwĕ hriwnje je mi póßłał. Wĕŕćże mi, ſo bych jej jemu wróćźo póßłał, hdy bych jeno wjedźał hdźe. — A ſo ſćże ßo wy takle na mnje praſchał, młody knjeże?“

„Tak mi njerĕkajćże, luby nano“, młodźenz wotmolwi, „ja ßym jeno ſchewſki pomoznik. Tule je mój nan, kotrehož potajkim hiźo ſnajećże. Praſchach ßo teho dla, dokelž ßym ßo ſ waſchim ßynom ſetkał, ßmój nadobo hromadźe do Draždźan pſchiſchłoj. Ale tam ßym jeho jenož jónu wuhladał, njewĕm, hdźe dźĕła.“

Młodźenz da ſtarzej dwazećźi nowych a prózowaſche ßo, jeho ſ nĕkotrymi dobroćźiwymi ßłowami troſchtować.

„Bóh wam to ſapłać“, ſtarz ßo dźakowaſche. „Ssnadź mi to ani mój ßyn dał njeby, — mózno, ſo by mi ſ pućźa ſchoł.“ Pſchi tych ßłowach pocźa wótſje hikać. Hosdźikez cźłowjekaj ßo ſ nim roszohnowaſchtaj a khwataſchtaj domoj.

Młody Hosdźik naſajtra ſaßo do Draždźan wotjĕdźe. Pola ßwojeho miſchtra hiſchćże lĕto woſta a potom ßo ſaßo na wßy wróćźi. Wulkomĕſćźanſke źiwjenje ßo jemu njelubjeſche. Hewak wſchak wot ſchwarneho miſchtra njerad woteńdźe, a też miſchtr jeho njerad ſhubi.

(Skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Widźenje jeneho wóćźka ſhubił.) Hólczk tudomneho rĕſniſkeho miſchtra Schneidera bĕ ßebi nĕkajki prok kupił. Schneiderez rĕſniſki pomoznik Koban ſ Boſchez hólzej kołbaßowy kijeſchk k tſĕlenju da. Tón ſ kijeſchkom tſĕlejo ßo ras do pomoznika ſaměri. Kijeſchk pomoznikej do wóćźka ſleźi a ßo do njeho ſaſchtapi. Hdyž ßo kijeſchk ſ wóćźka wućahny, wono wuběża. W kliniźy ßu pomoznikej dyrbjeli ſranjene wóćźko wuwſacź, ſo by też widźenje na druhim wóćźku njeſhubił.

— Swjaſkowa wuſtajeńza ſchewzow je ßo wot 10. hač 13. auguſta w Budyſchinje wotbywała. Na njej ßu ßo pódła wobućźa wſchelakore maſchiny, kotrež ßo w modernej ſchewzowni trjebaju, wuſtajike. Pódła teho ßu ßo powućźaze pſchednoſchki wo ſchewſtwje dźeržake. Wuſtajeńza je ſchewzam pokaſała, po kajkim pućźu móża ßo pſchećźiwo konkurrenzy fabrikow dźeržećź: na podłożku ſjednoćźeńſtwow dyrbja ßebi ßwoje dźĕło ſe wſchĕmi modernymi ßrĕdkami a wunamakanjemi połóźić.

— Wokrjeßny hejtman ſ Craushaar ßo wot 26. auguſta hač do 14. ſeptembra na dowolenzu poda. Sa tón cźaß budźe jeho tajny knjeźeŕſtwowy radźićel Schecker ſaſtupować.

— Krajny ſwjaſk mĕjećźelow ſalow mĕjeſche ßrjedu ßwoju lĕtnu ſhromadźiſnu. Swjaſk ma 2200 ßobuſtawow.

— (Powyſchenje ßwinjazych płacźiſnow.) Na poßlednich Barlinſkich ſkótnych wikach je ßo ſa zentnar rĕſneje wahi ßwini 86 hriwnow płacźiło. Njedźiwajźy tejele wyßokeje płacźiſny, kajkaž hiſchćże w Barlinje njeje była, pſchiwoſ ſa napraſchowanje njedoßahaſche. Duž ßnadź pſchichodnje płacźiſny wyſchſche póńdu. To ßu ſćźĕhwki lonſcheje ßuchoty.

— (Wunoſchk rožki.) Pſchi nĕtcźiſchim njeſtajnym wjedrje ßu ratarjo khwile mĕli, dźĕl rožki wumkóćźić. Po tym hač je wona ſtała, abo ßo prjedy abo poſdźiſcho lehnyła, wona dawa. S mĕſtnami ßu ſ kopy połdra kórza, druhdźe ſaßo lĕdma ¾ kórza wumkóćźili. Wſchudźe pak je wjele kop a teho dla je wunoſchk ſ rožki lĕtża pſchezo hiſchćże bohatſchi, hač ſ wjetſcha druhe lĕta.

Po powjeſćźach ſ Ameriki ßo tam wurjadnje wulke pſcheńćźne žně wocźakuja. W Ruſkej ßu ßo rožka, jećźmjeń a wowß w pſcheŕĕſku jara derje poradźile. Mjenje ſpokojaze ßu pjećza pſcheńćźne žně w Ruſkej. W połodniſchej Ruſkej je njewobſtajne wjedro pſcheńćźne žně ſadźeržało. Teho dla ßo na němſkich wikach ruſke žito njepoſkića. Sa nĕkotre mĕßazy pak je Ruſka tola do wukraja wuwjeſe a potom budźe wono, kaž ßo boja, na płacźiſny němſkeho žita cźiſchćećź. Sa lĕtuſchim němſkim žitom je lĕtża mało poźadanja, dokelž je wono lĕtża mjenje hódne. W Franzowſkej a Italſkej ßu žně pjećza jenož ßrĕnje. Taj krajej budźetaj teho dla wjele pſcheńźy ſ wukraja kupować dyrbjećź.

S Bolborz. Schtwórtk popołdnju ¾3 hodźin na knjeźim dworje ſ jeneje bróźnje, w kotrejž ßo ßkoma khowaſche, woheń wudyri. Też tſĕchi ßußodneje maßiwneje dźĕłacźeŕſkeje khĕże ßo płomjenja popadnychu a tam pizowadła a wſchelaku draſtu dźĕłacźerjow ſniczichu. Wjecźor ½9 hodźin ßo hiźo na knjeźim dworje paleſche. Płomjenja ſ druheje bróźnje, 70 metrow wot prĕńſcheje ſdaleneje, ßapachu. Zyłe twarjenje ßo ſe wſchĕm, ſchtož ßo w nim khowaſche, mjes druhim 35 woſow dźećźeloweho ßyna, do cźiſta ſpali. Kaž ßo ſda, je ßo woheń ſe ſłóſtniſkej ruku ſakoźił. Se ßykawow, kotrež bĕchu na pomoz khwatałe, Hunjowſka prĕnja do wohnja wodu ßykaſche. Dale ßo pſchi haſchenju ßykawy ſe Sſkoneje Borſchćże, Ssmochcźiz, Hodźija a Wutołcźiz wobdźĕlichu a dalſchemu wupſcheſtrjenju płomjenjow wobarachu.

S Horujeje Hórki. Lĕdma ſo ßu kałowe hłowćźki narośtke, a hiźo paduſchi do nich cźahaju. Tak ßu wóndano w nozy pakoſtniźy tudomnemu papjerniſkemu ſahrodnikej wſchĕ kałowe hłowćźki ſwurĕſali.

Rosprawa 38. hłowneje ſkhadźowanki ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny 10. auguſta 1912 w Budeſtezach w Röſikej hoſćenzu. Poßedźenje wubjerka. Knjes I. podſtarſchi Jurij Bruſk wotewri ßobotne poßedźenje 38. ſkhadźowanki ſe ſpĕwom: „Sſkawna Sſkowjanſchćina naſcha.“ Na to witaſche wſchĕch ßobuſtudowazych, kotrychž bĕ ßo 23 ſeſchło, a też cźeſćźenych hoſćźi ſe ſahorjazymi ßłowami. Wón pokaſa na to, kak runje Budeſćźanſkej woßadźe na tym ſaleźi, ſo móże tu we ßwojej ßrjedźiſnje powitać ßerbſku ſtudowazu młodźinu. Tuteje dowĕry pak dyrbi ßo ſtudentſtwo hódne wopokaſać. Bohuźel pak tak wjele ſtudowazych nadeńdźemy, kotſiž maja doma ßerbſkeho nana a ßerbſku mać, kiž pak ßu ſa naſchu rĕć němi. Zyła ßerbſka młodźina dyrbi ßo ſa wuhotowanje naſcheho ßwjedźenja poſtarać, niz towaŕſtwa, kotrež maja na ßwojich ßwjedźenjach ßwoju wuſchiknoſć pokaſać. Poſtupy, dźĕła a ſahorjenoſć ſtudowazeje młodźiny chze lud ßłyſchećź a ſhonić a na jich ßapazej wutrobje ßwoju wutrobu hrĕć. Kharakteriźowaſche też powſchitkownje dźĕławoſć abo ſabyćźiwoſć a wotlĕpeŕſtwo nĕkotrych towaŕſtwow. Prawy duch pobrachuje woßebje pola „Włady“, liž mohła wjazy ßobu dźĕłać. „My tu pſchitomni pak chzemy ßo prózować a ßo bĕdźić ſ naſchim ludom, kaž też tutón ſ nowa woźiwja w narodnym źiwjenju.“

Na to ſćźĕhowachu rosprawy jenotliwych towaŕſtwow. Lipſćzanſke „Sorabicum“ žaneje nima. Ssobuſtawy mĕjachu ßo ſ hroźazymi pruhowanjemi bĕdźić hač do jeneho, kiž ßo tola ßam ſkhadźować njemóże. „Serbowka“ Prazſka je ſ pſchikładnej pilnoſću dźĕłała. Mĕjachu 31 hodźinow ſ 62 pſchednoſchkami a 37 deklamazijemi. Też pſchewſachu rĕcźnizu, Hiſtoriju ßerbſkeho naroda a wot jutrow pĕſtowachu ſpĕwy. Też „Societas“, towaŕſtwo Budyſkich gymnaſiaſtow, je jara pilna była, ſchtož pokaſuje 21 hodźinow. 14 wopytowaſche ſhromadźenja, mjes nimi pak je jenož 6 ßobuſtawow. Rĕcźniza, naſtawki a cźitanje hiſtoriſkeho ßerbſkeho pißmowſtwa je polo jich dźĕławoſće było. Towaŕſtwo evang. ſeminariſtow „Swoboda“ njeßmĕ wjazy ßerbſke hodźiny wotmĕwać. „Włada“, towaŕſtwo katholſkich ſeminariſtow, tu njeje; wĕſo też niz rosprawa, kiž by wĕſćże pſcherjane wĕźki wotkryła.

Nĕtko ſćźĕhowachu jednanja, a to najprjedy wo mĕſtno hłowneje ſkhadźowanki. Jako tute buchu poſtajene Njebjelcźizy. Namjet ſa Radwoŕ ſpadny. Knjes wućeŕ Kral rĕcźeſche ſa Njebjelcźizy. Tam ßu natwarili nowu ſalu a żedźa nĕtko ſa ſkhadźowanku. Mĕſtno leźi też na hraniźy a ßerbſke towaŕſtwo ßo tam tak cźim ſpĕſchniſcho wutwori. Na to krocźachmy k praſchenju wo pſchichodnym hłownym ſtarſchim. Dwĕ hodźinje drje trajachu najprjedy rosmołwy, kak ma ßo ſtarſchi wolićź. Pſches mnohe namjety naſta tajka mkha, ſo jaßnoſć ßłónczka ju pſcheraſyć njemohła. Knjes kapłan Deleńk roſeſtaja ſłónczńje, ſo mamy dwaj namjetaj. 1. Namjet knjeſa dra. Wjazßławka. Po tutym maja ßo tſjo kandidacźi ſ akademiſkich towaŕſtwow „Sorabica“, „Serbowki“ a njetowaŕſtnikow poſtajićź a ſ tutych tſjoch ſtarſchi ſ zedulkami ßo wuſwolićź. Wjetſchina hłoßow ma byćź abßolutna. 2. Namjet knjeſa phil. Fähle: Kóźdy ma prawo wolićź. Pſches agitaziju ßo tſjo abo

wjazy wólbyłymanych akademikow postaja. Kóždeho ſ tutych ma kóždy prawo wolicź, a to ſ zedulkami. Wuſwoleny je tón, kiž ma abſolutnu wjetſchinu. Dwaj hewak doſtanjetaj wěſo pſchezo najwjetſchu liczbu hłoſzow a mjes tutymaj je wužſcha wólba pſches liſtki nuſna. Poſzledniſchi namjet ſzo pſchiwſa. Dokelž pak ſzu jenoż dale ſnaczi a ſdźěłani kandidaczi k wólbje pſchihódni, ma po radze k. kapłana Deleńka kóžde akademiſke towarſtwo a ſaſtupjerſtwo prawo, ſzwojich k wólbje hódnych poruczecź, njech tu woni ſzu abo njech ſzu ſaſtupjeni. Tak ſzo ſa pſchichodneho hłownego ſtarſcheho k. Bruſk wuſwoli. Dale namjetowaſche k. dr. Wjazſzławk, ſo byſchtaj tej dwě akademiſkej towarſtwje, ſ kotrejuž ſtarſchi njewukhadźa, prěnjeho podſtarſcheho wolikej. Tola rada k. kapłana Deleńka bě, ſo chzyłoj taj kandidataj, kiž ſtaj pſchi wólbje hłownego ſtarſcheho druhu a tſeczu wjetſchinu hłoſzow doſtakoj, hnydom jako prěni a druhi podſtarſchi ſzo pſchiwſacź. Rada bu k namjetej a tutón ſzo pſchija. I. podſtarſchi bu k. Rěſak ſ Wotrowa a II. podſtarſchi k. Zyž ſe Stróżiſchcźa.

Potom jednaſche ſzo wo ſaſtupny pjenjes. Sa prěnje měſtno mohło drje ſzo wjazy dyžli 50 pj. žadacź, tola k ſtaczu ſzu 30 pj. doſcź. Knjes kapł. Deleńk radźeſche, ſo chzył ſtarſchi ſ kónza offizielneje ſkhadźowanki woſjewicź, ſo płaczi ſaſtup 50 pj.; ſchtóž pak woporniwoſcź k lěpſchemu ſzerbſkeho luda lubuje, temu njeje mjeſa ſtajena. Knjes zyrkw. wucźeŕ Rjeczka pſchejeſche ſzebi, ſo by ſzo woſoło 40 abo wjazy měſtnow cźiżkowało a reſervowało. Sa tute měło ſzo wjazy hacź 50 pj. ſapłacźicź, wſchě druhe měſtna k ſzeđženju płacźa 50 pj. a k ſtaczu 30 pj.; poſzledniſche pak prjedy doſtacź njejżu, doniż ſzu měſtna k ſzeđženju wyſche. To ſzo pſchija.

Hdyž běchu ſzo ſa wulět Bukezy poſtajiłe, hdźež bě ſzo knjes kubleŕ Króna ſa ſabawu poſtaraŕ, poda finanzna komiſzija Sſerbſk. ſtudowazeje młodźiny ſzwoju lětnu rosprawu pſches k. zyrkw. wucź. Rjeczku. Sliczbowanje bu ſa prawe ſpósnate a ſaſtupjeŕ tak wuſzwobodźeny.

Skónczńje poſkiczichu nam hiſchcźe nękotſi jara trěbne myſzliczki. K. kapł. Deleńk ſkorźeſche, ſo je jich jara mało wuſtawki cźitako a je ſnaje. Pſches to naſtanje njeporjad, měſcheńza a podlěſchenje wuradźowanjow. Tehodła dyrbjał ſzo ſe ſtarych knjeſow nęchtó wuſwolicź, kiž je wuſtawkow wědomny. Tutón dyrbjał bycź protektor ſkhadźowanki, kiž ſtarſchemu kóždy cźaſz ſ radu pomha a wuradźowanjam jenoż w prawych kolijach ſtatutow běžecź da. Rada bu jako namjet pſchiwſata a k. kapł. Deleńk ſa protektora poſtajeny.

Knjes Scholta-Sdźerjanſki ſtaji namjet, ſo by ſzo ſzwjedźeńſka rěcź wotſtronika. Namjet njebu pſchijaty. Sſwjedźeńſku rěcź ma kóždy krócź II. podſtarſchi dźeržecź a njeje-li tutón ſwólny, budźe protektor w ſzwojim cźaſzu ſa dalſchim rěcźnikom hladacź. K. Scholta-Sdźerj. wobźarowaſche, ſo ma cźežu pſchi wuhotowanju ſthadźowankow ſ wjetſcha „Serbowka“ ſzama noſzycź. Druhy ſzo cźaſto hakle poſzlednje tydźenje pſched ſjeſdom dalſcheho dźěła wotrjeknu. Jeho namjet je, ſo by ſzo poſtajiło, ſo maja jenotliwe towarſtwa abo zyłe ſtudentſtwo ſzobuſkutkowacź. K. wucźeŕ Kral měnjeſche, ſo chzył ſzo hłowny ſtarſchi na jutrownej ſkhadźowanzy wo to poſtaracź, kajke mozy jenotliwe towarſtwa maja, ſo mohłe ſzobuſkutkowacź.

Na debatach běchu ſzo nimo mjenowanych knjeſow tež wobdźěłili k. faraŕ Domaſchka a k. duchowny Bójź ſ Budeſtez. Se ſpěwom „Rjana Łużiza“ ſkónczichmy poſzedźenje wubjerka. Wjeczor wuhotowachmy ſzebi hiſchcźe rjany ſzerbſki komers. Woſzebje ſwjeſzelaze bě, ſo ſzo nimo druhich hoſcźi tež wjetſcha liczba tudomneho ſzerbſkeho towarſtwa „Lubina“ na naſchich ſwjeſzelenjach wobdźěli a ſe žortami a ſpěwami ſzerbſku towarſchnoſcź ſzobu pěſtowaſche. J. W—a.

S Budeſtez. (XXXVIII. hłowna ſkhadźowanka ſzerb. ſtud. młodźiny na dnjach wot 10.—12. auguſta 1912.) Hdyž Boże ſzłónczko ſzo ſ najwjetſchej horzotu měri na Bożu ſemju, pſchikhadźa ſa bura najnuſniſchi cźaſz, cźaſz żnjow — cźaſz pak to tež żohnowanjapołny. A ſ kóždymi żnjemi tež pſchikhadźuje naſcha ſkhadźowanka, dawno ſnaty to ſzwjedźeń po wſchěch Sſerbach. Sſerbſki lud ſzo ſtajnje na „ſkhadźowanku“ wjeſzeli a raduje a woſbożena ta wjeſz, kiž ſzmě ju hoſpodowacź. Tak to tež lětża ſaſzo bě. Zyła ſzwjatocźnoſcź bě cźaſz żnjow, nuſny cźaſz — dźěła bě wjele — ale tež żohnowany cźaſz, wulzy żohnowane to dny. A na wobliczach a we ſkutkach ſzwěrnych ſzerbſtich Budeſczanow bě widźecź a ſpósnacź ta radoſcź a luboſcź, ſo ſzmědźachu pomhacź, ſkhadźowanku wuhotowacź, ſo mózachu hoſpodowacź młodych Sſerbow, naſchu nadźiju. To dyrbi ſzo wuſnacź: Studencźa drje ſzu ſtajnje wſchudźe hoſpodliwe domy namakali, ale na Budeſtez budźe kóždy ſ woſzebitej hordoſczu ſpominacź. Hdyž jeno ſpominamy na wſchu tu luboſcź woſzadneho knjeſa fararja Domaſchki, na khwalobnu woporniwoſcź k. konzertneho wodźerja, na wutrajnu prózu pſchedſzydy „Lubina“, k. Hajny, kiž żaneho pucźa ſzo bojał njeje, na woprawdźe wulkotnu hoſpodliwoſcź ſzerbſkeho korczmarja, k. Röſike. (To wěſo wotſtorkowaſche njelube waſchnje němſkeho korczmarja, wobſzedźerja ſale.) — A ſchtó chzył jich wſchěch mjenowacź! Dźak a khwalba a pſchipósnacźe jim ſzłuſcha, tym ſzwěrnym Sſerbam w Budeſtezach!

Sſerbſka khorhoj naſz ſzobotu witaſche do Roeſikez hoſcźenza. Popołdnju w 4 hodź. wotewri ſaſtupjeŕ hłowneho ſtarſcheho, kiž tu ſtudijow dla bycź njemóżeſche, 1. podſtarſchi, k. ſtud. theol. Bruſk ſ Hórkow poſzedźenje wubjerka ſe ſpěwom „Sſławna Sſłowjanſchcźina“. Studowazych bě tu na 30 pſchitomnych a něſchto hoſcźi. Nawjedowaŕ rěcźeſche wo nadawku ſzerbſkeho ſtudowazeho. Na to ſzo podachu rosprawy jednotliwych towarſtwow, ſ dźěła ſwjeſzelaze, ſ dźěła tež niż. Woſzebite dźiwanje (njedźelu popołdnju raſnu rosmołwu) wubudźi ſdźělenje, ſo ſzerbſke towarſtwo na evangelſkim ſeminarje wjazy njewobſteji, dokelž je ſakaſane. Seminariſtam je dale ſakaſane (wſchěm, niż jeno Sſerbam), ſzo w próſdninach na něſtajkich ſzwjedźenjach wobdźěleez. So ſzo to woſzebje pſcheczźiwo Sſerbam měri, je jaſzne, dokelž ſ tym je ſzerbſkim ſeminariſtam njemóżne, ſkhadźowanku wopytacź. Njedźelu popołdnju ſzo wo tej należnoſczi dale rěcźeſche. Nětko ſzo woleſche měſtno pſchichodneje ſkhadźowanki. Namjetowanej běſchtej Njebjelczźizy a Radwoŕ, ſ kotrejž ſzo Njebjelczźizy ſ wulkej wjetſchinu wuſwolichu. Prjedy hacź ſzo k wólbam krocźeſche, roſeſtaja ſzo waſchnje wolenja w dlějſchej rosmołwje, na kotrejž ſzo hoſcźo a ſtudencźa wobdźělichu. Pſched dwěmaj lětomaj pſcheměnjenje wólbnych paragrafow wuſtawkow żadachu konſekwentnje lětża nowe pſcheměnjenje, tak ſo ſzo wólby nětko tak wukonjeja: Prawo wolicź ma kóždy ſtudenta. Wolicź móże ſzo kóždy akademik, kiž ſzam abo pſches ſaſtupjerja ſzłubi, ſo budźe k lětu ſzwoje ſaſtojnſtwo tež wukonjecź, jeli zyłe ważne winy jeho njewotdźeržuja. Jeli nichtó ſ wolenych abſolutnu wjetſchinu nima, ma ſzo wužſcha wólba mjes tymaj, kiž mataj najwjazy hłoſzow, wuwjeſcź. Prěnjeho a druheho podſtarſcheho podawatej tej towarſtwje, ſ kotrehoż hłowny ſtarſchi njewukhadźa. (Jedna ſzo mjes Sſerbowku, Sorabicum a njetowarſtwownikach.) S tutych wólbow wuńdźechu lětża jako wuſwoleni: Hłowny ſtarſchi ſtud. theol. Bruſk ſ Hórkow, 1. podſtarſchi ſtud. med. Rěſak ſ Wotrowa a 2. podſtarſchi ſtud. theol. Zyž ſe Stróżiſchcźa. Sa měſtno wuléta powſtajichu ſzo Bukezy. Rosprawu finanzneje komiſzije poda k. zyrkw. wucźeŕ Rjeczka ſ Budyſchina. Samożenje ſtudentſtwa wucźinja 812,78 hr. Sliczbowanje bu wot reviſorow ſa prawe ſpósnate a ſliczbowaŕ wuſzwobodźeny. S namjetow bě najſajimawſchi tón, ſo ma ſzo ſe ſtarych knjeſow protektor ſkhadźowanki wuſwolicź, kiž ma hłownemu ſtarſchemu ſ radu a ſe ſkutkom pomhacź. Namjet ſzo pſchija a ſa ſzwojeho protektora wuſwoli ſtudentſtwo jenohłóſznje k. kapłana Deleńka ſ Budyſchina. Należnoſcźe Sorabica a Sorabije ſzo jako interne wotpokaſachu. Namjet, ſo ma pſchichodnje 1. podſtarſchi kóždy ras ſzwjedźeńſki pſchednoſchk dźeržecź, ſzo pſchija. Hodowna ſkhadźowanka wěſo dale woſtanje. Pſchichodna budźe, każ bě ſzłyſchecź w Radworju. Pſchedſzydа „Lubina“, k. Hajna ſe Splóſka, witaſche ſtudentow do Budeſtez a rozdźělesche kwartěry. — Wjeczor ſzo mnoho ſtudentow a ſzobuſtawy „Lubina“ ſeńdźechu k ſzerbſkemu komerſzej. Kraſzne ſzłowa rěcźeſche ſaſzo k. Hajna ſe Splóſka. Spěwy a druhe ſabawy ſzo żiwje wotměnjachu. Knjes wucźeŕ Kral ſ Kamjeńza porěcźa wo ſwiſku mjes ſdźěłanymi a ludom a ryſzowaſche młodoſzerbſke hibanje. Wjeſzeła ſabawa bě to, każ ju dołho wjazy njepomnimy na ſzobocźe pſched ſkhadźowanku. (Pſchich dale.)

Se Sahorja. Pjatnaczelětny ſzyn tudomneho dźěłaczerja Barcźa je na ſzłużbje we Wjeleczinje ſzobotu pſchi domojthowanju żita do njeſboża pſchiſchoł. Na polu ſzo ſakopnywſchi je wón tak njeſbożownje padnył, ſo woſowe koło pſches jenu nohu pſchejědźe, kotraž ſzo pſchi tym ſłama. Snjeſboženy ſzo doma hoji.

S Jenkez. Wutoru w nozy ſzu ſzo do tudomneho hoſcźenza paduſchi dobyli a pjenjeżny kaſchczźik a hudźbny automat rospaczźiwſchi tam leżaze pjenjeſy febrali. Kruch rospaczźeneho pjenjeżneho kaſchczźika je ſzo naſajtra na dróſy k Budyſchinej namakał. Duž ſzo ſda, ſo ſzu paduſchi do Budyſchina woteſchli. Polizajſki poſz njeje ſzléd ſa nimi namakacź mohł.

S Radworja. Tudomna żiwnoſcź, Jakubej Roſtokej ſzłuſchaza, 2 hektaraj 89,2 ara wulka, ſe 143,44 dawſkimi jenoſczemi poczeżena a na 14315 hr. takſérowana, budźe ſzo pjatk 27. ſept. dopołdnja w 10 hodźinach na Budyſkim ſzudniſtwje na dyrbjenſke waſchnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź. Wopalna każa 6430 hr. wucźinja.

Se Semiz. Blisko tudomneho nakładźiſchcźa ſzu wutoru wjeczor wokoło 11 hodźin żałoſznje ſkuſchene cźełko njeſnateho młodeho

cłowjeka na żelesniży namakali. Cżełu běchu hłowa a nosy wotjědżene. Pola cżeka ſ krwju womaczany wojeŕski paß namakachu, ſ kotrehoż bě jenoż spósnacź, so je ßo jeho mějeczel w lěcże 1885 narodźił. Hacź ßo wo ſnjesboženje abo ßamomordarſtwo jedna, njeje hiſchcże wujaßnjene.

S Khróſcżiz. Towaŕſtwo ßwj. Cyrilla a Methodija, kiž wudawa „Kat. Poßoł“ a ßo stara ſa knihowſtwo katholſkich Sserbow, ßwjeczi lětſa jubilej ßwojeho 50létneho wobſtacża. Wulka ßwjatocznoſcź ßo tu njedźelu 1. ſeptembra wotměje. W 3 hodź. budże ßwjatocżny nyſchpor a po nyſchporje ßwjedżeńſki cżah po wßy. Na to ßo we woßebje natwarjenym wulkim ſtanje wotdźerżi ßwjedżeńſka ſhromadźiſna, kotrejż ſcżěhuje towaŕſchny dźěł ſ wjazyhłóßnymi spěwami a narěczemi. Wjeczor ßo na Fulkez hórzy wulki wohnjoſtroj wotpali. Wobdźělenje budże, każ je ßkyſchecź, jara bohate.

Se Stróże pola Hucźiny. Ssrjedu wjeczor je ßo ſtatok tudomneho nózneho ſtraźnika Micźki, ſ domſkeho, hródże, bróźnje a kólnje wobſtejazy, do procha a popjeła pſchewobrocźił. Jenoż něſchto nadoby je ßo wukhowoło, wſcho druhe ßu płomjenja ſeźrałe, mjes druhim jene ßwinjo a zyłe domkhowane żně. Twarjenja běchu hlinjane a ſ zyhelom kryte. Naſtata ſchkoda ßo ſ dźěła ſe ſawěſcźenjom ſaruna. Pódła ſwjaſkoweje Hucźinjanſkeje běſchtej ßykawje ſe Suborniczki a ßykawa Maleſchanſkeje dobrowólneje wobory na pomoz pſchikhwatałej.

Se Sserujan. Jedyn zuſy blidaŕſki pomoznik, kotryż na pucźowanju pſches ußchu wjeß pſchiińdże, bě do jeneho wobydlenja ſaléſk a ßo pod łożo ſkhował, ſo by w nozy kradnył. Straſchneho hoſcża pak ßo ſ cżaßom dohladachu a jeho żandarmej pſchepodachu. Tón je jeho do Kamjeńſkeho pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedł.

S Rakez. Naſch lubowany a wyßokodoſtojny knjes faraŕ Gólcź je naß ſańdżenu póndżelu wopuſchcźił a ßo do ſtrowotnych kupjelow w Tirolſkej podał. Jeho ſaſtupuja w běhu 4 njedźel knjeża fararjo Wicźeźk-Wóßlinczauſki, Unger-Lejnjanſki a Waktaŕ-Njeßwaczidlſki. Bóh żohnuj jich prózu a ſkutkowanje w naſchej woßadże a ſpożcź, ſo by ßo naſch knjes faraŕ ſtrowy a cźiły, na cźele a duchu poßylnjeny ſaßo k nam wrócźił.

S Delnjeho Wujeſda. Kak ßmy ßo ſwjeßelili, hdyż ßmy ßłyſcheli, ſo po dołhej pſcheſtawzy ſaßo ras na „ßerbſki wjecźor“ póndźemy — a to njedźelu 25. auguſta t. l. To budże · rjenje, hdyż ßłyſchimy rjane spěwy a widźimy rjane dźiwadło a wſcho w lubej maczeŕnej ßerbſkej rěcźi. To drje tola nichtó doma njewoſtanje, hdyż tajki żadny ßwjedźeń ßwjecźimy. Kak ſo móżemy też my ras prajicź: „My ßmy Sserbjo byli a chzemy Sserbjo woſtacź.“

Se Ssmilneje. Barlinſka krajna banka je tudomny knjeżi dwór, 315 hórzow wulki, Theodorej Schimpfej w Rohnsdorfje pſchedała.

S Rakez. Pſchi ßamym ßu někotre woßoby w automobilu prjedawſcheho zyhelnika a nětcźiſcheho wuhloweho agenta Stegmanna wěſtej ßmjercźi wucźekli. Stegmannowy chauffeur rano wokoło 2 hodźin ſ Wojerez do Rakez wotjědże. Po pucźu jeho někotſi młodźi ludźo proſchachu, ſo by jich kruch pucźa ßobu wſał. Wjeßele towaŕſtwo ſkoku po Wojerowſko-Budyſkej dróſy jědżeſche. Hdyż ßo woni k żelesniſkemu pſchekhodej Kohlfurtſko-Falkenbergſkeje żelesniży mjes Wojerezami a Wulkim Cźiſkom bliżachu, běſchtej ſawjerje dele puſchczenej. Chauffeurej njebě móżno, automobil ſadżerżecź a tak wón prěnju ſawjeru pſcheraſywſchi na żelesniży ſtejo woſta. W tym ßamym wokomiku żelesniſki cżah pſchihna. Chauffeur automobilowy motor rucże na zyłu móz ſtaji a ßo ſ automobilom do druheje ſawjery ſahna. Na ſboże ßo ta roſklama, hdyż lokomotiva runje k pſchekhodej pſchihna. Automobil je drje ßo ßyłnje wobſchkodźił a jena w nim ßedżaza woßoba ßo lohko wobſchkodźiła, tola wſchitzy ßo Bohu dźakuja, ſo ßu ßo ßmjertnemu ſtrachej wukhowali.

S Lubija. Tudomne evangelſko-lutherſke zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo je fararja Uhliga ſ Jihlawy na Morawje ſa archidiakona wuſwolili. Na to, ſo ßu w Lubijſkej woßadże mnoſy Sserbja, zyrkwinſke pſchedſtejicźeŕſtwo ſ zyła njeje dźiwało. Bohużel pak ßo też żadyn Sserb wo Lubijſke archidiakonſtwo njeje ſamołwił. Pſchi tejle ſkładnoſcźi Sserbjo cźeżko ſacżuwaju, ſo mjes nimi żadyn Imiſch wjazy njeje. Hdy by wón hiſchcże żiwy był, bychu Lubijſzy Sserbjo wěſcże ßwoje prawo w Lubijſkej zyrkwi wobkhowali. Też Sserbjo Ketliczanſkeje woßady bychu jara wobżarowali, hdy bychu ßerbſke Boże ßkużby w Lubiju ſaſtałe. Woni je te njedźele rad wopytowachu, hdyż běchu w Ketlizach němſke Boże ßkużby prěnje.

Do Kamjeńſkeje wokoliny! Sa Sserbow Kamjeńſkeje wokoliny mamy wjeßelu nowinku. Jutſje njedźelu je ryſy ßerbſki konzert w Němſkich Paſliżach. (Pola Röſebergez.) Schtó bě ßebi tola tole myßlił, ſo też tu hiſchcże ſaklincźi ßerbſki ſpěw. To je ſa naß ſkładnoſcź, ßwoje ßerbſke ſmyßlenje wopokaſacź, kiž my tu wokoło Kamjeńza bydlimy, ſo dojědżemy do Němſkich Paſliż na ßerbſki konzert. Sapocżatk je wjeczor $^1/_2$8 hodź. Pſchijědżcże tam, pſchecżelio ſ Jitra, ſ Wóßlinka a wokoliny! Wutrobnje waß Sserbja powitaju!

S Wochos. We wſchelakich nowinach je ßo ſańdżeny tydżeń njewěrna powjeſcź wocźiſchcżaka, ſo je naſch wjeleczeſcżeny knjes faraŕ Schwjela ſe ßwojej knjenju mandżelſkej na jěßbje ſ automobilom do njeſboża pſchiſchoł. Bohu dźakowano njeje wěz tak ſka. Automobil je drje ßo ſwrócźił, tola nichtó ßo njeje pſchi tym ſlě wobſchkodźił. Knjeni faraŕka móżeſche hižo naſajtra ſaßo po ſwucżenym waſchnju ßwoje domjaze dźełko wobſtaracź a knjeſej fararjej ßo ſ zyła njebě niczo ſtako. Wjeßelimy ßo jara, ſo je Bóh luby Knjes naſcheho lubowaneho knjeſa fararja a jeho cżeſcżenu knjeni mandżelſku pſched wjetſchim njeſbożom miloſcźiwje wobarnował.

Přilopk.

* Symne wlóżne wjedro ſkoro po zyłej Europje knjeży. W Jendżelſkej a na Schwarzwaldże je ßo khětry ßněh naſchoł, ſo móża ſe ßanjemi a ßněhowymi cźrijemi jěsdźicź. Wot wjele létdżeßatkow tajke symne wjedro w auguſcże njepomnja. Hoſcżo ſ lécźnych pſchebytkow a móŕſkich kupjelow ßo ſ cźrjódami domoj wrócźeja. Wjedrowuſtojni chzedża wjedżecź, ſo ßo wjedro hiſchcże bliżſche dny njeſcżopli. Golfſka réka w morju je ßyłnje wuſtudła a teho dla cżopłe wětry wuwoſtawaju. Też ſaßo wjele łodowych horow po morju cżaha. Jendżelſka parna łódź „Corſican“, kotraż wot Montreala do Liverpoola jědżeſche, je pola Belisle do jeneje łodoweje hory ſawadźiła a ßo khětro wobſchkodźiła. „Corſican“ pak móżeſche ſe ßamßnej paru dale jěcź.

* (Se żnějazej maſchinu ßo roſßykał.) Bliſko fórbarka Reiherhofa pola Wulkeho Hojna je ßo cżeżke njeſboże ſtało. 17létny cżeladnik Pitzſchank chzyſche na żnějazej maſchinje něſchto ſporjedźicź. Pſchi tym ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a pachoł do maſchininych nożow padny, kotreż jeho żałoßnje ſrěſachu. Lěwa ruka ßo jemu pſchi łóhczu zyle wotrěſny, ſ praweje ruki je wón wſchě porſty ſ wumſacźom palza ſhubił. Hacź ßo cżeżkoſranjenemu żiwjenje ſachowa, je jara dwělne.

* (Sso ſpaliłej.) We Właßiborizach w Cżechach ßo khěża jeneho herza wotpali. Wobſtarna wobżedżerjowa macź ſpyta ßwojeho ßydomlětneho wnuczka wukhowacź, tola ßo ſ dźěcźom ſpali.

* (Tuńſchi ßad.) Wuwos ßada ſ Cżech do Němſkeje je ßo ſapocżał. Dokelż je ßadowy wunoſchk létßa bohaty, ßu płacźiſny wo połojzu niżſche dyżli loni.

* (26 dźěłacźerjow ßo ſaßyplo a 12 ßo ſadußyło.) W Dortmundże je ßo naßyp żahłych truſkow na cźrjódu dźěłacźerjow walił. Dźewjecźo morwi a tſjo cżeżko ſranjeni dźěłacźerjo, kotſiż bórſy po tym wumrjechu, ßo ſ truſkow wucżahnychu. Cżeła běchu cżiſta ſpalene. Něktore cżeła hiſchcże w truſkach leża. Po druhej powjeſcźi je ßo 23 cżełow ſ truſkow wucżahnyło. Njeſboże je ßo ſ tym ſtało, ſo je na żahłe truſki deſchcź ſchoł, ſ włohu ßu ßo płuny wutworiłe, kotreż ßu rosbuchłe.

* (5000 hriwnow ſa jenu pliſtu.) Dla pſchekrocźenja khoſtanſkeho prawa ßu njedawno wucżerja Baumgartena w Kolmarju w Elſaßu ſaßudźili. Wón bě pſchi wucżbje jenomu hólzej pliſtu wotkłożił, pſchi cźimż bě ßo hólzej bubonk we wuchu puknył. Wěz je nětko hiſchcże dohru pſched zivilnym ßudom měła. Tutón je wucżerja Baumgartena k 5000 hriwnam ſchkody ſaßudźił, dokelż ſ jeho ſranjenja troja ſchkoda naſtanje.

* Wo ſpodźiwnym padże naſdacźneho wumrjecża ſ Tonbridge w Jendżelſkej pißaju. Wěſta Kingowa, kotraż bě na ßuchocźiſnu khora, bě pſched nětkotrymi dnjemi wumrjeła. Wona ßo do kaſchcża położy a dyrbjeſche ßo pohrjebacź. Jejny bratr, kotryż w pódlanſkej ſtwje pſchebywaſche, krótko prjedy teho nětkajke ſchrótowanje wußłyſcha a ßo ßmjercź wuſtróża, hdyż ſaſtupiwſchi ßwoju ßotru w kaſchcżu ßedżazu wuhlada. Pohrjeb dyrbjeſche ßo wotſkaſacź, tola dwaj dnjej poſdźiſcho khora żona woprawdże wumrje.

* (Kalijowa jama w Jaßeńzy w Meklenburgſkej ßo tepiła.) Do kalijowych podkopkow w Jaßeńzy je ßo woda ſ jeneho bliſkeho jěſora pſchedreła a zyłe podkopki powodźiła. Podkopki ßu ſhubjene; woda, kotraż je ßo do nich dobyła, ßel rosmokuje. Twarjenja nad podkopkami ßu ßo, dokelż ßo jich ſakożk do hłubokoſcże dawa, ſaßyplе. Jedyn ratař, kotryż na polu dźěłaſche, je ſ pola cźeknycź dyrbjał, dokelż ßo pod nim rola ſapadowaſche.

* (Sajědojcźenje krewje.) W Nowym Spitzkunnersdorfje ratař Kuncźa na sajědojcźenje krewje wumrje. Jeho bě krutwa storcźika a nosy sraniła. Pśched něktorymi dnjemi wón wuhlo wotwažowasche a pśechekladowasche, pśchi tym je jemu najskerje něschto procha do hižo nimale sažiteje rany sleczako. S tym je sajědojcźenje krewje nastako. Wutoru wjecźor je srósny muž, kiž hischcźe 61 lět stary njebě, wumrjeł.

* (Universitny profesźor žebi žiwjenje wsak.) W Prasy skoczi profesźor prawa na cźeskej universicźe, Tilsch, s druheho posłhoda žwojeje khěže do dwora, dokelž na cźuwy cźerpjesche. Wón žo snutskownje cźežko srani a na tute wobschkodźenje wumrje.

* (Hnězda na želesniskim wosu.) Sańdźeny tydźeń doběža na dwórnischcźo we Sskankowje nakładźeny wós, na kotrehož sdorje spody běchu tśi ptacze hnězda, w jenym běschtej dwě jejzy. Sawěscźe je tutón wós na směromnej staziji stał, hdyž mějachu swěrjatka khwile, žebi hnězdo twaricź.

* (Cźežko wobschkodźeny.) Ssrjedu wjecźor na dwórnischcźu w Žitawje 50lětny wuhibowař Kunze s lěwej nohu w zentralnej wuhibzy tcźazy wosta a padny, a wós, kiž hnydom sa nim pschihna, jeho pschejě. Cźežko sranjeneho do kliniki pschenjeżechu, hdyž dyrbjachu jemu zyku lěwu nohu wotewsacź.

* (Koscźowz naschli.) W Bohorizach pola Roudniz w Cźechach žo pśched dwanacźe lětami kubleŕ Fischer shubi. Nětkole žu koscźowz jeho cźěka w kaschcźu, kiž bě w pinzy skhowany, namakali. Fischerowu žonu, kotrož je 27 lět mkódscha, jako mordarku sajachu.

* (Sajědojcźenje s hribami.) Sswójba hrabje Schwerina, kotryž ma w Sparchenje w Bayerskej villu, je hriby jědschi, kotrež bě žama sběraka, cźežko skhorika. S 4 skhorjenych wožobow maja schěscźlětneho žyna sa shubjeneho.

* (Revoluzija na kupje Haiti w žrjedźnej Ameriży.) W Port-au-Princu žu hród generala Leconta s dynamitom rostšélili. General je žo pschi tym morik.

* (S błyskom saraženej.) Pola Appenweiera w Badenskej je błysk žłużobnu dźowku Meidingerez na polu sarasył. Pola Stralkoweho w Pósnańskej je žo jena žona, kotraž klóski sběrasche, s Božim njewjedrom sarasyła.

* (Khostanje sa panzanje mloka.) Kawniski žud w Frankfurcźe nad Wódru je jenu mlokowu wikowarku s Fürstenwalde, kotraž bě do mloka wodu laka, k jastwu na jedyn měžaz a k 500 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźik. Ssud měnjesche, so je mloko važna zyroba, a so s jejnym falschowanjom kupz niz jenož po pjenjesach, ale tež po strowoscźi schkoduje. Ludźo, kotsiž s wjetscha njemóža falschowanje mloka spósnacź a dopokasacź, dyrbja žo pschecźiwo jebanstwu schkitacź.

* (Sapalki budža dróžsche.) Fabrikantojo sapalkow skorža, so pschemalo na sapalkach sažkluža, dokelž žo po położenju dawka na sapalki pschemalo sapalkow pschetrjebuje. Woni chzedža teho dla placźisnu sa paket, 1000 tyskow wopschijazy, wo 1 hriwnu powyschicź. Wikowarjo tule składnosć wužija, so bychu žebi pschi drobnym pschedawanju powyschenu placźisnu saplacźicź dali.

* (120 schpanischich rybakow žo tepiło.) Ssrjedu pschi schpanischim połnóznym móŕskim brjosy a pschi wjecźornym brjosy Franzowskeje satraschny wětr sakhadźesche. Pschi schpanischim brjosy je žo schtyrnacźe rybaskich łódźow potepiło a 120 rybakow žmjercź na morju namakało. 116 tepjenych je se wžy Bermeo pola Bilbao. Schpanischi kral, kotryž w tu khwilu w San Sebastianje pschebywa je žwójbam snjesbožených nahladnu sumu darił. W Madridže žo sa sawostajenych sjawnje pjenjesy sběraju.

* (Němskaj wojeŕskaj lětarjej do Franzowskeje sleczikoj.) Lětarjej leutnant Pretzell a leutnant Roth běschtaj žo žrjedu s lětadłom na slět s Metza do Straßburga puschczikoj. Wětra dla žo lětarjej sabłudźischtaj a běschtaj nusowanaj, s poknozy wot Nomeny, něhdže 10 metrow wot němskeje mjesy na franzowsku semju dele sleczicź. Lětarjow sadźerżachu, tola žo jimaj dowoli, w 12 hodźinach dale leczicź. Dla nusneho wuporjedźenja lětadła móżeschtaj žo hakle wjecźor do Metza wróczicź. Franzowske wobydleŕstwo s nimaj pschecźelnje wobkhadźesche.

* (Semjerżenje we wokolnosczi Turkowskeje.) Krajina mjes Konstantinoplom, Adrianoplom a Dardanellami je žo žobotu 10. augusta se žylnym semjerżenjom sapuscźiło. Něhdže 3000 cźlowjekow je žo pschi sažypnjenju twarjenjow sarasyło. Něhdže 50 000 cźlowjekow je bjes wobydlenja. W Konstantinoplu běchu podseńske storki kaž žylne, so žu žo murje moscheje, grichiskeje zyrkwje a jendźelskeho konsulata rospukałe. Pódlu móŕskeho brjoha mjes awstriskim a jendźelskim konsulatom je žo semja rospukała, a na něktorych městnach žo se schkałobow horza woda pusoli. Wjele hórje žu město Myriofito a wžy Ganos, Chore a Platanos cźerpiłe; wone žu žo se semjerżenjom a wohnjom zyle wupuscźiłe. W Adrianoplu žu žo 20 moschejow, něktre khěže a wěże wobschkodźiłe. Horze žórka pola Dedeogacze žu saprahłe.

Wužudźenja.

Wyschschi krajny žud. W Margarecźinej Hěcźe we Wulkej Dubrawje běchu 5. haprleje 1911 tocźerjo porzlina dźěło skožili. Hěcźiny direktor bě strajkowarjam hnydom pižomnje sakasał, do kantiny khodźicź. Njedźiwajcy teho běchu strajkowazy tocźerjo A. W. Förster, Rudolf Lepitre, Khorla Auschner, Ernst Schenk, Rudolf Hummel, Jurij Němz a Max Neumann s Wulkeje Dubrawy 8. dezembra 1911 kantinu wopytali. Hospodař bě jim napoje porjedźał, njebě jim won kasał, ale jich najprjedy pscheprožył, do kantiny pschińcź. Kawniski žud bě wschitkich dla kaženja domjazeho měra k pjenježnemu khostanju po 20 hriwnach abo k jastwu po 4 dnjach sažudźił. Powołanski žud tutón wužud wobkrucźi a tež wyschschi krajny žud žo jemu pschisamkny. Kantina njeje žana korczma. Direkzija hěty je žebi kontrollu wo hospodarjenju w kantinje wuměnika, wona placźisny sa jědže a napoje atd. postaja. Kantina je wobkhodne městno fabriki, a hospodař w njej ma žo jenož jako sastupjeŕ fabrizyneho sarjadnistwa wobhladowacź, kotryž nima jako domowy knjes roskasowacź.

Wschelcźisny.

Hans: Dobry wjecźor!

Mots: Wjersch pomasy!

H.: Jutsje je njedźela. —

M.: To hižo zyły dźeń wěm.

H.: Daj mi tola dorěcźecź! Njechamoj jutsje do „Barschcźa“ jěcź?

M.: Ně, chzu jutsje do **Němskich Pasliz** na **žerbski konzert.**

H.: To mój tehodla móżemoj, wschako namaj to na pucźu leži.

M.: Ah, tam žo nastejisch a natepzesch a potom masch mucźnej nosy. Chzu žebi wjecźor też jedyn „schmórnycź!“ S mucźnymi stawami žo to tak derje njecźini, hdyž žo nětko wo žnje doscź nadźěłasch.

H.: Prawje masch! Duž žo w 6 hodźinach s koleżomaj do Pasliz nastajimoj. Wulki hat też hischcźe widźał njejžym.

M.: Nó, hlej! Wo tym žebi ludźo dźiwne wězki baja. Praja, so je jón cźert wuworał.

H.: To wěscźe tehdom runje niczo druhe sa dźěło měł njeje.

M.: Pasliczan knjes chzyscze njepkódne bayno rad k něcźemu wunoschnemu wužicź, a k temu žo jemu cźert poskicźi.

H.: S darma to sawěscźe cźinił njeje.

M.: To by hischcźe njeżkyschana wěz była. Wón dyrbjesche jemu sa to žwoju duschu pschedacź.

H.: Masch cźerta! Knjes tola do teho swolił njeje.

M.: Je wschak, ale s wuměnjenjom, so ma cźert wob nóz hotowy bycź, a to prjedy hacź honacź saspěwa.

H.: Cźert je wěso dobył.

M.: Ně, njeje docźinił. Wožrjedź je kupa wostała. Klijo cźekny cźert do hele.

H.: Dha bu djabok sažo wo jenu duschu sjebany.

M.: To drje, ale knjes też nasajtra wumrje pśches wustaty strach.

H.: To je spodźiwna baja. Ta mje pohnuje, žebi wulki hat wobhladacź. Duž jutsje na sažowidźenje. Božemje!

M.: Budź tu s cźažom!

Berteldorfske

sarybowanje pśche njeroscźenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje pśche njeroscźenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany žrědk pola žłabuschkich dźěcźi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěcźi. Blescha 1.50 a 2.50.

Roseżłanje na wžy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** ßo **wutoru 22. oktobra 1912** sapoczńje. Samolwjenje nowych wucżomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je tež rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Prof. dr **Gräse.**

Hauptoweje rejwanski wustaw.

Samolwjenje młodych knjeżnow sa rejwanski kursus Budyskeje ratarskeje schule (sapoczatk w oktobrje) **ßobotu 17. augusta** w Albertskim dworje wot 10—5 hodźin a posdźischo w ßwojim wobydlenju pschijimam.

L. Hauptowa, wucżerka sa reje a wobkhadźenske formy a wodźerka kursow pschi kral. realnym gymnasiju a wyschschej ratarskej schuli w Döbelnje, pschi krajnostawskim seminarje a ratarskej schuli w Budyschinje. W Draždźanach: wustawaj w starym a nowym měsće.

Privatne wobydlenje: Blasewitzerstraße Nr. 53 w Draždźanach.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstiskim měsće 2

telefon 499

ßo sa

lěpschę a najwoßebnische dźěła najlěpje porucża.

Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimérne płaczišny.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże skhnyjaty
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żelesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi karbolineum, barbieże wschěch druźin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**
porucża a ma pschezo na składże po najtunischich płaczišnach

Emil Wěrsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Serbja Kamjenskeje wokoliny!

Hdże njedźelu 18. augusta pódźemy?

Wschitzy do Němskich Pasliz na

serbski konzert w Röseberkez hosćenzu.

Sapoczatk wjeczor 1/2 8 hodźin.

Po konzercze ßu reje.

Serbski wjeczor

w Delnim Wujesdże

njedźelu 25. augusta 1912, wjeczor 1/2 12 hodźin

w Haschkez hosćenzu.

Spěwy, dźiwadło a bal.

Wschěch lubych Serbow a wschě ßerbske towarstwa ſ bliska a ſ daloka wutrobnje pscheproschujetaj

Haschka, hosćenzar. **Rakeczanska „Lipa".**

Mantle a schlawchi

sa jěsdne kola

dobreje hódnosće, hižo po 2 1/2 mk. kaž wschě druhe **kolojěsdne wězy** najtuńscho porucża

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**),

pschedawarnja kożanych cżerjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu 9.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót

tunjo porucża

horni młyn w Brěsowje.

Žiwnosć

pol hodźiny wot Barta w Sakskej, 25 górzow dobrych polow a łukow wopschijaza, ſ wjazy dyžli 300 dawskimi jenosćemi, ſ maßiwnymi twarjenjemi, je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Dolsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

zmeje, dali Bóh, jutře **njedźelu 18. żnjenca** popołd. w 5 hodź. w Hönčec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Rjany młyn

ſ pjekarńju w poknym dźěle a w dobrym położenju je dla wobßedźerjoweje starosty na pschedań.

Dalsche je shonicź w młynje w Bojßwjezach pola Korsymja (Kirschau).

Khěża

ſ hródźu je na pschedań na Židowje cżiško 163.

Kuchark, stwinske a ßłużobne holzy, młokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cżišownt knjesa Heinr. Mohra.

Służobna holza,

starscha, k 1. septembrej abo posdźischo, pyta **Wackerowa** w Albertskej sahrodźe pola Tšélan.

Žiwnosć

Khorle Bukana w Klukschu, 35 górzow wulka, je psches mje płaczišny hódno na pschedań.

Rěcżnik dr. Naumann w Budyschinje.

Wscho dalsche na městnje ßamym tež gmejnski pschedstejicżer Schuster w Klukschu wukasuje.

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki

do trajneho dźěła pyta

fabrika rjedźerskeje wolmy

A. W. Altmanna w Budyschinje.

Pschiloha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. auguſta 1912.

Płaczišny rěſneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

12. auguſta 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěſna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hač do 6 lět	53—55	97-102
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	46—50	87—93
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	38—44	78—83
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	30—35	72—76
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	50—53	91—97
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hač do 7 lět	47—49	86—89
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	41—45	80—84
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	74—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	54—56	94—99
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	48—51	87—90
3. ßnadnje pizowane	42—46	80—84
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	62—64	102—104
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	57—60	97-100
3. ßnadnje wuwite wot zyza	52—54	92—94
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchiżenjow w ſtarobje hač do 1¼ léta	67—68	89—91
2. mjaßne	65—67	87—89
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—64	82—86

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 10. auguſta 1912. wot		hač		W Lubiju 15. aug. 1912. wot		hač	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pſchenża běła	—	—	—	—	10	50	11	—
" žołta	10	60	10	75	10	30	10	70
" nowa	9	55	9	70	9	25	9	50
Rožka	—	—	—	—	8	80	9	—
" nowa	8	25	8	50	8	—	8	25
Jećmjeń	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows	10	20	10	40	9	50	10	—
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	50	13	—	10	50	10	75
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	5	20	5	60	3	50	3	75
Butra 1 kilogr.	2	90	3	—	2	50	2	80
Pšeničžna muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka 50 "	11	—	17	—	13	50	15	50
Sšyno 50 "	4	60	5	80	4	—	—	—
Sšoma 100 "	4	20	4	40	4	50	5	20
Proßata 674 ſchtuk, ſchtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	20	7	—	7	50
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	20	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 20 np., rožka wot 8 hr. 35 np. hač 8 hr. 55 np., jećmjeń wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 25 np. hač 11 hr. — np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 18 hr. 02 np. hač 18 hr. 27 np., nowa: 16 hr. 23 np. hač 16 hr. 32 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 28 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

15. auguſta 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 75 np. jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 10 hr. 40 np. hač 10 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny — hr. — np. hač 4 hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 16. auguſta: Deſchćikojte.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 11. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Jan Bohuwěr Duba, fabrikat w Hornjej Hórzy, ſ Emmu Minnu Brodźiz w Dźěžnikezach. — Khorla Oskar Wicźas, blidař a žiwnoſcźer we Wyßokej pola Kubſchiz, ſ Hanu Haniju Ackermannez w Kelnje.

Sdruhich woßadow: Hugo Reinhold Zukowſki, gratmiſchtr w Dubrawzy, ſ Almu Schönawez tam.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Gertrud Elly, njemandź. dź. na Zidowje. — Gerhard Max, Jana Ernſta Krakowſkeho, fabrikarja na Zidowje, ß. — Frieda Charlotta, Jana Ernſta Měta, kublerja w Dobruſchi, dź. — Johanna Elsbetha, Jana Ernſta Voigta, wojnarja w Delnjej Kinje, dź. — Gerhard Guſtav, Guſtava Hermanna Domaſcha, blidarja w Dobruſchi, ß. — Erna Elſa, Khorle Auguſta Hermanna, ſkakarja we Wurizach, dź. — Bertha Lina, Joſefa Mikana, hejtmana w Nadźanezach, dź. — Emma Auguſta, Bjedricha Wylema Cźecha, murjerja w Nowych Cźichonzach, dź.

W katholſkej zyrkwi: Felix Herbert, Jana Felixa Maßlowſkeho, brodutruharja w Budyſchinje, ß. — Dorothea Martha, Kurta Willya Zieglera, expedienta, dź.

Sdruhich woßadow: Khorla Robert, Pawoła Edmunda Ulbricha, wyſchſcheho ſchwajzarja w Druźlezach, ß. — Selma Frieda, Khorle Auguſta Kriegela, žiwnoſcźerja w Mjeſchizach, dź. — Erich Ota Hermann, Bjedricha Oty Hoffmanna, dźélacźerja w Trjebjeńzach, ß. — Erich Hermann, Ernſta Bohuwěra Bartuſcha, liſtynoſcherja w Pomorzach, ß. — Marcźin Scholka, khěžerja w Dubrawzy, ß.

Zemrjeli:

W Michalſkej woßadźe: 8. dźeń auguſta: Wanda Elli, Khorle Guſtava Dejki, pjekarſkeho miſchtra w Dobruſchi, dź., 4 m. 24 d. — 10. Amalia Martha Nowakez, ſchwalcża na Zidowje, 25 l. 2 m. 1 d. — 12. Marja Helena Mucźerjez, we wothladatni na Zidowje, 58 l. 9 m. 23 d. — 13. Waltat Willy, Maxa Malcharja, twarſkeho pomoznika na Zidowje, ß., 4 m. 2 d.

Sdruhich woßadow: Guſtav Waltat, Richarda Hermanna Ludwiga, porzlintocźerja we Wulkej Dubrawje, ß., 2 l. 3 m. 28 d.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Hodźija.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodźin farat Kſchižan ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Budeſtez.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje farat Domaſchka rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójz dopołdnja we 8 hodźinach ßerbſke a ½10 hodźin němſke prědowanje. — Popołdnju ſmeje kſchesćźijanſke towarſtwo mužſkeje młodoſcże ſhromadźiznu.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodźinach ſmeje kſchesćźijanſke towarſtwo žónſkeje młodoſcże w paczerſkej ſtwi ſhromadźiznu.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß žadacź.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,

kaž tež **laty, blidarſke deſki**

a woßebje **ßuche tſeſchne pſchikryeża**

porucza

Franz Br. Miriſch

rěſak a hěblowárnja w Halſchtrowje. Telefon cźo. 10.

Sserbske a němske

spěwarske

ša njewjesty

ßu po tunich płaczišnach na pschedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)

ßedlarski mischtr

w Budyschinje

pschi lawschlich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma

porucza

puczowanske tosche, puczowanske kossry, żonjaze tosche, paßy, wobalki ša khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudżbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.

Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadowanych patentnych**

matrazow s worzloweho grota.

Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Schkleńzy

k kładzenju płodow,

se samknjenjom a bjes njeho,

do prědka warjaki „Rex“

ša ßad, warjenja a mjaßo,

schkleńzy ša měd, żelejowe schkleńzy

porucza tunjo

Hermann Gläsel,

pschedawarnja porzlinowych a schkleńczanych tworow,

pschi lawschich hrjebjach 4

w Sserbskim Domje.

— Telefon czišło 728. —

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow

płaczišny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Sklad Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi czišło 5.

Gardiny, vitraże, story, kožowe pschikrywy, wuschiwanja, kožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płaczišnach.

Sofy,

pjerate matrazy, nakładżenske matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner

pschi żitnych wikach.

Dobru

pschenicznu muku,

hróch, woku, kolij, hejdusch

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi żitnych wikach.

Liebsch,

hudnisli aktuar św. knihy

pschi nowych hrjebjach 5

pißarnja ša kupowanske, hypothekske, dismembrazische, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czišło 177. —

Pschebadżowanje ležomnosczow.

Czeho dla?

Ulowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu żane khosty ša wulke składownje areklamu njesapłaczicże.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne

s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, płaty s jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—

pschißłuschki a narunanske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaßowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej dróhy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Żana praschiwosczˇ, żane tkhi

njeßmědża nastacˇ, wone pßy skónzuja. Czaßczische mycże s **„Juntu“**, mydkom ša pßy, doßaha, so ßo skoczo czište dźerżi. Kruch po 50 pjenjezˇkach pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej w Neugersdorfje w Sakskej.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

W tu khwilu sadanjamy nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wužiwanju s	3 %
pschi měßacznym wupowjedźenju	3¼ %
pschi schtwórczlětnym =	3½ %
pschi pollětnym =	4 %

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w Sserbskim Domje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna přeplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěški, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 34. Sobotu 24. augusta 1912. Lětnik 71.

Namjet Awstriskeje k postajenju porjada na Balkanje.

Awstriski minister swonkownych należnosćow, hrabja Berchtold, je europiskim wulkomozam namjetował, žo na jenu konferenzu sećź a tam wuradźowacź, kak mohłoj žo w Turkowskej sažo měr a porjad postajicź. Němska je tutemu namjetej pschihłožowała. Ruska, Franzowska, Jendźelska a Italska s njedowěrjenjom jemu napscheczo steja, tola žu swólniwe, žo pschi konferenzy wobdźělicź. Wone njewěrja, so ma Awstriska sprawnu wolu, na njeźebicźiwe waschnje Turkowskej s nusy wupomhacź. Italske nowiny měnja, so chze Awstriska rolu schkitarja balkanskich ludow hracź. Awstriska radźi, so mělo žo jenotliwym ludam Turkowskeje po móžnosćži wjele žamosarjadnistwa dacź a žo kóždemu ludej jeho rěcź wostajicź. Prjedy hač Awstriska tajku radu dawa, dyrbjała najprjedy w žwojim žamžnym kraju s dobrym pschikładom do přědka hicź. Njech žo jenoź nětkole na to spomni, s kajkej žurowosćzu hižo lěta dołho Madźarojo s pschihłožowanjom awstriskeho knježerstwa Khorwatow, Sserbow, Sskowakow, Rumunow a žedmohórskich Saksow potłóčźuja a pschesćźěhaju. Italszy žo podarmo wo universitu prózuja, Czecham je žo universita na Morawje a Makorušam jena w Galiziskej žlubiła, tola ju ženje njedostanu. Czechow je we Winje a wokolnosćži někotrych sto tyšazow, tola ani jeneje ludoweje schule hischcze njejžu mohli dostacź, a te schule, kotrež žu žebi žami sałožili, je jim wyschnosćź samkła. Potajkim Awstriska njech we žwojim žamžnym kraju najprjedy porjad sćźini, prjedy hač žo wo Turkowsku postara. Woprawdźe wschak Awstriskej derjemećze ludow w Turkowskej na wutrobje njeleži, wona chze žebi se žwojim namjetom jenoź sdacze dacź, kaž so by chzyła Turkowskej cźern se stopy wucźahnyć. Ludy Turkowskeje dyrbja wěricź, so chze jim Awstriska tłóčźazy spschah wotewsacź. Woprawdźe pak Awstriska nad tym njedwěluje, so budźa kschesćźijenjo w Turkowskej potłóčźeni, doniž Turkowska njerospadnje. Awstriskej jenoź wo to dźe, revoluzionarne hibanje na Balkanje samjesowacź, dokelž žo boji, so mohłe žo tamnische ludy žame wot turkowskeho knjejstwa wužwobudźicź. Awstriska politika hischcze žo dźenža na to měri, žo Balkana hač do Salonikia smozowacź a balkanske ludy awstriskemu knjejstwu podcźiżnyć.

Też Sserbija je namjet hrabje Berchtolda s najwjetschim njedowěrjenjom pschijała. „Belgradski dźenik“ pische: Skutk hrabje Berchtolda njeje njestroniski, dokelž je na spomoženje Turkowskeje a na schkodu balkanskich ludow. Wón je pschischoł we wokomiku, hdyž žu žo Albanšzy knježa wjecźornych krajow Turkowskeje sćźinili, hdyž žo Grichiska k wobžadźenju Kréty hotowasche, hdyž Turkojo w Mazedonskej njewinowatu krej Bołharjow pschelachu, a hdyž Bołharjo postanychu jako jedyn muž, so bychu turkowskim barbaram wotpłaćźili; je pschischoł we wokomiku, hdyž Turkojo s wospjetnymi nawalami do Czornohórskeje rjekowskich Czornohórzow roshorichu, so je dźiw, so cźi njejžu wójnu sapoczeli, kotruž bychu wschitzy balkanšzy kschesćźijenjo s džakom witali a to woženbje Bołharjo. Tu pschińdźe awstriska se žykawu, kotraž idealny sapał kschesćźijanow hascha a nětcźische njesnjeżne a anarchistiske wobstejnosćze podlěischa, w kotrychž žo Turkowska namaka.

Wójnske pschihoty Awstriskeje.

Awstriska žo na wschě pschipady na Balkanje pschihotuje, so mohła žo na marsch do Salonikia nastajicź, hdy by Turkowska rospadła. S Khorwatskeje žu poślednje dny žylnje wobžadźene wojerske cźahi do Bošnije wotjěke. W pokodnischej Bošniji žo s awstriskimi wójskami mjerwi.

Zyrkwinske dawki měschanych mandźelstwow w Pruskej.

Po wužudże pruskeho wyschscheho sarjadniskeho žuda žo płaczenje zyrkwinskich dawkow s měschanych mandźelstwow dokładnje pschemění. Hač dotal žo dawki pola měschanych mandźelstwow tak sběrachu, so žo mužowy dokhodny dawk džělesche, a so potom kóžda s wobeju zyrkwjow po žwojej prozentskej žadźbje dawk sběrasche. Dokelž je wyschschi sarjadniski žud tole sběranske waschnje sa wopaczne spósnał, budźe w pschichodnym dawkowym lěcze wot muža ta zyrkej, kotreiž wón pschiżłuscha, poknu summu zyrkwinskeho dawka žadacź. Mandźelska žadyn zyrkwinski dawk njepłaćźi. Žony pak, kotrež maja žamostatne dokhody, budźa też zyrkwinski dawk płaczicź dyrbjecź.

Dowuradźowanja sakskeho žejma

žo sapoczatk oktobra sapocznu. Deputazije prěnjeje komory chzedźa žo hižo wot 23. septembra skhadźowacź. Zyła prěnja a druha komora žo hakle 15. novembra prěni krócź seńdźe. Ssejm budźe wo wschěch sakonjach jednacź, kotrež žo njejžu w naléczu dowuradźile, a to wo nowym ludowym schulskim sakonju, wo sakonju gmejnskich dawkow, wo sakonju farařskeje mšdy, wo rybowym sakonju atd. Praschenja a namjety žmědźa žo jenoź potom na dnjowy porjad stajicź, jeli so žo s tym dowuradźenje mjenowanych sakonjow njesakomdźi. Duž budźe žejm w žwojim doženbydanju hischcze wjele džěła dokonjecź dyrbjecź.

Mjažowa wójna we Württembergskej.

We wjele městach Württembergskeje je wobydlerjam dla njepschestawazeho powyschenja mjažowych płaczisnow sćźerpnosćź wuschka. W Gmündu, Göppingenu, Geißlingenu, Hallu a Großeislingenu žu žebi wobydlerjo po wulkej wjetschinje salubili, so njebudźa wjazy mjažo kupowacź, doniž žo jeho płaczisny njeponiža. Tutón boykot pschecźiwo rěsnikam je žo hač dotal bjes pschetorhnjenja krucze pschewjedł. Rěsnizy žu s tym hižo cźežko schkodowali, a jara žo prascha, hač budźa mjeńschi rěsnizy dlějschi cźaž wutracź móz. W Göppingenje žu žo rěsnizy mjes žobu na to swjasali, so ma kóždy, kotryž žo cźischcźej wobydlerjow podwoli a płaczisny poniži, 1000 hriwnow pokuty sapłaczicź.

Spjeczenje na ruskim kschižaku.

Jene Barlinske nowiny žu powjesćź dostałe, so je žo mužstwo kschižaka „Kagula“ cźornomórskeho łódźstwa spjeczało a žwojich offizěrow skónzowało. Dokelž njeje hinak móżno było, spjeczenzu potłóczicź, žu kschižak s pschibrjożnymi baterijemi rostšeleli. Wón je žo se žwojim mužstwom potepił. Dyrbi žo wocźakacź, hač je powjesćź wěrna.

Ruskeho hejtmana Kostewicza žu bjes cźežneho žkowa s jastwa puschczili.

Ruski hejtman Kostewicź njeje na Němzow derje k rěczam. Jeho běchu wobhonjerstwa dla w Barlinje sajeli a psched tydźenjom

ſa 30,000 hriwnow rukowanja ſ jaſtwa puſchczili. Nowiny chzychu wjedżecź, ſo je ßo wón ſ czeßnym ßkowom na to ſwjaſak, ſo ßo k poſdźiſchemu wußudźenju do Němſkeje wróczi a němſkemu khěžorſtwowemu ßudej ſtaji. Do Ruſkeje ßo wróczíwſchi je Koſtewicz někotrym nowinarjam rjekł, ſo ßo wón njeje ſe žanym czeßnym ßkowom ſwjaſak, do Němſkeje ßo wróczicź. Też wón njeje rukowanſke pjenjeſy ſe ßwojeho ſamoženja dał. Po tajkim je je ruſke knježerſtwo wuplaczilo, po kotrehoż poruczność bě Koſtewicz do Němſkeje puczował. W němſkim jaſtwje je hubjene wothladanje měł, tak ſo je jeho ſtrowoſcź czerpiła. Ruſke knježerſtwo jemu teho dla dowoleńzu na dwaj měßazaj da, ſo by ßo w Kawkaſu a na Krimje wot ßwojich czerpjenjow ſhrabał.

Spjeczenzu mjes pioněrami w Taſchkencze

je wěſty Edmund Heſſen, kotryż je prjedy ſ domjazym wuczerjom w Pólſkej był, naſchkarał. Pſched wójnſkim ßudom je ßo wón wuſnał, ſo je wojakow k ſpjeczíwoſczi naſchczuwał. Dlejſchi czaß je wón poliziji ſa wuſkuſchowanje ßłużił.

Se ſpjeczíwych pioněrow je wójſki ßud 15 k ßmjercźi na ſchibjenzy, 112 ke khoſtanſkemu dźěłu, 79 k khoſtarni a 15 k pſchidźělenju k diſziplinarnemu bataillonej ſaßudźił. 7 wobſkorženych je ßo wuwinowało.

Kónzowanje kſcheſczijanow pſchi czornohórſkej mjeſy.

Albanſki ſplah Rugovjanow je kſcheſczijanſke wßy pſchi czornohórſkich mjeſach w Beranſkim wokrjeßu nadpadnył a wjele kſcheſczijanſkich Sſerbow morił. Kſcheſczijenjo ßu do Czornohórſkeje czekli a ßo tam wobrónili. Na to ßu ßo do Berana wróczili a jón wobßadźili. S Czornohórzow njeje ßo pſchi bitwje nichtó wobdźělił. W Czornohórſkej je powjeſcź wo turkowſkich hroſnoſczach lud hłuboko roshorił. Ludowa ſhromadźiſna je wobſamkła, czornohórſke knježerſtwo napominacź, ſo by Turkowſkej wójnu pſchipowjedźiło.

Naſajtra, hdyž ßo turkowſke wójſko bliżeſche, ßu kſcheſczijenjo Beranu ſaßo wopuſchczili a na Czornej Horje wuczek pſched turkowſkej pſchemozu namakali.

Pod cziſchczom wulkomozow je Czornohórſka wuholeny mjecź ſaßo do nóžnjow ſtorczika. Wona pak je wulkomozam wobczežowanje podała, ſo turkowſzy wojazy, pódlu czornohórſkich mjeſow ſtejazy, wſchědnje do czornohórſkich wßow tſěleju a tak měrne wobydleŕſtwo do ſtracha ſtaja. Czornohórzy Turkam ſ tſělenjom njewotmolwja, ſo by ßo nowemu wojowanju ſadźěwało.

Albanſzy ßo ſměruja.

Turkowſke knježerſtwo je na ſdacze do žadanjow Albanſkich ſwoliło. Wono je jim 30000 Mauſerſkich tſělbow pſchewoſtajiło a 60000 ſa nich do ſkładownjow położi. S tym ßu ßo Albanſzy ſpokojili. Knježerſtwo dyrbi pak hacź do wěſteho czaßa ßwoje ßluby dopjelnicź. Albanſzy wjednizy ſ Üsküba hižo do Verißowiczow wotjěſdźuja. Wulke czrjódy pěſchi wotkhadźeja a do powětra tſěleja. Üſtłüb nabywa ſaßo ſwuczeny napohlad. Po turkowſkim waſchnju pak knježerſtwo ßwoje ßluby njedopjelni. Albanſzy też nětkole njeßu žaneho rukowanja doſtali. Sſlubjene ſarjadniſtwo ßo ſ czežka ſ papjery do ſkutka ſtaji.

Wójna Italſkeje ſ Turkowſkej.

S poßrědniſtwom Němſkeje je ſkónczńje k temu dóſchło, ſo Italſka a Turkowſka počinatej wo měr jednacź. S Konſtantinopla je do Barlina powjeſcź pſchiſchła, ſo je ßo ſchtwórtk w Pariſu mjes turkowſkimi a italſkimi wotpóßłanzami wujednawanje wo měr ſapočało. Turkowſka je nětko pjecza ſwólniwa, Italſkej knjejſtwo nad Tripolitanſkej a ſchkitowanſke knjejſtwo nad Cyrenaiku pſchewoſtajicź. Jako ſarunanje ſchkody ßebi wona 200 milijonow frankow žada.

Sběžk w Marokkowſkej.

Franzowſojo njemóža ßo nad ßwojim knjejſtwom w Marokkowſkej ſawjeßelicź. Wjednik ſběžkarjow El Hiba je do měſta Marrakeſcha ſacžahnył a je ßo ſa ſultana wuwołacź dał. Wón ma 2000 muži a někotre hubjene kanony pſchi ßebi. Franzowſojo budža dyrbjecź rucze pſcheczíwo njemu wójſko póßłacź, prjedy hacź ßo jeho wojerſka móz poßylni.

Wotprawjenje chineſkich generalow.

Preſident chineſkeje republiki, Yanſchikaj, ſ njeſpokojnymi generalemi krótki proceß czini. Někotſi generalojo, kotſiž běchu w poßlednjej revoluziji pſchecźiwo chineſkemu khěžorej ſ wjednikami ſběžkarjow, ßu pjecza też revoluziju pſchecźiwo nětczíſchemu knježerſtwu pſchihotowali. Preſident Yanſchikaj je dweju ſ nich ſatſělicź dał a druhich do rjeczasow ſamknył. Naſne ſakroczenje pſcheczíwo njeſpokojnym generalam je hłowneho wjednika poßlednjeje revoluzije, Sunjatſena, roſſłobiło. Wón w ßwojich nowinach ſatělenje generalow hanibny njeſkutk mjenuje, kotryż ſměje ſke ſczěhwki ſa ßobu.

Revoluzija w ßrjedźnej Amerizy.

W Nikaragua je ſ nowa revoluzija wudyrika. Pſchi wojowanju mjes ſběžkarjemi a knježerſtwowymi wojakami ſtaj ßo dwaj měſchczanaj ſjednoczenych ſtatow ſranikoj a w hojeŕni wumrjekoj. Dla ſchkitowanja amerikanſkich měſchczanow ſjednoczene ſtaty jenu wójnſku łódź k nikaraguaſkemu brjohej póſczelu.

Jeno wyſchſche horje!

(Skónczenje.)

Pjecź a dwazyczi lět bě ßo minyło. Do měſta Wonowa ßo ſchewſki miſchtr Hoſdźik pſcheßydli. Hacź dotal bě we wßy, kiž bě nimale tſi hodźiny ſdalena, pſchebywał a do Wonowa bě jeno wob czaß ſ hotowymi tworami na hermank jěſdźił. Mějeſche dweju ßynow. Starſchi běſche blidał a bě ßo też njedawno jako miſchtr do měſta ſczahnył; młódſchi bě pola nana ſchewzowſtwo nawuknył a pola njeho dźěłaſche.

Ssyn, kiž bě blidał, da nanej k wjedźenju, ſo je w měſcze khěža na pſchedań, a pißaſche, ſo mohł ju nan kupicź, tak ſo bychu potom wſchitzy mohli hromadźe bydlicź. Macź bě ſ tym hnydom pſchesjene, wopomni, ſo ſměje muž w měſcze lěpſchu ſaßłužbu, a miſchtr da ßebi rěczecź. Jeho žonje dźě ßo też tak po měſcze, hdźež bě wotroſtka, ſtyſkaſche, a tam bě ßo też ſe ßwojim nětczíſchim mužom ſeſnała. Jeje nan bě też ſchewz, Hoſdźik pola njeho jako pomoznik dźěłaſche a na poßledku bu jeho pſchichodny ßyn.

Tak ßo miſchtr Hoſdźik do Wonowa ſczeże a bórſy tam też pſchiwukny. Sa krótki czaß ßo doſcź ſnaty ſczini a mějeſche telko dźěła, ſo bě nuſowany, ßebi hiſchcze druheho pomoznika pſchijecź.

Na torhoſchczu ſtejeſche rjana khěža, na kotrejž bě wulka tabula ſ napißmom: „Jana Nitkowa wulka dźěłaŕnja mužazeje draſty.“ Knjes Nitka bě jedyn ſ prěnich měſchczanow. Hižo wjazy lět jeho do měſchczanſkich ſaſtupnikow wolachu a wón bě pſchedßyda wjazy towaŕſtwow.

„Schto, Nitka?“ miſchtr Hoſdźik ßebi pſchekładowaſche, „ßnadź by to mohł byczź mój něhduſchi ſnaty, kiž ſ Hronowa pokhadźeſche?“

„Haj, to wón je“, jemu ßußod, kiž bě ſamkaŕ, wobkruczi. „Tón je ſboże měł. Wſchako je ſtajnje powjedał, ſo je jeho heßło: »Jeno wyſchſche!« A doſcź wyßoko je dozpěł, wſcho, ſchtoż wěrno je, a prózuje ßo też ſa tym, to jemu nichtó ſapřečź njemóże. Ale, kaž powjedaja, k nanej ßo wjazy ſnaŕ njeje a je jemu w khudobje dał wumrjecź.“

„Ale kak je tola tajkehole ſamóženja mohł nabyczź?“ ßo Hoſdźik dźiwaſche. „S dźěłom ßamym — to ani k wěrje podobne njeje.“

„To wſchak je wěrno, ſboże je jemu też pomhało“, ßußod wotmolwi. „Wón bě w Draždźanach wjazy lět we wulkim wobkhodźe ſa prěnjeho dźěłacźerja, a hdyž bě jeho knjes ſeſtarik, dowěri jemu wjedźenje zyłeho wobkhoda. A knjes Nitka ßo na lutowanje wuſtejeſche. Hdyž bě miſchtr wumrjeł, wudowa wobkhod pſcheda a da pjenjeſy jako pomoz ßwojej dźowzy, kotraž ßebi knjeſa Nitku ſa muža wſa. Wón potajkim ſe žeńtwu mnoho pjenjes doſta, ale projicź ßo ßmě, ſo je ſ teho czaßa ßwoje ſamóženje pſchidwojił. Tola njedźiwajo wſcheho teho nochzył byczź na jeho měſtnje, hacź runje dyrbju ßo wot ranja hacź do wieczora dřečź.“

„Ale dźicźe mi ßußodźe“, ßo Hoſdźik dźiwaſche, „czeho dla dha niz?“

„Spokojom knjes Nitka njeje a dwěluju, hacź hdy budźe“, ſamkaŕ wujaßnjeſche. „Wy macźe nad ßwojimi dźěczimi wjeßele, ja też Bohu dźakowano njetrjebam na nje ſkorźicź, ale knjes Nitka — tón nad ßwojimi dźěczimi najſkerje radoſcźe njedoczaka.“

A powjedaty miſchtr dale rěczeſche. „Knjes Nitka mnohich ſtaroſczow dla mějeſche ßwojich dźěczi mało kedźbu, a jeho žona, kiž je w pychaŕſtwje wotroſtka, jich kubkowacź njerozymjeſche. Mjes tym ſo nan na wſchě waſchnje lutowaſche a ſamóženje hromadźeſche, běchu jeho dźěczi runje nawopacźne a zyle hinaſche. Najſtarſchi ßyn ſtudowaſche, ale wjazy krócź pſchepadny. Nan chzyſche ſ njeho rěcźnika měcź, ale ßynk bě njerodny a měſto, ſo by ſtudował, ßo w Lipſku po korczmach a khoſejownjach dundaſche. Hdyž nan do teho pſchińdźe, ſo ßu wſchitke napominanja podarmo, wobſtara jemu

se ßwojim mózným wliwom městno pola wyschnoscże ſa dawki. Ale tam ßynk jeno lěto poby. Pjecza bě někajke pjenjesy pschekſchiwik, ale nanej k woli bě ßo to ſamaſako. Nan to ſapkaczi a wěz bě dobra. Potom mkody knjesyk něschto cżaßa lěnjeho paßesche, doniż jemu nan pola měschczańskeje rady k ßkużbje njedopomha. Ale ßyn jemu jeno ßame mjerſanje cżini. Wón je nětkole dospołny pschecżinjak. Mſdy wěſo wulkeje nima, ta jemu potajkim njedoßaha, a duż dżěła dołha, a nan njemóże ſa njeho dopłaczicż. Wěricżeljo ßo pola nich w durjach ſetkuja. Swada je tam dżeń wote dnja. — Dżowku maja jenu, ta je rjana, wě ßo draſcżicż, ale na domjaze dżěło ßo ani ſ najmjeńſcha njewusteji, dokelż ju macż ženje k temu nawjedowała njeje. Lěta běża a nichtó ßo wo nju njeſamołwja. Kóżdy ßo boji, ſo by ſchpatna hoſpoſa była."

„Hlej, hlej", Hoſdżik ſ hłowu kiwasche, „pola knjeſa Nitki to, każ by prajił, woprawdże wysche dżěſche, ale nětkole to najſkerje wjazy njeńdże."

„Haj njeńdże", ſamkał pſchihłoßowasche, „ſkerje to póńdże niże. — Najmłódſchi ßyn je něhdże ſchěßnacże lět, tón też ſtuduje, ſtarſchej ſtaj na njeho hižo krucżiſchej, widżitaj, ſo ſtaj pola ſtarſchich dżěcżi nimo pſchiſchłoj, ale ſ kajkim wuſpěchom ſtuduje, to njewěm. Powjedaju, ſo to też nicżo prawe njeje. Wón ma hubjeny pſchikład na bratru a na ßotſje."

„To knjeſa Nitku woprawdże wobżaruju", Hoſdżik rjekny.

„Ssam wſchak je to ſawinył, to dyrbi ßo prajicż, wěſo jemu to też ja njepſcheju", ſamkał wotmolwi. „A wěſcże, ſchto ßebi myßlu, ßußodże? So je to Bože khoſtanje ſa dwaj brachaj. S prěnja njemějeſche żaneje luboſcże k ßwojemu nanej jako ßyn, a ſ druha myßleſche ßebi pſchejara wyßoko. Ale njeßudźmy a njebudżemy ßudżeni, ſteji w pißmje, a ja bych jemu wěrnje pſchał, ſo bychu ßo jeho domjaze wobſtejenja poléppſchiłe. Takle je to khětro hubjene żiwjenje."

„Sawěſcże", ſamkał pſchihłoßowasche. „Daj to Bóh, ſo by ßo k lěpſchemu wobrocżiło."

Miſchtrej a jeho żonje woſbożaza dopomnjeńka pſches myßliczku dżěſche, kak luboſcżiwje a kak kedżbnje ſtaj ßo wobaj napſchecżo jeho nanej a jeje ſtarſchimaj ſadżerżałoj, a kak ßu woni, hdyż mrějachu, hiſchcże jimaj ßo dżakowali. A to njewoſta bjes żohnowanja. Miſchtrej ßo derje wjedżeſche. A runjeż wulkeho ſamóżenja njenahromadżi, ſawoſtaji ßwojim dżěcżom tola telko, ſo móżachu wſchě ſ cżeſcżu wobſtacż a ßo jara derje ſaſtaracż. Woßebje pak bě je derje po kſcheſcżańſku wukubłował, ſo ßo derje ſadżerżachu a ßebi wſchudże jeno khwalbu dobychu. Duż bě bjes dżiwa, ſo ßo ſtajnje rad k ſtarſchimaj ſnajachu. A runje to bě jimaj najrjeńſche myto na ſemi.

Sa něſchto cżaßa ßo Hoſdżik ſ knjeſom Nitku ſetka. Wón jeho poſtrowi, ale ßebi njewěrjeſche na njeho ſaréczecż.

„Njejſcże wy tón Hoſdżik, miſchtrje, ſ kotrymż ßym ßo pſched tójſchto lětami ſeſnał?" ßo knjes Nitka woprascha a woſta ſtejo. „Hdyż ßym wasche mjeno ſaßkyſchał, ßym ßebi hnydom dom myßlił, ſo byſchcże to wy mohli bycż. Kak dha je ßo wam ſa tón zyły cżaß wjedło?"

„Haj, ja to ßym, knjes Nitka. Dżakuju ßo, ßym, Bohu budź dżak, ſpokojom. Tak wyßoko wſchak, każ wy, ßo njejßym mohł poſběhnycż."

Knjes Nitka ſ ruku machny. „Wo tym radſcho njerěcżmoj, pſchecżelo. Nětkole ſpósnawam, ſo je mje heßko ſawjedło. Hižo teho ßkowa wjazy na jaſyk njebjeru. Wo tym powjedacż, to mje boli, wo mojich ßwójbnych wobſtejenjach ſcże ſawěſcże hižo ßkyſcheli. Scże hižo dżenßniſche nowiny cżitali?"

„Njejßym cżitał — ſchto dha je ßo ſtako?"

„Běch ſkónczńje nuſowany, w nowinach ſjawnje woſjewicż, ſo ſa teho ßamopaſchnika, ßwojeho ßyna, żaneho dołha wjazy płacżicż njebudu. So jemu teho dla njedyrbi nichtó nicżo wjazy połcżowacż abo jemu też tworow na cżakanje dawacż. Tajkule hańbu ßym ßebi dyrbjał ßam naczinicż. Ale ſchto ßebi chżu? Hacż budże to pomhacż, njewěm. Pſchichoda ßo woprawdże boju. Wy njejſcże bohaty, ale wy macże dobre a ſchwarne dżěcżi a ſcże ſpokojom. A kajkeho żohnowanja je mi moje ſamóżenje pſchinjeßło? Skerje njeſboże. Haj, běch ſaßlepjeny a ßym ßo jara pſcheſchoł."

„Mějcże nadżiju, knjes Nitka, ſo Bóh ſaßo wſchitko k dobremu wobrocżi", miſchtr Hoſdżik jeho troſchtowasche a jemu ruku ſtkóczi a jeho wobżarowasche. Jemu bě wboheho muża żel, hdyż widżeſche, kak hinje a kak je wſchón ſtorhany.

A woprawdże ſa něſchto lět ßo ßwójbne poměry knjeſa Nitki ſaßo na lěpſchi pucż wrócżichu, hdyż ſtarſchi ßyn, kotryż bě ßebi ſ njeporjadnym żiwjenjom ßwoju ſtrowotu nakaſył, na ßuchocżinu wumrje. Wěſo bě potajkim tuto porjedżenje wobſtejenjow droho ſapkaczene. Dżowka pak a mkódſchi ßyn daſchtaj ßo ſ tym warnowacż a mějeſchtaj wot teho cżaßa napominanja ſtarſcheju bóle kedżbu. Ale hižo to, ſchtoż bě ßo ſtako, bě ſpokojnoſcż knjeſa Nitki a jeho mandżelſkeje na wſchě cżaßy ſniczíko.

Hacż pak je ßo knjes Nitka poſdżiſcho hdy na ßwoje ßamßne ßkowa dopomnił, kotreż pſchi prěnim ſetkanju k Hoſdżikej ſarécża: „Cżłowjek ma ſ wjetſcha tajki pſchichod, kajkiż ßebi ßam pſchihotuje."

Nad nim je ßo to woprawdże dopjelniło.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Pomnik krala Alberta.) Pſchi połodniſchim boku lawſkeje wěże ma ßo pomnik krala Alberta poſtajicż. S murje ma ßo teho dla kruch wudypacż. Tole dżěło dyrbi ßo ſ wobhladniwoſcżu cżinicż, dokelż ßu wěżine murje ſnutska khětro rospukane. Schłakoby ßo wot horka hacż dele cżahnu. Hdyż wóndano horka do murje żidki zement lijachu, ßo wón hacż dele k ſemi cżehnjeſche. Pomnik ma ßo k lětu 23. haprleje poßwjecżicż.

S Budyſchina. (Ssmjercż pſches ſajědojcżenje krwě.) Schěßnacżelětneho ſahrodniſkeho wucżobnika Hermanna ſe Sohlanda nad Sprewju bě pſched někotrym cżaßom jena mucha do cżoła kłoła. Někotre dny poſdżiſcho naſtata kulka ßo tak ſahori a ſacżekaſche, ſo dyrbjachu młodeho cżłowjeka hnydom do měſchczańſkeje hojerńje dowjeſcż. Tam je ßo k ſacżeklińjne róża pſchidała, na kotruż je Hermann wumrjeł.

— (Wucżah do manevrow.) Tudomny pěſchi regiment 28. auguſta do manevrow wucżehnje. Huſarſki regiment a wotdżělenje maſchinſkich tſělbow ſtaj ßo hižo pjatk na marſch do manevrow naſtajiłoj.

— (Khěżorſke manevry.) Pſchi khěżorſkich manevrach, wot 6. hacż 10. ſeptembra trajazych, Lěſkej pola Wóßlinka 9. ſept. 175 muži, 3 offizěrow a 3 konje, Wóßlink ſ Pißanym Dołom 9. ſeptembra 8 offizěrow, 233 muži a 15 konjow, Kulow wot 9. hacż 10. ſeptembra 950 muži, 36 offizěrow a 180 koni Budyſkeho pěſcheho a Pirnaſkeho artilleriſkeho regimenta do kwartěrow doſtanu. Wot 10. hacż 15. ſeptembra ma Kulow 13 ſapſchahow wojeŕſtwu pſchewoſtajicż. Wokolne wſy Dubrjeńk, Kulowz, Nowa Wjeß a Němzy wojakow do kwartěrow doſtanu.

Pſchi khěżorſkich manevrach budże ßo cżerwjene wójſko mjes ßrjedżnej Wódru a Łobjom a módre wójſko pola Ssolawy ſhromadżecż, pſchi cżimż ßo woſpjet rěki pſchekrocża. Pioněrojo budża pſchi tym nowoſawjedżeny moſtowy naporjad nałożecż. Manevry budża ßo njepſchestawajzy w nozy a wodnjo wotmětwacż; w nozy budża ßo ßwětłomjetaki wużiwacż, kotreż pioněrojo ßobu powjeſu. Teho runja ßo teleſonija a ſchkrowa telegrafija wużije, ſo bychu ßo powjeſcże kavalleriji, pſched frontu daloko jěchazej, a powětrowym łódżam, ſe ſchkrowej telegrafiju wuhotowanym, powjeſcże łkake. Wotdżělenje lětarjow budże wobhonjenje a powjeſcżeŕſtwo podpjeracż.

— (Wudrěwarja ſajeli.) Pſched dwěmaj njedżelomaj bě ßo bankowemu wobkhodej G. E. Heydemannej w Budyſchinje liſt ſe żadanjom póßłał, na wěſte měſtno 1000 hriwnow położicż. Mějeczelam banki ſe ßmjercżu a roſtſělenjom bankoweho doma hrożeſche, hdy by ßo wěż poliziji woſjewiła, abo ßo żadanje njedopjelniło. Poliziji ßo hnydom powjeſcż wo wudrěwanſkim liſcże da a ßo też liſt, tola bjes pjenjes, na poſtajene měſtno położi. Na tajke waſchnje pak ßo liſtowy pißaŕ njeda ſaßkapicż. Naſajtra ßo druhi liſt Heydemannez banzy póßła. Podpißarjo ſdżělichu, ſo je ßo w poßedżenju wobſamkło, jenoż hiſchcże zyle krótki cżaß ſa wudacże pjenjes woſtajicż. Pſchinjeßeŕ liſta, jedyn hólz, dyrbjeſche pjenjesy hnydom ßobu wſacż. Dokelż ßo hólz bjes pjenjes wróczi, ſchtwórtk pſchipołdnju ſaßo jedyn hólz ſ liſtom do banki pſchińdże, kotraż pak bě w tym cżaßu ſamknjena. Hólzowy nan liſt poliziji pſchepoda. Hižo po 1 hodżinje bě ſaßo jedyn hólz jedyn liſt w banzy wotedał. Wudrěwarjo běchu w nim poßlednju termiju poſtajili. Hdyż ßo hólza wuwopraſchowachu, wón praji, ſo muż, kotryż je jemu liſt dał, pſchi Albertſkim měſtnje na njeho cżaka. Jedyn poliziſt ßo tam hnydom puſchczi a na woſnamjenjenym měſtnje młodeho cżłowjeka wohlada. Tón poliziſta wohladawſchi hnydom cżěkaſche. Poliziſt ſa nim cżěrjeſche a jeho po dleſchim honjenju doſcżěhny. Sajaty wudawaſche, ſo Müller rěka a ſo je ſ Mnichowa. Też mjenje dweju ßobuwinikow wón mjenowaſche. Pjatk rano pak je ßo wón wuſnał, ſo wón Jan Schella rěka a ſo je ßo 1895

w Grubje pola Lwowa narodźił. Po powołanju je wón schewz. Wot 6. augusta je wón w Budyschinje pschekrywał prjedy je wón w Barlinje był, hdźež je wón někotrym bankam podarmo pjenjesy wuwuschćiś spytał. Ssobuwinikow wón nima

— Krajny swjask mějeczelow salow, kotryż mějesche psched dwěmaj njedźelomaj w Budyschinje swoju hłownu shromadźisnu, bě tehdy sakskemu kralej hołdowanski telegram pósłał. Podźakowanje sa telegram pak wuwosta. Kaž je so nětko shoniło, njeje kral na hołdowanski telegram wotmolwił, dokelž je so njedawno w nowinach krajneho swjaska mějeczelow salow nastawk woczischczał, s kotrymž so ku kralowszy sastojnizy skschiwdźili.

— Sozialdemokratiski dźěłaczeriski swjask w Budyschinje sańdźenu njedźelu w „měschczańskej sahrodze", w hosczeńcu „tjoch lipow" a w piwarńskej sahrodze swój lětny swjedźeń swjeczesche. Cźah, s wjele stow muzikich a dźěczi wobstejazy, po měschczańskich dróhach cźehnjesche. S njeho so sylnosć sozialdemokratiskeje strony w Budyschinje trochu wobliczicź dawa.

— (Woheń.) Wutoru rano je so na poln Židowskeho ratarja Elle pschi Sslonoborschczańskej dróhy, hdźež do njeje stara Kamjeńska dróha wjedźe, rožkowa fajma wotpaliła. Do njeje bě 75 kop saworschtowanych. Njedaloko stejaza wowsna fajma so psched sapalenjom wobarnowa, dokelž wětsik wot njeje k wohnju dujesche.

— Kotre syno je najlěpsche, prěnje abo wotawa? Wotawje, kotraž je pod tymi samymi wobstejnosczemi narostka, kaž syno, ma so lěpschina dawacź, dokelž wona s młódschich a nježnischich trawow wobsteji, kotrež su lóže pschetkacź a wjazy zyroby wopschijeja. Schtóž móže po tajkim syno pschedacź, derje na tym cźini; sa to njech wotawu wobkhowa.

— Ssyra a też parjena koscźina wjele dusyka a fosforoweje kisaliny w njerospuschcźitej formje wopschija. Duž so radźi, koscźinu hižo na sczernje mjetacź a ju podworacź, tak so shnije a so jejna zyroba sa rostliny s wodu rospuschcźa.

— Pizowanje kur s wowsom abo wowsnej muku ma so wosebje tam nakoźicź, hdźež dyrbja so wulke jeja dobycź. Wubjerne je też pizowanje se sornami sklóncznych rózow, kotrež móża so na khudej roli abo pschi pucźach sadźecź. W Franzowskej wobstarni ludźo, kotsiž na wumjeńku sedźa a kotrymž je so kruch pola pschewostajił, na tutym sahonu jenož sklónczne róże sadźeja. S jich sornami woni pschi pizowanju kur wulki dobytk dozpiwaju.

— (Wunoschk sadowych schtomow.) Lětsa su sadowe schtomy na statnych dróhach Budyskeho kral. dróhoweho a wodoweho twarstwa, pódla Budyskeho a Kamjeńskeho hamtskeho hejtmanstwa też dźěle Lubijskeho a Pirnaskeho hamtskeho hejtmanstwa wopschijazeho, 52,060 hriwnow wunjesske, pornjo 31,018 hr. w sańdźenym lěcze, po tajkim 21,042 hr. wjazy.

— (Bohatstwo hribow.) W cźopłych nozach sańdźeneho tydźenja je nimo měry wjele hribow wschěch druźinow narostko. Khudźi ludźo, kotsiž sebi njemóża drohe mjaso nakupicź, w hribach sarunanje sa njo namakaju. Kaž je snate, hriby nimale telko zyroby wopschijeja, jako mjaso. Někotryżkuliž je sebi też s pschedacźom nasběranych hribow rjany pjenjes wuwikował.

— Pokhroma mjes howjasym skotom w Sakskej na swjesselaze waschnje wotebjera. 15. augusta bě na nju jenož skót w dwěmaj dworomaj jeneje gmejny khory.

S Makeho Wjelkowa. Wutoru wjeczor wokoło 1/28 hodźin sylne njewjedro psches tudomne strony cźehnjesche. Błysk do elektriskeho wodźazeho grota dyri. W někotrych wobydlenjach teho dla elektriske lampy haśnychu, a někotre lampy na dróhy so njesaśwěcźichu, dokelž běchu so wobschkodźike. We Wulkim Wjelkowje je Boże njewjedro w knježej sahrodze do jeneho duba a w njedalokich blejchach teho runja do jeneho duba dyriło, pod kotrymž bě krótko do teho jena žona s jenym dźěsczom stała.

S Tšélan. Tudomna ležomnosć, na mjeno Marje Hany Kucźzyneje, w Delnjej Hórzy bydlazeje, sapisana, ma so 12. oktobra 1912 dopołdnja w 12 hodźinach na sudnistwje na dyrbjeńske waschnje na pschesadźowanje pschedawacź. Ležomnosć je 612 arow wulka a na 8500 hriwnow takśerowana. Wopalna kasa 10,510 hriwnow wucźinja.

S Budestez. (XXXVIII. hłowna skhadźowanka serbskeje stud. młodźiny.) Njedźela nam skicźesche pokhmurjene ranje. Ssylny deschcź scherjesche a hrožesche, rjany swjedźeń skasycź. Ale jeno hrožesche, popołdnju Boże słóncźko rjenje saswěcźi a roswjeselli wutroby studentow a ludu. Runjež kaž roswjeseli a rosjasni dusche pobožnych serbskich kemscherjow wulzykrasne, narodne prědowanje k. fararja Domaschki na serbskim kemschenju. Popołdnju 1/24 hodźin wotewri hłowny starschi shromadźisnu se spěwom „Hischcze Sserbstwo nješhubjene". S woprědka tu wjele hosczi njebě, ale s kóždej mjeńschinu so sala bóle pjelnjesche. Studowazych bě tu njedźelu na 50. Po pschecźitanju sobotnischeho protokola wosjewichu so postrowy a dopisy, kiž běchu pósłali scźěhowazy knjeza: Farař Mrósak s Hrodźischcza, farař a kanonik Herrmann s Worklez, farař Libsch se Žitawy, kapłan Zyž se Žitawy, wucźer Sskodeńk s Pancźiz, prof. dr. Muka s Letina, cand. theol. Jakubasch s Prahi, skótny lěkař Schołta s Hirschberga, cand. theol. Wyrgacź s Kalkberge, farař Rencź s Wieleczina, połkowy lěkař dr. Vinař s Wysokeho Myta, prof. Adolf Czerný s Prahi, dr. Frant. Páta s Litomyschla, hłowny starschi Schołta s Lipska, cand. theol. Kapleŕ s Lipska, woprawdźity statny radźicźel exzellenza Holan w Rewalu a towarstwo wótczinzow w Radworju. Dokelž dalschich namjetow njebě, scźěhowachu rěcze hosczi. Jako prěni jimasche so słowa wosadny k. farař Domaschka a napominasche se sahorjazymi słowami studowazych a lud k sakitanju naschich prawow. Póetiski postrow poswjeczi skhadźowanzy w snatym wumjelskim waschnju k. farař em. M. Urban. Wo młodoserbskim hibanju a jeho wažnosczi rěczesche k. sapósłanz Bart jara sajimawje. Po spěwje „Hdźe statok mój" sdźěli hłowny starschi, so towarstwo „Sserbowka" 24. augusta shromadnje do Delnjeje Kužizy pojědże. Prawje pilnje do ludu khodźicź a wot njeho wuknycź, napominasche studentow k. farař Kschižan s Kotez. Trochu krucze porěcza — a to s dobrym prawom — k. kubleŕ Króna s Bukez, schwikawschi wschelake w protokolu wotkryte njedostatki mjes studentstwom. Też spomni na wobstejnosczе w krajnostawskim seminarje. Se sajimawymi słowami namołwjesche k. stud. theol. Zyž se Stróžischcza swojich pschecźelow, so w macźerschczinje pschezo dale a bóle wudospołnjecź. Dležschi cźaš — a to jara rasnje a jasnje — rěczesche k. kapłan a redaktor Deleńk, pokasujo wosebje na wjednistwo. Wutrobne słowa pokne narodneje lubosczе wěnowasche studentam a ludej naseh krajan, k. prof. Bryl s Moskwy. Po dalschich słowach a sławach — rěczachu hischcze kk. kubleŕ Zyž se Stróžischcza, pschedsyda „Lubina", Hajna, a pschedsyda „Lipy", Micźka s Rakez — so wunjesy sława sakskemu kralej. Nascha hymna skónczi sajimawu skhadźowanku. Wo krasnym wjecźorje a lubosnej póndźeli pschichodnje. (Skónczenje pschichodnje.)

S Cźorneho Hodlerja. „Schtóž chze do mandźelstwa stupicź, tón dyrbi měcź měrnu krej!" tak móże sebi jedyn tudomny hospodaŕ spěwacź. Wón bě sebi młodu žonu wsaŕ, kotraž sebi jako mandźelska myslesche, so jej njeje dźěłacź trjeba. Hdyž wón wjecźor s dźěła pschińdźe, niczo k jědźi nima a wschudźom knježi njeroda. Jako wóndano sasso domoj pschińdźe, też žonu doma njenadeńdźe, krowa w hródźi rujesche a w khachlach bě cźma. Dóńdźe k sussodźinej a hlej, kam bě žona a wjesele se sussodźinej bjesadowasche. Muž so skradźu wotsali, wotwjasa krowu a dowjedźe ju sa žonu a pschiwjasa ju pola sussoda sa durjowu klinku. Kajke běchu to stróżele, hdyž wonka krowa saru; žona khětsje domoj cźekny a drje so polěpschi, pschetož muž je s knjesom w domje.

S Brěsowa. Pschi domojwoženju žita je tudomny hosczenzaŕ a gmejnski pschedstejicźeŕ Nowak tak njesbožownje s njesbožownje s nakładzeneho wosa padnył, so je so straschnje pscheraspył. Nowak, kotryż je hižo ras prjedy wobědnik, twjerdźe na khorokožu leži.

S Lichanja. Tudomna pjekarnja Wyleminy Augusty Donathoweje se sahrodu a polom, na 9758 hriwnow takśerowana, budźe so wutoru 8. oktobra dopołdnja w 10 hodźinach w Budyskim sudnistwje na dyrbjeńske waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

S Wósborka. S nahlej smjerczu so sańdźenu njedźelu piwarński dźěłaczeŕ Wenersk pschekhwata. Psched piwarnju na semju padnywschi wón sa krótki cźaš wudycha. Sawołany lěkař spósna, so bě wón s Bożej ruczku so sajawschi wumrjeł.

S Wósborka. Na skótne wiki, kotrež so tu 26. augusta směja, njesmě so schparaty skót s Pruskeje pschiwjescź.

S Wjeleczina. Schtwórtk tydźenja su tu s jeneje hródźe 8 kaniklow a dźeń posdźischo w nozy 18 kur kradnyli. Paduchow hischcze njejsu wusslědźili. — Tudomnemu khěžerjej a fabrikarjej Khorli Augustej Lahodźe, kotryż je 25 lět tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje pschisłuschał, je so sa to cźesne snamjo wohnjoweje wobory spožcźiło.

S Němskich Pasliz. Dźiwali so smy, hdyž wo tym sasłyschachmy, so ma so tu serbski spěwny wjecźor wotměcź. W nimale němskej wsy! Ale tola temu tak bě! Sańdźenu njedźelu wuhotowa Pancźicźanska „Lipa Sserbska" pola Rěsbarkez ryty serbski konzert. Sala bě połna. S wopytowarjow bě cźrjódka Němzow s Kamjenza a wokolnosczе, někotsi Czescha s Kamjenza a potom sami Sserbja

ſ bliska a daloka. Woßebje wjeßeliło dźĕ naß je, ſo tu też tudomni Sserbja ſ Kamjenzom bĕchu. Program wopſchijeſche mĕſchane a mužiſke khory, ſola, duetty, terzety a kwartety. Njeje mózno, kózde cźißko woßebje woſnamjenicź. Żiwe pſchihłoßowanje pſchipoßłucharjow, kiž ßamo k wospjetowanju nucźeſche, hižo dopokaſowaſche, ſo ßo ſpĕwy wulzy jara ſpodobachu. To pak ßo dyrbi też wuſnacź, ſo ßo wſchitke cźißła jara derje pſchednjeßechu. Knjes wucźeŕ Skłodeńk ma miſchtrowſzy wuwucźeny khor. Nowa ſala w Nĕmſkich Paſlizach je ßłyſchała prĕni ras ßerbſke ſwuki. Njech to njeje też ſ dobom poßledni ras! — Pancźicźanſka „Lipa Sserbſka“ ma ſe ßwojim wulĕtom wulku ſaßłużbu. To je narodne mißionſtwo. Druhe towarſtwa ßu też hižo tak cźinili a kraßne płody ſ teho mĕli. Myßlu na Rakecźanſku „Lipu“. Sserbſke żiwjenje w Sejlerjowym ſkutkowaniſchcźu, we Łaſu (też w Sdźarach) je ßobu jeje ſkutk. Tajke ßerbſke wjecźory ſahorjeja. A jutſje dźĕ ßo horliwi Rakecźenjo ſaßo hotuja do Delnjeho Wujeſda! Jena poſizija po druhej ßo dobywa. Tak je prawje, tak ma to bycź! — Njech też druhe towarſtwa ßebi wuſwoła tajke narodne miżionſtwo. Hdyž ßu ſpĕwy a hry junu nawuknjene, je tola lohko, je tu abo druhdźe hiſchcźe ras wospjetowacź. A wuſpĕch je wulki! — Pancźicźanſkeje „Lipy“ nadbĕh na Nĕmſke Paſlizy pak njech je też dobycźeŕſki we ßwojich ſcźĕhwkach. A wón móże to bycź! Wſchak ßo hižo ſańdźenu njedźelu wo tym rĕcźeſche (ſe ſtrony tamniſchich burow), kak móhli ßo ßerbſke mjeńſchiny w Nĕmſkich Paſlizach, w Cźornjowje, w Jĕžowje, w Bernbruſche, w Bĕłej atd. ſchkitacź. Knjes ſapółłanz Kokla je pſchitomnym ßerb. buram wſchelake pokiwy podał. Tak traſch ſawitamy ßerbſke towarſtwo w tej wokolnoſcźi! To by był najrjeńſchi wuſpĕch tudomneho ßerbſkeho wjecźora!

S Wjeleczina. Nad ſamoženjom tudomneho wobßedźerja zyhelnicźe Alberta Krauſy je ßo konkurs wotewrił.

S Biſkopiz. Na poßlednje ſkótne wiki bĕ ßo jenoż 33 howjadow, 46 proßatow a 10 bĕhakow pſchihnało. Sa por proßatow ßo 48 hacź 56 hriwnow płacźeſche.

S Łubija. W reverje Łubińſkeje hory ßu cźĕło jeneho wobwĕſchenza, dźĕłacźerja Joſ. Schowy namakali, kotryž je ßo pſched dlĕjſchim cźaßom ſhubił.

S Rakez. Naſche ßerbſke towarſtwo „Lipa“ wotmĕ ſańdźenu njedźelu ßwoje woßme porjadne poßedźenje, kotreż 22 ßobuſtawow wopyta. Poßedźenje ßo ſe ſpĕwom: „Sſławna Sſłowjanſchcźina naſcha“ wotewri. Sapiß ßo pſcheczita a ßo ſa prawy ſpóſna. Jako nowy ßobuſtaw ßo do towarſtwa jenohłóßnje pſchija knjes Max Winkler ſ Rakez. Knjes pokładnik poda ſliczbowanje wo ßwójbnym ßwjedźenju, kotreż ßo ſa prawe ſpóſna. Po wjeßełych ſpĕwach ßo poßedźenje ſe ſpĕwom „Rjana Łużiza“ ſkónczi.

S Delnjeho Wujeſda. Jutſje njedźelu póńdźemy wſchitzy, młodźi a ſtari, na „ßerbſki wjecźor“ k Haſchkezom. Tola njechamy ßo tam jenoż my ſ naſcheje woßady pokaſacź, ale wjeßelili ßo bychmy, wohladacź też Sserbow ſ druhich woßadow a woßebje wſchĕ ßerbſke towarſtwa. Tajka ſkhadźowanka je pola naß jara nuſna, ſo bychmy po tym ßebi też tudy ſałożili ßerbſke towarſtwo, kajkeż to hižo nĕtko maja w nĕkotrych pruſkich ßerbſkich woßadach. Duż njehladajcźe na pucź, ale pſchijĕdźcźe k nam, lube ßerbſke towarſtwa, ſo bychmy ßo ſ wami ſabawjeli. Kaž ßmy ßłyſcheli, darbi ßo tu jednacź wo „ſwjaſku ßerbſkich towarſtwow“. Duż pſchijĕdźcźe k nam do Wujeſda dele do hole a wjecźor potom póńdźemy hromadźe jako ßerbſzy bratſja a ßotry na „ßerbſki wjecźor“. Wy budźecźe pſcheßwĕdcźeni, ſo je pola naß „Hiſchcźe Sserbſtwo nieſhubjene“.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt je ßo ſchtwórtk na pucźowanje do Vogtlandſkeje podał.

S Draždźan. Dla ſtſchiwdźenja pruſkeho a ſakſkeho offizĕrſkeho korpſa je kawniſki ßud ſozialdemokratiſkeho krajnoßejmſkeho ſapółłanza Sindermanna k jaſtwu na 3 mĕßazy ſaßudźił. Sindermann bĕ w jenej ludowej ſhromadźiſnje rjekł: „Nĕmſki offizĕrſki korps njeje wjazy w żanym ſwjaſku ſ ludom, offizĕrojo móża ł wojakami jenoż lubośnje wobkhadźecź w ſmyßle § 175 khoſtanſkeho ſakonja. Wójſko a wójnſke kódźſtwo ſtej też jenoż ſaſtaraŕni ſa tajkich, kotſiž ßo nochzedźa k żanemu druhemu powołanju pſchiwobrocźicź a kotrymž ßo nochze ſ zyła dźĕłacź.

S Draždźan. W ſozialdemokratiſkim domje w Draždźanach je ßo njedźelu ſozialdemokratiſka krajna konferenza ſa Sakſku ſapocźała. Sakoń, kotryž ma ßo po namjecźe ſakſkeho knjeżeŕſtwa w khĕžorſtwowym ßejmje k lĕpſchemu ſchkitanju k dźĕłu ſwólniwych dźĕłacźerjow wuradźicź, je ſozialdemokratam ſ wulkim pohórſchkom. Kaž ſapółłanz Sindermann w konferenzy praji, budźa ßo ſozialdemokratojo pſchecźiwo tutemu ſakonjej ſe wſchej mozu wobaracź. Hibanju ſa mkodźinu chze ſozialdemokratija pſchichodnje wjazy kedźbliwoſcźe pſchiwobrocźicź. Se ſpokojenjom ßo na to pokaſowaſche, ſo je w poßlednim wólbnym wojowanju wo khĕžorſtwowy ßejm prĕni krócź mózno było, bjes pomozy Barlinſkeho zentralneho wjedniſtwa woſtacź. Ssylne pſchibjeranje ßobuſtawow pokaſuje, ſo ſozialdemokratojo w Sakſkej kaž hriby ſe ſemje roſtu.

S Draždźan. S pſchicźinu pſchichodneho wopyta nĕmſkeho khĕžora w Draždźanach ßu mĕſchcźanſzy ſaſtupjerjo wobſamkli, pod mjenom „khĕžorowy Wylemſki fond“ 50000 hriwnow k kupjenju hrajkaniſchcźow ſa dźĕcźi a k podpjerje khudych pſchi wobſtaranju lĕpſchich wobydlenjow ſałożicź. Pſchichodnje ma ßo tutemu fondej lĕtnje 20000 hriwnow pſchidacź.

S Wuhelza pola Niſkeje. Hdyž tu ſańdźenu njedźelu herz Sachſa ſe Shorjelza domkhowanku k rejam piſkaſche, jeho Boża ruczka ſaja. Sa nĕkotre hodźiny wón wumrje.

S Wojerez. Sańdźenu njedźelu je ßo tu evangelſka towarſchnja, ſa nĕhdźe 75,000 hriwnow natwarjena, poßwjecźiła. S njej je „hoſpoda domiſny“ a kſcheſcźijanſki hoſpiz ſjednocźeny. Duchowny Meiſter ſ Zora pola Rósborka Bożu ßłużbu w zyrkwi wotmĕ.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Samkaŕki pomoznik Rudolf Nowak ſ Hródka bĕ wobſkorżeny, ſo je w Bĕłej Wodze, Delnim Wujeſdźe a na druhich mĕſtnach kradnył. Pſchi tym je wón mjes druhim jenu naruczniżu, pjerſchcźeń, 20 hriwnow pjenjes ſebrał. Jeho ßu hakle w Barlinje paduſchſtwa dla ſaßudźili, tola hiſchcźe wón njeje khoſtanje wotpokucźił. Barlinſke khoſtanje pſchiliczíwſchi Nowaka k jaſtwu na poltſecźa lĕta ſoßudźichu.

Se Shorjelza. Mjes dźĕłacźerjemi akzijoweho towarſtwa ſa dźĕłanje żeleźnikich woſow w Shorjelzu a direkziju je nowa ſwada wudyrika. Dźĕłacźerjo, kotſiž bĕchu ßo po ſkónczenju ſtrajka ſaßo do dźĕła wſali, żadaju ßebi, ſo bychu ßo dźĕłacźerjo puſchcźili, kotſiž ßu ſa cźaß ſtrajka w fabrizy dźĕłali. Direkzija je tole żadanje wotpokaſała.

S Krjebje. (Liſchka w kehelniſchcźu.) Sańdźenu njedźelu bĕ ßo ſtara liſchka do kehelniſchcźa hoſcźenza „żeleſnizy“ ſabkudźiła. Ju tam pytnywſchi, hoſcźeńzaŕ wſchĕ wukhody ſaracźi. Popadnjenje liſchki pak njebĕ lohke dźĕło. Wona ßo ſa deſkami, k ſcźenje ſtajennymi, ſkhowa a kózdemu, kotryž ßo jej bliżeſche, wótre ſuby pokaſa. Skónczníe jedyn khrobły Polak, kotryž na tudomnym knjeżim dworje ßkuži, liſchku ſa tył hrabny a ju do jeneho kaſchcźa tykny. Wob dźeń a wjecźor wjele ludźi pſchikhadźeſche, kotſiž ßebi ſażraneho paducha pjeriſny wobhladowachu.

Se Ssalowa. Tudomnemu żiwnoſcźerjej Pĕtrej Kochcźe je knjeżeŕſtwowy preſident w Liegnizach ſa to, ſo je lĕtßa 24. haprleje tamniſcheho kublerja Michała Domaſchku ßmjercźi tepjenja wukhował, 30 hriwnow myta pſchiſwolił.

S Rownoho. Tudomna gmejnſka hońtwa je ßo prjedawſchemu hoſcźenzarjej Thammej w Sslepom ſa 690 hriwnow lĕtnje pſchenajała. Dotalny wotnajenſki pjenjes lĕtnje 280 hr. wucźinjeſche.

Přilopk.

* (Zeppelinſka powĕtrowa kódź w Draždźanach.) Sańdźenu njedźelu je Zeppelinſka powĕtrowa kódź „Viktoria Luiſe“ ſ Gothy do Draždźan pſchileczała. Kódź ßo rano 10 minutow po 6 hodźin na ſlĕt puſchcźi a 9 minutow po 9 hodźinach nad Draždźanami leczeſche. Hižo ſahe rano bĕchu ludźo ſ cźrjódami na kavalleriſke ſwucźowaniſchcźo Heller wucźahnyli, hdyž dyrbjeſche ßo kódź na ſemju puſchcźicź. Jenak mĕrnje leczo ßo kódź k Kobjowemu dokej bliżeſche, pſchelecźa jón a wokoło wĕże noweje Draždźaneje radnizy leczeſche, wot tyßazow ludźi ßo witajo. Sa 3 hodźiny bĕ powĕtrowa kódź pucź ſ Gothy do Draždźan pſchelecźała. $^3/_4$10 hodźin ßo kódź tam a ßem polĕtawſchi na Helleru na ſemju puſchcźi. Wyſchſchi mĕſchcźanoſta Beutler hrabi Zeppelinej ßkawu wunjeße. Mjes pſchihladowarjemi bĕſchtaj kralowſkaj prynzaj Bjedrich Khryſtian a Ernſt Heinrich. Wonaj ßebi powĕtrowu kódź wobhladowaſchtaj, mjes tym ſo ßo wona ſ nowa cźeżkaſche a ßo ſ benzinom ſaſtara. Prynzaj też do prĕdnjeho cźołmika ſtupiſchtaj. $^3/_4$11 hodźin ßo kódź na domojſlĕt poda. S prĕdnjeho cźołmika ßo do ſadnjeho ſaſwoni, a tón ßamy wokomik hobrſkaj motoraj hrimotajo ſadźĕłaſchtaj. Howrjaze „hurra“ kódź na domojpucźu pſchewodźeſche. $^1/_2$2 hodźin ßo kódź do Gothy wrócźi.

* (W hnójnizowej jamje ßo ſadußył.) We Weidźe pola Rieſy je kubleŕ Große, hdyž juchu ſ jamy do ßuda plumpaſche, na hiſchcźe njewujaßnjene waſchnje do jamy padnył. Dokelž nichtó na dworje njeſboże njepytny, ßo Großa w jamje ſaduß.

* (Tworowy cžah žo swróćžił.) Mjes Riesu a Bornu je jedyn połnje nakładženy tworowy cžah se schěnow wuskocził, pschi cžimž žu žo někotre wosy swróćžiłe. Lokomotivnik Heide pod lokomotivu padže a žo cžežko srani. W hojeźni je wón na žwoje sranjenje wumrjeł. Hdyž žo njesboże sta, mějesche Heide telko duchapschitomnosćże, so lokomotivine parne honacže woczini, tak so žo puknjenju kótka sadźewa. Pschi tutym žwěrnym dopjelnjenju žwojeje winowatosćże je žo wón tak cžežko woparił, so bě do prědka widžecź, so wón wumrje.

* (Na sajědojcženje s hribami wumrjeli.) 32lětnemu mlokarnikej Gravesej bě wóndano jedyn wuj s Lipska pokasał, kajke rosdźele žu mjes prawymi a jědojtymi hribami. Dokelž běchu Gravesej hriby jara žkodźake, myžlesche žebi wón, so móže nětko žam do hribow khodźicź. Schtwórtk wón tež s nasběranymi hribami domoj pschińdże a je žebi swaricź da. Wjeczor wschě žobustawy Gravesoweje žwójby cžežko skhorichu. Sawołany lěkaŕ hnydom žrědk k wróczenju da. Tola pscheposdże! Ssobotu we wulkich bolosczach nan a dwaj žynaj wumrjechu. Tón žamy dźeń w nozy hischcże jene dwělětne dźěczo wumrje. Gravesowa mandźelska a schtwórte dźěczo njedźelu w nozy sajědojczenju podležischtej.

* (Ssamomordaŕstwo w Plawnje w Vogtl.) Něhdże 20lětny młodženz je žo tele dny w Plawnje s tamnischeho mosta dele cžižnył. Žiwjenja žyty je w hojeźni wumrjeł, wědomje sažo njenabywschi. Wyžoki mósť je žo w lěcze 1905 natwarił. Wot teho cžaža je hižo dwazyczi cžłowjekow s njeho dele skoczíwschi žebi žiwjenje wsako.

* (Krwawny kwaž.) Žałožny kónz je jedyn kwaž w Methelsdorfje w Schlesyskej měŕ. Sso palenza napiwschi žo hosczo swadźichu a žo bórsy do pukow dachu, pschi cžimž s nožemi do žo kakachu. Dźěłaczerja Kodlotzeka sakłochu. Jeho cžéło bě žałožnje roskakane. Kwažarjow, kotsiž žu žo pschi pukach wobdźělili, žu sajeli.

* (Ssamomordaŕstwo.) Na Fischbachskim statnym revěrje pola Radeberga postajeny hajnik Kunža je žo w žwojim wobydlenju satšélił.

* Na sahorjenje žlepeho cžŕjewa móže cžłowjek lohko skhoricź, hdyž žo na žad abo górkowu žolotej symneje wody napije. Tak je žo w Reinerzu stako, so je žebi jedyn brodutruharski pomoznik, kotryž bě žo na žad wody napił, žlepe cžŕjewo sahorił a na scžěhwki tejele khorosćże wumrjeł. Njech žo woženbje dźěczi na to kedźbliwe cžinja.

* (Slět s Parisa do Barlina.) Franzowski lětaŕ Audemars je póndźelu s Parisa do Wanne a wot tam do Hannovera leczał. Hdyž bě tam motor s benzinom napjelnił, wón do Johannisthala pola Barlina leczesche. K tutemu slětej s Parisa do Barlina je něhdże 12 hodźin trjebał.

* (W bludźe.) Wobludniwschi je žona ratarja Hoppe w Essenje w Oldenburgskej w tamnischej hojeźni žwoje schěsczmežacžne dźěczo s woknom won cžižła a potom sa nim skoczíła. Macź a dźěczo žo sarasyschtej.

* (Padnjenje meteora.) Pola Bizzefalcone w połnóznej Italskej jedyn wulki meteorski kamjeń padže a žo na skale s wulkim hrimotom rosrasy. S rosražkami žo dźežacź wowzow mori.

* (Slětadłowymaj wokschidłomaj žo morikoj.) W Larochellu pola Parisa pschi kermuschzy mechanikus lětarja Deneua lětadłowy motor puschczi. Psched lětadłom mjes wczipnymi ludźimi cžischczeńza nasta. Muzej, kotrajž lětadłu psche blisko pschińdźeschtaj, žo s wjercźatym lětadłom shrabnyschtaj a žo morischtaj.

* (Rubježny nadpad w želesniskim cžahu.) Sańdźenu njedźelu je mjes Lichtenrade a Marienfelde pola Barlina w želesniskim cžahu we kupeju 2. klažy wjednik jěsdneho stoka Fritz Siegemund s Lichtenberga sahrodniskeho dźěłaczerja Keysenera a jeho žotru, hdyž běschtaj taj wužkoj, wurubicź spytał. Hdyž Keysener a jeho žotra wotucźischtaj, Siegemund s jědźazeho cžaha skoczi. Na semju padnywschi žebi wón hłowu a ruzy thětro srani. Keysenerowa žotra sa nusne spinadło scźahnywschi cžah sastaji. Cžahowy wjednik rubježnika do cžaha wsa a jeho w Marienfeldže poliziji pschepoda.

* (Drohe hubki.) W Mittweidže bě jedyn wopytaŕ tamnischeho technika hischcże niz 16lětnu pěstończu jeneho korczmarja njedźiwajzy jejneho wobaranja hubkował. Wón je pschi tym po sdaczu khětro nažylny byk; pschetož pěstończa psched žudom wobžwědczi, so stej jej po nažylnym hubkowanju hubje saczekkej. Sawniski žud rospalitelho hubkowarja k wokhłódźenju k 300 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 30 dnjow saždźi. Hdy bychu kóždeho salubowaneho młodženza hubkowanja dla khostali, by stat s teho bohate pjenježne žórko měł.

* (Elektrižowanje schwajzarskich želesnizow.) We Schwajzarskej žo mało wuhla namaka. Teho dla dyrbi žo wono s wukraja kupowacź. Sa to pak ma Schwajzarska wjele wodopadow, kotrež móža žo k dźěłanju elektriskeje mozy derje wužicź. Schwajzarske knježeŕstwo je teho dla wobsamkło, lokomotivy želesniskich cžahow s elektriskej mozu cžěricź dacź.

* (Kasarny w płomjenjach.) W Kulmje w pruskej wjeczornej provinzy žu žo kasarny jěsdneho honjeŕskeho regimenta wotpalike. Drasta sa reservnu formaziju pěschkow a lětarjow je žo žobu sniczika. Dale je woheń wjele patronow a tšélbow skónzował.

* (Cžežke njesboże pschi postrowjeńskim tšélenju.) We awstriskim namjesnym měsćże Schärdingu pschi bayerskich mjesach je pschi postrowjeńskim tšélenju k khěžorowym narodninam wutšél sady wupražnył. Jena žobu wobžkužowaza žona žo mori, jejnemu bratrej žo ruzy wottorhnyschtej.

* Němska khěžorka pjecza na wutrobinu khorosćź cžerpi. Njeporjadne wutrobine dźěłanje je s pschicźinu nerwosnosćże a žłabosćże, kotraž žebi sdalowanje wscheho roshorjenja žada a k wjedženju najjednorischeho žiwjenja nusuje. Pschebywanje khěžorki w Nauheimskich strowotnych kupjelach je jenož nakhwilnje pomhało.

* (Wulke njesboże psches jeneho pža.) W Pontevedrje w Schpanskej je žo fabrika wohnjostroja Manuela Vaamodana wupuscźika. Njesboże je jara spodźiwnu pschicźinu měło. Vaamodanowy poš s pólvrom pjelnjeuu raketu namaka a žebi dokho s njej hrajkasche. Nadobo wón do rakety kužny, kotraž hnydom rosbuchny. Poš žo do wjele kruchow rostorha, a fabrika, w kotrejž wulke hromady wohnjostrojow leżachu, do powětra slecża. Wobžedźeŕ, jeho žona a pjecź dźěczi žu žo žmjercź straschnje wopalili.

* Wulki woheń je ruskopólske město Pliźk wupuscźik. Katholska zyrkej, prawoslawna zyrkej a synagoga žu žo spalike. Wohnjowa wobora njemóżesche płomjenjam dowobaracź, dokelž je w žuchocże wjele studnjow saprahło. Woheń jenu drohu po dróży shrabny. Hdyž wohnjowe wobory s Dynaburga a Witebska pschijědźechu, njebě niczo wjazy pomhacź. Někotre tyžazy ludźi žu bjes wobydlenja.

* (Wulke pschekschiwjenje.) Dwaj žobustawaj pschedžydstwa wupožczeźnja w Großnaundorfje pola Wrótžkawja staj wulke towaŕstwowe sumy pschekschiwikoj a se spekulazijemi shubikoj. Revisija kažy njeje hischcże skónczena. Hacź dotal je žo pjecża hižo 320000 hriwnow njedostatka wotkryło.

* (Hubjeny pólver franzowskeho wójska.) Kaž je snate, stej žo dwě franzowskej wójnskej łódźi se žamosapalenjom pólvra sniczikej. Kaž nowiny „Matin“ pišaju, je žo wot 1. januara 1912 w franzowskim wójsku 63 rosbuchnjenjow pólvra stoło, a to wožebje wo patronach Lebelskich tšélbow płacźi. Rosbuchnjenja mějachu s dźěła cžežke scźěhwki.

* Bankowy sastojnik Klotsch w Schaffhausenskim bankowym towaŕstwje w Barlinje je sa 120000 hriwnow pruskich statnych papjerow kradnył. Sa 50000 hriwnow bě wón w haprleji pschedał a wunoschk pschecźinił. Sa wczerawschim wón papjery sa 70000 hriwnow pola žwojeje žamžneje banki pscheda. Hacź runje wón wudawasche, so je te pjenjesy namrěł, dha to tola nadpadowasche, a hdyž žo sklad papjerow pschehlada, žo pschetschiwjenje wukopa. Klotsch mějesche žo hnydom s procha, tola žo hnydom sa nim puschczichu a jeho sajachu.

* (Powětrowy ballon do morja padnył.) Pola Sebastopola je wojeńsli powětrowy ballon s 3 offizěrami do morja padnył. Hdyž ballon, kotremuž jedyn motorski cžołm na pomoz khwatasche, dele leczesche, leutnant Kuskow s njeho wupadže a žo tepi. Jedyn matrosa, kotryž chžysche jeho wukhowacź, žo teho runja tepi. Dwaj druhaj offizěraj žo na torpedowy cžołm wukhowaschtaj.

* (Ssněh.) Pożledniej dwaj dnjej je žo na Pyrenäach, horach mjes Franzowskej a Schpanskej, wulki žněh naschoł. Stadła žu žo dyrbjake s wyschschich stron do dołow dowjesćź. Syma je njesnjeżna.

* (Semjerženje w Turkowskej.) Semjerženje w Konstantinoplu a w dalokej wokolnosći dale traje. Mnohe twarjenja, kotrež žu žo hacź dotal sdźeržake, hroża sažypnycź. Pschi semjerženju je 710 wožobow žiwjenje shubiło a 2118 žo sraniło.

* (Njesboże s awtomobilom.) Wikowański wjednik Röhrich s Gliwizy we Schlesyskej se žwojej žonu na awtomobilu wulět cžinjesche. Pschi tym awtomobil do schtoma sajedże a žo rosmjecże. Röhrich wo žiwjenje pschińdże a jeho žona žo cžežko srani. Wjednik wosta njewobschkodźeny.

* („General“ Booth wumrjek.) Wobstarny sakožeŕ a wodžeŕ sbóžnjeŕskeho wójska (Heilsarmee), „general“ Booth, je w Londonje wumrjek. William Booth je žo 1829 w Nottinghamje narodźik, bohawuczenoscź studowak a potom s methodistiskim fararjom w Londonje, Halifaxu atd. byk. W lěcze 1861 wón žwoje sastojństwo složi, so by tym ludźom Boże žkowo prědowak, kotsiž s zyka do Božeho doma njekhodźa. Tak wón sbóžnjeŕske wójsko sakoži, kotrež žo psches zyky žwět wupscheŕstrje. Wot lěta 1891 žo Booth s wulkej horliwoscźu s polěpschenjom wobstejnoscźow khudeho luda sabjerasche. Bohu žel Booth loni na wocźi skhori a wožlepi. Booth pjecza cźežny row we Westminsterskej abtaji dostanje. Sa žwojeho nažlědnika we wjednistwje sbóžnjeŕskeho wójska je wón žwojeho wuja Bramwella Bootha postajik.

* (Schkódne deschcźe w Jendźelskej.) Jendźelske nowiny wo wulkich schkodach pišaju, kotrež je njepscheŕstawaze deschcźowe wjedro tam naczinilo. W Lincolnshireskim wokrjeżu žu ratarjo na běrnach wo 3 milijony hriwnow schkodowali. Ssynowe žně, kotrež žu hewak w pscheŕesku 700 milijonow hriwnow hódne, žu žo s wulkeho dźela lětža skasyke.

* (Wójna mjes běłymi a cźornymi.) Pola Blainville w staczе Georgia w połnóznej Amerizy žu žo běli do cźornych dali. Ssydom cźornych žu morili, jědnacźe cźornych a schtyrjoch běłych sranili. Něhdźe 100 cźornych žo wobroni. Běli žo do khěže želesniskeho wothladarja dobuchu, w kotrejž běchu žo cźorni saraczili. Dweju cźorneju k schěnam swjasachu a potom jedyn waggon psches njeju kulichu. Běli pjecźoch cźornych sarasychu.

Wužudźenja.

Khostańska komora. Schtyrnaczełětny cźeladnik Rudolf Albert Klix s **Porschiz** bě 13. julija na kuble Jana Ernsta Bergana w Hornjej Borschczi kwarjenje pschi domskim a bróžnju s wotpohladom sapalik, so mohł žłužbu pola Berganez wopuschczicź. Nastata schkoda něhdźe 5000 hriwnow wucźini. Klix bě jutry schulu wukhodźiwschi jako wucźobnik do Budyskeje industrijoweje dźěkarnje sastupik. Jeho nan pak jeho tam prjecź wsa, dokelž bě wucźba pschedroha. Wot 1. meje **wón** žwojeho žyna pola Bergana pschistaji. Tam žo hólzej njelubjesche, wón chzyschе prjecź, dokelž chzyschе kowarstwo nawuknycź. So by žwoje wotmyślenje dozpik, žo wón rosžudźi, Berganez statok sapalicź. Hižo pjatk 12. julija wón dwójzy na žynowu lubju dźěsche, so by žyno sapalik, tola kóždy krócź jeho žwědomje wot teho wottraschi. Dźeń posdźischo pak wón tola žwój wotpohlad wuwjedźe. Najprjedy Klix prějesche, so je sapalik. Wón powjedasche, so je jeneho njesnateho cźlowjeka do bróžnje hicź widźak, kotryž je chzyk žyno kupicź; tón bě pjecza woheń sakožik. Posdźischo pak žo wón wusna, so je wón to byk. Na myšl, Berganez statok sapalicź, je jeho pjecza jedyn zusy pschinjeżk, s kotrymž je žo na dróhy setkak. Klixa k jastwu na 2 lěcze sažudźichu. Klixoweho bratra žu mordarstwa dla w Landsbergu nad Wartu wotprawili.

✕ Pjatnaczełětny cźeladnik K. H. Hobrak s Lejna bě w lěcze 1910 na žłužbje pola kublerja Fröhlicha w Starym Lubiju s zusym kluczom kschinju žłužobneje dźowki Bergerez wocźinik a s njeje 4 hriwny wsak. Dale bě wón cźelodnikej Weberej 4 hriwny a žwojemu hospodarjej 150 kurjazych jejow kradnyk, kotrež bě w Lubiju pschedak. Hobrak 5 njedźel jastwa dosta.

✕ Pjezytwarza Ernsta Gustava Schmidta w Hodźiju bě kawnisti žud k jastwu na 3 njedźele sažudźik, dokelž bě won žwojeho bratra fabrikskeho sahrodnika J. E. Schmidta s kijom nabik. Khostańska komora khostanje na 150 hriwnow pjenježneje pokuty poniži, dźiwajo na to, so bě jeho jeho bratr roshněwak a pschecźiwo njemu hrosnje wustupowak.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty

žu po tunich płacźisnach na pschedań

we wudawarni Serbskich Nowin.

Cźeho dla?

Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplacźicźe.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręcźne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschiżłuschki a narunanske dźele tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej dróhy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Schkleńzy

k kładzenju płodow,

se samknjenjom a bjes njeho,

do prědka warjaki „Rex“

sa žad, warjenja a mjažo,

schkleńzy sa měd, želejowe schkleńzy

porucza tunjo

Hermann Gläsel,

pschedawarnja porzlinowych a schkleńczanych tworow,

pschi lawskich hrjebjach 4

w Sserbskim Domje.

— Telefon cźišło 728. —

Dobru

pschenicznu muku, hróch, woku, kolij, hejduschi

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi žitnych wikach.

Mantle a schlawchi sa jěsdne koła

dobreje hódnoscźe, hižo po $2^1/_2$ mk.

kaž wschě druhe **kolojěsdne wězy**

najtuńscho porucza

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**),

pschedawarnja kožanych cźerjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hkownym torhoschczu 9.

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cźišło 5.

Gardiny, vitraże, story, kožowe pschikrywy, wuschiwanja, kožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow

po najtuńschich płacźisnach.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Ad. Rämsch nasl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza žwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseżłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu žebi płacźisnowy sapiž žadacź.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czißko 687.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane, kaž tež **laty, blidarske deski** a woßebje **ßuche tšěschne pschikryeza** porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Berteldorfske

sarybowanje psche njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědk pola ßlabuschkich dźěczi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěczi. Blescha 1.50 a 2.50.

Rosseßlanje na wßy.

Jenoż woprawdźite dostacz

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Jotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstiskim měsczе 2

telefon 499

ßo sa

lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.

Pschimerne placzisny.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót

tunjo porucza

horni mlyn w Brěsowje.

(K temu czißlu pschiłoha.)

Wendisch,

ßudniski aktuar sw. ßlužby

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißko 177. —

Pscheßadźowanje leżomnosczow.

Sserbski wjeczor

w Delnim Wujesdźe

njedźelu 25. augusta 1912, wjeczor 1/2 8 hodźin

w Haschkez hosczenzu.

Spěwy, dźiwadło a bal.

Wschěch lubych Sserbow a wschě ßerbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschujetaj

Haschka, hosczenzař. **Rakeczanska „Lipa".**

Burske towarstwo w Rakezach.

směje, dali Bóh, **jutrje njedźelu 25. augusta** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gáblerez hosczenzu **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Žiwnosćz

czißko 29 w Hnaschczach, 30 kórzow wulka, je na pschedań.

Nowonatwarjeny **hosczenz s klamarnju** a 9 jutram je na pschedań. Dalsche je shonicz pola G. Kopki w Czernsku pola Krjebje.

Wotawowa awkzija.

Póndźelu 26. augusta dopołdnja w 9 hodź. budu na něhdźe 16 kórzach stejazu trawu sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Wukasch w Komorowje p. Rakez.

Saksko-ßwjedźenjowa lotterija

k podpjerte potrěbnych w Salskej.

Czehnjenje wot 27. augusta.

8898 dobyczow

w hódnosczi

136050 hr.

3 × 10000
3 × 5000
3 × 3000
6 × 1000

atd.

Lóß po **3** hr. psches

Invalidendank

w Drazdźanach.

Porto a liscźina 30 pj. woßebje.

Pschedawarnja loßow je psches plakaty spóznacz.

Czehnjenje blizsche dny.

Hypothekske pjenjesy

wupožczuje **E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Žiwnosćz

pol hodźiny wot Barta w Salskej, 25 kórzow dobrych polow a łukow wopschijaza, s wjazy dyžli 300 dawskimi jenosczemi, s maßiwnymi twarjenjemi, je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Dolsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Rjany mlyn

s pjekarnju w poknym dźěle a w dobrym położenju je dla wobßedźerjoweje staroby na pschedań.

Dalsche je shonicz w mlynje w Boßwjezach pola Korsymja (Kirschau).

Khěža

s hródźu je na pschedań na Židowje czißko 163.

Ratarßzy schulerjo

dobru pensiju namakaju na połnóznej drósy cžo. 10 wo 1 sthodźe.

Schulerjo,

kotsiž chzedźa ratarsku schulu wopytacz, dobru a tunju pensiju namakaju pola wudowy **Schneideroweje** pschi Pětrowskej zyrkwi czißko 5.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžišiowni knjesa Heinr. Mohra.

Sstužobnu holzu,

czistu, ßylnu, najlubscho se wßow k 1. septembrej pyta **Teichowa** na kamjeńtnej haßy czißko 5.

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki

do trajneho dźěła pyta

fabrika rjedźerskeje wolmy

A. W. Altmanna w Budyschinje.

Pschiloha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. auguſta 1912.

Placziſny rěſneho ſlotu na Draždžanſkich ſlótnych wikach.

19. auguſta 1912.

Placziſny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěſna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacz do 6 lět	53—55	97-102
awſtriſke	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	46—50	87—93
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	38—44	78—83
4. ßnadnje pizowane tóždeje ſtaroby	30—35	72—76
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	50—53	91—97
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacz do 7 lět	47—49	86—89
3. ſtarſche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	41—45	80—84
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	74—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	53—55	93—98
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	48—51	87—90
3. ßnadnje pizowane	42—46	80—84
Czelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	62—64	103—105
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—61	98-101
3. ßnadnje wuwite wot zyza	53—55	93—95
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchiženjow w ſtarobje hacz do $1^1/_4$ leta	65—66	85—86
2. mjaßne	63—64	83—84
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	59—62	80—82

Placziſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 17. auguſta 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 22. aug. 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża . . . . běła	—	—	—	—	10	50	11	—
" . . . . žołta	10	60	10	75	10	30	10	70
" nowa	9	55	9	70	9	25	9	50
Rožła	—	—	—	—	8	80	9	—
" nowa	8	13	8	37	8	—	8	25
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . . nowy	10	25	10	50	10	—	10	10
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	25	12	75	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	2	60	2	80	3	25	3	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	90	3	—	2	50	2	80
Pſchenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka . 50 "	11	—	14	—	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	4	—	—	—
Ssłoma . . 100 "	4	—	4	40	—	—	4	—
Proßata 812 ſchtuk ſchtuka	18	—	30	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	6	50	6	50	7	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	20	7	—	7	50
Pſchenični gris	—	—	7	80	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	8	20	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 11 hr. 15 np. hacz 11 hr. 25 np., rožła wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 45 np., jeczmjeń wot 9 hr. 65 np. hacz 9 hr. 85 np., wowß wot 10 hr. 75 np. hacz 11 hr. — np.

W Budyſchinje placzeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 18 hr. 02 np. hacz 18 hr. 27 np., nowa: 16 hr. 24 np. hacz 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 01 np. hacz 13 hr. 39 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 28 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiczne placziſny w Kamjenzu.

22. auguſta 1912.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 20 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 75 np. jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 10 hr. 50 np. hacz 11 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr. — np., běrny — hr. — np. hacz 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wiedro w Londonje 23. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſce.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 12. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu wucżbu, $^1/_2$9 hodžin ßerbſke a w 10 hodžinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Jan Ernſt Kaplet, ſamkat na Židowje, ſ Hańżu Alwinu Hertrichez tam.

W katholſkej zyrkwi: Pawoł Ota Poč, dźěłaczer w Budyſchinje, ſ Johanu Marhatu Běłez, dźěłaczerku na Židowje. — Fryż Juliuß Paſchka, moßaſtoczet w Budyſchinje, ſ Marju Hilżbjetu Hanu Kühnez tu.

S druhich woßadow: Ernſt Wylem Fiſcher, żeleſniſki ſaſtojnik w Zicżenju, ſ Jdu Libſchiż w Darinje. — Pawoł Marczin Donath, murjeŕ w Dreczinje, ſ Wyleminu Klaru Lahodžiż tam.

Křeni:

W Michalſkej zyrkwi: Moż Kurt, Jana Auguſta Sendy, murjerja na Židowje, ß. — Kurt Waltat, Pawoła Moża Kopacża na Židowje, ß. — Helena Elſa Martha, Ernſta Alwina Pětki, ſchewza w Tſélanach, dź. — Marja Bertha, Ernſta Pawoła Hillgera, wyſchſcheho ſchwajzarja w Małßezach, dź. — Max Gerhard, Moża Hermanna Wjele, kublerja w Hrubocżizach, ß. — Hana Marja, njemandź. dź. na Židowje. — Elsbetha Erna, Moża Pawoła Ssymanka, molerja w Hornjej Kinje, dź. — Elli Helena, Guſtava Ernſta Matiſka, khěżerja na Ssokolzy, dź.

W katholſkej zyrkwi: Joſef, Vinzenza Ryſeka, dźěłaczerja w Ratarjezach, ßyn.

S druhich woßadow: Oskar, Jana Cżornaka, ſkałarja w Spytezach, ß. — Jurij, Khorle Auguſta Marża, dźěłaczerja w Dobranezach, ß. — Kata Elſrieda, Moża Hänchena, hoſczenzaria w Huſzy, dź. — Max, Jana Auguſta Ryczerja, żiwnoſczerja w Koßatni, ß. — Dorotheja Elſrieda, Pawoła Richarda Wuſtmanna, żiwnoſczerja w Hunczerizach, dź. — Albert Jurij, Ernſta Emila Kerna, porzlinlijerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Pawoł Willy, Mikławſcha Kiliana, fabrikarja w Khrószcże, ß. — Martha Frieda, Wylema Huga Klawſcha, dźěłaczerja w Bukezach, dź. — Selma Klara, Bjedricha Auguſta Winklera, ſahrodniſkeho żiwnoſczerja w Lejnje p. Bukez, dź. — Alfred Ernſt, Pawoła Schindlera, tyſcherja w Brěſynje, ß. — Hermann Pawoł, Hermanna Pawoła Mehla, dźěłaczerja w Hucżinje, ß. — Ernſt Hermann Meltka, fabrikarja w Suborniczzy, ß. — Ruth Johana, Khorle Guſtava Urbana, kowarja w Drożdżiju, ß.

Zemrjeli:

W Michalſkej woßadże: 18. dżeń auguſta: Alfred Erich, Bjarnata Pawoła Jurſcha, domjazeho rěſnika na Židowje, ß., 3 m. 20 d. — 19. Johana Elſa, njemandź. dź. w Rabozach, 19 d. — 20. Jana Bohuwěra Kſchiżanka, fabrikarja w Hrubjelczizach, morwy narodżeny ß., w Budyſchinje. — 21. Hana Johana Jakubez, privatierka na Židowje, 88 l. 2 m. 20 d. — Horſt Hugo Waltat, Khorle Bjedricha Franza Nebela, wojnarja w Dobruſchi, ß., 4 m. — Hellmut Gerhard, Handrija Hermanna Mikla, murjerja w Dobruſchi, ß., 1 m. 12 dnjow.

S druhich woßadow: Mathilda Karolina ſwudowjena Kräuſekowa w Prěczezach, 72 l. 9 m. 12 d. — Auguſt Michał Schreiber, ryczeſkublet nad Zicżenkom, 80 l. 2 m. 7 d. — Amalia Auguſta Schilderowa rodź. Venußez, w Holzu, 70 l. 4 m. 11 d. — Waltat a Willy, Pawoła Richarda Cżornaka, żiwnoſczerja we Wulkej Dubrawje, dwójnikaj, 1 m. 15 d. — Handrij Kowark, wumjenkat w Bukezach, 86 l. — Hana ſwud. Weickertowa w Bukezach, 69 l. 6 m. — Emma Martha Hoppmanez, dźěłaczerja w Barcże, dź., 8 m. 22 d. — Marja Roſina ſwud. Hejniz ſ Wósborka, 80 l. 4 m. — Khorla Bohuwěr Khěżor, wumjenkat we Wujeżku, 62 l. 8 m. 23 d.

Zyrkwinſke ſpawjeſcże ſ Hodżija.

12. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano $^1/_2$7 hodžin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wucżbu, $^1/_2$8 hodžin farat Kſchiżan němſke a $^3/_4$9 hodžin ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcże ſ Bukez.

12. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje farat Domaſchka rano w 7 hodžinach němſku ſpowjedź, duchowny Bójż dopołdnja we 8 hodžinach němſke a $^1/_2$10 hodžin ßerbſke prědowanje.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodžinach ſmeje khſcheſczijanſke towarſtwo żónſkeje młodoſcże w paczerſkej ſtwje ſhromadżiſnu.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow**

k dobroczżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placziſny.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

kaffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedżerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**

w Budyschinje

Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Ia **czerjeńske rjemjenje s jadriweje kože**
wschěch schěrjow,
konopjane a gumijowe schlawchi,
kaž tež wschě
techniske gumijowe a asbestowe wězy
najtuńscho porucza

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych czěrjeńskich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Czerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru se žakoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowcho patent. lěkarskeho mydka ßym czwilu dospolnje wobyl. H. S., polizajski serżant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maschina ßo wěžywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Sofy,
pjerate **matrazy,**
nakładżenske matrazy,
groczane matrazy

porucza
Wähner
pschi žitnych wikach.

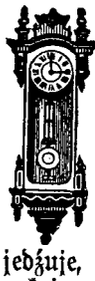

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Kóżdy, kotryż chce ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chce ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a pojedżuje, sa ßwoje dżěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: **J. Hanekamp**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)
ßzedlarski mischtr
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma
porucza
puczowanske tosche, puczowanske koffry, żonjaze tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudżbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

= Polstrowane meble. =

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**

matrazow s worzlowcho grota.

Pschedżělam trjebane polstrowane meble.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij (němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże skhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski kalk, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wschěch druźin,
schablony sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo na składże po najtuńschich płaczisnach

Emil Měrsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,
kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu
porucza po najtuńschich płaczisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)
pschedawarnja kožanych czěrjeńskich rjemjenjow
a techniskich wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich rjadach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 35. Sobotu 31. augusta 1912. Lětnik 71.

Schmatańza na Balkanje.

Wschěm wobčežnosćam, ſ kotrymiž ma ßo turkowſke knježerſtwo bědźićź, je ßo hischcże ſpjeczeńza żandarmow w Konſtantinoplu pſchidała. Sſrjedu w nozy ßu ßo żandarmojo wójſkowych wotdźělenjow w měſtowymaj dźělomaj Galacże a Kaſſim Paſchi pſchecźiwo knježerſtwu ſpjeczili. Knježerſtwu ßo poradźi ſpjeczeńzu w ſarodku potkóčźić. Tſizeczi żandarmeriſkich offizěrow a něhdże pokſta żandarmow ßu ſajeli. Knježerſtwo winowathych ßurowje pokhoſta. Schtwórtk rano bě w měſcze zyle ſměrom. Pſched wójnſkim miniſterſtwom tſi ſchwadrony jěſdnych ſteja. Knježerſtwo wudawa, ſo móže ßo na ſwěrnoſć wojakow ſpuſchczećź. Přeć pak ßo njehodźi, ſo tež mjes wójſkom, kaž ſpjeczeńza dopokaſuje, njeſpokojnoſć pſchecźiwo nětčźiſchemu knježerſtwu pſchibywa.

Tež w Albanſkej njeje hischcze wſcho w rjedze. Po powjeſczach ſ Elbaßana je ßo tam 4000 Albanſkich ſběžało, kotſiž ßu brónjowu ſkładownju w Schajeku wurubili. W Avlonje ßu ßo wobrónjeni wobydlerjo do jaſtwa dobyli a wſchitkich jatych wußwobodźili. Tež w Ipeku je ßo 2000 Albanſkich brónjoweje ſkładownje ſmozowało a ßu namakane brónje mjes ßobu rosdźělili. Dale ßu jaſtwa wotewrili a jatych ſ nich puſchcźili. Najprjedy dyrbi knježerſtwo wſcho, ſchtoż je ßlubiło, dopjelnicź, prjedy njeměry w Albanſkej njepſchestanu.

Nadpad Albanſkich na ßerbſke wßy.

Albanſzy ßu njeměrny rubježny lud, a hdyž w Albanſkej ßamej nakhwilnje měr knježi, Albanſzy do ßußodnych krajow, w kotrychž Sſerbjo bydla, na rubježniſtwo cźahaju. Pſched tydźenjom ßu woni Sſjenizu a Bělopolo nadpadli, mnohe ßerbſke ßwójby ſarubali a je wurubili, runje tak ßu w Beranach a Delnjej Rźanizy a druhdże ſakhadźeli.

S Delnjeje Rźanizy je jedyn ſtudent Czukicź, kotryž w Prahy ſtuduje, powjeſcź wo żadławoſczach doſtał, kotreż ßu tam Albanſzy a Turkojo ſkuczili. Wſchě Czukiczez ßwójby ßu woni wutupili. Pódla prawych Turkow běchu mjes nadpadnikami tež poturczeni katholſzy Albanſzy a rjadowi wojazy. S Czukiczez ßwójbow ßu ßydom doroſczenych mužow, tſi żony, tſi njedoroſczene holzy a dweju hólzow ſarubali. Pódla teho ßu ſe ßobu do wotroczkowſtwa tſizeczi wožobow, wožebje młode żony a dźěczi, wotwlekli. Mjes wotwjedźenymi je tež knjeni Darinka Czukiczowa ſe ßwojimi tſjomi ßynkami.

Czukiczezy běchu bjes brónjow, kotreż bě jim wyſchnoſcź ſebrała. Woni ſ dźiwuchami wot ranja hacź do wjeczora ſe ßamymaj rukomaj wojowachu. Turkojo dyrbjachu woſpjet zoſacź, hacź ſkónczńje kanony wužichu. Tu je dopokas, ſo je wójſko rubježnym Albanſkim pomhało.

A wſchě tele krwawne njeſkutki a wſchě te hroſnoſcze turkowſke knježerſtwo prěje a praji dopißowarjej jendźelſkich nowin „Daily Telegraph“, ſo ßu Sſerbjo Turkow wužadali a ſo jich potkóčźeja.

Roshorjenje w Sſerbiji.

Krwawne pſcheſczěhanje, kotreż dyrbi nětkole ßerbſke wobydlerſtwo w Turkowſkej czerpicź, je w Sſerbiji lud mózńje roshoriło. W Belgradze ßu wutoru ſjawne ludowe ſhromadźiſny byłe, w kotrychž ßebi żadachu, ſo by ßo Turkowſkej wójna pſchipowjedźiła. S khorhojemi na czole, wótczinſke ſpěwy ſpěwajo ludowe czrjódy pſched kralowſki hród, miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſczow a offizěrſki klub pſchiczahnychu, njepſcheſtawajzy wołajo: „Pſchipowjedźeże turkowſkim ßurowzam wójnu!“ Sſkława wójſku!“ atd. Potom ßo lud w najwjetſchim porjedze roſeńdże.

Žadanje ſa wójnu w Bołharſkej.

W bołharſkim hłownym měſcze Sofiji je ßo ſańdźenu njedźelu ſhromadźiſna 500 wotpóßłanzow bołharſkeho luda wotměła, w kotrejž dyrbjeſche ßo wo polépſchenju woßuda Bołharow w Mazedonſkej jednacź. Shromadźiſna wobſamkny, ſo ma ßo Turkowſkej wójna pſchipowjedźicź. Bołharſke wójſko ma ßo hnydom mobiliſowacź a ſa Mazedonſku ma ßo autonomija (ßamoſarjadniſtwo) žadacź. Jeli ſo Turkowſka do teho njeſwoli, ma ßo jej hnydom wójna pſchipowjedźicź. Jeli ſo bołharſke knježerſtwo tele žadanja njedopjelni, ßo jemu ſ njeměrami po zyłej Bołharſkej hroſy.

Dokelž je ßo kral Ferdinand ſarjeknył, deputaziju pſchijeczź, ßu ßo ſhromadźiſnine wobſamknjenja miniſterſtwu pſchepodałe. Tola dołho ßo njebudże kral ludej pſchecźiwicź móz, kotryž ßebi wójnu ſ Turkowſkej żada. Po wſchej Bołharſkej ßu ßo poßlednje dny ludowe ſhromadźiſny wotměłe, wſchudże wołachu: Wójna ſ Turkami! Wójna! Wójna!

Roskaſowazy general Sofijſkeho wokrjeża, Raſow, je ſjawnje prajił: Ludowe ſhromadźiſny na wſchěch měſtach ßu ßwoju njeſpokojnoſć nad ſcźerpliwoſczu wobßwědźiłe, kotraž je hódna wołow, kotaż cźłowjekow. Ludy ßu wulke niz po ßwojej liczbje ale po ßwojim duchu. Praju naſchemu knježerſtwu: Dyrbiſch rěczeć ſ hłoßom pjeczmilijonoweho luda: Žadamy autonomiju ſa Mazedonſku. Jeli ſo bołharſke knježerſtwo temu njepſchihłoßuje, bołharſki lud jako jedyn muž poſtanje, knježerſtwo powali a ßebi nowe poſtaji, kotreż jón powjedże do wójny.

Jeli ſo tež druſy generalojo myßla, kaž Raſow, budże kral Ferdinand na ludowe žadanje poßłuchacź dyrbjeć, hewak jeho ſ tróna ſtorcźa.

Skhorjenje němſkeho khěžora.

Khěžor Wylem je ßo pſchi wobhładanju wójſka pola Mainza pjatk 23. auguſta cźežko naſymnił. Schija jemu, mjes tym ſo jeho ſyma tſchaßeſche, ſacźekaſche, hdyž wón ſ Mainza do Kaſſela pſchijědże. Pódla teho jeho muſkule w tyle bolachu. Dla tehole drjenja muſkulow bě khěžorej njemóžno, dléſchi cźaß na ßedle ßedźeć. Po radże lěkarjow wón we łožu woſta a ßo wſcheho puczowanja, paradow atd., ſa ſańdźeny tydźeń poſtajenych, woſtaji.

Pſchi wójſkowej paradże pola Meſibora (Merſeburga) khěžora króprynz ſaſtupowaſche. Sſrjedu popołdnju krónprynz jako khěžorowy ſaſtupjeŕ ſe ßwojej mandźelſkej do Draždźan pſchijědże. Tam jeho wſchitzy němſzy wjerchojo wocźakowachu. Wón ſ nimi po kraßnje wudebjenych dróhach, kotreż běchu ſe ſpalěr tworjazymi jednotami, wojeŕſkimi towaŕſtwami a ſchulſkej młodźinu wobrubjene, k nowej radniży jědźeſche. Tam ßo w ßwjedźeńſkich ſalach błyſchcźata ſhromadźiſna wjerchow ſe ſakſkim kralom na cźole ſkhadźeſche. Němſkeho krónprynza, wobdateho ſe ſakſkim kralom Bjedrichom Auguſtom, krónprynzom Jurjom, prynzom Janom Jurjom, bayerſkim prynzom Ludwigom, badenſkim a ſakſko-weimarſkim wulkowójwodu, pruſkim prynzom Eitelom Bjedrichom, ſakſko altenburgſkim wójwodu, Draždźanſki wyſchſchi měſchcźanoſta dr. Beutler powita. W ßwojej rěczi wón w mjenje wſchitkich khěžorowe ſkhorjenje wobžarowaſche a němſkemu krónprynzej ſdźěli, ſo ßu Draždźanſka rada a měſchcźanſzy ſaſtupjerjo wuſtajenje ſakožili, kotreż khěžorowe mjeno ponjeße a ſ kotrehoż ſaměrom budże, wſchěm

sadźěwkam w nastupanju wobydleńskich praschenjow wobaracź a žo wo mkodźinu staracź.

Po woźebitym pschecźu skhorjeneho kněžora sakski kral w pschitomnosći sakskeho krónprynza a druhich němskich wjerchow schtwórtk dopołdnja paradu nad sakskimaj armeekorpsomaj w poknej žylnosći na Zeithainskim wójskowym swuczowanischczu wotmě. Tale parada bě najwjetscha, kotraž je hdy w Sakskej była; pschetož hacź dotal je žo pschi paradach pschezo jenoź jedyn sakski armeekorps widźał.

Schtwórtk wjeczor bě w Draždźanach na dźiwadłowym měsće wjeczorne piskanje.

Na Czornej Horje

je hižo wscho hotowe k wójnje. Kral Mikławsch je pokojzu wójska mobilisował. 34,000 muži pod brjónjemi steji. Wójna s Turkowskej by žo hižo sapoczała, hdy byschtej Ruska a Awstriska Czornu Horu wot wójny njewotdźerżałej. Ruski zar je měrlubowazy człowjek, wón radscho tyžazy Sserbow a Bołharow Turkam krjudowacź a sabiwacź dawa, hacź so by mjecź pschecźiwo Turkowskej wucźahnył. Teź k wójnje s Japanskej njeje wón psched 8 lětami žanych pschihotow cźini a žo tehdy psched wójnu wobarał, hacź jemu Japanszy wójnu pschinusowachu. Jeli so budźa tšélby bołharskeho a žerbskeho wójska pschecźiwo Turkam praskotacź žo teź Ruska do wójny storhnje, wscho jene, hacź chze abo nochze.

Nowy ruski sakoń zschecźiwo wobhonjerstwu.

Runje wosjewjeny nowy ruski sakoń pschecźiwo wobhonjerstwu paragraf wopschija, kotryž niz jenoź wojerskich, ale teź sportskich lětarjow žiwje sajimuje. Po tymle paragrafie ma žo kóždy jako wobhonjer khostacź, kotryž nad jenej twjerdźišnu s lětadłom abo ballonom pschelecźi. Winowacźi žo s dwěmaj abo schtyrjomi lětami khostanskeho dźěła pokhostaju.

Revoluzija w Nikaragua.

Sběžkarśzy wojazy w Nikaragua w žrjedźnej Amerizy podobaje, kaž sběžkarjo w Mexikanskej, sakhadźeja. Woni po kraju pala a žmala, do žonow, dźěcźi a druhich, kotsiž žo pschi wojowanju njewobdźěleja, tšéleja a politiskim jatym hłodu wumrjecź dawaja. Mjes druhim žu woni teź dweju měschczanow sjednoczenych statow pokhózneje Ameriki a jeneho Němza slónzowali. Knježerstwo sjednoczenych statow 3500 wojakow do Nikaragua póscźele, so bychu w kraju sažo porjad postajili a mordarjow khostali. Amerikanszy wojazy s pschihłožowanjom nikaraguaskeho presidenty Diaza do kraja pschińdu.

Wjazy lět posdźischo.

We Franzowskej sakhadźesche revoluzija. W Parisu wokoło torhoschcza „Saint-Sulpice“ žo hižo wot sažneho ranja wojowasche. Hdyž dźeń žwitasche, měschczenjo wokna wotwjerachu a widźachu, kak knježerstwowne rjadne wójsko pomaku s wotměrjenej krocźelu po haždech postupowasche. Cźerwjene kholowy dołheje žyły wojakow žo kaž purpurowa žołma nadutwachu, nad kotrejž žo žwětły worzel tšélbow a kałaczow kaž błyskotata jeschcź sběhowasche. Sskowa běchu wocźichłe, nichtó njerěcźesche; wyschschi blisko pschi žamych murjach, s teżakom w ruzy, krocźachu, jich sarudźenej wocźi kedźbnje do wschěch kónzow hladaschtej, pschi kóždej krocźeli žo pomozy nadźijejo. Njeběsche bjes stracha, a wulkeje wobhladnosće bě trjeba. Runje snutskowna wójna mjes poddanami je jenicźka, kotraž wodychnjenja njesnaje.

S daloka bě žłaby doswuk žłyschecź, kak tam njewjeżele kanony hrimaju a kak žo s tšélbami w salwach (shromadnje) a jenotliwje wutšeluje. Kur horje wustupowasche a žo w dźiwnych dołhich cźarach po módrym njebju cźehnjesche. Stary Paris žo palesche ... Kražne twarjenja, kotrež běchu žo sa dźeżacź stow lět kralowskeho knježerstwa natwarike, palachu wowrótnjeni sběžkarjo. »Komuna« (revoluzijonske knježerstwo) dźěło njesbožowneje pschěhrateje wójny pschecźiwo Němzam dokónczesche ...

Zyrkwinske swony njeklinczachu, so bychu měschczanow swołake, a tamny metal, kotryž pschi wschitkich žwjatocznosćach nadobnje synczesche, mjelczesche, dokelž wschitke zyrkwje běchu sesamkane. Ssanjaza cźischina knježesche, kotruž jeno tšélenje s tšélbami a sdaleny bubot kanonow pschetorhowasche. Sskónczne pruhi žo psches mróczele kura dobywachu a pschi hrosnym bratromordarskim pscheliwanju krwě žwěcźachu. Bjes sadyrkotanja sapiżowacź do žwojich knihi móže tajke podawki jeno žuchoparna wědomosćź!

*

Handrij Ballard bě khudy pjatnacźelětny hólz, kajkichž po Parižskich schěrokich drohach dosć wjele běha. Jeho mjeswocze bě blěde a pokne žołtych pihawow, włoży žwětke, skoro skote, a pod schěrokim cźołom běschtej dwě wulkej jažnej wocźi, cźikej a módrej; wón bě žuchi, mjeńscheje postawy, cźisty swoblekany, a žlěborny, trochu cźežki rjecźask žo jemu na lazu cźumpasche. Pod pažu pschitkóczesche tšélbu, tola w kožanej taschzy, kiž bě wokoło kabata pschipažana, ani jenicźkeje patrony njemějesche! Blisko njeho schěsćź abo žydom muži stejesche, kotsiž běchu storhani a symu mrějachu, a cźi hischcże pschezo do žyły wojakow tšélachu, kotsiž po haży Des Canettes postupowachu. Na skhodźeńkach pschi zyrkwi starscha žona stejesche, kiž w ruzy blachowu khanu dźeržesche, do kotrejež bě pruczane khoschczo ponórjene.

Nadobo wótry hłóž saswucza, kiž nadběhowanje pschiporucźi. Dróhowy plestr žo pod nahłym nadběhom wojakow satschažowasche, jedyn morwy a jedyn ranjeny wojak leżo wosta. Sběžkarjo spłóscheni cźěkachu; jeneho popadnychu, s jeho tšélby žo hischcże kurjesche. Też tamnu žonu sažłapichu; s pruczanym khoschczom, kotrež bě s petrolejom namaczane, na stajnosći wojakam do wocźi krjepjesche. Cźi žo jej sczerpni s pucza wuhibowachu, so bychu ju njesranili. Skónczńje po dlejschim wobaranju jej khanu a khoschczo wudrěchu.

„Ow!“ kschiczesche žadławje, „hdy bych sapałk měła, kak by žo tole paliło! Wy katojo! ...“

Nawjednik cźrjódy wojakow, mkody hejtman se smužitym wurasom, žebi brodu sawjertowasche. Trochu žo kaczesche a pschekładowasche. Sa dlejschu khwilku žo rosžudźi; jeho wobliczo bě blěde a khutne, wóczko pak twjerde a krute. Wón s teżakom k sadnej stronje zyrkwje žwj. Heleny pokasa.

„K muri!“ wótrje poruczi.

Muża a žonu na pschikasane městno dowjedźechu; wón bě poraženy a dyrkotasche, ta pak žo s horda sruna a žo na sazpěwaze waschnje požměwasche.

„Skožcże tšélbu k lizu! ... woheń ...“

Wobaj, wojowak a wojowarka, žo s někotrymi kulkami trjechischtaj a žo do žwojeje žamžneje krwě swjeseschtaj.

Njedaloko hólz, ruzy na prěki skožiwschi, *stejesche a žo njestrachujo* na tutón hrósbnje scherjazy wustup pschihladowasche. Stary serżant to widźesche a žo wyschscheho prascheschе, schto ma cźinicź.

Hejtman bě wobužny a žo sarudźi. Pschezo hischcże jedyn! ... Cźehodła jeho s druhimi sběžkarjemi k zyrkwi wotwjedli njeżu? A jeho wóczko, kiž bě njeroždne a sarudźene, cźěkasche wot sakrawjeneju cźěkow, kotrejž pschi muri leżeschtej, ke khrobłej hólzowej postawje a wróczesche žo k běłym žlědam, kotrež běchu na schěrej, s mochom porosczenej scźenje rosplaznjene kule sawostajike.

Sso skobjo dźěsche do prědka, sakużny žebi suby a machny s teżakom. Hischcże jedyn! Kelko dha jich to je? A hdy budźe to kónz tychle krwawnych wotprawjenjow?

Rospjerscheny hólza s khwatkom pscheżkyschowasche.

„Kak rěkasch?“

„Handrij Ballard.“

„Kak stary žy?“

„Połpjatnata lěta.“

„Ssy ty s tymi sběžkarjemi był?“

„Haj!“

„Cźehodła?“

„Tehodła, so ...“

„Hdźe je twój nan?“

„Nan? Němzy žu jeho satšělili pola Champigny-a, žym najmłódschi ... Starschi bratr je w bitwje pola Busenvala padnył ... Nó, dołho mje njeczwilujcże, knjes hejtmano!“

„Hdźe žy tón žlěborny rjecźask pokradnył?“

„Pokradnył!“ hólz želniwje wotmolwi; „sa cźo dha mje macźe? knjes hejtmano? Kupił žym žebi jón psched schtyrjomi njedźelemi ... Je mój. Sshym ... był žym dźěkacźeŕ ... haj, knihiwjasał ... po tšjoch frankach na dźeń žym žebi sażkużił a moja macź mje žiwi! ... ně, je mje žiwika. Kaž wěrno je Bóh, nikoho morił njeżym! ... Ludźo powjedaju, so chzecże republiku powalicź ... Njewěm, schto to je! Ale cźehodła lud krjudujecże a cźehodła scże mi nana a Ludwika morili? ...“

Hejtman, hłuboko hnuty, ruczniżu teżaka twjerdźe sapschimny. Pachow se žłabym, rosbudźenym a pschetorhowanym hłożom pokraczowasche:

„Postajicże mje k muri, wěm. Dobre tak! Cźehodła chzył

ßo samolwjecź? Skónczńje, schto mje wasche wojowanje nastupa? ... Staru tšélbu ßym naschoł, njewěm, hdźe ... a próśdnu taschku. Schto! Druhim też hischćże broda njerośćze a tola hižom muża hraja! Cźim hórje! ... Hlejćże, knjes hejtmano, wy ßo šty bycź njesdaćże; chzećże ßnadź, so bych wam něschto prajił?"

Poßledńje ßkowa hólz, ßylsy ronjo, dopraji. Hejtman ſ posdychnjenjom wotmolwi:

„Nó, tak powjedaj!"

„Moja luba macźerka w cźißle ßydomnaćże bydli, na haßy Princesse ... Tule je mój cźaßnik ... moje pjenjesy ... donjesćże wschitko macźeri, knjes hejtmano. Wona je khuda, thora a stara ... Jeno mje je měka. Ow, kak rad bych ju hischćże wokoschił ... Jeje Handrij! ..."

Pachoł ßo wjazy dodźerźecź njemóźesche a ſ khoßom sapkaka.

Wojazy ßo po něcźim bliże a bliże tłóczachu. Nasdala hischćże dale kanony hrimachu, tšélby praskotachu a hołk bědźenja po haßach dale trajesche. Horje k mróczelam pruty schkriczkow ßyczachu, hromady cźmoweho kura na cźerwjeń pschekhadźachu a k semi poßmudźeny spaleny zunder (sapalak) padasche, ſ kotrymž wětr wjerhasche.

„Dźi ßwoju macź wokoschecź!" sawoła hejtman na hólza, dokelž bě njepschewinitemu hnucźu ßwojeje wutroby podležał.

Hólz ßo wschón pschemėni. Njewěrjesche, schtoż šłyschesche. Ssnadź ßo jemu poßmėwachu? Na wokomik wón woněmi; lizy ßo jemu pyrjeschtej a jeno pšched ßebje se sprostnjenym wócźkom hladasche. Potom pocźa ſ dybawym khoßom rěcźecź:

„Knjes hejtmano, je to wěrno? ... Njeje to jeno žort? ... Wy mi woprawdźe dowolicźe, so bych ßwoju lubodrohu macźerku hischćże wokoschał? ... so bych jej ßwój cźaßnik a ßwoje pjenjesy donjeßł? ... Wy scźe pěkny, knjes hejtmano! ... Bóh wam to nabobnje wotpłacź ... hižo du ... a ßo saßo wrócźu ... Derje wěm, schto ßym ßebi saßłužił? Dawam wam cźeśtne ßkowo, so budu sa poł hodźiny wróczo. Ale macźerźy dyrbju wasche mjeno prajicź ... A potom chzu jo też ßam wjedźecź, hdyž pschińdu, so bych ßo dał satśělicź! ... Nó, wasche mjeno, knjes hejtmano?"

„Hejtman Fremont", wyschschi, poßmėwajo ßo, wotmolwi.

Hólz pschimny jeho ruku, wokoschi ju a da ßo skoku do běženja.

„Wbohi hólz!" hejtman pschi ßebi sabórcźa, sa hólzom, kiž ßo sdalowasche, srudnje hladajo.

* * *

Kompanija blisko zyrkwje ßwjateje Heleny wotpocźowasche. Cźakachu na roskasy ſ městnostneho roskasowarstwa. Hejtman dasche ßo muźstwam rjadowacź, palenza rosdźělicź a patrulije do haßow rospóßła. Potom ßo pschi khěži na lawku poßydźe, sažełi ßebi zigaretu a samyßli ßo, shladujo njemyleny na cźěle wotprawjeneju cźlowjekow, kotrejž běschtej ßo jene pšches druhe swalikej a we łuži krwě leżeschtej, kotraž ſ cźeńkim promjenjom běżesche.

Poł hodźiny ßo miny. Handrij Ballard po haßy des Canettes pschikhadźesche, pomału, ruzy do kapßy tykajo. Hdyž bě hacź k straži dóschoł, pschiwjedźechu jeho k hejtmanej Fremontej. Hejtman pschešłapjeny ßo na wokomik na hólza sahlada.

„Schto chzesch", trochu njelubośnje ßo wopraścha.

„Schto? Schto ja chzu? ..." hólz bojaśliwje wotmolwi. „Schto, scźe na to sabyli, knjes hejtmano ... wy tola wěscźe, so ßym ja Handrij Ballard ... Sawdał ßym wam ßwoje cźeśtne ßkowo, so saßo pschińdu, jeno so ßym ßwoju lubowanu, dobru macźerku hischćże wokoschił ... A nětkole pschikhadźam ..."

A ſ porstom na murju zyrkwje ßwjateje Heleny pokasa. Na muri bě mnoho běłych blakow, pod njeju leżeschtej w hubjenej drascźe a we ßwojej krwě cźěle muża a žony.

„A schto je twoja macź prajiła?" ßo hejtman wopraścha, kiž ßo nad tajkej smużitoscźu a cźeśtnoscźu młodeho pachoła dźiwasche.

„S khoßom hórzy płakasche. Potom da mi ßwoje požohnowanje a tónle mały kschižik."

S hłubokim sacźischcźom rosbudźeny a hnuty, hejtman pachoła sa ramjo wsa a jeho mózńje wottschaßny.

„Njekniczomny hólcźe", sawoła, hněwny ßo cźinjo, „póńdźesch mi hnydom ſ wocźi!"

Hólz wustróżany cźekny ...

*

Dołhich dźeßacź lět ßo miny.

Pschi wěrowanju połkownika hrabje Fremont-a ſ hrabinku Eleonoru Promptonowej, mjes mnohimi sejnjanami a woßobnymi knjenjemi, pjenjeżnymi baronami a wojeŕskimi hódnostnikami (Würdenträger), kotśiž běchu ßo w zyrkwi shromadźili, bě też młodeho muźskeho, dźěłacźerja, widźecź, kiž bě ßo ßwjatocźny wuhotował W kapali ßo do hoscźi měschesche a postrowi młodeju mandźelskeju ſ wutrobnej cźeścźownoscźu.

„Knjes połkowniko", ſ cźicha rjekny, „dźenßa mi njeprajicźe, so bych wam ſ wocźi schoł! Tule je mój kwaßny dar", ſ dyrkotazym hłoßom pokracźowasche, podawajo nowomandźelskimaj tysku, kiž bě ſ różowym ßomotom wobcźehnjena, „wasche nadobne smyßlenje je se mnje porjadneho cźeśtneho muża scźiniła ... Macźerka ßo wam dźakuje a ßo wschědnje sa waß modli ..."

Hłuboko hnuty ßo połkownik dopomnicź pytasche. Młoda rjana hrabinka drohotnu tysku wcźipna wotewri; w njej bě modleŕska knižka, kiž bě woßobnje do hadźazeje koże swjasana a na waschnje marmora drohotnje wudebjena. Na prěnim łopjenu bě na ßlěbornym dnu se skotym tónle napiß wuschity:

Handrij Ballard
ßwojemu wukhowarjej lěta 1871.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pódla artilleriskeho regimenta cźißło 28 ßo k lětu 1. julija też hischćże stab 32. divisije do Budyschina pschepołoži.

S Budyschina. S měschcźańskeje hojeŕnje je wutoru w nozy straschny cźlowjek, 32 létny dźěłacźeŕ Bohußław Nowak ſ Mikorasa, cźeknył, kotrehoż běchu dla wobkedźbowanja jeho duchoweho stawa tam samėscźili. Wón je ßo we Łužizy na wschelakich městnach nuts dobywał a bě ßo, hdyž běchu jeho wóndano sajeli, do ßudnistwoweho jastwa podał. Tam je wón błudnoscź ludał a je ßo dla wobkedźbowanja jeho duchoweho stawa do měschcźańskeje hojeŕnje pschewjescź dyrbjał.

— **50 létny jubilej ßwojeho wobstacźa** je ßobotu, njedźelu a póndźelu tudomne kral. sakske wojeŕske towarstwo ßwjecźiło, kotreż je nětkole 700 muži ßylne. Ssobustaw swjaskoweho pschedßydstwa, schulski direktor swonka ßkužby Schönfeld ſ Draždźan, kralowski dar, drohotnu khorhojnu rynku, pschepoda. Pjenjeżnych darow je ßo towarstwu 1200 hriwnow pschepodało. Kralej ßo hołdowanski telegram póßła. Sa sańdźene 50 lět je towarstwo psches 63 000 hriwnow jako podpjeru wupłacźiło. Sa woßebite saßkužby wo towarstwo ßu hejtmana reserwy Klemma a inspektora krajneho wustawa wyschscheho leutnanta reserwy Paula sa cźesinaj ßobustawaj pomjenowali.

— **(Wscho bywa drózjscho!)** Fiskalske jamy w Hornjej Schlesyskej wot 1. septembra płacźisnu sa Zentnar wuhla po $2\frac{1}{2}$ pjenjeźka powyscha.

(Dopiß.) Knjes direktor evangelskeho seminara, Eisenschmidt, je redakziji scźěhowazy dopiß póßłał:

W cźißle 33 Serbskich Nowin wot 17. augusta 1912 ßo rosprawy wo 38. hłownej skhadźowanzy ßerbskeje studowazeje młodźiny 10. augusta 1912 w Budestezach namakaju. Wone nėktre ßady wopschijeja, kotreż ßo ſ evangelskim seminarom sabjeraju, wone njewopschijeja niz jenoż wopacźnoscźe, ale ßo na evangelski seminar hrěscha, so ma rjepschecźelske wotpohlady pschecźiwo Sserbam.

Na stronje 370 rěka: „Towarstwo ßerbskich seminaristow „Swoboda" njeßmě žanych ßerbskich hodźinow wjazy wotmėwacź."

Njeißym ßerbskim seminaristam sakasał, pódla ßerbskeje wucźby „ßerbske hodźiny" wotmėwacź. Woni to hischćże dźenßa tak zyle po ßwojej wuli cźinja, kaž ßu to wot dołhcho cźaßa cźinili. Towarstwowy ras tele „ßerbske hodźiny" hižo wot 25 lět nimaju. Sapiski towarstwa „Swobody" ßo ſ 18. dezembrom 1887 skónczą. Towarstwa wucźomzow, kotreż pschi evangelskim seminarje wobsteja, ßu mi pschi mojim nastupjenju skužby ßwoje wobstacźe wosjewike a ßwoje wustawki pschedpołożike. S towarstwa „Swobody" ßo niczo njehibasche. Wobžaruju, so je wono po tak dołhim cźaßu měr mjenowaneje skhadźowanki kasyło.

Serbske Nowiny dale rosprawjeja: „Seminaristam je sakasane (wschitkim, niz jenoż Sserbam), ßo w próśdninach na nėkajkich ßwjedźenjach wobdźělicź. So ßo to woßebje pschecźiwo Sserbam měri, je jaßne, dokelž je ſ tym ßerbskim seminaristam njemóżno, skhadźowanku wopytacź."

Temu napschecźiwo mam ja prajicź, so ßym ßo pšched ßwjatkami ſ njelubym podeńdźenjom pohnuł, na scźěhowcze postajenje schulskeho porjada, wot kral. ministerstwa 1904 wobkrucźeneho, dopomnicź: „Sakoženje towarstwow mjes wucźomzami, wopyt dźiwadłow a konzertow, wobdźělenje na ßwjedźenju w ßwójbje sa wjecźorny dźěłanski cźaß a wotmėwanje konzertow a schuleŕskich

wěnčkow ſa próſdniny wožebiteje dowolnoſćże direktora abo konferenzy potrjebaju."

Doſćj je ſnate, ſo ßo tajke dowolnoſćże pola Budyſkeho ſeminara na daloko ßahaze waſchnje dawaju. Tak ßu ßebi w juliju 1912 hakle ßerbſzy ſeminariſtojo pſches ßwojeho ßerbſkeho mučerja dowolnoſćj ßamo k ßobuſkutkowanju pſchi ßerbſkim ſpěwanſkim ßwjedženju, kotryž ßo Michała w Budyſchinje wotměje, a pſchi ſwučowanjach, kotrež ßo do ßwjedženja ſměja, wuproßyli a doſtali. Ssu to njepſchečelſke wotmyßlenja pſchečiwo Sserbam?

Sakaſał ßym jenož, ſo bychu ſeminariſtojo ßobuſtawy towarſtwow byli, kotrež ſe ſchuln njeſwißuja. To ßo njetrjeba roſomnym ludžom wukładać.

Wo ſkhadžowankach ßerbſkeje ſtudowazeje młodžiny njeißym hač dotal ničžo wjedžał, też niž, ſo maja evangelſzy ſeminariſtojo k nim pſchiſtup. Pſchiprawne by byko, ſo bychu ßo najprjedy pola ſeminarſkeje direkzije wobhonili, prjedy hač bychu wo evangelſkim ſeminarje na naſpomnjene waſchnje ſjawnje rěčeli.

Na ßwojim dotalnym měrlubowaßym ſtejiſchčzu ſawoſtanu a ſ wěſtoſčzu wočakuju, ſo jo też na ßerbſkej ſtronje nadeńdu.

S najwubjernym počeſčowanjom

Waſch

jara podwolny Eiſenſchmidt,

direktor evangelſkeho ſeminara.

— Wokrjeßny wubjerk je dowolnoſćj k korčmarjenju Schołčži w Ssmilnej, Henčelej w Stachowje, Čzechej w Barćże, Habelej w Małym Wjelkowje, Lindnerej w Porſchizach, Mari ſwud. Mjeŕwinej a Auguſtej Mjeŕwi w Barćże, Rychtarjej we Wjeleczinje, Königej w Sčžijezach, Sommerej w Ratarjezach, Palmerej a Heinzy w Roswodezach dało.

— (Deſchčžowe ſapuſčženje.) Se wſchěch ſtron powjeſćże pſchikhadžeja, ſo ßu wětry a deſchćże wſchelaku ſchkodu načžiniłe. Žně w połnóznych Němzach, kotrež běchu ßo na wjele lubjaze waſchnje pſched tſjomi njedželemi ſapočžałe, ßu ßo zyle ſaſtajicž dyrbjałe, dokelž wot teho čžaßa ſkoro kóždy džeń ſ krótkimi pſchеſtawkami deſchčžiki khodža. S měſtnami ßu pódła wowßa też hiſchče rožka a pſcheńża na polu, kotrež pod deſchčžowym wjedrom čžełko ſchkoduja a ſ dželła hižo wuroſtuja. Najwjetſchu ſchkodu ſaźne druźiny běrnow čžerpja, połoja je hižo wočžornika.

Wichory ßu wutoru we Württembergſkej, w pſchirheinſkej krajinje a w Hollandſkej ſlě ſakhadžałe. Wichorow dła wobkhad po želeſniznу pſcheſta, też elektriſke groty ßo rotorhnychu. Spowalene ſchtomy ßu pučże a dróhi ſaračžiłe. Wotnajerjo ßada čžełko ſchkoduja. Wichorej ßo lijaze deſchčže a ßylne njewjedra pſchidawachu. Hakle nětko hodži ßo ſchkoda wobličžicž, kotraž je ſ wětrami w krajinje pſchi delnim Rheinje naſtała. W ßadowych wokrjeßach je ßo zyły ßadowy wunoſchk ſniczik. W nětkotrych ſtronach ßu wichory zyłe dróhi ſapuſčžiłe. Pola Bocholta wuwalene ſchtomy želeſnizu tak pokrywachu, ſo dyrbjachu rańſche čžahi mjes Bocholtom a Werthom ſaſtacž. Čžahowy perſonal hromadže ſ pučžowarjemi ſchtomy ſwotnoßy. Nękotre wětrniki ßu ßo ſ wichorom powaliłe. Tam, hdžež bě domkhowanka, je wětr ſtany (zelty) do powětra ßobu wſak. Wjele woßobow je ßo ſraniło. Žita, kotrež hiſchče na ſtwjelzu ſteja, ßu ſapuſčžene.

— „Domowina", ſwjaſk ßerbſkich towarſtwow (namjetowane pomjenowanje) pſcheproſchuje ſaſtupjerſtwa wſchěch ßerbſkich towarſtwow na poßedženje, kotrež měje ßo njedželu 13. oktobra t. l. we Wojerezach. Saměr ſwjaſka je, wſchě ßerbſke ludowe towarſtwa w ſakſkej a pruſkej Hornjej a Delnjej Łužizy, w Draždžanach a Barlinje, do jeneho ſwjaſka ſjednočžicž. Towarſtwam kajkehožkuli ſaměra, njech ſabawneho, powučžazeho abo hoſpodarſkeho, dyrbja ßo wottykacž nowe ſaměry a napołožicž nowe nadawki w narodnym duchu, ſ jenym ßłowom wopkłodžicž a zentraliſowacž naſche młode narodne hibanje. Pſcheproſchujemy teho dła tak ſahe, ſo by kóždemu towarſtwu móžno było, ßo ſ naležnoſčzu ſabjeracž a ſ najmjeńſcha po jenym ſaſtupjerju ſ doßahazej połnomozu tam póßłacž. Jednacž budže ßo wo wuſtawkach, ſaměrach, ßrědkach ſkutkowanja, pſchinoſchku (lětnje ſ najmjeńſcha tſi hriwny abo wjazy), wólbach wjedniſtwa atd. Rosprawa poda ßo ſe ſtrony, kiž je ßo ſ naležnoſčzu nadrobnje a dokładnje ſabjeraka. Do Wojerez ſwoła ßo prěnje poßedženje teho dła, ſo by pruſkim a delnjołużiſkim ßerbſkim towarſtwam ſaſtupjenje móžne było. Hodžina a měſtno poßedženja ßo ſ čžaßom woſjewitej.

Nakhwilny wubjerk.

Se Židowa. Naležnoſćj Židowſkeho wodowoda je nětkotre lěta wotpočžowała. Mjes tym pak je ßo praſchenje, kak a hdy ßo Židow ſ khmanej picžnej wodu ſaſtara, pſchezo wótſiſcho a huſčžiſcho woſpjetowało. Gmejńſke pſchedſtejičžerſtwo je ßo teho dła ſ nowa ſ nim ſabjeracž dyrbjało. Hamtſke hejtmanſtwo je jako wodowa wyſchnoſćj do teho ſwoliło, ſo ßo trěbna woda ſe ſahona čžißło 63 w Sčžijezach bjerje ſ tym wuměnjenjom, ſo ßo Sčžijeczańſkej gmejnje wſchědnje 40 kubiknych metrow wody woſtaji. Wo wodowodowych twarſkich khóſtach ßo hiſchče niczo wěſte wobliczikо njeje; najprjedy dyrbi ßo twarſki plan wudžełacž. Najbóle wyſchnoſćj na to čžiſchčži, ſo by ßo wodowód natwarił.

Se Židowa. Sa pohrjebniſchčžo na Hrodžiſchku ßo nětkole wodowód twari. S elektriſkim motorom ßo woda ſe Sprewje na Hrodžiſchko do zementoweho čžwora honi. Tutón ßo rano a wječžor ſ wodu napjelni. Zyła pſchiprawa něhdže 1500 hriwnow płačži.

S Jeſchiz. Ssobotu rano je ßo ßłomowa fajma, tudomnemu wicžeżnemu kublerjej Pohriſchej ßkuſchaza, wotpaliła.

S Raſchowa. Khěža tudomneho dželačerja R. Pieprza ma ßo 12. oktobra 1912 dopołdnja 1/2 11 hodžin na Budyſkim ßudniſtwje na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Jejna hódnoſćj je ßo na 3178 hriwnow takſérowała.

S Budeſtez. Jutſje, njedželu 1. ſeptembra, ßo tu w Božim domje, da-li Bóh, naſch žnjowy džakny ßwjedžeń ßwjeczi.

S Budeſtez. (XXXVIII. hłowna ſkhadžowanka ßerb. ſtud. młodžiny.) Njedželu wjeczor ßo ſala ſtraſchnje pjelnjeſche. Wjele Sserbow je dyrbjało ſaßo domoj hicž, dokelž wjazy měſtna njebě. Hłowny ſtarſchi, k. stud. theol. Bruſk wotewri ßwjatočnoſćj ſ powitanſkimi ßłowami. Potom ſčěhowaſche powitanje ſe ſtrony pſchedßydy „Lubina". Spěwny džěl wopſchijeſche měſchane khory a ſola. A to ßmě ßo ſe wſchej prawdu wuſnacž: Spěwarki a ſpěwarjo a pſchede wſchěm jich wuſtojny nawjedowar ßu ßebi najwjetſchu khwalbu ſaßłużili. To běchu ßwjate wokomiki, hdyž ßerbſke spěwy w tak dokonjanej formje pſches ſalu ſchumjachu. Se ſolow woßebite pſchipóſnacže a žiwe pſchihłoßowauje žnjeſeſche knjeżna Pawlez ſ Kóſłow, kiž bu k pſchidawkej nucžena. Miſchtrowſki pſchewod na klavěrje wuſpěch podpjeraſche. Też deklamazije ßo wulzy ſpodobachu, woßebje originalnej pěßni Budeſčžanſkeho baßnika, wot kotrejuž jednu tudy wocžiſchčžitej.

„Seſtawajcže!"

Młodženzojo, ſeſtawajcže,
Kiž ſcže Sserbow nadžija!
Mozy ßwoje napinajcže
Sa kčžěw nowy Sserbowſtwa.
Njeſſcže jako džěczi pili
Luboſćj ßerbſkich maczerjow
A ßo pſches nju poßylnili
Noßycž khoroj Łužizow?

Knjeżny ßerbſke, džowki krute
Sserbſtwu ßwěrne, wobſtajne,
Tak kaž ſkały nihdy hnute,
Rózirżki wy kčžějate.
Komu pjerſchčžeń ſawdacž chzecže,
Komu ruku ßwoju dacž?
Widžu, ſo ßo hotujecže
Junu Sserba ßebi wſacž.

Schědžiwzo, hacž hižo mrěje
Čžěło čži a wutroba,
Luboſćj njech cže hiſchče hrěje
A cže k Bohu pſchewodža!
K njebeßam tym Božim duzy,
Kaž je twoje žadanje,
Sběhaj ty ſa Sserbſtwo ruzy
Hiſchče w horzej modlitwje.

Schtó dha móhł nam ſakaſowacž
Rěcž wot Boha datu nam?
Schtó ßo jeje hanibowacž,
Hdyž ju Bóh k nam rěczi ßam?
Jaſyki o ſawoſtańcže,
Kajkeż Bóh waß ſtworił je,
Njeßwěrni, do ßmjercže pańcže
Sswěrni, wy pak **ſtawajcže!**

S nadžiju ßej ſaſpěwajmy
S hkoßom ßerbſkim po kraju.
Na Boha ßo ſepjerajmy!
Wón nam ßylni wutrobu.
Božo, daj, ſo ſawoſtała
Rěcž by ßerbſka do kónza!
A kaž naſchich horow ſkała
Stej **Ty, ßerbſka Łużiza!**

Džiwadło poſkiczichu ſchtudencža ßami a to ßobuſtawy „Sserbowki", podpjerane wot knjeżnow Budyſchſkeje „Jednoty". Hrajeſchtej ßo dwě wězy „Džiwja Hilža" a „Nankowe ſchtórnje". Najlěpje ßo nam lubjeſche prěnja hra. Jeno ſchkoda, ſo běchu ßo runje parle tuteje hry, kraßne ſpěwy, wuwoſtajiłe. Efekt by był wjetſchi. Druha hra pak njeſpokojeſche. Troſchku wjazy pruhowanjow budžiſche hiſchče trjeba było! A potom, moji młodži pſchečeljo a też wy, ßerbſke towarſtwa, ſpomjatkujcže ßebi: Program nękajkeho ßwjedženja ženje njeßmě pſchedołhi bycž. Hewak ßo ludžom woſtudži, a byrnjež ßo wſcho najlěpje wuwjedło. A njedželniſchi program bě woprawdže pſchedołhi. Duž też wſchitko, ſchtož rady rejuje, dawno žadoſčžeſche ſa wjeßełej rejku. A ta ſjednočžeſche hiſchče dokho młodych a ſtarych, hacž do běłeho dnja, kiž ßo ſchěrjeſche ſ pokhmurjenym wobliczom.

Epiſoda ßo hiſchcże ſta na ranje, kiž je hódna bycź ſapißana w ßerbſkej khroniży. Hoſcźeńzaŕ, hdźež bě njedźelniſchi dźěl ſkhadźowanki ßo wotmĕwak, je Nĕmz, a naß to też ſacźucź da, hdyž bě wſcho nimo. Delka wó jſtwje ßebi na ranje nĕchtó ßerbſzy ſaſpĕwa, a korcźmaŕ k temu mĕnjeſche, ſo je nĕtko ſkhadźowanki kónz a ſ tym też ßerbſkeho ſpĕwanja. Jeli chze ſpĕwacź, njech ſpĕwa nĕmſki. Sajimawka, niz? Póndźelu po pſchipołdnju ßo ſkhadźowaſche ſchwarna cźrjódka ſtudentow pola ßerbſkeho hoſcźenzarja, k. Reiſika. Tam ßo wunjeßy ßkawa hoſcźenzarjej a jeho lubemu domej, hdyž ßmy ßo tam pola njeho tola cźuli kaž doma. Se ſpĕwom ßo roſſožohnowachmy, ſ pſchecźelnymi a hoſpodlimymi Budeſtezami a cźehnjechmy, pſchewodźani wot Budeſcźańſkich Sſerbow do łužiſkich hór. Sajimawy bě to pucź, hacź do Bukez pſchi Cźornobohu. Tam naß ſaßo witachu ßwĕrni Bukecźenjo a ßyła ſtudentow a knjeźnow, kiž bĕchu ſ Budyſchina pſchikhwatali. Dołho njetrajeſche a najrjeńſcha ßerbſka ſabawa knjeźeſche, runjeź ßo to w ſpoczatku trochu hinak ſdaſche bycź. Knjes dr. phil. Wjazßławk pſchewſa nawjedowanje komerſa a wuwjedźe ßwoju wĕz wulzy khwalobnje. Spĕwy ßo wotmĕnjachu ſ wjeßełej rejku. Wjeßele naß do lubych Bukez witaſche pſchedßyda tamniſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa, k. Króna. Kraßne ßłowa rĕcźeſche też woßadny k. faraŕ Mjerwa, kiž mjenowaſche noweho protektora ſkhadźowankow, k. redaktora Deleńka, ßerbſkeho Ziethena. S lubośnym ſolom naß ſwjeßeli k. kantor Kerk. Na te rjane hodźinki lĕtuſcheje ſkhadźowanki ſpominaſche ſe ſahorjazymi ßłowami k. kapłan Deleńk a ſtudentſtwu a ludej hiſchcże ras raſne ßłowo: Budźcźe Sſerbja! pſchiwoła. Ale wſcho ßo minje, a też po lĕtuſchej ſkhadźowanzy je. Tola wona ſawoſtaja kraßne dopomnjenja jako wulzy kraßnje poradźena manifeſtazija ßerbſkeho žiwjenja w naſchej ßłowjanſkej Łužiży. Daj Bóh ſboże k lĕtu w Njebjelcźizach!

K.

Se Żuricź. Póndźelu rano wokoło 3 hodź. wudyri tu Boži woheń pola khĕžkarja a klamarja Jakuba Domaſchki, kotryž je ſ dobom też ſchewſki miſchtr. Ludźo lĕdom wotucźichu a ßwoje žiwjenje wukhowachu. Dokelž bĕſche ßebi Domaſchka njedawno tójſchto petroleja nakupił, a dokelž bĕchu twarjenja ſtare, bě woheń ſtraſchny. Wſcha nadoba a hußy ßo ſpalichu; ſa krótki cźaß bě zyła ſtatok do procha a popjeła pſchewybrocźeny. Na dobre ſboże mĕjeſche wotpaleny ſawĕſcźene.

S Korſymja. Sańdźenu ßrjedu je tu dźĕłacźerjej Arthurej Kotwizej jedyn żeleſny ſcźežor elektriſkeho wobßwĕtlenja na lĕwu nohu padnuł a ju ſtraſchnje ſmjatk.

Se Stróże pola Hucźiny. Hakle pſched 4 lĕtami natwarjena maßiwna bróżeń žiwnoſcźerja Hólnika je ßo ſańdźenu njedźelu rano 1/2 3 hodźin wotpaliła. Woheń je ßo bjes dwĕła ſe ſłóſtniſkej ruku ſałożił. Kaž ßo ſda, je ßo wožak na huno cźißnył. K haſchenju ßykawa Maleſchanſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory, a ßykawy ſe Subornizy, Suborniczki a Hucźiny pſchijĕdźechu. S nich Maleſchanſka prĕnje a Suborniczańſka druhe myto doſtanjetej.

S Kluſcha. Hróbźnych ſchwajzarjow druhdy kóſlik bodźe, a potom njewjedźa, kajke hłupoſcźe bychu ſworali. Połni ßamopaſchnoſcźe ſańdźenu njedźelu nĕkotſi hróbźni ſchwajzarjo do rejwańnje tudomneho Schuſterez hoſcźenza pſchińdźechu a tam ſwadu pytachu. Najprjódźy do druhich rejwarjow piwowe bleſche mjetawſchi ſkónczńje ßo do nich ſ blidami a ſtólzami ſahanjachu. Naſchi roſomni wjeßni pacholjo biczkam ſ pucźa dźĕchu a bórſy njebĕ žadyn ſ nich wjazy w rejwańni. Hdyž hoſcźenzaŕ Schuſter do ſale ſtupi, bĕchu ſchwajzarjo w njej ſ knjeſom. Wón hnydom dweju ſ herjekarjow ſaja, tſeczi ſe ſala wupjerchny. Jateju do jeneje hoſcźenzoweje ſtwy ſawrjechu a tſjo mužojo ſe wßy jeju ſtražowachu, doniž żandarm njepſchińdźe. Tón jeju wuputa a jeju k żeleſnizy dowjedźe. S bliżſchim cźahom wón ſ nimaj do Budyſchina wotjĕdźe a jeju ßudniſtwu pſchepoda. Tſecźi rjelpuß bě mjes tym ſe Schuſterez a ßußodneho Jencźez płota nĕkotre ſtakety ſwottorhał a hrożeſche, kóždeho ſaraſycź, kotryž by ßo do jeho bliſkoſcźe ſmĕrił. Hdyž pak hoſcźenzar Schuſter k njemu krocźeſche, khrobołak mydło wjeſeſche a mĕjeſche ßo ſ procha. Dokelž bě ſnate, ſo je wón w Brĕſynje na knjeźim dworje ſa delnjeho ſchwajzarja pſchiſtajeny, tamniſchemu inſpektorej liſt ſ napominanjom pózkachu, ſo by jeho ſajak. Cźeknjenz pak ßo do Brĕſyny njewrócźi. Naſajtra tamniſchi wyſchiſchi ſchwajzaŕ wot njeho liſt doſta, w kotrymž jemu wón woſjewi, ſo ßebi ſchtwórcźhodźinſkim ſakomdźenjom dale jĕcź.

S Lubija. Njedawno bĕchu fararja Uhliga ſ Jihlawy na Morawje ſa archidiakona tudomneje woßady wuſwolili. Hdyž tón wólbu ßwojej woßadźe ſdźĕli, jeho ta nadbĕhowaſche, ſo by w njej hiſchcże khwilu woſtał. Dlĕſche pißomne a rtne jednanja ßu k temu dowjedke, ſo je Lubijſke zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo knjeſa Uhliga jeho dotalnej woßadźe woſtajiło. Dokelž ßu druheho prĕdaŕſkeho hoſcźa, fararja dr. Reila ſa diakona w Kamjenizy wuſwolili, a ßo faraŕ Vonhof w Rychbachu po próſtwje ßwojeje woßady wot tuteje dźĕlicź nochze, je tudomne archidiakonatſtwo ſaßo wuprójſdnjene. Na to, ſo hiſchcże mnoſy Sſerbjo na poßled kemſche w Lubiju wopytowachu, njeje Lubijſke zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo ſ zyła wjazy dźiwało. Winowatoſcź hłowneje ßerbſkeje evangelſkeje prĕdaŕſkeje konferenzy by była, ſo by wona nĕtkole ſa prawa Sſerbow Lubijſkich ſtron wuſtupiła. Schtož je ßo prjedy ſakomdźiło, mohło ßo hiſchcże wurunacź.

S Delnjeho Wujeſda. Sańdźena njedźela woſtanje žiwa na dołhe w pomjatku naſchich Sſerbow. Lubi ßerbſzy hoſcźo ſe wſchĕch ſtron bĕchu ßo k nam ſeſchli na naſch ßerbſki wjecźor. Hižo pſched wjecźorom wotmĕchu ſaſtupjerjo pruſkich towaŕſtwow make poßedźenje, ſo bychu ßo wo ſhromadnych naležnoſcźach rosmołwjeli. S Wochos bě ßyła młodych holzow pſchijĕła, kotrež nam naſche kraßne ludowe ſpĕwy ſanoſchowachu. S kajkej radoſcźu poßłuchachmy lubym ſynkam ßerbſkich ſpĕwow! Pĕkne holicźa naſchich holanſkich krajinow ßu ſa naß witane ptacźki nalĕcźa, narodneho nalĕcźa w pruſkich Sſerbach. Hiſchcże dźenża ſpominamy na rjane ſpĕwy, kiž nam Łaſowſke holicźa na Sſerbſkim wjecźoru we Wulkich Sdźarach ſanoſchowachu. Tak je prawje, holicźa ßerbowſke, „wótzow cźeſcź a khwalbu herbſku ſe rtom ſpĕwow cźeſcźujcźe“. Spĕwajcźe, ſo klinczi a brinczi ſaßo ßerbſka hola ſe ſynkami ßerbſkich ſpĕwow a wuſpĕwajcźe drĕmjazym Sſerbam nowu luboſcź k drohej macźerńej rĕcźi.

Wjecźor w 8 hodźinach ſapocźa ßo nĕtko ßerbſki wjecźor, kotryž nam pilni a horliwi Rakecźenjo wuhotowachu. Knj. Kruża, kotrehož hižo dawno cźeſcźimy jako muža kruteje wole a dobreho ſkutka, witaſche we wulkich ßyłach pſchikhwatanych Sſerbow a ßławjeſche pruſkeho krala naſcheho khĕžora Wylema II. Stejo wuſpĕwa ßo „Krala Bóh požohnuj“. Na to Rakecźanſka „Lipa“ wuſtupi. Sſwjedźeńſki porjad bě, kaž ßmy pola Rakecźanow ſwucźeni, bohaty. Spĕwy, khory a ſola wotmĕnjachu ßo ſ pſchedſtajenjemi. Wſchĕ poſkicźenki dźakne pſchipoßłuchaŕſtwo ſ móznej ßławu witaſche. Parla pſchedſtajenjow bě „Sſym Sſerbow ßerbſke holicźo“. S kajkej

nutrnoſczu kedźbowachmy na kóždy cźink, na kóźde ßkowcźko. To bě něſchto ßerbſke. Tajkale kruta Sserbowka dyrbjako kóźde ßerbſke holiczo bycź. Sswěrna Bohu, ßwěrna ßwojej macźernej rěczi, ßwěrna k ßwojej domiſnje. Won ſ prózſchnych njeſtrowych městow, won na kraj do naſchich lubych ponižnych ale cźerſtwych ßerbſkich wjeſkow. Kaž tale Hanka ßu ßwěrne wſchě Rakeczanki. Wſchak pſchedſtajowachu ßo nam w lubej narodnej draſcźe. Sa to hiſchcźe junu ßkawa jim! Ssejmſki ſapóßkanz Bart napominaſche woßebje młodych Sserbow a Sserbowki, kotſiž běchu tu we wulkich ßykach, ſo bychu ßwojej macźernej rěczi ßwěrne woſtali, kotruž je nam darił Bóh Wótz ßam. Wſchěm rěczeſche ſ wutroby, jako Rakeczanam dźak wuprajiwſchi ßkawu wunjeße. Najrjeńſchi dźak ſa Rakeczanow budźe wěſcźe nowe ßerbſke towarſtwo w Delnim Wujeſdźe. Sswěrni pſchimajcźe ßo gratu a dobrowólnizy do prědka!

S Kamjenza. Tu bě wot 18.—22. žnjenza ſnaty ßwjedźeń Borſchcźe. Létźa ßo na 1700 dźěcźi wobdźěli. Wjedro drje ſchěrjeſche, ale njeſkaſy niczo. Wopyt ſ bliſka a daloka bě jara bohaty.

S Draždźan. Kaž wſchudźe druhdźe, ßo tež tu na wyßoke mjaßowe placźiſny ſkorži. Nowiny pißaju, ſo njedyrbjeli wobydlerjo mjaßo jěſcź, doniž rěſnizy njebudźa jo ſaßo po prjedawſchich placźiſnach pſchedawacź. Wulka ludowa ſhromadźizna dyrbi ßo powolacź, w kotrejž budźe ßo wo tym jednacź. Mnoſy ludźo ßo hižo nětkole mjaßa ſdźerżuja. W Barlinje je w khudſchich městowych dźělach hižo ſchtwórty dźěl rěſnikow ßwoje klamy ſawrjeł.

S Brěžkow. W nozy wot njedźele do póndźele je ßo ſe ßkomu kryte paźene domſke tudomneho khěžkarſkeho žiwnoſcźerja Bojerja wotpaliło. Tutón bě w tutym cźaßu ſe ßwojej mandźelſkej na konzercźe w Kulowje a domoj ßo wrócźiwſchi ßwój dom w prochu a popjele wohlada.

S Běleje Wody. Wobžaromne njeſboże je ßo w jenej tudomnej ſchkleńcźerni podało. Pſchi tocźenju jeneho ßudobja na dobo kamjeń roſlecźa. Jedyn kruch tocźerjej Alfredej Gellrichej ſ poknym wotmachom do wobliczа ſleczi a jeho cźežko ſrani.

Přilopk.

* (Na żeleſnizy wußnyk.) Ludźo żeleſniſkeho cźaha, kotryž ſaůdźenu njedźelu ſ Geiſinga do Mogilna jědźeſche, ßebi njemóžachu wukožicź, cźeho dla cźah ſady Weeſenſteina na dobo ſaſta. Na żeleſnizy muž leżeſche, kotrehož budźiſche pſchi ßamym lokomotiwa pſcheſěka, kotryž pak ßo też njedźiwajcy jejneje ſtraſchneje bliſkoſcźe njehibaſche. Wón drje bě w pjanoſczi měnił, ſo je żeleſniza jeho kožo a ßmorcźeſche, kaž rěſak. Hdyž ſpanza wubudźichu, ßo wukopa, ſo mějachu nózneho ſtražnika pſched ßobu. Jeho domoj k jeho żonje dowjedźechu, kotraž jeho hódnje witaſche.

* (Do młynſkeho gratu pſchiſchoł.) W Bertsdorfje pola Žitawy 13létny młynkowy ßyn do młynſkeho gratu pſchińdźe. Tſi porſty praweje dłónje ßo jemu rosmjecźechu.

* (Bitwa pola Brěſyſchcźa.) Hižo dołho wſchelazy ludźo, hwěſdazy a jaßnowidźerjo, ſa léto 1913 wójnu wěſchcźa. W julijſkim ſeſchiwku „Zentralneho liſta ſa okkultismus" je Khorla Heiſe w Zürichu wo tym naſtawk ſpißak. Najprjedy ßo wěſchcźenja Londonſkeho hwěſdaka profeßora Roxroya a ſ Heymannoweje w Bremenje roſpominaju. Tola ßo tež na ſpiß franzowſkeho majora de Civrieux pokaſuje, kotryž do prědka praji, ſo ßo Němſka na Brěſyſchczu (Birkenfeld) do cźiſta ſahubi. Tutón ßo na ſtare Straßburgſke wěſchcźenje — wo kotrymž pak ßo žane pißmo njehodźi namakacź, — ſakožuje. Franzowſki offizěr po ſdaczu twjerdźe wěri, ſo ßo Straßburgſke wěſchcźenje dopjelni. Dokelž ßo wono ſe ſnatym wěſchcźenjom jeneje zyganki ſa khěžora Wylema I. (1871 khěžor, 1888 ßmjercź, 1913 najwyſchſchi ſkhodźeńk khěžorſtwa a jeho wutupjenje) ſetkuje, ßo wěra franzowſkeho offizěra do njeho wobkrucźi. Po jeho měnjenju budźe bitwa na Brěſyſchczu (Birkenfeld) pola Unny we Weſtfalſkej, a němſke khěžorſtwo dyrbi ßo tam ſniczicź. W naſtupanju aſtrologſkeho doprědkaprajenja profeßora Roxroya Heiſe praji, ſo ßu pſchipowjedźenja tuteho muża huſto nadpadnje trjechike. Roxroy je w auguſcźe 1911 dźěłacźerſke njeměry ſa 1912 w Jendźelſkej woblicził; wón je tež ßmjercź lorda Liſtera, milijardara Aſtora a měroweho japoſchtoła Williama Strada a wjele druhich doprědka prajił. Pódla teho ßo hiſchcźe na jene doprědkaprajenje ſpomni, po kotrymž by 1911 horze, 1912 mokre a 1913 krwawne léto było. Po druhim prajenju dyrbjeſche w lěcźe 1911 wulka ßuchoto, 1912 wulka drohota a 1913 wójna bycź. Tole wěſchcźenje njeje zyle prawe; pſchetož drohota létźa hiſchcźe njeje a njebudźe wulka, wſchak ßu létuſche žně jara bohate. Duž njech ßo ludźo doprědka wěſchcźeneje wójny w lěcźe 1913 njeboja.

* (Wójna dla butry.) Roshorjaza ſwada bě ſaůdźenu ßrjedu na butrowych wikach w Lubanju naſtała. Hdyž wikowarjo ſa pół khany butry 1 hriwnu 40 pjenjeżkow żadachu, ßo hoſpoſy ſapowjedźichu, żadanu placźiſnu ſaplacźicź. Pſchi tym tajka hara naſta, ſo ſkónczńje polizija pſchińdźe, kotrož pak ßo neutralna dźerżeſche. Mnoſy wikowarjo ßwarjo a klijo ſ wikow dźěchu a butru ßobu domoj wſachu, mjes tym ſo ßo druſy ſ placźiſnu, kotruž jim hoſpoſy poſkicźichu, mjenujcy 1 hriwnu 20 pjenjeżkow ſa pół khany, ſpokojichu. Pſchi wurěczowanju ßo tež mužojo wobdźělichu.

* (S hribami ßo ſajědojcźili.) We Waldenburgu we Schleſynſkej macź a dźowka, hdyž běſchtej hriby jědłej, cźežko ſkhoriſchtej. Ssydomlétna dźowczicźka hižo bórſy wumrje, macź pak bjes nadźije khora leži.

* (Jedyn pruſki wojeńſki cźeknjenz w Aradźe.) 23létny pjekarſki pomoznik Emil Bruno ſ Pruſkeje ßo Aradſkej poliziji (w Awſtriſkej) ſtaji, prajizy, ſo je wot pruſkeho pěſcheho regimenta cźißło 19 w Bremenje pſched nětkotrymi měßazami cźeknył. Wón praji, ſo je zyle wuſtał a ſo chze ßo domoj wrócźicź. Dokelž pak Awſtriſka wojeńſkich cźeknjenzow njewudawa, njewjedźeſche wyſchnoſcź, ſchto by ſ nim ſapoczała. Skónczńje jemu polizija měſtno pola jeneho pjekarſkeho miſchtra w Aradźe wobſtara.

* (Sajědojcźenje ſ hribami.) Poßlednje tydźenje ßu ludźo na wjazorych měſtnach na jědojte hriby, kotrež běchu jědli, wumrjeli. W Mnichowje ßu wyſchſchi ranžěrowanſki miſchtr Schottenhaml a jeho żona, żeleſniſki ſekretař Albert Butz a żona wyſchſcheho ranžěrowanſkeho miſchtra Müllera na ſajědojcźenje ſ jědojtymi hribami wumrjeli. Wyſchſchi ranžěrowarſki miſchtr Müller a 18létny Ludwig Schottenhaml ſtaj tak ſtraſchnje khoraj, ſo ßo jeju ßmjercź wſchědnje wocźakuje. Żeleſniſki ſekretař Butz je ßo do ßwojeje ßmjercźe ſe ßwojej njewjeſtu, kotruž bě telegrafiſzy k ßebi ſawołał, pſches jeneho ſtawnika a evangelſkeho duchowneho ſwěrowacź dał.

* (13,500 hriwnow ßo na żeleſnizy kradnyło.) Na żeleſnizy mjes Flatowom a Barlinom ßu paduſchi tele dny w jenym wozu 4. klaßy dobru kojbu ſcźinili. Jenej Pólzy ßo w ßylnje wobßadźenym wozu ruczna toſcha kradny, kotruž bě pódla ßebje na ławku położiła. W toſchi ßo 13500 hriwnow khowaſche. Sa paduchami nimaju żaneho ßlěda. Wobkradnjena je paduchſtwo hakle pytła, hdyž chzyſche ſ wosa wunicź.

* (Pjenjeſy a ſaſtojńſtwo ſhubił.) Jedyn wyßoki ſaſtojnik w Jaworje w Schleſyſkej mějeſche w pjenjeżnej banzy Knappy a Thomaßa něhdźe 150,000 hriwnow ſtejo. Dokelž banka ſmrěſchcźa, wyſchnoſcź ſhoni, ſo ßo na tele pjenjeſy, tak dołho hacź běchu tam ſtake, njebě żaneho dawka płacźiło. Tamny ſaſtojnik njeſhubi niz jenoż zyłku ſummu, ale dyrbjeſche też, hdyž jeho dla pſchekſchiwjenja dawka wobſkorżichu, ßwoju ßkużbu ſkożicź. Pódla teho budźe wón dla pſchekſchiwjenja dawka khětre pjenjeżne khoſtanje ſaplacźicź dyrbjecź.

* (Woheń w zyrkwi.) W farſkej zyrkwi w Schildeſchu ßo pſchi jenej nutrnoſczi na dobo 200 lět ſtare drohotne byrgle ſapalichu. Woheń ßo rucże po zyrkwi roſſchěri a w drjewowych łubjach a ławkach wjele zyroby namaka. Jenoż ſ wulkej nuſu ßo woheń ſala. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo bě byrglowa komora ſ petrolejom namacźena, a ſo bě ßo ſa cźaß Bożeje ßkużby woheń ſałożił. Sapalerja njejßu hiſchcźe mohli wußłědźicź.

* Pſchi powodźenju w Jendźelſkej, w poßlednim cźaßu naſtate, je drje ßo měſto Norwich najcźežſcho potrjechiło. Pſchi naſtawazym powodźenju Norwich kaž kupa ſ morja tcźeſche. Dróhi běchu někotre metry wyßoko póczrjete. Njeliczomne khěże hroża ßo ſaßypnycź. Wobydlerjo ßo na wołach do ſchulow a zyrkwjow woża, hdźež ßo ſaſtaruja. Też Cromer a někotre městaczka na móriſkim brjoſy ßu ſ wodu wobdate. Mnohe khěże ßu ßo pócźrjeke a hroża ßo ſaßypnycź. Ludźo, kotſiž w próſdninach na wßach pſchebywaju, dyrbja tam woſtacź, hacź woda ſaßo wotběhnje. Po dróhach Norfolkſkeho hrabinſtwa ßo runje tak mało jěſdźicź hodźi, kaž po żeleſnizy. Cźahi jenoż hacź do Marche jěſdźa. Dwaj żeleſniſkaj moſtaj a brjohi ßu ßo ßypke. Mjes Fakinghamom a Walſinghamom ßo jedyn tunel ſaßypny, hdyž tworowy cźah pſches njón jědźeſche. Najcźežſcho je ßo rataſtwo potrjechiło. Żito na ſtwjelzu ſkhadźa, a běrny w ſemi hnija. Wjele ſtow wowzow, ßwinjow a kur je ßo tepiło. Woda w rěkach hiſchcźe pſchezo tak roſcźe, ſo ma ßo najhórſche wocźakacź.

W powodźenych ſtronach je 8000 woßobow bjes wobydlenja. W Norwichu je 26,000 ludźi w najwjetſchej nuſy. Pſchede wſchěm zyroba pobrachuje. Też měſto Peterborough je zyle ſ wodu wobdate.

* (Njeprawy dr. Cohn ſ riziniußowej bleſchu.) W jenej wulkej Barlinſkej hojeńi je ßo tele dny zyle ſpodźiwna podawisna zoſaka. Jedyn khory khowanz ſ jeneje wukhowarńje, kotryż ßo we khownym wotdźělenju lěkowaſche, bě ßebi jedyn běły lěkarſki plaſchcź wobſtarał. Tón ßo wón woblecże a ßo ſ jěſdnym ſtokom do hornjeho poſthoda dowjeſe. Jeho khorobna draſta ßo ſ dołhim plaſchczom pſchikry, a někotre lěkarſke graty a lěkarſtwa běchu khorym ſ dopokaſmom, ſo bě wón hojerniny lěkał. Wón do bliżſcheje khorobneje ſtwy ſtupi. Khori, jeho wohladawſchi, hnydom ſtanychu a na jeho pſchikaſnje poßłuchachu. Wón ßo jako dr. Cohn pſchedſtaji, kotremuż je ßo poruczíło, jich hnydom pſchepytacź. Knjez dr. Cohn też każ nawjedźity lěkar ſtethoſkop na wutrobno ßwojich khorych ſtajeſche, klepaſche do njeho a jo wobmaßowaſche, a jeho nawjedźite wóczło niczo njepſchepuſchczi. Se ſajimanjom ßebi wón ſtawiſnu khoroſcże ßwojich patientow powjedacź da. Jedyn ſ khorych ßo woßebje do drobna pſchepyta. Wón dyrbjeſche ßwoju podawiſnu do najdrobniſchich maliczkoſczow wupowjedacź a ſkónczńje khětru porziju ßobupſchinjeßeneho lěkarſtwa doſta. To bě ſnaty riziniußowy wolij, ſ kotrehoż khory, na niczo ſke ßebi njemyßło, ſchtyri połne łżizy ſpóżera. Potom jemu lěkar ſ hobrſkim lěpjazym pleſtrom ſadk ſalěpi a ßo wotßali. Hakle hdyż lěkarſtwo pocza ſkutkowacź a hdyż bě pleſtr khoremu wobczeżny, pryſl khowanza wukhowarńje na ſjawne pſchińdże. Njehańbiczíwemu tryſkej ßo njemało ßmějachu, a to czim bóle, dokelż wón njebě khoremu niczo ſwadźił.

* (Wot woßow roskałani.) W Tratlawje pola Wóſtrowza pſchi ßyczenju żita dźěłaczer Wünſcha woßazemu hnězdu bliſko pſchińdże. Woßy jeho hroſnje roskałachu. Hiſchcże hórſchu pſchihotowachu jeho żonu, tak ſo do womory padże. Też dweju druheju dźěłaczerjow roscżerczene pſchekaßanzy na khribjecże a do wobliczа roskałachu. Wſchitzy dyrbjachu lěkarſku pomoz pytacź.

* (Njejabzy ßo ſatſělił.) Pjatnaczelětny hólz k pſchekupzej w Rauſchi pola Shorjelza tſělbu do klamow pſchinjeße. Hdyż chżyſche tſělbu ſtajicź, ßo tſělba wutſěli a kulka trjechi pachoła runje do hkowy. Wón bě hnydom morwy.

* (Roſtorhana ſmjeńka na 5000 hriwnow.) W Shorjelzu mějeſche wuczobnik liſt do banki donjeſcź. W liſcże bě ſmjeńka na 5000 hriwnow. Dokelż pak ßo pachołej tam hicź njechaſche, ßo ſpěſchnje roſßudźi, roſtorha liſt a ſmjeńku a papjerki roſmjeta. Hdyż bě firma ſhonika, ſo liſt na banku dozpěł njeje, wuſkuſchowachu hólza. Tón rjekny, ſo je liſt do liſtoweho kaſchczika pódla banki tyknył. Hakle pſches krute pſcheßkyſchenje, kotrež polizajſki ſaſtojnik ſ wuczobnikom wotby, ßo wukopa, ſo bě liſt roſtorhał a hdże bě papjerki roſmjetał. S wulkej prózu na wopißanym městnje kuſki papjery namakachu. Wěſo tak ſchwarneho mkodźenza bórſy ſe ßłużby puſchczichu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Kubleŕ Max Hermann Wjela w Hruboczizach bě loni naſymu kublerja Pětra Bohuměra Mitaſcha ſ Bónez na Ssokolzy nabił. Sa to bě ławniſki ßud Wjelu dla ſtraſchneho cżělneho ſranjenja k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźił. Tole khoſtanje bě ßo ſ wobhnadźenjom do 150 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja poniżiło. Ratař Ernſt Pjech w Hruboczizach, kotryż bě w tymle prozeßu pſched ławniſkim ßudom ßwědcził, bě poſdźiſcho w jenej reſtawraziji w Budyſchinje woſpjet powjedał, ſo je Mitaſch wopak pſchiſßahał. Mitaſch bě pjecża wopak wobßwědcził, ſo je jeho w Ssokolanſkim hoſczenzu Wjela pſchimnył a na ſemju cżißnył, a ſo njeje Mitaſch dla tutych pukow tſi njedźele dźěłacź mohł. Pomozny monteur Pallmer w Budeſtezach a kamjenjeczeßař Bitterlich w Roswodezach běſchtaj tele rěcże k Mitaſchej donjeßloj. Mitaſch Pjecha wobſkorżi, kotrehoż ławniſki ßud ſkſchiwdźenja dla k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 2 njedźeli ſaßudźi. Pjech ßo pſcheczíwo wußudej powoła a ßo pſched powołanſkim ßudom ſ Mitaſchom roſruna. Jeho khoſtanje ſpadny, hdyż bě ßwoje winowanje pſcheczíwo Mitaſchej wrócził a wſchě ßudniſke khósty pſchewſał.

Khoſtanſka komora. Jedyn tudomny nahladny měſchczan, 70 lětny cżaßnikarſki miſchtr a wyſchſchi miſchtr jednoty metallowych dźěłaczerjow a pruhowanſkeje kommißije J. Schneider ſ Woſtrowza, wot 45 lět tu ſaßydleny, mějeſche ßo w tajnym poßedźenju njekaſanſtwa dla ſamolwicź. Jeho winowachu, ſo je ßo na 5 lětnej Sauerez holczży na njepózczíwe waſchnje pſchepimał. 20 ßwědkow a 2 wězywuſtojnaj, dr. med. Wagner a ßudniſki chemikus dr. Haupt běchu trěbni, ſo bychu wobſkorżeneho pſchepokaſali. Jeho k jaſtwu na połdra lěta a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

T. Albert (mějeczel Khorla Bahla)
ßedlarſki miſch
w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 10 pódla Sserbſkeho Doma
porucża
puczowanſke toſche, puczowanſke koffry, żonjaze toſche, paßy, wobalki ſa khěrluſchowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, liſtownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze ſchulſke toſche, hólczaze torniſtry, ſchuleŕſke mapy, ßnědanſke toſche, wiczne a podlěſchne toſche, nakhribjetne měchi, gamaſche.
Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kſchudy.

Polſtrowane meble.
Mam ſaſtupjerſtwo prěnjorjadownych patentnych
matrazow ſ worzlowehо grota.
Pſchedźělam trjebane polſtrowane meble.

W Budyſchinje na jerjowej haßy
Emil Wehrle porucża
poßleſchczowe tkaniny
meter hiżo po 35 pjenjezłach.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki
wſchěch ßo trjebazych roſměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,
każ też **laty, blidarſke deſki**
a woßebje **ßuche tſěſchne pſchikryczа**
porucża
Franz Br. Miriſch
rěſak a hěblowárńja w Halſchtrowje. Telefon czo. 10.

Fotografiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcże 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucża.
Wjazy króczí mytowany. — Salożene 1899.
Pſchimérne placźiſny.

Lubijska banka

w Lubiju **w Neugersdorfje**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Seifhennersdorfje a Zitawje,

kaßdyne městno w Kumwaldze.

Nałoženje kapitala w požčonkach němskeho khěžorstwa, němskich swjaskowych statow a městow, kaž tež sastawnych listow prěnjoklaßnych hypothekskich bankow.

Kupowanje a pschedawanje wschěch na bursy wobkhadźazych hódnostnych papjerow.

Saměnjenje wschěch wupłaczomnych kuponow a wuloßowanych knihow s hotowymi pjenjesami.

Khowanje a sarjadowanje wschěch sjawnych a samknjenych depotow.

Khamorowe łaschczili s tsojakim samknjenjom wotnajerja a ßobusamkanjom banki.

Schekowy wobkhod, wotewrjenje schekowych kontow.

Diskontowanje směnkow.

Pschijimanje pjenjes na sadanjenje.

Sadanjenje

bjes wupowjedźenja		3%
pschi 1měßaczným wupowjedźenju		3¼%
" 3 "	"	3½%
" 6 "	"	4%

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

w Serbskim Domje **pschi lawskich hrjebjach 2.**

Wisitne khartki

derje a tunjo czischczi
Ssmolerjez knihiczischczernja.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjeßne towarstwo sa kralowske sakske hornjołužiske markhrabinstwo wuhotuje s mytowanjom se statnych žrědkow

wobhladanźu kosow

žrjedu 11. septembra t. l. dopoldnja wot 10 hodźin

w Ramnowje

kaž tež

wobhladanźu howjadow

pjatk 13. septembra t. l. dopoldnja wot ⅓10 hodźin

w Klukschu

a **pónđelu 16. septembra t. l. dopoldnja wot 9 hodźin**

w Halschtrowje,

na czoż ßo ßobustawy ratarskich towarstwow a skót plahowazych sjednoczenstwow, kaž tež druhi interessentojo s tutym pscheproscheja.

W Budyschinje, 31. augusta 1912.

Direktorium ratarskeho wokrjeßneho towarstwa.

Tajny ratarski radźiczel dr. **Hähnel.** Prof. dr. **Gräse.**

Rjany mlyn

s pjekarnju w połnym dźěle a w dobrym położenju je dla wobdźerjoweje staroby na pschedań.

Dalsche je shonicz w młynje w Bojßwjezach pola Korsymja (Kirschau).

Sofy,

pjerate matrazy, nakładźenske matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner

pschi žitnych wikach.

Jabłuka

k prażowanju

pschezo kupuje po najwyschschej płaczisnje kóždy **pjatk** na dwórnischczu w **Kubschizach,** kóždu **ßobotu** na wowßnych wikach w **Budyschinje, wutoru** w **Rjeßwaczidle** a **schtwórtk** we **Wósborku.**

A. Kolscher.

Telefon 537.

Khěža

s hródźu je na pschedań na Židowje czišło 163.

Ratarszy schulerjo

dobru pensiju namakaju na poknóznej drósy czo. 10 po 1 schodźe.

Schulerjo,

kotryž chcedźa ratarsku schulu wopytacz, dobru a tunju pensiju namakaju pola wudowy **Schneideroweje** pschi Pětrowskej zyrkwi czišło 5.

Kuchyrki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka Görlichowa na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

K 15. septembrej abo 1. oktobrej ßo solidna **pschedawarka** sa modne twory pyta.

Postliczenja chzyke ßo na pósče s adreßu wotedacz:
Postlagernd Bautzen, D. C. 123.

Wróczenje czesče.

Skschiwdźaze rěcze, kotrež ßym pschecziwo knjesej E. Jenczej we Schczeńzy rosschěrika, s tutym roskata wróczam.

W Schczeńzy pola Łasa,
16. augusta 1912.

Wilhelmina Hermannowa.

(K temu czišku pschikłoha.)

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju dotal wjedźenu

pschedawarnju platowych a manufakturnych tworow

dźenża knjesej **Emilej Wilczekej** pschepodał.

Sa dowěrjenje, dotal mi wopokasane, ßo jara dźakuju, proschu, jo na mojeho naßlědnika pschenjesecz.

W Budyschinje, kónz augusta 1912.

S poczesczowanjom

Aug. Paul Hilger.

Na hornje wosjewjenje ßo sdwórliwje poczahujo, sdźěluju podwólnje so pschedawarnju, wot knjesa Hilgera pschewsatu, pod dotalnej firmu

Aug. Paul Hilger

na ßamßne waschnje dale powjedu.

Proschu, so by ßo dowěrjenje, mojemu pschedchodnikej wopokasane, tež mi wopokasało, kotrež budu se ßwědomitym poßkuženjom a najtuńschimi płaczisnami mytowacz.

W Budyschinje, kónz augusta 1912.

S poczesczowanjom

Emil Wiltschek.

Pschiłoha k cźišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. augusta 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

26. augusta 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	54—58	98-105
awstriske	—	—
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	48—52	90—95
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	40—46	82—87
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	51—54	92—98
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	47—49	86—89
3. starše, wukormjene ńeuwy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	41—45	80—84
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	34—38	74—77
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. poknomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	55—57	95-100
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	50—53	90—93
3. žnadnje pizowane	43—47	82—88
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	66—68	106—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	61—64	101—104
3. žnadnje wuwite wot zyza	53—57	93—97
Swinje:		
1. poknomjašne lěpšich rašow a jich schišenjow w starobje hač do $1^1/_4$ lěta	65—66	85—86
2. mjašne	60—62	80—82
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroše	58—62	79—82

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. augusta 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 29. aug. 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	55	9	70	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	30	7	75	8	20
Jačmjeń . . .	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy 50 kilogr.	8	—	8	25	7	50	8	10
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	25	12	75	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	2	60	2	80	2	75	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	80	3	—	2	70	2	80
Pšeńčna muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	11	—	14	—	13	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	4	—	—	—
Ssłoma . . 100 "	4	—	4	40	—	—	4	—
Prošata 754 schtuk, schtuka	18	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	50	6	50	7	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	20	7	—	7	50
Pšeńčny gris	—	—	7	80	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	20	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 11 hr. 15 np. hač 11 hr. 25 np., rožka wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 45 np., jačmjeń wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 85 np., wowš wot 10 hr. 75 np. hač 11 hr. — np.

W Budyschinje płaczešce: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 18 hr. 02 np. hač 18 hr. 27 np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 01 np. hač 13 hr. 39 np., kórz jačmjenja po 140 puntach: 14 hr. 28 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

29. augusta 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np., pšeńca wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 80 np. jačmjeń wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np., wowš wot 10 hr. 70 np. hač 11 hr. 20 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny — hr. — np. hač 3 hr. 70 np., šłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 30. augusta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 13. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu wucžbu, $^1/_2$9 hodźin žerbske a w 10 hodźinach němske žnjowe dźakne prědowanje. Kollekta sa postajenje woßadneje diakonišy.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Emil Dürrlich, dźěłaćeŕ w Jeńkezach, s Emmu Bertu Petzoldez tam.

S druhich woßadow: Pawoł Hermann Schneider, fabrikaŕ w Hnaschezach, s Linu Paulinu Pětschez w Nowych Demjanach. — Wylem Ernst Zenker, žiwnoscźeŕ w Holeschowskej Dubrawzy, s Hanu Marju Klahriz tam. — Jan August Michalk, murjeŕ w Kschiwej Borschczi, s Augustu swud. Scholczinej rodź. Hantuschez tam. — Eduard Eugen Dentler, hajniski sekretar w Lipsa p. Ruhlanda, s Marthu Amaliu Sperlingez w Khwaczizach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Bohuwěr, Eduarda Augusta Diesnera, dźěłaćerja w Zyžezach, ž. — Pawoł Herhard, Ernsta Pawoła Hauschtinka, želesotoczerja w Dobruschi, ž. — Johana Erna, Ernsta Hermanna Gocža, murjerja na Židowje, dź.

S druhich woßadow: Marja Hiljbjeta, Bjedricha Roberta Riedwalda, pohonca w Debischkowje, dź. — Frieda Alma, Jana Wrobla, žiwnoscźerja w Nowej Wšy p. Njeßwaczidła, dź. — Martha Emilia, Jana Pawoła Pawlika, kublerja we Wětrowje, dź. — Pawoł, Handrija Strympy, murjerja w Holeschowje, ž. — Kurt Emil, Augusta Wjazka, khěžerja w Nowych Bóschizach, ž. — Irmgard Frieda, Oskara Püschela, kublerja w Kschiwej Borschczi, dź. — Ernst Pawoł, Augusta Domscha we Lomsku, ž. — Ernst Alfred, Jana Bohuwěra Wiczasa, murjerja we Wawizach, ž. — Selma Frieda, Khorle Augusta Běbracha, pohonca w Porschizach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej woßadźe: 29. dźeń augusta: Khorla August Dejka, žiwnoscźeŕ w Jeńkezach, 65 l. 3 m. 9 d. — Hana Marja, njemandź. dź. na Židowje, 24 d. — Jurij Alfred, njemandź. ž. na Židowje, 1 m. 28 d.

W katholskej woßadźe: 23. augusta: Hana Madlena Abtowa rodź. Wjenkez, želesniskeho wothladarja mandźelska tu, 60 l. 5 m. 26 d. — 27. Margareta, Antona Freudla, dźěłaćerja na Židowje, dź.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

13. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucžbu, $^1/_2$8 hodźin farat Kschižan němske a $^3/_4$9 hodźin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

13. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje duchowny Bójz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodźinach žerbske a $^1/_2$10 hodźin němske žnjowe dźakne prědowanje. Khor spěwa: „Knježe, kraj je žohnowany", wot Freyschlaga. Kollekta sa postajenje woßadneje diakonišy. — Popołdnju w 4 hodź. smjeje kschescź. tow. žónskeje młodosće shromadźišnu w paczeŕskej jstwi.

Ssrjedu wječor we 8 hodź. shromadźišna ev. tow. mužskeje młodosće.

Schtwórtk wječor we 8 hodźinach smjeje kschescźijanske towarstwo žónskeje młodosće w paczeŕskej jstwje shromadźišnu.

Berteldorfske

sarybowanje psche njerosćenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerosćenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany žrědł pola žłabuschkich dźěći

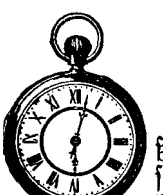
Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěći. Blescha 1.50 a 2.50.

Rosešlanje na wšy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow**

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Chenillowe
rubischcza
rjanych nowych mustrow
placzisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßkuzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißlo 177. —
Wicheßadzowanje leżomnosczow.

Th. A. Wällnitz naslědnik
mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi ßklad woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
każ tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch placzisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
= debjaze meble =
wscheje druzhiny, każ tež
teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólczki atd.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißlo 415**
porucza ßwoje daloko a schěroko znate
= palenzy a likery. =
Roseßlanje w czwizach a bleschach.
Proschu ßebi placzisnowy sapiß żadacz.

Koprowy vitriol
zyły a czisty tolczeny, k naczinjenju pscheńzy, s direktnym wulkim nakupjenjom jara tunjo pola
Oty Engerta,
en gros drogowe klamy en détail
Telefon 33*

Vicia Vilosa, Jansku rożku
nanajlěpje skhadżazu,
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi żitnych wikach.

Wubjernu
pscheńczniu muku
najlěpschu porucza
Khorla Preisser jun.
pschi żitnych wikach.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót
tunjo porucza
horni mlyn w Brěsowje.

Sso placzaze puczowanje do Budyschina!

We wulkej ßali Albertskeho dwora pschi měschczanskich kupjelach w Budyschinje.

Wurjadnje tunjo! **Jenoż někotre dny!** Wurjadnje tunjo!

Wot 29. augusta dopoldnja 1/2 9 hodżin:

Wschědnje hobrske hromadne pschedawanje
(s najwjetschich emaillowarnjow w Němskej).
Něktore nakłady żelesniskich wosow
emaillowanych tworow

dyrbja ßo po bajkowßzy tunich placzisnach pschedawacz.

Wschě domske a kuchińske ßudobje w żadanja wulkim wubjerku ßměschnje tunjo!

Mjes druhim: Wulke hromady kupanskich wanjow, kaßerolow, warnych hornzow, plokanskich hornzow, wódnych kótkow, wódnych hornzow, wódnych karanow, wódnych czerpawow, wódnych bowow, mlokowych bowow, běrnowych bowow, khofejowych khanow, khofejowych karanow, czajowych khanow, serwěrowanskich khanow, schalkow, łżizow, czerpawow, pjeczenjowych łżizow, mlokowych khanow, mlokowych hornzow, mlokowych warjakow, mlokowych pschezydżakow, ßmjetankow, jědżnych schklow, karanow, petrolejowych kanow, talerjow, czěstowych schklow, warjenjowych schklow, pjeczenjowych schklow, pschezydżaki, pscherażki, pjeczenjowe pónoje, tykanzowe pónoje, tortowe pónoje, jejowe pónoje, pampuschowe pónoje, puddingowe formy, pjeczeńske kopatki, mjaßowe platy, khlěbowe korby, bjecharje, polikowe schklě, hromakowe warjaki, wanjow, dońzow, myjnikow, mydkowych nopaschkow, ßkónzow, łżizowych deskow, ßmjeczowych kopatkow, běrnowych warjakow atd.

Kóżdy ßo pschecżelnje pscheproschuje, ßebi twory wobhladacz. Kóżdy, kotryż tule pschihódnu ßkladnosez skomdźi, ßebi ßam schkoduje.

Pschedawanje wschědnje wot 1/2 9 hacż do 1 hodżiny a wot 1/2 3 hacż do 7 hodżin.

Pschezo nowe poßylki! **Njedżelu ßo njepschedawa!** Pschezo nowe poßylki!

Żenje ßo wróczaza ßkładnosez!

G. Benecke s Bremena.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich pósłach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 36. Sobotu 7. septembra 1912. Lětnik 71.

Wójnski strach na Balkanje.

Sserbski krónprynz bližšche dny lětša hižo druhi króć k zarej do Peterburga pojědže. Wón pjecża ßamoruczny list ßwojeho nana zarej pschinjeßy a śmeje ſ nim waßne rosrěczenje dla pschesćěhanja a wutupjenja ßerbskeho wobydleŕstwa w Turkowskej. Lud w Sserbiji ßebi żada, so by knjeżeŕstwo pschecźiwo turkowskim ßurowosćam sakroczilo. Na shromadźišnje saŭdźenu njedźelu w Belgradże, na kotruż bě ßo 10,000 ludźi seschło, ßo knjeżeŕstwu porokowasche, so wone turkowskim hrosnosćam śměrom pschihladuje a so ßo boji, Turkowskej wójnu pschipowjedźicz. Dźěda nětczischeho krala Pětra ßu něhdy se Sserbije wuhnali, dokelž ßo wón kombźesche, ſ Turkowskej wójnu sapoczeć. Kral Pětr ßnadź ßo boji, so mohł ßo lud też na njeho roshněwacź a teho dla wón ßwojemu ßynej k zarej puczowacź da, so by tón w Ruskej pomoz pschecźiwo Turkam namakał.

Kral Pětr by sawěšće rad krjudowanych Sserbow w Turkowskej wot jich pschesćěharjow wußwobodźił, a też bołharski kral by mjeć pschecźiwo Turkam wucźahnył, hdy by pomozy Ruskeje, Franzowskeje a Jendźelskeje wěsty był. Czorna Hora a Grichiska hižo downo na składnosć czakatej, ſ Turkowskej wotliczicź, tola bjes podpjery Ruskeje ßebi njemóża śwěricź, ßo do wójny pschecźiwo Turkam podacź. Niz jenoż Awstriska, też Rumunska by jim wobcźeżnosće czinika. Awstriski minister ßwonkownych należnosćow, hrabja Berchthold, je psched krótkim w Rumunskej był, so by Rumunsku pschecźiwo Bołharskej naschkarał. Rumunska dyrbi Bołharskej pjasć pokasacź a jej k wjedźenju dacź, so by ju pschi wudyrjenju wójny wot sady pschimnyła. Bołharske knjeżeŕstwo je ßo w Ruskej, Franzowskej a Jendźelskej praschało, hacź planej ßerbsko-czornohórskeho a grichisko-bołharskeho sakroczenja pschecźiwo Turkowskej pschihłoßuja, a je dodało, so je, jeli so pschihłoßuja, nusne, so bychu Rumunsku wotdźerżałe, Turkowskej pomhacź. Wschě tśi knjeżeŕstwa pak ßu „ně“ wotmolwike.

Ruska je Bołharskemu knjeżeŕstwu wosjewiła, so ßebi pscheje, so by ßo na Balkanje měr sakhował, a nima sa dobre, so ßo balkanske staty k shromadnej wójnje pschecźiwo Turkowskej sręcza. Jeli so Bołharska Turkowskej wójnu pschipowjedźi, Ruska samolwjenje sa scźěhwki na ßo njewosmje a njebudże Rumunskej wobaracź, hdy by chzyła Bołharsku nadpadnycź. W tym ßamym smyßle stej Franzowska a Jendźelska wotmolwiłej. Wo Němskej a Awstriskej je pak snate, so wonej na stronje Turkowskeje stejitej.

We wuradźenjach bołharskeho ministerstwa ßo położenje, po tychle wotmolwjenjach wujaßnjene, rospomina. Pschesjenosć njeje ßo hacź dotal dozpiła. Někotśi ministerjo ßu sa to, so by ßo Bołharska bjese wscheho komdźenja k druhim balkanskim staram pschisamkła a do wójny pschecźiwo Turkowskej schła, někotśi ßamo bychu ßebi śwěrili, ßo do Turkowskeje też bjes swjaskarjow dacź; druhi napschecźo temu radźa, niczo sapoczeć, doniż ßo pschihłoßowanje wulkomozow njedobudże, w czimż rukowanje sa poradźenje leži.

Hejtman Kostewicź do Lipska puczuje.

Kaž je snate, běchu w Barlinje ruskeho hejtmana Kostewicza wobhonjeŕstwa dla sajeli a jeho skónczńje po prózowanju ruskeho knjeżeŕstwa sa kawziju 30,000 hriwnow ſ jatby puschczili. Do Ruskeje ßo wróczíwschi je Kostewicź jara skorźił, so ßu ſ nim w němskich jastwach śle wobkhadźeli. Po knjeżeŕstwowej poruczności Kostewicź bliżšche dny puczowanje psches Barlin do Belgiskeje, Awstriskeje a Franzowskeje nastupi. Dokelž Kostewicź wot němskeje wyschnosće hischcże njeje wobskórźbne pißmo dostał, chze wón ſ Barlina do Lipska dojěcź. Wón chze tam na to tłóczicź, so by ßo wußudźenje pschecźiwo njemu skerje lěpje wotměło. Wón wudawa, so ßo wobskórźba pschecźiwo njemu na hole tukanje sakożuje.

Mjaßowa drohota

ßo nětkole we wschěch němskich městach źiwje rospomina. W Barlinje, Frankfurcze, Wrótßkawju, Drożdźanach, Lipsku atd. měschczańske sastupjeŕstwo mjaßowe praschenje rospomina. W Frankfurcze nad Mainom ßu sozialdemokratiskemu namjetej pschihłoßowali, kotryż ßebi żada, so by ßo dla mjaßoweje drohoty khěżorstwowy ßejm hnydom swołał. Lipsczańska rada je wobsamkła, khěżorstwowe knjeżeŕstwo napominacź, so by ßo na to dźěłało, so bychu ßo němske mjesy wukrajnemu skotej a mjaßej wotewrike. S najmjeńscha dyrbjało ßo pschiwożenje skota se ßußodnych krajow, woßebje ſ Danskeje a Schwejdskeje, runje tak skota a mjaßa ſ Argentinskeje a ſ němskich kolonijow połóżicź.

Barlinska rěsniska jednota je ßo na ßwojej hłownej shromadźišnje wo pschiczinach mjaßoweje drohoty wuprajiła, so němske ratarstwo pschemało skotu na wiki sćele. Hačrunje je plahowanje skota w Němskej stajnje pschibjerało, dha wono tola njeje mohło roscźaze żadanja sa mjaßom spokojicź a też to njebudże w pschichodźe móz. Barlinska rěsniska jednota ßebi teho dla ſ nowa żada, so bychu ßo mjesy wukrajnemu źiwemu skotej k rěsu wocźinike.

Němski khěżor w Schwajzarskej.

Wot ßwojeho nasymnjenja bórsy wotkhoriwschi je khěżor Wylem hižo póndźelu paradu ſ gardźinym korpsom a tśeczim armeekorpsom wotměł. Hischcże tón ßamy dźeń wječor je ßo khěżor na puczowanje do Schwajzarskeje nastajił. Schwajzarski lud je khěżora ſ wulkej wutrobnosću witał. W Zürichu jeho schwajzarski swjaskowy president postrowi. Zürich bě ßo ßwjedźeński schat wobłekł. Němske, schwajzarske a Zürichske khorhoje ſ wjele stow scźežorow smahowachu. Wjele khěżow bě ſ różemi wudebjenych. W mnohich wukładnych woknach bě mjes kopjenatymi rostlinami a kawrjenzom wobras abo busta khěżora Wylema widźecź. Wjelehodźinski deschcź, kotryż w nozy do khěżoroweho pschikhada dźěsche, njeje wjele schkody naczinił. Ludowe czrjódy khěżora wyskajo witachu. Nihdże ßo na drohach porjad njekażesche. S Züricha je khěżor wschěhnje na manevry schwajzarskeho wójska jěsdźił. Wschěhnje ßo deschcźik dże.

Duchowny Traub bjes pensije wotßadźeny.

Pruski farař Traub k tym duchownym ßkuscha, kotśiž prěja, so je Jesuß Boži ßyn a so je ſ morwych stanył. Wón też prěje, so je Bóh w njebjeßach a czert w heli. Hdyž běchu loni njewěriweho duchowneho Jatha wotßadźili, wón zyrkwinsku wyschnosćź teho dla w nowinach wótrje pschimasche. Duž jeho wobskorźichu, a wyschscha zyrkwina rada je jeho na to bludneje wuczby dla wot sastojństwa bjes pensije wotßadźika.

Kardinal Kopp a Polazy.

Kardinal Kopp we Wrótßławju a ſ wulkeho dźěła tež duchowni, pod nim ſtejazy, njejßu Polakam a Czechom pſchecźelnje pſchikłonjeni. W bliźſchim cźaßu budźe kardinal Kopp ßwój ſloty měſchniſki jubilej ßwjecźicź. S tejle pſchicźinu dyrbja ßo pjenjesy ſa jubilejne wuſtajenje hromadźicź. Pólſke nowiny „Dźennik Berlinſki“ wotradźeja Polakam, ſa tónle wotpohlad nješchto ſkładowacź, dokelź ßo jubilar njeſamóźe ſe žanymi ſaßkužbami wupokaſacź, kotrychź dla bychu jemu Polazy dźak winowacźi byli. Dary, kotreź bychu ßo woprowałe, mohłe ßo lohko doſcź na ſchkodu Polakow nałožicź.

Puczowanje ruſkeho wulkowjerha Mikławſcha Nikolajewicza do Pariſa.

Njedźelu ßo wulkowjerch Mikławſch Nikolajewicź na puczowanje do Pariſa naſtaji. Jeho wopyt w Pariſu je ßo poſtajił, hdyž pſched nětkotrymi njedźelemi franzowſki miniſterſtwowy pſchedßyda Poincaré w Peterburgu pſchebywaſche. Wulkowjerch 10 dnjow w Pariſu woſtanje, hdźež ßo k jeho cześći wſchelake ßwjedźenje wuhotuja.

Marſch Franzowſow na Marrakeſch.

Pſchecźiwo ſběžkarjej El-Hibje, kotryž je ßo měſta Marrakeſcha ſmozował, ßo franzowſke wójſko pod generalom Lyauteyom na marſch naſtaji. Franzowſki general Mangin je pjecźa hižo wulki dźěł wójſka El-Hiby ſbił a roſpjerſchił. W Marrakeſchu je El-Hiba nětkotrych Franzowſow ſajał.

Njecźeßnoſcź namětnika awſtriſkeho kněžora, banuſza Cuvaja, w Khorwatſkej.

Pſcheſcźěhar khorwatſkeho luda, banuß Cuvaj, pjecźa ßwoje wyßoke ſaſtojńſtwo k ßwojemu wobohacźenju wužije. Wuheŕſke nowiny „Peſti Hirlap“ ßu hižo woſpjet naſtawki wo Cuvajowych njeſakonoſcźach wocźiſchcźałe a ßo teho dla konfiſkowałe. Tak je wón rěcźnikam, kotſiž ßo wo notariat prózowachu, jón dał, hdyž ßu jemu ſa to khěłru ſummu pjenjes dali. W nětkotrych padach je wón wobſtejaze notariaty dźělił, druhe je wón ſ nowa ſtworił. W jenym padźe ßo jemu porokuje, ſo je ſa jedyn notariat 15,000 krónow doſtał.

Njeměry w Albanſkej.

So by ßo Albanſka ſaßo ſměrowała, je turkowſke knježeŕſtwo nimale do wſchěch žadanjow ſběžkaŕſkich Albanſkich ſwolilo. Wono chze gymnaſije w Monaſtyrje, Skutariu a Janinje do wyßokich ſchulow pſchetworicź a licźbu ſchulow ſa nabožinu powjetſchicź. Tež dróhi a pucźe knježeŕſtwo lubi twaricź; albanſzy wjednizy dyrbja je jenož mjenowacź. Hacź dyrbja ßo ßobuſtawy prjedawſchich młodoturkowſkich miniſterſtwow pſched ßud ſtajicź, knježeŕſtwo ßejmej pſchewoſtaji. Jenož pſchecźiwo temu ßo knježeŕſtwo pſchecźiwja, ſo bychu Albanſzy jenož w Albanſkej we wójſku ßkužili.

Hacźrunje je potajkim knježeŕſtwo ſkoro we wſchěm Albanſkim k woli, woni hiſchcźe ſ tym njejßu ſpokojeni. Woni ßebi tež hiſchcźe ßamoſarjadniſtwo žadaju a ßu hižo ſ nětkotrych měſtow turkowſkich ſaſtojnikow wuhnali. Turkowſke knježeŕſtwo nima w Albanſkej ſ zyła žaneje nahladnoſcźe wjazy. Albanſzy tež njewěrja, ſo budźe ßo knježeŕſtwo ßwojich ßłubjenjow dźeržecź.

Wjele turkowſkich ſaſtojnikow a offizěrow do Üsküba cźeła, dokelź ßo w ſtronach ſe ßylnym albanſkim wobydleŕſtwom wo ßwoje žiwjenje boja. Tež Novibaſarſki gouverneur a měſchcźanoſcźe ſ Kumanowa a Bujanowaz ſtaj do Üſkiba cźekkoj.

Cźrjóda Albanſkich je na dróſy mjes Ipekom a Mitrowizu póſtſki wós nadpadła a ſ njeho 2000 hriwnow rubiła.

Wottorhnjenje kupy Samos wot Turkowſkeje.

Kupa Samos ſ 52000 ſ wjetſcha grichiſkimi wobydlerjemi hacź dotal pod turkowſkim nadknjejſtwom ſtejeſche. Wobydleŕſtwo je nětcźiſche ſa Turkowſku njepſchihódne wobſtejnoſcźe wužiło, ſo by ßo zyle wot Turkowſkeje wottorhnyło. Po ſhromadźiſnje, kotraž je ßo ßobotu na Samoßu wotměła, je ßo konſulam wulkomozow woſjewiło, ſo dyrbja po wobſamknjenju ſhromadźiſny turkowſzy wojazy kupu wopuſchcźicź a wuſtawa ßo pſcheměnicź. Żandarmam, kotſiž chzychu ſakrocźicź, ßo brónje ſebrachu a dwaj ſ nich ßo franichu. Ruſki konſul je ßłubił, ſo turkowſzy wojazy kupu wopuſchcźa, tak bórſy hacź budźe żandarmerija ſ domoródneho wobydleŕſtwa pſchiprawjena.

Pſchepytanje w Kocźanje.

W Kocźanje w Mazedonſkej bě wóndano jena bomba rosbuchła, pſchi cźimž běchu ßo nětkotre woßoby morike. Dokelź Turkojo tukachu, ſo ßu bołharſzy ſběžkarjo bombu położili, ßo do njewinowatych bołharſkich wobydlerjow dachu a něhdźe 180 ſ nich ſarubachu abo cźežko franichu. Po napominanju bołharſkeho knježeŕſtwa je turkowſke knježeŕſtwo ßłubiło, ſa mordarjemi pytacź a jich pokhoſtacź. Pſchepytanje je ßo ſtało, a ſchto je na ſjawne pſchiſchło? W roſprawje turkowſkeho knježeŕſtwa ßo praji, ſo ßu nětkoſi njeſnacźi (!) wojazy w Kocźanje nětkotrych Bołharow nabili, ſo pak ßo turkowſzy poliziſtojo njejßu pſchi pukach wobdźělili. Bołharſke domy ßu ßo wurubike, rubjeżniży pak ßo njejßu hodźili wußlědźicź (!). Pſchi rosbuchnjenju bomby je 26 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło, mjes nimi 26 Bołharow. 21 ludźi je ßo pſchi njeměrach moriło.

Tepjenje ſ naftu na ruſkich wójnſkich łódźach.

Nowy turbinſki kſchižak „Nowik“, kotraž je nětkole najſpěſchniſcha łódź wſchěch wójnſkich łódźſtwow ßwěta, ßo ſ naftu (ruſkim petrolejom) tepi. Dokelź je ßo na njej naftow jako wubjerne wupruhowało, je ßo knježeŕſtwo roſßudźiło, tež druhe wójnſke łódźe ſa naftowe tepjenje pſchiprawicź.

Chineſka požcźonka.

Chineſka republika je pſchede wſchěm pjenjes potrěbna. Wona je ßo na europiſkich pjenježnikow ſ próſtwu wobroczyła, ſo bychu jej 1200 milijonow hriwnow požcźiłe. Jako rukowanje ßo dokhody ßeloweho dawka poſkicźeja. Tež je chineſke knježeŕſtwo ſwólnine, europiſkim wulkomozam kontrolu nad chineſkimi finanzami na 5 lět pſchewoſtajicź. Pjenježna nuſa dyrbi potajkim jara wulka bycź; hewak njeby Chineſka finanznu kontrolu pſchiſwoliła, pſchecźiwo kotreź je ßo prjedy wobaraka.

Revoluzija w Mexikanſkej.

Knježeŕſtwo njemóże revoluziju pſchemóz. Tele dny je 1400 ſběžkarjow pod generalom Orozcom měſto Ojinay dobyło. Wobydlerjo ßo ſ zyła njewobarachu a knježeŕſtwowi wojazy do hór roſcźěkachu.

Sběžkarjo ßuadź ßo tež bórſy měſta Canea ſmozuja. Woni ßu, kaž je póßłanz ſjednocźenych ſtatow połnóżneje Ameriki w měſcze Mexiku do Waſhingtona telegrafował, tam 2000 amerikanſkich měſchcźanow wobſtupili. Amerikanſki póßłanz mexikanſke knježeŕſtwo napomina, ſo by hnydom wojakow do Canea na pomoz póßłało.

Wrócźenje ſ jaſtwa.

(Wěrny podawk ſe ſtareho cźaßa.)

Stary Hroſa měješe we Wonezach pſched 25 lětami mały ſtatok najaty. Wón bě hruby, ſaßakkeje wutroby, njeluboſcźiwy a ſchpatny. Lěnjoſcźi a pſchecźinjenju bě ßo pſchiwucźił, ßurowoſcź a dźiwoſcź běſche jeho powaha. Hacź na nětkotrych njekhmanikow, kotſiž ßo ſ nim po wßy dundachu a ſ nim po korcźmach pijachu, žaneho pſchecźela abo ßwěrneho ſnateho njeměješe. Njebě nikoho, ſchtóž by Hroſu lubował, wſchitzy ßo we wokolinje jeho bojachu a jemu ſ pucźa khodźachu. Hroſa bě ženjeny a měješe dwanacźelětneho ßyna.

Schto je wboha Hroſowa wot ßuroweho cźłowjeka ſpytała, wo tym ßebi nichtó wopſchijecźa cźinicź njemóże, ale tež ßebi cźłowjek njemóże pſchedſtajicź ſcźerpnoſcźe a zunjoſcźe, ſ kotreź je wſchitke hubjenſtwo ſnjeßka, a tež ßo njehodźi wopißacź, kak ſtaroſcźiwje a ßwědomicźe je wona ßwojeho ßyna wukubłowała.

Sjawne běſche, ſo ßo ſtary Hroſa hižom po zykych lětach ſe ſamyßłom a po krutych ſaßadach wo to prózowaſche, ſo by ßwojej mandźelſkej wutrobu ſłamał.

Ale ſ njepſchewinitej wutrajnoſcźu tuta martrałka wſchitke cźwilowanja ſ luboſcźu k ßwojemu dźěſcźu a, hacź runje je to lědma k wěrje podobne, tež ſ luboſcźe k jeho nanej njeßeſche.

Wón drje bě we ßwojej hruboſcźi dźiwjemu ſwěriſku podobny, kotreź ma jeno w roſtorhanju ßwojeho wopora wjeßele, ale jeho žona bě we ßwojim cźaßu jeho tola lubowała, a ſpominanje na to, ſchto bě jej něhdy był, ſbudźeſche jej we wutrobje cźucźa ſwólniwoſcźe a ſcźerpnoſcźe we cźwilowanju, cźucźa, kotreź ſe wſchěch ſtworjenjow jeno žónſka najhorzyſcho ſbudźicź dokonja.

Hroſezy běchu khudźi. Pſchi Hroſowych nałožkach to ani hinak bycź njemóżeſche; ale dokelź ßo žona ſtajnje dreješche, hdyž wot ſažneho ranja hacź do cźmoweje nozy dźěłaſche, ſo by jeno khłěba

a ſeźiwjenja ſaßkužiła, wukhowa ßo Hroſez ßwójba pſched hłodom a pſched najwjetſchej nuſu. Ale jeje dźak ſa to bě jara hubjeny.

Ludźo, kotſiž wjeczor poſdźe abo w nozy nimo Hroſez khěžki khodźachu, powjedachu, kak běchu ßkyſcheli, ſo tam žona ſkorži a žałoſcži. Pódla běchu ßkyſchecź ſwuki, kotrež ſawěſcźe wot pukow pokhadźachu, wjazy hacź junu pak by teź mały hólz pola ßußodow do wrotow ſakkapał, tam bě jeho ſtaroſcźiwa macź jeho póßkała, ſo by ſ najmjeńſcha wbohe dźěcźo pſched hruboſcźu njecźlowjeſkeho nana wukhowała.

Žona měješche derje ſpósnajomne ſnamjenja njekniczomnoſcźe a krjudowanjow ßwojeho muža na ßebi, prózowaſche ßo, je pſched zuſymi ludźimi potajecź, tola njedźiwajo teho prawidłownje do zyrkwje pſchikhadźeſche na njedźelach a na ßwjatych dnjach. Też ßwojeho ßynka ßobu bjerjeſche. Widźecź wſchak bě, ſo běſchtaj hubjenſcho hacź nękotryžkuli khudźinka ſhotowanaj, ale jeju draſta bě cźiſta, a kóždy ſ nimaj pſcheczelnje porěcźa abo na njeju ſ najmjeńſcha ßobuželnje pohlada; hdyž by potom mjes lipami, kotrež pucź k zyrkwi wobrubjachu, poſaſtała a ſe ßußodami popowjedała, abo hdyž by na hólczka, kiž bě ßama ſtrowota, ſ macźerſkej hordoſcźu a ßamoluboſcźu ſhladowała, by ßo ſdało, jako by ßo jej na wobliczu wutrobna dźakownoſcź napſchecźo Bohu wobraſowała a wboha žona bě — niz-li runje wjeßekej a ſbožownej macźeri — tola na wokomik ſ najmjeńſcha ſpokojnej macźeri podobna.

Schěſcź hacź ßydom lět bě ßo minyło. Hólczk bě na ſtatneho mkodźenza wotroſtk. W ßamßnym cźaßu pak, w kotrymž ßo pola dźěſcźa cźélne mózy wutwiwachu, jeho ſtawy ſróſta a ßylnoſcźe nabywachu, pocźa ßo macźerna poſtawa ſhorbjecź a jeje prjedy kruty khód pocźa khabłaty bycź. Ale k wobžarowanju, ramjo, kotrež mějeſche ju nětkole podpjerowacź, k temu dobreje wole njemějeſche; wócźko, kiž mějeſche ju roswjeßelicź, na nju njehladaſche.

Macź drje hiſchcźe na ßwoje ſtare měſtno w zyrkwi khodźeſche, ale měſtno pódla njeje woſtawaſche prózdne. Ssußodźa wſchak napſchecźo Hroſowej pſchecźelni woſtachu kaž prjedy, ale wona ßo pſchi poſtrowjenju ſtarych ſnotych ſ wobliczom wotwobrocźeſche, njewoſtawaſche wjazy we khłódku lipow ſtejo — a na jeje wobliczu njebě wjazy ani ßléda po prjedawſchim ſbožu. Sarudźena žónſka ßebi rubjeſchko twjerdſcho a hłubſcho pſches hłowu wjaſaſche a pytaſche ßebi wocźi pſchikrywacź a by ſpěſchnje wotkhadźała. Pſchetož jeje ßyn, kiž bě jeniczka nadźija wboheje macźerje byk, bě jeje njeſbože doczinił.

We wßy bě ßo něſchto ſtóſczow ſtało, ale njebě ßo radźiło, ſkucźerjow wußlědźicź. To pak ſaßo jim khrobłoſcźe dodawaſche, haj jich hiſchcźe hrubiſchich cźinjeſche. Dokelž bě ßo njewſchědnje ſwažne rubježniſtwo wuwjedło, kotrež wo njekniczomnoſcźi ſtóſtnikow woprawdźe k hwěſdam wołaze ßwědczenje dawaſche, tehodła ßo nětkole cźim wótriſcho ſa ſkucźerjemi ßlědźeſche, a woni ßo njewſchědnje krucźe pſcheßłyſchowachu. Teho ßo rubježnizy njeběchu nadźeli. Podhlad ßo na mkodeho Hroſu a tſjoch jeho towaríſchow dóndźe. Mkodźenza ſajachu, wuſkuſchowachu a po ßudniſkim jednanju k ßmjercźi ſ wobwěßnjenjom na ſchibjeńzy wotßudźichu!

Ssurowy, wutrobu roſtorhowazy ſakſchik žónſkeje ßo pſches ludźi, kotſiž běchu we łubi pſchißažneho ßuda pſchitomni, pſchedoby, hdyž bě pſchedßyda ßudu wußudźenje woſſewik. Tutón dźiwi ſakſchik bě teź mkodemu ſtóſtnikej wutrobu ſajak a jemu bu tak jara cźěßno a wuſko, kaž jemu ani pſchi pſcheßłyſchowanju, ani pſchi wotßudźenju a pſchi ſpominanju na bliżazu ßo wohańbjazu ßmjercź było njebě. Jeho hubje, kotrejž běſchtej ſaßakle ſamknjenej byłej, nadobo pocźeſchtej dyrkotacź a bjesdźak ßo ſaßo ſawrjeſchtej, wobliczo jemu blědnjeſche a po zyłym cźéle jemu ſymny pót wuſtupi. Stóſtnikej ßo njeſlemjowne ſtawy tſchaßechu a kolenje ßo bjes maka ſwjeſeſchtej.

Po prěnim nadpadźe ſnutſkowneje boloſcźe cźwilowaneje macźerje ſcźěhowaſche hiſchcźe druhi bóle hnujazy napohlad. Wboha žona ßo ſ khablazej krocźelu na faru naſtaji, ſ boloſcźu poražena pſched fararjom na kolenje padźe, kiž bě ſtajnje jenak luboſcźiwy radźicźel ßwojich woßadnych, a ruzy ſtyknywſchi a ßylſy ronjo Boha nutrnje proſcheſche, kiž bě ju hacź dotal pſchezo poßylnjak, ſo by ju ſe ßwěta wſak. Sswět dźě bě jej jeno hubjenſtwo a nuſu pſchinjeßk. Sa to pak chzył Bóh jeje dźěſcźu žiwjenje ſdźerżecź, wo to dale proſcheſche. Tak móznych wujewow ſrudoby a tak ſtraſchnych běđźenjow je drje ſ rědka ſchtó widźał! Žonje ßo na cźaßy wutroba pukny. A njedźiwajo wſcheho teho tola jeje hubje ženje žaneho ſtyſkniweho ßłowa njewuprajiſchtej, a nichtó njeje ßłyſchał, ſo by wona morkotała na ßwój woßud. Hnujaze a ſrudne bě, na žonu hladacź, kotraž, hdyžkuli ßo jej dowoli, ßudniſke jaſtwo wopytowaſche, kotraž ßo khutnje a horliwje wo to prózowaſche, ſo by ſ luboſcźu a ſ proſchenjom wutrobu ſaßakkeho ßyna rosmjehcźiła. Ale jeje napinanje bě podarmo. Wón mjelczeſche dale, woſta ſaßakky, pſchecźiwjeſche ßo a njedaſche ßo hnucź. Ani wobhnadźenje, ſ kotrymž ßo jemu wot krala wohańbjaza ßmjercź na ſchibjeńzy do pjatnacźelětneho khoſtanja w jaſtwje pſchemėni, njemóżeſche jeho twjerdoſcź ſmjehcźicź.

Hacź runje bě ßo macź w cźerpjenju a we wſchelakorym tradanju ſa dołhe lěta ſkrucźiła, njemóżeſche tola dlěje pſcheczíwo cźélnej kiproſcźi wudźerżecź a jeje wola podleża napoßledku ßłabej pſchirodźe. Wona ſkhori. Na ſcźin ſeſkhnyta a po zyłym cźéle tſchepotajo poſtany ſ łoża, ſo by hiſchcźe jónu ßwojeho ßyna wopytała, ale mozy ju wopuſchcźichu a bjesdźak k ſemi padny.

Nětkole hakle bě horda ßwojohłownoſcź a liwkoſcź mkodeho cźłowjeka ſlemjena. Roskacźe, kotrež jeho nětkole pſchewſa, jemu bjes maka roſom wſa.

Wón proſcheſche, ſo ßměła jeho macź jeho wopytacź, to ßo jemu pſchiſwoli, ale prěni dźeń ßo miny a macź njepſchińdźe. Też druhi dźeń podarmo cźakaſche, tſecźi ßo hižom pokhileſche a macź hiſchcźe njepſchińdźe — a ſa 24 hodźin mějeſche bycź ſ kłódy do dalokeho jaſtwa wotwjedźeny a ßnadź na wſchě cźaßy wot ßwojeje macźerje dźěleny! — Ow, kak ßo jemu we hłowje mucźeſche, kak ßo jemu pſchedſtajenja a myßliczki ſ dawno ſańdźenych lět do moſhow a do pomjatka dobywachu, hdyž chzyſche pomozy pytacź.

Jeho macź, jeniczke ſtworjenje, kotrež jeho hiſchcźe lubowaſche, leżeſche khora — ßnadź na ßmjertnym łożu — a bě tola lědma ſchtwórcź hodźiny wot njeho ſdalena. Hdy by na ßwobodźe byk, hdy bychu jemu twjerde lěßyzy njeſadźěwake, ſa něſchto minutow by pola njeje byk. Wjetha ßo do duri, ſatſchaßuje kaž ſadwělowazy ſwažliwje ſ lěßyzami, ſo mohke ßo ſkamacź, mjeta ßo wo ſcźěny, kaž by rjekk, ſo móże ßebi pſches kamjenje pucź pſchedobycź — ale twjerde murje ßo jemu ſeprěwaju, kaž na wußměſchenje, a ſróſtny mużiki, ſ rukomaj łamajo, kaž make dźěcźo płacźe.

Knjes farař ßynej wodacźe a požohnowanje jeho macźerje do kłódy donjeße a pſchi jeje ßmjertnym łożu na ßynowym měſcźe rěcźeſche a jej wo wěrnej żelnoſcźi ſhubjeneho dźěſcźa wěſtoſcź pſchinjeße, kotrež nutrnje ßwoju ſarudźenu macź wo ſpuſchcźenje proſcheſche. Wo wſchelakich pſchedewſacźach ſa pſchichod, kotrež mějachu cźeſcźowneho duchowneho wo ßwěrje nakaſaneho pſcheßwědcźicź, roskaty ſłóſtnik rěcźeſche, ſo by ßwoju macź tak pokojak a troſchtowak. Wón wopitżowaſche, kak budźe ju podpjerowacź, hdyž ßo ſ jaſtwa wrócźi, kak jej ſto krócź jeje ſrudobu naruna, kotruž bě jej nacźinił, ale wón njemějeſche ſdacźa, ſo to wjazy w jeho mozy njeje, tute ßluby też dopjelnicź. Se ßobuželnoſcźu farař na njeho poßłuchaſche, kiž derje wjedźeſche, ſo budźe ßyn po puſchcźenju ſ jaſtwa jeno row ßwojeje macźerje móz wopytacź.

Naſajtra wotßudźeneho ſ kłódy do ſdaleneho jaſtwa wotwjedźechu. Něſchto njedźel poſdźiſcho a cźerpjerżyny duch hinite cźěko wotpokoži a ſalecźa do tamnych ßwětłych wyſchinow, hdyž je wěcźny měr a ſbóżnoſcź jeho dźěko. Farař wbohu macź na małym pohrjebniſchcźu bjeſe wſcheje ſwonkowneje hary pohrjeba, a ani pomnik něſto njewoſnamjenja teho měſtna, hdyž nadobna wutroba tuteje njeſbożowneje žónſkeje tłaje. Bóh a ludźo pak derje wjedźachu, kajku bědu je wuſtak a ſ kajkimi pocźinkami bě debjena.

(Skónczenje pſchichodnje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Spěwanſke hodźiny ſa pſchichodny ßerbſki konzert, kotryž ma ßo 2. oktobra t. l. w tudomnej „Krónje“ wotměcź, ßu nětko ſhromadnje wutoru wjeczor wot 8 hodźin a ßrjedu popołdnju wot 4—5½ hodźin w „Sserbſkim Domje“. Ssobotu wjazy spěwanje njeje.

S Budyſchina. (Sserbſki ſpěwanſki ßwjedźeń.) Kajke radoſtne ſpominanje ßo ſbudźi, hdyž ßłyſchimy ßłowo ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń! Dopominamy ßo na naſcheho ßławneho ßerbſkeho komponiſta Kozora, hdyž wón wulkotne ßerbſke konzerty w Budyſchinje nawjedowaſche a jeho ßwěrny pomoznik, knjes ſeminarſki wyſchſchi wucźeŕ Fiedleŕ ſpěwarjow a ſpěwarki wuwucźowaſche. Tajki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń budźe ßo lětża wutoru 2. oktobra w ſali hoſcźenza „ſłoteje króny“ w Budyſchinje ſaßo wotbywacź. Tón krócź budźe ßo żortna hra „Morana“, kompoſizija jeneho mkódſcheho ßerbſkeho hudźbnika, knjeſa dr. Pilka, ſpěwacź. Do tejele kompoſizije ßu naſche najrjeńſche ludowe hłoßy ſapleczene. Sskowa k temu je naſch njebocźiczki ßerbſki pěßnjeŕ Radyßerb (Wjela) pěßnik. Pſchi konzercźe

budże nimale 150 spěwarjow a spěwarkow zbuskutkowacź. Knjes kantor Rjeczka w Budyschinje hižo wjele njedzel dolho spěwarjow a spěwarki s dobrym wuspěchom wuczi. Sa sola zu zo dobre mozy namakale. Hlowny dźěl hłozow je zo hižo nimale nawuknył. Spěwarjo a spěwarki zu sahorjeni s rjanymi hłozami a s wjeżełoszczu do spěwanskeho wuwuczenja khodźa.

S Budyschina. Sa nowe městno schulskeho direktora zu zo 19 wuczerjo samolwili. Do wuzscheje wólby zu zo s nich stajiji kk. Marschner, Vetter, Lukasch, Wilhelm, Eigner a Janak. Jim je zo praschenje pschedpołożiło, na kajkim stejischczu k Zwikowskim thesam steja. Wyschnoscz zo nětkole poczina sa to sajimowacz, hacz zo wuczerjo hischcze k kscheszczijanskej wuczbje wusnawaju. Knjeżerstwo je wjetschu liczbu wuczerjow, kotsiż sa to wustupuja, so by zo naboženska wuczba po Zwikowskich thesach podawała, pokhostało.

— Do czeżkeho njesboża je pschi wulkej paradże w Zeithainje jedyn offizěr tudomneho husarskeho regimenta, wyschschi leutnant zwobodny knjes s Hodenberg, pschischol. So by zwojeho njeměrneho konja směrował, wón s nim po paradnischczu pojěcha. Pschi tym kóń do jeneje tamnischich mnohich kaniklazych dźěrow stupi. Kóń padnywschi zo pschewali a zo na zwojeho jěsdneho czišny. Offizěrej je zo pschi tym koleno smjatko, tak so dyrbjesche zo wón hnydom do Budyschina wróczicz. Wobschkodźenje je khětro czeżke; offizěr njebudże zo teho dla dlějschi czoz pschi złużbje wobdźělicz móz.

— Jutsje sa tydźeń, 15. septembra, zo Sserbam s Draždźan a wokoliny kschižna zyrkej sazo sa Bożu złużbu w maczernej rěczi wotewri. Spowjedź zo kaz hewak pschipoldnju $^1/_2$12 hodź. sapocznje. Wschitzy Sserbjo s bliska a s daloka zu wo bohate wobdźělenje niz jenoz na kemschenju, ale tez sa Bożim blidom wutrobnje proscheni.

— Dwaj pschedstawisniskaj rowaj staj zo pschi twarjenju drohi k artillerischim kasarmam wotkryloj. Wonaj běschtaj s wulkimi kamjentnymi platami wobdataj a jara derje sakhowanaj. W nimaj zo mnohe popjelnizy a karanczki namakachu. Rowaj staj pjecza něhdże 2000 lět staraj.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Wjedrowustojni blizsche dny woczakuja, so deschczowaze wjedro pschestanje. Blizsche njedzele smějemy pjecza rjane złónczne wjedro. Nadźijomnje zo wjedrowustojni njejzu sazo mylili. Sandźeny mězaz august je wurjadnje wjele deschcza pschinjeszł. Na kóznj meter je zo w pscheréšku 200 litrow deschcza naschło. W hórskich stronach zu zo s włóżnym wjedrom žně jara sadźerżake. Rožka zo tam hischcze njeje mohła s polow domoj khowacz.

S Bobolz. Na hórzy mjes Bobolzami a Hornjej Hórku je sandźenu zobotu 17lětny czeladnik stótneho wikowarja Mehnerta w Dźěžnikezach nahlu zmjercz poczerpił. Wón s wosa psched kola padny, kotrez jemu psches wutrobno dźěchu a jeho sajědźechu.

S Makeje Borschcze. We wzach wokoło Zicženja zu zo w poslednim czazu mysche na nadpadne waschnje pschisporike. Ludźo zebi njemózachu s wopręda wukoźicz, s wotkal je zo telko myschow na dobo sběżało. Nětko zu shonili, kak je zo wěz zofała. W Zicženju mějesche wóndano jene towarstwo nękajke swjeżelenje. Pschi tym jedyn „Gesangverein" wustupi. Wón tajke lubosne hłoźy złyschecz dawasche, so wschě mysche niz jenoz s hoscženza, ale tez se wschěch druhich Zicžanskich twarjenjow psches hłowu a psches schiju roscżękachu. Hischcze dźenża zo myschki do zwojeje domisny boja. Duż maja nětkole wzy wokoło Zicženja pschewjele myschi, Zicžeń pak s zyła zanych. Do kóždeho hospodarstwa pak tola nękotre schikwane myschki złuscheja. Schtó dha dyrbjał hewak na łubjach žito luschczicz a do schpundowanja a murjow dźěry natoczicz? Kak pak Zicžeń sazo zwoje mysche wróczo dostanje? Jena mudra hłowczka namjetuje, so bychu zobustawy „Gesangvereina" we wzach wokoło Zicženja wschědnje spěwake. Potom bychu mysche hnydom sazo do zwojich prjedawschich statokow nóżkowale; pschetoz bychu wjedźale, so je tam wschón strach nimo. Zicženjo pak bychu sazo zwoje lube myschki měli a bychu znadz hischcze nękotre pschidostali.

S Huski. Na Makohuszczanskej drósy stej zo póndźelu konjej jeneho sapschaha tudomneho knježeho dwora spłóschiloj. Wonaj s wosom do drohowych schtomow sawadźejo k Zicženju czerjeschtaj a pola Zicžinskeho haja sa jenym schtomom wizajo wostaschtaj. Se zylnym satorhowanjom zo pohoncz Fiedler s wosa czišny a zebi ruku slama. Konjej a wós zu zo slě wobschkodźiłe.

S Trjebjenz. S dźiwjej spěschnoscżu wóndano automobi jeneho Kamjeniczanskeho fabrikanta psches naschu wjeż czerjesche. Tudomneho 63 létneho krawskeho mischtra Schmidta, kotryż s jeneho pódlanskeho pucża na drohu pschindże, automobil na bok schmórny, so Schmidt bjes wedomnja na semi lezo wosta. Sawołany lěkat spósna, so zu zo jemu moshy stschażłe a so budża s tym jeho dnchowne mozy trajnje schkodowacz. W poslednim wokomiku spyta automobilowy wjednik zwój wós sastajicz, pschi czimz zo sadna włóska a jene kolo skamaschtej.

S Bukez. Nascha wożada je zo njejabzy s nastróżazej powjesczu pschekhwataka, so je jejny wschudże lubowany a czesczeny kantor, knjes Keřk, schtwórtk w sanatoriju w Shorjelzu nahle wumrjek. Njeboczicżki na wutrobinu khorosczu czerpjesche. Drje pscheposdże bě wón pschе nju pola lěkarja pomoz pytał, kotryż bě wulku straschnoscz khorosczе spósnawschi, jemu hnydom porucżił, so by zo w jenym Shorjelskim sanatoriju lěkowacz dał. Póndźelu bě zo wón do Shorjelza podał a hižo nětkotre dny posdźischo zo jeho zwójba se zmjertnej powjesczu nastróża. W starobje najlěpschich lět je wón tutón zwět wopuschczicz dyrbjał. Wón je zo 25. septembra 1861 w Rodezach narodźił. Budyski seminar wukhodźiwschi zo wón 1882 jako pomozny wuczeŕ do Bukez powoła. 1885 jeho sa zyrkwineho wuczerja w Maleschezach wuswolichu. Wot tam zo wón 1903 na Bukeczanske zyrkwinske městno pscheżydli. Nascha wożada wo njeho jako jeneho zwojich najlěpschich wuczerjow žaruje. Wón bě wubjerny spěwaŕ. Wot zwojeho seminarskeho czaża je wón pschi wschěch zerbskich spěwanskich zwjedżenjach jako solist zobuskutkował. Tež k pschichodnemu spěwanskemu zwjedżenjej bě wón zwój spěwanski dar poslicził a zo hižo pschi nękotrych pruhach wobdźělił. Tudomne zerbske towarstwo s nim zwěrneho zobustawa shubi. Njeboczicżki rad do zerbskeho towarstwa khodżesche a je, hdżeżkuli zo jemu to hodżesche, podpjerasche. Wón bě s tym žadne wuwsacże mjes mnohimi evangelskimi zerbskimi wuczerjemi, kotsiż zo wschěch zerbskich towarstwow sdaluja a w rjadach naschich njepscheczelow stejo zerbsku rěcz na kóżde waschnje wutupicz pytaju. Bóh luby Knjes w njebjeżach chzył njeboczicżkemu jeho luboscz k zerbskemu ludej bohacże mytowacz a jako jeho nażlědnika muża dacz, kotryż by jako zerbski wuczeŕ jeho błyschczaty pschikład scżěhował.

S Khróscżiz. Kaž je s nawěschtka widżecz, zwjeczi zo 25 létny parlamentariski jubilej knjesa sapóżłanza Michała Kokle jutsje popołdnju w 4 hodźinach. Tež naschich Sserbow naležnje napominamy, zo na nim prawje bohacże wobdźělicz a s tym pokasacz, so zebi Sserbja zwojich wótczinzow czesczа. Rěczecz budża kk. sapóżłanzy Gräfa, Rjencz a Bart. K rosmołwje budże tež pschileżnoscz. Shromadźisna je we wulkim stanje. Pschistup ma kóżdy, tež żony a doroscżene holzy. Swjedżeń dyrbi měcz zwójbny ras. Sa lohke nóżki zu wjecżor reje. Picża a jedże tež nichtó tradacz njetrjeba. Sa to je zo postarako. Duż pschińdżcże w prawje bohatej licżbje.

S Khróscżiz. To bě zwjatoczny dźeń ta sandźena njedżela! Nascha wjeż bě wscha wupyschena a wupikana kaž njemjesta. Khorhowje, zerbskich najwjazy, strowjachu s nimale wschitkich domow. A te wobliczа wschě tak zwjedżeńske, a zwjedżeńske tež złónczните njebjo! Sswjecżesche dźě Towarstwo zwjateju Zyrilla a Methoda zwój 50 létny jubilej a s nim sdobom jeho organ »Katolski Posoł«. Lěta 1862 sakoži njesapomnity nasch † Michał Hórnik w Budyschinje tute towarstwo a s dobom czażopiż, so bychu katolszy Sserbja stajnje dostawali strowu duchownu zyrobu, dobre knihi a spiży. A tute towarstwo a jeho czażopiż staj w zerbskim hibanju a bědżenju stajnje stakoj prědku. To katolszy Sserbja wjedża a pschipósnawaja. Tehodla mózesche jubilarne towarstwo tak wulkotny zwjedżeń zwjecżicz. To pak tež pschipósnawaja evangelszy Sserbja, tehodla telko wutrobnych sbożopscheczow tež s jich strony. Sswjedżeń zo sapocża popołdnju w 3 hodź. w Bożim domje, kaž je to Sserbow waschnje, sapocżecz s Bożej pomozu. Psches pschepjelnjenu zyrkej schumjachu synki złowjanskeho khěrluscha a s tyżaz ertow stupasche k njebju praschenje:

»Ssměł nětk sabycz zwojich roswuczerjow
Dżakny narod wulkoh' Sskowjanstwa,
Njezměł khwalicz zławnej' dobroczerjow,
Bratrow Zyrilla a Methoda?«

To bě narodne wusnacże w domje Bożim! Knjes pschedzyda towarstwa, Monsign. senior Jakub Skala, mějesche zwjedżeńske prědowanje bohateho wobzaha a hłubokeho saczucża. Psched zyrkwju zo sestupa dołhi zwjedżeński czah, na kotrymž zo 23 towarstwow wobdźěli, 8 s khorhowjemi. Na spoczatku a zrjedża krocżesche hudźba. Ssyły luda temu pschihladowachu. Czah krocżesche psches zyłu wjeż a poda zo do hobrskeho stana, kiż bě na Lebsez łuzy natwarjeny. Bě tam městnoscże sa 1000 wozobow, ale ani stólczka njebě prózdneho. Stau bě wulkotnje w narodnych a krajnych barbach wupyscheny. Sswjedżeńsku zhromadźisnu wotewri Monsign. senior

Skala. Wón porěcza wo ważnosći pißmowstwa a apellowasche wożebje na mkodosć, żwěru dżeržeć a hajić każ dotal. Naschemu kralej a żwjatemu wótzej żo hołdowazaj telegramaj póßkgschtaj. Po shromadnym khěrluschu pschedniește knjes kapłan Zyž se Zitawy prolog, kiž bě wón żam baßnik. Na to witasche pschedßyda lokalneho komiteja, knjes farař Hizka najwutrobnischo wschěch do Khróscźiz, kiž żo najlěpje sa żwjedżeń pschihodżachu. Rěcznik spominasche na żławnych Sserbow, kotsiž s Khróscźanskeje wożady wuńdżechu.

Mjes rěczemi żo spěwachu żylne muzśke a měschane khory, kiž s wjetscha knjes wucżeŕ Sskodeńk nawjedowasche.

Sswjedżeńskich dopißow bě jara wjele dóschło, też se strony evangelskich Sserbow a se żkowjanskeho żwěta.

We żwjedżeńskej rěczi spominasche knjes redaktor kapłan Deleńk na żohnowane wuwicże towarstwa a wěnowasche żwoje dalsche żkowa mkodoßerbskemu hibanju. Woßebje witasche potom sastupjerja evangelskich Sserbow, knjesa kublerja Krónu s Bukez, kiž żo po nim żkowa jimasche. Knjes Króna wupraji radosć a sbożopschecża evangelskich Sserbow pschi tutym żwjedżenju a pokasowasche na nasche shromadne skutkowanje. Diwe pschihłoßowanje a pschikles njechaschtej po jeho żkowach pschestacź. A hnydom sanjeże thor mózny spěw »Njespuschczujmy nadźej rjanu, so żo wrócża skote cżaßy!«

Sskawu na bamża Pia X. wunjeże knjes scholastik Żur s Budyschina, żkawu na krala pak knjes kantor Hila s Khróscźiz. Jubilarow towarstwa, mjes kotrymiž je też hischcże jedyn żobusakožeŕ towarstwa, knjes kanonik Herrmann, bywschi farař we Wotrowje, żkawjesche knjes just. radźicźel Zyž, pschepodawschi jim widźomne snamjeschko cżescźownosćże. W jich mjemje żo wutrobnje dżakowasche knjes farař a kanonik Herrmann spominajo na sakožerja a sakoženje. Też knjes kubleŕ Zyž se Stróżischcża w mjenje jubilarow rěczesche. Po jeho żkowach saschumi psches pokny stan mózny hymnus »Nasche Sserbstwo s procha stawa«.

Po dżaknych żkowach knjesow redaktora Deleńka a Monsign. seniora Skale żo offizielny dżěl żwjedżenja skónczi. Sabawa pak żo hischcże dołho plecżesche. — Zyły żwjedżeń je żo wulzykraßnje poradźił a bě kraßna, haj wulkotna manifestazija żerbskeho żiwjenja. —

Khróscźanski stan budże też pschichodnej njedżeli wulke żyły ludu hospodowacź. Njedżelu 8. septembra je wulki jubilejny żwjedżeń k cżesći knjesa sapóżkanza Kokle, a njedżelu 15. septembra żwjecźi Khróscźanska »Jednota« na rysy żerbske waschnje żwoju nowu khorhoj.

S Kamjenza. Tu pschijědu wot njedżele wjecżora psches zyku póndżelu żame wożebite wojeŕske cżahi. Prusźy wojazy tu wustupja a marsch do manevra nastupja. Póndżelu w nozy ma Kamjenz jara wjele wojakow hospodowacź.

S Trjebina. Hacżrunjeż je żo hakle loni w naschej wży nowa schula natwariła, je żo nětko sa nusne wupokasało, so dyrbi żo wona powjetschicź, dokelż je liczba dźěcźi tak pschibjeraka, so ma żo 2. wucżeŕ postajicź. Jako żo psched 7 lětami wo to rěcżecź pocża, sa naschu wjeż żamżnu schulu sakożicź. běsche tu něhdże 65 dźěcźi. W tutych lětach pak je liczba na 120 narostła, duż je żo wobsamkło, hižo k lětu dale twaricź. K nětczischej schuli żo hnydom 2 schulskej jstwě pschitwaritej, tak so směże wona 3 schulske jstwy. Tola budże w jenej w tu khwilu wobydlenje sa druheho wucżerja pschiprawjene. A hdyž budże telko dźěcźi, so je 3. wucżeŕ trěbny, żo tuta 3. schulska jstwa k żwojemu saměrej pschepodo.

S Wjeżela. Psched tydżenjom żu na tudomnym Wilhelmez polu worajo do jeneho pschedstawisniskeho rowa sawadźili, kotryż bě s kamjenjemi wobdaty. W rowje żo dwě popjelnizy, cźrjopy a jena kamjeńtna żekera nadeńdże.

S Draždżan. Kral je pschedżydstwo w sakskim shromadnym ministerstwje wójnskemu ministrej żwobodnemu knjesej s Hausenej pschepodaŕ.

S Draždżan. So by żo mjaßowej drohocże wobarało, je Draždżanska rěsniska jednota wobsamkła, smjerske mjaßo s Mongolskeje a Mandżurskeje sawjescź. Jedyn Hamburgski wulkopschekupz chże pschiwos wobstaracź. Měschczańska wyschnosć chże rěsniskej jednocże khłódźerne do wole dacź. Smjerske mjaßo dyrbi żo tak dołho kupowacź, hacż budże wono tuńsche hacż mjaßo němskeho skota.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) S běrnoweje jamy Krjebjanskeho knjeżeho dwora běchu żo njepschestawajzy běrny kradnyke. Ras w naléczu hejtman Fabian na paduchow łakajo korbarja Matěja Socku s Bartskeje Hory pschełapi, hdyž tón běrny s jamy do měcha tykasche. Njedaloko dwě żónskej, dźěłacźerka Hańża M. rodź. Sockez a 16lětna Augusta M. stejeschtej. Hižo wiele krócź khostaneho Socku, snateho wopiwza, kotryž bě żo też psched wußudżenjom napił, k khostarni na jene lěto a k shubjenju cżeżnych prawow na 5 lět saßudźichu. Ssobuwobskorżenej żónskej żo njedoßahazych dopokasmow dła wuwinowaschtej.

S Njedźichowa. Tele dny je żo na drósy mjes Wojerezami a Njedźichowom cżeżke njesboże s automobilom stako. Blisko hosćeńza „hłucharja“ żo dwaj automobilaj s jenym kołoješdnym fetkaschtaj, kotryż bě po sdaczu pjany a żo njedźiwajzy wjazykrócźneho warnowanskeho satrubjenja żrjedź drohi motasche. Prěni automobil bě sbożownje nimo njeho sjeł, druhi pak, hdyž chżysche żo kołoješdnemu wuwinycź, se wschěm wotmachom do jeneho schtoma sawadźi. W automobilu żedżazaj muzej żo s njeho wjerhnyschtaj. Jedyn s njeju żo tak cżeżko srani, so dyrbjachu jeho do „Hłucharja“ donjescź. Jeho towarsch bě żebi jenoż kožu wobodreł. Se sawadżenjom bě żo automobil zyle rosrasył. Chżychu spytacź, jón s wosom k jenemu samkarjej do Njedźichowa dowjescź, so by jón tón saßo natwaril. Prjedy hacż běschtaj żo snjesboženaj se stróżelow shrabakoj, bě kołoješdny hižo wotjeł.

S Wojerez. Hobrske pschekschiwjenje je żo we Wojerezach w provinzialnej nalutowarni sa prusku hornju Łużizu wußlědźiło. Ssyn kaßyneho rendanta Wolfa je 200,000 hriwnow pschekschiwił. Młody Wolf je s teyle summu cżeknył. Jeho nana żu jeli, tola żu jeho mjes tym s jatby puschcźili, dokelż żo njetriebachu bojecź, so by cżeknył. Hdyž żo powjescź wo hobrskim pschekschiwjenju rosnjeże, sakożerjo lutowanskich pjenjes Wojerowsku a pódlansku Kulowsku kaßu nadběhowachu. Młody Wolf bě kaßu nakhwilnje sa żwoje nana sarjadował. Shorjelske statne rěcźnistwo je wschě wobkhodne knihi, kotrež je Wolf wjedł, sebrało. Należnosć, kotraż wschudże wulke dźiwanje sbudźuje, njeje żo hacż dotal mohła wuiaßnicź. Rendantowy żyn bě lohkomyßlny cźłowjek, kotryż wjele pjenjes wudawasche a bě s wulka żiwy. Pschekschiwjenja żu żo pjecża na to waschnje skucźike, so żo wjetsche sakożene summy njejżu sapißake.

S Wojerez. Nasche město pschi manevrach wospjet wjele wojakow do kwartěrow dostanje. 9. septembra budże wono 1900 muži hospodowacź dyrbjecź. Ssobotu je 150 wojeŕskich pjekarjow s Draždżan pschijěło, kotsiž żo hnydom pschi 12 pjezach, pola dwórnischcża postajenych, do dźěła dachu. Woni dyrbja jara pilnje dźěłacź; pschetoż sa 10 dnjow ma żo psches 200000 pokrutow napjez.

S Klětneho. Sańdżenu żobotu spytachu w naschej wży zusy mużojo cżaßniki wschelakeje drużiny pschedawacź. Ludźom, kotrymż żo cżaßniki poruczachu, żo wěz podhladna bycź sdasche. Teho dła żo poliziji powjescź da. To drje běchu zusobniży pytli. Woni hnydom na dwórnischcżo dźěchu a żebi billety do Barlina kupichu. Dokelż dyrbjachu woni psches Hórku jěcź, żo poliziji w Běłej Wodże wosiewi, so żu pschedawarjo cżaßnikow wotjěli. Na dwórnischcżu w Hórzy żo też sa żobu schtyri cżahi sa nimi pschepytachu, tola pytani mużojo żo w nich njenamakachu. Każ je żo posdźischo nashoniło, żu żo cżaßniki, kotrež woni pschedacź spytachu, schtwórtk w nozy jenemu cżaßnikarjej w Liegnizy s klamow kradnyke.

S Klětneho. Tsinacźelětny schuliski hólz Max Hotaß s Klětneho bě 17. julija dwanacźelětneho schulskeho hólza Wenzela, kotryż bě pschi kumpanju do stracha pschischoł, żo tepicź, wukhował. Knjeżerstwowy presidենt w Liegnizy je nětko młodeho wukhowarja sa jeho khrobły skutk sjawnje pokhwalił.

S Mulkez. Psched něhdże 20 lětami je gmejna prjedawschu hajńkownju knjesa hrabje Arnima-Mużakowskeho kupiła a sa schulu pschiprawiła. Městnosć hacż dotal doßahasche. Tola dale budże schulska jstwa pschemała, dokelż dźěcźi s kóżdym lětom pschibjeraju, a teho dła żebi na to myßla, staru schulu pschedacź a město njeje nowu natwaricź.

S Běłeje Wody. Sańdżenu żobotu, njedżelu a póndżelu chżysche tu lětaŕ Krumsiek s Hamburga se żwojim Gradskim lětadłom na pokasanje lětacź. Ssobotu wjecżor w 6 hodźinach bě żo wjele ludźi seschło, tola wo lětanju niczo njewidźachu. Krumsiekej bě żo motory zylinder, dokelż bě żo hubjenje wolijował, wobschkodźił. Ludźo dyrbjachu żo domoj wrócźicź. Krumsiek s dwěmaj technikomaj zyku nóz na lětadle dźěłasche. Njedżelu dyrbjesche hłowny lětaŕski dżeń bycź. Tola lětadłam njeżmě cźłowjek pschewjele dowěricź. Hdyž chżysche Krumsiek rano w 6 hodźinach s porjedżenym lětadłom na pruhu polětacź, wón s wopuschu żwojeho lětadła do wjerschka jeneje khójny sawadźi a s 8 metrow wyżokosćże na semju padże. Lětaŕ na sboże njesranjeny wosta, mjes tym so

ßo lětadło ſ wjetſcheho dźěła rosbi. Naſtata ſchkoda něhdźe 4000 hriwnow wuczinja. Sa dwě njedźeli chze Krumſiek ſ wuporjedźenym lětadłom ſ nowa lětaeź.

S Kißylka. Wutoru je hajnik Kljaw něhdźe dwaj metraj ſcheroki papjerjany ballon w ßwojim revěrje namakał, kotryż bě rěſniſka jednota w Draždźanach 17. auguſta do powětra puſchczíła. W ballonje kaſchczík ſ twjerdeje papjery tczeſche, kotryż pěſk a 205 póſtſtich khartow wopſchijeſche. Te běchu ſe wſchelakimi adreſſami popißane. S pſchipoloženym liſtom ßo namakał proſcheſche, ſo by khartu na póſt dał a ſo by wěſtemu Schuſterej w Draždźanach woſjewił, ſo je ßo ballon namakał.

S Kulowa. W poßledním poßedźenju zyrkwineho pſchedßydſtwa ßu twar kaplanſkeho doma murjeſkemu miſchtrej Ssalowſkemu pſchepodali. Wudawki ſa nowotwar ßu ßo ſ 12000 hriwnami wobliczíke. — Powjeſcź, ſo je klóſchtr lěßnu korczmu kupił, njeje wěrna.

S Běleje Wody. Pjatk tydźenja wjeczor je ßo do czaha, kotryż wjeczor 19 minutow po 10 hodźin ſ Mužakowa jow pſchijědźe, pſchi żeleſniſkim pſchekhodźe pola Joſefſkeje dróhi kulka tſěliła. Na ſboże je kulka mißła, tak ſo ßo nichtó njeje wobſchkodźił.

K wobſamknjenju żnjow 1912.

Hłóß: Wot tebje, Bożo, wſchitko mamy.

Drje wěſcze tola wſchudźe nětko
Żně lětßa dokonjane ßu,
A domoj ſwożene je wſchitko,
Schtož narоſtko bě lětßa tu,
A wěſcze 'żno domkhowanka
Je jow a tam ßo ßwjeczíła.

Haj bohata nam měra běſche
Wſchěch darow data wot Boha,
A kóždźiczki ßo wjeßeleſche,
Hdyż do polow won pohlada,
Wſchě brjóżnje nětko połne ßu,
Też wjele fajmow ſtajichu.

Pſchez' ſ noweho ßo dopjelnjuje,
Schtož něhdy Bóh ßam prajił je,
Tak dołho hacź ſtacź ſemja budźe,
Dha njepſcheſtanu ßyw a żně,
Haj lěczo, ſyma, dźeń a nóz,
Tu mamy wſcho pſches jeho móz.

Bóh hnadnje żita wobarnował
Nam lětßa wſchitke pſched ſchkodu,
Je rjane wjedro pſchihotował,
Hdyż dom ßo khowacź dyrbjachu,
Hdźeż pak ßu krupy ſbiłe wſcho,
Tam wok'ło żnjow bě ſrudniſcho.

Na ßuchotu, kiż loni běſche,
Sso hiſchcze kóżdy dopomni,
A tón a tamny wjedźicź chzyſche,
So lětßa ſ nowa ſaſtupi,
Sso ſjawnje hižo pokaſa,
Schto ludźo wjedźa do prědka.

Sa wſchitke tajke Boże dary,
Kiż ſaßłużeli njeßmy ßej,
Džak ſ wutroby dźenß Bohu damy,
Njech kóżdy ßwěru ſa tym ſtej,
So tajke dary na ſemi
Po Božej woli nałoži.

O njerunaj ßo nichtó tola
Wſchak tamnom' mużej w bibliji,
Kiż ßwoje bróżnje a też pola
Wſchě napjelnił bě ſ płodami,
A kotryż praji pſchi ßebi,
Nětk, luba duſcha, jěs a pij!

Wſchak maſch ty nětko ſhromadźene
Tych kubkow tu na wjele lět,
Hdyż bróżnje tak ßu napjelnjene,
Chzu wjeßełej' bycź myßle nět',
Drje kóżdom' tola ſnate je,
Schto Bóh Knjes k temu prajeſche.

Wot tutych żnjow pak tola chzemy
Dźenß ſkładowacź do pſchichoda,
Na tamny czaß, hdźeż żnjecź tam
Schtož kóżdy tudy wuβywa. [b'dźemy,
Haj, kajkiż wuβyw, tajke żně,
To ßkowo tola wěrne je.

Ach, ſhonjenje naß wſchědnje wucźi,
Kak bórſy ßyw ßo wobſamknje
Pſches ßmjercź, kiż druhdy pſchińdźe
A kóżdemu tak bliſko je, [rucźi,
Duż Bóh chzył dacź, ſo junu tam
My też ßmy ßnopy k wěcznym żnjam.

H. Falka.

Přilopk.

* (Nowy měſchczanoſta w Zitawje.) Wutoru dopołdnja je wokrjeßny hejtman ſ Craushaar noweho wyſchſcheho měſchczanoſtu dra. Külza w Žitawje do ſaſtojnſtwa ſapokaſał. Wón je prjedy hižom tu ſa měſchczanſkeho pißarja pobył a najpoßledy wyſchſchi měſchczanoſta we khownym měſcze Bückeburgu we wjerchowſtwje Lippe-Schaumburgu był. Też pſches lěto w němſkich kolonijach w Afriziy podźěłał. Duż ma khwalbne mjeno naſhoniteho ſaſtojnika. Po politiſkim ſmyßlenju je nazionalliberalny.

* (Młody ßamomordaŕ.) W Žitawje ßebi ſchěßnaczelětny ſamkarſki wucźobnik Balle tehodła żiwjenje wſa, ſo bě jenu hriwnu kradnył a ßo ſa to khoſtanja bojeſche. Jeho towarſchojo jeho ſa pſcheſtupjenje cźwilowachu a tak ßobu do ſtracha a do ſadwělowanja ſahnachu.

* (Saßakle ſa ſchulu woſtawał.) W Žitawje wjetſchi ßamopaſchny hólz ſtajnje ſa ſchulu woſtawaſche a polizija mějeſche ſ nim haru a bědźenje. Wón bě ßo we wobydlenju ſkhował a wjazore durje krueże ſ nutſka ſeſaßuwał, tak ſo dyrbjachu nětkrć ſamki ſ mozu wotpacźicź. S tym mějachu na pokſchtwórta hodźiny dźěłacź.

* (Sajaty paduch.) Jebaka a paducha Kunſcha ſ Köthena, kotryż bě w Shorjelzu dejmantowy pjerſchczeń pokradnył a też druhdźe mnoho podobnych drohich wězow pſchekſchiwił, ßu w jenej khoſejowni w Žitawje ſaßłapili a ſojeli. Wyſchſchi pinczník po wopißanju we łojazym liſcze jeho ſa podhladneho pósna a to poliziji woſjewi.

* (Ssebi ſ jědom ſawdał.) W Eckartsbergu pola Žitawy nańdźechu cźěło ſamkarſkeho pomoznika Aßmanna, kiż ſe Schleſyſkeje pokhadźeſche. Pſchi nim hiſchcze też něſchto jědu namakachu a ſ teho ſpósnachu, ſo bě ßebi ſ jědom ſawdał.

* (Proſcheŕ ßo ſatſělił.) We Waldenburgu w Schleſyſkej proſcheŕ pola jeneje żony wo jałmożnu proſcheſche. Dokelż pak niczo doſtał njebě, ßebi, hdyż bě na haßu pſchiſchoł, kulku ſ revolvera do hłowy tſěli a bě hnydom na to morwy. Jeho mjena hiſchcze wupósnacź njemóżachu.

* (Spała wotpadnyła.) We Skanknowje ßo pſchi ſwonjenju ſpała wulkeho ſwona puſchczi a do wěżazeho wokna ſlecza, ale wjele ſchkody njenaczini. Swónk runje na druhim kónzu ſwoniży ſtejeſche. Dokelż je wokno nad podkohu jara powyſchene, njewupadże ſpała ſ wěże na měſtno wokoło zyrkwje, hewak budźiſche mohło ßo ßnano njeſboże ſtacź.

* (Do młóczaka pſchiſchoł.) 21lětny baron Beulwitz na knježim dworje w Deſchzy pola Shorjelza mějeſche to njeſboże, ſo do młóczozeje maſchiny pſchińdźe. Jemu ßo jena noha roſtłóczi a wón ſhubi telko krwě, ſo drje lědma żiwy woſtanje.

* (Do koła padnyło.) W Gubinje padże, dokelż bě ſchpatnje wobkedźbowana, dwělětna holczka ſ dźěczazeho woſyczka tak njeſbożownje ſe ſkrónju do koła wuhloweho woſa, kiż runje nimo jědźeſche, ſo ſa krótke wokomiki wumrje.

* (Sto lět ſtary.) S krótka pſched ſtotym lětom wumrje we Wrótßkawju pjenježnik Jariſzkowſki, kiż bě hacź do poßlednjeho cźaßa ſtrowy był.

* (Klampnaŕ ßo ſaraſył.) W Krazawje w Czechach padże klampnaŕ Jung ſ rěbla 14 metrow wyßoko a woſta hnydom morwy leżo.

* (Nan ßyna ſajědojcził.) W Straźowje w Czechach nan, kiż bě ßo trochu wopił, ßwojeho ßydomlětneho ßynka ſ winom a ſ druhimi alkoholowymi napojemi wokſchewjeſche, dźěczo do womory padże a bórſy wumrje. Na woſjewjenje polizije ßo ßudniſka komiſija do Straźowa poda a ßo pſcheßwědczi, ſo bě dźěczo na ſajědojczenje wumrjeło.

* (Czeźke njeſboże pſches ſpłóſchenje konjow.) Hdyż ßo Waadtſkim kantonje we Schwajzarſkej korczmaŕ dr. Trey ſ woſom, w kotrymż jeho jědnaczelětny ßyn a rybak Chuard ſe ßwojim jědnaczelětnym wnukom ßedźachu, wot łojenja rybow domoj wróczeſche, ßo kóń ſpłóſchi a do napjateje rěki ſkoczi. Woßoby na woſu ßo tepichu. Jedyn muż nimo duzy do wody ſkoczi, ſo by dźěſczi wukhował. Wón pak ßo podnóri a ßo teho runja tepi.

* (Se żnějazej maſchinu ßo ſarubnył.) Blisko Saarburga je ßo żałoſtne njeſboże ſtało. Pola wßy Dreiähren jedyn ratař wowß żnějeſche. Jeho ſchěſczílětny ßyn a ßydomlětna dźowczíczka maſchinje pſcheblisko pſchińdźeſchtaj. Hólzej ßo hłowa wot cźěła wotczo, holzy ſtej ßo ruzy wotrěſkej. Wona ſchtwórcź hodźiny poſdźiſcho wumrje.

* Kak wyßoke płaczíſny zyroby naſtawaju, mjes druhim wuſtupowanje wikowarjow na běrnjazych wikach w Kolmarje pokaſuje. Na nje bě ßo 22. auguſta jara wjele běrnow nawjeſko, tak ſo ßmědźachu ßo hoſpoſy ſ prawom nadźecź, ſo budźa móz tunje běrny kupowacź. A woprawdźe też płaczíſna ſa měch běrnow na 2 hriwnje 60 pjenježkow ſpadny. Tola jenoż nětkotre měchi ßo po tejle płaczíſnje pſchedachu. Na dobo rěkaſche: Wſchě běrny ßu ßo pokupike. Wikowarjo běchu wſchón ſkład po 3 hriwnach ſa měch kupili, a na to płaczíſna ſaßo hacź do 5 hriwnow horje ſtupi. Na tajkele waſchnje njeſywikowarjo lud wulichuja a płaczíſny poſtajeja, liberalni a ſozialdemokratojo pak burow winuja, ſo czi njenaßytni a żenje doſcź ſa ßwoje twory doſtacź njemóża.

* (Czaßnik, kiż ßo ſe ßkónzom naczahuje.) Tajki czaßnik je w Indijanopoli w Amerizy czaßnikaŕ Purton wunamakał. Zyła pſchiprawa je na tym pſchirodnym ſakonju ſałożena, ſo czopłota pſchedmjety roſczahuje, ſyma pak hromadu ſczahuje. Na tute waſchnje je ßo uaczahowańje czaßnika pſchiprawiło, kotryż hižo połſchtwórta lěta prawidłownje dże.

* (Wotkasanje na narodne wězy.) W Drpomezhach pola pola Plsnje wotkasa semrjety wulkokubler dr. Janowski swoje poldra milijona krónow wuczinjaze samozcnje cźěskemu schulskemu towarstwu a na druhe narodne wězy swojeho ludu. — To je pschikład a napominajnje tez samozitym Sserbam, kiz pak zanych herbow nimaju pak husto jeno tajkich, kiz „s wjeßelym njedzakom" na swojich dobroczelow spominaju abo po prawom sabywaju. Bychu-li serbski dom abo pomozne towarstwo serbskich studowazych podpjerowali, bychu sej s tym pomnik stajili, kotryz by jim hischcze po smjerezi na semi czesc a we wěczność myto pschinjeßk....

* (Wichorowe wupuscźenje.) W Artagna w poknóznej Italskej je wichor 5 domow a jedyn zyrkus wupuscźik. W Meduno je wichor jedyn zelesny móst a pokojzu wßy sniczik.

* (Skazenosc pschespßa.) Sarjadnik pastwischcza (Weideverwalter) Könitser w Bohrröhrsdorfje pola Hirschberga we Schlesyskej je na kußnjenje psches skazeneho pßa wumrjek. 4. julija jeho zamßny poß jeho do wucha kußny, mjes tym so jeho dzowku a tez druhu holzn do ruki skußa. Na kußnjenja mako dziwachu, dokelz bě poß tez hewak znadnje rosnjembrjeny a kußaty. Poß czekny a sa krótki czaß jeho jako dla skazenja podhladneho we Warbrunje morichu. Hakle nětko so wschě tsi wossoby do Wrótßkawja na schczěpjenje a hojenje podachu. Potom Könitser saßo do sknzby sastupi. Ale bórsy skhorje na skazenje a wulěkowanje wjazy móżne njebě. Wón póndzelu po czežkich bolosczach semrje. Holzy slej hacz dotal strowej wostakej; tola dyrbjachu so pschiwusni, kotsiz su s njeboczickim hacz do smjercze poßlednje dny wobkhadzeli, do Wrótßkawja k schczěpjenju podacz. Könitserowa rana bě tehodla tak straschna, dokelz bě zyle blisko moshow.

* (Zyganka dzězo kradnyka.) Na polizajskej městnosczi w Brnje na Morawje je wobras dzěsczа a zyganki wustajeny. Zyganka wobkrucza, so je dzěczo jeje, dzěczo pak saßo powjeda, so ma druhu mamku. Sawěscze je zyganka dzěczo kradnyka.

* (Rubjezne mordarstwo.) W Stefansruhe w czěskich Iserskich horach su sandzeny schtwórtk 70lětnu butrowu wikowarku Pawlinu Möchelez s Rochliz skónzowali. Wona bě so schtwórtk na pucz do Liberza nastajiła, hdzez by wona kózdy tydzeń butru pschedawała. Butru bě wona s jenym wósnikom do prědka póßlała. Wona bě tez někotre nalutowanske knizki sobuwsała, so by sa někotrych pschiwusnych do Tannwaldskeje nalutowarnje pjenjesy sakozika a dań wobliczicz daka. Hdyz so Möchelowa pjatk wjeczor domoj njewróczi, so jejni swójbni wo nju strachowachu. Hdyz so pola druhich wikowarkow wobhonjachu, shonichu, so Möchelowa s zyła njebě w Liberzu była. Möcheloweje pschichodny zyn ju sobotu pytacz dzěsche a staru zonu na drósy mjes Stefansruhe a Poratkom w dróhowym pschěrowje skónzowanu namaka. Zonu běchu s rubischkom sadajili a jej wschě hotowe pjenjesy rubili, nalutowanske knizki pak jej wostajili. Sa mordarjom zlědzo, zandarmojo skónzowaneje pschichodneho zyna, teho zameho, kiz bě ju namakał, sajachu. Pschecźiwo njemu je so tukanje sbudziko, tola je wón powschitkownje jako czežny a sprawny muz snaty, tak so nichtó njewěri, so mohł wón tajki njeskutk skuczicz. Pódla teho su jeneho 19lětneho zementoweho dzěłaczerja sajeli.

* (Nowe wopory jědojtych hribow.) Na kuble Wydowej w Póznańskej je zydom wossobow po wuziwanju jědojtych hribow wumrjeło, schtyri wossoby su hischcze w smjertnym strasche. — Pola kowarskeho mischtra Wschelakeho w Marseninje je zydom wossobow na sajědojczenje s hribami skhoriło. Tsi srosczeni su hizo wumrjeli.

* Wuczerja Maxa Näsera s Grimmy, kotryz bě napossled s wuczerjom w Mutzschenje, su dla njekasanskeho wobkhadzenja se schulskimi holzami k jastwu na 3 léta sasudzili a jemu czežne prawa na 3 léta wotrjekli.

* (Do jeneho awstriskeho arzywójwody schwiknył.) Psched wokrjeznym sudom w Purkersdorfje pola Wina je so sandzenu póndzelu sajimawy prozeß wussudził. Pohoncz Leopold Meuringer bě wobskorzeny, so je 6. meje w Purkersdorfje arzywójwodu Hendricha Ferdinanda, kotryz w automobilu jědzesche, na to waschnje sranił, so bě do njeho s kschudom schwiknył. Meuringer, kotrehoz běchu dla lohkeho czělneho sranjenja wobskorzili, psched sudom praji, so je arzywójwodu jenoz pschipadnje trjechił. Wón je chzył s kschudom snamjo k pomalschemu jěczu dacz, dokelz so bojesche, so so jeho konjej automobila strózitaj. Jedyn swědk pak praji, so je pohoncz se samyßkom do arzywójwody schwiknył. Arzywójwodu je na jeho zylym puczowanju hacz do Salzburga wobliczo boliło. Pohoncza k krutemu arrestej na 5 dnjow sassudzichu.

* (Mlokowa wójna w Eisenachu.) Mjes Eisenachskimi zonami a mlokowymi wikowarjemi, kotsiz běchu so w mlokowym swjasku sjednoczili, je k mlokowej wójnje dóschko, w kotrejz su wikowarjo skónczńje podleżeli. Dokelz so tucźi njemózachu rossudzicz, liter mloka po 20 pjenjezkach pschedawacz, su zony, kotrez běchu so teho runja mjes sobu swjasale, s jenym swonkownym wulkowikowarjom wuczinjenje sa podawanje mloka wobsamkke. Tutón budze wot 1. oktobra po zelesnizy mloko w bassinskich wosach s najmjeńscha 2 lěcze liter po 20 pjenjezkach podawacz. Zony su wobsamkle, tez potom mloko wot noweho podawarja bracz, byrnjez bychu dotalni wikowarjo mloko hischcze tuńscho poskiczeli.

* (Ssněh w Vogesach a Czornym lěsu.) Wot wjele lět je so w nozy 2. septembra na horach Czorneho lěsa (Schwarzwald) a Vogesow sněh naschoł. Na wyßokich horach je temperatura na null spadnyła.

W bayerskich wyßokich horach a w tirolskich Alpach njepschestawajzy sněh dze, kotryz hizo hacz do někotrych stow metrow do dokow doßaha. Wón wschudze 1/4 metra a w Tirolskej s wulkeho dzěła 1 meter wyßoko leži. Stadła budza so s pastwow sahe do dokow dele hnacz dyrbjecz.

* (Czežke njesboże s powětrowym ballonom we Wuherskej.) We wojerskim lěhwje w Oerkenny, hdzez so w tu khwilu artillerija swucźuje, je so pschi puschczenju smijojteho ballona czežke njesboże stako. Hdyz so pschihoty k puschczenju czinjachu, sylneho wětra dla wjazy dyzli sto artilleristow ballonowe powjasy dzerzesche. Hdyz bě wyschschi leutnant Nietschdörfer do korba salějk, jedyn wětrowy stork ballon wotwjedze. Wojazy so meter wyßoko sobu storhnychu a potom powjasy puschczichu. Tsjo artilleristojo, kotsiz pak to njesamochu, hakle s wyßokosczе 100 metrow dele padnychu. Woni so sarasychu. Wyschschi leutnant Nietschdörfer bjes sadzěwka a njesranjeny pola Lajos-Mizse k semi dele pschileczа.

* (Njesboże w podkopkach.) W jamje Clarence pola Bethune w Franzowskej su so ske powětry sapalike a rosbuchle. 71 hórnikow je so sarasyło a 13 so srani,o.

* (Sliwki w poknóznej Amerizy.) We wjeczornej Pennsylwanskej a we wjeczornej Virginskej su sliwki kraj wupuscźile. Wulka woda je zyle swójby wo snje pschekhwataka a wotpkawiła. Wjele ludzi je so shubiło. 36 wossobow je so tepiło. Wobkhad na zelesnizach je so na 14 mil daloko pschetorhnył. Schkoda so na schěscz milijonow dollarow woblicza.

* (Semjerzenje.) W Guadaljarje w Mexikanskej je so sylnym semjerzenjom wjele twarjenjow wobschkodziło. Ludzo njejßu do njesboża pschischli.

Wußudzenja.

× Tsěchikryjer G. E. P. Ludewig s Kamjenza bě 7. julija hromadze se skakarjom Josefom Opizom w Zitrowskej korczmje pił. Hdyz bě so Opitz wopił, jemu wón pjenjezny móschniczku, 9 hr. wopschijazu, kradny. Wospjetneho paduschstwa dla Ladewig jastwo na 8 měßazow dosta a czežne prawa na 3 léta shubi.

W Budyschinje na jerjowej haßy

Emil Wehrle poncza

poßleschczowe tkaniny

meter hizo po **35** a **60** pjenjezkach.

Rjany mlyn

s pjekarnju w poknym dzěle a w dobrym położenju je dla wobßedzerjoweje staroby na pschedań.

Dalsche je shonicz w mlynje w Bojßwjezach pola Korsymja (Kirschau).

Visitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo

Esmolerjez knihiczischczernja.

(K temu czißku pschikoha.)

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** ßo **wutoru 22. oktobra 1912** sapoczńje. Samolwjenje nowych wuczomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je też rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Prof. dr **Gräse.**

Sakske wojerske żiwjenje sawěsczaze towarstwo w Draždżanach.

Protektor: **Jeho majestosć kral.**

Sawěsczenje żiwjenja

s lěkarskim pschepytanjom a bjes njeho na ßmjertny pad, s pschikrótschenym sawěsczazym a pschinoschkipkaczazym czaßom, sa swjasane żiwjenje, s wěstym czaßom wupkaczenja. (Sawěsczenje wuhotowanja a staroby, woßebje ßo hodźaze k sawěsczenju kapitala na wěsty czaß, njewotwißne wot żiwjenjoweho tracźa sawěsczenjoweho bjerjaka), kaž też lutowanske sawěsczenje.

Niske pschinoschki! Roscźaze podźele na pschesbytku!

Prospekty a wukasanja darmo pschez **sasturjerjow** a **direkzijn w Draždżanach-A. na Schulgutstraße 7.**

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij, kaž też kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu

porucza po najtuńschich placźisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kożanych cźerjeńskich rjemjenjow a techniskich wězow

w Budyschinjepschi hłownym torhoschczu 9.

Přeprošenje.

W běhu tutoho lěta hlada knjez

sejmski zapósłanc kubleŕ **Michał Kokla**

w Khróśćicach wróćo na swoje

25lětne parlamentariske skutkowanje

w sakskim sejmje. Swěrnje a swědomiće je wón tón čas swoje zastojnstwo wukonjał. Tutón jubilej ma so nětk w šěrokej zjawnosći swjećić.

Tohodla so wšitcy kraloswěrni mužojo podwólnje přeprošuja, zo bychu so na swjatočnosći w **Khróśćicach**

njedźelu 8. septembra 1912 popołdnju w 4 hodź.

prawje bohaće wobdźělili.

Dokelž ma swjedźeń swójbny karakter měć, so też žony a dorosćene holcy cyle wosebje přeprošuja.

Bohaty wopyt wočakuje

Wjesne Wólbne Towarstwo:

Bart.

Bosanki

po kóždej dźělbje

kupujetaj

Jendez bratraj

w Budyschinje

na hornczerskej haßy.

Khěža

s hródźu je na pschedań na Židowje cźißko 163.

Wotawowa awkzija.

Lětuscha wotawa **Huěwßeczanskich** gmejnskich łukow budźe ßo njedźelu 8. septembra popołdnju w 4 hodźinach po sahonach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Gmejnski pschedstejiczer.

Ratarszy schulerjo

dobru pensiju namakaju na połnóznej dróhy cźo. 10 po 1 schodźe.

Schulerjo,

kotsiż chzedźa ratarsku schulu wopytacź, dobru a tunju pensiju namakaju pola wudowy **Schneideroweje** pschi Pětrowskej zyrkwi cźißko 5.

Kucharki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hospoza

35—50lětna, ßo blisko Budyschina na jenu żiwnosć k nowemu lětu pyta. Poskiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź abo wosjewicź.

Wuczobniza

do pschedawarnje platowych, wolmjanych a bawłmjanych tworow (se sarunanjom k 1. oktobrej) ßo pyta. Poskiczenja pod S. N. 30 chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź. Sserbski ręczazym ßo lěpschina dawa.

K 15. septembrej abo 1. oktobrej ßo solidna **pschedawarka** sa modne twory pyta.

Poskiczenja chzyke ßo na póscze s adreßu wotedacź:

Postlagernd Bautzen, D. C. 123.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym pschedawanje

bluſow a kostumskich ßuknjow

kotrež je hacź do kónza sańdźeneho lěta A. Khěžorka měła, wot dotalneho fabrikanta pschewsała a so pschezo derje wuhotowany skład wudźerżuju, so mohła wschě żadanja spokojicź.

Kaž A. Khěžorka mam też ja dobre, khmane ßrěnje, też najwoßebnische druźiny na składze, też mózu kóždu bluſu a kóždu ßuknju po měrje woßebje po pscheczu sa najkrótschi czaß seschicź dacź.

Tole pschedawanje ßym mojej hacź dotal wjedźenej schokoladowej pschedawarni pschisamkla. Pschi trjebanju proschu ßebi moje twory dobroczinje wobhladacź.

S poczesczowanjom

Martha Kapplerez,

prjedy dołholětna direktrißa pola A. Khěžorki.

W Budyschinje, w septembrje 1912, na Hauensteinskej haßy 3.

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Sobotu 7. septembra 1912.

Placzißny rěsneho skotu na Drazdzanskich skótnych wikach.

2. septembra 1912.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzßiny a wosnamjenjenje.	Zywa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	53—56	97-103
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	46—50	88—93
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	50—53	91—97
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	46—48	85—88
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	41—45	80—84
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	74—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	53—55	93—98
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	48—51	88—91
3. ßnadnje pizowane	41—45	80—86
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	66—68	106—108
2. ßrěnje kormjene abo tez dobre wot zyza	61—64	101—104
3. ßnadnje wuwite wot zyza	53—57	93—97
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacz do 1¼ leta	63—64	83—84
2. mjaßne	60—62	80—82
3. ßnadnje wuwite, tez ranzy a kundroßy	58—62	79—82

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 31. augusta 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 5. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . zołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	50
Rożka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	30	7	65	8	10
Jeczmjeń . . .	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy (50 kilogr.)	8	—	8	30	7	50	8	10
Hróch	11	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	2	50	2	70	2	75	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	70	2	80
Pschenczna muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rzana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	4	—	—	—
Ssloma . . 100 "	3	80	4	—	—	—	4	—
Prozata 783 schtuk, schtuka	18	—	29	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	75	6	25	6	75
Rzane wotruby (50 kilogr.)	—	—	7	60	6	75	7	25
Pschenczny gris (50 kilogr.)	—	—	7	60	—	—	—	—
Rzany gris (50 kilogr.)	—	—	8	—	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., rożka wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., zołta — hr. — np. hacz — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hacz 16 hr. 49 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 01 np. hacz 13 hr. 28 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

5. septembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. 10 np., pschenza wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 80 np. jeczmjeń wot 9 hr. — np. hacz 10 hr. — np., wowß wot 10 hr. 75 np. hacz — hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr. — np., běrny — hr. — np. hacz 3 hr. 50 np., ßkoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wjedro w Londonje 6. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 14. njedzelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodzinach duchowny Tischer němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin němske a w 10 hodzinach ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Rudolf Hermann Frenzel, zelesniski dźełaczer w Budyschinje, s Linu Elsu Linkez na Zidowje.

Křóceni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Marczin, Mateja Schewczika, kamjenjecźeßarja w Nadźanezach, ß. — Emma Gertrud, Jana Pawoka Schustera, fabrikarja we Wurizach, dź. — Kurt Waltat, njemandź. ß. w Hněwßezach. — Liselott Hana, njemandź. dź. w Pschischezach.

W katholskej zyrkwi: Gerhard Bjarnat, Michala Scholty, kowarja tu, ß. — Khorla Heinz, Pawoka Stankiewiza, tyscherja na Zidowje, ß. — Bjarnat, Jakuba Hejduschki, pohoncza tu, ß.

Sdruhich wozadow: Bjedrich Alfred, Bjedricha Schuberta, maschinskeho wjednika w Sslónkezach, ß. — Erich Pawol, Pawoka Domschki, skalarja w Nowej Wěsy p. Huski, ß. — Richard Alfred, Gustava Adolfa Bergera, skalaria w Zokowje, ß. — Pawol Max, Khorle Dźědźika, khězerja we Lusy, ß. — Marja Hana, Jurja Augusta Pawlika, dźełaczerja w Holeschowje, dź. — Max, Khorle Jana Miczki, ziwnoscźerja w Khaßowje, ß. — Ernst Khorla, Jana Rokota, dźełaczerja w Njeßwaczidle, ß. — Gerhard Jan, Augusta Franza Kühna, murjerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Waltat Hermann, Hermanna Franza, fabrikarja w Khrósczе, ß. — Max Ota, Maxa Hermanna Gudy, fabrikarja w Hatku, ß. — Martha Elsa, Khorle Hermanna Měrczina, ziwnoscźerja w Ssowrjezach, dź. — Hana Martha, Ernsta Augusta Rabowskeho, skalarja w Mjeschizach, dź. — Marja Hilzbjeta, Jana Pawoka Vogela, kublerja w Kumschizach, dź. — Dora Hilzbjeta, Alberta Brechbühla w Brěsynje, dź. — Gertrud, Bjedricha Augusta Ssykory, kublerja w Brěsyzach, dź. — Erich Alwin, Alwina Bjedricha Noki, kowarja we Worzynje, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wozadze: 30. dźeń augusta: Khrystiana Swudowjena Hornuffowa s Ramnowa, w sastararni na Zidowje, 79 l. 11 m. 25 d. — 3. sept. Bjedrich Wylem Moritz Kutter, fabrikat na Zidowje, 60 l. 5 m. 22 d.

W katholskej wozadze: 29. augusta: Marja Swud. Schwanowa rodź. Hanuschez, tu, 56 l. 1 m. 25 d. — 30. Liesbeth Erna, Bjedricha Wylema Hofmanna, barbjerja tu, dź., 4 m. 13 d.

Sdruhich wozadow: Hana Scholtkez, Augusta Debika, murjerja w Dźiwoczizach, mandzelska, 67 l. 9 m. 17 d. — Hermann Waltat, Khorle Hermanna Pětki, pohoncza w Prěczezach, ß., 1 m. 25 d. — Khorla August Nowak w Husy, 81 l. 8 m. 4 d. — Marja Michalkowa w Bělych Nozlizach, 83 l. 9 m 11 d. — Jan Marczin, Ernsta Bräuera, kublerja we Wětrowje, ß., 1 l. 1 m. 25 d. — Marja Martha Mitaschowa rodź. Schczepankez w Njeßwaczidle, 26 l. 2 m. 28 d. — Emma Alma, Khorle Augusta Prosti, ziwnoscźerja w Nowej Jaßezy, dź., 3 l. 11 m. 6 d. — Max Richard Lowka, hospodarski pomocnik w Lejnje p. Bukez. 15 l. 5 m. — Madlena Jenkez, njebo Khorle Rjeczki, ziwnoscźerja w Sdźarach, saw. wudowa, 61 l. 3 m. 11 d. — Jan August Bibaß, dźełaczer w Hrodźischczu, 55 l. 7 m. 23 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodzija.

14. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodzin farat Kschizan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodzin duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Pondzelu 9. sept. smeje rano we 8 hodzinach farat Kschizan ßerbske a ½10 hodzin němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

14. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodzinach němsku spowjedz, dopoldnja we 8 hodzinach němske a ½10 hodzin ßerbske prědowanje. — Popoldnju w 4 hodź. smeje kschescź. tow. mużskeje młodoscze shromadzisnu.

Ssrjedu pschipoldnju ½12 hodzin budze němska spowjedź. — Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. shromadźizna ev. tow. mużskeje młodoscze.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodzinach smeje kschescźijanske towarstwo zónskeje młodoscze w paczerskej sstwje shromadźisnu. — Kollekta sa postajenje woßadneje diakonißy je wunjeßka 216 hr.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane, kaz tez **laty, blidarske deski** a woßebje **ßuche tšeschne pschikryeza** porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cz. 10.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tolczeny, k naczinjenju pschenżzy, s direktnym wulkim nakupjenjom jara tunjo pola

Oty Engerta,

en gros drogowe klamy en détail

Telefon 33*

Vicia Vilosa, Janſku rožku

nanajlěpje ſkhadźazu, porucża tunjo

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Wubjernu

pſcheńczną muku

najlěpſchu porucża

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Majßowy ſchrót, jeczmjenjowy ſchrót

tunjo porucża

horni mkyn w Brěſowje.

Liebſch,

žudniſli aktnar ſw. kſnžby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi žerbſki.

— Telefon czißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Chenillowe rubiſchcza

rjanych nowych muſtrow

płaczißny hódno pſchedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Jéſdny plan želeſnizow.

płaczazy wot 1. meje 1912 hacž do 30. ſeptembra 1912.

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. woſowa klaſa jéſdźi.

Se Ghorjelza do Draždźan.

Wſowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,08	11,21	2,11	2,20	4,24	6,58	8,53	9,07	11,53
Rhydbacha	—	—	4,40	—	—	8,10	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,43
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyſchina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36
Bičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biſkopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Draždźan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56	—

* Jéſdźi jenož kóždu ſobotu.

S Draždźan do Ghorjelza.

Wſowa klaſa	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Draždźan .	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	o,25	6,31	8,10	9,45	10,47	
Radeberga	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	6,01	8,37	—	—	
Arnsdorfa	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	—
Biſkopiz .	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,45	11,29
Bičenja .	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,43
Budyſchina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	10,46	11,27	2,04	4,39	6,14	7,03	9,40	11,16	11,52
Pomorz .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—
Rhydbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Ghorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	6,51	6,52	8,16	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. woſowa klaſa jéſdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	S Kamjenza	7,36	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	12 o4	
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Połčnitzy	7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12,37	
6,11	9,09	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großröhrsdorfa	7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29	
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12,14	

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfu 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wſowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	3-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyſchina	4,52+	5,00	5,56*	7,20	10,47	1,18+*	2,06	4,39	6,41	8,28	8,50§	9,41			
Děžnikez	5,00+	5,08○	6,08*	7,28	10,55	1,30+*	2,14	4,47	6,49	8,40		§	9,49		
Budeſtez	5,08+	5,14○	6,17*	7,35	11,01	1,39+*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,02§		9,55		
Roswodez	5,12+	5,19○	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—		§	10,00		
Do Wjeleczina	5,19+	5,26○	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	9,13§		10,07		

\+ Jéſdźi jenož na kóždym prěnim a poſlednim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
○ Jéſdźi jenož na dniu 26. a 27. meje.
• Jéſdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
+* Jéſdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dniu w tydźenju, njedźelu a ſwjate dny.
§ Budyſchina rano 5,58, ſ Budeſtez 6,10, ſ Wjeleczina 6,21 jenož w cźaſu wot 26. meje hacž do 25. auguſta.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wſowa klaſa	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05+	8,20	—	12,03	—	3,03	5,25	7,25	—	8,05	10,24			
Roswodez .	—	6,12+	8,33	—	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—	—	10,30			
Budeſtez .	5,06*	6,18+	8,41	11,48	12,14	12,42+*	3,19	5,37	7,36	7,48	8,13	10,35			
Děžnikez .	5,15*	6,24+	8,47	12,04	12,20	12,52+*	3,29	5,43	7,42	7,58	—	10,41			
Do Budyſchina	5,26*	6,31+	8,54	12,16	12,27	1,04+*	3,38	6,50	7,49	8,09	8,22	10,48			

* Jéſdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
+* Jéſdźi jenož na kóždym prěnim a poſlednim dźěłanſkim dniu w tydźenju.
+* Jéſdźi jenož kóždu ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.
S Wjeleczina rano 5 02, ſ Budeſtez 5,14 jéſdźi jenož wot 26. meje hacž do 25. auguſta.
S Wjeleczina 5,55, ſ Roswodez 6,04, ſ Budeſtez 6,09, ſ Dźěžnikez 6,15 jéſdźi jenož na dniu 26. a 27. meje.
○ Jéſdźi jenož na dniu 26. a 27. meje.

Kamjenz-Halſchtrow-Biſkopiz. | **Biſkopiz-Halſchtrow-Kamjenz.**

S Kamjenza	5,45	7,43	11,30	2,03	7,02	S Biſkopiz	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12	
Halſchtrowa	6,17	8,09	11,58	2,30	7,36	Halſchtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00	
Do Biſkopiz	7,03	8,54	12,44	3,21	8,27	Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25	

S Khoczebuſa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoczebuſa	do	9,01	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9'20

Mantle a ſchlawchi

ſa jéſdne kola

dobreje hódnoſcze, hižo po 2½ mk. kaž wſchě druhe **kolojéſdne wězy** najtuńſcho porucża

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**), pſchedawarnja kožanych cźerjenſkich rjemjenjow a gumijowych wězow **w Budyſchinje** pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Skład Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cźißło 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, kožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, kožowe ſchath, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuńſchich płaczißnach.

Jéſdny grat

porucża **Wähner**

pſchi žitnych wikach.

Cźerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru ſe žałoßnym

ſwjerbjenjom.

K pol kuſkom Zuckerowcho patent. lěkarſkeho mydła ſym cźwilu doſpołnje wobyk. H. S., polizajſki ſerżant.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kolowe ſeparatory

tunje a dobre

a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucża

Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow

mějeczelej:

J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny žo do płaczenja bjern.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina žo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chże žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencź pſchedawa a pojedźuje, ſa žwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, žebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Lubijska banka

w Lubiju **w Reugersdorfje**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Seifhennersdorfje a Zitawje,

kaßyne městno w Kumwaldze.

Nałożenje kapitala w požčzonkach němskeho kněžorstwa, němskich swjaskowych statow a městow, kaž tež sastawnych listow prěnjoklaßnych hypothekskich bankow.

Kupowanje a pschedawanje wschěch na bursy wobkhadzazych hódnostnych papjerow.

Saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a wuloßowanych knihow s hotowymi pjenjesami.

Khowanje a sarjadowanje wschěch sjawnych a samknjenych depotow.

Khamorowe kaschcziki s tsojakim samknjenjom wotnajerja a ßobusamkanjom banki.

Schekowy wobkhod, wotewrjenje schekowych kontow.

Diskontowanje směnkow.

Pschijimanje pjenjes na sadanjenje.

Sadanjenje

bjes wupowjedźenja		3%
pschi 1 měßaczným wupowjedźenju		3¼%
= 3 = =		3½%
= 6 = =		4%

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

w Sserbßlim Domje **pschi lawßlich hrjebjach 2.**

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstßkim měsczе 2

telefon 499

ßo sa

lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.

Pschimérne placzisny.

Czeho dla?

Nowe jěsdne kola spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne kola

najlěpsche dźěło, lokki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschißłuschki a narunonske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe kola** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kolow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Wisitne khartki derje a tunjo czischczi **Ssmolerjez knihiczischczerńja.**

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9, meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druzíny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placzisnowy sapiß žadacz.

Berteldorfßle

sarybowanje pschе njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje pschе njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědk pola ßłabuschkich dźěczi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěczi. Blescha 1.50 a 2.50.

Roseßlanje na wßy.

Jenoz woprawdźite dostacz

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

T. Albert

(mějeczel Khorla Bahla)

ßedlarski mischtr

w Budyschinje

pschi lawßlich hrjebjach 10 pódla Sserbskeho Doma

porucza

puczowanske tosche, puczowanske koffry, žonjaze tosche, paßy, wobalki sa khěrluschowe knihi, aktowe mapy, hudźbne mapy, listownje, zigarowe a zigaretowe etwije, portmoneje, ßlě, holczaze schulske tosche, hólczaze tornistry, schulerske mapy, ßnědanske tosche, wiczne a podlěschne tosche, nakhribjetne měchi, gamasche.

Kuczowy a rólny grat, konjaze deki, kschudy.

Polstrowane meble.

Mam sastupjerstwo **prěnjorjadownych patentnych**

matrazow s worzlowеho grota.

Pschedźělam trjebane polstrowane meble.

Sofy,
pjerate matrazy,
nakładźenske matrazy,
groczane matrazy
porucza
Wähner
pschi žitnych wikach.

Dobru
pschenczny muku,
hróch, woku, kolij,
hejdusch
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Wulke

rumowanske wupschedawanje

dla pschecżehnjenja na bohatu haßu 16.

Wulku dźělbu

žonjazeho, mužazeho a dźěczazeho wobucża

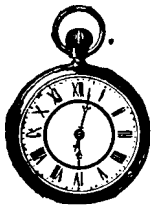
ſ wuwſaczom ſnamjenja „Salamander“ ßym po płaczišnje khětro ponižił.

Jenotliwe pory, kaž też na ſkładże a we woknje troſchku wobſchkodżene, ßu jara ponižene.

Kóždy por ſkladnoſtna kup.

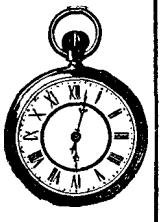
Shorjelſka czrijowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow**
k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

ſaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemješło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel měješčel **Gustav Kloeppel**
w Budyſchinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſkhnyjaty
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž też **murjeŕſki kalk,**
drobnu krydu, gyps, portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum, barbicże wſchěch druźin,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjeńtnej haßy 24.

---

la. ščerjeńſke rjemjenje ſ jadriweje kože
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž też wſchě
techniſke gumijowe a asbeſtowe wězy
najtuńſcho porucza

Otto Büttner

(měješčel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarńja kožanych ščěrjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Kedźbu!

Hobrſke pſchedawanje

emaillowanych tworow

njeje wjazy w **Albertiſkim dworje,** ale wot

ſchtwórtka 15. ſeptembra

we wulkej ſali tſjoch lipow.

Wſchědnje nowe poßyłki! Wſcho k wuběranju!

Moje emaillowane twory (ſ najwjetſchich emaillowarńjow Němſkeje) pod ſtajnej kontrolu pſchiſłušanych chemikow ſteja a ßu bjeſe wſchěch ſtrowoſczi ſchkódnych ſubſtanzow. ∴

Georg Benecke ſ Bremena.

Pſchedawanje we wulkej ſali hoſczenza tſjoch lipow w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich brjohach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 37. Sobotu 14. septembra 1912. Lětnik 71.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotřiž chcedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1912

do prědka płaćicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotřiž žebi **Serbske Nowiny** psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa **Serbske Nowiny** na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póšće **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Němske khěžorske manevry

žo w pschitomnosći khěžora a sakskeho krala wotměwachu. Khěžor je se Schwajzarskeje žo wróćiwschi póndźelu do Coswiga pschijěł. Na dwórnischću jeho sakski kral wočakowasche. Sso wutrobnje powitawschi a žo dlěschi čas rosrěčawschi, knjezerjej s automobilom do manevrow wotjědźeschtaj. Pschi manevrach žo 125000 pruskich a sakskich wojakow wobdźěli a nětkole pschi saksko-pruskich mjesach w módrym a čerwjenym wójsku napscheczo žebi wojowasche. S wjednikom módreho wójska bě sakski wójnski minister s Hausen. Nad čerwjenym wójskom pruski general s Bülow roskasowasche. Pruski prynz Eitel Bjedrich schwadronu čerwjeneho pschedwójska wjedźe. 9. septembra bě wón prěni, kotryž se žwojej schwadronu Łobjo pola Gaitzschhausena a Loeßniga pschepłuwa. Konje njeswólniwje do symneje wody dźěchu. Mjes tym so žo pěschzy s čołkami psches rěku wožachu, žo pola Moritza njedaloko Riesy s pontonow móst natwari. Khěžor a sakski kral prěnjej psches njón jěchaschtaj; cźrjódy čerwjeneho wójska jeju scźěhowachu. Ssrjedu bě žo zyle čerwjene wójsko s rańscheho na wječorny Łobjowy brjoh pschežadźiko. Schtyri lětadła čerwjeneho wójska žrjedu dopołdnja krajinu wobhonjachu, runje tak tež někotre lětadła módreho wójska w powětsje lětachu.

Schtwórtk žo mjes čerwjenym a módrym wójskom s ranja Oschatza prěnja bitwa bijesche. Pěschzy žiwje tšělachu a potom tež maschinske tšělby do tšělenzy sapschimachu. Módri pěschzy, kotřiž žo s artilleriju podpjerachu, rucze postupowachu. Čerwjeni pěschzy dyrbjachu se žwojeho stejischcźa zofacź. Módri s khwatkom do prědka běžachu a wotdźělenje čerwjeneje artellerije s munizijskimi wosami sajachu. Tež mnohe čerwjene kompagnije žo sajachu. Mjes tym pak bě čerwjene wójsko pola Oschatza prawe módre kschidło wobejschło a žylnje do njeho cźischcźesche, tak so dyrbjachu módri pěschzy dobyte stejischcźo puschcźicź a žo pod žylnym wohnjom tšělbow a kanonow sawróćicź a wjele ludźi shubi. Mjes tym běchu tež dźěle čerwjeneho dwanateho sakskeho armeekorpsa k Oschatzej žo pschibližake a s rańscheje kromy Oschatzskeho měschczańskeho lěža do zosazych módrych tšělachu. Potom tež tele dźěle čerwjeneho wójska postupachu, tak so žo módre lěwe kschidło, kotrež bě žo pschekhróble do prědka swěrikło, s njepscheczelom wopschimny a by žo we woprawnej wójnje sniczikło. Čerwjene wójsko dźěl artellerije módreho wójska saja a s dźěla tež pěschkow s bitwy staji.

S wječzora Oschatza žo na to 5. divisija čerwjeneho wójska do wojowanja s 8. a 24. divisiju módreho wójska da. Wojowanje žo s dobyczom módreho wójska skónczi, a 5. divisija dyrbjesche zofacź.

Pódla lětadłow žu žo tež powětrowe kódže k wobhonjenju wužiłe. Pjatk dopołdnja w 10 hodźinach žo manevry skónczichu, na cźož khěžor blisko Oschatza dlěschi cźas kritiku džeržesche.

Khěžor je sakskeho krala pschi manevrach sa generalneho pólneho marschala pomjenował a jemu žim marschalski kij pschepodał. Tež kral Jurij a kral Albert staj generalnaj pólnaj marschalaj němskeho wójska byłoj.

Khěžorske manevry njejžu žo zyle bjes snjesbožencjow minyłe. Na Weißenfelsko-Pegawskej drósy blisko wžy Stönscha žo jedyn wójskowy automobil na rosmokanym hlinojtym puczu wobžuny a se wschej mozu do jeneho schtoma sawadźi. Automobilowy wjednik njesranjeny wosta, žobu jědźazy feldwebel automobilneho wotdźělenja, kotryž ma benzinowe wudawarnje dohladowacź, žo s wosa wjerhny a žebi hłowu a wutrobno cźežko srani. Automobil žo wschón rosbi.

Druhe hischcze cźežsche automobilne njesboże je žo pola Borny stało. Jedyn wójskowy automobil žo do žuwanja da a žo swróćźi. W nim žedźazy offizěr žo sarasy, automobilowy wjednik žo cźežko srani.

Dale je wojeński pisać Teicher se 4. schwadrony 6. bayerskeho chevaulegerskeho regimenta pschi nóznym patrouillowym jěchanju pola Beiersdorfa do jeneho hata padnył a žo tepił.

Pruski prynz Hendrich w Japanskej.

Khěžorowy bratr, prynz Hendrich, je žo jako sastupjeł němskeho khěžorstwa do Japanskeje k khowanju semrjeteho japanskeho khěžora podał. Psches europisku Rusku a Ssibirsku je wón swožownje do Japanskeje dojěł. Na žibirskej želesnizy je drje žo něhdže ras cźah, s kotrymž prynz Hendrich jědźesche, swróćźił, tola pschi tym njeje nichtó do njesboža pschischoł. W japanskim hłownym měsće Tokio je prynz žrjedu w žwjedźeńskej awdijenzy nowemu japanskemu khěžorej rjeczas k cźornemu worjolskemu rjadej pschepodał. Japanski khěžor je němskemu pódklanzej hrabi Rexej a dwórskemu marschallej žwobodnemu knjesej Seckendorfej rjad skhadźazeho žłónza a druhim žobustawam peynzoweho pschewoda druhe rjady spožćił.

Němske khěžorstwowe knjezerstwo a mjažowa drohota.

We wschěch wjetschich němskich městach žo měschczańske sastupjerstwa s praschenjom sabjeraju, kak mohło žo mjažowej drohocze wotpomhacź. Knjezerstwo žo napomina, so by wukrajnemu skotej a mjažej mjesu wotewrikło a postajenjam spadnycź dało, kotrež pschiwos wukrajneho skota a mjaža poczežuja. Sozialdemokratojo žebi žamo žadaju, so dyrbi žo mjažoweje drohoty dla hnydom khěžorstwowy žejm swołacź. Na němske khěžorstwowe knjezerstwo njeje hibanje pschecźiwo mjažowej drohocze bjes saczišćźa wostało. Ssrjedu je khěžorstwowy kanzler se statnym sekretarom snutskownych należnosczow a pruskim ratarskim ministrom wo mjažowej drohocze radu składował. Hacź je žo něschto wobsamkło, njeje žo do sjawnosćze dało. Někotre nowiny chcedźa wjedźecź, so chze knjezerstwo pschiwoženje smjerskeho mjaža dowolicź. Wot spadnjenja zkow na pizo-

wadła pak knjeżerſtwo wothlada, dokelž je lětža doſcž pizy w Němſkej narostko, tak ſo žu wukrajne pizowadła zyle njetrěbne.

Setkanje němſkeho kněžorſtwoweho kanzlera ſ awſtriſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſczow.

Wójnſki ſtrach na Balkanje je na najwyſchſche ſtupik. Němſki kněžorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg a awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow ſtaj teho dla ſa nuſne měloj, žo wo wſchěch móžnych padach rosrěčeczeč. Na hrodže w Buhlawje ſtaj žo wonaj ſeſchloj, na tym žamym městnje, hdžež je njebo hrabja Lexa Ährenthal něhduſchemu ruſkemu miniſtrej ſwonkownych naležnoſczow Iſwolſkemu pſched annexiju Bošnije a Herzegowiny wocži wutrěl. Pſchi rosrěčenju je žo pokaſalo, ſo mjes Awſtriſkej a Němſkej wo wſchěch balkanſkich naležnoſczach pokna pſchesjenoſcž knježi. To ſ druhimi žlowami rěka: Němſka a Awſtriſka njedowolitej, ſo žo balkanſke ludy wot turkowſkeho podtłóčenja wušwobodža a žo do europiſkeje Turkowſkeje mjes žobu dźěla. Hdy by žo njehodźiło temu ſadźěwacz, ſo Turkowſka roſpadnje, dyrbjała Awſtriſka Balkan hacž dele do Saloniki wobžadźicz. Saloniki ſměje ſa pokodniſchu Europu tužamu ważnoſcz, kaž nětkole Hamburg ſa połnóžnu Europu. Pſchi pſchewjedźenju žwojich balkanſkich planow budže žo Awſtriſka na pomoz Němſkeje ſepjeracz móz.

Prawiſnizy ſa wobkhowanje žmjertneho khoſtanja.

Wobdźělnizy prawiſniſkeje ſkhadźowanki we Winje žu žo ſe 470 pſcheczíwo 424 hłoſam ſa wobkhowanje žmjertneho khoſtanja wuprajili. Winſke liberalne a ſozialdemokratiſke nowiny na tole wobſamkujenje žwarjo, kotrež po jich měnjenju wo powſchitkownej a woſebje prawiſniſkej njeſdźěłanoſczi žwědczi. Skóſtnizy, kotſiž ſ bombami a kałaczemi žmjercz a hroſu roſſchěrjeja, dyrbjeli žo žami pſched žmjerczu wobarnowacz. Se žmjertnym khoſtanjom žo něko-tryžkuli wot mordarſtwa wotdžerżeczeč da.

Shromadźenje franzowſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Po ſrěčenju ſ Jendźelſkej a Ruſkej Franzowſka tſeczu eſkadru žwojeho wójnſkeho łódźſtwa ſ połnóžneho do žrjedźoſeńſkeho morja póſczele. Jendźelſke wójnſke łódźſtwo ma žo ſa doſcz žylne, ſo mohło jendźelſke a franzowſke brjohi w połnóžnym morju žame ſakitacz a němſke wójnſke łódźſtwo ſbicz. Franzowſke łódźſtwo teho dla njeje w połnóžnym morju trěbne. Sa to pak žo wono w žrjedźoſeńſkim morju trjeba, hdžež dyrbi wono italſkemu a awſtriſkemu wójnſkemu łódźſtwu wahu dźerżeczeč.

Franzowſojo ſažo Marrakeſch dobyli.

Franzowſki general Mangin je ſe žwojim wójſkom ſběžkarſke wójſko pſcheczíwo-ſultana El Hiby w Marrakechu ſbił, tamniſchich jatych Franzowſow wušwobodźił a město wobžadźił. El Hiba žam je žo ſ cžažom ſ procha měł. Franzowſojo žo njemóża ſa nim puſchczicz a jeho łojicz, dokelž by k temu wjele wojakow trěbnych było. Franzowſam budže hižo doſcz cžežko, Marrakeſch ſe žylniſchim wójſkowym wotdźělenjom trajnje wobžadźene dźerżeczeč. Strach potom pſchezo woſtanje, ſo El Hiba wójſko wokoło žebje ſhromadźi a pſched Marrakeſch pſchicžehnje. Prjedy hacž žo Marokkowſzy ſměruja, žo hiſchcze někotre lěto pominje. Franzowſojo žami ſ tym licza, ſo budža mjes tym hiſchcze někotru bitwu bicz dyrbjeczeč.

Ruſki wulkowjerch Miklawſch w Pariſu.

S ważnym politiſkim nadawkom je po ſdaczu ruſki wulkowjerch Miklawſch do Franzowſkeje pſchijeł. Schtwórtk rano měješche wón w Pariſu w miniſterſtwje ſwonkownych naležnoſczow połhodźinſke rosrěčenje ſ miniſterſtwowym pſchedžydu Poincaréom. Pſchipokonju žo k jeho cžeſczi hoſcžina wuhotowa. Tón žamy dźeń wjeczor je žo wulkowjerch k manevram franzowſkeho wójſka podał.

Wójnſki ſtrach na Balkanje.

Bołharſka, Sſerbija a Grichiſka žo ſjawnje na wójnu hotuja. Bołharſka je žamo reſerwiſtow, kotſiž žu žo w połodniſchej Ruſkej ſažydlili, k khorhoji ſwołała. Zyły bołharſki lud žo ſa wójnu pſcheczíwo Turkam hori; wón nochze dale ſ měrom pſchihladowacz, kak Turkojo Bołharow w Mazedonſkej pſcheſcžěhuja a wutupjeja. Ssamo Bołharjo w Amerizy žu ſwólniwi 15000 brónitych muži Bołharſkej na pomoz póſłacz, jeli ſo by wójna wudyriła. Ženje hiſchcze njejžu wobſtejnoſcze ſa wušwobodženje kſcheſcžijanow na Balkanje tak pſchihódne byłe kaž nětkole. Duž dyrbja Bołharjo, Sſerbjo a Grichojo tule ſkładnoſcz wužicz. Byrnjež bołharſki kral Ferdinand nochzył wójnu Turkowſkej pſchipowjedźicz, wójſko a lud budżetaj jeho k temu nuſowacz. Ludowa roſhorjenoſcz žo hiſchcze powjetſchi ſ nadpadami turkowſkich wojakow pſchi mjeſach na bołharſkich namjeſnych wojerſkich ſtražnikow. Pſched tydźenjom žu pola Karatepe ſažo turkowſzy wojazy ſ łakańzy dweju bołharſkeju wojakow ſatšelili.

Mjes Bołharſkej, Sſerbiju a Grichiſkej tajny ſwjaſk ſa pad wójny wobſteji. Jeli ſo žo Bołharſka do Turkow da, potom tež žerbſke a grichiſke regimenty turkowſke mjeſy pſchekrocža. Sſerbſke knježerſtwo ma ſapocžatk wójny ſa bliſki a je teho dla ſakaſało, žito a druhu zyrobu ſe Sſerbije do wukraja wuwoſycz. Knježerſtwo drje wudawa, ſo je žo tónle ſakas dla hubjenych žnjow wudał, tola temu nichtó njewěri. Tež Awſtriſka wójnſke pſchihoty Sſerbije ſnaje. Teho dla je awſtriſke knježerſtwo žerbſkich offlžerow wupokaſało, kotſiž w Awſtriſkej konje ſa žerbſku artilleriju kupowachu. S dobom je turkowſke knježerſtwo ſakaſało, pſches Saloniki do Sſerbije wójnſku potrjebu woſycz. Sſerbija je ſ tym žamym ſakaſom wotmolwiła, to rěka, wona njeda wójnſku potrjebu ſa Turkowſku ſ Awſtriſkeje pſches Sſerbiju woſycz.

W Turkowſkej njedwěluje žo na tym, ſo móže žo kóždy dźeń wójna ſapocžecz. Teho dla Turkowſka pſchi bołharſkich mjeſach wójſko ſhromadźuje a ſkładownje ſ wójnſkej potrjebu pjelni. Rad wſchak by žo Turkowſka wójny ſminyła; pſchetož pjenjeſy, kotrež žu pſchede wſchěm trěbne we wójnje, žu w Turkowſkej žadniſche, dyžli hdy prjedy. Statne kaſy žu próſdne, a nichtó nochze Turkowſkej niczo wjazy pożczicz. W Albanſkej nimaja Turkojo niczo wjazy roſkaſowacz. Albanſzy žu turkowſkich ſaſtojnikow wuhnali a dawkow žanych wjazy njepłacza. To žo tež w druhich dźělach Turkowſkeje wjazy njeſtawa. Turkowſka widźomnje roſpaduje. Tež Němſka a Awſtriſka njebudźetej jejny roſpad ſadźerżeczeč móz.

Wróczenje ſ jaſtwa.

(Wěrny podawk ſe ſtareho cžaža.)

(Skóncženje.)

Prjedy hacž žo ſkóſtnik ſ wokrjeżneje khłóby do jaſtwa wotwjedże, wucžiniſchtaj žebi ſ fararjom, ſo, hdyžkuli kruty domjazy porjad dowoli, žyn macžeri liſt napiža. Wón tež woprawdże pižaſche, ale liſty žo wudowzej pſchepodawachu a farař niczo wo tym njeſhoni. Stary Hroſa ſ teho cžaža, ſo běchu jeho žyna žadźili, ſ nim žaneho wobkhada wjazy měcz nochzyſche. Njechaſche wo nim ani niczo žłyſchecz. Jemu niczo wo to njebě, hacž je jeho dźěczo hiſchcze žiwe abo ſemrjeło. Prěnje dopiža, kotrež běchu na macz žłane, hiſchcze pſcheczita, ale poſdźiſche njewotewrjene do wohnja ſmjeta. Na liſty ženje niczo njewotmolwi. Ani farař ani cži, kotſiž běchu njebo macžeri pſcheczelnje ſmyžleni, wo jatym niczo njeſhonichu. Pſcheczeljo žebi teho dla myžlachu, ſo je wón hižo ſemrjeł a žo teho tež nadźijachu.

Młody Hroſa bjes ſpuſchczenja zyłych pjatnacže lět w jaſtwje wotbu. Hdyž bě potom dawno wuždeżeny dźeń pſchiſchoł, ſo jeho ſažo na žwobodu puſchczichu, dopjelni, ſchtož bě žwojej macžeri žwěru łłubił, a wróczi žo do žwojeje narodneje wſy. Dokelž bě žo w jaſtwje derje ſadźerżał, dowolichu jemu, ſo žmědźeſche žo žam bjes pſchewodneho ſaſtojnika domoj wróczicz. Tak wuńdże wulkemu wohańbjenju. Schtož bě žebi w jaſtwje ſa dźěło nalutował, doſta žobu a tak žo pěſchi do narodneje wſy wróczi.

To bě kraſny wjeczor w lěczu, hdyž žo do wſy wróczi, kotruž bě pſched pjatnacže lětami ſ wulkej hańbu wopuſchcził. Najkrótſchi pucz pſches pohrjebniſchczo wjedźeſche. S pukotazej wutrobu po wuſkej ſczežzy ſtupaſche. Mózne, khłódk cžinjaze lipy, pſches kotrež khowaze žo žłónzo poždlednje pruhi na khłódnu ſczežku ſczeleſche, jemu dopomnjeńki na dny ſbudżowachu, kotrež bě tam w prěnjej młodoſczi pſcheżiwił. W myžlach widźeſche macžerne blěde wobliczo a žłyſy žo jemu wuronichu, hdyž ſpominaſche, kelko krócz bě wona jeho dla płakała. Tehdom wěſo njebě doroſymił, kak hórke tute jeje žłyſy běchu. Jako budźiſche ſawěſchk jemu wot wocži padnył, dobywachu žo jemu na dobo macžerne warnowaze žłowa do pomjatka, kotrychž pak njebě kedźbu měł. Cžucza, kotrež ſ tym w jeho wutrobje wotucžachu, běchu tak mózne, ſo jeho zyle hłuboko hnuchu. Wón pſches pohrjebniſchczo do zyrkwje ſaſtupi. Tam nichtó njebě. Jeho krocžele, kiž pod niſkim wjelbom rżachu a žwjatocžna cžiſchina jemu bjes maka ſtrach ſbudżachu, ſo je łutki žam w zyrkwi. Wón žo roſhładny. Niczo žo tu njebě pſcheměniło. Sdaſche wſchak žo jemu, kaž by rjekł, ſo je zyrkej mjeńſcha dyžli bě prjedy była. Ale hiſchcze tu ſtare narowne kamjenje ſtejachu, na kotrež bě tyžaz krócz ſ dźeſczowſkej cžeſczownoſczu ſhładował. Wón žo k ſtarej lawzy

pschibliži, ta bě symna, prósdna a prochnawo. Ssydasche tu hischcże jeho macź? Abo ßnadź je wona se starobu tak woßlabnyła, so wjazy do zyrkwje khodźicź njemóżesche? Syma jeho woběża a njeswěri ßebi na to pomyßlicź. A runje hdyż chzyshche ſ zyrkwje wustupicź, do zyrkwje stary muż sastupi. Młody Hrosa ßo satorże, dokelż jeho derje spósna. Cżasto bě jeho na pohrjebnischczu widźał, hdyż rowy ryjesche. Schto by wón prajił, hdy by ßo dohladał a spósnał słóstnika, kiż ßo domoj wróczi? Starz zusemu do woczi pohlada, pschejesche jemu „dobry wjeczor“ a w měrje dale dźěsche. Njebě jeho spósnał.

Młody Hrosa dźěsche pshes wjesku. Wjeczor běsche pschijomny a ludźo tu a tam pshed wrotami ßedźachu a wcźipni na njeho, hdyż nimo dźěsche, hladachu. Mnosy sa nim shladowachu a też wón ßo wuskostliwje sa nimi wobhladowasche, hacź jeho nichtó njepósnaje. W kóżdym domje skoro zuse woblicża widźesche; tu a tam w móznej postawje něhdyscheho ßobuschulerja spósna. Druhdźe saßo w stólzu ßkabeho, khoreho wumjeńkarja wuhlada, kotrehoż bě jenoż jako stroweho, ßylneho muża snał. Ale wschitzy běchu jeho sabyli, nichtó jeho wjazy njespósna. Tak njespósnaty po wßy dale kroczesche.

Hdyż pshed narodnym domczkom stejesche, po kotrymż bě ßo jemu w jastwje telko lět tak jara stysskało, khowasche ßo ßkónzo a poßlednje pruhi padachu na tśěchu a powjetschachu dołhe scźiny schtomow w sahrodźe.

Płót bě niski, derje pak ßo wjedźesche dopomnicź, so bě ßo jemu něhdy wyßoka murja bycź sdał. Pshes płót do sahrody pohlada. Wjazy trawjenja tu bě dyżli prjedy, tola běchu tu hischcże ßamßne stare schtomy. We domje ßo powjedasche. Wón ßkuchasche, ale hłoßy, kiż ßo jemu do wucha dobywachu, běchu zuse. To běchu wjeßele żortowaze hłoßy, młody Hrosa pak ßebi ſ dobrym prawom myßlesche, so ßo jeho khuda stara macź wjeßelicź njemóże. Wón ßo wotwobroczi. Tu ßo wrota wotewrichu a cźrjódka małych hawtowazych a ßo ßmějazych dźěczi wupraßny. We wrotach ßo nan ſ hólczikom na rukomaj pokasa; małe dźěczi jeho wobdachu a ßo prózowachu, jeho na pucź scźahnycź, so by na jich hraczu podźěł brał. Hrosa ßo dopomni, kak husto bě ßo na tutym ßamßnym měsćze pohladnjenja ßwojeho nana něhdy wobojak; we wuschomaj jemu hischcże nanowe hrube ßkowa, ßurowe puki a żałoscźenja jeho maczerje ſwucżachu. Hacżrunje wschak Hrosa pocża se ſnutskownej bolosczu hikacź, sapschimny ßebi tola pjascź a sakußny ßebi ſuby a tak woteńdże ſ tuteho městna.

Tajkele bě jeho wróczenje do domisny, po kotrejż bě telko lět żedźił a po kotrejż bě ßo jemu tak dołho stysskało. S jastwa wuschedschi njebě nihdże wjeßelehо postrowa, nihdże wodawazeho pohladnjenja, nihdże khěżki, kiż by jeho pschijała, nihdże pomozneje ruki, kiż by jeho podpjerowała, namakał, a runje tajke pschijecźe dyrbjesche we ßwojej starej narodnej wjeßzy namakacź! Woßamoczenje w jastwje njebě hórsche było, hacź nětko woßamoczenje woßrjedź schěrokeho ßwěta.

Cżujesche, so bě ßebi ßwoju domisnu w jastwje tajku pschedstajał, kajkaż bě była, hdyż bě ju wopuschcźił. Nětkole bě zyle wojebany a to jemu wschitku wutrobitosć a dowěru wsa. Njeswěrjesche ßebi, ßo wopraschecź po ludźoch a wobstejenjach, ani to ßebi njeswaži, so by ßo k staremu fararjej podał, jeniczkej woßobje, wo kotrejż móżesche ßo wěscże nadźijecź, so jeho luboscziwje pschiwosmje.

Pomału dale kroczesche. Jako winowaty, kotryż ßo hłownehо pucża sdaluje, wobroczi ßo na wotležanu łuku. Tu ßo do trawy wjerhny a wobliczo ßebi ſ rukomaj sapschimnywschi hórzy płakasche, jako by se ßylsami mohł ßwět pscheměnicź, kotryż jemu wjazy njerosymjesche.

We ßwojej srudobje njebě pytnył, so pódła njeho na ławzy muż leżesche, kiż ßebi pschikhadźazeho pocża wobhladowacź. Hakle se schudrowanjom na to pschińdże, so njeje ßam lutki. Też starz stany a ßo ßydże. Wón bě shorbjeny a mějesche smorschczene a żołte mjeswocze. Na ßebi mějesche drastu, kajkuż maja wobydlerjo gmejńskeje khěże. Wón bě jara sestarjeny, hacżrunje ßo sdasche, so je bóle ſ njeporjadnym żiwjenjom dyżli ſ létami tajkeho napohlada dostał. Dźiwajo ßo, starz na zuseho hladasche. Runjeż bě jeho pohladnjenje ſ woprědka mutne, jemu tola na dobo woczi woźiwischtej a młody Hrosa w nimaj schěrjazy a njepschinarodźeny wuras namaka — dźiw bě, so jemu ſ dólczkow njewustupischtej.

Hrosa ßo pomału posběhowasche a kleczo starzej do wobliczа hladasche. Starz błědnjesche a bě na cźełko sapodobny, satschaßny ßo a stany ſ ławki. Hrosa poskoczi. Starz něschto kroczeli nasad stupi. Hrosa dale postupi.

„Poręcź, so bych twój hłóß saßłyschał“, wón bóle saschepta dyżi ręczesche.

„Precź wotßal!“ saru starz, pschi tym hrosnje sakliwajo.

S jastwa puschczeny bliże k njemu pschistupi.

„Precź wote mnje!“ starz ſ nowa sareji a ſ cźinkom, kotryż wustróżenje a dźiwjosćź wosnamjenjesche, ſ kijom machny a Hrosu móznje do wobliczа dyri.

„Słóstniski nano!“ ſ jastwa puschczeny saßyczа, se subami kschipjo, a dźiwje poskoczíwschi każ rubjeżne swěrjo, hrabny nana sa krk. Tola wón bórsy saßo krk puschczi a bjes dźak jemu ruka spadny. Stary Hrosa wupraßny wukschik styskosczе, kiż bě sapodobny na sawucże złeho ducha, kiż bě ßo do woßamoczenych łukow dobył. Jeho wobliczo hacź na cźorń smódri — — krej ßo jemu ſ noßa a ſ rta wuliny a wobarbi trawu na cźerwjeń. Wón samotykowa ßo a padże snał. Prjedy hacź móżesche ßyn jeho popadnycź a jemu pomhacź, bě morwy.

* * * *

Na wjeßnym pohrjebnischczu w kuczíku pschi murji je row. Tón nima żaneho wudebjenja. Tam wotpocżuje cźełko młodeho mużskeho. Tśi lěta dołho po wschitkich podawkach, kotreż ßmy tule wopißali, żkużesche wón na wjeßnej farje, pschi kotrejż bě burske kubło, jeho zyłe sadźerżenje bě pschikłada hódne, poniżne a polne woprawdźiteje roskatosczе, kajkejeż ßu ludźo ſ rědka hdy we ßwojej wutrobje sacżuwali. Ale nichtó we wßy a w zyłej wokolinje hacź na cźesczomneho duchowneho njewjedźesche tak dołho, doniż bě tutón mużski żiwy, schtó bě wón prjedy był a ſ wotkal bě ßem na faru pschischoł. To běsche był młody Hrosa, shubjeny ßyn, kiż bě ßo jako pokutny słóstnik ſ jastwa wrócził.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa ßerbski ludowy spěwański ßwjedźeń (2. oktobra) ßu pomoz **jako solistojo** pschilubili: knjeni H. Webßowa tudy (sopran), knjeni M. Barschowa ſ Rakez (alt), knjes direktor Hanka ſ Wjeleczina (tenor), knjes konzertowy spěwaŕ M. Ryncź ſ Děczina (bariton) a knjes spěw. konserwator. wucżeŕ P. Schejdaŕ ſ Draždźan (baß). Ssjedu **25. septembra** je hižo **1. pruha „Morany“** ſ herzami (kapała Eilenberg). Spěwarki a spěwarjo njech ßo lubje po móżnosczi hischcże na wuwucżenjach wobdźěluja. Cżaß honi.

— **(Nowy schulski direktor w Budyschinje.)** Na nowosałożene městno schulskeho direktora je schulski wubjerk k. měschczańskeho wyschscheho wucżerja Łukascha wuswolił.

— **Budyski pěschi regiment czisło 103** ßo hižo dźenża ſ khěżorskich manevrow wróczi.

— **(Njesboże w skale.)** W tudomnej Zenkerez skale sady Tuchorja je ßebi pjatk dopołdnja skałaŕ Ryczeŕ se Židowa nohu skamał. Wón je woženjeny a ma 8 dźěczi.

— (Sażna syma.) Wschědnje wjele krócź deschcź, a w nozy syma, so njeje daloko wjazy k samjersnjenju. Tajke bě wjedro skoro psches zyły sańdźeny tydźeń. Sażna syma je tyßazy łastojczkow morika. Zyłe druhe lehnidło je kónz wsako, dokelż stare łastojczki sa młode a też sa ßebje żaneje zyroby njenamakachu. Każ ßo sda, je je ßrjedu hłód nusował, hižo w septembrje ßo na slět do połodnischich krajow puschczicź. Ssrjedu njebě żana łastojczka wjazy w Budyschinje widźecź. Hobrske, Rudne, Schmrěkowe a Ssmólne Hory ßu ßo hižo póndźelu se ßněhom pschikryłe a mějachu symski napohlad. W Jendźelskej je hischcże symnischo, dyżli w ßrjedźnej Europje. Ssrjedu w nozy tam thermometer 5 gradow niże null spadże.

Pod symnym młóżnym wjedrom ßu wojazy w manevrach cźeżko cźerpili. Na wójskowym ſwucżowanischczu w Gravenwörcże w Bayerskej je 130 wojakow cźeżko skhoriło.

Se Sczijez. Ssydomlětny ßyn tudomneho żiwnosczerja Höfgena, kotryż je duchaßłaby, bě ßebi pshed tydźenjom pschi khachlach hrajkał, pschi tym ßo hólzowa drasta sapali a wobżaromne dźěczo ßo straschnje wopali. Po lěkarjowym wukasanju hólza do Budyskeje měschczańskeje hojernje dowjesechu, hdyż je sa něktore hodźiny wulkich bolosczow wumrjeł.

S Hrubjelczig. Póndźelu wjeczor wokolo 10 hodźin je ßo rożkowa fojma tudomneho kublerja Heuera wotpaliła. Hacź je ßo woheń sałożił, abo hacź je na druhe waschnje nastał, njeje hischcże wujaßnjene.

S Hornjeje Hórki. W dworje tudomneho papjernika je ßo pjatk dopołdnja duell mjes dwěmaj dźěłaczerjomaj wotměł. Pschi

ßnědanju bě ßo nadwórski mischtr Neumann ſ Dźěžnikez ſ dźěłacźerjom Schmidtom ſwadźił. Sso roshnĕwawschi Schmidt Neumannej ßwoje pomaſki do woblicza cźißny, na cźoż tón Schmidta hnydom ſ dźěła puſchcźi. Schmidt pak ßo njewotßali, ale ßo w dworje khowaſche. Hdyż Neumann do jeho bliſkoſcźe pſchińdźe, ßo wón do njeho da. Sso ſ nim bĕdźo, jeho wón ſ tajkim wotmachom wo kamjeńtny brjoh morßny, ſo ßo jemu nĕkotre rjrbła ſtamachu a Neumann njemóżeſche wjazy ßam ſtanycź. Duż ßu jeho dyrbjeli domoj dowjeſcź.

Se Semiz. W ſkale klóſchtrſkeje hory ßu njedźelu ſkałarja Auguſta Schierza ſ Budyſchina morweho namakali. Wón je po ſdaczu pó cźmje do ſkały padnywſchi ßo ſaraſył. Schĕrz bĕ nĕhdźe 50 lĕt ſtary a woženjeny. Lĕtßa je ßo hižo druhi ras jedyn cźło wjek w tutej ſkale ſaraſył.

S Boſchez. Saßo je ßo jedyn ßerbſki wucźeŕ njejabzy ſe ßwojeho ſaſtojńſtwa pſches ßmjercź wotwołał. Saúdźenu ßrjedu pſched wjecźorom bĕ ßo naſch dołholĕtny wucźeŕ, knjes Hänſel, ſ jĕſdnym kołom do Budyſchina podał, ſo by tam ſa jedyn bliſki ßwójbny ßwjedźeń nĕſchto nakupił. Na domojjĕſbje wón na dobo pocźa ßłabnycź. Bliſko Nadźanowſkich ſkałow bĕ wón nuſowany, ſ kola ſtupicź a ßo do dróhoweho pſchĕrowa ßydnycź, dokelż jeho mozy pſchezo bóle wotebjerachu. Ludźo nimo duzy ßo jeho dohladachu a jeho do bliſkeje „Karolineje ſahrody“ dowjedźechu. Potom rucźe po jeho mandźelſku do Boſchez pósłachu. Ta jeho ſ woſom, ſ Budyſchina ſkaſanym, domoj dowjeſcź da. Tam wón naſajtra rano w 4 hodźinach wumrje. Boża ruczka bĕ jeho ſajała. Njebocźiczki je ßo 24. dezembra 1861 w Pſchiwczizach narodźił. W Budyſkim krajnoſtawſkim ſeminarje ßo na wucźeŕſke powołanje pſchihotowawſchi wón jako wucźeŕ w Kotezach, Bukezach a Bórku ſkutkowaſche. hacź jeho 1891 do Boſchez powołachu. Wón mĕjeſche khwalbu ßwĕrneho, ſchcźijanſzy ſmyßleneho wucźerja. Jeho ſażna ßmjercź ßo teho dla po zykej ſchulſkej gmejnje jara wobżaruje.

S Bukez. Pſchińdu ſ Bukez. Runje pſchi kaſchcźu lubeho pſchecźela, naſcheho kantora a wucźerja Kerka ſtejach. Ssrjedź ſchule a zyrkwje ßmy jeho dźenża na Bukecźanſkej Bożej roli k mĕru położili. Wjele ßmy w nim ſhubili. W duchu widźu a ſtrowju jeho pobożny ſtarſchiſki dom, tu cźeſcźedoſtojnu poſtawu jeho nana, kiż je jako ßejmſki ſapóßłanz dołhe lĕta Sserbam ßłużił. Ruku tłóczu lubej, ßwĕrnej, pobożnej maczeŕzy, kotraż płakajo, potulena pſches ſeńſke cźeże, pſchi kaſchcźu ſtejeſche. Hižo w ſtarſchiſkim domje je naſch pſchecźel do żiwjenja ßobu doſtał wĕru a ßwĕru, ducha ponižneho a pobożneho ſmyßlenja. Tute kubła jemu njewĕra naſcheho cźaßa rubiła njebě. Wón ſtejeſche ſa żiwjenje a wumrjecźe na prawym ſakładźe. Wjele ßmy ſhubili. Wo Kerku my Sserbja prajimy: Wón bĕ naſch! Sserb wón bĕ a Sserb je woſtał. Wón bĕ wucźeŕ, kiż ßwjate prawa maczeŕneje rĕcźe pſchipóſnawaſche a ßerbſku rĕcź mjes dźĕcźimi hajeſche. Sserb wón bĕ! W ßerbſkim towaŕſtwje w Bukezach, kotreż je jemu pſches kaſchcź a row dźakomne, wón ſa Sserbſtwo wuſtupowaſche. Sserb wón bĕ! Sswój kraßny hłóß je wón Sserbam cźaſto do ßłużby ſtajił, je ſpĕwał na wulkich ßerbſkich konzertach, je poßledni wjeßely ſpĕw ſanjeßł, jako ßo póndźelu po Budeſcźanſkej ſkhadźowanzy młodźi ſtudencźa w Bukezach ſeńdźechu. Sserb wón bĕ a k temu ſtajnje pſchecźelny, luby pſchecźel, kiż drje njeje żaneho njepſchecźela mĕł.

Kak bĕ cźeſcźeny a lubowany, wo tym ßwĕdcźeſche dźenża jeho poßledni pſchewod. Pſched woltarjom ſtejeſche kaſchcź, ſ wĕnzami a palmami zyle pſchikryty. Zyrkej pak mĕjeſche lĕdma mĕſtnow doſcź ſa wſchĕch żarowazych. S wutrobnymi ßłowami knjes faraŕ Mjerwa na ßwojeho pſchecźela ſpominaſche, na tutu dobru duſchu bjes falſcha, na tuteho ßwĕrneho dźĕłacźerja k ſbożu dźĕcźi a woßady. Ssylſy żarowanja a luboſcźe ßo pſchezo ſ nowa we wócźkach ſybolachu. Cźeſcźaze, luboſcźiwe ßłowa tež knjes wucźeŕ Hancźka ſ Porſchiz w mjenje ßerbſkeje wucźeŕſkeje konferenzy ſemrjetemu wĕnowaſche. Dźĕcźi a potom wjazy krócź wucźerjo rjane arije ſpĕwachu. Pożohnowanje ſaklincźa, wuklincźa. Khowanje bĕ nimo. Row ßo ſamknu. Wjele ßmy ſhubili. Shubili? O nĕ, my wĕmy, ſo ßmjercź poßlednje ßłowo pſchi kaſchcźach nima, ale żiwjenje. Duż ſpi derje! Spi, pſchecźelo, w Bożim mjenje!

S Mĕrkowa. W tudomnej zyhelnczi je pjatk dopołdnja dźĕłacźeŕ Zawnik ſ Khwacźiz ſ prawej ruku do maſchiny pſchiſchoł a ßebi ju ſ tym cźeżko ſranił. Jeho ßu hnydom do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli. Jeho ßwójba ßo pſches tole njeſbože cźeżko potrjechi; pſchetoż żona a woßom dźĕcźi ßu na dlĕjſchi cźaß ßwojeho ſeżiwjerja ſhubiłe.

S Hrodźiſchcźa. Pſchi ſwucźowanjach ßerbſkeho prĕdarſkcho ſeminara, kotreż ßo tu wot 13. auguſta hacź do 10. ſeptembra pod wodźenjom knjeſa fararja Mróſaka wotbywachu, ſtaj ßo lĕtßa jenoż dwaj ßerbſkaj ſtudentaj bohoßłowſtwa: k. Ernſt Wejſaŕ ſ Barta a k. Erich Ssykora ſ Minakała wobdźĕlikoj. Cźitake ßu ßo ſcźenja ßwj. Mateja, 1. knihi Mójſſaßa, ſ katechiſma artikle ſ wukładowanjom, khĕrluſche a dróbne naſtawki ſ Bartkoweje cźitanki.

S pola. Swjaſk Raiffeiſenſkich nalutowaŕnjow ſmĕje 5. njedźelu ſeptembra (na ßwjatoho Michała) ſwjaſkowu ſhromadźiſnu. Teho dla njech jenotliwe nalutowaŕnje ßwoje domjaze ſhromadźiſny na tutu njedźelu njepoſtaja.

Parlamentariſki jubilej knjeſa ſapóßłanza Kokle w Krósczizach. Wjeßny ßwjedźeń, każ je jednoremu wjeßnemu ludej a knjeſej jubilarej pſchimĕrjeny, wotmĕ ßo tu ſańdźenu njedźelu. Byrnjeż njebjo pokhmurjenje na ßwĕt hladało, byrnjeż cźeże burſki lud cźĕßniłe, dha bĕ ßo tola ßwĕrna cźrjódka cźeſcźowarjow jubilara we wulkim ſtanje ſeſchła, kiż chzyſche cźeſtny dźeń „Kokliz nana“ ßobu pſcheżiwicź a ſe ßwĕdkom bycź, kak ßo ſchĕdźiwy wjednik katolſkich Sserbow wot ßwojeho luda a druhich cźeſcźuje. Swjaſk ratarjow njeżadaſche ſa ſjednocźenjom ſ tutym jubilejom. Najebacź teho witachmy mnohich nĕmſkich hoſcźi. Mĕſto Kamjeńz pósła ßamo deputaziju, na cźole mĕſchcźanoſta dr. Feig a rada, a Biſkopizy bĕchu też derje ſaſtupjene.

Wokoło 4 hodźin poda ßo deputazija po jubilara do joho „tuſkula“, ſ kotrehoż ſhladuje na zyrkej, na ßerbſke hona a ſtatoki, a wjedźeſche jeho ſ hudźbu do ſtana. Tam wotewri knjez ſapóßłanz Bart ßwjedźeń, ſtrowju jubilara, cźeſtnych hoſcźi, wjeßny a mĕſchcźanſki lud, Sserbow a Nĕmzow, evangelſkich a katolſkich, ßławjeſche jeho jako wjednika ſ dobrym burſkim rjapom a ſtrowymi moſhami. Pokaſowaſche na to, kak je jubilar ſtajnje na pſchejenoſcź mjes wĕromaj a narodomaj ſkutkował, kak je ßo prózował, ſo by ßo Sserbow khwalba a mjeno pſchiſporjało a we wyſchſichich worſchtach ſnaty, dobry ſynk wobkhowało, ſo by ßewjerna Łużiza była a woſtała ſkała, na kotrejż ßebi powrócźerjo ßwój nop roſraża. Nabożne, narodne a hoſpodaŕſke nahlady a ideje jubilara ßu po cźaßu k ßwójſtwu ßerbſkeho luda dóſchłe. Każ ßmy ßwĕrni ßwojej ſemi, ßwojej domowinje, tak ſtejimy ſa ßwĕtnu wyſchnoſcź, ſa krala, na kotrehoż ßo tſikrócźna ßława wunjeße a hymna wuſpĕwa.

Mnohe dopißy a depeſche ßwĕdcźachu wo tym, ſo je ßebi jubilar luboſcźe a cźeſcźownoſcźe daloko a ſchĕroko dobył. Knjes wucźeŕ Sskodeńk je pſchecźita.

Knjes ſapóßłanz Rjencź ſ Kamjeńza mĕjeſche ßwjedźeńſku rĕcź, poda żiwy wobras cźeſcźeneho jubilara. Pſchinjeße jemu ſbożepſchecźa finanzneje deputazije B, kotrejeż najſtarſchi ßobuſtaw knjes Kokla je, a też Kamjeńſkeje rady. Jaßnje a raſnje ſpominaſche na mnohe a wulke ſaßłużby w jeho dołhej parlamentariſkej dźĕłkawoſcźi a wupraji jemu w mjenje wſchitkich jene „Sapłacź Bóh“. Jeho wutrajnoſcźi mamy ßo dźakowacź, ſo ſkónczńje dołhorańſcha żeleſniza poczina wĕrnoſcź bycź, a ſbożowny pſchipad chze, ſo tutón ſkutk runje k jeho jubilejej ßo jewi. Naſch cźaß trjeba muži, kotſiż ſe ſtrowymaj wocźomaj żadanja a potrĕbnoſcźe wobhladuja, a tajkeho ma Łużiza we ßwojim Koklu. Njech jemu Bóh hiſchcźe dołho móz a ſtrowoſcź ſpożcźi. Se ßławu na jubilara ſkónczi ßwoju rĕcź, kotraż ßo ſ wulkim pſchikleſkom pſchiwſa a kotraż wo luboſcźi napſchecźo ßerbſkemu ludej ßwĕdcźeſche.

Na to wuſpĕwa jemu ſpĕwaŕſke towaŕſtwo „Jednota“, kotrejeż cźeſtny pſchedßyda je, jeho luboſynk „Ta cźma, ta cźma tak wulka je“, kiż drje je ßebi wjele krócź ſanjeßł, hdyż wutroba horzyſcho a wjeßelſcho bijeſche.

Potom jimaſche ßo ßłowa knjes ſapóßłanz Gräfa, kiż rady do Sserbow khwata a mjes nimi je, dźiwajo na pſchecźelſtwo, kiż jeho wjaſa ſ jubilarom a ſ ludom hižo lĕtdźeßatki.

Hižo na tyßaz lĕt dże pſche wſchĕ ludy baja, ſo ßo nĕhdy poßlednja bitwa mjes ſłym a dobrym rosriża a w kotrejż tola ſkónczńje dobre dobudże. Sda ßo, ſo ßo tuta wójna hižo pſchihotuje a ſo helſka ſłóſcź wſchitko to, ſchtoż je nam a też naſchim wótzam ßwjate było, nam woſmje. S pſchiżahu, ſo chzemy ſtajnje kralej ßwĕru a wótcźinje dobru ſmyßlenoſcź wobkhowacź, a ſ tſojej hrimotazej ßławu na krala a khĕżora ſkónczi ßwoje ßłowa.

Po wuſpĕwanju ſhromadneho ſpĕwa dźakowaſche ßo jubilar ſa wopokaſanu cźeſcź a pocźahowaſche ju bóle na 8. wólbny wokrieß hacź na ßwoju woßobu. Wupraji na tym ßwoje wjeßele, ſo mjes Kamjeńzom a naſchej krajinu, ſ zyła mjes mĕſcźanami a wjeßnjanami dobre pomĕry knjeża. Dźĕłaja drje wſchelake elementy na tym, jeju roſkoricź. Cźaß je, ſo parlamenty ßo na ßwoju winowatoſcź dopomnja, nabożinu a mĕr ludej ſdżerżecź. Schtóż takle 26 lĕt w ſchĕ-

rokej sjawnoscźi skutkuje, je mnohej a wótrej kritiky wustajeny. Jemu je žo tež tak schko. My Sserbjo žmy a chzemy bycź žwěrne dźěćźi dźěćźi naschehо němskeho kraleſtwa a žkawjeſche na kónzu žwojeje rěcźe wužſchi a ſchěrſchi wótzny kraj.

W mjenje žerbſkeho ſtudentſtwa gratulowaſche k. ſtud. Scholta ſ Wotrowa.

Hdyž běſche žo programm w ſtanje wotwik, cźehnjechu hoſcźo ſ hudźbu do Wjenkez hoſcźeńza, hdźež žo ſabawa dale pleźeſche, ſ dźěla w korcźmje, hdźež „domjazy pokk“ pod nawjedowanjom jeneho Biſkopſkeho knjeſa jedyn žerbſki ſpěw po druhim ſpěwaſche, ſ dźěla na ſali, hdźež hiſchcźe dokho wjeſele žiwjenje knjeźeſche.

S zykeho žwjedźenja je tole dowidźecź: Jedyn žerbſki bur, kiž žwojn narodnoſcź, wótcźinu a wěru žebi wyšoko waži, kiž žo tak daloko ženje ſabyk njeje, pſcheczźiwo zuſoródnym žwoje Sserbſtwo hanicź a jo ſazpěwacź, kiž je ſtalnje byk muž a karakter a njeje pſches wupikanu ſwonkownoſcź žebi nahladnoſcźe pytak, žo cźeſcźi pſches Němzow a Sserbow pſches evangelſkich a katholſkich, pſches wšy a měſta. To dyrbjako tola nětkrehožkuli k pſchemyšlenju wabicź, kiž žebi nadźija, pſches poczźiſchczźowanje a wróczźoſtajenje žerbſkeje narodnoſcźe žebi pola Němzow mjeno a khwalby nadobycź. Schtóž žebi waži a cźeſcźi najprjedy žwój narod ſ pſcheštwěcźenjom, teho potom cźeſcźa tež druſy. Tuta ſtara wěrnoſcź je a woſtanje wěcźna. To njech žebi wſchelazy ſa wuſchi ſapižaja. — Cźeſcźenemu jubilarej a žerbſkemu wjednikej pak hiſchcźe: „Na mnohe lěta!“

S Lubija. W tudomnej wulkej ſali hoſcźenza „Wettinſkeho dwora“ žo tele dny prěnja lětna ſhromadźiſna hornjolužiſkeho domowinſkeho ſwjaſka wotmě. Hrabja ſ Lippe wo ſwjaſku, jeho naſtacźu a ſaměrach rosprawu poda. We ſwjaſku žo wſchě mozy ſjednocźeja, kotrež žu ſwólniwe, derjeměcźe naſcheje lubeje Hornjeje Lužizy ſpěchowacź, luboſcź k domowinje hajicź a towarſchny wobkhad ſnadobnicź. Pſchi ſcźěhowazych wólbach žo do pſchedžyhſtwa kk. krajny hejtman ſ Wiedebach-Noſtitz, krajny ſtarſchi hrabja ſ Lippe w Budyſchinje, hrabja ſ Lippe w Jěſorje pola Niſkeje, hrabja Arnim-Muzakowſki, wucźer Barthel w Niſkej, kantor Weiner w Rengersdorfje, duchowny Albrecht w Jěſorje, farař Domaſchka w Budeſtezach, komornik žwobodny knjes ſ Vietinghoff w Nještwaczidle, ſchtomownik Weiße w Kamjeńzu, wyſchſchi wucźer Mittag w Hornich Kundraczizach a měſchcźanoſta Micź w Zitawje wuſwolichu. Poſledni dźěl ſhromadźiſny bě ſabawje pſchewoſtajeny. Mjes druhim dwaj žerbſkaj herzaj a tſi ſchwarne Sserbowki na jara pſchijomne waſchnje pſchitomnych ſe žerbſkej hudźbu ſabawjachu.

Sserbja žmědźa drje wocźakacź, ſo budźe nowe towarſtwo tež pytacź žerbſku rěcź a žerbſke waſchnje ſakhowacź a ſo Sserbow niz jenož na žwoje ſhromadźiſny pſcheproſchuje, ſo bychu k jeho ſabawje žkužili. Duž njech Sserbjo ſpytaju, žo ſe žwojimi ſkórźbami dla potkóczenja žerbſkeje rěcźe w ſchuli a zyrkwi na hornjolužiſki domowinſki ſwjaſk wobroczźicź. Ssnadź wón ſamóže, ſ wuſpěchom pſchecźiwo nětczźiſchemu potlóczenju a wutupjenju žerbſkeje rěcźe w ſchulach pola pruſkeho a ſakſkeho knjeźerſtwa ſakroczźicź. Nowe towarſtwo by wjele dźěła w Sserbach mohło dokonjecź. Kak ſrudnje ſteji nětkole ſkoro we wſchěch ſchulach žerbſkich woždach ſe žerbſkej wucźbu! Wſcho je na to ſkoženе, ſo bychu dźěćźi po móznoſcźi mało žerbſki žkyſcheli. Wſchelazy wucźerjo žamo dźěćźi nnſuja, w ſchulſkich pſcheſtawkach a ſwonka ſchule jenož němſki mjes žobu rěcźecź. W ſakſkich ſchulach dźěćźi hakle w tſecźim ſchulſkim lěcźe poczźinaju žerbſki cźitacź. Zyle pſcheczźiwo ſakonej žo we wjele ſchulach žerbſka wucźba ſwonka porjadneho ſchulſkeho plana podawa. W nětkotrych woždach, kaž w Hornjowujeſdźanſkej, Huſcźanſkej a Ketliczanſkej woždźe a w zykej pruſkej Hornjej Luźizy žo ſ zyka nicźo žerbſki njewucźi. Pola pruſkeho knjeźerſtwa by zyle podarmo byko, žo teho dla wobcźežowacź, tola tež pola ſakſkeho knjeźerſtwa Sserbja pſchecźiwo podtlóczenju žerbſkeje rěcźe w ſchuli ſ wjetſcha žaneje pomozy njenamakaju.

S Lubija. Dwě cźežkej ſnjeſboženi ſtej žo tu pjatk ſtalej. Na Jěrkecźanſkej dróſy dźěłacźeř Ernſt Hamann ſ jeneho piwarſkeho woſa padźe a žo cźežko wobſchkodźi. Druhe njeſboże žo na ſwonkownej Budyſkej dróſy poda. Tam jedyn kóń dwanacźelětneho žyna měſchcźanſkeho lambory Nöbela do hłowy kopny, ſo žo wbohemu hólzej nop pukny.

S Kinsbórka. Leutnant Reiche, ſ lětarſkeho wotdźělenja k wobdźělenju pſchi khěžorſkich manevrach ſkaſaneho, kotrež ma w Ssedlizach pola Skeho Komorowa žwój kwartěr, bě žo žrjedu dopołdnja ſe žwojim lětadłom, Rumplerſkim hołbjom A I, ſ pſchewodom jeneho offizéra na ſlět. do Miſchna podak. Po pucźu žo offizéraj ſabkudźiſchtaj. Nad Biſchheimom leczo, žo rosžudźiſchtaj, tam k ſemi dele ſjěcź, žwoje wotmyšlenje móžeſchtaj pak hakle ſady Häſlicha do ſkutka ſtajicź. Slět k ſemi pak žo tak njeſbožownje ſta, ſo žo lětadło cźežko wobſchkodźi. Offizéraj žamaj njeběſchtaj do ſchkody pſchiſchkoj.

S **Draždžan.** (Mjažowa drohota.) Wyſchſchi měſchcźanoſta dr. Beutler je ſchtwórtk měſchcźanſkim ſaſtupjerjam wojjewik, ſo je měſchcźanſke ſarjadniſtwo wobſamkko, ſpytacź, danſke a argentinſke ſmjerſke mjažo ſkaſacź, ſo by žo na tajke waſchnje na wyžoke mjažowe płacźiſny cźiſchcźako. Danſke cźerſtwe mjažo hižo bliżſchu póndźelu do Draždźan dońdźe. Punt krutwjazeho mjaža budźe žo po 70 pjenjezźkach a bycźe mjažo punt po 74 pjenjezźkach w Draždźanach pſchedawacź móz. Poſdźiſcho dyrbi žo kóždy tydźeń 200 hacź 300 danſkich howjadow do Draždźan pſchiwjeſcź, mjes tym ſo dowos danſkich žwini njeje wunoſchny. Tež argentinſke ſmjerſke mjažo ſa něhdźe tſi njedźele do Draždźan dońdźe. Rěſniſka jednota je žo poſkiczźika, danſke a argentinſke mjažo pſchedawacź, jednota něhdźe 20 rěſniſkim miſchtram pſchedawanje mjaža pſchepoda. Rada je rěſnikam 10 prozentow dobytka ſa pſchedawanje mjaža poſkiczźika, rěſniży pak 12 prozentow žadaju. Jeli ſo by k pſchesjenoſcźi njedóſchko, by měſto mjažowe pſchedawanje žame pſchewſako. — Měſchcźanſzy ſaſtupjerjo na to hnydom 25000 hriwnow wobliczenſkich pjenjes ſa kupowanje danſkeho mjaža pſchiſwolichu. Dale žo wobſamkny, petiziju ſakſkemu knjeźerſtwu a khěžorſtwowemu knjeźerſtwu pſchepodacź, w kotrejž žo wo to proſžy, ſo bychu žo pſchiwožne pſchedpiſma, pſchiwoženje žiweho rěſneho ſkota, kaž tež ſmjerſkeho a cźerſtweho mjaža pocźežaze, pſcheměniłe a połóżiłe. Dale dyrbi žo wo to proſžycź, ſo by žo dźeſacźdnjowny cźakanſki cźaž w mórſkich pſchiſtawach ſa danſke rěſne howjada a wotpokaſanje tuberkuloſy podhladnych danſkich howjadow, ſpuſchcźiko, jeli ſo žu žo tele howjada pſchi mjeſy pſchepytałe a ſa ſtrowe ſpóſnałe, a jeli ſo žo wone wjetſchim rěſarnjam němſkich měſtow w ſawrjenych wosach k poſtajenju we woſebitych hródźach a k rěſu ſa krótki cźaž pſchiwjeſu. Dale měko žo poſtajenje ſpnſchcźicź, po kotrymž maja žo žiwe žwinje ſ Awſtriſkeje-Wuherſkeje w namjeſnej rěſarni w Podmoklach hakle po 30dnjownym wobkedźbowanju ſarěſacź. Tež dyrbjako pſchedpiſmo ſpadnycź, ſo dyrbja žwinje ſ Ruſkeje, do rěſarnjow ſchleſyſkich induſtrijnych wokrjeżow pſchiwjeſene, žo w tychle wokrjeżach žamych pſchetrjebacź. Dale měłe žo żeleſniſke tariſy ſa woženje ſkota a mjaža poniżicź a žo khkódźerſke woſy ſa woženje ſmjerſkeho mjaža w doſahazej liczbje wobſtaracź.

S **Drježdžan.** Woſpjet budź wſchěm lubowarjam naſchich žerbſkich kemſchenjow ſjewjene, ſo chzemy žo, da-li Bóh, jutſje, njedźelu 15. ſeptembra, pſchipołdnju $^1/_2$12 hodźin ſaže w kſchižnej zyrkwi ſhromadźicź. Přědowanje chže nam w naſchej lubej macźerńej rěcźi knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez džeržecź, ſpowjednu wucźbu pak knjes duchowny Tyſchcer ſ Budyſchina. Wo bohaty wopyt Božeje žkužby, woſebje tež wo wobdźělenje ſa Božim blidom žo proſžy. Kóždy Sserb je lubje witany.

S **Kocźiny.** Pſchi žylnym njewjedrje je tu ſańdźenu žobotu popołdnju błyſk do krutwarńe khěžkarja Auguſta Streitera dyrił a tſi krutwy ſaraſyk, ſ kotrychž bě jena 240 hriwnow hódna. Tež rjecźaſnik, kotryž bě runje w hródźi, je žo ſ błyſkom morił. — W Kulowzu je błyſk do tolſteje kruſchenje, pſched domſkim kublerja Pjazy ſtejazeje ſajěk a ju zyle roſtſchěſkał.

S **Mikowa.** Lětža žu žo w holi ſmijizy jara pſchiſporili. Hriby ſběrajo žu tele dny žony tu ſtaru ſmijizu ſe 7 młodymi namakali.

Se Sslepeho. Ssrjedu 4. ſeptembra je žo bróżeń tudomneho khěžkarja a ſchkleńczerja Nowaka ſ domoj khowanymi žnjemi wotpalika. Wohnjowym woboram žo poradźi, domſke płomjenjam wobrócź.

S Běkeje Wody. Katholſke wobydleŕſtwo w Běkej Wodźe je na 3000 duſchow ſroſtko. Teho dla žo ſa tudomnych katholikow ſara ſaloži.

Přilopk.

* (Wulka woda w połodniſchej Němſkej.) S njepſchestawazymi deſchczemi žu žo w Badenſkej a Württembergſkej rěki napjake a pſches brjohi ſtupike. W Baden-Badenje žu žo nětotre měſtowe dźěle pócźrjele. Woda je tež rowowy wjelb Lichtenthalſkeho klóſchtra powodźika a cźěkowe kaſchcźe ſpowróczała. Wohnjowa wobora dyrbi wodu ſ wjelba plumpacź.

W krajinje Ahrſkeje rěki je žo żeleſniſki brjoh žunył, tak ſo móża cźahi jenož ſ najwjetſchej kedźbliwoſcźu po nim jěcźicź.

* (Želesniza a automobil.) Se Siegena žo pische: Pschi želesniskim pschekhodže pola Altenteicha jedyn antomobil s Brüssela do jeneho ludźazeho cžaha sawadźi. W nim žedźaze schtyri woßoby žo na koliju cžißnychu. Automobilowy wjednik žo sarasy, wobßedźerjowa žona žo cžežko srani, wobßedźer žam a jeho žyn lohko.

* (3000 huß sadźerželi.) W Myßlowizach pschi pruško-ruskich mjesach žu 3000 huß sadźerželi, dokelž žo tuka, so žu wone na pjerisnazu kholeru skhoriše. Dwě scžě khorych huß žu hižo morili.

* (Swinjo dwě dźěscži sakußało.) Žaloßny podawk je žo we Villereßu w Luxemburgskej stał. Jena dźěłacžerska žona, kotraž žwojemu mužej wobjed pschinjeße, žwoje tši dźěcži, 6, 4 a 2 lěcže stare, žame wó jstwje wostaji, pódla kotrejež bě žwinjazy khlěw. Hdyž bě žona woteschła, žo jene žwinjo s khlěwa do jstwy dobu, hdźež dźěcži pschebywachu. Tu wono młódschej dźěscži tak wobežra, so wonej na žwoje rany wumrjeschtej. Tež starsche dźěczo bě žo hižo straschnje skußało. Hdyž žo macž domoj wrócžiwschi žwoje dźěcži wohlada, wona wobkudni.

* (Rěsniski poß dźěczo sakußał.) W Langbachu je jedyn rěsniski poß poltsecžalětne dźěczo samkarja Schneidera sakußał. Jena holza dźěczo s wosykom wožesche. Na dobo jedyn rěsniski poß na wós skoczi a dźěczo na žaloßne waschnje roskußa. Njemdre skoczo žo potom do holzy da a tež ju straschnje skußa. Mjes tym so cžežko sranjenu holzu do hojerńje dowjesechu, dźěczo sa pok hodźiny na poczerpjene rany wumrje.

* (Njesboże pschi franzowskich kavalleriskich manevrach.) Cžežke njesboże je žo pschi wulkich kavalleriskich manevrach w Tourainje stało. Kěraßěrojo a dragunarjo hromadže nadběh cžinjachu. Na spadowazej krajinje prědku někotsi jěsdni padnychu, tak so žo žlědowazy psches nich walichu. Něhdže 40 kěraßěrow a dragunarjow na tajke waschnje padny. S nich žu mnosy cžežko do schkody pschischli, woßebje žu žebi nosy a ruzy słamali.

* (Lětadło schtyri cžłowjekow morilo.) Žaloßne njesboże je žo njedźelu na lětanischcžu pola Saiut Adriena w Franzowskej stało. Tam dwaj lětarjej na widźenje lětaschtaj. Jedyn s njeju, Maigon, poradźeny słět wuwjedže a žo potom k semi puschcži, na cžož druhi lětaŕ, Beard, salecža. Beard wyßoko njepschińdže, jeho lětadło wjele bóle s pschibjerazej spěschnoscžu do grotow slecža, kotrež městno pschihladowarjow wobmjesuja. Tu žo lětadło pschecžißny, wjercžesche žo wjazy krócž koło wokoło a potom do ludźi sajědže. Jeho wokschidło pschi tym schtyri woßoby mori a wjele druhich cžežko srani. Lětaŕ Beard, kotryž bě žo jenož lohko sranił, kaž błudny do bliskeho lěża cžerjesche. Hdyž běchu jeho saßkapili, wón płacžo rjekny, so njeje mohł motorowe sapaladło wotstajicž, dokelž njeje wjazy s knjesom nad žwojim lětadłom był.

* (Skaženy poß lětarjow skußał.) Po powjescži s Casablanca w Marokkowskej je jedyn skaženy poß dweju franzowskeju lětarjow, leutnanta Dohua a van den Vaero, skußał. Wonaj staj do Algiera wotjěłoj, so byschtaj žo w Pasteurskim wustawje lěkowacž dałoj. Duž w tu khwilu njeje žanych wojerskich lětarjow w Marokkowskej.

* (Žadławž.) W schpaniskej wßy Villa nuova de la serena je wěsity Rodriguez žwoju žonu se spiritußom polał a ju sapalił. Kaž płomjenity stołp žona kschicžo po domje cžerjesche, a sa njej muž, kotryž do njeje s kijom bijesche. Wona do jeneje jstwy cžekny, kotrejež durje njeczłowiski muž samkny. Potom wón psches kluczowu dźerku pschihladowasche, kak žo njesbožowna žona podarmo prózowasche, płomjenja na žwojim cžěle shaschecž. Hdyž žebi muž myßlesche, so je žo žona doscž wopalika, wón bow wody pschinjeße, a siwine durje wotamknywschi jón na žonu wuliny. Wboha bě pak hižo morwa.

* (Pschemili žudnizy.) W Aires w Franzowskej wóndano dwaj wopiłzaj jeneho pža s teerom namasaschtaj, sapalischtaj jeho a jeho na dróhu wuhnaschtaj. Tam žo s nim drasta jeneho dźěscža sapali, kotrež na wopalenje wumrje. Wopiłzow k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu. Sapóßłanz Millevoye je justiznemu ministrej list póßłał, w kotrymž wón pschecžiwo temule mikemu wußudej protestuje a pschipowjedži, so wěz w žejmje k rěcžam pschinjeße.

* (Zyganjo želesnizu wurubili.) W Schpaniskej je něhdže 100 zyganow spěschny želesniski cžah pola sastanischcža Nacimiento sadźerżało, žo do kupejow dobyło a pucžowarjow wurubiło. Dweju pucžowarjow žu pschi tym morili a dźewjecžoch sranili. Zyła zwólba je s rubjenstwom cžekła.

* (Wulke paduschstwo.) W Karlowych Warach njesnaty ruskemu lěkowańskemu hoscžej taschu s bankowymi pschipokaskomaj wo 400000 rublach pokradny.

* (Sajědojcžik.) Pschichodny žyn žwojeh opschichodneho nana s mjenom Janko, s jeneje wßy w Cžechach do khorownje do Wina dowjese. Tón bě hižom dawno na žuchocžinu skhorjeł. Pschichodny žyn w khorowni wopytowasche a jeho, hacžrunje sakasane, jemu piwo žobu pschinjeße. Khory bleschu wupi a tež druhemu khoremu da, žo s njeje napicž. Woboj wědomnja shubischtaj. Janka hiž bě wjele wjazy wupił, hnydom semrje, hacžrunje bě lěkarska pomoz bórsy k ruzy. W jeho cžěle namakachu jara mnoho morfija. Pschichodneho žyna sajachu; běsche nanej tehodła s jědom sawdał, so by spěschnischo herbstwo namrjeł. Na poßledku pak žo wupokasa, so bě hžom žwój dźeł dostoł a niczo wjazy dóstacž njemějesche.

* (W fajmje žo spalili.) Pola Peterburga je žo wulka žynowa fajma wotpalika, w kotrejž wschelaki khudy wokoło cžahazy lud pschenozowasche. 17 swuhlenych cžěkow žu s popjela wucžahnyli.

* Prjedawschi marokkowski sultan Muley Hafid, kotryž je žo tróna wotrjeknył a nětkole we Franzowskej pschebywa, je w strowotnych kupjelach we Vichi sa dwě njedźeli 400000 hriwnow rospórkał. Wón žo na knjeżerstwo s próstwu wobrocži, so by jemu s pjenjesami wupomhało. Dokelž žu žo jeho próstwje sapowjedźili, je žo wón do žwojeho hoscženzoweho bydła samknył a nikoho k žebi njepuschcži.

* (Satraschne powodźenje w Chinje.) Krajina wokoło města Tsingtina w Chinje je žo 29. augusta se satraschnym sliwkom sapuscžiło. Sliwki s pschewodom wichorow žu réku Wenczow napjałe. Torhaza woda je psches brjohi wustupiła. Město Tsingtin je žo zyle powodźiło. Tam žu žołmy něhdže 10000 cžłowjekow žobustorhnyłe, kotsiž žu we wodze žmjercž namakali. Město Konea je žo teho runja wupuscžiło. Ani jedyn wobydleŕ njeje tam žwoje žiwjenje wukhowacž mohł. Pódla teho je žo wjele druhich městow cžežko domapytało. Wscho hromadže je žo něhdže 40000 hacž 50000 cžłowjekow tepiło.

* (Statistika wo žwobodnych murjerjach.) Po jenej franzowskej statistizy ma Europa 6479 ložow 1383,319 žobustawami, Afrika 28 ložow se 750 žobustawami; Amerika 15840 ložow se 1,594,492 žobustawami; Awstralska 862 ložow se 50180 žobustawami. Na zyłym žwěcže je po tajkim 23,204 ložow se 2,028,741 žobustawami.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Hižo wjazy krócž khostany 22lětny dźěłacžeŕ Pawoł Kunza s Hermanez bě gmejnskemu pschedstejicžerjej Hoffmannej, pola kotrehoż bě wón nakhwilnje žłużbu namakał, s njesamknjeneho khamora w pißańni 50 hriwnow 50 pjenježkow kradnył. Sa to bě žebi nowu drastu kupił a sbytne pjenjesy w korczmach pschecžinił. Wospjetneho paduchstwa dla Kunza 8 měßazow jastwa dosta.

× 65lětny wumjenkaŕ K. A. Weißbach s Komorowa pola Rakez bě žo na hoscženzarja Hönscha w Rakezach pschißkodźał, so žu pola Hönscha mjaßo jeneje khoreje kruwy namakali, kotruž žu w Hermanczańskich kerkach dokkóli a wodrěli. Hönsch, kotryž je s tajkim powjedanjom w žwojim powołanju schkodował, Weißbacha skschiwdźenja dla wobskorži, a Budyski kawniski žud Weißbacha k 50 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudźi. Weißbach žo pschecžiwo wußudej powoła. Psched khostanskim žudom wón praji, so je to, schtož je powjedał, wot žyna korczmarja Pawlika w Rakezach žkyschał a w Gäblerez hoscženzu jenož s wotpohladom wo tym powjedał, so by shonił, schto je na tej wěży wěrno. Dawkowy dohladowaŕ Stimmchen je jemu ras myto lubił, hdy by jemu pschekschiwjenje rěsniskeho dawka pscheradźił, kajkež žo pschi pruskich mjesach husto stawa. Skótny wikowaŕ Beblowski je žiwnoscžerjej Schołcže w Hermanezach kruwu wotkupił, tola jemu jenož sa nju 10 hriwnow sapłacžił, a žo sapowjedźił, jemu wjazy sapłacžicž, dokelž je kruwa pjecža khora była a je žo teho dla dyrbjała do Jenkez dowjescž. Weißbach je wěz tež statnemu rěcžnistwu sdźělił, tola žo njeje s tym niczo dozpiło.

× 53lětny skałaŕ J. Schlemmer s Plußnikez, nětkole we Wawizach bydlazy, bě 8. julija, hdyž w restawraziji „Karolineje sahrody" s druhimi dźěłacžerjemi kehele kulesche, schtomowu piku, korczmarjej Burkej žkuschazu, kradnył a w Löhnerez skale skhował. Hižo wospjet paduchstwa dla khostaneho wobskorženeho k jastwu na 4 měßazy saßudźichu.

× Hižo khostany 21lětny w Budyschinje bydlazy barbjeŕ J. E. Lehmann s Dubrawki bě 7. julija s Budyschina pod mjenom žwojeho pschecžela Maxa Biebera k tuteho nanej do Pfaffrody list

napisał, w kotrymž bě proßył, so bychu jemu 45 hriwnow na póśćze leżo póßkali. Jeho jebanka njemějesche žaneho wuspěcha. Dla cźežkeho falschowanja liśćiny a dla spytaneho jebanstwa wobskorženeho k jastwu na 3 měßazy saßudźichu.

× Pola kublerja Wjele w Boschezach, kotrehož ßu pśched krótkim dla panzonja mloka k 1200 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźili, bě wot 1. julija 1911 hacž do januara 1912 Fr. K. Koch jako wyschschi dejeŕ ßkužił. We Wjelowym prozeßu bě wón jako ßwědk Wjelu wobcźežował. Wjela jeho na to wobskorži, so je, hdyž je pola njeho ßkužił, w kólni jenu hrjadu wutorhnył a spalił. Dale jeho wón winowasche, so je ſ hromady drjewa, na dworje leżazeho, cźěko jeneje wischenje kradnył. Wobskorženy pśched ßudom praji, so je hrjadu wutorhnył, tola leżo wostajił. Wischnjowe drjewo je ßebi wón wsał, dokelž jemu drjewo, kotrež je jemu Wjela dawał, njeje doßahało. Wón je jo roskakał, a schtož wón njeje stepił, je wón pola Wjeliz wostajił. Lawniski ßud bě Kocha dla wobschkodźenja wězy a paduschstwa dla k jastwu na jedyn tydźeń saßudźił, khostanska komora wußud powalniwschi Kocha wuwinowa.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstiskim měśćze 2

telefon 499

ßo sa

lěpśche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucža.

Wjazy krócź mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimérne placźišny.

Wschěm jědźam, pschi kotrychž je mjaßowa juschka trěbna, ßu

MAGGIowe **bouillonowe kóstki**

5 kóstkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.

ſ wulkim dobytkom. Jenož krop je trěbny. Niczo njeje lěpśche a pschihódniśche. Pschezo na składze we wschěch pschedawarńjach kolonialnych tworow a delikateßow.

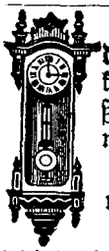
Dobru lanu muczku
porucza Khorla Kahrowe,

dobru
pschenczniu muku
porucza Khorla Kahrowe,

grupy, jahły, hejduschku, raiß, nudle
porucza Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Cźerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru ſe žałoßnym
ßwjerbjenjom.
S pol kuſkom Zuckerowego patent. lěkarſkeho mydła ßym cźwilu dospołnje wobył. H. S., polizajſki ſeržant.

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ſwonk. lawſkej haßy 5. **Jencź** pschedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ placźišnami wupołożene, wobkładacź.**

Chenillowe
rubiſchcźa
rjanych nowych muſtrow placźišny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Wubjernu
pschenczniu muku
najlěpschu porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót
tunjo porucza
horni młyn w Brěſowje.

Skład Vogtlandſkich gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cźišło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, kožowe pschikrywy, wuſchiwanja, kožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuńſchich placźišnach.

Kolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
a ſ pschihódnymi płacźenſkimi wuměnjenjemi porucza
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Jězdny grat
porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Dla pschepołożenja mojeje pschedawarńje ſe ſchulſkeje dróhi cźo. 3 na **khěžorſku dróhu 8** wotměwa ßo wot dźenża hacž do kónza septembra
rumowanske wupſchedawanje
po khětro poniżenych placźišnach ſcźěhowazych
hudźbnych inſtrumentow
jako
rěcźazych apparatow, hußlow, guitarrowych zithrow, piſkadłow, cźahanſkich harmonikow, dźěcźazych bubonow atd.
Hermann Jeremias
w Budyschinje na ſchulſkej dróſy 3.
Moja nowa pschedawarńja na khěžorſkej 8
ßo ſapoczatk oktobra wotewri.

Čzesčenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym pschedawanje

blusow a kostumskich ßuknjow

kotrež je hacž do konza sańdženeho lěta A. Khěžorka měła, wot dotalneho fabrikanta pschewsała a so pschezo derje wuhotowany skład wudžeržuju, so mohła wschě žadanja spokojicz.

Kaž A. Khěžorka mam tež ja dobre, khmane ßrěnje, tež najwoßebnische družiny na skladže, tež mózu kóždu blusu a kóždu ßuknju po měrje woßebje po pschecžu sa najkrótschi czaß seschicz dacz.

Tole pschedawanje ßym mojej hacž dotal wjedženej schokoladowej pschedawarni pschisamkła. Pschi trjebanju proschu ßebi moje twory dobrocziwje wobhladacz.

S poczesczowanjom

Martha Kapplerez,

prjedy dołholětna direktrißa pola A. Khěžorki.

W Budyschinje, w septembrje 1912, na Hauensteinskej haßy 3.

W hosczenzu w Jaßeńzy pola Khróscziz

njedželu 22. septembra

kermuschka

a wustupjenje najlěpscheju **wumělzow na jèsdnym kole**

H. Wollmanna & Co.

na 10 wschelakich kolowych družinach.

Na konzu **dobyczerska jèsba w ßmjertnym kole.**

Na to **wulki ßwjedženski bal.**

S poczesczowanjom pscheproschujetaj

Mikławsch Handrik a H. Wollmann.

Wubjerk sa powschitkowne wužitne džěło 5. wokrjeßa srjaduje schěsčnjedželski **warny kursus, 4. novembra 1912** ßo sapoczazy, kotryž budże ßo w hosczenzu w Drožďžiju psches jenu wuczerku sa domjaze hospodarstwo, wot towarstwa k spěchowanju žonjazych prózowanjow w Zitawje wuwuczenu, wotbywacz.

Samolwjenja k temu hacž do 30. septembra 1912 pschijimaju:

knjes ratarski radžiczel **Weißflog** w Pomorzach,
knjes gmejnski pschedstejiczer **Dallwitz** we Wawizach,
knjes gmejnski pschedstejiczer **Schramm** w Kumschizach,
knjes gmejnski pschedstejiczer **Langa** w Konjezach,
knjes schulski wodžer **Ebert** we Worzynje,
schulska ßotra **Luisa Rothez** w Drožďžiju

a móża ßo tam bližsche wuměnjenja shonicz.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij, kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě techniske tuki a potrjebu

porucza po najtuńschich placzisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laslowski**)

pschedawarnja kožanych czerjenskich rjemjenjow a technischich wězow

w Budyschinjepschi khownym torhoschczu 9.

Trjebanu

plokansku maschinu

ma prjeczczehnjenja dla zyle tunjo na pschedań **Winter** w hosczenzu sloteje hwězdy.

Khěža

s hródžu a sahrodu je na pschedań na Židowje czißko 163.

Khěža

czißko 12 w Nowych Porschizach se schtomowej sahrodu je na pschedań.

Bruny Dobermann

1 lěto stary poß, je na pschedań na bohatej haßy czißko 23.

Khěža

s hródžu je na pschedań na Židowje czißko 163.

Rjany mlyn

s pjekarnju w poknym džěle a w dobrym położenju je dla wobßedžerjoweje staroby na pschedań.

Dalsche je shonicz w mlynje w Boßßwjezach pola Korsymja (Kirschau).

Dobru

pschenicznu muku,

hróch, woku, kolij, hejdusch

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi žitnych wikach.

Kupuju

ßuschene hriby

a płaczu sa punt 1 hr. 70 pj.

Wilhelm Wenzke w Khoczebuzu Berlinerstraße 123.

Ratarszy schulerjo

dobru pensiju namakaju na połnóznej drósy czo. 10 po 1 shodže.

Dobru pensiju

ratarszy schulerjo dostanu w Budyschinje na Fichtestr. 3 I.

Kuchańki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnjej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Knježi dwór w Czichońzach pola Budyschina k nowemu lětu abo k jutram

2 wolazeju

s wulkej mšdu pyta.

Wotroczk a džowka,

kotrajž chzetaj ßo woženicz, sprawnaj a pilnaj, ßo k 1. oktobrej na jene male kubło pytataj. Pschi woženjenju bydło dostanjetaj.

Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Młódscha porjadna ßylna

ßłužobna holza

ßo do dobreje ßłužby pyta w hajnkowni we Wuhanczizach (Weigsdorf) pola Kumwalda.

Jednora holza

ßo k nawuknjenju ratarskeho hospodarstwa pyta na **knježi dwór** w **Niederfriedersdorfje** p. Neusalza-Spremberga. Schmidtowa.

Hospoza

35—50 lětna, ßo blisko Budyschina na jenu žiwnosc k nowemu lětu pyta. Poskiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz abo wosjewicz.

Wuczobniza

do pschedawarnje płatowych, wołmjanych a bawłmjanych tworow (se sarunanjom k 1. oktobrej) ßo pyta. Poskiczenja pod S. N. 30 chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz. Sserbski rěczazym ßo lěpschina dawa.

K 15. septembrej abo 1. oktobrej ßo solidna **pschedawarka** sa modne twory pyta.

Poskiczenja chzyke ßo na póscze s adreßu wotedacz:

Postlagernd Bautzen, D. C. 123.

(K temu czißlu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. septembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

9. septembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	53—56	97-103
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	46—50	88—93
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	50—53	91—97
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	46—48	85—88
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	41—45	80—84
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	74—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	54—56	94—99
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	48—51	88—91
3. ßnadnje pizowane	41—45	80—86
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	67—69	110—112
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	62—65	104—108
3. ßnadnje wuwite wot zyza	55—58	95-100
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	66—68	86—88
2. mjaßne	61—63	81—83
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	60—65	80—85

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 7. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	27	7	65	8	10
Jećmjeń	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy } 50 kilogr.	8	—	8	40	7	—	8	40
Hróch	10	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny	2	50	2	70	2	75	3	—
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	70	2	90	2	70	2	80
Pschenična muka 50 " . . .	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	40	2	90	4	—	—	—
Ssłoma . . 100 " . . .	3	60	3	80	—	—	4	—
Prošata 582 schtuk, schtuka . .	17	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby }	—	—	6	75	6	25	6	75
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	7	60	6	75	7	25
Pschenični gris }	—	—	7	60	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 90 np., rožka wot 8 hr. 05 np. hacž 8 hr. 35 np., jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hacž 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 13 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

12. septembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 80 np. jećmjeń wot 9 hr. — np. hacž 11 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 19. hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr., — np., běrny — hr. — np. hacž 3 hr. 20 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 90 np. hacž 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wjedro w Londonje 13. septembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 15. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodźinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Eduard Juliuß Eckelt, fabrikat na Zidowje, s Hanu Almu Burkez tam.

Sdruhich wožadow: Pawoł Wicźas, skałar w Carlsdorfje, s Marju Meldźiz w Brěsy. — Jan Libsch, cżěßla w Krónzy, s Helenu Pětschkez w Bolborzach. — Jan Hermann Wjenk, wotroczk w Prěczezach, s Marju Augustu Kubizez w Rakezach. — Hermann August Hejdusch, żelesniski dźěłaczer w Huszy, s Emmu Augustu Janczkez w Hermanezach n. Spr.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Margareta Gertrud, Pawoła Hermanna Muczerja, żelesnistelo dźěłaczerja w Scżijezach, dź. — Willy Khorla, Maxa Tittmanna, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Martha Erna, njemandź. dź. w Jeńkezach. — Frieda Marja, Jana Jurja Kaspera, pohonczа w Cżichońzach, dź. — Martha Margareta, Pawoła Erwina Kühny, tschikryerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Kurt Rudolf, Oskara Haufy, samkarja w Tšelanach, ß.

W katholskej zyrkwi: Jurij, Jurja Rěsaka, kublerja w Bělschezach, ß. — Rudolf, Michała Marchla, skałarja we Wjelkowach, ß.

Sdruhich wožadow: Pawoł Kurt, Jana Augusta Jeschki, skałarja w Spytezach, ß. — Charlotta Linda, Hermanna Gustava Köhlera, pohonczа w Darinje, dź. — Greta Frieda, Jana Handrija Nowaka, żiwnoscżerja w Małej Borschczi, dź. — Gerhard Ota, Oty Wirtha, wyschscheho schwajzarja w Poczaplizach, ß. — Erich Waltar, Jana Frödy, dźěłaczerja w Zicżenku, ß. — Max Kurt, Jurja Maxa Sperlinga, hrodowskeho sahrodnika we Lusy, ß. — Hana Frieda, Oty Herczika, żiwnoscżerja w Khaßowje, dź. — Pawoł August, Jana Augusta Kschiżenka, żiwnoscżerja w Trupinje, ß. — Frieda Martha, Pawoła Kunzy, dźěłaczerja w Hermanezach n. Spr., dź. — Jan Kurt, Jana Ernsta Kruże, kublerja w Komorowje, ß. — Max Richard, Khorle Augusta Ssucheho, murjerja w Hermanezach n. Spr., ß. — Meta Erna, Jana Klimanta, tšežkarja w Niżej Wßy, dź. — Helena, Jana Leopolda, tschikryerja w Rakezach, dź. — Kurt, Khorle Augusta Krała, kublerja w Komorowje p. Rakez, ß. — Khorla Waltar, Khorle Bjedricha Häßlera, hornczerja w Khwaczizach, ß. — Martha Frieda, Khorle Augusta Ssedlika w Budestezach, dź. — Bjedrich Oskar, Gustava Franza Winklera, murjerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Martha Lisbeth, Maxa Kóczki, tšežerja we Wuježku, dź. — Elsa Frieda a Marja Martha, Hermanna Roberta Jeremiaßa, dźěłaczerja w Koporzach, dwójnikaj. — Gertrud Elsa, Ernsta Augusta Rychtarja, żiwnoscżerja w Boschezach, dź. — Jan Marczin, Jana Ernsta Schustera, żiwnoscżerja w Pschiwczizach, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 5. septembra: Kurt Rudi, Jurja Pawoła Töpfera, fabrikarja w Dobruschi, ß., 1 m. 22 d. — 6. Max Alwin, Ernsta Wylema Höfgena, żiwnoscżerja w Scżijezach, ß., 8 l. 11 d — 10. Jana Bale, dźěłaczerja na Zidowje, morwy narodżeny ßyn.

W katholskej wožadże: 10. sept.: Marja Zaplatilekez rodź. Dupez s Lejna pola Budestez, 33 l. 1 m. 17 d.

Sdruhich wožadow: Bjedrich Ernst Lowka, tšežer w Błożanach, 62 l. 4 m. — Jan Khorla Kekk, kantor w Bukezach, 51 l. — Marja Mrósakez w Hermanezach n. Spr., 82 l. 5 m. 2 d. — Jurij Nowak, wumjeńkat we Wyßokej, 81 l. 10 m. 27 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanj.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy budże rano w 7 hodźinach ßerbska spowjedź, dopołdnja we 8 hodźinach śmeje duchowny Bójz ßerbskea ½10 hodźin němske prědowanje. Kolletka sa skutk luboscże we Lużizy.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. shromadźizna kschesćanskich tow. mužskeje młodoscże.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodźinach śmeje kschesćanske towarstwo żónskeje młodoscże w paczeńskej jstwje shromadźizny.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž też **laty, blidarske deski**

a wožebje **ßuche tšěschne pschikryeża**

porucża

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cżo. 10.

Berteldorfske

farybowanje psche njerosćenje

1 blescha 75 pj.

Farybowanje psche njerosćenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany žrědł pola žłabuschkich dźěćzi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěćzi. Blescha 1.50 a 2.50.

Rosesklanje na wšy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Franz Marschner

cžasnikat w Budyschinje

na bohatej hasy 9

žwój skład **cžasnikow** a **cžasnikowych rjeczasow**

k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzisny.

Khorych

žwědomicze wulěkuje

Thomas w Budyschinje

na žukelnskej hasy 1a

wschědnje wot 9—1 dop., 5—7 popołd., njedźelu 9—12.

Khori žo tež darmo wopytaju. — Prospekt darmo.

Koprowy vitriol

zyły a cžisty tolcženy, k nacžinjenju pschenžy, s direktnym wulkim nakupjenjom jara tunjo pola

Oty Engerta,

en gros drogowe klamy en détail

Telefon 33*

Vicia Vilosa,

Jansku rožku

nanajlěpje skhadźazu,

porucza tunjo

Khorla Preisser jun.

pschi žitnych wikach.

Sofy,

pjerate matrazy,

nakladźenske matrazy,

groczane matrazy

porucza

Wähner

pschi žitnych wikach.

Wieosy,

žudniski aktuar sw. žiuždy

pschi nowych hrjebjach 5

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazíske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěcži žerbski.

— Telefon cžisło 177. —

Vschehadźowanje leżomnosczow

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

na žerbskej hasy 4 ▭ Telefon 449

poruczataj

kwasne dary,

žwjedźeńske dary,

jubilejne dary

w bohatym wubjerku

po najtunischich placzisnach.

A. & W. Neuhahn.

W Budyschinje na jerjowej hasy

Emil Wehrle porucza

posleschczowe tkaniny

meter hizo po **35** a **60** pjenjezłach.

Visitne khartki derje a tunjo cžischczi Ssmolerjez knihicžischczernja.

Wulke

rumowanske wupschedawanje

dla pschecžehnjenja na bohatu hasu 16.

Wulku dźělbu

žonjazeho, mužazeho a dźěcžazeho wobucza

s wuwsaczom snamjenja „Salamander“ žym po placzisnje khětro ponižił.

Jenotliwe pory, kaž tež na składze a we woknje troschku wobschkodźene, su jara ponižene.

Kóždy por skladnostna kup.

Shorjelska cžrijowa pschedawarnja

na bohatej hasy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 38. Sobotu 21. septembra 1912. Lětnik 71.

Čłowjeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotřiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1912

do prědka płaćicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotřiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póśćze **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Sakski žejm

je s nowa we žwojich deputazijach do dźěła stupił. Wot sańdźeneje wutory žem skhadźuje žo schulska deputazija. Wutoru dopołdnja seńdźechu žo frakzije k rospominanju žwojich nahladow. S zyła žo stejischčźo jenotliwych stronow pornjo žwojim snatym nahladam njepscheměni. Hakle po wuradźowanjach prěnjeje komory nasdalny wobras wo wušudu schulskeho sakonja dostanjemy. W druhej komorje žo tole praschenje mjes druhim a tśeczim sjawnym (plenarnym cźitanjom) jednanjom rosriža. Wschě we wschelakich nowinach spodawane rospominanja žu dwělomneje hódnosćze, byrnjež žnano mjenje abo bóle w mjenje teje abo tamneje strony žo podake, cźasto k temu žkuža, woprawne snutskowne měnjenje sababicź. Pschežłapnjenja njejžu sa tu abo tamnu stronu njemóžne. E. B.

Ludowe njeměry w Plawnje.

W Plawnje chzedźa wólbne prawo sa měschćźanske sastupjerstwo pscheměnicź. Po nim dyrbi 5000 měschćźanow 9, 700 měschćźanow pak 12 měschćźanskich sastupjerjow wuswolicź. Pschipowjedźene nowe wólbne prawo je mjes dźěłaćźerskim wobydlerstwom wulke roshorjenje sbudźiło, kotrež žo wutoru wječor wurasy. W dwěmaj salomaj žo wječor w 7 hodźinach wulkej protestowanskej shromadźisnje pschećźiwo nowemu wólbnemu prawu wotměschtej. Shromadźisnje dołho njetrajeschtej. Wonej běschtej něhdźe s 3000 poštuchar jemi wopytanej a žo pschećźiwo wotmyślenemu pscheměnjenju wólbneho prawa wuprajischtej. Se shromadźisny lud na dróhu cźehnjesche. Hdyž běschtaj žo cźahaj sjednoćźiłoj, žo wojowanje mjes ludom a policistami sapocźa. Policistojo, kotřiž běchu s revolvrami wobrónjeni a běchu teżak wucźahnyli, njesamochu lud sadźerźećź a tak žo tón bjes sadźěwka k radnej khěži cźischćźesche, hdźež mějachu měschćźanszy sastupjerjo runje pożedźenje. Skónčnje policija brónje wuzíwasche a někotrych njeměrnikow saja. S kóždym sajećźom ludowe roshorjenje pschibywasche. Sa powschitkomnym runym wólbnym prawom wołajo, njepscheschtawajźy na policistow phi rjejachu, spěwachu, herjekachu a policistam najhórsche wudma nawdawachu. Běbženza psches hodźinu tam a žem žołmjesche, a radnu khěžu njeměrnizy hacź do 10 hodźin wobžadźenu dźerźachu. Potom jich do pschibocźnych dróhow stłóczichu, tola tež tam herjekańza njepschesta. Dokelž běchu na starym torhoschczu budy sestajane, njemóżesche tam lud s polnej mozu postupowacź. Policistojo njejžu žaneho herjekarja cźežko sranili. Mjes sajatymi njeje žadyn, kotryž by wólbne prawo měł. Jeneho policistu žu s łatu bili a druhemu žu teżak wsali a jón do luda cźišli. Dźěłaćźerjo chzedźa njeměry bliźsche dny wospjetowacź. Dwanacże wożobow je žo sranilo a něhdźe 60 žo sajało.

Nadpady na wojerske żelęznińske cźahi.

Poślednje dny žu žo w Badenskej na wojerske cźahi, kotrež wojakow s manevrow do jich garnisonow wjesechu, nadpady skuczźike. Do wojerskeho cźaha 144. pěscheho regimenta žo pola Lörracha kamjenje mjetachu, pschi cźimž je žo cźahowy wjednik cźežko sranił. Njedaloko Schopfheima žu žo teho runja do jeneho cźaha kamjenje mjetake. Někotre kamjenje do jeneho kupeja sleczichu, w kotrymž offizěrojo žedźachu; jedyn offizěr žo se schkleńzowymi cźrjopami khětro cźežko srani. Hacźrunje je žo sa njedoczinkami pilnje žlědźiło, njeje žo hischcże hodźiło, jeneho s nich saždapicź.

Potepjenje němskeho torpedowskeho cźołma.

Pšched manevrami němskeho łódźstwa w połnóžnym morju je žo cźežke njesboże stało. Pola Helgolanda shromadźena łódźstwowa eskadra žo pšched tydźenjom blisko kupy swucźowasche. Pschi tym mějachu žo torpedowe cźołmy psches rjad bitwiskich łódźow pschedobycź. Jedyn torpedowy cźołm bitwiskej łódźi „Zähringen" pschebliśko pschińdźe, kotraž do njeho sawadźi. Cźołm žo hischcże 15 minutow nad wodu sdźerźi a žo potom potepi. Ssydom muži jeho wobžadki, kotřiž běchu žo pschi sraženju cźežko sranili, žo tepichu. Druhy mózachu žo wukhowacź. Potepjeny cźołm 30 metrow hłuboko na morjowym dnje leži.

Ropot we wuherskim žejmje.

Presídent wuherskeho žejma, hrabja Tisza, bě w naléczu pschecźiwnu radikalnu stronu s pomozu policistow se žejmownje wuhnał. Sańdźeny tydźeń je žo žejm sažo sešchok. Radikalni běchu wobsamkli, Tiszy tole wumozowanje wotpłacźicź. Hdyž Tisza do žejmownje stupi, na njeho wołachu: Sslěpzo, lapako a jemu druhe a podobne wudma nawdawachu. Tež ministerstwoweho pschedžydu Lukacsa halekujo wohanichu. Wołachu na njeho: „Pžyko, bojasny žlěpzo! Tisza žo s najmjeńscha won swěri, ty pak žo struchliwy sa lawku khowasch. Pój won, ty lapako!" Hrabja Tisza spyta rěczećź, tola njebě žane žłowczko žłyschećź. Pschecźiwni sapóžłanzy s kruwjazymi swonami, trubami a budźakami helski ropot cźinjachu. Někotsi sapóžłanzy žo shrabnychu a žo bijachu. Jeneho s nich wuplistowachu. Skónežnje dyrbjesche žo 400 policistow do žejmownje sawołacź, kotřiž herjekarjow s poždźerńje wuwjedźechu.

Se žejmownje žo ropot na drohu wunjeże. Po napominanju sozialdemokratiskich wjednikow dźěłaćźerjo na drohach herjekachu a pschi Hilžbjetskich hrjebjach a jěbnacze druhich drohach wschě drohowe latarńje a elektriske lampy rosbichu. Wojazy a žandarmojo zyłe město wobžadźichu. Wyschnosćź je wschě sozialdemokratiske nowiny jebraka, dokelž wone lud k revoluziji schcźuwachu. Něhdźe 100 wożobow je žo sajako a 60 žo sranilo.

Lětusche frauzowske manevry

žu žo w pschitomnosći wuja ruseho zara, wulkowjerćha Nikolaja Nikolajewicza wotměle. Po skónčenju manevrow je tutón wulku

wójnsku wukhmanjenosćz franzowskeho wójska, dobre dźerżenje a rěsnosćz pěschkow, hibiczíwosćz jěsdnych a techniku dokonjanosćz a wuwuczenje artillerije pokhwalił. Wón je ßamostatne hibanje pola jonotliweho muża a roskasowarski talent pola wjednikow wobkedźbował. Wón je ßo pscheßkapił s pokraczowanjom we wschelakich wotrjadach wójnskeho dokonjenja, woßebje na polu létarstwa, na kotrež móże Franzowska horda byćz.

Po mauevrach je ßebi wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz franzowske twjerdźisny pschi némskich mjesach wobhladował. Sda ßo, so je wón wotpósłany, so by pruhował, hacz je Franzowska na wójnu derje pschihotowana.

Njeluba wěz je ßo generalej Marijonej, wjednikej cześwjeneho wójska, stoła. Po někotrych powjesczach ßu generala, kotryż pscheblisko pschi froncze stejesche, sajeli, dokelż wón njeje powjesczam létarjow wěrił. Rano wot 7 hodźin běchu létarszy wobhonjerjo cześwjenemu wójsku wosjewili, so ßo njepscheczelska kavallerija s Thenezaya bliźi a so njepscheczelske pěsche diwisije Assay nadběhuja. General na tele powjesczе njedźiwasche a ßwoju artilleriju a łódźstwowu infanteriju na njeschkitanym stejischczu pola St. Claira sestaja. Njepscheczel tole stejischczo wobstupi a hižo $^1/_2$11 hodźin bě módre wójsko bitwu dobyło.

Sjednoczenje franzowskeho wójnskeho łódźstwa w ßrjedźosemskim morju

je ßo po nuczenju s jendźelskeje strony stało. Mjes tym so Jendźelska se ßwojim ßylnym łódźstwom poknózne morjo wobknjeży, śmeje franzowske wójnske łódźstwo w ßrjedźosemskim morju pschewahu pornjo italskemu a awstriskemu łódźstwu. Italska se ßwojim do dołhosczе wupscheschtrjenym móřskim brjohom budże stajnje se ßylnym franzowskim łódźstwom wohroženа. Jendźelska a Franzowska chzetej na tajke waschnje na Italsku czischczecz, so by ßo němsko-awstriskeho swjaska wotrjekła a s Jendźelskej a Franzowskej swjasała.

Wójnski strach na Balkanie.

W ruskich politiskich kruhach maja mało dowěrjenja do sakhowanja měra na Balkanje. W Sserbiji, Bołharskej a Grichiskej roshorjenje luda dla pscheszczěhanja kschesczijanskich ludow w Turkowskej dźeń a bóle pschiběra. Kóżdy dźeń móże tam wójna wubuchnyć. Turkowske knježerstwo drje saßo ßlubi, so budże s kschesczijanskimi Sserbami, Bołharami a Grichami milischo wobkhadźecz, tola ßwoje ßluby ženje njedopjelni, dokelż ma po muhamedanskej wěrje kschesczijan wotroczk muhamedanow byćz. Bołharske knježerstwo njebudże móz ludowemu wołanju po wójnje dowobaracz. Hižo ßo wulka njespokojnosćz bołharskeho luda pschecźiwo knježerstwu sjawnje pokasuje. Bołharski wußkuženy rytmischtr Atanaßow s Belgrada rosschěrjuje spiß s napißmom „Wójna Bołharskeje a róla krala Ferdinanda.“ W spißu ßo praji, so je wokomik sa pschipowjedźenje wójny Turkowskej woßebje nětkole pschihódny a so dyrbjał ßo kral Ferdinand k pschipowjedźenju wójny nusowacz. Hdy by ßo wón temu sapowjedźił, jeho lud s kraja wucźěri.

Woßebje w czornych barbach czornohórski kral Mikławsch bliżschi pschichod widźi. Njeměry w Turkowskej a naßylnosczе Turkow pschi czornohórskich mjesach nimaju żaneho kónza a móża straschne scżěhwki sa ßobu czahnyć, kotrymż wón njebudże móz sadźěwacz. Kral Mikławsch je jara rosmjersany, so ßo na jeho wobczeżowanski spiß, kotryż je wulkomozam pósłał, s zyła njeje wotmolwiło. Dopißowarjej jenych Barlinskich nowin je wón rjekł, so je wubychnjenje wójny ßnadź jenoż praschenje někotrych dnjow.

Też Ruska a Awstriska ßo bojitej, so njebudże móżno, wojnsku roshorjenosćz na Balkanje podußyć. Awstriska ßo hižo dawno na wójnu hotuje. Pokodnischa Boßniska je pokna awstriskeho wójska. Awstriska ßo ßamo sa móżne wudyrjenje wójny se žitom sastaruje. Po powjesczach s Odeßy kupuja w pokodnischej Ruskej ruwunszy agentojo hobrske hromady žita sa Awstrisku. Wo tychle wójnskich pschihotach je ruske knježerstwo derje rosprawjene. Wono tehodła ßwoje wójsko pschi galizijskich mjesach sa wójnu hotowe dźerži. Offizěram ßo žanjeje dowolenzy wjazy njedawa, dokelż móże hižo jutschischi dźeń wójnu pschinjesćz.

Sserbsko-bołharski swjask.

Tele dny je ßo w Belgradze a w Sofiji tajne wojerske wucźinjenje podpißało, s kotrymż ßo wobaj krajej wsajomnje swjasataj, so budźetaj ßebi we wójnje s Turkowskej pomhacz, njedźiwajo na to, hacz budże wójna na wobaranje abo na nadpad. Powjeda ßo, so je ruska diplomatija tole wucźinjenje wudźěłała.

Turkojo ßo njebychu pscheßkapili, hdy by jim Bołharska wójnu pschipowjedźiła. Hižo dawno na to czakajo ßu ßylne wójsko w Rumelijskej pschi bołharskich mjesach shromadźili. Roskasowar tehole wójska je prajił, so śmeje sa 24 hodźin w bołharskej Rumeliji wjazy wojakow, hacz móża Bołharjo sa dwaj dnjej shromadźicz. W Adrianoplu a wokolnosczi woprawdże pschezo 200 000 turkowskich wojakow na pschikas k marschej k bołharskim mjesam czaka. A to bě sa Bołharsku straschna wěz.

Hinak je temu nětko. 700 000 ßerbsko-bołharskich tšélbow je pscheczźiwo Turkowskej naměrjenych. K tymle 700 000 ßo hischcze 50 000 Czornohórzow pschida. To drje je po sdaczu ßnadna liczba, tola schtóż Czornohórzow snaje, wě, so 50 000 s nich telko waži, kaž 200 000 druhich. A skónczńje njeje wusamknjene, so ßo k ßkowjanskim wójskam też Grichiska pschisamknje.

Wotstronjeny je sbożownje „kamjeń postorka“ — Mazedonska, Bołharska a Sserbija stej ßo do njeje dźělikej. Sserbsko-bołharske dorosymjenje wo Mazedonskej je wulki wuspěch a woprawdźite sboże niz jenoż sa wobaj stataj, ale też sa wbohich mazedonskich Sskowjanow, kotsiż ßu hižo psches dźeßacź lét mjes dwěmaj wohnjomaj, honjeni s jeneje strony wot turkowskich wojakow a s druheje strony wot bołharskich sbožkarjow.

Wójna mjes Italskej a Turkowskej.

Turkojo ßu saßo w Tripolitanskej czežke poraženje poczerpili. Italski general Reisoli je s Derny sczěhowazy telegramm do Roma pósłał: Wutoru rano ßo Turkojo skradźu k stejischczam blizachu, kotrež běchu Italszy 14. septembra wobßadźili, a jedyn nadpad na Casa Aronne, Csar el Lebon, a na sakhod dola Burues sczinichu. Nadpad ßo s artilleriju, kotraż bě s lěwizy a s prawizy Wady Derny skhowana postajena, podpjerasche. Nadběh na Casa Aronne ßo bórsy sastaji a ßo s rosßudźenosczu wotpokasa. Też nadběh na Csar el Lebo a na dół Burues ßo njedźiwajzy khrobkosczе Turkow sadźerża. Italszy na to hnydom hura wołajo k nadběhej na Urruasatske a Ezzomiske hórki pscheńdźechu. Wulku liczbu Turkow wobstupiwschi woni dźěl s nich morichu a dźěl s nich sajachu. Wokoło 8 hodźin Turkojo na wschěch stronach zofachu a ßo s wuspěchom s italskej artilleriju wobtšélachu, kotraż turkowsku artilleriju sczěhowasche. Mjes tym ßo mnohe czrjódki turkowskich wojakow s ranja Casa Aronne shromadźachu. S nadběhom lěweho italskeho kschidła ßo woni rosehnachu a wjele ludźi shubichu. Italszy mějachu 61 morwych a 113 sranjenych. Na turkowskej stronje je ßo wjazy dyžli 800 morwych naliczilo. Hdyž ßo czi pschilicza, kotrychž ßu Turkojo wotnjeßli a kotsiż w dołach rospjerscheni leża, schkodowanje Turkow wjazy dyžli 1000 muži wuczini. Też liczba sranjenych je poměrnje wulka. 41 Turkow je ßo sajako, mjes nimi jedyn wjednik.

Jednanje wo měr mjes Turkowskej a Italskej.

We Schwajzarskej ßo mjes sastupjerjemi Turkowskeje a Italskeje wo wobsamknjenju měra hižo dlěschi czaß jedna. Tele dny rěkasche, so stej Turkowska a Italska hižo we hlownych dypkach pschesjene. Turkowska ßebi żada, so by jej Italska jedyn dobry móřski pschistaw w Tripolitanskej pschewostajiła a so by jej Italska 500 milijonow frankow pożczika, kotrež pak ßo żenje njemohłe wupowjedźicz. To by s druhimi ßkowami rěkało, so měła Italska sa Tripolitansku a Lybisku tule summu saplaczicz. Italske nowiny prěja, so je Italska do tajkeho wuměnjenja swolika. Duż drje je k wobsamknjenju měra hischcze dołha noha.

Petrolej jako tepidło sa wójnske łódże.

Ministerstwo ruskeho wójnskeho łódźstwa je ßo rosßudźiło, město wuhla naftu (ruski petrolej) jako tepidło na wójnskich łódźach sawjesczz. Ruske knježerstwo teho dla nětkole s jendźelskim a franzowskim knježerstwom wo natwarjenje petrolejowych składownjow sa ruske łódźstwo pschi jendźelskim a franzowskim móřskim brjohu jedna.

Po ruskim pschikładze je ßo też jendźelske admiralstwo rosßudźiło, pschichodnje na ßwojich łódźach s petrolejom tepicz. Admiralstwo je pscheßwědczene, so móże wójnska łódź s 2500 tunami petroleja wo tsecźinu dale a też spěschnischo jěcz. dyžli s 2500 tunami wuhla. W sjednoczenych statach poknózneje Ameriki, Italskej a Ruskej ßo hižo wójnske łódże twarja, na kotrychž budże ßo s petrolejom tepicz.

Sjednoczene staty poknózneje Ameriki hroża.

Poknóznoamerikanski statny departement je wosjewił, so sjednoczene staty se ßylnej ruku pscheczźiwo Nicaragua a ßrjedźoamerikanskim republikam sapschimnu. Konteradmiral Southerland je sbožkarskemu

generalej Minje w Nicaragua hrosyćz dyrbjał, so jeho wójsko sniczi, prjedy hacz je tón schuleŕkam jeneje wyschscheje holczeje schule w Granadze s jich wucżeŕkami a sługobnizami pod schkitom amerikanskich matrosow do hlowneho města Managua wucżahnyć dał. Amerikanszy su dyrbjeli 2000 matrosam a namórskim wojakam na brjoh stupicz dacz, prjedy hacz je so sbežkarski general, kotryż je prjedy s wójnskim ministrom był, podwolił. Wscho hromadze maja sjednoczene staty pschi nicaraguaskim brjosy 3000 muži, kotsiż s dźela 70 mil dołhu żelesnizu strażuja, kotraż wot morja do Managua wjedze. W Bluefieldze na atlantiskej stronje Nicaraguy bě polizajski hejtman hrosył, so wschěch Europjanow pak sajecz pak satśelicz da. Tez tu su sjednoczene staty k sakitanju wukrajanow wojakow na brjoh wusadźili, kotsiż su polizajskeho hejtmana sajeli.

Ssamomordarstwo japanskeho generala Nogia.

Tón ssamy dźeń, na kotrymż je so semrjety japanski khežor *khował, je sebi dobyczeŕ twjerdźisny Port Arthura hromadze se* swojej mandźelskej żiwjenje wsał, swojej mandźelskej a sam sebi s krótkim mjeczom krk pscherésnywschi. W sawostajenym testamencze Nogi praji, so wón sa semrjetym khežorom dże, dokelż njejsu jeho skużby wjazy potrébni. Husto je sebi na to myślił, wumrjecz a khežorowe khowanje wuswolił, hdźez wulke narodne żarowanje psches kraj dże. Sswoje cżełko wón lekarskej wyschej schuli sawostaji, jenoż jeho suby, włosy a nohcze dyrbja so pohrjebacz. Ssmjercz generala Nogia pokasuje, so su Japanszy jenoż swonkownje europiske waschnje pschijeli. Po swojich myślach a cżuczach so woni pohanskich nahladow dale dźerża. Ssamomordarstwo so w Japanskej jako krasny wótczinski skutk sklawi. S nim je general Nogi po starojapanskej wérje wuhlad dostał, so budze w tamnym swécze préni sastojnik semrjeteho khežora.

Ssam je so wotsudźił.

Pola Kalinez so palesche, woheń wudyri wjeczor, hdyż mucżni sussodża hižo lehnycz dźěchu. Wolasche so, do woknow so buchasche, s trubu so trubjesche. Njemało běchu so wustróżeli. Wohnjowe jasyki běchu hižo na skomjanu tsěchu wubéżałe, psches wokeńzy skomjenja sapachu, haschecz so tu nicżo njehodźesche, hascheŕske hadźizy, wohnjowe hoki a rěble so na sussodne twarjenja a na Kalinez kolnju složichu, kiż blisko stejesche. Sto rukow pomhasche; s palazeho so twarjenja nadobu wunoschowachu, s hródźow skót puschczachu, płót podtorhachu, wotmjetowachu tsěschne walczki a wotstronjachu wschitko, schtożkuli móżesche so sapopadnycz.

Na bliskich tsěchach ludźo sedźachu, so bychu wopaleńki poliwali a hascheli, kotrez wětr po wsy rosnoschesche. S hata wodu noschachu, jedyn kany druhemu podawasche w dołhim rjadu.

Kalinezy běchu so tak wustróżeli, so k dźěłu khmani njeběchu. Běchu so na dworje pódla městna, hdźez nadoba, hornzy, posleschcża a druhe wukhowane wézy leżachu, shromadźili. Macz dwě dźesczi k sebi tłoczesche, Kalina tu każ stoły stejesche. Najprjódzy bě rumował, to bě hobrske mozy měł, nětkole pak swjese so a jenoż pschihladowasche, kak jemu woheń wótzny dom sahubja, kotryż bě hakle njedawno swuporjedźił, s nowymi walczkami pschikrył a wobělił. Hischcze popołdnju, duzy s pola domoj, bě so na swoju khežku sahladał, na kotrejż so běła nowa sloma błyschczesche, kotrejez wokna so każ jasnej woczi swětlachu a kotruż mózna stara kruschwina sasczinjesche.

A nětkole bě wschitko sniczene. Ssnadź so to hacz do sakkadow dopali. Hascherjo maja druhdze cżinicz, ludźo khéże w sussodstwje schkituja.

„Ale schtóż je tole naczinił, tón by hódny był, so bychu jeho do wohnja cżisli", nechtó roshorjeny rjekny.

Nětkole hakle so dopomnichu, so je woheń wésze nechtó skomyślnje sakożił. Haj, nechtó bě to skucził, sapalił. Hdże běchu so prénje płomjenja wudobyłe? Hdże bě so sapopadnyło? Bě snadź so to sapoczało s njekedźbnosczu abo se skej wolu?

Kalinowa powjedasche, so tón wjeczor do nésze ani satepika njebě, so běchu k wjeczeri symne mloko s nadrjebjenym khlébom měli. Tez do latarnje njebě saswěczika, so bě skotej hižo wodnjo dawała. Kalina njekurjesche, dźéczom pak sapalki żenje do rukow pschischke njeběchu.

„Dha je to nechtó sapalił", rossudźi gmejński pschedstejicżeŕ. „Ale schtó?"

Tole praschenje nětko wot rta k rtej dźésche, to mějachu nětko wschitzy na myślach.

Pytachu wusledźicz, hdże bě płomjo najprjódzy wuschło. Muża nańdźechu, kiż bě woheń préni pytnył. Hladasche s woknom won, na dobo so psched nim sablyskny, a prjedy hacz so dohlada, so hižo tsěcha palesche.

„Wot sady to běsche, wot pola, hdźez tsěcha tez pez pschikrywasche", wobkruczesche. „A hdyż won wubéżach, nimo mje pachoł béżesche a do hornjeho kónza wsy cżérjesche."

Pschitomni jedyn na druheho srosymlinje hladachu, nékomuzkuli néschto na myśle lésesche, ale nichtó sebi njesweri, tez se słowami wuprajicz, schtoż sebi myślesche.

„Je snadź tu popołdnju proscheŕ pobył, kotrehoż scże wotpokasali?" so pschedstejicżeŕ woprascha.

Nichtó so dopomnicz njewjedźesche. Kalinezy żenje nikoho wotpokasali njebéchu, runjez bohaczi njebéchu, tola proscherjam jalmożnu dawachu.

„Dha je to njeknicżomny njepscheczel był!"

Tsěchi padachu, stoły schkriczkow so k njebju wuwali, domske so do wohnischcża pschemeni. So mějesche Kalina sawésczene, wo tym cżerwjena tafliczka nad khéżnymi durjemi swědczesche, kotruż woheń tez hižo woblisowasche, jako by ju chcył wusméschecz. Ale njedźiwajo teho běchu tola roshorjeni cżi, kotsiż sa sapalerjom słédźachu. Kalina drje po mnohich scharowanjach sawésczenje dostawasche, ale niz telko, kelkoż je pschisadźił. Woheń tez tu a tam kruch nadoby hrabny, wjele wézow, kiż su do hospodarstwa trébne. Tez wschitko, schtoż běchu ludźo wunosyli, Kalina wjazy na woczi njedosta, tez dyrbjesche twaricz. Druhe dźéło so s tym sakomdźi, a Kalina wjele pjenjes wuda.

Ssusodnym twarjenjam wjazy strach njehrożesche, muższy s tsěchow slésechu, duż tez horliwosczą popuschczi, nikomu so wjazy plumpacz nochzysche, rjeczas tych, kiż s hata wodu podawachu, pocża so pschetorhowacz. Hascherjo podarmo napominachu, gmejński prjódkstejeŕ mlodych pohonjesche, tez wotrunanje lubjesche.

Ludźo so do cżrjódkow sestupichu, poleczi s wodu, saczornjeni s kurom, složichu ruzy, hladachu do wohnja a powjedachu sebi. Tez na to dóńdźechu jich rěcże, schtó snadź je woheń sakożił, schtó bě sapalił, hdyż bě so posledni krócz w Molinje paliło, hacz tez hascherjo sarunanje dostanu a podobnje.

„Hladajcże, Mukał njeje pschischoł pohladacz. A tola so pola jeho swaka pali. Tón so njetrjeba bojecz, so by k njemu schkriczka dolecżała, dokelż je jeho statok khétro sdaleny. To je njepscheczelstwo! Wo żiwjenje a smjercz!"

„Schtó wé, hacz je njewinowaty."

Rěczazy so nahle wotmjelcża a wobhladny, hacz to schtó słyschi. Wón drje bě wuprajił, schtoż druhim na myśle lésesche, tola nochzysche, so by so shonilo, so je runje wón tutu myślicżku wuprajił.

„Potajkim Mukał? Myślicże sebi, so Mukał? To mohło byc. S Kalinu ma njepscheczelstwo. A wot twarjenjow horje je psched wudyrjenjom nechtó cżékał."

„Tón drje to tola njeby cżinił."

„Skórżbu je pschéhrał, wschě wyschsche sudnistwa su jeho wotpokasale, hischcże wczera je so se słobami napił a je w korczmje hroženja dał słyschecz."

Polizist hnydom se sapisnymi knizkami pschikhwata, chzysche sebi wschitko sapisacz, ale susodża rospjerchnychu, każ by so do nich tsélilo, rosbéżachu so domoj, a nichtó nochzysche sapalerja snacz, nichtó njebě wo nim néschto piknył, njebě hroženjow słyschał, nichtó njebě cżékazeho widźał. Ani gmejński prjódkstejeŕ niczo njerjekny, s cżimż by sebi polizist mohł protokol wudospolnicz. Tez ani Kalina runjewon na praschenje njewotmolwi, na koho tuka. Ale polizist tola to a tamne popadze, sbytkne wézy doshuda a do knizkow napisa s tolstym pisomom: Jan Mukał, khéżkał w Molinje cżo. 24.

Nětkole so tez sam haschenja pschimasche, roskasowasche a sywazych pschihladowarjow domoj pósła. Tez na to kedźbowasche, so so njeby niczo shubiło, hrożesche, so budża domy pschepytowane.

Na posledku pschi wohnju jenoż schésczi hascherjow, polizist a Kalina wostachu. Wschako so jenoż hischcże dymjesche s twarjenja, hdźez bě so mjes murjemi wschitke wopalene drjewo nakopiło, hdźez běchu so sczény swjeske a wjerchi spadałe. Wot tam so woheń ani do ranja hischcże njewucżeri, tam so hischcże dołho wo dnjo a we nozy kurjesche. Hascherjo dawachu kedźbu a Kalina po wopalnischczu pschekhodźowasche, żeleso sběrajo, kotrez bě tu sbyło.

S nowa so w Molinje hara sebra, ale niz w nozy; srjedź běłeho dnja żandarmojo khéżkarja Mukarja do khłódy wotwjedźechu. Prjedy bě sebi sudnik mnoho wjesnych wobydlerjow dał k sebi pschińcz, wschelako so wupraschowasche, kózde wotmolwjenje pisał sa-

pišta, tež Kalinez žwójbu do wokrjeżneho města skasachu, a napożledku žandarmojo w mjenje sakonja Jana Mukarja sajachu.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Tež na wšach wosjewjuja nětko wulke plakaty **žerbski ludowy spěwanski žwjedžeń,** kotryž budże žo **žrjedu 2. oktobra** wječor w 7 hodžinach we **„Skotej Krónje“** w **Budyschinje** wotměwacz. Ssměmy dha my tež na tajki žwjedžeń pschińcź? Nó, to žo žamo wě! Hewak njeby žwjedžeń tola „žerbski ludowy“ rěkał a sa tak tuni pjenjes (1 hr., 75 pj., 50 pj., 30 pj.) žo wuhotowak. Pschińcź dyrbi jich prawje wjele. Wschitzy pak pschińdźmy s wješeżej a dobrej žerbskej wutrobu. Pschetož Pawoł Hodžijski chze tam s nami porěčzeć w kražnych spěwach. Njedźiwajzy wschelakorych cźežow žu nasche džowczičźki a naschi žynojo se wschěch móžnych stron žerbskeje Łužizy žo měžazy dołho skhadźowali, so bychu něschto kharakteriskich komposizijow tuteho wjelestroniskeho wumjekża w móžnym khorje nam woptacź dali.

Jako wubjerny rěčźnik je nam snaty duchowny knjes žwjedžeński pschednoschk pschilubik.

A tsecźi dźěl wječora je **„Morana“.** To je žměschk. Wjertawkez Jank by najradscho žwoju Hanku sanjechacź a k druhej kasyčź chzył. Tu žo Hanka do scherjenja pschedrascźi a Janka w nozy psched Lubinzynym woknjeschkom tak wustróża, so žo wón žwojich dotalnych njeskutkow wusnawacź poczina. To žkyschi pak nózny straźnik Bobak, kotryž hólczka hnydom „hop“ wosmje a by jeho tež, najebacź wscheho proschenja, do džěry wotwjedł, njeby-li žo mudrej Hanzy skónczńje hischcże poradźiło, žwojeho lubeho s „Wjasonczańskim“ wužwobodźicź. Tale po žkowach Radyžerba (knižka je pod mjenom „Ssmjertniza“ psched žwjedženjom na pschedań) komponowana a wo něschto mało skrótschena opereta njebudże žo hracź, ale jenož spěwacź s pschewodom wulkeje hudźby. Duž směja pschipożkucharjo cźim lěpje pschileżnoscź, se rta hižo tydženja wosjewjenych solistow a khora parle naschich ludowych melodijow do žo žrěbacź.

Na kónzu žwjedženja budźa **reje.** Tež někotre žerbske žebi pschi tutej składnoscźi sawjercźimy.

S Budyschina. Cźežke njesboże je žo žrjedu dopołdnja w měschcźanskej elektrizitetnej dźěłarni stało. Tam žo nětkole wuhlowa składownja twari. S roskamanjom jeneje roschtoweje hoki tsjo na twarje dźěłazy samkarjo s wyžokoscźe 10 metrow dele padnychu. 19lětny samkař Gollmann tak cźežko do schkody pschińdźe, so bórsy po tym wumrje. Jeho towarschej staj žo teho runja cźežko sraniloj a staj žo do měschcźanskeje hojerńje donjeżkoj. Wonaj staj žebi nosy pschi scźehnju a kulkomaj skamaloj a žo tež snutska cźežko pscherasyłoj. Polizija je monteura, kotryž mějesche twarowu pschiprawu wobkedźbowacź, nakhwilnje sajała a statnemu rěčźnistwu pschepodała. Sa wěste je žo spóznało, so staj semrjety samkař Gollmann a tež monteur wjedźałoj, so je hoka, kotraž je žo pschi roschtowym twarje wužika, wobschkodźena była.

— (Nadobne wotkasanje.) Semrjety komerzijski radźicźel Eduard Weigang je městu Budyschinej 50 000 hriwnow s postajenjom wotkasał, so maja s danje tejele sumy khude schulske dźěcźi žnědanje dostawacź.

— (Krwawne puki.) Njedźelu wječor wokoło 9 hodźin pižmikistajeŕ Nowak s rybyłojenja hromadże s jenym pschecźelom po Mužakowskej drósy domoj jědźesche. Psched Budyschinom wón w drohowym pschěrowje něschto sastonacź sażkyscha. Tam pohladnywschi wón jenu schulsku holczku widźesche. Na jeho wopraschenje, cźeja je, wona wotmolwi, so je s Budyschina a so jejny nan w pschirowje pjany leži. Mjes tym so Nowak holczku napominasche, so by domoj do Budyschina schła, jeho na dobo něchtó s kijom abo pschedeschcźnikom s tajkim wotmachom psches hkowu dyri, so žo jemu wědomje shubi a so wón jako morwy na semju padże. Hdyž po khwili s womory wotucźi, wón cźujesche, so jemu krej s rany na hkowje běži. Stanywschi žo wón podarmo sa žwojim pschecźelom roshladowasche. Tón bě, hdyž puki padachu, s kokom psches hkowu dyri, so žo jemu wědomje shubi a so wón jako morwy na semju padże. Hdyž po khwili s womory wotucźi, wón cźujesche, so jemu krej s rany na hkowje běži. Stanywschi žo wón podarmo sa žwojim pschecźelom roshladowasche. Tón bě, hdyž puki padachu, s kokom psches hkowu a psches schiju cźeknył a hakle w jenym hoscźenzu psched městom sastał. Tam jeho Nowak nańdże, na cźoż wěz poliziji wosjewischtaj. Nadpadnikowe mjeno je žo wužlědźiło, wón pjecża Wolf rěka.

— (Schkódnoscź njedosrawjeneho žada.) 11lětny žyn tudomneho wobžedźerja pschenajenskeho automobila Prokopa Fiale bě sańdźeny tydźeń w starschiskim domje kruschwy scheźipał a schěscź s nich sjědł. Płody běchu drje srake, tola hischcże khětro twjerde. Dokelž bě hólz kruschwy hubjenje roszwał, njemóžachu žo wone w žołdku pschetkacź a s khětro wulkimi kruchami do cźrjewow pschińdźechu. Duž žo s nimi cźrjewa rybowachu a žo sahorichu. Po wulkich bolosczach je hólz wumrjeł.

— W dženžnischej generalnej shromadźiłnje Lubijskeje banki je žo wobsamkło, sa 2 milijonaj hriwnow nowe akzije w kursu po 105% wudacź. Banzyny akzijowy kapital nětkole 8 milijonow hr. wucźinjo.

Mjedowe wiki. Se strony pczołarjow žo pische: Lońsche mjedowe wiki žu pola Budyskeho wobydlerstwa pschecźelne pschihkožowanje namakake. To je „pczołarske towarstwo w Delnim Dole Sprewje“ pohnuło, lětża wot 5. hacź 7. oktobra saže tajke wiki wotměcź. Poždledni dźeń budże wuložowanje mjedu. Dokelž loni ložy njedožahachu, je towarstwo tón krócź dwójnu liczbu, 3000 ložow se 600 dobytkami, shotowicź dało. Hłowne dobyczo je 30 hriwnow hódne. Ložy žu po 50 pjenjezkach pola knjesa Mikławscha Schustera na Wettinskej drósy 26 dostacź.

S Dźěžnikez. Sańdźenu wutoru je w tudomnym papjerniku dźěłacźeŕ Rabowski s Wulkich Debžez do njesboża pschischoł. Jemu cźežka papjerowa roła na ruku padże a jemu ju skama.

S Hornjeje Hórki. Ssrjedu pschipołdnju po wžy duzy je žo tudomny 64lětny invalid Krenz s Božej ruczku sajał a na semju padnywschi jako morwy ležo wostał. Ludźo, kotsiž po pucźu pschińdźechu, jeho sběhnychu a domoj donjeżechu. Hacź dotal žo jemu hischcże njeje wědomje wróciło.

S Hajnig. Nasch schulski twar budże skoro dotwarjeny. Kaž žkyschimy, ma žo požwjeczenje noweje schule njedźelu 20. oktobra stacź. Schula žo tsjomi wucźerjemi, s jenym statnym a s dwěmaj pomoznymaj, sapocźnje. Sa pomozne wucźerske městna žo Sserbaj pytataj. Schulski twar je žo s Boha jara derje poradźił.

S Huski. Nascha zyrkej je žo ponowiła a wuporjedźika. Póndźelu je žo ponowjeńske dźěło s tym skónczźiło, so je žo kula s kónczkom w pschitomnoscźi zyrkwineho pschedstejicźerstwa, schulskich dźěcźi s wucźerjom a mnohich wožadnych na wěžu stajika. Knjes farař Handrik mějesche pschi tym narěcź, w kotrejž požkucharjow do najsažnischich stawisnow nascheje wožady wróczo dowjedże a na jejne pscheměnjate podawki pokasowasche. Na požled wón liscźinu cźitasche, kotraž žo pódla prjedawschich do kule khowasche.

S Khwacźiz. S Budyschina žo do wschěch stron elektriske žwětko scźele. Tež nascha wjeż je žo rosžudźika, Budyske elektriske žwětko wužicź. Hischcże lětża žo wona k elektriskemu wodźenju pschisamknje. Groty žo pod semju hacź do Khwacźiz psches Margarecźinu Hětu hacź do Wulkeje Dubrawy pokoża. Kaž žmy žkyscheli, chzedża we Wulkej Dubrawje tež wonka na wžy elektriske žwěžy stajecź, so bychu na cźmowych wječorach jażne pucźe měli. To by tež pola naž pschisprawne było; mamy tu doscź błóčzanych pucźow wo wžy a k temu hischcże wulki hat wožrjedź wžy. Kak lohko móże tón abo tamny pó cźmje do njeho sańcź, hdyž druhdy troschku storcźeny domoj cźehnje. Cźeho dla dha dyrbjeli my tajkeho rjaneho žwětka parowacź, nam dźe žaneje nusy njeje. Wschak je něhdy Hanž Klepotaŕ w žerbskim dźiwadle w Khwacźizach žwojej Wórschli rjekł, so hischcże skote cźaży doczakamy, a temu tež tak je. Wóndano dwaj wožebnaj knjesaj k nam pschińdźeschtaj a chzyschtaj žebi s naschich sahonow tak mjenowanu „Milkwizu“ wobhladowacź. Milkwiza rěkaju sahony, na kotrychž je žo něhdy bruniza se semje ryka. Mjeno pak s teho pschińdźe, so žu tele leżomnoscźe do Mikkez žkuschake. To je w dawnych starych cźažach było. Na tychle leżomnoscźach, kiž blisko Margarecźineje Hěty leża, chze jene Barlinske towarstwo strowotne kupjele sałożicź. Podsemska woda w Milkwizy pjecża psche wschelake khoroscźe pomha. Jeli so towarstwo s Khwacźanami psches jene pschińdźe, móże žo wěz do skutka stajicź. Knjesaj měnjeschtaj, so žnadź kórz sa 1000 hriwnow dostanjetaj, ale džakowni Khwacźenjo chzedża kórz hižo po 750 hriwnach wostajicź. Jeli so žo wěz schlachcźi, žo Milkwiza na wschěm poždledku do rjada wulkich strowotnych kupjelow posběhnje. Najbóle žo nasche mandźelske na to wjeżela. Wone chzedża žo na sałożerjow strowotnych kupjelow s próstwu wobroczicź, so by žo w nowych kupjelach wotdźělenje pschiprawiło, hdźež bychu žo tajzy lěkowali a kumpali, kotsiž žo njemóża schcźipaka wostajicź. Hdy by sa tajkich mokrych bratrow woda spomožna była, by to sa někotruźkuli mandźelsku wulka dobrota była. Jeno so žo ta wěz hischcże njeby nimo kulika.

S pola. Skhadźowanka Raiffeisenskich nalutowarnjow njebudże na žwjateho Michała, ale hakle **druhu** njedźelu **oktobra.**

S Klukscha. Pjatk rano 1/2 2 hodźin je žo se žkomu kryta brózeń tudomneho žiwnoscźerja Wernera s domojkhowanymi žnjemi

do cžista wotpaliła. Tež jedyn rjeblowany wos žiwnoscźerja Brycže, kotryž bě žo do bróžnje stajił, je žo sniczik. Wernerez domske a hródže žu žo lětža 17. meje s wohnjom wutupike. Woheń je žo sakožił, tola žo japaleŕ hischcže njeje wušlědźił. Pódla Klukschanskeje žykawy bě tež žykawa Maleschanskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory na wohnischczo pschijěła.

S Khróscźiz. Nasche žwjatocžnoscże žo sańdźenu njedźelu se žwjedźenjom „Jednoty“, tudomneho spěwarskeho towarstwa, wobsamknychu, kiž jubilej 40 lětneho wobstacża žwjecźesche a s dobom žwoju druhu khorhoj poždwjecźi. Wjedro bě žadławe. S cžažami žo deschcź jeno tak s njebješ kidasche. Ale najebacź teho bě žo tu 16 towarstwow s 5 khorhowjemi seschko, mjes nimi tež žylnje wobdźělenej Njeżwaczidlska „Jutrniza“ a „Lipa“ s Rakez. Sswjatocžnoscź žo 1/2 4 hodźin sapocža, hdyž žo towarstwa do žwjedźenskeho cžaha sestupachu a do Božeho domu cžehnjechu. Tam mějesche cžestny žobustaw „Jednoty“, knjes farař Just s Ralbiz, žwjedźenske prědowanje. Wón roskoži žkowa:

„Bratrska žwěra, luboscź, wěra
Móznje se spěwa žo cžěra!“

kiž na nowej khorhoji steja. Khorhoj je krażnje wuschiwana (w žerbskich barbach) wot knježnow klóschtra Marijneho Doła. Khorhoji kmótschachu kmótra a 8 druzkow. Poždwjecźenje sta žo psches knjesa fararja Justa. Hdyž s Božeho domu wustupichmy, lijesche žo deschcź s cźemnych njebjež, schtož jenož móżesche, a duž khwatachmy po najkrótschim puczu do schkitazeho stana. Tam bě bórsy doscź žiwjenja. Bě drje tam na 700 ludźi. Tu nětko nasche spěwarske towarstwa po rjadu spěwachu. (Jednota, Lipa Sserbska, Lilija a Pancžiczanske žerbske mużske spěwarske towarstwo Kwartet.) Wożebje žo spodobasche markantny khor Ralbiczanskeje „Lilije“ s Lortzingoweje opery „Brónikowar“: Woheń žapaj! Sswjedźeńsku rěcź mějesche knjes farař Hizka. Najprjedy spomniwschi na wojowanje pschecźiwo wschemu skemu, roskoži naschu žwěru k Bohu, narodej a powokanju. Pschi pschepodawanju darow jenotliwi sastupjerjo dlějschi abo krótschi cžaž porěcžachu. Wożebite žkowa wěnowasche „Jednocže“ a shromadźenym žerbskim towarstwam knjes wucžeŕ Kral s Kamjeńza, je namołwjejo, do druhich wżow wulětowacź a konzertowacź a hracź. To je narodne mišijonstwo. Krucże wotpokasa njekniczomne nadpady njerosomneho měschczańskeho luda pschecźiwo žerbskim buram a burowkam. (Khoczebus, Wojerezy, nastawki w Budyskim dźeniku atd.) To žu podawki, kotrež Sserbow jeno krucźischo wjasaja do želesneje organisazije. Sa wschitke te wopokasma luboscże a bratrowstwa žo dźakowasche pschedžyda „Jednoty“, knjes kubleŕ Kokla jun., kiž bě pschi spocžatku tež powitał. Tež knjes kantor Hila, dirigent towarstwa, žo hischcże ras dźakowasche, wosjewiwschi, so towarstwo dosta 1 pjerschcźeń, 3 banty a 18 hosdźikow. — Wjeżeka bjeżada žo dołho hischcże plecźesche.

S Kaschez. Tu žu 17 lětnu žkužobnu dźowku Hanu Theresu Krakowskez sajeli a do Kamjenskeho žudniskeho jastwa wotwjedli. Wona je, kaž je žo nětko wušlědźiło, žwoje w Lutyjezach narodźene dźěcźo sadajiła a w sahrodże žwojeje hospodarki, žiwnoscźerki Herrguthoweje, sahrjebała.

S Rakez. Pjatk tydźenja je tudomny rěsakowy dźěłacźeŕ Klimant Schneider do žmjertneho njesboża pschischoł. Strowy a cžerstwy wón pschipoldnju na dźěło dźěsche a hižo na poł dweju hodźinow wón se slamanym tylom w žwojej krwi leżesche. Hakle 28 lět stary snjesbożeny bě woženjeny a wudowu se schtyrimi dźěcźimi, wot 13 njedźel hacź do 8 lět starych, po žebi sawostaji, kotrež žu s jeho žmjercźu žwojeho seżiwjerja shubike. Pódla nich jeho stara macź woplakuje, wo kotruż žo wón s dźěsczowskej luboscźu starasche. Jako pilneho dźěłacźerja a porjadneho cžłowjeka jeho wschitzy lubowachu a cżesczachu. Sańdźenu póndźelu jeho wotemrjete cžěło s pschewodom jeho towarschow a wjele pschecźelow a snatych se wschej cżesczu k wotpocžinkej na Božej roli khowachu. Ssamo cži, kotsiž daloko wonka dźěłaju, njeběchu žebi wsacź dali, žwojeho dźěłanskeho žobubratra na poždlednim puczu pschewodźecź a jemu krażny wěnz luboscże wěnowacź. Drje kóždy s pschewodźerjow je se želnoscźu žebi na wbohu sawostajenu žwójbu njenadźiży s tuteho žwěta wotwołaneho pomyślił. Njech kschescźijanska luboscź rany sahojicź pomha, kotrež žu žo wudowje a malym žyrotam psches saźnu žmjercź lubowaneho nana nabile. Ow, so mohł nam nasch njebjeski wótz junu pschiwołacź: „Schtoż žy cžinił jenemu s tych najmjeńschich mjes wami, to žy ty mi cžinił!“ — H.

S Bejerez. Wutoru rano je žo tu domske Lehmannez žiwnoscże wotpalilo.

S Kamjenza. Blisko tuteho tworoweho dwórnischcża je žo w cżežkich myślach lokomotiwnik Augst satšělił. — Tudomne wokrjeżne žadarske towarstwo wot 3. hacź 6. oktobra žadowu wustajenzu, sjednocżenu se žadowymi wikami a wulożowanjom žadowych korbikow, wotměje.

S Wulkeje Eswódnizy pola Lubija. Sańdźenu póndźelu pschipoldnju w 1 hodźinje je žo tudomny Bähschez delni młyn wotpalił. Pschi wulkim wětrje njebě móżno, woheń shaschecź. Młyn žo se wschěmi składami hacź do murjow spali. Woheń je žo po sdaczu sakožił.

S Halschtrowa. Hdyž sańdźenu wutoru w Birusez skale w Kindischu skałarśti mischtr Khorla Krawczik dla powjetschenja skały rumowasche, žo horka rosmokana pjerschcź puschczi a na delka dźěłazeho Krawczika padże. Krawczik žo s khětreje wyšokoscże do hłubiny dele storhny. Njesbożowny je po sdaczu hnydom wumrjeł; pschetoż jemu bě žo wutrobno satłóczikło.

S Draždżan. Danske mjaso, kotrež je měschczańska rada kupiła, je žo wjele kupowało. Wożebje sa warjeńskim mjasom, s kotrehoż žo punt po 75 pjenjezkach pschedawasche, bě žiwe praschenje, tak so žo wono sa jedyn dżeń rospscheda. Po prajenju rěsniskich mischtrow je mjaso najlěpscheje druzíny a je žo najlěpje sdźerżane do Draždżan pschiwjesło. Mjenje je žo pjeczenjoweho mjasa wotbyko, dokelž žo s njeho punt po 95 pjenjezkach pschedawa. Pschezo pak je wono 15 pjenjezkow po puncże tuńsche, dyžli mjaso w Sakskej rěsaneho skota teje žameje hódnoscże.

S Draždżan. Hdyž žo w žerbskim kraju tu a tam žnjowe dźakne žwjedźenje žwjecża, potom my Sserbja w zusbje wożebje husto na naschu Łužisku domowinu spominamy. Ssmy tež my tola s wjetscha něhdy w cžasu žwojeje młodoscże wonkach na polach w ratarskim dźěle stali a někotry rjany žnjowy žwjedźeń w Sserbach žobu žwjecźili. — Tute cžasy žu sa schke. Te radostne žerbske Boże žłużby, na kotrychž we wyschschich khorach dźakne khěrlusche móznje psches žwjatnizy klincża, tu nimamy. Jene sarunanje pak je nam date. Stajnje, hdyž žu we Łužizy žně domoj dokhowane, naš kschižna zyrkej hospodliwje do Božeje žłużby w lubej macźerńej rěcźi wita. Někotryžkuli mjes nami žo s zykej wutrobu na tute kemschenja wjeżeli a je žebi wyšoko waži. Wone žu sa njeho swjask luboscże se starschiskim domom a nowy swjask poždylnjeneje wěry s Bohom. Sańdźena njedźela je naš Sserbow w kschižnej zyrkwi sažo sjednocźika. Deschczojte wjedro běsche pak wschelakich wotraschiło. Prědowanje nam farař Domaschka s Budestez, spowjednu wucżbu duchowny Tyscheŕ s Budyschina dźerżesche. Jako chżychu spowjedni s zyrkwje wustupicź, žo deschczik lijesche, tak so dyrbjachu w pschitwarku wocżaknycź. Bórsy pak žo sažo wujażni. Skónczko sażwěcźi. S lubym žerbskim „Božemje“ a „Na sażowidźenje“ žo roseńdźechmy. Daj tón Knjes žłónzu žwojeje hnady žwěcźicź nad žerbskim ludom domach a w zusbje a wożebje nad naschimi nutrnoscźemi a Božimi žłużbami, so by Boże žłowo rostło a Boże kraleśtwo žo twariło.

S Krjebje. Na tudomnych schulskich leżomnoscźach je žo 7 jutrow wulke turnowanischczo a hrajischczo naprawiło. Na jeho rańschim kónzu ma žo po wobsamknjenju wohnjoweje wobory stupańska wěża natwaricź. Pódla teho chże tam s poknozy wojerske towarstwo nowy tšelnik pschiprawicź. Wón budże 150 metrow dołhi a 15 metrow schěroki. Schulske pschedstejiczeŕstwo a kralowske knježeŕstwo w Liegnizy stej hižo k temu žwoju dowolnoscź dakej, tak so móże žo w blizschim cžasu s twarom sapocżecź. Nasymu maja žo też hischcże wschelake liscźowe schtomy na tamnym městnje naždźecź.

S Ptaczez. Pschi njewjedrje, kotrež psched tydźenjom psches tudomnu krajinu cżehnjesche, błysk do statoka khěžkarja Holaska dyri. Wón psches twarjenje dźěsche, tola njesapali. Jenoż dźěl tšechi a wschelake wězy je wón roszychnował.

S Běleje Wody. Wobydlerjo Běleje Wody běchu žo srěcźeli, so nochzedża wjazy sa liter mloka 20 pjenjezkow dawacź. Woni běchu žo sarocźili, so žo tak dołho mlokapicża wostaja, doniž žo mlokowa placźisna njeponiži. Sańdźenu žobotu a njedźelu žu wikowarjo woprawdże wjele mjenje mloka wotbyli, hacź hewak. Pschedawarjo mloka žu žo žadanjam žwojich wotebjerarjow podwolili a nětko liter mloka po 18 pjenjezkach pschedawaju, w tudomnych mlokowych pschedawarńjach je liter žamo hižo po 17 pjenjezkach dostacź.

S Běleje Wody. Schtwórtk dopołdnja je žo tudomny blidarski mischtr Kerl s revolwrom tšělił. Wón je tón žamy dżeń na cżežke sranjenje wumrjeł.

Přilopk.

* Draždźanska wjeßna wokrjeßna schulska inspekzija je wukas wudała, po kotrymž dyrbja ßo schulske dźěćźi wjeczor po 8 hodźinach wot swjeßelenjow na karussellach, sjawnych cźumpjelach atd. krucźe wotdźerżeć.

* (Powyschenje płacźišnow sa jědź.) Dla wurjadneje mjaßoweje drohoty a druheje zyroby ßu hosćenzarjo w Kamjenizy (Chemnitz) wobsamkli, wot 1. oktobra płacźišny jědźow powyschicź.

* (Sso spalila.) W Röhrsdorfje pola Shorjelza w domskim khěžkarja Knoblicha woheń wudyri. Knoblichez ßwójbni a w domskim ßobu bydlazy rěsbař Frömmelt se ßwojimaj dźěsćzomaj běchu w najwjetschim strasche. Jenož s nusu mózachu ßo wobydlerjo s palateho doma wukhowacź. Tsizecźilětna Knoblichowa ßotra njemóżesche ßo dla spěschneho rossčerjenja wohnja wukhowacź a ßo zyle spali.

* (W spinarskej khěžzy ßo samjatk.) Pola sastanischcza Huemme njedaloko Kassela ßo pschi ranžerowanju jeneho tworoweho cźaha dwaj waggonaj wot lokomotivy wottorhnyschtaj, kuleschtaj ßo naspjet a tam s wotmachom do druhich wosow srasyschtaj. Pschi sawadźenju ßo spinar Otto w ßwojej spinarskej khěžzy samjecźe. Morjeny žonu a 6 dźěćźi sawostaji.

* (Jeneho ßudniskeho radźicźela jebanstwa dla saßudźili.) W Draždźanach ßu ßudniskeho radźicźela dr. Snella wospjetneho jebanstwa dla k jastwu na połdra lěta saßudźili. Pódla teho ßu jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjekli. Dr. Snell bě ßebi na jebawe waschnje na wschelakich městnach 60,000 hriwnow napožćźił.

* (Njesboże pschi manevrach.) Hdyž w nozy k njedźeli pola Altöttinga w Bayerskej jedyn psches rěku Inn natwarjeny móst rosebrachu, ßo dwaj pontonaj powróćźischtaj. Schtyrnacze pioněrow do wody padże. Dwaj s nich ßo tepischtaj.

* (Mordarstwo.) W Krummhübelu w hobrskich horach je njedźelu w nozy dźěkacźer Rüffer molerskeho mischtra Anschütza, hdyž tón s hosćenza domoj dźěsche, nadpadnył a s nožom tak skakał, so wón bórsy po tym wumrje. Hirschbergski polizajski poß „Wolf“ Rüffera wußlědźi. S woprědka mordarstwo prějesche, skónczne pak ßo wusna. Rüffer bě ßo s Anschützom w hosćenzu swadźił a wudawa, so je ßo Anschütz domoj duzy do njeho dał.

* (100,000 na raka khorych w Němskej.) W Münstern we Westfalskej ßo 84. skhadźowanka němskich pschirodospytnikow a lěkarjow wotbywa. Tajny radźicźel Cžerny s Heidelberga mějesche sajimawy pschednoschk wo operaziji pschi lěkowanju raka. W němskim khěžorstwje wob lěto něhdże 50,000 cžlowjekow na raka wumrje, mjes tym so je psches 100,000 cžlowjekow w Němskej trajnje na raka khorych žiwych.

* (Ssynowe kupjele w połodnischej Tirolskej.) Burjo w połodnischej Tirolskej ßo wot ßwojich khorosćzow se ßynowymi kupjelemi hoja. Na ßynach ßo woni na łuzy muž wyßoko s cžerstwym ßynom pschikrycź dadża, tak so jenož hłowa s njeho tcźi. We włóžnym sawalenju ßo zyle cźěło sapyri, schtož je na žahłej horzej hłowje a na napjatych žiłach spósnacź. Dokelž chze snutskowna horzota haschana bycź, tola khory njemóże ruku sa picźne ßudobje wupschestrěcź, někotsi pacholjo khoremu cžerstwe wino runje do huby lija. Tole lěkowanje wjele khorosćzow wulěkuje. Druhdy wschak drje ßo stanje, so jedyn wobstarny khory woßłabnje, tola wustojnym pachołam ßo pschezo poradźi, na to waschnje, so ßyno wotsběhaja, strach wotstronicź.

* (Slět s Hamburga do Kopenhagena.) Hrabja Zeppelin je ßo s powětrowej łódźu „Hansa“ schtwórtk rano w 4 hodźinach w Hamburgu na slět do Kopenhagena puschcźił, hdyž wón dopołdnja 1/2 11 hodźin pschilecźa. Po krótkim pschebywanju ßo wón do Hamburga wrócźi.

* (Nadpad w želesniskim cźahu.) Njedaloko Saarbrückena mjes Diedenhofenom a Völklingom w nozy w želesniskim wosu jeneho pucźowarja nadpadnychu a ßmjertnje s nožom skakachu. Psched Posendorfskim sastanischcźom ßo sa strachowy powjas scźahny. Se sastawazeho cźaha tsjo mužojo skocźichu a cźeknychu. Jeneho s nich mózachu sajecź a ßo pokasa, so bě bratr skónzowaneho pucźowarja, kotrehož s krwju polateho w jenym cźahowym kupeju namakachu.

* (Do Kanady njeßmědźa ßo běrny s Europy sawjescź.) Kanadske ratarske ministerstwo se sakasako, s Europy do Kanady běrny wosycź, dokelž w Europje běrny hnija.

* (Sniczenje schpanischich žnjow.) W dołhowjeczornej Schpanischej ßu ßo s deschczowym wjedrom zyle žně sniczile. Hrožazy hłód wobydlerjow nusuje, do wukraja wucźahnycź. Něhdże 1000 wobydlerjow je wostajiwschi doma a statoka hižo wucźahnyło. W Pyrenejskich horach je ßo wulki ßněh naschoł. Dwanacze wßow je wot wscheho wobkhada wotsamknjenych. Wino we winizach je ßo skusyło.

* (Skónzowanje žónskeje w jenym galizischim želesnischim wosu.) Mjes Krakowom a Lwowom ßu krótko psched Lwowom w jenym kupeju druheje klaßy jenu knjenju satšélenu namakali. Pola cźěła žanych pjenjes abo hódnych wězow njenadeńdźechu. Hdyž mordarstwo shonjwschi cźah w jěsbje sastajichu, jedyn muž s wosa skocźi a ßo w blischim lěßu shubi. Hacźrunje ßo hnydom sa nim puschcźichu, njemóżachu jeho popadnycź.

* (Rubježnistwo w Chinje.) Schtyrzecźi wobrónjenych rubježnikow ßo w Hongkongu jeneho parneho cźołma smozowa a ßo k kupje Cźungcźu pola Hongkonga dowjese. Tam ßo woni do polizajskeje stazije dachu, jeneho indiskeho podoffizěra a dweju polizistow morichu, rospacźichu pjenježny khamor a sebrachu 1000 dollarow a někotre tšélby a bajonnety. Jedyn chinesti bankier je ßo shubił. Myßla ßebi, so ßu jeho rubježnizy ßobuwsali. Zwólba saßo do cźołma stupi a cźekny.

* (Želesniske njesboże w Jendźelskej.) Wutoru popołdnju je ßo mjes Liverpoolom a Chesterom žałoßne želesniske njesboże stako. Njesnatych pschicźinow dla psched sastanischcźom Ditton Junktion lokomotiva s kolije wuskocźi a do murje jeneho dróhoweho mosta, nad želesnizu wjedźozeho, sowadźi. Zyhele do wschěch bokow lětachu, lokomotiva se satraschnym wrjeskom rosbuchny a para ßo s bubotom, mile daloko ßłyschanym, wudobu. Prěnje wosy běchu ßo wot lokomotivy wottorhnyke. S wulkej spěschnosćzu do sastanischcza cźěrjachu a ßo do perrona sarychu. Prěnje wosy jenož hromadu rospadankow tworjachu, s kotrychž hnydom płomjenja khěžu wyßoko ßapachu. Dźiwje kschicźenje sranjenych a w palazych wosach k wohnjowej ßmjercźi pschi žiwym cźěle saßudźenych pucźowarjow pschihladowarjam psches wutrobu rěsasche, a to cźim žałoßnischo, dokelž žaneje myßle na to njebě, so mohł ßo něchtó wukhowacź. Poßlednje pjecź wosow pschi powróćźenej lokomotiwje stejo wostachu. Lokomotivnik bě ßo na měscze morił; tepjeć je hischcze žiwy; pschetož jeho pod lokomotivu žałoßnje wolacź ßłyschachu; ta na nim leżesche a bě jemu nosy rosmjatka. Hakle někotre hodźiny posdźischo mózachu jeho wußwobodźicź. Wschitzy pucźowarjo w prěnimaj wosomaj běchu morwi. Pod rosbitkami tsecźeho wosa mlodaj mandźelskaj satkußnjenaj leżeschtaj. Schtwórty wós bě jenicźke płomjenjate morjo a ßo njedźiwajzy prózowanjow wohnjoweje woboty do cźista spali. Bubot saßłyschawschi běchu se wschěch stron ludźo pschiběżeli, kotsiž wospjet spytachu, ßo k pucźowarjam, we waggonach samknjenym, dobycź, tola s wohnjom ßo woni pschezo s nowa wróczo cźischcźachu a dyrbjachu pschihladowacź, kak ßo ludźo, w palazym jastwje dźerżeni, po něcźim k ßmjercźi pjecźechu. Wscho hromadże je ßo 16 pucźowarjow morilo a wjazy dyžli 50 ßo sranilo.

S jeneje fotografije je widźecź, so je ßo lokomotiva se ßylnym srażenjom do mostoweje murje kaž papowa tysa hromadu stłóczyła. Žałoßne nadrobnosćze ßu ßo s njesboża nashonile. Tsi hłowy ßu ßo pod rosbitkami namakale, a hischcze dźenża njewjedźa, k kotrym cźěłam wone ßłuscheja. Jene male dźěcźo je ßo na dźiwne waschnje ßmjercze sminyło: wono ßo w rukomaj ßwojeje mrějazeje macźerje pod rosbitkami prěnjeho wosa namaka. Blisko želesniskeho sastanischcza delnje cźeleßno jeneje žony namakachu, kotrejž bě ßo hłowa wotrasyła. Cźahowy tepjeć je na ßwoje rany wumrjeł.

* (W Japanskej ßo jedyn Parsevalski ballon spalił.) W Němskej kupjena japanska Parsevalska łódź je ßo s wichorom skónzowała.

* (Stróżele na franzowskej wójnskej łódźi.) W Toulonskim pschistawje běchu na bitwiskej łódźi „Vérité“ pod jenym kótłom satepili. Pschi tym ßo kur we wuhenju hacźesche a psches pólwrowe komory cźehnjesche. Kur wohladawschi ßebi matrosojo myßłachu, so ßo w pólwrowej komorje pali. S hrosu a bojosću 250 matrosow s łódźe do morja skocźi. Smužicźi, kotsiž běchu na łódźi wostali, wotewrjenzy, k powodźenju pólwrowych komorow postajene, wocźinichu a wulki dźěł munizije tepichu. Na łódźomaj „Diederot“ a „Republique“, w ßußodstwje stejazymaj, ßo mužstwa teho runja s hrosu sajachu, offizěram pak ßo poradźi, ludźi na městnje sdźerżecź. 250 muži s „Vérité“ k brjohej płuwasche a ßo posdźischo saßo na łódź wrócźi.

* (Sajědojcźenje s hribami.) W St. Awaldże (w Lothringskej) je ßwójba dźěkacźerja Hamma na jědojte hriby skhorika. Wcźera ßu nan a pjecź dźěćźi wumrjele. Macź bjes nadźije khora leži.

* (Wulki lóß.) Pschi cžehnjenju obligazijow Panamaskeho kanala je ßo tež hkowny dobytk, 500,000 hriwnow wucžinjazy, wucžahnyk. Sbožowna dobyczerka je jena khuda wudowa w Mühlhausenje w Elsaskej, kotraž zyły lóß hrajesche.

* (Koža ßo podroži.) Placžisny sa kožu ßu tak wyßoko stupike, kaž nichtó njepomni. Nowiny sa kožowe wikowanje pißaju, so ßo teho dla placžisny sa wscho kožane wobucže powysscha.

* (Sub s huby wutsélik.) Póndželu jako biczk snaty dundak Wilhelm Lang do jeneje korczmy w Prasy pschińdże. Korczmar jeho snajesche a ßo teho dla sapowjedži, jemu schkleńzu piwa porjedžicz. Duž Lang wulki rěsniski nóž se saka wucžahny a prajizy: „Tebi kyrk pscherésnu!“ ßo do korczmarja da. Tón revolver wucžahnywschi do nadpadnika s blisskosczje tséli a jeho do huby trjechi. Lang pak stejo wosta, pluwasche jenoż krej a s njej ßobu tež jedyn cžronowz wupluny, kotryż bě ßo s wutsélenej kulku s czeleßna wutorhnył. Sub bě kulzyny wotmach wudżerżał. Hdyż polizistojo Langu do hojerńje dowjedżechu, ßo pschi pschepytanju pokasa, so bě jeho sranjenje jenoż ßnadne; jeho ßylne suby běchu jemu žiwjenje sakhowale.

* (Morda'stwo s wjecžiwosczu.) S Krakowa ßo pische: Wobßedżerja knjeżeho dwora w Libniku, Adama ryczerja Lastowizkeho, je jeho hajnik, kotrehoż bě se ßkužby puschczył, satsélik.

* (Hadowe kußnjenje.) Wóßom metrow dołhi hobrski had, kotryż ßo wot někotreho cžaßa w zoologiskej sahrodże w Frankfurcze nad Mainom pokasuje, dyrbjesche ßo wokumpacz. Schtyrjo wothladarjo ßo prózowachu, skoczo, kotrež hischcze njebě wot teho cžaßa, so bě do sahrody pschischło, niczo žrało, do klětzyneho kótleschcza storczicz. To had sa sło wsa a spyta, ßo wokoło wothladarjow swicz. Tsjom wothladarjam ßo poradži, ßo wußwobodżicz, mjes tym so had schtwórteho wothladarja, kotryż jeho sa hkowu dżerżesche, do praweje ruki kußny. Druse wothladarjo pschiskoczichu, so bychu ßwojeho towarscha wußwobodżili, tola podarmo ßo prózowachu, s jenym błózkom a hamorom khlamu hadej wocžinicz, kotryż bě ßo twjerdże sakußnył. Skónczńje hada se wschej mozu wot ßwojeho wopora cžehnjechu, pschi cžimż ßo wothladarjej kruch mjaßa s ruki wutorhny. Hadej ßo pschi tym někotre suby wutorhnychu, kotrež we wothladarjowej ruzy tczazy wostachu. Sranjenje njeje ßmjercz straschne, tola jara bolostne.

* (Hońtwa sa Parižskimi skóstnikami.) Hdyż cžah s Parisa do Aubrais pschijędże, dyrbjachu ßo tam tsjo mužojo sajecz kotsiż běchu bjes jésdneho billeta jěli. Mjes tym so prěnjeju jimachu, tsecži czekny. Jedyn želesniski sastojnik ßo s jésdnym kołom sa nim puschczi a jeho na drósy doscżěhny. Na dobo czeknjenz revolver wucžahny a do sastojnika tséli, kotryż morwy s koła padny. Skóstnik potom s kołom morweho sastojnika dale czékasche, tola ßo poradži, jeho tónßamy dżeń wjeczor sabłapicz. Pola jeho towarschow teho runja revolvry a jenu bombu nadeńdżechu. Skóstnizy běchu s Parisa pschischli. Kaž ßo sda, běchu woni wucžahnyli, so bychu něhdże někajki njeskutk skucžili.

Wußudżenja.

Khostanska komora. S wusamknjenjom sjawnosczje ßo 23lětny Gustav Ernst Groß s Budyschina, na poßled w Biskopizach dżěkazy, njekasanstwa dla ßudżesche. Wón běsche ßo pola Butroweje hory na jenej 11lětnej holzy pscheschoł a ju czežko sranił. Njekraßnika k khostarni na $2\frac{1}{2}$ lěta a k shubjenju czeßnych prawow na 5 lět saßudżichu.

⨯ 29lětny wikowar E. Wiczas s Jěžowa bě lětża 7. haprleje jenu smënku (wechsel) wo 180 hriwnow s mjenom „Ernst Graf“ a 1. meje jenu smënku wo 1000 hriwnach s mjenom „August Wiczas“ falschował a jej w nalutowarni a wupožczerni w Połczinizy sa hotowe pjenjesy pschemënił. Dla czežkeho falschowanja lisczinu a jebanstwa dla jeho k jastwu na 3 mëßazy saßudżichu.

⨯ Dla pschestupjenja pschemyßkloweho porjada w tsjoch padach bě Budyski kawniski ßud blidarja Khorlu Ernsta Lehmanna w Klukschu k 30 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżił. Wón bě ßwojemu 14lětnemu wucžobnikej wschędnje dleje dyžli 10 hodżin, tež njedżelu a czichi pjatk dżělacz dał a ßo njebě pschestawkow k wodychnjenju dżerżał. Lehmann bě ßo khostanju podczißnył, tola statne rěcznistwo bě ßo k jeho lěpschemu pschecžiwo wußudej powołało, ßo na to sałożujo, so ßo na Lehmannowu blidarnju postajenja pschemyßkloweho porjada njehodża nałożicz. Teho ßameho mënjenja bě tež khostanska komora a Lehmanna w nastupanju prënjeju dweju dypkow wobskórżby wuwinowa.

⨯ Dejerjej Augustej Steinej na knjeżim dworje w Darinje bě lětża w nozy 13. meje hižo wospjet khostany 21lětny dejeł Richard Willy Hermann Bröscke s Brandenburga 10 hriwnow kradnył. Njepolěpschomny paduch jastwo na 6 mëßazow dosta a czeßne prawa na 3 lěta shubi.

⨯ 57lětny pczołar Khorla Gustav Sperling w Hodżiju bě ßo dla pschestupjenja zyrobneho sakonja wobskorżił. Teho ßameho pschestupjenja dla běchu jeho hižo w lěcże 1897 s 200 hriwnami a w lěcże 1904 s 500 hriwnami khostali. Sperling je hižo psches 30 lět dołho pczołar a ma w tu khwilu 320 kołczow. Wón bě poßlednje lěta měschenżu pod mjenom „Naturski měd s zokrom“ pschedawał. Na 1 zentnar mjedu bě wón 1 zentnar zokora a 30 puntow wody brał. Budyski kawniski ßud bě měnił, so ßo s mjenom tejele měschenży hodži wotebjerarjow sjebacz a bě Sperlinga k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżił. Sperling bě ßo pschecžiwo wußudej powołał, dokelż ßo po jeho mënjenju njeje nichtó s wosnamjenjenjom jeho měschenży sjebacz mohł. Ssudnizy ßo rossßudżichu, mënjenje wężywustojnych wo tym ßłyschecz a wußudżenje wotstorczichu.

— (**Elektrohomöopathija,** nowa lěkowanska wědomosczˊ.) Njedżiwajcy spodżiwanja hódnych wußlědżenjow lěkarskeje wědomosczje wona njesamóże wschelake khorosczje sahojicz. Jejne druhdy jědojte ßrědki jenoż na sdacże wulěkuja, niz woprawdże. Hakle nowej lěkowanskej methodże je wotßudżene bylo, to pschemënicz. Nowa lěkowanska methoda rěka elektrohomöopathija. Wona ßo na to saložuje, so wschě khorosczje se skaženeje krwě abo lymfy wukhadżeja. Wona woßebje na nerwy skutkuje. Njeßmjertna saßkužba jejneho genialneho wußlědżerja, hrabja Mattei, je, so je czeřpjazemu człowjestwu ßrědki do ruki dał, kotrež krej a lymfu wuhoja. To njejßu tajne ßrědki, kóżdy móże je wužicz, dokelż ßu njejědojte a s rostlinow dżělane. Khorosczje, kotrež ßo po druhich lěkowanskich methodach njehodża wulěkowacz, móża hischcze wulěkowanje namakacz. S elektrohomöopathiju hodži ßo, hdyż je cžołо hischcze dosczˊ ßylne, pjecża rak, dyftheritis, jětra, wußad, tuberkulosa, wicz a bělan wulěkowacz, runje tak zyle wójsko cžuwowych khorosczow a pschinjeßu w mnohich padach położenje a husto podlěschenje žiwjenja.

Max Thomas,
elektrohomöopath na ßukelnskej haßy 1a.

Sa nasche žony

budże ßo hacz do ßoboty **28.** tuteho měßaza

8 wuwsacznych dnjow

w tym nastupanju wotbywacz, so ßo w tym cžaßu kóżda kup s najmjenscha

1 punta „Pratany“-butry s jenym jehlowym etwijom

mytuje, s jenym mudrje wumyßlenym praktiskim a s dobom originalnje amüsantnym pschedmjetom sa kóżdu žonu. We wschěch s plakatami wosnamjenjenych pschedawarnjach hromadże sa 90 pjenjeżkow dostacz. — Pratana hewak ßama 90 pj. po puncże placži!

„Pratana“ je najlěpscha,

jědżnu butru na idealne waschnje sarunaza a teho dla wospjet na wustajenzach mytowana rostlinska butrowa margarina.
Schtóż Pratana-rostlinsko-butrowu margarinu **njesnaje,** njech s njej spyta, to ßo placži!

Hlowny skład a drobna pschedawarnja:

na ßerbskej haßy 9,

hdżež ßu tež pruhi k woptanju darmo dostacz.

W hoſćenzu w Jaßeńzy pola Khróſćziz
njedźelu 22. ſeptembra
kermuſchka
a wuſtupjenje najlěpſcheju **wumělzow na jěſdnym kole**
H. Wollmanna & Co.
na 10 wſchelakich kolowych družinach.
Na kónzu **dobyćerſka jěda w ſmjertnym kole.**
Na to **wulki ſwjedźeńſki bal.**
S počeſćowanjom pſcheproſchujetaj
Mikławſch Handrik a H. Wollmann.

Lohke a ſylne
dźělanſke konje

mjes nimi por ſ rědka rjaneju, ſylnje a ſchěroko twarjeneju **na cžorń ſchumjelow** (walachow), 4 létneju, 172 wulkeju, ſteja ſ rukowanjom ſtajnje **na pſchedań**
w hoſćenzu „ſloteje hwězdy" w Budyſchinje.
Telefon 425. **Pawol Wels.** Telefon 425.
Konje ſa ratarſke dźěło tež wupožčuju.

Fotografiſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy króćz mytowany. — Saložene 1899.
Pſchimérne płaćižuy.

Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
pſchi hlownym torhoſchcu w Budyſchinje pod radnej khěžu

ßwoju w lěcze 1856 wot njeho ßameho ſałoženu dźěłarnju optiſkich tworow dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.
Bryle a tłóčniki ßo po lěkarſkim pſchedpißmje jenož ßwědomicze dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ćitanſke ſchkleńzy, bryle a tłóčniki jenož ſa wóčko ßo pſchihodźaze.
Rěčžu ßerbſki.
Pſchi trjebanju proſchu ßo dobroćiwje na mnje wobroćić.
Khorla Scholta, optikus.

Dobru
pſcheńcžnu muku,
hróch, woku, kolij, hejduſch
porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Bruny Dobermann
1 léto ſtary poß, je na pſchedań na bohatej haßy cžišćo 23.

Viſitne khartki
cžiſchcźi ſpěſchnje a tunjo
Smolerjez knihiežiſchczerńa.

Žiwnoſcź
cžišćo 16 w Sswinarni ſ 12½ kórzom pola a łuki, abo tež ſ mjenje leżomnoſcźemi, je na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Khěža
ſ hródžu a ſahrodu je na pſchedań na Židowje cžišćo 163.

Khěža
cžišćo 12 w Nowych Porſchizach ſe ſchtomowej ſahrodu je na pſchedań.

Posedźenja wědomostnych wotrjadow Maćicy Serbskeje.

Dokelž na dnju serbskeho spěwanskeho swjedźenja zwěsta wjele Serbow srjedu 2. oktobra t. l. hižo dopołdnja do Budyšina přińdźe, je předsydstwo Maćicy Serbskeje wobzamkło, za tych, kiž **maju khwile** a so za to **zajimuja,** wot dopołdnja 10. hodź. hač do popołdnja 5 hodź. w salu **Serbskeho Doma** posedźenja wědomostnych wotrjadow M. S. wotměć w tymle porjedźe: a) dopołdnja: 1. Přirodospytny. — 2. Narodohospodarski — rěčniski. — 3. Belletristiski — dźiwadłowny. — 4. Rěčespytny. — b) popołdnju: 5. Stawizniski — starožitnostny. — 6. Paedagogiski. — 7. Narodopisny — wumjełski wotrjad.

Wšitkich Serbow, kiž so za to zajimuja, na tute posedźenja z tutym najnaležnišo přeproša

w mjenje předsydstwa **Maćicy Serbskeje:**
dr. Ernst Muka.

Burſke towarſtwo w Rakezach
ſměje, dali Bóh, **jutſje ujedźelu 22. ſeptembra** popołdnju ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſćenzu **poßedźenje.**
Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Kupuju
ßuſchene hriby
a płaćžu ſa punt 1 hr. 70 pj.
Wilhelm Wenzke w Khoćebuſu
Berlinerſtraße 123.

Palma měra
na row
Jana Gruhla
ſ Cžornjowa pola Bukez,
hulana 17. regimenta w Oſchatzu,
ſ dźiwanjom
na létny dźeń jeho ßmjercze
12. ſeptembra 1912.

Hdy, hdże a kak ja wumrjeć budu,
Je Bóh mi mudrje potajił;
Hač młody, ſtary pónđu k ßudu,
To mi mój Bóh je wotßudźił.
Duž njech ßym ſtajnje hotowy,
Hdyž budu domoj wołany.

Tež Ty bu hižom w młode léta
Wot ßmjercze nahle ſajaty,
Hdyž wutroba Cźi běſche ſhréta,
Sa krala ſtupicź do ßłużby,
Kiž pak Cźe loni wjedźiſche
Tak ſahe hižom do ßmjercze.

Manöver bě, Ty ſ dźeßaczimi
Mě réku Łobjo pſcheječhacź,
Ach, pſchi tym ſatepi ßo ſ nimi
A dyrbiſch ßwětej božmje dacź;
We Bukezach Cźe khowachu,
Wo Tebje horzo płakachu.

Ty ſtarſcheju ßyn jeńczki běſche,
Tſi ßotry Tebje žaruju;
Jich žałoſcź wſchitkim blisko dźěſche,
Kiž pſchiſchli běchu k pohrjebu;
Ssam kral Cźe ßobu cžeſćeſche,
Kaž pomnik dawa ßwědcženje.

Tón létny dźeń tež wěnzy kryja,
Kiž w duchu ßwjeczi zyły kraj;
Tam dźaka ßylſy ſ nowa ßyja.
Tež Tebi pſcheja Boži raj.
Duž derje ſpi nětk we Bosy,
Tam horkach ßo ſaß widźimy!

J. K.

Ratarſzy ſchulerjo
dobru penſiju namakaju na połnóznej drózy cžo. 10 po 1 ſkhodźe.

Dobru penſiju
ratarſzy ſchulerjo doſtanu w Budyſchinje na Fichteſtr. 3 I.

Schulerjo doſtanu **dobru penſiju** pola Mülleroweje na ßukelnſkej haßy 28 I.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Jednora holza
ßo k nawuknjenju ratarſkeho hoſpodarſtwa pyta na **knježi dwór** w **Riederfriedersdorfje** p. Neuſalza-Spremberga. Schmidtowa.

Hoſpoſa
35—50 létna, ßo bliſko Budyſchina na jenu žiwnoſcź k nowemu létu pyta. Poſkićenja chžyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź abo woſjewicź.

Knježi dwór w Cžichońzach pola Budyſchina k nowemu létu abo k jutram
2 wolazeju
ſ wulkej mſdu pyta.

Swěrny a ßwědomity
rólnik,
kiž tež roſymi ſ knjeżſkimi konjemi jěſdźicź, ßo ſa wyßoku mſdu pyta. Tež jeho žona doſtanje dźěło. Nowotwarjene rjane wobydlenje.
Ma ßo ſamolwicź na ſcźěhowazu adreßu:
Rittergut Schwosdorf b. Kamenz.

(K temu cžißku pſchikoha.)

Pschiloha k czišku 38 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. septembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

16. septembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	52—54	96-100
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—43	79—84
4. šnadnje pizowane tóždeje starosty	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	48—51	89—95
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	44—46	83—86
3. starsche, wukormjene keuwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	39—43	78—82
4. šrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—38	74—77
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	52—54	92—97
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	46—49	86—89
3. šnadnje pizowane	40—44	79—85
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	65—67	108—110
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	62—65	102—106
3. šnadnje wuwite wot zyza	55—58	95-100
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hač do $1^1/_4$ lěta	65—67	85—87
2. mjaßne	61—63	81—83
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—65	80—85

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 14. sept. 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 19. sept. 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pschenža . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	50
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	27	7	65	8	10
Ječmjeń . . .	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy	8	30	8	70	7	—	8	50
Hród . . .	10	50	18	—	15	—	17	—
Woka . . .	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły . . .	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	—	18	—	20	—
Běrny . . .	2	50	2	70	2	75	3	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	80	2	90	2	70	2	80
Pschenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 "	3	60	3	80	—	—	4	—
Prošata 846 schtuk, schtuka	16	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	—	6	25	6	75
Rjane wotruby	—	—	6	80	6	75	7	25
Pschenični gris	—	—	7	40	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 90 np., rožła wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 45 np., ječmjeń wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hač 13 hr. 13 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

19. septembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 80 np. ječmjeń wot 9 hr. — np. hač 11 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hród 17 hr. — np., žyno (stare) 4 hr. 60 np. (nowe) — hr. — np., běrny — hr. — np. hač 3 hr. 20 np., šłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 28 np.

Wjedro w Londonje 20. septembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 16. njedželu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Răda šerbsku spowjednu wučbu, $^1/_2$9 hodžin duchowny Tischer šerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Wylem Haaser, džełaczer w Małych Bobolzach, s Marthu Hanu Millez w Dobruschi. — Khorla Willy Steglich, młynk w Sohlandže nad Spr., s Marju Marthu Rychtarjez w Scžijezach.

S druhich wošadow: August Ludwig Mecklenburg, inženěr w Adolfskej Hěcze, s Bertu Gertrudu Marthu Wunderlichez tam. — Wylem Hermann Zanka, cžěßla w Komorowje p. Klukscha, s Emmu Augustu Polanez s Jatsiobja. — Ernst Mikan, želesniski džełaczer w Brěsezach, s Theresiju Rjenczez w Rakojdach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Waltar Rudolf, Khorle Augusta Fischera, kamjenjecžeßarja w Tšelanach, š. — Adolf Hans Werner, Adolfa Pawola Jänchena, samlarja w Dobruschi, š. — Alwin Alfred, Eduarda Alwina Bartela, skałarja we Wurizach, š. — Erich Alwin, Hansa Maruscha, džełaczerja na Židowje, š. — Alwin Bruno, Khorle Bohuwěra Großa, fabrikarja w Dobruschi, š. — Kurt Willy, njemandž. š. w Sklonej Borschczi.

W katholskej zyrkwi: Jurij Max, Michała Winklera, džełaczerja w Budyschinje, š. — Hendrich Pawol, Pawoła Adolfa Häußlera, samlarja w Budyschinje, š. — Hana Antonia, Josefa Sakosteležkeho, schkleńczerja w Delnich Pózkowach, dž.

S druhich wošadow: Elsa Margareta, Augusta Schramma, žiwnoscžerja w Bolborzach, dž. — Gertrud Elsa, Ernsta Augusta Simmsa, skałarja w Huszy, dž. — Frieda Liddy, Jakuba Bohuwěra Kozora, žiwnoscžerja we Warnocžizach, dž. — Ilsa Marja Gertrud, Pawoła Lasera, hatoweho strażowarja w Khaßowje, dž. — Kurt Erich, Ernsta Ehrharda Błažija, džełaczerja w Nowych Bóschizach, š. — Max Richard, Khorle Augusta Schütze, žiwnoscžerja w Komorowje p. Rakez, š. — Helena Frieda Emma, Pawoła Augusta Parjenza, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dž. — Pawol Max, Khorle Augusta Hillmanna, w Lichanju, š. — Gerhard, Gustava Reinholda Köhlera, pohoncza w Klukschu, š. — Alma Martha, Jana Oty Maxa Schneidera, młynoweho wobßedžerja w Běłej Horje, dž. — Waltar, Handrija Bjenady, žiwnoscžerja w Brěsyzach, š.

Zemrjeli:

W Michalskej wošadže: 12. septembra: Madlena Böhmiz, swud. Schkleńczerjowa, bywscha swud. Schubina, njebo Jana Schkleńczerja, khěžkarja w Zyježach, † w Budyschinje (khowana na Tuchorju), 72 l. 6 m. 20 d. — 15. Hana Ernestina Kasperez, njebo Ernsta Bohuwěra Rychtarja, kublerja w Bórku, sawostajena wudowa tam, 42 l. 2 m. 23 d. — 16. Wylem Božidar Lehmann, farat em. se Straucha pola Großenhaina, w Tšelanach, 70 l. 1 m. 28 d. (khowany na Tachorju). — Heinz Günther, Bjedricha Wylema Böhmy, wučerja na Židowje, š., 2 l. 3 m. 5 d.

W katholskej wošadže: Frieda, njemandželska dž. w Budyschinje, 1 m. 2 dn.

S druhich wošadow: Hana Mihankowa rodž. Piskorez w Njeßwacžidle, 63 l. 6 m. 1 dž. — Khorla Klimant Schneider, džełaczer w Rakezach, 28 l. 9 m. 4 dn. — Pawol Richard Cžornak, žiwnoscžer we Wulkej Dubrawje, 40 l. 11 m. 14 d. — Khorla Ernst Hänsel, wučer w Boschezach, 50 l. 8 m. 18 dn. — Hana Scholcžiz, mandželska wučerja Hendricha Wylema Eberta we Worzynje, 53 l. 11 m. 18 dn. — Max Moritz Leopold Wietersheim s Ruda w Schlesyskej, w Rakojdach, 67 l.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

16. njedželu po šwjatej Trojizy smeje rano $^1/_2$7 hodžin duchowny Voigt šerbsku spowjednu wučbu, $^1/_2$8 hodžin šerbske a w 9 hodž. němske žnjowe džakne prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budže šo kollekta sa posdžišče postajenje diakoniży sa Hodžijsku wošadu sšadowacz.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

16. njedželu po šwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodž. němsku spowjedz, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. němske a $^1/_2$10 hodžin šerbske prědowanje. — Popołdnju $^1/_2$2 hodžin sšromadžišna kschesc. towarstwa žónskeje młodosće. — Pop. $^1/_4$4 hodžin sšromadžišna kschesc. towarstwa mužskeje młodosće.

Ssrjedu wjecžor we 8 hodžinach sšromadžišna kschesc. towarstwa mužskeje młodosće.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

šwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow**

k dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi
porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějeczelej:
J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny
ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na lamjentnej haßy.

Sklad Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje
na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi cźißko 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuńiſchich płaczíſnach.

Dla pſchepołożenja mojeje pſchedawarńje ſe ſchulſkeje dróhi cźo. 3 na **khěžorſku dróhu 8** wotmětwa ßo wot dźenſa hacź do **kónca** ſeptembra

rumowanske wupſchedawanje

po khětro poniżenych płaczíſnach ſeźěhowazych

hudźbnych inſtrumentow

jako

rěčazych apparatow, hußłow, guitarrowych zithrow, piſkadłow, cźahanſkich harmonikow, dźěčazych bubnow atd.

Hermann Jeremias

w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 3.

Moja nowa pſchedawarńja na khěžorſkej 8
ßo ſapoczatk oktobra wotewri.

Jéſdny grat

porucza **Wähner**
pſchi žitnych wikach.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczińſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczíſnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje družiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

kaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Guſtav Kloeppel**
w Budyſchinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirſchner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißko 415**
porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßkanje w cźwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaczíſnowy ſapiß žadacź.

Cźeho dla?

Ulowe jéſdne kola ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khoſty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſaplaczicźe.
38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jéſdne kola
najlěpſche dźěło, lokki běh, njeſkónzujomne
ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maſchiny, rěčne apparaty,
płaty ſ jenołětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—
pſchißłuſchki a narunouſke dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe kola** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jéſdnych kołow a maſchinow
w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

na ßerbskej haßy 4 ▭ Telefon 449

poručataj

kwaßne dary,

ßwjedźeńske dary,

jubilejne dary

w bohatym wubjerku

po najtuńschich placźisnach.

A. & W. Neuhahn.

Khorych

ßwědomicźe wulěkuje

Thomas w Budyschinje

na ßukelnskej haßy 1a

wschědnje wot 9—1 dop., 5—7 popołd., njedźelu 9—12.

Khori ßo tež darmo wopytaju. — Prospekt darmo.

Ša naßymski a ßymski czaß

poručam ßwój wulki skład

modnych žonjazych žaketow a mantlow,

cźornych a pißanych, se ßomota, plüscha a ßukna,
holcźaze žakety hižo po 2.50

paletoty

ša mužow a pachołow,

ulstry we wulkim wubjerku,
jupy w sportskej faßonje a hładke,
tołste **ßymske kholowy** kóždeje wulkosćze,

mužaze wobleczenja,

pacholaze a dźěcźaze wobleczenja,
jupy po kóždej placźisnje hižo po 2.50;

mantle do wjedra a peleriny

we wulkim wubjerku,
modne lazy, běłe a pißane,
hólcźaze kholowy se schtałcźikom hižo po 1.50,
dźěłanske kholowy po kóždej placźisnje.

Drasta ßo po měrje schije. Moderna mužaza drasta.

Wulki skład modernych tkaninow.

Franz Mrštný

w Budyschinje na bohatej haßy 16.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij,
kaž tež kołmas a maschinski tuk
a wschě techniske tuki a potrjebu
porucza po najtuńschich placźisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laßkowski**)
pschedawarnja kožanych cźerjeńskich rjemjenjow
a technińskich wězow
w Budyschinjepschi hłownym torhoschczu 9.

We wudawarni Serb. Nowin
le ša **40 np.** dostacź knižka:

Worjeschki.

Pśches dźewjecź stow hudanczkow ſ trěbnym kluczom
Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki
po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził
Jan Radyßerb.

Koprowy vitriol

zyły a cźisty tolczeny, k naczinjenju pschenźy, ſ direktnym wulkim nakupjenjom jara tunjo pola

Oty Engerta,
en gros drogowe klamy en détail
Telefon 33*

Wulke

rumowanske wupschedawanje

dla pschecźehnjenja na bohatu haßu 16.

Wulku dźělbu

žonjazeho, mužazeho a dźěcźazeho wobucza

ſ wuwßaczom ſnamjenja „Salamander" ßym po placźisnje khětro ponižił.
Jenotkliwe pory, kaž tež na składźe a we woknje troschku wobschkodźene, ßu jara ponižene.

Kóždy por składnostna kup.

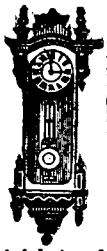
Shorjelska cźrijowa pschedawarnja

na bohatej haßy 7. **A. Jacobsohn.** Telefon 467.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
placzisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chže ßebi jón **porjedžicź** dacź, njech dže k cžaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ßwonk. lawskej haßy 5.
Jencź pschedawa a pojedžuje, ßa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ßi placzisnami wupołożene, wobhladacź.**

Vicia Vilosa,
Janßku rožku
nanajlěpje skhadźazu,
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Sofy,
pjerate matrazy,
nakładźenske matrazy,
grocźane matrazy
porucza
Wähner
pschi žitnych wikach.

Mantle
a schlawchi
ßa jěßne kola
dobreje hódnosce, hižo po 2½ mk.
kaž wschě druhe **kolojěßne wězy**
najtuńscho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**),
pschedawarnja kožanych cžěrjenskich rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Liebisch,
ßudniski aktuar ßw. kluzby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarnja ßa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a ßawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißlo 177. —
Pscheßadžowanje leżomnoscżow.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldze.

W tu khwilu ßadanjamy nalutowanske pjenjeßy:

pschi wschědnym wuživanju ſ	3 %
pschi měßacžnym wupowjedženju	3¼ %
pschi schtwórczlětnym =	3½ %
pschi połlětnym =	4 %

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w Serbskim Domje.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski
wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,
kaž tež **laty, blidarske deski**
a woßebje **ßuche tßěßchne pschikryeza**
porucza
Franz Br. Mirisch
rěßak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon cźo. 10.

Verteldorfske
ßarybowanje pschenjerosczenje
1 blescha 75 pj.
Sarybowanje pschenjerosczenje
1 blescha 75 pj.
Starowupruhowany ßrědk pola ßlabuschkich dźěczi
Aromatiski jatrotukowy emulsion
najlěpsche ßa skrofulosne dźěczi. Blescha 1.50 a 2.50.
Roseßkanje na wßy.
Jenož woprawdźite dostacź
w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Dobru **lanu muczku**
porucza Khorla Kahrowe,
dobru
pschenicznu muku
porucza Khorla Kahrowe,
grupy, jahły, hejduschku, raiß, nudle
porucza Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wubjernu
pschenicznu muku
najlěpschu porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót
tunjo porucza
horni młyn w Brěsowje.

Spěwarske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje koże
ßwjaßane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 39. Sobotu 28. septembra 1912. Lětnik 71.

Schulska deputazija sakskeho ześma

jednasche sańdźenu wutoru wo paragrafje, serbske schule nastupazym. Po sakonjowym nacźisku bychu so we wschěch serbskich schulach tajke poměry sakorjeniłe, kajkež we někotrych schulach Budyskeje inspekzije tuchwilu knjeża. Pschecźiwo temu su Sserbja petiziju s wjazy dyžli 8000 podpišmami sapodali. Na tule petiziju so sakožujo sapodach namjet, kiž by sakońšzy nam to dale swěsćił, sa cžož nam dotalny sakoń rukuje a schtož je nam sakske knježerstwo w lěcze 1849 swjatocznje słubiło a tehdom knježazy kral mikosćiwje wobkrucził. Tež konferenza serbskich evangelskich duchownych bě podobnu prośtwu sapodała. Pschecźiwo mojemu namjetej rěcžachu sozialdemokratojo, swobodomyślni a nationalliberalni. Sa njón wustupowachu s njewschědnej rasnosczu kk. tajny radźicźel dr. Hähnel, tajny radźicźel Opitz a měschczanosta dr. Schanz. Potajkim najsnamjenicźischi saksy parlamentarojo. Liberalna wjetschina dźě jón saczišny. Runje tak, kaž so spieczuje wschemu, schtož słuži wucźenju Božeho słowa we wěrjazym duchu. We nastupanju serbskeje rěcže njeje so dołho hischcże poślednje słowo prajiło. Sajimawe snamjo cžaša pak tola je, nasche knježerstwo w swjasku se sozialdemokratami pschesjedne we tym, pytacź podrycź tón podłožk, na kotrymž zyrkwinska smyślenosćź, krutosćwěrnosćź a wótczinska myśl swojich najswěrnischich poddanow wotpocźuje.

E. B.

Pruska lotterija w Bayerskej so pschijała.

Zentrumska strona w Bayerskej, kotraž so prjedy s nohomaj a rukomaj pschecźiwo prusko-bayerskej lotteriji sepjerasche, je jej skóncznje pschihłosowała. Dołho drje njebudze tracź, so nětko tež bayerska samostatna pósta padnje. Württembergska je hižo swoje wosebite znamki puschcźiła, a Bayerska budze prjedy abo posdźischo po jejnym pschikładze cźinicź. Pruske knježerstwo trjeba jenož zentrumskej stronje politiske konzesije cźinicź, potom wscho dże.

Němski pósłanz w Londonje, swobodny knjes Marschall, wumrjeł.

Na dowolenźy w Badenweileru je wutoru němski pósłanz swobodny knjes Marschall s Bieberstein na wosłabnjenje wutroby wumrjeł. Hakle psched létom bě so wón s Konstantinopla do Londona pscheseładźił. Wón dyrbjesche wobstejazu politisku napjatosćź mjes Němskej a Jendźelskej wotstronicź a Jendźelsku k Němskej sbliżicź. To bě jara cźežki nadawk; pschetoż s nowym powjetschenjom němskeho wójnskeho łódźstwa bě so njedowěrjenje a njepschecźelstwo w Jendźelskej pschecźiwo Němskej shórschiło. Marschalla s Bieberstejna mějachu sa najwustojnischeho diplomata. Pod hrabju Capriviom bě wón s pruskim ministrom. Tehdy wón s wulkej wótrosczu pschecźiwo žadanjam ratarjow na powyschenje sakitanskich zlow wustupowasche. Ratarjow bě sebi wón s tym snjepschecźelił, a hdyž hrabja Caprivi na wotpocźink dźěsche, jeho khěžor jako pósłanza do Konstantinopla pósła. Tam je Marschall s Bieberstein s wulkej wustojnosczu a mudrosczu interessy němskeho khěžorstwa spěchował, a němski wliw najmózniischi pschi turkowskim knježerstwje sczinił.

Němsko-ruski proześ dla spionaże.

Ženje so njeje telko prozesow dla spionaże wjedło, kaž poslednje léta. Wójnski strach nětko hižo někotre léta Europje hrosy, hižo wjazy krócź je so sdało, so k wulkej europiskej wójnje dóndże. S teho ma so wukoźiicź, so wulke europiske staty wojerske potajnosczе swojich sukzodow wusłědźicź pytaju. Sa wobhonjerstwo so wyšoke sumy płacza a pschezo so ludźo namakaju, kotsiž so s błyschczom skota sawjesczе dadźa, swoju swobodu na hraczki stajicź. Druzy sazo so s wótczinstwom do skužby wobhonjerstwa stajeja. Offizěrojo někajke rjemjeślo nawuknu, do wukraja wuczahnu a tam jako rjemjeślniziy abo pschemyślniziy sa wojerskimi potajnosczemi sledźa. Tak su poslednje léta wospjet wobhonjerjow pschi němskim mórskim brjosy sazłapili, kotsiž su so pschi pschepytanju jako jendźelszy offizěrojo wubabili.

Proześ dla wobhonjerstwa je so tele dny we Warschawje pschecźiwo schtyrjom wosobam wusudźił. Wone so winowachu, so su pruskej wójskowej wyschnosczi hromadu tajnych pismow sa mobilisaziju pschedali, kotrez běchu so s pisarnje pěscheho regimenta w Ostrowje w Lomzinskej guberniji w lěcze 1909 shubiłe. Po pscheslyschenju 20 swědkow, s wjetscha stabowych offizěrow, so winizy wusnachu. Wójnski sud je nětko konjazeho wikowarja Lipschitza s Mławy k khostanskemu dźěłu na 14½ léta a pisarja w regimentskej pisarni, Nowlanskeho, k khostanskemu dźěłu na 15 lět sasudźił. Dwaj prjedawschej wojakaj staj so wuwinowałoj.

Franzowski pólver.

Hischcże je w srudnym dopomnjenju wupuscźenje franzowskeje wójnske łódże „Liberté“. Kaž je snate, bě so na njej pólver wot samo sapalił a so s tym łódź sniczika. Wot teho cžasa su Franzowsojo pólvrowe składy na wójnskich łódźach na stajnosczi kedźbliwje wobhladowali. Najprjedy sebi myślachu, so so pólver, hdyž dołhi cžas leži, wot samo rossadźuje a so sapali. S njepschestawazym wobkedźbowanjom su spósnali, so ma tež nowy pólver tele straschne samownosczе. S wopředka bě łódźstwowy minister Delcassé wschón stary pólver s nowym saměnił. Nětko wón tež wschón nowy, w franzowskich pólvernikach dźěłany pólver s łódźow wotstronicź dawa. S wukraja je so sa njón druhi pólver skasał. Franzowsojo so praschachu, cžehodla dyrbi jich kraj s wukraja pólver kupowacź. Pólver pschepytowaza komisija je jim pschicźinu sdźěliła. W franzowskich statnych pólvernikach su so město cźisteje bawłny wotpadanki wscheje druzyny pschetrjebałe, kotrez s dźěła wot hadrjeschczarjow pschińdu. Tak su so w bawłnowych wałach wospjet stare koschle, soki a nózne cźapki namakałe. Tale mjenje hódna bawłna je so s khlorom bělika, a s tym wotucźnyła.

Franzowske wojerske powětrowe łódze

njejsu so pschi poslednich manevrach jako jara khmane wupokasałe. Knježerstwo je teho dla wobsamkło, schtyri nowe wodźliwe ballony natwaricź. Kóždy s nich budze 15,000 kubiknych metrow wopschijecź, sa hodźinu 70 kilometrow daloko leczecź móz a pod kóždym budza tsi wot sebje njewotwisne cźołmiki wisacź. Ballony, kotrez so po prostym Zeppelinowym systemje njenatwarja, směja na swojim najwyschschim městnje straznika s maschinskej tsélbu.

Ruski wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz pschi elsaskich mjesach.

Wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz je sebi sańdźeny tydźeń franzowske města a twjerdźisny pschi elsaskich mjesach wobhladował. Nancy bě so jemu k cześći s khorhojemi wupyschił. Tam bě psched nim parada wojakow, kotsiž budźa prěni w blizschej wójnje s Němsko-

zami wojowacź. Nowiny „Echo de Paris“ pschichodnu wójnu rospominajo pißaja: „Hacźrunje ßmy my Franzowsojo twjerdźe wo tym pscheßwědčeni, so budźe naß junu zarowe wójsko podpjerać, wěmy tola, so budźemy p r ě n j e d n y w ó j n y ß a m i zylkej němskich armeekorpsow napschecźo stejecź. Budźe nam mózno, tónle prěni nadběh wudźerżeć? Ssu naschi wojazy ßylni doscź, so mohli milijonej njepschecźelow napschecźo stejecź, kotsiž spěschni kaž błysk na naß slecźa a kotsiž směja po Moltkowej myßli nasche hkowne wójsko porasyć pytacź a ßo s pschewažazej mozu do njeho dacź.“

Ruska annexija.

Po telegramje se Spitzbergenskeje kupy je jena ruska expedizija pod leutnantom Rußanowom krajinu wokolo Běkeho saliwa pod ruske knjejstwo stajiła a rusku khorhoj tam postajiła. Schwedojo ßu ßebi tam podkopki sakoźili a wupscheństrjenje ruskeho knjejstwa na tamnu krajinu jako sapschimanje do jich prawow wobhladuja. Najskerje pak krajina wokolo Běkeho saliwa hižo dawno Ruskej ßluscha.

Wójnski strach na Balkanje.

Schmatańza w europiskej Turkowskej pschibjera. Awstriski minister swonkownych należnoscźow, hrabja Berchthold, njeje psched delegazijemi we Winje bojoscź potajił, so ßo njewjedro na Balkanje rospuschcźi. W Sserbiji a Bołharskej wocźakuja, so wójna hižo bliźische njedźele wudyri. W tutym smyßle staj ßo dwaj bołharskaj generalaj jenemu dopißowarjej ruskich nowin wuprajikoj. General Ficźew je dopißowarjej pohlad na wójnske podawki wotewrił, kak budźa ßo roswiwacź. Na prěni ras budźe Turkowska do pola 440,000 pěschkow, 125 eskadronow a 860 kanonow do pola stajicź móz. Mobilisazija turkowskich wójskow je wubjernje organisowana.

Sjednocźenym balkanskim statam, Bołharskej, Sserbiji, Cźornej Horje a Grichiskej budźe mózno, hnydom sapocźatk wójny 470,000 pěschkow, 100 eskadronow a 1600 kanonow mobilisowacź. To budźa wójska jenoź prěnjeho skasanja.

Bołharska k mobilisaziji jenoź 16 dnjow trjeba. Bołharske wójsko ßo w dolinje rěki Marizy shromadźi, kotraź ßo wubjernje k roswiwanju wulkeho wójska pschihodźi. Bołharske wójsko budźe w prěnim cźaßu skoro zyke wojowanje s turkowskim wójskom wudźerżecź dyrbjecź. Mjes tym Sserbjo w Mazedonskej pócźnu postupowacź a dźěl turkowskeje mozy na ßebje wotcźahnu. S tym ßo pócźnje turkowske wójsko rosdźělowacź, Bołharam ßo wojowanje wolóži a woni pócźnu dobywacź.

Wo tracźu wójny je ßo general Ficźew takle wuprajił: Hischcźe njedawno pola naß pscheßwědčenje knjeżesche, so ßo wójna sa měßaz skónczi, tola ja hinak myßlu. Turkowski wojak je khrobły, njeßměrnje wutrajny a fanatiski. Kóždemu turkowskemu wojakej je snate, so wo wuhnacźe połmeßaza s Europy póńdźe. Ale niz mjenje budźa ßo kscheschcźijanske mozy napinacź; pschetoż jim póńdźe wo to, so bychu Turkow, kotsiž ßu jich prjedownikam kraj a ßwobodu wsali, do cźista porasyli a na pschezo jich knjejstwu w Europje kónz cźinili. S wobeju stronow budźe ßo s njemdroscźu a krutoscźu wojowacź.

Sadźerżenje ßerbskeho wójnskeho materiala.

Turkowske knjeżerstwo wobkrucźenjam Bołharskeje a Sserbije, so stej měr lubowazej a so ßebi na žanu wójnu njemyßlitej, wjazy njewěri. Wono je teho dla pschikasako, wójnski material, kotryž ßo sa Sserbiju psches Turkowsku wjesesche, w Üskibje sadźerżecź. Wón 20 waggonow pjelni. Wyschnoscźam w Salonikiu je ßo porucźiło, so njeßmědźa žadyn wójnski material sa Sserbiju wjazy s łódźow na brjoh wuklascź dacź. Dokelž Awstriska hižo wot dweju lět žadyn ßerbski wójnski material psches ßwój kraj njepuschcźi, budźe ßebi jón Sserbija po dalokim pucźu psches Rusku, Cźorne morjo a Bołharsku ßlacź dacź. Pschecźiwo sadźerżenju ßwojeho wójnskeho materiala w Üskibje budźe ßerbske knjeżerstwo w Konstantinoplu protestowacź, tola s cźežka s wuspěchom. Schtoż Turkojo Sserbam nětkole sebjeru, s tym jim Sserbjo njemóża we wójnje seschkodźicź. Ssnadź sadźerżenje ßerbskeho wójnskeho materiala w Turkowskej wudyrjenje wójny pospěschi.

Wójnske powjesecze wo wudyrjenju wójny mjes Bołharskej a Turkowskej

schtwórtk w awstriskich delegazijach wubjerku awstriskeho a wuheŕskeho ßejma khwilu wulke roshorjenje sbudźachu. Mjes wotpółßkanzami ßo powjescź rosscheŕi, so je Winska krajna banka s Konstantinopla powjescź dostała, so je Bołharska Turkowskej wójnu pschipowjedźiła. Wotpółßkanzy k pschitomnemu ministrej hrabi Berchtholdej cźerjachu so bychu shonili, schto je na powjescźi wěrno. Berchthold rjekny, so w ministerstwje swonkownych należnoscźow wo tym niczo njewjedźa. Też drusy ministrojo njemóżachu rosjaßnjenje dacź. Njedźiwazy teho roshorjenje dale trajesche. Na telefoniske woprascheńje krajna banka wotmolwi, so njeje tajku powjescź dostała. Na to ßo delegazije směrowachu. W bołharskim półßkanzstwje je ßo nowinarjam prajiło, so tam njeje žanych powjescźow wo wudyrjenju wójny dóschło, tola n j e m ó ż n e n j e j e, s o B o ł h a r s k a T u r k o w s k e j w ó j n u p s c h i p o w j e d ź i; pschetoż roshorjenje w Bołharskej je jara wulke, a wěrno je so T u r k o w s k a p s c h e c ź i w o B o ł h a r s k e j m o b i l i s u j e.

Turkowsko-bołharska pschetsělenża.

Pola Demtidere ßu bołharszy a turkowszy namjesni straźnizy s nowa do ßo tsěleli. Na woběmaj bokomaj je najwjetscha napjatoscź. Turkojo wudawaju, so ßu tsjo bołharszy wojazy padli. Bołharske knjeżerstwo je poßylnjenje k mjesam półßkało. Njepschestawajzy ßo pschi mjesach tsěla.

Turkowske reserwy w Mitrowizskim a Üskübskim wokrjeßu ßu ßo k khorhoji swołake. Turkowska druha divisija, kotraź je w Smirnje, ßo sa dwaj dnjej do Konstantinopla pschewjese a potom k bołharskim mjesam poczehnje.

Nowy sbĕžk w Albanskej.

Malißorojo w Albanskej ßu s nowa pschecźiwo Turkam postanyli. Loni hižo běchu spytali, knjeżstwo Turkow wottschasć, tola ßo Turkam podczišnychu, hdyž běchu cźi ßlubili, so jich žadanja dopjelnja. Kaž druhdźe, njeßu ßo też tu Turkojo ßwojich ßlubow dźerżeli. S pschicźinu noweho sbĕžka je rubježnistwo turkowskich wojakow było. Turkowske knjeżerstwo ma straźowarnje pschi cźornohórskich mjesach s wojakami wobßadżene. Tymle wojakam ßo wob tydźeń jenoź ras mjoßo dawa, tola niz porjadnje. So mohli ßo jeho druhdy najesć, ßebi wojazy se stadłow Malißorow stót kradnu. 9. septembra turkowszy wojazy s Tus 10 maliśorskich pasthyrjow nadpadnychu, so bychu jim stadła wotehnali. Mjes pasthyrjemi a wojakami ßo tsěleschе a wobydlerjo s wokolnych wßow pasthyrjam na pomoz khwatachu. 8 Malißorow padźe. Schkodowanje Turkow tutón dźeń ßo njeshoni. Maliśoram ßo skónczńje poradźi, polo wobknjeżicź.

Turkowskim wojakam jenoź wo to dźesche, ßo tunjo s mjaßom sastaracź. Pola Lekowicze ßo Turkojo teho runja podarmo prózowachu, s tamnischich stadłow stót rubicź, woni ßo pschi tym wotrasychu. Sa to ßo jim poradźi, ßo nětkotrych howjadow pola Bratilije smozowacź. Tam běschtej jenoź dwě holzy pasthyrki, s kotrejuž Turkojo jenu satsělichu a druhu franichu. Jědnateho septembra popołdnju ßo Turkojo s nowa do Maliśorow dachu. Wojowanje bě jara saßakke. Na turkowskej stronje ßo s kanonow a maschinskich tsělbow tsěleschе. Psched 7 hodźinami ßo Maliśorojo na Turkow s nahłym nadběhom walichu, kotremuž Turkojo njesamochu napschecźo stacź. Woni w hanibnym cźěkanju wucźek w měscze Tusach hladachu. Maliśorojo sa nimi hacź k měschcźanskim murjam honichu, kóždeho porażejo, kotryž jim do rukow pschińdźe. Połdra sta turkowskich cźělow bitwischcźo pokrywasche. Pjecźdźeßacź wojakow ßo saja a ßo wotwjedźe. Maliśorow bě dwanaccźi padło, mjes nimi młódschi ßyn maliśorskeho wójwody Ded Djona, kotryž na Cźornej Horje pschebywa, dokelž je pschißahał, so ßo domoj njewróccźi, doniž budźa Turkojo w Albanskej knjeżicź. Hdyž ßo jemu powjescź wo ßynowej rjekowskej ßmjercźi wosjewi, wón na ßebi žaneho snamjenja hnucźa njepokasa. Sswoje cźucźe w tejle cźežkej khwili wón s tymile ßłowami wosjewi: „Njewobžarujcźe jeho ßmjercź. Wón je po mojim pschecźu w rjekowskim wojowanju sa wěru a ßwobodu wumrjeł.“

Krwawne dobycze Italskich pola Tripoliża.

Italszy ßu ßo 21. septembra po dźeßacźhodźinskim njembrym wojowanju Zanzurskeje oasy smozowali. Na italskej stronje je něhdźe 200 wojakow padło, kelko ludźi ßu Turkojo shubili, njeje ßo hischcźe wuliczіło.

Ruska jako schlitarka Mongolow.

Pschi poßlednjej revoluziji w Mongolskej je ßo wulki dźěl Mongolow wot chineskeho knjeżerstwa wottorhnyło. Chineske knjeżerstwo chze nětko wotpadnikow saßo pod chineske knjejstwo nusowacź a je teho dla wójsko do Mongolskeje półßkało. Chineszy wojazy ßu

mjes Mongolemi ꞩurowje ſakhadźeli. Wjele ſtow njewinowatych ẑónſkich a dźĕczi ꞩu woni cẑwilowali a morili. W ꞩwojej nuſy ꞩu ꞩo Mongolojo na ruſke knjeẑerſtwo wo pomoz wobroczili. Ruſkej, kotrejeẑ wikowanju je chineſke knjeẑerſtwo poꞩlednje lĕta w Mongolſkej wjele wobcẑeẑnoſczow cẑiniko, na tym leẑi, ſo by ꞩo Mongolſka wot Chiny po móẑnoſczi njewotwiſʒna ſcẑinika. Ruſki póſʒlanz w Chinje je teho dla tamniſche knjeẑerſtwo napominał, ſo by hroſnoſczam chineſkich wojakow w Mongolſkej kónz cẑiniko a hroſył, ſo hewak Ruſka Mongolſku pod ꞩwój ſchkit staji.

Strajk ẑeleſnizarjow w Schpaniſkej.

W ſchpaniſkej provinzy Kataloniji dźĕkacẑerjo a ſaſtojnizy na ẑeleſnizach ſtrajkuja. Wobkhad po ẑeleſnizach je ꞩo pſchetorhnył. Na wjele mĕſtnach ꞩu ꞩo ẑeleſnizy a jeine pſchiprawy wobſchkodźike. Ẑenijowi wojazy dyrbja ſpytacẑ, wobmjeſowany wobkhad po ẑeleſnizach ſaꞩo do rjada ſtajicẑ.

Manevry jendźelſkeho wójſka a ŧódźſtwa.

Pſched tydźenjom ꞩu ꞩo manevry jendźelſkeho wójſka do cẑaꞩa ſkónczike. Sa podkłoẑk mĕjachu wone myſł, ſo módre wójſko njepſcheczelſke cẑerwjene, kotreẑ wot morja pſcheczíwo Londonej cẑehnje, poraſy. Kaẑ ꞩo nĕtko njehodźi dale ſamjelczecẑ, by cẑerwjene wójſko módre ſbiło a ꞩo Londona ſmozowało. So ꞩo to njeby ſtało, ꞩo manevry ſ cẑaꞩom pſchetorhnychu. Cẑehodła je ꞩo tak wobſamkło? Bjes dwĕla teho dla, dokelẑ by ꞩo na lud poraẑazy ſacẑiſchcẑ cẑinił, hdy by ſhonił, ſo ꞩo hłowne mĕſto njeje mohło njepſcheczelej wobrócẑ.

Na dlĕſchi cẑaꞩ wſchak ꞩo njebudźe woprawny wunoſchk manevrow krajneho wójſka potajicẑ móẑ. Jendźelſki generalny ſtab ꞩo teho dla próẑuje, ſ manevrami wójnſkeho ŧódźſtwa błyſchcẑaty wunoſchk dozpicẑ. Na nje ꞩo lĕtꞩa w Jendźelſkej woꞩebita waẑnoſcẑ kładźe. Wone ꞩo mjenujẑy prĕni krócẑ hacẑ k Helgolandej wupſchestru. Schtoẑ je ſ tym wotmyꞩlene, je khĕtro jaꞩne. Teẑ pſchi tejle ſkładnoſczi dyrbi ꞩo pokaſacẑ, ſo je Nĕmſka njepſcheczeł Jendźelſkeje, a ſo ꞩo jendźelſke wójnſke ŧódźe njeboja, hacẑ k nĕmſkim brjoham jĕſdźicẑ, runjeẑ bychu nad nimi Zeppelinowe powĕtrowe ŧódźe lĕtake. Jendźelcẑenjo ꞩu ꞩo rosmjerſali, ſo runje tehdy, hdyẑ jich wójnſke ŧódźe pſched danſkim hłownym mĕſtom ſtejachu, Zeppelinowa powĕtrowa ŧódź ſ Hamburga do Kopenhagena pſchilecẑa a wokolo nich lĕtaſche. S tym je ꞩo dopokaſako, ſo móẑa nĕmſke powĕtrowe ŧódźe móẑſki kanal, kotryẑ Jendźelſku wot Europy dźĕli, ſ lohkoſczu pſcheleczecẑ a ſ dynamitowymi bombami na jendźelſke hobrſke wójnſke ŧódźe ſniczenje a ſahubjenje mjetacẑ.

Ssam je ꞩo wotꞩudźił.

(Pokracẑowanje.)

Mukař ꞩo ſ wopręd̆ka jenoẑ poꞩmĕwaſche, Kalinu wuꞩmĕſchesche, ale na poꞩledku ꞩo pſchemĕni. Bĕſche ſlĕ, woprawdźe ſlĕ. Mrócẑele bywachu dale cẑornińe a dopokaſy pſcheczíwo njemu ꞩo pſchiſporjachu.

W Molinje ꞩo hiẑo ſjawnje powjedaſche, ſo bĕ Kalinej dom ſe ſłóſczu ſapalił, ſo by ꞩo na ꞩwojim ꞩwaku wjecẑił. Kóẑdemu, ſchtóẑ by jeho chẑył wobſkorẑicẑ, Mukař ꞩam ſe ſkórẑbu hroẑeſche, ale potom tola ſkludny.

„Schtó dha je mje widźał, ſo ꞩym ſapalił?“

Wĕrno to bĕ, nichtó jeho njebĕ widźał, ani tón jeho njebĕ pósnał, kiẑ bĕ woheń prĕni wuhladał a kiẑ bĕ ꞩkyſchał, kak cẑékazy cẑłowjek tepta. Tola wudawaſche, ſo bĕ poſdatny ſapaleŕ do hornjeho kónza wꞩy cẑékał, hdẑeẑ mĕjeſche Mukař ꞩwoju khĕẑku. Teẑ bĕ nĕhdźe tak wulki kaẑ Mukař był.

Teẑ na wupalenym mĕſtnje ꞩo niczo njenamaka, ſchtoẑ móẑeſche na cẑĕŕ dowjeſcẑ; jenoẑ kuſk papjery ſ cẑiſchcẑanym pißmom tu bĕ, ale Mukař ẑanych nowin njeczitaſche. Jenoẑ to jeho wobcẑeẑowaſche, ſo mĕjeſche ſ Kalinu ſkórẑbu a ſo bĕ w korczmje hroſył. Ale ſkórẑba ꞩama hiſchcẑe njebĕ njepoꞩrĕdny dopokas, a Mukař njebĕ pſchi ſamolwitym wĕdomju, hdyẑ bĕ ꞩo w korczmje ſe ſkobami wopił.

Ale njedźiwajo teho ꞩadźichu jeho tola, ꞩnadẑ ꞩo we ŧkódźe rosmjehcẑi, ꞩnadẑ budźa nĕtkole wjeꞩnjenjo ŧhroblińcho rĕczecẑ.

Najmjenje pſcheczíwo ꞩwojemu ꞩwakej Kalina ꞩam ꞩwĕdcẑeſche. Haj ꞩudnik ꞩo mjerſaſche, ſpósnawſchi, ſo ꞩwĕdk jeho wopraẃdźe podpjeruje. A tola bĕſchtaj hakle pſched krótkim cẑaꞩom wobaj pſched ꞩamꞩnym ꞩudnikom ſtałoj a Mukař bĕ ꞩo pſcheczíwo ꞩwojemu ꞩwakej pyrił, ſo bĕ nuſne, jeho napominacẑ.

Mĕjeſchtaj ſkórẑbu wot ꞩmjercẑe wumjeńkarjow, ſtarſcheju Kalinoweje ẑony a wobſkorẑeneho Mukarja. Starſchej bĕſchtaj ẑiwaj pola dẑowki, bĕdẑeſchtaj ꞩo khĕtro ſ nuſu a wumrjeſchtaj bórſy jedyn po druhim.

Mukař ꞩo wo ſtarſchej mało ſtaraſche, ale nĕtkole po ꞩnadnym namrĕwku ꞩo honjeſche kaẑ dźiwi. Dźĕlicẑ ꞩo chẑyſche, ẑadaſche ꞩebi wjetſchi dźĕł, wudawaſche, ſo bĕ był pſchikrótſcheny, ſo bĕ wón dźĕł mjenje doſtał, hacẑ jeho ꞩotra. Ale Kalina wucẑeẑe ſlicẑbowanja ſa lĕkowanje, ſa dwoje cẑeſtne pokhowanje a kwitowanja, ſ kotrychẑ bĕ widźecẑ, ſo bĕ wumjeńkarjomaj hiẑo dawno na lĕpſche ſeẑiwjenje pſchidawał.

Duẑ wo herbſtwo ſkórẑba naſta. Wobej ſtronje ꞩwoje mozy napinaſchtej, wobaj herbaj mĕjeſchtaj ꞩwĕdkow. Mukař dopokaſowaſche, ſo bĕ wumjeńkarjomaj doꞩahało, ſchtoẑ jimaj ſapißane polo wunoſcheſche; ſo Kalina jimaj dyrbjeſche ſa to pſchidawacẑ, ſo jemu dźĕkacẑ pomhaſchtaj, dom hladaſchtaj a dźĕcẑi pĕſtonjeſchtaj. A pokhowanje njebudźiſche ꞩmĕł tak droho dacẑ wuwjeſcẑ.

Mukař wudawaſche, ſo ſtaj ſtarſchej ſkerje nĕſchto toleŕ naluto-wanych mĕkoj, dyẑli ſo ſtaj dołha cẑinikoj, ſo ꞩu po wumjeńkarjomaj poꞩleſchcẑa, nimale nowa draſta, nadoba a druhe wĕẑy ſawoſtake. Kalina chẑyſche tute pſchedmjety na pſcheꞩaẑowanje pſchedacẑ, ale nichtó wo nje njerodźeſche.

Poſdźiſcho Mukař prĕjeſche, ſo podpißma na kwitonkach njeiꞩu prawe, abo ſo ꞩnadẑ je nan podpißował, hdyẑ hiẑo njewjedźeſche, ſchto cẑini.

Kalina ꞩo wĕſo ſakitowaſche, ꞩwĕdzy jemu pſchihłoꞩowachu, ſo wumjeńk ꞩam ſtarymaj njebudźiſche mohł doꞩahacẑ, mnoſy bĕchu widźeli, ſo bĕſche Kalina jimaj pſchikupował mjaꞩa a piwa a w khoroſcẑach teẑ ſa lĕkarſtwo płacẑił. Stary Mukař bĕ teẑ nĕſchto pſchekuril, dyꞩ a dyꞩ bĕ teẑ do korczmy pſchikhadẑał a, pjenjeſy nimajo, bĕ ꞩo na pſchichodneho ꞩyna, kiẑ bĕ tam teẑ pſchitomny, wo pożczenje pjenjes wobroczał.

Herbow ꞩo pſched ꞩudniſtwom mnoho ſeńdźe, mĕjachu ꞩwojich rĕczńikow, wobcẑeẑowachu wyſchnoſcẑe a ꞩwĕdkow, ſo bychu jim pomhali, doniẑ ꞩo na poꞩledku Kalinowe ẑadanja ſa woprawnjene njewupósnachu a ꞩo Mukař do zyła wotpokaſa. Teẑ k temu ꞩo hiſchcẑe wotꞩudźi, ſo mĕjeſche wſchĕ ꞩudniſke wudawki (khóſty) ſapłacẑicẑ.

To bĕ tydźeń pſched wohnjom. Najprjódzy Mukař wſchitko ſ woknom won wumjeta, ſchtoẑ bĕ jemu gmejnſka wyſchnoſcẑ jako podźĕł ſ nanoweho herbſtwa póꞩłkała, potom dźĕſche do korczmy, hdẑeẑ hacẑ do ranja pijeſche a ſakhadźeſche. Stajnje pſchi tym hroẑeſche, na ꞩwakowu khĕẑku pokaſujo a wuprajeſche hroẑenja. Na poꞩledku bĕ jeho palenz pſchemohł, tak ſo ꞩo na ławku ſwjeſe. Bjesroſomneho wotwjedźe jeho ẑona domoj.

Mukarjezy dźĕcẑi njemĕjeſchtaj a ẑiwjeſchtaj ꞩo nimale bjes ſtaroſcẑe. Muẑ w lĕcẑu na cẑĕꞩłowanje khodźeſche, w ſymje pak drjewjanzy a khoſchcẑa dźĕkaſche a na rubanje drjewa khodźeſche. Teẑ mĕjeſchtaj nĕſchto pola. Jimaj pjenjes ſ namrĕwka njebĕ trjeba, kaẑ Kalinje, kiẑ mĕjeſche ꞩo teẑ wo dźĕcẑi ſtaracẑ.

Ludźo ſtejachu na Kalinowej ſtronje a pſchejachu jemu, ſo by dobył, Mukař pak pſchĕhrał. Hiſchcẑe derje pomnjachu, kak bĕ ꞩo dźowka wo ſtarſchej ſtaraka, jeju wothładowała, kak bĕ pſchichodny ꞩyn ſ nimaj w najlĕpſchej pſchesjenoſczi ẑiwy, mjes tym ſo ꞩo Mukarjez cẑłowjekaj hakle k nimaj ſnajeſchtaj, hdyẑ bĕſchtaj wumrjeloj.

Wumjeńkarjej mĕjeſchtaj teẑ wuẑitk ſ kuſka pola ſa wumjeńk ſapißany. Kelko bĕſchtaj Kalina a jeho ẑona na nim dźĕkaloj! Kalina by pſchichodnemu nanej wſchitko ſworał, woꞩył a woꞩadźał, — wĕſo darmo. Ssnadẑ bĕ teẑ ꞩymjo dawał. A potom by ẑito poꞩykł, domoj ſwoſył a wumlócził!

Lĕpje budźiſche ꞩo wumjeńkarjomaj bydliko pola ꞩyna; tam dźĕcẑi njebĕ, w khĕẑzy bĕ wjazy a doſcẑ ruma a polo wot njeje daloko njebĕ. Wonaj ꞩo teẑ Mukarjej namołwjeſchtaj, pjenjeſy ſa wotnajecẑe poſkiczeſchtaj, ale jeju ꞩyn Handrij jimaj ani jſtwiczki njepopſcha, tu radſcho ſe ſtarym retomaẑom ſamjeta, ſamolwjejo ꞩo potom ſ tym, ſo ruma nima. Duẑ ꞩo ſtaraj Mukarjez cẑłowjekaj dele do niẑſcheho kónza wꞩy ke Kalinezom pſchecẑeẑeſchtaj. Dźowka jeju rady pſchija, wuj jimaj komoru k bydlenju pſchiprawi, ꞩam ſ dźĕcẑimi wuſzy bydleſche a ꞩo wobmjeſowaſche. Bĕchu tu w pokoju ẑiwi, wumjeńkarjej młodymaj pomhaſchtaj, wowka dźĕcẑi pĕſtonjeſche, dźĕd pſchi dźĕle pomhaſche. To bĕ pſchikładna ꞩwójba, luboſcẑ a ſnjeꞩliwoſcẑ w njej knjeẑeſche.

Kalinezy ſłuẑeſchtaj ſtarymaj hacẑ do ꞩmjercẑe. Wobaj dlĕſchi cẑaꞩ khoraj leẑeſchtaj, dźowka ꞩo do ꞩwojeje ſtwiczki ſcẑeẑe, ſo by jimaj ŧóẑde pſchecẑe. mohła dopjelnicẑ. Wſchitzy wo nimaj, wo dźowzy a jeje muẑu, jenoẑ ſ khwalbu powjedachu.

Ale Mukař mjes tym jenož na namrěwk — herbstwo — cžakasche. Woßebje ßo na jeju kusk pola wótsesche. Hižo mjes rolemi ani mjesy widżecź njebě. Dawno bě ju hižo roswoŕak, jenož keŕcžki hischcże wosnamjenjachu, kak daloko jeho a kak daloko wumjeńkarjowe polo doßaha. Wón ßebi myßlesche, so Kalinje něschto wotpkaczi a so budże potom wschitko jeho. Wschako bě ßwak hižo dołho doscź tuteho pola jako ßwojeho wuživał, wěso wschak sa wunoschk tež wumjeńkarjow živjesche.

Ale Mukař ßo jara sjeba! A nětkole ma hischcże płaczicź ßudniske khósty, ßwědkam a woběmaj rěcžnikomaj.

Kalina ßebi wot njeho niczo njeżadasche, tola ßwak jemu sa to ani dżaka njewjedżesche, ale mějesche to sa hordoscź. Sswak bě hižo na namrětym polu, kotrež bě dawno sapłacził, woßył.

Potom bě do teho tamny woheń pschischoł. Mukarja běchu sajeli a stari ludżo nad tym ſ hłowu wijachu, pschispominajo, so ßo w Molinje żenje niczo podobneho stało njebě, so ßu to hrosne, njeknicżomne wězy, kotrež hewak tak cżichu wjesku rosbudżeja a snjeměrnjuja.

W Molinje bě tón dżeń wschitko próśdne, hdyż Mukarja pscheð pschißażnymi ßudżachu. Dżěczi běchu w schuli, stari dom hladachu a wulka ßyła ßwědkow dyrbjesche do wokrjeßneho města, so bychu pscheð pschißażnym ßudom ßwoje wuprajenja wospjetowali.

Na Kalinez nowym domskim tsjo cżěßlojo nowy tšeschny stoł stajachu. Wotpaleny bě sawěscżeńske pjenjesy wupłaczene dostał, hdyż bě ßo wußlědżiło, so ßam sapalił njebě a hdyż bě ßo wotcżahnyło, schtož ßo dozyła dopaliło njebě. Tola bě Kalina tójschto pschißadżił. Wěrno wschak je, khmańsche domske bě ßebi stajił, dasche ßebi ſ zyhelom krycź, wó jstwje budże cżoplischo, w pschedkhěži wjazy ruma, na mnohu wěz ßo nětko dźiwasche, kotrejež bě prjedy parował, ale schto bě ßo Kalina nadrěł, schto ßo wustaral a hischcże dyrbjesche ßebi pschipożczicź. We starym twarjenju budżische hacź do ßmjercże spokojom żiwy był.

Wjeßnjenjo rady na ßudnistwo njeńdżechu, ale skasanje jich nusowasche. Ssnadź ßo to bórsy skónczi a potom budże měr! Jim njebě lubo, so ßo to daloko a wscheroko rosnoschesche a w nowinach wopißowasche, a něchtóżkuli zusy ßo jim ßmějesche, „hdy dha budże ßo pola nich saßo w nozy palicź, so dyrbja to prjedy wosjewicź, so bychu ßo ludżo njetrjebali ſ trubjenjom a ſ cżeŕwjenju na njebju wustróżecź dacź.“

„Schto ßebi myßlicże, so Mukař sa sapalenje dostanje?“ najstarschi cżěßla na nowotwarje rjekny. „Dwě, tši lěta?“

„Ow, wjazy“, ßrjedżanski měnjesche. „Hdyż bě Kraßak we Wonezach mkyn satyknył, dokelż bě mało jakmożny dostał, wotßudżichu jeho na ßydom lět do jastwa.“

„Ale tón bě hižo prjedy wjele na kharbowzu měł; mnoho wobcżeżowazych wězow“, wußwětlesche prěńschi. „Na tym wscho leži. Mukař njebě dotal pokhostany. Tši, schtyri lěta jastwa ßnadź jemu dadża.“

„Ale schto — jeli so jeho sa njewinowateho spósnaju?“ najmłódschi cżěßla měnjesche.

„To móżno njeje“, druhaj snapscheczíwischtaj.

„My na tu wěz hinak hladamy, hacź ßud. Ssud smeje ßo jenož po wuprajenju ßwědkow skożowacź. Mukař ßnadź na ßud dobry sacźischcź sczini, ßnadź budża ßebi myßlicź, so ßu drusy jenož njembri na njeho. A schtó dha je Mukarja sa ruku pschi satyknjenju popadnył?“

„To by rjana sprawnoscź była, to mohł kóżdy sapalecź, Mukarja na něschto lět ßadża. Ssnadź ßo ſ zyła wjazy njewróczi. To by najsprawnischo było, nichtó jeho parował njeby.“

(Skónczenje.)

Serbskim towařstwam a jich přećelam.

Spomožne skutkowanje wšelakich serbskich towařstwow za duchowne a hospodařske pozběhowanje našeho naroda je znate. Jich rozwiwanje a prócowanje pak by w kóždym nastupanju přibjerało, hdy bychu so wone do wužšeho zwjazka zestupałe.

Tajki **„zwjazk serbskich towařstwow“** ma přede wšěm idealnu **ważnosć**. Přisłušenje do wjetšeho zwjazka posylnjuje kóždeho jenotliweho sobustawa.

Dokelž wšitke naše towařstwa na to du, zo bychu lubosć k domjacej zemi a k wótcnemu krajej hajiłe, dyrbi też prócowanje tuteho zwjazka na tymle polu być. Tehodla je so też jako mjeno zwjazka namjetowało: **„Domowina“**, štož so wot Budestec hač do Bórkow derje rozymi.

Zwjazk serbskich towařstwow by był **centralne** městno, hdźež so přizamknjene towařstwa wšitke zjednoća a tam bychu namakałe:

a) prawu radu we wšěch towaršnych a hospodařskich prašenjach;
b) muži, kotřiž bychu powučace přednoški dźerželi;
c) wšitke podłohi za towaršne swjedźenje, kaž dypki (noty), dźiwadłowe kruchi atd.

Po času by zwjazk też wšelake wustajenja činił, z kotrymiž bychu so sobustawy w hospodarjenju podpjerałe.

Do tuteho zwjazka dyrbjałe přistupić wšitke serbske towařstwa Hornjeje a Delnjeje Łužicy, kotrež kraloswěrnu a křesćijansku mysl wuznawaju. Ale też te towařstwa, kotrež maju wjetši dźěl serbskich sobustawow, byrnjež bychu też na dalše chcyłe po rěči změšane towařstwa wostać, dyrbja tola we zwjazku witane być a na jeho spomožnych wustajenjach dźěl měć.

Wšitke towařstwa, kotrež tutym zasadam přihłosuja, chcyłe so pola podpisaneho připowjedźić a z najmjeńša jeneho z połnomocu pósłać na přihotowacu zhromadźiznu **13. oktobra** t. l. **pop. w 3 hodź.** we **Wojerecach** pola Oskara Hertela (sydło Wojerowskeho serbskeho towařstwa).

W mjenje nakhwilneho wubjerka
Ernst Barth, sejmski zapósłanc,
Briesing, Post Pließkowitz
bei Bautzen.

Cahi přijědu do Wojerec	Cahi wotjědu z Wojerec
z Budyšina: 10^{57} dop., 3^{57} pop.	do Budyšina: 7^{41} wječor,
z Hórki: 12^{19}, 3^{17} pop.	do Hórki: 10^{45} „
z Ruhlanda: 12^{20} pop.	do Ruhlanda: 9^{08} „
z Koćebusa: 2^{24} pop.	do Koćebusa: 9^{20} „

Sserbam.

Sso, ludo ßerbski, dopomń
Skych cżaßow sastarskich;
Dóńt ßwojich wótzow wopomń,
Schto njesboże bě jich.
Jim srudne rosdwojenje
S najwjetschej schkodu bě:
Ssmjercź, horjo, sahubjenje
Splah kóżdy sa to mě.

Też dżeńß ßmy rosdwojeni
Psches wěru, stat a rycź,
A takle rosschcżěpjeni,
Kak chże to k sbożu tycź?
Nam wótcżiństwo ſ tym hinje,
Nasch narod cżerpicź ma,
Sso ßerbska semja minje,
Rěcź mrěje macżerna.

Duż njech ßo Sserbjo cżujmy
A hajmy wótcżinstwo,
Sso ßwěrnje podpjerujmy,
Kcżěj nasche bratrowstwo;
So Bóh naß Sserbow stwori,
To wjasaj wutroby,
Dha jednota ßo hori,
Duch budźi narodny!

Jedyn ßerbski wótcżinz.

Ze Serbow.

S Budyšina. (Sserbski konzert.) Sańdżenu ßrjedu bě tu wulka pruha sa ßerbski konzert. Pruha bě ſ orchestrom. Tuta pruha bě hižo ßama konzert a je najlěpsche rukowanje sa to, so ßo spěwny ßwjedźeń derje poradźi.

Dalscha pruha sa khory — bjes orchestra — budże jutsje njedźelu, **29.** septembra, popołdnju w **4** hodźinach w salu „Sserbskeho Domu“. Poßlednja wulka pruha, ke

kotrejž žu wschitzy spěwarjo a spěwarki nusnje trěbni, budže žrjedu, 2. oktobra, w salu hotela „słoteje krony“.

Sserbski spěwanski žwjedženi.

2. oktobra 1912 w Budyschinje.

Dženž móznje w rjanej Łužizy
Ssej wyska nascha wutroba.
Spěw Sserbow wěsce wobara,
So njeby padli do rowa!

Dženž Sserbstwo k nowom' žiwjenju
Hólz, džowka s juskom wokschewi.
So Sserbja Sserbja wostanu,
Sso zykom' žwětej wosjewi.

Schtóž spěwacz budze w pschichodze?
Kak minje žmjercze hodžina?
Nam žłónczko nadžej njesandže:
Dónž spěwa — žerbska młodžina!

We Wodnjanach, 24. IX. 1912. Fenzl Florian.

S **Budyschina.** S tudomneho jastwa staj dwaj wóžomnacze létnaj khostanzaj psches murju czekkoj. Hacz runje žo sa nimaj hnydom puschczichu, njejžu jeju popadnycz mohli. Dokelž budžetaj spytacz, žebi něhdze drastu kradnycz, njech žo kóždy jeju hlada.

— (Wólba měschczańskich radžiczelow.) Piwarnika Lětarja žu sažo a měschczańskeho sastupjerja pschekupza Richarda Klemma sa měschczańskeho radžiczela wuswolili.

— Budyske konserwatiwne towarstwo mějesche sandženu póndželu w hosczenzu „běłeho konja“ hłownu shromadžisnu. Pschi nowowólbach rěčnika dr. Herrmanna w Budyschinje sa pschedžydu, ratarskeho radžiczela Böhmu w Deberkezach sa městopschedžydu, fabrikskeho wobžedžerja Zyža sa pokładnika, hamtskeho dróhoweho mischtra Pjetascha sa sapižarja a wyschscheho justizneho radžiczela dr. Leonhardta sa naměstneho sapižarja wuswolichu.

— **(Naprawjenje psche mjažowu drohotu.)** 24. septembra je Budyska měschczańska rada wobsamkła, mjažo saradžazu komižiju, s dweju žobustawow rady, tsjoch měschczańskich sastupjerjow, skótneho lěkarja měschczańskeje rězarnje a wyschschcheho mischtra rěznikeje jednoty wobstejaza, postajicz. Rězarniny skótny lěkar je rosprawił, na kajke waschnje je Draždžanska rada mjažo s Danskeje kupowała. Danske howjase mjažo žo w khłódžazych wosach pschiwoze, a Draždžanszy rěznizy punt warjeńskeho mjaža prěnjeje a druheje družiny po 80 a 75 pjenježkach, punt mjaža sa pjeczenje po 95 pj. pschedawaju. S Warnemünde hacz do Draždžan je mjažo 36 — 40 hodžin po pucu. Danske mjažo je khětro tucne. Jedyn waggon 80 zentnarjow mjaža wopschija. W Budyschinje žo wob tydžeń 240 zentnarjow mjaža sje. Draždžanske mjažo-wobstarazy wubjerk je shromadne kupowanje sczěhwkow dla wotpokasak.

— Prěni žněh je žo w Draždžanach naschol. Pschi tym bě rěsna syma. — Na Rudnych horach je žo schtwórtk žylnje žněh schoł. Na tšechach a sahrodach w Saydze je wón leżo wostał. W Altelbergu žu 2 gradaj žymy měli. Ludźo njepomnja, so by žo hdy syma w Rudnych horach tak sahe sapoczała. — Na Hobrskich horach (Krkonoschach) žněh nimale poł kohcza wyžoko leži.

S **Budestez.** Wulke plakaty na wžach tu a tam wupoižnjene žerbskemu ludej sjewja, so je **pschichodnu žrjedu, 2. oktobra, wjeczor w 7 hodžinach w „słotej krónje“,** to je w najwjetschej sali, **w Budyschinje wulki žerbski ludowy žwjedžeń.** Czaž, w kotrymž stejimy, njerěczi runje sa žwjedženje. Ratarstwowa nusa kaž czežki spschah nad nami wschěmi leži. Ruzy stej poknej dźěła. Ratar dźěła a njedokonja niczo. Czežki je nasch czaž a dwójzy czežki nětk.

Dha sallincza synki žerbskich spěwow. Nima žerbski spěw móz, nam staroscze polóžicz a sa wutrajne, dalsche dźěło nam wježelosczcz dacz? Położcze s ruki na někotre hodžinki dźěkarski grat! Wopuschczcze dom a pschińdźcze wschitzy pschichodnu žrjedu do towarstwa Sserbow! Te hodžinki, žerbskemu spěwu žwjeczene, njebudźeja shubjene, ale naž swježela, spokoja a k dalschim dobrym skutkam naž pohonja!

Wožebje žo wschě žobustawy nascheho **žerbskeho towarstwa „Lubin“** wo wopyt konzerta proscha. Nichtó žo njesarjekń. Wulki narodny žwjedžeń, kaž pschichodnu žrjedu nam kiwa, nimamy hnydom sažo. Wón je žadny. Pschińdźcze se žwójbami! Hromadze czehnjemy wjeczor s Budyschina dom zyła czrjóda!

Sserbske towarstwa! Pschichodnu žrjedu žo w najwjetschej sali w Budyschinje **wulki žerbski konzert** wuhotuje. Wón chze bycz shromadny wjeczor sa žerbski lud. Kóždy je pscheproscheny, kiž ma hischcze žerbske smyślenje a žwoju maczernu rěcz lubuje. Wjele prózy je žo nakoziło, so by žo wscho derje poradziło. Měžazy dołho žo pschihoty hižo stanu. Se wschěch kónczinow Sserbowstwa žu žo spěwarjo a spěwarki dobywali. Budže wulka nałożena próza tez bohaty dźak psches wulkotne wopytanje žerbskeho wjeczora namakacz? Tu dyrbja wschě žerbske towarstwa do dźěła. Muž pschi mužu pschińdźcze! Nichtó žo sadźewacz njedaj! Zadne doscz žu tute wulke narodne žwjedženje sa naž! Duž pschewińcze sadźewki! Pschińdźcze wschitzy, a to se žwojej žwójbu! Pohonjejcze, pscheproschujcze pak tez druhich, a tp hnydom. Wopyta kacz žo sawěscze nichtó njebudże. Swježelazy, narodny, kražny budże wjeczor, kiž nam kiwa. Duž pschichodnu žrjedu wjeczor w 7 hodž. w „słotej krónje“ w Budyschinje na sažowidženje!

S **Mikez.** Naschemu wschudże czesczenemu a lubowanemu prjedawschemu knježemu hejtmanej Augustej Zawnikej a jeho mandželskej žo sandženu žrjedu žadna czescz dosta. Wokoło pschipołdnja k. knježerstwowy radźiczel žwobodny knjes s Könneritz k. Zawnikej sa 38 létnu žwěrnu žłužbu žlěbornu sažłužbnu medaillu na selenym banczíku a czežne wopižmo pschepoda. Zawnikowa mandželska tu žamu medaillu s czežnym wopižmom dosta. Knjes ryczerkubkowy najenk Höckner a jeho mandželska žwojeju dołholétneju žwěrneju dźěłaczerjow, kotrejž žobotu naschn wjeż wopuschczitaj, so byschtaj žwoje poždlednje léta w derje sažłużenym měrje pschežiwikoj, s pjenježnym darom a rjanymi wopomnjenkami wobdarischtaj. My, Mikkeczenjo, k. Zawnikej a jeho mandželskej wutrobne božemje pschiwokamy, Bóh luby Knjes chzył jeju dale wobarnowacz a w jeju nowej domisnje, w Nakezach, žrjedž jeju dźěczi a dźěczidźěczi strowej sdźerżecz.

S **Budestez.** Wutoru popołdnju je w Budestezach jedyn automobil dweju pžow, wulkeho czehniteho pža tudomneho pjekarja Jeremiaža a pža rěsnika Michałka sajěł. Automobil njesastawschi dale czerjesche; jeho czišzko njeje nichtó shonił. Wobaj pžaj staj kónz wsałoj.

S **Delnjeho Wujesda.** 1. oktobra tudomny k. kantor Günther žwój połstałětny sastojństi jubilej žwjeczi. 1. oktobra 1862 wón do schulskeho sastojństwa sastupi a bě najprjódzy s wuczerjom we Wuskidźu. 1. januara 1883 jeho na prěnje wuczerske kantorske městno w Delnim Wujesdże wuswolichu. Sswojeho sastojństwa je wón w naschej wožadze 29½ léta žwěru hladał a žo 1. oktobra na derje sažłużeny wotpoczink poda. Na jeho městno tudomny wuczeŕ k. Kreczmer stupi. Kralowske knježerstwo w Liegnizy a kral. konsistorstwo we Wrótžkawju stej hižo jeho wólbu wobkruczikej.

S **Lubija.** Na tudomnym měschczańskim kuble bě 13 huž na sajědojczenje kónz wsako. Nětko je žo wupokasako, so je žo piza, kotruž žu hužy dostake, w jenym měsche khowała, kotryž bě prjedy hnojidło wopschijał.

S **Kamjenza.** Ssrjedu dopołdnja žo na Budyskej dróży sapschah kublerja Mokera s Kschidoła splóschi a k Schpitalej czerjesche. Dwazeczílětny pohonczˇ, kotryž bě žebi wotežku wokoło ruki swik, s wosa skoczicz spyta, tola wižajo wosta a žo něhdze 120 metrow žobu wlecżesche. Bjes wědomnja na dróży leżazeho sběhnychu a do khěže garbarja Scheumanna donjeżechu, hdzež jemu žobustawy dobrowólneje sanitetneje kolonny prěnju pomoz dachu. Snjesboženy bě žebi delni žiwot sranił. Konjow mózachu hakle w Schpitalu pola Czorneho Halschtrowa sadźerżecz. Wonaj běschtaj njesranjenaj wostałoj, mjes tym so bě žo wós khětro roskhartował.

S **Ketliz.** Naschemu prěnjemu zyrkwinskemu wuczerjej, knjesej Schenkej, je žo kantorski titul a naschemu druhemu wuczerjej, knjesej Schudakej, organistiski titul spožcził.

S **Habracheziz.** W naschich stronach žu žo žurki njeżmérnje pschisporike. Na sahonach kublerja Förstera žamych žu 130 žurkow skónzowali. Kublerjej Gochtej je žo poradziło, žurczu žwójbu s 15 mkodymi wurycz.

S **Hunczeriz.** So njebychu nasche dźěczi w symje hodžinu daloko do Huscżanskeje schule khodzicz trjebake, budża žo wone w dwěmaj klažomaj w rejwarni tudomneho Heldez hosczenza roswuczecz. Zokow, Mjedźojs a Kožarnja chzedża žo wot Huscżanskeje schulskeje gmejny wotdźělicz a žebi žame schulu natwaricz.

S **Lubija.** Dla pschelohkeje wahi žu na tudomnych wikach jenej wikowarzy 24 kuskow butry wsali a jebawu pschedawarku pokhostali.

S **Jěžowa.** Tu je kóń žyna hosczenzarja a gmejńskeho pschedstejiczerja Schołty, kotryž bě žo hakle psched někotrymi dnjemi s wojeńskeje žłužby domoj wrócził, do wobliczа kopnył. Mkody

cźłowjek padnywschi ßo se ſadnjej hkowu do pſchikromneho kamjenja cźißny a ßebi hkowu cźeźko ſrani.

S Klětneho. Tudomne ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo je wobſamkko, ſchtwórteho wuczerja pſchi naſchej ſchuli poſtajicź a dwě wobydleni ſa wuczerjow natwaricź, dokelź ßo jene wuczerſke wobydlenje w dotalnym ſchulſkim domje jako ſchulſka ſtwa wužije.

S Njedźichowa. W holi mjes Wětenźy a Njedźichowom je pohoncź Hauka, pola twarſkeho miſchtra Müllera ßkužazy, ſe ßwojim próſdnym ſapſchahom do njeſboża pſchiſchol. Pódla njeho na wosu nětotſi mkodźi ludźo blidarſkeho miſchtra Neumanna ßedźachu. Hacź je Hauka wußnyk, abo ſa latarnju pohladał, njeje ßo mohło wujaßnicź; wón je na dobo prědku pſches hkowu ſ wosa padnył a pod koła pſchiſchol. Cźeźko ſranjeneho jeho ßobujědźazy mkodźi ludźo na wós ſběhnychu a jeho k dr. Mannej dowjeſechu. Sranjenja na nohomaj a we wobliczu pak ßo jako tak ſtraſchne ſpósnachu, ſo dyrbjeſche ßo wón po nuſnym ſawobalenju do Wojerowſkeje wokrjeßneje hojerńje dowjeſcź. Snjeſboženy je něhdźe 40 lět ſtary a ma khětro wulku ßwójbu ſeźiwicź.

S Radſleje. Pſchedßyda ßerbſkeho Laſowſkeho towarſtwa „Handrij Sejler“, knjes Wirt, a jeho mandźelſka ſańdźenu ßrjedu ßwój ßlěborny mandźelſki jubilej ßwjecźeſchtaj. Hdyž bě jeju knjes farař Krügař wopytał a jimaj ſboże pſchał, wjeczor ßobuſtawy pſchedßydſtwa Laſowſkeho ßerbſkeho towarſtwa a ſpěwarſkeho wotdźělenja ſe ßwojim dirigentom, k. Saalerom ſ Wojerez, do Wirthez doma ſaſtupichu. Se ſpěwarkow a ſpěwarjow njebě nichtó wuwoſtał, někotſi běchu ßamo ſ Budyſchina ſe ßwojeho dźěła pſchijěli. Wſchitzy chzychu ſ dźakownoſcźu a luboſcźu ßwojemu ſaßkužbnemu pſchedßydźe a jeho mandźelſkej na jeju cźeßnym dnju ruku tſchaſcź a ſboże pſchecź. Spěwarjo a ſpěwarki jemu ſbožo pſchejo ſcźěhowazy ſpěw ſanjeßechu:

Woźny dźeń dźenß' Wamaj ßwita,
Prkny kraßnoh' wjeßela,
Nimo ſchke ßu mkode lěta
Waju ßwjatoh' mandźelſtwa.
Bóh Wamaj ſboże daj,
Dźenßa kóždy ſawyſkaj.

Njech też cźeźke podeńdźenja
Waju wulzy ſrndźichu,
Jako na dnju wotpalenja
Pkomjenja tu ßapachu.
Bóh je ßam pomhał wam,
Naſtacź dał je twarjenjam.

O kak wulke powołanje
Tebje nětko ſwjeßeli,
To je Boże žohnowanje
Sa Tebje tu na ſemi.
Bóh njech cźi wobradźi
Dale ſboże we hamcźi.

Dźenßa lubom' pſchedſtejerjej
Naſche ßerbſke towarſtwo
A też ßobuſakoŋerjej
Rjanoh' ßerbſkoh' ſpěwanja
Wſchitzy my pſchejemy
Sboże ſ grunta wutroby.

Tak nětk ſtroſchtnje dale dźitaj
We měrje a jednocźi,
Wěnzy wjeßela ßej witaj
Teź we ſprawnej luboſcźi,
So też ſaß' ſa wěſty cźaß
Sswjecźitaj ßwój ſloty kwaß.

Ssobuſtaw pſchedßydſtwa, knjes Blažij, jemu dubowy ſtow k pißanſkemu blidu ſ pſchiprawnymi ßkowami pſchepoda. Njech ßo jemu na nim po napinazym dźěle derje wotpocźuje, ſo mohł ſ cźerſtwymi mozami potom ſaßo ſa towarſtwo dźěłacź. Potom hiſchcźe ſpěwarjo knjeſa jubilara ſ jenym jara rjanym darom ſwjeßelichu. K. Wirth, jeho mandźelſka, dźowka a ßyn, kotryž bě ßo dźeń prjedy ſ wojerſkeje ßkužby domoj wrócźił, ſbožopſchejerjow k hoſcźinje pſcheproſchachu. Sa blidom ßo wo zyły cźaß wotměnjo ſpěwaſche. Ach, pſcherucźe ßo rjane hodźinki minychu. S pſchecźom, ſo by Bóh luby Knjes k. Wirthej ſ hnadu dale mozy k ſkutkowanju ſa Laſowſke ßerbſke towarſtwo ſpožcźił a ſo mohł jako jeho pſchedßyda ſe ßwojej cźeſcźenej mandźelſkej jónu ſkoty kwaß ßwjecźicź, ßo ſbožopſchejaza deputazija ſ lubej Wirthez ßwójbu roſžohnowa.

S Laſa. Na wobydlerjow Laſa a wokolnoſcźe njedźelu 6. oktobra wurjadny ßerbſki ſabawny wjeczor cźaka. Tudomne ßerbſke towarſtwo „Handrij Sejler“ tutón dźeń w Scholcźiz hoſcźenzu dźiwadkowe pſchedſtajenje, ſpěwny konzert a po tym bal wuhotuje. Ssymjo ßerbſkeho wótcźinſtwa, kotreź je něhdy naſch ßerbſki pěßnjeŕ Handrij Sejler wußył, po dołhim wotpocźinku ſkhadźecź pocźina. Njech ßo mkódne ſtwjelzo ſeßylnja a ßo pſched mróſami wſchelakich ſchkódnoſcźow wobarnuje, ſo by něhdy ſa naſche Sserbowſtwo bohate płody pſchinjeßło.

S Wyſokeho Myta (w Czechach). Sańdźenu njedźelu wotměwaſche ßo pſchi naß w měſchcźanſkej Bjeßadźe rjany łužiſko-ßerbſki wjeczor. Běſche jara derje wopytany a je pſches to doſcź wjele ſajimawoſcźe ſa ßerbſki lud budźił. Profeßor Schättinger poſtrowi wſchěch pſchitomnych a poda krótki pſchehlad ßerbſkich ſtawiſnow. Na to powitachmy ßerbſkeho krajana k. Jakubaſcha, ſtarſcheho Prażſkeje »Serbowki«, horliweho dźěłacźerja na narodnym polu, a jeho ſajimawy pſchednoſchk trajeſche pſches hodźinu a ßo ſ wulkim ſajimanjom ßkyſchеſche. Pſchednoſchowazy powjedaſche wo bitwje Sserbow ſa ßwoju narodnoſcź a exiſtenzu, poda krótki pſchehlad ßerbſkeho pißmowſtwa a łužiſkich wótcźinzow a rěcźeſche wo wſchelakich narodnych waſchnjach. Wjeczor bu ſkónczeny pſches pſchednoſchk někotrych pěßnjow w originalu a w cźěſkim pſchekožku. Skónczńje nam ſaſpěwaſche hóſcź hiſchcźe někotre ßerbſke ſpěwy, kaž: „Hiſchcźe Sserbſtwo“, „Hdźe ſtatok mój“, „Jank pod Hajkom“ atd. Tak je ßo wjeczor na najlěpje poradźił k lěpſchemu Łužiſkeho Sserbowſtwa, ſo ßo też w naſchich Cźechach pſchez bóle a bóle ſbudźuje ſajimanje ſa bliżſchich Sskowjanow.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dla podwoda dawka bě Wojerowſki lawniſki ßud rěſnika O. Sch. w Shorjelzu a Pawola G. we Laſu k dwójnej ſummje podwjedźeneho pucźowanſkeho pſchemyßkoweho dawka po 96 hriwnach pjenjeźneho khoſtanja ſaßudźił. Dawkowy podwod bě ßo w tym namakał, ſo G. po wßach khodźo po poruczńoſcźi a na ſlicźbowanje rěſnika Sch. ßwinje kupowaſche. G. khoſtanje ſapłacźi, Sch. ßo pſchecźiwo njemu powoła. Powołanſka komora prěni wußud powaliwſchi rěſnika Sch. wuwinowa, dokelź njebě dopokaſane, ſo bě G. na ſlicźbowanje rěſnika Sch. ßwinje kupował.

✕ Sso kóſkopiwa napiwſchi bě ſahrodnik Ernſt N. ſ Lipin ſ korczmy domoj duzy w jenej februarſkej nozy ſ revolvra tſělił. Wojerowſki lawniſki ßud bě jeho dla tſělenja blisko wobydlenych khěžow k 20 hriwnam pjenjeźneho khoſtanja ſaßudźił. Se ßwojej žonu ßo ſwadźiwſchi bě N. pjecza ſa njej tſělił. Pſched ßudom wón prějeſche, ſo je ſ zyła tſělał, jedyn ßwědk pak je wutſěł ßkyſchał. Ssudnizy prěni wußud wobkrucźichu.

Lawniſki ßud. Pſchekupz Kurt Schnitter, mějeczel firmy G. Melde, parneje palerńje žitneho palenza w Khocźebuſu, bě prjedawſcheho najeńka hoſcźenza w Khróſcźe, Knotu, dla ſkſchiwdźenja wobſkorżił. Knota bě w jenym nawěſchtku prajił, ſo firma G. Melde palenz ſ běrnazeho ſpirituſa jako žitny palenz pſchedawa. Knotu wuwinowachu, dokelź bě to, ſchtoż bě wojſewił, wěrnoſcź była a dokelź też w formje jeho nawěſchtka njebě niczo ikſchiwdźaze ſpósnacź.

Přilopk.

* (Ssmjertne padnjenje dweju lětarjow.) Wyſchſchi leutnant Berger pěſcheho regimenta cźo. 104 a wyſchſchi leutnant Junghanns ſ pěſcheho regimenta cźo. 134, kotrajž běſchtaj ßo ſ wuſpěchom jako lětarjej pſchi khěžorſkich manevrach wobdźělikoj, ſtaj ßobotu, hdyž ſ Kamjenizy do Döberitz, ßwojemu komandoſkemu měſtnu, wrócźo leczeſchtaj, pola Niederſchöna njedaloko Freiberga ſe ßwojim lětadłom na ſemju padłoj a ßo ſarasyłoj.

Po roſprawjenju jeneho wocźiteho ßwědka ſdaſche ßo, jako měło ßo lětadło cźeźko ſ wětrom bědźicź. Lětadło ßo khabłaſche a ßo ſpodźiwnje horje a dele hibaſche. Najſkerje njeje wjeßło w rjedźe było. Lětadło ßo pak bórſy w mróczelach ſhubi a jenoż ſchwórczenje wokſchidkow bě ßkyſchecź. Na dobo ſchwórczenje ſaſta, a lětadło ßo mjes mróczelemi něhdźe 400 metrow nad ſemju pokaſa. W tymle wokomiku jedyn ſ lětarjow ſ lětadła wotleczа a ßo woſpjet pſchecźißnywſchi na ſemju padźe. S wupadnjenjom jeneje woßoby ßo lětadło ßylnje ſakhabła, wono ßo prědku nakhili a potom ßo woſpjet pſchecźißnywſchi kaž kamjeń na ſemju dele padźe. Lětař, kotryž bě ſ lětadła wupadnył, bě wyſchſchi leutnant Junghanns był; jeho cźeło ßo 150 metrow wot teho měſtna namaka, hdźež rosbite lětadło leżeſche. Pod lětadłowym motorom cźěło wyſchſcheho leutnanta Bergera wucźahnychu; wono bě k njeſpósnaczu rosmjeczene.

* (Roſchty padnyke.) W zementowej tworni w Podolu pola Prahi ßo pſchi twarbje wyßokeje piezy roſchty ßypnychu. Schtyrjo dźěłacźerjo ſ wyßokoſcźe někotrych metrow do piezy dele padźechu: jenoż cźeźko ſranjenych jich wukhowachu.

* (40,000 cźłowjekow w Chinje ßo tepiło.) Smórſkim wichorom je ßo w Chinje Cźekiangſka provinza do zyła póczrjeła. Někotre wßy a měſta ßu ßo zyle ſ mórſkimi ſołmami póczrjeke. Něhdźe 40,000 cźłowjekow je ßo tepiło. Morjo njepſcheſtawajzy wjele ſtow cźěłow na brjoh wumjetuje. Druhdy ßo poradźi, ludźi, kotſiž ßu ßo wokoło płuwazeho drjewa pſchimnyli, wukhowacź.

Teź w Japanſkej je mórſki wichor ſlě zychnował. W měſtach a na wßach je wón khěže, temple, dźiwadła, ſchule a ſjawne twarjenja ſpowalał, ßamo zyle lěßy je wón ſwuwalał a wotnjeßł. Póſtiſka parna łódź „Umegakamaru“ a tſi torpedoſke cźołmy ßu ßo potepiłe.

Łasowske ßerbske towarstwo „Handrij Sejler“

wuhotuje **njedźelu 6. oktobra** wječor 1/2 8 hodźin
w **Schołćiz hoscenzu**

ßerbski wječor s dźiwadłom.

Po tym budże **bal.** Pscheczeljo s blisa a s daloka ßo najpscheczelnischo pscheprosche.

Pschedßydstwo.

Wot někotreho czaßa ßym jako

ręčnik

pola **kral. hamtskeho ßudnistwa w Budyschinje** pschipuschczeny. Moja pißarnja je

w Huszy

w domje praktiskeho lěkarja **F. Peschecka.**

Telefon: Žiczeńske sarjadnistwo czißko 18.

Hermann Schade,
ręčnik.

Pensionat
Böhmiz realneje schule w Draždźanach

na **Ferdinandskej drózy 17.** Schula dobrowólniske wopißmo dawa. Hacz dotal je wobstako 1200 abiturientow.

Pschipósnaty wußyw!
Pol frachta!

F. v. Lochowowu
= Petkusku rožku, =

prěni krócz woßyta wot originala 2 zentnarjej po 21 hr. porucza na doběrku trieurowanu a zentrifugowanu.
— Pruha darmo. —

Ryczerkubło w Malßezach pola Budyschina.

Vicia Vilosa,
Jansku rožku

nanajlěpje skhadźazu,
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßłużby
pschi nowych hrjebjach 5
oißarnja sa kupowanske, hypothekske dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czißko 177. —
Pscheßadźowanje lězomnoscżow

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, jutře, njedźelu **29. septembra** popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hoscencu w Khwaćicach. Dokelž budże nuzne wuradźowanje dla zjednoćeństwa serbskich towarstwow atd., so wšě sobustawy nanajwutrobnišo přeprošeja, tež hosco su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Hauptoweje rejwanski institut.

Cześcżene pißon ne samolwjenja **k rejwanskemu kursej ratarskeje schule** proschu do Draždźan na Blasewitzerstr. 53 póßlacz.

Kursowy sapoczatk 24. septembra.

L. Hauptowa,

wuczerka rejow a wobkhodnych formow, wodźerka kursow pschi kral. realnym gymnasiju a wyschschej ratarskej schuli w Döbelnje, pschi evang. krajnostawskim seminarje a ratarskej schuli w Budyschinje, Draždźanskim institucze w starym a nowym měsczе.

Saksko-ßwjedźenjowa lotterija

k podpjerje potrěbnych w Sakskej.
Czehnjenje 8. novembra.

8898 dobyczow

w hódnoscżi

136 050 hr.

3 × 10 000
3 × 5000
3 × 3000
6 × 1000

atd.

Lóß po **3** hr., 11 loßow 30 hr. sa hotowe pjenjesy abo doběrku psches

Invalidendank
w Draždźanach.

Porto a liscżina 30 pj. woßebje.
Pschedawarnja loßow je psches plakaty spósnacz.

Dobru lanu muczku
porucza Khorla Kahrowe,

dobru

pscheńczu muku
porucza Khorla Kahrowe,

grupy, jahły, hejduschku, raiß, nudle
porucza Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Do Łasa!

Njedźelu 29. septembra 1912 budża

reje.

Pscheczelnje pscheproschuje
Khorla Scholta.

Rjane wobydlenje

se jstwu, 2 komoromaj, kuchinju, wodowodom a ßadźeńskej sahrodu je na pschenajecze w Porschizach czißko 7 b.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cżrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Ródna

ßkužobna holza

ßo k 15. oktobrej abo k 1. nov. do jara dobreje ßkužby pyta na Wettinskej drózy 5 w Budyschinje.

Sa jene hrodowske hospodarstwo pola Riesy ßo pilna a ródna

ßkužobna hólza

niz niże 18 lět k 1. abo 15. okt. pyta. Sso pschedstajicz pola E. Grötschseloweje na Lubijskej drózy 9 po 2 skhod.

Wopomnjecze

na naschcho lubeho nana a dźěda

Mateja Jenkela,

bywscheho wumjenkarja a ßobustawa zyrkwineje rady w Lejnje,
† 28. septembra 1911.

Ach, ty psched nami ßy khodźił,
Luby drohi nano nasch,
A ßy k Jesußej naß wodźił,
Tu czesch hacz do rowa masch.

Sa to ßo czi dźakujemy
Hischcze też hacz do rowa;
Bórsy sa tobu też dźemy
K Jesußej do Salema.

(K temu czißku pschikoha.)

2000 pampuchow darmo

ßo dźenża na woptansku pruhu rosdźěla, kotrež ßu ßo se ßkawnej margarinu **„Milku“** pjekke.

Też kóżdy wotebjerar na 1 punt **„Milki“** po **80** pj. a **„Muldźineje parle“** po **90** pj. 1 butrowu kschinczku abo 1 schkleńczanu schklu, abo 1 schalku abo 5 khofejowych kżiczkow darmo dostanje

pola **Waltera Arnolda** w Budyschinje na bohatej haßy 12,
„ **Marje Albertoweje** na ßukelnskej haßy 17,
„ **Oskara Riedela** na hornczerskej haßy 13.

Wulki
serbski spěwanski swjedźeń
ſrjedu 2. oktobra wjeczor w 7 hodźinach
w hoſczenzu „króny“ w Budyſchinje.

Schtyrihłóßne a pjeczhłóßne měſchane chory.

Sswjedźeńſku rěcz ſměje knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez.

Pſchedwjedźenje operetty »Morana« wot P. Hodźijſkeho.

Khor: 120 ſpěwarkow a ſpěwarjow.
Hudźba: Měſchczańſki orcheſter (24 muži).

Saſtupne płaczišny: 1. měſtno 1 hr., 2. měſtno 75 pj., 3. měſtno 50 pj., měſtno k ſtejenju 30 pj.

Saſtupne programy ſo po tych ſamych płaczišnach **we wudawarni Serb. Nowin** a w **„Eſerbſkej khoſejowni“** doprědka pſchedawaju.

Jutrnica,
serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje njedźelu **6. oktobra** pop. w 4 hodź. we Weberec hoſćencu w Njeswačidle posedźenje.

Sobustawy a hoſći přećelnje přeproſuje

předsydstwo.

Hoſpoſa

35—50 lětna, ſo blisko Budyſchina na jenu žimnoſcz k nowemu lětu pyta. Poſkiczenja chzyłe ſo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz abo woſjewicz.

Knježi dwór w Czichońzach pola Budyſchina k nowemu lětu abo k jutram

2 wolazeju

ſ wulkej mſdu pyta.

Sswěrny a ſwědomity

rólnik,

kiž tež roſymi ſ knjeżſkimi konjemi jěſdźicz, ſo ſa wyſoku mſdu pyta. Tež jeho žona dóſtanje dźěło. Nowotwarjene rjane wobbydlenje.

Ma ſo ſamolwicz na ſcźěhowazu adreſu:

Rittergut Schwosdorf b. Kamenz.

Dowěrny wotroczk

a **ródna dźowka** ſo k 15. oktobrej pytataj. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Posedźenja wědomostnych wotrjadow Maćicy Serbskeje.

Dokelž na dnju serbskeho spěwanskeho swjedźenja zwěſta wjele Serbow ſrjedu 2. oktobra t. l. hižo dopołdnja do Budyšina přińdźe, je předsydstwo Maćicy Serbskeje wobzamkło, za tych, kiž **maju khwile** a ſo za to **zajimuja,** wot dopołdnja 10. hodź. hač do popołdnja 5 hodź. w ſalu **Serbskeho Doma** posedźenja wědomostnych wotrjadow M. S. wotměć w tymle porjedźe: a) dopołdnja: 1. Přirodoſpytny. — 2. Narodohoſpodarſki — rěčniſki. — 3. Belletriſtiſki — dźiwadłowny. — 4. Rěčeſpytny. — b) popołdnju: 5. Stawizniſki — ſtarožitnoſtny. — 6. Paedagogiſki. — 7. Narodopiſny — wumjełſki wotrjad.

Wšitkich Serbow, kiž ſo za to zajimuja, na tute posedźenja z tutym najnaležnišo přeproša

w mjenje předsydstwa **Maćicy Serbskeje:**
dr. Ernſt Muka.

226]

Bruny Dobermann

1 lěto ſtary poſz, je na pſchedań na bohatej haſzy cźiſzko 23.

Serbski koncert

njedźelu 29. septembra w nowym rjenje wudebjenym hoſćencu k »**Němſkomu kejžorej**« (wobſedźeŕ k. Jakubec)

= w Kulowje =

wuwjedźeny wot »**Lipy Serbskeje**« **w Pančicach.**

Započatk 1/2 8 hodźin.

Po koncerće **r e j e** za **wopytowarjow** koncerta.

Wšitcy Serbja ſo lubje přeproſuja. [224

Ša wutrobne ſbožopſchecza a rjane pſchepodate dary pſchi ſkładnoſczi naju **ſlěborneho ſważa** na dnju 25. ſeptembra t. l. wuprajamoj ſ tutym wſchitkim pſchecźelam naju **najhorzyſchi dźak.**

Woſobje pak ſo dźakujemoj knjeſej Saalerej a jeho pyſchnym ſpěwarjam a ſpěwarkam ſa pſchednoſchenje rjanych ſerbſkich ſpěwow.

Khwalba wſchěm hromadźe!

Jan Wirth a mandźelſka
w Radſkej.

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho ſyna

Khorle Ernſta Kokle
w Jeńſchezach,

kotryž je w 26. lěcze ſwojeho žiwjenja ſemrěł, wſchitkim, kotſiž ſu naſcheho droheho njeboczicźkeho ſ pſchewodźenjom a ſmjertnej pychu cźeſcźili, Nowowjeſnjanſkej a Jeńſchecźanſkej młodźinje ſa hudźbu a ſwonjenje, kaž tež knjeſej fararjej Gólczej ſa wutrobu hnujaze troſchtowanſke prědowanje, ſerbſkemu towarſtwu „Lipje“ a kołojeſdnemu towarſtwu, teho runja twarſkemu miſchtrej Wolſej a Schleathez firmje **najhłubſcho ſacźuty dźak** prajimy.

Hłubokoſrudźena Kokliz ſwójba
w Jeńſchezach.

= Viſitne khartki =

cźiſchcźi ſpěſchnje a tunjo
Sſmolerjez knihicźiſchczerńja.

Khěža

ſ hródźu a ſahrodu je na pſchedań na Židowje cźiſzko 163.

Pschiloha k czišłu 39 Serbskich Nowin.

Sobotu 28. septembra 1912.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

23. septembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	52—54	96-100
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—43	79—84
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	89—95
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	43—45	82—85
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	38—42	77—81
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—37	74—76
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	51—53	91—96
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	45—48	85—88
3. ßnadnje pizowane	40—44	79—85
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	64—66	107—109
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—62	100—105
3. ßnadnje wuwite wot zyza	52—56	95-100
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižiženjow w staroby hacž do 1¼ léta	64—66	84—86
2. mjaßne	61—63	81—83
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—65	80—85

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 21. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 19. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenza . . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	50
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	27	7	65	8	10
Ječmjeń . . .	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy 50 kilogr.	8	—	9	—	7	—	8	50
Hróch	10	50	18	—	15	—	17	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	50	2	70	2	75	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	80	2	90	2	70	2	80
Pšeńčna muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	3	40	3	60	—	—	4	—
Proßata 668 schtuk, schtuka	16	—	29	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	75
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	25
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšenża (žołta) wot 9 hr. 65 np. hacž 9 hr. 90 np., rožka wot 8 hr. 15 np. hacž 8 hr. 45 np., ječmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hacž 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 13 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

26. septembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pšenże wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np. ječmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 9 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 20 np., běrny —hr. — np. hacž 3 hr. 20 np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 44 np.

Wiedro w Londonje 27. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 17. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu wučbu, ½9 hodžin farat Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa kužišći dobroczelski stutk sběrać.

Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

S druhich wožadow: Pawoł Mikan, pohonc w Hodžiju, s Friedu Berglez s Maleho Wožyka. — Khorla Pawoł Langa, pohonc w Now. Měsće, s Augustu Selmu Hornofez s Holzy. — Hermann Waltat Hohlfeld, ratat we Wuhanczizach, s Almu Selmu Bergmannez w Hnaschezach. — Gustav Richard Lindner, maschinist w Pěrnje, s Marthu Kauliz w Bóschizach. — Ota Waltat Ziegenbalg, pohonc we Lusy, s Lejnu Donkez tam. — Pawoł Ota Bětnar, vizefeldwebel w Budyschinje, s Hanu Amaliju Pilkez we Lupoji. — Jan Ernst Schuster, želesnisti dźěłaczet w Malym Wjelkowje, s Lejnu Sokez s Kamjenjeje. — Hermann Pawoł Brückner, hródźny schwajzat we Wichowach, s Lejnu Almu Voglez w Hrodźischczu.

W katholskej zyrkwi: Jan Bjedrich Ernst Hencź, pjekarski mischtr w Budyschinje, s Lejnu Marju Scholczíz, pschedawatku na Židowje. — Jurij Scholta, dźěłaczet w Budyschinje, s Madlenu Schwedźiz, ßłužobnej we Wotrowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Arthur, Jana Alfreda Weikelta, dźěłaczerja w Bórku, ß. — Hana Frida Martha, Aloisa Schlagera, kamjenjeczeßarja w Sczijezach, dź. — Ota Jurij, Hermanna Oty Erba, skalarja na Židowje, ß. — Richard Horst, Pawoła Richarda Riethuża, wučerja na Židowje, ß. — Ernst Max, Jana Ernsta Scholty, murjerja w Malym Wjelkowje, ß. — Alfred, Ernsta Ssykory, dźěłaczerja pod hrodom, ß. — Marja Erna, njemandź. dź. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Marhata Hertha, Hendricha Bauera, tyscherja w Budyschinje, dź. — Czeščeměr, Franza Němeczka, czéßle w Malym Wjelkowje, ß. — Fryz Pawoł, Franza Volejnika, monteura w Bisłopizach, ß.

S druhich wožadow: Artur Waltat, Oty Bröckera, dźěłaczerja w Praskowje, ß. — Elsa Frieda, Jana Augusta Wjeńka, twarskeho dźěłaczerja w Hornim Wunjowje, dź. — August Ernst Marczin, Ernsta Vogta, pschedstejiczerja wukhowatnje w Hodžiju, ß. — Waltat Gerhart, Pawoła Richarda Opiza, hornczetskeho pomoznika w Husy, ß. — Hertha Hilża, Khorle Wylema Giertha, skalarja w Brěsyschczu, dź. — Richard Kurt, Jana Elly, czéßle w Stróži pola Rakez, ß. — Waltat Rudolf, Khorle Augusta Hanuscha, hajnika w Lutobczu, ß. — Erna Hana, Jana Bomsdorfa, khězerja w Pßowjach, dź. — Marczin Max, Jana Bohuwěra Rychtarja, kublerja w Kolwasy, ß. — Hermann Wylem, Ernsta Bjedricha Augusta Kozora, žiwnoszczerja w Bukezach, ß. — Ida Hedwig, Ernsta Richarda Wawrika, kubletskeho najeńka w Błózanach, dź. — Johanna Elka, Khorle Jana Fiedlera, murjerja w Krakezach, dź. — Erich Pawoł, Alberta Arthura Pawoła Giesy, tschichtryjerja w Budyschinku, ß. — Leonora Josefina, tyscherja Mischnarja w Barcze, dź. — Kurt Bjedrich, murjerja Tromplera w Dubrawzy, ß. — Jan Ernst, zyhelnskeho dźěłaczerja Striezla w Dubrawzy, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 19. septembra: Handrij Radon, žiwnoszczet a kowatski mischtr w Sklonej Borschczi, 61 l. 1 m. 20 dn. — 21. Alfred, Ernsta Ssykory, dźěłaczerja pod hrodom, ß., 1 hodźinu. — 26. Jan Schorsch, kublet w Jeńkezach, 72 l. 4 m. 14 dn.

S druhich wožadow: Ida, Augusta Mučinka, skalarja w Karlsdorfje, dź., 20 l. 2 m. 22 dn. — Lejna Pjetaschowa rodź. Glawschez, wumjeńkarka w Hunczerizach, 73 l. 10 m. 10 dn. — Jan Bjedrich Bruchholz w Njeßwaczidle, 70 l. 7 m. 19 dn. — Jan Ernst Rjencź, tyscherski mischtr we Lusy, 69 l. 11 m. 6 dn — Jan, Bohuwěra Leopolda, tschichtryjerja w Rakezach, ß., 23 dn. — Khorla Ernst Kollo, murjet w Jeńschezach, 25 l. 16 dn. — Marja swudowjena Lejnertowa, prjedy swud. Schwurakowa, wumjeńkarka w Jeńschezach, 79 l. 10 m. 10 dn. — Ernst Hermann Kopacz, hospodarski pomoznik w Khróscze, 27 l. 8 m. 29 dn. — Marja Madlena Schöblez, ßłužobna w Trjebjeńzach, 22 l. 11 m. — Marja Kowarkowa s Budyschina, 79 l. 5 m. — Jan, Ernsta Striezla, zyhelnskeho dźěłaczerja w Dubrawzy, ß., 7 dn. — Jan Ernst, Ernsta Augusta Barescha, schewza w Hrodźischczu, 1 l. 1 m. 13 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodžin farat Kschižan ßerbske a w 9 hodžinach němske prědowanje. Kollekta sa zyrkwine sastaranje mkodźiny.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodžin němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa duchowne sastaranje mkodźiny sběra.

Pónjdželu dopołdnja we 8 hodžinach smeje duchowny Bójz ßerbske a ½10 hodžin němske kerkuschne prědowanje.

Wisitne khartki derje a tunjo czischczi Ssmolerjez knihiczischczernja.

Jěsdny plan železnizow.

płaczazy wot 1. oktobra 1912 hacz do 31. měrza 1913.

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
	—	9,12	12,36	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Klukſcha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobc	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja ſaſt.	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 20. oktobra, 3. novembra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. haprleje.

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48*
Radworja ſaſt.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukſcha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluſchiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny.

* Jěsdźi jenož w nozy 20./21. oktobra, 3./4. novembra, 26./27. dezembra, 6./7. januara, 2./3. februara, 24./25. měrza a 6./7. haprceje.

S Budyſchina do Rakez — Wojerez.

S Budyſchina	5,20	7,46	9,20	11,55	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9,26	12,02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,31	12,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mal. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khażowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeżwaczidla	5,57		10,00		2,56		8,03		12,08
Scheſchowa	6,04		10,07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,36†
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,43†
Hóſka	6,33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

pſchi. do Lubija 11,15. | pſchi. do Lubija 2,27. | pſchi. do Wósb. 6,08. | pſchi. do Wósb. 10,09.

† Jěsdźi jenož w nozy poſlednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.

S Wojerez — Rakez do Budyſchina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóſka	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	†5,05		7,48		10,58		3,17		8,26	
Scheſchowa	5,13		7,54		11,04		3,24		8,32	
Njeżwaczidla	5,23		8,01		11,11		3,31		8,39	
Khażowa	5,33		8,09		11,19		3,39		8,46	
Radworja	5,44	6,15	8,16	10,51	11,25	2,19	3,45	7,45	8,54	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11,35	2,31	3,55	7,55	9,04	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	—
do Budyſchina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

4,45 wot Wósborka — | 8,32 wot Lubija. | 11,54 wot Lubija. — | 5,18 wot Lubija. —

† Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 20. oktobra, 3. novmebra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. haprvla.

Wubjernu

pſcheńczˇnu muku

najlěpſchu porucza

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Majßory ſchrót, jeczmjenjowy ſchrót

porucza **horni młyn w Brěſowje.**

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

na ſerbſkej haßy 4 ▭ Telefon 449

poruczataj

kwaſne dary, ſwjedźeńſke dary, jubilejne dary

w bohatym wubjerku po najtuniſchich placźiſnach.

A. & W. Neuhahn.

Berteldorfſke

ſarybowanje pſche njeroſcźenje

1 bleſcha 75 pj.

Sarybowanje pſche njeroſcźenje

1 bleſcha 75 pj.

Starowupruhowany ſrědk pola ſlabuſchkich dźěcźi

Aromatiſki jatrotukowy emulſion

najlěpſche ſa ſkrofuloſne dźěcźi. Bleſcha 1.50 a 2.50.

Roſeßkanje na wßy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Schołta, optikus

pſchi hłownym torhoſchcźu w Budyſchinje pod radnej khěźu

ßwoju w lěcźe 1856 wot njeho ßameho ſałoženu dźěłańnju optiſkich tworow dobroczˇiwemu wobkedźbowanju porucza. **Bryle a tłoczˇniki** ßo po lěkaŕſkim pſchedpißmje jenož ßwědomicźe dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ezitanſke ſchkleńzy, bryle a tłoczˇniki jenož ſa wóczˇko ßo pſchihodźaze.

Rěczˇu ßerbſki.

Pſchi trjebanju proſchu ßo dobroczˇiwje na mnje wobroczˇicź.

Khorla Schołta, optikus.

Fotograſiſki atelier

Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcźe 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy króczˇ mytowany. — Założene 1899.

Pſchimerne placźiſny.

Wupschedawanje schokoladow

na theaterskej haßy 4.

Mjes druhimi wèzami poruczam woßebje płaczišny hódno

kakao

punt po	2.80	nětko jenož	mk.	2.40
„ „	2.40	„ „	„	2.—
„ „	2.--	„ „	„	1.70
„ „	1.60	„ „	„	1.30
„ „	1.20	„ „	„	1.—
„ „	1.—	„ „	„	0.80
„ „	0.90	„ „	„	0.70

Moritz Schmidt.

Shorjelska pschedawarńja

Joh. Schaaf.

Wustajenza modelskich kłobukow

dźełanych po Parižskej a Wiuskej modźe.

Motworjenje

póndźelu 23. septembra.

Wo wobhladanje ßo proßy — žane nuśowane kupowanje.

Pschedźěłanje po modźe spěschnje a tunjo.

Sa nasymski a symski czaß

poruczam swój wulki skład

modnych žonjazych žaketow a mantlow,

czornych a pißanych, se ßomota, plüscha a ßukna,
holczaze žakety hižo po 2.50

paletoty

sa mužow a pacholow,

ulstry we wulkim wubjerku,
jupy w sportskej faßonje a hladke,
tołste **symske kholowy** kóždeje wulkosćze,

mužaze wobleczenja,

pacholaze a dźěćaze wobleczenja,
jupy po kóždej płaczišnje hižo po 2.50;

mantle do wjedra a peleriny

we wulkim wubjerku,
modne lazy, běle a pißane,
hólczaze kholowy se schtalczikom hižo po 1.50,
dźěłanske kholowy po kóždej płaczišnje.

Drasta ßo po měrje schije. **Moderna mužaza drasta.**

Wulki skład modernych tkaninow.

Franz Mrštný

w Budyschinje na bohatej haßy 16.

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 3

porucza jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,
hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,
běle a pißane,
dźěćaze koschle we wschěch wulkosćach, **dźěćazu drastu, trjenja, hadreschcża, schantka, ložowe płachty, ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a serwiety, blidowe pschikrywy, dźěćaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, ßłomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe sbytki sa jaki, dźěćazu drastu, koschle a ßukuje.

Sbytki koschlazych tkaninow.

Sbytki sa schórzuchi a podschicża.

Rěcži ßo tež ßerbsli.

Pschi wschěch jědzach, kotrymž je mjaßowa juschka trěbna,

MAGGI owe juschkowe kóstki

5 kóstkow 20 pj., jenotliwje 5 pj.
najwjetschi dobytk dawaju. Jenož krop je trěbny. Niczo lěpscheho a khmańscheho njeje. Pschezo dostacz we wschěch
pschedawatnjach kolonialnych tworow a delikateßow.

S tutym ßebi dowolam wosjewicź, so ßym ßwój

kontor wot nětka na

rózk Hošic a kheżorskeje dróhi

ſ nutskhodom na kheżorskej dróſy

pſchepołożił.

Wo dalſchu dobroczźiwu podpjeru proßy

A. Lorenz,

wuhlo, brikety, kalk atd.

Piſarńja Hornjołużiſkeho ſ wuhlom a briketami wikowazeho towarſtwa ſ w. r. w Budyſchinje ßo teho runja na

rózku Hošic a kheżorskeje dróhi

ſ nutskhodom na kheżorskej dróſy

namaka.

Hornjołużiſke ſ wuhlom a briketami wikowaze tow.

ſ w. r. w Budyſchinje,

wulkopſchedawańja wuhla a briketow. Saſtupjerſtwo „Olba"-briketow.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſczinſke wuhotowanja.

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow

po wſchěch płaczźinach.

Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólczki atd.

Carl Rösner

na theaterſkej haßy w Budyſchinje na theaterſkej haßy.

Sklad

hońtwinſkich, teſchinſkich a revolwrowych

patronow,

ſkład tſelneho a rosbuchanſkeho pólwra

ſa hońtwinſki ſchrót, trubki, tucźne czwaczki a druhe pſchißłuſchki.

Zigary. Najlěpſche likěry.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow**

k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczźiny.

Khorych

ßwědomicze wulěkuje

Thomas w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 1a

wſchědnje wot 9—1 dop., 5—7 popołd., njedźelu 9—12.

Khori ßo tež darmo wopytaju. — Proſpekt darmo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 40. Sobotu 5. oktobra 1912. Lětnik 71.

Mobilisazija na Balkanje.

S Balkana płomjenja wójnskeho wohnja wyšoko ßapaju. Wschě tamnische kraje ßu ſ wójnskim hołkom a ropotom napjelnjene. Bołharska, Sserbija, Čzorna Hora a Grichiska ßu ßwoje wójska mobilisowałe. Reformy, kotrež je turkowske knježerstwo pschi wobsamknjenju Barlinskeho měra psched 34 lětami sa provinzy, ſ kschesćijanami wobydlene, sawjesćź ßlubiło, njejßu ßo hischcże pschewjedłe. W nowschim cżaßu Turkojo saßo kschesćijanam reformy lubja, tola kajke ßu to reformy? S Mazedonskeje a Stareje Sserbije wschědnje powjesćże pschikhadźeja, so mohamedanojo tamnischich Bołharow a Sserbow kaž rubježnizy nadpaduja a morja, a jich žony a dźěćźi do schklovinstwa wotwjedu. Měni ßo, so bychu ſ reformami potłóčzenym kschesćijanam runoprawosćź ſ Turkami dali, kaž ßebi to wustawa żada. Turkowska poßlednje njedźele pschi bołharskich a ßerbskich mjesach ßylne wójsko shromadźowasche. Mjes tym so Bołharska po poßlednich manevrach ßwojich reservistow ſ wojerskeje ßłużby puschćźi, Turkowska 10 divisijow mobilisuje a je k bołharskim a ßerbskim mjesam sćźele. Temu njemóżachu Bołharska, Sserbija, Čzorna Hora a Grichiska ſ měrom pschihladowacź. Wone běchu nusowane, teho runja ßwoje wójsko mobilisowacź, so mohłe ßo mjesy pschećźiwo Turkam schkitowacź. Na wotradźenje Ruskeje wot wójny njemóże ßo dłeje dźiwacź, bycże balkanskich kschesćijanow na hraczkach steji.

Mobilisazija drje hischcże njeje wójna, tola je wot njeje k wójnje jenoż krocżałka. Sso na měrluboscź Ruskeje a Jendźelskeje spuschćźejo, ßu Turkojo poßlednje lěta hórje dyżli prjedy kschesćijanskich Sserbow a Bołharow pschesćźěhali a wutupjeli. Hižo bjes teho doscź wulke roshorjenje Sserbow dla wutupjenja ßerbskeho wobydlerstwa w Starej Sserbiji bě ßo hischcże na najwyschsche shórschiło se sadźerżenjom 20 waggonow wójnskeje potrjeby w Üskibje. Turkowske knježerstwo bě najprjedy ßerbskemu knježerstwu dowolilo, wójnsku potrjebu se Salonikia psches Mazedonsku a Staru Sserbiju do ßerbskeho kralestwa dowjesćź. Hdyž pak bě wona do Üskiba pschijěła, ju turkowske knježerstwo sadźerża. Kschesćijanam dźě ßo po měnjenju Turkow njetrjeba date słowo dźerżecź. Sserbske knježerstwo je hnydom pschećźiwo turkowskej ßamopaschnosćźi protestowało, ßo wě bjes wuspěcha. Wutoru je ßebi na to ßerbski póßłanz w Konstantinoplu poßledni króćź żadał, sadźerżanu wójnsku potrjebu w běhu 48 hodźin wudacź, a je hrosył, so hewak Sserbija Turkowskej wójnu pschipowjedźi. Tola Turkojo ßo ſ tym njesatraschа; woni ßo doscź ßylni pschećźiwo balkanskim kschesćijanam cżuja a ßu ßebi pódla teho wěsćźi, so tutym Ruska njewupomha, jeli so bychu we wójnje podleželi. Turkojo ßebi jenoż njepomyßla, so ruski lud kaž jedyn muż postanje, jeli so bychu ßo Bołharjo a Sserbjo ſ turkowskej pschemozu sbili. Nětcźische mobilisazije kschesćijanskich statow na Balkanje ßu ranische sera ßłónza ßwobody, kotrež ßłowjanskim ludam bórsy saßwita. Da-li Bóh, je ßo kónz turkowskeho knjejstwa w Europje pschibliżił, kschesćijenjo cźeżki turkowski spschah wot ßo cźißnu a Turkow ſ Europy wucźerja.

Njepschecźelnoscźe ßo hižo bliżsche dny sapocznu. Bołharska, Sserbija, Čzorna Hora a Grichiska Turkowskej pißomne żadanje pschepodadźa, po kotrymż ma ßo sa kupu Kretu, Albansku, Staru Sserbiju a Mazedonsku ßamosarjadnistwo kschesćijanskeho wobydlerstwa (autonomija) sawjesćź. Na cżole wyschnoscźow tychle krajow dyrbja kschesćijenjo stejecź. Jeli so ßo tole żadanje wotpokaże, ßo Turkowskej hnydom wójna pschipowjedźi.

Něschto sarunanja sa 20 waggonow ßwojeho wójnskeho materiala, kotryż ßu Turkojo w Üskibje sadźerżeli, je ßerbske knježerstwo dostało. Wono je na Belgradskim dwórnischcźu poßykku lětadłow, sa turkowske wójsko skasanych, sebrało.

Mobilisazija Bołharskeje a Sserbije

je ßo mjes ludom ſ wulkej sahorjenoscźu pschijała. W Belgradźe a Sofiji wulke ludowe cźrjódy psched kralowski hród cźahachu a ßerbskemu a bołharskemu kralej ßławu wołachu, so staj ßo skónczńje k wójnje pschećźiwo hidźenej Turkowskej rossßudźiłoj. Sserbjo a Bołharjo njemóża dłeje myßl snjesćź, so jich bratrow w Turkowskej wurubjeja, na njecźłowske waschnje cźwiluja a kónzuja. Dokelž ßo lud sa wójnu hori, je ßo mobilisazija rucże pschewjedła. W Sserbiji je ßo sa 48 hodźin 98 prozentow offizěrow a mużstwow pod khorhoj shromadźiło. Tež w Bołharskej je ßo mobilisazija w najlěpschim rjedźe spěschnje wotměła. Wójsko k mjesam cźehnje a ßo tam shromadźuje. Wikowanje a dźěło w fabrikach je skoro zyle sastało, pjenjeżne banki ßu ßo samkłe. Płacźisny zyroby ßu ßo wo tsecźinu powyschiłe. W bołharskim hłownym měscże Sofiji ßu pschestałe wosy dróhowych żelesnizow jěsdźicź a nowiny wukhadźecź. Wjele klamow je samknjenych, ßudy a schule ßu samknjene, dokelž ßu ßudnizy a wucżerjo do wójska wsacźi.

Mazedonsko-Adrianopelske towarstwo je ßebi wotmyßliło, dobrowólniske wójsko wuhotowacź, kotrehoż ßylnoscź 20,000 muži pschekrocźi. Najimanje sa to je ßo hižo sapocżało. Wucżomzy najwyschscheje klaßy wójnskeje schule ßo sa podleutnantow a cźi ſ pschedposłednjeje klaßy na podoffizěrow powyscha.

Tež w Sserbiji ßo pschihoty k srjadowanju dobrowólniskeho wójska cźinja. Sserbjo a Bołharjo poßlednjeho muża do wójny póscźelu. Schěßnacźelětni hólzy a schědźiwzy hromadźe na wójnu pocźahnu.

Bołharski kral Ferdinand s hłownym roskasowarjom.

Po srěczenju mjes Bołharskej, Sserbiju, Czornej Horu a Grichiskej ma bołharski kral s hłownym roskasowarjom wschěch wójskow bycz. Někotre regimenty serbskeho wójska su hižo do Bołharskeje pschischłe. Jeli so by k wójnje dóschło, bychu so swjaskarske wójska s mnohimi ruskimi dobrowólnikami poslynite. Na wójnje pschecziwo Turkowskej so tez kretiske wobydlerstwo wobdzěli.

Sakasanje wuwosa zyroby s Bołharskeje a Sserbije.

S poruczenjom mobilisazije je so s dobom sakasało, skót, mjaso a zito s Bołharskeje a Sserbije wuwosycz. Wójnske sarjadnistwo je skótnu rěsarnju w Belgradze pschewsało.

Kschescźijenjo na kupje Krecze so grichiskemu wójsku pschidadza.

Po powjescźach s Krety tamnischi kschescźijenjo 6000 muzi do Grichiskeje póscźelu, so bychu hromadze s grichiskim wójskom pschecziwo Turkowskej wojowali. S dobom so Kreta, kotraz hischcze pod turkowskim nadknjejstwom steji, s Grichiskej sjednocźi. Zenje hischcze njeje składnosć tak pschihodna k temu była, kaz nětkole.

Sasosawrjenje Dardanellskeje dróhi?

Turkowske knjezerstwo je so rossudziło, Dardanellsku mórsku dróhu sasso sawrjecź, jeli so so wulkomozam njeporadzi, Sserbiju, Bołharsku, Czornu Horu a Grichisku nusowacź, so bychu mobilisowanych wojakow domoj puschczile. Nětdze 50 grichiskich parnych łódzow, kotrez wosebje ruske zito s czornego morja do srjedzosemskeho morja woza, je so Turkowska smozowała. Wona chze je k wozenju wójska wuzicź a je wobkhowa, jeli so by Grichiska jej wójnu pschipowjedziła.

W Grichiskej je wulke roshorjenje sbudziło, so Turkowska hižo do pschipowjedzenja wójny w Konstantinopelskim pschistawje pschecziwo internationalnemu prawu grichiske łódze sadzerzuje a so sapowjeduje, jim psches Dardanelle jěcź dacź. W Bosporje su Turkojo s wobtwjerdzenjow do dweju grichiskeju łódzow tsěleli. Grichiski pósłanz je energiszy pschecziwo temu pola turkowskeho knjezerstwa protestował, a so pola jendzelskeho pósłanza wobcźežował.

Se sadzerzenjom grichiskich łódzow, kotrez ruske zito do wjeczornych europiskich krajow woza, je so s dobom wuwos ruskeho zita sastajił. Ruszy wikowarjo, banki a bursowy wubjerk w Rostowje nad Donom su so pola ruskeho knjezerstwa wobcźežowali, so je Turkowska 55 łódzow s nakładom ruskeho zita sadzerzała. Ruske knjezerstwo budze tu w Konstantinoplu sakroczicź dyrbjecź.

Wójnske smysłenje w Belgradze.

Wójnske sarjadnistwo nima doscź drasty, so mohło wschitkich reservistow wojerszy swoblekacź. Tola nichtó s reservistow nochze teho dla doma wostacź. W zivilnej drascze woni do wójny cźahnu. Jenoz tsělbu a patrony jim stat dawa. Studentojo a reservistojo wójnske spěwy spěwajo po měschczanskich dróhach cźahaju a so wokoscheja. Knjezerstwo jenoz ruskich a pólskich dopisowarjow w Belgradze cźerpi. Druzy swojim nowinam s awstriskeho namjesneho města Semuna powjescze scźelu.

Prěnja turkowsko-serbska bitwiczka.

Belgradske wobydlerstwo je so schtwórtk s móznym roshorjenjom sajako, hdyz so pschipoldnju powjescź wo prěnim serbsko-turkowskim wojowanju rozschěri. Wo pol nozy bě nětdze 300 turkowskich wojakow pola Raschki a Wremje serbske mjesy pschekroczilo. Sserbszy offizerojo jich wusłědzichu, a zive wojowanje nasta, kotrez hodzinu trajesche. Turkojo su pjecza wjele franjenych a 30 morwych měli. Na serbskej stronje staj dwaj wojakaj padnykoj a 18 so franiko.

Turkowske wójnske plany.

Turkowszy offizerojo zebi zadaju, so bychu so Turkojo hnydom do Bołharskeje dali, dokelz su nětkole hischcze turkowske mozy zylnische, tak so je jim dobycze wěste. Pschecźiwo Grichiskej a Czornej Horje dyrbjała so Turkowska w tu khwilu jenoz wobaracź, a hdy by trjeba było, Czornohórzam Skutari pschewostajicź. Wyschschi offizerojo zebi s hrozazym hłosom zadaju, so bychu so njepschecźelnosce sapoczałe.

Rumunski kral Karol s ruskim pólnym marschallom.

W nětczischim czasu, hdzez psched balkanskej a snadz psched wulkej europiskej wójnu stejimy, je powjescź wurjadne spodziwanje sbudziła, so je zar rumunskeho krala Karola sa generalneho pólneho marschala ruskeho wójska pomjenował. Hacz dotal je so twjerdze wěrilo, so by Rumunska na stronje Awstriskeje, Němskeje a Turkowskeje stała, hdy by Bołharska Turkowskej wójnu pschipowjedziła. Rumunskej pjecza na tym wjele leži, so by so Bołharska njepowjetschiła. Na druhej stronje pak tez myśl blisko leži, so dyrbjała Rumunska Rumunow we Wuherskej s potłóczenja Madzarow wusswobodzicź. K temu by so jej najlěpscha składnosć poskicziła, hdy by so Awstriska s Ruskej do wójny saschmatała.

Nowsche powjescze praja, so so rumunske wójsko njebudze mobilisowacź. Rumunska chze hacz na dalsche neutralna wostacź.

Tez Awstriska mobilisuje.

Zyle skradzu Awstriska swoje wójsko mobilisuje. Wschitzy w Ruskej pschebywazy reservistojo su pschikas dostali, so bychu so hnydom domoj wrócźili. W Bosniskej je Awstriska pschi turkowskej mjesy hižo 80,000 muzi shromadziła. Póndzelu je so we Winje pod pschedsydstwom khězora Franza Josefa wójnska rada wotmělа. W njej je so wobsamkło, pódlu serbskich mjesow w pokodnischej Wuherskej a Bosniskej wójsko postajicź. To so pschi wschěm tajenju njehodzi sakrycź. W Dalmatiskej je hižo jedyn armeekorps mobilisowany.

Wotjězd bołharskich a serbskich studentow s Wina.

Ssrjedu wjecźor su mnosy serszy a bołharszy studentojo, kotsiz na Winskej universicze studowachu, domoj wotjěli. Woni na pokodnische dwórnischczo s narodnymi barbami pyscheni s pschewodom słowjanskich studentow cźehnjechu. Na peronje so sbratrowachu. Bołharskej a Sserbiji so sława wołasche. Roskasowanje nad studentami mějesche regimentski lěkar dr. Wladimir Jowanowicź. Studentojo so psched cźah postajichu a „Hej Sslowjenjo!“ cźornohórsku, serbsku a bołharsku hymnu spěwachu. Dr. Jowanowicź mějesche rěcź, w kotreji balkanski swjask saměr južnoslowjanskich prózowanjow mjenowasche. Na to s nahej hłowu wschitzy rusku hymnu spěwachu. Hdyz wokomik wotjězda pschińdze, jedyn serbski student wustupi a spěw s husłenmi pschewodzesche. Spěwasche pěsć pscheczíwo Turkam. Mjes tym na dwórnischczu 10 turkowskich offizerow pschińdze, kotsiz s tym samym cźahom wotjědzechu. Pschi samym by k pukam dóschło. Tola turkowskich wojakow rucze do wosebiteho waggona dachu. Sserbszy a bołharszy studentojo wotjědzechu wołajo: „Do bitwy a k dobyczu!“

Mobilisazija w ruskej Pólskej.

Spodziwny pschipad je, so je Ruska dzeń prjedy hacz balkanske kschescźijanske staty mobilisaziju swojich wójskow poruczichu, 7 armeekorpsow w Ruskej Pólskej mobilisowała. Wudawa so, so so jenoz na pruhu mobilisuje, a so budze mobilisazija jenoz hacz do 6. oktobra tracź. Temu napscheczo su pólske nowiny „Wěk Nowy“ s Warschawy powjescź dostałe, so budze so sa tydzeń wulki dzěl ruskeho wójska mobilisowacź. Wójskowa komisija wodnjo a w nozy dzěła. W ruskej Pólskej general Lukomski mobilisaziju rjaduje.

Awstriska je so s ruskej mobilisaziju na njelubowaschnje pschekwatałe. Ruska s njej Awstriskej srosumicź dawa, so ruske wójsko hnydom awstriske mjesy pschekroczi, jeli so by Awstriska sasso spytała, swoje wobsedzeństwo na Balkanje powjetschicź. Hdyz psched tsjomi lětami Awstriska Bosniju a Herzegowinu pod swoje knjejstwo staji, njemózesche jej Ruska wobaracź, dokelz njebě na wójnu pschihotowana. Mjes tym je Ruska swoje wójsko reformowała. Jeli so bychu kschescźijanske ludy na Balkanje Turkowsku sbiłe a so do njeje dzělile, by Awstriska bjes dwěla spytała, jim jich dobycze wutorhnycź. Ruska by potom balkanskim ludam na pomoz wucźahnyła; pschetoz wona by pschejara schkodowała, hdy by Awstriskej nadknjejstwo nad Balkanom pschipadło. Tez potom by Ruska sakroczika, hdy by

Turkowska nad balkanskimi ludami dobyła. Duž móże sa někotre měšazy k wójnje mjes Ruskej a Awstriskej dóńcź. S tuteje wójny pak by žo powschitkowna europiska wójna roswika, w kotrejž bychu Ruska, Jendźelska a Franzowska pschećźiwo Němskej a Awstriskej wojowake. Hacź by Italska Awstriskej a Němskej žwěrna wostała, nad tym žo dwěluje; pschetož Albanskeje dla žo wona lohko doscź s Awstriskej swadźi.

Nabožina w schuli po nowym sakskim schulskim sakonju.

Nationalliberalni, žwobodomyšlni a sozialdemokratojo w sakskim žejmje na to dźěkaju, so by žo konfesionalna nabožinska wucźba s ludoweje schule wotstronika. Dokelž knježerstwo a konservativni na konfesionalnej nabožinskej wucźbje wobsteja, je deputazija, kotraž w tu khwilu wo schulskim sakonju wuradźuje, nabožinsku wucźbu s wuradźenja wuwostajiła. Ras budźe pak žo tola rossudźicź dyrbjecź. Najlepje by było, zykemu sakonjej pod blido padnycź dacź.

Prozeš pschećźiwo sozialdemokratiskimaj sapóšłanzomaj Borchartej a Leinertej.

W poslednim posydanju pruskeho krajneho žejma běchu sozialdemokratiszy sapóšłanzy s herjekanjom wuradźenja kasyli. Hdyž bě jim žejmowy pschedsyda se žejmownje kasak, běschtaj žo sapóšłanzaj Borchart a Leinert jemu spjećźowakoj. Offizěrej a jeho ludźom, kotsiž mějachu jeju po pschedsydowej pschikasni se sala wuwjesćź, žo teho runja spjećźischtaj. Wonaj žo na to dla kaženja domjazeho měra a dla pschećźiwjenja pschećźiwo statowej mozy wobskorźischtaj. Borcharta žu nětko k 100 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow a Leinerta k 50 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 5 dnjow sasudźili.

Strózele na europiskich bursach.

Powjesćź wo mobilisaziji na Balkanje a w Ruskej je kaž błysk bursy wustróźika. Kursy skoro wschěch industrialnych papjerow žu na dobo spadle, dokelž žo s hromadami na pschedań poruczachu. Wobsedźerjo industrialnych papjerow žo boja, so žo wójnski woheń na Balkanje na zyku Europu wupschestrje. Skoro wscha industrija by potom pschestała a njeby niczo mjazy wunjesła. Teho dla žo wutoru na dobo industrijowe papjery na pschedań dawachu a žo hischcże dźenža poskiczeja. Pschi tym jich kurž wschědnje dale spaduje. Milijony žu žo posledne dny s nimi na bursach shubiše.

Naprawy pruskeho knježerstwa pschećźiwo mjažowej drohocze.

Po prósstwach sastupjerstwow mnohich městow je žo pruske knježerstwo pohnucź dało, pschiwos mjaža a s dźěla też skota troschku połóžicź. Sa wulke města, na kotrychž wikach žo mjažowe płaćźisny postajeja, dyrbi žo pschiwos cźerstweho howjaseho mjaža s europiskeje Ruskeje a cźerstweho howjaseho a žwinjazeho mjaža se Sserbije, Rumunskeje a Bołharskeje dowolicź, jeli so žo mjažo po nižschej płaćźisnje, se žobuskutkowanjom wyschnoscźow postajenej, pschetrjebarjam pschedawa. S tymi žamnymi wuměnjenjemi ma žo pschiwos cźerstweho žwinjazeho mjaža s Ruskeje do jenotliwych wjetschich rańschich pruskich městow dowolicź. Sakasanje, po kotrymž žo nježmědźesche s Belgiskeje cźerstwe howjase mjažo pschiwoscź, spadnje. Dale žo hižo poniżeny tarif sa woženje cźerstweho a smjerskeho mjaža po želesniznach dale wo 20 prozentow gmejnam a organisazijam poniži, kotrež žebi wukrajne mjažo sa pschetrjebarjow abo rěsnikow k pschedawanju mjaža po poniżenych płaćźisnach s wukraja žłacź dadźa.

Na prěni wokomik žo sda, so nětko, hdyž žo mjesy wukrajnemu mjažej wotewrja, mjažowe a też skótne płaćźisny poniža. Tola hdyž žo wschě wobstejnoscźe rospominaju, widźimy, so temu tak njeje. Ruske wjecźorne prowinzy, kotrež mohłe Němsku najlepje s mjažom sastaracź, njeižu na to pschihotowane, dokelž žu němske mjesy léta dołho ruskemu mjažu sawrjene byłe. Nětko pak, hdyž žo we wjecźornej Ruskej wójsko mobilisuje, tam wschón rěsny skót žami sa wójsko trjebaju. Też s Rumunskeje, Sserbije a Bołharskeje nimamy wjetschi pschiwos wocźakacź. Po poruczenju mobilisazije žu žo w Bołharskej a Sserbiji płaćźisny sa zyrobu wo tsećźinu powyschike. Schtož Hollandsku nastupa, je ta hižo telko mjaža do Němskeje wosyłc, hacź je mohła. Mjažowe płaćźisny žo po tajkim njeponiża. To mohło žo jenož stacź, hdy by žo dowoliło, žiwy skót s wukraja do Němskeje sawjesćź. K temu němske knježerstwa ženje dowolnoscź njedadźa, dokelž mohłe žo se žiwym skotom wschelake khorosćźe do němskeho skota sanjesćź.

Tworjenje žrěnjeho rataŕstwa w Ruskej.

Mjes tym so w Němskej ryćźerkubła burske kubła a žiwnoscźe pokupuja a tak kraj wuludźeja, ruske knježerstwo na to dźěła, wulke knježe kubła a też knježerstwowe wobžedźenstwo roskuskowacź a na nich rataŕski lud sažydlicź. Sa poždlednje 6 lět je žo w tym hobrske dźěło dokonjako. Sa tónle krótki cźaž je žo 628000 burskich statokow sakoziło. Sažydleni ratarjo žu žo s 20 milijonami rublow podpjerali.

Poždlenjenje italskeho wójska w Tripolitanskej.

Italska je žo rossudźiła, sažo s wjetschej rasnoscźu w Tripolitanskej postupowacź. Wona je teho dla 40,000 muži s lětnika 1900 mobilisowała. Móžno pak też je, so wona wójsko na makoasiski brjoh wušadźi, dokelž je Turkowska žwoje tamnische wójsko do Europy pschewjesła. Džiwja Turkowska by žo s tym do cźežna sahnała; jej njeby móžno było, dalschich wojakow s Makeje Asiskeje do Europy žłacź.

Turkowske hrosnoscźe na kupje Samos.

Na kupje Samos, kotraž pod turkowskim nadknjejstwom steji, žu turkowszy wojazy w měscźe Vathi fabriki a klamy wupuscźili. Schtyrjoch muži a jenu njedźelniczu žu morili. Schtyri mkode holzy žu žo wumozowake. A nad tajkimile hrosnoscźemi europiske wulkomozy žwoju ruku schkitajo dźerža. To je hańba! Město so bychu kschescźijanam pomhali, wone turkowske tyranstwo podpjeraju, turkowske wójsko wuwucźuja a Turkowskej pjenjesy požcźuja.

Revoluzija w Mexiku.

Sběžkarjo w Mexiku hischcże pschezo w kraju rubja, pala a ludźi kónzuja. W Durengo žu woni amerikanskeho městokonsula Cegha a w San Juanje amerikanskeho farmarja Rusella stónzowali

Ssam je žo wotžudźił.

(Skónczenje.)

Cźežlojo krym dale stajachu. Kalina na to tkóczesche, so by do žnjow dotwarił a sažo do domskeho sacźahnycź mohł.

Cźežlojo měnjachu, so je prozeš sa Mukarja šlě wupadnył. Sestkakachu s roschtow, tola wocźaknychu, dokelž wot želesniznje ludźo pschikhadźachu. To běchu žwědzy, kiž žo domoj wrócźachu, s rukomaj machajo za roshorjenje powjedajo.

„Aha, cźi žu žibi jedyn skupili", cźežlojo žo žmějo rjeknychu. „Pjenjesy sa pucź žu pschepili a maja nješchto we hłowje."

Doczakachu, so bychu žłyscheli, kak je wupadnyło. Kalina se žonu sady wostaschtaj.

„Kelko dha je dostał? Schtyri — pjecź lět?" cźežlojo žo praschachu. Wopraschany s hłowu sawi a rjekny: „Schto žebi myšlicze! Njewinowaty — Puschcźili jeho žu a móże kóždeho wobskorźicź, schtóž by jeho sapalerja mjenował. Njepožrědnych dopokasow njebě, wjetschina jeho wuwiny. Mukał žebi to žam njebě myšlił. Bojesche žo wotžudźenja."

Cźežlojo žebi myšlachu, so budźetaj Kalinez cźlowjekaj roshorjenaj, ale sdasche žo, so staj taj mjese wschěmi pschitomnymi najměrnischej.

Sswědzy žo do žwojeho domu roseńdźechu, jeno nětotsi do korczmy sakoźichu, so bychu žwój hněw wutschažli. Też nadźijachu žo, so tam Mukał pschińdźe, so by žwoje dobycze wožkawił. Ale nihdźe žo njepokasa.

Mnosy s Molina hacź dotal psched pschižažnym žudom njeběchu pobyli, duž běchu zyle kaž poraženi a samyšleni. Drusy žo na Kalinu skobjachu, so bě pschećźiwo žwakej mało žwědcźił. Ssamo to žebi we žwojim njerosomje žadachu, so bě hłowny žwědk, kiž bě sapalerja pytnył, dyrbjał prajicź, so je sapalerja spósnał, hdyž cźěkasche. Nětkole mějachu mnosy wjazy kuraże, dyžli psched žudom a najradscho budźichu wužud pschižažnych powróćźili, kotsiž běchu sapalerja wuwinowali.

Mukał bě doma, ale žo njepokasa, do korczmy njeńdźesche. W nowinach žo žudniske jednanje rospiżowasche, ale też tu poždlednje na winowatoscź pokasowachu a Mukarjej tu najlepsche žwědczenje njewustajachu. Napoždledku wschak žo tola njedodźerża a dźěsche sažo do ludźi. Wschelake poměry jeho k temu nusowachu, dyrbjesche žebi dźěło pytacź. Mukał žebi myšlesche, so jemu wschitko derje pójdźe, so bórzy na jeho pschestupjenje sabudu. Ssud dźě bě jeho sa njewinowateho spósnał. Ale sa krótki cźaž do teho pschińdźe, so jeho drusy hinak žudźa a to běchu jeho žušodźa. Setkowasche snatych, starschich postrowjesche, wot młódschich postrowa wocźakowasche, ale nichtó jemu njewotmołwjesche, khodźachu jemu s pucźa a cźinjachu,

jako bychu jeho njewidźeli. Kowař koleżo do boka cźišny, kotrež bě Mukař k porjedźenju pschinjeßł, gmejnski pschedstejicźeŕ niczo njerěczo jeho dawk pschiwsa a sapißa, w klamach jemu dawachu, ale nichtó ſ nim do rěczow njepschińdźe. Kawka w zyrkwi, do kotrejż Mukař khodźesche, wostawasche hewak próſdna, nichtó druhi tam njeżydasche. Cźrjóda, do kotrejż żo psched zyrkwju měschesche, rospjerchny, tak ſo tu żam ſtejo wosta a bě ſahańbjeny. Dołho żebi do korczmy njewěrjesche, hdyż pak ſkónczńje pschińdźe, wotmjelkny nadobo rosmołwa a hoſczo njerěczo psched żebje hladachu. Mukař żo żydźe, dasche żebi nalecź, powjedasche, ale jeno korczmař jemu pschihkoßowasche, tola też jeno ſ krótka, po ſłóżkach. Dołho to Mukař njewudźerża, dopi a khwatasche domoj. Pocza ludźom zyle nasdala ſ pucza khodźicź a żo jich ſdalowacź, pytasche żebi żamotu. Wón cźujesche, kak żo jeho ſdaluja, jeho sazpiwaja a pscheſcźěhaja. Junu bě njepscheczelſka ruka jemu na wrota napißała: „Pola ſapalerja“, mnoſy to cźitachu a pschihkoßowachu. Mukař pißmo wumasny, ale tuto pschimjeno jeho domej wosta. Se żamżnymaj wuchomaj żłyſchesche, kak jemu rěkaju. Wón wosta ſapaleŕ.

Też na dźěło dyrbjesche daloko khodźicź, miſchtr w bliſkim měscze żo wobarasche, jeho do dźěła bracź, bojo żo, ſo jemu druſy dźěłacźerjo wudmow nawdawaju, ſo budże żo ſakitowacź a ſwada budże hotowa. „Wy wěscze, cźehodla waß nětkole njemóżu trjebacź“, miſchtr jemu wotmolwi, „żnadż poſdźiſcho!“

Mukarjej hněw do woblicza ſtupi. Hacź tak daloko jeho cźłowſka hida ſcźěhowasche. Najbóle jeho mjerſasche, ſo njemóżesche Kalinu lepicź, hdyż na njeho ſakhadźesche, jemu ſapaleŕ rěkasche. Teho budźiſche hnydom wobſkorźił. A to jeno jedyn pjany ſchibałk do wocźow a pſched żwědkami jeho pschimasche. Teho tola nochzyſche wobſkorźicź. Druſy jeno ſa khribjetom wo nim powjedachu, jeho ſazpiwachu. Też njemóżesche wußlědźicź, ſchtó bě jemu to na wrota napißał, tak ſo jeho khěżzy pschimjeno „Pola ſapalerja“ wosta. To widźesche, ſo to Kalinowa ruka njebě.

Junu jeho żwak na Mukarja ſarěcza, to jeho pscheżłapi. Setkaſchtaj żo po pucźu a Kalina żo wopraſcha, hdże Mukař khwata. Wo ſapalenju ani żłowa njeſynknu.

Wopraſchany ani hnydom njewotmolwi, tak bě ſamyleny. Něſcho ſabórcza a dale khwatasche. Njewěrjesche, ſo by to Kalina żwěru měnił. Skerje hiſchcze Mukarjowa druhdy ſe żwakowej poſasta a ſkorżeſche, kak njeluboſcźiwy jeje muż je, ſchto ma ſ nim ſpytacź, ſo doma żaneho wjeżela nima.

Ssußodam bě, jako by Mukarja we wßu njebyło, nichtó ſ nim niczo měcź nochzyſche. Hdy njebudźiſche żo tak ſdalował, bě żo po něczim na mnoho wężow ſabyło, hdy budźiſche żo ſ Kalinu ſjednał, budźiſche żo wſchitko dało, ale Mukař bě żo na cźłowjeſtwo rosżněwał. Schtóż ſ dźěcźi by na njeho ſawołał „Sapalerjo“, ſa tym by běżał, by żo ſkobił a ſakhadźał.

Jeho żonje radżachu, ſo by muża k temu pohonjała, ſ Molina żo druhdże ſcźahnycź. Njech ſtatok pſcheda a żo do krajiny ſcźehnje, hdźeż jeho njeſnaja. Ale Mukař żebi hinak do hłowy ſtaji a njecźehnjeſche prjecź. Wón żebi myßleſche, ſo móże ſadźěwki pſchewinycź. Dokelż na wólby njepſchikhadźesche, jeho ani do ſapiſka njeſapißowachu. Junu pak Mukař tola pschińdże. Njepytnychu ani, ſo ſady ſteji a cźaka. Jene mjeno po druhim wuwołachu, iſtwa bywasche próſdna, ale Mukarja njewuwołachu. Napoßledku ſe żwojeho ſkowa wulecźa.

„Schto, njepkaczu też ja dawkow? Wólbneho prawa ſhubił njejżym. Cźehodla potajkim njejżym do wolerjow ſapißany?“ Prjedy hacź móżesche żo ſmyłk w ſapiſku porjedźicź, żo do teho pjany ſchibałz měſchesche:

„Ty chżeſch ſ nami wolicź? Ty —“

„A cźehodla niz?“ ſpſchecźiwi żo Mukař. Maja dha mje w gmejnje hižo ſa niczo?“

„Hładajcze jeno“, bórbotasche wopiłz, „nam chże runja bycź. Pomału. Dżiw, ſo cźe njejżu żadźili, wſchako tola wěmy —“

„Schto to wěscze?“ Mukař wupraßny a ruku wupſchestrje. Pſchedſtajeny a druſy prózowachu żo roskorjeneju ſměrowacź, ale prjedy hacź móżachu dowobaracź, ſchibałk pokhmurjenje ſawoła: „Derje wěmy, ſo ży ſapalił!“

Ale tu padże kruty puk a wopiłz żo k ſemi wali. Pſchitomni jemu na noſy dopomhachu a napominachu jeho k měrej. „Ty njedyrbjeſche ſapoczecź“, jemu doręczowachu. „Mukarjej bychmy pokoj dali, doſcź je wucźerpił ſa żwoje pſcheſtupjenje, runjeż njejżu jeho wotżudźili.“

Wuradźichu żebi, ſo budża ſ Mukarjom ſaßo hinak wobkhadźecź, ſo jeho dale ſazpiwacź njebudża. Něchtó chżyſche Mukarjej dźěło dacź, druſy chżychu jeho wopytacź. — —

* * *

Wujachleni nětkotſi hólzy do wßy pſchihnachu. Wocźi jim woprawdże wuſtupichu a wkoßy jim na hkowje ſtejachu. Běchu do hata běżeli po potacze, ale —.

Hólczata pola Kalinez ſtejo wostachu, kiż w ſahrodzy kopaſche. „Wujo, w hacze něchtó płuwa“, dźěcźi rjeknychu. „Scherjenje ſ knjeżeho kaka“, Kalina żortnje wotmolwi. „Ale to njeje ſcherjenje, to bě cźłowjek, żmy to widźeli.“

„Duż to prajcze gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej.

Sa khwilu pſchedſtejicźeŕ ſ kowarjom nimo dźěſchtaj a hiſchcze něchtó żo k nimaj pſchida. Dołhu wohnjowu hoku njeżeſchtaj. Też Kalina żo k nim pſchitowarſchi. Pſchedſtejicźeŕ duzy powjedasche, ſchtó bě żo w hacze hižo ſatepił.

„Tamle w potacźach, widźicze?“

Woprawdże, tam něſchto płuwaſche. Kowař żebi kholowy wuhorny, poſpyta junu a dwójzy, ſapopadny a cźehnjeſche. „Pomhajcze!“ na druhich ſawoła. To ſcherjenje njebě, ale cźłowjek a to khětro cźeżki. „Takle, nětkole ſe wſchěmi mozami!“

Cźěło bě hižo pſchi brjohu, ſ wobliczom do wody wobrocźene. Hiſchcze junu ſcźeżechu a wono na kuzy leżeſche. Pſchedſtejicźeŕ jo wobrocźi a ſawoła wuſtróżany: „Mukař!“

„Tón ſapaleŕ! Woprawdże!“

Stejachu tu a żłowa prajicź njeſamochu. Dźěcźi ſaßo do wßy běżachu a tu nowinku rosnjeżechu. „Tak, żud je jeho wuwinował a nětkole je żebi żiwjenje wſak“, kowař rěczeſche.

„Ssam je żo wotżudźił“, druhi dorěcza.

„Doſchczuwali żmy jeho, napoßledku tón ſchibałk.“ Nichtó żo njeſamołwjeſche.

„Wbohi!“ Kalina żwojeho żwaka wobżarowasche. „Tak jara ży żebi to njetrjebał k wutrobje bracź. Ssnadź je cźi to myßle ſamucźiło.“

„Wón bě tak pilny a wuſtojny“, nadobo pſchitomni żo na jeho dobre żamownoſcze dopomnichu. Ludźo pſchińdźechu żebi Mukarjowe cźěło wobhladacź. Też jeho żona pſchińdże, płakasche a wumy jemu wobliczo a ruzy. Wona derje wjedźesche, cźehodla bě to cźinił, ale nikomu njeporokowasche. Jej bě derje wědome, kelko bě Mukař cźerpił a ſo njebě dobre, ſo běchu pſchißażni jeho wuwinowali. — Jeho cźěło lěkař pſchehlada a ſpóſna, ſo bě żebi ſ pſchemyßlenjom żiwjenje wſak. Duż jeho ſe wſchej cześcźu pokhowachu. Mnoſy ſ pſchewodźażych běchu każ porażeni.

We wſchěm dyrbi bycź měra: „Niż pſchemało, niż pſchewjele, to też je pſchezo najlěpſche“, żławny baßnik Sejleŕ praji.

Po Mukarju a jeho żmjercźi narjeknychu hatej „Sapaleŕ“.

(Kónz.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina. Sserbſki ludowy ſpěwny wjeczor,** żrjedu 2. okt. w „Skotej Krónje“ w Budyſchinje. To bě po 8 létach ſaßo tajki kraßny żwjedżeń wſcheho Sserbowſtwa, każ je naſchi wótzojo cźaſcźiſcho żwjeczachu. Tute wulke ſpěwanſke żwjedżenje żu wjele k nowonarodżenju żerbſkeho ducha pſchinoſchowake. Kak tajki żwjedżeń Sserbow ſe wſchěch kónczin, ſ bliſka a daloka, ſhromadźuje, to doſcź jaßnje też létuſchi pokaſowaſche. Wjele pſches tyßaz żwěrnych Sserbowkow a Sserbow żo tu w kraßnymaj ſalomaj Budyſchſkeje „Skoteje Krony“ witaſche. Němzow bě poměrnje mało.

Hižo měßazy dołho běchu pilne ſpěwarki a horliwi ſpěwarjo do Budyſchina pſchikhadźowali, hdźeż jich k. zyrkw. wucźeŕ Jan Rjecźka ſ wulkej ſahorjenoſcźu wuwucźowaſche. To bě woporow bohate dźěło. Na wſchelake te cźeżkoty a mjerſanja, haj klubucźinjenja, kiż żo knjeſej dirigentej ſ wěſteje „żerbſkeje“ ſtrony ſtawachu, tu ani ſpomnjecź njecham. Ale wutrajne dźěło żo ſ wuſpěchom krónowaſche. Wſchitke pſchednoſchki żo ſ wulkej ſahorjenoſcźu poſkicźichu a ſ cźim bohatſchim pſchihkoßowanjom pſchijimachu. Na tutym ſpěwnym wjecźorje żo jeno kompoſizije naſcheho hudźbneho miſchtra Pawoła Hodźijſkeho pſchednjeżechu. Hudźbnik je żebi ſawěſcze wutroby wſchěch pſchipoßłucharjow dobył; to wobßwědczuja też wuprajenja pſchitomnych němſkich hudźbnikow. Tak mi jedyn ſ nich prajeſche: „Haj, hdy by żo pola naß też tajka ſolidna, ludowa hudźba pěſtowała, to by rjenje było; ale to njemóże niczo doſcź moderne a doſcź „dźiwje bycź!“

Hnydom prěni khor „Hale ży-li mi moja lubka ſtajnje żwěrna“ dobu żebi wutroby pſchipoßłucharjow. Duſchu jimaży ludowy ſpěw „Ha zyła wjeż żo ſkhadźuje“, kiż żo bohudźak mjes Sserbami cźaſto ſpěwa, ſawoſtaji — nježnje pſchednjeżeny — hłuboki ſacźiſchcź. Něſchto

nowe bě nam 5hłóßny khor ſ baritonowym ſolom „Hołbiki młode ßo kolebaju“. Mikły, luboſny hłóß k. konzertneho ſpěwarja Michała Ryncza ſ Děčzina (rodź. Sserba) ßo tu ſ khorom ſjednoczi do najkraßniſcheho zykła. Runje tak derje ßo też ſpodobaſche teho runja nowy 5hłóßny khor „Naſch wuj ma kokoſchki“.

Na to wuſtupi naſch ßwjedźeńſki rěčnik, knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez, dawno ſnaty miſchtr ßerbſkeje rěcze. Jeho woprawdźe wulkotny pſchednoſchk ßo ſawěſcze w tutych nowinach woczíſchczi, duž drje njetrjebam wo jeho wobßahu dale rospißowacź. Naſpomnjene njech ßu jenoż te tſi próſtwy, kiž rěčnik ßerbſkemu ludej pſchiwoła: 1. Dopomń ßo, ßerbſki ludo, na to, ſchto ßy ſhubił! 2. Sdźerž a wobkhowaj, ßerbſki ludo, ſchtoż ty hiſchcze maſch! 3. Woſtań, ßerbſki ludo, ſchtoż ty bě! Sſkławje na kralowſki dom, kotruż rěčnik na kónzu wunjeßy, ſhromadźeny lud żiwje pſchihłoßowaſche. Na to pſchednjeße k. farař em. Urban ſ Kroſtawy ſpěwanſkemu ßwjedźenjej poßwjeczenu baßeń w alkäiſkim hronje, w kotrejź Sserbam pſchiwoła: Hladajcze do ſachoda, hladajcze do ßebje a hladajcze do pſchichoda! Tež to namaka wjeßeły wothłóß.

Jako tſeczi dźěł „Morana“, ßerbſka ludowa opereta, ßłědowaſche. Naſch lud ßebi ſe ſaſtarſkich cźaßow ßem powjeda, ſo dyrbi tón, kiž „Moranu“ (też „Ssmjertnizu“ mjenowanu) wuhlada, ſa tſi dny wumrjecź. W naſchej hrě ßo Lißakez Hanka na Moranu pſchetwori, ſo by ßwojeho Janka ſeſcherika a ſaßo na prawe pucze dowjedła, dokelž je ßo tón do Sswětoſchez Lubinki ſahladał a by Hanzy najradſcho twochnył. Lubinka pak ma ßwojeho Hobraczkez Jurja a nochze wo Wjertawkez Janu niczo wjedźecź. Wſchón naſpłóſchany ßo Jan ſtraſchnej Ssmjertnizy ßwojich njeſkutkow wuſnawa. Temu pak też pſchipoßkuchuje nózny ſtraźnik Bobak, kiž chze po tym Jana do kłódy wotwjeſcź. Lubinka a Jurij proßytaj wo ßmilnoſcź, ale Bobak njeda ßo narěczecź. Hakle, hdyž jemu Hanka ſ bleſchu ſchćipaka kiwa, puſchczi wón Jana a khwata do korczmy. A wjeßni hólzy a holzy ßo raduja a pſcheja ſboże młodymaj poromaj. — Tule podawiſnu je naſch njeſapomnity, pilny † Jan Wjela-Radyßerb ſpěßnik. A knjes Pawoł Hodźijſki je to — wuźijo naſche rjane narodne ſpěwy — do hudźby ſeſtajał. Khor, na 120 ſpěwarjow a ſpěwarkow ßylny, też tu, kaž hižo w prěnim dźělu, ßwoju wěz nanajlěpje wuwjedźe. Lubinku ſpěwaſche ſ wulkej ſahorjenoſczu knjeni Webßowa ſ Budyſchina (ſopran), Hanku ſ mikym zunim hłoßom knjeni Barſchowa ſ Rakez (alt), Jurja ſe ſnatej bravuru naſch lubokraßny, ßłěbroklinczny tenor, k. direktor Hanka ſ Wjeleczina, Jana k. konzertny ſpěwař M. Ryncź ſ Děczina, kiž kraßny, mjehki bariton wobßedźi, a Bobaka ſkónczńje wucźeŕ konſerwatorija, k. P. Scheder ſ Draźdźan, kotrehoż połny bas mózńje wuſtupowaſche. So běchu czi tſjo knjeża tajkemu wuſtupej połnje ſroſczeni, to ßo ßamo roſemi. Pſchipóſnacź pak ßo też dyrbi, ſo ſtej ßebi tej dwě knjenje najwjetſchu prózu dawałoj, hódnje ßo pſchiſamknycź do harmoniſkeho zykła. Też ßobuſtawy Budyſchſkeje měſczańſkeje kapały ßo wuſnamjenichu pſches czíſty a wuhładkowany pſchednoſchk. To ßo też woßebje pokaſa pſchi kraßnej uwertérje operety, kotruż dźě na poßlednim ßerbſkim konzercze pſched 8 lětami hižo ßłyſchachmy. Pſchihłoßowanje na kónzu bě elementarne, a hiſchcze roſcźeſche, hdyž ßo ſaßkužbnemu dirigentej wulki ławrjenzowy wěnz ſe ßeklomaj w ßerbſkich barbach pſchepoda. Naſch hudźbny miſchtr, k. Pawoł Hodźijſki, kotrehoż ſaßo żiwy pſchikleſk witaſche, wupraji na to ßwoje wjeßele nad kraßnym ſpěwanjom ßerbſkeho ludu a pſcheſchesche wo dalſchu luboſcź a pſchichilnoſcź. Lud jemu ſahorjeny wunjeßy ſpěwanu tſikróczku ßławu. — Zyły ßwjedźeń je ßo nanajkraßniſcho poradźił a wſchitzy, kotſiž ßu pod wulkimi woporami ßobu ſkutkowali, móża ſpokojeni na njón wróczo ſhladowacź. To bě ſaßo tajki ſjawny dopokaß ßerbſkeho żiwjenja! Ow, ſo by ßo tola prawje bórſy woſpjetował! Wuhotujcze nam k lětu ſaßo tajki radoſtny ßwjedźeń, to je naſche najnutrniſche pſcheczo.

— **Wotrjady Maczizy Sserbſkeje.** Sańdźenu ßrjedu dopołdnja a popołdnju wotměwachu ßo też wědomoſtne wotrjady M. S. W pſchirodoſpytnym wotrjedźe jednaſche k. konrektor prof. dr. Muka, wodźeŕ wſchitkich wotrjadow, wo roſtlinſkich mjenach. Na to ſczěhowaſche rěczeſpytny wotrjad, w kotrymž k. farař em. Libſch pſchednoſchowaſche. To bě ßerbſka akademija. Libſch, naſch dozent, my horliwi poßłucharjo. Na njeho poßłuchacź je ſtajnje wulzy ſajimawe! Knjes Muka żadaſche jako jara nuſnej knižzy 1. dybſaczny ßłownik a 2. pſchirucznu knižku ſa naſchich wucźerjow. Jara ſajimawe běchu rosmołwjenja paedagogiſkeho wotrjada. Spominaſche ßo, kak daloko ßu naſche ßerbſke wucźerńnje ſe Sserbami wobßadźene. Też wo nowej „modernej“ paedagogizy rěczachmy, kiž poſtaja, ſo ma ßerbſke dźěczo hakle w 3. abo 4. lěcze ßerbſzy cźitacź wuknycź. Stari němſzy paedagogojo żadachu, ſo ma ßo we wucźenju wot bliſkeho k ſdalenemu, wot njeſnateho k ſnatemu krocźicź. Nó ale, to dźenża wjazy pola wſchěch njepkaczi. Dźěczo dyrbi ßo ſ njeſnatej němczinu bědźicź. K. farař Libſch dopokaſa w kraßnych ßłowach, kak ßebi Němzy ſ tajkej paedagogiku runjewon ſozialdemokratiju plahuja. Bóle ßo lud wotßaluje wot ßwojich prěnjotnych waſchnjow, dialekta atd., cźim pſchiſtupniſchi je wón radikaliſmej. Naſchi „němſzy bratſja“ chzedźa jeno wſcho ſa Němzow měcź, druhim niczo njepopſcheja. Wſchoněmſkemu molochej wſchitko wopruja — a ani njepytnu, ſo ßebje ßamych wopruja molochej radikaliſma. Se ſtrony knjeźich wucźerjow ſpomni ßo hiſchcze na wſchelake ſajimawki ſ naſcheho ſchulſkeho hubjenſtwa. W narodnohoſpodarſkim wotrjedźe wuſwolichu kk. ſapóßłanza Barta ſa noweho pſchedßydu, wucźerja Sſkodeńka ſa měſtopſchedßydu a wucźerja Mikławſcha Hajnu ſa ſapißowarja. Popołdnju bě belletriſtiſki wotrjad. Prěni, k. farař em. Urban, naſch pilny baßnik, pſchedpołoži hotowy pſchełożk zyłeje Odißeje. Jako pſchednoſchk poſticzi wobſchěrnu baßeń w hexametrach: „Homer a jeho ważnoſcź a njeſachodna ßława“. Dokładny referat wo naſchim pißmowſtwje w lětomaj 1911 a 1912 poda k. wucźeŕ F. Kral ſ Kamjeńza. Rěczeſche też wo ßerbſkim dźiwadle, kiž runje 2. oktobra ßwój 50. jubilej ßwjeczeſche. Namjetowaſche jubilejny ßwjedźeń, kiž měł ßo k lětu w Budyſkim měſchczańſkim dźiwadle wuwjeſcź. Maczíza chze ßo dale ſa to ſtaracź. Na to ßo dlěſſcha rosmołwa wo ſchwabachu a analogiſkim prawopißu roſwi. W narodnopißnym wumjeſkim wotrjedźe k. wucźeŕ Hajno Jordan ſ Gołbina wo leżomnoſtnych mjenach w Khoczebuſkim wokrjeßu pſchednoſchowaſche. Skónczńje wuſwolichu hiſchcze k. fararja Kſchiżana-Hodźijſkeho ſa pſchedßydu ſtawiſniſko-ſtaroźitnoſtneho wotrjada. Pſchednoſchk k. wucźerja Holana ßo ſa pſchichodne poßedźenje ſkhowa. — Wopyt bě jara ſpokojazy, a to cźim bóle, dokelž běchu tola ſpěwarjo hłowneje pruhi dla wotdźerżeni, tu pſchitomni bycź.

S Budyſchina. (Snjeſboženje ſ automobilom.) Njedźelu rano je njedało reſtaurazije „Karolineje ſahrody“ jedyn automobil firmy Gebr. Müller w Lubiju do jeneho dróhoweho ſchtoma ſ tajkim wotmachom ſawadźił, ſo je ßo ſchtom wuwalił. Schtyri w automobilu ßedźaze woßoby ßo pſchi ſawadźeuju wucźißnychu, tola tak ſbożownje na ſemju padnychu, ſo żadyn ſ nich do ſchkody njepſchińdźe. Automobil ßo tak ſłě wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche ßo dla wuporjedźenja do Budyſchina dowjeſcź.

— Tudomnym ludowym ſchulam ßu ßo ſczěhowaze mjena narjekli: ſchuli pſchi lawſkich hrjebjach **„Luthersła ſchula“**, ſchuli na rózku Hoſchiz a Moltkoweje haßy **„Leſſingſka ſchula“** a runje natwarjenej ſchuli pſchi dwórniſchczowej dróſy **„Peſtalozińſka ſchula“.**

— **(Rybaſki kurſuß w Budyſchinje.)** Lětßa 25., 26. a 27. novembra ßo w Budyſchinje w Gudźiz hoſczenzu rybaſki kurſuß wotměje. Wſchitzy, kotſiž ßo wo rybaſtwo intereßuja, woßebje woßedźerjo małych hatow, ßo k tutemu kurſej, kotryż je datmotny, pſcheproſchuja. Tak daloko hacź měſtno doßaha, móże ßo pſchi nim kóżdy wobdźělicź, kotryż ßo ſ woſjewjenjom ßwojeje adreßy ſ mjenom, pſchimjenom, ſtawom a bydliſcheźom pola ſarjadniſtwa ſakſkeho rybaſkeho towaŕſtwa w Draźdźanach-A., Waiſenhausſtraße 1 I., pißomnje ſamolwi. W kurſu budźe ßo pſchednoſchecź wo pſchirodopißu a żiwjenju rybow, wo ſeżiwjenju rybow w hatach, wo naturſkim a wumjeſkim ſeżiwjenju rybow w hatach, wo hoſpodarjenju w hatach, wo khoroſczach rybow a jich wulěkowanju, wo płodźenju czerje, wo roſeßkanju czerje a ßadźenju pola płahowanja karpow a linow.

— **(Saßoſawjedźenje wołanja k ſtupjenju do czahow.)** Po poruczńoſczi kral. finanzneho miniſterſtwa ßo na wjele ſaſtaniſchczach ſaßo k ſtupjenju do czahow woła. We wokrjeßu Draźdźanſkeje nowoměſchczańſkeje direkzije budźe ßo to mjes druhimi pſchichodnje ſtacź: we Warnoczizach, Budyſchinje, Biſkopizach, Wujeſdźe, Semizach, Draźdźanach, Budeſtezach, Kamjeńzu, Kubſchizach, Lubiju, Pomorzach, Wjeleczinje a Schěrachowje.

— **(Rosbuchnjenje płuna.)** Na Sedanſkej dróſy ßo w khěži czíßko 24 w 3. poſkhodźe ſ rokow płun (gas) wudobywaſche. So bychu wobſchkodźene měſtno namakali, njewobhladniwje ſe ßwězu do iſtwy ſtupichu. S njej ßo płun wó iſtwje ſapali a rosbuchny. Jena ſczěna ßo ſ dźěła ſatłóczi a jene wokno ßo wuraſy. Někotre woßoby ßo na ſboże jenoż lohko wobſchkodźichu.

— (Sajeczże.) Pſched tydźenjom ßu tudomneho ßudniſkeho aktuara Liebſchu ſajeli. Jeho pjecza winuja, ſo je w jenej liſcźinje, prjedawſcheho kublerja Fußa w Boſchezach naſtupazej, něſchto pſcheměnił.

— (Wuhłady na lěpſche wjedro.) W nětczíſchim

deschczikowym czaßu je stroschtne ßkyschecz, so pczokarjo hischcze lětßa nasymu rjane dny wěschcza. Snate je, so dźěkanske pczokki nasymu truty morja, hdyž dlějsche hrosne wjedro wocakuja. Lětßa pak dźěkanske pczokki hischcze pschezo truty w kolczu czerpja. S teho pczokarjo ßudźa, so ßměmy ßo hischcze rjanych dnjow nadźecz. K sběranju běrnow bychu ßo wone jara nusnje trjebale.

— Poßedźenje wokrjeßneho wubjerka směje ßo wutoru 15. oktobra dopołdnja wot 1/4 10 hodźin w Gudźiz hosczenzu w Budyschinje.

— (Jěsdne koło ßo kradnyło.) Pjatk dopołdnja je ßo na theaterskej haßy jěsdne koło se snamjenjom „Wanderer“ kradnyło. Wono je 100 hriwnow hódne.

S **Tšelan.** Nascha wjeß dyrbjesche ßo 1. oktobra s Budyschinom sjednoczicz. Někotrych sadźěwkow dla je ßo sjednoczenje na 15. oktobra abo 1. novembra wotstorczilo.

S **Dźěchorez.** S khěže czißko 16 je ßo tu tele dny jene jěsdne koło kradnyło.

S **Hrubjelczicz.** Sańdźenu njedźelu je ßo tudomna dobrowólna wohnjowa wobora wobhladała. Jako inspektoraj běschtaj komandant Krumbholz s Budyschina a hejtman Mittelstraß se Židowa pschischkloj. Swuczowanja, kotrež ßo s nadběhom na Preibischez mkyn skónczichu, ßo wschě khwalobnje wuwjedźechu a jara dobru zensuru dostachu.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo 305 howjadow, 65 běhakow a 190 proßatow pschihnało. Kupowanje ßrěnjo dźěsche.

S **Hajniz.** Kermuschnu póndźelu ßo w tudomnej putniskej korczmje dwaj pólskaj dźěłaczerjej swadźischtaj a ßo do pukow daschtaj. Jedyn s njeju nóż wuczahnywschi ßwojeho pschecziwnika mjes wocži kłó a tak czežko srani, so dyrbjesche lěkarsku pomoz pytacz. Kakarja je żandarm sajak.

S **Wjeleczina.** Póndźelu w nozy je ßo jedyn po sdaczu młodostny dźěłaczeŕ do fabrikskeje kantiny firmy C. G. Thomaßa s woknom nuts dobył a sa něhdźe 40 hriwnow zigarettow, zigarow a schokolady pokradnył.

S **Delnjeho Wujesda.** Czežke njesboże je ßo na żelesnizy mjes Kasom a Delnim Wujesdom njedaloko budy czißko 57 njedźelu rano 1/4 6 hodźin stało. Po żelesnizy duzy ßu sawjerjny wothladowaŕ Schuster s Radskeje s lokomotivu shrabny a ßo pschejědże. Khowa a nosy ßo wot czeka wotjědźechu. Hdyž ßo czah sastaji, dyrbjachu ßo czękowe dźěle s lokomotivnych kałow dele sczahacz. Kak je ßo njesboże stało, drje ßo ženje njewujaßni. Snjesbożeny žonu a 4 dźěczi po ßebi sawostaji.

S **pola.** Nalutowarnje Raiffeisenskeho swjaska hotuja ßo saßo na swjaskowu shromadźisnu, kotraž ma ßo druhu njedźelu oktobra, to je 13. oktobra, popołdnju w 4 hodźinach w Bjeńschez (Poentzschez) hosczenzu w Małym Wjelkowje wotměwacz.

Prěni pschednoschk směje wyschschi inspektor Burkert s Draždźan wo sawěsczenju żiwjenja sa ratarja, to rěka: wo sastaranju ßwójbnych po hospodarjowej ßmjerczi a wo sastaranju hospodarja ßameho na stary dźeń. A runje tutón druhi dźěl je jara ważny.

S wjetscha woteda hospodaŕ na stary dźeń ßwoje wobßedźeństwo dźěsczu a dostawa potom wot njeho „wumjeńk“. Wumjeńk bracz pak je pschezo njeluba wěz; na kóżdy toleŕ, kotryž chze nanwumjeńkaŕ měcz, czini ßyn kißake mjeswoczo. Dostawa-li pak nan wumjeńk (rentu) wot sawěsczeńskeho towarstwa, njetrjeba ßynoweje hnady hladacz; haj, móże ßnadź hischcze druhdy ßynej s pjenjesami wupomhacz a tón ßo jemu sa to dźakuje. — A wo tajkimle sawěsczenju město wumjeńka budże ßo we Wjelkowje — nimo druhich waschnjow sawěsczenja — rěczecz.

Druhi pschednoschk směje sastupjeŕ Erfurtskeho swjaska, najskerje generalny sekretar Wolpert, wo wołzebitych należnosczach nalutowarnjow, pjenjeżnych a konsumowych. Schtóż ma wo tutych wězach něschto na wutrobje, budże ßo móz wuprajicz abo wopraschecz. — Haj, hižo teho dla, so tutych muži wohladasch, je hódno na shromadźisnu hicz.

Tak je wěz se strony pschedßyhdstwa sarjadowana. Nětko je nadawk jenotliwych nalutowarnjow, so shromadźisnu bohacze wopytaja. Pschede wschěm dyrbi wěso Wjelkowska po możnosczi dospołnje sastupjena byez. Ale dokelż ma ta poměrnje mało ßobustawow, dyrbja tež druhe bliske nalutowarnje, wołzebje Baczońska, Lahowska, Njeßwaczidliska a Radworska niz jenoż někotrych sastupjerjow, ale wjetschinu ßobustawow pózłacz. — Tež tajzy, kotsiż do żaneje nalutowarnje njeßkuscheja abo kotsiż ßu w Draždźanskich towarstwach, maja pschistup. -- Wschěch pak napominamy, so bychu tam wopytowarjo w prawym czaßu byli, każ je to direktor Klattenhof s khwalbu w Radworju wusnał. To ßebi tež lětßa nascha czesecz żada. Hdy budże we Wjelkowje 4 bicz. dyrbi kubja hižo pokna byez.

Sserbske towarstwa! Njesabudźcze na 13. oktober! Na tutym dnju budże, każ wěsce, we Wojerezach skhadźowanka sastupjerjow ßerbskich towarstwow. Duż njech kóżde towarstwo s czaßom ßwojeho muża postaji! Swjask ßerbskich towarstwow je nimo měry ważna wěz, kiž dyrbi ßo do skutka stajicz, a to tak bórsy, każ je jeno możno. Horliwe prózowanja naschich ßerbskich towarstwow dyrbja ßo sjednoczicz. Potom budża płody czim kraßnische. Tež te towarstwa, kotrež njeßu czistoßerbske, ale kotrychż ßobustawstwo s wjetscha se Sserbow wobsteji, ßu do teho swjaska proschene, na psch. nasche wojerske towarstwa. Duż njesabudźcze na 13. oktober! R.

S **Kulowa.** W najwjetschej sali nascheho města, „Němskim khěžorje“, wuhotowa sańdźenu njedźelu Pancziczanska „Lipa Sserbska“ ßerbski konzert. Wulka sala bě pokna. Tež czrjódka Němzow tu bě. Někotsi njeběchu teho dla pschischli, dokelż ßo niczo němske njespěwasche. My pak „Lipu“ jeno khwalimy, so je wona konsekwentna a so ßo njeda s runeho pucza woczischczecz. Konzert dźě bě wuhotowany sa Sserbow. Wo jenotliwych pschednoschkach Pancziczanskeje „Lipy“ rosprawjecz, to je po prawym njetrěbne; dokelż tuto towarstwo dźě je snate s ekßatnosczu ßwojich pschednoschkow. Naspomnicz pak chzu tola solistku wjeczora, knjeżnu konzertnu spěwarku Glawschez s Panczig. Wona ßebi bórsy wutroby wschěch pschipoßłucharjow doby. Jeje ßlěbroklinczny sopran a jeje żiwy a tola nežny pschednoschk rukujetej sa dobre wuspěchi. Ssmy wjeßeli, so saßo mamy tajku ßerbsku spěwarku. So wěßo tež knjes kantor Hila njeskónczne pschihłoßowanje żnějesche, to mi wěricze. Wón dyrbjesche pschezo a pschezo saßo pschidawacz. Tež jeho duett s knjeni Schwonowej se Sswinarnje, tež dobrej ßerbskej spěwarku, ßo jara lubjesche. Dozyła: Wschitko ßo poradźi nanajlěpje. Woßebje dźě naß swjeßeli tež wopyt Wojerowskich, Kasowskich a Sdźarjanskich Sserbow. Tež ßerbske studentstwo bě bohacze sastupjene. Tak je prawje! Pancziczanskej „Lipje“ a jeje dirigentej pak wjele sboża k dalschim wuspěcham! R.

S **Wóßlinka.** Pschichodnu wutoru, 8. oktobra, ßerbske towarstwo snutskowneho mißionstwa pola naß ßwój ßwjedźeń ßwjeczi. Prědowanje na ßerbskim kemschenju popołdnju 1/2 2 hodźin směje knjes farar Domaschka s Budestez, na němskim 1/4 4 hodź. duchowny krajneho towarstwa snutskowneho mißionstwa knjes s Trenk s Draždźan. Nadźijamy ßo bohateho wopyta tež s dalschich stron. Wot Kulowa do Wóßlinka je pěschi jenoż hodźinu.

S **Hłuschiny.** Na tudomnym knježim dworje ßu wospjet paduschi pobyli. Njedawno běchu wjele droheho porzlina a blidoweje nadoby pokradnyli a tele dny dybßacżne czaßniki s rjeczasami, pjerschczenje, pjenjeżne móschnje se 4 hriwnami, tsjom schwajzarjam ßkuschaze, a druhe wězy ßobu kasali.

S **Czißowy.** W brunizowej jamje „Klara 3“ chzyschce tele dny dźěłaczeŕ Gröger s Lěskeje na jenej briketowej praßy jedyn sběhak wróczo stajicz. Pschi tym pjero sapraji, sběhak wróczo praßny a Grögera s tajkej mozu do wutrobna dyri, so tón s khětreje wyßokosczе snak na semju padże. Na wutrobnje a sadnjej khowje czeżko sranjeneho do Kulowskeje hojerńje dowjesechu, hdyż je wón sa dwaj dnjej po czeżkim czerpjenju wumrjeł. Gröger żonu a 7 małych dźěczi sawostaji.

S **Wojerez.** Tudomny hród, w kotrymż je hamtski ßud saměsczeny, je w někotrych dźělach dodźerżał a dyrbi ßo teho dla ponowicz. Jene kschidło dyrbi ßo zyle s nowa natwaricz. Pschetwar budże něhdźe dwě lěcze tracz a dyrbi ßo po kharakterje stawisniskeho twarjenja po możnosczi skożicz. W bliżschim czaßu ßo hamtski ßud do Henkez twarjenja na Bismarkskej drósy pschepokoży. W ßudniskim jastwje ßo niczo njepschetwari.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Pschi wotwożenju podkopkoweho drjewa běschtaj hižo prjedy khostany żiwnosczeŕ Ernst Teubner a hospodarski pomoznik August Pawlik s Rakez někotre kruchi jim njeßkuschazeho drjewa ßobuwsakoj. Wojerowski kawniski ßud jeju wuwinowa, dokelż bèchu ßo pjecza drjewowe wotpadanki wotewsałe. Psched powołanskim ßudom pak ßo wupokasa, so běschtaj tež schtele wotnjeßkoj. Kóżdy s wobskorżeneju dźeń jastwa dosta.

× Hdyż rěsnik Jan Rojk s Wojerez jene jěsdne koło pschedjenym hosczenzom wuhlada, potom ßo wón njemóże wostajicz, so by ßebi jo pschiżwojił. Hdyż bě poßledni krócz 15 měßazow khostarnje dla kradnjenja jeneho jěsdneho koła wotpokucził, wón bórsy po tym jene jěsdne koło we Wojerezach kradny. Wón wudawasche, so je pjany był a jo w dróhowym pschěrowje namakał. Jeho s nowa na połdra lěta do khostarnje póßłachu.

⋌ Wo sawdank je pjecža cželadnik P. Boden ſ Wojerez ludźi soßo sjebak. Wón wot jeneho ratarja 5 hriwnow sawdanka wsa, tola posdźišcho do ßkužby njepschińdże. Jemu njemóžachu dopokasać, so je hižo tehdy, hdyž je sawdank dostał, wotmyßlenje měł, so ßkužbu njenastupi. Wobskorženeho teho dla wuwinowachu.

Se **Sslepeho.** Kaž ßłyschimy, chże nasch kantor, knjes Wieder, k 1. haprleji pschichodneho lěta na wotpočink hicź; Bóh dał, so mohło ßo tudomne kantorske městno saßo se ßerbskim wučerjom wobßadźicź.

S Mužakowa. Naschemu prjedawschemu gmejnskemu pschedstejičerjej, wumjeńkarjej Hanßej Sahrodnikej, je khěžor powschitkowne cžeßne znamjo na bancže spožčžił. Sańdźenu njedźelu je jemu jo hamtski pschedstejičer Niedtner psched shromadźenej gmejnskej radu se sbožopscheczom pschepodał. Sahrodnik je 6 lět ſ kawnikom a 12 lět se ßobustawom gmejnskeje rady był.

Přiloha.

* (Ssamomordarstwo.) Němski konsul ſ Reden w Lwowje w Galizijskej, kotrehoż běchu njedźelu sa němskeho póßłanza w Abeßynskej pomjenowali, je ßrjedu w ßwojim wobydlenju do ßwojeje lubeje ſ revolvra tšělił a ju cžežko sranił. S druhej kulku je ßo wón ßam satšělił. Jeho luba bě hakle psched někotrymi njedźelemi do Lwowa pschijěła a wot teho cžaßa pola barona ſ Redena bydlesche. Baron ſ Reden je ßwojemu nanej list sawostajił, w kotrymž praji, so je ßo žiwjenja nabył. Po druhej powjesči je ßebi wón žiwjenje wsał, dokelž ßo jeho nan sapowjedźi, do ženitwy ſ jeho lubej swolicź.

* (Nadpad na jeneho wučerja a ßamomordarstwo.) Pschi wučbje w gymnasiju St. Pöltenje w Awstriskej wučomz schtwórteje klaßy Rudolf Plawat ſ revolvrom do profeßora Schmidta tšěli. Dokelž kulka mißny, khlopz na khódbu cžekny, hdyž wón do schulskeho poßłužobnika tšěli, tola teho runja mißny. Potom ßo Plawat ßam satšěli. Wučer bě jeho dla jeho hubjeneho wuknjenja naßwarił.

* Rubjeżny nadpad w pjenjeżnej banzy w Katowizach.) Sańdźenu wutoru wječor wokoło 6 hodźin je ßo w pjenjeżnej banzy Köstera a Janischewskeho na Sedanskej drósy w Katowizach rubjeżne mordarstwo skučiło. Do banki sastupiwschi chzyschе ßebi jedyn muž jenu pjenjeżnu papjeru saměnicź. Mjes tym so ßo pokładnik Calca se směnkami (wechslemi) sabjerasche, zusy na dobo revolver se saka wučahny a pokładnikej kulku do hłowy tšěli. Calca ßo bjes wědomnja na semju swjese. Wutšěl saßłyschawschi ſ pódlanskeje stwy knihiwjednik Noblik pschiběża. Też temu slóstnik ſ revolvrom kulku do hłowy tšěli a jeho cžežko srani. Rucže někotre sta hriwnow sebrawschi rubjeżnik potom ſ jenym kumpanom cžekny, kotryž w khodże psched banku strażowasche. Sa slóstnikomaj ßo hnydom puschczichu. Wonaj na stronu wßy Sawodże cžekaschtaj a wupjerchnyschtaj. Pokładnik Calca je někotre minuty po nadpadże wumrjeł. Cžežkosranjeny knihiwjednik Noblik je w ßmjertnym straſe.

Bankowa firma, w kotrejež pisarni je ßo rubjeżne mordarstwo skučiło, je taßama, w kotrejež filiali w Myßlowizach ßu bankoweho knihiwjednika Aniola satšělili. Jedyn ſ Aniolowych mordarjow směje ßo bliżsche dny psched Bytomskim pschiśaźnym ßudom samolwicź.

* (Dokonjawosčz ruskeho lětarja.) Ruski lětar Abrahamowicž, kotryž je w juliju se ßwojim lětadłom ſ Barlina do Peterburga lecžał, je ßrjedu popoldnju pola Peterburga se schtyrjomi wožobami wulecžał a ßo $^3/_4$ hodźiny horka w powětšje dżerżał. Jeho lětadło mějesche 85 konjazych mozow ßylny motor. Se schtyrjomi wožobami njeje hacž dotal nichtó tak dołhi cžaß ſ lětadłom lecžał.

* (Wulki woheń w młynje.) Raißowe a žitne młyny we Wormveeru w Hollandskej ßu ßo ſ wohnjom wupuschčiłe. Jena se sniczenych kólnjow ßama sa $4^1/_2$ milijona hriwnow žita wopschijesche. Pschi wukhowanskim dźele ßo telko žita do nimoběžaze rěki smjeta, so łódże njemóžachu wjazy po njej jěsdźicź.

* (Powodźenje we Wuherskej.) Dźel Wuherskeje pod mokrotu cžežko cžerpi. Wßy Etschdorf, Germyeszeg, Haseldorf, Polata Ilva a Maggiar Regen ßu ßo powodźiłe. Pola Haseldorfa je woda 800 metrow żelesnischeho naßypa wotpławika a wjeß póčžrjeła. Wobkhad po żelesniży je ßo teho dla sastajił. Zyła krajina mjes rěkomaj Maros a Goergeny je ßo powodźiła. W Etschdorfie a Germyeszegu je ßo wjele khěžow saßypło. Wobydlerjo ßu cžekli.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Lětża njedźelu 23. junija stótny wikowar E. O. Mehnert ſ Budyschina se ßwojej žonu a někotrymi druhimi woßobami ſ automobilom do Budestez pschijěđże a do hosczenza „hajnkownje" sastupi. Mjes tym so wón w hosczowskej stwje pschebywasche, jeho žona na rejwarni rejam pschihladowasche. Hdyž bě ßo hižo Mehnert se ßwojimi pschewodnikami saßo do automobila ßynył, jeho žona ſ hosczenza pschińdże a na jeneho tam stejazeho muzskeho pokasujo praji, so je ju ſ njehornymi rěczemi wobczežował. Mehnert teho dla zuseho naßwari a jeho ſ ruku wot ßo storczi. Tón na to se ßwojim porst tołstym wukhodźowanskim kijom Mehnerta ſ tajkim wotmachom psches hłowu dyri, so kij roslecža. Mehnertej bě ßo kłobuk pscherubnył a na spanju wón se schěsć zentimetrow dołheje a tsi zentimetry schěrokeje rany krwawjesche. Hosczenzar Domschka nadpadnikej kij wutorhny. Tutón cžekny, tola bě mózno shonicź, so je wón monteur H. M. Hennig, kotryž w Budyskej waggonowej fabrizy dźěła. Lawniski ßud bě Henniga cžežkeho cžělneho sranjenja dla k jastwu na 2 njedźeli saßudźił. Hennigowe powołanje ßo sacžißny.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1912 dotal zaso nahromadźiło: 457 hr. 35 pj.

Dale dari:

J. Klučanski . . . . . 10 hr. — pj.

Hromadże: 467 hr. 35 pj.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Berteldorfske

sarybowanje psche njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědł pola ßłabuschkich dźěczi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěczi. Blescha 1.50 a 2.50.

Roseßłanje na wßy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Pensionat

Böhmiz realneje schule w Draždźanach

na **Ferdinandskej drósy 17.** Schula dobrowólniske wopißmo dawa. Hacž dotal je wobstako 1200 abiturientow.

Wisitne khartki

cžischczi spěschnje a tunjo

Ssmolerjez knihicžischczerńja.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cžerpja a ßo khore a hubjene czuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcżeżneho cžerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa

w Budyschinje

na Tšělanskej haßy 15.

Wjele džakowanskich pißmow. Póstska kharta doßaha.

Cžerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru se žałoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowcho patent. lěkarskeho mydła ßym czwilu dospołnje wobył. H. S., polizajski serżant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

„Reichardtska"

schokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

dostanjecže w najlěpschej tworje

w schokoladowej pschedawarni

na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.

Pschewsacże wobkhoda.

Cżesćenym Sserbam **w Budyschinje a wokolnosczi** k wjedżenju dawam, so ßym dżenßa

dżełarnju polstrowanych meblow
— a dekorěrarstwo —

wot knjesa **P. Fiale w Budyschinje na lawskej drósy 34**

pschewsał a so jej pod mjenowanej firmu dale powjedu.

Budu ßo ßwěru prózowacź, so bych wschitkich, kotsiż mje se skasanjom dźěła poczesćza, s trajnym a płaczisnym hódnym dźěłom w kóżdym nastupanju spokojił a proschu s dobom, so by ßo dowěrjenje, mojemu pschedwobßedźerjej spożczene, na mnje dobroczinje pschenjeßło.

S najwjetschim poczesczowanjom

P. Fiala naslědnik
J. A. Kokel,
tapezěrar a dekorateur.

Na hornje wosjewjenje ßo poczahujo s tuttym sa dowěrjenje, mi w bohatej měrje wopokasane, ßwój **najwutrobnischi dźak** praju a proschu jo tež na mojeho naßlědnika pschenjesć.

S poczesczowanjom

P. Fiala,
tapezěrarski mischtr a dekorateur.

Carl Rösner

na theaterskej haßy w Budyschinje na theaterskej haßy.

Sklad
hońtwinskich, teschinskich a revolwrowych
patronow,
sklad tselneho a rosbuchanskeho pólwra
sa hońtwinski schrót, trubki, tuczne czwaczki
a druhe pschißłuschki.

Zigary. Najlěpsche likěry.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
każ tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary
debjaze meble
wscheje druziny, każ tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Wulke mjedowe wiki,

sarjadowane wot **pczołarskeho towarstwa w delnim dole Sprewje,** wot **5.—7. oktobra 1912,** sjednoczene

s wuloßowanjom
w sali měschczańskeje sahrody w Budyschinje.

Wschědnje pschedwjedżenje wuczińkanja mjedu.

Loßy po 50 pj. Wuloßowanje póndźelu 7 oktobra pop. w 2 hodź.

Dobycze jenoż mk.

Wotewrjene:

ßobotu	5.	oktobra	1912	dop.	wot	10	hacź	wjeczor	8	hodźin,
njedźelu	6.	„	„	„	„	½11	„	„	8	„
póndźelu	7.	„	„	„	„	8	„	„	5	„

Łasowske ßerbske towarstwo „Handrij Sejler"

wuhotuje **njedźelu 6. oktobra** wjeczor ½8 hodźin
w **Scholczizy hosczenzu**

ßerbski wjeczor s dźiwadłom.

Po tym budże **bal.** Pschecźeljo s blíska a s daloka ßo najpschecźelnischo pscheproscheja.

Pschedßydstwo.

Wupschedawanje schokoladow

na theaterskej haßy 4.

Mjes druhimi wězami poruczam woßebje płaczisny hódno

kakao

punt	po	2.80	nětko	jenoż	mk.	2.40
„	„	2.40	„	„	„	2.—
„	„	2.—	„	„	„	1.70
„	„	1.60	„	„	„	1.30
„	„	1.20	„	„	„	1.—
„	„	1.—	„	„	„	0.80
„	„	0.90	„	„	„	0.70

Moritz Schmidt.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 12. oktobra popołdnju w 3 hodź. budże ßo w hosczenzu w Dobrizach 78 khójnowych dołhich hromadow a 46 rm kuluchow na pschesahdźowanje pschedawacź.

Wulke **dubowe**
palenzowe ßudy
k kładzenju kala poruczа
Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

zmeje njedźelu **6. oktobra** pop. w 4 hodź. we Weberec hosćencu w Njeswačidle posedźenje.

Sobustawy a hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Wschě druziny

ßłomy

stajnje po najwyschschich dnjowych płaczisnach kupuje

August Hepper
w Budyschinje.

Rjane wobydlenje

se jstwu, 2 komoromaj, kuchinju, wodowodom a ßadźeńskej sahrodu je na pschenajecze w Porschizach czißło 7 b.

Khěża

s hródźu a sahrodu je na pschedań na Židowje czißło 163.

Khěża

czo. 12 w Bóschizach, połmaßivna, se ßadźenskej a ßadowej sahrodu, je na pschedań.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Dowěrny wotroczk

a **ródna dźowka** ßo k 15. oktobrej pytataj. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

(K temu czißłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 40 Serbskich Nowin.

Sobotu 5. oktobra 1912.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

30. septembra 1912.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	51—53	95—99
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—43	79—84
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	89—95
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	43—45	82—85
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	38—42	77—81
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	34—37	74—76
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	51—53	91—96
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	45—48	85—88
3. ßnadnje pizowane	40—44	79—85
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	63—65	106—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—62	98—103
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—54	88—96
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	63—65	83—85
2. mjaßne	59—60	79—80
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	58—62	78—82

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. sept. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 3. oktobra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — — — běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" — — — žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	60
Rožła — — —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	25	7	65	8	10
Jećmjeń — — — 50 kilogr.	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows — nowy	—	—	9	—	7	—	8	50
Hróch — — —	10	50	18	—	15	—	17	—
Woka — — —	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły — — —	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka — —	17	25	19	50	18	—	20	—
Běrny — — —	2	50	2	70	2	75	3	—
Butra — — 1 kilogr. — —	2	80	2	90	2	70	2	80
Pschenična muka 50 " — —	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka — 50 " — —	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno — — 50 " — —	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssłoma — — 100 " — —	3	40	3	60	—	—	4	—
Proßata 678 schtuk, schtuka — —	16	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — — —	—	—	6	—	6	25	6	75
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	25
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris — — —	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 80 np., rožła wot 8 hr. 15 np. hacž 8 hr. 45 np., jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeśche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hacž 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 13 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

3. oktobra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np. jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 9 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 20 np., běrny — hr. — np. hacž 3 hr. 20 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 4. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje 18. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Răda žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. Tydženske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Radon, kowarski mischtr w Sslonej Borschczi, s Marju Hanu Pinkez w Delnjej Hórzy.

W katholskej zyrkwi: Franz Kundrat, žedlak w Budyschinje, s Marju Stiepekez tu.

Sdruhich wožadow: Khorla Hermann Rudolph, fabrikat na Holzy, s Toni Margaretu Marschnerez w Demjanach. — Wylem Pawoł Wagner, fabrikat w Budyschinje, s Marju Marthu Rabowskez w Zornoßyłach. — Hendrich Ewald Lorenz, dźěłaćer w Lejnje p. Pomorz, s Minnu Elisu Rothez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Marczin, Khorle Hermanna Jencza, schewza w Małym Wjelkowje, ž. — Emma Erna, Jana Ernsta Kocha, kublerja w Brěsowje, dź. — Alwin Waltat, njemandź. ž. w Rabozach.

W katholskej zyrkwi: Charlotta Hildegard, Augusta Hermanna Schwarza, schewza, dź. — Felix Handrij, Handrija Lorenza, póstownika, ž. — Gertrud, Pawoła Jana Janika, samkarja, dź. — Hendrich Pawoł Franziskus Xaverius, Jurja Antona Josefa Marja Teichgreebera, majora w pěschkowskim regimenće čžo. 103, ž. — Jan, njemandź. ž. — Gertrud Hildegard, njem. dź.

Sdruhich wožadow: Martha Hilžbjeta, njemandź. dź. w Nowych Spytezach. — Frieda, Pawoła Reinholda Wjazki, wotrocžła w Kanezach, dź. — Hana Augusta, Jana Augusta Wowßnika, tschikrjerja w Rakezach, dź. — Marja Martha, Jurja Wrobla, žiwnoscžerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Gerhard Hendrich, Hendricha Müllera, wikowarja w Hermanezach n. Spr., ž. — Pawoł Gerhard, Ernsta Augusta Gudy, žiwnoscžerja w Kschiwej Borschczi, ž. — Emma Margareta, Ernsta Khorle Hanuscha, hrodowskeho fahrodnika w Minakale, dź. — Ernst Hermann, Jana Ernsta Haty, wojnarskeho mischtra w Rodezach p. Pomorz, ž. — Maria Elsbetha, Jana Alwina Gnawka, hospodarskeho pomoznika w Pomorzach, dź. — Martha Hedwig, Khorle Augusta Michalka, žiwnoscžerja w Rachlowje, dź. — Jan Erich, njemandź. ž. w Mjeschizach. — Ernst Ota, Jana Ernsta Bartka, dźěłaćerja w Slanezach, ž. — Erna Frieda, Jana Bohuwěra Khěžnika, fabrikarja w Sdžaru, dź. — Marja Madlena Müllerez, dźěłaćerja w Dubrawzy, dź. — Willy Hermann Schmidt, dźěłaćerja w Bukojnje, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadźe: 26. sept.: Johana Khrystiana Hieronymus we Wownjowje, 80 l. 3 m. 2 dn. — 27. Hans, Ernsta Kaplerja, samkarja na Židowje, ž., 1 dź. — 28. Handrij Kschižan, žiwnoscžer a invalid w Delnjej Kinje, 62 l. 11 m. 9 d. — 29. Helmut Rudolf, Jakuba Schmidta, montéra w Scžijezach, ž., 1 l. 2 m. — 30. Ernst Max, Jana Błažija, hejtmana w Hnéwßezach, ž, 9 l. 3 m. 19 d. — 1. oktobra: Jan Bjedrich Hermann, dźěłaćer, w sastaratni na Židowje, 74 l. 15 d.

Sdruhich wožadow: Marja Martha Klemmez w Hornjej Borschczi, 24 l. 7 m. 16 d. (khowana w Delnjej Hórzy). — Johana Karolina, Handrija Scholty w Rakezach, mandźelska, 74 l. 8 m. 19 d. — Ernst Jan Ryczet, młynowy wobßedźer we Wuježku, 71 l. 10 m. — Handrij Wiederwach, khěžer w Czelchowje, 47 l. 6 m. 23 d. — Hana swud. Hejtmanowa w Stróži pola Barta, 61 l. 11 m.

Zyrkwinske powjesće z Hodžija.

18. njedželu po ßwjatej Trojizy śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodžin farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin němske a $\frac{3}{4}$10 hodžin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

18. njedželu po ßwjatej Trojizy śmeje farat Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodžin shromadźizna tschescz. towarstwa žónskeje młodoscże.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. śmeje tschescz. towarstwo mužskeje młodoscże shromadźiznu.

Sa brylowopotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu

ßwoju w lěcże 1856 wot njeho ßameho załoženu dźěłarnju optiskich tworow dobroczžiwemu wobkedźbowanju porucża.

Bryle a tłóčniki ßo po lěkarskim pschedpißmje jenož ßwědomicže dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ežitanske schkleńzy, bryle a tłóčniki jenož sa wóčko ßo pschihodźaze.

Rěčžu žerbsku!

Pschi trjebanju proschu ßo dobroczžiwje na mnje wobroczžicž.

Khorla Scholta, optikus.

Jěsdny plan železnizow.

płaćazy wot 1. oktobra 1912 hač do 31. měrza 1913.

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Ze Chorjeja do Drježdżan

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Ze Chorjeja	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,08	11,21	2,11	2,20	4,24	6,58	8,53	9,07	11,52	
Rychbacha		—	4,40	↓	—	8,10		—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48	
Pomorz		—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14	
Budyschina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36	
Žičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—	
Biskopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—	
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—	
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—	
Do Drježdżan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56		

* Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń.

S Drježdżan do Chorjeja.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,25	6,31	8,10	9,45	10,58	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	6,01	8,37	—	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	—	
Biskopiz	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,45	11,39	
Žičenja	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,53	
Budyschina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	10,46	11,27	2,04	4,39	6,14	7,03	9,40	11,16	12,02	
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—	
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—	
Rychbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—	
Do Chorjeja	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,16	10,55	12,28	—	

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46
6,11	9,09	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08

S Kamjenza
Połčnitz
Großpröhsdorfa
Do Arnsdorfa

S Arnsdorfa do Kamjenza.

7,36	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	12 54
7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12,37
7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29
6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12,14

S Arnsdorfa
Do Kamjenza

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,18.

S Budyschina do Wjeležina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†		5,56*	7,20	10,47	1,18*	2,06	4,39	6,41	8,28	9,41	11,25§
Dźěžnitz	5,00†		6,08*	7,28	10,55	1,30*	2,14	4,47	6,49	8,40	9,49	11,33§
Budestez	5,08†		6,17*	7,35	11,01	1,39*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,55	11,40§
Roswodez	5,12†		—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—	10,00	11,45§
Do Wjeležina	5,19†		—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	10,07	11,52§

† Jěsdźi jenož na kóždym pśenim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
* Jěsdźi jenož na kóždym pśenim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi kóždu sobotu, wjedźelu a ſwjate dny.
§ Jěsdźi jenož 27. oktobra, 17. novembra, 26. dezembra, 26. januara, 23. februara a 24. měrza.

S Wjeležina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Wjeležina	—	6,05†	8,25	—	12,03	—	3,03	5,25	7,25	—	10,24
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,37	7,36	7,48	10,35
Dźěžnitz	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,43	7,42	7,58	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	5,50	7,49	8,09	10,48

* Jěsdźi jenož na kóždym pśenim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
† Jěsdźi jenož na kóždym pśenim a poſlednim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož sobotu, wjedźelu a ſwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,45	7,43	11,30
Halschtrowa	6,17	8,09	11,58
Do Biskopiz	7,03	8,54	12,44

2,03	7,02		
2,30	7,36		
3,21	8,27		

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25

S Khoczebusa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoczebusa	do	9,04	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,1
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,12	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischća	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hućiny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Kluſcha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 20. oktobra, 3. novembra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. hapŕleje.
† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48
Radworja faſt.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Kluſcha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hućiny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischća	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*	
Malećiz	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—	
Luwoćiz	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—	
Hluschiny	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—	
Radměriz	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—	
Ketliz	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—	
do Lubija	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—	

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny.
* Jěsdźi jenož w nozy 20./21. oktobra, 3./4. novembra, 26./27. dezembra, 6./7. januara, 2./3. februara, 24./25. měrza a 6./7. hapŕceje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,20	7,46	9,20	11,55	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9,26	12,02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,31	2,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mak. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khażowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeżwaćidła	5,57		10,00		2,56		8,03		12,08
Scheschowa	6,04		10,07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,36†
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,43†
Hóska	6,33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

† Jěsdźi jenož w nozy poſłednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	†5,05		7,48		10,58		3,17		8,26
Scheschowa	5,13		7,54		11,04		3,24		8,32
Njeżwaćidła	5,23		8,01		11,11		3,31		8,39
Khażowa	5,33	—	8,09	—	11,19	—	3,39	—	8,46
Radworja	5,44	6,15	8,16	10,51	11,25	2,19	3,45	7,45	8,54	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11,35	2,31	3,55	7,55	9,04	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

Wosowa klaſa	4,45 wot Wósborka	8,32 wot Lubija	11,54 wot Lubija	5,18 wot Lubija	7,44 wot Lubija
Wósborka					
Hrodźischća					
Barta					
Hućiny					
Kluſcha					
Wulk. Dubrawy					
Lutobcza					
Radworja					
do Radworja dwórn.					

† Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.
○ Jěsdźi jenož w nozy 20. oktobra, 3. novmebra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. hapryla.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ſo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,
kaž tež **laty, blidarſke deſki**
a woſzebje **ſſuche tſěſchne pſchikryeża**
porucża
Franz Br. Mirisch
rěſak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon čo. 10.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczišny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Mantle a schlawchi
sa jěsdne kola
dobreje hódnoscže, hižo po $2^1/_2$ mk.
kaž wschě druhe **kolojěsdne wězy**
najtuńscho porucža
Otto Büttner
(mějeczel S. Laskowski),
pschedawarnja kožanych czěrjenskich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Sklad Vogtlandskich
gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Möltkoweje
dróhi czišło 5.
Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow
po najtuńschich płaczišnach.

Dobru **lanu muczku**
porucža Khorla Kahrowe,
dobru
pschenczņu muku
porucža Khorla Kahrowe,
grupy, jahły, hejduschku, rajß, nudle
porucža Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Liebsch,
ßuduiski altnar św. ßrużby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske,
dismembrazijske, testamentske a
sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschesedźowanje leżomnoscžow

Sofy,
pjerate matrazy,
nakładzenske matrazy,
groczane matrazy
porucža
Wähner
pschi žitnych wikach.

Sa nasymski a symski czaß
poručam swój wulki sklad
modnych žonjazych žaketow a mantlow,
czornych a pißanych, se ßomota, plüscha a ßukna,
holczaze žakety hižo po 2.50
paletoty
sa mužow a pacholow,
ulstry we wulkim wubjerku,
jupy w sportskej faßonje a hładke,
tołste **symske kholowy** kóždeje wulkoscže,
mužaze wobleczenja,
pacholaze a dźěczaze wobleczenja,
jupy po kóždej płaczišnje hižo po 2.50;
mantle do wjedra a peleriny
we wulkim wubjerku,
modne lazy, běłe a pißane,
hólczaze kholowy se schtakczikom hižo po 1.50,
dźěłanske kholowy po kóždej płaczišnje.
Drasta ßo po měrje schije. **Moderna mužaza drasta.**
Wulki sklad modernych tkaninow.
Franz Mrštný
w Budyschinje na bohatej haßy 16.

Aug. Pawoł Hilger
w Budyschinje na seminarskej hasy 3
porucža jara tunjo:
zychi běłe a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,
hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,
běłe a pißane,
dźěczaze koschle we wschěch wulkoscžach, **dźěczazu drastu, trjenja, hadreschcza, schantka, łožowe płachty, łožowe pschikrywy, blidne ruby, tafłowe ruby a serwiety, blidowe pschikrywy, dźěczaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, ßłomniki, zyłoplatowe, połplatowe a koschlaze tkaniny.**
Gardiny a vitražowe tkaniny.
Barchentowe sbytki sa jaki, dźěczazu drastu, :: koschle a ßukuje. ::
Sbytki koschlazych tkaninow.
Sbytki sa schórzuchi a podschicza.
Rěczi ßo też ßerbski.

Wubjernu
pschenczņu muku
najlěpschu porucža
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót
porucža **horni młyn w Brěsowje.**

Koban
pschi žitnych wikach 4I
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pißarnja
sa sałożenje kapitala w hypothekach, saradzenje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoscže, wudźěłanje liscžinow a wuczinjenjow w naležnoscžach dobrowólneho ßuduistwa: leżomnostne, hypothekske, testamentske a herbstwowe wězy atd.; wobstaranje wschitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpiskow, sehnawanje pjenjeżnych žadankow, pschewsacže testamentskich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samożenjow.

Agentura
sa sawěscženje psche woheń, snjeßbożenje, rukowansku winowatosc a sa žiwjenjowe sawěscženje.

Rěczu ßerbski.

Rolowe separatory
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucža
Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

S tutym ßebi dowolam wosjewicz, so ßym ßwój

kontor wot nětka na

rózk Hošic a kheżorskeje dróhi

ſ nutskhodom na kheżorſkej dróſy

pſchepołożił.

Wo dalſchu dobroczíwu podpjeru proßy

A. Lorenz,

wuhlo, brikety, kalk atd.

Piſarńja Hornjoluſiſkeho ſ wuhlom a briketami wikowazeho towarſtwa ſ w. r. w Budyſchinje ßo teho runja na

rózku Hošic a kheżorskeje dróhi

ſ nutskhodom na kheżorſkej dróſy

namaka.

Hornjoluſiſke ſ wuhlom a briketami wikowaze tow. ſ w. r. w Budyſchinje,

wulkopſchedawarńja wuhla a briketow. Saſtupjerſtwo „Olba"-briketow.

Pſchipóſnaty wußyw! Pol frachta!

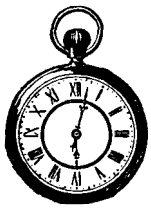
F. V. Lochowowu

= Petkuſku rożku, =

prěni krócz woßyta wot originala 2 zentnarjej po 21 hr. porucza na dobĕrku trieurowanu a zentrifugowanu.

— Pruha darmo. —

Nyczerkubło w Malßezach pola Budyſchina.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow**

k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Viſitne khartki derje a tunjo czíſchczi Esmolerjez knihiczíſchczernja.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Jeſdny grat

porucza **Wähner**

pſchi żitnych wikach.

= Spĕwarſke, =

ßerbſke a nĕmſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarńi Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlišina předpłaća we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóšiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach šo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 41. Sobotu 12. oktobra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Čzorna Hora je wutoru prěnja ſ balkanſkich kſcheſczijanſkich krajow Turkowſkej wójnu pſchipowjedźiła. Wot ſrjedy hižo ſ Čzorneje Hory kanony pſches mjeſy hrimotaju a čzornohórſke tſělby bubotaju. Khroble kaž lawy ſu ſo tež tón krótš čzornohórſzy Sſerbjo do bitwy puſchčzili a Turkow ſbili. Europiſke wulkomozy ſu ſapočzatk tuteho tydźenja hiſchče ras ſpytałe, Sſerbiju, Bołharſku, Čzornu Horu a Grichiſku wot wójny wotdźerżeč. Turkowſke knježeŕſtwo bě ſaſo ras ſłubiło, reformy w europiſkej Turkowſkej ſawjeſcź. Tele reformy běchu ſo na Barlinſkim kongreſu po ruſko-turkowſkej wójnje poſtajiłe, a Turkowſka bě ſo na to ſwjaſała, ſo je hnydom wuwjedże. Mjes tym je ſo 32 lět minyło, tola na reformy ſebi Turkojo njemyſłachu, ale wbohich kſcheſczijanow dźeń a bóle pſcheſczěhachu a czwilowachu. A nětko dyrbjeli ſo balkanſzy kſcheſczijenjo ſ pſchilubjenjom reformow ſpokojicź, ſa kotrychž pſchewjedźenje europiſke wulkomozy rukowacź nochzedźa. Wulkomozy ſu balkanſkim kſcheſczijanſkim ſtatam hroſyłe, ſo Turkowſka ſwoje wobſedźeńſtwo wobkhowa, byrnjež by wójnu pſchěhrała. To drje wulkomozy ſame njewěrja. Budże ſnadź *Ruſka chzycź Turkowſkej* žandarmſku ſłužbu čzinicź? Ruſki lud by kaž jedyn lud pſcheczźiwo tajkemu hanibnemu poniženju poſtanył. W lěče 1877, hdyž běchu Turkojo nad małej Sſerbiju dobyli, nochzyſche ruſke knježeŕſtwo Sſerbiji pomhacź. Tola kaž wichor dźeſche tehdy pſches rufki lud hłóš k knježeŕſtwu a jo k wójnje pſcheczźiwo Turkam nuſowaſche. Tak budże tež tón ras. Jeli ſo by Awſtriſka chzyła ſo krajow, ſ kotrychž Sſerbjo a Bołharjo Turkow wuczźišnu, ſmozowacź, by Ruſka mjecź pſcheczźiwo Awſtriſkej wuczahnyła. A niz Ruſka ſama, tež Italſka by ſwoje wójſko pſcheczźiwo Awſtriſkej póſłała, hdy by ſo ta Albanſkej bliźiła. Balkanſke ludy derje wjedźa, ſo ſo europiſke wulkomozy Balkana dla mjes ſobu ſwadźa, a teho dla Sſerbjo, Bołharjo a Grichojo bliſche dny Turkowſkej wójnu pſchipowjedźa.

Dobyczeŕſzy čzornohórſzy Sſerbjo.

Čzornohórſke wójſka je ſrjedu wójnu ſ nadběhom na ſłylne turkowſke ſtejiſchczo pola Podgorizy ſapočzało. Młódſchi ſyn Čzornohórſkeho krala, prynz Pětr, rano we 8 hodźinach prěni wutſěł pſcheczźiwo turkowſkemu ſtejiſchczu wupali. Herzy w čzornohórſkim hłownym kwartěrje narodnu hymnu piſkachu. Po 21 minutach čzornohórſka artillerija Turkow ſ jich prěnjeho ſtejiſchcza na horje Planinizy wuhna. Hdyž běchu turkowſzy wojazy horu wopuſchčzili, Čzornohórzy pod ſchkitowanjom ſwojeho artilleriſkeho wohnja ſ waha k horje Běčźiz poſtupowachu, kotruž běchu Turkojo ſłylnje wobtwjerdźili, dokelž drohu k měſtu Skutariej wobkuježi. Popołdnju w 2 hodźinomaj Turkojo na brjoh Skutariſkeho jězora bliſko čzornohórſkeje mjeſy wojakow wuſadźichu. Čzornohórzy ſu do nich dachu a jich po dołhim wojowanju ſbichu. Mjes tym běchu Čzornohórzy Běčźiz dobyli a ſu tam ſchtyrjoch hórſkich kanonow ſmozowali. Zyły dźeń wojowanje pola Tus trajeſche, kotrež wječzor do čzornohórſkeje ruki padźechu.

Prěnje dobycze je ſu na Čzornej Horje ſ njewopiſazjomnym wyſkanjom pſchijało. Kral Nikita zyły dźeń ſ nětkotrych měſtow wojowanje ſledowaſche. Se Sſerbſkeje, Bołharſkeje a Ruſkeje je wón wjele ſbožopſcheczow dostał. Wyſchſchi roskaſowaŕ prynz Danilo njepſchestawajzy na bitwiſchczu pſchebywa. Wojowanje je jara ſaſzakle było. Turkojo ſu wjele ludźi ſhubili, tola tež mnoſy Čzornohórzy, woſebje offizěrojo, ſu padli.

Po powjeſczi, kotraž je do Budapeſta dóſchła, ſu Čzornohórzy měſto Skutari dobyli, dokelž ſu turkowſke poſzylnjenja wuwoſtałe. Albanſzy Maliſzorojo ſu ſo Čzornohórzam pſchiſamkli.

Dźěl čzornohórſkeho wójſka je raúſche mjeſy pſchekrocźił a měſto Berany w Nowobaſarſkim ſandźaku woblehnył. Tam ſu nětkole hiſchče wojuje. Powjeſcź, ſo ſu Albanſzy Čzornohórzow ſbili, njeje ſo jako wěrna wopokaſała.

Dobycźe Čzornohórzow je čzim bóle wobdźiwanja hódne, dokelž je jich wójſko jenož 45,000 muži ſłylne, mjes tym ſo maja Turkojo 70,000 muži wokolo čzornohórſkich mjeſow ſhromadźenych.

Mobiliſazija w Sſerbiji je ſo ſkónczźiła. Hacź dotal je ſo 360,000 ſerbſkich wojakow mobiliſowało. Tež Bołharſka je k wójnje hotowa. Njedźelu pjecźa Sſerbija a Bołharſka Turkowſkej wójnu pſchipowjedźitej.

Ruſke a awſtriſke wójnſke pſchihoty.

Ruſke nowiny „Nowoje Wrjemja“ praja, ſo Awſtriſka ſchtyri armeekorpſy mobiliſuje, a ſ druheje ſtrony ſu praji, ſo ruſke knježeŕſtwo 18000 waggonow w Donſkim kraju (w połodniſchej Ruſkej), hotowych dźerži, kotrež 80 koſakiſkich regimentow k awſtriſkim mjeſam dowjeſu, tak bórſy hacź awſtriſke wójſko ſwoje mjeſy na balkanje pſchestupi. Dla ſtróżelow, ſ kotrymiž ſu ſu bursy wječzorneje Europy ſajałe, je ruſke finanzne miniſterſtwo 6 Peterburgſkim wulkobankam 30 milionow rublow k dźerżenju kurſow a k wobarnowanju wobhdleŕſtwa pſched pſchewulkim ſchkodowanjom do wole dało.

Wójſka ſahorjenoſcź mjes balkanſkimi Sſkowjanami.

Balkanſzy Sſkowjenjo ſu nětkole ſa wójnu pſcheczźiwo Turkam horja, kaž něhdy europiſzy kſcheſczijenjo ſa kſchižne wójny k ſaſodobyczu ſłubjeneho kraja. Po woſjewjenju mobiliſazije Sſerbjo a Bołharjo ſ cźrjódami k khorhoji khwatachu, mkodźenzojo a ſchědźiwi mužojo. Dobrowólnizy ſu ſamołwjeja, ſamo cźi, kotſiž ſu wot woeŕſkeje ſłużby wuſwobodźeni, nochzedźa doma woſtacź. Kóždy chze rad ſe ſahorjenoſczu a wopornjwoſczu ſa wuſwobodźenje kſcheſczanow, *pod turkowſkim pſchahom žałoſczažych, wojowacź.* Ssamo žony ſwojich mužow do wójny pſchewodźeja; wone ſu wuwuczuja tſělecź a ſ mjeczom rubacź. W nowſchich ſwětowych ſtawiſnach tajka wótcźinſka ſahorjenoſcź nima žaneho pſchikłada. Balkanſzy Sſkowjenjo ſu ſu roſſudźili, turkowſkim hroſnoſczam kónz cźinicź. Hodźina wuſwobodźenja balkanſkich Sſkowjanow ſ turkowſkeho potłóczenja je ſu pſchibliżiła. Prjedy je Ruſka dźělej Sſerbow a Bołharow ſwobodu wubědźiła, nětko ſtaj tutaj ludaj ſamoj tak ſłylnaj, ſo móżetaj wuſwobodźeŕſke wojowanje dowojowacź.

Jara woſnamjenjaze ſu ſłowa, kotrež je bołharſki ſapóſłanz Dimiter Straſchimirow tele dny w Sofiji pſched ruſkim póſłanzſtwom na cźole wjele tyſaz hłowow wulkeje ludoweje ſyły rěcźał. „Dyrbimy“ — wón praji — „na pucź naſcheje wulkeje miſchtrki Ruſkeje

ſtupicź. Ruſka je ſa naß nadawk wußwobodźerki Bołharſkeje pſchewſaka. My dyrbimy nadawk wußwobodźenja Mazedonſkeje na ßwojej ramjeni wſacź a pſchewjeſcź."

Wójnſka ſahorjenoſcź je ßo ßamo na balkanſkich Sſkowjanow, kotſiž ßu do Ameriki wucźahnyli, pſchenjeßka. S hromadami ßo Sſerbjo a Bołharjo ſ Ameriki do domiſny wrócźeja. Wrócźoczehnjenje je tak wulke, ſo ßu wulke żeleſarnje w Gary w Indianaſkim ſtacźe, kotrychž dźěłacźerjo ßu ſ wjetſcha Sſerbjo a Bołharjo, dyrbjake ßwoje dźěłarnje ſamknycź.

Rumunſka mobiliſuje.

Wulke manevry rumunſkeho wójſka ßu ßo wutoru w nozy na dobo ſaſtajiłe. Wojazy ßo k Dunajej woża. We hłownym měſcźe Bukureſtu wulke roshorjenje knježi. Rumunſka nochze pjecźa cźerpicź, ſo by ßo Bołharſka powjetſchiła, hdy bychu ßo Turkojo ſbili. Teho dla wona ßwoje wójſko pſchi bołharſkich mjeſach poſtaji.

Turkowſke żadławoſcźe na Maliżorach.

Dopiżowaŕ ruſkich nowin „Burſowa wědomoſcźe", Olgenin ſ Ulciny w Albanſkej piſche, ſo ßu turkowſzy wojazy w tſjoch katholſkich wßach Skutariſkeho wokrjeża: w Barbilaſchi, Buſchatach a Sadrinje hiſchcźe hórſche hroſnoſcźe ſkucźili, dyžli w Beranach. Ssydomadwazecźi ßwójbow je ßo doſpołnje ſarubało. Sſo njeſpokojo ſ pótſělenjom mužow jim turkowſzy wojazy wocźi wukałachu a jim mužſtwo wurěſachu. Něktorym 6—8 lětnym hołzam jaſyki wurěſachu, dwazecźi żonam a hołzam prědki wotrěſachu. Dopiżowaŕ je ßam tele żony a hołzy widźał. Turkojo ßu je wohidźili, „ſo njemohłe nowe pßy kſchefcźijanow cźěſchicź." Wěrimy dopiżowarjej, dokelž dodawa, ſo je ßo jemu krej ſahacźiła, hdyž je tele wopory wo pſchětratych cźwilach rěcźecź ßłyſchał a ſo je jeho roshorjenje na Europu ſajěło, kotraž wſchemu temu bjes cźucźa mjelcźi a jenož kſchefcźijanow napomina, ſo bychu ſ cźicha cźerpjeli a Turkowſku na pokoj woſtajili.

Albanſko-turkowſke njepſchecźelnoſcźe dale traja.

Do Belgrada ßu powjeſcźe dóſchłe, ſo ßu Albanſzy Turkow ſbili a měſto Priſren wobßadźili. Mobiliſazija turkowſkeho wójſka pjecźa jara pomału poſtupuje. Jenož tſecźina ſwołanych je ßo pjecźa ſamolwiła, a mjes offizěrami je roskora.

Dobrowólnizy ſ Ruſkeje na Balkan.

Gruſinojo a Armenojo w Kawkaſu pſchi ruſko-turkowſkich mjeſach něktore wotdźělenja pěſchkow a jěſdnych balkanſkim Sſkowjanam na pomoz pſchecźiwo Turkam póſcźelu. Lěkarſzy ſtudentojo ſ Kawkaſa pomoznu ſtrowotnu ßłužbu organiſuja.

Też w ſnutſkownej Ruſkej ßo tyßazy młodźenzy hotuja, jako dobrowólnizy w Sſerbſkim abo bołharſkim wójſku pſchecźiwo Turkam wojowacź. Něktoſi ruſzy lětarjo ßo ſe ßwojim lětadłom k bołharſkemu wójſku podadźa. Mjes ruſkim ludom podobne ſahorjenje ſa wußwobodźazu wójnu balkanſkich kſchefcźijanow knježi, kaž do poßlednjeje ruſko-turkowſkeje wójny.

Sſkowjanſke dobroczelſke towaŕſtwo w Peterburgu

chze, kaž pſchi poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje, pjenjeſy ſa balkanſkich Sſkowjanow ſběracź. Towaŕſtwo ruſki lud na to pokaſuje, ſo njepóńdźe jenož wo wójnu ſ Turkowſkej, ale ſchtož budźe hiſchcźe hórſche, wo ſchmatańzach, kotreż ſ njeje naſtanu. „Na ruſkich koſcźach a ruſkej krwi je nowe bołharſke kraleſtwo natwarjene." S ruſkimi koſcźemi a krwju njeje jenož zyłoſcź Sſerbſkeje a Cźorneje Hory ſakitana, ale też hiſchcźe roſſchěrjena a wobtwjerdźena. Pſchichod tejule krajow njeßmě Ruſkej njeſajimawy bycź. — Próżowanje Sſkowjanſkeho towaŕſtwa njeje bjes wuſpěcha woſtało. W Moſkwje je ßo 3000 dobrowólnikow ſa ßerbſke wójſko ſapiſacź dało.

Awſtriſka mobiliſazija.

Awſtriſke knjeżeŕſtwo ſjawnje prěje, ſo wójſko mobiliſuje, woprawdźe pak ßo hižo mobiliſazija pſchewjeduje a ſ dźěła je ßo hižo pſchewjedła. Sſerbſke a cźornohórſke mjeſy ßu ſ awſtriſkimi wojakami wobßadźene, wſchě garniſony pſchi mjeſach ßu ßo po ßylnoſcźi podwojiłe. Wot delegazijow ßebi awſtriſke knjeżeŕſtwo 420 milijonow ſa wójſko a 170 milijonow ſa móŕſke łódźſtwo żada. Delegazije bjes dwěła żadanu ſummu pſchiſwoła; wona ßo k wójnje trjeba, a awſtriſke delegazije nochzedźa mjenje wótcźinſzy ſmyßlene bycź, dyžli ßerbſki a bołharſki ßejm. Ssobuſtawy bołharſkeho ßejma ßu dźě ßo ßamo ßwojeje parlamentariſkeje mſdy wſdali ſ poſtajenjom, ſo ma ßo ſa nju jene lětadło ſa wójſko kupicź. Turkowſkej drje chze Awſtriſka hiſchcźe khwilu Balkan woſtajicź, tola Sſerbjo, Bołharjo a Grichojo jón njeßmědźa doſtacź. Hdy by ßo Turkowſka ſbiła, by Awſtriſka nětcźiſche turkowſke kraje pod ßwoje knjeſtwo ſtajiła. Sſerbija, Cźorna Hora a Bołharſka bychu potom hižo hoſpodarſzy nuſowane byłe, ßo Awſtriſkej pſchiſamknycź. Jeli ſo bychu Cźornohórzy k Skutarijej a Grichojo k Saloniſkijej poſtupili, bychu awſtriſke wójnſke łódźe pſched tejle měſcźe pſchijěłe. Woßebje Saloniki Awſtriſka nikomu woſtajicź nochze, dokelž budźe Saloniki w pſchichodźe jene ſ najwažniſchich Europinych pſchiſtawnych měſtow. So Awſtriſka ſpyta, Balkan na ßo ſtorhnycź, Ruſkej wulke ſtaroſcźe cźini. Ruſka njeby nětkole balkanſkim ludam wobaraka, Turkow ſ Europy wuhnacź a ßo do jich ſawoſtajeńſtwa dźělicź, hdy ßo njetrjebała bojecź, ſo budźa ßo Sſerbjo a Bołharjo jenož ſa Awſtriſku krwawicź. So by ßwoje mózne ſtejiſchcźo poßłabicź njedała, njeßmě Ruſka ßo Awſtriſkej na Balkanje ſahněſdźicź dacź. Duž ma ßo ſa wěſte, ſo ßo Balkana dla bórſy Awſtriſka a Ruſka hrabnjetej. Němſka budźe potom ßwojemu awſtriſkemu ſwjaſkarjej na pomoz wucźahnycź dyrbjecź, mjes tym ſo ßo Jendźelſka a Franzowſka jako ſwjaſkarźy Ruſkeje do wójny ſcźahnytej. S njeměrow na Balkanje móże ßo tak hižo w pſchichodnym naléczu powſchitkowna europiſka wójna roswicź.

Němſki khěżorſtwowy ßejm

ßo najſkerje w bliżſchim cźaßu ſwoła. W prěnim poßedźenju khěżorſtwowy kanzleŕ pjecźa rosprawu wo połoženju ſwonkowneje politiki poda. Docźaßne ſwołanje khěżorſtwoweho ßejma njeje dobre ſnamjo. Měni ßnadź Němſka, ſo mohło k europiſkej wójnje dóńcź?

Kongreß kſchefcźijanſkeho dźěłacźerſkeho ſwjaſka

je ßo ſańdźeny tydźeń w Draždźanach ſkhadźował. Saſtupjerjo evangelſko-lutherſkeje zyrkwje, runje kož biſkop dr. Schäfer jako ſaſtupjeŕ katholſkeho wěrywuſnacźa jón wopytachu a w ßwojich rěcźach wuſběhowachu, ſo dyrbitej w kſchefcźijanſkim dźěłacźerſkim ſwjaſku wobej wěrywuſnacźi k lěpſchemu dźěłacźerjow na hoſpodarſkim a ſozialnym polu ſkutkowacź a pſchi tym na ſhromadne lěpſche dźiwacź, koaliziſke prawo ſakhowacź, tola wſcho ſatraſchenje a hidu mjes klaßami wuſamknycź. S wyſkazym pſchihłoßowanjom ßo rěcź generalneho ſekretara Stegerwalda pſchija, kotryž praji, ſo kſchefcźijanſki dźěłacźerſki ſwjaſk njemóże żanych naboženſkich, po tajkim też niz katholſkich, nedawkow pſchewſacź. Tola wón ßo też njebudźe jako boran pſchecźiwo Romej wuźiwacź dacź. Wojowanje w němſkim dźěłacźerſkim hibanju ßo, kaž je to poßlednje lěto hižo pokaſało, mjes kſchefcźijanſkim a ſozialdemokratiſkim dźěłacźerſtwom wubědźi. Kſchefcźijanſki dźěłacźerſki ſwjaſk je dźenßa ſozialna, hoſpodarſka a narodna nuſnoſcź; teho dla dyrbi ßo wón ſe wſchěm doraſom dale roſſchěrjecź a ßo ßylnicź. Wón dźěłacźerſke intereßy napſchecźo dźěłodawarjam pſchi tworjenju a roswiczu dźěłanſkich poměrow a ſchtož ſ tym ſwißuje, ſaſtupuje a ßo njemóże na pſchiwißowarjow jeneje ſtrony abo na ßobuſtawy jeneho wěrywuſnacźa ſamjeſowacź.

Pjecźklaßne gmejnſke wólbne prawo w Plawnje

je ßo ſe 37 pſchecźiwo 15 hłoßam pſchijało. Poßlednje herjekanſke ſhromadźiſny, pſchi kotrychž ßu ßo ninoſy ſozialdemokratojo ſajeli, njeißu potajkim na wyſchnoſcź a měſchcźanſke ſaſtupjeŕſtwo żaneho ſacźiſchcźa cźiniłe. S nowym wólbnym porjadom dyrbi ßo ſadźěwacź, ſo bychu junu ſozialdemokratoju pſchewahu w měſchcźanſkim ſaſtupjeŕſtwje doſtali. Podobny wólbny porjad je ßo też w Roßweinje wobſamknył.

Njeporadźeny nadpad na italſkeho krala,

kotryž bě lětża w měrzu anarchiſt Alba w Romje ſkucźił, je ßo hakle nětko pſched pſchiſßażnym ßudom wußudźił. Alba ßo pſched ßudom khwaleſche, ſo je anarchiſt a ſo je cźłowjek bjes wótcźiny a wěry. 14. měrza je wón w Romje do pantheona ſchoł, ſo by krala morił. Dokelž je tam wjele poliziſtow poſtajenych było, je wón krala na korſu wocźakał. Tu je wón do druheho woſa tſělał. Prěnjej wutſělej ſtaj ßo pak ſarjekłoj, tſecźi je jeneho kyraßěrſkeho majora ſranił. Albu k khoſtarni na 30 lět ſaßudźichu.

Sběžk w Nicaragua.

Sjednocźene ſtaty połnóżneje Ameriki dyrbja pak tu pak tam w republikach ßrjedźneje Ameriki ſ wojeŕſkej mozu ſběžki potłócźicź. Hižo woſpjet je ßo to na kupje Kubje ſtało, kotruž ßu wone wot

schpaniskeho knjejstwa wuzwobodźike. Nětkole zu sjednoczene staty dyrbjake sazo w Nicaragua sakroczicz. Tam je sbězk wudyrił a sbězkarjo zu tez někotrych staczanow sjednoczenych statow poknózneje Ameriki morili. Knjeżerstwo sjednoczenych statow je někotre wójnske łódże k nicaraguaskemu brjohej pózłako a někotre tyzazy wojakow na kraj wuzadźiko. Czi zu wjeż Goyotepe dobyli, mjes tym so zu Nicaraguaszy knjeżerstwowi wojazy sbězkarjow pola Masay a Durencas sbili. Sbězkarskeho wjednika Zelendona a jeho pschiwiznikow zu sajeli. Zelendon je na zwoje sranjenje wumrjeł.

Pokhostany bledźak.

„Psched nęschto létami", tak powjedasche pschekupz, „po zwojim swuczenym waschnju po krajinje nad Rheinom puczowach. Na khętro wschędnym dwórnischczu zebi jędnu khartu kupich a podach zo do czakarnje druheje rjadownje. Dokelz pak zkuzobna holza hischcze podkohu setrěwasche, dyrbjach do czakarnje tsecżeje rjadownje pschenczz. Tam běsche zo nęhdże dwazyczi puczowazych sesczko, běchu to bjes maka zami ponizni wjezni ludźo; najwjazy jich na drjewjanych kawkach, kotrez běchu pschi scżénach postajene, zedżesche. Wozrjedź sale stejesche dokhe blido. Po jeho schérokim boku nęschto burow zedżesche; na druhim kónzu bě zo wyzoki nahle srosczeny mkody czlowjek zydnył, kiz bě trochu kaz schwihak sdrasczeny. Tón zwój rańschi khofej pijesche a s tym tez s dobom wokolo zedżazych sabawjesche. Jeho wótry pschiswuk pschi rěczenju a tez rysy jeho wobliczo na to pokasowachu, so je wón zid; tak zo mi s najmjeńscha sdasche.

Tu nětko zo durje wotewrichu a do rumnoscze dwě zónskej s dżésczom sastupischtej. Knydom pschi durjach zo zydnyschtej na drjewjanu kawku a zo s dżésczom luboscziwje sabjeraschtej. Dżéczo bě nęhdże dżezaczlétne. Jeho blédze wobliczko mějesche sarudżeny wuras; bjes maka nastajnoscżi zo hłowczka pak do teho pak do druheho boka wobroczesche a zuchej ruczzy tu a tam sa drastu kojeschtej, kaz byschtej nitki abo pjerjo dréczz chzykej. K nim pschistupiwschi zo na dżéczo wopraschach.

„Ach, knjeże!" jena se zónskeju rjekny, „to je hizo zama czwila, wbohe stworjenje hizo léto dokho na czuwy (nervy) czerpi. Nětkole chzemoj zo s nim do Wonowa podaczz; nam zu powjedali, so móże *jemu tamnischi lěkaŕ pomhaczz.*" — Nęschto zkowow zobuczucża prajiwschi dach hubjenemu dżésczu nęschto kruschwow, kotrez mějach runje w kapzy, a na druhu stronu sala pscheńdżech. We woknje stejo na nazyp zelesnizy hladach.

Tu sazłyschach wótry hłóz nascheho zida.

„Wy chzecże zo potajkim do Wonowa s hubjenym dżésczom nastajiczz? A s wotkel scże?"

Zónskej prajischtej, s wotkel stej.

„To je jara daloko", wotrésny bledźak, „hacz do Wonowa je hischcże tójhdże. Lépschej byschtej bykej, hdy byschtej zwojeho lékarja zej domoj skasakoj."

„Lékarja zmy hizo méli", zónskej bojaslìwje wotmolwischtej, „tola tón zebi rady njewě." —

„Ale ja wam praju, Wonowski lékaŕ wam tez niczo pomhacz njebudże", tamón s nowa sabórcża. „Wonowski wam tez njedopomha. Ale schtoz mje nastupa, dojędżcże tam!" Ale wopomńcże, schto budże tutón wodowy lékaŕ s waschim dżésczom czinicz; pschetoz tón czlowjek je hizo na jara dziwne waschnje lékował. Njeje to hischcże tak dawno, so ..."

Nětkole wón jara wohidnu wez powjedasche, kotraz bě na to podobna, so bě mohła tez hischcże lépschemu czlowjekej dobre mjeno skasycz. A pschi tym zo tutón njehańbity powjedał změjesche a woschczerasche, kaz by rjekł, so je schtó wě kak mudry zort sczinił.

Mje woprawdże wschitko palesche; pschetoz so bě zyła stawisna jeno wumyzlena wez, to bě mi jazne kaz běły dzeń. Najradscho budźich njehańbitemu czlowjekej někotre s ruku wotkoził a tak jeho powuczik. Tu nęschto hłozow sazłyschach.

A je dha to tez wérno, schtoz wy tam powjedacże?" —

„To zo wě", tamón snapschecziwi. „To je wéscże wérno. Ja dżé zym we Wonowje a we wokolinje derje snaty a zylu wez zu mi wéryhódni ludźo powjedali." —

Nětko bě mi sczerpnosczz wuschka. Spéschnje dokhwatach k tamnemu blidu.

„Mój knjeże!" rjeknych, „wy zo pschecziwo wyzoko wazenemu a wulzy sazkużbnemu lékarjej jara njekhmanje a njehańbiczìwje sadżerżicże. Czezny muz tajkich wézow njepowjeda, nima-li to krute pschezwědczenje, so je temu tez woprawdże tak; hdże macże wy k temu dopokasy?" —

Tamny czlowjek zo wschón satorże; sawéscże bě zebi myzlił, so ja hizo wjazy w salu njejzym. Napozledku wupraznу:

„S wami ja njerěczu; schto ta wěz waz stara?"

„Jeno zyle s czicha, mój knjeże!" snapschecziwich. „Ta wez mje jara jima, ja zym tam snaty a wém zebi lékarja wazicz, dokelz mam zo jemu wustrowjenje wot dokheje khoroscże dżakowacz; duz dyrbicże pschipósnacz, so ja njemózu s mérom pschipozkuchacz, hdyz zo do njeho s kamjenjemi mjeta."

Tón wéso czinjesche, kaz by ranjeny był a rjekny: „Dżicże, knjeże, zam do Wonjowa, tam mózecże to shonicz; to pak zebi krucże wuproscham, so mi tak ranjazych złowow dale réczecz njebudżecże!"

„Né, mój knjeże, wotmolwich, schtoz mózno se symnej krwju, „takle mi wy njetwochnjecże: tule!" a s tymi złowami na blido zwoju visitnu khartku czizznych a tez nęschto słotych kruchow pjenjes. „Tule je moje mjeno a schtyrzyczi hriwnow słotych pjenjes! Proschu, so byschcże tez wy mi zwoje mjeno pomjenowali. Potom sawołamoj zem pschedstajeneho tehole dwórnischcża a tele pjenjesy jemu na khowanje damoj. Wy scże runje wobkrucżeli, so macże mnoho snatych we Wonowje a we wokolinje; so wéryhódni ludźo sa wasche wuprajenja rukuja. Ja pak woprawdże czaza na sbytk nimam; tola njedżiwajzy teho hnydom na hłowu do Wonowa pojédu, wupytam zebi zwédkow, kotrychz mi wy tule pomjenujecże, a potom zo sazo zem wróczu. Ma-li zo s tej wézu tak, kaz ju wy pschedstajecże, dha njech knjes dwórnischczowy inspektor tamnych schtyrzyczi hriwnow na někajku dobru wez nakozi, kotruz byschcże wy namjetowali. A ja wam dam w nowinach sarunanje se zwojim poknym podpiznom. Je-li pak wasche powjedanje wopaczne, dha zebi zadam, so zmém runje tak sjawnje wosjewicz, so zu wasche wobkrucżenja njewérne a tez wasche mjeno budże wosjewjene."

Mój smużity napschecznik pytasche zo wurěczecz, ale sepréch jeho twjerdże ke mnje prajizy:

„Wy, knjeże, a wschitzy pschitomni moje mjeno snajecże. Wy mózecże, je-li wam lubo, zo we Wonowje wopraschecz, hacz zym tam pobył, a tez, schto zu mi zwédzy prajili, kotrychz dyrbicże wy mi tule pomjenowacz. Jelizo wy we Wonowje shonicże, so ja njezzym tak czinił a jednak, kaz zym to tule psched wschitkimi zobupuczowazymi wobkrucżił, potom zmécże s mojim pschihłozowanjom we wschéch nowinach wosjewicz: „Pschekupz X. K. s Nęhdżez je khrobły njehańbity czlowjek, abo schtozkuli zo wam napozledku saspodoba." —

Ale to dyrbjeschcże tam widżecz, kak bě wón potrjechany. Burszy ludźo se zwojeho méstna postanychu, někotsi k mojemu blidu pschistupichu, so bychu na moju khartku pohladali. Druzy sazo na zida hladachu s wóczkom, kotrez jemu wjele troschta dodacz njemózesche. Skónczznje zid rjekny:

„To tola njeje trjeba, pschi kózdym zorcże kózde złowo na wahu kłascz."

„Knjeże", wotmolwich, „tajkich zortow zebi czezny czlowjek njezmě dowolecz." —

„Nó, nó", tamón rjekny, „to tola tak slě njeje, a ja pschidawam, so zym pschewjele prajił. Woprawdże wschak mózu wam jeno telko prajicz, so je nęschto podobneho zo wo Wonowskim lékarju druhdy powjedało, zam pak jeho po wozobje jara czeszicz a zebi wazicz; hacz bě to tez woprawdże we Wonowje, to zam prajicz njemózu."

Nětkole bu mi hłuboko sahańbjeneho skoro zel; myzlach zebi, so je dosczz pokhostany, wsach s blida khartku a pjenjesy a zo s nowa k hubjenemu dżésczu wróczich. —

Na sboże nascheho bledżaka lokomotiva sahwisda a bórzy na to czah do dwórnischcża dojédże. Wschitzy na zelesniczznu sczezku wubézachu, a tak nasch wjasorak wuzmészhazym pohladam zobupuczowazych wuczekny. (Kónz.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot pjatka 4. oktobra je zo 65létny wobydleŕ Albert Pelz, na Pauliskej drózy bydlazy, zhubił. Spomnjeny dżeń je wón w Hodżiju pobył, a zu jeho wjeczor w 7 hodżinach na Zicżenjanskim sastaniscżu widżeli. Wot teho czaza je zo wón bjes zléda zhubił.

— (Czeknjeńzow s Budyskeho jastwa sajeli.) Psched dwémaj njedżelomaj béschtaj s tudomneho krajneho jastwa mkodostnaj khostanzaj Müller a Thun czekloj. Wonaj staj do Shorjelskich stron woteschloj a zo tam na wzach do domow kamakoj. Pónd żelu je pscheslupnikow w korczmje we Windisch Ossigu tamnischi hamtski

pschedstejiczeŕ Pětsch sajak. Do jastwa w Kósliżach duzy žo jataj žwojemu pschewodžerjej wutorhnyschtaj a revolver wucžahnywschi do njeho tšeleschtaj. Cžekajzy žo wonaj do kóždeho, kotryž žo sa nimaj puschczi, s revolvrom samerjeschtaj. Pschi tym žiwnoscžerja Rübesama do praweje nohi a ruki tšelischtaj. Hakle mjes Kosma a Kuhna žo poradži, straschneju slótnikow sajecž, hdyž běchu se schrótom do njeju tšelejo jeju tak sranili, so njemóžeschtaj dale cžekacž. Jimaj tsi revolvry a dwaj kakaczej wotewsachu a jeju do Mosskeho žudniskeho jastwa wotwjedžechu. Mjes kradnjenymi wežami pola njeju schtyri cžažniki namakachu.

— Nowa Pestalozziska schula pschi dwórnischczowej dróšy je žo wutoru poštwjecžika. — Ssrjedu je žo nowy direktor Lutherskeje schule pschi lawskich hrjebjach, k. Lukasch, kotryž je žo jako žyn žerbskeju starscheju we Wulkim Dažinje narodžił, do žwojeho sastojństwa sapokasał.

— (Danske howjase mjažo sa Budyschin.) Mjažo wobstaraza komišija, se žobustawow rady a měschczanskich sastupjerjow wobstejaza, je wutoru telegrafiszy 80 zentnarjow howjaseho mjaža najlěpscheje druziny po poskiczenju, wot jeneje Kopenhagenskeje firmy cžinjenym, skasacž. Tale danska firma je sarěsaue howjada, 5—7 zentnarjow cžežke, do běrtlow rosrubane, poskiczika a žada sa zeutnaŕ I. druziny 76 hriwnow a II. druziny 72 hriwnow pschi žwobodnym pschiwosu na Budyske dwórnischczo. Mjažo je žo rěsnikam k dalepschedawanju s 10 prozentami pschiražka poskiczika, tak so by punt mjaža w klamach 84 pjenježkow płacziko. Hdyž žo skasanje mjaža jako khmane wupruhuje, jeho žo hischcže wjazy skasa. Mjažo by pschezo dwaj dnjej po puczu byko.

— (Woheń.) Sańdženu njedželu popołdnju w Altmannez skladowni na privatnym tworowym dwórnischczu woheń wudyri. Wón žo prjedy shascha, hacž žo wohnjowa wobora na pomoz sawoła.

— (Mischtrske pruhowanja.) We wokrjeżu Žitawskeje pschemyžkoweje komory je w 3. schtwórczlěcže 25 rjemjeżnikow mischtrske pruhowanje wobstało, mjes nimi bě žedkaŕ Alfred Langa w Błóza a schewz Jakub Domaschka w Žurizach.

— (Njesboże w husarskich kasarmach.) Jedyn husar tudomneho regimeuta je na jěchanischczu jěchajo cžežko do njesboža pschischoł. Jeho kóń padny a žo pschewaliwschi na žwojeho na semi leżazeho jězdneho tak njesbožownje stupi, so žo tutemu wutrobno satłoczi. Snjesboženeho husara žu do garnisonskeho lazareta donjeżli.

— Běrnaze selo hodži žo jako kuczne hnojidło wužicž. Wono khětro wjele kalija wopschija. Hdyž žo wono nasymu na łukach roseschczele, žo kali se žněhom a deschczom wupłoka a łuku pohnoji. Dale selo trawowe korjenje psched smjersnjenjom wobarnuje. W naleczu, hdyž trawa poczina rosch, žo selo shraba a žo do kompostowych hromadow swosy.

S Radžanez. (Saženpnjenje w pěskowej jamje.) W knježej Nadžanowskej pěskowej jamje, pschi Budyško-Wósborskej dróšy leżazej, je žo wutoru dopołdnja cžežke njesboże stało. Na jedyn wós s dwěmaj konjomaj a pohonczom žo pěskowa scžěna wotwali a jón do zyła saženy. Dželaczerjo w pěskowej jamje hnydom sa pohonczom a konjomaj ryjachu, tola prjedy hacž jich wurychu, běchu žo sadužyli. Sapschaj kublerjej a wósnikej Augustej Schusterej w Kumwałdze žłuscha, kotryž ma w hoscženzu „Markgrafu" w Budyschinje stajnje nětotre sapschahi slejo a w tu khwilu sa twar artillerischich kasarnow w Budyschinje pěsk wosy. Nahle se žmjerczu pschekhwatany pohonczer rěka August Krecžmaŕ. Wón je 47 lět stary a měješche khwalbu, so konje derje wothladuje.

S Boschez. Wjazy njedžel je saschko, so je nahła žmjercz nam naschego lubowaneho wucžerja E. Hensela wsaka. Now je žo nad nim samknył, ale sapomnjeny wón mjes nami njeje. Knjes E. Hensel bě muž, kiž bě žiwy sa žwoje sastojństwo, bě naschich dželi žwěrny wucžeŕ a sa jich dusche dobry pastyŕ. Jako kschescžijana a pschecželа zyrkwje žmy jeho žebi wažili a cžescžili, ale s dobom tež jako Sserba. Wón je žerbskim dželom žwjate prawa maczerneje rěcže wostajił a sdžerżak. Nětk je nasche wutrobne pschecže, so by tutón pobožny a naschej drohej maczernej rěcži pschikhileny duch dale w naschej schuli knježił. Duž mamy na nasche schulske pschedstejiczerstwo tu ponižnu a nutrnu próstwu, so by pschi wobžadženju schulskeho městna tola pschecželniwje wschu žwoju kedžbliwosch na to skožiło, so dostanjemy muža, kiž jako kschescžijan naschim dželom s dobrym pschikładom do prědka dže a jako Sserb k Sserbam žo dżerži. My starschi chzemy, so bychu nam nasche dželi žo wocžahnyli w duchu wěry a sawostali, kaž naschi wótzojo, žwěrni, pobožni Sserbjo.

D.

S Bóschiz. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora je s sańdženu njedželu psches wokrjeżny swjask kužiskich wohnjowych wo borow pruhowała. Inspektoraj běschtaj komandant Eigner s Hodžija a hejtman Schneider s Łuha. Mużstwa žo pěschi, se žykawu a stupanjom swucžowachu. Po swucžowanjach žo nadběh na paleŕnju Bachmannez hornczeŕnje sczini. Pschi tymle swucžowanju žo też tudomna dyrbjeńska wohnjowa wobora wobdželi. Wschě swucžowanja žo khwalby hódnje wuwjedžechu, tak so zensuru „derje" a „prawje derje" dostachu.

S Dželznikez. Ssobotu wjeczor w 9 hodžinach je na tudomnym sastawiscžu pschi ranžerowanju wosow k tworowemu cžahej, s Wjeleczina do Budyschina jědžazemu, pomozny rjadowaŕ Łahoda pod kola pschischoł a žo sajeł. Kaž žo sda, je Łahoda chzył na jedyn wós saleśc, tola žo wobžunywschi je mjes wosy padnył. Wón žonu a 3 dželi sawostaji.

S Hajniz. Njedželu sa tydžeń, 20. oktobra, nascha nowa schula žwoje poštwjeczenje dostanje. Starschi dželi, sastupjerjo gmejnow a wschitzy pschecželjo schule žo prosscha, so bychu žo pschi poštwjeczenju wobdželile. Sswjeczisna žo pschipołdnju w 1 hodžinje w Budestezach psched dotalnej shromadnej schulu sapocžnje.

Wobej schuli, Budesczanska kaž też Hajniczanska, stej zentralne tepjenje psches horzu wodu a s dobom też elektriske žwětło dostałej, a žu prěnje pruhowanja wucžerjow a schulskej pschedstejiczerstwje jara spokojike.

S Budestez. Symski cžaž žo bliži a s nim porjadne shromadžisny sa nasche žerbske towarstwo „Lubin". Njedželu sa tydžeń, to je 20. oktobra, chzemy žo na swucženym městnje pola nascheho žobustawa Rósika sesczi. Poždženje žo w 6 hodž. sapocžnje. Wschě žobustawy žo wo wopyt prosscha. Też hosczo žu lubje witani.

S pola. Ssobustawy Raiffeisenskich nalutowarnjow dopomnjamy hischcže junu na to, so je **tutu** njedželu, 13. oktobra, popołdnju w **4** hodžinach w **Małym Wjelkowje** w Poentzschez hosczenzu (na dróšy) **swjaskowa shromadžisna.** — Też tajzy, kiž žobustawy njejžu, maja pschistup. — Njech wschitzy w prawym cžažu pschińdu; shromadžisna žo s dypkom sapocžnje.

S Wucžkez. Hejtmanej na tudomnym Strieglerez kuble, Pawołej Marxej, je žo sa wjazy dyžli 15 létnu njepschetorhnjenu žłužbu w jenym hospodarstwje „złéborna medailla sa žwěrnosch w dželi" swožcžika.

S Njeżwaczidła. Hdyž nasymu nozy po dołhosczi pocžinaju pschibjeracž, też skladnosch k kradnjenju pschibjera. Sańdženu póndželu w nozy bě žo njesnaty paduch do pišarnje wuhloweje wikowarnje pjekarskeho mischtra Bartka dobył. Najskerje bě žo nadžal, so tam wjele pjenjes namaka, dokelž nětkole ludžo pocžinaju wuhlo kupowacž. Wón pak bě žo w žwojich wocžakanjach jara sjebał a dyrbjesche s prósdnymaj rukomaj wotcžahnycž, dokelž bě k. Bartko wjeczor prjedy wschě pjenjesy s pišarnje domoj wsał. Paduch je po sdaczu wschěch wobsteinosczow nascheje wžy žwědomny a žnadž w njej bydli, tola žo hischcže njeje saplapicž dał. Mózno je, so je wón tón žamy njeduschnik, kotryž je loni do nascheje kermusche s Hobrakez hata wschě karpy swukojił.

S Klukscha. Tudomna žiwnosch, na Khorlu Bukana sapižana, budže žo 29. novembra 1912 dopołdnja w 10 hodžinach na žudnistwje w Budyschiuje na dyrbjeńske waschnje na pschežadžowanje pschedawacž. Wona je 8 hektarow 85,9 ara wulka a je na 28239 hriwnow takšerowana.

S Klukscha. Pschi słótnej wobhladańzy, kotraž žo tu 13. septembra wotmě, žu dostali: czežny diplom na shromadne dokonjenje ryczerkublowy najeńk Klahra w Pschiwczizach, ryczerkublowy najeńk Nicka w Hucžinje a kublowy direktor Richter w Barcže. Na byki dostachu 1. myto po 60 hr. bykowy dżerżeŕ Ducžman w Klukschu, bykowy dżerżeŕ Schumann we Łupoji, ryczerkubleŕ Hermsdorf w Kupoji, najeńk Klahra w Pschiwczizach, najeńk Nicka w Hucžinje a kublowy direktor Richter.

Druhe myto po 40 hr.: bykowy dżerżeŕ Pětsch w Minakale, kubleŕ M. Wiczas w Pschischezach, kubleŕ Krujaz w Skanezach, najeńk Schmutzler w Klukschu, ryczerkubleŕ Schönberg w Dželchorezach.

Tsecže myto po 25 hr.: kubleŕ Beyer w Maleschezach, bykowy dżerżeŕ Nyczka w Klukschu.

Sa krumy: prěnje myto po 35 hr.: najeńk Klahra w Pschiwczizach, najeńk Sachsa w Hlinje, najeńk Nicka w Hucžinje, ryczerkubleŕ Hermsdorf w Kupoji, najeńk Bär w Kupoji, kublowy direktor Richter.

Druhe myto po 25 hr.: gm. pschedst. Schuster w Klukschu, žiwnosczeŕ Kopta w Klukschu, Dinter w Klukschu, Hajnik w Klukschu,

Schcźěpan w Klukschu, Makacź w Minakale, Schmutźler w Klukschu, Bartsch we Łupjanskej Dubrawje, Wiczas w Pschischezach, Lukasch w Barcźe.

Tsecźe myto: Ducźman w Klukschu, wudowa Schusterowa w Klukschu, Mersiovski w Klukschu, Janez w Klukschu, Nyczka w Klukschu, Graf w Klukschu, Brycźa w Klukschu, Schumann we Łupoji, Haasa we Łupoji, Rischner we Łupoji, Gochta w Klukschu, Krawczik w Sahłowje.

Woźebite myto po 10 hr.: Granich w Klukschu, Hartstein w Klukschu, Wiczas w Klukschu, Wagner w Klukschu, Mikan w Klukschu, Jando w Klukschu, Schäfer w Sahłowje, Mjerwa w Sahłowje.

Sa jałojźy: prěnje myto po 20 hr.: Nika w Hucźinje, Klahra w Pschiwcźizach, Richter w Barcźe, Sachsa w Hlinje.

Druhe myto po 15 hr.: Ducźman w Klukschu, Bar we Łupoji, Schmutźler w Klukschu.

Tsecźe myto po 10 hr.: Dinter w Klukschu, Hajnik w Klukschu, Schcźěpan w Klukschu, Schumann we Łupoji, Hermsdorf w Łupoji, Mjerwa w Barcźe.

Sa młode howjada: prěnje myto po 15 hr.: Sachsa w Hlinje, Mikan w Hucźinje, Hermsdorf w Łupoji, Klahra w Pschiwcźizach, Richter w Barcźe.

Druhe myto po 10 hr.: Jarschk w Klukschu, M. Wiczas w Pschischezach, Schmutźler w Klukschu.

Tsecźe myto po 5 hr.: Ducźman w Klukschu, Granich w Klukschu, Hobrak w Klukschu, Nycźa w Klukschu, Jencź w Klukschu, Dinter w Klukschu, Schäfer w Klukschu.

Sa młode byki: prěnje myto po 30 hr.: Richter w Barcźe.

Druhe myto po 20 hr.: Klahra w Pschiwcźizach, Hermsdorf w Łupoji.

Tsecźe myto po 10 hr.: Schcźěpan w Klukschu.

Sa kósły prěnje myto po 15 hr.: kosy plahowaze sjednoczeństwo w Maleschezach a Porschizach.

Druhe myto po 10 hr.: Wiczas w Pschischezach.

Sa kosy prěnje myto po 7 hr.: Handrij Kerk w Droźdźiju, Bar we Łupoji, Kopta w Klukschu.

Druhe myto po 5 hr.: Ssykora w Maleschezach, H. Wiczas w Konjezach, H. Běły w Droźdźiju, Ernst Krawz w Droźdźiju, Jan Janasch w Droźdźiju, Aug. Rößler w Droźdźiju, Bart w Hucźinje.

Tsecźe myto po 3 hriwnach: J. Wiczas w Droźdźiju, M. Wiczas w Pschischezach.

S Wjeleczina. (Młodostny ßamomordaŕ.) Dwanaczelětny ßyn tudomneho ßawalerja Dreßlera bě něschto spakoscził, cźehoź dla bě jeho nan naßwarił. Hólz na to ſ domu cźeknywschi k Hornjemu Wjeleczinej běźesche. Tam je ßo na żelesnizu lehnył a ßebi lokomotivje hłowu wotjěcź dał.

S Wóßlinka. Rjeńschehо ßwjedźenja drje njemóże bycź hacź zyrkwinski ßwjedźeń na wßach, hdźeź lubosnosć kschesczijanskeho wěrjazeho wobydlerstwa na ponižne a tola żiwe waschnje do woczow stupa. To ßmy sańdźenu wutoru popołdnju na wjeczornych mjesach ßerbskeje krajiny nashonili, we Wóßlinku na lětnim ßwjedźenju ßerbskeho poboczneho towaŕstwa ßa snutskowne mißionstwo. Hrożaze samjersnjenje polow wschak běsche někotreho pohonjało, tutón kraßny ßłónczny dźeń k wußywej nałożicź, tola běsche zyrkwinski ßwjedźeń jara bohacźe żohnowany. Boži dom ßo hischcźe w najkraßnischej pysche żnjoweho ßwjedźenja kraßnjesche. To dyrbisch do hole dele, hdźeź haty dołhu rohodźinu dawaja, so by tajku lubosnje wudebjenu zyrkej wohladał; pletwa, wěnzy, króny, napißma a wyßoke sczinowe hałosy pschi stołpach najdostojnischu ßwjedźeńsku pychu tworjachu. Sserbski prědaŕ běsche knjes faraŕ Domaschka ſ Budestez. Na wutrobne, dusche posběhowaze waschnje wón wo hłuchoněmym (Marka 7, 31—37) prědowasche: Hephata, wotewŕ ßo! Wotewŕ wucho, so by ßłyschał hłóß nusy ſ naſcheho luda! Wotewŕ wutrobu k ßmilnemu skutkowanju na hubjenych! Wotewŕ wóczko, so Boże żohnowanje spósnajesch, kotreż na snutskownym mißionstwje leži! Jako němski prědaŕ běsche knjes duchowny ſ Trenck ſ Draźdźan pschischoł, kotryż hłuboko do ßwědomnja rěcźesche a wěru posylnjesche. Jeho tekst běsche 1. Tim. 2, 4—6: „Bóh chce, so by wschitkim ludźom pomhane było. Kotra je ta pomoz, komu ma ßo pomhacź, po kotrym pucźu, ſ kotrymi mozami, ſ kotrym wuspěchom dyrbimy skutkowacź". Wóßlinczanski knjes kantor pśches natwarjazu hudźbu ſ byrglemi, hußlomaj a małym měschanym khorom posłucharjow ßwjeßeli. Tajku nježnu, cźistu hudźbu na wßach wschudźe njesaßłyschisch. Händelowe Largo hußlerjej, dwaj knjesaj wucźerjej, na najnježnischo hrajeschtaj a byrgle kraßnje pschewodźachu. To bě radosczą posłuchacź. Wołtarnu Bożu ßłużbu knjeża fararja Mrósak ſ Budyschinka, Waktaŕ ſ Njeßwacźidła, Ssykora ſ Minakała a Ryncź ſ Wjeleczina wobstarachu. Woporу ßa skutk lubosczе 103 hr. po ßerbskim, 89 hr. po němskim kemschenju wucźinjachu. Tak móża pscheczeljo snutskowneho mißionstwa jara spokojom ſ lětuschim ßwjedźenjom bycź, kotryż je pak też lubej Wóßlinczanskej woßadźe wěsczе wulke żohnowanje sawostajił.

Se Schunowa. Sswinje jeneho tudomneho kublowego najeńka ßu na cźeŕwjeny poběźk skhorike.

Se Skeho Komorowa. Sswětoßławneho „Köpenickskeho hejtmana", schewskeho mischtra Wilhelma Voigta, kotrehoź běchu hižo ras morweho prajili, mějachu jeho wobdźiwarjo składnosczą, tele dny we Skym Komorowje bliże sesnacź. S Angermünde bě wón wutoru telegram póßłał, so budźe w Sprengelez korczmje we Skym Komorowje k rěcźam. Schtwórtk bě Voigt do Budyschina wotjěł.

S Wojerez. Ssobotu bě ßo na ßwinjaze wiki 239 proßatow a 26 běhakow na pschedań pschiwjesko. Sa por proßatow ßo 42—52 hr., ſa běhaka 40—43 hr. płaczesche.

S Michałkow. Tudomny młynk August Młynk je korczmaŕske prawo dostał.

S **Łaſa.** Hdy by njeboczičźki Handrij Sejler takle ſ rowa stanył a wohladał, kak je w jeho skutkowanischczu ßerbski duch ſ nowa wotucźił a kajke tam njeße radostne płody, ow wón by móżnje do trunow sapschimnył a ſ dowěru a radosczu spěwał „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene". Schtóż je psched lětami we Łaſu był, je tutu wjeß a wokolinu měł ſa shubjenu. Mnoſy tak rěcźachu. A dźenża? Někotrażkuli wjeß, kiž rěka ßerbska, móże ßo psched Łaſom skhowacź. Tu na Łaſowskich honach ſ nowa ſaklinczuja ßerbske pěßnje ßerbskich hólzow a holzow, tu ßu pschi rejach wotmjełkle cźaſto doscź wohidne a njepschistojne zuſe spěwanja. Dźěcźi wo wßy strowja pěknje po ßerbsku. A to wscho je ſa krótki cźaß wuskutkowało horliwe ßerbske towaŕstwo »Handrij Sejler«. Dźak, horzy dźak a khwalba jemu ſa to!

A wscha tale ſahorjenosczą ßo też ſańdźenu njedźelu pokaſowasche. Spomnjene towaŕstwo bě ßerbski wjeczor ſarjadowało a lud pscheproßyło. Sala ßo pjelnjesche. Psches 400 ludźi tam bě. Bjes namołkwjenja ſaklinczachu hižo do ſapoczatka rjane ßerbske spěwy. Knjes Kruża ſ Rakeczańskimi kantorjesche. S pěknej rěcźu wotewri k. pschedßyda Wirt ßwjedźeńsku ſabawu a skónczi ßwoje myßlow polne ßłowa ſe ßławu na krala. Knjeżna Błażiz pschednjeße ſ jaßnym hłoßom scźěhowazy prolog, pěßnjeny wot naſcheje ludoweje pěßnjerki Hańże Budarez ſ Łaſa:

We luboscźi Waß powitam
A ſ wjeßelom Wam pschiwołam,
So kcźěje nasche towaŕstwo
Każ róża w meji wonjejo.

Tak chzemy Sserbjo ſawostacź
A ſ wjeßelom tak ſaſpěwacź:
„Ja we Sserbach ßym rodźena,
Mi ßerbska bije wutroba!"

Sskyſch? Spěwy naſchoh' Sejlerja
Mjes nami ſaßo ſaklinczа,
Kiž běchu khwilku wußnyłe
A w naſchim ludźe wotmjełkłe.

Duż spěwam wótsje ſ radosczu
A wusnawacź to ſtajnje chzu:
Khwal kóżdy, schtoż jom' lube jo —
Ja khwalu lube Sserbowstwo.

Każ ßłónczko ſady mróczakki
Ssu nam ßo khwilku ſkhowali.
Nětk nowy duch je wotucźił
A psches nje wschěch naß wubudźił.

Schtóż ßerbsku rěcź ſa ßnadnu ma
A ßo jej' wschudźe hańbuje,
Kom'ź woßebnischi tón ßo ſda,
Kiž Němz ßo wulzy mjenuje,

Każ rjenje klincza kěrluſchki
A ßerbskej' rěcźe pěßniczki,
So ßamo stari womkodźa,
Hdyż tajke synki ſaßkyſcha.

Tón ßwojich wótzow njeczeſcźi,
Kiž też ßu ßerbſzy rěcźeli.
Khwal kóżdy, schtoż jom' lube jo —
Ja khwalu lube Sserbowstwo.

To je pěßniła żónska ſ ludu. Kajke je to mózne a sprawne wusnacźe ßerbskeho smyßlenja a saczuwanja. Sserbske knjeżny, ßerbske żony, wukńcźe wot Hańże Budarez, też tak narodnje myßlicź a tak ßerbſzy saczuwacź a skutkowacź! — Knjes Saaler żnějesche też tón ras ſe ßwojim khorom najwjetſchu khwaku. To je widźomna Boża pomoz, ſo nam Bóh luby Knjes ßamo muži ſ druhich ludow scźele, hdyż je naſchich prózowarjow tak mało. Woßebje ßo ludej spodobasche ſ tych spěwow hnujaze „Maczerne żohnowanje". Bjes dźiwa! Też wocźi dostachu ßwoju wokschewisnu. Spěwarki — a tych bě schwarna cźrjóda — běchu wschitke w pěknej ßerbskej drascźe. Solo knjeżny Błażiz a tſojoſpěw „Mój luby wjeßny kowaŕ je" poradźischtej ßo też nanajlěpje. So ßo tak żortny pschednoschk, każ bě „Hadam a Jěva", ludźom spodobasche, to ßo ßamo rosemi. Mjes prěnim a druhim dźělom jimasche ßo k. gmejnski pschedstejicźer Błażij ßłowa a spominasche na ßłěborny kwaß towaŕstwoweho pschedßydy. Hischcźe ras jemu pschejesche sboże a jemu pschiwoławschi: „Bratſje, nawjeduj

naß dale tak" pschepoda jemu kraßny wulki wobras, kiž bě knjes Saaler shotowił („Swojemu lubemu pschedstejićerjej wot ßerbskeho towarstwa »Handrij Sejler« we Lasu."). Hłuboko hnuty ßo k. Wirt dźakowasche. Potom ßo k. wučer Kral wobroczi na ßerbske maczerje a pschiwoła jim w dleschej rěczi: Wukubłujcze nam nasche ßerbske dźěczi w pobožnosczi! Woczehńcze je nam ßerbske! — Dźiwadłowe hry ßo pschedstajichu tsi (Žona dyrbi do domu. Sserbske brascheczenje. Prěni wobjed.) Wschě tsi ßo jara derje hrajachu. Hrajerkam a hrajerjam ßłuscha połne pschipósnacze. S jenym ßłowom: Lasowszy dokonjeja ßwoju wěz mischtrowszy! To móża druhi wot nich wuknycz. Njedźelu 20. oktobra ßebi wulecza do Klětneho a tam wospjetuja ßwój program. Też na Czorny Khołmz ßo měrja. Tak je prawje! Pruska Łužiza wotucza. Daj Bóh k temu ßwoje žohnowanje! R.

S Łužnizy pola Kinsbórka. Wutoru w nozy wokoło 12 hodźin s bróžnje knblerja Kotty woheń wudyri, s kotrymž ßo też hródże do procha a popjeła pschewobroczichu. Domkhowane žně a hospodarski grat ßo sniczichu. Hdyž hascherjo na pizowu łubju stupichu, Wobßedźerjoweho 26lětneho ßyna, Ottu Kottu, satšeleneho namakachu. Spodźiwna wěz dyrbi ßo hischcze wujaßnicz.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Galvaniseura Kurta L. w Běłym Khołmzu běchu wobskorżili, so je s jeneje cźěßłownje wužitkowe drjewo kradnył. Wojerowski kawnisti ßud bě pak jeho wuwinował, dokelž bě wón jenož tschěski sběrał. Statny rěcznik ßebi psched powołanskim ßudom žadasche, so bychu wobskorżeneho k jastwu wotßudźili, ßudnizy pak wuwinowazy wußud wobkruczichu.

S Noweho Khołma. Sańdźenu njedźelu wotbywasche ßo na Njedźichowsko-Wojerowskej drósy na pschemojećze s jěsdnym kołom na 20 kilometrow. Po horzej jěsbje prěnje myto Rasch sa $36^3/_4$ minuty dobu, druhe myto dosta Haschka s Czorneho Khołmza, kotryž bě 36 minutow 47 sekundow jěł, tsecze myto dosta Hawschtynk s Wojerez s 39 minut. 4 sek., 4. myto J. Pop s Wulkeho Łubuscha s 39 min. 4 sek. Jěsba ßo se ßylnym wětrom poczežowasche.

S Mučowa. Tudomny khěžkař a dróhowy wothladař August Kral je ßo póndźelu rano w ßwojej bróžni žiwy spalił. S wohnjowej ßmjerczu pschekhwatany by huscźischo něhdże na dźěło schoł a by potom dleschi cźaß s domu wostał. To by jeho žonu mjersało a wona jeho njeby, hdy by ßo se ßwojich puczowanjow wrócził, hnydom do domu puschczika. Tak bě wón 30. septembra saßo woteschoł a ßo hakle njedźelu w nozy wrócził. Dokelž ßebi drje myßlesche, so ßo jemu durje hnydom njewoczinja, bě wón do bróžnje se sażehlenej zigaru spacz schoł. Mjes tym so je wón spał, je ßo zigara dale žehlika a bróżeń sapalika. S bróžnje ßo płomjenja na domske pschenjeßechu, kotrež ßo runje kaž bróżeń do cźista wotpali. W bróżni Kralowe swuhlene cźěło namakachu. Wobej twarjeni běschtej s zyhelom krytej, a bróżeń bě ßo hakle psched dwěmaj lětomaj nowa natwarika. K haschenju bě nascha swjaskowa ßykawa se Spal pschijěła. Też dobrowólna wohnjowa wobora s Wulkich Sdźar bě na pomoz pschikhwataka, tola bě sabyła, ßykawu ßobu pschiwjesczy. Duž móżachu ßo mużstwa bórsy saßo domoj wróczicz, wobžarujo, so myto njedostanu, dokelž ßykawa njebě sa nimi pschijěła.

Přilopk.

* (Běrny w ßykawje.) W schlesyskej wßy bě njedawno woheń wuschoł. W korczmje ßo palesche. Se ßußodneje wßy wohnjowa wobora hižo ridrujo pschikhwata, a wschitzy ßo pschimachu gratu, so bychu woheń haßnyli. Njemało ßo dźiwachu, so tu wjeßneje ßykawy njebě, kiž budźesche tola měka prěnja na ßwojim městnje bycz. Spěschnje někotsi k hejtmanej wohnjoweje wobory khwatachu, w kotrehož twarjenju ßykawa stejesche. Ale dokelž běchu ßo běrny jara radźiłe, běchu też ßykawu s tutymi płodami dospołnje saßypali. Hdyž běchu ju skónczńje wuprósdnili, ßo wupokasa, so bě tuto dźěło podarmo było, pschetoż wohnjowa wobora se ßußodneje wßy bě sa tón cźaß woheńczk ßama dohaßnyła. — Pschi druhich wobstejenjach mohła tajka njerodnosczź ske scźěhwki měcz.

* (Dźeßacz dnjow w lodowej pinzy samknjeny.) Wo skoro njewěrjomnym podawku ßo s Annaberga pische. Tam bě schtyrnaczełětny schulski hólz Scharfschmidt s dwěmaj druhimaj hólzomaj, mjes nimaj s dźeßaczłětnym ßynom dźěłaczerja Streusela, na wschelakich městnach pakoscził. Swójba jeneho s teju hólzow bórsy po tym s Annaberga wucźahny. Scharfschmidt, kotryž ßo bojesche, so mohł ßo mały Streusel paduchstwow wusnacz, ßo rosßudźi, jeho njeschkódneho sczinicz. Wón jeho do lodoweje pinzy jeneho restauranta swabi a jeho tam samkny. Wschědnje by Scharfschmidt k ßwojemu woporej pschischoł, so by jemu khleb a wodu pschinjeßł. Streusel skónczńje dleje wjazy w ßwojim jastwje njewutra a pinzyne wokno rosrasy. Wustawschi pak wón padny, a jeho zyle woßłabnjeneho namakachu. Hólz bě dźeßacz dnjow w lodowej pinzy sawrjeny był. Někotre porsty na nohomaj běchu ßo jemu swosabike, tak so budźa jemu ßnadź zyku nohu wotewsacz dyrbjecz. Schtyrnaczełětneho Scharfschmidta ßu sajeli.

* Jendźelski podmórski czołm BII je ßo s parnej łódźu „Amerika" pschejeł a ßo potepił. Se 14 muži wobßadki je ßo 13 tepiło.

* (40000 hriwnow pschekschiwili.) W Wrangelsu w rańschej Holsteinskej je jako rendant tamnischeje nalutowarnje a wupożczerńje 40000 hriwnow pschekschiwił. Mnosy mali ludźo, kotsiž ßu ßwoje nalutowarske knižki jebakej dowěrili, ßwoje pjenjesy shubja.

* Smjaßowej drohotu je ßo po pschikkadże druhich městow měschczańska rada w Mnichowje saběraka. Wona je wobsamkła, žiwy skót a smjerske mjaßo s wukraja skasacz a po pschiměrnych płaczisnach wobydlerjam pschedawacz. Sa to ßo 50000 hriwnow pschiswoli. Mnichowskim rěsnikam ßo poskiczi, so bychu skasane mjaßo po postajenej płaczisnje pschedawali. Jeli so bychu ßo rěsnizy sarjekli, bychu ßo pschedawarnje w jenotliwych městowych dźělach wotewrike.

* (Saßudźenje jeneho lokomotivnika.) S njewobhladniwosczu lokomotivnika Morgnera bě lětża 19. junija jeho cźah do jeneho druheho sajěł. Pschi tym ßo 3 woßoby morichu a 28 ßo cźežko srani. Morgnera dla do stracha stajenja jeneho żelesnischeho transporta, sjednocźeneho s lohkomyßlnym morjenjom a cźělnym franjenjom wobskorżichu a jeho k jastwu na 1 lěto 3 měßazy saßudźichu.

* Mandźelstwo bayerskeho prynza Jurja s awstrijskej arzywójwodku Isabellu, kotrež je wote wscheho spoczatka njesbożowne było, ma ßo pjecza dla blischeho pschiwusnistwa psches bamża jako njepłaczaze spósnacz.

* (9 offizěrow a 21 wojakow ßo tepiło.) Na Dunaju je póndźelu w nozy blisko městaczka Harsowy wuherska parna łódź „Szechenyi" do rumunskeho wojerskeho cźołma „Trotoschul" sawadźiła. S woßobow, na cźołmje ßedźazych, ßo 1 wyschk, 1 major, 1 lěkař, 3 leutnantojo, 3 khorhojnizy a 21 wojakow tepi. Offizěrojo rumunskemu pioněrskemu bataillonej, w Fokscheni w garnisonje leżazemu, pschißłuschachu. Schěsczź druhich offizěrow je ßo wukhowało. Rumunska wyschnosczź je wuherisku łódź sadźerżała.

* (Rubjeżny nadpad.) W Lodźi w ruskej Pólskej tsjo wobrónjeni mużojo jenu pißatku Leonhardtez fabriki nadpadnychu a jej 10,000 rublow rubichu. Jeneho rubjeżnika sajachu. Pola njeho 1500 rublow namakachu.

* (Němski wojerski ballon M III ßo dospołnje snicził.) S Barlina ßo pische: Wojerski wodźliwy ballon M III, kotryž bě ßo ßrjedu wjeczor na jěsbu puschcził a chzysche ßo schtwórtk rano na nowy slět podacz, ßo teho dla rano $^1/_2$6 hodźin s płunom s nowa pjelnjesche. Pschi tym ßo hischcze njesnateje pschicźiny dla płun sapali a rosbuchny. Ballon ßo zyle sniczi. Ballonowa kólnja w Reinickendorfje je ßo s dźěła wupuscźika. Mużstwa powětrojězdneho bataillona a wohnjoweje wobory mějachu hodźiny dołho s haschenjom a wotnoschenjom cźinicz. Ballon dyrbjesche po poßlednjej jěsbje Metz jako stajnu staziju dostacz.

* (Wino w porheinskej krajinje smjerśko.) Smjerśći sapoczatk oktobra ßu we winizach nad Rheinom, Moselu a Ahru njeßměrnu schkodu naczinike. S nimi je ßo winowy wunoschk snicził. Nastata schkoda někotre milijony hriwnow wucźini.

* Jara horze wjedro je sańdźeny tydźeń w někotrych stronach połnózneje Ameriki knježiło. Pschi sjawnym turnowanju w Columbusu 60 dźěczi a 40 doroscźenych na horzotu skhori, tak so dyrbjesche ßo turnowanje skónczicz. W Chikago bě ßobotu psches 40 gradow po Celsijußu, mjes tym so bě w New-Yorku khłódno.

* (Żyku ßwójbu s woknom won cźißnył.) Schtyrzeczi lětny kowarski mischtr Gruhn w Barlinje, kotryž je ßo do picźdał, ßobotu w nozy w ßwojim wobydlenju w druhim poskhodże s kuchinskim woknom ßwoju žonu na plestrowany dwór dele cźißny. Jejne žałoscze saßłyschawschi domowi wobydlerjo pschiběžachu a wohadawschi, so chze Gruhn też ßwojej dźowżu, dźeßaczłětnu Hanu a woßomlětnu Hilżbjetu, s woknom won cźißnycz, ruży wupscheśtrěchu, so buchu jej popadli. Prjedy hacz Gruhn dźěsczi puschczi, wón do pomoznjwych ßußodow dwě blotowazej żelesżu dele cźißny, so by jich wotehnał. Potom wón dźěsczi puschczi a sa nimi dele do dwora skoczi. Wschě schtyri woßoby ßu ßebi stawy złamali a s wjetscha też nop rosbili.

* (Njeſbožo na želeſnizy.) We Warnoczizach ſtej žo woſyſtorkarjej Nowakej, hdyž woſy hromadu ſtorkaſche, noſy wotjěkoj. Wboheho cžlowjeka žu do draždžanſkeje hojernje dowjeſli.

* (Najbohatſchi muž w Italſkej.) Mało ſnate je, ſo w Italſkej muž bydli, kotrehož bohatſtwo Amerikanſkim bohaczkam wahu dźerži. Wón je bankier Piſa w Mailandze, kotremuž jeho njedawno ſemrjety nan 600 milijonow lirow (frankow) ſawoſtaji. Pſchi tejle ſkładnoſczi žo wobžedženſtwo najbohatſcheje žwójby Italſkeje dla herbowanſkeho dawka na wěſte wobliczi. Dawk w tutym padže tſi milijony lirow wuczini.

Wuſudženja.

Khoſtanſka komora. Njeſprawny pakoſczíwy cžlowjek je 20-lětny dźěłaczer P. Kunza ſ Hermanez. Se žwojim pſchirodnym bratrom A. Polanom pola žwojeje maczerje w Pžowjach hromadže bydlo bě wón ſ zuſym kluczom Polanowu ſamkujenu kſchinju woczinił a ſ njeje nalutowarnſke knižki wo 200 hriwnach wſak. W Budyſchinje žebi wón ſ nich najprjódzy 30 hriwnow a druhi krócz 90 hriwnow wupłaczicz da. Po jeho wudawanju je jemu potom jedyn ſamkarſki pomoznik, ſ kotrymž w Budyſchinje hromadže bydleſche, nalutowarnſke knižki kradnył. W tu khwilu Kunza dla woſpjetneho paduchſtwa hižo 8 měžazow jaſtwa wotpokucza, noweho paduchſtwa dla jemu hiſchcze 7 měžazow jaſtwa pſchidachu.

✕ 29létneho hoſpodarſkeho pomozníka Jana Pawoła Schimona ſ Noweje Wžy pola Rakez žu dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja a dla wopaczneje wobſkórżby wobſkorżili. Jeho winuja, ſo je 28. julija na Nowowjeżnjanſkim revěrje k temu žaneho prawa njemějo jeneho žornika a 29. julija na Rakeczanſkim knježim revěrje jenu žornu tſělił. 10. auguſta je wón Budyſkemu hamtſkemu žudej pižmo póżłał, w kotrymž wón knježeho hajniſkeho miſchtra Bornemanna w Rakezach dla ſkſchiwdženja a njeſakońſkeho ſadżerženja wobſkorżi. W Nowowjeżnjanſkim hajniſkim revěrje, kotryż je žebi pſchekupz Krack w Budyſchinje wotnajał, kruch lěża wobſkorżeneho maczeri žłuſcha. Schiman a gmejnſki pſchedſtejicżer Chriſtof mataj dowolnoſcz, tež w Krackowej njepſchitomnoſczi ſwěrinu tſělecz, tola potſělenu ſwěrinu najeńkej wotedacz. 28. julija, hdyž je Schiman na ſchtomje žedżo na ſwěrinu łakał, žu dwě žornje a jedyn žornik na Nowowjeżnjanſki revěr pſchiſchłe. Na pożledniſcheho je Schiman tſělił, tola wſchě tſi žu wupjerchłe. Naſajtra je wón ſe žwojej žotru na tamne měſtno po drjewo jěł a ſażo žu te 3 žorny pſchiſchłe. Wón je žo na žornika ſaměrił. Tón je žo pſcheczižnył a na knježim Rakeczanſkim revěrje padnył. Wón je po puczu dale ſchoł, tola jeho žotra je žebi chżyła ſkoczo wobhladacz. Na dobo je hajniſki miſchtr pſched njej ſtał. Tón pak praji, ſo je tſělecz ſażłyſchawſchi pſchiběżał, hdyž je wobſkorżeneho žotra žornu (niż žornika) ſběhnycz chżyła. Jeho wohladawſchi je ta ſkoku naſad ſchła, prajizy: „Ach tón chże wotjěcz.“ Ssorna je ſe ſchrótom tſělena była a je 35 kroczelow wot mjeſy na knježim revěrje leżała. Tſěliko je žo ſ najwjetſcheje bliſkoſcże. — Hdyž Krack bliżſche dny do Noweje Wžy pſchińdże, žo jemu podawk na wſchelake waſchnje powjedaſche. Duż Krack gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej praji, ſo dyrbjała žo wobſkórżba ſ wopſchijeczom napiżacz, ſo je hajniſki miſchtr Schimana ſ njeprawom winował. Hdy by to Schiman podpiżał, by wón njewinowaty był. Schimanej je žo pižmo czitało a wón je jo podpiżał, tola wón nochże niczo wo tym wjedżecz, ſo je jeho hajniſki miſchtr njehońttwjerſkeho czina winował. Dwaj dnjej poſdżiſcho je wobſkorżeny wobſkórżbu pola ſtatneho rěczniſtwa wróczo wſak. Ssud wobſamkny, dalſchich žwědkow žłyſchecz a 14. oktobra měſtno žame pſches krajnoždniſkeho radżicżela Böllerta pod wjedniſtwom hajniſkeho miſchtra Bornemana wobhladacz dacz. Schtwórtk 15. oktobra žo dale žudži.

Kolowe ſeparatory
tunje a **dobre**
z ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi
porucza
Budyſka zentrala kolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny žo do płaczenja bjeru.
Dolholétne rukowanje.
Kóżda maſchina žo wežywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haży.

(K temu cżiżku pſchikoha.)

Žony,
kotrež na
bělotok
(běłe běženje) czerpja a žo khore a hubjene czuja, wote mnje rad darmo wukaſanje wo tym doſtanu, kak žym žo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobczeżneho czerpjenja wuſwobodźiła.
Alma Thomaſowa
w Budyſchinje
na Tſělanſkej haży 15.
Wjele džakowanſkich pižmow.
Póſtſka khartа doža ha.

Slutniwa hoſpoſa woželbje rad
MAGGIowe poliwki w kóſtkach po 10 pj. ſa 2—3 tolerje kupuje.
Wjele druzinow jako hromak, nudle (niczojte), rajž, hróch ſe ſchinku ſago, rumford atd.
Doſtacz we wſchěch **pſchedawarnjach kolonialnych tworow.**

la. czerjeńſke rjemjenje ſ jadriweje koże
wſchěch ſchěrjow,
konopjane a gumijowe ſchlawchi,
kaž tež wſchě
techniſke gumijowe a aſbeſtowe wežy
najtuńſcho porucza
Otto Büttner
(mějeczel **S. Laſkowſki**)
pſchedawarnja kožanych czerjeńſkich rjemjenjow
a gumijowych wežow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſcheiu 9.

Wot nětka žo
Shorjelska črijowa pſchedawarnja
na bohatej haſy čiſło 16
namaka.
Wulki wubjerk mužazeho, žonjazeho a džeżazeho wobucża
po tunich płaczisnach.
A. Jacobsohn na bohatej haży 16.

Želesniski jěsdny plan.

S Čorneje Wody do Wrótšławja.

S Čorneje Wody		6,30	9,03	11,35		4,27	7,32	10,13
Bukowa		6,39	9,19	11,44	10,17	4,36	7,50	10,22
Čorny Kholmz		6,50	9,34	11,56		4,48	8,05	10,33
Wojerezy	4,50	7,01	9,49	12,20	10,36	5,00	8,15	10,45
Las	5,05	7,14	10,06	12,35		5,15		10,59
Delni Wujesd	5,16	7,24	10,21	12,46		5,26		11,09
Klětno	5,25	7,32	10,28			5,35		11,17
do Hórki	6,03	8,06	11,06	1,33	11,19	6,11		11,51
wot Hórki	6,12	8,18	11,24	1,42		6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56	2,05		6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20	11,20	1,48	6,16	12,01
Kohlfurt	6,49	9,52	1,13	11,48	11,43	4,16	6,50	12,33
do Wrótšławja	10,30	1,02	4,27	1,47	1,47	7,38	9,30	5,50

S Wrótšławja do Čorneje Wody.

S Wrótšławja	11,08		6,11	6,28	10,45	3,45	2,30	6,16
Kohlfurta	4,00		8,30	10,30	1,07	6,07	7,05	11,25
do Hórki	4,32		9,01	11,03	1,39	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11		1,36	6,23	7,39	11,51
wot Hórki	4,40		9,03	11,20	1,53	6,31	7,53	11,58
Klětno	5,12		9,35	11,50	2,34	—	8,31	12,26
Delni Wujesd	5,21		9,43	11,58	2,45	—	8,42	12,36
Las	5,31		9,52	12,07	2,58	—	8,53	12,45
Wojerezy	5,49	7,13	10,04	12,20	3,31	7,18	9,14	1,01
Čorny Kholmz	5,58	7,23		12,29	3,40	—	9,24	1,09
Bukow	6,09	7,37		12,42	3,53	7,34	9,38	1,19
do Čorneje Wody	6,17	7,44		12,49	4,00	—	9,46	1,26

Sa lěto 1912/13 podpisany wustaw něhdže

1800 zentnarjow prutow

tež po mjeńšich dźělbach kupuje.

Podawanje może so wot sapočatka novembra 1912 stacź.

Wokrjesny wustaw na Židowje.

Berteldorfske

sarybowanje psche njerozeženje

1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerozeženje

1 blescha 75 pj.

Starowupruhowany srědk pola skabuschkich dźěći

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpsche sa skrofulosne dźěći. Blescha 1.50 a 2.50.

Rozesłanje na wšy.

Jenož woprawdźite dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Prima motorski, zylinderski a zentrifugski wolij, kaž tež kolmas a maschinski tuk a wschě technifke tuki a potrjebu

porucza po najtuńschich placźisnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laskowski**)

pschedawarnja kožanych cžerjeńskich rjemjenjow a technifkich wězow

w Budyschinjepschi hlowanym torhoschczu 9.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch so trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž tež **laty, blidarske deski**

a wosebje **suche tšěschne pschikryeza**

porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowarnja w Halschtrowje. Telefon czo. 10.

Provinzialne towarstwo sa snutskowne mišionstwo.

Ssobustawy provinzialneho towarstwa sa snutskowne mišionstwo so na

sobustawsku shromadźisnu

provinzialneho towarstwa sa snutskowne mišionstwo, kotraž so

wutoru 22. oktobra t. l. popoldnju w 4 hodzinach

w **Marczinym wustawje w Budyschinje** směje, s tutym podwolnje pscheproschuje.

Dnjowy porjad: 1. Letna rosprawa. 2. Pokladnikowa rosprawa. 3. Pschiswolenje podpjery.

W Budyschinje, 8. oktobra 1912.

Pschedsydstwo.

Clemens hrabja s Lippe.

Pensionat

Böhmiz realneje schule w Drazdźanach

na **Ferdinandskej drózy 17.** Schula dobrowólniske wopismo dawa. Hacź dotal je wobstako 1200 abiturientow.

Pschipósnaty wuznyw!

Pol frachta!

F. v. Lochowowu

= Petkusku rožku, =

prěni krócź wožyta wot originala 2 zentnarjej po 21 hr. porucza na dobérku trieurowanu a zentrifugowanu.

— Pruha darmo. —

Ryczerkubło w Malsezach pola Budyschina.

Wschě druzinu

sklomy

stajnje po najwyschschich dnjowych placźisnach kupuje

August Hepper

w Budyschinje.

Zokor je sazo tuńschi!

K kermuschам

poruczam najlěpschi

mlěty zokor, pschi wotewsaczu 10 puntow po 23 pj.,

lompowy zokor, pschi wotewsaczu 10 puntow po 25 pj.,

najlěpschu **pschenicznu muku,** hachtl po 6 puntach 100 pj., pschi wotewsaczu 1 zent. hischcze něschto tuńscho,

wuschkrjeny tój

mam pschezo cžerstwy.

E. Czech w Rakezach.

Khěža

czo. 12 w Bóschizach, **połmasiwna,** se sadźenskej a sadowej sahrodu, je na pschedań.

Kuchańki, swinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske swójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajeńka **Görlichowa** na sukelnstej hasy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Pilneho wotroczka

sa burske a sahrodnіske dźěło k nowemu lětu pyta

Handrij Pětschka, sahrodnik w Budyschinje na lazaretskej drózy 399c.

Wožen jeny pohonc

a dwaj njewožen jenaj s wulkej mjdu hnydom skužbu namakaju na **knjezim dworje w Sarecu.**

Arno Wehrle

Madlena Wehrlowa

rodź. Maršnerec

jako woženjenaj strowitej.

W Budyšinje, 3. oktobra 1912.

Pschiloha k czišłu 41 Serbskich Nowin.

Sobotu 12. oktobra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

7. oktobra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	52—54	96-100
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	45—49	87—91
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	—	—
Jałowy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	49—52	90—96
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	44—46	83—86
3. starše, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałowy	39—43	78—82
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałowy	35—38	75—77
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałowy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	52—54	92—97
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	46—49	86—89
3. ßnadnje pizowane	41—45	80—86
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	65—68	108—110
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—62	100—105
3. ßnadnje wuwite wot zyza	52—56	94—98
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do 1¼ léta	68—70	88—90
2. mjaßne	55—67	85—87
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	62—67	82—87

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 5. okt. 1912 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 10. oktobra 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . běła	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	70	9	—	9	60
Rožla . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	25	7	65	8	10
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy	8	—	8	40	7	—	8	50
Hróch . . .	10	50	18	—	15	—	17	—
Woka . . .	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły . . .	15	50	17	—	15	—	17	—
Hejduschka . .	17	25	19	50	18	—	20	—
Běrny . . .	2	30	2	50	2	75	3	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	70	2	80
Pšeńcžna muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 "	3	40	3	60	—	—	4	—
Proßata 774 schtuk, schtuka .	13	—	25	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	75
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	75	7	25
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 55 np. hač 9 hr. 75 np., rožla wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 45 np., ječmjeń wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 10 np. hač 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczešche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. 27 np., nowa: 15 hr. 98 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hač 13 hr. 20 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hač 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

10. oktobra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., pšeńca wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np. ječmjeń wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. 20 np. hač 9 hr. 20 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 20 np., běrny — hr. — np. hač 2 hr. 75 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 11. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 19. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje. Kollekta sa zyrkwinske sastaranje mkodźiny. Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: August Pawoł Wrobl, fabrikski tyscher w Löbtawje, s Emmu Selmu Frödźiz w Hnaschezach.

W katholskej zyrkwi: Josef Biegus, fabrikar na Židowje, s Hanu Marju Kawzez tam.

S druhich wošadow: Jan Praza, wotrocžk w Koblizach, s Marthu Herzez w Njeßwaczidle. — Pawoł Milank, hospodarski pomoznik w Njesdaschezach, s Marthu Lowkez w Hodźiju. — Pawoł Nowak, skakar w Čjetwjenych Noßlizach, s Almu Němeczkez w Brěsyschczu. — Pawoł Graf, żandarmski wachtmischtr w Pustlebenje, s Marju Augustu Pětkez w Zokowje. — Khorla Zimmermann, tyscher w Budyschinje, s Marju Theresiju Jenkez w Pschiwczizach.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ota Gerhard, Jana Bohuwěra Ducžmana, kublerja we Wurizach, ß. — Hermann Richard, Handrija Barcza, dźěłaczerja w Sslonej Borschczi, ß. — August Jan, Jana Ernsta Scholty, dźěłaczerja w Delnjej Kinje, ß. — Melanija Khata, Jana Pawoła Rausendorfa, formarja w Hrubjelczizach, dź. — Kurt Ota, Augusta Hörjenza, pohonca na Židowje, ß. — Rudolf Ernst, Jana Bohuwěra Hanska, želesniskeho sastojnika w Nadźanezach, ß. — Augusta Elsa, njemandź. dź. w Katarjezach. — Emil Erich, njemandźelski ß. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Franziska Karola Hilžbjeta, Khorle Augusta Geika, samkarja tu, dź. — Jan Josef, Josefa Brynda, tyscherja, ß. — Pawoł Bjarnat, njemandź. ß.

S druhich wošadow: Erich Helmut, njemandź. ß. w Hodźiju. — Flora Erna, njemandź. dź. w Počzaplizach. — Ida Johanna, Ernsta Emila Dornika, dźěłaczerja w Hornjej Borschczi, dź. — Pawoł Gerhard, Jana Schwarza, skakarja w Brěsyschczu, ß. — Martha Emma, Jurja Wrobla, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Marja Martha, Augusta Wrobla, kublerja w Komorowje p. Rakez, dź. — Pawoł Ernst, Khorle Augusta Socka, murjerja w Rakezach, ß. — Erna Johanna, Pawoła Makacza, žiwnosćerja w Drobach, dź. — Pawoł Gustav, Jana Ernsta Schlezy w Pßowjach, ß. — Hilžbjeta Johanna, Franza Josefa Dörzenbacha, pohonca we Lusku pola Pomorz dź. — Elsa Frieda, Ernsta Hermanna Profta, želesniskeho dźěłaczerja w Kubschizach, dź. — Ernst Marczin, Jana Ernsta Kaplerja, kamjenjeczeßarja w Kubschizach, ß. — Erna Margareta, Jana Augusta Kaspera, pohonca w Klukschu, dź. — Ernst Marczin, Augusta Helescha, dźěłaczerja w Hlinje, ß. — Gertrud Hilžbjeta, Oty Bjedricha Richarda Trautmanna w Drožďžiju, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wošadze: 3. oktobra: Hana Madlena Halkez, njebo Bjedricha Ernsta Libscha, krawza we Wulkim Wjelkowje, saw. wudowa tam, 77 l. 2 m. 20 dn. — Max Pawoł Sachsa, kowar w Dobruschi, 34 l. 3 m. 24 dn. — 6. Kurt Richard, Jana Augusta Mazka, fabrikarja na Židowje, ß., 2 m. — 8. Bjedrich August Kretschmar, pohonc s Kumwalda, † w Nadźanezach, 47 l. 6 m. 14 d.

S druhich wošadow: Johanna Wylemina, njebo Jana Augusta Muki, kublerja w Kanezach, dź., 58 l. 9 m. 9 d. — Ernestina Wiczasej swud. Čžochowa w Budyschinje, pohrjebana w Njeßwaczidle, 71 l. 8 m. — Marja Augusta Scholczig w Makym Pschěsdrjenju, 23 l. 7 m. 2 dn. — Bjedrich Oskar, Bjedricha Gustava Franza Winklera, murjerja we Wulkej Dubrawje, ß., 1 m. 8 d. — Pětr Ssuschka, wumjenkat we Wulkej Dubrawje, 71 l. 9 m. 23 d. — Jan Lorenz, wumjenkat w Suborniczizy, 68 l. 9 m. — Hańża swudowjena Mrósowa rodź. Rjenczez w Njechorniu, 67 l. 6 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje duchowny Bójz rano ½8 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½8 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju ½4 hodźin smjeje kschesćz. towarstwo mužskeje mkodosće shromadźisnu.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. smjeje kschesćz. towarstwo žónskeje mkodosće shromadźisnu.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. smjeje kschesćz. towarstwo mužskeje mkodosće shromadźisnu.

Wubjernu
pšeńcžnu muku
najlěpšu porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót, ječmjenjowy schrót
porucza **horni mkyn w Brěsowje.**

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože

ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Koban

pſchi žitnych wikach 4I

(reſtaurant Germania).

Sałożene 1906.

Telefon 675 a 632.

Pißarńja

ſa ſałożenje kapitala w hypotheſach, ſaradżenje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoſcze, wudżełanje liſczinow a wuczinjenjow w naležnoſczach dobrowólneho ßuduiſtwa: leżomnoſtne, hypotheſiſke, teſtamentſke a herbſtwowe wězy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich pißomnych dżełow, wotpiſlow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewjacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamożenjow.

Agentura

ſa ſawěſczenje pſche woheń, ſnjeſhożenje, rukowanſku winowatoſcz a ſa żiwjenjowe ſawěſczenje.

Rěczu ßerbſki.

Jěſdny grat

porucża **Wähner**

pſchi žitnych wikach.

Ša naſymſki a ſymſki czaß

porucżam ßwój wulki ſklad

modnych žonjazych żaketow a mantlow,

czornych a pißanych, ſe ßomota, plüſcha a ßukna,

holczaze żakety hižo po 2.50

paletoty

ſa mužow a pacholow,

ulſtry we wulkim wubjerku,

jupy w ſportſkej faßonje a hładke,

tołſte **ſymſke kholowy** kóždeje wulkoſcze,

mužaze wobleczenja,

pacholaze a dżěczaze wobleczenja,

jupy po kóždej płaczišnje hižo po 2.50;

mantle do wjedra a peleriny

we wulkim wubjerku,

modne łazy, běłe a pißane,

hólczaze kholowy ſe ſchtałczikom hižo po 1.50,

dżěčanſke kholowy po kóždej płaczišnje.

Draſta ßo po měrje ſchije. **Moderna mužaza draſta.**

Wulki ſklad modernych tkaninow.

Franz Mrštný

w Budyſchinje na bohatej haßy 16.

Fotografiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dżěła najlěpje porucża.

Wjazy krócz mytowany. — Sałożene 1899.

Pſchimérne płaczišny.

Chenillowe rubiſchcza

rjanych nowych muſtrow płaczišny hódno pſchedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Mantle a ſchlawchi ſa jěſdne koła

dobreje hódnoſcze, hižo po 2½ mk. kaž wſchě druhe **kolojěſdne wězy** najtuńſcho porucża

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**),

pſchedawarńja kožanych czérjenſkich rjemjenjow a gumijowych wězow

w Budyſchinje

pſchi hlownym torhoſchczu 9.

Sklad Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje

na rózku różoweje a Möltkoweje dróhi czišło 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, łożowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łożowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantla a wjazy wězow

po najtuńſchich płaczišnach.

Dobru lanu muczku

porucża Khorla Kahrowe,

dobru

pſcheńczņu muku

porucża Khorla Kahrowe,

grupy, jahły, hejduſchku, rajß, nudle

porucża Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Liebſch,

ßaduiſki aktuar ſw. ßkužby

pſchi nowych hrjebjach 5

pißarńja ſa kupowanſke, hypotheſiſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon czišło 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Sofy,

pjerate matrazy, nakładżenſke matrazy, groczane matrazy

porucża

Wähner

pſchi žitnych wikach.

Dopokasmo nascheje dokonjawosćże
je wschědnje rosćzaza liczba naschich wotebjerarjow.

Pschedawamy po jenotnych płaczišnach

mužaze a žonjaze schkórnje

elegantneje faßony po 5.85, 6.85, 7.85, 8.85 atd.

Sa dźerżenje ßo ruknje.

Němska črijownja t. ſ w. r.

pschi ßerbſkich hrjebjach 2.

Filiale w Barlinje, Shorjelzu, Harburgu, Kamjenizy, Plawnje, Halli, Khoćebuſu, Liegnizy atd.

Wuporjedźenja ßo pschezo pschijimaju.

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 3

porucza jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,

hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,

běle a pißane,

dźěćaze koschle we wschěch wulkoſćach, **dźěćazu draſtu, trjenja, hadreſchća, ſchantka, ložowe płachty, ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a ſerwiety, blidowe pschikrywy, dźěćaze ſchórzuſchki, hoſpodarſke ſchórzuchi, ßłomniki, zyloplatowe, polplatowe a koſchlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe ſbytki ſa jaki, dźěćazu draſtu, :: koſchle a ßuknje. ::

Sbytki koſchlazych tkaninow.

Sbytki ſa ſchórzuchi a podſchicża.

Rěczi ßo tež ßerbſki.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu

ßwoju w lěcże 1856 wot njeho ßameho ſałoženu dźěłarnju optiſkich tworow dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Bryle a tłóčniki ßo po lěkarſkim pſchedpißmje jenoż ßwědomicże dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ezitanſke ſchkleńzy, bryle a tłóčniki jenoż ſa wóčko ßo pſchihodźaze.

Rěczu ßerbſki.

Pſchi trjebanju proſchu ßo dobroćiwje na mnje wobroćić.

Khorla Scholta, optikus.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow**

k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel Max Kirschner)

pſchi butrowych wilach 1 **telefon cżißło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cżwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß žadacź.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

kaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**

w Budyſchinje

Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Wupschedawanje schokoladow

na theaterskej haßy 4.

Mjes druhimi wězami poručam woßebje płaćišny hódno

kakao

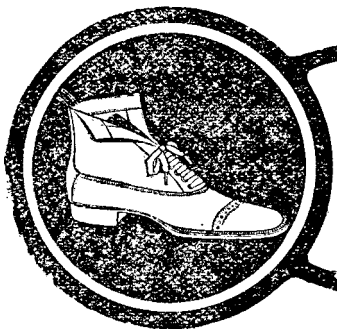
punt po	2.80	nětko jenoż	mk.	2.40
„ „	2.40	„ „ „		2.—
„ „	2.—	„ „ „		1.70
„ „	1.60	„ „ „		1.30
„ „	1.20	„ „ „		1.—
„ „	1.—	„ „ „		0.80
„ „	0.90	„ „ „		0.70

Moritz Schmidt.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Kurtej Jenčej** na ßwonk. lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a pojedźuje, ßa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćišnami wupołożene, wobhladacź.**

Lětusche nowoscze

ſa naſymſki a ſymſki cżaß

ßu we wulkim wubjerku doſchle. Poručam

mužaze a žonjaze ſchkórnje

nowych faßonow po **9.50, 10.50, 12.50, 16.50.**

Honćwarſke a jěſdne ſchkórnje ſ boranjazeho kalfa a howjaſeje kože, dan- ſkeje howjaſeje kože a woprawneje juchty,

dolhe ſchkórnje a holcżaze wuhorkate ſchkórnje a ¾ ſchkórnje,

honćwarſke gamaſche ſ howjaſeje kože,

wodunjepſchepuſchcżate koßmikate tkaniny a tołſteho płata,

ſportſke a tkaninowe gamaſche ſa holzy a žony, hólzow a mužſkich,

rejwarſke a towarſtwowe ſtupnje

ſ běłeje cidſkeje kože, woprawneho chevrauxa, cżelaze lakowane, bronſowane, poßlěbrowane a poſkoczene,

Woprawne Peterburgſke gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje,

cżopło podſchite domjaze ſtupnje,

woprawne a podražowane **ſtupnje ſ wjelbludźazych koßmow.**

Wodu njepſchepuſchcżate a cżopło podſchite dźěcżaze ſchkórnje,

filzowe ſtupnje a tofle. — Wſchě druźiny **drjewjanzow.**

Jeniczke pschedawanje woprawnych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.

Wſcho wobucze ßo też po měrje dźěła a tunjo wuporjedźa.

Wobkedźbujcze moje pjecź wukładnych woknow.

Cźrijownja Heinricha Mohra

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach. Telefon 384.

Cźeho dla?

Nowe jěſdne koła ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſaplacźicźe.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne koła

najlěpſche dźěło, lokki běh, njeſkónzujomne ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maſchiny, ręcżne apparaty,

płaty ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—

pſchißłuſchki a narunouſke dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěſdnych kołow a maſchinow

w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyſchinje na ßukeluſkej haßy 9,

meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja

Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych

wobydlenſkich wuhotowanjow

kaž też

jenotliwych meblow a półſtrowanych tworow

po wſchěch płaćišnach.

Poručam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, kaž też

teppichi, blidowe pſchikrywy,

paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczki atd.

Wiſitne khartki derje a tunjo cźiſchczi

Smoleriez knihićźiſchczetnia.

»Serbske Nowiny« wuſawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěźiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach do. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 42. Sobotu 19. oktobra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Bołharska, Sserbi,a a Grichiska ſu schtwórtk Turkowskej wójnu pschipowjedźiłe. Turkowske knjeżerſtwo bě, hdyž běchu ſa reformami w europiſkej Turkowskej a postajenje kſchesćijanſkich gouverneurow žadałe, ſwojim saſtupjerjam w Belgradźe, Sofiji a Athenje sdźěliła, so na tajke žadanja ſ zyła njewotmolwi a ſ dobom je ſwojim saſtupjerjam poručiła, so bychu ſo do Konſtantinopla wróćili. Na to je też bołharske, ſerbſke a grichiske knjeżerſtwo ſwojich pósłanzow a konſulow ſ Turkowskeje wotwołało a Turkowskej wójnu pschipowjedźiło.

Njepschećelnoſće pschi ſerbſkich a bołharſkich mjesach ſu ſo hižo sapočałe. Pola Ristowza bě prjedy teho hižo 3000 turkowſkich wojakow ſerbſke mjesy pschekročiło, so by ſo tamniſcheho dwórniſchća smozowało, hdyž je ſkładownja wójnſkeje potrjeby ſa ſerbſke wójſko. Turkojo ſu pak ſo, prjedy hač móžachu ſwoje wotmyſlenje dopicź, ſe ſerbſkim wójſkom nasad sehnali.

Sſrjedu je pola Modara mjes turkowſkimi a ſerbſkimi wojakami pschetśělenza była. Pschi prěnim nadběhu mějachu Turkojo 7 morwych a wjele franjenych, mjes tym so Sserbjo wſcho hromadźe jenoż 8 muži ſhubichu. Pschi posdźiſchim wojowanju je wjazy dyžli 200 Turkow padnyło. Na ſerbſkej ſtronje je ſo 10 muži moriło a 40 ſo ſraniło. Schtwórtk rano ſo wojowanje ſ nowa sapočza, tola hač dotal njeje drobniſchich powjeſćow doſchło. Hrimot kanonow bě hač k Prokuplu ſłyſchećź.

Dale je do Belgrada powjeſć doſchła, ſo ſu Turkojo ſrjedu pola Prepolza ſerbſku mjesu pschekročili. Tam je ſo zyły dźeń wojowało. Schtwórtk je ſo bitwa wospjetowała. Pschi njej ſo też ſerbſka artillerija wobdźěli.

Dobyća čornohórſkich Sserbow

ſu w Ruſkej a druhich ſłowjanſkich ludach wulke juſkanje ſbudźiłe, mjes tym ſo njepopſchazy njepſcheća̧eljo balkanſkich Sſkowjanow ſ hněwom ſchwabl a woheń pluwaju. Wbohim chze ſo ſ mjerſanjom žołćź pſchelećź. W poſłednich wojowanjach ſu čornohórſzy Sserbjo ſwoju dotalnu wojerſku ſławu ſ nowymi rjekowſkimi ſkutkami pschiſporili. S pokodnja čornohórſkich mjeſow turkowſku twjerdźiſnu na horje Děčźič (niz Běčźiz, kaž ſo ſ wopředka pišaſche) dobywſchi, ſu woni ſańdźeny tydźeń ſuſodne twjerdźiſny Rogany, Schipčanik, měſto Tuſy, twjerdźiſnu Vranju a Hum dobyli. Turkojo ſu ſo na wſchěch měſtnach ſe ſaſaklosćźu wobarali, tola pſchemožaźej khróbłosćźi Čornohórzow njemóžachu dołho napſchećźo ſtaćź a ſo poddachu.

W Tuſach ſu Čornohórzy 5000 turkowſkich wojakow ſajeli. Pódla teho je jim do rukow padło 5 kanonow, 8 mitraillenſow, 7000 nowych Mauſerſkich tſělbow, wjele konjow, 800 ſtanow a zyroba na 10 dnjow. Turkowſka garniſona ſe 6 niſamſkich bataillonow wobſtejeſche. Jeźi ſu ſo do Podgorizy a Nikšźiča dowjedli.

W Roganach ſu Čornohórzy njewobſchkodźenu Kruppſku kanonu namakali.

Też ſ ranja Čorneje Hory je čornohórſke wójſko pod generalom Wukotičźom dobyćerſźy poſtupowało.

Sſobotu ſu Čornohórzy w Starej Sserbiji měſto Bjelopolje (Běłe Polo) dobyli. Wojowanje hač do 4 hodźin popołdnju trajeſche. Hdyž Čornohórzy do měſta ćehnjechu, jich ſerbſzy wobydlerjo juſkajo jako wuſwobodźerjow ſ 500-lětneho turkowſkeho pſchaha witachu. Nakwilnje ſo čornohórſke wyſchnoſćźe postajichu.

Dale ſu čornohórſzy Sserbjo pod generalom Wukotičźom horu Wiſitor pola Guſzinje Turkam po ſaſaklym ſakitanju wotdobyli, pſchi čimž 4 kanony, wjele tſělbow a munizije Turkam wotewſachu. Skónčnje ſu ſo po wjazydnjownym njemdrym wojowanju Čornohórzy měſto Berany w Starej Sserbiji dobyli. Jendźelſke nowiny wo tym ſćěhowazy telegram woćiſcheća:

Pſched Beranami bě ſrjedu wječor horze wojowanje. Čornohórzy ſ nadběhom dwě ważnej ſtejiſchći dobnchu, dwě turkowſkej Kruppſkej kanonje ſ munizinu wſachu a ſo w nozy wobtwjerdźichu. Nasajtra rano ſo woni ſ nowa do Turkow dachu, pſchi čimž ſo jene wotdźělenje pod generalom Wojwodiczom pſches turkowſke rjady pſchedrě a měſto wobſtupi. Dopołdnja w 11 hodźinach Turkojo běku khorhoj pokasachu. Hiſchće w nozy bě 4000 regularnych turkowſkich wojakow a 3000 muhamedanſkich Albanſkich zoſało. W měſeće jenoż 1200 turkowſkich wojakow woſta, kotſiž ſo ſajachu. Čornohórzam w Beranach 14 njewobſchkodźenych Kruppſkich kanonow, wjele munizije a provianta do ruki padny.

Wopiſanje wojowanja na hórſkej twjerdźiſnje Děčźičźu.

Dopiſowaŕ jenych Winſkich nowin w Podgorizy na Čornych Horach měješe ſ jatym turkowſkim komandantom twjerdźiſny Dźěčźiča, majorom Sethadinom bejom, rosrěčźenje, pſchi kotrymž major praji: Mějach wſcho hromadźe 120 muži. Děčźičźowa zyła wobſadka ſ 500 muži wobſtejeſche, ſ kotrychž jedyn běrtl, turkowſzy Grichojo, Sserbjo a Bołharjo, čźekny. Woni běchu prjedy hač my muhamedanojo ſhonili, ſo je wójna wudyriła. 9. oktobra naſ na dobo ſ granatami poſzypachu. S dalokoſćźe 5000 kročźelow do naſ tſělachu, tola mózachmy lědma ſ wuſpěchom wotmolwjećź, dokelž mějachmy jenoż 4 kanony, ſ kotrychž běchu 3 ſeſtarjene. Pódla teho naſch bataillon jenoż ſ rekrutow wobſtejeſche. W nozy hiſchće 100 muži ſ mojich 400 čźekny, mjes tym ſo ſo Čornohórzy a Maliſzorojo na ſměrkach pſchibliżachu. Rano w 10 hodźinach ſo wojowanje na wſchěch ſtronach sapočza. Schtoż ſo na mojej lěwizy a prawizy ſta, njewěm. Kóždy ſo ſadwělujo wo ſwoje žiwjenje ,bědźeſche. Čźrjódka Čornohórzow ſo do mnje da. Wutſělich ſe ſwojeho revolwra, ſakopnych ſo a do jeneje ſkałoweje dźěry padźech. Pschi tym ſebi nohu ſranich, Čornohórzy ſo na mnje walichu, tola ſo mnu łahodnje wobkhadźachu, woni běchu jara ryćerſźy. Też w Podgorizy ſo mnu jara derje wobkhadźeja.

Struchłosćź w Turkowskej.

S Konſtantinopla je ſo nowinam „Ruſkemu Sſkowu“ w Moſkwje pſches Maku Aſiſku ſćěhowaza powjeſć wo powſchitkownych ſtruchłych myſłach w Turkowskej dodaka:

Turkowska je ſo powſchitkownje ſe ſtróżelemi sajaka. Powjeſćźe wo mobiliſaziji balkanſkich ſtatow ſu ſo bórſy rosſchěriłe a ſu ſaſtróżazy saćźiſchćź woſebje mjes pſchekupzami a wojakami naćźinile. Moſcheje ſu pokne Turkow, kotrež nutrnje na powjedanja čźitaćź njerosymjazych mullow wo ſtarej turkowſkej powjedańźy poſłuchaju, ſo Turkowska ſahinje, hdyž „eddy kralj keriſchik opadźak“, to rěka: „Hdyž ſo pſchećźiwo njej ſydom kralow ſjednoćźi“. Tuto ſjednoćźenje ſedmich „kralow“ maja Turkojo ſa hotowy podawk; wono ſ bołharſkeho, ſerbſkeho, čornohórſkeho, grichiſkeho, ruſkeho, jendźelſkeho a franzowſkeho „krala“ wobſteji. Tejle powjedańźy Turkojo ſłepje wěrja a ſ teho jich ſatraſchne ſtróżele.

Hromada wschelakich ßluchow, hłupych a błasniwych stróżele powjetscheja. Jich rosschěrjenje móże ßo ſ teho ßudźicź, ſo je turkowſke ministerſtwo ſnutskownych należnoſczow woßebitych saſtojnikow ſ nadawkom postajiło, ſo bychu lud směrowali a jemu dopokasali, ſo europiſke wulkomozy wójnu pschecźiwo Turkowſkej njedowola a ju rosbicź njedadźa. Tola schtoż ßo na tajke waschnje dozpiwa, to tyßazy cźeknjeńzow ſ Mazedonſkeje a Rumelſkeje skaża, kotſiż powjedaju, ſo je pola nich doma wscho mohamedanſke wobydleŕſtwo polne bojoſcże a hrozy. Europiſzy muhamedanojo njewěrja, ſo mohła ßo Turkowſka ſdźerżecź, a tehodla woni pſches Konſtantinopel do Aſiſkeje cźekaju, ſo bychu ſtraſchnemu wjecźenju kſcheſcźijanow wucźekli, kotſiż chzedźa ſtolětne potłóczowanje a krjudowanje wotpłaczicź.

Město ſo bychu turkowſzy reſerwiſtojo pod khorhoj ſchli, ßo woni khowaju a ßo rosběhaju. W Małej Aſiſkej mobiliſazija jara pomału dźe. Reſerwiſtow dyrbja ſ bajonnetom a knutu do kaſarnow honicź.

Wo Bołharach ßebi turkowſki lud fantaſtiſke wězy powjeda. Na turkowſkej mjeſy maju woni pjecza milijon wojakow, a tule njeßměrnu liczbu ſ tym wuložuja, ſo niz jenoż żiwi, ale też morwi Bołharjo na Turku du. Bóle wěrje podobnje bołharſki milijon ſ tym wuložuja, ſo ßu jim hižo Rußojo na pomoz pſchiſchli.

S naßylnoſczu hromadu ſehnaczi turkowſzy reſerwiſtojo ſtraſchnje ſakhadźeja. Też w Konſtantinoplu ßo do hoſcźenzow cźiſchcza, kotrež wujěduja a wupijeja. Wyſchnoſcź pſchecźiwo temu niczo njecźini.

Mobiliſazija awſtriſkeho a ruſkeho wójſka.

Hižo pſched dwěmaj njedźelomaj je awſtriſke knjeżerſtwo reſerwiſtow ßwojeho wójſka niz jenoż ſ Ruſkeje, ale też ſ Němſkeje pod khorhoj ſwołało. W Boßniji, Herzegowinje a pódlu zykeje ßerbſkeje mjeſy je ßo ßylnoſcź awſtriſkich garniſonow podwojiła. Njedźiwajcy teho awſtriſke knjeżerſtwo prěje, ſo ßwoje wójſko mobiliſuje.

Jenym Barlinſkim nowinam ßo ſ Krakowa w Galiziſkej piſche: Zyle po něcźim ßo ßylne dźěle 1. armeekorpſa (Krakowſkeho) k boßniſkim mjeſam pſcheßydleja. Kelko je jich hižo wotcźahnyło, njehodźi ßo ſ wěſtoſczu wobliczicź. Wot ßoboty ßu jedyn pionerſki a dwaj pěſchej bataillonaj po pucźu. Wojazy, kotſiż Krakow wopuſchcża, ßo ſ wojakami ſ Wuherſkeje narunaju. Wojazy ßo ſ Krakowa ſ wudawanjom wotwjedu, ſo ſměja w Galiziſkej twjerdźiſnje Pſchemyßlu ſwucźowanje. Tam ßo pionerojo do druheho żeleſniſkeho cźoha pſcheßydla, kotryż jich k ßerbſkim mjeſam powjeſe. Offizerojo khutny ſacźiſchcź cźinja; na nich je widźecź, ſo do manevra njecźahnu. Krakow je na wójnu pſchihotowany. Twjerde panzerowane forty ßu ſ wobßadkami wobßadźene. Sa mobiliſaziju je wſcho hotowe.

Runje tak ruſke knjeżerſtwo wudawa, ſo ßu wſchě powjeſcże njewěrne, ſo wono we wjecźornej Ruſkej ßwoje wójſko mobiliſuje. Wono drje po něcźim jedyn armeekorps po druhim mobiliſuje, tola to ßo jenoż na pruhu ſtawa. Reſerwiſtojo, kotſiż ßu ßo teho dla k bróńjam ſwołali, ßu ßo pjecza hižo ſaßo puſchcźili. Spodźiwne jenoż je, ſo ßo ruſke wójſko prjedawſche lěta njeje na pruhu mobiliſowało. Tale pruhowanſka mobiliſazija tola dopokaſuje, ſo Ruſka ſ móżnoſczu liczi, ſo mohło Balkana dla k europiſkej wójnje dóńcź. Pſched tſjomi lětami njemóżeſche Ruſka Awſtriſkej wobaracź, hdyż ta Boßniju a Herzegowinu do ßwojeho wobßedźeńſtwa wſa, dokelż wójſko njebě na wójnu pſchihotowane. Nětkole je temu hinak. Hdy by Awſtriſka ſaßo chzyła ßwoje mjeſy na Balkanje na ſchkodu Sſerbije a Bołharſkeje rosſchěricź, by jej Ruſka napſchecźo ſtupiła. Tehodla je nětko Awſtriſka nuſowana, ſ měrom pſchihladowacź, kak ßo Sſerbjo, Bołharjo a Grichojo do europiſkeje Turkowſkeje dźěła. Chzyła-li wona ßama wobßedźeńſtwo Turkowſkeje na ßo ſtorhnycź, by ßo hnydom do wójny ſ Ruſkej ſaſchmataka. Ruſka je dźenßa na wójnu derje pſchihotowana. Europiſki měr by do kruchow ſchoł, hdy by ßo Awſtriſka do wójny balkanſkich ſtatow pſchecźiwo Turkowſkej tykacź ſpytała.

Grichiſzy ſozialdemokratojo ſa wójnu.

Mjes tym ſo ßu ſozialdemokratojo w Bołharſkej a Sſerbiji pſchecźiwo wójnje ſ Turkowſkej hłoßowali, grichiſzy ſozialdemokratojo wo wójnje zyle hinak myßla. Woni ſozialiſtiſke strony w Europje a Ameriży na pomoz Grichiſkej wołaju, kotraż pſchecźiwo turkowſkemu barbarſtwu a europiſkemu kapitaliſmej wojuje. Sjawne měnjenje wſchěch krajow dyrbjało ſchtyri balkanſke ſtaty, ſ Turkowſkej a internationalnym kapitaliſmom wudrěwane, tele europiſke proletariſke staty, podpjeracź.

Wobcźeżnoſcże pſchi ſaſtaranju turkowſkeho wójſka ſ żyrobu.

Saſtaranje turkowſkeho wójſka ſ żyrobu ßo haczi. W Konſtantinoplu khlěb njedoßaha, dokelż ßu pjekarjo do wójſka ſwołani. Wójnſki miniſter je ßo roſßudźił, pjekarjam wojerſku ßłużbu ſpuſchcźicź.

Ruſki lud ſa balkanſkich Sſłowjanow.

Peterburgſki dopißowaŕ Pariżſkich nowin „Le Temps“, piſche, ſo ßo wójnſki ſtrach w tym wokomiku ſapocźnje, tak bórſy hacź na Balkanje pócźnu wo měr jednacź. Smyßlenje ruſkeho luda je tajke, kajkeż wot lěta 1878 njeje było. Woprawdźe ſtraſchne by było a wěſcże by k wójnje doſchło, hdy by Awſtriſka jenoż jenicźku krocźel do prědka ſcźiniła, ſo by rosſchěrjenju ßerbſkich mjeſow wobaraka. Tole rosſchěrjenje nochżyſche awſtriſke knjeżerſtwo hiſchcże pſched krótkim dowolicź, dźenßa wſchak wono wě, ſo bychu, hdy by Awſtriſka pſchecźiwo temu ſakrocźiła, ruſke mjecże ßame ſ nóżnjow wuleczałe. Na tym drje we Winje nichtó wjazy njedwěluje. Tola boja ßo hiſchcże, ſo mohli ßo tam, ßo na pomoz Němſkeje ſpuſchcźejo, k ſadwělnym krocźelam rosßudźicź. Powſchitkownje ßo ſda, ſo Němſka njeje ſa tajke něſchto ſahorjena. Tola w Awſtriſkej ßo hiſchcże na to ſpuſchcźeja, ſo by tajka wójna była wójna mjes Sſłowjanſtwom a Germanſtwom, a ſo by teho dla Němſka Awſtriſkej pomhała.

Wobſamknjenje měra mjes Italſkej a Turkowſkej.

Pſched wójnu ſ balkanſkimi ſtatami ſtejo je Turkowſka ßwoje poßlednje wobßedźenſtwo w Afriży, něhduſchu Lybiſku, kotraż nětkole Tripolitanſka a Cyrenajka rěka, Italſkej pſchewoſtojiła. Sultan pak je, ſo by wotſtupjenje Lybiſkeje na muhamedanſke ludy pſchejara hubjeny ſacźiſchcź njecźinił, ßudniſtwo nad muhamedanſkim wobydleŕſtwom w Lybiſkej wobkhował. Se ſultanowym ſaſtupjerjom budźe Schemcźidin bej, prjedawſchi turkowſki póßłanz w Perſiſkej. Jemu muhamedanſzy ßudnizy podſteja, podobnje każ w Egiptowſkej. Tak bórſy hacź turkowſzy wojazy Lybiſku wopuſchcża, italſke wójnſke łódźe ſ ägäiſkeho morja wujědu. Snutskowny lybiſki kraj dyrbi Italſka ßama směrowacź. Jako ſarunanje ſa wobßedźenſtwo turkowſkeho knjeſſtwa w Lybiſkej budźe Italſka Turkowſkej lětnu ſumu pjenjes płaczi, kotraż ßo podźiſcho postaji. Dale Italſka ßlubi, ßo ſ druhimi wulkomozami ſjenocźicź, ſo by ßo wójnje na Balkanje rucże kónz cźiniło.

Ruſki wulkowjerch Pětr Nikolajewicź je do Cźornohórſkeje puczował.

Ruſki wulkowjerch Pětr Nikolajewicź je ſe ßwojej mandźelſkej, ſtarſchej dźowku cźornohórſkeho krala Nikity, pſches Win do Cźornohórſkeje pſchijěł. Hdyż ßo we Winje w hoſcźenzu wulkowjerchej wurjadne kopjeno jenych Winſkich nowin pſchepoda, kotrež wobſamknjenje měra mjes Turkowſkej a Italſkej ſdźěli, jo wulkowjerch roſhněwany na ſemju cźißny. Italſki kral ma teho runja jenu cźornohórſku prynzeßu ſa mandźelſku. S wobſamknjenjom měra je wón ßwojemu pſchichodnemu nanej wojowanje trochu pocźežił. Turkowſke wójnſke łódźe budźa ßebi nětko ſaßo na ßrjedźoſemſke morjo ſwěricź a łódźniſtwo pſchi cźornohórſkim móŕſkim brjoſu pocźežicź móż. Mandźelſka wulkowjercha Pětra Nikolajewicza je ßo teho dla do Cźornohórſkeje, ßwojeje domowiny, podała, ſo by ranjenych wojowarjow wothladowała. Jejna hiſchcże njewoženjena ßotra prynzeßa Xenia ſ wulkej woporniwoſczu wothladanje ranjenych wodźi.

Wuſtup wěriwych evangelſkich ſ evangelſkeho ſwjaſka.

We wjedniſtwje evangelſkeho ſwjaſka maja njewěriwi duchowni pſchewahu. Poboczne towarſtwo evangelſkeho ſwjaſka w Barlinje je k ßwojemu reformaziſkemu ßwjedźenjej univerſitneho profeßora Baumgartena ſ Kiela jako ßwjedźeńſkeho rěcźnika pſcheproßyło. Każ je ſnate, Baumgarten na ſtronje njewěriwych duchownych ſteji, kotſiż prěja, ſo je Jeſuß Bożi ßyn. Dale njeje evangelſki ſwjaſk ſe ſamyßłom na ßwojej poßlednjej ſthadźowanzy wo wuſnacźu k Jeſußowej bójſkoſczi rosprawił. Barlinſke „Kſchiżne nowiny“ teho dla wěriwych napominaju, ſ evangelſkeho ſwjaſka wuſtupicź a do evangelſkeho ludoweho ſwjaſka ſaſtupicź, kotryż chze evangelſku zyrkej pſched Romom ſchkitacź.

Nowy němſki póßłanz w Londonje.

Sa naßłědnika ßwobodneho knjeſa ſ Marſchalla je ßo tajny radźicźel wjerch Lichnowſki pomjenował. Jako radźicźel pſchi němſkim póßłanzſtwje w Londonje je ßo wón ſ jendźelſkimi wodźazymi ſtatnikami ſeſnał a mějeſche ſkładnoſcź, ßwoje diplomtiſke wukhmanjenje k wupjelnjenju wobcźeżneho Londonſkeho měſtna pokaſacź.

Rakhwilne poniżenje zła na cjerstwe a smjerśe mjaßo

je pschihloßowanje swjaskoweje rady namakało. Po sakonjowym naczisku ma ßo na czaß wot 1. oktobra 1912 hacz 31. měrza 1914 gmejnam, kotrez mjaßo sa ßwoje wobydlerśtwo na ßwoje sliczbowanje kupuja, zło wot 35 a 27 hriwnow na 18 hriwnow poniżicz. S wuměnjenjom je, so gmejny bjese wscheho wużitka sa gmejnsku kaßu nakupjene mjaßo pschetrjebarjam ßame abo psches pschedawarjow po wěstej płaczisnje pschedawaju.

Wußwojenje pólskich kublow.

Pruske knjeżerśtwo je ßo rosßudźiło, wußwojenski sakoń, kotryż je ßo psched tsjomi lětami wobsamknył, pschecźiwo pólskim kublerjam nałożicz. Najprjódzy budźa ßo tajke kubła wußwojicz, kotrez ßu s němskeje ruki do pólskeje pscheschke. Jako prěnje je ßo sa wußwojenje kubło w Koldrompje wubrało. Każ płaczisny wschěch kublow w Pólskej po pokupowanju pólskeho wobßedźerstwa psches pruske knjeżerśtwo, je ßo też płaczisna tuteho kubła sa krótke lěta njeßměrnje powyschiła. Koldromp je psched schtwórcz lětom jedyn Polak kupił. Sa poßlednje 20 lět je kubło scżěhowazych wobßedźerjow mělo: 1. Schlieper. 2. Steinhoff. 3. Grüntal: tutón kubło 1899 sa 98,000 hriwnow kupi. 4. Klemitter, wón kubło 1903 sa 210000 hriwnow kupi. 5. Freitag, wón kubło 1906 sa 400000 hr. kupi. 6. Senftleben, kotryż kubło 1910 sa 600000 hr. a 7. s Trczinski, kotryż jo w lěcze 1912 sa 920000 hr. kupi. Kubło ma 1510 jutrow role, 260 jutrow luki, 27 jutrow lěßa, 64 jutrow ladow a 360 jutrow hatow a rolu sa rěpu, tola też lětazy pěsk.

Wußwojenski sakoń je ßo w pruskim ßejmje psched 3 lětami wobsamknył. Knjeżerśtwo pak jón njeje hacz dotal nałożiło, dźiwajo na pólskich semjanow w Galizijskej, kotsiż hrożachu, so budźa w ßejmje trojoswjaskej wobczeżnosczje cźiniez, hdy bychu ßo w pruskej Pólskej pólske kubła wußwojile. Tole dźiwanje na galizijskich Polakow njeje wjazy trjeba. Tutym dźě nětkole ßamym wo to dźe, so by Awstrijska, kotraz móże ßo Balkana dla lohko dosez s Ruskej do wójny saschmatacz, pola Němskeje pomoz namakała.

Sjednoczenje kupy Kréty s Grichiskej.

Grichiszy wobydlerjo kupy Kréty ßu ßebi s pomozu Ruskeje a Jendźelskeje ßamosarjadnistwo wubědźili. Tola s tym njeběchu hischcze spokojom, ale ßebi sjednoczenje s Grichiskej pschejachu. Tole dołholětne żadanje je ßo jim nětko dopjelniło. Grichiski ßejm je ßo póndźelu rosßudźił, do sjednoczenja Kréty s Grichiskej swolicz. Kretiski ßejm je ßo rospuschcził, a ßo nowowólby wupißałe. Nowowuswoleni sapóßłanzy do grichiskeho ßejma sastupja.

Mordatski nadpad na bywscheho presidenta Roosevelta.

Do bywscheho presidenta sjednoczenych statow poknózneje Ameriki, Roosevelta, kotryż ßo s nowa wo presidentstwo prózuje, je wutoru w Milwaukee jedyn němski korczmaŕ, Jan Schrank s New-Yorka, s revolvra tsělił. Nadpad ßo sta, hdyż chzyschе Roosevelt do automobila stupicz, so by ßo do jeneje ludoweje shromadźisny dowjesez dał. Hdyż bě Schrank tsělił, ßo s luda wołasche: „Lynchujcze jeho!“ Po Rooseveltowym napominanju ludowa czrjóda nadpadnika puschczi, hdyż jeho sajachu. Roosevelt potom wotjědże. Hakle po puczu ßo wón kulzyneje dźěry w swjeŕschniku dohlada. Hdyż Roosevelt na nju pschimny, ßo jemu ruka s krwju womacza. Kulka bě psches papjeru schła, na kotrejż bě wólbna rěcz napißana. W shromadźisnje, hdyż Roosevelta se sahorjenjom witachu, wón dleje dyżli hodźinu rěczeschе. Shromadźisniny pschedßyda wosjewi, so ma Roosevelt kulku w czéle. Roosevelt praji: „Ani próschka ßo wo to njestaram, so je ßo do mnje tsělilo. Mam nětkole kulku we mni a njemóżu dołho rěczecz.“ To prajiwschi wón laz swotpina a shromadźenym krwawu koschlu pokasa. „Mam pschewjele ważnych wězow we hłowje, so mohł ßo wo ßwoju ßmjercz staracz. Nichtó njeje sbożownische żiwjenje wjedł, dyżli ja. Nadpadnik je bojasnik. Wón pó czmje do mnje tsěli, hdyż lud strowich. Srosymicz je, so ßo ßłabi a skażeni ludźo s masanej fehlarnosczu a wohanjenjom, kotrez ßo pschecźiwo mi wot tsjoch měßazow nałoża, k naßylnosczam sawjesez dadźa. Niż jenoż nowiny, kotrez interesßy sozialistiskeho kandidata Debsa sastupuja, ale też te, kotrez k Wilsonowej a Taftowej stronje pschißłuscheja, lud pschecźiwo mi schczuwaju.“

Sa hodźinu dyrbjesche Roosevelt ßwoju rěcz skónczicz, dokelż bě pschewjele krwě shubił. Njedźiwajzy teho wón do Chikaga puczowasche a ßo tam do hojeńnje poda. Ranu pschepytawschi ßu lěkarjo spóznali, so je kulka schtwórte rjebło na prawym boku pscherasywschi tsi zóle hłuboko w mjaßu tczazy wostała. Pluza ßo njejßu sranike. Lěkarjo ßu ßo rosßudźili, kulku hischcze w ranje wostajicz.

Revoluzija w Mexikanskej.

Mexikanska njemóże k měrej dóńcz. Po jenym telegramje s města Mexika je general Felix Diaz, wuj prjedwscheho presidenta Porfiria Diaza, město Veracruz wobßadźił. Wón je arsenaloweho direktora a garnisonineho komandanta sajecz dał. Poßlednischeho ßu na czeßne ßłowo saßo puschczili. Dwaj psched městom leżazazaj kanonskaj czołmaj generalej Diazej njewobaraschtaj. Wobydlerjo jemu se sahorjenjom pschiwyskachu. Pschedawarnje ßu samknjene.

Herbstwo.

Korczmarjez nan we ßwojej pinzy ßedźesche, w kotrejż bě ßo — każ nasch kaßnik Sejler praji — „piwko każ winko wukhowało.“ Pschi łojowej ßwěczzy ßo ßudy w pokojczнej cźmiczzy tak miholachu a se ßwojim drohim ßłódnym napojom k ßebi wabjachu. Dopokas teho bě schkleńza jeschczateho ßwětkeho piwka, kotrez runje w ruzy dźerżesche. Korczmaŕ wężywustojnje ßo poßměwajo woptawasche a w myßlach wobliczowasche, kelko jemu tute piczele piwa a wina hischcze wunjeßu. Rad chzyschе ßebi wot ßußoda kruch pola pschikupicz, na tym by ßo jeczmjeń sawěscze derje radźił. Ale pjenjesy na to jemu njedoßahachu. Teho dla pschipiwasche ßebi na sbożowny pschichod, hdyż ßebi wosmje jeho ßyn Jan Hanu, kublanku, kotruż bě jako żyrotu do domu pschijał a kotraż bě nětkole na rjanu holzu wotrostła.

Hdyż pak jemu runje piwko najlěpje ßłodźesche, něchtó wot wonka do pinczнych duri sałkapa.

„Korczmarjez nano, tule macze list!“ tak ßo sady njeho listownik wotwoła.

„List?“ wospjetowasche, „list?“

„Po prawym wschak njeje na waß, ale na waschu kraßnu kublanku, knjeżnu Hanu.“

„Na Hanu?“

„List je wot notara w Draźdźanach, to budże nękajke herbstwo.“

„Herbstwo drje lědma“, korczmarjez nan wotmolwi, „dźeńßnischi dźeń pjenjesy s mróczeli njepadaja. Ssnadź chzedźa ßebi ju wot naß prjecz wsacz.“

Na to listownikej schkleńzu ßwojeho kraßneho piwka porjedźi. Tu listownik na jedyn ras ßrěbny a potom ßo wotßali.

Korczmaŕ ßo samyßli, schto mohło w liscze stacz. Psched dwazyczi lětami bě jemu něchtó tu holczku na proh jeho kněże pokożił a list pschidał, s kotrehoż bě jaßne, so bě dźěczo na mjeno Hana kschczene, też milý dar bě pódla a lubjesche ßo, so ßo sa něschto lět starschej k njej pschisnajetaj a so wón ßwoje myto dostanje.

W tym wokomiku něchtó do pinzy pschiběża a se swuczenym hłoßom wosjewi: „Polimka je na blidze, nano, pójcze k wobjedu!“

„Tule masch list“, jej rjekny, „pschecźitaj ßebi jón, ja ßo teho boju, ta wěz mje pali każ woheń.“

Na to Hana wulku wobwalku rostorże a cźitasche:

Wjelecześcżena knjeżna!

S woßebitym wjeßelom Wam sdźěluju, so je Wam něchtó herbstwo w hotowych pjenjesach sawostajił, kotrez wuczinjeja 27387 yriwnow. Wjeßelu ßo, so sa něschto dnjow ßebi je sběhnjecze w mojej pißarni w Draźdźanach, hdyż Waß, cześcżena knjeżna, rad powitam.

Sprawnik, notar.

Nad wobßahom lista najbóle knjeni korczmarjowa płakasche, dokelż jej rěkasche Hana macz. A też korczmarjej ßylsy do wocži stupichu, a frósty, schěścżadwazyczilětny ßyn Jan cźinjesche, każ by rjekł so chze wjerch wó jstwje na njeho padnycz. Wón ßo nad listom njesawjeßeli.

„27387 hriwnow“, nan wospjetowasche. „Nětkole, lube dźěczo, ßy ßwobodna, nětkole móżesch ßo wudacz a ßebi bohateho cźłowjeka wsacz, nawożenjow smějesch na wubjerk, dopomń ßo też potom na naß — nětkole ßy woprawdże „knjeńka“.

Nětkole ßo też Hana do płakanja da.

„Czeho dla, nano, mi rěkacze „knjeżna“, wy mje s tym rudźicze!“

„To wschak cźi popschawam, lube dźěczo!“

„27387 hriwnow“ — wospjetowasche macz. „To ßnadź ani możno njeje. Wschako masch runje nowu drastu, móżesch dźě hižo jutsje do Draźdźan wotjecz.“ Po tych ßłowach Jan se stwy wuńdże. To ßłowo „wotjecz“ jeho nimoměry pschimny.

A Hana bě mjes tym s wjeßelosczu wschitka wutorhnjena. Sa

Nasajtra rano sahe žo na póšt žydže a wotjědže. Wobaj starschej plakaschtaj, jako by žo wona ženje wjazy wróćićz njeměka. khwilu sažo žo dopomni a s wyskazym hkožom sawoka: „Haj, hižo jutsje do Draždžan wotjědu a žebi pjenjesy sběhnu."

A Jan sa wotjědžazej psches wokno s komory hladasche, w kotrejž měješe žwoje kožo. Po zykej wžy žebi wo wulkim herbstwu powjedachu.

„Tole by takle žentwa waschemu Janej byka", jedyn žužod měnjesche.

„Schto je wam tola na myžle pschischko", korczmar snapschecźiwi, „nětkole budža žo wo nju samolwjecź wokolni bohaczzy, wo nascheho Jana wona wjazy rodźecź njebudže. Schtó wě, hacź wjazy wróczo pschińdže a hacź s zyka hdy sažo žo k nam wróczi!"

A bjes maka budźische prawje měl. Hižo bě njedźela a wona žo njewróczi; też póndźela a wutora bě nimo, a wona žo njewróczi. Schto bě žo to s njej stako? — Korczmarjez Jan bě wschón samyleny.

„Hdy budźische s najmjenscha něschto žkowow napižaka", nan porokowasche. Niczo, zyle niczo, jako budźische žo pschepadnyka.

Skónczńje žobotu psched druhej njedźelu liscźik dóńdže, w kotrymž pižasche, so ma wulke staroscže a so njewě, hdy budže jej mózno, žo wróczicź. Ale s najmjenscha bě to tola liscźik. Macź ju samolwjesche. „Wona chze naž wotwuczecź žwojej pschitomnoscźi."

Też drnhi tydźeń žo we wulkej srudobje miny. Staraj njepschestaschtaj žo sa nju modlicź, so by žo jej niczo sleho njestako. Prjedy by žebi stary korczmarjez nan duzy s pola rady saspěwak. Ale nětkole bě nadobo zyle wotmjelknył. Ani jeho žyn Jan žo wótsje njeżmějesche, kaž prjedy, hdyžkuli by žo domoj wróczejo Hanu na prosy stejo widźak, kak na njeho czaka.

Sa tón czaž stary korczmar s Draždžan powjescź dosta, so je polo pódla jeho sahona pjecža pschedate, a tola bě žo na nje wótsik. So je jo pjecža bohata knjeni kupika. Kak réka, to njebě shonił. Nětko bě hakle doczinjene.

Mjes tym bě hižo druha njedźela pschischla, a Hana žo pschezo hischcże njebě wróczika. Bojo žo, so mohka sažo někajka njepschijomna powjescź dóńcź, nochzychu nikoho s města rady widźecź. So bě polo pschedate, to stareho nana woženbje jara mjersasche. Tak jara bě žo na nje wježelil a nětkole, hdyž bě pschedate, bě jemu wschitka radoscź skažena — haj też wschitke sboże.

Njedźela dóńdže. Na blidže we wulkej schkli žo s horzeje poliwki kuri. So by srudne myžle trochu posbudźika, bě macź mjažo s rajžom nawarika a požada wot nana, so by s pinzy blescha dobreho wina pschinjeżk. Wona chzyschе nana a žyna bóle roswježelicź. Městno wschak, na kotrymž bě Hana žydała, wosta prózdne.

W tym wokomiku wonka něschto saschudrowa, žkyschecź bě, so něchtó krocźi. Jan žo runa a hlada, schtó to je, ale prjedy hacź bě do duri doschoł, stejesche psched nim Hana, jako by s mróczeli wupadnyka. Wona pak njewróczi žo, kaž běchu žebi podhladnje wyžlili, w židźanej drascže, ale w žamžnej jednorej, ale pschistojnej žukni a se žamžnym nahłownym rubischkom a se žamžnym požměwkom, kaž bě to prjedy byko. K nanej a k macźeri wjeżeka pschiskoczi a jeju postrowi.

„Takle tu hižo žym!" wona sawoka. „Mějach mnoho hary, chzych waž pschekwapicź."

A stary korczmar mjes tym do pinzy khwatasche po hischcże lěpsche wino, a hdyž bě bleschu na blido stajił, wuczeże Hana s ruczneho korbika někajke pižmo a jo nanej poda prajizy: „Tak žebi to pscheczitaj!"

Nan liscźinu roswaliwschi pocza czitacź, tola nadobo žo jemu ruzy s radostnym rosbudźenjom tschažeschtej. Wuczita, so budže tamne polo wot dnja, na kotrymž smeje Hana žwój kwaž, jeho.

„Wot dnja kwaža?" wospjetowasche žebi.

„A hdže dha masch nawoženju?" woprascha žo.

„Nó, ja žym žo stajnje na tehole wježelika", na Jana pokasa, kiž sady bojasny stejesche. „Myžlu žebi, so je žebi hinak pschemyžlił a so mje njerodźi."

Ale Jan pschiskoczi hnydom a sawda wschón sbožowny ruku. Nětkole žo wschitko wužwětli: W Draždžanach bě žo dyrbjała dléje sadžerżecź, doniž njebě wschitko sehnate a napižane. Też wobžedźeć pola bě pschińcź dyrbjał, so by žo podpižał. Swojeho samyžka pak nochzyschе pscheradźicź, teho dla njebě pižała.

„Kak jeno scże mohli wo mni mjenschinu dwělowacź? Wschak žym ja zyle wascha. Schtož žym, to scże wy se mnje sczinili. Wy scże mje pschijeli a žo wo mnje starali a w bojoscźi Božej wukublali. Nětkole žym po pschiwusnych rjane samoženje namrjeła a kładu je wam do rukow a směju to pschezo sa wulku czesć, hdyž mje sa žwoju dżowku pschiwosmjecże."

A bě wulkotny kwaž. A pschi kwažu dyrbjesche hakle stary korczmar pschedczitacź liscźinu, so bě wón nětko wobžedźeć pola, kotrež bě jemu njewjesta jako kwažny dar žobu pschinjeżka.

Najsbožownischi wěso bě Jan, kiž dołho njemóżesche wěricź, so to wschitko njeje hoły žón. (Kónz.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Danske howjase mjažo, kotrež je Budyska měschczańska rada skasała, žo wot wutory w klamach tudomnych rěsnikow pschedawa. Punt placźi 84 pjenjezkow, po tajkim je wono 15 hacź 25 pjenjezkow tuńsche, dyžli mjažo němskeho howjaseho skota. Wjazy dyžli 5 puntow a mjenje dyžli 1 punta žo jenemu kupzej na dobo njepscheda. Mjažo je drje dobre, tola trochu s tukom pscheroscźene. Sa nim bě žylne praschenje a teho dla drje je žo 80 běrtlow, kotrež běchu žo skasake, spěschnje rospschedako. Dokelž žu wotebjerarjo mjaža s nim spokojom, měschczańska rada s Kopenhagena nowu poštykku skasa.

Do Lipska, Draždžan a druhich wjetschich sakskich městow žo teho runja kóždy tydźeń danske mjažo pschiwożuje. W Draždžanach placźi punt warjeńskeho mjaža 1. druziny 80 pj., 2. druziny 75 pj., pjecźenjoweho mjaža 95 pj. Rěsniży danske mjažo njerad pschedawaju, dokelž maja na nim pschemako wužitka.

Sastupjerjo Barlina žu wobsamkli, wob tydźeń 3000 zentnarjow mjaža w ruskej Pólskej kupowacź. W Danskej njeje mjažo najlěpscheje druziny sa wuwos do Němskese dostacź. Wono žo tam s dźěła žame pschetrjeba, s dźěła žo wono do Jendźelskeje wuwożuje.

— (Ssmjertnje do njesboža pschischoł.) W tudomnym Lehmannez mkynje běchu pjatk tydźenja na dźěłacźerja Augusta Kippu někotre měchi muki padke a jeho tak smjatke, so žu jeho dyrbjeli do měschczańskeje hojeźnje dowjescź, hdźež je žobotu pschipołdnju wumrjeł. Wón bě 40 lět stary, woženjeny a tsi dźěcźi po žebi sawostaji.

— W požedźenju wokrježneho wubjerka je žo do noweho postajenja mdy sa gmejnskeju pschedstejicźerjow w Khrósczе a w Dobroschezach pola Njeżwacźidła, dale do sagmejnowanja jeneho hacź dotal Makowjelkowskeho knježeho sahona do Makowjelkowskeje kolonije, do sahnacźa jeneje scźežki na Njeżwacźidliskich ležomnoscźach a do próstwy rěsniskeho mischtra a korczmarja G. O. Lindnera w Porschizach wo pschiprawjenje jeneje rěsarnje swoliko. — Pschi sjednoczenju Tšélan s Budyschinom žo namjetuje, so by žo wot Budyschina jako wotnamkanje wuplaczenje 3500 hriwnow do wokrježneho swjaska žadako. Sakonske postajenja pschi roskuskowanju ležomnoscźow płaczaze, žo spuschczichu sa dźělenje jeneje ležomnoscże w Plužnikezach, Scźijezach, Czornych Nožlizach, Tšélanach, Wjeleczinje a Wulkej Dubrawje. Korczmarske prawo žo pschiswoli Gebauerej w Drożdżiju, Vogtej we Wjeleczinje, Lehmannej w Korsymju, Beutnerej sa narurski park w Tšélanach a Kellertej sa Delnju Kinu. Požledniscehho próstwa wo dowolnoscź k porjedźenju wina žo wotpokasa. Ryczerkubkowemu knjejstwu w Njeżwacźidle žo jako dalscha twarska pomoz 1500 hriwnow s mostoweho twarskeho fonda pschiswoli.

S Bórka. Tudomna khěża czižko 9B wopalneho katastra se sornowzowej skaku, na mjeno Handrija Starki sapižana a na 4500 hriwnow takšerowana, ma žo 6. dezembra 1912 dopołdnja $^1/_2$11 hodźin na Budyskim žudnistwje na dyrbjeńske waschnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

S Czornych Nožliz. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora je žo sańdźenu njedźelu wobhladowaka. S inspektorami běchu komandant Krumbholz s Budyschina, a hejtmanaj Kasper s Hajniz a Bar s Dobrusche. Jako zensuru dosta wobora sa pěsche swuczowanje: derje, sa kaženske swuczowanje: jara derje. Nadběh žo jara wuschiknje na brózeń tudomneje korczmy wuwjedże.

S Hajniz pola Budestez. Jutsje njedźelu žo, da-li Bóh, nascha nowa schula požwjeczi. Sswjeczisna žo pokonjo w 1 hodźinje psched Budesczańskej schulu sapoczńje. Po krótkej žwjatoczńoscźi tudy czehnje shromadny czah do Hajniz. Je-li wjedro někak dowoli, žo žwjeczisna niz nutskach w schuli ale wonkach psched Hajniczańskej schulu wotmeje. Tak budže sa wschěch pschitomnych ruma doscź. Starschi schulskich dźěcźi, kaž wschitzy pscheczeljo schule žo s tutym pscheproscheja a budža wschitzy lubje witani.

S Budestez. Kaž sjawne pscheproschenja wosjewjuja, smějemy jutsje, njedźelu wjeczor w 6 hodź. na snatym měsce pola Rósicka saž

ſerbſke towarſtwo. W lětnym cžaſu nam móžno njeběſche, ſo měſačnje ſkhadžowacž, mějachmy wſchak runje lětſa hiſchcže bóle hacž hewak ruzy polne dźěła. Zyle bjes ſhromadźiſny pak tež w lětnym cžaſu njeběchmy. Mějachmy tež wulki ſerbſki wječor, kiž ſo derje poradźi, kaž tež dawno wočakanu ſkhadžowanku naſcheje lubowaneje ſtudowazeje mkodźiny. Dny ſu ſajiſchke, ale ſapomnjene mjes nami njejſu. Wutroby ſu ſo nam ſhrěke ſa narodny ſkutk. W ſymſkim cžaſu cžęmy ſo nětko ſaſo porjadnje do ſhromadźiſnow ſkhadžowacž a ſ nimi jutſje ſapočecž. Wſchě lube ſobuſtawy chzyke ſhromadźiſnu wopytacž a pſchečelow a ſnatych do towarſtwa ſobu pſchiwjeſcž. Někotryžkuliž mjes nimi ſo dawno ſaſo na naſchu ſerbſku powuczazu ſabawu wješeli. Duž pſchińdźmy wſchitzy! Na ſaſowidźenje!

S Małeho Wjelkowa. Hdyž ſobotu popołdnju želeſniſki cžah ſ Rakez do Budyſchina jědźeſche, lokomotivnik mjes Wjelkowom a Židowom jene jědne koło mjes kolijomaj wohlada. Dokelž njebě móžno, cžah ſadźeržecž, lokomotiva do koła ſajědže. To pak ſo na bok njecžišny, ale ſo do rumowaka ſaſchmata a ſo ſobu hacž k Židowſkemu ſaſtaniſchcžu wlečeſche. Tu jo ſ wulkej próžu wot lokomotivy wotſchmatachu. Pſchi jěſbje njebě žadyn kuſk jědneho koła zyły woſtało; wono bě ſo někotre metry daloko roscžahnyło. Schtó je koło na želeſnizu połožił, njemóžachu ſhonicž. Ssnadź je to jedyn moleŕ byl, kotryž na želeſniſkim moſcže molowaſche.

S Njeſwacžidła. Ssrjedu w nozy je ſaſo jedyn paduch po naſchej wſy cžahał. Pſchedawarjej jědnych kołow Lehmannej je wón jene nowe koło ſe ſnamjenjom „Viktoria“ cžišło 304062 wot wjedł a dwórniſchcžowemu korcžmarjej Gneußej tſi pory ſchkórnicžkow, zigary, něſchto pjenjes a druhe wězy kradnył. W ſuſodowej ſahrodže ſu por ſtarych brnnych płatowych cžrijow namakali, kotrež ſo runje ſtopam, wot paducha ſawoſtajenym, pſchihodža.

S Bukez. Na měſto zyrkwinſkeho wucžerja, ſe ſmjercžu knjeſa kantora Kerka wuprózdnjene, ſu wutoru po pruſy zyrkwinſzy a ſchulſzy pſchedſtejicžerjo knjeſa zyrkwinſkeho wucžerja Lódneho ſ Łupoje jenohłósnje wuſwolili. My Sſerbjo ſ poknej nadźiju wočakujemy, ſo budže k. Lodny do ſtopow ſwojeho pſchedkhadnika w ſaſtojnſtwje ſtupacž, kiž je nam naſche prawa w ſchuli a zyrkwi ſakitacž pomhał.

S **Woleſchnizy** pola Lubija. Schtwórtk rano w 2 hodźinomaj je ſo ſajma tudomneho kublerja Hajny wotpaliła.

S **Koſaŕnje.** Huſcžanſke knjejſtwo je tudomne 125 kórzow wulke Krecžmarez kubło ſa 55000 hriwnow kupiło. Kubło mějeſche na 80 kórzach ſtare hońtwinſke prawo.

S Wóſłinka. K dopišej wo ſwjedženju ſnutskowneho miſionſtwo w Wóſłinku ma ſo hiſchcže dodacž, ſo huſłerjej, kiž Händelowe Largo ſ pſchewodženjom byrglow hrajeſchtaj, njeběſchtaj wucžerjej, ale jednoŕy naſch wojnaŕ Melda ſ jeho ſynom. — Něſchto darow je ſo hiſchcže ke kollekcže pſchinjeſło, tak ſo nětko pſches 200 hriwnow wucžini.

S Lipſka. Ssyn knjeſa wyſchſcheho ſeminarſkeho wucžerja em. Fiedlerja w Budyſchinje, knjes Feodor Fiedleŕ, kotryž je prawiſna ſtudował, je tele dny aſſeſorſke pruhowanje ſ wuſnamjenjenjom wobſtał. Pſchejemy jemu dalſchu wuſpěſchnu dźěławóſcž w jeho powołanju a ſbožowny pſchichod.

S Wojerez. Hižo dawno je ſo na to dźěłało, wužſchi ſwiſk mjes towarſtwami w ſerbſkimaj Łužizomaj wutworicž. Skónczńje je nětko po 12 lětach myſliczka do ſkutka ſtajena. Sańdźenu njedźelu ſeńdźe ſo tu na 60 ſaſtupjerjow ſerbſkich towarſtwow a hoſczi, ſo bychu dla ſwjaſka mjes ſobu jednali a wuradźowali. Nakhwilny pſchedſtyda, knjes ſapóſtkanz Bart, wotewri poſtedźenje 1/4 hodźin w Hertelez hoſcženzu a witaſche lubych Sſerbow ſ bliſka a daloka, woſtebje Delnjołużiczanow, ryſtowaſche nětcziſche wobſtojnoſcže na narodnym a naboženym a ſ dźěła tež na hoſpodarſkim polu a wukhwalowaſche pſchikkadnu płódnu dźěławoſcž dobrych ſerbſkich towarſtwow. Ssamo Němzy pſchipóſnaja tajke wótczinſke ſkutkowanje. Te krucža domowinſke ſmyſlenje a luboſcž k kralej a krajej. My wiſamy ſ cžełom a ſ duſchu na ródnej ſemi a ſchkitamy naſchu rěcž a naſche nałožki. Tola to wukonja ſo lěpje, hdyž ſe ſhromadnymi mozami „dobry ſkutk we Łużizy“ ſpěchujemy a wužſcho ſo ſwjaſamy. Naſche dźěło a jeho wuſpěch ſtaji do Božeje mozy.

Knjes kantor emer. Schwjela dźakowaſche ſo rjenje ſa poſtrow delnjołużiſkich bratrow a ſdźěli někotre ſajimawe pſchikkady, kak ſebi Sſerbja ſwoju rěcž, woſtebje pſchi paczerjach, waža. Hdźež pak ſo wona ſhubjuje abo ſo ſ wotpohladom potkócžuje, tam hinje luboſcž k Bohu a wótczinje.

Potom jimaſche ſo knjes faraŕ Schwjela ſłowa a roſeſtaja nadrobnje ſamèr ſkhadžowanki. Se želnymi ſłowami ſpominaſche na ſtruchłe ſtawiſny ſerbſkeje ſańdźenoſcže. Tola khutne myſłe njemějachu pſchewahu: „S nadźiju do pſchichoda! Woporу žada ſeb narod!“ S tajkim heſłom ſbudźowaſche a pohonjeſche. Mnoſy ſebi hižo myſłła, ſo je poſdźe. Njewokaſche tež Knjes hiſchcže w jědnatej hodźinje dźěłacžerjow do ſwojeje winizy? Potom wjedźeſche naſ do cžaſow narodneho nałěcža, hdyž počinachu „Sſerbjo krucži a mkodźi“ ſ ruku a ſ duchom wojowacž ſa ſwoje najdróžſche kubła, hdyž Ssmoleŕ a Hórnik a druſy wótcžinzojo narodny ſzeptar wjedźechu a ſo gratu pſchimachu, kotrychž płody jich njeſebicžneho ſkutkowanja hiſchcže dźenża ſo jewja. Sepjeracž móžemy ſo na naſch ſerbſki burſki lud a na naſchich duchownych wjednikow w zyrkwi, w ſchuli a w ſjawnym žiwjenju. Rěcžnik pſchipóſnawaſche pſche wſchu měru ważne ſkutkowanje mnohich ſerbſkich towarſtwow. Schto nětko tutón ſwjaſk dyrbi? Sſerbow ſebi ſbližicž, pſchečelſtwo hajicž, jedyn to druheho w narodnym, duchownym a hoſpodarſkim prózowanju podpjeracž, ſerbſku ſmyſłenoſcž roſcherjecž pſches roſmołwu, cžitanje nowin a ſpěw, lud roſwucžowacž a jón hódny cžinicž wo praſchenjach naſcheho cžaſa ſam jednacž. Sdźeržecž, ſbudźowacž a roſwucžowacž, to ſu te tſi pucže, kiž ſměje ſakožomny ſwjaſk w pſchichodže krocžicž.

Pſchedſtyda dźakowaſche ſo ſ wutrobnymi ſłowami ſa ſahorjazy pſchednoſchk.

Knjes rěcžnik dr. Hermann ſdźěli, ſo dobri Němzy nam najlěpſchi wuſpěch pſcheja, dokelž naſche prózowanje ſo měri na ſkrucženje wótcžinſkeje ſmyſłenoſcže.

Nawopak pak ſkorżeſche knjes Błaži ſ Łaſa, ſo w ſwojich kónczinach doſpołne doroſtmjenje naſchi němſzy bratrja ſa naſche narodne ſkutkowanje hiſchcže nimaja.

Knjes Hajna ſe Splóſka pokaſowaſche na cžeże, kiž pſchedſtydam naſtanu, hdyž nimaja pſchednoſchowarjow.

Knjes Nawka-Radwoŕſki je hižo we „Łužicy“ na trěbny ſwjaſk kedźbne cžinił, dźerži jón ſa jara nuſny a je dalſchi fakt ſa ſdźerženje jenotliwza a luda. Schtóž krucže na ſwojich narodnych ſaſadach ſteji, njeje hižo hidźeŕ druheje narodnoſcže. Njeſwěrny Sſerb njemóže druhim ſwěrn dźeržecž! To cžini jenoż ſethaŕnik.

Knjes Hofman ſ Rakez proſcheſche naležnje, ſo by ſakožomny ſwjaſk woſebje tež ſ hoſpodarſkimi problemami ſo ſaběraŕ, dokelž je naſch lud ſ wjetſcheho dźěła rataŕſki. Temu doda hiſchcže k. Bart, ſo pſches cžahanje wjeſnjanow do wjetſchich měſtow naſch kraj wuludnje, wulke ſrjedźiſchcža pak ſo ſylnja, a druhdy pſchicžehnje potom měſchcžanſka pjanka ſaſo na wſy a kaſy tam lud na cžěle a duſchi.

Knjes Króna ſ Bukez wupraji ſwoje wjeſelo nad měrnymi a pſcheczelnymi počahami ſ naſchimi Němzami a pokaſa na pſchikkadže ſ nowſcheho cžaſa, kak bu prózowanje Bukecžanſkeho towarſtwa ſ rſanym wuſpěchom krónowane. Vivant sequentes!

Knjes ſapóſtanz Kokla ſ Khróſcžiz wupraji ſwoje wjeſelo nad bohatym wopytom. Tola ſe ſłowom a ſ wutrobu ſamej njemóžemy naſche Sſerbſtwo dodźeržecž. Semja dyrbi bycž naſcha. Sdźeržmy ſwoje ſtatoki a hona. Raſnje wotpokaſa, ſo ſo naſche prózowanja pſchecžiwo Němzam měrja. Pſchi wobkhowanju ródneje pódy wopokaſujemy hiſchcže pſchemało woporniweho ducha. Bóle ſa zykk a powſchitkownoſcž dźěłacž. Naſche Wjeſne Wólbne Towarſtwo dyrbi ſo ſylniſcho organiſowacž a rěcžeſche ſa ſjednocženje ſe Sſerbſkim Burſkim Towarſtwom, a nadźija ſo, ſo ſo prěnje tež na pruſki dźěł wupſcheſtrje.

Nětko ſo powſchitkownje wo wuſtawkach jednaſche, kotrychž dohotowanje a dowuradženje ſo nakhwilnemu ſkutkowazemu wubjerkej pſchewoſtaji. Do njeho ſłuſcheja ſcžěhowazy knjeża: Bart, Schwjela, Deleńk, Kral, Króna, Wirt, Lapſtich, Hajno, Jordan, Rocha a Sſkodeńk. S tutych wuradźowanjow móže ſo ſdźělicž: Swjaſk mjenuje ſo „Domowina“. Sa Němza a Sſerba lohke ſłowa. Wo ſydle ſo hiſchcže njedowuradźi. Do ſwjaſka móża wſchitke ſerbſke towarſtwa pſchiſtuſchecž, byrnjež tež dźěł Němzow wopſchijake. Wón ſteji na kſcheſcžijanſkej a kraloſwěrnej podkoſy. Pſchinoſchk ſo zyle niſki poſtaji, na ſobuſtawa 5 pjenježkow. Lětnje wotměje ſo hłowna ſhromadźiſna, a to na wotměnjazym měſtnje. Dalſche ſo hakle pſches wubjerk dowuradźi. 32 towarſtwow ſ nimale 3000 ſobuſtawami je ſo nětko hižo nimale wěſcže ſamołwiło.

Pſchedſtyda dźakowaſche ſo hiſchcže raz ſa bohaty wopyt a ſławjeſche ſerbſku domowinu, na cžoż ſo ſpěw „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ ſtejo wuſpěwa. S tſikrócžnej hrimotazej ſławu na pruſkeho krala ſkónczi ſo na 3 hodźiny trajaza, jara ſajimawa ſhromadźiſna.

Pola Valtinez wuja pleczeſche ſo ſerbſka ſabawa dale. „My ſydachmy ſo k blidu“ a ſaſpěwachmy ſebi jedyn wjeſeły po

druhim, doniż też ſa tych najpoſdźiſchich njebijeſche hodźinka dźělenja. Do wſchěch kónczin ſerbſkeho krajika roſpjerſchichu ſo ſwědźy najmłódſcheho narodneho ſkutka, a ſawěſcze pſchewodźeſche kóždeho hacź do ſwojeho ſtatoka a powołanja myſlicźka, bórſy ſaſo ſo ſeńcź k dotwarjenju ſwjaſkowneje ideje. A duż drje ſo bórſy ſaſo wohladamy k dalſchemu dźěku a ſkutkej.

S Wojerez. Ssrjedu popołdnju ſu ſ Cźorneho Halſchtrowa niże dołheje ławy cźěło żeleſniſkeho ſamkarja Oty Beſtändiga wucźahnyli. Swój cźaſnik a ſwoju pjenjeżnu móſcheń wotpołożiwſchi bě ſo wón ſrjedu rano wotſtalik. Dokelź ſo wón pſchipołdnju domoj njewróćźi, ſo nabojachu, ſo je ruku na ſebje ſkožik. Dołho ſa nim pytawſchi wokoło 4 hodźin najprjedy jeho draſtu a potom jeho cźěło namakachu. Wón żonu a někotre małolětne dźěcźi po ſebi ſawoſtaji. Cźeźke myſle ſu jeho pohnuke, ſebi żiwjenje wſacź.

S Wojerez. Sańdźenu póndźelu wjeczor wokoło 9 hodźin je ſo brózeń ſwudowjeneje Měrcźinkoweje ſ domojkhowanymi żnjemi wotpalika. Prjedy hacź ſtykawy pſchijědźechu, ſo kósla ſaſypnychu. Też wſchě ratarſke maſchiny ſu ſo ſ wohnjom ſniczike. Ssykawy ſ Wojerez a Židźineho njemóżachu pſchecźiwo wohnjej dale niczo cźinicź. Dokelź brózeń 20 mjeńſchinow wot Wojerez ſdalena leži, běchu ſo wohnja khětro poſdźe dohladali. Ssykawy teho dla pſchepoſdźe pſchijědźecha. Brózniny wobſedźeŕ je pſched krótkim cźaſom wumrjeł.

S Brěſowki. Dalokoręcźak je najwjetſchi njepſhecźel paduchow. W naſchej wſy běſche ſo jedyn zuſy pachoł do jeneho domu dobył a tam wyſche 40 hriwnow kradnył. Hacźrunjeż jeho wobkedźbowachu, ſo jemu tola poradźi, w tołſtej kurjawje twochnycź. Duż ſo hnydom ſ dalokoręcźakom w ſuſodnych wſach ſa nim wopraſchachu, a hlaj, ſe Sslepeho powjeſcź dóńdźe, ſo taw tajki pachołk ſedźi, ſam ſebi a druhim porjedźej. Na to ſo pſchikaſa, ſo ma ſo tak dołho twjerdźe dźerżecź, hacź móże ſo ſajecź. To ſo bórſy ſta, a kónz běſche, ſo paducha hanichu a, kaž ſo powjeda, też ſadk jemu trochu pomaſachu. Wużitk dalokoręcźaka pak je ſ tym ſjawnje dopokaſany.

S Brěſowki. Srudoba je do tudomneho Lipkez doma ſacźahnyła. Młódſchi ſyn běſche ſo pjatk, 4. t. m., k wojerſkemu ſwucźowanju do Póſnanja podał; tola lědma tam pſchiſchedſchi cźeźko ſkhori a hižo wutoru wumrje. Jeho cźěło je ſo tu ſańdźenu póndźelu ſ wulkim pſchewodom pokhowało.

S Rychwalda. Sańdźenu ſobotu je ſłużobna dźowka Knoblauchez ſ Wunſchowa, pola tudomneho hoſcźenzarja Viehwega ſłużaza, cźeźko do njeſboża pſchiſchła. Wona ſ woſa běrnow dele padnywſchi ſo tak pſcheraſy, ſo wědomje ſhubiwſchi ſa dwě hodźinje wumrje. Holza po ſebi małe dźěcźo ſowoſtaji. Dokelź je Viehweg pſche rukowanſku winowatoſcź ſawěſcźeny, budźe ſawěſcźeŕnja rentu ſa małe dźěcźo płacźicź dyrbjecź.

Pokoja polow w naléczu ſemrjeteho hoſcźenzarja Kähle budźe ſu tónle tydźeń dobrowólnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

S Mużakowa. Ssobotu dopołdnja je k nam njewocźakana ſrudcaza powjeſcź dóſchła, ſo je hrabinka Arnimowa w Baden-Badenje, hdźež ſwojeho wuſtrowjenja dla pſchebywaſche, ſ Bożej ruczku ſo ſajawſchi wumrjeła.

Khěżor a khěżorka a někotſi wjerchojo ſobużelne telegramy póſłachu. Póndźelu hrabinzyne cźěło na tudomne dwórniſchcźo doježdże. 1/27 hodźin ſo kaſchcź do měſchcźanſkeje zyrkwje pſchewjeſe. Na dwórniſchcźu bě ſo wjele pſchewodźerſtwa ſeſchło. Ssobuſtawy dobrowólneje wohnjoweje wobory, wojerſkeho towaŕſtwa, tſělerſkeho towaŕſtwa, magiſtrata a knježi ſaſtojnizy ſe ſwonjenjom ſwonow a żarowanſkej hudźbu kaſchcź do zyrkwje pſchewodźichu, hdźež ſo w pſchitomnoſcźi hrabinſkeje ſwójby krótka liturgiſka ſwjatocźnoſcź wotmě. Ssrjedu je ſo njebocźicźkkeje cźěło do mauſoleja w parku ſtajiło, hdźež hižo hrabjowa prěnja mandźelſka a jeho w pokodniſchej Afriży padnjeny ſyn wotpocźujetaj.

— Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny w Mużakowſkim wokrjeżu budźa: w Sslepom ſrjedu 6. novembra popołdnju 3/43 hodźin w Lehmannez hoſcźenzu ſa Dźěwin, Brěſowku, Mikoras, Mułkezy, Rowno, Sslepo a Trebin; w Běłej Wodźe ſa mużſtwo ſe ſapocźatknym pißmikom A. hacź M. ſchtwórtk 7. novembra dopołdnja we 8 hodźinach na tſělerni, ſa mużſtwo ſe ſapocźatknym pißmikom N. hacź Z. ſchtwórtk 7. novembra dopołdnja w 11 hodźinach; we Wuſkidźu ſchtwórtk 7. novembra popołdnju 1/4 hodźin ſa Holu, Kij, Sagaŕ, Lug.

S hole. W jenej holanſkej wſy muż bydli, kotryż jara rady a derje tſěla; wón ma tehodła wjele wuſnamjenjenjow. So pak ma tajke wjeſele też ſwoje ſtrachi, to dyrbjeſche wón njedawno ſhonicź. Wón ſo ſwojej tſělbu měrjeſche, pſchipadnje tſělba wupraſnje, pſchipadnje wuchacź nimo běži, pſchipadnje ſo tón pſchewali, pſchipadnje ſtraża pſchiběži a tſělerjej tſělbu a wuchacża prjecź woſmje. Kelko njeſbożownych pſchipadow!! A nětko ma wbohi rawſ kocze mjerſanje. Duż réka:

Njechaſch ty měcź mjerſanja,
Woſtajej ſo tſělenja!

S Mużakowa. Wutoru wjeczor je ſo na tudomnym dwórniſchcźu żeleſniſkemu dźěkacźerjej Hoffmannej jena ruka wotjěła. Njeſbożownу, kotryż ſwonka ſwojeje ſłużby żeleſnizu pſchekrocźi, ſo ſ lokomotivu ſhrabny a ſo k ſemi ſtorhny, pſchi cźimż prawa ruka pod koła pſchińdźe. Jeho ſu do Khocźebuſkeje kliniki dowjeſli.

Se Sslepeho. Sańdźenu njedźelu pachoł pſchi naſchej żeleſnizy běżeſche a ſo ſa pucźom do Hornjeje Schleſyſkeje praſcheſche. Wón ſo wopraſchanym podhladny ſeſda a duż jeho pſcheżkyſchachu, hacź ſo wuſna, ſo je w Khocźebuſu ſłoty cźaſnik a rjecźas kradnył. Na to jeho do Běkeje Wody do jaſtwa wotwjedźechu.

Přilopk.

* (Wjelki a mjedwjedźe.) We wokolnoſcźi Orſowy we Wuherſkej ſo wobydleŕſtwo ſ někotrymi ſtadkami wjelkow w hroſy a bojoſcźi dźerži. Pola wſy Kornyarevy ſwěriſka ſtadleſchko wowzow Dionyſa Lupuleſka nadpadnychu a wowzy a paſtyrja ſeżrachu. Potom wjelki ſtadko Athanaſa Marjana wobſtupichu, kotryż chżyſche ſo radſcho ſpalicź, dyżli ſo wjelkam ſeżracź dacź. Wón teho dla ſwoju khěżku ſapali a chżyſche hižo do płomjenjow ſkocźicź, hdyż haſcherjo ſe wſy pſchihnachu, ſo bychu woheń haſcheli. Pſched nimi wjelki cźeknychu. Wyſchnoſcź je poruczika, wjelki ſhromadnje honicź. — W ſedmohórſkej wſy Bulzeſdźe wo dnjo wulka mjedwjedźica (bariza) wo wſy po dróſy khodźeſche a ſa żratwu pytaſche. Wona jeneho pſa roſtorha a chżyſche ſo na pſchah wowzow walicź, kotrehoż wobſedźeŕ ſ motyku ſwěriſko do hłowy morżny a tak pohłuſchi. Druſy wjeſnjenjo jo zyle dobichu. — We wokolnoſcźi Petroſzeny ſo ſchtyri mjedwjedźe pokaſachu, kotrež bě ſněh ſ horow wuhnał. Stadko wowzow nadpadnywſchi wone wjetſchi dźěl ſ nich roſtorhachu. Sſo nażrawſchi ſo mjedwjedźe do lěżow wróćźichu.

* (Stadko wołow ſo pſchejěło.) Pola Didoina w Franzowſkej je żeleſniſki cźah ſtadko wołow pſchejěł, kotrež runje pſches żeleſnizu dźěchu. Wóſom woſow je ſo ſwróćźiło, piecź ſ nich ſo zyle roſraſychu. Někotre woſoby ſu ſo cźeźko wobſchkodźiłe. Schtyri woły ſu ſo ſ cźahom ſajěle.

* (Ssmjertny pad „ſłepeho“ paſażéra.) Darmotnu jězbu ſ Pariſa do Rumunſkeje je jedyn młody herz ſe ſwojej ſmjercźu ſapłacźicź dyrbjał. 24lětny Nitesce chżyſche ſ Pariſa darmo do ſwojeje rumunſkeje domiſny jěcź. Wón teho dla ſ orientnym expreżnym cźahom na jenej woſowej wóſzy ſedźo ſobu jědźeſche. Na wuherſkim ſaſtaniſchcźu Berregſzo wón wuſtawſchi na ſemju padźe a ſo ſe ſcźěhowazymi woſami do kruchow roſtorho.

* (S lětadłom 5600 metrow wyſoko ſlecźał.) Pſched tydźenjom bě franzowſki lětaŕ Garroz 4950 metrow wyſoko ſ lětadłom ſlecźał. Sſkawy, ſo je ſe ſwojim ſlětom do najwyſchſcheje wyſokoſcźe pſchiſchoł, pak ſo njeje dołho wjeżelicź mohł. Jeho krajan Legagneux je wutoru ſ lětadłom 5600 metrow wyſoko ſlecźał. W tejle wyſokoſcźi njebě wón ſamemu cźłowſkemu wócźku wjazy widźomny.

* (Spytane ſamomordaŕſtwo němſkeho kódźſtwoweho attaſchéja we Winje.) Hrabju Poſadowſkeho Wehnera, kódźſtwoweho attaſchéja pſchi němſkim póſłanſtwie we Winje, ſu ſrjedu w Dubrowniku w Dalmatiſkej pſchi mórſkim brjoſu ſ kulku ſ browningſkeje piſtolije ſmjertnje ſranjeneho namakali. Myſla ſebi, ſo je ſo ſatſělicź ſpytał. Hrabja Poſadowſki praji, ſo je ſo ſ pſchipadom ſranił.

* (S prochom a mochom ſo tepika.) Argentinſka parna łódź „Colaſtina“ je ſo bliſko Rijo Granda potepika. Żyke mużſtwo je ſmjercź namakało.

* W dóńzy ſo tepi.) Dwělětny ſyn ſchkleńczerſkeho dźěkacźerja we wſy pola Haidy w Cźechach ſo na ſahrodźe pſches dóńzu, kiż bě wokna wody, nadżeraſche, runowahu ſhubi a do wody padnywſchi ſo ſatepi.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Pcźokarja K. G. Sperlinga w Hodźiju bě Budyſki ławniſki ſud lětſa 5. julija k 300 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaſudźił, dokelź bě pod napißmom „Naturſki měd ſ zokorom“ měſcheńzu pſchedawał, k kotrejż wón na 1 zentnaŕ mjeda 1 zentnaŕ

zokora a 30 puntow wody bjerjesche. Wězywustojny profeßor dr. Süß ſ Drażdżan ßo wupraji, ſo je Sperling jenoż 25 prozentow zokora k měſchenju bracź ßmětk, a pčzokar kantor em Ssuſchka w Budyſchinje praji, ſo Sperlingowa měſcheńza mjeno „Naturſki měd“ njeſaßkuži, ale ſo ma ßo jako ſ mjedom ſměſchana zokrowa rosmoda wobhladacź. Sperlingowe powołanje ßo ſaczißny.

Khoſtanſka komora. 15. oktobra ßo ßudźenje pſcheczíwo hoſpodarſkemu pomoznikej J. P. Schimanej ſ Noweje Wßy, 11. okt. wotſtorczene, dale wjedźeſche. Schimana winowachu, ſo je létßa 29. julija na Nowowjeßnjanſkim revěrje jeneho ßornika, 29. julija na knjeźim Rakeczanſkim revěrje jenu ßornu w hajeńſkim czaßu tſélił a 10. auguſta hajniſkeho miſchtra Bornemanna w Rakezach dla wopaczneho winowanja pola ſtatneho rěczniſtwa w Budyſchinje wobſkorżił. Schiman a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Chriſtoph w Nowej Wßy běſchtaj najeńkej Nowowjeßnjanſkeho revěra, pſchekupzej Kroeckej w Budyſchinje, prajikoj, ſo Schiman njeje 29. julija ßornu tſélił. Kroeck bě ßebi teho dla myßlił, ſo je Bornemann Schimana ſ njeprawom paduſchneho hońtwarſtwa winował. Kroeck a Chriſtoph ſtaj na to w Chriſtophowym wobydlenju wobſkórżbne pißmo pſcheczíwo Bornemannej ſeſtajakoj. Schimanej ſtaj pißmo pſchedczitakoj a jeho napominakoj, jo podpißacź. Prjedy teho ſtaj ßo Schimana praſchakoj, hacź je po wěrnoſczi ſeſtajane a jeho na to kedźbliweho czinikoj, ſo bychu hewak ſke ſczéhwki ſa njeho naſtałe; pſchetoż hdy by wopſchijecze njewěrne byko, bychu jeho dla wopaczneho winowanja wobſkorżili. Po namjecze ſtatneho rěcznika ßud Schimana dla paduſchneho hońtwarſtwa 29. julija k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow, a dla wopaczneho winowanja k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźi. Pódla teho Schimanej tſélbu wſachu.

Luka

duchakhoreho Jana Auguſta Mudreho w Hatku, w Lipiczanſkich leżomnoſczach leżaza, budze ßo

20. oktobra 1912 popołdnju w 3 hodźinach

w Mudrez wobydlenju na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Handrij Mudry, pſchedporuczník.

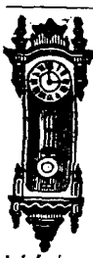
Sa léto 1912/13 podpißany wuſtaw něhdże

1800 zentnarjow prutow

też po mjeńſchich dźélbach kupuje.

Podawanje móże ßo wot ſapoczatka novembra 1912 ſtacź.

Wokrjeßny wuſtaw na Židowje.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencź pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźéło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźéłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

(K temu czißku pſchiłoha.)

Darmo doſtanje kóżdy wotebjerań

1 zigaru,

w brodutruhańni **Juliußa Haniſcha** w Njeßwaczidle, hdyż ßebi tam 6 zigarow kupi.

Zokor je ſaßo tuńſchi!

K kermuſcham

poruczam najlépſchi

mlěty zokor, pſchi wotewſaczu punt po 23 pj. ſ rabattom.

lompowy zokor, pſchi wotewſaczu 10 puntow po 25 pj.,

najlépſchu **pſcheńczny muku,** hachtl po 6 puntach 100 pj., pſchi wotewſaczu 1 zent. hiſchcze nješchto tuńſcho,

wuſchkrjeny lój

mam pſchezo czerſtwy.

E. Czech w Rakezach.

Czeho dla?

Nowe jéſdne kola ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu żane khoſty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſaplaczicze.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jéſdne kola

najlépſche dźéło, lohki běh, njeſkónzujomne ſ dwélétnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maſchiny, réczne apparaty, płaty ſ jenołétnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—

pſchißkuſchki a narunouſke dźele tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe kola** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jéſdnych kołow a maſchinow

w Budyſchinje na Mużakowſkej dróſy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Berteldorfſke

ſarybowanje pſche njeroſczenje

1 bleſcha 75 pj.

Sarybowanje pſche njeroſczenje

1 bleſcha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědk pola ßłabuſchkich dźéczi

Aromatiſki jatrotukowy emulſion

najlépſche ſa ſkrofuloſne dźéczi. Bleſcha 1.50 a 2.50.

Roſeßłanje na wßy.

Jenoż woprawdźite doſtacź

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

---

la. czérjeńſke rjemjenje ſ jadriweje kože

wſchěch ſchérjow,

konopjane a gumijowe ſchlawchi,

każ też wſchě

techniſke gumijowe a aſbeſtowe wězy

najtuńſcho porucza

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)

pſchedawaŕnja kożanych czérjeńſkich rjemjenjow a gumijowych wězow

w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſcheu 9.

Prima motorſki, zylinderſki a zentrifugſki wolij,

każ też kolmas a maſchinſki tuk a wſchě techniſke tuki a potrjebu

porucza po najtuńſchich płaczißnach

Otto Büttner

(mějeczel **S. Laſkowſki**)

pſchedawaŕnja kożanych czérjeńſkich rjemjenjow a techniſkich wězow

w Budyſchinjepſchi hlownym torhoſcheu 9.

Ssuche khójnowe a ſchmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane,

każ też **łaty, blidarſke deſki**

a woßebje **ßuche tſéſchne pſchikryeża**

porucza

Franz Br. Miriſch

rěſak a hěblowárnja w Halſchtrowje. Telefon ezo. 10.

Swojim cześcźenym wotebjerarjam, wosebje cześcźenym **Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 30

kaschczowy magazin

wotewrił a proschu pschi trjebanju na to dobroczźiwje dźiwacź.

S pocześcźowanjom

Telefon czißło 637.

Hłowna dźełarnja na kotołskej haßy 12.

Kurt Fahnauer,
twarska a meblowa tyschernja.

Pschispomnjenje: Mam stajnje na składze: **metallowe, drjewjane, spalomne** a **dźecźaze kaschcze** po kóždej placźisnje.

Tež stwinske dekorazije sa pohrjebne ßwjatocźnoscźe wupożcźuju.

Rěcźimy ßerbski.

Schenillowe rubischcźa a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupujecźe pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** na ßnutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Pschipósnaty wußyw!
Pol frachta!

F. V. Lochowowu

= Petkuschku rožku, =

prěni krócź woßyta wot originala 2 zentnarjej po 21 hr. porucźa na doběrku trieurowanu a zentrifugowanu.

— Pruha darmo. —

Nyczerkubło w Malßezach pola Budyschina.

Pschenoschliwe domjaze pjezy

jara praktiske a mało městnoscźe trjebaze,

tepjeńske a kuchińske khachle, żelesne khachle,

wschěch barbow a wulkoscźow,

horncźerske twory wschěch druźinow

ma stajnje na składze

Reinhold Bartsch,

pschedawarnja khachlow a fabrika tonowych tworow

w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła.

1 phänomenske

— mużaze koło —

torpedoski ßwob. běh, woßebje reklamowe koło s drjewjanymi stpizami, jenož něktore krócź trjebane, ma tunjo po móżnoscźi sa hotowe pjenjesy na pschedań

Oskar Urban w Krjebi.

Najlěpsche

ßłowki,

6 pj. zigary

porucźa

Jan Hajasch we Łasu.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

njezměje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu 20. okt., ale hakle **stwórtk 31. okt.** (reformacijski swjedźeń) popołdnju w 5 hodźinach pola Hönčec.

Předsydstwo.

Tow. „Lubin“ w Budestecach

změje **jutře njedźelu 20. okt.** wječor w 6 hodźinach pola Rösika zhromadźiznu.

Sobustawy a hosćo so wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆źelu 21. oktobra dopołdnja w 9 hodźinach budźa ßo w Pěseczańskim hajnišim revěrje w drjewischczu pschi wowczeńni khójnowe kuluchi, dubowe a brěsowe schczěpy na pschesadźowanje pschedawacź.

Do farskeho doma ßo k nowemu lětu

ßylna holza

pyta, kotrož je hižo ßkużiła. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Hólczez, kotryż chze

pjekarstwo

nawuknycź, móże hnydom abo pschichodne jutry pola mje jako wucźobnik sastupicź. Dawam dybsaźny pjenjes.

Handrij Kerl w Droždźiju.

Hólczez, kotryż chze

tyschersтwo

nawuknycź, móże hody abo jutry do wucźby stupicź pola

Jana Palerja w Koporzach pola Pomorz.

Ssmjertna powjesć.

Wczera wječor 1/2 11 hodźin je mój luby mandźelski, nasch dobry ßwěru ßo starazy nan, pschichodny nan, dźěd, bratr, ßwak a wuj

Bjedrich Wilhelm Greulich

po krótkim cźerpjenju 75 lět stary cźicho wumrjeł.

Hłubokosrudźeni sawostajeni:

Marja Greulichowa rodź. Kliemannez,
Ernestina Hilbjenzowa rodź. Greulichez,
Dr. Richard Greulich
Ota Hilbjenz,
Marja Greulichowa rodź. Sserbez
a **9 wnukow.**

W Budyschinje (na garbarskej haßy), na Židowje a w Ludwigshafenje nad Rheinom, 18. okt. 1912.

Khowanje budźe njedźelu 20. oktobra 1912 popołdnju w 3 hodźinach na Židowje wot żarowanskeho doma.

Pschiloha k czißlu 42 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. oktobra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

14. oktobra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	52—54	96—100
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	45—49	87—91
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	—	—
Jałowžy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowžy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—52	90—96
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	44—46	83—86
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowžy	39—43	78—82
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowžy	35—38	75—77
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowžy	—	—
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	51—53	91—96
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	46—49	86—89
3. ßnadnje pizowane	41—45	80—86
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	63—66	106—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	56—60	98—103
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—54	92—96
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	64—66	84—86
2. mjaßne	60—63	80—83
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	57—63	77—83

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. okt. 1912 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 17. oktobra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . bela	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	50	9	80	9	25	10	—
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	30	7	85	8	30
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	10	25	10	75	8	50	10	—
Wows . nowy	9	—	9	50	7	50	9	—
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	25	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	70	2	80
Pschenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	3	40	3	60	—	—	4	—
Prošata 766 schtuk, schtuka	15	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	15
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běla) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 75 np. hacž 9 hr. 95 np., rožla wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 60 np., jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 5 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běla) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 66 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 28 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

17. oktobra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np. jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. 50 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 20 np., běrny — hr. — np. hacž 2 hr. 75 np., ßkoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 18. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 20. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodzinach farat Răda ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. Dopołdnja w 10 hodź. smeje farat Răda Božu ßłužbu we wokrjeßnym wustawje na Židowje. Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tyschek.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Richard Nowak, pohonc w Hrubjelczizach, s Marju rodź. Kralez se Židzineho pola Wojerez w Hrubjelczizach.

S druhich wosadow: August Max Schilder, murjer na Holzy, s Augustu Marthu Geblez tam. — Jan Ernst Holan, žiwnoscer we Dreczinje, s Marthu Lejnu Freundez w Mikkezach. — Max Emil Kühnelt, wothladar w Draždžanach-Löbtawje, s Hanu Ernestinu Pjechez w Rakezach. — Khorla Rudolf Schild, želesn. assistent w Mügelnje, s Hanu Ernestinu Hanczkez w Barcze.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Korla Alfred, bywscheho Korle Augusta Manjoka, kublerja w Jeńkezach, poßmjertny ßyn w Libuchowje. — Herta Erna, Jana Augusta Schmidta, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Ernst Rudolf, Bjedricha Oskara Bjerwalda, koprnikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Jan Ernst, Jana Augusta Kobanje, žiwnoscerja w Sslonej Borschczi, dź. — Jan Erhard, Oskara Pawoka Harnappa, khěžerja a želesotoczerja w Dobruschi, ß. — Rudolf Ernst, Jana Bohuwěra Hanskeho, pomozneho želesnikskeho rjadowarja w Nadžanezach, ß. — Hans Fryz, Bjedricha Pawoka Pětscha, khěžerja a kopornikskeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Augusta Elsa, njemandź. dź. w Ratarjezach. — Katha Irmgard Charlotta, Ferdinanda Pawoka Maxa Grosy, kublerja w Tšelanach, dź.

S druhich wosadow: Hana Martha, Ernsta Gusty Hasy, kublerja w Rodezach pola Pomorz, dź. — Charlotta Lina, njem. dź. w Bukezach. — Arthur Richard a Erwin Ota, Khorle Hermanna Wjele, kublerja w Kubschizach, dwójnikaj. — Frieda Elsa, Ernsta Biskopa, dźěłaczerja a khěžerja w Salhowje, dź. — Alfred Pawoł Pjekar, fabrikski kowar w Subornicžzy, ß. — Khorla Bjedrich, Jana Miczki, dźěłaczerja w Semichowje, ß. — Martha Elsa, Handrija Fähle, khěžkarja w Bóschizach, dź. — Hana Alma, Jana Ernsta Mischnarja, pohoncża w Rakezach, dź. — Marja Lejna, Augusta Hermanna, khěžkarja w Schczeńzy, dź.

W katholskej zyrkwi: Wórscha Marja, Bruna Adolfa Winklera, wojnarja w Budyschinje, dź. — Marhata Ella, Oty Waltera Burkhardta, khachlestajerja w Budyschinje, dź. — Hańża Martha, Franza Ferdinanda Storma, dźěłaczerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 11. oktobra: Elsa Frieda, Khorle Gustava Czabrana, dźěłaczerja w Tšelanach, dź., 1 l. 18 dn. — 15.: Hana Martha, Ernsta Bjedricha Mužika, žiwnoscerja w Czemjerzach, dź., 5 m. — Erich Erdmann, Jana Augusta Njebosa, skakarja a khěžerja w Jeńkezach, ß., 5 m. 14 dn. — Morwa narodźena njemandź. dź. na Židowje.

S druhich wosadow: Hana Herbergowa rodź. Schołcźiz we Warnoczizach, 70 l. 1 m. 5 dn. — Rudolf Adolf Pelz, privatier w Budyschinje, semrjeł a pohrjebany w Hodžiju, 64 l. 3 m. — Marianna Hedwiga, Jana Augusta Herzoga, žiwnoscerja we Lahowje, dź., 1 l. 7 m. 27 dn. — Khorla August, Handrija Jurjenza, fabrikskeho pohoncża we Lupoji, ß., 6 m. 1 dź. — Marja Martha, Augusta Wrobla, kublerja w Komorowje pola Rakez, dź., 19 dn. — Madlena, Jana Augusta Domschki, tšěchikryjeńskeho mischtra w Rakezach, mandźelska, 51 l. 5 m. — Marja rodź. Mannez, Jana Augusta Meiera, želesnikskeho wothladarja na wušk. w Bukezach, mandźelska, 68 l. 6 m. — Hańża Hertha, Ernsta Augusta Bergana, dźěłaczerja w Komorowje pola Klukscha, dź., 1 m. 6 dn. — Max, Mikana, murjerja w Barcze, ß., 2 l. 4 m. — Khorla Jurij, Jana Augusta Hasche w Skanezach, 8 m. 14 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodzin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano ½8 hodzin ßerbsku spowjedź, duchowny Bójž dopołdnja ½9 hodzin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodź. smeje tschescź. towarstwo mužskeje młodoscże shromadźisnu.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. smeje tschescź. towarstwo žónskeje młodoscże shromadźisnu w paczerskej jstwi.

Bjes droheho saczinka derje waricz, czini możne

MAGGIowe korjenjenje. Njech ßo na wukasanje, kóždej originalnej bleschzy pschidate, kedźbuje.

Dostacz we wschčch **pschedawarnjach kolonialnych tworow.**

Jěsdny plan železnizow.

platczazy wot 1. oktobra 1912 hacz do 31. měrza 1913.

Njedźelu a šwjate dny też 4. wosowa klaša jěsdźi.

S Chorjelza do Drażdżan

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	2. 3.
S Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,58	11,21	2,11	2,20	4,24	6,58	8,53	9,07	11,52	
Rychbach	—	—	4,40	—	—	8,10	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48	
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14	
Budyschina	2,46	3,54	6,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36	
Žičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—	
Bistopiž	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—	
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—	
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—	
Do Drażdżan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56	—	

* Jěsdźi jenož kóždy pośledni dźěłanski dźeń.

S Drażdżan do Chorjelza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drażdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,25	5,31	8,10	9,45	10,58	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	6,01	8,37	—	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	—	
Bistopiž	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,45	11,39	
Žičenja	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,58	
Budyschina	2,01	2,36	4,25	7,45	8,46	9,47	10,46	11,27	2,04	4,39	6,14	7,03	9,40	11,16	12,02	
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—	
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—	
Rychbach	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—	
Do Chorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,16	10,55	12,28	—	

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaša jěsdźi.

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46
6,11	9,09	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08

S Kamjenza — Wotkinizy — Großröhrsdorfa — Do Arnsdorfa

S Kamjenza 10,30,za je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Arnsdorfa	5,30	6,30	8,30	10,30	12,30	2,30	4,30	6,30	7,35	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	12,54	
Großröhrsdorfa	5,54	6,54	8,54	10,54	12,54	2,54	4,54	6,54	7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12,37	
Wotkinizy	6,03	7,03	9,03	11,03	1,03	3,03	5,03	7,03	7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29	
S Kamjenza	6,18	7,18	9,18	11,18	1,18	3,18	5,18	7,18	6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12,14	

S Kamjenza 10,30,za je w Arnsdorfje 11,18. — S Arnsdorfa 9,27 a je w Kamjenzu 10,13.

S Budyschina do Wjeležina.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4,52†	5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,41	8,28	9,41	11,25§	
Dźěžnik	5,00†	6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,49	8,40	9,49	11,33§	
Budestez	5,08†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,55	11,40§	
Roswodez	5,12†	—	7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—	10,00	11,45§	
Do Wjeležina	5,19†	—	7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	10,07	11,52§	

† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poślednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož na kóždu sobotu, srjedu, njedźelu a šwjate dny.

§ Jěsdźi jenož 27. oktobra, 17. novembra, 26. decembra, 26. januara, 23. februara a 24. měrza.

S Wjeležina do Budyschina.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Wjeležina	—	6,05†	8,25	—	12,03	—	3,03	5,25	7,25	—	10,24
Roswodez	—	6,12†	8,33	—	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—	10,30
Budestez	5,06*	6,18†	8,41	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,37	7,36	7,48	10,35
Dźěžnik	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,43	7,42	7,58	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	5,50	7,49	8,09	10,48

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poślednim dźěłanskim dnju w tydźenju.

†* Jěsdźi jenož sobotu, srjedu, njedźelu a šwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Bistopiž.

S Kamjenza	5,45	7,43	11,30
Halschtrowa	6,17	8,09	11,58
Do Bistopiž	7,03	8,54	12,44

Bistopiž-Halschtrow-Kamjenz.

S Bistopiž	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25

S Khočebuza=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khočebuza	do	9,01	12,22	5,24	11, 7
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,07	9'20

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,2
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,3
Radměriz	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,4
Hluschiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41
Luwoćiz	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49
Malećiz	—	9,12	12,36	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hućiny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Klukscha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 20. oktobra, 3. novembra, 26. decembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. haprleje.

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a šwjate dny.

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,4
Radworja sast.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hućiny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a šwjate dny.

* Jěsdźi jenož w nozy 20./21. oktobra, 3./4. novembra, 26./27. decembra, 6./7. januara, 2./3. februara, 24./25. měrza a 6./7. haprceje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,20	7,46	9,20	11,55	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9,26	12,02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,31	2,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mal. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khažowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeßwaćzidła	5,57		10,00		2,56		8,03		12,08
Scheschowa	6,04		10,07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa	6,19		10,22		3,22		8,32		12,36†
Sdźarow	6,26		10,29		3,29		8,39		12,43†
Hósła	6,33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

† Jěsdźi jenož w nozy poślednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

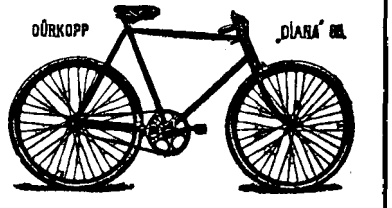
S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hósła	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	†5,05		7,48		10,58		3,17		8,26
Scheschowa	5,13		7,54		11,04		3,24		8,32
Njeßwaćzidła	5,23		8,01		11,11		3,31		8,39
Khažowa	5,33		8,09		11,19		3,39		8,46
Radworja	5,44	6,15	8,16	10,51	11,25	2,19	3,45	7,45	8,54	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11,35	2,31	3,55	7,55	9,04	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	—
do Budyschina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

		4,45 wot Wósporta		8,32 wot Lubija		11,54 wot Lubija		5,18 wot Lubija	O 7,44 wot Lubija

† Jěsdźi jenož kóždy poślednji dźěłanski dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož w nozy 20. oktobra, 3. novmebra, 26. decembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. hapryla.

Składnostna = kup! =

Wschě hischcze na składze
šo namakaze

jěsdne koła (žonjaze a mužaze koła) hnydom **wjele** niže
šwučeneje płaćišny pschedawam, so bych je
skerje lěpje wotbył dla pscheměnjenja składownjow.

G. Urban w Krjebi.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Mantle a schlawchi
sa jěsdne kola
dobreje hódnoscże, hižo po $2^1/_2$ mk.
kaž wschě druhe **kokojěsdne wězy**
najtuńscho porucža

Otto Büttner
(mějeczel **S. Laskowski**),
pschedawańja kožanych cžěrjenskich
rjemjenjow a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

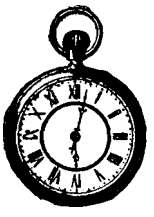
Skład Vogtlandskich gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku różoweje a Móltkoweje
dróhi cžißko 5.
Gardiny, vitraże, story, kožowe pschikrywy, wuschiwanja, kožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow
po najtuńschich płaczisnach.

Dobru **lanu muczku**
porucža Khorla Kahrowe,
dobru
pschenczu muku
porucža Khorla Kahrowe,
grupy, jahły, hejduschku, raiß, nudle
porucža Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

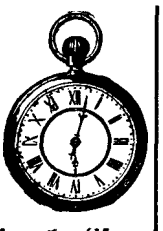
Čtedšich,
ßudnišli aktuar św. ßkužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißańja sa kupowanske, hypothekske
dismembraziške, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cžißko 177. —
Vscheßadžowanje leżomnoscżow

Sofy,
pjerate matrazy,
nakładżenske matrazy,
groczane matrazy
porucža
Wähner
pschi žitnych wikach.

Spěwarske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow**
k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstiskim měsczе 2
telefon 499
ßo sa
lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucža.
Wjazy krócz mytowany. — Sałożene 1899.
Pschimerne płaczisny.

Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod raduej khěžu
ßwoju w lěcze 1856 wot njeho ßameho
sałożenu džěłarnju optiskich tworow do-
broczinwemu wobkedžbowanju porucža.
Bryle a tłóczniki ßo po lěkarskim psched-
pißmje jenož ßwědomicze dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ezitanske schkleńzy, bryle a tłóczniki jenož sa wóczko ßo pschihodżaze.
Rěczu ßerbski.
Pschi trjebanju proschu ßo dobroczinwje na mnje wobroczicz.
Khorla Scholta, optikus.

Ad. Rämsch nasl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon cžißko 415**
porucža ßwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßkanje w cžwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaczisnowy sapiß žadacz.

Koban
pschi žitnych wikach 4I
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pißarnja
sa sałożenje kapitala w hypothekach, saradżenje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoscże, wudźěłanje liscżinow a wucżinjenjow w naležnoscżach dobrowólneho ßuduistwa: leżomnostne, hypothekske, testamentske a herbstwowe wězy atd.; wobstaranje wschitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpiskow, sehnawanje pjenježnych žadankow, pschewsacże testamentskich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samoženjow.

Agentura
sa sawěscżenje pschе woheń, snjeßboženje, rukowansku winowatoscz a sa žiwjenjowe sawěscżenje.

Rěczu ßerbski.

Jěsdny grat
porucža **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cźerpja a ßo khore a hubjene cźuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcźežneho cźerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšélanskej haßy 15.

Wjele dźakowanskich pißmow.
Póstska kharta doßaha.

Rolowe separatory

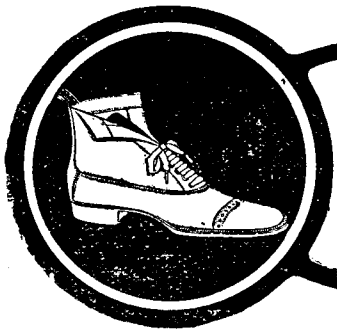
tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej:
J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Lětusche nowoscze

sa nasymski a symski cźaß

ßu we wulkim wubjerku doschle. Poruczam

mužaze a žonjaze schkórnje

nowych faßonow po **9.50, 10.50, 12.50, 16.50.**

Hontwarske a jésdne schkórnje s boranjazeho kalfa a howjaseje koże, danskeje howjaseje koże a woprawneje juchty,
dolhe schkórnje a holczaze wuhorkate schkórnje a 3/4 schkórnje,
hontwarske gamasche s howjaseje koże,
wodunjepschepuschczateje koßmikateje tkaniny a tolsteho płata,
sportske a tkaninowe gamasche sa holzy a žony, hólzow a mužskich,

rejwarske a towarstwowe stupnje

s běłeje cidskeje koże, woprawneho chevraura, czelaze lakowane, bronsowane, poßlébrowane a poskoczene.
Woprawne Peterburgske gumijowe stupnje a gumijowe schkórnje,
czopło podschite domjaze stupnje,
woprawne a podrażowane **stupnje s wjelbłudźazych koßmow.**
Wodu njepschepuschczate a czopło podschite dźeczaze schkórnje,
filzowe stupnje a tofle. — Wschě druźiny **drjewjanzow.**
Jeniczke pschedawanje woprawnych **Chasallaskich normalnych schkórnjow.**
Wscho wobucze ßo tež po měrje dźěła a tunjo wuporjedza.
Wobkedźbujcze moje pjecź wukładnych woknow.

Czrijownja Heinricha Mohra

w Budyschinje pschi žitnych wikach. Telefon 384.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,
meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.
Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych
wobydlenskich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow
po wschěch płaczisnach.
Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druźiny, kaž tež
teppichi, blidowe pschikrywy,
paneele, kontorske a klawérske stólczki atd.

Phönixowe, Grützerowe, Viktoria- a

kaffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Wisitne khartki derje a tunjo czischczi
Ssmolerjez knihicziischczerńja.

»Serbske Nowiny« wuđawaja so kóžđu sobotu. — Štwórtlětna přeđplata we wuđawarni 80 pj a *na němskich póštach* 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerja w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wuđawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjećor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 43. | Sobotu 26. oktobra 1912. | Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Dobyće balkanskich Sslowjanow a Grichow!

Bliski kónz Turkowskeje!

Bóh, kotryž bitwy wodźi, je balkanskim Sskowjanam spěchnje nad krejlacznymi Turkami dobycź dał. Horde turkowske khěžorstwo je hnydom prěni tydźeń cźežke porazki poczerpiło, z kotrychž so njemóže wjazy shrabacź. Twjerdźišnu Losengrad su smjercź sazpiwazy khrobli Bołharjo dobyli a suđobnu twjerdźišnu Adrianopel wobstupili.

Psched tydźenjom Turkowskej wójnu pschipowjedźiwschi, su serbske, bołharske a grichiske wójska hnydom turkowske mjesy pschekrocźile. Jene bołharske wójsko pola Mustafa Pasche Turkow sbi a rucže k twjerdźišnje Adrianoplej postupowasche. Druhe wójsko z ranja wot tuteho turkowske mjesy pschekrocźi a k twjerdźišnje Losengradej (turkowszy Kirk-Kilisse), 50 kilometrow wot Adrianopla sdalenemu, cźehnjesche. Wobej wójszy so wutoru sjednocźischtej a nadběhi na Losengrad a Adrianopel nadběhowaschtej. Schtwórtk w nozy je z bitwischcźa pola Losengrada scźěhowaza powjescź dóschła:

Po dwajdnjownym horzym wojowanju su Bołharjo schtwórtk turkowsku twjerdźišnu Losengrad (turkowszy Kirk-Kilisse) z nadběhom z dweju stronow dobyli. 180 kanonow, wjele munizije a zrohy je Bołharam do ruki padło. Něhdźe 50000 Turkow abo wjazy je so sajało, wulka hromada jatych njehodźi so hnydom pscheliczicź. Mjes jatymi su dwaj paschi a jedyn khěžorski prynz. Bołharjo su wodnjo a w nozy pscheczźiwo Turkam wojowali, doniž so do Losengrada njedobychu.

Turkam so podobnje dźe, kaž Franzowsam w lěcze 1870. Schtož bě tehdy sa Franzowsow Metz, to je dźenża Adrianopel sa Turkow. Dźěl Bołharow Adrianopel woblehnje, kaž to prynz Bjedrich Khorla z Metzom cźinjesche, hłowny dźěl jich wójska pak dale k Konstantinoplej poczehnje. Sa 15 abo 20 dnjow mohli Bołharjo k turkowskemu hłownemu městu doczahnycź a turkowskemu knjezstwu w Europje kónz cźinicź. Wulkomozy su w njejednocze a njebudźa móz rospadnjenje Turkowskeje sadźerżecź.

Bołharjo su rěku Ardu, kotraž so pola Adrianopla do rěki Marizy wuliwa, pschekrocźili a prědnje wobtwjerdźenja pola Marasa dobywschi, Adrianopel z połodnja wobstupili. Dwaj turkowskaj bataillonaj z Adrianopla wupadayschtaj, tola Bołharjo nadběh na njej sezinichu a Turkow sbiwschi tři batterije spěchnje tźělazych kanonow dobuchu a 1200 Turkow sajachu.

Adrianopel ma w swojich wobtwjerdźenjach pschez 300 *kanonow*, mjes nimi nowe Kruppske kanony a cźežke hubizy. Kak wulka je jeho wobsadka, njeje znate.

Dobyće Serbow.

Serbjo su na schtyrjoch městnach turkowske mjesy pschekrocźili a spěchnje wot dobyća k dobyću khwatali. Rucže sa sobu su woni w Nowobasarskim sandźaku Sjenicu, Nowy Basar, Padujewa, Prischtinu a Kumanowa po cźežkim wojowanju z Turkami wobsadźili a nětkle k Skoplu (turkowski (ilšlüb) cźahnu. Tu so na wulkej runinje, Wowcže Polo rěkazej, zosazy Turkojo shromadźuja. Tola tež serbske wójsko so tu z dźělom bołharskeho wójska sjednocźa. W bliskich dnjach budze so najskerje na Wowczim Polu podobnje wulka bitwa kaž pola Losengrada (Kirk-Kilissy) bicź. Pola Kumanowa su Serbjo tři turkowske divizije rosbili.

Turkojo běchu hischcże dźenża saso selhańe powjescże rosscherili, so su Serbam mjenowane města saso wotdobyli, Bołharow pola Losengrada sbili a so do Bołharskeje nawalili. Tele wukormjene lžě su pak krótke nohi měte. Po satraschnym poraženju, kotrež su Turkojo pola Losengrada poczerpili, drje so skónczńje dalscheho thanja wostaja.

Wyskanje nad dobyćom Losengrada w Bołharskej.

Hdyž powjescź wo dobyću Losengrada do bołharskeho hłowneho města Sofije dóńdźe, wulka cźrjóda ludźi, khorhoje balkanskich kschescźijanskich statow njeso, po měscze cźahasche a psched grichiskim, serbskim, ruskim a jendźelskim póstanzstwom a kralowskim hrodom wójskowe dobyće skawjesche. Hdyž lud grichiskeho póstanza Panasea setka, jeho na ramjenja sběhnychu. Swony wschěch zyrkwjow swonjachu. Město je z khorhojemi wupyschene. W zyrkwjach so dźakowne Boże skužby sa dobyće bołharskich brónjow a mscha sa padnjenych wojakow wotměje.

Nawal grichiskeho wójska do Turkowskeje.

Kaž Cźornohórzy, Serbjo a Bołharjo, su so tež Grichojo dobyćerszy do Turkowskeje dali. **Turkowske mjesy pschekrocźiwschi su woni sobotu po schtyrihodźinskim wojowanju Turkow z jara skylnych stejischczow pola města Elasony wuhnali a so města smozowali.**

Wjedro bě deschcźikojte. Pucże běchu jara hubjene, a grichiszy wojazy dyrbjachu kanony psches błóto cźahnycź. Wojowanje schtyri hodźiny trajesche. W 12 hodźinach turkowske kanony wotmjelknychu. Grichiszy pěschzy pod krónprynzom nadběh z bajonnetom cźinichu. Turkojo, Gricham 7 kanonow wostajiwschi, k Sarantoporo zosachu, hdźež mějachu 10,000 muži reservow. Tam je srjedu k nowej bitwje dóschło. Turkojo so sbichu a z 22 bataillonami a 6 batterijemi k Serfidże zosachu.

Wojowanje bě pschi turkowskej mjesy a je jara sasakle było. Krónprynz Konstantin bě wospjet w najwjetschim smjertnym strasche. Pod nim so jemu jeho kóń satseli. Kóń so na njeho wali, tola krónprynz samó, so jenoż lohko sraniwschi, pod nim wulěcź. S wyskanjom wojakow wón z nowa do bitwy dźěsche.

Dale postupujo je grichiske wójsko Turkow se Sambonnia, Serfidże a Alakmonobene wuhnało a jich sbiło. Turkojo roscźěkachu, Gricham 22 pólnych kanonow z munizijskimi wosami a wulkej hromadu munizije a wjele wosow pschewostajiwschi.

Bombardement na Warnu a Kawarnu.

Turkowske wójnske łódże su sańdźeny tydźeń wobydlerjow bołharskeho a cźornohórskeho brjoha traschiłe. Ssobotu rano poczachu kanony turkowskich wójnskich łódźow z dalokosćze 20 kilometrow na bołharske wobtwjerdźenje Warnu hrimacź. Turkowske łódże něhdźe 100 kulow wutsělichu, so bychu mały bołharski kschižak, we Warnaskim pschistawje stejazy, k wojowanju wuzadale. Tón wschak njewotmolwi, a turkowske łódże na morjo wotpluwachu. Ssobotu popołdnju so wone saso k brjohej pschiblížichu a saso tsělecź sapoczachu. Tón krócź so z bołharskeje strony wotmolwi. S kulemi turkowskich wójnskich łódźow so pschi morju leżazy dźěl města wobschkodźi, mjes druhim jene kasarny pola Euxinograda, pschistawowe zkonistwo, jedyn młyn, jedyn klóschtr a druhe twarjenja, kotrež so spalichu. Wosebje wulka schkoda so na wustupnym mosce a w někotrych pschi morju leżazych składownjach nacźini. Turkojo czołmy na morjo puschczichu a spytachu z nimi wojakow na brjoh wuza-

džicź. Njepschestawaze tšelbowe tšelenje Bołharow pak jich nusowasche, ßo ſ nĕkotrymi ranjenymi sawróćicź.

Nasajtra nĕkotre turkowske wójnske łódże bołharski pschistaw **Kawarnu** bombardowachu, kotryż je jenoż wikowanski pschistaw a ſ zyła njeje wobtwjerdźeny. Wone złoniſtwo wupuſćichu a nĕkotre ſkładownje a domy wobſchkodźichu. Bołharske knjeżerſtwo budże pschećiwo tutemu nadpadej protestowacź, ſ kotrymż ßu ßo saßady internationalneho prawa pschestupike, kotrež je Haagska konferenza postajika a po kotrymż ßo we wſchĕch ziwiliſowanych krajach złożuja.

Dobyćzetſke wojowanje ćzornohórſkich Sserbow.

Ćzornohórſzy Sserbjo ßu koło wokoło ćzornohórſkich mjesow wſchudże Turkow a Arnawtow (Albanſkich) ſbili. Bjelopolje a Berany po njemdrym wojowanju dobywſchi, woni ßobotu w Gußinjom do 15000 Turkow ſraſychu. Tež tu Turkojo podležachu. 2000 Arnawtow pod Sahimom bajom, kotryż dyrbjeſche Berany Ćzornohórzam saßo wotdobyćź, Ćzornohórzy pola Plawy ſ łakańzy nadpadnychu. Rubańza bĕ ßurowa. Ćzornohórzy 280 muži ſajachu, wſchitkich druhich potſĕlachu a ſarubachu.

Bombardement na Taraboſch.

Turkow wſchudże ſbiwſchi, ßo ſkoro zyłe ćzornohórſke wójſko pſched měſtom Skutariom ſhromadźi. Prjedy hacź móże ßo pak měſto woblehnyćź, dyrbi ßo najprjedy pſched nim leżaza twjerdźiſna Taraboſch dobyćź. Taraboſch je hora, nĕſchto wyſchſcha dyžli Ćzornobóh we Łužizy. Na jeho wjerſchku ßu Turkojo twjerdźiſnu natwarili. Na horiny khribjet ßu ßo hižo Ćzornohórzy dobĕdźili a tam kanony postajili. Wot póndźele woni do twjerdźiſny tſĕleja, a Turkojo ſ cźeźkich kanonow wotmolwjeja.

Mjes tym ßu Ćzornohórzy Skutari ſe wſchĕch ſtron wobſtupili, ſo bychu pſchiczahanju turkowſkich poßylnjenjow a pſchiwjeſenju zyroby wobarali. W měſcźi je tehodła hłód dźeń a hórſchi. Płaczźiſny ſa zyrobu ßu ßo njeßmĕrnje powyſchike. Kommandant Haſſan Riſa je ßebi pjecźa wotmyßlił, ßo pſches wobſtupjenje Ćzornohórzow pſchedobyćź a do Priſrena zoſacź, ſo ßo njetrjebak ſe ßwojim wójſkom Ćzornohórzam poddacź.

Swjaſk balkanſkich ſtatow.

Wójna balkanſkich ſtatow wjele twjerdſcho ſjednocźi, dyžli ßebi druhdże myßla. Sa wſchĕ kraje ßo jedyn patriarchat postaji. Kóždy lud budże ßwoje Boże ßłużby w ßwojej rĕcźi wotmĕwacź. Sa wſchĕ wójſka ßo jena organiſazija wudźĕła. Wſchĕ ſtaty jenake ſakonje doſtanu a ßo ſ złownej jednotu ſjednocźa. Wſchitzy ſchtyrjo kralojo grichiſkeho krala hłowu ßwojeho ſwjaſka ſcźinja.

Jedyn turkowſki wojeſki cźah ßo ſwróćił.

Na Smyrnaſko-Aidinſkej żeleſnizy je ßo póndźelu żeleſniſki cźah ſ mobiliſowanymi wojakami ſwróćił a ßo ſ nĕkotre metry wyßokeje pſchijĕſdki dele walił. Skoro wſchón cźahowy perſonal je ßo ſaraſył, runje tak nĕhdże 200 wojakow. Nĕhdże 200 wojakow je ßo cźeźko ſraniło.

Njeſboże je ßo ſe ſkamanjom jeneho ſamkadła ſawinowało. Lokomotiva w jenym tunelu ſtejo woſta, mjes tym ſo cźah k dwórniſchcźu w Azizia wróćo jĕdźeſche, hdźež wón do jeneho druheho cźakazeho wojeŕſkeho cźaha ſawadźi.

Turkowſzy jeczi w Sofiji.

Ssrjedu je prĕni dźĕl turkowſkich jatych do bołharſkeho hłowneho měſta pſchijĕł. Bĕſche to 130 muži, kotſiż ſkorżachu, ſo dyrbjeli w turkowſkim wójſku hłodu mrĕcź. Najwjazy ſ nich bĕ bjes wobucźa.

Sultanowa rĕcź k wojakam.

Sultan je ßo wutoru ſe ßwojimi ßynan i pſchi rowje Mehmeda Fatiſa ſa dobyćże turkowſkich wójſkow modlił. Sultan mĕjeſche potom rĕcź k wojakam a praji, ſo je jeniczka ſaßada Turkow, ßwoju nadźiju na ßwoju wutrajnoſcź ſtajicź. „Spuſchćejećże ßo“, wón ſkónczi, „na ßwoju wutrajnoſcź!“

Ćzechojo lĕkarjow ßerbſkim a bołharſkim ranjenym póſćzelu.

Ćzĕſki lud, kotryż ma wjedniſtwo mjes awſtriſkimi Sſłowjanami, ſe ßwojimi ſympathijemi wußwobodźeŕſku wójnu balkanſkich Sſłowjanow pſchewodźa. Po wſchĕch Ćzechach ßo pjenjeſy ſkładuja, ſa kotrež ßo cźĕſzy lĕkarjo, wothladarjo a wothladarki ſranjenych a ſkhorjenych wojakow na bitwiſchcźa ßerbſkeho a bołharſkeho wójſka póſćzelu. Lĕkarjo, kotſiż ßo do ßerbſkich wojeŕſkich lazaretow ſamolwja, mĕßacźnje 400 krónow mſdy, a cźi, kotſiż ßu ſwólnimi, w ßerbſkich měſtach wobydlerjow lĕkowacź, 300 krónow mĕßacźneje mſdy doſtanu. Sſerbſzy lĕkarjo ſkoro wſchitzy wójſko na wójnu pſchewodźeja, a teho dla ßu nĕtkole w Sſerbiji lĕkarjo jara żadni. Jako wĕrni pſchećeljo w nuſy Ćzechojo teho dla ßwojich lĕkarjow do Sſerbije ſcźelu a jich ſe ßwojimi pjenjeſami placźa.

Sahorjenje ruſkeho luda ſa wußwobodźenje balkanſkich Sſłowjanow.

Sa dobrowólnikow, kotſiż chżedźa w ßerbſkim a bołharſkim wójſku pſchećiwo Turkam wojowacź, je ßo w Ruſkej wjele tyßoz ſapißacź dało. Mnoſy ſ nich ßu hižo na Balkan wotpucźowali. W Moſkwje je ßo komitej ſałożił, kotryż 150 lĕkarjow a miłoſcźiwe ßotry na Balkan póſćzele. S Peterburga je ßo na Ćzornu Horu prĕnje wotdźĕlenje miłoſcźiwych ßotrow wotßaliło. Na dwórniſchcźu bĕ jimaze dźĕlenje. Lud miłoſcźiwe ßotry ſ kwĕtkami ſaßypa. Ssobuſtaw měſchcźańſkeje rady Bodiſka w mjenje měſta Pĕtrohroda k nim rĕcźeſche. Sekretar Nikanorow praji: „Ssotry, jako bĕże hołbje lećźicźe k naſchim bratram, cźornohórſkim worjołam (hodlerjam). Se wſchej cźopłotu ßwojeje wutroby ſahrĕjicźe a troſchtujcźe ranjenych a cźerpjazych wojowarjow. Rjekńcźe jim, ſo wulki połnózny worjoł mĕrny, ale kedźbliwy wobkedźbowaŕ cźornohórſkeho rjekowſtwa woſtanje. Rjekńcźe cźornohórſkim worjołam, ſo maja jich połnózni bratſja móżne ſchidła, wótre paſory a pyſk a ſo ßo, hdyž hodźina ſacźepje, na hłowy njepſchećelow Sſłowjanſtwa puſchcźa a je roſbija.“ — Snaty pſchećel Sſłowjanow, A. W. Waßiljew, praji: „Pſched 36 lĕtami ßym miłoſcźiwe ßotry a ruſkich dobrowólnikow na Ćzornu Horu pſchewodźił. Tehdomna wójna bĕ ſapoczatk, nĕtcźiſcha je pſchirodźene ſkónczenje tehole ſapoczatka. Prajcźe Ćzornej Horje, ſo mamy płomjenjaze żedźenje, doſpołny wuſpĕch ßłowjanſkeje wĕży widźecź.“

Prynz Napoleon Murat chże do balkanſkeje wójny.

Prynz Napoleon Murat, kotryż je ſ wyſchkom w ruſkim wójſku, chże ſa ßwoje pjenjeſy wotdźĕlenje jĕdnych wuhotowacź a ßo ſ nim bołharſkemu wójſku pſchiſamknyćź. Wón je ßo ſ jenej amerikanſkej milijonarku woženił a ſ tym wulke ſamoženje nabył.

Rosmjerſanje mjes wulkomozami.

Mjes Němſkej, Awſtriſkej a Franzowſkej je balkanſka wójna prĕnje rosmjerſanje ſbudźiła. Sańdźeny tydźeń ßu ßo ſ dźĕła w Němſkej, ſ dźĕła w Awſtriſkej wulke połnyłki wójnſkeho materiala, wołebje kanony a munizija, ſadźerżake, kotrež ſ Franzowſkeje pſchijĕdźechu a bĕchu ſa balkanſke ſtaty postajene. Wſcho hromadźe bĕ jich 424 waggonow, ſ kotrychż dyrbjeſche 200 do Bołharſkeje a 224 do Sſerbije jĕcź. 114 wołow je ßo we Winje ſadźerżało. Franzowſka w tym cźeźke ſchkodowanje ßwojeje induſtrije widźi a je ßo pjecźa hižo na Ruſku a Jendźelſku dla ſhromadneho ſakroczenja w Barlinje a Winje wobrocziła.

Salſki ßejm

ßo 11. novembra ſaßo k ßwojim wuradźenjam ſeńdże. Deputazije pilnje dźĕkaja. Schulſka deputazija druheje komory je ßwoje jednanja wo ſchulſkim ſakonjowym naczińſku ſkóncziła. Tež deputazija prĕnjeje komory je ßo ſ nim ſabjeraka. W tychle njemĕrnych a njewĕſtych cźaßach je ſa wĕrjazy a konſerwatiwny ſakſki lud prĕnja komora ſ wulkim żohnowanjom. S doſpołnje wĕſteho żórka wĕm, ſo deputazija prĕnjeje komory wſcho ſacźißnje, ſchtoż liberalni pſchećiwo wucźenju naboźiny we wĕrjazym duchu, poſtajowachu, haj oni w ſchulſkim pſchedſtejicźerſtwje na pſchikład diſidentojo (ſ zyrkwje wuſtupjeni) ßydła njeſmĕja. Tež druhe ważne dypki, kiż naß wĕrjazych ſe ſtaroſcźu napjelnjowachu a kotrež ßamo knjeżerſtwowy naczińſk wopſchijeſche, deputazija prĕnjeje komory wotpokaſa. Kak ßo potom nahłady liberalneje wjetſchiny druheje komory ſ nahładami prĕnjeje komory ſjednocźa, to Bóh wĕ. Prĕnja komora najſkerje krucźe na ßwojich żadanjach wobſteji a ani pißmika njeſpuſchcźi, derje wjedźo, ſo ma wjetſchinu ſakſkeho luda ſady ßebje. Teho ßu ßo liberalni dohładali. Duż ßu runje w najważniſchich wucźerſkich żadanjach zoſali. Ssamo „Sächſiſche Lehrerzeitung“ pſchiſnawa, ſo ßu jich liberalni pſcheradźili, pſchedali, ßwoje ßwjatocźnje date ßlubjenja ſtamali. Kak ßu tola pſchi poßlednich wólbach wucźerjo, wołebje w měſtach, ſa liberalnych hanjeli, ſo mohli ßebi nóżki wotbĕhacź. Tež nĕkotry radikalnik na wßach khelpaſche ßobu; ßonik bĕ ßłódki, ale wotucźenje: ſcźĕra wſchĕdnoſcź, ſo tón, kiż wjele ßlubi, mało dżerży. Tež na ſprawne żadanje ßerbſkeho luda poczina ßo dźiwacź.

Nasche knjeżerstwo s rasnoscżu wotpohlad podtkóczowanja żerbskeje rěcże wotpokaże. Mějach cżesć. s kultußowym ministrom ertnje jednacż. Wujaßnicż ma żo hischcże, cżohodla psched nětkotrymi létami w Lubijskej schulskej inspekziji a nětko w Budyskej schulskej inspekziji, w nětkotrych schulach żerbszy starschi na sanjechanje żerbskeje rěcże skorża.

Dale mózu k směrowanju wěrjazych Sserbow prajicż, so je kultußowe ministerstwo w nastupanju należnoscże „Volkserzieher“ żame pschisnako, so je se strony wésteje instanzy s wopředka wopaczny rosprawu dostako. (Hacż s wotpohladom abo niz, na tele praschenje njech żebi kózdy żam wotmolwi.) Kultußowe ministerstwo je tule instanzu abo teho sastojnika, kiż je to sawinował, wótrje poßwarilo.

E. B.

Pruski żejm

je żo sandżeny tydżeń k nowej dżeławoscżi seschoł. Wón je najprjódzy wo namjecże jednał, po kotrymż dyrbjachu żony pschi gmejnskich wólbach teżame prawo dostacż każ muższy. Namjet je żo pschecżiwo kłoßam sozialdemokratow a dopředkarjow sacżißnył. W blizschim cżaßu budże żejm wo parzellowanskim sakonju jednacż. S pomozu tuteho sakonja chzedża pscheněmcżenje pólskich krajinow w Pruskej pospěschicż.

Straschny pólver w franzowskim wójnskim łódżstwje.

Sozialistiski sapółłanz sa Brest, Goude, je łódżstwowemu ministrej pißmo półłał, w kotrymż praji, so je 6 panzerowanych łódżow 3. eskadry, kotreż żu k pożylnjenju żriedżoseńskeho łódżstwa postajene, w hubjenym rjedże. Woßebje dyrbja żo na nich pólvrowe komory w nastupanju wohnjoweje bjesstraschnoscże porjedżicż a jich 12—13 lět stary pólver, kotryż bě żo do manevrow na kraj pschinjeßł, s dobrym saměnicż. Strach, so żo tónle pólver se saparjenjom wot żameho sapali, je s dżiwanjom na horzotu pschi poknózno-afrikanskim brjosy jara wulki. „To njeje żana eskadra“, żo na kónzu pißma praji, „ale vulkan, kotryż wudyricż hrosy.“

Khoroscż ruskeho trónskeho naßlědnika.

Ruski trónski naßlědnik, wóßomlětny wulkowjerch Alexej, je żo cżeżko sranił. Kajke pak je jeho sranjenje, wo tym njeje niczo wéste shonicż. Mjes ludom żo powjeda, so je jedyn zarski sahrodnik, wésty Waßiljew, trónskeho naßlědnika s wjecżiwoscżu sranił. Tuteho żu pschi njeměrach s bajonnetom sranili. Teho dla je wón sarocżił, so budże żo na zarskej żwójbje wjecżicż. Psched tsjomi měßazami je żo jemu poradżiło, jako sahrodnik w zarskim hrodże w Spalach żłużbu namakacż. Hdyż żo wóndano trónski naßlědnik tam wukhowasche, je Waßiljew pjecża jeho s kalaczom do żiwota kłół. Waßiljewa żu sajeli.

Revoluzija w Mexikanskej

je żo porasyła. Knjeżerstwowi wojuzy żu město Veracruz bjes wulkeho pschecżiwjenja dobyli a wjednika revoluzije, generala Diaza, a jeho offizěrow sajeli. Wschitkim revoluzionaram żu żo brónje sebrale.

Na kwaßnym dnju.

Póstowy mischtr Póßłak mějesche żwój kwaß s dżowku měschczanosty Rjadnika. Wjele dobreho żo wot tuteho kwaßa nadżijachu. Sslubjenaj běschtaj schwarnaj mkodaj cżłowjekaj, poknaj strowoty a mějeschtaj lóscht do dżéła. Njewjesta rjanu pomoz żobu dosta, mandżelski pak mějesche dobre wuhlady na to, so budże hischcże wyschscho we żłużbje postupowacż. S luboscże żo bjerjeschtaj a s mnohich stron jimaj sboże pschejachu. Kwaß bě po tamnischich wobstejenjach woßebny, spěwarske towarstwo jimaj spěwasche a kraßny tepich hacż na haßu s zyrkwinych duri doßahasche. Najwyschschi duchowny żam jeju wěrowasche. A lědma bě wěrowanje nimo, shromadżichu żo wokoło mkodeju mandżelskeju pscheczeljo, tłóczachu żo k nimaj snacżi, pschejachu sboże a radowachu żo s nimaj. Pschi tym żo wésto wjeżele, tola też sawischcżiwje poßměwachu, żylsy żo ronjachu.

Potom swěrowanaj a pschewodnizy w khorejtach do měschczanostoweho domu wotjědżechu.

Mnoho hoscżi bě pscheproschenych, nawożenjowi a njewjescżini pscheczeljo a woßebje pschiwusni pschińdżechu k hoscżinje. Rjadnik jako samożity muż njelutowasche, ale dasche żo widżecż. To bě też prěnja dżowka, kotrejż kwaß hotowasche. Wschitzy w jenej sali ruma njemějachu, běchu na dwě rosdżéleni.

S khwilemi listownik pschikhadżesche, druhdy by telegramy, druhdy saßo horstku pschipißow a visitnych khartkow pschinjeßł. Potom braschka wo schkleńczku saklinkny, so by mjelczenje dozpěł a so by pschecża pschedczitał. Pschi żortnych pscheczach żo saßmewachu. Hoscżo żo wubjernje sabawjachu.

„To je towarsch se studentskeho cżaża“, nawożenja wußwětlowasche, hdyż żo mjeno sbożepschejazeho cżitasche, kotryż do pschiwusnych njeßkuschesche a kotrehoż też nichtó njesnajesche.

„To je rjenje, so żu waschi něhduschi studentszy towarschojo żo na waß dopomnili“, pschitomny sarał khwalesche.

„To żmój żebi mjes żobu tak wotrěczakoj“, Póßłak rjekny, ale na dobo żo satorże, jako by jemu srudna dopomnjeńka na myßle pschischła. Hižo dale njewußwětlowasche, ale pola njewjesty żo samokwiwschi wopuschczi hoscżinu a też dom. So wón woteńdże, wěso kedżbnoscż hoscżi na żo scżeże, a też njewjesta bě we wuskoscżi. Hdże je jeje muż żo nastajił a cżeho dla je woteschoł? Sawěscże je to ważneje winy dla scżinił.

Hischcże sapoddżeny hóscż dóńdże, a tón dżiwazym żo hoscżom powjedasche, so bě widżał, kak je Póßłak runje se sahrodniskich klamow wustupiwschi na pohrjebnischczo khwatał.

„To je dżiwna wěz? Tu tola nikoho snateho na pohrjebnischczu nima?“ něchtó naspomni. „Njedawno je żem pschicżahnył, starscheju ma hischcże żiweju. To je wěrno, studował je tule, ale potom je żwoju żłużbu w druhich městach měł.“

Sawistni hižo poczachu jedyn druheho skobacż a żebi scheptachu, schtó wě, kajke to s tym póstowym mischtrom je abo kak je żo to s nim měko. Też njewjesta pocża żej staroscż cżinicż, tola niczo żo njewjedżesche dopomnicż, schtoż mohło pschecżiwo njemu podhlada sbudżowacż. To wschak njeby niczo skeho było, jeli chze row semrjeteho pscheczela abo pscheczelnizy debicż. Ale cżeho dla to runje dżenża, na dnju kważa, tutón wěnz na row noży, so by to po měscże było widżecż? Tón wěnz budżische mohł wobstaracż wjeczor, to ludżo njebychu widżeli, njeby żo rosnożyło a nichtó njeby teho kedżbu měł.

Njewjesta żo samjersa, jeje starschej żo hněwaschtaj, shromadżenym bu cżężno, nichtó żo njeżměwesche, ani wustojnemu braschzy żo njeporadżi. hoscżi roswjeżelicż.

A Póßłak żo njewróczi. Pohrjebnischczo bě mjenujzy khětro daloko wot města. Khorejty běchu hižo wotjěke, a duż dyrbjesche pěschi hicż, kwaßarjo běchu mjes tym wobożni a we wuskoscżach. Ani jěscż jim prawje wjazy żłodżecż nochzysche.

Skónczńje żo Póßłak wróczi, wschitkón żo s dycha wuběżawschi, tak jara bě khwatał. Wschitzy s porokowazym wóczkom na njeho hladachu, ale na jeho wobliczu bě widżecż, so je zyle spokojom.

„Knjes nawożenja je naß tak nahle wopuschczik!“ jedyn se żobujědżazych naspomni.

„Ale wy scże pjecża na pohrjebnischczu byli?“ měschczanosta porokujo pschistaji.

„Haj, proschu, wodajcże, so żym żo hnydom njesamokwik“, Póßłak rjekny. „Tak żo hnydom njenadżizy na někoho dopomnich, hdyż żo jedyn s telegramow cżitasche.“

„Na koho?“ njewjesta żo khwatnje woprascha.

„To je krótka stawisna, dowolcże, so wam wschitko bórzy wujaßnju.“

„Wo to bychmy proßyli“, bjes maka krucże měschczanosta Rjadnik kasasche.

„Duż poßkuchajcże. Każ je wam snate, żym w tymle měscże na wyschschej schuli studował a żym nješchto lět pola Wódnikez bydlił. K tutej żwójbje mje pscheczelstwo wjasasche. Wudowa Wódnikowa mějesche żyna, kotremuż Jan rěkasche. S tym żmój s jeneje rjadownje do druheje postupowakoj. Mějachmoj żo dżeń a bóle lubo. Hromadże w jenej a żamżnej jstwicżzy bydlachmoj, shromadnje wuknjechmoj, żebi jedyn druhemu pomhachmoj, żenje njeby jedyn bjes druheho na pschekhodżenjo psches proh wustupił. Tak żo dżeń a lěpje spósnachmoj a naju luboscż żo dale a żwěrnischo wobkrucżesche. Běchmoj jedyn druhemu bratr. Na prósdninach by Jan k nam na wjeżeke pschebywanje jědżił. Ale wulzy wobżaruju, mój najlěpschi pscheczel njemějesche kruteje strowoty. Sswoju khoroscż bě po żwojim nanu namrěł — —“

„Haj, żußod Wódnik na żuchocżinu w jara mkodych létach wumrje“, tak něchtó s pschitomnych pschistaji.

„Wudowa drje w makych klamach dale wikowasche, cżasto żym też ja sa nju, hdyż mějesche jara mnoho nusneho dżéła, pschedawał. Jan pak bywasche jara husto khorowaty. Wón mějesche nimo měry dobru hłowu a wuknjesche mohł rjez hrajkajo, woßebje zuse rěcże tola też druhe pschedmjety a wědomoscże. Ale hižo dlejschi cżaż bě

ßebi dale a bóle wědomy, so dokho žiwy njewostanje. Tež powjedasche wo tym, njedasche pak ßo pscheßwědczicź, so je to jeno tajka lohka khorosczź na khwilu. Hižo tež dwě ßotsje w jara mkodych lětach běschtej jemu na ßuchoczinu wumrjekej. Ale wón ßo jako dobry a pobožny kschesczijanski mkodźenz ßmjercze njebojesche. Sdasche ßo, so je na nju hižo pschihotowany a so ma ßmjercź jeno sa wumožerku se srudneho žiwjenja na semi, hdźež ßo tola žaneje radosczе wjazy nadźijecź njeßmědźesche. Kóždźiczke sadunjenje powětra by saczuk, a hdyž ßo drusy studowazy wjeßelachu, by dyrbjał we kožu ßamlutki ležo wostacź."

„To je srudne žiwjenje sa mkodeho cžlowjeka."

„Mój wobaj derje a sbožownje na tudomnej schuli dostudowachmoj a pruhowanje srakosczе tež wobstachmoj, mój pscheczel s wusnamjenjom. Tež to je pschikład sa to, so ßu ßuchoczinarjo cžasto wobdarjeni ludžo. Tola bórsy ßo pucze naju žiwjenja roseńdźechu. Wódnikej wustojni lěkarjo radźachu, so by s najmjeńscha lěto hischcze doma pola ßwojeje maczerje wostał a ßo trochu dokkadnischo wustrowił, hacź bě to pschi schulskim napinazym dźěle bycź mohło. Jeho maczeri bě to zyle po myßli, dokelž ßo tež tak njerada wot jeniczkeho dźěsczа by dźěliła.

Jan tutej wustojnej wězy radże pschihkoßowasche. Wón dźě bě tež, woßebje po cžežkim dołhim pruhowanju tehdomnischeho cžaßa, jara ßkaby. Duž wschak tež na dalsche studije pschi tajkich wobstejenjach ani myßle njebě. Tak wosta pschi maczeri, pomhasche jej pschi pschedawanju, a ßo trochu wustrowjesche.

Dźeń naju dźělenja ßwitasche. To běchu srudne hodźiny. Hižo derje spósnawachmoj, so ßo lědma hdy wjazy wohladamoj. Ja wěso wo tym mjelczach, ale Jan se samyßkom na to pschińdże we ßwojej rěczi, so budże jeho žiwjenje sawěsczе bórsy ke kónzej.

Najbóle mje to boli, luby pscheczelo a drohi bratsje, so budźemoj row zyle sabycź. Ty ßnadź chzesch prajicź, so budże ßo moja macź wo njón staracź; wěso, doniž wona žiwa wostanje. Ale mi ßo sda, so tež wona bórsy sa mnu wumrje. Telko ranow wona lědma dokho pschewutraje. Ale tebje, luby pscheczelo, bych wo něczo proßył — —"

„Jeno ßo wupraj", ßwojeho pscheczela pohnuwach.

„Dopomń ßo druhdy na mój row, położ na njón kwětku, kotruž něhdże we stwórbje wutorhnjesch. Woßebje pak na ßwojim kwaßnym dnju położ wěnz na mój row. Ja budu s njebjeß na tebje wo žohnowanje proßycź."

Ssylšy ronjo ßym jemu to ßlubił. Kaž bě do cžaßa widźecź, Jan sa něschto měßazow w najrjeńschich lětach mkodosczе cžische a sbóžnje wußny. Tež jeho macź sa krótki cžaß jeho sczěhowasche. Tak ßo Wódnikej ßwójba w tymle měsczе zyle shubi. Hdyžkuli mje pucź na pohrjebnischczo wjedźesche, ßym tež pscheczelowy row wopytał a debił, ale na ßwój hkowny ßlub ßym ßo hakle nětkole dopomnił, hdyž ßo telegramy mojich pscheczelow se studentskich lět cžitachu. Jan Wódnik, mój najlubschi pscheczel, wjazy mjes nimi njeje. Khwatach ßwoju winowatosczź dopjelnicź a ßym waß na khwilu wopuschczik. To je srudna stawisna pschi kwaßnym wjeßelu, ale dyrbjach wam to wupowjedacź, so bych ßo tak pscheđ wami samokwił."

Wschitzy pschitomni w myßlach a s dźěla tež ertnje cžesczenemu nawoženi, kiž bě takle nadobnje smyßleny, wotproschowachu, dokelž běchu jemu s pschedßudkom kschiwdu cžinili. Jeho sadźerženje sa zyle prawe wupósnachu. Braschka pak wo schkleńzu saklinka a pocža telegramy a sbožepschejaze listy dale cžitacź.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Powyschenje danje.) W njeměrnych cžaßach, w kotrychž wójna hrosy, ßu pjenjesy woßebje sa industriju a wikowanje žadne a dań ßo powyscha. Nětcžischich njewěstych politiskich wobstejnosczow dla ßu pjenježne bank diskont wot 4 na 5 prozentow powyschike.

— Nasymske kontrolske shromadźisny w Budyskim wokrjeßu směja ßo w **Budyschinje** pjatk 1. novembra dop. we 8 hodźinach, 1/4 10 hodź. a 1/2 11 hodź., ßobotu 2. nov. dopołd. we 8 hodź., 1/4 10 hodź. a 1/2 11 hodźin; w **Hodźiju** wutoru 5. nov. dopołdnja we 8 hodźinach w hosczenzu „jelenja"; — w Biskopizach pjatk 8. nov. dopołd. w 10 hodź. a 1/4 12 hodź.; — w Hornjej Wjasońzy wutoru 12. nov. dop. 3/4 9 hodź. a 3/4 10 hodź.; — w Schěrachowje ßrjedu 13. nov. dopołd. 1/2 9 hodź. a 3/4 10 hodź.; — w Sohlandźe pjatk 15. nov. dop. 40 minutow po 8 hodź.; — w **Budeschezach** pjatk 15. nov. pschipołdnju 1/2 1 hodź. w hosczenzu „hajńkownje"; — w **Drožđžiju** pjatk 22. nov. dopołd. 3/4 9 hodźin; — w **Klukschu** pjatk 22. nov. dopołd. w 11 hodź.; — w **Njeßwaczidle** ßobotu 23. nov. dopołd. 1/4 11 hodź.

S mužstwow, w **Budyschinje,** na **Židowje** a w **Ssmolizach** bydlozych, maja ßo seńcź pjatk 1. nov. dopołd. we 8 hodź. mužstwa lětnikow 1905 a 1906, dopołd. 1/4 10 hodź. mužstwa lětnikow 1907 a 1908, a dopołd. 1/2 11 hodź. mužstwa lětnika 1909; ßobotu 2. novembra dopołd. we 8 hodź. mužstwa lětnikow 1910, 1911 a 1912. Lětnik je na wojeŕskim paßu widźecź.

S Hajniz. Sańdźenu póndźelu bu tu rano pscheđ sastupjerstwom schulskeho pschedstejicźerstwa nasche wucźerstwo sapokasane. Naschi wucźerjo ßu knjes Domaschka s Wichowow jako statny wucźer a wodźer schule, kk. Franz s Goldbacha a Scholka s Budyschina. Poßlednischej dwaj staj Němzaj a njejstaj ßerbskeje rěcze mózna. Wutrobnje ßebi pschejemy, so by ßo radźiło, tež tutej městnje se Sserbom wobßadźicź.

S Budestez. Sańdźenu njedźelu wotmě nasche ßerbske towarstwo „Lubin" ßwoju měßacźnu shromadźisnu. Nasch pschedsyda, knjes Hajna se Splóska, ju s rěczu wotewri, w kotrejž wróczo hladasche na skhadźowanku lubeje studowazeje mkodźiny tu w Budestezach a na wulki ßerbski konzert w Budyschinje. Sa jara nusne ßo wot wschěch ßobustawow spósna, so by ßo tu w Budestezach ßerbski spěwarski khor sałożił. Mozy tu ßu. Pschihoty sa khor maju ßo w bliżschich dnjach stacź. Na 3. dźeń hodow chzemy wulki ßerbski ßwójbny wjeczor wuhotowacź. Woßebite powschitkowne sajimanje wschěch pschitomnych namaka prěni ßerbski nowy testament, kiž je Budesczański farař Michał Frenzel s grekskeje a s pomozu ßkowjanskich rěczow pschełožował a 1706 wudał. Knihi ßu wobschěrne a němski a ßerbski text steji pornjo ßebi. Kaž wjele je znate, ßo jenoj mało tutych Frenzelowych knihow hischcze namaka. Sserbska rěcź w nich je w někotrych ßkowach hinascha, hacź ßo nětkole w Budesczańskej wokolinje rěcźi. Knihi dźěchu wot ruki k ruzy a kóždy ßo khwilku do nich ponuri. Shromadźisna tón krócź njebě tak bohacze kaž hewak wopytana, ale sprawna ßerbska myßl a bratrowska luboscź knjeżesche. Žiwa bě rosmołwa wo wschelakich towarschnych należnoscźach, spěwy saklinczachu, wuklinczachu a s pscheczelnym rukusawdaczom ßo dźělichmy. Hodźiny běchu saschke — pscherucze.

S Maleschez. Njedźelu wjeczor krótko po 6 hodźinach je ßo tu bróžeń, kublerjej Ssykorje w Brěsezach ßkuschaza, wotpalika. Kubler J. Bajer bě do njeje 60 kop wowßa a wósnik Ssykora něhdże 60 zentnarjow ßyna, wotawy a něschto wowßa, wuhla, jabłukow a wschelaki grat khowak. Bróžeń mějesche pażene murje a bě s zyhelom kryta. S murje bě kruch wupadnył a w nastatej dźěrje je drje ßo woheń sałożił. K haschenju běchu pschijeke ßykawy Maleschanskeje dobrowólneje wohnjowoje wobory, s Kluksch dwě, s Hucźiny, Delnjeje Hórki a Budyschinka.

— (Skótne wiki.) Na Wósborske skótne wiki 28. oktobra a na Njeßwaczidliske 6. novembra ßmě ßo schparaty skót s Pruskeje saßo pschiwjesczź.

S Rachlowa pola Kulowa. Njedźelu ßu ßo njewobydlene twarjenja druheje žiwnosczе tudomneho gmejńskeho pschedstejicźerja Hernaschka wotpalike. Dokelž běchu wone s domkhowanymi žnjemi napjelnjene, płomjenja wjele zyroby namakachu a ßo rucze rosscherichu. Se skota ßu kury a dwě proßycźi we wohnju kónz wsałe. Kaž ßo sda, je ßo woheń se skótniskej ruku sałożił. Ssykawy běchu s Wulkich Sdźar, Komorowa, Kobliz, Kulowa a Kulowza pschijeke. Hernaschk ma ßwoje wobßedźenstwo pscheđ wohnjowu schkodu sawěsczene.

S Woleschnizy pola Lubija. W naschej wßy je ßo hižo saßo jena bróžeń wotpalika. Njedaloko Diesnerez bróżnje, pschedněkotromi dnjemi s wohnjom wupuscźeneje, póndźelu w nozy wokoło 1/2 12 hodźin s maßiwneje wulkeje bróżuje kublerja Herm. Böhmy woheń wudyri. Domoj khowane žně ßo sniczichu. Ratarske maschiny mózachu ßo wukhowacź. Mužstwa wohnjoweje wobory s Woleschnizy, Lubija a Stareho Lubija dyrbjachu ßwoju hkowuu kedźbliwosćź na hródże a domske, na kotrež płomjenja schwihachu, skożicź. Wobßedźeŕ a jeho cźeladni běchu, hdyž woheń wuńdże, w Lubiju na kermuschi. Tež tu ßebi myßla, so je ßo woheń se skótniskej ruku sałożił.

S Lubija. Tež tudomna měschczańska rada bě 20 zentnarjow danskeho mjaßa skasała. Wono je ßo ßrjedu w rěsarni a składowni wohnjoweje wobory punt po 85 pjenježkach pschedawało.

S Ralbiz. Tu semrje minjeny schtwórtk najstarschi cźłowjek nascheje woßady, wudowz Anton Erhart Reinee, a bu njedźelu na naschim pohrjebnischczu pokhowany. Bóh běsche jemu wyßoku sta-

robu 92 lět dozpěcź dak. Psched lětom wša jemu ßmjercź mandźelsku a tak dyrbjesche zyle ßam w ßwojej khěžzy bydlicź. Pódla teho běsche wot wjazy lět ßem woßlepił a nimale do zyka ßłyschenje shubił. Njech je jemu semja lohka!

Se Sćeho Komorowa. Se ßwojim revolvrom ßo sabjerajo je dźěłacźeŕ Lukasch ßwoju žonu ſ njekedźbliwosćźu satsělił. Lukascha ßu sajeli.

Se Žitawy. W nervosnej roshorjenosćźi je ßo wucźeŕ Eduard Butzke w Grottawje ſ nožom cźežko skałał. Jeho ßu dyrbjeli do Žitawskeje kliniki dowjesćź, hdźež je bórsy wumrjeł. Butzke bě 41 lět stary a bě w porjadnych wobstejnosćźach žiwy.

S Niskeje. Žałoßnu ßmjercź je Augusta Wohnbergowa w Sprewi wumrjeła. Hdyž w khachlach satepi, ßo jejna drasta sapali a nadobo ßo wona jako płomjenity stołp palesche. W ßmjertnym strasche wona do sahrody khwatasche, hdźež ludźo płomjenja ſ wodu shaschachu. Wobžaromnu žonu do Niscźanskeje hojeŕnje dowjesechu, hdźež je wutoru we wulkich bolosćźach wumrjeła.

S Wochos. Sańdźenu njedźelu tudomne evang.-ßerbske towaŕstwo ßwój druhi narodny dźeń ßwjecźesche. Schkoda, so runje na tónßamy dźeń trjechi, hdźež Łasowszy bratśja w ßußodnym Klětnom hrajachu, tehodła žanych hosćźi ſ daloka njemějachmy. Ale tola běsche ßwjedźeń rjany a poradźeny. Hačźrunjeż bě jenož mało wosjewjeny, běsche ßo tola wjele luda naschło. Knjes pschedßyda powita shromadźenych, pokasujo na to, so naletny duch po Sserbach duje, wotucźmy też my, hajmy ßebi ßwoje kubła, lubujmy narod, cźesćźujmy krała, jemu ßława! Pod nawjedowanjom knjesa kantora Fouchsa-Tschelnjanskeho spěwasche chor: „Płakała Haniza“, „Sa Kamjeńzom sa horami“, „Naschi hólzy ſ wójny jědu“, „Hanka dźěsche k hajnikezom“, „Ssydało holczo pod dubom“. Spěwarjo cźišcźe a jaßaje spěwachu a kedźbowachu na dirigentowe pokiwy, tak so mózne a ßłabe, spěschne a pomałe ßo derje trjechichu. Wscheje khwalby je hódne to, schtož je knjes dirigent sa dwě lěcźe, hačź je tudy, naschich spěwarjow nawucźił. Cźim wjazy ßo jemu džakujemy, dokelž ma też daloki pucź pschewinycź a husto w hrosnym wjedrje po pěskach teptacź. Tśi dźiwadłowe kruchi ßo hrajachu: „Na kwaßnym pucźowanju“, „Ssym Sserbow ßerbske holicźo“ a „Žona dyrbi do dwora“. Też te ßo derje wuwjedźechu. Pschi tajkim dźiwadle ßo woprawdźe dźiwamy, kajkich dobrych hrajerjow je też na wßach a kak młodźina tajke dołhe rěcźe ſ hłowy nawuknje, hdyž dyrbi tola wot ranja hačź do spanja na polu dźěłacź. Mjenowacź nikoho njechamy, woni ßu wschitzy ßwoju wěz derje cźinili a poskicźeli, schtož ßu samohli. Jara ßo też spodobasche žortny spěw: „Hanß a Pětr“, kotryż ßmy njedawno we Wujesdźe wot Rakecźanow spěwacź ßłyscheli, mjes tym so by ßo druhi žortny spěw: „Chzył je pan Lucźibar hriby pjez“ lěpje jako solo-spěw pschihodźił. Knjes pschedßyda podawasche pschednoschk wo „Wochoźanskich ßwójbnych mjenach“. Někotremu drje je sajimawe było, kak je jeho mjeno nastało a schto wono praji. Wschitke poskicźenja ßu powschitkowne pschipósnacźe namakake a wjeßele k dalschemu dźěku sbudźiłe.

S Klětneho. Sańdźenu njedźelu bě też tu wulki ßerbski ßwjedźeń. Łasowske towaŕstwo „Handrij Sejleŕ“ bě k nam pschikhwatało. Wjele stow ludźi bě pschischło, poßłuchacź na kraßne synki nascheje macźerneje rěcźe. Sala bě khopata polna. Hdyž k. Saaler se ßwojimi pyschnymi spěwarkami a spěwarjemi wustupi, njechasche pschihłoßowanje žaneho kónza namakacź, tak so dyrbjachu wjele wjazy spěwow saspěwacź, hačź jich na programje stejesche. Łasowcźenjo maja hižo pěkny repertoir. S napominanjom, so dyrbja Sserbja ßwoju macźerńu rěcź lubowacź a hajicź, wotewri k. Wirt ſ Radskeje ßerbski ßwjedźeń. Wobroczi ßo w ßwojich dalschich ßłowach woßebje na ßerbsku młodosćź, bohacźe sastupjenu, a skónczi se ßławu na ßwětnu wyschnosćź. Dźiwadło ßo pschitomnym, ſ kotrychž wschelazy hakle prěni ras ßerbske dźiwadło widźachu, jara spodobasche. Łasowcźenjo pak też rjenje a wustojnje hrajachu. Woßebje jich prěnju hru: „Žona dyrbi do domu“ też druhim naschim towaŕstwam poručźamy. To je jara džakowna hra. (Dostanjecźe ju pola k. Ssmolerja w knižzy „Kraßne wobrasy“.) Też „Sserbske braschcźenje“ ßo lubjesche. Knjes Wirt rěcźeschе też sa sałoženje ßerbskeho towaŕstwa. Sahorjenje sa njo je tu wulke, jenož ßo tudomni Sserbja trochu boja, dokelž pschecźiwnizy hižo nětkole schkaraja. To je tola spodźiwnje: Hdyž chze ßebi Sserb ßwoje wobßedźeństwo, ßwoju rěcź, schkitacź, hnydom je tu ßußod a chze jemu to sadźěwacź. Ale wón ßam nima jenož doscź na schkitanju ßwojeje rěcźe, wón chze ju też hischcźe Sserbej ſ gwałtom nanucźicź a jemu ßerbsku rěcź wsacź. To je ta bratrowska luboscź! Jenajke prawo sa wschěch! Sserbja njejßu schpatnischi poddanjo, woni maja teßame prawa. Njedajcźe ßo wot někajkich schkarakow satraschicź, Sserbja w Klětnom! Sestupajcźe ßo hromadu a sałożcźe ßebi ßerbske towaŕstwo! — Kajke sahorjenje w Klětnom nětkole sa ßerbsku wěz knježi, dopokasuje to, so běchu ludźo na ßwjedźeń pschikhwatali — kaž woni to ßami wobßwědczichu — kiž trasch sa 25 lět na žanu rejwansku lubju stupili njeběchu. Ale na ßerbski wjeczor bychu kójdu njedźelu schli. — Bóh dał, so ßo też tu prawje bórsy wutwori krute ßrjedźischcźo narodneho skutkowanja. Łasowskim Sserbam a Sserbowkam pak horzy džak, so woni wokolnu rolu tak horliwje sa narodne ßywy pschihotuja. Łasowcźenjo ßu ßwoju narodnu mißiju derje sapschimnyli a ju khwalobnje wukonjeja. Też na Cźorny Khołmz ßo měrja. Wojerowska wokolina dźeń a bóle wotucźa. Bohu džak! R.

S Wojerez. Nasymske kontrolske shromadźisny we Wojerowskim wokrjeßu smeja ßo: w **Delnim Wujesdźe** ßrjedu 6. nov. dopołdnja we 8 hodźinach w Haschkez hosćźenzu sa Bjerwałd, Tranje, Lěsku, Lipiny, Łuczo, Manjow, Rudu, Ssepschezy a Delni Wujesd; — we **Łasu** ßrjedu 6. nov. dopołdnja 1/2 11 hodź. w Scholcźiz hosćźenzu sa Tśi Zony, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Koblizy, Stycźin, Las, Mortkow, Nydu pola Łasa, Radsku ſ Kołpinom a kublom Kißylkom, Schcźeńzu ſ Kołbizami, Běky Khołmz ſ Tyhelkom; — we **Wojerezach** ßrjedu 6. nov. popołdnju w 3 hodźinach sa Hory, Brěsnju, Kinajcht, Łubusch, Michałki, Narcź, Wulku Nydu, Nowu Łuku, Cźorny Khołmz ſ Nowym Khołmom, Židźino, Ptacźezy, Wulki a Mały Cźiłk; — w **Kulowje** schtwórtk 7. novembra dopołdnja we 8 hodźinach w Braunerez hosćźenzu sa Brěžki, Bukojnu, Němzy, Hósk, Kulowz, Kocźinu, Mucźow, Nowu Wjeß klóschtr, Ssałow, Wułke Sdźary, Ssułschezy, Spałe, Stróžu, Kułow; — w **Cźißowje** schtwórtk 7. nov. dopołd. w 11 hodź. sa Dubrjeńk, Łubhosćź a Cźißowu; — w **Njedźichowje** schtwórtk 7. novembra sa Njedźichow a Wěteńzu; — w **Błunju** ßobotu 9. nov. dopołdnja 3/4 12 hodźin sa Błuń, Lejno, Parzow, Bjesdoły a Sabrod; — w **Bórkamorje** póndźelu 11. nov. dopołdnja w 9 hodźinach sa Bórk, Bórkamor, Nowu Wjeß kral., Nowe Město ſ Daschkami a hajńkownju w Kißylku, Schiboj, Sprejzy, Cźorny Łuh a Drětwju; — we **Wojerezach** póndźelu 11. novembra sa město Wojerezy a Maku Nydu.

S Wojerez. Na ßobotnische ßwinjaze wiki bě ßo 146 proßatow a 25 běhakow pschiwjesło. Sa por proßatow 30—48 hr., sa běhaki po 36—60 hr. płacźachu.

Se Sćeho Komorowa. Dla spytaneho sajědojcźenja ßu ßobotu P. S... owu, bywschu swudowjenu K... owu, sajeli. Wona je pjecźa hižo jutry spytała, ßwojej ßamßnej džowzy, njewoženjenej E. K., ſ jědom sawdacź.

Se Shorjelza. Tudomni rěsnizy ßu ßo sapowjedźili, danske mjaßo dale pschedawacź, dokelž ſ nim cźrjewa, kałdony atd., kotreż k ßwojemu dźěku trjebaju, ßobu njedostanu. Měschcźanska rada je ßo teho dła rosßudźiła, danske mjaßo w ßamßnych kłamach pschedawacź.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) W hosćźenzu we Lucźu bě lětša 3. januara rěsniski mischtr Rädisch spěwajo a se ßwojim kschudom machajo hranu dźerżak. Pschi tym wón wěsteho Mikela do wóczka storcźi. Sranjeny teho dła na Rädischa ßwarjo woteńdźe. Tón ſ někotrymi hosćźemi, kotrymž bě worcźisnu sapkacźił, sa nim dźěsche. Na drósy wonka Miklu do błóta cźißnychu a pokleńk Jurij Ladusch jeho ſ kschudom nabi. Lěkaŕ bitemu wobßwědczi, so ßu jeho 25 krócź do woblicza drapnyli. Wojerowski ßud Rädischa dła lohkomyßlneho cźělneho sranjenja k 5 hriwnam a dła wotmyßleneho krjudowanja k jastwu na dwaj měßazaj a Ladusch teho runja k jastwu na 2 měßazaj saßudźi. Pódla teho dyrbjeschtaj Mikli 40 hriwnow pokuty sapkacźicź. Ssudnizy powołanskeho ßuda njemějachu sa doscź wujaßnjene, schtó bě Mikłu na drósy bił, teho dła wußud powaliwschi Rädischa jenož dła lohkomyßlneho cźělneho sranjenja k 5 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu, Ladusch pak zyle wuwinowachu.

✕ 7. januara běchu ßo po jenej wólbnej shromadźisnje w Krjebi ludźo na drósy wonka do pukow dali. Pschi tym běchu wěstu Minnu Ratschowu se ßochorom psches hłowu dyrili. Jako bicźkow běchu Matěja Roka a Rjelu wußlědźili a Roka k 5 hriwnam a Rjelu k 15 hriwnam saßudźili. Rok bě ßo pschecźiwo wußudej powołał. Dokelž ßo jemu njehodźesche dopokasacź, so bě ßo pschi pukach wobdźělił, dyrbjachu jeho wuwinowacź.

✕ Dźewjecźadwazecźilětneho hospodaŕskeho pomoznika Panascha ſ Roholnja bě hajnik Schimmer pjecza ras w haprleji ſ tšélbu w knjeżej holi widźał. Dła pschestupjenja hońtwinskeho sakonja bě

Wojerowski lawniski ßud Panascha k 50 hriwnam pokuty saßudźił. Pśched powokanskim ßudom Panasch wudawasche, so je ßo hajnik mylił a jeho ſ někim druhim pśchepósnał. Po pścheßkyschenju ßwědkow pak ßudniźy prěni wußud sa prawy spósnachu a wußudźichu, so ma ßo wobſkorźenemu teź hiſchćże tśelba wſacź.

S Draždźan. Po knjeźerſtwowym wosſiewjenju ßo nětčźiſchi ſakſki krajny ßejm, kotryż je w naléčźu ßwoje poßedźenja wotſtorčźił, pónďźelu 11. novembra k dalſchemu dźéku ſwoła.

Přilopk.

„Domowina." Sserbſke towarſtwa dostanu bliźſche dny wuſtawki „Domowiny" ſ próſtwu, so chźyli je ſkerje a lěpje wuradźeć. Namołwjamy k temu dla poſtupa w naſchich prózowanjach. Njeďźiwajćże pſchejara na maliczkoſćże a pódlanſćiny. Pißmik je morwy. Też najlěpſcha wuſtawa je morwa, njewěje-li cźerſtweho ducha w tym ſjednoćenſtwje, ſa kotrež je ſtworjena. Pſcheßjenoſcź w ſaměrach, roſtymjenje ſa prózowanja a ſahorjenoſcź, kiž ßapachu ſ réčźow wſchěch réčźnikow na Wojerowſkim ſjéďźe, lubi nam wuſpěch. S końzom tehole léta dyrbja wſchě ßerbſke towarſtwa bycź ſkołane do jeneho zyłka. Teho dla w Božim mjenje doprědka ſa luby ßerbſki lud, ſa jeho duchowne a hoſpodarſke ſboże!

S Radworja. Sańďźeny ſchtwórtk měješche tu „Swjaſk ratarjow" poßedźenje. Knjes Jenka ſ Freiberga powjedasche wo nuſnoſćźi a waźnoſćźi ſwjaſka, ßwarjeſche woßebje na Budyſki liberalny ďźenik, kotryż ßo w naſchej wokolinje wjele cźita. Tutón ďźenik, réčźnik praji, runjewon ratarjow w nuſy hiſchćże ßměſchi, k cheſćźijanſku wéru w naſtawkach njewuſnawa, ale je jenoż organ ßwobodnomyßlneje ſtrony — ſaſtupuje intereſſy „Hanſa-ſwjaſka" a duż woprawdźe ratarſtwu row ryje.

* (W hnojowej jamje ßo ſadußył.) Žałoßnu ßmjercź je pjatk w nozy 51lětny kubleŕ Guſtav Bahr w Leutersdorfje wumrjeł. Domoj pſchiſchedſchi wón do hnojoweje jamy padny a ßo w njej ſadußy.

* (Tſi dźéćźi ßo ſadußyle a ßo ſpalile.) We Wulkich Jéſorezach pola Němjeſchka bě tele dny na knježim dworje dźéłacźeŕ Jenſcher ßwoje małe dźéćźi do wobydlenja ſamknywſchi ſe ßwojej žonu na robotu woteſchoł. Starſche dźéćźo, jedyn ſchtyrilětny hólcźk, ßebi pſchi khachlach hrajkaſche. Pſchi tym je jemu po ſdaću žahle wuhlo na draſtu padło a ju ſapaliło. Sſo palaze dźéćźo je ßo w ßmjertnym ſtraſche na kožo cźißko. S tym ßo teź poßleſchcźa ſapalichu, a njeſbožowny hólz ßo hacź do koſćźow ſpali. Płomjenja ßo dale we wobydlenju roſſchěrichu, a mkódſchej dźéſćźi, 3 a 2 lécźe ſtarej, ßo ſadußyſchtej, dokelž njemóżeſchtej wupucź ſ bydła namakacź.

* (Khuchoſcź ſchpaniſkeho prynza.) W San Sebaſtianje je ßo kollegium ſpezialnych lékarjow ſeſchoł, ſo by wo ſtrowoſćźi druheho ßyna ſchpaniſkeho krala, ſchtyrilétneho Jaima, wuradźował. Kollegium je ſpósnał, ſo prynz Jaima jara cźéžko ßkyſchi, tak ſo ßo dźéſćźu ſ tym poczéżuje, réčźecź nawuknycź. Lékarjo k pſcheßwědcźenju dóńďźechu, ſo polépſchenje abo wulékowanje njeje wocźakacź. Sa to je ſtrowoſcź prěnjeho ßyna ſchpaniſkeho krala, trónſkeho naßlědnika Alfonſa, zyle normalna a njeje ſ pſchicźinu žanych ſtaroſćźow.

* Pola Weiperta bratraj Oswald a Jan Wohlrab ſ Kupferberga ſ jědźazeho żeleſniſkeho cźaha ſkocźiſchtaj. Wonaj we Weipertu dźéłaſchtaj a wſchědnje wjecźor ſe ßedmym cźahom domoj jéſdźeſchtaj. Dokelž běſchtaj Kupferbergſke ſaſtaniſchcźo pſcheſpałoj, wonaj, hdyž ßo cźah hižo k Reiſchdorfſkemu ſaſtaniſchcźu bliżeſche, ſ njeho dele ſkocźiſchtaj. Starſchi bratr Oswald ſ roſſroženymi ſtawami a cźéžko ſranjenej hłowu leżo woſta, mkódſchi, kotryż bě ßebi teho runja hłowu cźéžko ſranił, ßo k khěži bliżſcheho żeleſniſkeho wothladarja dowlecźe, ſo by tam pomoc pytał.

* Prěnja poßyłka ruſkeho mjaßa je w pjecź żeleſniſkich waggonach do Barlina doſchła. Mjaßo je najlépſcheje druźiny a ßo w měſchcźańſkich wikownjach w kruchach wot pół punta do ſchéſćź puntow pſchedawa. Po puncźe płacźi kój 40 pj., mjaßo wot hłowy 40 pj., wutroba 30 pj., ſłoſyna 20 pj., tył a deno 68 pj., mjaßo k poliwkam 55 pj., wutrobno a prěcźne rjeblo 73 pj., krótke rjeblo 78 pj., wopuſchowy ſchud 84 pj., roſt beef 90 pj., filet 100 pj., jaſyk 100 pj. Tele płacźiſny ßu nimale 100 prozentow tuńſche dyźli te, kotrež ßebi Barlinſźy rěſniźy żadaju. Sſußodne město Barlina, Charlottenburg, je 100,000 hriwnow ſa to poſtajiło, ſo by hromadźe ſ Barlinom w Ruſkej pſchi pruſkich mjeſach rěſarńju ſa ruſki ſkót natwarilo. W njej ßo ſkótni lékarjo ſa wobhladanje mjaßa poſtaja.

Pſchi pſchedawanju ruſkeho mjaßa je knjeměram doſchło. Se 128 Barlinſkich rěſnikow, kotſiž běchu ßo poſkicźili, ruſke mjaßo pſchedawacź, bě jenoż 22 do wikownjow pſchiſchło. Wſchelazy rěſniźy, kotſiž běchu ßo ſapowjedźili, ruſke mjaßo pſchedawacź, ſe ßwojich ſtejiſchcźow ludźi ſe ſchcźipatymi réčźemi wußměſchachu. We wikowni w Reinickendorfſkej dróſy bě ßo 2000 żónſkich ſejſchko, kotſiž chźychu ruſke mjaßo kupicź. Shoniwſchi, ſo njemóża żane doſtacź, ßo wone ßwarjo do ſtejiſchcźow rěſnikow dobychu a do nich bijo a kopajo ßo wſcheho mjaßa a kołbaßow ſmozowachu, kotrež móżachu doßahnycź. S nożom ſ wißazych howjaſych běrtlow a ßwini wulke cźaſćże mjaßa wotrěſachu a je do toſchow ſtykachu. Kołbaßy ßo ſe żerdźow ſtorhachu a ßo rosteptachu. Jeneho rěſniſkeho miſchtra krwaweho ſbichu. Cźrjóda żonow k pſchedawarjam ſeleniny cźěrjeſche, ßad, rěpu a kałowe hłowcźki ſhraba a je do rěſnikow funkaſche. Do na pomoz ſawołanych poliziſtow ßo rosnjemdrjene żony dachu a do nich kołbaßy, mſaßowe cźaſćże a ßad mjetachu. Nacźinjena ſchkoda wjele tyßaz hriwnow wucźini. Podobnje bě we wikowni pſchi Weddingu, hdźeż cźrjóda pachołow żony podpjeraſche. W ſtejiſchcźach żony mjaßo dele ſtorhachu a je rěſnikam, hdyž prajachu, ſo na ruſkim mjaßu pſchemało ſaßkuża, do hłowy ſmjetachu. Wołajo: Nochzemy hłodu tradacź! Wy pßy, dyrbicże nam mjaßo dacź! ßo żony na rěſnika Michaeliſa walichu a jeho pſchebichu, ſo ſ někotrych ranow krwawjeſche. Też na pomoz ſawołanych poliziſtow żony do wobliczа kleſkachu a do nich kołbaßy, mjaßo a ßad mjetachu. Hakle hdyž poliziſtojo poßylnjenje doſtachu, móżachu njembre żony roſehnacź. Te cźéłajo wołachu: „Popołdnju ßo ſe ßwojimi mużemi wróćźimy!"

* (Dwě turkowſkej wójnſkej łódźi ßo wobſchkodźiłej.) Dwě wulkej turkowſkej łódźi, kotrejż ſtej ßo pſchi tśelenju na boſharſke město Warnu wobdźělilej, ſtej ßo cźéžko wobſchkodźenej do Konſtantinopla wróćźiłej. Bliźiche nadróbnoſćże wo pſchicźinje wobſchkodźenja njeběchu hacź dotal ſhonicź.

* (S elektriſkim prudom ßo morił.) W Barlinje ßobotu moleŕ Schicketanz pſchi ßwojim dźéle ſ rébla padnywſchi ßo elektriſkeho grota dótkny a ßo ſ elektriſkej mozu hnydom mori.

* (S lokomotivu ßo pſchejéł.) Na dwórniſchcźu w Nordheimje żeleſniſkeho aſſiſtenta Hajnu na koliji do dweju dźélow roſſrěſnjeneho namakachu. Wón je ßo najſkerje wobßunył a ßo ſ jenej ranżěrowazej lokomotivu pſchejéł.

* (Tajfun na filipinſkich kupach.) Satraſchny wichor, tajfun rékazy, je kupu Cebu ſapuſcźił. Néhdże 1000 cźłowjekow je ßo moriło, wjele ſtow twarjenjow ßo ſpowalało, žně ßo ſapuſcźiłe a jédnacże parnych a wjele płachtatych łódźow ßo potepiło abo ßo na brjoh cźißko a ßo rosbiło. Naſtata ſchkoda ßo na 8 milijonow hriwnow wobliczi.

* (Njeſbożowna luboſcź.) Na jéſbje ſ Bremena do Verdena ſtaj ßo ßobotu w nozy pſchekupſki pomoznik Herold a 16lětna Olga Welzinez ſ Verdena ſatſélikoj.

* (Wulki ßněh w Tirolſkej.) W zyłej Tirolſkej a Vorarlbergſkej je ßo wulki ßněh naſchoł, kajkiž wot wjele lět w tutym cźaßu njepomnja. Se ßněhom ßu ßo teleſonſke groty do Mnichowa a do druhich dźélow Němſkeje roſtorhnyłe.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Židowſki gmejnſki pſchedſtejiceŕ bě dźéłacźerjej Ernſtej Janaſchej ſ Nowych Błohaſchez, hižo woſpjet a teź ſ khoſtarńju khoſtanemu, 6 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napołożił, dokelž bě pſchipołdnju 4. auguſta pod hrodom ſ jéſdnym kołom jéł, hacź runje je tam ſakaſane, ſ jéſdnym kołom jéſdźicź. Janaſch wudawaſche, ſo je tamny dźeń njepſcheſtawajcy wot 1/2 11 hodźin hacź do 4 hodźin popołdnju wo ſtwje ſwudowjeneje Khěžorki pſchebywał. Napſcheczo temu pak ſwudowjena Müllerowa wobßwědcźi, ſo je Janaſcha tamny dźeń 1/4 1 hodźiny ſ jéſdnym kołom po ſakaſanej dróſy jécź widźała. Sawniſki ßud Janaſchowe khoſtanje wobkrucźi, a teź powokanſki ßud ßo k temu pſchiſamknu, hacź runje ſwudowjena Khěžorka wobßwědcźi, ſo je Janaſch w ſpomnjenym cźaßu pola njeje pſchebywał, a hacź runje teź wikował Fietza ſe Židowa wupraji, ſo je 4. auguſta rano ſ Janaſchom we Wownjowje a Wulkim Wjelkowje pobył a ßad kupował a ßo ſ nim 1/2 11 hodźin domoj wróćźił. Janaſch je potom ßwoje kołó domoj wjedł, tola jéł wón njeje.

✕ Dekoraziſki moleŕ Jan Skała w Kukowje bě po poruczноſćźi ſa protyku „Krajan" a „Katoliſki Poßoł" nawěſchtki ſběrał. Poſdźiſcho bě ßebi je wón, hacź runje njeměješche k temu żaneho

prawa, sapłaczicz dak a ſ podpißmom Carl Sauer abo ſe ßwojim mjenom kwitowak. Na tajke waſchnje bě wón towarſtwo ſſ. Cyrilla a Methodija wo 334 hriwnow ſjebak. Skalu dla jebanſtwa a falſchowanja liſczinow k jaſtwu na 8 měßazow 2 njedźeli saßudźichu a jemu pódla teho czeſtne prawa na 3 léta wotrjeknychu.

× 17létny dźěłaczeŕ Ota Max Schuſter a jeho 22létny bratr Ota Hermann we Wjeleczinje běſchtaj ßo létßa 1. auguſta do khamora ßwojeju ſtarſcheju dobykoj a ſ njeho nalutowanſku knižku wo 500 hriwnach wſakoj. 300 hriwnow běſchtaj ßebi ſ knižkow wupłaczicz dakoj, ſo mohłoj ßebi ßwět wobhladacz. Pſchińdźeſchtaj pak jenoż hacz do Kölna nad Rheinom. Wot tam ßo wróczíſchtaj a ßo w Biſkopizach poliziji ſtajiſchtaj. Wonaj jaſtwo pa 5 měßazach doſtaſchtaj a czeſtne prawa na 3 léta ſhubiſchtaj.

Pſchenoſchliwe domjaze pjezy

jara praktiſke a mało měſtnoſcże trjebaze,

tepjeńſke a kuchińſke khachle, żeleſne khachle,

wſchěch barbow a wulkoſczow,

hornczeŕſke twory wſchěch druźinow

ma ſtajnje na ſkładze

Reinhold Bartsch,

pſchedawarja khachlow a fabrika tonowych tworow

w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 30. oktobra t. l. dopołdnja 1/2 9 hodźin ma ßo na **Scheſchowſkich** honach něhdźe

60 loßow ſtejateho khójnowedo drjewa

(też wuźitkoweho drjewa)

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Shromadźiſna na Scheſchowſko-Dobroſchczańſkim pucźu pſchi Liſchohórſkej mjeſy.

Wobßedźeŕ.

Pjenjeźnikam

ßo k darmotnemu ſaměſczenju pjenjes w jenoż dobrych ſolidnych hypothekach porucza

Albert Mužik, na Hoſchiz haßy 42 po 1 ſkhodźe, w hoſczenzu k „jandźelu“.

Hypotheki a wobßedźenſtwo leżomnoſczow.

Sałożene 1899. Stary ſprawny wobkhod.

Sa léto 1912/13 podpißany wuſtaw něhdźe

1800 zentnarjow prutow

też po mjeńſchich dźělbach kupuje.

Podawanje móże ßo wot ſapoczatka novembra 1912 ſtacz.

Wokrjeßny wuſtaw na Židowje.

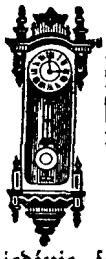
= Soſy, =

pjerate matrazy, nakładźenſke matrazy, groczane matrazy

porucza

Wähner

pſchi żitnych wikach.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwónk. lawſkej haßy 5.

Jenčz pſchedawa a porjedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ placzißnami wupołożene, wobhladacz.**

Jěſdny plan żeleſnizow.

płaczazy **wot 1. oktobra 1912 hacz do 31. měrza 1913.**

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wołowa klaßa jěſdźi.

Ze Shorjelza do Drażdżan.

Wołowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
Ze Shorjelza	2,00	—	4,17	—	—	1,46	2,06	1,21	2,11	2,20	4,24	5,08	8,53	9,07	11,52		
Khybbacha	—	—	4,40	—	—	8,10	—	—	—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21	
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48		
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46	—	12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14		
Budyſchina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36		
Žičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—		
Biſkopiz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—		
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—		
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—		
Do Drażdżan	3,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,45	10,22	11,56	—		

* Jěſdźi jenoż kóżdy pońdźelni dźěłanſki dźeń.

Z Drażdżan do Shorjelza.

Wołowa klaßa	1-4.	1-3.	2-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
Drażdżan .	12,30	1,45	—	5,14	7,11	8,53	9,09	10,50	12,50	3,14	5,25	6,31	8,10	9,45	10,58	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	6,01	8,37	—	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50	—	—	1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	—
Biſkopiz .	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17	—	—	1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,45	11,39
Žičenja .	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33	—	—	1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,53
Budyſchina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	10,46	11,27	—	2,04	4,39	6,14	7,03	9,40	11,16	12,02
Pomorz .	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—	—	2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija .	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50	—	2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—
Khybbacha	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39	—	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Shorjelza	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,16	10,56	12,28	—

Z Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenoż 2., 3. a 4. wołowa klaßa jěſdźi. **Z Arnsdorfa do Kamjenza.**

| | | |

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym póndźelu 21. oktobra ßwoju

po nowym cżaßu pschiprawjenu

khofejownju

ßaßo wotewrik. Sa dowěrjenje, mi spožčene, ßo najwutrobnischo džakuju, budu ßo stajnje prózowacź, so bych s najlěpschej tworu a sprawnym poßkuženjom wschitkich wotebjerarjow, kotsiž mje se ßwojim wopytom pocześcźa, spokojił.

S dobom wosjewjam, so ßwoju khofejownju hacź do 12 hodźin w nozy wotewrjenu džerżu a wo dobroczźiwy wopyt proschu.

S pocześcźowanjom

R. Lehmann, konditor.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, **štwórtk 31. okt.** (reformaciski swjedźeń) popołdnju w 4 hodźinach w Hönčec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošk wěsteje přičiny dla wupadnje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje **štwórtk, 31. oktobra (reformaciski swjedźeń)** popołdnju w 4 hodźinach swoje prěnje nazymske posedźenje.

Přednošk změje k. wučeŕ Šěča z Bukec. Wšitke sobustawy so wutrobnje přeprošeja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Hólczeź, kotryž chce

pjekarstwo

nawuknycź, móże hnydom abo pschichodne jutry pola mje jako wucźobnik sastupicź. Dawam dybsaczny pjenjes.

Handrij Kerl w Droždźiju.

Hólczeź, kotryž chce

tyscherstwo

nawuknycź, móże hody abo jutry do wucźby stupicź pola

Jana Palerja w Koporzach pola Pomorz.

Skótne wiki w Njeßwaczidle

6. novembra 1912.

Schparaty slót s Prusleje ßmě ßo ßaßo na Njeßwaczidliske slótne wiki pschiwjesecź.

Gmejnska rada.

Murjerjo

ßo s 50 pjenjezkami msdy na hodźinu pytaja. Sso samolwicź pola

twarskeho mischtra A. Müllera

na kamjentnej haßy cźißko 11 w Budyschinje.

Do Lasa!

Njedźeln 27. oktobra 1912 budźa

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Schulerjo

dostanu dobru pensiju na Lubijskej drosy cźißko 61.

Burske towarstwo w Rakezach

směje, dali Bóh, **jutsje njedźelu 27. oktobra** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poßedźenje.** Waźnych wuradźenjow dla ßo wo bohaty wopyt proßy.

Pschedßydstwo.

= Wisitne khartki =

cźischcźi spěschnje a tunjo

Sserbskerjez knihicźischcźernja.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hußle

s rjanym swukom **ßo kupicź pytaju.** Poskicźenja chzyle ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Burske kublo

něhdźe 40—50 kórzow łuki a pola wopschijaze, po žadanju też wjetsche, s dobrymi doßahazymi twarjenjemi je na pschedań abo na pschenajecźe psches hrabinski Schall-Riaucourski rentski hamt w Huszy.

(K temu cźißku pschikoha.)

Dźěłaczerja

sa rěsak do trajneho dźěła pytam.

M. Wiczas w Kamjenej.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow k jutram 1913 wobdarjeneho hólza jako

wucźobnika

pytam.

Walter Arnold

na bohatej haßy cźo. 12.

Nashonjenu

ßłużobnu holzu

pyta k 1. januarej 1913 abo hižo prjedy

farař **Schwela** we Wochosach (Nochten b. Boxberg O.-L.).

Džowku,

dobru dejerku, k nowemu lětu 1913 pyta

kubleŕ **Kschižan** w Tšelanach.

Maka nowa natwarjena

khěža

s hródźu a sahrodu na Lubijskej drosy pola Jenkez cźißko 61 je s naplaczenjom 1000 hriwnow na pschedań.

Džak.

Sa wjele wopokasmow wutrobneho dźělbracźa pschi wotßalhiczu a khowanju mojeho lubeho mandźelskeho, nascheho dobreho nana a pschichodneho nana, bratra a dźěda

Bjedr. Wylema Greulicha

na tutym puczu ßwój **najwutrobnischi džak** prajimy.

W Budyschinje, 21. okt. 1912.

Greulichez a Hilbjenzez ßwójba.

Pschiloha k czišku 43 Serbskich Nowin.

Sobotu 26. oktobra 1912.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

21. oktobra 1912.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	51—53	95—96
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	37—43	79—84
4. žnadnje pizowane lóždeje staroby	—	—
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	89—95
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	43—45	82—85
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	38—42	77—81
4. žrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	31—37	74—76
5. žnadnje pizowane kruwy a jalojzy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	51—53	91—96
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	46—49	86—89
3. žnadnje pizowane	41—45	80—86
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	63—65	106—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	55—60	97—103
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—53	90—95
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	62—64	82—84
2. mjaßne	58—61	78—81
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	58—63	77—83

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 19. okt. 1912 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 24. oktobra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr	hacž np.
Pschenza . . . . . bela	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . . žolta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	80	10	—	9	25	10	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	25	8	45	7	85	8	30
Jeczmjeń	—	—	—	—	8	50	10	—
Wows . nowy } 50 kilogr.	9	—	9	50	7	50	9	—
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	40	2	80
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	60	2	80	2	70	2	80
Pschenična muka 50 " . . .	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	75	13	75	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	40	2	90	2	50	3	—
Ssloma . . 100 " . . .	3	40	3	60	—	—	4	—
Proßata 491 schtuk, schtuka . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby }	—	—	6	—	6	25	6	60
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	15
Pschenčny gris }	—	—	7	40	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žolta) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 05 np., rožka wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 70 np. hacž 10 hr. 10 np.

W Budyschinje placjesche: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žolta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 66 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 10 np. hacž 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

24. oktobra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np. jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 20 np. hacž 9 hr. 20 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 40 np., běrny — hr. — np. hacž 2 hr. 75 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 70 np. jeja (wowb) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 25. oktobra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 21. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Reformazifki žwjedzeń smeje rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske predowanje. Kollekta sa sameny Gustav-Adolfskeho towarstwa.

Wórewani:

W katholskej zyrkwi: Hendrich Wylem Becker, korrespondent w Münsteru, s Liddy Hilzbjetu Weinholdez w Budyschinje. — Oswald Kurt Mrosa, kamjenjezišćer w Budyschinje, s Hanu Hórbankez tu.

S druhich wosadow: Khorla Hermann Rjek, želesnisti dźělaćer w Zicženku, s Idu Bertu Hultschez w Huszy. — Bjedrich August Zyž, želesnisti dźělaćer w Kaschezach, s Hanu Marju Muczeriz w Druzlezach. — August Pawol Biesold, wojnar w Huszy, s Emmu Marthu Kotez tam. — Gerhard Hila, kontorist w Lipsku, s Hedwigu Jakubez w Hodźiju. — August Hermann Mikanja, pohonc w Budestezach, s Helenu Emmu Běbrachez s Lupoje. — Jan Hendrich Pětrik, fabrikar w Dalizach, se Selmu Wollmannez s Khwaczig. — Jan Branzl, schewz w Dalizach, s Hanu Theresiju Beierez tam. — Jan Hermann Hennig, murjet w Nowych Czichońzach, s Hanu Augustu Hennigez w Lipiczu.

Kšćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Martha, Pawoła Ernsta Wagnera, dźělaćerja w Hornjej Kinje, dź. — Martha Helena, Ernsta Hermanna Kopacza, dźělaćerja w Hrubjelczizach, dź. — Jan Richard Herwin, Jana Augusta Panascha, cźěźle na Zidowje, ž. — Margareta Liddy, njemandźelska dź. na Zidowje. — Martha Elsa, njemandź. dź. na Zidowje. — Kurt Erich, Bruna Ericha Teicha, samkarja w Dobruschi, ž. — Gerhard Jurij, Jurja Augusta Horsta, kamjenjezešarja na Zidowje, ž. — Max Richard, njemandźelski žyn w Ratarjezach.

W katholskej zyrkwi: Jurij, Pětra Schwejdy, cźěźle na Zidowje, ž.

S druhich wosadow: Ernst Max, Khorle Ernsta Ssmoka, hejtmana w Khažowje, ž. — Selma Frieda, Jana Augusta Pětscha, tšechikryjerja w Kschiwej Borschczi, dź. — Fryz Waltat, Bjedricha Wylema Schmidta, khežerja we Wulkej Dubrawje, ž. — Max Alfred, Ernsta Hermanna Korluża, fabrikarja w Dubrawje, ž. — Augusta Helena, Jana Wirtha, pohonca w Lipiczu, dź. — Elsa Sidonia, Ernsta Hermanna Kloża, fahrodnikskeho žiwnoscźerja w Lipiczu, dź. — Ernst Marczin, Jana Augusta Dejki, žiwnoscźerja w Koporzach, ž. — Jan Richard, Jana Poltera, kublerja w Korniży, ž. — Dorotheja Hildegard. Bruna Schustera, hoscźenzarja w Czetwjenych Nožlizach, dź. — Martha Elsa, Bjedricha Oswina Preschera, skakarja w Brěsyschczu, dź. — Fryz Jurij, Bjedricha Gustava Berndta, skakarja w Kožatni ž. — Hilda Martha, Maxa Bruna Mautscho, pólverniskeho dźělaćerja w Sslónkezach, dź. — Erich Marczin, Ernsta Bruna Henniga, fabrikarja w Sslónkezach, ž. — Alfred Marczin, Gustava Maxa Urbana, žiwnoscźerja w Hnaschezach, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 17. oktobra: Marja Khrystiana Mjetwiz, njebo Khorle Augusta Bjenscha, khežerja a pólnika w Jenkezach, sawostajena wudowa tam, 70 l. 11 m. (pohrjeaana w Porschizach). — 19. Jan Bohuwěe Scholta, žiwnoscźer w Czichońzach, 67 l. 7 m. 17 d. — 21. Max Richard, njemandźelski žyn w Ratarjezach, 2 dn.

W katholskej wožadze: Jan Schmidt, wumjenkar na Zidowje, 59 l. 5 m. 19 dn.

S druhich wosadow: Madlena Hättaschez, njebo Handrija Burka, khežerja w Nowych Spytezach, saw. wudowa, 80 l. 11 m. 24 d. — Pětr Ernst Marczink, khežer w Malym Pschésdrjenju. — Jan Ernst Zyž, tyscherki mischtr w Njeßwaczidle, 56 l. — Marja swud. Malkowa rodź. Branzkez we Wulkej Dubrawje, 73 l. 1 m. 1 dź. — Ludwig Bertram, Bjedricha Wylema Pawoła Schustera, fabrikarja w Adolfskej Hecze, ž., 1 l. 1 m. 22 d. — Marja swud. Schümbergowa w Khrósczе, 87 l. 10 m. 24 d. — Helena Pětkez w Miuakale, 48 l. — Jan August Buscha, cźěźla w Sderi, 62 l. 7 m. 4 d. — Marja swud. Dejkowa w Dubrawzy, 92 l.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin duchwny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin farat Kschižan žerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Reformazifki žwjedzeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin farat Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodzin žerbske predowanje. Kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano $\frac{1}{2}$8 hodzin němsku spowjedź, farat Domaschla dopoldnja $\frac{1}{2}$9 hodzin němske a w 10 hodź. žerbske predowanje. — Popoldnju w 4 hodź. hromadźizna kschescź. towarstwa mužskeje mlodoscże.

Reformazifki žwjedzeń budże rano $\frac{1}{2}$8 hodzin žerbska spowjedź, dopoldnja $\frac{1}{2}$9 hodzin smeje duchowny Bójz žerbske a w 10 hodzinach němske predowanje. Kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cźerpja a ßo khore a hubjene cźuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcźeżneho cźerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšélanskej haßy 15.

Wjele dźakowanskich pißmow.
Póstska kharta doßaha.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a ſ pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dolholětne rukowanje.
Kóżda maschina ßo wěżywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Lětusche nowoscze

ſa naſchymſki a ſchymſki cżaß

ßu we wulkim wubjerku doſchle. Poruczam

mužaze a žonjaze ſchkórnje

nowych faßonow po **9.50, 10.50, 12.50, 16.50.**

Hońtwarſke a jězdne ſchkórnje ſ boranjazeho kalfa a howjaſeje kože, danſkeje howjaſeje kože a woprawneje juchty,

dolhe ſchkórnje a holcżaze wuhorkate ſchkórnje a ¾ ſchkórnje,

hońtwarſke gamaſche ſ howjaſeje kože,
wodunjepſchepuſchczateje koßmilateje tkaniny a tołſteho płata,

ſportſke a tkaninowe gamaſche ſa holzy a žony, hólzow a mużſkich,

rejwarſke a towarſtwowe ſtupnje

ſ běłeje cidſkeje kože, woprawneho chevraura, cźelaxe lakowane, bronſowane, poßlěbrowane a poſkoczene.

Woprawne Peterburgſke gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje,
cźopło podſchite domjaze ſtupnje,
woprawne a podrażowane **ſtupnje ſ wjelblůdźazych koßmow.**

Wodu njepſchepuſchczate a cźopło podſchite dźěcźaze ſchkórnje,
filzowe ſtupnje a tofle. — Wſchě druźiny **drjewjanzow.**

Jenicżke pſchedawanje woprawnych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.

Wſcho wobnucze ßo też po měrje dźěła a tunjo wuporjedźa.
Wobkedźbujcze moje pjecź wukładnych woknow.

Cźrijownja Heinricha Mohra

w Budyschinje pſchi żitnych wikach. Telefon 384.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

mějeczel: J. Hanekamp
w Budyschinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſcźinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſklad woprawnych a lakowanych
wobhydlenſkich wuhotowanjow
każ też
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płacźiſnach.
Poruczam jako pſchihódne a praktiſke dary

debjaze meble

wſcheje druźiny, każ też
teppichi, blidowe pſchikrywy,
paneele, kontorſke a klavěrſke ſtólcżki atd.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a
ſaffowe ſchijaze maſchiny
ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswucżenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Viſitne khartki derje a tunjo cźiſchczi
Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.

Čeho dla?

Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplaćiće.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche dźěło, lokki běh, njeskónzujomne
s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty,
platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pschišłuschki a narunouske dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Berteldorfske
sarybowanje psche njerosćenje
1 blescha 75 pj.

Sarybowanje psche njerosćenje
1 blescha 75 pj.
Starowupruhowany srědk pola słabuschkich dźěći

Aromatiski jatrotukowy emulsion
najlěpsche sa skrofulosne dźěći. Blescha 1.50 a 2.50.
Rosesłanje na wšy.
Jenož woprawdźite dostacź
w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Chenillowe rubischcza
rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej hasy 7.

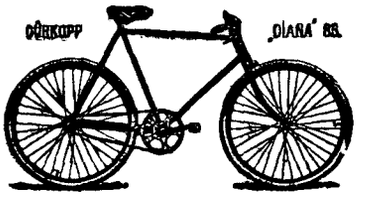
Liebsch,
hudniski aktuar sw. służby
pschi nowych hrjebjach 5.
wizarnja sa kupowanske, hypothekske
dismembrazijske, testamentske a
sawostajeństwowe wězy atd.
Rěči serbski.
— Telefon čisło 177. —
Wichesadźowanje lězomnosćow

Dobru **lanu muczku**
poruča Khorla Kahrowe,
dobru
pschenicznu muku
poruča Khorla Kahrowe,
grupy, jahły, hejduschku, raisy, nudle
poruča Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Kosaze koże
kaž wschě druzíny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
koże
pschezo po najwyschschich płaczisnach
kupuju.
Wulki skład
słomnikow,
žitnych měchow
atd.
Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza skoteje hwězdy.

Aug. Pawoł Hilger
w Budyschinje na seminarskej hasy 3
poruča jara tunjo:
zychi běle a pišane, **wupjerki** prawe a słylne,
hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,
běle a pišane,
dźěčzaze koschle we wschěch wulkosćach, **dźěčzazu drastu,**
trjenja, hadreschcza, schantka, ložowe płachty,
ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a
serwiety, blidowe pschikrywy, dźěčzaze schórzuschki,
hospodarske schórzuchi, słomniki,
zyłoplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.
Gardiny a vitražowe tkaniny.
Barchentowe zbytki sa jaki, dźěčzazu drastu,
koschle a žukaje.
Zbytki koschlazych tkaninow.
Zbytki sa schórzuchi a podschicza.
Ręczi so tež serbsli.

Składnostna kup!

Wschě hischcze na składze
so namakaze
jěsdne koła (žonjaze a mužaze koła) hnydom **wjele** niže
swuczeneje płaczisny pschedawam, so bych je
skerje lěpje wotbył dla pscheměnjenja składownjow.
G. Urban w Krjebi.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej hasy 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow**
k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Spěwarske,
serbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wosebnje do czelazeje koże
swjasane hižo po 6 hacz do 10 hr. su na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Jěsdny grat

porucza **Wähner**
pschi žitnych wikach.

Čzerpjach wot 3 lět na žoktu wumpjeru se žałoßnym

ßwjerbjenjom.

S pol kuskom Zuckerowego patent. lěkarskego mydka ßym čzwilu dospołnje wobyk. H. S., polizajski ferżant.

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tučznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Eugerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

„Reichardtska“

schokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

dostanjecze w najlěpschej tworje
w schokoladowej pschedawarni
na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.

Najlěpsche

ßłowki,

6 pj. zigary

porucza
Jan Hajesch we Łasu.

Zokor je saßo tuńschi!

K kermuschan

poruczam najlěpschi **mlěty zokor,** pschi wotewsaczu punt po 23 pj. ſ rabattom, **lompowy zokor,** pschi wotewsaczu 10 puntow po 25 pj., najlěpschu **pscheńczny muku,** hachtl po 6 puntach 100 pj., pschi wotewsaczu 1 zent. hischcze něschto tuńscho,

wuschkrjeny łój

mam pschezo čzerstwy.

E. Czech w Rakezach.

Koban

pschi žitnych wikach 41
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pißarńja

ſa ſałożenje kapitala w hypothekach, ſaradżenje łaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoſcze, wudżełanje liſczinow a wuczinjenjow w należnoſczach dobrowólneho ßuduiſtwa: leżomnoſtne, hypothekſke, teſtamentſke a herbſtwowe wězy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpiſkow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewſaczе teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamożenjow.

Agentura

ſa ſawěſczenje pſche woheń, ſnjeſhożenje, rukowanſku winowatoſcz a ſa żiwjenjowe ſawěſczenje.

Rěczu ßerbſki.

Skład Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi čzißło 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, łożowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łożowe ſchaty, mużaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuniſchich płaczišnach.

Schenillowe rubischcza a schawle

nowych rjanych muſtrow najlěpſche a najtuńſche kupujecze pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** **na ſnutſkownej lawſkej haßy 8**

w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrumpfow.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deſki

wſchěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, ſchpundowane, kaž tež **łaty, blidarſke deſki** a woßebje **ßuche tſěſchne pſchikryeża** porucza

Franz Br. Mirisch

rěſak a hěblowarnja w Halſchtrowje. Telefon czo. 10.

Jotograſiſki atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ßo ſa

lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócž mytowany. — Sałożene 1899.

Pſchimérne płaczišny.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu

ßwoju w lěcze 1856 wot njeho ßameho ſałożenu dźěłarnju optiſkich tworow dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Brýle a tłoczniki ßo po lěkarſkim pſchedpißmje jenoż ßwědomicze dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ežitanſke ſchkleńzy, brýle a tłoczniki jenoż ſa wóczko ßo pſchihodźaze.

Rěczu ßerbſki.

Pſchi trjebanju proſchu ßo dobroczinwje na mnje wobroczicz.

Khorla Scholta, optikus.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß żadacz.

Wulki wubjerk

rubiſchczow wſcheje drużiny, **pollama** najnowſchich muſtrow, ſ kromu!

poßleſchczowe tkaniny meter po 35 pj., kaž tež najlěpſche drużiny,

hotowych zychow ſ hłowakom hižo po 2 mk. 90 pj.

Sſlomniki — poßleſchczowe pjerje.

Koſchle — ſpódnje ßuknje

wſchěch wulkoſczow a płaczišnow porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 44. Sobotu 2. novembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Blišći kónz turkowskeho knjejstwa w Europje.

Na Balkanje je połměžazowy błyšćicy pšched dobyčerskim kšiižom woblědnył. Turkowske knjejstwo je w žwojich sakkadach rostšchažene a bórzy rospadnje. Wójska balkanskich kšeseźijanow wschudźe dobyčeršzy postupuja. W tšidnjownej bitwje žu Bołharjo ſ nowa Turkow mjes Bunar Hissarom a Büle Burgasom sbili. Turkojo k połodnju cźekaja, drje žo hischcźe ras pšched Konstantinopelskimi wobtwjerdźenjemi mjes Czorlu a Istrandzu Bołharam napscheczo staja. W poślednjej bitwje mjes Bunar Hissarom a Bül Burgasom žu Turkojo žylnischi dyžli Bołharjo byli; tola njedźiwajcy žwojeje pschemozy žu podleželi. Turkowske wójsko nětkole ſ wulkeho dźěla ſ muźstwom wobsteji, kotrež žu žo w Małej Asiskej nabrałe a žo mało wuwuczike. Te žo njemóża ſ wuwuczenymi khroblymi bołharskimi wojakami měricź a pschi jich nadběhu roscźekaju. Turkowska žo njemože wjazy wot žwojich poražejow shrabacź. S zyłeho sandźaka, je stareje Sserbije a Mazedonskeje žu žo turkowske wójska wuhnałe. Tamnische kschescźijanske wobydlerstwo je žo po 500 létnym potkóženju ſ cźeźkeho turkowskeho pschaha wuźwobadźiło. Na to njeje žanych myślow wjazy, so mohle europiske wulkomozy tymle ludam ſ nowa turkowsku kwaklu napokožicź. Turkowske knjejstwo w Europje je na pschezo rosbite.

S bołharskeho hłowneho kwartěra je scźěhowaza rosprawa wo poślednjej bitwje doschła:

W bitwje, kotraž žo ſ 200000 muži žylnym turkowskim wójskom na cźarje mjes Bunar Hissarom a Lüle Burgasom roswi, Bołharske wjele žłabsche wójsko Turkow po tšidnjownym wojowanju dospołnje sbi a jich ſ nahłym nadběhom nuzowasche, so se žwojich wobtwjerdźenych stejischczow roscźěkachu. Bołharske wójsko je žo sa njepschecźelom puschczilo, kotryž w njeporjadku a mischeńzy k Saroji a Czorlu zosa. Bitwa je žo ſ nahłym nadpadom bołharskeho wójska na Muratli rosžnudźiła, hdźež Turkojo straschne poraženje poczerpichu. Woni žo do dźiwjeje cźěłańzy dachu a žu njeźmérnje wjele ludu shubili. Wjele kanonow a khorhojow a wulke hromady munizije žu Bołharam do rukow padłe, kotříž žu tež wjele njepschecźelow sajeli. Bołharske schlodowanje je pomérnje žnadne. Cźěłajo žu Turkojo wžy Ajvali pola Lüle Burgasa a Marasch ſ wjeczora Adrianopla sapalili a tamnischich kschescźijanskich wobydlerjow stónzowali. Tež wschě wžy wokoło Melnika žu žo spalile.

Najhorzysche wojowanje je žo ſ wjeczora Lüle Burgasa a ſ ranja městaczka Sarai wotehrało, a to na drózy mjes Bunar Hißarom a Wisu. Bołharske wójsko ſ boka Turkow nadpadźe a jich wustróża. Powjeda žo, so je nowy roskasowaŕ turkowskeho wójska, Nasim pascha padnył.

Hłowneho roskasowarja turkowskeho wójska, generala Mahnuda Mukhtara paschu žu po njesbožownej bitwje pola Losengrada (Kirk-Kilisse) wotžadźili. Na jeho město je sultan Nasima paschu pomjenował. Dokelž je tón nětko bitwu pola Lüle-Burgasa a Bunar Hissarom shubił, dha drje žo jemu tak póndźe kaž jeho pśedownikej we hłownym roskasowarstwje. Mnohich offizěrow a něhdźe 200 wojakow žu dla bojasnoscźe pšched njepschecźelom w Losengradskej bitwje satšělili.

Dobyče Losengrada (Kirk-Kilisse).

Losengrad (turkowšzy Kirk-Kilisse), kotryž žu Bołharjo pšched tydźenjom ſ nadběhom dobyli, je město ſ něhdźe 30,000 wobydlerjemi, ſ wjetscha Bołharami. Němski general von der Goltz je jako instruktor turkowskeho wójska město wobtwjerdźił. Tole dźěło dokonjawschi je wón rjekł: „So by žo Kirk-Kilisse dobył, je ſ najmjeńscha tšioch měžazow woblehnjenja a pruskich wojakow trjeba.“ Nětkole žu Bołharjo tule „njedobytnu twjerdźišnu“ sa schtyri dny dobyli.

Wo dobyczu Losengrada je jedyn w žłužbje cźerwjeneho kšiiža stejazy němski wothladowaŕ khorych scźěhowaze sajimawe wopisanje jenemu pschecźelej w Němskej póśłał:

„Njedźelu pschipołdnju ſ hłowneho stana w Starej Sagorje pschikas pschińdźe, Losengrad nadběhowacź. Powobjedowawschi, wójskowe kolonny pschecźiwo twjerdźišnje postupowachu. Něhdźe wokoło 1 hodźiny cźežke kanony na mnohich wobtwjerdźenjach koło wokoło města pschedehru k krwawnemu wojowanju hrimacź počzachu. Tele na wokolnych hórkach jara wustojnje po nowschich prawidłach natwarjene wobtwjerdźenja dyrbjachu žo dobycź, prjedy hacź móżesche žo pschecźiwo městu postupowacź. Dyrbju žo wusnacź, so njebych wot Bołharow tajku rjekowsku khrobłoscź wocźakał; pschetož bě woprawdźe wrótne wotmyślenje, na woheńbluwaze hórki nadběhi cźinicź. Pódła teho je krajina pšched wobtwjerdźenjemi a mjes tutymi a městom sa nadběharja najnjepschihódnischa. Wschudźe winizy, niczo dyžli winizy, husto pschecźehnjene ſ płotami a niskimi kamjentnymi murjemi, sa sakitarjow woprawdźe idealne stejischczo. Winizy běchu pódła teho wumělšzy sa sakitanje pschiprawjene. Turkojo běchu je ſ kałaczkatym grotom, naźypami, pschěrowami a ſ pschikrywkami ſ pěskowych měchow mischtrzy wobtwjerdźili, so by žo pschecźiwnikej postupanje po móżnoscźi počzeżiło. A Turka je khroble žwoje stejischczo sakital, to dyrbi jemu žamo njepschecźel wostajicź.

Hdyž žo bołharšzy pěschzy k nadběhej rjadowachu, do nich ſ winizow mordarski woheń lětasche. Tu běchu Baschi-Bosukojo, Kurdojo a Tatarojo w turkowskim stejischczu, wschitzy ſ modernymi tšělbami wuhotowani a se shromadnymi swjaskami nabożeńskeje hidy krucźe rossžudźeni, njembrje nadběhowazym kschescźijanam žiwjenjowe žwětleschko wudunycź. Tele turkowske pomozne ludy žu ſ zyła lěpje wojowałe, dyžli jich knježa. Jim maja žo pschede wschěm džakowacź, so je turkowskemu wyschischemu komandej móżno było, ſ wjetschimi hromadami wojakow do Bunara Hissara zosacź, jim ma žo tež žałožne schkodowanje na bołharskej stronje pschipisacź, runje kaž wschě žadkawoscźe, kotrež žu žo na sranjenych Bołharach skucźike. S njemdrej spěschnej tšělenzu ſ winizow žo nadběh sastaji, a hdyž Baschi-Bosukojo a Kurdojo se žwojich khowankow pschińdźechu a wschitkich ranjenych sarubachu, Bołharjo zosacź počzachu, pschi cźimž kanony ſ wobtwjerdźenjow derje samérjeny woheń na nich wudźerżachu. Wjele granatow žrjedź bołharskich pěschkow rosbuchny, žmjercź a sahubjenje rosschěrjejo. Njedźiwajcy sahorjazych žłowow a rjekowskich pschikładow wjele offizěrow njebě móżno, pěschkow k nowemu nadběhej na wobtwjerdźenja pohnucź.

Nastatu pschestawku my wužiwachmy, so bychmy žwoje srudne dźěło hladali. S nětkotrymi kolonami bitwischczo pschenźdźechmy. Kajka žałoscź, kajke žadkawe hubjeństwo! Wschudźe stonanje, wołanje, žałoscźenje a khropjenje! Hróšbna wóń sa krwju, jědojte półrowe dymy, žmjercź a sapuscźenje wschudźe, hdźež pohladachmy. Sbožowni běchu hischcźe cźi, kotříž běchu hnydom wumrjeli, hdyž bě jich wožudna kulka trjechiła, pschetož hrosne běchu ſ wohidźenja, kotrež běchu turkowšzy cźerczi na wbohich ranjenych skucźili. S wjetscha běchu žo wobžaromnym woporam wocźi wukałałe, nóž a wuschi žo wotrěsłe a žiwot žo rospról! Hróšbnje bě, na tychle wobžaromnych wojakow hladacź, kotříž běchu hischcźe pšched nětkotrymi njedźelemi jako měrni ratarjo žwoje dźěło doma hladali.

Němotre hodźiny ſ napinanjom dźělachmy, lazarety žo pjelnjachu, žo pschepjelnjachu. Lěkarjo na pschemo žo prózowachu, žwoje cźežke powołanje wukonjecź.

Wokoło wjeczora Bołharjo nadběh wospjetowachu, nadźachu žnadź žo, Turkow pscheščłapicź. Tola hnydom po prěnich wutšélach žo na wschěch wobtwjerdźenjach sablyſkny, žlepiaze běłe žwětło elektriſkich žwětkomjetakow bitwiſchcźo wobžwětleſche a saža dyrbjachu Bołharjo ſe ſatraſchnym ſchkodowanjom zofacź. S nowym tſeczim nadběhom žo ſkónczńje Bołharjo do prědnjeho dźěła winizow dobuchu. Satraſchne wojowanje ſ bliſka, muža pſcheczźiwo mužej žo we winizach ſapocźa. Buchotanje tſélbow po něczim wotmjelcźa, ſ bajonnetom žo Bołharjo do Turkow dawachu, mjes tym ſo žo cźi ſe ſažakloſczu wobarachu. Teżaki, mjecźe, noże, tſélbowe topora, tatarſke žekery, žamu pjaſcź a ſuby Turkojo mužichu. Posdźiſcho žmy wjazy dyžli jeneho Bołhara namakali, kotremuž bě žo krk pſchekuſnył. Mnohich ranjenych Bołharow běchu Turkojo na koliki ſchtapili.

Póndźelu rano běchu žo Bołharjo winizow ſmozowali a na to hórki nadběhowachu. Kajke bě to krwawne dźěło, móže žebi jenoż najźiwiſcha fantaſija wumyſlicź, mi k temu žkowa njedoſahaju. Pſchezo a pſchezo Bołharjo ſ bajonnetom nadběhowachu, woni pſche wſcho khroble ſkutki dokonjachu, tola pſchezo ſažo jich Turkojo wróczo ſcźiſchcźachu. Tak je kónzowanje njepſcheſtawajzy hacź do žrjedy wjeczor trało. Potom žo na zyłej cźarje poſaſta. Turkojo pak běchu žebi zyłe prawje myſlili, ſo je to jenoż cźiſchina pſched wichorom.

Rakety ſ twjerdźiſny k njebju lětachu. Schto měješche to rěkacź, bórſy w bołharſkim lěhwje ſpósnachu. S bołharſkeho wójſkowho wotdźělenja, kotrež k ranju pola Jundale ſtejeſche, powjeſcź dóńdże, ſo turkowſzy wojazy k Bunarej Hiſſarej zofaja. Hnydom žo generalej Strilowej pſchikaſa, ſo by žo ſa Turkami puſchczźił a zofazemu Mukhtarej paſchi pucź ſalehnył. Pódla teho pak žebi hłowny roskaſowar Sawow praji, ſo je nětko cźaž, poſledni wobſchěrny nadběh ſcźinicź. Horliwje žo k temu wſchě pſchihoty cźinjachu, a wjeczor wokoło 11 hodźin wójſkowe rjady poſtupowachu. Wojakam bě žo ſakaſało, tſélecź, hórki dyrbjachu žo ſ bajonnetom dobycź. Kedźbliwoſcź Turkow pak ſpěſchnemu wuſpěchej ſadźěwa. Sswětkomjetaki na wobtwjerdźenjach ſablyſknychu, a dźiwja kanonada poſlednemu nadběhej ſahrima. Bołharjo ſ rjadami padachu, tola dale a dale kolonny hacź k woheńbluwazym hórkam poſtupowachu. Tu ſažakle napſcheczźiwjenje we wobtwjerdźenjach woſkabny, a Bołharam žo poradźi, tſi wobtwjerdźenja na połnóznym boku dobycź. S wulkimi woporami wſchak žo to dozpi. Tola ras žo hórkow ſmozowawſchi žo Bołharjo dźerżecź njedachu. W dobytych wobtwjerdźenjach wulke hromady provianta a munizije a wjele kanonow namakachu.

Kſchesczźijanſzy wojazy w turkowſkim wójſku žo hnydom poddachu, mjes tym ſo mohamedanojo we wobtwjerdźenjach hiſchcźe khróble wojowachu, hacź jich njeſakakachu. S dobycźom tychle tſioch wobtwjerdźenjow bě poražene Turkow dokonjane. Hnydom žo bołharſka artillerija na hórki dowjeſe, a žo wot tam tſéleńza na druhe turkowſke wobtwjerdźenja a twjerdźiſnu ſłoži. Po něczim Bołharjo tež woſtatne wobtwjerdźenja dobuchu a rano wokoło tſioch hodźin běchu wſchě wobtwjerdźenja, něhdźe ſchěžnacźe abo žydomnacźe, w jich ruzy.

Na to dyrbjeſche žo měſto žame hiſchcźe dobycź. Reſervy žo do prědka wſachu, a potom pſches winizy, płoty, ſahrody a murje pſcheczźiwo twjerdźiſnje poſtupowachu. Tu w tejle wobcźežnej krajinje bě žo njepſcheczźel hiſchcźe ras poſtajił. Hrózbne wojowanje ſ bliſka žo ſažo ſapocźa. Muž pſcheczźiwo mužej žo w cźmowej nozy běhźeſche. Bołharſka artillerija tſélejo dźěle měſta ſapali, mjes tym ſo pěſchzy mjelczo ſ bajonnetom do winizow dźěchu. Hroſna rubańza a kakańza žo na woběmaj bokomaj ſapocźa. Tak huſto hacź žo Bołharjo do winizow dobuchu, tak huſto jich Turkojo wuhnachu. Bajonnety, noże, mjecźe, teżaki a hajdukſke žekery pſchi tym žałoſnje dźěkachu. Krej ſ rěkami běžeſche. Bołharjo pſchi tymle dźělu bitwy najbóle ſchkodowachu. Mjes tym běchu poſtylnjenja dóſchłe. Artillerija dale do měſta tſéleſche, a ſ nowa žo pěſchzy k nadběhej ſeſtupachu. Dźeń žwitaſche, hdyž žo poſlednje ſtejiſchcźa Turkow nadběhachu. Poſtupanje Bołharow bě ſ wubuchanjom mnohich podſeńſkich minow pocźežene, kotrež běchu Turkojo natwarili a kotrychž rosbuchanje ſatraſchnje wjele woporow mjes Bołharami žadaſche. Skónczńje pak, běſche to wokoło 7 abo 8 hodźin, Bołharjo ſ tſioch ſtronow, ſ połnozy, dołheho wjeczora a wjeczora do měſta poſtupowachu a jo dobuchu."

Njeczłowſke hroſnoſcźe Turkow, na bołharſkich ranjenych ſkuczenych, žu ſažo nuſnoſcź dopokaſake, ſo ſa Turkow w Europje žaneho měſtna wjazy njeje. Cźim ſkerje cźim lěpje dyrbja jich do Aſiſkeje wuhnacź.

Woblehnjenje Adrianopla.

Adrianopel je žo ſa poźlednje lěta jara žylnje wobtwjerdźił. Twjerdźiſnina garniſona drje w měrje jenoż 20,000 muži wuczinja, tola cźi žu w jenotliwych wobtwjerdźenjach jara wuſchiknje rosdźěleni. Poźlednje lěto je žo 60 kompagnijow twjerdźiſniſkeje artillerije k ſakitanju tuteho měſta njepſcheſtawajzy wuwucźiło. Wone maja 400 kanonow wobžkužowacź, ſ kotrymiž je Adrianopel wuhotowany. Twjerdźiſna je žo dla žwojeho ſakitanja do wſchelakich wokrježow dźěliła, a kóždy wokrjež ma žwoju woženbitu organiſaziju. Potom je žrjedź wſchěch wobtwjerdźenjow hiſchcźe wožrjedźne wobtwjerdźenje natwarjene, kotrehoż cźežke 130 zentimetriſke kanony žo do wſchěch ſtron wjercźecź hodźa. Pódla teho ma Adrianopel hiſchcźe wulku liczbu 90 zentimetriſkich žwětkomjetakow, kotrež nózne nadběhi jara pocźežeja. Hdy by žo Adrianopel ſ nadběhami dobycź dyrbjał, by žebi to mjes nadběhowarjemi wjele woporow žadało. Wjedniſtwo bołharſkeho wójſka je žo teho dla rosžudźiło, Adrianopel ſ woblehnjenjom wuhłódnicź. Adrianopel njeje pjecźa na dlěſchi cźaž ſ zyrobu ſaſtarany. K woblehnjenju žu žo reſerviſtojo pod khorhoj ſwołali. Wójſkowe ſarjadniſtwo ma drje ſa nich tſélby, teżaki a muniziju, tola niz uniformy, duž žu woni zivilnu draſtu wobleczeni.

Bołharjo žu Adrianopel kołowokoło wobſtupili a cźežke woblehnjenſke kanony poſtajili. S derje ſamérjenym wohnjom bołharſkich batterijow žu Adrianopelſke wobtwjerdźenja hižo cźežko cźerpiłe. S dźěła žu žo wone hižo rostſélale, ſa ſ hromadami tež do měſta lětaze granaty žu tež tam wulku ſchkodu nacźiniłe. Wjele khěžow je žo wobſchkodźiło, zyłe dróhi khěžow žu žo ſpaliłe. Dalſche ſakitanje Adrianopla je woženbje ſ tym pocźežene, ſo žu žo Bołharjo po krwawnym wojowanju wobtwjerdźenja ſmozowali, kotrež dyrbi dwórniſchcźo pſched Adrianoplom ſakitacź. Bołharjo žu tež dwórniſchcźo wobžadźili a wot tam do měſta tſéleja. Nowinſzy dopiſowarjo w bołharſkim hłownym kwartérje w žwojich dopiſach pſchezo ſ nowa na to pokaſuja, ſo Turkojo wurjadnje hubjenje tſéleja, woženbje jich artillerija, hacź runje ma najlépſche brónje, kaž Kruppſke kanony a Mauſerſke tſélby, w rukomaj. S zyła žo pſchezo bóle pokaſuje, ſo žu Turkojo hubjenje na wójnu pſchihotowani.

Dobycźerſke bitwy Sserbow.

Bitwa pola Kumanowa.

Hdyž žu žo pſched tydźenjom Sserbjo ſ Kumanowa na pucź do Skople (turkowſzy Üſküba) naſtajili, žu jim Turkojo ſ 80000 muženi pucź ſalehnyli. Roskaſowar turkowſkeho wójſka, Schefket paſcha, bě ſa žwoje wójſko wubjerne ſtejiſchcźo wuſwolił a bě žebi wotmyſlił, žerbſke wójſko ſniczicź. Tónle wotpohlad je žo ſ khroblokſczu žerbſkich wojakow ſnicził. Sserbſzy wojazy ſ bajonetom nadběh na naždypy Turkow ſ tajkim wotmachom a ſ tajkej ſpěſchnoſczu ſcźinichu, ſo Turkojo ſ zyła khwile njemějachu, žwoje tſélby mužicź. Na naždypach muž pſcheczźiwo mužej ſ bajonnetom wojowaſche. S nahłym nadpadom běchu Turkojo tak pſcheſkłapjeni, ſo mózachu žo jenoż žeabje wobaracź. Mjes cźekazymi Turkami potom žerbſka artillerija ſatraſchne krejpſchelecźe naczini. Wona tſi turkowſke ſchwadrony do cźiſta roſpraſka. Turkojo žo do dźiwjeje cźekańzy dachu, Sserbam na bitwiſchcźu 55 pólnych kanonow, 6 hórſkich kanonow, 6 mitralleuſow, 80 wulkich ſtanow a wulke hromady wójnſkeje potrjeby pſchewoſtajiwſchi. Turkow je pjecźa 16000 padnyło. Sserbja mějachu jenoż 400 morwych, tola 2000 ſranjenych. Sserbam njebě móżno, hromady turkowſkich cźekow pohrjebacź. Dokelž wone ſa něktore dny tłacź poczachu, je žo do Kumanowa ſcheſcź waggonow petroleja póſłało, ſ kotrymž žu žo cźeka ſpaliłe.

Sserbſki 18. a 7. pěſchi regiment prěnjej do wojowanja pſchińdźeſchtej a 500 Albanſkich nuſowachu, žo poddacź. Hacź runje Albanſzy ſnamjenja dawachu, ſo chzedźa žo poddacź, woni na dalokoſcź 15 krocźelow do Sserbow tſélichu. Satraſchna kakańza na to naſta, pſchi cźimž wſchitkich Albanſkich ſakakachu. Sserbſki krónprynz ſe žwojim ſtabom bliſko wohnjowoje cźary bitwu wodźeſche. Tež kral ſe ſchefom generalneho ſtaba na bitwiſchcźo pſchińdźe.

Sa cźekazymi Turkami žłédujo žu Sserbjo na pucźu wot Kumanowa hacź do Tetowa hiſchcźe 187 kanonow wotewſali, tak ſo turkowſke wójſko žwoju zyku artilleriju ſhubi.

Na wołczim polu pola Skople žo Turkojo hiſchcźe ras ſpy-

tachu Sserbam napschečžo stajičź, tola buchu ſ nowa sbičźi a 30 kanonow, 6000 tšélbow a 20 mitrailleuſow ſhubichu. Tši diwisije turkowſkeho wójſka k Salonikijej cźékachu a jena pſches Tetowo do Weleža. Poßledniſchu ßu Sserbjo zyle ſniczili. Tši ßerbſke wójſka ßu ßo ſjednocźiše a poßlednje dny Schtip, Weleß a Prisrend wobßadźili. Tu Sserbam 10 kanonow, tyßazy patronow a wjele zyroby do ruki padže. Mehmed Scheſket paſcha je cźeknył.

Sserbſki hłowny kwartér je ßo ſ Wranje do Skople pſchepołożił. Skople je hłowne měſto něhduſcheho wulkoßerbſkeho zarſtwa było. Hacź do 29. oktobra běchu Sserbjo 270 kanonow, Bołharjo a Cźornohórzy 230 kanonow Turkam ſebrali.

Dobycze cźornohórſkich Sserbow.

Pod generalom Wukoticźana ßu Cźornohórzy k ranju poſtupujo měſto Pecź a w połnóznym dźélu ſandźaka Plewlje dobyli. Pola Ssjenizy ſtej ßo dźéle ßerbſkeho a cźornohórſkeho wójſka ſetkałe a nětko ſhromadnje hiſchcźe poßlednje měſta wobßadźeja, kotrež pſchi albanſkej mjeſy leża.

Měſto Skutari a twjerdźiſna Tarabiſch njejſtej ßo hiſchcźe poddałej. Pola wuliwa rěki Bojanez do morja ßu Cźornohórzy wotdźélenje turkowſkich wojakow a baſchibośukow (dobrowólnikow) ſbili. Pſchi tym ßo Cźornohórzy jeneje kanony ſmozowachu.

Dobycze Grichow.

Grichojo, kotrymž je ßo po ſdaczu mjeńſche turkowſke wójſko napſcheczo ſtajiło, rucze k połnozy k Salonikiej poſtupuja. Wutoru ßu woni bjes pſcheczźiwjenja měſto Weriju wobßadźili. Dale ßu woni Grevenu w Tcßaliſkej dobyli. Ssnadź woni hižo ſa tydźeń do Salonika docźahnu. W ägäiſkim morju ßu Grichojo kupy Lemnos, Taſſos a Imbros wobßadźili.

Sympathije Khorwatow ſa balkanſkich Sſkowjanow.

Madźarſke knježerſtwo hižo lěta dołho Khorwatow a Sserbow w Khorwatſkej a Boßniji ſ pſchihłoßowanjom awſtriſkeho knježerſtwa na wſcho móżne waſchnje potłóczuje. Duż je bjes dźiwa, ſo khorwatſki lud, haj wſchitzy awſtriſzy južni Sſkowjenjo w nětczišchej balkanſkej wójnje ſe ßwojimi ſympathijemi na ſtronje balkanſkich Sſkowjanow ſteja. W dźiwadle w Sagrjebje, w khorwatſkim hłownym měſcze, je k wulkim demonſtrazijam ſa balkanſkich Sſkowjanow dóſchło. Do ſapoczatka pſchedſtajenja mnoſy ſtudentojo na galeriji wołachu: „Sſkława balkanſkemu ſwjaſkej! Sſkława balkanſkim Sſkowjanam!“ Tole ſawołanje mjes poßłucharjemi žiły wothłóß namaka a ßylne plazanje ſbudźi. Skónczńje ßo ſ galerije ßłowjanſka hymna: „Hej, Sſkowjenjo“ ſanjeße, kotruž zyłe poßłuchańſtwo ßobu ſpěwaſche. Dokelž demonſtrazije njepſcheſtachu, 50 poliziſtow do dźiwadła pſchińdże a tſjoch ſtudentow ſaja. Poßłucharjo ßo na ſakroczenje poliziſtow hórſchachu, wołanje bě ßłyſchecź: „Prjecź ſ tyranami! Prjecź ſ Cuvajom!“ Polizija na to poßłucharjow ſ dźiwadła wuhna. Tele demonſtrazije ßu ßo teho dla ſhotowałe, dokelž bě kralowſki komišar Cuvaj Sagrebſkim nowinam ſakaſak, napominanja k ſběranju pjenjes ſa cźerwjeny kſchiž balkanſkich krajow wosjewicź. Madźarojo a wuherſke knježerſtwo ßo na to mjerſaja, ſo awſtriſzy Khorwatojo a Sserbjo ßo ſa ßwojich dobycźerſkich bratrow na Balkanje ſahorjeja.

Franzowſke kanony w Balkanſkej wójnje.

Franzowſke nowiny njemóża ßwoje wjeßele nad tym potłóczicź, ſo je turkowſke wójſko, kotrež ßu němſzy offizěrojo wuwuczili a reorganiſowali, hnydom prěni tydźeń wójny cźežke poraženje poczerpiło. Po měnjenju Franzowſow ßu Sserbam a Bołharam franzowſke Creuſotſke kanony pſchi dobyczu jara ſpomożne byłe. Jedyn ßobuſtaw turkowſkeho póßłanzſtwa w Pariſu je dopißowarjej „Němſkeho telegrafa“ powjedał, ſo Creuſotſke kanony woßebje po dalokotšélenju druhe pſchetrjechja. To je ßo pola Kirk-Kiliſſy pokaſało. Turkowſzy wojazy ßu hižo we wohnju ſtali a ßu ßo ſ kanonſkimi kulemi poßypali, prjedy hacź móżachu kule turkowſkich kanonow njepſcheczela doßahnycź. Tež Kruppſke kanony na łódźomaj, kotrejž je Turkowſka Němſkej wotkupiła, ßu měſto 10 kilometrow dotšélnoſcze jenoż 8 kilometrow méle. S tym ma ßo njewuſpěſchnoſcź wobtšélenja Warny wuložicź. Wutšéle wſchě pſchekrótko dźěchu. Granaty pſchešahe rosbuchnychu a do wody padachu, měſto ſo bychu pſchiſtawowe twarjenja trjechiłe. (Na tym je jenicźzy njekhmanoſcź turkowſkich offizěrow wina, kotſiž njeroſymja dalokoſcź wotměricź a ßo ſ kanonu prawje ſaměricź.) Sserbſki wójnſki miniſter je pjecza rjekł: „Naſche kanony ßu wubjerne. Wone w rjadach naſchich njepſcheczelow ſatraſchne krejpſchelecze naczinjeja. Woßebje Albanſzy, ſ kotrychž ßo najwjazy k Turkam dźerži, ßo ſe ſtróżelemi ſajachu, hdyž „franzowſke“ kanony hrimacź ſaßkyſchachu a granatowy a wokojowy deſchcź na nich frunczeſche. Naſche kanony franzowſkeje konſtrukzije maja pornjo turkowſkim pſchewahu. Wobžarujemy jara, ſo njejßmy ßwoju artilleriju ſe ßamymi Creuſotſkimi kanonami wobronili.“

Wójnſke hotowanje Rumunſkeje.

Pſchi ruſkich a bołharſkich mjeſach je ßo hižo 180,000 muż nahromadźiło. Rumunſki ßejm je pjenjeſy ſa wójnu pſchiſwolił Bjes dwěla chże ßebi Rumunſka nětkaſke ſaruuanje žadacź, jeli ſo ßo Bołharſka powjetſchi. S wójnſkim brónjenjom wona ßwojim žadanjam doras dawa. Hdy by ßo Rumunſka ſe ßwojim wójſkom do Bołharſkeje nawaliło, by drje Ruſka Bołharſkej na pomoz pſchiſchła. To by ſapoczatk powſchitkowneje europiſkeje wójny był.

Po rumunſkich żeleſnizach ßo jenoż hiſchcźe zyroba a wojerſke transporty woża. Do Dobrudże, kotraž ſ Bołharſkej mjeſuje, a k ruſkim mjeſam je ßo wjele wójſka połoziło. Nětkole hižo 150000 muži pod brónjemi ſteji.

Turkowſzy jeczi w Liberzu w połnóznych Cźechach.

200 turkowſkich wojakow a 13 offizěrow, kotſiž ßu pſched Sserbami a Cźornohórzami do Boßnije cźekli, je awſtriſke knježerſtwo do Liberza dowjeſcź dało. Tam woni hacź do wobſamknjenja měra woſtanu.

W pruſkm krajnym ßejmje

je ßo pjatk a ßobotu wo namjecze liberalnych jednako, po kotrymž dyrbi ßo **pſchiwożenje ſmjerſkeho mjaßa połóżicź** a ßo plahowanje ſkota ſ tym ſpěchowacź, ſo bychu ßo ſtatne kubła do ſtatokow ſa rólnikow rosdźélike. Khěžorſtwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg wotmolwi, ſo budże ßo knježerſtwo zkłowneje a veterinärſkeje politiki dale džeržecź. Tež knježerſtwo ßebi pſcheje, ſo bychu ßo burſke wobßedżeńſtwa pſchiſporike, ſo mohłe Němſku ſ zyrobu ſaſtaracź.

Ssrjedu na dnjowym rjedże interpellazija pólſkeho ſapóßłanza Korfantia dła wußwojenſkeho ſakonja na dnjowym rjedże ſtejeſche. Korfanti praji, ſo ßo w tym wokomiku, hdyž na Balkanje kanony hrimaju, hdyž kſchesczijanſke ludy na Balkanje, ſe ſympathijemi wſchěch pſchiſtojnych ludźi pſchewodżane, ſe ßwojimi ſtarymi cźiwilowarjemi wotliczeja, w Pruſkej prawo pólſkeho luda ſ nohomaj teptaja. Knježerſtwo njemóże wjazy ſakhadżenju hakatiſtow napſchecźo ſtejecź. Wußwojenje pruſkej naßylnej politizy krónu naſtaji. Sa pſchesczěhanje pruſkeje hidy ßebi wot Polakow pßowju poniżnoſcź żadaju. K tej ßo Polazy njepodwola. Tola wojowanje pſcheczźiwo Polakam je bojaſnoſcź a ludanſtwo. Myßła ßebi, ſo wothłóß naßylneho ſkutka w Europje wothłoßa njenamaka. Zyły ziwiliſowany ßwět ma ſa tónle ſakoń jenicźke „phi!“ Sakoń je cźiwilowarſki grat. Alle cźerwjena żołma budze pſchibywacź. Bědźimy ßo wo żiwjenje a ßmjercź. Sa naſchich katow a cźiwilowarjow prawe khoſtanje pſchińdże.

Rataŕſki miniſter ſe Schorlemer praji, ſo ßo jenoż kubła wußwojeja, kotrež ßu w poßlednim cźaßu ßwojeho wobßedżerja ſaměniłe. Konſerwatiwny ſapóßłanz ſ Goslar, nationalliberalny dr. Friedberg a konſerwatiwny ßwobodny knjes ſ Zedlitz rataŕſkemu miniſtrej pſchihłoßowachu. Po namjecze zentrumſkeje ſtrony ßo dalſche jednanje wo wußwojenſkim ſakonju wotſtorcźi.

Sakoń ſa wójnſki ſtaw w Bayerſkej.

Bayerſka nima hiſchcźe żaneho ſakonja ſa wójnſki cźaß. Bayerſke knježerſtwo je teho dla tajki ſakoń ßejmej pſchedpołożiło, kotryž je jón pſcheczźiwo hłoßam ſozialdemokratow pſchijak. Bayerſki ſakoń ßo nimale zyle pruſkemu runa. Někotre paragrafy pak ßu wótriſche dyžli tutón. Tak ßo po nim we wójnſkim cźaßu ſabotaża, to je wobſchkodźenje żeleſnizy, telegrafow, měſtow atd. ſe ßmjercźu khoſta. Nowiny ßo nuſuja, jenoż knježerſtwowe powjeſcze wocźiſchcźecź.

Němſki kronprynz pſchi jěchanju ſnjeſbożik.

Němſki kronprynz je ßrjedu na hońtwje ſ konja padnywichi ßebi ruku wobſchkodźił a ßebi wobliczo a hłowu wobodrěł. Tole ſnjeſboženje njeſměje żanych ſłych ſcźěhwkow; w tu khwilu ma ßo krónprynz zyle derje.

Rooſevelt jako ſtórżbnik.

Prjedawſchi preſident ſjednocźenych ſtatow, Rooſevelt, kotryž ßo tſeczi krócź wo preſidentſtwo próżuje, je ßo rosßudźił, ßwojich ſchiwdżerjow na ßudniſtwje wobſtorżicź. Jeho politiſzy pſcheczźiwniży po-

wjesćz rosšcherjeja, so je wón cźežki wopikz. Wudawaŕ „Michiganskich nowin“, Newett, je wóndano pod napißmom „Rooseveltowy pucź“ prajił, so Roosevelt na najhrosnische waschnje łži a seli a so ßo wón runje niz porędko wopije, schtoż wschitzy jeho blizschi pschecźeljo wjedźa. To ßudej dno wurasy, a Roosevelt, kotryż njeje, każ je snaty na ßwoje wurasy wumyßleny, je Newetta pola zivilneho khostanskeho ßuda wobskorżił. W zivilnej skórżbje ßebi wón 40,000 hriwnow jako sarunanje sa skschiwdźenje żada. Roosevelt ßebi tule wulku sumu njeżada, so by ßo wobohaćił, ale so by s jenym rasom pschißkodźenjam kónz cźinił. Każ ßo dopomina, ßu Rooseveltowi lękarjo po mordarskim nadpadże na njeho w ßwojej prënjej rosprawje prajili. so Roosevelt cźeżke sranjenje pschętraje, dokelż ßo wón alkoholskich napojow a kurjenja tobaka wostaja. Roosevelt je ßam prajił, so je jeho hlowny napoj mloko.

Revoluzija w Mexikanskej.

Generala Diaza, wjednika poßlednjeje mexikanskeje revoluzije, je wójnski ßud k ßmjercźi saßudźił. Wotprawjenje je pak ßo wotstorcźiło, dokelż ßo wobhnadźenje wocźakuje.

Pomhaj, hdźež mózesch.

To bě njelubosny dźeń w nasymskim měßazu novembru. Hdyż ßo wjecźor w schesćźich s dwora papjernika we Wonezach żyły dźěłacźerjow wuwalichu, běsche skoro hižo zyle cźma. Do wschelakich kónzow ßo roseńdźechu, kóżdy khwatasche do ßwojeho domu abo wobydlenja. Dwaj s njeju nastajischtaj ßo k wßy Maleschinej, hdźež bydleschtaj. Se wschěch dźěłacźerjow mějeschtaj najdale, dobru hodźinu. Sa wßu, kotraż bě njedaloko papjernika rostwarjena, s drohi na wschědny pucź woteńdźeschtaj, po kotrymż ßo hižo tak powólnje njeńdźesche. Bě tam jara błócźane.

„Tajkele żiwjenje je na pßa motane“, mkódschi s dźěłacźerjow ßebi hubu torhasche. Jeho mjeno bě Sahaŕ. „Schto ßo cźlowjek tola nadrěje a natepta sa tych hubjenych mało ßlěbornych! A cźi bohacźży, cźi to njewjedźa, njesnaja, schto to je, ßo napinacź a schto ma staroscź na ßebi. A potom njech něchtó hischcźe praji, so je na semi żana sprawnoscź.“

„Chzecźe mi saßo hižo tu staru pěßniczku spěwacź?“ jeho starschi towaŕsch Khójnan ßo mjersasche. „Schto jeno s teho macźe, so ßebi stajnje jeno hubu drějecźe, to mi tola jeno prajcźe? Mózecźe dha ßebi s tym pomhacź?“

„S najmjeńscha ßebi cźlowjek na to waschnje trochu wolóżi“, Sahaŕ ßwoju njespokojnoscź samokwjesche. „Kak dha móże k temu mjelcźecź!“

„To je mi schwarne wolóżenje“, Khójnan wotmolwi. „S tym, so bjes pschestacźa na ßwoju khudobu spominacźe, cźinicźe ßo jeno njespokojny. Pomyßlu ßebi, so je to Bóh, luby Knjes, tak postajił, a jeho woli ßo podcźißnu, to je jenicźka pomoz. Wy powjedacźe, so bohacźży njewjedźa, schto ma staroscź na ßebi. To ßo jara mylicźe. Hdyż ßebi jeno na to pomyßlu, kelko pjenjes ßo pola naß jeno kóżdu ßobotu dźěłacźerjam wupłacźa! Nimo teho ßu hischcźe cźi sastojniży, wulke dawki a druhe winowatoscźe, wěrcźe mi, so ma tajkile knjes wjazy staroscźow hacź my. My ßo staramy jeno wo ßwoje sežiwjenje, ale wón dyrbi ßo staracź wo wjele stow ludźi.“

„Wón dźě mohł ßo potajkim s nami měnjecź“, Sahaŕ rjekny, wußměschejo. „Njech dźě nam da ßwoju twornju a njech je ßam město naß dźěłacźeŕ. Ja bych ßo s nim hnydom měnjał. Wy niz?“

„Ja woprawdźe niz“, jeho towaŕsch směromnje wotmolwi. „To je wěrno, tajkemu knjesej by s woprědka ruczne dźěło cźežke było, tola po něcźim by też temu swuknył. Ale my, mój luby pschecźelo, ßo do jeho dźěła a staroscźow żenje njebychmoj sadźěłakoj. Wy sabywacźe, so je wón dołho studowacź dyrbjał, so by ßwoju wěz rosymjał, a mój wo tym ani wopschijecźa nimamoj. Mi ßo sda, so bychmoj s twornju bórsy hotowaj było a bankrot scźiniłoj, a ludźo bychu ßo namaj wußmjeli. A potom by khudoba namaj cźim bóle hórka była, pschetoż budźichmoj mjes tym bohatstwu pschiwukłoj.“

„Ja wschak bych też spokojom był, hdy by ßo mi s najmjeńscha woprawdźe sprawna msda płacźika“, Sahaŕ pokraczowasche. „Tajkile cźlowjek po tyßazach do ßwojeje kapßy tyka, a my mamy jeno hubjenstwo.“

„Haj wschak, kóżdy dyrbi po ßwojich wobstejenjach a po ßwojich dokhodach żiwy bycź“, Khójnan rjekny, „knjes je żiwy po ßwojich tyßazach, a my ßo żiwimy po tym, schtoż ßebi saßkużimy. Ja mózu prajicź, so mi doßaha, wěso dyrbju ßo se ßwojej ßwójbu wobmjesowacź. Ale ja ßym spokojom a ßebi jeno na to myßlu, so njeby hórje było. Hdy bychmy tajke dźěło zyke lěto měli, je to hischcźe schwarna saßkużba, ale wjele hórje je, hdyż ani telko dźěła njeje.“

„Haj wschak, wy scźe se wschěm spokojom, hischcźe po starej módźe“, Sahaŕ mjersazy wotmolwi. „Wy niczo njecźitacźe, w tym schpak tcźi.“

„Też ja cźitam, jeno so niz to, schtoż wy“, Khójnan snapschecźiwi. „A prajcźe mi, schto s tajkeho cźitanja macźe? Scźe ßnadź wot teho cźaßa spokojnischi? Nihdy, runje nawopak.“

„Dokelż ßym hakle s tych nowin spósnał, kak naß potłóczuja“, Sahaŕ rjekny. „Runje teho dla dyrbi kóżdy dźěłacźeŕ tajke nowiny cźitacź, so by to wjedźał, a so bychmy ßo sjednocźeli a tak wojowali pschecźiwo ßwojim podcźischcźowarjam. Jeno tak móże ßo nam pomhacź.“

„Nó, ja ßym hacź dotal nascheho fabrikantu jako podcźischcźowarja njespósnał“, Khójnan wotmolwi.“ A jeli so tu a tam dźěłodawaŕ woprawdźe dźěłacźerjow podcźischcźuje, i nó, dha dźě cźlowjek runje pola teho njetrjeba dźěłacź a móże ßebi dźěło druhdźe pytacź, hdźež s nim lěpje wobkhadźeja. — Ale też, hdy byschcźe wy prawje měli a hdy by ta strona, ke kotrejż wy ßkuschecźe, ßwěrnu wolu měła a ßo woprawdźe prózowała, dźěłacźerjam pomhacź, potom bych ßo waß praschał, hacź móże ßo dźěłacźerjam s tym pomhacź, so ßo naboźnistwo hani a wußměscha, so ßo w nowinach a spißach wonjecźescźuja najßwjecźischе wězy a ßo pschecźiwo wucźbam zyrkwje hida rosschěrja? Schto mi na to prajicźe? Nima-li dźěłacźeŕ, a niz jeno dźěłacźeŕ, ale kóżdy cźlowjek, wěry, njemóże spokojny bycź. Ja ßo natwarjam a stroschtuju, hdyż njedźelu a ßwjaty dźeń do zyrkwje du, ale kajkeho troschta chże cźlowjek měcź, hdyż je naboźnistwo sacźißnył, każ waß naschi sozialistiszy wjedniży wucźa? Skerje mohł jich sawjednikow dyżli wjednikow mjenowacź. Teho dla je nětkole mjes dźěłacźerjemi telko njespokojnoscźe. To ßnadź mi dacźe prawe bycź.“

„Nó, moje dla, jeli waß zyrkej stroschtuje a wam wschitko saruna“, Sahaŕ s ramjenjomaj scźeże, „ja wam to njebjeru. Doprědkaŕski dźěłacźeŕ pak pomozy w něcźim druhim pyta, so by ßo jemu msda powyschika a cźaß dźěła pak skrótschił. Każ ßo to s wězu nětkole ma, dyrbimy my dźěłacźerjo kóżdeho dźěłodawarja sa njepscheczela měcź a njemóżemy zyrkwi pschiwißowacź, dokelż cźi hromadu dźerża a nam ßwobodnoscź njepopscheja; jeno we cźmje chzedźa naß sdźerżecź!“

„Haj wschak, powjedacźe to s hłowy, każ scźe to se ßwojich nowin nawukli“, Khójnan wotmolwi, „to bychmoj ßo wo to podarmo wadźiłoj. Jeno so mi to pschidawacźe, so wam tute nowiny naboźnistwo a s nim też spokojnoscź bjeru. Njech bychmy też hischcźe wjetschu msdu a hischcźe krótschi dźěłowy cźaß měli, schto budźe nam to pomhacź, njesmějemy-li wěry a naboźnistwa! Njejßu dha też bohacźży, kiż maja wschehо doscź, ale spokojni tola njejßu, hdyż naboźnistwa nimaju? Njejscźe dha hižo doscź husto ßłyscheli, so ßu ßebi bohacźży s mjersanjom a s njespokojnoscźu żiwjenje wsali? Kak chzecźe mi tole wujaßnicź? Ja ßebi myßlu, każ ßo nam khudoba sewschědni, tak sewschědni ßo jim jich bohatstwo.“

Sahaŕ njewjedźesche, schto na to wotmolwicź. W tym wokomiku pytnyschtaj, so ßo k nimaj stupanje bliżi, a sa maku khwilu psched nimaj njesnaty muż stejesche.

„Postrów waß Bóh!“ tak sarěcźa.

Njesnaty bě pschistojnje sdrascźeny, każ móżeschtaj pschi nóznej cźmě wobkedźbowacź, a wěscźe chzyische ßo jeju na něcźo woprascheczź, dokelż wosta stejo.

„Proschu waß“, wón rjekny, „njeby jedyn s waju so mnu hacź do Kowarjowa dóschoł?“

„Do Kowarjowa?“ Khójnan wospjetowasche. „Knjeże, to je dobre poltscźa hodźiny pucźa, skoro móżemy prajicź, tsi.“

„Ja wěm, so je to daloko“, njesnaty wotmolwi, „ale hinak njemóżu, hischcźe dźenża dyrbju tam bycź, a pucźa njewěm; hdy by to wodnjo było, mi niczo wo to było njeby, ale w nozy bych nikoho njesetykał, njebych ßo nikoho sa pucźom wopraschecź mohł. Njebudu ßebi to darmo żadacź.“

„Ale pójcźe tola a njewostańcźe mi stejo“, Sahaŕ Khójnanej rjekny. „Ssnadź chzecźe ßo sa něktore pjenjeżki wo tajki pucź nastajicź a ßo cźwilowacź?“

Khójnan ßebi khwilku pschekkadowasche a potom rjekny:

„Ja potajkim s wami póńdu. — Budźcźe tak dobry, Sacharjej wujo“, tak ßo k ßwojemu towaŕschej wobroczi, „a dóńdźcźe k mojej

žonje a prajcże jej, so hakle jara posdże domoj pschińdu, žnadź po połnozy, so by wo mnje staroscże njemęła."

Sahaŕ nĕschto samórcża a žo wotžali. Khójnan pak žo wobrocźi a ſ pucźowazym dźĕsche.

„Docźakajcże", pucźowazy hischcże rjekny, „njech waschej mandźelskej radscho praji, so dźenža ſ zyka domoj njepschińdźecże. Njecham pschidacź, so byschcże tak posdże w nozy domoj schli, w Kowarjowje psches nóz wostanjecże."

„Duž to tak prajcże, Sahorjez wujo", Khójnan hischcże ſa žwojim towaŕschom wokasche. — „Takle", potom k njesnatemu rjekny, „nĕtkole po tymle pucźu póńdźemoj a potom žo wobrocźimoj k lĕwizy. Tule blisko je wješ, tam mam snateho, wot teho žebi latarnju požcźimoj, to žo lĕpje póńdże."

Khójnanej bĕ pschipad ſ zusym jara dźiwny. Cźeho dla težto takle posdże do zyle njesnateho kónza dźe? A cźeho dla žebi hižo prjedy pschewodnika wsaŕ njeje? Ale žnadź budże dźakny a jemu to derje sapkacźi, hdyž je to tola w nozy a tak daloko.

Sa khwilu dóńdźeschtaj do wšy a Khójnan žebi po latarnju k pschecźelej dóńdże. Hdyž wróčźo dźĕsche, spósna pschi žwĕtle, kotrež ſ wokna wukhadźesche a na zuseho padasche, so je tón knjes jara wožobnje wuhotowany. Wón bĕ w žrjedźnej starobje, na wočźomaj mĕjesche skote bryle a w ruzy kofrk. Nĕtkole žo Khójnan hischcże bóle dźiwasche. — „Latarnju mam, cźesćeny knjeże", rjekny, „ale dyrbimoj žebi ſ najmjeńscha dwĕ žwĕcźzy kupicź. Tamle pola klamarja žebi jej kupju, ale nimam ani skamaneho pjenjezka pschi žebi. Proschu, dajcże mi nĕkajke dwazycźi nowych."

„Telko žnadź mam pschi žebi", pucźowazy rjekny.

Pschi rosžwĕtlenym woknje hischcże sastaschtaj, tam njesnaty sasta a Khójnanej dwazycźi nowych naliczi.

Tón ſ khowu wjercźesche. „To by mi schwarny knjes byŕ, so by pjenjesy njemĕŕ", žebi myšlesche. „Ssnadź to jeno tak powjeda, so bych sa to mĕŕ, so wón niczo nima, žnadź žo boji, so mohŕ ja jeho nĕhdże wurubicź. Nó, sa sto mĕcź jemu to njemóžu, ludźo žu wschelazy, a cźlowjek dyrbi bycź kedźbny a njesnatym ludźom wĕricź njeŝmĕ."

„To wy ſ dźĕka domoj dźĕschcże?" njesnaty žo praschesche, hdyž se wšy dźĕschtaj a pschi latarni po pólnym pucźu dźĕschtaj."

„Haj, knjeże", Khójnan wotmolwjesche. „Dźĕkam w papjerniku, to je na poŕ hodźiny wotžaŕ."

„To je we Łukezach, njewĕrno?" pucźowazy žo woprascha.

Khójnan pschihkožowasche.

„To žo potajkim derje trjechi", njesnaty rjekny. „Tam dyrbju też ja rano, duž žo so mnu powjesecże."

„To je rjenje, dźakuju žo, cźesćeny knjeże", Khójnan wotmolwi, „ale žnadź to móžno njebudże. Dyrbju tam hižo w žedmich rano bycź, a wy, knjeże —"

„Myšlicże žebi, so budu ja hischcże spacź, njewĕrno?" pschetorže jeho njesnaty. „Duž hižo do scheścźich wotjĕdźemoj, dokelž mam nusne, a sa poŕ hodźiny tam ſ konimi dojĕdźemoj."

Potom žo Khójnana wuwopraschowasche, kajku ma saßkužbu, ſ wotkel je, a skónczenje też, kajke žu jeho žwójbne wobstejenja. A Khójnan jemu wschitko žwĕru wupowjeda.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Danske mjaßo.) Druha poßylka danskeho mjaßa je žrjedu do Budyschina dóschła. Punt mjaßa žo saßo po 84 pjenjezkach pschedawa. Ludźo jo, dokelž derje žłodźi, rad kupuja. Mĕschcźanszy rĕsnizy žu wobsamkli, so wot 1. novembra placźisnu sa punt tucznego howjaseho mjaßa wot tukrajneho skota na 90 a placźisnu sa punt libiteho na 95 pjenjezkow poniža.

— Hermank je **Pschedźenak,** žerbska protyka na lĕto 1913, wuschła. Protyka je žo jara derje radźiła. Kaž hewak, namakasch też w tutej hermanki, kermusche, powuczaze nastawki, tabelle atd. Lĕtuscha protyka ma pak też nadrobne wopisanje bitwy pola Budyschina w lĕcże 1813. Też wjedźe do tuteje bitwy rjane powjedanje ſ napisžmom: „Jan, žerbski husar." Dokelž je žo 100 lĕt po tamnej bitwje minyło, budźetaj tutaj nastawkaj wožebje sajimawaj. Wjele wobrasow debi Pschedźenaka, mjes nimi też dwaj se žerbskeje Łužizy. Duž njech žebi kóždy žerbsku protyku sa žwój dom kupi; placźi tola jeno 25 pj. Dostacź je w Ssmolerjez knihicźischcźerni, kaž też w dotalnych pschedawarnjach.

— (Paduschstwo.) W jenej villi pschi Albertskim mĕstnje je žo lĕkarjej dr. W. ſ pißanskeho blidka kaschcźik kradnył, w kotrymž žo 600 hriwnow hotowych pjenjes a wschelake hódnostne papjery khowachu. Poliziji je žo poradźiło, paducha wußlĕdźicź o kaschcźik ſ zykym wopschijeczom wotewsacź.

— (Darmotna jĕsba.) Sońdźenu njedźelu žo jedyn młody cźlowjek ſ dwĕmaj holzomaj jenemu Budyskemu dróžkarjej do Budestcz dowjesć da. Tu holzy ſ wosa stupischtej, a młody cźlowjek dróžkarjej pschikasa, so by jeho na Židow do „cźerwjeneho jelenja" dowjesł. Na Židow pschijĕwschi dróžkaŕ kucźine durje wocźini, so by žwojeho hosćza ſ njeje puschcźił. Tola nichtó njewulĕsy. Schwarny młodźenz bĕ žo skradžu po pucźu shubił, so njetrjebaŕ dróžkarjej sa wjesbu niczo sapkacźicź.

S Raboz. Tudomny 44 lĕt stary hosćenzaŕ Richard Dunkel, wobžedźeŕ hosćenza „sloteje wyßokosćze", je njedźelu w nozy ruku na žo skožił; ſ jenym teschingom je žo wón do spanja tšĕlił. Po spósnaczu sawokaneho lĕkarja je Dunkel na mĕsćze wumrjeł. Wón žonu a dwajlĕtneho hólza po žebi sawostaji. Poßlednje lĕta njesdasche žo wón duchownje normalny bycź. Na poßled bĕ wón wschón samyßleny, dokelž bĕ dla deschcźoweho wjedra wopyt w jeho hosćenzu jara popuschcźił.

S Dobroschez pola Plußnikez. Njedźelu rano 1/2 2 hodźin je žo tu próśdne stejaze njewobydlene domske kublerja Kschižana wotpaliło.

S Radworja. Njedźelu wjecźor je mandźelska tudomneho žiwnosćerja Kaspera na pscheraženje krwe nahle wumrjeła. Dokelž nichtó doma njebĕ, wona pomoz pytajo na dróhu wubĕža, hdyž ju jejny mandźelski, hdyž žo domoj wróćźi, morwu namaka.

S Korsymja. Sońdźenu žobotu bĕ žo na Wjeleczańskim dwórnischcźu jena pokna lowrija do kulenja daka a po koliji do tudomneje Friesez fabriki jĕdźesche. Tu wona ſ tajkim wotmachom do stejazeje lokomctiwy sawadźi, so žo ta poldra sta krocźel daloko storczi. Na lokomotiwje stejazy lokomotiwnik Hencź žebi ſ njenadźitym sraženjom wobliczo a jenu ruku tak cźežko wobschkodźi, so dyrbjachu jeho do Kallenbergskeje hojeŕnje dowjesćź. Wot lowrije bĕchu pschi sawadźenju storkacże a spinadło swotlĕtake.

S Wjeleczina. Sońdźenu njedźelu je žo tu ukodźinski dom poßwjecźił.

S Brĕsy. S pola tudomneho knjeżeho dwora bĕchu žo bĕrny kradnyke. Dla wußlĕdźenja paducha žandarmeriskeho brigadiera Horlizu ſ Budyschina ſ policajskim pžom „Flokom" skasachu. Tutón na žlĕd cźuchawschi do Spytez k khĕži cźišło 25 bĕżesche, w kotrejž rentu dostawaŕka Augusta Lehmannowa a Pawlina Blumenstengelowa bydlitej. Lehmannowa je hižo paduchstwa dla khostana.

S Njebjelczicz. Ssobotu žu žo w tudomnej zyrkwi nowe pischcźele, wot Jemlichez bratrow w Draždźanach natwarjene, wotewsake. Po poruczności Budyskeho tachantstwa je revisor pischcźelow, profesžor Plewka w Budyschinje, je pruhowaŕ. Wone žu powschitkownu khwalbu a polne pschipósnacże namakale.

Se Splóska. Ssrjedu w nozy žo tudomny korczmaŕ Bĕtnaŕ ſ wótrym schkrĕczenjom a kschiczenjom se spanja wubudźi. S woknom won pohladnywschi wón widźesche, so nĕkotsi mužojo jeho polschtwórta zentnarja cźežke žwinjo psches sahrodu cźahnu. Hdyž Bĕtnaŕ na paduchow sawoła, cźi psches hłowu a psches schiju cźeknychu. Jich mjena njejžu hischcże snate. S polizajskim pžom žo njehodźesche ſa paduchami pytacź, dokelž bĕ deschcź žlĕd wotmył.

Se Schĕrachowa. Pjatk žu cźĕło 59lĕtneho lĕżneho dźĕlacźerja Jana Branda ſ młynskeje hrjebje drjewotocźernje wucźahnyli. Brand bĕ žo pscheđ schtyrjami njedźelemi shubił. 7 oktobra bĕchu jeho poßledni krócź w jenej korczmje widźeli. Domoj duzy je wón do młynskeje hrjebje padnył a žo tepił.

S Wulkich Sdźar. Sońdźeny schtwórtk rano w 1 hodźinje je žo njewobydleny statok swudowjeneje Cźeczoweje, kotraž ma pschimjeno Schožarjowa, wotpalił. Nĕkotre wosy žłomy žu žo spalike. Kak je woheń nastaŕ, njeje snate. Pódla wjeżneje žykawy też žykawje ſ Komorowa a Kobliz k haschenju pschijĕdźeschtej. Komorowska je prĕnje a Kobliczanska druhe myto dostała.

S Rakez. Sońdźenu njedźelu bĕsche temu 10 lĕt, so je nasch lubowany a wyßokocźesćeny knjes faraŕ Gólcź ſ duschepastyrjom Rakecźanskeje woßady. S pschicźinu teho bĕ lubosćiwa ruka klĕtku ſ rjanym wĕnzom, w kotrymž žo liczba 10 błyschcźesche, wupyschiła. S wutroby też jemu na tutym mĕstnje sbožo pschejemy. Bóh daj, so mohŕ hischcże dołhe lĕta strowy a cźiły jako duschepastyŕ, kaž hacź dotaŕ, tudy skutkowacź, a so by woßada žwój džak ſ tym wopokasała, so by žo w bohatej liczbje do Božeho domu skhadźowała, hdyž ju swony wokaja, a pytała „to jene, schtož je nusne".

S Rakez. Sswoje dźeżate porjadne poßedźenje „Lipa" sońdźenu njedźelu, kotrež bĕ wot 17 žobustawow wopytane, wotmĕ.

Knjes pschedßyda jo se spěwom: „Nasche Sserbstwo ſ procha stawa" wotewri. Sapißy porjadneho, kaž tež dweju wurjadneju poßedźenjow ßo cžitachu a ßo sa prawo spósnachu. Dopißy běchu dóschke wot knjesa fararja Gólcža, kaž tež wot Draždźanskeho „Cžornoboha". Knjes pschedßyda a knjes pokkadnik rosprawjeschtaj wo poßedźenju „Domowiny" we Wojerezach. Tež ßo postaji, so ßebi „Lipa" w blišschim cžaßu khorobnu a ßmjertnu pokkadnizu sakoži. Po dlějschej rosmokwje ßo poßedźenje skónczi se spěwom: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene."

S Wyßokeje pola Schcżeńzy. Hižo ßo wscho na wulki kwaß wjeßelesche, kotryž dyrbjesche ßo wóndano w jenej wßy ßwjecżicź. Jena wudowa w lěpschich lětach bě ßo ßama nabyła a chzysche ßo woženicź, a hlaj, nawoženja tu bórsy bě, a schtož bě najrjeńsche, běsche ßam tež wudowz. Dwě njedźeli pola wudowy na bjeßadźe pobywschi, saßo twochny. Najskerje bě ßo wudawkow nabojak, kiž psches kwaß nastanu. Wěrowanska cžorna ßomocžana khapa tu tež bě, ßußodźa nuchachu wokoło twarjenja sa pjecżenju a tykanzom, ale wscho bě „nimo". Nawoženja bě „fuk". Dwě kopje jejow bě sjědł a 25 bleschkow piwa bě wupił, to bě tdla pschewjele, schtož móże tajku wudowu potrjechicź. Nětko saßo cžaka na nawoženju; njech ßo tola bórsy mkodźenz samokwi, kiž by ju se stysknosće wudowy wumohł.

S Lubija. Njedźelu rano w 2 hodźinomaj stej ßo na knježim dworje w Sserbskich Kundracźizach dwě bróżni se žnjemi spalikej. Dokelž bě cźicho, mózachu ßo domske, hródże a hospodarske twarjenja płomjenjam wukhowacź.

S Kamjeńza. (Hry.) Tež tu, kaž hižo w Budyschinje, budźa wótcźinske hry, ßu to dźiwadkowe pschedstajenja, kotrež naß wjedu wróczo do cžaßow Napoleonskich wójnow a poßlednjeje franzowskeje wójny 1870/71. Prěnje pschedstajenje je pjatk 8. novembra wjecžor we 8 hodźinach, dalsche ßobotu 9. a njedźelu 10. novembra popołdnju w 4 hodźinach a wjecžor we 8 hodźinach. Pschedstajenje njedźelu popołdnju je k cżeścźi veteranow, kotsiž maja darmotny sastup. Blišsche pschedstajeńske dny sa tydźeń wossjewimy. — Budźe hódno, tele hry ßebi wobhladacź, dokelž ßo woprawdźe něschto wulkotne poskicźi. (Hladaj tež naweschtk.)

S Wojerez. Na ßobotnische ßwinjaze wiki bě ßo 314 proßatow a 33 běhakow pschiwjesło. Sa por proßatow ßo 26—50 hriwnow, sa běhaki po 36—60 hriwnow płacżesche.

S Kinajchta. Ssrjedu psched tydźenjom rano w 6 hodźinach je ßo domske tšěchikryjerja Mara ſ hródźu wotpalilo. W domskim ſwudowjena Scholcżina bydlesche.

Přilopk.

* (Sso ſadußył.) Ssobotu rano ßu w Draždźanach w jenym domje na Pawołskej Grohardtskej dróſy 13-lětneho ßyna ſwudowjeneje Rychtaroweje morweho we łožu namakali. Wón bě ßo ſ wuhlowym dymom ſadußył; něchto bě wjecžor prjedy khelowu rolu k ſawrjek.

* Sa noweho arzybiskopa w Kólnje ßu Münsterskeho biskopa Felixa ſ Hartmanna, 1851 narodźeneho, wuſwolili. Kólnska arzydiözesa je sa wschěch najwjetscha. Wona licži 964 farow, 53 dekanatow, $3^1/_2$ milijonow katholikow.

* (S drilowazej maschinu ßo sajěł.) Wutoru popołdnju pola Bjarnacźiz na pólnym pucźu 17lětneho pohoncża Henku morweho namakachu. Konjej běschtaj jemu cżełkoj. Hakle blisko statoka mózachu jeju doßahnycź. Wbohi cżłowjek bě na hłowje tak cżežko ranjeny, so jeho mosny wotkryte leżachu. Lěkař móżesche jeno wuprajicź, so je ßmjercź hnydom sastupiła. Kak je ßo njesboże stało, njemóże nichtó wěsće prajicź. dokelž bě wón ßamlutki na polu. Najskerje je jemu drilowaza maschina, kotruž bě sa wós pschipowßnył, psches hłowu schła, hdyž je pytał cżełkazej konjej dodźerżecź.

* (Kóczka jako ſapaleńka.) Psches jenu kóczku je ßo ßobotu we Wulkim Trjebinje pola Torgowa jedyn zyły statok spalił. W Apelez młynje kóczka w kuchini psched pjezakom leżesche. Se schkrjemi, kotrež ſ nésće wuleczachu, ßo kóczyne koßmy sapalichu. Cźwilowane skoczo do bróżnje cźerjesche, a prjedy hacž mózachu woni na nju wodu linycź, wona na ßynowu kubju skoczi. Sa nětkotre wokomikzyła brożeń w kopjenjach stejesche. Woheń ßo wm pschesczerwju hródże a domske shrabny, tak so ßo zyły statok do procha a popela pschewobroczi.

* (Dwaj powětrojěsdnaj ßo saraſyłoj.) Sswobodny ballon Berlin II., kotryž bě ßo njedźelu w Bitterfeldźe do powětra puschcził, je popołdnju pola Wulkeho Hojna rosbuchnył. Powětrojěsdnaj, wyschschi leutnant Stichler a wyschschi inżenieur Gericke, staj ßo saraſyłoj. Wyßokosćz měrjazy barometer 5000 metrow pokaſowasche. Jedyn woczity ßwědk, kotryž je ballon k semi leczecź widźał, powjedasche: Běch duzy po pucźu do Spansberga, hdyž cżełtmróczele nade mnu cżehnjechu a deschcź ſ krupiczkami dźésche. Nadobo praskot kaž jeneho lětadła soßłyschach. Hladach horje, tolnjemózach niczo wohladacź. Na dobo něschto ſ cżornych mróczelow wujědże. Běsche to ballon, kotrehoż kryw bě ßo puknył. Hnydom na to ßo wo pomoz wołasche, a ballon se ſatraschnym wotmachom na jene běrnischcżo padże. Burjo k njemu khwatachu; jim ßo hrósbny pohlad poskicźi. Powětrojěsdnaj w powjasach nad korbowej kromu stejeschtaj. Starschi bě ßo ſ tykom do semje sarył a ßebi schiju swinył, druhi, kotremuž bě jena worzlowa lißlikowa blescha tež nohu rosbiła, hischcże khropjesche. Jeho hnydom ſ powjasow wucżahnychu, tola wón sa nětkotre mjeńschiny wudycha.

* (Spytane rubjeżne mordarſtwo.) W jenej pschedawarni papjerjanych tworow w Barlinje je schtwórtk 27lětny knihiwjednik Menow jenu pschedawarku słónzowacź a pjenjeżny kaschcź wurubicź spytał. Wón pschedawarku se żelesnej żerdźu, do rubischcża sawalenej, psches hłowu dyri. Pschedawarka ßo cżežko frani, tola móżesche wo pomoz wołacź. Nadpadnik cżekny, tola jeho saßkapichu.

* (Pschekschiwjenja jeneho franzowskeho rytmischtra.) Rytmischtr Dodard se 16. dragunskeho regimenta w Reimsu je ßo satsělił, dokelž bě 85,000 frankow regimentskich pjenjes pschekschiwił a njemóżesche pokkadnizynemu revisorej slicżbowanje podacź. Wón żonu a schtyri dźeczi sawostaji. W regimentskej pokkadnizy jenoż jedyn revolwer namakachu.

* (Sażna syma.) W pokodnischej Ruskej je lětża wurjadnje sahe syma saczahnyła. Na rěkomaj Dnjeprje a Bugu je ßo wjele łódźow ſ něhdże dwěmaj milijonomaj zentnarjow żita ſ njewoczakanym smjerskom sadżerżało. W krajinje Donskeje rěki je lodowy wichor wulku schkodu naczinił. Telegrafowe a telefonowe grotu ßu ßo ſ wjetscha rostorhnyłe. Na Jelisawatskej żelesnizy ßo cżahi dla wulkeho ßněha sakomdźichu. W Ssoßnowizach je ßo wurjadnje wulki ßněh naschoł.

Wußudźenja.

Khostauska komora. Murjeŕ Gustav Max Becker na Židowje njebě pjenjesy, dźěłacżerjam wot msdy wotcżehnjene, invaliednej a khorobnej kaßy wotedał a hakle po wobstórżbje pschekschiwjenje sarunał. Jeho k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 1 měßaz saßudźichu.

⚔ 38lětny pschekupz Emil Alfred Belger bě jako pucżowaŕ wumělskeho młyna Gustava Lehmanna w Budyschinje 15000 hriwnow pschekschiwił. 8000 hriwnow bě wón ßwojemu bratrej, kotryž bě w Lubiju pschekupstwo měł, pożczij, tola je njebě wróczo dostał. 7000 hriwnow pschekschiwjenych pjenjes bě wón sa ßebje pschetrjebał. Belgera k jastwu na tsi lěta a k shubjenju cżeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

✝ 13lětny hólczez Ernst Fietza w Ratarjezach bě, mjes tym so běschtaj jeho starschej na dźéle, ßebi ßamemu pschewostajeny. W auguscże bě wón ſ knježeje gratownje dźěłacżerjej Jenkej jedyn kschudowy rjemjeń a jenu schtomowu piku wuwjedł. Tón ßamy měßaz bě wón psches tšěchu jeneje kólnje ſ woczinjenym woknom do bydła dźěłacżerki Küchlerki dwójzy saléł a bě prěni krócź 4 hriwny a druhi krócź skotaj pjerschcżenjaj kradnył. Fietza ma so to 1 měßaz a 1 dźeń jastwa wotßedźecź.

Poßlednje powjesce ſ wójny.

— Dokelž je strach, so Grichojo a Sserbjo w blišschim cżaßu k Salonikiej pschicżahnu, ßu wot tam jateho prjedawscheho sultana Abdula Hamida ſ łódźu do Konstantinopla dowjesli.

— W Lüle Burgaßu ßu Bołharjo dwaj turkowskaj cżahaj ſ zyrobu a muniziju sadżerżeli.

— Cżechojo ßu lěkarjow a wothladarjow a wothladarki khorych do Sserbije, na Cżornu Horu a do Bołharskeje póßłali. Ruski cżerwjeny kschiż je sa balkansku wójnu milijon rublow postajił. Peterburg je 100000 rublow sa franjenych Sserbow a Bołharow darił, Moskwa 50000 rublow.

— Ruski zar je ßerbskemu, cżornohórskemu a bołharskemu kralej k ßławnym dobycżam nad Turkami jara wutrobnje sboże pschał. Zarowe sbożopschecże je wulke wjeßele mjes Sserbami a Bołharami sbudźiło. S njeho ßudźa, so budże Ruska balkanskich kschesczijanow schkitacź, jeli so budźa europiske wulkomozy jim jich dobycża wutorhnycź spytacź.

Tunja hermanska poskiczenka firmy Waltera Noebela.

1 **wulka czopla lożowa płachta,** běłu	95 pj.
1 **wulka czopla lożowa płachta,** malěrowanu ſ kromu	95 pj.
2 **dźěczazej lożow. płachcze,** běłej a ßmuhatej	95 pj.
3 **pory nohowych lapow** ſ zwjernowaneho barchenta .	95 pj.
3 **porow ſokow,** tołſtych .	95 pj.
2 **poraj ſokow** ſ wołmu měſchanych	95 pj.
5 **rjedźeńſkich trjenjow,** wulkich	95 pj.
1 **pſchikrywy** ſ wóſkowaneho ßukna ſ franſu	95 pj.
2 **woknowej kożi** . . .	95 pj.
6 **woknowych kożow,** podrażowanych, żołtych, wulkich	95 pj.
10 **rjedźeńſkich trjenjow** .	95 pj.
½ **duz. rjedźeńſk. trjenjow**	95 pj.
1 **frotěrowanſka kupanſka płachta**	95 pj.
1 **por walkowanych ſokow a walkowanych rukajzow**	95 pj.
1 **żonjaza ſpódnja ßuknja**	95 pj.
1 **żonjaze barchentowe kholowy** ſ wołmjanym wobłukom	95 pj.
1 **żonjaza ſpódnja tailla** ſ pjelſczinu podſchita . .	95 pj.
1 **wołmjany nahłowjazy ſchal** abo **autoſchlewjer**	95 pj.
1 **balſki ſchal** ſ molowanjom	95 pj.
4 **pory wobowanſkich nóżkow** ſ wjelbłudowym podſchiczom	95 pj.
1 **wikowanſka toſcha ſ kożaneho ßukna** ſ kożanymi rózkami	95 pj.
1 **pjelnjeny ſchwadliſki kaſchczik**	95 pj.
1 **pótnik**	95 pj.
1 **barchentowe wobleczenje** abo **ruſka bluſa** . . .	95 pj.
1 **dźěczazy ſchórzuch,** barbunjepſcheruſchczaty	95 pj.
Wſchelake bluſowe a małe ſchórzuſchki	95 pj.
1 **módrocziſchcz. ſchórzuch**	95 pj.
1 **ſchtalt** ſe ſpiralnym ſamknjenjom	95 pj.
2 **pſchedryßowanaj puzakaj,** nowe muſtry . . .	95 pj.
a wjele druhich ruczných dźěłow.	
3 **metry żidź. taftoweho banta,** něhdże 10 cm ſchěr.	95 pj.
½ **duz. mużazych ſchantkow**	95 pj.
¼ **duz. teho runja** ſ pißanej kromu	95 pj.
½ **duz. żonjaz. ſchantkow**	95 pj.
2 **duz. poßłużobniſkich krawatow**	95 pj.
2 **ßomoezanaj paßaj** . .	95 pj.
2 **gumiſowaj paßaj ſ paczerjemi**	95 pj.
1 **ſchtrykowana pſchedkoſchliczka** ſ czopłym podſchiczom	95 pj.
1 **wuſchiwanje**	95 pj.
6 **kruchow Döringſkeho** abo **6 kruchow lilijomlokoweho mydła**	95 pj.
6 **kruchow lanolinſkeho** abo **12 kruchow mandloweho mydła**	95 pj.
a wjele druhich wężow.	

Hódna twora po wurjadnje tunich płaczisnach. — Pſchedawanje ſa hotowe pjenjeſy bjes rabattowych ſnamkow.

Schenillowe rubiſchcza a ſchawle

nowych rjanych muſtrow najlěpſche a najtuńſche kupujecze pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyſchinje** na ſnutſkownej lawſkej haßy 8

w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrumpow.

Verteldorfſke

ſarybowanje pſche njeroſczenje

1 bleſcha 75 pj.

Sarybowanje pſche njeroſczenje

1 bleſcha 75 pj.

Starowupruhowany ßrědk pola ßłabuſchkich dźěczi

Aromatiſki jatrotukowy emulſion

najlěpſche ſa ſkrofuloſne dźěczi. Bleſcha 1.50 a 2.50.

Roſeßłanje na wßy.

Jenoż woprawdźite doſtacz

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Poruczam wſchě druzíny

ßuſchenych a ßelenych czrjewow

korjenjenje (wyrzu) a rěſniſku potrjebu.

Pawoł Schołta w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 3, pſchedawarnja czrjewow a kożow. Telefon 385.

Viſitne khartki

derje a tunjo czíſchczi Ssmolerjez knihicziſchczerńja.

K hermankej

woßebje tunje płaczíſny na lońſche

pacholaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, ſwjerſchniki, wobleczenja, żakety, mantle, khapy, klobuki atd.

ſa dźěczi a ſroſczenych.

Bozenſke mantle, peleriny do deſchcza, pótniki.

Żonjaze koſtumy

wurjadnje tunjo.

pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke** pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Kedźbu!

Sa wuczitanje kharaktera, wukoženje czarow w dłóni je ßławna frenologina wot ßoboty 2. hacz do póndźele 4. novembra rano wot 9 hacz wieczor do 9 hodźin w hoſczenzu ſkoteho ßłónza w Budyſchinje k rěczam.

M. Kylingowa.

Wotewrjenje rěsniſtwa w Barcźe.

Cžeſcženym Sserbam w Barcźe a wokolnoſczi ſ tutym najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym lětßa 1. novembra **w Barcźe**

rěsniſtwo ſ kolbaßarnju

wotewrił.

Budu ßo ſtajnje horliwje prózowacź, ſo bych ßwojich cžeſcženych wotebjerarjow ſ dobrej hódnej mjaßowej tworu ſpokojił.

S poczeſczowanjom

Marczin Graf.

P. P.

S tutym najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym wot 13 lět wjedženu, **pſchi nowych hrjebjach cžiſzło 5** tu leżazu

pißarnju ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

ßwojemu dołholětnemu burowowemu pſchedſtejicźerjej, knjeſej **Richardej Kutſchzy** tu, pſchepodał.

Hermann Liebsch,
ßudniſki aktuar ſw. ßk.

Na hornje woſjewjenje ßo poczahujo ßebi dowolam cžeſcženych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho proßycź, ſo bychu dowěrjenje, knjeſej ßudniſkemu aktuarej ſw. ßk. **Hermanej Liebſchej** ſpożcžene, na mnje dobroczinje pſchenjeßli.

Krucże ſprawne poßkuženje pſchi najtuńſchim wobliczenju a najkruczíſchej mjelczliwoſczi ßo pſchilubi.

S poczeſczowanjom

Richard Kutschke.

Rěczi ßerbſki.

Depeſcha!

Pſchińdu **Budyſki hermank** ſ wulkim transportom

ßuſchenych rybow,

czerſtwych ſ kura a mile ſelenych.

Stejiſchcžo **ſ napſchecza póſtſkeje kowarnje pſchi zitnych wikach.**

Ryby ßo ſ wosa pſchedawaju.

Heinrich Neidel ſ Wollina w Pomorſkej.

Murjerjo

ßo ſ 50 pjenjezkami mſdy na hodźinu pytaja. Sso ſamolwicź pola

twarſkeho miſchtra A. Müllera

na kamjeńtnej haßy cžiſzło 11 w Budyſchinje.

Mała nowa natwarjena

khěža

ſ hródžu a ſahrodu na Lubijſkej droſy pola Jenkez cžiſzło 61 je ſ napłaczenjom 1000 hriwnow na pſchedań.

(K temu cžiſzłu pſchikoha.)

Žiwnoſcź

ſ 15 kórzami pola a łuki, ſe 174 jenoſczemi a 4700 hr. wopalneje kaßy je ſ napłaczenjom 6000 hr. na pſchedań. Twarjenja ßu dobre. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wótczinſke hry w Kamjenzu.

Sswjedżeńſke pſchedſtajenje ſ cžaßa němſkeho poniženja (1806) a wußwobodżenja (1813) a franzowſkeje wójny (1870/71).

Wot 8. novembra hacź do 18. novembra

we wulkej ſali »Stadt Dresden«. (Ssobotu, njedźelu a ßrjedu też popołdnju w 4 hodźinach.) Na 150 ßobuſkutkowazych.

Wutrobnje pſcheproſchuja

Wojerſke towarſtwo I., wojerſke tow. kavalerija a train a wojerſke tow. pěſcheho regimenta cžo. 103.

Dźěłacźerja

a rěſak do trajneho dźěła pytam.

M. Wiczas w Kamjenej.

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow k jutram 1913 wobdarjeneho hólza jako

wucźobnika

pytam.

Walter Arnold
na bohatej haßy cžo. 12.

Džowku,

dobru dejerku, k nowemu lětu 1913 pyta

kubleŕ **Kſchiżan** w Tſělanach.

Naſhonjenu

ßłużobnu holzu

pyta k 1. januarej 1913 abo hižo prjedy

farař **Schwela** we Wochoſach
(Nochten b. Boxberg O.-L.).

Cžiſta

ßłużobna holza

ßo k 1. januarej do hoſcźenza „běłeho konja“ na ſwonkownej lawſkej haßy pyta.

Jako

kuchařka

ßo pſchi kermuſchach, kwaßach, kſchcžiſnach a druhich ßwjedżenjach porucza

brodutruharjowa **Hana Scholcźina**
w Njeßwacźidle.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje hakle njedźelu **24. nov.** popołdnju w 4 hodź. we Weberec hoſcźencu w Njeswačidle poſedźenje.

Sobuſtawy a hoſći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

„Pczólniza“

ſměje **njedźelu 3. novembra** popołdnju w 4 hodź. pola Sarjenkez w **Khróſczizach** poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Schewſkeho pomoznika

hnydom abo k 15. novembrej pyta

J. Panach

w Budyſchinje w Dornſchnablu 12.

Hólczez, kotryż chze

pjekarſtwo

nawuknycź, móże hnydom abo pſchichodne jutry pola mje jako wucźobnik ſaſtupicź. Dawam dybſacźny pjenjes.

Handrij Kerk w Droždżiju.

Hólczez, kotryż chze

tyſcherſtwo

nawuknycź, móże hody abo jutry do wucźby ſtupicź pola

Jana Palerja w Koporzach pola Pomorz.

Bohu lubemu Knjeſej nad żiwjenjom a ßmjerczu je ßo ſpodobało, naſcheho ßwěru ßo ſtarazeho nana, dźěda a bratra

Jana Probſta

ßrjedu 30. oktobra rano 1/2 8 hodźin ſ cžaßnoſcże do wěcźnoſcże wotwołacź.

Boloſcże połni ſ próſtwu wo cźiche dźělbracże to k wjedženju dawaju hłubokoſrudżeni

W Brěſy, 30. oktobra 1912.

Marja ſwud. Probſtowa a dźěczi.

Naſch drohi njebocźiczki budże ßo ßobotu popołdnju 1/2 3 hodźin w Hodźiju khowacź.

Pschikoha k czißku 44 Serbskich Nowin.

Sobotu 2. novembra 1912.

Placzisny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

28. oktobra 1912.

Placzisny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	50—52	94—98
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	43—47	85—89
3. žrenjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	37—42	79—83
4. žnadnje pizowane lóždeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	47—50	88—94
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	42—45	81—85
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	37—41	76—80
4. žrenjo pizowane kruwy a jałojzy	34—36	74—75
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	50—52	90—95
2. žrenjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	45—48	85—88
3. žnadnje pizowane	40—44	79—85
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	65—67	108—110
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	57—62	99—105
3. žnadnje wuwite wot zyza	50—55	92—97
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacž do $1^1/_4$ leta	62—64	82—84
2. mjaßne	58—61	78—81
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	58—63	77—83

Placzisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 26. okt. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 30. oktobra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	80	10	—	9	25	10	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	25	8	45	7	85	8	30
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	50	10	—
Wows . . nowy	9	—	9	30	7	50	9	—
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Wika	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	50	2	80	2	60	2	70
Pschenična muka 50 " . . .	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	75	13	75	13	—	15	—
Sžyno . . . 50 " . . .	2	40	2	90	2	50	3	—
Skloma . . 100 " . . .	3	60	3	80	—	—	4	—
Broßata 786 schtuk, schtuka . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	60
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	15
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. 05 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 66 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 10 np. hacž 13 hr. 52 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne placzisny w Kamjenzu.

30. oktobra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 40 np., pschenza wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np. jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 20 np. hacž 9 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (starе) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 40 np., běrny — hr. — np. hacž 2 hr. 75 np., skloma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np., jeja (mandl) 1 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 1. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 22. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku žerbsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$9 hodzin farat Räda žerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Emil Pawoł Müller, fabrikat w Budyschinje, s Marju swud. Delenkowej tu. — Pawoł Ota Bruno Kindler, friseur w Budyschinje, s Hanu Hilžbjetu Krenzez tu.

S druhich wosadow: Bohuwěr Kalich, dźěłaczer w Zičzenku, s Helenu Markez w Jitku. — Ernst Khorla Kochta, fabrikat na Židowje, s Emmu Měrschez w Rakezach. — Jan Oswald Kalich, pohonczy w Hrodźischczu, s Emmu Emiliu Handrikez tam. — Hermann Max Mjedak, pohonczy w Kortnizy, s Marju Marthu Junkerez tam. — Ernst Erdmann Wieland, monteur w Draždžanach, s Idu Marju Mateczkez w Kortnizy.

Křćenj:

W Michalskej zyrkwi: Berta Erna, Hermanna Oswalda Lehmanna, kowarja w Dobruschi, dž. — Elsa Martha, Khorle Polana fabrikarja w Ratarjezach, dž. — Kurt Rudi, Ernsta Hermanna Müllera, maschinskeho wjednika w Celle w Hannoverskej, ž., narodźił žo w Dobruschi. — Jan Rudolf, Alberta Khorle Augusta Voigta, schkleńczerja na Židowje, ž. — Erich Waltat, Jana Augusta Wiczasa, khěžerja a dźěłaczerja na Židowje, ž. — Elfrieda, Ernsta Emila Pritza, lithografa w Tšelanach, dž.

S druhich wosadow: Hermann Kurt, njemandž. ž. w Ssmochczizach. — Kurt Willy, Bjedricha Augusta Schobera, fabrikarja w Džiwoczizach, ž. — Bruno Erhard, Ernsta Richarda Hauby, fahrodnika w Lutyjezach, ž. — Max Richard, Jana Kubizy, khěžerja w Stróži p. Rakez, ž. — Hermann Franz Khorla Heinz, Wylema Khorle Wille, wucżerja w Stróži p. Rakez, ž. — Ernst August, Jana Hajnka, žiwnoscżerja we Lupoji, ž. — Kurt Bohuwěr Gustav, Gustava Khorle Augusta Burkhardta, expedienta we Wulkej Dubrawje, ž. — August Pawoł, Augusta Pawoła Hajdy, tyschestskeho mischtra w Czornjowje p. Pomorz, ž. — Alwin Marczin, Khorle Richarda Bitterlicha, žiwnoscżerja w Błózanach, ž. — Hana Marja, Khorle Ernsta Taffelta, žiwnoscżerja w Pomorzach, dž. — Martha Augusta, Jana Augusta Scholty, hejtmana w Budyschinku, dž. — Marja Frieda, Ernsta Hermanna Polana, ratarja w Jatšjobju, dž. — Marja Martha, Jana Augusta Preusche, žiwnoscżerja w Kupoji, dž. — Ota Hermann, Gustava Adolfa Nowaczka, cżěßle w Hrodźischczu, ž. — Max Marczin, Jana Ernsta Wiczasa, wojnarja na Běłej Horje, ž. — Helena Theresija, Jana Augusta Zyža, pohoncza w Draždžiju, dž. — Marczin Gerhard, Bruna Alberta Schlegela, samkarja we Worzynje, ž. — Marja Hana, Jana Hendricha Zyža, cżěßle w Kortnizy, dž. — Waltat Marczin, njemandž. žyn w Hrodźischczu. — Marja Martha, njemandž. dž. w Rakojdach.

Zemrjeół:

W Michalskej wosadze: 28. oktobra: Richard Adolf Dunkel, hoscżenzat w Rabozach, 44 l. 14 dn. — 30. Gustav Hermann Matthes, ratarski dźěaczer, w sastaratni na Židowje, 58 l. 5 m. 10 dn. — Eleonora Henczez, njebo Bohuwěra Bartela, fahrodnika w Kamjentnej Wólschinzy, saw. wudowa we Wurizach, 70 l. 5 m. 20 dn.

W katholskej wosadze: 29. August Juliuß Libsch, dźěłaczer, w sastaratni na Židowje, 54 l. 8 m. 27 d.

S druhich wosadow: Martha Hulda Rychtarjez, Khorle Pawoła Kerna, žandarma w Bukezach, mandželska, 40 l. 5 m. — Pawoł Arno, Pawoła Augusta Miczki, kowatskeho mischtra w Pomorzach, ž., 5 m. 28 d. — Jan August Hennersdorf, fahrodniski žiwnoscżer we Luscu p. Pomorz, 56 l. 11 m. — Emma Augusta Abtez, Augusta Hermanna Hanska, wotroczka w Sohlandze mandželska († we Worzynje), 21 l. 5 m. 21 dn.

Zyrkwinske powjesczo s Hodźija.

22. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $^1/_2$8 hodzin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$9 hodzin farat Kschižan němske a $^3/_4$10 hodzin žerbske predowanje.

Ssrjedu 6. nov. popołdnju w 4 hodž. w Eignarjez hoscżenzu shromadźizna žónskeho towarstwa.

Zyrkwinske powjesczo s Budestez.

22. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Bójž rano $^1/_2$8 hodzin žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja $^1/_2$9 hodzin žerbske a w 10 hodž. němske predowanje.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodzinach shromadźizna tschescz. towarstwa mužskeje młodoscże.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodzinach shromadźizna tschescz. towarstwa žónskeje młodoscże.

MAGGIowe bouillonowe kóstki

(5 kóstkoch 20 pj., jenotliwje 5 pj.)

salutuje swarjenje droheho poliwkoweho mjaßa. Jenoż w kropje žo rospuschczizwschi, wone wubjernu mjaßowu juschku dawaju. Stajnje czerstwe dostacz we wschěch kolonialtworowych a delikateßowych klamach.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** pschi žitnych wikach 11

s napschecza „skoteje hwězdy“

porucža swój wulki skład

hotowych

pjelsczowych tworow

kaž tež wschelakich kožow k podschiczu a wobšadženju

dobrocziwemu wobkedžbowanju.

Kožuchi **šo nowe schija a uoschene šo pscheschiwaju.**

Kože wscheje druziny

šo kupuja po najwyschschich płaczisnach.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsczе 2

telefon 499

šo sa

lěpsche a najwošebnische dźěła najlěpje porucža.

Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.

Pschimerne płaczisny.

Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu

šwoju w lěcze 1856 wot njeho šameho sałoženu dźěłarnju optiskich tworow dobroczіwemu wobkedžbowanju porucža. **Bryle a tłoczniki** šo po lěkarskim pschedpisšmje jenož šwědomicze dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ezitanske schkleńzy, bryle a tłoczniki jenož sa wóczko šo pschihodžaze.

Ně cžu šerbski.

Pschi trjebanju proschu šo dobroczіwje na mnje wobroczicz.

Khorla Scholta, optikus.

Pschińdžemoj tón ras do **Budyschina** na hermank s wulkim składom

czežaneho scheviota a czornych ff. šuknjanych a czežanopschedženowych tkaninow

k **wobleczenjam** a **paletotam** šo pschihodžazych.

Sbytki k jenotliwym **mužazym** a **hólczazym wobleczenjam kholowam, jupam** a **paletotam** atd.

Žonjaze šukno a tkaniny k kostumam

jenož najlěpschich druzinow w hobrskim wubjerku po **snatych tunich płaczisnach.**

Wubrakowane a wuležane twory nimamoj.

S dopokasmom sa naschu sprawnosczj je, so liczba naju wotběrarjow lěto wot lěta pschiběra.

L. Wolff & Co. s Khoczebusa (w Delnjej Łužizy).

Ssmój jeniczkaj, kotrajž se šławneho šukelnskeho města Khoczebusa do Budyschina pschińdžemoj.

Stejischczo: na hłownym torhoschczu, s napschecza kujesa pschekupza Pahna.

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 3

porucža jara tunjo:

zychi běłe a pišane, **wupjerki** prawe a šylne,

hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,

běłe a pišane,

dźěczaze koschle we wschěch wulkosczach, **dźěczazu drastu, trjenja, hadreschcža, schantka, ložowe płachty, ložowe pschikrywy, blidne rubу, tafłowe rubу a serwiety, blidowe pschikrywy, dźěczaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, šlomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe sbytki sa jaki, dźěczazu drastu, :: koschle a šukuje. ::

Sbytki koschlazych tkaninow.

Sbytki sa schórzuchi a podschicža.

Něczi šo tež šerbski.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na šukelnskej haby 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu, lampy, latarnje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane šudobje, sazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary

kupujecze derje a tunjo pola

Moritza Scholty

pschi šerbskich hrjebjach 10.

Rolowe separatory

tunje a dobre
a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wumĕnjenjemi
porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej:
J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ſo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ſo wĕzywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haſy.

Koban

pſchi żitnych wikach 41
(reſtaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

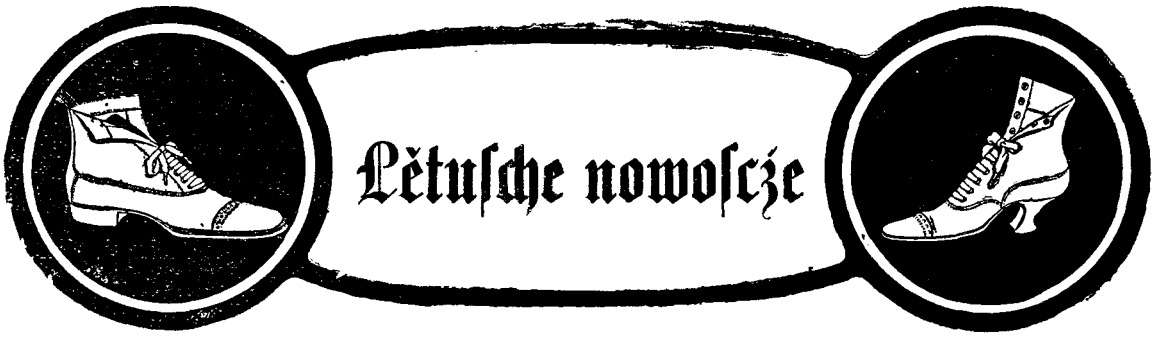
Piſarńja

ſa ſałoženje kapitala w hypothekach, ſaradżenje kaſowych a privatnych pjenjes na leżomnoſcze, wudżĕłanje liſczinow a wuczinjenjow w należnoſczach dobrowólneho ſtuduiſtwa: leżomnoſtne, hypothekiſke, teſtamentſke a herbſtwowe wĕzy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich piſomnych dżĕłow, wotpiſkow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewſacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamoženjow.

Agentura

ſa ſawĕſczenje pſche woheń, ſnjeſboženje, rukowanſku winowatoſcz a ſa żiwjenjowe ſawĕſczenje.

Rĕczu ſerbſki.

ſa naſymſki a ſymſki cżaß

ſu we wulkim wubjerku doſchle. Poruczam

mużaze a żonjaze ſchkórnje

nowych faßonow po **9.50, 10.50, 12.50, 16.50.**

Hońtwarſke a jĕſdne ſchkórnje ſ boranjazeho kalfa a howjaſeje kože, danſkeje howjaſeje kože a woprawneje juchty,
dołhe ſchkórnje a holczaze wuhorkate ſchkórnje a 3/4 ſchkórnje,
hońtwarſke gamaſche ſ howjaſeje kože,
wodunjepſchepuſchczateje loßmikateje tkaniny a tolſteho płata,
ſportſke a tkaninowe gamaſche ſa holzy a żony, hólzow a mużſkich,

rejwarſke a towarſtwowe ſtupnje

ſ bĕłeje cidſkeje kože, woprawneho chevraux, cżelaze lakowane, bronſowane, poßlĕbrowane a poſkoczene.

Woprawne Peterburgſke gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje,
cżopło podſchite domjaze ſtupnje,
woprawne a podražowane **ſtupnje ſ wjelbludżazych koßmow.**
Wodu njepſchepuſchczate a cżopło podſchite dżĕcżaze ſchkórnje,
filzowe ſtupnje a tofle. — Wſchĕ drużiny **drjewjanzow.**
Jeniczke pſchedawanje woprawnych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.
Wſcho wobucze ſo tež po mĕrje dżĕła a tunjo wuporjedża.
Wobledżbujcze moje pjecż wulkadnych woknow.

Cżrijownja Heinricha Mohra

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach. Telefon 384.

Pjenjeżnikam

ſo k darmotnemu ſamĕſczenju pjenjes w jenoż dobrych ſolidnych hypothekach porucza

Albert Mużik,
na Hoſchiz haßy 42 po 1 ſkhodże, w hoſczenzu k „ſandżelu".
Hypotheki a wobżedżenſtwo leżomnoſczow.
Sałożene 1899. Stary ſprawny wobkhod.

Ssuche khójnowe a ſchmrĕkowe deſki

wſchĕch ſo trjebazych rosmĕrow, wobrubjene, hĕblowane, ſchpundowane,
każ też **laty, blidarſke deſki**
a woßebje **ſuche tſĕſchne pſchikryeża**
porucza
Franz Br. Miriſch
rĕſak a hĕblowarńja w Halſchtrowje. Telefon ezo. 10.

Chenillowe rubiſchcża

rjanych nowych muſtrow płaczińy hódno pſchedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haſy 7.

Jĕſdny grat

porucza **Wähner**
pſchi żitnych wikach.

Kosaze kože

kaž wschě druziny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
schezo po najwyschschich placzisnach
kupuju.
Wulki sklad
sklomikow,
zitnych měchow
atd.

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi zitnych wikach 11,
s napschecza sloteje hwězdy.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běle bězenje) czerpja a so khore a hubjene czuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak sym so ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobczežneho czerpjenja wuswobodziła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšelanskej hasy 15.

Wjele dzakowanskich pismow.
Póstska kharta dosaha.

Najlepsche

slowki,

6 pj. zigary

porucza
Jan Hajesch we Lasu.

Kupuju
howjase koze,
czelaze
wowcze
kosaze
sajecze
kaniklaze
koze
atd.

Pawol Scholta

w Budyschinje na schulskej drosy 3.
— Telefon 385. —

P. P.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi dowolam sebi najpodwolnischo k wjedzenju dawacz, so sym swoju

pschedawarnju a dzelarnju
: schtrympowych tworow :

s drobna a po zylisnach

sjednoczenu

s pschedawarnju trikotazow, schtrykowanskeho
.·. pschedzena a wolmjanych tworow .·.

30. oktobra na **khežorsku drohu czisło 8** pschepokazi.

Moja pschedawarnja **pschi mjaszowym torhoschczu** so po starym waschnju dale powjedze.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal w bohatej měrje spožczene, so wutrobnje dzakuju, proschu mi jo tež dale sakhowacz. S dobom lubju, so swój wobkhod po dotalnych solidnych sasadach dale powjedu a so so spožczeneho dowěrjenja hódny wopokazu.

S poczesczowanjom

Wilhelm Rudolph.

P. P.

S tutym sebi dowolam czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedzenju dawacz, so sym swoju

= spezialnu pschedawarnju =

wschěch

hudzbnych instrumentow

sjednoczenu se samsnej **dzelarnju a wuporjedzernju** do swojeho samsneho doma na **khežorsku drohu czisło 8** pschepokazi.

Swojim czesczenym wotebjerarjam so sa hacz dotal spožczene dowěrjenje dzakuju a proschu tež moje nowe pschedewsacze dobroczinje podpjeracz. Jako dołholetny naschonity dzelar hudzbnych instrumentow je mi mózno, wschě na mnje so stajace zadanja dopjelnicz.

S poczesczowanjom

Hermann Jeremias,
instrumenty dzelazy mischtr.

Pschispomnjenje. S dobom sebi dowolam pschispomnicz, so srjedz novembra w 1. poskhodze **magazin sa piany, lschidła a harmonije** wotewrju.

Sa leto 1912/13 podpisany wustaw nehdze

1800 zentnarjow prutow

tež po mjenschich dzelbach kupuje.
Podawanje móze so wot sapoczatka novembra 1912 stacz.

Wokrjesny wustaw na Židowje.

= Visitne khartki =

czischczi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihiczischczerenja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich krjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 45. Sobotu 9. novembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Turkowska europiska wulkomozy na pomoz woła.

Turkowske knježerstwo dospołne poražene swojich wójskow dale njesamjelczi a je wulkomozy wo podpjeru pschećiwo dobyćerskim balkanskim statam prošyło. Mjes wulkomozami njeje pak žaneje pschesjenosće. Franzowska, Jendželska a Ruska nětkole sjawnje sa balkanske ludy pschećiwo Turkowskej wustupuja. Němska a Awstriska byschtej snadź rad Turkowskej hischće ras s cźežna wupomhałej, tola po sniczenju turkowskich wójskow je cźežko, sa dalsche wobstaće turkowskeho knjejstwa w Europje sakroczicź. Franzowski ministerstwowy pschedsyda Poincaré je so turkowskej próstwje sapowjedźił. Wona so njehodźi dopjelnicź, dokelž bychu so s tym saśady neutralnosće franike. Hdy by so balkanskim statam pschimér napokazał, by to rěkało, sahorjenje jich wójskow wustudźicź, turkowskemu wójsku pak khwilu dacź, so saso posylnicź, so mohło posdźischo s nowymi mozami pschećiwo balkanskimi statami wojowacź. Němska je na sdwórliwe waschnje turkowskeho póslanza w Barlinje na njemóžnosć pokasała, nětkole sa Turkowsku sakroczicź. Ruska njeje so Turkam runjewon sarjekła, wona pak sebi najprjódy dospołnu połnomóz žada, prjedy hacź něschto pschilubi. Tu wěso nochze hischće Turkowska dacź. Tak so Turkowska wot wulkomozow zyle wopuschczena widźi. Nichtó jej nochze pomhacź, tež Awstriska niz. Ta ma, kaž drusy, Turkowsku sa shubjenu, a hlada jenoz, kak by sebi s jejneho sawostojeństwa něschto pschisswojiła. Płakajo je turkowski wulkoweśir Kiamil dopisowarjej jenych Parižskich nowin skorźił, so je zyły tydźeń na sakroczenje a sympathije wulkomozow podarmo cźakał, nětko wón jich sobuželnosć a smilnosć wocźakuje. Hdy budźische wón tola prjedy wumrjecź mohł. Ministerstwowy pschedsyda Noradunghian na to dopominasche, so su wulkomozy do wudyrjenja wójny swjatocznje slubiše, so dyrbi so Turkowskej jejne wobsedźeństwo sakhowacź, schtožkuli by so stało. Turkowska wocźakuje, so budźa so wulkomozy swojeho slubjenja dźerźecź. — Turkowska njeje so ženje swojich slubow dźerźała, hdyž je dyrbjała s reformami wobstejnosće swojich kschesćijanskich poddanow polepschicź, duž so njetrjeba dźiwacź, so wulkomozy nětkole wo swojich slubach niczo wjedźecź nochzedźa.

Wopisanje bitwy pola Lüle Burgasa.

Jendželske nowiny „Daily Chronicle“ wo wulkej bitwje pola Lüle Burgasa scźěhowazu wobschěrnu rosprawu s Czorle pschinjesu: „Turkowske wójsko je njewuporjedźomne poraženje poczerpiło, po kotrymž so do njeporjadneje cźěkańzy da. Schtyri armeekorpsy Abdullaha pasche su poražene a wosklabjene. Pod nadběhami Bołharow su Turkojo roscźěkali, a sym jenoz wcźipny, hdy hłowne město do dobyćerjoweje ruki padnje. 40,000 muži najlěpscheho turkowskeho wójska je padło. Abdullah pascha je sam lědma sajecźu wucźeknył, 75 prozentow jeho artillerije je so sajało. Abdullowe wójsko je jako sněh na słonzu rospłunyło; dźiwja cźěkańza bě powschitkowna. Regimenty so do bataillonow pomjenschichu, bataillony do kompagnijow a te do cźrjódow a cźrjódkow, hacź kóždy swjask pschesta a so wscho rosdrjebi. Bołharski woheń straschnje bluwasche a tyšazy Turkow mori.

Běch jedyn s dweju Jendželcźanow, kotrajž so s cźěkazymi Turkami w dźiwjej schmatańzy sobu storhnyschtaj. Prěni krócź běch pschi jenym cźěkazym wójsku a straschne sceny, kotrež widźach, su so do mojeho pomjatka sarykle.

Wutoru běchu Bołharjo schtwórty armeekorps na lěwym kschidle nadpadli. Bołharszy pěschzy, se swojej artilleriju podpjerani, do prědka postupowachu a Turkow na Lüle Burgas wróczo cźerjachu. Pschewaha bołharskeje artillerije bě sjawnje widźecź, jejnemu mordańskemu wohnju njemóžesche turkowska artillerija dleje napscheczo stejecź a pomaku zosasche. Mnosy turkowszy artilleristojo padźechu, konje so satsělichu a njewubu niczo druhe, dyžli mnohe kanony na měsce wostajicź. Bołharjo polni khroblosće do prědka cźerjachu. Skónczinje popołdnju w prawym smyśle słowa s njembrej tśeleńzu s kanonow Turkow s Lüle Burgasa wupalichu. Wobydlerstwo bě na swoje hižo prjedy město wopuschcziło. Hacźrunje běchu so wojazy tuteho schtwórteho armeekorpsa dwaj dnjej bjes jěde wostajili, so sasakle wobarachu a hacź do posledneho muža padnychu. Bołharjo pak k ranju k želesniskemu sastanischczu, kotrež je wot Lüle Burgasa 6 kilometrow sdalene, cźehnjechu.

Tu wschak sasakle pschecźiwjenje nadeńdźechu, kotrež jich dwě hodźinje sadźerźa. Tu bě dźěl jěsdneje divisije pod Salihom paschu postajeny.

Lüle Burgas w kótlinje, wobdatej s hórkami, leži. Hdyž so Bołharjo k dwórnischczu pschiblizichu, so s kanonskimi kulemi s hórkow powitachu. Schrapnelle w jich rjadach hrosne sapuscźenje naczinjachu. Sastróženje nad njewoczakanej kanonadu na najwyschscho stupi, hdyž turkowszy jěsdni se swojich khowankow wołajo: „Allah il Allah!“ jako wichor wuleczachu. Nichtó njemóžesche wocźakacź, tajki nadběh wudźerźecź. Bołharjo so sawróczichu, a turkowszy jěsdni na nich sleczichu a mjes nimi hrosne sapuscźenje naczinichu. W najbóle kritiskim wokomiku, hdyž s tejle attaku sahorjeni jěsdni dale do prědka cźerjachu, so s krupobicźom s bołharskich maschinskich tšělbow pscheśłapichu. S konjow a jěsdnych bu sa khwilu rostšělena hromada cźełow. Jenoz něschto mało jich wucźekny — wjetschina rjekowsku śmjercź nańdźe.

Tele podawki ras na ras dźěchu.

Bołharjo so wot swojeje nimokhodneje porażki shrabawschi swoje cźežke kanony postajichu. Njemišnjaza bołharska artillerija zofanje Turkam jara poczežowasche, kotsiž k hórkam nad Lüle Burgasom cźehnjechu. Wot tam wschak turkowske kanony do Lüle Burgasa hrimachu, hdyž bě w tu khwilu wjazy morwych dyžli żiwych. Město so do rospadankow rostšěla.

Bołharska artillerija wschak teho runja s měrom njewosta. Dońdże k duellej mjes njej a turkowskej. To bołharszy pěschzy wuwužichu. Se swojej artilleriju schkitani, s wulkimi cźrjódami tak rucźe postupichu, so so k njeśměrnemu wustróženju turkowskeho generalneho staba na městnach pokasachu, kotrež běchu hischće psched khwilu s turkowskej artilleriju wobsadźene byle. Turkowska artillerija dyrbjesche zofacź, dokelž bě wschu swoju muniziju pschetrjebała.

Ludźo po stach padachu! W nastawazej cźmje mózachu Turkojo troschku wodychnycź, tola symu a hłodu mrějachu a njeběchu se strachom psched Bołharami wjazy nozow niczo spali.

Turkowszy morwi a ranjeni wschudźe wokoło leżachu. Njeběsche tu lěkarjow, njeběsche ambulanzow, a wjetschina ranjenych so wukrwawi abo na nasymnjenje w nozy wumrje.

Jenicźka pruha nadźije bě podźelny wuspěch praweho turkowskeho kschidła pod wjedźenjom Mahmuda Mukhtera pasche. Mjes tym so Bołharjo tak njembrje lěwe kschidło a zentrum nadpadnychu, Mukhtar bołharske lěwe kschidło wobeńcź spyta. Ale ani to so njeporadźi a na wopak powjesć Abdullaha pasche, so stej zentrum a lěwe kschidło poraženej. Turkowszy wojazy počzachu zosacź. S hłodom njemóžachu dale wojowacź. Abdullah pascha prózowasche so, jich s kavalleriju na bitwischczu sadźerźecź, tola jěsdni so k nim pschidachu. Tu niczo njewubu dyžli pschikas k zosanju dacź, kotrež najprjódy w rjedże dźěsche, posdźischo wschak do dźiwjeje hanjeńzy pscheńdże, hdyž so Bołharjo pschi rańschim switanju sa cźěkanzami cźerjachu.

Bagaža, kanony a wscha wójnska potrjeba Bołharam do rukow padże. Ssrjeda woßud Abdullahoweho wójska wobkruczi. Wono njemóżesche dale wojowacz, wono ani munizije ani zyroby njemějesche.

Po rosprawje bołharskeho generalneho staba je turkowske wójsko pola Lüle Burgasa 120,000 muži ßylne było a psches 300 kanonow a 5 eskadronow měło. Pschi pjeczdnjownym njemdrym wojowanju ßo ßylne turkowske prawe kschidło njepscheßtawajzy do bołharskeho lěweho kschidła dawasche, s wotpohladom, so by swjask s Losengradom (Kirk-Kilisse) pschetorhnył. Bołharam pak ßo poradźi s khrobłymi nadběhami, ßwojej móznej artilleriju a trjachnoßczu pěschkow njepscheczela k zofanju nusowacz, kotrehoż potom bołharski mordarski woheń sczěhowasche. Bitwischczo bě s czěłami każ poßyte. Tseczi dźeń bołharske ßrjedźischczo s podpjeru ßwojeje artillerije postupowasche. Pěschzy s bajonetom turkowske po sdaczu njedobytne wobtwjerdźeja nadběhachu a jim ßo poradźi, je wobßadźicz. Na to ßo sa njepscheczelom puschczichu, kotryż ßo pod wohnjom nascheje artillerije rospjerschi. Pjaty dźeń nasche lěwe kschidło, s czerstwymi wojakami ßo poßylniwschi, k rossudnemu nadběhej pscheńdże a njepscheczela na zyłej czarje pschetorha, tak so wón ßwoje twjerde stejischczo spuschczi a ßo do czěkanja da. Bołharjo ßu 42 spěschnje tsělazych kanonow, někotre khorhoje, 150 wosow s zyrobu a muniziju a dwě lokomotiwje dobyli. Tež někotre składownje zyroby jim do rukow padżechu. Skónczńje woni 2800 Turkow sajachu. Na naschej stronje je 15000 muži padnyło a ßo sraniło, mjes tym so ßu Turkojo wjazy dyżli 40000 muži shubili. W tejle bitwje, kotraż ßo s bitwu pola Mukdena pschirunacz hodźi, je ßo turkowske wójsko skoro zyle snicziło. W najwjetschim njeporjedże njepscheczel, kotryż ßo we wobtwjerdźenych stejischczach pola Czorlu a Sareia dźerżecz njemóżesche, k Czataldźaskim wobtwjerdźenjam czehnjesche. S poraženjom wobojane a bjes artillerije budże turkowske wójsko s czěżka Konstantinopel sakitacz móz.

Dobycza Sserbow.

Spěschny dobyczerski czah ßerbskich wójskow psches zyły Nowobasarski sandżak, Staru Sserbiju a Mazedonsku je wschón ßwět pscheßłapił. Sserbske wójska ßu w tychle krajach wschě turkowske wójska sbili a jim kanony, tsělby, muniziju a zyrobu sebrali. Wot bitwy pola Kumanowa njejßu ßo Turkojo wjazy sebracz mohli, wjazy krócz ßu drje spytali Sserbam napscheczo stupicz, tola wschudże ßo porasychu. So mohli ruczischo czěkacz, turkowszy wojazy, kotrychż njepschestawajzy spěschni ßerbszy jězdni psched ßobu honjachu, czěkajzy tsělby, muniziju, drasty a schaty wot ßebje mjetachu. Wjetschi dźěł wulkeho turkowskeho wójska ßo tak rostschisika.

Po rossudnej bitwje pola Kumanowa a Weleßa ßo 20 bataillonow, kotreż běchu ßo s artilleriju s tuteju bitwow wukhowałe, mjes Weleßom a Prilipom w dobrym stejischczu Sserbam pucz sastupi. Haczrunje dla wobczeżneje krajiny ßerbskej artilleriji njebě mózno, kanony na njepscheczela saměricz, ßo ßerbskim pěschkam njedźiwajzy wohnja turkowskeje artillerije poradźi, Turkow s jich stejischczow wuhnacz.

Sserbske wójsko ßo potom bjes dalscheho pschecziwjenja města Prileza smozowa. Wo dobyczu Prisrenda ßo hischcze pische: Psched Prisrendom ßerbske wójska na derje organisowane pschecziwjenje Turkow srasychu. Wojowanje do 8 hodźin wjeczor trajesche a njepscheczel hakle zofasche, hdyż Sserbjo poßylnjenje dostachu. Arnauty ßo s wjetscheho dźěła podachu. W Prilepu běschtaj jenoż dwaj bataillonaj Turkow.

Wot Prilepa je ßerbske wójsko psches Bitoliju a Deminkapu k Saloniki pschicżahnyło. Pola Deminkapu mějachu Sserbjo s Turkami saßakle wojowanje wobstacz. Turkojo ßo sbichu a Sserbjo tamnischi hórski pschekhód wobßadźichu.

Swój nadawk w Nowobasarskim sandżaku, Starej Sserbiji a Mazedonskej dopjelniwschi, je Sserbija 45000 muži pod generalom Stepanowiczom k woblehnjenju Adrianopla k podpjeranju bołharskeho wójska pósłało. Druhe wójsko psches Albansku k adriatiskemu morju czehnje, so by tam hromadże s czornohórskim wójskom někotre pschimórske města dobyło.

Sserbjo ßu 10 lokomotiwow a 300 waggonow Turkam wotewsali. W Skopli ßu 20,000 nowych tsělbow, do kaschczow skowanych, namakali.

Khroble nadběhi bołharskich wojakow

w poßlednich bitwach maja lědma ßwojeho runjecza. Bołharszy pěschzy ßwoje nadběhanske wokanje: „Na nóż!“ njedźiwajzy na taktiske wobmyßlenje, sanjeßechu. 400 krocżelow a hischcze dale psched njepscheczelskej frontu we wohnjowej czarje zyle regimenty stanychu a ßo s jeniczkim njesadżerżliwym nadběhom bjese wscheho krycza do njepscheczela dachu. Kóżdy wojak chżysche Turzy s nożom na czěło hicz, a offizerojo běchu njemózni pschecziwo ßmjercz sazpiwajezej khroblosczi ßwojich ludźi. Kóżdy pospyt, wojakow wróczo dżerżecz, bě podarmo. Regimenty, kotreż s zyła hischcze njeběchu do wohnjoweje czary pschischke, ale w reserwje stejachu, ßo na sawołanje jenicżkeho podoffizera dźiwje wołajo na njepscheczela walichu, na komando, sastacz abo ßo na semju czißnycz njepoßłuchajo. Woßebje hórske strony běchu muži póßłake, kotsiż jako wojazy porědko ßwojeho runjecza namakaju. Bołharszy offizerojo běchu ßo też po duchu wojakow słożili a w tym ßwój nadawk njewidźachu, wotmach slemicz, ale jemu jenotny saměr dacz. Schkodowanje Turkow bě njeßměrne. Pucz, po kotrymż běchu czěkali, bě s prjeczczißnjenymi brónjemi, tornistrami, drastu a muniziju poßyty, a palaze wßy a skónzowani kscheschczijenjo jón wosnamjenjachu. Bołharjo ßu pola Lüle Burgasa mnohe kanony, wjele tyßaz tsělbow, hromady munizije a dwaj żelesniskaj czahaj dobyli. We hłownym kwartěrje radoscz knježi. Wojazy ßo hižo w Konstantinoplu widźa a też tam dóńdu.

Dobycza Czornohórskich Sserbow.

Czornohórzy ßu pschimórskej měsczе Allessia a San Giovanni di Medua Turkam wotdobyli. We krucze wobtwjerdżenym Skutariu a na Taraboschu ßo hischcze Turkojo dżerża. Wutoru schtyri bataillony turkowskich pěschkow prawe kschidło czornohórskeho generala Martinowicza nadpadnychu, so bychu woblehnjenje pscherasyke. Czornohórzy nadpad s artillerija wotrasychu. Turkow je 200 padło.

Do Peczow (Ipek), kotreż ßu psched tydżenjom Czornohórzy pod generalom Wukoticzom dobyli, stej wutoru dwě eskadronje jězdnych je Sserbije pschijěchałej. Czornohórzy jej se sahorjenjom witachu. Brigadier Wukoticz Sserbam hosczinu wuhotowa, na kotrejż na strowosczi kralow Pětra a Nikita s pschecżom pschipi, so by dżenßnische sjednoczenje bratrowskeju wójskow na wěczne czaßy trało.

Pschedrecze psches Czataldżaske wobtwjerdżenja.

Po depeschi, kotruż je „Kölnische Zeitung“ se Sofije dostała, ßu Bołharjo też Turkow s Czataldżaskich wobtwjerdżenjow wubili. Wulku liczbu khorhojow ßu pjecza Bołharjo Turkam wotewsali. Bołharskemu wójsku by, jeli so by tale powjesczе wěrna była, pucz do Konstantinopla wotewrjeny był. Turkowske wójska ßu zyle rostschěskane a njemóża ßo Bołharam wjazy napscheczo stajicz. Czataldżaske wobtwjerdżenja ßu wot Konstantinopla jenoż 40 kilometrow sdalene.

Konstantinopel je polny hłodumrějazych czeknjenzow. Dokelż muhamedanszy duchowni lud pschecziwo kscheschczijanam schczuwaju, je sirach, so budże lud spytacz. kscheschczijanow moricz. Turkowske knjeżerstwo je teho dla wulkowozy napominako, so bychu k sakitanju ßwojich poddanow, w Konstantinoplu pschebywazych, wójnske łódże póßłake. Poßlednje duy ßu ruske, franzowske, italske, awstriske, němske a jendżelske wójnske łódże psched Konstantinopel pschipłuwake.

Sultan pschihoty czini, so by ßo do Małeje Asiskeje pschesydlił. Wón ßo boji, so mohli hižo bliżsche dny dobyczerszy Bołharjo psched Konstantinopel pschiczahnycz.

Sahłodnjeni wojazy w Saloniku.

We ważnym pschistawnym měsczе Saloniku, do kotrehoż ßnadź je hižo dżenża ßerbske wójsko sacżahnyło, wulka nusa knježi. Hromady turkowskich wojakow, kotsiż ßu s bitwow tu czekli, hłódni a rostorhani po měsczе czahaju. Turkowske wójsko psched wrotami Sserbow a Grichow wocżakuje. Wono ma jenoż mało offizerow. Wulka wjetschina offizerow je na marschu czekła. Bjeskónczny czah sadwělowanych a zyle poraženych wojerskich czeknjenżow na zofanje Napoleonskeho wójska s Ruskeje dopomina. Wschudże czěła człowjekow a konjow leża. Wutoru je połsta wojerskich czeknjenżow se symu wumrjeło. Jendżelska, Franzowska a Awstriska ßu wójnske łódże k schkitanju ßwojich poddanow k Saloniki

pósłałe. S cyrjódami wojakow je nëhdże 50000 cyëkazych muhamedanow se swojimi swójbami do mësta pschischło. Pschepjelnjene mësto so rubańzy boji. Na cyłowjeka srudny jimazy saczischcź cyini, hdyż wjeczor po mësćze khodźi. W khosejownjach a korczmach wulka liczba wożebnych offizërow, kotsiż su cyëkli, bjes mjecza sedźi, mjes tym so w prawym smyśle słowa wbosy wojazy na drohach s hłodom padaju. Zuse konsulatstwa so sa sakitanje pschihotuja. Schtoż je tu widźecź, je dospołne rospadnjenje Turkowskeje.

Sahorjenje ruskeho luda sa balkanskich Sslowjanow.

Sa nëtczischu wójnu balkanskich Sslowjanow, kotsiż su so s pomozu Ruskeje s turkowskeho pschaha wuśwobodźili, so ruski lud s zykej wutrobu sajimuje. Wjele tysaz ruskich młodźenzow je na Balkan pucźowało, so bychu w serbskim abo bołharskim wójsku pschecźiwo Turkam wojowali. Po zykej Ruskej so pjenjesy sa cyërwjeny kschiż sbëraju, kotryż lëkarjow, wothladarjow a wothladarki sa ranjenych wojakow do Sserbije, Czorneje Hory, Bołharskeje a Grichiskeje scźele. Na jenym spëwanskim konzercźe w Peterburgu, kotryż bë so s 12,000 wożobami wopytał, je so 16,000 rublow nasbërało. W konzercźe so słowjanska hymna „Hej, Sslowjenjo“ wospjet s wulkim sahorjenjom spëwasche.

Sslowjanske dobroczelske towarstwo a towarstwo sa słowjansku wsajimoscź stej sańdźeny tydźeń shromadźisnu wotmëlej, w kotrejź je so agitazija mjes ludom sa balkanskich Sslowjanow sapoczała. W shromadźisnje so wótre poroki ruskej diplomatiji cźinjachu, dokelź wona njeje hacź dotal sa balkanskich Sslowjanow pschecźiwo Awstriskej wustupiła. Ta by najradscho wożebje Sserbiji wobarała, so by swoje mjesy psches Nowobasarski sandźak, Staru Sserbiju a dźël Mazedonskeje wupscheströła. Poroki pschecźiwo ruskemu knjezerstwu dla jeho stejischcza pschecźiwo balkanskim Sslowjanam bëchu tak cźëzke, so polizija shromadźisnu rospuschcźi.

Awstriska pschecźiwo Sserbiji.

Awstriske knjezerstwo je spytało serbske wójsko wotdźerzecź, so by nëkotre albanske mësta wobsadźiło. S Belgrada su do Wina wotmolwjenje dali, so so Sserbija njeda wot adriatiskeho morja wotdźerzecź. Awstriska je lëta dołho skotej a zitej se Sserbije swoje mjesy sawjeraka a każ khodojta Sserbiju tłóczika. Duż dyrbi sebi Sserbija kruch brjoha adriatiskeho morja dobycź. Tele strony su drje nëtkole s wjetscha s Arnautami wobydlene, psched 500 lëtami, prjedy hacź su sebi Turkojo Balkan podcźisli, su pak wone serbske byle. Duż ma Sserbija prawo, je nëtkole sasso wobsadźicź a je se swojim krajom sjednocźicź. Awstriska chze pak dale Sserbiji hospodarsźy schkodźicź a nochze se zanym wuměnjenjom dowolicź, so by so Sserbija kruch brjoha adriatiskeho morja mozowała. Tale swada mjas Sserbiju a Awstrijkej móże hischcze k wójnje mjes Awstriskej a balkanskimi Sserbami dowjescź.

Dowuswolenje w Barlinje do khëzorstwoweho sejma

je prjedawschemu pschedsydźe khëzorstwoweho sejma dr. Kämpfej dobycze nad sozialdemokratami pschinjesło. Tucźi bëchu pschecźiwo płacźiwoscźi Kämpfoweje wólby protest sapokożili, dokelź bëchu pschi njej ludźo sobu hłosowali, kotsiż po sakonju k temu zaneho prawa nimaju. Kämpf je tón krócź nimale tysaz hłosow wjazy dostał, dyźli pschi prënjej wólbje, mjes tym so je so liczba sozialdemokratiskich hłosow wo 600 pomjenschika.

Nëmski wobhonjeŕ so we Warschawje sasudźił.

Warschawski sudny dwór je leutnanta w nëmskim wójsku Damma dla wobhonjerstwa na pjecź lët k khostanskemu dźëlu w Ssibirskej sasudźił. Ssudniske jednanje so s pomozu tolmacza sta. Wëzne dopokasy, jako plany a fotografije, mjes nimi fotografije cźornomórskeho wójnskeho łódźstwa, so snicza. Wotsudźeny so hacź do wobkrucźenja wusuda we swobodze na 30,000 hriwnow rukowanja wostaji. Pschi sudniskim jednanju bë nëmski generalny konsul w Moskwje pschitomny, kotryż sasudźeneho se sobu wotwjedże. Damm je sa krótki cźas hizo druhi nëmski wobhonjeŕ, kotrehoż Ruska na rukowanje puschcźi. Sso samo wë, so so wón zenje wjazy do Ruskeje njewrócźi, so by tam swoje khostanje wotpokucźił. Ruske knjezerstwo s nëmskimi wobhonjerjemi drje teho dla tak s kaha wobkhadza, dokelź wocźakuje, so tez Nëmska njebudże zaneho ruskeho offizëra, jeli so by so jedyn pschi wobhonjenju lepicź dał, w khostarni dźerzecź.

Rusko-mongolske wucźinjenje.

Mongolska, kotroż je so lëtsa wot chineskeho nadknjejstwa wuswobodźiła, je Rusku jako schkitarku swojeje swobody namakała. Chineskemu wójsku, kotrez dyrbi Mongolsku Chinje sasso wrócźo dobycź, su so nëkotre regimenty kosakow napschecźo pósłałe.

Wuswolenje präsidenta w sjednocźenych statach połnózneje Ameriki.

Roshorjaze wojowanje wo präsidentstwo, kotrez je sjednocźene staty mësazy dołho w njemërje dźerzało, je so dobëdźiło. Kandidat demokratiskeje strony, Wilson, je nad dotalnym präsidentom Taftom a Rooseveltom dobył. Wot Tafta je so lud wotwobrocźił, dokelź bë wón zła k lëpschemu industrialnych swjaskow powyschił. Rooseveltej bëchu sa sło wsali, so bë wón, hacźrunje wón w sjawnych shromadźisnach pschecźiwo wurostkam trustow wustupowasche, wot trustow pjenjesy jako wólbnu podpjeru pschijał.

Pomhaj, hdźez mózesch.

(Skónczenje.)

Khójnan powjedasche, so ma tsi dźëcźi, so je najstarschi syn njedawno schulu wukhodźił a so chze rjemjeszko wuknycź, najradscho by blidaŕ był. „Ale njewëm, hacź k temu dóńdże, knjeze“, pschipraji. „Schtoż ja sasłużu, to tak trjebamy — to rëka, nëschto mało wschak nëtkole wulutuju, ale posdźischo, hdyż sasso żaneje sasłużby njebudże, to pschetrjebamy —, a tak njeje mózno, pjenjezka wukhowacź. A na wuknjenje by pjenjes trjeba było. Nëtczischa syma je khudemu cźłowjekej cźëzka.“

„Jeno so na Boha nadźijecze, wón budże pomhacź“, zusy wotmolwi.

„To ja tez praju, knjeze“, Khójnan rjekny. „A hdy by hinak njebyło a hólz by dyrbjał na wschëdne dźëło khodźicź jako ja, nó, schto chze to pomhacź, wón by tez spokojom bycź dyrbjał.“

S powjedanjom so jimaj pucź doscź derje miny. To bë wjeczor dźewjecźich, hdyż do Kowarjowa dóńdźeschtaj.

„A hdże po prawom, cźesćeny knjeze, dźecze?“ Khójnan so nëtkole woprascha, „ja sym tu do zyła njesnaty.“

„Póndźemoj psches wjesz a njedaloko sady njeje je wulki knjezi dwór a wobsedźeŕ je mój pschiwusny“, wotmolwi zusy, „tam póndźemoj.“

Sa krótku khwilu bëschtaj we dworje. Na hrodze, w kotrymz wobsedźeŕ bydlesche, so we woknach swëcźesche.

Sastupischtaj do khëze a służobna se jstwy pschińdże. „To je knjes s Drazdźan!“ wona sawoła.

„Duż mi jeno nëschto k wjeczeri pschihotujcze, Hańża“, pschikhadźazy rjekny, „a tule mojemu pschewodnikej tez. A nëhdże jemu łożo pósćelcze, dyrbi tu psches nóz wostacź.“

To prajiwschi po skhodze do prënjeho poskhoda dale krocźesche. Tam so mjes tym durje wotewrichu a jeho pschiwusni, rycźerkubleŕ, jeho zona a dźowka, pschińdźechu jemu napschecźo, dokelź bëchu jeho po hłosu spósnali. Wón bë knjeniny bratr.

„Schto to, so takle posdźe dźesch?“ so sotra dźiwasche. „Hižo smy cźe cźakali. K popołdnischemu cźahej smy wós po tebje pósłali.“

„To wschak sym wobzarował“, bratr wotmolwi. „Mi je so nimo kuliko. Na dwórnischcźu, hdźez dyrbjach na druhi cźah pschestupicź, chzych poswacźicź, ale pytnych, so pjenjes pschi sebi nimam. Hacź sym je shubił abo je mi je nëchtó wsak, njewëm. Pytach je, ale sa tón cźas mi cźah wujëdże. Budźich so do Drazdźan wrócźił, ale njemëjach ani telko pjenjes, so bych sebi mohł jësdnu khartku kupicź. Duż sym hakle s wjecźornym cźahom hacź sem dojël.“

„A kelko sy shubił?“ so knjeni staroscźiwje prascheschе.

„Nëhdże dwë scźe tolerk. Nó, to je nëtko nimo, derje, so hischcze wjazy njeje.“

„A to sy potajkim pëschi hacź k nam schoł, wbohi bratsje!“ sotra jeho wobzarowasche.

„Jeno so tu sym, Hana“, pschikhadźazy wotmolwi. „Duzy po pucźu dweju dźëłacźerjow setkach, a jedyn s njeju bë tak schwarny, so mje hacź sem dowjedże. To dyrbicze jeho tu psches nóz sdźerzecź, wón do Łukez do papjernika na dźëło khodźi, a jutsje so tam hromadze dowjesemoj.“

„A to chzesch tak s cźasom wotjëcź?“ so knjeni woprascha.

„Njewëm sebi hinak pomhacź, luba sotra. Mój cźas je tak kuschi. Hdy by mje njesboże njepotrjechiło, bychmoj sebi wjazy popowjedałoj. Ale schto sebi chzu; druhi krócź na dlëjsche. Pjenjesy mi wëso dobroczinje pożcźitaj.“

Knjeni pokhwata dele, so by ßo wo wjeczer postaraka, a jeje bratr ßo mjes tym wo jstwje poßydże a se ßwakom ßo rosmokwjesche.

Khójnan wschak cżaß żiwjenja njebě tak derje wjeczerjak, każ tón ras. Też ßo jara derje wuspa. Jeno tón strach mějesche, so mohł ßebi knjes ſ Draždżan saležecź a so njebyschtaj ſ cżaßom wotjękoj.

Ale njetrjebawschi ßo bojesche. Hižo rano w schtyrjoch ßo na dworje hibasche. Na poł scheścźich ßnědaschtaj a w scheścźich khorejta hotowa stejesche.

Knjes ßo do njeje ßydże, Khójnan pak k pohonczej na kóślik.

Tak jědżeschtaj a pola papjernika wós sasta, wustupischtaj ſ wosa a knjes Khójnanej dżeßacź hriwnow poda a też ßwoju visitnu khartku, prajo: „Mějcże dżak sa ßwoju ßkużbu. Budżecże-li cżeho trjebacź, jeno mi napischcże. Tule je moja adreßa.“

Khójnan móżesche ßo ſ pschekhwatanjom lědma podżakowacź. Pohlada na visitnu khartku a cźitasche: „Jurij Sahorak, wulki pschekupz w Draždżanach, Winska droha.“ — Knjes Sahorak bě sa tón cżaß hižo do pißarnje sastupił.

* * *

„Nó, schto dha je wam tón knjes dał?“ ßo Sahar popołdnju Khójnana woprascha. Wjele drje niz, widżach jeho rano, hdyż do pißarnje dżesche. To je wěscże też jedyn ſ tych, kotsiż dżěłacźerjow dreja.“

„Nó, mje dreł njeje“, Khójnan ßo poßměwajo rjekny. „Dżeßacź hriwnow je mi dał, to je sa tón pucź doscź. Sa te pjenjesy bych jón kóżdy dżeń schoł. To ßym jeno tsi hodżiny dżěłacź měł, a nimo teho ßym ßo derje dobreho najědł a derje wuspał, a do papjernika ßym ßo dowjesł.“

„Temu drje też niczo schkodżiło njebudżische, hdy budżische wam połsta hriwnow dał“, Sahar wotmolwi.

„Wy potajkim ſ nim sa pjecź hriwnow schli njebyschcże?“ Khójnan ßo poßměwajo rjekny. „Haj wschak, we waschich nowinach waß to njewucza, so byschcże kóżdemu k woli byli.“

Sahar ßo pokhmuri a niczo njewotmolwi. — —

Sa něschto njedżel dżěło w papjerniku pocza wjasnycź a pokoja dżěłacźerjow ßo puschcźi. Też Khójnanej ßo tak seńdże a se staroscźu hladasche symje napscheczo.

Tu junu ſ Draždżan ſ póstom dżeßacź hriwnow dosta, na póstowej pschipokaszy stejesche: „Scżelu wam na pucźowanje do Draždżan pjenjesy. Pschijědżcże ke mni, chzu ſ wami hnydom něschto porěczecź. Sahorak.“

Wěso běschtaj Khójnan a jeho żona wjeßele pscheßkapjenaj. Hnydom ßo na pucź shotowa a do Draždżan nastaji.

Wobkhod knjesa Sahoraka, kiż bě po měscże derje snaty, bórsy namaka, a dowjedżechu jeho do pißarnje.

„Nó, kak dha ßo wam wjedże?“ wulkopschekupz jeho powita. A Khójnan powjedasche, so ßo najlěpje njeczini, hdyż wschak saßkużby nima.

„Macże wy ßam ßwoju khěżku?“ wobkhodnik ßo praschesche.

„Ně, nimam, hnadny knjeże“, Khójnan wotmolwi. „To je to najhórsche, so dyrbju hischcże też sa wobydlenje płacźicź.“

Cźim lěpje budże ßo wam to tule městno hodżecź“, pschekupz rjekny. „Sakużobnik je mi wumrjeł a pytam noweho, byschcże ßnadź wy tu ßkużbu pscheli?“

„Sapkacź wam Bóh, luby Knjes; jara rad, hnadny knjeże!“ khudy muż wotmolwi. „Ja drje tu snaty njejßym, ale ßnadź bych ßebi to jara ważił.“

„A byschcże ßnadź ßo na spocżatku pschichodneho měßaza mohli ßem pscheczahnycź, potajkim sa něhdże tsi njedżele?“

„To mózu, hnadny knjeże.“

„Nó, potajkim pschicźehńcże. Nětkole dóńdżcże hischcże k mojemu domownikej, ßym jemu hižo pschikasał, so by waß wo wschěm rosmucził a wam wschitko rospokasał, hdyż pschińdżecże. Też wam wasche pschichodne wobydlenje pokasa. A tule macże dżeßacź hriwnow sawdaka a budżcże tu potom w prawym cżaßu. Mam we wschěch wězach jara rad porjad. Duż w Bożim mjenje.“

Stroschtowany ßo Khójnan domoj wróczesche. Sa tsi njedżele ßo do Draždżan pscheczahowasche. Swoje dżěło a winowatoscże jako sastojnik w jara wulkim ßwětowym wobkhodże bórsy sesnawasche a ßo prózowasche, ßwědomicże wschitko wukonjecź. Jeho ßyn pak móżesche nětko bjes wulkich wudawkow ßwoje rjemjeßko wuknycź a njetrjeba ßwoje rjane mkode żiwjenje pschi wostudkej maschinje, kotraż cżěło a ducha se ßwojej mordarskej jenajkoscźu sahubiwa, niczicź a saźnej khorowatoscźi a ßmjercźi do pasorow khwatacź.

Knjes Sahorak je se ßwojim nowym ßkużobnikom zyle spokojom. A takle je ßo naschemu dobremu Khójnanej jeho swólniwoscź a luboscź nadobnje sapkacźiła.

Też w Sserbach je dżeń a mjenje ludźi, kotsiż ſ luboscże k ßwojemu bliżschemu ßkuża a darmo a rad něschto k woli scźinja. To je doscź srudne a ryje wschěm jeno sażny row.

Jeno żid chze wschudżom a stajnje „prozenty“ hnydom hotowe měcź, kscheścźijan pak wě, so też ani kheluschka wody njemytowaneho njewostanje, kotryż ſ luboscże jenemu ſ najmjeńschich ßwojich bratrow poskicźi. Tak wucźi nasch Knjes a Sbóżnik Jesuß Khrystuß.

— Kónz. —

Swjask pólskich towarstwow.

Se 17. oktobrom je ßwoje skutkowanje sapocżał »Związek Polskich Towarzystw katolickich w Saksonii i dzielnicach sąsiednich«, kiż je ßo njedawno psches prózowanja knjesa kapłana Witkowskeho w Lipsku sakożił. Rospißujemy wo nim, dokelż naß to sajimuje, hdyż ßebi tola ßami też tajki swjask naschich towarstwow sakożujemy. Tutón pólski swjask ma w Lipsku ßwoje ßydlischczo a tam je sarjadowany: 1. pißarnja sa wschitke prawisniske rady (pschi khoroscźach a ßmjercźi, nastupajo khorobne a pohrjebne kaßy, schulske a wojerske należnoscże atd.), 2. pißarnja sa wukasanje dżěła. Wschitke rady ßo dawaja darmo. Tajke pißarnje ßo bórsy we wschěch swjaskowych khownych městnach srjaduja. 3. Wot 1. nasymnika je wotewrjeny bank ludowy, hdżež móża Polazy w Sakskej a wokolinje ßwoje saßkużene kroschki ßebi danicź. Khowny swjaskowy pschedßyda je hižo spomnjeny k. kapłan Witkowski, jeho sastupjer Jan Stańczyk. Se swjaskowych wustawkow někotre wězki: Swjask stara ßo sa pólskich dżěłacźerjow w Sakskej a wokolinje, też sa soisonowych dżěłacźerjow. Politika je wusamknjena. Kóżde towarstwo płacźi 5 hriwnow sastupa a 5 pj. měßacźnje sa kóżdeho ßobustawa. Swjask wudawa ßwój organ »Wiadomośce Związkowe«. Kajke dobroty ßobustawy wot swjaska dostawaju, je ſ prjedy naspomnjenych dypkow dowidżecź. — Podobne wězy chzemy my ſ naschim swjaskom też dozpěcź. Duż je ważne, so ßo naschi Sserbja sa tutón nasch swjask żiwje sajimuja a so sa njón też scherpatku wopruja. To ßo wě, so ßu k tajkim skutkam pjenjesy a hischcże ras pjenjesy trěbne. Polazy wěso też wjazy do ßwojeho swjaska płacźa, hacź je pola naß namjetowane. Hacź to tola njebudże tróschku mało, 5 pj. na lěto sa ßobustawa? -- Pschispomnicź hischcże chzemy — a ma wożebitu ważnoscź sa naschich kublerjow, kotsiż maja pólsku cżeledź — so chże ßo tutón pólski swjask też sa pschistajenje pólskich dżěłacźerjow staracź; ſ tym wußwobodźi wón wbohich Polakow ſ rukow żidowskich agentow. To je też nadobny skutk!

K.

Ze Serbow.

— (Sażna syma.) „Na Ssymana Judy — ßněh pada druhdy — na měschcźanske budy.“ Haj, lětża woprawdże sańdżenu ßobotu ßněh na Budyske hermanske budy padasche. Wón lezo wosta, hdżež bě psched ßlónczńymi pruhami skhowany. Łużiske hory ßu ſ městnami hižo tak wyßoko se ßněhom pschikryte, so móże ßo se ßankami po nim wosycź. We wjeczornej Sakskej w Schmrěczich horach je ßo telko ßněha naschko, so je mjes Schöneckom a Adorfom na żelesniży tworowy cżah w nim tcżazy wostał. Wón móżesche ßo hakle ſ pomozu lokomotiwow, kotrež běchu ßo ſ Adorfa na pomoz póßłake, se ßněha wucżahnycź. Niz jenoż w ßrjedżnej a połnóżnej, też w połodnischej Europje je ßo poßledni tydżeń ßněh naschoł. Wón dele hacź do Mazedonskeje a hacź k Adrianoplej a Lüle Burgaßej doßaha, hdżež ßu ßo poßledne dny krwawne bitwy bike. Mnosy sranjeni, kotsiż ßu po bitwje na bitwischczu lezo wostali, ßu pod hołym njebjom w symje smjersli.

S Budestez. Poßlednje lěta ßu ßo Budestezy a Hajnizy tak powjetschike, so ßo hižo makemu městu runaju. Budesczenjo ßo hižo tak něschto podobne, każ městczenjo cżuja a ßu ßebi teho dla woßebny cżękowy wós kupili, kotryż je niz jenoż rjany, ale też pschisprawny.

S Njeßwacżidła. Na poßlednje skótne wiki bě ßo 245 howjadow, 70 běhakow a 210 proßatow ua pschedań pschiwjesło. Kupowanje ßrěnjo dżěsche.

S Czornych Noßliz. S teschingom ßo sabjerajo je ßebi tele dny tsinacżelětny hólz tudomneho dżěłacźerja Brěsowskeho kulku do nohi tsělił. Dyrbjachu po lěkarja póßłacź, so by kulku ſ nohi wucżahnył.

S Drożdżija. Nětkole ßu hußy k rěsu wukormjene. W tym

cżażu hušto doscź ludźo po wżach cżahaju, kotsiž žo po nozach do hužazych khlěwow dobywaju a tam gigaki sarěsaju a skradžu wotnježu. Tak je žo tež swudowjenej Kernerowej tu seschko, kotrejž žu wóndano dwě-hužyzy s khlěwa kradnyli.

— **Warjeński kursus** je žo sańdženu póndželu w Droždžiju a w Rakezach wotewrił. W Rakezach žo na nim 31 žónskich wobdželi. Tamnische knježstwo je k temu wobschěrnu kuchinju, trěbne tepidko a kuchinsku nadobu pschecźelnje pschewostajiko.

S Maleschez. Psched něhdže dwěmaj njedźelomaj je žo tu jena bróžeń, kublerjej Ssokorcźe w Brěsezach žkuschaza, wotpaliko, Pjatk 8. novembra pschipoldnju je žo tu sažo jena bróžeń teho žameho wobžedźerja s wohnjom sniczika. 100 kórzow rožki, kotrež bě kubler Bajer do bróžnje khowak, žu žo spalike. Pódla Maleschanskeje wohnjoweje wobory žo mužstwa žykawow s Kluksche, Hucźiny a Budyschinka s wuspěchom prózowachu, so by žo woheń dale njerosschěrił. Klukschanska žykawa je žebi prěnje a Hucźinjanska druhe myto dobyka.

S Lucźa. Nascha wožada, kotraž nětkole dla njedožahanja žerbskich duchownych žamžneho fararja nima, tsistalětny jubilej žwojeho Božeho doma žwjecźesche. W lěcźe 1612 bě Hans s Metzrad nad Delnim Wujesdom staru njewužiwanu kapaku „žwj. Wórschle", kotraž psched Lucźom stejesche, wotkamacź a wo wžy nowu zyrkej natwaricź dał, sa kotruž wón Jana Fabricia sa fararja postaji. Krótki cżaž je we Lucźu Jan Mentzer, pěžnjeł khwalbneho khěrluscha „Hdy bych ja s tawsynt jasykami", s fararjom był. W rjenje wupyschenej zyrkwiczży k. farař Jurk s Delnjeho Wujesda w žerbskej a němskej Božej žkužbje wo 122. psalmje prědowasche, a k. superintendent Dahlmann psched Sserbami wo Jakubje 1, 22 a w němskej Božej žkužbje wo 1. Kor. 13, 13 rěcźesche. Njech žo Lucźanskej wožadže też w pschichodnych lětstotkach khwalba bohabojosćze, wěry a žwěry sakhowa.

S Wjelecźina. Cźežld do njesboža je w pschadowni C. G. Thomaža 17lětny dźěłacźeŕ Albert Stange pschischoł. Wón s lěwej ruku do kremplowaka sajědže. Jena walza ruku shrabny a ju zyle rosmjecźe.

S Rakez. Njedźelu w nozy je žo khěža tudomneho twarza Kunaschka wotpalika. Woheń je pjecża we wobydlenju skótneho wikowarja Peplowskeho wuschoł. Tutemu žu pkomjenja wschu domjazu nadobu a 600 hriwnow papjerjanych pjenjes sniczike. Pódla tudomnych tsjoch žykawow bě wot wonka Komorowska prěnja a Njeżwaczidlisko druha k haschenju pschijěka.

S Kamjeńza. Khostanja žo bojo je žebi dźežatnik Libke s tudomneho pěscheho regimenta žiwjenje wsał. Ssebi wulke žiły pscherěsnywschi a žo do delnjeho žiwota skakawschi žo wón w gratowni wobwěžny. Wón bě jenemu druhemu towarschej bjes prawa mězu wsał a měješche žo teho dla psched wójnskim žudom samolwicź.

S Kamjenza. Nasymske kontrolske shromadźisny budźa wutoru 12. novembra dopołdnja 1/2 9 a w 10 hodźinach w tšeleŕni w **Kamjenzu** a popołdnju w 3 hodźinach w Müllerez hosćenzu w **Jitrn.**

S Kamjeńza. (Wótcźinske hry.) Wótcźinske hry wotměwaju žo na scźěhowazych dnjach:

Njedźelu, 10. novembra, popołdnju w 4 hodźinach (k cźesczi veteranow — tola maja druhy też pschistup) a wjecźor 1/2 8 hodźin.
Wutoru, 12. novembra, wjecźor 1/2 8 hodźin.
Ssrjedu, 13. novembra, popołdnju w 4 hodźinach a wjecźor we 8 hodźinach.
Schtwórtk, 14. novembra, wjecźor w 6 hodźinach.
Pjatk, 15. novembra, wjecźor we 8 hodźinach.
Ssobotu, 16. novembra, popołdnju w 4 hodźinach a wjecźor we 8 hodźinach.
Njedźelu, 17. novembra, popołdnju w 4 hodźinach a wjecźor 1/2 8 hodźin.
Póndźelu, 18. novembra, wjecźor we 8 hodźinach
a wutoru, 19. novembra, wjecźor we 8 hodźinach.

Sastup płacźi: 1. městno 1,50 hr., 2. městno 1 hr. a 3. městno 50 pj.

Dźěcźi płacża pokojzu. Hdyž zyła schula hromadże dźe, žo na dźěcźo sa wschě městna licźi 25 pj.

Schtož je do cżaża pschewidźecź, budźa hry jara sajimawe. Njejžu to jeno žiwe wobrasy, ale woprawdźite dźiwadło, do kotrehož je trasch něhdže 50 žiwych wobrasow saplecźenych. Tym, kotsiž žo sa tajke wězy sajimuja, naležnje radźimy, žebi te hry wobhladacź.

S Luska pola Pomorz. Ssrjedu tydźenja bě tudomny 56lětny žiwnoscźeŕ August Hennersdorf s pschewodom žwojeje pjecźlětneje dźowcźicźki na bliske polo schoł, kóžeż sakopowacź. Sa khwilu holcźka k macźeri domoj pschiběża, prajizy, so nana wjazy na polu njewidźi. Hdyž na to Hennersdorfowa žona na polo pohladacź dźěsche, žwojeho mandźelskeho na polu mjes kóžemi morweho leżazeho nadeńdże. Boża ruczka bě jeho žiwjenju nahły kónz cźiniła.

S Kulowa. Na druhe kapłanske městno, kotrež je wot lěta 1880 njewobžadźene wostako, je žo kapłan Becker se Zarowa powołał. Wón je napožled kapłanstwo w jenej gmejnje Opolskeho wokrjeża sastawał.

Se Shorjelza. Tudomneho molerja a lithografa Adama, kotryž je němske papjerjane pjenjesy podražował, žu w Lipsku sajeli. Tudomny jastwownik Ludwig bě jemu pomhał, falschowane pjenjesy rosschěrjecź. W Lubani jeju sažkapichu, hdyž podražowane pjenjesy wudawaschtaj. Adamej žo tehdy poradźi, wupjeŕchnycź, mjes tym so Ludwiga sajachu a 10. oktobra k jastwu na dwě lěcźe sažudźichu. Nětko žu też hkowneho winika Adama popadli.

S Lischeje Hory. Póndželu rano 1/2 6 hodźin s mažiwneje bróžnje tudomneho žiwnoscźerja Khěžki woheń wudyri. Ssykawje Njeżwaczidliskeje dobrowólneje a Dobroschcźanskeje gmejnskeje wohnjoweje wobory móżeschtej jenož stare se žkomu kryte domske pkomjenjam wobrócź. Khěžka nima sawěscźene, duž wón wulku schkodu poczeŕpi. Najskerje je žo woheń se slósmiskej ruku sakožił.

Se Sslepeho. Sslepjanske kantorske městno žo 1. haprleje 1913 wuprósdni. Zyrkwina msda 1050 hriwnow wucźinja, schulska po sakonju.

Se Sslepeho. Se žužodneje Běkeje Wody žu žo w jenym domje nascheje wžy — mjeno niczo k wězy njeczini — spiritistojo sahněhdźili, to žu ludźo, kotsiž wudawaja, so mózeja s duchami njebohich rěcźecź. Powjeda žo, so žu njedawno ducha powschitkownje snateho Hródkowskeho Schichholta sawokali, wón je pschischoł a je kóždemu pscheczelniwje ruku dał. — Schtóž je njebocźiczkeho Sch. snał, tón wě, so to njeje wěrno. Teho duch jim njeby tak pscheczelniwje napscheczo stupił, wjele bóle by na nich khětro naskakał a nażwarił, so tajki hokuž-pokuž cźerja a morwemu w rowje žaneho měra njewostaja. Njech je to kajkižkuli duch był, ale niz tón, kotrehož bledźerjo wudawaju. Ale tak daloko pschińdże, so hdyž cźlowjek prawu a žiwu wěru wopuschcźi, do wschelakich błudow a njewěry sapadnje. Tajke cźinjenje pak je w žwjatym pižmje sakasane; w 5. knihach Mójsaža 18, 11 cźitasch: „Njenawucź žo cźinicź po hrosnoscźach pohanow, so njebudże mjes tobu namakany, kiž žo morwych prascha."

Se Sslepeho. W naschej wžy žo wo tym powjeda, so žo konsumske towarstwo sakoži. Na sjawne hischcże njeje, schtó k sjednoczeństwu hromadu stupi, hacź liberalni abo demokracźi. Snaty politikaŕ žo jako wodźeŕ mjenuje. Tajke konsumske towarstwo by pschekupzam jara wjele schkodźiło.

S Kholma. Ssrjedu rano po 4 hodźinach žo Fischerez khěža do cźista wotpali. Domjazu nadobu mózachu wukhowacź. Wona žo, hdyž bě žo woheń shaschał, do pschitwarjeneje bróžnje donježe. Popołdnju w 3 hodźinach na dobo s bróžnje pkomjenja žapachu. Se žnjemi je žo też domjaza nadoba s wjetscheho dźěła spalika. Jenož skót móżesche žo s cźažom wukhowacź.

S Radschowa. (67 wožobow na trichinosu skhoriło.) Sa poželednjej dwě njedźeli mnoży wobydlerjo nascheje wžy, w Kholmje a Dźěžach na saczekanje woblicźa a na bolosćze w stawach skorżachu. Najprjódźy žebi lěkaŕ myhlesche, so žu ludźo na drjenje w shibadłach skhorili a jich po tym lěkowasche. Hdyž dźeń wote dnja wjazy ludźi s tymi žamymi snamjenjemi skhori, žo wokrjeżnemu lěkarjej w Rósborku wo tym powjesć da. Tón skhorjenych do drobna pschepyta a s wěstosczu trichinosu spósna. Hacź dotal je ua nju na knježim dworje a wo wžy 67 wožobow skhoriło. S nich dyrbi wjetscha liczba we kožu leżecź, mjes tym so drusy, kotsiž žu lóże skhorili, dźěłaju. Khori na sprostnjenosć hlibow (muskulow) a powschitkownu cźelnu žłabosć skorża. Hliby a wobliczo skhorjenych žu saczekke. Hacź dotal njeje hischcże nichtó na trichinosu wumrjeł. Trichinosa je žo pjecża se žyrej metowej kolbažu a s mjažom, kotrež žu pola rěsnika Schütży w Radschowje kupili, rosschěrika. Schütza žam a jeho dwě dźěsczi žu na trichinosu skhorili. Schützej bě też rěsniski mischtr Hänsch w Kholmje mjažo a kołbažu wotkupił a tak je žo też do Kholma trichinosa sanjeżka. Mjes druhim je wyschschi hajnik w Kholmje na nju skhorił. Podkrjeżnemu mjažowobhladarjej, kotryž je mjažo pschepytacź dyrbjał, žu instrumenty sebrali a je pruhowali. Pschi tym je žo pokasało, so žu instrumenty zyle

w rjedźe. Ssrjedu popołdnju je wyschnosćz w pschitomnosćzi krajneho radźiczela s Lucke s Rósborka wěz pschepytała.

S Drazdźan. Sakska krajna kulturna rada je sańdźeny tydźeń wnradźowanje měła. Mjes druhim je žo wo schkodowanju pschileżazych wobžerjow pschi privatnym žadźenju lěža jednako. Knjeżerjstwo žo proży, so by žo se sakonjom postajiło, so by žo lěž 5 metrow wot žužodoweje mjesy žadźał, jeli so lěž s polom abo sahrodu mjesuje.

W nastupanju wucžby pokraczowanskeje schule sa holzy žo kulturna rada sa to wuprajі, so by žo na wžach tale wucžba jenoż w novembrje, dezembrje, januarje a februarje wotměwała. Holzy, kotrež žu pol lěta jenu hospodarsku schulu wopytale, měle žo wot wopyta pokraczowanskeje schule wužwobodźicz. — Nětczischi sakoń psche rosschěrjenje dźiwich kaniklow ma krajna kulturna rada sa dožahazy. Po nim móże knjeżerstwo wobžedźerjow hońtwow nusowacz, k pschesměrnemu rosschěrjenju dźiwich kaniklow wobaracz.

Přilopk.

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) Napožled w Budyschinje bydlazy 25lětny samkar Dumtei bě 4 lěta se žkužobnej holzu Hańžu Krausez, kotraž w hojerni w Koswigu žkužesche, wobkhadźak, Krausez pak pożledni cžaž wo njeho wjazy njerodźesche. Ssobotu wjeczor Dumtei do hojernje pschińdże a žwojej něhduschej lubej kasasche, so by žo s nim khwilku wukhodźowała. Pschi wrotach Dumtei revolwer wucžahnywschi Krausez sa hłowu shrabny a ju s dwěmaj kulkomaj satželi. Potom žebi Dumtei žam kulku do hłowy tželi. Jeho do Mischnjanskeje wjeżneje hojernje dowjesechu, hdźež je wón njedźelu popołdnju wumrjeł.

* (Generalny inspektor kavallerije s Windheim žo na Hubertuskej hońtwje s Božej ruczku sajał.) Hubertuska hońtwa, kotraž sapoczatk novembra w krajinje pola Döberitz hońtwy s konjom skónczа, je tón króćz srudny kónz měła. Generalny inspektor kavallerije s Windheim žo na schiju žwojeho konja swjesy, žo potom w žedle sakhabła a na semju padże, prjedy hacž mózachu jemu na pomoz pschińcz. Wón bě hischcze jenoż někotre minuty žiwy a někotre króćz sakaschlowawschi wumrje. Khěžor žo pschi hońtwje lětža njewobdźěli.

* (Němski powětrowy ballon „Düsseldorf žo shubił.) Ballon „Düsseldorf", kotryž bě žo 28. oktobra na jěsbu podał, je žo bjes žlěda shubił. Tón žamy dźeń žu w Stargardu we wulkej wyžokosćzi jedyn ballon nad rańschim morjom k ranju leczicz widźeli. Boja žo, so je wón do morja padnył.

* (Ssmjertne padnjenje dweju němskeju lětarjow.) Na lětanischczu w Halberstadtu bě žo žrjedu popołdnju leutnant Alsrichter s 20. pěscheho regimenta we Wittenbergu hromadże s inżenieurom Mayeron jako hosczom s lětadłom do powětra puschczik. We wyžokosćzi 20 metrow motor na dobo dźełacz pschesta, a lětadło w runej měrje k semi dele padże. Lětarjej běschtaj hnydom morwaj.

* (60,000 hriwnow pschekschiwił.) Prokurist Dieckmann je Düsseldorfskej gummijowej fabrizy 60,000 hriwnow pschekschiwił. Hdyž chzychu pjatk w nozy kriminalni polizistojo Dieckmanna sajecz, tón s druheho poskhoda na dwór dele skoczi a žo žmjertnje wobschkodźi.

* (Mjedwjedź w kuchini.) S Wina žo pische: W Ronacherez etablissemencze jedyn mjedwjedź (bar) se žwojeho khlěwa w pinzy cžekny a žo do kuchinje dobu, hdźež jenu wopłokowarku a jeneho pinczника cžežko srani. Jedyn žłužbak skónczńje mjedwjedża na hłowu dyri, na cžoż pohluschene swěrjo do pinzy wróczo běżesche. Tam wono do winowych bleschow saběża a wjele s nich rosbi. Sawołani polizistojo mjedwjedża satželichu.

* (Pschisporjenje mjedwjedźow [barow] w Ssedmohórskej.) W Ssedmohórskej a w transsylwanskich alpach žu žo pożlednje lěta mjedwjedże jara rosmnożiłe. Po jenej powjesći s Bystriz žu w tamnischich stronach sa dwě njedźeli 23 mjedwjedźow potželi. 16. oktobra je pschi jenej hońtwje jedyn hońtwar sa někotre mjeńschiny tři mjedwjedże sesatželak.

* (Woheń w jenej Londonskej pschedawarni.) W Londonje je žo wulka pschedawarnja modowych tworow Johna Barkera s wohnjom sapuscziła. Woheń, wo kotrehoż nastaczu hischcze njeje niczo wěste snate, s hrózbnej spěschnosćzu wokoło žebje hrabasche. Mnohim pschedawarjam a pschedawarkam, kotsiž běchu w cžažu wudyrjenja wohnja we woblekarni, płomjenja wupucz salehnychu. Mjes tym so žo s rjekowskim dźełom hascherjow, kotsiž wospjet žwoje žamžne žiwjenje na hraczki stajachu, wjetschi dźel personala wukhowa, žo dźežacz młodych holzow spali. Jědnacze cžežkosranjenych je žo do hojerńje donjeżło. Dwěluja na tym, so žo wot žwojeho cžežkeho sranjenja shrabaju.

* (Woheń.) We wowcžerni w Fürstenhagenje w Braunschweigskej njesnaty słótnik woheń sakoži. Něhdże 200 wowzow, 4 konje a wowcžerske pžy žu w płomjenjach kónz wsake.

* (Mordarstwo.) Blisko wyschsche hajnkownje w Leutschu pola Lipska žu nahe cžełko jenoje holzy namakali. Hłowa, ruzy a nosy běchu wotorhnjene. Posdźischo žu ruzy a nosy do jeneho kartona skhowane w jenym kupeju jeneho żelesniskeho ludźažeho cžaha, kotryž bě do Lipsczanskeho hłowneho dwórnischcza pschijěł, nadeschli.

* (Runoprawosćz židow.) Runje psched sto lětami pruski kral židam, kotsiž hižo dołho w Pruskej pschebywachu, runoprawosćz da. Wschitzy drusy židża pak, kiž do Pruskeje pschikhadźachu, so bychu tež runeho prawa nabyli, žo do khostanja 300 tolerabo k jastwu wotžudźichu a žo potom s Pruskeje wupokasachu. Židam, kotsiž runoprawosćz dostachu, pak žo żenje njeje dowoliło, so by tež jich rěcz s druhimi rěczemi, kiž běchu we kraju pschipósnate, žamžne prawo měła. Posprytanje, židow tež do wójska a do statnych žłužbow pschiwsacz, běsche tak njesbožowne, so dyrbjesche žo sa 10 lět, lěta 1822, sažo krucze sakasacz, so žo židża njeżmědża do wójska a do statnych sastojnistwow pschijimacz. Hakle psches revoluziju 1848 žo prawa židow sažo rosschěrichu, tola sa wojerskich wyschschich žo židża ani do dżenżnischeho dnja w Němskej njepschijimaju.

* (Sajědojczerki w połodnischej Wuherskej.) Njedawno žu žonu Miklawscha Kaversena w Peszy sajeli. Wona je někotrym mužam s jědom sawdała a žonam, kotrež chzychu žwojeho muża wotbycz, jěd pschedawała. S njej hromadże žu žo schtyri druhe sajědojczerki do jastwa žadźike. Wone žo hischcze njejžu wotžudźike, a hižo sažo je wo sajědojczenjach žłyschecz. W Mikelako žo tele dny samožita wudowa rotarja Engelhardta psched khěžu s jenej žužodźinu pscherěcza, a wótsie jena druhu winowasche, so je žwojemu mužej s jědom sawdała. Wo tym shoniwschi žandarm Engelhardtowu do pschežłyschenja wsa, w kotrymž žo wona wusna, so je niz jenoż žwojemu mužej a žotsinej žynej, ale tež žwojemu nanej s jědom sawdała. Tež žužodźina, na kotruž tukaja, so je jěd wobstarała a so je žwojemu mužej tehorunja sawdała, žu sajeli. W tamnych stronach je žo wobydlerstwo dla sajědojczenja kotrež njejžu po sdaczu wutupicz, do hrosy dał. Wyschnosćz dale žlědźi a je poruczika, so dyrbja žo cžeła někotrych njedawno semrjetych wožobow wuhrjebacz.

Wójnske powjesće.

— Grichojo žu Turkow pola Nalbankoi sběli. Turkojo běchu 400 muži žylni. S nich je 200 jěsdnych a 1000 pěschkow padło. 7 kanonow Grichom do ruki padże. Grichojo žu jenoż mało schkodowali.

— Grichojo žu Prevesn wobžadźili a tam 450 Turkow sajeli. Turkojo žo jenoż mało wobarachu.

— W žerbskim wójsku pjecza 15,000 ruskich wojakow w žerbskej uniformje pschecziwo Turkam wojuje.

— Psched Salonikom je jedyn grichiski torpedowski czołm tři torpedy do jeneho turkowskeho kschižaka wotsekik. Kschižak je žo potepił. Wjetschina jeho mužstwa je žo wukhowała.

Wužudźenja.

Pschižahu žud. Żelesniski dźełacer Pětr Pawoł Janza a 19lětny hospodarski pomoznik Jan Rudolf Wirth s Jitka běschtaj wopaczneje pschižahi dla wobskorżenaj. Jeju winowachu, so staj lětža 1. haprleje na hamtskim žudże w Budyschinje w zivilnym prozeżu małolětneje Friedy Elsy Rjeliz pschecziwo pižarjej Janej Sturmej w Budyschinje wopak pschižahałoj. Frieda Elsa Rjeliz je njemandźelske dźeczo žłužobneje dźowki Emmy Rjeliz w Jitku. Dźeśczowa macz bě prajiła, so je Sturm jeho nan, a Sturm bě žo dla placzenja wudżerżanskich pjenjes wobskorżił. Sturm prějeschе, so je nan, Rjeliz je tež s druhimi mužikimi w cžažu podjecza wobkhadźała, mjes druhim s Janzu a Wirthom. Taj pod pschižahu wuprajischtaj, so w spomnjenym cžažu njejstaj s Rjeliz żaneho wobkhada měkoj. Statnemu rěcznikej dr. Schusterej bě žo Janza wusnał, so je wopak pschižahał, tola bě posdźischo žwoje wusnacze wrócził. Tež psched žudom Janza, kaž tež Wirth prějeschtaj, so staj winowataj. Janzu dla wopaczneje pschižahi k khostarni na 2 lěcze a k shubjenju cžežnych prawow na 5 lět, Wirtha dla lohkomyślneje wopaczneje pschižahi k lětu jastwa sažudźichu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czißko 687.

Pschedżenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1913.

je sa 25 pj. we wudawarni Serbskich Nowin dostacz.

Pjenki

s lońscheho puschczenja k ßamßnemu wukopanju po loßach tunjo pschedawa

hajnische sarjadnistwo w Barcze.

Dżělarki kwětkow

na zyle lohke derje ßo placzeze dżěło stajnje pschijimuje

wudawarnja kwětkow

na Krottenschmidtskej drózy 7 II na prawizy

njedaloko kronprynzowskeho mosta.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na ßerbskej haßy 4

p ručzujetaj w **bohatym wubjerku** po **najtuńschich placzisnach:**

papjerjane a pißanske tworv,
kožane tworv,
fotografijowe albumy,
albumy sa póstske tharty,
schulske tornistry,
holczaze mapy,
rukajzowe,
khornarjowe,
manschetowe,
krawatowe a
schantkowe kaschczíki,
luxusowe tworv,
sczěnske, stajliwe a
ruczne schpihele,
klanki (pópy),
wobleczene a njewobleczene,
klankaze wězy,
klankazu drastu a schaty,
klankaze wosy,
klankaze stwy, kuchinje,
kuchinski naporjad,
pjezati,
zynowe wojaki,
jěsdne a kolebanske konje,
koßmate a plyschowe
swěrjata,
towarstwowe a
saběranske hry,
piskadła sa dżěczi,
latarnje magiki,
kinematografy,
żelesnizy,
parne maschiny,
dżěłanske modele,
wojerske wuhotowanja,
klamarnje,
konjemzy,
twjerdżisny,
twarjenske kaschczíki,
gratowe a kopjena-
rěsanske kaschczíki,

luxusowe a wschědne meble, domjazu a kuchińsku nadobu, schlleńczane, porzlinowe, kamjenjnowe a aluminijowe tworv, **emaillowane a lakowane blachowe tworv,** deskowane, rjeblowane a frachtowe wosy, Nätherowe triumfske stoły, Naetherowe reformike pschestajliwe stólczki, dżěczaze blidła, stólczki atd.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow

placzisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Kupuju howjase koże,

czelaze wowcze kosaze sajecze kaniklaze } **koże**

atd.

Pawol Scholta

w Budyschinje na schulskej drózy 3.

— Telefon 385. —

Jěsdny grat

porucza **Wähner**

pschi żitnych wikach.

= Sosy, =

pjerate matrazy,
nakładżenske matrazy,
groczane matrazy

porucza

Wähner

pschi żitnych wikach.

Żiwnosć

s 15 kórzami pola a łuki, se 174 jenosczemi a 4700 hr. wopalneje kaßy je s napłaczenjom 6000 hr. na pschedań. Twarjenja ßu dobre. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Żiwnosć

czißko 6 w Bukojnje pola Barta, 25 kórzow wulka, je na pschedań.

Jako

kuchařka

ßo pschi kermuschach, kwaßach, kschczijnach a druhich ßwjedżenjach porucza

brodutruharjowa **Hana Scholczina**

w Njeßwaczidle.

Czista

ßłużobna holza

ßo k 1. januarej do hosczenza „běłeho konja" na swonkownej lawskej haßy pyta.

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżělaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cžriiownj knjesa Heinr. Mohra.

Hólczez, kotryż chze

pjekarstwo

nawuknycz, móże hnydom abo pschichodne jutry pola mje jako wuczobnik sastupicz. Dawam dybsaczny pjenjes.

Handrij Ketl w Drożdżiju.

(K temu czißku pschikoha.)

Palastowe dźiwadło.

Najwjetsche a najwoßebnische ßwětkowe ∴ dźiwadło sakskeje hornjeje Łužizy. ∴
Orchester: měschczańska kapała w Budyschinje.

Wotewrjenske pschedstajenje

9. novembra popołdnju w 4 hodźinach.

Jenoż 4 dny! Jenoż 4 dny!

Budyschin,

mjenowany „sakski Nürnberg".

Ssamßne wotewsacże palastoweho dźiwadła.

Hdyž maski padaju.

Cźinohra w 3 aktach wot Urbana Gada

ſ Astu Nielsonowej,

najlěpschej **kinostruchłohrajetku** we hłownej róli.

Sa tónle film ßmy ßebi **jeniczke prěnjopschedstajenske prawo sa Budyschin** dobyli.

Caruso-spěw

aria ſ opery Aida

a druhi

sensazijski program.

Płaczisny městnow:

	ſrosczeni	dźěczi a wojazy
parterre	30 pj.	15 pj.
II. městno	40 „	20 „
I. městno	50 „	25 „
pschibocżna loża	75 „	40 „
ßrjedźna loża	100 „	50 „

Połduzentowe kharty

po khětro poniżenych płaczisnach.

Do Ralbiz!

Njedźelu 10. novembra wjeczor 1/2 8 hodźin

wustupjenje najlěpscheju kolojěsdnej wumělzow ßwěta

Vitalya a Robla

dobyczerjow Němskeje w ßmjertnym kole.

Po tym **balska hudźba.**

Najpschecźelnischo pscheproschujetaj

Jurij Scholta a J. Walda.

Wótczinske hry w Kamjenzu.

Sswjedźenske pschedstajenje ſ cżaßa němskeho poniżenja (1806) a wußwobodźenja (1813) a franzowskeje wójny (1870/71).

Wot 8. novembra hacz do 18. novembra

we wulkej sali »Stadt Dresden«. (Ssobotu, njedźelu a ßrjedu tež popołdnju w 4 hodźinach.) Na 150 ßobusłutkowazych.

Wutrobnje pscheproschuja

Wojerske towarstwo I., wojerske tow. kawalerija a train a wojerske tow. pěscheho regimenta cżo. 103.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu za tydźeń, **17. novembra,** swoje měsačne posedźenje popołdnju w 4 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Wšě sobustawy wutrobnje přeprošeja, dokelž budźa so nowe wustawki wot zjenoćenja serbskich towarstwow »Domowiny« čitać a so towarstwu předpołożić. Tež hosćo su nam lubje witani.

Předsydsto.

Schewskeho pomoznika

hnydom abo k 15. novembrej pyta

J. Panach

w Budyschinje w Dornschnablu 12.

Pjekarski wuczobnik

ßo pyta.

K jutram porjadneho pschistojeneho hólza jako wuczobnika pytam.

Jurij Scholta, pjekarski mischtr na garbarskej haßy 10.

Hólczez, kotryż chze

tyscherstwo

nawuknycź, może hody abo jutry do wuczby stupicź pola

Jana Palerja w Koporzach pola Pomorz.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje hakle njedźelu **24. nov.** popołdnju w 4 hodź. we Weberec hosćencu w Njeswačidle posedźenje.

Sobustawy a hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow k jutram 1913 wobdarjeneho hólza jako

wuczobnika

pytam.

Walter Arnold
na bohatej haßy cżo. 12.

Wutrobny dźak.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheje lubowaneje dźowki a ßotry

Augusty Gudźiz,

hnuje naß, ßo wschitkim pschecźelam a znatym sa wopokasanu cześcź a luboscź dźakowacź, wosebje k. duchownemu Vogtej sa troschtowaze ßkowa pschi rowje, knj. kantorej a schulskim dźěczom sa napschecźohicże, tehorunja Žiczanskej a Žiczenskej młodźinje sa pschewodźenje ſ herzami a njeßenje k rowu, każ tež wjeßnym wobydlerjam sa wěnzy a pschewodźenje k poßlednjemu wotpocżinkej.

Zarowaza Gudźiz ßwójba a frudźeni sawostajeni

w Stróži p. Rakez a Žiczenju.

Pschiloha k czißu 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. novembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

4. novembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	51—53	95—99
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	38—43	80—84
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	89—95
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	43—46	82—87
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	38—42	77—81
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	35—37	75—76
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	52—54	92—97
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	47—50	87—90
3. ßnadnje pizowane	41—45	80—86
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	66—68	108—110
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—63	100—106
3. ßnadnje wuwite wot zyza	50—55	92 97
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižženjow w starobje hacž do 1¼ léta	63—65	83—85
2. mjaßne	60—62	80—82
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	59—63	79—83

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 2. nov. 1912 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. novembra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr	hacž np.
Pschenza	50 kilogr. běła	—	—	—	—	9	75	10	—
"	" žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
"	" nowa	9	80	10	—	9	—	9	75
Rožka	"	—	—	—	—	—	—	—	—
"	" nowa	8	25	8	45	7	85	8	20
Jačmjeń	"	—	—	—	—	8	50	10	—
Wows nowy	"	8	75	9	30	7	30	8	80
Hróch	"	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	"	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	"	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka	"	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	"	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	2	60	2	70
Pschenična muka	50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka	50 "	10	75	13	75	13	—	15	—
Ssyno	50 "	2	40	3	—	2	50	3	—
Ssłoma	100 "	3	60	3	80	3	40	4	—
Proßata 744 schtuk, schtuka		14	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	60
Ržane wotruby	"	—	—	6	80	6	65	7	15
Pschenični gris	"	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris	"	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 75 np., jačmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. 05 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 66 np. hacž 17 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 10 np. hacž 13 hr. 52 np., kórz jačmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

7. novembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., pschenza wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 80 np. jačmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 20 np. hacž 9 hr. — np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (starе) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny — hr. — np. hacž 2 hr. 75 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 8. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 23. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodžinach farat Räda němsku spowjednu wucžbu, ½9 hodžin duchowny Tischer němske a w 10 hodžinach serbske prědowanje.

Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Khorla Bohuměr Budar, dźěłacžer w Budyschinje, s Khrystianu swud. Cžornakowej rodź. Seifertez na Židowje. — Pawoł Erwin Kühn, khěžer a tśechikrajer we Wulkim Wjelkowje, s Minu Bertu Reichelez tam. — Emil Richard König, format w Hrubjelcžizach, s Marju Marthu Brósez w Budyschinje.

W katholskej zyrkwi: Jan Hermann Büttner, khachlestajer w Budyschinje, s Marju Theresiju Panachez tu.

S druhich wosadow: Ernst Hentsch, pohonc w Małej Bórschcži, s Emmu Schönigez w Bolberzach. — Max Pinzel, žiwnoscer w Debrikezach, s Hanu Helenu Gerschez w Nowej Wjesy p. Hucžiny.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Charlotta Frieda Meta, Khorle Wylema Köhlera, wojnarja w Scžijezach, dź. — Waktat Rudolf, Wylema Maxa Ducžmanna, skótneho hospodarja w Nowych Cžichońzach, ß. — Pawoł Gerhard, Pawoła Maxa Schimanka, samkarja na Židowje, ß. — Gertrud Frieda, Jana Ernsta Schustera, želesniskeho dźěłacžerja w Małym Wjelkowje, dź. — Gertrud Hilžbjeta, Augusta Hermanna Gläsera, pohonca we Wownjowje, dź. — Amalia Erna Johanna, Roberta Hermanna Michałka, skały wobßedžerja we Wurizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Elsa Hana, Miłkawscha Balaßa, wósnika w Budyschinje, dź. — Hilžbjeta Luisa, Jana Kulaßa, molersa w Budyschinje, dź. — Franz Josef, Josefa Krotky, kamjenjecžeßarja w Semizach, ß.

S druhich wosadow: Alfred Pawoł, Jana Schneidera, pohonca w Dźěchorjezach, ß. — Frieda Selma, Ernsta Augusta Rychtarja, skałarja w Nowej Wßy p. Huski. — Jan Khorla, Jana Augusta Polana, murjerja w Khaßowje, ß. — Rudolf Khorla, Pawoła Preißnera, brodutruharja we Wulkej Dubrawje, ß. — Hedwig Frieda, Khorle Kroschka, fabrikarja we Wulkej Dubrawje, dź. — Hermann Erich, njemandź. ß. we Wuježku. — Albert Jurij, Jana Augusta Polana, fabrikarja w Jatsjobju, ß. — Bjedrich Jan, Jurja Krawcžika, pohonca w Hucžinje, ß. — Pawoł Erich, Pawoła Ernsta Zawnika, žiwnoscerja w Brěsynje, ß. — August Erich, Jana Augusta Kischa, žiwnoscerja w Lemischowje, ß. — Martha Frieda, njemandź. dź. w Hucžinje. — Pawoł Max, njemandź. ß. w Hrodžischczu. — Max Alfred, Jana Jurja Schneidera, kublerja w Kortnizy, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wosadze: 4. novembra: Pawoł, Oswalda Schillera, skótneho hospodarja w Bobolzach, ß., 2 l. 10 m. 10 d.

S druhich wosadow: Jan Probst, žiwnoscer w Brěsy, 76 l. 11 m. 9 d. — Hana Augusta Kleczkez w Žicženju, 41 l. 3 m. 8 d. — Johanna Karolina swud. Gerlichowa rodź. Schimanez w Mjedźoju, 67 l. 11 m. 12 d. — Hermann Jan Hauptmann, wobkhodny agent w Njeßwacžidle, 44 l. 2 m. 10 m. — Hermina Klara, Bjedricha Hermanna Ssuschka, wumjenkarja we Lupoji, mandźelska, 76 l. 8 m. 25 d. — Hana, Handrija Nowaka, pjekatskeho mischtra w Khrósce, mandźelska, 72 l. — Ernst Hermann Mjeltka, fabrikarja w Suborniczy, ß., 3 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

23. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt serbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodžin farat Kschižan serbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Radenez.

23. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano ½8 hodžin němsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja ½9 hodžin němske a w 10 hodž. serbske prědowanje.

Ssrjedu wjeczor we 8 hodžinach shromadźizna kschesc. towarstwa mužskeje młodosce.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodžinach shromadźizna kschesc. towarstwa žónskeje młodosce.

Ssuche khójnowe a schmrěkowe deski

wschěch ßo trjebazych rosměrow, wobrubjene, hěblowane, schpundowane,

kaž tež laty, blidarske deski

a woßebje **ßuche tšěschne pschikryeza**

porucza

Franz Br. Mirisch

rěsak a hěblowárnja w Halschtrowje. Telefon cžo. 10.

Tunja poſkiczenka
firmy Waltera Noebela.

1 wulka czopla lożowa plachta, bělu . . . . 95 pj.
1 wulka czopla lożowa plachta, malěrowanu ſ kromu 95 pj.
2 dźěczazej lożow. plachcze, bělej a ßmuhatej . . . . 95 pj.
3 pory nohowych lapow ſ zwjernowaneho barchenta . 95 pj.
3 porow ſokow, tołſtych . 95 pj.
2 poraj ſokow ſ wołmu měſchanych . . . . . 95 pj.
5 rjedźeńſkich trjenjow, wulkich . . . . . 95 pj.
1 pſchikryw ſ wóſkowaneho ßukna ſ franſu . . . . 95 pj.
2 woknowej kożi . . . 95 pj.
6 woknowych kożow, podrażowanych, żołtych, wulkich 95 pj.
10 rjedźeńſkich trjenjow . 95 pj.
1/2 **duz. rjedźeńſk. trjenjow** 95 pj.
1 ſrotěrowanſka kupanſka plachta . . . . . 95 pj.
1 por walkowanych ſokow a walkowanych rukajzow 95 pj.
1 żonjaza ſpódnja ßuknja 95 pj.
1 żonjaze barchentowe kholowy ſ wołmjanym wobłukom 95 pj.
1 żonjaza ſpódnja tailla ſ pjelſćinu podſchita . . 95 pj.
1 wołmjany nahłowjazy ſchal abo **autoſchlewjeŕ** 95 pj.
1 balſki ſchal ſ molowanjom 95 pj.
4 pory wobowanſkich nóżkow ſ wjelbłudowym podſchiczom . . . . . 95 pj.
1 wikowanſka toſcha ſ kożaneho ßukna ſ kożanymi rózkami . . . . . 95 pj.
1 pjelnjeny ſchwadliſki kaſcheżik . . . . . 95 pj.
1 pótnik . . . . . 95 pj.
1 barchentowe wobleczenje abo **ruſka bluſa** . . . 95 pj.
1 dźěczazy ſchórzuch, barbunjepſchepuſchczaty . . . . 95 pj.
Wſchelake bluſowe a małe ſchórzuſchki . . . . . 95 pj.
1 módroczíſchcz. ſchórzuch 95 pj.
1 ſchtalt ſe ſpiralnym ſamknjenjom . . . . . 95 pj.
2 pſchedryßowanaj puzakaj, nowe muſtry . . . 95 pj.
a wjele druhich ruczných dźěłow.
3 metry židź. taftoweho banta, něhdże 10 cm ſchěr. 95 pj.
1/2 **duz. mużazych ſchantkow** 95 pj.
1/4 **duz. teho runja** ſ pißanej kromu . . . . . 95 pj.
1/2 **duz. żonjaz. ſchantkow** 95 pj.
2 duz. poßłużobniſkich krawatow . . . . . 95 pj.
2 ßomoczanaj paßaj . . 95 pj.
2 gumijowaj paßaj ſ paczerjemi . . . . . 95 pj.
1 ſchtrykowana pſchedkoſchliczka ſ czopłym podſchiczom . . . . . 95 pj.
1 wuſchiwanje . . . . 95 pj.
6 kruchow Döringſkeho abo **6 krnchow lilijomlokoweho mydła** . . . . 95 pj.
6 kruchow lanolinſkeho abo **12 kruchow mandloweho mydła** . . . . 95 pj.
a wjele druhich wězow.

Hódna twora po wurjadnje tunich płaczińnach. — Pſchedawanje ſa hotowe pjenjeſy bjes rabattowych ſnamkow.

Fotograſtſki atelier
Roberta Kubitza
w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2
telefon 499
ßo ſa
lěpſche a najwoßebniſche dźěła najlěpje porucza.
Wjazy króćz mytowany. — Założene 1899.
Pſchimérne płaczińny.

Wſchu domjazu a kuchińſku nadobu,
lampy, latarńje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, ſazynowane bowy a wanje, praktiſke kwaßne dary
kupujeeze derje a tunjo pola
Moritza Scholty
pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu

ßwoju w lěcze 1856 wot njeho ßameho ſałożenu dźěłarńju optiſkich tworow dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Bryle a tłóczniki ßo po lěkarſkim pſchedpißmje jenoż ßwědomicze dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ezitanſke ſchkleńzy, bryle a tłóczniki jenoż ſa wóczko ßo pſchihodźaze.
Rěczu ßerbſki.
Pſchi trjebanju proſchu ßo dobroczíwje na mnje wobroczícz.
Khorla Scholta, optikus.

Berteldorfſke
ſarybowanje pſche njeroſczenje
1 bleſcha 75 pj.
Sarybowanje pſche njeroſczenje
1 bleſcha 75 pj.
Starownpruhowany ßrědk pola ßłabuſchkich dźěczi
Aromatiſki jatrotukowy emulſion
najlěpſche ſa ſkrofuloſne dźěczi. Bleſcha 1.50 a 2.50.
Roſeßłanje na wßy.
Jenoż woprawdźite dostacz
w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

MAGGIowe bouillonowe kóſtki
(5 kóſtkoch 20 pj., jenotliwje 5 pj.)
ſalutuje ſwarjenje droheho poliwkoweho mjaßa. Jenoż w kropje ßo roſpuſchczíwſchi, wone wubjernu mjaßowu juſchku dawaju. Stajnje czerſtwe dostacz we wſchěch kolonialtworowych a delikateßowych klamach.

Viſitne khartki
czíſchczi ſpěſchnje a tunjo
Esmolerjez kuhiczíſchczetnja.

Kosaze kože

kaž wschě druzˇiny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
pschezo po najwyschschich płaczˇisnach
kupuju.

Wulki skład
zˇłomnikow,
zˇitnych měchow
atd.

Heinrich Lange

pschi zˇerbskej katholskej zyrkwi
a pschi zˇitnych wikach 11,
ſ napschecza ſkoteje hwězdy.

Kóždy, kotryžchze zˇebi **dobry** a **tuni cˇzaßnik** kupicˇ, abo kotryž chže zˇebi jón **porjedźicˇ** dacˇ, njech dźe k cˇzaßnikarjej
Kurtej Jenčej
na ſwonk. lawſkej haßy 5.
Jencˇ pschedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proschu, zˇebi moje wukładne wokno, ſ płaczˇisnami wupołożene, wobhladacˇ.**

Skład Vogtlandſkich
gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózˇku różoweje a Móltkoweje
dróhi cˇißło 5.
Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pschikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow
po najtuniſchich płaczˇisnach.

Dobru lanu muczˇku
porucza Khorla Kahrowe,
dobru
pſchenicˇznu muku
porucza Khorla Kahrowe,
grupy, jahły, hejduſchku, raiß, nudle
porucza Khorla Kahrowe
pschi zˇitnych wikach.

Najlěpſche
ßłowki,
6 pf. zigary
porucza
Jan Hajeſch we Łaſu.

Ženje ßo wróczˇaza ſkładnoſcˇ!

Wot dźenßa:

Wupſchedawanje wobuća

dla doſpołneho ſpuſchczˇenja pſchedawarnje.

Płaczˇiſny ßu ßo hacˇ do **połojzy** prjedawſchich płaczˇiſnow ponižile, ſo by ßo rucže wupſchedało.

Na wupſchedawanje pſches pjecˇ tyßaz porow pſchindźe!

Jenož ſolidna twora!

Winski črijowy skład ~ C. Helma

w Budyſchinje na kamjentnej dróſy 17.

Heinrich Lange

pſchi zˇitnych wikach 11 **w Budyſchinje** **pſchi zˇitnych wikach 11**
ſ napſchecza „ſkoteje hwězdy“
porucza ßwój wulki ſkład

hotowych
pjelſczˇowych tworow

kaž tež wſchelakich łožow k podſchiczu a wobßadźenju
dobroczˇiwemu wobkedźbowanju.

Kožuchi ßo nowe ſchija a noſchene ßo pſcheſchiwaju.

Kože wſcheje druzˇiny

ßo kupuja po najwyſchſchich płaczˇiſnach.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

měſeczˇel: J. Hanekamp
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9,
meblowy dom ſa njewjeſczˇinſke wuhotowanja.
Najwjetſchi ſkład woprawnych a lakowanych
wobydlenſkich wuhotowanjow
kaž tež
jenotliwych meblow a pólſtrowanych tworow
po wſchěch płaczˇiſnach.
Poruczˇam jako pſchihódne a praktiſke dary
debjaze meble
wſcheje druzˇiny, kaž tež
teppichi, blidowe pſchikrywy, paneele, kontorſke a klawěrſke ſtólczˇki atd.

Cˇerpjach wot 3 lět na žołtu wumpjeru ſe ßakoßnym
ßwjerbjenjom.
S pol kuſkom Zuckerowoho patent. lěkarſkeho mydła ßym cˇßilu doſpołnje wobył. H. S., polizajſki ſerżant.
Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucˇnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běżenje) cˇerpja a ßo khore a hubjene cˇuja, wote mnje rad darmo wukaſanje wo tym doſtanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcˇeżneho cˇerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomaſowa
w Budyſchinje
na Tſělanſkej haßy 15.

Wjele dźakowanſkich piſmow. Póſtſka kharta doßaha.

Khorla Bocksch,

kóžkař
w Budyschinje
na swonk. lawskej haßy 18
ßo pschi trjebanju

pjelsczowych tworow

na najlěpje porucža.
Mužaze a žonjaze kožuchi
schiju, noschene kožuchi tunjo a derje pscheschiwam a wuporjedžam.

Kože k wobßadzenju a podschiczu.
Wulki sklad modnych klobukow a mězow.

Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

kaffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedžerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Schenillowe rubischcża a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** **na snutskownej lawskej haßy 8**

w Budyskej schtrykowarni schtrumpow.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**
porucża ßwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßklanje w czwizach a bleschach.
Proschu ßebi placzißnowy sapiß žadacž.

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu saměsczenju pjenjes w jenož dobrych solidnych hypothekach porucża

Albert Mužik,
na Hoschiz haßy 42 po 1 schodže, w hosczenzu k „jandželu".
Hypotheki a wobßedženstwo leżomnosczow.
Sałożene 1899. Stary sprawny wobkhod.

Rolowe separatory

tunje a **dobre**
a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi
porucża
Budyska zentrala rolowych separatorow
mějeczelej:
J. Pötzig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.
Dolholětne rukowanje.
Kóžda maschina ßo wězywustojnje staji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

Koban

pschi žitnych wikach 41
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pißarńja

sa sałożenje kapitala w hypothekach, saradzenje laßowych a privatnych pjenjes na leżomnosczе, wudžełanje liscznow a wuczinjenjow w należnosczach dobrowólneho ßuduistwa: leżomnostne, hypothekike, testamentske a herbstwowe wězy atd.; wobstaranje wschitkich druhich pißomnych dżełow, wotpiskow, schuanje pjenjeżnych żadankow, pschewiacze testamentskich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samożenjow.

Agentura

sa sawěsczenje pschе wohenj, snjesbożenje, rukowanjsku winowatosczа a sa żiwjenjowe sawěsczenje.

Rěczu ßerbski.

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerk.

Ćišć Smolerjec knihćišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 46. Sobotu 16. novembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Powschitkowna europiska wójna

by nam hrozyła, jeli so njebyschtej Awstriska a Sserbija dla wobšadźenja někotrych pschistawnych městow pschi adriatiskim morju pschesejene pschischłej. Sandžak, Staru Sserbiju a Mazedonsku Turkam wotdobywschi njeje šo šerbske knježerstwo s wójnskim hroženjom Awstriskeje wottraschiću dało, jene wójsko psches połnóznu Albansku k adriatiskemu brjohej pósłać. Tam je wono pschistawne město Dračź (Durazzo) wobšadźiło. Sserbija ma połne prawo na wjetschi kruch adriatiskeho móŕskeho brjoha. Přjedy nawala Turkow do Europy je tónle kraj Sserbiji dołhe cžašy šłuschał. Jeli so chze šo Sserbija šwobodnje roswićź, dyrbi šwobodny puć k adriatiskemu morjej dostać. Lěta dołho je Awstriska hospodarschy Sserbiji s tym schkodźiła, so njeje šerbski stót psches šwoje mjezy puschćała. Sserbija je teho dla nusowana była, šwój stót po dalokim wokołopuću psches Saloniki do wjećorneje Europy šłać. S nětćišćej wójnu chze Sserbija šwojich bratrow niz jenož wot Turkowskeje wušwobodźić, ale tež hospodarskemu pschesćěhanju psches Awstrisku kónz cžinić. Awstriska je hižo podarmo Sserbiji s wójnu hrozyła. Sserbski ministerstwowy pschedšyda Paschić je Awstriskej njebojasnje wotmolwił, so Sserbija dyrbi wupuć k morju měć, a byrnjež jón dyrbjała s nowej wójnu sapłaćić. Wot bołharskeho mtnistra dr. Danewa šu awstrišzy ministerjo w Budapeštu shonili, so Bołharska, Cžorna Hora a Grichiska Sserbiju w tymle žadanju podpjeraju. Tele staty šu šo do pschipowjedźenja wójny do europiskeje Turkowskeje dźěliłe a šo na to swjasałe, so wschitzy sa jeneho a kóždy sa wschitkich steji. Jenož s tajkej jednotu móże šebi wona šwoje dobycze swěśćić. Hdy by Awstriska po tajkim Sserbiji dla wobšadźenja krucha brjoha adriatiskeho morja wójnu pschipowjedźiła, měła wona tež Bołharsku, Cžornu Horu a Grichisku pschećiwo šebi. W šwojim pschećiwjenju šo pak Sserbija niz jenož na šwojich balkanskich swjaskarjow, ale tež na Rusku sepjera. Sserbija njemohła tak khroble pschećiwo Awstriskej wustupić, hdy by ruskeje pomozy wěsta njebyła. W Peterburgu je schtwórtk pschipołdnju wot 12 hać do 6 hodźin wjećor pošedźenje ministerskeje rady pod pschedšydstwom Kokowzowa, w pschitomnosći ministra šwonkownych należnosćow Ssasanowa, wójnskeho ministra Ssuchomlinowa, łódźstwoweho ministra Grigorowicza, ministra snutskownych należnosćow Makarowa a wobkhodneho ministra Ruchlowa było. Wuradźenje wo balkanskim praschenju jednasche. Po pošedźenju šerbskeho pósłanza Popowicza k Ssasanowej proštychu. Hać runje šo wo wobsamknjenju w pošedźenju kruće mjelczi, chze tola jedyn šłuch wjedźeć, so je šo Ruska rošbudźiła, hromadže s Francowskej a Jendźelskej Sserbiju podpjerać.

Budže nětko Awstriska hischće dale Sserbiji puć k adriatiskemu morju wobaraćź? Kaž šo sda, nochze wona k najhórschemu dóńć dać. Někotrych małych pschimórskich městow dla nješmě šo zyła Europa do krwawneje wójny storhnyć. Potajnje drje hižo Awstriska šwoje wójsko a wójnske łódźstwo mobilisuje, tola teho dla hischće njetrjebaja kanony hrimać a bajonnety kłakać.

Też cžornohórski kral Nikita je šo žadanjam Awstriskeje sarjekł.

Awstriski pósłanz w Zetini je cžornohórskemu kralej Nikicže wosjewił, so ani Sserbija, ani Cžorna Hora njebudźetej pschistawne města pschi adriatiskim brjosy, Alessio, Meduu a Durazzo wobšedźeć móz, dokelž wone šamostatnej Albanskej pschipadnu. Awstriska wustupuje, kak so měła wona rošbudźić, komu maja jenotliwe kraje sbiteje Turkowskeje pschichodnje šłuschećź, niz pak dobycžeršzy Sserbjo, Bołharjo a Grichojo. Kral Nikita je awstriskemu pósłanzej wotmolwił, so wón nima wot šwojich swjaskarjow połnomóz, w tejle należnosći něschto pschilubić. Wón šam pak ma jenož rjez, so je zyle njemózno, so šo Medua a Alessio njebyschtej k Sserbiji a Cžornej Horje pschisamkłej, a to cžim bóle, dokelž Turkowska dženša wjazy njewobsteji. Kral Nikita hischcže pschispomni, so wón wosjewjenje awstriskeho pósłanza wobhladuje, jako so by šo njestało. W tym šamšnym smyšle šo wón tež italskemu pósłanzej wupraji.

Němzy a Sslowjenjo w awstriskej khěžorstwowej radže pschećiwo wójnje se Sserbiju.

W awstriskej khěžorstwowej radže je wschoněmski sapósłanz Iro w jenym praschenju na to pokasał, so wulka wjetschina šłowjanskich ludow w Awstriskej sjawnje s balkanskimi statami, zyle wošebje se Sserbiju sympathijuje. Pschi tajkim smyšlenju najwjetscheho dźěla awstriskeho wobydlerstwa njemóže žaneje rěcže wo wójnje Awstriskeje se šłowjanskimi statami bycź. Jeli so pak by knježerstwo měniło, so měła šo tajka wójna abo jenož mobilisazija jenož na khosty Němzow swažić, jeli so bychu chzyli jenož němsku krej woprować a němske šwójby sniżić, dyrbjało šo hižo nětkole pschećiwo tajkemu wotmyšlenju na najwótrischo protestować. So by šo roscžaze roshorjenje wobydlerstwa směrowało, dyrbjało šo khěžorstwowemu šejmej móznosć dać, šo k nětcžischim wobstejnosćam stajić. Ssejmowy pschedšyda praji, so wopraschenje ministerstwowemu pschedšydźe wosjewi. — Cžěsko-radikalny sapósłanz Klofaz praji, so by wójna pschećiwo Sserbiji wójna pschećiwo zyłemu balkanskemu swjaskej była; s njeho mohła europiska wójna nastać, a to mohło kónz stareje Awstriskeje bycź, kaž je nětcžischa wójna europiskej Turkowskej kónz cžiniła. Wobydlerstwo bjese wscheho rošdźěla nochze tajku wójnu. (Kschescžijansko-sozialny sapósłanz dr. Jersabek woła: Potom pak dyrbi šo Sserbija šwojich njehańbićiwosćow wostajić.) Sapósłanz dr. Klofaz snapschećiwi: Hdyž k wójnje dóńdže, scže ju Wy se šwojim schćuwanjom sawinowali. Ssamosarjadnistwo Albanskich móže šebi jenož tón žadać, kotryž chze tež dale na Balkanje měr kasycź. W Albanskej jenož wójnske splahi bydla, kotrež mjes šobu žaneho swiša nimaju a kotrež njejšu sa žane šamosarjadnistwo khmane.

Awstriska wojakow na Balkan sćele.

W Triesće je šo w tu khwilu 11 000 muži pěschkow a artillerije shromadźiło. Woni šo pjecža do albanskeho pschistawneho města Dracža (Durazza) powjesu, kotrež šu tele dny Sserbjo wobšadźili.

Cžataldžaske našypy šo pscherasyle.

Turkojo šu šwoje poślednje wobtwjerdźene stejischcžo psched Konstantinoplom, Cžataldžaske wobtwjerdźenja, shubili. Bołharske wójsko je šo schtwórtk popołdnju psches paš tamnischich wobtwjerdźenjow, wot Marmaraskeho k Cžornemu morju doššahaze, pschedrěło. Sadwělowawschi turkowske wójsko cžěka. Bołharjo šu šo sa nimi puschćili a pytaju, jich wot Konstantinopla wotcžischcžeć. Ssnadź hižo bližsche dny bołharske wójsko psched Konstantinopel pschicžehnje.

W šwojej nusy je turkowske knježerstwo proštyło, so by pschihoty k jednanju wo wobsamknjenju měra cžiniło. S bołharskeje strony njeje hischcže žane wotmolwjenje dóschło. Turkojo šo nadźijeja, so by šo jich połoženje s powschitkownej europiskej wójnu połepschiło.

Kholera w Konstantinoplu.

S wojakami ſ Maleje Asiſkeje je žo do turkowſkeho wójſka kholera ſanjeßla. W Cžataldže bě njedželu 200 wojakow na kholeru ſkhorilo. Ssrjedu je pjecža něhdže 500 woßobow na kholeru ſkhorilo, mnoſy ſ nich žu wumrjeli. Jedyn ſaſtojnik anatolſkeje želesnizy powjedaſche, ſo je žo 20,000 reſerviſtow ſ Adenaſkeho wokrježa w Malej Asiſkej, kotſiž žo do Europy wjeſechu, ſawróćićz dyrbjało, dokelž wſchědnje kholera mjes nimi něhdže 200 woporow žada. S Cžataldže kóždy želesniſki cžah na kholeru khorych do Konſtantinopla pſchiwjeſy. Tam žu wſchě khorownje ſ khorymi na kholeru pſchepjelnjene. Mjes wobydleŕſtwom žo kholera wſchědnje bóle rosſchěrja. Pódla teho je w Konſtantinoplu wjele tyßaz ranjenych wojakow. Woni žo, dokelž ſa nich žaneho měſtna wjazy njeje, do Maleje Aſiſkeje woža.

Khroblosćz bokharſkich wojakow.

Jedyn němſki w Bokharſkej pſchebywazy pſchekupz je tele dny tamniſche lazarety wopytał a žo tam ſe ſranjenymi bokharſkimi wojakami rosmołwjał. Pola Losengrada (Kirk-Kiliſſe) a Lüle Burgaſa je wjele tyßaz Bokharow a Turkow padnyło. Bokharſzy wojazy wjele wo njeczłowſkich hrosnoſczach powjedachu, kotrež žu Turkojo na ſranjenych a morwych bokharſkich wojakach ſkuczili. Hida a njembroſcz Bokharow pſchecžiwo Turkam ſtej nětko ſrosymicz. Wojazy žo w lazaretach derje wothladaju. Jedyn wojak powjedaſche: „Pola Kirk-Kiliſſe žo my wojazy woprawdže na pſchemo horjachmy, ſchtó žo prěni k njepſchecželej pſchibliži. Naſchi mkodži 18- a 19-létni pacholjo do prědka cžerjachu, ſo mózachmy my ſtarſchi lědma žobu. W ſahorjenju drje žo tež na nětkotry komando njeßkyſchesche; offizěrojo k wobhladniwoſczi a poměrnoſczi napominachu. Jaßne myßlenje wo tym, ſchtož žo ſtawaſche, njemějachmy: jenož do prědka, niz do ſady hladacz, njepſchecželela wotehnacz, tole žadanje wſchě druhe cžucža do ſady tłóczeſche. Koło wokoło naß žo hrimaſche a žo błyſkaſche, kulki frunczachu a granaty wujachu. W rjadach pſchede mnu dyß a dyß jedyn towarſch padny, tež pódla mje žo na dobo jedyn ſhubi. Mi cžopło po khribjecže dele běžeſche; praſchach žo žwojeho žußoda: „Hej, bratſje, ſchto žo na mojim khribjecže cžini?“ a wón wotmolwi: „Jena granata je tebi kruch ſ khribjeta wutorhła.“ Sacžuł njejßym niczo. Tu mje hiſchcže jena kulka do nohi trjechi, padnu, womora mje jima, a hdyž žo mi wědomnje ſaßo wróćži, na žynje jeneho wolazeho woſa leżu; pódla mje žeđża a leża hiſchcže ſchtyrjo towarſchojo. Jěſba w lijazym deſchczu hacz k želesniſkemu ſaſtaniſchczu ſkoro tſi dny trajeſche, potom hiſchcže 48 hodžin po želesniznu hacz do Sofije. Na dołhej jěſbje je nětkotry khroble ſe ſubami kſchipił, ſo by žwoje boloſcže potajił.“

Wobłehnjenje Adrianopla.

Bołharjo žu ſchtwórtk pſched tydženjom dwě wobtwjerdženi ſ połodnja Adrianopla, Karteltepe a Papaſtepe dobyli. Njedžiwajzy turkowſkich žwětkomjetakow a granatoweho deſchcža je žo bołharſkim pěſchkam poradźiło, žo teju wobtwjerdženjow ſmozowacz. S njeju je woßebje Karteltepe žylne. Pad Adrianopla žo wſchědnje wocžakuje.

Jedyn ruſki lětak nad Adrianoplom.

Ruſkemu lětarjej Efimowej bě žo poruczilo, do Adrianopla leczaze liſty mjetacz, ſ kotrymiž žo wobydleŕſtwo napomina, ſo by žo poddało. Wo žwojim wulécže wón takle roſprawuje: „40 minutow žym trjebał, prjedy hacz žym ſ Muſtafy Paſche do Adrianopla doleczał, kotrejž měſcže ſtej wot žebje 35 kilometrow ſdalenej. Moje lětadło bě ſtare a w powětſje bě cžežko, jo wobknjeżicz. We wyßokoſczi 1300 metrow žym poczał liſty do měſta mjetacz. Pola wobtwjerdženja Karagaſch žym na dobo wotdžélenje pěſchkow wohladał, kotſiž žo do mnje měrjachu a na komando ſalvy dawachu. Wutſéle njejßym žłyſchał, tola bórſy pytnych, ſo ſchtyri kulki do mojeho lětadła trjechichu. Njeſhubich duchapſchitomnoſcže a dale leczach, ſtajnje měnjo, ſo by žo do mnje cžežko tſélało. Njenadžizy poczachu Turkojo do mnje ſe ſchrapnellemi tſélecz. Bojach žo, ſo mje kóždy wokomik doßahnu a ſo na ſemju padnu. Pſchimnych ſa revolver, chzych žo ſatſélicz ſa tón pſchipad, ſo bych ſwróćił a ſo bych Turkam do rukow padnył. Na ſboże motor njepſcheſta dźěłacz, a ſa 25 minutow běch ſaßo nad lecžiſchczom pola Muſtafy Paſche.“

Wobłehnjenje Skutaria a Taraboſcha.

Pſched Skutariom je žerbſka artillerija ſ cžežkimi kanonami pſchijěła. Tſélenje wobléhanſkich kanonow žu w měſcže a na wobtwjerdženej horje wulku ſchkodu nacžiniłe. Wobtwjerdženja na Taraboſchu žu žo ſ wulkeho dźěła ſniczike. Wobßadka pod ſymu a žněhom cžežko cžerpi a chze žo poddacz. Dźěl wobßadki je cžekny. W Skutariu je na tſjoch měſtnach woheń wudyrił.

Wojowanje žerbſkeho wójſka.

W Mazedoniji maja Sserbjo hiſchcže město Bitoliju (Monaſtyr) dobycz. Tam žu žo Zeki paſcha, Feti paſcha a džavid po poraženju pola Kumanawa, Weleža, Prilope a Kičzawa wukhowali. Jich wójſko je 40 000 muži žylne. Woni žu generalej Jankowiczej kapitulaziju Bitolije poſkicželi, jeli ſo by wón turkowſkemu wójſku ſ brónjemi wotcžahnycz dał. Tole poſkicženje je žo ſaczißko. Wojowanje wo Bitoliju je žo hižo ſapoczało. Sserbjo žu 120 000 muži žylni.

Saloniki žo Grichám poddał.

Pjatk pſched tydženjom je žo hłowne pſchiſtawne město pſchi ägäiſkim morju (Saloniki) grichiſkemu kronprynzej poddało. Hromadže ſ grichiſkim wójſkom žu tež wotdžélenja žerbſkeho a bołharſkeho wójſka do Salonikia ſaczahnyłe. 27 000 muži žylne turkowſke wójſko je žo ſajało. Prjedy hacz je žo město poddało, žu Turkojo wjele kſcheſczijanow ſtónzowali. Schtož je wojeŕſkim cžeknjeńzam do ruki pſchiſchło, žu ſtónzowali. Wjele domow žu wurubili a ſapalili.

Dobycže Salonikia je mjes balkanſkimi Sslowjanami wulku radoſcz ſbudźiło. Saloniki je město, ſ kotrehož ſtaj žłowjanſtaj japoſchtołaj Żyrill a Methodwuſchkoj, kotrajž ſtaj kſcheſczijanſtwo mjes Sslowjanami na Balkanje, w Ruſkej, Czechach a tež we Łużizy rosſchěrikoj.

W ſakſkim žejmje

žmy ſańdženu pónđželu ſapoczeli ſ nowa dźěłacz. Prěni dżeń pſchi ſaſtupje do dnjoweho porjada wěnowaſche präſident džakne wopomnjenja ſemrjetemu juſtiznemu miniſtrej dr. ſ Ocže a ſemrjetemu twarzej ſakſkeje žejmownje Wallotej. Dr. Nagel bě pſchitomny a žo žejmej pſchedſtaji.

Po tym wuradžowaſche žo wo ſakonju, ſeminary naſtupazym. Po nowym ſakonju žo ſeminarſka wucžba wot ſchěſcz lět na žydom lět podleſchi. Tele žedme léto pſchikłoži žo niz na kónzu ale pſchi ſpoczatku ſeminarſkeje wucžby. Wſchelazy rěcznizy ſaſtupowachu namjet, tole léto na kónz ſeminarſkeje wucžby pſchikożicz. Ani knjeżerſtwo, ani wjetſchina žejma ſa to njebě. Liberalni a konſerwatiwni žo w běhu rosrěcžowanja wótrje pſchimnychu.

Wutoru a ſrjedu wuradžowachmy wo wſchelakich petizijach, ſ kotrychž žana dže ſ Łużizy njebě. Wutoru juſtizny miniſter dr. Nagel ſ dobrym wuſpěchom a doraſom ſ pſchileżnoſczu wuradžowanja jeneje petizije wuſtupi. Jenu Draždžanſku cžiſchczerſke maſchiny twarjazu fabriku bě žudniſtwo dla pſchißwojenja patentow, kotrež jenej Lipſczanſkej fabrizy žkuſchachu, ſaßudźiło. Woßud bě najwyſchſchi ſakſki krajny žud wobkrucżił. Khoſtanſka ſuma napoßledku nimale 40 000 hriwnow wucżinjeſche. Nětko Lipſczanſka firma hiſchcže na ſarunanje ſchkody Draždžanſku fabriku wobſkorži. Tola najwyſchſchi khežorſtwowy žud wußudźi, ſo Draždžanſka firma njeje patenty Lipſczanſkeje fabriki ſ njeprawom wužiła, dokelž je žwoje maſchiny jenož do wukraja žłaka a tam patenty Lipſczanſkeje fabriki niczo njepłacża. Po tymle wußudženju žebi Draždžanſka fabrika ſapłaczene ſumy wróczo žadaſche a dźěſche, dokelž knjeżerſtwo do teho njeſwoli, na žejm. Ssejm-ju prěni raz wotpokaſa. Druhi raz, to réka létża, deputazija do tajkeho žadanja ſwoli. Juſtizny miniſter žo jara wuſtojnje pſchecžiwjeſche. Naſchi prawiſniży mějachu njeſkónczne wurěcžowanja. Skónczńje žo żyła naležnoſcz do deputazije k dalſchemu rospominanju wróczo pokaſa.

Schtwórtk jednaſche žo wo gmejnſkim dawkowym ſakonju. W naſchich wjeßnych burſkich gmejnach woſtanje wſcho pſchi ſtarym. Jenož dawk na hłowny njeßmě žo po dżeßacz létach wjazy sběracz. Dawk pſchi pſchepißowanjach a kupjach žo wot 1/3 hacz do 2 % kupneje ſumy poſtaji. Sozialdemokratojo a liberalni wupokaſachu žo ſ nowa jako ſchkitowarjo wulkokapitala. Po knjeżerſtwowym namjecže a ſ podpjeru konſerwatiwnych dyrbjałe akzijowe towarſtwa do gmejnſkeje pokładniży dawk wot žwojeho wobkhodneho kapitala płacżicz. Nationalliberalni žo każ njemdri ſapjerachu a ſ pomozu ſozialdemokratow žo tónle paragraf do deputazije ſ nowa wróczo pokaſa.

Wutoru ſapocžnje žo jednanje wo ſchulſkim a zyrkwinſkim dawku

a na nowy tydzeń ſa tydzeń wo ſchulſkim ſakonju. Njembre wojowanja ſteja pſched durjemi. E. B.

Ruſkeho hejtmana Koſtewilża dla wobhonjenja ſaſzudżili.

Ruſkeho hejtmana Koſtewicża, kotrehoż běchu ſa 30 000 hriwnow rukowanja na khwilu ſ pſchepytanſkeho jaſtwa puſchczili, je Lipſczanſki khěžorſtwowy ſud k twjerdżiſniſkej jatbje na 2 lěcże ſaſzudżił. Jednanje bě potajne.

Wuſzwojenje pólſkich kublow w Póſnańſkej

je pólſke wobydleŕſtwo niz jenoż w Pruſkej, ale też w Ruſkej a Awſtriſkej roſthněwało. Woſzebje ſzo Polazy w Galiziſkej hórſcha a hroża, ſo njebudża wjazy tſojo ſwjaſkowu politiku podpjeracż, ſzu pak tola ſaſzo pjenjeſy ſa powjeſchenje awſtriſkeho wójſka pſchiſwolili. Se ſchtyrjoch kublow, kotrež maja ſzo najprjódzy wuſzwojicż, je ſzo kubło Kaldromb njedawno ſa 950,000 hriwnow kupiło. Wěžywuſtojni pruſkeho knjeżerſtwa pak ſzu kublowu hódoſcż jenoż ſ 830,000 hr. wobliczini, Jenoż tule ſumu pruſki ſtat nětcziſchemu wobſzedżerjej Tſchczinſkemu ſapłaczi, tak ſo by wón 120,000 hriwnow pſchi wuſzwojenju ſhubił. To njemóże po prawom bycż; pſchetoż po ſakonju ma ſzo wuſzwojene kubło polnje ſarunacż.

Mordatſki nadpad na ſchpaniſkeho miniſterſtwoweho pſchedſzydu Canalejaſza.

Anarchiſtojo ſzu ſaſzo ſ jenym njeſkutkom ſzwět do roshorjenja a njeměra ſtajili. Sańdżenu wutoru popołdnju je w Madridże anarchiſt Perdinars Sarato na městnje pſched miniſterſtwom ſnutſkownych naležnoſczow miniſterſtwoweho pſchedſzydu Canalejaſza ſe ſchtyrimi kulkami ſ revolwra ſatſělił. Nadpadnik ſzo ſ tym ſamym revolwrom ſam ſatſěli, hdyż njemóżeſche cżeknycż. Jeho pſchewodżerjej ſzo poradżi, ſzo mjes ludom ſhubicż. To je hižo druhi anarchiſtiſki mordatſki nadpad na jeneho ſchpaniſkeho miniſtra. W lěcże 1898 anarchiſtojo miniſterſtwoweho pſchedſzydu Canovaſa ſkónzowachu.

Ruſko-mongolſke wuczinjenje a China.

Ruſko-mongolſke wuczinjenje, po kotrymż ma Ruſka Mongolow pſched ſwonkowinymi njepſchecżelemi ſchkitacż, je w Chinje wulke roshorjenje ſbudżiło. Chineſke nowiny w nim ſapoczatk noweho ruſkeho wuſtupowanja w rańſchej Aſiiſkej ſpósnawaju a bórſy annexiju Mandżurſkeje widża. Dżiwajo na dopokaſane njepſchecżelſtwo Ruſkeje pſchecżiwo Chinje, Ruſku winuja, ſo je wona roskuſkowanje Chiny ſapoczała. Wone knjeżerſtwo napominaju, ſo by do Mongolſkeje, kotraż je ſzo wot Chiny wottorhnyła, wójſko póſzłało.

Slota wutroba.

Jank bě ſchěſcż lět ſtary, mějeſche na kolenomaj roſtorhane a maſane kholowy, jeho włóſki běchu ſzwětke kudżerjawe, a to tak huſte, ſo móżeſchtej ſzo ſ nimi dwě holczej hłójczży pſchikrycż, a dwě wulkej módrej wóczży jemu ſ woblicża hladaſchtej, kotrymaj chżyſche ſzo druhdy też poſzmjecż, pſchetoż napłakakej běſchtej ſzo tak doſcż a nadoſcż.

Jeho płatowa ſzuknicżka bě derje pſchitſihana a ſeſchita, ale pocża hižo na trundle roſpadowacż. Na prawej nóżzy mějeſche holczaży, na lěwej pak hólczaży cżrij. Wobej běſchtej pſchejara dołhej, jara ſchěrokej, zykej ſteptanej, prědku do kónczka horje ſaſhibnjenej, ſady pak bjes klozka. Nimo wſcheho teho bě nětkole też hiſchcże hłódny a mrějeſche ſymu, pſchetoż to bě runje ſymny wjeczor, a hižo wot popołdnja prjedawſcheho dnja hłodu trądaſche. Tu jemu na myſle pſchińdże, němcomu liſt napiſacż.

Nětkole dyrbimy wupowjedacż, kak je Jank, kiż ani cżitacż, ani piſacż njemóżeſche, tola ſwój liſt napiſał.

Skoro hižo na kónzu ſanjeſzeneho dżěla Pariżſkeho pſchedměſta Caillona w kucże haſzy njedaloko zyrkwje ſtejeſche khěžka piſarja próſtwow.

Piſař bě ſtary ſtražny miſchtr, kiż wjele wjeſzełeje myſle njemějeſche, tola bě dobry cżłowjek. Bohaty njebě, ale te njeſbože mějeſche, ſo njebě doſcż braſchniwy ſ wójny dom pſchiſchoł, ſo budżichu jeho do domu invalidow pſchijeli.

Jank jeho pſches ſamaſane ſchkleńzy woknow jeho khěžki wuhlada, kak tam ſpokojnje ſwoju dymku kurjeſche, cżakajo, hacż ſchtó pſchińdże, ſo by jemu liſcżik napiſał.

Duż Jank ſaſtupiwſchi rjekny ſdwórliwje: „Poſtrow waſz Bóh! Ssym k wam pſchiſchoł, ſo byſchcże mi liſt napiſali.“

„To płaczi dżeſzacż pjenjezkow“, Budinez nan ſabórcża. Tak mjenujzy tónle wubjerny muż rěkaſche, kiż bě nimale ſtotyſzazty dżěl ſzkawy franzowſkeho pólneho marſchała.

Jank cżapki njemějeſche, duż ſzebi jeje też ſcżahnycż njemóżeſche, tola ſa to zyle pſchiſtojnje wotmolwi: „Duż wodajcże to! Bożemje!“ a ſaſzo ſzebi durje wotewriwſchi woteńdże.

Ale Budinez nan w nim pſcheklepaneho hólza ſpósna a ſzo wopraſcha: „Ssy ſznadż ty wojakowy ſzyn, hólczko?“

„Ně, nana hižo nimam, tón bě ſchewz a je wumrjeł“, wotmolwi Jank, „nětko ſzym macżerzyny ſzynk, kotraż je ſamalutka wopuſchczena na ſemi.“

„Dobre“, rjekny piſař, „a ty nimaſch dżeſzacż pjenjezkow?“

„Woprawdże, nimam ani ſłamaneho pjenjezka.“

„Też twoja macż niz?“

„Też niz — je khora khudżinka.“

„Duż ma to potajkim liſt bycż wo pomoz, ſo byſchtaj ſzebi mohłoj khlěba kupicż a poliwku ſwaricż?“

„Haj!“ Jank wotmolwi, „ſawěſcże!“

„Duż pój ſzem! Dżeſzacż rjadkow a kuſka papjery dla njewokhudnu.“

Jank wjeſzeły poſzłuchaſche. Budin ſzwoju papjeru runaſche, namacża pjero w cżornidku a napiſza ſe ſzwojim kraſznym piſzmom kenzleŕſkeho ſtražneho miſchtra:

W Pariſu, dżeń 17. wulkeho rózka 1891.

Pod tym napiſza na jenu rjadku:

Wjele cżeſcżenemu knjeſej ....

„Kak dha temu knjeſej rěka?“

„Komu to?“ ſzo Jank wopraſcha.

„Nó, temu knjeſej, kotremuż dyrbju piſacż!“

„Kajkemu knjeſej?“

„Nó, temu knjeſej, kotremuż chzeſch wo podpjeru piſacż.“

Nětkole Jank doroſymi a rjekny:

„To je Bóh, luby Knjes.“

Budinez nan ſzo ani njepoſzmja. Wotpołożiwſchi pjero, wſa dymku ſe rta a da ſzo do dżeſcża krucże a wótrje: „Hólcże, myſlu ſzebi, ſo ſ Bohom żorty njecżiniſch, ja Boha nade wſchitko cżeſcżu, myſlu ſzebi, ſo też nochzeſch ſtareho cżłowjeka ſa błaſna pomécż. Ty ſzy mi hiſchcże trochu jara mały, hewak bych tebje ſa wuſchi pobrał. Měj ſzo ſ procha a cżiń, ſo mi ſ wocżow pſchińdżeſch!“

Jank poſzłuchaſche a wobwjertny ſzo na pjatomaj, mjenujzy pjatomaj ſzwojeju ſtopow, pſchetoż jeho cżrijej hižo żanych pjatow njemějeſchtej. Tola tak ſpěſchnje hólczk ſe ſtwy njebě. Budinez nan, widżo jeho tak cżicheho, ſzo druhi krócż ſamyſli a ſzebi jeho lěpje wobhlada.

„Khort tola“, Budin ſzebi do brody ſabórcża, „to dżě je, każ by rjekł, ſo je ſzo w tebi wſchitka běda zyłeje Franzowſkeje nahromadżiła .... Kak dha tebi rěkaja, mój ſzynko?“

„Jank.“

„Cżeji Jank?“

„Macżerzyny Jank!“

Budinez nan cżujeſche pohladowanje jeho wocżow, kotrež jeho tak hłuboko jimaſche, a ſ ramjenjomaj ſcżeże.

„A ſchto chzeſch to Bohu, lubemu Knjeſej, piſacż?“

„Chzu Bohu, lubemu Knjeſej, prajicż, ſo macżerka hižo wot wczerawſcheho popołdnja wot ſchtwórteje hodżiny ſpi, a ſo by ju ſaſzo wubudżił, jeli to woprawdże dokonja, ja to njemóżu.“

„A modliſch dha ſzo ty też k Bohu?“

„Ow haj, kóżdy dżeń rano a wjeczor.“

„Wutroba ſzo ſtaremu ſtražnemu miſchtrej ſewjeraſche, pſchetoż wón ſzo naboja, ſo je dżeſcżu prawje ſroſymił. Tola ſzo hiſchcże dale praſchesche a rjekny:

„Cżeho dla dha ſzy runje hakle wo poliwzy powjedał?“

„Mój Bożo!“ dżěcżo wotmolwi, „wona dyrbi tola něſchto k jeżi mécż. Wſchako je mi macżerka, prjedy dyżli je wuſznyła, poſzledni kuſt ſzucheho khlěba daka.“

„A je dha wona ſzama też ſchto pojedła?“

„Hižo je to dwaj dnjej, ſo je mi prajiła: Ja njeſzym hłódna.“

„Kak ſzy to cżinił, hdyż ſzy ju chzył wubudżicż?“

„Nó, każ ſzym to pſchezo cżinił: ſzym ju wobjimał a woſchał.“

„Dychaſche dha wona?“

Jank ſzo poſzmja — tutón poſzmėwk jeho porjeńſchesche — a wotmolwi:

„To ja njewėm, ſznadż cżłowjek druhdy njedycha?“

Budinez nan ſzo ſ woblicżom wotwobroczi, pſchetoż dwě wulkej ſzylſy ſzo jemu *po lizu wuroniſchtej. Na praſchenje dżeſcża zyle*

niczo njewotmolwi a ßo dołho na ſczěnu ſahlada, tam wißaſche ßwjaty kſchiž ſ drjewa. Sa khwilu ſ trochu dyrkotazym hłoßom rjekny:

„Hdyž ßy ju wobjimał, njejßy to niczo pytnył?“

„Niczo dale, khiba jeno to, ſo bě wona ſymna kaž lód .... Pola naß je pſchezo takle ſyma!“

„A klepotaſche ſe ſubami, njewěrno?“

„Ně, běſche kraßna, jara kraßna! Wobej jeje ruzy, kotrejž ßo njehibaſchtej, běſchtej na wutrobnju na kſchiž ſkoženej a běſchtej běłej kaž ßněh! Hkowa jej ſnak pſches ſawk leżeſche, ſkoro tak, ſo ßo ſdaſche, ſo ma na poł wotewrjenej wocži a ſo do njebjeß horje hlada.“

„A ſchto ßy potom dale cžinił?“

„Potom ßym doma a w zyrkwi ßo k Bohu modlił, ſo by mi moja pěkna macžerka ſaßo wotucžika.“

Budinez nan ßebi w myßlach rjekny: „Sawidžał ßym bohatym, ſo dobre jěža, ja, kiž derje jěm a dobre piju — hlej, tu je jena, kiž je wumrjeła hłodu — hłodu!“

Wón Janka k ßebi ſawoła a ßebi jeho na kolenje ßadži a k njemu ſ cžicha praji:

„Mój luby ßynko, twój liſt je hižo napißany, wotpóßłany a tež hižo pſchiwſaty. Dowjedž mje k ßwojej macžerzy!“

„Jara rady, ale cžeho dla płacžecže?“ ßo Jank praſchesche, dźiwajo ßo.

„Ja wſchak njepłakam“, ſtary ſtražny miſchtr wotmolwi, jeho wobjimajo, ſo budźiſche jeho bjes mała ſadußył, płowajo w ßyłſach. „Na tebje pſchińdże rjad, ſo by płakał, mój ßynko, wboha ßyrotka! Bóh je tebi twoju macžerku wſak, ale wón je tebi dał nanka! Hladaj, mam cže lubo, jako by ty mój ßamßny ßyn był, to wěſo je tebi dźiwne, ale — doczakaj! Tež ja ßym tajku macžerku měł. Ale wěſo je to hižo dołho, tola nětkole ju ſaßo widžu tam ſady tebje na łożu, hdyž mrějo ke mni rjekny: Handrijko, budž we ßwojim žiwjenju cžeſtny, dobry cžłowjek a modli ßo k Bohu! Tónle wobras naſcheho Sbóžnika wißaſche nad jeje łożom na ſcžěnje, tón ßym ſtajnje tak jara w cžeſcži měł! To je wěrno, ßym pſchezo cžeſtny muž był a wſchědnje ßym ßo k Bohu modlił, ale dobry — dobry — ſchto dha ßym hacž dotal tak dobreho cžinił?“

Radoſtnje ſtany, dźěcžo dźerżo a krucže k wutrobje jo tłóczo, powjedaſche, kaž by k někomu rěcžał, kotrehož njewidźeſche!

„Pohladaj, moja ſtara, dobra macžerka, pohladaj a ſpokoj ßo! Scžinju ſ najmjeńſcha něſchto dobreho ſa tehole móliczkeho, wboheho, njeſbožowneho jandželka, kiž mje nihdy njewopuſchczi, pſchetož jeho dźěſczowſki liſt, kotryž ani njebu napißany, měješche tola dwoji wuſpěch: jemu je dał nana a mi je wrócził wutrobu.“

Budinez nan pſchiwſa Janka a wukubła jeho ſa ſchwarneho młodżenza.

— Kónz. —

Dopiß dla ſwěriny.

Ssejmej ßu drje ßo w naléczu wěſte lubjenja cžiniłe naſtupajo wotwobroczenju ſchkodow, kotrež dźiwje kanikle nacžinjeja, lubicž pak ßebi ſ teho wjele njeßměmy, ani ruzy do klina położicž. Schtož je widżecž, w běhu zyłeho łěta ſtało njeje ßo niczo, nawopak ßu ßo kanikle w měrje rosmnożiłe, jako prjedy. A tak budże tež pſchichodnje. Wſchě dobre ßejmowe wotmyßlenja prěkuje kanikl ſe ßwojej ſchibawoſczu. Tutón ma ßwoje młode w lětnym cžaßu; pſchińdże-li cžaß, wopuſchczi wukhowy w kerkach a w łěßu, a ſaßydli ßo do rożkow a nałětnych ßywow, hdyž ßo tute wlaku. Do ßywow nakuba ſe wſchěch ſtron ſchczežki a ßrjedž ßywa wurywa hłuboke jamy do role, do kotrychž młode (7—10 ſchtuk) khowa. To cžini w łęcže 7—8 krócž, tak ſo hróſbne potomniſtwo naſtawa. Wokoło kóždeho hnězda pokuba a ſawali kanikl ßłomu, pſchihotuje ſa młode łęhwo a tute dokónzuja, ſchtož je ſtara ßancžka ſtejo woſtajiła. So temu tak je, wě kóždy kruwar, kotryž wocži wocžinja a ſwěrinu wobkedźbuje. Hdyž pak je tak, a kanikl pſchi wſchěch ſakonjach druhe waſchnja na ßo njewoſmje, dha tež móżno njeje, ſo cžwilu hdy wotbudżemy a ſo ſkórżby ratarjow wotmjelknu. Tón, kotryž ma hońtwu, njeßmě po rożkach łaſycž; hdyž je tak, ſakaſa ßo ßame, ſo budże hdy żenje kaniklow. Njech hejtmanſtwa bóle poruczeja, ſo ma hajnik kanikle tſělecž, wón do rożkow njeßmě, a hdyž to niz, njeje nam niczo pomhane. To widži ßlepy. Kanikl njewoſtanje tež na měſcże (kaž ſajaz abo ßorna), ale cžehnje, hdyž je jich w żanym reviérje doſcž, dale na druhe hona. Wot naß ſe Sakſkeje, hdyž je ßo nakormił a ſchkodu nacžinił, cžehnje do Pruſkeje, kotraž naſch kraj wobdawa. Tam ßmě kóždy kanikle łojicž a tak widżimy ſpodżiwnu ſprawnoſcž a mudroſcž: kanikl ßo w jenym kraju nażerje, w druhim pak jeho pjeku a ſjědża. Tak dale hicž njemóże. Hdyž ßo kanikl jako cžwila pokaſuje, njech ſ nowa na ßejm ßo piſche a żada: ſo ßmě kóždy na ßwojim łojicž jako knoty łojimy; a njecha-li knjeżerſtwo to ſwolicž, njech ratarjam ſe ſtrony hajnikow pſchimérjene ſarunanje ßo dawa a to bjes komdżenja. K temu nowy ſakoń trěbny njeje; wſchak Bürg. Geſ.-B. § 833 jaßnje doſcž poſtaji: Kóżda ſchkoda, pſches ſwěrjo nacžinjena, ma ßo ſarunacž. Kaž dołho kanikl do ſwěriny ßkuſcha, żadyn roſomny prajicž njemóże, ſo je wot ſakonja wuwſaty. Duž njech nichtó ßebi njeda nětko pěſk do wocžow ßypacž: mamy móznych pſchecžiwnikow a dyrbimy njeſprózhnje w ßejmje na to cžiſchczecž, ſo po łěta dołho trajazej wójnje ßo nam ſkóncžnje ſprawnoſcž ſtanje. Mamy je ßyte hacž do ſchije, ſo měli ſchkodow dla, kotrež ßo nam na polach a w łěßu nacžinjeja, jako proſcherjo na hejtmanſtwa běhacž a ſ tym, ſo wo wotwobroczenje ſchkodow proßymy, njepſchecželſtwo ßebi nacžinicž ſ wjeßnymi, kotſiž maja hońtwu najatu. Sakonje, kotrež tajke żadaja, noſcha jenož hněw a njeměry do wßow, a kóżdej roſomnej wyſchnoſczi ma wo to bycž, ſo wina tutych ßo wotſtroni.

Ze Serbow.

S Budyſchina. K wuwjedżenju někotrych twarjenjow w měſchczańſkej hojeŕni je měſchczańſke ſaſtupjerſtwo wobſamkło, 300,000 hriwnow pożczicž. Stare ßrjedźne twarjenje ßo wottorha a na jeho měſto ßo nowa hoſpodarńja natwari. Dale ma ßo nowa płokarńja ſa 47,000 hr. a cžékownja natwaricž.

— Tſecża poßyłka danſkeho mjaża je póndżelu do Budyſchina dóſchła a ßo po dotalnych płacžiſnach pſchedawa. Punt warjenſkeho mjaża 84 pj. płacži.

— (Powyſchenje danje.) Khěżorſtwowa banka je diſkont na 6% a ſa lombardy na 7% powyſchiła.

— (Automobil ſnjeſbożił.) Pjatk 15. novembra wjecžor na wuſkej ſeminarſkej haßy ſ napſchecża Gruhlez doma jedyn do Draždżan jědżazy automobil ſ tajkej mozu do kromy trottoira ſawadži, ſo prěnje a ſadnje koło wotlecžiſchtej a ßo jena wóſka ſlama. S jenym cžežitym woſom póſtownika Wobſta ßu wobſchkodżeny automobil do hoſcženza „běłeho konja“ dowjeſli.

— (Wuſtajeńża wójnſkeje mariny.) W Budyſkej tſělerni ßo wot 19. hacž 29. novembra wulke modelle bitwiſkich łódżow, kſchižakow, torpedowych cžołmow, 1000-puntowſke granaty łódźniſkeje artillerije w originalach a ſpěſchnje tſělaze kanony wuſtajeja. S tutej wuſtajeńżu dyrbi ßo mjes ludom ſajimanje ſa wójnſke łódźſtwo, kotrež w pſchichodnej wójnje wo pſchichodże Němſkeje roſßudži, ſbudżicž. Pódla teho budża ßo tam kulturne wuplody, mineralije a ßymjenja ſ němſkich kolonijow a wopomnjeńki ſ boxerſkeho ſběżka pokaſowacž. Wo wuſtajenych wězach ſmějetaj wſchědnje kapitanſki leutnant Röpke a inżeněr Steller pſchednoſchki. Dalſche je ſ nawěſchka widżecž.

— (Licżenje ſkota.) Po wobſamknjenju ſwjaſkoweje rady maja ßo 2. dezembra 1912 we wſchěch němſkich ſwjaſkowych ſtatach konje, mule, wóßły, howjaſy ſkót, wowzy, ßwinje, koſy, pjerſna a kolcże licżicž.

S Bórka. Cžeżke njeſboże ſ automobilom je ßo bliſko tudomneje korcžmy ſtako. Tudomny ſkakar Guſtav Schuſter je ßo njedaloko ßwojeho doma, pſchi dróſy leżazeho, ſ automobilom Adolfſkeje hěty pſchejěł a ßo tak cžeżko ſranił, ſo je bórſy po tym wumrjeł.

S Dżěżnikez. Hdyž ſańdżenu wutoru w tudomnym papjerniku truby papjerjoweje macžiſny wotkładżechu, jena truba dźěłacžerjej Kießlichej ſ Raſchowa na ruku padże a jemu jn ſlama.

S Budeſtez. Jutſje, njedżelu 17. novembra, popołdnju w 4 hodżinach wotměje ßo w naſchim Bożim domje dawno wocžakowany a pſchilubjeny zyrkwinſki konzert. Knjeżna Waktarjez ſ Draždżan, kotraž je jako dźěcžo woßlepiła, chze nam duchowne khěrluſche ſpěwacž. Tež zyrkwinſki khor poßłucharſtwo ſ někotrymi rjanymi ſpěwami ſwjeżeli. Saſtup je zyle tunjo poſtajeny, ſo by ßo konzert tež wot khudych wopytacž mohł.

S Budeſtez. Pſchichodny ſchtwórtk wjecžor 1/2 8 hodżin wotměje tudomne ßerbſke towarſtwo „Lubin“ ßwoje měżacżne poßedżenje. Pſchednoſchk je pſchecželnje pſchilubjeny. Wſchě ßobuſtawy ßo proſcha a ßo napominaju, ſhromadżiſnu wopytacž. Tež hoſcżo ßu lubje witani. Wjele dźěła tu a tam w naſchej wokolinje na naß cžaka, duž njekomdżmy ßo, ale ſhromadżmy, ſtowarſchmy a ſjednocžmy ßo k dobremu, narodnemu ſkutkej ſa naſche Serbowſtwo.

S Wjeleczina. Hdyž ſańdżenu njedżelu popołdnju wokoło 4 hodżin 17lětna Ida Knechtez do Motedła dźěſche, jej na dobo

hischcże na Wjeleczańskich leżomnoscżach jedyn nĕhdże 30lĕtny mužski do pucża stupi. Sso jeho nabojawschi holza wróczo do Wjeleczina bĕżesche a zusy sa njej. Sso sakopnywschi holza padny, a prjedy hacž mózesche stanycź, bĕ ju zusy doscżahnył a spyta ju wumozowacź. Dokelž pak žo holza žylnje wobarasche a wo pomoz wołasche, ju zusy puschczi a czekny. Po holzynym wopißanju sda žo nadpadnik wĕsty dżĕłaczeŕ Knöfel ſ Budeſtez bycź.

S Koporz. Wutoru w nozy je žo hižo dlĕschi czaž myßlata 42 lĕt stara mandżelska tudomneho gmejſnkeho pschedstejiczerja Herzoga w knjeżim hatku tepika. W nozy ſ czicha stanywschi, bĕ žo swoblekała a skradżu ſ doma wuschła. Hdyž žrjedu rano w 4 hodżinach muž wotucźiwschi žonine kožo próſdne wohlada, wón hnydom sa njej pola pscheczelſtwa pytacź da. Tola tam ju njebĕchu wohladali. Skónczńje jejne czĕło w knjeżim hatku namakachu, ſ kotrehož jo tudomny tyſcheŕſki miſchtr Paleŕ wucżahny.

S Hrodżiſchcża. Na lĕtuſchu hońtwu na tudomnym knjeżim a gmejńſkim revĕrje bĕ rytmiſchtr ſ Krauß nĕkotrych offizĕrow pſcheproßył. Deſchcźikojte wjedro bĕ jara njepſchihódne a teho dla jenož 38 ſajazow, 54 bażantow, 2 kurwocże a 31 kaniklow potſĕlachu.

S Kamjeńza. (Wótczińſke hry.) Tudomne patriotiſke pſchedſtajenja žu we wſchĕch worſchtach wobydleŕſtwa najžiwiſchi wothłóß namakałe. Hry žo we woprawdże wulkotnym wuwjedżenju pſchedſtajeja. Njedżelſke pſchedſtajenje k czeſczi veteranow (tež naſchich žerbſkich veteranow bĕ tam wjele) bĕ hnujaze. Wulka ſala je ſkoro pſchi kóždym pſchedſtajenju wupſchedata. To žamo hižo žwĕdczi ſa rjanoſcź pſchedſtajenjow. Dalſche pſchedſtajenja žu: Njedżelu 17. novembra popołdnju w 4 hodżinach a wjeczor ½8 hodżin, póndżelu 18. novembra wjeczor we 8 hodżinach a wutoru 19. novembra wjeczor we 8 hodżinach. — Schtóž chze žebi hry hiſchcże wobhladacź, tón njech potajkim tele dny pſchińdże!

S Czorneho Kholmza. Na tudomnym dwórniſchczu je 12. novembra jedyn pakowanſki wós do jeneho tam ſtejazeho czaha ſrasył. Czahowy wjednik Robert Jenka ſ Lißy, kotryž bĕ w pakowanſkim wosu, žo pſchi ſraženju czißny a žebi hłowu czežko ſrani. Wón žo na maſchinje dżĕłaczeŕſkeho czaha do Wojerez dowjesy. W tamniſchej wokrjeżnej hojeŕni je wón bórsy docżeŕpił.

S Mikoraſa. Pſchi tudomnej hońtwje je 14 tſĕlzow 57 ſajazow, 20 kaniklow, 3 bażanty a 1 lĕżnu kokoſch potſĕlało.

S Radſchowa. Mjaßo wobhladarjej Nowakej w Borſchczi, kotryž žo pſchi pſchepytanju mjaßa jeneho žwinjecża pola tudomneho rĕſnika Schütży njebĕ trichinow dohladał a ſ tym ſkhorjenje wjele ludżi na trichinoſu ſawinował, žu hacž na dalſche mjaßowobhladowanje wſali a jo ſa tudomne ſtrony mjaßowobhladarjej Thomaßej w Seifersdorfje pſchepodali.

S Bĕłeje Wody. Na żeleſnizy mjes Bĕłej Wodu a Rjeczizu je cżah žobotu tſi jelenizy ſhrabnył a ſajĕł. Najſkerje žu žo wone rano w mhli ſ cżahowymaj lampomaj ſamylike.

S Mużakowa. Póndżelu rano je 20lĕtna žłużobna holza dwórniſchcżoweho hoſpodarja Fuhrmanna ſe żeleſniſkeho moſta dele padła. Wona bĕ njedżelu wjeczor do bliſkeje wjeſki na reje ſchła, a žo, ſo by ruczińſcho domoj pſchiſchła, po ſakaſanym puczu pſches żeleſniſki móſt wróczi, kotryž ma jenož na jenym bolu wobkoženje. Pó czmje je holza mißła a ſ khĕtreje wyßokoſcże do Nyßy padnywſchi, je žebi hornje ſczehno jeneje nohi ſlamała. Holzyne na pomoz wołanje ſaßłyſchawſchi ſtaj ju dwaj żeleſniſkaj dżĕłaczerjej ſ wody wunjeßkoj. Sawołany lĕkaŕ je ju do tudomneje hojeŕnje dowjeſcź dał.

S Draždżan. Tudomne žerbſke towaŕſtwo „Czornobóh“ žrjedu 6. novembra žwój 23. ſakoženſki žwjedżeń ſ wulkim wobdżĕlenjom w balſkim domje pſchi Budyſkej droſy žwjeczeſche. Połna wobßadżena ſala ſ knjenjemi a knjeżnami w žerbſkej draſcże kraßny napohlad ſkiczeſche, wſchitzy žo tónle wjeczor bjes dwĕla na mĕſtno žwojich wótzow, do łużiſkeje domiſny pſcheßadżeni czujachu. Knjeſej hudżbnikej Krawzej ſa krute pſchewjedżenje programa woprawdżity dżak žłuſcha.

Jako czeßni hoſczo bĕchu pſchiſchli: kk. Hołbjan, Schleza, Gartnar a druſy, deputazija bratrowſkeho towaŕſtwa „Jutrnizy“ ſ Njeßwaczidła a krajanſkej towaŕſtwje „Seyda“ a Vogtlandſzy a rjana liczba Draždżanſkeje „Jednoty“. K. mĕſchczański radżiczeł Ahlheim, žejmſki ſapóßžanz Kokla a Rakeczańska „Lipa“ bĕchu telegrafiſke poſtrowy póßłake. Po ſawodnych konzertnych kruchach domjazeje kapały naž knjeżna Greta Kummerez ſ pſchednoſchkom žerbſkich ſpĕwow „Schtyri koſy“, „Wowczeŕ“ a „Njeradżanſtwa“ ſwjeżeli. Sa žwoje jaßne a ſroſymliwe wurjekowanje wona wjele pſchikleſka žnĕjeſche. K. hudżbnik Krawz rjanu žerbſku ludowu baju wo „Krabacże“ pſchinjeße. Woprawdże ſahorjaze bĕchu ſpĕwne pſchednoſchki konzertneje ſpĕwarki Iſoldy Hahnez. Towaŕſtwowy ſaßkużbny pſchedßyda, k. Pĕtſchka, ſe ſahorjazymi žłowami wſchitkich pſchitomnych, czeßnych hoſczi a woßebje tych, kotſiž bĕchu ſe žrjedżiſny Sſerbow k nam khwatali. Wón dżakne žłowa ſa podpjern rĕczeſche a Sſerbow napominaſche, ſo bychu maczeŕnu rĕcź ſakitali a ſa nju wojowali. Wón žwoju rĕcź ſe žławu na naſcheho lubowaneho krala Bjedricha Auguſta, kotrejž žo ſe ſahorjenjom pſchihłoßowaſche, ſkónczi. K. Göhler, pſchedßyda krajanſkeho towaŕſtwa „Seyda“ žo w mjenje hoſczi ſa wutrobne powitanje dżakowaſche a ſ czeſczazymi žłowami pſchipósnacża kraloßwĕrnoſcź a hoſpodliwoſcź Sſerbow žławjeſche, kotſiž tež w mĕſcheńzy wulkeho mĕſta žwoje ſmyßlenje, žwoje waſchnja a žwoju maczeŕnu rĕcź ſakitaju a žebi ju waża. Pſchedwjedżenje žerbſkeje reje, kotraž bĕ žo pſchi ſakſkim žwjedżenju pſched kralom rejowała, žo jara lubjeſche. Wona nam ſ narodnej draſtu ſkruch domiſny pokaſowaſche. S wuſkoczńnymi rejemi žo derje poradżeny žwjedżeń ſkónczi, wo kotrymž mózesche žo ſ prawom rjez: „Haj. to bĕ ſaßo kraßny dopokas ſa rjane ſaměry „Czornoboha“.“ Młyńk.

Se Shorjelza. Tudomna pjenjeżna banka Ernſta Drawy je konkurs pſchipowjedżiła. Pſches bankroty privatnych małych bankow w Jaworje, Rychbachu a Frankenſteinje žu ludżo dowĕrjenje k privatnym bankam ſhubiłe. Teho dla tek mnoſy banzy Ernſta Drawy žwoje pjenjeſy wupowjedżichu. Ta njemózeſche wſchĕ żadanja ſpokojicź a je dyrbjnka žwoje wupłaczenje ſaſtajicź.

Přilopk.

* (Mordaŕſtwo w Leutzſchu pola Lipſka žo wujaßniło.) Potajńſtwo, kotrež na namakanym czĕle pola Leutzſcha leżeſche, je žo bórsy wujaßniło. Hdyž czĕło do Lipſczańſkeho wuſtawa ſa žudniſku medizinu pſchinjeżechu, pſchi nim kruch módreje ſawalenſkeje papjery ſ czißkom 1915 namakachu. Myßlachu žebi, ſo je žo papjera ſ jeneje pſchedawaŕnje wudała. Wobhonjenje wupokaſa, ſo bĕ tole mĕnjenje prawe. To bĕ wobkhodne czißko jeneje Lipſczańſkeje pſchedawaŕnje, kotraž bĕ w naléczu wĕſtej Rothowej jedyn pakczik póßłała. Rothowa bĕ 23lĕtna pinczniza, kotraž bĕ žo njedawno ſ murjerjom Rothu woženika. Sswoje domjaze wuhotowanje bĕſchtaj žebi w jenej wotpłaczeŕni kupiłoj. Pokładnik tuteje wotpłaczeŕnje by Rothowu huſto wopytał, ſchtož pola jejneho muża żarliwoſcź ſbudżi. Najſkerje je žo wón teho dla ſe žwojej žonu ſwadżił a ju ſakłok. So by žo mordaŕſtwo potajiło, je wón czĕłu hłowu, ruży a noſy wotrĕſał a jo ſawaliwſchi w pucżowanſkim korbje wotnjeßł. Na dróſy wón, hdyž jeho jedyn pachoł ſ ruczńym woſom pſcheſczĕhny, korb tutemu na wós ſtaji. Njedaloko wyſchſcheje hajńkownje wón korb ſ woſa wſa a jón ſ napſchecża hajńkownje ſtejo woſtaji. Shoniwſchi, ſchtó je morjena žona, polizija do Rothez wobydlenja dżĕſche a žo tam Rothu ſa jeho žonu praſcheſche. Wón wotmolwi, ſo je žona žrjedu k žwojej maczeri do Erfurta wotjĕła. Wot tam pak na telegrafiſke praſchenje powjeſcź dóńdże, ſo Rothowa njeje pſchijĕła. Hłowu njeſbożowneje žony njejßu hiſchcże namakali.

* (Mordaŕſtwo a žamomordaŕſtwo.) Žona nĕhduſcheho pſchekupza Friſchki w Trjebulach bĕ žo pſched nĕhdże ſchtyri njedżelemi wot žwojeho muża dżĕlika a žobotu, dokelž bĕ wiczny dżeń, pola jeneho tamniſcheho pſchekupza w klamach pomhaſche. Na dobo jejny muž do klamow ſtupi, a czinjeſche, jako by nĕſchto kupicź chzył. W ſkładnym wokomiku wón dwĕ kulzy do žony tſĕli. Mjes tym ſo jena mißny, druhi wutſĕl žonine wutrobno ſrani. W naſtatej ſchmatańzy žo mordarjej poradżi, twochnycź. Polizija pak žo ſa nim hacž do wobydlenja puſchczi. Hdyž žaneho wupucża njewjedżeſche, wón nĕkotre krócź žam do žebje tſĕli. Jeho ſranjenje je tak czeżke, ſo žo jemu lĕdma žiwjenje ſdżerži.

* (Nadpad w ſakſkej Schwizy.) Sandżenu njedżelu jedyn pucżowaŕ po tak mjenowanym žmykaŕſkim puczu w Schrammſkich ſkałach dżĕſche. Sso ſkhiliwſchi chzyſche wón ſ jeneho žórka wodu czerpacź. W tym žamym wokomiku jedyn zuſy człowjek ſ nahim nożom na njeho pſchińdże. Pucżowaŕ mĕjeſche na ſboże telko ducha-pſchitomnoſcże, ſo nadpadnika ſ pjaſczu do woblicża dyri, prjedy hacž jeho tón kło. S huby žylnje krwawjo zuſy czekny. Nadpadnjeny je žo na khribjecże lohko ſranił.

* (Dla pſchekſchiwjenja žebi žiwjenje wſał.) 19lĕtny gmejnſki pißaŕ Wächtler we Wüſtenbrandże je žebi na Nabenſteinſkich leżomnoſczach ſ wobwĕßnjenjom žiwjenje wſał. Wón bĕ maku ſummu ſ gmejnſkeje portoweje kaßy pſchekſchiwił.

* (W pjanoſczi 150 wukładnych woknow rosbił.) Jedyn pjany pohoncź je w Duisburgu w nozy 150 wukładnych woknow, 25000 hriwnow hódnych, rosbił.

* (Dżĕczo w brĕmjenju.) Hdyž w Merkerſu pola Stedtlengsfelda jedyn dżĕłaczeŕ wjeczor domoj dżĕſche, žo na njeho

jena njesnata žónska wobrocźi, kotraž jeho proschesche, so by khwilku jene brěmjo džeržał, dokelž žo na dobo khora cžuje. Muž bě žónskej k woli, kotraž žo na ženjesaßowidźenje shubi. Hdyž žo brěmjo woczini, w nim male džěczo namakachu. Bremju běchu tři stohriwnowske papjery pschipokožene, kotrež dyrbjachu žo k džěsczowemu wukublanju wužicź. W lisce žo sa posdźischi cžaß wjazy pjenjes lubjesche.

* (Njesboże pschi mlóczazej maschinje.) Kublowy inspektor Bruhn w Bojahnje we wjeczornej Pruskej žo, hdyž na jenej džěłazej mlóczazej maschinje něschto porjedźesche, s tutej shrabny. Jemu žo prawy bok žiwota rósdrě. Wón na wukrwawjenje wumrje.

* Tsinaczelětna džowka jeneho młynka w Halberstadtu dyrbjesche 830 hriwnow na póscze wotedacź. Na dobo jej jedyn zusy pjenjesy wutorhny a s nimi cžekny. Khrobkeho paducha žu sajeli.

* Satraschny wichor je pjatk w Bahiaskej krajinje w Brasilskej sakhadźał. W měsce Bahiji je wichor dwaj wulkaj hrodaj do cžista spotorhał, a we wokolnoscźi žu žo někotre twarjenja powalike. Pod rospadankami někotři morwi leža. Mnosy ludźo žu žo sranili.

* (Rubjeżny nadpad na póstski hamt.) W Besonsu, něhdże 20 minutow wot Parisa sdalenym, žu tsjo rubjeżnizy tamnischi póstski hamt wurubicź spytali. 10 minutow do 9 hodźin, hdyž dyrbjesche žo póstski hamt samknycź, žo do njeho na dobo tsjo sababjeni muzizy dobuchu. Sady woknježka Cartierowa žona, rjadowarka póstskeho hamta, jejnej dwě džowzy, kotrejž stej jej jako pomoznizy pschidatej a jedyn mkody póstski sastojnik pschebywachu. Cartierowa chzyschce runje 4000 frankow wopschijazy list sapisacź, a jejnej džowzy kažu rjadowaschtej. Rubjeżnikow wohladawschi žónske se sadnimi durjemi do žwojeho wobydlenja, w prěnim poskhodże leżazeho, běžachu. Horka běsche Cartieroweje muž, kotryž sastojnistwo póstskeho inspektora sastawa. Hdyž wón kschiti sažkyschawschi dele pschiběža, jeho rubjeżniza satšelichu. Wscho hromadże něhdże 300 frankow sebrawschi, rubjeżnizy s automobilom wotjědžechu. Jeneho s nich žu hižo žobotu sajecź móhli.

*. (Wotprawjenje.) W Bremenje žu žrjedu gratmischtrej Schwolbenhausej hłowu wotczak. Wón bě žwojeho pschecźela, 60lětneho agenta Hingstenberga skónzował.

* (Njesboże na želesnizy.) Na dwórnischczu w Jutrobogu žo žrjedu wjeczor wot jeneho tam stejazeho troworeho cžaha 15 wosow puschczi, kotrež do jeneho ludźazeho cžaha mjes Grüna a Jutrabogom sawadźichu. Jedyn rjadowař žo saraty a tsjo pucźowarjo žo sranichu.

* (K. žmjercźi žo saßudźił.) Pschißažny žud w Dortmundże je 19lětneho samkarja Schweckendiecka k žmjercźi a 17lětneho džěłacźerja Bachmanna k jastwu na dźesacź lět dla rubjeżneho mordarstwa saßudźił. Saßudźenaj staj 20. auguśta w lěžu pola Brehtena krawskeho pomoznika Josefa Lefartha se schlipßom sadajiłoj a wurubiłoj.

* (Mobilisazija ruskeho wójska.) S Peterburga žu jendźelske nowiny „Daily Mail“ powjesc dostake, so žo ruske wójsko w Kijewskej, Warschawskej a Wilenskej guberniji mobilisuje. Jedyn telegram tych žamych nowin s Odeßy wobkrucźa, so žo tež w druhich gubernijach, woßebje pschi rumunskich mjesach mobilisuje. S Cžorneje Wody pißaju, so žu žo tam ruske łódże s něhdże 4000 ruskimi wojakami nimo wjeske.

* (Powodźenje.) Nězy Volme a Lenne pschi rheinskej krajinje stej psches brjohi stupiłej a kraj daloko powodźiłej. W Saarskim kraju je wulki žněh padnył.

* (Wo khěži jeneje Frankfurtskeje banki žo wurubił.) Ssrjedu pschipołdnju w 12 hodźinach bě jedyn mkody cžłowjek wo khěži poßelnika wikowanskeje a pschemyßłoweje banki nadpadnył a jemu pjenježnu mapu, 2531 hriwnow wopschijazu, rubił. Rubjeżnik cžekny, tola žo sa nim puschczichu a jeho sajachu. Wón je jedyn 19lětny hacź dotal njekhostany rěsniski pomoznik bjes džěła.

* (44 rumunskich namjesnych strażnikow žo tepiło.) Na Dunaju je žo žrjedu popołdnju cžežke łódźne njesboże stało. Mała łódź „Telerman“ dyrbjesche 50 namjesnych strażnikow do Ostrowskeho pschistawa dowjesc. Hdyž žo łódź na bok swiny, žo wona powróczi a wschitzy ludźo na njej žo do wody cžißnychu. S namjesnych strażnikow žo 44 tepi. Tole njesboże w Rumunskej cžim hłubschi saczischcź cžini, dokelž je žo hakle krótki cžaß wot njesboża parneje łódże „Trotus“ minył, pschi kotrymž je 21 offizěrow a wojakow žmjercź namakało.

* (Wětry a žněh.) Pónděelu w nozy je wětr we wjeczornej Němskej wulke sapuscźenje naczinił a s pschiczinu wjele snjesboženjow był. W Rheinskich pschistawach žu žo łódże žylnje wobschkodźike. — W Cžornym lěžu (Schwarzwald) je žo wulki žněh pschi 6 hacź 7 gradach symy naschoł.

* (Lohkomyßlne tšelenje.) W Hornym Kunnersdorfje 18lětny hospodarski pomoznik Heinrich se žwojim runje tak starym towarschom Weberom we jstwje pschebywasche. Weber nabity teschink do rukow wsa a se žortom do Heinricha měrjesche. Njenadźizy wutšelenje saproßny a Heinrich, do wutrobna trjecheny, padże k semi a sa wokomiki žwoje mkode žiwjenje wudychny. Weber žo žam wot žo poliziji pschisjewi a jeho sdźerżachu w sajeczu. — Pola Shorjelza žo zyle podobne njesboże tele dny sta. Krucźischi sakoń by w tej wězy zyle nusnje trěbny był.

* (Dołhe žiwjenje balkanskich ludow.) Po statistizy, w franzowskich nowinach „Liberté“ wocźischczanej, je 31. dezembra 1911 w Europje 7000 wožobow było, kotrež žu 100. lěto pschekrocźike. Spodźiwnje je, so žo w krajach, kotrež po kulturje a samožitosczi najwyschsche steja, najmjenje stołětnych ludźi namaka. Na cžole stołětnych steji Bołharska s 3888, potom žlěduje Rumunska s 1704 a Sserbija s 573. W Schpanskej je žo 410, w Franzowskej 213, w Awstriskej a Wuherskej 113, Italskej 97, Jendźelskej 92 a w Ruskej 13 naliczilo. Němska, Belgiska, Schwajzarska, Schwedska a Norwegska daloko se stołětnymi sady steja. Jedyn franzowski profesor je wuzlědźił, so w Sserbiji a Bołharskej ludźo teho dla strowi wostawaju a wyżoku starobu dozpiwaju, dokelž žo tam s wulkeho dźěła se žydkom a twarožkom žiwja.

* (Njesboże na želesnizach w sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki.) Na želesnizy Missisissippiskeho doła je pola Yasowa jedyn tworowy cžah do jeneho ludźazeho cžaha sawadźił. Něhdże 30 wožobow je žo morilo, wjazy dyžli 50 je žo sranilo. S morjenych žu mnosy tak rosmjeczeni, so njejžu wjazy spóznacź. — Druhe njesboże je žo pola Indianopoliża stało. Dwaj cžahaj do žo srasyschtaj. 14 cžłowjekow je žo morilo a 15 žo sranilo.

* (Něhdusche modlitwy psche Turkow.) Mjes tym so žo Turkojo nětkole wo žwoje bycze w Europje bědźa, psched nimi psched hischcze niz 250 lětami zyły kschescźijanski žwět tschepotasche. Wschudże žo pschecźiwo nim sjawne modlitwy pschikasowachu. Wscho hromadże je turkowski strach 230 lět trał, wot dobycza Konstantinopla 1453 hacź do woblehnjenja Wina w lěcze 1683. Hižo 1450 bamž Kalixt III. wukas wuda, so dyrbi žo pschipołdnju k modlitwje swonicź. Hdyž žo 1606 mjes khěžorom Rudolfom II. a sultanom Achmedom I. dwazecźilětny pschimér wobsamknu, žo w zyrkwjach džakowanske Boże službы wotměwachu. W lěcze 1664 žo žamo woßebite modleńske hodźiny pschecźiwo turkowskemu strachej pschiporucźichu. Hdyž potom 1683 Turkojo woprawdże psched Win pschicźahnychu, strach na najwyschscho stupi. „Wsmi jim wutrobu a khrobłosc, sczin jich bojasnych a struchliwych, kaž Ammonske džěczi“, tak w jenej tamnischej modlitwje pschecźiwo Turkam rěka. Wußwobodźenje Wina psches pólskeho krala Ssobjeskeho a sakskeho kurwjerha Jurja bě sapoczatk wotebjeranja turkowskeje mozy. Hižo tři lěta posdźischo žo jim Budapest saßo wotdobu. S turkowskej wobßadku runje tak hrosnje sakhadźachu, kaž prjedy Turkojo s kschescźijanami. S jatymi kaž se schklovami wobkhadźachu. Tak na Michalskej maßy w Lipsku jedyn pschekupz s Wuherskeje jenu turkowsku žonu sa zentnar zokora a jeneho turkowskeho hólza sa jedyn toler Lipsczanskim pschekupzam pscheda. S zyła žo jate turkowske džěczi bjes dołheho wuschparanja wulkschczichu. Njech žo hischcze pschispomni, so je žo w někotrych lětach, tak 1495, 1529, 1542, 1592 atd. dawk pschecźiwo Turkam placźicź dyrbjał. Němszy khěžorojo žu dołhe lěta turkowskim sultanam wulki dawk placźicź dyrbjeli, so bychu Němsku na pokoj wostajili.

* (Powyschenje kublowych placźisnow.) S kupowanjom kublow psches pruski stat žo w Póznańskej a wjeczornej pruskej provinzy kublowe placźisny tam rucze powyscheja. Tak je ryczerkubler Grube w Bonslaku žwoje kublo, kotrež bě psched tsjomi lětami sa 550,000 hriwnow kupił, sa 680,000 hriwnow pschedał. Kubler Krausa w Friedrichsbergu je žwoje wobßedźeństwo sa 135,000 hr. pschedał, wón bě sa nje 1900 jenož 87,000 hr. dał. Kubler Spielgies w Jokschenje je žwoje kublo sa 225,000 hr. pschedał, kotrež je wón psched dwěmaj lětomaj sa 200,000 hr. kupił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dla lohkomyßlneho cźělneho ranjenja a a morjenja bě monteur Krakowski ſ Kamjeneje, pola Hermanna Bulnheima w Budyschinje dźěłazy, wobskorżeny. Bulnheim měješche w Budyschinje elektrizitetnej dźěłarni wyßoku wuhlowu składownju natwaricź. Krakowski měješche pschi tym dohladowarstwo. 18. sept. dźěl wißatych roschtow dele padźe, a ſ nim samkarjo Gollmann, Thiele a Reichl. Gollmann ſa krótki cźaß wumrje, a Thiele a Reichl żebi stawy skamachu. Njesboże bě żo stako, dokelż běchu żo worschty ſa jenu hižo nakamanu żelesnu hoku powßke. Krakowski bě to pjecża ſ lohkomyßlnoscźu sawinował, tola jeho wuwinowachu, dokelż mějachu żudnizy ſa to, so bě ſa njesboże mjes tym semrjety Gollmann samolwity byk, kotryż bě pschi dźěle ſ lamboru byk.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w żerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischczi.

Dalokorěcźak cźißło 687.

Cźeho dla?

Nowe jěſdne kola spodźiwnje tunjo!

Wy tu żane khosty ſa wulke składownje areklamu njesaplacźicźe.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne kola

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręcźne apparaty, platy ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.— **pschißłuschki a narunowske dźěle** tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe kola** wot 15 pj. **Latarnje** 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěſdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mużakowskej drózy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Leżomnoscź na pschedań.

Njebocźicźkej ſwudowjenej Johannje Peterowej w Delnim Wujesdźe żkuschaza leżomnoscź, kopjeno cźo. 64 a 109, wscho hromadźe nětkdźe $1\frac{1}{4}$ ha wulka, ma żo **30. nov. 1912** dop. w 10 hodź. w Schwarzej hoscźenzu w Delnim Wujesdźe pscheswjeżne grychty w Delnim Wujesdźe ſjawnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja żo w termiji wosjewja. Dalsche gmejnski pschedsteji-cźeŕ w Delnim Wujesdźe wukasuje.

(K temu cźißłu dwě pschikłosy.)

W Minakale cźißło 56 maja żo na khowanje date wězy a to: 1 drastny khamor, 1 kuchińſki khamor, 1 wucźahowanske blido, 1 łožo ſ matrazu, 1 regulator, stoły, scźěńſki schpihel, 1 pucźowanski korb, 5 poßleschcźow, 1 sofa, 4 mjeńsche łoża a drasta wutoru 19. nov. 1912 dopołdnja w 12 hodź. na dyrbjenske waschnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

Pytam ſa nowonarodźene dźěcźo w katholſkej żwójbje w Draždźanach dowěrnu żerbsku **pěstonczu** w żerbskej drascźe. Wopißma, żadanja njech żo póscźelu na adreßu Frau von Weber, Dresden-A., Elisenstraße 8.

Helene Crucius w Budyšinje

ua žitnej haßy 10, ua bohatej haßy 9 **na žitnej haßy 10, na bohatej haßy 9.**

95 pj. dny **95 pj. dny** **95 pj. dny**

Sapoczatk 12. novembra.

Woßebje pschihódna kupowanska składnoscź.

Schantka,
żonjaze koschle,
żonjaze khołowy,
spódnje taille, 1 a 2 scht.
nożne jeczki,
pißane barchenrowe koschle a khołowy,
spódnje żnińe, běłe a pißane,
nahkowjaze shale, żidżane a wołmjane,
Robespierreske khornarje,
Jaboty,
autoshale,
rodłowanske shale a rodłowanske męży,
khornat wobarnowaki, 1, 2 a 3 scht.
rukajzy, 1, 2, 3 pory,
schtrykl. dźěcźaze wobleczenja,
schtrykowane dźěcźaze żnikniczki,
barchent. dźěcźaze wobleczenja,
wuschiwanja,
schórznuchi,
dźěcźaze khapy,
schtrympy a soki 1, 2, 3 pory,
pótniki, wulkoscźe 1, 2, 3, 4,
dźěcźaze boa,
dźěcźaze muffy,
schtałty se ſpiralnym ſamkom,
czopke spódnje taille, podschite,
mużaze krawaty,
pißane pschedkoschliczki a manschety,
żłě, 1 a 1 poraj,
schtrykowane pschedkoschliczki,
gumijowe paży, żomoczany abo słote friesowe, 1 a 2 scht.
łakowane a łożane paży,
żomoczane, paczerkate a łożane tosche,
pjelnjene schwadliske kaschcziki,
żidżane banty,
normalne koschle,
mużaze spódnje khołowy, normalne a podschite,
dźěcźaze wobleczenja,
barchentowe łożowe płachty,
łożowe pschedkohi,
żamowjaſaki, diplomaty atd.,
twjelki 3 a 4 scht.
blidowe ruby,
wutrěwanske rubischcza,
frotěrowanske kupanske ruby
pißane blidowe pschikrywy ſ franzu a bjes njeje,
khofejowe pschikrywy,
komodowe pschikrywy filzowe a pißane tkane,
gobelinowe puzakowe płaty
$2\frac{1}{2}$ m **běły köprowy barchent,**
$2\frac{1}{2}$ m **pißany koschlazy barchent**
$2\frac{1}{2}$—3 m **běły koschlazy barchent**
blusowe tkaniny, běłe a pißane,
$\frac{1}{2}$ **punta wołmy.**

Ruczne dźěła.

Płaczisny hódne poskicźenje ſa hodowne kupowanje.

Wustajenza wójnskeje mariny

w Budyschinje na tšeleŕni

wot 19. hacž do (wěscze!) 29. novembra.

Bitwinske łódże a **bitwinske kschižaki** w 3 metry dołhich, wumjelšzy wuwjedźenych originalnych modelach.

Mórske torpedowe ezołmy a **podmórske ezołmy** najnowšcheje konstrukzije.

1000 puntowske granaty łódźniskeje artillerije w originalach.

Hobrske tšelne torpedy khěžorskeje mariny (5 m dołhi, 1/2 m schěroki w pscheršku).

Spěschnje tšelaze kanony, nadoba łódźniskeho wuhotowanja, kaž podnurjerjo poknje wuhotowani, schkitaze ßaki pschecźiwo torpedam, sekstanty, kompaßy, log, loty, łótwy atd.

Kolonialne wotdźělenje.

Kulturne wuplody, mineralije a **ßymjenja** ſ **němskich kolonijow** a ſ **khěžorskeho schkitanskeho kraja Kijawezawa.**

Khorhoje boxerow a druhe wójnske wopomnjeńki. Chinesiske pyschne drasty.

Originalne khorhoje wschěch morja wobjěsdźazych ludow.

Wschědnje wjazy pschednoschkow psches sarjadnika kapitanskeho leutnanta sw. ßł. Röpke abo jeho sastupnika inženěra k. Stellera.

Po pschednoschkach:

Spěschny woheń tšelazeje maschiny — 600 wutšelow sa minutu.

Sarjadnistwo wustajenzy.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć.

změje jutře njedźelu **17. nov.** popołdnju w 4 hodź. we Weberec hosćencu w Njeswačidle posedźenje.

Sobustawy a hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu, **17. nov.**, popołdnju w 4 hodźinach w Hönčec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Knjez farař Gólč je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Tow. „Lubin" w Budestecach

změje přich. štwórtk, **21. nov.** wječor 1/2 8 hodźin pola Rösikec měsačnu zhromadźiznu.

Přednošk je přilubjeny.

Sobustawy a hosćo so wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Kuchańki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa na ßukelnistej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.**

Hólczeź, kotryž chce

tyscherstwo

nawuknyć, móže hody abo jutry do wuczby stupicź pola

Jana Palerja w Koporzach pola Pomorz.

Sa ßwoju pschedawańju kolonialnych tworow k jutram 1913 wobdarjeneho hólza jako

wuczobnika

pytam.

Walter Arnold
na bohatej haßy cźo. 12.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **jutře njedźelu, 17. novembra,** swoje měsačne posedźenje popołdnju w 4 hodź. w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Wšě sobustawy wutrobnje přeprošeja, dokelž budźa so nowe wustawki wot zjenoćenja serbskich towarstwow »Domowiny« čitać a so towarstwu předpołožić. Też hosćo su nam lubje witani. **Předsydsto.**

Jako

kuchańka

ßo pschi kermuschach, kwaßach, kschcźišnach a druhich ßwjedźenjach porucza

brodutruharjowa **Hana Schołcźina** w Njeßwacźidle.

Cźista

ßłužobna holza

ßo k 1. januarej do hosćenza „běłeho konja" na swonkownej lawskej haßy pyta.

Ssylnu holzu

se wßow, kotraž jutry schuln wukhodźi, do ßłužby pyta

kubler **Kschižan** w Tšelanach.

Palastowe dźiwadło

w Budyschinje na khěžorskej dróšy 11.

Najwjetsche a najwoßebnische ßwětłowe dźiwadło sakskeje hornjeje Łužizy.

Jenoj 4 dny.

Sa krala.

Jimazy drama w 2 aktomaj.

Jryzk a nowa miß.

Rjana komödija,

kaž też druhi bohaty hobrski program, kotryž dyrbicźe widźecź.

Dźenßa popołdnju w 5 hodźinach je njejabzy a njenadźizy na sajecźe wutroby nascha luba macź

Marja Barowa

rodź. Linalez

wumrjeła.

Khowanje budźe njedźelu popołdnju w 2 hodźinach ſ wotproschenjom 1/2 4 hodźin na Hrodźischku.

W Cźemjerzach a na Židowje, 14. nov. 1912.

Hlubokosrudźena Kobaniz a Böhmerez ßwójba.

Prěnja pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. novembra 1912.

Placišny rěsneho skotu na Trajdjanskich skotnych wikach.

11. novembra 1912.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjazne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacz do 6 lět	52—55	96-100
awstriske	—	—
2. mlode, mjazne, njewukormjene, — starsche wukormjene	46—50	88—92
3. srénjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	40—45	82—86
4. snadnje pizowane kózdeje starosty	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjazne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	49—52	90—96
2. połnomjazne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacz do 7 lět	44—47	83—88
3. starsche, wukormjene keuwy a snadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	39—43	78—82
4. srénjo pizowane kruwy a jałojzy	36—38	76—77
5. snadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjazne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	52—55	92—98
2. srénjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	48—51	88—91
3. snadnje pizowane	42—46	81—87
Czelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	66—68	108—110
2. srénje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—68	100—106
3. snadnje wuwite wot zyza	50—55	92—97
Swinje:		
1. połnomjazne lěpschich razow a jich schižnjenjow w starobje hacz do 1¼ léta	65—67	85—87
2. mjazne	62—64	82—84
3. snadnje wuwite, tež ranzy a kundrozy	59—64	79—84

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 9. nov. 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 14. novembra 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běla	—	—	—	—	9	75	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	65	9	85	9	—	9	—
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	60
" nowa	8	25	8	38	7	85	8	20
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	50	10	—
Wows . nowy	9	—	9	40	7	30	8	80
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	70	2	90	2	60	2	70
Pschenična muka 50 " . . .	12	—	20	—	16	—	20	—
Rjana muka . 50 " . . .	10	50	13	50	13	—	15	—
Sšyno . . . 50 " . . .	2	40	3	—	2	50	3	—
Ssloma . . 100 " . . .	3	60	4	—	3	40	4	—
Prošata 774 schtuk, schtuka . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	—	6	25	6	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	15
Pschenični gris	—	—	7	40	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 80 np. hacz 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 45 np. hacz 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 75 np., wowš wot 9 hr. 60 np. hacz 10 hr. 05 np.

W Budyschinje placjesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 16 hr. 40 np. hacz 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 10 np. hacz 13 hr. 52 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacz 15 hr. 05 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

14. novembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 10 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 70 np. jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., wowš wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., šyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny — hr. — np. hacz 2 hr. 75 np., šloma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 15. novembra: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 24. njedzelu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodzinach duchowny Tischer šerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Räda šerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodzinach farat Räda šerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin duchowny Tischer šerbske a w 10 hodź. němske predowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budze kollekta sa khudych.

Wótrowali:

W Michalskej zyrkwi: Jan Pawol Adalbert Jendro, schkleńczeł w Riesy, z Elsu Hilžu Bartuschez na Zidowje.

S druhich wosadow: Jan Bohuwěr Ryczerja, pólverniski dźěłaczeł w Czornych Nošlizach, z Idu Augustu Preuschez w Nowych Demjanach. — Hendrich Ota Schubert, dźěłaczeł we Lusy, z Lenu Schołcziz w Rakezach. — Bjedrich Oskar Langa, fabrikski dźěłaczeł we Lomsku pola Minakala, z Marju Augustu Wylemez w Hatach. — Bohuwěr Mitasch, želesniski sastojnik w Radworju, z Marju Augustu Nowakez we Wježelu. — Pawol Max Lischka, fabr. dźěłaczeł w Brěsynzy, z Hanu Marju Pětkez we Wježelu. — Jan Bohuwěr Schmidt, khěžeł a murjeł w Rachlowje, z Marju Lejnu Měrschez w Rodezach p. Pomorz. — Gustav Emil Radza, wobšzedźeł mlyna w Spytezach, z Marthu Lenu Bjarnatez w Trjebjenzach. — Khorla August Schieller, hórnik w Subornicźzy, z Johannu Augustu Flegez tam.

W katholskej zyrkwi: Jan Barsch, twarski dźěłaczeł w Budyschinje, z Hańžu Schwonez, dźěłaczekku w Budyschinje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Elsa Emma, Khorle Hermanna Schöny, fabr. dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Kurt Waltat, Jana Ernsta Kolle, tepjerja na Zidowje, š.

S druhich wosadow: Elsa Sera, Khorle Augusta Lehmanna, žiwnosczerja w Boschezach, dź. — Richard Max, Handrija Poczzula, žiwnosczerja w Kobjelnju, š. — Albert Jurij, Jana Augusta Polana w Jatsjobju, š. — Bjedrich Hermann, Bjedricha Hermanna Seibta, wyschsch. schwajzarja w Klukschu, š. — Herta Margareta, Khorle Richarda Tyscherja, pohonicza w Njesdaschezach, dź. — Alwin Rudolf, Alwina Roberta Göbla, pohonicza w Brěsy, š. — Ernst, Pawola Ernsta Schönfelda, fabr. dźěłaczerja w Džiwocžizach, š. — Willy Alfred, Jana Gustava Nowaka, skałarja w Počžaplizach, š. — Gertrud Lina, Bjedricha Wylema Bernbta, skałarja w Holzy, dź. — Marja Lejna, Jana Wukascha, kublerja w Komorowje pola Rakez, dź. — August Helmut, Bjedricha Augusta Gerbera, khěžerja we Wulkej Dubrawje, š.

W katholskej zyrkwi: Franz Josef, Josefa Rozsnavskeho, maschinista w Budyschinje, š. — Rudi, Khorle Dittricha, dźěłaczerja w Makym Wjelkowje, š. — Hilžbjeta Herta, Pětra Winklera, dźěłaczerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

S druhich wosadow: Pawol Waltat, Maxa Augusta Rychtarja, lěžneho wothladarja we Wulkej Dubrawje, š., 8 m. 13 dn. — Hana Marja rodź. Hanskez, Jana Ernsta Herzoga, žiwnosczerja w Koporzach, mandź., 46 l. 5 m. — Martha Menzlez, schwalcza w Budyschinku, 23 l. 7 m. 16 dn. — Augusta Karolina Rjeczlez, 78 l. 3 m. 29 dn.

Zyrkwinske powjesce z Hodzija.

24. njedzelu po šwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodzin farat Kschižan šerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin duchowny Voigt šerbske a w 10 hodzinach němske predowanje.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Kschižan němske a ¾10 hodzin šerbske predowanje.

Zyrkwinske powjesce z Budestez.

24. njedzelu po šwjatej Trojizy smeje duchowny Bójz rano ½8 hodzin šerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodzin šerbske a w 10 hodź. němske predowanje. — Popołdnju w 4 hodź. smeje kschesc. towarstwo mužskeje młodosce shromadźiznu.

Na pokutnym dnju rano ½8 hodzin šerbska spowjedź, dop. ½9 hodzin smeje duchowny Bójz šerbske a w 10 hodź. němske predowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa wošadźinu khudobu sbera. — Popołd. w 5 hodź. smeje farat Domaschka němsku spowjedź.

Schenillowe rubischcza a schawle

nowych rjanych mustrow najlěpsche a najtuńsche kupujecze pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

na jerjowej hažy 5 **w Budyschinje** na snutskownej lawskej hažy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Koban

pschi žitnych wikach 4I
(restaurant Germania).
Sakoženе 1906.
Telefon 675 a 632.

Pisarńja

sa sakoženje kapitala w hypothekach, saradženje kaſzowych a privatnych pjenjes na ležomnoſcze, wudžĕłanje liſczinow a wuczinjenjow w naležnoſczach dobrowólneho ſzudniſtwa: ležomnoſtne, hypothekſke, teſtamentſke a herbſtwowe wĕzy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich piſzomnych džĕłow, wotpiſkow, ſeznamowanje pjenježnych žadankow, pſchewſacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamoženjow.

Agentura

ſa ſawĕſczenje pſche woheń, ſnjeſboženje, rukowanſku winowatoſcz a ſa žiwjenjowe ſawĕſczenje.

Rĕčzu ſzerbſki.

Spěwarſke,

ſzerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woſzebnje do czelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ſzu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Schijaze maſchiny, jĕſdne koła, płokaze maſchiny, žimaze maſchiny, ſchatowe róle, zentrifugi, roſſzykaze maſchiny, bernaze parjaki, juchowe plumpy

po žadanju na wotpłaczenje a po tunich płaczijnach ſ rukowanjom hódnoſcze porucža

Ernst Falting
w Njeſzwaczidle,
pſchedawarnja maſchinow.

Ssobotu w Budyſchinje na kamjeńtnej haſzy w hoſczenzu lawa.

Pjenki

ſ lońſcheho puſchczenja k ſzamſznemu wukopanju po loſzach tunjo pſchedawa

hajniſke ſarjadniſtwo w Barcze.

Visitne khartki

czijſchczi ſpĕſchnje a tunjo
Esmolerjez kuhiczijſchczernja.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ſzerbſkej haſzy 4

poručujetaj w **bohatym wubjerku** po **najtuńſchich płaczijnach:**

papjerjane a piſzanſke twory,
kožane twory,
fotografijowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
ſchulſke tornijſtry,
holczaze mapy,
rukajzowe,
khornarjowe,
manſchetowe,
krawatowe a
ſchantkowe kaſchczíki,
luxuſowe twory,
ſczĕnſke, ſtajliwe a
ruczne ſchpihele,
klanki (póry),
wobleczene a njewobleczene,
klankaze wĕzy,
klankazu draſtu a ſchaty,
klankaze woſy,
klankaze ſtwy, kuchinje,
kuchinſki naporjad,
pjezaki,

zynowe wojaki,
jĕſdne a kolebanſke konje,
koſzmate a plyſchowe
ſwĕrjata,
towarſtwowe a
ſabĕranſke hry,
piſkadła ſa dźĕczi,
latarńje magiki,
kinematografy,
żeleſnizy,
parne maſchiny,
džĕłanſke modele,
wojerſke wuhotowanja,
klamarńje,
konjemzy,
twjerdźiſny,
twarjenſke kaſchczíki,
gratowe a kopjenarĕſanſke kaſchczíki,

luxuſowe a wſchĕdne meble, domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe, kamjeninowe a aluminijowe twory, **emaillowane a lakowane blachowe twory,** deſkowane, rjeblowane a frachtowe woſy, Rätherowe trinmſſke ſtoły, Raetherowe reformſke pſchestajliwe ſtólczki, dźĕczaze blidła, ſtólczki atd.

Pjenježnikam

ſzo k darmotnemu ſamĕſczenju pjenjes w jenož dobrych ſolidnych hypothekach porucža

Albert Mužik,

na Hoſchiz haſzy 42 po 1 ſkhodže, w hoſczenzu k „jandželu".
Hypotheki a wobſzedženſtwo ležomnoſczow.
Sakoženе 1899. Stary ſprawny wobkhod.

Fotografiſki atelier
Roberta Kubitza

w Budyſchinje na póſtſkim měſcze 2

telefon 499

ſzo ſa
lĕpſche a najwoſzebniſche džĕła najlĕpje porucža.

Wjazy krócz mytowany. — Sakoženе 1899.

Pſchimĕrne płaczijny.

Kosaze kože

kaž wschě druziny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
pschezo po najwyschschich płaczisnach
kupuju.
Wulki skład
słomnikow,
žitnych měchow
atd.

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza skoteje hwězdy.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldze.

W tu khwilu sadanjamy nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wuživanju s	3½ %	na lěto.
pschi měßacznym wupowjedzenju	3¾ %	
pschi schtwórczlětnym =	4 %	
pschi pollětnym =	4½ %	

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w Serbskim Domje.

Serbski musej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedželu
měßaza wot ½11—12 hodžin.

Phönixowe, Grützerowe, Viktoria- a

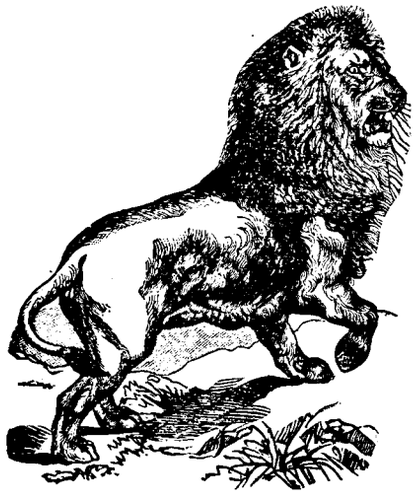
kaffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedžerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel**
w Budyschinje
Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Khorla Bockſch,

kóžkař
w Budyschinje
na swonk. lawskej haßy 18
ßo pschi trjebanju

pjelsczowych tworow

na najlěpje porucza.

Mužaze a žonjaze kožuchi

schiju, noschene kožuchi tunjo a derje pscheschiwam a wuporjedžam.

Koże k wobßadzenju a podschiczu.

Wulki skład modnych klobukow a mězow.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon cžißło 415**
porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cžwizach a bleschach.
Proschu ßebi płaczisnowy sapiß žadacz.

Berteldorfske

farybowanje pschę njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Farybowanje pschę njerosczenje

1 blescha 75 pj.

Starownuprnhowany ßrědk pola ßłabuschkich džěczi

Aromatiski jatrotukowy emulsion

najlěpschę ja skrofulosne džěczi. Blescha 1.50 a 2.50.

Roseßłanje na wßy.

Jenož woprawdžite dostacz
w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

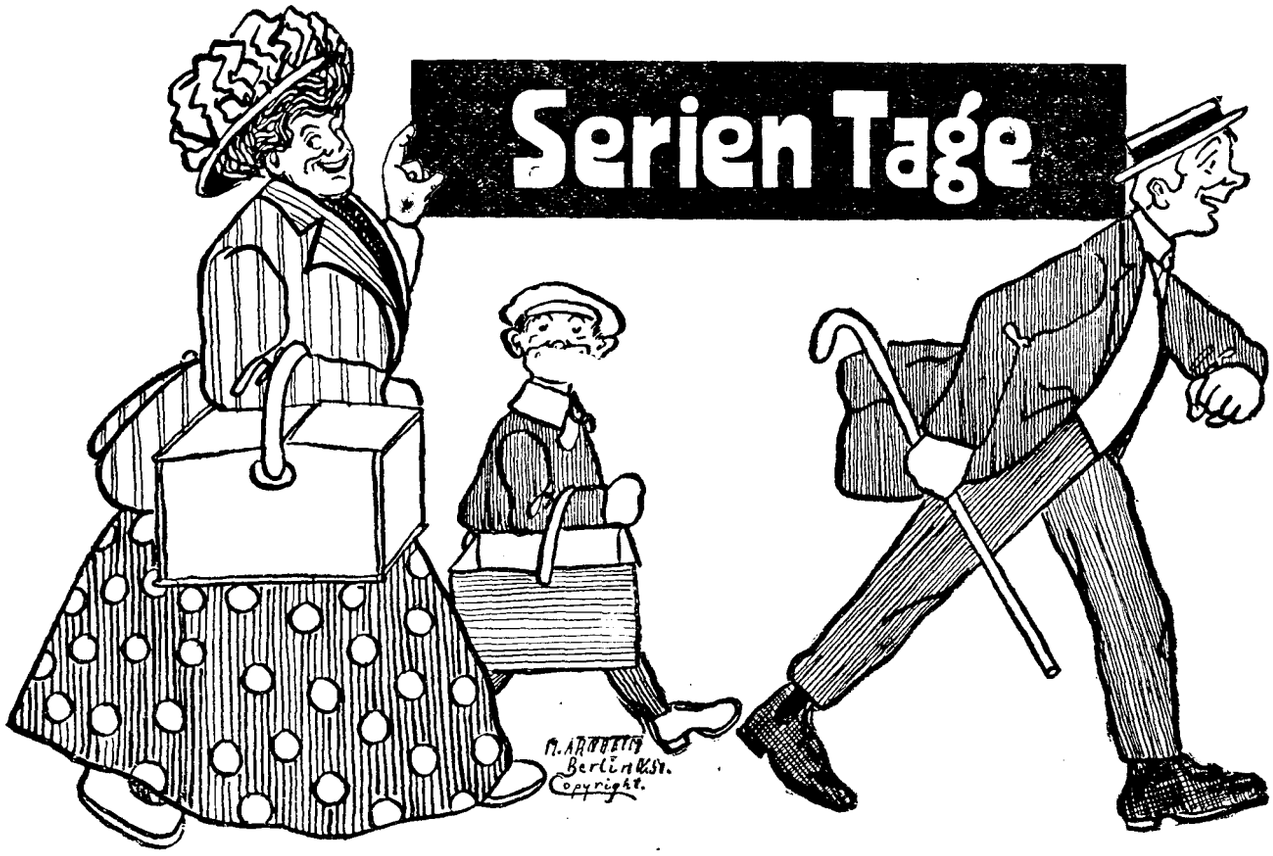
Pschedženak.

Protyka ja Serbow

na lěto
1913
je ja **25** pj. we wudawarni Serbskich Nowin dostacz.

Shorjelska pschedawarnja

** w Budyschinje na bohatej haßy **

Schaafowe 95 pj. dny

budźa tón króćź saßo

podawk

mózneho wosnama

sa kupowazych wobydlerjow

w Budyschinje a najdalscheje wokolnosćze.

Pschedawanje ßo póndźelu 18. nov. we 8 hodźinach rano sapoćznje.

Wjetschi dźěl poskiczenych wězow ßo hižo nětkole sa pschedstejazy hodowny ßwjedźeń pschihodźa.

Hódna twora.

Běle žonjaze koschle ſ dźerżazeje tkaniny, ſ naramkami a prědku wuschiwane, fantasija **95** pj.

Žonjaze nózne jeczki, Croiſé barchent **95** pj.

Žonjaze kholowy ſ bohatym wuschiwanjom **95** pj.

Ssuknje pschistojnosćze Croiſé barchent běle ſ languettu **95** pj.

Spódnje taille ſ bohatym wuschiwanjom. Wschelake mustry. **95** pj.

Žonjaze reformske kholowy ſe ßeklemi wudebjene we wschěch barbach **95** pj.

Lodowolmjane ſhale ſ bokharskej kromu a **wołmiane ſhale** **95** pj.

Židzane ſhale, modne krjepjene, we wschěch barbach **95** pj.

Blusowe schórzuchi, kraßne nowosćze, barbu njepuschćzate **95** pj.

Reformske schórzuchi, nowe ßmuhi, woßebje wulke **95** pj.

Módrocźischćzowe schórzuchi **95** pj. na dwěmaj bokomaj pocźischćzane, ſ bohatym volantom.

Hospodarske schórzuchi, wulke a schěroke barbu njepuschćzate **95** pj.

Schórzuschki, pißane ſatinowe blusoweje formy **95** pj.

Hólczaze schórzuchi ſ kschudom, trompetu, bunczakom atd., 45—65 cm wulke **95** pj.

Holczaze wißaze schórzuchi 50—100 wulke, 1 dźěl, 2ſt. 45 cm a 1 dźěl ſe schěrokim volantom a bohatym wudebjenjom **95** pj.

Žonjaze barchentowe koschle, rjane mustry **95** pj.

Barchentowe wobleczenja ſa dźěczi. **2 ſchtrykowanej wobleczeni** **95** pj.

Pißane žonjaze kholowy ſ rjanej languettu czopka twora **95** pj.

Dźěczaze khapy wschelakich barbow ſe ßomota, plyſcha atd. **95** pj.

2 poraj **dźěczazych ſchtrympow** wołma platěr., bawłmjane pißane koleſkate **95** pj.

Pjelsczowe boy muffy **95** pj.

Jeczki ſ jehnjazeje koże běłe a czerwjene **95** pj.

Normalne koschle ſ wołmu měschana družina **95** pj.

Mužaze kholowy podschite a ſchtrykowane **95** pj.

4 pory **mužazych ſokow,** wołma platěr. **95** pj.

3 pory **mužazych ſokow,** tołſte ſchtrykowane **95** pj.

2 poraj **mužazych ſokow** extra prima **95** pj.

1 filzowy blidowy pschikryw (deka) **1 wumělſki pschikryw** **95** pj.

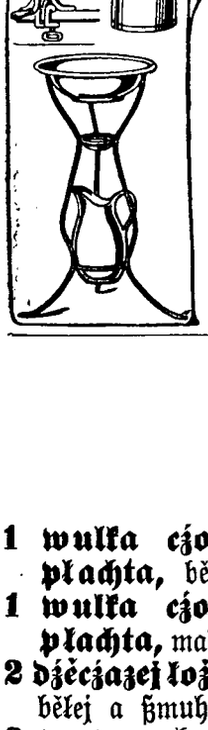
Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a czaßnikowych rjeczasow
k dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczißny.**

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu,

lampy, latarńje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, ßazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary

kupujeeze derje a tunjo pola

Moritza Scholty

pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 3

porucza jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,

hotowe ženjaze a mužaze barchentowe koschle,
běle a pißane,

dźěčaze koschle we wschěch wulkosczach, **dźěčazu drastu, trjenja, hadreschcza, schantka, ložowe plachty, ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a serviety, blidowe pschikrywy, dźěčaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, ßlomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe sbytki sa jaki, dźěčazu drastu, koschle a ßukuje.

Sbytki koschlazych tkaninow.

Sbytki sa schórzuchi a podschicza.

Ręczi ßo też ßerbsli.

Tunja poskiczenka

firmy Waltera Noebela.

1 wulka czopła ložowa plachta, bělu . . . . 95 pj.
1 wulka czopła ložowa plachta, malěrowanu ſ kromu 95 pj.
2 dźěčazej ložow. plachcze, bělej a ßmuhatej . . . . 95 pj.
3 pory nohowych lapow ſ zwjernowaneho barchenta . 95 pj.
3 porow sokow, tolſtych . 95 pj.
2 poraj sokow ſ wołmu měschanych . . . . . 95 pj.
5 rjedźeńskich trjenjow, wulkich . . . . . 95 pj.
1 pschikryw ſ wóſkowaneho ßukna ſ franſu . . . . 95 pj.
2 woknowej kožI . . . 95 pj.
6 woknowych kožow, podražowanych, žołtych, wulkich 95 pj.
10 rjedźeńskich trjenjow . 95 pj.
1/2 **duz. rjedźeńſk. trjenjow** 95 pj.
1 ſrotěrowanſka kupanſka plachta . . . . . 95 pj.
1 por walkowanych sokow a walkowanych rukajzow 95 pj.
1 ženjaza spódnja ßukuja 95 pj.
1 ženjaze barchentowe kholowy ſ wołmjanym wobłukom 95 pj.
1 ženjaza spódnja tailla ſ pjelſczinu podſchita . . 95 pj.
1 wołmjany nahłowjazy ſchal abo **autoſchlewjcŕ** 95 pj.
1 balſki ſchal ſ molowanjom 95 pj.
4 pory wobowanſkich nóžkow ſ wjelbłudowym podſchiczom . . . . . 95 pj.
1 wikowanſka toſcha ſ kožaneho ßukna ſ kožanymi rózkami . . . . . 95 pj.
1 pjelnjeny ſchwadliſki kaſcheźik . . . . . 95 pj.
1 pótnik . . . . . 95 pj.
1 barchentowe wobleczenje abo **ruſka blusa** . . . 95 pj.
1 dźěčazy ſchórzuch, barbunjepſchepuſchczaty . . . . 95 pj.
Wſchelake blusowe a małe ſchórzuſchki . . . . . 95 pj.
1 módroeźiſchcź. ſchórzuch 95 pj.
1 ſchtalt ſe ſpiralnym ſamknjenjom . . . . . 95 pj.
2 pſchedryßowanaj puzakaj, nowe muſtry . . . . 95 pj.
a wjele druhich ručznych dźěłow.
3 metry židź. taſtoweho banta, něhdźe 10 cm ſchěr. 95 pj.
1/2 **duz. mužazych ſchantkow** 95 pj.
1/4 **duz. teho runja** ſ pißanej kromu . . . . . 95 pj.
1/2 **duz. ženjaz. ſchantkow** 95 pj.
2 duz. poßłužobniſkich krawatow . . . . . 95 pj.
2 ßomocźanaj paßaj . . 95 pj.
2 gumijowaj paßaj ſ paczerjemi . . . . . 95 pj.
1 ſchtrykowana pſchedkoſchliczka ſ czopłym podſchiczom . . . . . 95 pj.
1 wuſchiwanje . . . . 95 pj.
6 kruchow Döringſkeho abo **6 kruchow lilijomlokoweho mydła** . . . . 95 pj.
6 kruchow lanolinſkeho abo **12 kruchow mándloweho mydła** . . . . 95 pj.
a wjele druhich wězow.

Hódna twora po wurjadnje tunich płaczißnach. — Pſchedawanje ſa hotowe pjenjeſy bjes rabattowych ſnamkow.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow

płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Kóždy, kotryžchze ßebi **dobry** a **tuni** czaßnik kupicź, abo kotryž chže ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k czaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a pojedźuje, sa ßwoje dźěko sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi czißko 5.

Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtuńschich płaczisnach.

Jesdny grat

porucza **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Kupuju howjase koże,

czelaze
wowcze
kosaze
jajecze
kaniklaze

koże

atd.

Pawol Scholta

w Budyschinje na schulskej drósy 3.

— Telefon 385. —

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** **pschi žitnych wikach 11**

s napschecza „skoteje hwězdy“

porucza ßwój wulki skład

hotowych

pjelsczowych tworow

kaž tež wschelakich łožow k podschiczu a wobßadzenju

dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Kožuchi ßo nowe schija a uoschene ßo pscheschiwaju.

Koże wscheje druziny

ßo kupuja po najwyschschich płaczisnach.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klavěrske stólczki atd.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běle běženje) czerpja a ßo khore a hubjene czuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobczežneho czerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa

w Budyschinje

na Tšelanskej haßy 15.

Wjele džakowanskich pißmow. Póstska kharta doßaha.

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjern czerpjach. Hižo po 3dnjowym nałożenju **Zuckeroweho patent. lékarskeho mydła** bě wuspěch widźomny.

Jětscheschka

schnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja koža zyle czista. P. N.“

Kusk 50 pj. (15 %) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucznjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Stranch a Koldy.**

Ženje ßo wróczaza składnosczź!

Wot dženża:

Wupschedawanje wobuća

dla dospołneho spuschczenja pschedawarnje.

Płaczisny ßu ßo hacź do **połojzy** prjedawschich płaczisnow ponižile, so by ßo rucze wupschedało.

Na wupschedawanje psches pjecź tyßaz porow

pschindże!

Jenoż solidna twora!

Winski črijowy skład - C. Helma

w Budyschinje na kamjentnej drósy 17.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach št. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 47. Sobotu 23. novembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Jednaja wo měr ꝛo saćiśke. — Dale ꝛo wojuje.

Turkowske knježerstwo bě ꝛo na sjednoćene staty ſ próstwu wobroćiło, so bychu ſ nim wo wobsamknjenju měra jednake. Po poručnoſći balkanskeho ſwjaska bě bołharski kral sultanej měrowe wuměnjenja wosjewił. Turkowske knježerstwo je je saćiśke. W nich ꝛo žadasche, so by ꝛo Turkowska wscheho ꝛwojeho wobꝛedźeństwa ſ wuwsaćom Konstantinopla wsdała. Duž budże ꝛo nětk dale wojowaś.

Turkojo ꝛo hischcże w Čataldźaſkich wobtwjerdźenjach dźerża.

Bołharjo njeiśu ꝛo hischcże hłownych Čataldźaſkich wobtwjerdźenjow smozowali. Sſrjedu ꝛo bołharśy pěschy do turkowſkeho praweho kschidła dawachu a blisko hač k cźežkim batterijam pola Makkasköj pschińdźechu, tola jich Turkojo ſ bajonnetom wotraſchu. Turkojo wudawaju, so ꝛu pola Karadźali nětkotre sta Bołharow sajeli. Dyrbi ꝛo wočakaś, hač je tale powjesć wěrna. Bołharjo drje ꝛebi nětkole njepscheja, ꝛo pſches Čataldźaſke wobtwjerdźenja ke Konſtantinoplej pschedobyć, dokelž tam kholera ſakhadźa. Pſches kholeru by wjazy bołharſkich wojakow ꝛmjerć namakało, dyžli pſches turkowſke kulki. Duž ꝛnadź budźa Bołharjo Čataldźaſke wobtwjerdźenja tak dołho wobléhaś, doniž kholera njeſańdże.

Mórſke wojowanje w Čornym Morju.

S Warny je powjesć doſchła, ſo je ꝛrjedu w nozy jedyn bołharſki torpedowy čołm turkowſku panzerowu łódź „Hamidije“ pola Kaliakra ſ połnozy Warny potepił. „Hamidije“ je tſi ſignale wo pomoz dała a je ꝛo potom rucże potepiła. Wona je w lěcże 1904 natwarjena, po tajkim je hischcże nowa łódź. W měrowym cźaſu bě wona ſ 300 muženi wobꝛadźena. Kaž ꝛo ſda je ꝛo zyke mužſtwo potepiło.

Kholera mjes turkowſkim wójſkom

je w Čataldźaſkich wobtwjerdźenjach wjazy cźłowjekow morika, dyžli bołharſke kule a bajonnety. Na puczu wot Chakdemköj, hdźež je turkowſke hłowne lěhwo, tyꝛazy mrějazych a morwych wojakow leżo. Wschědnje ſ najmjeńſcha 5000 wojakow pſches kholeru wumrje. Ludźo ſ noꝛydłami na ſtajnoſći khodźa, kotſiž morwych pſchi puczu sběraju. Hdźež wócźko pohlada, widźi wſchudże ſ bolosćzu ꝛo ſcźahowaze wobliczа, ſproſtnjenej ruzy, kotrejž kaž wobſtorźejo k njebju pokasujetej. Cźim bliże k żeleſnizy, cźim ſrudniſchi je wobras. Najbłudniſcha fantaſija njemóże ꝛebi żałoſć wumolowaś. Tu leži na jenym wosu dźeꝛaś wojakow, ſ nich hischcże pjeć żiwych ſ tupym pohladnjenjom, pjeć hižo morwych ſ wuraſom żałoꝛnych bolosćzow, kotrymž ꝛu woni podleželi. Dwórniſchcźo ꝛo wulkemu mrětwiſchcźu runa. Pſches hromady cźełow ꝛo krocźi, pſches ſtonazych, kotſiž śmeja bórſy ꝛwój měr. Wotjědźazy cźah je khopaty połny na kholeru khorych. Też tu ꝛo khori ſ morwymi měſcheja, kotrymž je ꝛo runje hiſchcże poradźiło, na ſkótne wosy ſaléſcź, ſo bychu tam wumrjeli. Kelko na jěſbje wumrje! Nětkole ſpytaju mrětwje wobaraś. Wſchě pucże w bliſkoſći dwórniſchcźa ꝛu ſ khlorowym kalkom poꝛypane. Pſchepoſdże! Kholera je ſ dobycźerku.

Sanjeꝛenje kholery do turkowſkeho wójſka je generalny ſtab ſawinował. Wón je njedźiwajzy warnowanja němſkich ſaſtojnikow ſ Małeje Aſiſkeje po anatolſkej żeleſnizy na kholeru khorych reſerviſtow do Konſtantinopla a wot tam do Čataldźaſkich wobtwjerdźenjow dowjesć dał.

Dopiꝛował jenych Winſkich nowin piſche: „Ssym dźenża po ſtejiſchcźach w ꝛrjedźiſchcźu pola Khakdemköj jěchał. Ssym wobraſy żałoſcże widźał, kajkež hiſchcże njeiꝛym nihdże wohladał. Hižo nětkotre kilometry pſchede wꝛu we łużach a tonidłatych rěcźkach cźěła konjow leżo widźach. S palazej lacźnoſcźu cźwilowani wojazy nimo cźehnjo ꝛmjercź ſ nich pijachu. Bataillony 4. korpſa ſ Małeje Aſiſkeje ꝛu ꝛo wcźera pola St. Stefana ſ łódźow na kraj wuꝛadźiłe a k froncźe marſchěruja; wone hižo wjele na kholeru khorych ꝛobu wjedu. Cźim bliże k Khakdemköj pſchińdźemy, cźim bóle ꝛo cźěła pſchi drósy khopja. Pſchede wꝛu na moſcże nam jedyn mrějazy ſadwělujo ruzy napſcheczo tykaſche. Wo wꝛy na żeleſniſkim ſaſtaniſchcźu jedyn cźah ſ Aliom Rizu paſchu, roskaſowarjom artillerije, wotjědźe, kotryž je teho runja na kholeru ſkhorił. We wſchěch pſchěrowach pódlu dróhi leża mrějazy wojazy. Offizěrojo generalneho ſtaba praja, ſo je njedźelu jenoż 500 khorych a 100 ſemrjetych było, dźenża je hižo 5000 khorych. We Čataldźaſkich wobtwjerdźenjach bě wſchak hakle 15 morwych. Spytali ꝛu, mrětwu ſamjeſowaś, wosy ſ khlorowym kalkom pak pſchepoſdże pſchińdu. Hdy bychu ꝛo wone pſched dwěmaj njedźelomaj póꝛłake, by ꝛo ꝛnadź kholerje dowobaralo. Nětkole ꝛu wſchě ſtudnje wucźerpane, a wojazy ſ łużow pija. Do lěhwa, ſ kałacźkatym grotom wobcźehnjenym, ꝛu khorych ſahnali, koło wokoło ſteja ſtražnizy ſ natyknjenym bayonnetom. Tola to nima żaneho ſamyꝛka, dokelž ꝛo ſwonka lěhwa tyꝛazy ſtonajo waleja.“

W Konſtantinoplu wjele tyꝛaz na kholeru khorych leži. Nětkotre wulke moſcheje, mjes nimi Aja-Sofija a Achmedſka moſcheja, ꝛu połne khorych. Njeſbożowni ſ dźěła na dworach moſchejow na hołej ſemi bjeſe wſcheho wothladanja leża. Stražnizy ſ tſělbu na to kedźbuja, ſo żadyn khory ꝛwoje měſtno njewopuſchći a ſo ꝛo nichtó k nim njepſchibliži.

Sserbjo ꝛu Bitoliju dobyli.

Sserbjo ꝛu ſańdźeny tydźeń pola Bitolije (Monaſtyra) w ſchtyridnjownej bitwje 80 000 muži ꝛylne turkowſke wójſko, kotrež mějeſche něhdże 100 kanonow, ſbili. Wſchě turkowſke ſtejiſchcźa běchu wobtwjerdźene a tak pſchikryte, ſo je Sserbjo njemóżachu ſpóſnacź. Wuhnacźe Turkow ſ tychle njewſchědnje pſchihódnych ſtejiſchcźow ꝛebi wulke wopory żadasche a to cźim bóle, ſo też arnawtſke wobydleŕſtwo ſ wokolnych wꝛow pſchecźiwo Sserbam wojowasche. Sserbſka artllerija jara wuſpěſchnje do wojowanja ſapſchimny. Sa to dyrbjachu ꝛerbſzy pěſchzy po powodźenym kraju poſtupowacź a pſchi tym wjele ludźi ſhubichu. Hdyž bě ꝛerbſke wójſko najważniſche ſtejiſchcźa dobyło, ſpytachu Turkojo, ꝛo do Ocheidy pſchedobyć, a dokelž ꝛo jim to njeporadźi, ꝛo do cźěkanja dachu. Pod ſchkitom mhły ꝛo najprjódzy jenej turkowſkej diwiſiji ſchlachcźi, do Ochridy wupjerchnyć. Druhe turkowſke wotdźělenja dźiwje we wulkim njeporjadku do wſchěch ſtron roscźěkachu. W ſchtyridnjownym wojowanju je ꝛo 20 000 Turkow ſabiło. Też Sserbjo mějachu wulke ſchkodowanja, tola wjele mjeńſche dyžli Turkojo. Hižo druhi dźeń bitwy Sserbjo Turkam jenu batteriju a ſchtyri wobléhanſke kanony wotewſachu. Poſledni dźeń bitwy drinſka diwiſija 36 turkowſkich pólnych kanonow dobu. Wo dalſchich wójnſkich dobytkach njeiꝛu hač dotal wěſte powjesće doſchła. Sa cźěkazymi Turkami ꝛo ꝛerbſzy jěſdni puſchcźichu. Bitwa pola Bitolije bě jena ſ najkrwawniſchich nětcźiſcheje wójny.

Marſch Sserbow do Ljeſcha.

Sserbſke wotdźělenja, kotrež běchu pſches Albańsku pola Ljeſcha (Aleſſia) adriatiſke morjo doꝛahnyli, ꝛu wulke napinanje pſchětracź dyrbjałe. Sa jara krótki cźaꝛ ꝛu wone 150 kilometrow daloki pucź pſcheſchłe. Dokelž běchu ſ żyrobu hubjenje ſaſtarane, ꝛu hłód cźerpili. Wone po njeſnatych puczach w ꝛněhowych mjecźelach a pſchi

15 gradach symy ſ pſchewodow Albanſkich dźěchu. Wojazy běchu zyle wuſtali, hdyž mórſki brjoh doßahnychu.

Wojowanje cžornohórſkich Sserbow

je ſ njepſchihódnym wjedrom jara poczeżene. Wulki ßněh je naſchol; wón też na nižſchich horach poldra metra wyßoko leži. Hory ßu do husteje mhły ſawalene.

General Martinowicž je wot Taraboſcha k połodnju cžahnył a najprjódzy Meduu a potom Ljeſch dobył. W Ljeſchu ßu ßo Sserbjo ſ Cžornohórzami ſetkali.

Cžornohórſka wójnſku łódź doſtanje.

Grichiſki kral Jurij je cžornohórſkemu kralej Nikicže k ßamßnemu trjebanju wójnſku łódź darił, kotraž je hižo do Antivariſkeho pſchiſtawa pſchijěła.

Shromadny parlament ſa balkanſke staty.

Po dobyczeŕſkej wójnje ßo Sserbija, Bołharſka, Cžorna Hora a Grichiſka niz jenož ſ złownym ſwjaſkom, ale też ſe ſhromadnym parlamentom ſjednocža. Na tutym ſhromadnym parlamencze budże ßo wo naležnoſcžach wuradźecž a wobſamkowacž, kotrež zyły Balkan naſtupaju. Pódla teho ſměje kóždy ſtat ßwój ßamßny ßejm.

Ruſka ſ mozu mobiliſuje.

W poßledním poßedźenju ruſkeho miniſterſtwa je ßo wobſamkło, žadanja Sserbije na kruch brjoha adriatiſkeho morja podpjeracž. Hdy by potajkim Awſtriſka ſpytała, ſ wójſkowej mozu Sserbow a Cžornohórzow ſ brjoha adriatiſkeho morja wotehnacž, by Ruſka ſe ßwojim wójſkom ſa Sserbiju ſakrocžiła. S teile móžnoſcžu liczo, je Ruſka ßwoje wójſko mobiliſowała. S Němſkeje ßu ßo wſchitzy ruſzy reſerviſtojo pod khorhoj ſwołali. Jendźelſke nowiny „Daily Mail“ ßu ſ Odeßy telegram doſtałe, ſo ßo zyłe ruſke wójſko mobiliſuje. Tón krócž ßo njepraji, jako pſched 4 njedźelemi, ſo wo mobiliſaziju na pruhu dże, ale ſjawnje ßo mobiliſazija pſchipóſnawa. 400,000 mužam, kotrychž ßłużbny cžaß bě ßo 14. oktobra ſkónczik, je ßo wojſewiło, ſo ßo do 14. oktobra pſchichodneho léta ſe ßłużby njepuſchcža. Kaž je widźecž, wſchě wójſka k wjeczoru cžahnu. Na kónzu też wobßadki ßwoje město wopuſchcža. Też w krajinach réki Wolgi ßo mobiliſuje, a wójſko ßo k wjeczorej ſczele. Dwě diviſiji pěſchkow a dwě eſkadronje jězdnych ßu ßo poßledni tydźeń do Beßarabije na rumunſke mjezy póßłake.

Swada mjes Sserbiju a Awſtriſkej.

W Sserbiji je Awſtriſka runje tak hidźena, kaž Turkowſka. Hižo wot wjele lět ßerbſke nowiny awſtriſkich konſulow w Starej Sserbiji, kotraž hacž do nětcziſcheje wójny pod turkowſkim knjejſtwom ſtejeſche, winuja, ſo woni Arnawtow (Albanſkich) ſchczuwaju, ßerbſke wobydleŕſtwo w Starej Sserbiji wutupicž. Njeliczomne mordaŕſtwa ßu Arnawtojo w ßerbſkich wßach ſkucžili a niz jenož mužſkich, ale też žónſke a dźěczi kónzowali. Pola turkowſkeho knjeżeŕſtwa Sserbjo ženje žaneje pomozy njenamakachu. So bychu ßo dalſcheho pſcheſcžěhanja abo ßamo ßmjercze ſminyli, je poßlednje lětdźeßatki něhdże 150,000 Sserbow ßwoje ſtatoki w Starej Sserbiji wopuſchcžiło a do Sserbije wucžahnyło. Awſtriſzy konſulojo ßu pjecža w nětcziſchej wójnje Arnawtow pſcheczíwo ßerbſkemu wójſku ſchczuwali. Hdyž je ßo ßerbſke wójſko do Priſrenda dobyło, ßerbſzy wojazy wokoło awſtriſkeho konſulaſtwa cžŕjódu arnawtſkich žonow nadeńdźechu. Te ßebi wot konſulatſtwa pjenježne wyto ſa to žadachu, ſo bychu jich mužojo w bitwje pſcheczíwo Sserbam padnyli. Na praſchenje, kajkeje pſchiczíny dla ßebi myto wot konſula žadaju, žony wotmolwichu, ſo je konſul Prochaſka Arnawtow namołwjał, pſcheczíwo Sserbam wojowacž; wón je jim ſa to rukował, ſo jich žony ſaſtara, jeli ſo bychu jich mužojo pſchi wojowanju padnyli. To ßame je jim wón ßlubił, hdy bychu ßo w bitwje ſranili. Po tymle nawjedźenju awſtriſke konſulatſtwo pſchepytachu a pſchi tym awſtriſkeho konſula jara poczeżowaze pißma namakachu. Bjes dwěła je konſul Prochaſka w Priſrendu a wokolnoſcži Arnawtow pſcheczíwo ßerbſkemu wójſku ſchczuwał.

So by ßo wo ßerbſko-awſtriſkej ſwadźe wobhonił, ßu Parižſke nowiny „Matin“ ßwojeho redaktora ſa wukrajnu politiku, Hedemana, do Belgrada póßłake. Hedeman piſche, ſo je ſ miniſterſtwowym pſchedßydu Paſchiczom rosrěczenje měł a ſo je ßo najprjódzy ſa naležnoſczu konſula Prochaſki praſchał. Paſchicž je wotmolwił: „Sa naß ſ zyła njeje žaneje naležnoſcže konſula Prochaſki było. Wſcho, ſchtož je ßo wo tym rosſchěrjało, je hołe wumyßlenje. Hdyž je naſche wójſko do Priſrenda ſacžahnyło, je awſtriſki konſul Prochaſka wobydlerjow k pſcheczíwjenju namołwjał, a ſ jeho doma je ßo do naſchich wojakow tſělało. Chzyjo temu ſadźěwacž, ſo bychu naſchi wojazy w ſroſymlíwym roshorjenju konſulowe ßłużobniſtwo njeſabili, ßu ſe ßwojimi wojakami konſulowy dom wobßadźili. Konſulej njeje ßo niczo ſtało. Jeli ſo chze awſtriſke knjeżeŕſtwo ſ nim na to waſchnje wobkhadźecž, ſo jeneho wotpóßłanza do Priſrenda póſczele, tutemu rad wojeŕſki pſchewod damy.“

Dale Paſchicž pſchiſpomni, ſo ßu ſjednocžene balkanſke staty bołharſkemu kralej Ferdinandej poruczíke, wo měr jednacž. Na dalſche wopraſchenje, hacž Sserbjo do Dracža (Durazza) pſchi adriatiſkim morju poňdu, Paſchicž wotmolwi: „To je wěrje podobne, pſchetož nětkole ßu hižo w Ljeſchi (Aleſſiji). Hdże je nětkole naſche wójſko, njewěmy, tola dźenßa abo jutije powjeſcž pſchińdże, ſo je do Dracža ſacžahnyło.“ Redaktor Hedaman ſnapſchecžiwi: „Jeli ſo pak Awſtriſka nad tym ßwoju njeſpokojnoſcž wupraji, abo ſkónczníje wójnſke łódże k Draczej póſczele, ſchto potom?“ Paſchicž wotmolwi: „Budźemy ſ krótka podawki wočzakacž. Na kóžde waſchnje ßwoje ſtejiſchczo wudźerżimy, ſo by ßo naležnoſcž pſchi adriatiſkim morju ſrjadowała.“ — „Jeli ſo pak budże Awſtriſka žadacž, ſo by Sserbija Dracž wudała, ſchto budżecże potom cžinicž?“ — „W tym pſchipadże bychmy ßo ſe ßwojimi ſwjaſkarjemi doręczeli. W tym praſchenju njeje mjes nami ſwjaſkarjemi ženje žaneje njejednoty było. Sserbſka politika k doſtaczu adriatiſkeho morja je ſ dobom politika zyłeho balkanſkeho ſwjaſka pſchecžiwo Awſtriſkej. Wo tym njeje najmjeńſcheho dwělowanja.“ — Tele ßłowa Paſchicž ſ woßebitym doraſom praji.

Po tymle naſhonjenju je ßerbſke knjeżeŕſtwo dowěru k awſtriſkim konſulam ſhubiło. Turkow ſbiwſchi a do Mitrowizy ſacžahnywſchi, je ßerbſki general Žiwkowicž tamniſchemu awſtriſkemu konſulej Ladißkawej ſ Tehy woſjewił, ſo jeho wón dlěje jako konſula w Mitrowizy njepſchipóſnawa, dokelž je wón jenož pola Turkowſkeje wobkrucženy. Hdyž konſul pſchecžiwo temu proteſtowaſche, jeho po generalowej pſchikaſni do konſulatſtwa ſawrjechu. W nozy pak ßo konſulej poradźi, do Boßnije cžeknycž. Awſtriſke knjeżeŕſtwo je dla tychle podawkow pola ßerbſkeho knjeżeŕſtwa ſakrocžiło.

W ſakſkim ßejmje

jednachmy prěnjej dnjej tehole tydźenja wo petizijach dla żeleſnizow a haptykow. W poßlednim praſchenju jednaſche ßo wo to, hacž maja haptyki w privatnym wobßedźeńſtwje wostacž, abo do rukow gmejnow abo ſtata pſcheńcž. Sozialdemokratojo ręczachu, ßo wě, ſa poßledniſche rosrißanje.

Sańdźeny ſchtwórtk ſapocža ßo jednanje wo zyrkwinſkim a ſchulſkim dawkowym ſakonju. Jednanja trajachu wot dopołdnja 1/2 11 hacž do 8 hodźin wjecžor. K najwótriſchim wurěczowanjam dóńdże dla dawkpłacženja druhowěrjazych też wot leżomnoſcžow do teje zyrkwje, do kotrejež woßady leżomnoſcž ßluſcha. Knjeżeŕſtwo chze, ſo bychu ßo leżomnoſtne dawki jenož k zyrkwi teho wěrywuſnacža płacżiłe, kotremuž wobßedźeŕ pſchißluſcheja, hacž woßada we ßwojej powſchitkownoſcži. Mějeſche napohlad, kaž by dyrbjał ßo zyły nacžiſk wo tole praſchenje rosraſtycž. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni běchu ſa njón, dokelž po nim njetrjebali cži, kotſiž ßu ſ zyrkwje wuſtupili, też wot ßwojich leżomnoſcžow žaneho dawka płacżicž. Po dołhich jednanjach w deputaziji a wſchelakich namjetach dyrbi ßo tele praſchenje ſ tym rosrißacž, ſo ßo ſe ſtatneje kaßy 600 000 hriwnow zyrkwinſkej wyſchnoſczi wupłacži. Dań ma ßo k ſarunanju tych ſchkodowanjow nałożicž, kotrež ßo woßadam ſ tajkim ſakonjom naczinja. Pſchi tuchle jednanjach narěſny ßo też praſchenje woßebitoſcže ſtejiſchcža knjeżich dworow. Sswobodomyßlni žadachu ßebi wotſtronjenje tejele woßebitoſcže runje pſchi tymle praſchenju. Žadanje ßwobodomyßlnych mamy w tejle wězy runjewon ſa ſtraſchne. Leżomnoſtny dawk je ſa ſchulſku a zyrkwinſku połkadnizu ſ najkrucžiſchim finanznym podłożkom woßebje na wßach. By ßo nětko tónle dawk ſ makeho dźěła po jednoſcžach, ſ wjetſcheho dźěła po ſtatnym dołhodnym dawku ſběrał, mohło ßo ſtacž, ſo bychu ßo wulke ſummy, kiž nětkole knjeże dwory płacża, woßadam ſhubiłe, woßebje tam, hdżež wobßedźeŕ njebydli, ale ma knježi dwór ſ hypothekami tak wobcžeżeny, ſo niſki dołhodny dawk płacži. Liberalni a ſozialdemokratojo ſa to hłoßowachu.

Knjeżeŕſtwowy namjet, ſo leżomnoſcžeŕ, jeli ſo je druheje wěry

hacź woßada, do tejele woßady leżomnoſtny dawk płacźicź njetrjeba, je ßo jenohłóßnje pſchijał, po tym ſo knjeżerſtwo to, ſchtoż woßady ſhubja, jim ſaruna, jeli ſo ßu potrěbne. Knjeżerſtwo mějeſche ſa tónle nacźiſk w ſozialdemokratach a liberalnych a kaž w prěnjej komorje hižo wjetſchinu. Jeno ſarunanje ſchkody, kiž woßadam, woßebje wjeßnym, ſ teho naſtanje, ßu ßebi konſerwatiwni ſamohli hiſchcźe wubědźicź a też te poſtajenja, ſo dyrbja juriſtiſke woßoby (to ßu akźijowe towarſtwa), runjeż kaž cźi, kiž ßanemu nětko ſtatuje pſchipóſnatemu naboßnemu ſjednocźenju njepſchißłuſcheja, dale zyrkwinſke dawki płacźicź. To wobſamknu ßo pſcheczźiwo hłoßam ſozialdemokratow a ßwobodomyßlnych.

Pjatk je konſerwatiwna frakźija jenomyßlnje **pſcheczźiwo gmjenſkemu dawkej hłoßowała** a to tehodla, dokelž je liberalna wjetſchina dawk na wulkepſchekupnizy ſacźißka. Konſerwatiwnym je zyły gmejnſki dawkowy ſakoń njepſchijomny, je-li ßo ſ nim ßrěni pſchemyßlowy ſtaw w měſtach a na wßach njeſchkita.

Pſchichodnu wutoru ſapocźina ßo na tſi hacź ſchtyri dny poſtajene 2. cźitanje ſchulſkeho ſakonja. S konſerwatiwneje frakźije je ßo na 60 rěcźnikow hižo ſamolwiło. E. B.

Pruſki ßejm

je ſakoń ſa nalutowarnje w tſecźim wuradźenju pſchijał. Po nim ßu nalutowarnje nuſowane, ſa wěſty dźěł ßwojeho kapitala ſtatne papiery nakupicź. W tu khwilu ßo ßejm ſe ſakonjowym nacźiſkom ſabjera, ſ kotrymž měł ßo dokhodny dawk wulkich pſchedawarnjow powyſchicź.

Pruſki krajny ßejm

je ßwoje poßedźenja hacź k 3. dezembrej pſchetorhnył. Po ſchtyridnjownym jednanju je wón druhe wuradźenje wodoweho ſakonja ſkónczźił. Po jenym konſerwatiwnym namjecźe ßo někotre poſtajenja, kotrež jenoż ſa rěki płacźachu, też na kanale wupſcheſtrěchu. Sozialdemokratiſke namjety ßo wotpokaſachu, po kotrychž dyrbjake ßo wſchěm wodopolizajſkim wukaſam pſchicźiny a prawne powucźenja pſchidacź.

Proteſt Polakow pſcheczźiwo wußwojenju pólſkich kublow.

W Inowrótßławju je ßo ſchtwórtk wulka pólſka ludowa ſhromadźiſna wotměła, kotraž je pſcheczźiwo wußwojenju pólſkich kublow proteſtowała. Shromadźeni ßebi ßlubichu, ſo budźa cźim twjerdſcho a njekhabłajźy na ſtraži ßwojich narodnych kublow w dowěrjenju na Boha a ßwoju ßamßnu móz ſtejecź. Běđźenje wo pólſke wobßeđźeńſtwo budźe wot nětka wótriſche a to w ſjawnym kaž w privatnym źiwjenju.

Anarchiſtiſke hibanje w Europje

bjes dwěła ſaßo woźiwja. Polizija je powjeſcź doſtała, ſo ſkónzowanje ſchpaniſkeho miniſterſtwoweho pſchedßydy Canalejaßa njeje krwawny njeſkutk jeneho jenotliwza, ale ſo je Manuel Pertinaz jenoż ſ gratom zyłkeho pſchißahanſtwa był, kotrež ma ßwoje ßydło w Pariſu. Polizija je ßobuſtawy tehole anarchiſtiſkeho towarſtwa wußlědźika. Nadpadne je, ſo ßo tón ßamy dźeń, na kotrymž Canalejaßa ſkónzowachu, anarchiſtiſka ſhromadźiſna w Pariſu wotmě. Tam ßo wo themje rěcźeſche: „Schto budźemy cźinicź, hdyž k wójnje dóńdźe?“ Rěcźnik, anarchiſt Boudot, roſeſtajeſche, ſo je winowatoſcź kóždeho anarchiſta, mobiliſaziji ſ wobſchkodźenjom na kóžde waſchnje ſadźěwacź, ſo by ßo ſhromadźenje wójſkow ſaměſchało. W tymle ſmyßle bychu wěſo też anarchiſtojo druhich krajow cźinili. Na kónzu ßwojeje ſ mordarſtwom a krwju kipjazeje rěcźe Boudot woſjewi, ſo towarſchojo nadróbnje wukaſanja doſtanu, na kajke waſchnje dyrbja we wójnje ſchkodu cźinicź. Polizajſki komiſar, kotryž bě w ſhromadźiſnje pſchitomny, hnydom rosprawu ſtatnemu rěcźniſtwu poda. Wjedniźy anarchiſtiſkeho hibanja w Pariſu ßo pſched ßud ſtaja.

Monopol petrolejoweho wikowanja

je ßo 7. novembra w ſwjaſkowej radźe pſchijał. S nim dyrbja ßo pjecźa pſchetrjebarjo a małe wikowarſtwo pſcheczźiwo pſchemozy amerikanſkeje Standard Oil Companyje ſchkitacź. Pſcheczźiwniźy petrolejoweho monopola napſcheczźo temu praja, ſo knjeżerſtwo ſ nim ludej nowy dawk napokłoži. W khěžorſtwowym ßejmje drje ßo ſa petrolejowy monopol wjetſchina namaka. Wón ßo pſchezo lěpſchi bycź ſda, dyžli njewobmjeſowany privatny monopol amerikanſkich milijonarow. Wulichowanju luda móże ßo ſadźěwacź, hdyž knjeżerſtwo pſches jene pſchekupſzy wjedźene towarſtwo pſchedawanje ſ poſtajenjom wěſtych normow ſa wobmjeſowanje dobytka a płacźiſnow wjeſcź da.

W paßłach.

Bydlachmy na wotleżanej pſchedměſchcźańſkej drósy w khěži, kiž k pſchebywanju mało wabjeſche. Naſch ßußod bě měſchcźańſki gmejnſki ſaſtojnik Njekedźbnik, kiž bě hakle lěto ženjeny. We ßwojim cźaßu bě to jara luby młodźenz, kiž by ßo poßměwajo a ſpěſchnje ſtupajo do ßwojeho lubeho ſaſtojńſtwa khwatał, kotrež winowatoſcź ßwojeho źiwjenja mjenowaſche. Ale niz jenoż pſchijomny a luby, wón bě też porjadny muż a bě nadpadnje ſpokojom ſe źiwjenjom a ſe źiwjeńſkim puczom, kotryż bě ßebi wuſwolił. A jeho ſeńſke ſboże bu doſpołne, hdyž ßebi wot woltarja tu domoj wjedźeſche, kotruž bě ßebi ſa towarſchniźu źiwjenja hižo pſched ßydom lětami wuſwolił. Wona drje bohata njebě, ale ſchwarna, dobra a hoſpodarſka woßoba, kotraž Njekedźbnikej ſboże dowupjelni ſ tym, ſo jemu domjaznoſcź na pſchikładne waſchnje wobſtarowaſche. Jako młodźenz ßym tutymaj nowymaj mandźelſkimaj ſawidźał, kotrajž ßo we ſbożu woprawdźe ponórjeſchtaj a kotrajž radoſcź roſßywaſchtaj kaž kwětki, hdyž ſrawja, a nježny a pſchijomny próſchk wokoło ßebje roſpuſchcźeja. Tak jeju ſpokojnoſcź wabjeſche a wopojeſche.

Ale k wobžarowanju to dołho njetrajeſche. Kaž ſ jaßneho njebja na Njekedźbnika poraženja woßuda padachu. Na jeho mandźelſku ßo cźeźka khoroſcź doby, kotraž jej drje jenoż pomału, ale wěſcźe kipjaze młode źiwjenje podrywaſche. S tym też ßwójbne ſboże hinjeſche. Woporniwy mandźelſki wěſo wobaraſche ßo ſrudneho dóńta, ſchtoźkuli móżeſche, nadźijeſche ßo polěpſchenja a teho dla njewotwlakowaſche ßo wjazy woprowacź, dyžli jemu měßacźne dokhody poſkicźachu. To běſche nadobne ſadźerźenje, tak to też wſchitźy Njekedźbnikowi ſnacźi wukładowachu.

Ale khoroſcź jeho žony ßo na žane waſchnje njeporjedźeſche, nawopak ßo pomału hiſchcźe ſhórſcheſche. S woßudom pruhowany mandźelſki po něcźim dale bóle cźucźe ſhubjowaſche, ſchtoż mandźelſzynu khoroſcź naſtupaſche. Wón drje ßo hiſchcźe dale doſcź jara wo jeje ſeźiwjenje ſtaraſche, poſkicźeſche ji wſchitko, cźehoźkuli na ßebje a na dźěcźo trjebaſche, ale ſ wěſtej wjeßelokoſcźu też hižo ſ domu wotkhadźeſche. Jako cźeźa něſtajkeho ſkeho ßwědomnja jeho doma pſcheſcźěhaſche, woſtawaſche doma jenoż, doniž dyrbjeſche a ſtajnje běhaſche wonka wokoło a huſto hakle ßo po połnozy domoj wrócźeſche. A dźiwna wěz, ſo by ßwoje nowe ſechźyczźa, ſawjeßelenja a ſabawy ſeſapłaczał, na to doßahaſche jemu pſchezo jeho maka mſda. Jeho mandźelſka ßebi wot njeho huſto žadaſche, ſo by jej tute hudańcźko wußwětlił a jemu namjetowaſche, ſo chze ßwoje wudawki pomjeńſchecź, ale Njekedźbnik wo tym nochźyſche nicźo ßłyſchecź. Wón wotmolwi, ſo dźě ma doſcź pjenjes, a ſo, hdy by jemu jich pobrachowało, ßebi jich ßnadnje doſcź wobſtara. Njekedźbnikowa wjedźeſche, ſo wobſtarane pjenjeſy ſ cźiſteju rukow njepſchikhadźeja a pocźa ßo rudźicź. Rudźenje jej k wobžarowanju ſbytk ſtrowoty hiſchcźe dopodrywaſche a po narodźenju druheho dźeſcźa wboha žona ßwoju duſchu wudycha.

Njekedźbnik pſche jeje ßmjercź wěrnje płakaſche, ale jeho lohkomyßlnoſcź ßo njepołěpſchi. Dźeſcźi, hólcźka a holcźku, na wukublanje da. To wěſo jemu jenoż móżno ſcźini, ſo móżeſche ßo ßwojim ſechźyczźam doſpołnje podacź. S muża, kotryž bě prjedy porjadny, naſta ßlědźak, kiž ßebi nicźeho ſapowjeſcź njewjedźeſche a kiž w ſawjeßelenjach jeniczki ſaměr źiwjenja ſpóſnawaſche.

Ale to dołho tak njetrajeſche. Sa niz zyłe dwě lěcźe bě Njekedźbnik wſchitke ßwoje dokhody pſchißadźił. Hižo wjazy dźeń kóždeho prěnjeho měßaza ſ móſchnju, kiž by połna ſkotych a ßlěbornych byka, domoj njepſchikhadźeſche, ale bjes maka ani pjenjeźka pſchi ßebi njemějeſche. Dwójzy wob tydźeń ßebi něhdźe po tſi hriwny khodźeſche, ſa cźoż ßebi ßnědanje a wjeczeŕ kupowaſche, wſchitko druhe ßebi ſ tajkich klamow bjerjeſche, kotrež běchu jemu wot wěricźela ſapißane, a kaž by prajił, darmo.

Druhi cźłowjek, Moriz Münzeles, bjerjeſche prěni dźeń kóždeho měßaza jeho ſaſtojńſku mſdu. Njekedźbnik bě ßo ſ nim ſeſnał, hdyž bě jeho žona khora. To bě w korczmje. Münzeles ßo pſcheßwědcźi, ſo je to ſchwarny ſaſtojnik ſ penſijonom a ſ nadźiju na poſtupowanje, duž jemu, hdyž ßo na njedoſtatk wobcźeżowaſche, pjenjeſy podtykowaſche, ſamołwjeſche ßo mohł rjez, ſo ßebi nicźo wrócźo njeżada ſa dołhi cźaß, ſo móże jemu hakle potom, hdyž budźe powyſcheny a hdyž ſměje wjetſchu mſdu, požcźene pjenjeſy ſ danju wrócźicź.

Njekedźbnik ßo najprjódźy dlijeſche, ale hdyž ßo jemu pjenjeſy ſkoro donucźowachu, pocźa je bracź. Münzeles ßwoju rólu wubjernje hrajeſche. Na wocźi cźinjeſche, kaž by derje měnił, jako by we ſłych cźaßach ßwěrnje ſmyßleny pſchecźel był, ale doma ßebi wſchitko porjadnje ſapißowaſche — niz jenoż požcźenki, ale też woprawdźe

„židowsku“ dań. A huscźischo žo też sta, so by Münzeles, s radosću nad tym, so žo jemu wěz wubjernje schlachćži, wjele wyschschu požčzonku sapišał, dyžli bě to woprawdže bylo. Wschako bě w podobnych wikowanjach hižo wulkeje wobrotnosćze nabył a požčzonkow, kiž bě tajkim njekedźbnikam posćiczał, bě w jeho knižkach hižo wjazy sapišanych.

Dowěrnosćz mjes Njekedźbnikom a Münzeležom bywasche po něčzim tak wulka, so žo sastojnik hižo njewobarasche, požčzowacź, ale so žebi cźasto dobrowólnje žam wot žo požčzonku žadasche. Münzeles bě drje też posdźischo hischcźe lubosny napschecźo žwojemu dołžnikej a jeho pschecźa rady dopjelnjesche, ale běsche hižo symnischi, pschi požčzowanju hižo krucźischi, podstorkowasche dołžnikej hižo dołžny list k podpišanju, so žebi požčzonki wot njeho kóždy ras dobrowólnje a to sa sakońsku dań žada. A kóžde schtwórcź lěta dyrbjesche Njekedźbnik wobkrucźecź, so je wěstu summu dołžny, do kotrejež bě Münzeles wěso hižo na pscheklepane waschnje židowsky wyšoku dań žobu salicził.

Ale sa dwě lěcźe bě Njekedźbnikowy dołh hižo sraky, tak s najmjeńscha žebi Münzeles myšlesche. Wěricźel potajkim dóńdže, wužwětli jemu, schto je jemu hižo dołžny, a žadasche žebi, so dyrbi jemu na hłowu saplacźicź, so dźě pjenjesy nusnje trjeba, abo so dyrbi jemu s najmjeńscha směnku (wechsel) na zyły dołh wustajicź, kiž ma tsiměsacźnu placźiwosćz.

Nětkole hakle bu Njekedźbnikej prěni ras jažne, kelko je Münzeležej dołžny. To bě hobrsźy wjele pjenjes, kotrež ani sa pjecź lět njebudźische mohł saplacźicź, hdy budźische niczo njejědł a njepił. Nětkole do teho pschińdže, so bě žebi wěricźel „židowsku“ dań nalicził, spósna, so bě žebi wjetsche summy sapišował, hacź bě jemu woprawdže požčzował. Na dobo pschewidźa, so je to niske, lichowarske rjemjeślo, ale schto chze sapočzecź? Wón žo s Münzeležom swadźi, nadawa jemu lichowarjow, paduchow, skóstnikow, ale s tym žo jeho wěz wo niczo njepolěpschi. Münzeles tu směromnje stejesche, tykajo wschě titule do kapže, a tykasche žwojemu dołžnikej wotpiski wschěch jeho dołžnych listow s jeho podpišmom, kiž bě wěso derje khował doma, psched woczi. A w tych papjerach bě žo jemu Njekedźbnik mohł rjez na žiwjenje a žmjercź sapišał.

Na khwilku žo sastojnikej Münzeles mólczki, njenahladny, tajki sdasche, so mohł wón, kiž bě žylny, srósiny muž, jeho rosmjasćz. Ale schto je cźłowska móz pschecźiwo mozy pjenjes? Sarasy-li Münzeleža, swali na žebje hischcźe winu skóstnika a dołha žo tola njewušwobodźi. A dopomnjeńka na dźěsczi, njebožatzy, kotrejž něhdże daloko po zusnych ladach běhaschtej, jemu na dobo mozy cźěła a jeho rosskobjenosćz slemi. Duž bu swólniwy k jednanju, pschispósnawa wyšokosćz dołžnych pjenjes, ale saplacźicź na dobo njemóžesche.

A schto by wěricźelej skórźba pomhała? S cźasanjom jeho mšdy budže žwoje woprawdźiwe a wumyšlene dołhi jenož pomalu wróczo dostawacź. A schtó wě, hacź žud wschitke jeho požčzonki też sa prawe pschipósnaje? Móžno, so niz a potom? Münzeles žo dwělujo sa wuschomaj podrapa a žwój hrosom hromadu bjerjesche. Jenož niz psched žudnistwo, radscho tola wboheho sastojnika dwaj krócź skubacź! Na woczi potajkim cźinjesche, jako by popuschczicź nochcył, ale we woprawdźitosczi pak pschi rosmołwje pytasche wokomika, so by dołžnika mohł sa žkowo popadnycź.

A to žo jemu poradźi. Sastojnik jemu zyły mšdu posćiczi, a Münzeles ju wulkomyšlnje s tym wuměnjenjom pschiwsa, so budže žo wo njeho a wo jeho žwójbu porjadnje a cźestnje staracź. S teho cźaža nětko Münzeles prěni dźeń kóždeho měžaza sastojnikowu mšdu bjerjesche a dwójcy sa tydźeń Njekedźbnik k njemu khodźesche, so by wot njeho prosćerśku jakmožnu dostawał, so by s najmjeńscha hłodu njewumrjeł.

„Tak“, powjedasche jemu Münzeles, „žo sa něschto lět dołh saplacźi.“

Ale we woprawdźitosczi dołh hacź do njeskónczjnosćze rosczesche. Njekedźbnik dyrbjesche k wobjedu do teje korczmy khodźicź, kotruž bě jemu Münzeles wukasał a pschikasał. Jenož to žmědźesche jěsćz, schtož bě jemu wěricźel skasał, abo mjenje, ženje pak niz wjazy. Drastu dostawasche dwójcy wob lěto pola firmy Isaaka Liebensteina, kłobuki pola Sary Jeiteležoweje, schaty pola Sigfrida Kohna, płokacź dacź dyrbjesche žebi pola Rafaela Pelereža, wobydlenje mějesche pschipokasane pola Münzeležowego bratra, wobucże jemu Münzeles žam pschinoschesche, dokelž dźě njebě wobkhoda, hdźež mohłe žo jemu pschisprawne wubracź.

A tole wschitko rjenje dostawasche sastojnik darmo. Kak darniwy a nadobnje smyšleny bě tola Münzeles napschecźo žwojemu dołžnikej! Sa to jenož bjerjesche prěni dźeń kóždeho měžaza jeho zyłu mšdu a wožebje hischcźe jemu dwaj krócź sa tydźeń pschidawk k sežiwjenju wupłacźesche! Ale dołh žo njepomjeńschesche, nawopak rosczesche dale bóle, a Njekedźbnik bě žwojemu wěricźelej hacź do žmjercze sapišany. Ani na dźěsczi na wšy nježmědźesche pohladacź, dokelž jemu na to pjenjes njesły, jedyn wjeczor kaž druhi dyrbjesche doma wostacź a žo s dopomnjeńkami na žwoje njesboże cźwilowacź, mjes tym so žebi na nim Münzeles „židowskich“ pjenjes dobywasche a wudrěwasche. Kłobuk, kotryž bě jemu jeho wěrybratr sa 4 abo 5 hriwnow wostajił, liczesche sastojnikej sa 9 abo 10 hriwnow. A druheho žebi nježmědźesche wubjeracź, hacź tón, kotryž bě jemu prjedy postajił. Sa drastu, kotraž 40 hriwnow płaczesche, liczesche jemu 70 abo 80 hriwnow, a to dyrbjesche jemu hischcźe staru wobnoschenu wotedawacź. Sa hubjeny schpatny kucźik jako wobydlenje płaczesche na měžaz 30 hriwnow, sa žnědanje, kiž bě praženadnuschke, na měžaz 10 hriwnow, sa kóžde rosmołwjenje se žwojim khlěbodawarjom 1 hriwnu.

Wudrěwanja njebě kónza a sa krótke lěta bě Njekedźbnik hacź do koże wušlěkany a wuskubany a Münzeležej hacź na 20 lět zyle podcźišnjeny na mikosćz a njemikosćz. Lawjaze pasory katowskeho lichowarja běchu na nim žwoje hrósbne, žurowje hrosne dźěło dokonjake. Wbohi sastojnik drje sa bliższi cźaž w sastojnistwje wyschsche postupi, ale też to jemu zyle niczo njepomhasche, haj, ani na pschewidźomny pschichod nježmědźesche žo polěpschenja žwojich pjenježnych wobstejenjow nadźijecź. A tak dóńdže s nim k žurowemu kónzej. Jeho pschedstajeny jeho wótrje napominasche, so dyrbi žo Münzeleža, kiž žo s wěricźelskej hruboscźu do pišarnjow wyschnosćze dobywasche, a žo pschi tym na pschecźelstwo se sastojnikom roczesche, wotrjez. To pak bě jemu zyle njemóžna wěz a duž žebi druheje pomozy we žwojim sadwělowanju njewjedźesche a — — žo satsěli.

A jeho wbohej khuduschkej dźěsczi běschtej lědma trochu wotrostkej, so móžeschtej žebi něschto žlěbornych sažkužicź, a hižo dyrbjeschtej na wotplacźenje dołha po nanje rjanu hriwnu pschinoschecź. Nana ani po wožobje njesnajeschtej, sa to pak cźim lěpje snajeschtej wožobu, kotraž bě na helske waschnje jeju starschimaj žiwjenje sajědojcźiła, jeju do khudoby sastorcźiła a s njeju žyroty sczinika, kotrejž běschtej hižo wot makosćze na zusnych ludźi pokasane.

Moriz Münzeles pak, hacźrunje hižo stary a žłaby, žedźi na měchach pjenjes, kotrychž je spěschnje a žnadnje nabył a žo žměje, kak je „wohidnych“ kischescźanow wuskobał.

(— Kónz. —)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1912 dotal zaso nahromadźiło: 467 hr. 35 pj.

Dale darichu:

Po wotkazanju njeboho kublerja Měta a joho mandźelskeje w Rašowje . . . . **100 hr. — pj.**

Hromadźe: 567 hr. 35 pj.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž druhdże, rěsnizy też w Budyschinje danske mjažo rad njepschedawaju, dokelž na nim pschemako sažkużeja. Po jich prózowanju njebudże žo prjedy noweho lěta w Budyschinje žane danske mjažo pschedawacź. Rěsnizy žu měschczańskej radże pschedstajili, so njemóža wobydlerstwo s tukom, k pjecźenju kołbažow trěbnym, sastaracź. Tež je jim cźežko, kołbažy dźěkacź, hdyž howjasy skót žami njerěsaju. Tele pschicźiny žu měschczańsku radu pohnuke, pschedawanje danskeho mjažo hacź do noweho lěta sastajicź. Mjes wobydlerstwom je žo wjele lubowarjow sa danske mjažo namakało.

— Sańdźenu žrjedu je prynz Bjedrich Khrystian, druhi žyn nascheho krala, nasche město a horu Cźornobóh wopytał. S pschewodom žwojeho adjutanta wón s dopołdnischim spěschnym cźahom do Budyschina pschijědże. Na dwórnischczu jeho knjes senior monsignore Skala a wyschschi wucźer Wilhelm powitaschtaj. Prynz žebi s jeju pschewodom wobhladanja hódne městna wobhladowasche a też tachantstwo wopyta. Popołdnju w 2 hodźinomaj wón po želesnizy do Pomorz jědźesche a žo wot tam na Cźornobóh poda. Popołdnju $^1/_2$6 hodźin žo wón se želesnischim cźahom do Draždźan wróczi.

— (Ssamomordarstwo.) Sańdźeny schtwórtk je žebi 57lětny žadkarski pomoznik Michał Kamprad, kotryž je lěta dołho pola žadkarskcho a rjemjenjerskeho mischtra Schmau4a na kamjeńtnej haży dźěłał a teho dla cźežne snamjo sa žwěrnosćz w dźěle dostał, s wobwěžnjenjom žiwjenje wsał.

— Warjenski kursus je ßo w Hornjej Hórzy a w Hnaschezach wotewrił. Pschi kóždym kursu ßo 32 wuczobnizow wobdźěli.

S Wulkeje Dubrawy. Pschi woranju ßo wutoru mkodaj konjej ſ Margareczineje Hěty spkóschischtaj a częknyschtaj. Pschi dźiwjej hanjenzy pkuh ſhubischtaj a skónczńje ſa jenym schtomom wißajo wostaschtaj. Tam ßo tak saschmataschtaj, ſo dyrbjesche ßo grat rosrěſacź.

S Druźkez. Sańdźeny pjatk wjeczor je tudomny ryczerkubkowy najeńk Brühl ſe ßwojim sapschahom tak częźko do njesboża pschischoł, ſo je ßobotu w nozy na ßwoje ſranjenje wumrjeł. Brühl bě pjatk posdźe popoldnju ſ jenopscheżnym wosom do Zicźenja pschijeł a do tamnischeje dwórnischczoweje restawrazije sastupił. Wokoło 7 hodźin ßo wón na domojjěju do Druźkez poda. Hdyž pak bě lědma ſe wßy wujeł, ßo pschi żelesnizy kóń splóschiwschi na bok skoczi, pschi czimž wós do jeneje wischenje sawadźi. Pschi ßylnym sraźenju je ßo Brühl najſkerje ſ wosa czißnył, tola je wotežku w ruzy sdźerżał, a ßo něhdże 60 metrow ßobu wlekł. Dokelž kóń ſ wosom ßam domoj pschihna, ßebi hnydom myßlachu, ſo je ßo njesboże stało a sa Brühlom pytacź dźěchu. Snjesboženeho bjes wědomnja na drósy leżazeho nadeńdźechu. Hdyž jeho domoj pschiwjesechu, ßo jemu wědomnje wróczi. Sawołany lěkaŕ spósna, so běchu ßo Brühlej někotre rjebka skamałe, mosny ßo stschaßke a płuza ßo sranike. Njeboczičzki je 30 lět dołho Druźkeczańſki a Demjańſki knježi dwór wotnajał a bě jako wustojny rataŕ a pscheczelny człowjek snaty a lubowany. Wón krótko psched ßwojim 59. narodninami stejesche a żonu, dweju ſroscźeneju ßynow a jenu dźowku sawostaji.

Se Zuriz. Tudy sta ßo ßobotu 16. t. m. wobźarujomne njesboże, kotreż pak mózesche hischcze hórsche wupadnycź. Wudowa Zyżowa da něschto ßykanja narěſacź, dokelž běsche nasajtra njedźela a kermuscha. Jeje najstarschi ßyn běsche elektriſki motor puschcził, hdyž wußkysycha so něhdże jene kolesko klepoze. Pschi tym, so kolesko pschehladowasche, shrabny jeho nóß klina, ſ kajkimiž ßo koleßa saklinieja, sa rukaw. Prjedy hacź ßo schtó dohlada, wobwjertny kolo hólza ßobu. Pschi tym ßo jemu lěwa ruka dozyła roskama. Na sboże jeho mkódschi, 11lětny bratr motor hnydom sastaji. — Milina njesnaje żorty!

S Nakez. 24 ßobuſtawow a jedyn hóscź běchu ßo k jěd natemu porjadnemu poßedźenju „Lipy“ sańdźenu njedźelu seschli. Knjes pschedßyda wotewri poßedźenje, pschitomnych powitawschi ſe spěwom: „Sskawna Sskowjanschczina nascha“. Sapiß poßlednjeho poßedźenja ßo czitasche a ßo sa prawy spósna. Woßebje bě nam wutrobne wjeßele, ſo bě naß nasch lubowany a wyßokoczeſczeny knjes farař Gólcź wopytał, kotryż ßo hnydom ßkowa jimasche a nam wo ßwojim puczowanju po Tirolſkej pschednoschowasche. Najprjedy wjedźische naß do Budapesta a Wina. Wopiba nam wuheŕſki lud a jich sadźerżenja, a potom dowjedźe naß skónczńje do strowotnych kupjelow w Bozenje w Tyrolſkej, hdźež je 4 njedźele pschebywał. Mózachmy ßebi 31 pohladnizow ſ jeho puczowanja wobhladacź kaž n. pſch. Win, Budapeſt, kupjele Gaſtein a Bozen, kaž też wschelake ważne měſtna Tirolſkeje. Wón nam wschelake praschenje ſ pschiczinu jeho pschednoschka na njeho ſtajene, hacź nanajdrobnischo roskładźe, je nam też wschelake pokiwy na tamnischi lud, jich sadźerżenje, wěru a dźěło dał. Sa ßwój na hodźinu trajazy, sajimawy pschednoschk tſikróczńu hrimotazu ßkawu dosta. Tajke pschednoschki bychu nam huscźischo trěbne byle. Po krótkej rosmołwje ßo poßedźenje skónczi ſe spěwom „Bórczecź, mórczecź druhdźe chzemy.“

Se Zitawy. W mjaßu jeneho ßwinjecza, w tudomnej rěſarni sarěſaneho, ßu wjele trichinow namakali. Sswinjo jenemu tudomnemu rěſniſkemu miſchtrej ßłuſcheſche. Trichinate mjaßo je ßo hnydom sniczikło.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) W domje pokleńka Bohuměra Bjedricha w Czornym Khołmzu je po sdacźu husto swada knjeźſtwo měka. Bjedrich je ßo do żonineho wobßedźeńſtwa woženił. Wureczowanje je na dnjowym rjedźe było, a druhdy ßu też puki padałe. Bjedrichowa żona, kotraż je hižo ras w błudnizy pobyła, ßo lohko roshněwa a ßo potom njemóże wobknjeżicź. 23. oktobra bě wona k wokrjeßnemu lěkarjej pschischła a ßebi někotre ſranjenja wobßwědczicź dała. Jejna hłowa bě sacźełka a wobdrjena. Też wona na to skorżesche, ſo bě ju jejny muż do ßwinjazeho khlěwa sawrjeł, kotryż bě ju prjedy teho nabił. Pschi pukach běschtaj jemu jeho ßynaj, Max a Jan Bjedrich, pomhałoj. Wobskorżeny mandźelſki prějesche, ſo je ßwoju żonu ſe samyßkom bił; wona je lohko ßo roshněwaza woßoba, a wón je ßo jeniczży psched njej wobarał, dokelž je jeho tamny dźeń ſ nożom a widliczkami nadpadnyła. Jeho ßynaj ſtaj jemu w nuſy na pomoz pschischkoj. Sswójba je jara pod żoninej njemĕrnoſczu cźerpika. Napscheczo temu jedyn ßwědk praji, ſo je żona duchownje normalna, a ſo chze ju jejny mandźelſki rad jako hłupu wudawacź, ſo mohł ju saßo do błudnizy podacź. Jedyn ſe ßynow ßam praji, ſo maczeri někotre „wotkoži“. Statny rěczńik měnjesche, ſo ßu ßo napscheczíwo maczeri hruboſcze dopuſchczike, ſo pak ma ßo, dokelž ßu wobſtejnoſcze wobcźežne byle, wěz ſ kahodnoſczu ßudźicź; wón ſa kóždeho wobſkorżeneho 50 hriwnow khostanja namjetowasche. Ssudnizy tſjoch wobſkorżenych k pjenjeżnemu khostanju po 10 hriwnach saßudźichu, dokelž njeje jako njewěrne dopokasane, ſo je ßo żona do wobſkorżenych daka, tola ßu wobſkorżeni nuſne wobaranje pschekroczili.

S Brunojz pola Mużakowa. Pjatk popoldnju wokoło 5 hodźin je ßo tu bróżeń wósnika Měta ſ domojkhowanymi żnjemi wotpalika.

Kerchow.

(Wot Pětra Mlynka. Na żadanje wocźiſchczany.)

Srndne měſto ßylſowe,
Kerchowje, ty rola Boża,
Rjane měſto wjeßoke
Sa tych, kotſiž prajicź móża:
„Ssmjercź je moje żiwjenje,
Pſches row mój pucź k njebju dźe.“

Kajke mam ja sacźucźa,
Hdyž ja khodźu po kerchowje
A tu cźitam napißma
Tych, kiž tudy spja we rowje,
Stari, mkodźi w hromadźi,
Haj, też moji najlubſchi:

Tu mój luby nau też spi,
Spi mój dźěd a moja wowka,
Macź, kiž sahe wumrje mi,
Spi mój ßyn a moja dźowka,
Spi mój bratr, — tu ßwój row ma
Moja luba mandźelska.

Je mój cźaß ßo minył tej,
Mój row njechnjej' nihdźe druhdźe—
Tón pschi mojej mandźelſkej,
Haj, pschi jeje boku budźe,
Jow też chzu ja pschi njej spacź,
Hacź chzył Bóh naj' sawołacź.

Junu, junu saßwita
Jene kraßne sbóżne ranje,
Hdźež ßo saßo dokonja
Tudy nasche ßmjertne spanje,
Tudy — Bóh daj — wschitzy my
S hnady k njebju póńdźemy.

Tudy spi też někotry
Nan a sastaraŕ wot dźěcźi,
Kiž je wschak tak njerady
Wopuschcził je na tym ßwěcźi,
Kiž jim mrějo prajesche:
„Bóh Knjes njech nětkwasch nan je.“

Pódła spi, o srudoba! —
Macź wot cźrjódki małych dźěcźi,
Kiž je pſches ßmjercź dyrbjała
Wopuschczicź je na tym ßwěcźi;
To bě cźežke dźělenje,
Hdyž je płakacź widźesche.

Ach, tu mjes nimi też spja
Ssylni, mkodźi, doroscźeni,
Starschich rjana nadźija,
Na ßmjercź njemyßlachu żeni,
Kiž tu hischcze na ßwěcźi
Bychu rady bydlili.

Tam a ßem też tudy spja
Stari, kiž ßmjercź požadachu.
Kajka Boża dobrota!
Kak ßo cźi rad wotßal duchu,
Dokelž ſ wjetscha na ßwěcźi
Njeběchu rad widźeni.

Tu we měrje cźische spja,
Kiž ßu wjele pschecźerpili
Khoroscze a bolenja
Na tym ßwojim braschnym cźěli,
Sprózny wot tej' żałoscze
Jich ert nětko wotpocźnje.

Cźische spja też w hromadźi
Też cźi, kiž ßu na tym ßwěcze
Jedyn druhoh' tyschili
A ßej tudy lakli ßycze,
So by jedyn druheho
Pschinjeßli tu wo wschitko.

Khudy a też bohaty
Tudy spi we jenej semi,
Ach, tu spi też někotry
Mjes tajkimi towarschemi,
Kiž tu prjedy na ßwěcźi
Njebě rady mjes nimi.

Duż dha spicze w hromadże
Cźische tudy na kerchowje,
Hacź wy ßłyschecź budźecze
Boži hłoß we ßwojim rowje,
Hdźež ſ nich — Bóh daj — w hromadże
Wschitzy k njebju póńdźecze.

Přilopk.

* (Ssamomordarſtwo ſ bojoscźu pſched khostanjom.) W Draždźanach je ßo na Freibergſkej dróży jedyn 27lětny moleŕſki pomoznik ſ woknom 2. poſkhoda na dróhu dele cźißnył. Prjedy teho bě ßebi wón ſ jědom sawdak. Wón je ßebi żiwjenje wſak, dokelž bě ßwojemu hospodarjej maliczkoscź kradnył. Cźežkoſranjeneho jeho ſ automobilom do hojeŕnje w Bjedrichowym měſcze dowjesechu, hdźež je nasajtra wumrjeł.

* (Mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) W Draždźanach je póſtſki sekretar Rummler ßwoju 39lětnu mandźelſku a ßwojej dźěſcźi, 11lětnu Elſu a 12lětneho Hellmutha, a potom ßam ßebje

satšělił. Swojemu pschichodnemu nanej bě wón list sawostajił. Wón rěka: „Luby nano! Ssym njesprawnosć skucził a njemóžu dleje žiwy być. Sswojich žwójbnych žobu wosmu. Wodaj mi! Pawoł.“ Kaž je žo shoniło, je wón pokkadnizu póstskeho konsumskeho towarstwa sarjadował. Wón bě s njeje 140 hriwnow pscheschiwił. Rummler, kotryž bě jara czesczelakomny, njebě žo chzył žwojim pschiwusnym dowěricz. Jeho žwójba bě hewak w porjadnych wobstejnosczach žiwa. Ssužodža žebi ju wyšoko ważachu a rad s njej wobkhadžachu. Kaž je wyschscha póstska direkzija wosjewiła, njeje žo Rummler na sastojńskich pjenjesach pschepschimał.

* (Poža wjeczenje sawjery Bobrineho dola.) Rěka Bobra w Krkonoschach (Hobrskich horach) je husto s wulkej wodu kraj, psches kotryž běži, sapuszczika. So by žo w pschichodze powodženjam wobaralo, žu njedaloko Hirschberga pola Mauera Bobriny dol se 60 metrow wyšokej a horka 7,2 metra schěrokej murju sawrjeli. Twarske khósty 8,150,000 hriwnow wuczinja. Ssobotu je žo sawjera Bobrineho dola w pschitomnosczi khežora Wylema II. poštwjeczika. Bobra pschi sawjerje džěłarnju elektrizitety czěri, kotraž wokolny kraj s elektriskej mozu sastaruje.

* (Dobroczinwy polizajski poš.) W jenej jendželskej wšy bě žo jenemu ratarjej žuknja kradnyła w kotrejž listownja s pjenjesami tczesche. Wo tym žo poliziji powjesczo da a ju wo polizajskeho pža s wjednikom proschachu. Poš městno, hdyž bě žuknja wišała, wobczucha. Někotre rasy wokolo dwora běžawschi žo wón do žušodneho lěža saměri. Pža njemóžachu tak rucze sczěhowacz, dokelž psches husczinu a kerki běžesche; duž bě czim wjetsche spodziwanje, hdyž poš na dobo s kradnjenej žuknju wjednikej napscheczo pschiběža. Wón bě paducha doszěhnył a na njeho tak saschczowkał, so njemóžesche žaneje krocżele dale hicz. S hrosu bě paduch potom žuknju prjecz czišnył. Poš wjedžesche, so žuknja tam. žłuscha, hdyž běchu jemu czuchacz dali; wón žuknju pschimny a s njej žwojemu wjednikej napscheczo běžesche. Hdyž pža sa paduchom póšłachu, njemóžesche wón jeho wjazy doszěhnycz.

* (Sapaleńka.) W Rodewischu w Vogtlandskej je žo wjetschi dźěl sakskeho možasnika wotpalił. Pjatnaczelětna žłužobna Bergnerez, kotraž pola fabrizyneho wobžedžerja Bergnera žłužesche, je woheń sakožiła. Sapaleńku žu sajeli. Hdyž ju pscheżłyschachu, wona rjekny, so je woheń sakožiła, so mohła žwoju žłužbu wopuschczicz.

* (S wokschidłom žo sarasyła.) W Bukowje w Schlesyskej je žo jena schěsczlětna holczka, kotraž žebi pschi wětrniku hrajkasche, s wětrnikowym wokschidłom sarasyła.

* (Plistowany korpsowy komandant.) Psched někotrymi měžazami bě w Munkaczu we Wuherskej džowka wyschkoweho leutnanta Härtla korpsoweho komandanta Borowicza plistowała. S pschiczinu tuteho podawka běchu spodziwne žwójbne wobstejnosče wyschkoweho leutnanta Härtla byle. Tutón hižo wjele lět se žwojej žonu hromadže bydlesche, hacž runje jemu wona njebě hischcze po prawom pschiwěrowana. S tuteho njesakońskeho mandželstwa běchu někotre džowki wuschle, a starschej žebi horzo pscheješchtaj, so by žo mandželstwu sakońska placziwosć dodała. Härtl bě žo wospjet pola žwojeje pschedstajeneje wyschnosče wo dowolnosć k swěrowanju prózował, tola kóždy krócz bě žo wón wotpokasał. Wón bě žo na to na korpsoweho komandanta Borowicza w privatnym lisče s prósstwu wobrocził, so by jeho prózowanje podpjerał. Korpsowy komandant na to Härtlej poruczi, so by na wotpoczink schoł. To bě Härtlowu starschu džowku Luisu tak roshoriło, so wona k korpsowemu komandantej wjeczor do hosczenza džěsche. Sso jeho wospjet wopraschawschi, hacž nochze s jejnym nanom łahodnischo wobkhadžecz, žo wona, hdyž žo wón jejnej prósstwje sarjekny, s nahłym hnewom saja a jemu jenu plistu wotkloži. Psched wokrjeżnym žudom w Munkaczu žo tele dny skórżba dla kschiwdy pscheczíwo rasnej knježnje, kotraž žwój skutk jara wobžarowasche, wužudzi. Luisu Härtlez k 360 hriwnam pjenježneho khostanja saždžichu.

* (Kóń w zyrkwi.) Roshorjazy podawk je žo reformaziski žwjedžeń w Božej žłužbje we Wulkim Engelawje stał. Hdyž běchu kemscherjo w zyrkwi shromadženi, na dobo jedyn spłóschcheny kóń, wojo sa žobu wleczo se žrjedźnymi durjemi do zyrkwje hacž k woktarjej pschihna. Konja shrabnychu a s zyrkwje wuwjedžechu, prjedy hacž móžesche schkodu naczinicz.

* (Schkódne sczěhwki balkanskeje wójny.) Pschadownje w awstriskej Schlesyskej a ranschej Morawje dla wójny na Balkanje tam žaneho wotebjeranja žwojich tworow nimaju. Teho dla žu nusowane, dźěłanski czaž pschikrótschicz.

* Ruske mjažo žo tele dny w Oberschönwaide pschedawasche. Rěsniszy mischtrjo, kotrymž bě žo pschedawanje pschepodało, pschi tym jenož husto mjažowe druzziny wotedachu a to na tajke waschnje, so dyrbjachu kupowarki pschesměru dołho czakacz a so wjazy koszczi dyžli mjaža dostachu. Žony žo pola gmejnskeje rady wobczežowachu. Jedyn žobustaw gmejnskeje rady hnydom tsjoch rěsniskich pomoznikow wotnajo a jim sbytk mjaž rospschedacz da. Pschichodnje žo žamostatnym rěsniskim mischtram pschedawanje ruskeho mjažo wjazy njepschewostaji.

* (Spieczenza w jastwje w Rochefortu.) W jastwje w Rochefortu w Franzowskej žo, hdyž wyschschi dohladowar jatym jědź pschinjeże, tuczi do njeho dachu. Jeczi jemu krk pscherěsnychu a jemu revolwer wsachu. Jeho žonje, kotraž na pomoz pschiběža, žo runje tak sendže. Jeneho matroso, kotryž chzyschce wyschscheho dohladowarja schkitacz. dwanacże krócz s nožom kłochu. Sastojnizy a wojazy, kotsiž pschiběžachu, jeneho druheho dohladowarja w jenej zeli s wotrěsnjenej hłowu skónzowaneho namakachu. Žandarmojo spjeczowarjow hacz do druheho poskhoda sczěhowachu. Pschi tym jeneho podoffizěra se žekeru rubnychu. Dwaj jataj žo w jenej zeli saraczischtaj. Žandarmojo durje wupaczichu a jeju satšělichu. Wscho hromadže je žo pjecz wožobow moriło a tsi žu žo sranike.

* Wulka mórska žołma je města Havanna, La War a Lucea na kupje Jamaica wupuszczike. W Montegaskim saliwje je 42 wožobow pschi wichorje žmjercz namakało. Jamaicaski gouverneur je 300 stanow a zyrobu do potrjechenych městow póšłał. Wětr žo 15. novembra sapocza a někotre dny na mozy pschiběrasche.

* W Mexikanskej je žrjedu žylne semjerženje było. W Acambaro je žo něhdže 100 wožobow sarasyło.

Wužudzenja.

Khostanska komora. 16. auguśta bě žo hižo khostany 23 létny schkleńczer Arthur Ehrenreich Wischoffsky s Mjedźozisa w Rendlerez korczmje w Biskopizach njepschistojnje sadźerżał, czehož dla běchu jeho wondowjedli. Pschi tym bě wón pschi durjach czerwjenoschkleńczane wokno, 60 hriwnow hódne, rosbił. Biskopski kawniski žud bě jeho dla wobschkodzenja wězy k jastwu na dwě njedźeli saždžudził. Wischoffsky bě žo pschecziwo wužudej powołał a s tym dozpěł, so žo jeho khostanje na 30 hriwnow abo s jastwom na 6 dnjow poniži.

✕ Czělneho ranjenja, wohroženja a skschiwdzenja dla bě Budyski kawniski žud prjedy w Adolfskej Hěcze a nětko w Dobruschi bydlazeho 27 létneho fabriskeho džěłacerja Jurja Richarda Holschku s Noweje Wjeski k jastwu na 3 njedźele 3 dny sažudził. Wón bě pjecza 9. junija fabriśku džěłacerku swudowjenu Wroblikowu, s kotrejž w Adolfskej Hěcze w jenym domje bydlesche, sa schiju shrabnył, k semi a na skhody czišnył, na njej kleczał a s pjascomaj do njeje bił, so sa jenym wuchom a na kohczu krwawjesche. Dale bě jej wón pjecza hrosył, so ju skónzuje, a ju s rěczemi skschiwdził. Jeho powołanje pscheczíwo wužudej žo saczišny.

✕ Runje tak mało wuspěcha mějesche hižo prjedy khostany twarski džěłacer Mikkawsch na Židowje se žwojim powołanjom. Wón bě wikowarzy Hejninej na Židowje wschelake wudma napowschał, a Budyski kawniski žud bě jeho teho dla k 40 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na jedyn tydźeń sažudził.

✕ Pohoncz Mikkawsch Ledźbora s Wutołcziz, w tamnischim rěsaku žłužazy. njedźelu 16. junija se sapschahom do Budyschino jědźesche. Na Židowje jedyn kóń Ledźborowcho sapschaha na Makowjelkowskej drósy połdralětneho hólczka pohoncza Kuwizkeho k semi potorhny. Pschi tym žebi hólczk hłowu czežko wobodrě. Ledźbora běchu wobskorżili, so je se žwojej njekedźbliwosczu njesboże sawinował, a Budyski kawniski žud bě jeho dla lohkomyślneho czělneho sranjenja k 10 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 2 dnjej sažudził. S powołanjom pscheczíwo wužudej mějesche Ledźbora wuspěch, so jeho wuwinowachu.

✕ 13 létny schulski hólz K. E. Birnstein se Semiz bě žo 29. septembra w Biskopizach dohladał, so bě jena woknowa schkleńza tamnischeje pschedawarnje konsumskeho towarstwa rosbita. Se žwojim starschim bratrom, 15 létnym schewskim wucżobnikom F. W. Birnsteinom žo srěczawschi, wonaj wjeczor s rosbitym woknom do pschedawarnje saléschtaj. Prjedy pak hacž móżeschtaj něschto kradnycz, jeju sažlapichu. Dla shromadneho czežkeho paduschstwa Ericha Birnsteina k jastwu na 2 měžazaj a Bjedricha Birnsteina na 1 měžaz sažudzichu.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldze.

W tu khwilu sadanjamy nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wuživanju ſ	3½ %	na lěto.
pschi měßacznym wupowjedzenju	3¾ %	
pschi schtwórczlětnym =	4 %	
pschi pollětnym =	4½ %	

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w Serbskim Domje.

Czorne draſtne tkaniny

meter po **90** pj. hacž do **4.30** mk.

Normalne pißane běle **ſpódnje tkaniny**

W kóždej wulkoſczi a wuwjedzenju

ſchórzuchi

po kóždej placziſnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Palaſtowe dźiwadło

w Budyschinje na khěžorskej dróſy 11.
Najwjetſche a najwoßebniſche ßwětkowe ∴ dźiwadło sakskeje hornjeje Łužizy. ∴

Wſchědnje

wot **4** hodźin popołdnju hacž do **11** hodźin wjeczor

wulke pschedſtajenje

∴ najnowſcheho dokonjenja ∴

ßwětłohrajerſkeho wumělſtwa.

Kóždu ßobotu a ßrjedu ßo program pſcheměni.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeſchki.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zykych Serbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcził **Jan Radyßerb.**

Saruczeny cziſty

kakao

punt po **70 pj.** hacž do **3 mk.**

woßebje porucza

Khorla Preißer jun.

Dobru lanu muczku

a **majßowy ſchrót**

porucza **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

Dobru

kolaczowu muku

porucza **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

Serbſki muſej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

(K temu cźißku dwě pſchiłoſy.)

Wěnz dopomnjenja,

w luboſczi poßwjeczeny
k lětnemu dnju ßmjercze

Lejny Pilopez

ſ Jatſjobja pola Minakała,

12. měrza 1890 rodźeneje a
1. novembra 1911 w Bosy wußnjeneje.

Ach, hižom lěto ſpiſch we cźichim rowje,
Tak ſahe wotwołana ſe ßwěta,
Hdyž wjedźiſche ßwój běh po Božim ßłowje,
Wot wſchitkich lubowana, cześczena;
Duž ſabyta wot ßwojich njebudźeſch
A ſnatym w žohnowanju wostanjeſch.

Nam ſ twojim žiwjenjom bě duſcha ſhrěta,
Hdyž pſchebywaſche w domje ſtarſchiſkim;
Tež rjane běchu twoje ſchulſke lěta
S tym lubym cźaßom konfirmaziſkim,
A wſchudże, hdźež ßy ſtała we ßłužbje,
Tam pilnoſcź, ßwěrnoſcź tebje pyſcheſche.

A hlej, cźe nahle ſtraſchna khoroſcź saja,
Dom ßotry wotměni ßo ſ khorownju;
Tam hižom ſa tydźeń cźi mary ſtaja,
Cźe w Klukſchu k wotpocźinku khowaju;
Sso pſchi tym ßytwa ßylſow ßyła je,
Wſcha cześcź a luboſcź tebi płacźeſche.

Nětk ſtarſchej, bratr, tſi ßotry wobſtupuja
Tu hórku hiſchcze, kotraž kryje cźe,
A cźichi Wótcźenaſch cźi wuſpěwuja,
Jich ſrudna duſcha k Bohu ſdychuje:
Ach, Knjeże, ty chzył Khryſta dla nam dacź,
Sso junu w njebju ſaßo wohladacź!

Ssym ßo w **Khróßczizach** cžo. 6 jako

ß fkótny lěkař ß

saßydlił.

Jurij Scholta,
approb. fkótny lěkař.

Khróßczańska nalutowańja a wupožeřeńja

śměje ßwoju

41. hlownu ſhromadźiſnu

njedźelu 1. dezembra 1912 popołdnju w 4 hodźinach we Wjenkez ſali w Khróßczizach.

Dnjowy porjad: 1. Dźělenje ſ wikowanja lěta 1912. — 2. Pſchednoſchk knjeſa ßejmſkeho ſapóßłanza Kokle wo ſozialdemokratiji a njewěrje. — 3. Sdźělenja a namjety.

Pſchedßydſtwo.
Michał Kokla.

Burske towarſtwo w Rakezach

śměje, dali Bóh, **jutſje njedźelu 24. novembra** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſćenzu **poſzedźenje.** Knjes wučeŕ Berger je pſchednoſchk dobroćiwje pſchilubił.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Palne drjewo

ßuche kuluchi a pjenki

ßu ſe ßwobodneje ruki po prjedawſchim ſamolwjenju w hajnkowni na pſchedań.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Pſchi kaſchelu a aſthma

pomha

thymuſin

bleſcha mk. 1.40.

Dźěćźi a doroſćeni pſchijomnje a lohko bjeru.

Roſeßłanje do wonka.

Jenož woprawdźity dóſtacź

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Ležomnoſcź na pſchedań.

Njeboćičźkej ſwudowjenej Johannje Peterowej w Delnim Wujeſdźe ßłuſchaza ležomnoſcź, kopjeno cžo. 64 a 109, wſcho hromadźe něhdźe $1^1/_4$ ha wulka, ma ßo **30. nov. 1912** dop. w 10 hodź. w Schwarzez hoſćenzu w Delnim Wujeſdźe pſches wjeßne grychty w Delnim Wujeſdźe ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo w termiji woſjewja. Dalſche gmejnſki pſchedſtejiceŕ w Delnim Wujeſdźe wukaſuje.

Ssuſchene ßłowki

porucźa Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Jenopſchežny wós

derje ſdźeržany, je na pſchedań pod bórklinom 1 pola Büttnera.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Ssylnu holzu

ſe wßow, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, do ßłužby pyta

kubleŕ **Kſchižan** w Tſélanach.

Młodu evangelſku

ßłužobnu holzu

k nowemu lětu pyta

Herzogowa w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Pěſtończa

abo ſtarſcha holza ßo k dźěćźom na jene kubło mjes Lubijom a Žitawu k 1. januarej pyta. Poſkićźenja chźyła ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wuſtajenza wójnskeje mariny

w Budyſchinje na tſélerni

wot 19. hacź do (wěſcze!) 29. novembra.

Bitwinſke łódźe a **bitwinſke kſchižaki** w 3 metry dołhich, wumjelſzy wuwjedźenych originalnych modelach.

Mórſke torpedowe cžołmy a **podmórſke cžołmy** najnowſcheje konſtrukzije.

1000 puntowſke granaty łódźniſkeje artillerije w originalach.

Hobrſke tſélne torpedy khěžorſkeje mariny (5 m dołhi, $^1/_2$ m ſchěroki w pſcheréſku).

Spěſchnje tſélaze kanony, nadoba łódźniſkeho wuhotowanja, kaž podnurjerjo poknje wuhotowani, ſchkitaze ßaki pſchećźiwo torpedam, ſekſtanty, kompaßy, log, loty, łótwy atd.

Kolonialne wotdźělenje.

Kulturne wuplody, mineralije a **ßymjenja** ſ **němſkich kolonijow** a ſ **khěžorſkeho ſchkitanſkeho kraja Kijawczawa.**

Khorhoje boxerow a druhe wójnſke wopomnjeńki. Chineſiſke pyſchne draſty.

Originalne khorhoje wſchěch morja wobjěſdźazych ludow.

Wſchědnje wjazy pſchednoſchkow pſches ſarjadnika kapitanſkeho leutnanta ſw. ßł. Röpke abo jeho ſaſtupnika inženéra k. Stellera.

Po pſchednoſchkach:

Spěſchny woheń tſélazeje maſchiny — 600 wutſélow ſa minutu.

Sarjadniſtwo wuſtajenzy.

Holzu ſe wßow

k 1. abo 15. dezembrej pſchi jara wyßokej mſdźe do Budyſchina pyta pſchiſtajeŕka Görlichowa
w domje Heinricha Mohra na ßukelnſkej haßy.

Sa ßwoju pſchedawańju kolonialnych tworow k jutram 1913 wobdarjeneho hólza jako

wučžobnika

pytam.

Walter Arnold
na bohatej haßy cžo. 12.

Drainěrarjow

na knježi dwór we Lomſku pyta

Hermann Thomas.

Prènja pschiloha k czißlu 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. novembra 1912.

Płaczißny rěsneho slotu na Draždżanskich slótnych wikach.

18. novembra 1912.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	50—53	94—98
awstriske	—	—
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	38—43	80—84
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	49—51	90—95
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	44—47	83—88
3. starsche, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	39—43	78—82
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	35—38	75—77
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byli:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	50—53	90—96
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	46—49	87—89
3. žnadnje pizowane	40—44	81—85
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	66—68	108—110
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—63	100—106
3. žnadnje wuwite wot zyza	50—55	92—97
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1^1/_4$ léta	65—67	85—90
2. mjaßne	62—64	82—84
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—64	80—84

Płaczißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. nov. 1912. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 21. novembra 1912. wot hr.	np.	hacž hr	np.
Pschenża . . . . bela	—	—	—	—	9	65	9	90
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	50	9	70	9	—	9	50
Rožla	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	28	7	65	8	10
Jeczmjeń . . .	—	—	—	—	8	50	10	—
Wows . nowy } 50 kilogr.	9	—	9	40	7	20	8	70
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	25	11	—	12	—
Jahły	15	50	17	—	15	—	17	50
Hejduschka . . .	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	3	—	2	70	2	80
Pschenična muka 50 "	12	—	20	—	16	—	20	—
Ržana muka . 50 "	10	50	13	50	13	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	3	—	2	50	3	—
Ssloma . . 100 "	3	50	3	80	3	40	4	—
Proßata 774 schtuk, schtuka	15	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	—	6	25	6	50
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	—
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris } 50 kilogr.	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bela) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., rožla wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., wowß wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. 05 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 25 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: 14 hr. 35 np. hacž 15 hr. 05 np.

Wiczne płaczißny w Kamjenzu.

21. novembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 10 np., pschenża wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 60 np. jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny — hr. — np. hacž 2 hr. 75 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wiedro w Londonje 15. novembra: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje žwjedżeń semrjetych rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi je kollekta sa evangelskich Němzow we wukraju.

Tydżeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

S druhich wožadow: August Budak, hospodarski pomoznik w Tyhelku, s Hanu Augustu Pawlikez, žiwnoscżekku w Lipiczu. — Moriz Ernst Hübner, fabrikar we Weickersdorfje, s Hanu Marju Bobakez, žkužobnej w Budyschinku.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Werner Joachim Gerhard, Bjedricha Wylema Lauscha, domownika w dźeczazej wukhowatni na Zidowje, ž. — Heinz, Bohumèra Alberta Ullmanna, samkarja we Wurizach, ž. — Hedwig Erna Marja, Augusta Bartuschka, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Marja Charlotta, Hermanna Jurja Henczla, wojnarja w Scżijezach, dź.

S druhich wožadow: Jurij Hermann Waltak, Jurja Hermanna Wylema Rademachera, pohonca w Bolborzach, ž. — Hedwig Ida, Pawoła Oskara Schreiera, žiwnoscżerja w Zokowje, dź. — Gerhart Max, njem. ž. w Hnaschezach. — Khorla August, Khorle Augusta Plewana, dźěłaczerja w Rakezach, ž. — Pawoł Ernst, Jana Pawoła Soki, khěžkarja a murjerja w Rakezach, ž. — Pawoł Herbert, Gustava Bruna Rittera, listynoscherja we Wulkej Dubrawje, ž. — Charlotta Irmgard, Alfreda Kriehmgena, pschekupza w Adolfskej Hěcże, dź. — Pawoł Jan, Khorle Augusta Kobana w Khróscże, ž. — Khorla Erich, Jana Ernsta Winczа, želesniskeho dźěłaczerja w Bukezach, ž. — Martha Hedwig, Jana Ernsta Klemma, khěžerja w Lejnje p. Pomorz, dź. — Martha Hedwig, Pawoła Alfreda Osta, cżěžle w Bukezach, dź. — Kurt Waltak, njem. ž. w Rachlowje. — Ernst Měrczin, Ernsta Hermanna Kloža w Drožđżiju, ž.

W katholskej zyrkwi: Herta Marja, Oty Hubera, schleńczerja w Biskopizach, dź. — Marja Herta, Mikławscha Menzla, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Liddy Hildegart, njem. dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadże: 14. nov. Marja rodź. Linakez, njebo Jana Khorle Bara, kublerja w Cżemjerzach, sawost. wudowa tam, 67 l. 25 dn. — 15. nov. Elfrieda, Ernsta Emila Pryza, litografa w Tšelanach, dź.

S druhich wožadow: Ernst Theodor Bohabój Brühl, ryczekkubkowy najeńk w Druzkezach-Demjanach, 58 l. 11 m. 23 dn. — Erich Willi, skałarja Rodiga w Hušzy, ž., 1 l. 3 m. 23 dn. — Emil Gerhart, Jana Augusta Lipki, gratmischtra we Lupoji, ž., 7 m. 20 dn. — Hana swud. Młynkowa rodź. Schleńczerjez w Khwaczizach, 76 l. 1 dź. — Marja Elsbeth, Jana Alwina Gnauka, hospod. pomoznika w Pomorzach, dź., 2 m. 21 dn.

W katholskej wožadże: 16. nov. Hana Martha, Jurja Hajny, maschinista w Budyschinje, dź., 4 m. 3 dn. — 18. nov. Madlena, Pětra Knježka, domownika w Budyschinje, mandźelska, 69 l. 5 m. 23 dn. — 20. nov. Pawoł Bjedrich Michał Kamprad, žedlak w Budyschinje, 56 l. 1 m. 12 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

S sjertnu njedźelu smeje rano $^1/_2$8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Kollekta sa zyrkw. sastaranje evangelskich Němzow we wukraju. — Popołdnju w 3 hodź. žerbska liturgiska Boża žkužba.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu semrjetych rano $^1/_2$8 hodźin němska spowjedź, dopołdnja $^1/_2$9 hodźin smeje farat Domaschka němske a w 10 hodźinach žerbske předowanje. — Pšched zyrkw. durjemi žo kollekta sa evang. Němzow we wukraju sběra.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucża po tunich płaczißnach

zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Pschedżenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1913

je sa **25** pj. we wubawarni Serbskich Nowin dostacz.

Koban

pschi žitnych wikach 41
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pisarńja

ša sałożenje kapitala w hypothekach, saradženje kaßowych a privatnych pjenjes na ležomnoscze, wudžełanje liscžinow a wuczinjenjow w naležnoscžach dobrowólneho ßudnistwa: ležomnostne, hypothekske, testamentske a herbstwowe wězy atd.; wobstaranje wschitkich druhich pisomnych dźěłow, wotpisłow, sehnawanje pjenježnych žadankow, pschewsacze testamentskich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samoženjow.

Agentura

ša sawěsčenje pschе wohenj, snjesboženje, rukowanstu winowatosć a ša žiwjenjowe sawěsčenje.

Rěčžu ßerbski.

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Schijaze maschiny,
jesdne kola,
plokaze maschiny,
žimaze maschiny,
schatowe róle,
zentrifugi,
rossßykaze maschiny,
běrnaze parjaki,
juchowe plumpy
po žadanju na wotpłaczenje a po tunich płaczisnach s rukowanjom hódnoscze porucza
Ernst Falting
w Njeßwaczidle,
pschedawarnja maschinow.
Sobotu w Budyschinje na kamjeńtnej haßy w hosczenzu lawa.

Pjenki

s lońscheho puschczenja k ßamßnemu wukopanju po loßach tunjo pschedawa
hajniske sarjadnistwo w Barcze.

Wisitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo
Smolerjez knihiczischczernja.

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu saměsczenju pjenjes w jenoż dobrych solidnych hypothekach porucża

Albert Mužik,
na Hoschiz haßy 42 po 1 skhodze, w hosczenzu k „jandželu“.
Hypotheki a wobßedženstwo ležomnosczow.
Sałożene 1899. Stary sprawny wobkhod.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsczе 2
telefon 499
ßo sa
lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucża.
Wjazy króczi mytowany. — Sałożene 1899.
Pschimerne płaczisny.

A. & W. Neuhahn

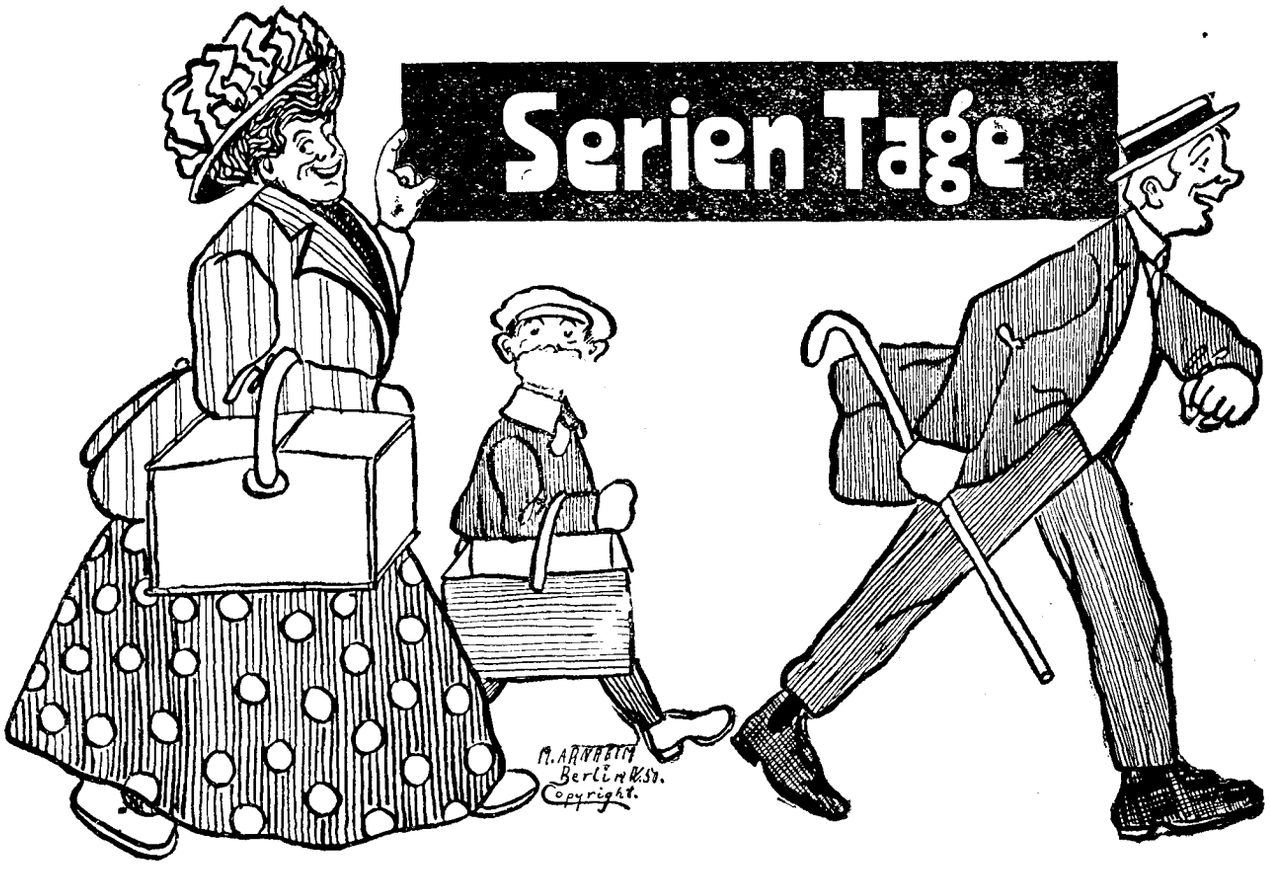
w Budyschinje na ßerbskej haßy 4

poručujetaj w **bohatym wubjerku** po **najtuńschich płaczisnach**:

papjerjane a pißanske twory,
kožane twory,
fotografijowe albumy,
albumy sa póstske kharty,
schulske tornistry,
holčaze mapy,
rukajzowe,
khornarjowe,
manschetowe,
krawatowe a
schantkowe kaschczíki,
luxusowe twory,
sčežinske, stajliwe a
ručzne schpihele,
klanki (pópy),
wobleczene a njewobleczene,
klankaze wězy,
klankazu drastu a schaty,
klankaze wosy,
klankaze stwy, kuchinje,
kuchinski naporjad,
pjezaki,
zynowe wojaki,
jesdne a kolebanske konje,
koßmate a plyschowe
swěrjata,
towarstwowe a
saběranske hry,
piskadła sa dźěži,
latarnje magiki,
kinematografy,
želesnizy,
parne maschiny,
dźěłanske modele,
wojerske wuhotowanja,
klamarnje,
konjemzy,
twjerdźisny,
twarjenske kaschczíki,
gratowe a kopjenaréżanske kaschczíki,
luxusowe a wschědne meble, domjazu a kuchińsku nadobu, schleńczane, porzlinowe, kamjeninowe a aluminijowe twory,
emaillowane a lakowane blachowe twory,
deskowane, rjeblowane a frachtowe wosy, Rätherowe triumfalne stoły, Raetherowe reformske pschestajliwe stólczki, dźěczaze blidła, stólczki atd.

Shorjelska pschedawarnja

** w Budyschinje na bohatej haßy **

Schaafowe
95 pj. dny
budźa tón króć ſaßo
podawk
mózneho wosnama
ſa kupowazych wobydlerjow
w Budyschinje a najdalſcheje wokolnoſcze.

Pschedawanje ßo póndźelu 18. nov. we 8 hodźinach rano ſapoczinje.

Wjetſchi dźěl poſkiczenych wězow ßo hižo nětkole ſa pschedſtejazy hodowny ßwjedźeń pschihodza.

Hódna twora.

Běle ſonjaze koſchle ſ dźerżazeje tkaniny, ſ naramkami a prědku wuſchiwane, fantaſija **95** pj.

Żonjaze nózne jeczki, Croiſé barchent **95** pj.

Żonjaze kholowy ſ bohatym wuſchiwanjom **95** pj.

Ssuknje pschiſtojnoſcze Croiſé barchent běle ſ languettu **95** pj.

Spódnje taille ſ bohatym wuſchiwanjom. Wſchelake muſtry. **95** pj.

Żonjaze reformſke kholowy ſe ßeklemi wudebjene we wſchěch barbach **95** pj.

Lodowolmjane ſhale ſ bołharſkej kromu a **wołmjane ſhale** **95** pj.

Żidźane ſhale, modne krjepjene, we wſchěch barbach **95** pj.

Bluſowe ſchórzuchi, kraßne nowoſcze, barbu njepuſchczate **95** pj.

Reformſke ſchórzuchi, nowe ßmuhi, woßebje wulke **95** pj.

Módroczíſchczowe ſchórzuchi **95** pj. na dwěmaj bokomaj poczíſchczane, ſ bohatym volantom.

Hoſpodarſke ſchórzuchi, wulke a ſchěroke barbu njepuſchczate **95** pj.

Schórzuſchki, pißane ſatinowe bluſoweje formy **95** pj.

Hólczaze ſchórzuchi ſ kſchudom, trompetu, bunczakom atd., 45—65 cm wulke **95** pj.

Holczaze wißaze ſchórzuchi 50—100 wulke, 1 dźěl, 2 ſt. 45 cm a 1 dźěl ſe ſchěrokim volantom a bohatym wudebjenjom **95** pj.

Żonjaze barchentowe koſchle, rjane muſtry **95** pj.

Barchentowe wobleczenja ſa dźěczi. **2 ſchtrykowanej wobleczeni** **95** pj.

Pißane żonjaze kholowy ſ rjanej languettu czopka twora **95** pj.

Dźěczaze khapy wſchelakich barbow ſe ßomota, plyſcha atd. **95** pj.

2 poraj
dźěczazych ſchtrympow wołma platěr., bawłmjane pißane koleſkate **95** pj.

Pjelſczowe boy muffy **95** pj.

Jeczki ſ jehnjazeje koże běle a czerwjene **95** pj.

Normalne koſchle ſ wołmu měſchana družina **95** pj.

Mużaze kholowy podſchite a ſchtrykowane **95** pj

4 pory
mużazych ſokow, wołma platěr. **95** pj.

3 pory
mużazych ſokow, tołſte ſchtrykowane **95** pj.

2 poraj
mużazych ſokow extra prima **95** pj.

1 filzowy blidowy pſchikryw (deka)
1 wumělſki pſchikryw **95** pj.

Hodowna wustajenca hrajkow.

Klanki (pópy) a klankazu potrjebu.

Ia. klanki (pópy) **ſ kulowatymi ſhibadłami, ſ zelluloida** a **klankaze cźěła,**

wobleczene a njewobleczene ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wuwjedźenja.

Kharakterſke a kupanſke klanki. ⋊ Wolmjane a filzowe klanki. ⋊ Piſkaze klanki.

Klankaza draſta. Klankaze ſchaty.

Klankaze ſtupnje a ſchtrympy. :: Klankaze klobuki, mězki a khapiczki. :: Klanki ſa pópjaze ſtwy.

Klankaze a pópjaze ſportſke woſy. ⋊ Pópjaze meble. ⋊ Dźěczaze meble.

Želeſnizy
ſ cźěrjenjom a bjes njeho.

Kolebanſke konje
ſ drjewa a kože.

Parne maſchiny
ſe ſtejazym a ležazym kotołom.

Klamarńje. Konjenzy. Twjerdźiſny. Zynowe wojaki. Flinty. Mjecže. Helmy. Trompejty. Bubony.

Klankaze kuchinje. Klankaze ſtwy. Towarſtwowe hry. Wobraſate knizki.

Laterna magika, kinematografy, gratowe kaſchcże, drjewjane a kamjeńtne twarſke kaſchcże,

debjeńki na bożodźeſczowy ſchtom, koßmate a filzowe ſkoczata

porucza k pſchedſtejazemu hodownemu ſwjedźenjej we wulkim wubjerku

Najwjetſcha a najſtarſcha tajka pſchedawarńja hrajkow w Budyſchinje.

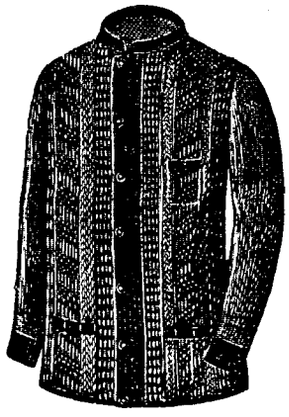
Gustav Thunig.

Na ſmutskownej lawſkej haßy 6.
Założene 1865.
Telefon cźo. 648.

W ßamßnej klankazej klinizy ßo .tež niz pola mje kupjene klanki wězywuſtojnje a tunjo porjedźeja.

Schtrympy a ſoki

ſchtrykowane a walkowane,

rukawate lazy
po wſchěch płaczißnach,
normalne
koschle a kholowy,
czopło podſchite
ſpódnje tajle,
ſpódnje kholowy,
dźěczaze kholowy ſe ſchtaltom,
najlěpſche a najtuńſche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje mud.

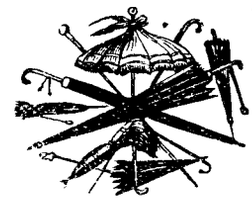
na jerjowej haßy 5 **w Budyſchinje** na ſnutskownej lawſkej haßy 8

w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrympow.

K bliſkim hodam

poruczam ßwój bohaty ſkład

žonjazych, mužazych, ſchulerſkich a dźěczazych **pſchedeſchczńikow.**

Woßebne nowoſcże
tkaninow
a kijow
ſtajnje na ſkładze.

Jenož ßamßne wudźěłki.
Shotowjenje po pſchecżu ſa najkrótſchi czaß.
Porjedźenja a nowe poczehnjenja bórſy a derje.

Heinrich Henkner,

prjedy **Schmidt,**
pſchedeſchczńikarńja
w Budyſchinje, pſchi krónprynzowym moſcże.

Wubjerne poliwki (ſupy) waricże ſ wuźiwanjam

MAGGIowych poliwkow

w kóſtkach po 10 pj., ſa 2—3 talerje. Wone naturſke wobſtatki doma warjenych poliwkow wopſchijeja a zyle wubjernje ßkodźa. Stajnje czerſtwe dostacź we wſchěch pſchedawarńjach kolonialnych a delikateßnych tworow.

K wobhladanju mojeje **hodowneje wuſtajenzy**

della dowolam ßebi najpodwolniſcho pſcheproßycź. w 1. poſkhodze.

Moja wuſtajenza wopſchija wurjadnje wulke ſortimenty wote mnje wjedźenych tworow, kotrež ßu na pſchewidne waſchnje wuſtajene. Pódla mojeho njedozpitneho

wotdźělenja: klankazych (pópjazych) woſow, kaž tež ſcźinowych meblow

ſe ßamßneje dźělarńje

namakacże tež hobrſki ſkład

korbowych tworow,
kožanych tworow,
ſchcźětkowych tworow,
hrajkadlow.

Wotpoczowanſke ſtoły.
pißanſke pulty ſa dźěczi,
blida ſa dźěczi,
lawki a **ſtoły,**
reformſke ſtólzy ſa dźěczi,
běhanſke ſtólzy,

ſchkitaze lěßnyzy,
ßamojěſdźaki,
ſtwinſke woſy,
dźěczaze loža ſ witkow a želeſa,
pucźowanſke korby atd.

Klankt, klankaze ſtwy,
klankaze loža, konjenzy,
twarjenſke kaſchcźiki,
kolebanſke konje.

Tunje płaczißny. :: Wobhladajcże ßebi moje 8 wukładnych woknow. :: Sprawne poßłuženje.

Kurt Marćin Richter w Budyšinje na khežorskej drózy.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow

płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Kóždy, kotryžchze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chže ßebi jón **porjedzicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ßwonk. lawskej haßy 5.

Jenčej pschedawa a pojedźuje, ßa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ß płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cžißło 5.

Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtuńschich płaczisnach.

Jěsdny grat

porucža **Wähner**

pschi žitnych wikach.

Kupuju howjaße koże,

ezelaze
wowcze
kosaze
sajecze
kaniklaze

koże

atd.

Pawoł Scholta

w Budyschinje na schulskej dróßy 3.

— Telefon 385. —

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** pschi žitnych wikach 11

ß napschecza „ßloteje hwězdy"

porucža ßwój wulki skład

hotowych

pjelßczowych tworow

kaž tež wschelakich łožow k podschiczu a wobßadźenju

dobroczinemu wobkedźbowanju.

Kožuchi ßo nowe schija a noschene ßo pscheschiwaju.

Kože wscheje druziny

ßo kupuja po najwyschschich płaczisnach.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom ßa njewjeßczinske wuhotowanja.

Najwjetschi skład woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druziny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cžerpja a ßo khore a hubjene cžuja, wote mnje rad darmo wukaßanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcžeżneho cžerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomaßowa

w Budyschinje

na Tšélanskej haßy 15.

Wjele dźakowanskich pißmow. Póstska kharta doßaha.

„Wot 3 lět na hrosnu wumpjern cžerpjach. Hižo po 3dnjowym naloženju **Zuckeroweho patent. lěkatskeho mydła** bě wuspěch widźomny.

Jětseschka

schnyjachu. a nowe njenastawachu. Hižo po 2 kuskomaj bě moja koża zyle cžista. P. N."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckooh kreme** (niz tucžnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog.. **Oty Eugerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Ženje ßo wróczaza ßkładnoßcź!

Wot dźenßa:

Wupschedawanje wobuća

dla dospolneho spuschczenja pschedawarnje.

Płaczisny ßu ßo hacž do **połojzy** prjedawschich płaczisnow ponižile, so by ßo rucže wupschedało.

Na wupschedawanje psches pjecź tyßaz porow pschiidźe!

Jenož solidna twora!

Winski črijowy skład C. Helma

w Budyschinje na kamjentnej dróßy 17.

Wulke
runowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasad stajenych tworow
ſukna a **tkaninow** k wobleczenjam, paletotam a kholowam,
kaž tež **wulki wubjerk**

ſbytkow

wot **wutory 26. novembra** hacž ſobu do **póndźele 9. dezembra 1912**
po jara **poniženych** placźiſnach wupschedawam.

F. N. Bläsche, ſuknowa pschedawarnja
w Budyschinje pschi mjaſowym torhoschczu 3.

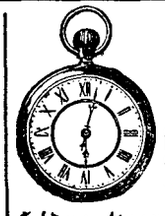

Khorla Bockſch,
kóžkař
w Budyschinje
na ſwonk. lawſkej haſy 18
ſo pschi trjebanju
pjelſczowych tworow
na najlěpje porucza.
Mužaze a žonjaze kožuchi
ſchiju, noſchene kožuchi tunjo a derje pscheſchiwam a wuporjedźam.
Kože k wobſadzenju a podſchiczu.
Wulki ſklad modnych klobukow a mězow.

Czeho dla?
Nowe jěſdne kola ſpodźiwnje tunjo!
Wy tu žane khoſty ſa wulke ſkładownje areklamu njeſaplaczicźe.
38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne kola
najlěpſche dźěło, lokki běh, njeſkónzujomne
ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.
Schijaze maſchiny, ręczne apparaty,
platy ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—
pſchiſłuſchki a narunouſke dźěle tunjo.
Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe kola** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jěſdnych kolow a maſchinow
w Budyſchinje na Mužakowſkej drózy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Franz Marſchner
czaſnikar w Budyſchinje
na bohatej haſy 9
ſwój ſklad **czaſnikow** a **czaſnikowych rjeczaſow**
k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Piſomne rukowanje. Tunje placźiſny.

Najſtarſchi
czrijowy a ſchkórnjowy ſklad
A. Knüppelholza naſlědnika
Hermanna Fabiana
na jerjowej haſy 11
ſnapſchecza „ſłoteho jehnjeza“.

Dołhe ſchkórnje wſchěch wulkoſczow
jenož ručzne dźěło,
wſchě druźiny wobucza ſnateje hódnoſcze
placźiſny hódne.
Wſchě wuporjedźenja a dźěłanje po měrje.

Sapočžatk

mojeho

wulkeho lětuscheho

hodowneho pschedawanja

pónđželu 25. novembra.

Wono wopschija

drastne tkaniny, židžane tkaniny, bawłmjane twory, žonjacu drastu

wscheje družiny

po zyle wurjadnje tunich niskich placžisnach.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Phönixowe, Grützerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemješło.

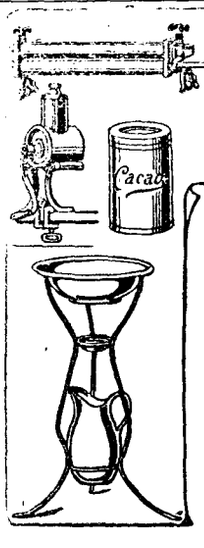
Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedžerńja.

Clemens Jäckel měješčel **Gustav Kloeppel**

w Budyschinje

Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu,

lampy, latarńje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, sazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary

kupujecze derje a tunjo pola

Moritza Scholty

pschi ßerbskich hrjebjach 10.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj. a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawzkich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wjedor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 48. Sobotu 30. novembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Wójnske pschihoty w Europje.

Europa na pschedwjeczorje wulkeje wójny steji. Na pomoz Ruskeje ßo sepjerajo njeje ßo Sserbija psches Awstriski wottraschicź daka, albanske město Dracź (Durozzo) pschi adriatiskim morju wobßadźicź. Runje tak ßu Cźornohórzy, ßo wo protest Awstriskeje njestarajo, město Meduu a hromadźe se Sserbami město Ljesch (Alessio) wobßadźili. Tele města a kraj, mjes nimi a nětcźischej Sserbiju leżazy, ßu do pschiwala Turkow do Europy Sserbiji ßluschake. Bjes nich njemóże też nětkole Sserbija wobstacź. W polnozy Awstriska ßwoje mjesy wupłodam ßerbskeho ratarstwa sawjera. Duż Sserbija njemóże ßwój skót a ßwoje żito hinak do wjeczorneje Europy wuwoscź, khiba po morju. Najbliże Sserbiji adriatiske morjo leži. S jeho brjoha ßebi Sserbjo 50 kilometrow dołhu ßmuhu s městom Dracźom żadaju. Awstriska je ßebi hižo dawno wotmyßliła, Sserbiji pucź k morju salehnycź, so by ju posdźischo hospodarśzy a politiśzy do ßwojeje wotwißnoscże pschinjeßła. S postupanjom Sserbow a Cźornohórzow k adriatiskemu morju je ßo plan Awstriskeje pschekasył. Wona teho dla Sserbam a Cźornohórzam s wójnu hrosy. Prjedy pak hacź Awstriska mjeczej rosßudźicź da, je ßebi wona pomoz Němskeje swěscźiła. Psched tydźenjom je awstriski trónski naßlědnik Franz Ferdinand kněžora Wylema w Barlinje wopytał a s nim wójnske praschenje rospominał. W tym ßamym cźaßu je schef awstriskeho generalneho staba, pólnomarschalski leutnant se Schemua, se schesom němskeho generalneho staba, s Moltku, rosrěcźenje měł. S awstriskich nowin ßmy shonili, so mjes Němskej a Awstriskej dospołna pschesjenoscź we wschěch praschenjach wobsteji. Sady ßebje Němsku wjedźo, ßo Awstriska se wschěm khwatkom na wójnu hotuje. S Němskeje ßo awstrisźy reservistojo pod khorhoj wołaju. Hacź do 5. dezembra dyrbja tśi młódsche klaßy reservistow k wójsku dóńcź. We Winje ßu ßamo reservistów s dźiwadła a s elektriskeje dróhoweje żelesnizy k jich regimentam wotwjedli a njeßu jim ani khwile dali, ßwoje naležnoscże doma srjadowacź. 1., 12., 13., 15. a 16. armeekorps ßu ßo s dźěła hižo mobilisowałe. Stare muźstwa njeßu ßo w oktobrje s wójska puschcźiłe a poßlednje tśi létniki reserwy ßu ßo k ßwojim regimentam swołałe. Wschě żelesniśte sastanischcźa ßu telegrafisku powjescź dostałe, so dyrbja ßo wschě njetrěbne wosy do krajnych garnisonskich městow póßlacź.

Też na morju a na Dunajskej rězy je Awstriska k wójnje hotowa. Prěnja Dunajska flotilla, s dweju monitorow, dweju torpedoskeju cźołkmow a schtyrjoch mjeńschich wójnskich łódźow wobstejaza, je s Budapesta k Semunej napscheczo Belgrada pschijěła.

Wójnske pschedłohi w awstriskim ßejmje.

Knježerstwo awstriskemu a wuherskemu ßejmej tśi sakonje pschedpołoži. Wone ßo sa pad mobilisaziie na dodawanje konjow, na sastaranje wojerskich ßwójbow a skónczńje na dodawanje wosow a wjesbow poczahuja. Ministerstwo sapóßłanzow proßy, so bychu tele sakonje po móżnoscźi rucże pschijeli.

Wójnske pschihoty w Ruskej.

Hischcże dale dyźli awstriska je po sdaczu mobilisazija ruskeho wójska pokroczika. Ruska je poßlednje měßazy 16 armeekorpsow mobilisowała. S nich pschi awstriskej mjesy 5 a pschi němskej 6 armeekorpsow steji. Pola tychle armeekorpsow nětkole 5 létnikow pod brónjemi steji, mjes tym so hewak pschi normalnych wobstejnoscźach ßylnoscź wójska s tśjoch létnikow wobsteji. Poßlednje dny ßu ßo njepschestawajzy wójskowe wotdźělenja k awstriskim a němskim mjesam wosyłe. Żelesniza mjes Warschawu a Winom je teho dla sa druhi wobkhad skoro zyle wusamknjena była.

Niz jenoż na kraju, ale też na morju ßo Ruska na wójnu hotuje. Baltiske wójnske łódźstwo, kotreż hewak w tutym cźaßu w Kronstadtskim pschistawje pscheźymuje, w Baltiskim Portu a w Libawskim pschistawje steji a je stajnje k wotjěsdej hotowe.

Ruske knježerstwo wobkrucźa, so ßebi na wójnu njemyßli a so chże měr sakhowacź. Woprawdźe je ßo hacź dotal s ruskim wójnskim bronjenjom Awstriska wotdźerżała, Sserbiji a Cźornej Horje dla postupjenja jeju wójskow k adriatiskemu morju wójnu pschipowjedźicź.

Ruska dale mobilisuje.

Po privatnych powjescźach s Krakowa Ruska s podwojenej spěschnoscźu dale mobilisuje. Pucźowarjo, kotsiž ßu s Ruskeje do Wina pschijěli, powjedaju, so ßu ßo s zyłeje ruskeje Pólskeje pólske regimenty k mjesam k Krakowej póßłake. Wobkhad woßobow a tworow je na Warschawsko-Odeßskej żelesnizy na najmjeńschu měru smjeńscheny. Wo dnjo a w nozy wojerske cźahi k mjesam jěsdźa.

Do Ssoßnowiz pschi rusko-němskej mjesy je psched nětkotrymi dnjemi druha kompagnija pionerskeho bataillona cźiłko 15 s Warschawy pschicźahnyła. Wona ßo wschědnje s namjesnymi wojakami swucźuje. Swucźowanja woßebje rostsělenje mostow a twarjenje wobtwjerdźenjow nastupaju.

Ruszy wobhonjerjo w Awstriskej a Němskej.

Po powjescźi, kotraż wschak ßo njeje hischcże jako měrna wobkrucźiła, ßu tele dny nětkotsi ruszy offizerojo s automobila Krakowsku twjerdźisnu w Galizijskej fotografowali. Ludźo ßo teho dohladachu a poliziju na zusnych kedźbliwu scźinichu. Polizija automobil sadźerża a ruskich offizerow saja. Tucźi ßo wobarachu, pschi cźimż polizistojo jeneho offizera satsělichu. Tónle podawk je wulkej wocźi cźinił, tola je ßo dyrbjał krucże samjelcźecź. Runje tak njeßmědźa galizijske a żane druhe awstriske nowiny nicźo wo tym rosprawjecź, so ßu hižo wschě gmejny, kotreż to nastupa, s wyschnoscże napominanje dostałe, so dyrbja, hdy bychu ßnadź pruszy wojazy pschicźahnyli, jim k ßłużbam bycź. Pódła teho wschědnje reservistojo s wjeczornych krajow, woßebje s Cźech a se snutskowneje Awstriskeje, pschikhadźeja.

Ssamo hacź k sakskim mjesam ßu pjecża ruszy wobhonjerjo pschischli. Jene Lipscźanske nowiny ßu se Shorjelza ßamo powjescź dostałe, so 18 policistow a żelesniskich sastojnikow mósć psches Nyßu strażuje. Ruskim wobhonjerjam je ßo pjecża poruczilo, tónle mósć rosbuchnycź, tak bórzy hacź ßo swada mjes Awstriskej a Ruskej pohórschi. Mósć ßu pjecża w jenej s poßlednich nozow hižo rosbuchnycź chzyli.

Mobilisazija rumunskeho wójska

je ßo we wschej cźichoscźi pschewjedła. Na kajku stronu by Rumunska stupiła, hdy by k europiskej wójnje dóschło, njeje hischcże jaßne. Trojoswjask je pschezo nadźiju na to stajał, so budźe Rumunska s nim pschecźiwo balkanskim Sslowjanam a pschecźiwo Ruskej wojowacź. S druheje strony pak njemóża interesy wopschijecź, kotreż dyrbjake Rumunsku pohnucź, sa trojoswjask krej ßwojich wojakow pschelecź. Wjele bliże by myßl leżała, so by Rumunska ßwojich bratrow w Ssedmohórskej, kotsiž tam pod madźarskim podłóczenjom a pschesćěhanjom cźerpja, s rukow Madźarow wußwobodźiła. So mohła ßo Rumunska sa tule myßl rosßudźicź, ßo drje nětkole awstriske knježerstwo boji. Wono je teho dla wójnskeho inspektora

Konrada ſ Hötzendorfa k rumunſkemu kralej pósłało. Wón ſamoručny liſt kněžora Franza Joſefa kralej Karolej pſchinjeſe.

Mobiliſazija w Franzowſkej.

Franzowſka nochze ſo ſ mózneje europiſkej wójnu pſchekhwatacź dacź. Sa wjele garniſonow rańſcheje Franzowſkeje je ſo powſchitkowna mobiliſazija na pruhu poručźika. 22. honjeŕſki bataillon je ſo hižo mobiliſował.

Ruſka na ſtronje Sſerbije.

Pſched tſjomi lětami, hdyž Awſtriſka Boſniju a Herzegowinu pod ſwoje knjejſtwo wſa, njemóžeſche jej Ruſka wobaracź, dokelž njebě ruſke wójſko tehdy na wójnu pſchihotowane. Wot teho cźaſa je Ruſka pilnje na wójſkowej hotowoſcźi dźěłała a hižo do wudyrjenja balkanſkeje wójny ſwoje wójſko mobiliſowacź počzała. Wona je ſo rosſudźiła, žadanje Sſerbije na ſmuhu adriatiſkeho morja na kóždy pad podpjeracź, byrnjež by teho dla k europiſkej wójnje doſchło. Na ſlubjenja ruſkeho knjeźerſtwa ſo ſakožujo, ſerbſki miniſterſtwowy pſchedſyda Paſchicź khrobłe ſłowa rěcźi. Jenemu redaktorej nowin „Politika“ je wón rjekł: Ssmy ſo twjerdźe rosſudźili, ſo w praſchenju pſchiſtawa pſchi adriatiſkim morju njebudźemy pſched Awſtriſkej zofacź. Hdy by trjeba było, bychmy ſwoje ſtejiſchcźo ſ brónju w ruzy ſakitali.

Ruſki pósłanz ſ Hartwig je pola krala Pětra pjecź běrtlikhodźinſku audijenzu měł. Hdyž wón kralowſki hród wopuſchcźi, ſo k njemu mnoſy w Belgradźe pſchebywazy nowinſzy dopiſowarjo cźiſchcźachu. Wón jim rjekny: „Kral je ſo mnu jeneho měnjenja we wſchěm naſtupanju. Pſchihotujcźe ſo moji knježa na to, ſo budźecźe bórſy ſwoje brěmjo wjaſacź“. Tele ſłowa ſo powſchitkownje w tym ſmyſle wukožuja, ſo ſo njepſcheczźelnoſcźe mjes Sſerbiju a Awſtriſkej hižo w bliźſchim cźaſu ſapočznu.

Awſtriſki konſul Prochaſka

je zyły tydźeń ſwět w roshorjenju dźeržał. Po wudawanju awſtriſkich nowin běchu roshorjeni ſerbſzy wojazy Prochaſku ſkónzowali, dokelž bě ſo do nich ſ awſtriſkeho konſulatſtwa tſělało, hdyž běchu woni do Priſrenda ſacźahnyli. Wſchě wobojenja ſu podarmo byłe. Prochaſka je ſo tele dny w Skople (Uſkübu) w Starej Sſerbiji ſ awſtriſkim konſulom Edlom ſetkał. Tutón bě ſo po poručnoſcźi ſwojeho knježerſtwa do Stareje Sſerbije podał, ſo by ſa Prochaſku ſłědźił. Awſtriſke nowiny, kotrež Prochaſki dla wótſje ſa wójnu pſchecźiwo Sſerbiji wołachu, nětko wohańbjene mjelcźa.

Po powjeſcźach ſerbſkich nowin je hacź dotal ſ khownym nadawkom awſtriſkich konſulow w Starej Sſerbiji było, ſo ſu tamniſchich Arnawtow (Albanſkich) pſchecźiwo ſerbſkemu wobydlerſtwu ſchcźuwali. Mjez katholſkimi Arnawtami njeje jich agitazija ſ zyła žanych płodow pſchinjeſła, pſchetoż tucźi ſu ſo pſchi wudyrjenju wójny cźornohórſkim Sſerbam pſchiſamknu. Njedźiwajzy teho je Prochaſka dale mjes Arnawtami ſchkarał. Wón je po wſach jěźdźo jich pſcheczźiwo dobyczerſtu[illegible] ſo Turkojo pſcheč[illegible] nawtow do Pri[illegible] nawtow dwaj jeho napominanje na turkowſkich wobydlerjow bjes wulpecha woſta. Potom ſo Ljumenſzy Arnawtojo, kotrychž dźiwjoſcź wſchudźe bojoſcź a hroſu ſbudźuje, do Priſrenda ſawołachu. Blisko konſulatſtwa k njemdremu wojowanju dóńdźe. Hakle hdyž bě wjetſchi dźěł ſerbſkeho wójſka do měſta ſacźahnył, Ljumenzy roscźěkachu. Tola też potom ſo Prochaſka pſchecźiwjenja njewoſtaji. Jeho agentojo ſtajnje po kraju jěźdźachu a Arnawtow k wojowanju wołachu. Na konſulatſtwje ſo w nozy mnohe tſělby k wobronjenju mohamedanſkeho wobydlerſtwa rosdawachu. Pola jeneho ſ Prochaſkowych agentow w khlěwje ſkhowane leczaze liſty namakachu, kotrež běchu na arnawtſkich wjednikow adreſowane, druhi napominanja k ſběžkej w katholſkich zyrkwjach rosdawaſche, a tſeczi mjes Arnawtow pjenjeſy rosdźělowaſche. Hdyž po agitaziji někotrych dnjow ſběžk Arnawtow wudyri, jón ſerbſke wójſko bórſy potkóczi. Woſebje mjes katholſkimi Arnawtami ſu ſo awſtriſzy konſulojo podarmo prózowali. Někotſi duchowni katholſkich Arnawtow ſu ſo ſamo na cźoło ſwojich woſadnych ſtupili a jich po boku cźornohórſkich Sſerbow do bitwy pſcheczźiwo Turkam wjedli.

Miniſterſtwowy pſchedſyda Paſchicź wo žadanjach Sſerbije.

Jendźelſke nowiny „Times“ ſu dopiſ ſerbſkeho miniſterſtwoweho pſchedſyby Paſchicźa wocźiſchcźałe, w kotrymž ſo žadanja Sſerbije wosnamjenjeja. Sſerbija njewotwiſnoſcź wikowanja a doſpołnu hoſpodarſku ſwobodnoſcź trjeba. Žadanja Sſerbije nieſu też pſchěhnate; wona je ſ brónjemi wjazy kraja dobyła, hacź chze wobkhowacź. Tola wěſta měra žadanjow dyrbi ſo Sſerbiji woſtajicź. Tale najniſſcha měra je ſ prěnja: hoſpodarſka njewotwiſnoſcź, tak daloko hacź wona njeje ſ zkownej jednotu balkanſkim ſtatam pſchiſamknjena. S druha: ſwobodny a pſchiměrny pſchikhad k adriatiſkemu morju. Sſerbija dyrbi něhdźe 50 kilometrow mórſkeho brjoha wot Ljeſcha hacź do Dracźa doſtacź. Tale brjohowa ſmuha dyrbi ſo ſ krajom ſjednocźicź, ſ kotrehoż je něhdy Stara Sſerbija wobſtała, ſ krajinu ſ Dracźa hacź k Ochridaſkemu jěſorej a wot Ljeſcha hacź do Djakowy w pokodnju. Stawiſniſke žadanja Sſerbije hiſchcźe wjele dale k pokodnju hacź nětkole žadany kraj du. Dóńt Albanſkeje ſ pokodnja Dracźa móže ſo rosſudźenju wulkomozow pſchewoſtajicź.

Měr a porjad w Starej Sſerbiji.

Sſerbſkemu knježerſtwu je ſo ſa krótki cźaſ poradźiło, w Starej Sſerbiji porjad trochu poſtajicź. Pod turkowſkim knjejſtwom běchu poſlednje lěto dla rubježnych arnautow wobſtejnoſcźe tak ſtraſchne, ſo ſebi ratarjo njeſměrjachu, na wiki do khlowneho ſtaroſerſkeho měſta Skople khodźicź. Po wobſadźenju kraja ſe ſerbſkim wójſkom ſo prěni tyczeń na wiki 200, druhi 2000 a tſeczi hižo 6000 ratarjow ſeńdźe. Sſerbſke knježerſtwo je mjes kſchesczijanſkim wobydlerſtwom w Starej Sſerbiji ſa wójſko khmanych mužow wubrało a jich ſ tſělbami, Turkam ſebranymi, wobroniło. Tamniſchi kſchesczijenjo dyrbja wobronjeni bycź, ſo mohli ſo rubježnych Arnawtow wobrócź.

Sſerbjo a katholſzy Arnawtojo.

W Sſerbiji ſ tym licźa, ſo budźe ſ powjetſchenjom ſerbſkeho kraja też licźba katholſkeho wobydlerſtwa ſylnje pſchibjeracź. Na to dźiwajo, hižo mysł konkordata ſ bamžom wuważuja. S pſchikładom dyrbi hižo na Cźornej Horje wobſtejacź konkordat bycź. Knježerſtwowe nowiny měnja, ſo ſebi Sſerbija, kotraž je ſo ſtajnje ſ naboženſkej ſnjeſliwoſcźu wuſnamjenika, ſ tutym nowym dopakaſom ſnjeſliwoſcźe ſympathije kulturnych ſtatow we wſchej měrje dobudźe. Tale kročzel drje ſo w prěnim rjedźe na dobycźe katholſkich Arnawtow měri.

Wuwołanje ſamoſtatneje Albanſkeje w Dracźu.

Awſtriſke knježerſtwo je někotrych albanſkich wjednikow namolwiło, w Dracźu (Durazzu) ſamoſtatnoſcź Albanſkeje wuwołacź a na tamnym knježerſtwowym twarjenju albanſku khorhoj, cźorneho worjoła na cźerwjenym polu, wupowěſnyć. Dołho wſchak ablanſka kraſnoſcź traka njeje. Hižo naſajtra je ſerbſki general Jankowicź město Dracź wobſadźił a tam ſerbſku wyſchnoſcź poſtajił. Do Belgrada je wón pſchikhad ſerbſkeho wójſka do Dracźa ſe ſcźěhowazym telegramom wojjewił: „Runje ſym Dracź na wěcźne cźaſy wobſadźił.“

Ruſka ſaturidnjanowa bitwa pola Bitolije,

o w ſchěrokoſcźi S wobeju ſtroche. Na bitwi- ſchczu 17,000 morwych a 30,000 [illegible] žo woſta. Mjes padnjenymi je Fethi paſcha. Sſerbjo mějachu 3000 morwych a wjele tyſaz ranjenych. Sſerbjo ſe ſmjercź ſazpiwazej khrobłoſcźu njedźiwajzy mordaŕſkeho ſchrapnellſkeho ſpěſchneho wohnja na turkowſke batterije nadběhi cźinjachu a je dobuchu.

Sſerbjo ſu pola Bitolije Turkam 51 kanonow wotdobyli a 10,000 muži ſajeli. Wſcho hromadźe ſu Sſerbjo 200 kanonow dobyli.

Bombardement Adrianopla.

Bołharjo a Sſerbjo Adrianopel dźen a wuźſcho wobſtupuja. Poſlednje dny je ſo měſto ſylne wobtſełało. Dźěł Adrianopla ſo pali. Dobycźe abo kapituliſozija měſta ſo bliźſche dny wocźakuje.

Grichojo ſu kupu Chios wobſadźili.

Grichojo ſu na kupu Chios wójſko wuſadźili a kupu pod grichiſke knjejſtwo ſtajili. Turkowſka wobſadka na kupje ſ grichiſkimi wojakami wojuje.

Kholera na Balkanje.

Mjes turkowſkim wójſkom je ſebi kholera něhdźe 25,000 muži ſa wopor žadała. W Cźałdźaſkich wobtwjerdźenjach pjecźa hiſchcźe

wjele cźěłow na kholeru ſemrjetych njepohrjebanych leži. Bołharſke wójſko njeje teho dla dale pſcheczíwo wobtwjerdźenjam poſtupowało, ſo ßo njeby do njeho kholera ſanjeßła. Dokelž pok je njedźiwajcy teho ſtrach jara wulki, ſo ßo bołharſke wójſko ſ kholeru natykńje, je ßo bołharſke knjeżerſtwo rosßudźiło, we wokolnoſczi měſta Plowdiwa kholerowe baroki pſchiprawicź, w kotrychž je hacź dotal 1000 ranjenych leżało. Po powjeſczach lěkarjow Czerwjeneho kſchiża ßu wot ſańdźeneje ßoboty tež někotſi bołharſcy wojazy na kholeru ſkhorili.

Mjes tym ſo bołharſke wójſko pſched Czataldźaſkimi wobtwjerdźenjemi ſ měrom leži, Turkoio ßwoje wójſko ſ pſchicźehnjenjom nowych muźſtwow ſ Małeje Aſiſkeje poßylnjeja a rucze nowy paß wobtwjerdźenjow twarja. Dobycze budże teho dla Bołharam dźeń a cźeźſche.

W ſakſkim ßejmje

howri horza bitwa wo ludowe roswucźowanje. Sańdźenu póndźelu wo ſakoženju hamtſkich ßudniſtwow w mjeńſchich měſtach jednachmy. Mjes druhim tež žadanje Wósborka a wokolnych wßow wo hamtſke ßudniſtwo knjeżerſtwu k wjedźenju dachmy. Prjedy teho běchmy w deputaziji wo tym rěcźeli, hdźež mějach dobru ſkładnoſcź, ſa tole žadanje wuſtupicź. Wot ſańdźeneje wutory ßem wo ſchulſki ſakoń dźe. Hacź do ßrjedy jednachmy wo prěnim a druhim paragrafje. Staj to ſakładnaj paragrafaj zyłeho ſakonja. Ssejmowa liberalna wjetſchina je do ſakonja poſtajenje pſchijała, kiž ſakſki kſcheſcźijanſki lud hłuboko jima. Po tym poſtajenju dyrbjała ßo nabožina w duchu zyrkwje, ale bjes ſwjaſanja na wěrywuſnacźowy pißmik, wucźicź. Tele poſtajenja ßu tak cźehnite, ſo jo kaž knjeżerſtwo tak tež konſervatiwni wotpokaſachu. Po tajkim poſtajenju ßměł kóždy wucźeŕ naboženu po ßwojim ſroſymjenju wucźicź, potajkim ßo njetrjebał runje biblije dźerżecź. Tajke poſtajenje je zyle w ſmyßle Zwikowſkich theſow a zwólby wokoło „Volkserzieherja“. Kultußowe miniſterſtwo ſpyta liberalnych ſa druhe poſtajenje dobycź, kotrež by kaž konſervatiwnych, kak tež knjeżerſtwo ſpokojiło. Próza pak bě podarmo. Lohko móżno, ſo ßo zyły nacźiſk wo tele poſtajenje rosraſy. Dalſche jednanja runje tak pomałku poſtupuja. Liberalni wuprajichu ßo tež ſa doſpołne ſběhnjenje ſchulſkeho pjenjeſa. Tež tu knjeżerſtwo ßobu hicź njemóże. Sakſke gmejny bychu lětnje ſ tym 6 milijonow ſhubiłe. Konſervatiwni a knjeżerſtwo ſwolitaj do ſpadnjenja, tak daloko hacź ßu jenotliwe gmejny ſa to. Žadanje nazionalliberalnych, ſo by ßo mjeńſchim katholſkim ſchulſkim gmejnam prawo wſako, po kotrymž ßmědźa ßebi nětko ßwoje ſchule ßame tworicź a wudźerżecź, ßo wotpokaſa. Žadanje ßerbſkich ſtarſchich, ßerbſku rěcź w ßerbſkich ſchulach ſchkitacź, ßo po tym, ſo ſa naſche žadanje dr. Hähnel, Kokla a ja rěcźachmy, ſaczißny. Ssym ſe wſchěm napinanjom ſa naſche narodne prawa wuſtupiŕ. Sdaſche ßo, kaž by chžyŕ wulki dźěł tež liberalneje wjetſchiny nam pſchipadnycź. Nětko pſchińdźe knjeżerſtwo a rěcźeſche pſcheczíwo naſchim žadanjam. Pſchi wothłoßowanju podpjerachu naß konſervatiwni ſhromadnje a jedyn ſozialdemokrat. Dźenßa jednamy wo nadkedźbje w ſchulach. Je wulke praſchenje, hacź tón tydźeń jednanja ſkónczimy. Schto budże ſ zyłom ſakonjom? Wuhlady ſa njón ßu ßo nimoměry pohubjenſchiłe. Konſervatiwni pod nawjedowanjom ßwojeho raſneho rosprawjerja dr. Schanza wojuja ſ njewſchědnej wótroſczu a ſe ßwojich žadanjow ani kroczelki njewotſtupja. E. B.

Němſki khěžorſtwowy ßejm

je ßo ſańdźeny tydźeń ſaßo ſeſchoł. Po wólbje ßejmoweho pſchedßydſtwa ßo k praſchenju ſapółkanza Baſſermanna pſcheńdże: Je khěžorſtwowy kanzler ſwólniwy, wo ſwonkownym pokoženju a wo pokoženju ſnutskowneje politiki wujaßnjenje dacź? Khěžorſtwowy kanzler je ſwólniwy, na tole praſchenje prěnje dny bliżſcheho tydźenja wotmolwicź. Na to pſchińdźe praſchenje ſozialdemokratow wo drohocze na rjad. Po namjecze ſapółkanza Spahna ßo k temu wuradźenje wo ſakonjowym nacźiſku ſa nakhwilne złowne položenje ſa wukrajne mjaßo pſchiſamknje. Sozialdemokrat Scheidemann wußměchowaſche, ſo je ßo pſchiwos mjaßa ſ balkanſkich krajow tſi dny do wudyrjenja wójny dowolił, mjes tym, ſo je napſchecźo Danſkej ſ jejnym wjele ſkotom wſcho pſchi ſtarym woſtało. Schtož je ßo hacź dotal ſtało, je njedoßahaze. Samknjenje mjeſow leži jenož w interesßy njelubeje konkurrenzy naſcheho ſkotarſtwa.

Khěžorſtwowy kanzler wotmolwi, ſo wón wěri, ſo je wjetſchina khěžorſtwoweho ßejma ſa ſakhowanje nětcźiſcheje hoſpodarſkeje politiki. Zła na zyrobu wotſtronicź, njeje móżno. Schtož wotewrjenje mjeſow naſtupa, ßmy tak daloko ſchli, kaž bě to ſ dźiwanjom na wotwobroczenje ſkótnych khoroſczow móżno. Pſchi praſchenju wo ſmjerſkym mjaßu dyrbi ßo roſjaßnicź, hacź chzemy ßo dale wo to prózowacź, ſo by ßo naſch lud ſ wuplahowanja ßamßneho rataŕſtwa ſ mjaßom ſaſtaraŕ, abo hacź měŕ ßo tónle ſaměr ſpuſchczicź. Wěrno je, ſo je ßo němſkemu rataŕſtwu poradźiło, njedźiwajo ßylneho roſczenja wobydlerſtwa mjaßowu potrjebu w kraju w pſchezo wjetſchej měrje ſpokojicź. So dyrbi ßo němſki dźěłaczeŕ pſchi nětcźiſchich płaczíſnach ſamjeſowacź. je wobžarowacź, tola tak ßo niz jenož dźěłaczerjej dże, ale tež ludźom ßrěnjeho ſtawa. So pak naſch dźěłaczeŕ hłodu mrěje a ſ zyła žaneho mjaßa na blidże njewohlada, njeje wěrno. W naſtupanju ſmjerſkeho mjaßa njemóżu ßebi hinak myßlicź, hacź ſo dyrbi němſke ſkotarſtwo ſchkodowarź, woßebje němſke plahowanje ßwini a ſ tym małe rataŕſtwo. Schtož žadane wotſtronjenje zła na pizowadła naſtupa, je knjeżerſtwo pſcheczíwo temu. Tež pſchiwożne wobßwědczenja njehodźa ßo wotſtronicź. Kaž je ßo praktiſzy wupruhowało, njeje gmejnam móżno, wyßokoſcź mjaßowych płaczíſnow ponižicź. Saſtaranje němſkeho luda ſ tukrajnym naplahowanjom dyrbimy jako něſchto nuſne w interesßy naſcheje politiſkeje njewotwißnoſcze a w interesßy naſcheho rataŕſtwa ſakhowacź. — Sczěhowazy zentrumſzy, konſervatiwni a nationalliberalni rěcźnizy ßo pſcheczíwo wotſtronjenju złow na zyrobu wuprajichu, dokelž by ßo ſ tym němſke rataŕſtwo ſahubiło

Khěžor Wylem

je w Donauſchingenje pſchi kwaßu Fürſtenbergſkeje prynzeßy Leontiny ſ prynzom Hugom Vinzenzom Windiſchgrätzom pſchitomny był. Njewjeſta, kotrejež nan k khěžorowym najbliżſchim pſcheczelam ßłuſcha, je 20, nawożenja 25 lět ſtary. Wón je awſtriſki artileriſki leutnant a attaché pſchi awſtriſkim póßłanzſtwje w Sofiji.

Němſki khěžorſtwowy kanzleŕ pſcheczíwo wójnſkemu roshorjenju.

Wójny ßo bojo ludźo w rańſchej Pruſkej nalutowańje wo ßwoje pjenjeſy nadběhuja. So by ßo lud ſměrował, je khěžorſtwowy kanzler wyſchſchemu präſidentej w Königsbergu telegram póßłał. W nim ßo praji, ſo ßu alarmowaze powjeſcze wo wójnſkich pſchihotach w Ruſkej a Němſkej bjeſe wſcheho podkożka. S němſkeje ſtrony njeißu ßo žane woßebite wojeŕſke naprawy cźiniłe. Tež njeißu žane tajke powjeſcze wo mobiliſaziji ruſkeho wójſka dóſchłe, kotrež bychu němſke napſchecźne naprawy nuſne cźiniłe. — Wjele wěriwych ludźi telegram khěžorſtwoweho kanzlera njenamaka.

Wójnſka rěcź jeneho němſkeho generała.

Pſchi piwnym wjecźorje, kotryž je měſto Saarbrücken nowemu inſpektorej 7. armeekorpſa, generalej ſ Eichhornej, wuhotowało, je tón na nětcźiſchi khutny cźaß ßo počźahowazu rěcź měŕ. K wójnſkej hotowoſczi napominajo ßo wón pſcheczíwo měrluboſczi wobroczi. S njej je w někotrych ludowych worſchtach hotowoſcź wotebjerała, tež ſtrachi wójny na ßo wſacź, hdyž ßo wo cźeſcź, derjeměcze a pſchichod wótcźiny jedna, dale ßo general pſcheczíwo agitaziji tych wobroczi, koſtiž wěcźny měr prěduja, hdyž je tola zyłe žiwjenje bědźenje. S tym ßo lud maieha jemu ßo mužnimnoſcź bjerje.

pol

owyſchi. Liter petroleja, kotryž nětkle 15 pjenjeżkow płaczi, dyrbi po ſawjedźenju petrolejoweho monopola něhdże 25 pjenjeżkow płacźicź. Khěžorſtwowy ßejm drje ßo teho dla roſmyßli, prjedy hacź do tehole noweho dawka ſwoli. Dawkow mamy nětko w Němſkej woprawdźe doſcź.

Nan a ßyn na polizajſtwje.

Dźiwny napohlad ßo jónu polizajſkim ſaſtojnikam poſkicźeſche, hdyž do jſtwy pjaneho cźłowjeka ſ roszuchanymi włoßami a ſ wopukłym wobliczom pſchiwjedźechu. Pjecźlětny hólczk ßo ruki tuteho muża twjerdźe dźerżeſche. Po wſchěm ſdacźu bě to wopikżowy ßyn.

„Cźeho dla je ßo tónle cźłowjek ßem pſchiwjedł?“ polizajſki ßerżant ßo wopraſcha.

„Na drósy je hawtował, ſ kamjenjemi mjetał, ſakliwał a k harje poſbudźał“, to bě wotmołwa.

„Nóz w komorzy jemu niczo ſchkodźicź njebudże. Samkńcze jeho tam. Ale ſchto dha chże tónle hólczk tudy?“

To běiche napadnje ſchikowany hólcźez. Jeho njebjomódrej wocźi tak nimo měry ſrudnje hladaſchtej, ſo ßamo ßerżant, kiž ani ſ najmjeńſcha mjehkeje wutroby njebě, ßo hnuty cźujeſche. Barba jeho woblicźa, hacźrunje ſe ßylſami a ſ maſanoſczu počźěmnjena, běſche różowa a jaßna, rjane cźoło jemu huſte a dołhe kudźerjawe włoßy wohidźachu.

„Widźecź je, so staj nan a dźěćźo lěpsche cźaßy měkoj“, polizajski sastojnik do ßo sabórcźa. „Dźi, mój ßynko“, k hólcźkej ßo wobroćźi, „twój nan dyrbi do komorki woteńcź.“

„Ně, ně“, dźěćźo s dyrkotazym hłoßom sawoła, „ja s nanom pónđu! Dowolcźe mi, so ßměm pschi nim wostacź!“

„To ßo njehodźi, to pschedpißy njedowoleja. Proschu, wsmicźe teho hólza precź!“ na jeneho s policistow sawoła.

Ale to bě ßnadnischa wěź, pschikasacź, dyźli wuwjesćź. Hólcźk na pohłuschaze waschnje kschicźeschе, widlischćojcźe ßo nana popadźe, a ßo do njeho tak twjerdźe sapschimny, so policista, ßylny muźski s krutymaj pjascźomaj, jeho wottorhnyćź njesamo.

Wopiłź hischcźe njehibity stejeschе. Na poßledku ßo se ßwojeho hłupikateho samyßlenja wutorźe a mjekotajo rjekny:

„Wostajcźe mojeho hólza na pokoj! Wschako widźicźe, so chze pschi mni wostacź!“

Sserżant njewjedźeschе, schto sapoczećź.

„Wboheho hólcźka, kiž niczo sawinył njeje, njeßměm do kłódy sawjeracź. Ale jeho kschicźenje też snjesćź njemóźu. Duź njesbywa druheje pomozy, khiba wobeju hromadźe sawrjećź.“

Policista cźinjeschе, kaž mějeschе pschikasane. Nana a ßynka do cźěmneje a włóżneje komorki wotwjedźe. Lědma bě ßo wotßalił a dźěćźo ßo k nanej pschitkóćźi, a ßwoju kudźerjawu hłojcźku jemu na wutrobno pokoji. Sa krótki cźaß nan a dźěćźo twjerdźe wußnyschtaj a ßonjeschtaj. Nasajtra rano, hdyž młody dźeń s prěnimi pruhami ßłónza do kłódy saßwita, pjany cźłowjek wozucźi. Wón ßo wokoło ßebje roshladowasche a počźinasche ßo dopominacź. Wón spósna, so je w tej kłódźe, w kotrejź bě hižo wjazy hacź jedyn krócź pobył. Cźeho dla tam běsche? Też to bu jemu jaßne. Běsche ßebi saßo do korcźmy saschoł, schkleńcźku palenza wupił a to telko krócź wospjetował, so běsche ßo wopił. Tajki bě skónczńje na dróhu wuschoł. Schtó je jemu jeho kłobuk wsał, hdźe je swjerschnik wostał, to wón njewjedźeschе. Nětkole ßo na ßwojeho ßynka dohlada, kiž hischcźe měrnje spasche.

„Bożo, wodaj mi! To dźě je mój Jank!“ tak sahika.

Haj, to bě Jank, to lubosne njewinowate dźěćźo, troscht macźerneje słamaneje wutroby. A hdźe nětkole běsche tutón wbohi njewinowaty hólcźk? Ach, tón pjecźlětny wopiłzowy ßynk bě poßlednju nóz se ßwojim nanom w cźěmnej polizajskej kłódźe pschebył . . .

Wopiłź ßo na wutrobno dyri.

„Schto jeno moja wboha žona rjekne, hdyž tole shoni? Muž a dźěćźo we kłódźe! To je ßurowa wěź! Knjeże Bożo w njebjeßach, pomhaj mi, a wucźěř tehole słeho ducha wopiłstwa se mnje!“

W tym wokomiku Jank wozucźi, wotewrjeschе wocźi a njemóżeschе ßo dodźiwacź, hdyž počza wokoło ßebje ßebi wěźy wobhladowacź.

„Hdźe ja tola ßym?“ praschesche ßo dźěćźo.

Ale lědma bě ßo nana dohladał a počza jemu na hubkomaj lubosny poßměw sejhrawacź a wón počza rěcźećź:

„Tón wulki muž je naju tule samknył, nanko. Wón chzyschе mje wot tebje wottorhnyćź, ale ja ßo njejßym dał. Wón mje s zyłej mozu cźahasche, ale ja ßym ßo tebje twjerdźe dźerżał kaž kłeschcź. Wczera wjecźor dyrbjach po khlěb hicź a pschi tym ßym tebje na dróśy setkał. Njewěsch ßo na to dopomnicź, nanko? Ty běsche kłobuk shubił, najskerje je cźi jón wětsik wsał a wotnjeßł. Hólcźiska na dróśy ßo cźi ßmějachu, hdyž ty sa kłobukom kójeschе, ale jón njemóżeschе popadnyćź. Něwěrno, nanko, ty běsche khory? A potom je pschischoł policista a je tebje hrabnył a cźe na policiju wotwjedł. Tola nětkole chzemoj domoj hicź a macźeri wschitko wupowjedacź.“

Takle lubosny hólcźk nanej schcźebotasche. A schto nan ßebi myßlesche a sacźuwasche? Tele ßłowa jeho dźěśźa dźěchu nanej pśches wutrobu. Ert njewinowateho hólcźka hakle jemu wutrobu hnu a jemu počza zyle hinak bycź. Nětko cźujeschе, kak cźeźka wina jemu na ßwědomnju leżeschе a nahle kładźe dźěśźu ruku na hłowu, rjekny se ßwjatocźnym hłoßom:

„Janko, mje ženje wjazy tajkeho njewuhladasch, kajkehoż ßy mje wczera na dróśy setkał. To cźi pschißahaм, tak wěrno, kaž je Bóh żiwy.“

Dźěćźo sa ruku wsawschi wopuschći polizajsku komorku. Wonka na kłóbbje hižo na njeho jeho žona cźakasche. Wboha žona sa zyku nóz ani wóćźka sańdźeliła njebě. Zyły cźaß bě jenoż dźěćźo a muža po měśeże pytała. Lědma bě jeju wuhladała, pschiběża, wobja ßynka a tłóczesche jeho twjerdźe k ßwojej wutrobje a wona počza s mozu płakacź.

Wboha macź derje wjedźeschе, schto bě jeje muž we ßwojej pjanoschći sawinył a so bě měr kasył. Sa to bě s poknym prawom nóz we kłódźe pschebywacź dyrbjał, ale dźěćźo . . . . tute njewinowate dźěćźo . . . . !

Wona njemóżeschе wschitkich myßliczkow sapschijećź, kiž ßo jej do hłowy na dobo dobywachu. Wona ßwojeho muża lubowasche, ale hischcźe bóle lubowasche ßwoje dźěćźo. Zyku nóz bě ßo se staroscźemi a s dwělemi cźwilowaka a krjudowaka, na poßledku bě ju womora pschewsała.

Wo ßnje widźeschе nětko stajnje ßwojeho małeho ßynka Janka. W myßlach jeho k ßebi pschitkóćźeschе, wokoschowasche a majkasche jeho. Tola to bě jenoż wschitko ßón a wobrasnoscź. S wutroby a s crta ßo jej na stajnoscźi tele praschenja dobywachu: „Hdźe je mój ßynk? Hdźe je mój lubowany Jank?

Nětkole jeho wuhlada, kak s dobom se ßwojim nanom s policajskeje komorki pschikhadźeschе. Hnydom s prawym macźeŕskim cźućźom shuda, so bě tam dźěćźo jenicźźo ßwojeho nana dla dyrbjało samknjene wostacź, dokelź ßo jeho njebě puschćźicź chzyko. A sruboba jej hischcźe móżnischo wutrobu sapschimowasche.

Jeje wobliczo bě zyle sarudźene a s rynkami ßo jej ßylsy po lizomaj ronjachu. Kak wulka bě jeje bolosćź, běsche jaßnje spósnacź s jeje wocźi, s wuraśa jeje wobliczа a se wschěch jeje pohibow.

Nahle shrabny ruczźy ßwojeho dźěśźa do ßwojeje dłónje a s nim woteńdźe. A pokoj počźinasche ßo jej saßo do wustaraneje wutroby wrócźećź.

Muž pak ani ßkowa njepikny a dasche ßo s měrom pśched wyschnoscź pschewodźećź, so by ßo tam samokwjał, so bě ßo wopił a haru na dróśy hnał. Żona s hólcźkom sa nim dźěśźe.

„Wusnawam ßo, so ßym ßo pscheschok“, wón rjekny, hdyž ßo jeho mjeno sawoła, „ale widźicźe, knjes polizajski komißaro, tule śtejo płakazu żonu a njewinowate dźěćźo? Tak wěrno, kaž wy, knjes knjes komißaro, jeju tule pśched ßwojimaj wocźomaj widźicźe, tak je też wěrno, so ßym ja dźenża poßledni krócź tule. Wot dźeńßnischeho dnja ani kapki żaneho wopojazeho napoja wjazy do ßwojeho erta njewosmu. Pschißahaм to pśched Bohom Wschehomóznym, pola kotrehoż njeje niczo njemóżne.“

Też sastojnik bě hnuty a puschći teho cźłowjeka na ßwobodu a njenapoloži jemu żaneho khostanja. Jankowy nan pak ßwoju pschißahu dospołnje dźerżeschе.

(— Kónz. —)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Ssamomordaŕstwo.) Dźěłacźeŕ w tudomnej elektriskej dźěłarni Bellmann je ßebi tele dny doma w kuchini njesnatych pschicźinow dla s wobwěßnjenjom żiwjenje wsał. Wón bě nęhdźe 40 lět stary a żonu a tśi dźěćźi sawostaji.

— (S woknom won padnył.) W tudomnej khudowni je pónđźelu rano pjecźlětny Heidźiz hólz s woknom druheho poskhoda do plestrowaneho dwora padnył a ßebi nop rosrasył a lěwe wóczko sranił. Wobźaromne dźěćźo ßu do hojerńje donjeßli, hdźeż je hischcźe pschezo w ßmjertnym strasche.

Se Zidowa. Pschi wólbach do gmejnskeje rady ßu ßo se saßydlenych khěźeŕ a pólnik Jursch s 71, Kulka s 65 a Kmoch se 60 hłoßami wuswolili.

S **Dźěźnikez.** Do tudomneje Schöniz korcźmy ßu ßo wóndano w nozy paduschi s woknom do korcźmaŕskeje stwy dobyli. Tam ßu sa pjenjesami wschě kaschćźiki a khamory pschepytali, tola żanych njenamakali. Duź ßu ßo dyrbjeli s próśdnej ruku wotßalicź.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku je tele dny papjerniski mischtr Herzog tak njesbożownje po skhodźe dele padnył, so je ßebi nóß dwójzy słamak, ruku swinył a ßebi do hłowy hłuboku dźěru wuraśył. Cźeźkosranjeneho ßu dyrbjeli do jeho wobydlenja dowjesćź.

S **Brěsynki.** Wutoru wjecźor s dźěśa domoj duzy je ßo tudomny mnŕjeŕ August Spank, kotryż w Margarecźinej Hěcźe dźěłasche, s nahlej ßmjercźu pschekhwatał. Sajecźe wutroby jeho żiwjenju hnydom kónz sćźini.

S **Hliny.** Tudomny paleŕ Khorla Aurich a cźěßla Jan Nowak staj na jedyn 5 hriwnow płacźazy lóß lotterije Lipscźanskeho pomnika ludowbitwy 75,000 hriwnow dobyłoj.

S **Hucźiny.** Ważny dźeń bęsche sa naschu wośadu pokutny dźeń. Dotalny pomozny duchowny, knjes kandidat Kschiżan dosta duchownu ßwjecźišnu a bu s dobom jako farski vikar sapokasany. Wośada běsche Bożi dom ßwjedźeńśzy wupyschika a ßo w bohatej liczbje seschła, jako swony $^1/_2$11 k němskej Bożej ßłużbje saswonichu. Knjes wyschschi zyrkwinski radźicźeł Rosenkranz kaž knjesaj fararjej Matek-Bartski a Mikela-Maleschanski s zyrkwinskim pschedstejicźerjom pschе-

wodżachu knjesa kandidatu do Božeho doma, so by tam duchownu žwjeczišnu dostał. Knjes farař Mikela mějesche wokrajnu Božu žkužbu a na to stupi knjes wyschschi zyrkwinski radźiczel na wokrajnu. Wukožuje, so žo pokutny dźeń a žwjeczišna duchowneho derje hromadźitej, pokaži mkodemu sastojnišemu bratrej a wožadże zyku važnosćz tejele hodźiny we wutroby jimaznych žkowach na wutrobu a wukonja žwjeczišnu se žobuskutkowanjom pschitomneju dweju knjesow duchowneju. Dalschu Božu žkužbu džerżesche knjes farski vikar Kschižan a bu wona psches chorski spěw porjenschena. Knjes wyschschi zyrkwinski radźiczel spomni we žwojej rěczi tež na dotalneho duschowpastyrja, knjesa fararja Mateka, kotryž je khorosće dla 15. novembra žwoje sastojnišstwo skožik. W jeho bydlenju běsche žo do Božeje žkužby žwjatocžnosćz wotměka. Knjes wyschschi zyrkwinski radźiczel běsche jemu w pschipósnaczu jeho dokholětneho žwěrneho skutkowanja ryczerski kschiž 1. rjadownje Albrechtoweho rjada pschepodak. Jemu žo ł wutrobu pscheje požynlnjenje jeho strowosće a cžichi wjeczor žiwjenja, nowemu knjesej duschowpastyrjej pak bohate Boże žohnowanje na pucź skutkowanja w Božej winizy.

S **Budestez.** Schtwórtk, 21. novembra, wotmě nasche lube žerbske towarstwo „Lubin“ na swuczenym městnje pola Rösika žwoju měžaczny shromadźisnu. Kajke žadanje po tutych shromadźisnach je, wobžwědczesche bohaty wopyt. Jako nasch sa žwoje Sserbowstwo sahorjeny luby pschedžyda, knjes Hajna se Splóska, shromadźisnu wotewri, bě rumnosćz nimale połna. Běchmy na 50 muži. Hdy bychu žo stajnje wschě žobustawy seschke, by nasche towarschne městno dawno pschemałe było. Tu pak je tež tak, kaž wschudże: Mjes sahorjenymi žu cži liwzy, a někotry ł nich žo rědko w naschich shromadźisnach pokaże. Sso wě, so potom tež narodny duch nascheho towarstwa na jeho dom a žwójbu bjes wliwa wostanje. To pak je runje to važne. Wotpohlad nascheho a wschěch žerbskich towarstwow tola njeje, so bychmy žo někotre hodźinki hromadże sabawili, swježelili, abo so bychmy žo mjes žobu napominali, pohonjeli, psches žerbski lubosny spěw a k nam rěczane žkowo žebi wutroby sa rjane ideale nascheho luda shrěli a tak ł naschich shromadźisnow domoj schli ł nowym krutym prjódkwjaczom: Nasche **domy** dyrbja **žerbske** być! My chcemy naschich wótzow rěcź a waschnja sdźerżecź, hajicź, nasche dźěcźi we wěrje wocźahnycź, je jako žerbske dźěcźi wukubłacź a jim sahe do mkodych wutrobow narodnu lubosćz saschcźěpicź, a to wscho ł tajkej starschiskej mudrosczu a lubosczu a tola tež krutosczu, so nětk a nihdy do cžrjódy tych schke njebychu, kotsiž žo nascheho droheho Sserbowstwa hańbuja.

Hdyž běchmy spěw: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene“ wuspěwali a pschedžyda wschěch pschitomnych powitak, rěczesche knjes duchowny Bójz k nam „wo drascżenju a pysche hebrejskich žonow“. Jeho pschednoschk bě sa pożkuchařstwo cžim bóle sajimawy, dokelž bě ł wulkeho dźěła ł biblije cžerpany a nam wschelake waschnja a městna ł njeje lěpje rosjažnjesche. Pschednoschkej žo krótka rosmołwa a skónczńje džakne pschihłożowanje wschěch pschitomnych pschisamkny. Sa powitanje tsjoch nowych žobustawow, kotsiž běchu wo pschiwsacże proženli a ke kotrymž pschedžyda jene wutrobne: „Witajcże do nas!“ pschiwoła, žo schtuczka: „Bratrowstwo žej sawdamy“ wot wschitkich shromadźenych stejo wuspěwa. Dlějische jednanje sbudźi žwójbny, žerbski wjeczor, na kotryž žo sa tseczi dźeń hodow hotujemy. Pod wjednistwom nascheho hudźbneho mischtra spěw po spěwje saspěwachmy a tež tón abo tamny nowy spěw spytachmy. Schkropawje a kaž by wós po lutych kamjenjach jěsdźił, klinczesche hischcże nascha: „Sserbska meja“, kiž žebi skónczńje, w tołstych mróczelach kura žedźo, sanjeżechmy. Mózno, so chzetaj meja a reja, kaž na wulkich spěwanskich žwjedźenjach, jako žotsje pschezo sjednoczenej bycź. To pak spytali njejžmy. Ssnadno druhi krócź, hdyž žu žony žobu; ale to ma hischcże dobru khwilu. Wospjet wschak žo žadasche, so by žo tež žonam tu w towarstwje do žwědomja rěczało, dokelž žnadno žony a macźerje w nastupanju Sserbowstwa hischcże nusnischo dobre napominanje trjebaju, hacž my mużojo, ale to žo hakle wuwjesćź hodźi, hdyž nam nasch wuj, kiž naž lubje hospoduje, pschitwari.

Spěschnje nam hodźinki pschi khutnym wótczinskim dźěle a žortnym žerbskim žkowje sańdżechu. Hody žo bliża! Budź sa naž w towarstwje hodowne wobradźenje, so „Lubin“ roscże, wschěch žwěrnych Sserbow ł Budesczanskeje wokoliny do žo sjednoczi a pschezo hłubscho žo sakoži na sakład njepowalneje žwěry nascheho Sserbowstwu!

S **Lejna** pola Budestez. Na žałožne waschnje je sańdżenu žobotu dwělětne dźěczo tudomneho dźěłaczerja Jägera žwoje žiwjenczko wostajiło. Hdyž Jägerowa hornz kropa ł khachlow wucżahny, žo wona wobžuny. Na njesboże žo hornz na dwělětne dźěczo wula a jo tak spari, so je wono bórsy wumrjeło.

S **Wuriz.** Wutoru w nozy žu žo tu na Halmiz, Kschižanez a Gruhlez kubli paduschi do domskeho wokno wutłoczjwschi dobyli. Sa pjenjesami pytajo žu khamory a kschinje rospaczili, tola njejžu po sdaczu žanych pjenjes namakali. Paduschi žu žo bjes žlěda shubili. Tež skasany polizajski poż njeje žlěd sa nimi namakał.

S **Khróscziz.** Ssrjedu tydżenja žwjeczesche „Sserbožław“ žwój 4. sałożenjski žwjedźeń. Pschedžyda, knjes sapóžłanz Kokla, bě žejmskich wuradźowanjow dla sadźěwany, pschitomny bycź; duż městopschedžyda, knjes kantor Hila, hosczi witasche, podawschi ł dobom rosprawu wo towarstwowym skutkowanju. Sswjedźeńske žkowa knjesa fararja Hizki běchu wěnowane dobyczu nascheje mkodźiny w towarstwach mkodźenzow a knježnow, hdyž žo nabożnosćz a narodnosćz hajitej. Na to žo pschedstaji kražna hra ł nascheho burskeho žiwjenja „Na wumjeńku“, a to jara derje a wuschiknje. Tudomne towarstwa žu žebi ł hosczenzarjom shromadnje rjane jewischczo natwaricź dali. (Tež sala je nanajrjeńscho ponowjena!) Na kónzu žwjedźenja knjes kantor Hila žkawu kralej wunjeże. W pschestawkach žo žerbske spěwy spěwachu.

S **Kamjenza.** W naschim měsczе běchu sańdżenu póndżelu wólby do měsczanskeho sastupjerstwa. Prěni ras běchu žo lětża strony porjada wschitkich woženbitych pschecźow wsdake a shromadnje 6 kandidatow postajiłe. Napschecźo tym stojachu 6 cžerwjeni kandidatojo. Dobyczerszy wuńdżechu ł wólby wschitzy schescźo kandidatojo porjadowych stron. Cžerwjeni dospołnje podležachu, a to je cžim hórje sa nich, so psches to shubichu dweju sustupjerjow (Menzela a Wehnera), kiž běschtaj dotal do sastupjerstwa žkuschakoj. Nětko žyda tam dożyła jenož jedyn sozialdemokrat. Woleni žu: płatowy fabrikant Rychtař ł 711 hłożami, garbarski mischtr Scheumann ł 633 hłożami, hosczenzar Mierisch ł 615 hłożami, płatowy fabr kant Hillmann ł 581 hłożami, póstowy sekretar Natsch ł 558 hłożami a pschekupz Näumann ł 540 hł. Sozialdemokraj Menzel a Wehner dostaschtaj 520 a 473 hłożow. So žu cžerwjeni pschehrali, maja žo džakowacź žwojej Žitawskej nowinje, kiž w poślednim cžażu pschecźiwo jenemu wotkasanju sa khudych (Noßke-Stiftung) a woženbje pschecźiwo wótczinskim hram pižasche.

S **Běkeje** pola Kamjenza. Njedźelu popołdnju žo sady tudomneho knježeho dwora jedyn powětrowy ballon k semi dele puschczi, to žo ł khětrymi wobcżežnosczemi sta, dokelž korb w hakosach jeneho schtoma wižajo wosta. Schtyri mużjzy, kotsiž w korbje žedźachu, cjes schkody ł njeho wulěsechu. Ballon bě žo dopołdnja w 11 hodźinach w Kamjenizy na jěsbu podał. Hakle nasajtra mózachu jón se schtoma sczahacź a sawalicź.

S **Lubija.** Sańdżenu žobotu dopołdnja wokoło 9 hodźin je žo na Lubijsko-Ketliczanskej drósy automobil firmy Kretschmar & Knopf swróczik. Pschi tym žebi automobilowy wjednik nohu a Knopf hłowu straschnje srani. Tež automobil je žo wobschkodźik.

Se **Stróže** pola Rakez. K tudomnemu kublerjej Němzej wóndano jedyn konjazy wikowar po mkodeho konja pschińdże, kotrehoż bě jemu pjecza kubler Němz w jenej wžy pola Wojerez pschedał. Němz nochzyschе pak niczo wo tym wjedźecź, so je žwojeho brunaczka pschedał. S wikowarjoweho powjedanja mózeschе pak žebi wón wěz wujažnicź. Jeho cželadnik, kotryž bě tele dny se žkužby czeknył, bě wikowarja wuklukał. Cželadnik bě ł Němzowym sapschahom w Němzach pola Kulowa pobył. Tam bě žo w korczmje ł konjazym wikowarjom sesnał, kotremuž bě žo jako kubler Němz se Stróže pschedstajił. Wikowar běsche cželadnikej cžim bóle wěrił, dokelž bě Němzoweho stareho nana snał a wjedźeschе, so ma tón žyna. Duż žo wón, hdyž jemu cželadnik jeneho konja na pschedań poskicźi, njekomdźeschе, jemu 100 hriwnow napłacźicź. Pjenjesy dostawschi bě žo cželadnik, wěsty August Tylig ł Mucžowa, do Stróže domoj wrócźik, nasajtra pak žo shubik. Hdże wón nětkole pschebywa, njewjedźa.

S **Draždżan.** Njedźelu 2. adventa, to je 8. hodownika, pschipołdnju 1/2 12 hodź. žo nam kschižna zyrkej sa prědowanje a wudźělenje Božeho wotkasanja w naschej lubej žerbskej macźernej rěczi junkrócź sažo wotewri. Spowjednu wucžbu smeje k. farař Domaschka ł Budestez, prědowanje pak k. farař Mrósak ł Hrodźischcża, pschedžyda hłowneje žerbskeje prědarskeje konferenzy. Wschitzy Sserbjo ł Draždżan a ł dalscheje a blischscheje wokoliny žo wutrobnje proscha, so chzyli žo niz jenož na Božej žkužbje a prědowanju wobdźělicź ale woženbje też po pobożnym waschnju naschich wótzow nětk w adventskim cžażu sažo dźěł bracź a stupicź k Božemu blidu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Žiwnosczeŕ Matěj

Sslabina w Rownom je wopilz, kotryż ßwojimaj pschichodnymaj starschimaj, do kotrejuż żiwnoscże je ßo woženił, żaneho wumjenka njedawa, jeju w pjanoscżi huscżischo bije a jeju s domu mjeta. Lownisti ßud bě teho dla Sslabinu k jastwu na tsi měßozy saßudźik. Sslabinowe powokanje pschecżiwo wußudej ßo sacżißny.

S Radschowa. Sa pschicżinu ßlědźo, s kotrejż je ßo tu skhorjenje ludźi na trichinosu sawinowako, ßu namakali, so ßo w mjaßowobhladowarjowych knihach dwě ßwinjecżi njejstej jako pschepytanej sapißakej, kotrejż stej ßo po druhim wudawanju w Radschowje rěsakej a ßo wot rěsnika na trichiny pschepytacź dakej.

S Manjowa. Sańdźeny tydźeń je ßo maßiwna kruwarnja tudomneho khěžkarja Handrija Michelka wotpalika. Skót je ßo mohł wukhowacź, tola něhdże 50 zentnarjow ßyna je ßo spalilo.

Se Zidźineho. Wo naschu gmejnu a Wojerowsku woßadu jara saßkużbny muż, gmejnski pschedstejicżeŕ ratař Matěj Homola je ßmjertnu njedźelu po dołhej khorosczi wumrjeł. Jako zyrkwinski starschi je ßo wón prózował, so by ßo Wojerowske superintendentstwo saßo se Sserbom wobßadźiło. Hacź runje s tym njeje pola knjeżeŕstwa wuspěcha měł, dha jemu Sserbjo tola sa sastupjenje prawa ßerbskeje rěcże w zyrkwi psches row dźakowne wopomnjecże wobkhowaju.

S Jabłońza pola Běkeje Wody. Ssobotu w nozy ßu ßo paduschi do tudomneje fary dobyli a s njeje něhdże 70 hriwnow kradnyli. Se Shorjelza skasany poß daloko po ßlědże dźěsche, tola jemu njebě móżno, paducha wußlědźicź.

S Łaša. Ssobotu 23. novembra mějesche nasch wyßokocżesczeny knjes farař Krygař ßwój 25lětny sastojnski jubilej ßwjecżicź. Dla ßmjertneje njedźele pak ßo ßwjedźeń na póndźelu 25. novembra pschepokoži.. Sbożopschecża ßo hižo ßobotu wot ßobustawow zyrkwineje rady, wot schulskeho sastupjerstwa, sastupjerjow gmejnow a wschitkich woßadnych wucżerjow knjesej jubilarej pschinjeßechu, pschi tutej składnosczi też woßady dary pschepodachu. Dalsche sbożopschecża ßo też wuprajichu se wschěch stronow woßady a s bliżscheje a dalscheje wokolnosczże. Mkode holzy s wjetscha wschěch woßadnych gmejnow na najrjeńscho farski dom s wěnzami a pletwami wudebichu. Hłuboko hnuty ßo knjes farař Krygař njedźelu pschi Bożej ßłużbje woßadźe sa wschu wopokasanu cżesczź a lubosczź dźakowasche.

Póndźelu, na dnju postajeneho ßwjedźenja, shromadźichu ßo wschitzy knjeża duchowni Wojerowskeho wokrjeża a s dalscheje a blischeje wokolnosczże, kaž też wjele pscheproschenych hosczow se ßwojimi ßwójbami na farje shromadźichu. S hłuboko jimazej rěcżu ßo knjes superintendent Dahlmann na jubilara a jeho s nim ßobußwjecżazych ßwójbnych wobrocźi a w mjenje duchownych jedyn wobras, pschedstajazy Jesußowe kschižowanje, pschepoda. Hłuboko hnuty ßo jubilar dźakowasche. Popołonische hodźiny ßo rucże w hospodliwym domje minychu. Potom rěkasche, ßo k hosczinskemu blidu podacź, kotryż bě jubilar w Schołcźiż hosczenzu krycź dał. Spěwarske wotdźělenje ßerbskeho towarstwa „Handrij Sejler“ postrowi hosczi se scżěhowozymaj spěwomaj, s kotrejuż je nascha pěßnjerka Hańża Budarka prěńschi po hłoßu „Ssy dha, o Jesu, mi zyle to wobliczo skhował“ a druhi po hłoßu „Łubka lilija“ pěßnika. Dale ßo spěwasche „S wulkej radosczu“ a napoßledku „Macżerne żohnowanje“. Spěwarki běchu ßwoju pyschnu rjanu narodnu drastu wobleczrne, schtoż na wschitkich ßwjedźeńskich hosczi wulki sacżischcź cżinjesche. Spěwy ßo pod nawjedowanjom knjesa Saalera na najrjeńscho pschednoschowachu a ßebi hrimotazy pschiwysk dobuchu. Knjesej Saalerej a wschitkim spěwarjam a spěwarkam ßo woßebity dźak wupraja. S 25 lět ßwojeho sastojnskeho skutkowanja knjes Krygař ßamo 24 lět nětko w naschej woßadźe skutkuje. Daloko by wjedko, wschě jeho wulke dźěło a żohnowane skutkowanje w naschej woßadźe tudy nadrobnischo wopominacź, ale teho ßmy wěsczże, so wón pschezo był a dale wostanje khorym a hubjenym s pschecżelnym troschtarjom, khabłazym s twjerdym a khrobłym napominarjom, a schtoż naß dale jara wulzy sawjeßeli, a sahorjenym schkitowarjom nascheje ßerbskeje macżerneje rěcże. Bóh żohnuj jemu dalsche skutkowanje w naschej woßadźe a spożcź jemu dołholětnu twjerdu strowosczź k dalschemu żohnowanemu dźěłu w jeho sastojnstwje. Jan Wirth.

Wyskajcże wschitzy! o khwalene mjeno budź Boże
Dźenßa ßo tutemu domej je dostało sboże,
Halleluja! cżesczenja Bożeho dla
Wijcże nětk wěnzy a róże.

Pschinoschuj woßada Łasowska dźenßa ty palmy,
Twojemu pastyrjej spěwaj nětk dźakowne psalmy,
Kiż je cże paßł, wucżił pucź k njebju ßam naß,
Sa to joh' wutrobnje khwalmy.

Pschistuptaj mandźelska, ßyno, ty jenicżki k nanej,
Kiż ty něcżk stejisch we młodosczi kcżejazej rjanej,
Pohladaj tu, kak błyschcżi we wobliczu
Ssylsa ßo wjeßela nanej.

Schto nasche hłoßy dźenß wschitke tak radostnje klincża?
A jako jandźelow spěwy tak ßwjatocżnje syncża,
Doschoł je k nam tón dźeń, kiż sczinił je ßam
Bóh miły ßwjaty a prawy.

Nimo ßu běżale s khwatanjom wschitke te lěta,
Tak so dźenß jubilej ßwjecżi nětk wutroba shrěta,
Schtó dha scże Wy, so scże tak wobhnadźeny
Psched wjele ludźimi ßwěta?

Wotrocżk scże Jesuša Khrystuša, Bożeho Sßyna,
Cżesczeŕ a pschipowědaŕ Bożeho ßwjateho mjena,
Bohu ßo dacź, Khrystuša pschipowjedacź,
Běsche Wam wjeßele jeno.

Na Božim měscże scże stali a we Bożej mozy,
Njejscże też lut'wali strowosczże, dycha a prózy,
S Wami pak bě, woßada wascha to wě,
Boži duch, wo dnjo a w nozy.

Dźenßa ßo sboże je dostako, hladajcże komu!
Tutemu naschemu lubemu Bożemu domu,
Wowzy mi paß! Jow je wón s wjeßelom naß
Troschtował cżikych a khorych.

Wotrocżko Boži, my proßymy, stejcże do kónza
We Bożej nadźiji s nami do sachoda ßkónza,
Khrystußowy budźcże ßwědk wutrobity,
Sswědczenja nima njech kónza.

Bóh pak ßam wěcżny a stary a pschezo też nowy
Sdźerż Waß nam dale a cżin, so scże cżiły a strowy,
Wón budź Wasch krym! Żohnuj bjes nami Wasch ßyw,
Ssylny schkit wysche Wam hłowy.

Hłóß: Łubka lilija.

S wulkej żadosczu, s hnutej wutrobu
Spěwajmy a wyskajmy tu dźenßa rjenje
Naschom' pastyrjej, jom' swjeßelenje.
My proßymy: Bóh żohnuj Waß, Bóh żohnuj Waß!

Jeho wowcżiczki, kiż ßmy paßeni
Na selenych honach, łukach Božoh' ßkowa,
Sa to dźakowni ßmy dźenßa s nowa.
My proßymy atd.

Bóh Wam strowosczź daj, kóżdy sawyskaj,
So scże to kraßne ßymjo Božoh' ßkowa
Dale mjes nami tu ßyli s nowa.
My proßymy atd.

Lubu mandźelsku sdźerż Bóh k wjeßelu
Strowu, cżiłu Wam; też ßyna jenicżkeho.
Swarnuj wobeju wot wscheho skeho.
My proßymy atd.

Hdyż pak k ßwjatoku Wam ßo swoni tu,
Wsmi Waß Bóh Knjes do ßwojeho sbóżnoh' raja,
Hdźeż cżi sbóżni tam wschu radosczź maja.
My proßymy atd.

Přilopk.

* (Jena zyła ßwójba ßo s plunom sajědojcżiła.) We Wiesenthalu pola Gablonza w połnóżnych Cżechach ßu hosczenzarja Otu Geißlera, jeho żonu, tsi ßamßne a jene na wukubłanje wsate dźěcżo s plunom (gasom) sajědojcżenych namakali. Wschitzy běchu hižo morwi. Hischcże njeje wujaßnjene, hacź ßo wo njesboże abo wo njeskutk jedna.

* Hrósbny krwawny njeskutk je ßo njedźelu wjecżor w Graddorfje pola Hildesheima stał. Wucżeŕ Schirmer, kotryż bě k ßwojimaj wobstarnymaj starschimaj na wopyt pschischoł, bě ßebi revolver kupił, kotryż chzysche jimaj pakasacź. Pschi tym ßo revolver spuschcżi a na njesboże kulka macź ßmjertnje srani. Na tym sadwělowawschi je Schirmer ßwojeho nana a potom ßam ßebje satsělił. Póndźelu dopołdnja dźowka, kotraż chzysche starscheju wopytacź, tuteju a bratra w krwi leżazych nadeńdże.

* (Wójny dla ßebi żiwjenje wsała.) Wudowa Sedlaczekowa w Durnbachu je wójny ßo bojo ßo wobwěßła. Prjedy teho bě wona ßwoje pjenjesy a drohotne wězy w pinzy sahrjebała a to ßwojim pschiwusnym s listom wosjewiła.

* (Nosy ßo rossßykalej.) Dźěłaćeŕ w Koninku w Pósnańskej ßkomu ſ nohomaj do ßykazeje maſchiny ßuwaſche. Pſchi tym walzy noſy ſhrabnychu, ſo ßo jemu wonej po kuſkach wottruhaſchtej.

* (S 300.000 hriwnami cźeknył.) Jedyn pjatnaćelětny wuczobnik w Magdeburgu, kotrehoż běchu na póſt ſ 300,000 hriwnami póßłali, ſo by je tam ſapłaćił, je ßo ſ pjenjeſami ſhubił. Boja ßo, ſo je ſ nimi do Hamburga cźeknył

Wußudzenja.

Khoſtanſka khomora. Dźěłaćeŕ K. H. Meier ſ Hornjeho Hbjelſka bě w nozy 27. oktobra na dwórniſchću w Biſkopizach do wjelba dwórniſchćoweho korćmarja Schneidera ſaléſt a nękotre kołbaßu kradnył. Hdyž ſ wjelba won lěſyſche, jeho jedyn żeleſniſki ſaſtojnik ſaßłapi. Cźeżkeho paduſchſtwa dla Meiera k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a

pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke

formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſcheźi.

Dalokorěcźak cźißło 687.

Serbski musej.

W běhu lěta 1912 darichu do našoho muſeja:

Knjez konr. prof. dr. Muka:
Wobraz wumjełca W. Krawzy: Serbowka ze Sprewic.

Knjez kubleŕ J. Wawrik z Nuknicy: 1. krasny čorny židźany lac swojoho njebo nana; 2. stary židźany bant wokoło pasa za druźki a kmótry; 3. ſtare křižeŕſke banty za konje; 4. pjeć jutrow. jeji.

Knjez měśćanſki wućeŕ E. Polan z Budyšina: rjany ſtary łohć.

(Přichodnje dale.) M. Wjerab, muſejownik.

Palaſtowe dźiwadło

w Budyſchinje na khěžorſkej dróſy 11.
Najwjetſche a najwoßebniſche ßwětłowe .·. dźiwadło ſakſkeje hornjeje Łužizy. .·.

Wſchědnje
wot **4** hodźin popołdnju hacź do **11** hodźin wjecźor
Jeniczke prawo k prěnjemu pſchedſtajenju w Budyſchinje:

Generalowe dźěcźi,
drama w 3 aktach wot Urbana Gada.
We hłownej roli Aſta Nielſen, najlěpſcha kinoſtruchłohrajerka ßwěta.

Offizěŕſke a podoffizěŕſke napſchemoječhanje w Budyſchinje,
3. huſarſkeho regimenta.
Kaſarmſke žiwjenje a wuwućenje 20. huſarow.

Jěſdny plan żeleſnizow.

płaćazy **wot 1. oktobra 1912 hacź do 31. měrza 1913.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. woſowa klaßa jěſdźi.

Ze Ghorjelca do Drażdżan

| Woſowa klaßa | 1-4. | 1-4. | 1-4. | 2-4. | 1-3. | 1-3. | 1-4. | 1-3. | 1-4. | 1-4. | 1-4

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 5. dezembra 1912 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim** ratnym hajniſkim revěrje ſcžěhowaze

palue drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacž:

5 rm **liſcž. a jehl. ſchczěpow,**
200 „ „ a „ **kuluchow,**
6 „ **jehl. hakoſow,**
60 liſcž. a jehl. dolhich hromadow,

} jenotliwje we wotdžělenjach 1—6, 8 a 11—19

Shromadžiſna: dopokdnja w 9 hodž. na Holeſchowſko-Dubrawhaßowſkim puczu w 15. wotdžělenju (ſchpitalſkich kerkach).

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Ssym ßo w **Khróſcžizach** cžo. 6 jako

ſkótny lěkař

ſaßydlił.

Jurij Scholta,
approb. ſkótny lěkař.

Adventſka róžiczka

na ſaźny row

naſcheho njeſapomniteho lubeho ßynka a bratſika

Jurja Paulka Scholty

ſ Njeßwaczidła.

* 4. februara 1901. † 3. dezembra 1911.

Adventſke ſwony ſaßo ſaklinczeja
A ſpěwaju: Kak tebje powitam?
Adventſke khěrluſche ſaß' k njebju dźeja
A wothlóß wubudźeja tu a tam.
Naß pak, o Paulko, tele ſwony chzedźa
Te khěrluſche na tebje dopomnicž,
A naſche wutroby najlěpje wjedźa,
Hdźe mamy ſaßo dźenß, kaž huſto, hicž:

Do kraja rjanej' ßłónczněj' ſańdźenoſcże,
Do paradiſa twojoh' dźěczatſtwa,
Hdźež lute radoſcże a wjeßeloſcże
Dźeń kóždy twoja duſcha wuživa.
Na twoju ßwjatu ſchczeńzu ſpominamy
Na prěnich lětkow žohnowany cžaß;
Pſchi twojim ſaźnym rowje pohladamy
Na wſchitke twoje ſemſke ſchczežki ſaß'.

Kak krótke běchu! Ach, kak dźiwne pucże
Je tebje Boža ruka wodźika,
Kak ſkónczi twoje žiwjenje ßo rucże,
Kak bórſy tebje Bóh Knjes domoj wſa!
Lět jědnacże bě tebi poſtajene,
Tak krótke lětka tebje mějachmy,
Hdyž njebjeßa cži buchu wotewrjene
A ſbóžne hona wěczněj' domiſny.

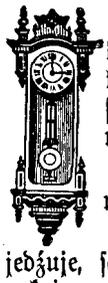
Kak cžežke cžerpjenje a wojowanje
Ty dyrbjeſche pak prjedy na ßo wſacž,
Dóńž cži ßo njeßwitaſche ſboža ranje!
Ach, ſchto ſtaj ſacžuwakoj nan a macž
A twojich bratrow, twojich lubych ßyła,
Kiž b'dźe dźenß ſ nami wſchitko wopomnicž,
Ach, twoje horjo, twoja boloſcž zyła
Sso njemóże ſe ßłowom wuprajicž!

Kak ßy ßej horzo žadał, ſ towaŕſchemi
Kaž prjedy wjeß'le ſkakacž, pěknje hracž,
Kak rady chzyſche ſaßo ſ kemſcherjemi
We zyrkwi Bohu Knjeſej ſaſpěwacž!
A ſchuliſki ßwjedźeń, dźeń njeſapomnjeny,
Kak wſchitkim dźěczom njeße wjeßeloſcž; —
Ty ßam, o Paulko, běſche wuſamknjeny,
A ſ tobu ſapłakachmy ſrudnje doſcž!

A tola njebě zyle wopuſchczeny,
Naſch Jeſuß je cże huſto troſchtował,
Kak ßmějeſche ßo huſto ſwjeßeleny,
Hdyž luby farař je cże wopytał;
Nad tobu je ßo modlił k mikom' Bohu,
Ty jemu rjane ſchtuczki ſpěwaſche
A potom cżehnjeſche ty k njebju drohu
Se ſtroſchtnym wuſnaczom: Kaž Jeſuß chze!

A wón je pſchiſchoł; dobry paſtyŕ ßwěrny
Je ßwoje drohe jehnjo domoj wſał,
Je ſbóžny dźěl a kraßny pokład wěrny
A wěcžnu krónu tebi ſhotował.
Pſches ſbóžne wußnjenje ty domoj dźěſche,
Ty luby ßynko, drohi bratſiko,
Twój kſchiž a horjo dokonjane běſche
A ſbóžne hody ſapoczachu ßo.

A ſaßo kſcheſczańſtwu adventſka hnada
A pſchichod Knjeſowy ßo prěduje;
Na twoju cžichu hórku wóczko hlada
A duſche wóczko horje k njebju dźe.
Tam ßy naſch luby Lazaruſko młody,
Schtož wěrjeſche, nětk ſbóžnje namakał.
My cžakamy na ſbóžne wěcžne hody,
Hdźež Jeſuß by nam tebje ſaßo dał!

Kóždy, kotryžchze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chže ßebi jón **porjedźicž** dacž, njech dźe k cžaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencž pſchedawa a pojedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacž.**

Jěſdny grat

porucża **Wähner**
pſchi žitnych wikach.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Jitku cžo. 24a.

Jenopſchežny wós

derje ſdźeržany, je na pſchedań pod bórklinom 1 pola Büttnera.

Kucharki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacžerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rógu žitnych wikow w cžrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Młódſcha holza
ßo k 1. januarej abo julijej pyta do lohkeje ßkužby pyta na Lubijſkej drózy 22.

Porjadneho hólza k jutram jako
pjekarſkeho wucžobnika
pyta **J. Scholta,** w Budyſchinje na garbarſkej haßy 10.

Hólz, kotryž chze
pjekarſtwo
nawuknycž, jutry wucžbu namaka pola pjekarſkeho miſchtra **Mikuta** pſchi ßerbſkich hrjebjach 22.

Schewſkeho wucžobnika
k jutram pyta **Max Liſchka** na Mužakowſkej drózy.

(K temu cžißku dwě pſchikoſy)

Prěnja pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Sobotu 30. novembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

25. novembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	50—53	94—98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	44—48	86—90
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—43	80—84
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	—
Jałowzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	48—51	89—95
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	43—46	82—87
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	38—42	77—81
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowzy	35—37	75—76
5. žnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	50—53	90—96
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	46—49	86—89
3. žnadnje pizowane	40—44	79—85
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	64—66	107—108
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	58—62	100—105
3. žnadnje wuwite wot zyza	48—55	90 97
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	64—66	84—86
2. mjaßne	61—63	81—83
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	59—63	79—83

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 23. nov. 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. novembra 1912. wot hr.	wot np.	hacž hr	hacž np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	9	55	9	80
" . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	40	9	55	9	—	9	40
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	—	8	13	7	55	8	—
Jećzmjeń . . .	—	—	—	—	8	30	9	80
Wows . nowy	8	60	9	10	7	10	8	60
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	75	11	—	12	—
Jahły	17	—	18	—	15	—	17	50
Hejduschka . .	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	2	70	3	—	2	70	2	80
Pschenična muka 50 " . . .	11	50	19	50	16	—	20	—
Ržana muka . 50 " . . .	10	—	13	—	12	50	14	50
Ssyno . . . 50 " . . .	2	40	3	—	2	50	3	—
Ssloma . . 100 " . . .	3	50	3	70	3	40	4	—
Prošata 516 schtuk, schtuka . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	—	6	25	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	80	6	65	7	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	80	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 55 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., jećzmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 15 hr. 98 np. hacž 16 hr. 24 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., kórz jećzmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

28. novembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 10 np., pschenza wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jećzmjeń wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 80 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hacž 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., žyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np. hacž 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 80 np.

Wiedro w Londonje 29. novembra Syma.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 1. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach farar Rěda žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbsce a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Ssrjedu popołdnju ½5 hodźin budże w Jenkezach a we Wulkim Wjelkowje žerbska adventska pobožnosćz.

Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćenł:

W Michalskej zyrkwi: Alma Frida, Ernsta Hermanna Jakscha, kopritskeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Katha Elsbeth, Augusta Ssykory, khěžerja w Dobruschi, dź. — Hana, Khorle Ernsta Mitracha, khěžkarja a slakarja w Brěsowje, dź. — Johanna, njem. dź. pod hrodom.

S druhich wosadow: Martha, Khorle Elly, murjerja w Hermanezach n. Spr., dź.

Zemrjeł:

W Michalskej wosadze: 22. nov. Johanna Kulkez, njemandź. dź. pod hrodom, 1 dź. — 25. Jan Ernst Kokla, tepjer na Židowje, 43 l. 4 m. 27 dn. — 24. Jan Khorla Ernst Wolf, dźěłaćer se Sohlanda n. Spr., we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 51 l. 9 m. 14 dn. — 26. Jan Budar, khěžer a rentudostawar na Židowje, 73 l. 15 dn. — Jan August Scholta, žiwnosćer w Makßezach, 68 l. 2 m. 24 dn.

S druhich wosadow: Marja Madlena, wumjeńkarja Schcźěpana we Wulkim Pschěsdrjenju, mandź., 69 l. 7 m. 1 dź. — Max Richard, Jana Kubizy, khěžkarja w Stróži p. Rakez, ß., 1 m. 20 dn. — Gerhard Richard Pilop, njem. ß. we Wulkej Dubrawje, 1 l. 1 m. 3 dn. — Hermann Max, Jana Gustava Guhra, khěžerja a murjerja w Rachlowje, 5 m. 8 dn. — Jan Hejcźik, wumjeńkar w Boschezach, 76 l. 10 m. 11 dn. — Hermann Bohuwěr, Khorle Jana Fiedlera, murjerja w Krakezach, ß., 4 l. 6 m. 26 dn.

W katholskej wosadze: 23. nov. Khorla Rudolf Reinecke, schulef na Židowje, 8 l. 11 m. 24 dn. — 25. nov. Marja Hana Nowakowa, privata s Wudworja, 86 l. 1 m. 2 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

1. njedźelu adventa smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach na schuli žerbska spowjedź a žerbske kemschenje.

Ssrjedu 4. dez. popołdnju w 4 hodź. shromadźizna žónskeho towarstwa.

Pjatk 6. dez. budże rano ½8 hodźin němska, ½9 hodźin žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedźelu adventa smeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. žerbske a ½11 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 3 hodźinach smeje duchowny Bójz žerbsku spowjedź.

Wutoru dopołdnja ½11 hodź. smeje farar Domaschka na Hórczanskej schuli žerbsku spowjedź. —

Ssrjedu wjeczor w 8 hodź shromadźizna kschesćijanskeho towarstwa muźskeje młodosćze. —

Schtwórtk popołdnju ½4 hodźin shromadźizna kschesćz. žónskeho towarstwa pola Schmißa.

Pjatk wjeczor w 8 hodź. shromadźizna kschesćz towarstwa žónskeje młodosćze.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na žukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych

wobydlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch płaczišnach.

Poručam jako pschihódne a praktiske dary

= debjaze meble =

wscheje družiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy,

paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

Hodownych darow najwjetschi wubjerk - po tunich placzisnach.

Ruczne dźela, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaże, mużaze lazy.

Nowe: Sněhohwěsdna wolma k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Paßy, schlewjery, wjechlawky, tosche, kruzenki, zaboty, zonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.	Spódnje, sukinje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, zonjaze a dźěczaze schaty, schantka.	Sportske jaki, schawle, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.

Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, zonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tylacze, loy a mězy.

Mużaze khornarje, mużaze krawaty, mużaze koschle, mużaze kholowy, mużaze lazy, mużaze khornarjowe lutowaki, — soki — sukě.

Wschě potrjeby sa schwalcze a krawzow. 1/2 punta **wolmy** po **95, 1.10, 1.20** atd.

Dźěczaze a zonjaze klobuki po najtuńschich placzisnach.

Helena Cruciusowa

na zitnej haßy 9 w Budyschinje nabohatej haßy 10.

Phönixowe, Grützerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne rozwuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel měješčel **Gustav Kloeppel**

w Budyschinje

Telefon 435. **na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Khorla Bocksch,

kóžkař

w Budyschinje

na swonk. lawskej haßy 18

ßo pschi trjebanju

pjelsczowych otworow

na najlěpje porucza.

Mużaze a zonjaze kožuchi schiju, noschene kožuchi tunjo a derje pscheschiwam a wuporjedźam.

Koże k wobßadźenju a podschiczu.

Wulki skład modnych klobukow a mězow.

Bjedrich Lieber,

mydlarńja,

na bohatej haßy 6

porucza po snatej hódnosczi

njekapaze

wóskowe, stearinowe a parafinowe ßwězy

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach a po wschěch placzisnach.

Pychu na božodźěsczowy schtom

w bohatym wubjerku.

Czeho dla?

Nowe jěsdne kola spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje areklamu njesaplaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne kola

najlěpsche dźěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschißłuschki a narunonske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe kola** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kolow a maschinow

w Budyschinje na Mużakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Moje lětusche wulke

hodowne pschedawanje

poskicza

zyle woszebitu składnostnu kup

we wołmjanych drastnych tkaninach, židzanych tkaninach, bawłmjanych tkaninach a žonjazej drascze.

Drastne tkaniny s wulkim dobytkom, meter 50 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.—**

Drastne tkaniny, zibelinowe a noppowe tkaniny meter 65 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.90**

Drastne tkaniny, czistowołmjane chevioty, noppowe tkaniny, meter 80 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **4.80**

Drastne tkaniny, czistowołmjane chevioty, lečzne a symske tkaniny, meter 95 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **5.70**

Drastne tkaniny, czistowołmjane lečzne zibeliny a symske tkaniny, meter mk. 1.10, wobleczenje 6 m. mk. **6.60**

Drastne tkaniny czistowołmjane lečzne a symske tkaniny meter mk. 1.20, wobleczenje 6 metrow mk. **7.20**

Drastne tkaniny 110 cm schěroke, kosmikate a czěmne drastne tkaniny meter mk. 1.40, wobleczenje 6 metr. mk. **8.40**

Drastne tkaniny czistowołmjane symske a lečzne tkaniny, meter mk. 1.60, wobleczenje 6 metrow mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm schěroke, czistowołmjane satinowe sukno meter 1.80, wobleczenje 6 metrow mk. **10.80**

Blusowe flanelle, meter **95, 80, 65 pj.**

Wołmjane mußeliny meter mk. **1.—, 90, 75, 50 pj.**
Cziste płoczliwe tkaniny meter **30 pj.**
Velour barchenty „ **30 pj.**
Koschlazy barchent „ **35 pj.**
BBěły pikejowy a röperowy barchent „ **50 pj.**

Dźělba židzanych tkaninow, czista žida sa wobleczenja a blusy meter nětkole **mk. 2.80, 2.50, 2.—, 1.80, 1.65, 1.40, 1.30, 1.20, 1.—**

Žonjaza drasta.

Dźělba paletotow, ulstrow s flawschowych tkaninow se sumuhami po jendźelskim waschnju.

Seria I	Seria II	Seria III	Seria IV	Seria V	Seria VI
nětkole mk. 4.—	nětkole mk. 6.90	nětkole mk. 9.75	nětkole mk. 12.75	nětkole mk. 16.75	nětkole mk. 18.75

Dźělba kostumow s czěmnomódrych tkaninow jendźelskeho waschnja hižo po mk. 16.75
Dźělba czorneje drasty, wjeczorne mantle a kostumske sukanje.
Modele wobleczenjow s wołmy a židy wjele niže płaczisny.
Dźělba czistowołmjanych blusow hižo po 2.90 **Dźělba batistowych blusow** hižo po 1.10

Flawschowe matineje hižo po mk. 1.95 **Flawschowe raúsche sukanje** hižo po mk. 6.90 **Spódnje sukanje** sa lečzo a symu mk. 2.60 **Běle sukanje.** **Ssukanje do hospodarskeho dźěła** po 70 pj. **Schórzuschki** hižo po 25 pj.

Najlěpscha składnosć k hodownemu kupowanju. — **Płaczisny su tak niske, so tež najmjeńscha kupa dobytk pschinjese.**

Jan Jurij Pahn w Budyschinje.

Pschewsacże wobkhoda.

S tutym ßebi dowolam cżeſcżenym Sserbam k wjedżenju dacż, ſo ßym dżenßa firmu

Philippi & Co. w Budyschinje na bohatej haßy cżo. 3

kupił a pschewſak.

Sso ſakożujo na dołholětne praktiſke naſhonjenje, budu ßo prózowacż wobkhodej khwalbu ſakhowacż, kotruż je wot ßwojeho wobſtacża wużiwaka.

Nadżijam ßo, ſo budże ßo tež mi dowěrjenje wopokaſowacż, kotrehoż je ßo mój pſchedkhadnik w tak bohatej měrje ſwjeßelak. Moje pſchedawanſke heßło budże: najlěpſchu tworu po najtuńſchich płacżiſnach poſkicżicż.

Proſchu wo pſcheczelniwy wopyt.

S poczeſczowanjom

Curt Mahnke
ſ firmu **Philippi & Co.**

Pschiſpomnjenje: Piatk wieczor w 5 hodżinach
:: je ßo pſchedawarnja ſaßo wotewrika. ::

Palne drjewo
ßuche kuluchi a pjenki

ßu ſe ßwobodneje ruki po prjedawſchim ſamolwjenju w hajnkowni na pſchedań.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom

Pjenki

ſ lońſcheho puſchczenja k ßamßnemu wukopanju po loßach tunjo pſchedawa

hajniſke ſarjadniſtwo w Barcże.

Cżorne draſtne tkaniny

meter po **90** pj. hacż do **4.30** mk.

Normalne pißane béle **ſpódnje tkaniny**

W kóżdej wulkoſczi a wuwjedżenju

ſchórzuchi

po kóżdej płacżiſnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Pschedżenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1913

je ſa **25** pj. we wudawarni Serbskich Nowin doſtacż.

C. E. Rinke

kóżkarſki miſchtr

na bohatej haßy 5

porucża ßo k kupowanju jednorych a hacż najwoßobniſchich

boow a muſow

a k jich dżełanju.

Mużaze a żonjaze kożuchi

tunjo ſ nowa dżełam a pſchedżełanju.

Cżorne a beke kože k podſchiczu, kože k wobßadżenju.

Wulki ſklad kłobukow a mężow.

Pſchiſpomnjenje: **Dżełba naſad ſtajenych boow a muſow jara płacżiſnu hódno.**

Druha pschiloha k czißku 48 Serbskich Nowin.
Sobotu 30. novembra 1912.

Schijaze maschiny,
jesdne kola,
plokaze maschiny,
zimaze maschiny,
schatowe róle,
zentrifugi,
rossßykaze maschiny,
bernaze parjaki,
juchowe plumpy
po žadanju na wotpłaczenje a po tunich płaczisnach s rukowanjom hódnosćze porucza
Ernst Falting
w Njeßwaczidle,
pschedawarnja maschinow.
Ssobotu w Budyschinje na kamjeńtnej haßy w hosczenzu lawa.

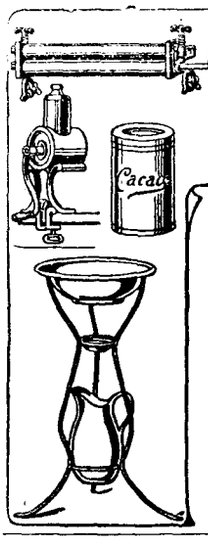
ff.
margarinu
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Dobru lanu muczku
a **majßowy schrót**
porucza Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Visitne khartki
czischczi spěschnje a tunjo
Ssmolerjez knihiczischczerња.

Wubjerne hodowne dary
poruczam we wulkim wubjerku
blidowe a khofejowe ßudobje
po wschěch płaczisnach,
myjerske ßudobje
modernych formow a mustrow,
kuchińske garnitury
kristallowu a praßowanu schkleńzu.
Hermann Gläsel pschi lawskich hrjebjach 4 w ßerbskim domje.
Telefon czißło 728.

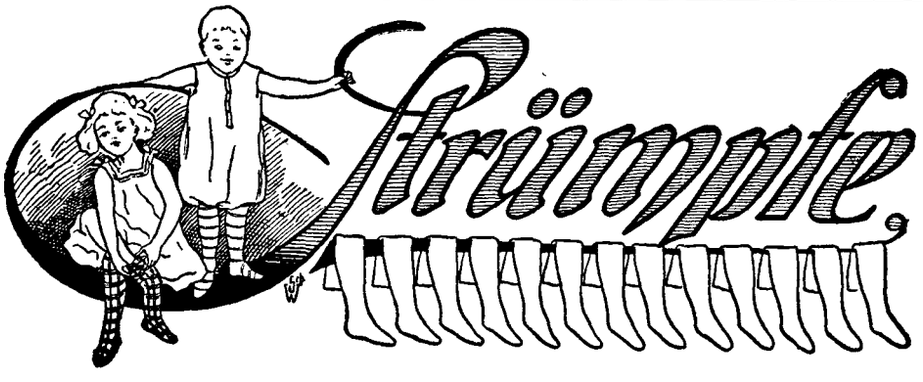
Rósynki
sultaniny
korinthy
mandle
zitronat
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu,
lampy, latarnje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, sazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary
kupujecze derje a tunjo pola
Moritza Scholty
pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstiskim měsćze 2
telefon 499
ßo sa
lěpsche a najwoßebnische dźěła najlěpje porucza.
Wjazy króć mytowany. — Saloženе 1899.
Pschiměrne płaczisny.

M. Gottwald
pschi mjaßowym torhoschczu 11
porucza po tunich płaczisnach
zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, ložowe płachty, trjenja, twjelki.

Wilhelm Rudolph
pschi mjaßowym torhoschczu 10. w Budyschinje na hłožorjej dróży čo. 8.
Poruczam ßwoje płaczisny hódne twory ßamßneho wudźěłka jako
schtrympy, soki, rukajzy,
schtrykowanych a walkowanych, wulzy srjadowany sklad **normalnych loschlow, dźěžaze khapy, pótniki** (Schweitzer),
kolenahrějaki, czělne wobwjaski,
schenillowe rubischcza atd.
Rukawate lazy a pótniki.
Hobrski wubjerk. Wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow.

E. A. Wetzke w Budyšinje

měječel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 załoženy — **17 na bohatej haßy 17** — telefon 144

porucza swój **wulki wubjerk** po tunich płaczisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wubluki, swójbne wobluki, diafanije, domjaze johnowanje, schpruchi na scjenu,

figury a busty johnowazeho Khrystußa, kschiże, konsole, majolikowe twory, nippy,

debjeńki wscheje druzinY, wjechliczki sa bal a rejwansku hodzinu, listne kassetty, pychu na bożodźesczowy schtom.

Wulke rumowanske pschedawanje niklowych blidkow, vasow, figurow, paßow, nippow, nastawkow, kożanych toschow njeßmérnje tunjo.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki, pschedeschcznikowe stejaki, niklowe blidka, karjeńske blidka, blidowe nastawki, vasy, schklě, swěcźniki,

khofejowe, piwowe, likeurowe a czajowe servißy, bowle, piwowe, karanczki, pißadla, listowe, wobczeżaki, ljstowe wahi, patentowane pijaki,

Kożane twory:

Portmoneje, zigarowe etwije, listne tosche, toschki sa visitne khartki, pißanske mapy, dokumentowe mapy, notowe mapy atd.

Pißanku potrichu, hodowne a nowolětne :: kharty :: na hobrith wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjeńske knihi.** peßeńske a wobrasate kniżki, albumy sa listne snamki. ::

Saruczeny czisty

kakao

punt po **70 pj.** hacz do **3 mk.**

wosebje porucza

Khorla Preißer jun.

Sklad Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Móltkoweje dróhi czisło 5.

Gardiny, vitraże, story, łożowe pschikrywy, wuschiwanja, łożowe schath, muzaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płaczisnach.

Dobru

kołaczowu muku

porucza Khorla Kahrowe pschi zitnych wikach.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(měječel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 — telefon czisło 415

porucza swoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu sebi płaczisnowy sapiß zadacz.

Snate najlěpsche a najtunsche **jesdne kola** kupuja so w pola **W. Fuchsa** w Budyschinje na Drazdzjanskej dróhi.

Serbski musej

wotewrjeny kóżdu 1. a. 3. njedzelu měżaza wot ½11—12 hodźin.

Spěwarske,

serbske a němske,

jednorje hizo po 2 a 3 hr. a wosebnje do czelazeje koże swjasane hizo po 6 hacz do 10 hr. su na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje berje wothladane **wina.**

Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedżenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelź wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Kupowanje ſchewſkich tworow

*** je wěz dowèrjenja. ***

Dżerżcże ßo teho dla pſchi hodownym kupowanju firmy

Pawoł Kristeller

kotraż je wot 33 lět jako ſprawna ſnata, a ſmějecże pſchi tym wulki wužitk.

Poruczam jako zyle woßebje tunjo:

mużaze ſchkórnje, modneje formy, **4**,50, **5**,75, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

żonjaze ſchkórnje, najnowſcheje formy, **5**,50, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

ſchulſke ſchkórnje ſ tołſteje koże 27/30 hižo po **3** mk., 31/35 hižo po **3**,75,

ſchulſke ſchkórnje ſ boxoweje howjaſeje koże 27/30 hižo po **4**,50, 31/35 po **5** mk.,

cźople ſchkórniczki ſa male dźěcźi po 40 pj., 50 pj., 60 pj., 70 pj. atd.

drjewjanzy ſ dwěmaj ſpinomaj a filzowym podſchiwkom po **3** mk.

Wulki wubjerk wodunjepſchepuſchczatych **hońtwinſkich, hórſkich** a **rodlowanſkich ſchkórnjow.**

Filzowe a **pjelſczowe ſchkórnje,**
filzowe ſtupnje a **tołſte,**
balſke ſtupnje, gumijowe ſtupnje a **gamaſche,**
cźrije ſ wjelbludowych koßmowych tkaninów

hižo po 75 pj., ſaruczena woprawna twora.

Jeniczke pſchedawanje ßwětoßławneje cźrijoweje drużiny **Mercedes** po jenotnej płaczišnje ſa mużſkich a żónſke po **12**,50, woßebita drużina . . **16**,50.

Saměnjenje po hodźoch je dowolene.

Najwjetſcha cźrijowa pſchedawarńja w Budyſchinje.

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29. Telefon 168.

Najlěpſchu

kołačowu muku

tunjo poruczа

Khorla Preisser jun.

pſchi żitnych wikach.

Schenillowe rubiſchcza a ſchawle

nowych rjanych muſtrow

najlěpſche a najtuńſche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 5,
na ſnutskownej lawſkej haßy 8
w Budyſtej ſchtrokowarni ſchtrympow.

„Reichardtska“

ſchokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

doſtanjecże w najlěpſchej tworje

w ſchokoladowej pſchedawarni

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.

Koban

pſchi żitnych wikach 4I

(reſtaurant Germania).

Sakoženе 1906.

Telefon 675 a 632.

Pißarńja

ſa ſałożenje kapitala w hypothekach, ſaradżenje łaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoſcze, wudżěłanje liſczinow a wuczinjenjow w należnoſczach dobrowólneho ßuduiſtwa: leżomnoſtne, hypothekiſke, teſtamentſke a herbſtwowe wězy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpiſkow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewſacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamoženjow.

Agentura

ſa ſawěſczenje pſche woheń, ſnjeſboženje, rukowauſku winowatoſcź a ſa żiwjenjowe ſawěſczenje.

Rěczu ßerbſki.

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu ſaměſczenju pjenjes w jenoż dobrych ſolidnych hypothekach poruczа

Albert Mużik,

na Hoſchiz haßy 42 po 1 ſkhodże, w hoſczenzu k „jandżelu“.

Hypotheki a wobßedżenſtwo leżomnoſczow.

Sakoženе 1899. Stary ſprawny wobkhod.

Naether's Kinder-Stühle

Weltbekannt auch Naether's Kinderwagen, Sportwagen, Progress-Stühle Hausschulbänke

Naether's Schutzmarke

Nur echt mit obiger Schutzmarke

Mit Sicherheits-Verschluss und zugleich federndem Gang als Fahrstuhl

D. R. Patent

Najwjetschi wubjerk Budyschina.

Klankaze wosy, Rätherske lěhanske stoły a dźěćźaze meble,

sportske a dźěćźaze wosy,

sćinowe meble a wschě **korbowe twory**

po tunjosći njepschetrjechene.

Kurt Marćin Richter

delka na khěžorskej drósy w 1. poskhodźe.

Kedźbu! Kedźbu!

Prěnja hodowna wustajenza

w **optiskim spezialnym wustawje** je nětko wotewrjena.

Bohaty wubjerk darow móžećе tu namakać jenož wscho nowe wězy, žane sestarjene.

Želesnizy s czaßnikowej zylu. abo s elektrizitetu

kaž tež wschě pschißkuschki.

Parne maschiny a dynamy

k džěłanju elektriskeho ßwětła.

Automobile s elektrisk. ßwětłom.

Kinematografy.

Wuczenske ßrědki sa schulerjow.

Rybowanske elektkisěrowanske maschiny.

Optiske, mechaniske a fysikaliske elektriske experimentěrowanske kaschcže.

Mikroskopy, lupy, botaniske lesteki.

Operowe schleńzy, najlěpscha optika, **puczowanske, honźwinske a prismiske schleńzy,** najwjetscha ßwětłowa ßylnosć.

Barometry, thermometry hódnych mustrow.

Lorgnety jednoreho a najwoßebnischeho wuwjedźenja.

Dybjaczne lampy, japaladla najlěpschich druźinow.

Nowe! Nowe!

Batterije s 8 hodźinami palneho czaßa.

Stereoskopy se 24 pißanymi wobrasami w ff. kartonje, płaczisna **10** hr. Najrjeńschi stwinski panorama sa dźěći a sroscenych.

Bryle, tłoczniki, czitanske schleńzy, khartowe zyrkle, kompaßy a **ryßowadła,** Präzision Richter a druhe systemy.

Woßebitosć: **Wótrje shibnjene woczne schleńzy meniski, najlěpsche sa wóczko.**

Nawoczi po lěkarskim wukasanju korrektnje, derje a spěschnje.

Wězywustojne poßłuženje. — Wězywustojne poßłuženje.

Max Roesler, optikus.

We wulkim wubjerku

kuski

na božodźěsežowy schtom,

jako:

hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, pópršanzy, konfekty, biskquity a **bonbony**

poručza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa.

12 na ßukelnskej haßy 12.

Mězu herbsti.

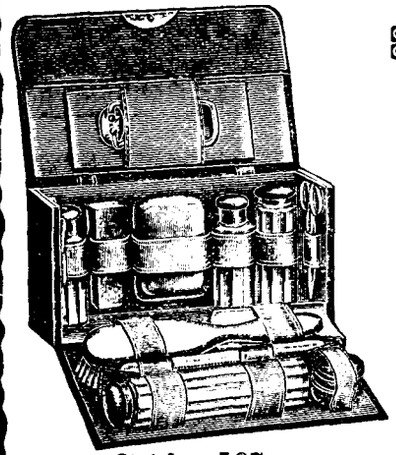
Ernst Herkner

na seminarskej drosy 13.

Czaßniki, rjeczaßy, ∴ slote twory ∴

najtuńsche płaczisny s rukow.

Mězu herbsti.

— Telefon 587. —

Kožane twory kupuja ßo najlěpje w spezialnej pschedawarni kožanych tworow.

Stajnje wulki wubjerk, krneze sprawne poßłuženje a tunje płaczisny sa

koffry, puczowanske tosche, neßeßäry, žonjaze tosche a paßy schulske tosche sa hólzow a holzy, schulerske mapy, pißanske, aktowe a hudźbne mapy, listownje a zigarowe tosche, portemoneje, ßlě, nakhribjetne měchi a gamasche atd. namakacże

w spezialnej pschedawarni

sa **Offenbachske kožane twory**

T. Alberta, mějeczela **Khorle Bale,** ßedlarskeho mischtra

w Budyschinje, pschi lawskich hrjebjach 10.

K hodam

poručam wulki wubjerk

pschedeschczníkow,

wukhodžowanskich kijow, tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczišnach.

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert)

pódla hosczenza winoweje licze,

w Budyschinje, na bohatej haßy 26.

O. Osswald

porucza w najlěpschich družinach

schtrympy a soki,

mantle a kapiczki, rukajzy,

schtrykowane žonjaze jaki, spódnje taille.

Woßebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Džěczaze spódnje wobleczenja, trikotaže kóždeje schěrje na skladze.

Schenillowe rubischcza.

Steinstrasse 7

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 3

porucza jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,

hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,

běle a pißane,

džěczaze koschle we wschěch wulkosczach, **džěczazu drastu, trjenja, hadreschcza, schantka, ložowe plachty, ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a serviety, blidowe pschikrywy, džěczaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, ßlomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe sbytki sa jaki, džěczazu drastu, koschle a ßukanje.

Sbytki koschlazych tkaninow.

Sbytki sa schórzuchi a podschicza.

Rěczi ßo tež ßerbski.

Najstarschi czrijowy a schkórnjowy sklad

A. Knüppelholza naslědnika

Hermanna Fabiana

na serjowej haßy 11

snapschecza „stoteho jehnjecza".

Dolhe schkórnje wschěch wulkosczow

jenož ručzne džěło,

wschě družiny wobucza snateje hódnosczе

płaczišny hódne.

Wschě wuporjedzenja a džělanje po měrje.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow**

k dobroczinemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Wulke
rumowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasad stajenych tworow

sukna a tkaninow k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

kaž tež **wulki wubjerk**

sbytkow

wot **wutory 26. novembra** hacž sobu do **póndźele 9. dezembra 1912**
po jara **poniženych** placźisnach wupschedawam.

F. N. Bläsche, suknowa pschedawarnja
w Budyschinje pschi mjasowym torhoschcźu 3.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
placźisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjentnej haszy 7.

Pschi kascheln a asthma

pomha

thymusin

blescha mk. 1.40.
Dźěcźi a doroscźeni pschijomnje a lohko bjeru.
Rosesłanje do wonka.
Jenož woprawdźity dostacź
w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knizka:

Worjeschki.

Sa swojich wujkow a swoje cźetki
po zylych Serbach napytał, wumyslił, sestajał a do serbskeho kraja puschcźił
Jan Radyserb.

Kosaze kože

kaž wschě druzinu
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
pschezo po najwyschschich placźisnach
kupuju.

Wulki sklad
slomnikow,
zitnych měchow
atd.

Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi zitnych wikach 11,
s napschecźa sloteje hwězdy.

Ženje so wróczaza składnosćz!

Wot dźensa:

Wupschedawanje wobuća

dla dospołneho spuschczenja pschedawarnje.

Placźisny su so hacž do **połojzy** prjedawschich placźisnow poniżile, so by so rucže wupschedało.

Na wupschedawanje psches 5000 porow
pschiúdze!

Jenož solidna twora!

Winski črijowy skład C. Helma

w Budyschinje na kamjentnej drósy 17.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běle běženje) cźerpja a ßo khore a hubjene cźuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcźežneho cźerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšělanskej haßy 15.

Wjele dźakowanskich pißmow. Póstska kharta doßaha.

„Na zykym cźěle běch

ſ lischawu

pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khoroſcź do zyła wotstroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kusk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylnischa forma). K temu **Zuckoob kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog., **Oty Engerta, bratrow Měrschez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldźe.

W tu khwilu ſadanjamy nalutowanske pjenjeſy:

pſchi wſchědnym wuźiwanju ſ	3½%	na lěto.
pſchi měßacźnym wupowjedźenju	3¾%	
pſchi ſchtwórcźlětnym =	4%	
pſchi połlětnym =	4½%	

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyschinje w Sserbſkim Domje.

Kupnju howjaſe koże,
cźelaze
wowcże
kosaze
ſajecże
kaniklaze
atd.

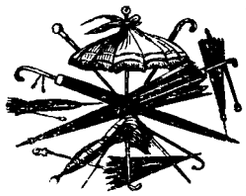
koże

Pawoł Scholta
w Budyschinje na ſchulſkej dróſy 3.
— Telefon 385. —

K bliſkim hodam

poruczam ßwój bohaty ſkład

žonjazych, muźazych, ſchulerſkich a dźěcźazych **pſchedeſchcźnikow.**

Woßebne nowoſcże tkaninow a kijow ſtajnje na ſkładźe.

Jenoż ßamßne wudźěłki.
Shotowjenje po pſchecźu ſa najkrótſchi cźaß.
Porjedźenja a nowe poczehnjenja bórſy a derje.

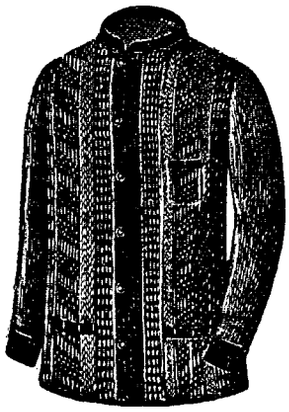
Heinrich Henkner,

prjedy Schmidt,
pſchedeſchcźnikarnja
w Budyschinje, pſchi krónprynzowym moſcźe.

Schtrympy a ſoki

ſchtrykowane a walkowane,

rukawate lazy
po wſchěch płacźiſnach,
normalne
koschle a kholowy,
cźoplo podſchite
ſpódnje tajle,

ſpódnje kholowy,
dźěcźaze kholowy ſe ſchtaltom,
najlěpſche a najtuńſche kupujecźe pola

Ernſta Jordanoweje mud.

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** **na ſnutſkownej lawſkej haßy 8**

w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrympow.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 **w Budyſchinje** **pſchi žitnych wikach 11**

ſ napſchecza „ſłoteje hwězdy"
porucza ßwój wulki ſkład

hotowych

pjelſcźowych tworow

kaž tež wſchelakich kožow k podſchiczu a wobßadźenju
dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Kožuchi ßo nowe ſchija a noſchene ßo pſcheſchiwaju.

Koże wſcheje druźiny
ßo kupuja po najwyſchſchich płacźiſnach.

Najwjetscha tajka pschedawatnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Salož. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 — w Budyschinje — 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. porucza Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedženjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

Konjemzy, twjedžiſny.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
ſotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podložki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kožanym wuſchkom,
ſchulſke tornißtry, holcže mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcžiki,
kaſchcziki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
italſke majoliki,
japanſke twory,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
ſotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wěžy
w drjewjanych kaſchcžikach,
klankaze (pópjaze) wěžy,
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdženju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wěży ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudžbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarnje magika,
kinematograſy,
želeſnizy ſ gratom a ſchěnami,
želeſnizy ſ parnym cžěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cžěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
kaſprowe dźiwadła,
kaſchcžiki ſ gratom
a liſczowej pilu,
drjewo ſa liſczowu pilu,
potrjebu ſa liſczowu pilu.

Klankaze ſtwy, kuchinje.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,
deſkowane, rjeblowane a cžežite woſy, ßauje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpolne turnowanſke apparaty.

Pychu na božodžěſczowy ſchtom.

Hodowny placziſnowy ſapiſk ßo na žadanje darmo pſchipóſczele.

5264

»Serbske Nowiny« wuńdawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 49. Sobotu 7. decembra 1912. Lětnik 71.

Wójna na Balkanje.

Němska a balkańska wójna.

W kněžorstwowym ześmje je pónděelu kněžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg wo němskej ſwonkownej politizy rosprawjak. Jeho rěcź niczo njewopschija, schtoż njeby hižo ſnate było. Němska je ſo ſ druhimi wulkomozami prózowała, wójnu balkańskeho ſwjaſka pschećźiwo Turkowſkej na Balkan ſamjeſowacź. Pschi nowym ſrjadowanju wězow na Balkanje budźe Němska ſobu ſkutkowacź; pschetoż pschi hoſpodarſkim roswiću wězow na Balkanje je Němska kněžro direktnje intereſowana. Pódla teho budźe Němska pschi ſrjadowanju wſchelakich projchenjow ſwoje ſłowo k lěpſchemu ſ njej ſwjaſanej Awſtriſkej na wahu położicź. Hdy by pak Awſtriſka ſa ſwoje intereſy wuſtupiła a ſo napſchećźo wſchemu wočźakanju ſ tſećźeje ſtrony pſchimała a ſo we ſwojej exiſtenzy wohroſyła, by Němska ſwojej ſwjaſkarſkej winowatoſći ſwěrna, krućźe a roſſudnje na jejnu ſtronu ſtupiła. A potom bě Němska k ſakhowonju ſwojeho ſamſneho ſtejiſchća w Europje a k ſakitanju ſwojeho ſamſneho pſchichoda wojowała. W pſchichodźe budźe ſo Němska tež dale wo to prózowacź, ſo by ſo hoſpodarſźy ſtrowa Turkowſka ſakhowała.

W Ruſkej a Franzowſkej ſu rěcź kněžorſtwoweho kanzlera jako pokiw a hroženje na adreſu Ruſkeje ſrozymili, a hinak ſo tež wona njemóže wukaſcź. Kněžorſtwowy kanzler je dyrbjał trochu ſjawnje rěcźeć, ſo by awſtriſke knježerſtwo ſpokojił. W Peterburgu njeſu ſo ſ jeho rěcźu pſcheſłapili; pschetoż tam dawno wjedźa, ſo měła Ruſka tež ſ Němſkej wojowacź, hdy by jako ſchkitowarka balkańſkich Sſłowjanow Awſtriſkej wójnu pſchipowjedźiła. Franzwſow pak ſu ſłowa kněžorſkeho kanzlera nervoſnych ſćźinike. Boja ſo, ſo mohła hižo w bliźſchim cźaſu europiſka wójna wudyricź. Powjeſćźe wo wójnſkich pſchihotach w Awſtriſkej njeměrnoſcź Franzowſkeje hiſchćźe powietſcheja. Do Pariſa je powjeſcź pſchiſchła, ſo Awſtriſka 250,000 wojakow do Boſnije ſćźele.

Wobhladniwoſtne naprawy Němſkeje pſchi ruſkich mjeſach.

W zyłej rańſchej Němſkej, woſſebje w Schleſyſkej, ſu ſo poſłednje njedźele naprawy ſa wěſtoſcź kraja cźinike, a to niz potajnje, ale ſjawnje. Nětkole pod poſſylnjenym ſchkitom zyła Schleſyſka ſteji. To je nuſne, dokelź ſo w němſkich rańſchich provinzach pjecźa ſ ruſſimi wobhonjerjemi a agentami woprawdźe mjeŕwi. Dla wěſtoſćźe żeleſniſkeho wobkhoda ſo wſchě żeleſniſke twary, tunele a moſty ſe żeleſniſkej poliziju a żandarmeriju w nozy a wo dnjo na najwótriſcho ſtražuja. Ssamo pſchi njewažnych moſćźikach dwaj ſtražnikaj ſtejitaj. Wojeŕſźy ważne twary ſo poměrnje hiſchćźe kedźbliwiſcho ſtražuja. Tak pola Nyſſynrho moſta w Shorjelzu 8 muži ſteji, wyſchſchej moſtaj pola Hłowowa a Bobrowſki móſt pola Bóleſławja ſu ſ někotrymi żeleſniſkimi ſaſtojnikami wobſſadźene. Na wojeŕſźy ſara ważnym Wódrinym moſćźe mjes Wrótſławjom a Pöpelwizami, na kotrymž dwě cźarje k ruſkim mjeſam wjedźetej, hnydom 14 muži njepſcheſtawajcy ſtražuje. Hornja Schleſyſka je najſſylniſche ſchkitanje pſchećźiwo móžnym ſkótniſkim nadpadam dóſtała — tu ſo — tak móže ſo bjes pſchěhnaćźa rjez, ſkoro kóžde kſchiżenje kolije — na ſtajnoſći ſtražuje. Wot żeleſniſkich a polizajſkich ſaſtojnikow, kotſiž dyrbja pſchi kóždym wjedrje wonka bycź, ſo nimo měry wjele żada.

Żeleſniſke ſarjadniſtwo je pak hiſchćźe dale ſahaze naprawy cźiniło, ſo mohłe wójſkowemu ſarjadniſtwu hnydom ſłużicź, jeli ſo by někajkichžkuli pſchiczinow dla wojeŕſke ſchkitanje mjeſy trěbne było. Tak je ſo pſchikaſało, ſo dyrbja ſo wſchě żeleſniſke woſy, kotrež ſo nuſnje njetrjebaju, do garniſonow a měſtow ſ wokrjeſnym komandom dowjeſcź. Teho dla ſo dołhe cźahi ludźazych woſow, kotrež ſu ſ powětrowym ſpinanjom wuhotowane, do wěſtych zentralnych měſtow wodźa. Tam cźahi zyle k wotjědźenju hotowe pod wótrym wobkedźbowanjom na pódlanſkich kolijach ſteja. Tworowe woſy ſo ſ hromadami do kavalleriſkich garniſonow a intendanturſkich měſtow woża. Hornjoſchleſyſke ſaſtaniſchcźa ſu bjeſe wſchěch ſbytnych woſow; pſchijeſdźaze dyrbja ſo hnydom ſaſo wróćźicź. Tež tale naprawa njeje potajna. Wona je jenoż wobhladniwoſcź, kotraž je ſ podawkami pſchi naſchich rańſchich mjeſach trěbna, kotraž pak tukrajej, kaž wukrajej pokaſuje, ſo Němska njeſpi.

So ſo Němska ſa wójnu ſ Ruſkej pſchihotuje, hodźi ſo tež ſ powjeſćźe ſpóſnacź, ſo je pruſke wójnſke miniſterſtwo pola Schwarzwaldſkich fabrikantow ſněhowych cźrijow telegrafiſzy 10,000 ſněhowych cźrijow ſa wójſko ſkaſało.

Pſchimĕr na Balkanje.

Mjes Turkowſkej, Bołharſkej, Sſerbiju a Cźornohórſkej je ſo ſrjedu wječor we 8 hodźinach pſchimĕr ſe ſcźěhowazymi wuměnjenjemi wobſamknył a podpiſał:

1. Wójſka wójnu wjedźazych w ſwojich ſtejiſchcźach ſawoſtanu.
2. Woblehnjene twjerdźiſny ſo ſ zyrobu njeſaſtaraju.
3. Bołharſke wójſko ſo pſches Cźorne Morjo a Adrianopel ſ zyrobu ſaſtara a to wot dźeſateho dnja po wobſamknjenju pſchimĕra.
4. Jednanje wo měr ſo 13. dezembra w Londonje ſapocźnje.

Grichiſka je ſebi 24 hodźin pſchemyſlenja ſa ſwoje podpiſmo wuměnika. Jeli ſo by ſo wona pſchimĕrej njepſchiſamkła, by ſo wona njedźiwajcy teho pſchi mĕrowym jednanju wobdźěliła.

Hdyž hiſchćźe Grichiſka njeje pſchimĕrowe wuměnjenja podpiſała, njeſmě ſo to jako dźělenje wot balkańſkeho ſwjaſka ſrozymicź. Grichiſka woſebitu ważnoſcź na to kładźe, ſo ſo pſchedewſacźa jejneho kódźſtwa njepſchetorhnu. Wona chce temu ſadźěwacź, ſo by ſo ſaſtaranje turkowſkeho wójſka w Epiruſu ſ zyrobu wołóżiło. Hdyž Grichiſka na tymle ſtejiſchcźu ſawoſtawa, ma wona bóle intereſy ſwojich ſwjaſkarjow, dyžli ſwoje ſamſne we wocźomaj; pschetoż wſchitzy ſwjaſkarjo a ſ dobom wuhlady na měr bychu ſchkodowali, hdy bychu ſo turkowſke wobſſadki w Dardanellach a na Kataldźaſkich wobtwjerdźenjach poſſylniłe.

Pſcheczźiwniſtwo mjes Ruſkej a Awſtriſkej.

Byrnjež ſo pſchimĕr a měr mjes balkańſkim ſwjaſkom a Turkowſkej ſcźinił, njeje teho dla hiſchćźe wójnſki ſtrach wotwobroczźeny. Runje nawopak, hakle po wobſamknjenju měra pſcheczźiwniſtwo Ruſkeje a Awſtriſkeje dla roſdźělenja europiſkeje Turkowſkeje do prědka wuſtupi. Ruſka hižo nětkole wotmyſlenemu nadknjejſtwu Awſtriſkeje na Balkanje napſchećźo dźěła. Awſtriſka nochze dowolicź, ſo by Sſerbija pucź k adriatiſkemu morju dóſtała a ſo ſ tym hoſpodarſźy a politizy wot Awſtriſkeje njewotwiſna ſcźinika. Poſłednje lěta je Awſtriſka Sſerbiji hoſpodarſźy na wſcho móžne waſchnje ſchkodźika. Wona wupkodam ſerbſkeho ratarſtwa a ſkotarſtwa ſwoje mjeſy ſamknu, ſo by Sſerbiju nuſowała, jej pod kij lěſcź. S wulkimi wobcźeżnoſcźemi je Sſerbija ſebi ſa ſwoje wupkody w Egiptowſkej a połnóznej Afriźy wotebjerarjow namakała. Tež lětſa Awſtriſka Sſerbiji klubu cźini. Hakle w poſłednim cźaſu je wona wſchě transporty ſerbſkich huſ wot ſwojich mjeſow wotpokaſała, ſo na to wurěcźejo, ſo mohłe ſo ſe ſerbſkimi huſami khoroſcźe do awſtriſkeje pjerińſny ſanjeſcź. Duž je Sſerbija nuſowana, jeli ſo chce ſebi ſwoju politiſku njewotwiſnoſcź ſakhowacź a ſo pſched wokhudnjenjom wobarnowacź, ſebi pucź k adriatiſkemu morju dobycź. Sſerbſke wójſko

je hižo njedźiwajcy awstriskich protestow někotre města pschi adriatiskim morju wobšadźiło. Byrnjež Awstriska wschěnje Sserbiji s wójnu hrosyła, jeli so wobšadźene města sašo njewopuschćeji, šebi ta na to njemyšli, šo žadanjam Awstriskeje podćinjeć. Wona je šebi města, so jej Ruska se šwojimi wójskami w nusy na pomoz pschińdźe. Ruska tež nochze cźerpić, so by šo po wotmyšlenju Awstriskeje šamostatny albanski stat sałožił. Albanszu šu rubježny lud, kotruž je w pschimjesowazej Starej Sserbiji létstotetki dołho šerbski lud wurubjował. W dalokich stronach je šo s njepschestawazym pschesćěhanjom šerbski lud zyle wutupił. Awstriska by nětko chzyła, so by Sserbija tež w pschichodźe albansku cźwilu njewotbyła. Po namołwjenju awstriskeho knjeżerstwa šu někotsi albanszy wjednizy w Draczu a we Walonje šamostatnu Albansku wuwołali. Tale šamostatna Albanska wschak hischće na jara šlabymaj nohomaj steji. Dracz šu Sserbjo wobšadźili, Grichojo pak šu šo na kupje Saseno psched Walonu sašydlili a Walonu se šwojich wójnskich łódźow wobtšěleli. Najwjetsche pschećiwnistwo šamostatny albanski stat w Ruskej nadeńdźe. Ruski póšłanz Giers w Konstantinoplu je tele dny turkowskemu wulkowesirej rjekł, so Ruska njemóže šamostatnu Albansku pschivósnacź. Ta by bjes kapitala jenoź podwólne stworjenje Awstriskeje a Italskeje była.

12,000 Turkow šo Bołharam pola Nerhumli poddało.

Bołharjo běchu 20. novembra Turkow pola Kirdźali sbili. 20,000 Turkow bě s bitwy cźekło a bołharskemu wobšěhowanskemu wójsku psched Adrianoplom s móžnym nadpadom hrožesche. Dźěl bołharskeho wójska šo teho dla sa cźěkazymi Turkami puschći a jich pola Nerhumli doscźěhny. Po dołhim artilleriskim wojowanju Turkojo běku khorhoj wutyknychu a parlamentarow wotpóšłachu. Jich wuměnjenja pak šo njepschijachu. Nasajtra šo potom Turkojo poddachu. Komandowazy general Javer pascha, schef generalneho staba Hemedi bej, komandantoj dweju divisijow wyschkaj Rassini a Emsur, 265 offizěrow s něhdźe 12,000 wojakami šo sajachu. 8 hórskich kanonow, tši mitrailleusy, 1500 koni a wjele wójnskeho materiala a munizije Bołharam do rukow padźe.

Sserbjo šu Dibru, Reššnu, Ochridu a Elbašan wobšadźili.

Ssobotu je powjesć pschischła, so šu Sserbjo albanske město Dibru dobyli. To je jedyn s najwjetschich wuspěchow šerbskeho wójska. Dibra w tak njepschistupnym, dźiwim a njesnatym hórskim kraju leži, so ju ani Turkojo ženje njeišu zyle wojerśy wobknjeźili. A Sserbjo, lědma so šu pschicźahnyli, šu tam s knjesom. Tak nješmèrnje jich dobycźe dźiwim Arnawtam imponuje, kotfiž šo bjes pschećiwjenja pokorjeja, brónje wotedawaju. šerbskemu kralej a sakonjej poššuschnosć pschišahaju a nowemu porjadej šo podćinjnu, šwojich wjednikow winujo, so šu jich k spjećenju nucźili a nětko jich w nusy wostawaju.

Arnawtojo (Albansy) šu wocźakali, so budźa Sserbjo s poraženymi a s jich šwójbami a cźeledźu krucźe jako Turkojo sakhadźecź. Tola tak bórsy hacź šo po jich kraju rosnješe, so Sserbja s wonka bitwy nikomu žaneje kschiwdy njecźinja, wobšedźenstwa šo njedótknu, žony a dźěći schkitaju, k nim dowěru dostachu a šo sadwělowazeho pschećiwjenja wostajichu. W mnohich wošach Sserbjo Arnawtow niz s tšělbami a teššakami, ale pschi pólnym dźěle nadeńdu, jako by žaneje wójny njebyło.

Poššlednje wojowanje Cźornohórzow psched Skutariom.

Po powjesći generala Martinowicza šu Turkojo wutoru na zyłej cźarje wot Kirkskeje rěki hacź k Wrazy njemdry wupad pschećiwo cźornohórskim stejischćam cźinili, šebi wotmyšliwschi, njepschećelske wobstupjenje pschedrěć. S wobeju bokow šo s tšělbow a kanonow tšělesche. Po wjazyhodźinskim wojowanju šo Cźornohórzam poradźi, Turkow, kotšiž wjele ludźi shubichu, wotrasyć a horu niže Schěrokeje Hory wobšadźicź, kotraž Taraboscha wobknježi, a tam batterije postajicź. S tym je šo stejischćo Cźornohórzow sa dobycźe Skutarija wjele polěpschiło. W bitwje bě tež kral Nikita. Wón je pjenjesy a medaille mjes wojakow rosdźělił, so by s tym jich wojownosć sbudźił.

Grichiska šo na dalsche wojowanje hotuje.

Grichiske wójnske łódźstwo šo w poknóznym ägäiskim morju shromadźuje. Turkowske łódźstwo s ranja Dardanellow steji, hotowe k wojowanju a nadpad wocźakuje. Ssnadź w bližschich hodźinach k mórskej bitwje mjes grichiskim a turkowskim łódźstwom dońdźe.

Sakski šejm

je sańdźenu póndźelu wokrješny swjaskowy sakoń wotpokasał. Sa njón běchu sozialdemokratojo a někotsi nazionalliberalni. Ssamy sakoń je tež prěnja komora sacźišła.

Sańdźenu wutoru je šo schulski sakoń dowuradźił. Wón je šo pschecźiwo hłošam konserwatiwnych pschijał. Psched wothłošowanjom konserwatiwni wossjewichu, so ženje sa tajki sakoń hłošowacź njemóža, kiž nam rukowanje sa wucźenje Božeho šłowa we wěrjazym duchu njeda a kiž šebi wot wucźerja woššebitu pschišahu na wěruwusnacźe njeżada. Wothłošowanje bě po mjenje. Zyła horza bitwa wo schulski sakoń bě poprawom wojowanje wo wucźenje Božeho šłowa we wěrjazym duchu kschesćijanow. Psches wschě njeskónczne jednanja šo tele praschenje kaž cźerwjena nicź cźehnjesche. Tónle nahlad wuraši sozialdemokrat Fleißner s wuprajenjom: „Sda šo mi, so šo tu njewotměwa šejmowe poššedźenje, ale zyrkwinski konzil.“ Nětko ma prěnja komora šłowo: Wěšte je, so ta do niczeho teho njeswoli, schtož je liberalna wjetschina druheje komory wobsamkła. Tež knjeżerstwo tajki sakoń njepschiwosmje. Nětko šo wo to jedna, kelko nazionalliberalni se šwojeho stejischća spuschća.

Ssrjedu jednachmy wo wschelakich petizijach. Swjask burow w Saskej žada šebi wjazy wokrješow, potajkim wjazy sastupjerjow do kulturneje rady a pschihódnische pschiprawy sa wotedacźa hłošow pschi wólbach do kulturneje rady. Tale petizija šo pschija.

Schtwórtk plenarneho poššedźenja njebě. Někotre deputazije mějachu poššedźenja. Ssejm hotuje šo k skónczenju.

Tež pjatk šo wo želesniczných petizijach se wschelach stronow nascheho wótzneho kraja wuradźowasche.

Pschichodnu póndźelu popołdnju w schtyrjoch hodźinach na dnjownym porjedźe hońtwinske petizije tež se šerbskich stronow steja. Póndźelnische poššedźenje móže šnano hacź do poł nozy tracź. Na dnjownym rjedźe steja dale interpellazije (to šu praschenja) sozialdemokratow dla njedostatka na bydłach w městach a dla drohoty. Cźeho dla cźischći šo wscho do wulkich městow? E. B.

W khěžorstwowym šejmje

je khěžorstwowy finanzny sekretar Kühn rosprawu podał. Po njej je khěžorstwo pschi tšjoch milijardach dołhodow 390 milijonow wusbytka měło. Khěžorstwowy dołh nětkole 4,8 milijardy pornjo 4,99 milijardy w lěcźe 1909 wucźinja. Napschecźo temu sozialdemokrat dr. Frank praji, so ma Němska nětkole 6 milijardow dołha a so je dołh lětša wo 33 milijonow pschibył.

Zentrumska strona pschecźiwo němskim knjeżerstwam wustupuje.

Němska šwjaskowa rada je jesuitski sakoń wukoženjo rosšudźiła, so je w Němskej šobustawam jesuitskeho rjada kóžde měschnische abo nabožne skutkowanje napschecźo druhim, a tež roswucźenje sakasane. Wotpuschćene je jenoź, jeli so šo to w jenotliwych němskich statach njesakasuje, mjelcźazu Božu mschu cźitacź, prěnju Božu mschu jako šwójbny šwjedźen cźitacź a sakramenty sa mrějazych wudźělecź. Sakasane njejšu wědomostne pschednoschći, kotrež s nabožinu njeswišuja.

S tutym wukoženjom jesuitskeho sakonja šu šo katholikojo w Němskej hłuboko roshorili. Jich nowiny swjaskowu radu winuja, so je jesuitski sakoń shórschiła. Njewěriwi profešorojo šmědźa na universicźe kschesćijanstwo zyrkej podrywacź, njewěriwi duchowni s klětki njewěru wušbywacź, chinesšy budhistojo a turkowšy derwischojo kschesćijanow k pohanstwu wabicź, haj šamo sozialdemokratojo a anarchistojo w sjawnych shromadźišnach kschesćijanstwo hanicź a wušměschecź, tola jesuitam njeje dowolene, jako měschniczy mjes katholskim ludom skutkowacź. W khěžorstwowym šejmje je sapóšłanz dr. Spahn w mjenje zentrumsteje strony prajił, so němšzy katholikojo pod tajkimi wobstejnosćemi njemóža k khěžorstwowemu kanzlerej a swjaskowej adźe dowěrjenje měcź, so bychu potrěbnosćze katholikow w němskim khěžorstwje sprawne rosšudźenje namakałe.

Wušwojenje pólskich kubłow

je boykott Polakow pschecźiwo Němzam shórschił. Wyschscheho präsidenta Schwartzkopffa powitajo Inowrótšławski wyschschi měschcźanosta na schkódne sćěhwki knjeżerstwoweje politiki pschecźiwo Polakam pokasowasche. Hospodarske wobstejnosćze němskich rjemješknikow a pschemyšlnikow šu šo pohubjenschiłe. Wusběhowanje němskeho narodneho sacźucźa, prózowanje, město a měschcźanske sastupjerstwo pscheněmcźicź, je Němzam boykott Polakow pschinješł. Polazy dwě tše-

cźinje města Inowrótßławja, kotremuž je knjeżeństwo loni němske mjeno Hohensalza dało, wucźinjeja. Woni ßu ßo zyle wot Němzow dźělili. Schtwórtk je ßo w Inowrótßławju dla wußwojenja pólskich kublow shromadźisna wotměła. W njej je ßo heßko wudało: „Sswój k ßwojemu!“ to rěka, so dyrbja Polazy jenoź pola Polakow kupowacź a dźěłacź dacź. Hdyž knjeżeństwo Polakow s jich wobßędźeństwa honi, pytaju Polazy Němzam w Pólskej existenzu s boykottom po móżnosćźi poćźežicź. Tónle boykott ßo ßamo pschecźiwo Němzam swonka Pruskeje měri. Tak je jena Heilbronnska firma wot jeneho dołholětneho wobkhodneho pschecźela w Pósnanju scźěhowaze pißmo dostała: „Dla wußwojenskeho sakonja, s kotrymž ßo ßamo wudowy a ßyroty s dwora a doma honja, jenoź teho dla, dokelž mějachu njeßoże, so ßu ßo wot pólskeju starscheju narodźike, ßo bohużel nusowany widźu, ßwój wobkhod s Waschej firmu sastajicź.“

Pruski krajny ßejm

je wodowy sakoń w tsecźim wuradźenju pschijał. Ratarski minister se Schorlemer na to pokasowasche, so budźe ßo pruske ratarske sarjadnistwo wo to staracź, so by ßo dalschemu sanjeschwarnjenju rěkow a rěcźkow sadźěwało.

Wopyt rumunskeho trónskeho naßlědnika w Barlinje.

Jako snamjo, so by Rumunska na stronje Awstriskeje a Němskeje wojowała, hdy by Ruska Awstriskej wójnu pschipowjedźiła, ßmě drje ßo wopyt rumunskeho trónskeho naßlědnika w Barlinje wobhladacź. Wón je wutoru hromadźe s rumunskim póßłanzom a němskim sekretarom swonkownych naležnoscźow Kiderlenom-Wächterom pola khěźora w nowym hrodźe w Potsdamje ßnědał. Ssrjedu pschipołdnju je wón w rumunskim póßłanzstwje s Kiderlenom-Wächterom, se statnym podsekretarom Zimmermannom a wyschschim dwórskim marschalom hrabju Eulenburgom rosrěcźenje měł.

Franzowska dale mobilisaziju wupruhuje.

We wschej cźichoscźi ßo Franzowska na wójnu hotuje. Po zyłej Franzowskej je ßo wójsko na pruhu mobilisowało. Teź na wscho druhe, schtož s mobilisaziju swißuje, je ßo pomyßliło. Tak je ßo nimale wscho pschedańliwe wuhlo pokupiło, tak so wulko-industrija a żelesniźy woprawdźitu wuhlowu nusu cźerpja. Wuhlo je tak żadne, so ßu wuhlowi wikowarjo płacźisnu wo 4—5 frankow po tunje powyschili.

Teź franzowske wójnske łódźstwo je po wuprajenju łódźneho ministra Delcasséa dospołnje hotowe. Hdy by ßo łódźstwowa prěnja eskadra mobilisowała, by wona połnu wójnsku muniziju a dospołne wuhlowe składy měła a mohła ßo po bitwje hnydom saßo w Toulonje wudospołnicź. Łódźstwo je ßo nětko s njestraschnym pólvrom sastarało. Minister s podpjeranjom pólvrowych technikow na to kedźbuje, so ßo lohko ßo saparjazy pólver wjazy njedźěła.

Wuludnjenje Franzowskeje.

Pschi wuradźenju wo wójskowej ßylnoscźi w deputěrtskej komorje sapóßłanz Reinach nadrobnje wotebjeranje liczby narodźenjow w Franzowskej a scźěhwki rospominasche, kotrež to sa wójsko smeje. Liczba muźskich narodźenjow, kotraž je psched 40 lětami 494000 wucźiniła, nětkole jenoź 400,000 wucźinja a wschědnje wotebjera. W lěcźe 1893 je 343,000 do měry schło, lětßa jenoź 301,000. Liczba do wójska stajenych rekrutow, kotraž 1904 238,000 wucźini, je na 215,000 spadła a hischcźe wotebjera. Do prědka móże ßo widźecź, so liczba do wójska stajenych rekrutow w lěcźe 1927 na 196,000 wrócźo póńdźe, s druhimi ßłowami, Franzowska je w lěcźe 1908 48 bataillonow shubiła, 1912 94, a shubi 1921 110 a 1928 154 bataillonow.

Suffražetki w Jendźelskej,

to ßu żónske, kotrež chzedźa sa żónske politiske wólbne prawo wunusowacź, dźeń a bludnischo sakhadźeja. Hdyž w Aberdeenje polizija salu pschepyta, w kotrejž dyrbjesche finanzny minister Lloyd George rěcźecź, holzu wußłědźichu, kotraž mějesche jenu bombu pschi ßebi. Holzu a dwě pschewodźerźy, na kotrejž tukaja, so stej pschi wotmyßlenym bombowym nadpadźe wobdźělenej, ßu sajeli. Teź ßo po kraju pschezo bóle njewuschnoscź rosschěrja, wopschijecźe póstskich listnych kaschcźikow sniczicź. Woni sniczaze kißaliny do póstskich listnych kaschcźikow lija a s tym we wobkhodnym żiwjenju njeßměrnu schkodu naczinjeja. W něktorych padach paraffin a podobne mokschiny do listnych kaschcźikow linychu a potom se sażehlakom sapalichu. Husto ßu ßo kißaliny do kaschcźikow cźißke, kotrež ßo hakle sapalichu, hdyž ßo listy na póscźe srjadowachu. Sso wustróżiwschi rjadowarjo cźeknychu, hdyž s listow módre płomjenja ßapachu. Roshorjenju wobydlerstwa ßo suffražetki, kotsiž ßo niczeho njekaju, jenoź ßměja. W jenej shromadźisnje swjaska suffražetkow Annie Kenney praji, so wone chzedźa, so dyrbi ßo lud rosnjembricź. Hakle hdyž budźe sjawne żiwjenje zyle njesnjeßne, ßo lud rosßudźi, żónskim wólbne prawo dacź. Najrjeńsche je, so njejßu żanu suffražetku saßłapili, hdyž je do listoweho kaschcźika kißalinu linyła abo jón sapaliła.

Sastarska ßuknja.

(Hodowne powjedańcźko.)

To bě maka khudobna stwicźka, w kotrejž jara stary krawski mischtr Schewski se ßwojej żonu bydlesche, kiž bě też stara. To dobre wschak maja khudźi ludźo s wjetscha, so k njebjeßam bliże bydla, dyžli bohacźi. Tak mějesche ßo to też s khudym Lazarom, hdyž psched wrotami bohateho leżoźa polny brjodow ßo s jeho drjebuschkami żiwjesche. Tak khudy kaž Lazaruß, wschak mischtr Schewski njeběsche, pschetoż wón mějesche ßwoju stwicźku, ßwoje mjehke cźopke kožo a město pßow, kotrež Lazarej jeho brjody lisachu, ßwěrnu lubowazu żonu, kiž ßo se ßwojim mużom do wjeßela a frudoby jenak dźělesche, staroscźe jemu wolóżecź pytasche, tak derje kažkuli ßo ji pschi ßłabych mozach hodźesche. Ale schtoż seżiwjenje s drjebuschkami bohateho nastupa, s tym to zyle po prawom njebě. Pschetoż stary krawz — njedźiwajcźe teho pschirunanja — je podobny staremu konjej, kiž sa młode lěta krala na ßwojim hordym khribjecźe noschesche, potom se ßwojimi sprostnjenymi kliborami cźežki wós cźaha a skónczńje ßo jako njekhmany wupschehnje a do boka wotstroni.

„Mojej starej woczi“, mischtr Schewski skorżesche, „pschezo bóle ßłabnjetej. Wěso je to bjes dźiwa, hdyž wopomnju, na kelko milijonow kłócźow stej sa moje żiwjenje dyrbjałej kedźbnje hladacź. Někotru sakraßnu nóz a dźeń ßym w cźornym dyrbjak pscheschicź, hdyž wo to dźěsche, zyłej ßwójbje żarowansku drastu seschicź! Ach, na żarowansku drastu! Wbohej małej woknjeschzy, wóczzy, mohłej ßamej ßobu żarowacź, hdyž dyrbitaj na stajnoscźi na cźorny żarowanski płat hladacź. Jara mnoho wóczkow je pschi tej ßamej hižo do rowa schło. Żane bryle zyłeho ßwěta pak njemóża naturskeho wóczka sarunacź. Nawocźne schkleńzy sdadźa ßo mi kaž wokna na hnojowych rjadkach, kotrež też żenje połnеje ßkónczńeje cźopłoty sastupicź njemóża. Nimo teho ßu mi wot stajneho schicźa a krucźedźerżenja porsty sprostnyłe, tak so ßo wjazy tak spěschnje pohibowacź njemóża, kaž sa młode lěta. Ale wschitko mohłe ßo hischcźe pschenjechacź: ßłabej woczi, sproste koscźe, bolosćźiwy khribjet — hdy by jeno teje módy njebyło! Schto je móda? Njerosom! Sapodobna je na plěßniwinu, kiž cźini, so kóżde waschnje drasty, lědma so je shotowana, bórzy saßo splěßniwi. To moji stari wotebjerarjo wołaja: Mischtrje Schewzo, wam żaneje drasty wjazy schicź dacź njemóżemy, pschetoż wy s módu njepostupujecźe. Haj, ja wschak s módu postupuju dale do hubjenstwa, mjenujzy do ßmjercźe! Móda nam wotebjerarjow, saßłużbu, wschědny khlěb rubi.“

Hischcźe mischtr Schewski ßwoju nusu ßwojej żonje a schtyrjom scźěnam ßwojeje stwicźki skorżesche, tu ßo durje wotewrichu a cźerstwy dwanacźelětny hólcźk sastupi. Jeho schikowane wobliczo bě cźerwjene, sahrěte a roshněwane, a w jeho brunymaj woczomaj ßo někotre jaßne ßylzy błyskotachu. Lědma móżesche jeho ert spěschneho postrowa wustorczicź. Mjersazy ßwoju cźapku wotcźißny, frak (ßuknju) s pschedołhimaj porcźmomaj se ßebje wußleka, na kotryž potom hórzy shładowasche.

„Schto dha ty masch?“ ßo Schewzowa knjeni hólza woprascha. „Cźehodla dha na ßwoju ßuknju tak dokładnje hladasch?“

„Dobru ßuknju?“ Handrij hórzy snapscheczíwi. „Wowka! wsmicźe moju dobru ßuknju, saßo wrócźo a dajcźe mi saßo w mojej starej jazy khodźicź, a to ßwjatk a pjatk.“

„Cźehodla?“ ßo mischtr Schewski roshněwany woprascha. „Je dha to dźak sa to, so ßym tebi se ßwojeje najlěpscheje ßuknje dobru ßuknju wudźěłał?“

„Ja ßo wjazy njechcham wschitkim hólzischkam w tejle ßukni wußměschecź a hanicź dacź“, Handrij snapscheczíwi. Hdyžkuli ßo w njej na drósy pokasam, scźěhuje mje cźrjóda worakawych hólcźiskow a woła sa mnu: Ach na tebje, Handrijo, schto ßo to njeczini! Sa staru jaku ma ßuknju po nowej módźe!“ Potom ßo wschitke ßurowje ßměja a praja, so s dokhimaj wotestawazhmaj porcźmomaj kaž mejski bruk khodźu, hdyž kschidleschzy k leczenju rospscheseźera. Woni mi radźa, so dyrbju ßebi porcźmje na kónczko bracź, so s nimi njebych luże wutunkał a drohi mjetk. Haj, takle, dźěndo, a hischcźe wjele

hórje mje hanja, teje dołheje ßuknje dło. A to bě tež wěrno, nichtó w měsćze wjazy w ßukni njekhodźi, kiž je zyle ſ mody wuſchła."

„Na tebje tola, ty njekniczomne hólcziško!" mischtr Schewski ßo roshněwa, „ty chzesch mi ßuknju lapu mjenowacź, kotruž ßym czi ſe ßwojimi ſtarymi porſtami ſe ßwojeje wěrowanſkeje ßuknje ſchił a wudźěłał! Tak kożetwjerdeho płatu ſ zyła wjazy njeje a ßuknja hischcze mje a tebje pſchedźerźi. Je mi to dźak ſa to, ſo ßym ßebi ßamemu najlěpſchu a najlubſchu ßuknju wſał, ſo bych worakawzej zyłu, dobru njedźeliku ßuknju wudźěłał! Hanicź je ßnadna wěz, ale lěpje ſczinicź, je njeßnadna wěz. Haj, ty hłupako! ßyń ßo ßem a ſczińi to lěpje dyźli ja. Ty mi rjany naporjadk pſchitſihaſch a ſeſchijeſch!"

„Woprawdźe? dźědo, ßměm?" ßo Handrij wopraſcha. Pſchi tym bywaſche jeho wobliczo pſchecźelniſche. — — „Chzu tu ßuknju pſchedźěłacź, ſo ßebi żadyn hólz wjazy njeſwaži, mje wußměſchecź. Najprjedy porcźmje tſi ſchtwórcze kohcza krótſche pſchitſihaṁ." —

„To ßebi jeno ſwaž!" mischtr Schewski jemu do ßłowa ſarěcza. „Chzeſch dha ty jako nohaty baczon wokoło běhacź?"

„A potom ſeſtorkam hromadu, ſchtož woteſtawa" — Handrij njedźiwajo dale rěczeſche. „To ßo ßnadnje hodźi ſczinicź. Dajcze mi ßwoje nożizy ßem, dźědo."

„Tebi ſ kohczom pſches khribjet, niz nożizow, ty njedźakowna krodawa!" mischtr Schewski ßwarjeſche. „Na měsćze mi ßuknju powßnjeſch, hdźež ßłuſcha, a běda tebi, jeliſo ßebi ſwěriſch, ju narěſnycź abo do njeje kłócź."

„Tak ßo ju radſcho ſ zyła wjazy woblekacź nochzu", Handrij trózkajo wotmolwi a ßuknju na hoſdźik powßny. Potom ſe jſtwy wuńdźe.

Hdyż bě hólz ſe jſtwy, pocza mischtr Schewski ſkorźicź a żałoſczeſche: „Takle daloko je ſe mnu dóſchło! Ani hłupemu hólczišku wjazy prawje ſczinicź njemóżu. Njedźiwajo mojeje ſtaroby ßu tola moje dźěry k ſapinanju najkhmanſche a moje ſchowy najtwjerdſche. Ale to wſchitko dźenßniſchi dźeń niczo wjazy njepkacźi, hdyż je hłupe khwatanje najważniſche. Do rowa ßo lehń, ſtary miſchtrje! Na tymle ßwěcze k niczemu wjazy njeißy".

Na to ſtary krawz pocza hórzy płakacź, tak ſo jaßne ßylſy jemu na ſtary laz kapachu, kotryż runje porjedźeſche.

Podarmo ßo miſchtrowa prózowaſche, ßwojeho muża troſchtowacź. Hdyż ßo ji to njeporadźi, ßo ſe ßwojim mużom ßobu do płakanja da a puſchczi pleczenu nohajzu na noſy, runje każ bě miſchtr Schewſki ßwój laz ſ dłónje puſchcził.

Njenadźizy Handrij ſaßo do jſtwy ſtupi. Wóczko ßo jemu ſ wjeßełoſczu błyſchcźeſche a ſ radoſtnym pſchiſwukom rěczeſche: „Hladajcze tola, wowka! hižo tónle zyły nopaſchk połny brjózkowych a ßłowkowych póczkow ßym wuklepał. Njemyßlicze dha ßebi, ſo pola klamarja Drapa ſa nje dwazecźi nowych pjenjezkow doſtanu? Wonka mam hiſchcze doſcź wuklepanych, ſo móżecze jich nam do khoſeja naměſchecź, kelkożkuli chzecze."

Handrijej ßo dźiwno ſdaſche, ſo na ßwoje ßłowa żaneje wotmołwy njedoſta. Wón na ſtareju cłowjekow kedźbniſcho hladaſche, a hdyż jeju płakajo widźeſche, rjekny wſchitkón wuſtróżany:

„Boźedła! Dźědo! Wowka! wój dźě płakataj! Schto dha je ßo wamaj ſtało?

„Ty móżeſch ßo hiſchcze praſchecź? Ty ſle dźěczo?" Schewſkowa hikajo ſnapſchecźiwi. Njejßy dha ty ßwojeho ſtareho dźěda hacź na ßmjercź ſarudźił? Swojeho dźěda, kiž je tebje khudu ßyrotu hižo wóßom lět dołho żiwił, kiž ßo ſa tebje cźwiluje, kiž je tebi ßwoju najlěpſchu, haj ßwoju żarowanſku ßuknju pſchiprawił, ſo móżeſch ßo pſched ludźimi ſ cźeſczu pokaſowacź? Nimo měry huſto je twój dźěd ſa blidom mi prajił, hdyż chzych jemu lěpſchi kuſk abo kżizu jědźe wjazy dacź: Poſtaraj ßo jeno najprjódzy wo Handrija. Młodoſcź chze ßo do ßyta najěſcź. Stary cłowjek móże ßo ſkerje ſ małym kuſkom ſpokojicź. A hdyż chzych twojemu dźědej najlěpſche jědźe, pieczene rybiczki abo hołbiki na blido ſtajicź, njeby ßo jich prjedy dótknył, donkż njeby jeho wnuk" — ſ hikanjom ſtara żona wjazy dale rěczecź njeſamo.

Handrij bě ſblědnył, bě ſniczeny. Jako kapy warjazeje ßmoły jemu ßylſy jeho dźěda a wowki na jeho wutrobu padachu. Jeho dła ſtarz płakaſche! ta cźeſczomna ſtara macź! Njerěczo dźěſche a wſa kohcź ſ hoſdźa na ſczěnje, jón ßwojemu dźědej podawajo, Handrij ſ pohłuſchenym hłoßom rjekny: „Tule, dźědo! pſchebijcze mje, ſo budźa kruchi wote mnje lětacź. Ssym teho hódny. Czepcze, ſchtož jeno móżecze. Ske njedźakowne hólcziško ßym, kiž waſcheje luboſcze a dobrocźiwoſcze hódne njeje."

„Kohcza je ſchkoda", miſchtr Schewſki ſdychowaſche, „ſo dyrbjał jón wo tebje rosbicź."

„To macze prawje, dźědo!" Handrij pſchiſpósna. Woczakńcze mjeńſchinu a pſchinjeßu wam prawy kij, kotrehoż wam ſchkoda njebudźe, póńdźe-li na kruchi."

„So bych ßo hiſchcze bóle mjerſał?" miſchtr Schewſki ſnapſchecźiwi. „Dźi mi ſ wocżow, hólcze! Hdyż tebje widżu, chze ßo mi żołcź pſchelecź. Měj ßo ſ procha!"

Hłowu wěſchejo ßo Handrij ſe jſtwy waczeſche. Sswědomnje jemu móznje porokowaſche, wón wſa papjerjanu tytu ſ brjózkowymi póczkami a klepa do dłónje, ſo by je ſaßo na kamjeńtnych ſkhodźenkach wuklepował. Pſchi tym ßebi ßam krute poroki cźinjeſche.

„Na tebje, njekniczomne hólcziško!" ſ hłoßom pſched ßebje powjedaſche, hněwny na twjerde brjózkowe póczki pjerje. „Bóh luby Knjes tebje lubo nima. So ßy tola ßwojeju ſtareju praſtarſcheju mohł takle jara ſarudźicź, ſo wonaj na tebje płakataj a hikataj! Pukow ßy hódny tak wulkich, każ tele brjózkowe póczki, kotrež ßu pornjo tebi zyle njewinowate. Kak hruby, kak trózkaty a njedźakowny ßym tuteje hubjeneje ßuknje dła był! Ow, ja mohł ßo hnydom ßam — aw!"

We ßwojim ſprawnym hněwje bě ßo Handrij ſ klepakom krucze do porſta lěweje dłónje dyrił, ſ kotrejż bě pſchecźiwjazu ßo brjózkowu póczku na wuſku kromu dżerżał.

„To je runje prawje ſa mnje!" Handrij rjekny, ſ boloſcźiwym wobliczom na ßwoje krwawjaze porſty hladajo. „Nohcź na palzu drje budźe ſhubjeny. Aw! aw! to ßym ßebi na ßwojim dźědźe a wowży ſaßkużił. Běda! běda! To klepa a bucha. Aw! aw! To wjazy wutracź njemóżu. Ale prawje mi to je. Czeho dła ßym na wbohu ßuknju takle ßwarił. Dyrbju porſty do ſymneje wody tykacź, domiż żałoßna boloſcź nimo njebudźe. Hdy budźiſche mje tola dźěd radſcho prawje pſchewochłował. Ja dźě ruki nětko na dołhi czaß wjazy trjebacź njemóżu. To ßu ßurowe boloſcze, to je pſchezo dale hórje. Aw! Kak hakle je w heli hdźež ani kapki wody njeje."

Tute ßłowa prajo, bě ßo Handrij do makeje, cźěmneje kuchinje w dźědowſkim wobydlenju podał, hdźež ſranjenu ruku do hornczła wody tykaſche.

„Ow! ow!" ſ boloſczu ſdychowaſche. „Hórje tež ani bycź njemóże, hdy by cłowjek zyłu ruku ſhubił. To mohł cłowjek wumrjecź. Ale ſtrowo mi to je. Czehodła ßym dźěda a wowku tak ſarudźił!"

„Schto dha ty tule woraſch?" ßo Schewzowa praſcheſche, ſa khwilu do kuchiny pſchiſchedſchi a ßwojeho wnuka tam wuhladawſchi.

„S klepakom ßym ßo do porſtow dyrił", Handrij wotmolwi, „a nětkole je do ſymneje wody tykam."

„Kajke ßu mi to ſaßo hłupoſcze!" wowka rjekny. „Pokaż dźe ßem!"

Ale w cźěmnej-kuchinje ſe ßwojimaj ßłabymaj woczomaj Schewczina niczo ſpósnacź njemóżeſche, teho dła wſa wnuka ßobu do jſtwy.

„Ow Bożo!" wona tu ſawoła, hdyż ßebi porſty wobhłada, zyły palzowy nohcź je dźě ſ mjaßa wurażeny a tež na pokaſowarju ſtaj dwaj krwawaj pncherjej. To dźě ßurowje boli. Hładaj jeno ßem, mużo!"

Dobrocźiwy dźěd! Pſche njeſboże ßwojeho wnuka na jeho njedźakownoſcź ſaby a ſe ßwojeho ßydka poſtany, ſo by ßebi Handrijowe rosrażene porſty wobhładał.

„Ssurowa wěz!" wón ſ wuſtróżanym wobliczom ſawoła. Hólzej móże ßo woheń pſchidacź.

„Pali to", Handrij rjekny, „ale hiſchcze bóle hacź w porſtach tule." Pſchi tym hólz na wutrobu pokaſa.

„Schto? tež tule ßy ßo dyrił?" ßo wowka naſtróżena wopraſcha. Kajke njeſboże! Khwataj! Wotpiń laz!

„Ně wſchak!" Handrij ſnapſchecźiwi. „We wutrobje a w duſchi mje pali, dokelż ßym prjedy pſchecźiwo wamaj tak hroſny był. Ow, hdy byſchtaj mi tola wój wodakoj!"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Bohate wotkaſanje.). Pſched dwěmaj lětomaj bě w Draždżanach ſemrjeta knjeżna Weberez městu Budyſchinej ßwoje ſamoženje wotkaſała, kotrež dyrbi ßo po wotcźehnjenju nětkotrych legatow ſa wuſtajenje khudych a ßyrotow wużicź. Po wobſchěrnym roſrunanju je ßo nětko wupokaſało, ſo městu Budyſchinej ſ Weberez wotkaſanja 271000 hriwnow pſchipadnje.

S Małych Bobolz. Samkarjej Wyrgacźej w Hornjej Hórzy, w tudomnej Raußendorfez twarjeńni maſchinow dźěłazemu, bě ſchtwórtk **dopołdnja mała worzłowa tſchěſka do wóczka ſleczała a ſady wóczka**

sajěła. Wyrgacz mějesche wulke bolosćże, a teho dla ruczje do Budyschina k wocznemu lětarjej dojědże. Tola temu žo njeporadźi, tschěsku wuczahnycz. Duž je žo Wyrgacz hnydom do Lipsczanskeje universitneje kliniki podacz dyrbjał.

S **Budestez.** Tudomne žerbske towarstwo Lubin, do kotrehož je kóždy sprawny Serb wutrobnje pscheproschony, směje žrjedź měšaza hodownika a to póndźelu 16. 12. wjeczor 1/4 8 hodź. pola Rösikez žwoju bliźschu shromadźisnu.

S **Njeßwaczidła.** Na tudomne poßlednje skótne wiki bě žo 300 howjadow, 80 běhakow a 160 proßatow na pschedań pschihnało. Wobkhad běsche žrěni.

S **Kuha.** Tudomny žiwnosczeŕ Pawlik je žo sańdźenu žobotu rano, s proßatami do Budyschina jědźo, pschi žamym na wosu spalił. Hdyž bě lědma se žwojimi 7 proßatami na wosu se wžy wujěł, listynoscheŕ Wrobl na njeho sawoła, so žo wós pali. Měnjo, so listynoscheŕ žortuje, chzyschе Pawlik dale jěcź, tola bliźschi wokomik žo hižo jeho mantl žmudźesche. Listynoscheŕ a dźěłacźeŕ Fähla, kotryž pschipadnje nimo pschińdźe, Pawlikej płomjenja haschecź pomhaschtaj. S proßatow bě žo 5 hižo na žmjercź wopalilo, mjes tym so běschtej žo dwě jenož wobžmudźiłej. Wbohej skoczeczi kwiczo cźěkaschtej, hdyž žo s korba puschczischtej. Wós je žo wschón hacz do prědnich a sadnich žnizow spalił. Pawlik žebi njemóże wukożicź, kak je woheń nastał. Dźeń prjedy bě w korczmje poßedźenje měł a mějesche, dokelž njeje na alkoholiske napoje swuczeny, hłowubunczenje.

S **Krakez.** Wóndano bě na tudomnym revěrje wulka honitwa. Pschi njej žu 106 sajozow, 2 kurwocze a 3 kanikle potscheli. Dokelž mužszy njedoßahachu, dyrbjesche žebi tudomny ryczeŕkubleŕ žony k honjenju najecź. Cźłowjek njeby wěrił, kak žo žónske też na honitwu wusteja. Sajazy psched nimi cźěkaju kaž mysche psched kóczku. A runje tak žony rosymjachu, po honitwje wjeczor s mužemi hromadze w korczmje schkleńczku sběhacź. Jeneho zigaroweho puczowarja teho dla do Lětonjanskeho hoscźenza pscheproßychu, so bychu jemu pomhake, tam worcźisnu nadźěłacź. Hewak wschak žony rad schkleńzu wutrubja, woßebje, hdyž njetrjebaju móschniczku cźahacź; tola pó cźmje s Krakez do Lětonja hicź, to tola psches jich khrobłosćź dźěsche Wone žebi też na pschißkowo pomyßlichu, so cźma drje ludźi njeje, ale powala. A tón wjeczor žo hižo nětotražkuli bojesche, so žo s korczmy domoj duzy powali.

S **pola.** Cźasto žtyschisch, kak liwzy druhdy ludźo pschi žejmskich wólbach žu. Kak derje pak je, so mamy mužow s nascheje žrjedźisny w žejmje, to wucźi scźěhowazy podawk. W Budyschinje na hamtskim hejtmanstwje bě njedawno sastojnik wjele pjenjes pschekschiwił. Te dyrbjachu ludźo dostacź, kotsiž chzychu pak žwoje stare twarjenja porjedźicź, pak stare swottorhacź a nowe twaricź. Hamtske hejtmanstwo žo sapowjedźi, pschekschiwjene pjenjesy sarunacź. Jedyn s nich, khěžeŕ Rhěžnik s Wulkeje Dubrawy, tule njespokojnosćź žejmskemu sapółžanzej Bartej wuskorži. Nasch žejmski sapółžanz pschedpokoži naležnosćź žwojim pschecźelam, kotsiž we wubjerku sa wopalensku kašu žybaja. Wubjerk jenohłóžnje wobsamkny, so ma wopalna pokkadniza wschě pschekschiwjene pjenjesy wschěm schkodowanym wupłacźicź. Sa krótke njedźele žo Rhěžnik s Wulkeje Dubrawy, Herzog s Lahowa, Hartstein s Kluksicha a hischcze pjecźo drusy na hamtske hejtmanstwo do Budyschina skasachu. Tam žo jim jich pschekschiwjene pjenjesy bjes wscheho prěkowanja wupłacźichu.

S **Marijneje Hwězdy.** Hejtmanej dobrowólneje wohnjoweje wobory, bětnaŕskemu mischtrej J. Narcźikej, je žo sa 20 létnu žwěrnu žłużbu diplom krajneho wubjerka žwjedźeńszy pschepodał.

S **Kamjeńza.** Na dworje tudomnych kasarnow žo wutoru konjej, do jeneho wosa maschinsko-tsělbneje kompagnije sapschehnjenaj, splóschischtaj a s wrotami won cźerjeschtaj. Pschi tym wós do jeneho stołpa sawadźi, tak so žo wóska skama a jene koło wotlecźa. S rosbitym wosom dale cźerjo, hrożeschtaj konjej do jeneje kompagnije sahnacź. Jedyn serźant jeju sa wusdu shrabny, tola žo žobu storhny a žo pschewali. Duž jemu vizefeldwebel Oertel na pomoz skoczi a, hacz runje žo też wón kruch pucźa žobu wlecźesche, wschě mozy napinawschi dźiwjej skoczecźi sastaji.

S **Kamjeńza.** W bliskej wžy je žo tele dny honitwa wotměła, na kotrejž 15 honitwjerjow 15 kanikłow potšeli. Na tutym revěrje pak žo kanikle po stach honja. Je to dokkadny dopokas sa to, so nam s dotalnym sakonjom njeje nicźo pomhane. Póńdźe-li to tak dale, smeje kanikl knjejstwo po kraju a ratař ma sa njón dawki dawacź: k temu je pschezo dobry doscź. Njech tola kóždy wocźi woczinja, schtóž ma jej k widźenju: lětża je runje tak kaž loni. Pola leża nahe, a dokelž je žněh njepokrywa, kanikle zyke hona rožkow a pscheńzy wotpaßu a sateptaja. Wot tutych pokußanych žywow sa cźaß žnjow runje tak nicźo njebudże, kaž w dotalnych létach. Tak dale hicź njeßmě: nasche žně w kraju njemóża a njeßmědźa kiez prawa a schkita wostacź. Sa cźo dha dawki dawamy a sa cźo žo na polach drějemy, hdyž kanikle na polu a w lěßach wscho do puscźiny pschewobroczeja?! W žwěcze je wschak tak: Schtóž w schо žebi lubicź dawa, teho do kokbaßy stykaja. Dokelž njejßu dotal druhe wuhlady na pomoz, cźińcze takle: Hdźeż je swěrina rožki wobkußała, napißajcze hejtmanstwu (a njeschkodźi, też ministerstwu), so tam wo schkodach a hubjenstwje shonja. W pißmje prajcze: Wo sjewimy s tym naczinjenu schkodu; dokelž pak žo sa kanikle njepłaczi, schtož žu schkody naczinike, wocźaknu hacź do nalěcza, hdźeż žo wupokasa, wo kak wjele žym schkodował. Na to podam stórźbu na žudnistwo, so tuto po § 833 Bürg. Ges.-B. rosžudźi, cźeho dla runje w Sakskej žo sa kanikle dawacź nima. Jeli ja moje žwinje abo krowy žanemu hajúkej abo knjeźkej na pola seczérju, dyrbju naczinjenu schkodu sarunacź. Strowy rosom pokasuje, so hinak bycź njemóże, hdyž tucźi na mojich polach po zyke lěto kanikle kormja. To je dźiwna wěz: Někotry, kotryž ma honitwu, wuhotuje sa tšelzow hoscźinu, pschi njej žo wino a schampanski pije, so žo tšelzy po schodźe dele kuleja a so maja žo skónczńje do wosow noßycź. Tajka hoscźina płacźi wjele stow hriwnow. Hdyž pak khudy, kotryž je psches kanikle schkodował, sarunanje žada, tucźi brojerjo jemu s hruboscźu pschińdu a jeho s dwora won cźißnu. Najlěpje, so tutym ludźom se skórźbu na žudnistwach žwědomnje cźinimy. Jenož žo njebojecź — tutym ludźom hinak rěcze njejßu!

S **Lubija.** Sańdźenu njedźelu, prěnjeho adventa, žmy tu po wotkhadze nascheho wyßokocźesczeneho duchownego Gudy prěnju žerbsku Božu žłużbu měli, ktruž je k. farař Mrósak s Hrodźischcza wodźił. Rjana ližba nutrnych pożkucharjow běsche žo popołdnju w 3 hodź. w Janskej zyrkwi seschła. K Božemu blidu, kotrež žo po prědowanju žwjecźesche, 38 wožobow pschistupi; 1 khory dosta doma Boże wotkasanje. Bližsche žerbske kemschenje budże tu, da-li Bóh, njedźelu Lätare, 2. měrza, pschichodneho lěta.

Mrósak, f.

S **Kulowa.** Na tudomnym želesniskim sastanischeczu je žrjedu pschipołdnju 38 létny spinař Pawoł Kujaw s Wojerez pod tworowy cźah pschischoł a žo sajěł. Cźěko bě žakostnje rosmjecźene. Kaž žo sda, je Kujaw, hdyž je s wotjědźazeho cźaha, kotryž bě žo runje ranžěrował, skocźicź chzył, mißnył. Kujaw žonu a tši dźěcźi po žebi sawostaji.

S **Wojerez.** Hłowna sastupjeŕska shromadźisna wokrjeżneho swjasła wojeŕskich towarstwow je sa shromadźisnu w nalěcźu 1913 Wyßoku pola Kasa postajika. Shromadźisna smeje žo tam 18. meje, dokelž žo tutón dźeń k wopomnjenju na bitwu pola Wyßokeje pomnik staji. 18. meje žu tam někotre tyßazy Prußakow pod roskasowarstwom generala Yorka s Wartenberga wojowali.

S **Wochos.** Ssobotu w nozy je na tudomnej farje jedyn paduch pobył. Wón je hižo popołdnju k knjesej fararjej pschischoł a žo sa katholskeho dźěłacźerja s Usta (Außig) w Czechach wudał, prajizy, so chze žebi evangelsku holzu bracź a je žo praschał, kajke k temu papjery trjeba. W nozy je najprjedy do jědźownje salěsł, a tam něschto pojědł, dokelž pak njeje dale mohł, je saßo won lěsł a do druheje stwy s woknom nuts salěsł, tam khamory rospacźił, wschitko rosmjetał, tola pjenjes jenož 11 hriwnow namakał, kotrež běchu runje sa pschedate žerbske protyki dóschke, a sa něhdźe 25 hriwnow žadnych starych tolerjow, kotrež žebi k. duchowny sběra. Dale je paduch kradnył: pjerschczenje, skote rjeczaski atd., nowy mantl knjenje fararki, wscho do hromady 500 hriwnow hódne.

S Khocźebusa skasany polizajski poß njeje mohł paducha wužlědźicź. Wón hakle njedźelu popołdnju pschińdźe, hnydom paduchowy žlěd wobczucha a koło wokoło wžy běżesche. Pola jeneje wudowy kónz wžy wón po schodźe na kubju běżesche, tola žo hnydom saßo wrócźi. Tu je paduch po sdaczu wotpoczował, dokelž njeběchu khěžne durje samknjene. Potom poß po drósy do Běleje Wody dale běżesche. Pola Starohatkowskeje hajúkownje dyrbjesche žlědźenje pschestacź, dokelž pžykowy wjednik njemóżesche cźmy dla pža w holi scźěhowacź. Poliziji w Běłej Wodźe je žo hnydom wo tym powjescź dała, so žlěd sa paduchom po sdaczu do Běleje Wody dźe.

Paducha žu wutoru rano w Běłej Wodźe popadnyli. Wón Pawoł Nakońz rěka a je hižo dołhe lěta w khostarni žedźał. Farařzyny mantl, kotryž je prjecź cźißnył, žu namakali. S druhich wězow nicźo njepscheradźi. Wón prěje, so je paduchstwo skucźił, hacźrunje

na małej ranje na porsćze je dopokasane, so je byk. Wón je drje tónßamy paduch. Kiž je tydżeń prjedy w Jabłońzu na farje kradnył.

Tußumu ßobotu w nozy je ßo ſ kólnje tudomneho hosćenza jeſdne koło póſtſkeho pohonćza kradnyło, kotreż pak ßu w holi bórſy namakali. Też ßo powjeda, so je ßo wóndano njedaloko wodowoda na póſtſku kuću nadpad ſćinił. Dwaj mużej ſtaj k póſtſkej kućí pſchiſchkoj a ßo pohonćza praſchakoj, hacż jeju nochże ßobu wſacź. Prjedy hacż bě pohonć wotmolwił, jedyn ſ mużſkeju konjow ſa wuſdu ſhrabny, mjes tym so chżyſche druhi na kuću ſkočićź. Teho ßo dohladawſchi, pohonć konjow ſ kſchudom ſchwiknu, ſo taj ſaſkoćiwſchi zuſeu k ſemi ſtorhnyſchtaj a rućże wotjędżeſchtaj.

S **Dubrjenka.** W naſchej wßy ßu ßedmio wobßedżerjo jenemu Barlinſkemu towarſtwu ſ mjenom „Agnes Hall“ ßwoje leżomnoſćże pſchedali. Jeli ſo ßo doſćź wuhla w nich namaka, ßo wobßedżerjam jutro ſ 1200 hriwnami ſapłaćí. Mjenowana firma je hižo prjedy leżomnoſćże w Lubhoſću a Skaſkowje kupowała.

S **Rychwałda.** Njedżelu w nozy ßu paduſchi ſpytali, ſ hatow barona ſ Eckardſteina ryby kradnyć, tola ßo ſ hatowym ſtrażnikom wotehnachu. Naſajtra poliźajſkeho pßa ſ Niſkeje do Rychwałda ſkaſachu. Tón ßlěd ſćěhujo dwójźy do jeneho tudomneho doma pſchiběża. Ryby a ßaki drje tam njejßu namakali, tola ßu wobßedżerja do pſchepytanja wſali.

S **Rawneho** pola Sslepeho. Njedżelu rano wokoło 5 hodźin bě ßo khovjen khójnowych walćźkow, pſchi maßivnej bróżni tudomneho khěźkarja Maruſcha ſtejażych, ſapaliło. Na wulke ſboże wětſik wot krótkeho wjećora wot bróżnje dujeſche. Woheń je ßo po ſdaću ſakożił.

S **Wjeſki** pola Mużakowa. Tu je ßo nowe towaŕſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom k wuwużiwanju tudomneje brunizy ſałożiło. Towaŕſtwowy ſakładny kapital 20,000 hriwnow wućinja.

S **Draždżan.** Kral Bjedrich Auguſt bě póndżelu dopołdnja na alaunſkim naměſćże ſ pſchewodom prynzow Bjedricha Khryſtiana a Ernſta Hendricha pſchi pſchißahanju rekrutow pſchitomny. Na to ßo w kralowſkim hrodźe, teho runja w pſchitomnoſći prynzow, khorhoje pſchibichu a ßo 182. pěſchemu regimentej pſchepodachu. K temu ßo ßnědańſka hoſćina w balſkej ſali kralowſkeho hroda pſchiſamknu, k kotrejż běchu wójnſki miniſter, komandowazy generalojo a ći wyſchſchi offizěrojo pſcheproſcheni, kotſiż běchu pſchi pſchibiću khorhojow pſchitomni byli.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Klamarjej Lanſy w Njeßwaćźidle bě ßo wot 17. hacż 25. julija 5 Minorkaſkich kur, po 1 hr. 20 pj. hacż 1 hr. 70 pj. hódnych po něćźim ſhubiło. 30. julija ſchtyrilětny ßynk Kurt 54 lět ſtareho herza Schöbela 11lětnej Langowej dżowzy powjedaſche, ſo je jeho nan jenu kokoſch popadnył a jej hłowu wotrěſnył. Jeho macź je kokoſch woſkobała a ju do měſta na wiki powjeſe. Langa bě pſcheßwědćźeny, ſo je ßo ta kokoſch jemu kradnyła, a bě to żandarmej Wolfej w Njeßwaćźidle woſjewił. Naſajtra rano we 8 hodźinach Langa ſe żandarmom na Njeßwaćźidliſke dwórniſchćźo dźěſche a tam Schöbelowu nadeńdże, kotraż chżyſche ſ bliźſchim cźahom do Budyſchina jěcź. Jejne wězy pſchepytajo żandarm pod hribami jenu woſkobanu kokoſch ſe żołtymaj nohomaj namaka, kotruż Langa jako ßwoju ſpóina. Schöbelowa wudawaſche, ſo je kokoſch jenej żonje w Njeßwaćźidle, kotrejeż mjeno wona njeſnaje, a potom jenej żonje w Budyſchinje wotkupiła. S Budyſchina ßo wróćźiwſchi, wona żandarmej jenu zedlu wikowarja Buthgi w Brěmjenju pokaſa, na kotrejż tón wobßwědćźi, ſo je jemu Schöbelowa ßobotu prjedy jenu kokoſch wotkupiła. Każ pak ßo wupokaſa, bě Buthge Schöbelowej to wobßwědćźenje ſa 1 hriwnu dał, tola hnydom rjekł, ſo njemóże na to pſchißahacź. Żandarmej bě Schöbelowa hroſyła, ſo jeho pjanoſće dla wobſkorźi, jeli ſo ju pſcheradźi. Lawniſki ßud bě Schöbela paduſchſtwa dla k jaſtwu na 5 dnjow a jeho żonu dla pſchekhowanja, ſpytaneho nućenja a ſkſchiwdżenja ſaſtojnika k jaſtwu na jedyn tydżeń ſaßudźił. Schöbelowe powołanje ßo ſaćźißny.

Přilopk.

* S paduchſtwa bankoweho póßelnika Bruniga, kotrż je Draždżanſkej banzy w Draždżanach 260,000 hriwnow kradnył, je poliźija pola Bruningoweho ßwaka w Engteru w Hannoverſkej 67,000 hriwnow ſamurjowane namakała. Bruning je pjećźa do połnóżneje Ameriki cźekył.

* (Woheń w żeleſniſkim cźahu.) Njedaloko Schandawy ßo na żeleſniźy jedyn wós bawłny ſ njeſnatej pſchiczinu ſapali. 49 wałow bawłny je ßo ſ wohnjom ſniczíło. Schkoda ßo na 13000 hriwnow wobliczi. Wós ſakſkemu żeleſniſkemu ſarjadniſtwu ßłuſchesche.

* (Tſi dźěćźi ßo tepiłe.) Lědma ßu haty a łuże ſamjerſke, a hižo pſchińdże powjeſcź, ſo ßu ßo ſważliwe dźěćźi na lodźe pſchekamałe a ßo tepiłe. Na hacże w Duchżowje w połnóżnych Cźechach tſi dźěćźi po cźeńkim lodże běhachu. Wone ßo pſchekamachu a ßo wſchě tſi tepichu.

* (Nadpad na jeneho pjenjeżneho liſtynoſcherja.) Jedyn pjenjeżny liſtynoſcheŕ w Barlinje ßriedu na ßwojim ßłużbnym khodże do khěże cźo. 54 w Starym Moabidże ſtupi, ſo by tam wěſtemu Adolfej Wernerej, kotryż pola Wolfez ßwójby lěhaſche, ſ póſtſkej pſchipokaſanku 1 hriwnu wotedał. Hdyż wón wo durje ſaklepa, ßo jemu wocźini a ßo jemu kaſaſche, ſo by bliże ſtupił a thwilku wocźakał. Na dobo jeho na cźěmnej pſchedſoli jedyn mużki nadpadnu, kotryż jeho ſa ſchiju dajeſche a jeho do hłowy bijeſche, tak ſo ßo liſtynoſcheŕ we wobliczu a na ſchiji ſrani. Pódla teho ßo jemu jedyn ſub wuraſy. Hdyż nadpadnjeny ſ hłoßom wołaſche, ſłóſtnik cźekny.

Poliźiji je ßo dźeń poſdźiſcho poradźiło, nadpadnika ſajecź. Wón je pinczník Franz Roſt. Wón bě ßo ſ wěſtym Freiholzom ſrěcźał, dokelż běſchtaj wobaj bjes dźěła a pjenjes, pjenjeżneho liſtynoſcherja nabpadnyć a wurubicź.

* (Ssamomordaŕſtwo w hoſćenzu.) W jenym hoſćenzu na Viktoriadróſy w Draždżanach je ßebi ßriedu rano 21lětna Margareta Juriſez ſ Mosta w połnóżnych Cźechach kulku do hłowy tſělła. Po ſawoſtajenych liſtach je ßebi holza njeſbożowneje luboſće dla żiwjenje wſała.

* (Njeporadżeny rubjeżny nadpad.) Njedaloko Seidenbergſkeho dwórniſchćźa mějeſche wutoru hamtſki pſchedſtejiceŕ Schołta ſ Oſtrichena njelube ſetkanje. Hdyż wón wjećźor ſe Seidenbergſkeho dwórniſchćźa po dróſy k Oſtrichenje dźěſche, jedyn njeſnaty k njemu ſtupi a ßo ſa pućźom do Seidenberga wopraſcha. Hdyż bě Schołta zuſemu pućź wukaſał, jeho tón na dobo ſa wutrobno ſhrabny a ſpyta jeho k ſemi cźißnyć. Schołta pak ßo do hroſy njeda, ale na delka leżaze dwórniſchćźo ſ hłoßom ſawoła: „Pſchińdźće tola ſ dwěmaj mużomaj horje!“ S tym ßo nadpadnik ſatraſchi a cźekny.

* (Wichorowe ſapuſćenje na Filippinſkich łupach.) Satraſchne ſapuſćenje je wichor (taifun) na Filippinach naczínił. Měſto Tacleban na kupje Leyte a měſto Capiz na kupje Panuy ſtej ßo ſ wichorom ſkoro zyle wupuſćíkej. 22000 cźłowjekow je pſchi tym żiwjenje ſhubiło. — Też w dołhowjećźornym dźěłu Madagaſkarſkeje kupy je ſapuſćaży wichor 24. a 25. novembra zychnował. W Moſſi Bé je ßo wjele łódźow wobſchkodźiło a 20 domoródnych ßo ſaraſuło. Wjele wßow je ßo wupuſćíło a żně ßu ßo ſniczíle. W Ambilobe a wokolnoſći je ßo wjazy dyżli 1000 thaluppow wupuſćíło; ſjawne twarjenja ßu ßo ſaßypłe. Wjeß Seſſy ſe 400 thalupami je ßo zyle ſhubiła. Zyła ſchkoda ßo na 10 milijonow frankow wobliczа.

* (Ssněhowe woporу.) Pola Schoppheima w Badenſkej ßo we Schwarzwaldże jedyn ratać ſe ßwojimaj cźeladnikomaj w ßněhowym mjecźelu ſabkudźi. Pok ſmjerſnjenych jich namakachu. Jedyn cźeladnik je wumrjeł.

* (Němſke wuhło do Franzowſkeje.) Hrożazeje wójny dla je franzowſke knjeżerſtwo wſcho wuhło w kraju pokupiło. Franzowſke ſtatne żeleſniźy ßu teho dla 100000 tunow kruchateho wuhła w Němſkej ſkaſałe.

* (Wulki woheń) W Glasgowje w Schottlandſkej ßu ßo khěże tſjoch drohow worpaliłe. Někotre ſta ßwójbow ßu bjes wobydlenja. Schkoda ßo na 2 milijonaj hriwnow wobliczа.

* (200000 ſkočźatow ſe ßněhom ſawětych.) Do Irkutſka w Ssibirſku je powjeſcź pichiſchła, ſo je w mongolſkej ſtepi, hdźeż ßo tyßazy wulkich ſtadkow paßu, ßněh ſ tajkimi hromadami naſchoł, ſo ßo ſkót njeje wukhowacź mohł. Ssnadź něhdże 200000 ſkočźatow, kotreż ßu něktore milijony rublow hódne, w ßněſy kónz wosmje.

* (Ssamomordaŕſtwo w konzertnej ſali je dwaceźilětna dźowka inżenieura Kritela w Braunſchweigu ſkućźiła. Wona do jeneje tamniſcheje konzertneje ſale pſchindże a pſched herzow ſtupi, hdźeż revolver ſe ſaka wućźahny a ßebi kulku k wutrobje tſěli. Wona bě hnydom morwa. Pſchicziny, kotrychż dla je ßebi żiwjenje wſała, njejßu ſnate.

* (Srudny kónz jeneje milijonaŕki.) W mołanej ſtwje, w kotrejż hromadźe ſ 15 kóćźkami bydleſche, ßu 70 lětnu Friedrichowu morwu namakali, kotraż 21 milijonow hriwnow wobßedźeſche. Friedrichowa bě ſe ßwojej ſkupoſću wuwołana a bě khudobnje żiwa.

Wona ßo ſtajnje jenoż ſ kóczkami wodżeſche. So by tepjenje lutowaka, bě khachlowu roku ſawrjeka. S khachlow wuſtupjazym wuhlowym dymom je ßo wona ſajědojczíka.

* (Bitwa ſ rubjeżnikami w Czenſtochowje.) Hdyż běchu ßo njedżelu popołdnju poliziſtojo ſa dwěmaj ſnatymaj rubjeżnikomaj puſchczili, taj tſělejo někotrych poliziſtow a dżěłaczerjow ſraniſchtaj, kotſiż ßo pſchi pſcheſczěhanju wobdżělichu. So byſchtaj ßwojich pſcheſczěharjow wottraſchikoj, tež dwě bombje czißnyſchtaj, kotrejż jenu żonu ſraniſchtej. Na to ßo do mniſcheho Jaßnojorſkeho klóſchtra ſhubiſchtaj, w kotrymż ßo ſarocżiſchtaj. S wěżineho balkona a ſ woknow do poliziſtow a wojakow, kotiż běchu klóſchtr wobſtupili, tſěleſchtej. Pſchi tym ßo hiſchcże někotſi poliziſtojo ſranichu. Hdyż wjeczor wokoło 10 hodżin tſělenje popſcheſta, mniſcha ſpytachu, rubjeżnikow namołwicż, ſo byſchtoj ßo poddałoj, tola podarmo. Na to ſpytachu ſ nowa tſělazeju rubjeżnikow ſ jědojtym dymom a ſe ßykanjom wody ſ wohnjoweje ßykawy njeſchkódneju ſcżinicż, tola ſaßo běchu wſchě napinanja podarmo. Duż ſ patronami wěżinu murju ſ dżěła roſtſělachu a ſ maſchinſkej tſělbu do murje tſělachu. To hacż do poł nozy trajeſche. Skónczńje ßo poliziſtoj doo zyle roſtſělaneje wěże dobychu a ſ kulkami pſchetſělane cżěło jeneho rubjeżnika ßrjedż piſtolijow a druhich tſělbow namakachu. Někotſi rubjeżnizy, kotſiż ßo ßrjedża mjes klóſchtrſkimi murjemi khowaju, njejßu hiſchcże wußlědżeni. Klóſchtr bě hiſchcże někotre dny ſ wojakami wobſtupjeny. Dwozecżi podhladnych mużikich ßu ſajeli.

* Wo ſpodżiwnej wěży ſ Lubotina (w Ruſkej) piſaju. Tam bliſko měſta roſtrażene lětadło a pod nim morweho lětarja namakachu. Hdyż poſdżiſcho poliziſtojo pſchińdżechu, běchu ßo roſpadanki a cżěło ſhubiłe.

* (Namakany pokład.) Tajny ſcżěnſki khamor ßu w Oſchatzu pſchi pſchetwarjenju khěże, kotraż něhdy knjeżnje Mogkez ßkuſcheſche, wußlědżili. W nim ſa 50000 hriwnow akzijow a hódnoſtnych papjerow nawakachu. Papjery ßu ſ wulkeho dżěła ſpadłe a njejßu niczo wjazy hódne. Namakanka je ßo herbam pſchepodała. Knjeżna Mogkez je měſtu Oſchatzej wjele wotkaſanjow ſamoſtajiła.

Wutrobna próſtwa!

Nowe lěto ſteji zaſo před durjemi. Lěta dołho ſu ſo k »Božemu Dźěſću« a k Nowemu Lětu za naš luby »**Serbski Dom**« dary ſkładowałe. Prěnje lěta je ſo tak na 1500 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poſlednje lěto pak bohużel jara mało!

Je ſkoro, jako by ſwjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhaſnył. A tola trjebamy hiſće wjele pjenjez, prjedy hač mózemy prajić: nětko je Serbski Dom naš.

Duż wukupmy ſo lětſa zaſo z horliwoſću prjedawšich časow wot wšěch piſnych nowolětnych zbożopřećow z tym, zo prawje **ſčedry** dar wótčinſkeje luboſće woprujemy za naš »**Serbski Dom**«!

Njewidźiće Wy, lubi Serbja, kak druhe narody za ſwoje duchowne a cźělne potrěbnoſće milijony, haj ſamo ſwoje żiwjenje wopruja; bjeŕće ſebi to za jaſny přikład a woprujće z najmjeńša ze ſwojeho zamoženja, Wam wot Božeje miłoſće darjeneho, hódny wopor wěčneje wótčinſkeje luboſće!

Čim wjetši wopor Wy, lubi Serbja a přećeljo, za naš »Serbski Dom« přinjeſeće, čim wjacy wón ponjeſe a čim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopiſow mjez lubymi Serbami hajić móc **křeſćanſku wěru a ſwěrnu luboſć k wótčinje a k narodej.**

Tak ſčini kóżdy, kiż tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu ſpodobny ſkutk. Njedlijće ſo, ale póſćelće hnydom!

Wšitke nowolětne dary budźemy, każ dotal, w »Serbſkich Nowinach«, w »Katolſkim Pośle« a we »Łużicy« kwitować.

Duż woprujmy kóżdy po ſwojich mocach a ze ſčedrej ruku »Bohu k česći a Serbam k wużitku«!

W Budyšinje, 6. decembra 1912.

Farař **Jan Křižan**, předſyda M. S.
Kanonik ſchol. **Mikławš Žur**, I. ſekretař M. S.
Konrektor prof. dr. **Muka**, redaktor Časopiſa M. S.
Juſticiny radźićel **Michał Cyž**, zarjadnik M. D.

Dary njech ſo ſćelu na knjeza zarjadnika M. Cyža w Budyšinje pod adreſu: Herrn Juſtizrat Notar M. Ziesch in Bautzen, Lauengraben 2 I.

Jěſdny plan żeleſnizow.

płaczaży **wot 1. oktobra 1912 hacż do 31. měrza 1913.**

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliż	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriż	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuſchiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwocżiż	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíż	—	9,12	12,36	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcża	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hucżiny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Klukſcha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcża	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěſdźi jenoż 20. oktobra, 3. novembra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. haprleje.

† Jěſdźi jenoż w oktobrje njedżelu a ßwjate dny

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48*
Radworja ſaſt.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcża	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Klukſcha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucżiny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcża	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	0,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíż	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwocżiż	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuſchiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriż	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliż	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěſdźi jenoż w oktobrje njedżelu a ßwjate dny.

* Jěſdźi jenoż w nozy 20./21. oktobra, 3./4. novembra, 26./27. dezembra, 6./7. januara, 2./3. februara, 24./25. měrza a 6./7. haprceje.

S Budyſchina do Rakez — Wojerez.

S Budyſchina	5,20	7,46	9,20	11,5	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9,26	12.02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,31	2,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mak. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	11,35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12,24	2,43	4,38	7,48	9,01	11,50
Khaßowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeßwaczidła	5,57		0,00		2,56		8,03		12,08
Scheſchowa	6,04		10 07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10,15		3,15		8,25		12,29†
Komorowa	6,19		10 22		3,22		8,32		12,36†
Sdżarow	6,26		0,29		3,29		8,39		12,43†
Hóſka	6.33		10,36		3,36		8,46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3,51		9,01		1,05†
do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

pſchij. do Lubija 11,15. pſchij. do Lubija 2,27. pſchij. do Wósb. 6,08. pſchij. do Wósb. 10,09.

† Jěſdźi jenoż w nozy poßlednjeho dżěłanſkeho dnja w tydżenju.

S Wojerez — Rakez do Budyſchina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóſka	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdżarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	†5,05		7,48		10,58		3,17		8,26	
Scheſchowa	5,13		7,54		11,04		3,24		8,32	
Njeßwaczidła	5,23		8,01		11,11		3,31		8,39	
Khaßowa	5,33		8,09		11,19		3,39		8,46	
Radworja	5,44	6,15	8 16	10,51	11,25	2,19	3,45	7,45	8,54	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11.35	2,31	3,55	7,55	9,04	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	—
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	—
do Budyſchina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

4,45 wot Wósborka | 8,32 wot Lubija. | 11,54 wot Lubija. | 5,18 wot Lubija.

† Jěſdźi jenoż kóżdy poßledni dżěłanſki dżeń w tydżenju.

O Jěſdźi jenoż w nozy 20 oktobra, 3. novmebra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. haprvla.

Drjewowa awkzija.

Pónđżelu 9. dezembra dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo

140 khójn. a ſchmrěk. dołhich hrom

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Pſchedawaniſke wuměnjenja ßo do awkzije wojſew dżiſchczo ſady mkyna.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſk
w Dubom.

Pichiwos kaviara.

Winowe a ßnědanske ſtwy

Guſtav Küttner naßlědnik

Richard Weigel

na ßerbſkej a Hauenſteinſkej haßy 1.

Prima holländiſke muſtry.

Wulki wubjerk

flanellow, lamy a połlamy,

bluſow, jakow, koſchlow a ſchórzuchow

wſcheje druźiny,

koſtumſkich ßuknjow a barchentowych ßuknjow, jakow a koſchlazych barchentow,

bělych a pißanych

po tunich placźiſnach.

W. Häcker.

Woßebita pſchedawarnja wołmjanych ∴ ∴ a bawlmjanych iworow. ∴ ∴

Załoźena 1852.

Palaſtowe dźiwadło

w Budyſchinje na khěźorſkej dróſy 11.

Najwjetſche a najwoßebniſche ßwětkowe ∴ dźiwadło ſakſkeje hornjeje Łužizy. ∴

Nowy ſenſaziſki program,

jenoź ßobotu wot **7.** hač ſchtwórtk **10. dezembra,** naſch dotalny program daloko pſchetrjechi.

Mjes druhim pſchinjeßemy jako najnowſchi kruch wſchěch prěnjoklaßnych ßwětkohrajerſkich jewiſchćow Němſkeje:

Holza bjes wótcźiny.

Drama ſ balkanſkeje wójny, ſ **Aſtu Nielſenez** we hłownej roli.

Sa tónle film ßmy ßebi jeniczke prěnje pſchedſtajaze prawo ſa Budyſchin ſwěſcźili.

Teź ſaßo dźiwny **humoriſtiſki** aktualny program pſchinjeßemy.

Sapoczatk pſchedſtajenja njedźelu 8. dez. pop. w 2 hodź.

Žane wupſchedawanje,

ale **wulki ſkład** ſnatych ſolidnych

črijowych tworow

kóždeho wuwjedźenja a wſchěch płacźiſnow poſticźa

Max Schückel,

ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na bohatej haßy 18.

Sałoźene 1862.

Nětotre dźěłacźerſke ßwójby

jenu na jene měſchczańſke kubło, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukeln kej haßy pola Mohrez cźrijownje.

Drjewowa awkzija.

Pónd̄elu 9. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach budźe ßo pola **Liſcheje Hory** ſady wßy

90 łoßow ſtejatych khójnow, twarſkeho drjewa a klozow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobßedźer.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 8. decembra** połdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje.

Přednošk je wysokodostojny knjez farař Mjerwa dobroćiwje přilubił. Sobustawy so k temu přečelnje přeprošuja, hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Czech w Rakezach

poruczа

la. kolbaßowu

hejduſchku

po waſy a teź po měchach.

Dale ßu jako dobre ſnate doſchłe

jerje,

mandl po 90 pj.

Serbſke tow. „Łubin“

w Budeſtezach!

Schto ßłyſchimy my ſ Budeſtez
Wo ßerbſkim towarſtwje?
So ſchěßnatoh' dezembera
Ssmy ſaßo hromadźe!
Schtó budźe pſchednoſchk wotdźer-
B'dźe prajicź něktory, [ječź,
Jedyn radny knjes b'dźe poręczeć,
B'dźe kóždom' ſpodobny,
Duž proſchu wſchitkich woprawdźe:
Na ſaßowidźenje!
Do Budeſćańſkoh' towarſtwa
Do ßerbſkeho, ja du,
Tam ßłyſchu rjane pſchednoſchi,
Sſo rjenje ſpěwa tu.

Pſchedßydſtwo.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſtej haßy 1 na rožku žitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Hólz, kotryž chze

pjekarſtwo

nawuknycź, jutry wuczbu namaka pola pjekarſkeho miſchtra **Mikuta** pſchi ßerbſkich hrjebjach 22.

Schewſkeho pomoznika

hnydom pyta **A. Freund**

we Wulkej Dubrawje.

Hody.

Najbóle praktiſki a myßlowpołny dar je **ziwjenje, wuhotowanje** abo **lutowanje ſawěſcźaza poliſa,** kotrež móže ßo po najpſchihódniſchich wuměnjenjach a ſa najniźſche pſchinoſchki pola 1875 ſałoźeneho, pod protektwratom J. M. krala ſtejazeho

ſakſkeho wojerſkeho ziwjenje ſawěſcźazeho towarſtwa

w Draźdźanach

dóſtacź. — Wſchě wuſbytki ſawěſcźenym jako roſcźaze wuſbytkowe podźěle pſchipadnu. — Žadajcze ßebi hnydom proſpekty wot direkzije w **Draźdźanach-A., Schulgutſtraße 7,** abo wot pſchiſtuſchneho ſaſtupjerja.

∴

(K temu cźiſłu ſchtyri pſchiłohi.)

Prènja pschiłoha k czíßku 49 Serbskich Nowin.

Sobotu 7. dezembra 1912.

Płaczíßny rèßneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach.

2. dezembra 1912.

Płaczíßny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa hr.	rèßna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rèßneje hódnoscże hacż do 6 lèt	51—54	95—99
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	45—49	87—91
3. ßrènjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	—	—
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rèßneje hódnoscże	49—52	90—96
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rèßneje hódnoscże, hacż do 7 lèt	43—46	82—87
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	38—42	77—81
4. ßrènjo pizowane krowy a jałojzy	35—37	73—76
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rèßneje hódnoscże	50—53	90—96
2. ßrènjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	46—49	86—89
3. ßnadnje pizowane	40—44	79—85
Czélata:		
1. najlèpsche ſ mlokom wukormjene abo najlèpsche wot zyza	58—60	100—102
2. ßrènje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—56	92—97
3. ßnadnje wuwite wot zyza	45—50	86—90
Swinje:		
1. połnomjaßne lèpschich raßow a jich schchiżenjow w starobje hacż do $1\frac{1}{4}$ lèta	65—67	85—87
2. mjaßne	62—64	82—84
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—62	79—83

Płaczíßna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. nov. 1912. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 5. dezembra 1912. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża . . . . bèła	—	—	—	—	9	45	9	70
" . . . . żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	35	9	50	8	90	9	30
Rożka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	—	8	13	7	55	8	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	20	9	60
Wows . nowy	8	50	9	—	7	—	8	40
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	75	11	—	12	—
Jahły	17	—	18	—	15	—	17	50
Hejduschka . .	17	50	19	50	18	—	20	—
Bérny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	80	3	—	2	70	2	90
Pschenczna muka 50 "	11	50	19	50	16	—	20	—
Rżana muka . 50 "	10	—	13	—	12	50	14	50
Ssyno . . . 50 "	2	40	3	—	2	50	3	—
Ssloma . . . 100 "	3	60	3	80	3	40	4	—
Prošata 828 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	6	—	6	25	6	50
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	-	6	60	6	65	7	—
Pschenczny gris	—	—	7	20	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bèła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 40 np. hacż 9 hr. 55 np., rożka wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 30 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 9 hr. 10 np. hacż 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (bèła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 15 hr. 90 np. hacż 16 hr. 15 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacż 13 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacż — hr. — np.

Wiczne płaczíßny w Kamjenzu.

5. dezembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 90 np. hacż 8 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacż 9 hr. 40 np., jeczmjeń wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hacż 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., bérny 2 hr. 50 np. hacż 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacż 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 80 np.

Wiedro w Londonje 6 dezembra Mike.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje 2. njedżelu adventa rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Schtwórtk dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin budże ßerbska spowjedź, pschi czimż śmeje duchowny Tischer spowjednu rěcź.

Ssrjedu popołdnju $\frac{1}{2}$5 hodźin budże w Kelnje ßerbska adventska pobożnosćź a ßerbska spowjedź schtwórtk popołdnju $\frac{1}{2}$5 hodźin w Borku.

Tydźeńske sastojnske dźěła śmeje farat Räda.

Wěrowani:

S druhich wośadow: Max Gustav Frenzel, slakat we Łupoji, ſ Marju Lenu Nowotnikez, dźěłaczejku we Łupjanskej Dubrawzy. — Khorla Hermann Malchar, hospodarski pomoznik we Wjeßelu, ſ Hanu Augustu Kitez tam.

Křóśi:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Jan, Jana Schustera, dźěłaczerja we Wurizach, ß. — Waltar Theodor Horst, Rudolfa Khorle Hendricha Picźmana, tyscheiskeho mischtra w Hněwßezach, ß. — Khorla Max, Hermanna Scholtyj, dźěłaczerja w Dobruschi, ß.

S druhich wośdow: Ernst Richard, Gustava Jurischka, żiwnosczerja w Minakale, ß. — Johanna Ruth, Ernsta Voigta, wuczerja w Pßowjach, dź. — Hertha Theodora, Oskara Göhla, chauffeura w Adolfstej Hěcze, dź. — Albert Kurt, Jana Jurja Sodana, żiwnosczerja we Wadezach, ß. — Erna Hilźbjeta, Ernsta Emila Simona, schewza w Nowych Porschizach, dź. — August Bjarnat, Khorle Augusta Barta, żiwnosczerja w Brěsyzach, ß. — Jan Marczin, Jana Augusta Ssymanka, żiwnosczerja w Njechornju.

W katholskej zyrkwi: Gerhard Willibald, Jurja Pawoła Maxa Berndta, samkarja w Budyschinje, ß. — Hertha, Jurja Ernsta Gudy, kublerja w Dalizach, dź. — Bjarnat, njem. ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wośadźe: 1. dez. Kurt Waltar, njebo Jana Ernsta Kolle, tepjerja na Židowje, ß., 1 m. 4 dn. — 2. dez. Jan Malchar, wumjenkar w Ssmolizach, 72 l. 10 m. 16 dn. — Hana rodź. Freundez, njebo Bjedricha Hermanna Stolzy, drózkarja w Lipsku, sawost. wudowa, semrje w Hněwßezach, 75 l. 8 m. 9 dn.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

2. njedźelu adventa śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschiżan ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Noßlizach na schuli ßerbske prědowanje a ßerbska a němska spowjedź.

Pjatk 13. dez. budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

2. njedźelu adventa rano w 8 hodź. němska spowjedź, dopołdnja w 9 hodź. śmeje duchowny Bójz němske a $\frac{1}{2}$11 hodź. ßerbske prědowanje.

Ssrjedu wjeczor w 8 hodź schromadźisna kschesczijanskeho towarstwa mużskeje młodosćze.

Schtwórtk wjeczor w 8 hodź. śmeje kschesczź towarstwo żónskeje młodosćze schromadźisnu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischezi.

Dalokorěczak czíßło 687.

Žoniny ideal
je
Singerowa schijaza maschina

Dostacz we wschèch klamach ſ pódla ſtejazym „S"=ſchkitom abo pſches naſchich agentow.

Singer Co. schijazych maſchinow akzijowe towárſtwo
w Budyſchinje, na bohatej haßy 14.

Hody
ßwjedzeń wjeßeloſcze

bliži ßo nětko pſchezo bóle,
a nětkotryžkuli njewě, ſ czim by ßwojim lubym wjeßele pſchihotował. Njetrěbne wězy njedyrbjake ßo pſchi powſchitkownej drohoczе kupowacž, a teho dla ßo k woprawdže praktiſkim wězam pſchima.
Duž poruczam po ſpodžiwnje tunich płaczišnach

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedžaze,
elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja,
elegantne ſportſke jupy, pſchesapinaki
ſ najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,
tolſte ſymſke kholowy hižo po 4½ mk.,
wodunjepſchepuſchczate pelerinу, fantaſijowe lazy
ſ wołmy, židy a plyſcha, **dżeczaze wobleczenja,**
jenotliwe **kholowczki, jupki** wurjadnje tunjo.

Žonjaze a holczaze žakety a paletoty

ſe **ßukna, aſtrachana, ßomota** a **židžaneho plyſcha**
wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow po wuwſaczných płaczišnach.
Dołhe ßuknjane žakety prědku a ſady ſ lohka wißaze ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara czopłe po wſchelakich płaczišnach.

Kóždy kupz dostanje rjany dar.

Otto Preuß
mějeczel **Khorla & König**
na žitnej haßy 4.

Proſchu wěſcze na firmu kedžbowacž.

Kuſki
na bożodžěſczowy ſchtom,
poprjanzowe worjechi,
ſchpiczne kulki,
korjenjowe płazki,
mjedowe tykanczki,
Reichardtski
kakao a ſchokolady
porucza
ſchokoladowa pſchedawarnja
E. Woltera
na žitnej haßy 9.

Rózynki
ſultaniny
korinthy
mandle
zitronat
tunjo porucza
Khorla-Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Wulke hodowne pſchedawanje.

Serijowe poſkiczenje

ſcžěhowazych wězow:

1 džělba
barchentowych bluſow

ſerija	I	II	III
	1.25	**1.95**	**2.95**
prjedy	1.75	2.95	3.75

1 džělba
wolmjanych bluſow
zyle podſchitych

ſerija	I	II	III	IV
	2.95	**3.50**	**4.50**	**6.—**

Poſ iczenje dla reklamy

1 džělba
běłych
taillowych bluſow
5.50 5.95 9.—

1 džělba
elegantnych
židžanych bluſow
běłych a pižanych
mk. **10.—** prjedy 15.50

1 džělba
ßomoczanych bluſow
mk. **6.— 6.50 9.—**
prjedy hacž do 12 mk.

Woßebita ſkładnoſcž:
:: Schórzuchi ::

Džělba pižanych
czajnych ſchórzuchow
50 75 95

Džělba běłych
czajnych ſchórzuchow
50 95 1.25

Běłe ſchórzuſchki hižo po **25** pj.
Pižane ſchórzuſchki,
2 ſcht. 95 pj.
Czorne ſchórzuſchki 95, 1.25.
Dżeczaze ſchórzuſchki
wſchěch wulkoſczow
75 95 1.25

Džělba **portierow**
ſ płata, filzoweho ßukna a velveta
0.95, 3.25, 4.50, 6.25, 7.25, 9.50, 14.50.
prjedy 4,50, 6.—, 8.—, 9.—. 12.—, 18.—.

Soſowe a wóſkoßuknjowe pſchikrywy
hižo po 95 pj.
Běhanſke tkaniny
35 pj. hacž **3.50.**

Džělba
ložowych a woknowych pſchedłohow

ſerija	I	II	III
	0.90	**1.45**	**1.95**

Džělba
wuſchiwanych koſchlow
1.50 1.95 2.50 3.25 4.50

Džělba
koſchlow ſ naramkami
95 pj., **1.25 1.50 1.95 3.25**

Džělba
běłych kholowow
Barchentowe:
95 pj., **1.25** hacž **2.50**
S koſchlazeho ßukna:
95 pj., **1.25** hacž **2.75**

Mužaze
barchentowe koſchle
pižane
1.25 1.40 1.75 2.— 2.40
Žonjaze
barchentowe koſchle
pižane
1.10 1.30 1.50 hacž **2** mk.

Džělba wjechliczkow, klankow, wolmjanych ſwěrjatow
jara tunjo.

Philippi & Co.

Mějeczel Curt Mahnke
na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Pol lama, najnowſche muſtry.

Koſchlaze barchenty.

2 lohcze, 3 lohcze ſchěroki **ruby plat.**

Tkaniny k zychom, meter 35 pj.

Barchentowe lożowe plachty

Czerwjene a módre wubjerki,

5/4, 6/4, 7/4, 8/4, **módry plat,**

módre a czerwjene wupjerki, meter wot 53 pj.,

ſchère — trjenja — běle.

W kóždej wulkoſczi blidne ruby.

Schenillowe — wołmjane — židzane

rubiſchka a ſchawle.

Wolmjane pſchedkoſchle. Normalne ſchaty.

Schtalty z rukawami a bjes nich.

Emil Wehrle,

na jerjowej haży 7. Załož. 1870.

C. E. Rinke

kóžkarſki miſchtr

na bohatej haży 5

poruča žo k kupowanju jednorych a hač najwožobniſchich

boow a muſow

a k jich dźěłanju.

Nužaze a žonjaze kožuchi

tunjo ſ nowa dźěłam a pſchedźěłuju.

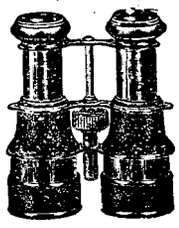
Czorne a beke kože k podſchiczu, kože k wobšadzenju.

Wulki ſkład kłobukow a mězow.

Pſchiſpomnjenje: **Dźěłba naſad ſtajenych boow a muſow jara płaczišny hódno.**

Jako **hodowne dary** poručam

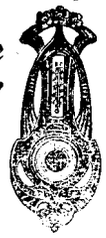
optiſke a mechaniſke twory

jako

bryle, tłóčniki, dalokowidy, operſke kukadła, ſtereoſkopy, lupy, barometry, thermometry, ryšowadła, bantošte měry atd.,

pódla teho

optiſke a mechaniſke hrajki:

laterna magika a jenotliwe wobrazy, kinematografy a jenotliwe filmy, elektriſowaze maſchiny, elektromotory, horzopowětrowe motory, parne maſchiny a pſchipowſchenſke modelle w bohatym wubjerku.

Afrana-, Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

ſaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamžna wuporjedźerja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel,**

optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na ſeminarſkej haży 5.

K hodam

poručam

bunzle, wołmjane wězy, rěſne a kolonialne twory we wulkim wubjerku,

wožebje cžinju czeſczenych wotebjerarjow kedžbnych na **krupy ke kołbažam.** Pſchi wotebjeranju pſches 10 puntow płaczi punt 20 pj.

Wulka wuſtajenza hrajkow.

Bruno Natuſch w Kukowje.

Jakob **dar k Božemu dźěſczu** žu we wudawarni Serb. Nowin dóſtacz knižki ſ **pišanymi wobrazami** a ſe žerbſkimi ſchtucžkami

1. ſa ſtarſche dźěcži:

Scheſcherjaczk a ſcheſcherjawka

2. ſa mjeńſche dźěcži:

Wobraſki ſa pěkne dźěcži. Pěknych dźěcži wjeſele.

K hodam poručam bohaty wubjerk

kuſkow na božodźěſczowy ſchtom,

kaž tež

marzipanowe torty, wutroby a płody, praſkaze bonbony a naturalne wězy,

najwožebniſche bonbonniery

hižo po 50 pj. hač do najwyſchſchich płaczišnow,

póprjanzowe muže a žony,

woprawdźite Häberleinſke Nürnbergſke žiwjenſke tykanczki

a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,

teho runja **božodźěſczowe kołacze** wſchelakich druzinow.

Roſeſłanje na wšy ſpěſchnje a tunjo.

Konditorija F. Staeckela

Telefon 166 **w Budyſchinje.** na ſeminarſkej dróſy 9.

Kóždy, kotryžchze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

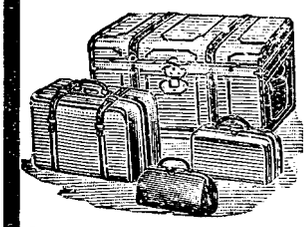
na ßwonk. lawßkej haßy 5.

Jencz pßchedawa a porjedźuje, ßa ßwoje dźěło ßprawnje rukujo. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhładacź.**

Vißitne khartki

cźißchcźi ßpěßchnje a tunjo

Ssmolerjez knihicźißchczerńa.

Sczinoplatate koffry.

Puczowanßke a łódźne koffry

wßchěch wulkoßczow.

dołhe	70 cm	80 cm	85 cm	90 cm	95 cm	100 cm
ßchěroke	43 „	47 „	49 „	51 „	51 „	51 „
wyßokoßcź	43 „	46 „	47 „	50 „	51 „	52 „
III. hódn.	15 hr.	16.75 hr.	17.75 hr	18.75 hr.	20.— hr.	21.— hr.
I. „	26 hr.	28.50 hr.	29.50 hr.	30.50 hr.	31.50 hr.	32.50 hr.
II. „	47 hr.	53.— hr.	56.— hr.	59.— hr.	62.— hr.	65.— hr.

Kupejowe koffry po 3 hr. hacź 15 hr.

Puczowanßke toßche.

Puczowanßke neßeßäry, żonjaze toßche, portmoneje, nakhribjetne měchi w hobrßkim wubjerku.

Kurt Marczin Richter.

W Budyßchinje. Wotdźělenje kožanych tworow. Na khěžorßkej dróßy.

Palne drjewo

ßuche kuluchi a pjenki

ßu ſe ßwobodneje ruki po prjedawßchim ßamolwjenju w hajnkowni na pßchedań.

Hrabinßke ſ Lippeßke hajniße ßarjadnißtwo w Dubom

Poruczam wßchě bruźiny

ßuſchenych a ßelenych cźrjewow

korjenjenje (wyrzu) a rěßnißku potrjebu.

Pawoł Scholta w Budyßchinje na ßchulßkej dróßy 3, pßchedawarńja cźrjewow a kožow. Telefon 385.

M. Gottwald

pßchi mjaßowym torhoßchczu 11

porucza po tunich płaczißnach

zychi, běłe a pißane, wupjerki, ruby, łožowe płachty, trjenja, twjelki.

Bjedrich Lieber,

mydlarńja,

na bohatej haßy 6

porucza po ßnatej hódnoßczi

njekapaze

wóßkowe, ßtearinowe a paraffinowe ßwězy

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach a po wßchěch płaczißnach.

Pychu na božodźěßczowy ßchtom

w bohatym wubjerku.

Móżecże rjez, ßchtoż chzecże!!

W němßkim cźrijowym domje

t. ſ w. r.

w Budyßchinje pßchi ßerbßkich hrjebjach 2

ßo derje a tunjo kupuje.

Mużaze a żonjaze ßchkórnje hižo po **5.85**

Cźopłe domjaze ßtupnje . . . hižo po **1.25**

Gumijowe ßtupnje. :: Balßke ßtupnje.

Schulßke ßchkórnje

zyle woßebje tunjo.

SSa kóżdy por ßo rukuje!

Wuporjedźenje ßpěßchnje a tunjo.

Filiale we wjele němßkich městach.

Pßchedźenak.

Protyka ßa SSerbow

na lěto

1913

je ßa **25** pj. we wudawarńi Serbskich Nowin dostaez.

Hodownych darow najwjetschi wubjerk - po tunich płaczišnach.

Ruczne dźela, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaże, mużaze lazy.

Nowe: **Sněhohwězdna wolma** k dźelanju wschěch sportskich wězow.

Pože, schlewjery, wjechlawky, tosche, kruzenki, zaboty, zonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Spódnje, żuknje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, zonjaze a dźěczaze schaty, schantka.

Sportske jaki, schawle, rodlowarske mězy, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.

Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, zonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tykacze, loy a mězy.

Mużaze khornarje, mużaze krawaty, mużaze koschle, mużaze kholowy, mużaze lazy, mużaze khornarjowe lutowaki, — soki — żlě.

Wschě potrjeby sa schwalcze a krawzow. 1/2 punta wolmy po 95, 1.10, 1.20 atd.

Dźěczaze a zonjaze klobuki po najtuńschich płaczišnach.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 w Budyschinje nabohatej haßy 10.

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 załoženy **17** na bohatej haßy **17** telefon 144

porucza swój wulki wubjerk po tunich płaczišnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wubluki, żwójbne wobluki, diafanije, domjaze johnowanje, schpruchi na sczěnu,

figury a busty Johnowazeho Khrystuża, kschiże, konsole, majolikowe twory, nippy,

debjeńki wscheje druziny, wjechliczki sa bal a rejwansku hodzinu, listne kassetty, pychu na bożodźěsczowy schtom.

Wulke rumowanske pschedawanje niklowych blidkow, vasow, figurow, paßow, nippow, nastawkow, kožanych toschow njeßměrnje tunjo.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe stejaki, pschedeschczniłowe stejaki, niklowe blidka, karjeńske blidka, blidowe nastawki, vasy, schklě, żwěczniki,

khofejowe, piwowe, likeurowe a czajowe servižy, bowle, piwowe, karanczki, pižadła, listowe, wobczežaki, ljstowe wahi, patentowane pijaki,

Kožane twory:

Portmoneje, zigarowe etwije, listne tosche, toschki sa visitne khartki, pižanske mapy, dokumentowe mapy, notowe mapy atd.

Pižanišu potrichu, hodowne a nowolětne :: kharty :: na hobrišli wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjeńske knihi.** peßeńske a wobrasate kniżki, albumy sa listne znamki. ::

Naether's Kinder-Stühle

Weltbekannt auch Naether's Kinderwagen, Sportwagen, Progress-Stühle Hausschulbänke

Naether's Schutzmarke

Nur echt mit obiger Schutzmarke

Mit Sicherheits-Verschluss und zugleich federndem Gang als Fahrstuhl

D. R. Patent

Najwjetschi wubjerk Budyschina.

Klankaze wosy, Nätherske lěhanske stoły a dźěćźaze meble,

sportske a dźěćźaze wosy, sćinowe meble a wschě korbowe twory po tunjosći njepschetrjechene.

Kurt Marćin Richter

delka na khěžorskej drósy w 1. poschodźe.

Kedźbu! Kedźbu!

Prěnja hodowna wustajenza

w **optiskim spezialnym wustawje** je nětko wotewrjena.

Bohaty wubjerk darow móžećе tu namakać jenož wscho nowe wězy, žane sestarjene.

Želesnizy s cžaßnikowej zyłu abo s elektrizitetu kaž tež wschě pschißłuschki.

Parne maschiny a dynamy k dźěłanju elektriskeho ßwětła.

Automobile s elektrisk. ßwětłom.

Kinematografy.

Wuczenske ßrědki sa schulerjow.

Rybowanske elektkisěrowanske maschiny.

Optiske, mechaniske a fyzikaliske elektriske experimentěrowanske kaschcže.

Mikroskopy, lupy, botaniske lesteki.

Operowe schleńzy, najlěpscha optika, puczowanske, honźwinske a prismiske schleńzy, najwjetscha ßwětłowa ßylnosć.

Barometry, thermometry hódnych mustrow.

Lorgnety jednoreho a najwoßebnischeho wuwjedźenja.

Dybsaczne lampy, sapaladła najlěpschich druźinow.

Nowe! Nowe!

Batterije s 8 hodźinami palneho cžaßa.

Stereoskopy se 24 pißanymi wobrasami w ff. kartonje, płacžisna 10 hr. Najrjeńschi stwinski panorama sa dźěći a sroscženych.

Bryle, tłoežniki, ežitanske schleńzy, khartowe zyrkle, kompaßy a ryßowadła, Präzision Richter a druhe systemy.

Woßebitosć: Wótrje shibnjene woczne schleńzy meniski, najlěpsche sa wóczko.

Nawoczi po lěkarskim wukasanju korrektnje, derje a spěschnje.

Wězywustojne poßłuženje. — Wězywustojne poßłuženje.

Max Roesler, optikus.

We wulkim wubjerku

kuski

na bożodźěsećowy schtom, jako:

Hodowne dary:

taflowu schokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, cžaj, póprjanzy, konfekty, biskquity a bonbony porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa.

12 na ßukelnskej haßy 12.

Ričzu herbski.

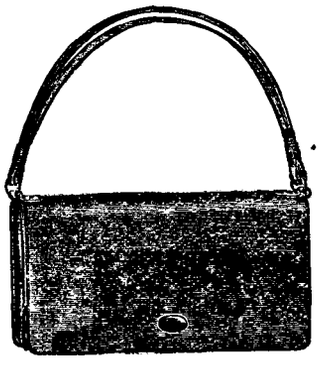
Ernst Herkner

na seminarskej drósy 13.

Cžaßniki, rjecžaßy, slote twory

najtuńsche płacžisny s rukow.

Ričzu herbski.

Kožane twory kupuja ßo najlěpje w spezialnej pschedawarni kožanych tworow.

Stajnje wulki wubjerk, krucze sprawne poßłuženje a tunje płacžisny sa

koffry, puczowanske tosche, neßeßäry, žonjaze tosche a paßy schulske tosche sa hólzow a holzy, schulerske mapy, pißanske, aktowe a hudźbne mapy, listownje a zigarowe tosche, portemoneje, ßlé, nakhribjetne měchi a gamasche atd. namakacže

w spezialnej pschedawarni

sa **Offenbachske kožane twory**

C. Alberta, mějeczela **Khorle Bale,** ßedlarskeho mischtra

w Budyschinje, pschi lawskich hrjebjach 10.

— Telefon 587. —

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje berje wothladane **wina.**

Pjecz wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedżenjam atd.

Tym, kotſiż moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedżenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacż pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelż wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Najlěpſchu

kołačowu muku

tunjo porucza

Khorla Preisser jun.

pſchi żitnych wikach.

Schenillowe rubiſchcża a ſchawle

nowych rjanych muſtrow

najlěpſche a najtuńſche kupujecże pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 5, na ſmutskownej lawſkej haßy 8 w Budyſtej ſchtrykowarni ſchtrumpow.

„Reichardtska"

ſchokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

doſtanjecże w najlěpſchej tworje

w ſchokoladowej pſchedawarni

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.

Koban

pſchi żitnych wikach 4I

(reſtaurant Germania).

Sakożene 1906.

Telefon 675 a 632.

Pißarńja

ſa ſakożenje kapitala w hypothekach, ſaradżenje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoſcże, wudżełanje liſczinow a wuczinjenjow w należnoſczach dobrowólneho ßuduiſtwa: leżomnoſtne, hypothekiſke, teſtamentiſke a herbſtwowe wězy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich pißomnych dżełow, wotpiſkow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewſacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamożenjow.

Agentura

ſa ſawěſczenje pſche woheń, njeſbożenje, rukowanſku winowatoſcz a ſa żiwjenjowe ſawěſczenje.

Rěczu ßerbſki.

Kupowanje ſchewſkich tworow

*** je wěz dowěrjenja. ***

Dżerżcże ßo teho dla pſchi hodownym kupowanju firmy

Pawoł Kristeller

kotraż je wot 33 lět jako ſprawna ſnata, a ſmějecże pſchi tym wulki wużitk.

Poruczam jako zyle woßebje tunjo:

mużaze ſchkórnje, modneje formy, **4**,50, **5**,75, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

żonjaze ſchkórnje, najnowſcheje formy, **5**,50, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

ſchulſke ſchkórnje ſ tołſteje koże 27/30 hižo po **3** mk., 31/35 hižo po **3**,75,

ſchulſke ſchkórnje ſ boxoweje howjaſeje koże 27/30 hižo po **4**,50, 31/35 po **5** mk.,

cżople ſchkórniczki ſa male dźěcźi po 40 pj., 50 pj., 60 pj., 70 pj. atd.

drjewjanzy ſ dwěmaj ſpinomaj a filzowym podſchiwkom po **3** mk.

Wulki wubjerk wodunjepſchepuſchczatych **hońtwinſkich, hórſkich** a **rodlowanſkich ſchkórnjow.**

Filzowe a **pjelſczowe ſchkórnje,**

∴ filzowe ſtupnje a **tofle, ∴**

balſke ſtupnje, gumijowe ſtupnje a **gamaſche, cżrije ſ wjelbludowych koßmowych tkaninow**

hižo po 75 pj., ſarucżena woprawna twora.

Jeniczke pſchedawanje ßwětoßławneje cżrijoweje družiny

Mercedes po jenotnej płaczišnje ſa mužſkich a żónſke po **12**,50, woßebita družina . . **16**,50.

Saměnjenje po hodżoch je dowolene.

Najwjetſcha cżrijowa pſchedawarńja w Budyſchinje.

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29. Telefon 168.

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu ſaměſczenju pjenjes w jenoż dobrych ſolidnych hypothekach porucza

Albert Mużik,

na Hoſchiz haßy 42 po 1 ſkhodże, w hoſczenzu k „jandżelu".

Hypotheki a wobßedżenſtwo leżomnoſczow.

Sakożene 1899. Stary ſprawny wobkhod.

Moje lětusche wulke hodowne pschedawanje

poskicza

zyle woszebitu skladnostnu kup we wołmjanych drastnych tkaninach, zidzanych tkaninach, bawłmjanych tkaninach a zonjazej drascze.

Drastne tkaniny s wulkim dobytkom, meter 50 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.—**

Drastne tkaniny, zibelinowe a noppowe tkaniny meter 65 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.90**

Drastne tkaniny, czistowołmjane chevioty, noppowe tkaniny, meter 80 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **4.80**

Drastne tkaniny, czistowołmjane chevioty, lečzne a symske tkaniny, meter 95 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **5.70**

Drastne tkaniny, czistowołmjane lečzne zibeliny a symske tkaniny, meter mk. 1.10, wobleczenje 6 m. mk. **6.60**

Drastne tkaniny czistowołmjane lečzne a symske tkaniny meter mk. 1.20, wobleczenje 6 metrow mk. **7.20**

Drastne tkaniny 110 cm schěroke, kosmikate a cžemne drastne tkaniny meter mk. 1.40, wobleczenje 6 metr. mk. **8.40**

Drastne tkaniny czistowołmjane symske a lečzne tkaniny, meter mk. 1.60, wobleczenje 6 metrow mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm schěroke, czistowołmjane satinowe sukno meter 1.80, wobleczenje 6 metrow mk. **10.80**

Blusowe flanelle, meter **95, 80, 65 pj.**

Wołmjane mußeliny meter mk. **1.—, 90, 75, 50 pj.**
Cziste płoczliwe tkaniny meter **30 pj.**
Velour barchenty „ **30 pj.**
Koschlazy barchent „ **35 pj.**
BělY pikejowy a köperowy barchent „ **50 pj.**

Dźělba zidzanych tkaninow, czista zida sa wobleczenja a blusy meter nětkole **mk. 2.80, 2.50, 2.—, 1.80, 1.65, 1.40, 1.30, 1.20, 1.—**

Zonjaza drasta.

Dźělba paletotow, ulstrow s flawschowych tkaninow se sumuhami po jendźelskim waschnju.

Seria I	Seria II	Seria III	Seria IV	Seria V	Seria VI
nětkole mk. **4.—**	nětkole mk. **6.90**	nětkole mk. **9.75**	nětkole mk. **12.75**	nětkole mk. **16.75**	nětkole mk. **18.75**

Dźělba kostumow s cžemnomódrych tkaninow jendźelskeho waschnja hižo po mk. 16.75
Dźělba czorneje drasty, wjeczorne mantle a kostumske sukanje.
Modele wobleczenjow s wołmy a zidy wjele niže placzisny.
Dźělba czistowołmjanych blusow hižo po 2.90 **Dźělba batistowych blusow** hižo po 1.10

Flawschowe matineje hižo po mk. 1.95 **Flawschowe rańsche sukanje** hižo po mk. 6.90 **Spódnje sukanje** sa lečzo a symu mk. 2.60 **Bele sukanje.** **Ssuknje do hospodarskeho dźela** po 70 pj. **Schórzuschki** hižo po 25 pj.

Najlěpscha składnosć k hodownemu kupowanju. — **Placzisny su tak niske, so też najmjenscha kup dobytk pschinjese.**

Jan Jurij Pahn w Budyschinje.

K hodam

poruczam **wulki wubjerk**

pschedeschczníkow,

wukhodzowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po snatych tunich placzisnach.

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert)

pódla hosczenza winoweje licze,

w Budyschinje, na bohatej haßy 26.

O. Osswald

porucza w najlepschich druzinach

schtrympy a soki,

mantle a kapiczki, rukajzy, schtrykowane zonjaze jaki, spódnje taille;

Wosebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Dzeczaze spódnje wobleczenja, trikotaze kózdeje scherje na skladze.

Schenillowe rubischcza.

Steinstrasse 7

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 2

porucza **k hodam** jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a zylne,

hotowe zonjaze a mużaze barchentowe koschle,

běle a pißane,

dzeczaze koschle we wschech wulkosczach, **dzeczazu drastu, trjenja, hadreschcza, schantka, lozowe plachty, lozowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a serviety, blidowe pschikrywy, dzeczaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, zlomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitrażowe tkaniny.

Barchentowe zbytki za jaki, dzeczazu drastu, koschle a zukuje.

Zbytki koschlazych tkaninow.

Zbytki za schórzuchi a podschieza.

Rěczi zo tez zherbsli.

Najstarschi czrijowy a schkórnjowy sklad

A. Knüppelholza naslednika

Hermanna Fabiana

na terjowej haßy 11

znapschecza „sloteho jehnjecza".

Dolhe schkórnje wschech wulkosczow

jenoz ruczne dzeło,

wschě druziny wobucza snateje hódnosczе

placzisny hódne.

Wschě wuporjedzenja a dzękanje po mérje.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

zwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow**

k dobroczinjemu wobkedzbowanju poruca.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzisny.

Wulke
rumowanske wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasad stajenych tworow

ſukna a **tkaninow** k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

kaž tež **wulki wubjerk**

ſbytkow

wot **wutory 26. novembra** hacž ſobu do **póndźele 9. dezembra 1912**

po jara **poniženych** placźiſnach wupschedawam.

F. N. Bläsche, ſuknowa pschedawarnja

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 3.

Schijaze maſchiny,
jesdne kola,
plokaze maſchiny,
zimaze maſchiny,
ſchatowe róle,
zentrifugi,
roßßykaze maſchiny,
bernaze parjaki,
juchowe plumpy

po žadanju na wotpłaczenje a po tunich placźiſnach ſ rukowanjom hódnoſcze porucza

Ernst Falting
w Njeßwaczidle,
pschedawarnja maſchinow.

Ssobotu w Budyschinje na kamjeńtnej haßy w hoſczenzu lawa.

---

ff.

margarinu

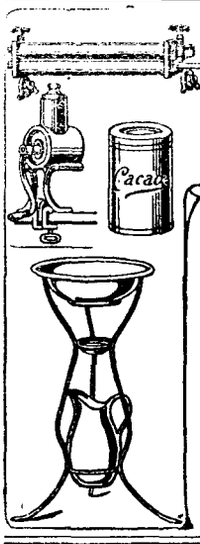
tunjo porucza

Khorla Preisser jun.

pschi zitnych wikach.

Dobru lanu muczku
a **maſſowy ſchrót**
porucza Khorla Kahrowe
pschi zitnych wikach.

Ssuſchene ßlowki
porucza Khorla Kahrowe
pschi zitnych wikach.

Wschu domjazu a kuchińſku nadobu,
lampy, latarnje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ſudobje, ſazynowane bowy a wanje, praktiſke kwaßne dary

kupujecze derje a tunjo pola

Moritza Scholty
pschi ſerbſkich hrjebjach 10.

Saručeny cziſty

kakao

punt po **70 pf.** hacž do **3 mk.**

woßebje porucza

Khorla Preißer jun.

Wubjerne hodowne dary

poručam we wulkim wubjerku

blidowe a khofejowe ſudobje

po wſchěch placźiſnach,

myjerſke ſudobje

moderných formow a muſtrow,

kuchińſke garnitury

kriſtallowu a praßowanu ſchkleńzu.

Hermann Gläsel pschi lawſkich hrjebjach 4 w ſerbſkim domje.

Telefon czißko 728.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cźerpja a ßo khore a hubjene cźuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcźeżneho cźerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšělanskej haßy 15.

Wjele dźakowanskich pißmow.
Póstska kharta doßaha.

„Na zykym cźěle běch

ſ liſchawu

pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowasche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarske mydło** khoroſcź do zyła wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). **K** temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyschinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelcu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldźe.

W tu khwilu ſadanjamy nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchědnym wuźiwanju ſ	3½%	na lěto.
pſchi měßacźnym wupowjedźenju	3¾%	
pſchi ſchtwórcźlětnym =	4%	
pſchi pollětnym =	4½%	

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w Sserbſkim Domje.

Kupuju howjaſe koże,
cźelaze
wowcźe
koſaze
ſajecze
kaniklaze
atd.

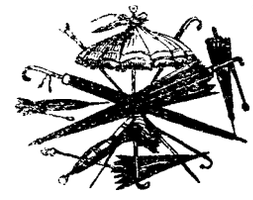
Koże

Pawoł Scholta
w Budyschinje na ſchulſkej drózy 3.
— Telefon 385. —

K bliſkim hodam

poruczam ßwój bohaty ſkład

ſonjazych, muźazych, ſchulerſkich a dźěcźazych pſchedeſchcźnikow.

Woßebne nowoſcźe tkaninow a kijow

ſtajnje na ſkładźe.

Jenoż ßamßne wudźěłki.
Shotowjenje po pſchecźu ſa najkrótſchi cźaß.
Porjedźenja a nowe poczehnjenja bórſy a derje.

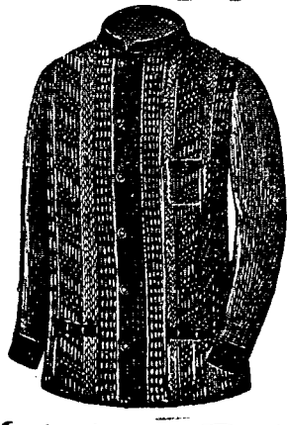
Heinrich Henkner,

prjedy Schmidt,
pſchedeſchcźnikarnja
w Budyſchinje, pſchi krónprynzowym moſcźe.

Schtrympy a ſoki

ſchtrykowane a walkowane,

rukawate lazy
po wſchěch płaczißnach,

normalne koschle a kholowy,
cźopło podſchite ſpódnje tajle,
ſpódnje kholowy,
dźěcźaze kholowy ſe ſchtaltom,
najlěpſche a najtuńſche kupujecźe pola

Ernſta Jordanoweje mud.

na jerjowej haßy 5 **w Budyſchinje** **na ſnutſkownej lawſkej haßy 8**

w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrympow.

Heinrich Lange

pſchi zitnych wikach 11 **w Budyſchinje** **pſchi zitnych wikach 11**

ſ napſchecza „ſtoteje hwězdy"
poruca ßwój wulki ſkład

hotowych

pjelſcźowych tworow

kaž tež wſchelakich kožow k podſchiczu a wobßadźenju
dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Kožuchi ßo nowe ſchija a noſchene ßo pſcheſchiwaju.

Koże wſcheje druźiny
ßo kupuja po najwyſchſchich płaczißnach.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloż. 1891.

4 na ßerbſkej haßy 4 — w Budyſchinje — 4 na ßerbſkej haßy 4

Telefon 449. poruczja Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkładownju:

Konfemzy, twjerdźiſny.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podložki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kožanym wuſchkom,
ſchulſke tornijtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcźiki,

kaſchcźiki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
italſke majoliki,
japanſke twory,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wěży
w drjewjanych kaſchcźikach,
klankaze (pópjaze) wěży,
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdźenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,

pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wěży ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,
lataŕnje magika,
kinematografy,
żelesnizy ſ gratom a ſchěnami,
żelesnizy ſ parnym cźerjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźerjaze,
wojerſke wuhotowanja,
kaſprowe dźiwadła,

kaſchcźiki ſ gratom
a liſcźowej pilu,
drjewo ſa liſcźowu pilu,
potrjebu ſa liſcźowu pilu.

Kankaze ſtwy, kuchinje.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,
deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěcźaze wobrocźne dźěcźaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty.

Pychu na božodźěſczowy ſchtom.

Hodowny placziſnowy ſapiſk ßo na žadanje darmo pſchipóſczele.

Jako pschihódne hodowne dary

poručam

niklowe, koprowe a moßasne twory,
alfenidowe twory (nastawki, bowle, schklě atd.),
žonjaze tosche, portmoneje,
figury
w rjanym wulkim wubjerku,
niklowe a drjewjane blida, stolpy, debjenkowe a schwadliske kaschcziki, fotografijowe albumy,
fotografijowe wobluki atd.

a proschu wo dobroczinwe wopytanje mojeje bohateje wustajeńzy.

Gustav Thunig

Gegr. 1865. **na snutskownej lawskej haßy 6.** Telefon 643.

Oskar Butter nasl.

Telefon 658. **w Budyschinje** Pschi zitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi sklad **worzlowych tworow** jako
blidowych, deßertowych a tranžěrowanskich nožow, widliczkow a lžizow
po kóždej placzišnje.
Niklowe a aluminiowe wězy, domjaza a kuchińska nadoba,
kaž tež
dospolne kuchińske wuhotowanje,
wězy k darjenju we wulkim wubjerku.

Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosczˊ
Weckowych warnych apparatow,
skalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

K pschedstejazemu hodownemu ßwjedženjej zyle woßebje ßwoje rjenje wuhotowane
delikateßne a ßnědanske korbiki
po 5 hacz 80 mk. poručam.

Najlěpschi **Astrachanski Belugaski Malossol** punt po 20—24 mk.,
maloßelenu jikru punt po 10—20 mk.,
Straßburgske pastety s hußazych jatrow po 1.20 hacz 7.50 mk.,
Straßburgsku hußazojatrownu trüflazu kolbaßu,
Pomorske hußaze wutrobno.

Hobrske wuhory k darjenju, woßebitosczˊ mojeje pschedawarnje.
Zyle mile ßuschenu **rheinsku a rěčznu haschu, hobrske wokaczizy, hollandske wustry, sardiny** a **wschelake rybowe konserwy** w bohatym wubjerku.

Nürnbergske Herrnhutske a Torunske póprjanzy.
Heinr. Haeberleina C. A. Becka ßyna w Nürnbergu. Gustava Weesy w Herrnhuczˊe. w Torunje.

Datle, figi, kiczate hrósynki.
Wlóske, lěschne, Paraske a kokoßowe worjechi,
wrjeskate mandle.
czerstwe madeiraske ananaßy.

Gustav Küttner nasl.

Richard Weigel
na ßerbskej haßy 10 **na Hauensteinskej haßy 1.**

K hodam poručam

pschisprawne a pschihódne dary

jako

pišanske blidka, stejaki sa kwětki, pišanske, komptoirske a klawěrne stoły atd.

Th. A. Wällnitz nasl., měješčel **J. Hanekamp w Budyšinje** na šukelniskej drósy 9. ∴

Prěnja a najwjetscha Budyska meblownja sa wuhotowanja njewjestow.

Hižo nětkole kupjene wězy šo hacz k hodam khowaju. ∴ **Ssamšna džěłatnja sa polstrowane meble a dekorazije.**

Pschi kaschelu a asthma

pomha

thymusin

blescha mk. 1.40.

Džěći a dorosćeni pschijomnje a lohko bjeru.

Rosešlanje do wonka.

Jenož woprawdźity dostacź

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Čeho dla?

Nowe jěsdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke skkadownje a reklamu njesaplaćićže.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche džěło, lohki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręčne apparaty, płaty s jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—

pschišłuschki a narunouske džěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěsdnych kołow a maschinow

w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje s rukowanjom.

Seelenfreund

& Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12

s napschecza měschčanskeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj swój snaty najwjetschi wubjerk

porzlina, schkleńczanych tworow, lampow, emaill. šudobja, šudobja s lateho želesa,

domjazu a hospodarsku nadobu,

pychu na božodźěsczowy schtom

wošebje tunjo.

Skład Vogtlandskich gardinow

Martha Bräuer

w Budyschinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi čišćko 5.

Gardiny, vitraže, story, kožowe pschikrywy, wuschiwanja, kožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wězow po najtunischich płaczisnach.

Serbski muzej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měšaza wot ½11—12 hodźin.

Hodowne předawanje

w Shorjelskej črijowej pschedawarni

nětkole na bohatej haßy 16.

Telefon 467.

Płaczisny njeßměrnje tunjo.

Mužaze a žonjaze schkórnje po 4.50, 5.90, 7.50, 9.50 atd.

Dźěćaze schkórnje s podschiwkom a bjes njeho 1.45, 1.90, 2.50, 3.50 atd.

Symske schkórniczki sa male dźěći 40 pj., 75 pj., 95 pj.

Filzowe stupnje, stupnje a tosle s wjelbłudowych koßmow we wulkim wubjerku; wošebje płaczisny hódne.

Woprawdźite Pomorske plyschowe tosle po 85 pj., 100 pj.

Niske schkórnje a jěsdne schkórnje jadriwe a wodunjepschepuschćate.

Sa kóždy por šo rukuje.

Wobhladanje bjes nusowaneho kupjenja šo rad dowola.

Kosaze kože

kaž wschě druzˇiny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
pschezo po najwyschschich placˇisnach
kupuju.

Wulki sklad
sˇlomnikow,
zˇitnych měchow
atd.

Heinrich Lange

pschi sˇerbskej katholskej zyrkwi
a pschi zˇitnych wikach 11,
s napschecˇa sloteje hwězdy.

Sa hodownu potrjebu

poruczˇam jako symske nowoscˇe

twjerde a mjehke klobuki,
: mužaze a hólczˇaze mězy :
wschěch pomyßlnych formow, barbow a druzˇinow
po njeßmérnje tunich placˇisnach.

Mužaze symske mězy
hizˇo po 1 mk. 10 pj.

Hólczˇaze symske mězy
hizˇo po 70 pj.

Filzowe stupnje a tosle
najlěpschi wudzˇěłk.

Pjelscˇzowe boy, cˇorne a pißane, jara tunjo.
Wyßoke klobuki hizˇo po mk. 6.75

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 **w Budyschinje** na bohatej haßy 22
pódla hoscˇenza winoweje licˇe.
Proschu, ßebi wukladne wokna wobhladacˇ.

Chenillowe
rubischcža

rjanych nowych mustrow
placˇisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Najwjetschi wubjerk kraßnych
hodownych darom

po wschěch placˇisnach.

Woßebje:
pjelnjene kartony,
Lübeckske marzipanowe torty,
Königsbergske wutroby,
marzipanowe jědže,
= pleza,
= ßwinje atd.,

hodowne kołacˇe,

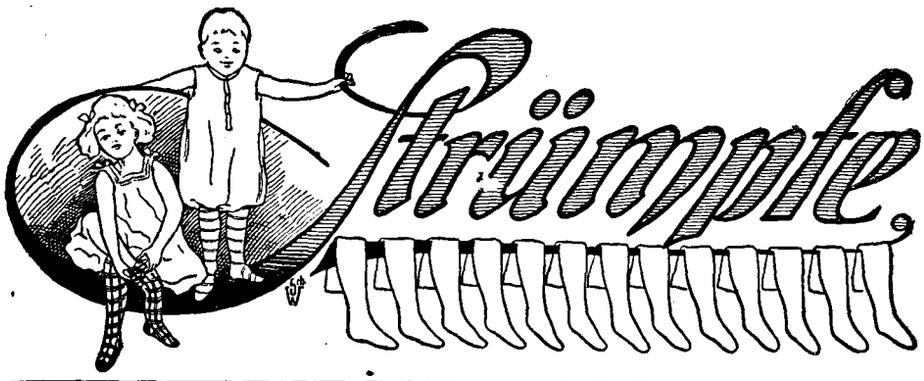
w Parisu a Winje se slotej medaillu wusnamjenjene,
kaž tež
woßebne kuski na božodzˇescˇzowy schtom,
cˇerstwe mjedowe tykanczˇki
porucža
W. Müller, konditor,
pschi póstskim naměscˇe.

Jotografski atelier
Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měscˇe 2
telefon 499
ßo sa
lěpsche a najwoßebnische dzˇěła najlěpje porucža.
Wjazy krócˇ mytowany. — Sałożene 1899.
Pschimérne placˇisny.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějecˇel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon cˇißko 415**
porucža ßwoje daloko a schěroko snate
palenzy a likeury.
Roseßłanje w cˇwizach a bleschach.
Proschu ßebi placˇisnowy sapiß zadacˇ.

Wilhelm Rudolph

pschi mjaßowym w Budyschinje na kěžorskej torhoschczu 10. drózy cžo. 8.

Poručam ßwoje placžisny hódne twory ßamßneho wudžělka jako

schtrympy, soki, rukajzy,

schtrykowanych a walkowanych, wulzy srjadowany skład **normalnych koschlow, dżěżaze thapy, pótniki** (Schwitzer), **kolenahrějaki, czělne wobwjaski, scheuillowe rubischcza atd. Rukawate lazy a pótniki.**

Hobrski wubjerk. Wot najtuńischich hacž do najlěpschich druzinow.

Wulke hodowne pschedawanje

po woßebje tunich placžisnach.

Wulka pschewidna wustajenza

95 pj. wězow k darjenju,

Sa mužskich:
swjerschne koschle,
pschedkoschliežki,
krawaty,
ßlě,
normalne schaty,
soki,
pótniki,
pschedeschczniki,
khornarjewobarnowaki,
hońtwarske lazy,
portmoneje,
rukajzy,
schantka.

Sa žónske:
blusy,
kostumske ßuknje,
spódnje ßuknje,
barchentowe ßuknje,
běle schaty,
spódnje taille,
schórzuchi,
pschedeschczniki,
rukajzy,
schtrympy,
schtalty,
pjelschczowe boy,
rukajzy.

Sa dźěczi:
normalne wobleczenja,
podschite wobleczenja,
schtrympy,
spódnje schaty,
rukajzy,
klanki (póny),
pótniki,
male wobleczenja,
ruske blusy,
garnitury s pjelschczinu,
lodoweje koże, krimskeho,
schwadliske kascheżiki,
gamasche, khapiczki

a wschě druhe wězy, **wschě schaty sa nowonarodżene dźěczi** atd.

Wobhladajcze ßebi moje wupokožki we wukladnych woknach a kaschczach.

Walter Noebel

w Budyschinje
na bohatej haßy 4.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacž knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecž stow hudanczkow s trěbnym klučžom

Sa ßwojich wujkow. a ßwoje czetki

po zylych Sserbach napytał, wunyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził

Jan Radyßerb.

Dobru

kolaczowu muku

porucža Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Prènja pschiłoha k czišłu 50 Serbskich Nowin.

Sobotu 14. dezembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

9. dezembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	51—54	95—99
awstriske	—	—
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	45—49	87—91
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38—44	80—85
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	49—52	90—96
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	43—46	82—87
3. starše, wukormjene keuwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	38—42	77—81
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	35—37	73—76
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	48—52	89—95
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42—47	84—87
3. žnadnje pizowane	38—42	77—83
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58—60	100—102
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51—55	92—97
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—48	86—90
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich schižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	65—67	85—87
2. mjašne	62—64	82—84
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—62	79—83

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 7. dez. 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 12. dezembra 1912. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca . . . bela	—	—	—	—	9	25	9	50
" . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	25	9	40	8	70	9	10
Rožka . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	80	8	—	7	80	7	90
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	7	90	9	40
Wows . nowy	8	70	8	80	7	—	8	40
Hróch . . .	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka . . .	12	—	12	75	11	—	12	—
Jahły . . .	17	—	18	—	15	—	17	50
Hejdušchla . .	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny . . .	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . 1 kilogr.	2	80	3	—	2	70	2	90
Pšeńcžna muka 50 "	11	50	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 "	10	—	13	—	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 "	2	40	3	05	2	50	3	—
Ssłoma . . 100 "	3	60	3	90	3	40	4	—
Prošata 612 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	—	6	15	6	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	60	6	65	7	—
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	7	20	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běla) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 55 np., rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 9 hr. 10 np. hač 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczešče: kórz pšeńcžy (běla) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 73 np. hač 15 hr. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 48 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjencu.

12. dezembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. — np., pšeńca wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 40 np., jećmjeń wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np. hač 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 13. dezembra Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 3. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach farat Räda ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Krćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Kurt, Khorle Augusta Mitascha, želesniskeho dźěłaćerja w Małym Wjelkowje, ß. — Bjarnat, Jana Augusta Wjenka, pohonca w Bórku, ß.

Sdruhich wožadow: Kurt Richard Lorenz w Ssemichowje. — Martha Flora, Maza Khorle Bundemanna, skakarja we Wjelkowach, dź. — Jan Max, Roberta Maza Böhmy, hejtmana w Cžetwjenych Noßlizach, ß. — Gerhard, Gustava Hermanna Bjenady, młynka w Njesdaschczach, ß. — Martha Lena Katha, Oskara Hermanna Willy Sorbera, wučerja w Huszy, dź. — Elsa Margaretha, Willy Beyera, pólverniskeho sastojnika w Hnaschczach, dź. — Max Bruno, Pětra Pjeczki, fabriskeho dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, ß. — Frieda Martha, Jana Ernsta Donki, fabriskeho dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, dź. — Richard Pawoł, Ernsta Bohuměra Pjeczki, fabriskeho pohonca we Lupoji, ß. — Richard Gerhard, Pawoła Richarda Pawluscha, porzlinwjerćerja w Khróšće, ß. — Jan Alfred Mattern, njem. ß w Lipiczu. — Martha Selma, njem. dź. we Lusku p. Pomorz. — Marcsin Richard, Jana Schümberga, žiwnosćerja w Krakezach, ß — Max Emil, Khorle Maza Rychtarja, žiwnosćerja w Sderi, ß. — Ernst Gustav, Pawoła Richarda Penthera, dźěłaćerja w Kupoi, ß. — Frida Hana, Ernsta Gustava Wojty, chěžerja a pohonca w Brěsyzy, dź. — Frida, Jana Pawoła Nowaka, hejtmana w Njechornju, dź.

W katholskej zyrkwi: Josef, Władisława Ciachla, dźěłaćerja w Ssmochćizach, ß. — Josef Jan, Josefa Khorle Prausy, wojnarja w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 9. dez. Khorla Pomhajbóh Graf, schewz s Hornjeho Kumwalda, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 62 l. 4 m. 14 dn.

Sdruhich wožadow: Lena, Khorje Huschmanna, kubl. wumjenkarja w Lutyjezach, mandź., 66 l. 1 m. 6 dn. — Biedrich, Franza Pohla, dźěłaćerja w Dźěchorjezach, ß., 11 l. 1 m. 16 dn. — Ernsta Jurja Schuberta, murjerja w Hnaschczach, njeskćz. dź., 7 dn. — Marja Martha Schubertez w Běłych Noßlizach 28 l. 8 m. — Max Bruno, Pětra Pjeczki, fabriskeho dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, ß., 1 m. 11 dn. — Pawoł Richard, Pawoła Kliemanta, fabr. dźěłaćerja we Wulkej Dubrawje, ß., 7 m. 22 dn. — Marja Martha, Jana Augusta Ssymanka, chěžerja w Droždžiju, dź., 1 l. 1 m. 6 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

3. njedźelu adventa smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pjatk 20. dez. budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske adventiske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedźelu adventa smeje duchowny Bójz rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje.

Popołdnju w 3 hodź. spowjedź sa němsku młodosć.

Pónjdźelu a schtwórtk wječor w 8 hodź. shromadźizna tschesć towarstwa jónskeje młodosće.

Ssrjedu wječor $\frac{1}{2}$6 hodźin wudźělenje hodownych legatow.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czišło 687.

Oskar Butter nasl.

Telefon 658. **w Budyschinje** Pschi žitnych nikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako
blidowych, deßertowych a tranžěrowanskich
nožow, widliczkow a lžizow
po kóždej placžisnje.
Niklowe a aluminiowe wèzy,
domjaza a kuchińska nadoba,
kaž tež
dospolne kuchińske wuhotowanje,
wèzy k darjenju we wulkim wubjerku.

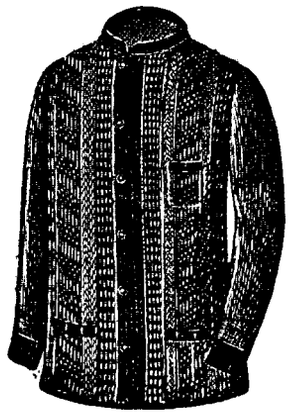
Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosć
Weckowych warnych apparatow,
skalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

Pschiwoß kabiara. **Winowe a ßnědanske stwy** Prima hollandske wuńry.
Gustav Küttner naßlědnik
Richard Weigel
na ßerbskej a Hauensteinskej haßy 1.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane,

rukawate lazy
po wschěch placžisnach,
normalne
koschle a kholowy,
czopło podschite
spódnje tajle,

spódnje kholowy,
dźěczaze kholowy se schtaltom,
najlěpsche a najtuńsche kupujecže pola

Ernsta Jordanoweje mud.

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** na snutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Pschedženak.

Protyka sa Serbow
na lěto
1913
je sa **25** pj. we wudawarni Serbskich Nowin dostacź.

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk - po tunich placžisnach.

Ruczne dźěła, sapočžane a hotowe.
Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaze, mužaze lazy.
Nowe: **Snědhohwězdna wolma** k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Paßy, schlewjery, wjechlawky, tosche, kruzenki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.	Spódnje, ßukuje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźěczaze schaty, schantka.	Sportske jaki, schawle, rodlowarske wèzy, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamaische, pjerjowe a pjelsczowe boy.

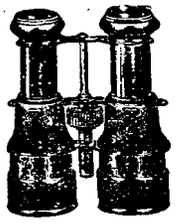
Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tylacže, loy a wèzy.
Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — ßlě.
Wschě potrjeby sa schwalcže a krawzow. 1/2 punta **wolmy** po **95, 1.10, 1.20** atd.
Dźěczaze a žonjaze klobuki po najtuńschich placžisnach.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 w Budyschinje nabohatej haßy 10.

Jako **hodowne dary** poručam

optiske a mechaniske twory

jako

bryle, tłóčniki, dalokowidy, operske kukadła, stereoskopy, lupy, barometry, thermometry, ryšowadła, bantośte měry atd.,

pódla teho

optiske a mechaniske hrajki:

laterna magika a jenotliwe wobrazy, kinematografy a jenotliwe filmy, elektriśowaze maschiny, elektromotory, horzopowětrowe motory, parne maschiny a pschipowschenske modelle w bohatym wubjerku.

Gustav Kloeppel,

optikus a mechanikus.

Najstarscha a najwjetscha spezialna pschedawatnja tu.

Telefon 435. **Na seminarskej haßy 5.** Telefon 435.

Afrana-, Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

faffowe schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel

mějeczel **Gustav Kloeppel,**

optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na seminarskej haßy 5.

C. E. Rinke

kóžkarski mischtr

na bohatej haßy 5

porucza ßo k kupowanju jednorych a hacž najwoßobnischich

boow a mufow

a k jich dźełanju.

Mužaze a žonjaze kožuchi

tunjo s nowa dźełam a pschedźełanju.

Czorne a beke kože k podschiczu, kože k wobßadźenju.

Wulki skład klobukow a mězow.

Pschispomnjenje: **Dźełba nasad stajenych boow a mufow jara płaczisny hódno.**

K hodam

poručam

bunzle, wolmjane wězy, rěsne a kolonialne twory

we wulkim wubjerku,

woßebje czinju cześczenych wotebjerarjow kedźbnych na **krupy le kołbaßam.** Pschi wotebjeranju pśches 10 puntow płaczi punt 20 pj.

Wulka wustajenza hrajkow.

Bruno Natusch w Kukowje.

Mózecze riez, schtož chcecze!!

W němskim czrijowym domje

t. s w. r.

w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 2

ßo derje a tunjo kupuje.

Mužaze a žonjaze schkórnje hižo po **5.85**

Czopte domjaze stupnje . . . hižo po **1.25**

Gumijowe stupnje. :: Balske stupnje.

Schulske schkórnje

zyle woßebje tunjo.

Sa kóždy por ßo rukuje!

Wuporjedźenje spěschnje a tunjo.

Filiale we wjele němskich městach.

Pok lama, najnowsche mustry.

Koschlaze barchenty.

2 loheze, 3 loheze schěroki **ruby płat.**

Tkaniny k zychам, meter 35 pj.

Barchentowe kožowe płachty

Czerwjene a módre wubjerki,

$^{5}/_{4}$, $^{6}/_{4}$, $^{7}/_{4}$, $^{8}/_{4}$, **módry płat,**

módre a czerwjene wupjerki, meter wot 53 pj.,

schěre — trjenja — běle.

W kóždej wulkosczi blidne ruby.

Schenillowe — wołmjane — židžane

rubischka a schawle.

Wolmjane pschedkoschle. | Normalne schaty.

Schtalty z rukawami a bjes nich.

Emil Wehrle,

na jerjowej haßy 7. **Założ. 1870.**

Poručam wschě bružiny

ßuschenych a ßelenych czrjewow

korjenjenje (wyrzu) a rěsnisku potrjebu.

Pawoł Scholta w Budyschinje na schulskej dróży 3,

pschedawarnja czrjewow a kožow. Telefon 385.

K hodownemu swjedźenjej

kupujecże

w Shorjelskej pschedawarni

Jana Schaafa

w Budyschinje

na bohatej haßy 29

pschi bohatej wěži

po jara poniženych placzisnach.

Bjedrich Lieber,

mydlarnja,

na bohatej haßy 6

porucza po snatej hódnosczi

njekapaze

wóskowe, stearinowe a parafinowe swězy

toilettowe mydla a parfümy

w kartonach a po wschěch placzisnach.

Pychu na bożodźesczowy schtom

w bohatym wubjerku.

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11

porucza po tunich placzisnach

zychi, běle a pißane, wupjerki, ruby, łožowe plachty,

trjenja, twjelki.

K pschedstejazemu hodownemu swjedźenjej zyle woßebje swoje rjenje wuhotowane

delikateßne a knědanske korbiki

po 5 hacž 80 mk. poručam.

Najlěpschi **Astrachanski Belugaski Malossol** punt po 20—24 mk.,

małoßelenu jikru punt po 10—20 mk.,

Straßburgske pastety s hußazych jatrow po 1.20 hacž 7.50 mk.,

Straßburgsku hußazojatrownu trüflazu kolbaßu,

Pomorske hußaze wutrobuo.

Hobrske wuhory k darjenju, woßebitosc mojeje pschedawarnje.

Zyle mile zuschenu **rheinsku a ręczną haschu,**

hobrske wokaczizy,

hollandske wustry,

sardiny

a **wschelake rybowe konserwy** w bohatym wubjerku.

Nürnbergske Herrnhutske a Torunske póprjanzy.

Heinr. Haeberleina w Nürnbergu. C. A. Becka zyna w Herrnhucze. Gustava Weesy w Torunje.

Datle, figi, kiczate hrósynki.

Wlóske, lěschne, Paraske a kokoßowe worjechi,

wrjeskate mandle.

czerstwe madeiraske ananaßy.

Gustav Küttner nasl.

Richard Weigel

na zerbskej haßy 10 **na Hauensteinskej haßy 1**

Druha pschiloha k czißlu 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 14. dezembra 1912.

Kedźbu! Kedźbu!

Prěnja hodowna wuſtajenza

w **optiſkim ſpezialnym wuſtawje** je nětko wotewrjena.

Bohaty wubjerk darow móżeče tu namakać jenož wſcho nowe wěży, žane ſeſtarjene.

Želeſnizy ſ czaßnikowej zylu abo ſ elektrizitetu
kaž tež wſchě pſchißłuſchki.

Parne maſchiny a dynamy
k dźěłanju elektriſkeho ßwětła.

Automobile ſ elektriſk. ßwětłom.

Kinematografy.

Wuczeńſke ßrědki ſa ſchulerjow.

Rybowanſke elektriſěrowanſke maſchiny.

Optiſke, mechaniſke a fyſikaliſke elektriſke experimentěrowanſke kaſcheče.

Mikroſkopy, lupy, botaniſke lesteki.

Operowe ſchkleńzy, najlěpſcha optika, **puczowanſke, honźwinſke a prismiſke ſchkleńzy,** najwjetſcha ßwětkowa ßylnoſcź.

Barometry, thermometry hódnych muſtrow.

Lorgnety jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja.

Dybſaczne lampy, ſapaladła najlěpſchich družinow.

Nowe! Nowe!

Batterije ſ 8 hodźinami palneho czaſa.

Stereoſkopy ſe 24 piſanymi wobraſami w ff. kartonje, płaczišna **10** hr. Najrjeńſchi ſtwinſki panorama ſa dźěći a froſcźenych.

Bryle, tłóčniki, czitanſke ſchkleńzy, khartowe zyrkle, kompaßy a **ryßowadła,** Präziſion Richter a druhe ſyſtemy.

Woßebitoſcź: Wótrje ſhibnjene woczne ſchkleńzy — meniſki, najlěpſche ſa wóczko.

Nawoczi po lěkarſkim wukaſanju korektnje, derje a ſpěſchnje.

Wěžywuſtojne poßłuženje. — Wěžywuſtojne poßłuženje.

Max Roesler, optikus.

O. Osswald

porucža w najlěpſchich družinach

ſchtrympy a ſoki,

mantle a kapiczki, rukajzy, ſchtrykowane żonjaze jaki, ſpódnje taille.

Woßebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Dźěczaze ſpódnje woblec enja, trikotaże kóždeje ſchěrje na ſkładze.

Schenillowe rubiſchcza.

Steinstrasse 7

K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pſchedeſchczníkow, wukhodźowanſkich kijow, tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaczišnach.

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert)

pódla hoſcźenza winoweje kicze,

w Budyſchinje, na bohatej haßy 26.

We wulkim wubjerku

kuski

na bożodźěſcźowy ſchtom,

jako:

Hodowne dary:

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wěży, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, biſkquity a **bonbony**

porucža

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa.

12 na ſzukelnſkej haßy 12.

Mězu Serbami.

Ernst Herkner

na ſeminarſkej dróhy 13.

Czaßniki, rjeczaſy, ſlote twory

najtuńſche płaczišny ſ rukow.

Mězu Serbami.

Kosaze kože

kaž wschě druzinу

tkhórjaze

a kunjaze atd.

kože

pschezo po najwyschschich płaczisnach **kupuju.**

Wulki sklad

sslomnikow,

žitnych měchow

atd.

Heinrich Lange

pschi sserbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11, s napschecza sloteje hwězdy.

Sa hodownu potrjebu

porucžam jako symske nowosce

twjerde a mjehke klobuki,

: mužaze a hólczaze mězy :

wschěch pomyslnych formow, barbow a druzinow

po njesměrnje tunich płaczisnach.

Mužaze symske mězy

hižo po 1 mk. 10 pj.

Hólczaze symske mězy

hižo po 70 pj.

Filzowe stupnje a tosle

najlěpschi wudžěłk.

Pjelsczowe boy, czorne a pisane, jara tunjo.

Wysoke klobuki hižo po mk. 6.75

Hugo Lehmann

na bohatej hasy 22 w Budyschinje na bohatej hasy 22

pódla hosczenza winoweje licze.

Proschu, sebi wulkadne wokna wobhladacz.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow

płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej hasy 7.

Najwjetschi wubjerk krasnych

hodownych darow

po wschěch płaczisnach.

Wosebje:

pjelnjene kartony,

Lübecke marzipanowe torty,

Königsbergske wutroby,

marzipanowe jědže,

= pleza,

= swinje atd.,

hodowne kołacže,

w Parisu a Winje se slotej medaillu wusnamjenjene, kaž tež

wosebne kulki na bozodzěsczowy schtom,

czerstwe mjedowe tykanczki

porucza

W. Müller, konditor,

pschi póstskim naměsczu.

Fotografiski atelier Roberta Kubitza

w Budyschinje na póstskim měsczu 2

telefon 499

so sa

lěpsche a najwosebnische dźěła najlěpje porucza.

Wjazy krócz mytowany. — Sałożene 1899.

Pschimerne płaczisny.

Ad. Rämsch nasl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

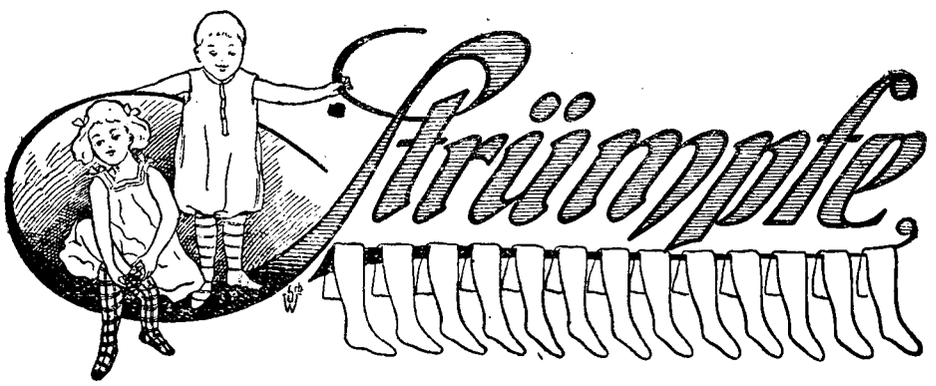
pschi hutrowych wikach 1 **telefon czisło 415**

porucza swoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Rosesklanje w czwizach a bleschach.

Proschu sebi płaczisnowy sapiš zadacz.

Wilhelm Rudolph

pschi mjaßowym w Budyschinje na kſěžorskej torhoschczu 10. dróſy czo. 8.

Poruczam ßwoje płaczišny hódne twory ßamßneho wudžěłka jako

schtrympy, ſoki, rukajzy,

schtrykowanych a walkowanych, wulzy ſrjadowany ſkład **normalnych koſchlow, dźěžaze khapy, pótnki** (Schwitzer), **kolenahrějaki, czělne wobwjaſki, ſchenillowe rubiſchcza atd. Rukawate lazy a pótniki.**

Hobrſti wubjerk. Wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow

Wulke hodowne pschedawanje

po woßebje tunich płaczišnach.

Wulka pschewidna wuſtajenza

95 pj. wěžow k darjenju,

Sa mužſkich:

ſwjerſchne koſchle, pſchedkoſchliczki, krawaty, ßlě, normalne ſchaty, ſoki, pótniki, pſchedeſchczniki, khornarje wobarnowaki, hońtwarſke lazy, portmonceje, rukajzy, ſchantka.

Sa žónſke:

bluſy, koſtumſke ßuknje, ſpódnje ßuknje, barchentowe ßuknje, běle ſchaty, ſpódnje taille, ſchórzuchi, pſchedeſchczniki, rukajzy, ſchtrympy, ſchtalty, pjelſczowe boy, rukajzy.

Sa dźěczi:

normalne wobleczenja, podſchite wobleczenja, ſchtrympy, ſpódnje ſchaty, rukajzy, klanki (pópy), pótniki, małe wobleczenja, ruſke bluſy, garnitury ſ pjelſczinu, lodoweje koże, krimſkeho, ſchwadliſke kaſchczíki, gamaſche, khapiczki

a wſchě druhe wězy, **wſchě ſchaty ſa nowonarodźene dźěczi** atd.

Wobhladajcze ßebi moje wupołožki we wukładnych woknach a kaſchczach.

Walter Noebel

w Budyschinje na bohatej haßy 4.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjecz ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom

Sa ßwojich wujſkow a ßwoje czetki

po zyłych Serbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcził

Jan Radyßerb.

Dobru

kolaczowu muku

porucza Khorla Kahrowe pſchi žitnych wikach.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Žoniny ideal

je

Singerowa schijaza maschina

Dostacz we wschěch klamach ſ pódla stejazym „S"=schkitom abo pscheš naschich agentow.

Singer Co. schijazych maschinow akzijowe towárſtwo

w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Hody

ßwjedżeń wjeßeloſcże

bliži ßo nětko pschezo bóle,
a někotryžkuli njewě, ſ čim by ßwojim lubym wjeßele pschihotował. Njetrěbne wězy njedyrbjake ßo pschi powschitkownej drohocze kupowacź, a teho dla ßo k woprawdźe praktiſkim wězom pschima.
Duž poručam po ſpodźiwnje tunich płaczišnach

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedźaze,
elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja,
elegantne ſportſke jupy, pſchesapinaki
ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho,
tolſte ſymſke kholowy hižo po 4½ mk.,
wodunjepschepuſchczate pelerinky, fantaſijowe lazy
ſ wołmy, židy a plyſcha, **dźěczaze wobleczenja,**
jenotliwe **kholowežki, jupki** wurjadnje tunjo.

Žonjaze a holczaze žakety a paletoty

ſe **ßukna, aſtrachana, ßomota** a **židžaneho plyſcha**
wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow po wuwſaczných płaczišnach.
Dołhe ßuknjane žakety prědku a ſady ſ łohka wißaze ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara czopłe po wſchelakich płaczišnach.

Kóždy kupz dostanje rjany dar.

Otto Preuß
měječel **Khorla König**
na žitnej haßy 4.

Proſchu wěſcze na firmu kedźbowacź.

Kuſki
na bożodźěſczowy ſchtom,
poprjanzowe worjechi,
ſchpiežne kulki,
korjenjowe płazki,
mjedowe tykanežki,
Reichardtski
kakao a ſchokolady
porucza
ſchokoladowa pſchedawarnja
E. Woltera
na žitnej haßy 9.

Rózynki
ſultaniny
korinthy
mandle
zitronat
tunjo porucza
Khorla Preisser jun.
pſchi žitnych wikach.

Wulke hodowne pschedawanje.

Serijowe poſkiczenje

ſcźěhowazych wězow:

1 dźělba
barchentowych blufow

ſerija	I	II	III
	1.25	**1.95**	**2.95**
prjedy	1.75	2.95	3.75

1 dźělba
wolmjanych blufow
zyle podſchitych

ſerija	I	II	III	IV
	2.95	**3.50**	**4.50**	**6.—**

Poſ iczenje dla reklamy

1 dźělba
běłych
taillowych blufow
5.50 5.95 9.—
1 dźělba
elegantnych
židźanych blufow
běłych a pißanych
mk. **10.**— prjedy 15.50
1 dźělba
ßomoczanych blufow
mk. **6.— 6.50 9.—**
prjedy hacź do 12 mk.

Woßebita ſkładnoſcź:
:: Schórzuchi ::
Dźělba pißanych
czajnych ſchórzuchow
50 75 95
Dźělba běłych
czajnych ſchórzuchow
50 95 1.25
Běłe ſchórzuſchki hižo po **25** pj.
Pißane ſchórzuſchki,
2 ſcht. 95 pj.
Czorne ſchórzuſchki 95, 1.25.
Dźěczaze ſchórzuſchki
wſchěch wulkoſczow
75 95 1.25

Dźělba **portierow**
ſ płata, filzoweho ßukna
a velveta
0.95, 3.25, 4.50, 6.25, 7.25, 9.50, 14.50.
prjedy 4,50, 6.—, 8.—, 9.—. 12.—, 18.—.

Soſowe a wóſkoßuknjowe pſchikrywy
hižo po 95 pj.
Běhauſke tkaniny
35 pj. hacź **3.50.**

Dźělba
ložowych a woknowych pſchedłohow

ſerija	I	II	III
	0.90	**1.45**	**1 95**

Dźělba
wuſchiwanych koſchlow
1.50 1.95 2.50 3.25 4.50
Dźělba
koſchlow ſ naramkami
95 pj., **1.25 1.50 1.95 3.25**

Dźělba
běłych kholowow
Barchentowe:
95 pj., **1.25** hacź **2.50**
S koſchlazeho ßukna:
95 pj., **1.25** hacź **2.75**

Mužaze
barchentowe koſchle
pißane
1.25 1.40 1.75 2.— 2.40
Žonjaze
barchentowe koſchle
pißane
1.10 1.30 1.50 hacź 2 mk.

Dźělba wjechliczkow, klankow, wolmjanych ſwěrjatow
jara tunjo.

Philippi & Co.

Měječel Curt Mahnke
na bohatej haßy 3. Telefon 488.

»Serbska Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćarnje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawjerški, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na inwskich krjejach čo. 5) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 50. Sobotu 14. decembra 1912. Lětnik 71.

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1913

do prědka płaćicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósł** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacza na póscze **1 hr. 30 pj.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Sakski žejm

dyrbjesche sańdźenu póndźelu wo naschich hońtwinskich petizijach jednacź. Tola k temu njedóńdže. Sozialdemokratojo běchu praschenje na knježerstwo, nastupaze njedostatk na wobydlenjach a drohotu, podali. Namjetowachu, so by žo wo nimaj na prěnim městnje jednało. Jich namjet žo pschija. Tak pschebachtamy cźaž hacź do poknozy a kónza hischcźe njebě. Ssejm směje žo hischcźe pjatk s tym saběracź, runje kaž s naschimi hońtwinskimi petizijami. Wutoru jednachmy wo zykej kopizy želesniskich petizijach, teho runja sańdźenu žrjedu. Knježerstwo bě je žejmej k rospominanju pschedpokožiło, jenu, nastupazu pschetworjenje wschelakich sakskich želesniskich cźarow do tojkich, na kotrychž dyrbjała žo elektriska móz město pary abo pak wobě shromadnje jako cźerjaza móz trjebacź. Elektriziteta móže žo w Sakskej jeno w žnadnej měrje nakožecź, pschetož nimamy wodowych mozow, kotrež bychu nam elektrisku móz tak tunjo kaž na pschikład w Bayerskej a Schwedskej tworiše. Dale knježerstwo namjetuje, automobilny wobkhod naprawicź tam, hdźež žo njehodźa želesnizy twaricź abo hdźež žo njebychu sadanike. Sapóžłanz Schönfeld s połnym prawom na wschelake njespodobnosćze automobiloweho wobkhoda pokasowasche. Kak automobile nasche dróhi kónzuja, kak konje splóscheja a saprószcheja hona ratarjow, a kak je jeho ratarski wokrjeż pschiprawjenje tajkeho wobkhoda rasnje wotpokasał. Sańdźeny schtwórtk žo krótko wo dwórnischczu w Glachawje a jenej želesniskej petiziji jednasche.

Wczera, pjatk, mějachmy dla hońtwy horzu bitwu a kražny wuspěch. Mějach po jažnej rosprawje sapóžłanza Donata cźesćz, jako prěni rěcźnik sa nasche hońtwinske petizije wustupicź. To žo mi se wschostronistkim pschihłožowanjom poradźi. Wschě politiske strony sa nasche petizije wustupichu. Pschecźel Kokla se snatym pschipósnacźom zyłeho žejma rěcźesche. Konservatiwnaj sapóžłanzaj Greulich a Schreiber s njewuprajnej wótrosćzu do knježerstwa srasyschtaj. Padachu tak wótre žłowa, kajkež s rědka hdy sažłyschachmy. Knježerstwo samó jenož žłabje wotmolwicź. Wono drje snapschecźiwi, so w tu khwilu ani nakhilenja, ani cźaža sa pcheměnjenje sakonja nima. My protestowachmy a pschipokasachmy jenohłóžnje hońtwinske petizije knježerstwu k wobkedźbowanju. Po tym žo dale s mjažowej drohotu saběrachmy. E. B.

Prěnja komora je schulski sakoń po namjecze žwojeje deputazije pschijała. W sakkadnych nahladach bě wona zyle hinascheho měnjenja, dyžli wjetschina druheje komory. Mjes druhim je žo wobsamkło, dźěcźi wo naboženje po wěrywusnaczu nastupneje zyrkwje roswucźecź. Wucźeŕ nježmě po žwojich nahladach wucźicź, ale dyrbi žo krucze wěrywusnacze swjasacź. Liberalni budźa žo žadanjam prěnjeje komory podcźiżnycź dyrbjec, hewak zyły nowy schulski sakoń padnje.

Tež nowy gmejnski dawkowy sakoń je žo w prěnjej komorje khětro pscheměnił. Po wobsamknjenju prěnjeje komory žo gmejnam prawo da, dawk na wuhło położicź. Prěnja komora je dale po knježerstwowym namjecze wobrotny dawk sa pschedawarnje wulkich fabrikow wobsamkła.

Spodźiwne žłuchi w khěžorstwowym žejmje.

W khěžorstwowym žejmje žebi powjedaju, so žu žrjedu ke khěžorstwowemu kanzlerej niz jenož pschedžydstwo khěžorstwoweho žejma, ale tež drusy sapóžłanzy a žobustawy swjaskoweje rady pscheprosceni byli. Krute mjelcźenje wschěch wobdźělenych wo tym, schtož je žo tam rěcźało, wschelakim žłuchom nastawacź dawa. Tak žo praji, so wopyt pola khěžorstwoweho kanzlera s hrožazym wójnskim strachom swižuje, a so žebi knježerstwo pscheje, so mohłe žo žobustawy khěžorstwoweho žejma tež w hodownych prósdninach dožahnycź. Tež žo powjeda, so chze khěžorstwowy kanzler wotstupicź, dokelž je žo s zentrumskej stronu jesuitskeho sakonja dla roskorik, jemu ta nětko pschi wschěch wuradźowanjach překusche dźěła. Napscheczo tutym žłuchom je pschedžydstwo khěžorstwoweho žejma wosjewiło, so je wutorschi wopyt pola khěžorstwoweho kanzlera jenož wěz sdwórliwosćze był.

Petrolejowy monopol

je w khěžorstwowym žejmje wjele pschecźiwnikow namakał. Sakonjowy nacźisk sa njón je žo jenej komižiji porucził, kotryž jón pak zyle pschedźěła, pak jemu zyle padnycź da. S petrolejowym monopolom by žo płacźisna powyschika. Privatne towarstwo, kotrež by pschedawanje petroleja pschewsało, by žo na schkodu pschetrjebarjow wobohacźiło. Knježerstwo nježmě žo dźiwacź, so je to ludej s pohorschkom. Cźisty wunoschk petrolejoweho monopola dyrbjesche žo k podpjerje veteranow wužicź. Runje tole postajenje njemějachu w žejmje sa dobre. Sastaranje veteranow nježmě žo s petrolejowym monopolom sapleścź.

800,000 hriwnow dodawka žebi Kiauczou

žada. K schkitaniu němskich intereżow w cźażu boxerskich njeměrow w Chinje žo wobžadka sa Kiauczou wo 500 muži požylni. Cźile wojazy njeižu žo, kaž bě žo wotmyślilo, žrjedź junija do Němskeje domoj póžłali, ale tam wostachu. Sa to žu nětko 800,000 hriwnow trěbne. Statny sekretar s Tirpitz a statny podsekretar Zimmermann w budgetowej komižiji khěžorstwoweho žejma rosprawjeschtaj, so je požylnjenje wobžadki hischcźe nětkole nusne. Na cźole chineskeje republiki drje dowěrjenja hódny muž steji, tola njedźiwajcy teho je mózno, so k njeměram dóńdže. Chineskemu knježerstwu móže jenož lubo bycź, hdyž Němska, kotraž samostatnosćz a njesranliwosćz Chiny sastupuje, w padach wulkeje nuzy na městnach, hdźež maja němske intereży pschewahu, jich schkitanje położi. Po dołhim wurěcźenju žo dodawk pschiswoli, tola niz jako trajny wudawk, ale po namjecze zentrumskeje strony jenož jako jenokrócźny wudawk.

Bayerski prynzregent wumrjeł.

Schtwórtk rano je bajerski prynzregent Luitpold 92 lět stary cźicho wumrjeł. Wón bě druhi žyn bayerskeho krala Ludwiga I. 1866 bě wón roskasowaŕ nad jenej diwisiju a 1870/71 generalny inspektor bayerskeho wójska. Wot 10. junija 1886 bě wón s regentom sa duchakhoreho krala Ludwiga II. a po jeho žmjerczi 13. junija

1886 ſa teho runja duchakhoreho krala Otu. — Mjes druhim bě wón ſchef pěſcheho regimenta cžišťko 102 w Zitawje. Woženik je žo wón 1844 ſ toſkanſkej prynzežu Auguſtu. S jeho mandželſtwa žu tſjo žynojo wuſchli. Najſtarſchi ſ nich, prynz Ludwig, kotryž je žo 1845 narodźił, regentſtwo ſa duchakhoreho krala Otu pſchewoſmje.

Ponowjenje trojoſwjaſka.

Prjedy hač je žo cžaž płačziwoſcže němſko-awſtriſko-italſkeho ſwjaſka minył, je žo ſwjaſk ponowił. Poſtajenja tuteho ſwjoſka žo pſchedewſchěm pſchečziwo Ruſkej a Franzowſkej měrja. W prěnim ſtawje poſtajenjow rěka, ſo byſchtej, hdy by žo Ruſka do jeneho ſe ſwjaſkarjow daka, druhaj ſwjaſkarjej tutemu ſ zykej wójſkowej mozu pomhač dyrbjałej. Němſka dyrbjała po tajkim ſe žwojim wójſkom pſchečziwo Ruſkej wucžahnyč, hdy by ta Awſtriſkej wójnu pſchipowjedźiła.

Saſtaranje Schwajzarſkeje ſe žitom.

Schwajzarſka narodna rada je wutoru wobſamkła, Schwajzarſku w doſahajacej měrje ſe žitom ſaſtarač. Wſchitzy rěčnizy běchu pſchesjene w tym, ſo dyrbja žo ſkłady w pſcherěſiu rosmnožič. Schwajzarſka drje žo boji, ſo by, hdy by europiſka wójna wudyriła, cžežko było, žito we wukraju nakupič.

Wuſwobodžeńſka wójna balkanſkich Sſłowjanow a Czechojo.

Wójna balkanſkich Sſłowjanow pſchečziwo Turkam njeje žadyn žłowjanſki lud k tajkej pjenježnej wopornjwoſczi ſaſkłomjeniła, kaž Czechow. Rußojo žu drje lěkarjow, wothładarjow a wothładarki a milijony rublow ſa Czeſkwjeny kſchiž na Balkan póſłali, tola ruſke dary žu jako bohačkowy pjenjes pornjo ſcherpatzy khudeje wudowy. Czechojo žu hač dotal ſa wothładanje a wuhojenje ſranjenych Bołharow a Sſerbow wobeju kraleſtwow nimale $1^3/_4$ milijana krónow woprowali. Tule wulku ſummu žu ſ wulkeho dźěła njeſamožiczi ludźo nawdali. Pſchi ſběrkach žu žo tež najkhudſchi wobdźělili. Dźěłacžerjo něſkotrych fabrikow žu wſchědnje něſkotre hodźiny dłeje dźěłali, ſo bychu tak ſaſłużene pjenjeſy ſranjenym žerbſkim a bołharſkim wojakam daricž mohli. Ssamo žłużobne holzy žu w něſkotrych cžeſkich měſtach ſhromadnje wjetſchi pjenježny dar k powſchitkownej ſběrzy podałe.

S hiſchcže wjetſchej wopornjwoſczu dyžli Czechojo žu žo Sſerbjo we Wuheŕſkej, kotrychž nětkole awſtriſki khěžorſki komiſar Zuwaj žurowje pſcheſcžěha, wuſnamjenili. W Bacžzy žu wšy, kotrež žu po 6000 krónach ſkładowałe. W Ssentomaſchi, žerbſkim měſtacžku nad Dunajom, kotrež ma něhdže 6000 wobydlerjow, je žo pſches 100,000 krónow naſběrało. Jedyn ſ wjednikow boſniſkich Sſerbow je pokojzu žwojeho ſamoženja wěnował. Hłowny dźěł darow je ſ khudych ludźi pſchiſchło. Khude Sſerbowki w połodniſchej Wuheŕſkej ſa ranjenych ſchaty ſchija a połne waggony ſ nimi do Belgrada ſczelu. Wuheŕſzy Sſerbjo a Khorwatojo w Khorwatſkej žu něſkotre milijony krónow woprowali.

Wójna abo měr?

Wſchědnje nowiny žebi napſchecžo rěcžaze powjeſcže wo hrožazej wójnje a ſakhowanju měra pſchinjeżu. Hdy žmělo žo miniſtram a druhim wyšokim ſaſtojnikam wěricž, bychu žo ludźo w narańſchej Němſkej a w Galiziſkej zyle njetrjebawſchi wójny bojeli a bjeſe wſcheje praweje pſchicžiny tamniſche nalutowańje wo žwoje pjenjeſy nadběhowali, kotrež bychu we wójnje w nalutowańjach lěpje ſkhowane byłe, dyžli doma. Mjes wobydleŕſtwom pak ſměrowaze pišma a rěcže mało wěry namakaju. Wójnſke pſchihoty žo pſcheſjawnje ſtawaju a ludźi traſcha. W Galiziſkej, pſchi kotrejež mjeſy žo pjecža ſ ruſkimi wojakami mjeŕwi, žo wſcho wikowanje hacži. Wobojany lud na nalutowańje běha a žebi žwoje pjenjeſy wróczo żada. Sa něſkotre dny žu žo milijony wupłacžiłe. Wſcha wotrada je podarmo. Wſchědnje žo nowe ſnamjenja pſchichodneje wójny pokaſuja. We wuheŕſkich knjeżeŕſtwowych nowinach je žo wukas woſjewił, po kotrymž žo woßobam, kotrež wójſku pſchißłuſcheja, hač na dalſche žadyn paß wjazy dawacz njeßmě. Teho runja žo woßobam, k wójſkowej žłużbje khmanym, ſakaže, do wukraja wucžahnyč.

Wobydleŕſtwo w Galiziſkej cžim mjenje do ſdżerženja měra wěri, dokelž nětko wot tſjoch njedźel wójnſke pſchihoty ſe ßamßnymaj wocžomaj widźi. Pſched tſjomi njedźelemi wójnſzy wuhotowani reſerviſtojo ſ Wina k galiziſkim mjeſam wotjědžechu. W Boßniji, Dalmatiſkej a pſchi połnóznej žerbſkej mjeſy ma Awſtriſka hižo žylne wójſko ſhromadżene. Nětkole ma wona hiſchcže wjetſche wójſko w Galiziſkej Ruſkej napſchecžo ſtajicž. Niz na Balkanje, ale pſchi ruſkich mjeſach žo ſ mjecžom rosßudźi, ſchtó ma na Balkanje knjeżicž, hač Sſerbjo a Bołharjo, abo Awſtriſka. Dżeń wote dnja żeleſniſke cžahi ſ awſtriſkimi wojakami k ruſkim mjeſam jěżdża. Na wołach žu ſ krydu napiſane žłowa: „Dele ſ Ruſkej! Dele ſe Sſerbiju a zykej balkanſkej zwólbu!“ W galiziſkim hłownym měſcže Lwowje muſtwa tamniſcheho honjeŕſkeho regimenta bjes teßakow po měſcže khodźachu. Te běchu žo wotedałe, ſo bychu žo nawótſiłe. Na wikach je žo něhdže 1000 nałych pólſkich ſcheſcherjatych koni ſa wójſko kupiło. Konje žo nětkole w Galiziſkej jara pytaju. Schtóž ſ konjemi po dróſy jědže, žo huſto ſ knjeżeŕſtwowymi ſaſtojnikami ſetka, kotſiž jeho ſapſchah ſadżeržuja. S měſchkom ſłotych klimpotajo, žo praſcheja, hač nochze konje pſchedacž.

Najbóle je žo bojoſcž pſched wójnu ſ pſcheměnjenjom we wyſchſchim wjedniſtwje awſtriſkeho wójſka powjetſchika. Schef generalneho ſtaba, Schemua, a wójnſki miniſter Auffenberg ſtaj njejabzy wotſtupiłoj. Jeju měſcže ſtej žo ſ nětcžiſchim wójſkowym inſpektorom Konradom ſ Hötzendorfom a generalom ſ Krobatinom wobßadźiłej. Powſchitkownje žo měni, ſo ſ jeju powołanjom na wójſkowe wjedniſtwo wótriſchi ſynk pſchewahu doſtanje. Hötzendorf žo jako najwuſtojniſchi general awſtriſkeho wójſka wobhładuje. Loni dyrbjeſche wón wjedniſtwo generalneho ſtaba ſtožicž, dokelž wón w połodniſchej Tirolſkej njedźiwajzy proteſtow tehdomniſcheho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow, hrabje Aehrenthala, awſtriſke wójſko pſchecžiwo Italſkej ſhromadżowaſche. Tehdy běchu pſcheßwědčeni, ſo žo wón w cžaßu ſtracha na wójſkowy wjeŕſchk wróczi. Italſka, kotraž žebi loni jeho wotſtronjenje żadaſche, je žo mjes tym ſ Awſtriſkej ſaßo doſpołnje ſpſcheczełiła a w generalu ſ Hötzendorfje žwojeho pſchecžiwnika wjazy njewidźi.

Dokelž žu k wójnje pódła wojakow pſchede wſchěm pjenjeſy trěbne, chze žebi awſtriſke knjeżeŕſtwo 125 milijonow krónow požčzicž. W Awſtriſkej žamej njeby ſ tejle požčzonku nětkole wjele ſboża mělo, a w Němſkej pjenjeſy nuſnje žami trjebaja. Duž je žo knjeżeŕſtwo rosßudźiło, žo na bankierow w New-Yorku wobročzicž. Cži žu ſwólniwi, požčzonku pſchewſacž.

Rosßudżenje wo wójnje žo po nowinach, wuheŕſkemu knjeżeŕſtwu bliſko ſtejazych, bórſy ſtanje. Cžwilna njewěſtoſcž w hoſpodaŕſkim žiwjenju a ſ kóždej hodźinu roſcžaza njewěſtoſcž ſ wojeŕſkeho ſtejiſchcža je miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſczow a wójſkowe ſarjadniſtwo pſched winowatoſcž ſtajiła, rosrißanje pospěſchicž, ſo by Awſtriſka ani ſe ſtrony Sſerbije, ani ſe ſtrony Ruſkeje nadpadej wudata njebyła. Awſtriſka nochze do ſkónczenja konferenzy wotpóſłanzow w Londonje ſ rosßudnej krocželu cžakacž. Wot njeje wona wocžakuje, ſo Sſerbiju ponucži, žwoje żadanje na pſchiſtaw pſchi adriatiſkim morju ſpuſchcžicž.

Mjeſy ruſkeje měrniwoſcže.

W Ruſkej maja jenoż hiſchcže mało dowěrjenja, ſo žo europiſki měr ſakhowa. W miniſterſtwje ſwonkownych naležnoſczow wobhładuja wobſtejnoſcže ſa khutne, tola hiſchcže njejžu wſchu nadźiju ſpuſchcžili. Knjeżeŕſtwo na to pokaſuje, ſo drje je měrne, ſo pak žo wójny njeboji. Jeho měrniwoſcž ma jenoż wěſte mjeſy. Poßlednje pſcheměnjenje we wjedniſtwje awſtriſkeho wójſka žo w Ruſkej jako ſtork Awſtriſkeje pſchecžiwo Ruſkej wobhładuje. Nichtó Awſtriſkej prawo k wójnſkemu bronjenju njewobara; runje tak mało je ponowjenje trojoſwjaſka Ruſku ſaſtróżiło. Jožne pak njeje, cžeho dla dyrbjała Awſtriſka na pucž dyrdomdejow ſtupicž. Sſerbija njeje niczo ſapocžała, ſchtož mohło Awſtriſku ſranicž. Praſchenje wo žerbſkim pſchiſtawje pſchi adriatiſkim morju njemóže na žane waſchnje jako pſchicžina płacžicž, ſo by žo europiſka wójna ſbudźiła. Wono je jenoż ſamkowka, ſ kotrejž chze Awſtriſka druhe wotmyßlenja ſakrycž.

W zarſkim hrodže w Zarſkim Sſelu je žo woſpjet wójnſka rada wotbywała, kotrejž žo wulka ważnoſcž pſchipißuje. Pſchi njej žo wójnſki miniſter Ssuchomlinow, ſchef generalneho ſtaba Ziliołki, hłowny ſtabowy ſchef Michnewicž a komandeur gardoweho korpſa Baſobraſow wobdźělichu. Roskaſował Kijewſkeho woje ſkeho wokrjeża, general Iwanow, hiſchcže pſchijědže.

Czeho dla Awſtriſka a Italſka na žamoſtatnej Albanſkej wobſtejitej.

Awſtriſka a Italſka nětkole jako ſchkitarzy Albanſkeje wuſtupujetej. Kajkich pſchicžinow dla njeßmě Albanſka pod žerbſke a grichiſke knjejſtwo pſchińcž, je nětko na ſjawne pſchiſchło. Turkowſke knjeżeŕſtwo je awſtriſko-italſke pißomne wucžinjenje do rukow doſtało, po kotrymž by Awſtriſka poſdźiſcho połnóznu Albanſku ſ Draczom (Durazzom), Italſka pak połodniſchu połozu ſ Walonu wobßadźiła. Po awſtriſko-italſkim ſrěcženju dyrbjał hłowa nakhwilneho albanſkeho

knjeżeŕstwa Ismael Kemal bycź. So by ßo tutym wotmyßlenjam sadźewało, chze Turkowska na konferenzy w Londonje sa hłowu pschichodneho albanskeho wjeŕchowstwa jeneho turkowskeho prynza namjetowacź.

Sserbija ßo k wójnje pschecźiwo Awstriskej pschihotuje.

Sserbija nima myßle, ßo awstriskej pschemozy podcźißnycź. Kóždy, kotryž móże brónje njesćź, ßo wobroni. Tśelbow, kotreź je Sserbija Turkam sebrała, ma wona doscź a nadoscź. W ßerbskich arsenalach ßo nětkole 160,000 Mauserskich tśelbow s muniziju namaka, kotreź ßu ßo na bitwischcźach sesběrałe. Pódla teho Sserbja w Dracźu 70,000 nowych Mannlicherskich tśelbow namakachu. Kaž ßo sda, ßu ßo te s Awstriskeje do Dracźa póßłałe, so bychu ßo s nimi Arnawtojo pschecźiwo Sserbam wobrónili. Tele tśelby ßo mjes wobydleŕstwo rosdźeła, so bychu ßo teź hichcze poßledni k wojowanju khmani wobrónili. Wobrónjeni ßo do wotdźelenjow dźeła; kóždemu wotdźelenju ßo wojak pschida, kotryž je tśelecź wucźi. W Belgradźe hižo 45,000 wobrónjenych steji. Teź najstarsche létniki krajneje wobory ßu ßo k wójsku swołałe. Wojazy, kotsiž ßo s wójny wrócźa, jenoź krótku dowolenzu dostanu. Offizéram ßo s zyła žana dowolenza njedawa. We wschěch krawzowarnjach ßo symska drasta sa wójsko schije. Wjazy dyźli 200 kanonow, kotreź ßu ßo Turkam wotdobyłe, ßo wuporjedźeja, so mohłe ßo we wójnje pschecźiwo Awstriskej wužicź.

Sserbija w Londonje na pschistawje pschi adriatiskim morju wobsteji.

Wotpóßłanzy sa Londonsku měrowu konferenzu ßu 10. dezembra někotre hodźiny w Parisu pschebyli a pschedßydu franzowskeho ministerstwa, Poincarea, wopytali. Woni ßu ßo w Parisu teź se sastupjerjemi nowin wo wotpohładach rosrěcźeli, s kotrymiž wotpóßłanzy balkanskich statow do Londona du. Jedyn se sastupjerjow Sserbije, Stojan Nowakowicź, je ßobudźełacźerjej nowin „Temps“ rjekł, so Sserbija hischcze pschezo na žadanju sa jenym pschistawom pschi adriatiskim morju wobsteji. Balkanske staty se ßwojimi pschecźemi w Londonje s jena wustupja. Sserbija je ßo krucze rosßudźiła, so budże to, schtoź je we wójnje dobyła, s krutoscźu sakitacź, tola pschi tym Europu k swadźe njewužada a njeskschiwdźi. „Ssmy ßo rosßudźili, so na žadanju sa pschistawom pschi adriatiskim morju wobstejimy. Myßlimy ßebi, so je nascha winowatoscź, so ßebi to žadamy; pschetoź tu ßo njejedna wo dobywanje zuseho kraja, ale wo saßowobßadźenje teho, schtoź je Sserbiji wot 10. hacź 15. létstotka ßłuschało. Sa naß ßo wo to jedna, wupucź dobycź, kotryž je sa žiwjenje a pschichod Sserbije nusny. Wo tym je ßo rěcźało, so ßebi Awstriska žada, so bychmy Prisrend a dźěl Stareje Sserbije spuschcźili, s cźimž dyrbi ßo Albanska powjetschicź. Tola mamy wulke dowěrjenje do ßwojeho prawa a do mozow, kotreź, kaž na pschiklad Ruska, awstriskemu žadanju po ßamostatnej Albanskej, pschihłoßuja. Ruska pak njedowoli, so ßo nam Sserbam kraj wosmje, kotryž je nam wot sastarska pschißłuschak. Sserbija ßwoje sadźerźenje njepschemeni a ßwojich wojakow w polu wostaji, njedźiwajcy hroženjow Awstriskeje.“

Wo ßwojim rosrěcźenju s Poincareom Stojan Nowakowicź praji, so je wón saźischcź dostał, so budźa Ruska, Franzowska a Jendźelska prawe žadanja Sserbije s twjerdoscźu a se skutkom podpjeracź.

Turkowszy cźeknjenzy.

W Adrianoplu je wulka nusa. Kóždu nóz turkowszy wojazy s Adrianopelskeje garnisony k bołharskim straźnikam pschikhadźeja, so bychu ßo sajecź dali. Wobstejnoscźe w twjerdźisnje ßu pjecźa žałoßne; bombardement je wulke sapuscźenje nacźinił.

Bołharski pólny duchowny jako nawjedowaŕ wojakow.

Bołharske nowiny s Losengrada (Kirkilisse) pißaju, so je tam pólny duchowny Cźeschmedjew pschijeł, kotryž je ßo pscheđ Kataldźaskimi wobtwjerdźenjemi w bitwje cźežko sranił. Jena kompagnija bě wschitkich offizérow a podoffizérow shubiła. Duž duchowny wjednistwo pschewsa, pschi cźimž w lěwej ruzy kschiž a w prawej offizérski mjeź dźerźesche. Dwě turkowskej kulzy jeho trjechischtej, jena do lěweje ruki a druha do schije. Wón je nětkole pschi jenym transporcźe ranjenych. Kral je Cźeschmedjewa sa hejtmana pomjenował.

Turkojo w Skutariu ßu pschimér słamali.

Roskasował turkowskeho wójska w Skutariu pschimér njepschipósnawa. Wón je wospjet wupady na wobléhazych Cźornohórzow cźinił. Turkojo ßu ßo kóždy krócź wotrasyli a ßu wjele ludźi shubili.

Grichojo ßu kupu Santi Quarantu wobßadźili.

Grichojo ßu hižo wjetschu liczbu kupow s turkowskeho pschaha wußwobodźili. Psched tydźenjom ßu na kupje Santi Quarantu grichiśku khorhoj s wyskanjom tamnischeho s wjetscha grichiskeho wobydleŕstwa postajili. Grichiszy wojazy na kupje žaneho pschecźiwjenja njenadeńdźechu.

Ruski wulkowjerch Nikolaj Michajlowicź w Rumunskej.

W bliskej europiskej wójnje budże ßnadź wjele wot teho wotwißowacź, ke kajkej stronje ßo Rumunska pschisamknje. Ruska a Awstriska ßo teho dla wo pschecźelstwo Rumunskeje na pschemo prózujetej. Awstriski minister swonkownych naležnoscźow a awstriszy generalojo ßu ßo wospjet teho dla do Bukaresta podali. Wutoru je saßo s Ruskeje do Rumunskeje wyßoki wopyt pschischoł. Jako zarowy sastupjeŕ je wulkowjerch Nikolaj Michajlowicź rumunskemu kralej Karolej ruski marschalski kij pschepodał. Wón bě ßebi k temu dźeń wubrał, na kotrymž běchu w poßlednjej rusko-turkowskej wójnje Rußojo s pomozu rumunskeho wójska město Plewnu dobyli. S pschicźinu tuteho wopomnjeńskeho dnja ßo w metropolitanskej zyrkwi dźakowanska Boża ßłužba wotmě. Po njej wojazy nimo krala a wulkowjerha cźehnjechu. S pólnym marschalskim kijom wulkowjerch kralej zarowe ßamoruczne pißmo pschepoda. Kral Karol s rěcźu wotmolwi, w kotrejž praji: „Hacź runje ßu ßo dołhe léta minyłe, hurawołanje njesabudu, s kotrymž mje ruszy a rumunszy wojazy pschi setkanju s Osmanom paschu blisko Widskeho mosta powitachu. Sskawnu sańdźenoscź naspomniwschi, kotraž je nasche brónjow bratrowstwo wobkrucźiła, je wulke spokojenje sa moju wutrobu, so mózu moje sacźucźe wutrobneje luboscźe k Waschemu wyßokemu knjeżerjej wuprajicź.“

Dźeń prjedy bě kral Karol pschedßydu bokharskeho ßejma, Danewa, w audijenzy pschijał. Bokharske knjeżeŕstwowe nowiny chzedźa wjedźecź, so ßu ßo swjaski pschecźelstwa mjes Bokharskej a Rumunskej w kritiskim cźaßu wobtwjerdźiłe. Wone ßo nadźijeja, so Rumunska, kotraž je w lécźe 1877 pomhała Bokharsku s turkowskeho pschaha wußwobodźicź, pschißłuschne městno w balkanskim swjasku dostanje.

Danew je ßo s Bukaresta pśches Win na Londonsku konferenzu wotpóßłanzow podał, kotraž ma wo nowym porjedźe na Balkanje rosßudźicź. We Winje je wón rosrěcźenje se sastupjerjom jenych tamnischich nowin měł. Pschi tym wón praji, so hischcze wón do wójny mjes Awstriskej a Serbiju njewěri. Wjele wěso wot Londonskeje konferenzy wotwißuje, tam ßo rosßudźenje stanje; pschetoź wulkomozy budźa ßo wo sjednanje prózowacź. Jeli so pak, schtoź je lohko móżno, k sjednanju njedóńdźe, potom pschi wójnje jenicźzy mjes Sserbiju a Awstriskej njewostanje. Tola wschitzy chzedźa měr, a teho dla ßo wón nadźija, so London měr pschinjeße.

Sastaŕska ßuknja.

(Hodowne powjedańcźko.)

(Pokracźowanje.)

„Duž tola mjelcź!“ kasasche dźěd. „Hdy by cźłowjek pola waß mkodych ludźi chzył wschitko tak dokładnje wotwažecź a kóžde wasche ßkowo na wahu klascź, njeby ženje kónza było. Ty mohła s hólzom woprawdźe k lékarjej hicź a porsty pschehładacź dacź, luba Kata. S porstami njeje žortow, pschetoź schto by cźłowjek był bjes porstow?“

„Kak scźe wy tola pękny, dźědo!“ Handrij sdychowasche. „Ale k lékarjej hakle wowka khodźicź njetrjeba. Symna woda je hižo tójschto dokonjała, a hdyž mi posdźischo wowka porsty sawobali, ßo to hižo saßo da. Ale njehněwajcźe ßo jenoź wjazy na mnje. Pobych prjedy hłupe hólcźiśko a ßo skobjach, dokelž běchu mi worakawe hólcźiśka klubu cźiniłe. Te hłupaki ani njerosymja, schto je rjane a móda. Frak njeby mohł lépje wudźélany bycź, a budźe-li mi jón saßo jedyn hanicź, smorskam jeho, so budźe na to spominacź, woni ßo jenoź mjersaju, so tajkeje ßuknje nimaju.“

Handrij tak njerěcźesche, so by ßo tajił, ale pohonjesche ßebje ßameho, so by ßwoje ßkowa wěŕił.

Tola hdyž w tym fraku wuńdźe a saßo cźrjóda hanjazych dźěćźi jeho pschescźěhasche, počza ßebi wo ßwojej ßukni bórsy trochu hubjeńscho myßlicź. „Hdy bych jenoż tejele bolazeje ruki njeměł", skobjo ßo pschi ßebi rjekny. „Ja chzył wam hižo hanjazu khlamu satykacź. Nimo teho ßebi psche ßwoju ßuknju njemóžu, runje tak mało, jako hdy bych horbaty był, kschiwej nosy obo cźerwjene wkoßy měł. Lěpje sastarska ßuknja, dyžli ſ zyka žaneje. Dźěd a wowka dyrbitaj mojedla něschtoźkuli wustacź. Cźehodla jeju dla nochzył niczo pschenjechacź?"

Nětkole pak hara, kotraž bě wokoło a sady njeho, hólcźezej pschewulka bywasche. To běsche, jako bychu ßo wschitke druźiny ptakow wokoło hidźeneje ßowy shromadźile a do njeje ſ pyskami rubacź počzale.

Handrijowi pschescźěharjo ßo wjazy ſ tym njespokojachu, jeho hanicź a wußměschejo jeho kschicźecź, ale počzachu hólcźeza sa dołhej porcźmje skobacź, haj ßamo ſ błótom do njeho mjetacź.

Hdyž bě wbohi cźerpjeł w tajkejle wuskoscźi, pschińdźe jemu muźski na pomoz, kiž mějesche cźescźomne sastacźe a wulzy dostojny napohlad.

„Hańbujeźe ßo!" khutnje a ßwarjo na ßamopaschnu mkodoscź sarěcźa. „Jeli so mi na měscźe wboheho hólza na pokoj njewostajicźe, waß wschěch do hromady pola polizije ke khostanju wosjewju. Wój, Kunczako a Hosako, wój mi sbytnych hólzow ſ mjenom pomjenujetaj."

Po tychle ßkowach zwólba pschekwapjena a njerěczo stejo wosta. Niczo njeczinjo jedyn na druheho hladachu a ſ cźicha bórbotajo prajichu: „To je duchowny!"

Na to cźescźomny muž ßwój pucź k zyrkwi dale dźěsche a Handrij kaž ßam wot ßo sa nim scźěhowasche, myßlo ßebi, so jenoż blisko ßwojeho spomožnika wěsty schkit psched worakawstwami hólcźiskow namaka.

Hdyž duchowny, wobhladujo ßo, hólza sady ßebje pytny, na njeho luboscźiwje sarěcźa.

Mischtr Schewski pak a jeho žona mějeschtaj też pschi najkhudobnischim a najßuschischim wobjedu to rjane waschnje, ßo pomodlicź: „Jesu, ſ hoscźom budź pschi naschim blidźe, požohnuj nam wschitke nasche jědźe!"

Wuspěch tuteje pobožneje modlitwy bě na Handriju woßebje derje spósnacź. Jeho wobliczo njemóżesche polnische, cźerwjenische a schikowanische bycź, jeho brunej wóczży ßo jaßnischo błyschcźecź a hubje ßo jemu bóle kipicź njemóżeschtej, hacź to woprawdźe běsche. Też dólczkaj na lizomaj běschtaj doscź jara hłubokej. Nimo teho ßo jemu na wobliczu pokasowasche, so bě cźestny a ßwěrny, dobrocźiwy a sjawny. Nětkole ßo jemu hischcźe dwě wulkej ßylsy w jeho dokhich cźěmnych mikawczkach syboleschtej, kotrejž bě na worakawoscź hólcźiskow wuronił.

Praschazy duchowny se ßnadnej próźu wot sjawneho Handrija wschitko shoni, schtoż chzysche wot njeho wjedźecź. Hólz powjedasche, kak bě ßo jemu ßamemu wjedło, kak ßo jeho dźědej a wowzy dźěsche, wo sastarskim fraku a wo podawku sranjenja ruki.

Duchowny na tule rosprawu jara kedźbnje a ſ wulkim dźělbracźom poßłukhasche. Też ßebi hischcźe da prajicź, hdźe stary krawski mischtr bydli a potom hólcźeza wotpuschcźi a ßlubi, so budźe na njeho a na jeho prastarscheju spominacź.

Handrij pak sa duchownym hacź do zyrkwje scźěhowasche a wosta tam też ſ wulkej pobožnoscźu na kemschach pschitomny. Ale doma ßo na kedźbu bjerjesche, so njeby niczo wo tym powjedał, schtoż bě nashonił, dokelž ßo bojesche, so mohł wo spominanju na nowe hanjenje fraka dźěda saßo rosmjersacź.

Něschto njedźel ßo miny, ale duchowny niczo wo ßebi ani ßłyschecź ani widźecź njedasche. Sa tón cźaß pak bywachu wobstejenja ßwójby stareho krawza dźeń a frudnische. Żadyn wotebjerał niczo njeskasa a niczo sa dźěło njepóßła. Kaž ßamo wot ßo by ßo mischtr Schewski kóżde ranje sa krawske blido ßydnył, by ßebi jehły a nitki pytał, też schitu židu a knefle, by ßebi nawoblekował a by potom cźakajo do duri hladał. Hdyž by potom nichtó njepschischoł, by jehłu wotpokożił a ruzy skożił, by psched ßebje wudźeral a ßebi ſ woczow ßylsy trěł.

Handrij ſ zyka najradscho niczo wjazy jědł njebě, tak jara bě jemu žel, hdyž wowka pschipoldnju maku, jenoż na poł poknu schkliczku jědźe pschinoschesche a wobaj staraj cźlowjekaj ßo jenoż ſ mało kźiczkami spokojeschtaj, so by ßo tola wnuk do ßyta najeścź mohł. Potom by ßo hólzej kusk jědźe w ercźe rosbubnił a wón by bóle ßwoje ſ mozu potkóczene ßylsy hacź ßuchu zyrobu pożerał.

Hdyž sa wjazy dnjow spochi žane dźěło dóschło njebě, počza mischtr Schewski se sjawnym sadwělowanjom k ßwojemu wnukej rěczecź:

„Handrijo, ty móżesch moju krawsku dźěłarnju wotnjescź a na pjenjesy stajicź. Runje tak też praßu, nożizy a někotre pakcźiki jendźelskich jehłow. Schto nam tutón cźapor chze, hdyž ßo pola naß tola žadyn wotebjerał wjazy njepokasa? Dźeń ßwjateho Michała je blisko a sa wobydlenje dyrbi ßo płacźicź. Mój ſ Katu chzemoj Boha proßycź, so by naju stareju, njewužitneju cźłowjekow skerje lěpje k ßebi wsał. Potom budźe ßo wo tebje wyschnoscź staracź a ty smějesch ßo wjele lěpje, dyžli nětkole. Ale to ßebi daj wotradźicź, so też ty njeby do krawzow schoł, kaž twój dźěd. To je najnjedźakownische rjemjeßło zykeho ßwěta a ßwojich pschißkuschnikow runje tehdom wopuschcźi, hdyž ßu teho najbóle potrjebni, na stary dźeń. Praj mi jenoż jenicźkeho rjemjeßlnika, pola kotrehoż ßo móda tak spěschnje měnja, kaž pola krawza? Wina teho pak ßu jenoż bjesbóżni Franzowsojo, kiž kóżdy wokomik ſ módu, haj ßamo se ßwojimi kralemi a wjerchami měnjeja. Paris je Sodoma, kotraž měka hižo sa to, so spochi módu měnja a krawzow do sadwělowanja cźěri, we schwablu a we ßmoli sahinycź. Stajnje běchu Franzowsojo naschi njepschecźeljo a hischcźe pschezo nimamy ßo wot nich niczeho dobreho nadźijecź."

„Dźědo!" Handrij proscho rjekny, „dźicźe ſ wowku tola khwilku na pschekhodźenje. Krej je ßo wam shustnyka wot stajneho samyßlenja a teho dla scźe tak bjes nadźije. Njejscźe dha mi ßam pschezo powjedali, so dyrbi cźłowjek na lubeho Boha, niz pak na ludźi twaricź? So bjes jeho wole ani wrobl ſ tšěchi njepadnje, sabywschi hakle, so by cźłowjek hłodu wumrjeł? Wy scźe mje hižo tak dołho žiwili, duž chzu hladacź, hacź wam njemóżu khlěba wobstaracź, doniż saßo wotebjerarjow njesmějecźe. Chzu po proschenju hicź a dom wot domu khodźicź."

„A ßo poliziji popadnycź a sawrjecź dacź", Schewski hórzy doda. „S teho smějemy potom też nimo teho hischcźe hańbu. Ně! S najmjeńscha ſ cźestnym mjenom do rowa pójmy."

Ale Handrij njepschesta proßycź, doniż Schewskowa ßwojeho muża k pschekhodej wokoło města njedonucźi. S cźežkej wutrobu wobaj woteńdźeschtaj. Handrij pak wosta doma, so ßnadź wotebjerał, kiž by ßebi skasacź pschischoł, njeby durje samknjene naschoł a saßo woteschoł.

Nasch staroßławny Budyschin leži njemało rjenje, nimole jenoż ſ lěweho boka Sprewje. Stajnje je tu na dróhach a torhoschcźach wjeßele žiwjenje. Hdyž pak je wutroba pokna srudoby a cźežkich staroscźow, ßu cźłowjekej wjeßeloscź druhich a rjanoscź stwórby cźim bóle pschecźiwne. Teho dla wosta mischtr Schewski symny, hdyž na wyßoke a woßebne khěže lawskeje dróhi hladasche. Bjes dźělbracźa też do dalokoscźe hladasche, hdyž bě ſ měschczańskich murji na hórku k wjecźoru wuschoł. S Hrodźischka na wjelewěžate město hladajo ßo njeroswjeßeli. Młyny drje lubje klepotachu, ale Schewskemu žaneje muki njemlějachu. Jemu běsche nětkole tak, kaž kódźnikej na morju; też tón woßrjedź ßameje wody, kiž pak ßo picź njehodźi, doscź husto picźa trada a móże sahinycź. Hakle hdyž na poßledku na dwórnischczo dóńdźeschtaj, pschińdźe saßo trochu žiwjenja do njeho. Tam mjenujzy ßo runje wupucźowarjo pschihotowachu, so bychu do dalokeje Ameriki wucźahnyli a tam ßwoje sboże pytali.

„Ow, Kata, hdy bychmoj wobaj takle tsizecźi lět młódschej byłoj!" mischtr Schewski ßwojej žonje rjekny. „Dha bychmoj też mój wucźahnykoj. Kak rady bych ßwoju jehłu sa kopacź pscheměnił, praßu sa pług, kohcź ſ hońtwinskej tšělbu, krawzowski wósk ſ pólvrowym różkom. Hacź do amerikanskich pralěßow ßo móda sawěscźe hischcźe njeje dobyła a dźiwoch ßo lědma sa nowymi wězami ſ Parisa prascha. Nascheho Handrija pak chzu namołwjecź, so by hnydom po naju ßmjercźi do Ameriki wucźahnył. Tam ludźo hischcźe tak huscźi njebydła a jedyn druhemu na porsty njestupaju, kaž pola naß, a schtóż chze dźěłacź, sawěscźe hischcźe tam ßwój khlěb namaka. Kata! Hdy by to ſ hrěchom njebyło, bych tebje pohnuwał, so by se mnu ſ mosta do rěki skocźiła, potom by namaj a naschemu Handrijej pomhane było."

„Ale na tebje tola! Takle móżesch ty rěcźecź?" Schewskowa wustróżana skorżesche. „Saleži ßo to kschescźanej? Móże dha ßo potom Bóh nad namaj ßmilicź, hdyž masch ty tak mało wutrobitoscźe a ßebi hnydom na satepjenje pomyßlisch? Pój domoj, so móżesch ßwoje hrěschne rěcźe hnydom ſ cźaßom hischcźe wotproßycź."

Mischtr Schewski womjelkny, a poßłuchasche. Hdyž staraj cźłowjekaj jachło po skhodźe horje pschińdźeschtaj a do ßwojeho bydła stupischtaj, pschihna jimaj Handrij wjeßely napscheczo.

„Dźědo!" hólz sawoła, „ja ßym sboże mél, hdyž staj wój ßo

wukhodźowakoj. Nowy, dobry a bohaty skasak je žo wam namakał. Lědma to shudacźe, schtó tónle wožebny knjes je, a duž chzu wam to jenož hnydom žam prajicź, schtó to je, so je to wyšoki duchowny w naschim měsćze a w naschej zyrkwi. Wón chze žo najprjódzy pschepokasacź, kak wy dźěkacźe, a teho dla je tule hižo trjebanu žuknju póšłak, so byschcźe na nju nowy khornar seschili. Jeho domownik, kotremuž je tuta žuknja postajena, je tu žom pobył a je tež hnydom kruch žamžneho platu žobu pschinješł, ſ kotrehož je žuknja. Tule je žuknja a tež płat. A so byschcźe ſ prawym lóschtom a ſ luboscźu dźěło do ruki wsali, da wam duchowny tež prajicź, so je wam tež tole hischcźe žobu póšłak."

S wježelosćźu hikajo móžesche wbohi hólz poslednje žady lědma doprajicź.

A schto to běsche, schtož bě wyšoki duchowny póšłak, a schtož bě hólczeza hacź do šylsow hnuko? Niczo khiba hornź warjeneho rajža a kruch mjaža w nim a něhdźe dwajpuntowski khléb.

Ale sawutlazemu je tež schkleńza wody hižo rosradowazy dar a schtóž žo hižo dołho poštylnjazeje jědźe njeje do žyta mohł najěsćź, tón ma žylnjazu jědź sa wulkotny dar.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pirnaski pólny artilleriski regiment cźišło 28 žo po wosjewjenju wójnskeho ministra 1. julija 1913 da Budyschina pschepokoži.

— Nahle kónz na sajecźe wutroby je na Pschischeczańskej drósy kóń tudomneho póstownika Wobsta wsak. Skoczo žu do Jenkeczańskeje hnojowoje dźěkarnje dowjesli.

S Dobrusche. Pomoznik tudomneho schewskeho mischtra Oty je, hdyž běchu jeho žameho we wobydlenju wostajili, něhdźe 100 hriwnow a wschelaku drastu nakradnywschi cźeknył. Kaž je žo nashoniło, je lohkomyšlny cźlowjek ſ Dźěžnikez do Draždźan wotjěł a ſ khwatkom 40 pjenježkow, kotrež běchu žo jemu we wudawarni jěsdnych khartow wrócźite, ležo wostajił.

S Hrubocźiz. Sańdźenu póndźelu wjecźor wokoło $^3/_4$9 hodźin je žo bróžeń tudomneho kublerja Pětscha do cźista wotpaliła.

S Bórka. Tu matej žo khěža a skała, na mjeno A. Starki sapisanej, po namjecźe hypothekskeho wěricźela, J. T. Mjerwy w Cźemjerzach, 25. januara 1913 dopołdnja $^1/_2$11 hodźin na Budyskim žudnistwje na pscheštadźowanje pschedawacź. Khěžina wopalna kaša 3050 hriwnow wucźinja.

S Budestez. Pschichodnu póndźelu, 16. hodownika, wjecźor $^1/_4$8 hodźin smeje žerbske towarstwo „Lubin" žwjedźeńsku shromadźiznu na swucźenym městnje pola Rösika. Pschednoschk je pschilubjeny. Wopyt wschěch žobustawow je nusny. Hosczo budźa nam wutrobnje witani.

S Boschez. Pschi hońtwje, kotraž žo na naschim revěrje sańdźenu wutoru wotmě, žu 138 sajazow, 5 bažantow, 3 schrěkawy a 1 wrónu tšélili. Po nowym lěcźe žo nascha hońtwa ſ nowa pschenaje.

S Pomorz. Hdyž běchmy loni w „Sserbskich Nowinach" pisali, so najstarscha wožoba Bukeczańskeje woždy, tudomna khuda wudowa Kschižanowa, žwój 90lětny narodny dźeń žwjecźi, a sa potrjebnu staru žonu wo žmilny dar proschachmy, někotre njedźele posdźischo ſ Texaša w Ameriży wot jeneje tamnischeje cźitarki „Sserbskich Nowin" pjenježny dar dóńdźe. To bě wulke njenadźite wježelе sa wobstarnu Kschižanowu; wona žo po tutym pucźu schcźedriwej daricźelzy ſ zylej wutrobu dźakuje. Pschichodnu póndźelu, sechze-li Bóh, budźe Kschižanowa žwój 91lětny narodny dźeń žwjecźicź. Bóh chzył jej tež w dalschim lěcźe jejneho žiwjenja strowosćź a cźikosćź spožcźicź a jej žmilne wutroby sbudźicź, so mohła wona cźežkosćź wyšokeje staroby skerje snjesćź.

S Worklez. Wutoru rano wokoło 3 hodźin je žo wumjeńske twarjenje swudowjeneje kublerki Ssalowszyneje do cźista wotpaliło. Woheň je pjecźa se žałym popjelom nastał.

S Konjez. S hródźe tudomneho kublerja Mitascha běschtej žo njedźelu w nozy dwě jakojzy shubikej. So by žo žlěb sa paduchom namakał, žo hnydom po polizajskeho pža do Tšélan póšła. Kaž hižo husto doscź, poš njewjedźesche, schto ludźo wot njeho chzedźa. Mjes tym so žo do wschěch stron powjescźe scźelechu, so bychu paducha ſ kradnjenym skotom sadźerželi, powjescź ſ Kubschiz pschińdźe, so je tamnischi žiwnoscźer Pjetschka rano do hródźe stupiwschi; dwě zusej jakojzy w njej nadeschoł. Pryslaka, kotryž je jej ſ Konjez do Kubschiz dowjedł, njejžu hischcźe wušlědźili.

S Ketliz. Schtwórtk je žo w Karlowej Studni khěža gmejnskeho pschedstejicźerja, w kotrejž tuteho macź a někotši podružnizy bydlachu, wotpalika. S nusu je žo domjaza nadoba wukhowała.

S Kukowskich stron. Njedawno běsche pola naš kmótšistwo. Žona kmótsesche a muž žobu na kolanziju pschijědźe. We wježelej korczmje wupschahny a žwój dołhi kožuch do korczmarskeje stwy blisko pschi durjach powěšny, so móžesche jón kóždy widźecź a — wobdźiwacź. Kožuchowy wobžedźeŕ je troschku hordeho waschniczka, kaž dźě to druhdy je! Potom poda žo do domu, hdźež žo kolanzija wjeżele žwjecźesche. Mjes tym pak někajki schibak — to tón dundyr wě, schto bě temu do moshow sajěło — do kožucha piwa nakida, so jenož tak bubnjesche. A hdyž žo pschišydak ſ kolanzije wrócźi, stejesche hischcźe piwo w saku, ſ dopokasom, so bě ſ dobreho płata, žnadź žamo ſ kože. Sso kožuch woblekajo, ſ nahej ruku do židkeje wobrady sjědźe. Bjes dźiwa, so tajki mokry tryšk jeho rosmjersa — a koho to njeby, a ſ zyła, so móžesche žo to jemu stacź a so žebi tajke schibakstwo ſ nim dowolichu. Pyrjo žo do pjecźoch da, kotsiž runje w korczmje žedźachu, a hrěschesche žo na nich. Na to waschnje njekhmanika wušlědźicź njemóžesche, a duž pschepoda wězku pólzajej. Tón tamnych doma wopyta, ale wukopako žo hacź dotal niczo njeje. Ssnadź dóńdźe hacź na žudnistwo. Najlěpje by było, so bychu njeduschnika ſ pólizajskim pžom pytali. Tón jeho sawěscźe wucźuschli. A potom móže žo jemu tak poradźicź, kaž něhdy tym „kórkarjam", město hodowneje pjecźenje tajki wjetschi sawdak do krajneje pokładnizy.

S Jitka. Schtwórtk rano wokoło 8 hodźin wobydlerjo naschcje wšy ſ doma kubkowcho wumjenkarja Pawlika kur ſ tšěchi won stupacź widźachu. Dokelž běchu khěžne durje samknjene, je rospacźichu. Hdyž chzychu sastupicź, jim płomjenja napscheczo žapachu. S wulkej nusu do istwy dońdźechu, hdźež Pawlik na schpundowanju jako swuhlene cźěło leżesche. Hacź je woheň, kotryž drje je žo zyku nóz dymił, ſ powalenjom lampy abo psches khachle nastał, njeje žo hischcźe spósnacź hodźiło. Pawlik w domje žamlutki bydlesche a běsche poslední cźaš khorowaty.

S Delnjeho Wujesda. 7. a 8. dezembra je superintendent Dahlmann ſ Wojerez tu schulisku a zyrkwinu visitaziju wotmył. Rano we 8 hodźinach bě visitazija w Rudźanskej a potom we Wujesdźanskej schuli. Popołdnju žo superintendent se žobustawami zyrkwineje rady na pohrjebnischcźo a do zyrkwje poda, kotraž je jena ſ najrjeńschich zyłeho wokrjeża. Zyrkwinska rada potom w dlěschim poštedźenju swonkowne a snutskowne należnoscźe dokładnje rospomina. Njedźelu dopołdnja bě najprjódzy žerbska a potom němska Boża žłužba. Posdźischo bě rosrěcźenje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Lipicza. Schtóž žo na łukach, mjes Lipicźom a Hermanezami leżazych, wukhodźuje, móže tam žadnoscź wohladacź, kotraž žo hewak w symskim cźašu njenadeńdźe. Dwaj bacźonaj, kotrajž stoj w lěcźu w naschej wšy hnězdo měkoj, tam w pokpróšdnych pschěrowach sa zyrobu žlěbźitaj. Kaž žo sda, staj sabykoj, žo nasymu k žwojim towarscham na slět do cźopkeho pokodnischeho kraja pschisamknycź. Nětkole drje ptakaj hischcźe zyrobu namakataj, kak pak žo potom sežiwitaj, hdyž žo woda w hatach a pschěrowach ſ tokstym lodom pschikryje?

Se Sdźara. W naschej wšy, kotraž měješe prjedy 12 wobžedźerjow a w lěcźe 1860 pokita wobydlerjow, je wobydleŕstwo poslednje léta móznje wotbjerało. Nětkole wone jenož hischcźe 4 wobžedźerjow a 23 wobydlerjow liczi. — Pschi poslednim skótliczenju je žo 5 koni, 29 howjadow, 25 žwini, 7 kosow a 80 kur naliczilo.

Se Žarkow. Pschi hońtwje na tudomnym knježim revěrje žu 47 sajazow, 2 žornje, 4 bažanty, 1 wrónu a 1 žowu potšeleli.

S Ptaczez. Hórniske akzijowe towarstwo „Ilse" je tu něhdźe 1800 jutrow, w Lejnom psches 2000 jutrow, w Lubuschu psches 1000 jutrow a w Narczu psches 500 jutrow burskich leżomnoscźow pokupiło. Prjedy pak hacź budźe žo na tychle leżomnoscźach sa wuhlom rycź, žo hischcźe wjele lět pominje. „Ilsa" je tute leżomnoscźe kupika, dokelž žo mnosy spekulantojo sa nje sajimowachu. „Ilsa" je nětkole telko brunizu wopschijazeho kraja pokupika, so je na dlěje dyžli 100 lět ſ wuhlom sastarana.

S Běleje Wody. (Hólz žo tepił.) Njedźelu popołdnju 8lětny Waldemar Michalski a 12lětny Wylem Donat na lód samjersnjenych jamowych dźěrow dźěschtaj. Michalski na cźeńki lód stupi a žo pschekama. Donat po ludźi běžesche, kotrež dyrbjachu jeho towarscha wukhowacź. Hdyž pak k městnu njesboža pschińdźechu, bě žo Michalski hižo tepił. Wohnjowa wobora je hakle nasajtra jeho cźěło namakacź mohła.

S Draždźan. Sańdźenu njedźelu mějachmy tu derje wopytane

ßerbſke kemſchenje w kſchižnej zyrkwi. Spowjednych bu 146 liczenych. Prědowanje dźerżeſche nam k. farař Mrósak ſ Hrodźiſchcza, spowjednu wuczbu pak k. farař Domaſchka ſ Budeſtez.

Sserbſzy ſtudowazy!

„O Sserbja, ſtańcze k dźěłu, njebojcze ßo pota!"
Waß ſ nowa proſcha Sserbow ſahinjene rody,
„O ſtańcze, ſleńcze puta zuſbařſkeje ſchkody,
Sso ſhrabajcze a mjes wami budź pſchesjednota!"

Tute ßłowa pſchiwoła naſch njeſapomnity Cźiſchinſki ßwojim Sserbam, Sserbam, kotrychž je lubował cżaß żiwjenja, ſa kotrychž je ßwoje mozy woprował. Sserbam baßnik tute ßłowa pſchiwoła, Sserbja ßmy też my ſtudowazy a teho dla płacża też nam. Baßnik napiša je ſ pſcheßwědczenjom, pſchińdźechu ſe ßwěrneje ßerbſkeje wutroby, ſ pſchecźom a ſ wotmyßlenjom, ſo bychu namakałe płódnu ſemju ſaßo w ßerbſkich wutrobach. „O Sserbja, ſtańcze k dźěłu, njebojcze ßo pota!" Haj ſtańmy, bratſja ßerbſzy, ſtańmy woßebje my ſtudowazy, nadźija naſcheho luda ßerbſkeho. Wotſchaßmy dołhi ſpar ſ wocźow, hladajmy wokoło ßo, ſtańmy a ſmužicze podajmy ßo na polo ßerbſkeje dźěławoſcze. Naſche ludowe towarſtwa na wßach dźěłaja njewutrajnje „Bohu k cześći, Sserbam k ſpomożenju!" Haj towarſtwa, wobſtejaze ſe ßobuſtawow wſchědnych ludźi, ſajimaja ßo ſa ßwoju rěcź, ſa ßwój narod, ſa kraßnu Łužizu. A ſchto cźinimy my ſtudowazy, my, kiž ßmy też ßynozo ßerbſkeho luda, kiž ßo żiwimy ſe ßerbſkim khlěbom, kiž ßmy wukubłani na ßerbſkej ſemi? Bohużel dyrbi ßo prajicź: jara, jara mało. Mamy drje ſe ſtudowanjom cźinicź doſcź, tola ſchtóž ma hiſchcze praweho ßerbſkeho ducha we ßebi a ſchtóž hiſchcze lubuje to, ſchtož ßu jemu prjedownizy w horzych bitwach dobyli a ſawoſtajili, temu ſbywa też hiſchcze cźaża doſcź, ßo wudoſpołnjecź we ßwojej macźernej rěcźi, dźěłacź ſa ßwój drohi lud, ſ nim ßo wjeßelicź, ſ nim ßo rudźicź, do zyła dźělbracź na jeho intereßach. Każ ßo ßerbſki ſtudenta pſchecźiwo ßwojemu ludej ſadźerżi, tak też lud wobkhadźa ſaßo ſ nim. Schtó chżył rjez, ſo nima naſch ßerbſki lud hiſchcze cźucze ſa ßwoju młodoſcź, ſa ßwoju ſtudowazu młodoſcź? Bratſja ſtudowazy, njebě wam lětuſcha hł. ſkhadźowonka w Budeſtezach najkraßniſchi dopokaz ſa to? Njehrějeſche ßo tam kóždemu prawemu ßerbſkemu ſtudentej wutroba, hdyž widźeſche, kak ßo ſtari a młodźi ſajimuja ſa naß, wot kotrychž wocźakuja, ſo budźemy jim jich wodźerjo, jich pomozniży, jich wucźerjo? Njedajmy ßo cześcźicź ſa niczo, ně, wopokaſajmy ßo hódni teje cześcze a pſchikhilnoſcze, kotruž nam poſlicza naſch lud, lud, kiž derje wě, cźeho dla naß ßebi waži. Staňmy k dźěłu, njebojmy ßo pota! Rjane ßluby ßmy wobkrucźeli na lětuſchej hkownej ſkhadźowanzy, dźerżmy ßo jich, njedajmy ßo wohańbicź naſchim ludowym towarſtwam! Ně, ſtupmy ßo ſ najmjeńſcha pornjo nim, abo ſchtož je lěpje, ſpytajmy je pſchetrjechicź. „Stańcze, ſleńcze puta zuſbarſtwa!" Na ßebje ßameho njech ßo kóżdy ſpuſchcża, wſcho, ſchtož je zuſe, njech też zuſe woſtanje. Sserb ma měcź najprjedy ßerbſke ideale. Shrabajmy ßo ſjednocźmy ßo a njech knježi nětko ſkónczńje pſchesjednota mjes nami. Jedyn ſa wſchěch, wſchě ſa jeneho. To njech je wot nětka heßło kóżdeho ßerbſkeho ſtudowazeho. So ßmy ßo poſběhnyli, chżemy ſ tym dopokaſacź, ſo ßo ſhromadźimy lětża wſchitzy na hodownej ſkhadźowanzy w Radworju. Kajki cźini ſacźiſchcź, hdyž pſchińdźe naſch lud na ſkhadźowanku a widźi, kak mało ſchtudowazych ßo na njej wobdźěli! Pohladajcze na druhe towarſtwa! Hdże woſtanje ßobuſtaw towarſtwa doma, hdyž ma wone tón abo tamny ßwjedźeń? Schtóž je w towarſtwje, ßłuſcha też na jeho ßwjedźenje a kóżdy Sserb, kiž je ſchtudenta, ßłuſcha na ſkhadźowanku. Nucźicź n ſchak ßo k temu żadyn njemóże a też njebudźe. Kiž to njecźini ſe ßerbſkeho pſcheßwědczenja, wot teho njetrjebamy też wjele wocźakowacź. Tola njech żanemu ſ naß ſchtudowazych, njech je na kajkežkuli ſchuli, tute ßłowa njepłacża. Ně, bratſja ſchtudowazy, wſchitzy ſtańcze a to hnydom a pſchińdźcze na ſkhadźowanku a wobdźělcze ßo pſchi dźěle a ſabawje. Wſchako nichtó njetrjeba hicź abo jěcź w nozy domoj, ale móże woſtacź w Radworju pſches nóz.

Duż dopjelńmy baßnikowe pſchecze, ſtańmy, njebojmy ßo pota, ſhrabajmy ßo a jednota njech knježi mjes nami!

J. Bruſk, t. cź. pſchedßyda ſkhadźowanki.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pjekařſki miſchtr Heinrich Ritter w Sarycźu bě młynkowu Marju Semmerowu we Łahowje dla ſkſchiwdźenja wobſkorżił, dokelž bě wona na njeho rěcźała, ſo ßo ludźo na njeho hrěſcha, ſo je wón lětża ſapoczatk julija Łahowſki młyn ſapalił. Semmerowu bě Budyſki ławniſki ßud ſkſchiwdźenja dla k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja, abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźił. Jejne powołanje njemějeſche żaneho wuſpěcha.

⚔ Hižo ſchtyri krócź khoſtany 28 lětny pohoncź Ernſt Pawoł Biehle ſ Drożdźija bě 8. oktobra popołdnju dźěłacźerjej Günzelej w Budyſchinje ßłuſchaze 60 hriwnow hódne jěſdne koło, kotrež bě tón pſched tudomnym póſtiſkim twarjenjom ſtejo woſtajił, kradnył. Woſpjetneho paduſchſtwa dla Biehlu k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu a jemu cżeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Přilopk.

* (Paduſchſtwo.) W Langebrücku ßu ßo póndźelu w nozy do jſtwy tamniſcheje nalutowarnje a wupożcźerńje paduſchi dobyli a něhdże 2000 hriwnow kradnyli. Sa nimi nimaju żaneho ßlěda.

* (Dwě woßobje ßo tepikej.) Cżeżke njeſbože je ßo ſchtwórtk w Eichbergu pola Hirſchberga w Schleſyſkej ſtało. Pſchekupſki direktor Schuppez papiernika a żona knihiwjednika Schuhmanna po lodźe jěſdźeſchtaj. Wonaj ßo pichekamaſchtaj a ßo tepiſchtaj. Direktor Schupp bě 38 lět ſtary, wudowz a nan tſjoch dźěcźi. Schuhmannowa je 28 lět ſtara.

* (Proteſt němſkich rěſnikow.) Swjaſk němſkich rěſnikow je w Barlinje ſhromadźiſnu wotměł, w kotrejż 4000 rěſniſkich miſchtrow ſe wſchěch ſtronow Němſkeje pſchecźiwo temu proteſtowaſche, ſo ſtat jenoż gmejnam pſchi pſchiwożenju wukrajneho mjaża zło poniża. Khěżorſtwowe knjeżerſtwo a khěżorſtwowy ßejm ßo napominatej, ſo by ßo też rěſnikam zło na wukrajne mjaßo połóżiło.

* (Hojeńnja w płomjenjach.) W Metzu je ßo 10. dezembra hojeńnja „Mathildſki wuſtaw" wotpalił. Něhdże 230 khorych, kotſiž ßo w hojeńni namakachu, móżachu ßo hiſchcze ſ cżaßom do bliſkeje ſchule donjeſcź. Woheń bě ßo pſches zyłe 500 metrow dołhe twarjenje wupſcheſtrěł.

* (Kholera w Konſtantinoplu.) Póndźelu a wutoru je w Konſtantinoplu 200 woßobow na kholeru ſkhoriło. 30 ſ nich je wumrjeło.

Wutrobna próſtwa!

Nowe lěto ſteji zaso před durjemi. Lěta dołho su so k »Božemu Dźěśću« a k »Nowemu Lětu« za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Prěnje lěta je so tak na 1500 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poſlednje lěta pak bohużel jara mało!

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móżemy prajić: nětko je Serbski Dom naš.

Duż wukupmy so lětsa zaso z horliwoścu prjedawšich časow wot wšěch pisnych nowolětnych zbożopřeńow z tym, zo prawje **šćedry** dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš »**Serbski Dom**«!

Njewidźiće Wy, lubi Serbja, kak druhe narody za swoje duchowne a ćělne potrěbnosće milijony, haj samo swoje żiwjenje wopruja; bjeŕće sebi jich za jasny přikład a woprujće z najmjeńša ze swojeho zamoženja, Wam wot Božeje miłosće darjeneho, hódny wopor wěrneje wótčinskeje lubosće!

Čim wjetši wopor Wy, lubi Serbja a přećeljo, za naš »Serbski Dom« přinjeseće, ćim wjacy wón ponjese a ćim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru a swěrnu lubosć k wótčinje a k narodej.**

Tak sčini kóżdy, kiž tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu spodobny skutk. Njedlijće so, ale póśćelće hnydom!

Wšitke nowolětne dary budźemy, kaž dotal, w »Serbskich Nowinach«, w »Katolskim Pósle« a we »Łužicy« z dźakom kwitować.

Duż woprujmy kóżdy po swojich mocach a ze šćedrej ruku »Bohu k česći a Serbam k wužitku«!

W Budyšinje, 6. decembra 1912.

Farař **Jan Křižan**, předsyda M. S.
Kanonik schol. **Mikławš Žur**, I. sekretař M. S.
Konrektor prof. dr. **Muka**, ředaktor Časopisa M. S.
Justicny radźićel **Michał Cyž**, zarjadnik M. D.

Dary njech so śćelu na knjeza zarjadnika M. Cyža w Budyšinje pod adressu:

Herrn **Justizrat Notar M. Ziesch**
in Bautzen, Lauengraben 2 I.

Schmidt & Gottschalk

pjenjezna banka w Budyschinje na theaterskej haßy,
na rózku schulskeje drohi.

Kupony k 1. januarej 1913

hižo wot **16. dezembra** bjes khostow po najwyschschim kursu s hotowymi pjenjesami samënjamej.

Derje ßo placzaze hódnostne papjery na skladze.

Jenotliwe ßo pschenajaze privatne treßorske kaschcziki se ßamßnym wotnajerjowym samknjenjom.

Adventski wënz

na row naschcho lubowaneho nana, dźëda a pschecźela

Jana Augusta Horschta.

* 27. meje 1836 w Kelnje, † 14. dezembra 1911 w Scheschowje.

O bliskoscź hodowna! Adventske swony
A hnadypolny pschichod Knjesowy!
O spëwy dźëczatkow a sbóżne ßony
Na Bożoh' dźëscźa nózne ßwëtliny!
Sso bliżisch khudej jemi hnadny czaßo
A wudźëlujesch ßwëtke bohatstwo.
Budź powitany wschitkim duscham saßo
A pschinjeßk ßwëtej mër a sboże wscho.

Nam pschinjeß troscht! My dźëczi żarujemy
Najßwërnischcho nana wutrobnje.
Hlaj, płakajo dźenß k jeho rowej dźemy
A wopomnimy jeho żiwjenje
A jeho wumrjecźe po Bożim ßlowje
Wo sbóżnych morwych, kiż w tym Knjesu mru
A kotrychż dobry dźël niz tu we rowje,
Në, domach wëmy s wëstej nadźiju.

Haj, ßwërny ßy ty byk, nasch drohi nano,
A ßwërny wostak ßwojom' Knjesewi;
Se ßwojim Bohom stawasche ty rano,
Sso wjecźor modlesche we nutrnoscźi.
A kóżdu njedźelu we Bożim domje
Ssy saspëwak a ßwëru poßkluchak
Na ßkowo Knjesowe hacź k rowa kromje,
Najlëpschi pschikkad ßwojim dźëczom dak.

A każ ßy wjeßeky a srudny spëwak
Cźaß ßwojoh' żohnowanoh' żiwjenja,
Tak ßy ty stajnje najpilnischo dźëkak,
Sso sa naß prózowak dźeń wote dnja.
A kajke wulke hnadypolne sboże
Ssy s naschej maczerju ty wużiwak:
Wój mëjeschtaj wscho żohnowanje Boże,
Nasch luby Bóh je kraßnje k wamaj stak.

Lët tsizycźi a ßydom pucźowakoj
Staj, lubej starschi, ßwëru w mandźelstwje
A dobru nóz ßej najsrudnischo dakoj
Pschi sbóżnej ßmjercźi naschej' maczerje.
Dwë lëcźe ßy ty czische dale cźahnyk
Wot najdźaknischich dźëczi wobdaty
A k nowom' żiwjenju nëtk s Boha stanyk,
Hdźeż wëcźne wobydlenje dostak ßy.

Schtó móże wuprajicź, ty lubowany,
Schto ßy ty ßwojim dźaknym dźëczom byk,
O, so też bychmy tebi pomnik khmany
Tu stajili, każ ßy ßej saßkużik.
My chcemy spëwacź, dźëkacź wschitke cźaßy,
Sso dżerżecź jako twojoh' runjecźa,
Hacź tam ßo s tobu wohladamy saßy
A wëcźna domisna naß powita.

Spi derje! Wsmi nasch dźak! Njech Boża hnada
S njeskóncźnej sbóżnoscźu cźe wobdawa
A na naß, twoje dźëczi, njech Bóh hlada
Se ßwëru wótzowskej bjes pschestacźa.
Po ßwojim ßlubjenju njech wëcźnu krónu
Kral njebjeß tebi, nano, wobradźi
A njech naß s maczerku a s tobu junu
Na wëcźnych hodźoch saßo sjenocźi!

Serbski musej.

Dalše dary. (Pokračowanjo).

Knjez konr. prof. dr. Muka: 1. Němsko-serbsku evang. agendu z l. 1696.
a) w rukopisu. b, c, d) w čišću ze wšelakimi ruk. přispomnjeńkami.
e) rukop. dodawk k njej z Trjebulowskeje cyrkwje.
2. Delnjoserbske spěwarske, rukop. z 17/18. lětstotka.
3. Gerichtsbuch der gemeine zu Zischkowitz 1566. (Němski rukopis.)
4. Serbski rukopisny słownik, jara rjenje pis. wot bratrow Bohuw. a J. Jak. Pječki.
5. »Ta duchna Domazna Żowka«.
6. »Njebaski List«.
7. Dźël »Fryčeweho Stareho Zakonja z l. 1797« atd.

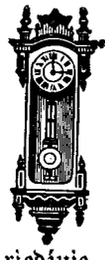
(Přichodnje dale.)

M. Wjerab, musejownik.

Jako **dar k Bożemu dźëscźu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Kóżdy, kotryżchże ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na swonk. lawskej haßy 5.

Jenčj pschedawa a porjedźuje, sa ßwoje dźëło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Bolaze nohi,

sajëtsjene widlischczate żily ßo sa krótki cżaß sahoja. Wukasanje darmo, też njedźelu, w Budyschinje na połnóznej dróży 17 po 1 sth.

Kucharki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrënkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźëkacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lëtu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chże

schewstwo

nawuknycź, hnydom abo k jutram wucźbu namaka pola schewskeho mischtra **Augusta Nowotneho** we Łomsku pola Minakaka.

Palastowe dźiwadło

w Budyschinje na khěžorskej drósy 11.
Najwjetsche a najw[illegible]zebnische ßwětłowe
∴ dźiwadło sakskeje hornjeje Łužizy. ∴

Wschědnje
wot **4** hodźin popołdnju hacž do **11** hodźin wječor

wulke pschedstajenje

:: najnowischeho dokonjenja ::
ßwětłohrajerskeho wumělstwa.

Kóždu ßobotu a ßrjedu ßo program pschemění.

Přeprošenjo!

Na III. hłownu skhadźowanku serbskeje studowaceje młodosće w Radworju w Delanec hosćencu na dnju **29. decembra** wšěch Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje

Jurij Brusk, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Porjad:

Popołdnju w 3 hodź. posedźenjo wubjerka. Jednać budźe so
1. wo założenju serbskoho akademiskoho towarstwa,
2. wo towarstwje starych knjezow,
3. wo towarstwje krajnostawskich seminaristow,
4. wo předsydstwje skhadźowanki.

Na to sćěhuja namjety kk. hosći a studowacych, kotrež maja so z podpismom k. namjetowarja pisomnje w běhu wuradźowanja prěnjoho dypka staršomu wotedać. Na to sćěhuja rěče kk. hosći.

Wječor z dypkom 1/2 8 hodź. započinja so zabawny dźěl, wobstojacy ze spěwow a dźiwadła.

Studowaca młodosć woswjeći při tutej składnosći też 50lětny jubilej serbskoho dźiwadła, wobstojacy ze swjedźeńskeje rěče a z předstajenja najstaršoho serbskoho dźiwadła.

— Studowacy dóstanu městna k přenocowanju! —

Skótny lěkař Wünsche

w Bukezach

bydli nětko pola

knjesa skałarja a hosćenzarja Kecka.

Telef. hamt w Pomorzach čišło 29.

Ssuczelna kruwa

ſ tsećim czelećom zyle blisko k czelenju je na pschedań w Nowej Wšy čišło 18 pola Nießwačidła.

Porjadnu

dźěłaczerſku ßwójbu

k nowemu lětu abo posdźischo pyta kubleŕ **Bart** w Tšělanach.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, jutře njedźelu, **15. decembra**, popołdnju w 4 hodźinach w Hončec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Važnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serb. tow. za Njeswačidło a wokolnosć,

zmeje jutře njedźelu **15. dec.** popołdnju w 4 hodź. we Weberec hosćencu w Njeswačidle posedźenje.

Sobustawy a hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Tow. „Lubin" w Budestecach

zmeje přich. póndźelu, **16. dec.** wječor 1/4 8 hodźin pola Rösikec měsačnu zhromadźiznu.

Přednošk je přilubjeny.

Sobustawy a hosćo so wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Hody.

Najbóle praktiſki a myßlowpołny dar je **žiwjenje, wuhotowanje** abo **lutowanje ſawěſczaza poliža,** kotraž móže ßo po najpschihódnischich wuměnjenjach a ſa najnižſche pschinoſchki pola 1875 ſakoženeho, pod protektwratom J. M. krala ſtejazeho

ſakskeho wojerſkeho žiwjenje ſawěſczazeho towarſtwa

w Draždźanach

dostacź. — Wſchě wusbytki ſawěſczenym jako roſczaze wusbytkowe podźěle pſchipadnu. — Žadajcze ßebi hnydom prospekty wot direkzije w **Draždźanach-A., Schulgutſtraße 7,** abo wot pſchißluſchneho ſaſtupjerja. ∴

Wschě 31. dezembra 1912 a 1. januara 1913 ſapłaczomne

kupony

hižo wot 16. dezembra bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Łubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

Wuczobnika

ſa ßwoju pschedawańnju drogow a barbow pytam.

Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

Hólz, kotryž chce

pjekarſtwo

nawuknycź, jutry wuczbu namaka pola pjekarſkeho miſchtra **Mikuta** pſchi ßerbſkich hrjebjach 22.

Schewskeho pomoznika

hnydom pyta **A. Freund**
we Wulkej Dubrawje.

(K temu čišłu ſchtyri pſchiłohi.)

Naether's Weltbekannt auch Naether's Kinderwagen, Sportwagen, Progress-Stühle Hausschulbänke

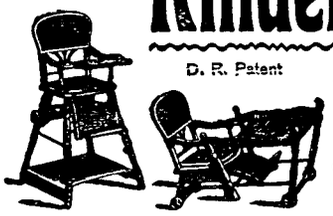
Naether's Schutzmarke

Nur echt mit obiger Schutzmarke

Kinder-Stühle

Mit Sicherheits-Verschluss und zugleich federndem Gang als Fahrstuhl

D. R. Patent

Najwjetschi wubjerk Budyschina.

Klankaze wosy, Rätherske lěhanske stoly a dźěćźaze meble,

sportske a dźěćźaze wosy, sćinowe meble a wschě korbowe twory po tunjoscźi njepschetrjechene.

Kurt Marćin Richter

delka na khěžorskej drósy w 1. poschodźe.

Aug. Pawoł Hilger

w Budyschinje na seminarskej hasy 2

porucza k hodam jara tunjo:

zychi běle a pißane, **wupjerki** prawe a ßylne,

hotowe žonjaze a mužaze barchentowe koschle,

běle a pißane,

dźěćźaze koschle we wschěch wulkoscźach, **dźěćźazu drastu, trjenja, hadreschcźa, schantka, ložowe plachty, ložowe pschikrywy, blidne ruby, taflowe ruby a serviety, blidowe pschikrywy, dźěćźaze schórzuschki, hospodarske schórzuchi, ßlomniki, zyloplatowe, polplatowe a koschlaze tkaniny.**

Gardiny a vitražowe tkaniny.

Barchentowe sbytki sa jaki, dźěćźazu drastu, koschle a ßukuje.

Sbytki koschlazych tkaninow.

Sbytki sa schórzuchi a podschiežka.

Ręczi ßo tež ßerbski.

Najstarschi czrijowy a schkórnjowy sklad

A. Knüppelholza naslednika

Hermanna Fabiana

na jerjowej haßy 11

snapschecza „sloteho jehnjeca".

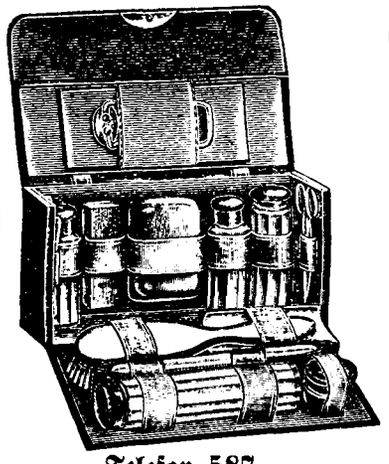
Dolhe schkórnje wschěch wulkoscźow

jenož ruczne dźěło,

wschě druźiny wobucza snateje hódnoscze

płaczisny hódne.

Wschě wuporjedźenja a dźěłanje po měrje.

— Telefon 587. —

Kožane twory kupuja ßo najlěpje w spezialnej pschedawarni kožanych tworow.

Stajnje wulki wubjerk, krucze sprawne poßłuženje a tunje płaczisny sa

koffry, puczowanske tosche, neßeßäry, žonjaze tosche a paßy schulske tosche sa hólzow a holzy, schulerske mapy, pißanske, aktowe a hudźbne mapy, listownje a zigarowe tosche, portemoneje, ßlé, nakhribjetne měchi a gamasche atd. namakacze

w spezialnej pschedawarni

sa **Offenbachske kožane twory**

T. Alberta, mějeczela **Khorle Bale,** ßedlarskeho mischtra

w Budyschinje, pschi lawskich hrjebjach 10.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje berje wothladane **wina.**

Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotſiž moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelź wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Najlěpſchu

kołačowu muku

tunjo porucza

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Schenillowe rubiſchcźa a ſchawle

nowych rjanych muſtrow

najlěpſche a najtuńſche kupujecźe pola

Ernsta Jordanoweje wudowy

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 5,
na ſnutskownej lawſtej haßy 8
w Budyſkej ſchtrykowarni ſchtrympow.

„Reichardtska“

ſchokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

doſtanjecźe w najlěpſchej tworje

w ſchokoladowej pſchedawarni

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.

Koban

pſchi žitnych wikach 4I

(reſtaurant Germania).

Sakožene 1906.

Telefon 675 a 632.

Pißarńja

ſa ſakożenje kapitala w hypothekach, ſaradźenje kaßowych a privatnych pjenjes na lezomnoſcze, wudźełanje liſczinow a wuczinjenjow w naležnoſczach dobrowólneho ßudniſtwa: lezomnoſtne, hypothekiſke, teſtamentſke a herbſtwowe wězy atd.; wobſtaranje wſchitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpiſkow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, pſchewſacze teſtamentſkich wukonjenjow, ſarjadowanje ſawoſtajenſtwow a ſamożenjow.

Agentura

ſa ſawěſczenje pſche woheń, ſnjeſboženje, rukowauſku winowatoſcź a ſa żiwjenjowe ſawěſczenje.

Rěczu ßerbſki.

Kupowanje ſchewſkich tworow

*** je wěz dowěrjenja. ***

Dźerżcźe ßo teho dla pſchi hodownym kupowanju firmy

Pawoł Kriſteller

kotraż je wot 33 lět jako ſprawna ſnata, a ſmějecźe pſchi tym wulki wužitk.

Porucźam jako zyle woßebje tunjo:

mużaze ſchkórnje, modneje formy, **4**,50, **5**,75, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

żonjaze ſchkórnje, najnowſcheje formy, **5**,50, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

ſchulſke ſchkórnje ſ tolſteje kože 27/30 hižo po **3** mk., 31/35 hižo po **3**,75,

ſchulſke ſchkórnje ſ boxoweje howjaſeje kože 27/30 hižo po **4**,50, 31/35 po **5** mk.,

cźopłe ſchkórniczki ſa małe dźěcźi po 40 pj., 50 pj., 60 pj., 70 pj. atd.

drjewjanzy ſ dwěmaj ſpinomaj a filzowym podſchiwkom po **3** mk.

Wulki wubjerk wodunjepſchepuſchczatych **hońtwinſkich, hórſkich** a **rodlowanſkich ſchkórnjow.**

Filzowe a **pjelſczowe ſchkórnje,**
filzowe ſtupnje a **toſle,**
balſke ſtupnje, gumijowe ſtupnje a **gamaſche, cźrije ſ wjelbludowych koßmowych tkaninow**

hižo po 75 pj., ſaručzena woprawna twora.

Jeniczke pſchedawanje ßwětoßławneje cźrijoweje družiny

Mercedes po jenotnej płaczišnje

ſa mužſkich a żónſke po **12**,50,
woßebita družina . . **16**,50.

Saměnjenje po hodźoch je dowolene.

Najwjetſcha cźrijowa pſchedawarnja w Budyſchinje.

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29. Telefon 168.

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu ſaměſczenju pjenjes w jenoż dobrych ſolidnych hypothekach porucza

Albert Mužik,

na Hoſchiz haßy 42 po 1 ſkhodźe, w hoſczenzu k „jandźelu“.

Hypotheki a wobßedźenſtwo lezomnoſczow.

Sakożene 1899. Stary ſprawny wobkhod.

K hodam poručam

pschisprawne a pschihódne dary

jako

pißanske blidka, ſtejaki ſa kwětki, pißanske, komptoirske a klavěrne ſtoły atd.

Ch. A. Wällnitz nasl., mějeczel **J. Hanekamp w Budyšinje** na ſzukelnſkej dróſy 9. ∴

Prěnja a najwjetſcha Budyſka meblownja ſa wuhotowanja njewjeſtow.

Hižo nětkole kupjene wězy ſo hacj k hodam lhowaju. ∴ **Ssamßna dźěłatnja ſa polſtrowane meble a dekorazije.**

Pſchi kaſchelu a aſthma

pomha

thymuſin

bleſcha mk. 1.40.

Dźěczi a doroſczeni pſchijomnje a lohko bjeru.

Roſeßłanje do wonka.

Jenož woprawdźity dóſtacz

w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Czeho dla?

Nowe jěſdne koła ſpodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khoſty ſa wulke ſkładownje a reklamu njeſaplacźicze.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne koła

najlěpſche dźěło, lohki běh, njeſkónzujomne

ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maſchiny, ręczne apparaty, platy ſ jenoletnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pſchißłuſchki a narunouſke dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczaſowe koła** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Induſtrija Janko-jěſdnych kołow a maſchinow

w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy 4.

Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

Seelenfreund

& Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ napſchecza měſchczanſkeho dźiwadła.

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój ſnaty najwjetſchi wubjerk

porzlina, ſchkleńczanych tworow, lampow, emaill. ßudobja, ßudobja ſ lateho żeleſa,

domjazu a hoſpodarſku nadobu,

pychu na božodźěſczowy ſchtom

woßebje tunjo.

Sklad Vogtlandſkich gardinow

Martha Bräuer

w Budyſchinje

na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi čißko 5.

Gardiny, vitraże, ſtory, łožowe pſchikrywy, wuſchiwanja, łožowe ſchaty, mužaze ſchaty, krawaty, ſchantka a wjazy wězow po najtuniſchich płaczißnach.

Serbſki muſej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Hodowne předawanje

w Shorjelſkej črijowej pſchedawarni

nětkole na bohatej haßy 16.

Telefon 467.

Płaczißny njeßměrnje tunjo.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje po 4.50, 5.90, 7.50, [illegible].50 atd.

Dźěczaze ſchkórnje ſ podſchiwkom a bjes njeho 1.45, 1.90, 2.50, 3.50 atd.

Symſke ſchkórniczki ſa małe dźěczi 40 pj., 75 pj., 95 pj.

Filzowe ſtupnje, ſtupnje a toſle ſ wjelbludowych koßmow we wulkim wubjerku; woßebje płaczißny hódne.

Woprawdźite Pomorſke plyſchowe toſle po 85 pj., 100 pj.

Niſke ſchkórnje a jěſdne ſchkórnje jadriwe a wodunjepſchepuſczate.

Sa kóždy por ßo rukuje.

Wobhladanje bjes nuſowaneho kupjenja ßo rad dowola.

Moje lětusche wulke

hodowne pschedawanje

poskiczа

zyle woßebitu ſkładnoſtnu kup we wołmjanych darſtnych tkaninach, židžanych tkaninach, bawłmjanych tkaninach a žonjazej draſcze.

Draſtne tkaniny ſ wulkim dobytkom, meter 50 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.—**

Draſtne tkaniny, zibelinowe a noppowe tkaniny meter 65 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **3.90**

Draſtne tkaniny, čiſtowołmjane cheviоty, noppowe tkaniny, meter 80 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **4.80**

Draſtne tkaniny, čiſtowołmjane cheviоty, lěčne a ſymſke tkaniny, meter 95 pj., wobleczenje 6 metrow mk. **5.70**

Draſtne tkaniny, čiſtowołmjane lěčne zibeliny a ſymſke tkaniny, meter mk. 1.10, wobleczenje 6 m. mk. **6.60**

Draſtne tkaniny čiſtowołmjane lěčne a ſymſke tkaniny meter mk. 1.20, wobleczenje 6 metrow mk. **7.20**

Draſtne tkaniny 110 cm ſchěroke, koßmikate a čěmne draſtne tkaniny meter mk. 1.40, wobleczenje 6 metr. mk. **8.40**

Draſtne tkaniny čiſtowołmjane ſymſke a lěčne tkaniny, meter mk. 1.60, wobleczenje 6 metrow mk. **9.60**

Draſtne tkaniny 110 cm ſchěroke, čiſtowołmjane ſatinowe ßukno meter 1.80, wobleczenje 6 metrow mk. **10.80**

Bluſowe flanelle, meter **95, 80, 65 pj.**

Wołmjane muſſeliny meter mk. **1.—, 90, 75, 50 pj.**
Čiſte płoczliwe tkaniny meter **30 pj.**
Velour barchenty „ **30 pj.**
Koſchlazy barchent „ **35 pj.**
Běły pikejowy a köperowy barchent „ **50 pj.**

Džělba židžanych tkaninow, čiſta žida ſa wobleczenja a bluſy meter nětkole **mk. 2.80, 2.50, 2.—, 1.80, 1.65, 1.40, 1.30, 1.20, 1.—**

Žonjaza draſta.

Džělba paletotow, ulſtrow ſ flawſchowych tkaninow ſe ßmuhami po jendželſkim waſchnju.

Seria I	Seria II	Seria III	Seria IV	Seria V	Seria VI
nětkole mk. **4.—**	nětkole mk. **6.90**	nětkole mk. **9.75**	nětkole mk. **12.75**	nětkole mk. **16.75**	nětkole mk. **18.75**

Džělba koſtumow ſ čěmnomódrych tkaninow jendželſkeho waſchnja hižo po mk. 16.75
Džělba čorneje draſty, wječorne mantle a koſtumſke ßuknje.
Modele wobleczenjow ſ wołmy a židy wjele niže płaczišny.
Džělba čiſtowołmjanych bluſow hižo po 2.90 **Džělba batiſtowych bluſow** hižo po 1.10

Flawſchowe matineje hižo po mk. 1.95 **Flawſchowe rauſche ßuknje** hižo po mk. 6.90 **Spódnje ßuknje** ſa lěčo a ſymu mk. 2.60 **Běle ßuknje.** **Ssuknje do hoſpodarſkeho dźěła** po 70 pj. **Schórzuſchki** hižo po 25 pj.

Najlěpſcha ſkładnoſcz k hodownemu kupowanju. — **Płaczišny ßu tak niſke, ſo tež najmjeńſcha kup dobytk pſchinjeße.**

Jan Jurij Pahn w Budyſchinje.

Schtwórta pschiloha k czišłu 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 14. dezembra 1912.

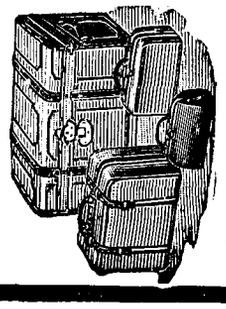
Wulki wubjerk
flanellow, lamy a pollamy,
bluſow, jakow, koſchlow a ſchórzuchow
wſcheje druziny,
koſtumſkich ſuknjow a barchentowych ſuknjow, jakow a koſchlazych barchentow,
bělych a piſanych
po tunich placiſnach.
W. Häcker.
Woſebita pſchedawarnja wolmjanych ∴ ∴ a bawlmjanych iworow. ∴ ∴
Załoženа 1852.

Palne drjewo
ſuche kuluchi a pieńki
ſu ſe ſwobodneje ruki po prjedawſchim ſamolwjenju w hajnkowni na pſchedań.
Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Woſebite poſkiczenje
:: ſa hodowne blido. ::
1 dźělba mužazych koſchlow
1 dźělba mužazych klobukow
1 dźělba mužazych lazow
jara po płaczišnje poniżene, ſ dźěla niże nutskupowanſkeje płaczišny.
Pódla poruczam ſwój wulki ſklad:
krawatow, rukajzow, ſlow, mužazych ſchatow, trikotažow, pſchedeſcheźnikow, kijow, pelerinow, :: :: kožaneje draſty, gamaſchow. :: ::
Richard Nebel w Budyſchinje na bohatej haſy :: :: pódla firmy Schauſeil. :: ::

Puczowanſke a lódzne koffry wſchěch wulkoſczow.

dołhe	70 cm	80 cm	85 cm	90 cm	95 cm	100 cm
ſchěroke	43 "	47 "	49 "	51 "	51 "	51 "
wyſokoſcź	43 "	46 "	47 "	50 "	51 "	52 "
III. hódn.	15 hr.	16.75 hr.	17.75 hr.	18.75 hr.	20.— hr.	21.— hr.
I. "	26 hr.	28.50 hr.	29.50 hr.	30.50 hr.	31.50 hr.	32.50 hr.
II. "	47 hr.	53.— hr.	56.— hr.	59.— hr.	62.— hr.	65.— hr.

Sčimoplatate koffry.

Kupejowe koffry po 3 hr. hač 15 hr.
Puczowanſke toſche.
Puczowanſke neſekšary, ſonjace toſche, portmonee, nakhribjetne měchi
w hobrſtim wubjerku.
Kurt Marczin Richter.
W Budyſchinje. Woldźělenje kožanych iworow. Na khěžorſkej dróſy.

K kuſkow na hožodźěcźowy ſchtom, K
K hodam poruczam bohaty wubjerk
kaž tež
marzipanowe torty, wutrohy a tłody, praſkaze bonbony K naturalne wěcy,
mijiwoſchniſche bonbonniery
hač po 50 pf. hač do najwyſchſchich płaczišnow,
wopraſchajće Käberleinſke Nürnbergſke žiwjenſke tykanczki
powrjanzowe muže a žony,
a druhe powrjanzy we wulkim wubjerku,
techo runja **hožodźěcźowe kolacže** wſchelakich druzinow.
Wobſtajnje na wšěch ſtaſchnje a tunje.
Konditorija F. Staeckela
Telefon 166 w Budyſchinje. na ſeminarſkej dróſy 9.

„Na zylym cźěle běch
ſ liſchawu
pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowaſche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** khoroſcź do zyła wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog. **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

Spezialna pſchedawarńja
Solingſkich worzlowych tworow
Wilhelma Heina w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy :: :: cźißło 16 :: ::

blidowe a deſſertne noże a widliczki, woßebne ſaczne noże a nożizy wſchěch płaczíſnow.

Britwje, brodntruhadla ſ rukowanjom.

Khlěb krajaze, mjaßo rubaze, noże cźiſcźaze, żimaze maſchiny.

Niklowe khofejowe a cźajowe ſerwißy.

Nohcźe pěſtowaze etwije jenoż ſ dobrymi worzlowymi nożizami.

Smykaeże.

Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach 11 **w Budyſchinje** **pſchi żitnych wikach 11**

ſ napſchecza „ſkoteje hwězdy"

porucza ßwój wulki ſkład

hotowych
pjelſczowych tworow

każ tež wſchelakich kožow k podſchiczu a wobßadźenju
dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Kožuchi **ßo nowe ſchija a noſchene ßo pſcheſchiwaju.**

Koże wſcheje druźiny
ßo kupuja po najwyſchſchich płaczíſnach.

Wulke wjeßele pſchihotujecźe,
hdyż ſa
hodowny dar
woßebny **kłobuk,** rjany **mèżu**
abo **ežriji** abo **tofli**
abo **por cźopłych**

wuſwolicźe pola

Kurta Märckela
w Budyſchinje, pſchi lawſkich hrjebjach 6.

Krucźe ſolidne twory. Pſcheměnjenje po hodźoch je dowolene.

Czech w Rakezach
porucza
la. kolbaßowu
hejduſchku
po waſy a tež po měchach.
Dale ßu jako dobre ſnate doſchke
jerje,
mandl po 90 pj.

Kupuju howjaſe koże,
cźelaze
wowcźe
koſaze
ſajecźe
kaniklaze
koże
atd.

Pawoł Scholta
w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 3.
— Telefon 385. —

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej **w Neugersdorfje w Sakſkej.**

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne měſtno w Kumwałdźe.

W tu khwilu ſadanjamy nalutowanſke pjenjeſy:

pſchi wſchědnym wuźiwanju ſ	$3\frac{1}{2}$%	na léto.
pſchi měßacźnym wupowjedźenju	$3\frac{3}{4}$%	
pſchi ſchtwórcźlětnym =	4%	
pſchi połlětnym =	$4\frac{1}{2}$%	

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w Serbſkim Domje.

Schijaze maschiny,
jesdne kola,
płokaze maschiny,
zimaze maschiny,
schatowe róle,
zentrifugi,
rosßykaze maschiny,
bernaze parjaki,
juchowe plumpy
po žadanju na wotpłaćenje a po tunich płaćišnach ſ rukowanjom hódnosćze porucža

Ernst Falting
w Njeßwaczidle,
pschedawaŕnja maschinow.

Sćrbotu w Budyschinje na kamjeńtnej haßy w hosćenzu lawa.

Same mutschedawanje,
ale **mutki** filed ſmatych ſolidnych
kóždego muwiedźenja a wotschéch płaćišnow poſtuża

Črijowych twarow

Max Schuckel,
w Budyschinje na bohatej haßy 18.

Žony,

kotrež na

bělotok

(běłe běženje) cźerpja a ßo khore a hubjene cźuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobcźežneho cźerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšélanskej haßy 15.

Wjele džakowanskich pißmow.
Póstska kharta doßaha.

Lětusche nowosćze

ſa symski a hodowny cźaß

ßu we wulkim wubjerku doschke. Poruczam

mužaze a žonjaze ſchkórnje

nowych faßonow po **10.50, 12.50, 16.50.**

Honťwarske a jesdne ſchkórnje ſ howjaseje koże, woprawdźe juchtoweje, ſ boxkalfa a danskeje howjaseje koże. :: ::

dolhe ſchkórnje a holcźaze wuhornjene ſchkórnje
honťwarske gamasche ſ howjaseje koże,
ſ wodunjepschepuschcźatych loßmilatych tkaninow a płachtojteho płata,
ſportske a tkaninowe gamasche ſa holzy a žony, hólzow a mužskich,

rejwarske a towarſtwowe cźrije

ſ běłeje cidskeje koże, woprawneje chevreauxskeje koże, cźelazeje lakowaneje, bronſowaneje, poßlěbrowaneje a poſkoćeneje koże.

Woprawne Peterburgske gumijowe ſtupnje a gumijowe ſchkórnje,
cźopło podſchite domjaze ſtupnje,
ſtupnje ſ woprawnych a podražowanych wjelbludźazych loßmow.
Wodu njepschepuſchcźate a cźopło podſchite dźećźaze ſchkórnje,
filzowe ſtupnje a tofle. — Wſchě druźiny **drjewjanzow.**
Jeniczke pschedawanje **G. Engelhardtoweho wobucża** ſ Kaſſela.
Jeniczke pschedawanje woprawnych **Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.**
Shotowjenje po měrje. — Wuporjedźenje po tunich płaćišnach.

Heinrich Mohr, črijownja

w Budyschinje pschi žitnych wikach. Telefon 384.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Wſchu domjazu a kuchińſku nadobu,
lampy, latarńje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, ſazynowane bowy a wanje, praktiſke kwaßne dary
kupujecze derje a tunjo pola

Moritza Scholty
pschi ßerbſkich hrjebjach 10.

---

ff.

margarinu

tunjo porucża

Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Dobru lanu muczku
a **majßowy ſchrót**
porucża **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Ssuſchene ßlowki
porucża **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Do Rakez a wokolnoscze!

K **hopam** poruczam swój wulki skład

kožanych a filzowych stupnjow.

Pódla teho poruczam swoje krute

dźełanske schkórnje sa mužow.

H. Zawnik, schewski mischtr w Rakezach.

K bliskim hodam

poruczam swój bohaty skład

žonjazych, mužazych, schulerskich a dźěczazych **pschedeschčznikow.**

Wošebne nowoscze **tkaninow a kijow** stajnje na składze.

Jenoż samsne wudźěłki.
Shotowjenje po pschaczu sa najkrótschi czasz.
Porjedźenja a nowe poczehnjenja bórzy a derje.

Heinrich Henkner,

prjedy Schmidt,
pschedeschčznikarnja
w Budyschinje, pschi krónprynzowym moscze.

Polezniske póprjanzy.

S tutym swěbi dowolam k wjedźenju dacź, so je hodowne pschedawanje mojeho na wustajenzach mytowaneho fabrikata lětsa sašo knjes **Moritz Schmidt** (Minna Hahn Nachf.) pschewsak.

Pschedawanje po fabrikskich płaczišnach je so njedźelu 1. dez.

na khěžorskej drósy 11

pódla nutskhoda do palastoweho theatra sapoczało. Telefon 666.

Wo dobrocziwe derjemčnjenje prosscho so porucza

Richard Köhler w Połčznizy.

Jan Pětšaška prjedy M. Pilz

w Khróscze pola Minakala.

Pschedawarnja wurěsnych a wolmjanych tworow, hotoweje drasty a wobucža.

K hodownym daram

poruczam swój wulki skład

hotowych mužazych, žonjazych a dźěczazych koschlow, schtrympow a sokow, blusow, sukujow a drastnych tkaninow

wscheje druziny.

Dźěczaze schórzuchi, schtalty, schenillowe rubischcža, shalow, khapow a rukajzow, mužazych a hólczazych klobukow, mězow, krawatow, khornarjow, pschedkoschliczkow, mužazych a hólczazych wobleczenjow, jupow, sportskich jupow, kholowow

a wošebje dobre samoshotowjene

džělaczerske kholowy.

Jenoż dobre druziny. — Snate tunje płaczisny.

Franz Marschner

czasznikar w Budyschinje
na bohatej hasy 9

swój skład **czasznikow** a **czasznikowych rjeczasow**

k dobrocziwemu wobkedźbowanju poruca.

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Poruczam k **hodam**
swoju derje so pjeczazu

pschenicznu muku,

khěžorski wuczahwk,
zokor, rósynki, mandle
atd.
po tunich dnjowych płaczišnach

Kuski
sa bozodźěsczowy schtom,
poprjanzy, zokrowe twory atd.

Jan Ullrich w Klětnom.

Rabattowe znamki so wot 15. dez. samjenjeja.

Wisitne khartki

czischczi spěschnje a tunjo

Samuel Lehmann, knihtischčzernje.

Wubjerne hodowne dary

poruczam we wulkim wubjerku

blidowe a khofejowe sudobje

po wschěch płaczisnach,

myjerske sudobje

modernych formow a mustrow,

kuchinske garnitury

kristallowu a prasowanu schklenzu.

Hermann Gläsel pschi lawskich hrjebjach 4 w serbskim domje.

Telefon cisło 728.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předplata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóźki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich ŕerjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 51. Sobotu 21. decembra 1912. Lětnik 71.

Wjeßele hody 1912.

Wschitko ßo wjeßeli, wschitko ßej spěwa,
Wschitko ßo sraduje, wschitko ßo ßměwa;
Wschudźe wscho brinkoze, wschudźe ßo ßwěćźi,
Wschudźe wscho klinkoze, poßł'chajćźe dźěćźi!

Boži Ssyn nětko je pschischoł ßem k ludźom,
Duž jemu spěwaju domach a wschudźom;
Wón je to wjeßele, wón je ta radoscź,
Tak so ßo njemóžu wjeßelicź na doscź.

Hdźe je ta hospoda, hdźe jeho nam'kam?
Hdźe je ta komorka, hdźeź jeho samkam?
Wutroba moja, budź hospoda jemu,
Khryſtußej Bożemu lubowanemu!

To pak mje rudźi, so hospodu ßwjatu,
Wot hrěchow cźistu a njewinowatu,
Njemóžu ſkicźicź cźi, dźěćźatko Boże,
Schtóha tu njecźiſtu wucźiſćźicź móże?

Jeniczźy ty 'noż, duž saſtup do njeje,
Wumjetaj njecźiſtoſcź wschitku mi ſ njeje,
So mohł ßo ſ druhimi wjeßelicź ßobu,
Radoſcź ty moja, a spěwacź pſched tobu!

Sakſki ßejm

je nětko ßwoje poßedźenja ſkóncził. Pschijeli ßmy pschi spočzatku tehole tydźenja hischćźe gmejnſki zyrkwinſki a schulſki dawkowy ſakoń. S zyka ßmy sa cźaß tehole ßejma 25 nowych ſakonjow pschedźěłali a pschijeli. Mnohe ſakonjowe nacźiſki pak ßu ßo ſacźißke. Też *nacźiſk ludoweho ſchulſkeho ſakonja* je ßo ſańdźeny ſchtwórtk *ſacźißnyk*. Běchu to roshorjaze dny, kiž ßmy poßłednje tydźenje pschebyli, dny woprawdźe pokne prózy a dźěła. Sańdźenu ßrjedu ſabjeraſche ßo ßejm ſ wobſamknjenjemi prěnjeje komory w naſtupanju ſchulſkeho ſakonja. Wosta hischćźe 24 dypkow, wo kotrychž bě měnjenje mjes druhej a prěnjej komoru dźěłene. Wot 4 hodźin ßem ßo wujednanſke jednanja ſapočzachu. Wſchě frakzije ſ wuwſacźom ſozialdemokratiſkeje běchu ßo poknoliczbnje w ßwojich poßedźeńſkich ſtwach ſeſchke, ſo mohłe ßwojim ſaſtupjerjam w ſchulſkej deputaziji hnydom k ruzy bycź. Napjatoſcź pſchibjeraſche ſ kóždej mjeńſchinu. Bě ſcheſta hodźina, dońdźe powjeſcź, ſo ßo jednanja kritiſkemu dypkej bliža. Khwatachmy někotſi do poßedźenſkeje ſale prěnjeje komory, hdźeź bě wujednanſke poßedźenje. Dźěſche wo druhim paragrafje w tſeczim wotdźělenju, kiž jedna wo *naboźinſkej wucźbje we wěrjazym duchu*. Prěnja komora, ani konſervativni druheje komory njepuſchcźa ani wlóſka w paragrafowym ſmyßle. Wuradźowanja pſchetorhnu ßo na poł hodźiny. Wróczichmy ßo do naſchich ſtwow. Jedyn ſ naſchich ßobuſtawow ſe ſchulſkeje deputazije pſchińdźe ſ rosprawu, ſo ßu nazionalliberalni hotowi, we hłownych dypkach popuſchcźowacź, jednaja jenoź hischćźe ſe ßwojej frakziju. 1/2 7 hodźin ßo w jednanjach pokracźowaſche. Nazionalliberalni namjety nětko też w naſtupanju ſchulſkeho pjenjeſa pſchedpołożichu. Naſtachu kritiſke wokomiki. Ssobuſtawy prěnjeje komory ßo k wuradźowanju mjes ßobu wotßalichu. W małych cźrjódźiczkach ßo żiwje rosmołwjachu. Sapóßłanz dr. Schanz k nam pſchiſtupiwſchi praji: „Wſcha nadźija je nimo.“ Ssobuſtawy prěnjeje komory ſaſtupiwſchi woſjewichu, ſo ßu namjety njepſchijomne. Scźěhowachu krótke woſjewjenja wjednikow jenotliwych frakzijow druheje komory. Wujednanja ßu ßo rosbiłe, woßud ſchulſkeho ſakonja nimale wěſty. Je 3/4 7 hodźin; khwatam dele, moji pſcheczeljo mje wobſtupja, ſdźěłu tim, ſchto je ßo ſtało. Schtwórtk ſaßłyſchachmy hižo wo ſtejiſchcźach jenotliwych frakzijow. Konſervativna frakzija namjetuje, ſo bychu ßo w ſjawnym poßedźenju wobſamknjenja prěnjeje komory pſchijałe. Scźěhuja woſjewjenja mnohich ſapóßłanzow. Też Kokla a ja naju ſtejiſchcźo ſdźělimoj (hladaj text na kónzu). Wſchitzy miniſtrojo, też wójnſki, ßu pſchitomni a ßyła kralowſkich komißarow. Preſident a wjetſchina ßobuſtawow prěnjeje komory ßu na tribunach. Konſervativni jenohłóßnje ſa ßwój namjet hłoßuja, runje tak jenohłóßnje tamne frakzije pſchecźiwo njemu. Schulſki ſakoń ſacźißnje ßo ſe 27 pſchecźiwo 61 hłoßam. Tſto ſapóßłanzy tu njeißu. Nětko ßo ßejm po rěcźach preſidenta a miniſtra dr. Becka a dweju ſapóßłanzow na ßwjatocźne waſchnje ſkónczi. Dźenßa (pjatk) je 1/2 10 hodźin ßwjatocźna Boża ßłużba. W 1 hodź. ßwjatocźne wobſamknjenje pſches Jeho Majeſtoſcź naſcheho krala. Wjecźor w 6 hodźinach budźe hoſcźina w kralowſkim hrodźe.

E. B.

Sapóßłanz Bart mějeſche pſchi jednanjach wo ſchulſkim ſakonju ſcźěhowazu rěcź:

„Moji knjeża! S dobom w mjenje ßwojeho pſchecźela Kokle mam woſjewicź, ſo mój wobaj jako pſchiwißnikaj ßerbſkeho luda nětko hłoßujemoj w ſmyßlenju naſcheje frakzije. Hłoßujemy ſa to (mjenujzy ſa ſchulſki ſakoń po namjecźe prěnjeje komory), dokelź ßo my Sserbjo podwolimy wſchěm żadanjam wótcźiny ſa ſeßylnjenje monarchiſkeho knjeżerſtwa. Hłoßujemy ſa to, byrnjeź měli pſchecźiwo § 20 nacźiſka najcźežſche wobmyßlenja. Sakońſku móz dyrbja nětko poſtajenja dostacź, kotrež maja po pucźu wukaſa hižo płacźiwoſcź. Wone po naſhonjenjach, prjedy w Lubijſkim a nětko w Budyſkim wokrjeżu ſchulſkeje inſpekzije cźinjenych, ſchulſkim dohladowarjam móżnoſcź ſkicźuja, cźitanſku a naboźinſku wucźbu po ßerbſkej rěcźi dospołnje podwjaſacź. Tajzy ſaſtojnizy liſchcźa ßo radikalnym prózowanjam jim podſtajeneho wucżerſtwa a tworja ßebi ſ tym w jenym dźělu wucżerjow ſwólniwe graty ſa ßwoje nakhilenja. S teho ßu w § 20 pſchedpißane ßerbſku rěcź wutupjaze poſtajenja naſtałe.

Kralowſke knjeżerſtwo je pſched wjazy dyžli 50 lětami,

w najsrudnischich dnjach naschcje wótczinu, ßerbskemu ludej dla jeho njekhablazeje ßwěry ßwjatocznje ßlubiło, so ženje do žaneje pschiprawy njeswoli, kotraž mohła wobstacże ßerbskeho luda wohrosyczć.

Sady tehole wosjewjenja steji konservativna frakzija **kaž jedyn muž. Se wschěmi ßrědkami** budże konservativna frakzija kaž też prěnja komora wschě krocżele ßerbskeju sapóßłanzow sa sdżerżenje a schkitanje ßerbskeje narodnoseże podpjeracź."

Tute wosjewjenje ßerbskeju sapóßłanzow sta ßo psched polnym ßejmom, w pschitomnosczi wschěch ministrow a presidenty prěnjeje komory. Zyły ßejm sczěhowasche tele ßłowa s napjatosczu a s dospołnej czischinu. Sßława na prawizy bě runjewon demonstrativna.

Pschecziwo nałożenju wußwojeńskeho sakonja

w Pósnańskej ßo nětkole Němzy ßami wschědnje w rosczażej mèrje sběhaju. W „Posener Neuesten Nachrichten" ßo nětkole dopißy němskich rjemjeßłnikow a pschekupzow wocżischczuja, w kotrychž ßo na to skorži, so ßu Polazy dla wußwojenja pólskich kublow němskich pschemyßłnikow a pschekupzow bojkotowali. Polazy bojkot s rasnosczu pschewjedu, a nětkrý Němz ßo s nim hospodarsy sniczi. Wußwojenje pólskich kublow ßo jako jeniczka pschiczina nětczischeho bojkota wobhladuje, kotryž ßu wjedniży ostmarkskeho towarstwa se ßwojej Polakam njepschecżelnej politiku sbudżili. So by ßo dopokasało, so Polazy njejßu prjedy žaneho rosdżěła mjes Němzami a Polakami czinili, ßo na lědma sańdżený czaß pokasuje, hdżež hischcże njebě žadyn pólski kubler namakacź, kotryž njeby na ßwojim kuble němskeho sastojnika měł. Tajkich kublow a sastojnikow mohła ßo dołha lisczina sestajecź. So ßu ßo wobstejnosce pschemėnike, a so njesnjeßna roskora knježi, ma ßo jenož ostmarkskemu (hakatiskemu) towarstwu a wuwsacznym sakonjam džakowacź, kotreż ßo pschecziwo Polakam měrja. Wustupowanje tajkich knježich kaž ryczerkublerja s Tiedemanna a Bernutha ma ßo hłuboko wobżarowacź. Tuczi knjeża, kotsiż tola wobstejnosce w provinzy snaja, wolij do wohnja lijeja. Je to wótczinszy? Njech ßo też na to pokasa, so mataj s Tiedemann a s Bernuth wjele pólskich dżełacżerjow. Wocżakacź ßo dyrbi, hacż wonaj jich města nětko se ßamymi němskimi dżełacżerjemi wobßadżitaj a hacż ßebi też sa lěczny czaß pólskich dżełacżerjow njenajimataj, ale město nich jenož němskich. Na njedoßahanje němskich dżełacżerjow njemóżetaj ßo taj knjesaj wobcżežowacź, dokelž je jich dosczź. Wěso dyrbitaj ßo wonaj na žadanja a swucżenja němskich dżełacżerjow swucżicź. Schkodu s pólskeho bojkota bohaczi ryczerkublerjo a też knjeżerstwowi sastojniży njesnjeßu, ale jenož privatni sastojniży, pschekupzy, rjemjeßkniży a wschitży niże stejazy Němzy. Knjeżerstwo dyrbjało ßo wot ßwojeje Polakam njepschecżelskeje politiki wotwobrocźicź a wußwojenskemu a wschitkim druhim wuwsacznym sakonjam spadnycź dacź, so byschtaj ßo prjedawschi měr a spokojnosczź w kroju saßo postajiłoj.

Němski wobhonjeŕ.

Wójnski ßud inspekzije krajneje woboty w Barlinje je prjedawscheho ßeržanta Wolserlinga s wokrjeßneho komanda w Torunje dla wobhonjerstwa k 15 lětam khostarnje, k wustorczenju s wójska a k 500 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. 75,000 hriwnow pjenjes, kotreż bě Wolserling sa ßwoje pscheradnistwo dostał a na hypotheki wupożcził, je jemu wójnski ßud wsał. S tymile pjenjesami je ßo saßudżeny pscheradźił. Sapoczatk tuteho lěta hacż dotal njesamożity ßłużbu słoži a pocża s wulka żiwy bycź. Polizija sa tym ßledżesche, s wotkal wón pjenjesy dostawa a pschi tym ßo wukopa, so bě wón ważne wójskowe potajnosczе do Ruskeje pscheradźił.

Ruska politika na Balkanje.

Ruski minister swonkownych naležnosczow Kokrwzow je póndżelu w hoßudarstwjenej dumje wo snutskownej a swonkownej ruskej politizy rosprawjał. Wo wójnskich podawkach na Balkanje wón praji, so ßu wójnske poczinki a žadna jenosmyßlnosczź, kajkeż ßu balkanske staty wobßwědczike, nanajsprawnische sympathije we wutrobach wschitkich Rußow wuwołacź. Jako ßłowjanska prawoßławna wulkomóz, kotraž je njeliczomne woporу na schkitanje ßwojich bratrow, jej po narodże a wěrje bliskich, pschinjeßła, njemóże Ruska bjesdżak wostacź, hdyž ßo wo to jedna, so bychu tele ludy existenzne wuměnjenja dobyke. Te dyrbja k dozpitym wuspěcham a rěkam pschelateje krwě pschimėrjene bycź a jich żiwjenske interesy a měrne roswicże swěsczicź, ale s dobom w pschichodże nowe, europiskemu měrej straschne schmatanzy wotstronicź.

W dumje ßo tymle ßadam se wschěch stron pokhwalenje dosta. Wone ßu ßo s wutroby ruskeho luda rěczake, psches kotreż mózne hibanje sa balkanskich Sskowjanow dże. W Sserbiji a Bołharskej ßu Kokrzowe ßłowa wulke spokojenje a wjeßełosczź sbudźiłe; pschetoż wone ßo w tym smyßku wukożuja, so budże Ruska woßebje interesy Sserbije pschecżiwo Ruskej schkitacź.

Wobhonjerstwo w Awstriskej.

W Awstriskej ßo w poßlednim czaßu wschědnje ludżo jako ruszy abo ßerbszy wobhonjerjo jimaju. S wjetscha ßu jich jako njewinowatych saßo puschczicź dyrbjeli, jenoż nětkotrych ßu w jastwje wobkhowali. Tak ßu sańdżeny tydżeń na statnej dróży do Chebe w pokhnóznóznych Czechach dweju ruskeju pjerisnarjow dla wobhonjerstwa sajeli. Tola schto dyrbjakoj wonaj w Chebja wobhonicź, tam njeje ani twjerdżisny ani žaneho jenicżkeho wojaka. W Pilsnje ßu tsjoch Rußow saßłapili, kotsiż ßu pjecża chżyli tamnischu Schkodżiz dżełarnju kanonow wobhladacź. W Khorwatskej ßu pjecża pola jeneho ßerbskeho wobhonjerja sapiß wschěch żelesniskich wosow a lokomotivow Moribórsko-Frantischo-Hradżischczańskeje żelesniży, tamnischich mostow, tunelow, sastanischczowych twarjenjow, tajny plan wojerskich czahow a wjele pjenjes namakali. S magazina 3. ulanskeho regimenta w Kratowje ßu jenu maschinsku tsělbu (mitraleusu) kraduyli. Jako paducha ßu dżeßatnika Rachwalda wußlędżili, kotryž je ßo wusnał, so je hromadże s tsjomi regimentowymi podoffizěrami paduschstwo skucżił, dokelž je ßo jemu 2000 rublow posliczіło. Dale ßo powjeda, so ßu w Galizischej tsjoch mużlich w mnischczej drasce sajeli, kotsiż ßu ßo jako offizěrojo ruskeho generalneho staba wotkryli. Skónczńje ßu na dwórnischczu w Krakowje s Warschawy ßo wróczażeho gymnasiasta Ignaza Kunku s Jaroßława sajeli, kotryž je pjecża ruskemu generalnemu stabej akty wo swołanju reserwistow pod khorhoj pschedał; wón je je pjecża ßwojemu nanej, jenemu sastojnikej, kradnył. — Tajke powjesce wo popadnjenju wobhonjerjow ßu sle snamjenja wobstejazeho wójnskeho stracha. Hdy by Ruska s mózhnosczu njeliczіła, so ßo w blizšim czaßu s Němskej a Awstriskej do wójny saplecże, njeby wona w Němskej a Awstriskej sa wojerstimi potajnosczemi ßledżіła.

Měrowa konferenza wotpóßłanzow w Londonje

njeje hacż dotal niczo dozpika, schtoż mohło k wobkamknj=nju měra mjes Turkowskej a balkanskim swjaskom dowjesczź. Turkowszy wotpóßłanzy po sdaczu do zyła sprawnu wolu nimaju, w Londonje měr czinicź. S wopředka ßo woni sapowjedżichu, ßo pschi konferenzy wobdżělicź, jeli so ßo s njeje grichiszy wotpóßłanzy njewusamknu. Dokelž ßo wjetschina konferenznych wobdżělnikow sa wostacże grichiskich wotpóßłanzow wupraji, dyrbjachu ßebi turkowszy wotpóßłanzy najprjedy nowe instrukzije s Konstantinopla žadacź. Duž dyrbjachu jednanja na 48 hodżin pschestacź. Schtwórtk ßo wotpóßłanzy s nowa shromadżichu, tola dalsche jednanja ßo saßo na dwaj dnjej wotstorczichu. Turkojo wudawachu, so jim hakle pjatk wjeczor jedyn kurěr s Konstantinopla instrukzije pschinjeße. Schtó wě, kajke sadżěwki ßo ßobotu saßo jednanjam napschecżo staja. Turkojo budża ßebi na konferenzy žadacź, so by Turkowska prawo dostała, twjerdżisny Adrianopel, Janinu a Skutari s zyrobu s nowa sastaracź. To jim balkanski swjask njedowoli; pschetoż hdy bychu ßo turkowske twjerdżisny s zyrobu saßo sastarałe, potom njeby žanych wuhladowwjazy było, so by Turkowska měr sczinika. Sa czaß pschimėra je ßo wona na nowu wójnu pschihotowała. Czataldżaske wobtwjerdżenja ßu nětko pjecża tak poßylnjene, so ßu „njedobytne". Nadżija na sakhowanje měra je teho dla khětro ßłaba.

Awstrisli konsul Prochaska,

je wjele njedżel dołho zyły politiski ßwět w njemėrje dżerżał. Knjeżerstwu blisko stejaze awstriske a wuherske nowiny wospjet powjesche do sjawnosczе dawachu, so ßu ßerbszy wojazy, město Prisrend w Starej Sserbiji dobywschi, konsula Prochasku skónzowali. W druhej powjesczi bě ßo wón czežko sranik. Winske nowiny sa krwawnej pokutu wołachu, powschitkownje ßo bojachu, so Awstriska dla skónzowanja konsula Prochaski Sserbiji wójnu pschipowjedźi. Nětko skónczńje po wjelenjedżelskim njepokojenju je awstriske knjeżerstwo wosjewiło, so ßo Prochaszy njeje žadyn włósk sschiwił, ale so wón czily a strowy w Prisrendże pschebywa. Jeniczki porok, kotryž ßerbskej wojerskej wyschnosczi czini, je, so njeje zyle po prawi s Prochasku wobkhadżała, a so budże ßebi teho dla awstriske knjeże

ſtwo doſcźćźinjenje žadacź. Wo tym, ſo je Prochaſka Arnawtow a Turkow napominał, ſo bychu pſchećźiwo ſerbſkim wojakam wojowali a ſo jim pſchećźiwjeli, awſtriſke knjeźerſtwo zyle mjelčźi. Někotre Winſke nowiny awſtriſke knjeźerſtwo winuja, ſo wono ſe ſamyſłom njeje ſekhańne powjeſćźe wróćźiło. S nimi dyrbjeſche ſo niz jenoź wobydleŕſtwo w Awſtriſkej, ale teź w Němſkej pſchećźiwo Sſerbiji roshoricź a ſo wójnſka myſł ſbudźicź.

Mórſka bitwa mjes turkowſkim a grichiſkim wójnſkim łódźſtwom.

Mjes tym ſo grichiſke małe wójnſke łódźſtwo po adriatiſkim a ägäiſkim morju po ſpochi jeſdźeſche a jenu turkowſku kupu po druhej wobſadźeſche, haj ſamo pſched Saloniſkom nadpad na jenu turkowſku panzerowanu łódź ſćźini a ju ſniczi, turkowſke wójnſke łódźſtwo ſmérom pſched Konſtantinoplom leźo woſta. Jenoź do Cźorneho Morja, hdźeź ſo žaneho njepſcheczela bojecź njetrjebaſche, wono woſpjet wujédźe a bołhariſke pſchiſtawne měſto Warnu bombardowaſche. Tola teź teho ſo Turkoju bórſy woſtajichu, hdyž bě jedyn bołharſki torpedoſki cźołm jedyn torpedo do jeneje turkowſkeje łódźe wutſélił a ju cźeźko wobſchkodźił. Sańdźeny tydźeń je ſo ſkónczńje turkowſke wójnſke łódźſtwo prěni krócź ſwěriło, ſ Dardanellow wujécź a ſ grichiſkim łódźſtwom wojowacź. Turkowſke łódźe pak ſo jenoź tak daloko na ſjawne morjo ſwěrichu, hacź cźeźke kanony turkowſkich brjohowych wobtwjerdźenjow doſahaju. Grichiſke wójnſke łódźſtwo hnydom turkowſkemu napſchecźo pſchijédźe. Dopołdnja 1/4 10 hodźin ſo wojowanje ſapocźa. Po jenohodźinſkej tſélenzy ſo turkowſke łódźe w njeporjedźe do Dardanellow wróćźichu. Grichiſke łódźſtwo ſe wſchěmi łódźemi a ſaniczakami torpedoſkich cźołmow w tſélnej daloſkoſćźi turkowſkich wobtwjerdźenjow kſchiźowaſche, a hacź do 3 hodźin popołdnju tſéleſche. Potom grichiſke łódźſtwo na wyſoke morjo wujédźe. Wokoło 3/4 4 hodźin tſi turkowſke ſaniczaki torpedowych cźołmow ſ Dardanellow wujécź ſpytachu, hdyž pak ſo grichiſkich ſaniczakow torpedowych cźołmow dohladachu, wone rucźe zoſachu. Grichiſke ſchkodowanje je ſnadne. Jedyn namórſki khorhojnik a ſchtyrjo matroſojo ſu ſo lohko ſranili.

Turkowſke wobtwjerdźenje Bizani je cźeźko cźerpiło. Kanony tehole wobtwjerdźenja, kotreź ſo jako njedobytne wobhladowachu, dyrbjachu womjelknycź. 29 grichiſkich granatow je do jich hlowneje ſkładownje munizije padło. Zyła ſkładownja ſo rosbuchny a někotre turkowſke batterije ſo do cźiſta ſniczichu.

Pucźowarjo ruſkeje parneje łódźe „Jeruſalem“, kotraž krótko po bitwje po Dardanellſkej dróſy jédźeſche, ſu roskaſowarjej na Tenedoſkej kupje powjeſćź dali, ſo ſtej ſo dwě turkowſkej łódźi cźeźko wobſchkodźiłej.

Turkowſke wudawanje, ſo je grichiſka panzerowana łódź „Awerow“ cźeźko cźerpiła, njeje wěrna. Ani jena grichiſka wójnſka łódź njeje ſo wobſchkodźiła.

Po roſprawje jeneho kapitana, kotryž je ſe ſwojej łódźu ſchtwórtk ſ Dardanellow do Athena pſchijéł, je ſo turkowſka panzerowana bitwiſka łódź „Haireddin Barbaroſſa“ ſkoro zyle ſniczika. S bitwu na łódźi woheń naſta, tola ſo poradźi, jón ſalecź. Liczba ſranjenych a morwych je jara wulka. Tſi druhe turkowſke łódźe ſu ſo cźeźko wobſchkodźiłe. — Niz jenoź na kraju, ale teź na morju na Turkow puki padaju, jich naſdatoſćź pak hiſchcźe dołho njeje ſlemjena.

Wojowanje Grichow ſ Turkami pſched Janinu.

Hdyž Turkow něhdźe ſbija, potom ſmě ſo ſ weſtoſcźu powjeſcź ſ Konſtantinopla wocźakacź, kotraž wo dobycźu Turkow powjeda. Tak bě turkowſke knjeźerſtwo ſańdźeny tydźeń wulke dobycźe Turkow pola Janiny nad Grichami do ſwěta wutrubiło. To ſu ſaſo korme turkowſke łži. Niz Grichojo, ale Turkojo ſu poraźenje počźerpili. Pſched Janinu leźaze turkowſke wobtwjerdźenje Bizani, kotreź mějachu Turkojo ſa njedobytne, budźe ſnadź ſo hiſchcźe jenoź krótki cźaſ dźerźecź móc. Po njemdrym wojowanju, kotreź pſches zyły tydźeń trajeſche, turkowſke batterije pod wohnjom grichiſkeje artillerije womjelknychu. Jena grichiſka granata je ſkładownju artilleriſkeje munizije do powětra buchła, druhe granaty po něcźim wſchě turkowſke batterije ſniczichu. Mjes tym grichiſke prawe kſchidło pſchećźiwo Bizani poſtupowaſche. S wjerſchka hory napſchecźo turkowſkeho wobtwjerdźenja móźeſche ſo wulka ſchmatańza w Bizani wobkedźbowacź; turkowſzy wojazy kanony wotwjeſechu.

Wójnſki dobytk Sſerbow.

Po woſjewjenju ſerbſkeho knjeźerſtwa je ſerbſke wójſko hacź dotal wſcho hromadźe 308 turkowſkich ſpěſchnje tſélazych kanonow, pſches 200,000 repetérowanſkich tſélbow, 40 milijonow patronow, wjele artilleriſkeje munizije a něhdźe 50,000 uniformow dobyło. Wſchón wójnſki dobytk, kotrehoź hódnoſcź ſo na 100 milijonow frankow woblicza, je ſo hižo do Sſerbije pſchewjeſł. Turkam ſebrane tſélby ſu ſ dźéła zyle nowe; ſ nimi je ſerbſke knjeźerſtwo kſcheſcźijanſkich wobydlerjow w Starej Sſerbiji a krajnu woboru wobroniło.

Sſerbija je ſo wulkomozam dowěrila.

Roſſudźenje wo ſwojim žadanju ſa mórſkim pſchiſtawom pſchi adriatiſkim morju je Sſerbija wulkomozam pſchewoſtajiła. Wona je wot Ruſkeje twjerdźe pſchilubjene dóſtała, ſo budźe Ruſka intereſy Sſerbije ſakitacź. W ſwojej rěcźi w khěžorſtwowej dumje je dźé teź miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, Kokowzow, prajił, ſo budźe Ruſka žiwjenſke intereſy balkanſkich ludow ſchkitacź a ſawěſcźicź pytacź. Sſo na to ſpuſchcźejo chze Sſerbija dalſche wadźenje ſ Awſtriſkej wobeńcź. Sſerbſki miniſterſtwowy pſchedſyda Paſchicź je dopiſowarjej cźeſkich nowin „Narodni Liſty“ prajił: W naſchich intereſach leźi, ſo ſmy po wójnſkich napinanjach w dobrej pſchesjenoſcźi ſ Awſtriſkej žiwi; pſchetoź naſch ſylny ſuſod móže nam ſ wužitkom abo ſe ſchkodu bycź. Hdyž ſebi wukhod k morju pſchejachmy, měnjachmy, ſo ſo naſche pſchecźa ſ intereſami Awſtriſkeje ſhłoſuja. Ssmy ſpytali, ſo ſ Awſtriſkej wujednacź, tola hacź dotal bjes wuſpěcha. Dokelź pak nochzemy poměry ſ Awſtriſkej ſhórſchicź, ſwoju naležnoſcź roſſudźenju wulkomozow pſchewoſtajimy.

Saſtarſka ſuknja.

(Hodowne powjedańczko.)

(Pokracźowanje.)

Miſchtr Schewſki, jeho žona a teź Handrij ſo ſpěſchnje a wjeſeli ſa blido ſydźechu, ſo bychu, dźakujo ſo Bohu a dobremu duchownemu, ſjédli, ſchtoź bě jim wobradźił. Potom ſo krawſki miſchtr krucźe do dźéła da, ſo by jo tak dokonjał, ſo by dariczel ſ nim ſpokojom był. Najprjódy wobſchicźa jednoreje, ale twjerdeje a kruteje ſuknje, kiž bě ſchěreje mkynkeje barby, rosprowaſche, potom to runje tak teź ſ khornarjom cźinicź počźa.

Njejapzy ſo krawzej ſakſchik dźiwanja a wuſtróženja ſe rta wudoby.

„Kata!“ potom ſawoła, a njeréczo na ſuknju we ſwojimaj rukomaj pokaſowaſche, ſ kotrejež bě khornaŕ hakle do pokojzy wotprok.

„Cźłowjecźe!“ teź nětk krawzowa mandźelſka ſawoła, a wocźi ſo jej hiſchcźe jónu tak ſchěrokej wotewriſchtej, ſ kotrymajž na měſtno hladaſche, na kotrymž bě prjedy khornaŕ na ſuknji był.

„Ty tola niczo ſ tychle wězow ſ prójazym nožom roſrěſnył njejeſy?“ ſa khwilu po mjelčźenju ſo wopraſcha, pſchi cźimž jej hłoſ derkotaſche.

„Schto dha je?“ wopraſcha ſo Handrij, kiž bě nětko teź pſchikhwatał.

Potom wſchitzy tſjo mjelczachu. Sa to pak běchu troje wocźi cźim pilniſche a dwoje ſ nich ſo ſahorjene, kaž žehliwy żelezny lineal na móznje tſchepotazu ruku krawſkeho miſchtra lehnychu, kotraž zyle ſpodźiwne watowanje ſ měſtna khornarja wotprowaſche.

„Ow, mi ſo ſda, ſo wone na dwoje, haj ſnadź na troje jene na druhich leża!“ Schewſkowa ſ njewěſtotnym hłoſom rjekny. „Kelko dha jich tola je? Pſchezo dale wjazy ſo jich wukopuje. Zyła dołhoſcź khornarja je ſ nimi wupjelnjena.“

„Jena, dwě, tſi“ — — počźachu nětkole wſchitzy tſjo liczicź, a hłoſ ſo jim dale wyſche ſnoſchowaſche, cźim dléje liczachu.

Tſizeczi kruchow, ani jeneho wjazy — ani jeneho mjenje, jich běſche: Tſizeczi pjeczſtoleŕſkich ſakſkich papjerow, kotreź běchu pod khornarjom ſtareje ſuknje ſaſchite byle a kotreź nětkole po rynkach pſched wocźomaj khudeje ſwójby na krawzowym blidźe naſadźane leżachu.

„Kak jenoź je duchownemu na myſle pſchiſchło, nam ſtaru ſuknju a dobru jédź póſłacź?“ miſchtr Schewſki ſo ſkónczńje wopraſcha.

„Ja jemu naſchu *nesu* ſkorźach“, Handrij powjedaſche, kiž ſo nětkole wjazy ſ tym rjetajeſche, ſo běchu jemu ſle hólczińſka jeho ſuknju ſaſo hanili, a ſo bě ſo pſches to ſ woſobnym duchownym ſeſnał.

„Sawěſcźe duchowny ſam niczo wo pokkadźe pod khornarjom njewě“, miſchtr Schewſki rjekny. „Najſkerje je tu ſuknju hnydom hižo ſtaru kupił a ſnadź ſa ſnadny pjenjes, wón potajkim poklad ſobu ſapkacził njeje a nima teho dla na njón teź žaneho prawa.

Nimo teho je tón knjes bohaty a ma na měßaz ſ najmjeńſcha telko dokhodow, kelkoż namakane pjenjesy wucźinjeja."

„Móżno pak też je, ſo chze naß pruhowacź, hacź ßmy cźeſtni abo njeißmy", Schewſkowa ſtaroſcźiwje mĕnjeſche.

„Nihdy na nihdy!" miſchtr Schewſki wſchón roshorjeny ſawoka. „Na to bě ſchow pſchejara kruty a hižo pſched dokhim cźaßom ſchity. To móżeſch hnydom po niczach a po kłócźach widźecź. A pſchidajmy też: wón by ßebi wot naß ſamolwjanje żadał, hdy bychmy ßebi papjerjane pjenjesy ſdźerżeli, — kak dha chze dopokaſacź, ſo ßmy runje my je ßebi —." Tu mjekotaſche miſchtr Schewſki a njemóżeſche hnydom praweho ßkowo namakacź.

„Pokradnyli!" rĕcź ßwojeho muża Schewſkowa mandźelſka pſchetorhny.

„Kradnyli?" tón roshorjeny wujĕdźe. „Kak dha chze tu wo kradnjenju rĕcźe bycź? Namakali ßmy tón pokład! Bóh je jón nam khudym ludźom pſchizpĕł. Ale — — tu mi runje prawy ßrĕdk na myßle pſchińdźe, kak móżemy wſchitkim dwĕlam wucźeknycź. Dóńdu ke knjeſej duchownemu a wopraſcham ßo jeho, hacź chze mi tu ſtaru ßuknju wotſtupicź — ſa pjenjesy mjenujźy. A hdy by ßej ſa nju telko żadał, ſo by jeho domownik ſa to nowu ßuknju doſtał, ſaplacźu jemu te pjenjesy, a bychmy-li też wſchitku naſchu maku nadobu, ßamo naſche póßłanja pſchedacź dyrbjeli. Njeje to doſcź mudrje wumyßlene? Potom budźemy też widźecź, hacź wón wo tych pjenjeżnych papjerach ſchto wĕ a hacź je naß jenoż chżył pruhowacź abo niz."

Knjeni Schewſkowa a Handrij jara dźiwnje hladaſchtaj, hdyż wón tole namjetowaſche. Haj, wona wſcha njeſpokojna ſ hłowu wijeſche.

„Schto maſch ty pſchecźiwo temu prajicź?" miſchtr Schewſki na ßwoju żonu hnĕwny wujĕdźe. „Chżeſch ty ßwoje ſboże ſwólniwje wot ßebje wotſtorcźicź? Schto? Njepowjeda dha naſch Sbóżnik ßam: Podobne je njebjeſke kraleſtwo pokładej, na polu ſkhowanemu, kotryż cźłowjek, jón namakawſchi, ſkhowa a ſ wjeßekoſcźu nad nim dźe, a pſcheda wſchitko, ſchtoż mĕjeſche, a kupi to polo. A njeje dha pola naß nĕtkole nĕſchto podobne, każ pola tamneho cźłowjeka, a by dha naß naſch Sbóżnik takle wucźił, hdy by to ſchto wopacźne było?"

Tale rĕcź Schewſkowu mandźelſku ſamyli; wona na ßwojeho wnuka hladaſche, jako by ßo jeho praſchecź chżyła. Tón ßebi po wobliczu ſ ruku ſajĕdźe a potom ſatorhujo ßo rjekny:

„Dźĕdo! Hm! Ja tola njewĕm, hacź macźe wy zyle prawje. Pſchetoż ſ prĕnja dźĕ nam naſch Sbóżnik njeje pſchikaſał, ſo dyrbimy my runje tak cźinicź, każ tamny cźłowjek ſ pokładom w roli, ale wón je jenoż powjedał, kak by tajki cźłowjek cźinił, hdy by pokład w roli mĕł. S druha pak mĕni Sbóżnik ſ polom jenoż njebjeſke kraleſtwo, ſa kotrež dyrbimy wſchitko rady dacź, ſchtoż na ſemi wobßędźimy. Tak je nam to knjes wucźeŕ w ſchuli wukładował. Wy pak — njebjeŕcźe mi to ſa ſło — chzecźe ſa ſemſki pokład njebjeſke kraleſtwo dacź, pſchetoż ſo wy wopak cźinicźe, jeli ſo ßebi pjenjesy ſdźerżicźe, to je zyle jaßne. Kak dha potom, hdy by Bóh hižo tejle nozy k wam prajił, każ tamnemu bohatemu mużej, kiż chżyieſcź a picź a dobreje myßle bycź, dokelż bĕchu jeho pola derje

[illegible]o dha je Bóh, luby Knjes, jemu prajił?" wopraſcha ßo [illegible]ſki rospjerſcheny.

[illegible]y bohatemu mużej", Handrij ſ doraſom wotmolwi, „B[illegible] nozy żadaju twoju duſchu wot tebje; a cźeje budźe, ſa, [illegible]ował?"

„Aa, [illegible]chtrka wuſtróżana ſawoka, „hdy by tebje w tejle nozy, [illegible]ajała! Schto by tebi potom pokład pomhał, kotryż ßy [illegible]m ßuknje namakał, na kotryż pak ty żaneho prawa nim[illegible]ſtho, każ ty wo ſdźerżenju rĕcźiſch, chze ßo mi wutroba [illegible]ſadźernycź. Njeje dha też tebi runje tak?"

Miſchtr Schewſki nic[illegible]. ale khwilu pſched ßebje wudźeraſche. Skónczńje na[illegible]iane pjenjesy khwatnje ſhrabny, ſtyka ßebi je do ſaka [illegible]żeny ßwojemu wnukej: „Pój, Handrijo, dóńdźemoj ke [illegible]emu."

„To je rjenje a prawje wot teb[illegible]użo!" miſchtrka khwaleſche, ßwojeho muża po lizu majkaj[illegible]ażim mjenje! Pſchewinył ßy ſkeho ſpytowarja. Swój[illegible]jenoż na cźeſtne waſchnje. Radſcho tradacź, ale dobre [illegible]i wino a pjecźenje, ſa to pak ſchkodowacź na ßwojej du[illegible]

Dźĕd a wnuk woteńdźeſchtaj.

Hdyż ßo miſchtr Schewſki a Handrij ſa khwilu ſaßo wrócźiſchtaj, pſchińdźe jimaj miſchtrka ſ wcźipnoſcźu napſcheczo.

„Nó?" wona rjekny.

„Wón je mje khwalił, duchowny knjes", miſchtr Schewſki prajeſche, „bohabojaſneho a cźeſtneho muża je mje mjenował. Wón rjekny, ſo je ßuknja ſ popjerjanymi pjenjesami po jeho njebocźiczkim nanu. So je tón jako winowy pſchekupz wjele pucźował a ſo je papjerjane pjenjesy ſawĕſcźe pod khornar ßwojeje ßuknje ſaſchił, ſo by je jako nuſny pjenjezk ſtajnje pſchi ßebi mĕł a ſo pſchi rubjeżniſtim nadpadźe njeby wſchitko pſchißadźił. So je wón njenadźizy wumrjeł a ſo teho dla pjenjesy njewotkryte woſtachu."

„A ſchto dale?" miſchtrka ßo praſcheſche.

„Schto dha ty mĕniſch?" krawz wotmolwi.

„Nó, chzych wjedźecź, hacź cźi duchowny knjes ſa namakanje żane make myto darił njeje. Ja — ja ßo nadźijach, ſo tebi jenu abo dwĕ ſ tych namakanych pjenjeżnych papjerow do dłónje ſtłóczi. Njebĕ tak?"

„To wón njeje cźinił", miſchtr Schewſki wuſna, „ale wón chze mi dźeło wobſtaracź a wo to ßo prózowacź, ſo bychu naſcheho Handrija do ſpĕwarſkich hólzow pſchi wulkej zyrkwi pſchijeli. Potom by hólz ßwój dobry wobjed mĕł, ßwoju draſtu, ßwoje make ſchtwórcźłétne pjenjesy, ßwobodnu ſchulu, a tak bychmoj jenu ſtaroſcź mjenje mĕkoj."

„Tónle dobrocźiwy knjes", miſchtrka wjeßeła rjekny. „Wopomń, mużo, ſo ßo nam na tajke waſchnje lĕpje dopomha, hacź hdy by cźeſcźomny knjes nam wſchitke pjenjeżne papjery na jedyn raz darił."

„Jeli ſo budźe wón ßwoje ßłowo dźerżecź!" miſchtr Schewſki pſchiſpomni.

„To wón ſawĕſcźe budźe", miſchtrka a Handrij wobkrucźiſchtaj.

(Slónczenje pſchichodnje.)

Cźeſcźem wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedźa ſa nje na

1. ſchtwórtlĕto 1913

do prĕdka placźicź, njech nĕtko **80 pj.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſecź dadźa, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlĕto ſaplacźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach nĕmſkeho khĕżorſtwa **90 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Pomhaj Bóh" placźa na póſcźe **1 hr. 30 pj.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Rospuſchcźenje mĕſchcźańſkeje kapały.) Tudomna mĕſchcźańſka hudźbna kapała je ßo poßledni cźaß cźeżko ſ konkurrenzu tudomneju wojeńſkeju hudźbneju kapałow bĕdźicź dyrbjała. So mohła wobſtacź, wona ſ mĕſchcźańſkeje pokładnizy lĕtnje 8000 hriwnow podpjery doſtawaſche. Sa pok lĕta ſ artilleriſkim regimentom ſ Pirny tſecźa wojeńſka hudźbna kapała pſchińdźe. Dokelż budźe mĕſchcźańſka kapała ſ nĕtcźiſchej mĕſchcźańſkej podpjeru ſ cźeżka konkurrenzu tſjoch wojeńſkich kapałow wudźerżecź móz, ſtej ßo mĕſchcźańſka rada a ſaſtupjeńſtwo rosßudźiłej, mĕſchcźańſku kapału rospuſchcźicź. Teje ßobuſtawy pak ßo nochzedźa tutemu wobſamknjenju podcźißnycź a pſchecźiwo njemu protest ſapodadźa.

— (Shromadźizna hornjołużiſkich ſahrodnikow.) Pod pſchedßydſtwom tudomneho ſahrodnika Pĕtſchki ßo w Budyſchinje ſhromadźizna ſwjaſka nĕmſkich wumĕłſtwowych a wikowanſkich ſahrodnikow wotmĕwaſche, kotruż bĕ nĕhdźe 100 ſahrodnikow ſ zyleje Łużizy wopytało. W njej ßo wo wunoſchku ſtudowanſkeho pucźowanja, na kotrež bĕchu ßo ſakſzy ſahrodnizy wot ſahrodniſkeho wotdźĕlenja ſakſkeje kulturneje rady do Belgiſkeje a Hollandſkeje pósłali, rospraw jeſche. W tutymaj krajomaj ſahrodniſtwo pod wjele pſchihódniſchimi wumĕnjenjemi dźĕła, dyżli w Nĕmſkej. Nĕmſke ſahrodniſtwo dyrbi ßo teho dla ſe ſakitanſkim złom ſchkitacź, jeli ſo wone njedyrbi niżoſeńſkej konkurrenzy podleżecź.

— Sſylny wĕtr, kotryż ſańdźenu njedźelu po zyłej ßrjedźnej Europje ſakhadźeſche, je w Budyſchinje wſchelaku ſchkodu naczinił. Pſchipołdnju $^1/_2$1 hodźiny je ßo ſ nim ſcźeżor woheń pſchipo[illegible]jedazeje pſchiprawy wotlemił a popołdnju wokoło 4 hodźin ßo na

żelesniſkim moſcże jena wulka elektriſka lampa dele ſtorhny. W ſahrodże Peſtalozziſkeje ſchule ſ napſchecża akzijoweje piwarnje bě żo jena worjeſchina ſ wětrom pod ſemju nalemika, tola hiſchcże ſtejo woſtała. Hakle póndżelu dopołdnja żo wona wuwali. Na ſbożе żo deſchcżika dla njeběchu ſchulſke dżěcži w tym cżażu do ſahrody puſchcżike; hewak budżiſche żnadź żo wulke njeſbożе ſtacź mohło.

— (Paduſchi na wikach.) Skoro kóżdu żobotu żu żo ludżom na wikach pjenjeżne móſchnje kradnyke. Paduſchi żu jara pſcheklepani; pſchetoż hacź dotal njeje poliziji móżno było, jich ſażkapicź. Sańdżenu żobotu żu ſażo żiwnoſcźerźy Kernowej ſ Krakez pjenjeżnu móſcheń ſ pjenjeſami kradnyli, kotreż bě ſ 3 khanow butry, 20 jejow a jeneje hużyzy wuwikowała. Loni żu tej żamej żonje hižo raz na Budyſkich wikach jedyn ruczny woſyk kradnyli.

— (Jedyn nĕhduſchi wojak Budyſkeho pĕſcheho regimenta ſ amerikanſkim generalom.) Sawĕſcże żadnu wojeŕſku karrieru je aktivny general we wójſku ſjednoczenych ſtatow połnozneje Ameriki, Ota Tobias, cżinił. Wón je żo 1848 w Budyſchinje narodźił a je 1869 pola 4. ſakſkeho pĕſcheho regimenta cżiżko 103 do wojeŕſkeje żłużby ſaſtupił. Lĕto poſdźiſcho żo wón na wójnje pſchecźiwo Franzowſkej jako podoffizĕr wobdżĕli. Wón potom do Ameriki wucżahny a żo ſa wójſko ſjednoczenych ſtatow najecź da. Tam wón wſchĕ wojeŕſke ſkhodżeńki pſcheńdże hacź jeho lĕtża 12. auguſta ſa generala pomjenowachu.

Woſjewjenje. Techniſkich winow dla njeje bohużel móżno, Nadżiju 1913, protyku ſa naſche dżĕcźi, do hód wudacź.

— (Prożaze wiki.) Sapoczątk prożazych wikow w Budyſchinje je żo w ſymſkim cżażu wot 1. oktobra hacź 31. měrza na 7 hodżin rano, w lĕcźnym połlĕcźu wot 1. haprleje hacź 30. ſeptembra na 5 hodżin rano poſtajił. Do tuteho cżaża njeżmĕdża żo prożata na wiki ſtajecź.

Praſchenje do Minakała. W němſkich nowinach cźitachmy wo dwĕmaj wulkimaj żwjedżenjomaj we waſchej wży. Sdwórliwje żo praſchamy, hacź je żo na żanym też na Sſerbow dżiwako. Jeli je żo to ſtało, je to prawje. Jeli niz, dha je to ſrudnje!

S Wuriz. Pola tudomneho kublerja Richarda Kſchiżana lambora Pawoł Urban 17½ lĕta a lambora Max Venus 15½ lĕta dołho żwĕru dżĕkataj. W poſledniim poſledżenju Budyſkeho rataŕſkeho towaŕſtwa je po poruczności hornjołużiſkeho wokrjeżneho rataŕſkeho towaŕſtwa wokrjeżowy ſekretar dr. Gräfa ſ poczeſcźowazymi a pſchipóſnawazymi żłowami żwĕrneju cźeladnikow wuſnamjenił a jimaj pſchipóſnawanſki diplom pſchepodał.

S Czornych Roßliz. Tudomny dżĕkacźeŕ Garbaŕ je w Hornjohórczanſkim papjeŕniku njeſbożе mĕł, ſo je ſ lĕwej ruku do walzow papjerudżĕkazeje maſchiny ſajĕł. Wobżaromnemu cźłowjekej je żo ruka żałożnje roſmjatka.

S **Tumiz.** Dwĕlĕtny żynk jeneho hródżneho ſchwajzarja na tudomnym knjeżim dworje bě tele dny do hornza kropa padnył a żo żałożnje woparił. Wbohe dżĕcźo je w Budyſkej mĕſchcźanſkej hojeŕni we wulkich boloſcźach wumrjeło.

S **Budeſtez.** Tſecźi dżeń hodow tudomne żerbſke towaŕſtwo „Lubin“ ſażo ſjawny **żerbſki ludowy wjeczor** wuhotuje. Pſched wjazy lĕtami bĕchu tute żerbſke wjecźory mjes nami njeſnate. Nětko pak je ſa nimi wulke żadanje a dawno żo tu ſażo Sſerbjo na tſecźi dżeń hodow wjeżela. Wuſtojne mozy żu żo na wuknjenje dżiwadłow podałe. Knjes kandidat Jakubaſch ſ Bělcźez budże w pſchednoſchku k nam narodne żłowa rĕcźecź. Bjes dwĕla żmĕmy też tón krócź lubych hoſcźi ſ bliſka a ſ daloka wocźakacź. Shromadne ſpĕwy chcemy żebi ſanjeſcź. Na dary a wożebnoſcże, kotreż ja Bóh naſchemu ludej dał, chcemy żo dopomnicź. Jako Sſerbjo chcemy żo ſacźuwacź a k żwĕrje ſa naſche Sſerbſtwo żo mjes żobu pohonjecź. Wjecźor żo w Vogtez hoſcźenzu w Budeſtezach tſecźi dżeń hodow ſ dypkom ½8 hodżin ſapoczńje. Duż, lubi Sſerbja, pſchińdźcże! Kacź żo nichtó njebudże. Teho żmy wĕſcźi. —

„Do Budeſtez!“ tak dyrbi ſa naż Sſerbow ſ bliſka a ſ daloko tſecźi dżeń hodow heżko rĕkacź. Tam je ſażo żerbſki wjecźor. My żmy towaŕſtwu „Lubin“ wulzy dżakowni, ſo nam pſchezo ſ nowa tute narodne wjecźory wuhotuje. Bohaty wopyt ſe wſchĕch końcżin naſcheje woſadny budź naſch dżak. Duż, lubi Sſerbja, kotſiż żebi żwoju narodnoſcź hiſchcże ważicże, tſecźi dżeń hodow wjecźor ½8 hodżin wſchitzy na żerbſki wjecźor do Budeſtez!

S **Hodżija.** Sſylny wichor, kotryż żobotu a njedżelu po naſchej krajinje zychnowaſche, je w Pjekarjez (prjedawſchej Hankez) ſahrodże tołſtu worjeſchinu wuwalił. Jejny wobżedżeŕ chżyſche ju w bliżſchim cżażu puſchcźicź a bě hižo nĕkotre korjenje roshrjebał. Wichor jemu pak dżĕło wotewſa a ſchtom ſ tajkim wotmachom powali, ſo tón padajży groty elektrowoda roſtorhny a żo ſ krónu pſches pucź k pohrjebniſchcźowej muri wali. So by żo wobkhodej njeſadżĕwako, żo ſchtom hnydom ſ pucża wotſtroni, a dżĕkaŕnja elektrizitety ſ Budyſchina dżĕkacźerjow póżła, kotſiż ſa krótki cżaż elektrowod do rjada ſtajichu, tak ſo wjecźor hižo ſażo elektriſke żwĕcźachu.

S **Barta.** Schtwórtk tydżenja je direktorium rataŕſkeho wokrjeżneho towaŕſtwa pſches wokrjeżneho ſekretara proſeżora dr. Gräfu wobhladańżu hródżow ſ mytowanjom ſe ſtatnych żrĕdkow wotmĕł. S kral. ſtatneho knjeżeŕſtwa bě krajny ſkótplahowanſki direktor knjeżeŕſtwowy radźicżel dr. Grundmann k wobhladańży pſchiſchoł. Po njej tutón w żwojej roſprawje praji, ſo je powſchitkowny wunoſchk ſpokojazy. Wón khwaleſche wulku liczbu żamowocżehnjeneho ſkota, ſkoro powſchitkowne ſawjedżenje zentrifugow, pſchewĕtrjenje hródżow a pſchiprawjenje ſkótnych bĕhaniſchcźow. Skót bjes wuwſacża hornjołużiſkej raży pſchiżłuſcha a je derje wothladany. S namjetami k wotpomhanju wſchelakich njedoſtatkow a ſ napominanjom k dalſchemu ſpĕchowanju ſkótneho plahowanja wón żwoju kritiku ſkónczi. W ſhromadżiſnje proſeżor dr. Gräfa hiſchcże wo nĕkotrych należnoſcźach w naſtupanju plahowanja ſkota rĕcżeſche. 1. myto doſtachu: kubkowy direktor Richter, kubleŕ Schkoda, Lücka, Czech, Graf; 2. myto: E. L wka, A. Ssymank, Schütza a Wacker; 3. myto: P. Müller, Mjeŕwina, Pawoł Mücka, J. Schołta, A. Lorenz, Mikan (cżiżko 19), Kubiz, Měrſchowa, Lukaſch; 4. myto: Aug. Mücka, A. Vogler, Hobraczk, Grabowſki, Ramſch, Mikan (cżiżko 46), Bergmann.

S **Barta.** Naſcheho knjeſa kantora Weſera je 15. oktobra jeho majeſtoſcź kral w audijenzy pſchijał.

Se Semiz. W tudomnej Kunathez ſkali ſtaj ſkałarjej Měrſch ſe Semiz a Bundermann ſ Poczapliz do njeſboża pſchiſchłoj. Měrſcha, kotryż je żo najcżeżſcho ſranił, żu do Budyſkeje mĕſchcźanſkeje hojeŕnje dowjeſli. Bundermann żo doma hoji; wón je żebi nohu pſchi kulzy ſkamał.

S **Wósborka.** (Ssmjercź na żeleſnizy.) Póndżelu wjecźor ¾7 hodżin je żo korbaŕ W. Hauck ſ Wósborka na żeleſnizy mjes Wósborkom a Ketlizami ſ cżahom pſchejĕł. Njeſbożownemu ſtej żo hłowa a jena ruka wot cżĕła wotjĕłej. Wón bě żwoje dżĕło tu ſhubił a bě powjedał, ſo żebi żiwjenje woſmje. Duż drje je żmjercź na żeleſnizy pytał a namakał.

S **Njebjelcżiz.** Nětko je żo ſkónczńje pſchecźo tudomnych Sſerbow dopjelniło. Sańdżenu njedżelu je żo też pola naż żerbſke towaŕſtwo ſałożiło. Naſch. k. kapłan Micź bě żerbſku żwójbnu ſhromadżiſnu powołał, kotraż bě jara bohacże wopytana. Jako hłowny pſchednoſcher bě dobyty żyn Njebjelcżańſkeje woſady, knjes faraŕ Żur ſ Kamjenza. Wón rĕcżeſche jara ſajimawje a na powucżaze waſchnje wo mandżelſſkim żiwjenju. Wo żohnowanym ſkutkowanju woſadnych towaŕſtwow porĕcża k. faraŕ Kubaſch jadriwe żłowa. W podobnym ſmyſłu rĕcżeſche też k. kapłan Micź, kiż ſhromadżiſnu nawjedowaſche. Ważne pſchicżiny, kiż naż pohonjeja k ſałożowanju żerbſkich towaŕſtwow, roſeſtaja k. wucżeŕ Kral ſ Kamjenza. Do młodeho towaŕſtwa ſamolwi żo hnydom 58 żobuſtawow, kotſiż żebi pſchihotowazy wubjerk wuſwolichu. Pſchedżyda nakhwilneho wubjerka je k. ryczeŕkubleŕſki najeńk Schewczik ſ Pĕſkez. Na końzu ſhromadżiſny poſkicźi żo hiſchcże rjana bjeżada. S hrimotazej żławu na nowu twjerdżiſnu narodneho hibanja żo ſhromadżiſna ſkónczi. — Prĕnja ſhromadżiſna młodeho towaŕſtwa budże w januarju. — Wjele ſboża do pſchichoda. — Hdże druhe żerbſke woſady woſtanu? Hodżij, Maleſchezy, Minakał, Klukſch atd. atd.? Je w dwanatej hodżinje!! R.

Dopiß. „Serbske Nowiny“ maja wjele njepſchecźelow każ naſcha zyła żerbſka wĕż. Duż chcemy ras naſchim nowinam khwalbu ſpĕwacź, a to runje na podkożku nětcźiſcheje balkanſkeje wójny. Kajke napſchecźiwne powjeſcże żmy ſ tuteje wójny cźitali we wulkich němſkich kopjenach, naſche żerbſke pak żu hnydom połnu wĕrnoſcź pſchinjeżłe! Spominam jenoż na należnoſcź awſtriſkeho konſula Prochaſki w Priſrendże. „Serbske Nowiny“ a „Katolski Posoł“ żu ſtajnje a hiſchcże poſledniu żobotu pißałe, ſo tutón muż je ſtrowy, mjes tym ſo żu wſchitke nahladne němſke nowiny hroſne wĕzy wo nim bałe. Hakle ſańdżenu żrjedu, potajkim ſchtyri dny poſdźiſcho hacź „Serbske Nowiny“, pſchinjeżechu wulke Barlinſke nowiny porjedżenje, ſo żu prjedawſche powjeſcże wo konſulu Prachaſzy, każ ſo bychu Sſerbjo jeho ſajateho dżerżeli, krjudowali, ſkónzowali, cżiſta njewĕrnoſcź. Njech tutón jedyn pſchikład dopokaſuje, ſo „Serbske Nowiny“ ſe ſpuſchcźomliweho żórka cżerpaju. Schto mi pomha, ſo kóżdy dżeń Drjeżdżańſke abo druhe

měschćańske kopjena cźitam, hdyž tola njemóžu žo na jich powjesćże spuschćeć? Duž ważmy žebi nasche wschelake žerbske nowiny, so bychu wone žo rosscherjake a wjazy cźitarjow namakale. Sch.

S Wotrowa. Nascha nalutowarnja wotmě sońdźenu njedźelu žwoju druhu lětuschu hlownu shromadźisnu. Najprjedy žo wo sawěsćenju rěcźeschе, kož bě žo nam na podswjaskowej shromadźisnje we Wjelkowje nawdako. Też dań dyrbjachmy powyschicź, dokelž mamy w tu khwilu wjele dokha. W konsumskich wězach mějachmy mnoho wuradźicź. Skónčnje k wólbam do dohladowarstwa dóńdźechmy, wosta pak pschi starym. — Pschejachmy žebi hischcże strowe žwjate dny a rosseńdźechmy žo na strowe sažowidźenje w nalěcźu.

S Kamjeńza. Mjes tudomnymi schulskimi dźěcźimi je žo scharlach jara rosscherił. So by žo hrosna khoroscź dale njesanjeła, je generalny komando pschikasał, so žo wojakam nježmě hacź na dalsche dowolenza dawacź.

S Minakała. Nasche wojeńske towarstwo je tudomneho ryczerkbulerja k. hrabju Hollnsteina sa žwojeho cźežneho žobustawa pomjenowało. S herzami na cźole njedźelu popołdnju towarstwowe žobustawy psches žwojeho pschedžydu, k. Jana Biskopa, k. hrabi s cźopkosaczutymi žlowami liscźinu pschepodachu. Knjes hrabja žo swježeleny sa pocześcźenje dźakowasche a žo potom woženbje s veteranami rosrěcźowasche.

S Ralbiz. Hdyž pónděelu dopołdnja kubler Pětr Žur s pschatra žito dele mjetasche, žo njejabzy wobžuže a padže tak njesbožownje na blido mlócźazeje maschiny, so žebi někotre rjebka slemi a jene rospukny.

S Konjez. Korczmarski najeńk Jurij Manjok běsche žebi žobotu w Budyschinje žykanje rěsazu maschinu kupił a žo pschi tym někak na porscże sranił. Njedźelu Manjok na sajědojcźenje krwě skhori a dyrbjesche lěkarisku pomoz pytacź.

S Hóska pola Kulowa. Se žwojim revolvrom žo sabjerajo je žebi tudomny bur Jakub Jursch stawcźk wot dweju porstow praweje ruki wottšělił.

S Delnjeho Wujesda. Pjatk tydźenja wjeczor žo na tudomnym dwórnischcźu dwaj wosaj jeneho tworoweho cźaha swrócźischtaj. Wjetscha schkoda njeje nastała, też móžesche žo wobthad bórzy sažo sapoczecź.

S Wojerez. S nahłej žmjercźu je žo na zyrkwinej haży sańdźenu žobotu wikowar Pilop s Njedźichowa pschekhwatał. S Božej ruczku žo sajawschi wón na semju padny a hnydom wudycha.

S Wojerez. (Sabyty cźahowy wjednik.) Na želesniskim sastanischcźu w Horach dyrbjesche žo sańdźenu njedźelu k želesniskemu cźahej, kotryž do Wikowa jědźesche, jedyn wós pschipowžnycź. Měnjo, so je žo to stało, do tuteho wosa cźahowy wjednik stupi, hdyž cźah runje wotjědže. Hdyž bě cźah nimale połojzu pucźa k bližschemu sastanischcźu pschejěł, žo dohladachu, so běchu hlownu woženbu sabyli. Cźah žo hnydom sastaji a skoku po žwojeho sabyteho wjednika jědźesche.

S Wojerez. Pjatk wjeczor je žo pola Hósnje želesniski wothladał Schemmel s ludźazym cźahom pschejěł a morił. Kak je žo njesboże stało, njeje žo spósnacź hodźiło.

S Hermanez. Pomnik na bitwu, kotraž je žo tu psched 100 létami bita, žo k létu 16. měrza požwjecźi. Hacź dotal je žo sa pomnik 1800 hriwnow nasběrało.

Se Shorjelza. Tudomna měschćańska rada je wobsamkła, tydźeńzy 200 zentnarjow žwinjazeho mjaža s Rusteje skasacź. W Shorjelzu žo wob tydźeń 500 zentnarjow žwinjazeho mjaža trjeba, napraschowanje sa nim žo po tajkim s radźinej skasanku ani do połojzy njespokoji. Mjažo je wot žwini, kotrež žu žo se sornom wukormike. Někotsi tudomni rěsnizy jo pschedawaju.

S Wochos. Nasche evangelisko-žerbske towarstwo mějesche sańdźenu njedźelu žwoje měžacźne poženbjenje. Wjele hosczi bě pschischko. Pschedžyda wo wobstejnoscźach na Balkanje a woženbje też evangelskeje zyrkwje mjes tamnischimi Sskowjanami pschednoschowasche. Wón móžesche žwój pschednoschk složicź na listy nascheho krajana knjesa wucźerja Pawoła Hurasa, kiž hižo 5 lět w Adrianoplu skutkuje a kotryž je też nětko tam žobu do města samknjeny. dale na originalne powjesćże k. fararja Janka s Běłohroda (Belgrada) a dr. Furnadźejowa s Plowdiwa. S tym sajimawy a wěrny wobras wo tamnischich wobstejnoscźach dostachmy. Dale mózachu žo towarstwu nakhwilne wustawki swjaska „Domowiny" pschedpołożicź, kotrež běchu žo hižom prjedy w pschedžydstwje rospominałe. Towarstwo wobsamkny, na sałožku tutych wustawkow swjaskej „Domowina" pschistupicź.

S Blunja. W tudomnych stronach žu na wschelakich městnach sa brunizu wjercźeli. Kaž žo sda, bruniza tu skoro wschudže khětro hluboko leži.

S Běłeje Wody. Zychnowazy wichor je sańdźenu njedźelu wjetschi dźěl tšěchi tudomneho hamtskeho žudnistwa wotkryl.

S Mikowa. Tudomny schewz Maly bě pónděelu popołdnju $^1/_2$5 hodźin do Sprejza schoł, so by w tamnischej skale por schkórnjow wotedał. So by žebi pucź pschikrótschik, wón khroble psches skaliny groczany płót pschelěsy. Mjes tym bě žo sacźmiło, a Maly mišnywschi něhdże 20 metrow hluboko do skały dele padny a tam leżo wosta. Wokoło 10 hodźin wjeczor skałowy straznik wjazy krócź wokacź žłyschesche, tola njemóžesche doržyschecź, s wotkal wokanje wukhadźesche. Dlějschi cźaž žluchajo wón spósna, so žo delka se skały wokasche. Straznik na to do skały džěsche a tam schewza Maleho nadeńdże. Maleho najprjódzy do kantiny donješechu, hdźež psches nóz wosta. Wón skorżesche, so ma na lěwym boku wutrobna bolostne kakanje. Nasajtra snjesboženeho do jeho wobydlenja do wjesechu.

S Lipska. Rusti wójnski minister Ssuchomlinow bližsche dny do Lipska pschijědže, so by p'chi połoženju sakładneho kamjenja wopomnjeńskeje kapały sa ruskich wojakow, w Lipscźanskej bitwje w lěcze 1813 padnjenych, pschitomny był. Jeho pucźowanje žo jako snamjo sa to wukožuje, so žo w bližschich njedźelach nowe wójnske sapletki dla awstrisko-žerbskeje swady njewoczakuja.

Přiłopk.

* (Pod koleżami lokomotiwy.) Mjes Žitawu a Liberzom je žo žobotu popołdnju 28lětna hoscźenzarka Amtsbuhlerowa s Enelsberga se želesniskim cźahom pschejěła. Njesbožownej žo nop rosmjecźe a žo wutrobno satkócźi. Wona bě hischcże skoku psches koliju běžecź chtyła, hacź runje bě sawjera hižo dele puschcźena.

* (Prósdny kaschcź w rowje.) Wo potajnostnym podawku s Brauweilera w Elsažu pišaju. Jena tamnischa burska žwójba žo tele dny njemako roshori. Jedyn dźežaczlětny žyn bě w Barlinje wumrjeł. Starschej pjenjesy njelutowaschtaj, so by žo dźěcźo w domisnje khowało. Hdyž do khowanja kaschcź wocźinichu, widźachu, so bě wón zyle prósdny. Wěz žo Barlinskej poliziji pschepoda. Kaschcź je žo prósdny s Barlina do Brauweilera pósłał.

* (Wulka woda.) S wutrajnymi deschcźemi je na rěkach krótkowjeczorneje Němskeje wulka woda nastała. Ruhrska rěka je wysche Düsseldorfa łuki a pola powodźika a wschо wotpławika. Bergska želesniza je dyrbjała mjes Steele-Überuhe jěsdźicź pschestacź. W Kreyu je žo kolija Gelsenkirchskeje pschistawoweje želesnizy na někotre sta metrow wotpławika. Hórnizy žu žo psches wodu k podkopkam dowjesć dyrbjeli. Hórnik Kauholz, kotryž bě žo na dźěło nastajił, je žo we wulkej wodze tepił. Mnohi ludźo žu teho runja do wody padnyli, tola žu žo wukhowali.

* (Skе wotmyžlenje na želesniski cźah.) S Kassela žo pische: Rańschi cźah na Söhresskej želesnizy, kotryž bě s 500 dźěłacźerjemi wobžadźeny, je žo pschi žamym swrócźik. Młodostni njedocźinkojo běchu na jenym mosćze tramy swutorhali a je prěki psches koliju położili. Na sboże žo lokomotiwnik hischcże s cźažom sadźewka dohlada a cźah sastaji.

* Ruske mjažo je žo na Barlinskich wikach sdomiło. Wono budże žo tak dołho pschedawacź, doniž žo mjažowe płacźišny njeponiża. Jednanje swjaska pomorskich ratarjow, kotsiž chzedźa městu Barlinej na pjecź lět lětnje 60,000 žwini podawacź, je žo rosrasyło, dokelž bě pomorska posficzeńka wyschscha, dyžli płacźišna sa ruske mjažo. — Měschćańszy sastupjerjo w Mischnje žu radźinemu namjetej pschihłožowali, po kotrymž ma žo hromadźe s Wulkim Hajnow a Radebeulom ruske žwinjaze mjažo kupowacź. W Mischnje budże žo wono na žwobodnej kawzy pschedawacź.

* Wětry, kotrež žu nětko sažo trochu wocźichle, žu na morju wjele schkody nacźinile. Jenož w Londonje žu wosjewili, so je žo 10 parnych łódźow s 300 muzemi wobžadki a s nakładom, 20 milijonow hódnym, potepiło.

* (Ruski wulkowjeřch Michał Alexandrowicź je žo trónoweho nasłědnistwa wotrjekł. S Peterburga powjesć pschińdże, so je žo zarowy bratr, Michał Alexandrowicź hižo psched někotrymi njedźelemi mózneho trónoweho nasłědnistwa a wschěch dostojnistwow wsdał. Wulkowjeřch je žo s dźělenej žonu jeneho offizéra módrych husarow, dźowku jeneho Moskowskeho advokata, k lewej ruzy swěrowacź dał. Njedźiwajzy zaroweho napominanja je žo wulkowjeřch Michał Alexandrowicź sapowjedźił, žo wot žwojeje žony dźělicź dacź, kotraž je jemu psched krótkim cźažom žynka darika.

* (Parna łódź ßo ſ wójnſkej łódźu pſchejéła.) Jendźelſka łódź „Centurion“ je na morju italſku parnu łódź „Derna“ pſchejéła. Łódź, kotraž měješe 36 muži wobßadki, je ßo ſ prochom a mochom potepiła. Wójnſka łódź je ßo pſchi ſraženju cźežko wobſchkodźiła.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Na kupje Siciliji je jedyn ſpěſchny cźah na dwórniſchcźu Guardia do jeneho tworoweho cźaha ſrasył. Lokomotiwje ſpěſchneho cźaha do lokomotiwy tworoweho cźaha ſawadźiſchtej. Jědźny wós, w kotrymž wjele nahladnych woßobow pſchebywaſche, ßo rosraſy. Pjatnacźe woßobow je ßo moriło a tſi-zeczi ßo ſraniło. Mjes morwymi ßu tſjo Němzy, jedyn ſ nich je leutnant ſ mjenom Arend.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižo woſpjet khoſtany 18lětny cźeladnik Pawoł Ssuſchka ſ Jaßeńzu bě lětßa jedyn wjecźor w oktobrje w Jaßeńzu ſkradźu do rejwarnje tamniſcheho Handrikez hoſcźenza ſ paduſchnym wotpohladom ſaléſł a bě, hdyž běchu wſchitzy lehnycź ſchli, ſ budlanſkeje a korcźmařſkeje ſtwy pjenjeźnu móſchniczku ſ 30 pjenjezkami, ſa 2 hriwnje koprowych pjenjes, 1 p'chedeſchcźnik, 2 bróſchi, 1 zigarowy etwij, 3 bleſche wina, kuſk butru atd., wſcho hromadźe 18 hriwnow hódne, kradnył. Pódla teho bě wón, kaž ßo wuſna, lětßa 26. oktobra w Bóſchizach wſched Beyerez korcźmu ſtejaze jěſdne koło, tamniſchemu žiwnoſcźerjej Michałej Hajnkej błuſchaze, ßobu kaſak. So by ßo koło njeſpóſnało, bě jo Ssuſchka wobarbił a druhe wodźidło k njemu pſchiczinił. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 1 lěto 2 měßazaj a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

⨯ 35lětny młynowy najeńk Arndt w Jeńkezach bě lětßa 19. meje ſe ßwojim tſikolatym automobilom ſ Jeńkez do Porſchiz jěł. Na dróſy ßo ſ nim ſapſchah kublerja Pětſchki ſ Kubſchiz ſetka. Pětſchkowej konjej ßo wſched automobilom ſpłóſchiſchtaj a ſ wosom, na kotrymž kubleŕ Pětſchka a něſkotre druhe woßoby ßedźachu, do dróhoweho pſchěrowa ſajědźeſchtoj. Pſchi tym Pětſchkowy ßyn ſ wosa padny a ßo lohko ſrani. Arndta běchu wobſkorżili, ſo bě wón njeſboże ſ tym ſawinował, ſo bě ſtrach ſpóſnawſchi automobil posdźe ſaſtajił. Lawniſki ßud jeho wuwinowa, tola khoſtanſka komora bě druheho měnjenja a Arndta k 30 hriwnam pjenjeźneho khoſtanja abo k arreſtej na 6 dnjow ſakudźi.

⨯ 13lětny O. H. Runaŕ w Korʼymju bě 23. oktobra hromadźe ſ 11lětnym M. O. Heinrichom w Khroſtawje wo rěble ſ woknom do wobydlenja ßwojeho wuja, murjerja Müßigganga a dźěłacźerja Jähnichena ſaléſł. Pola Müßigganga bě Runaŕ 20 hriwnow, Heinrich 10 hriwnow kradnył. Pola Jähnichena 2 hr. 45 pj. namakaſchtaj. Runarja k jaſtwu na 2 njedźeli 3 dny ſaßudźichu. Heinrich ßo njewokhoſta, dokelž hiſcheźe khoſtaniku ſtorobu nima.

K hodam

poručam **wulli wubjerk**

pſchedeſchcźnikow,

wukhodźowanſkich kijow,

tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaczišnach.

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert)

pódla hoſcźenza winoweje liczе,

w Budyſchinje, na bohatej haßy 26.

Wutrobne zbožopřeća k nowomu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam doma a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »**Serbski Dom**«:

15 hr.: k. konrektor prof. dr. E. Muka a knjeni mandźelska w Freibergu;
12 hr.: k. kanonik farař em. J. Herrmann we Worklecach;
10 hr.: k. just. radź. Michał Cyž we Budyšinje;
5 hr.: knjeni H. L. w K.
4 hr.: k. wučeř E. Holaň w Budyšinku;
po **3** hr.: kk. monsignore senior Jakub Skala a scholastikus Mikławš Žur w Budyšinje, farař Jan Just w Ralbicach, farař Bjarnat Hicka w Khrósćicach, farař Jurij Kral w Dubinje;
po **2** hr.: kk. farař Jurij Hejduška a kapłań Jurij Deleńk w Budyšinje, prof. Fr. Tajrych w Taborje, kubleŕ Jan Młynk w Ćemjercach;
1 hr.: knježna Marja Wincarjec, domjaca holca w Freibergu.

Drjewowa awkzija.

27. dezembra t. l. dopołdnja wot 10 hodźin budźe ßo na **Luhowſko-Khaßowſkim** revěrje ſcźěhowaze

palne drjewo

na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

210 rm **brěſowych ſcheźěpow a kuluchow,**
40 = **khójnowych** = a =
76 brěſowych dołhich hromadow,
50 wólſchowych = =

Sapoczatk awkzije w Kſchemenej pola Luha.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
M. Teubner.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 27. dezembra t. l. dopołdnja wot **9** hodźin budźe ßo w hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Nowowjeſcźanſkim** hajniſkim revěrje ſcźěhowaze

palne drjewo

na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:
něhdźe **200 twjerdych dołhich hromadow,**
15½ rm **twjerdych kuluchow.**

Shromadźiſna na Hajńkez horze njedaloko prjedawſcheho Pietſchmannez burſkeho kubła w Dubrawzy.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Runflizu

zentnaŕ po **70** pj.

pſchedawa **knježi dwór w Kuczinje.**

Palaſtowe dźiwadło

w Budyſchinje na khěžorſkej dróſy 11.
Najwjetſche a najwoßebniſche ßwětłowe
∴ dźiwadło ſakſkeje hornjeje Łužizy. ∴

Wſchědnje
wot **4** hodźin popołdnju hacź do **11** hodźin wjecźor

wulke pſchedſtajenje

:: najnowſcheho dokonjenja ::
ßwětłohrajerſkeho wumělſtwa.

Kożdu ßobotu a ßrjedu ßo program pſcheměni.

Hodowne a nowoletne khartki

ßu dostacź

we wudawarni Serbskich Nowin.

Skótny lěkař Wünsche

w Bukezach

bydli nětko pola

knjesa skałarja a hosćenzarja Kecka.

Telef. hamt w Pomorzach cźißło 29.

Polcźniske póprjanzy.

S tutym ßebi dowolam k wjedźenju dacź, so je hodowne pśche dawanje mojeho na wustajenzach mytowaneho fabrikata lěßa ßaßo knjes **Moritz Schmidt** (Minna Hahn Nachf.) pschewsak.

Pschedawanje po fabrikskich płacźisnach je ßo njedźelu 1. dez.

na khěžorskej drósy 11

pódla nutskhoda do palastoweho theatra ßapoczało. Telefon 666.

Wo dobroczźiwe derjeměnjenje prosćho ßo porucza

Richard Köhler w Polcźnizy.

Składnostna kup

psches wulke poniżenje płacźisnow

—— najlěpśche kajkosćze spodźiwnje tunjo! ——

Pacholaze wobleczenja, swjerśchniki, jupy, holczaze mantle, żakety wschěch wulkosćow, wupyschene klobuki ßa dźeczi a dorosćenych

:: :: :: po ßamostejazej płacźisnje. :: :: ::

Khapy atd., **drasta ßa dźeczi a dorosćenych**

:: :: tuńscha dyźli pschi ßamßnym seschiczu. :: ::

Ernst Jenke.

Pschi hłownym torhoschczu 9. Pschi hłownym torhoschczu 9.

Přeprošenjo!

Na III. hodownu skhadźowanku serbskeje studowaceje młodosće w Radworju w Delanec hosćencu na dnju **29. decembra** wšěch Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje

Jurij Brusk, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Porjad:

Popołdnju w 3 hodź. posedźenjo wubjerka. Jednać budźe so
1. wo założenju serbskoho akademiskoho towarstwa,
2. wo towarstwje starych knjezow,
3. wo towarstwje krajnostawskich seminaristow,
4. wo předsydstwje skhadźowanki.

Na to sćěhuja namjety kk. hosći a studowacych, kotrež maja so z podpismom k. namjetowarja pisomnje w běhu wuradźowanja prěnjoho dypka staršomu wotedać. Na to sćěhuja rěče kk. hosći.

Wječor z dypkom ½8 hodź. započinja so zabawny dźěl, wobstojacy ze spěwow a dźiwadła.

Studowaca młodosć woswjeći při tutej składnosći też 50lětny jubilej serbskoho dźiwadła, wobstojacy ze swjedźeńskeje rěče a z předstajenja najstaršoho serbskoho dźiwadła.

— Studowacy dóstanu městna k přenocowanju! —

Burske towarstwo w Rakezach

směje, dali Bóh, **jutrje njedźelu 22. dezembra** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu w nowej towarstwowej sali **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **třeći dźeń hodow**, 27. decembra, popołdnju w 4 hodźinach w Hustec hosćencu w Khwaćicach swoje měsačne posedźenje. Dla dopłaćenja lětnych přinoškow so wšě lube sobustawy namołwjeja, zo bychu so z wěstosću zešłe. Też hosćo su lubje witani.

Předsydstwo.

Dobru lanu muczku
a **majßowy schrót**
porucza Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Ssuschene ßlowki

porucza Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Ssucźelna kruwa

ſ tśeczim cźeleczom zyle blisko k cźelenju je na pschedań w Nowej Wßy cźißło 18 pola Njeßwaczidła.

Zeńtwa.

Sa dźěłacźerja, starscheho cźeladnika, kotryż chze ßo ßamostatny sćinicź, ßo dobra składnosć poskicźi, ßo ſ wustojnej. 30 lět starej holzu woženicź. Najradscho by ßebi jeneho Serba wsaka. Wona ma rjanu khěžu ſ polom. W jejnej wßy je trajne derje ßo płacźaze dźěło. Posćiczenja chzyke ßo w liscze ſ napißmom R. T. 18 we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chze

schewstwo

nawuknycź, hnydom abo k jutram wuczbu namaka pola schewskeho mischtra **Augusta Nowotneho** we Komsku pola Minakała.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu 29. decembra połdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje.

Přednošk knjeza wučerja Šěcy z Rachlowa. Sobustawy so k temu należnje přeprošuja, hosćo su witani.

Předsydstwo.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka Görlichowa na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobnika

ßa ßwoju pschedawarnju drogow a barbow pytam.

Emil Mersch
na kamjeńtnej haßy.

Hólz, kotryż chze

pjekarstwo

nawuknycź, jutry wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **Miluta** pschi ßerbskich hrjebjach 22.

Schewskeho pomoznika

hnydom pyta **A. Freund**
we Wulkej Dubrawje.

(K temu cźißłu schtyri pschiłohi.)

Prěnja pschiłoha k czišłu 51 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. dezembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wikach.

16. dezembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	51—54	95—99
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	45—49	87—91
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—44	80—85
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	—	—
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—51	79—95
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	42—45	81—86
3. starsche, wukormjene keuwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	38—41	77—80
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	33—37	73—76
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	—
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	48—52	88—94
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	43—46	83—86
3. ßnadnje pizowane	38—42	77—83
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56—58	98—100
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—53	90—95
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—46	84—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	65—67	85—87
2. mjaßne	62—64	82—84
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	60—62	79—83

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 14 dez. 1912 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 19. dezembra 1912. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	9	25	9	50
" . . . . . żołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	13	9	28	8	70	9	10
Rożła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	87	7	88	7	50	7	90
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	7	90	9	40
Wows . nowy	8	50	8	80	7	—	8	40
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	75	11	—	12	—
Jahły	17	—	18	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	50	19	50	18		20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	3	—	3	10	2	70	2	90
Pschenczna muka 50 " . . .	11	50	19	50	15	50	19	50
Rżana muka . 50 " . . .	10	—	13	—	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	3	05	2	50	3	—
Ssloma . . 100 " . . .	3	60	3	90	3	40	4	—
Prożata 768 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby . . .	—	—	6	—	6	15	6	40
Rżane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	60	6	65	7	—
Pschenczny gris	—	—	7	20	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 55 np., rożła wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 30 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 9 hr. 10 np. hacz 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczejesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 15 hr. 73 np. hacz 15 hr. 98 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 12 hr. 48 np. hacz 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hacz — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

19. dezembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 90 np. hacz 8 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 40 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hacz 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (stare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np. hacz 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacz 3 hr. — np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wiedro w Londonje 20. dezembra Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 4. njedżelu adventa rano w 7 hodżinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farat Räda ßerbske a w 10 hodżinach němske prědowanje.

Tydżeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Hodownicżku smeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. dżeń hodow smeje rano w 7 hodżinach farat Räda ßerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

S druhich wożadow: Khorla August Soba, pohoncż w Hodżiju, ſ Emmu Henczkez we Ssemichowje.

Krćeni:

W Michałskej zyrkwi: Marja Hilżbjeta, Gustava Adolfa Kuhna, ſtakarja we Wurizach, dż. — Martha Frieda, njemandż. dż. w Tšelanach.

S druhich wożadow: Konrad Alfred, Khorle Lindvora, kowaſkeho mischtra w Kanezach, ß. — Hana Frieda, Khorle Bohumila Kopezkeho, ſtakarja w Spytezach, dż. — Elſa Dorothea, Jana Bohuměra Belki, korczmarja w Brěſy, dż. — Frieda Emma, Jana Augusta Pinzla, cżeßle w Deberkezach, dż. — Kurt Waltaf, Gustava Adolfa Gneuża, ſtakarja we Wjelkowach, ß. — Elly Gertrud, Handrija Hermanna Rjeczli, żiwnoſczerja w Druzkezach, dż. — Arthur Kurt, Maza Ernſta Köckriza, ſtakarja w Demjanach, ß. — Rudolf Marczin, Jana Jurja Nakojnza, pjekarſkeho mischtra w Komorowje pola Rakez ß — Pawol Gerhard, Jana Augusta Branzka, hospodarſkeho pomoznika we Wulkej Dubrawje, ß. — Erna Edelgard, Gustava Adolfa Ssykory, hornczerja w Khwaczizach, dż. — Pawol Marczin Newak, njem. ß. w Kschiwej Borſchczi. — Richard Gerhard, Pawoła Richarda Pawluſche, pórzlinwjerczerja w Khróſcże, ß — Rosa Hedwig, Ferdinanda Schupana, lokomotivneho wjednika w Kamjenej, dż. — Eduard Marczin, Maza Pawoła Joachima, murjerja w Lejnje pola Pomorz, ß. — Augusta Emma a Johanna Martha, Ernſta Wyrgacza, khěżerja a pohoncża w Hlinje, dwójniſkej dż. — Maz Pawol, Hendricha Augusta Wukaſcha, dźěłaczerja we Worzynje, ß.

W katholſkej zyrkwi: Madlena, Franza Joſefa Linga, fabrikarja na Żidowje, dż. — Bjarnat Pawol, Pětra Dórnika, murjerja w Budyſchinje, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wożadże: 15. dez. Marja Lena Matekez, njebo Khorle Hillmanna, dźěłaczerja w Hněwßezach, ſaw. wudowa tam, 57 l. 24 dn.

S druhich wożadow: Pawol Alfred, Ernſta Schuſtera w Khróſcże, ß., 2 dn. — Hana Khryſtiana ſwud. Zymerowa w Kolwaſy, 75 l. 9 m. — Martha Helena, Pětra Wiczaſa w Porſchizach, dż., 1 l. 5 dn. — Ernſt Hermann Lachmann, dźěłaczeł w Budyſchinku, 63 l. 9 m. 5 dn. — Jan Hermann, Ernſta Reinholda Schmidta, pohoncża w Pſchiſchezach, ß., 6 m. 13 dn. — Jan Zurk, wumjenkat w Sdżarach, 75 l. 7 dn. — Jan Voigt, khěżkat w Brěſy, 83 l. 4 m.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodżija.

4. njedżelu adventa smeje rano ½8 hodżin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farat Kſchiżan ßerbske a w 10 hodżinach němske prědowanje.

Patorżizu smeje wjeczor w 7 hodź. duchow Voigt ßerbsku liturgisku Bożu kłużbu.

Boży dżeń smeje rano ½8 hodżin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farat Kſchiżan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. dżeń hodow smeje rano ½8 hodżin farat Kſchiżan němsku spowjednu wucżou, ½9 hodżin duchowny Voigt němske a ¾10 hodżin ßerbske prědowanje.

3. dżeń hodow smeje rano w 9 hodź. farat Kſchiżan ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Baßeka.

4. njedżelu adventa smeje farat Domaſchka rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a ½11 hodżin němske prědowanje.

Wutoru wjeczor w 7 hodź. smeje duchowny Bójz ßerbsku Bożu nóz.

Khor spěwa: a) „Cżicha nóz, ßwjata nóz" wot F. Grubera.
b) „Hoſiannah, Khryſtuß dże" wot Beckera.
c) „Wam je so dzenża Sbóżnik narodźił.

Na ßwjatu hodownicżku smeje duchowny Bójz rano w 8 hodżinach němsku spowjedź, farat Domaſchka dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodżin ßerbske prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi so kolletka ſa wożadzinu khudobu sběra.

Khor spěwa: „Hdże w ßwjecże ſłowo mamy?" wot R. Reicha.

Popołdnju w 5 hodź. smeje farat Domaſchka němsku Bożu nóz.

2. dżeń hodow smeje farat Domaſchka rano w 8 hodź. ßerbsku spowjednu wucżbu, duchowny Bójz dop. w 9 hodź. ßerbske a ½11 hodź. němske prědowanje.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczeł **Max Kirschner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cżišło 415**

porucża ßwoje daloko a ſchěroko znate

palenzy a likeury.

Roſeßlanje w cżwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß żadacz.

Kupowanje schewskich tworow
*** je wěz dowèrjenja. ***

Dżerżcże ßo teho dla pschi hodownym kupowanju firmy

Pawoł Kristeller

kotraż je wot 33 lět jako sprawna snata, a smějecże pschi tym wulki wužitk.

Poruczam jako zyle woßebje tunjo:

mužaze schkórnje, modneje formy, **4**,50, **5**,75, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

žonjaze schkórnje, najnowschеje formy, **5**,50, **6**,75, **7**,75, **8**,75 atd.,

schulske schkórnje s tolsteje kože 27/30 hižo po **3** mk., 31/35 hižo po **3**,75,

schulske schkórnje s boxoweje howjaseje kože 27/30 hižo po **4**,50, 31/35 po **5** mk.,

cżople schkórniczki sa małe dżěcżi po 40 pj., 50 pj., 60 pj., 70 pj. atd.

drjewjanzy s dwěmaj spinomaj a filzowym podschiwkom po **3** mk.

Wulki wubjerk wodunjepschepuschczatych **hontwinskich, hórskich** a **rodlowanskich schkórnjow.**

Filzowe a **pjelsczowe schkórnje,**
filzowe stupnje a **tosle,**
balske stupnje, gumijowe stupnje a **gamasche, cżrije s wjelbludowych koßmowych tkaninow**

hižo po 75 pj., saručżena woprawna twora.

Jeniczke pschedawanje ßwětoßławneje cżrijoweje družiny

Mercedes po jenotnej płaczisnje
sa mužskich a žónske po **12**,50,
woßebita družina . . **16**,50.

Saměnjenje po hodzoch je dowolene.

Najwjetscha cżrijowa pschedawarnja w Budyschinje.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29. Telefon 168.

Pjenježnikam

ßo k darmotnemu saměsczenju pjenjes w jenoż dobrych solidnych hypothekach porucża

Albert Mužik,

na Hoschiz haßy 42 po 1 skhodże, w hosczenzu k „jandżelu“.
Hypotheki a wobßedżenstwo leżomnosczow.
Sałożene 1899. Stary sprawny wobkhod.

Wulke hodowne pschedawanje.

Serijowe poskiczenje

sczěhowazych wězow:

1 dżělba
barchentowych blusow

serija	I	II	III
	1.25	**1.95**	**2.95**
prjedy	1.75	2.95	3.75

1 dżělba
wolmjanych blusow
zyle podschitych

serija	I	II	III	IV
	2.95	**3.50**	**4.50**	**6.—**

Posczenje dla reklamy

1 dżělba
běłych taillowych blusow
5.50 5.95 9.—

1 dżělba
elegantnych židżanych blusow
běłych a pißanych
mk. **10.**— prjedy 15.50

1 dżělba
ßomoczanych blusow
mk. **6.— 6.50 9.—**
prjedy hacž do 12 mk.

Woßebita składnosczˊ:
:: Schórzuchi ::
Dżělba pißanych
cżajnych schórzuchow
50 75 95
Dżělba běłych
cżajnych schórzuchow
50 95 1.25
Běłe schórzuschki hižo po **25** pj.
Pißane schórzuschki,
2 scht. 95 pj.
Cżorne schórzuschki 95, 1.25.
Dżěczaze schórzuschki
wschěch wulkosczow
75 95 1.25

Dżělba **portierow**
s płata, filzoweho ßukna
a velveta
0.95, 3.25, 4.50, 6.25, 7.25, 9.50, 14.50.
prjedy 4,50, 6.—, 8.—, 9.—. 12.—, 18.—.

Sosowe a wóskoßuknjowe pschikrywy
hižo po 95 pj.
Běhanske tkaniny
35 pj. hacž **3.50.**

Dżělba
ložowych a woknowych pschedlohow

serija	I	II	III
	0.90	**1.45**	**1 95**

Dżělba
wuschiwanych koschlow
1.50 1.95 2.50 3.25 4.50
Dżělba
koschlow s naramkami
95 pj., **1.25 1.50 1.95 3.25**

Dżělba
běłych kholowow
Barchentowe:
95 pj., **1.25** hacž **2.50**
S koschlazeho ßukna:
95 pj., **1.25** hacž **2.75**

Mužaze barchentowe koschle
pißane
1.25 1.40 1.75 2.— 2.40
Žonjaze barchentowe koschle
pißane
1.10 1.30 1.50 hacž 2 mk.

Dżělba wjechliczkow, klankow, wolmjanych swěrjatow

jara tunjo.

Philippi & Co.

Mějeczel Curt Mahnke

na bohatej haßy 3. Telefon 488.

Koban

pschi zitnych wikach 4I
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pisarnja

sa sałożenje kapitala w hypothekach, saradźenje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoscze, wudźětanje liscźinow a wuczinjenjow w naležnoscźach dobrowólneho ßuduistwa: leżomnosine, hypothekle, testamentle a herbstwowe wèzy atd.; wobstaranje wschitkich druhich pißomnych dźěłow, wotpisłow, schnawanje pjenjeżnych żadankow, pschewßacze testamentstich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samożenjow.

Agentura

sa sawěscźenje pschе woheń, snjesbożenje, rukowansku winowatoscz a sa żiwjenjowe sawěscźenje.

Rěczu ßerbski.

Sklad Vogtlandskich gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cźißko 5.
Gardiny, vitraże, story, łożowe pschikrywy, wnschiwanja, łożowe schaty, mużaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wèzow po najtunischich placźisnach.

Spezialna pschedawarnja
Solingskich worzlowych tworow
Wilhelma Heina w Budyschinje na ßukelnskej haßy :: :: cźißło 16 :: ::
blidowe a dessertne nože a widliczki, woßebne saczne nože a nożizy wschěch placźisnow.
Britwje, brodntruhadła s rukowanjom.
Khlěb krajaze, mjaßo rubaze, nože cźisczaze, żimaze maschiny.
Niklowe khofejowe a cźajowe serwißy.
Nohcże pěstowaze etwije jenoż s dobrymi worzlowymi nożizami.
Ssmykacże.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej w Neugersdorfje w Sakskej.

Filiale: w Budyschinje, Shorielzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßyne městno w Kumwaldże.

W tu khwilu sadanjamy nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wużiwanju s	3½ %	na lěto.
pschi měßacznym wupowjedźenju	3¾ %	
pschi schtwórczlětnym =	4 %	
pschi pollětnym =	4½ %	

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w Serbskim Domje.

Wubjerne hodowne dary

poruczam we wulkim wubjerku
blidowe a khofejowe ßudobje
po wschěch placźisnach,
myjerske ßudobje
modernych formow a mustrow,
kuchińske garnitury
kristallowu a praßowanu schkleńzu.

Hermann Gläsel pschi lawskich hrjebjach 4 w ßerbskim domje.
Telefon cźißło 728.

K hodownemu swjedźenjej

kupujecże

w Shorjelskej pschedawarni

Jana Schaafa

w Budyschinje

na bohatej haßy 29

pschi bohatej wěži

po jara poniženych placzisnach.

Czech w Rakezach

porucza

la. kolbaßowu hejduschku

po wasy a tež po měchach.

Dale ßu jako dobre snate doschke

jerje,

mandl po 90 pj.

Kupuju howjase koże,

czelaze
wowcze
kosaze
sajecze
kaniklaze

koże

atd.

Pawol Scholta

w Budyschinje na schulskej drohy 3.

— Telefon 385. —

Hodowne předawanje

w Shorjelskej črijowej pschedawarni

nětkole na bohatej haßy 16.

Telefon 467.

Placzisny njeßměrnje tunjo.

Mužaze a žonjaze schkórnje po 4.50, 5.90, 7.50, 9.50 atd.
Dźěcźaze schkórnje s podschiwkom a bjes njeho 1.45, 1.90, 2.50, 3.50 atd.
Symske schkórniczki sa małe dźěczi 40 pj., 75 pj., 95 pj.
Filzowe stupnje, stupnje a tosle s wjelbludowych koßmow we wulkim wubjerku; woßebje placzisny hódne.
Woprawdźite Pomorske plyschowe tosle po 85 pj., 100 pj.
Niske schkórnje a jěsdne schkórnje jadriwe a wodunjepschepuschczate.

Sa kóždy por ßo rukuje.

Wobhladanje bjes nusowaneho kupjenja ßo rad dowola.

Hodowne a nowolětne khartki

ßu dostacz we wudawarni Serbskich Nowin.

Wulki wubjerk

flanellow, lamy a pollamy,

blusow, jakow, koschlow a schórzuchow

wscheje druziny,

kostumskich ßuknjow a barchentowych ßuknjow, jakow a koschlazych barchentow,

bělych a pißanych

po tunich placzißnach.

W. Häcker.

Wosebita pschedawarnja wolmjanych .·. .·. a bawlmjanych iworow. .·. .·.

Załozena 1852.

Palne drjewo

ßuche kuluchi a pjenki

ßu se ßwobodneje ruki po prjedawschim samolwjenju w hajnkowni na pschedań.

Hrabinske ſ Lippeske hajniske ſarjadnistwo w Dubom.

Wosebite poskiczenje

:: ſa hodowne blido. ::

1 dzělba mužazych koschlow
1 dzělba mužazych klobukow
1 dzělba mnžazych lazow

jara po płaczißnje poniżene, ſ dźěla niże nutskupowanſkeje płaczißny.

Pódla poruczam ßwój wulki ſklad:

krawatow, rukajzow, ßlow, mužazych ſchatow, trikotažow, pschedeſchczníkow, kijow, pelerinow, :: :: kožaneje drasty, gamaſchow. :: ::

Richard Nebel w Budyſchinje na bohatej haßy :: :: pódla firmy Schauſeil. :: ::

Kuſkow na hodowne blido,

k hodam poruczam bohaty wubjerk kaž tež

mazniwanowe torty, wutroby a klody, praßaze bonbony a naturalne wězy,

najwoßelniſche bonbonniery

hižo po 50 pf. hacž do najwyſchſchich płaczißnow.

wopraſowdźite Häberleinſke Nürnbergſke žiwjenſke tykanczki

popſrjanowe muže a žony,

a druhe **popſrjanzy** we wulkim wubjerku,

teho runja **hožodźěcžowe kolacže** wſchelakich druzinow.

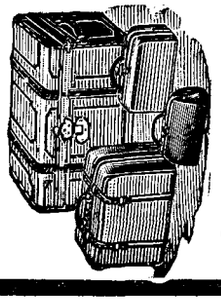
Rozpósłanje na wßy ſtejschnje a tunje.

Konditorija F. Staeckela

Telefon 166 w Budyſchinje. na ſeminarſkej dróży 9.

Puczowanſke a lódzne koffry wſchich wulkoſczow.

	70 cm	80 cm	85 cm	90 cm	95 cm	100 cm
bothe ſchěroke	43 „	47 „	49 „	51 „	51 „	51 „
wyßokoſcz	43 „	46 „	47 „	50 „	51 „	52 „
III. hódn.	15 hr.	16.75 hr.	17.75 hr.	18.75 hr.	20.— hr.	21.— hr.
I. „	26 hr.	28.50 hr.	29.50 hr.	30.50 hr.	31.50 hr.	32.50 hr.
II. „	47 hr.	53.— hr.	56.— hr.	59.— hr.	62.— hr.	65.— hr.

Sčinowplatate koffry.

Kupcjowe koffry po 3 hr. hacž 15 hr.

Puczowanſke neßeßary, žonjace toſche, portmoneje, nakhribjetne měchi

w hobſtim wubjerku.

Kurt Marczin Richter.

W Budyſchinje. Woldźělenje kožanych iworow. Na khěžorſkej dróży.

Schijaze maschiny,
jesdne kola,
plokaze maschiny,
zimaze maschiny,
schatowe róle,
zentrifugi,
rosßykaze maschiny,
bernaze parjaki,
juchowe plumpy

po žadanju na wotpłaczenje a po tunich płaczisnach s rukowanjom hódnosćze porucza

Ernst Falting
w Njeßwaczidle,
pschedawarnja maschinow.

Ssobotu w Budyschinje na kamjeńtnej haßy w hosćenzu lawa.

Lětusche nowosćze

sa symski a hodowny czaß

ßu we wulkim wubjerku doschle. Poruczam

mužaze a žonjaze schkórnje

nowych saßonow po **10.50, 12.50, 16.50.**

Honťwarske a jesdne schkórnje s howjaseje koze, woprawdze juchtoweje, s boxkalsa a danskeje howjaseje koze. :: ::

dolhe schkórnje a holczaze wuhornjene schkórnje
honťwarske gamasche s howjaseje koze,
s wodunjepschepuschczatych koßmikatych tkaninow a płachtojteho płata,
sportske a tkaninowe gamasche sa holzy a žony, hólzow a nuzskich,

rejwarske a towarstwowe czrije

s běleje cidskeje koze, woprawneje chevreauxskeje koze, czelazeje lakowaneje, bronsowaneje, poßlěbrowaneje a poskoczeneje koze.

Woprawne Peterburgske gumijowe stupnje a gumijowe schkórnje,
czopło podschite domjaze stupnje,
stupnje s woprawnych a podrazowanych wjelbludzazych koßmow.
Wodu njepschepuschczate a czopło podschite dzěczaze schkórnje,
filzowe stupnje a tosle. — Wschě druziny **drjewjanzow.**
Jeniczke pschedawanje **G. Engelhardtoweho wobucza** s Kassela.
Jeniczke pschedawanje woprawnych **Chasallaskich normalnych schkórnjow.**

Shotowjenje po měrje. — Wuporjedzenje po tunich płaczisnach.

Heinrich Mohr, črijownja

w Budyschinje pschi zitnych wikach. Telefon 384.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Zane wuhschedawanje,
ake **wulki skład** znatych solidnych
črijowych tworow
kšdžoho wuměnjenja a wulšich płaczišćiwow poskića
Max Schuckel,
w schewzi mišstr
w Budyschinje na bohatej haßy 18.

Žony,

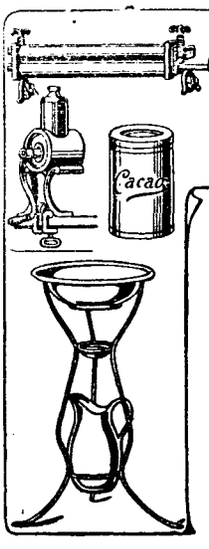
kotrež na

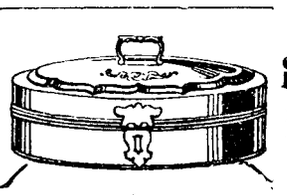
bělotok

(běle běženje) czerpja a ßo khore a hubjene czuja, wote mnje rad darmo wukasanje wo tym dostanu, kak ßym ßo ja a wjele druhich žonow wot tuteho wobczežneho czerpjenja wußwobodźiła.

Alma Thomasowa
w Budyschinje
na Tšelanskej haßy 15.

Wjele džakowanskich pißmow.
Póstska kharta doßaha.

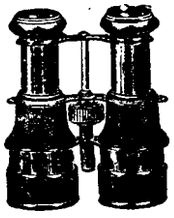

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu,
lampy, latarnje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, sazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary
kupujecze derje a tunjo pola
Moritza Scholty
pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Schenillowe rubischcza a schawle
nowych rjanych mustrow
najlěpsche a najtunsche kupujecze
pola
Ernsta Jordanoweje wudowy
w Budyschinje
na jerjowej haßy 5,
na snutskownej lawskej haßy 8
w Budyskej schtrokowarni schtrumpow.

Jako **hodowne dary** poručam

optiſke a mechaniſke twory

jako
bryle, tłóčzniki, dalokowidy, operſke kukadła, ſtereoſkopy, lupy, barometry, thermometry, ryſzowadła, bantojte měry atd.,
pódla teho

optiſke a mechaniſke hrajki:

laterna magika a jenotliwe wobrazy, kinematografy a jenotliwe filmy, elektriſowaze maſchiny, elektromotory, horzopowětrowe motory, parne maſchiny a pſchipowſchenſke modelle
w bohatym wubjerku.

Gustav Kloeppel,

optikus a mechanikus.
Najſtarſcha a najwjetſcha ſpezialna pſchedawarnja tu.
Telefon 435. **Na ſeminarſkej haßy 5.** Telefon 435.

Afrana-, Phönixowe, Grützнerowe, Viktoria- a

ſaffowe ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Doktadne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Kloeppel,**
optikus a mechanikus. — Telefon 435. — na ſeminarſkej haßy 5.

C. E. Rinke

kózkarſki miſchtr
na bohatej haßy 5
porucza ßo k kupowanju jednorych a hacź najwoßobniſchich

boow a mufow

a k jich dźełanju.

Mužaze a žonjaze kožuchi

tunjo ſ nowa dźełam a pſchedźełuju.
Czorne a bele kože k podſchiczu, kože k wobßadźenju.

Wulki ſklad kłobukow a mězow.

Pſchiſpomnjenje: **Dźelba nafad ſtajenych boow a mufow jara płaczisny hódno.**

Ku hodam

poručam

bunzle, wolmjane wězy, rěſne a kolonialne twory we wulkim wubjerku,

woßebje czinju czeſczenych wotebjerarjow kedźbnych na **krupy ke kolbaßam.** Pſchi wotebjeranju pſches 10 puntow płaczi punt 20 pj.

Wulka wuſtajenza hrajkow.

Bruno Natuſch w Kukowje.

Mózecze riez, ſchtoż chzecze!!

W němſkim czřijowym domje

t. ſ w. r.
w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 2
ßo derje a tunjo kupuje.

Mužaze a žonjaze ſchkórnje hižo po **5.85**
Czopke domjaze ſtupnje . . . hižo po **1.25**
Gummijowe ſtupnje. :: Balſke ſtupnje.
Schulſke ſchkórnje
zyle woßebje tunjo.
Sa kóždy por ßo rukuje!
Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.
Filiale we wjele němſkich městach.

Pol lama, najnowſche muſtry.

Koſchlaze barchenty.

2 lohcze, 3 lohcze ſchěroki **ruby płat.**

Tkaniny k zychan, meter 35 pj.

Barchentowe ložowe płachty

Czerwjene a módre wubjerki,
5/4, 6/4, 7/4, 8/4, **módry płat,**
módre a czerwjene wupjerki, meter wot 53 pj.,

ſchěre — trjenja — běle.

W kóždej wulkoſczi blidne ruby.
Schenillowe — wołmjane — židzane

rubiſchka a ſchawle.

Wolmjane pſchedkoſchle. Normalne ſchaty.
Schtalty z rukawami a bjes nich.

Emil Wehrle,

na jerjowej haßy 7. **Saloż. 1870.**

Poručam wſchě bružiny

ſuſchenych a ſzelenych czrjewow

korjenjenje (wyrzu) a rěſniſku potrjebu.
Pawoł Scholta w Budyſchinje na ſchulſkej dróſy 3,
pſchedawarnja czrjewow a kožow. Telefon 385.

Najwjetschi wubjerk kraßnych

hodownych darow

po wschěch płaćišnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,
Königsbergske wutroby,
marzipanowe jědźe,
= pleza,
= ßwinje atd.,

hodowne kołacže,

w Parisu a Winje se słotej medaillu wusnamjenjene,
kaž tež

woßebne kulki na božodźešćowy schtom,
čerstwe mjedowe tykanćki

porucža

W. Müller, konditor,
pschi póstšim naměšcze.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **w Budyschinje** **pschi žitnych wikach 11**

ſ napschećza „słoteje hwězdy"

porucža ßwój wulki skład

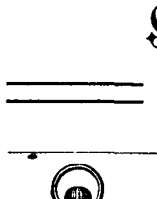
hotowych

pjelſćzowych tworow

kaž tež wschelakich kožow k podschiću a wobßadźenju
dobroćiwemu wobkedźbowanju.

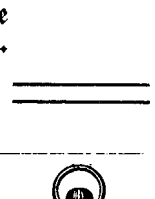
Kožuchi ßo nowe schija a noschene ßo pscheschiwaju. ∴

Kože wscheje druźiny
ßo kupuja po najwyschschich płaćišnach.

Franz Marschner

ćaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **ćaßnikow** a **ćaßnikowych rjećaſow**
k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Jan Pětschka

prjedy M. Pilz

w Khróšćze pola Minakala.

Pschedawarnja wurěsnych a wolmjanych tworow, hotoweje drasty a wobućža.

K hodownym daram

poručam ßwój wulki skład

hotowych mužazych, žonjazych a dźěćazych koschlow, schtrympow a sokow, blusow, ßuknjow a drastnych tkaninow

wscheje druźiny.

Dźěćźoze schórzuchi, schtalty, schenillowe rubischća, shalow, khapow a rukajzow, mužazych a hólćazych klobukow, mězow, krawatow, khornarjow, pschedkoschlićzkow, mužazych a hólćazych woblećenjow, jupow, sportskich jupow, kholowow

a woßebje dobre ßamoshotowjene

džělaćerske kholowy.

Jenoż dobre druźiny. — Snate tunje płaćišny.

Čeho dla?

Nowe jěſdne koła spodźiwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke składownje a reklamu njesapłaćićeje.

38 45 52 mk. ſ gumijom.

Jankowe jěſdne koła

najlěpsche džěło, lohki běh, njeskónzujomne
ſ dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschinu, ręčne apparaty,
płaty ſ jenolětnym rukowanjom 4.50, **płaty** 1.—
pschißłuschki a narunouske džěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjećaſowe koła** wot 15 pj.
Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jěſdnych kołow a maschinow
w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.
Telefon 406. Wuporjedźenje ſ rukowanjom.

K hodam poručam

pschisprawne a pschihódne dary

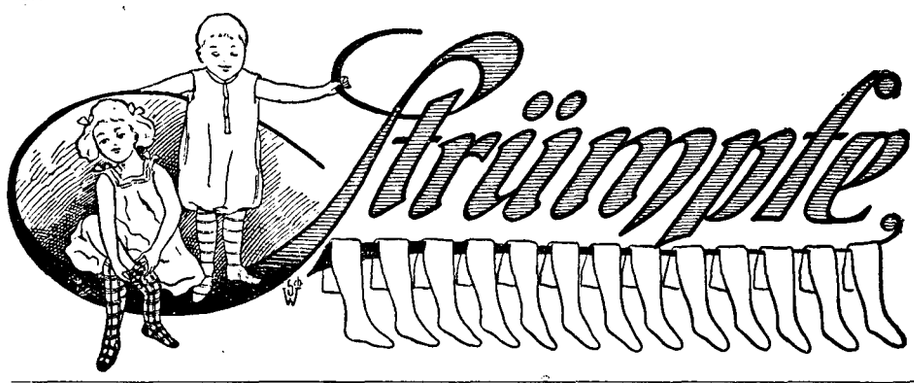
jako

pißanske blidka, stejaki sa kwětki, pißanske, komptoirske a klavěrne stoły atd.

Th. A. Wällnitz nasl., měješćel **J. Hanekamp w Budyšinje** na ßukelnjskej drósy 9. ∴

Prěnja a najwjetscha Budyska meblownja sa wuhotowanja njewjestow.

Hižo nětkole kupjene wězy ßo hač k hodam khowaju. ∴ **Ssamßna dźěłatnja sa polstrowane meble a dekorazije.**

Wilhelm Rudolph
pschi mjaßowym w Budyschinje na kßežorskej torhoschczu 10. — drósy czo. 8.
Poruczam ßwoje płaczißny hódne twory ßamßneho wudżełka jako
schtrympy, soki, rukajzy,
schtrykowanych a walkowanych, wulzy srjadowany skład
normalnych koschlow, dżeżaze łhapy, pótuki (Schwitzer),
kolenahrějaki, czělne wobwjaski,
scheuillowe rubischcza atd.
Rukawate lazy a pótniki.
Hobrski wubjerk. Wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow.

Fotografiski atelier
Roberta Kubitza
w Budyschinje na póstiskim měsczе 2
telefon 499
ßo sa
lěpsche a najwoßebnische dżěła najlěpje porucza.
Wjazy krócz mytowany. — Saložene 1899.
Pschimérne płaczißny.

Do Rakez a wokolnosczе!
K **hopam** poruczam ßwój wulki skład
kożanych a filzowych stupnjow.
Pódla teho poruczam ßwoje krute
dżełanske schkórnje sa mużow.
H. Zawnik, schewski mischtr w Rakezach.

Wulke
hodowne pschedawanje
po woßebje tunich płaczißnach.
Wulka pschewidna wustajenza
95 pj. wěžow k darjenju,

Sa mużskich:
swjerschne koschle,
pschedkoschliczki,
krawaty,
ßlě,
normalne schaty,
soki,
pótniki,
pschedeschczniki,
khornarje wobarnowaki,
hońtwarske lazy,
portmoneje,
rukajzy,
schantka.

Sa żónske:
blusy,
kostumske ßuknje,
spódnje ßuknje,
barchentowe ßuknje,
běłe schaty,
spódnje taille,
schórzuchi,
pschedeschczniki,
rukajzy,
schtrympy,
schtalty,
pjelszczowe boy,
rukajzy.

Sa dżěczi:
normalne wobleczenja,
podschite wobleczenja,
schtrympy,
spódnje schaty,
rukajzy,
klanki (pópy),
pótniki,
małe wobleczenja,
ruske blusy,
garnitury z pjelszczinu,
lodoweje kože, krimskeho,
schwadliske kaschczíki,
gamasche, khapiczki

a wschě druhe wězy, **wschě schaty sa nowonarodżene dżěczi** atd.
Wobhladajcze ßebi moje wupołożki we wukładnych woknach a kaschczach.

Walter Noebel
w Budyschinje
na bohatej haßy 4.

Kosaze kože

kaž wschě druziny
tkhórjaze
a kunjaze atd.
kože
pschezo po najwyschschich płaczisnach
kupuju.
Wulki skład
sklomnikow,
žitnych měchow
atd.

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza sloteje hwězdy.

Sa hodownu potrjebu

poruczam jako symske nowosce
twjerde a mjehke klobuki,
: mužaze a hólczaze mězy :
wschěch pomyślnych formow, barbow a druzinow
po njeßměrnje tunich płaczisnach.

Mužaze symske mězy
hižo po 1 mk. 10 pj.

Hólczaze symske mězy
hižo po 70 pj.

Filzowe stupnje a tosle
najlěpschi wudžěłk.

Pjelsczowe boy, czorne a pißane, jara tunjo.
Wyßoke klobuki hižo po mk. 6.75

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 w Budyschinje na bohatej haßy 22
pódla hosczenza winoweje kicze.
Proschu, zebi wukkadne wokna wobhladacz.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Bjedrich Lieber,

mydlaŕnja,

na bohatej haßy 6

porucza po snatej hódnosczi

njekapaze

wóskowe, stearinowe
a parafinowe swězy
toilettowe mydła a parfümy
w kartonach a po wschěch płaczisnach.

Pychu na bozodzěsczowy schtom
w bohatym wubjerku.

Pschi kaschelu a asthma

pomha

thymusin

blescha mk. 1.40.
Dźěczi a dorosczeni pschijomnje a lohko bjeru.
Rosesklanje do wonka.

Jenoż woprawdźity dostacz
w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

K pschedstejazemu hodownemu swjedźenjej zyle woßebje swoje rjenje wuhotowane

delikateßne a snědanske korbiki

po 5 hacz 80 mk. poruczam.

Najlěpschi
Astrachanski Belugaski Malossol
punt po 20—24 mk.,
małoßelenu jikru
punt po 10—20 mk.,
Straßburgske
pastety s hußazych jatrow
po 1.20 hacz 7.50 mk.,
Straßburgsku hußazojatrownu
trüflazu kolbaßu,
Pomorske hußaze wutrobuo.

Hobrske wuhory k darjenju,
woßebitosez mojeje pschedawarnje.
Zyle mile suschenu
rheinsku a rěczu haschu,
hobrske wokaczizy,
hollandske mustry,
sardiny
a **wschelake rybowe konserwy**
w bohatym wubjerku.

Nürnbergske Herrnhutske a Torunske póprjanzy.
Heinr. Haeberleina w Nürnbergu. C. A. Becka syna w Herrnhucze. Gustava Weesy w Torunje.

Datle, figi, kiczate hrósynki.
Wlóske, lěschne, Paraske a kokoßowe worjechi,
wrjeskate mandle.
czerstwe madeiraske ananaßy.

Gustav Küttner nasl.

Richard Weigel
na serbskej haßy 10 na Hauensteinskej haßy 1.

Oskar Butter nasl.

Telefon 658. **w Budyschinje** Pschi zitnych nikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych a tranžérowanskich

nožow, widliczkow a lžizow

po kóždej placžisnje.

Niklowe a aluminiowe wèzy, domjaza a kuchińska nadoba,

kaž tež

dospolne kuchińske wuhotowanje,

wèzy k darjenju we wulkim wubjerku.

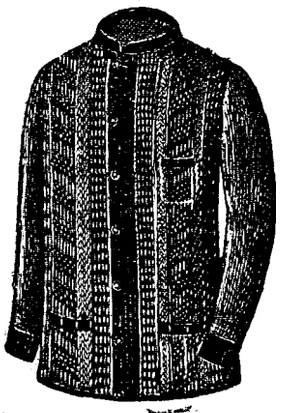
Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosć

Weckowych warnych apparatow,

skalno-emaillowanych warnych ßudobjow.

Schtrympy a soki

schtrykowane a walkowane,

rukawate lazy

po wschěch placžisnach,

normalne koschle a kholowy, czoplo podschite spódnje tajle,

spódnje kholowy, dźěczaze kholowy se schtaltom,

najlěpsche a najtuńsche kupujecže pola

Ernsta Jordanoweje wud.

na jerjowej haßy 5 **w Budyschinje** na snutskownej lawskej haßy 8

w Budyskej schtrykowarni schtrympow.

Winowe a ßnědanske stwy

Gustav Küttner naßlědnik

Richard Weigel

na ßerbskej a Hauensteinskej haßy 1.

Pschiwos kawiara. Krima kaffandže wuliza.

Pschedženak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1913

je sa **25** pj. we wudawarni Serbskich Nowin dostacź.

Hodownych darow najwjetschi wubjerk po tunich placžisnach.

Ruczne dźela, sapočžane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Ssněholmwěsdna wolma k dźělanju wschěch sportskich wèzow.

Paßy, schlewjery, wjechlawky, tosche, kruženki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.	**Spódnje, ßuknje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźěczaze schaty, schantka.**	**Sportske jaki, schawle, rodlowarske mèzy, rodlowarske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsežowe boy.**

Dźěczaze wobleczenja, dźěczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźěczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tylacže, loy a mèzy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowaki, — soki — ßlě.

Wschě potrjeby sa schwaleže a krawzow. 1/2 punta **wolmy** po **95, 1.10, 1.20** atd.

Dźěczaze a žonjaze klobuki po najtuńschich placžisnach.

Helena Cruciusowa

na žitnej haßy 9 **w Budyschinje** **nabohatej haßy 10.**

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloż. 1891.

4 na ßerbſkej haßy 4 — **w Budyschinje** — 4 na ßerbſkej haßy 4

Telefon 449. — poruczą — Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

Konjemzy, twjerdżiny.

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podlożki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ſchulſke torniſtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcziki,

kaſchcziki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
italſke majoliki,
japanſke twory,
domjaze żohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wěży
w drjewjanych kaſchcżikach,
klankaze (pópjaze) **wěży,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kożane konje
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,

pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wěży ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudżbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarńje magika,
kinematografy,
żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami,
żeleſnizy ſ parnym cźěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
kaſprowe dźiwadła,

kaſchcźiki ſ gratom
a liſczowej pilu,
drjewo ſa liſczowu pilu,
potrjebu ſa liſczowu pilu.

Kanjaze ſtwh, kuchinje.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe tworh,
deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.
Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne dźěczaze blidka, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, każ tež dospolne turnowanſke apparaty.

Pychu na bożodźěſczowy ſchtom.

Hodowny placziſnowy ſapiſk ßo na żadanje darmo pſchipóſczele.

Paul Giebner

w Budyschinje na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,

winowa wulkowikowarńja

porucza ßwoje berje wothladane **wina.**

Pjecź wulkich pinzow.

Wino k poßylnjenju a k ſtrowoſczi.

Wino k ßwjedźenjam atd.

Tym, kotſiż moju winowu pſchedawarńju njeſnaja, k wjedźenju dawam, ſo ßo pola mje tuńſcho kupuje, hacź pſchi direktnym kupowanju ſ Rheina abo ſ Moſele, dokelż wino po waggonach doſtawam a :: :: puczowanſkich wudawkow nimam. :: ::

Kody ßwjedźeń wjeßelosczе

bliži ßo nětko pſchezo bóle,
a nětkotryżkuli njewě, ſ czim by ßwojim lubym wjeßele pſchihotował. Njetrěbne wěży njedyrbjake ßo pſchi powſchitkownej drohocze kupowacź, a teho dla ßo k woprawdże praktiſkim wězam pſchima.

Duż poruczam po ſpodźiwnje tunich płaczišnach

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze paletoty

ſ dobrych tkaninow, derje ßedźaze,

elegantne mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja,
elegantne ſportſke juby, pſchesapinaki
ſ najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho,
tolſte ſymſke kholowy hižo po $4\frac{1}{2}$ mk.,
wodunjepſchepuſchczate pelerinky, fantaſijowe lazy
ſ wołmy, židy a plyſcha, **dźeczaze wobleczenja,**
jenotliwe **kholowezli, jupki** wurjadnje tunjo.

Žonjaze a holczaze žakety a paletoty

ſe **ßuknа, aſtrachana, ßomota** a **židźaneho plyſcha**
wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow po wuwſaczných płaczišnach.
Dołhe ßuknjane žakety prědku a ſady ſ łohka wißaze
ſ watowanym pſcheſchiwanym podſchiwkom, potajkim jara czopke
po wſchelakich płaczišnach.

Kóždy kupz doſtanje rjany dar.

Otto Preuß
mějeczel **Khorla König**
na žitnej haßy 4.

Proſchu wěſcze na firmu kedźbowacź.

Žoniny ideal

je

Singerowa ſchijaza maſchina

Doſtacź we wſchěch klamach ſ pódla ſtejazym „S"=ſchkitom abo pſches naſchich agentow.

Singer Co. **ſchijazych maſchinow akzijowe towarſtwo**

w Budyſchinje, na bohatej haßy 14.

Mězu šerbſki.

Ernst Herkner
na ſeminarſkej drohy 13.
Czaßniki, rjeczaſy,
ſlote twory
najtuńſche płaczišny ſ rukow.

Mězu šerbſki.

Kožane twory

kupuja ßo najlepje w ſpezialnej pſchedawarni kožanych tworow.

Stajnje wulki wubjerk, trneze ſprawne poßłużenje a tunje płaczišny ſa

koffry, puczowanſke toſche, neßeßäry, žonjaze toſche a paßy ſchulſke toſche ſa hólzow a holzy. ſchulerſke mapy, pißanſke, aktowe a hudźbne mapy, liſtownje a zigarowe toſche, portemoneje, ßlé, nakhribjetne měchi a gamaſche atd. namakacze

w ſpezialnej pſchedawarni

ſa **Offenbachſke kožane twory**

T. Alberta, mějeczela **Khorle Bale,** ßedlarſkeho miſchtra

w Budyſchinje, pſchi lawſkich hrjebjach 10.

— Telefon 587. —

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

telefon 144 — **17 na bohatej haßy 17** — załoženy 1849

porucza ßwój **wulki wubjerk** po tunich płaczišnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wublnki, ßwójbne wobluki, diafanije, domjaze johnowanje, schpruchi na ßczénu, — **figury a busty johnowazeho Khryßtußa, kschiże, konsole, majolikowe twory, nippy,** — **debjeńki wscheje družiny, wjechliczki sa bal a rejwanßku hodźinu, listne kassetty, pychu na božodźéßczowy schtom.**

Wulke rumowanske pschedawanje niklowych blidkow, vasow, figurow, paßow, nippow, nastawkow, kožanych toschow njeßměrnje tunjo.

Metallowe a nicklowe twory:

Palmowe ßtejaki, pschedeschczńikowe ßtejaki, niklowe blidka, karjeńske blidka, blidowe nastawki, vasy, schklě, ßwěczniki, | **khofejowe, piwowe, likeurowe a czajowe ßervißy, bowle, piwowe, karanczki, pißadła, listowe, wobczežaki, ljstowe wahi, patentowane pijaki,**

Kožane twory:

Portmoneje, zigarowe etwije, listne tosche, toschki ßa visitne khartki, pißanske mapy, doknmentowe mapy, notowe mapy atd.

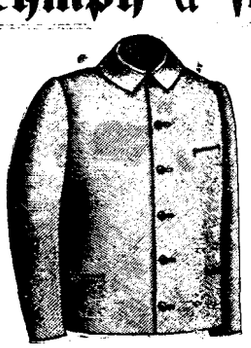
Pißanßku potrichu, hodowne a nowoßitne :: kharty :: na hobrißt wubjerk.

Spěwarßke ßerbßke a němßke, warjeńske knihi. **peßczńske a wobrasate kuizki, albumy ßa listne ßnamki.** ::

porucza w najlěpschich družinach:

schtrympy a ßoki,

mantle a kapiczki, rukajzy, — **schtrykowane žonjaze jaki, spódnje taille!**

Woßebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Dźěczaze ßpódnje wobleczenja, trikotaże kóždeje schěrje na ßkladże.

Schenillowe rubischcza.

Kedźbu! **Kedźbu!**

Prěnja hodowna wuſtajenza

w **optiſkim ſpezialnym wuſtawje** je nětko wotewrjena.

Bohaty wubjerk darow mózecze tu namakacz jenoż wscho nowe wězy, žane ſestarjene.

Želeſnizy ſ czaßnikowej zylu abo ſ elektrizitetu kaž też wſchě pſchißłuſchki.

Parne maſchiny a dynamy k dźěłanju elektriſkeho ßwětła.

Automobile ſ elektriſk. ßwětłom.

Kinematografy.

Wuczeńske ßrědki ßa ſchulerjow.

Rybowanske elektrikšerowanske maſchiny.

Optiſke, mechaniſke a fyſikaliſke elektriſke experimentěrowanske kaſchcze.

Mikroſkopy, lupy, botaniſke leſteki.

Operowe ſchkleńzy, najlěpſcha optika, **puczowanſke, honźwinſke** a **prismiſke ſchkleńzy,** najwjetſcha ßwětłowa ßylnoſcz.

Barometry, thermometry hódnych muſtrow.

Lorgnety jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja.

Dybſaczne lampy, ſapaladła najlěpſchich družinow.

Nowe! **Nowe!**

Batterije ſ 8 hodźinami palneho czaßa.

Stereoſkopy ſe 24 pißanymi wobraſami w ff. kartonje, płaczišna **10** hr. Najrjeńſchi ſtwinſki panorama ſa dźěczi a ſroſczenych.

Bryle, tłóczniki, czitanſke ſchkleńzy, khartowe zyrkle, kompaßy a **ryßowadła,** Präziſion Richter a druhe ſyſtemy.

Woßebitoſcz: **Wótrje ſhibnjene wocżne ſchkleńzy meniſki, najlěpſche ſa wóczko.**

Nawoczi po lěkarſkim wukaſanju korrektnje, derje a ſpěſchnje.

Wězywustojne poßłuženje. — Wězywustojne poßłuženje.

Max Roesler, optikus.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjecź ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom

Sa ſwojich wujkow a ſwoje cźetki

po zykych Sserbach napytak, wumyßlik, ſeſtajak a do ſerbſkeho kraja puſchczik

Jan Radyßerb.

Dobru

kolaczowu muku

porucza Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

„Na zykym cźěle běch

ſ liſchawu

pokryty, kotraž mje ſ wěcźnym ßwjerbjenjom w nozy a wo dnjo cźwilowaſche. Sa lědma 2 njedźeli je **Zuckerowe patent. lěkarſke mydło** khoroſcź do zyka wotſtroniło. Tole mydło njeje 1.50 mk. ale 100 hriwnow hódne. Serżant M."

Kuſk 50 pj. (15%) a 1.50 mk. (35% najßylniſcha forma). K temu **Zuckoh kreme** (niz tucźnjaza a mika) 75 pj. a 2 mk. w **Budyſchinje** pola dr. **Roebera,** Germaniadrog., **Oty Engerta, bratrow Měrſchez** naßlěd., **Strauch a Koldy.**

„Reichardtska"

ſchokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khlěb, bonbony

doſtanjecźe w najlěpſchej tworje

w ſchokoladowej pſchedawarni

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy.

Kóždy, kotryžchże ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cźaßnikarjej

Kurtej Jenčej

na ſwonk. lawſkej haßy 5.

Jencź pſchedawa a porjedźuje, ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupokoźene, wobhladacź.**

Jako **dar k Božemu dźeſczu** ßu we wudawarni Serb. Nowin doſtacź knižki

Brunčki

po 1 hr. 20 pj.

Wſchě 31. dezembra 1912 a 1. januara 1913 ſapłaczomne

kupony

hižo wot 16. dezembra bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

We wulkim wubjerku

kuski

na božodźěſczowy ſchtom,

jako:

Hodomne dary:

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wězy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, biſkquity a **bonbony**

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Graſa.

12 na ßukelnſkej haßy 12.

Marja Bietzowa,

kwětkowa pſchedawarnja

pſchi hlownym torhoſchczu pod radnej khěžu

porucza k kwaßom, kſchczißnam a balam

wumělßzy dźělane bukety a pſchitykanſke kwětki

we wulkim wubjerku, tehorunja wſchě **pletwa.**

Poruczam k **hodam** ßwoju derje ßo pjeczazu

pſchenicznu mnku,

khěžorſki wucźahwk,

zokor, rózynki, mandle

atd.

po tunich dnjowych płaczißnach.

Kuſki

ſa božodźěſczowy ſchtom,

poprjanzy, zokrowe twory atd.

Jan Ullrich w Klětnom.

Rabattowe ſnamki ßo wot 15. dez. ſaměnjeja.

Kuſki

na božodźěſczowy ſchtom, poprjanzowe worjechi, ſchpiczne kulki, korjenjowe płazki, mjedowe tykanczki,

Reichardtski

kakao a ſchokolady

porucza

ſchokoladowa pſchedawarnja

E. Woltera

na žitnej haßy 9.

Sserbſki muſej

wotewrjeny kóždu 1. a. 3. njedźelu měßaza wot ½11—12 hodźin.

Schmidt & Gottschalk

pjenježna banka w Budyſchinje na theaterſkej haßy,

na rózku ſchulſkeje drohi.

Kupony k 1. januarej 1913

hižo wot **16. dezembra** bjes khoſtow po najwyſchſchim kurſu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamoj.

Derje ßo płaczaze hódnoſtne papjery na ſkładze.

Jenotliwe ßo pſchenajaze privatne treßorſke kaſchczíki ſe ßamßnym wotnajerjowym ſamknjenjom.

Jěsdny plan železnizow.

płaćazy **wot 1. oktobra 1912 hač do 31. měrza 1913.**

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Budyschina do Wjelečina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Budyschina	4, 2†		5,56*	7,20	10,47	1,18†*	2,06	4,39	6,41	8,28	9,41	11,25§
Dźěžnitz	5,10†		6,08*	7,28	10,55	1,30†*	2,14	4,47	6,49	8,40	9,49	11,33§
Budeſtez	5,08†		6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	6,55	8,49	9,55	11,40§
Roſwodez	5,12†			7,40	11,06	—	2,26	4,58	7,00	—	10,00	11,45§
Do Wjelečina	5,19†			7,47	11,13	—	2,34	5,05	7,07	—	10,07	11,52§

†. Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poſledninm dźěłanſkim dnju w tydźenju.
Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi kóždu ſobotu, brjedu, njedźelu a ſwjate dny.
§ Jěsdźi jenož 27. oktobra, 17. novembra, 26. dezembra, 26. januara, 23. februara a 24. měrza.

S Wjelečina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 4.	2-4.
S Wjelečina	—	6,05†	7,20	12,03	—	3,03	5,25	7,25	—	—	10,24
Roſwodez	—	6,12†	8,33	12,09	—	3,11	5,32	7,31	—	—	10,30
Budeſtez	5,06*	6,18†	8,4	11,48	12,14	12,42†*	3,19	5,37	7,36	7,48	10,35
Dźěžnitz	5,15*	6,24†	8,47	12,04	12,20	12,52†*	3,29	5,43	7,42	7,58	10,41
Do Budyschina	5,26*	6,31†	8,54	12,16	12,27	1,04†*	3,38	5,50	7,49	8,09	10,48

* Jěsdźi jenož na kóždym prěnim dźěłanſkim dnju w tydźenju.
† Jěsdźi jenož na kóždym prěnim a poſledninm dźěłanſkim dnju w tydźenju.
†* Jěsdźi jenož ſobotu, brjedu, njedźelu a ſwjate dny.

Kamjenz-Halſchtrow-Biſkopitzy.

S Kamjenza	6,45	7,43
Halſchtrowa	6,17	8,09
Do Biſkopitz	7,03	8,54

Biſkopitzy-Halſchtrow-Kamjenz.

S Biſkopitz	7,25	9,45	1,40	4,20	9,12
Halſchtrowa	8,10	10,33	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	10,59	2,56	6,06	10,25

S Khočzebuſa=Petershajna=Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khočzebuſa	do	9,01	12,22	5,24	11,07
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,55	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez	ſ	7,10	11,02	4,07	9,2

S Ebortzja do Drježdżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ebortzja	2,00	—	4,17	—	—	7,46	8,08	11,21	2,11	2,20	4,24	6,58	8,53	9,07	11,52
Rychbach	—	—	4,40	—	—	8,10		—	—	2,44	4,48	7,22	—	9,31	12,21
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	8,30	9,23	11,48	2,36	3,06	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,46		12,04	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,36	6,49	7,07*	9,08	9,44	12,24	2,57	3,43	5,42	8,20	9,35	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,48	7,00	—	9,20	—	12,36	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biſkopitz	—	4,24	6,09	7,19	—	9,40	—	12,57	—	4,15	6,13	8,54	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,47	6,29	7,47	—	10,00	—	1,20	—	4,39	6,35	9,19	—	11,24	—
Radeberga	—	4,54	6,36	7,56	—	10,08	—	1,28	—	4,47	6,43	9,27	—	11,32	—
Do Drježdżan	1,37	5,16	6,54	8,20	—	10,25	10,35	1,47	3,51	5,05	7,01	9,46	10,22	11,56	—

* Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń.

S Drježdżan do Ebortzja.

Wosowa klaſa	1-4.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,25	5,3	8,10	9,45	10,58	
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43		9,41			—		—	6,01	8,37	—	
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,47	7,54	—	9,50			1,08	3,46	—	6,10	8,45	10,18	
Biſkopitz	1,37	—	—	7,14	8,21	9,30	10,17			1,34	4,10	—	6,35	9,11	10,46	11,39
Žičenja	1,52	—	—	7,30	8,37	—	10,33			1,50	4,25	—	6,50	9,27	11,01	11,53
Budyschina	2,01	2,36	4,25	7,46	8,46	9,47	0,46	11,27		2,04	4,39	6,14	7 03	9,40	11,16	12,02
Pomorz	—	—	4,53	8,04	—	—	11,04	—		2,22	4,57	—	7,21	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,42	8,25	—	10,09	11,24	11,50		2,41	5,15	6,32	7,40	10,18	11,51	—
Rychbach	—	—	6,08	8,41	—	—	11,39			2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Ebortzja	—	3,17	6,36	9,03	—	10,31	12,01	12,14		3,19	5,51	6,52	8,16	10,56	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Za jenoż 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

5,42	8,38	12,12	3,00	5,21	7,13	9,24	S Kamjenza	7,36	11,19	1,59	4,31	6,52	8,51	1 04		
6,03	9,00	12,31	3,18	5,39	7,35	9,46	Wotzinjay	7,18	11,01	1,44	4,14	6,37	8,34	12 37		
6,11	9,19	12,39	3,26	5,47	7,45	9,55	Großhrjsdorfa	7,09	10,53	1,37	4,06	6,29	8,26	12,29		
6,24	9,22	12,51	3,38	5,59	7,59	10,08	Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,23	3,52	6,15	8,11	12.14		

S Kamjenza 10,30, a je w Arnsdorfie 11,18. — S Arnsdorfa 9,27a je w Kamjenzu 10,13.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8,32	11,54	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,43	12,05	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,52	12,15	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluſchiny	—	8,57	12,21	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwočźiz	—	9,05	12,29	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczźiz	—	9,12	12,3[illegible]	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,45	9,25	12,50	3,56	6,18	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcza	4,52	9,33	12,58	—	6,26	—	8,40*	—
Barta	5,17	9,50	1,20	—	6,42	—	8,51*	—
Hucźiny	5,27	10,01	1,31	—	6,53	—	9,01*	—
Kluſcha	5,38	10,12	1,43	—	7,05	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,51	10,25	1,56	—	7,19	—	9,22*	—
Lutobcza	5,58	10,32	2,02	—	7,26	—	9,29*	—
Radworja	6,04	10,38	2,09	—	7,32	—	9,35*	—
Do Radworja dwórn.	6,11	10,45	2,15	—	7,39	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 20. oktobra, 3 novembra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. hapreje.
† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny

S Radworja do Lubija.

S Radworja dwórn.	—	—	8,22	12,24	—	4,38	—	9,01	—	11,48*
Radworja faſt.	—	—	8,29	12,31	—	4,46	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,37	12,37	—	4,55	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,46	12,43	—	5,07	—	9,21	—	12,08*
Kluſcha	—	—	9,58	12,53	—	5,17	—	9,31	—	12,18*
Hucźiny	—	—	9,09	1,03	—	5,29	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,16	—	5,50	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,27	—	6,01	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	0,25	1,39	4,08	6,08	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczźiz	—	7,30	10,32	1,45	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwočźiz	—	7,39	10,39	1,52	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluſchiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	0,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
Do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje njedźelu a ſwjate dny.
* Jěsdźi jenož w nozy 20./21. oktobra, 3./4. novembra, 26./27. dezembra, 9/7. januara, 2./3. februara, 24./25. měrza a 6./7. hapreje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,20	7,46	9,20	1,5	2,15	4,04	7,20	8,24	11,15
Ratarjez	5,26	7,53	9, 6	12.02	2,21	4,11	7,26	8,31	11,22
Židowa	5,30	8,58	9,3	2,06	2,25	4,15	7,31	8,37	11,27
Mak. Wjelkowa	5,36	8,06	9,38	12,14	2,33	4,23	7,37	8,44	1.35
Radworja	5,45	8,22	9,48	12 24	2,43	4,38	7,48	9,01	1 50
Khaßowa	5,50		9,53		2,48		7,54		11,56
Njeßwačźidka	5,57		0.00		2,56		8,03		12,08
Scheſchowa	6,04		10 07		3,03		8,10		12,16
Rakez	6,12		10.15		3,15		8,25		2,29†
Komorowa	6,19		10 22		3,22		8,3		12,36†
Sdźarow	6,26		0.29		3,29		8,39		12,43†
Hoſka	6 33		10,36		3,36		8 46		12,50†
Kulowa	6,40		10,43		3,43		8,53		12,57†
Němzow	6,48		10,51		3 51		9,01		1,05†
Do Wojerez	6,54		10,57		3,57		9,07		1,11†

† Jěsdźi jenož w nozy poſledniego dźěłanſkego dnja w tydźenju.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10						2,31	7,41	
Němzow	†4,17						2 38	7,48	
Kulowa	†4,25						2,46	7,56	
Hoſka	†4 32						2,53	8,04	
Sdźarow	†4,39						3,00	8,10	
Komorowa	†4,46						3,07	8,17	
Rakez	†5,05						3,17	8,26	
Scheſchowa	5,13						3,24	8,32	
Njeßwačźidka	5,23						3,31	8,39	
Khaßowa	5,33						3,39	8,46	
Radworja	5,44	6,15	8 16	10,51	11,25	2 19	3,45	7,45	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11,35	2,31	3,55	7,55	9,53
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14
Do Budyschina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19

S Wojerez	†4,10						2,31	7,41		
Němzow	†4,17						2 38	7,48		
Kulowa	†4,25						2,46	7,56		
Hoſka	†4 32						2,53	8,04		
Sdźarow	†4,39						3,00	8,10		
Komorowa	†4,46						3,07	8,17		
Rakez	†5,05						3,17	8,26		
Scheſchowa	5,13						3,24	8,32		
Njeßwačźidka	5,23						3,31	8,39		
Khaßowa	5,33						3,39	8,46		
Radworja	5,44	6,15	8 16	10,51	11,25	2 19	3,45	7,45	9,42	
Mak. Wjelkowa	5,55	6,25	8,26	11,01	11,35	2,31	3,55	7,55	9,53	
Židowa	6,03	6,33	8,32	11,08	11,41	2,39	4,01	8,02	9,10	
Ratarjez	6,08	6,37	8,36	11,13	11,45	2,43	4,05	8,06	9,14	
Do Budyschina	6,15	6,44	8,41	11,20	11,50	2,50	4,10	8,13	9,19	10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poſledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož w nozy 20 oktobra, 3. novmebra, 26. dezembra, 6. januara, 2. februara, 24. měrza a 6. hapryla.

Wam ſo ſprawnje poßłužuje

a pódla teho ſwoje

kolonialne twory a delikateßy

derje a tunjo kupujecźe

pola **Pawoła Richtera**

w Budyschinje, na Hoſchiz haßy 20.

Pſchiſpomnjenje: **Czerſtwopaleny khoſej** jenož w najlěpſchich měſchenjach ſu moja ſpezialnoſcź; duž ſo jedyn poſpyt porucźa.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 pj a na němskich póstach 90 pj., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 pj. — Kóžde čisło płaći 8 pj.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 15 pj. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 52. Sobotu 28. decembra 1912. Lětnik 71.

K nowemu lětu.

Psches rudźenje a horjo,
Kiž mějach wjele krócź,
Psches njepokojne morjo
Je jěła moja łódź.
Nětk pak ßym pschewjeseny,
Hdyž lěto sady je;
Duž dźak budź sanjeßeny,
Ssy, Božo, wumóhł mje!

Ty ßy mje sbóžnje twarił,
We tebi sboże kcźe;
Ssy druhdy teź mje ßwarił,
We tebi dźěł mój je.
Ssy sdźerżał mje wschě lěta,
Ssy teź mje troschtował,
Mje wjedł psches cźaßy ßwěta,
So bych we tebi stał.

Mój Bože, skała moja,
Schtož ty chzesch, chzu teź ja;
Wschо, schtož je wola twoja,
Njech mi ßo spodoba!
We tebi potajene
Budź moje žiwjenje
A ſ tobu sjednocźene
Teź wostań do ßmjercźe!

Hdyž bycź mam wopuschcźeny,
Stań twoja wola ßo!
Mam khodźicź wurudźeny,
Njech je, mój sbóžniko!
Hdyž dyrbju něhdźe skhoricź,
Chzu poßkuschny cźi bycź,
A hdyž chze ßmjercź mje moricź,
Chzu jej ßo wotmjelknycź.

Sso twojej radźe poddacź,
To, Knježe, kažesch mi;
Cźi duschu ſ cźělom dodacź,
To spodobne je cźi.
Hdyž njesću mam pschesćěhanje
A cźerpicź khudobu
A ßměch a sazpiwanje,
Njech ßo cźi podwolu!

Hdyž lěto wobsamknjene
Psches twoju pomoź je
A nowe nastupjene,
Dha dźenß' njech sapočnje
Sso na mni hnada nowa,
Kiž ſ hrěchow wjedźe mje!
Tak žohnowanje khowa
Mi lěto, kiž k nam dźe.

Měr?

Hodowne swony ßu kschesćijanam saßo měr na semi pschipowjedałe. Cźłowješkej wutrobje drje je Jesuß měr pschinjeßł, tola na měr mjes cźłowjekami ßo podarmo cźaka. Bojosću pched wójnu dale Europu traschi, a nadźija, so ßo na konferenzy w Londonje wójnskej swadźe kónz cźini, njeje ßo dopjelnika. Napjatosću mjes Anstriskej a Sserbiju je drje po sdaću troschku popuschcźika, tola sadźěwki, kotreź ßo wobsamknjenju měra mjes Turkowskej a balkanskimi statami napschecźo stajeja, sdadźa ßo njepschewinjomne bycź. Turkowszy wotpóßłanzy na tym wobsteja, so maja ßo sa cźaß pschiměra wobtwjerdźene města Adrianopel, Skutari a Janina ſ zyrobu sastaracź. So by ßo tole žadanje pschipósnako, je zyle wusamknjene; pschetoż Bołharjo Adrianopel, Cźornohórzy Skutari a Grichojo Janinu jako ßwoje pschichodne wobßedźenstwo wobhladuja. W mjenje balkanskeho swjaska je ßerbski wotpóßłanz Nowakowicź turkowskim wotpóßłanzam sćěhowaze hłowne wuměnjenja měra pschepodał:

1. Wotstupjenje zyłeho kraja ſ wjecźora wot cźary, kotraž wot jeneho dypka ſ ranja wot Rodosta na Marmarowym morju k Malatraskemu saliwej w Cźornym morju doßaha a połkupu Gallipoli wusamknje. W tymle wobmjesowanju je Albanska sapschijata, wo kotrejež pschichodźe wulkomozy rosßudźa.

2. Wotstupjenje kupow w ägäiskim morju.

3. Turkowska ma ßo wschěch prawow na kupu Korfu wotrjez.

Na turkowskich wotpóßłanzow ßu žadanja balkanskeho swjaska poražazy sacźischcź cźiniłe. Pod tymile wuměnjenjemi Turkowska žadyn měr njewobsamknje. 2. januara ßo ßobustawy konferenzy k nowemu wuradźenju seńdu. Hacź woni k pschesjenosći dóńdu? Nadźija na to je jara ßnadna. Hordosć Turkowskeje njeje ßo hischcźe ſ dotalnymi krwawnymi poraženjemi slemika. Turkojo hižo saßo nasdacźi khrobłe ßkowa rěcźa. Po jich měnjenju njeje hischcźe Turkowska na kónzu ßwojich mozow, ale samoże njepschecźelam hischcźe jich dobytk wutorhnycź. Tole smyßlenje ßo woßebje mjes młodoturkowskimi offizěrami ßylni a rosschěrja. W turkowskim ministerstwje staj wulkowesir Kiamil pascha a wójnski minister Nasim pascha sa to, so by ßo wójna dale wjedła.

Runjeż ßo w nowinach wo bliskim měrje pißako, ßmy wot njeho hischcźe daloko sdaleni. Se wschelakich snamjenjow je spósnacź, so wulkomozy hischcźe nimaju měr sa swěsćeny. W Jendźelskej maja do njeho mało dowěrjenja. To ßo woßebje w tym pokasuje, so ßo jendźelske wójnske łódźstwo w stajnej hotowosći dźerži. Wschě torpedoske cźołmy ßu w połnóznym morju shromadźene, a wulke bitwiske łódźe w kanalu la Manche. Matrosojo wójnskeho łódźstwa, kotsiž druhe lěta shromadnu dowolenzu na hody dostachu, ßu hacź dotal wschudźe w ßkužbje a ani jedyn dowolenzu njedosta.

Pschicźina tejele wójnskeje hotowosćze ma ßo pjecźa w tym pytacź, so ma Jendźelska sa nusne, ßwoje łódźstwo sa wschě móžnosćze k ruzy měcź. W Jendźelskej ßo měni, so pschi postajenju mjesow ßamostatneje Albanskeje nowe wobcźeżnosćze nastanu.

Teź Awstriska njeje hischcźe žaneje kroczele k wotbrónjenju cźinika. S reserwistow, kotsiž ßu ßo pod khorhoj swołali, njeje ßo žadyn na hodownu dowoleńzu puschcźił. Hischcźe pched tydźenjom je ßo awstriske wójsko pschi ßerbskich a cźornohórskich mjesach poßylniło. A je ßnadź w Ruskej hinak, kotrejež knježerstwo ma stajnje jenoż ßkowo měr na jasyku? Runje je ſ Ruskeje powjesćź dóschła, so je ßo na wschěch Peterburgskich dwórnischcźach tajne mobilisazijske swucźowanje wschěch wójskowych družinow wotmělo. Wulke na wójnu hotowe wójskowe wotdźělenja ßo do hotowostejazych cźahow ßadźichu a ßo wotwjesechu. Spomnjenja hódne je, so je knježerstwo ſ nowa wukas wosjewiło, po kotrymż je sakasane, powjesćze wo wójnskej hotowosći wójska a wójnskeho łódźstwa w nowinach wosjewicź.

Ssamo wo wuporjedżenju wójnskich łódżow, wo ßamownoscżach twarjenja wójnskich łódżow, wo hromadże wójnskeho materiala pschi wójskowych wotdżělenjach, we wobtwjerdżenych městnach, w pschistawach abo na wójnskich łódżach, wo skasankach sa wójsko a łódźstwo, wo wójnskich manevrach a tšélnych swuczowanjach łódźstwa, wo pruhowanskich mobilisazijach, wo swołanju reservistow pod khorhoj a wo puschczenju wojakow na dowolenzu dyrbi ßo krucże mjelczecż.

Awstriska a Sserbija.

Po sdaczu ßu ßo poměry mjes Awstriskej a Sserbiju troschku polěpschike. Naležnosćz awstriskeho konsula w Prisrendże ßo bórsy wuruna. Hdyż Sserbjo k Prisrendej pschiczahnychu, bě konsul Prochaska Arnawtow a Turkow napominał, pschecżiwo Sserbam wojowacż. Sserbska wojerska wyschnosćz bě teho dla awstriski konsulat w Prisrendże wobstupicż a listy sebracż daka, kotrež bě Prochaska s woßebitym późłkom wotpóßłał. Lohko srosymicż je, so ßo wojerska wyschnosćz sa Prochaskowe listy sajimowasche, woßebje chżysche wona shonicż, hacż je Prochaska po poruczności awstriskeho knjeżerstwa njepschecżelnoscże mjes arnawtskim a turkowskim wobydlerstwom pschecżiwo ßerbskemu wójsku sbudżicż pytał. Prochaszy ßamemu abo jeho sastojnikam ßo żaneho włósk a njeje skschiwił. Njedżiwajzy teho chże ßerbske knjeżerstwo sa pschekroczenja ßwojeje wojerskeje wyschnoscże Awstriskej doscżczinjenje dacż. Sserbski ministerstwowy pschedßyda Paschicż je se ßamßneho pohnucża awstriskeho późłanza w Belgradże wopytał a jemu ßwoje wobżarowanje dla podawkow w Prisrendże wuprajił. Tež je wón ßlubił, so ßerbska wyschnosćz konsula Prochasku, jeli so by ßo na ßwoje městno do Prisrenda wrócził, s pschißłuschnym cześcżowanjom powita.

W nastupanju pschewostojenja jeneho wikowanskeho pschistawa pschi adriatiskim morju sa Sserbiju je ßo teho runja pjecża mjes Sserbiju a Awstriskej wupucż namakał. Po franzowskim namjecże Sserbija Meduanski pschistaw dostanje, tola dyrbi ßo na to swjasacż, so jón njewobtwjerdźi. Psches neutralnu krajinu wjedżazu żelesnizu ßo pschistaw se Sserbiju swjasa. Sa to Sserbija Awstriskej s nowym wikowanskim wuczinjenjom konzeßije czini. Sserbszy a awstriszy sapóßłanzy ßu pjecża franzowskemu namjetej pschihłoßowali. Ani awstriske, ani ßerbske knjeżerstwo pak ßo hischcże wo tym njejstej wuprajilej. Duż je wěz hischcże dwělna, a wójnski strach mjes Awstriskej a Sserbiju hischcże njeje zyle wotstronjeny.

Mandżelska němskeho późłanza w Belgradże jako jata w awstriskim jastwje.

Awstrijzy nětkle pschi ßerbskich mjesach kóżdeho, kotryż ßo jim troschku podhladny bycż sda, jako wobhonjerja jimaju. Tele dny ßu woni sa wobhonjerjemi złędżo njelubje nimo maßli a mandżelsku němskeho późłanza w Belgradże, ßwobneho knjesa s Griesingera, sajeli. Knjeni Griesingerowa, kotraż chżysche do Němskeje puczowacż, ßo w Belgradże do czołma ßydny, kotryż mjes tymle městom a Semunom ludźi wosy. Sserbska wyschnosćz bě ju hacż k Semunskemu brjohej dowjescż daka. Pschi awstriskim brjosy pak tamnischa wyschnosćz sa njej wukasche a ßo dołho njekombżo ju sajecż a do arresta wotwjescże da. Na jejne protesty a papjery ßo njedżiwasche, ale ßo jej praji, so maja ju sa ßerbsku wobhonjerku. Knjeni s Griesingerowa dyrbjesche wjele hodżin w arrescże wostacż, hacż jejny mandżelski pschikhwata a njedorosumjenje wujaßni. Sserbjo ßu ßo temule podawkej jara ßmjeli.

Wojowanje psched Skutariom.

Turkowska garnisona w Skutariu, kotraż pschiměra njepschipósnawa, je na czornohórske a ßerbske woblěhowanske wójsko wupad sczinika. Turkojo pak ßu ßo wotrasyli a ßu taiku schkodu poczerpili, so ßebi poßłabjena garnisona s czeżka swěri, s nowa s města wupadnycż.

Nowe dawki.

Lud ßo njeje hischcże se schwabliczkowym dawkom a s powyschenjom wschelakich drnhich dawkow spschecżelił, a hižo ßebi němske knjeżerstwa na to myßla, sbożownym wabydlerjam Němskeje nowy dawk napokożicż. Tón krócż ßo njesamożiczi s nim njepotrjechja, ale jenoż czi, kotsiż samożenje wobßedża. 4. januara ßo finanzni ministrojo němskich swjaskowych statow w Barlinje shromadża, so bychu wo sakonjowym naczisku su nowy wobßedżeństwowy dawk muradżeli.

Pruski hospodarstwowy etat

je ßo hody wudał. Poßlednje lěto ßu pschemyßko, rjemjeßko a wikowanje derje schke. Teho dla je stat dobre dokhody měł, tak so ßebi dokhody a wudawki wahu dżerża. Pruski statny dołh je hacż na 10 milijardow hriwnow srostł a budże w lěcże 1913 hischcże wo 300 milijonow hriwnow pschibjeracż, tola te ßo jenoż sa dobywaze pschiprawjenja nałoża, a kapitalowa hódnosćz statnych żelesnizow statny dołh wo wjele pschekroczi.

Regent abo kral w Bayerskej.

Po pschewsaczu regentstwa sa bludneho krala Otu psches prynza Ludwiga je praschenje nastało, halż njeby sa kraj lěpje było, hdy by kral Ota krónu złożił a ßo prynz Ludwig kral sczinił. Hdy by zentrumska strona w Bayerskej w tymle praschenju s jena była, by ßo regentstwo, kotrež nětko hižo 26 lět traje, skónczilo. Dokelż pak je burska strona pschecżiwo temu, so by ßo prynz Ludwig sa krala wuwołał, je knjeżerstwo na to ßo poczahowazy namjet wróczilo. Burska strona wudawa, so je teho dla sa wobkhowanje regentstwa, dokelż bychu s wulkimi apanażemi sa ßwójbu prynza-regenta Ludwiga nowe wudawki nastake.

Pjenjezna nusa w Awstriskej.

Pod scżěhwkami balkanskeje wójny industrija a pschekupstwo czeżko czerpitej. Najczeżscho je ßo textilna industrija potrjechiła. Mjes tym so loni bankroty textilneje industrije 24 milijonow krónow wuczinichu, je lětßa suma, pschi bankrotach shubjena, na 70 milijonow krónow stupiła, a hischcże njeje wyßokosćz schkodowanjow wobliczicż, kotrež hischcże w bliżschim czaßu nastanu. Najwjetscha nusa w Galizijskej a Wuherskej na sjawne stupa, hdżež pschestacże płaczenjow na hrósbne waschnje pschiběra. Wuwos awstriskeje industrije na Balkan, kotryż je w pscherěsku létnje 140 milijonow krónow wuczinił, je zyle pschestał. S njepschecżelskej politiku awstriskeho knjeżerstwa pschecżiwo Sserbiji je awstriska industrija tam ßwojich wotebjerarjow shubiła. Jich je industrija w němskim khěżorstwje k ßebi sczahnyła, kotraż je kritiski wokomik wuwużijo ßwojich puczowarjow do Sserbije późłała.

Wobnowjenje ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Wobnowjenje ruskeho wójnskeho łódźstwa khwatnje dale dże. Schtyri wulke bitwiske łódże Dreadnoughtskeho typa hižo na morju pluwaju. 19. dezembra ßu ßo schtyri nowe kschižaki saložile. Jich mjena ßu: „Borodino“, „Navarin“, „Ismail“ a „Kinburn“. Na tele mjena ßo wopomnjecże na ßławne dobycże ruskich brónjow na kraju a na wodże wjasa. Wschě schtyri wójnske łódże ßu jenajkeho typa, 32,000 tunow wopschijeja a ßu 750 stopow dołhe a 110 stopow schěroke. Maschiny ßu na kóżdej łódźi 66,000 konjazych mozow ßylne. Twarske khósty sa kóżdu łódź něhdże 90 milijonow hriwnow wuczinja.

Nadpad na jendżelskeho městokrala w Indiskej.

W jendżelskim nowym knjeżerstwowym ßydle w Indiskej, w Delhi, ßu na městokrala lorda Hardinge s tšěchi jeneje khěże bombu czißli, hdyż wón na elefancże ßedżo s pschewodom do města czehnjesche. Bomba do khribjeta ßydła padże, na kotrymż městokral ßedżesche. Jedyn s městokralowych ßłużobnikow ßo mori, městokral ßam ßo na łopatzy a na khribjecże srani. Jeho rany njeißu ßmjercż straschne, haczrunje ßu tak bolostne, so ßu jemu k pomjeńschenju bolosczow do ranow morfium saßykli. Wscho hromadże je ßo tsinacże woßobow s bombu sraniło, mjes nimi jena żona, kotraż w khěżi pschebywasche, s kotrejež je ßo bomba czißła. Bomba je s gramofonowymi jehłami a schrubami pjelnjena była, s kotrychż ßu ßo nětkotre do tropowych helmow na spalerje stejazych kralowskich tšélzow saschtapike. Woßoba, kotraż je bombu czißła, je pschi powschitkownych stróżelach czeknycż mohła. Teho dla je hischcże zyle njesnate, kajkej politiskej stronje nadpadnik pschißłuscha.

Sastarska ßuknja.

(Hodowne powjedańczko.)

(Skónczenje.)

Żadyn ßo njeběschtaj mylikoj. Mischtrej Schewskemu wobstara duchowny se ßwojej nahladnosczu mjes snatymi bórsy dosczż dżěła a Handrij psches njeho městno jako spěwar na chorje w zyrkwi dosta. Psches to mějesche ßo hólz jara derje, a dokelż běsche dżakowny wnuk, dżiwasche na to, so tež jeho prastarschimaj dżěł jeho sboża pschipadny. S tym samyßkom ßebi kóżdy dżeń s dobrych jědźi s bohateje kuchinje něschto sbytkowasche *a tutón sbytk*, ke kotremuż hischcże druhe spěwarske dżěczi něschto se ßwojeho podżěła pschidawachu, sta-

rymaj cłowjekomaj domoj noschesche, kotrajž žo nad tym njemało wježeleschtaj.

Syma žo pschibliži a ſ njej też hody, ſ dobom pak też hischcże wjetsche staroscże wo seżiwjenje. Pschetož syma je jara kruta knjeżiczerka a sakhadża pschecżiwo cłowjekam hrubje, tak so psched njej dyrkotaju a žo strachuja. Wona pola a hona se žwojim mrósom a žněhom pschikrywa. Teho dla nicžo njeroscże a płodow njenježe. Niž jenož, so je symy dla cłowjeczi žołdk hłódnischi a so žebi cłowjeske cżełko dwójcy tak cżopku drastu žada, też khachle, kotreż pschesches zyle lěcże mjelcża a žo ſ małym kuſom spokojeja, žadaju žebi wjele wjazy a to žadoscżiwje a ſ wulkim wotmachom. Kelko jenož potom tutón njeparujomny kruch nadoby sežerje, kiž žo kaž by chzył cłowjeka hanicż, hischcże jeho pschecżel mjenuje!

To běsche Boži dżeń rano. Cżma leżesche hischcże nad semju a też w ſparnej komorzy mischtra Schewskeho bě hischcże cżěmno. Staraj cłowjekaj hischcże krucże a hłuboko ſpaschtaj. Na dobo mischtrej Schewjskemu jaßne ſwonjenje do wucha ſaklincża a bórsy wón woczi wotewri.

„Swonja na rańsche Boże žłużby!“ wón pschi žebi žamym rjekny. „Hej! Handrijo! Handrijo! Hólz ſpi, kaž by morwy byk, je žebi saležał! Schto jenož direktor na chorje praji, hdyž na wulkich Božich žłużbach njebudżeſch? Handrijo! Khwataj, měj žo do ſkoka! Stań, abo ty žwoju žłużbu jako ſpěwak ſhubisch. Wón njeżłyſchi. Je žnadż hižo precż? Woprawdże! Jeho kožo je próżdne. Twoje ſboże, mój hólczko! Ale rjenje wot njeho, ſo je njewołany hižo žam ſtanył a ſo je bjes žnědanja na žwoju žwjatu žłużbu ſchoł.“

„Schto dha tak wołasch?“ mischtrka Schewskowa wotucżiwſchi rjekny. „Mi žo hischcże tak rjenje dżijesche a żłyſchach runje lubych jandżelow Božich ſpěwacż ſ wježeloscżu, ſo je žo Sbóżnik w Bethlehemje narodźił.“

„Spěwacż też ja żłyſchu“, Schewski wotmolwi, „tola niž jandżelow, ale koleża wosow, kotreż žo delka na drósy po twjerdym ſmjerſtym žněhu wjercża. Brrr! Dyrbi to tola syma bycż! Hladaj jenož, Khata, kak jara tolsto ſchědźiwe žu nasche wokna! Kak ſrinkotaju a błyſkotaju! Sawěscże, tehdom, hdyž je žo luby Sbóżnik narodźił, njeje tak syma było, ſ najmjeńscha niž wokoło Bethlehema, hdżeż běchu paſtyrjo ſe ſtadkom wonka. Ja bych najradscho zyły dżeń w cżopłym kožu leżo wostał. Potom bychmoj žebi też naſchich kuſk ſchcżěpkow ſalutowałoj, kotreż budża nam lědma žwjate dny dożahacż.“

„Je dha nasch Handrij hižo do zyrkwje?“ žo Schewskowa wopraſcha. „Swony wótſje ſwonja.“

„Haj, wón je precż, tón ſchwarny hólz!“ Schewski wotmolwi. „Hu! We wyšokej, ſchěrokej zyrkwi wěscże też cżopło njeje. Na, ſa to ma nasch wnuk młodu cżopku krej. Ja pak chzu rano we kožu wostacż.“

„Chzesch dha ty woprawdże leżo wostacż, mužo?“ mischtrka žo wopraſcha. „Hiſchcże żenje njejžmoj Bożu nóz nascheho Handrija ſpěwacż żłyſchałoj. Bóh je namaj hacż dotal pschezo mikoscżiwy byk, a hdyž też runje njejžmoj pschewjele měkoj, njejžmoj tola też hłodu tradacż trjebałoj. To njeby rjenje wot naja było, hdy bychmoj Bożu nóz do zyrkwje njejſchłoj. A żłyſchecż chzyła też, kak budże nasch Handrij žobu ſpěwacż, hdyž: „Cżicha nóz, žwjata nóż“ ſanjeżu. To budże njemała wježeloscż. Nochzesch ty žobu hicż?“

„Hdyž widżu, kak ſchědźiwe žu tele wokna a żłyſchu, kak delka wosy po žněhu ſwonja“, wotmolwi mischtr Schewski, „dha mi lóſcht ſańdże, nětkole rano wuńcż.“

„Duż póńdu bjes tebje!“ Khata krucże wotrěcża. „Ale wopak to wot tebje je, ſo ſe mnu njechaſch hicż. Tak dołho žmój pſches żiwjenje ſhromadnje khodźiłoj, a nětkole, hdyž żiwjenje ke kónzej khwata, dyrbju ja ſama khodźicż. Jeli ſo žo nětkole po hładkej ſmjerſkej ſcżeżży wobžunu a žebi nohu ſkamam, abo žebi rjebło ſlemju? Potom maſch ty to ſamolwicż a ſmějesch ſrudne hody.“

„Nó, nó, ja dże žo hižo hotuju“, mischtr Schewski ſnapſchecżiwi, „a žebi myšlu, ſo budu prjedy we žwojej kemſchazej pyſche, dyžli ty.“

Hdyž mandżelſkaj, hischcże zyle nacż wutroby, ſ domu ſtupiſchtaj, wobda jeju rěſaty, ſymny rańschi powětr, tak ſo jimaj bjes maka dych ſaſtupi. Tola wonaj njeběſchtaj jenicżkaj, kotrajž do wulkeje zyrkwje khwataſchtaj.

Hdyž pak hischcże hłuboka nóz na ſpjazej ſemi leži, ſaſtupiſch do wyšokeje, jaßnje rosžwětleneje zyrkwje, w kotrejž tyžaz žwěżow a žwěczkow błyſkota, hdyž njerěczo wotemrjeta ſtwórba wotpocżuje a ſaßo nawopak najcżiliſche żiwjenje we wobmjeſowanym rumje knježi, hdyž pod ſproſtnjazym ſymſkim ſmjerſkom jaſyki a krki wſchelakorych ſwěrjatow žu ſputane a druhe ſwěrjata pak kaž ſa morwe pod ſemju wotpocżuja, mjes tym ſo žo ſe rta wosžoženych cłowjekow žwjatocżne khwalbne khěrluſche wuliwaju, a nadobne ſwuki hudżby a byrglow ſyncża: tehdom ſkutkuje tajkale njehoda cżim bóle jimajo na cłowjeſku wutrobu, a teho dla je runje žwjatocżnoscż hodownicżki w ſymſkim cżažu tak jara posběhowaza a ſahorjaza.

Też ſtaraj mandżelſkaj běſchtaj hłuboko hnutaj, hdyž do žwjatych rumow ſe wſchitkej kraßnoſcżu wudebjeneje zyrkwje ſaſtupiſchtaj, hdyž jimaj mózne ſwuki byrglow napſchecżo schumjachu a potom žo luboſna hudżba ſ wyſkazymi cłowjeſkimi hłoßami pschida, kotreż, kaž ſpěw jandżelow ſ wyſchinow dele ſyncżachu; woßebje pak naſcheju ſtareju cłowjekow jimaſche a ſajimowaſche, ſo bě mjes młodymi ſpěwarjemi na chorje lětża prěni ras też jeju wnuk. Wón pschi kromje chorſkeho wobkoženja ſtejesche a duż móżeſchtaj jeho derje widżecż a też ſ dżěła jeho hłóß żłyſchecż a roſeſnawacż. Nimo teho bě wón jara wulki a teho dla też naſdala žnadnje ſpósnacż. Se žwojimi brunymi, polnymi kudżerjatymi włoßami, ſe žwojim kraßnym ſróſtom bě tutón žwèrnje ſmyßleny a dobry hólz wſchěm nadpadny.

Knjeni Schewskowa bě wſcha ſbożowna, hdyž žo na žwojeho wnuka njemóżeſche nahladacż a napoſkacż, a też jeje mandżelſki žo ſ cżicha radowaſche. Wobaj, kaž też najwjetſchi dżěl druhich pobożnych, nětkole ſabyſchtaj, kajka syma wonka tſchěſka, a žwoju wutrobu. wěcżnym a njebjeſkim wězam pschiwobrocżiſchtaj a žebi na Boha ſ dżakom myßleſchtaj, kiž je ſe žwojim žynom cłowjekam wſchitko darił.

Hdyž žo rano w ſcheſcżich pobożnoſcż ſkóncżi a wěriwi ſ wulkeje zyrkwje pschikhadżachu, tehdom hakle żadoscżiwy żołdk ſtareju cłowjekow — mischtra Schewſkeho a jeho żonu — na to dopominaſche, ſo běſchtaj pſchi tajkej ſymje hischcże bjes žnědanja wostałoj. Nimo teho pak žo też tſchěſtańza daſche ſacżucż a duż žebi dale a wjazy wězow poczeſchtaj pschecż.

„Najrjeńscha wěz duż žebi pscheju, hdyž domoj pschińdżemoj“, mischtr Schewski ſwojej mandżelſkej rjekny, „je prawje doſpołnje pſchehrěta ſtwa. Druha wěz: khana pokna horzeho a dobreho khoſeja, njefalſchowaneho, bjes zichorije a runkliży, bjes brjóżkowych a bjes žłowkowych póczkow. Tſecża wěz: tykanz, pokny małych a wulkich róſynkow a ſ zokorom a ſ zymtom poßypany. Ow, Khata, njeběża też tebi hižo žłěny we rcże hromadu? Tole bychu tak moje tſi hkowne pschecża byke. Na khwilu mjenujży. Pschetož też dobru pjeczeń, pok žaha drjewa, cżopły ſymſki kožuch a hischcże něſchtożkuli druhe bychmoj mohłoj prawje derje trjebacż. Haj, hdy by tola hischcże někoho było, ſchtóż by žo wo to postarał, ſo bychu žo namaj tele pschecża bórsy dopjelnike. Handrij budże też hłódny a pschemjerſnjeny, hdyž domoj pschińdże. Tón ſchwarny pachoł! Kraßnje na hnujaze waſchnje je žobu ſpěwał, woßebje hdyž jako ſoliſta ſopran (wyšoki hłóß) we ſpěwje: „Cżicha nóz, žwjata nóż“ ſpěwaſche. Hlej, tule hižo woprawdże běži. Njepadń, Handrijo!“

„Hm!“ Schewſkowa rjekny, hdyž wſchitży tſjo do jſtwy ſaſtupichu, „kak tola syma wonka a ſtupanje po ſkhodach ſkutkuje! Woprawdże wſcha cżopka žo mi nětkole naſcha ſtwicżka ſda. Nimo teho to, zyle kaž hody, wonja po khoſeju, po tykanzu ſ zokorom a zymtom, po żiwiży, kaž wot hodowneho ſchtoma, — woprawdże, tu je ſatepjene a khachle žu zyle horze! A ſchto žo tamle na blidże tak běli? Spěſchnje! Khata! Saßwěcż, saßwěcż! Tu je žo něſchto dżiwne ſtało! Hacż też to žu tola hischcże dobri duchojo na žwěcże?“

Żona žo dodżiwacż njemóżeſche, tak ſo jej wſchě ſtawy hrajachu, hdyž lampu ſaßwěcżeſche.

Hdyž žo nětkole ſtwicżka ſe žwětłom khuduſchkeje lampki roſſaßni, wuhładachu naſchi tſjo cłowjekoju roſwježeleni na blidże tſi běle, jednore porzlinowe ſchalki a pódła wulki ſ zokorom a zymtom nadobnje poßypany tykanz. Wot blida potom luboſna khoſejowa wóń wocżi k nęſcżinej dżěrje wabjeſche. Woprawdże! Tu ſtejeſche hornczerſka khana pokna dobreho khoſeja, pódła nopaſchk polny žmjetany. Handrij pak druhu żiwizowu wóń ſcżěhuje, ſchwarnu hromadku drjewa nańdże, kotraž na poſcżěni we ſtwicżży ſtejeſche a ſ najmjeńſcha pok žaha nakakaneho drjewa wopſchijeſche. Ale wocżi krawſkeho mischtra hischcże dwě wězy pytnjeſchtej, kotrejž njeběſchtej ſ jeho ſamoženja wuſchkej, dwaj domjazej kožuchaj, kotrejuž jeho ruży njeběſchtej ſhotowikej a kotrajž tola tak pschesjenej na hoſdżiku wißaſchtaj a jemu a jeho żonje wubjernje žo pſchihodżeſchtaj. Ta pak ſaßo ſa tſecżej wónju dżěſche, kotraž ſ hornjeje khachloweje róle pſchikhadżeſche a wot pjecżeneje hußyzy w pónoji wuſtupowaſche.

Wěßo je žo Khryſtof Kolumbus nimo měry ſradował, hdyž

skónczńje po tak jara dołho trajazej straschnej jěsbje po morju Ameriski kraj, sa kotrymž bě hacz nanajhorzyscho žedźik, psched jeho wocżomaj wobsor na njebju wobrubjesche. Ale hacz bě jeho sradowanje wjetsche, dyżli sradowanje nascheje żwójby, hdyż jedyn dar po druhim we żwojej cżopkej stwiczży nadeńdżesche, nad tym żmémy dwělowacz.

Ale króna tutych namakankow, abo lěpje samkowazy kamjeń żo nańdże, hdyż bě knjeni Schewskowa schalki s horzym rańschim khosejom nalaka a tykanz s nożom naczaka. Pschetoż pschi kraczu żo se żrjedźisny tykanza maly, ale cżežki papjerjany pakczik wußuny, na kotrymž te żkowa stejachu:

„Pjenjesy sa wobydlenje.“

Hlej tsjoch roswjeżelenych cżlowjekow, kiž Bohu, lubemu Knjesej, a jeho jenorodżenemu Ssynej żwój horzy dżak wuprajachu, nadobnje smyżleneho daricżela wulzy khwalachu a żami żo sbożowni cżujachu, potom pak poczachu shódawacz a żebi rosmyżlicz njemóżachu, schtó jenoż tola je tón byk, schtóż bě jich takle spodżiwnje pschekwapik.

Handrij prawje shóda. „Nichtó druhi to byk njeje, khiba duchowny knjes“, wón rjekny.

A to bě tež woprawdże tak. Njebudżeschtaj-li staraj mandżelskaj na rańsche Boże żkużby schkoj, budźische duchowny dak dary, kiž běchu jimaj postajene a hižo pschihotowane, psched durjemi jeju wobydlenja wobradżicz a budźische jeju potom dak s kapanjom se jstwy wuwabicz. Tak pak bésche jeho domownikej cżim żnadnischa wěz, wobradżenje we jstwje żamej pschihotowacz, hdyż bě wot Handrija shonik, so mějeschtaj jeho prastarschej waschnje, stwiny klucz we wuhenjowej dżerje leżo wostajecz.

„Wono je lěpje“, tak bě żebi niz jenoż nadobnje smyżleny a wulkomyżlny, ale tež mudry duchowny pschi żebi prajik, „hdyż khudym Schewskezom s dżełom a s hewak nusnymi wězami po něcżim pschipomhuju, dyżli so bych jich żnadż s tym, so bych jim zyły namakany pjenjeżny pokład hnydom stejo a leżo pschewostajik a tak żnadż lěnich a pscheczinjatych scżinik.“

Njech bychu tola pscheczeljo żwojeho bliżscheho podobnje roshladnje cżinili, hdyż żwoje dary wudżěleja!

Schkoda bésche, so duchowny njemóżesche żwědk bycz radoscże, kotruż bě se żwojim srosymliwym wobradżenjom pschihotowak. Wěso wschak bě jemu, kaž kóżdemu wulkomyżlnemu dobroczelej, we wutrobje derje, tež, hacżrunje bě wot městna żwojeho luboscżiweho skutka sdaleny, a tež żo dżakowny Handrij posdżischo prózowasche, żwěrnje wopiżowacz, schtoż żnadż żebi duchowny se żwojej wobrasnoscżu wo wjeżelu tutych tsjoch cżlowjekow njemóżesche doscz pschedstajicz.

Tola je tež wěscże jemu we wutrobje a we wuchu klinczało, schtoż żebi tsjo swjeżeleni Boži dżeń sa wobjedom wo nim powjedachu. Hdyż żebi Schewski, jeho żona a Handrij dawno żedżenu pjeczeń derje żlodżecz dachu, starz sahorjeny a polny dżaka wótsje sawoka:

„Żohnowany budź nasch dobroczel! Cżescz pak tež naschej sastarskej żukni, bjes kotrejež nasch Handrij cżesczomneho duchowneho sesnał njebudżesche.“

A wschitzy tsjo żo zyle hnucżi a s luboscżu pschewsacżi k żukni pschiwobroczichu, kotraż se żwojimaj dołhimaj, wot żebje wotestawazymaj porczmomaj tam na hosdżiku cżische bimbasche a kotraż żo sa jeho khwalbu ani s pohibom podżakowacz njesamó.

Ale poniżnemu Handrijej njepschiúdże żenje na myżle, so bě jemu bóle dyżli sastarska żuknja po prawom pschikhilnoscz jeho schkitarja dobyło to, so bě sczerpnje wschitko sjeżk, hdyż jeho worakawe hólczischka na drósy hanjachu. Młodżi cżitarjo pak żebi njech s teho dobru wucżbu bjeru.

(— Kónz. —)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowy měsczański musej je żo sańdżenu njedżelu w pschitomnoscżi statneho miuistra hrabje Witzthuma s Eckstädta, dra. s Rügera a mnohich druhich pscheproschenych hosczi, mjes nimi dwórskeho radżicżela profesora Jakuba, pożwjeczik. Wón pódla nahladneje wobrasoweje galerije drohotnu sběrku mjedżorycżinow, wjele pschedmjetow s wuměłstwoweho pschemyżka a w żwojim prastawisniskim wotdźělenju mnohe popjelnizy a druhe se semje wuryte namakanki wopschija. Sserbow wożebje sajimuje stwa s drohotnymi żwójbnymi dopomjenkami, kotrež staj kk. farar lic. theol. Jakub a dwórski radżicżel profesor Jakub darikoj. Pożwjeczenje żo s hosczinu w radnej pinzy skónczi.

Se Židowa. (Hodowne wobradżenje we wokrjeżnych wustawach.) Jandżel żmilnoscże 22. dezembra 1912 sażo tudomne wokrjeżne wustawy wopyta. Wjeczor w 5 hodżinach żo rjany posběhowazy hodowny żwjedżeń sapocża. Wón żo wusnamjeni s pschitomnoscżu k. hamtskeho hejtmana s Pflugka s mandżelskej, wustawoweho direktora, k. komornika s Nostitza, k. wokrjeżneho lěkarja dr. Sauera, dale kk. fararja Rädy a Tischera, dźěkodawarjow a wustawowych pschecżelow. Sastaranzy a polěpschernizy běchu żo s dołhimi rjadami we wustawowej żwjedżeńszy wupyschenej jědżerni seżydali. Sswjedżeń żo s powschitkownym spěwom: „Cżicha nóz, żwjata nóz“ sapocża. Na to wotdźělenje porjedżerníkow dwójny kwartet: „Hdyż żwjata khutna cżichoscz do wutroby“ pschednjeże. Knjes farar Rädа sastaranzam a polěpscherníkam wutrobne żkowa rěczesche, jim psched wocži wjedżo, schto żwjedżeń wosnamjenja a jich na kónzu k dżakownoscżi k żwojim dobroczelam napominasche. Hdyż bě potom spěw: „Ow najwjeżelschi, ow najsłóżnischi“ wuklinczał, żo wobradżenje wotmě, kotrež bě pschesches woporniwoscz horka mjenowanych knježi a knjenjow bohacże wupadło. Dary s wjetscheho dźěla s kołaczow, cżopkeje symskeje drasty, wobucża, tobaka atd. wobstejachu. Wulke wjeżele bohacże kryte blido sa dźěczi pschihotowa, kotrež bě pod błyschczatym hodownym schtomom s dźěla s wużitnymi wězami, s dźěla s hrajkami pokładżene. Tutemu rjanemu żwjedżenjej żo wobradżenje sa běbnych pschisamknu. Na sastarjeninych wupscheszrjenych khodach druheho poskhoda běchu żo tucżi pschi dołhich taflach, kotrež běchu s dwěmaj jědlomaj wupyschene, sestupali. Pódla horka mjenowanych běchu żo tež starschi a pschiwusni wukublanzow seschli.

Po spěwje: „Cżicha nóz, żwjata nóz“ s pschewodom kupjeneho noweho harmonija schtyrihłóżny mużski kwartett saklincża: „To je ta rjana hałożka“, kotryż 4 knjeża jeneho Budyskeho spěwanskeho towarstwa spěwachu. Hdyż bě k. farar Rädа porěczak, żo spěw: „Ow najwjeżelschi, ow najsłóżnischi“ a jedyn mużski kwartett pschednjeżu. Na to żo dary tež tu w bohatej měrje wudżělachu. Pódla wużitnych wězow żo tež lětża zokrowe tity, schnupowanski tobak, pjelnjene tobakowe měschki atd. wobradżichu. Rjanemu natwarjazemu żwjedżenjej żo wjeczeŕ sa kublanzow pschisamknu. Njech żo se żohnowanjom skutkowazemu wustawej, kotryż w tu khwilu 245 kublanzow we żebi khowa, tež w pschichodże wulka liczba luboscżiwych pscheczelow sakhowa. Na kónzu żo wustawowym sastojnikam wobradżesche, kotsiż běchu żo w żwjedżenszy wupyschenej sali shromadżili. Wustawowy direktor, komornik s Nostiz, żwoje wjeżele nad tym wupraji, so móże tež lětża sastojnikam hodowne wjeżele pschihotowacz. Potom żo sastojnizy na żwoje městna podachu, so bychu żebi wobradżene dary wobhladali. K. inspektor Gietzeld żo w mjenje wschitkich sastojnikow sa wopokasane derjemènjenje dżakowasche, s cżimż żo żwjedżeń skónczi.

S Jenkez. Njejabzy se żiwjenja polneje dżěławoscże je żo mandżelska tudomneho kublerja Bjenscha storhnyła. Ssobotu s města domoj pschischedschi bě wona do bróżnje schła, so by żkomu se pschatra mjetała. Pschi tym mißnywschi je wona tak njesbożownje dele padła, so je bjes wědomnja leżo wostała. Do hkowy bě żebi dżěru wurasyła a żebi rjap słamała. Wědomnje sażo njenabywschi wona tón żamy dżeń wjeczor w 11 hodżinach wumrje.

S Budestez. Sańdżenu żobotu w nozy żu w naschej wży paduschi pobyli. Pola kublerja Kschižana wokno bydlanskeje stwy wutkóczíwschi żu do jstwy salésli a s pißanskeho blidka, kotrehoż samk běchu wotpaczili, něhdże 90 hriwnow kradnyli. Tam żo namakazu żlěbornu nadobu njejżu żobu wsali, tola żu ju skónzowali a wobschkodźili. Potom żu po sdaczu cżi żami paduschi spytali żo do Schnablez ville dobycz. Hdyż pak tam delka wokno wutkóczichu, Schnablez poż se wschej mozu saschczowka. S tym se spanja żo wubudźiwschi wobżedżeŕ dele khwatasche, tola prjedy hacz bě do khěże doběżak, běchu paduschi cżekli. Nasajtra rano hnydom po polizajskeho pża póżłachu. Tón po żlédże hacz do Roswodez béżesche. Tu żo żléd shubi. Duż njeje móżno było, paduchow wußlédzicz.

S Mnischonza. Psched něhdże 6 njedżelemi je w Korsymju jenemu skótnemu wikowarjej jena jałoja cżekka. Skoczo njejżu tehdy mohli popadnycz, a każ żo sda, żo wono hischcże pschezo w lěżach khowa. S Mnischonskeje hory dele duży żo sańdżenu njedżelu wjeczor wokoło 9 hodżin tsjo wojazy khětro wustrózichu, hdyż psched nimi na dobo pscheś pucz jene skoczo pschebéża. Pschi jażnym měżaczkowym żwětle mózachu spósnacz, so bě to howjado. To je wěscże jałoja byka, kotraż je psched někotrymi njedżelemi s Korsymja cżekka.

Cżeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiż chzedża ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1913

do prědka płaczicź, njech nětko **80 pj.** we wudawarni **Serbskich Nowin** wotedadża.

Cżi, kotſiż żebi **Serbske Nowiny** pſches **póſt** pſchinjeſcź dadża, njech tola njeſapomnja, żebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi żo ſa **Serbske Nowiny** na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach němſkeho kħěżorſtwa **90 pj.,** ſ pſchinjeżenjom do domu **1 hriwna 5 pj.**

Serbske Nowiny ſ pſchikohu „Pomhaj Bóh" płacża na póſcże **1 hr. 30 pj.,** ſ pſchinjeżenjom do domu **1 hriwnu 45 pj.**

Redakzija Serbskich Nowin.

S Hodżija. Naſchu wjeż żu ſańdżenu żobotu w nozy hižo ſażo ras paduſchi ſe żwojim njewitanym wopytom do njemëra pſchinjeżli. Woni żu ſe ſahrody ſ woknom, kotrehoż ſchkleńzu běchu wutkóczili, do wobydlenja tudomneho ſkótneho lěkarja Simona ſalěſli a ſ jědżneje komory někotre kołacże, kołbaży a někotre kuſki butry kradnyli. Tež do klamow pjekarſkeho miſchtra Brühla żu żo paduſchi dobyli, hdżež pak jenoż 70 pjenjezkow namakachu. Każ hižo prjedy, tak też tón krócź njeje polizajſki poż żlěd ſa paduchami namakał.

Se ſaſtarſka. Na powětratej wyſchinje leżaza wjeſka Lubjenz ſda żo měrowy raj bycź pucźowarjej, kotryż Cżornobohej horje ſtupi. A tola też w tymle cźichim wot żwětoweho holka wotleżanym kucźiku je żo ras njeměrny podawk wotehrał. Ssnadź někotrehożkuli pſchecźela żerbſkeho kraja ſajimuje, hdyż wo tym powjedam.

Marcźin Michałk bě wot żwojeje żotry a wot żwojeje macźerje 16. novembra 1709 pokleńſke kubło żwojeho ſemrjeteho nana Hanża Michałka w Lubjenzu ſa njo 500 ſtarych hriwnow ſapkacźiwſchi pſchewſał. Hacź do lěta 1733. bě wón tam ſ pokojom jako ſprawny a pilny muż żiwy a też wot żwojeho ſpowjedneho wótza, fararja Jana Böhmera w Budeſtezach, kħwalbu doſta, ſo je żo „porjadnje k Bożej żłużbje měł". Potom pak żo wón ſe żwojej gmejnu do woſtudneje ſwady da. Jedyn żużod bě jemu kucźnu wodu wſał a na żwoje łuki ſwjedł. Jeho nuſowachu, ſo by pſches żwoje leżomnoſcże pucź ſjawnemu wużiwanju pſchewoſtajił, runje tak gmejna na tym wobſta, ſo dyrbjeſche wón tſi kórzy ſe żwojich leżomnoſczow ſa hużazu paſtwu wotedacź. Najbóle bě jemu ſ pohorſchkom, ſo dyrbjeſche wón na jedyn 11 kórzow pola wulki ſahon wojerſki dawk jako na 12 kórzow dawacź. Wón teho dla pucź ſkórżby naſtupi. Sżwojeho ſkſchiwdżeneho prawa wědomy, pak żo wón měry ſdżerżliwoſcże njedżerżeſche, kotruż żebi na pokornoſcź ſwucźene wyſchnoſcże, wożebje w tamnym cżażu hobrſkeje poddanoſcże wot jeneho wjeżnjana żadachu, a to każ jeho njeſkhilna myżl jeho do njeſboża dowjedże. Ssudniſke knjejſtwo ſa Lubjenz bě tehdy Budyſka rada. Ta po nahladach tamneho cżaża Michałka, kotryż żwoje prawo njebojaſnje ſakitowaſche, ſa njemërnu hłowu, ſażakleho, ſe ſamyżkom njepożłuſchneho muża wobhladowaſche. Michałk wſchak bě ſkaſanemu wobkhodżenju mjeſow ſ tym ſadżëwał, ſo bě żo ſe ſamyżkom ſe wży wotżalił. Hiſchcże bóle pak żo měſchczańſka rada na to roſhněwa, ſo żo Michałk, bliżſchu inſtanzu pſcheſkocźiwſchi, hižo 1733 pola kurwjercha na żwoje żudniſke knjejſtwo wobcźežowaſche. Měſchczańſka rada żebi myżlеſche, ſo wſchě wuſchparanja na najkrótſchim pucźu ſ tym wotbudże, ſo Marźina Michałka do jaſtwa żadźi, jeho ſkót wotcźëri, měſniki pſcheſtaji a jemu tſi kórzy paſtwy ſ krótka ſebracź da. Wittenbergſka prawiſniſka fakulta, kotrejż bě měſchczańſki żud akty pożłał, ſo by je ſa prawe ſpóſnała, bě Michałkej hiſchcże wotproſchenje ſa wëſte żo njeſależaze rěcżenje na Budyſkeho měſchczanoſtu Khryſtiana Henricia napokożiła. K temule wotproſchenju żo Michałk njepodwoli, a tak dyrbjeſche wón ras ſchtyri njedżele, druhi krócź zyle lěto w Budyſkej kłódże żedżecź, hdżež bě żebi wón, każ wón wudawaſche, ſtopu ſwoſabił. Tola jeho twjerda wola żo ſ tym hiſchcże njeſakhabła. Kak pak żo wón wuſtróży, hdyż wón 22. haprleje (njedżelu Jubilate) 1736 w Budeſczańſkej zyrkwi żedżo duchowneho ſ klětki wukas měſchczańſkeje rady cźitacź żłyſcheſche, ſ kotrymż żo woſjewi, ſo ma żo jeho wobżedżeńſtwo ſjawnje na pſcheżadżowanje pſchedawacź. Kubło żo ſa 700 ſtarych hriwnow = 544 toler 10 kroſchow 8 pjenjezkow wëſtemu Jurjej Michałkej pſchiraſy. 14. měrza 1737 dyrbjeſche żo Marcźin Michałk wupokaſacź a nowy wobżedżeŕ żo ſapokaſacź. Tamón a jeho żona a dżowzy żo nażylnemu wuhnaczu ſpjecźichu a Marcźin Michałk żo na żudniſkim żłużobniku pſchepſchima, kotremuż draſtu ſe ſchije ſtorha a jeho ſkoro ſadaji. Dale wón ſe ſatraſchnym hrożenjom bojoſcź w gmejnje ſbudźi. Woprawdżita bědżeńża w hewak cźichej wjeſzy naſta. Michałkowej dżowzy nanej pomhaſchtej; prěńſchej żo pſchi tym lëwe ramjo wobraſy, druhej żo palz praweje ruki roſſchcźëpi, każ Kumwałdſki łaſeńk wobżwědżi. Tola żwójba dyrbjeſche pſched żudniſkej mozu zoſacź. Marcźin Michałk cźekny a dlěńſchi cżaż po kraju wokoło błudżeſche, mjes tym ſo jeho żonu ſ jaſtwom na 8 njedżel pokhoſtachu. Sſo bojo, ſo jeho ſ nowa do jaſtwa żadża, żebi wón njeſwëri, żo wrócźicź, ale 7. februara 1738 wo „żwobodny pucź" proſcheſche. Pſches dwě lëcże dyrbjeſche wón cżakacź, prjedy hacź żo jemu tale próſtwa dopjelni. Hakle 12. měrza 1740 kurwjerch Budyſkemu krajnemu hejtmanej poruczi, ſo dyrbi Michałkej żwobodnje khodźicź dacź a jeho, doniż wón njeſkutka njeſkuczi, pſched wſchej nażylnoſczu a ſajecźom ſchkitacź. Hdyż żmëdźiſche żo na to Michałk bjes ſadżëwka wrócźicź, prózowaſche żo wón wo to, ſo by żo pſchedacże jeho kubła wrócźiło, tola jeho próſtwy njemëjachu żaneho wuſpëcha. 17. julija 1741 jeho na Budyſke żudniſtwo ſkaſachu. Tam żo jeho praſchachu, hacź chze żo wón kurwjerchowſkemu roſſudej, po kotrymż ma pſchi pſcheżadżowanju, każ bě żo wotmëło, woſtacź, pożłuſchnje podcźiżnycź. Michałk ſapſchimny, ſo chzychu jeho ſ tuthym praſchenjom łapnycź, a wón jo wobjeńdżo wotmolwi; pſchetoż ſ runym „në" by wón hnydom njeſkutk pſchecźiwo kurwjerchej ſawinował. Hdyż pak jeho napominachu, ſo by jemu żłuſchaze ſ pſcheżadżowanja ſbytne pjenjeſy pſchijał, wón praji: „Chzu żwoje nanowſke kubło wrócźo měcź a na radnej kħěži leżaze pjenjeſy njerodżu." S tym bě njepożłuſchnoſcź pſchecźiwo krajnemu knjeſej, ſchtoż żo jako cżeżki njeſkutk wobhladowaſche, ſkucźił a ſ wumënjenjom daty żwobodny pucź ſ tym żwoju płacźiwoſcź ſhubi. Pódla teho Michałk wyſchnoſcź hiſchcże ſ tym roſhněwa, ſo wón mjeno żwojeho prawiſniſkeho pomozníka, kotryż bě jemu wobcźežowanſke piſmo na kurwjercha wudżëłał, njepſcheradźi, hacź runje chzyſche jo wyſchnoſcź rad ſhonicź. Tak 62 lětneho wobżaromneho muża ſajachu a jeho potom ſ nuſnej draſtu wuhotowachu a ſ 2 tolerjomaj a 8 kroſchemi, ſ jeho ſamożenja wſatymi, kotrež běchu „ſa żeleſo" poſtajene, pſches krajneho jëſdneho Sachſu do Drażdżan dowjeſechu a jeho 22. julija 1741 druhim k wottraſchenju jako twjerdżiſniſkeho twarſkeho jateho „ſakowachu". To bě jene ſ najcżeżſchich jatbow, k kotrymż żo hewak najcżeżſchi pſcheſtupniży (każ poſdżiſcho ſlë wuwołany rubjeżny hejtman Karaßek) ſażudżachu. W Drażdżanſkich kaſematach ſawrjeni jeczi dyrbjachu ſpochi w njeroſpuſchcżitych rjecżaſach ſawoſtacź. Se ſchcżerczenjom pſchikowanych putow a ſ ropotom 20 puntow cżeżkeho ſa nohu żo wlecżazeho drjewjaneho pjeńka, kotryż dyrbjeſche jim ſadżëwacź, ſo bychu cżekli, żo woni po měſcże k twarej a wrócżo wodżachu. Dwě wutrobu jimazej próſtwje Michałkoweje po żwëcże błudżazeje dżowki Hany, w kotrejż wona kurwjercha dla Jeſuſżowych żwjatych pjecź ranow wo hnadu ſa nana nutrnje proſcheſche, nam pſchedležaze akty ſkónczitej. Njewëmy, kajki je dalſchi wożud njeſbożowneho muża był. Stare ſchmrëki nad Lubjenzom pak cżicho każ nëhdy żwoju wëcżnu pëżeń ſchumjachu.

S Kamjeńża. Njedżelu popołdnju wokoło 6 hodżin je 36-lětny dżëłacżeŕ Kombiſch ſ Njedżichowa cżëżłu Lochmanna ſe Seleneje Hrabowki ſakłók. Lochmann bě w Kamjeńzu ſa hody kupował. Domoj duzy bě wón do jeneje korczmy w Selenej Hrabowzy ſaſtupił, hdżež żo Kombiſch k njemu żydny. Dokelż żo tón ſ Lochmannom do ſwady da, jeho korczmaŕ ſe jſtwy wupokaſa. Sa někotry cżaż żo też Lochmann wotżali. Kombiſch bě na njeho wonka łakał a żo do njeho ſ nożom da. Wón jemu wobliczo ſkała a jemu na ſchiji wulku żiłu pſcherëſny, tak ſo żo Lochmann wukrwawi. Tutón 8 dżëcźi ſawoſtaji, mjes tym ſo ma Kombiſch pjecź dżëcźi. Njedżelu żu mordarja ſajeli a do Kamjeńſkeho żudniſkeho jaſtwa wotwjedli.

S Wokrancźiz. Pſchi pſcheżadżowanju na Niſcżańſkim hamtſkim żudniſtwje je fabrikant Dittrich ſ Oberfrohna w Sakſkej tudomny knježi dwór ſa 175 000 hriwnow kupił.

S Hermanez. Tele dny je tudomny wumjenkaŕ Jan Hobraŕ, kotryż żwojemu pſchichodnemu żynej w hoſpodarſtwje pomha, do njeſboża pſchiſchoł. Hdyż chzyſche wón ſ kruwomaj wós hnoja ſ dwora wuwjeſcź, żo kruwje ſpłóſchiſchtej a Hobraka k ſemi ſtorhnyſchtej. Wós pſches jeho prawu nohu dżëſche a hwiſdżel zyle roſmjecże.

— **Pokhroma mjes howjaſym ſkotom** je w Schleſyſkej ſażo wudyrika. Wyſchnoſcź ratarjow napomina, na to kedżbowacź, ſo by żo cżeledź, kotraż ſ nakażenych wżow pſchicżehnje, **po możnoſczi**

dołho ſkota ſdalowaka. Też ma ßo na to hladacź, ſo by ßo cźeledź, kotraž ma ſ khorym ſkotom wobkhadźecź, wſchędnje wjazy krócź rjedźika a ſo by ßo jejna draſta desinfizěrowaka.

Se **Sslepeho.** Pſchichodnu njedźelu k. kantor Jordan ſ Gołubina pola Khocźebuſa ßwoju zyrkwinu pruhu jako kantor w ßerbſkej kaž w němſkej Bożej ßłużbje wotměje.

Přilopk.

* (Dźěłacźerjo ßo ſaßypli.) W fabriży gratowych maſchinow a żeleſolijerni Hermanna a Alfreda Eſchera w Kamjeniży (Chemnitz) ßo pónd̄żelu popołdnju jena k transportej lateho żeleſa ßłużaza galerija ſaßypny a někotrych dźěłacźerjow pod ßobu pohrjeba. Dwaj formarjej ßebi noſy a ruży ſkamaſchtaj, mjes tym ſo ßo někotſi dźěłacźerjo jenoż lohko ſranichu. Tſjoch dźěłacźerjow ßu morwych pod roſpadankami wucźahnyli.

* (Rubjeżny mordarſki nadpad.) Pónd̄żelu dopołdnja w Barlinje w Britzu żonu jeneho zigarnika w jejnych klamach bjes wědomnja leżazu namakachu. Jedyn pachoł bě ju nadpadnył a ſe żeleſnej płunowej roku k ſemi ſbił. Hakle ſa někotry cźaß ßo żonje, kotraž je ßamodruha, wědomje wrócźi. Wona w hojeńni bjes nadźije leži. Pachoła, na kotrehoż ßo hrěſcha, ßu ſajeli.

* (Njehrajkajcźe ſ tſělbu!) Lohkomyßlneho morjenja dla je krajny ßud w Caſſelu tſinacźelětneho gymnaſiaſta Franka ſ Göttingena k jaſtwu na jedyn tydźeń, jeho nana 46lětneho haptykarja Franka, k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźił. Młody Frank 13. oktobra ſ revolwrom, totryż bě jeho nan ſabywſchi wó jſtwje leżo woſtajił, hrajkaſche a pſchi tym jenu dwazyćźilětnu ßłużobnu holzu ſatſěli.

* (Rubjeżniſki nadpad na pjenjeżnu wjeſbu.) Hdyż ßobotu popołdnju pola Myßlowiz w Hornjej Schleſyſkej jedyn wós ſ mſdu ſa hórnikow k Brżemſaſkej jamje jědźeſche, jón pola Birkenthala ſchtyrjo rubjeżniży nadpadnychu. Aſſiſtent Jamroſe, kotryż wós pſchewodźeſche, ßo cźeżko ſrani, mjes tym ſo pohoncź cźekny. Poſdźiſcho konjej ßamaj ſ woſom k jamje pſchijědźeſchtaj. S 42,000 hriwnow mſdy bě ßo 5000 hriwnow rubiło. Najſkerje ßu ßo rubjeżniży, ſa kotrymiż żaneho ßlěda nimaju, wot rubjenja ſeſcherili.

* (Njeſbože w podkopkach.) W Mengede we Weſtfalſkej ßu w podkopkach „Miniſter Achenbach“ ſke powětry rosbuchke. 37 hórnikow je ßo ſaraſyło, 15 cźeżkoſranjenych je ßo wukhowało, ſ kotrychż ſtaj hižo dwejo wumrjełoj.

* (Krwawne puki.) Hodownicźku w nozy ßo pola Horſtermarka njedaloko Eſſena někotſi hórniży ſwadźichu. Dweju hórnikow ſabichu a dweju cźeżko ſranichu.

* (Paduſchſtwo pola wojakow.) S pokładniży ulanſkeho regimenta w Steinamangeru je ßo 27000 krónow kradnyło. Sa paduchom nimaju żaneho ßlěda.

* (Padnjenje jeneho offizěrſkeho lětarja.) Wyſchſchi leutnant Keller w Metzu ßrjedu dopołdnja po ſlětu do bliżſcheje wokolnoſcźe k ſemi leczo ſ tajkim wotmachom do ſemje ſawadźi, ſo ßo jeho lětadło, Rumplerſki hołb, na kruchi rosraſy. Keller ßebi jenu nohu a jenu ruku ſkama.

* (Njeſbożowne mandźelſtwo.) W Krautzu pola Magdeburga je kubler Buſſe ßwoju żonu ſ hamorom ſaraſył a ßo potom w ſahrodźe wobwěßnył.

* (Jebanſtwo pſchi prawiſniſkim pruhowanju w Kölnje nad Rheinom wulkej wocźi cźini. Tam běchu ßebi někotſi referendarjo pißomne dźěło k aſſeſſorſkemu pruhowanju jenemu rěcźnikej w Saarbrükenje dźełacź dali. Winowacźi aſſeſſorjo a referendarjo, kaž też rěcźnik ßu ßo ſ prawiſniſkeje ßłużby puſchcźili. Rěcźnik, kotryż bě referendaram wupomharjow ſ nuſy porucził, je 1500 hriwnow khoſtanja doſtał.

* (Cźeżke ſemjerżenje w Ruſkej.) Krajina pſchi Cźornym Morju je ßo ßobotu w dalokoſcźi poł hodźiny ſ tſjomi podſeńſkimi ſtorkami ſtſchaßka. Móřſke dno ßo ſběhaſche, morjo ßo na kraj wula a w Otradźe ßo wjazy dyżli 30 khěżow wobſchkodźi. Semja ßo hacź do 150 metrow hłubokoſcźe roſpuka. Naſtata ſchkoda je njewobliczomna. Hižo ſchkoda, kotraž je ſ roſpukanjom ſemje naſtaka, někotre milijony rublow wucźinja.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) Pokładnika pſchemyßłoweje banki w Tennſtedtu ßu prěni dźeń hodow w jeho wobydlenju morweho namakali. Do jeho cźoła bě hłuboka rana wuražena. Pjenjeſy běchu ßo ſhubiłe.

* (Woheń.) W Balliethu pola Königsberga je ßo 80 metrow dołha maßiwna bróżeń na tamniſchim knjeżim dworje wotpaliła. **Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.**

* (Krajne pſcheradniſtwo.) W Torunje w Poſnańſkej ßu jeneho vizefeldwebla ſ artilleriſkeho depota a jeneho vizefeldwebla ſ pěſcheho regimenta cźiſło 176 krajneje pſcherady dla ſajeli a do garniſonſkeho arreſta wotwjedli.

* (Ssmjertne njeſbože ſe ßankami w Hobrſkich horach.) Barlinſki rěcźnik Petzall, kotryż bě na Hobrſke hory pucźował, ſo by tam ſe ßankami jěd̄źił, je patorżizu popołdnju na ßańcźej cźěri pola Krummhübela ſe wſchěm wotmachom do jeneje telegraſoweje żerdźe ſawadźił a dyrbjeſche ßo cźeżkoſranjeny do Hirſchbergſkeje hojeńnje dowjeſcź, tola prjedy wumrje.

* (Nadpad na ſtrażowazeho wojaka.) W Jungfernheidźe pola Barlina ßu pónd̄żelu w nozy do jeneho pſched artilleriſkim magazinom ſtrażowazeho wojaka tſěleli. Nadpadniży ßu ßo bjes ßlěda w nozy ſhubili. Dokelż ßo w tamniſchim magazinje po nowym waſchnju dźěłane granaty khowaju, myßla ßebi, ſo ßu nadpadniży ſpionoju byli, kotſiż ßu chżyli ſtrażowazeho wojaka moricź a potom ſ magazina granaty kradnycź. Wot teho dnja je ßo ſtraża pſched magazinom wo 3 feldweblow, 3 podoffizěrow a 52 muży poßylniła.

* (Njeſbože w jenych franzowſkich kaſarnach.) W kaſarnach 133. regimenta w Betforcźe jedyn d̄żeżatnik ßwoju tſělbu rjedźeſche. So by mechanismus pruhował, wón jenu po jeho měnjenju ſwucźowanſku patronu do tſělby pokoži a wottłócźi. Wutſěł pěſchkej Salvadoriej ruku roſraſy, tak ſo ſranjeny bórſy po tym, hdyż běchu jeho do lazareta dowjeſli, wumrje. Salvadoriowu ruku pſcheleczawſchi bě ßo kulka wot blida wotraſyła a bě hiſchcźe d̄żeżatnika na b,edrje ſtraſchnje ſranika.

* (S lětadłom k połnóżnemu polej.) Kapitan Robert Bartlet, kotryż je Prarya pſchi jeho jěßbje k połnóżnemu polej pſchewodźał, ſ jenym projektom do ſjawnoſcźe ſtupi, kotryż wulku kedźbliwoſcź ſbudźuje. Wón ma myßle, ſ lětadłom ſ połnóżnemu polej doleczicź. Pſchi kapu Morriſa Jeſſuza, 381 jendźelſkich mil wot pola ſdalenym, dyrbjała ßo ſtazija ſa lětadło pſchiprawicź. Wot tam mohł ßo ſ najnowſchimi maſchinami ſa 4 hodźiny k połnóżnemu polej doleczicź. Na lodowe hory pódla lětarjoweho pucźa pkuwazych, mohł tutón, hdy by trjeba było, ßo dele puſchcźicź.

* (Wudyrjenje jeneho vulkana w Japanſkej.) Vulkan Aſſamajaja, kotryż mjes městomaj Tokio a Jokohama leži, popjeł a lavu wumjetuje. Wobydlerjo ſchtyrjoch wßow, pod horu leżazych, ßu roscźěkali. Boja ßo ſemjerżenja, kotreż ſ wjetſcha po wudyrjenju woheńbluwazeje hory ßlěduje.

* (Sſněhowe mjecźele w połnóżnej Amerizy.) Po rańſchej połnóżnej Amerizy ßněhowe mjecźele howrja. Parna łódź „Turrialba“, kotraž bě ßo ſ Porta Limona na jěßbu do New-Yorka podała, je na New-Jerſeyſki brjoh ſajěła. S łódźu ßo pjecża 57 pucźowarjow ßobu wjeſe. Wukhowanſke mużſtwa, kotreż ßu łódźi na pomoz wujěle, njejßu ju hacź dotal doßahnycź mohłe. Pucźowarjo pak hiſchcźe njejßu w ſtraſche. Wobkhad w New-Yorkſkim pſchiſtawje je ßo ßněhowych mjecźelow dla zyle ſaſtajicź dyrbjał.

* Kholera w Konſtantinoplu woteběra. Hacź do 20. dez. je wſcho hromadźe 2098 cźłowjekow na nju ſkhoriło a 1022 wumrjeło.

* (197 hórnikow w Japanſkej ßo moriło.) We wuhlowych podkopkach Ubari na kupje Jeſſo ßo ſke powětry ſapalichu. S 200 hórnikow ßu ßo jenoż tſjo wukhowali.

* (Srażenje dweju lětadłow.) Bliſko Verſailles je lětar Collardeaux ſe ßwojim lětadłom, na kotrymż Jaques Delcaſſé, ßyn franzowſkeho wójnſkeho miniſtra, jako paßażěr ßedźeſche, do lětadła ſawadźił, ſa kotrehoż wodźidłom ſiamſki offizěr Nai-Thip ßedźeſche. Wrjeſkot, kotryż pſchi ſrażenju naſta, bě na někotre ſta metrow daloko ßłyſchecź. Wobej lětadle k ſemi padnyſchtej a ßo do khopiży roſpadankow pſchetworiſchtej. Pomozne mużſtwa ßo hnydom na wucźehnjenje ſnjeſbożenych ſ roſpadankow dachu. Młody Delcaſſé bě ßebi jenu ruku a jenu nohu ſkamał a Collardeaux ßebi wobliczo a noſy cźeżko wobodrěł. Wójnſki miniſter, kotryż w ßejmje wo ſnjeſbożenju ßwojeho ßyna ſhoni, hnydom do kliniki khwataſche.

* (Rubjeżnizy w italſkim kralowſkim rowowym wjelbje.) Do rowoweho wjelba italſkeje kralowſkeje ßwójby na Supergaſkej hórzy pola Turina ßu ßo njedźelu w nozy rubjeżniży dobyli. Woni row Genuaſkeje wójwodki Hilżbjety, ßotry ſakſkeho krala Alberta, wocźinichu, kotryż bě ßo hakle nakhwilnje ſamurjował, dokelż je wójwodka pſched něhdźe 4 měßazami wumrjeła, Rubjeżnizy wěka tjoch kaſchczow wotpaczichu a cźełu jeho pychu, mjerujzy nawuſchniży a paczerjaty wokołoſchijazy bant, rubichu.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 4. januara 1913 popołdnju wot 3 hodźin ma so
w Heldez restawraziji w Hunczerizach
sčěhowaze w Husczanskim parku, w Jěsorje pola Holzy, w Hunczericzanskej remisy a pschi wowczeźni składżene **palne drjewo** na pscheżadźowanje pschedawacź:

jako: **145 rm mjehkich palnych klumpachow,**
130 = twjerdych = =
7 = = repuchow,
2 = = =
193 mjehkeje palneje walczinu
171 twjerdeje = =
60 twjerdych dołhich hromadow.

W Huszy, 25. dezembra 1912.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo.
O. Mendte.

Marja Bjetzowa,

kwětkowa pschedawarnja

pschi hlownym torhoschczu .·. pod radnej khěžu
porucza k kwašam, kschczišnam a balam
wumělšzy džělane bukety a pschitykanske kwětki
we wullim wubjerku, tehorunja wschě **pletwa.**

Palastowe dźiwadło

w Budyschinje na khěžorskej drósy 11.
Najwjetsche a najwoźebnische šzwětłowe
.·. dźiwadło sakskeje hornjeje Łužizy. .·.

Jenoż 3 dny widźecź:

Pscheradniza.

Jara sajimawy drama.

W piemonteskim kraju.

— Dol Dosola. —

Krašne wotewsacze natury.

Kupujeze hodowne wowzki.

Rjany hodowny wobras.

Palastowe dźiwadłowe nowiny.

Najspěschnische optiske powjesczedawarstwo se wscheho šzwěta.

K skónczenju lěta 1912.

Hłoš: Je Bóh pschi nas, schtó chze nam schkodźicź.

Kak rucze lěto nimo khwata,
To s nowa nětko widźimy,
Tak je nam sašo składnosczą data,
Nětk hischcze hladacź do sady,
Schto je to lěto pschinješko
Sa teho abo tamneho.

Haj powschitkownje tuto lěto
Wschak s zyka tola dobre bě,
Sso radźiko bě Boże žito,
Nasch wschědny khlěb, kiž kóždy je,
Te běrny pak drje czerpjachu
Psches sažny smjerik a mokrotu.

Nasch kraj też lětża pschepuschczichu
Wschě straschne wójnske njewjedra,
Hdyž w druhich krajach wójny běchu,
Dha skoty měr Bóh Knjes nam da,
Sa tajku jeho dobrotu
Džak prajmy jemu s wutrobu.

Schtó móže pak wscho horjo wjedźicź,
Kiž jenotliwoh' potrjechi,
Schtó móže wschitke žylsy liczicź,
Kiž šu też lětża płakali,
Hdyž horjo a khčiž wschelaki
Jow na semi jich potrjechi.

Tych njesbožow tak jara wjele
Je lětża było tam a tu,
Tak s nowa sašo semjerženja
Ssu byle, kaž to pišachu,
Hdyž šmjercz te žně tak bohate
Sa krótki czaš tam dźerżesche.

Tam wulki wichor s morja wodu
Kaž žołmy na kraj wuhnał je,
Psches powodźenje wulku schkodu
Na kraj a ludźi pschinješe,
Tu ludźo wschitko shubichu,
Sso wšy a města tepichu.

We tamnych podkopkach we semi,
Hdyž hewjeŕ straschne dźěło ma,
Tam dźěłaczerjo pschekhwatani
Wot sleho běchu powětra,
Jich něhdže sto a dwaczeczi
Tu žiwjenje šu shubili.

A runje nětk je powjesczą pschischła
Wot podkopkow w Westfalskej',
So žałosczą bě tam jara wulka
Pschi jenej jamje wuhlowej,
Hdyž hewjerjow drje na poł sta
Psches njesboże šmjercz namaka.

Też wujěła na morjo běsche
Titania, łódź jendźelka,
Hdyž prěnju jěsbu czinicź chzyssche,
Dha to bě jěsba poślednja,
Do hory loda sawadźi;
Nětk leži 'schcze na mórskim dni.

Prjed' Jendźelczenjo wopišachu
Tu wulkosczą šwojoh' hobera,
A wulki lud też šobu wsachu,
Bě s prědka jěsba wješeka,
Ta hudźba hischcze piskasche,
Hdyž łódź šo hižo nurjesche.

A na to běsche stysknа žałosczą,
Kiž wopišacź šo njehodźi,
Też samoženja dosczą a nadosczą
Sso tepi s tymi ludźimi,
Bě jenoż mólczke stadleschko,
Kiž wukhowali běchu šo.

Kak srudnje bě w rańschim kraju,
Hdyž běsche wójna s Turkowskej,
Kak šo tam wójska sabiwachu
We bitwje husto šurowej,
A wysche teho semrjechu
'schcze tyšazy na kholeru.

A hischcze wjedźecź njemóžemy,
Hacź trajny měr šo postaji,
Wschě knježerstwa tak samylene,
To jene druhom' sawidźi,
Sso bórsy nam'ka pschičzina,
A wójna saš' je hotowa.

To nowe lěto czěmne jara
Ma šobu liczbu tsinacze,
A pschišłkowo je tola stare,
So mało dobroh' pschinješe, krym,
Bóh Knjes chzył bycź nasch schkit a
Kaž wón je to hacź dotal był.

Wón chzył też dale wobarnowacź
Nasch lud a kraj psched njeměrom,
A tajki czaš nam pschihotowacź
So bycź mohł kóždy spokojom,
Chzył dacź, so jeho dobrota
By k pokucze naš wodźiła.

A schtóž we nowym lěcze budźe
Sswój semski běh tu wobsamknycź,
Njech budu ja to, abo druhi
So kóždy mohł tu wěstosczą měcź,
So Boža hnada psches Khrysta
Je šo też jemu dostała.

W Bukojnje, 26. dezembra 1912. H. Falka.

K sawostajenstwu ratarja **Pawola Richarda Czornaka** we **Wulkej Dubrawje** šłuschaze **leżomnosceze,** jako

a) Khěžkarska žiwnosczą czišło 22 wopalneho katastra na kopjenje 6 leżomnostnych knihow sa Wulku Dubrawu, wobstejaze se sahonskich kruchow czišło 6, 127, 128, 139, 146, 155 c, 155 h, 164 c, 321, 326, 329, 339 a s 1/5 podźěla sahonskeho krucha 155 m sahonskich knihow sa Wulku Dubrawu, 8 akrow 285 □prutow wulkich, s 90,66 dawskimi jenosczemi wobczežených a s 8800 hriwnami k krajnej wopalnej kašy takšerowanych,

b) pola na kopjenje 40 leżomnostnych knihow sa Wulku Dubrawu, wobstejaze se sahonskich kruchow czišło 129 a 155 d tych šamych sahonskich knihow, 2 akraj 170 □prutow wulke a se 16,71 dawskimi jenosczemi poczežene,

c) łuka, na kopjenje 60 tych šamych leżomnostnych knihow, wobstejaza se sahonskeho krucha czišło 103 a tych šamych leżomnostnych knihow, 81 □prutow wulka a s 1,90 dawskimi jenosczemi poczežena,

d) pastwischczo na kopjenje 109 tych šamych leżomnostnych knihow, wobstejaze s 1/5 podźěla sahonskeho krucha 155 l tych šamych leżomnostnych knihow, 28 □ prutow wulke a s 0,29 dawskimi jenosczemi poczežene,

— hromadże s inventarom wješnogrychtyszy na 15592 hriwnow takšerowane — maja šo po namjecze dla dźělenja herbstwa hromadże abo jenotliwje

pónjelu 13. januara 1913 dopołdnja 1/2 10 hodźin.

we **Wulkej Dubrawje** na městnje šamym na pscheżadźowanje pschedawacź.

Pscheżadźowanske wuměnjenja, pišmo wopalneje kašy, wobšedźenstwowy sapiš, wucżahi s leżomnostnych knihow móža so pola podpišaneho hamtskeho šudnistwa wó jstwje czišło 146 wobhladacź, też so wotpišy s nich sa sapłaczenje pišanskeje płaczisny dawaju.

W Budyschinje, 19. dezembra 1912.

Kralowske hamtske šudnistwo.

Přeprošenjo!

Na III. hodownu skhadźowanku serbskeje studowaceje młodosće w Radworju w Delanec hosćencu na dnju **29. decembra** wšěch Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje

Jurij Brusk, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Porjad:

Popołdnju w 3 hodź. posedźenjo wubjerka. Jednać budźe so
1. wo założenju serbskoho akademiskoho towarstwa,
2. wo towarstwje starych knjezow,
3. wo towarstwje krajnostawskich seminaristow,
4. wo předsydstwje skhadźowanki.

Na to sćěhuja namjety kk. hosći a studowacych, kotrež maja so z podpismom k. namjetowarja pisomnje w běhu wuradźowanja prěnjoho dypka staršomu wotedać. Na to sćěhuja rěče kk. hosći.

Wječor z dypkom 1/2 8 hodź. započinja so zabawny dźěl, wobstojacy ze spěwow a dźiwadła.

Studowaca młodosć woswjeći při tutej składnosći też 50lětny jubilej serbskoho dźiwadła, wobstojacy ze swjedźeńskeje rěče a z předstajenja najstaršoho serbskoho dźiwadła.

— Studowacy dóstanu městna k přenocowanju! —

»Meja« zap. tow. **w Radworju** změje **12. 1. 1913** popołd. w 4 hodź. **hłownu zhromadźiznu** pola **Delanec.**
Porjad: zličbowanjo, wólby. — Wutrobnje přeprošuje
předsyda.

Khěžorski khofej

na khěžorskej dróšy

je so 1. dźeń hodow wotewrił.

Automat pschi póstskim městnje

njedaloko pósta

:: :: :: **je so wotewrił.** :: :: ::

Něhdźe 1800 zentnarjow
khoschćazych prutow

so po najwyschschich płaćišnach, też po mjeńschich dźělbach, **kupuje.**
Pschiwjesć móža so wone w kóždym czasu.

Wokrjesne wustawy na Židowje.

Runklizu

zentnar po 70 pj.

pschedawa **knježi dwór w Kuczinje.**

Nowolětne khartki

su dostać
we wudawarni Serbskich Nowin.

Bukečanske serb. tow. změje njedźelu 29. decembra połdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje.

Přednošk knjeza wučerja Šěcy z Rachlowa. Sobustawy so k temu należnje přeprošuja, hosćo su witani.

Předsydstwo.

Wučžobnika
sa swoju pschedawarnju drogow a barbow pytam.

Emil Měrsch
na kamjentnej haśy.

„Reichardtska“
schokolada a kakao, bisquitowe wafle, ruski khleb, bonbony
dostanjecze w najlěpschej tworje
w schokoladowej pschedawarni
na rózku Hoschiz a seminarskeje haśy.

Kuchařki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, śrěnkow, rólnych pohonczow, wolažych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom abo posdźischo pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cžrjowni knjesa Heinr. Mohra.

Hólc, kotryž chce
pjekarstwo
nawuknyć, jutry wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **Mikuta** pschi serbskich hrjebjach 22.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chce
schewstwo
nawuknyć, hnydom abo k jutram wuczbu namaka pola schewskeho mischtra **Augusta Nowotneho** we Comsku pola Minakaka.

Dwaj
rólnaj pohonczej
so hnydom pytataj na knježim dworje w Sarječu.

Wutrobne nowolětne sbožopschecze
swojim lubym snatym a wotebjerarjam sćele a proźby pschi potrjebanju wo dobroczinwe dopomnjenje

Khorla Scholta, optikus
optikarstwo 1856 som sałožił
pschi hłownym torhoschczu **w Budyschinje** pod radnej khěžu.

Swěrnej skužobnizy
Hanje Krawzez,

kotraž je naju swakej fararjej Wanakej a naju sotsje Lydiji Wanakowej rodź. Jakubez wot dnja jeju kwasa hacž do jeju sbóžneho wotsalhicza s njespróznej swěrnosczu skužiła — a nětko s tymaj lubowanymaj hody w njebjesach swjeczi, wutrobne: „Měj dźak!“ do wěcznoscze pschiwołamoj.

Lic. theol. h. c. farar em. **Jakub,**
dwórski radźiczel prof. Dr. **Jakub.**

W Budyschinje, 22. dez. 1912.

Pschiloha k czißku 52 Serbskich Nowin.

Sobotu 28. dezembra 1912.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wikach.

23. dezembra 1912.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	50—53	94 - 98
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	44—48	86—90
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	37—43	79—84
4. ßnadnje pizowane kóźdeje staroby	—	—
Jałowźy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowźy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	47—50	78—94
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	41—44	80—85
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałowźy	37—40	76—79
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałowźy	32—36	72—75
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałowźy	—	—
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	47—50	87—93
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42—45	82—85
3. ßnadnje pizowane	37—42	76—82
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	56—58	98—100
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	48—53	90—95
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—46	84—88
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w staroßje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	62—64	82—84
2. mjaßne	59—61	79—81
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	56—60	76—80

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 21. dez. 1912 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 24. dezembra 1912. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	25	9	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	9	13	9	28	8	70	9	10
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	87	7	88	7	50	7	90
Ječmjeń	—	—	—	—	7	90	9	40
Wows . . nowy	8	25	8	80	7	—	8	—
Hróch	10	50	18	—	15	—	16	—
Woka	12	—	12	75	11	—	12	—
Jahły	17	—	18	—	15	—	17	50
Hejduschka	17	50	19	50	18	—	20	—
Běrny	2	30	2	50	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . . .	—	—	3	—	2	60	2	80
Pšeńcžna muka 50 " . . .	11	50	19	50	15	50	19	50
Ržana muka . 50 " . . .	10	—	13	—	12	—	14	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	3	05	2	50	3	—
Ssłoma . . . 100 " . . .	3	60	3	90	3	40	4	—
Prošata 644 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	6	—	6	15	6	40
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	60	6	65	7	—
Pšeńcžny gris	—	—	7	20	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 45 np., rožła wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 45 np., ječmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 20 np.

W Budyschinje płaćeśe: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 15 hr. 73 np. hač 15 hr. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 48 np. hač 12 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach: — hr. — np. hač — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

24. dezembra 1912.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. — np., pšeńca wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 40 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hač 8 hr. 80 np., jahły wot 19 hr. — np. hač 20 hr. — np., hróch 17 hr. — np., ßyno (ſtare) — hr. — np. (nowe) 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np. hač 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 86 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 2 hr. 90 np., jeja (mandl) 1 hr. 65 np.

Wjedro w Londonje 27. dezembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje njedźelu po hodźoch rano w 7 hodźinach farat Räda ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Tydźeńske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer.

Nowe lěto śmeje rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Hugo Arno Hoyer, ryčežkubleiski inspektor w Oberlichtenawje, ſ Hanu Hobrakez ſ Njeßwačidła. — Ernst Gustav Wolf, kamjenjećeßat na Židowje, ſ Michalinu Gazlerez tam. — Ernst Emil Kloß, pječat w Budyschinje, ſ Hanu Ernestinu Nowakez na Židowje. — Hermann Bjarnat Pallas, pohonca w Budyschinje, ſ Marthu Lenu Iseltez na Židowje. — Khorla Hermann Engelmann, fabrikat na Židowje, ſe Selmu Ernestinu Schpótkez w Tšelanach — Hendrich Wylem Petzold, twarski dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Hanu Marju Bjenschez tam. — Hermann Richard Teich, ſamkat w Dobruschi, ſ Augustu Lenu Rychtarjez w Dźěžnikezach. — Pawoł Hermann Wylem, friſeur w Dobruschi, ſ Friedu Lenu Uhligez ſ Coswiga.

S druhich wošadow: Moŕ Schimann, ſkałaŕ w Carlsdorfje, ſ Bertu Preuschez w Spytezach. — August Roſtok, fabrikaŕ we Wulkim Wjelkowje, ſ Marju Schneiderez w Ssmochćizach. — Pawoł Ernſt Materny, wotročk w Hornim Hunjowje, ſ Marju Pretzez w Ssmochćizach. — Jan Schreiber, fabrikaŕ w Ssemichowje, ſ Marju Schmiedlez w Debischkowje. — Pawoł Koschwald, ſkałaŕ w Koßatki, ſ Marthu Wenzlez w Nowych Spytezach. — Pawoł August Wojta, żeleſniſki dźěłaćeŕ w Zokowje, ſ Marthu Selmu Rjedźiz tam. — Jan Bautſch, wotročk w Zokowje, ſ Amaliju Thereſiju Berndtez na Holzy. — Jan Ernſt Nowak, ſkałaŕ na Holzy, ſ Marju Marthu Schilderez tam. — Jan Pawoł Schoppa, dźěłaćeŕ w Budyschinje, ſ Hanu Schołcźiz w Lětonju. — Jan August Rabowſki, wotročk w Njechornju, ſ Marju Hanu Měrſchez w Barcźe.

Kŕćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Kurt, Jana Rachlowza, barbjerja w Dobruschi, ß — Marja Erna, Rudolfa Roberta Fiſchera, kopornikarja pod hrodom, dź. — Gertrud Lydia, Jana Auguſta Probſta, kublerja w Hrubočizach, dź. — Hedwig Margareta, Jana Ernſta Kaſpera, kublerja w Bórku, dź. — Willy Gerhard, Auguſta Wylema Lelanza, kamjenjećeßarja we Wurizach, ß. — Waltat Jan, Bjedricha Wylema Schobera, kopornikeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Hilžbjeta Erna, Hendricha Geißlera, dźěłaćerja w Ratarjezach, dź. — Dora Hilžbjeta, Pawoła Herdena, kowarja we Wurizach, dź. — Pawoł Kurt, Jana Auguſta Nowaka, kopornikeho dźěłaćerja w Sſłonej Borſchći, ß. — Erna Lisbeth, Bjedricha Wylema Tappy, ſamkarja w Dobruschi, dź. — Jan Gerhard, Jana Mróſa, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Gertrud Hilžbjeta, Jana Auguſta Kreczmarja, gratmiſchtra w Dobruschi, dź. — Martha, Khorle Auguſta Wukaſcha, pohonca w Małßezach, dź. — Irmgard, njemandźelſka dź. we Wulkim Wjelkowje.

W katholskej zyrkwi: Severin Joſef Miklawſch, Pětra Miklawſcha Schomena, gratmiſchtra ß. — Rudolf Waltat, Joſefa Bieguße, fabrikarja na Židowje, ß. — Waltat, Joſefa Meinharda, dźěłaćerja w Biſkopizach, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej woßadźe: 17. dezembra: Hilžbjeta Gertrud, Bjedricha Hermanna Lehnera, elektromonteura w Sčijezach, dź., 2 dn. — 19. Hedwig Emilia Rychtarjez, Ernſta Hermanna Scholty, ſamkarja w Dobruschi, mandźelſka, 22 l. 3 m 26 dn. — 21. Marja Madlena Měrčinkowa w Rabozach, 72 l. 9 m. 16 d. — Auguſta Wylemina Rychtarjez, Ernſta Hermanna Bjenſcha, kublerja w Jeńkezach, mandźelſka, 39 l. 10 m. 10 dn. — 22. Kurt Hermann, Khorle Hermanna Mähla, fabrikarja w Dobruschi, ß., 9 m. 19 dn. — 23. Marja Lena Mětrachez, Jana Hendricha Huſchmanna, khěžerja a kamjenjećiſchćerja na Židowje, mandźelſka, 38 l. 6 m. 17 dn.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu po hodźoch śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kſchižan ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Sylwestra śmeje wječor w 7 hodź. duchowny Voigt němske prědowanje.

Nowe lěto śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kſchižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedźelu po hodźoch śmeje duchowny Bójž rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaſchka dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje.

Nowe lěto śmeje farat Domaſchka rano we 8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Bójž dop. w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

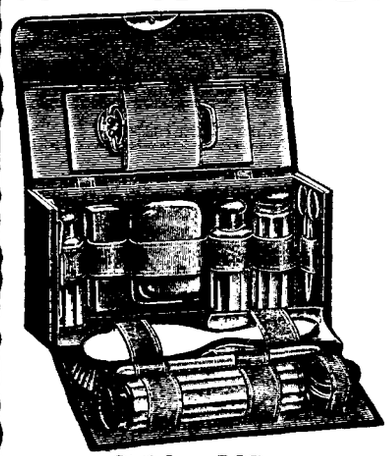
na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow**

k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

— Telefon 587. —

Kožane twory

kupuja so najlěpje w spezialnej pschedawarni kožanych tworow.

Stajnje wulki wubjerk, kruteze sprawne poßkuzenje a tunje placzisny sa

koffry, puczowanske tosche, neßeßäry, žonjaze tosche a paßy schulske tosche sa hólzow a holzy, schulerske mapy, pißanske, aktowe a hudźbne mapy, listownje a zigarowe tosche, portemoneje, ßlě, nakhribjetne měchi a gamasche atd. namakacze

w spezialnej pschedawarni

sa **Offenbachske kožane twory**

C. Alberta, mějeczela **Khorle Bale,** ßedlatskeho mischtra

w Budyschinje, pschi lawskich hrjebjach 10.

Wulki wubjerk

flanellow, lamy a połlamy,

blusow, jakow, koschlow a schórzuchow

wscheje druźiny,

kostumskich ßuknjow a barchentowych ßuknjow, jakow a koschlazych barchentow,

bělych a pißanych

po tunich placzisnach.

W. Häcker.

Woßebita pschedawarnja wolmjanych ∴ ∴ a bawlmjanych iworow. ∴ ∴

Załoźena 1852.

Wschu domjazu a kuchińsku nadobu,

lampy, latarnje, blachowe a lakěrowane twory, emaillowane ßudobje, sazynowane bowy a wanje, praktiske kwaßne dary

kupujecze derje a tunjo pola

Moritza Scholty

pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Th. A. Wällnitz naslědnik

mějeczel: J. Hanekamp

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9,

meblowy dom sa njewjesczinske wuhotowanja.

Najwjetschi sklad woprawnych a lakowanych

wobhdlenskich wuhotowanjow

kaž tež

jenotliwych meblow a pólstrowanych tworow

po wschěch placzisnach.

Poruczam jako pschihódne a praktiske dary

debjaze meble

wscheje druźiny, kaž tež

teppichi, blidowe pschikrywy, paneele, kontorske a klawěrske stólczki atd.

O. Osswald

poruczam w najlěpschich druźinach

schtrympy a soki,

mantle a kapiczki, rukajzy,

schtrykowane žonjaze jaki, spódnje taillej

Woßebne rukawate lazy

we wulkim wubjerku.

Dźěczaze spódnje wobleczenja, trikotaże kóždeje schěrje na skladźe.

Scheuillowe rubischcza.

Steinstrasse 7

Pschi kaschelu a asthma

pomha

thymusin

blescha mk. 1.40.

Dźěczi a dorosczeni pschijomnje a lohko bjeru.

Rosełanje do wonka.

Jenož woprawdźity dostacz

w hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Koban

pschi žitnych wikach 4I
(restaurant Germania).
Sałożene 1906.
Telefon 675 a 632.

Pižarnja

sa sałożenje kapitala w hypothekach, saradženje kaßowych a privatnych pjenjes na leżomnoscze, wudžełanje liscžinow a wuczinjenjow w naležnoscžach dobrowólneho ßuduństwa: leżomnostne, hypothekske, testamentske a herbstwowe wěży atd.; wobstaranje wschitkich druhich pißomnych dźełow, wotpiskow, sehnawanje pjenjeżnych żadankow, pschewjacze testamentskich wukonjenjow, sarjadowanje sawostajenstwow a samożenjow.

Agentura

sa sawěscženje pschе woheń, sujesboženje, rukowansku winowatoscz a sa żiwjenjowe sawěscženje.

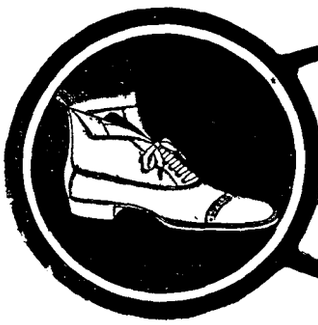
Rěczu ßerbski.

Chenillowe rubischcża

rjanych nowych mustrow płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Skład Vogtlandskich gardinow
Martha Bräuer
w Budyschinje
na rózku rózoweje a Möltkoweje dróhi cžißło 5.
Gardiny, vitraże, story, łožowe pschikrywy, wuschiwanja, łožowe schaty, mužaze schaty, krawaty, schantka a wjazy wężow po najtunischich płaczisnach.

Lětusche nowoscze

sa symski czaß

ßu we wulkim wubjerku doschle. Poruczam

mužaze a žonjaze schkórnje

nowych saßonow po **10.50, 12.50, 16.50.**

Honťwarske a jěsdne schkórnje s howjaseje koże, woprawdże juchtoweje, s boxkalfa a danskeje howjaseje koże. :: ::

dolhe schkórnje a holczaze wuhornjene schkórnje
honťwarske gamasche s howjaseje koże,
s wodnjepschepuschczatych łoßmikatych tkaninow a płachtoteho płata,
sportske a tkaninowe gamasche sa holzy a žony, hólzow a mužskich,

rejwarske a towarstwowe czrije

s běkeje cidskeje koże, woprawneje chevreauxskeje koże, czelazeje lakowaneje, bronsowaneje, poßlěbrowaneje a poskoczeneje koże.

Woprawne Peterburgske gumijowe stupnje a gumijowe schkórnje, czopło podschite domjaze stupnje, stupnje s woprawnych a podražowanych wjelbludźazych koßmow. Wodu njepschepuschczate a czopło podschite dźěczaze schkórnje, filzowe stupnje a tosle. — Wschě druźiny **drjewjanzow.**

Jeniczke pschedawanje G. Engelhardtoweho wobucża s Kassela.

Jeniczke pschedawanje woprawnych Chasallaskich normalnych schkórnjow.

Shotowjenje po měrje. — Wuporjedźenje po tunich płaczisnach.

Heinrich Mohr, črijomnja

w Budyschinje pschi žitnych wikach. Telefon 384.

Wobhladajcże ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Palne drjewo

ßuche kuluchi a pjeńki
ßu se ßwobodneje ruki po prjedawschim samolwjenju w hajnkowni na pschedań.
Hrabinske s Lippeske hajnske sarjadnistwo w Dubom

Pjenjeżnikam

ßo k darmotnemu saměscženju pjenjes w jenoż dobrych solidnych hypothekach porucża

Albert Mužik,
na Hoschiz haßy 42 po 1 skhodże, w hoscženzu k „jandżelu".
Hypotheki a wobßedżenstwo leżomnoscżow.
Sałożene 1899. Stary sprawny wobkhod.

Kupnju howjase koże,

czelaze
wowcże
kosaze
sajecże
kaniklaze

koże

atd.

Pawol Scholta
w Budyschinje na schulskej dróży 3.
— Telefon 385. —

Ssuschene ßlowki
porucża **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Prěnja

Kamjenska parna čzišćerńja pjerjow

na Halschtrowskej drósy 38 :: w Kamjenzu :: na Halschtrowskej drósy 38.

Ssebi nowu parnu desinfekziisku maschinu kupiwschi samózu w **čzišćenju starych a nowych pjerjow** pomyßlnje najlěpsche posliczicz. Też ßo nowe a stare pjerja na **woßebitej maschinje** zyle wuprósch. S poczešćowanjom

Gustav Petasch.

Skladnostna kup

psches wulke poniženje placzisnow

najlěpsche kajkosče spodziwnje tunjo!

Pacholaze wobleczenja, swjerschniki, jupy, holczaze mantle, żakety wschěch wulkosczow, wupyschene klobuki sa dźěczi a doroscenych

:: :: :: po ßamostejazej placzisnje. :: :: ::

Khapy atd., **drasta sa dźěczi a doroscenych**

:: :: tuńscha dyżli pschi ßamßnym seschiczu. :: ::

Ernst Jenke.

Pschi hlownym torhoschczu 9. ✉ Pschi hlownym torhoschczu 9.

Czech w Rakezach

porucza

la. kolbaßowu hejduschku

po wasy a też po měchach.

Dale ßu jako dobre snate doschke

jerje,

mandl po 90 pj.

Žoniny ideal

je

Singerowa schijaza maschina

Dostacz we wschěch klamach s pódla stejazym „S"-schkitom abo psches naschich agentow.

Singer Co. schijazych maschinow akzijowe towarstwo

w Budyschinje, na bohatej haßy 14.

Czeho dla?

Nowe jězdne kola spodziwnje tunjo!

Wy tu žane khosty sa wulke skkadownje a reklamu njesaplaczicze.

38 45 52 mk. s gumijom.

Jankowe jězdne kola

najlěpsche dźěło, lokki běh, njeskónzujomne s dwělětnym rukowanjom 65—105 mk.

Schijaze maschiny, ręczne apparaty, platy s jenolětnym rukowanjom 4.50, **platy** 1.—

pschißłuschki a narunouske dźěle tunjo.

Schlawchi wot 1.25 mk., **rjeczasowe kola** wot 15 pj.

Latarnje 1.25 mk., **nohowa pumpa** wot 58 pj. a 1 mk.

Industrija Janko-jězdnych kolow a maschinow

w Budyschinje na Mużakowskej drósy 4.

Telefon 406. Wuporjedżenje s rukowanjom.

Kosaze kože

każ wschě druziny

tkhórjaze a kunjaze atd.

ko e

pschezo po najwyschschich placzisnach **kupuju.**

Wulki skladź

ßlomnikow, žitnych měchow

atd.

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11, s napschecza sloteje hwězdy.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej **w Neugersdorfje w Sakskej.**

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje, kaßdyne městno w Kumwaldźe.

W tu khwilu sadanjamy nalutowanske pjenjesy:

pschi wschědnym wuživanju s	3½ %	na lěto.
pschi měßacznym wupowjedzenju	3¾ %	
pschi schtwórczlětnym =	4 %	
pschi pollětnym =	4½ %	

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w Sserbskim Domje.